Digitized by Google

Digitized by Google

7 111038

Digitized by Google

Digitized by Google

ΤΟΞΑΡΙΣ, ἢ ΦΙΛΙΑ.

TOXARIS, siue AMICITIA.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Videtur hoc dialogo Lucianus amicitiæ dignitatem atque effectum commendare voluisse, dum Toxarim & Mnesippum introducit, alterum Scytharum, alterum Græcorum, in amicitiis colendis fidem, prædicantem, vtrunque autem pro patria sua contendentem, connumeratis aliquot suæ ætatis hominum exemplis, qui mutua inter se amicitia deuincti, extrema etiam pericula interim alij pro aliis obiere. Occasio contentionis à solenni sacrificio & cultu Pyladis & Orestis, quibus illos Scytha venerantur, sumpta est, altero videlicet mirante, & causam sciscitante, ob quam homines externos, & etiam hostes suos, diuinis honoribus Scytha prosequerentur: altero autem fidem & amicitiam illorum exponente, ob quam tantos honores consequuti essent. Neque enim quicquam sanctius aut religiosius à Scythis obseruari & custodiri, quàm amicitiam, eáque magis illos iactare sese, quàm vllis aliis operibus ac rebus. Interim tamen & illa memorabilia sunt, quæ de ritu iungendi fœderis & amicitiæ, cuius etiam Herodotus meminit in Melpomene, & de consuetudine contrahendi auxilia atque exercitus, obiter addit.

INTERLOCVTORES, MNESIPPVS Græcus, TOXARIS Scytha.

ΤΟΙ φῄς, ὦ Τόξαρι, θύετε Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ ἡμῖν οἱ Σκύθαι, καὶ θεοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθε πεπεισμένοι εἶναι; ΤΟ. θύομεν, ὦ Μνήσιππε, θύομεν, καὶ μάλιστα γε οἰόμενοι εἶναι, ἀλλὰ ἀνδρας ἀγαθούς. ΜΝΗ. νόμος δὲ ὑμῖν καὶ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἀποθανοῦσι θύειν, ὥσπερ θεοῖς; ΤΟ. οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς. ΜΝΗ. τί θηρώμενοι παρ' αὐτῶν; οὐ γὰρ δήπου εὐμενείας θύετε αὐτοῖς, νεκροῖς γε οὖσιν. ΤΟΞ. οὐ χεῖρον μέντοι ἴσως, εἰ καὶ οἱ νεκροὶ ἡμῖν εὐμενεῖς εἶεν· οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ τοῖς ζῶσιν ἄμεινον οἰόμεθα παρέξειν, μεμνημένοι τῆς ἀρίστων, καὶ τιμῶντες ἀποθανόντας. ἡγούμεθα γὰρ οὕτως ἂν ἡμῖν πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐθελῆσαι γενέσθαι. ΜΝΗ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀρθῶς γε νομίζετε· Ὀρέστην δὲ καὶ Πυλάδην, τίνος μάλιστα ἕνεκα τιμᾶτε, ἰσοθέους ἐποιήσασθε, καὶ ταῦτα, ἐπιβουλεύσαντας ὑμῖν ὄντας, ἢ ὃ μέγιστον, πολεμίους; οἵγε, ἐπεὶ σφᾶς ναυαγία περιπεσοῦσα οἱ τότε Σκύθαι συλλαβόντες,

A

B

ΜΝΕSIPPVS.

QVidnam, Toxaris? Sacrificatis Oresti ac Pyladi vos Scythæ, deósque esse illos creditis? TOX. Sacrificamus, Mnesippe, sacrificamus inquã: haud tamen deos esse arbitrati, sed viros bonos. MNES. An verò mos apud vos, etiam bonis viris posteaquã vita defuncti sint, perinde vt diis sacra facere? TO. Non istuc modò, verùm eosdem festis diebus ac celebribus conuentibus honoramus. MNE. Quid captantes aut sperantes ab illis? Neque enim quò beneuolentiam illorum concilietis, ob id rem diuinam illis facitis, quum iam sint mortui. TOX. Nihil officiat fortassis, si & eos qui mortui sunt, propitios haberemus: quanquam non ob id tantùm hæc facimus: quin magis existimamus nos rem vehementer conducibilem & his qui in vita sunt, esse facturos, si præstantium virorũ memoriam celebremus, honorémque habeamus iis qui vita defuncti sunt. Siquidẽ hac ratione futurũ arbitramur vt multi apud nos illorũ similes euadere cupiant. MNE. Ista quidẽ rectè iudicatis: at Pyladem atque Orestem quo nomine potissimùm suspexistis, vt diis eos æquaueritis, idque adeò cùm hospites vobis essent, vel, quod grauius, hostes? Quippe posteaquam naufragio eiecti, ab iis qui tum Scythiam incolebant, essent comprehensi,

abductique vt Dianæ immolarentur: adorti carcerarios, neque non oppreſſis excubiis, & regem trucidarunt, & aſſumpta ſacerdote, quin ipſa quoque Diana ſublata, nauigio ſeſe proripuerunt, irriſa publica Scytharũ lege. Quòd ſi ob iſtiuſmodi facta honorem habetis viris: facilè aſſecuti fueritis, vt multos illorum ſimiles reddatis. Iámque ipſi ab hoc die vſque ad priſca illa reſpicite, num vobis expedierit multos in Scythiam Oreſtes ac Pylades appellere. Nam mihi quidem iſto pacto mox futurum videtur, vt religionis ac deorum expertes reddamini: diis qui reliqui ſunt, ad eundem modum è regione veſtra in exilium ablegatis: poſtea, opinor, deorum omnium vice, viros qui illos eiectum venerant, diuinitate donabitis: & qui ſacrilegi in vos fuerunt, iis tanquam diis ſacrificabitis. Quòd ſi nequaquam horum gratia Oreſtem ac Pyladem colitis, ſed aliud quippiam, Toxaris, in vos beneficij contulerunt: qua gratia quum olim non eſſe deos iudicaueritis, nunc è regione ſacra illis facientes, deos eſſe decreuiſtis, & qui tum parum aberant vt victimæ fierent, iis nunc victimas offertis? Enimvero ridicula videantur iſta, & cum his quæ quondam ſtatueratis, pugnantia. TOXAR. Et iſta quidem Mneſippe præclara ſunt virorum illorum facinora, quæ commemoraſti; videlicet, duo cùm eſſent, tam ingentem auſum audere, vt tam procul à ſua patria profecti, mare tranſmitterent, Græcis ad id vſque temporis intactum, niſi ſolis his qui Argo in Colchidem traiecerunt exercitum: nihil expauefacti, neque fabulas quæ de illo feruntur, neque appellationem veriti, quòd inhoſpitum vocaretur, videlicet (opinor) quòd feræ vndique gentes accolerent: deinde cùm iam capti eſſent, vſque adeò ſtrenuè ſeſe geſſerint: neque ſat habuerint ſi tantùm incolumes euaderent, niſi & à Rege acceptam contumeliam vlti, & Diana ſublata abnauigaſſent. Quid? an non admiranda hæc, & quæ diuino quodam honore digna iudicent, quicquid eſt hominum qui virtutem ſuſpiciunt? Quanquam non iſta ſpectantes in Oreſte ac Pylade, pro heroibus illos habemus. MNE. Atqui iam dices, quidnam præter iſta ſuſpiciendum patrarint atque diuinum. Nam quantum ad nauigationem & peregrinationem attinet,

ἀπῆγεν, ὡς τῇ Ἀρτέμιδι καθαγίσοντες, ὑπερθέμενοι τοῖς δεσμοφύλαξι, καὶ τῆς Φερυσᾶς ὑποχειριήσαντες, τόν τε βασιλέα κτείνουσι, καὶ τὴν ἱέρειαν ἁρπάσαντες, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἄρτεμιν αὐτὴν ἀποσυλήσαντες, ᾤχοντο ἀποπλέοντες, καταγελάσαντες τῶν κοινῶν τῶν Σκυθῶν νόμων. ὥστε εἰ ἀφ' ἑαυτῶν ποιήσετε τοὺς ἄνδρας, οὐκ ἂν φθάνοιτε πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐξεργασάμενοι. καὶ τοιοῦτόν τι αὐτοὶ ἤδη πρὸς τὰ παλαιὰ σκοπεῖτε, εἰ καλῶς ἔχει ὑμῖν πολλοὺς εἰς τὴν Σκυθίαν Ὀρέστας καὶ Πυλάδας καθεῖρξαι. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖτε πάσχειν ἂν οὕτως ἀσεβές· αὐτοὶ καὶ ἄλλοι θεμένοι, τῶν ἐπιλοίπων θεῶν τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν ἐκ τῆς χώρας ἀποξενωθέντων· εἶτ', οἶμαι, αὐτὶ τῶν θεῶν ἀπόντων, τοῖς ἐπ' ἐξαγωγῇ αὐτῶν ἥκουσιν ἄνδρας ἐκθύσετε· καὶ ἱερεῖα ὑμῶν οὐσι, θύσετε ὡς θεοῖς. εἰ γὰρ μὴ αὐτὶ τούτων Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ τιμᾶτε, ἀλλ' εἴ γέ τι ἄλλο, ὦ Τόξαρι, ἀγαθὸν ὑμᾶς εἰργάσατο, αὐθ' ὅτου παλαιὰ θεοὶ εἶναι διχαιώσαντες αὐτοῖς, νεῶν ὄπαλιν θύσαντες αὐτοῖς, θεοὶ εἶναι νενομίκατε, καὶ ἱερείοις ὀλίγου δεῖν τότε θυομένοις, ἱερεῖα νεῶν παρεσάγετε; γελοῖα γὰρ ἂν ταῦτα δόξειε, καὶ ἐναντία τοῖς παλαι. ΤΟ. καὶ ταῦτα μέν, ὦ Μνήσιππε, θαυμαστὰ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἃ κατέλεξας. ὃ γὰρ, δύο ὄντας, ὅτω μεγάλα τολμήματα τολμῆσαι, καὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἀπαράγαντας, ἐκπλεῦσαι εἰς τὸν Πόντον, ἀπείρατον ἔτι τοῖς Ἕλλησιν ὄντα, πλοῖον μόνων τῶν ἀπὸ τῆς Ἀργοῦς εἰς τὴν Κολχίδα στρατευσάντων, μὴ καταπλαγῆναι, μήτε τοῖς μύθοις τοῖς περὶ αὐτοῦ, μήτε τὴν προσηγορίαν καταδεισάντας, ἔπι ἄξενος ἐκαλεῖτο, οἶα, οἶμαι, ἀγρίων ἐθνῶν περιοικούντων· καὶ ὅτι ἐλλοσᾶν, ὅτως ἀνδρείως χρήσασθαι τῷ παράπαν, καὶ μὴ ἀγαπῆσαι εἰ διαφυλάξαντες μόνον, δίχα πικρᾶς μάχης τὸν βασιλέα τ' ὕβρεως, καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἀναλαβόντας, ἔπλευσαν· πῶς ταῦτα θαυμαστά, καὶ θείας τινὸς τιμῆς ἄξια τοῖς ἀνδράσιν, ὁπόσοι ἀρετὴν ἐπαινοῦσιν; ἃπερ δὴ ταῦτα ἡμεῖς Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ εἰδότες, ἥρωσιν αὐτοῖς χρώμεθα. ΜΝΗ. λέγοις ἂν ἤδη ὅ, τι σεμνὸν καὶ θεῖον ἄλλο διεργάσαντο. ἐπεὶ ὅσον γε ἐς τὸ πλοῦν καὶ τὴν ἀποδημίαν,

πολλοὺς

πολλὰς ἂν σοι ῥᾳοτέρους ἐκείνων ἀποδείξαιμι τοὺς ἐμπόρους, καὶ μάλιστα τοὺς Φοίνικας αὐτῶν, οὐκ ἐς τὸν Πόντον, οὐδὲ ἄχρι τῆς Μαιώτιδος καὶ τοῦ Βοσπόρου μόνον ἐκπλέοντας, ἀλλὰ πάντα χοῦ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ βαρβαρικῆς θαλάττης ναυτιλλομένους· ἅπαντα γὰρ ὄρη ἀκτῶν, καὶ πάντα αἰγιαλὸν, ὡς εἰπεῖν, διερευνησάμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ἐς τὸ μετοπώρου, εἰς τὴν αὐτῶν ἐπανίασιν, οὓς κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, θεοὺς νόμιζε, καὶ τούτους, καπήλους, καὶ ταριχοπώλας, εἰ τύχοι, τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ὄντας. ΤΟΞ. ἄκουε δὴ, ὦ θαυμάσιε, καὶ σκόπει, καθ' ὅσον ἡμᾶς οἱ βάρβαροι, δικαιοτέρους ὑμῶν περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κρίνομεν, εἴτε ἐν Ἄργει μὲν καὶ Μυκήναις, οὐδὲ τάφον ἔνδοξόν ἐστιν ἰδεῖν Ὀρέστου ἢ Πυλάδου· παρ' ἡμῖν δὲ, καὶ νεὼς ἀποδέδεκται αὐτοῖς ἅμα ἀμφοτέροις, ὡς τῶν εἰκὸς ἦν, ἑταίροις τε ὄντι· καὶ θυσίαι προσάγονται, καὶ ἡ ἄλλη τιμὴ ἅπασα· κωλύει τε οὐδὲν, ὅτι ξένοι ἦσαν, ἀλλὰ μὴ Σκύθαι, ἀγαθοὶ κεκρίσθαι. οὐ γὰρ ἐξετάζομεν ὅπως οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοί εἰσιν, οὐδὲ φθονοῦμεν, εἰ μὴ φίλοι ὄντες ἀγαθὰ εἰργάσαντο· ἐπαινοῦντες δὲ ἃ ἔπραξαν, οἰκείους αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων ποιούμεθα. ὃ δὲ δὴ μάλιστα καθ' ὑπερβολὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαινοῦμεν, τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἡμῖν ἔδοξαν φίλοι ὄντες δὴ ἄριστοι ἀπάντων γενέσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθέται καλοῖς εἶναι, ὡς χρὴ τοῖς φίλοις ἅπασης τύχης κοινωνεῖν, καὶ ὑπὲρ Σκυθῶν τῶν ἀρίστων διαπρέπειν. καὶ ἅ γε μετ' ἀλλήλων, ἢ ὑπὲρ ἀλλήλων ἔπαθον αἰσχρά φαντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν ὅτι σφηκὸς χαλκῆς, αἰδεσθέντες εἰς τὸ Ὀρέστειον, καὶ νόμον ἐποιήσαντο, πρῶτον τοῦτο μάθημα καὶ παίδευμα τοῖς παισὶ τοῖς σφετέροις εἶναι τὴν σφῆκα ταύτην, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς πεπραγμένα διαμνημονεύσαι. θαῦμα γοῦν τοῦτο ἕκαστος αὐτῶν ὅπλα φέρειν τὴν πάροδον, ἢ τὰς Ὀρέστου καὶ Πυλάδου πράξεις ἀγνοήσειν· ἀλλὰ καὶ ἐν ᾧ πρόσκειται τὸν νεὼ τὰ αὐτά, ὁπόσα ἡ σφὴξ δηλοῖ, γραφαῖς ὑπὸ τὸν παλαιὸν εἰκασμένα δείκνυσι. πλέουν Ὀρέστης ἅμα τῷ φίλῳ, εἶτα ἐν τοῖς κρημνοῖς διαφθαρείσης αὐτῶν τὸν νεὼς συνῳκισμένους, καὶ πρὸς τὴν θυσίαν παρεσκευασμένους, καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἤδη καταρχομένη αὐτῶν· κατόπιν δὲ ὅπου τὸν ἕτερον βλέπουν, ἤδη ἐκδεδυκὼς τὰ δεσμὰ γέγραπται,

non paucos profectò diuiniores iſtis oſtendero negotiatores, atque inter hos, præcipuos Phœnices, qui non in Pōtum, neque ad Mæotidem vſque, aut Boſporum tantùm, enauigant, verùm quaquauerſus Græcum ac Barbarum mare permetiũtur. Hi ſiquidem omnem oram, & omne littus (vt ita dixerim) perſcrutati in annos ſingulos, extremo demum autumno in ſuam patriam reuertũtur: quos ſcilicet ad eandem rationem pro diis habeto, idque etiamſi complures illorum caupones ac ſalſamentarios eſſe reperies. TOXA. Audi nunc ô vir admirande, conſideráque quanto nos, qui Barbari vocamur, rectiùs vobis de bonis viris ſentiamus. Siquidem in Argo atque Mycenis ne ſepulchrum quidem vllum inſigne videre eſt Oreſtis ac Pyladis: apud nos verò & templum oſtenditur ambobus illis communiter ſacrum, ita vt par erat amicis: & hoſtiæ offeruntur, reliquúſque omnis honos. Porro quòd hoſpites erant, non Scythæ, id verò nihil obſtat quominus boni viri iudicentur: neque enim perpendimus cuiates ſint viri honeſti ac probi: neque inuidemus, ſi cùm amici non fuerint, res egregias geſſerunt: quin magis admirantes ea quæ patrarunt, ab ipſis factis domeſticos ac noſtrates illos ducimus. Quod autem potiſſimùm ſtupentes in illis viris efferimus, illud eſt, quòd nobis viſi ſunt amici inter ſeſe longè optimi extitiſſe, atque aliis exemplo fuiſſe, quaſique legem ſtatuiſſe quemadmodum oportet amicos omnem inter ſe communicare fortunam: ſimúlque promeruiſſe vt à Scythis, qui in amicitiæ laude primas tenerent, colerentur. Itaque quæcunque alter cum altero, vel alter pro altero tulit, ea maiores noſtri deſcripta in columna ærea repoſuerunt in templo Oreſtis: ac leges ſtatuerunt, vt ea columna prima eſſet inſtitutio diſciplináque liberis ſuis, ſi meminiſſent quæ in illa eſſent aſcripta. Itaque penè patris quiſque ſui nomen citiùs obliuiſceretur, quàm res geſtas Oreſtis ac Pyladis ignoraret. Quin & in porticu templi eadem quæcunque in columna notantur, priſcorum picturis adumbrata viſuntur: nempe Oreſtes vnà cum amico nauigans, deinde fracta inter abruptas cautes ipſorum naue comprehenſus, & ad victimã adornatus: iámq; Iphigenia initiat eos. Ex aduerſo verò in altero pariete idem iam vinculis exutus, depictus eſt,

ac Thoantem occidens, multóſque ex Scythis alios. Poſtremò ſoluentes, abducta Iphigenia, ac dea. Porro Scythæ fruſtra ſcapham adoriuntur iam nantem, hęrentes gubernaculis, ac conſcendere conantes. Deinde re fruſtra tentata, alij quidem ex eis faucij, alij verò eius rei metu compulſi, natatuſemet in ſolum recipiũt: vbi vel maximè liceat perſpicere quantam alter in alterum beneuolentiam præſtiterit in conflictu cum Scythis. Fecit enim pictor vtrunque de hoſtibus in ſemet ruentibus ſecurum, propellentem autem eos qui in alterum feruntur, ac præ illo iaculis occurrere conantem, pro nihilóque ducentem ſi intereat ipſe, modò ſeruet amicum, vel ſuo ipſius corpore præueniens excipiénſque ictus in illum intentos. Iam verò tantam illorum beneuolentiam, atque in rebús triſtibus communionem, fidem, humanitatem, veritatem, denique conſtantiam alterius in alterum amoris, hæc haudquaquam humana putauimus eſſe, verùm animi cuiuſdam præſtantioris, quàm pro more vulgarium iſtorum mortalium, qui donec ſecundis ventis nauigatur, amicis indignantur, niſi ex æquo participes fiant rerum lætarum: quòd ſi vel paululum eis venti reflare cœperint, aufugiunt, ſolos in periculis deſerentes. Enimvero & illud noueris, nihil amicitia melius arbitrantur Scythæ, neque eſt in quo Scytha magis glorietur, quàm in adiutandis amicis, communicãdíſque rebus acerbis: quemadmodum neque probrum apud nos maius vllum, quàm amicitiæ deſertorem videri. Has ob res Oreſtem ac Pyladem veneramur, quòd præſtantes extiterint in Scytharum virtutibus, atque in amicitia præcellentes: id quos nos omnium maximè admiramur. Appellationem quoque ex his illorum factis impoſuimus, vt Coraci vocentur, quod quidem noſtra in lingua perinde ſonat, ac ſi quis dicat, Dij amicitiæ præſides. MNE. Hui Toxaris, profectò non arcu modò valuerunt Scythæ, bellicíſque in rebus cęteris antecelluerunt, verùm videntur & ad orandum perſuadendúmque omnium aptiſſimi. Vnde mihi cùm dudum ſecus videretur, nunc eidem meritò feciſſe videmini, qui ſic Oreſtem ac Pyladem in deorum numerum retuleritis. Verùm illud me fugerat, vir optime, quòd pictor quoque bonus eſſes.

A Ἐ φονεύων τὸν Θόαντα, Ἐ πολλοὺς ἄλλους τῶν Σκυθῶν· Ἐ τέλος, ἀπὸ πλεόντες, ἔχοντες τὴν Ἰφιγένειαν, καὶ τὸν θεόν. οἱ Σκύθαι δὲ, ἄλλως ἐπιλαμβάνονται τῶν σκάφους ἤδη πλέοντος, ἐκκρεμαννύμενοι τῶν πηδαλίων, Ἐ ἐπιμαχαίρᾳ πειρώμενοι, εἶτ' οὐδὲν αὐτόμενοι, οἱ μὲν αὐτῶν, πλωμάται, οἱ δὲ, καὶ δεῖ τούτου, ἀπονήχονται πρὸς τὸν γιῶ· ἔνθα δὴ μάλιστα ἴδοι τις ἂν ὁπόση ἐστὶν ἀλλήλων εὔνοια ἐπιδείκνυντο γὰρ τῇ πρὸς τοὺς Σκύθας συμπλοκῇ. πεποίηκε γὰρ ὁ γραφεὺς ἑκάτερον, ἀμυνόμενον μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν πολεμίων, ἀμυνόμενον δὲ τοὺς ὑπερφερομένους θατέρῳ, καὶ πρὸς ἐκείνην ἀπόπειραν πειρώμενον τοῖς τοξεύμασι, Ἐ πρὸ σοῦ πτέμενον, εἰ ἀποθανεῖται, σώσας τὸν φίλον, καὶ τὸν ἐπ' ἐκεῖνον φερόμενον πλησὺ προσαρπάσας τῷ αὐτοῦ σώματι. τοσαύτην δὲ τοσαύτην εὔνοιαν αὐτῶν, Ἐ τὴν ἐν τοῖς ἀγνοῖς κοινωνίαν, Ἐ ὃ πιστὸν, καὶ φιλέταιρον, Ἐ ὃ ἀληθὲς, καὶ βέβαιον τῆς πρὸς ἀλλήλους ἔρωτος, οὐκ ἀνθρώπινα ταῦτα φήσομεν εἶναι, ἀλλά τινος γνώμης βελτίονος, ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς τούτους ἀνθρώπους, οἱ μέχρι μὲν κατ' ἐκεῖνο ὁ πλοῦς εἴη, τοῖς φίλοις ἀγαπακτοῦσιν, εἰ μὴ ὀλίγης κοινωνήσουσι τῆς ἡδονῆς· ἐπειδὰν μικρὸν αὐτὴν παραθύσῃ αὔρης, οἴχονται, μόνοις τοῖς κινδύνοις ἀπολιπόντες. καὶ γὰρ οὖν καὶ τόδε ὅπως εἰδῇς, οὐδὲν Σκύθαι φιλίας μεῖζον οἴονται εἶναι, οὐδὲ ἔστιν ἐφ' ὅτῳ ἂν τις Σκύθης μᾶλλον σεμνύναιτο, ἢ ὅτι τῶν συμπονῆσαι φίλῳ ἀνδρὶ, καὶ κοινωνῆσαι τῆς ἡδονῆς· ὥσπερ οὐδὲν ὄνειδος μεῖζον παρ' ἡμῖν, τοῦ προδότου φιλίας γενέσθαι δοκεῖν. διὰ ταῦτα Ὀρέστου καὶ Πυλάδου τιμῶμεν, ἀρίστους γνωμένους τῶν Σκυθῶν ἀγαθὰ, καὶ τὰ φιλία διενεγκόντας, ὃ προτέρους ἡμᾶς ἀποφαίνων θαυμάζομεν, καὶ τεκμαιόμεθα ὅτι τούτοις αὐτοὺς ἐθέμεθα, Κορύκοις καλοῦσι· τοῦτο δέ ἐστιν, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ, ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγοι, φίλιοι δαίμονες. MN. ὦ Τόξαρι, ὡς μόνον ἄρα τοξεύειν ἀγαθοὶ ἦσαν Σκύθαι, καὶ τὰ πολεμικὰ τῶν ἄλλων ἀμείνους, ἀλλὰ Ἐ ῥῆσιν εἰπεῖν, ἀπολύτων πιθανώτατοι. ἐμοὶ γοῦν τέως ἄλλως γιγνώσκοντι, ἤδη καὶ αὐτῷ δίκαια ποιῆσαι δοκεῖτε, θεοὺς Ὀρέστην Ἐ Πυλάδην ἀναδείξαντες. ἐλελήθεις δέ με, ὦ γενναῖε, καὶ γραφεὺς ἀγαθὸς ὤν.

πάνυ γὰρ σαφῶς ἐπεδείξας ἡμῖν τὰς ἐν τοῖς Ὀρεστείοις εἰκόνας, καὶ τὸν μάχιμον τῶν ἀνδρῶν, καὶ τὰ ὑπὲρ ἀλλήλων πεπονθότα. πλὴν ἐμοὶ γε οὐκ ἂν δόξειεν ἄνθρωπον ποτὲ ἀξιοπιστεύσασθαι φιλίαν ἐν Σκύθαις ἄνευ ξένης καὶ ἀγρίου ἤθους αὐτοῖς ἔνεκα μόνον ἀεὶ σπουδασθῆναι, καὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ φιλίαν δὲ μηδὲ πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους ἐπιμαίνεσθαι πεπεισμένους τοῖς τε ἄλλοις, ἃ περὶ αὐτῶν ἀκούομεν, καὶ ὅτι καὶ τοὺς ἰδίους τοὺς πατέρας ἀποθανόντας. ΤΟ. Εἰ μόνα καὶ τἆλλα ἡμᾶς τῶν Ἑλλήνων, καὶ δικαιότερόν περὶ τὰ πρὸς τοὺς γονέας, καὶ ὁσιώτερον ἐσμεν, οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι φιλοτιμηθείην πρὸς σέ, ὅτι ἡμεῖς Σκύθαι πολὺ πιστότεροί τῶν Ἑλλήνων φίλοι εἰσί, καὶ ὅτι φιλίας λόγος πλείων παρ' ἡμῖν, ἢ παρ' ὑμῖν, ῥᾴδιον ἐπιδεῖξαι καὶ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων, μὴ πρὸς ἀηδόνα μὲν ἀκούσῃς, ἵνα εἴπω τι ὧν κατεμάθομεν, πολὺ δὴ χεῖρον ὑμῖν συγγινόμενος, ὑμεῖς γάρ μοι δοκεῖτε τοῖς μὲν περὶ φιλίας λόγοις, ἄμεινον ἄλλων εἰπεῖν καὶ δύνασθαι, τὰ ἔργα δ' αὐτῆς, καὶ μόνον οὐ καὶ αἰσθάνεσθαι τῷ λόγῳ ἐκμελέτας, ἀλλ' ἀπόζειν ὑμῖν ἐπαινέσαι τε αὐτὴν, καὶ δεῖξαι ἡλίκον ἀγαθόν ἐστιν· ἐν δὲ ταῖς χρείαις παρόντες τοῖς λόγοις, δραπετεύετε, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκ μέσων τῶν ἔργων. καὶ ὁπότ' ὑμῖν οἱ τραγῳδοὶ τὰς τοιαύτας φιλίας ὅτι τὴν σκηνὴν αἰσθόμενοι σώζουσιν ἐπαινεῖτε, καὶ ὅτι προτιμᾶτε, καὶ χαλεπωτέρως ἀλλήλων, οἱ πολλοὶ δ' ὑμῶν καὶ δακρύετε, αὐτοὶ δὲ, κἂν ἄξιον ἐπαινεῖν ὑπὲρ τῶν φίλων προέχεσθαι τολμᾶτε, ἀλλ' ἴσως που φίλος δεηθεὶς τύχῃ; αὐτίκα μάλα, ὡς περ τὰ ὀνείρατα οἴχεται ὑμῖν ἐκ ποδῶν ἀποπταμένη αἱ πολλαὶ ἐκείναι τραγῳδίαι, τοῖς κενοῖς τούτοις καὶ κωφοῖς προσωπείοις ἐοικότας ὑμᾶς ἀπολιποῦσαι, ἀδιηρθρωμένα τὸ στόμα, καὶ παμμεγέθη κεχηνότα, οὐδὲ τὸ σμικρότατον φθεγξάμενα· ἡμεῖς δὲ ἔμπαλιν, ὅσον γε δὴ λαμβάνομεν ἐν τοῖς περὶ φιλίας λόγοις, τοσοῦτον ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῆς πλεονεκτοῦμεν. εἰ γὰρ οἷόν δοκεῖ, ὅταν νῦν ποιῶμεν, τοῖς μὲν παλαιοῖς φίλοις ἀπεμφῆ ἐσόμεθα, εἴ τινας, ἢ ἡμᾶς, ἢ ὑμᾶς τῶν πάλαι καταριθμεῖν ἔχομεν· ἐπεὶ καλά γε καὶ τὸ πλεονεκτεῖτε αὖ, πολλοῖς δ' ἀξιοπίστοις μάρτυρας ἂν ποιησαίμεθα προφερόμενοι,

A Admodum enim euidenter oſtendiſti nobis quæ ſunt in Oreſtis templo, picturas pugnámque virorum, alterique pro altero ſuſcepta vulnera. Tametſi non putaram amicitiam vſqueadeò cultam fuiſſe quondam apud Scythas: magis autem, quòd barbari eſſent atque agreſtes, ſimulatæ quidem, ira, rabiéque perpetuò committi: amicitiam verò ne in familiariſſimos quidem exercere ſolitos: idque coniiciens, cùm ex aliis quæ de illis audimus, tum ex hoc, quòd progenitores ſuos vita defunctos deuorant. ΤΟΧΑ. An nos Græcis, cùm aliis in rebus v, tum in B his quæ ad parentum attinent cultum, ſanctiores, magiſque pij ſimus, in præſentiarum haudquaquam contenderim: quòd autem noſtrates amici longè fideliores ſint amicis Græcis, quódque amicitiæ ratio maior apud nos ſit quàm apud vos, haud difficile fuerit docere. Ac per deos Græcorum, ne tibi moleſtum ſit audire, ſi quæ perſpexi, dixero, multum iam temporis apud vos verſatus. vos enim mihi videmini præclariùs cæteris de amicitia verba poſſe facere, vim verò factáque illius adeo non ſolùm pro ſermonum dignitate non exercere, vt ſat vobis ſit prædicare eam, & quantum ſit bonum, oſtendere: at vbi vſu venit, deficientes à ſermonibus, neſcio quomodo, è medio negotio aufugitis. Cæterùm quum Tragœdi in ſcenam progreſſi, iſtiuſmodi amicitias vobis repræſentant, plerique laudatis, atque applauditis, ac pro ſe mutuò periclitantibus illis lacrymatis, ipſi verò nihil dignum laude pro amicis præſtare audetis: quin ſi quando fortè accidat vt egeat amicus, ibi protinus non ſecus atque inſomnia, procul auolantes euaneſcunt vobis multæ illæ tragœdiæ, vóſque ſimiles relinquunt inanibus iſtis ac mutis perſonis, quæ diducto rictu, atque immane hiantes, ne minimum quidem loquuntur. At nos è diuerſo, quo ſumus in dicendo de amicitia poſteriores, hoc in præſtanda ea præcedimus. Quare, ſi videtur, ita in præſentiarum agamus, priſcos illos amicos valere ſinamus, ſi quos vel nos vel vos ex his qui olim fuêre, recenſere valemus, quando iſta quidem parte vos nimirum ſuperaueritis, compluribus ac grauibus adductis teſtibus, nempe poëtis;

qui Achillis & Patrocli amicitiam, tum Theſei Pirithoique, neque non aliorum neceſſitudinẽ, pulcherrimis verſibus carminibúſque contexuerunt. Quin paucos quoſdam in medium afferamus ex his qui noſtra ipſorum memoria fuerunt, atque eorum res geſtas exponamus: ego quidem Scythicas, tu verò Græcanicas. Et in his vter ſuperarit, melioráque produxerit amicorum exempla, is & victor eſto, ac ſuam ipſius victoriam promulgato, tanquam qui pulcherrimum honeſtiſſunúmque certamen decertarit: adeò vt ego quidem non paulò malim mihi in ſingulari victo certamine dextram amputari (nam ea eſt apud Scythas victo pœna) quàm in amicitia quopiam inferior iudicari, præſertim Græco, ipſe Scytha quum ſim. MNE. Quanquam eſt haud mediocris negotij, cum viro, ita vt tu es, bellatore, ſingulari certamine congredi, tum admodum inſtructo miſſilibus ac penetralibus narrationibus, haud tamen vſque adeò ignauiter tam citò vniuerſam deſerens Græciam, tibi ceſſero. Etenim vehementer abſurdum fuerit, quum duo illi tantum vicerint Scytharum, quantum fuiſſe declarant tum fabulæ, tum vetuſtæ veſtræ picturæ, quas paulo antè ſcitè admodum repræſentabas: Græcos omneis, tot nationes, tot ciuitates, nullo defendente vinci abs te. Nam iſtuc ſi fiat, non dextram, quemadmodum apud vos ſolet, ſed linguam execari conueniat. Sed vtrum ſpectare nos oportet, numerúm ne eorum quæ amicè quis geſſerit, an magis quo plures alter vter amicos referre poterit, hoc victoria dignior videbitur? TOX. Nequaquam, imò non multitudine vis horum ſpectetur; verùm ſi quæ tu narrabis facta, his quæ narrabo, videantur præſtantiora, magiſque penetrantia: tum nimirum etiamſi numero paria ſint, opportuniora magiſque lethalia mihi facient vulnera: ac penè memet ad ictus accommodabo. MNE. Probè loqueris. Statuamus igitur quot erunt ſatis. TOXA. Mihi quidem ſatis fore videtur ſi vterque quinque narret exempla. MNE. Itidem mihi videtur: ac prior dicito, verùm adiuratus, nimirum non niſi vera dicturum: alioquì fingere eiuſmodi, non admodum fuerit difficile, palàm autem refelli non queant. Porrò ſi iuraris, nefas ſit nõ habere fidem. TOX. Iurabimus, ſi quid etiam iureiurando opus eſſe cenſes.

τὴν Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου φιλίαν, καὶ τὴν Θησέως καὶ Πειρίθου, καὶ τὴν ἄλλην ἑταιρείαν, ὅσα καλλίστοις ἔπεσι, καὶ μέτροις ἁρμοδιωτάτοις ὑπέζευξαν· ὀλίγους δέ τινας παρελθόντες μνησθῶμεν, τῶν καθ' ἡμᾶς αὐτοῖς, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν διηγησάμενοι, ἐγὼ μὲν, τὰ Σκυθικὰ, σὺ δὲ, τὰ Ἑλληνικά· καὶ ὁπότερος ἂν ἐν τούτοις κρατῇ, καὶ ἀμείνους παιδάγηται τοὺς φίλους, αὐτός τε νενικηκὼς ἔσῃ, καὶ τὴν αὑτοῦ διαπρύξῃ, κάλλιστον ἀγῶνα καὶ σεμνότατον ἀγωνισάμενος· ὡς ἔγωγε πολὺ ἥδιον ἂν μοι δοκῶ μονομαχῶν ἥτταις, ἀποτμηθῆναι τὴν δεξιὰν, ὅπερ τῆς Σκυθικῆς ὑπερτιμίον ὄντων, ἢ χείρων ἄλλου τῆς φιλίας κεκρίσθαι, ἢ ταῦτα, Ἕλλανος, Σκύθης αὐτὸς ὤν. MNH. ἔστι μὲν, ὦ Τόξαρι, καὶ φαῦλον τὸ ἔργον ἀνδρὶ οἵῳ σοὶ, πολεμικῇ μονομαχήσαι, πάνυ δυσχερεῖς καὶ τετηγμένους πρὸς ἀθλοσυμβόλῳ τοὺς λόγους· οὐ μὴν ἀληθεῖς γε οὕτω καταστρεψοῦς ὁ βραχὺς ὁ Ἑλληνικὸν ἄπαν, ὑποχωρήσομαί σοι. καὶ γὰρ ἂν εἴη πανάθλιον, εἰ δυοῖν μόνοιν ἐκείνοιν ἥττηθῆναι τοσούτους τῶν Σκυθῶν, ὁπόσους οἵ τε μῦθοι δηλοῦσι, καὶ αἱ ὑμέτεραι παλαιαὶ γραφαὶ, ἃς μικρῷ πρόσθεν ἐπῄνεσας μάλα ἀξιεπαίνους· Ἕλλανας δὲ πόλεις, τοσαῦτα ἔθνη, καὶ τοσαύτας πόλεις ἐρήμους ὑπὸ σοῦ ἁλῶναι. εἰ γὰρ τοῦτο ἤνοιτο, οὐ τὴν δεξιὰν ὡς τάχιστα ὑμεῖς, ἀλλὰ τὴν γλῶτταν ἀποτμηθῆναι καλόν· πότερον δὲ ὠφεῖσθαι χρὴ τὸν ἀριθμὸν ἡμῖν τῶν φιλικῶν τούτων πρεσβέων, ἢ ὁπόσῳ μὴ τις πλείους ἔχῃ λέγειν, τοσούτῳ μᾶλλον δόξειεν ἂν πρεσβεύειν τὴν νίκην; TO. ἁδαμῶς. ἀλλ' ὠφείσθω μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους αὐτῶν ὁ κρότος, ἀλλ' εἰ ἀμείνους, καὶ εἰ τιμιώτεραι φαίνοιντο αἱ σαὶ τῶν ἐμῶν, ἴσας τὸν ἀριθμὸν οὔσας· καιριώτερα δηλονότι ἐργάσονταί μοι τὰ τραύματα, καὶ θᾶττον ἐπιδώσω πρὸς τὰς πληγάς. MNH. οὔκουν λέγεις, καὶ ὠφείσθω σοὶ ὁπόσας ἴσχυαι. TOΞ. πέντε ἔμοιγε δοκοῦσιν ἑκατέρῳ. MNH. καὶμοὶ δοκεῖ, πρέσβεσι δὲ λέγε, ἀλλὰ ἐπομοσάμενος ἢ μὴν ἀληθῆ ἐρεῖν. ἄλλως γὰρ οὐ πλάττειν τὰ τοιαῦτα, οὐ πάνυ χαλεπόν· καὶ ὁ ἔλεγχος ἀφανής. εἰ δὲ ὀμόσας, οὐχ ὅσιον ἀπιστεῖν. TO. ὀμοῦμαι, εἴ τι καὶ ὅρκου δεῖν νομίζεις.

ΜΝΗ. τίς δέ σοι τῶν ἡμετέρων θεῶν; ἆρ' ἱκανὸς ὁ Φίλιος; ΤΟΞ. καὶ μάλα· ἐγὼ δὲ τὸν ὁπατρῷόν σοι ὀμοῦμαί σε τῇ ἐμαυτῆς λέγω. ΜΝΗ. ἴστω τοίνυν ὁ Ζεὺς ὁ Φίλιος, ἃ μέλλω ὁπόσα αὖ λέγω πρὸς σέ, ἢ αὐτὸς εἰδὼς, ἢ παρ' ἄλλων, ὁπόσον οἷόν τε ἦν, δι' ἀκριβείας ἐκπυθανόμενος, ἐρεῖν, μηδὲν πρὸ ἐμαυτοῦ ὑποπραγμόνων. καὶ πρώτιστα μέν σοι τὴν Ἀγαθοκλέους καὶ Δεινίου φιλίαν διηγήσομαι, ἀοίδιμον ἐν τοῖς Ἴωσι γεγενημένην. Ἀγαθοκλῆς γὰρ οὗτος ὁ Σάμιος, οὐ πρὸ πολλοῦ ἐγένετο, ἄνευρος μὲν εἰς φιλίαν ὡς ἔοικε, πάλλα δὲ οὐδὲν ἀμείνων Σαμίων τῶν πολλῶν, οὔτε εἰς ὃ γένος, οὔτε εἰς τἄλλα περιουσίαν. Δεινίᾳ δὲ τῷ Λεσίωνος Ἐφεσίῳ, φίλος ἐκ παίδων ἦν· ὁ δὲ Δεινίας ἐπλούτει ἄρα εἰς ὑπερβολήν· καὶ ὥσπερ εἰκὸς, νεόπλουτον ὄντα, πολλοὺς καὶ ἄλλους εἶχε περὶ αὐτὸν, ἱκανοὺς μὲν συμπεῖν, καὶ πρὸς ἡδονὴν σπουδαίους, φιλίας δὲ πλῆθος ὅσον ἀποδέοντας. τέως μὲν οὖν οὐ τοῦτος καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξηπάζετο, καὶ συνῆν, καὶ συνέπινεν αὐτοῖς, οὐ πάνυ χαίρων τῇ τοιαύτῃ διατριβῇ· καὶ ὁ Δεινίας, οὐδὲν αὐτὸν ἐπιμώτερον εἶχε τῶν κολάκων· πλουτῶν δὲ, καὶ περιέκοπτε, τὰ πολλὰ ὑπεριμῶν, καὶ φορτικὸς ἐδόκει, ὑπομιμνήσκων καὶ τῶν πρόσθεν, καὶ φυλάττειν παρῄνει τὰ μέλλοντα, ἃ μὴ πολλῶν καμάτων ὁ πατὴρ αὐτῷ κτησάμενος, κατέλιπεν ὥστε δὴ ταῦτα, οὐδὲ ὑπὲρ τοὺς κώμους ἐπῆλθε πώποτε ἐπ' αὐτὸν, ἀλλὰ μόνος μετ' ἐκείνων ἐκώμαζε, λανθάνειν πειρώμενος τὸν Ἀγαθοκλέα· καὶ δή ποτε ὑπὸ τῶν κολάκων ἐκείνων ὁ ἄθλιος διαπείθεται, ὡς ἐρᾷη αὐτοῦ Χαρίκλεια, Δημώνακτος γυνὴ, ἀνδρὸς ὑπερφανοῦς, καὶ πρώτου Ἐφεσίων τὰ πολιτικά· καὶ γράμματά τε εἰσέφοιτα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ στέφανοι ἡμιμάραντοι, καὶ μῆλά τινα ἀποδεδημένα, καὶ ἄλλα ὁπόσα αἱ μαστροποὶ ὑπὲρ τῶν νέων μηχανῶνται, κἂν μικρὸν αὐτοῖς ὑπεντυχώμεναι τοῖς ἐρωτας, καὶ αἰσθόμεναι, ὃ πρῶτον ἐρᾶσθαι νομίζοντας· ἐπαγωγότατον γὰρ τοῦτό γε μάλιστα τοῖς καλοῖς ἐστὶ καὶ οἰομένοις, ἄγρας αὐ λήψεσθαι εἰς τὰ δίκτυα ἐμπεσόντες. ἡ Χαρίκλεια δὲ ἦν ἀστεῖον μὲν γύναιον, ἐταιρικὸν δὲ ἐκ τόπου,

A

B

C

D

ΜΝΕS. At quis tibi è diis noſtratibus? num ſatisfaciat Iupiter Philius? TOX. Et maximè. Ego quoque tibi noſtratem iurabo, meapte in lingua. MNE. Teſtis igitur eſto Iupiter Philius, quæcunque dicturus ſum apud te, ea nimirum vel quæ viderim ipſe, vel vel quæ ab aliis, quoad fieri potuit, diligentiſſimè perceperim, narraturum, nihil ex me ipſo comminiſcentem, alleuantémque. Ac primo quidem loco, Agathoclis Diniæque amicitiam referam, quæ apud Ionas eſt celebratiſſima. Nam Agathocles hic, qui Samius fuit, non ita pridem vixit, vir in amicitia quidem præcipuus, ita vt re declarauit: cæterùm reliquis in rebus vulgo Samiorum nihilo præſtantior, neque genere, neque cæteris item opibus. Huic cum Dinia Epheſio Lyſionis filio amicitia à puero intercefſerat. Porrò Dinias ſupra modum ditatus eſt, & quemadmodum ſolent ij qui nuper opes nacti ſunt, complures & alios ſecum habebat, ſatis quidem idoneos illos & ad comparandum, & ad voluptariam conſuetudinem, ab amicitia verò longè alieniſſimos. Atque inter hos interim habebatur Agathocles, conuiuebátque & compotabat illis, non admodum approbans eam viuendi rationem. Dinias autem nihilo hunc potiorem habebat, quàm cæteros adulatores. Tãdem etiam offendere cœpit, crebriùs obiurgans, moleſtúſque videbatur, quippe qui admoneret eum maiorum, præciperétque vt ſeruaret quæ multo labore parta pater illi reliquiſſet: adeò vt ob hæc ne ad comeſſationes quidem illum deinceps adhiberet, ſed ſolus cum illis comeſſaretur, celare cupiens Agathoclem. Demum ab aſſentatoribus illis miſero perſuaſum eſt quòd adamaretur à Charicleа Demonactis vxore, viri illuſtris, atque inter Epheſios in honoribus ciuilibus primarij. Iam & literulæ à muliere ad illum ventitabant, & ſerta ſemimarcida, & mala quædam admorſa, denique quicquid ad hæc lenæ machinantur in adoleſcentes, quò paulatim illis amorem artibus quibuſdam inſerant, primúmque hac incẽdant opinione, quòd ſeſe credant amari. Nam plurimum illicit & hoc; præſertim eos qui ſibi formoſi videntur: donec imprudentes in caſſes inciderint. Erat autem Charicleа vrbana quidem & elegans muliercula, at ſupra modum meretricia,

Amicorũ I. par. Agathocles & Dinias.

ſempérque illius, quicunque fortè adiiſ- A
ſet, etiam ſi quis admodum leuiter con-
cupiuiſſet: quin ſi vel aſpexiſſes dunta-
xat, protinus adnuebat: nec vllo pacto
metuendum erat ne quando recuſaret
Chariclea: admirabilis autem alioqui
artifex, quaviſque meretrice doctior al-
licere amatorem, & ambiguus quum
adhuc eſſet, totum ſubigere: at quum
iam teneretur, incitare, ac magis magiſ-
que accendere, nunc ira, nunc blandi-
mentis, ac mox faſtidio, deinde inie-
cta ſuſpicione, quaſi ad alium ſeſe de-
flexura eſſet: poſtremò omni ex parte
egregiè docta erat mulier & abſoluta,
artibúſque omnigenis in amantes inſtru- B
cta. Hanc igitur tum Diniæ adulato-
res accerſiuerant in adoleſcentulum,
multáque affimulabant quò eum in a-
morem Charicleæ impellerent. Illa por-
rò quæ complureis iam adoleſcentes
iugularat, & innumerabiles amores fue-
rat mentita, domóſque opulentas euer-
terat, varium quoddam atque inexpu-
gnabile malum: vbi nacta manibus eſt
ſimplicem, & huiuſmodi artium impe-
ritum adoleſcentulum, haudquaquam
amittebat ex vnguibus: ſed vndique
oppugnans tentánſque, vbi iam omnium C
eſſet compos, tum ipſa dum captat,
capta periit, tum infelici Diniæ innu-
merabilium malorum extitit cauſſa.
Nam primùm quidem ſtatim literulas
illa ad illum dat, ac ſubinde miſſitat an-
cillulam, quæ renunciaret vt fleret, vt
vigilaret, poſtremò vt miſera præ amo-
re ſuffocatura eſſet ſeſe: donec iam bea-
tus ille perſuaſus, ſibi formoſus eſſe vi-
deretur, atque Epheſiorum vxoribus
præter cæteros adamabilis. Ac tandem
in congreſſum adductus eſt multis pre-
cibus exoratus. Et ex eo quidem tem-
pore facilis iam erat coniectura, fore D
vt caperetur à muliere formoſa, & ad
voluptatem congredi docta, & in lo-
co flere, & inter loquendum miſera-
biliter ſuſpirare, & iam abeuntem am-
plecti, & adeunti obuiam occurrere,
& formam colere ſic vt maximè placitu-
ra eſſet: interdum vel voce vel cithara
canere: quibus omnibus in Diniã vſa eſt.
At vbi ſenſit excruciari, iámque amore
illaqueatum, ac ſubiugum eſſe factum:
aliud ad hæc excogitat, quo miſerum
ſubuertat: grauidam ſe ex eo ſimulat
(nam hoc quoq; efficax ad magis ac ma-
gis inflammandum ſtultum amantem.)

καὶ τῶ προσηυχόμην ἀεὶ, ἢ εἰ πόθεν ἐπ' ὀλί-
γῳ ἐθελήσοι τις, καὶ εἰ προσίδοι τις μόνον, εὐ-
θὺς ἐπέπηδε, καὶ δέος ὁπόθεν ἰῶ, μή ποι αἰτεί-
ποι Χαρίκλεα. δεινὴ δὲ καὶ τἄλλα τεχνίτις,
πρὸς ἣν τινα βάλλει τὴν ἑταιρῶν ὑποπτεύσα-
σθαι ἐρασήν· καὶ ἀμφίβολον ἔτι ὄντα, ὅλον
ἑαυτῶ ποιήσασθαι, καὶ ἐπεχόμενον ἤδη ὑπιτεῖ-
ναι, καὶ προσεκκαῦσαι, ἄρτι μὲν ὀργῇ, ἄρτι δ'
ἡδυλείᾳ· καὶ μετ' μικρὸν, ὑποφυΐᾳ, καὶ τῷ
πρὸς ἕτερον ἀποκλίναι δοκεῖν, ἢ ὅλη συγκε-
κρότητο ἀπόμαχθαι ἢ γυνή· καὶ πολλὰ μη-
χανήματα προσεφύρασε τῷ ἐρασθῆναι. Καὶ-
τῶν οὖν τότε οἱ Δινίᾳ κόλακες προσφιλονεικοῦσιν ὅτι δ' μειράκιον, καὶ τὰ πολλὰ ὑπεκ-
κωμῴδουν, σιωπῶντες αὐτὸν εἰς τὸν ἔρωτα
τῆς Χαρικλείας. ἡ δὲ, πολλοὺς ἤδη νέους ἐκ-
τεταχηλίσασα, καὶ μυρίους ἐρωτας ὑποκρι-
ναμένη, καὶ οἴκους πολυπαλαίστους ἀναῤῥέψα-
σα, ποικίλον τι καὶ πολυμήχανον κακὸν, πα-
ραλαβοῦσα εἰς τὰς χεῖρας ἁπλοϊκὸν καὶ ἄ-
πειρον τῶν τοιούτων μηχαναμάτων νεανίσκον,
οὐκ ἀῆκεν ἐκ τῶν ὀνύχων, ἀλλὰ περιέχου-
σα πάντα, καὶ ἁλοῦσα, ὅτε ἤδη
πάντα πασιν ἐκφέρει, αὐτή τε ἀπώλετο
ὑπὸ τῆς ἄγρας, καὶ τῷ κακοδαίμονι Δινίᾳ
μυρίων κακῶν αἰτία ἐγένετο. Ὁ μὲν γὰρ πρῶ-
τον βίβλους ἐπέμπε ἐπ' αὐτὸν καθ' ἑκάστην τὰ γράμ-
ματα, καὶ συνεχῶς πεμπομένην τὴν ἄκεσιν,
ὡς ἐδάκρυσε, καὶ ἐπεγρύπνησε, καὶ τέλος, ὡς
ἀπάγξει ἑαυτὴν ἡ ἀθλία ὑπὸ τῦ ἔρωτος,
ἕως δὴ ὁ μακάριος ἐπείσθη καλὸς εἶ), καὶ
ταῖς Ἐφεσίων γυναιξὶ προσεπόμπευε. καί που
συνελήφθη πολλὰ ἱκετευθείς. καὶ ὃ εὐπεύστον
ἤδη ῥᾷον, ὡς ὃ εἰκὸς ἀλώσεσθαι ἔμελλεν
ὑπὸ γυναικὸς καλῆς, καὶ πρὸς ἡδονὴν τε
ἐμελέσας ὑπεσαμένης, καὶ σὺν χειρῶ δακρύ-
σας, καὶ μεταξὺ τῶν λόγων, ἐλεεινῶς ὑποσυ-
ράξας, καὶ ἀπιόντος ἤδη, λαβέσθαι, καὶ εἰσελ-
θόντι προσδραμεῖν, καὶ καλλωπίζεσθαι, ὡς
δὴ μάλιστα ἀρέσαι, καί που καὶ ᾄσαι, καὶ κι-
θαρίσαι· οἷς ἅπασι κατὰ τῦ Δεινίᾳ ἐκέχρητο.
καὶ ἐπεὶ ἤσθετο πεπήρως ἔχοντα, καὶ δεδουλω-
μένον ἤδη τῷ ἔρωτι, καὶ πάνυ γε γλυκυμένον, ἄλ-
λο ὅτι τοῦτο ἐπενόει, καὶ τὸν ἄθλιον ἀπώλ-
λυε. κύειν τε γὰρ ἐξ αὐτῦ σκήπτεται (ἰσχυρὸν
δὲ καὶ τοῦτο, ὀλίγα ἑκάστην προσεκπυρῶσαι)

κὴ οὐκέτι ἐφοίτα πρὸς αὐτὴν, φυλάττεσθαι A Neque posteà commeabat ad illum, affirmans à viro obseruari sese; qui iam amorem persensisset. Hic verò rem iam non vltrà ferre potis erat: neque durare quibat quum illam non aspiceret, sed lacrymabatur, adulatorésque ad sese accersebat, ac Charicleæ nomen inclamabat: imaginémque illius amplexus (candido enim lapide fecerat) eiulabat. Demum in solum abiiciens sese, iactabatur: planéque res extremæ dementiæ speciem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri, non pro malorum aut corollarum pretio, sed solidæ domus, agri, famulæ, vestes florulentæ, auri quantum optaret. Quid multa? Breui Lysionis domus, quæ antea inter Iones nobilissima, exhausta est, atque exinanita. Deinde vbi iam exuccus esset, eo relicto alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum venata est, atque ad illum desciuit. Iam videlicet illum adamabat: atque is quidem credebat. Itaque Dinias neglectus non à Charicleæ modò, verùm etiam ab assentatoribus (nam isti quoque ad Cretensem amatorem iam desciuerant) abit ad Agathoclem, iampridem non insciũm quàm illi res miserè haberent. Ac pudescens quidem initiò, tamen exposuit omnia: amorem, egestatem, arrogantiam mulieris, riualem Cretensem: in summa, non victurum sese, nisi cum Charicleæ consuetudinem haberet. Ille verò intempestiuum esse ratus id temporis exprobrare Diniæ, quapropter ex amicis vnũm sese non admisisset, sed tum quidem assentatores suos sibi anteposuisset; diuendita, quam vnam habebat in Samo, domo paterna; pretium illi attulit, talenta tria. Quæ simul atque recepisset Dinias, haud clàm erat Charicleæ: rursus subitò formosus factus: rursus ancilla, & literulæ, & expostulatio, quòd iam diu sese non adisset: concurrerunt item adulatores applaudentes, vt viderunt Diniæ adhuc esse quod daret. Cùm autem pollicitus esset sese venturum ad illam, veniissétque primo ferè somno, essétque intus Demonax, Charicleæ maritus, siue quòd alioqui præsenserat, siue de compositio proditionéque vxoris (nam vtrunque fertur) exiliens velut ex insidiis, & atrium iubet occludere, & Diniam comprehendi;

τὴν ὀχετὸν ἐφοίτα πρὸς αὐτὸν, φυλάττεσθαι ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς λέγουσα, πεπυσμένου τὸν ἔρωτα· ὁ δ' οὐκέθ' οἷός τε ἦν φέρειν τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ ἠνείχετο μὴ ὁρᾶν αὐτήν, ἀλλὰ ἐδάκρυε, καὶ τοὺς κόλακας ἐσέπεμπε, καὶ ποιούμενος τῆς Χαρικλείας ἐπεβοᾶτο, καὶ τὴν εἰκόνα περιβαλὼν αὐτῆς (ἐπεποίητο γὰρ λίθου λευκοῦ) ὠλόλυζε, καὶ τέλος, καταβαλὼν ἑαυτὸν εἰς πύδακος, ἐκυλίετο, καὶ λύπῃ ἦν ἀκριβὴς ὁ πρᾶγμα. τὰ μὲν γὰρ δῶρα, ἃ τῇ μὲν ἦν καὶ φαίνας αἰτεδίδοτο αὐτῇ, ἀλλὰ στεφανίαις ὅλαις, καὶ ἀγροῖς, καὶ θεράπαιναις, καὶ ἐσθῆτες διαφθεῖς, καὶ χρυσοῦ ὁπόσου ἐβούλήσατο. καὶ τί γάρ, B ἐν βραχεῖ ὁ Λύσωνος οἶκος ὀνομαστότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ γενόμενος, ἐξηυτλήθη τότε, καὶ ἐξεκενώθη· εἶτα ὡς ἤδη ἀῶς ἦν, ἀπολιποῦσα αὐτὸν, ἄλλον τινὰ Κρῆτα νεανίσκον τῶν ἐπιχωρίων, ἐθήρα, καὶ μετέβαινεν ἐπ' ἐκεῖνον, ἤδη ἅπαντα αὐτοῦ, καὶ ἐκείνου ὑπίσχνουμένου. ἀμελούμενος δὴ οὖν ὁ Δεινίας, οὐχ ὑπὸ τῆς Χαρικλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κολάκων (κἀκεῖνοι γὰρ ὅτι τὸν Κρῆτα ἤδη τὸν ἐρώμενον μετελήλυθεσαν) ἔρχεται πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ πάλαι εἰδότα ὡς ἔχοι πονηρῶς τὰ πράγματα αὐτῷ, C καὶ αἰδούμενος ὅ τι ποιῇ, ὅμως διηγεῖτο πάντα, τὸν ἔρωτα, τὴν ἀπορίαν, τὸν Κρῆτα, καὶ τέλος, ὡς ὑβρίσθη) μὴ οὐχὶ σιωπῶν τὴν Χαρικλείαν. ὁ δὲ, ἀκαιρεῖν εἰ) νομίσας ἐπὶ τούτῳ ἀπομνημονεύειν τῷ Δεινίᾳ, ὅτι οὐ πρεσβύτερον αὐτὸν τῶν φίλων, ἀλλὰ τοὺς κόλακας αὐτοῦ πρεσβύτερα, τότε, ἐν μόνῳ εἶχε πατρῴαν οἰκίαν ἐν Σάμῳ, ἀπεμπολήσας, ἦκεν αὐτῷ τὴν τιμὴν κομίζων, τρία τάλαντα. λαβὼν δὲ ὁ Δεινίας, οὐκ ἀφανὴς ἦν τῇ Χαρικλείᾳ, D καλός ποθεν αὖθις γεγονὼς· καὶ αὖθις ἡ ἄλοφα, καὶ τὰ γραμμάτια, καὶ μέμψις, ὅτι μὴ πολλῷ χρόνῳ ἀφίκετο, καὶ οἱ κόλακες συνέθεον, ὑπιπταλαμησόμενοι, ὁρῶντες ἐδώδιμον ἔτι ὄντα τὸν Δεινίαν. ὡς δ' ἐπανέρχετο ἤδη πρὸς αὐτὴν, καὶ ἦκε περὶ τὸν πρῶτον ὕπνον, καὶ ἔνδον ἦν ὁ Δημώναξ ὁ τῆς Χαρικλείας ἀνὴρ, εἴτε καὶ ἄλλως αἰσθόμενος, εἴτε καὶ ἀπὸ συνθήματος τῆς γυναικὸς (ἄμφω γὰρ λέγεται) ἐπηνάστας, ὥσπερ ἐκ λόχου, τὴν τε αὐλὴν ἀποκλεῖσαι ἐκέλευε, καὶ συλλαμβάνειν τὸν Δεινίαν,

Neque posteà commeabat ad illum, affirmans à viro obseruari sese; qui iam amorem persensisset. Hic verò rem iam non vltrà ferre potis erat: neque durare quibat quum illam non aspiceret, sed lacrymabatur, adulatorésque ad sese accersebat, ac Charicleæ nomen inclamabat: imaginémque illius amplexus (candido enim lapide fecerat) eiulabat. Demum in solum abiiciens sese, iactabatur: planéque res extremæ dementiæ speciem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri, non pro malorum aut corollarum pretio, sed solidæ domus, agri, famulæ, vestes florulentæ, auri quantum optaret. Quid multa? Breui Lysionis domus, quæ antea inter Iones nobilissima, exhausta est, atque exinanita. Deinde vbi iam exuccus esset, eo relicto alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum venata est, atque ad illum desciuit. Iam videlicet illum adamabat: atque is quidem credebat. Itaque Dinias neglectus non à Charicleæ modò, verùm etiam ab assentatoribus (nam isti quoque ad Cretensem amatorem iam desciuerant) abit ad Agathoclem, iampridem non insciũm quàm illi res miserè haberent. Ac pudescens quidem initiò, tamen exposuit omnia: amorem, egestatem, arrogantiam mulieris, riualem Cretensem: in summa, non victurum sese, nisi cum Charicleæ consuetudinem haberet. Ille verò intempestiuum esse ratus id temporis exprobrare Diniæ, quapropter ex amicis vnũm sese non admisisset, sed tum quidem assentatores suos sibi anteposuisset; diuendita, quam vnam habebat in Samo, domo paterna; pretium illi attulit, talenta tria. Quæ simul atque recepisset Dinias, haud clàm erat Charicleæ: rursus subitò formosus factus: rursus ancilla, & literulæ, & expostulatio, quòd iam diu sese non adisset: concurrerunt item adulatores applaudentes, vt viderunt Diniæ adhuc esse quod daret. Cùm autem pollicitus esset sese venturum ad illam, veniissétque primo ferè somno, essétque intus Demonax, Charicleæ maritus, siue quòd alioqui præsenserat, siue de compositio proditionéque vxoris (nam vtrunque fertur) exiliens velut ex insidiis, & atrium iubet occludere, & Diniam comprehendi;

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ignem ac flagra minitans, neque non gladium tanquam in mœchum educens. Ille porrò reputans quibus in malis esset, vecte quopiam, de proximo, vt iacebat, arrepto, tum ipsum occidit Demonactem, in tempus adigens: tum Charicleam: atque hanc quidem non ictu vno, verumetiam & vecte sæpius, & postea Demonactis gladio feriens. At famuli interea muti stabant, rei nouitate attoniti: deinde comprehendere conati, quum in hos quoque ferro insiliret, ipsi quidem aufugerunt, Dinias autem clàm sese subduxit, tanto patrato facinore. Et ad auroram vsque apud Agathoclem diuersabatur: paritérque & quæ facta essent reputabant, & quid in posterum esset euenturum, considerabant. Vt autem diluxit, milites aderant (iam enim res erat diuulgata) comprehensúmque Diniam, nec hunc inficiantem homicidium, adducunt ad præfectum qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad Persarum regem remittit. Nec ita multo pòst relegatus est Dinias in Gyaron insulam, ex Cycladibus vnam, damnatus à rege, vt in ea, quoad viueret, exularet. Agathocles autem cùm reliquis in rebus nunquam abfuerat, tum pariter soluit in Italiam, & amicorum solus vnà est in iudicium comitatus, neque vsquam defuit officio. Porrò vbi iam in exilium profectus est Dinias, ne tum quidem desertus est ab amico: quin potiùs ipse suapte sponte damnatus versabatur in Gyaro, simúlque cum illo exulem agebat. At quum iam rerum necessariarum omnium inopia laborarent, locans seipsum purpurariis, vnà cum aliis victitabat; quódque hinc partum est, referens, Diniam alebat. Quin & ægrotanti diutissimè inseruiuit: & vbi vita defunctus est, noluit vnquam in patriam reuerti, verùm inibi perseuerauit in insula, pudori sibi fore ratus, si vel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi Græci factum amici retulerim, quod quidem non ita pridem accidit: haud enim scio si anni quinque præterierint quòd Agathocles in Gyaro mortem obiit. TOXA. At vtinam iniuratus ista Mnesippe dixisses, videlicet quò mihi fas esset eis non habere fidem. Adeò Scythicum quendam amicum Agathoclem istum descripsisti: quin vereor ne quem & alium isti similem narres.

πῦρ καὶ μάστιγας ἀπειλῶν, καὶ ξίφος ὡς ἐπὶ μοιχὸν ἀπασάμενος. ὁ δὲ, συνιδὼν οὗ κακῶν ἐῶν, μοχλόν τινα πλησίον κείμενον ἁρπάσας, αὐτόν τε ἀποκτείνει τὸν Δημώνακτα, παίσας εἰς τὸν κρόταφον· καὶ τὴν Χαρίκλειαν, οὐ μιᾷ πληγῇ ταύτην, ἀλλὰ καὶ πολλάκις μοχλῷ πολλάκις, καὶ τῷ ξίφει τῷ Δημώνακτος ὕστερον. οἱ δ' οἰκέται τὸ μὲν ἑπὶ καστον ἄφωνοι, τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπεπληγμένοι, εἶτα πειρώμενοι συλλαμβάνειν, ὡς καὶ αὐτοῖς ἐπήει μετὰ τοῦ ξίφους, ἔφυγον μὲν ἐπέφυγον, ὁ Δεινίας δὲ ἐπεξέρχεται, τηλικοῦτον ἔργον ἐργασάμενος· καὶ ὁ μὲν ἐν τοῖς ἔνδον παρὰ τῷ Ἀγαθοκλεῖ διέτριβεν, ἀναλογιζόμενος τὰ πεπραγμένα, καὶ τοῖς μέλλουσι, ὅ, τι ἀποβήσεται σκοπούμενος· ἕωθεν δὲ οἱ στρατιῶται παρῆσαν (ἤδη γὰρ τὸ πρᾶγμα διεβεβόητο) καὶ συλλαβόντες τὸν Δεινίαν, οὐδ' αὐτὸν ἑξαρνον ὄντα μὴ οὐχὶ πεφονευκέναι, ἀπάγουσι παρὰ τὸν ἄρχοντα, ὃς ἦρχε τηνικαῦτα τῆς Ἀσίας τότε· ὁ δὲ, βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ αἰτιᾶται πέμπει αὐτόν· καὶ μετ' οὐ πολὺ κατεπέμφθη ὁ Δεινίας εἰς Γύαρον νῆσον τῶν Κυκλάδων· ἐν ταύτῃ φυγὴν εἰς ἀεὶ τεταγμένος ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς, καὶ τἆλλα μοῦ συνῆν, ἐς Ἰταλίαν, καὶ συνεξῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον μόνος τῶν φίλων, οὐδὲ ἐνταῦθα ἐνέλιπεν. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἔφυγεν ὁ Δεινίας, οὐδὲ τότε ἀπελείφθη τοῦ ἑταίρου· καταδικάσας δὲ αὐτὸς ἑαυτῷ, διέτριβεν ἐν Γύαρῳ, καὶ συνέφυγεν αὐτῷ· καὶ ὅπως πάντα πορισάσιν ἡ πορεία τῶν ἀναγκαίων, τοῖς ἑαυτὸν τῆς πορφυρείοις συγκατεδύετο, καὶ τὸ γινόμενον ἐκ τούτου ἀνέφερεν, ἔτρεφε τὸν Δεινίαν, καὶ νοσήσαντα μὲν ὑπερημέρησεν, ἐθεράπευσε, καὶ ἀποθανόντος, οὐκέτι ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἠθέλησεν, ἀλλ' αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ ἔμεινεν, αἰσχυνόμενος καὶ τεθνεῶτα ἀπολιπεῖν τὸν φίλον. τοῦτό σοι ἔργον φίλου Ἕλληνος, ἃ τοῖς πολλοῖς νομίζεται, ἐπὶ γὰρ οὐκ οἶδα εἰ πέντε διελήλυθεν, ἀφ' οὗ Ἀγαθοκλῆς ἐν Γύαρῳ ἀπέθανε. ΤΟ. καὶ εἴθε γε, ὦ Μήσιππε, ἀνώμοτος ὢν ταῦτα ἔλεγες, ἵνα καὶ ἀπιστεῖν οὐκ ἐδυνάμην αὐτοῖς, ὥστε Σκυθικόν τινα φίλον τὸν Ἀγαθοκλέα τοῦτον διηγήσω· πλὴν μή τινα καὶ ἄλλον ὅμοιον εἴπῃς αὐτῷ.

ΜΝΗ. ἄκουε τοίνυν καὶ ἄλλου, ὦ Τέξαρι, Εὐθύδικον τὸν Χαλκιδέα. διηγεῖτο δέ μοι περὶ αὐτοῦ Σίμυλος ὁ ναύκληρος ὁ Μεγαρικός, ἐπομοσάμενος μὴν αὐτὸς ἐωρακέναι τὸ ἔργον. πλεῖν μὲν γὰρ ἔφη ἐξ Ἰταλίας Ἀθήναζε περὶ δύσιν Πλειάδος, συλλεγομένης πνεῦ- A
μα τῶν νεφῶν λέγων, ἐν ᾧ τοίνυν καὶ τὸν Εὐθύδικον, καὶ μετ' αὐτοῦ, Δάμωνα τὸν Χαλκιδέα, καὶ τὸν τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ ἡλικιώτην ὄντα, τὸν μὲν Εὐθύδικον, ἐρρωμένον, καὶ καρτερὸν τὸν Δάμωνα, ὑπωχρὸν, καὶ ἀσθενικὸν, ἀεὶ ἐν νόσοις μακραῖς, ὡς ἔδοκεν, αἰεὶ τὰ πολλὰ ἄγοντα. μετὰ δὲ τοῦτο Σικελίας, δι' εὐτυχίας ὀλίγα πλεύσαντας ἔφη ὁ Σίμυλος σφᾶς ἐπεὶ τὸν πορθμὸν ὀλίγα ἀπέστησεν, ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ Ἰονίῳ ἐπλέομεν, χειμῶνα μέγιστον ὁπιπτοῦν αὐτοῖς. καὶ τὰ μὲν πολλὰ, τί ἂν τις λέγοι, τεινομένας πνεῦμα, καὶ τροπίλους, καὶ χαλάζας, καὶ ἄλλα, ὅσα χειμῶνος κακά; ἐπεὶ δὲ ἤδη σφᾶς κατὰ τὸν Ζάκυνθον εἶχε, ἀπὸ ψιλῆς τῆς κεραίας πλέοντας, ἔτι καὶ σπείρας τινὰς ἐπισυρομένους, ὡς ῥᾷστον ὑποδέχεσθαι τὴν ὁρμὴν, ἐν μέσαις νυξὶ, οἷς ἐν τοιούτῳ σάλῳ ναυτιάσματα τὸν Δάμωνα, ἐμεῖν ἐξηνεφθαι εἰς τὸν θάλασσαν εἶπε, οἶμαι, τῆς νεὼς διαφερούσης ἐς ὁποτέραν μέρος ὑπολυθείσης, καὶ τῶν κυμάτων σὺν ἀπορρόμβῳ ἐκπιπτόντων αὐτὸν ὑπὸ τὸν κεφαλὸν ἐς τὸ πέλαγος, ἐνδὺς γυμνὸν τὸν ἄθλιον, ὡς δὴ καὶ ῥᾷον διαφθαρῆναι· θύρας οὖσαν ἐπιφερόμενον, ἐς μέσης ἑαυτὸν ἐμφέρεσθαι τοῦ κλύδωνος. τὸν δὲ Εὐθύδικον, ὡς ἤκουσε (τυχεῖν γὰρ γυμνὸν ἐν τῇ δίνῃ ὄντα) ῥίψαι ἑαυτὸν εἰς τὸν θάλασσαν, καὶ καταλαβόντα τὸν Δάμωνα ἤδη ἀπαγρεύοντα (φαίνεσθαι γὰρ ὀλίγα ταῦτα, τῆς σελήνης καταλαμπούσης) συμπεριλαβεῖν, καὶ συνεκκομίζειν σφᾶς ὀπίσω· καὶ μὴν αὐτοῖς βοηθῆσαι, καὶ ἐλέσθαι τὴν συμφορὰν τὴν ἀνδρὸς, μὴ διαφθαρῆναι, μεγάλῳ τῷ πνεύματι ἐλαυνομένους, πλὴν ἐκφυά τε ποιῆσαι, φελλούς τε γὰρ πολλοὺς ἀφεῖναι αὐτοῖς, καὶ τοῦτων τινας, ὡς ὑπὸ τούτων ὑποστηρίζεσθαι, εἴ τινι αὐτῶν περιτύχοιεν, καὶ τέλος, καὶ τὸν ὑποβάθρας αὐτὸν, ἐμπεσεῖν αὐτοῖς, ἐμμεῖναι οὐδαμοῦ. συνόλως τοίνυν πρὸς θεῶν, ὦ τίνα ἄν τις ἄλλην ὑπόδειξιν ὑπόδειξαι θυσίας ἑκατοτέραν πρὸς ἄνδρα φίλον, ἐν νυκτὶ ἐκπεσόντα εἰς πέλαγος ὕπνου ἠμελημένον, ἢ κοινωνήσας τοῦ θανάτου;

MNE. Audi iam & alium Toxari, Euthydicum Chalcidenſem. Retulit autem mihi de hoc Simylus naucleru Megarenſis, adiurans profectò ſe teſte rem factam eſſe. Aiebat enim nauigaſſe ſeſe ex Italia Athenas, circiter Pleiadum occaſum, collectitios quoſdam homines vehementem in his fuiſſe Euthydicum, vnáque cum hoc Damonem Chalcidenſem eiuſdem amicum. Ac natu quidem eos æquales fuiſſe: verùm Euthydicum valentem robuſtúmque: Damonem contrà ſuppallidum atque valetudinarium, quaſi qui nupet (vt apparebat) ex diuturno morbo reualuiſſet. Itaque ad Siciliam vſque feliciter aiebat Simylus nauigaſſe ipſos. Cæterùm vbi tranſmiſſo freto, in ipſo iam Ionio mari nauigarent, tempeſtatem maximam eis incubuiſſe. Quid autem attinet multa referre? immaneis quaſdam procellas ac ſinuoſas, tùm grandines, & ſi quæ alia tempeſtatis mala? Vt verò iam haud procul abeſſent à Zacyntho, nuda nauigantes antenna, præterea & funes quoſdam trahentes, quò nimirum vim impetúmque fluctus exciperent: circiter noctis medium, Damonem, qui in tanta iactatione nauſearet, vomuiſſe in mare propendentem. Deinde, vt coniicio, naue vehementiùs in eam partem in quam ille propendebat, inclinata, ſimúlque propellente fluctu excidiſſe eum prono capite in pelagus: neque nudum tamen, videlicet vt miſero vel natare commodè liceret. Mox itaque ſuccłamaſſe cùm præfocaretur, vixque ſeſe ab vndis ſuſtolleret. Porrò Euthydicum ſimul atque audiſſet (nam forte fortuna nudus in ſtrato tum erat) abieciſſe ſemet in mare, arreptóque Damone, qui iam deficiebat (diutiùs enim iſta videri poterant, luna ſcilicet relucente) vnà iuxta illum naſſe, ac ſubleuaſſe. Ac voluiſſe quidem illis opitulari ſeſe, miſeratos virorum calamitatem, verùm nequiſſe, quòd vento præualido raperentur. Illud tamen feciſſe, ſubera complura ad illos proiecciſſe, tum ex contis aliquot, vt ab his ſuſpenſi natarent, ſi quem fortè ex eis nanciſcerentur, poſtremò ſcanſoria quoque tabulata, quæ quidem erant neutiquam exigua. Cogita iam per deos, quod aliud grauius beneuolentiæ documẽtum quiſquam edere queat in hominem amicum, qui noctu decidiſſet in mare vſque adeò ſæuiens, quàm communicata morte?

Hi par. Euthydicus & Damon Chalcidenſes.

Iámque adeò mihi ante oculos pone imminentes procellas, fragorem aquæ sese agglomerantis, spumam vndique effervescentem, noctem, ac desperationem, ad hæc illum iam præfocari incipientem, vixque vndis extantem, manúsque porrigentem amico: hominem autem incontanter insilientem, simúlque nantem, & prorsùs quàm sollicitum ne soprior Damon interiret. Sic enim profectò cognosces quòd haud ingenerosum hunc quoque amicum, videlicet Euthydicum, retulerim. TOXARIS. Verùm perierunt, viri, Mnesippe, an salvi quæpiam ex insperato illis contigit? Adeò ego illis non mediocriter timui. MNESIPPVS. Bono animo es Toxaris, servati sunt, quin hodiéque Athenis agunt ambo, philosophiæ dantes operam. Nam Simylus ea demum narrare poterat, quæ noctu videre licuit, hunc delapsum, illum desilientem, simúlque nantes, quatenus per noctem dabatur aspicere. Porrò quæ post hæc acciderint, Euthydicus ipse narrat. Primùm quidem, subera quædam fortè nactos, sustendisse de his sese, atque ita hærentes fluitasse, sanè quàm incommodè. Deinde vbi tabulata conspexissent, iam sub auroram annasse, conscensisque illis, commodè deinde nantes appulisse Zacynthum. Post hos autem, qui neutiquã mali sunt, vt ego quidem autumo, accipe iam tertium, nihilo istis inferiorem. Eudamidas Corinthius Aretæo Corinthio & Charixeno Sicyonio amicis vtebatur, & iis quidem opulentis, quum ipse pauperrimus esset. Hic vita decedens, testamentum reliquit alus quidem fortasse deridiculum, tibi verò haud scio an tale sit appariturum, viro probo, & apud quem amicitia in pretio sit, quique vel cum præcipuis in ea certare queas. Sic enim in eo scriptum erat: Lego Aretæo quidem matrem meam alendam, atque in senecta fouẽdam: Charixeno verò filiam meam elocandam cum dote, quanta ab illo maxima dari poterit. (Erat autem illi mater anus, ac filiola iam matura nuptiis.) Si quid autem interim acciderit alterutri, huius quoque partem, inquit, alter habeto. Huiusmodi lecto testamento, ij qui tenuitatem quidem Eudamidæ nouerant, at amicitiam quæ illi cum his viris intercesserat, ignorabant, rem pro ludo iocóque ducebant. Nemo certè aderat qui non cum risu discederet,

III Eudamidas, Aretæus, Corinthij, & Charixenus Sicyonius.

καὶ μοι ἐπ' ὀφθαλμῶν λάβε τὼ ἐπιφαίνεσθαι τὸν κυμάτων, τὸν ἠχοῦ τοῦ ὕδατος ὑπικλωμένου, τὸν ἀφροῦ πολὺν ζέοντα, τὸν νύκτα, καὶ τὸν ἀπόγνωσιν, εἶναι ἀποπνιγόμενον ἑκάστον, καὶ μόγις διακύπτοντα, καὶ τοῖς χεῖρας ὀρέγοντα τοῦ ἑτάρου, τὸν δὲ ὑπερπηδῶντα ἅμα, καὶ συννέοντα, καὶ διέχοντα μὴ πολλὰ ἀπ' αὐτοῦ ὁ Δάμων. ἔτι γὰρ ἂν μαθοις, ὡς οὐκ ἀγεννῆ σοι καὶ τὸν φίλον τὸν Εὐθύδικον διηγησάμεθα. ΤΟ. πότερον δὲ ἀπώλοντο, ὦ Μνήσιππε, οἱ ἄνδρες, ἢ τις αὐτοῖς ἐκ τοῦ δοκοῦ σωτηρία ἐγένετο; ὡς ἔγωγε ὑπὲρ αὐτῶν. ΜΝ. θαῤῥεῖ, ὦ Τόξαρι, ἐσώθησαν, καὶ ἔτι καὶ νῦν εἰσιν Ἀθήνησιν, ἀμφω φιλοσοφοῦντες. ὁ μὲν γὰρ Σίμυλος, τοῦτο μόνα εἶχε λέγειν, ἃ ποτε εἶδε τῆς νυκτὸς τὸν μὲν, ἐκπεσόντα, τὸν δὲ, ὑπερπηδῶντα, καὶ νηχομένους, ἐς ὅσον ἐν νυκτὶ καθορᾶν ἐδύνατο. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου, οἱ ἀμφὶ τὸν Εὐθύδικον αὐτοὶ διηγοῦνται. ὁ μὲν γὰρ πρῶτον, φελλοῖς τισι συμπεσόντας, αἰσχρὸν ὅτι τούτων ἐφείσατο, καὶ ἀπονήχεσθαι ποιήσας· ὕστερον δὲ τὸν ἀπόβαθρα εὑρόντας, ἤδη πρὸς ἕω, προσπλεῦσαί τι αὐτῷ, καὶ ὃ λοιπὸν ὑπερβαίνοντας, ἀμφοῖν προσεπεπλῶσθαι τῇ Ζακύνθῳ μόλις· οὗτοι δὲ φασὶν ἄνδρας, ὡς ἔγωγε αὐτοὶ εἴρηκα, ἀκριβοῦν ἤδη τρίτον ἄλλον οὐδὲν τι χείρονα αὐτῶν. Εὐδαμίδας Κορίνθιος, Ἀρεταίῳ τῷ Κορινθίῳ, & Χαρικξείνῳ τῷ Σικυωνίῳ, φίλοις ἐκέχρητο δυνάσταις ἐσι, πένεσθαι αὐτὸς ὢν ἐπὶ δὲ ἀπέθνησκε, διαθήκας ἀπέλιπε, ταῖς μὲν ἄλλοις, ἴσως γελοίας, σοὶ δ' οὐκ οἶδα εἰ τοιαῦται δόξουσιν, ἀνδρὶ ἀγαθῷ, & φιλίας τιμῶντι, καὶ πρὸς τὴν ἐν αὐτῇ σπουδὴν ἀμιλλωμένῳ. ἐπέγραπτο γὰρ ἐν αὐταῖς, Ἀπολείπω Ἀρεταίῳ μὲν τὴν μητέρα μου τρέφειν, & γηροκομεῖν, Χαριξείνῳ δὲ, τὴν θυγατέρα μου ἐκδοῦναι μετὰ πολλῶν, ὁπόσον ἂν πλείστων δυνηθῇ παρ' αὐτοῦ δοῦναι (ἦν δὲ αὐτῷ καὶ μήτηρ πρεσβῦτις, καὶ θυγάτριον ὡραῖον ἤδη γάμου) εἰ δέ τι ἄμφω αὐτῶν ἐν τοσούτῳ πάθῃ, & τὰ ἐκείνου μερίδα, φησὶν, ἐχέτω ὁ ἕτερος. τούτων αἰσχυνθέντων τὴν διαθήκην, οἱ τὴν πενίαν μὲν εἰδότες τοῦ Εὐδαμίδα, τὴν φιλίαν δ', ἣ πρὸς τοὺς ἄνδρας ἦν αὐτῷ, ἀγνοοῦντες, ἐν παιδιᾷ τὸ πρᾶγμα ἐποιοῦντο, & γέλωτος ὅτου τις ἐγγὺς ἀπηλλάττετο,

οἳ Ἀρεταῖος καὶ Χαρίξενος οἱ εὐδαίμονες, κληρον ἀπολαβεῖν μέλλοντες, εἴπερ ἀποτίσουσιν Εὐδαμίδᾳ, καὶ ζῶντες αὐτοὶ κληρονομήσοντας ὑπὸ τοῦ τεθνεῶτος· οἱ κληρονόμοι δ', οἷς ταῦτα κατελέλειπτο, ὡς ἤκουσθη, ἦλθον εὐθὺς ἀγνοοῦντες τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ. ὁ μὲν οὖν Χαρίξενος, πέντε μόνας ἡμέρας ὑπολειπομένας, ἀπέθανεν· ὁ δὲ Ἀρεταῖος, ἄριστος κληρονόμος γενόμενος, τοῦ τε ἐκείνου, καὶ τοῦ αὐτοῦ μειράδα τροφαλγῶν, πρέπον τε τῇ Εὐδαμίδα τοῦ μητέρα, καὶ τοῦ γυναῖκα ὑπερ- πολλοῦ ἐκδίδωσιν, ἀπὸ ταλάντων πέντε, ὧν εἶχε, δύο μὲν τῇ αὐτοῦ γυναικί, δύο δὲ τῇ τοῦ Φίλου θυγατρί, καὶ τὸν γάμον γε αὐταῖν ὑπὲρ μιᾶς ἡμέρας ἀξίωσε γενέσθαι. τί σοι δοκεῖ, ὦ Τόξαρι, ὁ Ἀρεταῖος οὗτος; ἆρα φαῦλον παράδειγμα φιλίας παρεσχῆσθαι, τοιαῦτα κληρονομήσαντα, καὶ μὴ προσθεῖναι τὰς διαθήκας τῷ Φίλῳ; ἢ πίστεως καὶ τοῦ τὸν ἐν παῖς τελείαις ψήφοις μίαν τῶν πέντε εἶναι; TO. Καὶ σοῦ μὲν καλός· ἐγὼ δὲ, τὸν Εὐδαμίδα πολὺ μᾶλλον ἐθαύμασα τοῦ θάρσους, ὃ εἶχε πρὸς τοὺς φίλους. ἐδήλου γὰρ ὡς καὶ αὐτὸς αὖ τὰ ὅμοια ἔπραξεν ἐπ' αὐτῷ, εἰ μὴ καὶ ὁ διαθήκας ταῦτα οὐκ ἐγέγραπτο, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ἦλθεν αὖ ἄγραφος κληρονόμος τῶν τοιούτων. MN. Οὐ λέγεις· τέταρτον δέ σοι διηγήσομαι, Ζηνόθεμιν τὸν Χαρμόλεω, Μασσαλίηθεν ἐδέξθη δέ μοι ἐν Ἰταλίᾳ πρεσβεύοντι ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καλὸς ἀνὴρ, καὶ μέγας, καὶ πλούσιος, ὡς ἐδόκει· προσκάθητο δὲ αὐτῷ γυνὴ ὑπὲρ ζεύγους ὀδοιπορίῳ, τά τε ἄλλα εἰδεχθὴς, καὶ ξηρὰ θἠμίσου θ' δεξιόν, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένη, πάμπολλόν τι καὶ ἀπαίσιον μορμολύκειον. εἶτα ἐπεὶ ἐθαύμασα εἰ καλὸς οὗτος, καὶ ὠφελίας ὤν, αἰσχρᾷ παρεζευγμένῳ πικρῶς αὐτῷ γυναικί, ὁ δείξας μοι αὐτὸν, διηγεῖτο τὴν αἰτίαν τοῦ γάμου, ἀκριβῶς εἰδὼς ἕκαστα· Μασσαλιώτης δὲ καὶ αὐτὸς ἦν. Μενεκράτει γάρ, ἔφη, τῷ πατρὶ τῆς δυσμόρφου ταύτης, φίλος ἦν ὁ Ζηνόθεμις, πλουτοῦντι καὶ πεμφθέντι ἐμπόρῳ ὤν. χρόνῳ δὲ ὁ Μενεκράτης ἀφῃρέθη τὴν οὐσίαν ἐν καταδίκης, ὅτι ὢν καὶ ἄπορος ἐφάνη ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων, ὡς ἀποφηνάμενος γνώμην ἀδίκως. οὕτω γὰρ οἱ Μασσαλιῶται κολάζομεν, ἔφη,

A quòd eiusmodi hæreditatem Aretæus & Charixenus essent accepturi, felices videlicet: atque ita aiebant: Si quidem persoluent Eudamidæ, superstites etiam ipsi hæreditatem tradent mortuo. At hæredes quibus ista erant legata, vt audierũt, venerunt illico, agnoscẽtes ratáq; facientes ea quæ erant testamẽto mandata. Itaque Charixenus quinque duntaxat dies superstes, diem obiit. Aretæus autem optimus successor factus, tum illius, tũ suo ipsius susceptο onere, & matrem alit Eudamidæ, & filiam non ita pridem elocauit, ex quinque talentis quæ possidebat, duobus in propriæ filię dotem, duobus in
B amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodem die fieri voluit. Quid tibi, Toxaris, Aretæus iste videtur? numnam leue amicitiæ argumentum exhibuisse, adita huiusmodi hęreditate, neque deserto amici sui testamento? an hunc quoque in perfectis idoneisque calculis ponimus, vt sit vnus è quinque? TOX. Et iste quidem egregius: quanquam equidem Eudamidam multo magis ob fiduciam admiratus sum, qua fuit erga amicos: declarauit enim quòd & ipse eadem fuisset facturus erga illos, tametsi non essent ea
C scripta in testamento, verùm ante alios venisset non scriptus taliũ hæres. MNE. Probè dicis. Sed quartum iam tibi narrabo, Zenothemin Charmolëi, Massilia oriundum: commonstrabatur autem mihi in Italia, patrię nomine legatum agenti, vir decorus, procerus, ac diues, vt apparebat. Assidebat illi vxor in rheda iter facienti, cùm alioqui deformis, tum dimidia, nempe dextra, corporis parte manca, alteroque capta oculo, teterrimum quoddam & refugiendum terriculum. Deinde cùm demirarer, si decorus ille quum esset ac venustus, sustineret eiusmodi mulierem sibi adiunctam: is
D qui mihi eum commonstrabat, caussam exponit quare in id matrimonium incidisset: nouerat enim compertè omnia: nam ipse quoque Massilienſis erat. Menecrati (inquit) huius fœdæ patri, amicus erat Zenothemis, viro diuiti ac honorato ipse iisdem rebus par. Deinde aliquanto pòst facultatibus exutus est ex condemnatione Menecrates, quo tempore pariter infamis, & ad capessendos magistratus inidoneus est iudicatus à sexcentis viris, tanquam qui sententiam iniquam pronuntiasset. Ad hunc autẽ modum, inquit, nos Massiliẽses, mulctamus,

IIII. Zenothemis Massiliensis, & Menecrates.

si quis corruptè iudicet. Grauiter itaque ferebat Menecrates, primùm, quòd esset condemnatus: deinde, quòd è diuite pauper: postremò, quòd ex nobili repentè factus esset infamis ac reiectitius. At præter cætera eum ipsa discruciabat filia iam nubilis, vtpote annos nata decem & octo, quam ne cum omni quidem patris substantia quam ante condemnationem possederat, dignatus fuisset quisquam ingenuus ac pauper facilè accipere, quæ tã infelici fuerit forma. Quin & concidere dicebatur, idque circa lunam crescẽtem. Hæc vbi apud Zenothemin deploraret, Bono, inquit, animo es Menecrates. Neque enim ipse egebis necessariis, & filia tua dignum aliquem suo genere sponsum inuenerit. Atque hæc eloquutus statim apprehensa illius dextra, deduxit domum: ibique opes, quæ illi multæ erant, partitus est cum illo: ac cœna parari iussa, conuiuio accepit amicos, & in his Menecratem, veluti iam è necessariis cuipiam persuasisset vt puellam in matrimonium acciperet. Posteaquam autem conuiuium peregerant, libassẽtque Diis, tum verò plenum illi calicem porrigens, Accipe, inquit, Menecrates à genero symbolum affinitatis, poculum: nam hodie ducturus sum ego filiam tuam Cydimacham: dotem autem iam olim accepi talenta quinque & viginti. Illo verò respondente, Absit, ne feceris ô Zenothemis, néve ipse vsque adeo insaniam, vt te neglectum, qui & iuuenis es, & formosus, conspiciam cum deformi puella ac debilitata coniugatum: Hæc, inquam, illo loquente hic sponsam adiunctam tollens, abduxit in thalamum: ac paulo pòst prodiit, ea devirginata: atque ex eo tempore cum illa viuit, supra modum diligens, & quemadmodum vides, circumferens eam. Et non solùm non pudet matrimonij, verumetiam perinde atque glorians de eo, sic ostentat, propterea quòd negligit corporis formam ac fœditatem, ad hæc opes & famam: tantùm amici rationem habet Menecratis, neque arbitratur eum sexcentûm virûm sententia deteriorem esse factum, quantum ad necessitudinem. Quanquam pro his iam illi gratiam retulit fortuna, ad hunc modum: Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neque diu est quòd tollens hunc pater, intulit in curiam, frondibus oleaginis coronatum, ac pullis amictum,

εἴ τις καταγνοίη γράψειεν. ἐλυπεῖτο οὖν ὁ Μενεκράτης, καὶ ὅτι τῇ καταδίκῃ, καὶ ἐπεὶ ἐκ πλουσίου πένης, καὶ ἐξ εὐδόξου ἄδοξος ἐκ ὀλίγῳ ἐγήρετο. μάλιστα δὲ αὐτὸν ἐλύπα θυγάτηρ αὐτῷ, ὑπόγαμος ἤδη, καὶ ὀκτωκαιδεκέτις οὖσα, ἐπεὶ οὐδὲ μιᾷ πάσης τῆς οὐσίας τῆς παλαιᾶς, οὐδὲ γε πρὸ τῆς καταδίκης ἐκέκτητο, ἠξίωσεν ἄν τις τῶν γε εὐγενῶν, καὶ πενήτων, ῥᾳδίως παραλαβεῖν, οὕτω κακοδαίμονα οὖσαν τὴν ὄψιν. ἐλέγετο δὲ καὶ καταπεσεῖν πρὸς τὴν σελήνην αὐξανομένην. ὡς ὁ Ζηνόθεμις ἀποδύρετο, Θάρρει, ἔφη, ὦ Μενέκρατες, οὔτε γὰρ ἀπορήσεις τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἡ θυγάτηρ σου ἄξιον τοῦ γήρους βίοτον νυμφίον πατρὸς καὶ ταῦτα ἅμα διεξιών, λαβόμενος αὐτὸν τῆς δεξιᾶς, ἦγεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τὴν τε οὐσίαν πολλὴν οὖσαν, ἐπέμετο πρὸς αὐτόν· καὶ δεῖπνον παρασκευασθέντος καλοῦσας, εἰστία τοὺς φίλους, καὶ τὸν Μενέκρατην, ὡς δή τινα τῶν ἑταίρων πεπεικὼς γαμοῦσθαι τῆς κόρης τὸν γάμον. ἐπεὶ δὲ ἐδεδείπνηντο αὐτοῖς, καὶ ἐσπείσθην τοῖς θεοῖς, ἔνθα δὴ μεσὴν αὐτῷ τὴν φιάλην προτείνας, Δέδοξο, εἶπεν, ὦ Μενέκρατες, παρὰ τοῦ γαμβροῦ φιλοτησίαν· ἄξομαι γὰρ ἐγὼ τήμερον τὴν θυγατέρα Κυδιμάχην. πάλαι δὲ πάλαι εἴληφα, τάλαντα πέντε καὶ εἴκοσι τὸν δὲ, ἅπαγε λέγοντος, μὴ σύγε, ὦ Ζηνόθεμι, μὴ οὕτω μανείης, ὡς περιιδεῖν σε, νέον τε καλὸν ὄντα, χήρᾳ αἰσχρᾷ καὶ πεπονηκυίᾳ συγκαταζυγηνύμενον. ὁ δὲ, ταῦτα διεξιόντος, ἁρπάσας τὴν νύμφην, ἀπῆλθεν ἐς τὸν θάλαμον· καὶ μετ' ὀλίγον προσῆλθε, διακορήσας αὐτήν. ἡ δὲ ἀπ' ἐκείνης σπουδῆς ὑπεραγαπᾷ, καὶ πρώτη ὡς ὀρᾷς περιαγόμενος αὐτὴν· καὶ οὐχ ὅπως οὐκ αἰσχύνεται τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ σεμνυνόμενος ἔοικεν, ὑπερηκρίβωται ὡς καταφρονῶν τὸ σῶμα τὸ καλὸν, καὶ αἰσχρὸν, καὶ πλοῦτου, καὶ δόξης, ἀφορᾷ δὲ ἐς τὸν φίλον, καὶ τὸν Μενέκρατην· οὐδὲ οἴεται χεῖρον πρὸς φιλίαν ἔχειν τὸ ψῆφον τῶν ἑξακοσίων γεγενέσθαι. πλὴν ἤδη γε τούτων ὅπως αὐτὸν ἠμείψατο καὶ ἡ τύχη· παιδίον γὰρ πάγκαλον ἐκ τῆς αἰσχίστης αὐτῷ ταύτης ἐλάβετο· καὶ περίεστι γε, ἐπεὶ δρέπεσθαι αὐτὸ εἰσεκόμισεν ὁ πατὴρ ὃ βουλευτήριον, ἄλλῳ ἐστεμμένον, καὶ μέλανα ἀμπεχόμενον, ὡς

ὡς ἐλεεινότερον φαίη ἂν τὸν πάππον, ὃ A quò plus miserationis auo conciliaret. μὲν βρέφος ἀνεγέλασε πρὸς τοὺς δικαστάς, At infans arridebat iudicibus, & manibus complodebat. Itaque curia commota super illo, remisit mulctam Menecrati: atque ille iam rei famæque restitutus est, eiusmodi patrono vsus apud iudices. Hæc affirmabat Massilienſis Zenothemin amici gratia feciſſe, haud mediocria, ſicuti vides, neque qualia paſſim Scythiæ factitant, qui concubinas formoſiſſimas ſumma cura diligere dicuntur. Reſtat nobis quintus. Neque verò mihi videor alium quempiam debere dicere Demetrio Sunienſi præterito. Nauigarat in Ægyptum Demetrius vnà cum Antiphilo Alopecenſi, quicum illi iam inde à teneris annis fuerat amicitia, atque ephebus ephebo conuixerat, paritérque fuerat eruditus, ipſe quidem Cynicam diſciplinam ſequutus ſub Rhodio illo ſophiſta, Antiphilus verò medendi ſcientiam exercuerat. At hoc temporis fortè profectus fuerat in Ægyptum, ad ſpectaculum Pyramidum, Memnoníſque. Nam audiuerat, illas, quum eſſent ſublimes, vmbram non iacere: Memnonem autem vocem edere exoriente ſole. Harum igitur rerum cupiditate adductus Demetrius, videlicet vt Pyramidas intueretur, ac Memnonem audiret: ſextum iam menſem aduerſo Nilo nauigabat, relicto Antiphilo, quòd is itinere atque æſtu defeſſus eſſet. Huic autem interea calamitas incidit, quæ ſingularem quempiam amicum poſtularet. Nam puer eius vt nomine, ita & patria Syrus, inita ſocietate cum ſacrilegis aliquot, vnà cum illis in Anubis templum irrupit: ſublatóque Deo, ad hoc phialis aureis duabus, tum caduceo, aureo & hoc, neque non cynocephalis argenteis, atque id genus aliis, omnia apud Syrum depoſuerat. Deinde fortè comprehenſi, (capti enim fuerant diuendentes neſcio quid) rem omnem protinus confeſſi ſunt, diſtricti in rota: deportatíque venerunt in ædes Antiphili: ibi res furto ſublatas depromebant, ſub lectica quadam in abdito conditas. Syrus itaque illico vinctus, vnáque herus huius Antiphilus: atque is quidem interea dum præceptorem audit, auulſus. Nec opitulabatur quiſpiam: quin magis hi qui fuerant hactenus amici, auerſabantur hominem, tãquam qui templum Anubis ſacrilegio compilaſſet: ſeſéque impiari credebant, ſi cum illo bibiſſent

V. par Demetrium Sunienſi, & Antiphilum Alopecenſis.

μὴ τοιοῦτον ὄντα ἐλεεινότερον φαίνεσθαι τῷ πάππῳ, ὃ μὲν βρέφος ἀνεγέλασε πρὸς τοὺς δικαστάς, καὶ συνεκρότει τὼ χεῖρε. ἡ δὲ βουλὴ ὑπεκλάπη εἶτα πρὸς αὐτὸ, ἀφῆκε τῷ Μενεκράτει τὴν καταδίκην, καὶ ἦδη ἐπίτιμός ἐστι, τηλικούτῳ συνηγόρῳ χρησάμενος πρὸς δὲ συνέβριον. Τοιαῦτα ὁ Μασσαλιώτης ἔλεγε τὸν Ζηνόθεμιν εἰργάσθαι χάριν τοῦ φίλου, ὡς ὁρᾷς, οὐ μικρά, οὐδὲ οἷα πολλοὶ αὖ Σκυθῶν ἡγούμενοι· οἵτινες καὶ τὰς παλλακὰς ἀκριβῶς τὰς καλλίστας ἐκλέγεσθαι λέγονται. Λοιπὸς ἡμῖν ὁ πέμπτος· καὶ μοι δοκῶ οὐκ ἄλλον ἐρεῖν, Δημητρίου τοῦ Σουνιέως ὑπολαβόντα. συνεκπλεύσας B γὰρ ἐς τὴν Αἴγυπτον ὁ Δημήτριος, Ἀντιφίλῳ τῷ Ἀλωπεκῆθεν, ἑταίρῳ ἐκ παίδων ὄντι, καὶ συνεφήβῳ, συνῳδῷ, ξ συνεπαιδεύετο, αὐτὸς μὲν, τὴν Κυνικὴν ἄσκησιν ἀσκούμενος ὑπὸ τῷ Ῥοδίῳ ἐκείνῳ σοφιστῇ· ὁ δὲ Ἀντίφιλος, ἰατρικὴν ἄρα ἐμελέτα. κατὰ δή ποτε ὁ μὲν Δημήτριος ἔτυχεν ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀποδημῶν χάριν τῶν πυραμίδων, καὶ τοῦ Μέμνονος. ἤκουε γὰρ αὐτὰς ὑψηλὰς ὄσας, μὴ προσέχειν σκιάν· τὸν δὲ Μέμνονα, βοᾶν πρὸς ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον. Τούτων ὀπτιμώσας Δημήτριος, θέας C ἕνεκα τῶν πυραμίδων, ἀκροάσεως δὲ τοῦ Μέμνονος, ἀνέπλευσε μέχρι Νάλου, ἐκπεπλευκὼς μῆνα, ἐκεῖθεν πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ τὸν θάλπος, ἀπολιπὼν τὸν Ἀντίφιλον. ὁ δὲ ἐπὶ τοσούτῳ συμφορᾷ ἐχρήσατο, μάλα γυναῖόν τινος φίλου δεομένῳ οἰκέτης γὰρ αὐτοῦ Σύρος, ξ τοὔνομα, καὶ τὴν πατρίδα, ἱεροσύλοις τισὶ κοινωνήσας, συνῆλθέ τε αὐτοῖς ἐς τὸ Ἀνουβείου, καὶ ἀποσυλήσαντες τὸν θεὸν, χρυσᾶς τε φιάλας δύο, ξ κηρύκιον χρυσοῦν καὶ τοῦτο, καὶ κυνοκεφάλους ἀργυρεοῦς, ξ ἄλλα τοιαῦτα, κατέθεντο πρὼτα παρὰ τῷ Σύρῳ· εἶτ' ἐμπεσόντες (ἐάλωσαν γάρ τι ἀπεμπολῶντες) ἅπαντα βίᾳ ἔλεγον φερόλυμνοι ὑπὸ τοῦ ἔχοντος, καὶ ἀγόμενοι ἦκον ὑπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀντιφίλου, ξ τὰ φώρια ἐξέφερον κατὰ κλίνης τινὸς, ἐν σκευοφορίῳ κείμενα. ὅτε οὖν Σύρος ἐδέδετο βίᾳ, καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ Ἀντίφιλος· οὗτος μὲν καὶ μεταξὺ ἀκροώμενος τοῦ διδασκάλου, ἀνασπασθείς, ἐθορύβει δι' ὀδύνης· ἀλλά γε οἱ πῶς ἐπαίοντι, ἀπεστρέφοντο ὡς ὁ Ἀνουβείου συνυλήσαντα, καὶ ἀσέβημα αὐτῷ ἡγοῦντο εἶναι, εἰ συνεπίοι ποτὲ D

aut ediſſent. Porrò duo qui reliqui erant pueri, quicquid erat in domo, conuaſantes, fuga diſceſſerunt. In vinculis igitur erat miſer Antiphilus multum iam temporis: habitus interim omnium, quantum in carcere erat, ſontium ſceleſtiſſimus. Porrò præfectus carceris Ægyptius, homo ſuperſtitioſus, ratus ſeſe gratum facere deo, atque illius vlciſci vices, grauis Antiphilo imminebat. Quòd ſi quando defenderet, affirmans ſe nihil eiuſmodi patraſſe, impudens habebatur: atque hoc nomine multo etiam magis erat inuiſus. Subægrotabat itaque iam, maléque habebat: nec mirum: quippe qui humi cubaret, idque etiam noctu, neque crura ſineretur protendere, ligno incluſa: nam per diem cataſta ſtringebatur, altera manu vincta ferro: at noctu cogebatur totus in vinculis eſſe. Ad hæc inſuper domicilij pædor ac præfocatio, multis ibidem vinctis, locúmque anguſtũ prementibus adeò, vt vix reſpirarent, tum ferri ſtridor, ac ſomnus exiguus, hæc omnia moleſta erant, atque intoleranda: nimirum homini eiuſmodi rerum inſueto, miniméque ad tam durum vitæ genus exercitato. Quum verò iam deficeret, ac ne cibum quidem capere poſſet, reuerſus eſt tandem & Demetrius, nihil dum ſciens eorum quę acciderant. Vt autem cognouerat quo in loco res eſſet, ſtatim q; curriculo ad carcerem veniſſet: tum quidem admiſſus non eſt, propterea quòd veſpera iam eſſet, & carceris cuſtos iamdudum occluſis foribus dormiebat, miniſtris excubias agere iuſſis. At mane quum eſſet ingreſſus, multis videlicet precibus admiſſus, accedens, multo tempore quęrebat Antiphilum: quippe malorum multitudine ſic immutatum, vt cognoſci non quiret. Circumiens igitur, è vinctis vnumquemque contemplabatur, eorum more qui familiarium cadauera iam marcida facta requirunt in ſtragibus. Quòd ni nomen fuiſſet eloquutus, Antiphilum Denomenis filium: ne longo quidem tempore potuiſſet agnoſci quiſnam eſſet: vſqueadeo præ malis erat transfiguratus. Vt verò ad vocem agnitam reſpondiſſet, atque adeunte illo comam diduxiſſet, eam à vultu abigens, ſordidam atque impexam, oſtendit ſeſe quis eſſet. Hic ambo collapſi ſunt, oculis oborta caligine in tam inopinato ſpectaculo. Verùm aliquanto pòſt, poſteaquam & ipſe ſibi redditus,

ἢ συνεξεβάλοντο αὐτόν. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν, δύο ὄντες, ἅπαντα σὺν τῆς οἰκίας συνεκβυασάμενοι, ᾤχοντο φεύγοντες. ἐδέδετο οὖν ὁ ἄθλιος Ἀντίφιλος πολλὰ ἤδη χρόνον, ἁπάντων, ὅσοι ἦσαν κακοῦργοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μιαρώτατος εἰς δοκῶν. καὶ ὁ ὑπὲρ τῶν δεσμῶν Αἰγύπτιος δεισιδαίμων δεσμοφύλαξ ἐπῆν βαρύς, ὡς χαρίζεσθαι καὶ πυρρήσῃ τῷ θεῷ, βαρεῖς τῷ Ἀντιφίλῳ ἐφεστώς. εἰ δ' ἀπολογοῖτό ποτε λέγων, ὡς οὐδὲν δίουτον εἴργασται, αἰσχίων ἐδίκει, καὶ πολὺ πλέον ὑπὲρ τούτῳ ἐμισεῖτο. ὑπὸ νόσου πιεζόμενος ἤδη, καὶ πονήρως εἶχεν, οἷ εἰκὸς χαμαὶ κατευδόντα, καὶ τῆς νυκτὸς, οὐδὲ ἀποτείνειν τὰ σκέλη δυνάμενον, ἐν τῷ ξύλῳ κατακεκλῃσμένα· τῆς μὲν γὰρ ἡμέρας ὁ κλοιὸς ἔρρει, καὶ ἡ ἑτέρα χεὶρ πεπεδημένη· εἰς δὲ τὸν νύκτα, ἔδει ὅλον κατατείνεσθαι· καὶ μετὰ τοῦ οἰκήματος ἡ δυσοσμία, ἐν ᾧ πάντες, ἐν τούτῳ πολλῶν δεδεμένων, ἐν ἐπιποχλημένων, καὶ μάλις ἀναπνεόντων, καὶ τῶν σιδήρων ὁ φόφος, καὶ ὕπνος ὀλίγος, ταῦτα πάντα χαλεπὰ ἦν, καὶ ἀφόρητα, οἷα αὐδρὶ ἐκείνων ἀήθη, καὶ ἀμελετήτῳ τοιούτου σκληροῦ τινὸς διαίτου. ἀπαγορεύοντος δὲ αὐτοῦ, καὶ μηδὲ σῖτον αἴρεσθαι θέλοντος, ἀφικνεῖταί ποτε ἐς ὁ Δημήτριος, οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἤδη γεγονότων. ἐπεὶ δ' ἔμαθεν, ὡς εἴχεν, αὖθις ὅτι τὸ δεσμωτήριον, δρομαῖος ἐλθών, τότε μὲν οὐκ εἰσεδέχθη, ἑσπέρα γὰρ ἦν· καὶ ὁ δεσμοφύλαξ πάλαι κεκλῃκὼς τὴν θύραν, ἐκάθευδε, φερομένῃ τοῖς οἰκέταις ἐναπεκλῃσμένος· ἔωθεν δὲ εἰσέρχεται, πολλὰ ἱκετεύσας καὶ παρελθών, ὅτι πολὺ μᾶλλον ἐζήτει τὸν Ἀντίφιλον, ἄδηλον ὑπὸ τῶν κακῶν γεγονότα, καὶ ἀθεώρητον, αἰσχυντηλῶς κατὰ ἕκαστον τῶν δεδεμένων, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τοὺς οἰκείους νεκροὺς, ἤδη ἐώλων ὄντων ἀναζητοῦντες ἐν ταῖς στρατάξεσι. καὶ εἴ γε μὴ τοὔνομα ἐβόησεν, Ἀντίφιλον Δημομένους, καὶ ὅτι πολὺ ἠγόνησεν αὖ ὅστις ἦν, τοσοῦτον ἤλλακτο ὑπὸ τῶν δεινῶν. ὡς δὲ τὴν φωνὴν ἀναθόμενος ἀπέβοσε, καὶ προσιόντος, ἀφαιρεῖλας τὴν κόμην, καὶ ἀπάγων τοῦ προσώπου ἀυχμηρὰν καὶ συμπεπλημμένην, ἔδειξεν αὐτὸν ὅστις ἦν, ἄμφω μὲν αὐτίκα πίπτουσιν ἐκπλαγέντες ὅτι τῇ ἀπροσδοκήτῳ θέᾳ. χρόνῳ δὲ ἀναλαβὼν αὐτόν τε

καὶ τὸν Ἀντίφιλον ὁ Δημήτριος, καὶ ὅλως ἕκαστα, ὡς εἶχεν, ἐκπυθόμενος περὶ αὐτοῦ, θαῤῥεῖν τε ἐκέλευσε καὶ διελὼν τὸ περίωνιον, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτὸς ἀναβάλλεται, τὸ λοιπὸν δὲ, ἐκείνῳ δίδωσιν, ἃ εἶχε πινακίδια καὶ ἐκτετριμμένα ῥάκη περιαπάσας, καὶ τὸ ἀπὸ πύπου, πάντα ἕτοιμον σωιῶν, ὑπομιγνύμενος αὐτῷ, καὶ θεραπεύων. τὸ μὲν δὴ ἑαυτὸν τοῖς ἐν τῷ λιμένι ἐμπόροις, ἔωθεν εἰς μέσην ἡμέραν, ὑπ' ὀλίγον ἀπέφερεν ἀξιοφορῶν. εἶτ' ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἔργου, μέρος μὲν τῆς μισθοῦ τοῦ δεσμοφύλακι καταβαλών, πρᾷον αὐτὸν ἐκ εἰρηνικὸν ἀπειργάζετο· τὸ λοιπὸν δὲ εἰς τὴν τοῦ φίλου θεραπείαν ἱκανῶς αὐτῷ διήρκει, καὶ τὰς μὲν ἡμέρας σωιῶν τῷ Ἀντιφίλῳ, τὸ δὲ μυδούμενος· ἐπεὶ ὑπὸ νύκτα κατακλείοι, ὀλίγον ποτὲ τῆς θύρας τοῦ δεσμωτηρίου, σιδάδος τινὸς ποιησάμενος, καὶ φύλλα ὑποδησάμενος, ἀνέπαυετο. χρόνον μὲν δή τινα οὕτω διῆγον, εἰσιὼν μὲν ὁ Δημήτριος ἀκωλύτως, ῥᾷον ὑπέφερον τὴν συμφορὰν ὁ Ἀντίφιλος, ὕστερον δ' ἀποθανόντος τοῦ δεσμωτηρίου ληστοῦ τινος ὑπὸ φαρμάκων, ὡς ἔδοξε, φυλακή τε ἀκριβὴς ἐγένετο, καὶ οὐκέτι πρόσοδός τις ἐς τὸ οἴκημα τοῦ λελυμένων. ἐφ' οἷς ἀπορῶν, καὶ διαπονούμενος, ὅτε ἔχων ὅπως πρόφασιν τοῦ ἑταίρου, παρεσκεύασε μὲν ἑαυτὸν, παρελθὼν τοῦ σωματοφύλακος, ὡς εἰπεῖν κεκρυμμένως τῆς ὑπὸ τὸν Ἀνουβιν ὑπογείου. ὡς δ' αὐτὸ εἶπεν, ἀπήγετο βιαίως εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἀφίεται παρὰ τὸν Ἀντίφιλον (τοῦτο γὰρ μόλις πολλὰ ἱκετεύσας τὸν δεσμοφύλακα, ἐξεμάτταρ παρὰ αὐτὸν πλησίον τοῦ Ἀντιφίλου, καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κλοιοῦ δεδέσθαι) ἔνθα δὴ καὶ μάλιστα ἔδηξε τὴν διάνοιαν, ὡς εἶχε πρὸς αὐτὸν, ἀμελῶν μὲν τῶν καθ' ἑαυτὸν δεινῶν· καίτοι σκόποσι ἦν αὐτὸς ὑπομιγνύμενος ἢ ὅπως ἐκφύσει μάλιστα καὶ καθευδήσει, καὶ ἧττον διαίσθοιτο· ὥστε ῥᾷον ἔφερον μετ' ἀλλήλων κακοπαθοῦντες. χρόνῳ δὲ καὶ βέλτιον δή τι προσπεσὸν, ἔπαυσεν ὅτε πλέον αὐτοὺς διστυχοῦντας· εἰς γὰρ τῶν δεδεμένων, οὐκ οἶδ' ὅπως, ῥίνης ὑπορήσας, καὶ σωματοφύλακας πολλοὺς τῶν δεσμωτῶν προσλαβών, ἀποπειρᾶταί τε τοῦ ἄλλου, ἢ ἐδέδετο ἕξης, τῶν κλοιῶν εἰς αὐτὸν διῳρυμένων, καὶ ἀπολύει ἅπαντας· οἱ δ' ἀποκτείναντες βιαίως ὀλίγους ὄντας τοὺς φύλακας, ἐκπηδῶσιν ἀθρόοι.

& Antiphilum recipiens Demetrius, de singulis esset illum diligenter percontatus, bono animo esse iubet. Tum dissecto pallio, dimidiato quidem induitur ipse, reliquum autem illi donat, detractis illi putribus atque detritis quibus erat opertus panniculis: atque ex eo die modis omnibus illi aderat, curam eius agens, inseruiénsque. Locans enim sese iis qui versabantur in portu mercatoribus, à mane ad medium vsque diem oneribus gestandis non parum lucri faciebat. Deinde ab opere reuersus, mercedis partem carcerario in manum dabat, quò illi mansuetum hunc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam affatim suppeditabat. Atque interdiu quidem aderat Antiphilo, quò illum consolaretur: vbi verò nox occupásset, pro carceris foribus facto ex herbis torulo, substratisque frondibus, acquiescebat. Et in hunc quidem modum aliquandiu degebant: vt Demetrius nullo vetante ingrederetur, atque ob id mitiùs ferret calamitatem Antiphilus: donec extincto in carcere latrone quopiam, idque, vt putabatur, veneno: & custodiæ exactissimè obseruatæ, neque deinde quisquã admissus in domicilium vinculis liber. Quas ob res dubius atque anxius, quum alia via non pateret, qua liceret amico adesse: adito præfecti collega, seipsum defert, tanquam in irruptione templi Anubis communem operam addidisset. Id simul atque confessus est, abductus est illico in carcerẽ, ac ductus ad Antiphilum. (Nam hoc magnis precib. vix obtinuerat à carcerario, vt proximè Antiphilo, atque eadem in trabe vinciretur.) Hic igitur vel maximè declarauit quanto in illum fuerit amore, quum sua ipsius incommoda negligeret, cùm & ipse interim ægrotaret: illud autem curæ haberet, quo pacto fieri posset vt ille & quamplurimum dormiret, & minimùm angeretur. Atque ita commodè tolerabant, communicatis inter ipsos malis: donec aliquanto pòst tale quiddam accidit, quod finem fermè eorum imponeret calamitati. Siquidem è vinctis quispiam haud scio vnde nactus limam, adiunctis coniuratis captiuorum plerisque, catenam insecuit qua seriatim erant adstricti, cyphonibus in hanc insertis, soluítque omnes. Qui quidem facilè trucidatis (quippe paucis) custodibus, conglobati prosiliêre:

atque hi quidem illico quò quisque poterat, dissipati: postea plerique sunt comprehensi. Porrò Demetrius & Antiphilus inibi remanserunt, Syro quoque retento, qui iam aufugere parabat. Vt autem diluxisset, Ægypti præses cognito quod acciderat, emisit quidem qui illos insequerentur: accersitis autem iis qui erant cum Demetrio, soluit à vinculis, collaudatos, quòd soli non aufugissent. At illis haudquaquam sat erat vt hoc titulo dimitterentur: clamabat autem Demetrius, sibique non mediocribus in rebus iniuriam fieri prætendebat, si pro maleficis habiti, viderentur vel commiseratione, vel ob id laudis quòd non aufugissent, dimitti. In summa compulêre iudicem vt caussam exactiùs excuteret. At hic vbi reperit nihil eos commeritos, collaudatos illos, Demetrium autem seorsum quoque admiratus, liberos esse iussit, consolatus super pœnam quam tulerant præter ius in vincula coniecti. Quinetiam ambos munere prosecutus est, idque de suo: Antiphilum drachmarum decem millibus: bis tanto Demetrium. Ac Antiphilus etiam nunc quidem in Ægypto est: Demetrius autem sua quoque viginti millia relinquens amico, concessit in Indiam, profectus ad Brachmanas, tantum hoc loquutus Antiphilo, meritò sibi iam ignoscendum videri quòd tum ab eo discederet: neque enim sibi opus fore pecunia, quoad is perseueraret esse qui erat, videlicet qui possit pauci esse contentus: neque illum ampliùs egere amico, quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt, Toxaris, amici Græci. Quòd ni initiò notasses nos, tãquam qui verbis nos iactaremus; idem profectò relaturus eram tibi complures orationes, atque eas egregias, quas Demetrius habuerit in iudicio: cùm interim pro se ipso nihil responderet: pro Antiphilo verò lacrymas funderet, atque etiam supplex esset: totamque caussam in sese reciperet, donec Syrus flagris cæsus, ambos eos liberos fecit. Hos igitur paucos è plurimis, quos mihi primùm memoria suggessit, tibi narrauerim præclaros ac firmos amicos. Quod reliquum est, iam decedens à narratione, tibi dicendi partes trado. Tu porrò vti Scythas his non inferiores referas, sed longè præstantiores, tibi ipsi curæ fuerit, si quid de dextra solicitus es, ne ea tibi præcidatur.

A ἐκφυγεῖν μὲν ὖν ὃ πρῶτον ἕκαστος ἐδύνατο ἐκφεύγουσι διεσπάρησαν, ὕστερον συνελήφθησαν οἱ πολλοί. ὁ Δημήτριος δ', καὶ ὁ Ἀντίφιλος, κατ' χώρας ἔμειναν, καὶ τὸν Σύρον παρεκόμισαν ἤδη ἀπιόντος. ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἐγένετο, μαθὼν ὁ πέμψας Αἰγύπτιος ὅπερ ἐγεγένητο, ὁ συμβεβηκὼς, ἐπ' ἐκείνους μὲν ἔπεμψε τοὺς διωξομένους, μεταστειλάμενος δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Δημήτριον, ἀπέλυσε τῶν δεσμῶν, ἐπαινέσας ὅτι μένοι οὐκ ἀπέδρασαν· ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοί γε ἠγάπησαν, ὄντως ἀφιέμενοι ἐβόα δὲ ὁ Δημήτριος, καὶ δι' ἃ ἐποίει ἀδικεῖσθαι σφᾶς ἀξιῶν σμικρὰ, εἰ δόξουσι κακοῦργοι ὄντες, ἐλέῳ ἢ ἐπαίνῳ τοῦ μὴ ἀποδρᾶναι, ἀφεθῆναι. καὶ τέλος, ἐπειδὴ ἠνάγκασεν τὸν δικαστὴν, ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσαι. ὁ δὲ, ἐπεὶ ἔμαθεν οὐδὲν ἀδικοῦντας, ἐπαινέσας αὐτοὺς, τὸν Δημήτριον δὲ θαυμάσας, ἀφῆκεν, παραμυθησάμενος ὅτι τὴν καλάσιν, διὰ διὰ ἐγένοντο ἀδίκως δεθέντες, καὶ ἑκάτερον δωρησάμενος, πρὸ αὐτοῦ δραχμῶν μυριάσι τὸν Ἀντίφιλον, δὶς τοσαύταις δὲ τὸν Δημήτριον. ὁ μὲν ὖν Ἀντίφιλος, ἔτι καὶ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ἐστίν. ὁ δὲ Δημήτριος, καὶ τὰς αὐτοῦ διουσίας ἐκείνῳ καταλιπὼν, ὥρμητο ἀπιὼν εἰς τὴν Ἰνδικὴν, παρὰ τοὺς Βραχμᾶνας, τοσοῦτον εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀντίφιλον, ὡς συγγνωστὸς αὖ εἰκότως νομίζοιτο, ἤδη ἀπολιπὼν αὐτὸν· ὅτε γὰρ αὐτὸς ἤθελεν χρημάτων, ἦν παρ' αὐτῷ ἃ παρ' ὅτου, ἀρκεῖσθαι ὀλίγοις διωρίζετο· ὅτε ἐκείνῳ ἔτι δεῖ φίλων, βιβλίων αὐτοῦ πρὸς τοὺς χρημάτων γεγυμνασμένων. Τοιοῦτοι, ὦ Τόξαρι, οἱ Ἕλληνες φίλοι. εἰ δὲ μὴ προδιεβεβλήκεις ἡμᾶς, ὡς ἐπὶ ῥήμασι μεγάλα φρονοῦντας, καὶ αὐτὸς ἂν σοι τοὺς λόγους διεξῆλθον πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὄντας, οὓς ὁ Δημήτριος εἶπεν ἐν ᾧ δικαστηρίῳ, ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν οὐδὲν ἀπολογούμενος, ὑπὲρ τοῦ Ἀντίφιλου δὲ, καὶ δακρύων προσέπι, καὶ ἱκετεύων, καὶ ὃ πρὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἀναδεχόμενος, ἄχρι παρεγενόμενος ὁ Σύρος, ἀμφοτέρους ἀφῆκεν αὐτούς. ἐγὼ μὲν οὖν τούτοις ὀλίγοις ἀπὸ πλείονων, οὓς πρῶτος ἡ μνήμη ὑπέβαλε, διηγησάμην σοι, ἀγαθοὺς καὶ βεβαίους φίλους. καὶ ὃ λοιπὸν ἤδη καλῶς ἀπὸ τοῦ λόγου, σοὶ τοῦ ῥήτορα παραδίδωμι· σὺ δὲ ὅπως μὴ χείρους ἐρεῖς τοὺς Σκύθας, μηδὲ πολλῷ τούτων ἀμείνους, αὐτῷ σοι μελήσῃ, εἴ τι καὶ τῆς δεξιᾶς περιφρονεῖς, ὡς μὴ ἀποτμηθείης αὐτήν.

ἀλλὰ χρὴ ἀνδρα ἀγαθὸν εἶναι· ἐπεὶ καὶ γελοῖα ἂν πάθοις, Ὀρέστῃ μὲν καὶ Πυλάδῃ πάνυ σοφιστικῶς ἐπαινέσας, ὑπὲρ δὲ τῆς Σκυθίας φαῦλος ῥήτωρ φανόμενος. ΤΟ. Λέγε, ὦ Μνήσιππε, ὅτι καὶ προτρεπτικὸς μὲ ποιεῖς τὸν λόγον, ὡς ἂρ᾽ ἐμοὶ πάνυ σοι μέλοι, εἰ ἀποτμηθείης τὼ γλῶτταν, καὶ μὴ εἶς ἐν τοῖς λόγοις πλέω ἀφέξομαί γε ἤδη, μηδὲν ὡς ἔοικεν οὐ καλλιλογησάμενος, ἐγὼ γὰρ Σκυθικὸν τοῦτο, καὶ μάλιστα ἐπιδείκνυται τὰ ἔργα ὑπὲρ φθέγηται τοὺς λόγους. παρεσκευάσθω δή μοι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν, οἷα σὺ διεξελήλυθας ἐπαινῶν, εἴ τις ἀπρεπῆ ἔγημεν αἰσχρὰ γυναῖκα, ἢ εἴ τις ἀργύριον ἐπίδοκα γαμουμένῃ συγατεῖ, φίλῳ ἀνδρὸς, δύο τάλαντα, καὶ, νὴ Δί᾽, εἴ τις πρέσχει ἑαυτὸν δεδησόμενον, ὅτι παρδάλεως τῷ μικρὸν ὕστερον λυθησομένῳ. πάνυ γὰρ εὐτελῆ ταῦτα, καὶ μεγαλοργὸν ἐν αὐτοῖς ἢ ἀνδρεῖον ἔνι οὐδέν. ἐγὼ δέ σοι διηγήσομαι φόνους πολλοὺς, καὶ πολέμους, καὶ θανάτους ὑπὲρ τῶν φίλων, ἵν᾽ εἰδῇς ὡς παιδιὰ τὰ ὑμέτερά ἐστι, παρὰ τὰ Σκυθικὰ ἐξεπάσεως. καίτοι σοὶ ἀλόγως αὐτὸ πεποίηται, ἀλλ᾽ εἰκότως τὰ μικρὰ ταῦτα ἐπαινέσαι σοὶ γὰρ οὐδὲ εἰσὶν ὑμῖν ἀφορμαὶ ὑπὲρ μεγέθης, πρὸς ὑποδοχὴν φιλίας, ἐν εἰρηνῃ βαθείᾳ βιοῦσιν, ὡσπερ ἐν γαλήνῃ πλοῖς, εἰ ἀγαθὸς ὁ κυβερνήτης ἐστί· χαλεπὸς γὰρ δεῖσαί σοι πρὸς τὸ διαγνῶναι πρὸς ἡμῶν ἦ, ὅτι συνεχεῖς οἱ πόλεμοι, ἢ ἐπελαύνομεν ἄλλοις, ἢ ὑποχωροῦμεν ἐπιοῦσιν, ἢ συμπεσόντες, ὑπὲρ νομῆς, ἢ λείας, μαχόμεθα· ἔνθα μάλιστα δεῖ φίλων ἀγαθῶν, καὶ δι᾽ τοῦτο, ὡς βεβαιότατα συνθέμεθα τὰς φιλίας, μόνον τοῦτο ὅπλον ἄμαχον καὶ δυσπολέμητον εἶναι νομίζοντες. πρὸς τε- D ρον δέ σοι εἰπεῖν βούλομαι, ὃν τρόπον ποιούμεθα τοὺς φίλους, οὐκ ἐκ τοῦ πότου, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδ᾽ εἴ τινα σύνευνος τις, ἢ γείτων ἐμὸς δι᾽ ἐπιδόσιμόν τινα ἰδιώτην ἀγαθὸν φύσει, καὶ μεγάλα ἐργάσασθαι δυνάμενον, ὅτι τοῦτον ἅπαντες σπουδάζομεν. καὶ ὥσπερ ὑμᾶς ἐν τοῖς γάμοις, τοῦτο ἡμεῖς ἐπὶ τῶν φίλων ποιοῦμεν ἀξιοῦμεν, ὅτι πολὺ μνηστευόμενοι, καὶ πάντα ἐμοὶ προσήκοντες, ὡς μὴ δι᾽ μάτην ἀνοιμώξω τῆς φιλίας, μηδὲ ἀποδόλητος δόξω εἶναι. καὶ τοίνυν ὅταν χρείας τινὸς ἤδη φίλος ᾖ, τότε ὃν ἐγὼ τρόπον,

A Verùm oportet ſtrenuum præſtare virum. Etenim res quædam vehementer ridicula tibi contigerit, ſi cùm Oreſtem ac Pyladem admodum ſophiſticè laudaris, pro Scythia dicens, orator ignauus appareas. TOXA. Rectè tu quidem, Mneſippe, qui quidem ad dicendum etiam exhortaris: perinde quaſi nihil ſolicitus ſis ne tibi lingua excecetur, victo in narrationibus. Sed iam exordiar, nihil quidem quemadmodum tu, verbis phalerans atque exornans (neque enim is Scytharum mos) præſertim quum res ipſæ longè magis loquantur, quàm verba. Nihil autem eiuſmodi expecta-
B ueris à nobis, cuiuſmodi in commemorando laudibus extuliſti: puta ſi quis ſine dote duxerit deformem mulierem: aut ſi quis amici filiæ nubenti pecuniolam donauerit, duo talenta: ac per Iouem, ſi quis ſponte eat in vincula, quum certò ſciat ſe paulo pòſt eſſe ſoluendũ. Admodum enim leuia iſta, neque quicquam ineſt in his vel magni negotij, vel virile quod ſit. Cæterùm ego tibi referam multas cædes, belláque & mortes, amicorum cauſſa ſuſceptas, vt intelligas veſtra iſta luſum eſſe ſi cum Scythicis conferantur.
C Neque tamen iſtuc ſine cauſſa facitis, ſed meritò parua iſta miramini, propterea quòd non ſunt vobis admodum graues occaſiones declarãdę amicitiæ, quippe in alta pace viuentibus: quemadmodum nec in tranquillitate queas ſcire, bonus ſit gubernator, néene: tempeſtate enim tibi opus fuerit ad hoc vt dignoſcas. At apud nos bella perpetua, & aut inuadimus alios, aut cedimus inuadentibus, aut vbi fortè cõcurrimus, pro paſcuis prędáque pugnamus. Hic potiſſimùm opus eſt bonis amicis, cóque quamfirmiſſimè conſtituimus amicitias, ſola hæc arma inuicta atque inexpugnabilia eſſe iudicantes. Priùs autem volo tibi commemorare quo ritu facianus amicos, non ex poculis, quemadmodum vos, neque ſi quis æqualis ſit, aut vicinus: verùm vbi ſtrenuum quempiam virum conſpexerimus, quique præclara facinora patrare poſſit, in hũc omnes ſtudio incumbimus: & quod vos in ambiendis coniugiis, id nos in amicis non grauamur, diu quaſi procos agentes, nihilque non facientes, ne videlicet fruſtremur amicitia, néve reiecti eſſe videamur. At vbi iã in amicitias cęteris repulſis delectus eſt quiſpiam, protinus fœdus initur, ac iuſiurandum,

Quomodo amicos eligant Scytha.

quod ſit maximum, nimirum & victuros eos pariter, & mortem oppeturum, ſi ſit opus, alterum pro altero. Atque ita facimus. Etenim ſimul atque inciſis digitis ſanguinem in calicē deſtillauerimus, ſummiſque intinctis gladius ambo pariter admouentes biberimus, non eſt quicquam quod deinde nos queat dirimere. Admittuntur autem ad huiuſmodi fœdera ad ſummum trēs. Nam qui multis ſit amicus, is eo loco habetur apud nos, quo communes iſtæ atque adulteræ vxores: arbitramúrque iam non perinde firmam illius amicitiam fore, poſteaquam eſt in plures partes diſſecta. Exordiar autem ab his quæ nuper Dandamis fecit. Dandamis enim hic in conflictu cum Sauromatis, quum eſſet captiuus abductus eius amicus Amizocas: Quin potiùs antè tibi ſurabo noſtrum iuſiurandum, quandoquidem iſtuc initiò ſum pollicitus. Non enim per Ventum & Acinacem, quicquam mentiturus ſum apud te de Scythicis amicis. MNE. Equidem tuum iuſiurandum haud magnopere deſiderabam: proinde rectè facis, qui nullum deorum iures. TOX. Quid tu narras? An non tibi videntur eſſe dij, Ventus & Acinaces? Adeóne te fugit quod nihil ſit magis mortalibus vita ac morte? Per hæc vtique iuramus, quoties per Ventum & Acinacem iuramus: videlicet per Ventū, tanquam qui vitæ ſit cauſſa: per Acinacem verò, vt qui mortis ſit author. MNES. Atqui ſi iſta idonea cauſſa eſt; profectò multos alios, quoque deos eſtis habituri tales, qualis eſt Acinaces: puta iaculum, lanceam, venenum, funem, atque his conſimilia: quandoquidem varius eſt iſte deus interitus, atque innumerabiles aperit vias, quibus ad illum ſit aditus. TOXA. Vide quàm contentiosè nunc, quámque litigiosè iſtuc facis: dum medio ſermone interpellas me, excutiſq; ac diſturbas orationem meam. At ipſe loquente te, ſilentium agebam. MNE. Age, non ſum iſtuc poſthac facturus, Toxaris: & optimo iure obiurgas: quare perge confidenter quod reſtat dicere: perinde quaſi nec adſim dum loqueris: adeò tibi ſilebo. TOXA. Quartus igitur agebatur dies Dandamidi & Amizocæ, ex quo amicitiam inierant, ac mutuum ſanguinem pariter biberant: Venerant interea in regionem noſtram Sauromatę cum equitū decem millibus: peditū autem ter tantum aduenisſe ferebatur.

Iuſiurandum Scytharum.

I. per Dandamin & Amizocen.

ὁ μέγιστος, ἢ μὴν καὶ ζιώπαξ μετ' ἀλλήλων, καὶ ἀποθανεῖσθαι, ἢν δέῃ, ὑπὲρ τ' ἑτέρου τὸν ἕτερον, ἢν ὕτω ποιῶμεν. ἀφ' ἧς γὰρ εἰλήμμεθα ἅπαξ ταῖς δακτύλοις, εἰσταλάξαντε τὸ αἷμα εἰς κύλικα, καὶ τὰ ξίφη ἄκρα βάψαντες, ἅμα ἀμφότεροι ὑπερέχοντες, πίωμεν, οὐκ ἔστιν ὅ,τι τοῦθ' ἡμᾶς διαλύσειεν αὖ. καὶ ἐφάπτεται γοῦν ὁ μέγιστος ἄχρι τεσσάρων ἐς τὰς συνήκους εἰσιέναι· ὡς ὅστις αὖ πολύφιλος ἦ, ὁμοίως ἡμῖν δοκεῖ ταῖς κοιναῖς ταύταις, καὶ μιγνυομέναις γυναιξί. καὶ οἰόμεθα σφόδρ' ὁμοίως ἰσχυρὰν τὴν φιλίαν αὐτὴν εἶναι, ἐς πολλὰς διοίσειν διαιρεθῆναι. Ἀρξομαι γὰρ ἀπὸ τῶν Δανδάμιδος πρόσθεν γεγονότων. ὁ γὰρ Δανδαμις, ἐν τῇ πρὸς Σαυρομάτας συμπλοκῇ, ἁπαχθεὶς τοῦ αἰχμαλώτου Ἀμιζώκου τ' φίλου αὐτοῦ· μᾶλλον γὰρ ὁμοδμᾷ σοι τὸν ἡμέτερον ὅρκον, ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἐν ἀρχῇ διωμολογησάμην, ἢ μὰ γὰ τὸν Ἄνεμον, καὶ τὸν Ἀκινάκην, οὐδὲν πρός σε, ὦ Μνήσιππε, ψεύδος ἐρεῖ περὶ τῶν φίλων τῶν Σκυθικῶν. MN. ἐγὼ μὲν ἤδη σου ἐμπύστους ἐδεόμην, σὺ δ' ὅμως δρᾷς ποιῶν, δεόμενα θεῶν ἐπωμόσω. TO. τί σὺ λέγεις; ἆρα σοὶ δοκοῦσιν, ὁ Ἄνεμος καὶ ὁ Ἀκινάκης, θεοὶ εἶναι; ἢ τίνας ἄρα ἡγούμενος, ὅτι αἰθέρος μεῖζον οὐδὲν ὄντ' ἔστι ζωῆς τε καὶ θανάτου; ὁπότερα οὖν τὸν Ἄνεμον καὶ τὸν Ἀκινάκην ὀμνύοιμι, ταῦτα ὀμνύοιμι, ὡς τὸν μὲν Ἄνεμον, ζωῆς αἴτιον ὄντα, τὸν Ἀκινάκην δὲ, ὅτι δυνήσεται ποιῆσαι. MN. ἢ μὴν εἰ δρᾷ τι τοῦτο, ἢ ἄλλους αὖ ἔχει τε πολλοὺς θεούς, οἷος ὁ Ἀκινάκης ὅδε, τὸν ἴσον, καὶ τὴν λόγχην, καὶ χώνειον, καὶ βρόχον, καὶ τὰ τοιαῦτα. ποικίλος γὰρ οὗτος ὁ θεὸς ὁ θανάτου, καὶ ἀπείρους τὰς ἐφ' ἑαυτὸν πύλας ἔχεται ἀνοίξας ὁδούς. TO. ὁρᾷς, τοῦτο ὡς ἐριστικὸν ποιῇς, καὶ δικανικὸν, ἀποκρύπτων μεταξὺ καὶ διαστρέφων μου τὸν λόγον· ἐγὼ δὲ, ἡσυχίαν ἦγον, σοῦ λέγοντος. MN. ἀλλ' οὐκ αἰῶ γε, ὦ Τόξαρι, ποιήσω τοῦτο, πάνυ γὰρ ὀρθῶς ἐπετίμησας· ὥστε θαρρῶν, τό τε ὀπὶ τούτῳ λέγε, ὡς μηδὲ παρόντος ἐμοῦ τοῖς λόγοις, ὅτῳ σιωπήσομαί σοι. TO. τετάρτη μὲν ἦν ἡμέρα τῆς φιλίας Δανδάμιδι καὶ Ἀμιζώκῃ, ἀφ' ἧς δὴ ἀλλήλων αἷμα συνεπεπώκεσαν· ἦκον δὲ ἡμῖν ὀπὶ τὴν χώραν Σαυρομάται, μυρίοις μὲν ἱππεῦσιν· οἱ πεζοὶ δ', τρὶς πόσῳ τι ἐπιπλεῖν ἐλέγοντο.

οἷα δὲ ὑ παροξυνθέντες τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν, ἐκπεσόντες, ἀπόντας μὲν πέφευσι, πολλοὺς δὲ τῶν μαχόμενοι κτείνουσι· τοὺς δὲ, καὶ ζῶντας, ἀπάγουσι, πλὴν εἴ τις ἔφθη διανηξάμενος εἰς τὸ πρᾶον τοῦ ποταμοῦ, ἔνθα ἡμῖν τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοπέδου, καὶ μέσος τῶν ἁμαξῶν ἦν· οὕτω γὰρ ἐσκηνώσαμεν τότε, οὐκ οἶδα ὅ, τι δόξαν τοῖς ἀρχιπλάνοις ἡμῶν, ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ὄχθας τοῦ Τανάϊδος. διῆγον οὖν ἤ τε λεία παρελαμβάνετο, καὶ τὰ αἰχμάλωτα σωρεύετο, καὶ τὰς σκηνὰς διήρπαζον, καὶ τὰς ἁμάξας κατελαμβάνοντο, αὐτανδροις τὰς πλείστας ἁλισκομένας. καὶ ὑπ' ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλακίδας, καὶ τὰς γυναῖκας. ἡμεῖς δὲ ἐνεώμεθα τῷ παθήματι. ὁ δὲ Ἀμιζώκης ἀγόμενος (ἐαλώκει γὰρ) ἐβόα τὸν φίλον ὀνόμασι, κακῶς δεδεμένος, καὶ ὑπεμίμνησκε τῆς κύλικος, καὶ τοῦ αἵματος. ὧν ἀκούσας ὁ Δανδάμις, οὐδὲν ἔτι μελλήσας, ἀπόντων ὁρώντων, διανήχεται εἰς τοὺς πολεμίους· καὶ οἱ μὲν Σαυρομάται, διηρμένοι τοῖς ἄκοντας, εἱρμένοι ἐπ' αὐτὸν, ὡς καταπαυσόντες· ὁ δὲ, ἐβόα τὸν Ζίριν. τοῦτο δὲ ἐπὶ τῷ τις εἴπῃ, μηκέτι φονεύσουσιν αὐτὸν, ἀλλὰ δίωνται, ὡς ὑπὲρ λύτρων ἥκοντα. καὶ δὴ ἀναχθεὶς παρὰ τὸν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀπῄτει τὸν φίλον· ὁ δὲ λύτρα ἤτει· μὴ γὰρ παρήσεσθαι, εἰ μὴ μεγάλα ὑπὲρ αὐτοῦ λάβοι. ὁ Δανδάμις δὲ, ἃ μὲν εἶχον, φησὶν, ἅπαντα διήρπασται ὑφ' ὑμῶν, εἴ δέ τι δυνάμην γνωτὸς ἀποτελέσαι, ἕτοιμος ὑποσχέσθαι ὑμῖν, καὶ παρέσεσθε ὅ, τι ἂν θέλητε· εἰ βούλῃ δὲ, ἐμὲ αὐτὶ τούτου λαβὼν, καθάπερ ἔσεσθαι παρὰ σοὶ φίλον. ὁ δὲ Σαυρομάτης, Οὐδὲν ἔφη δεῖ ὅλως κατέχεσθαί σε, καὶ τοῦτο, Ζίριν ἥκοντα· σὺ δὲ, ὧν ἔχεις μέσος καθεζόμενος, ἄγου τὸν φίλον. ἥρετο ὁ Δανδάμις ὅ, τι βούλεται λαβεῖν, ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ᾔτησεν. ὁ δὲ αὐτίκα πρέπει ἐκκόπτει αὐτοῖς καὶ παραδὺς ἐξεκένωτο, καὶ ἤδη τὰ λύτρα εἶχον οἱ Σαυρομάται, ἀναλαβὼν τὸν Ἀμιζώκην, ἐπανῆκε, ἐπερειδόμενος αὐτῷ, καὶ ἅμα διανηξάμενοι, ἀπεσώθησαν πρὸς ἡμᾶς. τοῦτο γενόμενον πρεμυθήσατο ἀπωλείας Σκύθας, καὶ μηκέτι πιστὰς ἐνέμειζον, ἐρωτῶντες ὅτι τὸ μέγιστον ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν, οὐκ ἀπήγαγον οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἔτι ἐν ἡμῖν ἡ ἀγαθὴ γνώμη, καὶ ἡ πρὸς τοὺς φί-

Ij nimirum quum in nos irruiſſent imparatos, neque expectantes illorum inſultum, omnes quidem cedere cogũt, complures autem repugnantes occidunt, nonnullos & viuos abducunt, niſi ſi quis effugerat tranans in vlteriorem fluminis ripam, vbi nobis dimidium copiarum, & pars curruum erat. Sic enim id temporis caſtra fueramus metati, haud ſcio quo conſilio Archiplanorum, id eſt, ducum noſtrorum, ad vtranque Tanaidis ripam. Protinus itaque & prædas abigebant, & captiua abducebant, & tentoria diripiebant, & curribus potiebantur, atque iis pleriſque cum viris captis: & ſub oculis noſtris concubinas vxoréſque noſtras conſtuprabant. Nos porrò rem indignè tulimus. At Amizoca quum duceretur (erat enim captus) nominatim inclamauit amicum, miſerè vinctus: ſimúlque calicis & ſanguinis commonefecit. Quod ſimul atque exaudierat Dandamis, nihil etiam contatus, ſpectantibus omnibus tranauit ad hoſtes. Ibi Sauromatæ denſatis telis irruerunt in illum, iam confixuri, niſi ſuclamaſſet, Zirim. Hoc verbi ſi quis ſonuerit, poſtea non interimunt, ſed recipiunt, tanquam dedentem ſeſe pretio redimendum. Móxque ad illorum ducem adductus, repoſcebat amicum: Ille redemptionis pretium poſtulabat. Neque enim priùs dimiſſurum ſeſe, niſi maximum pro illo recepiſſet. Tum Dandamis: Quę poſſidebam, inquit, ea omnia à vobis direpta ſunt: quòd ſi quid eſt quod nudus præſtare queam, id ſum paratus polliceri vobis: & imperato quicquid voles: & ſi ita vis, meipſum huius in locum recipe, & abutere ad quodcunque tibi lubitum erit. Ad hæc Sauromata: Nihil, inquit, opus retinere te: præſertim cùm temet dedideris. Quin tu parte eorum quæ poſſides, tradita, amicum abducito. Rogat illico Dandamis, quidnam vellet accipere. Ille oculos poſtulat. Atque hic protinus exhibuit eruendos. Deinde vbi eſſent exacti, iámq; pretium perſolutum eſſet Sauromatis, recepto Amizoca, reuerſus eſt innitens illi: vnáque tranantes, incolumes ad nos redierunt. Id factum, animum reddebat Scythis omnibus, neque iam victos eſſe rebantur ſeſe, quum viderent, quod apud nos eſſet bonorum maximum, id nondum eſſe abductum ab hoſtibus: verùm ſupereſſe egregiam mentem, & in ami-

cos fidem. At idem Sauromatis formidinem non mediocrem incutiebat, reputantibus cum cuiuſmodi viris, ſi ſe præparaſſent, eſſent pugnaturi: tametſi tum quidem ex improuiſo ſuperaſſent: proinde ſub noctem relictis maxima ex parte pecoribus, incenſiſque curribus, fuga ſeſe ſubduxerunt. Porrò Amizoca non tulit diutiùs, vt videret ipſe, amico cæco Dandamide, ſed ipſius ſemet exoculauit. Atque ita ſedent ambo, omnique honore à populo Scytharum publicitus aluntur. Quid tale, Mneſippe, vos referre poſſetis, etiam ſi quis tibi donet vt poſſis vel decem alios ad iſtos quinque adiungere, etiam citra iuſiurandum, ſi ita vis, vt & multa liceat affingere? At ego tibi rem nudam expoſui. Tu verò ſi quem talem narraſſes, non ſum neſcius, quantas adornandæ rei gratia phaleras narrationi fueris admixturus, quemadmodum ſupplicarit Dandamis: & quomodo ſit excæcatus, & quæ dixerit, & quo pacto redierit, & quemadmodum exceperint eum Scythæ, aggratulantes, benéque ominantes, atque id genus alia: cuiuſmodi vos ad demulcendas aures ſoletis artificio quodam addere. Audi igitur & alium huic parem Belittam, huius Amizocæ conſobrinum. Is vt detractum ex equo à leone Baſtlien amicum conſpexiſſet (nam fortè ſimul erant in venatu) iámque leo circumplexus illum, iugulo admotus eſſet, atque vnguibus lanaret, deſiliens & ipſe, inuolauit in tergum beluæ, reflexítque, in ſeſe prouocans, auerténíque, atque inter dentes digitos inferens, conatus quoad licuit, Baſtlien è rictu leonis eximere, donec leo omiſſo illo iam ſemimortuo, ad Belittam ſeſe conuertit, atque ipſum quoque circumplexus occidit. At ille moriens (nam tanto anteuertit) acinacem in leonis pectus defixit. Itaque pariter exanimati ſunt omnes: nos autem ſepelíuimus eos, duobus aggeſtis tumulis inter ſe vicinis, alterò amicorum, altero è regione leonis. Iam tertio loco tibi referam Mneſippe, Macentæ, Lonchatæ, & Arſacomæ amicitiam. Hic enim Arſacomas deperibat Mazæam Leucanoris filiam, qui regnabat in Boſporo tum quum legatione fungeretur ſuper tributo quod Boſporani ſemper nobis pendere ſoliti, id temporis tertium iam menſem vltra diem legitimum diſtulerant.

Belittes & Baſtlien.

Macentes, Lonchates & Arſacomas.

λως πίστις. καὶ τοὺς Σαυρομάτας ὁ δ' αὐτὸς οὐ μετρίως ἐφόβει, λογιζομένους πρὸς οἵους ἄνδρας ἂν παρασκευῆς μαχοῦνται, εἰ καὶ ὁ τοῦ ἀπροσδοκήτου τότε ὑπῆρχον, ὥστε νικῆσαι ἐπιπεσόντες, ἀπολιπόντες τὰ πλεῖστα τῆς βοσκημάτων, καὶ τοὺς ἁμάξας ἐμπρήσαντες, ἄχρι τοῦ φεύγοντες. ὁ μὲν οὖν Ἀμιζώκης, οὐκέτι ἀνέσχετο βλέπειν αὐτὸς ὁ τυφλῷ τῷ Δανδάμιδι, ἀλλὰ τυφλώσας καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἀμφότεροι καθηνται τὸν τῶν κοινῶν τῶν Σκυθῶν δημοσίᾳ μετὰ πάσης τιμῆς τρεφόμενοι. τί φήσετον, ὦ Μνήσιππε, ὑμᾶς ἔχειν αὐτίπειν, εἴ καὶ ἄλλους σοι δέκα δέκα τῆς ὅτι τοῖς πέντε καταριθμήσαιμι, αἰσχύνοιτο εἰ βλέψ, ὡς καὶ πολλὰ ὀπιφυδίου αὐτοῖς; καίτοι ἐγὼ μέν σοι γυμνὸν τὸ ἔργον διηγησάμην· εἰ δ' οὐ τινὰ φιάτην ἔλειπες, ἃ οἶδα, ὁπόσα αὖ κομψὰ ἐπιτήμιξας τῷ λόγῳ, οἷα ἱκέτευεν ὁ Δανδάμις, καὶ ὡς ἐτυφλοῦτο, καὶ ἃ εἶπε, καὶ ὡς ἐπύθετο, καὶ ὡς ἐπανέδεξαντο αὐτὸν ἐπαφρυσάντες οἱ Σκύθαι, καὶ ἄλλα ἐποῖα ὑμᾶς μηχανᾶσθε εἰώθατε τοῖς τῶν ἀκροάσεων. ἄκουε γοῦν καὶ ἄλλον ἰσότιμον, Βελίττου, Ἀμιζώκου τούτου ἀνεψιόν, ὃς ἐπεὶ κατὰ τύχην ἐκ τοῦ ἵππου ὑπὸ λέοντος εἵλκετο Βάσθλιν τὸν φίλον (ἅμα γὰρ ἔτυχον θηρῶντες) καὶ ἤδη ὁ λέων περιπλακεὶς αὐτῷ, ἐπεπφύκει τῷ λαιμῷ, καὶ τῆς ὄψεως ἐπαίρεσθε, καταπηδήσας καὶ αὐτὸς, ὀπισθίᾳ κατόπιν τοῦ θηρίου, καὶ ἐπέσπα, πρὸς ἑαυτὸν προσύνων, καὶ μετάγων, καὶ ἅμα τοῖς ἐδοῦσιν μέχρις δείρων εἰς δακτύλους, καὶ τὸν Βάσθλιν, ὡς οἷόν τε ἦν, ὑπεξελκύσαι πειρώμενος τοῦ δήγματος. ἄχρι δὴ ὁ λέων ἀφεὶς ἐκεῖνον ἠμύνατο ἤδη, ὅτι τὸν Βελίττου ἀπεσπάφη, καὶ συμπλακεὶς, ἀπέκτεινε κἀκεῖνον ὁ δ', ἀποθνήσκων, τὸ χρεὼν τοσοῦτον ἔφθη, παπάξας τοῦ ἀκινάκου τὸν λέοντα εἰς τὸ στέρνον, ὥστε ἅμα πάντες ἀπέθανον, καὶ ἡμεῖς ἐθάψαμεν αὐτοὺς, δύο τάφους ἀναχώσαντες πλησίον, ἕνα μὲν τῶν φίλων, ἕνα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ λέοντος. Τέτην δέ σοι διηγήσομαι, ὦ Μνήσιππε, τὴν Μακέντου φιλίαν, καὶ Λογχάτου, καὶ Ἀρσακόμα. ὁ μὲν Ἀρσακόμας οὗτος, ἠράσθη Μαζάας τοῦ Λευκάνορος, τοῦ βασιλεύοντος ἐν Βοσπόρῳ, ὅτε ἐπρεσβεύετο παρὰ τοῦ δασμοῦ, ὃν οἱ Βοσποριανοὶ ἀεὶ φέρουσιν ἡμῖν τότε ἤδη τρίτον μῆνα παρημεροῦντες ἐπέχοντο.

ἐν τῷ δείπνῳ γοῦν ἰδὼν τὴν Μαζάραν, με-
γάλην καὶ καλὴν παρθένον, ἤρα, καὶ πομπὰς
εἶχε. τὰ μὲν οὖν περὶ τῶν φόρων διεπέπρακ-
το ἤδη, καὶ ἐχρημάτιζεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, καὶ
εἰστία, ἤδη καὶ ἀποπέμπων. Ἔθος δέ ἐστιν ἐν
Βοσπόρῳ, τοὺς μνηστῆρας ἐπὶ τῷ δείπνῳ αἰ-
τεῖν τὰς κόρας, καὶ λέγειν οἵτινες ὄντες, ἀξιοῦ-
σι καταδεχθῆναι ἐπὶ τὸν γάμον. καὶ δὴ ἐν τού-
τῳ ἔτυχον ἐν τῷ δείπνῳ πολλοὶ μνηστῆρες πα-
όντες, βασιλεῖς, καὶ βασιλέων παῖδες, ἐν Τι-
γραπάτης μὲν ὁ Λαζῶν δυνάστης, καὶ Ἀδύρ-
μαχος, ὁ Μαχλυήνης ἄρχων, ἐν ἄλλοι πολλοί.
δεῖ δὲ τῶν μνηστήρων ἕκαστον προσαγείλαντα
ἑαυτὸν, εἶτα μνηστευσόμενος ἥκει, εἶπεν ἐν
τοῖς ἄλλοις, κατακείμενον ἐφ' ἡσυχίας· ἐπει-
δὰν δὲ παύσωνται Ἀφροδίτης, αἰτήσαντα φιά-
λην, σπεῖσαι τε τῆς τραπέζης, καὶ μνη-
στεύεσθαι τὴν παῖδα, πολλὰ ἐπαινοῦντα ἑαυ-
τὸν, ὅστις ἢ γένους, ἢ πλούτου, ἢ δυνάμεως ἔχει.
πολλῶν οὖν καὶ τῶν δὲ τὸν οἶνον ἀπὸ τόπων, καὶ
αἰτησάντων, καὶ βασιλείας καὶ πλούτους κα-
ταριθμησαμένων, τελευταῖος ὁ Ἀρσακόμας
αἰτήσας τὴν φιάλην, οὐκ ἔσπεισεν (οὐ γὰρ ἔθος
ἡμῖν ἐστὶν οἶνον, ἀλλὰ ὕβρεως ἂν δοκεῖ
τοῦτο εἰς τὸν θεὸν) πιὼν δὲ ἅμα, Δός μοι, ὦ
βασιλεῦ, ἔφη, τὴν θυγατέρα σου Μαζάραν,
γυναῖκα ἔχειν, πολὺ ὑπερτέρῳ τούτων
ὄντι, ἐπόσα γε ὑπὲρ τοῦ πλούτου καὶ τοῖς κτή-
μασι. τοῦ δὲ Λευκανόρους θαυμάσαντος (ἠπί-
στατο γὰρ πένητα τὸν Ἀρσακόμαν, καὶ Σκυθῶν
τῶν πολλῶν) καὶ ἐρωτῶντος, Πόσα γὰρ κτήνη, ἢ
πόσας ἁμάξας ἔχεις, ὦ Ἀρσακόμα; οὐδὲν γὰρ
ὑμᾶς πλουτεῖτε· Ἀλλ' οὐκ ἁμάξας, ἔφη, ἔγωγε,
οὐδὲ ἀγέλας, ἀλλ' εἰσί μοι δύο φίλοι καλοὶ,
καὶ ἀγαθοὶ, οἷοι οὐκ ἄλλῳ Σκυθῶν. τότε μὲν
οὖν ἐγελάσθη ὅτι τοῦτοις, καὶ πρόφρων, καὶ με-
θύων ἔδοξεν. ἕωθεν δὲ παρεκρίθης τὴν ἄλλων
Ἀδύρμαχος, ἔμαγεν ἀπάξων τὴν νύμφην ἐς
τὴν Μαιῶτιν, παρὰ τοὺς Μάχλυας. ὁ δὲ Ἀρ-
σακόμας ἐπανελθὼν οἴκαδε, μίαν τοῖς φί-
λοις, ὡς ἀτιμασθείη ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ
πλασθείη ἐν τῷ συμποσίῳ, πίνης εἴη δόξας.
καίτοι, ἔφη, ἐγὼ διηπάτων ἀπὸ τοῦ πλούτου,
ὁπόσος ὅστις μοι, ὑμᾶς, ὦ Λογχάτα καὶ Μακέτα,
καὶ τὴν εὔνοιαν τὴν ὑμετέραν πολὺ ἀμείνω
καὶ βεβαιοτέραν τῶν Βοσπορανῶν δυνάμεως.

A In conuiuio igitur quum Mazaram vidisset proceram atque decoram virginem, amore captus est, grauitérque discruciabatur. Iam itaque quæ de tributis agebantur, erant transacta: respondetque illi Rex, conuiuióque accipiebat, mox illum dimissurus. Est autem mos in Bosporo, vti proci in conuiuio petant puellas, narrantes quinam sint, quibúsque rebus freti decreuerint eas in matrimonium accipere. Atque id temporis forte fortuna multi aderant in conuiuio proci, reges, ac regum filij: in his erat & Tigrapares Lazorum princeps; & Adyrmachus Machlynæ dux, aliíque cum his permulti. Oportet autem vnumquenque procum posteaquam exposuit quis sit, & qua fiducia ad ambiendas nuptias accesserit, conuiuari cum reliquis, tacitúmque accumbere: deinde peracto conuiuio, postulata phiala vinum in mensam effundere, atque ita sponsam ambire, multùm interea collaudantem sese, quo genere, quibus opibus, qua sit potentia. Ad hunc igitur modum cùm multi iam libassent, postulassentque, regna & opes commemorantes: tandem Arsacomas postulata phiala non libauit (neque enim mos apud nos vinum effundere, quin magis contumelia ista esse iudicatur in Deum) sed haustim bibens, Da mihi rex, inquit, filiam tuam Mazaram vxorem, qui multo sum potior istis, quantum ad opes ac possessiones attinet. Leucanore verò admirante (sciebat enim rex pauperem Arsacomam, ac de plebe Scytharum esse) percontantéque, Quantum pecorum, aut quantum habes plaustrorum Arsacoma? nam iis rebus vos diuites estis. Imò nec plaustra, inquit, possideo, nec armenta, verùm sunt mihi duo amici, honesti, probíque, quales alij Scytharum nemini. Ac tum quidem ista dicens risus est, contemptuíque habitus, visúsque temulentus: mane verò reliquis prælatus est Adyrmachus: iámque sponsam abducturus erat in Mæotidem ad Machlyenses. Porrò Arsacomas domum reuersus, amicis indicat quemadmodum reiectus esset à Rege, risuíque habitus in conuiuio, cùm pauper esse putaretur. Atqui dixeram, inquit, illi, quantas haberem opes, nempe vos ô Lonchata atque Macēta: vestrámque beneuolentiam longè præstare multóq; firmiorem esse Bosporanorū opibus.

Verùm hæc dicentem me ſubſannauit, A contemſitque: & Adyrmacho ſcilicet Machlyenſi tradidit aſportandam ſponſam, quòd aureas phialas ſe diceret habere decem, præterea currus quaternis ſedilibus octoginta: ad hęc ouium boúmque multam copiam. Sic videlicet antetulit fortibus viris pecorum multitudinem, operoſa pocula, & currus graues. Proinde, ô amici, dupliciter excrucior: nam & Mazæram amo, & iniuria mihi inter tantum hominum illata, non mediocriter mordet animum meum. Arbitror autem & vos ex æquo iniuria affectos eſſe. Etenim ad vnumquenque è nobis tertia contumeliæ pars pertinebat: ſi modò ita viuimus, quemadmodum cœpimus quum coniungeremur: nimirum vt vnus homo ſimus, iiſdem dolentes iiſdémque gaudentes. Imò, inquit Lonchates, vnuſquilibet è nobis totus iniuria afficiebatur tum quum in te iſta fierent. Quomodo igitur, inquit Macentes, his in rebus agemus? Per partes, inquit Lonchates, negotium ſuſcipiamus. Atque ego quidem recipio, Arſacomæ me caput apportaturum Leucanoris. Tu verò ſponſam ereptam huic adducas oportet. Ita fiat, inquit: at tu Arſacoma, inter hæc (nam his peractis veriſimile eſt exercitu ac bello fore opus) hîc mane, quò contrahas & appares arma, equos, atque aliarum rerum vim quantam potes maximam. Facillimè autem plurimos adiunxeris: partim quòd ipſe ſtrenuus, partim quòd nobis non pauci ſunt familiares. Maximè verò ſi deſederis in tergore bouis. Hæc vbi placuiſſent, hic quidem quantum potuit, rectà profectus eſt in Boſporum, puta Lonchates: alter, id eſt Macentes, ad Machlyenſes: eques vterque. At Arſacomas domi manens, & D cum æqualibus contulit, & ex familiaribus vim hominum armauit. Demum & in tergore bouis deſedit. Conſuetudo autem de ſedendo in tergore bubulo, huiuſmodi eſt apud nos: Vbi quis ab alio læſus eſt, cupitque vleiſci, neque par eſſe pugnæ videtur: tum boue immolato, carnes fruſtulatim conciſas igni torret. Dehinc ipſe porrecto humi corio, ſedet in eo, in tergum reductis manibus, more eorum qui à cubitis vincti ſunt. Et hoc quidem apud nos maximum eſt ſupplicandi genus. Appoſitis autem bouis carnibus,

Conſuetudo ſedendi in tergore bubulo.

ἀλλ' ἐμοῦ ταῦτα διεξιόντος, ἡμᾶς μὲν ἐχλεύαζε, καὶ κατεφρόνει, Ἀδυρμάχῳ δὲ τῷ Μαχλυῒ, παρέδωκεν ἀπάγειν τὴν νύμφην, ὅτι χρυσᾶς γε φιάλας ἐλέγετο ἔχειν δέκα, καὶ ἁμάξας τετρακλίνους ἑβδομήκοντα, καὶ πρόβατα, καὶ βοῦς πολλούς. οὗτος ἄρα προτετίμηνται ἀνδρῶν ἀγαθῶν σκήματα πολλά, καὶ σκεύη ταπεινὰ, καὶ ἁμάξας βαρείας. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλοι, δι' ἀμφότερα αἰσθάνομαι, καὶ γὰρ ἐρῶ τῆς Μαζάρας, καὶ ἡ ὕβρις ἐς τοσούτους ἀνθρώπους οὐ μετρίως μου καθῆκε· οἶμαι δὲ καὶ ὑμᾶς ὅπως ἠδικῆσθαι. ὃ γὰρ τρίτον μέρος ἐκάστῳ ἡμῶν τῆς ἀτιμίας, εἰ γε οὕτω διοδεύομεν, ὡς ἀφ' οὗ συνελήλυθαμεν, εἰς ἄνθρωποι ὄντες, καὶ τὰ αὐτὰ αἰσθόμενοι, καὶ τὰ αὐτὰ χαίροντες. οὐ μόνον, ἐπεῖπεν ὁ Λογχάτης, ἀλλὰ καὶ ἕκαστος ἡμῶν ὅλος ὕβριζε, ὁπότε σὺ τοιαῦτα ἔπαθες. Πῶς οὖν, ὁ Μακέντης ἔφη, χρησόμεθα τοῖς παροῦσι; διελώμεθα, ἔφη ὁ Λογχάτης, τὸ ἔργον. καὶ ἐγὼ μὲν ἀναιρήσομαι Ἀρσακόμᾳ τὴν κεφαλὴν κομίσαι τὴν Λευκανόρος, σὺ δὲ χρὴ τὴν νύμφην ἐπαγάγειν αὐτῷ. Οὕτω γινέσθω, ἔφη. σὺ δέ, ὦ Ἀρσακόμα, ἐν τοσούτῳ (εἰκὸς γὰρ καὶ χρατείας, καὶ πολέμου ὃ μετὰ τοῦτο δεήσει ἡμᾶς) αὐτοῦ παρεμένων, στρώννυσο, καὶ παρασκεύαζε ὅπλα, καὶ ἵππους, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ὡς πλείστην. ῥᾴστα δ' ἂν πολλοὺς προσαγάγοις, αὐτός τε ἀγαθὸς ὢν, καὶ ἡμῖν οὐκ ὀλίγων ὄντων οἰκείων· μάλιστα δὲ εἰ καθίζοιο ἐπὶ τῆς βύρσης τοῦ βοός. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ὁ μὲν ἐχώρει, ὡς εἶχεν, εὐθὺς ἐπὶ τὸν Βοσπόρου ὁ Λογχάτης· ὁ Μακέντης δὲ, ἐπὶ τοὺς Μάχλυας ἱππότης ἑκάτερος· ὁ δὲ Ἀρσακόμας, οἴκοι μείνων, τοῖς τε ἡλικιώταις διελέγετο, καὶ ὡπλίζε δυνάμει πολλῇ τὴν οἰκείων· τέλος δὲ, καὶ ἐπὶ τῆς βύρσης ἐκαθέζετο. Τὸ δὲ ἔθος ἡμῖν τὸ περὶ τὴν βύρσην οὕτως ἔχει· ἐπειδάν ἀδικηθείς τις πρὸς ἑτέρου, ἀμύνασθαι βουλόμενος, ἴδῃ καθ' ἑαυτὸν ὅτι ἀξιόμαχος ὢν, βοῦν ἱερεύσας, τὰ μὲν κρέα κατακόψας, ὀπτᾷ, αὐτὸς δὲ, ἐκπετάσας χαμαὶ τὴν βύρσην, κάθηται ἐπ' αὐτῆς, εἰς τύπτοντα πρόσω τὰ χεῖρε, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν ἀγκώνων δεδεμένοι. καὶ τοῦτό ἐστιν ἡμῖν ἡ μεγίστη ἱκετεία. πρόσθεν μὲν ὑπὲρ τῶν κρεῶν τὸν βοὸς,

προσιόντες οἱ οἰκεῖοι, καὶ τῷ ἄλλων ὁ βουλόμενος, μοῖραν ἕκαστος λαβών, ὀπίσω τῇ βύρσῃ τὸν δεξιὸν πόδα, ἐπαίρεται καὶ δύναμιν, ὁ μὲν, πέντε ἱππέας παρέξειν αὑτοῦ καὶ ἀμίσθους, ὁ δὲ, δέκα, ὁ δὲ, πλείους, ὁ δὲ, ὁ πλείστας πεζοὺς, ὁπόσους ἂν δύνηται, ὁ δὲ, μόνον ἑαυτὸν, ὁ πενέστατος. ἀθροίζεται γοῦν ὅτι τῆς βύρσης πολὺ πλῆθος ἐνίοτε, καὶ ὃ τοιοῦτον στράτευμα, βεβαιότατόν τι ὄντι συμμαχίαν, καὶ ἀπροσόμαχον τοῖς ἐχθροῖς, ἅτε καὶ ἑνὸρκιον ὄν. τὸ γὰρ ὀπίσω τῆς βύρσης, ὅρκος ἐστίν. ὁ μὲν οὖν Ἀρσακόμας ἐν τούτοις ἦν. καὶ ἠθροίζετο αὐτῷ ἱππεῖς μὲν ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους, ὁπλίται δὲ, καὶ πεζοὶ, σὺν ἀμφοτέροις ὁμοῦ μυρίοι. ὁ δὲ Λονχάτης, ἀγνοούμενος, προελθὼν ἐς τὸν Βόσπορον, προσέρχεται τῷ βασιλεῖ διοικουμένῳ τι τῆς ἀρχῆς, καὶ φησὶν, ἥκειν μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν, ἰδίᾳ δὲ αὐτῷ μεγάλα προσφέροντα κομίζων. τοῦ δὲ, λέγειν κελεύσαντος, Οἱ μὲν Σκύθαι, φησὶ, τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι, μὴ ὑπερβαίνειν τοὺς νομέας ὑμῶν ἐς τὸ πεδίον, μέχρι μὲν τοῦ Τραχώνος νέμειν τοὺς δὲ λῃστὰς, οὓς αἰτοῦσθε ὡς κατέχοντας ὑμῶν τὴν χώραν, ἃ φασιν ἀπὸ κοινῆς γνώμης ἐκπέμπεσθαι, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἕκαστον ὅτι τῶν κέρδους κλοπῆς· εἰ δέ τις ἁλίσκοιτο αὐτῶν, σὲ κύριον εἶναι κολάζειν. ταῦτα μὲν οὖν φροντίσαι ἐπιτάλλασιν. ἐγὼ δὲ, μείζω σοι μείζονος ἀφορμὴν ἐσφέρω ἐφ' ὑμᾶς τὸν Ἀρσακόμαν τοῦ Μαριάντα, ὃς ἐπρέσβευε πρόσθεν παρὰ σέ, καὶ οἶμαι, δηλονότι αἰτήσας τὴν θυγατέρα, οὐκ ἔτυχε παρὰ σοῦ, ἀγανακτεῖ, καὶ ὅτι τῆς βύρσης ἑβδόμην ἡμέραν ἤδη κάθηται, καὶ συνῆκται στρατὸς οὐκ ὀλίγος αὐτῷ. Ἠκουσα, ἔφη ὁ Λευκάνωρ, καὶ αὐτὸς ἀθροίζεσθαι δύναμιν ἀπὸ βύρσης· ὅπῃ δ' ἐφ' ἡμᾶς συνίσταται, καὶ ὅτι Ἀρσακόμας ὁ ἐλαύνων ἐστὶν, ἠγνόουν. Ἀλλ' ὅτι σοὶ, ἔφη ὁ Λονχάτης, πρόσθεν· ἐμοὶ δὲ ἐχθρὸς ὁ Ἀρσακόμας ἐστὶ· καὶ ἄθλιόν φησι προσημῶσθαι αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἀμείνων τὰ πάντα δοκῶ εἶναι· εἰ δέ μοι ὑποθοῖο τὴν ἑτέραν σου θυγατέρα Βαρκέτιν, οὔτε τἆλλα αἰσχύνῃ ὑμῶν ὅτι, οὐκ εἰς μακρὰν σοι ἥξω, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κομίζων. Ὑπισχνοῦμαι, ἔφη ὁ βασιλεὺς,

A adeuntibus domeſticis, præterea ſi quis alius velit, quiſque partem ſibi ſumit, ac dextro pede tergum bouis calcans, pro facultate pollicetur, hic quidem equites præbiturum ſe quinque ſuopte cibo, ſuóque ſtipendio: ille decem, alius plures: alius armatos pedites quot poſſit: atque qui pauperrimus, ſeipſum duntaxat. Colligitur itaque in tergo bouis ingens nonnunquam multitudo. Et huiuſmodi quidem exercitus & certiſſima fide cohæret, & hoſtibus expugnatu difficillimus eſt: non aliter quàm ſi iureiurando eſſet adactus. Nam in tergum aſcendiſſe, inſtar iuriſiurandi eſt. Arſa-
B comas igitur his in rebus procurandis ſatagebat: coieruntque illi equites quidem circiter quinquies mille: tum armati ac pedites promiſcuè vicies mille. At Lonchates vbi ignotus peruenit in Boſporum, Regem adit, tractantem quiddam de regni negotiis, aitque venire quidem ſeſe publico Scytharum nomine, ſed priuatim res maximas apportare. Ille vbi dicere iuſſiſſet: De publicis, inquit, negotiis, hæc impræſentiarum denunciant Scythæ, ne veſtri paſtores in planitiem vſque tranſgrediantur, ſed in-
C tra Trachonem paſcant. Cæterùm latrones de quibus expoſtulatis, quòd regionem veſtram incurſent: negant eos publico conſilio emitti, ſed priuatim ſuiquenque lucri cauſa prædari. Quòd ſi quis illorum deprehendatur, tui arbitrij eſſe, vt in eos animaduertas. Hæc quidem illi denunciant. At ego tibi indico, grauem in vos inſultum futurum ab Arſacoma Mariantæ filio, qui nuper legatum egit apud te: idque opinor, quum filiam tuam poſtularit, non aſſecutus ſit abs te: ob id indignatur, ſedétque in tergore taurino ſeptimum iam diem, contractúſque illi eſt exercitus haud exi-
D guus. Audiui (inquit Leucanor) & ipſe, cogi vim copiarum in tergum bouis. Quòd autem aduerſum nos cogerentur, quódque Arſacomas huius rei dux eſſet, id verò me fugerat. Atqui in te, inquit Lonchates, hic apparatus conſtituitur. Mihi autem inimicus eſt Arſacomas, grauitérque fert quòd ſibi præferar à natu maioribus, & quòd in omnibus illo videar eſſe præſtantior. Quòd ſi mihi ſponderis alteram filiam tuam Barcetin, alioqui nec indigno veſtra affinitate, breui tibi reuerſus caput eius apportauero. Spondeo, Rex inquit,

videlicet ſupra modum formidine correptus, propterea quòd non ignoraret quam ob cauſſam iratus eſſet Arſacomas: nimirum ob nuptias: tum aliàs quoque metuerat ſemper Scythas. At Lonchates, Iurato, inquit, te præſtiturum pacta, neque inficiaturum. Id cùm fieret, iámque reſupinatus in cœlum iurare vellet: Abſit, inquit, vt hic: ne quis ſpectantium coniiciat qua gratia iuremus: quin potiùs hoc templum Martis ingreſſi, occluſis foribus iuſiurandum edamus, vbi nullus exaudiat. Nam ſi quid horum inaudierit Arſacomas, vereor ne me ante bellum immolet, manu iam nunc non parua cinctus. Introëamus, inquit Rex: vos autem abſiſtite quamlongiſſimè: neque quiſquam ad templum adeat, quem ego non accerſuero. Poſteaquam igitur ipſi quidem introgreſſi ſunt, ſatellites autem procul abſtiterunt: vibrato gladio, ſimúlque altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum in pectus adegit. Deinde caput deſectum, ſub chlamyde tenens prodibat, quaſi confabulans interim cum illo, breuíque ſeſe dicens affuturum, tanquam ad negotij quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuerſus eò vbi equum vinctum reliquerat, conſcenſo illo redequitauit in Scythiam. Porrò nemo eſt eum inſequutus, quippe diu ignorantibus Boſporanis quod acciderat, tum vbi reſciſſent, factiosè de regno decertantibus. Hæc itaque geſſit Lonchates, præſtitítque promiſſum, allato Leucanoris capite. Porrò Macentes in via factus certior ſuper his quæ in Boſporo acciderant, peruenit ad Machlyenſes: primúſque illis nuntium attulit de Rege trucidato. At populus, inquit, te Adyrmache, gener cùm ſis, ad regnum vocat. Proinde fac vt ipſe prior occupans, imperium arripias, in rebus perturbatis obortus, puella verò te ſequatur à tergo in curribus. Facilè enim iſthoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Boſporanorum, vbi Leucanoris filiam conſpexerint. Ego porrò non ſolùm Alanus ſum, verùm etiam ſponſæ tuæ cognatus maternus: ſiquidem noſtra è gente Maſteram Leucanor aſciuit vxorem. Et nunc tibi adſum, miſſus à Maſteræ fratribus qui ſunt in Alania, denunciantibus vt quàm potes ocyſſimè te recipias in Boſporum,

μάλα φοβερὸς ἦν μιμνήσκων· ἐγὼ γὰρ τὴν αἰτίαν τῆς ὀργῆς τῆς Ἀρσακόμα, τὴν ἐπὶ τοῖς γάμοις, καὶ ἄλλως, ἐφοβούμην ἀεὶ τοὺς Σκύθας. ὁ δὲ Λογχάτης, Ὄμοσον, ἔφη, ἢ μὴν φυλάξαι τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπρήκτους ποιῆσαι. ἅτε οὖν ἤδη τούτων ὀμνύων, καὶ ἐπὶ ἀνατείνας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἤθελεν ὀμνύειν, Μὴ σύγε οὕτω, εἶπε, μὴ καί τις ἐπίδηται τῶν ὁρώντων ἐφ' ὅτῳ ὀμνύομεν, ἀλλ' εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἄρεος τουτὶ εἰσελθόντες, ἐπικλεισάμενοι τὰς θύρας, ὀμνύωμεν, ἀκουσάτω δὲ μηδείς. εἰ γάρ τι τούτων πύθοιτο Ἀρσακόμας, δέδοικα μὴ καὶ θύσηταί με τὸν πόλεμον, χεῖρα δὲ μιχθὲν ἤδη καὶ ἐοικότα μύθοις. Εἰσίωμεν, ἔφη ὁ Βασιλεύς, ὑμεῖς δὲ ἀπόντες ὅτι πορρωτάτω· μηδεὶς δὲ πρόσω εἰς τὸν νεὼν, ὃν τινα μὴ ἐγὼ καλέσω· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν εἰσῆλθον, οἱ δορυφόροι δὲ ἀπέσχον τόν, ἀσπασάμενος τὸν ἀκινάκην, ὑποχὼν τῇ ἑτέρᾳ τὸ στόμα, ὡς μὴ βοήσαι, παίει κατὰ τὸν μαστὸν εἶτα ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν, ὑπὸ τῇ χλαμύδι ἔχων, ἐξῄει, μεταξὺ διαλεγόμενος δῆθεν αὐτῷ. καὶ δὴ τάχιον ἢ ἔλεγον, ὡς δὴ ὀπί τι πεμφθεὶς ὑπ' ἐκείνου. ἅτε δ' ὄντως ὀπὶ τὸν τόπον ἀφιγμένος, ἔνθα δεδεμένον κατέλειπε τὸν ἵππον, ἀναβὰς, ἀφίππασατο εἰς τὴν Σκυθίαν. δίωξις δ' οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, ὅτι πολὺ ἀγνοησάντων τὸ πρᾶγμα τῶν Βοσπορανῶν, καὶ ὅτε ἔγνωσαν, περὶ τῆς βασιλείας στασιαζόντων. ταῦτα μὲν ὁ Λογχάτης ἔπραξε, καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἀπεπλήρωσε, τῷ Ἀρσακόμᾳ κομίσας τὴν κεφαλὴν τοῦ Λευκάνορος. ὁ Μακέντης δ', καθ' ὁδὸν ἀκούσας τὰ ἐν Βοσπόρῳ γενόμενα, ἦκεν ἐς τοὺς Μάχλυας, καὶ πρῶτος ἀσφαλείας αὐτοῖς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως, Ἡ πόλις δ', ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν ὄντα, ὅπως τὴν βασιλείαν καλῇ, ὥσπερ, σὺ μὲν προελάσας, καταλάμβανε τὴν ἀρχὴν, πεπραγμένοις τοῖς πράγμασιν ὑποφανείς. ἡ κόρη δ', καὶ πόθεν σοι ὀπὶ τὰ ἅμαξαι ἑπέσθω, ῥᾴων γὰρ οὕτω προσάξῃς Βοσπορανῶν τοὺς πολλοὺς, ἰδόντας τὴν Λευκάνορος θυγατέρα· ἐγὼ δ', Ἀλανός τέ εἰμι, καὶ τῇ παιδὶ ταύτῃ συγγενὴς μητρόθεν πρὸς πατρός· γὰρ ἔστιν τῆς Μάστεραν, ἠγάγετο ὁ Λευκάνωρ· καὶ νῦν σοι ἥκω παρὰ τῆς Μαστέρας ἀδελφοῦ, τῆς ἐν Ἀλανίᾳ, παρακελευομένου, ὅτι τάχιστα ἐλαύνῃ ὀπὶ τὸν Βόσπορον, καὶ μὴ

καὶ μὴ ἀφειδῆν ἐς Εὐβίοτον ἀφιελθόσθαι τῷ ἀδελφεῷ· ἐς ἀδελφὸς ὢν νόθος Λευκάνορος, Σκύθαις μᾶλλον ἀεὶ φίλος ὅστις, Ἀλανοῖς ἢ ἀπέβαινεν. Ταῦτα δὲ ἔλεγεν ὁ Μαχαίτης, ὁμόσκυλος καὶ ὁμόγλωττος τοῖς Ἀλανοῖς ὢν κοινὰ γὰρ ταῦτα Ἀλανοῖς καὶ Σκύθαις· πλὴν ὅτι οὐ πάνυ κομῶσιν οἱ Ἀλανοί, ὥσπερ οἱ Σκύθαι· ἀλλὰ ὁ Μαχαίτης καὶ τοῦτο εἴκαστο αὐτοῖς, καὶ ἀπεκεκάρητο τῆς κόμης, ὁπόσον εἰκὸς ἦν ἔλαττον κομᾶν τὸν Ἀλανὸν τοῦ Σκύθου· ὥστε ὀπιστεύετο δηλαδὴ ταῦτα, καὶ ἐδόκει Μασσαγέτης καὶ Μαζαίας συγγενὴς εἶναι. Καὶ νῦν, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, ἕλκε καὶ σύ, ἑτοῖμος ἅμα σοὶ ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἢν ἐθέλῃς, μεῖναί τε εἰ δέοι, καὶ τὴν παῖδα ἄγειν. τοῦτο, ἔφη, καὶ μᾶλλον, ὁ Ἀδύρμαχος, ἐθελήσαιμ' ἄν, ἀφ' ἅμαξαν ὅτι σε, Μαζαίαν ἄγειν. ἢν μὲν γὰρ ἅμα ἡμῖν ἴῃς ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἵππον εἷς πλείους ἂν ἡγοίμεθα· εἰ δέ μοι τὴν γυναῖκα ἄγοις, αἰτὶ πολλῶν ἂν γένοιο. Ταῦτα ἐλέγετο· καὶ ὁ μὲν ἀπήλαυνε, προσοδεύσῃ τῷ Μαχαίτῃ ἄγειν τὴν Μαζαίαν, πρήνιον ἔπι ἴοσθαι. ὁ δὲ, ἡμέρας μὲν ὅσον τῆς ἀμάξης ἦγεν αὐτήν· ἐπεὶ δὲ νὺξ κατέλαβεν, διαθέμενος ὅπου τὸν ἵππον (ἐπεφρόντιστο δὲ ἄλλον εἶναι σφίσιν ἵππον ἵππασθαι) ἀναπηδήσας ἐς αὐτὸν, οὐκέτι προσῆγε τὴν Μασσαγέτιν ἅλαυνεν, ἀλλ' ἀποπαρώμενος εἰς τὴν μεσόγαιαν, ἐν δεξιᾷ λαβὼν τὰ Μιτραίων ὄρη, ἀριστερὰ παιὼν μεταξὺ τῆς παῖδα, τρίταιος ἐτέλεσεν ἐκ Μαχλύων ἐς Σκύθας. καὶ ὁ μὲν ἵππος αὐτὸν, ὅπου ἐπαύσατο τὸν δρόμου, μικρὸν ὑπερβάς, ἀπεστάθη. ὁ δὲ Μαχαίτης, ἐξελείσας τὴν Μαζαίαν τοῦ ἁρματός, Δέξαι, εἶπε, καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν ἐπαοιδήν. τῷ δὲ πρὸς ὃ ἀνέλπιστον τῷ θεάματος καταπλαγέντι, καὶ σφόδρα ὁμολογοῦντος, Παῦε, ἔφη ὁ Μαχαίτης, ἄλλον με ποιῶν σαυτοῦ. Τὸ γὰρ χάριν ἐμοὶ ὁμολογεῖν ἐφ' οἷς ἔπραξα τυγχάνεις, τοιόν ἐστιν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀριστερά μου χάριν εἰδείη τῇ δεξιᾷ, ὅτι πρωθήστηκέ ποτε αὐτῇ ἐπικουρίας, ἢ φιλοφρόνως ἐπεμελήθη καμόντος. γελοῖα γοῦν ἂν καὶ ἡμεῖς δὴ ποιοῖμεν, εἰ πάλαι ἀναμιχθέντες, καὶ ὡς οἷόν τε μάλιστα εἰς ἓν συνελθόντες, ἔτι μέγα νομίζοιμεν εἶναι, εἰ ὁ μέρος ἡμῶν ἐπράξειέ τι χρηστὸν ὑπὲρ ὅλου τοῦ σώματος·

A neque per negligentiam committas vt imperium ad Eubiotum deueniat, qui tametsi frater nothus est Leucanoris, tamen Scytharum partibus semper fauit, cum Alanis simultates gerit. Hæc quidem dicebat Macentes. Erat autem eodem cultu eadémque lingua cum Alanis. Commune enim horum vtrunque Alanis cum Scythis, nisi quòd non magnopere comati sunt Alani, quemadmodum Scythæ. At Macentes in hoc quoque illis erat assimilis, videlicet detonsa coma: quatenus conueniebat Alanum minùs esse comatum, quàm Scytham. Itaque his rebus factum est vt illi fides haberetur, putaretúrque Masteræ ac Mazææ cognatus esse. Et nunc, inquit, ô Adyrmache, ad vtrum vis paratus sum: vel proficisci tecum in Bosporum, si velis: vel manere, si sit opus, ac sponsam adducere. Isthuc equidem, inquit Adyrmachus, longè malim, quandoquidem cognatus es, te puellam adducere. Nam si nobiscum vnà proficiscaris in Bosporum, vnum duntaxat equitem numero addideris. Quòd si mihi vxorem aduexeris, multorum instar fueris. Atque ita factum est: & hic quidem iter ingressus est, Macentæ tradens ducendam Mazæam, quæ virgo etiãdum erat. At ille per diem quidem illã curru vehebat: verùm vbi nox incubuisset, impósita equo (nã idcurarat vt alius quidam eques sese cõsequeretur) tum insiliens & ipse, nequaquam deinceps ad Mæotim iter faciebat, sed defectens ad mediterraneam, relictis ad dextram Mitræorum montibus, cùm virginem interim aliquoties interquiescere iussam refocillasset, intra triduum à Machlyensibus in Scythiam vsque permensus est viam: statímque equus eius vbi destitisset à cursu, paulisper astans exanimatus est. Porrò Macentes Arsacomæ Mazæam in manum dans, Accipe, inquit, à me quoque id quod sum pollicitus. At illo ad insperatũ spectaculum stupefacto, gratiásque agente: Desine, inquit, Macentes, ac noli me alium à teipso putare: nam mihi profectò gratias agere ob hæc quæ feci, perinde est, ac si sinistra mea gratias agat dextræ, quòd vulneratæ sibi subministrauit, atque officiosè curam egit ægrotantis. Ridicula nimirum & nos fecerimus si jam dudum cõmissi, & quatenus licet, in vnum conflati, magnum adhuc esse credamus, si qua pars nostri officiosè quid egerit pro toto corpore:

Etenim pro ſe ipſo fecit, quum pars ſit totius beneficio adiuti. Atque ad hunc quidem modum Arſacomæ gratias agenti Macentes reſpondit. Cæterùm Adyrmachus vbi ſenſit inſidias, non perrexit ire in Boſporum: iam enim Eubiotus rerum potiebatur, accerſitus à Sauromatis, apud quos fuerat diuerſatus: verùm in patriam reuerſus, contractis ingentibus copiis, per nemoroſa irrupit in Scythiam, paulóque pòſt irruit & Eubiotus, cùm Græcos vndecunque poterat ſecum ducens, tum Alanos & Sauromatas accerſitos, vtrinque vicies millenos: coniunctis autem copiis Eubiotus atque Adyrmachus nonaginta millia confecerunt: atque ex his tertia pars equites ſagittarij. Nos autem (nam & ipſe ad hanc expeditionem contuleram, addens iis qui in tergum taurinum conuenerant, equites ad plenum inſtructos centum) contractis haud multo minùs triginta millibus, vnà cum equitibus operiebamur inſultum, ductore Arſacoma. Vt autem admouentes illos conſpeximus, contra duximus agmen, præmiſſis in hoſtem equitibus. Atque vbi iam diu acriter eſſet pugnatum, tandem ceſſere noſtri, interrupta phalange. Poſtremò in duo diſlectum eſt vniuerſum agmen Scythicum: pars ſubduxit ſeſe, non omnino palàm victa, verùm ita fugiebat, vt locum dare videretur: adeò vt Alani ad multum tempus inſequi non auderent: partem alteram, quæ eadem erat imbecillior, cingentes Alani ac Machlyenſes vndequaque cædebant, confertim iaculis emiſſis, atque ſagittis, ſic vt vehementer laboraretur à noſtris, qui tenebantur obſeſſi. Et iam plerique arma proiecerant, quorum in numero fortè erat Lonchates, & Macentes: iámque ambo vulnus acceperant, dum ante alios ſeſe periculis obiiciunt, hic quidem aduſto femore, puta Lonchates: porrò Macentes ſecuri fauciato capite, tum conto in humerum impacto. Quod ſimul atque ſenſit Arſacomas, quum in altero agmine eſſet nobiſcum: turpe ratus ſi deſertis amicis non adeſſet, ſubditis equo calcaribus, cum clamore in hoſtes tendere cœpit, ſublato gladio, adeò vt Machlyenſes vim animi non ſuſtinuerint, ſed viam illi fecerint, vt tranſiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis & aliis, impetum fecit in Adyrmachum,

ὑπὲρ ἑαυτοῦ γὰρ ἔπραττε, μέρος ὢν τοῦ ὅλου δεομένου. ὅτε μὲν ὁ Μακέντης ἔφη τῷ Ἀρσακόμᾳ χάριν ὁμολογήσειν. ὁ δὲ Ἀδύρμαχος, ὡς ἤκουσε τὴν ἐπιβουλὴν, εἰς μὲν τὸν Βόσπορον οὐκέτι ἦλθεν (ἤδη γὰρ Εὐβίοτος ἦρχεν, ἐπικληθεὶς ἐκ Σαυροματῶν, πρὸς οὓς διέτριβεν) εἰς δὲ τὴν αὐτοῦ ἐπανελθών, καὶ στρατιὰν πολλὴν συναγαγὼν, διὰ τῆς ὀρφνῆς ἐσέβαλεν εἰς τὴν Σκυθίαν. ἐπὶ δὲ Εὐβίοτος, ἅμα μετ' ὀλίγου πολὺ ἐκ τῶν εἰσέπεσον, ἄγων πανδημεὶ μὲν τοὺς Ἕλληνας, Ἀλανοὺς δὲ καὶ Σαυρομάτας ἐπικλήτους ἑκατέρους δισμυρίους· ἀναμίξαντες δὲ τὰ στρατεύματα, ὁ Εὐβίοτος καὶ ὁ Ἀδύρμαχος, ἐνενήκοντα μυριάδες ἄπρακτοι ἐγένοντο, καὶ τούτων ὁ τρίτον, ἱπποτοξόται. ἡμεῖς δὲ (καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς μετέσχον τῆς ἐξόδου, ἄνδρας ἐπιβάτας ἐπὶ τῇ βύρσῃ τότε ἱππέας αὐτοτελεῖς ἑκατὸν) ἅμα πολλῷ ἔλαττον τῶν τετρακισμυρίων σὺν τοῖς ἱππεῦσι συναθροίσαντες, ἐπεμένομεν τὴν ἔφοδον· ἐστρατήλατει δὲ ὁ Ἀρσακόμας. καὶ ὅπως μὲν προσιόντας εἴδομεν αὐτοὺς, αἰτιῶμαι, προπέμψαντες τοὺς ἱππέας. γενομένης δὲ ὑπὲρ πολὺ μάχης καρτερᾶς, ἐτράπησαν ἤδη τὰ ἡμέτερα, καὶ διερρήγνυτο ἡ φάλαγξ· καὶ τέλος, εἰς δύο διέκριτο τὸ Σκυθικὸν ἅπαν, καὶ τὸ μὲν ἐπέφευγε, καὶ πολὺ ἀφ' ἡμῶν ἀπῆν, ὡς ἀκίνδυνον εἶναι τὴν φυγήν. ὥστε γὰρ οἱ Ἀλανοὶ ἐτόλμησαν ὑπὲρ πολὺ διώκειν· ὃ δὲ ἥμισυ, ὅπερ καὶ ἔλαττον, περιεχόντες οἱ Ἀλανοὶ καὶ Μάχλυες, ἐκόπτον πανταχόθεν, ἀφθόνως ἀφιέντες τὰ ἰόντων, καὶ ἀκοντίων, ὥστε πολὺ ἐπονοῦντο ἡμῶν οἱ περιεχόμενοι, καὶ ἤδη πρόσκειντο οἱ πολλοὶ τοῖς ὅπλοις. ἐν τούτοις δὲ ὅ τε Λονχάτης καὶ ὁ Μακέντης ἐτυχον ὄντες, καὶ ἐτέτρωντο ἤδη, περικινδυνεύοντες, ὁ μὲν πυρακτωθεὶς τὸν μηρὸν, ὁ Λονχάτης, ὁ δὲ Μακέντης δὲ, πελέκει εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ κοντῷ εἰς τὸν ὦμον· ὅπερ αἰσθόμενος ὁ Ἀρσακόμας, ἐν ἡμῖν πῶς ἄλλοις ὤν, δεῖν ἡγεῖτο μὴ καταλιπὼν τοὺς φίλους, προσδραμὼν τοὺς μίσθιππους τῷ ἵππῳ, ἐμβοήσας, ἤλασε διὰ τῶν πολεμίων, κοπίδα διηρμένος, ὥστε τοὺς Μάχλυας μηδὲ ὑποστῆναι τὸ ῥόθιον τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ διαιρεθέντες ἔδωκαν αὐτῷ διεξελθεῖν. ὁ δὲ ἀναπεπαύμενος τοῖς φίλοις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι προσκαλέσας, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀδύρμαχον,

καὶ παίξας τῇ κοπίδι ἄχρι τοῦ ἀυχένα, μέχρι τῆς ζώνης διέτεμε. πεσόντος δὲ ἐκείνου, διελύθη ὅ Μαχλυϊκὸν ἅπαν, ὁ δὲ Αλανικὸν οὐ μετ' οὐ πολύ, καὶ οἱ Ελληνες ὅπερ τοῦτο· ὥστε ἐκρατοῦμεν ἐξ ὑπαρχῆς ἡμεῖς, καὶ ἐπεξήλθομεν αὖθις πολὺ κτείνοντες, εἰ μὴ νὺξ ὅ ἔργον ἀφείλετο. εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν πρεσβεῖς ἦκον παρὰ τοὺς πολεμίους ἱκετεύοντες, ἐδέοντο φιλίας ποιεῖσθαι. Βοσπορανοὶ μὲν, ὑποτελέσειν δι πλάσιον τὴν δασμὸν ὑπισχνούμενοι, Μάχλυες δὲ, ὁμήρους δώσειν ἐφασκον, οἱ Αλανοὶ δὲ, αὐτὶ τῆς ἐφόδου ἐκείνης, Σισσηνοῖς ἡμῶν χρώσασθαι ὑπέσχοντο ἐκ πολλοῦ διεστῶσι. ὑπὲρ τούτοις ἐπείσθημεν, δόξαν πολὺ πρότερον Αρσακόμαι καὶ Λογχάτῃ· καὶ ἐξ ἴσου εἰρήνην, ἐκείνων πρυτανευόντων ἕκαστα. τοιαῦτα, ὦ Μήσιππε, τολμῶσι ποιεῖν Σκύθαι ὑπὲρ τῶν φίλων. ΜΝ. πάνυ τραγικὰ, ὦ Τόξαρι, καὶ μύθοις ὅμοια, καὶ ἴλεως μὲν ὁ Ακινάκης καὶ ὁ Αρευς εἶεν, οἷς ὤμοσας, εἰ γοῦν τις ἀπιστίη αὐτοῖς, οὐ πάνυ μεμπτὸς εἶ δόξειν αὖ. ΤΟ. ἀλλ' ὅρα, ὦ γλυκύτατε, μὴ φθόνος ἡμῶν ἡ ἀπιστία ᾖ, πλὴν οὐκ ἐμὲ ἀποτρέψεις ἀπίστων τε ἄλλα τοιαῦτα εἰπεῖν, ἃ οἶδα ὑπὸ Σκυθῶν γιγνόμενα. ΜΝ. μὴ μακρὰ μῆκος, ὦ ἄριστε, μηδ' ὅπως ἀφέτοις χρώμενος τοῖς λόγοις, ὡς νῦν γε αὖθις καὶ κάτω τὴν Σκυθίαν τε τὴν Μαχλυϊκὴν διαθέων, τε εἰς τὸν Βόσπορον ἀπιὼν εἶτ' ἐπανιὼν, πάνυ μου κατέχρησαι τῇ σιωπῇ. ΤΟ. πειστέον τε ταῦτά σοι νομοθετοῦντι, καὶ δίκην ὑφηγητοῦ λεκτέον, μὴ καὶ κάμῃς ἡμῖν τῇ ἀκοῇ συμπαθείοσῶν· μᾶλλον δὲ ἄκουσον ἐμοῦ αὖθις, οἷα φίλος Σισίννης τοιοῦτος, ὑπηρέτησεν ὅτε γὰρ Αθήναζε ἀπῆλθον οἴκοθεν ὁρμώμενος παιδείας τῆς Ελληνικῆς, κατέπλευσα εἰς Αμαστριν τὴν Ποντικήν· ἐν σχολῇ δὲ ὄντι ἦν ἐμπόρια ἀπὸ Σκυθίας σχεδὸν πλέοντα ὑπὸ τὴν Καράμβεως ἀπέχουσα ἡ πόλις. εἵπετο δὲ ὁ Σισίννης, ἑταῖρος ἐκ παιδὸς ὤν. ἡμεῖς μὲν οὖν καταγωγήν τινα ὅπου ὠνησόμενοι σκεψάμενοι, καὶ τὰ πλοῖα εἰς αὐτὴν μεταβιβασάμενοι, ἠρεθίζομεν, οὐδὲν πονηρὸν ὑφορώμενοι ἐν τοσούτῳ δ', κλῶπές τινες αἰφανισάμενοι τὸ κλῆθρον, ἐκφέρουσιν ἅπαντα, ὡς μηδὲ τὰ εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἀρκέσοντα καταλιπεῖν.

impactóque in ceruicem gladio, ad zonam vsque dissecuit. Quo fuso dissipata est omnis acies Machlyensium, paulo pòst & Alanorum: denique cum his Græci quoque. Atque ita redintegrato prælio, nos superiores extitimus, diúque sumus insequuti trucidantes, donec nox finem imposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati, qui supplices pacem atque amicitiam orarent. Bosporani duplicatum tributum pensuros sese pollicebantur: Machlyenses, obsides daturos se confirmabant. Alani ita eam inuasionem compensaturos sese spondebant, vt Sindianos nostro nomine vellent aggredi, quibuscum multo iam tempore nobis fuerat simultas. His de rebus auditis suffragiis, in primis autem Arsacomæ & Lonchatæ, pax inita, duobus illis cuncta pro arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi, Mnesippe, audent Scythæ amicorum caussa facere. MNES. Tragica prorsus, ô Toxari, fabulisque similia. Et propitius sit Acinaces & Vĕtus, per quos iurasti: si quis ista non credat, non admodum reprehendendus esse videatur. TOXA. At vide, vir egregie, ne incredulitas ista ab inuidia vestra proficiscatur. Quanquam non me deterrebis non habendo fidem, quominus & alia his consimilia referam, quæ nouerim à Scythis esse gesta. MNES. Tantum ne longum facias, vir optime, neque vsqueadeo admissis vagisque vtare sermonibus, vt nunc sursum ac deorsum Scythiam Machlyanámque percurrens, deinde in Bosporum discedens, postremò rediens, prorsus abutare silentio meo. TOXA. Parendum tibi & hanc præscribenti legem, dicendúmque paucis: ne fatigeris vnà nobiscum audiendo circumcursitans. Quin magis auscultа quæ in me ipsum amicus Sisinnes nomine præstiterit. Quum enim Athenas relicta patria proficiscerer, idque cupiditate Græcanicarum literarum, appuleram Amastrim Ponticam. Ea est vrbs haud procul à Carambe dissita in promontorio, obuia iis qui à Scythia nauigant. Comitabatur autem Sisinnes, mihi à puero amicus. Nos igitur vbi res quasdam importatas in portu spectassemus, in eúmque è naui subduxissemus, emimus, nihil suspicantes mali: interea fures quidam effracta sera sustulerunt vniuersa, adeò vt non reliquerint quod vel in eum diem sufficere posset.

IIII. Toxaris & Sisinnes.

Ergo quum domum eſſemus reuerſi, cognito quod acciderat, non viſum eſt in ius vocare vel vicinos qui plures erant, vel hoſpitem, veriti ne pleriſque ſycophantæ videremur, ſi dixiſſemus nobis ab aliquo ſublatos eſſe Daricos quadringentos, tum veſtium permultum, ad hęc tapetia quædam, denique quicquid habueramus. Conſultabamus igitur hiſce de rebus, quid eſſet faciendum omnium rerum egenis, idque in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita viſum eſt tum temporis, ſtatim demerſo in ilia acinace, vitam fugere, priuſquam ignauum quippiam aut indignum eſſet ferendum vel fame vel ſiti enecto. Contrà Siſinnes conſolabatur, obſecrans ne quid tale facerem. Aiebat enim excogitaſſe ſeſe vnde nobis victus ſuppeteret. Et eo quidem die baiulandis è portu lignis allata mercede victum ſuppeditauit: mane autem obambulans in foro, pompam quandam aſpexit iuuénum (quemadmodum aiebat) elegantium ac ſtrenuorum. Hi nimirum viritim lecti vti mercede propoſita ſingulare certamen inirent, in tertium diem erant decertaturi. Ergo quum omnes huius negotij conditiones audiſſet, accedens ad me, Caue poſthac, inquit, Toxari, ne te ipſum pauperem dixeris: ſiquidem tertio ab hinc die diuitem te reddidero. Hæc ait, atque interea ægrè parato victu, quum iam ſpectaculum eſſet inſtitutum, ſpectabamus & ipſi: etenim aſſumptum me duxit in theatrum, tanquam ad iucundum aliquod nouúmque ſpectaculum Græcorum. Ergo vbi conſediſſemus, ſpectabamus. Ac primò quidem feræ partim iaculis confixæ, atque à canibus agitatæ, partim in homines quoſdam vinctos emiſſæ, nocentes quoſpiam, ita vt coniiciebamus. Vt autem prodierunt qui erant ad ſingulare certamen conducti, ac producto iuuene quodam prægrandi, dixiſſet præco: Si quiſquam velit cum hoc ſingulari certamine congredi, prodeat in medium, præmium pugnæ acceptúrus drachmarum decem millia: ibi protinus aſſurrexit Siſinnes, deſiliens, polliceturque ſe dimicaturum: ſimúlque poſcit arma. Tum acceptam mercedem, decem millia mihi deferens, in manum dat: Si vicero, inquit, Toxaris, vnà proficiſcemur, ſuppetétque commeatus: ſin cecidero, ſepulto me redi rurſus in Scythiam. Ego quidem his auditis ſingultiebam.

Α ἐπὶ μελλόντες οἴκαδε, καὶ ὃ γεγονὸς μαζόντες, δικάζεσθαι μὲν τοῖς γείτοσι πολλοῖς δόξομεν, ἢ τῷ ξένῳ, οὐκ ἐδοκιμάζομεν, δεδιότες μὴ συκοφάνται δόξωμεν τοῖς πολλοῖς, λέγοντες, ὡς ὑφείλετο ἡμῶν τις Δαρεικοὺς τετρακοσίους, καὶ ἐσθῆτα πολλὴν, καὶ παπίδας τινὰς, καὶ τάλλα, ὁπόσα εἴχομεν. ἐσκοποῦμεθα δὲ τοῦτο τὴν παροῦσαν ὅ, τι χρὴ ποιῆσομεν, ἄπορα πᾶσι πρὸς τὰ ἀλλοδαπῇ νομιζόμενοι· καὶ μοι μὲν ἐδόκει, ὡς εἶχον, αὐτὸν ἐμβαλόντα εἰς τὸν πλησίον τὸν ἀχυράκιον, ἀπελθεῖν τοῦ βίου, πρὶν ἀγλυές τι
Β ἐπιτρίψαι, λιμῷ ἢ δίψει πιεσθέντα. ὁ δὲ Σισίννης παρεμυθεῖτο, καὶ ἱκέτευε μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπινοήσειν ἔλεγεν ὅθεν ἕξομεν ἱκανῶς τὰς τροφάς· καί ποτε μὲν ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος παρεκόμισε, καὶ ἦκεν ἡμῖν, ἐκ τοῦ μισθοῦ ὀψωνησάμενος. ἔστιν δὲ ὅτε καὶ τὸν ἀγορᾶν, εἶδε πομπήν τινα, ὡς ἔφη, νεανίσκων καλῶν καὶ μονομαχεῖν δὲ οὗτοι ὑπὸ μισθῷ αἱρολογηθέντες, εἰς τρίτην ἡμέραν ἀγωνίσασθαι ἔμελλον. καὶ δὴ ὁ πρῶτος ὡς εἶχεν ἀμφ' αὐτοῖς
C πυθόμενος, ἐλθὼν ὡς ἐμὲ, Μηκέτι, ὦ Τόξαρι, ἔφη, σαυτὸν πένητα λέγε, εἰς γὰρ τρίτην ἡμέραν, πλουσίους σε ἀποφανῶ· ταῦτα εἶπε, καὶ πονήρως ὁ μεταξὺ ἀποζήσαντες, ἑσπέρας ἤδη τῆς ἡμέρας, ἐπιόντες ἐθεώμεθα ἐν αὐτοῖς. ἐθαλεῖον γάρ με ὡς ὑπὸ τερπνόν τι καὶ παράδοξον θέαμα τῶν Ἑλληνικῶν, ἀγαγὸν εἰς τὸ θέατρον· καὶ καθίσαντες, ἐωρῶμεν, τὰ μὲν πρῶτον, θηρία καταντετρωμένα, καὶ ὑπὸ κυνῶν διωκόμενα, καὶ ἐπ' ἀνθρώπους δεδεμένους ἀφιέμενα, κακούργους τι-
D νάς, ὡς εἰκάζομεν. ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον οἱ μονομάχοι, καί τινα παράγων ὁ κῆρυξ ἐκήρυττε θαρρεῖν τὸν βουλόμενον, εἶπεν, ἴσπις δὴ ἐθέλοι τούτῳ μονομαχῆσαι, ἥκειν εἰς τὸ μέσον, δραχμὰς μυρίους λαβόντα μισθὸν τῆς μάχης, ἐνταῦθα ἐξαίσιος ὁ Σισίννης, καὶ καταπηδήσας, ὑπέρθεσθαι, καὶ τὰ ὅπλα ᾔτει· καὶ τὸν μισθὸν λαβὼν, τὰς μυρίας, ἐμοὶ φέρων, ἐπεχείρει· καὶ, Εἰ μέν με κρατήσαιμι, ὦ Τόξαρι, εἶπεν, ἅμα ἀπιόντες, ἔχοντες τὰ ἀρκοῦντα· ἢν δὲ πέσω, θάψας με, ὑποχωρεῖ ὀπίσω εἰς Σκύθας. ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τούτοις ὠκνουν.

ὁ δ' λαβὼν τὰ ὅπλα, τὰ μὲν ἄλλα ὡπλίσατο, τὸ κράνος δ' οὐκ ἐπέθηκεν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς καθαρᾶς, ἐμάχετο· καὶ ὁ μὲν πρῶτον, πληγὴν ἔλαβεν αὐτὸς, καμπύλῳ τῷ ξίφει ὑποτμηθεὶς τὸν ἰγνύην, ὥστε αἵματι ἐρρεῖν πολύ· ἐγὼ δ' ὑπεριδὼν ἤδη τὸν δεξιὸν θρασύτερον ἐπιφερόμενον τηρήσας τὸν ἀντίπαλον, παίει εἰς τὸ στέρνον, καὶ διήλασεν, ὥστε αὐτίκα ἐπεπτώκει πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῷ· ὁ δὲ κάμνων καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τραύματος, ἐπεκάθιζε τῷ νεκρῷ, καὶ μικροῦ δεῖν, ἀφῆκεν αὐτὸν ἡ ψυχή· ἀλλ' ἐγὼ προδραμών, ἀνέστησα, καὶ παρεμυθησάμην. ἐπεὶ δ' ἀφεστὼς ἤδη νενικηκὼς, θεράποντος αὐτὸν, ἐκόμισα εἰς τὴν οἰκίαν· καὶ πολὺ διατριβὰς, ἐπέζησε μὲν, καὶ ἔστι μέχρι νῦν ἐν Σκύθαις, γήμας τὴν ἐμὴν ἀδελφήν· χωλὸς δέ ἐστιν ὅμως ἀπὸ τοῦ τραύματος. τοῦτο, ὦ Μνήσιππε, οὐκ ἐν Μάχλοις, οὐδ' ἐν Ἀλανίᾳ ἐγένετο, ὡς ἀμάρτυρον εἴη, καὶ ἀπιστίᾳ δοκεῖν, ἀλλὰ πολλοὶ πάρεισιν Ἀμαστριανῶν, μεμνημένοι τοῦ μάχου τοῦ Σισίννου. πέμπτον ἔτι σοι τὸν Ἀβαύχαν ἔργον διηγησάμενος, παύσομαι. ἦκέ ποτε καὶ ὁ Ἀβαύχας εἰς τὴν Βορυσθενιτῶν πόλιν, ἐπαγόμενος καὶ γυναῖκα, ἣν ἔτερα μάλιστα, καὶ παιδία δύο. τὸ μὲν ὑπομασίζων, ἄρρεν, τὸ δὲ ἕτερον, κόρη ἑπταέτις ἦν· συναπεδήμει δὲ καὶ ἑταῖρος αὐτῷ Γυνδάνης, ὃς μὲ καὶ νοσοῦντα ἀπὸ τοῦ τραύματος, ὑπὸ ἐτέρων τὴν ὁδὸν ὑπὸ λῃστῶν, ὑπὸ πεσόντων σφίσι· διαμαχόμενος γὰρ πρὸς αὐτοὺς, ἐλαύνεται εἰς τὸν μηρὸν, ὥστε ὀδὶ ἐσάναι ἐδυνάτουν ὑπὸ τοῦ ὀδυνῶν· νύκτωρ δὲ καθεύδοντων (ἔτυχον γὰρ ἐν ὑπαίθρῳ τινὶ καπηλείῳ κατακείμενοι) πυρκαϊὰ μεγάλη ὀξαίσα, καὶ πάντα περιεκλείετο, καὶ περιέσχεν ἡ φλὸξ ἀπόντα χρῆναι τὴν οἰκίαν· ἐγὼ δὲ διεγερθεὶς ὁ Ἀβαύχας, καταλιπὼν τὰ παιδία κλαυθμυριζόμενα, καὶ τὴν γυναῖκα ἐκκρεμαμένην ἀποσῴσαι, καὶ σώσῃ αὐτὴ περιχυθεῖσα, θεράποντα τὸν ἑταῖρον, καταλαβὼν, καὶ ἔφη διεκπαίσας, καὶ μηδέπω τελέως ἀπεκπνεύσαντα ὑπὸ τοῦ πυρὸς· ἡ γυνὴ δὲ, φέρουσα τὸ βρέφος, εἶπεν, ἀκολουθῆσαι κελεύσασα καὶ τὸ κόριον· ἡ δὲ, ἡμίφλεκτος ἀφεῖσα τὸ παιδίον ἐκ τῆς ἀγκάλης, μόλις διεπήδησε τὴν φλόγα, καὶ ἡ παῖς σὺν αὐτῇ, θᾶσσον μικροῦ ἐλθοῦσα καὶ αὐτὴ ἀποθανεῖν.

A At ille sumptis armis, reliquum quidem corpus muniuit: at galeam nequaquam imposuit, sed nudo consistens capite pugnabat. Et initio quidem ipse vulnus accepit retorto gladio, succiso poplite, ita vt multum sanguinis defluere-ret. Ego interim iam metu præmortuus eram. At ille confidentiùs inuadentem aduersarium obseruans, ferit in pectore, transfigítque: ita vt protinus ad pedes illius procumberet. Ille fessus & ipse vulnere, mortuo incumbebat: parúmque aberat quin ipse quoque efflaret animam. At ego accurrens erexí, animúmque reddidi. Porrò vbi dimissus est, B iam victor declaratus, sublatum illum, domum deportaui: multúmque temporis curatus à medicis, superuixit quidem, hodiéque agit apud Scythas, ducta in matrimonium sorore mea: claudus tamen adhuc est ex vulnere. Hæc res Mnesippe non apud Maclyenses, neque in Alania gesta est, vt testibus careat, & ficta credi queat: verùm complures extant Amastriani, qui de pugna Sisinnæ memorant. Finem iam faciam, si tibi quinto loco factum Abauchæ retulero. Appulit aliquando Abauchas hic in Borysthenensium ciuitatem, se- C cum adducens & vxorem, quam vnicè diligebat, & liberos duos, alterum quidem masculum lactentem, altera verò erat puella septem annos nata. Erat autem peregrinationis comes & huius amicus Gyndanes, atque is quidem è vulnere laborans, quod in via acceperat, à latronibus qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, ictus est in femore, ita vt ne stare quidem posset præ cruciatu. Itaque noctu dormientibus illis (nam fortè in cœnaculo quodam diuersabantur) ingens ortum est incendium, omniáque circunclusit: iámque flamma vndique domum circundedit. Ibi experrectus A- D bauchas, relictis liberis plorantibus, repulsa vxore, quæ inhærebat, iussáque vt ipsa sese seruaret, amico in humeris sublato descendit, perrumpénsque euasit, ita vt nequaquam incendio læderetur. Vxor infantem baiulans consecuta est, monens puellulam vt sese consequeretur. Ea verò semiusta, abiecto ex vlnis infante, vix exiliit è flamma. Deinde puella vnà cum illa veniens, penè & ipsa extincta est.

V. Abauchas & Gyndanes.

Poſt hæc quum probro obiectaret quiſpiam Abauchæ, quòd deſertis liberis, atque vxore, Gyndanem extuliſſet: Imò liberos, inquit, denuo parare haudquaquam difficile: tum incertum, an hi boni ſint futuri: porrò amicum diu fuerit priuſquam inueniam talem qualis eſt Gyndanes: cuius amor mihi multis argumentis eſt exploratus. Dixi Mneſippe: è pluribus his quinque propoſitis, iam tempus eſt pronunciari, vtri noſtrûm aut linguam aut dexteram oporteat amputari. Quis igitur futurus eſt iudex? MNES. Nemo. Neque enim conſtitueramus narrationis arbitrum. Sed ſcin' quid agemus? Quandoquidem impræſentiarum nullo propoſito ſcopo ſumus iaculati: deintegro delecto arbitro, alia amicorum paria apud illum referamus: deinde vter ſuccubuerit, ei tum quidem amputetur, vel mihi lingua, vel tibi dextera. At ſi hoc crudele, quando tu amicitiam admirari viſus es: ego nihilo ſecius puto nullam eſſe mortalibus poſſeſſionem hac præſtantiorem, neque pulchriorem: quin ipſi quoque in vnum copulati, illud approbamus, vt ex hoc die in totam vſque vitam ſimus amici, vtrique victores, vtrique maximis potiti præmiis: videlicet pro vnica lingua, vnáque dextera, binas vterque habituri: atque inſuper oculos quoque quaternos, pedéſque quaternos: in ſumma, duplicia omnia? Eiuſmodi nanque quiddam eſt cùm duo tréſque copulantur amici, qualem Geryonem ſcriptores depingunt, ſenis manibus, terníſque capitibus hominem. Siquidem (vt mea fert opinio) tres illi fuerunt, qui communiter omnia gererent: vt dignum eſt his qui amicitia coniuncti ſunt. TOX. Probè dicis: atque ita faciamus. MNES. Verùm neque ſanguine opus eſt Toxaris, neque acinace, qui nobis amicitiam confirmet. Hæc enim confabulatio, & quòd eadem amamus, id multo certius eſt calice illo quem bibitis: propterea quòd huiuſmodi non obligationem, ſed animum poſtulare mihi videntur. TOXA. Placent iſta: iámque amici atque hoſpites ſimus: tu mihi hîc in Græcia: ego tibi, ſi quando in Scythiam peruenieris. MNES. Nimirum vt ſis ſciens, nequaquam me pigeat vel longiùs etiam proficiſci, ſi tales amicos nanciſci liceat, qualem eſſe te Toxari ex tua oratione coniicio.

A ἢ ὅτι ὠνείδισέ τις ὕστερον τὸν Ἀβαύχαν, ὅτι προέδωκε τὰ τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ Γυνδάνην ἐξεκόμισεν. Ἀλλὰ παῖδας μὲν, ἔφη, ἢ αὖθις ποιήσασθαί μοι ῥᾴδιον, καὶ ἄδηλον εἰ ἀγαθοὶ ἔσονται ἔτι· φίλον δὲ, οὐκ ἂν οἶμαι ἄλλον ἐν πολλῷ χρόνῳ τοιοῦτον οἷος Γυνδάνης ἐστὶ, πεῖραί μοι πολλοῖς τοῖς σημείοις γέγονεν. Εὕρηκα, ὦ Μνήσιππε, ἀπὸ πολλῶν πέντε τούτους προκεκριμένους. ἤδη δὲ καιρὸς εἴη κεκρίσθαι ὁπότερον ἡμῶν ἢ τὴν γλῶτταν ἢ τὴν δεξιὰν ἀποτετμῆσθαι δεῖ. τίς οὖν ὁ δικάσων ἔσται; MN. Οὐδὲ εἷς, ἐγὼ γὰρ ἐκαθίσαμέν τινα δικαστὴν τοῦ λόγου· ἀλλ' οἶσθα ὃ δράσομεν; ὅπερ νῦν ἄσκοπα πεποιήκαμεν, αὖθις ἐλόμενοι διαιτητὴν, ἄλλους ἐπ' ἐκείνοις εἴπωμεν φίλους, εἶτα ὃς ἂν ἥττων γένηται, ἀποτετμήσθω τότε, ἢ ἐγὼ τὴν γλῶτταν, ἢ σὺ τὴν δεξιάν. ἢ τοῦτο μὲν ἄχρηστον, ἐπεὶ καὶ σὺ φιλίαν ἐπῃνεῖν ἔδοξας, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἡγοῦμαι ἀνθρώποις εἰς κτῆμα ἄμεινον, ἢ κάλλιον, ἢ νῦν ἐξ ἡμῶν συνήθεσιν γενόμενοι πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλοι τε αὐτοῖν ἐσόμεθα, καὶ εἰσαεὶ ἔσεσθαι ἀγαπῶμεν, ἄμφω νικήσαντες, τὰ μέγιστα ἆθλα προσλαβόντες, ἀντὶ μιᾶς γλώττης, καὶ μιᾶς δεξιᾶς, δύο ἑκάτερος ἐκτήσασθαι, καὶ πρόσθεν γε, καὶ ὀφθαλμοὺς τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας, ἐξ ἁπλῶν πάντα τοιοῦτόν τι γάρ ἐστι συνελθόντες δύο, ἢ τρεῖς φίλοι, ὁποῖον τὸν Γηρυόνην οἱ γραφεῖς ἐκτετύπωται, ἑπτάχειρα, καὶ τρικέφαλον (ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ) τρεῖς ἐκεῖνοι ἦσαν, ἅμα προσπίπτοντες πάντα, ὡς ἔφη ἐστὶ δίκαιον φίλους γε ὄντας. TO. Οὕτω λέγεις; ἐξ οὗτω ποιῶμεν. MN. Ἀλλὰ μήτε αἵματος, ὦ Τόξαρι, μήτε ἀκινάκου δεώμεθα, τὴν φιλίαν ἡμῖν βεβαιώσοντος. ὁ γὰρ λόγος ὁ πρὼν, καὶ ὃ τῶν ὁμοίων ὀρέγεσθαι, πολὺ πιστότερα τῆς κύλικος ἐκείνης, ἣν πίνετε. ἐπεὶ τά γε τοιαῦτα, οὐκ ἀνάγκης ἀλλὰ γνώμης δεῖσθαί μοι δοκεῖ. TO. ἐπῃνεσάτην, καὶ ἤδη ὦμεν φίλοι, καὶ ξένοι, ἐμοὶ μὲν σὺ κατ' ἐξουσίαν ὅτι τῶν Ἑλλήνων, ἐγὼ δὲ σοὶ, εἴ ποτε ἐς τὴν Σκυθίαν ἀφίκοιο. MN. καὶ μὴν ἔσομαι, οὐκ ἂν ἀκήσαιμι καὶ ἐπὶ πορρωτέρω ἐλθεῖν, εἰ μέλλω τοιούτοις φίλοις ἐντεύξεσθαι, οἷος σὺ, ὦ Τόξαρι, διεφάνης ἡμῖν ἀπὸ τῶν λόγων.

ΛΟΥΚΙΟΣ, Η ΟΝΟΣ.

LVCIVS, siue ASINVS.

ARGVMENTVM.

Iocosa quædam & ficta narratio est, quo pacto videlicet in Thessaliam profectus studio discendæ artis Magicæ, ibi à puella quadam, dum in auem conuerti, eóque periculum artis facere cupit, in asinum mutatur, ac deinde varia fortuna atque locorum vicissitudine, rusticis, vrbanis, sacris, profanis diuenditus, ad postremum cùm in theatrum quoque spectaculi de se præbendi caussa introductus esset, deuoratis quas ibi tum fortè conspexerat rosis, in pristinam hominis figuram iterum redierit. Præcipuè autem admiratione digna est, mira casuum atque periculorum varietas, quibus sursum atque deorsum iactatum sese, interim etiam bene acceptum fingit: vt non immeritò prorsus putarint quidam voluisse Lucianum, totius humanæ vitæ speciem atque imaginem quandam sub hoc lusu proponere, videlicet quàm varij casus, quàm fallax & inconstans fortuna, quàm incerti consiliorum etiam bene ac sapienter captorum exitus, quámque insperati quandoque earum rerum quas nunquam cogitaris, euentus esse soleant, asini huius exemplo (qui corporis quidem permutatione facta, ex homine transformatus fuerit, animum tamen & mentem hominis retinuerit) adumbrando. Hanc fabulam Apuleius vndecim libris imitatus est, assictis etiam aliis compluribus ad idem argumentum, quorum quædam mythologicè Fulgentius interpretatus est, is qui in cæteras quoque poëtarum fabulas, mythologias scripsit.

Πήν ποτέ ες Θετταλίαν, ἐμοὶ δέ μοι πατρικήν τι συμβόλαιον ἦν, πρὸς ἄνδρα τῶν ἐκεῖθεν ἐπιχώριον· ἵππος δέ μοι κατῆκε, καὶ τὰ σκεύη, καὶ θεράπων ἀκόλουθος εἷς· ἐπορευόμην οὖν τὴν συνήθη ὁδόν· καί πως ἔτυχον καὶ ἄλλοι ἀπιόντες ἐς Ὑπατα, πόλιν τῆς Θετταλίας, ἐκεῖθεν ὄντες· καὶ ἄλλων ἐκοινωνοῦμεν, ἐς οὗτος ἐκείνην τὴν ἀγχιάλεαν ὁδὸν αὐτοσμητες, πλησίον ἤδη τῆς πόλεως ἦμεν, κἀγὼ ἠρόμην τοὺς Θετταλούς, εἰ καὶ ὁπίσατέ μου ἄνδρα οἰκεῖν- B τα ἐς τὰ Ὑπατα, Ἵππαρχον τοὔνομα, γραμματικὸν δὲ αὐτὸν ἐκόμιζον οἴκοθεν, ὥστε οἰκῆσαι πρὸ αὐτοῦ· οἱ δὲ εἰδέναι τὸν Ἵππαρχον τοῦτον ἔλεγον, καὶ ὅποι τῆς πόλεως οἰκοῖ, ἐς ὅτι ἀργύριον ἱκανὸν ἔχοι, καὶ ὅτι μίαν θεράπαιναν πρέφοι, καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν, μόνας. ἔστι γὰρ φιλαργυρώτατος δεσπότης. ἐπεὶ δὲ πλησίον τῆς πόλεως ἐγενόμεθα, κἠπειδὴ τῆς ἔνδον ἐδόκει, καὶ οἰκίδιον αὐτὸν, ἔνθα ὁ Ἵππαρχος ᾤκει. οἱ μὲν δὴ ἀποστάντες με, ᾤχοντο, ἐγὼ δὲ κόπτω προσελθὼν τὴν θύραν, καὶ μόλις μὲν, καὶ βραδέως ὑπήκουσε δὴ δέσποινα. εἶπα καὶ προσῆλθον· ἐγὼ μὲν ἠρόμην εἰ ἔνδον εἴη ὁ Ἵππαρχος, Ἔνδον ἔφη, σὺ δὲ, τίς, ἢ τί βουλόμενος, πυνθάνῃ; γράμματα, εἶπον, κομίζω αὐτῷ παρὰ Δεκειανοῦ τοῦ Παταρέως σοφιστοῦ, Μεῖνόν με, ἔφη, αὐτοῦ, καὶ τὴν θύραν συγκλείσασα, ᾤχετο εἴσω πάλιν· καί ποτε ἐξελθοῦσα,

A VVM in Thessaliam, vbi quædam mihi paternæ rationes erant cum eius gentis viro, proficiscerer, in Thessalos quosdam incidi, qui in Hypatam Thessaliæ vrbem redibãt. Vehebar equo, necessaria quædam vsui ferens, vnico comitatus seruo, qui sequebatur pedes. Inter eundum, cùm variis de rebus loquentes, iam vrbi appropinquaremus, à Thessalis petij, num eius vrbis ciuem nossent nomine Hipparchum: habere enim me ad eum literas, vt apud ipsum velut hospitem diuerterem. Illi & hominem sibi notum esse dixerunt, locupletem auarum, qui solùm domi vxorem, & vnicam ancillam haberet: & quo in loco vrbis habitaret, describentes, hortum quempiam in quo esset eius habitaculum, data deinde salute acceptáque, abierunt: ego domum Hipparchi adiens, ostium leuiter pulso: accessit vxor: quam rogo, an sit Hipparchus domi: illa cùm & quis essem, & quid mihi vellem, quæsisset, à Deciano Sophista Patarensi habere me literas respondi. Mulier manere paulùm hortata, occluso ostio abiit: paulóque pòst rediens,

me iubet introire. Ingreſſus, ſalutato homine epiſtolam trado. Erat ille in cœnæ principio, in lectulo ſedens admodum paruo, vnà muliere diſcumbente, menſa cibis vacua. Lectis literis, Amiciſſimus mihi, inquit, Græcorúmque excellentiſſimus Decianus fecit optimè, qui ſuos ad me amicos fidenter miſerit. Vides Luci habitaculũ hoc paruum eſſe, ſed quod ſatis ſit habitanti: verùm reddes tua præſentia domum, ſi æquo animo tuleris, ampliorem. Vocata deinde ancilla Palæſtra: Des, inquit, huic hoſpiti noſtro tunicam: & ſi quid ſecum detulit, conde: dehinc mitte ipſum ad balneum, quod longa via à nobis abeſt. Cepit me Palæſtra, oſtenſáque domo pulcherrima: In hoc, inquit, lecto nocte dormies: huic puero tuo lectũ ſubſternam, & addã puluinar. Cùm hæc dixiſſet, ego in balneum profecturus, hordeum in cibum equi, ancillæ dedi. Lotus cùm rediiſſem, Hipparchus me benignè excipiens, penes ſe iuſſit ſedere. Cœna ſplendida fuit, vinum ſuaue & vetus: poſt cœnam & potus & ſermo dignus hoſpite. Ita potando veſpere abſumpto dormitum profecti ſumus. Poſtridie rogat me Hipparchus, quò pergerem, & quot diebus eſſem apud ſe affuturus. Lariſſam peto, inquam, ſed hîc ferè quinque diebus morabor. Id nequaquam dixi ex animi ſententia: optabam ſiquidem ibi aliquandiu eſſe, quoad aliqua à me maga reperta eſſet, cuius veneficiis aliquod monſtrum conſpicerem, hominem aut volantem, aut lapidem factum. Huic curæ deditus cœpi vrbem perambulare: quanuis quo id modo inquirendum eſſet, neſcirem. Interim mulierem video accedentem, vt ex via coniici poterat, iuuenem opulentam: veſtis enim erat floribus intexta, ſerui plures, aurum ſumptuoſius. Appropinquans mulier me compellat: Ego, inquit, Abrœa ſum, amica, ſi qua vnquam fuit, matris tuæ: quæ quum eius filios non ſecus ac meos diligam, volo fili apud me diuertas.

κελεύει ἡμᾶς εἰσελθεῖν· κἀγὼ δὲ προελθὼν εἶπον, ἀσπάζομαι αὐτὸν, καὶ τὰ γράμματα ἐπέδωκα. ἔτυχε δὲ ἐν δεξιᾷ δείπνου ὤν, καὶ κατέκειτο ὀλίγον ἀπὸ κλινιδίου στενοῦ, γυνὴ δὲ αὐτῷ καθῆστο πλησίον, ἐν τραπέζῃ μηδὲν ἔχουσα παρέκειτο. ὁ δὴ, ὅπερ τοῖς γράμμασιν ἐπέτυχεν, Ἀλλ' ὁ μὲν Φίλτατός ἐμοὶ, ἔφη, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξοχώτατος Δεκριανὸς, οὗ ποιῆ, ἐν θαρρῶν πέμπει πρὸς ἐμοὶ τοὺς ἑταίρους τοὺς ἑαυτοῦ· ὃ δὲ οἰκίδιόν σου ὁρᾷς, ὦ Λουκιε, ὡς ἐστὶ μικρὸν μὲν, ἀλλὰ δύνασαι τὸν οἰκοδόμα ἐπεκτεῖναι ποιήσας δὲ αὐτὸ σὺ μεγάλην οἰκίαν, ἀξιοκάκως οἰκήσας. καὶ καλῇ τὴν παιδίσκην, ὦ Παλαίστρα, δὸς τῷ ἑταίρῳ χιτῶνα, καὶ ἧς λαβοῦσα, εἴ τι καμίζῃ σκεῦος, εἶτα πέμπε αὐτὸν εἰς βαλανεῖον, ἐκεῖ γὰρ μεγέθει ἐλήλυθεν ὁδός. Ταῦτα εἰπόντος, ὁ παιδοπαίδιον ἡ Παλαίστρα, ἄγε με, καὶ δείκνυσί μοι κάλλιστον οἰκημάτιον, Καὶ σὺ μὲν, ἔφη, ὅπου ταύτης τῆς κλίνης κοιμήσῃ, τῷ δὲ παιδί σου σκιμπόδιον αὐτῷ ἐνθήσω, καὶ τοὐγκεφάλαιον ἐπιθήσω. Ταῦτα εἰπούσης, ἡμεῖς ἀπῆλθομεν λουσόμενοι, δόντες αὐτῇ κριθιδίων τιμὴν εἰς τὸν ἵππον· ἡ δὲ πόμπα ἔφερε λαβοῦσα εἴσω, καὶ κατέθηκεν. ἡμεῖς δὲ λουσάμενοι, ἀπαγρέψαντες, εἶσω οἴκους πρήλθομεν, καὶ ὁ Ἱππαρχός με δεξιωσάμενος, ἐκέλευε συνανακλίνεσθαι μετ' αὐτοῦ. Ὃ δὲ δεῖπνον, οὐ σφόδρα λιτὸν· ὁ δὲ οἶνος, ἡδὺς καὶ παλαιὸς λίαν. ἐπεὶ δὲ ἐδεδειπνήκεμεν, ποτὸς λῆν, καὶ λόγος, οἷος ὅπερ δείπνου ξένου, καὶ οὕτω τὴν ἑαυτέραν ἐκείνην ποτὲ δόντες, ἐκοιμήθημεν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ὁ Ἱππαρχος ἤρετό με, πῶς μοὶ ἔσαν τὰ τοῦ ὁδοῦ, καὶ εἰ πάσας ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ποιήσομαι. Ἀπειμι μὲν, ἔφην, εἰς Λάρισσαν, ἔοικα δὲ ἐνταῦθα διατρίψειν, τριῶν ἢ πέντε ἡμερῶν, ἀλλὰ τοῦτο μὲν λίαν σκῶμμ· ἐπιθυμοῦσα δὲ σφόδρα μείνας ἐνταῦθα ἔξωρός τινα τοῦ μαγεύειν ὅπως μάθοιμι γυναικῶν, ἢ θεάσασθαί τι τοιοῦτον ἐθέλοιμι, ἢ πετόμενον ἄνθρωπον ἢ λιθούμενον. καὶ τοῦ ἕνεκα τῆς θείας ταύτης δοκεῖ ἐμοιγὲ, ἀφικέσθαι τὴν πόλιν, ἀπορῶν μὲν τῆς ἀρχῆς τὸ ζητούμενον, ὅμως δὲ ἀφεικέναι. κἂν ταύτην γυναῖκά τινα ὁρῶ τοιοῦτόν, ἐπινέαν, ὑποφευμοῦμαι, ἵνα μὴ ἐκ τῆς ὁδοῦ συμβαλεῖν. ἱμάτια γὰρ αἰθυιά, καὶ παῖδες συχνοὶ, καὶ χρυσίον τοιοῦτον. ὡς δὲ πλησιαίτερον γίγνομαι, προσαγορεύει με ἡ γυνὴ, καὶ ἀμείβομαι αὐτὴν ὁμοίως· καὶ Φησὶν, Ἐγὼ Ἀβροιά εἰμι, εἴ τινα τῆς σῆς μητρὸς φίλων ἀκούεις· καὶ ὑμᾶς δὲ τοὺς ὀξ ἐκείνης γεγονότας φιλῶ, ὡσαύτως οἷς ἔτεκεν αὐτὴ· τί οὖν οὐχὶ πρὸς ἐμοὶ καταλύεις, ὦ τέκνον;

Ἀλλά σοι μᾶν, ἔφην, πολλὴ χάρις, αἰδοῦμαι δ' A Magnas, inquam, gratias tibi ago mater. Cupio tecum esse, sed pudore impedior, ne videar hospitem amicum contemnere, si eius domum relinquam: animo autem & benigno tecum ero. Nunquid Hipparchus auarus ille tuus est hospes? inquit. Non his verbis vtaris mater, inquam: splendidus quippe ac sumptuosus in me fuit, adeò vt ex nimia impensa lautitiáque culpari soleat. Illa subridens, manúque apprehensa, seorsum ducens: Caueas, air, velim omni cura Hipparchi vxorem: maga etenim est præcipua, admodum veneficiorum potens, appetens viros: atque si quos in adolescentes oculos coniecit, nisi quis voluntati eius pareat, omni conatu illos vlciscitur, hos perimens, hos in beluas transmutans: tu verò fili, adolescens es, ac formosus, vt facilè placeas mulieri: præterea externus & aduena, qui vt plurimùm contemnuntur. Ad hæc animaduertens, me id quod iam diu quærito, habere domi, fœminam relinquo: abiénsque, mecum ipse cœpi de via loqui: Age, inquam, tu qui tantopere hanc mirandam artem te profiteris appetere, excita teipsum paulò, atque eam disciplinam condisce, qua quod libuerit, potieris. Et quandoquidem amici hospitis vxorem non licet, aggredere ancillam Palæstram: tibi illam omni ratione concilia. Nam si illam expugnaris, absque labore quod cupis cognosces. Seruis enim & honesta & turpia omnia dominorum nota esse consueuerunt. Hæc mecum loquens, domum intro, vbi neque Hipparchum neque vxorem offendo. Palæstra penes focum sedebat, cœnam nobis parans. Hic ego: O pulchra Palæstra, inquam, quàm venustè & admodum nates simul & ollam circũfers atque euoluis! Tum illa, Lumbis meis paulum humoris superabundat, ex quo beatus erit si quis paulum degustarit. Illa lasciuior admodum, & vultu grata, Abi hinc, inquit, si sapis adolescẽs, nisi tibi mauis vitam eripi, & loca fuge ignis & fuliginis plena. Nam si me tetigeris, vulnus tibi inferetur igneum, quo apud me deficies: ab hoc neque medicus alter, neque Deus poterit te curare, sed ego te vrens mirum in modum dolore afficiam, cuius curã haud facilè sustinebis,

κοδὲν αἰδρὶ φίλῳ ἐγκαλῶν, ἔπειτα φεύγων τὴν ἐκείνου οἰκίαν· ἀλλά τῃ μάμμη, ὦ φιλτάτη, καταλοιπή σοι. Ποῖ, ἔφη, ἡ κατάγῃ; Παρὰ Ἱππάρχῳ τῷ φιλαργύρῳ; ἔφη, Μηδαμῶς, εἶπον, ὦ μῆτερ, τοῦτο εἴπῃς· λαμπρὸς γὰρ ἦν πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμέ, ὥστε καὶ ἐγκαλέσαι ἄν τις τῇ πολυφῃ ἢ δι' μισθήσασα, καί με τῆς γλεῶς λαβοῦσα, ἄγχι παρῶτερα, καὶ λέγει πρὸς ἐμέ, Φυλάττου μοι, ἔφη, τὴν Ἱππάρχου γυναῖκα πάσῃ μηχανῇ, μάγος γὰρ ὅτι δεινή, καὶ μάχλος, καὶ πᾶσι τοῖς νέοις ὑπερβάλλει τὸν ὀφθαλμὸν B καὶ εἰ μή τις αὐτῇ ὑπακούοι αὐτῇ, τοῦτον τῇ τέχνῃ ἀμύνεται, καὶ πολλοὺς μετεμόρφωσεν εἰς ζῶα, τοὺς μέν, τέλεον ἀπώλεσε, σὺ δέ, καὶ νέος εἶ, τέκνον, καὶ καλός, ὥστε βᾴδιος ἁρέσαι γυναικί· καὶ, Ξένος, πρὸς γάμια δὲ καὶ ἀφοίτητον. ἐγὼ δέ, πυθόμενος ὅτι ὃ πάλαι μοι ζητούμενον, οἴκοι πρὸ ἐμοῦ κάθηται, παρεῖχον αὐτῇ συνεῖναι. ὡς δέ ποτε ἀφειθέν, ἀπῆλθον οἴκαδε, λαλῶν πρὸς ἐμαυτὸν ἐν τῇ ὁδῷ, ἄγε δὴ σὺ ὁ φάσκων ὑπερθυμεῖν τοιαύτης τῆς παιδαγωγίας, ἔγειρέ μοι σαυτόν, καὶ τέχνῃ τινὶ σοφῷ, ἢ τινὶ ξύλῳ τούτων, C ὧν ἐρᾷς, καὶ ὅπως πρῶτα παίσεις τὸν Παλαίστραν ἤδη ἀπόδυσον· τῆς γὰρ γυναικὸς τὸν ξένον καὶ φίλον, πόρρω ἴσασον· καὶ περὶ ταύτης κυλιόμενος, καὶ γυμναζόμενος, καὶ ταύτῃ συμπλεκόμενος, δῆλον ὡς ῥᾳδίως γνώσῃ. Δοῦλοι γὰρ τὰ δεσπότου ὁπίσω πάντα καὶ καλὰ καὶ αἰσχρά. Ταῦτα λέγων πρὸς ἐμαυτὸν, εἰσῆλθον οἴκαδε. τὸν μὲν οὖν Ἱππάρχου οὐκ κατέλαβον ἐν τῇ οἰκίᾳ, οὐδὲ τὴν ἐκείνου γυναῖκα. ἡ δὲ Παλαίστρα τῇ ἑστίᾳ προσήδρευε, δεῖπνον ἡμῖν ἑψήσουσα. κἀγὼ βύθιος εἰμὶ ἀρξάμενος, Ὡς D εὐρύθμως, ἔφην, ὦ καλὴ Παλαίστρα, τὴν πυγὴν τῇ χύτρᾳ ὁμοῦ συμπεριφέρεις, καὶ κλίνεις. ἡ δέ, σοφὸν ἡμῖν ὑγρὸν ὑπέκειται, μακάριος ὅστις ἐλαῖον ἐνέβαλεν. ἡ δέ, σφόδρα γὰρ μοι ἰσχίον, καὶ χαλεπὸν μεσὸν ὂν κορέσαι, φεύγοις ἄν, εἰ πῃ, ὦ νεανίσκε, εἴγε νοῦν ἔχοις, καὶ ζῆν ἐθέλοις, ὡς πολλοῦ πυρὸς καὶ καίοντος μεστά μοι γὰρ αὐτὴ μόνον ἅψῃ, πρᾶγμα ἔχων πυρίκαυτον, αὐτή μοι πρόεδρεύεις, θερμαπόδυσαν δέ σε οὐδεὶς ἄλλος, οὐδὲ θεὸς ἁψεῖ· ἀλλὰ καταλύσασά σε μόνη ἐγὼ, καὶ ὃ πρόσδοξόπαντα, ἐγὼ μόνη σε ποιήσω πλέον πονεῖν, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς θερμασίας ὀδύνης ἀρόμενος, ἀεὶ αὐξῃ,

neque lapidibus pulsatus dulcem vitabis dolorem. Quid autem ridens ita respicis hominum coctricem, doctam non solùm hos viles parare cibos, sed homines quoque, quod his maius est, iugulare, pellem adimere, partiri in frusta, viscera quoque ipsorum & corda rimari? Hoc, inquam, enarrasti rectè: nam me, quamuis procul à te remotum, non solùm concalefeciſti, sed ignem in mea viscera absque aliqua iniuria exurenda coniecisti. Itaque te oro, vt mihi salutem afferas his asperis & suauibus quas dixisti medelis, méque iam mortuum excoria, vt lubet. Illa his verbis arridens, cùm iam mihi facta esset propitior, pollicita est, postquã domini issent dormitum, se mecum esse cõcubituram. Interea cùm rediisset Hipparchus, loti imus cœnatum. Potus fuit frequens nobis inuicem coëpulantibus. Ego somnum fingens, cùm surrexissem, abij dormitum: vbi omnia mihi optimè intus præparata erant: extra lectus seruo stratus, mensa iuxta lectum sita, & in ea calix ac vinum vnà cum frigida calidáque aqua: quæ singula dispoſuerat Palæstra: quæ & lectum plurimis quoque rosis sparserat, & serta supermiserat ex eis confecta. Ego sympoſium promptum videns, compotricem censui expectãdam. Illa vt patronam in lecto collocauit, eue-ſtugio ad me venit. Erat autem hilaritas inuicem nobis, & potum & oscula propinantibus, sumpto potu qui nos efficeret in noctem paratiores. Tum illa: Hoc præ cæteris, adolescens, memineris oportet, te in Palæstram incidisse: nunc ostendas licet, an sis factus inter adolescentes agilis, & huiusmodi certamina exercitatus. Cui „Haud, inquam, defugiam hanc prouocationem, vt iam nudari, & palæstræ exercitio incumbere sum paratus. Tum illa: Volo obtemperes mihi, ait; ego doctoris & præsidis more, certaminum quibus te exercere volo, præscribam nomina: tuum erit iussis promptè parêre. Manda, inquam, quod lubet: sed aduerte vt nostra certamina in tempore concinnè cum humore fiant.

καὶ οὐδὲ λίθοις βαλλόμενος, τὴν γλυκεῖαν ὀδύνην φεύξῃ. τί γελᾷς; ἀκριβῶς βλέπεις ἀνδροπομάγαιραν· ἐγὼ γὰρ μόνα ταῦτα φαῦλα ἐδώδιμα παρασκευάζω, ἀλλ' ἤδη τὸ μέγα τοῦτο, καὶ καλόν, τὸν ἄνδρα οἶδα ἔγωγε καὶ σφάττειν, καὶ δέρειν, καὶ κατακόπτειν, ἤδισα δὲ τὰ σπλάγχνα αὐτῶν καὶ τὰς καρδίας ἀτομαι. Τοῦτο μὲν ὀρθῶς, ἔφην, λέγεις· ἐγὼ γὰρ ἐμὲ πόρρωθεν, καὶ μηδὲ ἐγγὺς ὄντα, οὐ κατακόπτεσθαι, μὰ Δί', ἀλλὰ ὅλον ἐμπεφυσημένον ἐπέδηκας, καὶ δῆλον τῷ ἐμπύρων τὴν ἐμοῦ, ὃ δὴ μὴ φαινόμενον πῦρ, κάτω ἐς τὰ σπλάγχνα ταμὰ ῥίψασα, φρύγεις, καὶ ταῦτα, οὐδὲν ἀδικοῦντα. ὥστε καλῶς ἔχει, ἵασαί με ταύταις, αἷς λέγεις αὐτή, ταῖς πικραῖς καὶ ἡδείαις θεραπείαις· καὶ μὲ ἤδη ἀποσφαγμένον λανθάνουσα, δεῖρε ὅπως ἂν αὐτὴ ἐθέλῃς. ἦ δὲ, μέγα καὶ ἥδιστον ἐκ τούτου διακαλχάτασα, ἐμὲ μὲν λοιπὸν ἐᾷ, καὶ σιωπέχειτο ἡμῖν, ὅπως ἐπειδὴ καθαιμήσῃ τοὺς δεσπότας, ἔλθῃ εἴσω πρὸς ἐμέ, καὶ καθευδήσῃ. καὶ πειδὴ ἀφίκετό ποτε ὁ Ἱππαρχος, λουσάμενοι, ἐδειπνοῦμεν, καὶ πολὺς ἦν συγχυσις, ἡμῶν ὁμιλούντων. εἶτα ὕπνῳ καταφυσάμενος, αἰσθάμενος, καὶ ἔργῳ ἀπῆειν ἔνθα ᾤκουν. πάντα δὲ τὰ ἔνδον δὴ παρεσκεύαστο. τῷ μὲν παιδὶ, ἔξω κατέκρυπτο. πρόπλα δὲ τῇ κλίνῃ παρέκειτο, ποτήριον ἔχουσα· καὶ οἶνος αὐτῇ παρέκειτο, καὶ ὕδωρ ἔτοιμον, καὶ ψυχρὸν, καὶ θερμόν. πᾶσα δὲ ἦν αὐτὴ τῆς Παλαίστρας εὐσκευή. τῷ δὲ στρωμάτων, ῥόδα πολλὰ κατεπέπαστο, τὰ μὲν, οὕτω γυμνὰ καθ' αὑτά, τὰ δὲ, λελυμένα, τὰ δὲ, στεφάνοις συμπεπλεγμένα. κἀγὼ ὁ συμπόσιον ἔτοιμον, ἔμενον τὸν συμπότην. ἡ δὲ, ὅπως κατέκλινε τὸν δεσπότην, ταχέως παρ' ἐμὲ ἦκε. καὶ δὴ ὑφεστώσης ἡμῖν, τοῦ οἴνου, καὶ τὰ φιλήματα παρεπινόντων ἀλλήλοις. ὡς δὲ τῷ ποτῷ παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εἰς παρόντα, λέγει πρός με ἡ Παλαίστρα, Τοῦτο μὲν πάντως δεῖ σε μεμνῆσθαι, ὦ νεανίσκε, ὅτι εἰς Παλαίστραν ἐμπεπάτηκας, καὶ χρή σε νῦν ὑπενδέξασθαι εἰ γέγονας ἐν τοῖς ἐφήβοις γυμνὸς, καὶ παλαίσματα πολλὰ ἐμαθές ποτε. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἴδοις, ἔφην, φεύγοντά με τὸν ἔλεγχον τοῦτον· ὥστε ἀποδυτέον, καὶ ἤδη παλαιωμεν. ἡ δὲ, Οὕτως, ἔφη, ὡς ἐγὼ θέλω, παρέχου μοι τὴν ἐπίδειξιν, ἐγὼ δὲ, νόμῳ διδασκάλου καὶ ἐπισκόπου τὰ ὀφειλόμενα τοῖς παλαισμάτων, ὧν ἐθέλω, δώσουσα, ἐρῶ, σὺ δὲ, ἕτοιμος γίνου εἰς ὃ προστάττειν, καὶ ποιεῖν πρᾶγμα ὃ κελεύσω. Ἀλλ' ἐπίπαγε, ἔφην, καὶ σκέπτει, ὅπως δυσχερῶς καὶ ὀργῶς τὰ παλαίσματα, καὶ δυτόνως ἔσῃ.

ἡ δὲ ἀποδυσαμένη τὴν ἐσθῆτα, καὶ σᾶπα ὀλην γυμνὴ, ἔνθεν ἤρξατο ὀπιπάτειν, Ω μιεράκιον, ἔκδυσαι, καὶ ἀλλαλάξωμεν ἔνθεν ἐκ τοῦ μύρου, συμπλέκου τῷ ἀνταγωνίσῃ, δύο μηρῶν ἀπάτας, κλίνον ὑπτίαν, ἔπειτα ἀνώπερος ὑποβάλλων ἀφ' ἑνὸς μηροῦ, καὶ ἀφαιρείλας, αἰώρει, καὶ πῖπτε αὖθις τὰ σκέλη, ἐγχαλάσας, καὶ σῆσας, κολλῶ αὐτῷ, καὶ προσελθὼν, βάλε, καὶ πῶσας, νύστε ἤδη πνιγόμενος, ἕως ποιέσῃ, καὶ ἠδρεῖ ἰσχύετω, εἶτα ὀξελκύσας ἐκ πλάγιος ἀφ' ἑνὸς βουβῶνος, δῆξον, καὶ πάλιν στενώσῃ εἰς τὸν τοῖχον, εἶπα τύπτε· ἐπιδιδοὺς δὲ χάλασμα ἴδῃς, τότ' ἤδη ὀπίσω, ἅμα κατ' ἰξύος δήσας, στένεχε, καὶ πειρῶ μὴ ἀπιδεῖν, ἀλλ' ὀλίγον ὑφαρπάσας, στένεχε, ἤδη ἀπολέλυσαι. κἀγὼ ὅπῃ ῥᾳδίως πύκτα ὑποήκουσα, καὶ εἰς τέλος ἡμῖν ἤλεγξε τὰ παλαίσματα, καὶ λέγω πρὸς τὸν Παλαίστραν, ἅμα ὑπαγελάσας, Ω διδάσκαλε, ὁρᾷς ὅπως δύσχρως καὶ δύσκωφ πεπάλαικάς μοι, σκόπει δή, μὴ δόκω σε κόσμῳ τὰ παλαίσματα ὑποβάλλῃς, ἄλλα γὰρ ἄττ' ἄλλως ὀπιπάτεις. ἡ δὲ, ὅπῃ κόρρης πλήξασά με, Ως φλύαρον, ἔφη, πρέλαβον τὸν μαθητὴν σκόπει δῶν μὴ πλαγὰς ἐπὶ πλείω λάβῃς, ἀλλὰ καὶ οὐ, τὰ ὀπίσθια παλαίων. καὶ ταῦτ' εἰποῦσα, ἐπανίσταται, καὶ διεμπάτησα ἑαυτῷ, Νικῶ, ἔφη, δείξῃς, εἰ καὶ νέος εἶ, καὶ δύτονος παλαιστὴς, καὶ εἰ ὀπίσασαι παλαίῃς, καὶ ποιῇ τὰ ἀπὸ γυναικός. καὶ ποιοῦσα ὀπὶ τῶν λέχνης ἐς γόνυ, ἄγε δὴ σὺ ὁ παλαιστὴς, ἔχεις τὰ μέσα, ὥστε πιάσας ὀξέως, ὀπίσω σεῶσον, καὶ βάθυνον, μᾶλλον ὁρᾷς αὐτὸ ὑποκείμενον, οὕτω ἔχῃ σας, σεῶσον δὲ τὸν λόγον, ὡς ἄμμα σφίγγῃς, εἶτα αἰακλάσας, ἔμβαλλε, καὶ στένεχε, καὶ μὴ δίδου διάσημα. ἐὰν δὲ χαλᾶσαι, θᾶσσον ἐπάρας, αἰώτιεσον μεταθεὶς, ἐκροῦσας, κρύφον, καὶ σκόπει ὅπως μὴ αἰαστάσῃς θᾶσσον, ἢ κελεύσεις, ἀλλὰ δὴ κυρτώσας πολὺ αὐτὸν, ὕφελε, καὶ ὑποβαλὼν κάτω αὖθις τὴν περιβολὴν, στένεχε, καὶ κίνει, εἶτα ἀφεσαὐτὸν, πίπτωκε γὰρ, καὶ λέλουται, καὶ ὕδωρ ὅλος ἔστω ὁ ἀνταγωνιστής. ἐγὼ δὲ, ἤδη μέγα ἀναγελάσας, Ἐθέλω, ἔφην, καὶ αὐτὸς, ὦ διδάσκαλε, παλαίσματα ὀλίγ' ἄττα ὀπιπάξαι, σὺ δὲ ὑπακούσον, ἐπομασάμενος, καὶ κάθησον, εἶτα δοὺς τὰς χεῖρας, πρόσφαι δὲ λοιπὸν, καὶ καταμάθῃς, καί με, ὡσεὶ τὸν Ἡρακλέα, ὡσελαθοῦσα, ἤδη κοίμησον. ἐπὶ

A Illa ſtans nuda, & exuta veſte, imperat: Exue te adoleſcens, ſumptóque vnguento aggredere contra certantem. Femori coniuncto femore, proſterne me reſupinam, deinde ſuper incumbens, meis in altum cruribus erectis, femori inhære, & quaque verſus percute, vulnera, telum etiam ferens, quoad fueris defeſſus, & lumbi bellum egregium peregerint: tum educto telo, rurſus illud in inguen iunge, ac validiùs percute, atq; inſita quovſque aduerſarium ad parietem impellas. Sed cùm lapſus eris, paululum tibi indulge, neque feſtines: poſtmodum communi Marte pugnes. His dictis quum omnia
B quæ mandata erant, perfeciſſem diligenter, finiſque iam noſtri certaminis adeſſet: tum ego paulò ſubridens, Palæſtram alloquor: Magiſtra, inquam, vides vt facilè promptéque paruerim tibi. Sed animaduertas velim, an ſatis rectè has mihi impoſueris colluctationes: commutas enim luctandi genus, aliud ex alio iubens. Illa me in faciem percutiens, Quem nugatorem diſcipulum habeo? inquit. Videſis ne vapules, ni dictis pareas. Dehinc ſurgens, ſéque ad nouum certamen parans, Nunc, inquit, oſtendes ſi viribus
C validis luctator egregius exiſtas, ſíſque in eo luctandi genere exercitatus, quod genicularium appellant. Tum ſubnixa genibus in lecto prona, Age tu luctator, mediam corporis partem valenter aggreſſus percute, vulnúſque adige profundius: nudam vides: vtere promptiùs: iniice introrſiùs telum, deinde introrſiùs flectens iterum impellens abſconde & comprime: nec quicquam huic certamini adiicias interualli. Caue autem ne citiùs quàm iuſſerim, telum extrahas, ſed incuruans aduerſarium inſequere: quo proſtrato rurſus certamini incumbe, quoad laſſus victúſque deficias, &
D ſudore ſis madefactus. Ego in riſum effuſus, Vellem, magiſtra, inquam, à me quoque aliqua huiuſmodi tibi præcepta tradi, in quibus mihi obtemperes velim: ſed iam te erige, ponéq; ſedens data dextera mihi reconcilieris: nam tempus eſt iam dormiendi.

His voluptatibus atque exercitiis nox A traducta, obliuionem penitus attulit itineris in Lariſſam. Cùm autem in mentem veniſſet occaſio quæ cupiebam diſcendi: O dulciſſima Palæſtra, inquam, oſtende, oro te, dominam tuam ſuis præſtigiis vſam in aliquam ſe formam vertentem. Iamdudum enim aliquod huiuſmodi mirandum ſpectaculum videre exopto, ſed à te præcipuè, ſi quod noſti, quam credo minimè huius artis ignarã: hoc à nullo alio te præter (quæ anima mea es) percipere cupio. Me quidem qui hactenus velut adamantinus (vt aiunt) in nullam vnquam mulierem oculos amoris cauſſa conieci, ſeruum effeciſti, animo amatorio deuictum. Tum Palæſtra, Iocaris, inquit. Quis enim cantibus ſuperare amorem poteſt eius artis magiſtrum? Ego, per hoc caput, ac beneuolentiam erga te meam, iuro, me (neque enim literas noui) inſciam horum penitus eſſe: verùm ſi facultas dabitur, dabo operam vt videre queas dominam in aliam formam tranſmutatam. His dictis quum dormiſſemus, paucis diebus pòſt, quum nuntiat mihi Palæſtra dominam ſe in auem conuerſuram, vt ad ſuum amatorem aduolet: Nunc tempus, inquã, C adeſt, quo diutino noſtro deſiderio poſſis facere ſatis. Bono animo ſis, ait: & quum iam nox aduentaret, me apprehenſum ad oſtium domus ducit, in qua illi dormiebant, méque iubet per rimulam oſtij introſpicientem quæ fierent, animum aduertere. Video patronam depoſita veſte nudam prodire, accenſa lucerna, duo tenentem grana, quorum altero thuris ardenti lucernæ impoſito, multa in lumen locuta eſt. Deinde grandiuſculam reſerans arcam, plures continentem pyxides, vnam effert, quid in ea contineretur, incertum: ſed quantum oculi coniicere poterant, oleo plena videbatur. Ex hoc aſſumens, à ſummo vſque ad imas partes totum corpus perunxit: ſtatimque alæ innaſcuntur illi, & roſtrum corneum & aduncum: omníſque in auem conuerſa eſt nocturnæ cornici perſimilem. Vt verò ſe vo-

τοιούτοις ἡδοναῖς καὶ παιδιαῖς παλαισμῷ, ἀγωνιζόμενοι νυκτερινὰς ἀγωγὰς, ἐξετασούμεθα, καὶ ἦν πολλὴ μοὶ ἐν τούτῳ τρυφή· ὥστε δὴ εἰς τὴν Λάρισσαν ὁδοῦ πάντα παντὶ ἐπιλελήσμην. καί ποτε ὀπτὶ νῦν μοι ἦλθεν ἐς θέαν ἣν ἕνεκα ἦλθον, καὶ φημὶ πρὸς αὐτὴν, Ω φιλτάτη, δέξόν μοι μαγικωτάτης, ἣ μεταμορφωμένην τὴν δέσποιναν· πάλαι γὰρ τοῦτο δέδοικα τῆς θέας ὀπιθυμῶ, μᾶλλον εἴ τι σὺ οἶδας, αὐτὴ μαγικωτάτη, ὥστε φανῆναί μοι δῆλον ἐξ ἀρχῆς ἅπαν. οἶμαι γὰρ καὶ σὲ οὐκ ἀπείρως τῆσδε τῆς τέχνης ἔχειν· τοῦτο γὰρ ἂν περὶ ἑτέρου μανθάνων, μήτε πρὸς τῆς ἐμαυτῆς ψυχῆς λαβοῦσα, οἶδα. ἐπεί με τὸν πάλαι ἀδαμάντινον, ὡς ἔλεγον αἱ γυναῖκες, εἰς μηδεμίαν γυναῖκα τὰ ὄμματα τοῦτα ἐρωτικῶς πώποτε ἐκτείναντα, συλλαβοῦσα τῇ τέχνῃ ταύτῃ, αἰχμάλωτον ἔχεις, ἐρωτικῷ πολέμῳ ψυχαγωγήσασα. ἡ δὲ Παλαίστρα, Παῦσαι, φησὶ, τοῦ παίζων. τίς γὰρ ἐρῶσαν δύναται μαγεύσασθαι τὸν ἔρωτα, ὅταν τῆς τέχνης κύριος ἐγώ τε, ὦ φίλτατε, τούτων μὲν οἶδα ἀδὲν, μὰ τὴν κεφαλήν τὴν σὴν, καὶ τὴν δεσποτικὴν θεὸν, τόδε γὰρ γράμματα ἔμαθον, καὶ ἡ δέσποινα βάσκανος ὅσα τυγχάνει εἰς τὸν αὐτῆς τέχνην· εἰ δέ μοι καιρὸς ὀπτεύσωμι, πειράσομαί σοι εἰδέναι μεταμορφωμένην τὴν κεκτημένην, καὶ τότε μὲν ὀπτὰ τύπτοις ἐκοιμήθημεν. ἡμέρας δὲ ὑστεραι ὀλίγας, ἀγγέλλει πρός με ἡ Παλαίστρα, ὡς ἡ δέσποινα αὐτῆς μέλλοι ὄρνις γίνεσθαι, πέπαλε πρὸς τὸν ἐρώμενον. κἀγὼ, Νῦν, ἔφην, ἐκαιρός, ὦ Παλαίστρα, τὸ εἰς ἐμὲ χάρισαι, ἣν νῦν ἔχεις, τὸν σὸν τῆς ἱκετίδος ἀναπαῦσαι πολυχρονίου ὀπτθυμίας. Θαῤῥεῖ, ἔφη, κἀπειδὴ ἑτοίμη ἦν, ἅλας με λαβοῦσα πρὸς τὴν θύραν τῶν δωματίων, ἔνθα ἐκείνου ἐκάθευδον· καὶ κελεύει με πρὸς ἀγνὸν ὀπὴν τινὰ τῆς θύρας λεπτὴν, καὶ ἀποσκοπεῖν τὰ γιγνόμενα. ὁρῶ δὴ τὴν μὲν γυναῖκα ἀποδυομένην, εἶτα γυμνὴν τῷ λύχνῳ προσελθοῦσα, καὶ χόνδρους δύο λαβοῦσα, τὸν μὲν λιβανωτὸν, τῷ πυρὶ τῷ λύχνου ἐπέθηκε, καὶ σᾶσα, πολλὰ τοῦ λύχνου κατελάλησεν· εἶτα κιβώτιον ἀνοίξασα, πολλοῦ πολλὰς ἔχον πυξίδας ἐν αὐτῷ, ἔλαβεν αἴρεσθαι καὶ προσφέρει μίαν· ἡ δὲ εἶχεν ἐμπεπλεγμένον ὅ, τι μὲν οὐκ οἶδα, τῆς γ' ὄψεως αὐτῆς ἕνεκα, ἔλαιον αὐτὸ εἶναι ὑπονοῶ εἰ). ἐκ τούτου λαβοῦσα, χρίεται ὅλη, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἄρξαμένη τῆς κάτω, καὶ ἅμα προσφέρει αὐτῇ, καὶ ἡ μὲν κεφαλὴν, καὶ χεῖρε πίνει, καὶ γαστὴρ ἐγένετο, καὶ ἄλλα γ', ὅσα ὀρνίθων κτήματα, καὶ σύμβολα πτερὰ εἶχε· καὶ ἤδη ἄλλο σῶμα ἦν ἡ κόραξ νυκτερινός. ἐπεὶ δὲ εἶδεν ἑαυτὴν

τὴν

τὴν ἐπερωτῶσαν, χρώζασα δηνὸν, ἐξ οὗ ἐκ-
εἰ κέρκους, ἀνασῶσα, ὤχετο πτερυγίσασα ἔξω δηλ-
τῆς θυρίδος. ἐγὼ δ' ὅναρ ἐκ-
νοῦν ὀνείρατος ὀρθῶ,
τοῖς δακτύλοις τ' ἐμαυτῦ βλεφάρων ἥπτομην,
ἢ πιστεύων τοῖς ἐμαυτῦ ὀφθαλμοῖς, ἢ ὅτι
βλέποιμι, ἢ ὅτι ἐγηγερμένος. ὡς δ' μάλιστ' ἐγ
βοσκίως ἐπείθομ' ὅτι μὴ καθεύδω, ἐδεόμην
τότε τ' Παλαίστρας παρεσούσης καὶ μὲ, καὶ χρί-
σασ' ἐξ ἐκείνου τ' φαρμάκου, ἔλασαι πέτεσθ'
με. ἐβουλόμην γὰρ πεῖραν λαβεῖν, εἰ μεταμορ-
φωθείς ἐκ τ' ἀνθρώπου, εἶτα κ' τ' ψυχὴν ὄρνις
ἔσομαι. ἢ δ' ὃ δωμάτιον ὑπανοίξασα, καλέσ-
σασά με τὸ ὄνον, καὶ ὄρνις μόνον ἂν γένωμαι ὁ
δύστυχος· δηλά μοι ἔδοξε ὅπαθεν ἔξηλθε, καὶ οἱ
δακτύλοι πόδες ὤχοντο, ἔκ οἶδ' ὅπως, ὄνυχας
δ' ἀντὶ πόδων τέσσαρας εἶχον, καὶ τὸ στόμα
δηλον, ἀπλοῦς, καί μοι αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, κλη-
νῶδες πόδες ἐγένοντο, καὶ τὰ ὦτα μακρά· καὶ ὃ
κρόσωπον, μέγα. ἐπεὶ δ' κύκλῳ περιεσκόπουν,
καὶ τ' ἐώρων ὄνον, φωνὴν δ' ἀνθρώπου ἐς ὃ μέμ-
φομαι τ' Παλαίστραν, ἔτι εἶχον. ὃ δ' χείλος
ἐκπεινὰς κάτω, καὶ αὐτῷ δὴ τῷ ῥήματι ὡς
ὄνος ὑπεβλέπων, ἠπίστουν αὐτὸν, ὅση δυνά-
μις, ὄνος ἀντὶ ὄρνιθος γενόμενος. ἢ δ' ἀμφοτέ-
ραις τ' χερσὶ τὸ πρόσωπον, Τλῆμον-
να, εἶπεν, ἐγὼ, μέγα εἰργασμαι κακόν· ἀπυ-
θοῦσα γὰρ, ἥμαρτον ἐν τῇ ὁμοιότητι τ' πυξίδων,
κ' δίκην ἔλαβον ἀχὶ τ' τὰ παρεσὰ φύρᾳ. ἀλλὰ
θάρρει μοι, ὦ φίλτατε· ῥᾴων γὰρ ἡ τούτου θερα-
πεία. ῥᾴδια γὰρ μόνον εἰ φάγοις, ἀποδύσῃ μοι
ἀυλίκα ὃ κτῆνος, τ' δ' ἐρασήν μοι τ' ἐμὴν αὖθις
ἀποδώσεις· δηλά μοι, φίλταιε, μίαν νύκτα ταύ-
την ὑπόμεινον ἐν τῷ ὄνῳ· ὄρθρου δ' δραμοῦσα, οἵ-
σω σοι ῥόδα, καὶ φαγών, ἰαθήσῃ. ταῦτα εἶπε, κα-
ταφήσασά μου τὰ ὦτα, καὶ ὃ λοιπὸν δέρμα. ἐ-
γὼ δ', τὰ μὲν ἄλλα, ὄνος ἦμην, ταῖς δ' φρέσιν, καὶ τ'
νῦν ἄνθρωπος ἐκτὸς ὁ Λούκιος, δίκαι τ' φωνῆς.
πολλὰ δὴ καὶ ἐμαυτὸν μεμφόμενος τ' Πα-
λαίστραν ἐπὶ τῇ ἁμαρτίᾳ, δακὼν δ' χεῖλος, ἀ-
πῆλθ', ἔνθα ἠπιστάμην ἑστῶτα τ' ἐμαυτῦ ἵππον,
καὶ ἄλλον δηλητὴν ὄνον τῦ Ἱππάρχου. οἱ δ' ἀγαθόμοι με εἴσω πρίσπα, δείσαντες μὴ τῦ χόρτου
αὐτοῖς κοινωνὸς ἐπεισέρχωμαι, τὰ ὦτα καταπλήξαντες, ἕτοιμοι ἦσαν τοῖς ποσὶν ἀμυνῶν τῇ γα-
στρὶ κἀγὼ στενεὶς, πορρώτερω ποι τῆς φάτνης ἀναχωρήσας, ἑστὼς ἐγέλων, ὁ δέ μοι γέλως,
ὀγκηθμὸς ἦν. ταῦτα γὰρ ἐνενόουν πρὸς ἐμαυτὸν, ὡς τῆς ἀνάγκης ταύτης θεραπείας. τί δὲ
εἰ λύκος παρεισέλθοι, ἢ ἄλλό τι θηρίον; κινδυνεύεταί μοι μηδὲν κακὸν πεποιηκὼς, δρᾶ-

lantem aſpexit, aſperè cantans, prout hę
aues ſolent, pérque oſtium euolans abiit.
Ego, qui mihi videbar inſomnium vidiſ-
ſe, palpebras oculorum tetigi, nequaquã
oculis fidens aut quòd ea aſpexerim, aut
quòd eſſem excitatus à ſomno. Tandem
vt vix ſenſi me haudquaquam dormire,
Palæſtram rogaui, vt ego quoque eo vn-
guento vnctus in auem commutarer: cu-
piebam enim experimento diſcere, an
ex hoc, anima quoque auis poſſem fieri.
Illa oſtium domus aperiẽs, pyxidem pro-
fert, ex qua feſtinans exutus pervngor to-
tus: auis verò infelix nequaquam fio, ſed
cauda è veſtigio à poſteriori innaſcitur
parte: digiti omnes neſcio quorſum ab-
ierint, vngues in quatuor vngulas verſi,
manus ac pedes, iumenti crura effecta, au-
riculæ longæ, magna facies: quæ omnia
circunſpiciens, cognoui me aſinum euaſiſſe. Vox hominis ad querendum de Palæſtra defecerat, ſed labia demittens, ipſámque qua poteram forma reſpiciens, accuſabam, quòd me pro aue in aſinum vertiſſet. Illa manibus demulcens caput, Miſeram me, inquit, quantum mali feci! feſtinantem ſimilitudo pyxidum me decepit, non capientem ea quibus homines in auem commutantur. Sed confide, anime mi; facilis erit huius erroris cura: nã ſi roſas comedes, ſtatim exues iumenti formam, & in amatorem meum redibis: ac vna nocte æquo feras animo: aſini formam diluculo curabis: afferam ſanè roſas, quas vt ederis, fies homo. Hæc cùm dixiſſet, tractans me, & aures & reliquũ corpus demulcebat. Ego corpore aſinus, ſenſu tamen mentéque hominis fungebar, ipſe ille Lucius, præter vocẽ. Mecum igitur multus erat tum Palæſtræ conqueſtus, labiáque mordens abij, vbi ſciebam equum meum & alium verum aſinũ Hipparchi eſſe. Qui vt me ingreſſum conſpexere, veriti ne fœnum ipſorum comederem, demiſſis auribus parati erant ad me calcibus repellendum: quod ego perpendens, longè à præſepe receſſi, ſtans ac mecum ridens: ſed riſus eruditus erat. Cœpi verò interim mecũ cogitare: Quid ſi lupus nunc aliquis ad nos intret, aut alia fera inſultet mihi, qui nihil mali com-

mihi? Hac detentus cura, timebam aliquam malam futuram esse fortunã. Nox enim intempesta cùm esset, ac silentium, & dulcis somnus, strepitus quidam exteriùs tanquam effossi parietis est factus. Iámque adeò dirutus erat, vt ingressui hominis pateret. Tum vnus & item alter, pluresque intrant, armati omnes: Hipparchum, Palæstrã, ac seruum meum colligant, demum spoliant: pecuniam, vestem, omnemque suppellectilem auferunt, adeò vt nihil reliquueretur domi. Tum me equúmque atque alterum educentes asinum, strauerunt, impositisque rebus quas apportauerãt ad graue onus, ligno nos abigentes, ad montes via desueta effugerunt. Ignarus eram quantum pressi pondere mei socij paterentur laboris: ego desuetus absque soleis iter facere, saxis præacutis admodum offendebar: ideóque sæpius cespitans, deficiebam sub pondere; sed è vestigio vir subsequẽs me sæpius feriebat baculo, quum Cæsaris inuocans præsidium, pro voce ruditum edebam, ô, solùm absurdè proferens voce maxima: Cæsaris verò nomen minimè sequebatur: & ob hoc vapulabam magis, veluti qui ruditu proderem nocturnos fures. Nil ergo proficiens rudendo, statui verbera silentio redimere. Iam dies aderat, & nos multos transieramus montes, relegati ora, ne pascendo iter moraremur. Meridie ad diuersorium quoddam peruenimus hominum quibus cum nostris latronibus veterem esse consuetudinem, tum ex mutua salutatione, tum ex oculis poterat percipi. Iubent illi sarcinas deponere, & prandium parant. Nobis iumentis hordeum præbuere: quod quum cæteri comedissent, ego valde esuriens (nam is cibus mihi esui difficilis erat) cogitans qua re famem sedarem, hortulum retro diuersorium conspicio multis oleribus plenum, in quo & rosæ esse videbantur. Itaque videns omnes prandio intentos, accedo ad hortũ, tum vt pascerem olera, tum vt ederem rosas, quibus in cibum sumptis, sperabam me in hominem reuersurum.

A φθαρῶσι. Ταῦτα ἐνοοῦν, ἠγρίουν ὁ δυστυχὴς τὸ μέλλον κακόν. ἐπεὶ γὰρ ἦν ἤδη νὺξ βαθεῖα, καὶ σιωπὴ πολλή, καὶ ὕπνος ἡδὺς, ψόφος μοι ἔξωθεν ὁ τοῖχος, ὡς διωρυχθέντος, καὶ διωρύττετό τε, καὶ ὀπὴ ἤδη ἐγεγόνει, αὐθεφπον δέξασθαι δυναμένη, καὶ δὴ αὐθρωποι δύο τῇ διῃρημένῃ, καὶ ἄλλος ὁμοίως, εἶτα πολλοὶ ἔνδον ἦσαν, καὶ πάντες εἶχον ξίφη. εἶτα καταδήσαντες ἔνδον ἐν τοῖς δωματίοις τὸν Ἵππαρχον, καὶ τὴν Παλαίστραν, καὶ τὸν ἐμὸν οἰκέτην, ἀδεῶς ἤδη τὴν οἰκίαν ἐκένουν, τά τε χρήματα, καὶ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ σκεύη κομίζοντες ἔξω. ὡς δὲ
B τοῦτο ἄλλο κατελείπετο, λαβόντες δὲ τὸν ἄλλον ὄνον, καὶ τὸν ἵππον, ἐπέσαξαν ἔπειτα ὅσα ἐβάσταζον, ὑπερκατέδησαν ἡμῖν· καὶ ἅτε μέγα ἄχθος φέροντας ἡμᾶς, ξύλοις παίοντες, ἤλασαν, ὡς εἰς ὄρος ἀτείχιστον ἰδεῖν φεύγειν πειρώμενοι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα κτήνη, ὑπ' ἔχω εἰπεῖν ὅ, τι ἔπαθεν, ἐγὼ δὲ, αὐτόποδος, ἀσυνήθης ἀπιών, πέτρας ὀξείας ὑποβαίνων, καὶ σκεῦη φέρων, ἀπωλλύμην. καὶ πολλάκις προσέπταιον, καὶ σὺν τῷ ὄζειν καταπεσεῖν, καὶ ὑπὸ ἄλλος ὑπῆλθε κἀμὲ τῇ μπρᾷ ἔπαιε ἀεὶ
C ξύλῳ. ἐπεὶ δὲ πολλάκις, ὦ Καῖσαρ, ἀναβοῆσαι ἐπεθύμουν, σὺν ἄλλο, ἢ ὠλιγώμην, καὶ ὃ μὲν, ὦ, μέγιστον καὶ μεγαλοφωνότατον, ἐβόων, ὃ δὲ, Καῖσαρ, οὐκ ἐπικολούφη. ἀλλὰ μὴν καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἐτυφλόμην, ὡς προσδιδοὺς αὐτοῖς τῷ ὀγκηθμῷ. μαθὼν οὖν ὅτι ἄλλο ἐβόων, ἔμενον σιγῇ προσιέναι, καὶ κερδαίνειν δὲ μὴ παύεσθαι. ὅπερ οὕτω ἡμέρα τε ἦν ἤδη, καὶ ἡμεῖς ὄρη πολλὰ ὑπερβεβήκειμεν, καὶ στόματα δὲ ἡμῶν δεσμῷ ἐπέσχον, ὡς μὴ περιβοσκόμενοι, τὴν ὁδὸν ἐς τὸ ἄντικρυ διαλίσχοιμεν, ὥστε ἔσην ὅτε, καὶ ἔμεινα ἔνος. ἐπεὶ δὲ
D ὦ αὐτὸ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας, καταλύομεν εἴς τινα ἔπαυλιν σὺν ἄνθρωποι ὁμοίοις αὐθεφπων, ὅσον ὦ ἐκ τῶν γεγονότων σκοπεῖν. καὶ γὰρ φιλήμασιν ἠσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ καταλύσαντες ἐκέλευον αὐτοὺς ὅπερ τῇ ἔπαυλῃ, καὶ προὔθηκαν ἄντικρυ, καὶ τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν προὔδοσαν χριθῆς. καὶ οἱ μὲν, ἤσθιον, ἐγὼ δὲ ἐπίνων μὲν κακῶς· ἀλλ' ὅπως ἂ πώποτε χριθὰς ὑμᾶς ἤσθιεν, ἐσκοπούμην ὅ, τι καταφάγοιμι· ἑώρων γὰρ κῆπον αὐτῷ ὄπισθεν τῆς αὐλῆς, καὶ εἶχε λάχανα πολλὰ, καὶ καλὰ, καὶ ῥόδα ὑπὲρ αὐτῶν ἐφαίνετο· κἀγὼ λαθὼν πύλας τινὰς εἶδον, ἀρχομένους ὦ ἄντικρυ, ἐρχόμην ὑπὸ τὸν κῆπον, τοῦτο μὲν, ὡμῶν λαχάνων ἐμπλησθησόμενος, τοῦτο δὲ, τῶν ῥόδων ἕνεκα, ἐλογιζόμην γὰρ ὅτι δῆτα φαγὼν τῶν ἀνθέων, πάλιν αὐθεφπος ἔσομαι.

εἶτα ἐμβὰς εἰς τὸν κῆπον, λριδάκων μὲν, καὶ A Hortum ingreſſus, raphanos, lactucas,
ῥαφανίδων, καὶ σελίνων, ὅσα ὠμὰ ἐδίδου αὐ-
θρωπος, οἷς πλήθειν τὰ ῥόδα ὀκφέρα, ὄκ
ἦν ῥόδα ἀληθινά, τὰ δ' ἦν ὑπὸ τῆς ἀγρίας
δάφνης φυόμενα ῥόδα ὀκφέρα· δάφνην αὐ-
τὸ καλέουσιν αὐθρωποι, κακὸν ἄεικον ὄνῳ
τῷ τὸ πόμτι, καὶ ἵππῳ. φασὶ γὰρ, τὸν φαγόντα,
ἀποθνήσκειν αὐτίκα. ἐν τούτῳ ὁ κηπουρὸς αἰ-
σθόμενος, καὶ ξύλον ἁρπάσας, εἰσελθὼν εἰς τὸν
κῆπον, καὶ τὸν πολέμιον ἰδὼν, ἐκ τῶν λαχάνων
τὸν ὄλεθρον, ὥσπερ τις δυνάστης μισοπόνη-
ρος, κλέπτοντα λαθὼν, οὕτω με σὺν ἐκείνῳ
ξύλῳ, μήτε πλευρὰν φείσαμενος, μήτε μη- E quod ille vt animaduertit, canes aduer-
ρὰν, ἐκ μέσου ἐκ τὰ ὦτά μου κατέκλασε, καὶ ὃ
πρόσθεν ποτε συνέπεσεν· ἐγὼ δὲ, ὁκνήσας αὐτε-
χόμενος, ἀπολακτίσας ἀμφοτέροις, καὶ κα-
ταβαλὼν ὕστατον ὅτι τῶν λαχάνων, ἔφυγον
αὖθις ἐς τὸ ὄρος. ὁ δὲ, ὅπερ εἶδε δρόμῳ ἀπόν-
τα, ἀφῆκε λύσας τοὺς κύνας ἐπ' ἐμέ· οἱ δὲ
κύνες, πολλοί τε ἦσαν, καὶ μεγάλοι, καὶ ἀρί-
στοις μάχεσθαι ἱκανοί· ἔγνων ὅτι δὴ διαφθεί-
σουσί με ὕστατα λαβόντες· καὶ ὀλίγον ἐκποδὼν
γὼν, ἔκρινα τοῦτο δὴ ὃ τοῦ λόγου, παλινδρο-
μῆσαι μᾶλλον, ἢ κακῶς δραμεῖν. ὀπίσω οὖν
ἀπῆλθον, καὶ εἰσῆλθον αὖθις εἰς τὸ ἔπαυλιν. οἱ
δὲ, τοὺς μὲν κύνας δρόμῳ ὑπεφεύγοντας, ἐδί-
ωξαντο, καὶ κατέδραμον. ἐμὲ δὲ πάντες, ὑπ' ὀρ-
γῆς ἀφῆκον, πρὶν ἢ κατὰ τῆς ὁδοῦ πεσεῖν
τὰ λάφανα κάτω θεῖναι ἐξεμέσαι. καὶ μὲν
ὅτι ὀδυνηρῶς ὤφελον, τὰ βαρύτατα τῶν κλεμ-
μάτων, ἐκ τὰ πλῆσα, ἐμοὶ ἐπέθηκαν κἀκεῖ-
θεν ὅτε οὕτως ὀξέλαυνόμην. ἐπεὶ δὲ ἀπηύ-
ρυνον ἤδη, παυόμενός τε, καὶ τῷ φορτίῳ ἀχθό-
μενος, καὶ τοῖς ὁπλαῖς ἐκ τῆς ὁδοῦ ἐκπεπτειμ-
μένος, ἔγνων αὐτὸν καταπεσεῖν, καὶ μηδ' αὖ D
ἀποφάτνωσί με ταῖς πληγαῖς, αἰσχύνην
ποτε, τοῦτο ἐλπίσας μέγα μοι ὄφελος ἔσεσθαι
ἐκ τοῦ βλάβματος· φήθην γὰρ ὅτι πάντως
ἡττώμενοι, καὶ μὴ ἐμὲ σκύβαλα ἡγήσασθαι τῷ
τε ἵππῳ, καὶ τῷ ἡμιόνῳ, ἐμὲ δὲ αὐτὸν ἐάσειν κεῖσθαι τοῖς λύκοις· ἀλλά τις δαίμων βάσκα-
νος, σύνεσιν τοῦ ἐμοῦ βλάβματος, εἰς πύστιον ἀφίλωέγχει. ὁ γὰρ ἕτερος ὄνος, ἴσως ἐμοὶ τὰ
αὐτὰ νοήσας, πίπτει ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ, τὰ μὲν ἄλλα, ξύλοις παίοντες αἰσχύναν τὸν ἄθλιον ἐκέ-
λευον. ὡς δὲ οὐδὲν ἔτι ἤκουε ταῖς πληγαῖς, λαβόντες αὐτὸν, οἱ μὲν, τοῦ ὤτων, οἱ δὲ, τῆς οὐρᾶς,
ἀνεγείρειν ἐπειρῶντο. ὡς δ' οὐδὲν ἴσχυον, ἔκειτο δὲ ὥσπερ λίθος ἐν τῇ ὁδῷ ἀπηυρυκώς, λοιπὸν
ἐν ἀλλήλοις ὅτι δὴ μάτην πονοῦσι, καὶ τὸν χρόνον τῆς φυγῆς ἀναλίσκουσιν, ὅτῳ νεκρῷ
προσδρόμοντες, τὰ μὲν σκύβαλα πάντα, ὅσα ἐκόμιζεν ἔτι ἅμαξα, διαρπάσαντες ἐμοί τε, καὶ τῷ ἵππῳ·

Hortum ingreſſus, raphanos, lactucas, atque apium, quibus etiam crudis vtuntur homines, ad ſaturitatē comedi. Quæ viſa fuerant, non erant roſæ, ſed lauri ſylueſtris flores. Laurum vocant homines, malum & aſino & equo cibum, cùm ferant ex eo edentes è veſtigio mori. Hoc aſpiciens horti cuſtos, rapto ingreſſus ligno, vt olera ita depaſta vidit, tanquam irati domini erga fures deprehenſos ſolent, neque natibus neque lateribus pepercit: aures inſuper ac totum caput fuſte contriuit. Ego iam verberum impatiens, cùm ambobus calcibus reſupinum ſuper olera ſtrauiſſem, aufugi ad montes: quod ille vt animaduertit, canes aduerſus me incitauit. Hi cùm plures eſſent, atque ad vrſos expugnandos validi, veritus ne me dilaniarent, ſi me comprehendiſſent; decreui ſatius eſſe domum reuerti: itaque eodem curſu ad ſtabulum è veſtigio ſum regreſſus: illi continuerunt canes currentes: me verò haud priùs percutere deſtiterunt, quàm ex dolore cacarem olera comeſta. Et iam abeundi tempus aduenerat, cùm illi grauioribus rebus quas furto ſurripuerant, dorſo meo impoſitis abierunt. Ego & verberibus & C onere admodum defatigatus, vngulis inſuper de via contritis, decreui me in via proſternere, neque exurgere, etiamſi me verberando necaſſent: eo pacto ſperaui illos neceſſitate compulſos, ſarcinam qua preſſus eram, inter equum & aſinum partituros, méque vt inutilem relicturos lupis. Sed neſcio quis dæmon inuidia motus, mea conſilia in contrarium vertit. Nam alter aſinus fortaſſis idem cogitans, in via cecidit: quem illi miſerum baculis percutientes, vbi exurgere nequibat, neque prodeſſent verbera, alij cauda, alij auribus apprehenſum ſurgere impellebant. Cùm vano labore incaſſum tempus tererent, (aſinus enim in via ſtratus veluti lapis iacebat) illi ad fugam intenti, ne fruſtra tardarent, dempta ab aſino onera, mihi & equo impoſuerunt:

asellum verò miserum, captiuitatis & oneris ferendi socium, abscissis ense cruribus, adhuc semianimem è loco præcipiti deiiciunt: mors illi attulit laborum finem. Ego videns quorsum mea euasissent consilia, statui æquo animo ferre sarcinam, & promptè iter conficere, sperans rosis aliquando repertis, me pristinam formam recuperaturum: præsertim cùm ex latronum percepissem verbis, parum itineris superesse ad locum in quo depositis sarcinis manerent: néque etiam cursu, si opus fuerit, ad proficiscendum paro. Ante vesperam venimus domum. Anus vetula intus sedebat ad ignem: illi depositis sarcinis vetulam rogant cur sedeat, ac non potiùs prandium paret. Illa omnia esse prompta ait, panes plurimos, vinum vetus, ac sylvestres carnes. Collaudata vetula, vestibúsque depositis, ad ignem se oleo vnxerunt. Vas erat aquæ plenum calidæ, qua se lauerunt. Superuenêre paulo pòst adolescentes, aurum, argentum, vestes, ac muliebrem virilémque ornatum portantes, communem omnibus prædam: quibus rebus intus delatis, eodem & ipsi pacto se lauerunt. Erat illis prandiũ fertile, sermo homicidarum varius. Anus mihi & equo hordeum præbuit. Ille cibum auidè vorauit, timẽs (vt par erat) ne essem in edendo socius. Vbi mulier abest, ego panem qui intus erat, comedi. Postridie relicto cum vetula adolescente quodam, ad opus suum abierunt. Ego sentiens custodes mihi impositos diligentes, ingemiscebam. Ac anum quidem contemnebam, cùm facilè ex eius conspectu aufugere possem. Sed adolescentem præcinctum ense, in me sæpiùs respicientem, atque adseruantem ostium, formidabam. Postridie circiter noctem mediã reuersi fures, neque aurum neque argentum tulere, sed virginem formosam sanè, flentem, capillis sparsis, ac scissa veste. Hanc in stramini-

A τὸν δὲ ἄθλιον, κινωνὸν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς ἀθλιότητος, λαβόντες, τῷ ξίφει κατατέμνουσιν ἐκ τῶν σκελῶν, καὶ καταίροντα ἔτι, ὠθοῦσιν εἰς τὸν χαράδραν. ὁ δὲ ἀπῆει κάτω, τὸν θάνατον ὀρχούμενος. ἐγὼ δὲ ὁρῶν ἐν τῷ σκοποδοκοῦντι τῷ ἐμοῦ βουλεύματων τὸ τέλος, ἔγνων φέρειν εὐγνωμόνως τὰ ἐνεστῶτα, καὶ προθύμως ἐπιπατεῖν, ἐλπίδας ἔχων πάντως ποτὲ ἐμπεσεῖσθαι εἰς τὰ ῥόδα, κἀκ τούτων, εἰς ἐμαυτὸν ἀναστήσασθαι καὶ τὴν λιπῶν δὲ ἤκουον, ὡς οὐκ εἴη ἔτι πολὺ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι καταλύουσι λοιπὸν, ἔνθα καταμένουσιν, ὥστε πάντα ταῦτα δρόμῳ ἐκομίζομεν, καὶ προῆν τῆς ἑσπέρας ἤλθομεν εἰς τὰ οἰκεῖα. γραῖς δὲ γυνὴ ἔνδον καθῆστο, καὶ πῦρ πολὺ ἐκαίετο. οἱ δὲ, πάντα σκεῦνα, ἄφρ ἐτυγχάνομεν ἡμεῖς κομίζοντες, εἴσω κατέθηκαν. εἶτα ἤρετο τὴν γραῖν τίνα καθέζη, καὶ οὐ προσκυλίεις ἄριστον; Ἀλλὰ πάντα, εἶπεν ἡ γραῖς, ἕτοιμα ὑμῖν, ἄρτοι πολλοὶ, οἶνος παλαιὸς πίθοι, καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγρια σκευάσασα ἔχω. οἱ δὲ, τὴν γραῖν ἐπαινέσαντες, ἀποδυσάμενοι, ἠλείφοντο πρὸς τὸ πῦρ, καὶ λέβητος ἔνδον ὕδωρ θερμὸν ἔχοντος, ἀρυσάμενοι ἔνδον, καὶ καταχεάμενοι, ἀσθενείᾳ τῷ λουτρῷ ἐχρήσαντο. Εἶτα ὀλίγον ὕστερον ἦλθον νεανίσκοι πολλοὶ κομίζοντες σκεύη πλήρη, ἔσα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον γυναικεῖον καὶ ἀνδρεῖον πολύν. ἐκοινώνουν δὲ οὗτοι ἀλλήλοις· καὶ ἐπειδὴ ταῦτα ἔνδον κατέθεντο, ὁμοίως ἐλούσαντο καὶ οὗτοι. λοιπὸν μετὰ τοῦτο, ἦν ἄριστον δαψιλές, καὶ λόγος πολὺς ἐν τῷ συμποσίῳ τῶν ἀνδροφόνων· ἡ δὲ γραῖς, ἐμοὶ, καὶ τῷ ἵππῳ, κριθὰς προὔθηκεν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀσμενὴς τὰς κριθὰς κατέπινε, δεδιὼς, οἷα εἰκὸς, ἐμὲ τὸν συνάθλιον. ἐγὼ δὲ, ἐπιδὴ ἔδοξε τῇ γραῒ ἐξιέναι τῆς ἔνδον, ἄρτον ἔφαγον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καταλιπόντες τὴν γραῖν, καὶ νεανίσκον ἕνα, οἱ λοιποὶ πάντες ὥρμησαν ἔργον ἀπιέναι. ἐγὼ δὲ ἕστηκα ἐμαυτὸν, καὶ τὴν ἀκεῖνον φθονερόν. τῆς μὲν γὰρ γραὸς καταφρονῆσαι ἐῶ μοι, καὶ φυγεῖν ἐκ τῶν ἐκείνης ὀμμάτων δυνατόν. ὁ δὲ νεανίσκος, μέγας τε ἐῶ, καὶ φοβερὸν εἶδος· καὶ ὁ ξίφος ἀεὶ ἔφερε, καὶ τὴν ὄψιν ἀεὶ ἐπῆν. περὶ δὲ ὑστεραίαν ἡμέραις, μεσούσης ἀγαθὸν τῆς νυκτὸς, ἀναστρέφουσιν οἱ λῃσταὶ, χρυσίον μὲν, οὐδὲ ἀργύριον, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν κομίζοντες, μόνον δὲ πρόβατον ὠφαίαν, σφόδρα καλὸν, καὶ κατασφαγμένον τὴν ἑσπέραν, ἢ τὴν κόμην· ἐκ καταθέμενοι αὐτὴν ἔνδον ὅπῃ

τῷ σιδάρῳ, θαῤῥῆν ἐκέλευον, καὶ τὴν χεῖρα τῶν ἐκέλευον ἔνδον μένειν, καὶ τὴν παῖδα τὸ φρουρεῖν ἔχειν. ἡ δὲ παῖς, ὅτε ἐμφανῶς τι ἤθελεν, ὅτε πίοι, ἀλλὰ πόνους ἔκλαε, καὶ τὴν κόμην τὴν αὐτῆς ἀπεσπάραττεν. ὥστε καὶ αὐτὸς πλησίον ἐὼν τῇ φάτνῃ συνέκλαιον ἐκείνῃ τῇ καλῇ παρθένῳ. τὸ δὲ τοῦτο οἱ λῃσταὶ ἔξω τοῦ τοιχώματος ἐδείπνουν. περὶ μέσας δὲ νύκτας, τῷ σκότει τινὲς, τῶν τὰς ὁδοὺς φυλαττόντων εἰληχότων, ἔρχεται ἀπαγγέλλων ὅτι ξένος σὺν τῇ θυγατρὶ μέλλοι, καὶ πολὺν πλοῦτον κομίζοι οἱ δ', ὅτως ὡς εἶχον αἰσθόμενοι, καὶ ὁπλισάμενοι, καμὲ καὶ τὸν ἵππον ὑποζεύξαντες, ἤλαυνον. ἐγὼ δὲ ὁ δύστυχὴς, ὑποζώμενος ὅπλα μάχην καὶ πόλεμον ἐξελαύνεσθαι, ὁκηρῶς τοῦτο ἤδη, ἔνθεν ἐπαιόμην τῷ ξύλῳ, ἐπιζημιώσων αὐτούς. ἐπεὶ δὲ ἥκομεν εἰς τὴν ὁδὸν, ἔνθα ὁ ξένος πρελάσας ἔμελλε, συμπεσόντες οἱ λῃσταὶ τοῖς ὀχήμασιν, αὐτόν τε, καὶ τοὺς ἐκείνου θεράποντας ἀπέκτειναν. καὶ ὅσα ἐὼ ἡμιώπατα, ἐξελόντες, τῷ ἵππῳ καμοὶ ἐπέθηκαν· τὰ δὲ ἕτερα τῶν σκευῶν αὐτοί, σὺν τῇ ὕλῃ ἔκρυψαν. ἔπειτα ἤλαυνον ἡμᾶς ὅτως ὀπίσω, κἀγὼ ἐπιζήμιος, καὶ τῷ ξύλῳ τυπτόμενος, κρούων τὴν ὁπλὴν τοῦτο πόσας ὀξέας, καί μοι ἀπὸ τῆς πληγῆς, ῥήγνυται πρῶμα ἀλγεινὸν καὶ χωλὸν, ἔνθεν δὲ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ ἐχάλιζον. οἱ δὲ τοῦς ἀλλήλοις ἔλεγον, τί γὰρ ἡμῖν δοκεῖ πρέφειν τὸν ὄνον τοῦτον, πόνους καταπίπλοντα; ῥίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ, οἰωνὸν οὐκ ἀγαθὸν, καί φησι, ῥίψωμεν αὐτὸν, καθαρσιὸν τοῦ στρατοῦ ἐσόμενον. καὶ οἱ μὲν συνεπάσποντο ἐπ' ἐμέ. ἐγὼ δὲ ἀκούων ταῦτα, τῷ πράγματι λοιπὸν ὡς ἀλλοτρίῳ, ἐπέβαινον, ὁ δὲ τοῦ θανάτου μοι φόβος, αἰσθητὸν τῆς ὀδύνης ἔσχεν. ἐπεὶ δὲ ἤλθομεν εἴσω, ἔνθα κατελύομεν, τὰ μὲν σκεύη τῶν ἡμετέρων ὤμων ἀφελόντες, δοῦ κατέθηκαν αὐτοῖ δὲ αἰσθόμενοι, ἐδείπνουν. ἐπεὶ δὲ νὺξ ἦν, ἀπῆσαν, ὡς τὰ λοιπὰ τοῦ σκευῶν αἰσόμενοι· τὸν δὲ ἄθλιον τοῦτον ὄνον, ἔφη τις αὐτῶν, τί ἐπάγομεν ἄγχιστον ἐκ τῆς ὁπλῆς; τῷ δὲ σκευῶν, ἃ μὲν ἡμεῖς οἴσομεν, ἃ δὲ καὶ ὁ ἵππος· καὶ ἀπῆσαν, τὸν ἵππον ἄγοντες. νὺξ δὲ ἦν λαμπροτάτη ἐκ τῆς σελήνης. κἀγὼ τότε πρὸς ἐμαυτὸν εἶπον, Ἄθλιε, τί ἔτι μέλλεις ἐνταῦθα; γύπες σε καὶ γυπῶν τέκνα δειπνήσουσιν, οὐκ ἀκούεις οἷα περὶ σοῦ ἐβουλεύσαντο; θέλεις τῷ κρημνῷ προσπεσεῖν; νὺξ μὲν αὕτη, καὶ σελήνη πολλή. οἱ δὲ οἴχονται ἀπιόντες, φυγῇ σῶζε σαυτὸν ἀπὸ δικαστῶν ἀνδροφόνων.

bus positâ bono animo esse iubent, mandantes vetulæ, vt continuò domi esset, virginémque adseruaret diligenter: quæ neque potum neque cibũ capere voluit, solùm gemens, ac lacerans capillos, adeò vt ego quoque illius commotus fletu, sibi iuxtà propinquus lacrymarem. Interim extra domum fures in porticu cœnant. Facto die explorator quidam aduenies nuntiat quendam aduenam ea die multis cum opibus transiturum. Hi vt erant armati consurgentes, me & equum stratos, abeuntes ducunt. Ego infelix ignorans me ad pugnam & bellum duci, cùm tardè irem, ligno percutiebar. B Postquam ad locum peruentum est quà aduena ille profecturus erat, in vehicula & sarcinas incidentes, hominem cum familia occidunt: pretiosioribus rebus mihi & equo impositis, cùm reliqua in syluis abscondissent, reuersi sunt. Ego cùm baculo sæpius ictus essem, vngula offendo in lapidem acutum: ex offensione fit summo cum dolore vulnus: quo factum est vt reliquum viæ conficerem claudus. Tunc illi: Quid opus est inuicem autem hunc asinum nutrire sæpius cespitantem? Ex aliquo demus eum præcipitem loco, C inutilem bestiam, tanquam futuram exercitus expiationem. Cùm hæc aduersum me machinarentur, ego intelligens omnia, quod itineris superfuit, oblitus vulneris peregi: timor enim mortis, omnem abstulit vulneris dolorem. Vt verò ad diuersorium peruentum est, onera cùm deposuissent à nobis, discumbentes cœnant. Deinde noctu cùm recedere vellent, quò reliqua è syluis deportarent: Quid, vnus inquit, hunc miserum deducamus asinum, inutilem propter vngulæ vulnus? hæc quæ supersunt, partim nobismet ipsis, partim equo deferenda imponemus. His dictis abierunt, vnà equum ducentes. Nox cùm luceret lunæ beneficio, ego mecum loquutus, Quid ampliùs, inquam, expectas miser, esca vulturibus & eorum pullis futurus? Nunquid non intellexisti quæ isti de te inuicem colloquuti? Visne ex alta crepidine deiici? Nox resplendet, fures abiêre, pete fuga ab istis homicidis salutem. D

Hæc mecum cogitans, cùm viderem me
ſolutum (laqueus enim ſuſpenſus pende-
bat) ad fugiendum maximè ſum commo-
tus. Itaque domum exiens cœpi curſu fu-
gere. Quod anus vbi conſpexit, me per
caudam retinebat: ego rem dignam præ-
cipitio & alia quauis morte putans ſi à
vetula retinerer, mulierem trahebam: il-
la magna voce implorat virginis opem.
Quæ cùm prodiſſet, conſpecta re faci-
nus eſt auſa nobile & memoratu dignum.
Nam ſuper me aſcendens, fugæ comes
facta eſt. Ego tum fugiendi cupidus, tum
puellæ gratia, extento curſu abibam, ani-
cula poſt nos relicta. Virgo orabat pro
ſalute deos: ad me verò, Si me, inquit,
ad paternam domum perduxeris, pri-
mùm ob omni opere te liberum faciam,
tum hordei medimnus erit tibi ſingulis
diebus cibus. At ego tum interfectores
meos fugiẽs, tum pollicitationibus puel-
læ motus, neglecto vulnere currebam. Vt
verò ad triuium quoddam peruenimus,
in hoſtes noſtros redeuntes incidimus,
qui à longè propter lunam infelices cap-
tiuos cognouêre. Currentes cùm me
comprehendiſſent, in virginem verſi, O
ſpecioſa virgo, quid miſella, inquiunt,
per ignota pergis loca? nunquid dæmo-
nes non extimeſcis? redi igitur: nam
te tuis reſtituemus. Quæ quum riden-
tes dixiſſent, me retrouerterunt: tum
pedis & vulneris memoria quum reno-
uata eſſet, claudicare cœpi. Illi, Nunc
tandem, captus, claudus factus es? aiunt:
cæterùm fugiens non ſentiebas vulnus,
ſed ſanus videbare, equo & auibus ve-
locior curſu. Hæc inter verba adeò me
lignis percutiebant, vt iam vlceribus
poſteriora infecta ſint. Domum ingreſ-
ſi, anum laqueo è petra ſuſpenſam in-
ueniunt. Verita enim (vt æquum erat)
latrones propter virginis fugam, laqueo
vitam finierat: quod illi admirantes, ſciſ-
ſo fune in imum præcipitem egere. Dein-
de ligata virgine ſunt ad cœnam profe-
cti: qua multo potu traducta, quum de
virgine colloquerentur, Quid, ait quiſ-
piam ex eis, de hac fugitiua agendum?

A Τῶν τα πρὸς ἐμαυτὸν ἐννοούμενος, ὁρῶ ὅτι οὐ-
δὲ προσδεδεμένῳ τῷ δένδρῳ, ἀλλά με ὁ σύρων
ἐν ταῖς ὁδοῖς ἱμὰς ἔπρεπε μέγα τι, τοῦτό με καὶ
παρώξυνεν ὡς μάλιστα πρὸς τὴν φυγὴν καὶ
δρόμῳ ἐξιέναι, ἀπήνην ἢ δι' ἀγρῶν ἐπὶ εἶδον ἀ-
ποδιδράσκειν ἕτοιμον, λαμβάνεταί μου ἐκ τῆ
θεᾶς, καὶ εἶχετο. ἐγὼ δὲ ἄξιον κρίνων καὶ θανά-
των ἄλλων εἰπὼν εἰ) ὃ τοῦ ἀγρᾶς ἀλώ-
ναι, ἕσυρον αὐτήν· ἡ δὲ μάλ' αἰσχέως ἔν-
δοθεν τὴν πρόσθιον τὴν αἰχμάλωτον· ἣ καὶ
προσελθοῦσα, καὶ ἰδοῦσα γραῦν, δίκην κέρκου
ἕξουσαν ἠμμένην, βολμῷ τόλμημα θηρᾶσον, Ε
B ἄξιον ἀπονεύοντα μὴ νεανίσκου· ἀναπηδᾷ γὰρ
εἰς ἐμὲ καὶ ἐπικαθίσασά μοι, ἤλαυνε· κἀγὼ ὥ-
τε ἔρωτι τῆς φυγῆς, Ε τῇ τῆς κόρης ἀσουδῇ,
ἔφυγον ἵππου δρόμῳ· ἡ δὲ γραῦς, ὀπίσω ἀπε-
λέλειπτο, ἡ δὲ πρόθυρος, τοῖς μὲν θεοῖς ηὔχετο,
σῶσαι αὐτὴν τῆς φυγῆς· πρὸς δὲ ἐμέ, Ἦν μοι,
ἔφη, κομίσῃς πρὸς τὸν πατέρα, ὦ καλὲ σύ,
ἐλεύθερόν μὲν σε πάντως ἔργου ἀφήσω, χριθῶν
δὲ μέδιμνος ἔσται σοι ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας ὃ ἄ-
ριστον. ἐγὼ δὲ καὶ τοῖς φονεῦσι τοῖς ἐμαυτῆ φθυσό-
μενος, Ε πολλὴν ἐπικουρίαν Ε θεραπείαν ἐκ
C τῆς ἀσφαλείσης ἐμοὶ κόρης ἐλπίζων, ἕπομαι, τῷ
τραύματος ἀμελήσας. ἐπεὶ δὲ ἤκομεν εἴθα
ἐφίζεται πάλιν ὁδός, οἱ πολέμιοι ἡμᾶς καθα-
λαμβάνουσιν, αἰσθόμενοι, Ε πόρρωθεν βλέ-
πουσι πρὸς τὸν σελήνιον ἔγνωσάν μου τοὺς διεστυ-
χεῖς αἰχμαλώτους, καὶ προσδραμόντες, λαμ-
βάνονταί μου, καὶ λέγουσιν, Ὦ καλὴ κἀγαθὴ σὺ
πρόθυρος, ποῖ βαδίζῃς ἀφεῖσα παλαίπωρε; νῦ-
δὲ πάδαμόνια δέδρακας; ἀλλὰ δεῦρο ἴθι πρὸς
ἡμᾶς, ἡμῖν σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν, Σαρ-
δόνιον γελάσαντες ἔλεγον καὶμὲ ἀποστρέψαντες,
D εἶλκον ὀπίσω· κἀγὼ πρὸς τὸ ποδὸς, Ε τὸ τραύ-
ματος ἀναμνησθείς, ἐχώλευον· οἱ δὲ, Νῦν, ἔφα-
σαν, χωλὸς, ὅτε ἀποδιδράσκειν ἐθέλεις; ἀλλ'
ὅτε φθῆναι ἔδοκεί σοι, ἡμᾶς ὤν, ἵππου ὠκύτε-
ρος, καὶ σώφρων ἦθα. τοῖς δὲ λόγοις τούτοις ὃ
ξύλον εἵπετο, Ε ἤδη ἕλκος τῷ μηρῷ εἶχον,
ναρκεπύημος. ἐπεὶ δὲ εἴσω πάλιν ἀπεστράφη-
μεν, τὴν μὲν γραῦν δύο μὲν ἐκ τῆς πέτρας κρεμαμένην ἐκ καλωδίου. δείσασα γὰρ, μὴ εἶεν,
τοῖς δεσπόταις ὑπὲρ τῆς πρόθυρος φυγῆ χρεμᾶ ἑαυτὴν, σφίγξασα ἐκ τῆ τραχήλου· οἱ δὲ τὴν
γραῦν θαυμάσαντες τὴν εὐγνωμοσύνην, τὴν μὲν, ἀπολύσαντες, εἰς τὸν κρημνὸν κάτω ἀφῆκαν, ὡς
ἦν ἐκ τῶν δεσμῶν, τὴν δὲ πρόθυρον, εἰσάγοντες κατέδησαν, εἶτα ἐδείπνουν, Ε πόρρω ἦν μακρὸς· κἀν τού-
τῳ ἤδη περὶ τῆς κόρης διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους· Τί ποιοῦμεν, ἔφη τις αὐτῶν, τὴν δραπέτιν;

ἡ δὲ, ἄλλος εἶπεν, ἕτερον, ἢ τῇ γραῒ ταύτῃ κάτω ὑπορρίψωμεν αὐτὴν, ἀφελώμεθα μὴ ἡμᾶς χρήματα πολλά, ὅσον ἐπ' αὐτῇ, καὶ παραδοῦσαν ἡμῖν ὅλον τὸ ἐργαστήριον; οἶδ' ἴστε γάρ, ὦ φίλοι, ὅτι αὕτη εἰ τὴν οἰκίαν εἰσράξατο, οὐδὲ εἷς ἂν ἡμῶν ζῶν ἐπελείπετο πολίτης γὰρ ἂν ἐάλωμεν, τὴν ἐχθρὰν ἐκ παραπλησίας ἡμῖν ὑπαπεσόντων· ὥστε ἀμυνώμεθα μὴ τὴν πολεμίαν· ἀλλὰ μὴ οὕτω ῥᾳδίως ἀποθνησκέτω, πεσοῦσα ὑπὸ τὸν λίθου θάνατον· δεῖ δὲ αὐτῇ τὸν ἀλγεινότατον καὶ μακρότατον ἐξεύρωμεν· καί ἐστις αὐτὴν χρόνῳ, καὶ βασάνῳ, φυλάξας, ὕστερον ἀπολῇ· εἶτα ἐζήτουν θάνατον. καί τις εἶπεν, Οἶδα ὅπη ἐπαυρέσεσθε τὸ ἀρχιτεκτόνημα. τὸν ἔνον δεῖ ἀπολέσαι, ὀκνεῖτε ὅτι, νεῶ δὲ καὶ χολὸν εἰ φυδόμενον, καὶ μὴν καὶ τῆς φυγῆς τῆς πρῴνου γλιόμενον ἐπαιρέτην καὶ δεῖπνον. τοῦτον οὖν ἑῶντες ἀποσφάξαντες, αἰατέμωμεν ἐκ τῆς γαστρὸς, καὶ τὰ μὴ ἔγκατα πόρρω ἔξω βάλωμεν, τὸν δὲ ἀγαθὸν τοῦτον πρῴνιον, τῷ ὄντι ἐγκατοικίσωμεν, τὸν μὴ κεφαλὴν, ἔξω τοῦ ὄνου ποιῆσαι, ὡς ἂν μὴ δῦναι ἀναπνεῖν, τὸ δὲ ἄλλο σῶμα πᾶν, ἔνδον κρυπτόμενον, ὡς ἂν αὐτὸν καταχειμάσωμεν δι' μεγάλα συῤῥάψαντες, ῥίψωμεν ἔξω ἄμφω ταῦτα τοῖς γυψὶ, καὶ νικᾶς τοῦτο ἐσκυλασμένον ἄεισον. σκοπεῖτε δὲ, ὦ φίλοι, τῆς βασάνου τὸ δεινόν. ποῖον μὴν, τὸ, νεκρῷ ὄντι συνοικεῖν, εἶπα, τὸ, μέσης ὥρας μεσημβρίᾳ τὸν κτείνει καθεύδεσθαι, καὶ λιμῷ ἀεὶ κτείνοντι ἀποθνήσκειν, καὶ μηδ' ἑαυτῷ ἀποπνίξαι ἔχειν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλ', ὅσα πείσεται, σπομένου τοῦ ὄνου τῇ τε ὁδμῇ, καὶ τοῖς σκώληξι πεφυρμένη, ἐῶ λέγειν. τέλος δὲ, οἱ γύπες ἀφ' τοῦ ὄνου πρεισόντες εἶτα, καὶ ταύτῃ, ὡς ἐκεῖνον, ἴσως καὶ ζῶσάν ἔτι ἀφαπάσονται. πάντες αἰεδόκησα, ὡς ὅτι ἀγαθῷ μεγάλῳ τῷ περιῴδῃ τούτῳ δι-

A quid cenſes, alter, niſi eodem illam loco, quo vetulam noſtram præcipitem agamus? nam & pecuniam nobis auferre conata eſt, & nos artémque noſtram prodere. Scitis enim, ſi ad ſuos peruenisſet, in quanto periculo verſaretur vita noſtra: nam omnes à pluribus ex improuiſo circundati fuiſſemus capti. Quare vlciſcamur hanc vitæ noſtræ inſidiatricem: ſed non ita, vt è ſaxo proiecta morte pereat repentina: mortis genus quo longo dolore afficiatur, reperiundum eſt nobis. Cùm de illius morte diſceptarent, Adiiciam, ait, huic (quod & vos probabitis) aſini interitum, quoniam ſemper
B tardum, nunc verò fictè claudicantem oportet perdere: etenim fugæ virginis factus eſt ſocius & miniſter: hunc interficiamus primùm, tum ſcindamus ventrem, atque inteſtinis abiectis, intus virginem includamus, ita vt ſolum ſuperexter caput, ne veſtigio ſuffocetur: reliquum corpus intra ventrem lateat: quo conſuto, ambos vulturibus eiiciamus nouo more præparatum cibum. Aduertite quæſo ad hoc tormenti genus: primùm viua mortuo aſino inhærebit, deinde ſole vrente in eius ventre decoque-
C tur: inſuper fame ad mortem torquebitur, neque poterit ſe ipſam perimere: cætera quibus excruciabitur, tum ex putrefacti cadaueris fœtore, tum ex vermibus ſcaturientibus, prætermitto: vultures denique cadauer depaſti, & viuentem qnoque vnà laniabunt. Ad hoc, monſtro ſimile, acclamantes omnes, rem comprobauere: ego meipſum deplorabam tanquam iam moriturum: neque tantùm meo interitu dolebam, quantum quòd receptaculum eſſem futurus infelicis puellæ, quæ nihil admiſerat mali. Iam diluculum aderat, quum ſubitò manus aduentat militum ad hos ſceleſtos latrones capiendos: quos omnes vinctos ad eius
D orcæ præſidem perducunt. Inter hos milites, qui puellam deſponderat, latronum inueſtigator aderat. Hic virginem dorſo meo impoſitam, ad ſuos reduxit.

κήματι. ἐγὼ δὲ αἰέτινον αὐτὸν, ὡς ἂν ἀποφαγησόμενος, καὶ μηδὲ νεκρὸς δύτυχὴς κεισόμενος· ἀλλὰ πρῴνιον ἀθλίαν ὑποδεξόμενος, καὶ θήκη τοῦδ' ἀδικούσης χάρις, ἐσόμενος. ἔρδεις δὲ ἐπ', καὶ ἀξαίφνης ἐφίσταται πλῆθος στρατιωτῶν, ὅτι τοὺς μαροὺς τούτους ἀφιγμένους, καὶ λῃστὰς πάντας ἐδέσμουν, καὶ ὅτι τὸν τῆς χώρας ἡγεμόνα ἀπῆγον. ἔτυχε δὲ καὶ ὁ τὴν κώμην μεμνηστευμένος, σὺν αὐτοῖς ἐλθών· αὐτὸς γὰρ ἐπ' ἐμὲ ὁ καὶ ὁ καταγώγιον τῶν λῃστῶν μισούσας. ὡδί πως οὖν τὸν πρῴνιον, καὶ καθίσας ἐπ' ἐμὲ, οὕτως ἤγεν οἴκαδε.

Domeſtici nos etiam à longè conſpectos vt agnouêre, me illis aduentum noſtrum voce ſignificante, profecti obuiam, domum perducunt. Virgo multùm de me locuta, & captiuitatis & fugæ ſocio, & vnà ad mortem deſtinato, cura mei demandata cæteris, medimnum hordei præberi iuſſit, etiam fœnum quantum ſufficeret camelo. Ego conſpectis canibus, qui in aulam introeuntes, multa vt in diuitis hominis nuptiis vorabant, Palæſtram ſum execratus, quæ me non in canem, ſed aſinum ſua arte tranſmutaſſet. Haud multos poſt nuptias dies, volens mihi virgo promiſſam gratiam referre, patrẽ, vt me liberum dimitteret, hortata eſt. Ille ſub diuum cum equarum armentis liberum in voluptate, & equas ſubagitare cùm vellem, permiſit. Quæ tum mihi optima redhibitio viſa eſſet, ſi mei arbitrij res fuiſſet. Aduocato itaque equarum paſtore, me ſibi permiſit lætum, tanquam non ampliùs ſarcinarum moleſtiam ſubiturum. Equabus paſtor immiſcuit, ducens ſimul ad paſcendum. Oportebat autem & hîc mihi accidere, quod olim Candauli. Sed contrà atque opinabar, accidit: nam qui armento præerat, incluſum me reliquit vxori: illa ad piſtrinum illigatum, & triticum & hordeum molere cogit. Mediocris hic erat labor, grato præſertim aſino, molere quantum domino ſat eſſet. Sed mulier intenta quæſtui, & in aliorum quoque, qui plurimi in agris erant, opera ad farinæ mercedem miſerũ fatigabat collum. Inſuper hordeum mihi debitum cibum confricans, ac molere cogens, placentas ex eo in ſuum vſum faciebat: dabatur mihi furfur pro hordeo. Si quando paſtor inter armenta ire ad pabulum equorum ſineret, quia me velut adulterum ſuſpicabantur, calcibus & morſibus infeſtabar, adeò vt nullo pacto zelotypiam valerem fugere. Macilentus igitur paruo tempore factus ſum ac deformis, neque domi à piſtrini labore quietus, neque in agris paſcens, quum non eſſem ab equorum perſequutione tutus.

Videtur alludere ad hiſtoriam Candaulis, quæ eſt lib. I. Herodo.

A εἰ ὁ κωμῆται, ὡς εἶδον ἡμᾶς ἐπὶ πόρρωθεν, ἐγνωσάν θ' ὑπαντιάσαντες, διαλιπόντες αὐτοῖς ἐμοῦ προσογκησαμένου, καὶ προσδραμόντες, ἠσπάζοντο, καὶ ἦγον εἴσω. ὁ δὲ πρῶτος πολλὰ λόγον εἶχεν ἐμοῦ δίκαιον ποιοῦσα, τὸ σιταρχμαλώτου, σιτοποδράσμους, καὶ τὸν κοιτὸν ἐκφυγόντος αὐτῇ θάνατον συσκυδνωθέντος· καὶ μοι τοῖς κεκτημένοις ἄειστον προέκειτο μέδιμνος κριθῶν, καὶ χόρτος, ὅσος καμήλῳ ἱκανός. ἐγὼ δὲ τότε μάλιστα κατηρώμην τὸ Παλαίστρᾳ, ὡς ὄνον με, καὶ οὐ κύνα τῇ τέχνῃ μεταθεῖσαν. εἰώρων γὰρ τοὺς
B κύνας εἰς τὸ πάτερον προφοιτῶντας, καὶ λαφύσσοντας πολλά, καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων νυμφίων. ἡμέρας δὲ ὕστερον μετὰ τὸν γάμον οὐ πολλὰς, ἐπειδὴ χάριν μοι ἔφη ἡ δέσποινα ἔχειν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἀμείψασθαί με ἀμοιβῇ τῇ δικαίᾳ θέλοι, ὁ πατὴρ ἐκέλευσεν ἐλεύθερον ἀφιέναι με ὄνον, καὶ σὺν τοῖς ἀγελαίοις ἵπποις νέμεσθαι. καὶ γὰρ ὡς ἐλεύθερος, ἔφη, ζήσεται ἐν ἡδονῇ, καὶ ταῖς ἵπποις ὀπιπεύσεται. καὶ αὕτη δικαιότατη
C ἀμοιβὴ ἐδόκει τότε, εἰ ἰδίᾳ τὰ πρόγματα ἐν ἑνὶ δικαστῇ. καλέσας οὖν τὸν ἱπποφορβὸν τινα, τούτῳ με παραδίδωσιν, ἐγὼ δ' ἔχαιρον, ὡς οὐκ ἔτι ἀλλοφορήσων. ἐπεὶ δ' ἦκεν εἰς τὸν ἀγρὸν, ταῖς ἵπποις με ὁ νομεὺς συνέμιξε, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν ἀγέλαιον, εἰς νομόν. ἐχρῶ δ' ἄρα καὶ τούτοις, ὥσπερ Καυδαύλῃ, καμοὶ ἠρέσθαι. ὁ γὰρ ὀπίσατης τῶν ἵππων, τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Μεγαπόλῃ ἔνδον με κατέλιπεν· ἡ δὲ τῇ μύλῃ με ὑπεζεύγνυεν, ὥστε ἄλφι αὐτῇ καὶ πυροὺς, καὶ κριθὰς ὅλας. καὶ τοῦτο μὲν οὐ μέτριον κακὸν βαρείσῃ ὄνῳ ἄλφι τοῖς ἑαυτῆς ὀπισάταις. ἡ δὲ
D βελτίστη, καὶ πρὸς τῶν ἄλλων τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀγροῖς (πολλοὶ δὲ πάνυ ἦσαν) ἄλφιτα γὰρ μισθὸν αἰτοῦσα, ὀξυμίαθου τὸν ἐμὸν ἄθλιον πρόσληψιν· ἐν ταῖς μὲν κριθαῖς, ζυμὸν ἄειστον φρύγουσα, καμοὶ ὥστε ἄλφι ὀπιπάλλουσα, μάζας ὅλας ποιοῦσα, κατέπινεν ἐμοὶ δὲ, πίτυρα ἄειστον ἦν. εἰ δέ ποτε καὶ συνελάσαί με ταῖς ἵπποις ὁ νομεὺς, παμφύλους τε καὶ δακνόμυιας ὑπὸ τῶν ἀρούρων, ἀπωλλύμην. ἀεὶ γάρ με μυῖαι ὑποπτίδιοντες εἰς τῶν ἵππων τὰ αἰδοῖα γυναικῶν, ἐδίωκον, ἀμφοτέρωθεν εἰς ἐμὲ ἀπολακτίζοντες, ὥστε φέρειν οὐκ ἠδυνάμην ζηλοτυπίαν ἱππικήν. λεπτὸς οὖν καὶ ἄμορφος ἐκ πολλῶν χρόνων ἐγενόμην, οὔτε ἔνδον θέλγοντος τῇ μύλῃ, οὔτε ὑπαίθριος νεμόμενος, ὑπὸ τῶν συνόντων πολεμού-

μῶνος. καὶ μοὶ καὶ πολλάκις εἰς ὄρος ἄνω ἐπεμπόμην, καὶ ξύλα τοῖς ὤμοις ἐκόμιζον. ἦν δὲ τὸ κεφάλαιον τῶν ἐμοὶ κακῶν· πρῶτον μὲν, ὑψηλὸν ὄρος ἀναβαίνειν ἔδει, ὀρθίαν δεινῶς ὁδόν, εἶπα, καὶ ἀνυπόδετος ὀλισθήσειν· καί μοι στενὸν ἐξέπεμπον ὀνηλάτην, παιδάριον ἀκάθαρτον. τοῦτό με καιρὸς ἑκάστοτε ἀπώλλυε. πρῶτον μὲν ἔπαιέ με, καὶ πέζεται λίαν, ὁ ξύλῳ ἁπλῷ, ἀλλὰ πᾶν ἔχοις πυκνοὺς ἔχοντι, καὶ ὀξύς, καὶ ἀεὶ ἔπαιεν εἰς ὃ αὐτὸ τοῦ μηροῦ, ὥστε ἀείρωκτό μοι κατ' ἐκεῖνο ὁ μηρὸς τῇ ῥάβδῳ, ὁ ἦ, ἀεὶ τὸ τραῦμα ἔπαιεν. εἶτά μοι ἐπιπόθητον φορτίον, ὅσον χαλεπὸν εἴη ἂν ἐλέφαντι συσχεῖν, καὶ ἄνωθεν ἡ κατάβασις ὀξεῖα λίαν. ὁ δὲ καὶ σκάζων ἔπαιεν. εἰ δέ μοι ῥᾷστόν τι ἴδοι τὸ φορτίον, καὶ εἰς ἕτερον ὀπίσθιον, δίον τοῦ ξύλων ἀφαιρεῖν, ἢ τῷ κυφοτέρῳ προσβαλεῖν, καὶ ὃ ἴσον ποιεῖν, τοῦτο μὲν οὐδέποτε εἰργάσατο, λίθους δὲ μεγάλους ἐν τῷ ὄρει αἰεὶ συμφορήσας, εἰς ὃ κυφότερον καὶ δύο νεῦρα τοῦ φορτίου προσεπῆψε, καὶ κατῆγεν ἄθλιος τοῖς ξύλοις ὁμοῦ καὶ λίθους ἀγρείους προσφέρων. καὶ ποταμὸς μὲν ἦν ἀείναος ἐν τῇ ὁδῷ· ὁ δὲ, πρὶν ἐμβῆναι φείδομενος, ὀπίσω τῶν ξύλων ἐπ' ἐμοὶ καθίζων, ἐπέρα τὸν ποταμόν. ἐπεὶ δέ ποτε οἷα χείμων, καὶ ἀχθοφορῶν, καταπέσοιμι, τότε δὴ τὸ δεινὸν ἀφόρητον ἦν· ὁ γὰρ μὲν καταβὰς τὸν χεῖρά μοι ὀπίσθιον ἐπεδίωκεν, κἀμὲ χαμόθεν ἐπεγείρειν, καὶ τὸ φορτίον ἀφεῖλεν, αἴ ποτε καὶ δίαιτ' ἦν, οὔτε κατῆλθεν, ὅτε χεῖρα αἴ ποτε ἐπέδωκεν, ἀλλ' ἄνωθεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ τῷ ὤτων ἀρξάμενος, συνεχῶς ἔβαλέ με τῷ ξύλῳ, ἕως ἐπεγείρωσί με αἱ πληγαί. καὶ μὲν ἄλλο κακὸν εἰς ἐμὲ ἀφόρητον ἔπαιξε. συνειλεχὼς ἀναυτῶν ὀξυπάτων φορτίον, καὶ τοῦτο δεσμῷ προσφίγξας, ἀπειρέμα ἔπιεζεν ἐκ τῆς ὁδοῦ, αἰ ἦ, οἷ εἰκὸς ἦν, ἀπόντες τὴν ὁδὸν, ἀποχρεμάμενοι, προσέπιπτόν μοι, καὶ πόντα μοι τὰ ὀπίσθια πίπτουσα, ἐπέσχον· καὶ ἦν μοι ὃ ἀμυνοῦμαι ἀδυνατεῖν, τῷ πεπωκότων ἀεί μοι ἐπομένων, κἀμοῦ ἀρτημένων. εἰ μὲν γὰρ ἀπέμα προσίοιμι φυλακόμενος τῷ ἀχθοφόρων τινὶ προσβολῇ, ἐκποδὼν τῶν ξύλων ἀπωλλύμην· εἰ δὲ φθάνοιμι ὃ ξύλον, τότ' ἤδη ὃ δεινὸν ὀπίσθιον ὀξὺ προσέπιπτε. καὶ ὅλως ἔργον ἦν τῷ ὀνηλάτῃ τῷ ἐμῷ ἀπεκτενεῖν με. ἐπὶ δέ ποτε ἅπαξ κακὰ πάσχων πολλὰ, οὐκ ἔπι φέρων, πρὸς αὐτὸν λᾶξ ἐκίνησα, εἶχεν ἀεὶ τοῦτο ὃ λᾶξ ἐν μνήμῃ. καί ποτε κυλισθεὶς συπαιῶν ὀξὺ ἑτέρου χωρίου εἰς ἕτερον χωρίον μετεπέσειν.

Destinabar etiam quandoque ad montes, lignorum sarcinas laturus: quod malum cæteris erat in omnibus deterius: nam primùm ascendendus mons erat saxosus, aspera ac dura mihi (vt qui absque soleis essem) via: ducebar ab impuro puero asinario, qui me aliquanto nouo more perderet. Is percutiebat currentem, neque simplici solùm ligno, sed eo cui frequentes atque acuti stimuli essent infixi. Is semper posteriora dorsi pervrgebat, adeò vt nates vlceribus inquinatæ, semper ab illo eodem loco vapularent. Onus præterea imponebat & elephanto graue. Descensus montis licèt esset præceps, tamen continuis premebat verberibus. Si quando sarcina in alteram declinaret partem, nequaquam aut demebat ligna, aut imponebat leuius, vt æquaret latera, sed graues addebat lapides leuiori parti: ita redibam miser tum ligna tum saxa inutilia ferens. Flumen erat in itinere absque naui: ille calceis parcens, à posteriori parte post ligna supra me, quoad fluuium transiuissem, insidebat: si verò (vt sæpe contigit) labore atque onere nimio lapsus cecidissem, tum mihi calamitas aderat non ferenda: non enim deses me subleuabat manibus, aut chamo erigebat, aut reddebat sarcinam leuiorem: sed à capite atque auribus incipiens, me ligno percutiebat continuè, quoad plagarum multitudo me cogeret ad surgendum. Aliud quoque malum intolerabile sum perpessus: spinarum quippe acutarum fascem, quem ferebam à posteriori parte suspensum, caudæ alligauit, vt pendens crura, mouentem (vt ambulanti necesse erat) acerrimè pungeret. Neque verò huic malo obuiare potis eram, hærentibus semper spinis, ac propter incessum repercutientibus: nam si remissiùs incedens deuitarem spinarũ ictus, ligno valde vapulabam: si baculum euitarem, citiùs ambulãs, grauiùs posteriora torquebantur à spinis: erat asinario illi omnino me perdendi animus. Itaq; cùm illum aliquãdo calce percussissem, nunquã est id oblitus. Iussus stuppam de vna regione in aliam trãsfer-

re, illam ſuper dorſum meum arctè alligauit, interitúmq; ex eo mihi machinatus, cùm paululum proceſſiſſem, raptum ex igne torrem exuſtum, infra ſtuppam abſcondit: qua ſubitò incenſa, ego ignē ſentiens me comburentem, in conſpectum fortè de via ſtagnum me conieci, méque in aqua vnà cum ſtuppa conuolui ſæpius, quoad ignis extingueretur: ita abſque diſcrimine reliquum confeci viæ, cùm non daretur illi facultas ſtuppam ampliùs incēdendi, limo atque aqua plenam. At ſceleſtus ille aſinarius domum reuerſus, omnem in me culpam coniecit, aſſerēs me mea ſponte in ignem proſiluiſſe. Alter deinceps impurus puer ingens aduerſum me excogitat malum: nam cùm me ad montem deduxiſſet, grandi lignorum impoſito onere, rediens, vicino agricolæ ligna vēdidit, méq; vacuum lignis domum reducens, apud dominum, veluti inutilem accuſat, inquiens: Quid hunc aſinum ampliùs nutrimus fruſtra, difficilem, tardum, grauem? Inſpice quæ ſit eius cura: ſi mulierem aut virginem formoſam conſpicit, è veſtigio calcibus proſiliens, curſu ad eam fertur, tanquam homines ad mulieres dilectas ſolent, & morſu tanquam oſculo appetens, nititur concumbere: ex quo lites tibi & odia omnibus conquerentibus pauentibúſque inſurgunt. Enimvero nunc ligna ferens, conſpecta in agrum abeunte fœmina, ligna abiecta diſperſit, mulierem tanquam coiturus inſequitur, donec aliis aliunde accurrentibus, mulier ab huius formoſi amatoris impetu liberata eſt. Hæc patronus credens, Poſteaquam, inquit, neque piger ire vult, neque ſarcinam ferre, ſed mulieres appetens, amores hominum imitatur: occidite eum, & inteſtinis vulturibus datis, carnes operariis ſeruate. Si quis quomodo ſit mortuus, quæret, fingite à lupo interemptum. Ad hoc abſurdus ille puer gauiſus, me ſubitò parat iugulare. Sed fortè accidit vt vicinus quidam agricola me ab interitu vindicaret, quædā conſulens aduerſum me grauiora.

A κομίσας ὄν με, κ᾽ ὃ φυπωτῖον ὃ πολὺ σεσωρευκὼς, κατέδησεν ἐπ᾽ ἐμὲ, κ᾽ διαμῶ δόγαλείῳ ὦ μάλα προσέδησέ με τῷ φορτίῳ, κακὸν ἐμοὶ μέγα τυρβάζων. ἐπεὶ δ᾽ προῆλθα λοιπὸν ἔδῃ ἐκ τ᾽ ἑστίας, κλέψας δαλὸν ἐπ θερμῷ, ὅπῃ πόρρω τ᾽ αὐλῆς ἐγκυμβάλα, τ᾽ δηλοι σὲ κρυψαι εἰς ὃ φυπωτῖον. ὃ δ᾽ (οὐ γὰ δηλο ἐδύνατο;) θᾶσσον αἰσθόμενος, κ λοιπὸν ὕδατι ἔφερεν δηλο, ἢ πῦρ ἀπλετον. μαθὼν οὖν ὡς αὐτίκα ὀσφήσομαι ὑπ τῇ ὁδῷ, τέλματι βαθεῖ ἐντυχὼν, ῥίπτω ἐμαυτὸν τῷ τέλματος εἰς ὃ ὑγρότατον· εἶτα ἑλύλιον ἑλκύω ὃ φυπωτῖον, κ᾽ δινῶν, κὴ
B τρέφων ἐμαυτὸν, ᾧ πηλῷ κατίσθεισα ὃ θερμὸν ἐκφύγω, κ᾽ πικρὸν ἐμοὶ φορτίον, κ᾽ ὅτω λοιπὸν ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τ᾽ ὁδὸν ὃ κατόλοιπον. οὐδὲ γὰ ἔτι ἀπάφαι με τῷ παιδὶ δυνατὸν ἦν τ᾽ φυπωτίᾳ πηλῷ ὑγρῷ πεφυρμένου. κ᾽ τῷτό τι ὁ πολυμηχὸς παῖς προσελθών, ἐμοῦ κατεφύσαι, εἰπών, ὡς θᾷον, ἔχων ἑαυτὸν ἐσείσαιμι τῇ ἑστίᾳ· κ᾽ τότε μὲ, ἐκ τ᾽ φυπωτίᾳ μηδὲ ἐλπίζων, ὑπεξῆλθον. δὴ ἕτερον ὁ ἀκάθαρτος παῖς ἕλκυσεν ἐπ᾽ ἐμὲ μακρῷ κάκιον. κομίσας γὰρ με ἐς ὄρος, κ᾽ μοι φορτίον ἀ-
C δρὸν ὑπέθηκε ἐκ τ᾽ ξύλων, τῷτο μὲ παράσκῃ μισθῷ πλησίον οἰκοῦντι, ἐμὲ δ᾽ γυμνὸν, κὴ ἄξυλον κομίσας οἴκαδε, καθαυδεῖ μου τοῖς τ᾽ αὐτ᾽ δεσπότῃ ἔργον αἰσιον. τῷτον, δίκαιον, τ᾽ ὄιον, ὐκ οἶδ᾽ ὅπ βόσκομαι, δῆλος ἀργὸν ὄντα, κ᾽ θρασὺν. δὴ μὴν νῦν ὑπεπαθὼν κ᾽ δεῖν ἔργον, ἐπεμὶ γυναῖκα ἢ παῖδα καλῶ, κ᾽ ὠφελίαν ἴδῃ, ἢ παῖδα, ἀπολαχτίσας, ἐπ᾽ δρόμῳ ἐπ᾽ αὐλοὺς, ὡς εἴ τις ἐρᾷ ἄνθρωπος ἄρρην, ὅτι ἐρωμένῃ γυναικὶ κινούμενος, κ᾽ δάκνῃ σε φιλήμασι φύσαι, κ᾽ πλη-
D σιάζῃ διαίρῃ), ὐκ ἂ τούτου, σοὶ δίκης κ᾽ πράγματα παρέξῃ, πόντων ὑβριζομένων, πόντων ἀδικουμένων. κ᾽ γὰ νῦν ξύλα κομίζων, γυναῖκα εἰς ἀγρὸν ἀπιοῦσ᾽ ἰδών, τὰ μὲ ξύλα πόντα χαμαὶ ἐσκόρπισεν, ἀποστάς μου· τὴν δὲ γυναῖκα ἐς τὴν ὁδὸν ἀναπείσας, γαμεῖν ἐβούλετο, ἕως δῆλος δῆθεν ὀχθησάντες, ἡμύναμὴν τῇ γυναικί, ἐς ὃ μὴ δίκαιον ἀθλιῶαι ὑπὸ τ᾽ καλῶ τούτου ἐργοδ. ὁ δὲ, ταῦτα πυθόμενος, Ἀλλ᾽ εἰ μήτε βαδίζειν, ἔφη, ἐθέλῃ, μήτε φορτίων, κ᾽ ἐρᾷς ἀνδρώδεις ἐρᾷ, ὅτι γυναῖκας, κ᾽ παῖδας οἰσῥούμενος, ἀποσφάξατε αὐτόν· κ᾽ τὰ μὲν ἔγκατα τοῖς κυσὶ δότε, κὴ τὰ κρέα τοῖς ἐργάταις φυλάξατε· κὴ ἐγὼ ἔρηται πῶς σοῦ ἀπέθανε, λύκου τῦτο καθαυσάσθε. ὁ μὲν οὖν ἀκάθαρτος παῖς ὁπλάτης ἐμὸς, ἔχαιρε, κὴ με αὐτίκα ἤθελεν ἀποσφάξαι· ἀλλ᾽ ἔτυχε γάρ τις πρὼν τότε γεωργῶν, κ᾽ σοῦ ἐρύσατό με ἐκ τ᾽ θανάτου, δῆλα ἐπ᾽ ἐμοὶ βουλευσάμενος.

Μηδαμῶς, ἔφη, ἀπόσφαξης ὄνον, καὶ ἀλφὶ ἐς ἀχθοφορὴν δυνάμενον· καὶ ἅμα μέγα ἔργον. ὅπως γὰρ εἰς ἀφροδίσιους, ἔρωτι καὶ οἴστρῳ φέρεται, λαβὼν αὐτὸν, ἔκτεμε· τῆς γὰρ ἐπαφροδίτου ταύτης ὁρμῆς ἀφαιρεθεὶς, ἥμερός τε θὴξυς, καὶ πίων ἔσται, καὶ οἷός φορτίον μέγα, οὐδὲν ἀθύμως. εἰ δὲ αὐτὸς ἀπείρως ἔχεις ταύτης τῆς ἰατρείας, ἀφίξομαί σοι δεῦρο μεθ' ἑτέρων ἢ τεττάρων ἡμερῶν, καὶ σοι τὸν σωφρονέστερον ποιήσω πρὸς ἕξω τῇ τομῇ. οἱ μὲν οὖν ἔνδον ἅπαντες, ἐπῄνουν τὸν σύμβουλον, ὡς δὴ λέγοι, ἐγὼ δὲ ἥδη ἐδάκρυον, ὡς ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐν τῷ ὄνῳ ἄνδρα, καὶ ζῆν B οὐκ ἔτι ἐθέλειν ἔφην, εἰ ἡμιόνιον βιωσόμενος. ὥστε καὶ ὅλως ἀποστῆσαι τὸ λοιπὸν ἐγνώκειν, ἢ ῥίψας ἐμαυτὸν ἐκ τῆς ὄψεως, ἔνθα ἐκπεσὼν, θαλάττῃ οἰκτίστῳ ὀλέκρανος ἔτι, καὶ ἀχέρσιος νεκρὸς πεσήξομαι. ἐπεὶ δὲ ἐν νυκτὶ βαθείᾳ, ἄγγελός τις ἀπὸ τῆς κώμης ἦλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ πλὴν ἔπαυλιν, ταύτῃ λέγων πλὴν νεόνυμφον κόρῃ, πλὴν ἐκ τοῦ τοῖς λησταῖς ἡμιόλιον, καὶ τὸν ταύτης νυμφίον, πρὸ δείλης ὑφίαν ἀμφοτέρους αὐλοὺς ἐν τῇ αἰγιαλῷ πρεσπατοῦντας, ὅτι πολάσασθαι ἄφνω C πλὴν θάλασσαν, ἁρπάσαι, καὶ ἀφανῆς ποιῆσαι, καὶ τέλος αὐτοῖς τοῦτο τῆς συμφορᾶς καὶ θανάτου γενέσθαι. οἱ δ', οἷα δὴ κεκτημένοις οἰκίας νέων δεσποτῶν, ἔγνωσαν μηκέτι μένειν ἐν τῇ δουλείᾳ, ἀλλὰ πάντα ἁρπάσαντες τὰ ἔνδον, φυγῇ ἐσώζοντο. ὁ δὲ νομεὺς τῶν ἵππων, καμὲ παραλαβὼν, καὶ πολὺ ὅσα δυνατὸς ἦν συλλαβὼν, ὑπεκατέδησέ μοι καὶ τοῖς ἵπποις· ἐγὼ δὲ, ἡδόμην μὲν, φέρων φορτίον ὄνου ἀληθινοῦ, ἀλλ' οὐκ ἄσμενος τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῆς ἐμῆς ἐδεξάμην ἐκτομῆς· καὶ πλὴν νύκτα ὅλην ἐλθόντες ἐπὶ D θάλασσαν, καὶ πεζῇ ἄλλων ἡμερῶν πλὴν ἐπὶ αὐτὸν ἥκοντες, ἐρχόμεθα ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας, Βέροιαν, μεγάλην, καὶ πολυανθρωπον. ἐνταῦθα ἔγνωσαν οἱ ἀγοραῖοι, ἡμᾶς ἱδρύσαι, καὶ ἑαυτοῖς. καὶ τότε δὴ πρόσθεν μὲν ἡμῶν τὴν πλατεῖαν, καὶ κῆρυξ ἄφωνος ἐν ἀγορᾷ μέσῃ ἑστὼς, ἐκήρυττεν· οἱ δὲ προσιόντες, ἰδεῖν ἤθελον, τὰ σώματα ἡμῶν αἰσχύνοντες, καὶ πλὴν ἡλικίαν ἐν ταῖς ἐπιδύσεσιν ἑκάστῳ ἔβλεπον, καὶ τοὺς μὲν, αἰνήσαντο, ἄλλος ἄλλον, ἐμὲ δὲ ὕστατον ἀπολελειμμένον, ὁ κῆρυξ ἐκέλευσεν αὖθις ἐπιδύεσθαι ἐς εἷτον, ἐρᾶς, λέγων, σὺ μόνος οὐκ ἄρτια κύεις. ἡ δὲ πολλὰ πολλάκις δινουμένη καὶ μεταπίπτουσα Νέμεσις, ἤγαγε καμοὶ τὸν δεσπότην, οὗ σὺν αἰ δύσαιμεν· κίναιδος γὰρ, καὶ ἥρων ἐῶ, ἐλθὼν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Συρίας εἰς ταῖς κόμαις καὶ τοῖς ἀγρυπνοῦσι,

A Nequaquam hunc asinum occidas, inquit, pistrino aptum, atque oneri ferendo. Neque etiam magnum, si in amores mulierum labitur: castra ipsum: summota enim Veneris cupiditate, mitis erit & pinguis, cui non sit difficile etiam grauissimum onus ferre. Si, quomodo castretur, ignoras, triduo aut quatriduo virum adducam huius artis peritissimum. Approbatur à singulis qui aderant, consilium. Hoc audiens, fundebam lacrymas, tanquam vir essem in asino desiturus: neque enim viuere ampliùs cupiebam, si fierem eunuchus. Potiùs ergo aut inedia deficere decreui, aut ex monte aliquo me præcipitem dare, vt morte misera effugerem vitam miseriorem. At nocte intempesta superuenit in agros & villam nuntius, puellam à latronibus nuper raptam, & eius sponsum, meridie iuxta littus deambulantes, ab inundantis maris aqua raptos atque absorptos fuisse, hunc finem & rerum & vitæ sortitos. Serui nouis dominis vacua domo, decreuêre omnes nequaquam de cætero seruitutem pati: raptisque quæ in agris erant, aufugiunt. Qui equis præerat, adsumptis quæ poterat, mihi & equis imponit. Ægrè ferebam non ferre me onus asino dignum: lætabar tamen me euasisse id periculum exectionis. Vniuersa nocte confecimus longum iter: tertia die in vrbem Macedoniæ peruenimus Beroeam, quippe magnam ac populosam, in qua habitare statuerat qui me ducebat, & simul iumenta vendere. Præco medio stans in foro nos proscribebat: emptores diligenter inspiciebant omnia, aperientes os, atque ex dentibus ætatem cuiusque coniectantes: & emerunt alij iumenta reliqua, me vltimum relictum præco iussit reduci domum: inquiens, hunc solum vides non reperisse emptorem. At sors multa reuoluens sæpius & commutans, dominum minimè gratum parauit. Cinædus erat senex, vnus ex iis qui deam Syriam per villas & agros circumferétes,

stipem dex offerre impellunt: huic magno vendor pretio, drachmis triginta: quem ligatus sequor. Vbi domum Philebi (hoc emptori nostro nomen erat) peruenimus, magna ad ostium voce, ô Coralia, inquit, seruum vobis emi pulchrum ac grandem, genere Cappadocem. Erant ea Coralia cinædorum turba Philebi coadiutorum: qui omnes ad illius vocem applaudentes, existimabant verum seruum emptum esse: vt verò asinum vidêre, Philebum increpant, qui non seruum, sed sponsum sibi adduxerit suis nuptiis dignum, ex quo certè pullos eiusmodi quamprimum pararet. Ad hæc cùm risissent omnes exercitio suo intẽti, paratis domi sacris, mihi deam superimposuerunt. Ciuitatem ingressi, cùm patriam perambularemus, in quandam villam peruenimus, in qua ego deam ferens constiti. Quidam qui rei sacræ præerat, cùm veluti deo plenus nonnulla protulisset verba, reliqui mitra proiecta caput subtus guttur ligantes, ensibus laceratos feriunt, linguam insuper foris dentes extensam quisque incidit, vt breui tempore omnia sanguine manarẽt. Hic ego valde extimescebã, ne asini quoque sanguine dex opus esset. Eo pacto cùm sibi sanguinem eduxissent, drachmas & obolos à circunstantibus colligunt. Alij carycas præbent, & vinum, caseique fiscellas, alij medimnos tritici atque hordeum in asini cibum. Ex his & habebant victum, & sacra dex faciebant. Perambulantibus illis aliquando villam quandam, iuuenem grandiorem à se conspectum expiscati, domum in quam fortè diuerterãt, deducunt. Illi mulicbria (vt illis nefariis cinædis meserat) perpessi sunt: ego dolens me in asinum esse versum, cùm tantũ scelus non possem ferre: O scelesti, cùm vellem exclamare, pro voce hominis magnum rugitum dedi. Quidam ex ea villa amissum asinum quærentes, repente audito rugitu, nullo prænionito ingrediuntur domum, quum æstimarent me suum asinum esse: repertis qui infanda patrabãt cinædis, multo cum risu locum egressi,

κὴ τὼ θεὸν ἐπαιτῖν αἰαΐ καζόιτεν. πὶ τὸν πωροβόσκομαι πολλῆς πόμυ τιμῆς, τειάκοντα δραχμύω· κὴ τέιων ἴδη, τῷ δεσπότη εἰ πόμιω ἄγοντι. ἐπεὶ δ' ἤκομεν ἔνθα ὤκει Φίλητος (τῦτο γὰ εἶχεν ὄνομα ὁ ὠνησάμυός με) μέγα βύης πρὸ τῆς θύρας ἀνακέκραγμ, Ω κεράσια, δῶλον ὑμῖν ἐώνημαι καλὸν, ἐς ἀδρὸν, κὴ Καππαδόκην ὃ γλύος. ἤσθη δὲ τὰ κεράσια τᾶτα, ὄχλος κιναίδων συνεργῶν τ Φιλήτυ, κὴ πάντες πρὸς τὼ δοῦλον ἀνεκρότησθ. ὡς ὄντ γὰ ἀληθῶς ἄξιον θεᾶς εἶ τὸν ἐωνημένον· ὡς δὲ εἶδον ἔνον ὄντα τὸν δοῦλον, ἤδη τᾶτα ἐς τὸν Φίλητον ἐσκωπτον, Τῦτον δ δοῦλον, ἀλλὰ νυμφίον σαυτῇ πόθεν ἄγῃς λαβῦσα; ὅταν δὲ τύτων τῷ καλῷ γάμῳσ, κὴ τίνος ταχέως ἡμῖν πώλους τοιούτυς. κὴ οἱ μὲ ἐγέλων· τῇ δὲ ἑτεραίᾳ συνεπάπτοντο ἐπ' ἔργοι, ὥσπ ἀῦτοὶ ἔλεγον, κὴ τὼ θεὸν ἐσκωμάζομεν, ἐμοὶ ἐπίδη κακ. εἶτα τῆς πόλεως ὀξηλαιώμθ, κὴ τὼ χώραν πρείσιμεν. ἐπειδὴ δ' εἰς κώμιόν τινὰ πρὸσελθοιμεν, ἐγὼ μὲ ὁ θεοφόρητος, ἰσάμιον, ὁ δὲ αὐλητὴς ὅμιλος, ἐφύσα ἕνθεον, οἱ δὲ, ταῖς μίτραις ἀπορρίψαντες, τὼ κεφαλὼ κάτωθεν ἐκ τῦ αὐχένος ἐλίαντες, τοῖς ξίφεσιν ἐτέμνοντο τοὺς πώγας, κὴ τὼ γλῶτταν τῷ ὀδόντων ὑπορράπτων ἕκαστος, ἔπειτα κὴ τᾶτ' ὥστε σὲ ἀκαρῆ πᾶσαν πεπλῆσθαι μαλακοῦ αἵματος. ἐγὼ δὲ τᾶτα ὁρῶν, τὰ πρῶτα ἔτρεμον ἐγώ, μήποτε χρεία τῇ θεῷ κ ὀνείου αἵματος ᾖ. ἐπειδὴ δὲ καθικόμ̣ην οὗτος ἐαυτύς, ἐκ τῷ πρεσβυτάτων θυατῷ συνέλεγον ὀβολούς, κὴ δραχμάς· ἄλλος ἰσχάδας, κὴ οἶνον, κὴ τυρὸν καὶ ὃν ἐπέδωκε, κὴ πυρῶν μέδιμνον κ χριθῶν τῷ ὄνῳ. οἱ δὲ, ἐκ τύτων ἐτρέφοντο, κὴ τὼ ἐπ' ἐμοὶ χρμιζομένω θεὸν ἐθεράπευον. κὴ ποτε εἰς κώμιόν τινὰ αὐτῶν εἰσβαλόντων ἡμῶν, νεανίσκον τ χωμητῶ μέγαν ἀγρύξαντες, εἰσάγουσιν εἴσω, ἔνθα καθαλίσκεται ἔτυχον. ἔπειτα ἔκαρον ἐκ τ χωμήτυ ὅσα σωμήκ κ φίλα τιθῆσις αἰσθήσεις κιναίδοις ἰῶ. ἐγὼ δ, ὑποδυσάμενος ὑπὸ τὴ ἐμαυτ μεταβολὴν, ὅτι μέγιστον ἀϊόμην κακὸν, αἰσθόμενος ὦ Ζεῦ ἄριστε, ἠθέλησα, ἀλλ' ἡ μὲ φωνὴ, οὐκ αὐτόν μοι ἡ ἐμὴ, ἀλλ' ἡ τ̃ ὄνου ἐκ τ̃ φάρυγος. ὦ μεγάλω, κ πάμεγα, τῷ δὲ χωμητῶ τινες (ἔτυχον γὰ τότε ὄντες ἀπολωλεκότες, κὴ τὸν ἀπολωλότα ζητοῦντες) ἀκούσαντές μυ μέγα βοήσαντος, πρόσερχονται εἴσω, σὺν τὸ σὺν εἰπόντες, ὡς ἐμοῦ τ̃ ὄντος, κ καταλαμβάνουσι τοῖς κιναίδοις, ἄῤῥητα εἰδυῖαν ἔργα ζωμένοις· ὦ γέλως ἐκ τῷ ἐπεισελθόντων

σταθόντα πολὺς γίγνεται ἔξω· καὶ ἐνδρα- A
μόντες, ἅλη τῇ κώμῃ τῷ λόγῳ διέδωκαν
τὴν ἱερέων τινὰ ἀσέλγειαν. οἱ δὲ, αἰδούμενοι
δήπου ταῦτα ἐληλεγμένα, τῆς ὑποψίας νυ-
κτὸς ἡμᾶς ἔνθεν ἐξήλασαν. καὶ ὅπως ἐγέ-
νοντο ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ὁδοῦ, ἐχαλέπαινον,
καὶ ὠργίζοντο ἐμοὶ τῷ μιαιφονωτάτῳ τὰ ἐκεί-
νων μυστήρια. καὶ τοῦτο μὲν ἀνεκτὸν ὂν δή-
που ἦν, κακῶς τῷ λόγῳ ἀκούειν, ἀλλὰ τὰ
μετὰ τοῦτο, οὐκέτ' ἀνεκτά· τὸν γὰρ θεὸν
ἀφελόντες μου, καὶ χαμαὶ καταθέμενοι, καὶ
τὰ στρώματά μου πάντα ὠφλιασάμενοι,
γυμνόν με ἤδη τοῖς δεινοῖς μεγά- B
λῳ, εἶπα ἐκείνῃ τῇ ἐκ τῶν ἀγαθῶν
μάστιγι πάντες, ὀλίγον ἐδέησάν με ἀπεκτεῖ-
ναι, καλοῦντές με τὸν λαιμὸν ἄφωνον εἶ-
ναι θεοφόρητον, καὶ μιᾷ καὶ ἀποφάξαι
μετὰ τὰς μάστιγας ἐβουλεύσαντο, ὡς ἐς
ὕβριν αὐτοῖς βαλόντα πολλῷ, καὶ τῆς κώ-
μης ὅτε ἐργασαμένοις, ἐκβαλόντα· ἀλλ'
ὥστε με μὴ ἀποκτεῖναι, δήπου αὐτοῖς ἡ θεὸς
ἐδυσώπησε, χαμαὶ καθημένη, καὶ ὅτι ἔ-
χουσα ὅπως ὀδύροι. ἐντεῦθεν οὖν μετὰ τὰς
μάστιγας, λαθὼν τὸν δεσπότην, ἐβάδιζον, C
καὶ ὡς ἑσπέρας ἤδη καταλύομεν εἰς ἀ-
γρὸν πλουσίου τινὸς ἀνδρός· καὶ ὡς εἶδέ
ἔνδον, καὶ τὸν θεὸν μάλα ἄσμενος τῇ οἰκίᾳ
ὑπεδέξατο, καὶ θυσίας αὐτῇ παρεσκεύα-
ζετο. ἐγὼδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτὸς ὑ-
ποφας· τὴν φίλων γάρ τις τῷ δεσπότῃ τὴν
ἀγροῦν ἐπεμψε δῶρον, ὄνον ἀγέλου μεγί-
στην ὁ μάγειρος σκυλάσας λαθὼν, ῥαθυ-
μίᾳ ἀπώλεσεν, κινδύνῳ πολλῷ λαθραίως
εἴσω παρελθόντων· ὃς διδοὺς πληγὰς πολ-
λὰς, καὶ βάσανον ἐκ τῆς ἀπωλείας τοῦ D
μισθοῦ, ἐγὼ χρεμάσας ἑαυτὸν ἐκ τοῦ πα-
χέλου. ἡ δὲ γυνὴ ἡ τούτου, κακὸν ὄξαμενον
ἐμὸν, Ἀλλὰ μήτε ἀπόθνησκε, εἶπεν, ὦ φίλτατε, μήτε ἀθυμίᾳ τοιαύτῃ δῶς σαυτόν· πεί-
θομαι γάρ μοι, παρέξεις δὲ πάντα. τὴν κιναίδων τὸν ὄνον λαθὼν ἔξω, εἰς ἔρημον χωρίον,
κἄπειτα σφάξας αὐτὸν, τὸ μέρος μὲν ἐκφυγὼν, τὸν μισθὸν ἀποτεμών, κόμιζε δεῦρο, καὶ
σκυλάσας, τῷ δεσπότῃ ἀπόδος, καὶ τὸ ἄλλο τοῦ ὄνου, κάτω που ἐς τὸν χρημνὸν ἄφες. δόξει
γάρ ἀποδρᾶναι, οἴχεταί που, καὶ εἰ ἀφανὴς· ὀρεὰς δὲ ὡς ἔστιν ὕλοφρος, καὶ τὸ ἀγρίου ἐκεί-
νου πάντα ἀμείνων; ὁ δὲ μάγειρος, τῆς γυναικὸς ἐπαινέσας τὸ βούλευμα, Ἀεικὲς, ἔφη, σοὶ ὦ
γύναι, ταῦτα, καὶ τούτῳ μόνῳ τῷ ἔργῳ τὰς μάστιγας φυγεῖν ἔχω, ἢ τοῦτό μοι ἤδη πεπρά-
ξεται. ὁ μὲν οὖν ἀνόσιος οὗτος οὑμὸς μάγειρος, ἐμοὶ πλησίον ἑστὼς, τῇ γυναικὶ ταῦτα συνε-
βούλευε. ἐγὼ δὲ, τὸ μέλλον ἤδη προορώμενος, κρεῖττον ἔγνων τὸ σώζειν ἐμαυτὸν ἢ

sceleſtam ſacerdotum nequitiam per to-
tam villam diuulgant. Illi ob eorum ſce-
lera deprehenſa, pudore territi proxi-
ma nocte abeunt. Cùm in locum ſolita-
rium peruenissent, increpabant me ira-
ti admodum, quòd eorum myſteria pate-
feciſſem. Tolerabile hoc erat damnum,
verbis malè audire: quod ſequitur, non
ferendum: deam quippe deponentes,
ſublata ſella, nudum arbori robuſtæ al-
ligant, deinde fuſte ex neruis facto, me
ad necem verberant, iubentes in futu-
rum eſſe taciturnum: & ſimul poſt ver-
bera me ſtatuunt iugulare, qui villico-
rum iram in ſe incitarim, neque per me
licuerit facere conſuetum quæſtum: ſed
ope iacentis humi deæ id prohibentis,
ne deeſſet qui eam ferret, cædem effu-
gi: poſt multas tamen plagas repoſita
ſupra me dea, iter proſecuti ſunt. Ve-
ſperi in hominis opulenti prædium per-
uenimus, qui liberiùs nos domi exci-
piens, ſacra Deæ peregit. Hîc ego in-
gens periculum adij. Amicus quidam
noſtri hoſpitis partem ſylueſtris aſini ei
dono miſit, quam canes qui intus oc-
cluſi erant, coqui negligentia come-
derunt. Hic præter modum, ne domi-
ni iuſſu vapularet, cùm de morte co-
gitaret, conſilio mulieris pepercit vi-
tæ. Si mihi credes, inquit, & te ſal-
uabis, & reſarcies hoc damnum. Habent
hi cinædi aſinum, quem ſi deduxeris in
deſertum locum, facilè illum potes oc-
cidere, ſumptámque ex eo partem pa-
rare in cibum domino: reliquum corpo-
ris in præceps abiice: exiſtimabunt ci-
nædi aufugiſſe aſinum, neque ampliùs
deprehendi poſſe: hic verò aſinus pin-
guis eſt, & perſimilis ſylueſtri. Approba-
to mulieris conſilio, coquus intelligens
hoc pacto iram patroni declinaturũ, mi-
hi propinquat, vt conſultum facinus pa-
traret. At ego quid de me futurum eſſet
prouidens, optimum factu duxi id pericu-

lum ſubterfugere. Igitur effracto quo ducebar loro, proſiliens feror intus curſu, vbi cinædi cum hoſpite cœnabant: ſubitò eo aduentu & lumen & menſam ſubij, exiſtimans hoc ſcitum inuentum ſaluti mihi futurum, dominúmque è veſtigio me otioſum aliquo tuto in loco detenturum: verùm hæc res in extremum eſt mihi verſa diſcrimen: nam furioſum me opinati, enſibus, iaculis, longis baculis velvt occiſuri me appetiuerunt: quo periculo perſpecto, in interiora domus, vbi cinædi dormituri erant, curro. Illi oſtium loci exteriùs occludunt. Diluculo nebulones illi, dea mihi ſuperpoſita, recedentes, ad aliam ciuitatem copiis & opibus potentem perducunt: in qua nouum internenit prodigium: nam cùm dea priuatæ domus diuerſorium abnueret, in templo ſe poni iuſſit eius loci, qui à ciuibus maximè coleretur. Illi libenti animo deã externam prope ſuum deum in templo collocant: nobis tradunt pauperculæ hoſpitium domus. Hic plures cinædi dies commorati, cùm abire vellent, deámque à ciuibus peterent, tẽplum ingreſſi, deam aſportant: verùm facinoroſi homines phialam auream è templo ablatã furto, infra deam recondunt: qua re palàm facta, ciues nos inſecuti, vt appropinquarunt, ex equis deſilientes, cinædos capiunt, impios illos ac ſacrilegos appellantes, cùm phialam ereptam repeterent: & ſcrutati ſingula, eam reperiunt in ſinu Deæ abſconſam. Quamobrem hos muliebres viros colligatos, in vrbémque traductos, in carcerem coniiciunt: deámque alio in templo ponentes, aurum ſuo deo reſtituunt. Poſtera die & res eorum & me inſuper vendunt. Ego à piſtore incola propinquioris villæ emptus ſum, impoſitiſque decem tritici quos emerat medimnis, in villam difficili atque aſpera via perductus. Erant domi iumenta conſeruæ, moleque plurimæ ab illis agitatæ, omnia intus farinæ plena: me verò, veluti ſeruum nouum ſolent,

A τῆς καμίδος, καὶ ῥήξας τὸν ἱμάντα, ᾧ δεδεμένος ἤμην, ἐς δρόμον ἐτραπόμην, καὶ ἀναστρέψας, ἔνθα δειπνοῦσιν οἱ κιναιδοι σὺν τῷ ξενοδοκῆ τῷ ἀγροῦ· εἰσδραμὼν, ἀναπέπτωκα πρὸς τοὺς στρωτῆρας καὶ λυχνίαν, καὶ τράπεζαν· κἀγὼ μὲν ὠμὸν ἔμελλον κομιδῆ τι τοῦτο ποιεῖν σωτηρίαν ἐμὴν βυρσεύειν, καὶ τὸν δεσπότην τῆς ἀγροῦ κελεύειν βύρσαν ὡς ἀφθονωτέραν ἔνον ἐμὲ κατακλείσαντα, φυλάττειν ἀσφαλῶς· ἀλλά με τοῦτο τὸ κομιδῆ, εἰς ἔσχατον ἔωσε κινδύνου. λυπηροὶ δόξαντές με, ξίφη πολλὰ ἔνδον, καὶ λόγχας ἐπ' ἐμὲ ἐσπάσαντο, καὶ ξύλα μακρὰ καὶ εἶχον ἅπαντες, ὥστε ἀποκτεῖναί με. ἐγὼ δ' ὁρῶν τὸν δεσπότην ὃ μέγεθος, δρόμῳ εἴσω παρέρχομαι, ἔνθα οἱ ἐμοὶ δεσπόται κοιμηθήσεσθαι ἔμελλον. οἱ δὲ, θασάμενοι τοῦτο, συγκλείουσι τὰς θύρας ἀλλὰ μάλα ἐξαίφνης. ἐπεὶ δὲ ἔνδον ὄρθρος ἦν, ἀναμένω τὸν θεὸν αὐτῆς, ἀπῆν ἅμα τοῖς ἀγροῖς, καὶ ἀφικόμενα εἰς κώμην ἄλλην μεγάλην, καὶ πολυανθρωπον, ἐν ᾗ ἐστρατόπεδόν τι ἐπεφυτεύκατο, τὸν θεὸν μὴ μόνον ἐν ἀνθρώπου οἰκίᾳ, τῆς δὲ πρὸ ἐκείνου μάλιστα τιμωμένης ὑπὸ τοῦ δεσπότου τὸν ναὸν οἰκῆσαι. οἱ δὲ μάλα ἀσμενοι τὸν ξένον θεὸν ὑπεδέξαντο, τῇ σφῶν αὐτῶν θεῷ συνοικίσαντες

C ἡμῖν δὲ οἰκίαν ἀπέδειξαν ἀνθρώπων πενήτων. ἐνταῦθα συχνὰς ἡμέρας οἱ δεσπόται διατρίψαντες, ἀπέναι ἤθελον εἰς τὸ πλησίον πόλιν, καὶ τὸν θεὸν ἀπήτουν τοὺς ὑπηρέτας, καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν τέμενος προελθόντες, ἐκομίζοντο αὐτόν· οἱ δὲ ἔνδοθεν ἐκ τοῦ ἐμοῦ, πλανον ἔξω. ἔτυχον δὲ οἱ δυσεβεῖς εἰς τὸν τέμενος ἐκεῖνο προελθόντες, ἀνάθημα φιάλην χρυσῆν κλέψαντες, ἣν ὑπὸ τῷ θεῷ ἔφερον οἱ κωμῆται, ἀναθέμενοι τοῦτο, θεὸν ἐδίωκον, εἶτα ὡς πλησίον ἐγένοντο, καταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἵππων, εἶχόν μου ἐν τῇ

D ὁδῷ, καὶ δυσεβεῖς καὶ ἱεροσύλους ἐκάλουν, καὶ ἀπῄτουν τὸ κλαπὲν ἀνάθημα· καὶ ἐρευνῶντες πάντα, εὗρον αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ θεοῦ. δήσαντες οὖν τὰς γυναικείας, ἦγον ὀπίσω, καὶ τοὺς μὲν εἰς τὴν εἱρκτὴν ἐμβάλλουσι, τὸν δὲ θεὸν τὸν ἐπ' ἐμοὶ κομιζόμενον ἁρπάσαντες, ναῷ δήῳ ἔδωκαν. ὃ δὲ χρυσίον, τῇ πολίτιδι θεῷ πάλιν ἀπέδωκαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, τά τε σκεύη, καὶ ἐμὲ πιπρασκόμενον διέγνωσαν, καὶ ἀπέδοντό με ξένῳ ἀνθρώπῳ, τῶν πλησίον κώμων οἰκοῦντι, τέχνην ἔχοντι ἄρτους πέπτειν· ὅστις με ὠδήγαγεν, καὶ πυρῶν μεδίμνους δέκα ὠνησάμενος, ὑπέζευξέ μοι τὸν πυρὸν, ὡς ἐπὶ τὸν ἅλωνα ἐλάσειεν ἐπὶ τὴν ἅλωσιν, ὡς δὴ ἥκομεν, εἰσάγει με εἰς τὸν μυλῶνα, καὶ ὁρῶ πολὺ πλῆθος ἵππων ὁμοδούλων κτλ. ὧν, καὶ μύλαι πολλαὶ ἦσαν, καὶ πᾶσαι ζυγὸς ἐγέφοντο, καὶ πάντα σκεύη μεστὰ ἦν ἀλεύρων. καὶ τότε μοὶ μέ, οἷα ξένον δοῦλον,

καὶ Φορτίον βαρύτατον ἁράμενον, καὶ ὁδὸν A ἁγαλέαν ἀφιγμένον, ἀναπαύεσθαι ἔνδον ἀφῆκαν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ, ἑῴθεν τοῖς ὄμμασιν ὑπαπεπαδμένοι, ἐπεζευγνύοντό με τῇ χώπῃ τῆς μύλης, εἶτα πλησίον. ἐγὼ δὲ ἠπισάμην ὅπως χρὴ ἄλφι, πολλάκις μαθών· προσεποιούμην δὲ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔπιστα. λαθόντες γὰρ πολλοὶ τὴν ἔνδον βακτηρίας, προσείσανταί με, καὶ μὴ προσδοκήσαντα ὡς οὐχ ὁρῶντα, παμπόλλοις ἀλοᾷ τῇ χειρί, ὥστε με ὑπὸ τῆς πληγῆς, ὡσπερ ταῦρον ἐξαπίνης τρέφεσθαι. Ε πεῖρα ἔμαθον, ὡς χρὴ τὸν δοῦλον, ἐς ὃ τὰ B δέοντα ποιεῖν, μὴ προσμένειν πλὴ χείρα τὴν δεσπότου. λεπτὸς οὖν πάνυ γέγονα, καὶ ἀσθενὴς τὸ σῶμα, ὥστε ἔγωγε μὲ ὁ δεσπότης πωλῆσαι, καὶ ἀποδίδοταί με ἀνδρὶ κηπουρῷ πλὴ τέχνων· οὐδὲ γὰρ εἶχε κῆπον, λαθὼν γεωργεῖν, καὶ τοῦτο εἶχομεν ἔργον. ὁ δεσπότης οὖν ἔωθεν ὀπταῖς μοι τὰ λάχανα, ἐκόμιζεν εἰς πλὴ ἀγορᾶς· καὶ προσδοὺς τοῖς ὠνουμένοις, ἦλθέ με πάλιν εἰς τὸν κῆπον. Εἶτα ἐκεῖνος μὲν καὶ ἔσκαπτε, καὶ ἐφύτευε, καὶ τὸ ὕδωρ C τοῖς φυτοῖς ἐπῆγε, ἐγὼ δὲ ὁπόταν τοῦτο εἰσηκειν ἀργός. ἐμὲ δὲ μοι δεινῶς ἀλγυνὸς ὁ τότε βίος. πρῶτον μὲν, ἐπὶ χρόνον ἤδη ἐμὲ, καὶ ἀκείνος οὐδὲ αὐτῷ σῶμα εἶχεν ἀγορᾶσαι, οὐχ ὅπως ἐμοί· καὶ ἀνυπόδητος, πολὺν ὑγρὸν, καὶ πάνυ σκληρὸν, καὶ ὀξὺ ἐπάτουν, καὶ φλαγεῖν τοῦτο μόνον ἀμφοτέρους ἐμέ, δρίδακας πικρὰς, καὶ σκληράς· καὶ ποτὲ ἐξιόντων ἡμῶν ἐς τὸν κῆπον, ἐντυγχάνει ἀνὴρ γέραιος, στρατιώτου στολὴν ἠμφιεσμένος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα, λαλᾷ πρὸς ἡμᾶς D τῇ Ἰταλῶν φωνῇ, καὶ ἤρετο τὸν κηπουρὸν ὅπου ἀπάγοι τὸν ὄνον ἐμέ· ὁ δ', οἴμοι, τῆς φωνῆς αὐτὸς ὤν, οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ὁ δ', ὀργιζόμενος, ὡς ἐπορόμενος, παίει τῇ μάστιγι τὸν κηπουρὸν· καὶ ἅμα τοῦ πόνου συμπλέκεται αὐτῷ, ἡ δὲ τὴν πόδα ἐπατάσσει, εἰς πλὴ ὁδὸν ἐκτείνει· καὶ κείμενον ἔπαιεν οὕτω, καὶ χειρὶ, καὶ ποδὶ, καὶ λίθῳ τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ· ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα καὶ ἀντεμάχετο, καὶ ἠπείλει, εἰ ἀπαξαίμην, ἀποκτενεῖν τῇ μαχαίρᾳ· ὁ δ', ὡσπερ ἐπ' αὐτῷ ἐκείνου διδαχθεὶς τὸ ἀκινδυνότατον, ἀπὸ πλὴ μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ῥιπτῶν πόρρω, εἶτα αὖθις ἔπαιε κείμενον, ὁ δὲ, τὸ κακὸν ὁρῶν ἤδη ἀφόρητον, ψεύδεται, ὡς πεπληγὼς ἐν ταῖς πληγαῖς· ὁ δὲ, δείσας ὅπῃ τοῦτο, τὸν μὲν, αὐτοῦ ὡς εἶχε κείμενον, ἀπολείπει, πλὴ δὴ μάχαιραν βασάσας ἐπ' ἐμοὶ, ἤλαυνεν ἐς τὴν πόλιν· ὡς δὴ ἤλθομεν, τὸν μὲν κῆπον αὖθ', ὅτιπερ ἐπέδυκε πορρῶ

ac de via propter grande onus feſſum, eo die quieſcere ſinunt: poſtridie me iugo molæ alligatum, linteo velatis oculis, molere iubent: planè noram, id ſæpius expertus, quo pacto eſſet molendum: ſed ſimulans me eius operis rudē, fruſtra quietem ſperaui: nam plures qui aderant, acceptis baculis de improuiſo me id minimè expectantem (neque enim aſpicere poteram) adeò percuſſerunt, vt è veſtigio more turbinis circumducerem molam: expertúſque ſanè didici, ſeruum, ad ea quæ fienda ſunt, promptum eſſe debere, neque expectare domini manum. Eo labore admodum macer euaſi, & corpore debilis: quapropter hortulano me vendidit, qui hortum ceperat colendum. Is olera in forum mea opera ferebat ſæpius, agro deinde effodiendo, plantandóque ac rigando intentus, ego interim otioſus, ſed vita propter frigus (erat enim hyems) ſatis moleſta, cùm patronus nedum mihi, ſed nec ſibi lectum parare poſſet: me tum molle lutum, tum dura terra atque acuta multùm offendebat. Cibus item lactucæ amaræ ac præduræ erant. Ambobus contigit aliquando nobis ad hortum adeuntibus, vt obuiaremus generoſo viro, veſte induto militari: qui primùm verbis Italis hortulanum allocutus, petiit ab eo, quò aſinum ducat: ille vocem militis (vt opinor) non intelligens, nihil reſpondit. Miles id veluti ſe contemptum ferens moleſtiùs, hortulanum fuſte cùm percuſſiſſet, ille militem amplexus, ad terram in via proſtrauit: iacentem tum manibus, tum pedibus, tũ ſaxo ferit. Miles cùm ſe tutaretur, minaretúrque, ſi exurgeret, ſe illum enſe interfecturũ: hortulanus quid de ſe futurum eſſet præmonitus, extractum è vagina enſem, additis verberibus longè proiecit. Miles vitæ periculo motus, ſe ob verba mortuũ ſimulat: quod veritus hortulanus, iacentémque relinquens, enſe ſupra me poſito, in ciuitatem pergit: datóque alteri ad colendũ horto,

ob timorem, penes amicum vnà me ducens, ibi latenter diuertit: deinde amici cõsilio se in arcã inclusit: me pedibus per gradum attractum recludũt in superiori ædium parte. Miles vbi de via surgens; vixque ambulans ob susceptas plagas, in vrbem rediisset, narrat commilitonibus qui obuiam fortè facti sunt, iniuriã hortulani. Hi cùm nossent quo essemus in loco, sumpto magistratu venientes domum, lictorem intus deducunt, iubentes, eos qui domi essent; educi. Cùm lateret hortulanus, exclamant milites, illum & asinum intus esse: qui domi erant, nullos esse alios præter se, neque virum neque asinum, affirmant. Cùm tumultus & clamor plurimus in paruo loco esset excitatus, ego quidnam esset, cupidus sciendi, caput è fenestra extuli: quo illi viso, statim exclamant in mendacio deprehensos. Scrutantes singula, hortulanum inuenerunt in arcula iacentem: extractum iudicibus tradunt; errati pœnam daturum. Me inferiùs demissum dant militibus. Ridebant in me versi omnes, qui meo indicio prodidissem dominum: ex quo id verbum primùm prodiit in vulgus, Ex asino conspecto. Quid deinceps patrono acciderit, ignoro: miles me emit minis viginti, qui minister erat viri prædiuitis Thessalonicæ Macedoniæ ciuitatis. Eius ministerium erat epulas parare diuiti. Cum isto conseruus frater habitabat pistor, placentas melle conficiens: communia suæ his erant artis vtensilia atque instrumenta. Hi mihi diuersorium dederunt in eo loco vbi reliquiæ cœnæ domini ab ipsis importabãtur perplures, ab altero carnes ac pisces, ab altero placentæ: inter has me inclusum relinquentes, abeunt lauatum. Ego omisso hordeo, humano cibo ventrem refersi. Cùm rediissent, tum ex ciborum multi-

αὐτὸς ἦ, τὸν κίνδυνον τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ δειλιῶς, κρύπτεται ἅμα ἐμοὶ, ὥσπερ τινὸς τῶν ἐν ἀσφαλείᾳ σεωθέντων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, δόξαν αὐτοῖς οὕτω ποιοῦσι τὸν μὲν ἐμὸν δεσπότην, κλῄσαντες ἐκέκρυφαν, ἐμὲ δὲ ἀράμενοι ἐκ τῆς ποδῶν, κομίζουσιν ἄνω τῇ κλίμακι, ἐς οἴκημα ὑπερῷον, κἀκεῖ με ἄνω συγκλείουσιν. ὁ δὲ γραπιώτης, ἐκ τῆς ὁδοῦ τότε μόλις ἐξαναστάς, ὡς ἔφασαν, κεκριβαρῶν ταῖς πληγαῖς, ἦκεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς γραπιώταις τοῖς σὺν αὐτῷ ἐντυχών, λέγει τὴν ἀπόνοιαν τῷ κηπουρῷ. οἱ δ', σὺν αὐτῷ σεισελθόντες, μανθάνουσιν ἔνδον ἡμᾶς κεκρυμμένους, καὶ τῷ βαλανείῳ τοὺς τῆς πόλεως ἄρχοντας. οἱ δ', εἴσω τινὰ τῶν ὑπηρετῶν πέμποντες, καὶ τοὺς ἔνδον ἀπαντᾶσθαι ἔξω κελεύοντες· ὡς δ' ἐξῆλθον, ὁ κηπουρὸς ὕδαμοῦ ἐφαίνετο. οἱ μὲν οὖν γραπιῶται, ἔνδον ἔφασαν εἶναι τὸν κηπουρὸν, κἀμὲ τὸν ὄνον ἔλεγον· οἱ δ', οὐδὲν ἄλλο ὑπολελῆφθαι ἔλεγον, ὅτε ἄνθρωπον, ὅτε ὄνον. χαρίεσσα δ' ἐν τῷ στενωπῷ, καὶ πολλῆς βοῆς ἐκ τούτου θορυβώδης, ὁ ἀγλαΐσκος, ἐγὼ, καὶ πάντα ἀδιέρρηκτος ἐγὼ, βουλόμενος μαθεῖν τίνες εἶεν οἱ βοῶντες, διακύπτω κάτω ἄνωθεν κάτω διὰ τῆς θυείδος. οἱ δέ με ἰδόντες, ὥσπερ αἰσχρόν τι ἰδόντες, ἐβαλόμεθα φυγὴν λέγοντες· καὶ οἱ ἄρχοντες εἴσω προελθόντες, καὶ πάντα αἰεροδυνῶντες, διείσκυσι τὸν ἐμὸν δεσπότην τὴν κιβωτὸν ἐκκαίοντες, καὶ λαβόντες, τὸν μὲν εἰς ὃ δεσμωτήριον πέμπουσι, λόγον τῶν τετολμημένων ὑφέξοντα· ἐμὲ δ' κάτω βαστάσαντες, τοῖς γραπιώταις ἐπέδωκαν· πάντες δ' ἄσμενον ἐλάβοντο διὰ τὴν μιαιφονίαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τὸν ἑαυτῶν δεσπότην, κἀκεῖνον ἐξ ἐμοῦ τὸν τρόπον ἦλθεν εἰς αὐθρώπους ὁ λόγος οὗτος, ἐξ οὗ νῦν ὀξυκόλως. τῇ δ' ὑστεραίᾳ, τί μὲν ἔπαθεν ὁ κηπουρὸς ὁ ἐμὸς δεσπότης, οὐκ οἶδα· ὁ δ' γραπιώτης πωλήσειν με ἔμελλεν, καὶ πιπράσκειν με πέντε καὶ εἴκοσιν Ἀττικῶν· ὁ δ' ὠνησάμενος, ἄνθρωπον ἐμὲ πάνυ πλουσίου ἀνδρὸς σφόδρα πλουσίου, πόλεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τῆς μεγίστης Θεσσαλονίκης. οὗτος τείχεσιν εἶχε ταύτῃ, τὰ ὕψη τῶν δεσποτῶν ἐσπουδάκει, καὶ εἶχε καὶ ἀδελφὸν σὺν δούλοις, ἄρτους πέσσειν, καὶ μελίπηκτα χειρῶν ὀπίσασθαι. ὅτι οἱ ἀδελφοὶ, σύσκηνοί τε ἀεὶ ἦσαν ἀλλήλοις, καὶ κατέλυον ἐν ταὐτῷ, καὶ τὰ σκεύη τῶν τειχῶν εἶχον αἷς ἐμεμιγμένα, καὶ μὴ ταῦτα, καὶ ἃ ἔσασθαι ἔδει καπέλυον, καὶ ὅτε μὴ ὁ δεσπότου, πολλὰ λείψανα ἄμφω εἶναι ἐνόμιζον, ὁ μὲν, χρεῶν καὶ ἐμῶν, ὁ δ' ἄρτων καὶ πλακούντων. οἱ δὲ καθαλείσαντες ἔνδον ἐμὲ μὴ ταῦτα, καὶ φυλακὴν ἐμοὶ γλυκυτάτην ποιησάμενοι, ἀπῆσαν, ὥστε ἀπολύσασθαι· κἀγὼ πῖς ὀξυκεμένοις κριθίδιοις μακρὰ χαίρειν λέγων, ταῖς πίτναις καὶ πῖς κέρδεσι τὸν δεσπότην ἐδίδαξεν ἐμαυτὸν, καὶ δι' μακρῶν πάνυ ἐπεμιξόμην ἀνθρωπίῳ σοφῇ. οἱ δ' ἀσφαλέστατοι εἶσαν, τὰ μὲν ὦνια ἀδὲν

ἠλαθόντο τ ὀψοφαγίας τ ἐμῆς, οὐκ τ πλή- A
θους τ ὠδακφιλῶν, καμοῦ ἔτι σὺ φόβῳ καὶ
φθόῃ κλέπτοντες τ ἄριστον. ἐπεὶ δὲ καὶ τέλεον
ἤμην αὐτ κατάγνως ἄρτοιαν, τὰς καλλίστας τ
μυείδων, καὶ σιτία πολλὰ κατέδωκον. καὶ ὅπῃ
ἤδοντο ἤδη τ ζωμίας, τὰ μὲν πρῶτα, ἀμφω
ὑποπτον πρὸς ἀλλήλους ἔβλεπον, καὶ κλέπτειν ὁ
ἕτερος τ ἕτερον, ὡς ἁρπαγα τ κοινῶν, καὶ αἰσχυ-
νόμενοι ἔλεγον, καὶ ἧς ἀκριβῶς λοιπὸν ἄμφω,
καὶ τ μυείδων ἀριθμὸς ἐγίνετο. ἐγὼ δὲ τὸν βίον
εἶχον σὺν ἡδονῇ καὶ πυφῇ, καὶ τὸ σῶμά μου σὺν τ
συνήθως ἐφῆς πάλιν καλὸν ἐτηρεῖτο, καὶ τὸ δέρ-
μα ἐπομβρούσῃ τῇ πρωΐ ἀπέστιλβεν. οἱ δὲ γυ- B
ναῖκάτοι, μέγαν τί με ὡς πίονα ὁρῶντες, καὶ τὰ
κρηδέμνιά μου δαπανώμενα, δηλοῦσι τῷ ἀνδρὶ μέ-
τρῳ ὄντα, εἰς ὑπόνοιαν ἔρχονται τ τολμημ τ
ἐμοῦ, καὶ προσελθόντες, ὡς εἰς τὸ βαλανεῖον ἀ-
πιόντες, ἔπειτα τὰς θύρας συγκλείσαντες,
παρεδρεύοντες ὅπῃ τινι τὰ ὄμματα τ θυρῶν,
ἐσκοποῦντο τἀνδοθι· κἀγὼ ὥρτε τ δόλου μηδὲν
εἰδώς, ἠείσαν, προσελθών. οἱ δὲ, τὰ μὲν πρῶτα
ἐγέλων, ὁρῶντες ἄρτιον ἄπιστον εἶτα δὴ τοὺς ὁμο-
δούλους ἐκάλουν ὅπου τ ἐμὴν θέαν, καὶ γέλωτος πο-
λὺς ἦν, ὥστε καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ ἤκουσε τ κε- C
λωτος, θορύβου ὅτου ἔξωθεν, καὶ ἤρετό τινα ἐφ' ᾧ
θοῦτον οἱ ἔξω γελῶσιν. ἐπεὶ δὲ ἤκουσε, καὶ ὀξαν-
θεὶς τ συμποσίου, καὶ δρακὼν εἴσω, ἐφῆκε μα
συὸς ἀγελίου μυείδα καταπίνοντα, καὶ μέγα ἐν
γέλωτι ἀναβοήσας, εἰς τὸ ἐμὸν εἶσω. κἀγὼ σφό-
δρα ἠθύμουν ὅπου τ δεσπότου, κλέπτης ἅμα,
καὶ λίχνος ἁλωκώς. ὁ δὲ πολλοῦ εἶχεν ἐπ' ἐμοὶ
γέλωτα, καὶ τὰ μὲν πρῶτα, κελεύει με εἴσω ἀγα-
θεῖν εἰς τὸ ἐκείνου συμπόσιον, ἔπειτα πρόπε-
μψαί μοι τοὐψώνιον εἶπε, καὶ εἰ ἐπ' αὐτῇ πολ-
λοῦ τ ὅσα μὴ δυνατὸν ἦν ὄνῳ καταφαγεῖν, D
κρέα, λοπάδας, ζωμούς, ἰχθῦς, τοῦτο μὲν, γλυκεῖ
καὶ ἐλαίῳ καταχυμένους· τοῦτο δὲ, ἁπαξαπλοῦν
ἐγκεχυμένους. κἀγὼ τὴν τύχην ὁρῶν ἤδη ἀπα-
λὴν μοι προσμειδιῶσαν, καὶ μαθὼν ὅτι με τοῦ-
το μόνον τὸ παίγνιον ἀνασώσει, καίτοι ἤδη ἐμ-
πεπλησμένος, ὅμως ἤρξατο τοῦ γέλωτος. τὸ δὲ συμπόσιον ἐκλοιδορεῖτο τοῦ γέλωτος. καί
τις εἶπε, καὶ πίεται οἶνον οὗτος ὁ ὄνος, ἰδοὺ τις αὐτοῦ εἰσκεκραγμένος ὅπῃδῶ· καὶ ὁ δεσπότης ἐκέλευε,
κἀγὼ δὲ προσεγγίσειν ἔπινον· ὁ δὲ, οἷς εἰκὸς, ἐρῶν με κτῆμα πολύδοξον, τιμὰ μὲν τιμιώτ τ ἐμοῦ
κελεύει τοῦ ἀρχιτρικλίνου τινὶ καταβαλεῖν, τοῦ ἐμὲ ὠνησαμένου, καὶ ἄλλο τοσοῦτον, ἐμὲ δὲ προέδωκεν
ἀπελευθέρῳ τινὶ τοῦ ἑαυτοῦ νεανίσκων, καὶ εἶπε κατηχεῖν, ὅσα ποιῶν μάλιστα ψυχαγωγεῖν αὐ-
τὸν δυναίμην. τοῦ δέ με ῥᾴδιον ἦν πρῶτα· ἐπῄκουον γὰρ θύρᾳς, εἰς ἅπαντα διδασκόμενος,

tudine non animaduertunt cibos à me comeſtos, tum quia parcè, ne quid perciperent, comedi. Vbi illos id non perſpexiſſe ſenſi, eorum fretus ignorantia, melioribus fruſtis corpus repleui. Tandem vt damnum cognouêre, alter alterum illa furripuiſſe ſuſpicatus, pudore inuicem reticebant. Diligentiùs igitur adſeruantes, reliquas portiones deinceps & fruſta adnumerant. Ego vitam voluptuoſam in deliciis agens, factus ſum corpore pinguior, adeò vt pellis ex pilis nitidis admodum luceret. Illi me pinguiorem factum videntes, hordeum verò nequaquam minui, in ſuſpicionem mei ducti, ſimulant ſe foras ire lauandi gratia: clauſo oſtio, quid agam, per rimulas aſpiciunt. Ego ignorans dolum, ad prædium proficiſcor. Illi primò ridere incipiunt in cibo aſini deſuero. Cõſeruis deinde ad id ſpectaculum vocatis, rident ſimul omnes vehementiùs, adeò vt patronus peteret quidnam accidiſſet vt adeò efferrentur riſu. Vt cauſſam percepit, ſurgens à ſympoſio, atque introſpiciens, poſteaquam me vidit ſyluestris apri fruſta edentem, ſtatim ridens ſe intus corripuit. Ego ægerrimè tuli me in furto & gula fuiſſe deprehenſum. Ille ſuborto riſu me iubet in conuiuium deduci, deinde menſam parari adeò multis cibis, vt nullus alter aſinus eos potuiſſet edere. Cochleæ crudæ erant, piſces partim garo & oleo, partim ſinapi conditi. Fortunam ego arridentem mihi ſentiens, cogitánsque his iocis ſalutem mihi affetri poſſe, mẽſę adſtãs, prandium ſumpſi: qua ex re vniuerſum conuiuium ſe in riſum effudit. Cùm dixiſſet quiſpiã, Bibet hic aſinus & vinum, ſi quis miniſtret: ídque patronus iuſſiſſet afferri, oblatum potaui: hoc ille præter modum admiratus, duplex eius quo venditus eram, pretium annumerari emptori iuſſit, méque dari adoleſcenti cuidam liberto ſuo, tum nutriendum, tum inſtruendum, quæcũque illum oblectare poſſent. Facile fuit illi me docere, parentem ſibi, facientémque ſingula quæ monſtraret.

χρέα, λοπάδας, ζωμούς, ἰχθῦς, τοῦτο μὲν, &c.

Primùm flecti me in genua supra lectum velut hominem docuit, tum sibi alludere, ac stantem pedibus anterioribus erectis psallere, ad eius quoque vocem annuere atque abnuere: omnia denique quæ poteram, imitabar. Vulgatum iam per vrbem erat, asinum vinum bibere, ludere, saltare, & quod mirabilius videretur, vocibus hominis obtemperare. Cùm vellem bibere, oculorum nutu admonebam ministrum. Mirabantur hæc omnes vt rem insueram, insci hominem in asino esse. Lætabar eorum stultitia, discēs ambulare, ferre patronum, currere absque vlla sessoris molestia. Eram sumptuosiùs ornatus, purpureis phaleris, freno auro atque argento distincto. Pendebant insuper tintinabula, suauem sonum præbentia. Menecles patronus in Thessalonicam abiit, ob hanc causam, vt ferebat, quòd erat pollicitus patriæ, se gladiatorios ludos daturum: qui cùm ad pugnandum parati adessent, nos mane profecti sumus. Ferebam dominum via dura & vehiculis difficili. Vbi Thessalonicam venimus, omnes ad spectaculum & me videndum conuenerunt: iam enim fama diffusa longiùs vulgauerat, me in modum hominis saltantem, varios ludos edere. Patronus post potum suis conciuibus (hi nobiles erant) in cœna me iocos illos incredibiles iubet edere. Libertus qui mihi præerat, faciens ex me quæstum, tenebat incluſum, eos qui meos ludos volebant aspicere, aperta ianua datisque nummis intromittens: illi, aliud alter in meum cibum afferebant, & ea præsertim, quæ ventri asini minimè conuenirēt. Me & domini & aliorum ciuium epulæ & magnum & pinguiorem reddiderant. Et mulier quædam externa mei videndi cupida accedit, vt me aspiciat prandentem: vt aspexit, è vestigio in cupidinem mei exarsit, tum asini specie adducta, tum impulsa ludorum venustate.

καὶ πρῶτον μὲν καταγκλίνεσθαί με ὑπὸ κλίνης, ὥσπερ αὐθρωπον ἐκ ἀίχνιος, ἐποίουν, εἶτα καὶ πρὸς παλαίστην αὐτὸν, καὶ μιμεῖσθαι καὶ ὀρχεῖσθαι, ὅτε τοὺς δύο ἐπορθιζόμενον ὀρθὸν, καὶ κατομνύειν, καὶ αἰωρεῖσθαι πρὸς τὰς φωνάς, & πρώτιστα ὅσα ἐδιδασκόμην ὑπ' ἐκείνου, ἡ δίχα τῶν μαθητῶν, ποιεῖν. & ὃ πρᾶγμα παρεισόντων ἐμοὶ, ὄνος ὁ τοῦ διδασκάλου, οἰνοπότης, παλαίων, ὀρχούμενος, ὃ δὲ μέγιστον, ὅτι πρὸς τὰς φωνὰς αἰείδειν ἐκ χειρὸς, ἡ κατείδειν· ἡ πίνειν ἢ ἐπόταν θελήσαιμι, ἤτοιν, τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν οἰνοχόον κινήσας· ἡ οἱ μὲν ἐθαύμαζον ὃ πρᾶγμα, ὡς παράδοξον, ἀγνοοῦντες αὐθρωπον ἐν τῷ ὄνῳ κείμενον· ἐγὼ δὲ, πυθόμενος ἐποιούμην τὴν ἐκείνων ἄγνοιαν. & μοι & βαδίζειν ἐμαθητεύετο, & κομίζειν τὸν διδάσκαλον ὑπὲρ τοῦ νώτου, καὶ πέχειν δρόμον ἀλυπότατον, καὶ τῷ δώδεκα αἰωρεῖσθαι, καὶ σκυτίνη μοι ἦν πολυτελὴς· καὶ χρώματα πορφυρᾶ ὑπεβάλλομαι· καὶ χαλινοῖς εἰσιδεχόμην, ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένοις· ἡ κώδωνες ἐξηρτῶντο τοῦ μου, μέλος μιαιρώτατον ἐκφωνοῦντες. ὁ δὲ Μενεκλῆς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, ὥσπερ ἔφην, ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης δεῦρο ἐλήλυθε ἐπ' αἰτίᾳ τοιαύτῃ· ἐπαγγέλετο τῇ πατρίδι θέαν πρέξειν δώδεκα, ὅπλοις πρὸς ἀλλήλους μονομαχεῖν εἰδότων. καὶ οἱ μὲν ἄνδρες, τῆς μάχης ἤδη ἦσαν ἐν παρασκευῇ, ἡ ἀφῖκτο ἡ πορεία. ἐξελαυνόμην οὖν ἔωθεν· καὶ ἐγὼ τὸν διδάσκαλον ἔφερον, εἴ ποτε χωλὸν ἢ τῆς ὁδοῦ τραχὺ, καὶ τοῖς ὀχήμασιν ὑπεδαίρειν χαλεπὸν. ὡς δὲ κατέβημεν ὑπὲρ Θεσσαλονίκης, οὐκ οἶδ' ὅστις ὑπὲρ θέαν οὐκ ἠπίγετο, καὶ τὸν ὄψιν τὸν ἐμὸν· ἡ γὰρ ἐμὴ δόξα, προεληλύθει οὐ μακρόθεν, & ὁ πολυπρόσωπον ἡ ὁ δώδεκαπουν τῷ ἐμῷ ὀρχήματι καὶ παλαισμάτων. ἀλλ' ὁ μὲν διδάσκαλος, τοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν αὐτοῦ πολιτῶν, παρὰ τὸν πόπον ἐδείκνυέ με, καὶ τὰ παράδοξα οὐκ ἐμοὶ παίγνια οὐ τῷ δείπνῳ πρεπόντα. ὁ δ' ἐμὸς ὑπασπάτης, προσόδου δοῦρον ἐξ ἐμοῦ πολλῶν πόνου δραχμῶν. καταγκλείσας γάρ με ἔνδον, εἶχεν ἑαυτῷ, καὶ τοῖς βουλομένοις ἰδεῖν ἐμέ, καὶ τὰ μὰ παράδοξα ἔργα, μισθοῦ τινὸς ἔξεστιν ἰδοῦσιν· οἱ δ' εἰσιόντες ἄλλος ἄλλό τι τῶν ἐδωδίμων, μάλιστα δ' ἐξηρτῶντο ὄνου γάρ δοκοῦσιν· ἐγὼ δὲ ἤσθιον, ὥστε ὀλίγων ἡμερῶν τῷ διδασκάλῳ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει συναρτῶσι, μέγας τε, καὶ πίων δῆθεν ἤδη ἐλελόγμην. καί ποτε γυνὴ ξένη, ἐν μετοικίᾳ κεκτημένη, τὸν ὄψιν ἱκανὴ, προελθοῦσα εἴσω ἰδεῖν ἐμὲ ἠρίστων τα, εἰς ἔρωτά μου θερμὸν ἐμπίπτει· τοῦτο μὲν, ὁ κάλλος ἰδοῦσα τοῦ ὄνου· τοῦτο δὲ, τῷ παραδόξῳ τῶν ἐμῶν ὑπερηδυμάτων, εἰς ὑπερθυμίαν σωφροσύνης προελθοῦσα·

καὶ διαλέγεται τοῖς τὸν ὀπισάτην τὸν ἐμόν, καὶ μισθὸν ἀδρὸν αὐτῷ ὑποτίθεται, εἰ συγχωρήσειν αὐτῇ, σὺν ἐμοὶ τὴν νύκτα διαπαύσασθαι, καὶ αὐτὸς τὸν ὄνον φερουσίας, εἴτε καὶ αὐτοῦ τὴ ἐκεῖνη ἀφ' ἑαυτοῦ, εἴτε καὶ μή, λαμβανέτω· ὁ μισθωτὴς δὲ ἐπειδὴ ἑαυτῷ τε ἤδη ἦν, καὶ τὴν συμποσίου ἀφῆκεν ἡμᾶς ὁ δεσπότης, ἀναστρέφομεν ἔνθα ἐκαθευδόμεν, καὶ τὴν γυναῖκα εὕρομεν πάλαι ἀφυπνοῦσαν διὰ τὴν ἐμὴν βύρσην. ἐκεκόμητο δὲ αὐτὴ προσκεφάλαια μαλακὰ, καὶ στρώματα εἴσω κατέκειντο, καὶ χαμεύνιον ἡμῖν ὑπῆρχεν ἰδιωτικὸν. εἶτα οἱ μὲν τῆς γυναικὸς θεράποντες, αὐτοῦ που πλησίον περὶ τὸ δωμάτιον ἐκαθεύδον. ἡ δὲ, λύχνον ἔνδον ἔχουσα μέγαν, τῷ πυρὶ λαμπόμενον, ἔπειτα ἀποδυσαμένη, πρέσῃ τῷ λύχνῳ γυμνὴ ὅλη, καὶ μύρου ἔκ τινος ἀλαβάστρου προχεαμένη, ζύτῳ τῷ ὀδοῦφεται, κἀμὲ ὁ μωλὸς, ἔνδον μᾶλιστα τὴ ῥινὰ μου μύρων ἐπλησεν, εἶτά με κατεφίλησε, καὶ οἷα πρὸς αὐτῆς ἐρώμενον, καὶ δοῦλον, διελέγετο, καὶ με ἐκ τῆς φορβαίας ἐπιλαβομένη, ὅτι τὸ χαμεύνιον εἶλκε· κἀγὼ οὐδὲν πεῖσαι προσκαλέσασα, εἰς τοῦτο διόμενος, καὶ οἴνῳ ὁ παλαιῷ πολλῷ ὑποβεβρεγμένος, καὶ τῷ χρωτὶ τὴ μύρου οἰσρημένος, καὶ τὴν παιδίσκην ὁρῶν πόρτα καλὼ, κλινομένη, καὶ στόμα ἡπόμην, ὅπως αἰσθήσομαι τινὸς αὐδενοῦ. ἐπὶ γὰρ ὀξέως ἐπιγόντι ὄνος, σιτουσίας δὴ οὐδὲ τοῖς ὄνοις σιτηδοὺς ἔτυχον ἐφαλάμενος, οὐδὲ γυναικὶ ἐχρησάμην ὅτε καὶ μὴν ἐπὶ τοῦτο μὲ εἰς δίος ἤχει μίσθιον ἦγε, μὴ δὲ χωρήσασα ἡ γυνὴ, ἔφασα δεῖν, κἀγὼ ὥσπερ ἀνδροφόνος, καλὴν δύσω δίκην. ἠγρόουν δὲ ἐκ εἰς δέον δεδιώς. ἡ δὲ γυνὴ, πολλοῖς τοῖς φιλήμασι, καὶ τούτοις ἐρωτικοῖς, προσκαλουμένη, ὡς εἶδεν ὑπείκοντα, ὥσπερ ἀνδρὶ προσημένη, προσκαλεῖται με, καὶ ἔρασα εἴσω, ὅλον παρεδίξατο. κἀγὼ μὲν ὁ ἄθλιος, ἐδεδοίκειν ἔτι, καὶ ὀπίσω ἀπῆγον ἐμαυτὸν ἀτρέμα. ἡ δὲ, τῆς τε ὀσφύος τῆς ἐμῆς εἶχεν, ὥστε μὴ ὑποχωρεῖν, καὶ αὐτὴ εἶπεν ὃ φιλοῦσιν. ἐπεὶ δὲ ἀκριβῶς ἐπίστευσεν, ἔτι μοι καὶ προσδεῖν πρὸς τὴν τῆς γυναικὸς ἁδονὴν τε, καὶ τέρψιν, ἀδεῶς λοιπὸν ὑπηρέτουν, σπουδάζων, ὡς οὐδὲν εἴην κακίων τοῦ Πασιφάης μοιχοῦ. ἡ δὲ γυνὴ, ὅπως λῷ ἄρα εἰς τὰ Ἀφροδίσια ἑτοίμη, καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ σιτουσίας ἡδονῆς ἀκίνητος, ὥστε ὅλην τὴν νύκτα σὺν ἐμοὶ ἐδαπάνησεν. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, ἡ μὲν, ἀναστᾶσα, ἀπῄει, στεφανοῦσθαι πρὸς τὸν ὀπισάτην τὸν ἐμὸν οἴσουσα ὅτι τοῖς αὐτοῖς τοῦ μισθοῦ τὸν αὐτὸν τῆς νυκτός.

A Hæc cum liberto vt vnam noctem mecum esse sinat, magnò pretio paciscitur: qui parum curans mei iacturam, pretio accepto, cùm adveſperascceret, post cœnam domini iussu abiens, me ad locum vbi dormiebam, perducit. Ibi mulierem inuenimus lectum ingressam: puluinaria mollia importata erant, vestes quoque, & stragulæ, & stratum decens humi positum. Mulieris serui alio in loco abeunt iuxta domum dormitum: illa lumen intulit permagnum igni simile: exutáque veste, nuda propter lumen stetit: deinde ex alabastro proferens vnguentum, se primùm tum inungit, narésque vnguento replet: postmodum exoſculatur, ea loquens quæ amor in hominem dilectum proferre cogit. Deinde me fune in stratum trahit. Ego nequaquam tertio egés hortatore, quò ducor accedés, cùm vino veteri essem respersus, vnguenti quoque odore incitatus, pulchritudine insuper puellæ commotus, inclino me, dubius quónam pacto concumberem cum muliere: nam ex quo asinus fui, expers coitus fui: neque cum asinis in ea re consueueram, neque asinam cognoram. Itaque haud paruus mihi timor incessit ne scinderem dilacerarémque in coitu mulierem, ac postmodum tanquam homicida mericam subirem pœnam: sed hæc incassum à me cogitabantur: nam mulier multis amatoriis me oſculis prouocans, vbi me ad opus paratum sensit, vt homini superincumbens me complectitur, ac paulum eleuans, totum inguen accepit. Ego cùm retrocederem, adhuc reformidans, illa meos amplexa clunes, ad sese trahit, cedentem paulò: Quorsum, inquiens, refugis? atque acriùs complexui inhæret. Vt verò sensi supellectilem iam mihi deesse ad explendam fœminæ libidinem ac voluptatem, timore depoſito, haudquaquam ampliùs insequenti cedens, eius obtemperaui libens cupiditati: existimauique non esse me Pasiphaës adultero deteriorem. Hoc pacto vniuersa nox Veneri data est, in voluptatem coitus frequenter consumpta. Cùm dies aduenisset, abiens mulier custodem meum conuenit, pretióq; noctem aliam redimit.

Ille ditior meo opere factus, quum rem A domino significasset, cum fœmina reliquit inclusum: quæ priori exercitio intenta, voluptati operam summo cum desiderio impendit. Libertus interim vesperi, me inscio, ad interiorem in quo dormiebamus locum perducto patrono, me per rimulam ostendit cum adolescentula coëuntem. Eo aspectu oblectatus, rem prohibet efferri, cupiens me in theatrum duci ludorum tempore, quò id meum spectaculum in aliqua ex his quæ ad bestias dãnatæ essent, fœmina in conspectu omnium videretur. Ac ad me introductam mulierem mihi hærere, & demulcere manibus iubent, vt cùm ludorũ B instaret dies in theatrum deduceremur, omnibus spectaculo futuri. Lectus erat magnus, ex Indica factus testudine, atque ornatus auro: in hoc me collocant, & iuxta ponunt mulierem: deinde supra machinam lectum positum in medium theatri ferunt, magna cum acclamatione populi plausúque, manus aduersus me extendentis. Nobis mensa erat pluribus præparata rebus, quę in cœna deliciarum caussa hominibus apponuntur. Adstabant nobis formosi pueri pincernæ, vinũ nobis aureo poculo ministrantes. Ibi custos adstans meus, iubet me prandere. Verecundabar in theatro situs, & simul extimescebam ne quis vrsus aut leo ad me dilaniandum prosiliret. Hîc ego inter alios flores recentium rosarum folia conspicatus, statim è lecto prosilio. Arbitrabantur reliqui me veluti saltaturum ad ludum præbendum surrexisse: at ego inter homines ad flores vsque delatus, rosas selectas pascor: tum singulis rem admirantibus, iumenti speciem depono, omníque prioris asini sublata forma, in Lucium illum priscum ante eos nudus redij. Hoc insperato veluti mirando D monstro stupefactus populus, magno coorto murmure, in diuersas sententias distrahebatur: alij, vt magum, ínque varias formas mutari solitum, statim igni comburendum: alij, paulò expectan-

ὁ δὲ ἅμα μὲν πλουσιώτερος ἐκ τοῦ ἐμοῦ γενόμενος, καὶ τῷ δεσπότῃ κριότερον ἐμοὶ ὑπηδξάμενος, συγκαλεῖ με τῇ γυναικί. ἡ δὲ κατεχέησαν μοι δλεως. καί ποτε ἐλθὼν ὁ ὑπηρέτης, ἀπαγγέλλει τῷ δεσπότῃ ὃ ἔργον, ὡς ἰδὼν αὐτὸς διδάξας, καὶ ἐμοῦ μὴ εἰδότος, ἄνω αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐσχάραν ἤδη, ἔνθα ἐκαθευδόμην, καὶ δι' ὀπῆς τινος ὀπῆς τῆς θύρας δείκνυσί μοι, ἵνα δὴ μετ' ἐκείνης συνευνάζόμενον. ὁ δὲ, ἡσθεὶς τῇ θέᾳ, καὶ δημοσίᾳ με δόξαι ταῦτα πιθανῶτα ἐπιθύμησε, καὶ κελεύει τοὺς μηδένα ἔξω τοῦτο εἰπεῖν, ἵνα, ἔφη, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς θέας τοῦτο ἐς τὸ θέατρον συνάγωμεν τοῦτον ἐς ὃ θέατρον συνάγειν τινὰ τῶν καθειδιλασμένων γυναικῶν, ἐπὶ πάντων ὀφθησομένην ὅτι τὴν γυναῖκα ἀναβήσει). καὶ ἦν τῶν γυναικῶν, ἥτις κατεκέκριτο θηρίοις ἀποθανεῖν, ἄγουσιν ἔνδον πρὸ ἐμοῦ, καὶ παρεσκεύαζε τε ἐκέλευον, καὶ φανὴν ἐμοῦ. εἶτα ὃ τελευταῖον τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκέλευσε, ἐν ᾗ τῷ φιλοτιμίας ἦλθ ὁ ἐμὸς δεσπότης, εἰσάγειν ἔμπροσθέν με εἰς ὃ θέατρον· καὶ εἰσῆλθ ὕπτα· κλίνη ἐπὶ με- C σῆς, ἀπὸ χελώνης Ινδικῆς πεποιημένη, χρυσῷ ἐσφιγγομένη, ὑπὸ ταύτης με ἀναπλίνασι, κἀκεῖ μοι τὴν γυναῖκα παρεκατέκλινεν. εἶτα ὕπτιος ἡμᾶς ἐπέθηκε ὑπό τινος μηχανήματος, καὶ εἴσω εἰς ὃ θέατρον προεπέμψαντες, κατέθηκε ἐν τῷ μέσῳ, καὶ οἱ ἄνθρωποι μέγα ἀνεβόησαν, καὶ κρότος πάσης χειρὸς ἄξηλατο ἐπ' ἐμοὶ, καὶ τράπεζα ἡμῖν παρέκειτο, ἐν πολλὰ ἐσκευασμένα ἐν αὐτῇ ἔκειτο, ὅσα πεφῶντες ἄνθρωποι ἐν δείπνῳ ἔχουσι. καὶ παῖδες ἡμῖν παρέστησαν οἰνοχόοι, καλοὶ, τὸν οἶνον ἡμῖν χρυσίῳ διακονούμενοι. ὁ μὲν οὖν ὑπηρέτης ἕως ὄπισθεν, ἐκέλευέ με ἀρίστα· ἐγὼ δὲ, ἅμα μὲν ἡδομένου ἐν τῷ θεάτρῳ καθεσόμενος, ἅμα δ' ἐδεδίειν μή που ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσηται. ἐν τούτῳ δέ τινος αὖθις φέροντος, παρεδίδουν, ἐν τοῖς ἄλλοις αὖτε- σιν, ὁρῶ ἐν ῥόδων χλωρῶν φύλλα, καὶ μηδὲν ἔτι ὀκνῶν, ἀναπηδήσας τῶν λέχνης, ἐκπίνω, καὶ οἱ μὲν, ὥρυτό με ἀνίσασθαι ἐρχησόμενον. ἐγὼ δὲ, ἐν ἐξ ἐκὸς ὑπεῖχον, ἐν ἀπηνθρακόμενος ἀπ' αὐτῶν τῶν δρέων τὰ ῥόδα, κατέπινον. τῶν δὲ ἔτι θαυμαζόντων ἐπ' ἐμοὶ, ἀποπίπτω ἐξ ἐμοῦ ἐκεί- νη ἡ τῶν κτηνῶν ἔνδυσις, καὶ ἀπόλυται, καὶ ἀφανὴς ἦν ἐκεῖνος ὁ πάλαι ὄνος, ὁ δὲ Λύκιος αὐτὸς ἔνδον μοι γυμνὸς εἰσῆκει. τῇ δὲ παραδόξῳ ταύτῃ, καὶ μηδέποτε ἐλπισθείσῃ θέᾳ, πάντες ἐκ- πεπληγμένοι, δρόμον ἐπεδορύσσομεν, ἐν ὃ θέατρον εἰς δύο γνώμας ἐχώρει. οἱ μὲν γὰρ ὡς περ φάρ- μακα δρᾶν ὑπεσάμενον, ἐν κακόν τι πολύμορφον, ἢ ξίφη θῆρες ἔνδυτοι πυεί με ἀποθανεῖν· οἱ δὲ, πε-

εἰμῆναι καὶ τοὺς ἀπ' ἐμοῦ λόγους ἔλεγον δεῖν, καὶ τοσούτου δέ γε ἀξιοῦν δίκαιον εἶναι τούτων. κἀγὼ δραμὼν πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας, ἔτυχε δὲ τῇ θεᾷ ταύτῃ παρών, ἔλεγον κάτωθεν ὅτι γυνή με Θετταλή, γυναικὸς Θετταλῆς δούλη, χρίσματι μεμαλθάκῳ ἐπαλείψασα, ὄνον ποιήσε. καὶ ἱκέτευον αὐτὸν, λαβόντα ἔχειν με ὑφ' ὑμᾶς, ἕστ' ἂν αὐτὸν πείσωμι, ὡς δὴ καλαφυσδομαι ὅτω γεγονώς· καὶ ὁ ἄρχων, Λέγε, φησὶν, ἡμῖν ὄνομα σὸν, καὶ γονέων τῶν σῶν, καὶ συγγενῶν, εἴ πινας φῂς ἔχειν τῷ γένει παρεπιχωρίους, καὶ πόλιν. κἀγώ, Πατὴρ μὲν, ἔφην, ἐστί μοι Λούκιος, τῷ δὲ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ, Γάϊος. ἄμφω δὲ, τὰ λοιπὰ δύο ὀνόματα κοινὰ ἔχομεν· κἀγὼ μὲν, Ἰσιείων καὶ Ἄλλων εἰμὶ συγγενής· ὁ δὲ, ποιητὴς ἐλεγείων ὑπάρχει, καὶ μαίπης ἀγαθός· πατρὶς δὲ ἡμῖν, Πάτραι τῆς Ἀχαΐας. ὁ δὲ δικαστὴς, ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσε, Φιλτάτων ἐμοὶ, ἔφη, λίαν ἀνδρῶν υἱὸς εἶ καὶ ξένων, οἰκίᾳ τέ με ὑποδέξομαι, καὶ δώροις τιμοῦντα, καὶ ὁπίσω μή ὅπῃ σοὶ φυὴ, παῖς ἐκείνου ὤν· καὶ τὸ δίφρου ἀναπηδήσας, περιβάλλει τε, καὶ πολλὰ ἐφίλει, καί με καὶ οἴκαδε ἦγεν ὡς ἑαυτόν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς ἀφίκετο, ἀργύριον, καὶ ἄλλα μοι πολλὰ κομίζων, καὶ πύτῳ με ὁ ἄρχων δημοσίᾳ πρώτων ἀκουσίτων, ἁπλοῦ· καὶ ἑλόντες ὅπῃ θαλάττιαν ναῦν ἐσκεψάμεθα, ἐς τὸν Ἀποσκοῦλων ἐνεβήμεθα. ἐγὼ δὲ, κεφήσων εἰ ἔγνων ἐλθεῖν πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν ἐραστήν μου τοῦ ὄνου, κελλίων αὐτῇ φανῆναι λέγων, νῷν ἐν αἰθέρι ὤν· ἡδέ μ' ἀσμένη τε, εἰσδέξατο, τῷ πρὸς δόξῃ, οἰμῳ, τοῦ πάγματος ὑπερπομφῇ, καὶ δὴ πυρὶ σὺν αὐτῇ, καὶ καθεύδειν ἱκέτευε, κἀγὼ ἐπειθόμην, Νεμέσεως ἄξιον εἰ νομίζων τὸν ὄνον ἀγαπητέον, νῷν γνώμενον ἀθέμιστον, ὑπερφυᾶ, καὶ τὴν ἐραστὴν ὑποφεῦν· καὶ δὴ πρὸς αὐτῇ, καὶ ἐκ τοῦ μέσου ἀλείφομαι, καὶ στεφανοῦμαι τῷ φιλτάτῳ καὶ ἐς αἰθέριος με ἀνασώσασθαι ῥόδῳ. ἐπεὶ δὲ ἐν νυξὶ βαθείαις, ἤδη καὶ καθεύδειν ἔδει, κἀγὼ δὴ ἐπεθύμουν, καὶ ὡς τάχιστα μέγα τι ποιῶν ἀγαθὸν, ἀποδύομαι, καὶ ἵεμαι γυμνὸς, ὡς δῆθεν ἐπὶ μᾶλλον ἀρέσων ἐκ τοῦ πρὸς τὸν ὄνον συγκρίσεως. ἡ δὲ ὅπως εἶδέ με πρῶτα αἰθέρινα ἔχοντα, προσπίτνουσά μοι, Οὐ φθείρῃ ἀπ' ἐμοῦ, ἔφη, καὶ τῆς ἐμῆς οἰκίας, καὶ μακρὰν ποι ἀπελθών, κοιμήσῃ; ἐμοῦ δ' ἐρομένου, Τί δὲ καὶ ἡμάρτηταί μοι τοιοῦτον· Ἐγὼ γάρ, ἔφη, μὰ Δία, οὐχὶ σοῦ, ἀλλὰ τὸν ὄνον τοῦ σοῦ ἐρῶσα πάλαι, ἐκείνῳ, καὶ οὐχὶ σοί, συνεκαθευδον,

dum, méque priùs audiẽdum cenſebant, ac poſtea ſententiam ferendam. At ego ad præfectum vrbis, qui aderat in theatro, currens, dixi me à ſerua Theſſalę mulieris, quæ maga erat, vnguẽto perfuſum, in aſinum fuiſſe conuerſum: rogo me in cuſtodia detineat, quoad certior fieret me loqui vera. Dic, inquit præſes, tuorum parentum & cognatorum, ſi quos habes, & ciuitatis, nomen. Patrem eſſe mihi Lucium reſpondi, fratrem Caium, eodem quo ego vocatum cognomine: me hiſtoriarum aliarúmque rerum ſcriptorẽ, fratrem, poëtã atque augurem eſſe, patriã, vrbem Achaiæ, Patras. Quæ vbi præſes audiuit, Hoſpitis, inquit, filius es, hominis mihi amiciſſimi, qui me domi ſolitus eſt excipere, & donis proſequi. Scio te nil mentiri, tali parente natum: déque ſella deſcendens, me amplexus exoſculatur, ac deducit domum. Interim meus aduenit frater, argentum afferens, aliáque multa. Cùm præſes adſtantibus omnibus me miſſum feciſſet, ad mare deſcẽdimus. Præparata iam naui, cõmeatúque impoſito, optimum factu ſum ratus, priuſquã abirem, fœminam conuenire quæ me aſinum adeò dilexerat: multo enim magis virum me aſino pulchriorẽ fore ſibi charum exiſtimaui. Illa admodum læta me vidit, rei miraculo delectata, ac cœnare cubaréque ſecum hortata eſt. Exiſtimabam illam quæ aſinum dilexiſſet, multo maiorem in homine voluptatem ſumpturam. Quum cœnaſſemus, vnguento vngor: coronáque ex amantiſſimis roſis, vt quæ mihi formam hominis reſtituiſſent, impoſita capiti, quum tempus dormiendi iam nocte intempeſta adeſſet, veſtes exuo adſtans nudus, veluti rem grauem fœminæ facturus, quum pro aſino virum haberet. At illa vt me nudum aſpexit, & ſingula hominem eſſe, in me expuens, Abi hinc in malam rem, ait: abſcede ocyus, alibi dormiturus. Cùm peterem quodnam ob erratum meum id diceret: Quoniam non te, ait, ſed aſinum dilexi, quôcum, non tecum, concubui.

Equidem arbitrabar te asini solam speciem deposuisse: insigne illud quod dilexerã, seruasse: tu verò omisisti id quod solum in asino pulchrum videbatur atque vtile, in simium quendam conuersus: statimque vocatis domesticis mandat, extra domum foras me nudum eiici. Ego ante domum nudus, coronatus, vnctus, in nudo solo iacui. Diluculò mare versus respiciens, nudus fratri narraui non absque risu infortunium meum. Vento deinde flãte nauem ascendẽtes, paucis diebus in patriam venimus: vbi Diis meę salutis authoribus sacra persolui, ac in templo dona suspendi: non quòd ex canis podice (vt vulgò aiunt) sed ex longa asini peregrinatione, ac vix tãdem in patriam redierim, salutem consecutus.

A καὶ ὤμλυν σε καὶ νεῶ καὶ σκάφει γε μόνον ὃ μέγα τῆ ὄνου σύμβολον ἀφαιρῆ, καὶ σύρῃ. σὺ δέ μοι ἐλήλυθας ἐξ ἐκείνου τοῦ καλοῦ καὶ χρησίμου ζώου ἐς πίθηκον μεταμορφωθείς. καὶ καλῆ ἤδη δύῃς τοὺς οἰκέτας, καὶ κελεύῃ με τῶν νώτων μετέωρον καμισθῆναι ἔξω τῆς οἰκίας, καὶ ἐξωσθεὶς παρὰ τὸ δωμάτιον ἔξω γυμνὸς, καλὸς, ἐστεφανωμένος, καὶ μεμυρισμένος τῷ γλῶ γυμνῷ κατέλαβόν, ταύτη συνεκάπτυδον. ἅμα δ' τῇ ὁρ-
B θρῳ γυμνὸς ὢν, ἔφην ὅτι ναυῶ, καὶ λέγω παρὰ τὸν ἀδελφὸν, τῷ ἐμαυτοῦ σὺν γέλωτι συμφορᾷ. ἔπειτα ἐκ τῆς πόλεως ὀλίγοις πνεύσασιν ἀέσιν, πλέοντες ἤλθον, καὶ ὀλίγαις ἡμέραις ἔρχομαι εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα. ἐκεῖθεν θεοῖς σωτῆρσιν ἔθυον, καὶ ἀναθήματα ἔθηκα, μὰ Δί', οὐκ ἐκ κυνὸς κατόπτου (τοῦτο δὴ ὂ τοῦ λόγου) ἀλλ' ἐξ ὄνου κατεργίας ἀφ' μακρᾶς πόνου, καὶ οὕτω δὲ μόλις, οἶμαι δὲ αἰσθοῆς.

ΖΕΥΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ.

IVPITER CONFVTATVS.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Summa dialogi huius est: Quando fato ac necessitate quadam omnia in hoc mundo geruntur, eíque etiam Dij obnoxij sunt, supernacaneam esse omnem religionem, ac cultum diuinum: ideóque neque diis sacrificandum esse, neque ab illis quicquam sperandum: imò ipsos illos non meliores aut etiam feliciores hominibus esse, sed solùm fati ac necessitudinis istius sempiterni ministros, qui per se neque prodesse nobis, neque nocere possint. Nam si vlla illorum prouidentia, aut rerum humanarum administratio foret, neque malos ac sceleratos inultos manere, & pios bonósque beneficiis ac munere illorum prouehi debere. Nam quæ de supplicijs inferorum ac pœnis nocẽtum feruntur, ea si quæ sint, eiusmodi certè esse, vt immeritò & iniustè illis eueniant qui ea patiuntur, cùm nemo sua voluntate, sed ex predestinato fatóque impellente peccet. Fingitur autem Cyniscus, vti intrepidus atque impudentior paulo quispiam, cum Ioue disputare. Est ꝙ hic dialogus ex illis vnus, ob quos Lucianus propriè blasphemus atque ἄθεος vocatus est. Quid enim in rebus mortalium sanctum aut inuiolatum vsquam erit, si religione ac metu Deorum è medio sublato, hominibus persuaseris, siue benè siue malè agant, id necessitate quadam fatorum fieri, eíque ipsos à crimine solutos atque innocxios esse?

Interlocutores, CYNISCVS & IVPITER.

CYNISCVS. EGõ verò te Iupiter talium rerum gratia nunquam molestiùs conturbabo, extructas diuitias, aut multum auri põdus, aut imperij dignitatem à

C Γὼ δέ, ὦ Ζεῦ, περὶ μὲν τοιούτων σὲ οὐκ ἐνοχλήσω σοι, πλοῦτον, ἢ χρυσοῦ, ἢ βασιλείαν αἰτῶν, ἃ τοῖς πολλοῖς, οἶδ' ὅτι πολὺ

te postulans, quæ quidem vulgò non parum multis maximè in votis sunt, tibi verò

ῥᾴδιόν σοι δοθῆναι. ὁρῶ γοῦν σε τὰ πολλὰ παρακούοντα, βύβλιμόν σου τοῖς ἀσὶν ὄντα. ἓν δὲ καὶ τοῦτο ῥᾷστον ἐθελήσειν σοὶ δοῦναι μοι γένεσθαι. ΖΕ. τί τοῦτό ἐστιν, ὦ Κυνίσκε; οὐ γὰρ ἀτυχήσεις, καὶ μάλιστα μετρίων, ὡς ἔφης, δεόμενος. ΚΥΝ. ἀποκρίναι δή μοι πρός τι σοῦ χαλεπὴν ἐρώτησιν. ΖΕ. μηδαμῶς ἀλλ' ἀληθῶς οὐχί, καὶ παρέσχημας, ὥστε ἐρώτα ὁπόσα αὐτὸς ἐθέλεις. ΚΥ. ἰδοὺ ταῦτα, ὦ Ζεῦ· ἀνεύπλως γὰρ ἀληθοῦσι καὶ οὐ τὰ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ποιήματα εἰπὼν σοῦν μοι, εἰ ἀληθῆ ἐστιν ἃ περὶ τῆς Εἱμαρμένης καὶ τῶν Μοιρῶν ἐκεῖνοι ἐρραψῳδήκασιν, ἄφθικτα ἅπαντα), ὁπόσα αὖ αὐτὰ ὑπάρχοντα γίνεσθαι ἐκεῖνα. ΖΕ. καὶ πάνυ ἀληθῆ ταῦτα. ἔστιν γάρ ἐστιν, ὅτι μὴ αἱ Μοῖραι διαπάπτουσιν, ἀλλὰ πάντα ὁπόσα γίνεται ὑπὸ τῶν τούτων ἀπράκτων τρεφόμενα, βύβλους ἐξ ἀρχῆς ἕκαστον ὑπεκλωσμένοις ἔχει τὸν ἀπόβασιν, καὶ οὐ δήμις ἄλλως γενέσθαι. ΚΥ. σκοπῶ ὁπότου ὁ αὐτὸς Ὁμηρος ἐν ἑτέρῳ μέρει τῆς ποιήσεως λέγῃ· [αι.

Μὴ γάρ ῥα Μοῖραν δόμον Ἄϊδος εἰσαφίκηαι καὶ τὰ ἑκάστα, λυφρὴ δηλαδὴ φήσομεν τότε αὐτόν; ΖΕ. καὶ μάλα· ἔστιν γὰρ οὕτω γέγραπται, ἐξω τοῦ νόμου τῆς Μοίρας, ἔστι γάρ ὃ λέγον. οἱ ποιηταὶ δέ, ὁπόσα μὴ ἐν ταῖς Μούσαις κατεχόμενοι ἄδουσιν, ἀληθῆ ταῦτά ἐστιν. ὁπότου δὲ ἀφῶσιν αὐτοὺς αἱ θεαί, καὶ καθ' αὑτοὺς ποιῶσι, τότε δὴ καὶ σφάλλονται, καὶ ἐναντία πῇς πρόσθεν διεξέρχονται. καὶ συγγνώμη, εἰ αὐθέκαστοι ὄντες, ἀγνοοῦσι τἀληθές, ἀπελθόντος ἐκείνου, ὃ πέρα πρόσθεν, ἐρραψῳδήκασιν. ΚΥΝ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτω φήσομεν. ἐπὶ δὲ κἀκεῖνό μοι ἀπόκρινας. οὐ τρεῖς αἱ Μοῖραί εἰσι Κλωθώ, Λάχεσις, Ἄτροπος, καὶ Ἄνανκη; ΖΕ. πάνυ μὲν οὖν. ΚΥ. ἡ Εἱμαρμένη τοίνυν, καὶ ἡ Τύχη (πολὺ θρύλλητοι γὰρ καὶ αὗται) τίνες εἰσίν, ἢ τί δύνανται αὐτῶν ἑκατέρα; πότερον, ἢ ἴσα ταῖς Μοίραις, ἢ τι ὑπὲρ ἐκείνας; ἀκούω γοῦν ἀπάντων λεγόντων μηδὲν εἶναι Τύχης καὶ Εἱμαρμένης δυνατώτερον. ΖΕ. καὶ δῆτα ἄπορά σε, εἰδέναι, ὦ Κυνίσκε.

largitu haudquaquã facilia. Itaque permulta eiuſmodi illis ſolicitè expetentibus, ſurdis auribus video te negligere. Cæterùm vnum illud facillimum à te mihi velim contingere. IVP. Quid hoc verò rei eſt Cyniſce? neque enim indigentia diutiùs diſcruciaberis, maximè ſi rerum mediocrium, vt ais, inopia conflictaris. CYN. Reſponde mihi ad quæſtionem quandam non difficilem. IVP. Exiguum profectò votum, & præſtatu facile. Proinde quære quæcunque fert animus. CYN. Vide Iupiter: etenim veriſimile eſt & tibi videlicet Homeri atq; Heſiodi lecta eſſe poëmata. Dic ergo mihi, num vera credenda ſunt iſta quæ de Fato & Parcis illi conſarcinatis cecinerunt verſiculis: & an nullo modo ea vitari queant, quęcunque illę cuique naſcẽtium fatali decreto adneuerint. IVP. Et valde quidem vera ſunt iſta. Etenim in rebus humanis nihil eſt quod Parcarum diſpenſatione & conſilio non ordinetur: verùm omnia quæcumque fiunt, dum ſub illarum colo circumferuntur, ſtatim ab initio vnum quodque illorum certum & infallibilem ſortitur euentum, nec fas eſt aliter fieri. CYNI. Proinde quoties Homerus alia in parte ſuæ poëſeos dixerit,

Inferane Parcis inuitis regna ſubintret,

ac id genus alia, nugari videlicet tunc illũ dicemus? IVP. Et maximè: nihil enim extra Parcarum legem fieri credendum eſt, atque adeò præter linum. Cæterùm poëtæ quæcunque ex Muſis ſuggeſta cecinerint, illa vera habenda ſunt. Porrò quoties à Deabus deſeruntur, ac per ſe aliquid literis ac memoriæ proditum protulerint, tunc à vero tota via aberrant, neque non cum prioribus pugnantia atque contraria commemorant. Et ignoſcendum quidem facinus, ſi, cùm homines ſint, veritatem ignorent, præſertim illo digreſſo numine, quod præſens per illos canere ſolebat. CYNI. Atqui hoc ſanè ita ſe habere dicemus. Ad hæc verò & illud mihi reſponde: Nónne tres ſunt Parcæ, nempe Clotho, Lacheſis, & Atropos? IVPITER. Rectè putas. CYNISCVS. Fatum ergo & Fortuna, cùm & ipſæ Deæ ſint, multum vulgò celebratæ, cuiuſmodi ſunt, aut quænam vnicuique illarum eſt potentia? An verò æqualem cum Parcis ſortem obtinent, aut maiore quàm illæ in rebus humanis gubernandis potentia præditæ ſunt? Paſſim enim omnes affirmantes audio, Fortuna & Fato nihil vſpiam eſſe potẽtius. IVP. Haud fas eſt omnia tibi comperta eſſe, ô Cyniſce.

An idem Fortuna, Fatum, & Parca.

Cuius ergo gratia hæc de Parcis me interrogasti? CYN. Si priùs mihi Iupiter & illud expoſueris, num & in vos illæ imperium obtinent, & neceſſum ſit ex illarum lino vos pendere. IVP. Neceſſarium omnino, ô Cyniſce: quid ergo riſiſti? CYN. Cõmodùm Homeri illi verſiculi in mentem mihi venerunt, quibus te in Deorum concilio concionantem introduxit, & dignanter comminantem te catena quadam aurea omnia ſurſum ſubducturum. Etenim dixeras, catenam cœlitus te demiſſurum, ac tunc ſi velint omnes Dij ex illâ pendentes, quanuis certatim ſummo ſtudio te conarentur detrahere, nullo tamen modo te loco eſſent moturi. Te verò, ſi lubitum foret, nullo negotio vniuerſos

Vnà cum terráque & vaſto gurgite ponti

velle ſubducere. Tunc equidem inuſitato & admirando membrorum robore pollere mihi videbare: ac mirificè inhorreſcebam animo audiendo verſiculos. Nunc autem te ipſum video vnà cum catena & verbis tuis minaciſſimis, à tenui filo, vt ais, pendentem. Videtur itaque mihi multo iuſtiùs Clotho arroganter gloriari poſſe, quòd & teipſum in ſublime tractum, & ex colo pendulum videat, quemadmodum piſcatores ex calamo ſubductos contuentur piſciculos. IVPIT. Haud compertum habeo quid iſtæ tuæ ſibi velint quæſtiunculæ. CYN. Illud nimirum Iupiter: & per Parcas ac Fatum te obſecro, ne acerbè atque grauiter accipere velis, ſi veritatem ore liberiore protulero. Si enim iſta, vt dicis, ita ſe habent, & Parcæ omnium rerum poteſtatem & gubernationem obtinent, & nihil à quoquam eorum quod illis decretum eſt, immutari poteſt: cuius ergo gratia vobis nos homines ſacrificamus quamobrem hecatombas vobis ad aras adducimus, votis expetentes bona nobis veſtra largitione contingere? Neque enim video quem fructum ex tanta cura, & ſacrificãdi ſtudio capimus, ſi neque malorum auerſiones ipſis precibus inuenire poſſumus, neque aliud bonum diuinitus datum conſequimur. IVPIT. Noui vnde tibi iſtæ ſuppetant argutiæ, & immodeſtæ interrogatiunculæ, nempe ab execrandis & maledictis iſtis Sophiſtis, qui nulla prouidentia res humanas adminiſtrari garriunt. Itaque illi eiuſmodi crebris quæſtionibus impietatis ductu perquirunt in hoc, vt à ſacrificando & votis nuncupandis auertant homines, tanquam vulgare quiddam eſſet.

Ita & Iupiter Fato ceſſabat.

τίνος δ' οὖν ἕνεκα ἠρώτησάς ποτε περὶ τῶν Μοιρῶν; ΚΥΝ. ἰὼ πρόπεφνον μοι, ὦ Ζεῦ, καὶ κεῖνο εἶπης, εἰ καὶ ὑμῖν αὗται ἄρχουσι, καὶ ἀνάγκη ὑμῖν ἠρτῆσθαι ἀπὸ τοῦ λίνου αὐτῶν. ΖΕΥΣ. ἀνάγκη, ὦ Κυνίσκε. τί δ' οὖν ἐμειδίασας; ΚΥΝΙ. ἀνεμνήσθην ἐκείνων τῶν Ὁμήρου ἐπῶν, ἃ οἱ πεποίηταί σου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν θεῶν δημηγοροῦντος, ὁπότε ἠπείλεις αὐτοῖς ὡς ἀπὸ σειρᾶς τινος χρυσῆς ἀναρτησόμενος τὰ πάντα. ἔφης γὰρ αὐτὸς, τείνειν μὲν σφᾶς, καθήσειν δὲ οὐρανοῦ, ἓν δεσμὸν ἅπαντας, εἰ βούλοιντο, ἐκκρεμασθησόμενοι, καταπαῦσαι βιάζεσθαι, σὲ μέντοι κατασπάσειν μὲ, σὺ δὲ ὁπότε θέλοις, ῥᾳδίως ἅπαντας

Αὐτῆς καὶ γαίης ἐρύσαις, αὐτῆς τε θαλάσσης.

τότε μὲν οὖν θαυμάσιος ἐδόκεις μοι τὴν ἰδέαν, καὶ ὑπερφερὲς τι μεγαθος ἀνιέναι τῶν ἄλλων θεῶν. νυνὶ δὲ, αὐτόν σε καὶ ὁρῶ μετὰ τῆς σειρᾶς, καὶ τῶν ἀπειλῶν, ἀπὸ λεπτοῦ νήματος, ὡς φῄς, κρεμάμενον. δοκεῖ δ' οὖν μοι δικαιότερον αὐτὴ Κλωθὼ μεγαλαυχήσασθαι, ὡς καὶ αὐτόν σε ἀνάσπαστον ἤδη ὁρῶσα ἐκ τοῦ ἀιθέρος, καθάπερ οἱ ἁλιεῖς ἐκ τῶν καλάμων τὰ ἰχθύδια. ΖΕΥΣ. σὺκ οἶδ' ὅ, τι σοι βούλεται τὰ ἐρωτήματα. ΚΥΝ. ἐκεῖνο, ὦ Ζεῦ, καὶ πρὸς τῶν Μοιρῶν, καὶ τῆς Εἱμαρμένης, μὴ πρὸς ὀργὴν ἀκούσῃς μου, παλινδῶ μὲν παῤῥησίας λέγοντος· εἰ γὰρ οὕτως ἔχει ταῦτα, ἢ πάντων αἱ Μοῖραι κρατοῦσι, καὶ οὐδὲν ἂν ἐκ τοῦ ἀδήλου ἐπὶ ἀλλαγὴν τῆς ἅπαξ δοξάντων αὐταῖς, τίνος ἕνεκα ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι θύομεν, καὶ ἑκατόμβας προσάγομεν, εὐχόμενοι γενέσθαι ἡμῖν παῤ ὑμῶν τὰ ἀγαθά; οὐ γὰρ ὁρῶ γε ὅ, τι ἂν ἀπολαύσαιμεν τῆς θυμελείας ταύτης, εἰ μήτε τῶν φαύλων ἀποστρέψαι εὐρέσθαι δυνατὸν ἡμῖν ἐκ τῶν εὐχῶν, μήτε ἀγαθοῦ τινος ἀνεδότου ἐπιτυχεῖν. ΖΕ. εἰδὰ ὅτι σοι τὰ κομψὰ ταῦτα ἐρωτήματα ἐστὶ, καὶ τῶν κατηραμένων σοφιστῶν, οἳ μηδεμίαν ἡμᾶς τῶν ἀνθρώπων φασὶν προνοίᾳ τὰ τοιαῦτα ἐρωτᾶσιν ἐπ' ἀσεβείᾳ, ἀποτρέποντες, καὶ τοὺς ἄλλους θύειν, καὶ εὔχεσθαι, ὡς εἰκαῖον ὂν

ἡμᾶς

ἡμᾶς γὲ οὔτε ὁπτιμελεῖσθαι τῶν τοιούτων πρὸς ὑμῶν, οὔτ' ὅλως τι δυνάσθαι πρὸς τὰ ἐν τῇ γῇ πράγματα· πλεῖστα δ' γελᾶσόμαί γε, τὰ τοιαῦτα διεξιόντες. ΚΥ. ἀλλὰ μὰ τὸν τῆς Κλωθοῦς ἄτρακτον, ὦ Ζεῦ, οὐκ ἂν ἐκείνων αἰσθοιό μου πεισθεὶς, ταῦτά σε ἠρώτησα. ὁ δὲ λόγος αὐτὸς, οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τοῦτο προῆλθεν ἡμῖν, εἰς τοῦτο ἀπίδη, πότερον εἰκῇ τοῖς θυσίαις φασὶν. αὖθις δ' εἰ δοκεῖ, μετὰ βραχέων ἐρήσομαί σε, σὺ δὲ, μὴ ὀκνήσῃς ἀποκρίνασθαι, καὶ ὅπως ἀσφαλέστερον ἀποκείνῃ. ΖΕΥΣ. ἐρώτα, εἴ σοι μέλει τὰ τοιαῦτα λυρᾷν. ΚΥΝ. πότερα φῂς ἐκ τῆς Μοίρας γίγνεσθαι; ΖΕΥΣ. φημὶ μέν. ΚΥΝ. ὑμῖν δὲ δυνατὸν ἀλλάττειν ταῦτα, καὶ ἀναχωνεύειν; ΖΕΥΣ. οὐδαμῶς. ΚΥΝ. βούλεσθον οὖν ἐπαγάγω καὶ τοῦτο, ἢ δῆλον καὶ μὴ εἴπω αὐτό; ΖΕΥΣ. δῆλον μέν. οἱ δέ γε θύοντες, οὐ τῆς χρείας ἕνεκα θύουσιν, ἀντιδόσιν δέ τινα ποιούμενοι, καὶ ὥσπερ ὠνούμενοι τὰ ἀγαθὰ παρ' ἡμῶν, ἢ τιμῶντες ἄλλως τὸ βέλτιον. ΚΥΝ. ἱκανὸν καὶ τοῦτο, εἰ καὶ σὺ φῂς ὅτι μηδενὶ χρησίμῳ γίγνεσθαι τὰς θυσίας, χρηστότητί δέ τινι τῶν ἀνθρώπων τιμώντων τὸ βέλτιον. κρῖνε εἴ τις τῶν σοφιστῶν ἐκείνων παρῆν, ἦρετο ἄν σε καθ' ὅτι βελτίους φῂς τοὺς θεοὺς, καὶ ταῦτα, ὁμοδούλους τῶν ἀνθρώπων ὄντας, καὶ κατὰ ταῖς αὐταῖς δεσποίναις ταῖς Μοίραις ταττομένους. ἃ γοῦν ἀπορήσαι αὐτοῖς ἂν θανάτους εἴη, ὡς δι' αὐτὸ ἀμείνους δοκεῖν. ἐπεὶ τοῦτό γε μακρῷ χεῖρόν ἐστιν, εἴγε τοῖς μέν, εἰ μηδὲν ἄλλο, θάνατός γε εἰς ἐλευθερίαν ἀφείλετο· ὑμῖν δὲ, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀίδιος ἡ δουλεία γίγνεται, κατὰ μακρῷ τοῦ λίνου στρεφομένη. ΖΕ. ἀλλ', ὦ Κυνίσκε, τὸ ἀίδιον τοῦτο, καὶ ἄπειρον, δύσκαμπτον ἡμῖν ἐστι, καὶ οὐ πάσαν ἀγαθοῖς ἡμᾶς διεῤῥύηκε. ΚΥ. καὶ ἄπορον, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ διώρισαι καὶ πρὸς ὑμῖν τὸ πρᾶγμα, καὶ πολλὴ ταραχή ἐστι, σὺ μὲν γὰρ εὐδαίμων, βασιλεὺς γὰρ, καὶ διοικεῖς αἰεὶ πάντα τὸν γῆν, καὶ τὴν θάλατταν, ὥσπερ ἡνιοχεῖον κατεῖς· ἡμᾶς δὲ οὔτε ὀπτιμελεῖσθαι τῶν προσηκόντων πρὸς ὑμῶν, οὔτ' ὅλως τι δυνάσθαι πρὸς τὰ ἐν τῇ γῇ πράγματα· πλεῖστα δ' γελασόμεθα, τὰ τοιαῦτα διεξιόντες. ΚΥ. ἀλλὰ μὰ τὸν τῆς Κλωθοῦς ἄτρακτον, ὦ Ζεῦ, οὐκ ἂν ἐκείνων αἰσθοιό μου πεισθεὶς, ταῦτά σε ἠρώτησα. ὁ δὲ λόγος αὐτὸς, οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τοῦτο προῆλθεν ἡμῖν, εἰς τοῦτο ἀπίδη, πότερον εἰκῇ τοῖς θυσίαις φασὶν. αὖθις δ' εἰ δοκεῖ, μετὰ βραχέων ἐρήσομαί σε, σὺ δὲ, μὴ ὀκνήσῃς ἀποκρίνασθαι, καὶ ὅπως ἀσφαλέστερον ἀποκείνῃ. ΖΕΥΣ. ἐρώτα, εἴ σοι μέλει τὰ τοιαῦτα λυρᾷν. ΚΥΝ. πότερα φῂς ἐκ τῆς Μοίρας γίγνεσθαι; ΖΕΥΣ. φημὶ μέν. ΚΥΝ. ὑμῖν δὲ δυνατὸν ἀλλάττειν ταῦτα, καὶ ἀναχωνεύειν; ΖΕΥΣ. οὐδαμῶς. ΚΥΝ. βούλεσθον οὖν ἐπαγάγω καὶ τοῦτο, ἢ δῆλον καὶ μὴ εἴπω αὐτό; ΖΕΥΣ. δῆλον μέν. οἱ δέ γε θύοντες, οὐ τῆς χρείας ἕνεκα θύουσιν, ἀντιδόσιν δέ τινα ποιούμενοι, καὶ ὥσπερ ὠνούμενοι τὰ ἀγαθὰ παρ' ἡμῶν, ἢ τιμῶντες ἄλλως τὸ βέλτιον. ΚΥΝ. ἱκανὸν καὶ τοῦτο, εἰ καὶ σὺ φῂς ὅτι μηδενὶ χρησίμῳ γίγνεσθαι τὰς θυσίας, χρηστότητί δέ τινι τῶν ἀνθρώπων τιμώντων τὸ βέλτιον. κρῖνε εἴ τις τῶν σοφιστῶν ἐκείνων παρῆν, ἦρετο ἄν σε καθ' ὅτι βελτίους φῂς τοὺς θεοὺς, καὶ ταῦτα, ὁμοδούλους τῶν ἀνθρώπων ὄντας, καὶ κατὰ ταῖς αὐταῖς δεσποίναις ταῖς Μοίραις ταττομένους. ἃ γοῦν ἀπορήσαι αὐτοῖς ἂν θανάτους εἴη, ὡς δι' αὐτὸ ἀμείνους δοκεῖν. ἐπεὶ τοῦτό γε μακρῷ χεῖρόν ἐστιν, εἴγε τοῖς μέν, εἰ μηδὲν ἄλλο, θάνατός γε εἰς ἐλευθερίαν ἀφείλετο· ὑμῖν δὲ, εἰς ἄπειρον ἐκπίπτῃ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀίδιος ἡ δουλεία γίγνεται, κατὰ μακρῷ τοῦ λίνου στρεφομένη. ΖΕ. ἀλλ', ὦ Κυνίσκε, τὸ ἀίδιον τοῦτο, καὶ ἄπειρον, δύσκαμπτον ἡμῖν ἐστι, καὶ οὐ πάσαν ἀγαθοῖς ἡμᾶς διεῤῥύηκε. ΚΥ. καὶ ἄπορον, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ διώρισαι καὶ πρὸς ὑμῖν τὸ πρᾶγμα, καὶ πολλὴ ταραχή ἐστι, σὺ μὲν γὰρ εὐδαίμων, βασιλεὺς γὰρ, καὶ διοικεῖς αἰεὶ πάντα τὸν γῆν, καὶ τὴν θάλατταν, ὥσπερ ἡνιοχεῖον κατεῖς·

A Nobis tamen earum quæ apud vos aguntur rerum, nullam curam esse, neque quicquam omnino posse in his quæ in terris sunt negotiis, impudenter mentiuntur. Verumenimvero nequaquam talibus disputationibus implicati gaudebunt. CYNI. Non per colum Parcarum, ô Iupiter, ab illis persuasus hęc te interrogaui. Disputatio verò nostra nescio quo modo eò progressa, in hoc ipsum incidit, ac superuacanea hominum sacrificia esse confirmat. Rursus verò, si videtur, paucis te interrogabo, tu porrò ne graueris, precor, ad quæsita respondere: & vide vt maximè

B prouidenter respondeas. IVP. Roga, si tibi otium est talia nugandi. CYN. Aissne omnia Parcarum nutu & decreto agi & fieri? IVP. Aio sanè. CYN. Vobis verò relictam esse facultatem commutandi & reglomerandi? IVP. Nullo modo. CYN. Vis ergo vt quod sequitur, inducam, siue clarum ac planum illud dixero, seu secus? IVP. Clarum vtique est. Nam qui Diis sacra faciunt, nulla necessitate adducti sacrificant, sed alternæ retributioni seruiunt, perinde ac si bona à nobis mercarentur, aut alioqui honesto dediti colunt quod viderint esse præ-

C stantius. CYN. Et hoc abundè satis esse ducis, potissimùm cùm affirmes nullius vtilitatis respectu fieri sacrificia, verùm bonitate quadam hominum præstantiora colentium. At si quis ex Sophistis illis præstò esset, haud dubiè ex te quæreret, quo nomine Deos hominibus potiores esse pronunciares, præsertim conseruos hominum existentes, eidémque Parcarum imperio, quæ rerum sunt dominę, subiectos. Neque enim, nisi me fallit opinio, illi respondebis, Deorum sortem hoc esse potiorem habendam, quòd immortales sint. Nam hoc ipso nomine in-

D feliciores dicendi sumus. Homines enim & si aliud nihil, certè mors in libertatem vendicat: cæterùm vobis in immensum huius rei incommoditas protenditur, perpetuæ seruituti mancipatis, quæ vario multiplicíque tractu sub lino subinde circumuoluitur. IVPITER. Atqui, ô Cynisce, hæc perpetuitas, & immensa temporum series, nostra est felicitas: ac vitam omnibus bonis affluentem agimus. CYNISCE. Non omnes pari felicitate fruimini, ô Iupiter, verùm apud vos quoque præfinita est quædam dispar rerum fruitio, multis conjuncta perturbationibus. Tu quidem feliciter & beatè agis per omnia, cùm Deorum summus imperator sies, possísque & terram & mare subducere quasi fune demisso:

cæterùm Vulcanus claudus eſt, vnus ex mechanicis camino & igne artem fabrilem exercens: Prometheus verò quondam etiam in crucem actus eſt. Quid autem patrem tuum commemorem, quem etiamnum vinculis conſtrictum tartareis ſub vmbris agere conſtat? Quinetiam nefandis amoribus vos capi perhibent, ac vulneribus indignè violari: præterea aliquando ſeruili conditione hominibus eſſe deuinctos: quemadmodum fratrem tuum Laomedonti dicto audientem fuiſſe, Apollinem verò apud Admetum egiſſe in ſeruitio inficiari non potes. Hæc quum ita ſint, non videtur mihi ſolida eſſe & ſyncera veſtra felicitas: ſed ſunt quidem veſtrûm nonnulli felices & egregiè beati, ſunt rurſus qui non item. Mitto enim vt latrocinio non ſecus atque nos diſpoliemini, neque non à ſacrilegis compilemini, atque ex ditiſſimis ad extremam rerum anguſtiam in puncto temporis redigamini. Non pauci verò ex vobis etiam conflati ſunt, aurei aut argentei exiſtentes, quibus videlicet hoc fataliter decretum fuerat. IVPITER. Vide ve verba contumeliæ plena in nos euomas Cyniſce: ac te fortaſſe illorum aliquando pœnitebit, intemperantis linguæ pœnas ſuſtinentem. CYNI. Tolle minas ô Iupiter: certò enim perſuaſum habeo, nihil me mali paſſurum, quod ante te mihi Parca ſufferendum non deſtinauerit: quoniam neque illos ipſos ſacrilegos ſupplicio per te affectos video, ſed plurimi manus veſtras indemnes effugiunt. Opinor verò in fatis non eſſe vt capti ſcelerum pœnas expendant. IVPIT. Nónne dicebam aliquem eſſe illorum qui diſputationibus ſuis deorum prouidentiam tollerent? CYN. Nimiùm pertimeſcis illos Iupiter, nec ſcire poſſum cuius gratia. Proinde omnia quæcunque dixero, illorum doctrinam eſſe exiſtimas. Ego verò ab alio quouis potiùs quàm à te veritatem perueſtigarem. Cæterùm & hoc perlibenter ex te quærerem, quænam ipſa vobis eſſet prouidentia: nunquid vna ex Parcarum numero, an Dea quæpiam his longè potentior, tanquam illarum regina? IVPIT. Iam & antè tibi dictum eſt, nullo modo fas eſſe te harum rerum nihil non noſſe. Tu verò ſub initium cùm dixiſſes te vnum quiddam quæſiturum, nullum finem facis apud me de rebus eiuſmodi friuolis ac ſcitu parum neceſſariis nugandi. Et iam quidem diſputationis tuę ſummam, quò tendat, perſpicio, nempe vt planum facias, in rebus humanis nihil fieri noſtra prouidentia.

A ὁ δὲ Ἥφαιστος, χωλός ἐστι, βαίαυσός τις ἢ πυρίτης τὴν τέχνην· ὁ Προμηθεὺς δὲ, καὶ αἰσχροπάθη ποτέ· τὸν γὰρ πατέρα σου τί αὖ λέγοιμι, πεδήτην ἔτι ὑπὸ τῷ ταρτάρῳ ὄντα; καὶ ἐρᾷν δέ, φασιν, ὑμᾶς καὶ πληγώσεσθαι, καὶ δουλεύειν ἐνίοτε παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν παρὰ τῷ Λαομέδοντι, καὶ παρὰ τῷ Ἀδμήτῳ τὸν Ἀπόλλω. Ταῦτα δέ μοι οὐ πάνυ δαίμονα εἶναι δοκεῖ, ἀλλ' ἐοίκασιν ὑμῶν οἱ μὲν τινες, δύτυχεῖς τε καὶ
B δύμοιροι εἶναι, οἱ δὲ, ἔμπαλιν. ἐγὼ γὰρ λέγω ὅτι καὶ ληστεύεσθε, ὥσπερ ἡμεῖς, καὶ περιουλᾶσθε ὑπὸ τῶν ἱεροσύλων, καὶ ἐκ πλουσιωτάτων πενέσταροι ἐν ἀκαρεῖ χρόνου γίγνεσθε. πολλοὶ δὲ καὶ κατεχωνεύθησάν ἤδη, χρυσοῖ, ἢ ἀργυροῖ, ὄντες, οἷς τοῦτο εἵμαρτο δηλαδή. ΖΕΥΣ. ὁρᾷς, ταῦτ' ἤδη ὑβριστικὰ, ὦ Κυνίσκε, φῄς· καὶ σοι τάχα μεταμελήσῃ ποτὲ αὐτῶν. ΚΥ. φείδου, ὦ Ζεῦ, τῶν ἀπειλῶν, εἰδὼς οὐδέν με πεισόμενον, ὅ,τι μὴ καὶ τῇ Μοίρᾳ σοὶ ἔδοξεν. ἐπεὶ οὐδ' αὖθις ἐκείνους ὁρῶ
C τοὺς ἱεροσύλους κολαζομένους, ἀλλ' οἵγε πλεῖστοι λήθουσιν ὑμᾶς· οὐ γὰρ εἵμαρτο, οἶμαι, ἁλῶναι αὖθις. ΖΕΥΣ. οὐκ ἔλεγον ὡς ἄρ' ἐκείνων τίς εἶ, τῶν αἰσχρουργούντων τὴν προμήθειαν τῷ λόγῳ; ΚΥ. πάνυ, ὦ Ζεῦ, δῆλός αὖθις, οὐκ οἶδ' ὅπου ἔνεκα. πάντα γοῦν ὁπόσα εἶπον, οἵᾳ ἐκείνων παιδεύματα εἶναι. ἐγὼ δὲ, τοῦτό τινος ἂν ἄλλου πάλιν, ἢ τοῦτό σου μάθοιμι; ἡδέως δ' ἂν καὶ τοῦτο ἐροίμην σε, τίς ἡ πρόνοια ὑμῖν αὕτη ἐστὶ, Μοῖρα τις, ἢ καὶ ὑπὲρ
D τοὺς θεοὺς, ὥσπερ ἀρίστευσα τῶν αὐτῶν ἐκείνη; ΖΕΥΣ. ἤδη σοι καὶ πρόσθεν ἔφην ὡς ἄθεμιτον εἶναι πάντα σε εἰδέναι· σὺ δ' ἐν τῷ ἐμῷ ἀρχῇ ἐρωτήσεις φέρας, ἢ παύῃ πρός με τοιαῦτα λεπτολογούμενος. καὶ ἐρῶ ὅτι σοι τὸ κεφάλαιόν ἐστι τοῦ λόγου, ὑποδεῖξαι ἡδέως ἡμᾶς προνοουμένους τῶν ἀνθρωπίνων.

ΚΥΝ. Οὐκ ἐμὸν τοῦτο, ἀλλὰ σὺ μικρὸν ἔμπροσθεν ἔφησθα τὰς Μοίρας εἶναι τὰς πάντα ἐπιτελούσας, εἰ μὴ μεταμέλοι σοι ἐκείνων, καὶ μεταθοῖντο αὖθις τὰ εἰρημένα, καὶ ἀμφισβητεῖτε τῆς ἐπιμελείας, πρωτοπάτωροι τινὲς εἰμαρμένου. ΖΕ. ὀλαμῶς· ἀλλ' ἡ Μοῖρα δι' ἡμῶν ἕκαστα ἐπιτελεῖ. ΚΥ. μανθάνω, ὑπηρέται γέ τινες τῶν Μοιρῶν εἶναι φατέ. πλὴν ἀλλὰ καὶ ὕπως ἐκφύγοι αὖ εἴη αἱ προνοοῦσαι, ὑμεῖς γ', ὥσπερ σκαλίδιά τινα, καὶ ἐργαλεῖα ἐστὲ αὐτῶν. ΖΕ. πῶς λέγεις; ΚΥ. ὥσπερ, οἶμαι, τὸ σκέπαρνον τῷ τέκτονι, ἢ τὸ πρίσθιον, συνεργεῖ μέν πη πρὸς τὴν τέχνην, οὐδεὶς δὲ ἂν εἴποι ὡς ταῦτα τεχνίτης ἐστίν, ἀλλ' ἡ ναῦς ἔργον τοῦ σκεπάρνου, ἢ τοῦ πρυμνήσιον, ἀλλὰ τοῦ ναυπηγοῦ· ὕπως ἀπάλλοιτο, ἢ μὴ ναυπηγουμένη ἔκαστα, ἢ εἰμαρμένη ἐστὶν ὑμῖν δὲ, ἃ ἐκ πρίσθια καὶ σκέπαρνα ἐστὲ τῶν Μοιρῶν. καὶ ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι δίκην τὴν Εἱμαρμένην φεύγουσι, καὶ πρὸ ἐκείνης αἰτεῖν παλαιά· οἱ δὲ, ἐφ' ὑμᾶς ἴασι, προσόδοις καὶ θυσίαις ἱκετεύοντες, οἱ δ' οὐδὲ τὴν Εἱμαρμένην τιμῶντες ἂν, εἰς δίκην αὐτὸ ἐπροφέροιεν. οὐ γὰρ οἶμαι δυνατὸν εἶναι οὐδὲ αὐταῖς ἔτι ταῖς Μοίραις ἁλάσαι, καὶ μεταθεῖναί τι τῶν ἐξ ἀρχῆς δοξάντων περὶ ἑκάστου. ἢ γοῦν Ἄτροπος, οὐκ ἀνάσχοιτο ἄν, εἴ τις εἰς τοὐναντίον τείνοι τὸν ἄτρακτον, διαλύων τὸ Κλωθοῦς ὂν ἔργον. ΖΕ. σὺ ἴδη, ὦ Κυνίσκε, οὐδὲ ταῖς Μοίραις τιμᾶσθαι πρὸς τῶν ἀνθρώπων ἀξιοῖς, ἀλλ' ἔοικας ἅπαντα συγχεῖν προαιρεῖσθαι. ἡμεῖς γ', εἰ μηδενὸς ἄλλου ἕνεκα, τοῦ γε μαντεύεσθαι, καὶ προμηνύειν ἕκαστα τῶν ὑπὸ τῆς Μοίρας κεκυρωμένων, δικαίως τιμώμεθα ἄν. ΚΥΝ. Ὅ μὲν ὅλον, ἄρρητον, ὦ Ζεῦ, προϊδέναι τὰ μέλλοντα, οἷς γε ὁ φυλάξασθαι αὐτὰ, πολυτελῶς ἀδυνάτου, εἰ μὴ καὶ τοῦτο φήσεις, ὡς προμαθὼν ὡς ὑπ' αἰχμῆς σιδηρᾶς τεθνήξει, δυνατὸν ἂν ἐκφυγεῖν τὸν θάνατον, καθείρξας ἑαυτὸν δή ἀδύνατον· ὀξάγχη γὰρ αὐτὸν ἡ Μοῖρα κυνηγετήσουσα, καὶ προδιώξει τῇ αἰχμῇ. καὶ ὁ Ἄδραστος, ὅτι τὸν σὺν ἀφεὶς τὴν λόγχην, ἐκείνῳ μὲν ἁμαρτήσεται,

A CYN. Non meum hoc quidem eſt, ſed tu paulo antè conſtanter affirmaſti Parcas eſſe, quarum diſpenſatione gubernarentur & efficerentur omnia: niſi iam horum verborum te pœniteat, ac quæ dicta ſunt, reuocanda putes, propulsóque fato de habenda cura deliberaris. IVP. Nequaquam, ſed Parca noſtra ope effecta reddit ſingula. CYN. Intelligo: ergo Parcarum famulos atque miniſtros vos eſſe perhibetis. Verùm & ſic illæ ſunt, quas cuncta prouidere certum eſt: vos autem non ſecus atque fabrilia quædam illarum inſtrumenta habendi eſtis. IVP. Qua ratione iſthuc dicis? CYN. Ea nempe, quemadmodum & ascia fabro lignario, & terebrum cooperando nonnihil affert ad artem perficiendam adminiculi. Nemo tamen, qui quidem compos ſit rationis, dixerit hæc ipſa eſſe artificem: neque nauis aſciæ aut terebri opus dicenda eſt, ſed eius qui nauem fabricauit. Non diſpari ratione ſingula fabricans fatum putandum eſt: cæterùm vos ſororum fatalium aſciæ & terebra eſtis tantummodo. Et, quemadmodum non iniquum videtur, homines multo iuſtiùs Fato ſacra facere debebant, ac ab illo bonorum largitionem poſtulare: cùm illi interim ad vos curſitent, prece ac muneribus deuenerantes. At neque ſi fatum ſacrificiis & votis colerent, rectè mihi facere viderentur. Neque enim opinor vllo modo fieri poſſe, vt Parcis quoque hoc immutare liceat, neque non aliquid eorum ſubuertere, quæ initiò illarum decreto immobili de ſingulis irreuocabiliter ſtatuta ſunt. Proinde nequaquam æquo animo ſufferret Atropos, ſiquis in contrarium ſtamen coli torſerit, laborem Clothus diſſoluens. IVPIT. Tu iam Cyniſce neque parcas quidem ipſas ab hominibus colendas eſſe contendis, ſed vidêre mihi omnia non illibenter velle confundere. Nos verò, vt maximè aliam ob cauſſam nullam, certè ob diuinationem & oracula, neque nõ eorum prædictionem, quæ ſingula de quouis rato conſilio decreta ſunt, iure optimo colimur. CYN. In ſumma, nihil vtilitatis affert, ô Iupiter, eorum præſcientia, quibus ea obſeruatione deuitare nullo modo conceſſum eſt: niſi in hoc dicas, vt is qui certus ſit haſta ferrea ſe moriturum, mortem queat effugere, ipſa videlicet in ciſtam concluſa. Atqui fieri non poteſt, ſiquidem educet illum Parca ad venandum, & haſtæ obiiciet. Ac Adraſtus emiſſa in ſuem cuſpide, ab illa quidem aberrabit:

Confutat oracula & prædictiones, ab effectu & incertitudine.

Hiſtoria eſt apud Herodotũ lib. 1.

porrò Cræſi filium peremptum eſt, quaſi violento quopiam Parcarum decreto feratur in iuuenem. Sed neque illud quod Laio datum eſt, riſu caret, nempe illud, *Cauesis dijs nolentibus prolem feras*: ait enim, *Num ſobole ſuſcepta, occidet te filius.* Etenim ſuperuacaneam atque adeò infrugiferam opinor eſſe admonitionem earum rerum quæ non poſſunt non fieri. Quippe poſt acceptum oraculum, & prolem ſuſcepit, ac deinceps à filio peremptus eſt. Quare non video quamobrem & mercedem exigatis propter vaticinium. Vt interim ſilentio pręteream, quòd obliqua & ambigua, & quæ in vtranque partem referri poſſunt, non paucis reſpondere ſoleatis, non admodum clarè explicantes, num ille traiecto Hale ſuum ipſius imperium euerſurus eſſet, an Cyri. Vtrunque enim poteſt oraculum. IVP. Erat, ô Cyniſce, Apollini quædam aduerſus Cræſum cauſſa ſimultatis & iracũdię, propterea quòd illum pertentauerat, carnes ouillas ac teſtudinem vnà elixando. CYNI. At enimvero cõueniens atque adeò ęquum & bonum fuerat, vt cùm deus eſſet, ab omni iracundia foret alieniſſimus. Verùm, vt mea fert opinio, fortaſſe ita in Fatis fuit, vt Lydus ille oraculo deciperetur, ac iam olim ne perſpicua futura inaudiret, illius ſtamini Parca adneuerat. Vnde liquet vaticiniũ quoque veſtrum, illius maximam eſſe partem. IVP. Nobis verò nihil facis reliquum, ſed (vt video) nequicquam dei ſumus, qui neque prouidentia aliqua res humanas diſpenſare ſoleamus, neque ſacrificijs digni eſſe videamur, ſed reuera aſciarum terebrorúmque inſtar ſumus. Ac ſanè videris me iure optimo ad hunc modum ſuperbè contemnere, quòd cùm fulmine armatus ſim, ſuſtineam te impunè talia aduerſus nos cõtumeliosè differentem. CYN. Feri ô Iupiter, ſi mihi fatale eſt fulmine percuſſum interire: neque te ob ictum quicquam in ius vocabo, ſed potiùs ipſam Clotho, per te vulnus mihi incutientem. Neque fulmen quidem ipſum accuſabo, quaſi tam infelicis ruinæ cauſſa mihi extitiſſet. Veruntamen hoc quoque vos interrogabo, nempe te & Fatum, cæterùm tu mihi illius loco reſpondeas velim: etenim minis tuis hoc in memoriam mihi reuocaſti. Qui ſit tandem vt omiſſis tot ſacrilegis, præterea tot criminoſis & violentis & periuris hominibus diſſimulanter poſthabitis, vnam aliquam ilicem aut lapidem, aut nauis velum nihil mali vnquam per iniuſtitiam meritæ, fulmine feriatis?

Ead. lib.

φονεύσῃ δὲ τὸν Κροίσου παῖδα, ὡς αὖ ἐπὶ ἰσχυρῷ παραγράμματι τῆς Μοίρας φερομένου τοῦ ἀκοντίου ὑπὲ τὸν νεανίσκον. Ὁ μὲν γὰ Λαΐου καὶ γελοῖον, ὃ,

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοχε, δαιμόνων βίᾳ,

Εἰ γὰ τεκνώσῃς (φησὶ) παῖδα, ἀπεκτενεῖ σε ὁ φίλος. ἔοικε γὰρ, οἶμαι, ἡ παίδευσις παρὰς τὰ πάντως οὕτω γιγνόμενα. Οἰγλάπιος μὲν τὸν χρησμὸν, καὶ ἔασον, καὶ ὁ φὶς ἀπέκτεινεν αὐτόν. ὥστε οὐχ ὁρῶ αὐτὸ ὅπου ἀπαιτεῖτε τὸν μισθὸν ὑπὲ τῇ μαντικῇ. ἐὰ γὰ λέγῃ ὡς λοξὰ καὶ ἐπαμφοτερίζοντα τοῖς πολλοῖς χρᾶν εἰώθατε, οὐ πάνυ ἀποσαφοῦντες, εἰ ὁ τὸν Ἅλυν διαβὰς, τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν καταλύσῃ, ἢ τὴν τοῦ Κύρου. ἄμφω γὰ δυνατὴ ὁ χρησμός. ΖΕ. ὦ πῦ, ὦ Κυνίσκε, τῷ Ἀπόλλωνι ὀργῆς αἰτία ἢ τοῦ Κροίσου, ὅτι ἐπειρᾶτο ἐκείνος αὐτοῦ ἀφίλα κρέα, καὶ χελώνην ἑψῶν. ΚΥΝ. ἐγὼ μὲν μηδὲ ἐρίζεσθαι, μὴν ἴσως, ἀλλὰ δικαίως ἐξαπατηθῆναι τοῦ Λυδοῦ ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ, ἐπίστευτο, οἶμαι. καὶ ἄλλως, ὃ μὴ σαφῶς ἀκηδέσαι τὰ μέλλοντα ἡ Εἱμαρμένη ἐπέκλωσεν. ὥστε καὶ ἡ μαντικὴ ὑμῶν, ἐκείνης μέρος ἐστίν. ΖΕ. ἡμῖν δὲ σοῦτ' ἀπολείπεις, ἀλλὰ ματαίαν φησὶ ἐσμὸν, οὔτε Πυθιονίκαι τινὰ εἰσφερόμενοι εἰς τὰ παράγραμματα, οὔτε τῷ θυσιῶν ἄξιοι, καταφερῆ τρύπημα, ὡς ἀληθῶς, ἢ σκέπαρνα; καί μοι δοκεῖς εἰκότως μου καταφρονεῖν, ὅτι χειρωνίως ὁρᾷς διπελεκιζόμενος, αἰσχύνομαί σε τοσαῦτα καθ' ἡμῶν διεξιόντα. ΚΥΝ. βάλλε, ὦ Ζεῦ, εἴ μοι χειρωνᾶν πληγὴν εἵμαρται, καί σε οὐδὲν αἰτιάσομαι τῆς πληγῆς, ἀλλὰ τὸν Κλωθῶ, τὴν δηλαδὴ σὺν πηρώσκουσαν. οὐδὲ γὰ τὸν χειρωνίου αὐτὸν φαίην ἂν αἴτιόν μοι γενέσθαι τῶν παθημάτων· πλὴν ἐκεῖνό τε ὑμᾶς ἐρήσομαι, καὶ σοί, καὶ τὴν Εἱμαρμένην. σὺ δέ μοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνης ἀπόκριναι· ἀνέμνησας γάρ με, ἀπειλήσας. τί δήποτε τοὺς ἱεροσύλους, καὶ λῃστὰς ἀφεῖλες, καὶ τοσούτους ὑβριστὰς καὶ βιαίους, καὶ ὑπερόχους, ἑρμῆν τινα πολλάκις χρυσοῦν τε, ἢ λίθον, ἢ νεὼς ἱστίον, ἤδη ἀδίκους;

ὀλίοτε, χρηστόν τινα, τὸν ὅσιον ὁδοιπόρον; τί σιωπᾷς, ὦ Ζεῦ, ἢ σοὶ τοῦτο μὲ θέμις εἰδέναι; ΖΕΥΣ. οὐ γάρ, ὦ Κυνίσκε. σὺ δὲ πολυπραγμονέστερος εἶ, καὶ οὐκ οἶδ' ὅτῳ τοῦτα ἥκεις μοι συμπεφορημένος. ΚΥΝΙ. οὐκοῦν μηδὲ ὑμᾶς ἔρωμαι, σέ τε, καὶ τὴν Πρόνοιαν, καὶ τὴν Εἱμαρμένην, τί δήποτε Φωκίων μὲν ὁ χρηστὸς, ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ καὶ ἀνδρὶ τῷ ἀληθεῖ, ἀπέθανε, καὶ Ἀριστείδης περὶ αὐτόν· Καλλίας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης, ἀκόλαστα μειράκια, ὑπερεπλέοντο, καὶ Μίδίας ὁ ὑβριστὴς, καὶ Χάροψ ὁ Αἰγινήτης, κίναιδος ἄνθρωπος, τὴν μητέρα λιμῷ ἀπεκτονώς· καὶ πάλιν, Σωκράτης μὲν, προὐδόθη τοῖς ἑνδεκα, Μέλητος δὲ, οὐ προὐδόθη· καὶ Σαρδανάπαλος μὲν ἐβασίλευσε, θῆλυς ὤν· Περσῶν δὲ τοσοῦτοι καλοὶ κἀγαθοὶ ἄνδρες, αἰσχρολοπίζοντο περὶ αὐτόν, ὅτι μὴ ἠρέσκοντο τοῖς γλυκυμύροις. ἵνα δὲ ὑμῖν μὴ τὰ νῦν λέγω καθ' ἕκαστον ἐπεξιών, τοὺς μὲν πονηροὺς, εὐδαιμονοῦντας, καὶ τοὺς πλουτοῦντας, ἀγαθίους δὲ καὶ φερεσβίους, τοὺς χρηστοὺς, ἐν πενίᾳ καὶ νόσοις, καὶ μυρίοις κακοῖς πιεζομένους. ΖΕ. οὐ γάρ οἶδα, ὦ Κυνίσκε, πλὴν ὅσα μετὰ τὸν βίον οἱ πονηροὶ τοῖς κολάσεσι προσμίγνυνται, ἢ ἐν ὅσῃ οἱ χρηστοὶ εὐδαιμονίᾳ διατρίβουσιν. ΚΥΝ. Ἀλλὰ μὰ λέγε, ὦ Τιτυοὶ, καὶ Τάνταλε. ἐγὼ δὲ, εἴ μοί τι καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, εἰσομαι ὅταχὲς ἐπειδὰν ἀποθάνω· ὃ δὲ νῦν ἔχω, ἐβουλόμην τὸν ὑπόλοιπον τοῦτον χρόνον εὐδαιμόνως διαβιῶσαι, ἐπεὶ ἑκκαίδεκα γυπῶν πείρεσθαι ὃ ἦτορ ἀποθανών, ἀλλὰ μὴ ἐνταῦθα διψῆσαι, ὥσπερ ὁ Τάνταλος, ἐν μακάρων νήσοις πίνων μετὰ τῶν ἡρώων, ἐν τῷ Ἠλυσίῳ λειμῶνι καθαχεόμενος. ΖΕΥΣ. τί φῄς; ἀπιστεῖς εἶναί τινας κολάσεις, καὶ τιμὰς, καὶ δικαστήριον, εἶτα δὴ καὶ ἐξετάζεται ὁ ἑκάστου βίος; ΚΥΝ. ἀκούω τινὰ Μίνω Κρῆτα δικάζειν κάτω τὰ τοιαῦτα· καί μοι δοκεῖναί τι καὶ ὑμῶν εἰπεῖν· σὺς γὰρ υἱὸς εἶναι λέγεται.

A Non rarò quoque hominem frugi, & viatorem ſpectatæ ſanctimoniæ? Quid verò compreſſis labiis obticuiſti Iupiter? An fortaſſe ne hoc quidem me noſſe fas eſt? IVP. Sanè nefas eſt te iſta inquirere. Tu verò extremè curioſus es, adeò vt me fugiat, quinam tibi voluptati ſit iſtis me obtundere. CYN. Proinde ne que hoc à vobis perquirendum mihi video, nempe à te & Fato & Prouidentia, quamobrem Phocion vir ſanctus & iuſtus, in tanta omnium rerum inopia atque anguſtia diem ſuum obierit, tum etiam ante ipſum Ariſtides: Callias autem & Alcibiades nepotes intemperantiſſimi, omnium affluentia exuberabant; nequenon Midias multis ſceleribus coopertus, ac Charops Æginetes, homo maſcula Venere extremè infamis, à quo matrem ſuam fame necatam pro certo conſtat. Contrà Socrates vndecimviris traditus eſt, Meletus verò non item. Ad hæc cur Sardanapalus mollis atque effœminatus, deliciiſque totus fractus, regnauerit, Perſarum verò tot ac tanti viri virtute longè optimi atque clariſſimi eius iuſſu in crucem ſubacti ſunt; propterea quòd factis illius parum delectabantur: vt taceam quæ in præſens fiunt: longum enim eſſet ſingulis percenſendis immorari, quemadmodum mali & facinoroſi per omnem vitam facilè agant, & feliciter omnibus rebus affluentes; cæterùm boni ducantur & ferantur paupertate, morbis, & cæteris infinitis malis impliciti, ærumnosè conflictantes. IVP. An ignoras Cyniſce, quanta ſupplicia & cruciatus poſt hanc vitam prauos & ſceleratos homines manere ſoleant, aut in quanta felicitate victuri ſint boni? CY. Orcum mihi narras, & Tityos, & Tantalos. Ego verò ſi quid talium rerum eſt, haud obſcurè cognoſcam vbi fato functus fuero. Quantum autem ad præſens attinet, velim vt quantumcunque hoc temporis in viuis mihi exigendum eſt, ego interea omni felicitate perfunctus, tandem mortuus à ſedecim vulturibus iecur meum depaſceretur: verùm non vt hîc in vita ſiti preſſus, quemadmodum fertur Tantalus, in beatorum inſulis cum heroibus biberē, in Elyſio prato conſtitutus. IVP. Quid ais? An non credis eſſe quædam parata ſupplicia, & pœnas malis deſtinatas, & honores ac forum iudiciale vbi ſingulorum vita habita ratione cognoſcendi expenditur? CYN. Audio Minoa quendam Cretenſem infrà talibus rebus cognoſcendis atque diiudicandis dare operam: ac mihi ſuper illo quoque reſponde, eſtne tuus, vt fertur, filius?

IVP. Quamobrem verò iſta de illo quæris Cyniſce? CYN. Quos maximè afficit ſupplicio? IVP. Prauos videlicet, cuius generis ſunt parricidæ & ſacrilegi. CYN. Quos autem ad heroum contubernium amandare ſolet? IVP. Nempe bonos, & ſanctitate vitæ præcellentes, quique ſemet virtute excoluerũt. CYN. Cuius verò gratia hoc facit ô Iupiter? IVP. Propterea quòd illi ſupplicio, ij verò honore remunerandi ſunt. CYN. Cæterùm ſi quis nolens & inuito animo mali aliquid deſignauerit, num & hunc ſupplicio afficiendum condemnat? IVP. Nequaquam. CYN. Proinde neque ſi quis inuitus boni aliquid fecerit, eum honore dignabitur? IVP. Nequaquam. CYN. Itaque haud conuenit illi ô Iupiter, vllum neque honore ornare, neque ſupplicio afficere. IVP. Qui verò nullum? CYN. Quoniam nihil nos homines animo voluntario facimus, ſed neceſſitate quadam ineffugibili ad hoc compulſi: ſi tamen vera ſunt illa quæ antè cõfeſſus es, nempe Parcam eſſe omnium rerum cauſſam. Iam ſi quis alterum peremerit, Parca in culpa eſt, quæ admiſit parricidium. Si quis ſacrilegio deorum fana compilauerit, facinus à Parca ſibi iniunctum admiſit. Quocirca ſi Minos rectè vti velit iudicio, multo æquius Fatum pro Siſypho puniet, & Parcam pro Tantalo. Quid enim illi iniuſtè egerunt, quando iuſſis dicto audientes fuerint? IVP. Amplius quidem vel reſpondere tibi indignum facinus exiſtimo, talia præſertim interroganti. Audax enim es, & Sophiſta: ac iam quidem te relicto abeo. CYN. Debebam equidem adhuc & hoc ex te quæſiſſe, vbinam locorum Parcæ degerent, aut quomodo res tantas tam exacta cura & cogitatione queant aſſequi, præſertim illis tantùm tribus exiſtentibus. Etenim laborioſam & minimè felicem atque iucundam vitam mihi videntur agere, tantis implicitæ negotiis. Et quemadmodum veriſimile eſt, ipſæ quoque fato parum propitio & fauente in locem ſunt editę. Itaque ego, ſi mihi daretur optio, nequaquam cum illarum vitam meam commutauerim, verùm eligerem potiùs vt adhuc egentiùs agerem, quàm vt cólo Parcarum aſſiderem, tantis negotiis & difficultatibus referto, obſeruans ſingula. Cæterùm ſi tibi graue eſt ô Iupiter ad hæc reſpondere, etiam his contenti erimus ad quæ reſpondiſti. Satis enim eſt quòd de fato & prouidentia ſermonem non celaueris. Reliqua fortaſſe in fatis non eſt vt audiam.

ΖΕ. τί δὲ καὶ δι' αὐτὸν ἐρωτᾷς, ὦ Κυνίσκε; ΚΥ. τίνας κολάζῃ μάλιστα; ΖΕ. τοὺς πονηροὺς δηλαδή, τοὺς πατροφόνους, καὶ ἱεροσύλους. ΚΥ. τίνας δὲ αὖ πρὸς τοὺς ἥρωας ἀποπέμπει; ΖΕ. τοὺς ἀγαθούς τε, καὶ ὁσίους, καὶ κατ' ἀρετὴν διαπρέποντας. ΚΥ. τίνος ἕνεκα, ὦ Ζεῦ; ΖΕ. ὅτι οἱ μὲν τιμῆς, οἱ δὲ, κολάσεως ἄξιοι. ΚΥ. Εἰ δέ τις ἀκουσίου τι δεινὸν ἐργάσαιτο, κολάζεσθαι καὶ τοῦτον δικαιοῖ; ΖΕ. οὐδαμῶς. ΚΥ. ἦ γάρ εἴ τις ἄκων τι ἀγαθὸν ἔδρασεν, οὐδὲ τοῦτον τιμᾷν ἀξιώσεις αὖ; ΖΕ. ἔγωγε. ΚΥ. οὐκοῦν τριγλαυκῶ, ὦ Ζεῦ, οὔτε τιμᾷν οὔτε κολάζειν αὐτὸν προσήκει. ΖΕ. πῶς οὐκοῦν; ΚΥ. ὅτι οὐκοῦν ἐκόντες οἱ ἄνθρωποι ποιοῦμεν, ἀλλά τινι ἀνάγκῃ ἀφύκτῳ κεκελευσμένοι, εἴγε ἀληθῆ ἐκεῖνά ἐστι τὰ ἐμπροσθεν ὁμολογηθέντα, ὡς ἡ Μοῖρα, πάντων αἰτία· καὶ διὸ φονεύσῃ τις, ἐκείνη ἐστὶν ἡ φονεύσασα, καὶ διὸ ἱεροσυλῇ, προσεπαγμένου αὐτῷ δρᾶ. ὥστε εἴ γε τὸ δίκαιον ὁ Μίνως δικάζειν μέλλοι, τῷ Εἱμαρμένῃ αἰτιᾶσθαι, ἢ τῷ Σισύφῳ κολάσεται, ἢ τῷ Μοίρᾳ, αἰτιᾶσθαι τῷ Ταντάλου· τί γὰρ ἐκεῖνοι ἠδίκησαν, πειθόμενοι τοῖς ἐπιτάγμασιν; ΖΕ. οὐκ ἔτι δὲ ἀποκρίνεσθαί σοι ἄξιον, τοιαῦτα ἐρωτῶντι· θρασὺς γὰρ εἶ, καὶ σοφιστὴς καὶ σε ἄπειμι ἤδη καταλιπών. ΚΥ. ἐδεόμην μὲν καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐρέσθαι, πολλαὶ αἱ Μοῖραι διατείνουσιν, ἢ πῶς ἐφικνοῦνται τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν πολλῶν ἐς ὀλεθριώτατον, καὶ ταῦτα, τρεῖς οὖσαι. ὀδυνηρὸν γάρ τινα, καὶ οὐκ ἄμοιρον μοι δοκοῦσι βιοῦν τὸν βίον, ταῖς ἔργοις ἐπόμεναι πράγμασι, καὶ ὡς ἔοικεν, ἃ πολὺν ἔσεσθαι χρόνον Εἱμαρμένῃ ἐγκεκλήκασιν. ἐγὼ γοῦν, εἴ μοι αἵρεσις δοθείη, οὐκ ἂν ἀλλαξαίμην τοῖς αὐτὰς τὸν ἐμαυτῶν βίον, ἀλλ' ἑλοίμην, ἂν ἔτι πιέστερος διαγιγνώσκειν, ἢ ὥσπερ καθῆσθαι κλωθόνι ἄτακτον, πολύπλοκον μεσὸν ὀπίσω ἔχουσα. εἰ δὲ μὴ ῥᾴδιόν σοι ἀποκρίνασθαι πρὸς ταῦτα, ὦ Ζεῦ, καὶ ταύτῃς ἀγαπήσομεν, οἷς ἀπεκρίνω. ἱκανὰ γὰρ ἐμφανίσας τὸν περὶ τῆς Εἱμαρμένης καὶ Προνοίας λόγον τὰ λοιπὰ δι' ἴσως οὐκ εἴμοιρον ἀκοῦσαί μου.

ΖΕΥΣ ΤΡΑΓΩΔΟΣ.

IVPITER TRAGOEDVS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Eiuſdem propè argumenti & hic dialogus eſt, niſi quòd hic Epicureum etiam quendam introducit, qui deos omnino negat vllos eſſe, nedum prouidentia ſua mundum gubernare : fortuitóque ac temere omnia geri contendit. Deinde & ipſa tractatio in plures perſonas ſpargitur, ac tota dramatica eſt. Principiò enim Iupiter fingitur audita diſputatione Timoclis Stoici & Damidis eius quem modo dixi, Epicurei, grauiter incenſus, ac metu pariter atque dolore commotus eſſe. Cuius rei cauſſam dum ceteri ab eo inquirunt, eandémque diſputationem ab iiſdem illis iterum inſtaurari audiunt, tandem conſiliis mutuò inter ſe collatis, generale deorum omnium concilium ſuper eadem re congregandum decernitur. Conuocatis itaque per praconem Mercurium vniuerſis, & iiſdem pro ſua cuique dignitate aſſignatis ſedibus, cùm diu inter ſe de conſeſſu altercati fuiſſent, poſtremò, imperato ſilentio, Iupiter cum magna perturbatione totum negotium ac ſummam diſputationis illius exponit, admonens, & ob oculos imminente poſito periculo exhortans, vt in commune omnes conſulere, & malo huic remedium aliquod quærere velint. Primus igitur accepta dicendi poteſtate Momus, graui obiurgatione deorum ſecuritatem ac negligentiam reprehendit, vt qui & malos euehi ſinant, & contrà bonos ac iuſtos opprimi, neque reſponſa certa & expedita hominibus dent, neque etiam poëtarum ſcripta aboleri faciant, per quæ, ſtupra, adulteria, bella ac ſeditiones ipſorum euulgentur: quare quicquid huius accidat, ipſorum culpa atque inertia accidere. Atque hinc oratione ad ipſum Iouem conuerſa, etiam exemplis hæc cõfirmat. Poſt quem cùm alij alia cenſerent, omnium ferè ſententias idem confutat: vel quòd per ſe abſurdæ & inutiles eſſent, vel quòd abſurda & incommoda ex iis ſecutura. Præcipuè verò Apollinis conſilium reprehendit; cuius etiam oraculum ſuper euctu & victoria diſputationis huius prolatum, ob vanitatem irridet. Ob quæ Hercules, cùm ipſe poſtremus ſententiam dixiſſet, audirétque ſatis prohiberi ſeſe quominus ſacra ac templa ſua vi contra impios tueri poſſet, eò tandem redit, vt dicat ſe malle apud inferos eſſe, atque ibi ab vmbris metui, quàm inter deos contemni, ac pro nihilo haberi. Quæ dum ita geruntur, interea noua occaſione fingitur Hermes ille Agoræus, qui Athenis ad porticum Pœcilen conſecratus ſtabat, properè aduenire, ac nuntiare, diſputationem Damidis & Timoclis iterum iam inceptam eſſe, & ad eam magnam hominum multitudinem confluere. Relicto igitur concilio, ad auſcultandum omnes conuertuntur. Porrò tota Timoclis diſputatio in hoc verſatur, Deos eſſe, ac prouidentia illorum omnia gubernari: idque argumentis hiſce confirmat. Primò ab ordine ac curſu rerum naturalium, quæ omnes ſuis ac certis vicibus redeant ac varientur. Deinde authoritatibus & teſtimoniis poëtarum, Homeri & Euripidis. Poſt hæc communi conſenſu gentium, quæ deos venerentur ſacrificiis & aris conſtitutis. Inde & ab effectis, quia oracula dent, & fulmina Iupiter iaciat. Poſtea autem & à minori, collatione ac ſimilitudine à nauium gubernatoribus ſumpta, quòd vt illi nauigia ſua, ſic deorum prouidentia mundum adminiſtret. Vltimo etiam à ſigno & conſequenti, quia ara deorum ſint, quæ nullo modo fieri fuerãt, niſi & dij eſſent. Ad quæ ſingulatim reſpõdens Damis, primùm argumentum de naturali rerum ordine, à diuiſione diluit, etſi talia quædam fiant, non tamen eum ordinem à Diis ideo certum conſtitutum eſſe, confutatione, vt apparet, non ſatis efficaci. Authoritates autem poëtarum, ab ipſorum officio & contrariis teſtimonijs eleuat. Conſenſum præterea gentium, ab eo, quòd quanquam deos colant, non tamen eoſdem omnes, & quidam etiam fœda ac turpia pro Diis habeant, impugnat. Deinde oracula & fulmina eiuſmodi eſſe ait, vt hæc ex naturali cauſſa fiant, Ioue iam olim in Creta ſepulto, illa autem ambigua & obſcura nihil certi prædicant. Similitudinem verò naucleri diſſoluit ex diſſimilitudine rerum comparatarum, oſtendens diuerſa omnia in hoc mundo atque in nauibus eſſe. Vltimum à ſigno locum, vt frigidum ac friuolum, eludere tantùm ſatis habet.

Interlocutores, Mercurius, Minerua, Iupiter, Iuno, Neptunus, Venus, Coloſſus, Momus, Apollo, Hercules, Hermagoras, Timocles, Damis.

MERC. O Iupiter, quid animo cogitabundo tecum comminiſcens loqueris, pallidus obambulans, ac Philoſophi colorem vultu præ te ferens? Quin mecum iſta communicas, & me propter rerum difficultatem qua premeris, in conſilium adhibes? Haud enim famuli tui nugas habebis contemptui. MIN.

Sanè magne parens, hominũ rex atque deorũ,
Te precor en glaucis oculis Tritonia Pallas,
Fare age, ne celes, quo ſint hæc cognita nobis:
Quod te conſilium dubio ſub pectore verſat?
Cur gemis? & tacito pallor ſubſurgit in ore?

IVP. Nunquam grauis res vlla ſic dici poteſt: Non paſſio, non vllus vſpiam dolor, Sed nec calamitas vlla ſic tragica & mala eſt, Quæ ſit dolori conferenda cœlitum. MI. O Phœbe, qualibus incipit proœmiis! IVP. O peſſimum genus mortalium, Túque ô Prometheu, me quibus afflixti malis? MI. Quid eſt? nec enim celabis hæc domeſticos. IVP. O murmur ingens fulminis magnicrepi, Quid vtilitatis addis aut affers mihi? MI. Compeſce iracundiam, ſi tragica magniloquentia, quemadmodum illi, tibi pares eſſe nequeamus. Neque enim totum Euripidem deuorauimus, vt tibi dictis poëticis è fabula petitis ſubſeruiamus. IVN. An nobis obſcuram eſſe opinaris triſtitiæ tuæ cauſſam, cuiuſmodi ſit? IVP. Noſti nequaquam, etſi grauius quiddam boës. IVN. Noui ecaſtor dolorum tuorum ſummam, quibus diſcruciaris, neque tamen vociferor aut coccyzo, quippe quę iam ſæpenumero præter morem eiuſmodi per te ſim paſſa contumeliam. Valde igitur credibile eſt iterũ aut Danaës cuiuſpiã, aut Semeles, aut Europæ inuĕtæ amore te angi: deinde verò aſſumpta imagine aut tauri aut ſatyri, aut aurum te factum velle per impluuium in ſinum amatæ puellæ influere. Hoc enim haud dubitanter ſignificãt crebri iſti tui gemitus, & ſuſpiria, neque nõ lacrymæ. Præterea pallor quoque non alterius rei quàm amoris argumentum eſt certiſſimum. IVP. O beata, quæ res noſtras in amore & talibus ludicris ſitas eſſe opinaris! IV. Et quid aliud te niſi hoc ſolicitat, Iouem exiſtentẽ? IVP. In extremum diſcrimen res noſtrę perductę ô Iuno, & planè, vt eſt in prouerbio, in acie nouaculæ conſtitutæ ſunt, vt aut colamur ampliùs, oblatis in terra ſacris fruentes,

A Ω Ζεῦ, τί σιωπᾷς, ἢ κατ' μόνας σαυτῷ λαλεῖς, ὠχρὸς ὡδιπατῶν, φιλοσόφου δ' ἔχων χρῶμα ἔχων; ἐμοὶ προσαναδοῦ, λάβε με σύμβουλον πόνων, μὴ καταφρονήσῃς οἰκέτου φλυαρίας.

ΑΘΗΝ.

Ναὶ πάτερ ἡμέτερε χρονίδη, ὔπατε κρείττων,
Γνοὺς μή σε θεὰ γλαυκῶπις, περιφραδέα,
Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵνα εἰδόμεν ἤδη,
Τίς μῆτις δάκνῃ σε κατὰ φρένα, ἢ κατὰ θυμόν;
Ἢ τί βαρὺ στενάχεις, ὠχρὸς τί σε εἶλε παρειάς;

ΖΕ. Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος, Οὐδὲ πάθος, οὐδὲ συμφορὰ τραγῳδική, Ἧς οὐκ ἂν αἰσθοιτ' ἄξιος ἡ θεῶν φύσις. ΑΘΗ. Ἄπολλον, οἵοις φθεγμάτοις ἄρχῃ λόγων. ΖΕ. Ὦ παλαίστατοι, θεῖα γῆς παιδεύματα, Σύ τ', ὦ Προμηθεῦ, οἷά μ' εἰργάσω κακά. ΑΘ. τί δ' ἔστι; πρὸς ἐμοῦ γὰρ οἰκεῖον ἐρᾷς. ΖΕ. ὦ μεγαλομαράγου στέρνων ῥίζημα, τί μοι ῥέξῃς; ΑΘ. κοίμισον ὀργάν, εἰ μὴ κωμῳδεῖν ὥσπερ ὅτι δυνάμεθα, μηδὲ τὸν Εὐριπίδου ὅλον καταπεπώκαμεν, ὥστε σοι τἀνδράματα πυρεῖν. ΗΡ. ἀγαθὴν ἡμᾶς νομίζῃς τὴν αἰτίαν τῆς λύπης, ἥτις ἔστί σοι; ΖΕ. οὐκ οἶδ', ἐπεὶ καὶ σκώπτειν μέγα. ΗΡ. οἶδα δ' κεφάλαιον αὐτό, ὧν πάσχεις, ὅτι ἐρωτικόν ἐστιν, ἃ μὲν κωκύω γε, τἀπὸ ἔτους ἤδη πολλάκις ὑβριζόμενα τἀπὸ σοῦ τὰ τοιαῦτα. εἰκὸς γοῦν ἤτοι Δανάᾳ τινά, ἢ Σεμέλῃ, ἢ Εὐρώπην αὖθις βούλεσθαί σε αἰτᾶσθαι τἀπὸ τῆς ἔρωτος, εἶτα βάλλεσθαι χρυσὸν, ἢ σάτυρον, ἢ ταῦρον γοῦν, ῥεῦσαι δι' αὐτοῦ εἰς τὸν κόλπον τῆς ἀγαπωμένης. τὰ σημεῖα γὰρ ταῦτα, οἱ στεναγμοὶ, καὶ τὰ δάκρυα, καὶ ὃ ὠχρὸν εἶ, οὐκ ἄλλου του, ἢ ἔρωτός ἐστιν. ΖΕ. ὦ μακαρία, ἥτις ἐν ἔρωτι, καὶ ταῖς τοιαύταις παιδιαῖς, οἷς τὰ ἡμέτερα πρόσχημα εἶ. ΗΡΑ. ἀλλὰ τί ἄλλο, εἰ μὴ τοῦτο αἰτία σοι, Δία εἶναι; ΖΕ. σὺ ἐρᾷς, ὦ Ἥρα, τὰ θεῶν πρόσχημα, καὶ τοῦτο δὴ ὃ τῆς λύπης, ὑπὲρ ξυμβολὴ ἔστηκεν, εἴτε χρὴ ἡμᾶς τιμᾶσθαι ἔτι, καὶ τὰ νέμη ἔχειν τὰν τῇ γῇ.

εἴτε καὶ ἠμελῆσθαι πολλάπασι, καὶ ὃ μηδὲν τῆς εἰδοκεῖν. HP. μῶν γίγαντάς τινας ἡ γῆ ἔφυσεν, ἢ οἱ Τιτᾶνες τὰ δεσμὰ διαῤῥήξαντες, καὶ τῆς φυλακῆς ὑπεκπεπηδήκασιν, αὖθις ἡμῖν ἐναντία αἴρονται τὰ ὅπλα; ZE. θάρρει, τὰ κρείττω ἀσφαλῶς ἔχει σοι. HPA. τί οὖν ἄλλο δεινὸν αἴρεται; οὐχ ὁρῶ γάρ, ὅτε μὴ τὰ τοιαῦτα παραλυποῖ, ἐφ' ὅτῳ Πῶλος, ἢ Ἀριστόδημος, αὐτὶ Διὸς ἡμῖν ἀνεπιφήνας. ZE. Τιμοκλῆς, ὦ Ἥρα, ὁ Στωϊκὸς, καὶ Δάμις ὁ Ἐπικούρειος, χθὲς, οὐκ οἶδα ὅθεν σοφίσαντο ἀρξάμενοι τοῦ λόγου, περὶ προνοίας παρεδιελέχθησαν, παρόντων μάλα συχνῶν, καὶ δοκίμων ἀνδρῶν· ὅπερ μάλιστα καὶ ἐμέ, καὶ ὁ μὲν Δάμις, οὔτ' εἶναι θεοὺς ἔφασκεν, οὔθ' ὅλως τὰ γιγνόμενα ὑπὸ σκοπεῖν, ἢ ἀφανίζειν· ὁ Τιμοκλῆς δὲ ὁ βέλτιστος, ἐπειρᾶτο ξυναγωνίζεσθαι ἡμῖν, εἶτα ἴσχυον πολλοὶ ὑπερῥέοντες, οὐδὲν πέρας ἐλάμβανε τῆς συνουσίας. διελύθημεν δ' εἰσαῦθις ὑπισχνούμενοι τὰ λοιπὰ σκοπήσεσθαι, καὶ νῦν μετέωροι πάντες εἰσὶ πρὸς τὸ ἀκροάσειν, ὁπότερος κρατήσει, καὶ ἀληθέστερα δόξει λέγειν. ὁρᾶτε τὸν κίνδυνον, ὡς ἐν τοιῷδε πράγματι πάσι τὰ ἡμέτερα, ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ κινδυνεύεται; καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ πρεσβᾶσθαι αἰσχρὰ τὰ ἡμέτερα, ἐνόμισται μόνον εἶναι δόξαντα, ἢ πιθέσθαι ὡσαύτως πρὸς τοῦτο, ἵνα ὁ Τιμοκλῆς νικήσειε λέγων. HP. δέδοικα, ὡς ἀληθῶς, καὶ οὐ μάτην, ὦ Ζεῦ, ἐπὶ ταραχαῖς αὐτοῖς. ZE. σὺ δὲ, ὦ Δανάης τινὸς, ἢ Ἀντιόπης, εἶναί μοι λόγον ἐν παρέχῳ τοσούτῳ τί δ' ἄν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ Ἥρα, καὶ Ἀθηνᾶ, παρέπεισθε αὖ; συνδείσητε γὰρ καὶ αὐτοὶ ὁ μέγας. EP. ἐγὼ μὲν ὅτι ὁ καιρὸν φημι δεῖν πρὸ ὑπισχνεῖν ἐπὶ τὰ ἀγαγεῖν, ἐκκλησίαν συναγαγόντα. HP. καὶ μοὶ δοκῶ συνδοκεῖ, ἄνωθεν καὶ τούτῳ. AΘ. ἀλλ' ἐμοὶ ταὐτὰ δοκεῖ, ὦ πάτερ, καὶ μὴ συγκαράττειν τὸν οὐρανὸν, μηδὲ δῆλον εἶναί σε θορυβούμενον πρὸς τοῦτο, μηδὲ δὴ ἰδίᾳ ταῦτα, ὅπως ὁ Τιμοκλῆς νικήσῃ μὲν ὁ Τιμοκλῆς λέγων, ὁ Δάμις δὲ καταγελασθεὶς, ἀπίοι ἐκ τῆς συνουσίας.

aut neglectui demur, ab omnibus habiti contemptui, ac nullius quidem momenti esse videamur. IVN. Nunquid terra Gigantes produxit iterum? aut, Nunquid Titanes disruptis vinculis, deuictáque custodia rursum aduersus nos arma & vim parant? IVP. Confide: nam res inferæ cœlestibus extra omne sunt periculum. IVN. Quid ergo aliud rei grauis & acerbæ accidit? Neque enim video, quando talia nihil te conturbant, quamobrem nobis Polus aut Aristodemus pro Ioue apparueris. IVP. Timocles ille Stoicus ô Iuno, & Damis Epicureus, heri nescio quo initio in eam delati disputationem de prouidentia differuerũt in magna probatorum hominum frequentia, & celebritate populari: id quod omnium maximè me cõturbauit animo. Ac Damis quidem neque Deos esse, neque omnino eorum quæ fierent, curá vllam habere, aut ea ordine gubernare, impudẽter affirmare nõ verebatur: cęterùm optimus ille Timocles nostras partes omni studio tueri conabatur. Deinde multa turba hominũ certatim accurrentium confluente, nullum finem fortita est disputatio. Etenim hoc fœdere inito ab vtrisque, discessum est, vt in diem posterum deintegro reliqua nondum discussa accuratiùs examinarent atque perpenderent. Et nunc omnes suspenso ad audiendum inhiant animo, vter victoriam adepturus sit, ac veriora prolaturus. Videtis periculũ, quàm omnibus modis in angustum res nostræ coactæ sunt. In vno viro periclitamur, & ex duobus alterum euenire necesse est: vt aut omnia nostra habeantur contemptui, & solùm inania quædã videantur vocabula: aut vt ea pietate colãtur, quàm priùs culta sunt, si Timocles disputando superior euaserit. IV. Periculosissima profectò sunt illa, nec temere Iupiter more tragico propter illa efferebare. IVP. Tu verò Danaës aut Antiopes alicuius potiundę cogitatione me implicitum esse opinabare, cũ ita examinatum me esse cõspiceres. Quid igitur ô Mercuri & Iuno & Minerua nobis faciẽdum est? quin & vos consilij prõptè inuenti partem expromitis? ME. Ego quidem coacto properè consilio hanc rem communi omnium deliberationi offerendã esse existimo. IVN. Et ego huius accedo sententiæ. MI. Atqui mihi diuersum videtur ô pater, ne videlicet excitato tumultu cœlũ terrore cõpleas, néve palam fiat hanc ob rem te tumultuari aut cõsternari animo. Cęterùm priuato tecum consilio effectum reddas, vt Timocles disceptando potiatur victoria, Damis verò omnium risui expositus atque subsannatus, ex disputatione abeat.

MER. Atqui iſta non manebunt obſcura & tacita, Iupiter, cùm philoſophis in propatulo futura ſit diſceptatio. Ac tu quidem tyrannum agere videberis, ſi de tantis rebus ad omnes communiter pertinentibus, cum reliquis nihil communicaueris. IVP. Quin ergo iam vt in cõcionem veniant proclamas, vt mox præſtò ſint omnes? MER. Rectè mones. Heus vos ſuperi ocyus in conſilium omnes conuenite: ne cunctemini: confluite omnes: venite maximis de negotiis collaturi cõſilia. IVP. Adeóne nudis ô Mercuri verbis & ſimplicibus, ad hæc ſolutis, præconem agis, præſertim maximis de rebus deos conuocans? MER. Et quinam alia ratione expetis Iupiter? IVP. Rogas? Æquum eſſe opinor, vt præconium tuum nonnullis verſiculis ac magniloquentia poëtica exornes, vt hac impulſi ſtudioſiùs & frequentiùs confluant. MER. Sanè: veruntamen hoc poëtarum & rhapſodorum eſt officium. Porrò ego minimè ſum poëticus, adeò vt præconium quoq; corrupturus ſim, ſi verſiculis conſarcinatis & malè cohærentibus proclamarem. Ac riſui ero omnibus ob verſiculorum ſtructuram parum concinnam. Itaque & Apollinem in dandis oraculis rideri à nonnullis video, dum multa ſecuro animo inuoluit, & data opera obſcurat, ne omnino audientes otio indulgeant, ſed expendant verſiculos. IVP. Proinde Mercuri Homericos verſiculos pleroſque admiſce præconio, quemadmodum ille nos conuocare conſueuit. Credibile autem eſt illorum te commeminiſſe. MER. Profectò non admodum promptè & callidè, tamen periculum faciam:

Ergo Deũm nemo nec mas nec fœmina deſit,
Inſuper Oceani ſint omnia flumina preſtò,
Omnes ſumma Iouis Nymphæ quoque tecta frequentent:
Cuncti in concilium greſſu properate citato,
Vos quibus oblatis cedunt ſua munera ſacris,
Præterea quotquot mediæ ſeu fortè ſecundæ
Claſſis erunt, ſeu quos claſſis tenet vltima, ſeu
Obſcura penitus diuorum ſorte fruuntur (qui
Degentes, pingues cupidi nidoris ad aras.

IVP. Euge ô Mercuri, optimum egiſti præconem, ac iam plenis viis conueniunt. Quapropter aſſumens illos in ſedes colloca, pro ſua quenque dignitate. Priores quidem ſedes occupẽt aurei, poſt hos locentur argentei, deinceps verò ſubſequantur quotquot ſunt elephãtini,

ΕΡ. Ἀλλ' οὔτε ἀγνοήσεται ταῦτα, ὦ Ζεῦ, ἐν φανερῷ ἐσομένης τῆς ἔριδος τοῖς φιλοσόφοις, καὶ σὺ δόξεις τυραννικὸς εἶναι, μὴ κοινούμενος περὶ τῶν οὕτω μεγάλων, καὶ κοινῶν ἅπασιν. ΖΕ. Σύκοιν ἤδη κήρυττε, καὶ παρέστωσαν ἅπαντες. ΕΡ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. ἰδοὺ δὴ εἰς ἐκκλησίαν συνέλθετε οἱῳοῖ· μὴ μέλλετε, ξυνέλθετε πάντες, ἥκετε, περὶ μεγάλων ἐκκλησιάσομεν. ΖΕ. οὕτω φιλῶ, ὦ Ἑρμῆ, καὶ ἁπλοϊκὰ καὶ παιδικὰ κηρύττεις, καὶ ταῦτα, ὅτε τοῖς μεγίστοις συγκαλεῖς; ΕΡ. ἀλλὰ πῶς γὰρ, ὦ Ζεῦ, ἀξιοῖς; ΖΕ. ὅπως ἀξιῶ; ἀποσεμνύων φημὶ δεῖν ὁ κήρυγμα μέτρων τισὶ, καὶ μεγαλοφωνίᾳ ποιητικῇ, ὡς μᾶλλον συνέλθοιεν. ΕΡΜ. ναί. ἀλλ' ἐποποιῶν, ὦ Ζεῦ, καὶ ῥαψῳδῶν τὰ τοιαῦτα· ἐγὼ δὲ, ἥκιστα ποιητικός εἰμι· ὥστε διαφθερῶ ὁ κήρυγμα, κατέρμετρα ἢ σύνδετα ξυνείρων, καὶ γέλως ἔσομαι πρὸ αὐτῶν ὑπὸ τῆ ἀμουσίᾳ τῶν ἐπῶν. ἐρῶ γοῦν καὶ τὸν Ἀπόλλω γελώμενον ἐπ' ἐνίοις τῶν χρησμῶν, καίτοι ὑπικρυπτόμενόν τὰ πολλὰ τῆς μαντικῆς ἀσαφείας, ὡς μὴ πάνυ σφόδρα ἄγαν τοῖς ἀκούουσιν ἐξετάζειν τὰ μέτρα. ΖΕ. σύκοιν, ὦ Ἑρμῆ, τὸν Ὁμηρικὸν ἐπῶν εἰσκατάμιξον τὰ πολλὰ τῷ κηρύγματι, ὡς ἐκεῖνος ἡμᾶς συνεκάλει, μεμνῆσθαι δέ σε εἰκός. ΕΡ. ἐμνήσθην μὲν οὖν καὶ ταῦτα σαφῶς, ἐπειδήπερ καὶ τοιαῦτα δεῖ ὑμᾶς·

Μήτέ τις ὧν σάλπιγξ ἠὲς, καὶ μήτε τις αὐρέων,
Μηδ' αὐτῷ ποταμῷ μάρπτω, νέος ἢ Ὠκεανοῖο,
Μηδέ τε νυμφάων, αἳ τ' ἐς Διὸς ἔλθετε πάντες
Εἰς ἀγορήν, ὅσαι τε κλυτὰς δαίνυσθ' ἑκατόμβας,
Ὅσσαι τ' αὖ μίσαται, ἢ ἴσαται, ἢ μάλα πάγχυ
Νώνυμοι, βωμοῖσι περὶ κνίσῃσι κέονται.

ΖΕ εὖγε, ὦ Ἑρμῆ, ἄμεινον κεκήρυκταί σοι, καὶ συνίασι γὰρ ἤδη· ὥστε παραλαμβάνων, κάθιζε αὐτοὺς, καθ' ἡλικίαν ἕκαστον, ὡς αὖ ὕλης ἢ τέχνης ἔχει· ἐν πρεσβυτέροις μὲν, τοῖς χρυσοῖς, εἶτα ὅτι τοῦτοις, τοῖς ἀργυροῦς, εἶτα ἐξῆς, ὁπόσοι ἐλεφάντινοι,

εἶπα ζεὺς χαλκοῦς, ἢ τοὺς λιθίνους, ἢ ἐν αὐτοῖς ζεύτοις, οἱ Φειδίαι μοὶ, ἢ Ἀλκαμένους, ἢ Μύρωνος, ἢ Εὐφρανόρους, ἢ τῶν ὁμοίων τεχνιτῶν, προτετιμένοι ἂν· οἱ συρφετώδεις δὲ ἔστοι, καὶ ἄτεχνοι, πόρρω που στενωθέντες, καθεδοῦνται σιωπῇ, δυὰ πληρώντες μόνον τὴν ἐκκλησίαν. ΕΡ. ἔσται ταῦτα, καὶ καθεδοῦνται, ὡς προσῆκεν. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι προχείρισαι εἰδέναι, ὧν τις αὐτῶν χρυσοῦς μοὶ, καὶ πολυτάλαντος ἢ τὴν ὀλκήν, οὐκ ἀκριβὴς δὲ τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ κομιδῇ ἰδιωτικὸς, καὶ ἀσύμμετρος, πρὸς τὸν χαλκοῦν τὸν Μύρωνος, ἢ Πολυκλείτου, ἢ τὸν Φειδίου, καὶ Ἀλκαμένους τὸν λιθίνων. καθεδεῖται, ἢ προτιμητέαν ἐν νομίζεις εἶναι τὴν τέχνην. ΖΕ. ἐχρῆν μοὶ οὕτως, ἀλλ' ὁ χρυσὸς ὄμως προτιμητέος. ΕΡ. μανθάνω, ὅτι πλουτίνδην κελεύεις, ἀλλὰ μὴ ἀριστίνδην καθίζειν, καὶ ἀπὸ τιμημάτων· ἥκετε οὖν εἰς τὴν προεδρίαν ὑμῖν οἱ χρυσοῖ. ἔοικασι δ' οὖν, ὦ Ζεῦ, οἱ βαρβαρικοὶ, προεδρεύσειν μόνοι, ὡς τοὺς γε Ἕλληνας ὁρᾷς ὁποῖοί εἰσι, χαλκοῦντες μοὶ, καὶ διαπρεπῶς, καὶ ἐπὶ τέχνῃ ἐφημοσμένοι, λίθινοι δὲ, ἢ χαλκοῖ ὄμως ἄπρωτοι, ἢ οἵτε πολυτελέσαι αὐτῶν, ἐλεφαντινοι, ὀλίγον ὅσον τὸ χρυσοῦ ὑπισχνοῦν ἔχοντες, ὡς ὑπεκχρῶσθαι, καὶ ἐπιγράσθαι μόνον, τὰ δὲ ἔνδον, ξύλοι, καὶ ὕστρι μυῶν ἀγέλας ὅλας ἐμπολιτευομένας σκέποντες. ἡ Βενδὶς δὲ αὕτη, καὶ ὁ Ἀνουβὶς ἐκεῖνοι, καὶ πρὸ αὐτοῦ, ὁ Ἄττις, ἢ ὁ Μίθρης, καὶ μοὶ ὅλοι ὁλόχρυσοι, καὶ βαρεῖς, καὶ πολυτίμητοι ὡς ἀληθῶς. ΠΟ. καὶ πῶς τοῦτο, ὦ Ἑρμῆ, δίκαιον, τὸν κυνοπρόσωπον τοῦτον προκαθίζειν μου τὸν Αἰγύπτιον, καὶ ταῦτα, Ποσειδῶνος ὄντος; ΕΡ. ναί. ἀλλὰ σοὶ μὲν, ὦ ἐπιορκώτατε, χαλκοῦν ὁ Λύσιππος καὶ τριώβολον ἐποίησεν, οὐκ ἐχόντων τότε Κορινθίων χρυσόν. οὗτος δὲ ὅλοις μετάλλοις πλουσιώτερός ἐστιν. αἰσχύνεσθαι οὖν χρὴ παρεσομένου, καὶ μὴ ἀγανακτεῖν, εἴ τις ῥίνα τηλικαύτην χρυσῆν ἔχων, προτιμήσεταί σου. ΑΦΡΟ. ἀκούω, ὦ Ἑρμῆ, κἀμὲ λαβών, ἐν τοῖς προεδρίοις που κάθιζε· χρυσῆ γάρ εἰμι.

his poſtremò ſuccedant æneiatque lapidei. Verùm in his etiam ipſis Phidiæ, aut Alcamenis, aut Myronis, aut Euphranoris, aut talium cõſimilium artificum gratia præhonorentur. Cæterùm vulgares illi nulla arte nobiles, longè alicubi concluſi in angulum locentur cum ſilentio, complentes tantùm concionem. MER. Fient iſta vt imperas, ac ſua quiſque vt par eſt ſede dignabitur. Atqui hoc neutiquam promptum aut noſſe procliue eſt, ſi quis illorum aureus fuerit, ac multitudine talentorum præponderet, opere verò non ita inſignis ſit, ſed priuato penè ac vulgari, & minimè artificioſo, ſi Myronis æneis ac Polycleti & Phidiæ & Alcamenis lapideis conferatur, quónam locandus ſit, ſi artem præferendam eſſe putas. IVP. Oportebat quidem ad hunc modum fieri, ſed tamen aurum anteferendum eſt. MER. Intelligo, nempe iubes vt per opulentiores delectu habito, non ex optimatibus electim locentur, atque etiam à pretio. Proinde venite priora ſedilia occupaturi vos aurei. Attamen, vt vides Iupiter, ſoli barbari præſidebunt. Etenim cuiuſmodinam Græci ſint, animaduertis, pleni quidem venuſtate ac gratia, neque non vultu honeſto & liberali, & quantum ad artificij præſtantiam attinet, probè culti & perpoliti, non tamen niſi lapidei aut æneivniuerſi: aut qui ex illis maximis ſunt ac ſumptuoſiſſimis impenſis fabricati, elephantini ſunt, modicum ab aſperſo auro ſplendorem retinentes, quippe quo tantùm colorati ſunt, paulóque facti nitidiores: cæterùm intus ſublignei quidem illi, totáque muſcarum examina internè conuerſantia cooperientes. Portò autem ipſa Bendis, & Anubis ille, & propter hunc Attis, præterea Mithres, in vniuerſum ex ſolido auro conflati ſunt, & graues, & multi re vera pretij. NEP. Et quî hoc tibi iuſtum videtur Mercuri, vt Ægyptium illum canino riſtu deformem, mihi anteferre non verearis, præſertim Neptuno exiſtenti? MER. Rectè dicis: at te quidem ô Neptune Lyſippus tantùm fecit æneum & pauperem, quippe Corinthiis tunc aurum non habentibus: hic autem omnibus metallis longè eſt opulentior. Vides itaque patienter & placatè hoc tibi ſufferendum eſſe, ſi huic poſtponaris: neque indignandum eſt, ſi is cui tantus naſus eſt aureus tibi, prælatus fuerit. VENVS Proinde Mercuri, me quoque aſſumptam transfer ad Deos aureos qui præſident: ſum enim aurea.

ἀπὸ τιμημάτων. hoc eſt, ſecundum cenſum.

MER. Minimè ô Venus, quantũ quidem ego video: sed nisi prorsus hallucinor aut cæcutio, ex lapide candido, ex monte Pentheli exciso, opinor, cùm ita visum esset Praxiteli, Cnidiis Venus facta tradita es. VE. Atqui grauissimum simul ac fide dignissimum testem Homerum tibi producam, sursum ac deorsum suis in rhapsodiis auream Venerem me esse perhibentem. MER. Sed enim ille ipse quoque Apollinem prædiuitem & opulentũ esse affirmat: nihilo secus tamen iam ipsum [1] in extremis sedentem conspicies, à latronibus contumeliosè affectum, atque etiam fidibus citharæ compilatum. Quare & tu contenta esto, æqui bonique consulens si non prorsus in locum seruilem & sordidum detrusa, concioni interesse cogare. [2] COLOSSVS. Quis verò mecum in contentionem descendere audeat, cùm & Solem me esse conspiciatis, & tanta mole spectabilem? Cæterùm si non magno admodum ingenio & artificio Rhodij me sculpere dignati sunt, tamen & alios pari arte ad nostri archetypum sedecim deos aureos formauerunt: quapropter ratione probabili omnium pretiosissimus meritò æstimandus essem. Artis verò atque operis præstantia & nobilitas, tanta pensatur magnitudine. MER. Quid verò facto opus est, ô Iupiter? si quidem & hoc non mediocrem mihi affert iudicandi difficultatem. Etenim cùm ad materiam oculos deflexero, totus quidem æneus est: porrò cùm apud animum meum perpendo ex quot talentis conflatus est, præter [3] hippada quingentos excusurus est modios. IVPIT. Quorsum verò attinebat & hunc interesse concioni, sua magnitudine aliorum paruitatem expositurum contemptui, neque non ob dignam sedem nos perturbaturum? Verumenimuero ô Rhodiorum optime, & si maximè omnibus aureis anteponendus esses, quomodo præsidere possis, nisi cæteri omnes exurgant foras, vt soli tibi ad sedendum locus pateat atque sufficiat, omni spatio vel alteris tantùm natibus occupato? Quocirca rectissimè feceris, si stans concioni intentus fueris, inflexo in cõcilium capite. MER. Ecce rursus altera in discernendo mihi difficultas obiicitur: ærei enim estis vtrique, eiusdémq; artificij, nimirum in Lysippi officina vterque formatus: & quod maximum est, generis nobilitate pares, vtpote Iouis filius Dionysus ille cum Hercule. Vter ergo illorum anteferendus est alteri? siquidẽ de loco pugnant inter se, vt vides. IV. Nimiùm verò cunctamur Mercuri:

Penthelen pagum Atticum fuit, ad tribum Antiochidem pertinens, vt Stephan. & Penthelicus mons ibidem, vbi latomiæ fuere, vt Pausanias in Attic.

1 Inter xenitas, Græcè quæ tertia classis Atheniensium erat.

2 Rhodum intelligit, de qua Plin. l. 34. c. 7.

3 Hippas, classis vna erat Atheniensium. Vide Plutar. in Solone.

ΕΡ. ἐχ ὅσα γε, ὦ Ἀφροδίτη, κἀμὲ ἐᾷν, ἀλλ' εἰ μὴ πάνυ λευκῶ, λίθου τ' λευκοῦ Πεντέληθεν, εἶμαι, λίθον μηδεῖσα, εἶτα δόξαι οὕτω Πραξιτέλει, Ἀφροδίτη γλυκυμύρη, Κνιδίοις πρεσδοθῆς. ΑΦ. καὶ μὰν ἀξιόπιστόν σοι μάρτυρα τὸν Ὅμηρον παρέξομαι, αὖθις καὶ κάτω τῇ ῥαψῳδίᾳ χρυσῆν με τὴν Ἀφροδίτην λέγοντα. ΕΡ. ἀλλὰ τὸν Ἀπόλλω ὁ αὐτὸς πολύχρυσον ἔφη εἶ), καὶ πλούσιον· ἀλλὰ νῦν ὄψει κάκεῖνον ἐν τοῖς ζωγράφοις που καθήμενον, ἀπεσφαιωμένον γε ὑπὸ τῶν λῃστῶν, καὶ ὑπὸ κόλποις τῆς κιθάρας ἐσεσυλημένον, ὥστε ἀγάπα καὶ σὺ μὴ πάνυ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ ἐκκλησιάζουσα. ΚΟΛ. ἐμοὶ δὲ τίς αὖ ἐείσας θελήσει, ἥλιός τε ὤν, καὶ τηλικοῦτος τὸ μέγεθος; εἰ δ' ὦν μὴ ὑφορῶ, μηδ' ὑπερμένει οἱ Ῥόδιοι καταδουλώσασθαί με ἀξιώσουσι, ἀπὸ τοῦ ἴσου τελέσματος, ἑπτακαίδεκα χρυσοῖς θεοῖς ἐπεποίηνται, ὥστε αἰτίαν πολυτελείας οὐ νομιζοίμην, ἐπεὶ τοσήσεσιν ἡ τέχνη, καὶ τῆς ἐργασίας τὸ ἀκριβὲς ἐν μεγέθει ποσοῦτῳ. ΕΡ. τί, ὦ Ζεῦ, χρὴ ποιεῖν; διέκριτον γὰρ ἐμοὶ γοῦν ἐπὶ τοῦτο. εἰ μὲν γὰρ ἐς τὴν ὕλην ἀποβλέποιμι, χαλκοῖς ἐστον· εἰ δὲ λογιζοίμην ἀφ' ὁπόσων παλαίστων κεχαλκεύσθων, ὑπὲρ πάντας ἂν ταχεσομεδίμνους, καὶ τὴν ἵππασδα δύ' εἶεν. ΖΕ. τί γὰρ ἔδει πρᾶγμα καὶ τοῦτον ἐλέγξοντα τὴν τῶν ἄλλων μικρότητα, καὶ ἐνοχλήσοντα τῇ καθέδρᾳ; πλὴν ἀλλ', ὦ Ῥόδιοι ἄνδρες, εἴ γε ὀπυμάλιστα ἀξιοπιστεῖτε εἶναι τῶν χρυσῶν, πῶς ἂν καὶ ἀξιοίητε, εἰ μὴ δεῖ. σὺ αἰσχύνου πάνυ, ὡς μόνος καθήζῃ, τὴν πύγην ὅλην θατέρᾳ τῶν πυγόνων ὑπολαβών; ὥστ' ἄμεινον ποιήσεις ὀρθοστάδην ἐκκλησιάζων, ὑπερκυφῶς τῷ σκιμπόδιῳ. ΕΡ. ἰδοὺ πάλιν ἄλλο δύσλυτον καὶ τοῦτο. χαλκὼ μὲν γὰρ ἀμφοτέρω ἐστὸν, καὶ τέχνης τῆς αὐτῆς, λειπόντων ἑκάτερον ὃ ἔργον, καὶ ὃ μέγιστον, ἐμποιῶν τὰ ἐς γένος, ἅτε δὴ παῖδες ὄντες Διός, ὁ Διόνυσος οὗτοσί, καὶ Ἡρακλῆς. πότερος οὖν αὐτῶν προκριθείη; φιλονικοῦσι γὰρ ὡς ἑρᾷς. ΖΕ. σκοπείσθω, ὦ Ἑρμῆ,

πάλαι

πάλαι δέον ἐκκλησιάζειν· ὥστε νῦν μὲν ἀ- A ναμίξ καθίζοντων, ἔνθα αὐ ἕκαστος ἐθέλῃ, εἰσαῦθις δὲ ἀποδοθήσεται τοῖς τούτων ἐκκλησιασταῖς ἐγὼ εἴσομαί τότε ἐμοὶ τίνα χρὴ ποιήσασθαι τὴν τάξιν ἐν αὐτοῖς. ΕΡΜ. ἀλλ', Ἡράκλες, ὡς θορυβοῦσι τὰ κοινά, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν τοῦτα βοαίτης ἀφιγμαί, ποῦ τὸ νέκταρ, καὶ ἡ ἀμβροσία ἐπέλιπε; ποῦ αἱ ἑκατόμβαι; ποῦ αἱ θυσίαι; ΖΕ. καταστώπησον αὐτούς, ὦ Ἑρμῆ, ὡς μάθωσιν ὅτου ἕνεκα ξυνελέγησαν, καὶ λήξας τούτοις ἀφέντες. ΕΡ. ἐχ ἅπαντες, ὦ Ζεῦ, τὴν Ἑλλήνων συνιᾶσιν. ἐγὼ δὲ, ὁ πολύγλωσσός εἰ- B μι, ὥστε καὶ Σκύθαις, καὶ Πέρσαις, καὶ Θραξὶ, & Κελτοῖς συνετὰ κηρύττειν. ἄμεινον οὖν οἶμαι, τῇ χερὶ σημήνῃ, καὶ σιωπᾶν ἐμὲ κελεύσαι σιωπᾶν. ΖΕ. οὕτω ποίει. ΕΡ. ἴθι, ἀφωνότεροί γοι γεγόνασί σοι τῶν σοφιστῶν. ὥστε ὥρα δημηγορεῖν· ὁρᾷς, πάλαι σοὶ ἀποβλέπουσι, θαυμάζοντες ὅ, τι καὶ ἐρεῖς. ΖΕ. ἀλλ' ὅ γε πέποιθα, ὦ Ἑρμῆ, οὐκ ἀν ὀκνήσαιμι σοὶ εἰπεῖν ἐμὸν ὄντα, οἷός ὅπως θαῤῥαλέος ἀεὶ, καὶ μεγαληγορεῖν ἐν C ταῖς ἐκκλησίαις ἐῶ; ΕΡ. οἶδα, καὶ ἐδιδίσκον γε ἀκούων σου δημηγορουντος. καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ πολλῆς αἰτίας ἀναπίμπλασθαι τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλατταν, αὐτοῖς θεοῖς, τὸν οὐρανὸν ἐκείνων τὸν χρυσοῦν καθεῖς. ΖΕ. ἀλλὰ νῦν, ὦ τέκνον, οὐκ οἶδα, εἴτε ὑπὸ μεγέθους τῶν ἐφεστώτων δεινῶν, εἴτε καὶ ὑπὸ πλήθους τῶν παρόντων (πολυθρωπάτη γάρ ὡς ὁρᾷς ἡ ἐκκλησία) δέος τι παράγμα τὴν γνώμην, καὶ ὑπὸ ἔμοιγε εἶμι, καὶ ἡ γλῶττά μοι πεπεδημένη ἔοικε· ὃ δὲ ἀπορώτατον ἁπάντων, ἐπιλέλησμαι ὃ πρόοιμιον ἁπάντων τῶν λόγων, ὃ πολυσπουδασάμην, ὡς οὐ πρόσωποπάτη μοι ἡ ἀρχὴ γένοιτο πρὸς αὐτούς. ΕΡ. ἀπολώλεκας, ὦ Ζεῦ, πάντα, οἱ δὲ, ὑπὸ θαύμασι τὴν σιωπὴν, καὶ τὴν ὑπέρμεγα κακὸν ἀκούσεσθαι προσδοκῶσιν, ἐφ' ὅτῳ τὸ δέμελλες. ΖΕ. βούλομαι, ὦ Ἑρμῆ, ὃ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο πρόοιμιον ἁρμόσασθαι πρὸς αὐτούς; ΕΡ. ὃ ποῖον; ΖΕ. Κέκλυτέ μευ πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θεαναι. iamdudum concionatum esse oportuit. Quare in præsens quidem nullo habito discrimine sessum eant promiscuè, vbi cuique visum fuerit: deinceps verò hisce de rebus cogetur deintegro concilium, ac deinde certum habebò qui mihi hac in re ordo constituendus sit. MER C. Sed ô Hercules, quàm pro more solito tumultuantur, cum vociferatione quotidianam illam distributionem efflagitantes, Vbi est nectar? vbi relicta ambrosia? vbi sunt hecatombæ? vbi sacrificia? IVP. Compesce illos Mercuri indicto silentio, vt intelligant cuius gratia accersiti sint, eiusmodi nugis posthabitis. ME. Atqui non omnes Græcam linguam capiunt, Iupiter: ego verò varias linguas minimè sonare calleo, vt Scythis & Persis & Thracibus ac Celtis intelligibilia prædicem. Consultius itaque factu opinor, si manu signo dato, silentium imposuero. IVP. Quin ergo facis? MER. Euge, Pythagoricis taciturniores tibi facti sunt: itaque iam tempus est concionandi. Vides vt omnes oculos in te coniectos habeant, cupidè atque desideranter expectantes quidnam dicturus sis? IVP. At quod ego patior, Mercuri, cur tibi exponere verear, filio existenti meo? Haud tibi obscurũ esse reor, quàm impendiò audax ego semper & magniloquus in concionibus esse soleam. MER C. Satis *Iliad. 8.* compertè noui, ac profectò magno metu consternatus eram, concionantem te audiens, maximè verò quando minabare te terram ex ipsis fundamentis euulsam, & pontum vnà cum diis sursum tracturum aurea illa catena ex alto demissa. IV. Atqui nunc ô fili, nescio quomodo, siue præ magnitudine periculorum impendentium, siue præ multitudine præsentium (conuentus enim, vt vides, est frequentissimus) animus confusa mente mihi penitus obstupuit, planéque subtrepidat, & lingua constricta esse videtur. Et quod omnium est absurdissimum, orationis quoque multum diúque meditatæ procemium mihi excidit, quod adornaueram, vt exordio erga illos vterer bellissimo atque luculentissimo. MER. Perdidisti omnia ô Iupiter, cæterùm illi tuo silentio in suspicionem venient, ac grande aliquod malum se audituros expectabunt, cuius gratia tu ita lentè & cunctanter ad dicendum progrederis. IVPITER. Vis ergo Mercuri, Homericum illud procemium illis occinam? MERCVRIVS. Qualénam? IVPITER. *O superi dictis animos attendite nostris.*

MERC. Apage: iam enim abundè satis ista sub initium nobis per contumeliam inculcasti. Veruntamen, si consultum videtur, versiculorum odiosam difficultatem missam facito: cæterùm vnam aliquam ex Demosthenis orationibus aduersus Philippum habitis, quæcunque argumento tuo appositissima videbitur, desume, pauca quædam immutans. Facies hoc multorum rhetorum exemplo, quibus idem facere nunc solenne est. IVPITER. Rectè sanè dicis, consarcinatam quandam rhetoricam, neque non promptam, & facilem, perplexis & animo hęsitantibus. Proinde facto aliquando principio exordiar. Pro magna pecuniarum copia, ô viri Dei, vos electuros opinor, si palam vobis fieret, quid tandem illud sit, cuius gratia in hunc cœtum estis accersiti. Quod cùm ita sit, consentaneum est vt me dicentem attentis audiatis animis. Porrò ô Dij, præsens quidem tempus emissa voce propemodum loquitur, instantibus periculis omni conatu ac studio nobis occurrendum esse. Nos autem ad hæc summa ope prouidenda parum solicitè affecti videmur. Iam verò quoniam Demosthenis subsidiaria verba me deficiunt, hæc ipsa vobis manifestiùs declarare statui, propter quæ perturbatus animo, conuocata concione concilium coëgerim. Heri enim, vt nemini vestrûm obscurum esse opinor, cùm Mnesitheus nauclerus ob seruatam ex vndis nauem, quę ad Capharei scopulos fermè illisa periisset, sacra persoluisset, accepti epulis in Piræo conuiuium agitabamus, quotquot nostrûm à Mnesitheo vocati eramus ad sacrificium. Deinde oblatis libaminibus, vos alius aliò, quò cuiusque ferebat animus, secessistis: porrò autem ego (necdum enim profunda erat vespera) in vrbem regressus sum, vt tempore pomeridiano otiosus ab animo deambularem in Ceramico: simul mecum sedula agitatione Mnesithei tenue ac frugale, ne dicam sordidum, conuiuium perpendebam, qui cùm sedecim Deos epulis acciperet, solummodo gallum sacrificauit, senem quidem illum, ac iam muco & pituita laborantem. Thuris præterea grana quatuor iam prorsus putrida, adeò vt prunis iniecta statim extinguerentur, vt neque summas nares emergente fumo contingerent, præcipuè verò cùm totas hecatombas amplè & liberaliter polliceretur, iam naui appropinquante scopulis certo inclusa periculo. Interea dum hæc mecum voluerem in animo, ad porticum Variam progrediendo delabor:

Ex prima Olynthia ca.

ΕΡΜ. ἄπαγε, ἱκανὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπρόφηταί σοι τὰ πρῶτα. πλὴν εἰ δοκεῖ, ὦ μῆτερ φορτικὸν τῶν μέτρων, ἄφες· σὺ δὲ, τὴν Δημοσθένους δημηγορικὴν τὴν κατὰ Φιλίππου μίαν τινὰ αὐτῶν ἐθέλοις, σιώπρε, ὀλίγα σκαλλάττων. ὅπως γοῦν εἰ πολλοὶ νῦν ῥήτορες ποιοῦσιν. ΖΕΥΣ. Ἀλλὰ λέγε, σιώπρων τινὰ ῥητορείαν, καὶ ῥαδιουργίαν ταύτην ἄνεχε τοῖς ἀποφυμίοις. ἄρξομαί γ' οὖν ποτε. Ἀντὶ πολλῶν αὖ, ὦ ἄνδρες θεοὶ, χρημάτων, ἡμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο ὑμῖν, ὅ, τι δήποτε ἄρα τοῦτό ἐστιν, ἐφ' ὅτῳ νῦν συνελέγητε. ὅτε τοίνυν τοσοῦτων ἔχει, προσήκει προθύμως ἀκροᾶσθαί μου λέγοντος. ὁ μὲν οὖν πρὸ ὀλίγου καιρὸς, ὦ θεοὶ, μονονουχὶ λέγει, φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν παρόντων ἐρρωμένως ἀντιληπτέον ἡμῖν ἐστιν· ἡμεῖς δὲ, πάνυ ὀλιγώρως ἔχειν δοκοῦμέν μοι πρὸς αὐτά. βούλομαι δὲ ἤδη, καὶ γὰρ ὁ Δημοσθένης, αὐτὰ ὑμῖν δηλώσας σαφῶς, ἐφ' οἷς ἀφωρισμένος, σιωπᾶν τὴν ἐκκλησίαν. ἦν γάρ, ὡς ἴστε, Μνησιθέου τοῦ ναυκλήρου σώσαντος τὰ σωτήρια ἐπὶ τῇ νηὶ ὀλίγου δεῖν ἀπολουμένῃ πρὸς τὸν Καφηρέα, εἰστιώμεθα ἐν Πειραιεῖ, ἐπόντες ἡμῶν ὁ Μνησίθεος ἐπὶ τὴν θυσίαν ἐκάλε-σεν. Εἶτα μετὰ ταῦτα σπονδὰς, ἐμεῖς μὲν ἄλλος ἄλλῃ ἐπράπετε, ὡς ἑκάστῳ ἔδοξεν. ἐγὼ δὲ (οὐδέπω γὰρ πάνυ ὀψὲ ἦν) ἀπῆλθον εἰς τὸ ἄστυ, ὡς περιπατήσαιμι τὸ δεῖλινὸν ἐν Κεραμεικῷ, σὺν ὧν ἅμα τῷ Μνησιθέου τῇ μικροψυχίαν· ὃς ἑκκαίδεκα θεοὺς ἑστιῶν, ἀλεκτρυόνα μόνον κατέθυσε, γέροντα κἀκεῖνον, ἤδη καὶ κορυζῶντα, καὶ λιβανωτοῦ κόκκους τέτταρας, οὓς μόλις βιαιωσάμενος, ὡς αὐτίκα ἀποσβεσθησόμενα τοῖς δρασι, μηδὲ ὅσον ἅψα τῇ ῥινὶ ὀσφραίνεσθαι τοῦ καπνοῦ προσῆκεν· καὶ ταῦτα, ἑκατόμβας ὅλας καταγόμενος, ὁπότε ἡ ναῦς ἤδη προσεφέρετο τοῖς σκοπέλοις, καὶ σὺν θεοῖς ἤδη τοῖς ἑρμαίοις. ἐπεὶ δὲ ταῦτα σὺν θεοῖς, γίγνομαι κατὰ τὴν Ποικίλην,

ὁρῶ πλῆθος ἀνθρώπων πάμπολυ συνεχῆ· τοίνυν μοὶ, ἔνδον μὲν αὐτῆς τῆς στοᾶς, πολλοὺς δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπαίθρου, καὶ τινας βοῶντας, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐπὶ τοῖς δόγμασι καθημένους· εἰκάσας οὖν ὅστις μοί, φιλοσόφους εἶναι τοὺς ἐριστικοὺς τούτους, ἐβουλήθην ἐπελθὼν ἀκοῦσαί αὐτῶν ὅ,τι καὶ λέγοιεν. καὶ ἔτυχον γὰρ νεφέλιον τὴν παχεῖαν περιβεβλημένος, σχηματίσας ἐμαυτὸν εἰς τὸν ἐκείνων τρόπον· καὶ τὸν πώγωνα ἐπικασσάμενος, καὶ μάλα εὐπρεπῶς φιλοσοφῶν· καὶ δὴ παρεγκωνισάμενος τοῖς πολλοῖς, εἰσέρχομαι ἀγνοούμενος ὅστις εἴην. ἐνοχλῶ δὲ τὸν Ἐπικούρειον Δάμιν, τὸν ἀπολωλεκότα, καὶ Τιμοκλέα τὸν Στωϊκὸν, ἀνδρῶν βέλτιστον, ἐκφυλιωτάτω πόνῳ ἐριζόντας. ὁ μὲν οὖν Τιμοκλῆς, καὶ ἱδρὼς, καὶ τῷ φωνῷ ἤδη ἐξέκοπτο ὑπὸ τῆς βοῆς· ὁ Δάμις δὲ, ὁ Σαρδόνιον ἐπιγελῶν, ἔτι μᾶλλον παρώξυνε τὸν Τιμοκλέα. ἐμοὶ δὲ ἄρα περὶ ἡμῶν ὁ πᾶς λόγος αὐτοῖς. ὁ μὲν γὰρ κατάρατος Δάμις, ὅτε παρρησίᾳ ἡμᾶς ἔφασκε τῷ ἀνθρώπων, ὅτε ὑποσχοῖεν τὰ γιγνόμενα πρὸ αὐτοῖς, οὐδὲν ἄλλο, ἢ μηδὲ ὅλως ἡμᾶς εἶναι λέγων. τοῦτο γὰρ αὐτῷ δηλαδὴ ὁ λόγος ἐδήλωτο, καὶ ἦσθη τινές, οἱ ἐπῄνουν αὐτόν. ὁ δ' ἕτερος τὰ ἡμέτερα ὁ Τιμοκλῆς ἐφοβεῖτο, καὶ ὑπερεμάχετο, καὶ ἠγανάκτει, καὶ πάντα τρόπον συνηγωνίζετο, τιμῶν ὑπομένων ἡμῶν ἐπαινῶν, καὶ διεξιών, ὡς ἐν κόσμῳ τε, καὶ τάξει τῇ προσηκούσῃ ἕκαστα ἔξηγούμεθα, καὶ ἀμφισβητοῦμεν ἕκαστα. καὶ εἶχέ τινας καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαινοῦντας. πλὴν, ἐκεκμήκει γὰρ ἤδη, καὶ πονηρῶς ἐφώνει, ὥστε τὸ πλῆθος εἰς τὸν Δάμιν ἀπέκλινε. σὺν δὲ ἐγὼ τὸν κινδυνεύοντα, τιμῶν ἐκέλευσα περιχυθῆναι, ἀμφιλύσαντας τὸν σύλλογον. ἀπῆλθον οὖν, εἰς τὴν ὑστεραίαν συνῳηθέντες εἰς τέλος ἐπεξελθεῖσθαι τὸ σκέμμα, κἀγὼ παρομῶρην τοῖς πολλοῖς, ἐπήκουον μεταξὺ ἀπιόντων οἰκάδε περὶ αὐτοῦ, ἐπαινούντων τὰ τοῦ Δάμιδος, καὶ ἤδη πολὺ διαφερόντως τὰ ἐκείνου

A vbi consistens, ex improuiso inusitatam hominum multitudinem conspicio, partim quidem illorum intra porticum, partim verò ipso sub Ioue: insuper nonnullos vociferantes, ac mira peruicacitate disceptantes, inque sedibus considentes. Tandem verò rem ipsam facilè coniectura assequutus, nempe Philosophos esse ex contentiosis illis & rixosis, volui propiùs admoto gressu, exploratiùs intelligere quidnam illud esset cuius gratia inter sese tantopere digladiarentur. Ac me illico nube ex crassioribus illis circũuolutum, illorum habitu exornaui: prolixáque barba attracta, per omnia non
B ineptè philosopho similem turbæ memet immisi. Multis verò qui mihi obsistebant, cubito è via protrusis, ingrediar, omnibus ignorantibus quis essem. Cæterùm intra turbam iam consistens, offendo Damin illum Epicureum, hominem perditissimum, ac Timoclea Stoicum, virorum longè optimum, pertinacissimè disceptantes. Itaque Timocles largo sudore perfluens, præ nimio clamore iam penè vocem amiserat: Damis verò risu Sardonio diffluens, magis ac magis Timoclea exasperabat. Porrò omnis illorum sermo de nobis habe-
C batur. Etenim execrandus ille Damis, humanarum rerum nihil à nobis prouideri affirmabat, neque eorum quæ in terris fierent, quicquam nobis curæ esse: breuiter, nihil aliud quàm in vniuersum nos non esse. Tanta vi comprobandi eius valuit oratio, erántque nonnulli qui laudarent illum. Alter verò, nempe Timocles, nostra optimè sentiens propugnabat, indignabatúrque, ac omnibus modis hostem pugnis inuadens lacessebat, curam & sedulitatem nostram collaudans, ac planum faciens cùm ex mundo, tum omnium rerum
D conuenienti ordine, Deos esse: quódque per nos ordinatim disponerentur singula. Nec defuerunt quibus & ille fuit admirationi, eius orationem non improbantibus. Verùm iam extremè defessus erat, ac grauiter & laboriosè loquebatur. Vniuersa autem turba in Damin coniectos habebat oculos. Cæterùm cùm ego Deorum existimationem periclitantem animaduerterem, iussi noctem ocyus circumfusam conuentum dissoluere. Abierunt ergo ex composito vt die postero inchoatam de diis disputationem ad finem deducerent. Inde ego multis me domum abeuntibus comitem adiungens, inter eundum audiebam, Damidis verba certatim in cœlum ferri, atque à pluribus supra modum probari.

Præstò tamen aderant etiam qui dicerent nihil esse præiudicandum, sed expectandum si quid in crastinum ipse quoque Timocles dicturus esset. Hæc fermè sunt quorum gratia vos conuocari iussi. Non modica verò sunt hæc ô Dij, si ratione diligentiùs inita consideraueritis omnem nostrum cultum, omnem gloriam nostram ac prouentum ipsos esse homines. Potrò autem illi si persuasi in eam cogitationẽ discesserint, aut omnino deos non esse, aut si sint, res tamen humanas nulla illorum administrari prouidentia: periculum est ne omnia nobis in terris negentur sacrificia, subtrahantur munera, cultus intercipiantur, ac nequicquã sublimes in cœlo collocati cum fame conflictemur, diebus festis & solennitatibus, & certaminibus, & sacris, & ludis nocturnis & pompis orbati. Super tantis itaque rebus in præsentia quidem æquum esse opinor vt omnes collatis cõsiliis accuratè perpendamus si quam imminentibus periculis salutem inuenire queamus. Tum qua potissimùm ratione adiutus Timocles potiatur victoria, ac veriora dixisse videatur; Damis verò cõuictus atque confusus, auditoribus risui exponatur. Cæterùm ego Timocli non admodum confido, quasi per omnia destitutus auxilio victurus esset, nisi nonnihil opis per nos illi allatum fuerit. Facito Mercuri præconium quod lege fieri cautum est, vt surgentes consulant. MERCVR. Audi, ac silentio linguam cohibe, ne turba. Quem ex Diis maioribus animus ad concionandum impellit, quibus consentaneum est? Quid ergo rei est? Nemo surgit in medium, sed cuncti ora tenetis, fortasse earum rerum magnitudine, quæ expositæ sunt, obstupefacti. MOMVS. *Atvos sic muti tellus fiatis & vnda.* Ego verò si mihi cum quadam dicendi libertate copia fandi concessa fuerit, permulta haberem ô Iupiter quæ impræsentiarum conferrem in medium. IVPIT. Confidenter dic ô Mome, atque interrito animo. Videre enim vtile quiddam ad rem præsentem liberè proloquuturus. MOM. Proinde ô Dei agite cuncti, attentissimis estote animis. Ego enim iam olim admodum expectabam in eam difficultatem res nostras delapsuras, ac multos eiusmodi Sophistas nobis suppullulaturos iamdudum prospexi animo, à nobis ipsis tam abominandæ atque inauditæ audaciæ caussam suscipientes. Et sanè per æquitatem indignum facinus est eam ob rem irasci Epicuro, aut eius assecIis, eiúsque disciplinæ successoribus, si talia de nobis suspicati sunt.

A ἤπερ δὲ καὶ οἱ μὴ ἀξιοῦντες προκατεγνωκέναι τῶν ἑαυτῶν, ἀλλὰ προσμένειν, εἴπερ καὶ ὁ Τιμοκλῆς ἄμεινον ἐρεῖ. Ταῦτ' ἔστιν ἐφ' οἷς ὑμᾶς συνεκάλεσα, οὐ μικρά, ὦ θεοί, εἰ λογίζεσθε ὡς ἡ πᾶσα μοὶ ἡμῖν τιμὴ, καὶ δόξα, καὶ προσόδος, οἱ ἄνθρωποί εἰσιν. εἰσὶ οὗτοι πιθανὸν ἢ μηδ' ὅλως θεοὶ εἶναι, ἢ ὄντως, ἀπρονοήτως εἶναι σφῶν αὐτῶν, ἄζυτα, καὶ ἀνέφικτα, καὶ ἄπορα ἡμῖν ἔσεσθαι τὰ ἐκ γῆς, καὶ μάτην ἐν οὐρανῷ καθεδούμεθα, λιμῷ ἐχόμενοι, ἑορτῶν ἐκείνων, καὶ πανηγύρεων, καὶ ἀγώνων, καὶ θυ-
B σιῶν, καὶ πανυχίδων, καὶ πομπῶν στερούμενοι. ὡς οἴων γοῦν τηλικούτων φημὶ δεῖν ἀπορίας ὁπωσοῦν τι σωτήριον τοῖς παροῦσι, καὶ ἀφ' ὅτου κρατήσῃ μοὶ ὁ Τιμοκλῆς, ᾗ δόξῃ ἀληθέστερα λέγειν. ὁ Δάμις δὲ, καταγελασθήσεται πρὸς τῶν ἀκουόντων· ὡς ἔγωγε οὐ πάνυ τῷ Τιμοκλεῖ πέποιθα, ὡς κρατήσῃ καθ' ἑαυτὸν, ἐὰν μὴ καὶ τὰ πρὸ ἡμῶν αὐτῷ προσληφθῇ. κήρυττε, ὦ Ἑρμῆ, ὃ κήρυγμα ὃ ἐκ τοῦ νόμου, ὡς αἰσχύνοιτο συμβουλεύοιεν. ΕΡΜ. ἄκουε, σίγα, μὴ παράφθε, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν πα-
C λαίων θεῶν, εἰς ἔξεστι; τί τοῦτο, σοβεῖς ἀνίστασθαι, ἀλλ' ἡσυχάζετε, πρὸς ὃ μέγεθος τῶν ἠσελημένων ἐκπεπληγμένοι; ΜΩΜ.

Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἄπονοι ὕδωρ καὶ γαῦα γένοισθε. ἐγὼ δὲ, εἴγέ μοι μὴ παρρησίας λέγειν δοθείη, πολλὰ ἄν, ὦ Ζεῦ, ἔχοιμι εἰπεῖν. ΖΕΥΣ. λέγε, ὦ Μῶμε, πάνυ θαρρῶν. δῆλος γὰρ εἶ ὅτι ὃ συμφέρει τι παρρησιαζόμενος. ΜΩ. ὁπόσῳ ἀκούετε, ὦ θεοὶ πάντες, τά γε ἀπὸ καρδίας, φασὶν, ἐγὼ γὰρ καὶ πάνυ προσεδόκων ἐς τὸ δὲ ἀ-
D μηχανίας παρεισπεσθαι τὰ ἡμέτερα, καὶ πολλοὺς τοιούτους ἀναφυήσεσθαι ἡμῖν σοφιστὰς, παρ' ἡμῶν αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς τύλμης λαμβάνοντας. καὶ, μὰ τὴν Θέμιν, οὔτε τῷ Ἐπικούρῳ ἄξιον ὀργίζεσθαι, οὔτε τοῖς ἑμιλητῆς αὐτοῦ, ἢ ἀφοδόγοις τῶν δογμάτων, εἰ τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ὑπειλήφασιν.

ἢ τί γὰρ αὐτοῖς ἀξιώσεέ τις αὖ φέρηφι, ὁπό- A
τὸν ὁρῶσι τοσαύτην ἐν τῷ βίῳ τὴν ταραχήν; καὶ τοῖς μὲν χρηστοῖς αὐτῶν, ἀμελουμένοις, ἐν πενίᾳ, ἐν νόσοις, καὶ δουλείᾳ καταφθειρομένοις· παμπονήρους δὲ καὶ μιαροὺς ἀνθρώπους τετιμωμένους, καὶ ὑπερπλουτοῦντας, καὶ ὑπερτάττοντας τοῖς κρείττοσι, καὶ τοῖς ἱεροσύλοις καὶ κλεπτομένους, ἀλλὰ δεδαλαισμένους· ἀνασκολοπιζομένους δὲ, καὶ τυμπανιζομένους ἐνίοτε τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας; εἰκότως πίνιω ταῦτα ὁρῶντες, ὅτῳ δέδοκται παρ' ἡμῖν, ὡς ἄδικον ὄλως ὄντων, ἢ μάλιστα ὅτῳ ἀκούουσι τῶν χρησμῶν λεγόντων, B

Ὡς ἁλοὰς τὸν Ἅλυν, μεγάλην ἀρχὴν καταλύσῃ. οὐ μέντοι δηλούντων, εἴτε τὸν αὐτὸν, εἴτε τὸν τῶν πολεμίων· καὶ πάλιν,

Ὦ θεία Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν. καὶ Πέρσαι γάρ, οἶμαι, καὶ Ἕλληνες, γυναικῶν τέκνα ἔσθ'. ὅτε μὲν γὰρ πάλιν τῶν ῥαψῳδῶν ἀκούσεσθον ὅτι καὶ ἐρῶμεν, καὶ πίνομεν, καὶ δουλεύομεν, καὶ δεσμούμεθα, καὶ σπαταλῶμεν, καὶ μυεῖα ὅσα πράγματα ἔχομεν, καὶ ταῦτα, μακάριοι καὶ ἄφθαρτοι ἀξιοῦντες εἶναι, τί ἄλλο C
ἢ δικαίως καταγελᾶσι, καὶ σοβεροὶ λέγω πίθηται τὰ ἡμέτερα; ἡμεῖς δὲ ἀγανακτοῦμεν, εἴ τινες ἀνθρωποι ὄντες, καὶ πόθεν αὐόπται, διελέγχουσι ταῦτα, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν πρόνοιαν ἀφαιροῦνται, δέον ἀγαπᾶν εἴ τινες ἡμῖν ἔτι θύουσι, πιαῦτα ἐξαμβλοῦσι. καί μοι ἐκ ταύτης, ὦ Ζεῦ (μόνοι γὰρ ἐσμὲν, καὶ οὐδεὶς ἀνθρωπος πάρεστιν ἐν τῷ συλλόγῳ ἔξω Ἡρακλέους, καὶ Διονύσου, καὶ Γανυμήδους, καὶ Ἀσκληπιοῦ, τῶν παρεγγράπτων τούτων) ἀπόκρινάι μοι μετ' ἀληθείας, εἴ ποτέ σοι D
ἐμέλησεν ἐς ποσὸν τὴν ἐν τῇ γῇ, ὡς ἔξεστι πᾶσαι εἴ τινες αὐτῶν οἱ φαῦλοι, ἢ οἵ τινες εἰ χρηστοί εἰσιν· ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις. εἰ γοῦν μὴ ὁ Θησεὺς ἐκ Τροιζῆνος εἰς Ἀθήνας ἰὼν, ἐδολοφόνησε τοὺς κακούργους, ὅσον ἐπὶ σοὶ ἦν τῇ σῇ προνοίᾳ, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε ζῆν ἐν τρυφῇ τοὺς τὸν ὁδὸν βαδίζοντων σφαγάς, τὸν Σκίρωνα, καὶ τὸν Πιτυοκάμπτην,

Quam enim æquam opinionem de nobis illis habendam esse contendat quispiam, quando tantam omnium rerum perturbationem in vita videant? Bonos quidem ex illis, vt quisque agit vitam maximè inculpatam, potissimùm negligi, paupertate, morbis, ac iugo seruili indignissimè afflictos opprimi: cæterùm homines facinorosos, nefariis sceleribus contaminatissimos, honore & dignitate priores esse, diuitiis extructissimis affluere, melioribus imperitare? Quinetiam sacrilegos nullis suppliciis mulctari, verùm concessa impunitate tutò latêre: in crucem verò subigi, ac variis modis pulsari eos qui nihil mali sunt commeriti per iniustitiam delinquentes? Hæc itaque cùm videant, iure optimo talem de nobis opinionem obtinent, nihil prorsus nos esse. Maximè verò quando oracula prædicentia audierint, quale est illud,

Traiecto Hale maximum subuertes imperium. haudquaquam planè manifestantia, num suum ipsius, an hostium imperium subuersurus sit. Et iterum, *Herodotus lib. 1.*

Vxorum Salamis charissima pignora perdes. *Ibid. lib. 7.*

Etenim & Persæ, vt opinor, & Græci iuxtà è mulieribus editi sunt. Cęterùm auditis etiam rhapsodis illis, quòd & amori operam demus, quòd vulneremur & seruiamus, quòd vinculis constringamur, quòd motis seditionibus dissideamus, atque id genus innumeris aliis rebus satis ridiculè simus impliciti, præsertim cùm beati atque immortales esse contendamus: quid verò aliud perinde quàm riderent, facerent, ne flocci quidem nostram diuinitatem æstimantes? Nos porrò indignè ferimus si qui sunt homines nō prorsus vecordes, & mentis inopes, qui ista differunt, ac omnem nobis prouidentiam extorquent è manibus: cùm potiùs contentos nos esse oporteat, si nobis etiamdum nonnulli sacra facerent, talia flagitiosè delinquentibus. Ac mihi hoc loco, ô Iupiter (soli enim sumus, nec vllus hominum in hoc cœtu præstò est, extra vnum Herculem ac Dionysum & Ganymedem & Æsculapium, qui nothi sunt, & Dij ascriptitij) cum veritate respondeas, quando verò in tantum res humanæ tibi curæ fuere, vt habita ratione perpendisses quînam illorum praui & mali, aut iusti ac boni essent? Haudquaquam verò in hanc curam vnquam te incubuisse dixeris. Itaque nisi Theseus ex Trœzene Athenas profectus, iugulasset in itinere maleficos, sanè quantum ad te & prouidentiam tuam attinet, nihil obstaret quominus viuerent & Scyron & Pityocāptes,

& Cercyon, aliíque innumeri parricidiis & latrocinio viatoribus negotium valde ſecuri faceſſentes. Ac niſi Euriſteus homo cùm iuſtus, tum multùm prouidens, ſingulari humanitate impulſus, ſingulis apud quoſque diligenter exploratis, hunc famulum ſuum emiſiſſet, hominē manu promptum, factíſque ſtrenuum, & ad obeunda pericula ac labores ſuſcipiendos interritum, nunquam tibi ô Iupiter Lernæa Hydra in mentem veniſſet, nunquā aues Stymphalides curæ fuiſſent, multo minùs equi Threicij. Quando verò Centaurorum contumelioſæ temulentię memor fuiſſes vnquam? Atqui, ſi verum proferendum eſt, tantùm compreſſis manibus in Olympo deſidemus, tantùm hoc inconniuenter obſeruantes, ſi quis litet atque ſacrificet, ac circa aras incēſo thure vaporet. Porrò autem res cæteræ temere iuxta fluxum feruntur, vt quiſque illas fortuitò attraxerit. Itaque meritis noſtris digna ac iuſta patimur, atque etiam ampliùs patiemur, vbi homines poſt puſillum ſuſpicientes animaduerterint nihil ſe vtilitatis conſequi, tametſi nobis ſedula pietate ſacrificarint, & oblatis libaminibus litauerint. Deinde breui videbis, ab ipſis Epicureis nos rideri contemptiſſimè, haberi pro abiectiſſimis, Metrodoros verò & Damidas ſuis diſputationibus inualeſcere, propugnatores autem noſtros ab illis iugulari. Quare noſtrarum erat partium, his rebus finem imponere, ac periculis emergentibus mederi, illíſque ſumma ope obniti, quorum opera hæc eò perducta ſunt. Equidem quod ad me attinet, non valde periclitabor ſi deſpectus ero. Neque enim olim in eorum cenſebar numero, quibus honos habebatur, rebus veſtris adhuc ſtantibus & florentibus, vobíſque oblato ſacrificio fruentibus. IVPITER. Enimvero hunc ô cœlites delirantem & nugantem miſſum faciamus, ſemper alàs quoque aſperum obiurgatorem agentem. Eſt enim, vt præclarè dixit admirandus ille Demoſthenes; criminari & inſectari, atque etiā obiurgare, cuiuis volenti promptum ac facile. Cæterùm demonſtrare qua ratione rebus præſentibus commodiſſimè ſuccurratur, profectò conſultoris officium eſt non niſi impenſè cordati. Quod quidem vos alios ſedulo facturos etiam hoc tacente conſtantiſſimè perſuaſum habeo. NEP. Ego quidem alàs, quod vobis obſcurum non eſt, ſub vndis dego, & in profundo marinæ Reip. procurationem obiens, pro virili quoad eius fieri poteſt, nauigantes ſeruo, puppéſque ſurſum ac deorſum magna cura deduco, neque non violentam ventorum rabiem mollio atque demulceo:

A καὶ Κερκύονα, καὶ τοὺς ἄλλους. ἢ εἴγε μὴ ὁ Εὐρυσθεὺς, ἀνὴρ δίκαιος, καὶ φρονιμώτατος, ὑπὸ φιλανθρωπίας διαπυθανόμενος τὰ καθ' ἑκάστους, ἐξέπεμψε τουτονὶ τὸν οἰκέτην αὐτοῦ, ἐργατικὸν ἄνδρα, καὶ τολμηρὸν εἰς τοὺς πόνους, ὦ Ζεῦ, σὺ ὀλίγον ἐφρίττοσας ἂν τὰς Ὕδρας, καὶ τὰς ὄρνιθας τὰς Στυμφαλίδας, καὶ ἵππων τὴν Θρᾳκίων, καὶ τὰς Κενταύρων ὕβρεως, καὶ προπετείας. ἀλλ' εἰ χρὴ παλαιὰ λέγειν, καθήμεθα, τὸ μόνον ὀπτῶντες, εἴ τις θύει, καὶ κνίσαις τοὺς βωμούς. τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥᾳστώνην φέρεται, B ὡς ἂν τύχοι ἕκαστα συμφορούμενα. ὑπολαμβάνω εἰκότα καὶ ἐγὼ πάσχειν, καὶ ἐπὶ πλεῖστόν με ἥξειν, ἐπειδὴ κατ' ὀλίγον οἱ ἄνθρωποι ἀναπεπόηνται, διείσθησιν οὐδὲν ὄφελος αὐτοῖς ὄν, εἰ θύοιεν ἡμῖν, καὶ τὰς ἀσπίδας πέμποιεν. εἶτ' ἐν βραχεῖ ὄψει καταγελωμένους μὲν τοὺς Ἐπικούρους, καὶ Μητροδώρους, καὶ Δαμίδας, κεκαυμένους δὲ, καὶ ἀποσφαττομένους ὑπ' αὐτῶν, τοὺς ἡμετέρους σωτῆρας, ὥστε ἡμᾶς οὐκ ἂν εἶναι παύειν, καὶ ἰᾶσθαι τὰ τραύματα, τὴν καὶ ἐς τὸ δέον αὐτὰ προσαγόντων. Μόνον δὲ οὐ μέγας ὁ κίνδυνος, C εἰ ἄτιμος ἔσομαι, οὐδὲ γὰρ πάλαι τῶν ἡμουμένων ἦν, ὑμῶν ἔτ' εὐτυχούντων, καὶ τὰς θυσίας καρπουμένων. ΖΕΥΣ. τοῦτον μὲν, ὦ θεοὶ, λήρῳ ἐάσωμεν, ἀεὶ πρᾶγμά ὄντα, καὶ ὀπτημητικόν. ἔστι μὲν γὰρ, ὡς ὁ θαυμαστὸς Δημοσθένης ἔφη, ὃ μὲν ἐγκαλέσαι, καὶ μέμψασθαι, καὶ ὀπτῆσαι, ῥᾴδιον ἐκ τοῦ βουλευτηρίου πομπῆς· ὃ δὲ ὅπως τὰ παρόντα βελτίω γένηται, συμβουλεῦσαι, τοῦτ' ἔμφρονος ὡς ἀληθῶς συμβούλου· ὅσῳ οἱ ἄλλοι, δῶ οἶδ', ὅτι ποιήσετε, καὶ τούτου σιωπῶντος. ΠΟΣΕΙΔ. ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα D εὐθορύβητός εἰμι, ὡς ἴστε, καὶ ἐν ὕδατι πολιτεύομαι, κατ' ἐμὸν δὴ εἰς ὅσον ἐμοὶ δυνατὸν σώζων τοὺς πλέοντας, καὶ καταπέμπων τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς αἴθρους καταμαλάττων.

οὐφὸς δ' ὦν (μέλλ γάρ μοι καὶ τῷ σοφῷ-
δα) φημὶ δεῖν τὸν Δάμιν τοῦτον, ἐκποδὼν
ποιήσασθαι πρὶν ὑπὸ τινὸ ἕτερ ἥκειν, ἢ τοι κε-
ραυνῷ τινι, ἢ ἄλλῃ μηχανῇ, μὴ καὶ ὑπέρ-
φιλ λέγων. φὴς γάρ, ὦ Ζεῦ, πιθανόν τινα
εἶ) αὐτόν. ἅμα γὰρ καὶ δείξομεν αὐτοῖς, ὡς
μετερχόμεθα τοὺς τὰ τοιαῦτα καθ' ἡμῶν
διεξιόντας. ΖΕΥΣ. παίζεις, ὦ Ποσείδον,
ἢ τέλεον ἐπιλέλησαι; σοὶ μὲν ἐφ' ἡμῖν τῶν
τοιούτων ἔστιν, ἀλλ' αἱ Μοῖραι ἑκάστῳ ὑπο-
κλώθουσι, τὸν μὲν, κεραυνῷ, τὸν δὲ, ξίφει,
τὸν δὲ, πυρετῷ, ἢ φθόῃ, ἀποθανεῖν. ἐπεὶ εἴ
γε μοι ἐπ' ἐξουσίας ὅ τι βέλτιστον ἦν, εἶα-
σα αὖ οἴει τοὺς ἱεροσύλους τοσοῦτο ἀπολεῖν
ἀκεραιωθέντας ὑπ' Ὀλυμπίας, δύο μου τῶν
πλοκάμων ἀποκειραμένους, ἓξ μνᾶς ἑκάτε-
ρον ἕλκοντα; ἢ σὺ αὐτὸς παρεῖδες ἂν ἐν Γε-
ραιστῷ τὸν ἁλιέα τὸν ἐξ Ὠρεοῦ, ὑφαιρούμε-
νόν σου τὴν τρίαιναν; ἄλλως τε, καὶ δέξο-
μαι ἀγαπακτεῖν, λελυπημένοι τῷ τρόπῳ
καὶ δεδιέναι τοὺς λόγους τοὺς περὶ τῆς Δάμιδος
λόγους, καὶ δι' αὐτὸ ἀποκωλύεσθαι, τὸν
ὕδρα οὐ παρεμείναντες ἀπεξεπαθῆναι
αὐτὸν τῷ Τιμοκλεῖ· ὥστε τί ἄλλο, ἢ ἐξ ἐρή-
μης κεραυνεῖν οὕτω δέξομαι; ΠΟΣ. καὶ
μὴν σμικρόν τινα ταύτην ἅμιλλαν ὑπενο-
ησάμην ἐγὼ πρὸς τὴν νίκην. ΖΕΥΣ.
ἄπαγε, φυσώδες ὂν εὐθύμημα, ὦ Ποσείδον,
καὶ κωμῳδῇ παχύ, παρελαυνήσῃ τὸν ἀπα-
γωνιστήν, ὡς ἀπειθάρχῃ ἁπτῆπτος, ἀμφίε-
σον ἔτι, καὶ ἀδιάκριτον καταλιπὼν τὸν λόγον.
ΠΟΣ. σὺ τοιοῦν ἄμεινόν τι ὑμεῖς ὑπονοήσετε
ἄλλο, εἰ τἀμὰ οὕτως ὑμῖν ἀποτεθύμισται.
ΑΠΟΛ. εἰ καὶ τοῖς νέοις, ἔτι καὶ ἀγρείοις
ἡμῖν ἐξῆν ἐκ τοῦ νόμου δημηγορεῖν, ἴσως ἂν
εἶπόν τι συμφέρον εἰς τὸν διάσκεψιν. ΜΩ.
ἀλλὰ σκέψις, ὦ Ἀπολλον, οὕτω περὶ με-
γάλων, ὥστε μὴ κατ' ἡλικίαν, ἀλλὰ κοι-
νὸν ἅπασι παρεῖσθαι τὸν λόγον· χαρίεν γὰρ
εἰ καὶ περὶ τῶν ἐσχάτων κινδυνεύοντες, πε-
ρὶ τῆς ἐν τοῖς νόμοις ἐξουσίας σμικρολο-
γοίμεθα. σὺ δὲ καὶ πάνυ κἀν ἐπιτρόπου εἶ δη-
μηγόρος, προπαλαμῶν ἐξ ἐφήβων τετρωκώς,

nihilo secus tamen & earum quæ hîc a- A
guntur rerum cura me habet solicitum.
Proinde Damin è medio tollendum es-
se opinor, priusquam ad contentionem
descenderit, aut ictu fulminis, aut alia
quapiam machina, ne disputando vi-
ctor euadat. Siquidem perhibes illum
Iupiter omnes persuadendi vias ac ar-
tes callere. Quo facto illud quoque te-
statum faciemus, nos supplicium de illis
sumere, qui ista aduersus nos petulanter
affirmant. IVP. Ludis, ô Neptune, aut
præfiniti ordinis oblitus es? Nihil enim
tale in nostra manu situm est, verùm Par-
cæ sunt quæ cuique fatali lege decer-
nunt, hunc quidem fulmine, alterum B
ferro, tertium febricula, quartum tabe
consumptum interire. Etenim si meæ
facultatis fuisset punire maleficos, dimi-
sissem scilicet nuper sacrilegos nullo i-
ctos fulmine ex Olympia, cùm duos tor-
ti capillitij nodos mihi detondissent, sex
minas vtrunque ponderantem? Aut tu
ipse dissimulanter neglexisses in Geræ-
sto piscatorem illum ex Oreo, qui fur-
tim tibi tridentem abstulerat? Accedit
his, quòd etiam indignanter & iracun-
dè ferre videbimur hoc facto pertur-
bati, & Damidis sermones perhorre-
scere, ac propterea insidiosè moliti, ne C
nobis expectandum esset dum ille ex
aduerso cum Timocle compositus con-
grederetur. Quo quid aliud quàm de-
sertam caussam vincere videbimur? NE-
PTVN. Atqui compendiosam ad pa-
randam victoriam ego me viam excogi-
tasse arbitrabar. IVPIT. Apage furio-
sum & illiberale consilium ô Neptune, ac
propemodum pingue & stolidum, de tol-
lendo ante tempus aduersario, vt nondũ
conuictus mortem oppetat, relicta in am-
biguo disputatione. NEPT. Proinde
vos aliud quod factu sit præstantius, ex-
cogitate, si nea consilia vobis tantopere D
repudianda videntur. APOL. Si nobis
quoque natu iunioribus, & nondum bar-
batis, per legem concederetur concio-
nandi copia, fortasse vtile quidda & fru-
giferum afferrem in medium rei super
qua deliberatis. MOMVS. Equidem
ea nobis est ô Apollo de rebus ita arduis
proposita deliberatio, vt non ætatis re-
spectu, sed communis vtilitatis seruan-
dæ gratia omnibus quoque sermo sit
propositus. Quàm verò lepidum esset atque festiuum, si in extremis periclitantes di-
scriminibus, circa legis facultatem atque licentiam ambitiosè disceptaremus? Cete-
rùm tu iam admodum cõcionator es legitimus, nempe iam olim ex ephebis egressus,

Videtur alludere ad aram xij. d. erd. quæ Athenis fuit, cuius & Thucydides lib. 6. meminit.

præterea in duodecim virorum tabulam relatus. Ac parum abeſt quominus etiam in Saturni concilio verſatus ſis. Quare non eſt quòd iuueniliter te geras erga nos, verùm ſumpta audacia confidenter quæcunque tibi optima factu viſa ſunt, proloquere: neque propterea pudore afficiare, quòd imberbis exiſtens concioneris, præſertim cùm ita profunda barba tibi ſit filius Æſculapius. Quin etiam alioqui non indecorum tibi erit, id ætatis maximè ſpecimen aliquod ſapientiæ exhibere, ne fruſtra videare in Helicone conſediſſe vnà cum Muſis philoſophando. APOL. Atqui nequaquam penes te eſt ô Mome facultas eiuſmodi permittendi, ſed penes Iouem: qui ſi fandi poteſtatem mihi dederit, fortaſſe quippiam expromam non ineruditum aut inconditum, ſed quod ei quæ mihi in Helicone fuit conuerſationi reſpondeat. IVPIT. Dic inquam ô fili: iam enim permiſi tibi. APOL. Timoclès ille vir profectò non malus eſſe videtur; & pius, & qui diſputationes Stoicas ad vnguem excuſſerit, vnde compluribus quoque conuerſatur iuuenibus propter exactam Philoſophiæ cognitionem, & mercedem non mediocrem hac ratione colligit, perſuadendi facultate impēdiò pollens, quoties priuatim inter diſcipulos diſſerendo verba facit: cæterùm in hominum frequenti cœtu aut celebritate populari ad dicendum infantiſſimus & timidiſſimus exiſtit, voce inſtructus vulgari ac planè barbara, ita vt ineptè & vitiosè dicendo in conuentibus, non rarò auditoribus riſum excutere ſoleat, nihil aptè inductum connectens, ſed argumentis putidis & barbaris commiſcet omnia. Maximè verò omnium hoc illi vſu venit quoties eloquentiſſimus videri geſtit. Enimuero alioqui quod ad id ingenij acumen attinet, vir eſt perſpicaciſſimæ intelligentiæ, & mentis planè diuinæ, quemadmodum teſtantur illi quibus res Stoicæ propiùs atque compertiùs notæ ſunt. Dicendo verò atque interpretando præ imbecillitate corrumpit pleraque omnia, non valde planum faciens quid ſibi velit, verùm ænigmatum inuolucris non diſſimilia proponens obſcurat omnia. Ac rurſus multo inuolutiora ad quæſtiones propoſitas reſpondere illi moris eſt. Porro auditores parum intelligentes quid affectata obſcuritate ſibi velit, ferè ſubſannant eum. Conſentaneum autem eſſe opinor, perſpicuè & ſignificanter dicere: cui rei plurima cura impendenda eſt, vt audientes, ea quæ loquimur, nullo cum faſtidio intelligant. MO. Equidem hoc rectè dixiſti Apollo, collaudatis iis qui in ora-

A ἐγγεγραμμένος δὲ ἐς τὸ τῶν δώδεκα λεγ. ἀρχικόν· καὶ ὀλίγου δεῖν, τῆς ὅτι Κρόνου βουλῆς ἦν. ὥστε μὴ μειρακιεύου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ λέγε θαρρῶν ἤδη τὰ δοκοῦντα, μὴ αἰδεσθῇς, εἰ ἀγένειος ὢν, δημηγορήσεις, καὶ ταῦτα, βαθυπώγωνα καὶ ἀγένειον ὅτως υἱὸν ἔχων τὸν Ἀσκληπιόν. ἄλλως τε, καὶ πρέπον αὖ εἴη σοι νῦν μάλιστα ἐπιφαίνειν τὴν σοφίαν, εἰ μὴ μάτην ἐν τῷ Ἑλικῶνι κάθησαι, τὰς Μούσας συμφιλοσοφῶν. ΑΠΟΛ. Ἀλλ' οὐ σὲ, ὦ Μῶμε, χρὴ τὰ τοιαῦτα ἐφιέναι· τὸν Δία δὲ, καὶ ὧ οὗτος κελεύσῃ, τάχ' ἂν
B τι σὲ κἀμοῦσον εἶπειμι, ἀλλὰ τῆς ἐν τῷ Ἑλικῶνι μελέτης ἄξιον. ΖΕΥΣ. λέγε, ὦ τέκνον, ἐφίημί γε. ΑΠΟΛΛ. ὁ Τιμοκλῆς οὗτος ἔοικε χρηστὸς ἀνὴρ, καὶ φιλόθεος, καὶ τοῖς λόγοις πάνυ ἠκριβωκὼς τοὺς Στωϊκούς· ὥστε καὶ σωφρονεῖν ὅτι φιλοσοφία πολλοῖς τῶν νέων, καὶ μαθηταῖς σὺν ὀλίγοις ὅτι τοιοῦτον ἐκλέγῃ, σφόδρα πεπαιδευμένος ὤν, ὁπότε μὲν ἰδίᾳ τοῖς μαθηταῖς διαλέγεται· ἐν πλήθει δὲ εἰπεῖν, ἀπολελυμένος ἐστὶ, καὶ τὴν φωνὴν ἰδιώτης, καὶ μιξοβάρβαρος, ὥστε
C γέλωτα ὀφλισκάνειν διὰ τοῦτο ἐν ταῖς συνουσίαις, οὐ σπανίως, ἀλλὰ βαπαίζων, καὶ ταραττόμενος, καὶ μάλιστα ὁπότε οὕτως ἔχων, καὶ καλλιρρημοσύνῃ ἐπιδείκνυσθαι βούληται· σπανίως μὲν γὰρ, ἐς ὑποβολὰ ὀξὺς ὢν, καὶ λεπτολογούμενος, ὡς φασιν οἱ ἀμείνονα τὰ τῶν Στωϊκῶν εἰδότες. λέγων δὲ, καὶ ἑρμηνεύων, ἐπ' ἀσθενείας διαφθείρει αὐτὰ, καὶ συγχεῖ, οὐκ ἀποσαφῶν ὅ, τι βούλεται, ἀλλ' αἰνίγμασιν ἐοικότα ποιητῶν, καὶ πάλιν αὖ πολὺ ἀσαφέστερα
D πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀπεκρινόμενος. οἱ δὲ, ἀσυνιέντες, καταγελῶσιν αὐτοῦ. δεῖ δὲ, οἶμαι, σαφῶς λέγειν, καὶ πύκνου μάλιστα ποιεῖσθαι πολλῷ τῷ ποιότητι, ὡς συνιέντες οἱ ἀκούοντες. ΜΩ. τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἔλεξας, ὦ Ἄπολλον, ἐπαινέσας τοὺς

σαφῶς λέγειας, εἰ καὶ μὴ πάνυ ποιῇς σὺ τοῦτο ἐν τοῖς χρησμοῖς, λοξὸς ὢν, καὶ δεινὸς, καὶ ἐς ὃ μεταίχμιον ἀσφαλῶς ἀπορρίπτων τὰ πολλὰ, ὡς τοῖς ἀκούουσιν ἄλλου δεῖσθαι Πυθίου τοῦ τὰ ὀξήγησιν αὐτῶν. ἀπάρα τί ὃ ὅτι τούτῳ συμβουλεύεις; τίνα ἴσχειν ποιήσασθαι τῆς Τιμοκλέους ἀδυναμίας ἐν τοῖς λόγοις; ΑΠΟΛ. σιωπᾶτον, ὦ Μῶμε, εἴ πως δυνηθείημεν αὐτῷ παραρρῆξαι ἄλλον τῶν δεινῶν ῥητόρων ἐρωῦντα καθ' ἀξίαν, ἅττ' ἂν αὐτὸς ἐνθυμηθεὶς ὑποβάλῃ. ΜΩ. ἀγνοεῖν τοῦτο ὡς ἀληθῶς εἴρηκας, ἐπὶ παιδαγωγοῦ τινος διόμενον, συνήγορον ἐν σιωπαῖσιν φιλοσόφων προσλήψασθαι, ἑρμηνεύσοντα τοῖς τοῖς παροῦσι, ἅττ' ἂν δοκῇ Τιμοκλεῖ ἐν τῷ μὲν Δάμιν, αὐτοπροσώπον, ἐν δ' αὐτὸ λέγειν, τὸν δὲ, ὑποκριτῇ προσχρώμενον, ἰδίᾳ τοῖς ὃς ἐκείνῳ ὑποβάλλει τὰ δοκοῦντα· τὸν ὑποκριτὴν δὲ, ῥητορεύειν, ὅσῃ αὐτὸν ἴσως σιωπήσεται ὅ, τι ἀκούσεται. τοῦτα πῶς ἂν γέλως εἴη τοῖς πλήθεσι; ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄλλως ὑπονοήσομεν. σὺ δὲ, ὦ θαυμάσιε, (φῂς γὰρ ἐν μαντικῇ εἶ), καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλίγους ὅτι τοῦ τοιούτου ὠφέλεξας, ἄγε τὸν ἐν πλίνθοις χρυσοῦς ποτε εἰληφέναι) τί οὐκ ἐπιδείκνυσαι ἡμῖν καὶ καιρὸν τινὰ τέχνης, οἷα ἡ Καστάλια ὄντι; ΜΩ. ὁρᾷς; ἀποδιδράσκοντα τὸν ἔλεγχον, ἐν τοῖς ψευδῶ ἐχόμενος. ΖΕ. ὅμως, ὦ τέκνον, εἰπέ, καὶ μὴ παρόντος τοῦ συκοφάντου τούτου ἀφορμὰς δόξομεν ἄλλῳ, καὶ χλευάζειν τὰ σά, ὡς ὅτι τρίποδι, καὶ ὕδατι, καὶ λιβανωτοῦ κεῖσθαι· ὥστ' εἰ μὴ ἔχεις τοῦτα, θεραπεύσομέν σε τῆς τέχνης. ΑΠΟΛΛ. ἄμεινον μοὶ ἦν, ὦ πάτερ, ἐν Δελφοῖς, ἢ Κολοφῶνι, τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀπόντων μοι τῶν χρησίμων παρόντων, ὡς ἔθος. ὅμως δὲ, καὶ ἄτερ γυμνὸς ἐκείνων, καὶ ἀσκεύως πειρήσομαι προειπεῖν ὁποτέρου ὁ κριὸς ἔσται· ἀποδείξεσθε δὲ, εἰ μὴ ἔμμετρα λέγοιμι.

tionibus perſpicuitate vtuntur: quãquam tu hoc ipſum in promendis atque reddendis oraculis non admodum vſurpare ſoleas, ancipitia & ambiguitate intricata multa in medium ſecurè proiiciens, adeò vt audientes, alio, ad interpretãdum oracula, opus habeant Pythio. Sed quid eſt quod adfers cõſilij? Quo remedio Timoclis in dicendo infantiæ ſuccurrendũ eſſe exiſtimas? APOL. Si quo modo patronum illi ô Mome queamus adiungere alium, qui facultate dicendi polleat, eáque pro dignitate eloquatur, quæcunque Timocles excogitata illi effanda ſuggeſſerit. MO. Non ſapit profectò hoc quod dixiſti, pilos, ſed adhuc pædagogi eget adminiculo, de patronò in conuentu Philoſophorum adiungendo, ad præſentes interpretaturo quæcunque Timocli dictu neceſſaria viſa fuerint: Damis verò ipſe per ſe loquatur: porrò alter interpretis vtatur opera, priuatim in aurem illi ſuſurrans quæcunque ſibi placuerint: cæterùm interpres rhetoricetur, cùm neque ipſe fortaſſe quicquam ex his intellecturus ſit, quæ Timoclem ſuggerentem audierit. Hæc quomodo turbæ non videri poſſint extremè ridicula? Atqui hoc alia via aggrediamur, quando hac parum ſucceſſit. Tu verò ô admirande (etenim & vatem eſſe te confirmas, ac mercedem non mediocrem his præſtigijs cumulaſti, donec aliquando & lateres aureos conſecutus es) cur non data iam occaſione in tempore aliquod egregium artis tuæ ſpecimen exhibes, prædicens nobis penes quem ex Sophiſtis diſputaturis futura ſit victoria? Siquidem cùm augurij peritia excultus ſis, credibile eſt futurarum rerum euentum te prædiuinare poſſe. APOL. Qui hoc vllo pacto fieri poſſit Mome, neque præſente nobis tripode, neque thymiamatis, nec fonte augurali, cuiuſmodi eſt Caſtalia? MO. Vide vt confutatus tergiuerſeris dum in anguſto conſtringeris. IVP. Attamen dic, ô fili, neque huic ſycophantę calumniandi occaſionem, tuáque ſubſannandi, concedas, quaſi omnis tua vaticinandi peritia in tripode & aqua & thure ſita ſit: adeò niſi hæc tibi præſtò ſint, omni arte priuatus ſis. APOL. Equidem iſta in Delphis aut Colophone meliùs à me fieri poterant, ô pater, oraculis omnifariam, vt aſſolet, mihi præſentibus. Attamen vel ſic his omnibus nudus impараtúſque tentabo prædicere vtrùm ſecutura ſit victoria. Suſcipietis verò haud dubiè, niſi verſiculis incluſum oraculum protulerò.

MO. Dic modò: vide vt clara & aperta proferas Apollo, quæ nullo patrono egeant, aut interpretis requirant operam. Etenim nequaquam iam ouilla caruncula aut teſtudo in Lydia coquitur. Verùm quibus de rebus nobis ſit propoſita deliberatio, non te præterit. IVP. Quid ô nate dicturus es? Quàm verò quæ oraculi prædictionem antecedunt, quàm plena terroris ſunt: nempe color pallore immutatus, oculi hinc inde mobiles, comarum ſemet erigentium horror, motus corporis furore incertus, ac omnino omnia numinis præſentiam teſtantia, plena ſunt myſteriorum atque terriculi. APOL.

Alludit ad hiſtoriam Cræſi, quæ eſt lib. 1. Herodo.

Percipe faticani diuûm miracula Phœbi
Lite ſuper dura, quam conſtituêre Sophiſtæ
Clamoſi, largis armati vocibus omnes.
Multa quidem varij alterno clamore tumultus
Miſcentes, ſtina complebunt roſtra carinæ.
Aſt vbi iam curuo comprenderit vngue cicadam
Vultur, poſtrema cornices voce ſonabunt,
Excipiet ſperata ſuos victoria mulos.
Verùm aſinus feriet longo ſua pignora cornu.

IVPIT. Cur autem ſublato cachinno riſiſti ô Mome? Atqui iſta minimè riſu proſequenda ſunt, quæ noſtris ceruicibus iam imminent. Deſine verò ſedato riſu, infeliciſſime, aut immodicis cachinnis præfocaberis. MOM. Et quinam riſum queam comprimere ô Iupiter, tali, tam claro & perſpicuo audito oraculo? IVPIT. Quin igitur & nobis interpretaris quidnam ſibi velit? MO. Valde quidem aperta & liquida, ita vt nihil nobis opus ſit Themiſtoclis opera. Siquidem perſpicuè hoc teſtatur oraculum, hunc videlicet eſſe præſtigiatorem, nos autem aſinos clitellarios, ac per Iouem etiam mules, qui tam facilè perſuaſi, illius verbis credamus, neque tantum habeamus mentis aut cerebri, quantum habent locuſtæ. HER. Ego verò pater, tametſi inter ſuperos inquilinus ſim & adſcititius, tamen quæ noſtris rebus in præſens vſui fore viſa ſunt, non grauabor exponere. Cùm enim iam ad diſputandum in vnum coierint, tunc ſi Timocles ſuperior euaſerit, ſinemus conuentus de nobis habiti diſceptationem progredi: ſin res ſecus ceſſerit, tunc ego ipſam porticum cõcuſſam radicitus ſuper Damin præcipitabo, ne homo execrandus ore blaſphemo ampliùs nos inuadat.

Alludit ad hiſtoriam Themiſtoclis, quæ eſt apud Herodotum lib. 7.

ΜΩΜ. λέγε μᾶλλον, ἔφη δὲ, ὦ Ἀπόλλων, ἵνα μὴ σωληφόρου ἅπτα ἐρμηνέως δεόμενα. ἐν γὰρ οὐκ ἄρτεια κρέα, ἢ χελώνη νῦν ἐν Λυδίᾳ ἕψεται· ἀλλὰ οἶδα ὅπου ἡ σκέψις. ΖΕΥΣ. τί ποτε ἔρᾳς, ὦ τέκνον; ὡς τά γε πρὸ τοῦ χρησμοῦ, ἅπαντα ἤδη φορερά· ἢ χρόα τεταμμένη, οἱ ὀφθαλμοὶ περιφερεῖς, κόμη ἀνασεσυρμένη, κίνημα κορυσσόμενον, ἡ ὅλως, κατόχιμα πάντα, καὶ φρικώδη, ἢ μυστικά. ΑΠ.

Κέκλυτε μαντιπόλου τόδε θέσφατον Ἀπόλλωνος,
Ἀμφ' ἔριδος χρυσέης, τλῆ ἀείρειν ἐξήσοντο
Ὀξυδόαι, μύθοισι κορυσσόμενοι πυκινοῖσι.
Πολλὰ γὰρ ἔνθα ἐνθα μόθου ἑτεραλκὲς κλωμῷ,
Ταρφέος ἄκεα κόρυμβα καθαπλήσουσιν ἐχέτλης.
Αλλ' ὅτ' ἂν αἰγυπιὸς γαμψώνυχος ἀκρίδα μέλψῃ,
Δὴ τότε λοίσθιον ὀμβροφόροι κλάγξουσι κορῶναι.
Νίκη δ' ἡμιόνων, ὁ δ' ὄνος ἠδὲ τέκνα κορύσσει.

ΖΕΥΣ. ἢ τοῦτο αἰνιξάμενος, ὦ Μῶμε, τὴν μὲν γλαῦκα τὸ σὸν ποσὶ παῦσαι κακόδαιμον, ἀποπνίγουσαν σὺν τῷ γέλωτι. ΜΩ. καὶ πῶς δυνατόν, ὦ Ζεῦ, ἐφ' οὕτω σαφεῖ καὶ προδήλῳ τῷ χρησμῷ; ΖΕΥΣ. σάφιον ἤδη καὶ ἡμῖν ἑρμηνεύοις αὖ αὐτὸν ὅ, τι καὶ λέγει. ΜΩ. πάνυ προδήλως, ὥστε καὶ σοὶ ἡμῖν Θεμιστοκλέους δεήσει. φησὶ γὰρ ὁ λόγιον οὑτοσὶ ὀφρῦν ἁλῶναι, γέρανα μὲν τὸν, ἡμᾶς δὲ ὄνους καὶ θηλείους, νὴ Δία, καὶ ἡμιόνους, οἷς πιστεύομεν αὐτῷ, οὐδ' ὅσον αἱ ἀκρίδες τὸν νοῦν ἔχοντας. ΗΡΑ. ἐγὼ δέ, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μέτοικός εἰμι, σὸν ἐκείνοις ὅμως τὰ δοκοῦντά μοι εἰπεῖν. ὁπότε γὰρ ἤδη συνελθόντες διαλέγονται περὶ καὶ τοῦ, ἐὰν μὲν ὁ Τιμοκλῆς ὑπερέχῃ, ἐάσωμεν προχωρεῖν τὴν συνουσίαν ὑφ' ἡμῶν· ἐὰν δὲ τἀναντίον ἀποβαίνῃ, τότε ἤδη τὴν στοὰν αὐτὴν ἐγὼ, εἰ δοκεῖ, διαστήσας, ἐμβαλῶ τῷ Δάμει, ὡς μὴ καταφρονητὸς ὦν, ὑβρίζῃ ἐς ἡμᾶς.

ΜΩΜ. Ηράκλες, ἰὼ Ηράκλες, ἄγριον τὸ εἰρηκας, καὶ θηρίῶς Βοιώτιον, ξυναπολέσαι ὅπου πατρῷ τοσούτους, καὶ παρεξελεῖν τὴν στοάν, αὐτῷ Μαραθῶνι, καὶ Μιλτιάδῃ, καὶ Κυναιγείρῳ; καὶ πῶς αὖ τούτων συμπεσόντων, οἱ ῥήτορες ἔτι ῥητορεύοιεν, πλὴν μεγίστην εἰς τοὺς λόγους ἐπιθέσιν ἀφῃρημένοι; ἄλλως τε, ζῶντι μέν σοι, θεὸν τὸν ἐμὲ τι παρεῖναι τοιοῦτο· ἀφ' οὗ δὲ θεὸς γεγένησαι, μεμάθηκας, οἶμαι, ὡς αἱ Μοῖραι μόναι τὰ τοιαῦτα δυνάμενται, ἡμᾶς δὲ, αὐτῆς ἄμοιρα ἐσμέν. ΗΡ. Οἶκοι ὦ ὁπότε τὸν λέοντα, ἢ τὴν ὕδραν ἐφόνευον, αἱ Μοῖραι δ' ἐμοῦ ἐκεῖνα ἐπαρῆσαν; ΖΕΥΣ. καὶ μάλα. ΗΡ. Εἶτ' ὦν ἐμὲ τις ὑβρίζῃ εἰς ἐμέ, ἢ περισυλῶν μου τὸν νεὼν, ἢ ἀναπέπτων τὸ ἄγαλμα, εἰ μὴ ταῖς Μοίραις πάλαι δεδογμένον ἦν, οὐκ ὀπτεύω αὐτόν; ΖΕ. ἴσως. ΗΡ. Οἶκοι ὦ ἄκουσον, ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας. ἐγὼ γάρ, ὡς ὁ κωμικὸς ἔφη, ἄγριός εἰμι, καὶ σκάφιον, σκάφιον λέγων. εἰ τοιαῦτά ἐστι τὰ ὑμέτερα. μαχεῖσθαι χαίρειν φράσας ταῖς σὺν ταύτῃ πομπαῖς, καὶ κνίσῃ, καὶ ἱερείων αἵματι, κάτειμι εἰς τὸν ᾅδου, ὅπου με γυμνὸν ἔχοντα τὸ τόξον, καὶ τὰ εἴδωλα φοβηθήσεται τὴν ἐμὴν παφανθρώπων θηρίων. ΖΕ. ἄγε, οἴκοθεν ὁ μῦθος, φασὶν ἀπόσωσας χαλκοῦν τῷ Δαιμόνι ταῦτα εἰπεῖν ὑποβάλλων· ἀλλά τίς ὁ παρεσκευασμένος θώραξ ἐστιν, ὁ χάλκεος, ὁ δύγαμμος, ὁ διαπείραφος, ὁ ἀρχαῖος τὴν ἀπάδειαν τῆς κόμης; μᾶλλον δ' ὁ σός, ὦ Ἑρμῆ, ἀδελφός ἐστιν, ὁ ἀγοραῖος, ὁ παρὰ τὸν Ποικίλῳ. πίπτης γοῦν ἀναπέπλησαι, ὁσημέραι ἀναπλαττόμενος ὑπὸ τῶν ἀνδριαντοποιῶν. τί, ὦ παῖ, δρομαῖος ἡμῖν ἀφίξαι; ἢ που τι ἐκ γῆς νεώτερον διαγγέλλεις; ΕΡ. ὑπέρμεγα, ὦ Ζεῦ, καὶ μυελίας τῆς σαυδῆς διάμεστον. ΖΕ. λέγε ἤδη, εἴ τι καὶ σὺ ἡμᾶς ἐπτοημένους λέληθεν. ΕΡ. ἐτύγχανον μὲν ἄρτι χαλκουργῶν, ὑπερπεπλεύμενος στέρνα τε, καὶ μετάφρενον· ἐπεφυκὸς δέ μοι τέλειος ἀμφὶ σώματι πλαθεὶς, παρωρύητο μεμηλὴ τῇ τέχνῃ, σφαῖδα χάλκεον πάσσαλον ὑποτυπούμενος· ὁρῶ δ' ὄχλον τεταγμένα,

A MO. Hercules, heu Hercules, quàm immane & barbarum est quod dixisti, & vehementer Bœoticum consilium, eadem opera volens tot vnà cum sceleſto Damide exitio absumere, ad hæc ipsam quoque porticum vnà cum Marathone & Miltiade atque Cynægiro dituere? Et quonam pacto his collapsis rhetores ampliùs debito fungerentur declamandi officio, maximo ad conscribendas orationes argumento priuati? Equidem ista viuenti tibi licuisset perpetrare: ex quo verò in Deorum numerum relatus es, factus & ipse diuinitatis particeps, didicisti, vt opinor, solas Parcas effecta redde-
B re posse talia: porrò nos eiusmodi perficiendæ facultatis expertes esse. HER. Proinde, quando leonem aut Hydram claua illisa letho dedi, Parcæ per me ista operatæ sunt? IVPI. Sanè verò. HER. Ac nunc si quis contumelia petulanter me impeteret, aut templum nefario sacrilegio compilaret, aut statuam meam subuerteret, nisi iam olim Parcis visum foret, non conteram illum scilicet? IVP. Nequaquam. HER. Ergo me cum libertate dicentem quæ sentio, audi ô Iupiter. Ego enim, vt comicus ait, homo
C sum agrestis & rusticus, ligonē, ligonem vocans. Si ad hunc modum res nostræ se habent: honoribus, nidori, ac sacrificiorum sanguini, quibus hic fruimur, lōgum valere iussis, in Orcum descendam, vbi me nudum arcum habentem, saltem demortuorum vmbræ & idola pertimescent, propter feras terribiles ac monstra à me passim trucidata. IVPI. Euge testem, quod aiunt, domo adductum. Conseruasti igitur Damidi ista ad dicendum subiiciens. Sed quis tanto accedit properandi studio? nempe æreus ille est, probè politus, & exactè expressus, subli-
D gata in morem priscorum coma. Magis verò tuus est ô Mercuri frater, forensis ille, cuius circa porticum Variam crebra est cōuersatio: proinde pice oppletus est, quippe qui in dies singulos à statuariis refingitur. Quid hoc nate, cur tanto cursu ad nos contendis? Nunquid nouarum rerum quippiam è terris annuncias? HERMAG. Ingens quiddam ô Iupiter, quódque summam & maximam requirat operam & diligentiam. IVPI. Quin ergo actutum expromis sicubi aliquid fortè mali nobis ignorātibus subortum sit? HERMAG. Cùm ad porticum iam fabricarer æreus, ac pérque dorsum pérque pectus iungerer, & factus ineptè corpori thorax meo appendêret, nec arte dispari foret ex ære totus additus mihi balteus, turbam video tumultuantem accurrere,

Ibi enim illorum effigies & tota Marathonia pugna depicta erat, vt Pausanias testatur.

Hermes Argeus, qui ad Poecilē aureus stat, vt & Pausanias annotauit.

uâ cum duo ſophiſtici certaminis ibant periti, fronte triſti ac pallida pugiles, Damis, &. IVPIT. Parce precor optime Hermagora verbis intonare tragicis. Noui enim quos dicis. Sed age hoc mihi expedi, non iam dudum conſertis manibus in pugnam deſcenderunt? HERM. Nondum, ſed adhuc in initio velitaris pugnæ ac intra teli iactum cõſtituti ſunt, funda iaculantes: & alternis eminùs conuiciis mutuò ſe petunt. IVPIT. Quid ergo nobis porrò faciendum eſt ô ſuperi? an non prolato capite auſcultandum? Quocirca Horæ oſtiariæ iam auferant à ianua peſſulum, ac deductis nubibus Olympi portas reſerent. O Hercules, quanta multitudo hominum ad audiendum confluxit! Cæterùm Timocles ille non admodum mihi placet, ita perturbato animo trepidans, funditus hodie perditurus eſt omnia. Neque enim dubiis argumentis indicat, nullo modo Damidis impreſſionem ac impetum ſe perpeſſurum. Sed quod nobis factu eſt facillimum, vota pro illo faciamus nobiſcum, ac tacitè, ne Damis inaudiat iſta. TIMO. Quid verò ais Dami ſacrilege? nullos eſſe Deos, neque eoſdem quicquam in rebus humanis prouidere? DA. Non: ſed tu mihi priùs reſponde, quo ſermone perſuaſus illos eſſe credidiſti? TIM. Nequaquam, ſed tu mihi ô ſcelerate reſpõde. DA. Non inquam, ſed tu. IVP. Hac equidem vna ratione noſter præpollet multo maximè: nam vocaliùs & intenſiùs exaſperat omnia. Euge verò ô Timocles, multa mala in hominem perditum ingere conuicia. In hoc enim omnis tua vis ſita eſt, vt maximè aliàs ipſis piſcibus mutiorem te eſſe declaret, os tibi opprimens. TIM. Atqui per Mineruam, prior tibi nunquam reſpondebo. DA. Proinde ô Timocles, roga. Siquidem in hoc iam viciſti, poſtquam iuraueris. ſed enim, ſi videtur, citra blaſphemias. TIM. Rectè mones ô execranda bellua. Nullane videntur tibi ſuperi vti prouidentia? DA. Nulla. TIM. Quid ais? omnia ergo fortuitò contingunt, & citra Deorum prouidentiam? DAMIS. Sanè verò. TIM. Neque vllius Dei cura quicquam ordinatur aut diſponitur? DAMIS. Non. TIM. Cuncta verò temere feruntur, & caſu fortuito? DA. Sanè. TIM. Cæterùm vos ciues iſta audientes impune ſuffertis huius execrandas in deos blaſphemias, nec ſceleratum hunc ſaxis obruitis? DA. Quid verò hominum animos in me exaſperas, ô Timocles?

Nam Homerus cœli oſtiarias fecit.

καί τινας δύο ὠγροὺς κεκριμένους, πυγμάχους σοφισμάτων, Δάμιν τι, καὶ. ΖΕΥΣ. παύου, ὦ Ἑρμαγόρα βέλτιστε, τραγῳδῶν· οἶδα γὰρ οὓς τινας λέγεις, ἀλλ' ἐκφύσει μοι φράσον, εἰ πάλαι συνῆκται αὐτοῖς ἢ ἔρις. ΕΡ. οὐδέπω, ἀλλ' ἐν ἀκροβολισμοῖς ἔτι ἐστόν, ἀποσφενδονῶντες ἀλλήλοις, πόρρωθεν πόθεν λοιδορούμενοι. ΖΕ. τί οὖν ἔτι χρὴ ποιεῖν λοιπόν, ὦ θεοί, ἢ ἀκροᾶσθαι ὑπικυψάντας αὐτῶν; ὥστε ἀφαιρείτωσάν μοι αἱ Ὧραι τὸν μεχλὸν ἤδη, καὶ ἀπάγουσαι τὰ νέφη, ἀναπετάσατωσάν μοι τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ. Ἡράκλεις, ὅσον δὲ πλῆθος ὅτι τῶν ἀκροάσεων ἀπηντήκασιν. ὁ δὲ Τιμοκλῆς οὗτος, ὅ μοι φίλος ὑποτρέμει, καὶ παραπόλλυμος, ἁπλῶς πάντα σοὶ τήμερον. δῆλος γοῦν ὢν ἐστὶν οὐδὲ ἀντέχεσθαι τοῦ Δάμιδι δυνησόμενος, ἀλλ' ὅταν ἡμῖν δυνατώτατον, εὐχώμεθα ὑπὲρ αὐτοῦ σιγῇ, ἐν ἡμείων, ἵνα μὴ Δάμις γε πύθηται. ΤΙΜΟ. τί φῄς, ὦ ἱερόσυλε Δάμι, θεοὺς μὴ εἶ). μηδὲ προνοεῖσθαι τῶν ἀνθρώπων; ΔΑΜ. οὐκ, ἀλλὰ σὺ πρότερος ἀπόκρινέ μοι, ᾧ τινι λόγῳ ἐπείσθης εἶ) αὐτούς. ΤΙΜΟ. οὐμόσομαι, ἀλλὰ σύ, ὦ μιαρέ, ἀπόκριναι. ΔΑ. οὐμόσομαι, ἀλλὰ σύ. ΖΕ. ταυτὶ μὲν οὖν ἀπολύει ὑμᾶς ἀμείνους καὶ θυμοειδεστέρους πρὸς ἔριν. ἴθι, ὦ Τιμόκλεις, ἐπὶ τὴν βλασφημίαν· σὲ γὰρ τοῦτό σοι, ὃ κρίτος ὡς τἆλλα, ἐγχωρῶ σι ἀποφαίνω, ὑπισχνούμενον. ΤΙΜΟ. ἀλλά, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐκ αὖ ἀποκρινοῦμαί σοι πρότερος. ΔΑ. σκόπει, ὦ Τιμόκλεις, ἐρώτα· ἐκράτησας γὰρ τοῦ γε, ὁμωμοκώς· ἀλλ' αὖθις τῆς βλασφημίας, εἰ δοκεῖ. ΤΙΜ. οὐ λέγεις, εἰπέ· ὦν μοι, οὐ δοκεῖ σοι, ὦ κατάρατε, πρόνοιά τις εἶναι θεοῦ; ΔΑ. δοκεῖ μοι. ΤΙ. τί φῄς; ἀπρονόητα ταῦτα πάντα; ΔΑ. ναί. ΤΙ. ὦ πρὸς τινι ταῦτα θεῷ τάττεται ἢ τῶν ὅλων ἐπιμέλεια; ΔΑΜ. οὔ. ΤΙΜ. πάντα δὲ εἰκῇ φέρεται ἀλόγῳ τῇ φορᾷ; ΔΑ. ναί. ΤΙ. εἶτ' ἄνδρες ταῦτα ἀκούοντες, αἰσχύνεσθε, καὶ οὐ καταλεύσετε τὸν ἀληθέστατον; ΔΑ. τί τοὺς ἀνθρώπους ἐπ' ἐμὲ παροξύνεις, ὦ Τιμόκλεις;

ἢ τίς

ἢ τίς ὢν, ἀγανακτεῖς ἐπὶ τῇ θεῷ, καὶ ταῦτα; ἐκείνων αὐτῷ σὺ οὐκ ἀγανακτοῦντων; οἵ γε σοῦ πάλαι δεινὰ διατεθήκασί με πάλαι ἀκούοντες, εἴ γε ἀκούουσι. TIM. ἀκούουσι γάρ, ὦ Δάμι, ἀκούουσι, καί σε μετέσται ποτὲ χρόνῳ ὕστερον. Δ A. καὶ πότε αὖ σκῆψαι ἄλλῳ ἀλάγυιεν ἐπ' ἐμέ, τοσαῦτα, ὡς φῄς, πράγματα ἔχοντες, καὶ τὰ σὰ τῆς κόσμου ἄπειρα ὄντα πλῆθος ὄντα, οἰκονομούμενοι; ὥστε σοῦ σέ πω ἠμέλησαν ὧν ὀπτορκεῖς ἀεί, καὶ τῆς ἄλλων, ἵνα μὴ βλασφημεῖν καὶ αὐτὸς αἰσχύνωμαι πρὸς τὰ συγκείμενα. καίτοι οὐχ ὁρῶ ἔγωγέ πινα ἄλλῳ ὀπτιδεῖξιν τῆς ἑαυτῆς πονηρίας μείζω ἐξενεγκεῖν ἐδυνάσατο, ἢ σὲ κακὸν, κακῶς ὀπτευφάντες, ἀλλὰ δῆλοί εἰσιν ἀποδημοῦντες ἴσως τὸν Ωκεανὸν ἴσως μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας. ἴθος γάρ σφιν αὖθις συνεχῶς ἰέναι παρ' αὖθις ὀπὶ δαῖτα, καὶ ἀνεπαγέλτοις εἰσίοτι. TIM. τί πρὸς τοσαύτην αἰσχρωτίαν εἴποιμι, ὦ Δάμι; Δ A. σκέψαι, ὦ Τιμόκλες, ὃ πάλαι ἐγὼ ἐπόθουν ἀκοῦσαί σου, ὅπως ἐπείσθης οἴεσθαι πρόνοιάν τοι θεοῖς. TIMO. ἢ πάντα με πρῶτα τῶν γιγνομένων ἔπεισεν, ὁ ἥλιος ἀεὶ τὸν αὐτὸν ὁδὸν ἰὼν, καὶ σελήνη καὶ τοσαῦτα, καὶ ὧραι πρεπόντως, καὶ φυτὰ φυόμενα, καὶ ζῷα γιγνόμενα, καὶ αὐτὰ τοσαῦτα ὅπως δύμηχάνως κατασκευασμένα, ὡς πέφυσθαι, καὶ κινεῖσθαι, καὶ σίνεσθαι, καὶ βαδίζειν, καὶ πετασθῆναι, καὶ σκυτοτομεῖν, καὶ πάλλα τοιαῦτα πρόνοιας ἔργα εἶναί μοι δοκεῖ. Δ A. αὐτό που ὃ ζητούμενον, ὦ Τιμόκλες, σοφαρπάζεις. οὐδέπω γὰρ δῆλον, εἰ πρόνοια τούτων ἕκαστον ὑπετέλεσε· ἀλλ' ὅτι μὲν τοιαῦτά ἐστι τὰ γιγνόμενα, φαίην ἂν κἀγὼ αὐτός· οὐ μὴν αὐτίκα πεπεῖσθαι αἰτίαν, ἢ ὑπό τινος προμηθείας αὖθ' ἅπερ γίγνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ ἄλλως ἔρχεται, τῷ ὁμοίως, ἢ τὰ τοιαῦτα συνίστασθαι, τί δή, φαίην ἂν αὐτῷ ἀνομάζεις τὴν ἀνάγκην. εἶτα δηλαδὴ ἀγανακτήσεις, εἴ τις σοι μὴ ἀκολουθοίη, τὰ γιγνόμενα μὴ, ὅπερ ἐστί, κατα-

A Aut quémnam te esse dicam, qui Deorum gratia magno aduersus me stomacho exacerbatus es, præsertim illis ipsis nequaquam indignè ferentibus? Iam enim olim ista audientes, nondum vlla re mala aut acerba me affecerunt: nescio tamen si ista audiunt. TIM. Audiunt ista, ô Damí, audiunt, cæterùm in aliud tempus grauibus suppliciis te excarnificandũ reseruant. D A. Et quando illi de me cogitando tantum à rebus suis sibi sumerent otij, tot ac tantis, vt tu mihi perhibes, districti occupationibus, res quæ sunt per mundum innumeras disponentes, adeò vt te quoque nondum ob tua
B nefanda periuria dignis suppliciis affecerint, neque non ob cætera nefaria flagitia, ne & mihi necessitate coacto ad conuitia & maledicentiam propter probra falsò obiecta confugiendum sit? Et me hercle non video quo certiore argumento suam testatam facere possint prouidentiam superi, quàm si te malum & nefarium malis exemplis cruciatum perderent. Atqui pro certo constat illos peregre esse profectos, supra Oceanum fortasse, ad inculpatos Æthiopas Solent enim crebrò ad illos ire comessatum, &
C profectò nonnunquam inuocati. TIMO. Quid ad tam impudentem & blasphemam contumeliam tibi respondeam ô Dami? D A. Nimirum illud quod iam olim auidissimè audire desiderabam, nempe qua ratione persuasus. Deos prouidere existimas. TIM. Equidem ipso rerum quotidie accidentium ordine primùm ad hoc credendum inductus sum, nempe quod Sol subinde diurni spacij cursu suum iter conficiat: ad eundem quoque modum Luna perpetuo tenore eat ac redeat. Tum alterna stellarum vicissitudo, & plantæ è terra succrescentes, & animantia in dies singulos nascentia. Quódque eadem tanta industria procreata sic alantur, sic moueantur, sic cogitent, sic incedant. quódque ea sit ratio ædificandi, ea incidendi coria. Quę omnia,
D aliáque id genus innumera mihi clarissima & certissima vidẽtur esse diuinæ prouidentiæ indicia. D A. Tu quidem Timocles quæstionem discerpis: neque enim clarum aut certum est, num horum quodque disponente prouidentia conficiatur. Cæterùm quòd hæc fiant, nec ipse negauerim: non tamen ideo mox persuasus sum vt credam ista necessariò ac quodam coactu prouidentiæ fieri. Iam enim aliàs incepta sunt, & nunc pari vicissitudine eadémque via constituuntur: tu verò harum rerum ordinem necessitatem vocas. Deinde videlicet indignaris si quis à sententia tua dissentit, cùm ea quæ fiant, enume-

Alludit ad Homeri locum Ilia. 1.

res ac laudibus efferas, existimans hisce demõstrasse etiam vnumquodque illorũ immutari posse prouidentia. Itaque iuxta Comicum, hoc profectò quod adduxisti, friuolum est: proinde aliud adducito. TIM. Equidem ego in ea sum sententia, vt putem aliam demõstrationem huic rei comprobandæ mihi non esse adducendam: attamen ego te interrogabo, cæterùm tu mihi respondе. Videturne tibi Homerus fuisse poëtarum præstantissimus? D A. Et valde quidem. TIM O. Huic ergo ipsi ego fidem habui, Deorum prouidentiam haud obscurè asserenti. D A. Atqui ô admirande, poëtã me hercule excellentem fuisse Homerum, omnes tibi haud difficulter assentimur: porrò autem testem super hisce rebus fide dignum aut hunc aut alium poëtam vllum esse, id verò nullo modo concedimus. Neque enim veritatis proferendæ curam illis fuisse constanter opinor, sed vt audientium animos verborum lenociniis atque dulcedine demulcerent. Quapropter & versiculos cantillant, & fabularum inuolucris perstrepunt, ac breuiter super fumo machinantur omnia. Perlibenter verò ex te audirem, quibúsnam Homeri dictis maximè in hanc opinionem esses adductus. Nunquid iis, quæ de Ioue memoriæ prodidit, quomodo illum insidiosè petitum vinclis constringere voluerint & filia & frater & vxor eius? Et nisi Thetis indignum facinus miserata, Briareum Ioui in auxilium aduocasset, optimus ille Iupiter nobis constrictus atque discerptus fuisset. Pro quibus memor dati à Thetide beneficij, ludit Agamemnonem somnio quodam fallaci immisso, in hoc, vt multi ex Achiuis hostili manu perempti occumberent. Vide verò quàm non facile & prõptum Ioui fuerit fulminis extorti incendio inflammare Agamemnonem, nisi miseris modis illum decepisset. Aut illa fortasse omnium maximè tibi audienti fidem fecerunt, quemadmodum Diomedes Veneris manum vulnere violauerit, atque etiam Martem ipsum Mineruæ impulsu. Aliquanto verò pòst ipsi cælites furore collapsi, singulari inter sese certamine mixtim masculi & fœminæ prælia-

Iliad. 5.

ti sunt. Ac Minerua quidem Martem superatum prosternit, quippe quem tardatum ac fessum vulnere, opinor, quod paulo antè à Diomede acceperat, adortasit. *Contra Latonam fleterat Cyllenia proles.* Aut fortè ea quæ super Diana nugatus est, probabiliter tibi dicta visa sunt, quemadmodum ipsa nimiùm querula indignanter & malignè tulerit quòd sola ad epulas conuiuales ab Oenco vocata non fuerat:

Iliad. 9.

A εὐθυμυθίῳ, καὶ ἐπαγωγῶτι, οἰομένῳ δὲ ἀπόδειξιν εἶναι τοῦτο εἶ), τὸ μὴ προνοίᾳ ἁλίσκεσθαι αὐτῶν ἕκαστον. ὥστε κἂν τὸν κωμικὸν, Τοῦτό μοὐστομόχθησεν, ἄλλο δέ μοι λέγε. TIM. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι καὶ ἄλλης ἐπιζητεῖσθαι δεῖν ἀποδείξεως. ἔμπροσθεν δ' οὖν ἐρῶ, ἀπόκριναί μοι. Ὅμηρός σοι δοκεῖ ἄριστος ποιητὴς εἶναι; Δ Α. καὶ μάλα. TIM. ἔχοιμ' ἂν ἐκείνῳ ἐπιθέσθαι, τῷ προνοίαν τῶν θεῶν ἐμφανίζοντι. Δ Α. ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, ποιητῷ μὲν ἀγαθῷ Ὅμηρον εἶναι, πάντες σοι συνομολογήσουσι, μάρτυρα δὲ ἀληθῆ περὶ τῶν πιστῶν, οὔθ' ἑκάτερον, οὔτε ἄλλον ποιητὴν οὐδένα. οὔτε γὰρ ἀληθείας μέλει αὐτοῖς οἶμαι, ἀλλὰ τῷ κηλεῖν τοὺς ἀκούοντας, καὶ δι' τοῦτο, μέλεσί τε καταθέλγουσι, καὶ μύθοις κατηχοῦσι, ὅλως, ἄπαντα ὑπὲρ τοῦ πρέποντος μηχανῶνται. ἀτὰρ ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι εἴς τινα μᾶλλον ἐπίθεσθαι τῷ Ὁμήρου· ἆρα εἰς περὶ τοῦ Διὸς λέγῃ, ὡς ἐπιβουλεύουσι σφῶν πατέρα αὐτὸν ἡ θυγάτηρ, καὶ ὁ ἀδελφός, καὶ ἡ γυνή; καὶ εἴτε μὴ τὸν Βριάρεων ἡ Θέτις ἐκάλεσεν, ἐλευσομένου δ' ὑπερμάχου, ἐπιπέδητο ἂν ἡμῖν ὁ δέλτιστος Ζεύς, σφαραγηθείς. αἰθ' ἂν καὶ ἀπεμνημονεύων τῇ Θέτιδι τινὰ εὐεργεσίαν, ἔξαπατᾷ τὸν Ἀγαμέμνονα, ὄνειρόν τινα ψευδῆ ὑποπέμψας, ὡς πολλοὶ τῶν Ἀχαιῶν ὑποθάνοιεν. ὁρᾷς; ἀδυνάτου γὰρ ὄντος αὐτῷ, κεραυνὸν ἐμβαλόντι, καταφλέξαι τὸν Ἀγαμέμνονα αὐτὸν, αἴθ' ὑπαπτώσας εἶ) δοκεῖν. ἢ ἐκφανὲς σοι μᾶλλον εἰς τινὰ πίστιν ἐπιτήδειον ἀκούοντα, ὡς Διομήδης μὲν ἔβλαψε τὴν Ἀφροδίτην, εἶτα τὸν Ἄρεα αὐτὸν, Ἀθηνᾶς ὧδε κελευούσης, μὴ μικρὸν ὄν, αὐτοὶ συμπεπόνθασιν οἱ θεοὶ, ἐμπεσόντος αἰχμῇ ἄρρενές τε, καὶ θήλεια, καὶ Ἀθηνᾶ μὲν, Ἄρεα καταγωνίζεται, ἅτε καὶ πεπονηκότα, οἶμαι, ἐκ τοῦ βάρους, ὃ ὧδέ τοῦ Διομήδους εἵλκυσε. λυπεῖ δ' αὐτὴν ὅτι μὴ Ἕκτορος ἐφίεσθαι Ἑρμῆς. ἢ τὰ περὶ τὴν Ἀρτέμιδός σοι πάθη ἔδοξεν, ὡς ἐκείνη μεμψιμοιρήσασα, ἠγανάκτησεν, ὅτι κληθῆσα ἐφ' ἑστίασιν οὐκ ἦλθε τοῦ Οἰνέως.

καὶ δηλ τοῦτο, σεῶ τινα ὑποφυᾶ, καὶ αὐτοσχαρν τινὰ ἀλκὴν, ἐπαφῆκεν ὅτι τινὰ χώραν αὐτῷ. ἄρα οὖν τὰ τοιαῦτα λέγων σε Ὅμηρος πέπεικε; ΖΕ. βαβαί. ἠλίκον, ὦ θεοί, δύεται ὅσον πλῆθος, ἐπαινοῦντες τὸν Δάμιν ὁ δ' ἡμέτερος, ἀποροῦντι ἔοικε· δέδιε γοῦν, καὶ ὑποπτέμψ, καὶ δῆλός ἐστιν ἀπορρίψων τινὰ ἀσπίδα, καὶ ἤδη περιβλέπει εἰ πρόχειρός, ἀποδράσεται. ΤΙ. ὄλ' Εὐριπίδης ἄρα σοι δοκεῖ λέγειν τι ὑγιές, ὁπότ' αὐτοῖς αἰσθόμενος τοὺς θεοὺς ὅτι τινὰ σκηνὴν, δεκτὸν σώζοντας μὲν τοὺς χρηστοὺς τῶν ἡρώων, τοὺς πονηροὺς δὲ, καὶ τινὰ ἀσεβοῦσι κατασκ, ὀλοτρόπους; ΔΑ. ἀλλ', ὦ γενναιότατε Φιλοσόφων Τιμόκλες, εἰ ταῦτα ποιοῦντες οἱ τραγῳδοὶ πεπείκασί σε, ἀνάγκη δυοῖν θατέρου, ἢ τοὺς Πῶλον, καὶ Ἀριστόδημον, καὶ Σάτυρον, ἡγεῖσθαί σε θεοὺς εἶ) τότε, ἢ τὰ πρόσωπα τῶν θεῶν αὐτά, καὶ τοὺς ἐμβάδας, καὶ τοὺς ποδήρεις χιτῶνας, καὶ χλαμύδας, καὶ χειρίδας, καὶ περιστρίδια, καὶ σωμάτια, καὶ πάλι, οἷς ἐκφέρει σεμνύνεσι τινὰ τραγῳδίαν, ὅπερ καὶ γελοιότατον οἶμαι. ἐπεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁπότερον ὁ Εὐριπίδης, μηδὲν ἐπεὶ χρύσης τῆς χλαίνης, ἢ δραμεῖν τὰ δοκοῦντα οἱ λέγῃ, ἀκούσῃ αὐτοῦ ποτε πρόρρησιν ζωμύου, Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ, τὸν δ' ἄπειρον αἰθέρα, Καὶ γῆν πέριξ ἔχουθ' ὑγρᾶς ἐν ἀγκάλαις, Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν. καὶ πάλιν, Ζεύς, ἔστις ἔστιν ὁ Ζεύς. ἐγὼ γὰρ οὐδὲ, πλὴν λόγῳ κλύων. καὶ τὰ τοιαῦτα. ΤΙΜ. σχεδὸν ἅπαντες αὖ θεοὶ, καὶ τὰ ἔθνη, ἐξαπατῶνται, θεοὺς νομίζοντες, καὶ πανηγυρίζοντες. ΔΑ. εὖγε, ὦ Τιμόκλες, ὅτι με ὑπεμνησας τῶν καὶ τὰ ἔθνη νομιζομένων, ἀφ' ὧν μάλιστα συμβαίη τις ἄν, ὡς τι θεῖον θεῖον ὁ περὶ θεῶν λόγος πῶς ἔχει. πολλὴ γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ ἄλλοι ἄλλα νομίζουσι, Σκύθαι μὲν, Ἀκινάκην θύοντες, καὶ Θρᾷκες Ζαμόλξιδι, δραπέτῃ αὖ θεῷ ἐκ Σάμου, ὡς αὐτοῖς ἥκοντι, Φρύγες δὲ, Μηνῇ, καὶ Αἰθίοπες, ἡμέρᾳ, καὶ Κυλλήνιοι, Φάλητι, καὶ Ασσύριοι, πυρὶ, καὶ Πέρσαι, πυρὶ, καὶ Αἰγύπτιοι, ὕδατι. καίτοι μὲν ἅπασι κοινὸν τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ ὕδωρ, ἰδίᾳ δὲ, Μεμφίταις μὲν, ὁ βοῦς, θεός

ac propterea aptum inusitatę magnitudinis ac roboris inauditi in regionem illius immisit. Nunquid ergo talia legentem te persuasit Homerus? IVP. Papæ quanta turbæ acclamatio ô superi consecuta est Damin collaudantis! Noster verò hæsitanti & perplexo similis esse videtur. Proinde animo meticuloso turbatus subtrepidat, ac planè clypeum se abiecturum haud obscurè præ se fert. Et iam quidem circumfert oculos, vbinam è turba elapsus aufugiat. TIMOC. Proinde neque Euripides quicquam sani tibi dicere videtur, quoties in scenam introductis Diis, perspicuè indicat, illorum auxilio bonos ex heroibus seruari, improbos autem propter impietatem crudeliter perdi? DA. Atqui Timocles, philosophorum generosissime, si hæc facientes poëtæ tragici te persuaserunt, necessum est alterum ex his duobus consequi, vt aut Polum & Aristodemum & Satyrum deos esse existimes, aut Deorum personas esse hæc ipsa, nempe calceos ac tunicas ad pedes vsque porrectas, & chlamydes & chirothecas & ventriculos & corpuscula, aliáque id genus innumera, quibus illi tragœdiam exornare solent: quod ego absurdissimum esse arbitror. Alioqui per se quoties nulla necessitate vrgente suam in fabulis opinionem explicat? Audiuistine vnquam & hæc ab illo prolata liberè: Vides supernum simul & immensum æthera, Terram humidis circa tenentem in brachiis? Illum, Iouem arbitrare, necnon hanc, deam. Et rursus: Quicunque Iupiter Deus sit, nescio, Nisi quòd Iouem sermone vulgi audiuerim. TIM. Proinde omnes homines & gentes turpiter decipiuntur, deos esse existimantes, eorúmque dies festos magna religione celebrantes. DA. Euge ô Timocles, quoniam in memoriam mihi reuocasti gentium opinionem, quam de diis obtinent. Ab illa verò maximè licet intelligere quàm nihil firmum & stabile in se habeat quæ de Diis fertur oratio. Multa enim est & conturbata opinionum confusio, ac planè alij alia opinantur. Siquidem Scythæ Acinaci sacrificant, Thraces Zamolxidi homini fugitiuo, quem ex Samo ad illos delatum esse constat, Phryges autem Lunæ, Æthiopes diei, Cyllenij Phaleti, columbæ Assyrij, Persæ igni, Ægyptij aquæ: ac omnibus quidem Ægyptiis aqua pro Deo communiter colitur. Cæterùm priuatim Memphitis quidem bos, deus est,

Peluſiotis verò cepe: iam aliis ciconia aut crocodilus, aliis cynocephalus, aut feles, aut ſimia. Præterea vicatim, his quidem dexter humerus deus eſt, cæteris verò è regione habitãtibus, ſiniſter. Item aliis dimidia pars capitis, aliis poculum Samium, aut catinus. Nónne hæc tibi videntur riſu proſequenda eſſe, ô bone Timocles? M O. Nónne prædicebam ô Dijſta omnia ventura in propatulum, ac fore vt exactè indagarentur? I V P I. Dixiſti ô Mome, & nos rectè obiurgaſti. Ego verò his omnibus diligenter emendatis mederi conabor præſenti euitato periculo. T I M O. Atqui tu ô deorum hoſtis acerrime, oracula & rerum futurarum prædictiones, cuius opus eſſe dices? nonne deorum, eorundémque prouidentiæ? D A. Tace verò de oraculis, virorum optime, alioqui ex te quæram, cuius rei gratia illorum potiſſimùm mentionem feceris. Nunquid illius gratia, quod Pythius Lydo reſpondit? Quàm verò callidè ſermone vſus eſt ancipiti, cuiuſmodi ſunt quædam Mercuriales imagunculæ duplices, & vtrinque ſimiles, ad quancunque illarum partem te verteris: an potiùs Crœſus traiecto Hale, ſuum ipſius, an Cyri imperium ſubuerſurus eſt? Attamen non paucis talentis Sardianum illud exitium vocem hanc ambiguam mercatum eſt. M O. Hæc ipſa ô ſuperi vir iſte commemorat, quæ omnium maximè pertimui. Vbi nunc noſter eſt feſtiuus ille citharœdus? Quin profectus tuam exiſtimationem ipſe tueris obiecta refellendo? I V P. Tu quidem nos mactas, ô Mome, nequaquam in tempore nunc obiurgationibus increpans. T I M O. Vide qualia facis ô ſcelerate Dami, qui propemodum ipſa quoque Deorum ſimulacra vnà cum aris non verearis ſubuertere. D A. Haud omnes aras ſubuerti cupio, ô bone Timocles. Quid enim mali adferunt, ſi thymiamatum odore & fragrantia plenæ ſint? Cæterùm Dianæ aras quæ in Tauris ſubſtructæ feruntur, non illibenter funditus euerſas viderem, ſuper quas ipſa virgo conuiuium magna alacritate agitare ſolet. I V P I T. Vnde verò nobis hoc inſuperabile malũ obiicitur? Quàm nulli deorum parcit hic vir, nullius numen reueritus, ſed tanquam ex plauſtro magna libertate omnes carpit ac lacerat, nullóque diſcrimine in vniuerſos debacchatur, iuxtà ſontes atque innocẽtes?

Πλουσιώπαις δὲ, κρόμυον καὶ ἄλλοις, ἶβις, ἢ κροκόδιλος, καὶ ἄλλοις, κυνοκέφαλος, ἢ αἴλουρος, ἢ πίθηκος· καὶ ἐπὶ κῶμας, τοῖς μὲν ὁ δεξιὸς ὦμος θεός· τοῖς δὲ κατ' ἀντικρὺς οἰκοῦσιν, ἄπορος, καὶ ἄλλοις, κεφαλῆς ἡμίτομον, καὶ ἄλλοις, ποτήριον Σαμιακὸν, ἢ τρύβλιον. Ταῦτα πῶς οὐ γέλωτος ἄξιον, ὦ καλὲ Τιμόκλεις; Μ Ω. οὐκ ἔλεγον, ὦ θεοὶ, ταῦτα πάντα ἥξειν εἰς τὸ φανερὸν, καὶ ἀκριβῶς ἐξελεγχθήσεσθαι; Ζ Ε Υ Σ. ἔλεγες, ὦ Μῶμε, καὶ ἐπῃνοῦμεν ὀρθῶς, καὶ ἐγωγε πειράσομαι ἐπανορθώσασθαι αὐτὰ, ἵνα τὸν ἐν ποσὶ κίνδυνον ἀφαφύγωμεν. Τ Ι. ἀλλ', ὦ θεοῖς ἐχθρὲ σὺ, τοῖς χρησμοῖς, καὶ τοσαυτοδαπὸς τῶν ἐσομένων, τίνος ἕνεκα αὖ εἶπες, ἢ θεῶν, καὶ τῆς τοσαύτης τῆς ἐκείνων; Δ Α Μ. σιώπησον, ὦ ἄριστε, περὶ τῶν χρησμῶν, ἐπεὶ ἐρήσομαί σε, τίνος αὐτῶν μάλιστα μεμνῆσθαι ἄξιοις. ἆρ' ἐκείνου, ὃν τῷ Λυδῷ ὁ Πύθιος ἔχρησεν; ὃς ἀκριβῶς ἀμφήκης ἰών, καὶ διπροσωπος, οἵοί εἰσι τῶν Ἑρμῶν ἕνιοι, δίπλοι, καὶ ἀμφοτέρωθεν ὅμοιοι, καὶ πρὸς ὁπότερον αὐτῶν μέρος ὑπόστρεψον αὐτῶν μέρος ὑπεραφήσῃ; ἢ τί μᾶλλον, ὁ Κροῖσος διαβὰς τὸν Ἅλυν, τὸν αὑτοῦ ἀρχὸν, ἢ τὸν Κύρου καταλύσῃ; καίτοι οὐκ ὀλίγων ταλάντων ὁ Σαρδιανὸς ἐκεῖνος ἔλεγχος, ὃ ἀμφιδέξιον τοῦτο ἔπος ἐφορίσας. Μ Ω. αὐτά που, ὦ θεοὶ, αὐτὸν διεξέρχεται, λέγων, ἃ ἐγὼ ἐδεδίειν μάλιστα. ποῦ νῦν ὁ καλὸς ἡμῖν κιθαρῳδὸς; ἀπολόγησαι αὐτῷ κατελθὼν πρὸς ταῦτα. Ζ Ε Υ Σ. σὺ ἡμᾶς ὀπισθάπτῃς, ὦ Μῶμε, οὐκ ἐν καιρῷ νῦν ὀπτημένους. Τ Ι Μ Ο. ὅρα οἷα ποιῇς, ὦ ἀλιτήριε Δάμι, μονονουχὶ τὰ ἕδη αὐτὰ τῶν θεῶν διατρέπεις τῷ λόγῳ, καὶ βωμοὺς αὐτῶν. Δ Α Μ. οὐ πάνυ ἔγωγε τοὺς βωμοὺς, ὦ Τιμόκλεις· τί γὰρ ἂν δεινὸν ἀπ' αὐτῶν γίγνεται, εἰ θυμιαμάτων καὶ ὀδωδίας μεστοί εἰσι; τοὺς δὲ ἐν Ταύροις τῆς Ἀρτέμιδος, ἡδέως ἂν ἐπεῖδον, οὐκ ἄνω ποτὲ κεφαλὴν αἰωρουμένους, ἐφ' ὧν τοιαῦτα ἡ παρθένος ὀμοχοεῖν ἔχαιρε. Ζ Ε Υ Σ. τοιοῦτόν τοι ἡμῖν ὃ ἄμαχον κακὸν ἐπῆλθεν, ὡς δαιμόνων τοὺς ἐνοικοῦντας ἀνὴρ φείδεται, ἀλλ' ἐξ ἁμάξης πάντας διαζέεται, καὶ Μαρσύαι ἐξείης, ὅστ' ἄμπις, ὅστε καὶ οὐκί.

ΜΩ. ἦ μὰν ὀλίγους αὖ, ὦ Ζεῦ, τοὺς αἰτίους δίκης ἐν ἡμῖν· καί που πάλαι παρῆν ὁ ἀνδρόπους, ἅψεται καὶ τῶν κορυφαίων τινός. ΤΙΜΟ. σὺ δὲ βροντῶντος αὐτοῦ τοῦ Διὸς ἀκούεις, ὦ γενναῖε Δάμι; ΔΑ. καὶ πῶς οὐ μέλλω βροντᾶς ἀκούειν, ὦ Τιμόκλεις; εἰ δὲ ὁ Ζεὺς ὁ βροντῶν ὅδε, σὺ αὖ ἄμεινον εἰδείης, ὅτι εἰς δεῦρο ποθὲν παρὰ τῶν θεῶν ἀφιγμένος. ἐπεὶ οἵ γε ἐκ Κρήτης ἥκοντες, ἄλλα ἡμῖν διηγοῦνται, τάφον τινὰ κεῖθι δείκνυσθαι, καὶ κίονα ἕστάναι, δηλοῦντά μοι ὡς οὐκέτι βροντήσειεν αὖ ὁ Ζεύς, τεθνεὼς πάλαι. ΜΩΜ. τοῦτ' ἐγὼ πρὸ πολλοῦ ἠπιστάμην ἐροῦντα τὸν ἄνδρα. τί δ' οὖν, ὦ Ζεῦ, ὠχριάκας ἡμῖν, καὶ συνέκρουες τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τοῦ δέους; θαῤῥῶν χρὴ, καὶ τῶν τοιούτων ἀνθρωπίσκων καταφρονεῖν. ΖΕ. τί λέγεις, ὦ Μῶμε, καταφρονεῖν; οὐχ ὁρᾷς ὅσοι ἀκούουσι, καὶ ὡς συμπεπεισμένοι εἰσὶν ἤδη καθ' ἡμῶν, καὶ ἀπάγει αὐτοὺς αἰσθανόμενος τὸ ὠτίον ὁ Δάμις; ΜΩ. ἀλλὰ σὺ ὁπότε δή, ὦ Ζεῦ, θελήσεις, σῴρῳ χρυσείῳ κάθες, ἅπαντας αὐτοὺς,

Αὐτῆ κεν γαίῃ ἐρύσαις αὐτῇ τε θαλάσσῃ.

ΤΙΜΟ. εἰπέ μοι, ὦ κακόβουτε, πόσα πλοῦς ἤδη ποτέ; ΔΑ. ἦ πολλάκις, ὦ Τιμόκλεις. ΤΙΜ. οὐκοῦν ἔφερεν ὑμᾶς ποτὲ ὁ ἄνεμος ἐμπίπτων τῇ ὀθόνῃ, καὶ ἐμπίπλας τὰ ἀκάτια· ἢ οἱ ἐρέτται; οὐκοῦν εἷς τις ἐφεστὼς, καὶ ἔσπευδε τὴν ναῦν; ΔΑ. καὶ μάλα. ΤΙΜ. εἶτα ἡ ναῦς μὴν οὐκ ἂν ἔπλει, μὴ κυβερνωμένη, ὃ δὲ ὅλον τοῦτο ἀκυβέρνητον οἴει, καὶ αὐτομάτην φέρεσθαι; ΔΑ. οὔτοι σοιγε πως ταῦτα ὦ Τιμόκλεις, καὶ ἰσχυρῶς τῷ παραδείγματι· ἀλλ', ὦ φιλτάτη Τιμόκλεις, τὸν μὲν κυβερνήτην ὀκνηρὸν εἶδες δῆ, ἀεὶ τὰ συμφέροντα ὑπονοοῦντα, καὶ πρὸς τὸ κατὰ πρῷραν ὁρῶντα καὶ προσάπτοντα τοῖς ναύταις, ἀλιτηρὲς δὲ σοὶ ἄλλο γε οὐδὲν τι εἶχεν ἡ ναῦς, ὃ μὴ χρήσιμον πρός τι καὶ ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τὴν ναυτιλίαν αὐτοῖς. ὁ δὲ σὸς οὗτος κυβερνήτης, ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ νηὶ ἐφεστὼς ἀξιοῖς, καὶ οἱ στείρωτας αὐτῷ, οὐδὲν βλέπων, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀξίαν προστάττουσιν

A MO. Atqui perpaucos inter nos reperies ô Iupiter à culpa immunes. Statim verò progreſſus homo vnũ ex optimatibus inuaſurus eſt. TIM. Neque Iouem ipſum audis ô Deorum impugnator, cientem tonitrua? DA. Et quonam pacto ô Timocles non audirem tonitrua? Cæterùm num ciens tonitrua ſit Iupiter, ipſe meliùs calles, qui in Deorum immortalium concilio quondam conuerſans, inde huc delatus es. Quanquam illi qui huc ex Creta frequenter commeant, longè alia nobis atque tu commemorare ſolent, ſepulchrum quoddam illic oſtendi, iuxtáque poſitam columnam, indicantem B non ampliùs Iouem tonare, ſed iam olim fato functum eſſe. MO. Enimuero hoc iam multo antè non ignorabam hominem dicturum. Quid ergo Iupiter ita albeſcens expalluiſti, ac dentes præ tremore concutis? Bonum habere animum conuenit, ac tales homunciones magna mente contemnere. IVP. Quid ais ô Mome, contemnere? Nónne vides quanta hominum frequentia iſta diſſerentem audiat, tum quemadmodum iam perſuaſa iſta de nobis conſtãter credat, iámque illos ſententiæ ſuæ diſſidentes abducat C Damis ab aure reuinctos? MO. At tu Iupiter, quando lubitum eſt, aurea ex alto demiſſa catena, omnes illos vnà cum Terra & Oceano haud difficulter ſurſum trahere poteris. TIMO. Dic mihi hominum ſceleratiſſime, nunquámne nauigaſti? DA. Ac ſæpenumero ô Timocles. TIMO. Proinde nonne ferebat id temporis vos ventus illapſus in carbaſum, ac puppim propulit; aut remigantes: cæterùm vnus ſupernè aſſiſtens gubernaculo, nauim regendo ſeruauit? DA. Maximè. TIMO C. Deinde nauis nullo modo niſi gubernaretur, poſſet progredi: tu verò vniuerſum hoc omne citra gubernatoris & ducis operam temere ſurſum ac deorſum ferri exiſtimas? DAMIS. Euge ſignificanter iſta Timocles atque firmiter exemplo corroboras. Sed enim ô Deorum amantiſſime, gubernatorem illum quidem vidiſti, nunquam non ea quæ ex vſu ſunt nauigantium, conſiderantem animo, ac ante tempus neceſſaria adornantem, neque non nautis quæ factu ſunt conducibilia, imperantem: tota verò nauis nihil habet inutile, aut temere importatum, quod illorum alicui neceſſitati non ſit addictum. Cæterùm tuus ille gubernator, cui tu magnæ illius nauis regendæ curam attribuis, & eius comnautæ, nihil cum ratione, nihil ex dignitate ordinant aut inſtituunt:

ſed ſi fuerit rudens, ad puppim vſque protenditur, vtrique verò pedes ad proram. Ipſæ autem anchoræ nonnunquam ſunt aureæ, cætera pars plumbea. Quinetiam inferiora nauis colore variegata sũt, porrò ſuperiora invenuſta atque informia. Præterea ipſis ex nautis cernere eſt hunc quidem inertem, & ab omni arte nautica alienum, & ad labores obeundos meticuloſum, dimidia aut tertia parte drachmę dignum. At verò eum qui ad vrinandum ſit impiger, & ad excurrendum ad antemnas vſque appoſitus, quique ad gubernandum vtilia omnia ad vnguem calleat, hunc exhauriendæ tantùm ſentinę deſtinatum eſſe videmus. Eadem quoque rerum facies circa eos eſt, qui à remigando immunes ſunt, vbi verbero quiſpiam cæteris honore & præſidentia prælatus iuxta gubernatorem ſedere atque coli conſpicitur. Mox alius quiſpiam cinædus ſpurciſſimus, aut impiatus parricidio, aut contaminatus ſacrilegiis, præ aliis habitis honoribus veneratur, & nauis ſumma apprehendit faſtigia. Porrò autem non pauci ſpectatę cùm gratię tum probitatis viri in receſſu carinæ in anguſtum locum coacti ab improbioribus, & quantum ad veritatem & rectam viuendi rationem attinet, deterioribus, indignis modis calcantur pedibus. Conſidera verò apud animum tuum, quemadmodum Socrates & Ariſtides & Phocion nauigarint, qui ne victu quidem neceſſario pro ſufficienti copia inſtructi fuerint, neque pedes in nudas tabulas per ſentinam potuerunt extendere: contrà quanta in omnium rerum vbertate & affluentia Callias atque Midias & Sardanapalus molliter & luxuriosè vixerint ſuper omnes homines aduerſus illos expuentes. Eiuſmodi verò in tua naui contingunt ô ſapientiſſime Timocles, propter quod etiam infinita fiunt naufragia. At enim ſi gubernator quiſpiam aſſiſtens videret, ac ordine ſingula facienda imperaret, primùm quidem nequaquam ignoraret, qui boni, qui item mali eſſent ex nauigantium numero. Deinde cuique pro ſua dignitate conuenientem prouinciam obeundam traderet, & locum meliori-

A Ἀλλ' ὁ μὲν πρῴρεύς, εἰ τύχοι, εἰς τὸν πρόμολον ἀποτίπτει, οἱ πόδες δὲ, εἰς τὸν πρῴρεαν ἀμφότερον· καὶ χρυσαῖ μὲν αἱ ἄγκυραι εἰσιν· ὁ χαλκὸς δὲ, μολιβδοῦς· καὶ τὰ μὲν ὕφαλα, καταχρῶτα, τὰ δὲ ἔξαλα τῆς νεὼς, ἄμορφα· καὶ αὐτὸν δὲ τὸν ναυτῶν ἰδοις ἂν τὸν μὲν, ἀργὸν, καὶ ἄτιχνον, καὶ ἄτολμον πρὸς τὰ ἔργα, διμοιρίτην, ἢ τεταρτημορίτην τὸν δὲ, καταχολυμβῆσαί τε ἄοκνον, καὶ ὅτι τὸν κεραίαν αἰαπηδῆσαι ῥᾴδιον· καὶ εἰδότα τὴν χρησίμην ἕκαστα, μόνον τῶν ἀπλῶν προεστηκότα μέτον. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν

B ὑποβάτων, μαστιγίαι μὲν τινα, ἐν παρεδρίᾳ, πρὸς τὸν κυβερνήτην καθήμενον· καὶ λεκανομάντιν, καὶ ἄλλον κίναιδον, ἢ παλαιὰν, ἢ ἱερόσυλον, ὑποφημιούμενον, καὶ τὰ ἄκρα τῆς νεὼς κατειληφότα· χαλινοῦσι δὲ πολλοὺς ἐν μυχῷ τῷ σκάφους τετραχειρισμένους, καὶ ὑπὸ τὴν πρὸς ἀλήθειαν χλευάζων πατουμένους. ἐπόησεν γοῦν ὅπως Σωκράτης μὲν καὶ Ἀριστείδης ἐπλευσαν, ἢ Φωκίων, οὐδὲ τὰ ἁλφιτα δεόμενοι ἔχοντες, οὐδὲ ἀποτεῖναι τοὺς πόδας δυνάμενοι ὑπὸ γυ-

C μνῶν τῶν σανίδων· πρὸς τὸν αὐτὸν ἐν ὅσοις δὲ ἀγαθοῖς Καλλίας, καὶ Μιδίας, ἢ Σαρδανάπαλος ἐτρυφῶντες, καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτοὺς καταπτύοντες. τοιαῦτα ἐν τῇ νηΐ σου γίγνεται, ὦ σοφώτατε Τιμόκλες· διὰ τοῦτο αἱ ναυαγίαι μυρίαι. εἰ δὲ τις κυβερνήτης ἐφεστὼς, ἑώρα, καὶ διέταττεν ἕκαστα, πρῶτον μὲν οὐκ ἂν ἠγνόησεν οἵ τινες οἱ χρηστοὶ, καὶ οἵ τινες οἱ φαῦλοι τῶν ἐμπλεόντων· ἔπειτα ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἀξίαν τὰ προσήκοντα ἀπένειμεν ἄν, χώραν τε τὴν ἀμείνω τοῖς ἀμείνοσι πρὸ ἀὐτὸν αὖω, τὴν κάτω δὲ, τοῖς χείροσι, καὶ συναίτιος ἦσαν οἷς ἀμείνους ἢ συμβούλους ἐποίησεν· καὶ τὸν ναυτῶν ὁ μὲν

D πρόθυμος, ἢ πρόχειρος ὑπομελητὴς ἀπεδέδεκτ' ἄν, ἢ πίττου ἄρχων, ἢ πτάρτους πρὸ τῶν ἀνέμων· ὁ δ' ὀκνηρὸς, ἢ ῥᾳθυμος, ἐπαίετ' ἂν τῷ καλωδίῳ πεντάκις τ' ἡμέρας τὴν κεφαλήν.

tendum deligeret, infrà verò deteriorem peioribus. Præterea præſtantiores quoque in conſilium ſocios ſibi adiungeret: tum ex nautis, quo quiſque foret cùm manu tum mente promptior, illi quidem prorę regendæ curam delegaret, huic laterum tuendorum officium daret, porrò autem alteri in omnes imperium credidiſſet: cæterùm ignaui ſegnitiæ per diem quinquies cæſi in vinculis emendaretur fuſtibus.

ἀ᾽ στέ σοι, ὦ θαυμάσιε, ὃ τῆς νεὼς τοῦτο παρά- A
δειγμα, καὶ δυσβύλ᾽ ὡς εἰς πεῖραν ἦλθε, καὶ
κακοῦ τοῦ κυβερνήτου τετύχηκε. ΜΩ. Ταυτὶ
μὲν ἤδη κατ᾽ ῥοῦν τοῖς τοῦ Δάμιδι, καὶ
πλησίστιος ὑπὸ τοῦ νικᾶν φέρεται. ΖΕΥΣ.
ἐρᾷς, ὦ Μῶμε, εἰκάζεις. ὁ μὲν γοῦν ἰσχυρὸν
ὁ Τιμοκλῆς ὑφαίνει, ἀλλὰ τὰ κοινὰ ταῦτα,
καὶ καθ᾽ ἡμέραν ἄλλα ἐπ᾽ ἄλλοις διαφθει-
ρόμενα. πρόσπτα ἐπήγηται. ΤΙΜ. ὀκνῶ
ἐπεὶ τῆς νεὼς τὸ παράδειγμα οὐ πάνυ σοι
ἰσχυρὸν ἔδοξεν εἶναι), ἄκουσον δή τοῦ ἱεροῦ,
φάσιν, ἄγκυραν, καὶ ἱερὰν ὥσπερ μηχανὴν B
ἀπορρήξεις. ΖΕ. τί ποτε ἄρα ἐρεῖ; ΤΙ.
εἴσῃ γὰρ εἰ ἀκόλουθα ταῦτα συλλογίζομαι, κἀν
εἴ πῃ αὐτὰ δυνατὸς εἶ διελέγξαι. Εἰ γὰρ
εἰσὶ βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσὶ βω-
μοί, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί· τί πρὸς ταῦτα φῂς;
ΔΑ. ἵν᾽ ἀφίημι γελάσω εἰς κόρον, ἀπο-
κεκοσμῆσθαί σοι. ΤΙΜΟ. ἀλλ᾽ ἔοικας οὐδὲ
παύσεσθαι γελῶν, εἰπὲ δ᾽ ὅμως ὅπῃ σοι γε-
λάσιμον ἔδοξε τὸ εἰρημένον εἶναι). ΔΑΜ. ὅτι
οὐκ αἰσθάνῃ ἀπὸ λεπτῆς κρόκης ὁλκὰς σοι
νεὼς σὺν τῇ ἄγκυρᾳ, καὶ ταῦτα, ἱερὰν οὖ-
σαν. ὃ γὰρ εἶ φασι, τῷ βωμοὺς εἶναι συν- C
δήσας, ἰσχυρὸν οἴῃ ποιήσασθαι ἀπ᾽ αὐτῶν τὸν
ὅρμον. ὥστε ἐπεὶ μηδὲν ἄλλο πόπτυ φῆς ἔχειν
εἰπεῖν ἱερώτερον, ἀπίωμεν ἤδη. ΤΙΜΟ.
ὁμολογεῖς οὖν ἡττῆσθαι παρὰ πόδα; ΔΑ.
ναί, ὦ Τιμόκλεις. σὺ γὰρ ὥσπερ οἱ ἀπό
τινων βιαζόμενοι, ὑπὸ τοὺς βωμοὺς ἡμῖν κα-
ταπέφευγας. ὥστε, ἢν τὴν ἄγκυραν τὴν
ἱερὰν, ἐθέλω σπάσασθαί ἤδη παρὸς σέ, ἐπ᾽
αὐτῷ τε τῷ βωμῷ, ὡς μηκέτι πρὸς πόν-
των ἐλέγχοιμι. ΤΙΜΟ. εἰρωνεύῃ ταῦτα
πρὸς ἐμὲ τυμβορύχε, καὶ μιαρὲ, καὶ κα- D
θάπτυστε, καὶ μαστιγία, καὶ κάθαρμα. οὐ
γὰρ ἴσμεν οὔ τινος μὲν παῖς εἶ, πῶς δὲ ἡ
μήτηρ σου ἐπορίσατο· ὡς καὶ τὸν ἀδελφὸν
ἀπέκτεινας, καὶ μοιχεύῃς, καὶ τὰ μειράκια
διαφθείρεις λυμόπατε, καὶ αἱμαχμοπατε.
μὴ φεύγε δ᾽ οὖν, ἕως καὶ πρὸ ἐμοῦ
πληγὰς λαβὼν ἀπέλθῃς· ἤδη γάρ σε τούτῳ
τῷ ὑράκῳ ἀποφαύσω, παμμίαρον ὄντα.

A Quare, ô admirande, periculum eſt ne exemplum quod de naui adduxiſti, ſubuerſum ſit, quippe quod gubernatorem malum & imperitum nactum ſit. MOM. Hæc quidem ex voto ac iuxta fluxũ ſuccedunt Damidi, & iam plenis velis fertur ad victoriam. IVPIT. Rectè putas ô Mome. Etenim nihil firmi Timocles excogitat, ſed communia illa & protrita & quotidiana, quæ nullo negotio refelluntur, alia aliis agglomerando ingerit. TIM. Proinde quando exemplum de naui productum, parum firmum & vehemens tibi viſum eſt: audi iam nunc ſacram (quod aiunt) anchoram, & quam
B nulla machina perrupturus es. IVPIT. Quidnam dicturus eſt? TIMO. Haud dubiè enim cognoſces num iſta ſyllogiſmis probabilibus collegero, & num aliqua ratione ea confutare queas. Etenim ſi ſunt aræ, ſunt etiam dij: atqui ſunt aræ, ſunt ergo etiam dij. Quid habes quod ad iſta vel muſſites? DA. Vbi priùs ad ſatietatem riſero, reſpondebo tibi. TIMO. At videris nunquam ridendi finem facturus: attamen effare obſecro, quam ob rem iſta tibi dicta tam ridicula viſa ſunt? DAM. Propterea quòd non ſenſeris à
C tenui chordula anchoram tibi eſſe alligatam, præſertim ſacram exiſtentem. Siquidem ex hoc quod coniunctim inferre poſtulas, propterea deos eſſe, quia aræ ſunt, firmam exiſtimas ab illis impreſſionem te feciſſe. Quocirca quãdo aliud te negas habere firmius, abeamus in præſentia. TIMO. Fateris ergo priùs ex arena diſcedens te victum eſſe? DA. Ita profectò ô Timocles. tu enim quemadmodum ii qui ad ſupplicium repetuntur ab aliquo, ad aras nobis confugiſti. Itaque per ſacram illam anchoram ego iam oblatis ſacris aduerſus te libare conſtitui, ac ſuper ipſas quidem aras, ne poſthac de his ampliùs contendamus.
D TIMO. Iſta quidem cauillaris illudendi mihi gratia, mortuorum deprædator ſceleſte, execrande, maſtigia, propudium. Neque enim nobis compertum eſt quo patre natus ſis: quomodo autem mater tua laſciua meretrix, pudicitiam in quæſtu habuerit, ſcimus: tum quemadmodum fratris cæde ac ſanguine manus tuas impiaueris: qui mulieres ingenuas mœchus infamis conſtuprare, ipſos verò iuuenes corrumpere ſoles, homo gulæ ac ventri deditiſſime, atque impudentiſſime. Ne igitur fuga te priùs ſubducas, quàm à me acceptis plagis contuſus abieris: iam enim hac teſta tibi vulnus incutiam, omnibus modis ſcelerato ac nefario exiſtẽti.

IVPIT. Alter quidem, ô dij, risu ac cachinnis dissluēs discedit, alter verò à tergo sequitur affatim ingerendo conuitia, cauillis insultantem Damin non perferens: planéque caput illius testa obuerberaturus esse videtur. Cæterùm vos quid super his rebus faciendum consulitis? MERC: præclarè mihi illud Comicus dixisse videtur: Graue passus es, nihil boni si consulas. Quàm enim hoc nostris rationibus admodum nocere potest, si pauci homines persuasi eam de nobis opinionem obtinentes abierint? Sunt enim permulti diuersum sentientes, plures profectò quàm Græci, nimirum promiscua illa vulgi multitudo, insuper omnes illæ gentes barbaræ. IVPITER. Atqui ô Mercuri Darij illud quod de Zopyro dixisse memoriæ proditum est, nimiùm pulchrè se habet. Quare ego quoque vnum talem præoptarim à me stare auxiliarem socium, potiùs quàm infinitas Babylonas mihi superesse.

ΖΕ. ὁ μὲν, γελῶν, ὦ Ζεῦ, ἄπεισιν, ὁ δ' ἀκολουθεῖ λοιδορούμενος, καὶ φέρων καταρραφῶτα τὸν Δάμιν· καὶ ἔοικε παταξειν αὐτὸν τῷ κεφαλίῳ εἰς τὸ κεφάλιον. ἡμεῖς δὲ τί ποιοῦμεν ὑπὲρ τούτου; ΕΡ. ὀρθῶς ὑπέμνησάς με ὁ κωμικὸς εἰρηκέναι δοκεῖ, Οὐδὲν πέπονθας δεινόν, εἰ μὴ προσποιῇ. τί γὰρ ἂν ὑπερμεγα κακὸν, εἰ ὀλίγοι ἀνθρωποι πεπεισμένοι ταῦτα, ἀπίασι; πολλοὶ γάρ εἰσιν οἱ παντοῖα γιγνώσκοντες, πλείους Ἑλλήνων, ὁ πολὺς λεώς, καὶ ὁ σύρφαξ, βαρβαροί τε πάντες. ΖΕ. ἀλλ' ὦ Ἑρμῆ, ὃ τῷ Δαρείου πάνυ καλῶς ἔχον ὅτιν, ὃ εἶπεν ὑπὲρ τοῦ Ζωπύρου· ὥστε καὶ αὐτὸς ἐβουλόμην ἂν ἕνα τοιοῦτον ἔχειν σοῖ τὸν Δάμιν, σύμμαχον, ἢ μυρίας μοι Βαβυλῶνας ὑπαρχειν.

ΟΝΕΙΡΟΣ, Ἢ ΑΛΕΚΤΡΥΩΝ.

SOMNIVM, seu GALLVS.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Hoc dialogo diuitiarum atque potentiæ incommoda molestiásque persequitur, ostendens quàm contrà tranquillares paupertas sit, si modo sit sorte sua contenta. Facit autem hoc veluti collationis quadam. Nam in priore quidem parte dialogi Micyllus somnium exponendo suum, Eucratis cuiusdam opulenti cœnas, diuitias, luxum, & quæcunque vulgo speciosa & expetenda videntur, extollit, adiecto etiam encomio auri, tum ab exemplis, tum ab effectu & vsu & ceteris amplificato. In posteriore autem parte, Gallus, qui ex Pythagora in auem transformatus, cum hero suo Micyllo colloquens introducitur, diuitum cùm priuatorum ac ciuium, tum regum atque potentum molestias, curas & pericula recenset, quæ illis & belli & pacis temporibus, præterea etiam circa valetudinem, quam luxus & crapulæ istæ labefactant, accidere solent; additis etiam exemplis eius rei, & hypotyposi quadam, dum fingitur idem vi pennarum suarum reseratis ædium foribus ad ipsas diuitum cellas Micyllum perducere, & coràm, illa quæ verbis narrauerat, spectanda exhibere. Cæterùm omnia hæc ita rursum Lucianus agit, vt non minùs interim Pythagoram quoque vt impostorem ac prestigiatorem quendam sugillet, quippe qui ridiculas & absurdas, & à natura quoque abhorrentes sui transformationes commentus fuerit, & multa eiusmodi, docendi simulatione tradiderit, quibus, hominibus deceptis, solùm sibi auctoritatem compararit. Deinde & Stoicos eodem more suo corripit vt arrogantes ac fastuosos, qui in rebus friuolis sapientiam affectent, & officiorum obseruantes videri cupiant, in ceteris verò neque domesticis neque publicis hominum conuersationibus appositi atque idonei sunt. Omnino autem festiuissimus iocus est, Gallum cum hero suo ridiculè adeo ac familiariter nugari, & interim tamen sapientiùs philosophari quàm quemuis in schola philosophum.

Interlocutores, MICYLLVS, GALLVS.

Αλλά σε, ὦ κάκιστε ἀλεκτρυών, ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἀπολέσειε, φθονερὸν οὕτω, καὶ ὀξύφωνον ὄντα, ὃς με πλουτοῦντα, καὶ ἡδίστῳ ὀνείρῳ ξυνόντα, καὶ θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν εὐδαιμονοῦντα, δεῦρο ἐκ βαθέος τινὸς καὶ μεγάλου ἀναβοήσας, ἐπήγειρας, ὡς μηδὲ νύκτωρ μοι πρὸ πολλοῦ σοῦ μαρωτέρου πτέρνα δρασφύγοιμι. καίτοι εἴγε χρὴ πεπρῶσθαι τῇ τε ἡσυχίᾳ, πολλῇ ἔτι οὔσῃ, καὶ τῷ κρύῳ, μηδέπω με ὁ ὀρθρινὸς ὥσπερ εἴωθε ἀποκναίοντι (γνώμων γὰρ οὗτός μοι, παρεσκευασμένος ἡμέρας) μηδέπω μέσαι νύκτες εἰσίν. ὁ δὲ, ἄυπνος οὗτος, ὥσπερ ὁ χρυσοῦς ἐκεῖνο κώδιον φυλάττων, ἀφ' ἑσπέρας βοᾷ τε ἤδη καὶ κέκραγε. ἀλλ' οὔπω χαίρων γε ἀμυνοῦμαί γὰρ βοᾷς σε, ὡς μόνον ἡμέρα γένηται, σωπεῖσαν τῆς βακτηρίας· νῦν γάρ μοι παρέξεις κέρδος ἐν τῷ σκότῳ. ΑΛΕΚ. Μίκυλλε δέσποτα, ὄμνυμί σοι χαρίεσθαί σοι, φθάσειν τῆς νυκτὸς, ὁπόσον δυνατόν μοι, ὡς ἔχοις ὀρθρεύοντος ἀφανύειν τὰ πολλὰ τοῦ ἔργου. ὡς γὰρ ὥρα διατείλαι ἥλιον μίαν χρηπῖδα ἐργάσαιο, παρὸν τοῦτο ἐς τὰ ἄλφιτα πεπονηκώς. εἰ δέ σοι καθεύδειν ἥδιον, ἐγὼ μὲν ἡσυχάσομαί σοι, καὶ πολὺ ἀφωνότερος ἔσομαι τῶν ἰχθύων. σὺ δὲ ὅρα ὅπως μὴ ὄναρ πλουτῶν, λιμώττῃς ἀνεγρόμενος. ΜΙΚ. ὦ Ζεῦ πάτερ, καὶ Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, τί ὂ κακὸν τοῦτό ἐστιν; ἀῤῥεφτίνως ἐλάλησεν ὁ ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. Εἶτά σοι τέρας εἶναι δοκεῖ τὸ τοιοῦτον, εἰ ὁμόφωνος ὑμῖν εἰμι; ΜΙΚ. πῶς γὰρ οὐ τέρας; ἀλλ' ἀποτρέπεται, ὦ θεοί, τὸ δεινὸν ἀφ' ἡμῶν. ΑΛΕΚ. σύ μοι δοκεῖς, ὦ Μίκυλλε, κομιδῇ ἀπαίδευτος εἶναι, μηδὲ ἀνεγνωκέναι τὰ Ὁμήρου ποιήματα, ἐν οἷς ὁ τοῦ Ἀχιλλέως ἵππος ὁ Ξάνθος, μακρὸν χαίρειν φράσας τῷ χαμαιτύπῳ, ἔστη ἐν μέσῳ τῷ πολέμῳ διαλεγόμενος, ἔπη ὅλα ῥαψῳδῶν, οὐχ ὥσπερ ἐγὼ νῦν, ἀόλου τινὸς μέτρου, ἀλλὰ καὶ ἐμμελεῖ τὸ ἐκφυὲς, καὶ τὰ μέλοντα προεμάντευε. καὶ τοῦτον ἐδόκει ποιεῖν, οὐδὲ ὁ ἀκούων ἐπεκάλει, ὥσπερ σὺ τὸν ἀλεξίκακον, ἀποξενοῦσθαι ἡγούμενος τὸ ἄκυρμα.

A T te, ſceleſtiſſime galle, cum iſta tanta inuidentia, vocéque tam acuta, ipſe perdat Iupiter, qui quidem opibus affluentem me, ac dulciſſimo in ſomnio verſantem, & admirabili felicitate fruentem, penetrabile quiddam & clamoſum reſonans, expergefeceris, adeò vt ne noctu quidem effugere liceat paupertatem, vel te ipſo longè nocentiorem. Atqui ſi coniectandum eſt, tum è ſilentio, quod etiamdum ingens eſt, tum è rigore frigoréque quod nondum me, quemadmodũ aſſoler, antelucanò morſi-
B cat titillátque (nam hic mihi certiſſimus gnomon aduentantis diei) ne medium quidem adhuc noctis eſt. Sed iſte peruigil, perinde quaſi vellus illud aureum ſeruet, ab ipſa protinus veſpera vociferari cœpit. Verùm haudquaquam impunè: ſiquidem mox pœnas de te ſumam, fuſteq; comminuam, ſi diluxerit modò: nã nunc negotium mihi faceres, ſubſiliens in tenebris. GAL. Here Micylle, equidem arbitrabar me tibi gratũ eſſe facturũ, ſi quoad poſſem alta nocte lucẽ anteuertiſſem, quò poſſes, antelucanò ſurgens, quampluri-
C mum operis conficere. Etenim ſi priuſquam ſol exoriatur, vel vnicam feceris crepidam, iſthuc laboris lucro tibi acceſſerit ad parandum victum. Quòd ſi tibi magis libet dormire, equidem tuo arbitratu quietẽ egero, longéque magis mutus fuero piſcibus. Cæterùm tute videto, no per ſomnium diues, eſurias experrectus. MIC. O prodigiorum auerſor Iupiter, ô malorũ depulſor Hercules: quid hoc mali eſt? Vocem humanã ſonuit gallus. GAL. Hoccine tandem tibi prodigium videtur, ſi eadem qua vos lingua loquor? MIC. Quid? an non hoc portentum? Sed auertite Dij malum à nobis.
D GAL. At tu mihi videris admodum illiteratus eſſe, Micylle, nec euoluiſſe Homeri poëmata, in quibus equus Achillis, cui nomen Xanthus, poſteaquam hinnitus longum valere iuſſiſſet, medio in prælio conſtitit, diſſerens, totóſque verſus ordine recitans, non quemadmodum nunc ego proſa oratione loquens: quinetiam vaticinabatur ille, déque futuris edebat oracula: neque quicquam prodigioſum facere videbatur: neque is qui tum audiebat, malorum auerſorem, ita vti tu facis, implorabat, quaſi rem abominandam & auertẽdam audiſſe ſeſe iudicaret.

At quid tandem facturus eras, si tibi nauis, cui nomen apud Homerum est Argo, carina fuisset elocuta, ita vt olim in Dodonæa sylua phagus per se loquens oraculum edidit? Aut si tergora direpta serpere vidisses, si carnes boum mugire semiassas, coctásque, verubus transfixas? Ego verò quum Mercurij sim assessor loquacissimi, deorúmque omnium facundissimi: præterea contubernalis vobis & conuictor: haud mirum videri debet si sermonem humanum edidici. Quòd si mihi recipias taciturnum te, haudquaquam grauabor veriorem tibi caussam aperire, vnde factum sit vt eadem qua vos lingua loquar, & vnde mihi suppetat huius orationis facultas. MIC. Modò ne isthuc ipsum sit somnium, Galle, quod ita mecum loqueris: sed dicito per Mercurium, ô præclare, quid etiam aliud rei tibi sit in caussa vt istam linguam sones. Nam vt taceam, neque cuiquam proferam, quid attinet te solicitum esse? Quis enim fidem mihi sit habiturus, si cui narrem, me Gallum hæc loquentem audisse? GAL. Ausculta igitur: nam orationem ex me audies, omnium (sat scio) maximè nouam atque incredibilem. Siquidem hic qui nunc tibi gallus appareo, non ita pridem homo fui. MIC. Profectò & olim istiusmodi quiddam de vobis inaudieram, adolescentulum quempiam fuisse Gallum, Marti adamatum, atque hunc deo compotasse, collusitasséque, & in voluptatibus gessisse morem. Itaque cùm Venerem adiret Mars cum ea cubiturus, hunc quoque Gallum vnà secum adduxisse. Quoniam autem Solem potissimùm metueret, ne si è sublimi conspexisset, Vulcano se proderet: foris ad ostium adolescentulum semper relinquere solitum, cuius indicio certior fieret quando Sol emergeret. Deinde Gallum aliquando somno correptum, excubias deseruisse inscientem, Solémque nullo præsentiente imminuisse Veneri, ac Marti securè dormienti, propterea quòd confideret Gallum indicaturum fuisse si quis interueniisset. Itaque Vulcanum à Sole edoctum, eos deprehendisse, implicitos atque irretitos iis vinculis quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porrò Martem, simul atque dimissus est, indignatum aduersus Gallum fuisse, atque cum in auem transmutasse, iisdem armis, vt in capite pro galea cristam obtineret.

Gallus adolescens in auem conuersus.

A κἀπὶ τί δ' ἐπίνοεις, εἰ σοι ἡ τῆς Ἀργοῦς τέκτων ἐλάλησεν, ὥσπερ ποτὲ ἡ φηγὸς ἐν Δωδώνῃ αὐτόφωνος ἐμαντεύετο; ἢ εἰ βύρσας εἶδες ἑρπούσας, καὶ βοῶν κρέα μυκώμενα, ἠμίοπτα, καὶ ἐφθά, ἐξεπεπρυμένα τοῖς ὀβελοῖς; ἐγὼ δὲ, Ἑρμοῦ πρέσβυς ὤν, λαλίστου καὶ λογιωτάτου θεῶν ἁπάντων, καὶ τἄλλα ὁμοδίαιτος ὑμῖν, καὶ σύσκηνος, οὐ χαλεπῶς ἔμελλον ἐκμαθήσεσθαι τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν. εἰ δὲ ἐγκυμονήσειν ἐπαγγέλλομαί σοι, σὺκ ἂν ὀκνήσαιμί σοι τὴν ἀληθεστέραν αἰτίαν εἰπεῖν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὁμοφωνίας,
B καὶ ὅτου ἐπαρξάμενός μοι οὕτω λαλεῖς. MIK. Ἀλλὰ μὴ ὄνειρος καὶ τοῦτό ἐστιν, Ἀλεκτρυὼν οὕτω πρὸς ἐμὲ διαλεγόμενος; εἰπὲ δ' οὖν πρὸς τοῦ Ἑρμοῦ, ὦ βέλτιστε, ὅ, τι καὶ ἄλλο σοι τῆς φωνῆς αἴτιον. ὡς δὲ σιωπήσομαι, καὶ πρὸς σοῦτινα ἐρῶ, τί σοι χρὴ δεδιέναι; τίς γὰρ ἂν πιστεύσειέ μοι, εἴ τινι διηγοίμην ὡς ἀλεκτρυόνος αὐτὰ εἰπόντος ἀκηκοώς; ΑΛΕ. Ἄκουε τοίνυν. παραδοξότατόν σοι λόγον ὦ εἶναι ὅτι λέγω, ὦ Μίκυλλε. οὐτοσὶ γὰρ ὁ νεὼς σοι ἀλεκτρυὼν φαινόμενος, εὖ πρὸς πολλοῦ ἀνθρωπος ἦν.
C MI. Ἤκουσά τι καὶ πάλαι τοιοῦτον ἀμέλει περὶ ὑμῶν, ὡς ἀλεκτρυών τις νεανίσκος, φίλος γοῦν τοῦ Ἄρεως, καὶ συμπίνοι τῷ θεῷ, καὶ συγκωμάζοι, καὶ κοινωνοίη τῶν ἐρωτικῶν. ὁπότε γοῦν ἀπίοι παρὰ τὴν Ἀφροδίτην μοιχεύσων ὁ Ἄρης, ἐπάγεσθαι καὶ τὸν Ἀλεκτρυόνα, ἐπεὶ δή ῥα μάλιστα τὸν Ἥλιον ὑφεωρᾶτο, μὴ καταδύντα, ἐξείπῃ πρὸς τὸν Ἥφαιστον, ἔξω πρὸς τὰς ὑφαῖς ἀπολείπειν ἀεὶ τὸν νεανίσκον, μάλιστα ὁπότε φαίνοι ὁ Ἥλιος· εἶτα ποτὲ καταλαβεῖν μὲν τὸν Ἀλεκτρυόνα, καὶ παρδοῦναι τῇ φρουρᾷ ἀκοντα· τὸν δὲ Ἥλιον λαθόντα, ὑπισχνεῖσθαι τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ Ἄρει ἀφεῖντι δώσειν τοῦτον τὸν Ἀλεκτρυόνα, καὶ παρδοῦναι τῷ φρουρεῖν ἀκοντα· τὸν δὲ Ἥλιον λαθόντα, ὑπισχνεῖσθαι τῇ Ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ Ἄρει ἀφεῖντι δώσειν τοῦτον τὸν Ἀλεκτρυόνα μισθόν, ἢ δ' ὃς πιστεύειν τὸν ἀλεκτρυόνα μισθὸν ἂν, εἴ τις ὄπιοι, ἐς οὕτω τὸν Ἥφαιστον πρὸ Ἡλίου μαθόντα, συλλαβεῖν αὐτούς, παρεὰ λόντα, καὶ ἀχλυώδεσι τοῖς δεσμοῖς, ἃ πάλαι μεμηχάνητο ἐπ' αὐτούς· ἀφεῖντα δὲ, ὡς ἀφείθη, τὸν Ἄρεα ἀγανακτῆσαι κατὰ τοῦ Ἀλεκτρυόνος, καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸν εἰς τοῦτο τὸ ὄρνεον αὐτοῖς ὅπλοις, ὡς ἀντὶ τοῦ κρανίου, τὸν λόφον ἔχειν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς.

διὰ τοῦτο ὑμᾶς ἀποτροπιαζομένους τῷ Ἄρει, ὅτ' οὐδὲν ὄφελος, ἐπειδὴ αἴσθησθε ἀνατέλλοντα τὸν Ἥλιον, περὶ πολλοῦ βοᾶν, ὑποσημαινομένους τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ. ΑΛ. φασὶ μὲν καὶ ταῦτα, ὦ Μίκυλε. Ὃ δὲ ἐμὸν, ἑτεροῖόν τι ἐγένετο, καὶ πάνυ ἔναγχος εἰς ἀλεκτρυόνα σοι μεταβέβηκα. ΜΙΚ. πῶς; ἐθέλω γὰρ τοῦτο μάλιστα εἰδέναι. ΑΛΕ. οἶσθα ἄρα τὸν Πυθαγόραν Μνησαρχίδου Σάμιον; ΜΙΚ. τὸν σοφιστὴν λέγεις; τὸν ἀλαζόνα; ὃς ἐνομοθέτει μήτε κρεῶν γεύεσθαι, μήτε κυάμους ἐσθίειν, ἥδιστον ἐμοὶ γοῦν ὄψον, ἐκτράπεζον, ἄπονον ἀποφαίνων; ἔτι δὲ καὶ πείθων τοὺς ἀνθρώπους ἐς πέντε ἔτη μὴ ἀφαλέσθαι. ΑΛΕ. ἴσθι δῆτα κἀκεῖνο, ὡς περὶ τοῦ Πυθαγόρου, Εὔφορβος ἦν. ΜΙΚ. γόητα, φασὶ, καὶ περιτρόπον τὸν ἄνθρωπον, ὦ ἀλεκτρυών. ΑΛΕ. ἐκεῖνος αὐτὸς ἐγώ σοι εἰμὶ ὁ Πυθαγόρας, ὥστε παύου, ὦ ἀγαθὲ, λοιδορούμενός μοι, καὶ ταῦτα, οὐκ εἰδὼς οἷός τις ἐγὼ τὸν τρόπον. ΜΙΚ. τοῦτ' αὖ μακρῷ ἐκείνου περιττότερον, ἀλεκτρυὼν φιλόσοφος. εἰπὲ δὲ ἡμῖν, ὦ Μνησάρχου παῖ, ὅπως ἡμῖν αὐτὸ μόνον ἀνθρώπου, ὄρνις, αὖθις δὲ Σαμίου, Ταναγραῖος ἀναπέφηνας; ἃ πιθανὰ γὰρ ταῦτα, οὐδὲ πάνυ πιστὰ ἅπαντα φαίνεται, ἐπεὶ καὶ δύο ἤδη μοι τετηρηκέναι δοκῶ πάνυ ἀλλότρια ἐν σοὶ τοῦ Πυθαγόρου. ΑΛΕ. τὰ ποῖα; ΜΙΚ. ἓν μὲν, ὅτι λάλος εἶ, καὶ κεκραγώς· ὁ δὲ, σιωπᾶν ἐς πέντε ὅλα ἔτη, οἷμαι, παρήνει· ἕτερον δὲ, καὶ πάμπολλῶν ἀπεῖχόμην. οὐ γὰρ ἔχων ὅ, τι σοὶ προβάλοιμι, κυάμους ἔφης, ὡς οἶσθα, ἔχων, ἦκεν· καὶ σὺ οὐδὲν μελλήσας, ἀπέλεξας αὐτούς· ὥστε ἢ ἐψεῦσθαί σοι ἀνάγκη καὶ ἄλλῳ τῳ, ἢ Πυθαγόρᾳ ὄντι προδιαιτομένῳ, καὶ ὃ ἴσον ἀσεβοῦντι, κυάμους φαγόντα, ὡς αὖ εἰ τὴν κεφαλὴν τοῦ πατρὸς ἐδηδόκεις. ΑΛΕ. οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ Μίκυλλε, ἥτις αἰτία τούτων, οὐδὲ τὰ συμφέροντα ἑκάστῳ βίῳ. ἐγὼ δὲ, τότε μὲν, οὐκ ἄθλιον τῶν κυάμων, ἐφιλοσόφουν γὰρ· νῦν δὲ, φάγομαι αὖ, ὀρνιθικὴ γὰρ, καὶ οὐκ ἀπόρρητος ἡμῖν ἡ τροφή. ἀλλ' εἴ σοι φίλον, ἄκουε, πῶς ἐκ Πυθαγόρου τοῦτο νῦν εἰμι,

A Hanc ob cauſſam, quò vos Marti purgetis, cùm iam nihil opus, ſimul atque Solem exorientem ſenſiſtis, multò antè vociferari, atque illius exortum prænunciare. GAL. Feruntur quidem & illa Micylle: at quod ego ſum narraturus, multo aliud quiddam fuit: atque adeò nuper admodum in Gallum transformatus ſum. MIC. Quónam modo? Nam iſthuc maximopere cupio cognoſcere. GAL. Audiſtin' de Pythagora quodã Mneſarchida Samio? MICYL. Num ſophiſtam illũ dicis glorioſum, qui inſtituit ne quis vel carnes guſtaret, vel fabas ederet, ſuauiſſimum mihi edulium, ſalubre & para-
B bile, à menſa ſubmouẽs? Præterea autem qui mortalibus ſuaſit ne intra quinquennium loquerentur? GAL. Scis nimirum & illud, quemadmodum priuſquam Pythagoras eſſet, Euphorbus fuerit? MICYL. Præſtigiatorem & prodigiorum artificem hominem aiunt fuiſſe, ô Galle. GAL. Ille ipſe ego tibi ſum Pythagoras. Quare parce, queſo, mihi conuiciari, præſertim cùm ignores quibus ſim moribus. MICYL. At hoc rurſum multo etiam quàm illud portentoſius: gallus philoſophus? Attamẽ expone ô Mneſarchi gna-
C te, quî factum ſit vt ex homine auis, ex Samio Tanagræus repentè nobis prodieris. Neque enim iſta veriſimilia, neque omnino facilia creditu: quandoquidem duas quaſdam res iam mihi videor in te animaduertiſſe nimiùm alienas à Pythagora. GAL. Quas? MICYL. Alterum quidem, quòd garrulus es & obſtreperus, quum ille ſilere in ſolidos quinque annos (ſi memini) præceperit. Alterum verò planè cum illius legibus pugnat. Etenim cùm non haberem quod tibi obiicerem, fabas heri (ſicut noſti) ad te attuli: ac tu nihil cunctatus protinus eas ſublegebas:
D vnde fit vt neceſſe ſit aut ementitum eſſe te Pythagorã eſſe, quum aliud quiddam ſis: aut ſi Pythagoras es, legem prætergreſſum eſſe te, iuſque violaſſe, quum fabas ederis, perinde ac ſi caput patris comederis. GAL. Non cognouiſti Micylle quæ ſit harum rerum cauſſa, neque quæ ad vnumquodque vitæ genus conducant. Ego tum quidem non eſitabam fabas, propterea quòd philoſophus eſſem. Nunc contrà comeſurus ſim, quippe auitio congruas, neq; nobis repudiandum pabulum. Verùm ſi moleſtum non eſt, audi quemadmodum è Pythagora cœperim eſſe id quod ſum in præſentia,

Pythagoræ metamorphoſes & præſtigiæ.

quámque in multis vitæ generibus ante- A hac vixerim, & quid ex vnaquaque transformatione ſim conſequutus. MI C Y. Narra quæſo: nam mihi quidem auditu iucundiſſimum fuerit, adeò vt ſi quis mihi deferat optionem, vtrùm te iſta narrantem audire malim, an rurſum felicisſimum illud ſomnium quod paulò antè vidi, videre, haud ſciam vtrum electurus ſim: vſqueadeo cognata germanáque videntur eſſe iſta tua cum ſuauiſſimis illis viſis: & ex æquo vos æſtimo, te pariter ac præclarũ illud inſomnium. GAL. Etiamnum tu ſomnium illud quod dudum tibi viſum eſt, in animum reuocas, & inania quædam obſeruas ſimulachra, B atque (vti loquuntur poëtæ) euanidam quandam felicitatem memoria conſectaris? MI C. Imò illud ſcias Galle, ne vllo quidem tempore vnquam viſi illius mihi venturam obliuionem. Tantum mellis, ſomnium aufugiens in oculis mihi reliquit, vt præ illo vix queam palpebras attollere, rurſus in ſomnium coëuntes. Itaque qualem voluptatem mouent pennæ in auribus verſatę, talem titillationem mihi præbent ea quæ vidi. GAL. Nouum quendam Hercule mihi narras amorem inſomnij: ſiquidem alatum quum ſit (ſicut aiunt) metáſque volándi præ C ſcriptas habeat ſomnium, iam ſeptá trãſilit, in oculis etiam vigilantis obuerſans: adeò mellitum & euidens apparet. Quare per velim audire cuiuſmodinam ſit iſtud quod te ſupra modum delectat. MI C. Geſtio narrare. Nam dulce eſt hoc ipſum meminiſſe, & commemorare de illo quippiam. Verùm heus Pythagora, quando tu narrabis de tuis transformationibus? GAL. Vbi tu Micylle deſieris ſomniare, mélque illud ab oculis abſterſeris. Interim prior dicito, vti intelligam vtrúmne per portas eburneas, an per corneas tibi ſomnium aduolarit. MI. D Neque per has, neque per illas, ô Pythagora. GAL. Atqui duas haſtantùm commemorat Homerus. MI C. Valere ſinas nugatorem illum poëtam, qui nihil de ſomniis intellexit. Paupertina fortaſſis ſomnia per iſtas commeant portas, qualia videbat ille, neque id admodum perſpicuè, quippe captus oculis. Mihi verò per aureas quaſdam portas dulciſſimum hoc aduênit ſomnium, & ipſum aureum vndique, & aureis circumamictum, & auri plurimum ſecũ adducens. GAL. Deſine optimè Mida de auro fabulari.

Inſomnium ratio ex Homero.

χὴ ὁπόσοις πρόσθεν ἐβιότευσα βίοις, χὴ ἅπερ ἀπὸ μεταβολῆς ἀπολέλαυκα ἐκάστης. MI. λέγοις ἄν, ὡς ἔμοί τι καὶ ἡδίστου ἂν ὂ ἄκουσμα γένοιτο, ὥστε εἴ τις αἵρεσιν προτείνοι, πότερον μᾶλλον ἐθέλω σου ἀκούειν τὰ σαυτοῦ διεξιόντος, ἢ τὸν πρωϊδαίμονα ὄνειρον ἐκεῖνον αὖθις ὁρᾶν, τὸν μικρὸν ἔμπροσθεν, οὐκ οἶδα ὁπότερον ἂν ἕλοίμην, ὅπως ἀδελφὰ ἡγοῦμαι τὰ σὰ τοῖς ἡδίοσι φαντάσμασι, χὴ ἐν ἴσῃ τιμῇ ὑμᾶς ἄγω, σά τε, χὴ ὃ πολυτίμητον ἐνύπνιον. AΛ. ἐπὶ γὰρ σὺ ἀναπεμπάζῃ τὸν ὄνειρον, ὅστις ποτὲ ὁ φανείς σοι ἰών, καί τινα ἐνδάλματα μάταια ὀλιγοφυλακτήσας, κενὰ, χὡς ὁ ποιητικὸς λόγος, ἀλιλυκωλῶ τινα δαιμονίαν τῇ μνήμῃ μεταδιώκων; MI. ἀλλ' ἤδη ὁπλίσομαί ποτε, ὦ ἀλεκτρυών, δῦναι, τῆς ὄψεως ἐκείνης. ὅπως μοι πολὺ ὂ μέλι ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπὼν, ᾤχετο, ὡς μόγις ἀνοίγειν τὰ βλέφαρα πρὸς αὐτὰ, εἰς ὕπνον αὖθις καταπτώματα. οἷ δ' οὖν ἐν τοῖς ὠσὶ τὰ περὶ ἐρᾶν πτερόμματα, τοιοῦτον γαργαλισμὸν παρείχετό μοι τὰ ὁρώμενα. AΛ. Ἡράκλεις, δηνόν τινα φῆς τὸν ἔρωτα τῆς ἐνυπνίου, εἴγε πτηνὸς ὢν, ὡς φασι, χὂ μὲν ἔχων τῆς πτήσεως τὸν ὕπνον, ὑπὲρ τὰ ἑπτάμυλα ἤδη πτᾶται, χὐδαμοῦ ἵζει τοῖς ὀφθαλμοῖς, μηχανὸς ὅπως, χὐ ἐναργὴς φαινόμενος, ἐθέλω μοῦνον ἀκοῦσαι εἴος τις ὁστὶν, ὅτῳ σοι τετύχηται ὤν. MI. ἑτοίμως λέγω. ἡδὺ γοῦν ὂ μεμνῆσθαί τι χὴ διεξιέναι τι περὶ αὐτοῦ· σὺ δὲ πυνθάνου, ὦ Πυθαγόρα, διηγήσῃ τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν; AΛ. ἐπιδὴ σύ, ὦ Μίκυλλε, παύσῃ ὀνειρώττων, χὐ ἀπόψῃ ἀπὸ τῶν βλεφάρων ὂ μέλι; ὂ νυῦν δὲ, περότερος εἰπὲ, ὡς μάθω εἴτε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν, εἴτε διὰ τῶν κερατίνων σοι ὁ ὄνειρος ἦκε πετόμενος. MI. οὐδὲ δι' ἑτέρας τούτων, ὦ Πυθαγόρα. AΛ. χὴ μὴν Ὅμηρος δύο ταύτας μόνας λέγει. MI. ἔα χαίρειν τὸν λῆρον ἐκεῖνον ποιητὴν, ὅστις εἰδότα ὀνείρων πέρι· οἱ πένητες ἴσως ὄνειροι διὰ τῶν τοιούτων ἐκφοιτῶσιν, οἵους ἐκεῖνος ἑώρα, οὐδὲ πάνυ σαφῶς, τυφλὸς αὐτὸς ὤν. ἐμοὶ δὲ διὰ χρυσῶν τινων πυλῶν ὁ ἥδιστος ἀφίκετο, χρυσοῦς ἅμα αὐτὸς, χὴ χρυσᾶ πάντα περιεβεβλημένος, χὴ πολὺ ἐπαγόμενος χρυσίον. AΛ. παῦε, ὦ Μίδα βέλτιστε, χρυσολογῶν.

ἀτυχῶς

ἀτεχνῶς γὰρ ἐκ τῆς ἐκείνου σοι βύζης ὃ ἐνύπνιον, καὶ μέταλλα ὅλα χρυσίου κεκομίσθαι μοι δοκεῖς. ΜΙΚΥΛ. πολύ, ὦ Πυθαγόρα, χρυσίον εἶδον, πολύ· πῶς οἴει καλόν, οἵαν τὴν αὐγὴν ἀπαστράπτον; τί ποτε ὁ Πίνδαρος φησὶ περὶ αὐτοῦ, ἐπαινῶν; ἀνάμνησον γάρ με, εἴπερ οἶσθα, ὁπότε ὕδωρ ἄριστον εἰπὼν, εἶτα τὸ χρυσίον θαυμάζῃ, δῆτα ποιῶν, ἐν ἀρχῇ βύζης τ' κελλίστου τῶν ἀσμάτων ἀπόντων. ΑΛΕ. μῶν ἐκεῖο ζητεῖς, Ἄριστον μὲν ὕδωρ, ὁ δὲ χρυσὸς, αἰθόμενον πῦρ ἅτε διαπρέπει νυκτὶ, μεγάνορος ἔξοχα πλούτου; ΜΙΚ. νὴ Δία, αὐτὸ τοῦτο. ὡσπερ γὰρ τοῦμὸν ἐνύπνιον ἰδὼν ὁ Πίνδαρος, οὕτως ἐπαινῇ τὸ χρυσίον. ὡς δὴ πάνθ' μάθῃς οἷον τί ἐστιν, ἄκουσον, ὦ σοφώτατε ἀλεκτρυόνων. ὅτι μὲν γὰρ οὐκ οἰκήσεις ἐνταῦθα χρόνον, οἶσθα· Εὐκράτης γάρ μοι ὁ πλούσιος ἐντυχὼν ἐν ἀγορᾷ, λουσάμενον ἥκειν ἐκέλευε τὴν ὥραν ὀψὲ τοῦ δείπνου. ΑΛΕΚ. οἶδα πάνυ τοῦτο, πεινάσας πρὸ ὅλης τῆς ἡμέρας, ἄχρι μοι βαθείας ἤδη ἑσπέρας ἦκες ἐπιβόρεμενος, ἐς πέντε ἐκείνους κυάμους κομίζων, οὐ πάνυ δαψιλὲς τὸ δεῖπνον ἀλεκτρυόνι ἀθλητῇ ποτε ἠρωμένῳ, ἢ Ὀλύμπια τὰ ἀφανῶς ἀγωνισαμένῳ. ΜΙΚ. ἐπεὶ δὲ δειπνήσας ἐπῳχόμην, ἐκάθευδον δῆτα; τοῖς κυάμοις σοι ἐπεβαλόν. ἔπειτά μοι κατὰ τὸν Ὅμηρον, ἀμβρόσιόν τινα ὑπὲρ νύκτα θεῖός τις ὡς ἀληθῶς ὄνειρος ἥπτας. ΑΛΕΚ. τὰ μὲν δὴ πρὸ τοῦ Εὐκράτει περὶ τοῦ, ὦ Μίκυλλε, διήγησαι, καὶ ὃ δεῖπνον, οἷ ἐχρήσατο, καὶ τὰ ἐν τῷ συμποσίῳ πάντα. κωλύει γὰρ οὐδέν σε αὖθις δειπνεῖν, ὥσπερ ὄνειρόν τινα τὸ δεῖπνον ἐκεῖνον ἐπάγοντα, καὶ ἀναμηρυκώμενον τῇ μνήμῃ τὰ βεβρωμένα. ΜΙΚΥΛ. ἄμεινον ἐνοχλήσειν, καὶ ταῦτα διηγούμενος. ἐπεὶ δὲ σὺ προθυμῇ, καὶ δι' λέγω. ἐπὶ πρώτοις, ὦ Πυθαγόρα, τοῦδε πλουσίου τινὸς δειπνήσας ἐν ἄστει τῷ βίῳ, τύχη τινὶ ἀγαθῇ ἐντυγχάνω ἤδη τῷ Εὐκράτει· καὶ ἐγὼ μὲν προσιόντα αὐτὸν ὥσπερ εἰώθειν, δεισάσθην, ἀπηλλαττόμην, ὡς μὴ καταγελάσαιμι αὐτοῦ, ἐν περιῤῥῶγι τοῦ τρίβωνι συμπεφορβδυλλημένος. ὁ δὲ, Μίκυλλέ, φησι,

A Nam dubio procul ex illius voto istud tibi accidit insomnium, & solidas auri venas mihi duxisse videris. MIC. Multam auri vim vidi Pythagora, multam. quàm putas pulchri? quo fulgore coruscantis? Quid tandem Pindarus in illius laudem dicit? nam in memoriam redige, si quidem meministi, quum aquam præstantissimam dicens, postea aurum admiratur, idque iure, statim in initio carminis vnius omnium bellissimi. GAL. Num illud quæris,

Aqua est illa quidem optima:
Cæterùm aurum, vti candens
Ignis, ita enitens, noctibus eminet eximiè
B *Cæteras supra opes quæ* [*vnum*
Gloriam ac decus addunt.

MICYLL. Per Iouem, istuc ipsum: perinde enim ac si insomnium meum videat Pindarus, ita prædicat aurum. Sed vt tandem cognoscas quale fuerit, ausculta iam sapientissime Galle. Meministi vt heri nullum domi cibum acceperim: siquidem Eucrates diues ille fortè mihi in foro factus obuiam, lotum me in tempore ad cœnam venire iusserat. GALLVS. Istuc equidem planè memini. nam totum esuriebam diem, donec mihi, profunda tandem vespera domum reuersus subuuidus, vinóque madens, quinque illas fabas proferres, non admodum opiparam cœnam Gallo, qui quondam fuerit athleta, quíque Olympia non segniter olim decertarit. MICYL. Ast vbi reuersus à cœna fabas tibi obiecissem, obdormij protinus. Tum mihi, iuxta Homerum, ambrosia sub nocte diuinum quoddam haud dubiè somnium assistens. GAL. Sed priùs quæ tibi apud Eucratem acciderint, Micylle narra, & cuiusmodi fuerit cœna, quæque super cœnam acta sunt omnia. Nihil enim prohibet te denuo cœnare, si veluti somnium quoddam eius cœnæ reducas, & quæ tum ederis, rursum commemoratione quasi rumines. MICYL. Credebam molestum futurum me, si hæc quoque retulissem: verùm posteaquam tu desideras, en id quoque narrabo. Quum nunquam antehac in vita cœnassem apud vllum diuitem, ô Pythagora, heri bona quapiam fortuna in Eucratem incidi: atque ego quidem simul atque dominum illum salutassem, ita vti consueueram, subducebam me: ne pudori illi essem, si lacera in veste fuissẽ affectatus. At ille, Micylle, inquit,

hodie natalitia filiæ celebro, plurimósq; ad conuiuium amicos inuitaui: verùm quoniam aiunt quendam ex his incõmoda esse valetudine, neque posse pariter ad conuiuium nostrum accedere: tu eius loco venito lotus: nisi ipse fortè qui vocatus est, semet adfuturum renunciarit: nã nunc quidẽ ambigit. Hoc vbi audissem, adorato diuite discedebam, omnes obsecrans deos, vt algidam febrem aliquam, aut laterum dolorẽ, aut podagram morbi auctarium immitterent valetudinario illi, cuius ego sellæ occupator, cœnæque vicarius & hæres eram vocatus. Interim hoc spacij quod vsque ad balnei tempus intercessit, longissimum seculum esse iudicabam: dum subinde respicio quot pedum esset litera, & quando illos iam lauisse cõsentaneum esset. Hic vbi tempus tandem aduenisset, ocyus me corripio, atque abeo, nitidè admodum cultus, sic obuerso palliolo, vt qua esset parte purissimum, ea videretur. Offendo autẽ ad fores & alios cõplures, in quibus etiam illũ (gestabatur autem à viris quatuor) cuius eram subconuiua vocatus, qui malè habere dictus erat, atque id etiam præ se ferebat, quòd afflicta esset valetudine: nam ex alto gemebat, tussiebátque ac screabat velut ex abdito: quódque ægrè graderetur, totus pallidus ac tumens, annos natus circiter sexaginta: ferebatur autem philosophus quispiam esse ex his qui apud adolescentulos nugas deblaterant. At barba mirè erat tragica, id est hircina, supra quàm credi posset tõsoris egens. Porrò increpante Archibio medico, quamobrem cùm ita esset affectus, aduenisset: Non oportet, inquit, promissa deserere, præsertim hominem philosophum, etiamsi mille vrgeant & instent morbi. Putabit enim Eucrates sese à nobis haberi ludibrio. Haudquaquam, inquam ego: imò collaudabit te, si domi potiùs apud te velis emori, quàm in conuiuio animam vnà cum phlegmate excreans. Atque ille quidem præ arrogantia dissimulabat sese dicterium audisse. Haud multo pòst accessit & Eucrates iam lotus: conspectóque Thesmopolide (nam id erat philosopho nomẽ) Præceptor, inquit, probè quidem factum abs te, qui ipse ad nos veneris: tametsi nihilo deteriùs tibi fuerat futurum: siquidem etiam absenti omnia ordine missa fuissent. Hæc simul atque dixerat, introgreditur, manus illi porrigens, pariter & famulis innitenti.

Gnomonẽ horologij intelligit.

γυναῖός τε μεγάλης ἐσιὼν γενέθλια, καὶ παρακαλέσας τῶν φίλων μάλα πολλούς. ἐπεὶ δέ τινα φασὶν αὐτῶν μαλακῶς ἔχοντα οὐκ οἴόν τε εἶ) ξυνδεῖπνον μοὶ ἥκειν, σὺ αὐτὸ σκέψαι ἢν μὴ ὁλοσυδαίμων, ἵνα μὴ ἐγὼ κληθεὶς αὐτὸς, εἶπῃ ἀφίξεσθαι, ὡς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. τοῦτο ἀκούσας ἐγὼ, προσκυνήσας, ἀπῆλθον δυσχόμενος ἅπασι θεοῖς ὑπιαλόν τινα, ἢ πλευρῖτιν, ἢ ποδάγραν ὁπότε μνησθείη τοῦ μαλακιζομένου ἐκείνου, ὃ ἔφεδρος ἐγὼ, καὶ ἀνάπλεως, τὴν ἀφέδρας σκεκλήμενος καὶ ὃ ἄγει λουτρόν, αἰῶνα μήκιστον ἐπῆγον, συνεχὲς ὑπισχνούμενος, ὁπόσα ποιῶ τὸ στοιχεῖον εἴη, καὶ πυνθανόμενος ἥδη λελουμένος εἶεν. καί ποτε ὁ κωμῳδὸς ἀφίκετο, πρὸς τὰς ἐμφυτὸν ἀπορρίψας, ἀσφαλῶς μάλα ἐσκηματισμένος, ἀμπεχόμενος μὲν τὸ τελεώτατον, ὡς ὑπὸ τοῦ καθαρωτέρου ἡμφιέσθαι ἡ ἀνάβολή. καταλαμβάνω τε πρὸς ταῖς θύραις ἄλλους τε πολλοὺς, καὶ δὴ κἀκεῖνον, φορεῖσθαι ὑπὸ τεττάρων κεκομισμένον, ᾧ με ὑποδέχεσθαι ἔδει, τὸν νοσεῖν λεγόμενον καὶ ἐδήλου δὲ πονηρῶς ἔχων. ὑπερέστενε γοῦν, καὶ ὑπερέβηττε, καὶ ἀνεχρέμπτετο μυχόθεν τι, καὶ δεινὸν προσῆν, ὠχρὸς ὢν ὅλος, καὶ διῳδηκώς, ἀμφὶ τὰ ἑξήκοντα ἔτη φαίνων. ἐλέγετο δὲ φιλόσοφός τις εἶ) τῶν πρὸς τὰ μειράκια φλυαρούντων. ὁ γοῦν πώγων μάλα παχὺς ἦν, ἐς ὑπερβολὴν κουρᾶς καὶ ἀπορωμένου δὲ Ἀρχιβίου τοῦ ἰατροῦ, ὅτῳ οὕτως ἔχων ἀφίκετο, Τὰ καθήκοντα, ἔφη, ἃ χρὴ προθυμεῖσθαι, καὶ ταῦτα, φιλόσοφον ἄνδρα, κἂν μυρίαι νόσοι ἐμποδὼν ἱστῶνται. κινήσεται γάρ Εὐκράτης ὑφεωρᾶσθαι πρὸς ἡμῶν. οὐ μέμφομαι εἶπον ἐγὼ, ἀλλ' ἐπαινέσεταί σε, ἦν οἶκοι πρὸ σεαυτοῦ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἐθέλοις, ἢ ἐν τῷ συμποσίῳ σεαυτὸν ἀποχρεμψάμενος τῷ ψυχῷ μετὰ τοῦ φλέγματος. ἐκεῖνος μὲν οὖν ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, ἃ προσεποιεῖτο ἀκηκοέναι τοῦ σκώμματος. ἐπεὶ δὲ μετὰ μικρὸν ὁ Εὐκράτης λελουμένος, καὶ ἰδὼν τὸν Θεσμόπολιν (τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐκαλεῖτο) Διδάσκαλέ, φησὶν, ὦ μὲν ἐποίησας αὐτὸς ἥκων πρὸς ἡμᾶς· ἃ μέντοι σοὶ ἐλυμαίνετο, καὶ δηλοῖ γὰρ ἅπερ ἐξῆς ἐπύθετο ὧν. καὶ ἅμα λέγων, εἰσῆγε χεῖρας ὀρέγων αὐτῷ, ἐπερειδόμενός τε καὶ τοῖς οἰκέταις.

ἐγὼ μὲν οὖν ἀπιέναι παρεσκευαζόμην· ὁ δέ, A
ὑπερφαφεὶς, καὶ ὑπὸ πολὺ διδοιάσας, ἐπεί με
πάνυ σκυθρωπὸν εἶδε, Πάεσθι, ἔφη, καὶ σύ,
ὦ Μίκυλλε, καὶ συνδείπνει μεθ' ἡμῶν· τὸν γὰρ
ὑὸν ἐγὼ κελεύσω ἐν τῇ γυναικωνίτιδι μετὰ
τῆς μητρὸς ἑστιᾶσθαι, ὡς σοὶ χώραν ἔχῃς.
εἰσῆλθον οὖν μᾶλλον λύκης χαιρὼν ὥσπερ μι-
κρὸν αἰσχυνόμενος, ὅτι ἐδόκουν ἐξεληλακέ-
ναι τὸν συμποσίου τὸν παῖδα τὸν Εὐκρατίδην.
καὶ ἐπειδὴ κατακλίνεσθαι καιρὸς ἦν, ὡς τὸν
μὲν ἁρμόνιον, αἰδέσιμον τὸν Θεσμόπολιν, B
οὐκ ἀνεφάλμονος, νὴ Δία, πάντε, οἶμαι, νεα-
νίσκοι βυμεγέθης, ὑπαυχένια περιβύσαντες
αὐτῷ πόρρωθεν, ὡς ὀρθμιόν σε τῷ κήματι,
καὶ ὑπὸ πολὺ καρτερὸν ὄντα. εἶτα μηδενὸς
ἀντεχομένου πλησίον κατακεῖσθαι αὐτῷ, ἐμὲ
κατακλίνουσι φέροντες, ὡς ὁμοτράπεζοι εἴη-
μεν. τοιοῦτόν τι ἐδειπνοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα,
πολύφορόν τι καὶ ποικίλον δεῖπνον, ὑπὸ χρυσοῦ
πολλοῦ, καὶ ἀργύρου· καὶ σκεύματα μὲν χρυ-
σᾶ, καὶ ὀρχησταὶ ὡραῖοι, καὶ μυσοπώγωνες, καὶ κι-
θαρῳδοὶ, καὶ ὅλως, ἤδειν τίς μοι ἡ ὀρθρεινή,
πλὴν ἄλλα ἔν με ἐλύπει, ὃ μετέωρος ὁ Θε-
σμόπολις ἐνοχλῶν, καὶ ἀρετήν τινα περὶς μὲ C
διεξιὼν, καὶ διδάσκων, ὡς αἱ δύο ἀποφάσεις,
μίαν κατάφασιν ἀποτελοῦσι, καὶ ὡς εἰ ἡμέρα
ἐστὶ, νὺξ οὐκ ἔστιν, ἐνίοτε δὲ, καὶ κέρατα ἔφα-
σκεν εἶναί μοι, καὶ τοιαῦτα πολλὰ σοφὸν ἐμοὶ
περὶς φιλοσοφῶν σπουδῇ, καὶ ἐπετίμητε
τῷ βύβρωσιν, οὐκ ἐᾶν ἀκούειν τῶν κι-
θαριζόντων, ἢ ᾀδόντων. τοῦτό μοί σοι, ὦ ἀλε-
κτρυών, τὸ δεῖπνον. ΑΛΕ. οὐχ ἥδιστον, ὦ Μί-
κυλλε, καὶ μάλιστα ἐπεὶ σπανιλήρωτος τοῦ
λύχνου ἐκείνου γέγονα. MIK. ἄκουε δὴ καὶ τὸ
ἐνύπνιον. ἔμελλον γὰρ τὸν Εὐκράτιδην αὐτὸν ἄ- D
παιδα ὄντα, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀποθνήσκειν, εἶτα
περικαλέσαντά με, καὶ διαθήκας θέμενον, ἐν
αἷς ὁ κληρονόμος ἐμὸς ἀπάντων ἐγὼ, μικρὸν
ὑπερόντα, ἀποθανεῖν· ἐμοῦ τὸν δὲ παρελθόντα
εἰς τὴν οὐσίαν, ὃ μὲν χρυσίον, καὶ ὃ ἄργυρον,
ἐξαντλεῖν, σκάφας ποιεῖ μεγάλας, ἀέναον τε
καὶ πολὺ ὑπερρέον· τὰ δ' ἄλλα, τὴν ἐσθῆτα,
καὶ τραπέζας, καὶ σκεύματα, καὶ θεραπόν-
τας, πάντα ἐμὰ, ὡς ὃ εἰκὸς, εἶ). εἶτα ὀχή-
ματι ὑπὸ λευκοῦ ζεύγους, ἐξυπτιάζων, περι-
βλεπτὸς ἅπασι τοῖς ὁρῶσι καὶ ὑπέφθονος.

Ego igitur iam abire parabam: verùm ille conuersus, vbi diu secum hæsitasset, posteaquam me tristem admodum videret, Ades, inquit, tu quoque Micylle, ac nobiscum cœna. Nam filiũ in mulierum conclaui vnà cum matre conuiuium agere iubebo, quò tibi sit locus. Ingrediebar itaque, cùm parum abfuerit vt lupus frustra hians discederem: verùm ingrediebar pudefactus, quòd Eucratis filiolum è conuiuio viderer expulisse. Ast vbi iam tempus esset vt discumberemus, primum tollentes Thesmopolin composuerunt, haud sine negotio per Iouem, quinque (si Diis placet) proceri iuuenes, ceruicalia illi supponentes vndiquaque: quò nimirum in eodem habitu permanere, ac longum etiam tempus durare posset. Deinde vbi nemo iam tolerare posset vt iuxta illum accumberet, me adductum reclinant, vt eadem in mensa essemus. Deinceps cœnabamus, ô Pythagora, opiparam quandam & variam cœnam, multóque in auro, multo item argento. Pocula erãt aurea, ministri formosi: tum cantores, & concitandi risus artifices. In summa iucundissima quæpiam erat vita: nisi quòd vnum quiddam me vehementer malè habebat, Thesmopolis obstrepens atque obturbans, virtutem nescio quam mihi commemorans, docénsque quòd duæ negationes vnicam efficerent affirmationem: quódque si dies sit, nox non sit. Nonnunquam & cornua mihi dictitabat esse: atque id genus multa philosophabatur erga me, quibus eiusmodi nihil opus: planéque voluptatem interpellatione minuebat, quum non sineret exaudiri eos qui cithara vocéque canebant. Habes Galle de cœna. G A L. Non admodum suaui Micylle: maximè posteaquam cum illo deliro sene sortitus eras accubitum. M I C Y. Audi nunc insomnium. Visus enim mihi Eucrates ipse, quum orbus esset liberis, nescio quomodo è vita decedere. Delinc vbi me accersisset, ac testamentum condidisset, quo me in solidum hæredem omnium scripserat, paulo tempore superstes emori. Porrò ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentúmque ingẽtibus quibusdam scaphis exhaurire, perpetuò subscaturiens, & affatim affluens: tum autem vestes, mensas, pocula, ministros, omnia mea, vt par erat, esse. Postea candido vehiculo vectabar resupinus, cunctis qui intuebantur, conspiciendus & admirãdus.

Diuitum ostentatio.

Accurrebant permulti, ac circumequitabant, complures sequebantur. Ego interim illius indutus vestitum, & annulos gerens circiter sedecim, digitis insertos, epulum quoddam splendidum iubebam adornari, quo amicos acciperem. Iámque illi, ita vt in somnio fieri consentaneum est, aderant: iam epulæ erant comportatæ: iam potus ex animi sententia ministratus. In his quum versarer, & aureis phialis prębiberem omnibus qui aderant amicis: cùm iam inferrentur bellaria, intempestiuo tuo clamore perturbasti nobis conuiuium, mensásque subuertisti, ac diuitias illas ita dissipasti, vt in auras euanescerent. Num tibi videor iniuria stomachatus in te? nam vel treis noctes perpetuas libenter adhuc somnium illud quod mihi accidit, videre cupiam. GAL. Adeóne es auri cupidus, & opum auidus Micylle? idque ex omnibus vnum admiraris, ac felicitatem vnicam esse iudicas, si plurimum possideas auri? MYCIL. Equidem haud solus ita cogito Pythagora: quin ipse quoque, tum quum Euphorbus esses, auro atque argento comis intexto prodibas pugnaturus cum Achiuis, idque in bello, vbi ferrum quàm aurum gestare satius fuerat. At tu etiam tum voluisti calamistris auro internexis in periculum descendere. Atque ob eam (opinor) caussam, Homerus comas tuas Gratiis similes dixit, quòd auro argentóque reuincirentur. Etenim longè nimirum meliores atque amabiliores videbantur quòd essent auro religatæ, vnáque cum eo relucerent. Neque isthuc nouum est, auricome, si tu Pantho patre prognatus, aurum in precio habuisti: quin & ipse Deorum omnium hominúmque pater ille, Saturno Rheáque progenitus, quum Argolicam illam puellam adamaret, vbi nihil inueniret amabilius in quod sese transformaret, neque quo Acrisij custodias posset corrumpere, audisti videlicet vt aurum sit factus, atque ita per tegulas illapsus potitus est ea quam deperibat. Iam verò quid tibi commemorem quàm multos vsus præbeat aurum? & vt eos quibus adfuerit, formosos & sapientes & potentes reddat, decus & gloriam illis concilians? vtque nonnunquam ex obscuris & infamibus claros ac celebres repentè efficiat? Nam nosti vicinum mihi & eiusdem artificij Simonem,

A καὶ πρόεδρον πολλοί, καὶ παρῄεσαν, καὶ εἵποντο πλείους. ἐγὼ δὲ, τὴν ἐσθῆτα τὴν ἐκείνῃ ἔχων, καὶ δακτυλίους βαρὺς, ὅσον ἐκκαίδεκα, ἐξημμένους τῶν δακτύλων, ἐκέλευον ἑστιᾶσθαι πολυτελῶς, καὶ παρασκευὴν εἰσφέρεσθαι ἐς ὑποδοχὴν τῶν φίλων. οἱ δὲ, ὡς ἐν ὀνείρῳ εἰκὸς, ἤδη παρῆσαν, καὶ ὁ δεῖπνον ἄρτι συνεκομίζετο, καὶ ὁ πότος συνεκροτεῖτο· ἐν τούτῳ ὄντα με, καὶ φιλοτησίας περιπίνοντα ἐν χρυσαῖς φιάλαις ἑκάστῳ τῶν παρόντων, ἤδη τῶν πλαγκτῶν ἐκκομιζομένων, αἰαβοῦσας ἀκύρως, συνεταράξας μοὶ ἡμῖν τὸ συμπόσιον, ἀνέῤῥεψας δὲ B τὰς τραπέζας, τὸν δὲ πλοῦτον ἐκεῖνον ἀφανισθέντας, ὑπνέμιον φέρεσθαι ποιήσας. ἆρά σοι ἀλόγως ἀγανακτῆσαι καὶ σοὶ δοκῶ, εἰς τελέσπερον αὖ ἡδέως ἐπὶ εἶδον τὸν ὄνειρόν μοι ἐνυπνιάσθαι; ΑΛ. οὕτω φιλόχρυσος, ἐφιλόπλουτος, ὦ Μίκυλλε, καὶ μόνον τοῦτο ἐξ ἁπάντων θαυμάζῃς, ἐν ᾗ εὐδαίμονα εἶναι πολὺ κεκτῆσθαι χρυσίον; ΜΙ. οὐκ ἐγὼ μόνος, ὦ Πυθαγόρα, τοῦτο, ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτὸς, ὁπότε Εὔφορβος ἦσθα, χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐξημμένος τῶν βοστρύχων, ὅτε ἐξῄεις πολεμήσων τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ ἐν τῷ πολέμῳ εἶθα σιδηροφορῆν μᾶλλον ἢ χρυσοφορῆν ἄμεινον ἦν· σὺ γὰρ καὶ πότε ἐξίεις χρυσῷ διαδεδεμένους τοὺς πλοκάμους ἔχων, διακεκοσμημένῳ. καί μοι δοκεῖ Ὅμηρος διὰ τοῦτο Χαρίτεσιν ὁμοίας εἰπεῖν σου C τὰς κόμας, ὅτι χρυσῷ τε, καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο· μακρῷ γὰρ ἀμείνους δηλαδὴ, καὶ ἐρασμιωτέρους ἐφαίνοντο, συναναπεπλεγμένας τῷ χρυσίῳ, καὶ συναπολάμπουσαι μετ' αὐτοῦ. καίτοι τί μοὶ σοὶ, ὦ χρυσοκόμη, μέτεστι, εἰ Πανθοῦ υἱὸς ὤν, ἐτίμας τὸ χρυσίον. ὁ δὲ πάντων θεῶν πατὴρ, καὶ ἀνδρῶν, ὁ Κρόνου καὶ Ῥέας, ὁπότε ἠράσθη τῆς Ἀργολικῆς ἐκείνης μειρακίου, οὐκ ἔχων εἰς ὅ, τι ἐρασμιώτερον αὐτὴν μεταβάλοι, οὐδὲ ὅπως ἂν διαφθείρῃ τὸν Ἀκρισίου τοῦ Φερητιάδου, ἀκριβῶς ἤδη που ὡς χρυσίον ἐγίνετο, καὶ ῥεῖς διὰ τῶν τεγῶν, σοφῶς τῇ ἀγαπωμένῃ. ὥστε τί ἂν σοι δοκεῖ καὶ τοῦτο ἔτι λέγοιμι; ὅσας μοὶ χρείας παρέχεται ὁ χρυσὸς· ὡς δὲ οἷς ἂν παρῇ, καλοὺς τε αὐτοὺς, καὶ σοφοὺς, καὶ ἰσχυροὺς ἀφραίνει, τιμίους τε καὶ δόξαν συναπτῶν, καὶ ἐξ ἀφανῶν, καὶ ἀδόξων, ἐνίοτε περιβλέπτους καὶ ἀοιδίμους ἐν βραχεῖ πάνυ ποιῆσαι; τὸν γείτονα γοῦν μοι τὸν ἐμὸν τεχνίτην οἶσθα, τὸν Σίμωνα,

ἢ παρὰ πολλοῦ δεῖπνήσεμπα πρ' ἐμοῦ, ὅτε ὃ ἔτυος ἤλφιτο τοῖς Κρονίοις, δύο τόμους τ' ἀλλάντος ἐμβαλών. ΑΛΕ. οἶδα, τὸν σιμὸν, τὸν βραχυῦ, ὃς ὃ κεραμεοῦν πύελλον ὑφελόμενος, ἄιχετο φέρων ὑπὸ μάλης ἔχων, μὴ ὃ δεῖπνον, ὃ μόνον ἡμῖν ὑπῆρχεν. εἶδον γὰρ αὐτὸς, ὦ Μίκυλλε. ΜΙΚ. ἐκέκραγον, ἐκέλευς αὐτὸ κλέψας, εἶτα ἐπωμόσατο θεοῖς τοσούτοις. ἀλλά τί οὐκ ἐμέμνησο, καὶ ἐβόας τότε, ὦ ἀλεκτρυών, λαθεῖν ἡμᾶς ἐρῶν; ΑΛΕ. ἐκέκραγον, ὃ μόνον μοι τότε δυνατὸν ἦν· τί δ' οἶν ὁ Σίμων; ἐοικέναι γάρ τι περὶ αὐτοῦ ἐρᾷς. ΜΙΚ. ἀκούσῃς ἦν αὐτῷ, πλούσιος ἐς ὑπερβολήν, Δεινύλος ὄνομα· σοὶ ζῶν μὲν, οὐδὲ ὀβολὸν ἔδωκε πω Σίμωνι. πῶς γὰρ, ὃς οὐδὲ αὐτὸς ἥπτετο τῶν χρημάτων; ἐπεὶ δὲ ἀπέθανε πρῴην, ἅπαντα ἐκεῖνα κεῖνται, Σίμων ὁ τὰ ῥάκια τὰ πανάγε, ὁ ὃ πύελλον περιλείχων, ἅσμενος ὄζεται, ἁλουργῇ καὶ ὑακινθοβαφῇ ἀμπεχόμενος, οἰκέτας, καὶ ζώνην, καὶ χρυσᾶ ἐκπώματα, καὶ ἐλεφαντόποδας τραπέζας ἔχων, ὑφ' ἅπασιν προσκυνούμενος, οὐδὲ προσβλέπων ἐπὶ ἡμᾶς. ἐναλίγκιος γοιῦν ἐγὼ μὲν ἰδὼν προσιόντα, Χαῖρε, ἔφην, ὦ Σίμων. ὁ δὲ ἀγανακτήσας, Εἶπατε, ἔφη, τῷ πτωχῷ, μὴ καλλομυκρωύδη μου τὸ ὄνομα· οὐ γὰρ Σίμων, ἀλλὰ Σιμωνίδης ὀνομάζομαι. ὃ δὲ μέγιστον, ὅτι καὶ ἐρῶσιν αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες· ὁ δὲ θρύπτεται καὶ προσὼς ταύτας, οὐ ὑπερορᾷ, καὶ ταῖς μὲν, προσίεται, καὶ ἵλεώς ἐστιν, αἱ δὲ, ἀπειλοῦσιν αἰεὶ αὐταῖς, ἀμελοῦμεναι. ὁρᾷς ὅσων ἀγαθῶν ὁ χρυσὸς αἴτιος, εἴ γε καὶ μεταποιεῖ τοὺς ἀμορφοτέρους, καὶ ἐρασμίους ἀπεργάζεται, ὥσπερ ὁ ποιητικὸς ἐκεῖνος κεκὼς. ἀκούεις δὲ οὐ τῶν ποιητῶν λεγόντων·

Ὦ χρυσὲ δεῖγμα κάλλιστον κτέρας. οὐ,

Χρυσὸς γὰρ ἐστιν, ὃς βροτῶν ἔχει κράτη.

ἀλλά τί μεθύων ἐλέλακας, ὦ ἀλεκτρυών; ΑΛ. ὑπὲρ ἀγνοίας, ὦ Μίκυλλε, οὐ σὺ τὰ ὅμοια πολλοῖς ὀξυπάτησας περὶ τὸν πλοῦτον. εἰδὼς, εὖ ἴσθι, πολὺ ἀθλιώτερον ὑμῶν τὸν βίον βιοῦσι. λέγω δὲ σοὶ, ὃς πένης, καὶ πλούσιος πολλάκις γενόμενος, οὐ ἅπαντος βίου πεπειραμένος· μετὰ μικρὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἴσῃ ἕκαστα.

qui paucis antè diebus apud me cœnauit, quum legumen coquerem Saturnalibus, duásque extorum cæsuras immitterem. GAL. Noui, Simonem illum breuem: qui fictilem ollulam, quæ nobis erat vnica, suffuratus, peracta cœna abiit sub ala gestans. Nam ipse vidi Micylle. MIC. Atqui quum eam sustulerit, tam multos ille deos postea iurabat. Sed cur non prodebas, ac vociferabare tum ô Galle, quum nos furto spoliari conspiceres? GAL. Coccyzabam, quod mihi solùm licebat id temporis. Verùm quid Simon ille? Nam videbare de illo dicturus nescio quid. MIC. Ei consobrinus erat vir supra modum diues, nomine Drimylus: is quoad viuebat, ne obolum quidem donauerat Simoni: nam quî daret, cùm ne ipse quidem pecunias attingeret? At simul atque mortuus est nuper, vniuersis illis opibus, iuxta leges, Simon ille, qui coria putria, qui patellam circumlingebat, gaudens potitur, purpura ostróque circuntectus: famulósque & currus, & aurea pocula, & mensas eburnis innixas pedibus possidet: ab omnibus adoratur: iámque nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quum illum procedentem conspexissem, Salue, inquam, Simon. At ille indignè ferens, Edicite, inquit, mendico isti, ne vocabulum meum diminuat: neque enim Simon, sed Simonides appellor. Porrò (quod est omnium maximum) mulieres etiam illius amore capiuntur. Atque is quidem eludit eas, ac fastidit, & alias quidem admittit comémque sese præbet: aliæ porrò quæ negliguntur, necem conscituras sibi minitantur. Vides quantas commoditates pariat aurum: quandoquidem eos qui sunt deformissimi, transfigurat, & amabiles reddit, non secus atque cestus ille poëticus. Audis insuper & à poëtis dictum,

O aurum auspicata res, & ostentum optimum.

Et rursum,

Aurum est quod opibus imperat mortalium.

Sed quid interim risisti Galle? GAL. Quoniam tu quoque per insciti am Micylle simili modo falleris opinione de diuitibus, quemadmodum vulgus: verùm (crede mihi) longè etiam ærumnosiorem vitam viuunt, quàm vos. Hęc autem loquor, qui ipse & pauper, & diues aliquando fuerim, atque omne vitæ genus sim expertus. Porro paulò pòst ipse quoque hæc omnia cognosces.

MIC. Per Iouem tempestiuum iam est vt & tu referas quemadmodum sis transfiguratus, & quid in vnoquoque vitæ genere perspexeris. GAL. Ausculta, hoc tantùm præmonitus, me neminem feliciorem in vita, quàm tu sis, vnquam vidisse. MIC. Quàm ego sim, ô Galle? Hanc felicitatem tibiipsi imprecor. Nam videre me tibi ridendum proponere. Verùm age, narra, exordiens ab Euphorbo, quo pacto fueris in Pythagoram transformatus: deinceps ordine ad Gallum vsque. Consentaneum enim est te varias res tum vidisse, tum tulisse, nimirum tam diuersis vitæ formis. GAL. Quemadmodum initiò ab Apolline profecta anima in terram B deuolarit, & corpus humanũ subierit, vt illic pœnã quandam dependerer, id longum dictu futurũ sit: præterea neque mihi referre fas est, neque tibi eiusmodi audire. Verùm vbi Euphorbus factus essem. MIC. Sed ego priusquam essem is qui nunc sum, ô præclare, quisnam eram? hoc mihi priùs dicito nunquid & ego versus fuerim itidẽ vt tu? GAL. Maximè. MIC. Quis igitur eram? si quo modo potes dicere: pervelim enim isthuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras Indica, ex earũ genere quæ aurum effodiunt. MIC. Et C posteà neglexi infelix vel paucula frusta in vitam importare, quum illo essem alitus? Sed age, quid post hæc futurus sim dicito: quandoquidem consentaneum est scire te. Etenim nisi quid bonæ sit rei, iam nunc suspendero me ab ista pertica in qua nunc stas. GAL. Isthuc profectò nulla ratione possis cognoscere. Cæterùm quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troia pugnabam: atque à Menelao necatus, aliquanto pòst tempore in Pythagoram perueni. Porrò eousque absque tecto perdurabam, donec Mnesarchus aliquando mihi domum ædificaret. MIC. Obsecro te, num absque cibo potúque? GAL. Maximè. Nihil enim istis rebus opus, nisi corpori dũtaxat. MIC. Illud igitur priùs dicito, ea quæ ad Troiam gesta sunt, num ita se habent, qualia fuisse dixit Homerus? GAL. Quînam ille scire potuisset, Micylle, qui quidem dum ista gerebantur, ipse camelus erat in Bactris? Cæterùm ego tibi tantùm effabor diuinitus, nihil id temporis eximium fuisse, neque Aiacẽ vsqueadeo magnum, neque Helenã adeò formosam, quemadmodum arbitrantur: siquidem vidi candida quãdam & procera ceruice,

ΜΙΚΥΛ. νὴ Δία, καιρὸς γοῦν ἤδη καὶ εἰπεῖν ὅπως ἀλλάγης, καὶ ἃ συνῳδεύσω τῷ βίῳ ἑκάστῳ. ΑΛΕΚ. ἄκουε, πασσάφα γε προθύμως, μηδένα με σοῦ δυσδαιμονέστερον βιοῦντα ἑωρακέναι. ΜΙΚ. ἐμοῦ, ὦ Ἀλεκτρυών; οὕτω σοι γλίοιτο. προθύμως γάρ με λοιδορήσεσθαί σοι. ἀλλὰ εἰπὲ ἀπὸ Εὐφόρβου ἀρξάμενος, ὅπως ἐς Πυθαγόραν μετεβλήθης, εἶτα ἑξῆς ἄχρι τοῦ ἀλεκτρυόνος. εἰκὸς γάρ σε ποικίλα καὶ ἰδεῖν, καὶ παθεῖν, ἐν πολυφόροις τοῖς βίοις. ΑΛΕΚ. ὡς μὲν ἐξ Ἀπόλλωνος ὁ πρῶτον ἡ ψυχή μοι καταπλαμφθεῖσα εἰς τὴν γῆν εἰσέδυ ἐς ἀνθρώπου σῶμα, ἵν' ἔνα τινὰ τὴν κατάδικον ἐκτίνυσα, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν, ἄλλως τε, οὔτε ὅσιον οὔτε ἐμοὶ εἰπεῖν, οὔτε σοὶ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ Εὔφορβος ἐγενόμην. ΜΙΚ. ἐγὼ δὲ πρό γε τούτου, ὦ θαυμάσιε, τίς ἦν, τοῦτό μοι πρότερον εἰπέ, εἰ καί ποτε Ἕλλαγες ὥσπερ σύ. ΑΛΕΚ. καὶ μάλα. ΜΙΚ. τίς οὖν ἦν, εἴ τι ἔχεις εἰπεῖν; ἐθέλω γὰρ τοῦτο εἰδέναι. ΑΛΕ. σὺ μύρμηξ Ἰνδικὸς, τῶν ὀρυσσόντων τὸν χρυσίον ἀφορυπόντων. ΜΙΚ. εἶτα ὤχρωσεν ὁ κακοδαίμων ὀλίγον τῷ ῥήματι ἥκειν ἐς τὸν βίον, ὃς ἐκείνου ὑπεσπασάμην; ἀλλὰ καὶ τί μοι τοῦτο ἔσται μέγα, εἰπέ· εἰκὸς γὰρ εἰδέναι σε. εἰ γάρ τι ἀγαθὸν εἴη, ἀπαγξόμενος ἤδη ἀίσας ἀπὸ τῆς παλάμης, ἐφ' ᾗ σὺ ἔσοχας. ΑΛΕΚ. οὐκ ἐμοὶ μάλοις τοῦτο σοφισμὰ μηχανῆ· πλὴν ἀλλὰ εἰπέ μοι Εὔφορβος ἐγενόμην (ἐπιδήμει γὰρ ἐτ' ἐκεῖσε) ἐμαχόμην ἐν Ἰλίῳ, καὶ ἀποθανὼν ὑπὸ Μενελάου, χρόνῳ ὕστερον ἐς Πυθαγόραν ἦκον. πῶς δὲ ἀδειέμενον ἄοικος ἐτύγχανον, ἄχρι δή μοι Μνήσαρχος ἐξεργάσατό μοι τὸν οἶκον. ΜΙΚ. ἄσιτος ὢν, ὦ τᾶν, καὶ ἄποτος; ΑΛΕ. καὶ μάλα. οὐδὲ γὰρ ἔδη τούτων, ἢ μόνα τῷ σώματι. ΜΙΚ. οὕτω τοι ἐν Ἰλίῳ πρότερόν μοι εἰπὲ· τοιαῦτα ἆρ' οἷά φησιν Ὅμηρος γενέσθαι αὐτά; ΑΛΕΚ. πόθεν ἔμοιγε ἦν, ὦ Μίκυλλε, ὃς γεγονὼς ἐκεῖνον, καμήλου ἐν Βακτροῖς ἦν. ἐγὼ δὲ ποσσαπλασίως σοι φράσω ἀφ' ὑψοῦ, μηδὲ γίνεσθαι πάντα μήτε τὸν Ἀίαντα οὕτω μέγαν, μήτε τὴν Ἑλένην αὖτε ὧδε καλήν, ὡς οἴονται. εἶδον γὰρ λευκήν μίαν τινα, καὶ ὑπομήκη τὸν τράχηλον,

ὡς εἰκάζειν κύκνου γυναῖον εἶη). πάλαι δὲ, πάνυ σφριδύτην, ἡλικιώτην σχεδὸν τῆς Ἑκάβης· ὃν γε Θησεὺς πρῶτον ἁρπάσας, ἐν Ἀφίδναις εἶχε· καὶ τὸν Ἡρακλέα χρόνος· ὁ δὲ Ἡρακλῆς, πρόσθεν εἶλε Τροίαν καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοὺς τότε μάλιστα. διηγεῖτο γάρ μοι ὁ Πάνθους ταῦτα, κομιδῇ μειράκιον ὤν, ἑωρακέναι λέγων τὸν Ἡρακλέα. MIK. τί δὲ, ὁ Ἀχιλλεὺς ποιός τις ὦ ἄριστος τὰ πρῶτα, ἢ μῦθος ἄλλος καὶ ταῦτα; ΑΛ. ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ συνεμίγην, ὦ Μίκυλλε, οὐδὲ ἂν ἔχοιμί σοι οὕτως ἀκριβῶς τὰ παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς λέγειν· πόθεν γάρ, πολέμιος ὤν; τὸν μέντοι ἑταῖρον αὐτοῦ τὸν Πάτροκλον, οὐ χαλεπῶς ἀπέκτεινα, διελάσας τῷ δόρατι. MIK. εἶπάτε ὁ Μενέλαος μακρῷ ῥᾳδιουργέστερον· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἱκανῶς· τὰ Πυθαγόρου δὲ, ἤδη λέγε. ΑΛΕ. ὅ μοι ὅλον, ὦ Μίκυλλε, σοφιστὴς οὐδεμιᾷ πόθεν γάρ, οἶμαι, πάλαι δῆτα λέγειν. ἄλλως δὲ, οὐκ ἀπαίδευτος, οὐδ' ἀμελέτητος τῶν καλλίστων μαθημάτων. ἀπεδήμησα δὲ εἰς Αἴγυπτον, ὡς συνεσόμενος τοῖς σοφοῖς, καὶ ἐς τὰ ἄδυτα κατελθών, ἐξέμαθον τὰς βίβλους τὰς Ὥρου καὶ Ἰσιδος, κἄπειτα εἰς Ἰταλίαν ἐκπλεύσας, οὕτω διέκεισα τοὺς κατ' ἐκεῖνα Ἕλληνας, ὥστε θεὸν ἤδειν με. MIKYΛ. ἤκουσα ταῦτα, καὶ ὡς δόξας διαβεβιωκέναι ἀπόρρητον, καὶ ὡς χρυσοῦν τὸν μηρὸν ἐπιδείξαιό ποτε αὐτοῖς. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπέ, τί σοι ἐπῆλθε νόμον ποιήσασθαι μήτε κρεῶν, μήτε κυάμων ἐσθίειν; ΑΛΕΚ. μὴ ἀνάκρινε τὰ τοιαῦτα, ὦ Μίκυλλε. MIKYΛ. ληρεῖ, ὦ ἀλεκτρυών; ΑΛΕ. ὅτι αἰσχυνόμην λέγειν πρὸς σὲ τὸν ἀληθῆ λόγον αὐτῷ. MIK. καὶ μὲν οὐδὲν ὄκνον ἔχοιμ' ἂν λέγειν πρὸς ἄνδρα συνοικοῦντα, καὶ φίλον· δεκαπλοῦν γὰρ ὄκνον ἂν εἴποιμι ἔτι. ΑΛΕΚ. σοῦ γὰρ ὑγιὲς, οὐδὲ σοφὸν ἐμοὶ, ἀλλ' ἑώρων ὅτι εἰ μὲν τὰ συνήθη, καὶ ταῦτα τοῖς πολλοῖς νομίζοιμι, ῥᾳδίως ὑπερασπάσομαι τοὺς ἀνθρώπους ἐς θαῦμα· ἴσως δὲ ἂν ξενίζοιμι, τοιοῦτο καινότερόν τι ἐμαυτὸν αὐτοῖς ἐπιδεῖν. δεῖ τοῦτο καινοποιῆσαι εἰλόμην, ἀπόρρητον πεποιήκως τινὰ αἰτίαν, ὡς εἰκάζοντες ἄλλοι ἄλλως, ἄπορίᾳ ἐκπλήττωνται,

A vt hinc cygno prognatam esse adsimularent: cæterùm vehementer anum, æqualem propemodum Hecubæ. Hanc Theseus primùm raptam in Aphidnis possedit. Is vixit Herculis fermè ætate. Porrò Hercules priùs Troiam ceperat, patrum nostrorum memoria, qui per id temporis maximè florebant. Nã hęc mihi Panthus narrauit, se, cùm esset admodũ adolescẽs, vidisse Herculem. MIC. Quid autem Achilles? Num talis erat, nẽpe quauis in re præstantissimus? An & isthęc fabulamẽta sunt? GAL. Cum illo quidem congressus non sum: neque queam adeò compertè de rebus Græcorum dicere. Etenim quî scire potui, cùm hostis essem? Certè Patroclum illius amicum, haud ita magno negotio peremi lanceà dissectum. MIC. Deinde te Menelaus minore negotio. Verùm istis de rebus satis: nũc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enim videlicet fateri verum) alioqui non imperitus, neque inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sũ autem in Ægyptum, quò cum prophetis congrederer, de sapientia communicaturus. Hic adyta subij, atque ibi Ori & Isidis libros perdidici. Pòst rursum in Italiam renauigabã, ac Græcos iuxta ea quæ in Ægypto didiceram, ita instirui, vt me proinde ac deũ suspicerent. MIC. Equidem inaudieram isthæc: præterea quemadmodum creditus fueris defunctus in vitam rediisse, vtque aureum femur illis subinde ostenderis. Verùm illud mihi dicito, quid tibi venit in mentem, vt legem statueres, vti neque carnibus neque fabis vescerentur homines? GAL. Ne perconteris ista Micylle. MIC. Quamobrem, ô Galle? GAL. Nam pudet hisce de rebus verũ fateri. MIC. Atqui nõ conuenit vti id facere graueris apud hominẽ contubernalem & amicum: nam herum posthac absit vt dixerim. GAL. Nihil sani, neque præclari quicquam erat: verùm animaduertebam, si consueta modò, ac eadem quæ vulgo tradũtur à multis, præcepissem, nõ fore vt mortales in admirationem adducerem, sed quo peregriniora magísque aliena proposuissem, futurum vt hoc magis nouus, magísque viderer admirãdus. Proinde institueram in animo, nouæ quiddam rei designare, eiusmodi proposito decreto, cuius causa esset inexplicabilis, quò videlicet aliis aliud coniectantibus, omnes redderentur attoniti:

Pythagoram taciτè persiringit vt sophistam & prestigiatorem.

quémadmodum in obſcuris oraculis ſolet vſu venire. MIC. Illud vide, vt rides me tu quoque, non minùs atque Crotoniatas, ac Metaponticos, & Tarentinos, cúmque his alios, qui muti ſequuntur, tuáque adorant veſtigia, quæ tu calcata reliquiſti. Verùm vbi Pythagoram exueras, quem poſt eum induiſti? GAL. Aſpaſiam Miletenſem illam meretricem. MIC. Papæ! quid ego audio? Siquidem inter alia mulier quoque fuit Pythagoras. Itáne fuit aliquando tempus, quo tu Galle generoſiſſime oua pariebas, cúmque Pericle rem habebas, iam Aſpaſia videlicet, atque ex illo grauida facta es? Præterea lanam tondebas, tramámque deducebas? Poſtremò meretricũ in morem geſticbas, vultúmque componebas? GAL. Iſta quidem omnia feci, tametſi non ego ſolus: verùm & ante me tum Tireſias, tum Elati proles Cæneus. Proinde quicquid in me conuitij dixeris, tantundem & in illos dixeris. MIC. Age igitur, vtra tibi vita erat ſuauior, quum vir eſſes, an cùm Pericles tecum haberet conſuetudinem? GAL. Vides cuiuſmodi iſthuc eſt quod percontaris? nempe cui ne Tireſiæ quidem expedierit reſpondere. MIC. Atqui ſi minùs fateare tu, tamen iſthuc Euripides ſatis explicuit, quum ait ſe malle ter ſub clypeo conſiſtere, quàm parere ſemel. GAL. Imò præmoneo, te paulo pòſt puerperam fore: ſiquidem & tu mulier es olim futurus, idque ſæpius, longo nimirum ſeculorum orbe atque recurſu. MIC. Non tu pendebis ô Galle, qui quidem omneis mortales Mileſios aut Samios eſſe ducas? Nam aiunt te etiã tum quum Pythagoras eſſes, venuſta forma decorum, ſæpius Aſpaſiam fuiſſe tyranno. Verùm age, ſecundùm Aſpaſiam in quem virum aut mulierem denuo renatus es? GAL. In Cratetem Cynicum. MIC. O Caſtor, & ô Pollux, quàm diſſimile: ex ſcorto philoſophus. GAL. Deinde rex: deinde pauper: paulo pòſt ſatrapes: dehinc equus, graculus, rana, aliáque innumerabilia: perlongum enim fuerit ſingula recenſere. Poſtremò gallus, atque id ſæpius: nam hoc vitæ genere ſum delectatus. Interea & aliis diuerſis mortalibus ſeruiui, regibus, pauperibus, diuitibus: poſtremò nunc tecum viuo: rideóque quotidie, quum video te paupertatis tædio complorantem, eiulantémque, ac diuitum admirantem fortunas, propterea quòd ignores quantũ illis adſit malorum:

καθάπερ ἐν τοῖς ἀσαφέσι τῶν χρησμῶν. ΜΙ. ὁρᾷς; καταγελᾷς μου καὶ σὺ ἐν τῷ μέρει. πολλοὺς γάρ, ὅσους Κορινθίους, καὶ Μεταποντίους, καὶ Ταραντίνους, καὶ τῶν ἄλλων ἀφώνων σὺν ἐπομένων, καὶ προσκυνούντων τὰ ἴχνη, ἃ σὺ παρῆλθες ἀπολιμπάνοις. ἀπὸ δυσαρύβους δὲ τὸν Πυθαγόραν, τίνα μετημφίασω μετ' αὐτόν; ΑΛΕ. Ἀσπασίαν τὴν ἐκ Μιλήτου ἑταίραν. ΜΙ. φεῦ τοῦ λόγου, καὶ γυνὴ ἦν ἐγκύμων ἐν τοῖς ἄλλοις, ὁ Πυθαγόρας; καὶ ἐν ποτε χρόνοις, ὅτε καὶ σὺ ὠδίνεις, ὦ ἀλεκτρυόνων ἀνανδροτάτε, καὶ σεμνὴ ἦθα Περικλεῖ, Ἀσπασία οὖσα; καὶ ἐκ σοῦ ἀπ' αὐτοῦ, ἔρια ἔξαινες, καὶ κρόκην κατῆγες, καὶ ἐμιμαχίζου ἐς ὃ ἑταιρικόν; ΑΛΕ. πόσα ταῦτα ἐποίουν, ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ Τειρεσίας πρὸ ἐμοῦ, καὶ ὁ Ἐλάτου παῖς ὁ Καινεύς, ὥστε ὁπόσα αὖ ἀποσκώψῃς εἰς ἐμὲ, καὶ εἰς ἐκείνους ἀποσκώψεις ἔσῃ. ΜΙ. τί οὖν, πότερος ὁ βίος ἡδίων σοι ἦν, ὅτε ἀνὴρ ἦς, ἢ ὅτε σε ὁ Περικλῆς ὤπυεν; ΑΛ. οἶσθας, οἷ τοῦτο ἐρώτησας, ὅτι τῷ Τειρεσίᾳ συνεβεβούλευτο τὴν ἀπόκρισιν; ΜΙ. ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ εἴπῃς, ἱκανῶς ὁ Εὐριπίδης διέκρινε τὸ ζητούμενον, εἰπών, ὡς τρὶς ἂν θέλοι πρὸ ἀσπίδα στῆναι, ἢ ἅπαξ τεκεῖν. ΑΛΕΚ. καὶ μὴν ἀναμνήσω σε, ὦ Μίκυλλε, ὅτι εἰς μακρὰν ὠδῖνα ἔσῃ· ἔσῃ γάρ ποτε γυνὴ καὶ σὺ ἐν πολλῇ τῇ σκιρτήσει πολλάκις. ΜΙ. ὦ ἀπάγξη, ὦ ἀλεκτρυών, ἄπορος οἰόμενος Μιλησίους, ἢ Σαμίους εἶναι; σὲ οὖν φασι, καὶ Πυθαγόραν ὄντα τὸν ὥραν λαμπρὸν πολλάκις, Ἀσπασίαν γίνεσθαι τοῦ τυράννου. τίς δὲ μὴ τὸν Ἀσπασίαν ἀνὴρ, ἢ γυνὴ εὖ οἶδε διαφανής; ΑΛ. ὁ Κυνικὸς Κράτης. ΜΙ. ὦ Διοσκόρω, τῆς ἀνομοιότητος, οἵᾳ ἑταίρας, φιλόσοφος; ΑΛΕ. εἶτα βασιλεύς, εἶτα πένης, καὶ μετ' ὀλίγον, Σατράπης, εἶτα ἵππος, καὶ κολοιός, καὶ βάτραχος, καὶ ἄλλα μυρία· μακρὸν γὰρ ἂν γένοιτο καταριθμήσασθαι ἕκαστα, τὰ πλουτεῖα δὲ, διέκρινον πολλάκις, ἔσθιον γὰρ τοῦ βίου· καὶ τοῦδε πολλοῖς ἄλλοις δουλεύσας βασιλεῦσι, καὶ πένησι, καὶ πλουσίοις, τὰ τελευταῖα, καὶ σοὶ νῦν συνοικῶ, καταγελῶν ἐπιμελοῦς σοῦ πτωχεύοντος, καὶ οἰμώζοντος ὑπὸ τῇ πενίᾳ, καὶ τοὺς πλουσίους θαυμάζοντος, καὶ ἀγνοίας τῶν ἐκείνοις προσόντων κακῶν.

εἰ γοῦν ἤδεις τὰς φροντίδας αὐτῶν, ἃς ἔχουσιν, ἐλέησας ἂν ὅτι σαυτῷ πρῶτον οἰηθήσῃ μὴ ὑπὸ δαιμονίου ἀεὶ τὸν πλούσιον. MI. ὁκοῖον, ὦ Πυθαγόρα, ἢ ὅ, τι μάλιστα χαίρῃς καλούμενος, ὡς μὴ διαπαράσσοιμι τὸν λόγον, ἄλλοτε ἄλλον καλῶν. ΑΛΕ. δῆλον μὲν οὖν, εἴτε Εὔφορβον, εἴτε Πυθαγόραν, εἴτε Ἀσπασίαν καλῇς, ἢ Κράτητα, πάντα γὰρ ἐγὼ ταῦτά εἰμι πλὴν ὃ νῦν ὁρῶμαι τοῦτο, ἀλεκτρυόνα ὀνομάζων, ἄμεινον αὐτοῖς, ὡς μὴ ἀτιμάζοις βύτιλες εἶ) δοκοῦν ὄρνεον, καὶ ταῦτα, τοσαύτας ἐν αὐτῷ ψυχὰς ἔχον. MI. ὁκοῖον, ὦ ἀλεκτρυών, ὅτῳ ἀπόντων ἡδέως ἤδη τὸν βίον ἐπιεσάσης, καὶ πάντα οἶδας, λέγοις ἂν ἤδη σαφῶς, ἰδίᾳ μὲν τὰ τῶν πλουσίων, ὅπως βιοῦσιν, ἰδίᾳ δὲ, τὰ τοιαῦτα, ὡς μάθω εἰ ἀληθῆ ταῦτα φῂς, εὐδαιμονέστερον ἀποφαίνων με τῶν πλουσίων. ΑΛ. ἰδοὺ δὴ οὕτως ἐπίσχεθι ὦ Μίκυλλε, σοὶ μὲν οὔτε πολέμου πολὺς λόγος, ὡς λέγηται ὡς οἱ πολέμιοι ἐπελαύνουσιν, οὐδὲ φροντίζῃς μὴ τὸν ἀγρὸν τέμωσιν ἐμβαλόντες, ἢ τὸν παράδεισον ξυμπατήσωσιν, ἢ τὰς ἀμπέλους δῃώσωσιν, ἀλλὰ τῆς σάλπιγγος ἀκούων μόνον, εἴπερ ἄρα, περιβλέπεις ὅ τι σαυτόν, οἷ πρὸ πάντων χρὴ σωθῆναι, καὶ τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν. οἱ δὲ βιαζόμενοι μὲν καὶ ἀμφ' αὐτοῖς, αἰσθάνται δὲ, ὁρῶντες ἀπὸ τῶν πεζῶν ἀγόμενα καὶ φερόμενα ὅσα εἶχον ἐν ταῖς ἀγυιαῖς. καὶ ἵππου τις εἰσφέρῃ δίφρον, μόνοι καλοῦνται· ἵππου τε ἐπιξίενται, παρεγχινδυνεύοντες στρατηγοῦντες, ἢ ἱππάρχοντες· σὺ δὲ οἰσυΐνην ἀσπίδα ἔχων, βύσταλης, καὶ κοῦφος, εἰς σωτηρίαν ἕτοιμος ἑστάναι τὰ ὁπλίτικα, ἐπιδρομὴν ὁ στρατηγὸς ποιησάμενος· ἐν εἰρήνῃ τε αὖ, σὺ μὲν τῶν δήμου ὤν, δωρεὰς εἰς ἐκκλησίαν, τυραννεῖς τῶν πλουσίων, οἱ δὲ, φείδονται, καὶ ὑποπτήσσουσι, καὶ δεδιότες ἱλάσκονταί σε. λουτρὰ μὲν γὰρ ὡς ἔχεις καὶ ἀγῶνας καὶ θεάματα καὶ πάλα δεδρακῇ, ἅπαντα ἐκεῖνοι παρέξουσι, σὺ δὲ ἐξετάζῃς καὶ δοκιμάζῃς πικρὸς ὡσανεὶ δεσπότης, οὐδὲ λόγου μεταδιδοὺς ἐνίοτε, κἂν σοί δοκῇ, καταχαλάσας αὐτοῖς ἀφόρους τοὺς λίθους, ἢ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσας· οὔτε δὲ συκοφάντου δέδιας αὐτὸς, οὔτε λῃστοῦ,

A alioqui si curas noris quibus illi distringũtur, reipsum profectò riseris, qui antea credideris, eum qui sit opulentus, statim felicissimum esse omnium. MIC. Ergo Pythagora, aut quod maximè gaudeas appellari, ne confundam orationem, si te nunc hoc, nunc illo nomine compellem. GAL. Nihil intererit, siue Euphorbum, siue Pythagoram, siue vocaris Aspasiam, siue Cratetem, quãdoquidem ista omnia sum vnus: nisi quòd rectiùs feceris, si (id quod impræsentiarum esse videor) gallũ me voces, ne auem hanc parui ducere contemneréque videare, præsertim cùm tam multas contineat animas. MICY.
B Ergo Galle, quandoquidem omnia penè viuendi genera iam expertus es, atque omnia cognita habes, age dilucidè mihi narrato quæ sint peculiaria diuitũ ad vitæ rationem, quę pauperum propria: quò videlicet cognoscam, verè ne isthuc affirmes, me diuitibus esse feliciorem. GAL. En hunc ad modum interim perpende Micylle. Te quidem non magnopere tangit cura belli, si quando rumor
C sit aduenare hostes: neque solicitus es ne in agros incursantes populentur, néve hortum proculcent, proterántque, aut vineas vastent: sed simul atque tubam audieris, si tamen audieris, de te ipso vno circunspectas, quò deflexus seruari queas ac discrimen effugere. Contrà illi tum de sese soliciti sunt, tum animo discruciantur, quum de mœnibus quicquid opum possidebant in agris, id omne tolli deportarique conspiciunt. Ac siue inferendum est aliquid in ærarium, soli accersuntur: siue in prælium exeundum, periclitantur, aut peditum turmis, aut equitum alis præfecti. Tu interim vimineum gerens clypeum, expeditus ac leuis es ad
D saluti consulendum, paratus victoriale conuiuium agere, si quando victor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tempore, tu quidem quum de plebe sis, ingressus in concionem, tyrannidem in diuites obtines: illi verò trepidant pauitántque, ac largitionibus choragiisque te placant; siquidem quò tibi balnea, ludi, spectacula, reliquáque id genus abundè suppeditent, ea omnia curant illi. At tu, censor, & acerbus expensor, perinde quasi dominus, ne alloquio quidem interdum dignaris illos: quòd si tibi collubitum sit, ingentibus saxis in illos degrandinas, vel facultates eorum publicas facis: ipse neque calumniatorem metuis neque latronem,

quámque in multis vitæ generibus ante- A hac vixerim,& quid ex vnaquaque transformatione ſim conſequutus. MI C Y. Narra quæſo: nam mihi quidem auditu iucundiſſimum fuerit,adeò vt ſi quis mihi deferat optionem, vtrùm te iſta narrantem audire malim, an rurſum feliciſſimum illud ſomnium quod paulò antè vidi, videre,haud ſciam vtrum electurus ſim: vſqueadeo cognata germanáque videntur eſſe iſta tua cum ſuauiſſimis illis viſis: & ex æquo vos æſtimo, te pariter ac præclarũ illud inſomnium. GAL. Etiamnum tu ſomnium illud quod dudum tibi viſum eſt, in animum reuocas, & inania quædam obſeruas ſimulachra, atque (vti loquuntur poëtæ) euanidam quandam felicitatem memoria conſectaris? MI C. Imò illud ſcias Galle, ne vllo quidem tempore vnquam viſi illius mihi venturam oblıuionem. Tantum inclis, ſomnium aufugiens in oculis mihi reliquit, vt præ illo vix queam palpebras attollere, rurſus in ſomnium coëuntes. Itaque qualem voluptatem mouent pennæ in auribus verſatę,talem titillationem mihi præbent ea quæ vidi. GAL. Nouum quendam Hercule mihi narras amorem inſomnij:ſiquidem alatum quum ſit (ſicut aiunt) metáſque volandi præſcriptas habeat ſomnium,iam ſeptá trãſilit, in oculis etiam vigilantis obuerſans: adeò mellitum & euidens apparet.Quare per velim audire cuiuſmodinam ſit iſtud quod te ſupra modum delectat. MI C. Geſtio narrare. Nam dulce eſt hoc ipſum meminiſſe, & commemorare de illo quippiam. Verùm heus Pythagora, quando tu narrabis de tuis transformationibus? GAL. Vbi tu Micylle deſieris ſomniare, mélque illud ab oculis abſterſeris. Interim prior dicito,vti intelligam vtrúmne per portas eburneas, an per corneas tibi ſomnium aduolarit. MI. B Neque per has, neque per illas,ô Pythagora. GAL. Atqui duas haſtantùm commemorat Homerus. MI C. Valere ſinas nugatorem illum poëtam, qui nihil de ſomniis intellexit. Paupertina fortaſſis ſomnia per iſtas commeant portas,qualia videbat ille, neque id admodum perſpicuè, quippe captus oculis. Mihi verò per aureas quaſdam portas dulciſſimum hoc aduênit ſomnium,& ipſum aureum vndique,& aureis circumamictum, & auri plurimum ſecũ adducens. GAL. Deſine optime Mida de auro fabulari.

Inſomniorum ratio ex Homero.

καὶ εἰ ἔσοις πρόσθεν ἑβιότευσα βίοις, καὶ ἅτινα τῆς μεταβολῆς ἀπολέλαυκα ἐκβάσης. ΜΙ. λέγοις ἄν, ὡς ἔμοιγε τι καὶ ἡδίστου ἂν ὄνειρου ἀκούσμα γένοιτο, ὥστε εἴ τις αἵρεσιν προτείνοι, πότερον μᾶλλον ἐθέλω σε ἀκούειν τὰ σαυτοῦ διεξιόντος, ἢ τὸν εὐδαίμονα ὄνειρον ὃν ἐχθὲς αὖθις ὁρᾶν, τὸν μικρὸν ἔμπροσθεν, οὐκ οἶδα ὁπότερον ἂν ἕλοίμην, ὅτως ἀδελφὰ καὶ ξυγγενῆ τὰ σὰ τοῖς ἡδίστοις φαίνεται, καὶ ἐν ἴσῃ τιμῇ ὑμᾶς ἄγω, σέ τε, καὶ ὃν πολυτίμητον ἐνύπνιον. ΑΛ. ἔτι γὰρ οὐ ἀναπεμπάζῃ τὸν ὄνειρον, ὅστις ποτὲ ὁ φανείς σοι ἦν, καί τινα ἰνδάλματα μάταια διαφυλάττῃς, κενὰ, καὶ, ὡς ὁ ποιητικὸς λόγος, ἀμυδρωπά τινα δαιμόνια τῇ μνήμῃ μεταδιώκων; ΜΙ. ἀλλ' ἤδη ὁπτιλήσομαί ποτε, ὦ ἀλεκτρυών, δῦ ἴοθι, τῆς ὄψεως ἀνείης. ὅτως μοι πολὺ ὃ μέλι ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁ ὄνειρος καταλιπὼν, ᾤχετο, ὡς μόγις ἀνοίγειν τὰ βλέφαρα ἔτ' αὐτά, εἰς ὕπνον αὖθις καταπτώματα. οἷ δ' οὖν ἐπὶ τοῖς ὠσὶ τὰ πτερὰ ἐργάζεται τρεφόμενα, ἡδύτατον γαργαλον παρείχετό μοι τὰ ὀρώμενα. ΑΛ. Ἡράκλεις, δῆτά τινα φῂς τὸν ἔρωτα τῷ ἐνυπνίου, εἶτε τυφλὸς ὢν, ὡς φασι, καὶ ὄπτην ἔχων τῆς τυφλώσεως τὸν ὕπνον, ἔτι τὰ ἐσταμένα ἤδη πάντα, καὶ ἀναπεπλεσμένα ἀνέωγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, μᾶλλον ὅτου, καὶ ἐναργῆς φαινόμενος ἐθέλω τοῦδε ἀκοῦσαι εἴτις τίς ἐστιν, ἔτου σοι πεπόηται ὤν. ΜΙ. ἑτοίμως λέγω. ἡδὺ γοῦν ὃ μεμνῆσθαί τι καὶ διεξιέναι περὶ αὐτοῦ· σὺ δὲ πρῶτα, ὦ Πυθαγόρα, διηγήσῃ τὰ περὶ τῶν μεταβολῶν; ΑΛ. ἐπιδὴ σύ, ὦ Μίκυλλε, παύσῃ ὀνειρώττων, καὶ ἀποψήσῃ ἀπὸ τῶν βλεφάρων ὃ μέλι; ὃ νῦν δὲ, πρόσθεν εἰπὲ, ὡς μάθω εἴτε διὰ τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν, εἴτε διὰ τῶν κερατίνων σοι ὁ ὄνειρος ἦκε πετόμενος. ΜΙ. οὐδὲ δι' ἑτέρας τούτων, ὦ Πυθαγόρα. ΑΛ. καὶ μὴν Ὅμηρος δύο ταύτας μόνας λέγει. ΜΙ. ἔα χαίρειν τὸν λῆρον ἐκεῖνον ποιητὴν, ὃς οὐδὲν εἰδὼς ὀνείρων περὶ· οἱ πάντες ἴσως ὄνειροι διὰ τῶν πυλῶν ἐκφαίνουσιν, οἵους ἔκαστος ἑώρακε, τοῦδε πάνυ σαφῶς, τυφλὸς αὐτὸς ὤν. ἐμοὶ δὲ διὰ χρυσῶν τινων πυλῶν ὁ ἥδιστος ἀφίκετο, χρυσοῦς καὶ αὐτὸς, καὶ χρυσᾶ πάντα περιβεβλημένος, καὶ πολὺ ἐπαγόμενος χρυσίον. ΑΛ. παῦε, ὦ Μίδα βέλτιστε, χρυσολογῶν.

ἀπηγοῦ

ἀπεχρῶς γὰρ ἐκ τῆς ἐκείνου σοι βύζης Ὃ εὕπνιον, καὶ μέταλλα ὅλα χρυσίου κεκτῆσθαί μοι δοκεῖς. ΜΙΚΥΛ. πολύ, ὦ Πυθαγόρα, χρυσίον εἶδον, πολύ· πῶς οἷς καλόν, οἵας τινὰ αὐγὰς ἀπαστράπτον; τί ποτε ὁ Πίνδαρός φησι περὶ αὐτοῦ, ἐπαινῶν; ἀνάμνησον γάρ με, εἴπερ οἶσθα, ὁπότε ὕδωρ ἄριστον εἰπών, εἶτα Ὃ χρυσίον θαυμάζει, ᾗ ποιῶν, ἐν ἀρχῇ ὕμνου τοῦ καλλίστου τῶν ἀσμάτων ἁπάντων. ΑΛΕ. μῶν ἐκεῖνο ζητεῖς, Ἄριστον μὲν ὕδωρ, ὁ δὲ χρυσὸς, αἰθόμενον πῦρ ἅτε διαφέρει νυκτὶ, μεγάνορος ἔξοχα πλούτου; ΜΙΚ. νὴ Δία, αὐτὸ τοῦτο. ὡσπερ γὰ τοιμὸν εὔπνιον ἰδὼν ὁ Πίνδαρος, οὕτως ἐπαινεῖ Ὃ χρυσίον. ὡς δὲ ἤδη μάθῃς οἷόν τι λῷον, ἄκουσον, ὦ σοφώτατε ἀλεκτρυών. ὅτι μὲν γὰρ οὐκ οἰκότως λῷον ἦδες, οἶσθα· Εὐκράτης γάρ μοι ὁ πλούσιος ἐντυχὼν ἐν ἀγορᾷ, λουσάμενον ἥκειν ἐκέλευε παρ' ἑαυτὸν ἐπὶ Ὃ ἄριστον. ΑΛΕΚ. οἶδα πάνυ τοῦτο, πεινάσας πρὸ ὅλου παρ' ἡμέραν, ἄγει μοι βαλανίας ἤδη ἐσπέρας ἥκειν ὑποθερμένους, ἐκ πέντε ἐκείνοις κυάμοις κρεμίζων, οὐ πάνυ δαψιλὲς Ὃ δεῖπνον ἀλεκτρυόνι ἀθλητῇ ποτε γηραιῷ, καὶ Ὀλύμπια οὐκ ἀφανῶς ἀγωνισαμένῳ. ΜΙΚ. ἐπὶ δὲ δειπνήσας ἐπῆλθον, ἐκάθευδον δ' ὑμᾶς, πρὶν κυάμους σοι παραβαλών. ἔπειτά μοι κατὰ τὸν Ὅμηρον, ἀμβροσίαν δή νύκτα θεῖός τις ὡς ἀληθῶς ὄνειρος ὀπίσας. ΑΛΕΚ. τὰ μὲν δὴ παρ' Εὐκράτει πρότερον, ὦ Μίκυλλε, διήγησαι, καὶ Ὃ δεῖπνον, οἷ ἐχρήσατο, καὶ τὰ ἐν τῷ συμποσίῳ πάντα. κωλύει γὰρ οὐδέν σε αὖθις δειπνεῖν, ὥσπερ ὄνειρόν τινα τὸ δείπνου ἐκεῖνου προφάγοντα, καὶ ἀναμηρυκώμενον τῇ μνήμῃ τὰ βεβρωμένα. ΜΙΚΥΛ. ἄμεινον ἀνοχλῆσαι, καὶ ταῦτα διηγούμενος. ἐπεὶ δὲ σὺ προθυμῇ, καὶ δι' λέγω. ἦ προτέρην, ὦ Πυθαγόρα, παρά τινι πλουσίῳ δειπνήσας ἐν ἄστει τῷ βίῳ, τύχη τινὶ ἀγαθῇ ἐντυγχάνω χθὲς τῷ Εὐκράτει· καὶ ἐγώ μοι προσιόντα αὐτὸν ὥσπερ εἰώθειν, δι' ἀστοῦ, ἀπηλλαττόμην, ὡς μὴ καταγελάσαι αὐτὸν, ἐν περιῤῥῷ τῷ τρίβωνι συμπαρόντων. ὁ δὲ, Μίκυλλε, φησι,

A Nam dubio procul ex illius voto istud tibi accidit insomnium, & solidas auri venas mihi duxisse videris. MIC. Multam auri vim vidi Pythagora, multam. quàm putas pulchri? quo fulgore coruscantis? Quid tandem Pindarus in illius laudem dicit? nam in memoriam redige, si quidem meministi, quum aquam præstantissimam dicens, postea aurum admiratur, idque iure, statim in initio carminis vnius omnium bellissimi. GAL. Num illud quæris,

Aqua est illa quidem optima:
Caterùm aurum, vti candens
Ignis, ita enitens, noctibus eminet eximiè
B *Cæteras supra opes quæ* [*vnum*
Gloriam ac decus addunt.

MICYLL. Per Iouem, isthuc ipsum: perinde enim ac si insomnium meum videat Pindarus, ita prædicat aurum. Sed vt tandem cognoscas quale fuerit, ausculta iam sapientissime Galle. Meministi vt heri nullum domi cibum acceperim: siquidem Eucrates diues ille fortè mihi in foro factus obuiam, lotum me in tempore ad cœnam venire iusserat. GALLVS. Isthuc equidem planè memini. nam totum esuriebam diem, donec mihi, profunda tandem vespera domum reuersus subuuidus, vinóque madens, quinque illas fabas proferres, non admodum opiparam cœnam Gallo, qui quondam fuerit athleta, quíque Olympia non segniter olim decertarit. MICYL. Ast vbi reuersus à cœna fabas tibi obiecissem, obdormij protinus. Tum mihi, iuxta Homerum, ambrosia sub nocte diuinum quoddam haud dubiè somnium assistens. GAL. Sed priùs quæ tibi apud Eucratem acciderint, Micylle narra, & cuiusmodi fuerit cœna, quæque super cœnam acta sunt omnia. Nihil enim prohibet te denuo cœnare, si veluti somnium quoddam eius cœnæ reducas, & quæ tum ederis, rursum commemoratione quasi rumines. MICYL. Credebam molestum futurum me, si hæc quoque retulissem: verùm posteaquam tu desideras, en id quoque narrabo. Quum nunquam antehac in vita cœnassem apud vllum diuitem, ô Pythagora, heri bona quapiam fortuna in Eucratem incidi: atque ego quidem simul atque dominum illum salutassem, ita vti consueueram, subducebam me: ne pudori illi essem, si lacera in veste fuissē affectatus. At ille, Micylle, inquit,

hodie natalitia filiæ celebro, plurimósq; ad conuiuium amicos inuitaui: verùm quoniam aiunt quendam ex his incõmoda esse valetudine, neque posse pariter ad conuiuium nostrum accedere: tu eius loco venito lotus: nisi ipse fortè qui vocatus est, semet adfuturum renunciarit: nã nunc quidé ambigit. Hoc vbi audissem, adorato diuite discedebam, omnes obsecrans deos, vt algidam febrem aliquam, aut laterum dolorẽ, aut podagram morbi auctarium immitterent valetudinario illi, cuius ego sellæ occupator, cœnæque vicarius & hæres eram vocatus. Interim hoc spacij quod vsque ad balnei tempus intercessit, longissimum seculum esse iudicabam: dum subinde respicio quot pedum esset litera, & quando illos iam lauisse cõsentaneum esset. Hîc vbi tempus tandem aduenisset, ocyus me corripio, atque abeo, nitidè admodum cultus, sic obuerso palliolo, vt qua esset parte purissimum, ea videretur. Offendo autẽ ad fores & alios cõplures, in quibus etiam illũ (gestabatur autem à viris quatuor) cuius eram subconuiua vocatus, qui malè habere dictus erat, atque id etiam præ se ferebat, quòd afflicta esset valetudine: nam ex alto gemebat, tussiebátque ac screabat velut ex abdito: quódque ægrè graderetur, totus pallidus ac tumens, annos natus circiter sexaginta: ferebatur autem philosophus quispiam esse ex his qui apud adolescentulos nugas deblaterant. At barba mirè erat tragica, id est hircina, supra quàm credi posset tõsoris egens. Porrò increpante Archibio medico, quamobrem cùm ita esset affectus, aduenisset: Non oportet, inquit, promissa deserere, præsertim hominem philosophum, etiamsi mille vrgeant & instent morbi. Putabit enim Eucrates sese à nobis haberi ludibrio. Haudquaquam, inquam ego: imò collaudabit te, si domi potiùs apud te velis emori, quàm in conuiuio animam vnà cum phlegmate excreans. Atque ille quidem præ arrogantia dissimulabat sese dicterium audisse. Haud multo pòst accessit & Eucrates iam lotus: conspectóque Thesmopolide (nam id erat philosopho nomẽ) Præceptor, inquit, probè quidem factum abs te, qui ipse ad nos veneris: tametsi nihilo deteriùs tibi fuerat futurum: siquidem etiam absenti omnia ordine missa fuissent. Hæc simul atque dixerat, introgreditur, manus illi porrigens, pariter & famulis innitenti.

Gnomonẽ horologij notásse.

ξυγαξῆς τὴμεθ' ἑτέρων ἑστιῶ γυμνάσια, καὶ παρεκάλεσα τῶν φίλων μάλα πολλούς. ἐπεὶ δέ τινα φασὶν αὐτῶν μαλακῶς ἔχοντα οὐχ οἷόν τε εἶ) ξυνδειπνῆσαι μεθ' ἡμῶν, σὺ αὐτ' ἐκείνου ἴσθι λαγὰμβανος, ἐὰν μὴ ἔγε κληθεὶς αὐτὸς, εἴπῃ ἀφίξεσθαι, ὡς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. ταῦτα ἀκούσας ἐγὼ, παρεσκευάσας, ἀπῆν βυζόμενος ἅπασι θεοῖς ἀπιάλόν τινα, ἢ πλευρῖτιν, ἢ ποδάγρας ἐπιπέμψαι τῷ μαλακιζομένῳ ἐκείνῳ, ὃς ἔφεδρος ἐγὼ, καὶ ἀντίδειπνος, ἐν ἀφόδοις ἐκεκλήμην καὶ ὁ ἄγειν λουσόμενος, αἰῶνα μήκιστον ἐπῆγμην, συνεχὲς ἐπισκοπῶν, ὁπόσα ποιῶ τὸ στοιχεῖον εἴη, καὶ πηνίκα ἤδη λελουσθαι δέοι. κἀπειδή ποτε ὁ καιρὸς ἀφίκετο, παρῆν τάχος ἐμαυτὸν ἀπορρίψας, ἀφῆγμαι, κομμιῶν μάλα ἐξησκημένος, διὰ τριβέων τὸ περιῶνιον, ὡς ὅτι τῶν καθαρωτέρων ἡμφιέσμην ἡ ἀναβολή. καταλαμβάνω τε παρὰ τοῖς θύραις ἄλλους τε πολλοὺς, καὶ δὴ κἀκεῖνον, φορεῖσθαι μὲν ὑπὸ τεττάρων κεκομισμένον, ὃν με ὑποδέξασθαι ἔδει, τὸν νοσοῦντα λεγόμενον καὶ ἐδήλου δὲ πονηρῶς ἔχων. ὑπερέστενε γοῦν, καὶ ὑπερέκοπτε, καὶ ἐκεχρέμωτο μυχόθεν τινός, καὶ δυσπρόσοδον, ὠχρὸς ὢν ὅλος, καὶ διῳδηκώς, ἀμφὶ τὰ ἑξήκοντα ἔτη γεγών. ἐλέγετο δὲ φιλόσοφός τις εἶ) τῶν παρὰ τοῖς μειρακίοις φλυαρούντων. ὁ γοῦν πώγων μάλα πατρικὸς ἦν, εἰς ὑπερβολὴν κουρίαν· καὶ αἰτιωμένου δὲ Ἀρχιβίου τὴν ἰατρόν, διότι οὕτως ἔχων ἀφίκετο, Τὰ κατηγγελμένα, ἔφη, ἃ χρὴ παρεῖναι, καὶ ταῦτα, φιλόσοφον ἄνδρα, κἂν μυρίαι νόσοι ἐμποδὼν ἱστῶνται. κἠμοὶ γὰρ Εὐκράτης ὑπερεθάρρησε παρεῖναι πρὸς ἡμᾶς. οὐμμενοῦν εἶπον ἐγὼ, ἀλλ' ἐπαινέσεταί σε, μᾶλλον οἶμαι τῶν σαυτοῦ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἑκόντος, ἢ σὲ τοῦ συμποσίου σπασάμενον χρεμψάμενον τοῦ ψυχροῦ μετὰ τοῦ φλέγματος. ἐκεῖνος μὲν οὖν ὑπὸ μεγαλοφροσύνης, ἃ παρεσκεύαστο ἀκηκοέναι τὸν σκώμματος. ἐπεὶ δὲ μετ' μικρὸν ὁ Εὐκράτης λελουμένος, καὶ ἰδὼν τὸν Θεσμόπολιν (τοῦτο γὰρ ὁ φιλόσοφος ἐκαλεῖτο) Διδάσκαλε, φησὶν, ὦ μὴ ἐποίησας αὐτὸς ἦκων παρ' ἡμᾶς· ἃ μεῖον οὐ τί σοι ἐγένετο, καὶ ἀπόντι γὰρ ἄπονα ἔξῆς ἐπέσαλτο σῶ. κἀμὲ λέγων, εἰσῆλθε χεῖρας ὀρέγων αὐτῷ, ἐπερειδομένῳ καὶ τοῖς οἰκέταις.

ἐγὼ μὲν οὖν ἀπιέναι παρεσκευαζόμην ὁ δὲ, A
ὑπορραφεὶς, καὶ ὑπὸ πολὺ διδοὺς, ἐπεί με
πάνυ σκυθρωπὸν εἶδε, Πάεδη, ἔφη, καὶ σύ,
ὦ Μίκυλλε, καὶ σκιαδείπνῳ μὲν ἡμῖν· τὸν γὰρ
ἐγὼ κελεύω ἐν τῇ γυναικωνίτιδι μετ'
τῆς μητρὸς ἑστιᾶσθαι, ὡς σοὶ χώραν ἔχῃς.
εἰσήειν οὖν μάτην λύκος χανὼν ὀφθεὶς μι-
κρὸν αἰσχυνόμενος, ἐπεὶ ἐδόκουν ἐξεληλακέ-
ναι τὸν συμποσίου ὁ παῖδα τὸν Εὐκράτους.
καὶ ἐπειδὴ κατακλίνεσθαι καιρὸς ἦν, τὸν μὲν
πρώτιστον, αἰδέσθην τὸν Θεσμόπολιν,
οὐκ ἀναγκαίως, νὴ Δία, πάντε, οἶμαι, νεα- B
νίσκοι δυμεγέθης, ὑπαυχένια περιβύσαντες
αὐτῷ πάνυ σφόδρα, ὡς δυσχερῶς ἐν τῷ σχήματι,
καὶ ὑπὸ πολὺ καρτερῶς διώκετο. εἶτα μηδενὸς
ἀντεχομένου πλησίον κατακεῖσθαι αὐτῷ, ἐμὲ
κατακλίνουσι φέροντες, ὡς ὁμοτράπεζοι εἴημεν.
τοιοῦτον ἐδειπνοῦμεν, ὦ Πυθαγόρα,
πολύοφόν τι, καὶ ποικίλον δεῖπνον, ὑπὸ χρυσοῦ
πολλοῦ, καὶ ἀργύρου· καὶ σκεύματα μὲν χρυ-
σᾶ, καὶ δρόμοι ὡραῖοι, καὶ μυροπῶλαι, καὶ γε-
λωτοποιοὶ, καὶ ὅλως, ἤδιστα τὶς μοι ἢ δρομικῶς,
πλοῦν ἄλλα ἔν με ἐλύπει, ὁ μετρίως ὁ Θε- C
σμόπολις σκοχλῶν, καὶ ἀρετήν τινα περὶ με
διεξιών, καὶ διδάσκων, ὡς αἱ δύο ἀποφάσεις,
μίαν κατάφασιν ἀποτελοῦσι, καὶ ὡς εἰ ἡμέρα
ἐστὶ, νὺξ οὐκ ἔστιν, ἐνίοτε δὲ, καὶ κέρατα ἔφα-
σκεν εἶναί μοι, καὶ πολλὰ τοιαῦτα· ἐγὼ δὲ ἀσυμέ-
νῳ τῷ φιλοσόφῳ συνειρῇ, καὶ κατετέμνε-
το τὸν ὑφεστῶτα, οὐκ ἐῶν ἀκούειν τῶν κι-
θαριζόντων, ἢ ᾀδόντων. τοῦτο μού σοι, ὦ ἀλε-
κτρυών, τὸ δεῖπνον. ΑΛΕ. οὐχ ἥδιστον, ὦ Μί-
κυλλε, καὶ μάλιστα ἐπεὶ συνεκληρώθης παῤ
λύρᾳ σκιερᾷ γέροντι. ΜΙΚ. ἄκουε δὴ καὶ τὸ
σύμπτιον. ἐμοὶ γὰρ τὸν Εὐκράτην αὐτὸν ἀ- D
παῖδα ὄντα, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀποθνήσκειν, εἶτα
προσκαλέσασθαί με, καὶ διαθήκας γράψαι, ἐν
αἷς ὁ κληρονόμος μοῦ ἀπάντων ἐγὼ, μικρὸν
ὑπερόντα, ἀποφαίνει· ἐμαυτὸν δὲ προελθόντα
ἐς τοὐμφανὲς, τὸ μὲν χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον,
ἐξαιτεῖν, σκάφαις τισὶ μεγάλαις, ἀένναόν τε
καὶ πολὺ ὑπερῥέον· τὰ δ' ἄλλα, τοὐμὸν ἐσθῆτα,
καὶ τραπέζας, καὶ σκεύματα, καὶ διακόνους, πάντα ἐμὰ, ὡς τὸ εἰκὸς, εἶναι. Εἶτα ὀχή-
ματος ὑπὲρ λευκοῦ ζεύγους, ἐξυπτιάζων, πε-
ριβλεπτὸς ἅπασι τοῖς ὁρῶσι καὶ ὑπέφθονος.

Ego igitur iam abire parabam: verùm ille conuersus, vbi diu secum hæsitasset, posteaquam me tristem admodum videret, Ades, inquit, tu quoque Micylle, ac nobiscum cœna. Nam filiũ in mulierum conclaui vnà cum matre conuiuium agere iubebo, quò tibi sit locus. Ingrediebar itaque, cùm parum abfuerit vt lupus frustra hians discederem: verùm ingrediebar pudefactus, quòd Eucratis filiolum è conuiuio viderer expulisse. Alt vbi iam tempus esset vt discumberemus, primum tollentes Thesmopolin composuerunt, haud sine negotio per Iouem, quinque (si Diis placet) proceri iuuenes, ceruicalia illi supponentes vndiquaque: quò nimirum in eodem habitu permanere, ac longum etiam tempus durare posset. Deinde vbi nemo iam tolerare posset vt iuxta illum accumberet, me adductum reclinant, vt eadem in mensa essemus. Deinceps cœnabamus, ô Pythagora, opiparam quandam & variam cœnam, multóque in auro, multo item argento. Pocula erãt aurea, ministri formosi: tum cantores, & concitandi risus artifices. In summa iucundissima quæpiam erat vita: nisi quòd vnum quiddam me vehementer malè habebat, Thesmopolis obstrepens atque obturbans, virtutem nescio quam mihi commemorans, docénsque quòd duæ negationes vnicam efficerent affirmationem: quódque si dies sit, nox non sit. Nonnunquam & cornua mihi dictitabat esse: atque id genus multa philosophabatur erga me, quibus eiusmodi nihil opus: planéque voluptatem interpellatione minuebat, quum non sineret exaudiri eos qui cithara vocéque canebant. Habes Galle de cœna. G A L. Non admodum suaui Micylle: maximè posteaquam cum illo deliro sene sortitus eras accubitum. M I C Y. Audi nunc insomnium. Visus enim mihi Eucrates ipse, quum orbus esset liberis, nescio quomodo è vita decedere. Dehinc vbi me accersisset, ac testamentum condidisset, quo me in solidum hæredem omnium scripserat, paulo tempore superstes emori. Porrò ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentúmque ingẽtibus quibusdam scaphis exhaurire, perpetuò subscaturiens, & affatim affluens: tum autem vestes, mensas, pocula, ministros, omnia mea, vt par erat, esse. Postea candido vehiculo vectabar resupinus, cunctis qui intuebantur, conspiciendus & admirãdus.

Diuitum speciosa ac læta.

Accurrebant permulti, ac circumequitabant, complures ſequebantur. Ego interim illius indutus veſtitum, & annulos gerens circiter ſedecim, digitis inſertos, epulum quoddam ſplendidum iubebam adornari, quo amicos acciperem. Iámque illi, ita vt in ſomnio fieri conſentaneum eſt, aderant: iam epulæ erant comportatæ: iam potus ex animi ſententia miniſtratus. In his quum verſarer, & aureis phialis prębiberem omnibus qui aderant amicis: cùm iam inferrentur bellaria, intempeſtiuo tuo clamore perturbaſti nobis conuiuium, menſáſque ſubuertiſti, ac diuitias illas ita diſſipaſti, vt in auras euaneſcerent. Num tibi videor iniuria ſtomachatus in te? nam vel treis noctes perpetuas libenter adhuc ſomnium illud quod mihi accidit, videre cupiam. GAL. Adeóne es auri cupidus, & opum auidus Micylle? idque ex omnibus vnum admiraris, ac felicitatem vnicam eſſe iudicas, ſi plurimum poſſideas auri? MYCIL. Equidem haud ſolus ita cogito Pythagora: quin ipſe quoque, tum quum Euphorbus eſſes, auro atque argento comis intexto prodibas pugnaturus cum Achiuis, idque in bello, vbi ferrum quàm aurum geſtare ſatius fuerat. At tu etiam tum voluiſti calamiſtris auro internexis in periculum deſcendere. Atque ob eam (opinor) cauſſam, Homerus comas tuas Gratiis ſimiles dixit, quòd auro argentóque reuincirentur. Etenim longè nimirum meliores atque amabiliores videbantur quòd eſſent auro religatæ, vnáque cum eo relucerent. Neque iſthuc nouum eſt, auricome, ſi tu Pantho patre prognatus, aurum in precio habuiſti: quin & ipſe Deorum omnium hominúmque pater ille, Saturno Rheáque progenitus, quum Argolicam illam puellam adamaret, vbi nihil inueniret amabilius in quod ſeſe transformaret, neque quo Acriſij cuſtodias poſſet corrumpere, audiſti videlicet vt aurum ſit factus, atque ita per tegulas illapſus potitus eſt ea quam deperibat. Iam verò quid tibi commemorem quàm multos vſus prębeat aurum? & vt eos quibus adfuerit, formoſos & ſapientes & potentes reddat, decus & gloriam illis concilians? vtque nonnunquam ex obſcuris & infamibus claros ac celebres repentè efficiat? Nam noſti vicinum mihi & eiuſdem artificij Simonem,

A ἢ προσέθεον πολλοί, ἢ παρέπαττον, ἢ εἵπετο πλείους. ἐγὼ δὲ, τὴν ἑαθῆτα τὴν ἐκείνῳ ἔχων, ἢ δακτυλίοις βαρὺς, ἔσον ἑκκαίδεκα, ἐζημμένους τῶν δακτύλων, εἰς ἑλθὸν ἑτοίμασα τὰ λαμπρότατα βύρσαι παθῶν ἐς ὑποδοχὴν τῶν φίλων. οἱ δὲ, ὡς ἐν ὀνείρῳ εἰκὸς, ἤδη παρῆσαν, ἢ ὁ δεῖπνον ἄρτι συνεκομίζετο, ἢ ὁ πότος συνεκροτεῖτο· ἐν τούτῳ ὄντα με, ἢ φιλοτησίας προπίνοντα ἐν χρυσαῖς φιάλαις ἑκάστῳ τῶν παρόντων, ἤδη τῷ πλαγιῶντος ἐκκομιζομένου, ἀναβοήσας ἀκύρως, συνεπάραξας μοὶ ἡμῖν ὃ συμπόσιον, ἀνέρρηξας δὲ B τὰς τραπέζας, τὸν δὲ πλοῦτον ἐκεῖνον ἀφανισθέντας, ὑπνῶντα φέρεσθαι ποιήσας. ἆρά σοι ἀλόγως ἀγανακτῆσαι κ᾽ σοὶ δοκῶ, ὡς τελέως ἂν ἡδέως ἐπιδεῖν τὸν ὄνειρόν μοι γνόμενον; AΛ. οὕτω φιλόχρυσος, ἢ φιλόπλουτος, ὦ Μίκυλλε, ἢ μόνον τοῦτο ἐξ ἁπάντων θαυμάζῃς, ἢ νῦν εὐδαίμων εἶ πολὺ κεκτημένος χρυσίον; MI. οὐκ ἐγὼ μόνος, ὦ Πυθαγόρα, τοῦτο, ἀλλὰ ἢ σὺ αὐτὸς, ὁπότε Εὔφορβος ἦθα, χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐζημμένος τῶν Ἀσσυρίων, ὅτε ἐξῄεις πολεμήσων τοῖς Ἀχαιοῖς, ἢ ἐν τῷ πολέμῳ ἔνθα C σιδηροφορῆν μᾶλλον ἢ χρυσοφορῆν ἄμεινον ἦν. σὺ γὰρ τότε ἐξέρυς χρυσῷ δεδεδιμένους τοὺς πλοκάμους ἔχων, δεδιὼς μὴ δοκεῖ Ὅμηρος δεδάκρυ Χαρίτεσιν ὁμοίας εἰπεῖν σε ταῖς κόμας, ὅτι χρυσῷ τε, ἢ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο· μακρῷ γὰρ ἀμείνους δηλαδὴ, ἢ ἐρασμιώτεραι ἐφαίνοντο, συναναπεπλεγμέναι τῷ χρυσίῳ, ἢ συναπολάμπουσαι μετ᾽ αὐτοῦ. καίτοι τί μοὶ σὺ, ὦ χρυσοκόμη, μέτεια, εἰ Πανθοῦς υἱὸς ὤν, ἐτίμας ὃ χρυσίον. ὁ δὲ πάντων θεῶν πατὴρ, ἢ ἀνδρῶν, ὁ Κρόνος ἢ Ῥέας, ὁπότε D ἠράσθη τῆς Ἀργολικῆς ἐκείνης μειράκιος, οὐκ ἔχων εἰς ὅ, τι ἐρασμιώτερον αὐτὴν μεταβάλοι, οὐδὲ ὅπως ἂν διαφθείρῃ τὸν Ἀκρισίου τοὺς φρουροὺς, ἀκριβῶς ἤδη που ὡς χρυσίον ἐγίνετο, ἢ ῥυεὶς διὰ τῶν τεγῶν, συνῆν τῇ ἀγαπωμένῃ. ὥστε τί ἂν σοι ὃ ἐπὶ πάντων ἔτι λέγοιμι; ὅσας μὲν χρείας παρέχεται ὁ χρυσὸς· ὡς δὲ οἷς ἂν πάρῃ, καλοῖς τε ἀνδράσι, ἢ σοφοῖς, ἢ ἰσχυροῖς ἀνδράσι), τιμιωτέρους ἢ δόξαν συνάπτων, ἢ ἐξ ἀφανῶν, ἢ ἀδόξων, ἐνίοτε περιβλέπτους ἢ ἀοιδίμους ἐν βραχεῖ ποιῆσαι; τὸν γοῦν Θεσσαλὸν μοι τὸν ἐμπύρχον εἶδες, τὸν Σίμωνα,

ὑ τοῦ πολλοῦ δέ πυήσθητα πρ' ἐμοὶ, ὅτε ὃ A ἔτιος ἤψαιω τῆς Κρονίοις, δύο τόμους τ' ἀλλάντος ἐμβαλών. ΛΑΕ. οἶδα, τὸν σιμὸν, τὸν βραχὺ, ὃς ὃ κεραμεοῦν τρύβλιον ὑφελόμενος, ἤγετο ὑπὸ μάλης ἔχων, μὴ ὃ δεῖπνον, ὃ μόνον ἡμῖν ὑπῆρχεν. εἶδον γὰρ αὐτὸς, ὦ Μίκυλλε. MIK. ὀκνοῦν ὀκνῶν κλέψας, εἶτα ἐπωμόσατο θεοῖς τοσούτοις. ἀλλὰ τί σὺ ἐμιμύνες, καὶ ἐδόας τότε, ὦ ἀλεκτρυών, λανθάνειν ἡμᾶς ὁρῶν; ΑΛΕ. ὀκνικύζον, ὃ μόνον μοι τότε δυνατὸν ἦν. τί δ' οἴει ὁ Σίμων; ἐώκεις γάρ τι περὶ αὐτοῦ ἐρεῖν. MIK. ἀκήκοας γὰρ περὶ αὐτοῦ, πλούσιος ἐς B ὑπερβολὴν, Δρυμύλος ὄνομα· οὗτος ζῶν μὲν, οὐδὲ ὀβολὸν ἔδωκε τῷ Σίμωνι. πῶς γὰρ, ὃς οὐδὲ αὐτὸς ἥπτετο τῶν χρημάτων; ἐπεὶ δὲ ἀπέθανε πρῴην, ἅπαντα ὀκεῖνα κατὰ τοὺς νόμους, Σίμων ὁ τὰ ῥάκια τὰ πυανεπὴ, ὁ τὸ τρύβλιον περιλείχων, ἅσμενος ὑπεδέξατο, ἀλουργῆ καὶ ὑσσωτοβαφῆ ἀμπεχόμενος, οἰκέτας, καὶ ζεύγη, καὶ χρυσᾶ σκεύματα, καὶ ἐλεφαντόποδας τραπέζας ἔχων, ὑφ' ἁπάντων προσκυνούμενος, οὐδὲ προσβλέπων ἐπ' ἡμᾶς. ἔναγχος γοῦν ἐγὼ C μὲν ἰδὼν προσιόντα, Χαῖρε, ἔφην, ὦ Σίμων. ὁ δὲ ἀγανακτήσας, Εἶπατε, ἔφη, τῷ θεράποντι, μὴ καταμικρύνῃ μου τὸ ὄνομα· ἐγὼ Σίμων, ἀλλὰ Σιμωνίδης ὀνομάζομαι. ὃ δὲ μέγιστον, ὅτι καὶ ἐρῶσιν αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες· ὁ δὲ δρύπτεται καὶ προσὸς ταύτας, καὶ ὑπορρεῖ, καὶ ταῖς μὲν, προσίεται, καὶ ἵλεώς ἐστιν, αἷς δὲ, ἀπειλοῦσιν αἱ ἐλεύθεραι αὐτὰς, ἀμελοῦμεναι. ὁρᾷς ὅσων ἀγαθῶν ὁ χρυσὸς αἴτιος, εἴ γε καὶ μεταποιεῖ τοὺς ἀμορφοτέρους, καὶ ἐρασμίους ἀπεργάζεται, ὥσπερ ὁ ποιητικὸς D ὀκεανὸς κεστός. ἀκούεις δὲ καὶ τῶν ποιητῶν λεγόντων·

Ω χρυσὲ δεξίωμα κάλλιστον κτεάνων. καὶ,

Χρυσὸς γάρ ἐστιν, ὃς βροτῶν ἔχει κράτη.

ἀλλὰ τί μεταξὺ ἐγέλασας, ὦ ἀλεκτρυών; ΛΑ. ὅτι σὺ μὲν ἀγνοίας, ὦ Μίκυλλε, καὶ σὺ τὰ ὅμοια τοῖς πολλοῖς δόξαν πάντων περὶ τὸν πλοῦτον. οἶδ', εὖ ἴσθι, πολὺ ἀθλιώτερον ὑμῶν τὸν βίον βιοῦσι. λέγω δέ σοι, ὃς πένης, καὶ πλούσιος πολλάκις γενόμενος, καὶ ἄπορος βίου πεπειραμένος· μὴ μικρὸν δὲ καὶ αὐτὸς εἴλη ἔκασα.

qui paucis antè diebus apud me cœnauit, quum legumen coquerem Saturnalibus, duásque extorum cæsuras immitterem. GAL. Noui, Simonem illum breuem: qui fictilem ollulam, quæ nobis erat vnica, suffuratus, peracta cœna abiit sub ala gestans. Nam ipse vidi Micylle. MIC. Atqui quum eam sustulerit, tam multos ille deos postea iurabat. Sed cur non prodebas, ac vociferabare tum ô Galle, quum nos furto spoliari conspiceres? GAL. Coccyzabam, quod mihi solùm licebat id temporis. Verùm quid Simon ille? Nam videbare de illo dicturus nescio quid. MIC. Ei consobrinus erat vir supra modum diues, nomine Drimylus: is quoad viuebat, ne obolum quidem donauerat Simoni: nam quî daret, cùm ne ipse quidem pecunias attingeret? At simul atque mortuus est nuper, vniuersis illis opibus, iuxta leges, Simon ille, qui coria putria, qui patellam circumlingebat, gaudens potitur, purpura ostróque circunteetus: famulósque & currus, & aurea pocula, & mensas eburnis innixas pedibus possidet: ab omnibus adoratur: iámque nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quum illum procedentem conspexissem, Salue, inquam, Simon. At ille indignè ferens, Edicite, inquit, mendico isti, ne vocabulum meum diminuat: neque enim Simon, sed Simonides appellor. Porrò (quod est omnium maximum) mulieres etiam illius amore capiuntur. Atque is quidem eludit eas, ac fastidit, & alias quidem admittit comémque sese præbet: aliæ porrò quæ negliguntur, necem conscituras sibi minitantur. Vides quantas commoditates pariat aurum: quandoquidem eos qui sunt deformissimi, transfigurat, & amabiles reddit, non secus atque cestus ille poëticus. Audis insuper & à poëtis dictum,

O aurum auspicata res, & ostentum optimum.

Et rursum,

Aurum est quod opibus imperat mortalium.

Sed quid interim risisti Galle? GAL. Quoniam tu quoque per insciciam Micylle simili modo falleris opinione de diuitibus, quemadmodum vulgus: verùm (crede mihi) longè etiam ærumnosiorem vitam viuunt, quàm vos. Hæc autem loquor, qui ipse & pauper, & diues aliquando fuerim, atque omne vitæ genus sim expertus. Porro paulò pòst ipse quoque hæc omnia cognosces,

MIC. Per Iouem tempestiuum iam est vt & tu referas quemadmodum sis transfiguratus, & quid in vnoquoque vitæ genere perspexeris. GAL. Ausculta, hoc tantùm præmonitus, me neminem feliciorem in vita, quàm tu sis, vnquam vidisse. MIC. Quàm ego sim, ô Galle? Hanc felicitatem tibi ipsi imprecor. Nam videre me tibi ridendum proponere. Verùm age, narra, exordiens ab Euphorbo, quo pacto fueris in Pythagoram transformatus: deinceps ordine ad Gallum vsque. Consentaneum enim est te varias res tum vidisse, tum tulisse, nimirum tam diuersis vitæ formis. GAL. Quemadmodum initiò ab Apolline profecta anima in terram deuolarit, & corpus humanũ subierit, vt illic pœnã quandam dependeret, id longum dictu futurũ sit: præterea neque mihi referre fas est, neque tibi eiusmodi audire. Verùm vbi Euphorbus factus essem. MIC. Sed ego priusquam essem is qui nunc sum, ô præclare, quisnam eram? hoc mihi priùs dicito nunquid & ego versus fuerim itidẽ vt tu? GAL. Maximè. MIC. Quis igitur eram? si quo modo potes dicere: pervelim enim isthuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras Indica, ex earũ genere quæ aurum effodiunt. MIC. Et postea neglexi infelix vel paucula frusta in vitam importare, quum illo essem alitus? Sed age, quid post hæc futurus sim dicito: quandoquidem consentaneum est scire te. Etenim nisi quid bonæ sit rei, iam nunc suspendero me ab ista pertica in qua nunc stas. GAL. Isthuc profectò nulla ratione possis cognoscere. Cæterùm quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troia pugnabam: atque à Menelao necatus, aliquanto pòst tempore in Pythagoram perueni. Porrò eousque absque tecto perdurabam, donec Mnesarchus aliquando mihi domum ædificaret. MIC. Obsecro te, num absque cibo potúque? GAL. Maximè. Nihil enim istis rebus opus, nisi corpori dũtaxat. MIC. Illud igitur priùs dicito, ea quæ ad Troiam gesta sunt, num ita se habent, qualia fuisse dixit Homerus? GAL. Quînam ille scire potuisset, Micylle, qui quidem dum ista gerebantur, ipse camelus erat in Bactris? Cæterùm ego tibi tantùm effabor diuinitus, nihil id temporis eximium fuisse, neque Aiacẽ vsqueadeo magnum, neque Helenã adeò formosam, quemadmodum arbitrantur: siquidem vidi candida quãdam & procera ceruice,

ΜΙΚΥΛ. νὴ Δία, χαιρὸς γοῦν ἤδη καὶ σὲ εἰπεῖν ὅπως ἠλλάγης, καὶ ἃ συνοίσεταί σοι βίῳ ἑκάστῳ. ΑΛΕΚ. ἄκουε, ποσεδόν γε παρέξεις, μηδένα με σοῦ δαιμονιέστερον βιοῦντα ἑωρακέναι. ΜΙΚ. ἐμοῦ, ὦ Ἀλεκτρυών; οὕτω σοι φαίνοιτο. παραλόγως γάρ μοι λοιδορεῖσθαί σοι. ἀλλὰ εἰπὲ ἀπὸ Εὐφόρβου ἀρξάμενος, ὅπως ἐς Πυθαγόραν μετεβλήθης, εἶτα ἑξῆς ἄχρι τοῦ ἀλεκτρυόνος. εἰκὸς γάρ σε ποικίλα καὶ ἰδεῖν, καὶ παθεῖν, ἐν πολυφόροις τοῖς βίοις. ΑΛΕΚ. ὡς μὲν ἐξ Ἀπόλλωνος ὃ πρῶτον ἡ ψυχή μοι κατεπλάμην εἰς τὴν γῆν ἐνέδυ ἐς δυσθρόου σῶμα, ἵν' πινα τὴν κατάκλισιν ἐκτελοῦσα, μακρὸν δὴ εἰπεῖν λέγειν, ἄλλως τε, οὔτε ὅσιον οὔτε ἐμοὶ εἰπεῖν, οὔτε σοὶ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ Εὔφορβος ἐγενόμην. ΜΙΚ. ἐγὼ δὲ πρό γε τούτου, ὦ θαυμάσιε, τίς ἦν, τοῦτό μοι πρότερον εἰπέ, εἰ καί ποτε ἠλλάγην ὥσπερ σύ. ΑΛΕΚ. καὶ μάλα. ΜΙΚ. τίς οὖν ἦν, εἴ τι ἔχεις εἰπεῖν; ἐθέλω γὰρ τοῦτο εἰδέναι. ΑΛΕ. σὺ μύρμηξ Ἰνδικός, τὴν ὃ χρυσίον ἀπορυττόντων. ΜΙΚ. εἶτα ὠκύποδα κακοδαίμων ἐλίγον τὴν ὠφελίαν ἧκεν ἐς τὸν βίον, ἐξ ἐκείνου ὁπόσα πόνου; ἀλλὰ καὶ τί μοι τοῦτ' ἔσομεν, εἰπὲ· εἰκὸς γὰρ εἰδέναι σε. εἰ γάρ τι ἀγαθὸν εἴη, ἀπὸ ξύλου ἤδη αἰωρᾶς ἀπὸ τῆς πατάλου, ἐφ' οὗ σὺ ἔσηκας. ΑΛΕΚ. οὐκ ἂν μάθοις τοῦτο σαφέστερον μηχανῇ· πλὴν ἀλλὰ ἐπεί σοι Εὔφορβος ἐγενόμην (ἐπαμφοτερίζω γὰρ ἔτι· ἐκφέρω) ἐμαχόμην ἐν Ἰλίῳ, καὶ ἀποθανὼν ὑπὸ Μενελάου, χρόνῳ ὕστερον ἐς Πυθαγόραν ἦκον. πέως δὲ παρεμένων ἄοικος ἐγώ, ἄχρι οὗ ὁ Μνήσαρχος ἐξεργάσηταί μοι τὸν οἶκον. ΜΙΚ. ἄσιτος ὤν, ὦ πάτερ, καὶ ἄποτος; ΑΛΕ. καὶ μάλα. οὐδὲ γὰρ ἐδέησε τούτων, ἢ μόνῳ τῷ σώματι. ΜΙΚ. οἶκον μὲν οὖν τὰ ἐν Ἰλίῳ παρεστῶτά μοι εἰπὲ· τοιαῦτα ἐῶ οἷά φησιν Ὅμηρος γενέσθαι αὐτά; ΑΛΕΚ. πόθεν ἔκφρων ἦσθα, ὦ Μίκυλλε, ὃς ἐνόμιζον ἐκεῖνον, κἀμηλος ἐν Βάκτροις ἐῶ. ἐγὼ δὲ ποσεδόν σοι φράσω ἀφθόνως, μηδὲ φθονεῖσθαι πρὸς μήτε τὸν Αἴαντα οὕτω μέγαν, μήτε τὴν Ἑλένην αὖτε ὧδε καλήν, ὡς οἴονται. εἶδον γὰρ λευκήν μού τινα, ἐν βραχίοσι τὴν τράχηλον,

ὡς εἰκάζην κύκνου φυγατέρα εἶη). πάλαι δὲ, A πολὺ πρεσβύτην, ἡλικιώτην σχεδὸν τῆς Ἑκάβης· ἰῶ γε Θησεὺς πρῶτον ἁρπάσας, ἐν Ἀφίδναις εἶχε· καὶ τὸν Ἡρακλέα ἑωράκαμεν· ὁ δὲ Ἡρακλῆς, πρότερον εἷλε Τροίαν καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν, πρὸς τότε μάλιστα. διηγεῖτο γάρ μοι ὁ Πάνθους ταῦτα, κομιδῇ μειράκιον ὤν, ἑωρακέναι λέγων τὸν Ἡρακλέα. MIK. τί δὲ, ὁ Ἀχιλλεὺς τοιοῦτος ἰῶ ἄρειος τὰ πρόσω, ἢ μῦθος ἄλλος καὶ ταῦτα; ΑΛ. ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ συνεγενόμην, ὦ Μίκυλλε, πῶς γὰρ ἂν ἔγωγέ σοι οὕτως ἀκριβῶς τὰ παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς λέγειν πόθεν γε, πολέμιος B ὤν; τὸν μέντοι ἑταῖρον αὐτοῦ τὸν Πάτροκλον, οὐ χαλεπῶς ἀπέκτεινα, διελάσας τῷ δόρατι. MIK. Εἶπέ σε ὁ Μενέλαος μακρῷ δυσχερέστερον· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐγνωσ̣ται τὰ Πυθαγόρου δὲ, ἤδη λέγε. ΑΛΕ. Ὁ μὲν ὅλως, ὦ Μίκυλλε, σοφιστὴς ἀνὴρ οὐ φαῦλος ἰῶ, χρὴ γάρ, οἶμαι, παλινῳδῆν λέγειν. ἄλλως δὲ, οὐκ ἀπαίδευτος, οὐδ' ἀμελέτητος τῶν καλλίστων μαθημάτων. ἀπεδήμησα δὲ εἰς Αἴγυπτον, ὡς συγγενοίμην τοῖς σοφηταῖς ὅτι σοφία, καὶ εἰς τὰ ἄδυτα κατελθών, ἐξέ- C μαθον τὰς βίβλους τὰς Ὥρου καὶ Ἰσιδος, ὑφ' αὗτοῖς εἰς Ἰταλίαν ἐκπλεύσας, οὕτω διέθηκα τοὺς κατ' ἐκεῖα Ἕλληνας, ὥστε θεὸν ἤδη με. MIKYΛ. ἤκουσα ταῦτα, καὶ ὡς δόξας διαβεβιωκέναι ἀπέθανον, καὶ ὡς χρυσοῦν τὸν μηρὸν ὑπέδειξάμοί ποτε αὐτοῖς. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπὲ, τί σοι ἐπῆλθε νόμον ποιήσασθαι μήτε κρεῶν, μήτε κυάμων ἐσθίειν; ΑΛΕΚ. μὴ ἀνάκρινε τὰ τοιαῦτα, ὦ Μίκυλλε. MIKYΛ. Σφῷν, ὦ ἀλεκτρυών; ΑΛΕ. ὅτι ἀρχόμεθα λέγειν πρὸς σὲ πλὴν D ἀλήθειαν ὑπὲρ αὐτῶν. MIK. καὶ μὲν οὐδὲν ἐκεῖνο ἐχρῆν λέγειν πρὸς ἄνδρα συνοικοῦντα, καὶ φίλον· διαστήσειν γὰρ οἶκ ἂν εἴποιμι ἔτι. ΑΛΕΚ. οὐδὲν ὑγιές, οὐδὲ σοφὸν ἰῶ, ἀλλ' ἐώρων ὅτι εἰ μὲν τὰ συνήθη, καὶ ταῦτα τοῖς πολλοῖς νομίζοιμι, ἧκιστα ὑπεπτόμην τοὺς ἀνθρώπους ἐς θαῦμα· ἔσῳ δὲ ἂν ξενίζοιμι, τοσούτῳ χρηστέρους ἅμιλλαν αὐτοῖς ἔσεσθαι. διὰ τοῦτο χρηστοποιῆν εἰλόμην, ἀπόρρητον ποιησάμενος ἅπασι τὸν αἰτίαν, ὡς εἰκάζοντες ἄλλοι ἄλλως, ἀπορούμενοι ἐκπλήσσωνται,

vt hinc cygno prognatam esse adsimularent: cæterùm vehementer anum, æqualem propemodum Hecubæ. Hanc Theseus primùm raptam in Aphidnis possedit. Is vixit Herculis fermè ætate. Porrò Hercules priùs Troiam ceperat, patrum nostrorum memoria, qui per id temporis maximè florebant. Nã hęc mihi Panthus narrauit, se, cùm esset admodũ adolescẽs, vidisse Herculem. MIC. Quid autem Achilles? Num talis erat, nẽpe quauis in re præstantissimus? An & isthęc fabulamẽta sunt? GAL. Cum illo quidem congressus non sum: neque queam adeò comperte de rebus Græcorum dicere. Etenim quî scire potui, cùm hostis essem? Certè Patroclum illius amicum, haud ita magno negotio peremi lancea dissectum. MIC. Deinde te Menelaus minore negotio. Verùm istis de rebus satis: nũc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enim videlicet fateri verum) alioqui non imperitus, neque inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sũ autem in Ægyptum, quò cum prophetis congrederer, de sapientia communicaturus. Hîc adyta subij, atque ibi Ori & Isidis libros perdidici. Pòstrursum in Italiam renauigabã, ac Græcos iuxta ea quæ in Ægypto didiceram, ita institui, vt me proinde ac deũ suspicerent. MIC. Equidem inaudieram isthæc: præterea quemadmodum creditus fueris defunctus in vitam rediisse, vtque aureum femur illis subinde ostenderis. Verùm illud mihi dicito, quid tibi venit in mentem, vt legem statueres, vti neque carnibus neque fabis vescerentur homines? GAL. Ne perconteris ista Micylle. MIC. Quamobrem, ô Galle? GAL. Nam pudet hisce de rebus vetũ fateri. MIC. Atqui nõ conuenit vti id facere graueris apud hominẽ contubernalem & amicum: nam herum posthac absit vt dixerim. GAL. Nihil sani, neque præclari quicquam erat: verùm animaduertebam, si consueta modò, ac eadem quæ vulgo traduntur à multis, præcepissem, nõ fore vt mortales in admirationem adducerem, sed quo peregriniora magísque aliena proposuissem, futurum vt hoc magis nouus, magísque videretur admirãdus. Proinde institueram in animo, nouæ quiddam rei designare, eiusmodi proposito decreto, cuius causa esset inexplicabilis, quò videlicet aliis aliud coniectantibus, omnes redderentur attoniti:

Pythagoræ laus: perstringit vt sophistam & prestigiatorem.

εἰ γοῦν ἤδεις τὰς φροντίδας αὐτῷ, ἃς ἔχου- A
σιν, ἐξέλασας ἂν ὅτι σαυτῷ τὸν θεῶν τὸν οἱῳδήν-
τι σοφὸν δαιμονίᾳ ἀεὶ τὸν πλούσιον. MI.
σκοπῶ, ὦ Πυθαγόρα, ἢ ὅ, τι μάλιστα χαί-
ρῃς καλούμενος, ἵνα μὴ ὀνοματοποιῶ τὸν λό-
γον, ἄλλοτε ἄλλον καλῶν. ΑΛΕ. ὀρθῶς
μοὶ δοκεῖν, εἴτε Εὔφορβον, εἴτε Πυθα-
γόραν, εἴτε Ἀσπασίαν καλῇς, εἴτε Κράτητα,
πάντα γὰρ ἐγὼ ταῦτά εἰμι· πλὴν ὃ νῦν ὁρῶ-
μενόν τοῦτο, ἀλεκτρυόνα ὀνομάζων, ἄμεινον
αὖ ποιοῖς, ἵνα μὴ ἀπιμάζοις θύτιλές τε δο-
κοῖμι ὃ ὄρνεον, καὶ ταῦτα, τοσαύτας ἐν αὐτῷ
ψυχὰς ἔχον. MI. σκοπῶ, ὦ ἀλεκτρυών, B
ὅτῳ ἀπάντων θεοδύνητον τὸν βίων ἐπιεικέ-
στης, καὶ πάντα οἶσθα; λέγοις αὖ ἤδη σαφῶς,
ἰδίᾳ μοὶ τὰ τῶν πλουσίων, ὅπως βιοῦσιν,
ἰδίᾳ δὲ, τὰ τοξωτικά; ἵνα μάθω εἰ ἀληθῆ
ταῦτα φῂς, δυσδαιμονέστερον ἀποφαίνων με
τῶν πλουσίων. ΑΛ. ἰδοὺ δὴ οὕτως ὑπόσκε-
ψαι ὦ Μίκυλλε, σοὶ μὲν οὔτε πολέμου πολὺς
λόγος, ἵνα λέγηται ὡς οἱ πολέμιοι ἐπελαύ-
νουσιν, οὐδὲ φροντίζεις μὴ τὰ ἀγρὰ τέμω-
σιν ἐμβαλόντες, ἢ τὰ χαράδρουσι ξυμπατή-
σωσιν, ἢ τὰς ἀμπέλους ὀρύξωσιν, ἀλλὰ τῆς
σάλπιγγος ἀκούσαι μόνον, εἰ ἄρα, σκέ-
ψαι δὲ καὶ σαυτόν, οἷ πρὸ μιᾶς χρὴ
σωθῆναι, καὶ τὸν κίνδυνον διαφυγεῖν. οἱ δ' ἀν-
θρωποῦνται μὲν καὶ ἀμφ' αὐτοῖς, αἴρονται δὲ,
ὁρῶντες ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀγόμενα καὶ φερόμε-
να ὅσα εἶχον ἐν τοῖς ἀγροῖς. καὶ ἵν' τε εἰσφέρῃ
δέῃ, μόνοι καλοῦνται· ἵν' τε ἐπιξένῃ, σκο-
πιανθίοισι στρατηγοῦντες, ἢ ἱππάρχοῦ-
σιν· οὐ δὲ οἰσυΐνῃ ἀσπίδα ἔχων, θύτης λεώς, καὶ
κοῦφος, εἰς σωτηρίαν ἕτοιμος ἑστάναι τὰ
ὁπλίσια, ἐπειδὰν θύῃ ὁ στρατηγὸς μεμηχανώς· D
ἐν εἰρήνῃ τε αὖ, σὺ μὲν τοῦ δήμου ὤν, δυνα-
στὰς εἰς ἐκκλησίαν, τυραννεῖς τῶν πλουσίων,
οἱ δὲ, φείδονται, καὶ ὑποστέλλονται, καὶ δῶρα
νομῇς ἱλάσκονται σε. λουτρὰ μὲν γὰρ ὡς ἔχεις
καὶ ἀγῶνας καὶ θεάματα καὶ πάλλα ἅμαρκῆ,
ἅπαντα ἐκεῖνοι παρέσονται, σὺ δὲ ἐξετάσῃς καὶ
δοκιμασῇς πικρὸς ὡσανεὶ δεσπότης, οὐδὲ λό-
γου μεταδίδοις ἐνίοτε, κἂν σοι δοκῇ, κα-
τεχαλάσας αὐτῷ ἀφρύων τοὺς λίθους,
ἢ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἐδήμευσας· οὔτε δὲ συ-
κοφάντου δέδιας αὐτὸς, οὔτε λῃστοῦ,

alioqui si curas noris quibus illi distrin-
gũtur, teipsum profectò riseris, qui antea
credideris, eum qui sit opulentus, statim
felicissimum esse omnium. MIC. Ergo
Pythagorã, aut quod maximè gaudeas
appellari, ne confundam orationem, si te
nunc hoc, nunc illo nomine compellem.
GAL. Nihil intererit, siue Euphorbum,
siue Pythagoram, siue vocaris Aspasiam,
siue Cratetem, quãdoquidem ista omnia
sum vnus: nisi quòd rectiùs feceris, si (id
quod impræsentiarum esse videor) gallũ
me voces, ne auem hanc parui ducere
contemneréque videare, præsertim cùm
tam multas contineat animas. MICY.
Ergo Galle, quandoquidem omnia penè
viuendi genera iam expertus es, atque o-
mnia cognita habes, age dilucidè mihi
narrato quæ sint peculiaria diuitũ ad vi-
tæ rationem, quę pauperum propria: quò
videlicet cognoscam, verè ne isthuc af-
firmes, me diuitibus esse feliciorem.
GAL. En hunc ad modum interim per-
pende Micylle. Te quidem non magno-
pere tangit cura belli, si quando rumor
sit aduentare hostes: neque solicitus es
ne in agros incursantes populentur, néve
hortum proculcent, proterántque, aut
vineas vastent: sed simul atque tubam an-
dieris, si tamen audieris, de te ipso vno
circunspectas, quò deflexus seruari queas
ac discrimen effugere. Contrà illi tum
de sese soliciti sunt, tum animo discru-
ciantur, quum de mœnibus quicquid o-
pum possidebant in agris, id omne tolli
deportarique conspiciunt. Ac siue infe-
rendum est aliquid in ærarium, soli ac-
cersuntur: siue in prælium exeundum, pe-
riclitantur, aut peditum turmis, aut equi-
tum alis præfecti. Tu interim vimineum
gerens clypeum, expeditus ac leuis es ad
saluti consulendum, paratus victoriale
conuiuium agere, si quando victor exer-
citus sacra fecerit. Rursum pacis tempo-
re, tu quidem quum de plebe sis, ingres-
sus in concionem, tyrannidem in diuites
obtines: illi verò trepidant pauitántque,
ac largitionibus choragiisque te placant;
siquidem quò tibi balnea, ludi, spectacu-
la, reliquáque id genus abundè suppedi-
tent, ea omnia curant illi. At tu, censor,
& acerbus expensor, perinde quasi domi-
nus, ne alloquio quidem interdum digna-
ris illos: quòd si tibi collubitum sit, ingen-
tibus saxis in illos degrandinas, vel facul-
tates eorum publicas facis: ipse neque ca-
lumniatorem metuis neque latronem,

ne tollat aurum, vel ædium conſcenſo faſtigio, vel pariete perfoſſo: neque neceſſe habes rationibus occupari, neque exactionibus: neque tibi cũ ſceleratis diſpenſatoribus conflictãdum eſt: neque tantas in ſolicitudines diſtraheris, verùm ſimul atque crepidã vnam perfeceris, mercedémq; retuleris ſeptem obolos, ſero ſurgis crepuſculo, & ſi libuerit, lauaris: tum empto ſaperda quopiam, aut mænide piſciculo, aut paucis ceparũ capitulis, temet ipſe oblectas, canens plerunque, optimáque cum paupertate philoſophans, adeò vt eas ob res ſalubri ſis valentique corpore, obduerieríſque aduerſus gelu: ſiquidẽ labores qui te exacuũt muniúntque, certatorem haudquaquam contemnendum reddunt aduerſum eas res, quę compluribus inexpugnabiles eſſe videntur. Atque hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Quòd ſi quando leuis ceperit febricula, paulo negotio eam medicatus, protinus exilis, inedia temet inde excutiens. Illa porrò fugit illico: quippe metuens te, quem videat etiam frigore ali, ſaturúmque fieri, ac medicorum certis illis recurſibus longum plorare renuncian-
tem. At illi ex aduerſo propter intemperantiam vitæ, quid tandem mali non habent infelices; podagras, phtiſes, pulmonum exulcerationes, aquas intercutes? Nam hæc omnia à ſumptuoſis illis conuiuiis naſcuntur. Proinde quicunque ex his Icari in morem (vt ferè faciunt) ſeſe attollunt, propiúsque ſe Soli admouent, haud cogitantes quòd alas habeant cera agglutinatas, ingentem nonnunquã ſtrepitum mouent. Cæterùm qui Dædali exemplo non admodum ſublimia neque excelſa appetunt, verùm humilia, terræque vicina, adeò vt cera nonnunquam ſalis aſpergine madeſceret, ii tutò plerunque ac citra diſcrimen tranſuolarunt.

MICYL. Moderatos iſtos & cordatos narras. GAL. Verùm aliorum Micylle naufragia fœdiſſima conſpicias: nempe vbi Crœſus reuulſis alis riſum exhiberet Perſis, conſcenſo rogo: aut Dionyſius quum abdicatus tyrannide, Corinthiorũ in vrbe, ludi literarii magiſtrũ ageret, poſt geſtum tantum imperium, puellos compellens vt ſyllabas connecterent. MIC. Dic mihi Galle: tu quum rex eſſes (nam ais te regem quoque fuiſſe) cuiuſmodi tandem id vitæ genus experiebaris? Mirũ ni tum felix eras, quandoquidem id quod eſt bonorum omnium caput, poſſidebas.

A μὴ ὑφέλκηται ὁ χρυσίον, ἀναῤῥαὰς ὁ ἀριγνώτιον, ἢ ὀρύξας τὸν τοῖχον, ἅτε πράγματα ἔχειν λογιζόμενος, ἢ ἀπαγγεῖν, ἢ τοῖς καταφερέσι οἰκονόμοις ἀγωνιστεύων, ἢ τοῖς ἐπισυρτοῖς φερνίδας λογιζόμενος· ἀλλὰ κρηπῖδα σωτηρίαν, ἐπὰ ὀβολοῖς τὸν μισθὸν ἔχων, ἐπήμασας πρὸ δείλης ὀψίαν λουσάμενος ἦν δοκῇ, σαπρόδην τινά, ἢ μαρίδας, ἢ χρομμύων κεφαλίδας ὀλίγας πριάμενος, ὑφαίνῃς σαυτὸν, ᾄδων τὰ πολλὰ, καὶ τῇ βελτίστῃ πενίᾳ παρὰ φιλοσοφῶν· ὥστε ἀγὰ τοῦτο, ὑγιαίνῃς τε, ἐρρῶσθαι τὸ σῶμα, καὶ ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὸ κρύος. οἱ πόνοι γὰρ σε πρὸ ἀσθενοῦντες, οὐκ ἀνίκατον ἀφαιροῦνται ἀγωνιστὴν ἀποφαίνουσι πρὸς τὰ δοκοῦντα τοῖς ἄλλοις ἄμαχα εἶναι. ὥστε οὐδὲν σοι τῶν χαλεπῶν τούτων νοσημάτων ἐπιβουλεύει. ἀλλ' ἰὼ ποτε κυβερνητὸς ἐπιλαβόμενος, πρὸς ὀλίγον ὑπηρετήσας αὐτῷ ἀεπνήσας ἀνύει, ἀποσφαλμὸς τῇ ἀσπίδι, ὁ δὲ, φεύγει ἀοτίκα φοβηθείς σε ψυχρόν τε ὁρῶν ἐμφορούμενον, καὶ μαχεῖν οἰμώζειν λέγοντα ταῖς ἰατρικαῖς παρεόδοις· οἱ δὲ ἐκ' ἀκρασίας ἄθλιοι, τί τῶν κακῶν οὐκ ἔχουσι, ποδάγρας, καὶ φθόας, καὶ παρεμπυημονίας, καὶ ὑδέρους; τοῦτο γὰρ τῶν πολυτελῶν ἐκείνων δείπνων ἀπόγονα. λειχηνοῦν οἱ μὲν αὐτῶν, ὥσπερ ὁ Ικαρος, ὅτι πολὺ ἄραντες αὐτοῖς, καὶ πλησιάσαντες τῷ ἡλίῳ, οὐκ εἰδότες ὅτι κηρῷ ἥρμοσο αἱ δῖς ἡ πέρωσις, μέγαν ἐποιοῦντο τὸν πάταγον ἐποίησαν, ὅτι κεφαλὴν ἐς πέλαγος ἐμπεσόντες· ὅσοι γε τὸν Δαίδαλον μὲν πάνυ μετίωρα μηδὲ ὑψηλὰ ἐφέρησαν, ἀλλὰ παρέγλα, ὡς νοτίζεσθαι ἐνίοτε τῇ ἅλμῃ τὸν κηρὸν, ὡς δὴ πολὺ ὕστερον ἀσφαλῶς διέπλησαν.

B

C

D

MI. ὑπίκεις τινας γὰ σωφρονεῖς λέγεις. ΑΛ. τῶ μὰ τοι τε ἄλλων, ὦ Μίκυλλε, ἂς ναυαγίας πρὸ αἰχρὰς ἴδοις ἄν, ὅταν ὁ Κροῖσος παρεστηλιθὼς καὶ παρεγγέλλοντα παρέχῃ Πέρσαις, ἀναβαίνων ὑπὲ πυρὸν, ἢ Διονύσιος καταδυθεὶς ἐς τυραννίδος, ἐν Κορίνθῳ γραμματοδιδάσκει, μετὰ τηλικαύτην ἀρχὴν, παιδία συλλαβίζειν ἀναγκάζων. MI. εἰπέ μοι, ὦ ἀλεκτρυών, σὺ δὲ ὁπότε βασιλεὺς ἦθα (φὴς γὰρ ἔ βασιλεῦσαι) ποίου τινὸς ἐπιεγέθης ἐκείνου τοῦ βίου; ἦπου πρὸ ὑδαίμων ἦθα, ὃ κεῖ ὅ, τι πρὸ ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων, ἔχον.

ΑΛΕΚ. μηδὲ ἀναμνήσῃς με, ὦ Μίκυλλε, οὕτω πεισάθλιος ἐγὼ τότε. ΜΙ. τίς μὴν ἔξω πᾶσιν, ὅσῳ ἔφην, πολυδαίμων εἶ δοκῶ, ἔνδον δὲ, μυρίαις ἀνίαις συνών. ΜΙ. τίσι ταύταις; καὶ γὰρ, καὶ οὐ πάνυ πιστὰ φῄς. ΑΛΕΚ. ἦρχον μὲν, οὐκ ὀλίγης χώρας, ὦ Μίκυλλε, παμφόρου τινός, καὶ πλήθει ἀνθρώπων, καὶ κάλλει τῶν πόλεων ἐν ταῖς μάλιστα θαυμάζεσθαι ἀξίας, ποταμοῖς τε ναυσιπόροις καταῤῥεομένης, καὶ θαλάττῃ εὐόρμῳ χρωμένης. καὶ στρατιὰ ἐγὼ πολλὴ, καὶ ἵππος συγκεκροτημένη, καὶ δορυφορικὸν οὐκ ὀλίγον, καὶ τριήρεις, καὶ χρημάτων πλῆθος ἀναρίθμητον, καὶ χρυσὸς ὁ κεῖνος πάμπολυς, καὶ ἡ ἄλλη τῆς ἀρχῆς παρασκευὴ πᾶσα, ἐς ὑπερβολὴν ὑπερηρμένη· ὥστε ὁπότε προίοιμι, οἱ μὲν πολλοὶ, προσεκύνουν, καὶ θεὸν τινα ὁρᾶν ᾤοντο, καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις συνέθεον ὀφόμενοί με, οἱ δὲ, καὶ ὅτι τὰ τέγη ἀνιόντες, ἐν μεγάλῳ ἐτίθεντο ἀκριβῶς ἐφορᾶναι τὸ ζεῦγος, τὴν ἡνιοχίδα, τὸ διάδημα, τοὺς προπέμποντας, τοὺς ἑπομένους· ἐγὼ δὲ εἰδὼς ὁπόσα με λυπεῖ καὶ ἔτρεφεν, ἐκείνοις μὲν τοῦτο τῆς ἀγνοίας συνεγίγνωσκον, ἐμαυτὸν δὲ ἠλέουν, ὅμοιον ὄντα τοῖς μεγάλοις ἐκείνοις Κολοσσοῖς, οἵοις ἢ Φειδίας, ἢ Μύρων, ἢ Πραξιτέλης ἐποίησεν. ἐκείνων γὰρ ἕκαστος, τὰ ἔκτος, ὁ μὲν, Ποσειδῶν ἢ Ζεύς ὅτι μάγιστος, ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ξυνειργασμένος, κεραυνὸν, ἢ αἴγα-πῆν, ἢ τρίαιναν ἔχων τῇ δεξιᾷ· ἔνδοθι δὲ ὑποκύψας ἴδῃς τὰ ἔνδοθεν, ὀφθήσεταί σοι μοχλοί τινες καὶ γόμφοι, καὶ ἄλλα ξύμπαντα πεπερονημένα, καὶ κοσμοῦντα καὶ σφίγγοντα, καὶ πῆχυς, καὶ πῆλον, καὶ τοιαῦτά τινα πολλὰ ἀμορφίας ἔμπλεα· ἔνι λέγειν μείζων πλῆθος, ἢ μεγαλοδόξου ἐμπολιτευομένου αὐλαῖς ἁρμόττει. τοιοῦτόν τι καὶ βασιλεία ἐστίν. ΜΙΚΥΛ. οὐδέπω ἔφην ἐγὼ πλοῦν, καὶ τίς γόμφος, καὶ μοχλοί, οἵ τινες εἶεν τῆς ἀρχῆς, οὐδὲ τὸ ἀμορφίας ἐκείνου τὸ πολλὸν, ἥτις ἐστίν. ὡς τόγε ὀχεῖσθαι ἀποβλεπόμενον, καὶ πολλῶν ἄρχοντα, καὶ περισκοπούμενον δαιμονίως, ἔοικεν οὕτως Κολοσσιαίῳ παραδείγματι.

A GAL. Nec mihi in memoriam regeras ô Micylle: vſqueadeo ſupra modum infelix tum eram. Nam quo ad res externas, quemadmodum dixiſti, planè fortunatus eſſe videbar: at intĕtus innumerabilibus curis diſtringebar. MIC. Quibus tandem curis? Nam rem prorſus abſurdam neque credibilem narras. GAL. Equidem imperabam regioni neutiquam exiguæ, Micylle, omniugarum rerum feraci, tum incolarum frequentia, neque non vrbium pulchritudine cum primis admirandæ: præterea fluminibus nauigabilibus, ac mari portuoſo commodæ. Ad hęc exercitus ingĕs, equitatus ſpectatiſſimus B atque excellens, ſatellitium haud exiguum, triremes, pecuniarum vis maior quàm vt poſſet numerari, vaſorũ argenteorum plurima copia, reliquáque omnis illa principatus tragœdia, ſtrepitúſque & apparatus ſupra quàm credi queat, extructus atque accumulatus. Itaque quum prodirem, plerique adorabant, deum quempiam intueri ſeſe rati: aliíque trudentes alios concurrebant, quò me conſpicerent: nonnulli conſcenſis tectis, magni æſtimabant ſi plenè contemplari licuiſſet quadrigam, ſtragulam, diadema, C tum anteambulones, & eos qui à tergo comitabantur. Ego inter hæc mihi conſcius quantæ me res diſcruciarent, verſaréntque: illos quidem propter inſcitiam venia dignos iudicabam, at mei ipſius miſereſcebat, qui prægrandibus illis Coloſſis viderer perſimilis, quales vel Phidias, vel Myron, vel Praxiteles fabricatus eſt. Etenim illorum quiſque, quo ad ea quæ foris apparĕt, Neptunus ipſe eſt, aut Iupiter, mirificè decorus, auro eboréque compactus: & aut fulmen, aut fulgur, aut tridentem fuſcinam dextra ſuſtinet: cæterùm ſi immiſſo capite quæ ſunt intus D inſpicias, videbis vectes quoſdam, paxillos, & clauos introrſum prominentes, neque non vimina, cuneóſque, & picĕ ſublitam, & aliam item id genus deformitatem intrinſecus inhabitantem. Omitto recenſere muſcarũ mùſtelarúmque vim, quæ nonnunquam in eis manſitant. Huiuſmodi quædam res nimirum regnum quoque videtur. MIC. Nondum explicuiſti lutum & clauos, & vectes, quinam fuerint in imperio, neque fœditatĕ illam plurimam quænam ſit: nam iſtum ad modum vectari, tam multis imperare mortalibus, ac numinis inſtar adorari, hactenus quidem cum Coloſſi exemplo quadrat.

Siquidem hoc quoque diuinum quid- A
dam & admirandum: nunc autem quæ
ſunt intra Coloſſum, exponito. GAL.
Quid primo loco tibi referam Micylle?
vtrùm metus, curas mordaces, ſuſpicio-
nes, odium quo regem perſequuntur ij
qui cum illo viuunt, inſidias, atque eas
ob res ſomnum rarum, & hûc ipſum per-
tenuem, ac plena tumultus inſomnia, co-
gitationes perplexas, ſpes ſemper impro-
bas: an otij penuriâ, & occupationes, iu-
dicia, expeditiones, edicta, fœdera, con-
ſultationes? quibus rebus fit vt ne per ſo-
mnium quidẽ aliqua re ſuaui frui liceat,
verùm vt omnibus de rebus ſolus diſpi-
ciat neceſſe eſt, milléq; negotia ſuſtineat: B

Quippe nec Atriden Agamemnona dulcis habebat
Somnus, multigenas verſantem pectore curas.

ídque quum reliqui omnes Achiui ſter-
terent. Adde quòd Lydum illum diſcru-
ciat filius mutus: Perſam verò Clearchus
ad Cyrum deſciſcens: atque alium quem-
piam Dion cum Syracuſanis nonnullis
ad aurem communicans. Rurſum alium
quendam vrit Parmenion collaudatus.
Item Perdiccã Ptolemæus, Ptolemæum
Seleucus. Quin illa quoque moleſtiã af-
ferunt, amaſius per vim non ſpontè con-
uiuens, concubina alio gaudens, tum ſi
qui defectionem parare dicãtur, aut duo
quatuórve ſatellites inter ſeſe conſuſur-
rantes. Porrò (quod eſt omnium grauiſſi-
mum) amiciſſimi quique vel maximè
ſunt formidãdi, ſempérque metuendum
ne quid magni mali ab illis exoriatur.
Nam alius à filio veneno necatus eſt: a-
lius item ab amaſio. Alium ſimile quod-
dam fortaſſis mortis genus eripuit. MI-
CYL. Apageſis, atrocia mirâque ſunt
iſta quæ narras ô Galle. Mihi igitur mul-
to ſit tutius operæ cerdonicæ pronum
incumbere, quàm ex aurea bibere phiala D
comiter delatum hauſtum, cæterùm ci-
cuta aconitóque temperatum. Nam mi-
hi quidem hoc vnum eſt periculi, vt ſi
paulum aberret ſmilion, deflectátque à
recta inciſione, ſummum ſecantis digi-
tum exiguo ſanguine tingat: at iſti,
quemadmodum narras, lethifera agunt
conuiuia, atque id innumerabilibus in
malis conſtituti. Deinde vbi conciderint, perſimiles eſſe videntur tragœdia-
rum hiſtrionibus. Nam multi, ſicut vide-
re licet, quo ad Cecropes ſũt ſcilicet, aut
Siſyphi, aut Telephi, diademata geſtant,

ϑαυμάσιον γάρ τι καὶ τοῦτο. οὐ δὲ καὶ τὰ ἔνδον
ἤδη τῦ Κολοσσοῦ λέγε. ΑΛΕΚ. τί πρῶτον
εἴπω σοι, ὦ Μίκυλλε, τοὺς φόβους, καὶ
τὰ δήγματα, καὶ ὑποψίας, καὶ μῖσος ὃ
πρὸς τοὺς συνόντων, καὶ ἐπιβουλάς, ἃ δὴ
ταῦτα, ὕπνον τε ὀλίγον, ὑπὲρ πόλαιον κάκεῖ-
νον, καὶ ταραχῆς μεστὰ ἐνύπνια, καὶ φαντασίας
πολυπλόκους, καὶ ἐλπίδας ἀεὶ πονηράς, ἢ
τοὐναντίον ἀσχολίας, καὶ χρηματισμούς, ἐς δίκας,
καὶ ἐκστρατείας, ἐς προστάγματα, καὶ συν-
θήματα, καὶ λογισμούς; ὑφ' ὧν οὐδὲ ὄναρ ἀπολαῦσαί τινος ἡδέος ἐξήνεται, ἀλλὰ ἀνάγκη
γὰρ ἀπόντων μόνον διαπονεῖν, ἐς μυρία
ἔχειν πράγματα·

Οὐδὲ γὰρ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα,
Ὕπνος ἔχε γλυκερός, πολλὰ φρεσὶν ὁρ-
μαίνοντα.

καὶ ταῦτα, ῥεγκόντων Ἀχαιῶν ἀπόντων λυ-
πεῖ δὲ τὸν μὲν Λυδὸν, υἱὸς κωφὸς ὤν· τὸν Πέρ-
σην δὲ, Κλέαρχος, Κύρῳ ξενολογῶν· ἄλλον
δὲ Δίων, πρὸς οὓς ποτὲ τῶν Συρακοσίων κοι-
νολογούμενος· καὶ ἄλλον Παρμενίων ἐπαι-
νούμενος, ἐς Περδίκκαν Πτολεμαῖος, καὶ Πτο-
λεμαῖον Σέλευκος· ἀλλὰ κἀκεῖνα λυπεῖ, ὁ
ἐρώμενος, πρὸς αὐλητρίδα ξυνών, καὶ παλλακὶς
ἄλλῳ χαίρουσα, ἐς ἀποστῆναί τινες λεγό-
μενοι, καὶ δύ' ἢ τέτταρες τῶν δορυφόρων πρὸς
ἀλλήλους διαψιθυρίζοντες. ὃ δὲ μέγιστον, ὑ-
φορᾶσθαι δεῖ τοὺς φιλτάτους μάλιστα, κἄξ
ἐκείνων ἀεί τι δεινὸν ἥξειν ἐλπίζειν. ὁ μὲν γοῦν
ὑπὸ τῆς παιδὸς ἀπέθανεν ἐκ φαρμάκων,
ὁ δὲ ἐξ αὐτὸς ὑπὸ τῆς ἐρωμένης, τὸν δὲ ἄλλον,
ἴσως ὁμοιότροπος θάνατος κατέλαβεν. MI.
ἄπαγε. διὰ ταῦτα φῂς, ὦ ἀλεκτρυών.
ἐμοὶ γοῦν πολὺ ἀσφαλέστερον σκυτοτομεῖν
ὀπικεκυφότα, ἢ πίνειν ἀπὸ χρυσῆς φιάλης,
κωνείου καὶ ἀκονίτου συμμεμαχημένου φιλο-
τησίαν· ὁ δὲ κίνδυνος, ἐμοὶ μὲν, εἰ παραλα-
θοῖ τὸ σμιλίον, καὶ ἀμύξαι τῆς τομῆς τῆς
ἐπὶ βάθος, ὀλίγον τι αἱμάξαι τῆς δακτύλου
ἐντεμόντα· οἱ δὲ, ὡς φῂς, θανάσιμα βύω-
χοῦσι, καὶ ταῦτα, μυρίοις κακοῖς σεσόν-
τες. εἶτ' ἐπειδὴ πέσωσιν, ἐμοὶ μάλιστα φαί-
νονται τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς, ὧν πολλοὺς
ἰδεῖν ἔστι, τέως μὲν, Κέκροπας δῆθεν ὄντας, ἢ
Σισύφους, ἢ Τηλέφους, διαδήματ' ἔχοντας,
ἐς ξίφη

ξ ξίφη ἐλεφαντόκωπα, καὶ ὑπιόψιον κόμην, καὶ χλαμύδα χρυσόπαστον. ἐμοὶ δέ, οἷα πολλὰ γίγνεται, παροξύσας τις αὐτῶν, ἐν μέσῃ τῇ σκηνῇ καθαπέσῃ, γέλωτα δηλαδὴ παρέχῃ τοῖς θεαταῖς, ἢ τὸ μὲν πρόσωπον μοῦ συντριβέντος αὐτοῦ διαδήματι, ἠμαγμένης δὲ τῆς ἀληθοῦς κεφαλῆς τοῦ ὑποκριτοῦ, καὶ τῶν σκελῶν ὑπὸ πολλοῦ γυμνωθέντων, ὡς τῆς τε ἐσθῆτος τὰ ἔνδοθεν φαίνεσθαι ῥάκια, δύσμορα ὄντα, καὶ τῶν ἐμβάδων τοῦ ὑποδέσιν ἀμορφοτάτου, καὶ οὐδὲ κατὰ λόγον τοῦ ποδός. ὁρᾷς ὅπως με καὶ εἰκάζειν ἐδίδαξας ἤδη, ὦ βέλτιστε ἀλεκτρυών; ἀλλὰ τυραννὶς μοί, τοιοῦτόν τι ὤφθη οὖσα, ἵππος ἢ, ἢ κύων, ἢ ἰχθύς, ἢ βάτραχος ὁπότε ἦμεν, πῶς ἔφερες ἐκείνου τοῦ διαιτήματος; ΑΛ. μακρὸν τοῦτον αἰτιᾷ τὸν λόγον, καὶ οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ, πλὴν τόγε κεφάλαιον, σοὶ μὲν ὅστις οὐκ ἀπαχθέστερος τοῦ βίου ἔδοξέ μοι τὸ ἀνθρώπειον, μόναις ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις καὶ χρείαις ἐμμεμετρημένος· τελώνου ἢ ἵππου, ἢ συκοφάντου βάτραχον, ἢ σοφιστὴν κολοιόν, ἢ ὀψοποιὸν κώνωπα, ἢ κίναιδον ἀλεκτρυόνα, καὶ τἄλλα, ὅσα ὑμεῖς ἐπιτηδεύετε, οὐκ ἂν ἴδοις ἐν ἐκείνοις. ΜΙ. ἀλλὰ ταῦτα ἴσως, ὦ ἀλεκτρυών. ἐγὼ δὲ ὅμως πέπονθα, οὐκ αἰσχυνόμενος σοὶ λέγειν. οὐδέπω δυνάμενος ἀπομαθεῖν τοῦ ἐπιθυμίαν, ὧν οὐκ παίδων εἶχον πλήσιος ἡμέας· ἀλλά μοι καὶ τουμύπνιον ἔτι περὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἔστηκεν, ἐπιδεικνύμενον ὃ χρυσίον· καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ καθαρσίου Σίμωνι ἀποπνίγομαι, πυρρῶντι ἐν ἀγαθοῖς πονηροῖς. ΑΛ. ἐγώ σε ἰάσομαι, ὦ Μίκυλλε, καὶ ἐπιόντος ἔτι νύξ ἐστιν, ἐξαναστὰς ἕπου μοι, ἀπάξω γάρ σε πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν Σίμωνα, καὶ εἰς τὰς τῶν ἄλλων πλουσίων οἰκίας, ὡς ἴδοις οἷα τὰ παρ' αὐτοῖς ἐστι. ΜΙ. πῶς τοῦτο; κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, καὶ μοι τοιχωρυχεῖν με συναναγκάσῃς; ΑΛ. οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς, οὗ σοι ἱερός εἰμι, ἐξαίρετον ἔδωκέ μοι τοῦτο, ὦ τις ὃ μέγιστον πτερὸν ὃ μήκιστον, ὃ δὲ ἁπαλότητα ὑπερβάλλει. ΜΙ. δύο δ' ἔστι σοι τοιαῦτα. ΑΛ. τὸ δεξιὸν τοίνυν, ὅτῳ ἂν ἐγὼ ἀποσπάσας τοῦτο ἔχειν, ἐς ὅσον ἂν βούλωμαι, αἰσίγλη τε ὁ πτοῦς πᾶσιν θύραν διανοίγειν, καὶ ὁρᾶν τὰ πρόσω, οὐχ ὁρώμενος αὐτός.

A argenteísque capulis gladios, comámque ventilantem, & auro intertextam chlamydem. Quòd si quis (qualia nimirum permulta solent accidere) impulsos illos media in scena præcipites det, risum profectò moueant spectatoribus, videlicet persona vnà cum ipso diademate contrita, vero autem actoris capite luxato, cruribúsque maxima ex parte renudatis: vt iam interioris amictus quàm miseri sint panni, fiat perspicuum: ac cothurnorum quos pedibus induxerunt, appareat deformitas, haudquaquam ad pedis modum respondentium. Vide vt me iam similitudines conferre docue-
B ris, optime Galle. Cæterùm tyrannis talis quædam res tibi visa est esse: verùm vbi equus esses, aut canis, aut piscis, aut rana, quomodo eam vitæ rationem ferebas? G A L. Istum quem nunc susci-tas sermonem, & longior sit, neque huius temporis. Illud autem vnum in genere dixerim, nullam ex omnibus vitam mihi non visam tranquilliorem vita humana, naturalibus duntaxat cupiditatibus & vsibus circunscriptam. Siquidem publicanum equum, aut sycophantam ranam, aut sophistam graculum, aut popinato-
C rem culicem, aut cinædum gallum, atque id genus alia, quæ vos studio comminiscimini, haudquaquam inter illos videbis. M I C. Quæ dicis, ô Galle, fortassis vera sunt: verùm non me pudebit apud te fateri quod mihi accidit. Haud vnquam quiui dediscere cupiditatem illam à puero mihi insitam, videlicet vt diues euadam. Quin nunc quoque somnium illud ob oculos versatur, aurum ostentans: potissimùm autem sceleatus ille Simon excruciat, qui quidem tantas inter opes delicietur. G A L. At ego te isto
D leuabo morbo Micylle, tametsi nox etiamdum est. Surge modò, ac sequere me. Siquidem ad ipsum te Simonem adducam, atque in aliorum diuitum ædes, quò nimirum videas quomodo res habeant apud illos. M I C. Isthuc quo pacto, clausis foribus? Num me parietes transfodere compelles? G A L. Nequaquam, verùm Mercurius, cui sum sacer, hoc optati mihi largitus est, vt si quis longissimam caudæ plumam, quæ ob mollitiem inflectitur. M I C. Atqui duas habes eiusmodi. G A L. At dextram ex his auulsam cuicunque ego gestandam dedero, is quoad voluero, fores omneis poterit aperire, cunctáque videre, ipse inuisibilis.

Nulla vita molestior humana.

MIC. Equidem ignorabam, ô Galle, te præſtigiarum quoque peritum eſſe. Porrò ſi mihi iſthuc ſemel præſtiteris, videbis illico Simonis vniuerſas opes huc deportatas: nam eas huc rediens transferam: at ille rurſum circunrodet ebibétque putria coria, quibus conſueuit ſoleas compingere. GAL. Atqui nefas ſit iſthuc facere: ſiquidem Mercurius illud mihi mandauit, vt ſi quis pennam tenens, iſtiuſmodi quippiam patrarit, vociferans furem proderem. MIC. Rem neutiquam veriſimilem narras, nempe, Mercurium, quum ipſe ſit fur, non ſinere alios vt idem faciant: ſed tamen abeamus. Nam aurum auferam, ſi modò poſſim. GAL. Pennam priùs reuellito. Quid hoc rei? ambas reuulſiſti. MIC. Tutius hoc quidem ô Galle, tum tibi minùs fœdum ſit futurum, ne altera caudæ parte mutilatus claudices. GAL. Age ſanè: ſed vtrùm Simonem priùs adimus, an alium quempiam diuitum? MIC. Haud aliò, imò ad Simonem, qui videlicet pro diſyllabo tetraſyllabus eſſe affectet poſteaquam dies euaſit. Sed iam ad fores acceſſimus. Quid igitur deinceps facio? GAL. Pennam ſeræ admoue. MIC. Ecce autem, dij boni, oſtium perinde atque claui reſiliit. GAL. Perge porrò præcedens. Vides illum vigilantem ac ſupputantem? MIC. Video per Iouem, & quidem ad obſcurã ſiticuloſámque lucernam. Præterea pallet, haud ſcio vnde, Galle, totúſque exaruit, atque extenuatus eſt, mirum ni curis: neque enim auditum eſt illum alioqui malè habere. GAL. Auſculta quid dicat: ſiquidem intelliges quibus de cauſſis ad eum modum ſit affectus. SIMON. Nimirum ſeptuaginta illa talenta tutò admodum ſub lectica defoſſa ſunt, neque quiſquam alius omnino vidit. At verò ſedecim illa Soſylus equiſo vidit me ſub præſepe occultantem. Itaque de curando ſtabulo nõ eſt admodum ſolicitus, quanquam nec aliàs admodum laboris appetens. Veriſimile eſt autem illum multo etiam his plura ſuſtuliſſe. Nam vnde alioqui Tibius heri tam ingens ſalſamentum illi obſonio propoſuiſſet? Tum autẽ aiunt illum monile emiſſe vxori drachmis quinque. Heu miſero mihi. Hi omnia mea diſſipabunt bona. Quid quòd ne pocula quidem ſat in tuto mihi recondita ſunt, quum ſint multa? Vereor enim ne quis ea ſuffoſſo pariete tollat.

ΜΙ. ἐλελήθης με, ὦ ἀλεκτρυών, ᾗ σὺ γόης ὤν. ἐμοὶ δ' οὖν ἰὼ τῦτο ἅπαξ ποιήσῃς, ὄψῃ τὰ Σίμωνος πόρτα ἐν θεᾷ δεῦρο μετενηνεγμένα· μετοίσω γὰρ αὖθις πάλιν ἐλθών. ὁ δὲ, αὖθις περιρρώξεται, ἀποπίνων τὰ καττύματα. ΑΛ. ὑθμὸς ἡμέα θαι τῦτο. παρήγγειλε γὰρ ὁ Ερμῆς ἰὼ τινός τι ἐργάσηται ὁ ἔχων τὸ πτερὸν, αἰαβοήσαντά με, καταφωνεῖσαι αὐτόν. ΜΙ. ἀπίθανον λέγεις· κλέπτην τὸν Ερμείαν αὐτὸν ὄντα, τοῖς ἄλλοις φθονεῖν τὸ τοιοῦτον. ἀπιωμὲν δ' ἔμπης· ἀφέξομαι γὰρ τοῦ χρυσίου, ἰὼ δυνώμενος. ΑΛ. ἀπόπλου, ὦ Μίκυλε, πρότερον τὸ πτίλον· τί ταῦτα; ἄμφω ἀπέπλας; ΜΙ. ἀσφαλέστερον οὕτως, ὦ ἀλεκτρυών, ᾗ σοὶ ἦπιον ἄμορφον τὸ πρᾶγμα αὖ εἴη, ὡς μὴ χωλεύοις δι' ἀμφοτέρων τῶν ἐρρῶν μέρος. ΑΛ. εἶεν· ὅτι τὸν Σίμωνα πρῶτον ἀπιμὲν, ἢ πρὸς ἄλλον τινὰ τῶν πλουσίων; ΜΙ. οὐθμοῖον, ἀλλὰ δεῦρο τὸν Σίμωνα, ὃς αὐτὶ δισυλλάβου, τετρασύλλαβος ἤδη πλουτήσας εἶη ἄξιος. ᾗ δὴ πρόσεσμεν ὅτι τάχιστα θύρας. τί οὖν ποιῶ τὸ μετὰ τῦτο; ΑΛ. ὑπόδες τὸ πτερὸν ὅτι τὸ κλῆθρον. ΜΙ. ἰδὺ δή, ὦ Ηράκλες, διαπεπέτακται ὥσπερ κλεῖθρ' ἡ θύρα. ΑΛ. ἦρά γε ἐς τὸ πρόσθεν, ὁρᾷς αὐτὸν ἀγρυπνοῦντα, καὶ λογιζόμενον; ΜΙ. ὁρῶ, νὴ Δία, πρὸς ἀμυδρόν γε καὶ διῳῶδες λύχνιον θρυαλλίδα, καὶ ὠχρός γ' ἔστιν. ὅτε εἴληφ' ὁπόθεν, ὦ ἀλεκτρυών, καὶ κατέσπακεν ὅλος, ἐκτετηκὼς ὑπὸ φροντίδων δηλαδή, οὐ γὰρ νοσεῖν ἄλλως ἐλέγετο. ΑΛ. ἄκουσον ἃ φησιν, εἴσῃ γὰρ ὅθεν οὕτως ἔχει. ΣΙ. ὑπὸ μὲν γῆν πάλαι τὰ μὲν ἐδομήκοντα ἐκφέρεται, πάνυ ἀσφαλῶς ὑπὸ τῇ κλίνῃ κατορώρυκται, ᾗ σὺν τοῖς ὅλως εἶδε· τὰ δὲ ἑκκαίδεκα, εἶδε Σωσύλος ὁ ἱπποκόμος ὑπὸ τῇ φάτνῃ κρυπτόμενά με. ὅλως γοῦν περὶ τὸν ἵππον ἀτὰρ ὁ πάνυ ὀθνείως, ἄλλως τ' οὐδὲ φιλόπονος ὤν· εἰκὸς δὲ διαπράσθαι πολλῷ πλείω τούτων. ἢ πόθεν γὰρ ὁ Τίβιος χθὲς ἦν αὖ οὕτω μέγας ὀψώνιον ἐλθὼν; ἐλέγετο δὲ τῇ γυναικὶ ἑλλόβιον ἐωνῆσθαι πέντε δραχμῶν. ὅλως πάμπολ' οὔτοι ἀπολοῦσι τῶν κακοδαιμόνων. ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐκπώματα ἐν ἀσφαλεῖ μοι ἀπόκειται, τοσαῦτα ὄντα. δέδοικα γοῦν μή τις ὑπορύξας τὸν τοῖχον, ὑφέληται ταῦτα.

πολλοὶ φθονοῦσι, καὶ ἐπιβουλεύουσί μοι, καὶ μάλιστα ὁ γείτων Μίκυλλος. ΜΙ. νὴ Δία, σοὶ γὰρ ὅμοιος ἐγώ, καὶ τὰ χρύσια ὑπὸ μάλης ἄπτιμα ἔχων. ΑΛ. σιώπησον, ὦ Μίκυλλε, μὴ καταφωράσῃ παρόντας ἡμᾶς. ΣΙ. ἄριστον οὖν ἐμοὶ ἄγρυπνον αὐτὸν φυλάττειν· ἅπασαν περιέρχομαι οἰκίαν κύκλῳ τινὰ οἰκοῦντα· τίς οὗτος; ὁρῶ τί τι, ὦ τοῖχωρύχε, μὰ Δία ἐπὶ κίονι γε ὢν τυγχάνεις, δοῦ ἔχω. ἀριθμήσω αὖθις ἀνορύξας τὸ χρυσίον, μή τί με καὶ φύρῃ λάθρᾳ. ἰδοὺ πάλιν ἐφρύκησέ τις ἐπ' ἐμοί, δηλαδὴ πολιορκούμενος, καὶ ἐπιβουλεύομαι παρὰ πάντων. ποῦ μοι τὸ ξιφίδιον, εἴ λάβοιμί τινα; θάνατον αὖθις τὸν χρυσίον. ΑΛ. τοιαῦτα μοί σοι, ὦ Μίκυλλε, τὰ Σίμωνος. ἀπιῶμεν δὲ καὶ ἐπ' ἄλλον τινά, ἕως ἔτι ὀλίγον τῆς νυκτὸς λοιπόν ἐστιν. ΜΙ. ὦ κακοδαίμων, οἷ βίοι τὸν βίον· ἐχθροῖς ὅτῳ πλουτεῖν γένοιτο· ἐγὼ γοῦν πατάξας αὐτόν, ἀπελθεῖν βούλομαι. ΣΙ. τίς ἐπάταξέ με; ληστεύομαι ὁ δύστυχής. ΜΙ. οἴμωξε, καὶ δάκρυσον, καὶ ὅμοιος γίγνου τῷ χρωμένῳ τῷ χρυσῷ, ὡς ἐστιγμένος αὐτῷ. ἡμᾶς δέ, εἰ δοκεῖ, Γνίφωνα τὸν δανειστὴν ἴδωμεν, οὐ μακρὰν γὰρ οὗτος οἰκεῖ. αἰσθάνεται αὐτὸν ἡμῶν ἡ θύρα. ΑΛ. ὁρᾷς ἐπαγρυπνοῦντα τὸν ὑπὸ Φρυγίδων, ἀναλογιζόμενον τοὺς τόκους, καὶ τοὺς δακτύλους κατασκληκότα, ὃν δεινὸς μεθ' ὀλίγον πάντα τοῦτα λιπόντα, σίλφιον, ἢ ἐμπίδα, ἢ κυνόμυιαν γενέσθαι; ΜΙ. ὁρῶ κακοδαίμονα, καὶ αἴσχιστον ἀνθρώπων, τοῦδε νῦν πολὺ χεῖρω σίλφης, ἢ ἐμπίδος ἄμφω βιοῦντα· ὡς ἔτι ζῆν ἐπιτέτηκεν ὕλος ὑπὸ τῶν λογισμῶν. ἐπ' ἄλλον ἀπιῶμεν. ΑΛ. τοῦδε τὸν σὸν Εὐκράτην, εἰ δοκεῖ· καὶ ἰδοὺ γὰρ αἴσθεται καὶ αὐτὴ ἡ θύρα, ὥστε εἰσίωμεν. ΜΙ. ἅπαντα τοῦτα μικρὸν ἔμπροσθεν ἐμά ἦν. ΑΛ. ἐπὶ γὰρ σὺ διαφθείρεις τὸν πλοῦτον; ὁρᾷς γοῦν τὸν Εὐκράτην αὐτὸν μὲν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου προσεύχεσθαι αὖθις. ΜΙ. ὁρῶ, νὴ Δία, καταπυγοσύνην τινά, καὶ παχυπάσμιν, καὶ ἀσελγαίνειν δὴ αὖθις πίνοντα τὸν γυναῖκα δὲ ἑτέρωθι ὑπὸ τοῦ μαγείρου μοιχευομένην καὶ αὐτήν. ΑΛ. τί οὖν ἐθέλοις ἂν καὶ τούτων κληρονομεῖν, ὦ Μίκυλλε, καὶ πότερα ἔχειν τὰ Εὐκράτους; ΜΙ. μηδαμῶς, ὦ ἀλεκτρυών· λιμῷ γὰρ ἔστιν ἀπολοίμην ἢ τοιοῦτόν τι πείσομαι.

Complures mihi inuident, atque insidias parant: præter cæteros autem Micyllus iste vicinus. MIC. Ita per Iouem. Nam tibi sum similis, ac patellas sub ala gesto. GAL. Tace Micylle, ne protinus ipso in furto nos prodas. SIMON. Optimum igitur fuerit, vt ipse insomnis seruem. Omnem obibo domum, in orbem obambulans. Quis iste? Video te per Iouem ô parietum perfossor: posteaquam es columna, bene res se habet. Pernumerabo denuo refossum argentum, ne quid fortè dudum me fugerit. En rursum obstrepuit mihi nescio quis. Nimirum obsideor, atque insidiis appetor ab omnibus. Vbi mihi gladius, si quenquam deprehendero? Rursum aurum defodiamus. GAL. Sic tibi habent, ô Micylle, res Simonis. Sed abeamus ad alium quempiam, donec noctis adhuc aliquantulum supereſt. MICYL. O miser, cuiusmodi viuit vitam! hostibus eueniat ad hūc modum diuites esse. Itaque pugno illi in maxillam illiso, volo discedere. SIMON. Quis me pulsauit? Latrocinio despolior miser. MICYL. Plora ac vigila, atrique similis corpore reddaris, quandoquidem illi affixus ac deditus es. Nos autem, si videtur, Gniphonem fœneratorem visamus. Nam nec is procul hinc habitat. Ipsæ nobis suapte sponte fores patuerunt. GAL. Vides hunc quoque curis inuigilantem, & vsuratum rationes iterantem digitis contortis? cui propemodum relictis his omnibus sit in silpham aut culicem aut muscam abeundum. MICYLL. Equidem video miserum ac vecordem hominem, ne nunc quidem multo meliorem viuere vitam, quàm silphæ aut culicis: adeo totus & hic à curis & rationibus est extenuatus. Nunc ad alium eamus. GAL. Ad tuum, si videtur, Eucratem. En tibi fores per se patuêre. Quin introimus? MIC. Paulò antè hæc omnia mea erant. GAL. At etiam nunc tu diuitias somnias? Vides igitur Eucratem ipsum quidem à famulo, virum natu grandem? MIC. Video profectò quiddam haudquaquam virile. Porrò altera ex parte ipsam item vxorem à coquo constuprari. GAL. Quid ergo? Num optaris & horum hæres existere Micylle, cunctáque possidere quæ sunt Eucratis? MIC. Haudquaquā Galle: imò fame citiùs interierim, quàm id genus quippiā patrarē,

Valeat aurum & conuiuia. Duo oboli mihi potiores diuitiæ ſunt, quàm ſi à domeſticis mihi domus perfodiatur. GAL. Sed iam nunc, quandoquidem dies fermè diluxit, domum ad nos redeamus. Reliqua turſus aliàs videbis Micylle.

Χαιρέτω ὁ χρυσίον, καὶ τὰ δεῖπνα, δύο ὀβολοὶ ἔμοιγε πλουτὸς ὄντι μᾶλλον, ἢ τειχορυχηθῆναι ὑπὸ τῶν οἰκετῶν. ΑΛ. Ἀλλὰ νῦν, ἡμέρα γὰρ ἤδη ἀμφὶ ὄρθρον λυκαυγὲς αὐτό, ἀπίωμεν οἴκαδε πρὸς ἡμᾶς. τὰ λοιπὰ δὲ, εἰσαῦθις ὄψῃ, ὦ Μίκυλλε.

ΙΚΑΡΟΜΕΝΙΠΠΟΣ, ἢ ΥΠΕΡΝΕΦΕΛΟΣ.

ICAROMENIPPVS, ſiue HYPERNEPHELVS,

D. Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Quod ſuprà in ſpecie, idem hîc in genere tractat. Reprehendit enim in vniuerſum omnium hominum tum priuatorum, tum etiam regum ac principum, omnia facta ac ſtudia, ſiue ea priuata ſint, ſiue etiam ad cultum ac religionem deorum pertineant. Præcipuè autem philoſophos, vt ſemper aliàs, inſectatur, quos indicat non modò circa res humanas incerta ac ſtulta docere, verùm etiam de rebus ſublimibus, de mundo, de deo, de prouidentia diuina, & id genus aliis, abſurda atque impia quædam tradere, quæ neque viderint ipſi, neque aliunde cognouerint. Atque hæc omnia ſub Menippi nomine, quem aliàs quoque vt philoſophis infeſtum atque inimicum exhibet. Hunc enim fingit, cùm videret hominum res incertas & ridiculas eſſe, cupereţque veritatem naturæ ac virtutem cognoſcere, ad philoſophos ſeſe contuliſſe. Qui cùm multa quidem ac ſpecioſa habitu ac verbis pollicerentur, doctrina autem inter ſe diuerſa atque aliena quædam traderent, neque ipſi ſibi conſentirent, pro veritate nugas quaſdam docendo: poſtremò conſilij inopem, de cœlo conſcendendo, ac ipſarum illarum rerum experimento capiendo cogitaſſe. Aſſumptis igitur & aſſectis alis, Dædali exemplo in cœlum ſubuolaſſe: vbi primùm circa Lunam facto ceu diuerticulo quodam, contemplatum eſſe omnia quæcunque in terris ſiue publicè, ſiue priuatim & in occulto quoque geruntur, non modò à regibus & principibus, verumetiam à ciuitatibus, populis, diuitibus & plebeiis. Deinde autem in cœlo ea vidiſſe, quæ ſtultè ac ridiculè Iupiter circa hominum vota, ſacrificia, iuramenta, & cætera officia diſpenſanda exercet; quæque item alij Dij, in conuiuiis, in concionibus, & cæteris, non quidem ipſi agere ſolent, ſed à ſtultis & imperitis hominibus agere creduntur. Vtrobique autem grauem de philoſophis querelam audiuiſſe: Nam Lunam quidem de contumeliis quibus ab illis afficeretur, conqueſtam eſſe: propterea quòd ab aliis lumen furtiuum habere, ab aliis ceu ſpeculum ſupra Oceanum ſuſpenſa eſſe diceretur. Iouem autem omnem illorum vitam, mores, ſectas, habitum, doctrinam, facinora domeſtica, & linguæ petulantiam, accuſaſſe: præcipuè autem contra Epicureos, vt qui Deos omnino vllos negarent eſſe, incenſum fuiſſe. Porrò tituli ratio hæc eſt, quòd vt Icarus alatus in altum ſubuolaſſe dicitur, ita hîc Menippus quoque cœlum alatus conſcendit, vnde & alter titulus ὑπερνεφέλου additur, quaſi dicas, eius qui ſupra nubes aſcendit. In primis memorabilis & propria deſcriptio illa Philoſophorum eſt, qua Iupiter in concilio deorum illos depingit. Fuit autem, vt hoc quoque addamus, Menippus quidem reuera Cynicus philoſophus, natione Phœnix ac ſeruus natus, de quo Laërtium vide.

MENIPPVS. AMICVS.

MENIPPVS. TERRE mille igitur erant ferè ſtadia à terra vſq; ad lunã, vbi prima nobis fuit manſio. Porrò hinc ſurſum ad Solem paraſangę ferinè quingẽtæ. Rursũ ab hoc vſquę ad ipſum deniq; cœlũ, arcẽquę Iouis in edito ſitam, tantũ ferè ſpatij fuerit, quantũ aquilà probè, ſuccinctè, atque expeditè queat vno die peragere.

ΟΥχὶν τειχίλιοι μὲν ἦσαν ἀπὸ γῆς στάδιοι μέχρι τοῦ σελήνου, ὁ πρῶτος ἡμῖν σταθμός. ἐντεῦθεν δ', ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἄνω ὡς διακόσιοι πεντακόσιοι. ὅθεν δὲ ἀπὸ τούτου, ἐς αὐτὸν ἤδη τὸν ὀφθαλμὸν, καὶ τὴν ἀκρόπολιν, τοῦ Διὸς αὐτοῦ, καὶ ταῦτα ἡμῖν ἐδόκει ὀξέως ἂν πως μιᾶς ἡμέρας.

ΕΤ. τί ταῦτα πρὸς Χαείτων, ὦ Μένιππε, ἀστρονομεῖς, καὶ ψυχῇ πως αἰαμυγῆς; πάλαι γὰρ ἐπαχροώμενός σου τοῦ γελωτος, ἡλίους καὶ σελήνας, ἔτι δὲ τὰ φορτικὰ ταῦτα σταθμούς τινας, καὶ παρασάγγας διοξενίζοντος. ΜΕ. μὴ θαυμάσῃς, ὦ ἑταῖρε, εἰ μετέωρα καὶ ὑψηφερῆ δόξω σοι λέγειν· τὸ κεφάλαιον γὰρ δή πού μοι δοκῶ τὴν ἐναγῆ ἀποδημίαν. ΕΤ. εἶτα, ὦ γαθέ, καθάπερ οἱ Φοίνικες, ἄστροις ἐπεκμήκεσθον τὴν ὁδόν; ΜΕ. οὐ, μὰ Δία, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἄστροις ἐποιούμην τὴν ἀποδημίαν. ΕΤ. Ἡράκλες, μακρόν τινα τὸν ὄνειρον λέγεις, εἴγε σαυτὸν ἔλαθες καταχοιμηθεὶς παρασάγγας ὅλους. ΜΕ. ὄνειρον γάρ, ὦ πάτερ, δοκῶ σοι λέγειν, ὃς ἀρτίως ἀφῖγμαι παρὰ τοῦ Διός; ΕΤ. πῶς ἔφησθα; Μένιππος ἡμῖν Διοπετὴς πάρεστιν ἐξ οὐρανοῦ; ΜΕ. καὶ μάλα ἔγωγε σοι πρὸ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ πρώτου Διὸς ἥκω τήμερον, θαυμάσια καὶ ἀκούσας καὶ ἰδών· εἰ δὲ ἀπιστεῖς, καὶ αὐτὸ τοῦτο ὑπερφυές μοι, ὅτι παρὰ πίστιν εὐτυχεῖν. ΕΤ. καὶ πῶς ἔγωγε, ὦ θεοείκελε καὶ Ὀλύμπιε Μένιππε, θνητὸς αὐτός, καὶ ὀπίγλος ὤν, ἀπιστῶν δυναίμην ὑπερφέλῳ ἀνδρί; καὶ ἵνα καὶ Ὁμηρικῶν εἴπω, τῶν ὑπερμενίων ἑνί; ἀλλ' ἐκφανές μοι φράσον, εἰ δοκεῖ, τίνα ἔπλευσας ἥρῳος ἄνω, καὶ ὁπόθεν ἐποιήσω κλίμακα τηλικαύτην τὸ μέγεθος; τὰ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὴν ὄψιν, ἃ πρώην ἔοικας ἐκείνῳ τῷ Φρυγί, ὥστε καὶ ἡμᾶς εἰκάζειν καὶ σὲ οἰήσεσθαί που, ἁρπάσαν γενέσθαι παρὰ τοῦ ἀετοῦ. ΜΕ. σὺ μὲν πάλαι σκώπτων δῆλος εἶ, καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, εἴ σοι τὸ παράδοξον τοῦ λόγου, μύθῳ δοκεῖ παρεμφερές· ἀτὰρ οὐδὲν ἐοίκασί μοι πρὸς τὴν ἀπόδρασιν, οὔτε τῆς κλίμακος, οὔτε παιδικὰ ἡμέλησα τοῦ ἀετοῦ. οἰκεῖα γὰρ ἐμοὶ τὰ πτερά. ΕΤΑΙ. τοῦτο μὲν ἤδη καὶ ὑπὲρ αὐτὸν Δαίδαλον ἔφασθα, εἶτα πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἐλελήθεις ἡμᾶς ἱερόξυλα, ἢ κηλωτοὺς ἐξ ἀνθρώπου γεγονότας. ΜΕ. ὀρθῶς, ὦ ἑταῖρε, καὶ σὺ οὐκ ἄπο σκοποῦ εἴκασας. τὸ Δαιδάλου γὰρ ἐκεῖνο σόφισμα τὴν πτερῶσιν καὶ αὐτὸς ἐμηχανησάμην. ΕΤΑΙ. εἶτα, ὦ τολμηρότατε πάντων, οὐκ ἐδεδοίκεις μὴ σὺ που τῆς θαλάσσης καταπεσών, Μενίππειόν τι πέλαγος ἡμῖν ὥσπερ ὁ Ἰκάριον ἀποδείξῃς ὑπὸ τῷ σαυτοῦ ὀνόματι;

A AMIC. Die mihi per Gratias, Menippe, quæ ſunt iſta quæ de aſtris loqueris, ac tacitus tecum ſupputas? Etenim iamdudum te aſſectans, audio ſoles & lunas, præterea autem & magnifica iſta, manſiones ac paraſangas, peregrina quædam commemorantem. MEN. Ne mireris amice, ſi ſublimia aëriáque tibi videor loqui: nam ſummã apud me reputo nuper actæ peregrinationis. AMIC. Nimirum Phœnicum exemplo viam ſtellis notaras. MEN. Haudquaquam per Iouem: quin magis ipſis in ſtellis ſum peregrinatus. AM. Papæ! longum profecto ſomnium mihi narras: ſiquidem totas edormiſti paraſangas inſciens. MEN. Quid ais? ſomnium tibi referre videor, qui modò ab ipſo Ioue ipſe reuerſus adſum? AMIC. Quid audio? Itáne Menippus nobis à Ioue delapſus ades è cœlo? MEN. Ita ſanè: ego tibi ab ipſo illo ſummo Ioue hodie venio, rebus interim dictu miris & auditis & conſpectis. Quod ſi non credis, equidem hoc ipſo nomine ſupra modũ gaudeo, cùm ſupra fidem eſſe videam meam felicitatem. AMIC. Et quo pacto diuine atque Olympie Menippe, mortalis cùm ſim ac terreſtris, queam nõ credere viro qui nubes ſuperarit, quíque, vt Homericis dicam verbis, iam ſis cœlitũ è numero vnus? Verùm illud mihi dicito, ſi moleſtum non eſt, quibus modis in altum ſubuectus es, aut vnde nactus ſcalas tanta magnitudine? Nam quantum ad faciem ac formam attinet, non es admodum ſimilis illi Phrygio: vt coniectare poſſimus te quoque ab aquila raptũ fuiſſe, quò pocillatoris alicubi munere fungereris. MEN. Non me clam eſt te iamdudum irridere. Neque verò id omnino mirum, ſi narrationis nouitas tibi fabulæ videtur aſſimilis. Cęterùm ad conſcenſum nihil mihi erat opus neque ſcalis, neque vti pueri illius in morem ab aquila raperer: propterea quòd alæ mihi eſſẽt propriæ. AMIC. Iam verò iſtud quod narras, vel ipſum Dædali factum ſuperat. Siquidem præter alia, nobis inſcientibus miluius quiſpiã aut graculus ex homine factus es. MEN. Rectè amice, neq; procul à ſcopo conieciſti. Etenim illud Dædali de alis inuentum ipſe quoque ſum machinatus. AMIC. At interim omnium audaciſſime, non veritus es ne tu quoque alicubi in mare delapſus, Menippeum aliquod pelagus tibi cognomine redderes, quemadmodũ ille Icarium?

MEN. Nequaquam. Siquidem Icarus cùm alas haberet cera agglutinatas, eáque quamprimum ad Solem esset liquefacta: defluxis alis non mirum si decidit. At nobis citra vllam ceram erant pennæ. AMIC. Istud quî fieri potuit? Iam enim haud scio quo pacto paulatim me adducis vt vera videantur quæ narras. MEN. Ad hunc fermè modum: Aquilam egregiè magnam, tum autem & vulturem validum arripui. His cùm alas vnà cum ipsis brachiis præsecuissem: Quin potiùs, si vacat, totius commenti rationem ordine tibi percensebo. AMI. Mihi quidem vel maximè vacat: adeò sublimis à sermone tuo pendeo: iámque ad narrationis finem inhio. Ne verò me negligas, per Iouem amicitiæ præsidem, auribus in aëre suspensum ob tuam narrationem. MEN. Auscultа igitur. Neque enim ciuile fuerit, si spectem amicum ore hiante relictum, eúmque, quemadmodum tu ais, ab auribus suspensum. Ego igitur cùm expendens ea quæ sunt in vita mortalium, protinus omnes res humanas reperissem ridiculas, humiles, instabiles, nempe opes, imperia, magistratus: contemptis his, atque horum studio, adiectóque animo ad ea quæ verè sunt bona: conatus sum ab his tenebris emicare, & ad vniuersi naturam suspicere. Atque hîc mihi multam attulit hæsitationem, primùm hic ipse qui à sapientibus appellatur mundus. Neque enim inuenire poteram, neque quo pacto factus fuisset, neque quo opifice, neque quod esset illius vel initium, vel finis. Deinde cùm particulatim contemplarer, multo etiam magis ambigere sum coactus, quippe qui viderem stellas temere per cœlum disiectas. Tum Solem ipsum, qui tandem esset, scire gestiebam. Super omnia verò, quæ Lunæ accidebant, mihi videbantur absurda, ac planè mira: putabámque eáussam aliquam arcanam & inexplicabilem esse, cur illa subinde speciem formámque variaret. Quinetiam fulgur emicans, tonitru erumpens, tum pluuia, nix, grando, è sublimi demissa, videbantur hæc quoque omnia coniectu difficilia, quæque nullis notis deprehendi possent. Itaque cùm ad eum modum essem affectus, optimum factu ratus sum, vt horum vnumquodque à philosophis istis perdiscerem. Siquidem existimabam illos veritatem omnem docere posse.

ΜΕ. οὐδαμῶς. ὁ μὲν γὰρ Ικαρος, ἅτε κηρῷ τὼ πτέρωσιν ἡρμοσμένος, ὅπῃ παχέα πρὸς τὸν ἥλιον ἐκ φύσεως ἐτάκη, πτεροῤῥυήσας, εἰκότως κατέπεσεν· ἡμῖν δὲ ἀκήρατα ἦν τὰ ὠκύπτερα. ΕΤ. πῶς λέγεις; ἤδη γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ῥέμα με προσαγεις πρὸς τὼ ἀληθέσι τῆς διηγήσεως. ΜΕ. ὧδέ πως· ἀετὸν μεμεγέθη συλλαβών, ἔτι δὲ γῦπα τ' κρατερὸν, ἀποτεμὼν αὐτοῖς ὠλέναις τὰ πτερά, μᾶλλον δὲ ἐκ πάσης ἐξαρχῆς τὼ ὤμοιν, εἴ σοι σχολή, δίειμι. ΕΤ. πάνυ μὲν οὖν, ὡς ἐγώ σοι μετέωρός εἰμι τοῦ τὸν λόγον, καὶ πρὸς τὸ τέλος ἤδη κέχηνα τῆς ἀκροάσεως, μηδὲ πρὸς Φιλίου με παρίδῃς, αἴω που τῆς διηγήσεως ἐκ τῶν ὤτων ἀπηρτημένον. ΜΕ. ἄκουε τοίνυν. οὐ γὰρ ἀστεῖόν γε τὸ πρᾶγμα, κεχηνότα φίλον, ἐγκαταλιπεῖν, καὶ ταῦτα, ὡς σὺ φῄς, ἐκ τῶν ὤτων ἀπηρτημένον. ἐγὼ γὰρ ὅπῃ τάχιστα ἐξεπάζων τὰ κατὰ τὸν βίον, γελοῖα, καὶ ταπεινὰ, καὶ ἀβέβαια τὰ ἀνθρώπινα πάντα εὕρισκον, πλούτους λέγω, καὶ ἀρχὰς, καὶ δυναστείας, καταφρονήσας αὐτῶν, καὶ τοῦ περὶ ταῦτα σπουδάζειν, ἀσχολίαν τῶν ἀληθῶς σπουδαίων ἐπολαβών, ἀναχωρεῖν τε, καὶ πρὸς τὸ πᾶν ἀποβλέπειν ἐπειρώμην. καί μοι συνέβαινε, πολλοῦ τινα παρεῖναι τοῦ ἀπορεῖσθαι, πρῶτον μὲν αὐτὸς οὗτος ὁ ὑπὸ τῶν σοφῶν καλούμενος κόσμος. οὔτε γὰρ εἶχον εὑρεῖν οὔθ' ὅπως ἐγένετο, οὔτε τὸν δημιουργὸν, ὅστις ἀρχὼ, οὔθ' ὅ, τι τὸ τέλος ἔσται αὐτοῦ. ἔπειτα δὲ καθ' μέρος ἐπισκοπῶν, πολὺ μᾶλλον ἀπορεῖν ἠναγκαζόμην· τοὺς τε γὰρ ἀστέρας ἑώρων ὡς ἔτυχε τοῦ οὐρανοῦ διερριμμένους, καὶ τὸν ἥλιον αὐτόν τί ποτε ἦν ἔργον ἐπόθουν εἰδέναι, μάλιστα δὲ τὰ κατὰ τὼ σελήνῃ ἄπορά μοι, καὶ πανταχῶς παράδοξα κατεφαίνετο, καὶ ὁ πολυφόρος αὐτῆς τῶν σχημάτων ἀπόῤῥητόν τινα τοῦ αἰτίου ἔχειν ἐδόκιμαζον. οὐ μόνον δὲ καὶ ἀστραπὴ διφθέγξασα, καὶ βροντὴ καταῤῥαγεῖσα, καὶ ὑετὸς, ἢ χιὼν, ἢ χάλαζα κατενεχθεῖσα, καὶ ταῦτα δυσείκαστα πάντα καὶ ἀτέκμαρτα ἦν. ὅλως ἐπιδιάφορ οὕτω διεκείμην, ἄρτιον τῆ ἐπολάμβανον παρὰ τῶν φιλοσόφων τούτων ταῦτα ἕκαστα ἐκμαθεῖν. ὤμην γὰρ ἐκείνους πάντ' γε ἔχειν εἰπεῖν τοῦ ἀληθοῦς.

ὕτω δὴ τοὺς ἀρίστους ὑπολεξάμενος αὐτῶν, ὡς A
ἐνῆν τεκμήρασθαι, τοῦ σοφοῦ πως τε σκυθρωπότητι, καὶ χροὰς ὠχρότητι, καὶ γλυκείᾳ καθυτητι (μάλα γὰρ ὑψηγόρας τινὰς, καὶ θεοπρεπεῖς οἱ ἄνδρες αὐτίκα μοι κατεφαίνοντο) πυθμὴν ἐγχρείσας ἐμαυτὸν, καὶ συγκρούσας ἀγκύριον, ὃ μή, αὐτόθεν ἤδη καθελκομένῳ, ὃ δὲ, εἰσαῦθις ἀποδώσειν ὅτι κεφαλαίῳ τῆς σοφίας ὁμολογησάμενος, ἠξίουν μετεωρολέσχης τε διδάσκεσθαι, καὶ πλὴν τῶν ὅλων διαχύσεσιν καταμαθεῖν. οἱ δ', ἴσθι μοι ἔφη, ἑδήσεσθαί με τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀγνοίας ἀπαλλάξαι, ὥστε καὶ εἰς μείζους ἀπορίας φέροντες ἐνέβαλον, ἀρχάς τινας, καὶ τέλη, καὶ ἀτόμους, καὶ κενὰ, καὶ ὕλας, καὶ ἰδέας, καὶ τὰ τοιαῦτα ὁσημέραι μοι καταχέοντες. ὁ δὲ πρώτων ἐμοιγε τῶν ἐδόκει χαλεπώτατον, ὅτι μηδὲν ἄτερος θατέρῳ λέγοντες ἀκόλουθον, ἀλλὰ μαχόμενα πρὸς, καὶ διαφωνοῦντα, ὅμως πίθεσθαί τέ με ἠξίουν, καὶ πρὸς τὸν αὑτοῦ λόγον ἕκαστος ὑπάγειν ἐπειρῶντο. ΕΤ. ἄτοπον λέγεις, εἰ σοφοὶ ὄντες οἱ ἄνδρες, ἐζητοῦντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν ὄντων, καὶ ἃ μὲν αὐτοῖς περὶ τῶν αὐτῶν ἐδόκαζον. ΜΕ. καὶ μήν, ὦ ἑταῖρε, γελοίως ἀκούσας πολύ C
τε ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ πολὺ ἐν τοῖς λόγοις τερατουργίαν· οἵτε πρῶτα μὲν περὶ γῆς διεσκόπτοντες, καὶ μηδὲν τῶν χαμαὶ ἑρπόντων ἡμῶν ὑπερφέροντες, ἀλλ' οὐδὲ ὀξύτερον τοῦ πλησίον διεδορκότες, ἔνιοι δὲ καὶ γήρως, ἢ ἀρχῆς ἀμβλυώττοντες, ὅμως οὐρανοῦ τε πέρατα διεμέτρουν ἔφασκον, καὶ τὸν ἥλιον πρὸς ἐμέτρουν, καὶ τοῖς ὑπὲρ τὴν σελήνην ἐπεβάτευον, καὶ ὡσπερ ἐκ τῶν ἀστέρων καταπεσόντες, μετέθεσάν τε αὐτῶν, καὶ σχήματα διεξήεσαν· καὶ πολλάκις, εἰ τύχοι, μηδὲ ὁπόσοι σταδίοι Μεγαρόθεν Ἀθῆναί εἰσιν ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, τὸ μεταξὺ τῆς σελήνης, καὶ τοῦ ἡλίου χωρίον ὁπόσων εἴη πηχῶν τὸ μέγεθος, ἐτόλμων λέγειν, ἀέρος τε ὕψη, καὶ θαλάττης βάθη, καὶ γῆς περιόδους διαμετρούντες, ἔπι δὲ κύκλους καταγράφοντες, καὶ τρίγωνα, ὑπὸ τετραγώνοις διαγραμμίζοντες, καὶ σφαίρας τινὰς ποικίλας, τὸν οὐρανὸν δῆθεν αὐτὸν ὑπομετρούντες. ἔπειτα δὲ κἀκεῖνο πῶς οὐκ ἄγαμαι αὐτῶν, καὶ πολυτελῶς τετυφωμένον, ὃ περὶ τῶν οὕτως ἀδήλων λέγοντας, μηδὲν ὡς εἰκάζοντας ἀποφαίνεσθαι;

Quare cùm ex illis præstantissimos delegissem, quãtum mihi coniectare licebat, ex vultus austeritate, éque colorꝭ pallore, ac barbæ profunditate (mirum enim vt mihi ex ipso protinus aspectu sublimiloquos quosdam, & cœlestium rerum peritos viros præ se ferebant) his vbi memet docendum tradidissem magna pecunia (quam partim euestigio præsentem numeraui, partim tum me persoluturum sum pollicitus, vbi ad philosophiæ summam peruentum esset) non grauabar erectus ad nugas doceri, & vniuersi dispositionem discere. At illi tantum aberant vt me pristina liberarent inscitia, vt B in maiores etiam dubitationes coniecerint: principia nescio quæ, ac fines, tum insecabilia, inania, syluas, ideas, atque id genus alia mihi quotidie offundẽtes. Verùm illud interim mihi videbatur omniũ esse grauissimum, quòd cùm nihil inter illos conueniret, verùm pugnantia diuersáque inter se omnia loquerentur: tamen postulabant vt sibi fidem haberem: ac ad suam quisque rationem me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdam narras, si viri cùm essent sapientes, inter sese de rebus factiosè dissidebant, neque de iisdem eadem probabant. MEN. Atqui rideres amice, si audieris illorum arrogãtiam, & in differendo prodigiosam confidentiam: qui quidem cùm humi ingrederentur, nihilóque præstantiores essent nobis qui super terram ambulamus, ne cernentes quidem acutiùs quàm quiuis alius adstans, nonnulli cęcutientes etiam senio atque inertia: tamen & cœli terminos perspicere sese profitebantur: solem quoque ipsum dimetientes: & ea quæ supra lunam sunt, aggredientes. Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinem illarum & figuram explicabant. Ac sæpenumero cùm fortè ne illud quidem certò scirent, quot stadiis à Megara abessent Athenę: tamen spatiũ quod interest inter Solem & Lunam, quot essent cubitorum, audebant pronuntiare: tum aëris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitum dimetientes. Ad hęc circulos depingebant, ac triangulorum figuras super quadrangulos inducentes: neque non sphæras quasdam picturatas, cœlum scilicet ipsum metientes. Iam verò illud an non insulsum, & insignis arrogantiæ, quòd cùm de rebus vsqueadeo incertis loquantur, nihil tamen ita proponunt, quasi coniecturis ducantur?

De vsu & rebus sublimibus.

verùm ſupra modum contendunt, neque A vllum vincendi locum aliis relinquunt: tantùm non iureiurando confirmantes, Solem maſſam eſſe candefactam: incoli Lunam: ſtellas aquam potare, idque Sole veluti ſitula quadam per funem demiſſa, vaporem è mari attrahente, atque illis omnibus ordine potum diſtribuente. Nam quanta ſit in dictis pugnantia, id haud difficile fuerit cognoſcere. Iam mihi ſpecta per Iouem, num illorum decreta inter ſe conſentiant, ac non magis longiſſimis diſſita interuallis: quãdoquidem primùm de ipſo mundo varia eſt ſententia: cùm aliis & ingenitus, & nunquam interiturus eſſe videatur: rurſum alii & opificem illius, & fabricandi modum eloqui ſint auſi. Quos equidem cum primis admirabar; propterea quòd cùm Deum quendam rerum omnium opificem præpoſuiſſent, non illud etiam adderent, vel vnde is eſſet profectus, aut vbi loci conſiſteret, cùm omnia fabricaretur. Nam ante vniuerſi exortum non poſſis vel tempus vel locum imaginari. AMI. Prorſus audaces quoſdam Menippe homines, ac prodigiorum auctores mihi narras. MENIP. Quid autem ſi iam audias, vir optime, quæ differant & de C ideis, & de incorporeis: tum quæ de finito & infinito nugantur? Nam & his de rebus acriter inter ſe digladiantur, dum alij fine circumſcribunt vniuerſum: alij contrà finem illud neſcire exiſtimant. Quin inſuper quidam ex iſtis complures eſſe mundos demonſtrabant, damnantes eos qui de hoc velut vno quopiam illorum diſputarent. Rurſum alius, neſcio quis vir, haudquaquam amicus paci, bellum rerum omnium parentem eſſe cenſebat. Nam de diis quid iam attinet loqui? cùm his Deus eſſet numerus, illi rurſus per canes & anſeres ac platanos deierarent: deinde alij reliquis omnibus diis expulſis, vni ſoli rerum omnium imperium tribuebant: ita vt mecum etiã animo diſcruciaret, cùm tantam audirem deorum inopiam. E diuerſo alij liberaliores, multos deos faciebant: ac diſſectis illis, hunc aliquem primum deum appellabant: his ſecundas aut tertias diuinitatis partes tribuebant. Ad hæc alij incorporeum quiddam & informe putabant eſſe numen, alij corpus eſſe imaginabãtur. Deinde non omnes erant in hac opinione, vt putarent diis eſſe curæ res mortalium:

De mundo.

De Deo.

ἀλλ' ἐπορθολαπίσεσθαί τε, & μηδεμίαν τοῖς ἄλλοις ἐπιβολὴν ἀπολιμπάνῃν, μονονὸ χὶ δρεμυμώνους, μύδρον μὲν εἶ) τὸν ἥλιον, κατοικεῖσθαι δὲ τὴν σελήνην, ὑδατοποτεῖν δὲ ταὐτὰ ἀστέρας, χὶ τῷ ἡλίῳ καθάπερ ἰμαντίᾳ τινὶ τὸν ἐκμαδα ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναπωμένους, χὶ ἅπασιν αὐτοῖς ὃ ποτὸν ἑξῆς διανέμοντας. τὴν μὲν γὰρ ἐναντιότητα, ὁπόση τὴν λόγων, ῥᾴδιον καταμαθεῖν· χὶ σκόπει πρὸς Διὸς εἰ ἐπιτόνων ὄντι τὰ δόγματα, χὶ μὴ πόρρω πολὺ διεστηκότα. πρῶτα μὲν γὰρ αὐτοῖς ἡ περὶ τοῦ κόσμου γνώμη διάφορος, εἴγε τοῖς μὲν, ἀγήνητός τε, χὶ ἀϊδιώλεθρος εἶ) δοκεῖ· οἱ δὲ, χὶ τὸν δημιουργὸν αὐτὸν, χὶ τῆς κατασκευῆς τὸν τρόπον, εἰπεῖν ἐπιλιμπάνουσι· οἷς χὶ μάλιστα ἐθαύμαζον, πρὶν μὲν τινα τηχεῖτον τῶν ὅλων ἐφιστάντας, ἅ πρὸς πλείστας δὲ οὔτε ὅθεν ἦκον, οὔτε ὅπου ἐστὼς, ἔκλισε ἐπικαίνετο. χὶπτοι πρό γε τῆς τοῦ πρώτου ἡμέρας, ἀδιάληπτον χὶ χρόνον χὶ τόπον ὑπονοῆν. ΕΤΑΙ. μάλα πρᾶς, ὦ Μένιππε, πλημμελῆς, χὶ θαυματοποιοὺς ἄνδρας λέγῃς. ΜΕ. τί δ' εἰ ἀκούσας, ὦ θαυμάσιε, περί τε ἰδεῶν, χὶ ἀσωμάτων, ἃ διεξέρχονται, ἢ τοὺς περὶ τοῦ πέρατός τε χὶ ἀπείρου λόγους; χὶ γὰρ αὖ χὶ αὕτη νεανικὴ αὐτοῖς ἡ μάχη· οἷς μὲν, τέλος ὃ πᾶν περιγράφουσι, τοῖς δὲ, ἀτελὲς τοῦτο εἶ) νομίζουσιν. ἃ μὲν ἄλλα & παμπόλλους τινὰς εἶ) τοὺς κόσμους ἀπεφαίνοντο, & τὴν ὡς περὶ ἑνὸς αὐτῶν ἀφαλισμένων κατηγόρουσιν. ἕτερος δέ τις, οὐκ εἰρηνικὸς ἀνὴρ, πόλεμον τῶν ὅλων πατέρα εἶ) ἐδόξαζε. περὶ μὲν γὰρ τῶν θεῶν, τί χρὴ χὶ λέγειν; ὅπου τοῖς μὲν, ἀριθμὸς τις ὁ θεὸς ἦν· οἱ δὲ, χυνῶν, & χηνῶν, χὶ πλατάνων ἐπόμνυντο. χὶ οἱ μὲν, τοὺς ἄλλους ἅπαντας θεοὺς ἀπελαύνοντες, ἑνὶ μόνῳ τῷ τῶν ὅλων ἀρχὴν ἀπένεμον. ὥστε ἠρέμα & ἀληθεύειν μοι, δοκοῦσιν ἀπορίαν θεῶν ἀκούοντα. οἵοι ἔμπαλιν ὑπεναντιούμενοι, πολλοὺς τε αὖτοῖς ἀπέφαινον, χὶ διελόμενοι, τὸν μὲν τινα, πρῶτον θεὸν ἐπεκάλουν, τοῖς δὲ, τὰ δεύτερα χὶ τρίτα ἔνεμον τῆς θεότητος. ἔτι δὲ, οἱ μὲν, ἀσώματόν τι χὶ ἄμορφον ἠρίθμουν εἶ) θεῖον· οἱ δὲ, ὡς περὶ σώματος αὐτὸ διενοοῦντο. εἶτα χὶ πρόνοιαν τὴν χαθ' ἡμᾶς πρᾶγμ' & πᾶσιν ἐδόκουν οἱ θεοί·

ἀλλ' ἦσάν τινες, οἱ τῆς συμπάσης ἐπιμελείας αὐτοὺς ἀφιέντες, ὥσπερ ἡμεῖς εἰώθαμεν ἀπολύειν τὴν λειτουργίαν τοὺς πρεσβύτας ὄντας· ἐδόκουν γὰρ ὅτι μὴ τοῖς κωμικοῖς ἀπορρήμασιν ἐοικότας αὐτοὺς εἰσάγουσιν. ἔνιοι δέ, ταῦτα πάντα ὑπερβαίνοντες, οὐδὲ τὸν ἀρχὸν ἐᾶν θεὸν τινὰ ἐπίστευον, ἀλλ' ἀδέσποτον καὶ ἀκυβέρνητον φέρεσθαι τὸν κόσμον ἀπολείποντες. τοιγάρτοι ταῦτα ἀκούων, ἀπιστεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμων ὑλιβρεμέτας τε, καὶ πυθμενίοις αὐδράσιν. ἐβουλόμην εἴ γε ὅπη τὴν λόγων τραπόμενος, ἀνεπίληπτόν τι αὐτὴν θεραπεύσω, καὶ ὑπὸ θατέρου μηδαμῆ ἐλεγχόμενον. ὥστε δὴ τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο ἀτεχνῶς ἔπασχον· πολλάκις μὲν γὰρ ἀνώρμησα πιστεύειν τινὶ αὐτῶν, ἕτερος δέ με θυμὸς ἔρυκεν. ἐφ' οἷς ἅπασιν ἀμηχανῶν, ὑπὲρ γῆς μὲν, ἀκούσεσθαί τι καλὸν τούτων ἀληθές, ἀπεγίγνωσκον. μίαν δὲ τῆς συμπάσης ἀπορίας ἀπαλλαγὴν ᾤμην ἔσεσθαι, εἰ αὐτός τις περιωπῆς που, ἐλθοιμι εἰς τὸν οὐρανόν. τούτου δέ μοι παρεῖχε τὴν ἐλπίδα, μᾶλλον μὲν καὶ ἡ ὁρμή, ἔπειτα καὶ ὁ λεγόμενος Αἴσωπος, ἀετοῖς καὶ καρίδεσι ἐνίοτε, καὶ καμήλοις βάσιμον ἀποφαίνων τὸν οὐρανόν. αὐτὸν μὲν οὖν περιφῦσαί ποτε ῥᾳδίᾳ μηχανῇ δυνατὸν εἶναί μοι κατεφαίνετο. εἰ δὲ γυπὸς ἢ ἀετοῦ περιθείμην πτερὰ (ταῦτα γὰρ μόνα ῥᾳδιουργὸν πρὸς μέγεθος ἀνθρωπίνου σώματος) τάχα ἄν μοι τὴν πεῖραν περιχωρῆσαι. καὶ δὴ συλλαβὼν τὰ ὄρνεα, θατέρου μὲν τὸν δεξιὸν πτέρυγα, τοῦ γυπὸς δὲ, τὸν ἑτέρου ἀπέτεμον δι' μάλα· εἶτα δεδεκάσας, καὶ κατὰ τοὺς ὤμους πλαμῶσι καρτεροῖς ἁρμοσάμενος, καὶ πρὸς ἄκροις τοῖς ὠκυπτέροις λαβάς τινας ταῖς χερσὶ περιδησάμενος, ἐπειρώμην ἐμαυτοῦ ὃ πρῶτον, αἰαπτῶν, καὶ ταῖς χερσὶν ὑπηρετῶν, καὶ ὥσπερ οἱ χηνες ἐπὶ χαμηπετοῦς ἐπαιρόμενος, καὶ ἀκροβατῶν ἅμα μετὰ τῆς πτήσεως. ἐπεὶ δὲ ὑπήκουέ μοι τὸ πρᾶγμα, θαλλοπτέρυγι ἤδη τῇ πτέρυγι ἀπιόμην καὶ ἀειρθεὶς ὅτι τὴν ἀκρόπολιν, ἀφῆκα ἐμαυτὸν μετὰ τοῦ κρηπιδος, φέρων ἐς αὐτὸ δὴ τὸ θέατρον. ὡς δὲ ἀκινδύνως κατεπτόμην, ὑψηλά ἤδη καὶ μετέωρα ἐφρόνουν, καὶ ἄρας ἀπὸ Πάρνηθος, ἢ ἀπὸ Υμηττοῦ, μέχρι Γερανείας ἐπετόμην, εἶτ' ἐκεῖθεν, ὅτι τὸν Ακροκόρινθον αὖθις

A verùm erant nonnulli qui eos omni cura liberantes, haud aliter atque nos consueuimus ætate defectos à ministeriis dimittere: nihilo aliusmodi eos inducunt, quàm cuiusmodi in comœdiis induci solent satellitia. Iam alii superantes hæc omnia, ne esse quidem vllos omnino deos credebant: sed mundum nullo domino, nullóque duce temere ferri sinebant. atqui cùm hæc audiebam, verebar non habere fidem viris altifremis, ac probè barbatis: nèque tamen inueniebam ad cuius dicta me verterem, vt aliquam illorum sententiam nanciscerer irreprehensam, ac nequaquam ab alio subuersam. *De diuina prouidentia.*

B Itaque planè tandem Homericum illud mihi vsu veniebat. Nam sæpenumero animus incitabat, vt huic alicui illorum crederem, sed me mens diuersa vetabat. In quibus omnibus cùm perplexus hæsitarem, desperabam futurum vt super his verum aliquid in terris audirem: cæterùm vnica tantùm via, vniuersa dubitatione liberari posse, si ipse alis aliqua ratione additis, in cœlum ascenderem. Eius rei conficiendæ spem mihi præbuit primùm ipsa cupiditas: deinde fabularum scriptor Æsopus: qui aquilis

C ac scarabeis, interdum & camelis cœlum adiri potuisse demonstrat. Verùm vt mihi ipsi alæ prouenirent aliquando, id nulla ratione fieri posse videbatur: cæterùm si vulturis aut aquilæ alas induissem (nam has solas sufficere ad humani corporis modum) futurum forsitan vt mihi succederet experientia. Itaque correptis auibus, alteri dextram alam, porrò vulturi sinistram amputaui: idque admodum scitè. Deinde quum obligassem, humerísque loris validis accommodassem, tum summis pennis ansas quasdam manibus inserèdis addidissem: mei ipsius periculum faciebam, primùm

D subsiliens, ac manibus interim subseruiens, & anserum exemplo paulum adhùc à terra volatu me sustollens, inter volandum summis interim pedibus ingrediens. Postea quum res ex animi sententia succederet, iam audaciùs etiam experimentum aggrediebar: conscensáque arce demisi me ipsum per præceps, atque inde in ipsum ferebar theatrum. Mox vbi nullo periculo deuolassem, sublimia iam & ardua cogitare cœpi: ac tollens me à Parnetho, siue Hymetto, ad Geraniã vsque volabam. Rursum inde ad Acrocorinthum subuolaui:

deinde ſupra Pholoën & Erymanthum ad Taygetum vſque. Ergo quum tandem audax tacinus ſatis eſſem mediratus, iámque perfectus & altiuolus euaſiſſem, non ampliùs de pullis imitandis cogitabam: verùm conſcenſo Olympo, cibo quamleuiſſimo paſtus, inde rectà in cœlum tendere cœpi: initiò quidem oborta oculorum vertigine ob profunditatem: & poſtea ferebam & hoc quoque facilè. Verùm vbi iam ipſi lunæ vicinus eſſem, plurimúmque nubium eſſem emenſus: ſentiebam me defatigatum, maximè in ala ſiniſtra, nempe vulturina. Huc igitur diuerti, ac ſuper eam inſidens requieſcebam: in terram interim è ſublimi reſpiciens, neque ſecus quàm Homericus ille Iupiter, nunc bellacium Thracum regionem deſpiciens, nunc Myſorum, mox (ſi libuiſſet) Græciam, Perſidem, Indiámque: ex quibus omnibus varia quadam voluptate perfundebar. AMI. Ergo iſta quoque narrabis Menippe, ne vlla prorſus peregrinationis parte fraudemur: quin potiùs ſi quid obiter in itinere conſpexiſti, fac vt hoc quoque ſciamus. Nam ego ſanè haud mediocria dicturum te expecto, de terræ forma, déque omnibus quæ in terra ſunt, cuiuſmodi tibi viſa ſunt ex alto contemplanti. MENIP. At tu quidem rectè coniectas amice. Quamobrem quatenus licet, conſcenſa luna inter narrandum peregrinanti comes eſto, ſimúlque mecum contemplare totam terræ ſpeciem, habitúmque. Atque initiò quidem admodum puſillam quandam terram mihi videre videbar, multo, inquam, luna minorem: ita vt ego repentè intentis oculis diu dubitarem vbinam eſſent tanti illi montes, ac tantum mare. Quòd ni Rhodiorum coloſſum conſpexiſſem, tum Phariam turrim, haud dubiè prorſus vbinam eſſet terra, me prorſus latuiſſet: verùm iſta quòd ſint ſublimia, præque cęteris eminętia, præterea Oceanus paulatim ad Solem reſplendeſcens, indicabant terram eſſe id quod videbam. Mox vbi fixiùs intenderem oculos, iam mihi omnis mortalium vita cœpit eſſe conſpicua, non ſolùm ſingulæ nationes atque vrbes: ſed planè videbam nauigantes, bellantes, agricolantes, litigantes, mulieres, feras, &, vt ſummatim dicam, quicquid tellus educat alma. AMIC. Iſta quæ nunc dicis, haudquaquã ſunt veriſimilia; ac ſecum pugnantia,

εἶπα ὑπὲρ Φολόης τε Ερυμανθε, μέχρι πρὸς τὸν Ταύγετον. ἤδη δ' ἐν μοι τὸ τολμήματος μεμεγεθυμένω, τέλος τε καὶ ὑψιπέτης γιγνόμενος, οὐκ ἐπὶ τὰ νεοττιὰ ἐφερόμουν· ἀλλ' ὅτι τὸν Ολυμπον ἀναβαὶς, καὶ ὡς ἐπὶ μάλιστα κούφως ὑποσιτισάμενος, ὃ λοιπὸν ἔτεινον θᾶττον τὸ ἀέρος, ὃ μὲν πρῶτον, ἰλιγγιῶν ὑπὸ τὸ βάθους, μὴ ἐφερόμην τε τῶτο θαμὰ καὶ εὐπετῶς. ἐπεὶ δὲ κατ' αὐτὴν ἤδη τὴν σελήνην ἐγεγόνειν, πάμπολυ τὸ νεφῶν ἀποκαμὼν, καθόμην κἀμαυτοῦ ἐμαυτῷ, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν ἀριστερὸν τὸν πτέρυγα τὴν γυπίνην. προσελάσας δὲ, καὶ καθεζόμενος ἐπ' αὐτῆς, διαναπαυόμην, ἐς τὴν γῆν αὖθις ἀποβλέπων. καὶ ὥσπερ ὁ τὸ Ομήρε Ζεὺς ἐκεῖνος, ἄρτι μὲν, τὴν τῶν ἱππομόλων Θρηκῶν καθορώμενος, ἄρτι δ', τὴν Μυσῶν. μετ' ὀλίγον δὲ, εἰ δόξειέ μοι, τὴν Ελλάδα, τὴν Περσίδα, καὶ τὴν Ινδικήν. ἐξ ὧν ἁπάντων ποικίλης τινὸς ἡδονῆς αἰσθόμην. ET. ἀκούω τε ταῦτα λέγοις ἄν, ὦ Μένιππε, ἵνα μηδὲ καθ' ἓν ἀποφθονῶμεθα τὸ ἀποδημίας, ἀλλ' εἴ τι σοι καὶ ἐδοξε περιεργον ἱστόρηται, καὶ τῶτο εἰδῶμεθα. ὡς ἔγωγε οὐκ ὀλίγα προσδοκῶ ἀκούσεσθαι, σχήματος γῆς τε, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς ἀπάντων, οἷά σοι αὖθις ὅτε τοῦτο ποιοῖντο κατεφαίνετο. ME. καὶ ὀρθῶς γε δ', ὦ ἑταῖρε, εἰκάζεις. δοκεῖ γάρ ὡς οἷόν τε ἀναβαὶς ὅτι τὴν σελήνην, τῷ λόγῳ συναποδημεῖ τε, καὶ συνεπισκοπεῖ τὴν ὅλην τὸ ὅτι γῆς διάθεσιν. καὶ πρῶτόν τί μοι πάνυ μικρὰν δοκεῖ τινὰ τὴν γῆν ὁρᾶν, πολὺ λέγω τῆς σελήνης βραχυτέραν· ὥστε ἐγὼ ἄφνω καταχύθας, ὅτι πολὺ ἀπόρεων, ποῦ εἶη τὰ τηλικαῦτα ὄρη, καὶ ἡ τοσαύτη θάλασσα. καὶ εἰ μὴ τὸν Ροδίων κολοσσὸν ἐκατασκόπουν, καὶ τὸν ὅτι τὴν Φαρίαν πύργον, δῆλον ἦν, πάντως ἄν με ἡ γῆ διέλαθεν. νῦν δ', ταῦτα ὑψηλὰ ὄντα, καὶ ὑπαφαιρεσικότα, καὶ ὁ Ωκεανὸς ἀρέμα προσεκλάμπων τὸν ἥλιον ὑποσήλων, διεσήμαινέ μοι γῆν εἶναι ὃ ὁρώμενον. ἐπεὶ δὲ ἅπαξ τοῦ ὄψιν εἰς ὃ ἀτενὲς ἀπηρεισάμην, ἅπας ὁ τὰ ἀνθρώπων βίος ἤδη μοι κατεφαίνετο. καὶ καθ' ἕθνη μόνον, καὶ πόλεις, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἀφῶς οἱ πλέοντες, οἱ πολεμοῦντες, οἱ γεωργοῦντες, οἱ δικαζόμενοι, τὰ γαμήλια, τὰ γενέθλια, καὶ πάνυ ἁπλῶς, ὁπόσα περὶ ζῴδιά ἐσμεν ἄρουρα. ET. πάντα λῶς ἀπίθανα φῄς ταῦτα, καὶ αὐτὸς ἐναντία.

δς γὰρ ἄρτιος, ὦ Μένιππε, τὴν γῆν ἐζήτεις
ἀπὸ τῆς μεταξὺ διαστήματος εἰς βραχὺ συνε-
σταλμένην, καὶ εἰ μὴ ὁ κολοσσὸς ἐμήνυ-
σέ σοι, τάχα ἂν ἄλλό τι φήσης ὁρᾶν, πῶς νῦν
καθάπερ Λυγκεύς τις ἄφνω γεγονὼς, ἅπαν-
τα διαγινώσκεις τὰ ὑπὸ γῆς, τοὺς ἀνθρώπους,
τὰ θηρία, μικροῦ δεῖν, καὶ τὴν ἐμπίδων νεοτ-
τιάν; ΜΕΝ. εὖ με ἀπέμιμνας. ὃ γὰρ
μάλιστα ἐχρῆν εἰπεῖν, τοῦτο οὐκ οἶδ' ὅπως
παρέλιπον. ἐπεὶ γὰρ αὐτίκα μὲν ἐγνώρισα τὴν
γῆν ἰδών, τὰ δ' ἄλλα οὐχ οἷός τε ἦν καθορᾶν
ἀπὸ τοῦ βάθους, ἅτε τῆς ὄψεως μηκέτι ἐφι-
κνουμένης, πάνυ μοι ἀπορία ἦν τὸ χρῆμα, καὶ πολ-
λὴν παρεῖχε τὴν ἀπορίαν. κατηφὴς δ' ὅλως
μοι, καὶ ὀλίγου δεῖν διακρυσόμενος, ἐφίσταταί
κατόπιν ὁ σοφὸς Ἐμπεδοκλῆς, αἰθρίας τῆς
ἰδεῖν, καὶ ἀστόλου πλέως, καὶ κατακεκονιμένος.
κἀγὼ μέν, ὡς εἶδον (εἰρήσεται γάρ) ἀπεπα-
ρεφλόμην, καί τινα σκιλληβόλον δαίμονα φήθην
ὁρᾶν. ὁ δὲ, Θάρρει, φησὶν, ὦ Μένιππε,

Οὔτις τοι θεός εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν ἐΐσκεις;

ὁ Φυσικὸς ἐγώ εἰμι Ἐμπεδοκλῆς. ἐπεὶ γὰρ
εἰς τοὺς κρατῆρας ἐμαυτὸν φέρων ἐξεβαλόμην,
ὁ καπνός με ἀπὸ τῆς Αἴτνης ἁρπάσας,
δεῦρο ἀπήγαγε, καὶ νῦν ἐν τῇ σελήνῃ κατοι-
κῶ ἀεροβατῶν τὰ πολλὰ, καὶ σιτοῦμαι δρόσον. ἥκω δέ σοι
ἀπολύσων τῆς παρούσης ἀπορίας. ἀπορίᾳ γάρ σε, οἶμαι, καὶ τρέφει, ὃ
μὴ σαφῶς τὰ ὑπὸ γῆς ὁρᾷν. ἄγε ἐποίησας,
ἦ δ' ἐγὼ, βέλτιστε Ἐμπεδόκλεις. καὶ πάνυ
ἀθρόως πάχιστα κατεσκώφθην πάλιν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα, μεμνήσομαί σοι θύσειν τέ σοι ὑπὲρ τῆς
καταδοχῆς· καὶ ἂν ταῖς νουμηνίαις πρὸς
τὴν σελήνην τεῖς ἐγχανὼν προσδέχε-
σθαι. ἀλλά, μὰ τὸν Ἐνδυμίωνα, ἦ δ' ὅς,
οὐχὶ τοῦ μισθοῦ χάριν ἀφῖγμαι· πέπονθα
δέ τι τὴν ψυχήν, ἰδών σε λελυπημένον.
ἀπορεῖ οἶσθα ὅ, τι δράσας, ὀξυδερκὴς γενήσῃ;
μὰ Δί', ἦ δ' ἐγὼ, ἦ μὴ σύ μοι τὴν ἀ-
χλὺν πως ἀφέλῃς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων. νῦν
γὰρ δὴ λημᾶν ἂν μετρίως δοκῶ. ἔστι μὲν οὖν
τι, ἦ δ' ὅς, ἐμοῦ δεήσῃ. τὸ γὰρ ὀξυδερκὲς, αὐτὸς
ἤδη γῆθεν ἥκεις ἔχων. τί οὖν τοῦτό ἐστιν; οὐ γὰρ
οἶδ', ἔφην· οὐκ οἶσθα, ἦ δ' ὅς, ἀετοῦ τὸ πτέρυγα
τὴν δεξιὰν ἐνειλημένος; ἴσμεν μάλα, ἦν δ' ἐγώ.

A Etenim quum paulo antè Menippe terram requireres, propter ingens in medio interuallum in arctum contractam, adeò vt nisi colossus tibi fecisset indicium, forsitan aliud quiddam videre te credidisses: quî repentè factus Lynceus, cuncta quæ sunt in terra, dignoscis, homines, feras, ac propemodum etiam culicum nidos? MENIP. Rectè tu quidem admones: nam quod maximè dictum oportuit, id nescio quomodo prætetij. Siquidem quum ipsam quidem terram conspectam agnoscerem, cæterùm reliqua non possem perspicere propter altitudinem, nimirum iam non pertingente
B oculorum acie, grauiter ea res me discruciabat, ac vehementer perplexum habebat. Ego quum ad hunc modum essem solicitus, ac propemodum etiam lacrymarer: adest à tergo sapiens ille Empedocles, ea specie, vt carbonarium quempiam esse diceres, cinere oppletus, atque exustus. Hunc ego quum vidissem (dicendum est enim) nonnihil perturbabar, ratus dæmonem aliquem lunarem videre me. At ille, Bono, inquit, es animo Menippe,

Nullum ego sum numen: quid me immortalibus æquas?

C Sum Empedocles ille physicus: etenim vbi me præcipitem in crateras iniecissem, fumus ab Ætna raptum huc subuexit. Itaque nunc lunam incolo, aëriuagus plerunque: ac rore victito. Adsum autem hæsitantiam istam tibi adempturus: nam illud (ni fallor) malè te habet, torquétque, quòd non liceat tibi perspicuè terram cernere. Bene abs te factum est, inquam, optime Empedocles: vbi primùm deuolaro rursus in Græciam, tui memor sacrificabo tibi in fumario: atque in Nouiluniis ter ad lunam inhians vota faciã.
D Imò per Endymionem, inquit ille, haud huc accessi præmij gratia, sed affectio quædam mouit animum meum, quum te viderem affectum molestia: verùm scis quid facies, quò perspicax fias? Non per Iouem, inquam, nisi tu mihi forsitan caliginem amoueas ab oculis: nam in præsentia videor nõ mediocriter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Etenim vt acutè videas, id ipse tecum è terra allatum habes penes te. Quid igitur est istud? inquam, neque enim noui. An ignoras, inquit, te dextram aquilæ alam indutum esse? Scio, inquam, maximè,

ſed quid alæ cum oculo? Quoniam, A inquit, aquila inter animantia cætera acutiſſimi viſus eſt: vnde ſola Solem aduerſum obtuetur: atque ita demum eſt rex & ingenua aquila, ſi non conniuentibus oculis aduerſos radios aſpiciat. Ita quidem aiunt, inquam: quare iam me pœnitet, qui non meis exemptis oculis aquilinos inſeruerim, cùm huc aſcenderem. Nam nunc ſanè dimidiatus aduenio, neque omni ex parte ſatis regaliter adornatus, quin magis adſimilis videor nothis iſtis & abdicatis. Attamen in te eſt, inquit, vt protinus alterum oculum regalem habeas. Etenim ſi aſſurges, veliſque cohibita vulturis B ala, alteram ſolam mouere, iuxta proportionem alæ dextro oculo cernes acutè: quominus altero cæcutias, nulla ratione ſuccurri poteſt, propterea quòd ad partem pertineat deteriorem. Mihi, inquam, ſatis eſt ſi vel dextra ex parte aquilino more cernam. Nihilo enim fuerit deterius, cùm mihi non rarò vidiſſe videar fabros altero oculo meliùs etiam ad regulam exæquantes ligna. Hæc locutus, ſimul ea faciebam quæ præceperat Empedocles. Ille interim paulatim ſubducens ſeſe, ſenſim C in fumum euanuit. At ſimul atque mouiſſem alam, ingens lumen mihi circumfulſit, adeò vt cuncta fierent in conſpicuo, quæ hactenus latuerant. Deflexis igitur in terram oculis, clarè videbam & vrbes, & homines, & quæ fiebant: neque ſolùm ea quæ ſub dio, verumetiam quæ domi faciebant, rati ſeſe à nemine videri. Ptolemæum vidi cum ſorore rem habentem, Lyſimacho ſtruentem inſidias filium, Antiochum Seleuci filium, nouercæ Stratonicæ clanculum innuentem, Theſſalum Alexandrum ab vxore tolli è medio, Antigonum filij vxorem adulterio ſtuprantem, Attalo venenum porrigentem filium. Rurſum ex altera parte Arſacem interficientem mulierculam, & Arbacem eunuchum gladium educentem in Arſacem. Porrò Spartinus Medus è conuiuio foras protrahebatur à ſatellitibus, calice aureo in frontem impacto. Atque his fermè conſimilia tum in Libya, tum apud Scythas ac Thraces in regiis geri licebat cernere, nempe adulterantes, D

τί οὖν τῷ πτέρυγι καὶ ὀφθαλμῷ καινόν ἐστιν; ὅτι, ἦ δ' ὅς, τῶν ἄλλων ζώων ἀετὸς ὀξυωπέστατός ἐστιν ὥστε μόνος αἰτίον δέδορκε τὸν ἥλιον· καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ βασιλεύς, καὶ γνήσιος ἀετός, ἢν ἀσπαραγμὸν πρὸς τὰς ἀκτῖνας βλέπῃ. φασὶ ταῦτα, ἦν δ' ἐγώ· καί μοι ἤδη μεταμέλει, ὅτι δεύτερος αἰών, ἀντὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀετῶν ἐνεθέμην, τοῖς ἐμοῖς ἐξελών, ὡς νῦν γε ἡμιτελὴς ἀφῖγμαι, καὶ οὐ πάντα βασιλικῶς ἐσκευασμένος· ἀλλ' ἔοικα τοῖς νόθοις ἐκείνοις, καὶ ἀποκηρύκτοις. καὶ μήν σοι, ἢν δ' ὅς, αὐτίκα μάλα τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἔχε βασιλικόν. ἦν γὰρ ἐθελήσῃς, μικρὸν αἴασας, ὑπισχνῶν τῷ γυπὸς πλευρῷ τὸ πτέρυγα, θατέρᾳ μὲν πτερύξασθαι, κατὰ λόγον τῆς πτέρυγος, τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν ὀξυδερκῆ ἔσῃ· τὸν γὰρ ἕτερον, σχεδὸν μία μηχανὴ μὴ οὐκ ἀμβλύτερον διεδορκέναι, τῆς μελίδος ὕπτα τῆς χείρονος. ἅλις, ἦν δ' ἐγώ, εἰ καὶ ὁ δεξιὸς μόνος ἀετῶδες βλέποι. σχεδὸν γὰρ αὖ ἔλαττον ἡμῖν· ἐπεὶ καὶ τοὺς τέκτονας πολλάκις ἐωρακέναι μοι δοκῶ, θατέρῳ τῷ ὀφθαλμῷ, ἄμεινον πρὸς τοὺς κανόνας ἀποβλύνοντας τὰ ξύλα. Ταῦτα εἰπών, ἐπίοιεν ἅμα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους πραγματευόμενα· ὁ δὲ, κατ' ὀλίγον ὑπανιών, ἐς καπνοῦ ῥέμα διελύετο· κἀγὼ πτερύξας τάχιστα ἐπήρυξάμην, αὐτίκα μοι φῶς πάμμεγα περιέλαμψε, καὶ τὰ πέριξ λανθάνοντα πάντα διεφαίνετο. κατακύψας γοῦν ἐς τὴν γῆν, ἑώρων σαφῶς τὰς πόλεις, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ γιγνόμενα, καὶ ὅτι τὰ ἐν ὑπαίθρῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσα οἴκοι ἔπραττον, οἰόμενοι λανθάνειν. Πτολεμαῖον μὲν οὖν αἰσχύνοντα τὴν ἀδελφήν, Λυσιμάχῳ ὄντ', ἐπιβουλεύοντα, τὸν Σελεύκου δ' Ἀντίοχον Στρατονίκῃ δηλεύοντα λάθρᾳ τὴν μητρυιάν, τὸν δὲ Θετταλὸν Ἀλέξανδρον, ὑπὸ τῆς γυναικὸς αἰρεθούμενον, καὶ Ἀντίγονον, μοιχεύοντα τὴν γυναῖκα, καὶ Ἄτταλον τὸν υἱὸν εἰσιόντα φάρμακον. ἑτέρωθι δ' αὖ, Ἀρσάκην φονεύοντα θυμαίῳ, καὶ τὸν εὐνοῦχον Ἀρβάκην, ἕλκοντα ξίφος ἐπὶ τὸν Ἀρσάκην. Σπαρτῖνος δὲ ὁ Μῆδος, ἐκ τοῦ συμποσίου ἔξω τῶν ποδῶν, σκύφῳ χρυσῷ πρὸ ὀφρῶν κατπλησσόμενος. ὅμοια δὲ ταῦτα ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ παρὰ Σκύθαις, καὶ Θραξὶ γιγνόμενα ἐν τοῖς βασιλείοις ἦν ἰδεῖν, μοιχεύοντας, φονεύοντας,

φονεύοντας, ὑποβουλεύοντας, ἁρπάζοντας, ὑπορκοῦντας, δεδοικότας, ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων προδιδομένους. καὶ τὰ μὲν τῶν βασιλέων τοιαῦτα παρέχε μοι τὸν Δημοκρίτου· τὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν, πολὺ γελοιότερα. ἐγὼ γὰρ αὖ καὶ ἐκείνους ἑώρων, Ἑρμόδωρον μὲν τὸν Ἐπικούρειον, χιλίων ἕνεκα δραχμῶν, ὑπορκοῦντα, τὸν Στωϊκὸν δὲ Ἀγαθοκλέα, τοὺς μισθῶν παρ' μαθητῶν δικαζόμενον, Κλεινίδην δὲ τὸν ῥήτορα, ἐκ τοῦ Ἀσκληπείου, φιάλην ὑφαιρούμενον, τὸν δὲ Κυνικὸν Ἡρόφιλον, ἐν τῷ καμαρωτῷ καθεύδοντα. τί γὰρ αὖ τοὺς ἄλλους λέγοιμι, τοὺς τοιχωρυχοῦντας, τοὺς δικαζομένους, τοὺς δανείζοντας, τοὺς ἀπαιτοῦντας; ὅλως γὰρ, ποικίλη καὶ πάνυ ποδαπὴ τις ἦν ἡ θέα. ΕΤΑΙ. καὶ μὴν καὶ ταῦτα, ὦ Μένιππε, καλῶς εἶχε λέγειν. ἔοικε γὰρ οὐ πάνυ τυχοῦσάν σε παρεχέσθαι. ΜΕ. πάντα μὲν ἑξῆς διελθεῖν, ὦ φίλτατε, ἀδύνατον, ὅπου γε καὶ ὁρᾶν αὐτὰ ἔργον δυσχερὲς ἦν. τὰ μέντοι κεφάλαια τῶν πραγμάτων, τοιαῦτα ἐφαίνετο, οἷα φησὶν Ὅμηρος τὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος· οὗ μὲν γὰρ ἦσαν εἰλαπίναι, καὶ γάμοι, ἐτέρωθι δέ, δικαστήρια, καὶ ἐκκλησίαι, καθ' ἕτερον δὲ μέρος, ἔξω τις· ἐν γειτόνων δέ, πυθῶν ἄλλος ἐφαίνετο, καὶ ὅτε μὲν ἐς τὴν Γετικὴν ἀποβλέψαιμι, πολεμοῦντας ἂν ἑώρων τοὺς Γέτας· ὅτε δὲ μεταβαίνω ἐπὶ τοὺς Σκύθας, πλαισιουμένους ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἂν ἰδεῖν. μικρὸν δὲ ἐπικλίνας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ θάτερα, τοὺς Αἰγυπτίους γεωργοῦντας ἐπέβλεπον. καὶ ὁ Φοῖνιξ δὲ ἐπορθύετο, καὶ ὁ Κίλιξ ἐλῄστευε, καὶ ὁ Λάκων ἐμαστιγοῦτο, καὶ ὁ Ἀθηναῖος ἐδικάζετο. ἀπὸ πάντων τούτων ὑπὸ τὸν αὐτὸν γινομένων χρόνον, ὥρα σοι ἤδη ἐπινοῆσαι ὁποῖός τις ὁ χυκεὼν οὗτος ἐφαίνετο. ὡς ὅταν αὖ εἴ τις ὠδοιπορηκὼς πολλοὺς χορεύοντας, μᾶλλον δὲ πολλοὺς χορούς, ἔπειτα παράξειε τὸν ἀοιδὸν ἑκάστῳ τῶν θεάτρων ἅμα τὴν ὠδὴν ἀφέντα, ἴδιον ἄδειν μέλος. φιλοτιμουμένου δὲ ἑκάστου, καὶ ὃ ἴδιον πορεύοντος, καὶ τὸν πλησίον ὑπερβαλέσθαι τῇ μεγαλοφωνίᾳ προθυμουμένου, ἅμα σὺν μηχανῇ παρὰ Διὸς οἷα χρῆναι αὖ ἡ ᾠδή. ΕΤΑΙ. πάνυ πάσαν, ὦ Μένιππε, παγγέλοιος, καὶ πεπραγμένη. ΜΕΝ. καὶ μὴν, ὦ ἑταῖρε, τοιοῦτοί πάντες εἰσὶν οἱ ὅσοι γῆς χορεύουσι,

A occidentes, insidiantes, rapientes, peierantes, trepidantes, nonnullos ab intimis amicis prodi. Ac regum quidem negotia huiusmodi mihi spectaculum exhibebant. Cæterùm quæ factitabant plebei, longè magis erant ridicula. Siquidem inter hos videbam Hermodorum Epicureum ob mille nummûm peierantem, Agathoclem Stoicum de mercede discipulum in ius vocantem, Cliniam rhetorem ex Æsculapij fano phialam auream suffurantem, Herophilum Cynicum in fornice dormientem. Quid enim alios commemorem, qui parietes perfoderent, qui lites agitabant, qui fœnerabant, qui re- B poscerent? Nam varium quoddam & vndique mixtum erat spectaculum. AMI. Atqui rectè facies Menippe, si ista quoque retuleris. Consentaneum est enim te ex his non vulgarem cepisse voluptatem. MENIP. Ne fieri quidem potest, amice, vt cuncta ordine recenseam, quum spectare modò ista fuerit difficillimum: verùm rerum fastigia eiusmodi fermè videbantur, qualia refert Homerus in clypeo, vbi erant conuiuia, nuptiæque, altera ex parte iudicia, & conciones: rursum alia ex parte sacrificabat C quispiam, in proximo verò conspiciebatur aliquis luctum agens. Porrò quum ad Geticam respicerem, videbam belligerantes Getas. Rursum vbi ad Scythas deflecterem, cernere erat errantes in plaustris. Mox vbi paululum in diuersam partem deflexissem oculum, spectabam agricolantes Ægyptios: Phœnix scortabatur, Cilix latrocinabatur, Lacon loris cædebatur, Atheniensis causas agebat. Hæc omnia quum eodem tempore gererentur, cogita nunc cuiusmodi visa fuerit rerum confusio. Non aliter quàm si quis producat multos saltatores, vel potiùs multas choreas: deinde præcipiat vt omisso concentu propriam quisque cantionem canat. Deinde si certatim canat vnusquisque, & peculiarem suum cãtum absoluere studeat, vocisque magnitudine vicinum superare contendat; cogita tecum per Iouem, cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMIC. Modis omnibus Menippe ridiculus ac confusaneus. MEN. Atqui, Amice, hoc genus sunt omnes qui in terris choreas agunt,

Plebeiorũ res ac studia.

Gentium vitia & proprietates.

D

omniſque mortalium vita ex huiuſmodi conſtat diſcrepantia: quippe qui non modò ſonēt abſona, verùm & ornatu ſint diſſimili, diuerſáque moueant, neque quicquam idem cogitent, donec choragus omnes è ſcena exigat, negans diutiùs choreas ducere oportere. Id vbi factum eſt, iam omnes ſunt inter ſe ſimiles, taciti, nec ampliùs confuſam illam & incompoſitam canentes cantionem. Verùm in vario ipſo ac multiformi theatro videlicet ridicula erant quę gerebantur omnia: præcipuè verò mihi riſum mouebant ij qui de agrorum finibus contendebant, quíque ſibi placerent hoc nomine, quòd Sicyonium agrum colerent: aut quòd Marathonis eam partem haberent, quæ eſt iuxta Oenoën, aut quòd in Acarnania iugerûm mille poſſiderent: cùm vniuerſa Græcia, quemadmodum id temporis mihi è ſublimi deſpicienti videbatur, quatuor digitorum ſpatium habere videretur. Attica, niſi fallor, pro portione minima pars erat. Itaque perſpexi quid eſſet reliquum quod diuitibus iſtis animos tolleret. Etenim is qui inter hos quamplurimum agri poſſidebat, vix vnam ex Epicureis atomis colere mihi videbatur. Cæterùm vbi ad Peloponneſum flexiſſem oculos, deinde terram Cynoſuræ ſubiectam aſpexiſſem, veniebat in mentem, pro quantula regione, quæ nihilo eſſet latior lente Ægyptia, tam ingens Argiuorum ac Lacedæmoniorum multitudo cecidiſſet vno die. Porrò ſi quem conſpexiſſem auro ſuperbientem, quòd annulos haberet octo, phialas quatuor, magnopere ridebam & hunc. Nam Pangæum vniuerſum vnà cum ipſis metallis, vix erat magnitudine micæ. AMIC. O te felicem Menippe, qui tam nouum ſpectaris ſpectaculum. Sed age dic mihi per Iouem, ciuitates, atque homines ipſi, quanti videbantur ex alto contemplanti? MENIP. Equidem arbitror te ſæpenumero formicarum concionem vidiſſe, aliquas in orbem obambulantes, nonnullas exeuntes, rurſum has in ciuitatem redeuntes. Atque hæc quidem fimum exportat, hæc alicunde raptam fabæ tunicam, aut dimidiatum frumenti granum currens apportat. Conſentaneum eſt autem pro ratione vitæ formicarum, eſſe apud illas & ædium fabros, & concionatores, & magiſtratus, & muſicos, & philoſophos.

A κἀκ τοιαύτης ἀναρμοςίας, ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος συντέτακται, οὐ μόνον ἀπῳδὰ φθεγγομένων, ἀλλὰ καὶ ἀσυμφώνα τὰ σχήματα, καὶ πανταχῆ κινουμένων, καὶ ταυτὸν οὐδὲν ὑποτοιούντων, ἄχρις ἂν αὐτοῖς ἅπασιν ὁ χορηγὸς ἀπελάσῃ τῆς σκηνῆς, οὐκ ἐπὶ δεῖσθαι λέγων. τοιοῦτον δὲ ὅμιλοι πάντες ἤδη σιωπῶντες, οὐκ ἐπὶ τῷ συμμιγῆ ἐκείνην, καὶ ἄτακτον ᾠδὴν ἀπᾴδοντες, ἀλλ' ἐν αὐτῷ γε ποικίλῳ καὶ πολυειδεῖ τῷ θεάτρῳ, πάντα μὲν γελοῖα διῆπτον ἐμοὶ τὰ γινόμενα. μάλιστα δὲ ἐπ' ἐκείνοις ἐπήει μοι B γελᾶν, τοῖς περὶ γῆς ὅρων ἐριζουσι, καὶ τῆς μέρα φρονοῦσιν ὁπότερα τῶν Σικυώνιον πεδίον γεωργεῖν, ἢ Μαραθῶνος ἔχειν τὰ περὶ τὴν Οἰνόην, ἢ Ἀκαρνᾶσι πλέθρα κεκτῆσθαι χίλια. τῆς γοῦν Ἑλλάδος ὅλης, ὡς τότε μοι ἐφαίνετο, δακτύλων οὔσης ὃ μέγιστος τεσσάρων, κατὰ λόγον, οἶμαι, ἡ Ἀττικὴ πολλοστημόριον ἦν. ὥστε ἐσκόπουν ἐφ' ὁπόσῳ τοῖς πλουσίοις τούτοις μέγα φρονεῖν κατελείπετο. σχεδὸν γὰρ ὁ πολυπλεθέστατος αὐτῶν, μίαν τῶν Ἐπικουρείων ἀτόμων ἐδόκει μοι γεωργεῖν. ἀποβλέψας δὲ καὶ ἐς τὴν Πελοπόννησον, εἶτα τὴν Κυνοσουρίαν γῆν ἰδών, ἀνεμνήσθην περὶ ὅσου χωρίου, κατ' ὀλίγον φακοῦ Αἰγυπτίου πλατύτερον, πολλοὶ ἔπεσον Ἀργείων τε Λακεδαιμονίων μιᾶς ἡμέρας. καὶ μήν εἴ τινα ἴδοιμι ὑπὲρ χρυσῷ μέγα φρονοῦντα, ὅτι δακτυλίους τε εἶχεν ὀκτὼ, καὶ φιάλας τέτταρας, πάνυ καὶ ὑπὲρ πάντων αὖ ἐγέλων. ὃ γὰρ Πάγγαιον ὅλον, αὐτοῖς μετάλλοις καταγέλαστον ἦν ὃ μέγεθος. ΕΤΑΙ. ὦ μακάριε Μένιππε, τῆς παραδόξου θέας. αἱ δὲ δὴ πόλεις, πρὸς Διός, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ, πηλίκοι διεφαίνοντο ἄνω; ΜΕ. οἶμαί σε πολλάκις ἤδη μυρμήκων ἀγορὰν ἑωρακέναι, τοὺς μὲν, εἰλουμένους, τοὺς δ' ἐξιόντας, ἑτέρους δὲ, ἐπανιόντας αὖθις εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὁ μὲν τις, τὸ κόπρειον ἐκφέρει, ὁ δὲ, ἁρπάσας ποθὲν ἢ κυάμου λέπος, ἢ πυροῦ ἡμίπυρον, δεῦρο φέρων. εἰκὸς δὲ εἶναι παρ' αὐτοῖς κατὰ λόγον τὸν μυρμήκων βίου, καὶ οἰκοδόμους τινὰς, καὶ δημηγορικοὺς, καὶ τορυτάρεις, καὶ μουσικοὺς, καὶ φιλοσόφους.

πλλὼ αἴγε πόλεις αὐτοῖς αὐδράσι τοῖς μυρ- A
μηκίαις μάλιστα ἐφικέσθαι. εἰ δέ σοι δοκεῖ μικρὸν τὸ παράδειγμα, ὅτι αὐθρώπους εἰκάσαι τῇ μυρμήκων πολιτείᾳ, τοῖς παλαιοῖς μύθοις ὑπίσχεσθαι τὴν Θετταλῶν. εὑρήσεις γὰρ τοὺς Μυρμιδόνας, τὸ μαχιμώτατον φῦλον, ἐκ μυρμήκων ἄνδρας γεγονότας. ὅπερ δ' οὖν πάντα ἱκανῶς ἐωρακὼς ἤδη, καὶ κατεγέλασά μου, διαπτύσας ἐμαυτὸν, ἀνεπτόμην

Δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

ὅπως τάχιστα ἀπεληλύθειν, ἡ μὲν Σελήνη, γυναικείαν φωνὴν προϊεμένη, Μένιππε, φησὶν, οὕτως ὄναιο, διακόνησαί μοί τι πρὸς τὸν Δία. λέγοις ἄν, ἦν δ' ἐγὼ, ἅπαν γὰρ ἑτοῖμον, ἢν μή τι φέρειν δέῃ. Πρεσβεῖαν, ἔφη, πικρὰν μὲν, καὶ πολλὴν, καὶ δεινὰ ἀπειλήσειν πρὸς ἐμοῦ τοῦ Διός. ἀπείρηκα γὰρ, ὦ Μένιππε, πολλὰ καὶ δεινὰ πρὸς τῶν φιλοσόφων ἀκούουσα, οἷς οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἔργον, ἢ πάμπολυπραγμονεῖν, τίς εἰμι, καὶ πηλίκη, ἢ καὶ δι' ἣν τινα αἰτίαν δίχηνος ἀμφίκυρτος γίγνομαι. καὶ οἱ μὲν, κατοικεῖάζειν με φασὶν οἱ δὲ, κατόπτρου δίκην ὑπικρέμασθαι τῇ θαλάττῃ οἱ δὲ, ὅ, τι ἂν ἕκαστος ὑπονοήσῃ, τοῦτό μοι προσάπτουσι. τὰ πελυτταῖα δὲ, καὶ ὃ φῶς αὐτὸ, κλοπιμαῖόν τε, καὶ νόθον εἶναί φασί μοι, αἰωρεῖσθαι δὲ πρὸ τοῦ ἡλίου, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐλαύνεσθαι, καὶ πρὸς τοῦτον μεταδέλφον ὄντα μου, συνιέναι, καὶ στασιάζειν προαιρούμενον. ὑπὲρ γὰρ ἐμοῦ αὐτοῖς, ἃ πρὸς αὐτὸν εἰρήκασι τοῦ ἡλίου, λίθον αὐτὸν εἶναι, καὶ μύδρον διάπυρον. καίτοι πόσα ἐγὼ συνεπίσταμαι αὐτοῖς, ἃ πρόπαλαι τὴν νυκτὸς, αἰσχρὰ, καὶ κατάπτυστα, οἱ μὲν ἡμέρας σκυθρωποὶ, καὶ αὐθρώδεις τὸ βλέμμα, καὶ τὸ σχῆμα σεμνοὶ, καὶ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ἀποβλεπόμενοι; B
κἀγὼ μὲν ταῦτα ὁρῶσα, ὅμως σιωπῶ. οὐ γὰρ ἠξίουν πρέπειν ἀποκαλύπτειν, καὶ διαφωτίσαι τὰς νυκτερινὰς ἐκείνας διατριβὰς, καὶ τὸν ὅπως τῆς σκηνῆς ἑκάστου βίον. ἐμὲ δὲ κἄν τινα ἴδω αὐτῶν μοιχεύοντα, ἢ κλέπτοντα, ἢ ἄλλό τι τολμῶντα νυκτερινώτατον, θᾶττον ὑπιασαμένη τὸ νέφος, ἐπεκαλυψάμην, ἵνα μὴ δείξω τοῖς πολλοῖς γεγραμμένους ἄνδρας, βαθεῖ πώγωνι καὶ ἀρετῇ σεσημειωμένους. οἱ δὲ, τοῦτό μοι αἰτιῶνται, διαπαιόντες με τῷ λόγῳ, καὶ πάντα τρόπον ὑβρίζοντες· ὥστε, νὴ τὸν Νύκτα, C

Sed vrbes sanè cum ipsis viris, formicarum nidis maximè videbantur assimiles. Quòd si tibi videtur humilius exemplum, viros cum formicarum republica conferre, vetustas Thessalorum fabulas spectat. Reperies enim Myrmidonas, gentem bellicosissimam, è formicis viros natos esse. Iam posteaquam satis spectassem omnia, satisque risissem, excussi meipsum, subuolaui

Ad reliquos dinos, Iouis altitonantis in ædes.

Nondum stadium attigeram, cùm Luna, fœminea sonans voce, Menippe, inquit, ita tibi contingant quę optas: inserui mihi in re quapiam apud Iouem. Dic, inquam: neque enim erit molestum, nisi siquid oneris sit portandum. Nuntium, inquit, quendam haud grauem, ac petitionem meo nomine Ioui perferes. Enecor, Menippe, & multa & intoleranda ab istis philosophis audiens, quibus præterea nihil est negotii, nisi vt curiosi res meas exquirant, quæ sim, quanta sim, & quam ob caussam dissecer, dimidiatáque fiam, cúrque vtrinque gibbosa videar. Tum hi me dicunt inhabitari: illi speculi ritu supra mare suspensam esse. Alii rursus quod quisque secum excogitarint, hoc mihi tribuunt. Postremò ipsum quoque lumen aiunt mihi & furtiuum esse, & adulterinum, quódque supernè à Sole proficiscatur: neque finem faciunt, etiam cum hoc qui mihi frater est, committere me, & factionem inter nos serere conantes: neque satis erat illis quæ de ipso dixerunt Sole, saxum esse illum, & massam candentem. Et tamen quàm multarum rerum illis sum conscia, quas noctu patrant turpissimas & execrandas, cùm interdiu tetrici sint, & aspectu virili, habitúque graues, & imperitorum oculos in se conlectos habentes! Atque ego cùm ista videam, sileo tamen. Neque enim decorum arbitror, retegere atque in lucem efferre nocturnas illas diatribas, & quam quisque in operto viuat vitam. Quinetiam si quem conspicerem adulterantem, aut furantem, aut aliud facinus quammaximè nocturnum audentem: continuò contracta nube tegebam, ne vulgo ostenderem viros senes ea gerentes, quæ neque barbæ prolixæ, neque virtutis professioni essent decora. At istis pro nihilo est oratione me discerpere, modisque omnibus contumelia afficere, adeò vt (testis est mihi Nox ipsa)

fæpius in animo habuerim, quàm poſſem hinc longiſſimè demigrare quopiam, vbi liceret curioſam iſtorum linguam effugere. Hæc igitur memineris vt Ioui renuncies: ſimúlque illud addas, ne fieri quidem poſſe vt hoc in loco durem, niſi phyſicos illos comminuat: dialecticis os occludat: Stoam demoliatur: Academiam exurat: quæ in Peripato habentur diatribis finem imponat. Siquidem ad hunc deniq; modũ fiet, vt mihi paretur quies, deſinántque me quotidie commetiri. Fient, inquam, quæ mandas: ſimúlque rectà ad ipſum cœlum tendebam,

Nulli vbi cõparẽt hominúmve boúmue labores.

Etenim paulo pòſt ipſa etiam Luna mihi perpuſilla videbatur è ſublimi. Tandem & terrã obtexerat. Porrò relicto ad dextram ſole, per ipſas volans ſtellas, tertio die ad cœlum perueni. Ac primùm quidem mihi viſum eſt, protinus ita vt eram introire: ratus facilè fieri poſſe vt fallerẽ, quippe dimidia mei parte aquila: porrò aquilam ſciebam iam olim eſſe Ioui familiarem. Pòſt apud me perpendebam, illos quamprimum deprehenſuros eſſe me, qui alteram alam vulturinam indutus eſſem. Quapropter optimum factu ratus, non temere venire in periculum, adiens pulſaui fores. At Mercurius audito pulſu, ac nomen percontatus meum, feſtinatò abiit, Ioui renunciaturus. Nec multo pòſt intrò ſum accerſitus, magnopere pauitans ac tremens. Offendóque Deos omneis pariter cõſidentes, nec hos abſque ſolicitudine. Nonnihil enim animos illorum turbabat nouus & inopinatus aduentus meus. Et quantum antea nunquam, expectabant futurum vt mortales omnes mox aduenirent ad eundem modum alati. Porrò Iupiter admodum terribili vultu toruóque & Titanico me obtuens, inquit:

Quiſnam es, & vnde venis? vbínã vrbs tibi, quive parentes? Hoc vbi audiſſem, propemodum metu ſum exanimatus. Attamen conſtiti ſtupidus, præque vocis magnitudine attonitus. Aliquanto pòſt ad me reuerſus, omnia dilucidè expoſui, ab ipſo exorſus capite, quemadmodum concupiſſem ſublimia illa cognoſcere: quemadmodum acceſſiſſem ad philoſophos: quemadmodum pugnantia loquentes audiſſem: quemadmodum deſperaſſem diſtractus illorum dictis: deinde meum inuentum, tum alas, reliquáque omnia, vſque ad ipſum cœlum.

πολλάκις ἐβουλευσάμην μετοικῆσαι ὅτι πορρωτάτω, ἵν' αὐτῷ τῷ θείῳ καὶ γλωττοτόρῳ διέφυγον. μέμνησο οὖν ταῦτά γε ἀπαγγεῖλαι τῷ Διί, καὶ προσθεῖναι ὡς ὅτι μὴ δυνατόν ἐστί μοι ἔτι χώραν μόνην, ἵν' μὴ τοὺς φυσικοὺς ἐκείνους ὑπατρίψῃ, καὶ τοὺς διαλεκτικοὺς ἀποφράξῃ, καὶ τὴν στοὰν καθαιρήσῃ, καὶ τὴν Ἀκαδημίαν καθαρλέξῃ, καὶ παύσῃ τὰς ἐν τῷ περιπάτῳ διατριβάς. οὕτω γὰρ ἂν εἰρηνίως ἄγοιμι, ὅσημέραι πρὸς αὐτῷ γιγνομένους. ἔφαν ταῦτα, ἵν' ἐγώ, καὶ ἅμα πρὸς τὸ αἴασσες ἔτεινον τὴν μὴν τὸ θεῖον,

Ἔνθα μ' ὅτε δοῶν, ὅτ' αἰθρῶν φαίνετο ἔργα.

μετ' ὀλίγον γὰρ ἡ σελήνη βραχεῖά μοι καθηγεμὼν ἦν, καὶ τὴν γῆν ἤδη ἀπεκρύπτε. λαβὼν δὲ τὸν ἥλιον ἐν δεξιᾷ, διὰ τῶν ἀστέρων πετόμενος, τελέως ἐπλησίασα τῷ θεσπεσίῳ· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐδόκει μοι, ὡς εἶχον αὐτὸς εἴσω παρεῖναι, ῥᾳδίως γὰρ ὤμην διαλαθεῖν, ἅτε ἐξ ἡμισείας ὢν ἀετός· τὸν δὲ ἀετὸν ἠπιστάμην ἐκ παλαιοῦ συνήθη τῷ Διί. ὕστερον δὲ ἐλογισάμην ὡς τάχιστα καταφορέσουσί με, γυπὸς τὴν ἑτέραν πτέρυγα προσεικάσαντα. ἄριστον γὰρ ἦν κρίνας ὃ μὴ προκινδυνεύειν, ἔκαιρον προσελθὼν τὴν θύραν. ὡς ἀκούσας δ' ὁ Ἑρμῆς, καὶ τὸν ὦμα σκιρτῶντος, ἀπῆει κἀπὶ ταυτὶ φράσων τῷ Διί, ἐγὼ μετ' ὀλίγον εἰσεκλήθην, πάνυ δεδιὼς, καὶ τρέμων, καταλαμβάνω τε πάντας ἅμα συνηθροισμένους, καὶ δὴ αὐτοὺς ἀφρόντιδας· ὡς ἐπαρθεὶς γὰρ ἡσυχῇ ὑπὸ τῶν προσδοκίαν μὲν τῆς ἐπιδημίας. καὶ ὅσον οὐδέπω πάντας αὐθρώπους ἀφίξεσθαι προσεδόκων, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπτερωμένους. ὁ δὲ Ζεὺς, μάλα φοβερῶς ὀρυμύ τε καὶ πτοιωτῶδες εἰς ἐμὲ ἀπιδών, φησὶ, Τίς, πόθεν εἶς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες; ἐγὼ δὲ, ὡς τοῦτ' ἤκουσα, μικροῦ μὲν ὀξέθανον ὑπὸ τοῦ δείους, εἰρήκειν ὅμως ἀχανής, καὶ ὑπὸ τῆς μεγαλοφωνίας ἐμβεβροντημένος· χρόνῳ δ' ἐμαυτὸν ἀναλαβών, ἅπαντα διηγούμην σαφῶς, ἀρξάμενος, ὡς ὑπεθυμήσαμι τὰ μετέωρα εἰδέναι, ὡς ἔλθοιμι παρὰ τοὺς φιλοσόφους, ὡς παναπόρως λεγόντων ἀκούσαιμι, ὡς ἀπορρυείην διαπωμένους ὑπὸ τῶν λόγων, εἶτα ἐξῆς τὴν ὑπόνοιαν, καὶ τὰ πτερά, καὶ πᾶλλα πάντα, μέχρι πρὸς τὸν θεσπέσιον.

βτὶ πᾶσι δὲ τοῦτοις ἐπῆκα, τὰ ἐκτὸς τῆς σελήνης ἐπισταλίδια. μειδιάσας δ' οὖν ὁ Ζεὺς, ἢ μικρὸν ἐπῳρεὶς τὸ ὀφρύων, Τί αὖ λέγεις, φησὶν, Ὠτυ πέρι, ἢ Ἐφιάλτου, ὅπου ἢ Μένιππος ἐτόλμησεν ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνελθεῖν; ἀλλὰ νεῦ μὲν βτὶ ξενίᾳ σε καλοδμεν, αὔριον δὲ, ἔφη, σὺν οἷς ἥκεις χρηματίσαντες, ἀποπέμψομεν, ἢ ἅμα ἐξαιρησάς, ἐβάδιζεν ἐς ὃ ἐπηκοώτατον τοῦ οὐρανοῦ. καιρὸς γὰρ ἦν βτὶ τὸ δίκας καθίζεσθαι· μεταξύ τε τοῦτον, ἀνέκρινέ με τοῦτο τὸν ἐν τῇ γῇ τοιουτῳ, τὰ τοιαῦτα μὲν ἤδη, πόσος νεῦ ὁ σῖτος ἐστὶν ὠνίος βτὶ τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰ σφόδρα ὑμᾶς ὁ χεῖμων καθίκετο, ἢ εἰ τὰ λάχανα δεῖται πλείονος ἐπομβρείας. μετὰ δὲ, ἦρώτα, εἴ τις ἐπιλείπεται τῶν ἀπὸ Φειδίου, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἐλλείπουσιν Ἀθηναῖοι τὰ Διάσια τοσούτων ἐτῶν, εἰ καὶ ὁ Ὀλύμπιον αὐτῶν βτιπλέσαι δέουσιν, καὶ εἰ συνειλήφασιν οἱ τὸν ἐν Δωδώνῃ νεὼν συλήσαντες. ἐπεὶ δὲ τοῦτων ἀπεχρησάμην, εἶπέ μοι Μένιππε, ἔφη, τοῦτο δὲ ἐμοῦ οἱ ἄνθρωποι τίνα γνώμην ἔχουσι; τίνα, ἔφην, διαφορὰν, ἢ πλὴν βιοτεχνίτην, βασιλέα σε καὶ τοῦτων θεῶν; παίζεις ἔχων, ἔφη. ὃ δὲ φιλοτέχνων αὐτῶν, ἀκριβῶς οἶδα, κἂν μὴ λέγῃς. ἐγὼ γάρ ποτε χρόνος, ὅτε ἐμαντὸν ἐδόκουν αὐτοῖς, καὶ ἰατρὸς, καὶ ποιητὴς ὅλως ἐγὼ, μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μοι ἀγυιαὶ, πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί. καὶ ἡ Δωδώνη τε, καὶ ἡ Πίσα λαμπρὰ ἦν, καὶ θεατοὶ πᾶσιν ἦσαν, ἐκτὸς δὲ τῆς καπνοῦ τῶν θυσιῶν, οὐδὲ ἀναβλέπειν μοι δυνατὸν· ἐξ οὗ δὲ ὁ Δελφοῖς μοι Ἀπόλλων ὁ μαντεῖον κατεστήσατο, ὁ Περγάμῳ δὲ ὁ ἰατρὸς ὁ Ἀσκληπιὸς, καὶ ὁ Βενδίδιον ἐγένετο ὁ Θρᾴκῃ, καὶ ὁ Ἀνουβείδων ὁ Αἰγύπτῳ, καὶ ὁ Ἀρτεμίσιον ὁ Ἐφέσῳ, ὅτι ταῦτα μοι ἄπαντες θεοῖσι, καὶ πανηγύρεις ἄγουσι, καὶ ἑκατόμβας πρίασθαι, ἐμὲ δὲ, ὥσπερ πρόβατον, ἰκανῶς τετιμηκέναι νομίζουσιν, οὐ δεῖ πέντε ὅλων ἐτῶν θύσαντι ὁ Ὀλυμπίᾳ. τοιγαροῦν ψυχροτέρους αὐ μου τοὺς βωμοὺς ἴδοις τῶν Πλάτωνος νόμων, ἢ τῶν Χρυσίππου συλλογισμῶν. τοιαῦτ' ἄττα διεξιόντες, ἀφικνούμεθα ἐς ὃ χωρίον, ἔνθα ἔδει αὐτὸν καθεζόμενον, ἀκροᾶσθαι τῶν εὐχῶν.

Post omnia addidi quæ Lunæ mandarat. Itaque ridens Iupiter, exporrectis aliquantum supercilijs, Quid dicas, inquit, de Oto & Ephialto, cùm ausus sit & Menippus in cœlum ascendere? At in præsentia quidem te ad hospitij consuetudinem inuitamus. Cras, inquit, super his quorum gratia huc aduenisti, dato responso dimittemus: simúlque cum dicto surgens, ibat ad eam cœli partem, vnde maximè omnia poterant exaudiri. iam enim tempus erat vt votis audiendis consideret. Atque interim inter eundum percontabatur me super his negotiis quæ essent in terra: ac primùm quidem illa: Quanti nunc vænit triticum in Græcia: Et, num superior hyems grauiter vos tetigit: Et, num holera egent imbre copiosiore. Sub hæc rogabat, numquis adhuc supereſſet è Phidiæ genere: Et quam ob causſam Athenienses tot annos Iouialia intermisissent: Et num in animo haberent Olympium suum absoluere: Et num essent comprehensi qui templum Dodonæum sacrilegio spoliassent. Ad ea cùm respondissem: Dic mihi (inquit) Menippe, de me verò quam habent homines opinionem? Quam, inquam, ô here, nisi maximè piam? nimirum omnium Deorum regem esse te. Ludis tu quidem, inquit. Cæterùm ego contemptionem illorum probè noui, etiamsi nihil fateare. Siquidem fuit olim tempus, cùm illis & vates esse viderer, & medicus. In summa, vnus eram omnia. Tum Iouis plenæ erant & viæ omnes, simul & mortalium conciones. Pisa ac Dodona splendidæ erant, ac conspiciendæ omnibus. Porrò præ fumo sacrorum nec attollere oculos mihi licebat. Verùm posteaquam Apollo apud Delphos constituit oraculum, Æsculapius medicinæ officinam Pergami, simul atque Bendidium natum est in Thracia, Anubis templum in Ægypto, Dianæ apud Ephesios: ad ista quidem concurrunt omnes, solennes conuentus celebrant, Hecatombas offerunt: mihi verò tanquam ætate defecto, abundè magnum honorem habuisse se putant, si solido quinquennio sacrificarint in Olympia. Proindo videas aras meas frigidiores, quàm sint vel Platonis leges, vel Chrysippi syllogismi. Huiusmodi quæpiam confabulati, in eum peruenimus locum, vbi confessurus erat ad exaudienda vota.

Erant autem ordine ſitæ feneſtræ, cuiuſmodi ſunt ora puteorum, habentes opercula: iuxta vnamquanque ſella poſita erat aurea. Itaque Iupiter cùm ad primam aſſediſſet, detracto operculo, præbuit ſeſe petentibus. Optabant autem ex omni vndique terra, diuerſa variáque. Nam ipſe quoque admotis pariter auribus ſimùl audiebam vota. Erant autem huiuſmodi: O Iupiter, contingat mihi regnum: O Iupiter, contingat cepas & allia mihi prouenire: O Iupiter, vtinam pater mihi breui moriatur. Rurſum alius aliquis dicit: Vtinam exiſtam hæres vxoris. Vtinam nemo reſciſcat me ſtruxiſſe inſidias fratri. Contingat mihi vincere litem, coronari Olympia. Porrò ex his qui nauigabant, hic optabat vt ſpiraret Boreas, ille, vt Notus. Agricola optabat pluuiam, contrà fullo Solem. At Iupiter audiens, & ſingula vota diligēter expendens, non omnibus pollicebatur,

Vota mortalium.

Verùm hoc conceſſit Saturnius, abnuit illud. Nam iuſta vota per os feneſtræ ſurſum admittebat, admiſſa ad dextram ſtatuens: rurſus iniqua remittebat irrita, flatu deorſum redigens, ne poſſint ad cœlum accedere. Super vno quodam voto videbam illum etiam ambigentem. Etenim cùm eſſent duo qui diuerſa peterent, æquales victimas pollicitantes, non inueniebat vtri potiùs annueret. Itaque iam Academicum illud illi accidebat, vt nihil ſtatuere poſſet: verùm exemplo Pyrrhonis ſuſpenſus hærebat etiam ac conſiderabat. Porrò quum iam ſatis vota proponentibus dediſſet operam, ad proximam digreſſus ſellam, & ad ſecundam feneſtram, prono capite fœdera ferientibus ac iurantibus dabat operam. Vbi his quoque reſponſum eſſet, ac Hermodorum Epicureum fulmine comminuiſſet, ad proximam deinde ſellam ſeſe tranſtulit, de diuinationibus omnibus & auguriis auditurus. Hinc ad ſacrificiorum feneſtram tranſiit, per quam fumus aſcendens, denunciabat Ioui nomen vniuſcuiuſque qui rem diuinam faceret. Rurſum omiſſis his, ventis & horis mandabat quæ facere deberent. Hodie apud Scythas pluito, apud Libyes fulgurato, apud Græcos ningito: At tu Borea, ſpira in Lydia: Tu Note quieſce: Zephyrus Adriani vndas concitet: Tum in Cappadociam grandinis mille modij diſpergantur.

A ϑυείδες ἦ ἦσαν ἐξῆς, τοῖς σομίοις τ φρεάτων ἐοικυῖαι, πώματα ἔχουσαι, καὶ πρὸ ἑκάστη θρόνος ἔκειτο χρυσοῦς. καθίσας οὖν ἑαυτὸν ὅπῃ τῆς σοφῆς ὁ Ζεύς, καὶ ἀφελὼν τὸ πῶμα, παρεῖχε τοῖς εὐχομένοις ἑαυτόν. ἠύχοντο δὲ πανταχόθεν τ γῆς διάφορα, καὶ ποικίλα. συμπαρῆκουε γὰρ καὶ αὐτὸς, ἐπήκουον ἅμα τῶν εὐχῶν ἕκαστα δὲ τοιάδε, Ὦ Ζεῦ, βασιλεῦσαί μοι γένοιτο· ὦ Ζεῦ, τὰ κρόμμυά μοι φῦναι, καὶ τὰ σκόροδα· ὦ Ζεῦ, τὸν πατέρα μοι ταχέως ἀποθανεῖν. ὁ δέ τις αὖ φαίη, εἴθε κληρονομήσαιμι γυναικὸς, εἴθε λάθοιμι ὑποβαλοῦσα τῷ ἀδελφῷ, B γένοιτό μοι νικῆσαι τὴν δίκην, στεφανῶσαι τὰ Ὀλύμπια. τῶν πλεόντων δέ, ὁ μὲν, Βορέαν ηὔχετο ὑπαντεῖσαι, ὁ δ', Νότον, ὁ δὲ γεωργὸς ὕειν ἔτος· ὁ δὲ κναφεὺς, ἥλιον. ἐπακούων δὲ ὁ Ζεὺς, καὶ τὴν εὐχὴν ἑκάστην ἀκριβῶς ἐξετάζων, τὰ μὲν ἐπῄνει. Ἀλλ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ, ἕτερον δ' ἀπένυσε. Τὰς μὲν γὰρ δικαίας τῶν εὐχῶν, παρεῖτο αὖθις ἀφεὶς τὸ σομίον, καὶ ὑπὲρ τὰ δεξιὰ κατετίθη φέρων, τὰς δὲ αἰσχίους, ἀ- C πράκτους αὖθις ἀπέπεμπεν ἀπὸ φυσῶν κάτω, ἵνα μηδὲ πλησίον γένοιντο τ οὐρανοῦ. ὑπὲρ μιᾶς δέ τινος εὐχῆς, καὶ ἀπορροῦντα αὐτὸν ἐθαυμάσαμεν. δύο γὰρ ἀνδρῶν πάνυ τὰ εὐχομένων, καὶ ἴσας θυσίας ὑπεσχημένων, οὐκ εἶχεν ὁποτέρῳ μᾶλλον ὑπανεύσειεν αὐτῷ· ὥστε δὴ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔκδηλον ἐποίησε, καὶ οὐδὲν τι ἀποφήνασθαι δυνατὸς ἦν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Πύρρων, ἐπεῖχεν ἔτι καὶ διεσκέπτετο. ἐπὶ δὲ ἱκανῶς ἐ- D χρημάτισε ταῖς εὐχαῖς, ὅτε τ ἐξῆς μεταβὰς θρόνον, τὴν δευτέραν θυείδα, καταχύσας, τοῖς ὄρκοις ἐφῆλε καὶ τοῖς ὀμνύουσι. χρηματίσας δὲ τούτοις, τὸν Ἐπικούρου Ἑρμόδωρον ὑπεῖδε, μετεκαθέζετο ὅπῃ τὸν ἐξῆς θρόνον, κληδόσι, καὶ φήμαις, καὶ οἰωνοῖς προσέξων. εἶτ' ἐκεῖθεν ὅπῃ τὸ τῶν θυσιῶν θυείδα μετῄει, δι' ἧς ὁ καπνὸς αἰεὶ, ἀπήγγελλε τῷ Διὶ τὸ θύοντος ἑκάστου τοὔνομα. ἀποφὰς δὲ πάντων, προσέταττε τοῖς ἀνέμοις, καὶ τ ὥρας, ἃ δεῖ ποιεῖν, Τὴν μὲν τῷ Σκύθαις ὕειν, παρὰ Λίβυσιν ἀστράπτειν, τοῖς Ἕλλησι φέρειν, σὺ δ' ὁ Βορέας, πνεῦσον ἐν Λυδίᾳ, σὺ δ' ὁ Νότος, ἡσυχίαν ἄγε, ὁ δὲ Ζέφυρος τ Ἀδρίου διαχωμιέτω, καὶ τὰ χαλάζης ὅσον μέδιμνοι χίλιοι διαχεέσθωσαν ὑπὲρ Καππαδοκίας.

ἁπάντων δὲ ἤδη σχεδὸν αὐτῷ διῳκημένων, ἀπῄειμεν ἐς τὸ συμπόσιον. δείπνου γὰρ ἤδη καιρὸς ἦν, καί με ὁ Ἑρμῆς παραλαβὼν, κατέκλινε παρὰ τὸν Πᾶνα, καὶ τοὺς Κορύβαντας, καὶ τὸν Ἄττιν, καὶ τὸν Σαβάζιον, τοὺς μετοίκους τούτους, καὶ ἀμφιβόλους θεούς. καὶ ἄρτον δὲ ἡ Δημήτηρ παρεῖχε, καὶ ὁ Διόνυσος οἶνον, καὶ ὁ Ἡρακλῆς κρέα, καὶ μύρτα ἡ Ἀφροδίτη, καὶ ὁ Ποσειδῶν μαινίδας. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀμβροσίας ἠρέμα καὶ τοῦ νέκταρος παρεγευόμην. ὁ γὰρ βέλτιστος Γανυμήδης, ὑπὸ φιλανθρωπίας, εἰ θεάσαιτο ἀποβλέποντά που τὸν Δία, κοτύλην ἂν ἢ καὶ δύο τοῦ νέκταρος ἐνέχει μοι φέρων· οἱ δὲ θεοὶ, ὡς Ὅμηρός που λέγει, καὶ αὐτὸς οἶμαι, καθάπερ ἐγὼ τἀκεῖ τεθεαμένος, οὔτε σῖτον ἔδουσιν, οὔτε πίνουσιν αἴθοπα οἶνον, ἀλλὰ τὴν ἀμβροσίαν παρατίθενται, καὶ τοῦ νέκταρος μεθύσκονται, μάλιστα δὲ ἥδονται, σιτούμενοι τὸν ἐκ τῶν θυσιῶν καπνὸν αὐτῇ κνίσῃ ἀνενηνεγμένον, καὶ τὸ αἷμα δὲ τῶν ἱερείων, ὃ τοῖς βωμοῖς οἱ θύοντες περιχέουσιν. ἐν δὲ τῷ δείπνῳ, ὅ, τε Ἀπόλλων ἐκιθάριζε, καὶ ὁ Σειληνὸς, κόρδακα ὠρχήσατο, καὶ αἱ Μοῦσαι ἀναστᾶσαι, τῆς τε Ἡσιόδου Θεογονίας ᾖσαν ἡμῖν, καὶ τὴν πρώτην ᾠδὴν τῶν ὕμνων τοῦ Πινδάρου. κἀπειδὴ κόρος ἦν, ἀνεπαυόμεθα ὡς εἶχεν ἕκαστος, ἱκανῶς ὑποβεβρεγμένοι·

Ἄλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταὶ
Εὗδον παννύχιοι, ἐμὲ δ' οὐκ ἔχε νήδυμος [ὕπνος.

ἀνελογιζόμην γὰρ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μᾶλλον δὲ ἐκεῖνα, πῶς ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ὁ Ἀπόλλων οὐ φύει πώγωνα, ἢ πῶς γίνεται νὺξ ἐν οὐρανῷ, τοῦ ἡλίου παρόντος ἀεὶ, καὶ συνευωχουμένου. τότε μὲν οὖν μικρόν τι κατέδαρθον. ἕωθεν δὲ ἐξαναστὰς ὁ Ζεὺς, προσέταττε κηρύττειν ἐκκλησίαν· κἀπειδὴ παρῆσαν ἅπαντες, ἄρχεται λέγειν· Τὴν μὲν αἰτίαν τοῦ ξυναγαγεῖν ὑμᾶς, ὁ χθιζὸς οὗτος ξένος παρέσχηται· πάλαι δὲ βουλόμενος ὑμῖν κοινώσασθαι περὶ τῶν φιλοσόφων, μάλιστά γε ὑπὸ τῆς σελήνης, καὶ ὧν ἐκείνη μέμφεται προτραπεὶς, ἔγνων μηκέτ' ἐπὶ πλέον παρατεῖναι τὴν διάσκεψιν. γένος γάρ τι ἀνθρώπων ἐστὶν, οὐ πρὸ πολλοῦ τῷ βίῳ ἐπιπολάζον, ἀργὸν, φιλόνεικον, κενόδοξον, ὀξύχολον, ὑπόλιχνον, ὑπόμωρον,

Tandem omnibus fermè ordinatis, discedebamus in eum locum vbi compotant Dij. Iam enim cœnæ tempus erat: méque Mercurius arreptum iussit accumbere iuxta Panem & Corybantes, & Attin ac Sabazium, inquilinos istos & ancipites Deos. Interea panem exhibebat Ceres, Bacchus vinum, Hercules carnes, myrtum Venus, Neptunus mænides. Simul interim & ambrosiam & nectar furtim degustabam. Nam optimus ille Ganymedes, vt est hominum amans, si quando conspexisset Iouem auertere oculos, nectaris cyathum vnum, nonnunquam etiam duos mihi infundebat. Dij verò, quemadmodum alicubi dixit Homerus, & ipse opinôr, vt ego illic conspicatus, neque frumentum edunt, neque potant nigrantia vina: verùm ambrosiam apponunt, & nectare inebriantur: præcipuè verò gaudent vesci sacrificiorum fumo, vnà cum ipso nidore subuolante: ad hæc sanguine victimarum, quem sacrificantes aris infundunt. Cæterùm inter cœnandum & Apollo cithara canebat, & Silenus cordacem saltabat, & Musæ surgentes in medium, tum Hesiodi Theogonias nobis canebant, tum primam ex Pindaricis hymnis odam: deinde omnium saturi requieuimus quo quisque sederamus loco, satis vuidi potu:

At reliqui noctem diuíque hominésque per omnem
Dormibant, me nequaquam sopor altus habebat.

verùm mecum animo versabam cùm alia permulta, tum illa præcipuè, quî fieret vt Apollini tanto iam tempore non prouenirer barba, aut quo pacto nasceretur nox in cœlo, quum Sol semper adesset, vnáque conuiuium agitaret. Ac tum quidem pusillum obdormij: mane verò surgens Iupiter, iussit indici concionem. mox cùm adessent omnes, sic farier infit: Vti vos conuocarem, in caussa fuit hospes hic, qui heri aduenit. Verùm quum alioqui iam olim mihi fuerit animus communicare vobiscum de philosophis, maximéque verò à luna, hisque de quibus illa queritur, commotus, statui haudquaquam diutiùs prorogare consultationem. Est enim hominum genus, quod non ita pridem in vita fluitare cœpit, iners, contentiosum, gloriæ auidum, iracundum, gulæ studiosum, stultum,

Contra philosophos.

faſtuoſum, contumelioſum, &, vt verbis Homericis dicam, *Telluris inutile pondus.* Iſti igitur in ſectas diuiſi, ac variis rationum labyrinthis excogitatis, alij ſeſe Stoicos appellant, Academicos alij, alij Epicureos, alij Peripateticos, aliis item vocabulis his multo magis ridiculis. Deinde vbi venerandum illud virtutis nomen induerint, tum adductis in altum ſuperciliis, promiſſáque barba, fucato ambitu obambulant, deteſtandos mores ſecum circumferentes, ſimillimi nimirum iſtis Tragœdiarum hiſtrionibus, quibus ſi perſonas ſtolámque illam auro ſparſam detraxeris, quod ſupereſt, id ridiculum eſt, nempe homunculus ſeptem denariis ad agonem conductus. Atqui huiuſmodi cùm ſint, mortales quidem vniuerſos aſpernantur, de diis verò abſurda prædicant, contractiſque cœtibus adoleſcentulorum (quos nihil negotij ſit fallere) nobilem illam virtutem oſtentant, & verborum ambiguitates docent, atque apud diſcipulos temperantiam ſemper ac moleſtiam laudant, opes ac voluptatem execrantur. Cæterùm vbi ſoli & apud ſeſe eſſe cœperint, quid attinet dicere quantopere ſeſe ingurgitent, quàm immodici ſint ad venerem, quemadmodum autem etiam aſſium ſordes oblingant? Iam illud eſt omnium grauiſſimum, quòd cùm ipſi nihil agant, neque publicum, neque priuatum, ſed inutiles ac ſuperuacanei deſideant: *Nuſquam in conſiliis, nuſquam numerentur in armis:* tamen reliquos accuſant, ac virulenta quædam dicta congerentes, neque non maledicta quædam meditati, obiurgant, proximíſque conuitiantur, adeò vt is inter hos primas tenere videatur, qui clamoſiſſimus ſit, & impudentiſſimus, & ad maledicendum audaciſſimus. At ſanè ſi quis iſtum ſine fine iſta facientem, vociferantem, & cæteros incuſantem percontetur ad hunc modum: Tu verò quid tandem facis? aut, quid per deos dicemus te ad vitam conferre? nimirum reſpondebit, ſi modò recta veráque fateri volet, hoc modo: Nauigare quidem, aut agros colere, aut militare, aut artem aliquam aggredi, ſuperuacáneum mihi videtur: cæterùm clamo, ſqualeo, frigida lauo, incalceatus per hyemẽ obambulo: ac veluti Momus ille, quæ ab aliis geruntur, calumnior: ac ſi quis diuitum ſumptuoſiùs obſonarit,

τετυφωμένον, ὑὸρέως καὶ ἀπλέων, ἓ ἵνα καὶ
Ὁμηρειότερον εἴπω, ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης. οὗτοι
δέ εἰς συστήματα διαιρεθέντες, ἓ διαφόροις
λόγων λαβυρίνθοις διανοηθέντες, οἱ μὲν
Στωϊκοὺς ὠνόμακασιν, οἱ δ', Ακαδημαϊκούς,
οἱ δ', Επικουρείους, οἱ δ', Περιπατητικούς, ἓ ἄλ-
λα πολλῷ γελοιότερα τούτων. ἔπειτα δὲ, ὄνο-
μα σεμνὸν τὴν ἀρετὴν περιθέμενοι, καὶ τὰς
ὀφρῦς ἐπαείραντες, ἓ πώγωνας διαπασσάμε-
νοι, περιέρχονται διπλάσιον φρόνημα, κατά-
πτυστα ἤδη παρεξέλκοντες, ἐοικότες μάλιστα
τοῖς τραγικοῖς ἐκείνοις ὑποκριταῖς, ὧν ἢν ἀφέ-
λῃς τὰ πρόσωπεῖα, ἓ τὸ χρυσόπαστον ἐκείνην
στολήν, ὃ καταλιπόμενόν ἐστι γελοῖον, ἄνθρω-
πιον ἑπτὰ δραχμῶν ἐς τὸν ἀγῶνα μεμισθω-
μένον. τοιοῦτοί εἰσιν ὄντες, ἀνθρώπων μὲν ἀπόντων
καταφρονοῦσι, περὶ θεῶν δὲ, ἀλλόκοτα διεξέρ-
χονται, καὶ σεμνάζοντες δύσκολα πάντα μειρά-
κια, τὴν τε πολυθρύλλητον ἀρετὴν τραγῳ-
δοῦσι, ἓ τοὺς τῶν λόγων ἀπορίας ἐκδιδάσκουσι.
ἓ πρὸς μὲν τοὺς μαθητὰς, καρτερίας ἀεὶ καὶ
σωφροσύνης ἐπαινοῦσι, ἓ πλούτου καὶ ἡδονῆς
καταβύουσι, μόνοι δὲ ἓ καθ' ἑαυτοὺς ἡγούμενοι,
πρὸς λέγοι τις ὅσα μὲν ἐαδίοισιν, ὅσα δὲ ἀ-
φροδισιάζουσιν, ὅπως δὲ ὠφελείησι τὸ ὀβο-
λὸν τὸν ῥύπον; ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι
μηδὲν αὐτοὶ μήτε κοινὸν, μήτε ἴδιον διατε-
λοῦντες, ἀλλ' ἀχρεῖοι ἓ περιττοὶ καθιζῶντες.
Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναρίθμιοι, οὔτ' ἐν
βουλῇ, ὅμως τῶν ἄλλων κατηγοροῦσι, καὶ λό-
γους τινὰς πικροὺς συμφορήσαντες, καὶ λοιδο-
ρίας τινὰς ἐκμεμελετηκότες, διατρίβουσι, καὶ
λοιδοροῦσι τοῖς πλησίον. καὶ τοῦτ' αὐτῶν τὸ
σῶμα φέρειν δοκεῖ, ὡς αὐ μεγαλοφωνότα-
τός τε ἦν, ἓ ἰταμώτατος, καὶ πρὸς τὰς βλασφη-
μίας θρασύτατος. καίτοι τὸν ἁλατευόμενον
αὐτῶν, καὶ βοῶντα, καὶ κατηγοροῦντα τῶν ἄλλων,
ἢν ἔρῃ, Σὺ δὴ τί πράττων τυγχάνεις; ἢ τί φοῖ-
βῳ πρὸς θεῶν σε πρὸς τὸν βίον συντελεῖ; φαίη
ἄν, εἰ τὰ δίκαια καὶ ἀληθῆ θέλοι λέγειν, ὅτι πλεῖ
μέν, ἢ γεωργεῖ, ἢ στρατεύεσθαι, ἢ τινα τέχνην
μετέρχεσθαι, περιττὸν εἶναί μοι δοκεῖ· κέκραγα δὲ,
καὶ αὐχμῶ, ἓ ψυχρολουτῶ, καὶ ἀνυπόδετος τὸν
χειμῶνος περιέρχομαι· καὶ, ὥσπερ ὁ Μῶμος, τὰ
ὑπὸ τῶν ἄλλων γινόμενα συκοφαντῶ· καὶ εἴ
μέν τις ὠφώνησε τῶν πλουσίων πολυτελῶς,

ἢ ἑταίραν ἔχῃ, τοῦτο πολυπραγμονῶ, καὶ ἀγανακτῶ. εἰ δὲ τῶν φίλων τις, ἢ ἑταίρων, κατάκειται νοσῶν, ὑπηρεσίας τε καὶ θεραπείας δεόμενος, ἀγνοῶ. τοιαῦτα μὲν ὄντα ἡμῖν, ὦ θεοί, ταῦτα τὰ πρέμματα. οἱ δὲ δὴ Ἐπικούρειοι αὐτῶν λεγόμενοι, μάλα δὴ καὶ ὑβρισταί εἰσι, καὶ οὐ μετρίως ἡμῶν καθάπτονται, μήτε ὑπιμελεῖσθαι τῶν ἀνθρωπίνων λέγοντες τοὺς θεούς, μήτε ὅλως τὰ γιγνόμενα ὑπισχνεῖν, ὥστε οὐδὲ ὑμῖν λογίζεσθαι, ὅτῳ τρόπῳ ἅπαξ ἅπαντες πεισθῶμεν τὸν βίον διωκῆσαι; οὐ μετρίως πείσητε. τίς γὰρ ἂν ἔτι θύσειεν ὑμῖν, πλέον οὐδὲν ἐξ ὧν προσδοκῶν; ἃ μὲν γὰρ ἡ Σελήνη αἰτιᾶται, πάντες ἀκηκόατε τοῦ ξένου χθὲς διηγουμένου. περὶ ταῦτα βουλεύεσθε ἃ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἥκοιτ' ἂν ὠφελιμώτατα, καὶ ὑμῖν ἀσφαλέστατα. εἰπόντος ταῦτα τοῦ Διός, ἡ ἐκκλησία διετρύλλητο· καὶ βοὴ ἐξῆν ἅπαντες, κεραυνώσον, καταφλέξον, ὑπότεινον, εἰς Βάραθρον, εἰς τὸν Τάρταρον, ὡς τοὺς Γίγαντας. ἡσυχίαν δὲ ὁ Ζεὺς αὖθις παρεκελεύσατο, ἔσεσθαι ταῦτα ὡς βούλεσθε, ἔφη, καὶ πάντες ὑπείξονται αὐτῇ διαλεκτικῇ· πλὴν τόγε νῦν ἔτι, ἃ δέμις κατασθῆναί τινα, ἱερομηνία γάρ ἐστιν, ὡς ἴστε, μηνῶν τούτων τεττάρων, καὶ ἤδη πλὴν ὀλίγων ἐκεχείρηται ἐπιτελεῖσθαι. ἐς τέσσαρα οὖν ἐκχωροῦντος τοῦ χρόνου, κακοὶ κακῶς ἀπολεῖσθαι τῷ σμερδαλέῳ κεραυνῷ.

Η, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων.

περὶ δὲ Μενίππου, ταῦτα, ἔφη, μοι δοκεῖ, πεισαιρεθέντα αὐτὸν τὰ περὶ, ἵνα μὴ καὶ αὖθις ἔλθῃ ποτὲ, κατὰ τὸν Ἑρμοῦ ἐς πλὴν γλῶ κατηνεχθὲν αὖ τὴμερον. καὶ ὁ μέν, ταῦτα εἰπών, ἀπέλυσε τὸν σύλλογον. ἐμὲ δὲ ὁ Κυλλήνιος τῷ δεξιῷ ὦτος ἀπορεμάσας, περὶ ἑσπέραν ἔνδον κατέθηκε, φέρων ἐς τὸν Κεραμεικόν.

Aut amicam habeat: id exquiro, atque indignor. Quòd si amicorum quispiam aut sodalium morbo decumbat, curáque & obsequio egeat, id ignoro. Hoc genus sunt nobis, ô dij, hæ pecudes. Iam verò qui ex his vocantur Epicurei, vehementer sunt etiam contumelioſi, neque mediocriter nos mordent, affirmantes neque diis esse curæ res mortalium, neque omnino considerari à nobis quid apud illos agatur. Quas ob res tempus est vt de his consultemus: propterea quòd si semel valeant hęc persuadere iis qui sunt in vita, non mediocriter esurietis. Quis enim pòst vobis rem diuinam faciat, cùm nihil inde expectet emolumenti? Nam de quibus Luna hos accusat, omnes audistis heri narrantem hospitem. Super his consultate, quæ pariter & hominibus sint quàm vtilissima, & nobis quàm minimè periculosa. Hæc locuto Ioue, frequens affremebat concio· mox clamatum est ab omnibus: effulmina, exure, comminue, in barathrum, in tartarum, vti Gigantes. At Iupiter rursum indicto silentio, Fient ista, inquit, quemadmodum vultis. Omnes comminuentur cum ipsa sua dialectica. Quanquam in præsentia sanè fas non est punire quenquã. Est enim hieromenia, sicuti nostis, quatuor hos menses: iámque inducias promulgaui. Itaque proximo anno ineunte vere mali malè perdentur formidando fulmine:

Sic ait, atque supercilijs pater annuit atris.

Porrò de Menippo hæc mihi videntur, inquit,, vt ademptis illi alis, nequando denuo redeat, à Mercurio deferatur hodie in terram. Hæc locutus dimisit cœtum. Me verò Cyllenius dextra aure suspensum, heri circiter vesperam deposuit in Ceramico. Audisti omnia: omnia inquam amice, quæ è cœlo mecum affero. Quare abeo iam eadem hæc renunciaturus philosophis in Pœcila inambulantibus.

Ἀπόρρητα ἀκήκοας, ἄπορρητα, ὦ ἑταῖρε, τὰ ἐξ ὑπάτου. ἄπειμι πίνων καὶ τοῖς ἐν τῇ Ποικίλῃ περιπατοῦσι τῶν φιλοσόφων, αὐτὰ ταῦτα διαγελιούμενος.

ΔΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΣ, Ἢ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ.

BIS ACCVSATVS, seu FORA.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Et hic dialogus maxima ex parte contra philoſophos, idque nominatim etiam, inſtitutus eſt. Introducit enim iudicio inter ſe contendentes, Primò, Academiam & ebrietatem pro Polemone philoſopho, actione fugæ, quòd is cùm antea per omnem ætatem ebrietati ac crapulæ deditus fuiſſet, audito fortè quodam Xenocrate, ſubitò relictis priore vita ac habitu, ad frugem redierit, ac philoſophari cœperit. Secundò, Stoam & voluptatem pro Dionyſio Heraclienſi, iniuriarum: quoniam hic ab initio Stoicam profeſſionem ſecutus, mox cùm morbo quodam correptus, ἀπαθίαν iſtam quam Stoici docent, cum corpore ac valetudinis affectione pugnare videret, eamque præſtare non poſſet, ad Epicureos defecerat. Tertiò, mollitiem & virtutem pro Ariſtippo, conſimili actione. Nam & hic cùm ab initio Socratis auditor & virtutis ſectator extitiſſet, poſtea, voluptatem vt finem bonorum aſſerere cœpit. Quartò, menſarium Diogeni Cynico actionem fugæ intendentem, quoniam hic cùm à principio quæſtum patris ſecutus, pro menſario ſeſe geſſiſſet, poſtea cùm ob adulteratam monetam ſolum vertere coactus fuiſſet, Athenas venit, & philoſophiam ſectari cœpit. Quintò, pictoriam artem, Pyrrhonem vt deſertorem accuſantem, quòd ab initio pictor fuerat, poſtea autem relicta ea arte ad philoſophiam ſeſe contulerat. Videtur autem velle Lucianus oſtendere & quàm ipſi homines abiecti ac viles, quidam autem etiam perditi per ſe fuerint, qui apud alios de virtute ac ſummis rebus philoſophari, & foris ſapientiæ titulo gloriari ſoliti ſint: & quàm à malis, interdum etiam turpibus principiis & cauſis, ad tantarum rerum profeſſionem proſiluerint, cùm alium videlicet ex ebrio ſubitò Academicum factum, alium ex impoſtore Cynicum, alium autem etiam ex propria affectione bonorum finem & virtutis naturam æſtimaſſe oſtendit. Poſtremò autem & ſeipſum à Rhetorica & à Dialogo reum fieri fingit: ab illa, quòd ea à qua plurimùm adiutus & nobilitatus fuerat, deſerta, ad Dialogum tranſierit: ab hoc autem, quòd veterem eius characterem & modum egreſſus, iocoſa & comica argumenta, contra vetus Platonis exemplum, tractare cœperit. Quo iterum videtur & ſtudiorum ſuorum & inſtituti rationem quandam exponere voluiſſe, & pariter illis reſpondere quoque, qui ob ſcribendi genus, & dictionis nouitatem, ipſum fortaſſis nonnihil corripuerant, quemadmodum & ſuprà in Prometheo fecit. Ab exordio autem longam querelam Iouis de curis & officiis deorum præmittit, qua occaſionem inſtituto dramati quærit, & quaſi quandam viam ad futuram actionem ſternit. Deinde & alteram Iuſtitiæ, quæ ſe in terras iterum à Ioue, ad præſidendum iudiciis videlicet, demitti grauatur. Vbi in genere quoque philoſophorum initia ſiue creationes, & contentioſas atque clamoſas diſputationes perſequitur, adhibita ad hoc Panos perſona, vtpote liberioris dei, & ipſam rem, vt eſt, παρρησιαστικὴν etiam narrantis. Titulus alter ab eo qui bis, hoc eſt, à Rhetorica, & à Dialogo, accuſatur, ſumptus eſt: alter, à toto argumento.

Iupiter, Mercurius, Iuſtitia, Pan, Athenienſis, Alius, & Alius, Academia, Stoa, Epicurus, Virtus, Mollities, Diogenes, Rhetorice, Syrus, Dialogus.

IVPITER. AT malè pereant, quicunque philoſophorum apud ſolos deos felicitatem eſſe dicunt. Quòd ſi igitur noſſent quàm multa nos hominũ cauſſa patiamur, haudquaquam nos ob nectar aut ambroſiam beatos prædicarent; Homero videlicet credentes, homini cæco, & præſtigiatori, beatos vocitanti nos, & ea quæ in cœlis geruntur, exponenti: cùm ipſe ne illa quidem quæ in terris fiunt, aſpicere potuerit. Iam primùm certè Sol quidem hic iuncto curru totam diem cœlũ circumuagatur, indutus igne, & reſplendens radiis, ne tantum quidem ocij habens, quantum ad ſcalpẽdam aurem, ceu dici ſolet, ſufficiat.

SOL.

Λλ' ὅπτειδεν ὁπόσοι τῶν φιλοσόφων τοῖς μόνοις τὴν εὐδαιμονίαν φασὶν εἶναι τοῖς θεοῖς. εἰ γοῦν ἤδεσθε ὁπόσα τῶν ἀνθρώπων ἕνεκα πάσχομεν, οὐκ ἂν ἡμᾶς τῆς νέκταρος, ἢ τῆς ἀμβροσίας ἐμακάριζον. Ομήρῳ πιστεύοντες ἀνδρὶ τυφλῷ, καὶ γόητι, μάκαρας καλοῦντι ἡμᾶς, καὶ τὰ ἐν οὐρανῷ διηγουμένῳ, ὃς οὐδὲ τὰ ἐν τῇ γῇ καθορᾶν ἐδυνήθη. αὐτίκα γέ τοι ὁ μὲν ἥλιος οὑτοσὶ ζυξάμενος τὸ ἅρμα, πυρὶ μὲν τὸν οὐρανὸν ὅλον περιπολεῖ, πῦρ δὲ δεδυκὼς, καὶ τῶν ἀκτίνων ἀποσβέσας, οὐδ' ὅσον χρήσασθαι τοῖς, φασι, σχολὴν ἄγων.

ἰὼ γὰρ τι καὶ ὀλίγον ὑπερῤῥαγυμένας λάθῃ, ἀφιππάζονται οἱ ἵπποι, καὶ τῆς ὁδοῦ ὡς ἕκαστα πρόωθροι, κατέφλεξαν τὰ πρόσω. ἡ σελήνη δὲ, ἄγρυπνος καὶ αὐτὴ περιέρχεται, φαίνουσα τοῖς κωμάζουσι, καὶ τοῖς ἀωρεὶ ἀπὸ τῶν δείπνων ἐπανιοῦσιν. ὁ Ἀπόλλων τε αὖ, πολυπράγμονα τινὰ τέχνην ἐπανειλήφως, ὀλίγου δεῖν τὰ ὦτα ἐκκεκώφηται πρὸς τῶν εἰσχλούντων καὶ χρείαν τοῦ μαντικῆς. καὶ ἄρτι μὲν, αὐτοῦ ἐν Δελφοῖς ἀναγκαῖον ἦν), μετ' ὀλίγον δὲ, εἰς Κολοφῶνα ᾔει, κἀκεῖθεν, εἰς Ξάνθον μεταβαίνει, καὶ δρομαῖος αὖθις εἰς τὴν Κλάρον, εἶτα εἰς Δῆλον, ἢ εἰς Βραγχίδας, καὶ ὅλως, ἔνθα αὖ ἡ προμαντις πιοῦσα τοῦ ἱεροῦ νάματος, καὶ μασησαμένη τῆς δάφνης, καὶ τὸν τρίποδα ἀφοσταμένη, κελεύῃ πρῆναι, ἄοκνον χρὴ αὐτίκα μάλα παρεστάναι σπουδαίως ἔνια τοῖς χρησμοῖς, ἢ οἴχεσθαι τὴν δόξαν τῆς τέχνης. ἐγὼ γὰρ λέγειν ὑπόσα ὑπὲρ πείρας τῆς μαντικῆς ἐπιτηδεύονται αὐτῷ, ἀφρεία κρέα καὶ χελώνας ἐς ὃ αὐτὸ ἕψοντες· ὥστε εἰ μὴ τὴν ῥῖνα ὀξεῖαν ἔχων, καὶ ἀπῆλθεν αὐτοῦ ὁ Λυδὸς καταγελάσας. ὁ μὲν γὰρ Ἀσκληπιὸς, ὑπὸ τῶν νοσούντων ἐνοχλούμενος, ὀρῇ τε δυσκόλως, θηρᾶταί τε ἀκλεῶς, ἐπ' ἀλλοτρίοις τε συμφοραῖς, ἰδίας καρποῦται λύπας. τί γὰρ δεῖ, εἰ τοὺς ἀνέμους Φυσπυργοῦντας λέγοιμι, καὶ ἐπιπέμποντας τὰ πλοῖα, καὶ τοῖς λικμῶσιν ἐπιπνέοντας; ἢ τὸν ὕπνον ὑπὸ πολλῶν πεπόμφθαι, ἢ τὸν ὄνειρον μετὰ τοῦ ὕπνου ἐπανυκτερεύειν, καὶ ὑποφητεύοντα αὐτῷ; πολλὰ γὰρ ταῦτα ὑπὸ φιλανθρωπίας οἱ θεοὶ ποιοῦσι, καὶ πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς γῆς βίον ἑκάστοις συντελοῦσι. καίτοι τὰ μὲν τῶν ἄλλων, μέτεια· ἐγὼ δὲ αὐτὸς ὁ πολλῶν βασιλεὺς, ὁ πατὴρ, ὅσας μὲν ἀνδρίας ἀνέχομαι, ὅσα δὲ πράγματα ἔχω πρὸς τοσαύτας φροντίδας διηρημένος; ὧ πρῶτα μὲν τὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἔργα ὑποσκοπεῖν ἀναγκαῖον, ἐπόσοι τι ἡμῖν συνδιαπράττοιεν τῆς ἀρχῆς, ὡς μὴ ῥᾳθυμοῖμεν ἐπ' αὐτοῖς· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτῷ μυρία ἄττα πρακτέα, καὶ ταχὺν ἀνέφικτα ὑπὸ λεπτότητος. ὑπὲρ γὰρ μόνον τὰ καθό-

A Nam si vel paululum cessauerit insciens, arreptis habenis equi, & à via transuersè cũtes, omnia miscere incẽdiis solent. Luna autem insomnis & ipsa circumit, lumẽ exhibens iis qui nocturnis comessationibus atque lasciuiis indulgẽt, quique præter tempus à cœnis domũ redeunt. Rursus autem & Apollo negotiosam quandã artem professus, parum abest quin totis obsurdescat auribus, tanta illi multitudine quotidie obstrepente, atque oracula efflagitante. Ac nunc quidem in Delphis illi esse necesse est, paulo autem pòst Colophonem currendo petit. Inde & Xanthum transit, & cursu postea in Clarum abit, deinde verò etiam in Delum, vel ad Branchidas. Et in summa, vbicunque sacerdos oraculorum interpres, postquam de sacro latice biberit, & laurũ commanderit, ac tripodem impulerit, adesse iuber, impigrum ac strenuũ quamprimum assistere necesse est, connectentem oracula; vel intercidere artis huius gloriam sibi pati. Nolo enim dicere quàm multa, experiendæ artis, & probãdorum vaticiniorum causſa, insidiosè quidam contra ipsum machinantur, dum carnes agninas testudinésque vno & eodem vase coctas illi apponunt: vt nisi nasum acrem & acutum haberet, abiisset eo etiam deriso Lydus ille. Nam Æsculapius quidẽ, cùm ab ægrotantibus quotidie vexetur, & tuetur graue, & tractat iniucunda, alieniſque ex malis proprias sibi contrahit molestias. Quid enim Ventos dicã plantas fouẽtes, & promouentes nauigia, iisque qui frumenta ventilant, ac paleas secernũt, aspirantes? Aut Somnum, ad omnes volantẽ? aut etiam Insomnium vnà cum Somno pernoctãs, ac veluti interpretem quendã illius se gerens? Omnia enim hæc humanitate ac beneuolentia quadã erga mortales dij operantur, & ad vitam in terris agendam singulis contribuunt. Ac cæterorum quidem negotia adhuc mediocria: Ego verò ipse, omnium ille rex ac pater, quàm multas molestias sustineo? quàm multa autem negotia habeo, tot ac tantis curis distractus? Cui principiò quidem necesse est cæterorum deorum opera inspicere, quicunque aliquid commune in administrando imperio nobiscum agunt, ne desides sint, & ad res obeundas torpescant: deinde verò seorsim ac per me ipsum innumerabilia quædam peragere, eáque quæ propè incomprehensibilia & inaccessa sint præ tenuitate sua. Non enim solùm generali-

Luna.

Apollo.

Alludit ad ea quæ de Cræso scribit Herodotus lib. 1.

Æsculapius.

Venti. Somnus, & Insomnia.

Iupiter.

bus illis adminiſtrationibus, pluuiis vide- A licet, grādinibus, ventis & fulguribus adminiſtratis, ceu curarum parte ſubleuato quieſcere mihi licet, ſed oportet me & hæc quidem facere, & præterea autem aſpicere eodem tempore in omnes partes, omniáque contemplari, non ſecus atque illum in Nemea bubulcum, furantes, peierantes, ſacrificantes, ſi quis libauit, vnde nidor ac fumus aſcendat, quiſnam ægrotans aut nauigans inuocarit, & quod omnium acerbiſſimum eſt, vno eodémque tempore in Olympia Hecatombæ adeſſe, in Babylone belligerantes intueri, in Getis grandinare, & in Æthiopibus conuiuari. Et tamen querelas B ac reprehenſionem ne ſic quidē euitare facile eſt, ſed ſępenumero dij quidē cæteri *Atque hominum populus, cauda criſtatus equina*, dormiunt totam per noctem: Me verò Iouē videlicet placidus ſopor haud te net vnquam. Nam ſicubi vel paululum nictauerimus, verus illico Epicurus iſte eſt, qui nulla nos prouidentia, ea quæ in terris gerūtur, proſpicere affirmat. Atq; adeò periculum hoc haudquaquam contemnendum, ſi homines ei hæc credent, ſed ſine coronis quidē templa nobis ſtabunt, ſine nidore autem plateæ, ſine libamentis cratēres, frigidæq; paſſim aræ. Et C in sūma, ſine ſacrificiis ac victimis omnia, multaq; fames futura. Proinde veluti nauiū gubernatores, ſublimis ſolus in puppi ſtare ſoleo, clauum tenens manibus: atq; alii quidem qui in naui vehuntur, inebriantur ſcilicet, & ſi fors ita ferat, etiā dormiunt: ego verò inſomnis atque ieiunus pro omnibus illis cura exerceor, & ſolicitus ſum mente animóque, ſolo eo nomine honoratus, quòd omnium dominus eſſe videor. Quare lubens equidē interrogarim philoſophos iſtos qui ſolos Deos beatos prędicant, quando tandem & nectari vacare nos & ambroſiæ putarēt, in- D numerabilibus adeò implicatos negotiis. Ecce enim præ cōtinuis occupationibus quàm multas cōtrouerſias intus repoſitas iam olim ſeruamus, ſitu adeò atq; araneis iam propè corruptas, præcipuéque eas quas ſcientiæ atque artes aduerſus homines quoſdā habent, admodum antiquas illarum nonnullas. Illi verò vociferantur vndique, & indignantur, ac iuſtitiam inclamant, méque ob tarditatem accuſant & pigritiam: neſcii videlicet quòd haudquaquā negligentia aliqua, iudicia vltra diē extrahi atque differri hæc contingit,

λαγα ταῦτα τῆς δίκης πέρι, ὑετοὺς, καὶ χαλάζας, καὶ πυρπόλους, καὶ ἀστραπὰς αὐτὸς οἰκονομήσαμενος, καὶ διαπέμψας, πέπαυμαι τῶν ὑπὲρ μέρους Φεγγιτίδων ἀπηλλαγμένος. ἀλλά μοι δεῖ καὶ ταῦτα μοὶ ποιεῖν, ἀποβλέπειν δὲ καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀπάντα χόρτα, καὶ πάντα ὑπισχνεῖσθαι, ὥσπερ τοὶ ἐν τῇ Νεμέᾳ βουκόλοι, τοὺς κλέπτοντας, τοὺς ἐπιορκοῦντας, τοὺς θύοντας, εἴ τις ἔασεν, πόθεν ἡ κνίσσα καὶ ὁ καπνὸς ἀέρχεται, τίς νοσῶν ἢ πλέων εὐχάλεσε· καὶ ὃ πάντων ὑπερπονώτατον, ὑφ' ἕνα καιρὸν ἐν τε Ολυμπίᾳ τῇ ἑκατόμβῃ πάρεναι, καὶ ἐν Βαβυλῶνι τοὺς πολεμοῦντας ὑπισχνεῖσθαι, καὶ ἐν Γέταις χαλάζαι, καὶ ἐν Αἰθίοψι βιωχεῖσθαι. ὃ δὲ μεμψίμοιρον, οὐδὲ ἕως νῦν ἀναφυγεῖν ῥᾴδιον, ἀλλὰ πολλάκις, οἱ μὲν ἄλλοι θεοί τε, καὶ ἀνέρες ἱππιοκορυσταί, εὕδουσι παντὶ χρόνῳ· ἐμὲ δὲ οὐκ ἔχει ὕπνος. εἰ γάρ που καὶ μικρὸν ὑπονυστάξομεν, ἀληθὴς οὗτος ὁ Ἐπίκουρος, ἀπρονοήτους ἡμᾶς ἀποφαίνων τῶν ὑπὲρ γῆς πραγμάτων· καὶ ὁ κίνδυνος οὐκ εὐκαταφρόνητος, εἰ ταῦτα οἱ ἄνθρωποι πιστεύσουσιν αὐτῷ, ἀλλ' ἀστέφανοι μὲν ἡμῖν οἱ ναοὶ ἔσονται, ἀκρίατοι δὲ αἱ ἀγυιαί, ἄσπονδοι δ' οἱ κρατῆρες, ψυχροὶ δὲ οἱ βωμοί· καὶ ὅλως, ἄθυτα, καὶ ἀκαλλιέρητα, καὶ ὁ λιμὸς πολὺς ἐπιγρᾴσκων, ὥσπερ οἱ κυβερνῆται, ὑψηλὸς μόνος ὄπισθε τῆς πρύμνης ἕστηκα, ὃ παλάλιοι ἔχων ἐν ταῖν χερσῖν· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ὑπνοῦσι, μεθύουσι, καὶ εἰ τύχοι, ἐγκαθεύδουσιν· ἐγὼ δὲ, ἄγρυπνος καὶ ἄσιτος ὑπὲρ ἀπάντων μερμηρίζω καὶ φρένα, καὶ καὶ θυμὸν, μόνῳ τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων δοκεῖν τετιμημένος. ὥστε ἡδέως ἂν ἐροίμην τοὺς φιλοσόφους, οἱ μόνους φασὶ θεοὺς εὐδαιμονίζουσι, πότε καὶ σχολάζειν ἡμᾶς τῷ νέκταρι καὶ τῇ ἀμβροσίᾳ νομίζουσι, μυρία ὅσα ἔχοντας πράγματα. ἰδοὺ γοῦν ὑπὲρ ἀχολίας, τοσαύτας ἐώλους δίκας φυλάττομεν ἀπρεπεμένας, ὑπὸ δίρατος ἤδη, καὶ ἀραχνίων διεφθαρμένας· καὶ μάλιστα ὁπόσαι τῆς ὑπερημένης καὶ τέχνης πρὸς αἱ θεῶν τινὰς συνεστᾶσι, πάνυ παλαιὰς οὐσίας αὐτῶν. οἱ δὲ, κεκράγασιν ἀπάντων ἔχθει, καὶ ἀγανακτοῦσι, καὶ τὴν δίκην ὑπονοοῦσιν, κἀμὲ τὸν βραδυτῆτος αἰτιῶνται, ἀγνοοῦντες ὡς οὐκ ὀλιγωρία τὰς κρίσεις ὑπερημένης συνέβη γίνεσθαι, ἀλλὰ

ἀλλὰ τοῦ τῆς εὐδαιμονίας, ἣ συνέξαι ἡμᾶς ἐπολεμιωτάτοις· τοῦτο γὰρ τὴν ἀσχολίαν καλοῦσι. ΕΡ. καίτοι, ὦ Ζεῦ, πολλὰ τοιαῦτα ἀκούων δυσχεραινόντων, λέγειν σοὶ οὐκ ἐτόλμων. ἐπεὶ δὲ σὺ πρῶτος τούτων τοὺς λόγους ἐνέβαλες, καὶ δὴ λέγω. πάνυ ἀγανακτοῦσιν, ὦ πάτερ, καὶ φερτὰ ἀζίοισι, καὶ ἐς τὸ φανερὸν μὲν οὐ πολλοῦσι λέγειν, ἐπιτονθορύζοισι δὲ συνηκκυφότες, αἰτιώμενοι τὸν χρόνον· οἷς ἔδοξε πάλαι τὰ καθ' αὐτοὺς εἰδόσιν, ἑκάστῳ τῶν ἀδικουμένων. ΖΕ. τί οὖν, ὦ Ερμῆ, δοκεῖ; προτίθεμεν αὐτοῖς ἀγορὰν δικῶν, ἢ φῶμεν εἰς ὕστερα προθεσμεῖσθαι; ΕΡ. ὕστερον, ἀλλὰ ἤδη προτιθῶμεν. ΖΕ. οὕτω ποιῶμεν. σὺ μὲν κήρυττε καταπάλαιος, ὅτι ἀγορὰ δικῶν ἔσται καὶ τάδε, πρῶτος ὁπόσοι τὰς γραφὰς ἀπειλήφασιν, ἥκειν τήμερον εἰς Ἄρειον πάγον, ἐκεῖ δὲ τὴν μὲν δίκην ἀποπληρωσόντων τὰ δικαστήρια καὶ τὸν λόγον τῶν τιμημάτων, ἐξ ἀπόντων Ἀθηναίων. εἰ δέ τις ἀδίκου οἴοιτο μεγάλῃ τὴν χρῆσιν, ἐξῆναι ἐφέντι ἐπ' ἐμέ, δικάζεσθαι ἐξυπηρέτης, ὡς εἰ μηδὲν πρόσθεν ἐδεδίκαστο. σὺ δέ, ὦ θύγατερ, καθεζομένη πρὸς τὰς σεμνὰς θεὰς, ἀποκλῆρου τὰς δίκας, καὶ ὑπακούσῃ τοὺς δικάζοντας. ΔΙ. αὖθις ἐς τὴν γῆν; ἵν' ἐξελαυνομένη πρός τινος ἀνθρώπου δραπετεύσω πάλιν ἐκ τοῦ βίου, τὴν ἀδικίαν ὑπεκφεύγουσα; ΖΕ. χρηστὰ ἐλπίζειν τε δεῖ· πάντως γὰρ ἤδη πεπείκασιν αὐτοὺς οἱ φιλόσοφοι σὲ τῆς ἀδικίας προτιμᾶν, καὶ μάλιστα ὁ τοῦ Σωφρονίσκου δίκαιον ὑποφαινόσας, καὶ ἀγαθῶν τὸ μέγιστον ἀποφήνας. ΔΙΚ. πάνυ γοῦν ὅτι φῂς αὐτὸν ἐκφυγεῖν ὠνήσαμεν οἱ πρὸς ἐμοῦ λόγοι· ὃς προδοθεὶς τοῖς ἕνδεκα, καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμπεσών, ὅπερ ἄθλιος τοῦ χωρείου, μηδὲ τὸν ἀλεκτρυόνα τῷ Ἀσκληπιῷ ἀποδεδωκώς, παρὰ τοσοῦτον ὑπῆλθον οἱ κατήγοροι ταναντία περὶ τῆς ἀδικίας φιλοσοφοῦντες. ΖΕΥΣ. ξένια ἔτι τοῖς πολλοῖς τὰ τῆς φιλοσοφίας ἦν τότε, καὶ ὀλίγοι ἦσαν οἱ φιλοσοφοῦντες, ὥστε εἰκότως ἐς τὸν Ἄνυτον καὶ Μέλητον ἔρρεπε τὰ δικαστήρια. ὃ δὲ νῦν ἔτι, οὐχ ὁρᾷς ὅσοι τείβωνες, καὶ βακτηρίαι, καὶ πῆραι,

sed præ felicitate scilicet ista, in qua versari nos credunt. Hoc enim nomine occupationes hasce perpetuas illi vocant. MERC. Et ipse, Iupiter, multa huiusce modi audiens grauiter ferentes & indignantes illos, dicere tibi non audebam. At postquam tu ipse de his mentionem incepisti, eloquar sanè. Valde indignantur, pater, & animo ferunt iniquo, atque etiam manifestè quidem profiteri non audent, submurmurant autem apud sese, inclinati & incuruati accusantes tempus: quos tamen conueniebat iam olim, propriis suis viribus cognitis, contentum vnumquemque esse rebus iudicatis. IVPIT. Quid igitur videtur Mercuri? Statimne illis forum constituemus, & agendi potestatem dabimus: an vis vt in proximum prorogato termino, diem illis dicamus? MER. Haudquaquam, sed iam agendi copiam faciamus. IVP. Ita igitur facias. Tu quidem deuolans proclama quòd forum atque iudicium constituetur: hoc pacto, omnes quotquot actiones atque libellos suos obtulerunt, venire hodie debere in vicum Martium. Illic autem iudiciorum quidem præsidem Iustitiam, sortituram esse ipsis fora secundùm rationem, ac litis æstimationem, ex cunctis Athenienſibus. Quòd si quis autem iniustum putauerit factum esse iudicium, seque sententia grauatum, licere illi prouocanti ad me, deintegro tum iudicio experiri, perinde ac si sententia prorsũ lata non fuisset. Tu verò filia, assidẽs iuxta deas venerãdas & graues, actiones sorte distribue, & inspice iudicantes. IVST. Iterúmne in terram? vt eiecta ab illis, denuo fugitiua è vita abeam? vbi iniustitiã ferre non potero irridentem. IVPIT. Bene sanè sperare decet. Omnino enim iam persuaserunt illis philosophi, vt te iniustitiæ anteponant, ac maximè filius ille Sophronisci, laudato eo quod iustum est, & velut omnium bonorum maximo comprobato. IVST. Proinde & ipsi illi quem dicis, admodum multum profuerunt habiti de me sermones, vt qui traditus Vndecimviris istis capitalibus, & in carcerem coniectus, aconitum miser biberit, ne gallo quidem Æsculapio persoluto: in tantum præualuerunt accusatores contraria de iustitia philosophantes. IVP. Peregrina adhuc plerisque tum philosophia erat, paucique etiãdum philosophabantur: quare meritò ad Anytum & Meletum fora tum inclinabant. At nunc an non vides quantum vbique palliorum & baculorum & perarum,

σεμνὰς θεὰς Erinnyes Athenienſes appellarunt.

& vt nuſquam non barba profunda, & libellus in ſiniſtra, atque omnes adeò pro te philoſophãtur? Plena autem & ambulacra, turmatim atque gregatim mutuò ſibi obuiam euntium, nemóque prorſum eſt qui non virtutis alumnus videri cupiat. Multi igitur relictis artibus quas antea exercebant, ad peram proſilientes & pallium, & corpore ad ſolem ad Æthiopis modum infuſcato, ſubiti & extemporales quidam philoſophi ex coriariis aut fabris prodeuntes obambulant: téque ac tuam virtutem collaudant: vt iuxta prouerbium, Citiùs aliquis in naui cadens ligno deſtituatur, quàm hìc quocunque aſpexerit oculus, philoſophum deſideret. IVST. At verò, Iupiter, hi me territant, dum inter ſe altercantur, & improbè ſe gerunt in iis ipſis quæ de me commemorant. Aiunt autem & plurimos eorum in ſermone quidem ſimulare me, re ipſa autem omnino ne in ædes quidem intrò admittere, ſed manifeſtè præ ſe ferre quòd excluſuri me ſint, ſi vnquam ad fores illorum propiùs acceſſero. Nam iam olim iniuſtitiam ab ipſis hoſpitio acceptam eſſe. IVPIT. Non omnes, filia, flagitioſi adeò ſunt. Et abundè ſatis eſt ſi vel paucos quoſdam bonos reperias. Verùm abite iam, vt vel paucæ aliquæ actiones hodie finiantur. MER. Abeamus, Iuſtitia, rectà verſus Sunium, paululum ſub Hymetto ad ſiniſtram Parnethis deflectentes, vbi duo illi vertices. Tu enim videris oblita iam olim eſſe viæ iſtius. Sed quid fles, atque indignaris? Ne metuas. Non ampliùs eodem pacto res humanæ ſe habent, ac mortui ſunt omnes illi Scirones, Pityocamptæ, Buſirides, & Phalarides, quos tunc pertimeſcebas. Nunc autem Sapientia & Academia & Stoa tenent omnia, & vbique te quærunt, & de te diſputant, hiantes & expectantes ſicunde ad ipſos iterum deuoles. IVST. Proinde tu mihi verum Mercuri ſolus dicere poteris (vtpote qui cum ipſis degas plerumque, & conuerſeris vnà, cùm in gymnaſiis, tum in foro: nam & forenſis quoque es, & in concionibus præconem agis) quales tandem ſint: & num videar apud ipſos commorari ac permanere poſſe. MERC. Per Iouem: iniuſtè enim equidem agerem, ſi ad te, ſororem vtique meam, non dicerem. Non enim parum vtilitatis ex philoſophia perceperunt plerique ipſorum.

καὶ ἀπόμυταχῆ πώγων βαθὺς, καὶ βιβλίον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ πάντες ὑπὲρ σοῦ φιλοσοφοῦσι; μεσοὶ δὲ οἱ ἀθέατοι καὶ ἴλας, καὶ φάλαγγας, ἀλλήλοις ἀπομυττώντων, καὶ σοὶ τὶς ὅστις ἂν ἔμφιμος τῆς ἀρετῆς εἶναι δοκεῖν βούλεται. πολλοὶ γοῦν τὰς τέχνας ἀφέντες, αἷς εἶχον πάλαι ὅτι τὸν πήραν αἴξαντες, καὶ τὸ περιῴκιον, καὶ τὸ σῶμα πρὸς ἥλιον εἰς τὸ Αἰθιόπιον ἐπιχρώσαντες, αὐτοσχέδιοι φιλόσοφοι ἐκ σκυτοτόμων ἢ τεκτόνων ἀθρόοι ἔρχονται, σὲ, καὶ τὴν σὴν ἀρετὴν ἐπαινοῦντες. ὥστε καὶ τὴν παροιμίαν, Θᾶττον ἄν τις ἐν πλοίῳ πεσὼν ξύλου τινὸς ἐνθάδε ἀπόδηται ὁ ὀφθαλμὸς, ἢ ἐνθάδε ἀπόδηται φιλοσόφου. ΔΙ. Ἐμοὶ οὗτοί γε, ὦ Ζεῦ, διαβεβλῆσθαι πρὸς ἀλλήλους εἰρήκασι, καὶ ἀγνωμονοῦντες ἐν αὐτοῖς, οἷς περὶ ἐμοῦ διεξέρχονται. φασὶ δὲ καὶ τοὺς πλείστους αὐτῶν, ἐν μὲν τοῖς λόγοις προσποιεῖσθαί με· ὅτι δὲ τῶν πραγμάτων, μηδὲ τὸ πρόσπαν εἰς τὴν οἰκίαν παραδέχεσθαι, ἀλλὰ δήλους εἶναι ἀποκλείοντας, ἢν ἀφίκωμαί ποτε αὐτοῖς ὅτι τὰς θύρας. πάλαι γὰρ τὴν ἀδικίαν προεπέχειν αὐτοῖς. ΖΕ. οὐ πάντες, ὦ πάτερ, μοχθηροί εἰσιν· ἱκανοὶ δὲ καὶ ἐνίοις τισὶ χρῆσοις ἐντύχοις. ἀλλ' ἄπιτε ἤδη, ὡς καὶ ὀλίγαι τὴμέραι ἐκδικασθῶσιν. ΕΡ. ἀπίωμεν, ὦ Δίκη, θᾶττον τῆς Συνίου, μικρὸν ὑπὲρ τὸν Ὑμηττὸν ὅτι τὰ λαιὰ τῆς Παρνηθος, ἔνθα αἱ δύο ἐκεῖναι ἄκραι. σὺ γὰρ ἔοικας ἐκλελῆσθαι πάλαι τὴν ὁδὸν. ἀλλὰ τί δακρύεις, καὶ ἀγανακτεῖς; μὴ δείδιθι. οὐκ ἐξ ὁμοίου τὰ ἐν τῷ βίῳ πεπράξονται ἐκεῖνοι πάντες οἱ Σκίρωνες, καὶ Πιτυοκάμπται, καὶ Βουσίριδες, καὶ Φαλάριδες, οὓς ἐδεδίεις πάνυ· νυνὶ δὲ, Σοφία, καὶ Ἀκαδημία, καὶ Στοὰ, κατέχουσι πάντα, καὶ πανταχοῦ σε ζητοῦσι, καὶ περὶ σοῦ διαλέγονται, κεχηνότες εἰ ποθεινὲς αὐτοῖς καθεστήκοις πάλιν. ΔΙ. σὺ γοῦν μοι παλαιὸς, ὦ Ἑρμῆ, αὖ εἶπον μόνος, ἅπερ σεμνὸν αὐτοῖς τὰ πολλὰ, καὶ σεμνοπρεπέστερον, ἔν τε γυμνασίοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ (ἐπαγγελτὴς γὰρ εἶ, καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττεις) ὁποῖοί ποτέ φασιν εἶναι· καὶ εἰ δυνατή μοι πρὸς αὐτοῖς ἡ μονή. ΕΡ. νὴ Δία, ἀδικεῖν γὰρ αὖ, πρὸς ἀδελφήν γε ὄντα μὴ λέγων. οὐκ ὀλίγα γὰρ πρὸς τῆς φιλοσοφίας ὠφέληνται οἱ πολλοὶ αὐτῶν·

καὶ γὰρ εἰ μηδὲν ἄλλο, αἰδοῖ γοῦν τοῦ σχήματος, μετειώτερα ἁμαρτάνουσι· πλὴν ἀλλά καὶ μαστιγοῖς τισιν ἐστεύξῃ αὐτῶν, (χρὴ γὰρ οἶμαι παλινῳδῆν λέγειν) τοῖς δὲ ἡμιεσθλοῖς, καὶ ἡμιφαύλοις. ἐπεὶ γὰρ αὐτοὺς μετέβαλεν ἡ φιλοσοφία παντοδαπούσα, ὁπόσοι μὲν ἐς κόρον ἔπιον τῆς βαφῆς, ἀκριβεῖς ἀπετελέσθησαν, ἀμιγέσι ἑτέρων χρωμάτων, καὶ πρός γε τοῦ σὴν ἐπιδοχήν, ὅτι ἐπιμώτατοι· ὅσοι δὲ ὑπὸ τὴν παλαιὰν ῥύπου μὴ ἐς βάθος προεδίξαντο ὁπόσον δύσποιὸν τὸ φάρμακον, τῷ ἄλλων ἀμείνους· ἀτελεῖς δὲ ὅμως, καὶ μιξόφλοιοι, καὶ κατεσιγμένοι, καὶ παράλευκοι τοῦ χρόας. εἰσὶ δ' οἳ καὶ μόνον φαύσαντες ἔκτοθεν τῆς λέβητος ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ, καὶ ὑπογρισάμενοι τῆς ἀσβόλου, ἱκανῶς οἴονται καὶ οὗτοι μεταβεβάφθαι. σοὶ μὲν δῆλον ὅτι μετὰ τῶν ἀρίστων ἡ διατριβὴ ἔσται. ἀλλὰ μεταξὺ λόγων, ἤδη πλησιάζομεν τῇ Ἀττικῇ, ὥστε ὃ μὲν Σούνιον, εἰς δεξιὰ καταλείπωμεν, ἐς δὲ τοῦ ἀκροπόλιν ἀποβύσωμεν ἤδη. καὶ ἐπεὶ κατεβεβήκαμεν, αὐτὴ μὲν σκοπεῖσθαί που δεῖ τοῦ πάγου καθῆσθαι, τοῦ πύνκα ὁρῶσα, καὶ προσμένουσα ἕως τ' ἂν κηρύξω τὰ παρὰ τοῦ Διός· ἐγὼ δ' ἐς τοῦ ἀκρόπολιν αἰασθεὶς, ῥᾷον οὕτως ἀπόθεν ἐκ τοῦ ἵππου προσκαλέσομαι. ΔΙΚ. μὴ πρότερον ἀπέλθῃς, ὦ Ἑρμῆ, πρὶν εἰπεῖν ὅστις ποτ' ὁ πρόσθεν ὢν, ὁ κεραοφόρος, ὁ τοῦ σύριγξα, ὁ λάσιος ἐκ τῶν σκελῶν. ΕΡΜ. τί φῄς, ἀγνοεῖς τὸν Πᾶνα, τὸν Διονύσου θεραπόντων τὸν βακχικώτατον; τοῦτ' ἔχει μὲν ὄρος τὸ πρόσθεν αὖ ὁ Παρθένιον· ἔνδον δὲ τὸν Δάτιδος ἐπέπλουν, καὶ τοῦ Μαραθῶνα δὲ, τῶν βαρβάρων ἐπόδασιν, ἦκεν ἄκλητος τοῖς Ἀθηναίοις σύμμαχος· καὶ ὁ ἀπ' ἐκείνου, τοῦ ἔνδον τῇ ἀκροπόλῃ σπήλυγγα ταύτην ἀπολαβόμενος, οἰκεῖ μικρὸν ἔνδον τῆς Πελασγικοῦ, ἐς ὃ μετοικήσῃ σωτελῶν. καὶ νῦν, ὡς ὅ εἰκὸς, ἰδὼν ἐκ γειτόνων, προσόψει δεξιωσόμενος. Π. χαίρετε, ὦ Ἑρμῆ, καὶ Δίκη. ΕΡ. καὶ. ΔΙ. καὶ σύ γε ὦ Πάν, μουσικώτατε, καὶ πηδητικώτατε σατύρων ἀπάντων, Ἀθήνῃσι δὲ καὶ πολεμικώτατε.

A Nam etiã si nihil aliud, illud saltem consecuti sunt, quòd pudore ac reuerentia habitus, modestiùs paulo delinquunt. Veruntamen & in flagitiosos quosdam ipsorum incides (decet enim, opinor, verum quod est, fateri) nonnullos autem & semidoctos, & propè seruiles. Nam postquam acceptos eos alio colore infecit Philosophia; illi quidem quotquot ad satietatem vsque tinctura imbiberunt, exactè boni probique effecti sunt, nullo alieno colore permixti: & ad suscipiendam te, tales quammaximè appositi sunt. Quotquot autem præ veteri squalore atque illuuie, minùs altè, quantum medicamenti illius imbuendi vim habet, intrò receperunt: aliis quidem meliores, sed tamen imperfecti, & semialbi, & quasi compuncti, pardaliúmque modo, quod ad colorem attinet, variegati euasere. Sunt autem etiam qui cùm solùm attigerint foris lebetem summo digito, ac fuliginis nonnihil sibi illeuerint, abundè putent & ipsi sese tinctos denuo esse. Tibi verò certum est quòd cum optimis conuersandum erit. Sed interea dum sermones cedimus, iam appropinquamus Atticæ: quare Sunium quidem ad dexteram relinquamus, ad arcem autem iam hinc declinemus. Ac postquam descendimus, ipsa quidem hîc alicubi super vicũ sede, ad Pnycen aspiciens, & expectans, donec ea proclamauero quæ à Ioue imperata sũt. Ego verò conscensa arce, facilius hoc pacto vniuersos ex alto, & vnde exaudire vocem omnes possint, illos aduocabo. IVST. Ne antea abieris Mercuri, quàm dicas quisnã iste sit qui huc accedit, cornutus videlicet ac fistulam habens, & hirsuta crura. MER. Quid ais? an non nosti Pana illum ex Dionysi ministris omnium maximè Bacchicum? Hic antea quidem habitabat in Parthenio monte: temporibus autem illis quibus Datis cum classe aduectus est, & Barbari in Marathonẽ egressi, vltrò atque inuocatus venit Athenensibus auxilium laturus. Et ex eo spelunca hac sub arce velut præmio eius rei accepta, habitat paulum infra Pelasgicum, inter aduenas & inquilinos census. Ac nunc quidem, vt verisimile est, ex vicinis nos conspicatus accedit, salutatos excepturus. PAN. Saluete Mercuri, & tu Iustitia. MER. Et tu. IVST. Et tu vtique ô Pan, Musicorum studiosissime, & saltatorum inter omnes Satyros agillime, Athenis autem & bellicosissime.

Pnyca locus Athenis fuit, vbi concionari haberi solebant.

Locus in arce Athenis fuit hoc nomine: cuius & Aristophanes meminit.

PAN. Quid autem rei Mercuri eſt? aut quæ vos huc neceſſitas appulit? MER. Hæc tibi enarrabit omnia. Ego verò in arcem hinc, & ad præconium faciẽdum abeo. IVST. Iupiter, ô Pan, demiſit me, vt ſortitò diſtribuerem actiones forenſes. At tibi quo pacto res habẽt Athenis? PAN. In vniuerſum quidem haudquaquam pro dignitate apud ipſos ago, ſed multo deteriùs quàm ſperaram, & hoc, cùm tantum depulerim tumultum illum à Barbaris exortum. Sed tamen bis aut ter quotannis aſcendentes, ſegregato ad hoc hirco aliquo coleato, grauiter ac multum olente, ſacrificant mihi: deinde epulantur carnes illas, me lætitiæ eius velut teſtem adhibentes, ac tenui quodam honorantes applauſu: quanquam me nonnihil animo oblectat riſus ipſorum & luſus. IVST. In cæteris verò, ô Pan, ecquid meliores, & ad virtutẽ intenti magis redditi ſunt à philoſophis? PAN. Quóſnam iſtos dicis philoſophos? num tetricos illos, ac triſtes vultu congregatos pariter multos, quod ad mentũ ac barbam attinet, non diſſimiles mihi, loquaces præterea? IVST. Atque admodum. PAN. Non ſanè intelligo neque quid dicant, neque quæ ſit ſapientia illorum. In montibus enim verſari ego ſoleo, & affectata iſta verba atque vrbana haudquaquam didici, Iuſtitia. Vnde enim in Arcadia ſophiſta vel philoſophus foret? Vſque ad tranſuerſum calamũ & fiſtulam doctus ego ſum: quod ad cætera attinet, paſtor & ſaltator, & bellator etiã, ſi opus ſit. Sed tamen audio certè illos aſſiduè vociferantes, ac virtutem neſcio quam, & ideas, & naturam, & incorporea quædam commemorantes, ignota mihi ac peregrina nomina. Ac primùm quidem pacificè exordiuntur inter ſe ſermones: cæterùm procedente aliquantum diſputatione, intendunt vocem vſque ad tonum ſeu modum quem orthium vocant, vt exinde, cùm nimiùm diſtenduntur, atque eloqui magna contendunt, & facies illis rubeſcat, & collum intumeſcat, & venæ extantiores appareant, perinde vt tibicinum ſolent quando anguſtam tibiam inflare vi quadam coguntur. Conturbatis igitur ſermonibus, & eo quod à principio inſtituerant, cõfuſaneo relicto, abeunt, conuitiãtes ſibi mutuò plerique, & ſudorem ex fronte, incuruo digito abſtergentes. Atque hic demum vincere viſus eſt, qui

Tonus quidam Græcorum Muſicorũ fuit: cuius & Gellius meminit in Arione.

ΠΑΝ. τίς δὲ ὑμᾶς, ὦ Ερμῆ, δεῦρο χρεία ἤγαγε; ΕΡ. αὐτὰ σοι διηγήσεται τὰ πράγματα· ἐγὼ δὲ, ὅπερ τέλος ἀκροπόλιν, καὶ ὁ κήρυγμα. ΔΙ. ὁ Ζεύς, ὦ Παν, κατέπεμψέ με, ἀποκληρώσοντά μοι δίκας· σοὶ δὲ πῶς τὰ ἐν Ἀθήναις ἔχει; ΠΑΝ. ὁ μὲν ὅλον, οὐ κατ' ἀξίαν τοιαῦτα πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ πολὺ καταδεέστερον τῆς ἐλπίδος· ἐγὼ γοῦν, τὰ λοιπὰ ἀποσαίνομαι κυδιμὸν, τὸν ἐκ τῶν βαρβάρων ὄμιλον· ὅμως δὲ, δὶς ἢ τρὶς τῆς ἔτους ἀνιόντες, ὑπολεξάμενοι τράγον ἔνορχιν, θύουσί μοι, πολλῆς τῆς κνίσσης ἀπτόμενα, εἶτ' ἐυωχοῦνται τὰ κρέα, ποιησάμενοί με τῆς θυσίας μάρτυρα, καὶ φιλοτιμοῦνται τῷ κρότῳ· πλὴν ἀλλά τινά μοι ψυχαγωγίαν ὁ γέλως αὐτῶν, καὶ ἡ παιδιά. ΔΙ. τὰ ἄλλα δὲ, ὦ Πάν, ἀμείνους πρὸς ἀρετὴν ἐγένοντο ἐκ τῶν φιλοσόφων. ΠΑΝ. τίνας λέγεις τοὺς φιλοσόφους; ἆρ' ἐκείνους τοὺς κατηφεῖς, τοὺς συνηγμένους πολλοὺς, τοὺς δ' ὄψεσιν οὐκ ὁμοίους ἐμοὶ, τοὺς λάλους; ΔΙ. καὶ μάλα. ΠΑΝ. οὐκ οἶδα ὅ, τι λέγουσιν, οὐδὲ συνίημι τὴν σοφίαν αὐτῶν. ὄρθος γὰρ ἔγωγε, καὶ τὰ κομψὰ ταῦτα ῥήματα, καὶ ἀστεῖα, οὐ μεμάθηκα, ὦ Δίκη. πόθεν γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ σοφιστὴς, ἢ φιλόσοφος; μέχρι τοῦ πλαγίου καλάμου, καὶ ὁ σύριγξ, ἐγὼ σοφός· τὰ δ' ἄλλα, αἰπόλος, καὶ χορευτὴς, καὶ πολεμικὸς, ἐὰν δέῃ. πλὴν ἀλλ' ἀκούω γε αὐτῶν ἀεὶ κεκραγότων, καὶ ἀρετήν τινα, καὶ ἰδέας, καὶ φύσιν, καὶ ἀσώματα διεξιόντων, ἄγνωστα ἐμοὶ καὶ ξένα ὀνόματα. καὶ τὰ μὲν πρῶτα μάλα, εἰρηνικῶς ἐναρχόμενοι τοὺς πρὸς ἀλλήλους λόγους· προϊούσης δὲ τῆς συνουσίας, ὑπατείνουσι τὸ φθέγμα μέχρι τοῦ ὄρθιον· ὥστε ὑποβαθμιούμενοι, καὶ μεγάλα λέγειν ἐθελόντων, τό, τε πρόσωπον ἐρυθριᾷ, καὶ ὁ τράχηλος οἰδεῖ, καὶ αἱ φλέβες ἐξαίρονται, ὥσπερ τοῖς αὐληταῖς, ὁπόταν εἰς τινὰ τῶν αὐλῶν ἐμπνεῖν βιάζωνται. διαπαίξαντές γε οὖν τοὺς λόγους, καὶ ὃ ἐξ ἀρχῆς ὑπισχνούμενοι συγχέαντες, ἀπίασι λοιδορησάμενοι ἀλλήλοις οἱ πολλοὶ, τὸν ἱδρῶτα ἐκ τοῦ μετώπου ἀγκύλῳ τῷ δακτύλῳ ἀπεξεσμένοι. καὶ οὗτος κρατεῖν ἔδοξεν

ὃς αὖ μεγαλοφωνότερος αὐτῶν, ἢ θρασύτερος. πλὴν ἀλλ' ὅμως λεὼς ὁ πολὺς πεθήπασιν αὐδῆς· καὶ μάλιστα ὁπόσοις μηδὲν τῶν ἀναγκαιοτέρων μέλει, καὶ πρέσβεσι, καὶ θεοῖς ὃ θράσος καὶ τὸ θόλον κεκλημένοι. ἐμοὶ μὲν οὖν ἀλαζόνες τινὲς ἐδόκουν ἀπὸ τούτων, καὶ ἐνιώμην ὅτι τῇ τῶν πώγωνος ὁμοιότητι. εἰ δέ γε δημοφελές τι ἐνῆν τῇ βοῇ αὐτῶν, καί τι ἀγαθὸν ἐκ τῶν ῥημάτων ἐκείνων αἰεφύετο αὐδῆς, οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι. πλὴν ἀλλ' εἶγε δεῖ μηδὲν ὑποσχόμενον, θάλπης διηγήσασθαι (οἶκα γὰρ ὅτι σκοπῆς, ὡς ὁρᾷς) πολλοὺς αὐτῶν πολλάκις ἤδη ἐθεασάμην ἐκεῖ δείλην ὀψίαν. ΔΙ. ὑπόσχες, ὦ Πάν, οὐχ ὁ Ἑρμῆς σοι κηρύττειν ἔδοξε; ΠΑΝ. πάνυ μὲν οὖν. ΕΡΜ. Ἀκούετε λεώς, ἀγορὰν δικῶν ἀγαθῇ τύχῃ καθιστῶμεν τήμερον, Ἑλαφηβολιῶνος ἑβδόμῃ ἱσταμένου. ὁπόσοι γραφὰς ἀπήνεγκαν, ἥκειν εἰς Ἄρειον πάγον, ἔνθα ἡ Δίκη ἀποκληρώσει δικαστήριον, καὶ αὐτὴ πρέσβυς τοῖς δικάζουσιν· οἱ δικασταί, ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων· ὁ μισθός, τριώβολον ἑκάστης δίκης· ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν, κατὰ λόγον τοῦ ἐγκλήματος. ὁπόσοι δὲ ἀπολήμψονται γραφῶν, πρὶν εἰσελθεῖν, ἀπέθανον, καὶ τούτοις ὁ Αἰακὸς ἀπαντάτω. ἐὰν δέ τις ἄδικα δεδικάσθαι οἴηται, ἐφέσιμον ἀγωνίσηται τῷ δίκῳ. εἰ δὲ ἔφεσις, ὅτι τὸν Δία. ΠΑΝ. βαβαὶ τοῦ θορύβου, ἡλίκον, ὦ Δίκη, ἀνεβόησεν. ὡς ὑπὸ καὶ σπουδῆ στιχηδὸν ἔλκοντες ἀλλήλους πρὸς ὃ αὐδητὸν δίφρῳ τοῦ Ἀρείου πάγου; καὶ ὁ Ἑρμῆς δὲ ἤδη πάρεστιν. ὥστε ὑμεῖς μὲν ἀμφὶ τὰς δίκας ἔχετε, καὶ ἀποκληροῦτε, καὶ διακρίνετε, ὡσπερ ὑμῖν νόμος· ἐγὼ δέ, ὅτι ὃ κάλλιστον ἀπελθών, συρίζομαί τι μέλος τῶν ἐρωτικῶν, ᾧ τῇ Ἠχοῖ εἴωθα ὑπερτομεῖν. ἀκροάσεσθε δέ, καὶ λόγων τῶν δικανικῶν, ἃς ἔχομι, ὁσημέραι τῶν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαζομένων ἀκούσεσθε. ΕΡ. ἄγε, ὦ Δίκη, προσκαλοῦμεν. ΔΙΚ. οὗ λέγεις. ἀθρόοι γοῦν ὡς ὁρᾷς προσίασι θορυβοῦντες, ὥσπερ οἱ σφῆκες ἐκβομβοῦντες τῇ ἄκρᾳ. ΑΘΗΝΑΙΟΣ. εἴληφάσι, ὦ κατάρατε. ΑΛΛ. συνῆφθητε.

ipsorum maximè clamosus, aut cõfidentior aliis fuit. Sed tum populus iste promiscuus admiratur eos, & maximè ij quibus alioqui necessariæ rei nihil incumbit aut curæ est, qui tum astant, confidentia atque clamore illorum excitati. Proinde mihi quidem homines quidã arrogantes ob hæc videbantur esse, atque ægrè afficiebar propter barbæ similitudinem. Vtrum autẽ vtile aliquid, atque in cõmune cõducens, clamori ipsorum inesset, & num quid boni ex verbis illis enasceretur ipsis, dicere sanè haudquaquam possum. Quanquam si conuenit vtique depositometu quod verum est proferre (nam habito veluti in specula quadam, vt vides) multos ipsorum sæpenumero iam conspicatus sum circa profundam vesperam. IVST. Sustine, ô Pan: an non Mercurius tibi iam proclamare visus est? PAN. Admodum igitur. MER. Audite populus: forum atque iudicium, quod felix faustúmque sit, cõstituemus hodie, mensis Februarij die septima. Quicũque igitur actiones detulêre, in vicum Martium veniunto: ibi Iustitia sortietur fora, atque ipsa præstò erit iudicantibus. Iudices ex vniuersis Athenien sibus dabuntur: merces, tres oboli vniuscuiusque caussæ: numerus iudicum, secundùm æstimationem litis. Quotquot autem relictis actionibus priusquã iudicio experiri potuere, fato functi sunt, & hos Æacus remittat. Quòd si verò quispiam iniquè iudicatum esse putauerit, appellatione facta deniq; experietur: ipsa autem prouocatio ad Iouem fiat. PAN. Papæ! qualis tumultus! quantũ, Iustitia, exclamarunt! Vt autem seriò vndique cõcurrunt, trahentes sese mutuò per accliue sursũ versus Areopagum! Ipse autem Mercurius quoque iam adest. Quapropter vos quidẽ actionibus & iudiciis operam date, sortimini & disceptate pro eo atque legitimum vobis est: ego verò ad spelũcam hinc digressus, fistula canam carmen aliquod amatoriũ, quo Echo soleo probris incessere. Cæterùm auscultationum & orationum iudicialium abundè habeo, quotidie contendentes ac litigantes in Areopago audiẽs. MERC. Age Iustitia, aduocemus istos. IVST. Rectè dicis. Conferti siquidem, vt vides, accedunt tumultuantes, & perinde vt vespæ circumstrepentes verticem. ATHENIENSIS. Cepi te, ô sceleste. ALIVS. Sycophantam agis.

A L. Dabis tandem iam pœnas. A L. Conuincam te, quòd grauia atque indigna perpetraris. A L. Mihi primo sortire. A L. Sequere sceleste ad iudicem. A L. Ne suffoca me. IVST. Scis quid faciamus, Mercuri? Cæteras quidem lites in crastinum reiiciamus, hodie autem eas tantùm sortiamur, quęcunque ab artibus aut vitis aut scientiis cõtra homines promulgatæ sunt. Ac mihi has in mediũ profer actiones. MERC. Ebrietas contra Academiã pro Polemone plagij. IVST. Sortire septem. MER. Stoa contra Voluptatem, iniuriarum, quòd amatorem ipsius Dionysium, seductum ab ipsa abstraxerit. IVST. Quinque sufficient. MER. Pro Aristippo Mollities contra Virtutem. IVST. Etiam his quinque iudicent. MER. Mensaria cõtra Diogenẽ, fugæ. IVST. Tres sortire solos. MER. Pictoria contra Pyrrhonem, vt desertorem. IVST. Nouem cognoscant. MER. Visne & has sortiamur Iustitia, duas videlicet istas paulò antè, nosti, contra Rhetorem institutas atq; delatas? IVST. Antiquiores illas priùs decidamus, hæc autem postea continuò disceptabuntur. MERC. Atqui similes etiam istæ superioribus sũt, & id quod intenditur, etiam si recens ac nouũ, affine tamen illis est de quibus modò sortiti sumus: quare inter ea discepta-
ri quoque dignũ est. IVST. Videris Mercuri indulgere nonnihil petitioni. Sed tamen sortiamur, si tibi videtur: veruntamẽ duas has solas. Sufficiunt enim hæ de quibus sortiti iam sumus. Cedo ipsas actiones. MER. Rhetorica contra Syrum, malę tractationis: Dialogus contra eundem, contumelię. IVST. Quis autem Syrus iste est? Neque enim nomen adscriptũ est. MERC. Ita sortire: contra Rhetorẽ Syrum. Nihil enim vetabit etiam absque nomine proprio. IVST. Ecce externas quoque iam & peregrinas Athenis in Areopago sortiamur, quas rectius fuerat vltra Euphratem disceptatas fuisse. Veruntamen sortire vndecim, eosdémque vtrique liti. MER. Eia iustitia, parce nimiùm adeò exhaurire fiscum tot mercede iudicum. IVST. Primi considento Academiæ & ebrietati iudicaturi. Tu verò aquam infunde. Prior autem dic tu Ebrietas. Quid taces & nutas? Audi Mercuri accedens. MERC. Non possum, inquit, certamen hoc perorare, lingua mihi præ mero impedita atque illigata, ne etiam risui me exponam in iudicio.

Sortitio iudicum secundum genera actionum.

ΑΛ. δώσῃς ποτὲ ἤδη τὴν δίκην. ΑΛ. ἔξελέγξω σε, δρᾶ ἀργασμένον. ΑΛ. ἐμοὶ πρῶτον ἀπόκληρωσον. ΑΛ. ἔπου, μιαρέ, πρὸς τὸ δικαστήριον. ΑΛ. μὴ ἄγχε με. ΔΙ. οἶδα ὃ δράσομεν, ὦ Ἑρμῆ; τὰς μὲν ἄλλας δίκας εἰς τὴν αὔριον ὑπερβαλώμεθα, σήμερον δὲ κληρώμεθα τὰς πιαυτάς, ὁπόσαι τύχωμεν, ἢ βίοις, ἢ βδελυγήμασι, πρὸς ἄνδρας εἰσὶν ἐπηγγελμένας. καί μοι πρώτας ἀνάδος τὴν γραφήν. ΕΡ. Μέθη πρὸς τῆς Ἀκαδημίας ὑπὲρ Πολέμωνος ἀνδραποδισμοῦ. ΔΙ. ἑπτὰ κλήρωσον. ΕΡ. ἡ Στοὰ πρὸς τῆς ἡδονῆς, ἀδικίας, ὅτι τὸν ἐραστὴν αὐτῆς Διονύσιον ἀπεβούκολησε. ΔΙ. πέντε ἱκανοί. ΕΡ. τοῦ Ἀριστίππου τρυφὴ πρὸς ἀρετήν. ΔΙ. πέντε δὲ τούτοις δικασάτωσαν. ΕΡ. ἀργυρικαμισικὴ, δραπετῶν Διογένους. ΔΙ. τρεῖς ἀποκλήρου μόνους. ΕΡ. ἡ γραφικὴ πρὸς Πύῤῥωνος λιποταξίου. ΔΙ. ἐννέα κρινέτωσαν. ΕΡ. ἐγὼ δὲ ταύτας ἀποκληροῦμαι, ὦ Δίκη, τὰς δύο, τὰς παλαιάς, τὰς πρότερον διαλυσούσας. αὗται δὲ εἰς ὕστερον διδικάσονται. ΕΡ. ἐγὼ μὲν ὁμοίας γε καὶ αὗται, καὶ τὸ ἔγκλημα, εἰ καὶ νεαρὸν, ἀλλὰ πρὸς πλησίον τοῖς πρώην ἀποκεκληρωμένοις· ὥστε εἰ δύνοιτο δικαθῆναι ἄξιον. ΔΙ. ἔοικας, ὦ Ἑρμῆ, χαριζομένῳ τῷ δήσει· ἀποκληρώμεν δ' ὅμως εἰ δοκεῖ· πλὴν ἀλλὰ ταύτας μόνας, ἱκαναὶ γὰρ αἱ ἀποκεκληρωμέναι, δὸς τὰς γραφάς. ΕΡ. ῥητορικὴ, κακώσεως τοῦ Σύρου· βλάβης, τοῦ αὐτοῦ, ὕβρεως. ΔΙ. τίς δὲ ὅστις ἐστὶ; καὶ γὰρ ἐξηλέγχαται τοὔνομα. ΕΡ. ὅπως ἀποκλήρῳ τῷ ῥήτορι τοῦ Σύρου, κωλύσει γὰρ οὐδὲν τὸ αὐτοῦ τῆς ὀνομάτος. ΔΙ. ἰδοὺ καὶ τὰς ὑπερορίας ἤδη Ἀθήνησιν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἀποκληρώσομεν, ἃς ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην καλῶς εἶχε διδικάσθαι· πλὴν ἀποκλήρου ἕνδεκα, ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἑκατέρα τὴν δίκην. ΕΡ. δῦνε, ὦ Δίκη, φείδη, μὴ πολὺ ἀναλίσκεσθαι τὸ δικαστικόν. ΔΙ. οἱ πρῶτοι καθήσθωσαν τῇ Ἀκαδημίᾳ, καὶ τῇ Μέθῃ, σὺ δὲ τὸ ὕδωρ ἔγχει. πρότερος δὲ σὺ λέγε ἡ Μέθη. τί σιγᾷς, ἢ δέδιας; μέθι, ὦ Ἑρμῆ, προσελθών. ΕΡ. ἡ δυσαμένη, φησὶ, τὸν ἀγῶνα εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ ἀκράτου τὴν γλῶτταν πεπεδημένη, μὴ καὶ γέλωτα ὄφλω ἐν τῷ δικαστηρίῳ,

μόγις δὲ καὶ ἔστιν ὡς ὁρᾷς. ΔΙ. σχολῇ A
σωφρονεῖν αἱρεθείσαιτο τῶν δεινῶν τού-
των τινά· πολλοὶ γὰρ οἱ καὶ ὑπὲρ τριωβό-
λου διαῤῥαγῆναι ἕτοιμοι. ΕΡ. ἀλλ' οὐδεὶς
ἐθελήσοι γε τῷ φανερῷ σωφρονεῖσθαι Μέ-
θῃ· πλεῖόν γε δίκαιόν τοῦτο ἔοικεν ἀξιοῦν.
ΔΙ. τὰ ποῖα; ΕΡ. ἡ Ακαδημία ἀεὶ πρὸς
ἀμφοτέρους παρεσκεύασται τοὺς λόγους, καὶ
τοῦτ' ἀσκεῖ, παντὶ τρόπῳ καλῶς δικάζεσθαι λέ-
γειν. αὐτὴ τοίνυν, φησὶν, ὑπὲρ ἐμοῦ πρότε-
ρα εἰπάτω· εἶτα ὕστερον ὑπὲρ ἑαυτῆς ἐρεῖ.
ΔΙ. καινὰ μὲν οὖν ταῦτα. εἰπὲ δ' ὅμως, ὦ Ακα-
δημία, τὸν λόγον ἐκάτερον, ἐπεί σοι ῥᾴδιον. B
ΑΚΑ. Ακούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρότε-
ρον τὰ ὑπὲρ τῆς Μέθης· ἐκείνης γὰρ τόγε
νῦν ῥέον. ἠδίκηται δὲ ἡ ἀθλία τὰ μέγιστα
ὑπὸ τῆς Ακαδημίας ἐμοῦ, λυδραπόδου ὁ
μίσιον εἶχεν βίνοιν, καὶ πιστὸν αὐτῇ, μηδὲν ἀ-
γαθὸν ὧν προσήκειεν οἰόμενον, ἀφαιρεθεῖσα,
τὸν Πολέμωνα ἔκφυον, ὃς μεθ' ἡμέραν ἐκώ-
μαζε διὰ τῆς ἀγορᾶς μέσης, ψάλτριαν
ἔχων, καὶ καταδούμενος, ἕωθεν εἰς ἑσπέραν
μεθύων ἀεί, καὶ κεφαπαλοῦ, καὶ τῷ κε-
φαλῷ τοῖς στεφάνοις διαπεπλεγμένος. ἐν τού- C
τοις ὅτι ἀληθῆ, μάρτυρες Αθηναῖοι ἅπαν-
τες, οἳ μηδὲ πώποτε νήφοντα Πολέμωνα
εἴδον. ἐπεὶ δὲ ὁ κακοδαίμων ὅτε τὰς τῆς
Ακαδημίας θύρας ἐκώμασεν, ὥσπερ ὅτε
πρώτως εἰώθει, ἀνδραποδισαμένη αὐτὸν, καὶ
ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Μέθης ἁρπάσασα με-
τὰ βίας, καὶ πρὸς αὑτὴν ἀγαγοῦσα, ὑ-
δροποτεῖν τε κατηνάγκασε, καὶ νήφειν με-
τεδίδαξε, καὶ τοὺς στεφάνους ἀφείλατο, καὶ
δεῖν πίνειν κατακείμενον, ῥημάτια σχολαῖα,
καὶ δύσκνα, καὶ πολλῆς φλυαρίας αἰάμε- D
σα ἐπαῴδυσεν ὥστε διὰ τὸ τῶς ἐπιλη-
σθῆναι αὐτῷ ἐρυθήματος, ὠχρὸς, ἄθλιος,
καὶ ῥικνὸς τὸ σῶμα γεγένηται, καὶ τὰς ὠ-
δὰς ἁπάσας ἐπιλαθών, ἄσιτος σχολῇ καὶ
διψαλέος εἰς μέσας ἑσπέρας καθῆται λυ-
ρῶν, ὁποῖα πολλὰ ἡ Ακαδημία ἐγὼ λυ-
ρᾷν διδάσκω. τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι καὶ λοιδο-
ρεῖται τῇ Μέθῃ πρὸς ἐμοῦ ἐπῳδὴς, καὶ
μυρία κακὰ διέξεισι περὶ αὐτῆς. εἴρηται
σχεδὸν τὰ ὑπὲρ τῆς Μέθης. ἤδη καὶ ὑπὲρ
ἐμαυτῆς ἐρῶ· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἐμοὶ ῥηθήσεται.

Ægrè autem, vt vides, conſtiti quoque. A
IVST. Proinde patronum adducat ex vehementibus ac grauibus iſtis aliquem: Sunt enim multi qui vel trioboli gratia diſrumpi parati ſunt. MERC. At nemo certè volet manifeſtè patrocinari Ebrietati. Verùm æqua vtique hæc poſtulare videtur. IVST. Quænam? MER. Academia hæc ſemper in vtranque parata atque inſtructa eſt orationem, ídque etiam exercet ſeſe, vt contraria probè poſſit dicere. Ea igitur, inquit, pro me prior dicat, atque ita deinceps pro ſe ipſa verba faciat. IVST. Noua quidem hæc. Sed dic tamen Academia orationem vtranque, quandoquidem hoc tibi facile eſt. B
ACA. Audite viri Iudices priore loco illa quæ pro Ebrietate afferuntur. Illius enim eſt id quod nunc dicitur. Iniuria affecta eſt miſera, vt cùm maximè, à me Academia, mancipio quod ſolum habebat benevolum ac fidele, quódque nihil turpe eorum quæ ipſa imperaſſet, putabat, ſpoliata, Polemone illo inquam, qui interdiu cum laſciuia ac petulantia per medium forum ferebatur, pſaltriam ſecum habens, & cantu perſtrepens, à ſummo mane ad veſperam vſque ebrius ſemper, & crapulæ indulgens, capútque corollis ac floribus implicatum gerens. Atque hæc quòd vera ſint, teſtes ſunt Athenienſes vniuerſi, qui ne vnquam quidem Polemonem ſobrium viderunt. Poſtquã autem infelix ille ad fores Academiæ quoque comeſſabundus & per laſciuiam illudens acceſſiſſet, perinde vt ad omnes ſolebat: mancipatum illum, atque è manibus Ebrietatis vi ereptum, & ad ſe adductum, aquam bibere, ac ſobrium eſſe docuit, corollaſque capiti detractas diſcerpſit. Ac quoties bibendum atque accumbendum fuerat, verba quædam perplexa ac miſera, & multa curioſitate referta, illi tradidit. Quare pro eo qui antea efflorеſcebat in illo, rubore, pallidus miſer & incuruus corpore factus eſt, & cantilenis illis vniuerſis obliuioni mandatis, ſine cibo interdum & ſitibundus ad mediam vſque veſperam ſedet, nugando videlicet qualia multa Academia ego nugari doceo. Quod autem maximum eſt, etiam conuitiatur Ebrietati, à me eò inductus, & innumera quædam mala de ea commemorat. Dicta fermè ſunt quæ pro Ebrietate adduci poſſunt. Iam verò & pro me ipſa verba faciam; & exinde peroratum à me eſto.

IVST. Quid igitur ad hæc reſpondebit? Veruntamen infunde & huic parem viciſſim. ACA. At hoc quidem pacto auditu admodum probabilia videntur, viri Iudices, quæ à patrono pro Ebrietate dicta ſunt. Quòd ſi autem & me eadem beneuolentia audietis, intelligetis ſanè quòd nulla ipſam iniuria affeci. Nã Polemonem hũc, quem ſeruum illa ſuum eſſe ait, natum haudquaquam ſeruiliter, neque ita vt ebrietatem referret, ſed familiarem mihi, & natura ſimilem, præreptum adoleſcentem adhuc atque tenerum exiſtentem, adiuuante ad hoc Voluptate, quæ illi in pleriſque mutuam operam præſtat, corrupit miſerũ, laſciuis comeſſationibus & meretricibus quaſi in deditionem tradẽdo: ita vt ne paululum quidem verecundiæ in eo remaneret. Atque ea quidem quæ illa pro ſe paulò antè dici putabat, pro me dicta eſſe exiſtimate. Circumibat enim miſer ille à primo ſtatim mane coronatus, ac crapula perditus, per medium forum, ſonantibus vndique circum ipſum tibiis, nunquam ſobrius, laſciuus ac petulans in omnes, dedecus & cõtumelia maiorum, & præterea ciuitatis totius, ludibrium autem peregrinorum ac hoſpitum. Poſteaquã autem ad me venit, ego quidem forte quadam, vt conſueui facere, patẽtibus foribus ad amicos qui tum præſentes erant, ſermones quoſdam de virtute atque modeſtia faciebam. Ille verò cum tibia & coronis aſtans, principiò quidem vociferabatur ac perturbare nos tentabat, cõuerſationem noſtram clamore ſuo interturbando. At poſtquam nos nullam illius rationem habebamus, paulatim (neque enim omnino aut extremè vino madefactus erat) reſipiſcere cœpit ad ſermones, & ſimul auferebat coronas, & tibicinam cõpeſcebat, & ob purpurã erubeſcebat: ac veluti è profundo ſomno experrectus, cùm ſeipſum aſpiciebat, quo pacto ornatus atque affectus eſſet, tum vitam ſuperiorem & anteactam damnabat. Et ruber quidem ille ex temulentia contractus defloreſcebat, euaneſcebátque: ipſe autem præ pudore eorum quæ fecerat, erubeſcebat. Poſtremò ab illa aufugiens, ita vt erat, ad me tranſiit, neque vocante me, neque cogente, perinde vt illa de me ait, ſed vltro ac volens, meliora hæc noſtra eſſe credens. Ac mihi iam ipſum huc aduoca, vt cognoſcatis quo pacto à me immutatus atque affectus ſit. Hunc

ΔΙ. τί ἄρα πρὸς ταῦτα ἐρῇς; πλὴν ἀλλ' ἔξεστί σοι ἴσον ἐπὶ τῷ μέρει. ΑΚΑ. οὕτω μὲν ἀκούσαντι πάνυ εἰκότα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃ συνήγορος εἴρηκεν ὑπὲρ τῆς Μέθης. εἰ δὲ καὶμοῦ μετ' εὐνοίας ἀκούσεσθε, εἴσεσθε ὡς οὐδὲν αὐτὴν ἠδίκηκα. τὸν γὰρ Πολέμωνα τοῦτον, ὃν φησιν ἑαυτῆς οἰκέτην εἶναι, πεφυκότα οὐ φαύλως, οὐδὲ κατὰ τὴν Μέθην, ἀλλ' οἰκεῖον ἐμοὶ, καὶ τὴν φύσιν ὅμοιον, παραλαβοῦσα νέον ἔτι καὶ ἁπαλὸν ὄντα, συναγωνιζομένης τῆς ἡδονῆς, ἅπερ αὐτῇ τὰ πολλὰ ξυνυπουργεῖ, διέφθειρεν ἄθλιον, τοῖς κώμοις, καὶ ταῖς ἑταίραις παραδοῦσα ἐκδοτον, ὡς μηδὲ μικρὸν αὐτῷ τῆς αἰδοῦς ὑπολείπεσθαι· καὶ ἃ γε ὑπὲρ ἑαυτῆς λέγεσθαι μικρὸν ἔμπροσθεν ᾤετο, ὑπὲρ ἐμοῦ εἰρῆσθαι νομίσατε. περιῄει γὰρ ἕωθεν ὁ ἄθλιος ἐστεφανωμένος, κεφαλαλγῶν, ἀφ' ἧς ἀγορᾶς μέσης καταυλούμενος, οὐδέποτε νήφων, κωμάζων ὑπὸ πάντας, ὕβεις τῷ παρόντι, καὶ τῆς πόλεως ὅλης, καὶ γέλως τοῖς ξένοις. ἐπεὶ μέντοι πρὸς ἐμὲ ἦκεν, ἐγὼ μὲν ἔτυχον, ὥσπερ εἴωθα ποιῶν, αὐλαίαν πολλὰ μέσων τῶν θυρῶν, πρὸς τοὺς παρόντας τῶν ἑταίρων λόγους τινὰς περὶ ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης διεξιόντα. ὁ δὲ, μετὰ τοῦ αὐλοῦ, καὶ τῶν στεφάνων ὑπερᾶς, τὰ μὲν πρῶτα ἐβόα, καὶ συχνὸν ἡμῖν ἐπιῆγε, πάνυ σπουδαίαν ὑπεταράξας τὴν βοήν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἡμεῖς ἐπεφερόμεθα αὐτῷ, κατ' ὀλίγον (οὐ γὰρ πάλεον ὅλῳ ἀφῄρεθχος τῇ Μέθῃ) αἰσθόμενος πρὸς τοὺς λόγους, καὶ ἀφῄρει τε τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν αὐλητρίδα κατεσιώπα, καὶ ὑπὸ τῇ πορφυρίδι ἠμύετο. καὶ ὥσπερ ἐξ ὕπνου βαθέος ἀνεγρόμενος, ἑαυτόν τε ἐώρα ὅπως διέκειτο, καὶ τὸν πάλαι βίον κατεμέμφετο, καὶ ὃ μὲν ἐρύθημα ὃ ἐκ τῆς Μέθης, ἀπῄει, καὶ ἠφανίζετο· ἡ δυσχρία δὲ κατ' αἰδῶ τῶν ῥωμένων, καὶ τέλος, ἀπεδρᾶς ὥσπερ εἶχεν, ἀυτομόλησε πρὸς ἐμὲ, οὔτε ὑπικαλεσαμένης, οὔτε βιασαμένης, ὡς αὐτὴ φησιν, ἐμοῦ, ἀλλ' ἑκὼν αὐτὸς ἀμείνω ταῦτα εἶ) νομίσαιον. καὶ μοι ἤδη καλεῖ αὐτὸν, ὅπως καταμάθητε οἷον ἔξωθεν ἀφῖκται πρὸς ἐμοῦ. τοῦτον,

ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπερηλαζόνευσα, γελοίως ἔχουσα, καὶ μήτε φωνὴν ἀφιέναι, μήτε ἕστάναι ὑπὸ τοῦ ἀκράτου δυναμένην, ὑπέρεφα, καὶ αἰένηφα, καὶ αὖτ' ἀνδράποδον, κόσμιον ἄνδρα, καὶ σώφρονα, καὶ πολλοῦ ἄξιον τοῖς Ἕλλησιν ἀπέδειξα. καί μοι αὐτὸς τε χάριν οἶδεν ὅτι τούτοις, καὶ οἱ προσήκοντες ὑπὲρ αὐτοῦ. εἴρηκα. ὑμεῖς δὲ, ἤδη σκοπεῖτε πότερα ἡμῖν ἄμεινον ἰὼ αὐτῷ συνεῖναι. ΕΡ. ἄγε δὴ μὴ μέλλετε, ψηφοφορήσατε, ἀνάστητε, καὶ ἄλλοις χρὴ δικάζειν. ΔΙ. πάσαις ἡ Ἀκαδημία κρατεῖ, πλὴν μιᾶς. ΕΡΜ. ἄδοξον οὐδὲν εἶναί τινα ἢ τὴν Μέθην πλήμμυρον. καθήσατε οἱ τὴν Στοᾶν πρὸς τὴν ἡδονὴν λαχόντες, πρὸς τὸ ἐρᾶσθαι δικάζειν· ἐγκέχυται δ' ὕδωρ· ἰὼ καταγράφος, ἡ τὰ ποικίλα, σὺ ἤδη λέγε. ΣΤ. οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς πρὸς εὐπρόσωπόν μοι τὴν ἀντίδικον ὁ λόγος ἔσται, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς τοὺς πολλοὺς ὁρῶ, πρὸς μὲν ἐκείνην ἀποβλέποντας, καὶ μειδιῶντας πρὸς αὐτὴν, ἐμοὶ δὲ καταφρονοῦντας, ὅτι σὺ μὲν κεκαρμένη, καὶ ἀῤῥενωπὸν βλέπω, καὶ σκυθρωπὴ δοκῶ. ὅμως δὲ, ἰὼ ἐὰν λήσητε ἀκούσαί μου λεγούσης, θαῤῥῶ πολὺ δικαιοτέρα ταύτης ἐρᾶν. τοῦτο γάρ τι καὶ τὸ παρὸν ἔγκλημά ἐστιν, ὅτι οὕτως ἐπιμελῶς ἐσκευασμένη τῷ ἐπαγωγῷ τῆς ὄψεως, ἔρασθαί μου ἄνδρα τότε σώφρονα τὸν Διονύσιον φενακίσασα, πρὸς ἑαυτὴν προσέσχισεν. καὶ ἰὼ γε οἱ πρὸς ἡμᾶς δίκαιοι ἐδικάσθητε τῇ Ἀκαδημίᾳ, καὶ τῇ Μέθῃ, ἀδελφὴ τῆς παρούσης δίκης ἐστὶν· ἐξεπάζεται γὰρ ἐν τῷ παρόντι, πότερα, χοίρων δίκην νεκυχόντας κάτω, ἡδομένους δεῖ ζῆν, μηδὲν μεγαλόφρον ὑπονοοῦντας, ἢ ἐν δευτέρῳ τῷ καλῶς ἔχοντος ἡγησαμένους τὸ τερπνὸν, ἐλευθερίως ἐλευθέρως φιλοσοφεῖν· μήτε τὸ ἀλγεινὸν ὡς ἄμαχον δεδοικότας, μήτε τὸ ἡδὺ ἀνδραποδωδῶς προσαγομένους, καὶ τιὼ δαιμονίῳ ζητοῦντας ἐν τῷ μέλιτι, καὶ ταῖς ἰσχάσι. τοιαῦτα γὰρ αὕτη δελέατα τοῖς ἀνοήτοις προτείνουσα, καὶ μορμολυττομένη τῷ πόνῳ, προσάγεται αὐτῇ τοὺς πολλοὺς, ἐν οἷς καὶ τὸν δείλαιον ἐκεῖνον ἀφιωσάμην ἡμῖν πεποίηκε, νοσοῦντα τρήσασα.

Ego, viri Iudices, ad me receptum, ridiculè omnino sese gerentem, & neque vocem edere, neque consistere præ mero valentem, conuerti, ac sobrium reddidi, & ex vili mancipio virum modestum ac temperātem pretióque dignum Græcis effeci. Et mihi nunc ipse gratiam pro ea re habet, & propinqui eius pro ipso. Dixi. Vos autem iam spectate, Iudices, vtri nostrûm satius fuerit illum conuersari. MERC. Agite itaque, ne cunctemini: ferte sententiam, atque inde exurgite: nam & cæteros iudicare oportet. IVST. Omnibus calculis superat Academia, excepto vno. MERC. Nihil nouum aut mirũ si quis sit qui & pro Ebrietate ferat. Sedete nũo vos qui Stoæ contra Voluptatem sortitò electi estis, ad iudicium de amatore ferendum: Infusa est aqua: Heus picturata, ac varicoloribus induta, tu iam dic. STOA. Haud equidem ignoro, viri Iudices, quàm contra formosam aduersariam oratio habenda mihi sit: sed & vestrum plerosque video ad illam quidem aspicere, & eidem arridere, me verò contemnere, quòd videlicet ad cutem vsque tonsa sum, & virile quiddam obtueor, tetricáque ac tristis appareo. Sed tamen si me dicentem audire volueritis, confido equidem multo iustiora, quàm hæc, dicturam me esse. Nã hoc ipsum illud est quod in præsentia accuso, quòd ita meretricio modo exornata, aspectus illecebris amatorem meum virum tunc modestum ac temperantem, Dionysium videlicet, fraude circumuentum, ad sese auulsum hinc abstraxit. Et quam præcedentes illi causſam iudicauerunt inter Academiam & Ebrietatem, quasi quædam soror præsentis causſæ est. Examinabitis enim in præsentia, vtrùm porcorum more in terram deiectos viuere nos deceat, voluptati indulgentes, neque quicquam generosum in animo cogitãtes: an verò posteriore loco, eo quod est delectabile, posito, prælata honestate, liberos liberè philosophari, neque dolorem vt ignauum quiddã pertimescentes: neque id quod dulce est, mancipiorum more sectantes, felicitatémque in melle & caricis quærentes. Huiusmodi enim illectamenta hæc stultis obiiciens, & laborè ceu quadam larua perterrefaciens, plerosque ipsorum ad se illectos adducit, inter quos & miserum illum velut excusso iugo à nobis secedere fecit, cùm ægrotantẽ tacitè obseruasset.

Neque enim rectè valentem ac ſanum oratione ſua vnquam facilè adduxiſſet. Quanquam quid ego adeò aduerſus illã indignata ſim, quando ne ipſis quidem diis parcere ſoleat, ſed adminiſtrationem ac prouidentiam illorum calumnietur? Quare ſi rectè ſapitis, Iudices, etiã impietatis pœnas de ipſa ſumetis. Porrò audiui equidem quòd neque orationem ipſa habere parata ſit, ſed Epicurum iſtum patronum pro ſe huc adductura. Adeò ſcilicet illudit etiam ipſi iudicio. Veruntamen illa certè ipſam interrogate, qualéſnam putet fuiſſe Herculem, ac Theſeum noſtrum, num etiam illi indulgentes voluptati, laborem euitarint. Nihil enim prohiberet quominùs plena iniuſtitiæ terra foret, ſi illi laborem non ſuſtinuiſſent. Atque hæc dixi, vt quæ non admodum longis orationibus delectari ſoleam. Quòd ſi vtique voluerit & parumper reſpondere mihi interrogata, celerrimè cognoſcetur quòd nulla ſit. Veruntamen vos certè iuriſiurandi memores, decernite iam quæ iuſta ac pia ſunt: haudquaquam Epicuro fidem adhibentes, qui deos dicit nihil eorum quæ apud nos geruntur, attendere. MERC. Tranſi hinc. Heus Epicure, pro Voluptate dicito. EPIC. Haudquaquam prolixiùs apud vos, viri Iudices, dicam. Nam multis verbis ne opus quidem mihi eſt. Verùm ſi incantationibus aut medicamentis quibuſdam Voluptas eum quem Stoa hæc amatorem ſuum ait, Dionyſium videlicet, coëgit ab hac quidem abſtinere, ad ſe autem conuertere ſeſe, venefica meritò viſa eſt, & iniuriam feciſſe huic coarguitur, tanquam contra alienos amatores præſtigias ac dolos machinata. At ſi quis liber, in ciuitate libera, legibus non vetantibus, moleſtiam atque acerbitatem quæ ab hac proficiſcitur, peroſus, & felicitate quam quaſi caput laborum inde prouenire aiunt, pro nugis ac nihilo habita, obliquos & incuruos huius ſermones, labyrinthiſque ſimiles reliquit, ad Voluptatem autem lubens transfugit, verborum iſtorum retiis tanquam vinculis quibuſdam abiectis, haudquaquam ſtolida, ſed humana ſapiens, laboremque ipſum, id quod eſt, malum, Voluptatem autem ſuauem ducens: excludere ne eum decebat quaſi ex quodam naufragio ad portum enatantem, & ſerenitatis cupientem, præcipiti capite in laborem impellendo,

Fuit hic Dionyſius Heracliẽſis, filius Theophãtæ: qui ab initio Zenonem & Stoicam profeſſionẽ ſecutus, enox cùm ægrotus factus, doloris acerbitatem ſenſiſſet, ad Epicureos tranſiit. Vide Laertium.

A οὐ γὰρ ἂν ὑγιαίνων ποτὲ προσήκατο τοὺς παρὰ ταύτης λόγους. καίτοι τί ἂν ἐγὼ ἀγανακτοίην κατ' αὐτῆς, ὅπου μηδὲ τῶν θεῶν φείδεται, ἀλλὰ τιὼ ὑπεμέλησαν αὐτῶν δίκην; ὥστε εἰ σωφρονεῖτε, καὶ ἀσεβείας αὐ δίκην λάβοιτε παρ' αὐτῆς. ἤκουον δὲ ἔγωγε ὡς οὐδὲ αὐτὴ προεσκευάσατο ποιήσασθαι τοὺς λόγους, ἀλλὰ τὸν Ἐπίκουρον αἰσθοιδάσιτα συναγορεύσουσα· οὕτως εὐτυφᾶ τῷ δικαστηρίῳ. πλὴν ἀλλά γε αὐτὴν ἐρωτᾶτε, οἵους αὖ οἴεται γενέσθαι τὸν Ἡρακλέα, καὶ τὸν ἡμέτερον Θησέα. εἰ προσδέοιτο τῆ
B ἡδονῆ, ἔφυγον τοὺς πόνους. οὐδὲν γὰρ ἂν ἐκώλυε μεγάλων ἀδικίας εἶναι τιὼ γῆ, ἐκείνων μὴ πονησάντων. ταῦτα εἶπον, οὐ πάνυ τοῖς μακροῖς τῶν λόγων χαίρουσα. εἰ δέ γε ἐθελήσοι τι μικρὸν ἀποκρίνασθαί μοι συνερωτωμένη, τάχιστα ἂν γνωσθείη τὸ μηδὲν οὖσα. πλὴν ἀλλὰ ὑμεῖς γε τοῦ ὅρκου μεμνημένοι, ψηφίσασθε ἤδη τὰ δίκαια, μὴ πειθόμενοι Ἐπικούρῳ, λέγοντι μηδὲν ὑποκρεῖν τῶν παρ' ἡμῖν γιγνομένων τοῖς θεοῖς. ΕΡΜ. μεταίχμι. ὁ Ἐπίκουρος, χωρὶς τῆς
C ἡδονῆς λέγε. ΕΠΙΚ. οὐ μακρὰ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. δεῖ γὰρ οὐδὲ πολλῶν μοι τῶν λόγων. ἀλλ' εἴ μοι ἐπῳδαῖς τισιν, ἢ φαρμάκοις, οἷς φασιν ἐργαζῶ ἑαυτῆς ἡ Στοὰ τὸν Διονύσιον κατιωάσασα, ταύτης μὲν ἀπέχεσθαι, πρὸς ἑαυτὴν δὲ βλέπειν ἡ ἡδονή, φαρμακὶς αὖ εἰκότως ἔδοξε, καὶ ἀδικεῖν ἐκέκλητο, ὅτι τοὺς ἀλλοτρίους ἐραστὰς μαγγανεύουσα. εἰ δέ τις ἐλεύθερος, ἐν ἐλευθέρᾳ τῇ πόλει, μὴ ἀπαγορευόντων τῶν νόμων, τιὼ οὖν ταύτης ἀνιᾶσθαι μυσαχθείς, καὶ ὡς φασι κεφάλαιον τῶν πόνων τιὼ δύσμοιραν εἶναι λῆρον οἰηθείς, τοῖς μὲν ἀξύλοις ἐκείνοις λόγοις, καὶ λαβυρίνθοις ὁμοίοις, ἀπέφυγε· πρὸς δὲ τιὼ ἡδονιὼ ἄσμενος ἐδραπέτευσεν, ὥσπερ δεσμά τινα ἀπορρίψας τὰ τῶν λόγων πλεκτάνας, ἀνθρώπινα καὶ οὐ βλακώδη φρονήσας· καὶ τὸν μὲν πόνον, ὅπερ ἐστὶ, πονηρὸν, ἡδεῖαν δὲ τιὼ ἡδονιὼ οἰηθείς, ἀποκλείειν ἐχρῆν αὐτὸν, ὥσπερ ἐκ ναυαγίου λιμένι προσνέοντα, καὶ γαλήνης ἐπιθυμοῦντα, σπεύδοντας ὑπὲ κεφαλὴν ἐς τὸν πόνον,

καὶ ἐκδοτον τὸν ἄθλιον παρέχῃ ταῖς ἀπο- A & ceu dedititicium; inopiæ atque egeſtati miſerum illum tradendo, idque cùm ille ſupplicis inſtar ad Voluptatem tanquam ad miſericordiæ aram aliquã confugeret? Nimirum; vt paſſim ac multis iactatam illam virtutem, cum multo ſudore in arduum progreſſus aſpiciat, atque exinde per omnem ætatem laboribus exercitatus, demum poſt vitam peractam felix atque beatus fiat. Atqui quis quæſo iudex iuſtior in hac cauſſa fuerit, quàm ipſe ille qui & ea in quibus Stoa verſatur, cognouit vt quiſquam alius, & cùm antea ſolum illud quod honeſtũ eſt, bonum putaret eſſe, poſtea quãtum malum foret labor, cognito, id quod melius ex vtroque probauit eſſe, delegit? Videbat enim, opinor, eos qui de tolerandis ac perferendis laboribus multa cõmemorare ſolent, eò quidem vſque iuueniliter ſeſe iactare, domi autem ſecundùm Voluptatis præcepta vitam degere, erubeſcẽtes quidem ſi deprehendãtur, remittere aliquid de firmitate & contentione, prodereque profeſſionem ſuam, patientes autẽ miſerè interea Tãtali illud: & vbi latere ſeſe, ac tutò leges tranſgredi poſſe confidunt, C hiantibus faucibus voluptatem ingurgitantes. Proinde ſi quis ipſis Gygis annulũ daret, vt eo inducto cõſpici non poſſint, aut etiam Orci galeam: ſat ſcio quòd laboribus longum valere iuſſis, ad Voluptatem proſilirent, & cuncti imitarẽtur Dionyſium: qui quidem antea quàm morbo correptus eſſet, ſperare ſolebat illos de tolerantia ſermones multùm ſibi profuturos eſſe: At poſtquam dolere atque ægrotare cœpit, ac labor re ipſa illum inuaſit, animaduertens corpus ſuum diuerſam à Stoa philoſophiam ſequi, & contraria ſtatuere, illi magis quàm iſtis credidit: atque id ſibi perſuaſit, homo cùm eſſet, etiam corpus humanum habere ſeſe: vixítque exinde non vt ſtatua illo vtens, ſed hoc ſciens, quòd quicunque aliter dicit, ac Voluptatem accuſat, verbis quidem delectetur, animum autem illuc conuerſum habeat. Dixi. Vos autem ob hæc ſententiam ferte. STOA. Nequaquam, ſed pauca etiam interrogare mihi permittite. EPIC. Interroga: reſpondebo enim. STOA. Malúmne putas laborem? EPIC. Etiam. STOA. Voluptatem autem bonum? EPIC. Atque admodum. STOA. Quid autem? Scíſne quid ſit differens vel indif-

Hypocriſis Stoicorũ.

εἰας, καὶ ταῦτα ὡς ἐφ' οἰκέτῃ ὄπτι τὸν τῆς ἐλέου βωμὸν ὅπτι τὴν ἡδονὴν καταφύγοντα; ἵνα τὴν πολυθρύλητον ἀρετὴν δηλαδὴ. ὅπτι δ' ἔρθιον ἱδρῶτι πολλῷ αἰελφὼν ἴδῃ, κἄπα δ' ὅλου πονήσας τὸν βίον, εὐδαιμονήσῃ μετὰ τὸν βίον. καίτοι τίς ἂν κριτὴς δικαιότερος δόξειεν αὐτὸ ἐκείνου, ὃς καὶ τὰ τῶν Στοᾶς εἰδώς, εἴ καί τις ἄλλος, καὶ μόνον τέως τὸ καλὸν ἀγαθὸν οἰόμενος εἶ), μεταμαθὼν ὡς κακὸν ὁ πόνος ἦν, τὸ βέλτιον ἐξ ἀμφοῖν δοκιμάσειν εἴλετο. εἰώθει γάρ, οἶμαι, τοὺς περὶ τῆς καρτερίας καὶ ἀνέχεσθαι πόνους, πολλὰ διεξιόντας, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἡδονὴν θηρεύοντας; τὸ μέχρι μὲν τοῦ λόγου νεανιευομένους, οἴκοι δὲ κατὰ τοὺς τῆς ἡδονῆς νόμους βιοῦντας, αἰσχυνομένους μὲν εἰ φανοῦσιν, χαλῶντες τοῦ πόνου, καὶ παραδιδόντες τὸ δόγμα, πεποιθότας δὲ ἀθλίως τὸ τοῦ Ταντάλου· καὶ εἴθε ἀβλαβῶς καὶ ἀσφαλῶς πεδανομένοις ἐλπίσωσι, χανδὸν ἐμπιπλαμένους τῆς ἡδίος. Εἰ γοῦν τις αὐτοῖς τὸν τοῦ Γύγου δακτύλιον ἔδωκεν, ὡς περιῃρημένους μὴ ὁρᾶσθαι, ἢ τὸν τοῦ Ἅιδος κυνέην, ἆρ' οἴει ὅτι μαχεῖν χαίρειν τοῖς πόνοις φράσαντες, ἐπὶ τὴν ἡδονὴν ὥρμων ἂν, καὶ ἐμιμοῦντο ἅπαντες τὸν Διονύσιον, ὃς μέχρι μὲν τῆς νόσου, ἤλπιζεν ὠφελήσειν τι αὐτὸν τοῖς περὶ τῆς καρτερίας λόγοις· ἐπειδὴ δὲ ἤλγησε καὶ ὠδύνατο, καὶ ὁ πόνος ἀληθέστερον αὐτῷ καθίστατο, ἰδὼν τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῷ ἀντιφιλοσοφοῦν τῇ Στοᾷ, καὶ παντάπασι δόγματίζον, αὐτῷ μᾶλλον ἢ τούτοις ὅτῳοῦν, καὶ ἔγνω ἄνθρωπος ὤν, καὶ ἀνθρώπου σῶμα ἔχων· καὶ διετέλεσεν οὐχ ὡς ἀνδριαντὶ αὐτῷ χρώμενος, εἰδὼς ὅτι ὃς δ' ἄλλως λέγῃ, καὶ ἡδονῆς κατηγορῇ, λόγοισι χαίρει, τὸν δὲ νοῦν ἄλλοσ' ἔχει. εἴρηκα· ὑμεῖς δ' ἐπὶ τούτοις ψηφοφορήσατε. ΣΤΟΑ. μηδαμῶς. ἀλλ' ὀλίγα μοι στοιχερωτῆσαι ὑπεκτέταται. ΕΠΙΚΟΥ. ἐρώτησον. ἀποκρινούμεθά γάρ. ΣΤΟΑ. κακὸν ἦ τὸν πόνον; ΕΠΙΚΟΥ. ναί. ΣΤΟΑ. τὴν ἡδονὴν δὲ ἀγαθόν; ΕΠΙΚ. πάνυ μὲν οὖν. ΣΤ. τί δέ; οἶσθα ὅτι διάφορον ἢ ἀ-

ferens, & promotum, vel reiectum? EPIC. Maximè. MER. Negant se Iudices intelligere, Stoa, disyllabas istas interrogationes: quare silentium agite. Iam enim sententiam ferent. STOA. Atqui vicissem sanè, si interrogassem in tertia figura, eorum videlicet quæ demonstrari non possunt. IVST. Vtra superauit? MERC. Voluptas calculis omnibus. STOA. Prouoco ad Iouem. IVST. Bona sanè fortuna, vt lubet. Tu verò alios accerse. MER. De Aristippo contendentes Virtus atque Mollities, & Aristippus verò etiam ipse adesto. VIRTVS. Priorem me dicere conuenit, Virtutem videlicet. Meus enim est Aristippus, perinde atque indicant sermones, & opera. MOL. Haudquaquam, sed me potiùs. Meus enim est homo ille, quemadmodum videre licet ex coronis, & purpura, & vnguentis. IVST. Ne ambitiosè adeò contendite: differetur enim & hæc caussa eò vsque, dum Iupiter de Dionysio sententiam ferat. Non enim dissimile quippiam hoc quoque videtur esse. Quare tum quidem, si Voluptas vicerit, etiam Aristippum Mollities habebit. Vincente autem contrà Stoa, & hic erit Virtuti condemnatus. Proinde alii adsunto. Istud autem ne accipiant hi, iudiciale præmium puta. Nam caussa hæc incognita & indiscussa mãsit ipsis. MER. Frustráne igitur per longam adeò atque accliuem viam ascenderint viri hi senes? IVST. Abundè est si tertiam etiam partem acceperint. Abite, ne indigneminì, aliàs iterum iudicabitis. MERC. Diogenem Sinopensem adesse tempus est. Ac tu itaque Mensaria dic. DIOGEN. At verò nisi desinat molesta esse, Iustitia, non amplius de fuga mecum apud iudicem aget, sed de multis atque altis vulneribus Ego enim quamprimùm adeò fuste hanc contundam. IVSTITIA. Quid hoc rei est? profugit Mensaria: ille autem sublato baculo insequitur. Haud mediocre malum aliquod videtur misera illa acceptura esse. Pyrrhonem proclama. MER. At pictoria quidem iamdudum adest, Iustitia: ipse autem Pyrrho principiò ne ascendit quidem huc: ac videtur hoc facere. IVST. Qua de caussa Mercuri? MERC. Quia nullum putat iudicium aut forum verum esse. IVST. Proinde contumaciæ ipsum cõdemnent.

Vide Ciceronem in lib. de finibus bonorum & malorum.

Diogenes hic Iesßi mesarij filius, adulterata moneta deprehensus, soli verus, & Athenis ad philosophos sese contulit.

διάφορον, καὶ προηγμένον, καὶ ἀποπροηγμένον; ΕΠΙΚΟΥ. μάλιστα. ΕΡΜ. οὔ φασιν, ὦ Στοά, συνιέναι οἱ δικασταὶ τὰ δισύλλαβα ταῦτα ἐρωτήματα· ὥστε ἡσυχίαν ἄγετε. ψηφοφορήσουσι γάρ. ΣΤΟ. καὶ μὴν ἐκεῖνόν γε, εἰ συνηρώτησα ἐν τῷ τείτῳ τῷν ἀναποδείκτων σχήματι. ΔΙ. τίς ὑπερέσχεν; ΕΡ. πάσας ἡ ἡδονή. ΣΤ. ἐφίημι δὴ τὸν Δία. ΔΙ. τύχῃ τῇ ἀγαθῇ. σὺ δὲ ἄλλους κάλει. ΕΡΜ. ἔλθοι Ἀρετὴ Ἀριστίππου καὶ Τρυφή, καὶ Ἀριστίππος δὲ αὐτὸς πρόσιτω. ΑΡΕΤΗ. πρότερόν Β ἐμὲ χρὴ λέγειν τὴν Ἀρετὴν, ἐμός γάρ ἐστιν Ἀριστίππος ὡς δηλοῦσιν οἱ λόγοι, καὶ τὰ ἔργα. ΤΡΥ. οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐμὲ τὴν Τρυφήν· ἐμὸς γὰρ ὁ ἀνὴρ, ὡς ἔστιν ὁρᾶν ἀπὸ τῶν στεφάνων, καὶ τῆς πορφυρίδος, καὶ τῶν μύρων. ΔΙΚ. μὴ φιλονικῆτε, ὑπερκείσεται γὰρ καὶ αὕτη ἡ δίκη ἔστ' ἂν ὁ Ζεὺς δικάσῃ περὶ τοῦ Διονυσίου, πρᾶγμα πλέον γάρ τι καὶ τοῦτο ἔοικεν εἶναι), ὥστε δῆλον ἡ Ἡδονὴ νικήσει, καὶ τὸν Ἀριστίππον ἕξει· ἡ Τρυφὴ νικῶσα δὲ αὐτῆς Στοᾶς, καὶ σοῦ ἔσται τῆς Ἀρετῆς κεκειμένος. ὥστε ἄλλοι πρόσιτωσαν. C δεῖνα μέντοι μὴ λαμβανέτωσαν οὗτοι, ὃ δικαστικὸν, ἀδίκως γὰρ ἡ δίκη μεμφήσεται αὐτοῖς. ΕΡΜ. μάτην οὖν αἰειλιλυθότες ὅσοι γέροντες ἄνδρες οὕτω μακρὰν τὴν ἀνάβασιν. ΔΙΚ. ἱκανὸν, εἰ τριτημόριον λήψονται. ἄπιτε, μὴ ἀγδμακτῆτε, αὖθις δικάσεσθε. ΕΡΜΗΣ. Διογένη Σινωπέα πρόσιτον κριεῖς, καὶ σὺ τοίνυν ἡ Δημοσιοβιοκλὴ λέγε. ΔΙΟΓΕΝΗΣ. καὶ μὲν δή γε μὴ παύσηται ἐνοχλοῦσα, ὦ Δίκη, σὲ ἔτι D δρασμοῦ δικάσεσθαί μοι, ἀλλὰ πολλῶν ἐς βαθέων τραυμάτων, ἐγὼ γὰρ αὐτίκα μάλα πατάξω τῷ ξύλῳ. ΔΙ. τί τοῦτο; ἀπέφυγεν ἡ Δημοσιοβιοκλὴ, ὁ δὲ διώκει, ἐπιρρώμενος ὁ βάκτρον· οὐ μέτριόν τι κακὸν ἡ ἀθλία ἔοικε λήψεσθαι. τὸν Πύρρωνα κήρυττε. ΕΡΜΗΣ. ἀλλ' ἡ μὲν γραφικὴ πάρεστιν, ὦ Δίκη, ὁ Πύρρων δὲ, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀνελήλυθε· καὶ ἔοικε τοῦτο ποιεῖν. ΔΙ. τί δή, ὦ Ἑρμῆ, ΕΡ. ὅτι οὐδὲν ἡγεῖται κριτήριον ἀληθὲς εἶναι. ΔΙΚ. τοιγάρτοι ἐρήμην αὐτὸν καταδικάσομεν,

τὸν

τὸν λογογράφον ἤδη καλῶ τὸν Σύρον. κρίνει A At iam ſcriptorem proſę orationis Syrum
πρᾶγμα ἀπηνέχθη τὸμ κατ' αὐτοῦ αἱ γραφαί, illum accerſe. Quanquam nuper adeò ac-
καὶ σοῦδὲν ὕπιθλον ἤδη κεκρίσθαι· πλὴν ἀλλ' tiones contra ipſum hæ delatæ ſint, &
ἐπεὶ ἔδοξε, πρότερον εἴσαγε τῆς ῥητορικῆς nihil neceſſe erat tantopere feſtinari, at-
τὸν δίκλον. βαβαί, ὅσοι συνελήλυθασιν que eas tam ſtatim diſceptari: veruntamen quia ita viſum eſt, priorem introduc Rhetorices cauſſam. Papæ, quàm multi ad audiendum conuenêre! M E R. Meritò, Iuſtitia. Nam hoc ipſum quòd actio hæc minimè vetus aut obſoleta eſt, ſed noua ac peregrina, heri, quemádmodum ais, primùm intentata: deinde quòd & ſperant audituros ſe eſſe Rhetoricam quidem atque Dialogum per vices accuſantes, vtriſque autem Syrum reſpondentem, multitudinem tantam ad iudicium contraxit. Verùmtamen incipe tandem Rhetorica cauſſam dicere. R H E- *Ex oratione Demoſt. proterona.*
T O R. Principiò quidé, viri Athenienſes, deos deáſque precor omnes, vt quanta ipſe beneuolentia affectus ſum ergà hanc ciuitatem, ergáque vos omnes, tantam à vobis ad præſens certamen hoc conſequi poſſim. Deinde, quod eſt æquũ maximè, id vobis in mentem à Diis immortalibus dari, vt aduerſarium quidem ſilentium agere iubeatis, me verò, quemadmodum conſtitui, mecúmque ipſe deliberaui, accuſationem peragere poſſe faciatis. Cæterùm haudquaquam eadem in mentem venit ſtatuere, quoties ad ea quæ paſſus ſum aſpicio, & ad orationem ac verba quæ audio. Nam verba quidem quàm ſimillima meis iſte ad vos faciet: res autem eò vſque proceſſiſſe videbitis, vt mihi iam neceſſe ſit ſpectare ne quid peius etiam ab ipſo mihi accidat. Atenim vt ne longiore proœmio vtar, aqua iamdudum fruſtra effluente, accuſationẽ ipſam incipiam. Ego enim, viri Iudices, hunc, cùm admodum adhuc adoleſcens eſſet, neque non barbarè etiamnum loqueretur, ac tantùm nõ Candyn indutus, Aſſyriorũ more incederet, circa Ioniam inuentum, errabundum adhuc, & quid de ſe ipſo ſtatueret, neſcientem, ad me receptum, educaui: & quia videbatur mihi ingenio admodum prõpto, & ad diſcendũ appoſito eſſe, méque fixis in me oculis intueri (nã & verebatur adhuc tum me, & colebat, ac ſolam in admiratione habebat) relictis cæteris quotquot nuptias ambibant meas, diuites atque formoſi, & quod ad maiores attinet, etiã illuſtres, ingrato huic me ipſam deſpondi, pauperi videlicet, & obſcuro, & adoleſcenti: dote haudquaquã exigua inſuper allata,

multis & admiratione dignis orationibus. Post hæc adducto eo ad contribules meos, nomen eius in tabulas tacitè retuli, ac ciuem reddidi: vt ij qui à spe desponsationis meæ excidерãt, exinde suffocarentur. Porrò cùm ipsi visum esset terrarum orbem circumuagari, felicitatémque cõiugij passim ostentare; ne tum quidem à tergo relicta sum, sed quoquouersum sequens, sursum atque deorsum circunducebar, clarúmque ipsum ac celebrem faciebam, ornando pariter & componendo. Atque ea quidem quæ in Græcia & in Ionia acciderũt, mediocria sunt: postquam autem & in Italiam proficisci statuit, vnà cum eo Ionium mare traieci: & postremò vsque in Galliam vnà progressa, diteſcere ipsum feci. Ac in longum quidem vsque per omnia mihi obtemperabat, & conuersabatur mihi, ne vnam quidem noctem extra lectum à nobis diuertens. At vbi iam abundè viaticum sibi comparasse visus est, & quãtum ad famam & existimationem attinet, rectè sibi omnia habere credidit: adductis supercilijs, & elatum præ se animum ferens, me quidem neglexit, imò verò prorsus missam fecit: ipsum verò barbatum illum, ex habitu conspicuum, Dialogũ videlicet, quẽ philosophiæ filium esse perhibent, supra quàm decet amando, atque admodum amatoriè prosequendo, natu quàm ipse est, grandiorem: cum eo nunc consuetudinem habet. Neque pudet ipsum libertatem quidem hanc orationis meæ, qua veluti laxatis habenis soluta ac libera fertur concidere, in paruas autem & per breuia commata tractandas quæstiones seipsũ includere. Ac pro eo quod licitum ipsi fuerat, quodcũque libuisset, plena ac sonora voce eloqui, breues quasdam sententiolas inter se implicare, & quasi per syllabas numerare. Vnde sanè conferta quidem laus aut multus applausus haudquaquam obuenerit ipsi, irrisio verò auditorum nõnulla, & attollere manum, intra fines tamen, & longè annuere capite, & ingemiscere dictis. Talia nimirum sunt quibus generosus iste amatus me contempsit. Aiunt autem ipsum ne cum isto quidem amasio suo pacem agere, sed & erga illum contumeliosè, opinor, se gerere. Quomodo igitur non ingratus, atque obnoxius iis quæ de mala tractatione sancitæ sunt legibus censendus fuerit, qui legitimè quidem nuptam, à qua tanta accepit, & per quam nobilis & clarus adeò est, ita ignominiosè reliquit, ac nouas atque alienas res appetiuit;

A πολλοὺς καὶ θαυμασίους λόγους. Εἶτα ἀγαγοῦσα αὐτὸν εἰς τοὺς φυλέτας τοὺς ἐμοὺς, παρεκέλευσα, καὶ ἀσὸν ἀπέφηνα· ὥστε τοὺς ἀμφιβόλους τῆς ἐγγύης, ἀποπνίγεσθαι. δόξαν δὲ αὐτῷ πρέπειν ὑποδέξομένῳ τὸ γάμου τὴν ἀπορίαν, οὐδὲ τότε ἀπελείφθην· ἀλλὰ πομπαῖος ἑπομένη, ἄνω καὶ κάτω περιήγμην, καὶ κλφνὸν αὐτὸν καὶ ἀοίδιμον ἐποίουν, καλλωπιζουσα, καὶ περιέλλουσα. καὶ τὰ μὲν ὅτι τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ἰωνίας, μέτρια· ἐς δὲ τὴν Ἰταλίαν ἀποδημοῦσαν ἐθελοπόμπει αὐτῷ, τὸν Ἰόνιον συνδιέπλουσα, καὶ τὰ πελάγια, μέχρι τῆς Κελτικῆς συναπάρασα, ἀπορφᾶσθαι ἐποίησα. καὶ μέχρι μὲν πολλοῦ, πόμπα μοι ἐπίβατο, καὶ συνῆν μοι, μηδεμίαν νύκτα ἀπόκοιτος γιγνόμενος πρὸ ἐμοῦ. ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ἐπεσιτίσατο, ἐς τὰ πρὸς τὴν δόξαν ἀρκοῦντα ἐφωδίασε, καὶ ὀφρῦς ἐπάρας, καὶ μεγαλοφρονήσας, ἐμοῦ μὲν ἠμέλησε, μᾶλλον δὲ τέλεον εἶασεν· αὐτὸν δὲ τὸν γραφίτην ἐκεῖνον, τὸν ἀπὸ τοῦ σχήματος τὸν ἀμφίλογον, φιλοσοφίας υἱὸν εἶ λεγόμενον, ὑπεραγαπήσας μάλα ἐρωτικῶς προσδύπερον αὐτοῦ ὄντα, τούτῳ συνεῖναι· καὶ οὐκ αἰσχύνεται, τὴν μὲν ἐλευθερίαν, καὶ ὃ ἄριστον τῶν ἐμοὶ λόγων συνεπεμόν· εἰς μέσον δὲ καὶ γραμματικὰ ἐρωτήματα καθαρκλείσας ἑαυτὸν, καὶ δυσὶ τοῖν λέξοιν ὅ, τι βούλεται μεγάλῃ τῇ φωνῇ, βραχεῖς τινας λόγους ἀναπλέκων, καὶ συλλαβίζων· ἀφ' ὧν ἀθεώτατος μὲν ἔπαινος, ἡ κοίτης πολλή, οὐκ ἂν ἀποφύγοιεν αὐτῷ, μειδιάματα δὲ παρὰ τῶν ἀκουόντων, καὶ ὀλίγα ὑπανασείσαι τὴν χεῖρα ἐντὸς τῶν ὀφρύων, καὶ μικρὰ ὑπανεῦσαι τῇ κεφαλῇ, καὶ ὑπερεπαίξαι τοῖς λεγομένοις. τοιούτων ἠρᾶτο ὁ γνησίως, ἐμοῦ καταφρονήσας. φασὶ δὲ αὐτὸν μηδὲ πρὸς τὸν ἐρώμενον τῶν εἰρωνείων ἄγειν, ἀλλὰ ἐς εἰς ἐκεῖνον, οἶμαι, ὑβρίζειν. πῶς οὖν οὐκ ἀχάριστος οὗτος, ἐς ἕνοχος τοῖς περὶ κακώσεως νόμοις, οἷς τὴν μὲν νόμῳ γαμετὴν, ἧς τοσοῦτον εἴληφε, καὶ δι' ἣν ἔνδοξος ἐστὶν, οὕτως ἀτίμως ἀπέλιπε, καὶ καινῶν ὀρέξεται πραγμάτων.

B

C

D

καὶ ταῦτα, καὶ ὁπότε μόνῳ ἐμὲ θαυμάζοιεν, καὶ ὑπισχνέονται ἅπαντες ποιήσειν ἑαυτῷ; ἀλλ' ἐγὼ μὲν αὐτέχω, τοσούτων μηχανωμένων, καὶ κατοίγουσιν αὐλοῖς πλὴν θύρας, καὶ ποιοῦμαι ὑπεροπτικοὺς μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὥστε ἀνοίγειν, οὔτε προσακούειν βούλομαι· ὁρῶ γὰρ αὐτοῖς οὐδὲν πλέον τῆς βοῆς κομιζομένους. οὗτος δὲ οὐδὲ οὕτως ὑπισχνεῖται ποιήσειν ἐμὲ, ἀλλὰ ποιεῖ τὸν ἐρώμενον βλέπει, τί, ὦ θεοί, χρηστὸν περὶ αὐτοῦ λήψεσθαι προσδοκῶν; ὃν τῆς περίττωρος οὐδὲν ὁρᾷ πλέον ἔχοντα. εἴρηκα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμεῖς δὲ, ἂν εἰς τὸν ἐμὸν τρόπον τῶν λόγων ἀπολογεῖσθαι θέλῃ, τοῦτο μὴ ὑπισχνεῖσθε. ἄγνωμον γὰρ ἐπ' ἐμοὶ τὴν ἐμοῦ μάχαιραν ἀκονᾶν. κἂν ὁ τὸν αὐτοῦ ἐρώμενον τὸν Διάλογον, οὗτος ἀπολογεῖσθω, ἂν δύνηται. ΕΡ. τοῦτο μὲν ἀπίθανον· οὐ γὰρ οἷόν τε, ὦ Ῥητορική, μόνον αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι καὶ ῥῆμα τοῦ Διαλόγου, ἀλλὰ ῥᾴστην καὶ αὐτὸς εἰπάτω. ΣΥΡ. ἐπεὶ καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀπιθάνως ἠγανάκτησεν, εἰ μακρῷ χρήσομαι τῷ λόγῳ, καὶ αὐτὸ δὴ δύνασθαι λέγειν περὶ ἐκείνης λαβών, πολλὰ μὲν οὖν ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, τὰ κεφάλαια δὲ αὐτὰ ὑπολυσάμενος τῶν κατηγορηθέντων, ὑμῖν ἀπολείψω σκοπεῖν πρὸς ἅπαντα. πάντα γὰρ ὁπόσα διεξήσατο πρὸς ἐμοῦ, ἀληθῆ ὄντα διεξήσατο· καὶ γὰρ ἐπαίδευσε, καὶ σωματοδήμησε, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐνέγραψε, καὶ κατάγει τοῦτο χαίρων αὖ εἰδείλῳ τῷ γάμῳ δι' ἃς δὲ αἰτίας ἀπολιπὼν αὐτὸν ὅτι τοῦτον τὸν Διάλογον ἐπεραπόμην, ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μὲ μηδὲν τοῦ χρησίμου ἕνεκα ψεύδεσθαι νομίσητε. ἐγὼ γὰρ ὁρῶν τοῦτον οὐκ ἐπισωφρονοῦντα, οὐδὲ ἐμμένοντα τῷ κοσμίου σχήματος, οἷον ποτὲ ἐσχηματισμένῳ αὐτὸν ὁ Παιανιεὺς ἐκεῖνος ἤγαγετο, κοσμουμένῳ δὲ, καὶ τὰς τρίχας βοστρύζουσαν εἰς τὸ ἐπιεικὲς, καὶ φυκίον ἐπιβαλλόμενον, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ὑπογραφόμενον, καὶ ὑπωτίδιον βύβλου, καὶ προσφύλακτον ὅπως τὸν ὀφθαλμὸν φέρει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ· καθ' ἑκάστην δὲ τὰς νύκτας, ὁ μὲν γείτων ἡμῶν, ἐπεπίμπλατο μοχθούντων ἐραστῶν, κωμαζόντων ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρουόντων τὰς θύρας, οἰόν δὲ, καὶ εἰσβιάζεσθαι σὺν τοῖς κώμοις πολλαχοῦ.

Idque nunc, quando ſolam me cuncti mirantur, & veluti præſidem ſuum, ſcripto teſtantur? At ego quidem repugno tot procis ambientibus me: & pulſantibus ianuam illis, ac nomine inclamantibus me voce elata ac magna, neque aperire volo, neque etiam exaudire. Video enim illos nihil ampliùs clamore iſto hinc auferre. Iſte verò etiam ne ſic quidem ad me reuertitur, ſed ad amaſium illũ ſuum reſpicit, & quid tandem boni, ô dij, ab eo acceptum ſe ſperans, quem præter palliũ habere videt ampliùs nihil? Dixi, viri Iudices. Vos autem ſi meo iſte orationis atque verborum modo reſpondere voluerit, ne permittite. Iniquum enim foret meam contra me machærã acui. Sed iuxta amatum à ſe Dialogum illũ reſpõdeat, ſi poteſt. MER. At hoc quidem nõ perſuadebis, Rhetorica. Neque enim fieri poteſt vt hic ſolus iuxta formã & morem dialogi reſpondeat, ſed perpetua oratione ipſe quoque dicat. SYR. Poſteaquam, viri Iudices, hoc quoque malè habet aduerſariam, ſi lõgiore paulo oratione vtar, ipſo quoque eo quod dicere poſſum, ab illa accepto, multa quidem verba apud vos haudquaquam faciã: capita verò ipſa diſſoluẽdo, eorum de quibus illa me accuſauit, vobis vniuerſum negotium exinde inſpiciendum ac perpendendum relinquã: omnia enim quæcunque modò de me narrauit, ita vt ſunt, ac verè narrauit. Nam & educauit me, & mecum vnà quocunque abij profecta eſt, & Græcorũ ciuitati adſcripſit: eóque certè nomine etiam gratiã lubens egerim nuptiis iſtius. Cæterùm ob quas cauſſas relicta ea ad Dialogum hunc diuerti, de eo quæſo, viri Iudices, vt me pauliſper audiatis. Ac me cõmodi alicuius gratia nihil quicquã falſi dicere exiſtimetis. Ego enim cùm viderem hanc haudquaquã ampliùs temperantẽ eſſe, neque etiam in eo modeſto habitu permanere, quo olim ornatã ipſã Pæanienſis ille duxerat, cõptam autem, & capillos meretricio more collocãtem, præterea fuco illitam, & genas ceruſſa quoque pingentem: ſuſpicari ſtatim cœpi ac tacitè obſeruare quorſum verteret oculum. Ac cætera quidem miſſa facio: ſingulis autem noctibus angiportus quidem noſter replebatur amatoribus temulentis, & laſciuè erga illam petulantérque multa agentibus, ac fores pulſantibus, quibuſdam verò etiam vi intrò ſeſe citra omnem modeſtiã ferre audentibus.

Hæc autem ridebat,& iis quæ agebãtur, A delectabatur, ac plerunque vel de tecto prospiciebat, canentes illos aspera voce cantilenas quasdam amatorias auscultãs: vel etiam apertis clàm foribus, dum me latere ista putat,lasciuè se gerebat,& stuprabatur ab illis. Quod cùm ego ferre nõ possem,accusare quidem ipsam adulterij non placebat: ad Dialogum autem hunc in vicino habitantem accedens, rogabam vt is me recipere vellet. Atque hæc illa sunt, Iudices, quibus ego tanta iniuria Rhetoricam affeci. Quanquam etiam si nihil tale ab ipsa commissum esset: tamen,puto, deceret me, virum iam propè quadraginta annos natũ, à tumultibus quidem istis & caussis agendis desistere, ac viros iudices pati quiescere, cùm Tyrannorum accusationibus, tum optimatium laudibus euitatis: in Academiam autẽ vel Lycéum ingressum, cum optimo hoc,Dialogo videlicet, vnà deambulare, paulatim ac sensim cum eo disputando. Multa adhuc habens, Iudices, quæ dicere poteram, in præsentia quiescam. Vos autem sententiam iureiurando iusto consentaneã proferte. IVST. Vter vincit? MER. Omnibus calculis Syrus,excepto vno. IVST. Apparet rhe- C torem fuisse aliquem qui contrariũ tulit. Heus Dialoge, sub iisdem iudicibus dic tu quoque. Vos autem sedentes manete, duplicẽ accepturi mercedẽ, pro vtraque videlicet lite. DIAL. Ego verò, viri Iudices,longiorẽ quidem proferre orationem apud vos haudquaquam statueram, sed breuibus verbis, vt consueui, rem expedire: veruntamen, vti lex est in iudiciis, ita peragam accusationem: quanquam imperitus planè, atque istarum rerum indoctus sum. Atque hoc ad vos exordium peractum mihi sit. Quæ verò per iniuriam & contumeliosè ab hoc passus D sum, ea ita se habẽt. Nam me,cùm grauis antea ac venerandus essem,ac de diis pleraque,& natura,& vniuersi huius ambitu considerarẽ sublimis supra nubes alicubi per aërem incedens, vbi magnus ille per cœlũ Iupiter alatum currum agẽs fertur: abstractum inde ipse, cùm iam in summa conuexitate volarem,atque vltra cœlum ascenderem,& alis confractis, æqualẽ & eiusdem conditionis cum multitudine promiscua fecit. Ac tragicam quidem illam atque modestã personam abstulit mihi: comicam verò aliam, atque satyricam quandã imposuit,ac tantùm nõ ridiculã.

αὐτη δὲ ἐγέλα, καὶ ἥδετο τοῖς δρωμένοις, καὶ τὰ πολλὰ ἢ προέκυπτεν ἀπὸ τῆς τηγῆς, ᾀδόντων ἀκούουσα τραχεία τῇ φωνῇ ᾠδάς τινας ἐρωτικὰς, ἢ καὶ παρθαιοίγουσα τὰς θυρίδας, ἐμὲ οἰομένη λαθεῖν, ὑπέλαμνε, καὶ ἐμοιχεύετο παρὰ αὐτῷ. ὅπερ ἐγὼ μὲν φέρων, χαλεπαθαι μὲν αὐτῇ μοιχείας οὐκ ἐδοκίμαζον. τὸ γείτονα δὲ οἰκοῦντα τὸν Διαλόγῳ παρελθὼν ἠξίουν καταδεχθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ταῦτά ἐστιν, ἃ ἐγὼ τῇ Ῥητορικῇ μεγάλα ἠδίκησα. καίπι εἰ καὶ μηδὲν αὐτῇ τοιοῦτο ἐπέπραχτο, καλῶς εἶχέ μοι ἀνδρὶ ἤδη τεταρακοντα ἔτη σχεδὸν γεγονότι, θορύβων μὲν ἐκείνων, καὶ δικῶν, ἀπηλλάχθαι, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς δικαστὰς ἀπεμεῖν ἐᾶν, καὶ τυράννων κατηγορίας, καὶ ἀριστέων ἐπαίνους ἐκφυγόντ' ἐς δὲ τὴν Ἀκαδημίαν, ἢ ἐς τὸ Λύκειον ἐλθόντα, τῷ βελτίστῳ τούτῳ Διαλόγῳ συμπεριπατεῖν, ῥᾳδίως συνδιαλεγόμενον. πολλὰ ἔχων εἰπεῖν, ἤδη παύσομαι. ὑμεῖς δὲ, ὄμνυτον τὴν ψῆφον ἐνέγκαντε. ΔΙ. τίς κρατεῖ; ΕΡΜ. πάσας ὁ Σύρος, πλὴν μιᾶς. ΔΙΚ. ῥήτωρ τις ἔοικεν εἶ) ὁ τὴν ἐναντίαν ἥμενος, ὁ Διάλογος ὑπὲρ τῶν αὐτῶν λέγε. ὑμεῖς δὲ παραμείνατε, διπλασίονα ἀποτισόμενοι τὸν μισθὸν ἑκατέραις ταῖς δίκαις. ΔΙΑΛΟΓΟΣ. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μακρὰς μὲν ἀποτείνειν τοῖς λόγοις οὐκ ἂν ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὥσπερ εἴωθα. ὅμως δὲ ὡς νόμος ἐστὶ τοῖς δικαστηρίοις, οὕτω ποιήσομαι τὴν κατηγορίαν, ἰδιώτης πανταπασι καὶ ἄτεχνος τῶν τοιούτων ὤν. καί μοι τοῦτο ἔστω πρὸς ὑμᾶς τὸ προοίμιον. ἃ δὲ ἠδίκημαι, καὶ παρεύθεσμαι πρὸς τούτου, ταῦτά ἐστιν· ὅτι με σεμνὸν τέως ὄντα, καὶ θεῖόν τι πρᾶγμα, καὶ φύσεως, καὶ τῆς τῶν ὅλων περιόδου σκοπούμενον, ὑψηλοῦ ἄνω που τῷ νεφῶν ἀεροβατοῦντα, ἔνθα ὁ μέγας ἐν ἁρματι Ζεὺς πρῶτος ἐλαύνων ἅρμα ἐλαυνῶν φέρεται, καταπαύσας αὐτὸς ἤδη ἐπὶ τὸν ἀφίδα πετόμενον, καὶ ἀναβαίνοντα ὑφαιρῶ τ' ἁρματι, καὶ τὰ πτερὰ συντείψας, ἰσοδίαιτον τοῖς πολλοῖς ἐποίησε. καὶ ὃ μὲν πρᾶγμα ἐκφρονικὸν, καὶ σοφρονικὸν προσωπεῖον, ἀφεῖλέ μου. κωμικὸν δὲ ἄλλο, καὶ σατυρικὸν, ἐπέθηκέ μοι, καὶ μικροῦ δεῖν γελοῖον.

εἶτά μοι ἐς ὃ αὐτὸ φέρων, συνκαθεῖρξέ μοι τὸ σκῆμμα, καὶ τὸν ἴαμβον, καὶ κυνισμὸν, καὶ τὸν Εὔπολιν, καὶ τὸν Ἀριστοφάνη, δεινοὺς ἄνδρας ἐπεκτρομῆσαι τὰ σεμνά, καὶ χλευάσαι τὰ καλῶς ἔχοντα. πελευταῖον δὲ, καὶ Μένιππόν τινα τῶν παλαιῶν κυνῶν μάλα ὑλακτικὸν, ὡς δοκεῖ, καὶ κάρχαρον αἰορύξας, καὶ τοῦτον ἐπεισήγαγέ μοι φοβερόν τινα ὡς ἀληθῶς κύνα, καὶ ὃ δῆγμα λαθραῖον, ὥστε καὶ γελῶντ' ἄμα ἔδακνε. πῶς οὖν ὁ δεινὰ ὕβρεσμαι μηκέτ' ἐπὶ τῷ οἰκείου σχήματος ἀφαιρεῖσθαι, ἀλλὰ κωμῳδῶν, καὶ γελωτοποιῶν, καὶ ὑποκρινόμενος ἀλλοκότοις ὑποκρινόμενος αὐτοῖς; ὃ γὰρ πάντων ἀτοπώτατον, χρεία τινὶ τραγῳδοῦντι κέχραμαι. καὶ οὔτε πεζός εἰμι, οὔτε ἐπὶ τῶν μετεώρων βέβηκα· ἀλλὰ ἱστοκενταύρου δίκην, σκώληκός τι, καὶ ξένον φάσμα τοῖς ἀκούουσι δοκῶ. ΕΡΜΗΣ. τί οὖν πρὸς ταῦτα ἐρεῖς ὦ Σύρε; ΣΥ. ἀπροσδόκητον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀγωνίζομαι πρὸ ὑμῶν. πάντα γοῦν μᾶλλον αἰ ἤλπισα τὸν Διάλογον, ἢ τοιαῦτα ἐρεῖν περὶ ἐμοῦ, ὃν προσδέχεσθαι ἐγὼ, σκυθρωπὸν ἔτι τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα, καὶ ἀπὸ τῶν συνεχῶν ἐρωτήσεων κατεσκληκότα, καὶ ταῦτα αἰδέσιμον μὲν ἔτι δοκοῦντα, ἀπάντων δὲ ἥδιον, οὐδέ τις πλήθει χαριζόμενον, πρῶτον μὲν αὐτὸν ὅπως γῆς βαίνειν ἐς τὸν ἀνθρώπινον εἴθισα τοῦτον τρόπον. μετὰ δὲ τὸν αὐχμὸν τὸν πολὺν, ἀπαλύνας, καὶ μειδιᾶν κατάναγκάσας, ἥδιον τοῖς ὁρῶσι προσηνέγκαμεν. ὅπως πᾶσι δὲ, πολὺ κωμῳδίᾳ αὐτοῦ προέζυξα, καὶ ἐπὶ τούτῳ, πολλῷ οἱ μηχανώμενος πλείω ἀνοίγειν τοῦ ἀκούοντος, οἱ τέως ταῖς ἀκαίροις ταῖς ἐν αὐτοῦ διδύμοις, ὥσπερ τὸν ἐχῖνον, λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας ἐφυλάττοντο. ἀλλ' ἐγὼ οἶδ' ὅπως μάλιστα λυπεῖ αὐτὸν, ὅτι μὴ τὰ ἰσχνὰ ἐκεῖνα, καὶ λεπτὰ καθήμενος πρὸς αὐτὸν σμικρολογοῦμαι, εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, καὶ, Πόσας κοτύλας ὁ θεὸς, ὁπότε τὸν κόσμον εἰργάσατο, τῆς ἀμιγοῦς, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐχούσης οὐσίας ἐκέχυτο εἰς τὸν κρατῆρα, ἐν ᾧ πάντα ἐκεράννυτο, καὶ, Εἰ Ῥητορικὴ πολιτικῆς μορίου εἴδωλόν ἐστιν, κολακείας ὃ τέταρτον.

Deinde in eundem locũ ad me adducta, concluſit mecum Conuitium, Iambum, Cynicam petulantiam: præterea Eupolin & Ariſtophanem, vehementes videlicet viros ad exagitandum grauia illa, & ad irridendum ea quæ præclara ac pulchra ſunt. Poſtremò autem & Menippo quodam ex antiquis illis canibus admodum latratu facili ac prõpto, vt videtur, deinde mordaci atque aſpero quoque, effoſſo, hunc quoque ad me introduxit, terribilem reuera canem, & morſu latenter inuadentem, eò nimirum quòd etiã ridendo pariter mordeat. Proinde quomodo non graui contumelia affectus videar, qui neque familiari ac proprio habitu ampliùs conſpicior, & comœdias agendo, ac riſus ciendo, argumentáque aliena tractando, quaſi quẽdam hiſtrionem illi me gero? Nam quod omnium abſurdiſſimũ eſt, temperatura quadam aliena ac noua mixtus ſum, & neque pedeſtris ampliùs ſum, neque in ſublimibus inedo: ſed planè Centauri modo compoſitum quiddam ac peregrinum ſpectrum auditoribus appareo. MER. Quid igitur ad hæc dices Syre? SYR. Inexpectatum equidem, viri Iudices, certamen hoc apud vos ſuſtineo. Quiduis enim citiùs putarã Dialogum, quàm hæc de me dicturum eſſe. Quem ego ſuſceptum tetricum adhuc pleriſque apparentem, & præ continuis interrogationibus præfractum ac durum, eóque nomine venerabundum quidem aliquid præ ſe ferentem, haudquãquam tamen omnino ſuauem, aut etiam multitudini acceptum, principiò quidem ipſum per terram incedere ad humanum hunc morem aſſuefeci: poſtea autem ſqualore iſto multo abſterſo, & ridere ipſo coacto, ſuauiorem ac gratiorem aſpicientibus exhibui. Supra omnia autem comœdiam cum ipſo coniunxi, ac per hoc multam illi beneuolentiam apud auditores conciliaui: qui antea ſpinas in eo iſtas metuentes, perinde vt Echinum, in manus accipere ipſum fugiebant. Cæterùm noui ego quod maximè ipſum malè habet, nempe quòd non tenuia illa atque exilia ſedendo cum eo argutari ſoleo, Sitne anima immortalis videlicet, &, Quot heminas Deus quando mundum fabricauit, ſynceræ & eodem modo ſeſe habentis ſubſtantiæ in craterem illum in quo vniuerſa miſcendo temperabat, infuderit: &, Num Rhetorica politicæ particulæ imago, adulatoriæ pars quarta ſit.

Platonem perſtringit in Phædone, Gorgia, & de legibus. &c.

Delectatur enim nescio quo pacto huiusmodi argutias disputando, perinde vt illi qui ex psora libenter fricantur. Ac cogitatio ista & cura, dulcis ipsi videtur: ac magnificè se effert si dicatur quòd non cuiuslibet hominis sit ea intelligere, quæ ipse de ideis subtiliter & acutè speculatur. Hujusmodi videlicet à me quoque poscit, & alas illas quærit, ac sursum aspicit: illa interim quæ ante pedes sunt, non videns. Nam cæterorum certè caussa haudquaquam, puto, accusauerit me, quòd veste hac Græca detracta, barbaricam ipsi induerim, & hoc, cùm barbarus ipse videar esse. Iniuriam enim fecissem, si legibus præteritis in ipsum talia commisissem, ac patrio vestitu grassatorum more spoliassem. Respondi, Iudices, quantum possibile mihi fuit. Vos autem similem priori sententiam quæso ferte. MERC. Papæ, omnibus decem vincis. Nam ipse ille prior ne nunc quidem eadem cum cæteris sentit. Nimirum consuetudo hæc illius est, atque omnibus perforatum calculum ferre solet, nec facile desierit optimis quibusque inuidere. Sed vos quidem nunc abite bona cum fortuna: in crastinum autem & de reliquis cognoscemus.

A χαίρει γὰρ, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὰ τοιαῦτα λεπτολογῶν, καθάπερ οἱ τὴν ψώραν ἡδέως κνώμενοι. καὶ τὸ φρόντισμα ἡδὺ αὐτῷ δοκεῖ, καὶ μέγα φρονεῖ, ἢν λέγηται ὡς οὐ παντὸς ἀνδρός ἐστι συνιδεῖν ἃ περὶ τῶν ἰδεῶν ὀξυδορκεῖ. ταῦτα δηλαδὴ καὶ παρ' ἐμοῦ ἀπαιτεῖ, καὶ τὰ πτερὰ ἐκεῖνα ζητεῖ, καὶ ἀποβλέπει, τὰ πρὸ τοῖν ποδοῖν οὐχ ὁρῶν. ἐπεὶ τῶν γε ἄλλων ἕνεκα, οὐκ ἂν, οἶμαι, μέμψαιτό μοι, ὡς θοιμάτιον τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν περισπάσας αὐτοῦ, βαρβαρικὸν μετενέδυσα· καὶ ταῦτα, βάρβαρος αὐτὸς εἶναι δοκῶν. ἠδίκουν γὰρ ἂν, τὰ τοιαῦτα εἰς αὐτὸν B παρανομῶν, καὶ τὴν πάτριον ἐσθῆτα λωποδυτῶν. ἀπολελόγημαι ὡς δυνατὸν ἐμοί· ὑμεῖς δὲ, ὁμοίαν τῇ πάλαι τὴν ψῆφον ἐνέγκατε. ΕΡ. βαβαὶ, δέκα ὅλαις κρατεῖς. ὁ γὰρ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ πάλαι, οὐδὲ νῦν ὁμόψηφός ἐστιν. ἀμέλει τοῦτο ἔθος ἐστὶ, καὶ πᾶσι τὴν τετρυπημένην αὐτὸν φέρει, κἂν μὴ παύσαιτο φθονῶν τοῖς ἀρίστοις. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν, ἄπιτε ἀγαθῇ τύχῃ· αὔριον δὲ, τὰς λοιπὰς δικάσομεν.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΙΤΟΥ, ΗΤΟΙ ΟΤΙ ΤΕΧΝΗ Η ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΗ.

DE PARASITO; siue QVOD ARS SIT PARASITICA. Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Didascalici generis Dialogus, in quo contendit ac docet Parasiticam artem esse, eámque omnium aliarum præstantissimam. Dispositio & series orationis plana est. Nam artem esse, principiò ex diffinitione artis ostendit, singulis eius partibus cum Parasitica comparatis, videlicet quoniam & sua ac certa principia habeat, exercitatione éque & vsu constet, & ob finem vitæ vtilem, nempe voluptatem, exerceatur. Quòd autem voluptas vtilis vitæ finis sit, auctoritate ac testimonio Homeri defendit. Et quòd hic finis Parasiticæ magis proprius quàm Epicureorum philosophiæ sit, comparatione studiorum ac vitæ vtrorumque probat. Deinde verò hanc omnium aliarum artium præstantissimam esse, primùm in genere docet, collatis omnibus accidentibus, effectibus & causis aliarum artium, cum ijs quæ huic arti accidunt. Postea seorsim etiam Philosophiæ & Rhetoricæ, vtpote artium cæterarum summis, & maximè laudatis, anteponit: Primùm quia illæ incertæ, alijs aliter de illis sentientibus atque tradentibus. Parasitica autem vbique eadem ac certa sit: Deinde quia nusquam reperiantur parasiti affectasse philosophiam aut rhetoricam: contrà autem parasiticam Rhetores ac Philosophi plurimi. Postremò ab vsu eorum qui artes has sectantur & profitentur, duplici videlicet, altero in bellis, altero in pace. Vbi ad vtrunque tempus philosophos & rhetores inutiles & ineptos esse, multis exemplis & rationibus docet: contrà autem parasitos idoneos ac paratos maximè, idque ex Homero, & item ex historijs probat, addita etiam hypotyposi, qua parasitum ad prælium parantem & expedientem sese describit. Præterea & priuatam atque domesticam vtrorumque vitam inter se comparat, multo meliores atque etiam beatiores esse parasitos ostendens, quàm vel rhetoras vel philosophos. Sub finem ipsam artem ex locis finalibus commendat quoque, & ipsius nominis honestatem etymologia & analogia defendit.

TYCHIADES. PARASITVS.

ΤΙ ποτε ἄρα, ὦ Σίμων, οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ ἐλεύθεροι, καὶ δοῦλοι, τέχνῶν ἕκαστός τινα ἐπίσταται, δι' ἃς ἐκείνοις τί εἰσι, καὶ ἄλλῳ χρήσιμοι· σὺ δὲ, ὡς ἔοικεν, ἔργον οὐδὲν ἔχεις, δι' ὃ ἄν τι ἢ αὐτὸς ὠφελοῖο, ἢ ἄλλῳ μεταδοίης; ΠΑΡ. πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς, ὦ Τυχιάδη, οὐδέπω οἶδα. πειρῶ δὴ σαφέστερον ἐρωτᾶν. ΤΥ. ἔστιν ὦ τίνα τυγχάνεις ἐπιστάμενος τέχνῶν, οἷον μουσικήν; ΠΑ. μὰ Δία. ΤΥ. τί δὲ, ἰατρικήν; ΠΑ. οὐδέπω ταύτην. ΤΥ. ἀλλὰ γεωμετρίαν; ΠΑ. οὐδαμῶς. ΤΥ. τί δὲ, ῥητορικήν; Φιλοσοφίας μὲν γὰρ πόρρω ἀπεῖχες, ὅσον γε ἡ κακία. ΠΑ. ἐγὼ μὲν, εἴ σοι τι δοκῶ, καὶ πλέον. ὥστε μὴ δόκει τοῦτο καθάπαξ ἀγνοοῦντί μοι ἐνέδιδοναι, φημὶ γὰρ κακὸς εἶναι, καὶ χείρων, ἢ σὺ δοκεῖς. ΤΥ. ναί. ἀλλὰ ταύτας μὲν ἴσως τὰς τέχνας οὐκ ἀξέμαθες διὰ μέγεθος αὐτῶν, καὶ δυσχολίαν, τῶν δὲ δημοτικῶν τινα, τεκτονικήν, ἢ σκυτοτομικήν· καὶ γὰρ οὐδὲ πάλαι ὅτως ἔχομεν, ὡς μὴ καὶ πιαύτης αὖ δεηθῶμεν τέχνης. ΠΑ. ὀρθῶς λέγεις, ὦ Τυχιάδη· οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδεμιᾶς ἐπιστήμων εἰμί. ΤΥ. τίνος οὖν ἐπεχεις; ΠΑ. τίνος; ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὑφαίας. ἴσως εἰ μάθοις, καὶ σὺ ἐπαινέσαι οἶμαι. ἔργῳ μὲν οὖν κατορθοῦν φημι ἤδη, εἰ καί σοι λόγῳ οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ΤΥ. τίνα ταύτην; ΠΑ. ὅπως μοι δοκῶ τοῖς περὶ ταύτην ἐγκεκμελετηκέναι λόγοις. ὥστε οὐ τέχνην μοι τινα ἐπίσασθαι, ὑπερῆχθαι ἤδη σοι γενήσεσθαι, εἰ μὴ δι' αὐτὸ χαλεπῶς μοι ἔχεις· ἴσως τινὰ δὲ, αὐτῆς ἀκούσῃ. ΤΥ. ἀλλ' οὐκ ἀνέξομαι. ΠΑ. τοίνυν τῆς τέχνης, παράδοξον ἴσως φανεῖταί σοι ἀκουσθεῖσα. ΤΥ. καὶ μὲν δὴ σπουδάζω μαθεῖν. ΠΑ. εἰσαῦθις, ὦ Τυχιάδη. ΤΥ. μηδαμῶς, ἀλλ' ἤδη λέγε, εἰ μὴ ὄφελον ἄρα ἀκοῦσαι. ΠΑ. ἡ Παρασιτική. ΤΥ. κἄπα εἰ μὴ μαθοιμήν τις, ὦ Σίμων, τέχνην ταύτην φαίη αὖ;

QVID tandem in causa est Simo, quòd cùm alii homines, siue serui sint, siue ingenui, quisque artem quādam calleat, qua cùm sibi ipsi, tum aliis sunt vtiles: tu verò, quantum ego perspicio, nulli rei aut negotio intentus es, vnde aut tu aliquem fructum caperes, aut alteri benignè impertiendo, adiumento esse possis? PAR. Quid hæc tua sibi vult interrogatio ô Tychiade? nondum enim capio: proinde planiùs ac manifestiùs me interrogato. TYC. Estne aliqua ars, cuius tu scies & peritus es, videlicet Musicæ? PA. Non per Iouem. TYC. Quid autem, Medicinæ? PAR. Ne illius quidem. TYC. Atqui Geometriæ? PAR. Nequaquam. TYC. Quid autem, Rhetoricæ? Nam à philosophiæ studio vsque adeò abhorres, quantum ipsius vitij cōtagium à philosophia alienum est. PAR. Atque etiam, si fieri potest, adde quiddā amplius. Proinde ne animū inducas hoc te mihi ignoranti exprobrare: fateor enim me ignauum esse, atque etiam tua opinione longè peiorem. TYC. Sanè, sed hasce fortasse artes propter illarum magnitudinem atque difficultatem non perdidicisti: at ex popularibus illis quam tandem tenes? num architectonicam, aut sutrinam? Neque enim ea est rerum tuarum conditio, vt non talis alicuius artis egeas adminiculo. PAR. Rectè dicis ô Tychiade: neque enim vllam illarum calleo. TYC. Quam igitur aliam? PAR. Quā? Profectò, vt mea est opinio, generosam, quam & te, si pernoueris, laudaturum planè existimo. Eandem verò opere atque re ipsa perpulchrè obire posse me dico, tametsi illā oratione explicare mihi non perinde prōptum sit. TYC. Quam tandem dicis? PAR. Nondum mihi videor super illa orationes satis studiosè exercuisse. Quòd autem vnius alicuius artis non rudis sim, hoc planè iam nosse potes. Quare nihil est quòd hoc nomine mihi sies infensior. Quamcunque autem teneam, alio tempore audies. TYC. Verùm ego omnis morę impatiēs sū. PAR. Fortasse si audires, inopinata tibi ars mea videretur. TYC. Atqui propter hoc ipsum tanto impensiùs scire laboro. PAR. Alio tempore tibi exponetur, ô Tychiade. TYC. Nequaquam, sed iam quamcunque tandem pernosti, exponito, nisi adeò te pudeat. PAR. Parasiticam. TYC. Et quis ita vesani atque dementis est animi, ô Simo, qui hanc artem esse prædicet?

PAR. Ego. Si verò ob hoc ipsum quòd a- A liam artē non teneā, tibi insanire videor, huius ipsius causſam mihi putato fuisſe insaniam, méque iam duriùs increpandi finem facito. Aiunt enim hanc Deam cū aliàs difficilem esſe habētibus, tum quòd delinquentes erratorum excusare solear, quasi horum omnium magistram atque auctorem culpam vniuersam in se transferentem. TYC. Ergo, Simo, Parasitica ars est. PAR. Sanè ars: atque ego illius auctor & inuentor sum. TYC. Proinde tu parasitus es? PAR. Tu quidem Tychiade probro me afficis. TYC. Atqui nō erubescis te ipse parasitum compellādo? PAR. Sanè verò: puderet enim me, nisi B dicerem. TYC. Atque per Iouem, si tibi notores esſe velimus, erga alios te ignorantes quod tibi nomen esſe testabimur? num Parasitū te esſe affirmabimus? PAR. Hoc nomine compellantes longè magis me oblectabitis, quàm si Phidiam statuarium me esſe dixeritis. Quippe mea arte nō minùs gaudeo, quàm ipse Phidias Ioue à se fabricato gauisus est. TYC. Atqui hoc mihi attentiùs consideranti, res perridicula perspecta est. PAR. Quænam? TYC. Si externè scribentes ad te in epistolis, hūc tibi adiiciamus titulum: Simoni parasito. PAR. Atqui impensiùs mihi gratificaberis, quàm si hoc titulo nobis scripseris, Dioni philosopho. TYC. Quā- tum tu quidem hac compellatione gaudere soleas, mihi parum curæ est. Sed & aliud quiddam absurdi considerandū venit. PAR. Quodnam? TYC. Num & hæc in aliarum artium numero nobis recensenda sit, vt interrogante quopiā cuiusmodi ars sit, respondeamus, veluti de grammatica aut rhetorica interrogati solemus, Parasitica? PAR. Ego verò Tychiade, longè iustiùs hanc quā profiteor, quàm vllam aliam, artem dicendam esſe contendo. Quòd si tibi iucundum est auditu, vt opinor fore, sententiam meam explicare non grauabor, quanquam ad hoc non admodum, vt antè dixi, præparatus aut instructus sum. TYC. Tametsi sint exigua, veritate tamen præcellent. PAR. Age sub initium artē ipsam, quo finitionis genere describatur, ad calculos expēdendam reuocemus. Ad hunc enim modum speciatim & aliis artibus pensitandis, assequemur num & hanc rectè teneamus. TYC. Quid ergo ars est, vt compertum habeas? PAR. Ars est, vt ego memoria teneo, quodā sapiente viro audito,

Diomedes lib. 2. hanc finitionem Ciceroni adscribit.

Π Α. ἔγωγε· εἰ δί σοι μαίνεσθαι δοκῶ τὴν μηδεμίαν ἄλλην ἐπίστασθαι τέχνην, αὐτῷ αἰτίαν εἶναί μοι τῷ μανίαν δόκει, καί με τῶν ἐλεγμῶν ἤδη ἀφίει. φασὶ γὰρ τὴν δαίμονα ταύτην, τὰ μὲν ἄλλα, χαλεπὴν εἶναι τοῖς ἔχουσι, πραΰτατον δὲ τῶν ἁμαρτημῶν αὐτοῖς, ὥσπερ διδάσκαλον, ἅπαντα γὰρ τὰ πίπτοντα εἰς αὐτὴν τὰς αἰτίας. ΤΥ. σκόπει οὖν, ὦ Σίμων, εἰ παρασιτική τέχνη ἐστί; Π Α. τέχνη γάρ. κἀγὼ ταύτης δημιουργός. ΤΥ. καὶ σὺ ἄρα παράσιτος; Π Α. πάνυ ὠνείδισας, ὦ Τυχιάδη. ΤΥ. ἀλλ' οὐκ ἐρυθριᾷς, παράσιτον σαυτὸν καλῶν; Π Α. ἥδομαι, ἀληθεύειν γὰρ αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν, εἰ μὴ λέγοιμι. ΤΥ. ἆρ', ἦ Δία, ὑπὸτὸν σε βαλώμεθα γνωρίζειν τὴν σὸν ἐπισταμένων τοῦ, ὅτι χρήζοι μαθεῖν, ὁ παράσιτος δηλονότι φήσομεν; Π Α. πολὺ μᾶλλον τοῦτο λέγοντες ἐμέ, ἢ Φειδίαν ἀγαλματοποιόν. χαίρω γὰρ τῇ τέχνῃ σοὶ τι ἥττον, ἢ Φειδίας ἔχαιρε τῷ Διΐ. ΤΥ. καὶ μὴν ἐκεῖνό μοι σκοπουμένῳ παρῆκται γέλως πάμπολυς. Π Α. ὁποῖον; ΤΥ. εἰ ταῖς ἐπιστολαῖς οὕτω γε ἕξει, ἐπιγράφομεν Σίμωνι παράσιτῳ. Π Α. καὶ μὴν οὐκ ἐμοὶ μᾶλλον χαίρειν, ἢ Δίωνι ἐπιγράφων φιλοσόφῳ. ΤΥ. ἀλλὰ σὺ μὲν ὅπως χαίρεις καλούμενος, σοὶ μὲν ἢ μικρόν μοι μέλει· σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τοῦτο ἄλλων ἀποπίδυ. Π Α. τίνα μάλιστα; ΤΥ. εἰ καὶ ταύτην ταῖς ἄλλαις τέχναις ἐγκαταλέξομεν. ὥστε ἐπειδὴ πυνθάνεταί τις ὁποία τίς αὕτη τέχνη ἐστί, λέγειν, ὅτι γραμματική, ἰατρική, παρασιτική. Π Α. ἐγὼ μὲν, ὦ Τυχιάδη, πολὺ μᾶλλον ταύτην, ἢ τινὰ ἑτέραν τέχνην φαίην ἄν· εἰ δέ σοι φίλον ἀκοῦσαι, καὶ ὅπως οἴομαι, λέγοιμι ἄν, καίτοι οὐ πάντα- D πασιν ὦν, ὡς ἔφθην εἰπών, ὅτι τούτῳ προεσκευασμένος ἦλθον. ΤΥ. εἰ καὶ σμικρὰ δὲ, τοῖς ἀληθέσι δίκαιος. Π Α. ἴθι δή νυν περὶ τῆς τέχνης εἴ σοι δοκεῖ, ἥτις ποτὲ ἐστὶ τυγχάνει τῷ λόγῳ σκοπῶμεν. οὕτω γὰρ ἐπανελθόντες καὶ τὰς κατ' εἴδος τέχνας, εἴπερ ἄρα ὀρθῶς μετέχομεν αὐτῆς. ΤΥ. τί ποτ' οὖν ἐστὶ τέχνη, ὡς ὑπέλαβες; Π Α. πάνυ μὲν οὖν. ΤΥ. μὴ πίνειν ὥκνει λέγειν αὐτῷ, εἴπερ οἶδα. Π Α. τέχνη ἐστὶν, ὡς ἐγὼ ἀκηκοὼς, σοφοῦ τινος ἀνδρὸς,

σύστημα ἐγκαταλήψεων ἐγγεγυμνασμένων, A πρὸς τι τέλος ἄγχιστον τῷ ἐν τῷ βίῳ. ΤΥ. ὀρθῶς ἐκείνου γε εἰπόντος, οὕτως ἀπεμνημόνευσας. ΠΑ. Εἰ δὲ μετέχοι τούτων ἁπάντων ἡ παρασιτικὴ, τί ἂν ἄλλο ἢ ἐξ αὐτῆς τέχνη εἴη; ΤΥ. τέχνη γὰρ, εἴπερ οὕτως ἔχοι. ΠΑ. Φέρε δὴ καθ' ἕκαστον τοῖς τῆς τέχνης εἴδεσιν ἐφαρμόζοντες τὸν παρασιτικὸν, εἰ συνᾴδῃ, σκοπῶμεν, καὶ ὁ πρὸς αὐτὸν λόγος, ἀλλὰ μὴ καθάπερ αἱ πονηραὶ χύτραι ἀφακρουόμεναι, μὴ ἁρμοττόν ἀποφθέγξηται. δεῖ δήπου εἴ τι καὶ τοῦτον ὥσπερ καὶ πάντα τέχνην, σύστημα ἐγκαταλήψεων. πρῶτον μὲν ὃ δοκιμάζειν, καὶ ἀφακρίνειν ὅστις αὖ ἐπιτήδειος ἥκοιτο τρέφειν αὐτόν· καὶ οὕτω παρασιτεῖν ἐπιχαίρειν, ὅτι αὖ μεταγνοίη. ἢ τὸν μὲν ἀργυρογνώμονα τέχνην τινὰ φήσομεν ἔχειν, εἴπερ ὑπίσαται διαγινώσκειν τά τε κίβδηλα τῶν νομισμάτων, καὶ τὰ μή. τὸν δὲ αὖθις τέχνης ἀφακρίνειν τοὺς τε κιβδήλους τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς ἀγαθούς, καὶ ταῦτα, ὥσπερ τῶν νομισμάτων, καὶ τῶν ἀνθρώπων μὴ φανερῶν ὄντων; αὐτὰ μέντοι ταῦτα καὶ ὁ σοφὸς Εὐριπίδης καταμέμφεται, λέγων,

Ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διδόναι,
Οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι.

ᾧ δὴ κἀγὼ μείζονι ἢ τῷ παρασίτου τέχνῃ πέφυκεν, εἶναι καὶ τὰ οὕτως ἄδηλα, καὶ ἄφατα, μᾶλλον τῆς μαντικῆς γνωρίζειν τε, καὶ οἶδε. τὸ δέ γε ὑπίσασθαι λόγοις λέγειν ὑπιτηδείοις, καὶ πράγματα πρᾶξαι, δι' ὧν οἰκειώσεται, καὶ θύσας ἑαυτὸν τῷ τρέφοντι ἀποδείξει, ἆρ' οὐ σπουδαίως καὶ καταληπτικῶς ἐρρωμένην εἶναί σοι δοκεῖ; ΤΥ. καὶ μάλα. D ΠΑ. Τὸ δέ γε ἐν ταῖς ἑστιάσεσιν αὐταῖς, ὅπως πάντων ἀπέλθῃ πλέον ἔχων, καὶ πρὸ τοῦ δοκιμάζειν τοὺς μὴ τῷ αὐτῷ αὐτῷ ἁπαλ κεκτημένους τέχνῃ αὖθις τινὰς λόγου καὶ σοφίας πλατέσθαι οἴει; ΤΥ. ἔδαμῶς. ΠΑ. τί δέ, τὸ ὑπίσασθαι ταῖς ὀρέξεσι, καὶ κακίαις τῶν ὄψων, καὶ τῶν σιτίων, πολυπραγμοσύνῃ ἀτέχνου τινὸς εἶναί σοι δοκεῖ; καὶ ταῦτα, τοῦ γνησιωτάτου Πλάτωνος οὕτω λέγοντος, τὸν μέλλοντα ἑστιᾶσθαι, μὴ μαγειρικὸν ὄντα, σκευαζομένης δοίνης, ἀχρειότερα ἢ κρείσσω.

præceptionum exercitarum comprehensio ad vnum exitum vitæ vtilem pertinentium. TYC. Rectè sanè illius auditi verba commeministi. PAR. Iam si horum omnium particeps est Parasitica, consentaneum est & hanc nihil aliud quàm artem habendam esse. TYC. Ita profectò ars habenda est, si quidem hæc ita se habuerint. PAR. Age iam singillatim ad omnes artis species parasiticam accommodantes, num oratio illi consonet, considerabimus: sed non, quemadmodum ollæ vitiosæ dum pulsantur, ne malignè resonet. Oportet itaque & hanc, quemadmodum omnes artes, præceptionum inuentionem in se complecti. Principiò enim præuidere atque discernere quis aptus & accommodatus sit eum alere: atque ita facto parasitandi exordio, haudquaquam pœniteat. Aut dicemus argentarios seu numularios artem quandam habere qua norint adulterina nomismata à probis sagaciter deprehendere: hunc autem, citra artis adminiculum discernere posse adulterinos homines & probos, præsertim cùm veluti nomismata, hominum mores cuiusmodi sint, non statim pateant? Eadem hæc & sapiens reprehendit Euripides, dicens:

At quo malus noscendus est mortalibus, *In Medea.*
Innatus est nulli character corpori.

Ex quo & multo præclarior Parasiti ars esse ostenditur, qui res ita obscuras & abditas magis quàm vaticinandi peritia perspicit & cognoscit. Nosse verò sermones proferre accommodos, eáque facere per quæ in familiaritatem adiungitur, quibus semet quàm beneuolentissimum suo alumno esse ostensurus sit, nunquid non singularis intelligentiæ, atque inuentionis vehementissimę tibi documentum esse videtur? TY. Admodum. PAR. Porrò autem in ipsis cõuiuiis vt abeat per omnia plus habens, eósque exuperans qui eam artem sua negligentia sibi non parauerunt, an hoc citra rationem & singularem sapientiam Parasitum facere posse arbitraris? TYC. Nequaquam. PAR. Quid autem? nosse obsoniorum ciborúmque virtutes & vitia, num tu rudis & indocti cuiuspiam curiositatem esse existimas? Præsertim Platone generosissimo ita dicente: Qui conuiuas epulis accepturus est, nec rei coquinariæ scientiam habuerit, eius in adornando conuiuio pertenue est iudicium.

Quòd autem Paraſitica nõ cognitionem ſolam, ſed exercitationem quoque ſibi vendicet, inde perdiſces facillimè, quoniam aliarum artium cognitiones, & dies & noctes, & menſes & annos ſæpenumero inexercitatæ permanent, non tamen artes ipſæ apud poſſidentes depereunt. At verò Paraſiti cognitiones niſi quotidie in vſu ſint atque exercitio, perdunt non artem ſolam, vt opinor, ſed ipſum quoque artificem. Paraſiticæ verò vtilitatem ad vnum aliquem vitæ exitum tendentem vereor ne inſaniæ ſit perquirere. Ego verò quàm edere & bibere, in vita mortalium nihil inuenio vtilius aut præſtantius, & citra quod vita non poteſt ſubſiſtere. T Y C. Maximè. P A R. Atqui ne eiuſmodi quidem res eſt paraſitica, cuiuſmodi eſt pulchritudo aut fortitudo, vt ars nulla eſſe videatur, ſed quædam vis atque potentia. T Y C. Vera dicis. P A R. Verùm neque arte caret. Quod enim arte caret, nullo modo poſſidenti eſt conducibile. Age enim ſi tibi ipſe nauim in mari commiſiſſes fluctibus atque procellis ingruentibus, gubernandi imperito, num euaſurus es incolumis? T Y C. Minimè gentium. P A R. Quid tandem obſtat? an quòd arte careas, cuius ope te ipſe ſeruare potuiſſes? T Y C. Sanè verò. P A R. Proinde arte ſeruamur, imperitia verò non item. T Y C. Admodum. P A R. Ergo Paraſiticam artem eſſe conſtat. T Y C. Artem profectò, quãtùm apparet. P A R. Atqui gubernatores quidem præclaros, & aurigas eximios, de curru non rarò delapſos eſſe comperi, ac nonnullos illorum luxatos atque delumbatos, porrò nonnullos prorſus extinctos: cæterùm Paraſiti naufragium nullus eſt qui poſſit producere. Proinde ſi neque ab arte remota eſt Paraſitica, neque facultas eſt aliqua, comprehenſio autem præceptionum exercitarum; eandem artem eſſe hodie nobis fatendum eſt. T Y C. Quantum quidem ex hoc coniecturam facio. Sed in hoc tibi vigilandum eſſe intelligis, vt finem aliquem generoſum Paraſiticæ nobis attribuas. P A R. Rectè ſanè dicis: videtur autem hac finitione potiſſimùm explicari poſſe: Paraſitica ars eſt ciborum atque potuum, & ſermonum qui horum conquirendorum gratia dicendi ſunt, cuius finis eſt voluptas. T Y C. Vidêre mihi tuam artem præclarè definiſſe.

Paraſitica definitio.

Α ὅπι γε μὲν οὐκ ἐκ καταλήψεως μόνον, ἀλλὰ συγγεγυμνασμένης ὅστιν ἡ παρασιτικὴ, μαθοις ἂν εὐθέως δε ῥαδίως. αἱ μὲν γὰρ τ' ἄλλων τεχνῶν καταλήψεις, & ἡμέρας, καὶ νύκτας, & μῆνας, & ἐνιαυσοὺς πολλάκις ἀσυγγύμναστοι μένουσι, καὶ ὅμως οὐκ ἀπόλλυνται παρὰ τοῖς κεκτημένοις αἱ τέχναι· αἱ δὲ τοῦ παρασίτου καταλήψεις, εἰ μὴ καθ' ἡμέραν εἴη ἐν γυμνασίῳ, ἀπόλλυσιν ἂ μόνον, οἶμαι, τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν τεχνίτην. τὸ γε μὲν πρὸς τι τέλος βίου χρήσιμον τῆς βίου, μὴ & μανίας εἴη ζητεῖν; ἐγὼ γὰρ τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ

Β πιεῖν οὐδὲν βιωφελέστερον εὑρίσκω ἐν τῷ βίῳ ὄν, οὐδὲ ζῆν γε ἄνευ τούτου ἔστι. T Y. πολὺ μὲν οὖν. Π Α. ἦ μὲν οὖν δοκεῖ τι εἶδος εἶναι ἡ παρασιτικὴ, οἷόπερ ὁ κάλλος, ἢ ἰσχὺς, ὥστε τέχνην μὲν μὴ δοκεῖν αὐτὴν, δύναμιν δέ τινα τοιαύτην. T Y. ἀληθῆ λέγεις. Π Α. ἀλλὰ μέντοι οὐδὲ ἀτεχνία ἐστὶν· ἡ γὰρ ἀτεχνία, οὐδέποτε οὐδὲν κατορθοῖ τῷ κεκτημένῳ. φέρε γὰρ εἰ ἐπιτρέψας σὺ σαυτὸν ναυῒ ἐν θαλάττῃ, καὶ χειμῶνι, μὴ ἐπιστάμενος κυβερνᾶν, σωθείης ἄν; T Y. οὐκ ἔγωγε. Π Α. τί δέ

C ποτε, ἢ τῷ μὴ ἔχειν τέχνην, δι' ἣν δυνήσεταί σώζειν ἑαυτόν; T Y. ἦ μάλα. Π Α. οἶκουν καὶ παράσιτος ἐστὶ τῆς παρασιτικῆς, εἴπερ ἡ ἀτεχνία, οὐκ ἂν σώζοιτο; T Y. ναί. Π Α. οὐκοῦν τέχνη σώζεται, ἀτεχνία δὲ οὔ; T Y. πολὺ μὲν οὖν. Π Α. τέχνη ἄρα ἐστὶν ἡ παρασιτική. T Y. τέχνη, ὡς ἔοικε. Π Α. καὶ μὲν κυβερνήτας μέν ἀγαθοὺς, καὶ ἡνιόχους τεχνίτας σκοπεῖσθαι τὴν δίφρων οἶδα ἐγὼ πολλάκις· & τινὰς μὲν, ξυντετριβότας, ἐνίους δὲ, & παμπόλλους διαφθαρέν-

D τας· παρασίτου δὲ ναυάγιον, οὐδεὶς ἔχει τινὰ εἰπεῖν. οἶκουν εἰ μήτε ἀτεχνία ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, μήτε δύναμις, σύγκριμα δέ τι, καὶ ἐκ καταλήψεων γεγυμνασμένων, τέχνη δηλονότι διομολογητέον ἡμῖν σήμερον. T Y. ὅσον ἐκ τούτου, εἰκάζω· ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπως καὶ ὅρον ἡμῖν τινα γενναῖον ἀποδῶς τῆς παρασιτικῆς. Π Α. ὀρθῶς σύγε λέγων. δοκεῖ γὰρ δή μοι οὕτως ἂν μάλιστα διορίσθαι, παρασιτικὴ ἐστὶ τέχνη ποτέων, καὶ βρωτέων, & τῶν πρὸς ταῦτα λεκτέων, τέλος ἡδονή. T Y. ἐπῄνεκέ μοι δοκεῖς ὁρίσασθαι τὴν σαυτοῦ τέχνην.

ἀλλ' ἐκεῖνο σκόπει, μὴ πρὸς σοῦ τῷ φι- A Illud tamen etiam atque etiam consi-
λοσόφων μάχη σοι περὶ τοῦ τέλους ᾖ. ΠΑ. Ἐ- dera, ne aduersus philosophos aliquos de
μοὶ δοκῇ τι, εἰ καὶ ἕξει τὸ αὐτὸ τέλος εὐ- fine tibi oriatur pugna atque contentio. PAR. Atqui abundè sufficit hunc
δαιμονίας, καὶ παρασιτικῆς. φαίνεται δὲ οὕτως. esse finẽ & felicitatis & Parasiticæ: nèque
ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος τὸν τοῦ παρασίτου βίον aliter apparet. Siquidem Homerus ille sa-
θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος, καὶ ζηλωτὸς piens Parasiti vitam admirans tanquam
εἴη μόνος, solam beatam atque felicem, ita inquit:

Οὐ γάρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χερειότερον εἶναι, *Haud ego finẽ illũ meliorẽ vltrà arbitror esse,*
Ἢ ὅτε δὴ φρεσὶν ἧσι φίλον κῆρ ἐπιμήσεται *Quàm si mente omnis populus lætetur ouanti,*
ἄπαντα, *Iuxta autem mensæ sint pane cibisq; repletæ,*
-- παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι *Atque pocillator dulce è cratère falernum*
Σίτου καὶ κρεῶν, μέθυ δὲ κρητῆρος ἀφύσσων *Fundẽs distribuat per pocula parua bibendi.*
Οἰνοχόος φορέῃσι, καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι. Iam quasi parum cumulatè hæc admira-
καὶ ὡς ἀληθῶς τοῦτο θαυμάζων, μᾶλλον B retur, sententiam suam longè pleniorem
ἂν αὐτὸ γνώμην ποιῆσαι φανερώτερον, οὕτω λέγων· apertioremque hisce verbis facit, perfe-
Τοῦτο τί μοι κάλλιστον εἰς φρεσὶν εἴδεται εἶναι, ctiùs subiiciens:
ἀλλ' ἕτερόν τι ἐξ ὧν φησιν, ἢ ὃ παρασίτου, εὐ- *Hic finis nobis pulcherrimus esse videtur.*
δαιμονεστάτου νομίζων. καὶ μέν τοι τόδε τῷ τυχόντι ἀν- haud aliud ex iis quæ dicit, beatũ ac fe-
δρὶ παρεικάσαι τούτοις τοῖς λόγοις, ἀλλὰ πῶς lix, quàm parasitari existimans. Sedenim
σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. καίτοι γε εἰ μὴ ἐβού- hęc verba non cuilibet è vulgo attribuit,
λετο Ὀδυσεὺς ὃ καὶ τοῖς Στωϊκοῖς ἐπαινεῖν. verùm omnium sapientissimo. Et sanè si
τέλος, ἐδείκνυτο ταυτὶ λέγων, ὅτε τὸν Φιλοκτή- Vlyssi fuisset in animo Stoicos secuto lau-
την ἀπήγαγε ἐκ τῆς Λήμνου, ὅτε τὸ Ἴλιον dare finem Virtutem, potuisset illud dice-
ἐξεπόρθησεν, ὅτε τοὺς Ἕλληνας φθάνοντας κα- re quãdo Philocteten ex Lemno adduxit,
τέσχεν, ὅτε εἰς Τροίαν εἰσῆλθεν, ἑαυτὸν μετα- quando Troiam subuertit, quando Græ-
γνώσας, καὶ κακὰ καὶ Στωϊκὰ ῥάκη εἰδώς. ἀλλὰ cos fugam adornantes compescuit atque
πότε οὐκ εἶπε τοῦτο τέλος χερειότερον; ἀλλὰ detinuit, quandò Troiam ingressus est se
μὴν ἔν γε τῷ τῶν Ἐπικουρείων βίῳ γλιχόμενος C ipse indecoris vulneribus flagellatum af-
αὐτῆς καὶ τῇ Καλυψοῖ, ὅτε αὐτῷ ἐξῆρ- ficiens, ac sordido & planè Stoico indu-
χεν ἐν ἁβρότητί τε διατεῦξαι, καὶ τρυφᾶν, καὶ δαινεῖν mento amictus. At tunc huius pulcherri-
τῷ Ἀτλαντος θυγατέρα, καὶ κυδρὸν πάσας ταῖς mi finis nusquam cõmeminit. Cæterùm
λείαις κινήσεις, οὐδέποτε εἶπε τοῦτο τὸ τέλος ne tunc quidem cùm in Epicureorum vi-
χερειότερον, ἀλλὰ τὸν τῶν παρασίτων βίον. ta constitutus apud venustissimam Caly-
ἐκαλοῦντο δὲ δαιτυμόνες οἱ παράσιτοι τότε. pso versaretur, illique liceret in otio vo-
πῶς οὖν λέγω; πάλιν γὰρ ἄξιον ἀναμνησθῆ- luptuosè & molliter viuere, ac in omni-
ναι τῶν ἐπῶν· οὐδὲ γὰρ οἷόν τε ἀκοῦσαι αὐτῶν, D bus deliciis Atlantidis lectum cõscende-
μὴ πολλάκις λεγομένων. Δαιτυμόνες κα- re, neque non rebus quas animi libido fe-
θήμενοι ἑξείης, καὶ, παρὰ πλήθωσι τράπεζαι rebat, indulgere; illius pulcherrimi finis
Σίτου τε κρεῶν. ὅτε μὲν Ἐπίκουρος σφόδρα memor est: sed cùm apud Phæacas para-
ἀναισχύντως ὑφελόμενος τὸ τῆς παρασιτικῆς situm ageret. Vocabãtur autem tunc tẽ-
τέλος, τὸ κατ' αὐτὸν εὐδαιμονίας, τέλος αὐτὸ poris parasiti, dætymones. Quomodo e-
ποιῇ. καὶ ὅπη κλοπὴ τὸ πρᾶγμά ἐστι, καὶ οὐδὲν nim dicit? Dignum enim est vt iterum at-
Ἐπικούρῳ μέλει τοῦ ἡδύ, ἀλλὰ τῷ παρασίτῳ, que iterum suauissimorum versiculorum
ὅταν μάζης αὖ. ἐγὼ δὲ τὴν ἡδονὴν τοῦτο- recordaremur: neq; enim ad satietatem
την μὲν, τὸ τῆς σαρκὸς ἀοχλητον, ἔπειτα τὸ μὴ audiri possunt, nisi sæpius repetantur:
ταράττεσθαι τὴν ψυχὴν ἐμπεπλῆσθαι. *Dætymones sedeant ex ordine.* &,
Iuxta mensæ adsint epulis & carne repletæ.
Porrò Epicurus nimiùm impudenter
hunc finem detractum parasiticæ, ad fe-
licitatem suam detorsit. Quòd autem
hæc res non absit à furto, quódque Epi-
curo voluptas nihil curæ sit, sed para-
sito, ita potes colligere. Ego voluptatem
existimo primùm tranquillum statum
corporis: deinde neque mentem vlla
perturbatione aut molesta cura onerari;

multis & admiratione dignis orationibus. Post hæc adducto eo ad contribules meos, nomen eius in tabulas tacitè retuli, ac ciuem reddidi: vt ij qui à spe desponsationis meæ excidērāt, exinde suffocarentur. Porrò cùm ipsi visum esset terrarum orbem circumuagari, felicitatémque cōiugij passim ostentare; ne tum quidem à tergo relicta sum, sed quoquouersum sequens, sursum atque deorsum circunducebar, clarúmque ipsum ac celebrem faciebam, ornando pariter & componendo. Atque ea quidem quæ in Græcia & in Ionia acciderūt, mediocria sunt: postquam autem & in Italiam proficisci statuit, vnà cum eo Ionium mare traieci: & postremò vsque in Galliam vnà progressa, diuescere ipsum feci. Ac in longum quidem vsque per omnia mihi obtemperabat, & conuersabatur mihi, ne vnam quidem noctem extra lectum à nobis diuertens. At vbi iam abundè viaticum sibi comparasse visus est, & quātum ad famam & existimationem attinet, rectè sibi omnia habere credidit: adductis supercilijs, & elatum præ se animum ferens, me quidem neglexit, imò verò prorsus missam fecit: ipsum verò barbatum illum, ex habitu conspicuum, Dialogū videlicet, quē philosophiæ filium esse perhibent, supra quàm decet amando, atque admodum amatoriè prosequendo, natu quàm ipse est, grandiorem: cum eo nunc consuetudinem habet. Neque pudet ipsum libertatem quidem hanc orationis meæ, qua veluti laxatis habenis soluta ac libera fertur concidere, in paruas autem & per breuia commata tractandas quæstiones seipsū includere. Ac pro eo quod licitum ipsi fuerat, quodcūque libuisset, plena ac sonora voce eloqui, breues quasdam sententiolas inter se implicare, & quasi per syllabas numerare. Vnde sanè conferta quidem laus aut multus applausus haudquaquam obuenerit ipsi, irrisio verò auditorum nōnulla, & attollere manum intra fines tamen, & longè annuere capite, & ingemiscere dictis. Talia nimirum sunt quibus generosus iste amatus me contempsit. Aiunt autem ipsum ne cum isto quidem amasio suo pacem agere, sed & erga illum contumeliosè, opinor, se gerere. Quomodo igitur non ingratus, atque obnoxius iis quæ de mala tractatione sancitæ sunt legibus censendus fuerit, qui legitimè quidem nuptam, à qua tanta accepit, & per quam nobilis & clarus adeò est, ita ignominiosè reliquit, ac nouas atque alienas res appetiuit;

πολλοὺς καὶ θαυμασίους λόγους. Εἶτα ἀγαγοῦσα αὐτὸν εἰς τοὺς φυλέτας τοὺς ἐμοὺς, παρενέγραψα, καὶ αὐτὸν ἀπέφηνα· ὥστε τοὺς ἀφαιρήτους τῆς ἐμῆς, ἀποπνίγεσθαι. δόξαν δὲ αὐτῷ περιοπτεῖν ὑπαδήλου μοι τὸν γάμου τὴν ἀποδημίαν, οὐδὲ τότε περιεῖλε φῶλιν· ἀλλὰ πολλαχοῦ ἐπομένη, ἄνω καὶ κάτω περιήγμην, καὶ κλῆδον αὐτὸν καὶ ἀοίδιμον ἐποίουν, καταχορεύουσα, καὶ περιέλλουσα. καὶ τὰ μὲν ὅσα τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ἰωνίας, μέτρια· ἐς δὲ τὴν Ἰταλίαν ἀποδημοῦσαν ἐθελήσαντι αὐτῷ, τὸν Ἰόνιον συνδιέπλευσα, καὶ τὰ τελευταῖα, μέχρι τῆς Κελτικῆς συναπέρασα, ἀπορραθῆναι ἐποίησα. ἐμὲ μέχρι μὲν πολλοῦ, πάντα μοι ἐπείθετο, καὶ συνεῖχε μοι, μηδεμίαν νύκτα ἀπόκοιτος γιγνόμενος πρὸ ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς ἐπισιτίσατο, ἅτε τὰ πρὸς τὴν ὁδοποιΐαν δοκῶν ἔχειν αὐτῷ κατέλαβε, τὰ ὀφρῦς ἐπάρας, καὶ μεγαλοφρονήσας, ἐμοῦ μὲν ἠμέλησε, μᾶλλον δὲ τέλεον εἶχεν· αὐτὸν δὲ τὸν γηρᾴσκοντα ἐκεῖνον, τὸν ἀπὸ τοῦ φήματος τὸν Διάλογον, φιλοσοφίας υἱὸν εἶναι λεγόμενον, ὑπεραγαπήσας μάλα ἐρωτικῶς περισσότερον αὐτοῦ ὄντα, τοῦτο σπουδῇ καὶ οὐκ αἰσχύνεται, τὴν μὲν ἐλευθερίαν, καὶ ὃ ἔξεστιν τῷ ἐμοὶ λόγων σπουδαίων· εἰς μακρὰ δὲ καὶ κομματικὰ ἐρωτήματα κατακλείσας ἑαυτὸν, καὶ διὰ τοῦ λέγειν ὅ, τι βούλεται μεγάλῃ τῇ φωνῇ, βραχεῖς τινας λόγους αἰωρεῖται, καὶ συλλαβίζων· ἀφ' ὧν ἀνδρὸς μὲν ἔπαινος, ἢ κρότος πολύς, οὐκ ἂν ἀποτύχοι αὐτῷ, μειδίαμα δὲ τῶν ἀκουόντων, καὶ ὃ ὑπισχνεῖσθαι τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμῳ, καὶ μακρὰ ὑπανεύσαι τῇ κεφαλῇ, καὶ ὑπερανάξαι τοῖς λεγομένοις. τοιούτων ἠρᾶτο ὁ γηραιός, ἐμοῦ καταφρονήσας. φασὶ δὲ αὐτὸν μηδὲ πρὸς τὸν ἐρώμενον τοῦτον εἰρωνεύεσθαι ἄγαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐκεῖνον, οἶμαι, ὑβρίζειν. πῶς οὖν οὐκ ἀχάριστος οὗτος, καὶ ἔνοχος πρὸς πολλὰ κακώσεως νόμοις, οὓς τὴν μὲν νόμῳ γαμετὴν, ἧς τοσοῦτον εἴληφε, καὶ δι' ἣν ἔνδοξός ἐστιν, οὕτως ἀτίμως ἀπέλιπε, καὶ καινῶν ὠρέχθη πραγμάτ-

καὶ ταῦτα, νυνὶ ὁπότε μόνῳ ἐμὲ θαυμάζουσι, καὶ ὑπογράφονται ἅπαντες παρὰ σαυτήν; ἀλλ' ἐγὼ μὲν αὐτάρκως, τοσούτων μνηστευόντων, καὶ κώπαις οἷσιν αὐλεῖς πλὴν θύρας, καὶ τοὔνομα ὑποβοωμένοις μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὅτε ἀνοίγω, οὔτε ἀνακούφειν βούλομαι· ὁρῶ γὰρ αὐλεῖς οὐδὲν πλέον τῆς βοῆς κομίζοντας. οὗτος δὲ οὐδὲ οὕτως ὑπισχνεῖται πρὸς ἐμέ, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐρώμενον βλέπει, τί, ὦ θεοί, χρηστὸν παρ' αὐτοῦ λήψεσθαι παρὰ δόξαν; ὃν τῆς περὶ ὤτων οὐδὲν ὁρᾷ πλέον ἔχοντα. εἴρηκα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμεῖς δέ, ἂν εἰς τὸν ἐμὸν τρόπον τῶν λόγων ἀπολογεῖσθαι θέλῃ, τοῦτο μὴ ὑπομείνητε. ἄγνωμον γὰρ ἐπ' ἐμοὶ τὴν ἐμοῦ μάχαιραν ἀκονᾶν. καὶ ἢν τὸν αὐτοῦ ἐρώμενον τὸν Διάλογον, οὕτω ἀπολογείσθω, ἂν δύνηται. EP. τοῦτο μὲν ἀπίθανον· ἃ γὰρ οἶδε τε, ὦ Ῥητορική, μόνον αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι καὶ ῥῆμα τοῦ Διαλόγου, ἀλλὰ ῥᾴδιον καὶ αὐτὸς εἰπάτω. ΣΥΡ. ἐπεὶ καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες, ἡ αὐτόδικος ἡμᾶς ἀκτήσεται, εἰ μακρῷ χρήσομαι τῷ λόγῳ, καὶ αὐτὸ ὃ δύναμαι λέγειν παρ' ἐκείνης λαβών, πολλὰ μὲν δὴ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, τὰ κεφάλαια δὲ αὐτὰ ὑπολυσάμενος τῶν κατηγορηθέντων, ὑμῖν ἀπολείψω σκοπεῖν περὶ ἁπάντων. πρῶτα γὰρ ὅσα διηγήσατο περὶ ἐμοῦ, ἀληθῆ ὄντα διηγήσατο· καὶ γὰρ ἐπαίδευσε, καὶ σὺν ἀπεδήμησε, καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐπήγαγε, καὶ κατέγει τοῦτο χαίρειν αὐ εἰδείην τῷ γάμῳ δι' ἃς δὲ αἰτίας ἀπολιπὼν αὐτὴν ὅτι ταχίστην τὸν Διάλογον ἐπανέρομαι, ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ με μηδὲν τοῦ χρησίμου ἕνεκα ψεύδεσθαι νομίσητε. ἐγὼ γὰρ ὁρῶν ταύτην οὔτε ἐπισωφρονοῦσαν, οὐδὲ ἐμμένουσαν ὅτι τοῦ κοσμίου σχήματος, οἷον ποτὲ ἐσχημάτισμένην αὐτὴν ὁ Παιανιεὺς ἐκεῖνος ἠγάγετο, κοσμουμένην δὲ, καὶ τὰς τρίχας ὑπτιάζουσαν εἰς ὃ ἑταιρικόν, καὶ φυκίον ἐπιβαλλομένην, καὶ τὼ ὀφθαλμὼ ὑπογραφομένην, καὶ ὑπωπτεύοντα βλέπειν, καὶ προσφύλακτον ὅποι τὸν ὀφθαλμὸν φέρει. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ· καθ' ἑκάστην δὲ τὴν νύκτα, ὁ μὲν γενειὸς ἡμῶν, ἐνεπίμπλατο μεθυόντων ἐραστῶν, κωμαζόντων ἐπ' αὐτὴν, καὶ κρουόντων τὴν θύραν, ἐνίων δὲ, καὶ εἰσβιάζεσθαι σὺν ὠθισμῷ πολλῷ τολμώντων.

idque nunc, quando solam me cuncti mirantur, & veluti præsidem suum, scripto testantur? At ego quidem repugno tot procis ambientibus me: & pulsantibus ianuam illis, ac nomine inclamantibus me voce elata ac magna, neque aperire volo, neque etiam exaudire. Video enim illos nihil ampliùs clamore isto hinc auferre. Iste verò etiam ne sic quidem ad me reuertitur, sed ad amasium illũ suum respicit, & quid tandem boni, ô dij, ab eo accepturum se sperans, quem præter palliũ habere videt ampliùs nihil? Dixi, viri Iudices. Vos autem si meo iste orationis atque verborum modo respondere voluerit, ne permittite. Iniquum enim foret meam contra me machærã acui. Sed iuxta amatum à se Dialogum illũ respõdeat, si potest. MER. At hoc quidem nõ persuadebis, Rhetorica. Neque enim fieri potest vt hic solus iuxta formã & morem dialogi respondeat, sed perpetua oratione ipse quoque dicat. SYR. Posteaquam, viri Iudices, hoc quoque malè habet aduersariam, si lõgiore paulo oratione vtar, ipso quoque eo quod dicere possum, ab illa accepto, multa quidem verba apud vos haudquaquam faciã: capita verò ipsa dissoluẽdo, eorum de quibus illa me accusauit, vobis vniuersum negotium exinde inspiciendum ac perpendendum relinquã: omnia enim quæcunque modò de me narrauit, ita vt sunt, ac verè narrauit. Nam & educauit me, & mecum vnà quocunque abij profecta est, & Græcorũ ciuitati adscripsit: eóque certè nomine etiam gratiã lubens egerim nuptiis istius. Cæterum ob quas causas relicta ea ad Dialogum hunc diuerti, de eo quæso, viri Iudices, vt me paulisper audiatis. Ac me cõmodi alicuius gratia nihil quicquã falsi dicere existimetis. Ego enim cùm viderem hanc haudquaquã ampliùs temperantẽ esse, neque etiam in eo modesto habitu permanere, quo olim ornatã ipsã Pæaniensis ille duxerat, cõptam autem, & capillos meretricio more collocãtem, præterea fuco illitam, & genas cerussa quoque pingentem: suspicari statim cœpi ac tacitè obseruare quorsum verteret oculum. Ac cætera quidem missa facio: singulis autem noctibus angiportus quidem noster replebatur amatoribus temulentis, & lasciuè erga illam petulantérque multa agentibus, ac fores pulsantibus, quibusdam verò etiam vi intrò sese citra omnem modestiã ferre audentibus.

Hæc autem ridebat, & iis quæ agebãtur, A delectabatur, ac plerunque vel de tecto prospiciebat, canentes illos aspera voce cantilenas quasdam amatorias auscultãs: vel etiam apertis clàm foribus, dum me latere ista putat, lasciuè se gerebat, & stuprabatur ab illis. Quod cùm ego ferre nõ possem, accusare quidem ipsam adulterij non placebat: ad Dialogum autem hunc in vicino habitantem accedens, rogabam vt is me recipere vellet. Atque hæc illa sunt, Iudices, quibus ego tanta iniuria Rhetoricam affeci. Quanquam etiam si nihil tale ab ipsa commissum esset: tamen, puto, deceret me, virum iam propè quadraginta annos natũ, B à tumultibus quidem istis & cauſſis agendis desistere, ac viros Iudices pati quiescere, cùm Tyrannorum accusationibus, tum optimatium laudibus euitatis: in Academiam autẽ vel Lycéum ingressum, cum optimo hoc, Dialogo videlicet, vnà deambulare, paulatim ac sensim cum eo disputando. Multa adhuc habens, Iudices, quæ dicere poteram, in præsentia quiescam. Vos autem sententiam iurriurando iusto consentaneã proferte. IVST. Vter vincit? MER. Omnibus calculis Syrus, excepto vno. IVST. Apparet rhe- C torem fuisse aliquem qui contrariũ tulit. Heus Dialoge, sub iisdem iudicibus dic tu quoque. Vos autem sedentes manete, duplicẽ accepturi mercedẽ, pro vtraque videlicet lite. DIAL. Ego verò, viri Iudices, longiorẽ quidem proferre orationem apud vos haudquaquam statueram, sed breuibus verbis, vt consueui, rem expedire: veruntamen, vti lex est in iudiciis, ita peragam accusationem: quanquam imperitus planè, atque istarum rerum indoctus sim. Atque hoc ad vos exordium peractum mihi sit. Quæ verò per iniuriam & contumeliosè ab hoc passus D sum, ea ita se habẽt. Nam me, cùm grauis antea ac venerandus essem, ac de diis pleraque, & natura, & vniuersi huius ambitu consideratẽ sublimis supra nubes alicubi per aërem incedens, vbi magnus ille per cœlũ Iupiter alatum currum agẽs fertur: abstractum inde ipse, cùm iam in summa conuexitate volarem, atque vltra cœlum ascenderem, & alis confractis, æqualẽ & eiusdem conditionis cum multitudine promiscua fecit. Ac tragicam quidem illam atque modestã personam abstulit mihi: comicam verò aliam, atque satyricam quandã impositi, ac tantùm nõ ridiculã,

αὐτη δὲ ἐγέλα, καὶ ἥδετο τοῖς δρωμένοις, καὶ τὰ πολλὰ ἢ προέκυπτεν ἀπὸ τῆς τέγης, ἀδόντων ἀκούουσα τραχείᾳ τῇ φωνῇ ᾠδάς τινας ἐρωτικὰς, ἢ καὶ αὐθαιρέτως ἀνοίγουσα τὰς θυρίδας, ἐμὲ οἰομένη λαθεῖν, ἀσελγαίνε, καὶ ἐμοιχεύετο τοῖς αὐτῆ. ὅπερ ἐγὼ μὴ φέρων, ἐγκαλεῖσθαι μὲν αὐτὴν μοιχείας οὐκ ἐδοκίμαζον. ἐπὶ γείτονα δὲ οἰκοῦντι τῷ Διαλόγῳ προσελθὼν ἠξίουν καταδέχεσθαί με ἐπ' αὐτῷ. ταῦτά ἐστιν, ἃ ἐγὼ τὴν Ρητορικὴν μεγάλα ἠδίκησα. καίπι εἰ καὶ μηδὲν αὐτῇ τοιοῦτο ἐπέπραχτο, καλῶς εἶχέ μοι ἀνδρὶ ἤδη πεπαρῳκότι ἔτη σχεδὸν τεσσαράκοντα B καὶ τριῶν μὴ ἐκείνων, καὶ δικῶν, ἀπηλλάχθαι, καὶ τοῖς ἄνδρας τοὺς δικαστὰς ἀπρεμεῖν ἐᾶν, καὶ τυράννων κατηγορίας, καὶ ἀριστέων ἐπαίνους ἐκφεύγοντ· ἐς δὲ τὴν Ακαδημίαν, ἢ ἐς τὸ Λύκειον ἐλθόντα, τῷ βελτίστῳ τούτῳ Διαλόγῳ συμπεριπατεῖν, ῥᾳδίως σιωπαλεγόμενον. πολλὰ ἔχων εἰπεῖν, ἤδη παύσομαι. ὑμεῖς δὲ, ὄμνυτον τὴν ψῆφον ἐνέγκαντι. ΔΙ. τίς κρατεῖ; ΕΡΜ. πάσας ὁ Σύρος, πλὴν μιᾶς. ΔΙΚ. ῥήτωρ τις ἔοικεν εἶ) ὁ τὴν ἐναντίαν γνώμην ἐνεγκὼν ὁ Διάλογος ὅτι τῷ αὐτῷ λέγει. ὑμεῖς δὲ καθεύδοντε, ἐπὶ πλείονα ἀποτείνοντες μῆνα τὸν μισθὸν ἑκατέροις ταῖς δίκαις. ΔΙΑΛΟΓΟΣ. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μακρὸν μὲν ἀποτείνειν τοῖς λόγοις οὐκ ἂν ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὡς εἴωθα. ὅμως δὲ ὡς νόμος ἐν τοῖς δικαστηρίοις, οὕτω ποιήσομαι τὴν κατηγορίαν, ἰδιώτης πάντα πάσι καὶ ἄτεχνος τῶν τοιούτων ὤν. καί μοι τοῦτο ἔστω πρὸς ὑμᾶς τὸ προοίμιον. ἃ δὲ ἠδίκημαι, καὶ πρὸς βίαιόμαι πρὸς τούτου, ταῦτά ἐστιν· ὅτι με σεμνὸν τέως ὄντα, καὶ θεῖόν τε πρὸς, καὶ φύσεως, καὶ τῆς τῶν ὅλων περιόδου σκοπούμενον, ὑψηλὸν αἴρων που τῶν νεφῶν ἀεροβατοῦντα, ἔνθα ὁ μέγας ἐν ἁρματίῳ Ζεὺς πτηνῶν ἅρμα ἐλαυνῶν φέρεται, καθαπάσας αὐτὸς ἤδη χθὲ τὴν ἀψῖδα πεπόμενον, καὶ ἀναβαίνοντα ὑπαίθριον ἁρματῶ, καὶ τὰ πτερὰ συντείνας, ἰσοδίαιτον τοῖς πολλοῖς ἐποίησε. καὶ ὃ μὲν πρακτικὸν ἐκεῖνο, καὶ σωφρονικὸν προσωπεῖον, ἀφεῖλέ μου. κωμικὸν δὲ ἄλλο, καὶ σατυρικὸν, ἐπέθηκέ μοι, καὶ μικροῦ δεῖν γελοῖον.

εἶτά μοι ἐς ὃ αὐτὸ φέρων, συνηγωνίζετό μοι ὃ σκῶμμα, καὶ τὸν Ἴαμβον, καὶ κυνισμὸν, καὶ τὸν Εὔπολιν, καὶ τὸν Ἀριστοφάνη, δηνοὺς ἄνδρας ἐπιχειρουμένους τὰ σεμνὰ, καὶ χλευάσαντας τὰ καλῶς ἔχοντα. τελευταῖον δὲ, καὶ Μένιππόν τινα τῶν παλαιῶν κυνῶν μάλα γλαφυρὸν, ὡς δοκεῖ, καὶ κέρχνοντα αἰσχύλως, καὶ τοῦτον ἐπεσκήνωσέ μοι φοβερόν τινα ὡς ἀληθῶς κύνα, καὶ ὃ δῆγμα λαθραῖον, ὅστε καὶ γελῶντι ἅμα ἔδακνε. πῶς οὖν ὁ δηνὸς ὑβρισμένος μηκέτ' ἐπὶ τῷ οἰκείου σήματος ἀγανακτοίη, ἀλλὰ κωμῳδῶν, καὶ γελωτοποιῶν, καὶ ὑποδήσας ἀλλοκότοις ὑποκριτὴς ὑποκρινόμενος αὐτῷ; ὃ γὰρ πολύτων ἀηδέστατον, χρώμασί τινα ξυμβεβλημένον κέκραμαι. καὶ οὔτε πιζὸς εἰμι, οὔτε ἐπὶ τῶν μετεώρων βέβηκα· ἀλλὰ ἱστοκενταύρου δίκην, σκώληκόν τι, καὶ ξένον φάσμα τοῖς ἀκούουσι δοκῶ. ΕΡΜΗΣ. τί οὖν πρὸς ταῦτα ἐρεῖς ὦ Σύρε; ΣΥ. ἀπροσδόκητον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀγωνίζομαι πρὸς ὑμᾶς. πολὺ γοῦν μᾶλλον αἰ ἤλπισα τὸν Διάλογον, ἢ φιλοῦσα ἐρεῖ πρὸς ἐμοῦ, ὡς πρόσαλλος ἐγώ, σκυθρωπόν ἔτι τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα, καὶ ἀπὸ τῶν συνεχῶν ἐρωτήσεων κατασκληκότα, καὶ ταύτην αἰδέσιμον μόνον εἰ δοκοῦντα, ἀπόλυτον δὲ ἡδονῆς, οὐδὲ πῖς πλήθει κεχαρισμένον, πρῶτον μὲν αὐτὸν ὑπὸ γῆς βαίνειν ἐς τὸν ἀνθρώπινον εἴθισα τοῦτον βίον· μετὰ δὲ τὸν ἀσχημόν τὸν πολιὸν, ἀπαπλύνας, καὶ μειδιᾶν κατάναγκάσας, ἡδίω τοῖς ὁρῶσι προσεκόμισα. ὑπὲρ πᾶσι δὲ, τὸ κωμῳδίᾳ αὐτῷ προσέζευξα, καὶ ξυ τοῦτο, πολλῷ οἱ μεγαλώμενος τῷ ἑτοίμῳ τῷ ἀκροάσεται, οἱ πέως τοῖς ἀκρο-ᾶσθαι τοῖς ἐν αὐτῷ διαλόγοις, ὥσπερ τὸν ἔχιν', λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας ἐφυλάττετο. ἀλλ' ἐγὼ οἶδ' ὅσῳ μάλιστα λυπεῖ αὐτὸν, ὅτι μὴ τὰ ἰχρὰ σκεῦα, καὶ λεπτὰ καθήμενος πρὸς αὐτὸν σμικρολογοῦμαι, εἰ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, καὶ, Πόσας κοτύλας ὁ θεὸς, ὁπότε τὸν κόσμον εἰργάσατο, τῆς ἀμιγοῦς, καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ἐχούσης οὐσίας ἐνέχειν εἰς τὸν κρατῆρα, ἐν ᾧ πάντα ἐκεράννυτο, καὶ, Εἰ Ῥητορικὴ πολιτικῆς μορίου εἴδωλόν, κολακείας δὲ τέταρτον.

A Deinde in eundem locũ ad me adducta, concluſit mecum Conuitium, Iambum, Cynicam petulantiam: præterea Eupolin & Ariſtophanem, vehementes videlicet viros ad exagitandum grauia illa, & ad irridendum ea quæ præclara ac pulchra ſunt. Poſtremò autem & Menippo quodam ex antiquis illis canibus admodum latratu facili ac prõpto, vt videtur, deinde mordaci atque aſpero quoque, effoſſo, hunc quoque ad me introduxit, terribilem reuera canem, & morſu latenter in-
B uadentem, eò nimirum quòd etiã ridendo pariter mordeat. Proinde quomodò non graui contumelia affectus videar, qui neque familiari ac proprio habitu ampliùs conſpicior, & comœdias agendo, ac riſus ciendo, argumentáque aliena tractando, quaſi quẽdam hiſtrionem illi me gero? Nam quod omnium abſurdiſſimũ eſt, temperatura quadam aliena ac noua mixtus ſum, & neque pedeſtris ampliùs ſum, neque in ſublimibus incedo: ſed planè Centauri modo compoſitum quiddam ac peregrinum ſpectrum auditoribus appareo. MER. Quid igitur ad hæc dices Syre? SYR. Inexpectatum equidem, viri Iudices, certamen hoc apud
C vos ſuſtineo. Quiduis enim citiùs putarã Dialogum, quàm hæc de me dicturum eſſe. Quem ego ſuſceptum terricum adhuc pleriſque apparentem, & præ continuis interrogationibus præfractum ac durum, eóque nomine venerabundum quidem aliquid præ ſe ferentem, haudquaquam tamen omnino ſuauem, aut etiam multitudini acceptum, principiò quidem ipſum per terram incedere ad humanum hunc morem aſſuefeci: poſtea autem ſqualore iſto multo abſterſo, & ridere ipſo coacto, ſuauiorem ac gratiorem aſpicientibus exhibui. Supra omnia autem comœdiam cum ipſo coniunxi, ac
D per hoc multam illi beneuolentiam apud auditores conciliaui: qui antea ſpinas in eo iſtas metuentes, perinde vt Echinum, in manus accipere ipſum fugiebant. Cæterùm noui ego quod maximè ipſum malè habet, nempe quòd non tenuia illa atque exilia ſedendo cum eo argutari ſoleo, Sitne anima immortalis videlicet, &, Quot heminas Deus quando mundum fabricauit, ſyncera & eodem modo ſeſe habentis ſubſtantiæ in craterem illum in quo vniuerſa miſcendo temperabat, infuderit: &, Num Rhetorica politicæ particulæ imago, adulatoriæ pars quarta ſit.

Platonem perſtringit in Phædone, Gorgia, & de legibus, &c.

Delectatur enim neſcio quo pacto huiuſmodi argutias diſputando, perinde vt illi qui ex plora libenter fricantur. Ac cogitatio iſta & cura, dulcis ipſi videtur: ac magnificè ſe effert ſi dicatur quòd non cuiuſuis hominis ſit ea intelligere, quæ ipſe de ideis ſubtiliter & acutè ſpeculatur. Huiuſmodi videlicet à me quoque poſcit, & alas illas quærit, ac ſurſum aſpicit: illa interim quæ ante pedes ſunt, non videns. Nam cæterorum certè cauſſa haud quaquam, puto, accuſauerit me, quòd veſte hac Græca detracta, barbaricam ipſi induerim, & hoc, cùm barbarus ipſe videar eſſe. Iniuriam enim feciſſem, ſi legibus præteritis in ipſum talia commuliſſem, ac patrio veſtitu graſſatorum more ſpoliaſſem. Reſpondi, Iudices, quantum poſſibile mihi fuit. Vos autem ſimilem priori ſententiam quæſo ferte. MERC. Papæ omnibus decem vincis. Nam ipſe ille prior ne nunc quidem eadem cum cæteris ſentit. Nimirum conſuetudo hæc illius eſt, atque omnibus perforatum calculum ferre ſolet, nec facile deſierit optimis quibuſque inuidere, Sed vos quidem nunc abite bona cum fortuna: in craſtinum autem & de reliquis cognoſcemus.

χαίρει γὰρ, σὺκ οἶδ' ὅπως, τὰ τοιαῦτα λέπτολογῶν, καθάπερ οἱ τὴν ψώραν ἡδέως κνώμενοι. καὶ ὁ φθειρισμὸς ἡδύ αὐτῷ δοκεῖ, καὶ μέγα φρονεῖ, ὡς λέγηται ὡς ὀξυμὸς ἀνδρὸς ὄντι συνιδεῖν ἃ πόρρω τῆς ἰδέας ἐξευρίσκει. ταῦτα δηλαδὴ καὶ πρὸς ἐμοῦ ἀπαιτεῖ, καὶ τὰ ποδὸς ἐκφυα ζητεῖ, καὶ ἀπολέλοιπε, τὰ πρὸ τῶν ποδῶν οὐχ ὁρῶν. ἐπεὶ τήν γε ἄλλως εὐηνίαν, σὺκ ἂν, οἶμαι, μέμψαιτό μοι, ὡς ἑτοιμότερον τοῦτο ὂν Ἑλληνικὴν περιβαλόμενος αὐτὴν, βαρβαρικὴν μετενέδυσα· καὶ ταῦτα, βάρβαρος αὐτὸς εἶ δοκῶν. ἠδίκουν γὰρ ἄν, τὰ γιγνόμενα εἰς αὐτὸν περιορῶν, καὶ τὴν πάτριον ἐσθῆτα λωποδυτῶν. ἀπελογησάμην ὡς δυνατὸν ἐμοί· ὑμεῖς δὲ, ὁμοίαν τῇ πάλαι τὴν ψῆφον φέρετε. ΕΡ. βαβαί, δέκα ὅλως κρατεῖς. ὁ γὰρ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ πάλαι, οὐδὲ νῦν ὑμόφρων ὤν. ἀμέλει τοῦτο ἔθος ὄντι, καὶ πᾶσι τοῖς περιπεπλυμένοις σὸν φέρει, καὶ μὴ παύσαιτο φθονῶν τοῖς ἀρίστοις. ἀλλ' ὑμεῖς μὲν, ἄπιτε ἀγαθῇ τύχῃ· αὔριον δὲ, τὰς λοιπὰς δικάσομεν.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΣΙΤΟΥ, ΗΤΟΙ ΟΤΙ ΤΕΧΝΗ Η ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΗ.

DE PARASITO, ſiue QVOD ARS SIT PARASITICA. Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Didaſcalici generis Dialogus, in quo contendit ac docet Paraſiticam artem eſſe, eámque omnium aliarum præſtantiſſimam. Diſpoſitio & ſeries orationis plana eſt. Nam artem eſſe, principiò ex diffinitione artis oſtendit, ſingulis eius partibus cum Paraſitica comparatis, videlicet quoniam & ſua ac certa principia habeat, exercitationéque & vſu conſtet, & ob finem vitæ vtilem, nempe voluptatem, exerceatur. Quòd autem voluptas vtilis vitæ finis ſit, auctoritate ac teſtimonio Homeri defendit. Et quòd hic finis Paraſiticæ magis proprius quàm Epicureorum philoſophiæ ſit, comparatione ſtudiorum ac vitæ vtrorumque probat. Deinde verò hanc omnium aliarum artium præſtantiſſimam eſſe, primùm in genere docet, collatis omnibus accidentibus, effectibus & cauſis aliarum artium, cum ijs quæ huic arti accidunt. Poſtea ſeorſim etiam Philoſophiæ & Rhetoricæ, vtpote artium cæterarum ſummis, & maximè laudatis, anteponit: Primùm quia illæ incertæ, alijs aliter de illis ſentientibus atque tradentibus. Paraſitica autem vbique eadem ac certa ſit: Deinde quia nuſquam reperiantur paraſiti affectaſſe philoſophiam aut rhetoricam: contrà autem paraſiticam Rhetores ac Philoſophi plurimi. Poſtremo ab vſu eorum qui artes has ſectantur & profitentur, duplici videlicet, altero in bellis, altero in pace. Vbi ad vtrunque tempus philoſophos & rhetores inutiles & ineptos eſſe, multis exemplis & rationibus docet: contrà autem paraſitos idoneos ac paratos maximè, idque ex Homero, & item ex hiſtorijs probat, addita etiam hypotypoſi, qua paraſitum ad prælium parantem & expedientem ſeſe deſcribit. Præterea & priuatam atque domeſticam vtrorumque vitam inter ſe comparat, multo meliores atque etiam beatiores eſſe paraſitos oſtendens, quàm vel rhetoras vel philoſophos. Sub finem ipſam artem ex locis finalibus commendat quoque, & ipſius nominis honeſtatem etymologia & analogia defendit.

TYCHIADES. PARASITVS.

ΤΙ ποτε ἄρα, ὦ Σίμων, οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι, καὶ ἐλεύθεροι, καὶ δοῦλοι, τέχνην ἑκάστου τινὰ ἐπίστανται, δι' ἧς ἐκ βίου τέ εἰσι, καὶ ἄλλῳ χρήσιμοι· σὺ δὲ, ὡς ἔοικεν, ἔργον οὐδὲν ἔχεις, δι' ὃ αὖ τι ἢ αὐτὸς ὠφελοῖο, ἢ ἄλλῳ μεταδιδοὺς; ΠΑΡ. πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς, ὦ Τυχιάδη, οὐδέπω οἶδα. πειρῶ δὴ σαφέστερον ἐρωτᾶν. ΤΥ. ἔστιν ὦ τινα τυχὸν ἐπίστασαι τέχνην, οἷς μετοχήν; ΠΑ. μὰ Δία. ΤΥ. τί δὲ, ἰατρικήν; ΠΑ. οὐδ' ὅπως τοῦτο. ΤΥ. ἀλλὰ γεωμετρίας; ΠΑ. οὐδαμῶς. ΤΥ. τί δὲ, ῥητορικήν; φιλοσοφίας μὲν γὰ πόρρω ἀπεῖλες, ὅσον οὐ καὶ κακίας. ΠΑ. ἐγὼ μὲν, εἴ τίς τι ἐστὶ, καὶ πλοῦτος· ὥστε μὴ δοκεῖ τοῦτο καθάπαξ ἀγνοοῦντι συγγνώμην, φημὶ γὰ κακὸς εἶναι, καὶ χείρων, ἢ σὺ δοκεῖς. ΤΥ. ναί. ἀλλὰ ταύτας μὲν ἴσως τὰς τέχνας οὐκ ἐξέμαθες διὰ μέγεθος αὐτῶν, καὶ δυσχολίαν, τὴν δὲ δημοτικήν τινα, τεκτονικὴν, ἢ σκυτοτομικήν· καὶ γὰρ οὐδὲ ταύτην ὅπως ἔχομι, ὡς μὴ καὶ πιαύτης αὖ δεηθῶμεν τέχνης. ΠΑ. ὀρθῶς λέγεις, ὦ Τυχιάδη· οὐδὲ γὰ τούτων οὐδαμῶς ἔμπειρός εἰμι. ΤΥ. τίνος οὖν ἔτι ἔργος; ΠΑ. τίνος; ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἡνιόχου. ἴσως εἰ μάθοις, καὶ σὲ ἐπαινέσαι οἴομαι. ἔρχομαι μὲν οὖν καταρρωσῶν φημι ἤδη, εἰ καὶ σοὶ λόγῳ σὺν ἔχω εἰπεῖν. ΤΥ. τίνα ταύτην; ΠΑ. ὅπως μοι δοκῶ τοῖς περὶ ταύτην ἐκμεμελετηκέναι λόγοις. ὥστε ὅτι τέχνην μὲν τινα ἐπίσταμαι, ὑπάρχει ἤδη σοι γιγνώσκειν, εἰ μὴ δι' ὑπερβολὴν χαλεπῶς μοι ἔχεις· ἴσως τινὰ δι', αὖθις ἀκούσῃ. ΤΥ. ἀλλ' οὐκ ἀνέξομαι. ΠΑ. τόγε τῆς τέχνης, παραδόξου ἴσως φανεῖταί σοι ἀκούσαντι. ΤΥ. καὶ μὲν δὴ σπουδάζω μαθεῖν. ΠΑ. εἰσαῦθις, ὦ Τυχιάδη. ΤΥ. μηδαμῶς, ἀλλ' ἤδη λέγε, εἰ μὴ ἄρα αἰσχύνῃ. ΠΑ. ἡ Παρασιτική. ΤΥ. κἄπα εἰ μὴ μαινοιτό τις, ὦ Σίμων, τέχνην ταύτην φαίη αὖ;

A QVID tandem in causa est Simo, quòd cùm alii homines, siue serui sint, siue ingenui, quisque artem quādam calleat, qua cùm sibi ipsi, tum aliis sunt vtiles: tu verò, quantum ego perspicio, nulli rei aut negotio intentus es, vnde aut tu aliquem fructum caperes, aut alteri benignè impertiendo, adiumento esse possis? PAR. Quid hæc tua sibi vult interrogatio ô Tychiade? nondum enim capio: proinde planiùs ac manifestiùs me interrogato. TYC. Estne aliqua ars, cuius tu sciēs & peritus es, videlicet Musicæ? PA. B Non per Iouem. TYC. Quid autem, Medicinæ? PAR. Ne illius quidem. TYC. Atqui Geometriæ? PAR. Nequaquam. TYC. Quid autem, Rhetoricæ? Nam à philosophiæ studio vsque adeò abhorres, quantum ipsius vitij cōtagium à philosophia alienum est. PAR. Atque etiam, si fieri potest, adde quiddā amplius. Proinde ne animū inducas hoc te mihi ignoranti exprobrare: fateor enim me ignauum esse, atque etiam tua opinione longè peiorem. TYC. Sanè, sed hasce fortasse artes propter illarum C magnitudinem atque difficultatem non perdidicisti: at ex popularibus illis quam tandem tenes? num architectonicam, aut sutrinam? Neque enim ea est rerum tuarum conditio, vt non talis alicuius artis egeas adminiculo. PAR. Rectè dicis ô Tychiade: neque enim vllam illarum calleo. TYC. Quam igitur aliam? PAR. Quā? Profectò, vt mea est opinio, generosam, quam & te, si pernoueris, laudaturum planè existimo. Eandem verò opere atque re ipsa perpulchrè obire posse me dico, tametsi illā oratione explicare mihi non perinde prōptum sit. TYC. Quam tandem dicis? PAR. Nondum mihi videor super illa orationes satis studiosè exercuisse. Quòd autem vnius alicuius artis non rudis sim, hoc planè iam nosse potes. Quare nihil est quòd hoc nomine mihi sies infensior. Quamcunque autem teneam, alio tempore audies. TYC. Verùm ego omnis morę impatiēs sū. PAR. D Fortasse si audires, inopinata tibi ars mea videretur. TYC. Atqui propter hoc ipsum tanto impensiùs scire laboro. PAR. Alio tempore tibi exponetur, ô Tychiade. TYC. Nequaquam, sed iam quamcunque tandem pernosti, exponito, nisi adeò te pudeat. PAR. Parasiticam. TYC. Et quis ita vesani atque dementis est animi, ô Simo, qui hanc artem esse prædicet?

PAR. Ego. Si verò ob hoc ipsum quòd aliam artē non teneā, tibi insanire videor, huius ipsius causſam mihi putato fuisſe insaniam, néque iam duriùs increpandi finem facito. Aiunt enim hanc Deam cū aliàs difficilem esſe habētibus, tum quòd delinquentes erratorum excusare solear, quasi horum omnium magistram atque auctorem culpam vniuersam in se transferentem. TYC. Ergo, Simo, Parasitica ars est. PAR. Sanè ars: atque ego illius auctor & inuentor sum. TYC. Proinde tu parasitus es? PAR. Tu quidem Tychiade probro me afficis. TYC. Atqui nō erubescis te ipse parasitum compellādo? PAR. Sanè verò: puderet enim me, nisi dicerem. TYC. Atque per Iouem, si tibi notores esſe velimus, erga alios te ignorantes quod tibi nomen esſe testabimur? num Parasitū te esſe affirmabimus? PAR. Hoc nomine compellantes longè magis me oblectabitis, quàm si Phidiam statuarium me esſe dixeritis. Quippe mea arte nō minùs gaudeo, quàm ipse Phidias Ioue à se fabricato gauisus est. TYC. Atqui hoc mihi attentiùs considerāti, res perridicula perspecta est. PAR. Quænam? TYC. Si externè scribentes ad te in epistolis, hūc tibi adiiciamus titulum: Simoni parasito. PAR. Atqui impensiùs mihi gratificaberis, quàm si hoc titulo nobis scripseris, Dioni philosopho. TYC. Quātum tu quidem hac compellatione gaudere soleas, mihi parum curæ est. Sed & aliud quiddam absurdi considerandū venit. PAR. Quodnam? TYC. Num & hæc in aliarum artium numero nobis recensenda sit, vt interrogante quopiā cuiusmodi ars sit, respondeamus, veluti de grammatica aut rhetorica interrogati solemus, Parasitica? PAR. Ego verò Tychiade, longè iustiùs hanc quā profiteor, quàm vllam aliam, artem dicendam esſe contendo. Quòd si tibi iucundum est auditu, vt opinor fore, sentētiam meam explicare non grauabor, quanquam ad hoc non admodum, vt antè dixi, præparatus aut instructus sum. TYC. Tametsi sint exigua, veritate tamen præcellent. PAR. Age sub initium artē ipsam, quo finitionis genere describatur, ad calculos expēdendam reuocemus. Ad hunc enim modum speciatim & aliis artibus pensitandis, assequemur num & hanc rectè teneamus. TYC. Quid ergo ars est, vt compertum habeas? PAR. Ars est, vt ego memoria teneo, quodā sapiente viro audito,

Diomedis lib. 2. hanc finitionem Cic. toni adscribit.

Α ΠΑ. ἔγωγ᾽· εἰ δέ σοι μαίνεσθαι δοκῶ τὴν μηδεμίαν ἄλλην ὀπίσασθαι τέχνην, αὐτὴν αἰτίαν εἶναί μοι τὴν μανίαν δοκεῖ, καί με τῆς ἐξελεγχομένης ἤδη ἀφίησι. φασὶ γὰρ τὴν δαίμονα ταύτην, τὰ μὲν ἄλλα, χαλεπὴν εἶναι τοῖς ἔχουσι, πρᾶγ᾽ πεῖσθαι δὲ τῆς ἁμαρτημένης αὐτοὺς, ὥσπερ διδάσκαλον, ἢ παιδαγωγὸν πάντων αἰσθησομένους εἰς αὐτὴν τὰς αἰτίας. ΤΥ. ὁρᾷς, ὦ Σίμων, ἡ παρασιτικὴ τέχνη ὄντως ἐστί; ΠΑ. τέχνη γάρ. κἀγὼ ταύτης δημιουργός. ΤΥ. καὶ σὺ ἄρα παράσιτος; ΠΑ. πάνυ ὠνείδισας, ὦ Τυχιάδη. ΤΥ. ἀλλ᾽ οὐκ ἐρυθριᾷς, παράσιτον σαυτὸν καλῶν; ΠΑ. ἔδαμῶς, Β αἰσχυνοίμην γὰρ ἄν, εἰ μὴ λέγοιμι. ΤΥ. Ἵνα, νὴ Δία, ὁπόταν σε βουλώμεθα γνωρίζειν τῆς σὸν ὀπισαμένων πρῶ, ὅτι χρήζοι μαθεῖν, ὁ παράσιτος δηλονότι φήσομεν; ΠΑ. πολὺ μᾶλλον τοῦτο λέγοντες ἐμέ, ἢ Φειδίαν ἀγαλματοποιόν. χαίρω γὰρ τῇ τέχνῃ σοῦν τι ἧττον, ἢ Φειδίας ἔχαιρε τῷ Διΐ. ΤΥ. ἀλλ᾽ ἐκεῖνό μοι σκοπουμένῳ παρῆλθεν γέλως πάμπολυς. ΠΑ. ὁποῖον; ΤΥ. εἰ πάσης ὀπισούμεθα C παράσιτον. ΠΑ. καὶ μᾶλλον ἂν ἐμοὶ μᾶλλον χαίροιο, ἢ Δίωνι ἐπιγράφων φιλοσόφῳ. ΤΥ. ἀλλὰ σὺ μὲν ὅπως χαίρεις καλούμενος, σοὶ μέλον· ἢ μικρόν μοι μέλει σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τὸ ἄλλο ἀποπόν. ΠΑ. τί μάλιστα; ΤΥ. εἰ καὶ ταύτην τὴν ἄλλας τέχνας ἐγκαταλέξομεν. ὥστε ἐπειδή τις ἐρήσεται τίς ὁποῖά τις αὕτη τέχνη ὄντως ἐστί, λέγειν, οἷον γραμματική, ἰατρική, παράσιτική. ΠΑ. ἐγὼ μέν, ὦ Τυχιάδη, πολὺ μᾶλλον ταύτην, ἢ τινὰ ἑτέραν τέχνην φαίην ἄν· εἰ δέ σοι φίλον ἀκοῦσαι, καὶ ὅπως οἴομαι, λέγειμι ἄν, καίτοι οὐ πάνυ πάσιν ὧν, ὡς ἔφθην εἰπών, δικαίως πιστὸς ὤν. ΤΥ. εἰ καὶ σμικρὰ δέ, τοῖς ἀληθέσι δῆλον. ΠΑ. ἴθι δὴ καθ᾽ ὅσον πρὸς τῆς τέχνης εἴ σοι δοκεῖ, ἢ πῆς ποτε ἔσται τυγχάνῃ πρῶ σκοπῶμεν. οὕτω γὰρ ἐπανελθόντες μὲν καὶ τὰς κατ᾽ εἴδος τέχνας, εἴ καθ᾽ ἕκαστα ὀρθῶς μετέχομεν αὐτῆς. ΤΥ. τί ποτ᾽ οὖν ὄντως τέχνη, ὡς ὀπίσασθαι; ΠΑ. πάνυ μὲν οὖν. ΤΥ. μὴ πίνων ὤκνει λέγειν αὐτὸ, εἴ καθ᾽ οἶδα. ΠΑ. τέχνη ὄντως, ὡς ἐγὼ ξυναπομνημονεύω, σοφοῦ τινος ἀκούσας,

σύστημα ἐγκαταλήψιων ἐγγεγυμνασμένων, ὡσ πρὸς τὸ τέλος βλέπειν τῆσ ἐν τῷ βίῳ. ΤΥ. ὀρθῶς ἐκείνου γε εἰπόντος, οὕτως ἀπεμνημόνευσας. ΠΑ. Εἰ δὲ μετέχοι τούτων ἁπάντων ἡ παρασιτικὴ, τί αὖ ἄλλο ἢ ἂν αὐτὴ τέχνη εἴη; ΤΥ. τέχνη γὰρ, εἴπερ οὕτως ἔχοι. ΠΑ. φέρε δὴ καθ' ἕκαστον τῶν τῆς τέχνης εἰδέσιν ἐφαρμόζοντες τῷ παρασιτικῷ, εἰ σύμφωνός ἐστι, σκοπῶμεν, καὶ ὁ πρὸς αὐτὸν λόγος, ἀλλὰ μὴ καθάπερ αἱ πονηραὶ χύτραι ἀλλοκρουόμεναι, μὴ ἁρμονίαν ἀποφθέγγηται. δεῖ δήπου τοῦτο καὶ τοῦτον ὥσπερ καὶ πάσῃ τέχνῃ, σύστημα ἐγκαταλήψεων. πρῶτον μὲν δοκιμάζειν, καὶ ἀκριβῶς ὁποῖός τις αὖ ὁπωστιοῦν ἥκοι τρέφειν αὐτόν· καὶ οὕτω παρασιτεῖν ἀρξάμενος, οὐκ ἂν μεταγνοίη. ἢ τὸν μὲν ἀργυρογνώμονα τέχνῃ τινὰ φήσομεν ἔχειν, εἴπερ ὁπόσῳ μάλιστα διαγνώσεσθαι τά τε κίβδηλα τῶν νομισμάτων, καὶ τὰ μή. τοῦτον δὲ αὖθις τέχνης ἀκριβεῖν τοὺς τε κιβδήλους τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς ἀγαθούς, καὶ τοιούτους, ὥσπερ τῶν νομισμάτων, καὶ τῶν ἀνθρώπων μὴ φανερῶν βίους ὄντων; οὐκοῦν μόνῃ τοιοῦτόν καὶ ὁ σοφὸς Εὐριπίδης καταμέμφεται, λέγων,

Ἀνδρῶν δ' ὅτῳ χρὴ τὸν κακὸν διδόναι,
Οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι.

ᾧ δὴ καὶ μείζων ἢ τοῦ παρασίτου τέχνη πέφυκεν, εἴγε καὶ τὰ οὕτως ἄδηλα, καὶ ἀφανῆ, μᾶλλον τῆς μαντικῆς γνωρίζει τε, καὶ οἶδε. τὸ δέ γε ὁπόσα θαμὰ λόγους λέγειν ὑποπτεύοις, καὶ παράμυθα παρατίθη, δι' ὧν οἰκειώσεται, καὶ βουλόμενον ἑαυτὸν τῷ τρέφοντι ἀποδείξει, ἆρ' ἂν σοι σαφέστερος καὶ καταλήψεως ἐρρωμενέστερος εἶναί σοι δοκεῖ; ΤΥ. καὶ μάλα. ΠΑ. Τὸ δέ γε ἐν ταῖς ἑστιάσεσιν αὐταῖς, ὅπως πᾶσιν ἀπέλθῃ πλέον ἔχων, ἢ πρὸ δοκιμῆς τοὺς μὴ τῷ αὐτῷ αὐτῷ κεκτημένους τέχνῃ αὖθις τινὸς λόγου καὶ σοφίας πλάττεσθαι οἴει; ΤΥ. ἔδαμῶς. ΠΑ. ἡ δὲ, τὸ ὁπόσα θαμὰ ταῖς ὀρέξεσι, καὶ κακίαις τῶν ἐδέσμων, καὶ τῶν ποτῶν, πολυπραγμοσύνῃ ἀτέχνου τινὸς εἶναί σοι δοκεῖ; καὶ ταῦτα, ἅπερ γλυκυτάτου Πλάτωνος οὕτωσὶ λέγοντος, τὸν μέλλοντος ἑστιᾶσθαι, μὴ μαγειρικὸν ὄντος, σκυθρωπότερα ἡ κείρης.

præceptionum exercitarum comprehensio ad vnum exitum vitæ vtilem pertinentium. TYC. Rectè sanè illius auditi verba commeministi. PAR. Iam si horum omnium particeps est Parasitica, consentaneum est & hanc nihil aliud quàm artem habendam esse. TYC. Ita profectò ars habenda est, si quidem hæc ita se habuerint. PAR. Age iam singillatim ad omnes artis species parasiticam accommodantes, num oratio illi consonet, considerabimus: sed non, quemadmodum ollæ vitiosæ dum pulsantur, ne malignè resonet. Oportet itaque & hanc, quemadmodum omnes artes, præceptionum inuentionem in se complecti. Principiò enim præuidere atque discernere quis aptus & accommodatus sit eum alere: atque ita facto parasitandi exordio, haudquaquam pœniteat. Aut dicemus argentarios seu numularios artem quandam habere qua norint adulterina nomismata à probis sagaciter deprehendere: hunc autem citra artis adminiculum discernere posse adulterinos homines & probos, præsertim cùm veluti nomismata, hominum mores cuiusmodi sint, non statim pateant? Eadem hæc & sapiens reprehendit Euripides, dicens:

At quo malus noscendus est mortalibus, *In Medea.*
Innatus est nulli character corpori.

Ex quo & multo præclarior Parasiti ars esse ostenditur, qui res ita obscuras & abditas magis quàm vaticinandi peritia perspicit & cognoscit. Nosse verò sermones proferre accommodos, eáque facere per quæ in familiaritatem adiungitur, quibus semet quàm beneuolentissimum suo alumno esse ostensurus sit, nunquid non singularis intelligentiæ, atque inuentionis vehementissimę tibi documentum esse videtur? TY. Admodum. PAR. Porrò autem in ipsis cōuiuiis vt abeat per omnia plus habens, eósque exuperans qui eam artem sua negligentia sibi non parauerunt, an hoc citra rationem & singularem sapientiam Parasitum facere posse arbitraris? TYC. Nequaquam. PAR. Quid autem? nosse obsoniorum ciborúmque virtutes & vitia, num tu rudis & indocti cuiuspiam curiositatem esse existimas? Præsertim Platone generosissimo ita dicente: Qui conuiuas epulis accepturus est, nec rei coquinariæ scientiam habuerit, eius in adornando conuiuio pertenue est iudicium.

Quòd autem Parasitica nõ cognitionem solam, sed exercitationem quoque sibi vendicet, inde perdisces facillimè, quoniam aliarum artium cognitiones, & dies & noctes, & menses & annos sæpenumero inexercitatæ permanent, non tamen artes ipsæ apud possidentes depereunt. At verò Parasiti cognitiones nisi quotidie in vsu sint atque exercitio, perdunt non artem solam, vt opinor, sed ipsum quoque artificem. Parasiticæ verò vtilitatem ad vnum aliquem vitæ exitum tendentem vereor ne insaniæ sit perquirere. Ego verò quàm edere & bibere, in vita mortalium nihil inuenio vtilius aut præstantius, & citra quod vita non potest subsistere. T Y C. Maximè. P A R. Atqui ne eiusmodi quidem res est parasitica, cuiusmodi est pulchritudo aut fortitudo, vt ars nulla esse videatur, sed quædam vis atque potentia. T Y C. Vera dicis. P A R. Verùm neque arte caret. Quod enim arte caret, nullo modo possidenti est conducibile. Age enim si tibi ipse nauim in mari commisisses fluctibus atque procellis ingruentibus, gubernandi imperito, num euasurus es incolumis? T Y C. Minimè gentium. P A R. Quid tandem obstat? an quòd arte careas, cuius ope te ipse seruare potuisses? T Y C. Sanè verò. P A R. Proinde arte seruamur, imperitia verò non item. T Y C. Admodum. P A R. Ergo Parasiticam artem esse constat. T Y C. Artem profectò, quãtùm apparet. P A R. Atqui gubernatores quidem præclaros, & aurigas eximios, de curru non rarò delapsos esse comperi, ac nonnullos illorum luxatos atque delumbatos, porrò nonnullos prorsus extinctos: cæterùm Parasiti naufragium nullus est qui possit producere. Proinde si neque ab arte remota est Parasitica, neque facultas est aliqua, comprehensio autem præceptionum exercitarum; eandem artem esse hodie nobis fatendum est. T Y C. Quantum quidem ex hoc coniecturam facio. Sed in hoc tibi vigilandum esse intelligis, vt finem aliquem generosum Parasiticæ nobis attribuas. P A R. Rectè sanè dicis: videtur autem hac finitione potissimùm explicari posse: Parasitica ars est ciborum atque potuum, & sermonum qui horum conquirendorum gratia dicendi sunt, cuius finis est voluptas. T Y C. Vidêre mihi tuam artem præclarè definisse.

Parasitica definitio.

A ὅτι γε μὲν οὐκ ἐκ καταλήψεως μόνον, ἀλλὰ συγγεγυμνασμένης ὅδε ἡ παρασιτική, μάθοις ἂν οὐδὲ δεδίως. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τεχνῶν κατάληψις, καὶ ἡμέρας, καὶ νύκτας, καὶ μῆνας, καὶ ἐνιαυτοὺς πολλάκις ἀσυγγύμναστοι μένουσι, καὶ ὅμως οὐκ ἀπόλλυνται παρὰ τοῖς κεκτημένοις αἱ τέχναι· αἱ δὲ τοῦ παρασίτου κατάληψις, εἰ μὴ καθ' ἡμέραν εἴη ἐν γυμνασίῳ, ἀπόλλυσιν ἐ μόνον, οἶμαι, τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν τεχνίτην. τὸ γε μὲν παρ' ἡμῖν τέλος ὑπὲρ τι τέλος ὕποπτον τοῦ βίου, μὴ καὶ μανίας εἴη ζητεῖν; ἐγὼ γὰρ τὸ φαγεῖν καὶ τὸ

B πιεῖν οὐδὲν ὑποπτότερον εὑρίσκω ἐν τοῦ βίου ὄν, οὐδὲ ζῆν γε ἄνευ τούτου ἔστι. T Y. πάνυ μὲν οὖν. P A. καὶ μὲν οὐδὲ τοιοῦτόν τι ἔστιν ἡ παρασιτική, ὁποῖον τὸ κάλλος, ἢ ἡ ἰσχύς, ὥστε τέχνην μὲν μὴ δοκεῖν αὐτὴν, δύναμιν δέ τινα τοιαύτην. T Y. ἀληθῆ λέγεις. P A. ἀλλὰ μέντοι καὶ ἀτεχνία ἔστιν· ἡ γὰρ ἀτεχνία, οὐδέποτε οὐδὲν κατορθοῖ τοῦ κεκτημένου. φέρε γὰρ εἴ σε πιστεύσας σὺ σαυτοῦ ναυῒ ἐν θαλάττῃ, καὶ χειμῶνι, μὴ πιστεύσαντος κυβερνήτου, σωθείης ἄν; T Y. οὐκ ἔγωγε. P A. τί δέ

C ποτε, ἢ τοῦ μὴ ἔχειν τέχνην, δι' ἣν δυνήσεταί σώζειν ἑαυτόν; T Y. ἧκιστα. P A. οὐκοῦν καὶ παρασίτου ἐστὶ τῆς παρασιτικῆς, εἴπερ ἐστὶν ἀτεχνία, οὐκ ἂν σώζεσθαι; T Y. ναί. P A. οὐκοῦν τέχνη σώζεται, ἀτεχνία δὲ οὔ; T Y. πάνυ μὲν οὖν. P A. τέχνη ἄρα ἐστὶν ἡ παρασιτική. T Y. τέχνη, ὡς ἔοικε. P A. καὶ μὲν κυβερνήτας μὲν ἀγαθοὺς, καὶ ἡνιόχους τεχνίτας ἐκπεσόντας τῶν ἁρμάτων οἶδα ἐγὼ πολλάκις· ἐκ πεσεῖν μέν, ξυντεθλάσθαι δέ,

D καὶ παμπόλλους διαφθαρέντας παρασίτου δὲ ναυάγιον, οὐδὲ εἷς ἔχει τινὰ εἰπεῖν. οὐκοῦν εἰ μήτε ἀτεχνία ἐστὶν ἡ παρασιτική, μήτε δύναμις, σύστημα δέ τι, καὶ ἐκ καταλήψεων γεγυμνασμένων, τέχνη δηλονότι διωμολόγηται ἡμῖν σήμερον. T Y. ὅσον ἐκ τούτου, εἰκάζω· ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπως καὶ ὅρον ἡμῖν τινα γενναῖον ἀποδῶς τῆς παρασιτικῆς. P A. ὀρθῶς σύ γε λέγων. δοκεῖ γὰρ δή μοι οὕτως ἂν μάλιστα διορίσασθαι, παρασιτικὴ ἐστὶ τέχνη ποτέων, καὶ βρωτέων, καὶ τῶν πρὸς ταῦτα λεκτέων, τέλος δ' αὐτῆς, ἡδύ. T Y. ἐπῄνεκέ μοι δοκεῖς εἰσαγαγὼν τὴν σαυτοῦ τέχνην.

ἀλλ' ἐκεῖνο σκόπει, μὴ πρὸς τίνας τῶν φι-
λοσόφων μάχῃ σοι περὶ τοῦ τέλους ἡ. ΠΑ. Ἀ-
μελεῖ ἀπόχρη τι, εἰ μὴ ἔστιν ὅ αὐτὸ τέλος εὐ-
δαιμονίας, καὶ παρασιτικῆς. φαίνεται δὲ οὕτως.
ὁ γὰρ σοφὸς Ὅμηρος τὸν τοῦ παρασίτου βίον
θαυμάζων, ὡς ἄρα μακάριος, καὶ ζηλωτὸς
εἴη μόνος,

Οὐ γάρ ἔγωγέ τι φημὶ τέλος χαριέστερον εἶναι,
Ἢ ὅταν εὐφροσύνῃ μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον
ἅπαντα,

-- πλῆνται δὲ μέθης ἀπὸ δαῖτα

Σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δὲ κρητῆρες ἀφύσσων
Οἰνοχόος φορέῃσι, καὶ εἰς ἐπὶ δεπάεσσι.

καὶ ὡς οὐχ ἱκανῶς τοῦτο θαυμάζων, μᾶλλον τὸ
αὐτὸ γνώμην ποιῇ φανερώτερον, οὕτω λέγων·

Τοῦτο τί μοι κάλλιστον ἐπὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι;

οὐχ ἕτερόν τι ἐξ ὧν φησιν, ἢ τὸ παρασιτεῖν, εὐ-
δαιμονεῖν νομίζων. καὶ μὲν δὴ καὶ τῷ τυχόντι αὐ-
τῶν περιτέτυχε τούτοις τοῖς λόγοις, ἀλλὰ τῷ
σοφωτάτῳ τῶν Ἑλλήνων. καίτοι γε εἴπερ ἐβού-
λετο Ὀδυσσεὺς ὁ καὶ τοῖς Στωϊκοῖς ἐπαινεῖν
τέλος, ἐδύνατο τοῦτ' εἰπεῖν, ὅτε τὸν Φιλοκτή-
την ἀπήγαγε ἐκ τῆς Λήμνου, ὅτε τὸ Ἴλιον
ἐξεπόρθησεν, ὅτε τοὺς Ἕλληνας φεύγοντας κα-
τέσχεν, ὅτε εἰς Τροίαν εἰσῆλθεν, ἑαυτὸν μαστι-
γώσας, καὶ καινὰ καὶ Στωϊκὰ ῥάκη εἰδώς· ἀλλὰ
τότε οὐκ εἶπε τοῦτο τέλος χαριέστερον· ἀλλὰ
μὴν ἔν γε τοῖς τῶν Ἐπικουρείων βίοις ἐνόμιζεν
αὐτὸς παρὰ τῇ Καλυψοῖ, ὅτι αὐτῷ ὑπῆρ-
χεν ἐν ἀργίᾳ τε διατρίβειν, καὶ πυφᾶν, καὶ δύνειν
τοῖς Ἀτλαντος θυγατέρα, καὶ κινεῖν πάσας ἁπα-
λείας κινήσεις, οὐδέποτε εἶπε τοῦτο τὸ τέλος
χαριέστερον, ἀλλὰ τὸν τῶν παρασίτων βίον.
ἐκαλοῦντο δὲ δαιτυμόνες οἱ παράσιτοι τότε.
πῶς οὖν λέγω; πάλιν γὰρ ἄξιον ἀναμνησθῆ-
ναι τῶν ἐπῶν· οὐδὲ γὰρ οἷόν τε ἀκοῦσαι αὐτῶν,
μὴ πολλάκις λεγομένων. Δαιτυμόνες καθ-
ήμενοι ἑξείης, καὶ, πλῆνται δὲ πάσης
Σίτου καὶ κρεῶν. ὅτε μὲν Ἐπίκουρος σφόδρα
αἰσχυνόμενος ὑφελόμενος τὸ τῆς παρασιτικῆς
τέλος, τὸ κατ' αὐτὸν εὐδαιμονίας, τέλος αὐτὸ
ποιῇ. καὶ ὅτι κλοπὴ τὸ πρᾶγμά ἐστι, καὶ οὐδὲν
Ἐπικούρῳ μέλει τοῦ ἡδύ, ἀλλὰ τῷ παρασίτῳ,
ὅταν μάθοις αὖ. ἐγὼ γοῦν ἡγοῦμαι τὸ ἡδὺ πρῶ-
τον μὲν, τὸ τῆς σαρκὸς ἀοχλητον, ἔπειτα τὸ μὴ
ταράττεσθαι τὴν ψυχὴν ἐμπεσοῦσαν.

A Illud tamen etiam atque etiam conſidera, ne aduerſus philoſophos aliquos de fine tibi oriatur pugna atque contentio. PAR. Atqui abundè ſufficit hunc eſſe finẽ & felicitatis & Paraſiticæ: neque aliter apparet. Siquidem Homerus ille ſapiens Paraſiti vitam admirans tanquam ſolam beatam atque felicem, ita inquit:

Haud ego finẽ vllũ meliorẽ vltrà arbitror eſſe,
Quàm ſi mente omnis populus letetur ouanti,
Iuxta autem menſæ ſint pane cibiſq; repletæ,
Atque pocillator dulce è cratère falernum
Fundẽs diſtribuat per pocula parua bibendi.

Iam quaſi parum cumulatè hæc admiraretur, ſententiam ſuam longè pleniorem
B apertiorémque hiſce verbis facit, perfectiuè ſubiiciens:

Hic finis nobis pulcherrimus eſſe videtur.

haud aliud ex iis quæ dicit, beatũ ac felix, quàm paraſitari exiſtimans. Sedenim hęc verba non cuilibet è vulgo attribuit, verùm omnium ſapientiſſimo. Et ſanè ſi Vlyſſi fuiſſet in animo Stoicos ſecuto laudare finem Virtutem, potuiſſet illud dicere quãdo Philocteten ex Lemno adduxit, quando Troiam ſubuertit, quando Græcos fugam adornantes compeſcuit atque
C detinuit, quandò Troiam ingreſſus eſt ſe ipſe indecoris vulneribus flagellatum afficiens, ac ſordido & planè Stoico indumento amictus. At tunc huius pulcherrimi finis nuſquam cõmeminit. Cæterùm ne tunc quidem cùm in Epicureorum vita conſtitutus apud venuſtiſſimam Calypſo verſaretur, illíque liceret in otio voluptuosè & molliter viuere, ac in omnibus deliciis Atlantidis lectum cõſcendere, neque non rebus quas animi libido ferebat, indulgere; illius pulcherrimi finis memor eſt: ſed cùm apud Phæacas paraſitum ageret. Vocabãtur autem tunc tẽporis paraſiti, dætymones. Quomodo enim dicit? Dignum enim eſt vt iterum atque iterum ſuauiſſimorum verſiculorum
D recordaremur: neq; enim ad ſatietatem audiri poſſunt, niſi ſæpius repetantur:

Dætymones ſedeant ex ordine. &,
Iuxta menſæ adſint epulis & carne repletæ.

Porrò Epicurus nimiùm impudenter hunc finem detractum paraſiticæ, ad felicitatem ſuam detorſit. Quòd autem hæc res non abſit à furto, quódque Epicuro voluptas nihil curæ ſit, ſed paraſito, ita potes colligere. Ego voluptatem exiſtimo primùm tranquillum ſtatum corporis: deinde neque mentem vlla perturbatione aut moleſta cura onerari:

Horum vtrunque parasitus assequitur, Epicurus autem ne alterutrius quidem fit particeps. Etenim cùm curiosè satis de habitu terræ, de infinitis mundis, de magnitudine solis, atque distantiis, de primis elementis, atque etiam de diis, siue sint siue non sint, déque ipso fine perueſtigãs, nunquam non digladiari soleat, semper cum aliquibus contenriosè dissidens: non humanis solùm, sed & mundanis vexationibus atteritur atque consumitur. At parasitus horum omnium securus, omnia bene se habere existimans, credénsque hæc meliori loco esse nõ posse quàm sint, cum multa securitate & animi tranquillitate, nullo istiusmodi nugarum scrupulo illi facessente negotium, edit suauissimè, ac dormit supinus, porrectis & manibus & pedibus, quemadmodum Vlysses rate ad patriam nauigans. Atqui non propter illa tantùm nulla in re Epicurus voluptatis potitur, sed etiam propter hæc. Quippe Epicurus ille, quicunque tandem fuerit ille sapiens, aut habet quod edat, aut non. Si non, ille quidem voluptuosè viuet minimè, imò ne viuet quidem. Sin autem habuerit, habebit aut à seipso, aut ab alio. Itaque si ab alio quod etiam habuerit, parasitus est & ille, & non is quem se superbè venditat: Sin à seipso, voluptuosè non viuet. T Y C. Quomodo verò non voluptuosè? P A R. Si enim suppetiuerit illi apud seipsum victus copia, multa, ô Tychiade, eiusmodi vitam consequi necesse est. Vide verò qualia: oportet enim eum qui voluptate duce molliter & delicatè victurus est, omnibus incidentibus cupiditatibus abundè indulgere. Aut quid tu ais? T Y C. Et mihi idem videtur. PAR. Proinde ei qui re familiari amplitèr instructus est, fortasse vnde libidinem suam expleat, nõ ægrè suppetet: at qui æstiuè atque tenuiter munitus erit opibus, illi harum rerum potiundi nulla superexit copia. Itaque si pauper fuerit Epicurus, sapiens esse non potest, neque vnquam voluptatis finem sibi propositum consequetur. Sed ne diues quidem copiosq; pecuniæ dominus, cui per facultates suas cupiditatibus prolixè suppeditare atque inseruire promptum est, præfixum voluptatis finem nanciscetur. Quid ita tandem? Propterea quòd necesse sit cum qui sumptum de suo fecerit, in multas atque adeò odiosas illabi molestias. Iam enim illi cum coco rixandum erit, quòd parum opiparè atque apparatè edulia adornauerit. Aut si citra rixam, coci negligentiam dissimulanter habuerit, tum ferculis inconditis, & minimè delicatis vescitur, ac per hoc sperata voluptate priuatur.

A τούτων πίνει ὁ μὲν παράσιτος ἑκατέρων τυγχάνει· ὁ δὲ Ἐπικούρος, οὐδὲ θατέρου. ὁ γὰρ ζητῶν περὶ σχήματος γῆς, καὶ κόσμων ἀπειρίας, καὶ μεγέθους ἡλίου, καὶ ἀποστημάτων, καὶ στοιχείων, καὶ περὶ τῶν θεῶν, εἴτε εἰσὶν, εἴτε οὐκ εἰσὶ, καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ τέλους ἀεὶ πολεμῶν, καὶ διαφερόμενος πρός τινας, οὐ μόνον οὐκ ἀνθρωπίναις, ἀλλὰ καὶ οὐ κοσμικαῖς ὄχλησιν. ὁ δὲ παράσιτος, πάντα καλῶς ἔχειν οἰόμενος καὶ πεπιστευκὼς μὴ ἄλλως ταῦτα ἔχειν ἄμεινον, ἢ ἔχει, μετὰ πολλῆς ἀδείας, καὶ γαλιώνης, οὐδενὸς αὐτῷ τοιούτου περιεχλοῶντος ἐαυτῷ, καὶ κνιμᾶται ὑπνῶν, ἀφόβως τοῖς πόδας, καὶ ταῖς χεῖρας, ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ὅτε τῆς ἀγελαίας ἀπὸ πλέων οἴκαδε. καὶ μὴν οὐχὶ τούτων μόνον οὐδὲν παρεσκεύακεν ὁ ἡδὺ τῷ Ἐπικούρῳ, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀρχάς. ὁ γὰρ Ἐπίκουρος οὗτος, ὅστις ποτέ ἐστιν ὁ σοφὸς, ἤτοι φαγεῖν ἔχει, ἢ οὔ. εἰ μὲν οὐκ ἔχει, οὐχ ὅπως ἡδέως ὁ ζήσεται, ἀλλ' οὐδὲ ζήσεται· εἰ δὲ ἔχει, εἴτε παρ' ἑαυτοῦ, εἴτε παρὰ ἄλλου. εἰ μὲν οὖν παρ' ἄλλου ὃ φαγεῖν ἔχοι, παράσιτός ἐστι, καὶ οὐχ ὡς λέγει· εἰ δὲ παρ' B ἑαυτοῦ, οὐχ ἡδέως ζήσεται. Τ Υ. πῶς οὐχ ἡδέως; Π Α. Εἰ γὰρ ἔχοι ὃ φαγεῖν παρ' ἑαυτῷ, πολλά γε, ὦ Τυχιάδη, τῷ τοιούτῳ βίῳ παρακολουθεῖν ἀνάγκη· καὶ ἄλλα πόσα. δεῖ γὰρ μέλλοντα βιώσεσθαι καθ' ἡδονὴν, πάσας ἐπιθυμίας ὀρέξεις ἁπάσας ἀναπλεῳῶ. ἢ τί φῄς; Τ Υ. καὶμοὶ δοκεῖ. Π Α. Οἴκοι τῷ μὲν συχνὰ κεκτημένῳ, ἴσως τοῦτο παρέχει. τῷ δὲ ὀλίγα, καὶ μηδὲν οἰκέτι ὥστε πένης οὐκ ἂν σοφὸς γένοιτο, οὐδὲ ἐφικνοῖτο τοῦ τέλους· λέγω δὲ τοῦ ἡδέως. ἀλλ' οὐδὲ μὴν ὁ πλούσιος, ὁ περὶ τῆς οὐσίας ἀφθόνως ταῖς ἐπιθυμίαις χορηγῶν, δυνήσεται τοῦδε ἐφικέσθαι. τί δήποτε; ὅτι πᾶσα ἀνάγκη τὸν ἀναλίσκοντα τὰ ἑαυτοῦ πολλαῖς περιπίπτειν ἀνδίαις. τοῦτο μὲν, τῷ μαγείρῳ κακῶς σκευάσαντι τὸ ὄψον μαχόμενον, ἢ εἰ μὴ μάχοιτο, φαῦλα παρὰ τοῦτο ἐσθίοντα τὰ ὄψα, καὶ τοῦ ἡδέως ὑστερεῖν. C D

τοῦτο

τῦτο δέ, τῷ οἰκονομοῦντι τὰ πρὸς τὴν οἰκίαν, εἰ μὴ καλῶς οἰκονομεῖν, μαχόμενον. ἢ οὐχ οὕτω; ΤΥΧ. νὴ Δία καμοὶ δοκεῖ. ΠΑΡ. τῷ μὲν Ἐπικούρῳ, πάντα ξυμβαίνειν εἰκὸς, ὥστε οὐδέποτε τεύξεται τῆς τέλους· τῷ δὲ παρασίτῳ, οὔτε μάγειρός ἐστιν, ᾧ χαλεπήνῃ, οὔτε ἀγρὸς, οὔτε οἰκονόμος, οὔτε ἀργύρια, ὑφ' ὧν ἀπολογούμενος ἀχθεσθείη, καὶ πάντα ἔχει, ὥστε καὶ φαγοι καὶ πιοι, μόνος σχεδὸν μηδενὸς, ὧν ἐκεῖνος, ἀνάγκη ἐνοχλούμενος. ἀλλ' ὅτι μὲν τέχνη ἐστὶν ἡ παρασιτικὴ, καὶ πάντων καὶ τῶν ἄλλων ἱκανῶς δέδεικται. λοιπὸν, ὅπως καὶ ἀρίστη δεικτέον, καὶ τοῦτο οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ὅτι κοινῇ πασῶν διαφέρει τῶν τεχνῶν· εἶτα ὅτι καὶ ἰδίᾳ ἑκάστης. κοινῇ μὲν οὖν ἁπασῶν οὕτω διαφέρει. πάσης γὰρ τέχνης ἀνάγκη πρόσαντες μάθησιν, πόνον, φόβον, πληγάς, ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν ἀποδύσαιτο. τούτων δὲ τῶν τέχνων, ὡς ἔοικε, μόνῳ ἔξεστι μανθάνειν, ἄνευ πόνου. τίς γὰρ πώποτε ἀπὸ δείπνου ποτὲ ἀπῆλθε κλαίων, ὥσπερ τινὰς ἐκ τῶν διδασκάλων ὁρῶμεν; τίς δ' ὅτι δεῖπνον ἀπιών, ὤφθη σκυθρωπὸς, ὥσπερ οἱ εἰς διδασκαλεῖα φοιτῶντες; καὶ μὴν ὁ μὲν πάσσιτος, ἐκὼν αὐτὸς ὅτι δεῖπνον ἔρχεται, μάλιστα ὀπτῶμεν τῆς τέχνης, οἱ δὲ τὰς ἄλλας τέχνας μανθάνοντες, μισοῦσιν αὐτάς· ὥστε ἔνιοι δι' αὐτὰς ἀποδιδράσκουσι. τί δὲ ὁ κάκεῖνο ἐνενοήσατε ὅτι δεῖ, ὅτι καὶ τοὺς ἐν ἐκείναις ταῖς τέχναις παιδοτρίβας, οἱ πατέρες καὶ μητέρες τοῦτοις τιμῶσι μάλιστα, οἷς καθ' ἡμέραν καὶ τὸν παράσιτον; Καλῶς, νὴ Δία, ἔγραψεν ὁ παῖς, λέγοντες, δότε αὐτῷ φαγεῖν· οὐκ ἔγραψεν ὀρθῶς, μὴ δότε. οὕτω τὸ πρᾶγμα καὶ ἔντιμον, καὶ ἐν τιμαῖς μέγα φαίνεται. καὶ μὴν αἱ ἄλλαι τέχναι, ὃ ὕστερον τοῦτο ἔχουσι, μετὰ τὸ μαθεῖν, καὶ τοῖς καρποῖς ἡδέως ἀπολαμβάνουσι· πολλοὶ γὰρ, καὶ ἔρρωσο εἶμος ἐς αὖτο.

A Aut iam illi cum domus præfectò rem familiarem indiligenter accurante delitigandum eſt. An verò hæc ita ſe non habent? TYC. Per Iouem idem quoque mihi videtur. PARAS. Hæc ergo omnia vt Epicuro accidant neceſſe eſt: itaque nunquam voluptatis fine miſer ille potietur. At verò paraſito neque cocus eſt vllus cui propter incuriam iraſceretur, neque ager, neque villicus, neque argentum, quorum nomine famuli excuſationem perferens doleret: & tamen omnia habet, vt edat & bibat, ſoli illi nulla re exiſtente qua vt Epicurus perturbaretur. Iam quòd ars ſit paraſitica, & ex his iam dictis, atque aliis, ſatis ſupérque oſtenſum eſt. Reliquum eſt vt planum faciam quàm ſit etiam omnium optima, & hoc quidem non ſimpliciter, ſed primùm declarabo quàm communiter omnes alias artes ſua anteire ſoleat præſtantia: deinde quàm etiam priuatim præcellat cæteras. Communiter ad hunc modum præſtat aliis. Etenim vniuſcuiuſque artis ſtudium, diſcendi adducere laborem, timorem ac verbera neceſſe eſt: quæ qui non deprecetur, nullus vnquam inuentus eſt. Hanc verò artem cuius ego profeſſor ſum, ſolam, vt videtur, licet ſine labore perdiſcere. Quis enim vnquam à conuiuio flens digreſſus eſt, veluti quoſpiam videmus pueulos à præceptoribus diſcedere? Quis proficiſcens ad conuiuium vnquam triſtis atque ſeuerus conſpectus eſt, quemadmodum illi qui ludos literarios frequentare ſolent? Atqui paraſitus ſua ſponte, atque adeò volens ad cœnam vadit, artis conſequendæ omnium cupidiſſimus. Cæteri verò qui aliis artibus perdiſcendis nauant operam, eaſdem proſequuntur odio, ita vt nonnulli aufugientes, artes ſuas ſumma deteſtatione repudient. Et cur non hoc quoque conſiderandum tibi venit, quòd eos qui in aliis artibus feciſſent aliquod operæpretium, parentes his potiſſimùm honorare ſolent, quibus paraſitum quotidie cohoneſtant? Elegantes, ita me Dij ament, inquiunt, puer pinxit literas, date illi quod edat: malignas literarum notas deſcripſit, nihil date illi. Adeò res & honore penſanda, & ſupplicio punienda eſſe videtur. Quinetiam cum cæteris artibus ita comparatum eſt, vt primum hoc poſterius habeant, poſtquam iam multo ſudore paratæ ſunt, dulcem & expetitum voluptatis fructũ ſubminiſtrant ſuis cultoribus, ad quam rem multa eſt via, nec minùs aſpera.

Cæterùm ſola ex omnibus paraſitica ſta-
tim initio inter diſcendum arte ſua frui-
tur, ac ſimul atque incepta fuerit, quan-
tocyus eſt in quæſtu. Præterea reliquæ
artes non ſaltem aliquæ, ſed omnes ſimul
tantùm victus conquirendi gratia inuen-
tæ ſunt: at paraſito actutum parata eſt ali-
mẽtorum felix copia, ſimul atque artem
exorſus fuerit. An verò non animaduer-
tis agricolam agros colere non colendi
gratia, & fabrum fabricare non fabrican-
di gratia? At paraſitus nihil ſectatur aliud,
ſed hoc ipſum quod illius negotium eſt,
& cuius gratia ei negotio intentus eſt. At
hæc cui obſcura ſint, neminem eſſe arbi-
tror, quòd ij qui reliquarum artium exer-
cendo tractant commercia, per omne
tempus afflicti laboribus viuunt ærum-
nosè atque infeliciter, ac vix vnũ atque
alterum diem feſtum per menſem agunt,
propterea quòd ciuitates aliàs quidẽ per
annum, aliàs per menſem indicta ſolen-
nitate dies feſtos agere ſoleant, & tunc
animo remiſſiore lætari dicuntur: at pa-
raſitus ferè ſingulos ſemper triginta dies
agit in otio. Omnes enim dies illi viden-
tur ſacri deorum numinibus. Præterea
quibus conſilium aut animus eſt reliquis
vti artibus cum aliqua laude & exiſtima-
tione, illi tenui frugalíque victu & potu
vtantur neceſſe eſt, tanquam qui morbis
decumbũt impliciti. Nam qui victu pau-
lo copioſiore, potúque largiore ſeimet in-
uitat & oblectat, ille ſtudio minimè eſt
accommodus. Accedit his, quòd reliquæ
artes, ſine inſtrumẽtis, magiſtro ſuo nihil
fructus afferre poſſunt. Neque enim ci-
tra tibiam tibia canere, neque citra ly-
ram pſallere, neque abſque equo equita-
re quiſquam poteſt. Porrò hæc vſque ad-
eo bona eſt, adcóque non onerosa artifi-
ci, vt omnibus etiam inſtrumentis caren-
ti, tamen victum largè ſuppeditet, eáque
commodiſſimè vti poſſit. Et, ſicut vide-
mus, alias artes perdiſcentes, magiſtris
mercedem perſoluimus: hanc autem di-
ſcentes, præmium accipimus. Præterea
aliarum artium omnium ſunt doctores
quidam & profeſſores: cæterùm qui pa-
raſiticam tradat aut doceat, nullus eſt:
ſed quemadmodum Poëſis iuxta Socra-
tem, & ipſa quidem fato quodam acce-
dit. Quinetiam illud apud animũ tuum
expẽdito, quòd alias artes, aut iter facié-
tes aut nauigantes exercere nequeamus, hac verò vti licet & in itinere, & inter nauigandũ. T Y C. Admodum profectò. P A R. Atqui ò Tychiade, reliquæ artes omnes huius opem mihi deſiderare videntur, hæc verò nullius alterius egens eſt adminiculo.

A ἡ δὲ παρασιτικὴ μόνη τῶν ἄλλων ἁπάντων εὐθὺς ἀπολαύει τῆς τέχνης ἐν αὐτῷ τῷ μανθάνειν, καὶ ἅμα τε ἄρχεται, καὶ ἐς τοῦτο ἧκεν. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τεχνῶν, οὐ πᾶσαι, ἀλλὰ πᾶσαι, ὅτι μόνιον τοῦ βορᾶ γεγόνασιν· ὁ δὲ παράσιτος, οὗπερ ἕνεκα τοῦ βορᾶ ἅμα τοῦ ἄρξασθαι τῆς τέχνης. ἢ οὐκ οἶσθ' ὅτι ὁ μὲν γεωργὸς, γεωργεῖ, ἵνα τοῦ γεωργεῖν ἕνεκα, καὶ ὁ τέκτων, τεκταίνεται, ἵνα τοῦ τεκταίνεσθαι ἕνεκα· ὁ δὲ παράσιτος, οὐχ ἕτερον μέν τι διώκει, ἀλλὰ ταὐτὸ καὶ ἔργον ἐστὶν αὐτῷ, καὶ οὗ ἕνεκα γίγνεται. καὶ μὲν σχεδόν γε οὐδείς ἐστιν
B ὅστις οὐκ ἐπίσταται, ὅτι οἱ μὲν τὰς λοιπὰς τέχνας ἐργαζόμενοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον παλαιπωροῦσι, μίαν δὲ ἢ δύο μόνας τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἱερὰς ἄγουσι. καὶ αἱ πόλεις ἤ, τὰς μὲν, δι' ἔτους, τὰς δὲ, ἐμμήνους ἑορτὰς ἄγειν τίθεσθαι, καὶ διφθείρεσθαι λέγεται πότε. ὁ δὲ παράσιτος, τοῦ μηνὸς τὰς τριάκοντ' ἡμέρας ἱερὰς ἄγει· πᾶσαι γὰρ δοκοῦσιν αὐτῷ εἶναι τῶν θεῶν. ἔτι οἱ μὲν βουλόμενοι τὰς ἄλλας τέχνας καταρθοῦν, ὀλιγοπιάσης καὶ ὀλιγοποσίας χρῶνται, καθάπερ οἱ νοσοῦντες. πολυποσίας δὲ, καὶ πολυπιάσης, οὐκ ἔστιν διφθειρόμενον μανθάνειν. καὶ αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι, χρεὶς ὀργάνων οὐδαμῶς τοῦ κεκτημένου ὑπηρετῶν δυνάσται· οὔτε γὰρ αὐλῆσαί τινι χρεὶς αὐλῶν, οὔτε ψάλλειν δίχα λύρας, οὔτε ἱππεύειν χρεὶς ἵππου. αὐτὴ δ' ὅπως ἐστὶν ἀγαθὴ, καὶ ἄνευ σκαφῆς τοῦ τέκτονος, ὥστε καὶ παρέχει μηδὲν ἔχοντι ὅπλοις χρῆσθαι αὐτῇ. καὶ, ὡς ἔοικε, τὰς ἄλλας τέχνας μανθάνομεν, μισθὸν διδόντες, ταύτην δ', λαμβάνοντες. ἔτι τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν εἰσὶ διδάσκαλοι
D πολλοὶ, τῆς δὲ παρασιτικῆς οὐδείς, ἀλλ' ὥσπερ ἡ ποιητικὴ κατὰ Σωκράτην, καὶ αὐτῇ τινὶ μοίρᾳ παραγίγνεται. κἀκεῖνο δ' σκόπει, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας τέχνας ἐκδύοντες, ἢ πλέοντες, ἢ δυνάμεθα διαφυλάττεσθαι. ταύτην δὲ ἔστι χρῆσθαι καὶ ἐν ὁδῷ, καὶ πλέοντι. T Y. πάνυ μὲν οὖν. Π A. καὶ μήν, ὦ Τυχιάδη, αἱ μὲν ἄλλαι τέχναι, δοκοῦσί μοι ταύτης ἐπιθυμεῖν, αὐτὴ δὲ, οὐδενὸς ἑτέρας.

ΤΥ. τί δὲ ὄχ οἱ τὰ ἀλλότρια λαμβάνον- A
τες, ἀδικεῖν σοι δοκοῦσι; ΠΑ. πῶς γὰρ οὔ;
ΤΥ. πῶς οὖν ὁ παράσιτος τὰ ἀλλότρια
λαμβάνων, οὐκ ἀδικεῖ μόνος; ΠΑ. οὐκ
ἔγω λέγω. τὴν μὲν τῶν ἄλλων τεχνῶν αἱ ἀρ-
χαὶ φαῦλαί τινες, καὶ ἀτελεῖς εἰσι, τῆς δὲ πα-
ρασιτικῆς ἡ ἀρχή, πάνυ γενναία τις. ὃ γὰρ
ἅπασι λέγουσιν τοῦτο τῆς φιλίας ὄνομα, οὐκ
ἄλλό τι ἔστιν, ἢ ἀρχηγὸν παρασιτικῆς. ΤΥ.
πῶς λέγεις; ΠΑ. ὅτι οὐδεὶς ἐχθρὸν, ἢ ἀγνῶ-
τα αὐθέκαστον, ἀλλ' οὐδὲ σωνήθη μετρίως,
ὅτι δεῖπνον καλεῖ, ἀλλὰ δεῖ τοιοῦτον, οἵ-
μαι, τὸν γνήσιον φίλον, ἵνα κοινωνὸν ποιη- B
σῶν, καὶ τραπέζης, καὶ τῆς τέχνης ταύτης
μυσταγωγόν. ἐγὼ γοῦν πολλάκις ἤκουσα τινῶν
λεγόντων, ποταπὸς δὲ οὗτός ἐστιν ὁ φίλος, ὅστις οὐ
βέβρωκεν, οὐδὲ πέπωκε μεθ' ἡμῶν; ὡς δη-
λονότι τὸν συμπίνοντα, καὶ συνεσθίοντα, μό-
νον πιστὸν ἡγουμένων φίλον. ὅπου γε μὲν ἡ βα-
σιλικωτάτη τῶν τεχνῶν ὄστις αὕτη, μαθοις
ἂν καὶ ἐκ τῶν δεῦρο ἐλθόντων. τὰς μὲν γὰρ λοι-
πὰς τέχνας, οὐ μόνον κακοπαθοῦντες, καὶ
ἱδρωτῶντες, ἀλλά, νὴ Δία, καθήμενοι, καὶ C
ἑστῶτες ἐργάζονται, ὥσπερ ἀμελῆ δοῦλοι τῶν
τεχνῶν. ὁ δὲ παράσιτος, μεθαρμοσάμενος τὴν
αὐτοῦ τέχνην, ὡς βασιλεὺς κατακείμενος.
ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἃ δεῖ λέγειν ἔξω τῆς βδ-
δαιμονίας αὐτοῦ, ὅτι δὴ μόνος κατὰ τὸν σο-
φὸν Ὅμηρον οὔτε φυτεύει χερσὶ φυτὸν, οὔ-
τε ἀρότρῳ, ἀλλὰ τὰ ἄσπαρτα, καὶ τὰ αὐτό-
ματα πάντα νέμεται. καὶ μὲν ῥητορά τε,
καὶ γεωμέτρην, καὶ χαλκέα, οὐδὲν κωλύει
τὴν ἑαυτοῦ τέχνην ἐργάζεσθαι, ἐάν τε πο-
νηρὸς, ἐάν τε καὶ μοχθηρὸς ᾖ, παράσιτεῖν δι-
οὐδεὶς δύναται ἢ μοχθηρὸς ὤν, ἢ πονηρός. D
ΤΥΧ. παπαί. οἵαν χρῆμα ἀποφαίνῃ τὴν
παράσιτικήν· ὥστε καὶ αὐτός ἤδη βούλεσθαί
δοκῶ μοι παράσιτος εἶναι αὐτὴν τοῦτον ὃς εἰμι.
ΠΑΡ. ὡς μὲν τοίνυν κοινὴ πάντων ἀφε-
φέρει, δεδεῖχθαί μοι δοκῶ. φέρε δὴ ὡς καὶ
κατ' ἰδίαν ἑκάστης ἀφαφέρει, σκοπῶμεν.
ὃ μὲν δὴ τὰς βαναύσους τέχνας παρα-
καλῶν αὐτὴν, αἰσχρὸν ὄντως· καὶ μᾶλλόν
πως καταγέλαστος ὁ ἄξιωμα τῆς τέχνης.

TYC. Quid autem? nonne qui alienas
res accipiunt, tibi iniustè agere videtur?
PAR. Et quî non? TYC. Quomodo
ergo parasitus aliena accipiens, solus ex-
tra iniusti noxiam habendus est? PAR.
Huius quæstionis causſam tibi non pos-
sum reddere: verùm aliarũ artium prin-
cipia plerunque sunt vilia atque simpli-
cia, parasiticæ autem principium admo-
dum generosum & illustre est. Etenim o-
mnibus modis iactatum ac tritum illud a-
micitiæ nomen, nõ inueneris aliud quàm
parasiticæ esse auspicium. TYC. Quo-
modo dicis? PAR. Quoniam nemo ini-
micum aut ignotum hominẽ, sed ne me-
diocriter quidem familiarem ad cœnam B
vocat: sed necessarium est vt antè cum il-
lo amicitiam contraxerit, quàm eum li-
bationis & mensæ participem fecerit, at-
que ad huius artis mysteria admiserit. Au-
diui ego læpenumero dicẽtes quospiam,
Cuiusmodi ille amicus est, qui neque e-
dit neque bibit vnquam nobiscum? quasi
eum qui vnà cibum capiat atque combi-
bat, solum fidum amicum esse existimẽt.
Quòd autem ars sit omnium præstantis-
sima, inde facillimè poteris cognoscere.
Etenim artes reliquas non tantùm graui-
ter laborantes, & sudore perfluentes, sed
per Iouem sedentes aut stantes exercent,
quasi artibus seruiliter mancipati sint: at
parasitus veluti addicto mancipio sua ar-
te vtitur, veluti rex accumbẽs otiosus ab
animo. Illa autem quorsum recensere at-
tinet, certissima felicitatis parasiticæ do-
cumenta, quòd solus iuxta sapiẽtem Ho-
merum, neque vllam plantam inserit ma-
nibus, neque terram versat aratro, sed ci-
tra arationem, citráque sementem omnia
parasitando consequitur? Præterea rhe-
tori aut mathematico aut fabro ærario
nihil obstare video quominus artem
suam exerceat, etiamsi improbus fuerit
aut morio: porrò autem parasitum agere
nemo potest, qui aut stultus fuerit, aut
improbis moribus. TYC. Papæ! cuiusmodi rem ostendisti esse parasiticam! Ita-
que & me iam eà inuasit libido, vt para-
situs esse cupiam pro eo qui nunc in præ-
sens sum. PARA. Itaque quemadmo-
dum omnibus aliis artibus potior sit
parasitica communiter, abundè mihi
demonstratum esse opinor. Age nunc
deinceps quomodo priuatim quoque
excellat singulas, considerabimus. Vt
autem hanc cum mechanicis aut manuariis artibus conferam, ineptum mihi esse
videtur, aut potiùs eius qui huiusce artis dignitatem indignis modis subuerteret.

Sed illud potiùs, quomodo maximas atque pulcherrimas ſua præſtantia exuperet, demonſtrandum eſt. Eſt autem in confeſſo apud omnes, rhetoricam atque philoſophiam cæteris longè celebriores haberi, quas plerique propter generoſitatem atque cognitionem omnibus anteponunt. Proinde poſteaquam oſtendero & his lõgè potiorem eſſe paraſiticam, ſatis conſtabit eandem quoque cæteris artibus vniuerſis longè latéque præſtare, *Odyſſ. ζ.* veluti Nauſicaa corporis venuſtate atque proceritate omnes præcellebat famulas. Equidem communiter vtraſque excellenter anteit, & rhetoricam, & philoſophiam. Primùm quantum attinèt ad artis ſubſtantiam. Illa enim ſubſiſtit, hæc verò minimè. Neque enim de rhetorica *Quintil. lib. 2. c. 17.* eadem omnium eſt ſententia, neque eandem idem omnes eſſe ſentimus, ſed nonnullis ars eſſe videtur, nonnullis ab arte ſeiuncta. Plerique etiam prauitatẽ quandam artis ſeu impoſturam eſſe exiſtimãt, alij aliud. Haud alia eſt hominum de philoſophia diſputantium opinio. Aliter enim Epicuro res philoſophicæ habere videntur, aliter Stoicis, aliter Academicis, ſecus quoque Peripateticis. Et quid multis opus eſt? Omnino alius aliam rem philoſophiam eſſe contendit & comminiſcitur: & ad hunc vſque diem neque illi ſuã obtinent ſententiam, neque ars illorum vna eſſe videtur. Ex quibus omnibus hãc mihi coniecturam facere licet, quòd ſtatim ſub initium illam artem eſſe negem, cuius nulla eſt ſubſtantia: quoniam cur tandem arithmeticam vnam eſſe videmus, quàm quòd bis duo & apud nos & apud Perſas ſint quatuor, nec diſcrepant hæc neque apud Græcos, neque apud Barbaros? At philoſophias varias atque multiplices eſſe videmus, prẽterea neque fines neque principia illarum cõcordare. TYC. Vera dicis. Etenim vnam philoſophiam eſſe aſſeueranter affirmant, ipſi verò multarum ſunt auctores. PAR. Atqui in reliquis artibus, quanquã nonnihil diſcreparet, quiſpiam verò progreſſus illud ignoſcendum eſſe contenderet, propterea quòd alioqui perfectæ eſſent, earúmque cognitiones nõ forent ambiguæ aut mutabiles, certè ille repudiãdus non eſſet. At philoſophiam quis tanquam neceſſariam ſuſtineret vnam & ſimplicem non exiſtentem, ac ferè vbique ipſam ſecum diſcrepantem, longè magis quàm inſtrumenta quæ ſunt diuerſiſſima? Siquidem non eſt vna philoſophandi ſcientia aut ratio, poſtquam innumeras eſſe conſpicio.

A ἀπ γε μὲν τὴν μεγίστων καὶ καλλίστων τεχνῶν διαφέρῃ, δεικτέον. ὡμολόγηται γὰρ δὴ παρὰ πάντων, τὴν τε ῥητορικὴν, καὶ τὴν φιλοσοφίαν, αἷς διαφέρουσι καὶ ἐπιφανέστατα εἶναι δοκοῦσιν. ἐπειδὴ γοῦν καὶ τούτων ἀποδείξαιμι τὴν παρασιτικὴν πολὺ κρατοῦσαν, φανερὸν ἔσται τὴν ἄλλων τεχνῶν δόξῃ προφερεστάτην, καθάπερ ἡ Ναυσικὰα τὴν θεραπαινίδων. κοινῇ μὲν οὖν ἀμφοῖν διαφέρῃ, καὶ τῆς ῥητορικῆς, καὶ τῆς φιλοσοφίας, πρῶτον κρῖναι τὴν ὑπεροχὴν. ἡ μὲν γὰρ ὑφέστηκεν, αἱ δὲ, οὔ. οὔτε γὰρ B καὶ τὴν ῥητορικὴν ἔστι, καὶ ὃ αὐτὸ νομίζομεν, ἀλλ' οἱ μὲν, τέχνην, οἱ δὲ, πανάπτον, ἀτεχνίαν, ἄλλοι δὲ, κακοτεχνίαν, ἄλλοι δὲ, ἄλλό τι. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν φιλοσοφίαν καθ' ταὐτὰ, καὶ ὡσαύτως ἔχουσαν. ἑτέρως μὲν γὰρ Ἐπικούρῳ δοκεῖ τὰ πράγματα ἔχειν, ἑτέρως δὲ, τοῖς ἀπὸ τῆς Στοᾶς, ἑτέρως δὲ, τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀκαδημίας, ἑτέρως δὲ, τοῖς ἀπὸ τοῦ Περιπάτου, καὶ ἁπλῶς, ἄλλος ἄλλην ἀξιοῖ τὴν φιλοσοφίαν εἶναι. καὶ μέχρι γε νῦν, οὔτε οἱ αἰεὶ γιγνόμενοι κρατοῦσιν, οὔτε αὐτὴν ἡ τέχνη μία φαίνεται. ἐξ ὧν C δηλονότι πεκμήρεσθαι καθαλείπεται. ἐρῶ γὰρ φημι μήτε εἶναι τέχνην, ἧς οὐκ ἔστιν ὑπόστασις. ἐπεὶ τί δὴ ποτε ἀριθμητικὴ μὲν, μία ἐστὶ καὶ ἡ αὐτὴ, καὶ δὶς δύο παρ' ἡμῖν, καὶ παρὰ Πέρσαις, τέσσαρά ἐστι, καὶ συμφωνεῖται καὶ παρὰ Ἕλλησι, καὶ βαρβάροις; φιλοσοφίας δὲ πολλὰς καὶ διαφόρους ὁρῶμεν, καὶ οὔτε τὰς ἀρχὰς οὔτε τὰ τέλη σύμφωνα πάσων. ΤΥ. ἀληθῆ λέγεις. μίαν μὲν γὰρ τὴν φιλοσοφίαν εἶναι λέγουσιν· αὐτοὶ δὲ αὐτῶν ποιοῦσι πολλάς. D ΠΑΡ. καὶ μὴν τὰς μὲν ἄλλας τέχνας, εἰ καί τι κατ' ταύτας ἀσύμφωνοι εἶεν, καὶ προέλθοι τις συγγνώμης ἀξιώσας, ἐπεὶ μίαν γε δοκοῦσι, καὶ αἱ καθαλήψεις αὐτῶν οὐκ εἰσὶν ἀμεταπτώτως, προσδεκτέος ἂν εἴη. φιλοσοφίαν δὲ τις ὡς ἀληθῆ, αἰσχροῦ μὴ μίαν εἶναι, καὶ μηδὲ σύμφωνον αὐτὴν ἑαυτῇ μᾶλλον τῶν ὀργάνων. μία μὲν οὖν ἔστι φιλοσοφία, ὅπῃ ὁρῶ καὶ ἅπερ οὖσαν.

πολλαὶ δὲ οὐ δυνάσται εἶ), ἐπειδήπερ ἡ φι- A
λοσοφία μία. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ὑποστάσεως τῆς ῥητορικῆς ταῦτα φαίη τις ἄν. ὃ γὰρ περὶ ἑνὸς προκειμένου ταὐτὰ μὴ λέγειν ἅπαντας, ἀλλὰ μάχεσθαι εἶ) φορᾶς αἰτιῶδες, ἀπόδειξις μεγίστη τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἶ) τοῦτο, οὗ μία κατάληψις οὐκ ἔστι. τὸ γὰρ ζητεῖν ὅ, τί μᾶλλον αὐτῆς ἐστι, καὶ ὅ μηδέποτε ὁμολογεῖν μίαν εἶ), τοῦτο αὐτὴν αἱρεῖ τὴν ζητουμένου τὴν οὐσίαν. ἡ μέντοι παρασιτικὴ οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἕλλησι καὶ ἐν βαρβάροις μία ἐστὶ, καὶ κατὰ ταὐτὰ, καὶ ὡσαύτως. καὶ σὲ ἂν εἴποι τις B
ἄλλως μὲν τοὺς δὲ, ἑτέρως δὲ τοὺς παρασιτεῖν. σοφοὶ εἰσὶν ὡς ἔοικεν οἱ παρασίτοις τινὲς, οἷ Στωϊκοὶ, ἢ Ἐπικούρειοι, δόγματα ἔχοντες διαφόρα, ἀλλὰ πᾶσι παρὰ ἅπασι ὁμολογία τις ἐστὶ, καὶ συμφωνία τῆς ἔργων, καὶ τοῦ τέλους. ὥστε ἐμοί γε δοκεῖ ἡ παρασιτικὴ κινδυνεύειν κατά γε τοῦτο, καὶ σοφία εἶ). ΤΥ. πάνυ μοι δοκεῖς ἱκανῶς ταῦτα εἰρηκέναι. ὡς δὲ καὶ τἄλλα χείρων ἐστὶν ἡ φιλοσοφία τῆς σῆς τέχνης, πῶς ἀποδείκνυεις; ΠΑΡ. οἶμαι μὲν ἀνάγκη παρεῖναι εἰπεῖν, ὅτι φιλοσοφίας μὲν οὐδέποτε ἠράσθη παράσιτος, παρασιτικῆς δὲ πάμπολλοι ὀπτῶμενοι μνημονεύονται φιλόσοφοι, καὶ μέχρι νῦν ἐρῶσι. ΤΥ. καὶ τίνας ἂν ἔχοις εἰπεῖν φιλοσόφους, παρασιτεῖν σπουδάσαντας; ΠΑΡ. οὓς τίνας μέντοι, ὦ Τυχιάδη, καὶ σὺ γιγνώσκων, ὑποκρίνῃ ἀγνοεῖν κἀμέ, ὡς κατά τινος αὐτοῖς αἰσχύνης ἐσκευῆσθαι γιγνομένης, οὐχὶ τιμῆς. ΤΥΧΙΑ. οὔ, μὰ τὸν Δί᾽, ὦ Σίμων, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀπορῶ οὓς τινας καὶ δύ- D
ναιο εἰπεῖν. ΠΑΡ. ὦ γλυκεῖε, σύ μοι δοκεῖς ἀήθως εἶ) καὶ τῷ αἰσχροκαίρων τοὺς ἐκείνων βίους, ἐπεὶ πάντως δ᾽ καὶ ὀπτησόμενος οὓς τινας λέγω, δύναιο. ΤΥΧΙΑ. καὶ μέντοι, νὴ τὸν Ἡρακλέα, πολλῶ δὴ ἀκριβῆ τινες εἰσίν. ΠΑΡ. ἐγώ σοι δείξω, καὶ καταλέξω αὐτοὺς ὄντας οὐχὶ τοὺς φαύλους, οὐδ᾽ ὧν ἐγὼ δοκῶ, τοὺς ἀφίσους, καὶ ὃς ἥκιστα οἴει.

Multæ autem esse non possunt, quandoquidem philosophia vna est. Non disparia de rhetoricæ quoque substantia quispiam dicere possit. Nam de vna re proposita omnes nõ idem sentire & dicere, sed super præceptionibus diuersis pugnare sententiis, documentum est certissimum ne principium quidem illius artis esse probabile, cuius non est vna cognitio. Etenim quærere quid potissimùm ex illis æstimanda sit rhetorica, ac nondum fateri vnam esse, omnem eius quod quæritur, tollit essentiam. Porrò autem ipsa parasitica non perinde se habet, sed & inter Græcos & inter barbaros sui nunquam dissimilis est, sed vna atque eadem parasitandi ratio vbique. Neque quispiam dixerit, aliter hos aliter illos exercere parasiticam. Neque sunt inter parasitos, vt vides, discrepantium sectarum auctores, cuiusmodi sunt aut Stoici, aut Epicurei, dogmata habentes pugnantia, sed vna omnibus apud omnes est professio, operúmque & finis concordia. Itaque, vt mihi videtur, periculum est ne ex his omnibus iam à me adductis, parasitica quoque sit singularis & præcipua quædam sapientia. TYC. Vidêre mihi ista sufficienter disseruisse. Quòd autem & in aliis philosophia tua professione parasitica deterior existimanda sit, quomodo planum facies? PAR. Ergo illud mihi sub initiũ dictu perneceſſarium est, nullum parasitum vnquam philosophiam amasse: at parasiticæ desiderio permultos arsisse philosophos testãtur historiæ: quo desiderio etiam nunc tenentur. TYC. Et quosnam memorare potes philosophos qui parasiticæ operam dederint? PAR. Eos quidem, ô Tychiade, quos neque tu ignoras, sed data opera me quoq; ignorare ciuiliter simulas, veritus ne ea ex re dedecus illis potiùs quàm honorẽ conciliem. TYC. Non per Iouem hoc mihi in mentem venerat, ô Simo; attamen vehementer animi pendeo quósnam ei rei vnquam seruientes possis producere. PAR A. O generose, equidem tu mihi rudis & imperitus esse vidêre eorum qui philosophorum vitas memoriæ proditas ad posteros transmiserunt: omnino enim eosdem quos dico legere potuisses. TYC. Atqui per Herculem iam mirabiliter audire gestio qui tandem illi sint. PAR A. Ego tibi eosdem demonstrabo, & nominatim perstringam, & quidem minimè malos, aut infimæ conditionis philosophos, sed vt ego opinor, ferè ex omnibus præstantissimos, & de quibus hoc vel suspicari indignũ facinus esse putasses.

Enimvero Æschines ille Socraticus, longis illis & lepidis dialogis summo sermonis nitore atque munditia conscriptis, semel venit in Siciliam, eosdem vnà secum ferens, vt si quo modo fieri posset, eorũ opera Dionysio tyranno innotesceret. Tandem verò lecto Miltiade, visus sibi non mediocrem adiunxisse & laudem & opinionem, reliquum tẽpus permansit in Sicilia, parasitans Dionysio, Socraticis disceptationibus longum valere iussis. Quid autem? nónne & Aristippus ille Cyrenæus vnus ex præstantibus & eximis philosophis tibi esse videtur? TYC. Maximè. PAR. Et ille per id ætatis Syracusis versatus est parasitando apud Dionysium. Itaque ex omni parasitorum numero ille in maximo pretio habitus fuit apud illum. Erat enim præter cæteros ad hanc artem singulari præditus industria: quare & coquos quotidie ad illum missitare solitus est Dionysius, quò apparatiùs tanto magistro artem perdiscerent culinariam. Ille sanè videtur etiam artem pro dignitate excoluisse. Quin etiam Plato vester generosissimus, & ipse non aliam ob caussam in Siciliam profectus est: ac sanè pauculos aliquot dies parasitatus, statim ab incepta parasitatione propter artis imperitiam elapsus est. Rursus autem Athenas regressus, cùm variis semet studiis exercuisset & adornasset, deinceps secunda vice in Siciliam nauigando contendit, vbi iterum pauculos aliquot dies cœnatus, ob parasitandi imperitiam Dionysio excidit. Et hæc quæ Platoni in Sicilia parum scitè parasitãti accidit aduersitas, persimilis mihi esse videtur Niciæ. TY. Et quis ea Simo de Platone tibi dixit? PAR. Equidem & alij complures: porrò autem Aristoxenus Musicus vir clarus atque memorabilis, & ipse Nelei parasitus fuit. Quòd verò Euripides apud Archelaum parasitum egerit vsque ad extremum vitæ diem, Anaxarchus autem apud Alexãdrum, planè tibi compertum est. Neque Aristoteles parasiticam intactam reliquit, sed eandem vt reliquas artes omnes exorsus est. Philosophos quẽadmodum parasiticæ operam dederint, ostendi: parasitum verò nemo vnquã potest producere qui philosophandi captus sit desiderio. Et sanè si felicitas putanda est, neque fame discruciari, neque siti vrgeri, neque algore torqueri: hęc nemini alteri quàm parasito suppetunt. Itaque philosophorum non parum multos quispiam inuenerit & algentes grauiter & esurientes,

Αἰσχίνης μέντοι ὁ Σωκρατικὸς οὗτος, ὁ τοὺς μακροὺς καὶ ἀστείους διαλόγους γράψας, ἥκέ ποτε εἰς Σικελίαν κομίζων αὐτοῖς, ὅπως εἰ δυνατὸν δι' αὐτῶν γνωσθῆναι Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ· καὶ τὸν Μιλτιάδην ἀναγνούς, καὶ δόξας διδυκιμηκέναι, λοιπὸν ἐπάθητο τὸ Σικελίᾳ παρασιτῶν Διονυσίῳ, καὶ τοῖς Σωκρατικοῖς διατριβαῖς ἐρρῶσθαι φράσας. τί δ' ἦ Ἀρίστιππος ὁ Κυρηναῖος οὐχὶ τῶν δοκίμων φαίνεταί σοι φιλοσόφων; ΤΥ. ἦ πάνυ. ΠΑ. καὶ οὗτος μέντοι καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον διέτριβεν ἐν Συρακούσαις παρασιτῶν Διονυσίῳ. πάντων γοῦν ἀμελὴς τῶν παρασίτων αὐτὸς διδυκίμει παρ' αὐτῷ. καὶ γὰρ ἐῶ πλέον τι τῶν ἄλλων παρὰ τὰ τέχνα διέφυης· ὥστε τοὺς ὀψοποιοὺς ἡμέρας ἔπεμπε παρ' αὐτὸν ὁ Διονύσιος, ὡς παρ' αὐτὸν μεταπεμψόμενος. οὗτος μέντοι δοκεῖ ἐκκοσμῆσαι τὰ τέχνα ἀξίως. ὁ δὲ Πλάτων υἱῶν ὁ γνησιώτατος, καὶ αὐτὸς μὲν ἦκεν εἰς Σικελίαν ὑπὸ τούτου, καὶ ὀλίγας παρασιτήσας ἡμέρας παρὰ τυράννῳ, τὸ παρασιτεῖν ἀπὸ ἀφυίας ἐξέπεσε, καὶ πάλιν Ἀθήναζε ἀφικόμενος, τῇ φιλοπονίᾳ, καὶ παιδεύσας ἑαυτὸν, αὖθις δευτέρῳ στόλῳ ἐπέπλευσε τῇ Σικελίᾳ· καὶ δειπνήσας πάλιν ὀλίγας ἡμέρας, ἀπὸ ἀμαθίας ἐξέπεσε. καὶ αὕτη ἡ συμφορὰ Πλάτωνι περὶ Σικελίαν, ὁμοία δοκεῖ γεγενῆσθαι τῇ Νικίου. ΤΥ. καὶ τίς, ὦ Σίμων, περὶ τούτου λέγει; ΠΑΡ. πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, Ἀριστόξενος δ' ὁ μουσικὸς, πολλοῦ λόγου ἄξιος, καὶ αὐτὸς ἦ παράσιτος Νηλέως ἦν. Εὐριπίδης μὲν γὰρ ὅτι Ἀρχελάῳ μέχρι τοῦ θανάτου παρέσιτει, καὶ Ἀνάξαρχος Ἀλεξάνδρῳ, πάντως ἴσασιν. καὶ Ἀριστοτέλης δὲ τῆς παρασιτικῆς ἤρξατο μόνον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν. φιλοσόφους μὲν οὖν, ὡς ἐγὼ, παρασιτικὰ σπουδάσαντας, εἶδον· παρασίτην δ' οὐδεὶς ἔχει φράσαι, φιλοσοφίαν ἐκλελοιπότα. καὶ μέντοι εἰ ἔστιν ἀδάμαντ' ὃ μὴ πεινῆν, μηδὲ διψῆν, μηδὲ ῥιγοῦν, ταῦτα δὲ δεῖ ἐνεῖναι ἀνδρὶ ὑπάρχειν, ἢ παρασίτῳ. ὥστε φιλοσόφους μὲν εἴ τις πολλοὺς κατὰ ῥιγοῦντας, καὶ πεινῶντας εὕροι,

ωᾶξόπτν δὲ οὔ. ἢ οὐκ ἂν εἴη ωᾶξόπος, ἀλλὰ δυστυχής τις, ἢ ωτωχὸς ἀνθρωπος, ἢ φιλοσόφῳ ὅμοιος. ΤΥ. ἱκανῶς ταῦτά γε. ὅτι δὲ καὶ κατὰ πολλὰ διαφέρει φιλοσοφίας, καὶ ῥητορικῆς ἡ ωᾶξιτική, πῶς ἀποδείκνυσι; ΠΑ. Ἔστιν, ὦ βέλτιστε, καιρὸς τῷ ἀνθρώπων βίου, ὁ μὲν τις, εἰρήνης, οἷμαι, ὁ δ' ἂν, πολέμου. ἐν δὴ τούτοις πᾶσα ἀνάγκη φανερὰς γίνεσθαι τὰς τέχνας, καὶ τοὺς ἐχούσας ταύτας ὁποῖοί τινές εἰσι. πρότερον δὲ εἰ δοκεῖ, σκοπῶμεθα τὸν τοῦ πολέμου καιρόν, καὶ τίνες ἂν εἶεν μάλιστα χρησιμώτατοι, ἰδίᾳ τε ἕκαστος αὐτῶν, καὶ κοινῇ τῇ πόλει. ΤΥ. ὡς οὐ μέτριον ἀγῶνα καταγγέλλεις τῶν ἀνδρῶν· καὶ ἔγωγε πάλαι γελῶ κατ' ἐμαυτόν, ἐννοῶν ποῖος ἂν εἴη συμβαλλόμενος ωᾶξιτῷ φιλόσοφος. ΠΑ. ἵνα τοίνυν μὴ πάνυ θαυμάζῃς, μηδὲ ὃ ωρᾶγμά σοι δόξῃ χλιδῆς ἄξιον, φέρε ωροτυπωσώμεθα πρὸ ἡμῶν αὐτῶν, ἠγγέλθαι μὲν αἰφνίδιον εἰς τὸ χωρὸν ἐμβολὴν πολεμίους, εἰ δὲ ἀνάγκη ἐπιξενίαν, καὶ μὴ ωροφθάνειν ἔξω διιοῦσιν τὸν χῶρον· τὸν στρατηγὸν δὲ ωᾶξαγγεῖλαι ἄπαντας εἰς τὸν καταλογον τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, καὶ δὴ χωρεῖν τοὺς ἄλλους· ἐν δὲ δὴ τούτοις, φιλοσόφους τινὰς, καὶ ῥήτορας, καὶ παρασίτους. ωρῶτον τοίνυν ἀποδύσωμεν αὐτούς, ἀνάγκη γὰρ τοὺς μέλλοντας ὁπλίζεσθαι, γυμνοῦσθαι ωρότερον. ἴδωμεν δὴ τοὺς ἄνδρας, ὡς γυμνάζεται, καὶ ἕκαστον, καὶ δοκίμαζε τὰ σώματα· τοὺς μὲν τοίνυν αὐτῶν, ἐκ τοῦ σκέλους ἴδοις ἂν λεπτοὺς, καὶ ὠχροὺς ωροσώπους, ὥστε ἤδη ωραυμάτων ωρόσημους. ἀγῶνα μὲν γὰρ, καὶ μάχην σαφῆ, καὶ ὠθισμὸν, καὶ κόνιν, καὶ ωραύματα, μή γε λοιδορίᾳ λέγῃ, δύνασθαι φέρειν ἀνθρώπους ὥσωερ ἐκείνους τινὰς δεομένους ἀναλήψεως. ἄνδρα δὲ πάλιν μεγαλοσώματον, τὸν ωᾶξιτον, ὁποῖός τις φαίνεται. ἆρ' οὐχ ὁ μὲν, ὃ σῶμα ωρῶτον πολὺς, καὶ ὃ χρῶμα ἡδὺς, οὐ μέλας δὲ, οὐδὲ λευκὸς (ὃ μὲν γὰρ γυναικὶ, ὃ δὲ, δούλῳ ωροσέοικεν) ἔπειτα θυμοειδὴς, δεινὸν βλέπων, ὁποῖον ἡμεῖς μέγα, καὶ ὕφαιμον.

A parasitum verò nequaquam. Aut alioqui parasitus habendus non esset, sed infelix quispiam, aut mendicus circumforaneus, aut etiam philosopho similis. TYC. Hæc equidem tibi satis superque disputata sunt. At philosophia atque Rhetorica etiam reliquis potiorem esse parasiticam, quomodo comprobabis? PAR. Sunt in vita humana tempora, ô optime, alia quidē pacis, vt opinor, alia verò belli. Iam in his omnibus modis necessarium est artes cuiusmodi sint manifestas fieri; sed & illi necessum est vt se aperiant qui artibus sunt imbuti. Primùm autem, si ita tibi videtur, tempus belli subducta B ratione excutiamus, & quinam ingruente bello omnium maximè tum sibi ipsis priuatim, tum Reipub. sunt vtiles. TYC. Quàm non mediocre virorum certamen annuncias! Et ego iamdudum apud me ipse rideo, cogitabundo animo mecum considerans cuiusmodi futurus sit philosophus cum parasito comparatus. PAR. Ne verò nimia capiaris admiratione, neve hanc rem caullo aut subsannatione dignam existimes, age hoc totum expressis typis oculis nostris subiiciemus. Annuntiatum est ex improuiso hostes in regionem C irruptionem fecisse; perneccssarium autem est collecta manu illis exire obuiam: neque enim per socordiam cōmittendum est vt impune abactis pecoribus agros nostros deuastent atque depopulentur. At dux belli denunciat vt ad delectum faciendum iuuenes confluant, alij verò discedant. Sint autem inter hos nonnulli & philosophi, & rhetores, & parasiti. Itaque initiò abiectis vestimentis exuimus nos. Quippe qui armis induendi sunt, antè se denudent necesse est. Proinde intentis oculis specta ô generose vnumquemque ex ordine, habitóque D delectu probato corpora. Itaque illos propter victus indigentiam haud dubiè visurus es tenues atque pallidos, & planè corpore horrido, quasi iam confecti sint vulneribus. Quiergo non summè foret ridiculum, affirmare eiusmodi viros perferre posse certamen, aut pugnam stataria m, aut impressionem, aut puluerematque vulnera, qui curatione aliquá refocillandi sunt? At iam contrà ab illis regressus, parasitum quo corpore appareat, contemplare. Nunquid non ille membris præditus est planè gladiatoriis, ac colore viuo atque iucundo, neque nigro, neque rursus peralbo? (Hoc enim muliebre esset, illud seruile.) Deinde animosus quoq;, terribile quiddam obtuēs, vultu minaci & rubicūdo, quod parasitorum est proprium.

Neque enim conſultum factu videtur, hominem meticuloſum, aut fœmineis oculis præditũ, in aciem producere. Nunquid non igitur iſtiuſmodi ſit elegans & viuens armatus, elegans etiam ſi honeſtè in prelio ceciderit? Sed quorſum iſtis collationibus vtimur, cùm illorum exempla nobis in promptu parata ſint? Vt enim ſimpliciter quæ ſentio eloquar, priorum rhetorum atque philoſophorum partim extra murum in bellum progredi nunquam auſi ſunt. Quòd ſi quis etiam neceſſariò coactus militatũ egreſſus eſt, illum ego deſerta acie turpiter aufugiſſe dico. TYC. Quàm admirãda omnia, & quàm nihil exiguum aut mediocre polliceris! PAR. Nihilo ſecus tamen orationem ſemel exorſus expediam. Equidem ex rhetorum numero Iſocrates, ne ſemel quidẽ in bellum egreſſus eſt, at ne in foro quidem iudiciali vnquam orationem habiturus aſcẽdit, propter animi puſillanimitatem. Opinor verò & ob hoc ipſum illi vocem defuiſſe. Præterea nonne Demades & Æſchines & Philocrates timore ſtatim conſternati bellum Philippo indicente, vrbẽ atque ſeipſos hoſti prodiderunt, neque non pertinaciter perſeuerarũt Athenis illius res atque negotia ſemper adminiſtrantes? adeò vt ſi quis etiam alius Athenienſium eandem ſequeretur bellandi rationem, protinus in illorum amicitiam adſciſcebatur. At verò Hyperides, & Demoſthenes, & Lycurgus, qui paulo videbantur cæteris animoſiores, tametſi in concionibus ſubinde tumultuarentur, ac Philippum contumelioſis dictis proſcinderent, quodnam memorabile facinus in eo bello quod aduerſus illum geſſere Athenienſes, ediderunt? Equidem Hyperides & Lycurgus nunquã egreſſi ſunt, ſed neque vel modicum exerto è portis capite auſi ſunt proſpicere, verùm intra murum clauſi ſedebant, iam apud ſe ipſi obſidionem perferentes, ſententiolas atque ſenatuſconſulta componentes. Sed enim anteſignanus illorum atque coryphæus, nempe Demoſthenes, cui iſta pro concionibus ciuium auribus ſubinde occinere moris erat: Philippus, Macedonum exitium, à quo ne mancipium quidem aliquis emere ſuſtineret: auſus venire in Bœotiam, priuſquam vterq; exercitus commixtus ad manus deueniret, abiecto clypeo aufugit, magna cum ignominia atque dedecore. An & hæc antea neminem commemorantem audiſti, quæ nedum Athenienſibus pro certo comperta ſunt, ſed & Scythis & Thracibus, vnde illud piaculum profectum fuerat? TYC. Iſta equidem mihi compertè nota ſunt.

A ὁ γὰρ καλὸν διδοικὼς καὶ ψυλλῳ ὀφθαλμὸν εἰς πόλεμον φέρῃ. ἆρ' οὐχ ὁ τοιοῦτος καλὸς μὲν γέγοιτ' ἄν, ἐὰν ζῶν ὁπλίτης, καλὸς δὲ κἂν ἀποθάνοι καλῶς; ἀλλὰ τί δὴ ταῦτα εἰκάζω, ἔχοντας αὐτὴν παράδειγματα; ἁπλῶς γὰρ εἰπεῖν, οἱ πολέμῳ μὲν πώποτε ῥητόρων, ἢ φιλοσόφων, οἱ μὲν σὺν ὅλοις ἐπέμειναν ἔξω τῶν τείχους προελθεῖν. εἰ δέ τις καὶ ἀναγκαιοτέρᾳ προσέξατο, φημὶ τοῦτον λείψαντα τὴν τάξιν, ἀποστρέφειν. TY. ὡς θαυμάσια πάντα, καὶ σὺ μὲν ἀποχρῆ μέτριον. PA. λέγω δ' ὅμως. τὴν μὲν τύχην

B ῥητόρων, Ισοκράτης οὐχ ὅπως εἰς πόλεμον ἐξῆλθέ ποτε, ἀλλ' οὐδ' ὅπῃ δικαστήριον αἱρεῖται, δέδοικα δῆλός εἰμι, ὅτι σὺν τὴν φωνὴν δέδοικε τοῦτο εἶχε. τί δῆτα; οὐχὶ Δημάδης μὲν, καὶ Αἰσχίνης, καὶ Φιλοκράτης ἀπὸ δίους θύρας τῇ καταγέλᾳ τοῦ Φιλίππου πολέμου, τὴν πόλιν προῆδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ διεπέλεσαν Ἀθηναίοις ἀεὶ τὰ ἐκείνου πολιτευόμενοι; ὡς εἴγέ τις ἢ ἄλλος Ἀθηναῖος, κατ' αὐτὰ ἐπολέμει, καὶ ἐκεῖνος ἂν αὐτοῖς ἦν φίλος. ὁ Υπερίδης δὲ, καὶ Δημοσθέ-

C νης, καὶ Λυκοῦργος, οἵ γε δοκοῦντες αὐθαδέστεροι, καὶ ταῖς ἐκκλησίαις ἀεὶ θορυβοῦντες καὶ λοιδορούμενοι τῷ Φιλίππῳ, τί ποτε ἀπειργάσαντο ἄξιον ἐκ τῶν πρὸς αὐτὸν πολέμου; καὶ Υπερίδης μὲν, καὶ Λυκοῦργος, οὐδὲ ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐπέλιπόν μικρὸν ἔξω προκύψαι τῆς πύλης, ἀλλ' ἐντειχίδιοι κάθηντο, πρὸ αὐτῶν ἤδη πολιορκούμενοι, γραμίδια, καὶ προβουλεύματα συντιθέντες. ὁ δὲ δὴ κορυφαῖος αὐτῶν, ὁ τοῦτ' ἐκεῖνα λέγων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συνεχῶς· Φίλιππος γὰρ ὁ Μακεδόνων ὅλεθρος, ὅτην οὐδὲ ἀσπάσασθαί τις ἐθέλοι πρίασθαι ποτε, ὑπερβὰς προελθὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν πρὶν ἢ ξυμμῖξαι τὰ στρατόπεδα, καὶ ξυμβαλεῖν εἰς χεῖρας, ῥίψας τὴν ἀσπίδα, ἔφυγεν. ἢ οὐδέπω ταῦτα πρότερον ἀκήκοας ἐκεῖνος, πάνυ γνώριμα ὄντα, οὐχ ὅπως Ἀθηναίοις, ἀλλὰ Θραξὶ, καὶ Σκύθαις, ὅθεν ἐκεῖνο τὸ κάθαρμα ἦν; TY. ἐπίσταμαι ταῦτα.

ἀλλ' ὅτι μὲν ῥήτορες, καὶ λόγους λέγειν ἠσκηκότες, ἀρετὴν δὲ, οὔ. τί δὲ καὶ περὶ τῶν φιλοσόφων λέγεις; ἃ γὰρ δὴ τούτους ὥσπερ ἐκείνους ἔχεις αἰτιᾶσθαι. ΠΑ. ὅτι πάλιν, ὦ Τυχιάδη, οἱ μὲν περὶ τῆς ἀνδρίας ὀλιγημέραι διαλεγόμενοι, καὶ καταπείθοντες ὄνομα τῆς ἀρετῆς, πολλῷ μᾶλλον τῶν ῥητόρων φαίνονται διαλήθειαν, καὶ μαλακώτεροι· σκόπει δὲ ἄνωθεν μὲν, οὐκ ἔστιν ὅστις εἰπεῖν ἔχοι φιλόσοφον ἐν πολέμῳ τετελευτηκότα· ἤπου γὰρ οὐδὲ ὅλως ἐστρατεύσατο, ἢ εἰ καὶ ἐστρατεύσατο, πάντες ἔφυγον. Ἀντισθένης μὲν οὖν, καὶ Διογένης, καὶ Κράτης, καὶ Ζήνων, καὶ Πλάτων, καὶ Αἰσχίνης, καὶ Ἀριστοτέλης, καὶ πᾶς σὺν ὁ ὄμιλος, ὅτε εἶδον παράταξιν, μόνος δὲ πολυμήσας ἐξελθεῖν εἰς τὸν ἐν τῇ πόλει μάχιμον ὁ σοφὸς αὐτῶν Σωκράτης, φεύγων ἐκεῖθεν ἀπὸ τῆς Παρνήθος, εἰς τὸν Ταυρέα παλαίστραν κατέφυγε· πολὺ γὰρ αὐτῷ ἀσφαλέστερον ἐδόκει μετὰ τῶν μειρακυλλίων καθεζόμενον ὠραΐζειν, καὶ σοφισμάτια προβάλλειν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἢ αὐθὶ Σπαρτιάτῃ μάχεσθαι. ΤΥ. ὦ γενναῖε, ταῦτα μὲν ἤδη καὶ πρὸ ἄλλων ἐπυθόμην, ἀλλ, μὰ Δία, σκώπτειν αὐτοὺς καὶ ἐνυβρίζειν βουλομένων· ὥστε οὐδέν τι μοι δοκεῖς χαριζόμενος τῇ σαυτοῦ τέχνῃ καταψεύδεσθαι τῶν ἀνδρῶν. ἀλλ', εἰ δοκεῖ, ἤδη φέρε σὺ τὸν παράσιτον ὁποῖός τίς ἐστιν ἐν πολέμῳ, καὶ λέγε, καὶ εἴ ὅλως λέγεται παράσιτός τις γενέσθαι τῶν παλαιῶν. ΠΑ. καὶ μάλα, ὦ Φιλότης, οὐδὲ ἰδιώτης ἀνὴρ Ὁμήρου, ἀλλ' ἂν πάμπαν ἰδιώτης τύχῃ, ὅστις οὐκ ἔπεισε παρ' αὐτοῖς ἥρωσι τοῖς ἀρίστοις τῶν ἡρώων παράσιτος εἶναι. ὅ, τε γὰρ Νέστωρ ἐκεῖνος, ὃ ἀπὸ τῆς γλώττης ὥσπερ μέλι ὁ λόγος ἀπέρρει, αὐτοῦ τοῦ βασιλέως παράσιτος ἦν· καὶ οὔτε τὸν Ἀχιλλέα, ὥσπερ ἐδόκει τισὶ καὶ ὃς ἦν ὁ σώματι γενναιότατος, καὶ δικαιότατος, οὔτε τὸν Διομήδην, οὔτε τὸν Αἴαντα ὁ Ἀγαμέμνων οὕτως ἐπῄνεσέ τε, καὶ θαυμάζει ὥσπερ τὸν Νέστορα. οὐδὲ γὰρ δέκα Αἴαντας ἤθελεν εἶναι αὐτῷ, οὔτε δέκα Ἀχιλλέας· πάλαι γ' ἂν ἁλωκέναι τὸ Τρῶϊκὸν, εἰ τοιούτους ὁποῖος ἦν οὗτος ὁ παράσιτος,

A At illi quidem fuerunt rhetores, quibus ſtudio fuit concionari, & cauſſas perorare, non virtutem armis exercere. Quid autem de philoſophis habes quod dicas? Neque enim hos quemadmodum illos accuſare potes ignauiæ. PAR. Illi equidem Tychiade, qui quotidianis diſſertationibus multa de fortitudine diſputare conſueuerunt, virtutis nomen nunquam non in ore habentes, multo quàm rhetores apparent fugaciores, ignauiores, atque etiam effœminatiores. Ad hunc verò modum rem conſidera. Principiò quidem nemo eſt vſquam qui pro certo affirmare poſſit vllum philoſophum in bello

B oppetiiſſe: aut potiùs in vniuerſum nunquam meruere ſtipendia: aut ſi meruerunt, omnes audita tuba aufugerunt. Equidem Antiſthenes & Diogenes, & Crates, & Zeno, & Plato, & Æſchines, & Ariſtoteles, & illa vniuerſa philoſophorum turba, nunquam viderũt aciem. Solus autem ſapiens ex illorum numero Socrates ſumpta fiducia in bellum quod ciuitati fuit aduerſus Lacedæmonios, exire auſus, fuga inde ſaluti cõſulens, ex Parnethe in Taurei palæſtram diuertit. Exiſtimabat enim ſibi longè fore tutius

C atque ciuilius ſedenti cum puerulis ſtudiosè exornari, ac vnà ſermonem ſociantes ſophiſticis captiunculis illaqueare, quàm cum viro Spartano manus conſerere. TYC. Ego verò iſta iam olim, ô generoſe, memorata accepi ab aliis, quibus per Iouem nequaquam voluntas erat hæc illis illudendi gratia exprobrare ſicut tibi. Itaque parum gratiæ arti tuæ conciliare vidêre, tantos viros falſis contumeliis afficiẽdo. At ſi videtur, age iam, ac mihi cuiuſmodi vir paraſitus in bello ſit, expedi, & nunquid omnino ex veteribus illis quiſpiam paraſitus fuiſſe credendus eſt. PAR. Atqui ô amice, neminem

D vſqueadeo Homericę poëſeos rudem atque imperitũ eſſe exiſtimo, neque ſi prorſus à literis alienus aut idiota fuerit, qui neſciat apud illũ ex heroibus omniũ præſtantiſſimos paraſitos eſſe. Siquidem Neſtor ille, à cuius lingua, perinde vt mel, fluebat oratio, regis paraſitus fuit. Sed neque Achillem, quemadmodũ & videbatur eratq; corporis forma atque viribus excellẽtiſſimus, & iuſtiſſimus, neq; Diomedẽ, neque Aiacem Agamẽnon tantis laudibus extulit & admiratus eſt, quãto laudis teſtimonio ornauit Neſtorem. Neque enim decem Aiaces ſibi dari exoptat, neque decẽ Achilles: Quippe iam olim Troiam funditus excisã cepiſſet, ſi eiuſmodi decẽ alios milites cuiuſmodi paraſitus ille fuerat,

Neſtor.

Iliad. β.

quanquam iam confectus ſenio, habuiſ- A
ſet. Quin etiam Idomenea Iouis filium
Idomeneus. eadem ratione Agamemnonis paraſitum
fuiſſe confirmat. T Y C. Hæc quidem &
ipſe non ignoro. Nondum tamen mihi
intelligere videor quomodo illi duo he-
roës Agamemnonis paraſiti fuerint. P A.
Perlege ô generoſe verſiculos illos qui-
bus ipſe Agamemnon Idomenea allo-
quitur. T Y C. Quoſnam dicis? P A R.

Iliad. ν. *Semper tibi plenior vni*
Stare ſolet cyathus, velut & mihi, quando bibendi
Eſt mens, vt potes.

Inde quod dixit, ſemper pleniorem ad-
ſtare cyathum, non ita accipiendum eſt, B
quaſi ſemper poculum vino plenum Ido-
meneo & pugnanti & dormienti ſit pro-
poſitum, ſed quòd illi per omnem vitam
ſoli cum rege cœnandi facultas conceſſa
fuerit, ſed non perinde vt aliis militibus
certis quibuſdã diebus ad menſam voca-
Iliad. η. tis. Etenim Aiacem quòd ſingulari certa-
mine cõgreſſus cum Hectore, optimè ſe
geſſerat, proceres ad Agamemnonem di-
uinum cœnatum abduxiſſe cõmemorat,
tanquam propter virtutem in pugna edi-
tam honoratum, admodum ſera cœna a-
pud regem apparata. At verò Idomeneus
atque Neſtor ferè quotidie cũ rege cœ-
nitabant, vt idem auctor teſtatur. Porrò
Neſtor regum paraſitus mihi fuiſſe vide-
tur multa arte induſtrius. Neque apud
Agamemnonẽ primùm hanc paraſitandi
artem exorſus eſt, ſed multis retro tẽpo-
ribus apud Cænea atque Exadium. Viſus
verò eſt neque paraſitandi finem antè fe-
ciſſe, quàm Agamemnon diem ſuũ obiit.
T Y C. Equidem ille præclarus & inſignis
fuit paraſitus At ſi quos alios id genus he-
roas paraſitos fuiſſe noſti, hoc mihi nomi-
Patroclus. natim explicare ne pigeat. P A R. Quid
igitur ô Tychiade, nonne & Patroclus A-
chillis paraſitus tibi fuiſſe videtur, præſer- D
tim cũ nullo aliorum Græcorum fuerit
deterior aut ignauior, neq; animi neque
corporis dotibus, tametſi iuuenis exiſtẽs?
Mihi equidẽ nulla in re ipſo Achille vi-
detur fuiſſe inferior, ex eius operibus cõ-
Iliad. π. iecturam faciẽti. Etenim Hectorem per-
ruptis portarum obicibus, ac intra muni-
tionem iuxta naues pugnantẽ, fortiſſimè
repulit, & Proteſilai nauim iam incẽſam
& ardentem extinxit, quanquam in ea eſ-
ſent nõ ignauiſſimi, verùm Telamone na-
ti & Aiax & Teucer, alter haſta ſtrenuus, alter arcu valẽs. Multos præterea ex Barba-
ris neci dedit: inter quos & Sarpedonem Iouis filium Achillis paraſitus peremit.

καίτοι γέρων ὤν, γραπτώτας εἶχε δίκαι. καὶ τὸν Ἰδομενέα τὸν τοῦ Διὸς ἔκγονον, παράσιτον Ἀγαμέμνονος ὁμοίως λέγει. ΤΥ. Ταῦτα μὲν καὶ αὐτὸς ἐπίσταμαι. ὅπως γε μὴν δοκῶ μοι γιγνώσκειν πῶς δὴ τὼ ἄνδρε, τὼ Ἀγαμέμνονι παράσιτοι ἦτον. ΠΑ. ἀκουσάτω, ὦ γλυκύτατε, τῶν ἐπῶν ἐκείνων, ὧνπερ αὐτὸς ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὸν Ἰδομενέα λέγει. ΤΥ. ποίων; ΠΑ.

σὺν δὲ πλέον δέπας αἰεὶ
Ἑστήκ' ὥσπερ ἐμοί, πίεμεν ὅτε θυμὸς ἀνώγοι.

ἐνταῦθα γὰρ ὃ αἰεὶ πλέον δέπας εἴρηκεν, οὐχ ὅτι ὃ ποτήριον ἀεὶ πρὸς τοῦτο πλῆρες ἑστήκει τῷ Ἰδομενεῖ, καὶ μαχομένῳ, καὶ καθεύδοντι, ἀλλ' ὅτι αὐτῷ δι' ὅλου τοῦ βίου μόνῳ σὺν τῷ βασιλεῖ ἐξῆν δειπνεῖν· ἀλλ' οὐχ ὥσπερ τοῖς λοιποῖς στρατιώταις πρὸς ἡμέρας τινὰς προσκαλουμένοις. τὸν μὲν γὰρ Αἴαντα, ἐπειὶ καλῶς ἐμονομάχησε τῷ Ἕκτορι, εἰς Ἀγαμέμνονα δεῖπνον ἄγων, φησί, καὶ πολὺ ἀξιωθέντα ἐφεστιᾶσθαι παρὰ τῷ βασιλεῖ δείπνου· ὁ δὲ Ἰδομενεύς, καὶ ὁ Νέστωρ, ὁσημέραι συνεδείπνουν τῷ βασιλεῖ, ὡς αὐτὸς φησι. Νέστωρ δὲ παράσιτος μοι δοκεῖ τῷ βασιλέως μάλιστα πιχείτης καὶ ἀγαθὸς γενέσθαι. ὁ γὰρ ἐπὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀρξάμενος τῆς τέχνης, ἀλλὰ αἰσθόμενος ὅτι Καινέως καὶ Ἐξαδίου. δοκεῖ δὲ σφόδρα αἰσχρὸν εἶναι παρασιτεῖν, εἰ μὴ καὶ Ἀγαμέμνων ἀπέθανε. Τυδεΐδῃ μὲν γοῦν ὁ παράσιτος· εἰ δὲ καὶ ἄλλους τινὰς οἶσθα, πειρῶ λέγειν. ΠΑ. τί οὖν, ὦ Τυχιάδη, οὐχὶ καὶ Πάτροκλος τοῦ Ἀχιλλέως παράσιτος ἦν, καὶ ταῦτα, σοῦ γε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων φαυλότερος, ὅτε μὲν ψυχῇ, ὅτε δὲ σώματι, νεανίας ὤν; ἐγὼ γοῦν οὐδ' αὐτός μοι δοκῶ τοῦ Ἀχιλλέως πεπαίρεσθαι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ χείρων εἶναι, τόν τε γοῦν Ἕκτορα ῥῆξαντα τὰς πύλας, καὶ παρὰ ταῖς ναυσὶν εἴσω μαχόμενον, σοῦ ἄξιόν, καὶ τοῦ Πρωτεσιλάου ναῦν ἤδη καιομένην, ἔσβεσεν. καίτοι ἐπιβάτευον αὐτῆς οὐχ οἱ φαυλότατοι, ἀλλ' οἱ τοῦ Τελαμῶνος, Αἴας τε, καὶ Τεῦκρος, ὁ μὲν, ὁ πλίτης ἀγαθός· ὁ δὲ, τοξότης. καὶ πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε τῶν βαρβάρων, ὃν δὲ δὴ τύχοις καὶ Σαρπηδόνα τὸν τοῦ Διὸς υἱόν, ὁ παράσιτος τοῦ Ἀχιλλέως.

καὶ ἀπέθανε δὲ οὐχὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως, ἀλλ' A
αὐτὸν μὲν Ἕκτορα Ἀχιλλεὺς ἀπέκτεινεν,
εἷς ἕνα, καὶ αὐτὸν Ἀχιλλέα Πάρις. τὸν δὲ
παράσιτον, θεὸς, καὶ δύο ἄνδρες ποτε. καὶ τελευ-
τῶν δὲ, φωνὰς ἀφῆκεν, οὐχ οἵας ὁ γενναιότατος
Ἕκτωρ, παρακαλῶν τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἱκε-
τεύων ὅπως ὁ νεκρὸς αὐτῷ τοῖς οἰκείοις ἀπο-
δοθῇ, ἀλλ' οἵας εἰκὸς ἀφεῖναι παράσιτον. πίνας
δὴ τούτους; [σὺμ,

Τοιοῦτοί μ' εἴ ποθ' ἕποντο μάχην ἐς δηϊοτῆτα
Πάντες καὶ πρὸ θ' ὅλοντο, ἐμοῦ ὑπὸ δουρὶ
δαμέντες.

ΤΥΧ. Ταῦτα μὲν ἱκανά. ὅτι δὲ μὴ φίλος, B
ἀλλὰ παράσιτος ἦν ὁ Πάτροκλος τοῦ Ἀχιλ-
λέως, πειρῶ λέγειν. ΠΑ. αὐτόν, ὦ Τυχιάδη, τὸν Πάτροκλον ὅτι παράσιτος ἦν, λέγοντά
σοι παρέξομαι. ΤΥ. θαυμαστὰ λέγεις. ΠΑ.
ἄκουε τοίνυν αὐτοῦ τῶν ἐπῶν·

Μή ἐμοὶ σῶν ἀπόῤῥιψε πάτρωνα ἑτ' Ἀχιλλεῦ,
Ἀλλ' ὁμοῦ ὡς ἐτράφημεν ἐν ὑμετέροισι
δόμοισι. καὶ πάλιν ἀποβάς,
καὶ γάρ με δέξατο, φησὶν, ὁ Πηλεύς

Ἕτερφεν δ' ὀδυκέως, ἐθέσπιόν τ' ὠνόμαζεν C
μίμνε,

τουτέστι παράσιτον εἶχεν. εἰ μὲν τοίνυν φίλον
ἐβούλετο τὸν Πάτροκλον λέγειν, οὐκ ἂν αὐτὸν
ὠνόμαζε θεράποντα. ἐλεύθερος γὰρ ἦν ὁ Πά-
τροκλος. πίνας τοίνυν λέγει θεράποντας, εἰ μήτε
τοὺς δούλους, μήτε τοὺς φίλους; τοὺς παρα-
σίτους δηλονότι· ἢ καὶ τὸν Μηριόνην τοῦ Ἰδομε-
νέως ἐθεράποντα ὀνομάζει. οὕτως, οἶ-
μαι, καλεῖσθαι τότε τοὺς παρασίτους. σκέψαι
δὲ ὅτι καὶ σοφοῦ τὸν μὲν Ἰδομενέα, Διὸς ἔντι
μον, οὐκ ἀξιοῖ λέγειν ἀπάλαστον Ἄρεϊ, D
Μηριόνην δὲ τὸν παράσιτον αὐτοῦ; τί δὲ, οὐχὶ
καὶ Ἀριστείδην δημοτικὸν ὄντα, καὶ πένητα, ὡς φησὶ
Θουκυδίδης φησὶ, παράσιτον εἶναι Ἁρμοδίου;
τί δὲ, οὐχὶ καὶ ἐραστής; ὑπερφυῶς γὰρ οἱ παράσι-
τοι καὶ ἐρασταὶ τῶν τρεφόντων εἰσίν. οὕτω τοί-
νυν πάλιν ὁ παράσιτος τὴν Ἀθηναίων πό-
λιν τυραννουμένην, εἰς ἐλευθερίαν ἀφείλε-
το. καὶ νῦν ἕστηκε χαλκοῦς ἐν τῇ ἀγορᾷ με-
τὰ τῶν παλαιῶν ὅτι μὲν δὴ τοῖοί τε ὄντες
μάλα ἀγαθοὶ, παράσιτοι ἦσαν. σὺ δὲ δὴ
ποῖόν τινα εἰκάζεις ἐν πολέμῳ τὸν παράσιτον;

Prostratus verò occubuit nequaquam vt alij, sed ipsum quidem Hectorem vita spoliauit Achilles, at Achillem Paris, vnus vnum. Porrò autem parasitum & Apollo & duo viri occiderunt. Ac iam moriens eas voces edidit, nō quales generosissimus Hector ille, Achillem supplicite precatus vt cadauer eius suis sepeliēdum redderet: sed quales par est parasitum expirantem emittere. cuiusmodi tandem?

Si mihi viginti duro in certamine tales
Antè occurrissent, cunctos ego cuspide cæsos
Strauissem letho.

TYC. At de his quidem abundè satis multa verba feci sti. Cæterùm Patroclum non amicum, sed Achillis parasitum fuisse, quo pacto testatum facies? PARAS. Ipsum, ô Tychiade, Patroclum quòd parasitus fuerit, dicentem tibi exhibebo. TYCH. Admiranda dicis. PARAS. Audi igitur hosce versiculos:

Ne mea Pelida condi patiare seorsim
Ossa, sed amborum sint vno tecta sepulchro,
Sicut & antè domi nutriti viximus vnà.

Et rursum eodem in loco:

Nam me susceptum Peleus studiosus alebat,
Nomine neque tuum noto Theraponta vocauit.

hoc est, parasitum esse voluit. Etenim si Patroclum Achillis amicum dicere voluisset, haud illum theraponta nominasset. Erat enim Patroclus liberalior, quàm vt Achillis seruus dici sustinuisset. Quos igitur dicit esse therapontas? qui neque serui sunt, neque amici, nempe parasitos: quo nomine & Merionē Idomenei theraponta compellat. Atque ita tunc parasitos dictos esse planè coniectura auguror. Quinetiam hoc considera, quamobrem Idomenea Iouis filium non dignatus sit Marti æqualem dicere, verùm Merionem eius parasitum. Nonne verò & Aristides, vir popularis existens & pauper, vt inquit Thucydides, parasitus fuit Harmodij? nonne & amator? Sunt enim parasiti suorum alumnorum peramantes. Huius itaque parasiti opera, Athenienſium Reipub. tyrannide oppressæ libertas iterum recuperata est. Et nunc in foro stat æneus inter reliqua ciuitatis monimenta spectabilis. Illi equidem cùm tanta virtute claruerint, tamen parasitos agebant. Tu verò quonam animatum animo parasitum in bello esse putas?

θεράποντ. Therapontas.

Aristides.

Nonne ſub initium talis curato probè corpore ſumpto ientaculo prodit in aciẽ, quemadmodum & Vlyſſes fas eſſe cõtendit? Quippe cui ſtatim ſub auroræ exortum pugnandum erit, ille priùs cibum ſumat neceſſe eſt. Et quo tempore alij milites, præ metu, hic quidem galeam diligẽter adornat, ille thoracem curiosè induit, alius aliud quiddam malum belli ſuſpicãs trepidat: paraſitus vultu prorſus hilaro & exporrecto indulget epulis: ac mox poſtquam in aciem progreſſus eſt, inter primos fortiſſimè dimicat: cæterùm qui alit paraſitum, tum in ordine ſubſequitur, quem ille non ſecus atque Aiax Teucrũ, clypeo defendit. Cupit enim impenſiùs ſuum ſeruare alumnum paraſitus, quàm ſeipſum tueri incolumem. Quòd ſi etiam in bello cæſus paraſitus occubuerit, neq; imperatorem, neque militum quẽquam pudore afficit, tantum exiſtens cadauer, quali corporis dignitate quõdam in ſympoſiis accumbere ſolitus eſt: adeò vt indignũ ſit facinus, philoſophi cadauer huic appoſitum conſpici, aridum & ſordidum, prolixo barbitio informe, hominẽ prorſus miſerandum, & qui ante initum prælium mortuus ſit, imbellis atque inualidus. Quis verò eam ciuitatem non extremè contemneret, cuius tam miſerandos atque infelices cerneret ſatellites? Quis nõ eam vrbem cùm robuſtis tum animoſis auxiliatoribus egere exiſtimet, qui adeò pallidos & comatos homunciones inter militum cadauera diſperſos intuitus fuerit, cóſque qui in excubiis ſtationes agitant, nullius in bello eſſe pretij? Tales equidem ſunt in rebus bellicis paraſiti, cum philoſophis atque rhetoribus comparati. Cæterùm in pace tantùm præcellit philoſophiam paraſitica, quãtum ipſa pax bello præſtat. Ac primùm, ſi videtur, pacis loca atque ſtudia contemplemur. TYCHI. Nondum teneo quid hæc tua ſibi velit oratio: conſideremus tamen. PARAS. Igitur forum & iudicia, & palæſtras, & gymnaſia, tum venationes & ſympoſia ego ciuitatis locaeſſe dixerim. TYCHI. Et rectè ſanè. PARAS. Quòd autem paraſitus in forum cauſas acturus non prodit, quódque in iudiciis nulli clientulorum vocatus patronus præſtò eſt, hanc ego ſubeſſe cauſſam opinor, quòd iſta loca magis ſycophãtis & rabulis illis forenſibus pateant atque cõueniant, quódq; nihil moderati in illis fieri ſolcat. Palæſtras verò atque gymnaſia vnà cũ ſympoſiis paraſitus frequentat ſedulo, quibus ſolus ille ornamẽto eſt atq; decori: quoniã quiſnam philoſophorum

A οὐχὶ πρῶτον μὲν ὁ τοιοῦτος ἀριστοποιησάμενος ἔξεισιν ἐπὶ τὴν παράταξιν, καθάπερ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ; ὁ γὰρ δὴ οὐκ ἐν πολέμῳ μάχεσθαι φησιν ἐστιάσει, καὶ δίχα ταύτης οὐδὲ μάχεσθαι δεῖ· καὶ οὐκ ἄν τις ἀμφιβάλοι τὸν κράνους, ὁ μὲν τις ἀκριβῶς ἁρμόζῃ τὸ κράνος, ὁ δὲ θωρακίσκον ἐνδύεται, ὁ δέ, αὐτὸ τὸ δόρυ ἐπισκοπῶν τὸ πολέμου, τρέμει, εἴτε δὲ, ἐὰν ἴδῃ τότε μάλα φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, καὶ μὴν τὴν ἔξοδον δίχα ἐν πρώτοις διαγωνίζεται· ὁ δὲ πρόσω αὐτὸν, ὅπισθεν ἐπισπόμενος ἕως πεσόντα, καὶ
B κρύπτει τῷ σάκει καλύπτει, καὶ τὸ δέλεαρ ἀφιεμένων. γυμνώσας ἑαυτὸν, τοῦτον σκέπει· βούλεται γὰρ ἐκεῖνον μᾶλλον σῴζειν, ἢ ἑαυτόν. εἰ δὲ καὶ πέσοι προδόσιος ἐν πολέμῳ, οὐκ αὖ ἐπ' αὐτῷ δήπου ὅτε λοχαγὸς, ὅτε στρατιώτης αἰσχυνθείη, μεγάλῳ τε ὄντι νεκρῷ, καὶ ὥσπερ ἐν συμποσίῳ καλῷ καλαισθήσεται· ὡς ἄξιόν τι φιλοσόφου νεκρὸν ἰδεῖν τοῦτῳ προσκείμενον, ξηρὸν, ῥυπῶντα, μακρὸν πώγωνα ἔχοντα, προτεθνηκότα τῆς μάχης, ἀλθαίνῃ ἄθρωπον. τίς οὐκ ἂν καταφρονήσειε ταύτης τῆς πόλεως, τοὺς ὑπασπίζας αὐτῆς
C οὕτω κακοδαίμονας ὁρῶν; τίς δ' οὐκ ἂν εἰκάσειε χλωροὺς καὶ κομήτας ὁρῶν ἀθρωπίσκους κειμένους, τὴν πόλιν ἀπορῶσθαι συμμάχων, ἐν οἷς ἐν εἰρήνῃ κακόργοις ὅπλοσιν ὡς πολέμῳ; ἐν οὐδενὶ μὲν ἐν πολέμῳ πρὸς ῥήτορας καὶ φιλοσόφους εἰσὶν οἱ προσιόντες. ἐν εἰρήνῃ δ', ὅσοι τὸν μοι δοκεῖ καὶ διαφέρειν προσιτικὴ φιλοσοφίας, ὅσον αὐτὴ ἡ εἰρήνη πολέμου. καὶ πρῶτον εἰ δοκῇ, σκοπῶμεν τὰ τῆς εἰρήνης χωρία. ΤΥ. ὅπως ξυνίημι ἔτι τοῦτό πως βούλεται, σκοπῶμεν δὲ ἔμπροσθεν.
D ΠΑ. ἀγορὰν ἀγορᾶν, καὶ δικαστήρια, καὶ παλαίστρας, καὶ γυμνάσια, καὶ κυνηγέσια, καὶ συμπόσια ἐγὼ φαίην ἄν, πόλεως χωρία; ΤΥ. πάνυ μὲν οὖν. ΠΑ. ὁ τοίνυν προσιτὸς, εἰς ἀγορᾶν μὲν καὶ δικαστήρια οὐ πάνυ, οἶμαι, τοῖς συκοφάνταις πάνυ τὰ χωρία ταῦτα μᾶλλον προσήκει, καὶ ὅτι σοβεῖν μέτριόν ἐστι τὸ πύτισμα, τὰς δὲ παλαίστρας, καὶ τὰ γυμνάσια, καὶ τὰ συμπόσια, διὰ καὶ καὶ κόσμος μόνος ἐστί. ἐπεὶ τίς ἂν παλαίστρα φιλόσοφος,

ῥήτωρ

ἢ ῥήτωρ ἀποδὺς, ἄξιος συγκριθῆναι τῷ παρασίτου τῷ σώματι; ἢ τίς ἐν γυμνασίῳ τούτων ὀφθείς, οὐκ αἰσχύνη τοῦ χωρίου μᾶλλον ἔστι; κἂν μὴν ἐν ἐρημίᾳ τούτων τινὸς ἐπιφανῆ θηρίον ὁμοῦ ἴδοι. ὁ δὲ παράσιτος, αὐτά τε ὀπτόντα μόνον, καὶ δέχεται ῥᾳδίως, μεμελετηκὼς αὐτὰ ἐν τοῖς δείπνοις καταφρονεῖν· καὶ οὔτ' ἔλαφος, οὔτε σῦς αὐτὸν ἐκπλήττει φερικῶς, ἀλλὰ κἂν ἐπ' αὐτὸν ὁ σῦς τὸν ὀδόντα θήγῃ, καὶ ὁ παράσιτος ὑπὲρ τοῦ σιροῦ ἀντιθήγει. τοῖς μὲν γὰρ λαγῶς διώκει μᾶλλον τῶν κυνῶν. ἐν δὲ δὴ συμποσίῳ, τίς ἂν ἐμιμήσατο τὸν παράσιτον, ἢ πίνοντι, ἢ ἐσθίοντι; τίς δ' ἂν μᾶλλον ὑφείλατο τὰς συμπλοκάς; πότερον ποτὲ τοὺς ᾄδοντας καὶ σκώπτοντας, ἢ αὐλητρὸς μὴ γελᾶν, ἐν περσικῷ κείμενος, εἰς γῆν ὁρᾶν, ὡς ἐπὶ πένθος, οὐχὶ συμπόσιον, ἔχων; καὶ ἔμοιγε δοκεῖ, ἐν συμποσίῳ φιλόσοφος θεατὴν ἔστιν, οἷς ἐν βαλανείῳ κύων. φέρε δὴ ταῦτα ἀφέντες, ἐπ' αὐτὸν ἤδη βαδίζωμεν τὸν βίον τοῦ παράσιτου, σκοπούμενοι ἅμα, καὶ παραβάλλοντες ἑκάστοτε. πρῶτον τοίνυν ἴδοι τις ἂν τὸν μὲν παράσιτον, ἀεὶ δόξης καταφρονοῦντα, καὶ σπουδὴν μέλον αὐτῷ, ὧν οἱ ἄνθρωποι οἴονται. τοὺς ῥήτορας δὲ καὶ φιλοσόφους ἔστιν ἴδοι τις ἂν, οὐ πάνυ, ἀλλὰ πολλοὺς, ὑπὸ τύφου καὶ δόξης πεπεδημένους· καὶ οὐ δόξης μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀψαρίου ἁπάντων ἥττονας ἐστὶν, ὑπὸ ἀργυρίου. ἐγὼ δὲ μὲν παράσιτος, οὕτως ἔχω πρὸς ἀργύριον, ὡς οὐκ ἄν τις οὐδὲ πρὸς τὰς ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψηφίδας ἀμελῶς ἔχοι, καὶ οὐδὲν αὐτῷ δοκεῖ διαφέρειν τὸ χρυσίον τοῦ πυρός. οἵ γε μὴν ῥήτορες, καὶ ὁ ἀντιποιούμενος ἔστι, καὶ οἱ φιλοσοφίαν φάσκοντες, πρὸς αὐτὰ οὕτω διάκεινται κακοδαιμόνως, ὥστε τὴν μάλιστα νῦν δοκιμωμένων φιλοσόφων (πρὸς μὲν γὰρ τὴν ῥητόρων οὐ δεῖ λέγειν) ὁ μὲν, δικάζων δίκαιον, δώροις ἐπ' αὐτῇ ἐάλω· ἄλλος δὲ, μαθόν σοφιστεύειν, εἰσπράττεται τοὺς μανθάνοντας. ὁ δὲ, πρὸς τοῦ βασιλέως ὑπὲρ τοῦ συνεῖναι ὁμοίως μισθὸν αἰτεῖ, καὶ οὐκ αἰσχύνεται. ἔτι πρεσβύτης ἀνὴρ ἅμα τοῦτο ἀποδημεῖ, καὶ μισθοφορᾷ, καθάπερ Ἰνδὸς, ἢ Σκύθης αἰχμάλωτος·

A aut rhetorum, exutus veſtimentis in palæſtra, dignè componendus eſſet cum paraſiti corpore? Aut quis illorum conſpectus in gymnaſio, non potiùs probro atque dedecore locum afficeret? Atqui ne in deſerto quidem illorum quiſpiam irruentis alicuius beluæ impetum ſuſtineret: at paraſitus earundem vim atque ferociam fidenter expectat, ac ſine negotio compeſcit, quippe qui eaſdem in conuiuiis contemnere didicerit. Sed neque ceruus neque ſus ſetis inhorreſcens paraſitum conterret, ſed ſue aduerſus illum dentes acuente, paraſitus aduerſus ſuem contrà acuit terribilis. Cęterùm lepuſcu-
B los magis infectatur, quàm vllus canis venaticus. Porrò autem in conuiuio quis cum paraſito certamen ſuſciperet, aut iocos ciente, aut comedente? Et quis magis conuiuarum triſtitiam diſcutit? an ille cãtillans ridicula, & ludens dicteriis: an homo potiùs nihil ridens, in ſordida tritáque lacerna accumbens, terram triſtis intuens, quaſi ad luctum non ad ſympoſium vocatus veniſſet? Ac mihi profectò tale quiddam in ſympoſio videtur eſſe philoſophus, quod canis in balneo. Sed age, iſtis poſthabitis ad ipſam paraſiti vitã nos
C conferamus, excutientes atque cõparantes illum. Primùm igitur quis eſt qui non videt paraſitum nunquam non contemptorem eſſe gloriæ, quippe cui nihil curę eſt quam de ſe opinionem homines obtineant? At verò ipſos rhetores atque philoſophos non ſaltem illorum aliquos, ſed in vniuerſum omnes, faſtu atque gloria tranſuerſos agi quiſpiam inuenerit, ac nõ tantùm gloriæ deditos, ſed quod adhuc turpius eſt, argenti ſitientiſſimos. Sed enim paraſitus hoc erga pecuniã affectus eſt animo, quo non aliquis negligentiore erga lapillos paſſim proiectos in littore animatus eſt. Ac nihil illi inter aurum & ignem videtur eſſe diſcriminis. Rhetores
D autem, & quod abſurdius eſt, etiam illi qui philoſophiæ profeſſione ſe venditãt, tam auidè argento inhiant, quaſi hac ratione maximam ſibi nunc conciliarent, & opinionem & auctoritatẽ philoſophi. De rhetoribus quid multa attinet dicere? cùm ille corruptus largitionibus cauſſam orare ſoleat, alius dicendi artem profitens à diſcentibus mercedem exigit. Tertius à rege ſimiliter præmiũ flagitat, non ob aliud, niſi quòd cum illo conuerſationem ſociet: nec pudore ſuffunditur. Eſt præterea alius qui iam ætate cõfectus, non ob aliud peregre proficiſcitur, quàm vt lucrũ faciat, aut ſtipendio mereat, nõ aliter atque Indus quiſpiã aut Scytha captiuus.

Neque eundem pudet nominis, quòd merces sit illud quod accipit. Non solùm verò his vitiis eos inuenies obnoxios, sed sunt adhuc alij degeneris animi affectus, quibus sunt plenissimi, nempe molestæ perturbationes, iracundia, inuidentia, ac omnis generis concupiscentiæ. Parasitus autem his omnibus vacans affectibus, neque irascitur, propter animi tolerantiam, tum etiam quòd illi nemo sit cui irascereture. Atque etiam si quando victus mentis impotentia, indignatur, nihil tamen mali aut iniuriæ, iracundiæ impulsu designat perperam: quin potiùs risum omnibus eius excandescentia excutit, ac oblectamento est conuersantibus. Minimè verò omnium perturbatur tristitia, aut vlla mentis molestia discruciatur. Etenim tam præsens illi parasitica suppeditat aduersus omnes molestias remedium, vt nulla etiam causa existat quamobrem afficiatur tristitia. Neque enim illi sunt opes, neque domus, neque famulus vllus, non vxor, non liberi, quibus pereuntibus habentem discruciari animo omnino necesse est, si horum iacturã fecerit. Atqui neque gloriæ vllius est appetens, neq; opulentiæ: sed nec formosum quenquam desiderat. TYC. Veruntamen, ô Simo, planè consentaneum est illum ob victus indigentiam perturbari animo. PAR. Ignoras, ô Tychiade, statim initiò hunc non esse parasitũ, quicunque laborat victus inopia. Neque enim fortis, inopia fortitudinis, fortis perhibẽdus est: neque sapiens, sapientiæ penuria sapiens putandus: alioqui parasitus esse non possit. Nos enim de eo qui re ipsa parasitum agit, loquimur, non de eo qui solum parasiti nomen falsò obtinet. Iam si fortis non alia ratione, quàm præsente fortitudine fortis, & sapiens præsente sapientia sapiens habendus est: sequitur, neque parasitum, nisi parasitandi facultas suppetat, parasitum esse posse. Quare nisi hoc illi suppeditatum fuerit ab alio, nequaquam parasitus existimandus est. TYC. Proinde parasitus nunquã alimenti laborabit inopia? PAR. Ita quidem apparet. Itaq; neque huius neque alterius cuiuspiã rei gratia discruciatur animo. Verùm omnes ad vnum philosophi pariter atque rhetores, maximo semper in metu sunt. Illorum igitur plurimos plerũque ligno armatos in publicum prodire videmus: quod pro culdubio non facerent, nisi armatos metuerent. Quid quòd etiam ianuas probè oppessulatas concludunt, metuentes ne quis noctu domum ingressus, illis perniciem machinetur? At parasitus ædiculæ suæ ianuam quidem claudit, sed planè incuriosè & temere, ne videlicet vẽti violentia irruens aperiat.

A καὶ οὐδὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα αἰσχύνεται, ὅτι μισθὸς ὁ λαμβανόμενος. θύρσις δ' οὐ μόνον ταῦτα τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πάθη ἐστί, λύπαι, καὶ ὀργαί, καὶ φθόνοι, καὶ πάντων ἐπιθυμίαι. ὁ γε μὴν παράσιτος, ἔξω τούτων ὢν ἁπάντων· ὅτε γὰρ ὀργίζεται διὰ ἀπαραξίαν, καὶ ὅτι οὐδὲ ἔστιν αὐτῷ ὅτῳ ὀργισθείη. καὶ εἰ ἀγανακτήσας δέ ποτε, ἢ ὀργὴ αὐτὸν χαλεπὸν μέν, οὐδὲ σπουδαῖόν οὐδὲν ἀφανάζεται, μᾶλλον δὲ, γέλωτα, καὶ θυμηδίαν τινὰ ξυνάγει. λυπεῖται γε μὴν ἥκιστα πάντων, τοῦτο τῆς τέχνης παρασκευαζόμενος αὐτῷ, καὶ χαριζόμενος, μὴ ἔχειν B ὑφ' ὅτου λυπηθείη. οὔτε γὰρ χρήματά ἐστιν αὐτῷ, ὅτε οἶκος, ὅτε οἰκέτης, ὅτε γυνή, οὔτε παῖδες, ὧν διαφθειρομένων, πάντως ἀνάγκη ἐστὶ λυπεῖσθαι τὸν ἔχοντα αὐτά, ἐπεὶ ταῦτα ἀπόλλυται. ἐπιθυμεῖ δὲ οὔτε δόξης, ὅτε χρημάτων, ἀλλ' οὐδὲ ὡραίου τινός. TY. ἀλλ', ὦ Σίμων, εἰκὸς γε εὐδεία ἕωθεν λυπηθῆναι αὐτόν. ΠΑ. ἀγνοεῖς, ὦ Τυχιάδη, ὅτι ὀξέως ἀφ' ἧς ἂν ἄρξῃ παράσιτος ἔστιν οὗτος, ὅστις ἂν πορευθῇ ἕωθεν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρεῖος, ἀπεῖρος ἀνδρίας ἐστὶν ἀνδρεῖος, οὐδὲ φρόνιμος, ἀπειρία φρενῶν ἐστὶ φρόνιμος· ἄλλως τε, ὅτι παράσιτος οὐκ εἴη παρόντος ἡμῖν περὶ παράσιτου ζητεῖν ὄντος, οὐχὶ μὴ ὄντος. εἰ γὰρ μὴ ὁ ἀνδρεῖος ἀνδρεῖος, ἢ πρᾶσις ἀνδρεότητος, καὶ ὁ φρόνιμος, πραγματεία φρονήσεως, καὶ ὁ παράσιτος δὴ, πρᾶσις τοῦ παρασιτεῖν, παράσιτος ἔσται. ὡς εἴπερ τοῦτο μὴ ὑπάρχει αὐτῷ, περὶ ἄλλου τινός, καὶ οὐχὶ παράσιτου, ζητήσομεν. TY. σκοπῶ οὐδέποτε ἀπορήσει παράσιτος ἕωθεν; ΠΑ. ἔοικεν· ὥστε ὅτ' ὀφείλει τούτῳ, οὔτ' ἐπ' ἄλλῳ ἐστὶν ὅτῳ λυπηθείη αὖ. καὶ μὴν καὶ πάντες ὁμοῦ φιλόσοφοι, καὶ ῥήτορες φοβοῦνται μάλιστα· ὡς γέ τοι πλείστους αὐτῶν θύρσι τις αὖ μετὰ ξύλου προϊόντας· οὐκ ἂν δή που εἰ μὴ ἐφοβοῦντο ὡπλισμένους, καὶ τὰς θύρας δὲ μάλα ἐρρωμένως ἀποκλείοντας, μή τις ἄρα νύκτωρ ἐπιβουλεύσειεν αὐτοῖς διελθών. ὁ δὲ, πρὸ θύρας τὸ δεῦμα τὸ πρόσπηθον· εἶκῇ καὶ τοῦτο, ὡς μὴ ὑπὸ αἰέμων αἰοιχθείη.

B

C

D

ἠμυελώς δὲ φόβου νύκτωρ, οὐδέν τι μᾶλ- A
λον θορυβεῖται, ἢ μὴ ἠμυελώσου· καὶ δι' ἐρη-
μίας δὲ ἀπιὼν, αὐθι ξίφους ὀδόν, φοβεῖται
γὰ οὐδὲν οὐδαμοῦ. φιλοσόφους δὲ πολλάκις
εἶδον ἐγὼ, οὐδενὸς ὄντος δεινοῦ, τόξα σει-
σθυασμένους· ξύλα μὲν γὰρ ἔχουσι, καὶ εἰς
βαλανεῖον ἀπιόντες, καὶ ἐπ' ἄριστον. πα-
ράσιτου μέντοι οὐδεὶς ἔχει κατηγορῆσαι μοι-
χείας, ἢ βίας, ἢ ἁρπαγῆς, ἢ ἄλλό τι ἀδίκη-
μα ἁπλῶς· ἐπεὶ ὅ γε πιστός, οὐκ ἂν εἴη πα-
ράσιτος, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκφύσας ἀδικεῖ. ὥστ' εἰ
μοιχείσας τύχοι, ἅμα τῷ ἀδικήματι καὶ
τοὔνομα μεταλαμβάνει τὸ ἀδικήματος. ὥς- B
περ δὲ ὁ κακὸς, οὐ τὸ ἀγαθὸς ἀλλὰ φαῦλος
ἤδη λαμβάνει, ὅταν, οἶμαι, ὁ παράσιτος ἐάν τι
ἀδικῇ· αὐτὸ μὲν τοῦτο ὅπερ ἐστὶν, ἀποβάλλει,
ἀμεταλαμβάνει δ' ὃ ἀδικεῖ. ἀδικήματα δ' ἴσασιν
οἱ ῥητόρων καὶ φιλοσόφων ἄφθονα, οὐ μόνον
ἴσμεν αὐτῶν γεγενότα καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ
τοῖς βιβλίοις ἀπολελειμμένα ὑπομνήμα-
τα ἔχομεν, ὧν ἠδικήτην. ἀπολογία μὲν γὰρ
Σωκράτους ἐστὶ, καὶ Αἰσχίνου, καὶ Ὑπερί-
δου, καὶ Δημοσθένους, καὶ τῶν πλείστων ἔτι
δὲ ῥητόρων, καὶ σοφῶν. παράσιτου δὲ C
οὐκ ἔστιν ἀπολογία, οὐδὲ ἔχοι τις εἰπεῖν δι-
κὴν πρὸς παράσιτόν τινι γεγραμμένην.
ΤΥΧ. ἀλλὰ, νὴ Δία, ὁ μὲν βίος τοῦ πα-
ράσιτου, κρείττων ἐστὶ τοῦ τῶν ῥητόρων, καὶ
τῶν φιλοσόφων· ὁ δὲ θάνατος, φαυλότερος.
ΠΑΡ. πολὺ μὲν οὖν τοὐναντίον, παράπο-
λὺ εὐδαιμονέστερος. φιλοσόφους μὲν γοῦν ἴσμεν
ἀπολωλότας, ἢ τοὺς πλείστους, κακοὺς κακῶς ἀπο-
θανόντας, τοὺς μὲν ἐκ καταδίκης ἁλόντας
ὑπὲρ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι, φαρμάκῳ τοὺς
δὲ καταφρονήσαντας τὸ σῶμα ἄπονοι· τοὺς δὲ D
ἀπὸ δυσπνοίας φθινήσαντας, τοὺς δὲ φυγόν-
τας. παράσιτου δὲ θανάτου, οὐδεὶς ἔχοι τοιοῦ-
τον εἰπεῖν, ἀλλὰ τὸν εὐδαιμονέστατον, φαγόν-
τος καὶ πόντος. εἰ δέ τις καὶ δοκεῖ βιαίῳ πεπι-
λυτηκέναι θανάτῳ, ἀπεπλήσας ἀπέθανε.
ΤΥΧ. ταῦτα μὲν ἱκανῶς διημύλληταί σοι
πρὸς τοὺς φιλοσόφους ὑπὲρ τοῦ παράσιτου.

Cæterùm noctu orto tumultu, nõ magis animo timore concutitur, quàm si nullus extitisset. Præterea per sola loca iter faciens, nullo accinctus gladio ambulat: nihil enim prorsus vspiam gentium metuit. At ego sæpenumero vidi philosophos nullius periculi ne suspicione quidē existente arcus apparātes. Semper enim baculis armati incedunt, atque etiā si quando in balneas lotum abeunt, aut vocati ad prandium. Nullus verò est qui parasitum aut adulterij, aut violentiæ, aut rapinæ, aut alterius cuiuspiam delicti insimulare possit: quoniam qui talibus vitiis esset contaminatus, iam non ampliùs parasitus foret perhibendus, sed se ipse grauissimæ iniuriæ exponeret. Itaque adulterium flagitiosè committens, vnà cum perpetrato delicto etiam flagitij nomen incurrit. Quemadmodum autem qui improbus fuerit, non bonus sed malus habendus est: sic quoque parasitus si quid turpiter in se admiserit, illud ipsum quod fuerat, abiicit, assumit autem id quod deliquit per flagitium. Cæterùm eius generis praua facinora permulta extant à philosophis & rhetoribus turpissimè perpetrata, quæ non nobis tantùm comperta sunt, vtpote quæ nostro tempore saltem designata forent, sed libris editis relicta monumenta habemus eorum facinorum quorum illi auctores extiterunt. Extat apologia Socratis, extat Æschinis atque Hyperidæ neque non Demosthenis. Ac fermè plurimorum rhetorum atque philosophorum defensiones etiam hodie leguntur. At nulla extat parasiti apologia, nec vllus est qui pro vero affirmare possit, parasito iniuriarum scriptam esse dicam. TYC. At per Iouem parasitus meliori quàm rhetores atque philosophi viuendi conditione fruitur, fato tamen deteriore absumitur. PAR. Equidem longè diuersum est quod dicis: nam & fato multo feliciore functus è viuis migrat parasitus. Quippe compertè exploratum habemus, philosophos ferè omnes, aut illorum maximam partem, malo extinctos esse exitio, nõnullos condemnatione iudicij in maximis flagitiis manifestò deprehensos, sumpto veneno: alios toto corpore exustos, pleroſque vrinandi difficultate absumptos, alios ex fuga retractos atque occisos. At quis tandem tali quopiam exitio parasitum sublatum esse referre potest? sed mors felicissima ferè illi contingit edenti atque bibenti. Quòd si quis etiam violenta morte defungi videtur, mortuus auolasse creditur. TY. Hæc equidem satis supérque tibi pro parasito contra philosophos decertata sunt.

Supereſt vt & illud explices, num honeſta & vtilis ſit hæc alenti poſſeſſio. Siquidem opulentiores mihi videntur paraſitos alere, tanquam officioſi, & beneuolè gratificantes illorum tenuitati: quod ego ei qui alitur, dedecus eſſe exiſtimo. PAR. Quàm ſimpliciter fatuum te eſſe conſtat, ô Tychiade, ſi hoc nequeas intelligere, hominem diuitem, etiamſi Gygis opulentiam poſſideret, ſolum edentẽ, eſſe pauperem? Atque ille progrediens in publicum non comitante paraſito, mendicus eſt. Et quemadmodum miles ſine armis habetur deſpectior, & veſtis ſine purpura vilior, & equus ſine phaleris leuior: ſic etiam diues egregiè & ampliter nummatus, longè apparet ſine paraſiti ſatellitio humilior atque contemptior. Atqui paraſitus quoque non parum ornamento eſt diuiti, diues paraſito non item. Alioqui neque probrum eſt, vt tu ais, huic paraſitari, vt præſtantiori deteriorem. Quòd autem opulento vtile ſit paraſitum alere, præterquam quòd ornamentum non vulgare illi adiungit, etiam ſecuritatem multam, paraſiti præſentia & comitatus diuiti ſuppeditat. Neque enim quiſpiam temere pugna adorietur diuitem qui hunc illius lateri aſſiſtentem cõſpexerit. Sed neque metuendum eſt eum veneno periturum, qui paraſitum conuiuam habuerit. Quis enim auderet inſidiis petere quempiam hoc præmandente atque præbibente? Itaque diues non tantùm à paraſito ornatur, ſed eius quoque opera à maximis periculis tutus cõſeruatur. Ita enim paraſitus propter charitatis affectum qua diuitem ex animo complectitur, omnibus ſemet obiectat periculis. Neq; tantùm cõcedit ſolum cibum ſumere, ſed vnà quoque edẽs exoptat oppetere. TYC. Omnia mihi, ô Simo, ſatis diſertè diſſeruiſſe videris, nec quicquam quod ad artem tuã commendandam pertinet, prætermiſiſti: neque, vt tu dixiſti, ad hanc rem inexercitatus acceſſiſti, ſed planè omniũ inſtructiſſimus atque exercitatiſſimus. Quod reliquum eſt, ſcire geſtio an paraſiti compellatio non turpis & dedecoroſa habenda ſit. PAR. Vide quod reſponſum à me exigas, ſi ſufficienter ſuper his verba tibi feciſſe videor. Reſponde verò mihi vicißim ad quæſtionem, ſi rectè factum exiſtimas. Age ὦνερ priſci illi quo vocarunt nomine? TYC. Alimenti vocabulo. PAR. Quid autem σπᾷς, nonne alere? TYC. Sanè verò. PAR. Eſt ergo in confeſſo, neque aliud eſſe paraſitari.

A λοιπὸν δὲ εἰ καλὸν καὶ λυσιτελές ἐστι ὃ κτῆμα τοῦτο τῷ τρέφοντι, πειρῶ λέγειν. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκοῦσιν ὡσανεὶ διεργετοῦντες ὠφελεῖσθαι τοὺς τρέφειν αὐτοὺς οἱ πλούσιοι, καὶ οὐ τοῦτο αἰσχύνην τῷ τρεφομένῳ. ΠΑ. ὡς ἁπλῶς γέλοιος, ὦ Τυχιάδη, φαίνῃ, εἰ μὴ δυνάσαι γιγνώσκειν ὅτι πλούσιος ἀνὴρ, εἰ καὶ ὁ Γύγου χρυσίον ἔχοι, μόνος ἐδίων, πένης ἐστὶ, καὶ ταπεινὸν αὖθις τὸ βάδισμα, τῷ χὼς δοκεῖ, καὶ ὡσανεὶ γραπτὸς ἄοπλον, ἀτιμότερος, καὶ ἐσθὴς αὖθις πορφύρας, καὶ ἵππος αὖθις φαλάρων, οὕτω καὶ πλούσιος αὖθις παράσιτου, ταπεινός τις B καὶ δύτελὴς φαίνεται. καὶ μὲν ὁ μὲν πλούσιος, κοσμεῖται ὑπ' αὐτοῦ· τὸν δὲ παράσιτον πλούσιος οὐδέποτε κοσμεῖ. ἄλλως τε, οὐδὲ ὄνειδός αὐτῷ ἐστιν, ὡς σὺ φῂς, ὁ παράσιτος τῷ εἰδέναι ὁντινοῦν, ὡς χρείττονι χίλια. ὅπως γε μὲν τῷ πλουσίῳ τοῦτο λυσιτελές ἐστι, ὁ τρέφειν τὸν παράσιτον, ὥστε μὴ ὁ κοσμεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀσφάλεια πολλὴ ἐκ τοῦτου δορυφορείας ὑπάρχει. ὅτε γὰρ μάχη ῥᾳδίως αὖ τις ὁπτεύσας τῷ πλουσίῳ, ὅταν ὁρῶν παρεστῶτα· ἀλλ' οὐδεὶ αὖ ἐπιβάλοι φαρμάκῳ οὐδεὶς, ἔχων παράσιτον. τίς γὰρ αὖ τολμήσειεν ἐπιβουλεύσαι τινὶ, τοῦτο παρεσθίοντος, καὶ παροπίνοντος; ὥστε ὁ πλούσιος οὐχὶ κοσμεῖται μόνον, ἀλλὰ C ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τοῦ παράσιτου σώζεται. ὅταν μὲν ὁ παράσιτος δι' φιλοσοφίαν, πάντα κίνδυνον ὑπομένῃ, καὶ σὺκ ἂν παραχωρήσειε τῷ πλουσίῳ φαγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν αἱρεῖται συμφαγών. ΤΥΧ. πάντα μοι δοκεῖς, ὦ Σίμων, διεξελθεῖν, ὑστερήσας οὐδὲν τῆς σαυτῷ τέχνης, οὐχ ὥσπερ αὐτὸς ἔφασκες· ἀμελέτητος ὤν, ἀλλ' ὥσπερ δή τις ὑπὸ τῶν μεγίστων γεγυμνασμένος. λοιπὸν, εἰ μὴ αἰσχρὸν αὐτὸ ὄνομά ἐστι τῆς παρασιτικῆς, ἐθέλω μαθεῖν. D ΠΑΡ. ὅρα δὴ πρὸς ἀπόκρισιν, εἰ σοὶ ἱκανῶς λέγεσθαι δοκῇ, καὶ πειρῶ πάλιν αὐτὸς ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτώμενον ἢ ἄσεσθα οἴᾳ. φέρε γὰρ, τὸν σῖτον οἱ παλαιοὶ τί καλῶσι; ΤΥ. ἔφην. ΠΑ. πῇ, ὃ σιτεῖσθαι, οὐχὶ ὃ ἐσθίειν; ΤΥ. ναί. ΠΑ. σίτου δὲ καθωμολόγηται ὃ παρασιτεῖν ὅτι οὐκ ἄλλο ἐστί.

ΤΥ. τῦτο γὰρ, ὦ Σίμων, ὅτι, ὃ αἰσχρὸν φαίνεται. ΠΑ. φέρε δὴ πάλιν ἀπόκριναί μοι, πότερόν σοι δοκεῖ διαφέρειν, ἢ παρακειμένων ἀμφοῖν, πότερον αἱρεῖσθαι ἂν αὐτὸς ἕλοιο, ἐφ' ἁρμα δ' πλεῖν, ἢ δ' ἐπιπλεῖν; ΤΥ. δ' ἐπιπλεῖν ἔγωγε. ΠΑ. τί δέ, δ' πρέχειν, ἢ δ' παρεπρέχειν; ΤΥ. δ' ἐπιπρέχειν. ΠΑ. τί δέ, δ' ἱππεύειν, ἢ δ' παρεππεύειν; ΤΥ. δ' παρεππεύειν. ΠΑ. τί δέ, δ' ἀκοντίζειν, ἢ δ' ἐπακοντίζειν; ΤΥ. δ' ἐπακοντίζειν. ΠΑ. οἶκοῦν ὁμοίως ἔγωγ' ἕλοιο καὶ τὴν ἐπῳδήν μᾶλλον δ' ἐπᾴδειν. ΤΥ. ὁμολογεῖν ἀνάγκη· καί σοι λοιπόν, ὥσπερ οἱ παῖδες, ἀφίξομαι καὶ ἑῴθεν καὶ μετ' ἄριστον, μαθησόμενος παρὰ σέ. σὺ δέ μοι αὐτίκα δίκαιος διδάσκειν ἀφθόνως, ἐπεὶ καὶ πρῶτος μαθητής σοι γίγνομαι. φασὶ δὲ καὶ αἱ μητέρες μᾶλλον τὰ πρῶτα φιλεῖν τὰ τέκνα.

ΤΥ C. At illud ipsum Simo est, quod turpe esse apparet. PAR. Age iterum mihi respondè, quid tibi discriminis esse videtur, aut vtrisque propositis vtrum electurus esses, num nauigare, an adnauigare? TYC. Ego quidem eligerem adnauigare. PAR. Quid autem, currere, an adcurrere? TY. Adcurrere. PAR. Quid autem, equitare, an adequitare? TY. Adequitare. PAR. Quid autem, iaculari, an adiaculari? TYC. Adiaculari. PAR. Proinde non aliâ quoque ratione prœedere parasitari sat scio quoque eligeres. TYC. Velim nolim sententiæ tuæ refragari non possum. Ac te quidem in posterum, veluti pueri, & sub auroram & à prandio accedam, arti tuæ perdiscendæ operam daturus. Tu verò eandem docebis citra inuidiam ingenuè, quoniam primus tibi ero discipulus. Perhibent autem & matres primam prolem adamare impensiùs.

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ, ἢ ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ.

ANACHARSIS, seu DE GYMNASIIS.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Disputant de gymnasiis siue exercitiis adolescentum, Anacharsis & Solon. Cuius rei occasio hæc fingitur: Quum Anacharsis Athenas ex Scythia profectus, vt & Solonem (qui temporibus illis pro sapientissimo habebatur) audiret, & Græcorum instituta ac mores cognosceret, fortè inter cetera iuuenes Athenienses inter se luctantes, ac mutuò in luto ac puluere sese prosternentes ac volutantes aspiceret, ignarus quid agerent, aut quorsum ea contentio pertineret, rem & caussam à Solone perquirit: qui cùm exercitandi genus esse diceret, & laudem ac præmia certaminum, corollas ac poma quædam commemoraret: ille ob tam paruas res tanto & tam acri studio illos inter se contendere, pro stulto ac deridendo putat. Proinde altero institutum hoc, vt suum, commendante, altero verò ceu stultitiam atque dementiam quandam ridente, paulatim eò venitur, vt Solon totam ciuitatis & informandæ iuuentutis rationem exponat. Ac primùm quidem, quibus disciplinis, quibúsque exemplis animos ac mentes ciuium informent, commemorat: deinde & corporum exercitium, & qui finis eorundem, quæque vtilitas sit, recensèt. Atque ea pars propria instituti argumenti est. Caterùm quia finem, à dissimilitudine rerum & instrumentorum, & quòd hæc puerilia, ad seria certamina ac bella parum profutura, Anacharsis iterum confutat, monétque vt iusta potiùs armorum exercitatione ad futuros casus sese parent: Solon solennium quoque ludorum auctoritatem & instituta, deinde publicum morem, & postremò etiam Lacedæmoniorum exemplum allegat: vbi tum ad Lacedæmoniorum ludos, & puerorum verberationes, ita respondet Anacharsis, vt videatur Lucianus reprehendendi magis causa illorum mentionem facere, quàm quòd inhumanitatem atque sæuitiam istam laudet. Porrò videtur interim & illud voluisse Lucianus ostendere, videlicet rationem quandam qua iuuentus institui atque informari ad rempub. bene ac rectè possit, cuiusmodi & pleraque ea sunt quæ à Platone de legibus lib. 7. & 8. de educatione & institutione iuuentutis traduntur. Adeóque breui isto Solonis sermone, omnia fermè ea Lucianus complexus est, quæ ille multis verbis & libris vix absoluit.

ANACHARSIS. SOLON.

ANACHARSIS.

HÆc verò, ô Solon, quamobrem veſtri faciunt iuuenes? Partim enim illorum complexi mutuò ſe ſupplantant, partim verò alius alium præfocat, ac verberat, & cœno ſemet immiſcent, volutãturque perinde vt ſues. Atqui initiò ſtatim exutis veſtimentis, (ſpectator enim aſſiſtebam) alter alterum viciſſim & rapit, & vnxit oleo, valde pacatè & amiciter: deinde verò neſcio qua offenſa diſſociati, mutuò ſe de loco propulerunt inuentes, frontéque arietantes concurrũt non ſecus atque arietes. Et vide vt ille alterum ſublatum cruribus, humi proſtrauerit, deinde in eum illapſus ſuſpiciendi faculcatem non permittit, in cœnũ deorſum adigens. Poſtremò verò iam illius crura ſecundùm ventrem complexus, circumiecto gutturi cubito, miſerum cruminosè præfocat. Alter autem eius obuerberat humeros, ſupplicans, vt opinor, illi, ne prorſus præfocetur. Sed ne olei quidẽ gratia agunt modeſtiùs, ne luti aſpergine inquinarentur: verùm obſcurata vnctione, & luto completi, largo ſudore perfluentes, copioſam ridendi materiam mihi exibent, veluti anguillæ è manibus elabentes. Rurſus alij in aulę area hoc ipſum ſub Ioue facere conſueuerunt, neque tamen illi ipſi in cœno, ſed profundam arenam ſubiicientes in foſſa conturbant ſe mutuò: ipſique vltro ſpargunt puluerem, gallorum in morem, quominus (vt mea fert ratio) in complexibus effugiant, arena omnem lubricitatem diſcludente, aduerſariique cõprehenſionẽ firmiorem in arido ſubminiſtrãte. Cęterùm illi ſtantes erecto corpore pulueribus pleni, & ipſi mutuis ſemet afficiunt verberibus, & calcitrant. Itaque infelix ille & dentes expuenti ſimilis eſſe videtur: adeò illi os totum & arena & ſanguine oppletum eſt, palma (vt cernis) in maxillam percuſſo. Sed ne præſes quidem ille inter eos pacẽ componit, ac pugnam inducta cõcordia diſſoluit. Etenim purpura coniecturam facio hunc eſſe vnum ex illis principem. Quin animosè quoque cohortatur & laudat eum qui alteri incuſſa in faciẽ palma plagam intulit. Porrò alij alibi omnes accelerantes in puluere veluti currentes ſubſiliunt, eodem in loco permanẽtes: & in altũ proſilientes, calce laceſſunt aëra.

Lucta.

Pancratium.

Calcitr.

ΑΔΤΑ δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, πέρος ἕνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι, ἀλλήλοις ὑποσκελίζουσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυμίζουσι, καὶ ἐν τῷ πηλῷ στωμυλοφύρηται καλινδούμενοι, ὥσπερ σύες. καίπι κατ' ἀρχὰς δύο ἀποδυσάμενοι (ἐώρων γὰρ) λίπα τε ἠλείφοντο, καὶ κατέψησε μάλα εἰρηνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῷ μέρει. μετὰ δὲ, οὐκ οἶδ' ὅ, τι παθόντες, ὠθοῦσί τε ἀλλήλους στωμυλοκόπους, καὶ τὰ μέτωπα στωμυλοῦσιν, ὥσπερ οἱ κριοί. καὶ ἰδοὺ ἀράμενος ὑκφροσὶ τὸν ἕτερον ἐκ πιν σκελοῖν, ἀφῆκεν εἰς τὸ ἔδαφος· εἶτ' ὀπισθαπεσών, αἰακώλῳ οὐκ ἐᾷ, στωμυλῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν· τέλος δὲ ἤδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὸν γαστέρα, τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ, ἄγχει ἄθλιον· ὁ δὲ, προβαλὼν τὸ στόμα, ἐς τὸν ὦμον, ἱκετεύων, οἶμαι, ὡς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη. καὶ ἁδὲ τῷ ἐλαίου ἕνεκα φείδονται, μὴ μολυνέσθαι, ἀλλ' ἀφαιδρύμενοι τὸ χρίσμα, καὶ τὸ βορβόρου αἱματωθέντες, ὑπὸ ἱδρῶτι ἅμα πολλῷ, γέλωτα ἐμοὶ χρῶν παρέχουσιν, ὥσπερ οἱ ἐγχέλυες ὑπὸ τῶν χειρῶν ὀλισθαίνοντες. ἕτεροι δὲ ὑπὸ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν· οὐκ ὑπὸ πηλῷ δ' ἐστί, ἀλλὰ ψάμμον τινὰ καθῆραι στωμυλησάμενοι ὑπὸ τοῦ ἱδρῶτος παραφῆκέ τε ἀμφήλυς, καὶ αὖθις ἰόντες πάντοσε τὴν χθόνα ἀλεκτρυόνων δίκην, ὡς ἀφυκτοπερὶ εἶεν ὑπὸ ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιροῦσης, καὶ βεβαιοτέραν ὑπὸ ξηρῷ παρεχούσης τὴν αἰτίλιψιν. οἱ δὲ, ὀρθοστάδην κεκονιμένοι, καὶ αὖθις παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες, καὶ λακτίζουσιν. οὗτοσὶ γοῦν καὶ τοὺς ὀδόντας ἔοικεν ἀποπτύειν ὁ κακοδαίμων· ὅτως αἵματος αὐτῷ καὶ ψάμμου αἰαπὶ πλησας τὸ στόμα, πύξ ὡς ὁρᾷς παλαίειν ἐς τὸ γναθον. ἀλλ' ἤδη ὁ ἄρχων ὑποσὶ δίεσπεν αὖθις, καὶ λύει τὴν μάχην· τεκμαίρομαι γὰρ τῇ περφυεῖ τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι. ὁ δὲ, καὶ ἐποτρύει, καὶ τὸν παίξαντα ἐπαινεῖ· ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐσκιρτῶσι, καὶ αἰαπηδῶσιν, ὡσπερ θέοντες, ὑπὸ τῶν αὐτῶν μένοντες, καὶ ἐς ὃ ἄρτι συναλλόμενοι, λακτίζουσι τὸν ἀέρα.

τοῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναι τίνος ἀγαθοῦ αἴτια εἶη ποιεῖν· ὡς ἔμοιγε μανία μᾶλλον ἐοικέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις αὖ ῥᾳδίως μεταπείσαι με ὡς οὐ δαιμονίως οἱ ταῦτα δρῶντες. ΣΟ. καὶ εἰκότως, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιαῦτά σοι τὰ γιγνόμενα φαίνεται, ξένα γε ὄντα, καὶ πάμπολυ τῆς Σκυθικῆς ἐξῶν ἀπᾴδοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθήματα, καὶ ὑπομνήματα, τοῖς Ἕλλησιν ἡμῖν ἄλλοκοτα εἶναι δόξαντα ἄν, εἴ τις ἡμῶν ὥσπερ σὺ νῦν ἐπισταίη αὐτοῖς. πλὴν ἀλλὰ θαῤῥεῖ, ὦ γαθέ. οὐ γὰρ μανία τὰ γιγνόμενά ἐστιν, οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὕτω παίουσιν ἀλλήλους, καὶ κυλίουσιν ἐν τῷ πηλῷ, ἢ ὑπὲρ πάντων ἕνεκα τοῦ κόπου· ἀλλ' ἔχει τινὰ χρείαν οὐκ ἀπρεπῆ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀκμὴν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὡς γοῦν ἐνδιατρίψης ὥσπερ οἶμαί σε ποιήσειν τῇ Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἷς καὶ αὐτὸς ἔσῃ τῶν πεπλωμένων, ἢ κακοπαθούντων. οὕτω σοι τὸ πρᾶγμα ἡδύ τι ἅμα καὶ λιπτελὲς εἶναι δόξει. ΑΝΑ. ἄπαγε, ὦ Σόλων. ὑμῖν ταῦτα χρήσιμα τὰ ὠφελίματα, καὶ τερπνά· ἐμὲ δὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι ἐργάσεται, εἴσεται ὡς οὐ μετρίως διεζώσμεθα τὸν ἀκινάκην. ἀτὰρ εἰπέ μοι τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί φασὶν ποιεῖν αὐτούς; ΣΟ. ὁ μὲν χῶρος αὐτὸς, ὦ Ἀνάχαρσι, γυμνάσιον ὑφ' ἡμῶν ὀνομάζεται, καὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκίου, καὶ τὸ ἄγαλμα ἣν αὐτοῦ ὁρᾷς, τὸν ὑπὲρ τῆς στήλης κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα· ἡ δεξιὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀπηκκασμένη, ὥσπερ ἐκ κάματου μακροῦ ἀναπαυόμενον δείκνυσι τὸν θεόν. τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων, τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ ἐκεῖνο, πάλη καλεῖται, οἱ δὲ ἐν τῇ κόνει, παλαίουσι καὶ αὐτοί· τὸ δὲ παίειν ἀλλήλους ὀρθοὺς πυγμὴν λέγομεν. καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν ἐστὶ γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς, καὶ δίσκου, καὶ τοῦ ἁλέσθαι, ὧν ἁπάντων ἀγῶνας προτίθεμεν. ὁ δὲ κρατήσας, ἄριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὑτὸν, καὶ ἁρπάζει τὰ ἆθλα. ΑΝΑ. τὰ δὲ ἆθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν; ΣΟ. Ὀλυμπίασι μὲν, σταφανος ἐκ κοτίνου, Ἰσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ, σελίνων πεπλεγμένος·

Quocirca iſta perlibenter ſcire velim cuius compendij aut vtilitatis gratia factitare ſoleant. Equidem omnino hæc res mihi videtur eſſe inſania: nec quenquam eſſe arbitror, qui me facilè perſuaſum ab iſta ſententia abducturus ſit, vt non credam hos inſigniter deſipere quibus ſtudio eſt iſta facere. SO. Iſta mehercle ô Anacharſi non iniuria ita tibi videntur, cùm & peregrina ſint, & multum à moribus Scythicis abhorreant: quemadmodum & vobis non parum multas diſciplinas & corporis exercendi ſtudia eſſe veriſimile eſt, quæ nobis Græcis abſurda & aliena eſſe viderentur, ſi quis quemadmodum tu illis ſpectandis arbiter aſſiſteret. Atqui bonum habe animum, ô amice: neque enim iſta inſaniæ ſunt opera, neque impulſu contumeliæ hi mutuò ſe obuerberant, inque cœno volutantur, aut ſemet conſpergunt puluere: ſed ineſt huic rei neceſſitas non iniucunda, neque mediocrem vigorem adiungit corporibus. Itaque ſi diutiùs, vt te planè facturũ opinor, in Græcia verſatus fueris, non in longum & tu vnus ex eorum eris numero, qui cœno oppleti ſunt aut puluere: vſqueadeo res tibi videbitur & voluptuoſa, & vtilis. ANA. Apage iſta à me ô Solon. Vobis hæc oblectamẽta vtilitatem afferant: me ſi quidem quis veſtrûm ea affecerit contumelia, ſentiet me haud nequicquam accinctum eſſe acinace. Veruntamen dic mihi, quod nomen huic rei indidiſtis, aut quidnam operis hoc facere dicamus? SO. Locus ille, ô Anacharſi, à nobis vocatur gymnaſium, éſtque templum Apollinis Lycij. Cernis autem eius ſimulacrum quod ſupra ſtatuam ſitum eſt, ſiniſtra quidem arcum gerens: dextra verò ſupra caput refracta, tanquam ex multa defatigatione Deum quieſcentem indicat. Cæterùm exercitiorum aliud quidem quod in cœno fit, Lucta vocatur. Illi verò in puluere quoque luctantur. Porrò eos qui erecto ſtant corpore, ac ſemet verberibus mutuis onerant, Pancratio decertare dicimus. Sũt præterea & alia nobis eiuſmodi gymnaſia, & pugillatus, & diſci, & ſaltus, quorum omnia certamina ſolemus proponere: quorum qui palmam adeptus fuerit, is præſtantiſſimus ex omnibus eſſe iudicatur, ac certaminis tollit præmia. ANA. Cuiuſmodi verò ſunt iſta præmia? SO. In Olympiis corona oleagina, in Iſthmiis pinea, in Nemeis ex apiis cõcinnata:

Gymnaſium.

Certaminum ſpecies & numerus.

Præmia victorum.

Porrò autem in Pythiis poma ſacerdotes Apollinis proponere conſueuerunt, cæterùm apud nos Athenienſes oleum ex oliua. Quid autem ſublatis cachinnis riſiſti Anacharſitan quia hæc tibi viſa ſunt eſſe modica? A N A. Non, ſed præmia omnibus modis clara atque præſtãtia percenſuiſti ô Solon, cùm digna iis qui ea proponunt in certaminibus ob munificentiam, tum etiam athletis qui iſta nauiter conſequi ſtudeant. Itaque pomorum gratia atque apiorum tanta antè laboriosè perferunt, & periclitantur, dum indignis modis præfocantur mutuò, ac inhoneſtis verberibus cæduntur, ita vt non liceat ſine negotio potiri malis, ſi quem cepiſſet pomorum deſiderium, aut coronari apio, aut ſertis pineis, cuius nullo luto defœdaretur facies, neque aduerſarij eius vẽtrem pede calcitraſſent. S O. Atqui ô optime, nos nõ ad nuda tantùm dona intentos habemus oculos (etenim hæc ſaltem ſigna ſunt atque indicia victoriæ, per quæ victores cognoſcuntur) cæterùm quæ hæc comitatur gloria, quauis re digna videtur eſſe victoribus: pro qua conſequenda etiam in ventrem calcitrari, præclarum eſt venãtibus gloriam ex laboribus. Neque enim hæc citra ſudorem atque laborem contingit mortalibus, ſed illius flagrantem deſiderio, oportet ſub initium multa dura perpeti: quibus nauiter perpeſſis, illi dulcis & tãtopere exoptatus finis è laboribus expectandus eſt. A N A. Húnene finem ais ô Solon dulcem atque vtilem, vt ab omnibus viridi redimiti corona conſpiciantur, atque ob victoriam laude vehantur, quorum paulò antè nemo non ob indigna verbera miſertus eſt, cæterùm nunc mirifica felicitate perfruuntur ditati pomis atque apiis? S O. Noſtrarum rerum etiamnum imperitus eſſe vidêre: non multo verò pòſt alia tua erit ſuper hiſce rebus ſententia, poſteaquam in frequentiſſimos Græcorum conuentus profectus, videris tantam hominum multitudinem collectam ad illorum confluxiſſe ſpectaculum, ac theatra multis millibus hominum repleta, athletas verò ipſos diuinis efferri laudibus: porrò eum qui præconis voce victor pronunciatus fuerit, ab omnibus propemodum deum exiſtimari. A N A. Hoc ipſum quod dixiſti ô Solon, longè miſerrimum eſt, quòd non paucis præſentibus tam infanda patiuntur, ſed in tanta ſpectantium corona atque celebritate, qui acceptæ contumeliæ teſtes ſunt oculatiſſimi: illi nimirũ eos felices eſſe pronunciabũt, quos vident ſanguine perfluere,

Finis exercitationis.

Gloria laboribus parãda.

A Πυθοῖ δὲ, μῆλα τῷ ἱερεῖ τοῦ θεοῦ πρὸ ἡμῶν δὲ πῖς Παναθηναίοις, ὂ ἔλαιον ὂ ἐκ τῆς μορίας. τί ἐγέλασας, ὦ Ἀνάχαρσι, ἢ ὅτι μικρά σοι ταῦτα εἶναι δοκεῖ; ΑΝΑ. οὐκ· ἀλλὰ πάνσοφα, ὦ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἆθλα, καὶ ἄξια τῆς τε ὀφθῆναι αὐτὰ φιλοτιμεῖσθαι ὑπὸ τῆ μεγαλοδωρεᾷ, καὶ τῆς ἀγωνιζομένοις ὑπὲρ εὐσυνδρομίας περὶ τ' αἱρέσεως τῶν τελευτῶν. ὥστε μῆλον ἕνεκα, καὶ σελίνου, καὶ ἐλαίου πολλοὶ πόνους, καὶ κινδύνους, ἀγχόνους πρὸς ἀλλήλους, καὶ καταπλωμένους, ὡς ὅτε οὐκ ἀπροσδοκήτως βύπρησαν μῆλον ὅτῳ ὑπεθυμία, ἢ σελίνῳ ἐστεφανῶσθαι, ἢ πίτυϊ, μήτε πηλῷ καταχρισάμενον τὸ πρόσωπον, μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀντιπαγωνιστῶν. ΣΟ. ἀλλ', ὦ ἄριστε, οὐκ ἐς ψιλὰ τὰ δίδυμα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν. ταῦτα μὲν γὰρ ὅστι σημεῖα τῆς νίκης, καὶ γνωρίσματα, οἵ τινες οἱ κεκτημένοι. ἡ δὲ περιπολοῦσα πρὸ τοῖς δόξα, τῷ πλῆθος ἀξία τῆς νενικηκόσιν. ὑπὲρ ἧς καὶ λακτίζεσθαι καλῶς ἔχει τοῖς ἡρωμένοις τὴν κύκλιον ἐκ τῶν πόνων. ὃ γὰρ ἀπόνητὶ προσγένοιτο αὐτῇ. ἀλλὰ χρὴ τὸν ἐρεσσόμενον αὐτῆς, πολλὰ καὶ διυχερῆ ἀναγόμενον ἐκ τῆ ἀρχῆ, τότ' ἤδη ὂ λιστελές, καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν καμάτων προσμένειν. ΑΝ. τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, ὂ τέλος ἡδύ, καὶ λιστελές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ἴδωσιν ἐστεφανωμένους, καὶ ὅτι τῇ νίκῃ ἐπαιρόμενοι, πολὺ πρότερον οἰκτιρόμενοι ὅτι ταῖς πληγαῖς. οἱ δὲ, δυσδαιμονίσουσιν, αὐτὴ τῶν πόνων μῆλα καὶ σέλινα ἔχοντες. ΣΟ. ἄπειρος εἶ, φημὶ, τῶν ἡμετέρων ἔτι, μὴ μικρὸν ὄν, ἀλλά σοι δόξει περὶ αὐτῶν· ἐπειδὰν ἐς τὰς πανηγύρεις ἀπιὼν, ὁρᾷς ποῖόν τι πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ὅτι τὴν θέαν τ' τοιούτων, καὶ θεατρα μορίαδρα συμπληρούμενα, καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν ὂ καὶ νικητήρια αὐτῶν, ἰσόθεον νομιζόμενον. ΑΝ. αὐτὸ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ ὃ οἰκτρόν ὅστιν, εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχοιεν, ἀλλὰ σὺν πολλοῖς θεατὰς, καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἳ δηλαδὴ δυσδαιμονίσουσιν αὐτοὺς, αἵματι ῥαινομένους ὁρῶντες,

B

C

D

ἢ ἀζχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων. τοῦτο γὰρ τὸ εὐδαιμονέστατον ὑπάρχειν τῇ νίκῃ αὐτῶν. παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Σκύθαις, εἴ τις, ὦ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ τῶν πολιτῶν, ἢ ἀναῤῥέψῃ ὑποστάς, ἢ ἱματίων ἀπερρήξῃ, μεγάλας οἱ πρεσβύται ταῖς ζημίας ἐπάγουσι, καίτοι ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων τοῦτο παθών τις. ἵνα τὰ πολλὰ τῶν τηλικούτων θεαμάτων, οἷα σὺ λέγεις, τὸν Ἰσθμοῖ, καὶ τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ. τὰ μὲν ἄλλα τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς, εἰκτείρω μοι ἔπεισιν, ὧν πάσχουσι. τῶν δὲ θεατῶν, ὃς φῄς ἀπολαύειν τινὰ ἀρίστην ὑπολαμβάνειν εἰς τοὺς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ παιδιᾶς πέρι ὄντες, χολάζουσιν ὑπὸ τοῖς τοιούτοις, οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό πω δύνασθαι κατανοοῦσαι, ὅτι τοῦτο τερπνὸν αὐτοῖς, ὁρᾶν παιομένους γε, καὶ δεδαπληκτισμένους ἀνθρώπους, ἐς τοῦτο τὸ χωρίον ἀφικομένους, καὶ σπουδαζομένους ὑπ' ἀλλήλων. ΣΟ. εἰ γὰρ ἐγγὺς ἦν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων, ἢ Ἰσθμίων, ἢ Παναθηναίων, αὐτό σε ἂν τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξεν, ὡς ἐπιτηδείως ἐσπουδάκαμεν ὑπὲρ τούτων. ἐγὼ γὰρ οὕτω λέγων ἄν τις προσβιβάσαιτό σε τῇ ὑπολήψει τῶν ἐνθάδε δρωμένων, ὡς εἰ καθήμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς, βλέπεις ἀρετὰς ἀνδρῶν, καὶ κάλλη σωμάτων, καὶ ἀθλίας ῥώμας, καὶ ἐμπειρίας ὁπλῶν, ἐν ἐμοὶ ἅμιλλον, καὶ πόλεμον, καὶ φιλοτιμίαν, καὶ γνώμας ἀπτήνεις, καὶ σοφὸν ἀληκτοὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ. ἐν γὰρ οἶδα, ὡς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαινῶν, καὶ ἐπιβοῶν, καὶ ἐπιχρῶν. ΑΝ. νὴ Δί', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελᾶν γε ἂν σε εἰκὸς ἦν, καὶ ἐπιχλευάζειν. ἄπαντα γὰρ, ὁπόσα κατεμνήσω ἐνθένδε, τάς ἀρετὰς, καὶ τὰς εὐεξίας, καὶ τὰ κάλλη, καὶ πόλεμον, ὁρᾷ σοὶ δοκεῖ μεγάλου ἕνεκα πονεῖσθαι πολυμόχθους ὑμᾶς, οὔτε πατρίδος κινδυνευούσης, οὔτε χώρας πορθουμένης, οὔτε φίλων, ἢ οἰκείων ἀδικεῖν ἀπαγομένων. ὥστε ποσῷτῳ γελοιότεροί σοὶ εἶεν, ἄρισοι μοὶ, ὡς φῄς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες, καὶ καλαπονούμενοι, καὶ αἱμώττοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη, τῇ φάμμῳ, καὶ τοῖς ἀνωφελέσι, ὡς μῆλον καὶ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιντο, νικήσαντες. πολὺ

A aut à ſuis aduerſariis compreſſo gutture præfocari. Hæc enim ſumma felicitas illorum præſtò eſt victoriæ. Sed enim apud nos Scythas ſi quis, Solon, vel vnum è ciuibus pulſauerit, aut obuiam factus è via detruſerit, aut veſtem diſciderit, graui mulcta in eum animaduertunt ſenes, tametſi hoc ipſum vel paucis præſẽtibus arbitris quiſpiam paſſus fuerit: taceo in tam numeroſis ſpectaculis, cuiuſmodi tu percenſes in Iſthmo celebrari, aut Olympia. Cæterùm athletarum mehercle vicem ex animo doleo, eorum nomine quæ ab illis ſufferenda ſunt. Spectatorum verò dementiam, quos tu ex omni-
B bus locis optimos quoſque ad ludos viſendos ais confluere, demiror magnopere, ſi negotiis neceſſariis poſthabitis, hiſce rebus vacare non vereantur. Nondum enim illud poſſum intelligere, quidnam oblectamenti, quid voluptatis denique hoc illis afferat, ſi videant homines cædi verberibus, atque decertantes tum humi proſterni, inque vicẽ à ſe mutuò conteri. SO. Si iam tempus eſſet Anacharſi aut Olympiorum aut Iſthmiorum aut Quinquatrium, ipſa res perfacilè docuiſſet quàm non fruſtra aut temere harum rerum ſtudioſi ſimus. Neque e-
C nim quiſpiam ita nudè percenſendo rerum quæ ibi geruntur, voluptatem illam tibi ita perſuaſerit, quaſi ipſe in mediis ſedens ſpectatoribus, virorum virtutes cerneres, & corporum excellentium formoſitates, & habiles admirandorum membrorum vigores, multáque præclara experientiæ documenta, & vim inexpugnabilem, & audaciam, & ambitioſam contentionem, & ſententias nullo modo vincibiles, atque indefatigatum pro conſequenda victoria ſtudium. Sat enim ſcio te iſta ſpectantem nullum finem facturum laudandi & exclamandi & applaudendi. A N A. Et per Iouem, ô Solon, etiam ridendi & ſubſannandi. Siquidem
D hæc quæ enumeraſti, nempe virtutes, ac corporum habitudines & pulchritudines, & interritam audaciam, nullius magnæ rei gratia atque adeò nequicquam vobis perire video, cùm neque periclitetur patria, neque regio incendiis atque populationibus diuexetur, neque amici aut domeſtici ad iniuriam rapiantur. Itaque hoc magis mihi riſu digni videntur viri illi, vt tu ais. optimi, fruſtra tanta ſufferentes, talibúſq; difficultatibus conflictantes, & eas pulchritudines & heroicas corporũ proceritates ita turpiter arena atque tumentibus vulneribus fœdantes, vt parta victoria pomo aut pinu potiantur. Sem-

per verò mihi voluptati erit talium certaminum recordatio. Veruntamen dic mihi, omnibúsne athletis talia cedunt præmia? SOL. Nequaquam, sed vni ex omnibus, qui cæterorum victor extiterit. ANA. Ergo Solon pro tam obscura atque ancipiti victoria tam multi semet insanis conficiunt laboribus, præsertim nõ ignorantes vnum prorsus ex omnibus fore qui victor declarandus sit, reliquos autem vincendos, atque nequicquam verbera & vulnera miserè susceptu ros? SO. Videris ô Anacharsi, Reipub. bene institutæ statum prorsus nihil intelligere. Neque enim alioqui nostræ gentis ritus atq; mores pulcherrimos in vituperationem ponneres. Nam si quãdo tibi curę erit nosse quomodo omnium optimè administranda sit Respu. tum qua ratione ciues in ea quamoptimi reddẽdi sint, laudabis haud dubiè & tu tunc illorum exercitia, neque non ambitionem cui in hisce gymnasiis dediti seruiũt. Scies quoque permultum fructus eos capere, qui his ipsis commixtus est laboribus, vtcunque nunc tibi inani studio operam dare videantur. ANA. Atqui ego, ô Solon, nullius rei gratia ex Scythia ad vos profectus sum, tantum emensus itineris, magno Euxino atque tempestuoso traiecto, quàm vt Græcorum leges perdiscerem, ac mores illorum præsens perscrutarer, tum vt optimã Reip. formã multo studio cognoscerem. Quapropter te mihi potissimùm ex omnibus Athenien sibus atque peregrinis amicum adiungendum curaui, posteaquam inaudissem & optimarum legum scriptorem, morúmque præstantissimorũ inuentorem te esse comperi, neque non vtilium institutorum interpretem, in sũma, totius Reip. formatorẽ. Itaque haudquaquam tu cupidior es me docendi, tuúmque discipulum faciendi, quàm ego sum auidus discendi, adeò vt tibi & incibatus & sitibundus assidens, quoadusque tu docendi laboribus par esse possis, dictis tuis inhians, audire te super Reipub. institutis & legibus differentem concupiscam. SO. Equidem omnia breuiter perstringere, ô amice, haudquaquam facile aut promptum est. Gradatim tamen ac pedetentim ingressus cognosces singula, cuiusmodi nobis de diis, aut parentibus, aut nuptiis, aut aliis visa atque constituta sint. Cæterùm quæ de iuuenibus decreuimus, tum quemadmodũ illis vtamur vbi iam primùm quod rectius est, sapere cœperint, & corpore maturiores facti,

A γὰρ μοι ἀεὶ μεμνῆσθαι τῶν ἄθλων, τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί; ΣΟ. ὐδαμῶς, ἀλλ' εἷς ἐξ ἁπάντων, ὁ κρατήσας αὐτῶν. ΑΝ. εἶτ', ὦ Σόλων, ὅτι τὰ ἀδήλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες, ὅτι ὁ μὲν νικῶν, εἷς ἔσται πάντων, οἱ δὲ ἡττώμενοι, πάμπολλοι μάτην ἆθλοι πληγὰς, οἱ δὲ, καὶ τραύματα λαμβάνοντες; ΣΟ. ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέποτε εὐνομουμένης πολιτείας ὀρθῆς πέρι μηδὲν. ἢ γὰρ αὖ τὰ κάλλιστα τῶν ἐθῶν εἰς ψόγον ἐτίθεσο. καὶ δέ σοι μελλήσει ποτὲ εἰδέναι ὅπως αὖ τὰ κάλλιστα οἰκεισθείη πόλις, καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιντο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας, καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἴσῃ ὅτι πολὺ ὄφελος ἔχοιεν ἐγκαταμεμιγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάτην ἀσυνδάζεσθαι δοκοῦσι. ΑΝΑ. καὶ μὴν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦκω πρὸς ὑμᾶς τοσαύτην ὁδὸν ἐλθὼν ὁδοῦσας, μέγαν δὲ τὸν Εὔξεινον, καὶ δυσχείμερον, περαιωθείς, ἢ ὅπως B νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι, καὶ ἔθη πρὸς ὑμῖν κατθμοιόσαιμι, καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐκμελετήσαιμι. δὴ καί σε μάλιστα φίλον ἐξ ἁπάντων Ἀθηναίων, καὶ ξένον, προσῆλθόμην καὶ κλέος, ἐπεὶ πρῶτον ἤκουον τόμων τε νέων ξυγγραφέα εἶναί σε, καὶ ἐθῶν τῶν ἀρίστων διορετὴν, καὶ ὁπότε δυσμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν, καὶ ὅλως, πολιτείας τινὸς σύναρμοστήν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με, καὶ μαθητὴν ποιούμενος, ὡς ἐγωγε ἥδιστ' ἂν ἄσιτός σοι, καὶ ἄποτος προσκαθήμενος, ἐς ὅσον αὖ αὐτὸς διαρκοίης λέγων, κεχηνὼς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων διεξιόντος. ΣΟ. τὰ μὲν πάντα οὐ ῥᾴδιον, ὦ ἑταῖρε, διελθεῖν ἐν βραχεῖ· ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν, εἴσῃ ἕκαστα, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δὲ περὶ γονέων, ἢ περὶ γάμων, ἢ τῶν ἄλλων ὁκοῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γιγνώσκομεν, καὶ ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα, ἐπειδὴ πρῶτον αὔξονται σωμάτων τε τὸ βελτίονος, καὶ τῷ σώματι ἀνδρίζεσθαι,

καὶ ὑφίσταμαι τοὺς πόνους. ταῦτα μὲν οὖν ἐξέστω μοι, ὡς μαθοῖς ἅ τινος χάριν ταῖς ἀσκήσεσι ταύταις παρατηρήσομαι αὐτοῖς, καὶ ἵνα μὴ ὀκνῶμεν τὸ σῶμα καταπονεῖσθαι. ἃ μὲν οὖν ἕνεκα τῶν ἀγώνων, ὅπως τὰ ἆθλα δυνώμεθα ἁρπάσαι. ἐπὶ σκιᾷ μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἁπάντων γυμνάζονται, ἀλλὰ μείζονί τινι ἅπαντι τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις παρασκευάζομεν. κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις παρέκειται, καὶ στέφανος ἢ πίτυος, οὐδὲ κότινος, ἢ σελίνων, ἀλλ' ὃς ἐν αὐτῷ συλλαβὼν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν· ὅλη ἐλευθερία λέγω αὐτή τε ἐκάστου ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ ἑορτὴν πατρίων ἀπόλαυσιν, καὶ οἰκείων σωτηρίαν· καὶ σιτούλας, τὰ κάλλιστα, ὧν ἄν τις εὔξαιτο γήρᾳ θαλεῖν οἱ παρὰ τῶν θεῶν. ταῦτα πάντα τῷ στεφάνῳ, ὃν φημι, συνάπτεται, καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἐκείνοις παρέχεται· ἐφ' ὃν αἱ ἀσκήσεις αὗται, καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν. ΑΝ. εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαῦτά μοι, καὶ τηλικαῦτα ἔχων ἆθλα διεξιέναι, μῆλα καὶ σέλινα δηλῶν, καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγελαίας, καὶ πίτυν; ΣΟ. καὶ μάλ', ὦ Ἀνάχαρσι, οὐδέ σοι ἔκφαυλα ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπότ' ἂν ἃ λέγω καταμάθοις. ἀπὸ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται, καὶ μέρη πάντα ταῦτα ἐστὶ μικρὰ τοῦ μείζονος ἐκείνου ἀγῶνος, καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν κατέλεξα τῶν πανευδαιμόνων. ὁ δὲ λόγος, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκφεύγει τὴν τάξιν, ἐκείνων προτέρων ἐπεμνήσθη, τῶν Ἰσθμοῖ γινομένων, καὶ Ὀλυμπιάσι, καὶ ἐν Νεμέᾳ. πλὴν ἀλλ' ἥκω, (σχολὴ γὰρ ἄγομεν, καὶ σύ, ὡς φῄς, παρθυμεῖ ἀκούειν) ἀναδραμούμεθα ῥᾳδίως πρὸς τὴν ἀρχὴν, καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' οὗ φημι πάντα ταῦτα ὑπάρχειν. ΑΝΑ. ἄμεινον, ὦ Σόλων, ὅτω· καὶ γὰρ ὁδὸν γὰρ δὴ ἡμῖν ὁ λόγος μᾶλλον προέρχεται, καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθείη, μηδὲ ἐκείνων ἔτι καταγελᾶν, εἴ τινα ἴδοιμι στεμματούμενον κότινῳ, ἢ σελίνῳ ἐστεφανωμένον. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἐς ὃ σύνεσιν ἔχοντ' ἀπελθόντες, καθίσωμεν ὅπῃ τῶν ῥαίκων, ὡς μὴ ἐνοχλεῖν ἡμῖν ὑπακούσαντες τοῖς παλαίουσιν· ἄλλως τε (εἰρήσεται γάρ)

laborum patientes euaſerint: hæc tibi in præſentia percenſere mihi deliberatum eſt, vt intelligas cuius gratia hæc illis exercitia proponere ſoleamus, tum quamobrem aſſiduis laboribus eoſdem corpora exercere cogamus. Non profectò certaminum ſaltem gratia, vt præmia queãt conſequi (ad ea enim celebranda omnino perpauci illorum perueniunt) ſed ob fructum longè maiorem, qui inde ad vniuerſam manat Remp. & quo ipſi fruuntur conſimiliter. Siquidem aliud quoddã commune omnibus bonis ciuibus certamen eſt propoſitum, & corona nõ pinea, aut oleagina, aut contexta ex apiis, ſed quæ in ſe comprehenſim vniuerſam hominum felicitatem complectatur, nempe libertatem dico, quæ cuiuſque priuatim eſt, & communiter patriæ: præterea diuitias, gloriam, honoris ac dignitatis gradus ampliſſimos, ſolennitatúmque patriæ fruitionem, rerum familiarium ſalutem: atque vt ſummatim dicam, pulcherrima quæque quæ à diis immortalibus quiſpiam aſſiduis votis ſibi dari ſoleat expetere. Ex iis omnibus ea quam dixi corona concinnata eſt, eáque ex certamine paranda contingunt, ad quod hæc exercitia atque labores ducunt. ΑΝΑ. At tu ô multis modis admirande Solon, cùm talia ac tanta mihi perçenſenda haberes præmia, poma atque apia commemoras, ac virentem ſyluestris oleæ ramum, & pinum? ΣΟ. Atqui ô Anacharſi, ne illa quidem tibi videbuntur modica, vbi quæ dicturus ſum, intellexeris. Eodem enim conſilio fiunt & illa, ſúntque planè partes quædam exiguæ maioris illius certaminis atque coronæ per omnia felicis quam percenſui. Neſcio verò quo pacto oratio noſtra confuſa narrandi ſerie, ordine penitus præpoſtero, horum priùs cõmeminit quæ in Iſthmo atque Olympiis & Nemea fieri conſueuerunt Veruntamen nos (ſumus enim otioſi, & tu, vt ais, audiendi cupidus es) facilè ad principium recurremus, ac commune illud certamen cuius adminiculo omnia hæc parari cõfirmaui. ΑΝΑ. Præſtat equidem ita facere. Inter eundũ verò in longum nobis profluxit oratio. Et fortaſſe his citiùs iam perſuadebor ne quem poſthac ampliùs ſubſannẽ, quemcunque oleaſtro aut apio coronatũ grauiùs atque iactantiùs incedentem conſpexero. Ac ſi videtur, ſub illam opacam progreſſi conſideamus, ne illi diſceptantes ſua vociferatione nos conturbent. Quin aliàs etiam Solis (quid enim diſſimulem?)

ſum impatiens, ita acuti & feruentis, & nudum caput infeſtantis. Etenim tiaram domi conſultò mihi abſtuli, ne ſolus hîc inter vos peregrino & inſueto habitu obambularem. Et iam quoque anni tempus eſt quo ſydus illud feruentiſſimum exoritur, quod vos Canẽ dicitis, omnia exurens, aërémque ariditate & calore infeſtum faciens, Sole circa meridiem ſupra caput aſſiſtente, & eiuſmodi feruorem intolerabilem corporibus inducente. Itaque demiror quî fiat vt tu, cùm ætate ſis planè confecta, non perinde vt ego ſudore perfluas: neque prorſus à Sole infeſtari videris: neque vſpiam locum vmbroſum exploras quem ſubires, ſed æſtum facilè & patienter toleras S O. Inanes illi & ſuperuacanei labores, ô Anacharſi, & aſſiduę in cœno volutationes ſubaërię, præterea in arena miſeriæ, nobis hoc præſtant, vt feruentis Solis radios facilè contemnamus: neque amplius egemus pileo, vt Solem à contingendo capite prohibeat. Itaque ſub vmbram concedamus. Noli verò iis quæ dicturus ſum, tanquam legibus mentem adhibere, vt per omnia fidem illis habeas, ſed vbicunque aliquid parum rectè tibi dixiſſe videbor, ſtatim illud contradicendo refelle, ac verba mea emendato. Etenim ab horum duorum alterutro me omnino haud aberraturum exiſtimo: aut enim tibi conſtanter perſuadebo, ſi non diſſimulanter habueris quæ contradicenda ſunt: aut ego deintegro diſcam quàm non rectè de his ſenſerim atque ſtatuerim: quo nomine vniuerſa Athenienſium Reſpub. tibi proluxè aget gratias. Quantum me enim docueris, atque ad ſaniorem ſententiam ſuadendo pertraxeris, illam maximis beneficiis tibi obſtringes. Neque hoc eam celabo, ſed ſtatim in medium adferam, ac ſtans in ſenatu his verbis vniuerſos cõpellabo: Ego quidem vobis, ô ciues Athenienſes, leges conſcripſi, quas ego Reipublicæ vtiliſſimas fore arbitrabar. At hic hoſpes (te ô Anacharſi digito cõmonſtrato) tametſi oriundus eſt ex Scythia, vir tamen multa ornatus ſapientia, aliter mihi perſuaſit, & diſciplinis vitæque inſtitutis longè melioribus imbuit. Itaque ob ſua in Rempubl. merita, ciuitate donetur, ac æneam illi ſtatuam apud reliquos huius vrbis proceres erigite apud Mineruam. Perſuaſiſſimum verò habe, ciues Athenienſes ſibi nequaquam dedecori fore exiſtimaturos,

A σοὶ τὸν ἥλιον ἐπ ῥᾳδίως αἰέχρμην, ἐξιὼ καὶ φλογώδη ἐμπίπλονται γυμνῇ τῇ κεφαλῇ. τὸν γὰ πῖλόν μοι ἀφελφὶ οἴκοθεν ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ ἡμάτι. ἡ δὲ ὥρα τῦ ἔτεος, ὅπωρ ὁ πυρωδίςατός ἐςι τ ἀςέρος (ὃν ὑμεῖς κύνα φατὲ) πάντα καταφλέγοντος, καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ ἀφόρητα πιθέντος, ὅτε ἥλιος κῆ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ὀρθὸς ἑςήκῃ, φλογμὸν τῷ σώματι φορητὸν ἐπάγῃ τοῖς σώμασιν. ὥςτε καί σου θαυμάζω ὅπως γηρῳὸς ἤδη οὖσα, οὔτε ἱδίεις μᾶλλον ὁ θάλπος, ὥσπερ ἐγώ, ὅτε ὄλως B ἐνοχλεμένη, οὐδὲ σκιὰν ἐπιζητεῖς σύσκιόν τι, ἔνθα ὑποδύσῃ, ἀλλὰ δίχῃ τὸν ἥλιον δύμβρως. Σ Ο. οἱ μάταιοι γὰρ οὗτοι πόνοι, ὦ Ανάχαρσι, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῷ πηλῷ κυβιςήσεις, καὶ αἱ ὑποτρίβειαι ἐν τῇ ψάμμῳ ματαιοπονίαι, τῦτο ἡμῖν ὁ ἀμφιτίθεσιν πρόσχημα πρὸς τὰς τῦ ἡλίου βολάς. καὶ οὐκ ἐπὶ πίλου δεόμεθα, ὅς γε καὶ ἀκτῖνα κωλύσῃ καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίθανόν σ' οὖν καὶ ὅπως μὴ καθάπαξ νόμεις, παρεισέξεις οἷς ἂν λέγω πρὸς σέ, ὡς ἐξάπαντος πίς θύσῃ αὐτοῖς, ἀλλ' ἔνθα ἄν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ, ἀπλέγῃ θύρας, καὶ διωθήσῃ τὸν λόγον. δυοῖν γὰρ θατέρου πάντως οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι, ἢ σὲ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα ὅπόσα οἴῃ διπλεκτέα εἶναι, ἢ ἐμὲ διαδιδαχθῆναι ὡς οὐκ ὀρθῶς γινώσκω περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τύτῳ πᾶσα ἂν σοι ἡ πόλις ἡ Αθηναίων, οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ὁμολογοῦσα. ὅσῳ γὰρ μᾶλλον ἐμὲ παιδεύσῃς, καὶ μεταπείσῃς πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνῳ τὰ μέγιστα ἔσῃ ὠφελικός. οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρυψαίμην αὐτῶν, ἀλλ' θύρας εἰς τὸ μέσον καθήσω φέρων, καὶ καθεζόμενος ἐν τῇ πυκνί, ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, Ανδρες Αθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραψα τοῖς νόμοις, οἵοις ἂν ὑμῖν ὠφελιμωτάτοις ἔσεσθαι τῇ πόλει· ὁ δὲ ξένος οὑτοσὶ (δείξας σὲ ὦ Ανάχαρσι) Σκύθης μέν ἐςι σοφὸς δὲ ὤν, μετεπαίδευσέ με, καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ὑπεμνήματα ἐδίδαξεν. ὥςτε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω, καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναςήσατε παρὰ τοῖς ἐπωνύμοις ἐν πόλει τῇδε τῇ Αθηνᾶ, ἵν' εὖ ἴσθι ὡς οὐκ αἰσχυνοῦτο ἡ Αθηναίων πόλις, τοῖσδε

παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες. ΑΝ. τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἐγώ, ὃ ἐγὼ πρὸ ὑμῶν ἤκουον τῶν Ἀθηναίων, ὡς εἶητε εἴρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν αὖ ἐγὼ ἀνὴρ ἀγρὸς, καὶ πλατὺς αὖ θέρμος, ἐφ' ἁμάξης βεβιωκὼς, ἄλλοτε ἄλλῃ χλῶ ἀμείβων, πόλιν δὲ ὅτε οἰκήσας πώποτε, ὅτε ἄλλοτε ἢ νῦν ἑωρακὼς, πρὸς πολιτείας διεξίοιμι, καὶ διδάσκοιμι αὐτοπρόσωπους ἄνδρας, πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην τοσούτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατῳκηκότας; καὶ μάλιστα σὲ, ὦ Σόλων, ᾧ τοῦτο, ὡς φασὶν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μάθημα ἐγένετο, ὅπως ἂν ἀρίστη πόλις οἰκοῖτο, καὶ οἷς τισι νόμοις χρωμένη, εὐδαιμονήσοι. πλὴν ἀλλά σε τοῦτο ὡς νομοθέτην πειστέον σοι· καὶ αὖ περαί σοι τί μοι δοκῇ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθοιμι. καὶ ἰδοὺ γὰρ ἤδη ἐκφυγόντες τὸν ἥλιον, ἐν τῇ σωφρεφεῖ ἐσμέν· καὶ καθέδρα μάλα ἡδεῖα, καὶ ὕπαιθρος, ὅπῃ ψυχρὸν τοῦ λίθου. λέγε οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς, καθάπερ τοῖς νέοις προκελεύοντες, ἐκ παίδων ἐπιτηδεύματα διηγήσασθε, καὶ ὅπως ὑμῖν ἄρισοι ἀνδρες ἀποβαίησαν ἐκ τοῦ πηλοῦ, καὶ τῶν ἀσκημάτων ταύτων, καὶ τί ἡ κόπις, καὶ τὰ κυβεύσιμα, σκωπτῆ πρὸς ἀρετὴν αὐξοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι· τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με καὶ καθεξῆς ἕκαστον ἐν τῷ μέρει. ἐκεῖνο μόνον, ὦ Σόλων, μέμνησό μοι πρὸ πάντων τὴν ῥῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἐρᾷς. λέγω γὰρ, ὡς μὴ πρόσω πλέκῃς, μηδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους. δέδοικα γὰρ μὴ ὑπολαμβάνωμεν τῶν πρόσθεν, εἰ τὰ μὲν ταῦτα πολλὰ ὑπερρέῃ. ΣΟ. οὐ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, θαμιδύσῃ ἄμεινον, εἶτα αὖ σοι δοκεῖ μὴ πόρρω (σφὼ ὁ λόγος εἶ), ἢ πόρρω μοι ἀπὸ πλανᾶσθαι εἰκῇ ῥέων. ἐρήσῃ γὰρ μεταξὺ ὅ, τι ἂν ἐθέλῃς, καὶ διακόψῃς αὐτὸν ὅ μῆκος. ἐμοὶ μὲν οὖν μὴ ἀζηλώτως, μηδὲ πόρρω τοῦ σκοποῦ τὰ λεγόμενα ᾖ, χαλεπὸς σοὶ ἔσομαι, εἰ καὶ μακρὰ λέγοιτο. ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ ἐξ Ἀρείου πάγου, ἢ ὅσαι φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζῃ, πάτριον οὕτω ποιεῖν. ὁπότε γὰρ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συνεδρεύῃ φόνου, ἢ τραύματος ἐκ προνοίας,

A ab homine peregrino ãtq; barbaro ea perdiſcere, quæ ſunt ex vſu Reip. AN A. Hoc equidẽ erat quod ego de vobis Athienſibus inaudierã, quòd in omnibus ferè ſermonibus naſuti eſſetis illuſores. Vndè enim ego homo agreſtis & erro, qui omnẽ ætatẽ meam in plauſtris degens contriui, ſubinde ſolũ pro ſolo mutans, quiq; nunquam in vlla ciuitate habitaui, neque vnquam vllam niſi nunc primùm vidi, de adminiſtranda Rep. verba facerem, atque adeò docerem homines indigenas hanc vrbẽ clariſſimam optimis legibus fundatã tãtis temporibus incolentes? cum primis verò te, ô Solon? cui hoc, vt perhibent, B ſtatim ſub initium ſtudio ac curæ fuit, noſſe quibus procurationibus Reſp. quã optimè adminiſtraretur, tum quarum legum præſcripto vtens, quàm florentiſſima atque feliciſſima redderetur. Verumtamen & in hoc tibi vt legumlatori mos gerendus eſt. Itaque tibi contradicam ſi qua mihi parum ſcitè aut rectè proponere videberis, tantùm in hoc, vt cũcta perdiſcam certiùs. Et vide vt iam euitato ſole ſimus in vmbra, neque deſunt ſedes percommodæ & amœnæ in hoc frigido lapide. Dic igitur orationem exorſus ab C initio, quamobrem ſtatim à pueris iuuenes exerceatis laboribus. Tum quemadmodum vobis viri optimi ex cœno illo & eiuſmodi euadant exercitationibus. Inſuper quid ad virtutem conſequendam illis præſter adminiculi puluis, & iſtæ in cœno volutationes: hoc enim vel omniũ cupientiſſimè ſtatim ſub initium audire deſiderabam. Reliqua verò in poſterum me docebis, ſingula ſuo tempore. Hoc autem inter dicendum fac Solon cogites, ad virum barbarum te verba facturum. Dico autem ne de induſtria orationem nectendo obſcures, neque impendiò producas. Vereor enim ne prima mihi excidant, ſi nimiùm multa per te adducta fuerint. SOL. Tu quidem D hoc, ô Anacharſi, longè meliùs conſtitues, vbicunque parum perſpicua tibi videbitur oratio, aut alicubi prorſus à vero aberrare temere fluendo: licebit enim hanc tibi interrogando quotieſcunque libitum fuerit, interpellare, eiúſque prolixitatem decurtare. Quanquam vbi non prorſus ab inſtituto aliena, aut à ſcopo in totum abhorrentia dicuntur, nihil vetat orationem paulo longiùs progredi: quoniam & ſenatui Areopagitico, cui rerum capitaliũ iudicia cognoſcẽda ſunt, à maioribus vſque accepto more ita factitare ſolẽne eſt. Ingreſſi enim in Areopagũ cõſidunt, cædis aut vulneris ex deſtinato inflicti,

aut incendij cauſſam cognituri: deinde vtrique iurè contendentium dicendi copia permittitur. Dicunt verò alternis vicibus, & qui litem intendit, & qui reus eſt, aut ipſi per ſe, aut rhetorum ſibi conducunt operam, quibus cauſſa orãda eſt. Illi ergo quamdiu ea quæ ad rem attinent, dixerint, perferuntur à Senatu auſcultante cum ſilentio. Cæterùm ſi quis meditato proœmio orationem exorſus fuerit, vt iudicum animos aliqua beneuolentia ſibi propenſiores faciat, aut miſerationem, aut præcipuam aliquam orationis vim atque potentiam cauſſæ adduxerit, qualia permulta rhetorum filij machinantur, vt hiſce verborum præſtigiis iudicum præſtringant oculos: progreſſus actutum præco illi indicit ſilentium, non permittens rhetori ad Senatum nugandi libertatem, ac verbis cauſſæ inuoluendæ poteſtatẽ, quominus Areopagitę ea quæ facta ſunt, nudè queãt perſpicere. Itaque & te ô Anacharſi in præſens quidem Areopagitam conſtituo, ac iuxta ſenatus legem à me conditam auſculta, méque ſilentio indicto cõpeſce vbi extra cauſſam inutiliter rhetoricantem ſenſeris. Quamdiu verò ea quæ ad cauſſam attinent, dicentur, licebit orationem extendere. Neque enim ampliùs ſole ſub ardenti colloquimur, vt magnopere dolendum ſit ſi in longũ producta fuerit oratio. Sed & vmbra planè denſa eſt, & nos in præſentia otium agimus. A N A. Perbenigna ſunt iſta quæ dicis, ô Solon. Atque ego ob hæc magnam tibi habeo gratiam, quòd hac orationis tuæ digreſſiuncula etiam ea quæ in Areopago fieri conſueuerunt, mihi humaniter expoſueris, admiranda profectò, ac bonorum ſenatorum opera, veritati ſuffragantium. Iam igitur de illis diſſere, ac ego Areopagita (hunc enim me eſſe voluiſti) pro more iudicum veſtrorum tibi dicenti dabo operam. S O. Proinde paucis tibi antè audiendum eſt, quam nos de ciuitate ac ciuibus opinionem obtineamus. Siquidem nos ciuitatem non ædificia illa eſſe exiſtimamus, cuiuſmodi ſunt muri, delubra, & alia, ſed hæc tanquam corpus quoddam firmum eſſe atque immobile ad receptum & ſecuritatem hominum vrbem incolentium. Omnem verò vim atq; auctoritatem in ciuibus ſitam eſſe arbitramur. Hos enim eſſe qui cuncta implent, ſingula ordinant, omnia perficiunt atque cuſtodiunt, quali in nobis ſingulis gubernãdis officio anima fungitur. Hoc ergo intelligẽtes, ſanè ſedulam curam habemus ciuitatis corpus non negligendi, exornãtes illud,

A ἢ πυρκαϊᾶς δικάζοντες, ἀποδίδοῦ λόγος ἑκατέρῳ τῶν κρινομένων· ἢ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει, ὁ μὲν, διώκων, ὁ δὲ, φεύγων, ἢ αὐτοὶ, ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐρωτῶντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἱ δὲ, ἕως τ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀκούεται ἡ βουλὴ, καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἐὰν δέ τις ἢ φθέγμα εἴπῃ περὶ τοῦ λόγου, ὡς διώκοντος ἀφῄρηται αὐτοὺς, ἢ οἴκτου, ἢ δείνωσιν ἔξωθεν ἐπάγοι τῷ πράγματι (εἶα πολλὰ ῥήτορων παῖδες ὅπως τοῖς δικαστὰς μηχανῶνται) πρόσεισιν ὁ κῆρυξ καταστέλλων ὄψιν, οὐκ ἐῶν λῆρον πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ παύεται τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ μεγάλα τῶν Ἀρεοπαγιτῶν βλέπειν. ὥστε καί σε, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην μὲν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἐγώ τε, καὶ ἡ τῶν Βουλῆς μου νόμων, ἄκουε, καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἕως ἂν ἄδηλον καταῤῥητορεύομενος. ἄχρι δ' οὗ οἰκεῖα τῷ πράγματι λέγηται, ἐξέστω ἐπομηκύνειν. οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἥλιον ἐπὶ ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἄχθεσθαι εἴ τινα ῥῆσις· ἀλλ' ἥ τε σκιὰ πυκνὴ, ἃ ἡμεῖς φιλεῖν ἀγαπῶμεν. A N. εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἐγώ σε ἤδη χάριν μεγάλην οἶδά σοι ἃ ὅτι τοῦτο, ὅτι παρέργου τοῦ λόγου, καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ γιγνόμενα ἐδιδάξω με, θαυμάσια ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα, πρὸς ἀληθείᾳ οἰσόντων τὴν ψῆφον. ὅπερ τοῦτο οὖν ἤδη λέγε, καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης ἐγὼ, (τοῦτο γὰρ ἔθος με) καὶ σῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου. Σ O. ὁκοιῶ δή σοι τὸν ἀρχέων παραδοσαν χρή σε, ἃ περὶ πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ. πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶ), οἵ τε τείχη, καὶ ἱερὰ, καὶ νεωσοίκους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ σῶμά τι ἑδραῖον, καὶ ἀκίνητον εἰς ὑποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, οἳ δὲ πολῖται ψυχὴ, ἐν τοῖς πολίταις πεφύκαμεν. πάντες γὰρ εἰ) τοὺς αἰσθησομένους, καὶ διανοησομένους, καὶ ὁρμησομένους ἕκαστα, καὶ φυλάττοντας οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἑκάστῳ ἐστὶν ἡ ψυχή. ὅτε δὴ πάντα κεκτημένοι ὁρμῶμεν μὲν, ὡς ἐρᾷς, καὶ σώμασος τῆς πόλεως, καλοκαγαθίζοντες αὐτὸ,

B

C

D

ducunt operam, quibus cauſſa orãda eſt. Illi ergo quamdiu ea quæ ad rem attinent, dixerint, perferuntur à Senatu auſcultante cum ſilentio. Cæterùm ſi quis meditato proœmio orationem exorſus fuerit, vt iudicum animos aliqua beneuolentia ſibi propenſiores faciat, aut miſerationem, aut præcipuam aliquam orationis vim atque potentiam cauſſæ adduxerit, qualia permulta rhetorum filij machinantur, vt hiſce verborum præſtigiis iudicum præſtringant oculos: progreſſus actutum præco illi indicit ſilentium, non permittens rhetori ad Senatum nugandi libertatem, ac verbis cauſſæ inuoluendæ poteſtatẽ, quominus Areopagitę ea quæ facta ſunt, nudè queãt perſpicere. Itaque & te ô Anacharſi in præſens quidem Areopagitam conſtituo, ac iuxta ſenatus legem à me conditam auſculta, méque ſilentio indicto cõpeſce vbi extra cauſſam inutiliter rhetoricantem ſenſeris. Quamdiu verò ea quæ ad cauſſam attinent, dicentur, licebit orationem extendere. Neque enim ampliùs ſole ſub ardenti colloquimur, vt magnopere dolendum ſit ſi in longũ producta fuerit oratio. Sed & vmbra planè denſa eſt, & nos in præſentia otium agimus. A N A. Perbenigna ſunt iſta quæ dicis, ô Solon. Atque ego ob hæc magnam tibi habeo gratiam, quòd hac orationis tuæ digreſſiuncula etiam ea quæ in Areopago fieri conſueuerunt, mihi humaniter expoſueris, admiranda profectò, ac bonorum ſenatorum opera, veritati ſuffragantium. Iam igitur de illis diſſere, ac ego Areopagita (hunc enim me eſſe voluiſti) pro more iudicum veſtrorum tibi dicenti dabo operam. S O. Proinde paucis tibi antè audiendum eſt, quam nos de ciuitate ac ciuibus opinionem obtineamus. Siquidem nos ciuitatem non ædificia illa eſſe exiſtimamus, cuiuſmodi ſunt muri, delubra, & alia, ſed hæc tanquam corpus quoddam firmum eſſe atque immobile ad receptum & ſecuritatem hominum vrbem incolentium. Omnem verò vim atq; auctoritatem in ciuibus ſitam eſſe arbitramur. Hos enim eſſe qui cuncta implent, ſingula ordinant, omnia perficiunt atque cuſtodiunt, quali in nobis ſingulis gubernãdis officio anima fungitur. Hoc ergo intelligẽtes, ſanè ſedulam curam habemus ciuitatis corpus non negligendi, exornãtes illud,

ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἴη, ἔνδοθέν τε οἰκοδομήμασι κατεσκευασμένον, καὶ τοῖς ἔκτοσθεν ἅπασι τείχεσι καὶ προβολαῖς, εἰς τὸ ἀσφαλέστατον περιπεφραγμένον. μάλιστα δὲ καὶ ὄξα ἐστὶν τοῦτο προορωμένοις, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνοιντο. τοιοῦτοι γὰρ ὄντες, σοφοί τε αὐτοῖς καλῶς χρήσεσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένοις, καὶ ἐν πολέμου σώσειν τὴν πόλιν, καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξειν. τοιγαροῦν πρῶτον αἰδοῦς ἀπολαύειν αὐτοὺς, μητέρας, καὶ τίτθας, καὶ παιδαγωγοὺς ἐπιτρέπομεν ἅμα τοῦ παιδίας ἐλευθερίοις ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς. ἐπειδὰν δὲ σωφρονεῖν ἤδη γίγνωνται τῶν καλῶς ἐχόντων, ἔνι αἰδώς, καὶ ἔρυθημα, καὶ φόβος, ἔνι ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύηται αὐτοῖς, καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῇ πρὸς τοὺς πόνους, παιδευτέα γιγνόμενα, καὶ πρὸς ὃ ἰσχυότερον σωφρονίσαι ἄμεινον, τηνικαῦτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς διδάσκομεν, ἅμα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες. ἃ γὰρ ἰσχυὸν ἡμῖν ἔδοξε τὸ μόνον φῦναι ὡς ἔφυ ἕκαστος, ἅπερ ἐστὶ τὸ σῶμα, ἢ καὶ τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως, καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοῖς δεόμεθα, ἀφ' ὧν τὰ τε φύσει ἀμείνω, βελτίω πολὺ γίγνοιτο αὖ, καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μεταπαιδευόμενα πρὸς τὸ βέλτιον. καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ, μέχρι μὲν τοῦ στέγειν καὶ ἡπιά ἐστι, σκέπουσι, καὶ ἀφεφράττουσιν, ὡς μὴ βλάπτοιντο ὑπὸ τῶν πνευμάτων· ἐπειδὰν δὲ ἤδη παχύνηται τὸ ἔρνος, τηνικαῦτα ἀφιᾶσι τοῖς τε πνεύμασι καὶ τοῖς ἀέρσι δονεῖν καὶ ἀσκεῖν αὐτὰ, ἵνα σκληρότερα ἐξεργάζοιτο. τὴν μὲν οὖν ψυχὴν, μουσικῇ τε πρῶτον καὶ ἀριθμητικῇ ἀναρριπίζομεν, καὶ γράμματα γράφεσθαι, καὶ τοῦτο αὐτὰ ὅπλα ἔξεσθαι διδάσκομεν· προϊόντι δὲ ἤδη, σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας, καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις καταλεγομένους, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, ῥαψῳδοῦμεν αὐτοῖς. οἱ δὲ, ἅτε ἀκούοντες ἀρετῆς πέρι, καὶ πρόξεις ἀοιδίμους, ὀρέγονται καὶ μικροῦ, καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ᾄδοιντο, καὶ θαυμάζοιντο ὑπὸ τῶν ὕστερον.

A vt quàm maximè niteat, cùm intus viſendis ædificiis adornatum, tum externè munitis & firmiſſimis propugnaculis circumſeptum. Cum primis verò omnem curam impendimus vt ciues & mente boni, & corpore efficiantur validi. Tales enim ipſi ſibi prodeſſe in pace poſſunt, vnà Rempubl. adminiſtrantes, neque non in bello ciuitatis libertatem atque ſalutem ſeruare atque propugnare. Primam itaque illorum educationem matribus atque nutricibus & pædagogis formandam permittimus, vt diſciplinis liberalibus eoſdem imbuant atque educent. Cæterùm vbi iam honeſtatem per
B ætatem ſapere cœperint, ac vnà cum illis verecundia & pudor & metus, neque non rerum præſtantiſſimarum concupiſcentia enata fuerit, ipſaque corpora laboris patientia viſa ſunt, membrorum robore ſolidiora facta, ac iuſtis viribus conſiſtentia: tunc iam illos aſſumptos docemus, aliis quidem animi diſciplinis propoſitis, aliter etiam erga labores perferendos ipſorum corpora aſſuefacientes. Neque enim ſatis eſſe exiſtimamus tantùm natos eſſe, vt quiſque natus eſt, quantum ad corpus & animum excolen-
C dum attinet, ſed præceptionibus etiam & diſciplinis ad eos rectè inſtituēdos nobis opus eſt. Hac enim ſedulitate & iuuenum induſtria alitur atque augetur, animi verò & corporis vitia emendantur: Huius rei exemplum ab agricolis ſumimus, qui quamdiu plantæ adhuc ſunt humiles & teneræ, eas contegunt atque fulciunt, ne venti violentia accepto detrimento perfringantur: vbi verò iam iuſtũ robur collegerint, tunc inutiles & ſuperfluos ramos amputant, eáſque ventorum arbitrio mouendas atque agitandas permittentes, fructuoſiores efficiunt. Itaque
D mentem iuuenum primùm Muſica atque Arithmetica excolimus, ac literarum formas pingere, eaſdémque excellenter pronunciare docemus. Deinde ætatis progreſſu adultioribus ſapientum virorũ ſentẽtias, res olim fortiter geſtas à maioribus, tum orationes quoque vtiles verſibus exornatas, quò tenaciùs atque fideliùs memoria teneant, illorũ auribus frequẽter occinimus. Illi autem auditis fortium virorum virtutibus, & rebus memorabilibus, paulatim iſta deſiderare occipiunt, ac demum ad imitationem accenduntur, vt & ipſi celebrẽtur, & in cœlum ferantur à natu iunioribus pòſt futuris:

cuiuſmodi multa nobis ab Heſiodo atq; Homero luculentiſſimè perſcripta ſunt. Porrò autem vbi ad Reip. procurationẽ ſe iam contulerint, illiſque publica officia obeunda ſunt. Sed hæc fortaſſe à præſenti inſtituto diſcrepant: neq; enim quibus rationibus illorum mentem excolere ſoleamus, ſub initium dicere decretum erat, ſed quamobrem hiſce laboribus eoſdem exercere dignum arbitraremur, explicare fuit in animo. Itaque mihi ipſi ſilentium iniungo, non expectato præcone, neque te Areopagita, qui, vt ego ſuſpicor, ductus reuerẽtia tanta extra cauſſam nugantem me pertuliſti. ANA. Dic mihi, Solon, cuius rei gratia Senatui viſũ eſt nulla pœna afficiendos eſſe ſes maximè neceſſarias non dicentes, ſed ſilentio prætereuntes? SO. Cur hoc ex me quæſiſti? nondum enim intelligo. ANA. Quoniam rebus omnium pulcherrimis, & mihi auditu iucundiſſimis præteritis, nempe quibus exornatur animus: exercitia non perinde neceſſaria, & labores corporum percenſere cogitas. SO. Memor ſum eorum, ô generoſe, quę initiò præfatus ſum, ac orationem temere ab inſtituto aberrare nolui, ne citra ordinem effluendo, tuã confunderet memoriam. Veruntamen & hæc quàm potero pauciſſimis perſtringam: ſiquidem harum rerum accuratior diſputatio propriam orationem videtur requirere. Proinde illorum mentes ſaluberrimis opinionibus imbuimus atque formamus, communes leges exactè perdocentes, quæ in publico magnis deſcriptæ literis, omnibus legendæ proponuntur, quæ fugienda, quæque facienda ſunt, imperantes. Tum quòd integerrimorum virorum conuictu vtendum ſit, apud quos ea quæ decent, perdiſcunt: tum iuſta facere, tum ex æquo inter ſe verſari in Repub. neque vllam rem turpem peruersè appetere, ſed rerum honeſtarum tangi deſiderio: nihil autem alteri per iniuriam facere. Illi autem de quibus dixi ſapientibus, Sophiſtæ atque Philoſophi apud nos appellantur. Præterea ipſos quoque in theatrum collectim perductos erudimus, in publico comœdiarum ac tragœdiarum ſcenicis actionibus priſcorum virorum virtutes atque vitia ſpectantes, vt ab his auerſi, feruenti ſtudio ad illas complectendas contendant. Liberam quoque prauos ciues dicteriis inceſſendi atque inuadendi facultatem poëtis Comicis permittimus, quoſcunque turpia atque flagitioſa & Reipubl. dignitate indigna exercentes intellexerint.

Sophiſta & Philoſophi.

A οἷα πολλὰ Ἡσίοδος ἡμῖν, ἡ Ὅμηρος ἐποίησεν. ἐπειδὴ δὲ πλησιάσωσι τοῖς τῶν πολιτείαν, καὶ δέῃ αὐτοὺς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινά. κρίνοι ἔξω τῶν ἀγῶνος ἴσως ταῦτα· ἐγὼ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀποδείξω, ἐξ ἀρχῆς προῄρητο εἰπεῖν, ἀλλὰ δέῃ τοῖς τοιούτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιοῦμεν· ὥστε αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπὴν προσετάξω, καὶ προσεμείνας τὸν κήρυκα, τοῦτ' τὸν Ἀρεοπαγίτην σε, ὃς ἐπ' ᾠδοῖς, οἶμαι, αἰσχύνῃ λεγομένοις ἤδη τοῖν ἔξω τῶν πραγμάτων. ΑΝ. εἰπέ μοι, ὦ Σόλων. προς δὲ δὴ τοὺς τὰ αἰσχρὰ μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ἀλλὰ ἀποσιωπῶντας, τοῦτ' τῇ βουλῇ προσήκειν ὑπειλήφατε; ΣΟ. τί τοῦτο ἤρου με; τοῦτ' πω γὰρ δῆλον. ΑΝ. ὅτι τὰ κάλλιστα, καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα πρᾶξις τὰ περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἧττον αἰσχρὰ λέγειν δόξειεν, γυμνάσια, καὶ δι' ὀλίγου τῶν σωμάτων. ΣΟ. μέμνημαι γὰρ, ὦ γλυκεῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προῤῥήσεων, καὶ ἀποπλανᾶν ἐβουλόμην τὸν λόγον, μή σου ὑπολαβεῖν τὸ μνήμιον ὑπερῥέον. πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐρῶ δι' βραχέων, ὡς οἷόν τε. ὁ γὰρ ἀκριβὴς τῶν περὶ αὐτῶν διαφορέ- C ψεως, ἑτέρου ἂν εἴη λόγου. ῥυθμίζομεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν, νόμους τε τοῖς κοινοῖς ἐκδιδάσκοντες· οἱ δημοσίᾳ πᾶσι προκείμενοι ἀναγινώσκειν μεγάλοις γράμμασιν ἅμα ἀναγραμμένοι, κελεύοντες ἃ μὲν χρὴ ποιεῖν, καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, ἐκ μανθάνουσι, καὶ πράττειν τὰ δίκαια, καὶ ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι, καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰσχρῶν, καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν· βίαιον ἢ μηδὲν ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες ὄντες, σοφισταί, καὶ φιλόσοφοι προσῆκον ὀνομάζονται. καὶ μόνοι καὶ D εἰς θέατρον συναγηγέρθαι αὐτοῖς δημοσίᾳ παραδίδομεν ἐκ κωμῳδίας, καὶ τραγῳδίας, ἀρετάς τε ἀνδρῶν παλαιῶν, καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέπωμεν, ἐπ' ἐκεῖνα δὲ αὐτοὺς διεγείρωμεν. τοῖς δέ τε κωμῳδοῖς, καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίεμεν, ἐς τοὺς πολίτας, οἷς ἂν αἰσχρὰ καὶ αἰσχύνη τῆς πόλεως ὑπαντιδοῦντας ἴδωσιν, αὐτῶν τε ἐκείνων χαίρειν.

ἀμείνους γὰρ ἅτερα γίγνονται ὀνειδιζόμενοι, καὶ τὴν πολλῶν ὡς φαύλιστον τὸ ὑπὸ τοῖς ὁμοίοις ἐλέγχεσθαι. ΑΝ. εἶδον, ὦ Σόλων, οὕς φῂς, τοὺς τραγῳδούς, καὶ κωμῳδούς, εἶγε σκληροί εἰσιν ὑποδήματα μὲν καρέα, καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χρυσοῖς δὲ ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποικιλμένοι, χλαῖνα δὲ ὑπεκείμενοι παχέλεια, καὶ χηνότατα παμμέγεθες, αὐλοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλα τε ὑπεκεφάλαιον, καὶ διέβαινον· σὺν οἴσῃ ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσῳ δέ, οἶμαι, τότε ἡ πόλις ἑώρταζεν. οἱ δὲ κωμῳδοὶ, βραχύτεροι μὲν ἐκείνων, καὶ πρὸς ἀνθρωπινώτεροι, καὶ ἧττον ἐβόων, χλαῖνα δὲ πολὺ χλιδιώτερα, καὶ δῆλον ἦν χρῶτο ἁπαλῷ ἐγκλάστῳ αὐτῶν. ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν, σκυθρωποὶ ἅπαντες ἦκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐλοὺς, πόδας τηλικαύτας ὑποσυρομένους. ΣΩ. σὺν ἐκείνοις, ὦ γαθὲ, οἰκτίρω, ἀλλὰ ποιητὴς ἴσως ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς, καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐπῆγε· τῷ δὲ θεάτρῳ, ὑφ' ὧν εἰς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. εἰκὸς δέ σε καὶ αὐλοποιοὺς ἐκείνους θεάσασθαί τινας τότε, καὶ ἄλλους συνᾴδοντας, ἐν κύκλῳ συνεστῶτας. ἦ οὐ, ὦ Ἀνάχαρσι, ἀγέλας ἄσημα καὶ αὐλήματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι, καὶ τοῖς τοιούτοις ὠδηγημένοι τὰς ψυχὰς, ἀμείνους ἡμῖν γίγνονται. τὰ δὲ δὴ σώματα, ὅσῳ μάλιστα ἐπόψεις ἀκριβοῦσι, τῷδε καταγυμνάζομεν, ἀποδύσαντες αὐτὰ, ὡς ἔφην, σὺν ἔτι ἁπαλὰ καὶ τέλεον ἀσύμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν ἐπὶ ξένην ἀξιοῦμεν πρὸς τὸν ἀέρα, συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἑκάσταις, ὡς μήτε θάλπος δυσχεραίνῃ, μήτε πρὸς χρόους ἀπαγρυπνῇ· ἔπειτα δὲ, χρίομεν ἐλαίῳ, καὶ καταμαλάττομεν, ὡς θυπτικώτερα γίγνοιντο. ἄτοπον γὰρ, εἰ τὰ μὲν σκύτη νομίζομεν ὑπὸ τοῦ ἐλαίου μαλασσόμενα, δυσρηγέστερα, καὶ πολλῷ δυσρηξικώτερα γίγνεσθαι, τὰ δέ τι ἤδη ὄντα θ' ἅπερ ζωῆς μετέχοντα σώματα μὴ ἂν ἄμεινον ἡγούμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου δυσπειθῆ. ζωὴν τοίνυν ποικίλα τὰ γυμνάσια ὑπονοήσαντες, καὶ διδασκάλους ἑκάστων ὑποστήσαντες, τὸν μὲν πυκτεύειν, τὸν δὲ, παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὡς πρός τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζοιντο, καὶ ὁμοῦ χωρεῖν τῇ πληγῇ, μηδὲ ἀποτρέπεσθαι διὰ τὴν τραυμάτων.

Horum enim opera malè audientes, meliores euadunt, vt posthac vulgi reprehensionem ob paria facinora effugiant. ANA. Noui quos dicas, ô Solon, Tragicos, & Comicos, si illi sunt latis & altis subnixi calceamentis, aureis autem reniis per vestem variegati, laruis verò induti planè ridiculis, & magnum hiantibus. Verùm ipsi intus intenso clamore vociferabantur, incedebántque nescio quomodo securè talibus induti calceamentis. Et nisi fallor, tunc ciuitas celebrabat Dionysia. Porrò Comici cæteris erant humiliores & pedestres, laruas tamen habebant multo etiam magis ridiculas, quos vniuersum theatrum risu prosequebatur. Sed enim alios altiores nemo non tristi atque contracta fronte audiebat, eorúmque, vt opinor, omnes commiserabantur, tantas pedicas pertrahentium. SO. Non illorum, ô bone, miserti sunt, sed poëta fortasse priscam aliquam & miserandam calamitatem in scenam adduxit visendam spectatoribus, orationésque miserationis plenas audiente theatro tragica actione habuit, quibus in luctum atque lacrymas auditores pertracti sunt. Verisimile autem est & tibicinas te vidisse, tum alios canentes in medio theatri constitutos. Iam neque hanc canendi rationem & vsum tibiarum inutilem esse censemus, verùm iis omnibus atque eiusmodi mentem acuentes, meliores nobis reddimus. Cæterùm corpora, quod omnium maximè audire desideras, ad hunc modum exercemus: exutis (vt initiò dixi) vestimentis, primùm illa ad aërem assuefacimus, non ampliùs tenera & imbecilla existentia, omnibus eadem temporibus accommodantes, vt neque feruentem Solis æstũ grauiter ferant, neque rursum algoris sint impatientia. Deinde ea ipsa oleo pervngimus atque emollimus, vt habiliora firmioráque reddantur. Siquidem absurdum est si coria oleo emollita atque peruncta, ruptioni minùs obnoxia, ac diutiùs duratura existimamus, quæ iam sunt emortua: corpus autem adhuc vita animatum, nequaquam meliùs fore vsu olei opinaremur. Mox variis excogitatis exercitiis, ac singulorum magistris constitutis, hunc quidem pugillatu, alterum verò pancratio decertare docemus, vt laboribus tolerandis assuefiãt, paritérque ictuum declinandorum periti euadant, neq; metu auersétur vulnera.

Tragicorum & comicorum differitia.

Cæterùm hæc exercitatio duas maximas vtilitates apportat iuuenibus: nam & animosos eos reddit ad subeunda pericula, corporibus non parcentes, præterea vt prospera vtantur valetudine, sintque per omnia robusti, & laborum patientes. Quotquot autem illorum deiecto in terram vultu luctantur, & secure procidere', & promptè exurgere eadem discunt opera, vt & propellere, & tenaciter amplecti, & loco mouere, & præfocare, & in altum sustollere possint aduersarium. Quæ sanè non sunt inutilia habenda exercitia, sed vnum illud atque adeò maximum statim initiò sibi præparant: etenim firmiora fiunt & robustiora corpora, quæ talibus exercentur laboribus. Alterum verò neque ipsum modicum est: ex hoc enim consequuntur peritiam, si quando in necessitatem adducti fuerint talium disciplinarum in armis. Quippe in confesso est, quòd & hostem talis complexus, citiùs supplantatum prosternet, & prolapsus ipse quàm facillimè nosset exurgere. Hæc enim omnia ô Anacharsi ad verum illud certamen quod in armis peragitur, referre solemus: planéque in eam opinionem descendimus, vt certò putemus, longè melioribus nos vsuros ita exercitatis, posteaquam primùm illorum nuda corpora emollita, atque exercitata & robustiora reddidimus, neque minùs leuia & habilia, eadémque aduersariis grauia effecerimus. Intelligis enim, nisi fallor, cuiusmodi illi armati futuri sint, qui nudo saltem corpore terrorem hostibus incutiunt, neque immodicam ostendentes corpulentiam, & segnem & candidam, aut nimiam quoq; corporis macritudinem pallore deformatam, qualia ferè sunt mulierum corpora sub vmbra marcescentia, trepidantia, ac illico multo sudore perfluentia, neque non sub galea anhelantia, maximè verò si quando (vt nunc) sol sub meridiem æstu supra modum calente feruerit. Cui enim rei quispiam vteretur sitientibus & puluerem ferre nequeuntibus, quíque saltem viso sanguine statim exanimantur, ac antè moriuntur, quàm intra teli iactũ, atque ad manus cum hostibus ventum fuerit? Sed enim nostri iuuenes partim rubore partim nigredine temperãter sub Sole colorati, vultu planè masculo, multum vigoris atque caloris & virilitatis præ se ferentes, neque nimiùm sunt obesi, neque rursus nimiùm tenues & aridi,

Α τῦτο δὲ ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐς ἀνδρῖς, θυμοειδεῖς τε ἀπεργάζον ἐς τοὺς κινδύνους, καὶ τῶν σωμάτων ἀφειδεῖν, καὶ προσέπι, ἐρρῶσθαι, καὶ καρτερεῖν πάντι. ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω στρεβλοχάτις παλαίοισι, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μαθόντες, καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς, καὶ ὠθισμοὺς, καὶ περιπλοκὰς, καὶ λυγισμοὺς, καὶ ἄγχεσθαι δυνάσθαι, καὶ ἐς ὕψος διαβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον· οὐκ ἀχρῆα ταῦτ' οὖν ἐκμελετῶντες, ἀλλὰ ἓν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀμαμφιβόλως κτώμενοι. διςπαθέστερα γὰρ,

Β καὶ καρτερώτερα τὰ σώματα γίγνονται αὐτοῖς ἀφαπονούμενα. ἕτερον δὲ, οὐδὲ αὐτὸ μικρόν. ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ πόνου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοιντο εἰς χρείαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμίῳ ἀνδρὶ ὁ τοιοῦτος συμπλακεὶς, καταῤῥίψει τε θᾶττον ὑποσπελίσας, καὶ καταπεσὼν, εἴσεται ὡς ῥᾷστα ἀναστῆναι. πολὺ γὰρ ταῦτα, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπ' ἐκεῖνον τὸν ἀγῶνα ποιούμεθα τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἡγούμεθα πολὺ ἀμείνους χρήσασθαι τοῖς ἤδη

C τως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴ πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες, καὶ διαπονήσαντες, ἐῤῥωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα, καὶ κοῦφα, ἐὐπετα, καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς. ἐννοεῖς γὰρ, οἶμαι, ὃ μὴ τῦτο, οἵους εἰκὸς σεμνὰ ὅπλοις ἔσεσθαι τοὺς γυμνοὺς αὖ φέρειν τοῖς διεμπεπονημένοις ἐμπονήσεσι, καὶ πολυσαρκίαν ἀργὸν, καὶ λιθώδη, καὶ ἀσαρκίαν μὴ ὠχρότητος ὑπεδηκυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾶ μεμαρασμένα, τρέμοντα, ἱδρῶτι

D τε βύθιῳ πολλῷ ῥεόμενα, καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, καὶ μάλιστα ἤν καὶ ὁ ἥλιος ὥσπερ νῦν ὑπὲρ μεσημβρινὸν ὑπερφλέγῃ. οἷς τί ἄν τις χρήσαιτο διψῶσι, καὶ τὸν κονιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις, καὶ εἰ αἷμα ἴδοιεν βύθιον ταραττομένους, καὶ τρέμα πασχόντοις, πρὶν αὐτοὺς βέλεσι βληθέντας, καὶ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις; οὗτοι δὲ ἡμῖν ὑπ' ἄμφω θερμὸν ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι, καὶ ἀῤῥενωποὶ, πολὺ τὸ ἔμψυχον, καὶ θερμὸν, καὶ ἀνδρώδες ὑπαφαίνοντες, τοσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ῥικνοὶ, καὶ κατεσπληκότες,

οὔτε πάνυ πληθεῖς ἐς βάρος, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμ- A neque nimio pondere prægrandes; verùm iusto corporis modo formati, cũ inutilem tum supérfluam carnium molem & abundantiam sudore absumunt: illud autem quod robur præstat & vigorem, citra mali admixtionẽ conseruant. Quod enim ij qui ventilando purgant triticum, faciunt, illud nobis præstant gymnasia in corporibus, paleas ac spicas inanes flatu propellentia, purum autem fructum separantia & accumulantia. Quocirca iuuenes nostros firma prosperitate valetudinis vti, ac quamdiutissimè in laboribus perdurare necesse est. Quinetiam talis serò sudare incipit, & raro admodum morbis affectus decumbit: quemadmodum si quis ignem allatum in triticum eiúsque stipulas & paleas iniiceret (rursus enim ad ventilantem regredior) dicto citiùs, vt opinor, conflagrarent stipulæ, at verò triticum modicè, neque flamma admodum magna exurgente, neque vno impetu, sed sensim atque modicè suffumigans, tempore tandem & ipsum incensum absumeretur. Ita neque morbus, neque defatigatio tale corpus corripiẽs, facilè arguerit, neque superare potuerit. Etenim ab internis probè præparatum, nec malè munitũ est: externa quoq; valde firmiter aduersus illa circũsepta sunt, quominus vis morbi aut lassitudinis ad interna penetrare queat, tum neque æstum, neque algorem suscipere aliquo detrimento corporis. Ad perdurandum autem in laboribus, multus calor intus influens, veluti multo exercitio antè præparatus, atque in vsum necessarium repositus, præstat tolerantiam, illico membra vigore irrigans, eáque cumplurimũ nulla lassitudine vincibilia exhibet. Multorum enim & variorum laborum præmissa exercitatio, nequaquam vires absumit, sed multis incrementis augere solet: dúmque subinde refouentur, fiunt etiam maiores. Præterea in curriculo quoque iuuenes nostros exercemus, & vt longo alicui spatio cursu transmittendo sufficiant, assuefacimus: vtque in breui quàm celerrimi sint, corporis leuitate vti quampromptissimè docemus. Neque verò cursus in loco plano aut solido conficitur, sed in profunda arena, vbi nulla firmitate planta figi potest aut sustentari, neque suffulciri promptum est, cedentibus subinde ad singulos passus pedibus. Fossam quoque transilire, si necessitas exigat, docemus, aut aliud quoddã impedimẽtum.

πρægrandes. ἀβιοπλη- δῶν. cursus. saltus.

μέσον παχυγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἄχρηστον τῷ σώματι, καὶ περιττὸν, τοῖς ἱδρῶσιν ἐξαναλωκότες· τὸ δὲ ἰσχυὸν καὶ τόνον παρέχον, ἀμιγὲς τοῦ φαύλου παρειλεγμένον, ἐμφρονίμως φυλάττοντες. ὅσπερ γὰρ δὴ οἱ λικμῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι, τὸν μὲν ἄχυρον, καὶ τοὺς ἀθέρας, ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διυκρινοῦντα, καὶ παρασωρεύοντα, καὶ ἀφ' οὗ τὸ ὑγιαίνειν τε διάσκει, καὶ ὁπωμήκιστον διαφρεῖν ἐν τοῖς καμάτοις. ὀλίγα τε δὴ ἱδρῶτι ὁ βιοὺς ἄρξαιτο, καὶ ὀλιγάκις αὖ ἀσθενῶν φανείη· ὥσπερ αὖ, εἴ πῦρ τις φέρων, ἅμα ἐμβάλοι ἐς πυρὸν αὐτὸν, καὶ ἐς τὸν καλάμους αὐτοῦ, καὶ ἐς τὸν ἄχυρον (αὖθις γὰρ ὅπι τὸν λικμῶντα ἐπανέρχομαι) ταχὺ ἂν, οἶμαι, κατεπολὺ τὸ καλάμη διαφλεγείη· ὀλίγον δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον, οὔτε φλογὸς μεγάλης αἰσθομένης, οὔτε ὑπὸ μιᾶς τῆς ὁρμῆς, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος, χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς δὴ κατακαυθείη. οὐ τοίνυν οὐδὲ νόσος, οὐδὲ κάματος ἐς τὸ σῶμα ἐμπεσόντα, ῥᾳδίως ἐλέγξειεν ἄν, οὐδ' ὑπερφυῶς ἐπιστήσειε θύμῳ. τὰ ἔνδοθεν γὰρ δὴ προεσκεύασται αὐτῷ, καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτὰ, ὡς μὴ παριέναι ἐς τὸ εἴσω, μηδὲ διαφθείρεσθαι μήτε ἥλιον αὐτὸν, μήτε χρυὸς ὅπι λύμη τοῦ σώματος. πρός τε τὸ ἐνδιδοῦναι ἐν τοῖς πόνοις, πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἔνδοθεν ὑπάρχον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένον, καὶ ἐς τὸν αἰεὶ χρείαν παρεχόμενον, ἀπροφάσιστον ἀπὸ πλησίον ἐπιρρέον τῇ ἀκμῇ, καὶ ἀκαμάτους ὑπάρχειν πρέπει. τὸ γὰρ προπονῆσαι πολλὰ, καὶ προκαμεῖν, οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ὑπίδοσιν ἐργάζεται. καὶ ἀναρριπιζομένη, πλείων γίγνεται. καὶ μὴν καὶ δρομικοῖς ἡμῖν ἀσκήμασιν αὐτοὺς εἰς μῆκός τε διαφρεῖν ἐθίζοντες, καὶ ἐς τὸ ἐπέχειν ὠκύτατον ὑπεκκαυφίζοντες. καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερρὸν, καὶ ἀνάπτυστον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ, ἔνθα οὔτε βεβαίως ἀπερείσασθαι τῷ βάσει, οὔτε ὑπερπηδῆσαι ῥᾴδιον, ὑποτυφομένου πρὸς τὸ ἐπαῖξαι τῷ ποδί. ἀλλὰ καὶ ὑπαλλεῖσθαι παρέστι εἴ δέοι, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμποδίζοι,

Iaculatio. Qua in re exercẽtur, grãdia plumbi pondera habentes in manibus. Deinde haſta quoque in longum proiicienda decertãt. Vidiſti verò & alium quendam globum iacentem in gymnaſio æneum atque teretem, in parui ſcuti figuram formatum, neque lorum neque balteum habentem. At illum quoque periculi faciendi gratia manu ſuſtollebas iacentem in medio, videbatúrque tibi grauis,& propter lęuitatatem cõprehenſu difficilis. Itaque illum ſurſum manu extortum iaculantur in aërem,ínque longum,contendentes quínã ex illis eundẽ quamlongiſſimè iactu promouerit, ac omnium aliorum metas exceſſerit. Quæ res & humeros illorum firmiores reddit,& brachia nõ mediocriter corroborat. Cæterùm quamobrem & arena & lutum illis luctantibus ſubſternatur, quæ initiò perquam ridicula tibi viſa ſunt,nunc audi ô admirande. Primùm quidem ne in duro caſus illis contingat, ſed in loco molliore citra periculum proſtrati corruant. Deinde multa lubrica effugia accidere in cœno ſudantibus neceſſe eſt,quã rem tu anguillis cõferebas, ſed quæ non ſunt inutilia habẽda aut ridicula. Nã & hęc plurimum ad robur & membrorũ firmitatem conſolidandã conferũt, quando ad hunc modũ luctando alter alterum fortiter apprehendere coguntur, tametſi crebrò elabãtur è manibus. Tenere enim perunctum oleo, & ſudore perfluẽtem,excidere conãtem, & è manibus effluere laborantẽ,ne tibi res videatur eſſe modica,aut nullius momẽti. Et hæc omnia, vt à me antè prædictum eſt,in bello quoque nõ parum præſtant vtilitatis exercẽtibus,ſi aut amicus vulnere ſaucius ſine negotio ſublatus ex acie efferẽdus eſſet,aut hoſtis cõprehenſus ſublimis rapiẽdus. Eam ob rẽ penè immodicè eos exercemus difficilioribus propoſitis, vt hoc faciliùs minora queãt perpeti. Rurſus arenã planè diuerſa ratione vtilem eſſe cenſemus, ne dum cõplexibus implicantur, labantur. Poſteaquam enim in cœno multo exercitio didicerunt compeſcere aduerſarium quominus elabatur è manibus propter corporis lubricam comprehenſionem,etiam ipſi comprehenſi effugiendi rationem multa aſſuetudine familiarem ſibi faciunt, præſertim cùm tenentur medij. Quin ſudorem largiter ſemet effundentem arena quoque mihi videtur comprimere dum aſpergitur: vtque vis corporis par ſit laboribus,efficere: éſtque ventis obſtaculo quominus lædantur corpora, in tenera atque denudata

In arena & cœno luctæ.

Arena vtilis & cœnum.

καὶ τοῦτο τοῦτο ἀσκοῦσιν ἡμῖν ἔτι, καὶ μολυβδίνας χειρόπληθες ἐν ταῖν χεροῖν ἔχοντες. εἶτα τοῦτ' ἀκοντίου βολῆς ἐς μῆκος ἀμιλλῶνται. Εἶδες δὲ καὶ ἄλλό τι ἐν τῷ γυμνασίῳ χαλκοῦν, στρογγύλον, ἀσπίδι μικρᾷ ἐοικὸς ὄχανον οὐκ ἔχουσαν, οὐδὲ τελαμῶνας. καὶ ἐπιρρᾴδης γε αὐτό, κειμένου ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἔδοξέ σοι βαρὺ, καὶ δυσλαβέστερον τοῦ λάβητος. ἐκ δὴ τοίνυν αἴρω τε αὐτὸ ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐς ὃ πόρρω, φιλοτιμούμενοι, ὁπόστις ὑπερμήκιστον ἐξέλθοι, καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλοιτο. καὶ ὁ πόνος οὗτος, ὤμους τε αὐτῶν κραταιοῖ, καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἐντίθησιν. ὁ πηλὸς δέ, καὶ ἡ κόνις, ἄνδρ' σοι γελοιότερα ἔδοξεν ἀρχὰς ἔδοξεν, ἄκυρον, ὦ θαυμάσιε, ὅπου ἔνεκα ὑποβάλλωνται. πρῶτον μέν, ὡς μὴ ὅτι ὃ κράτιστον ἡ τῶν ἀθλητῶν αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ὅτι ὃ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτωσιν. ἔπειτα, καὶ τὸν ὅλισθον ἀνάγκη πλείω γίγνεσθαι, ἱδρωόντων ἐν τῷ πηλῷ, ὃ σὺ ταῖς ἐγχέλυσιν εἰκάζες, οὐκ ἀχρεῖον, οὐδὲ γελοῖον ἐν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐς ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὑπὸ τοῦ οὕτως ἔχοντων, ἀλλήλων ἀναλαμβάνειν ἐπιχειρεῖν, καὶ ἀνιέναι, καὶ ἀναπαλαμᾶσθαι, καὶ συνέχειν δεδιότας μὴ διαφύγοιεν. αἴρεσθαί τε ἐν πηλῷ ἱδρωτὸς μετ' ἐλαίου ἐκπεσεῖν, καὶ δυσφορώτερα τῶν χερῶν ἀπολισθάνοντα, μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πρῶτα, ὡς σοὶ ἔφην ἐμπροσθεν, ἐς τοὺς πολέμους καὶ χρήσιμα, εἰ δέοι φίλον τρωθέντα, ῥᾳδίως ἀράμενον ὑπεξενεγκεῖν, ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα, ἄγειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ δὴ καὶ τὸ ἐς ὑποβολὴν ἀσκεῖσθαι, τὰ χαλεπώτερα προπαθόντες, ὡς τὰ μικρότερα μακρῷ ῥᾳδιώτερον φέρειν. τὴν μέντοι κόνιν, ξυναντίον χρήσιμον οἰόμεθα εἶναι, ὡς μὴ ὀλισθάνοιεν συμπλεκόμενοι. ἐπειδὰν γὰρ ἐν τῷ πηλῷ ἀσκηθῶσι συνέχειν ὃ ὀλισθρότατον ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὖθις ληφθέντες ἐν τῷ χερῶν· καὶ ταῦτα, ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸ ἱδρῶτα συνέχειν δοκεῖ ἡ κόνις, ἀθρόον ἐκχεόμενον ὑπιππαζομένη, καὶ ὑπολύειν ποιεῖ τὴν δύναμιν, ἐκ κώλυμα γίγνεσθαι μὴ ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ἁρμοῖς τε, καὶ ἀνειμένοις τοῖς σώμασιν

ἐμπιπόντων. ἄλλως τε, καὶ τὸν ῥύπον ἀπο- A
σμᾷ, καὶ σιλπνότερον ποιῇ τὸν ἄνδρα. κἀγὼ
γοῦν ἡδέως ἂν ὡμιλημένος πλησίον τῷ τε
λευκῷ τινα ἐκείνων, καὶ ὑπὸ σκιᾷ διατρι-
βόντων, καὶ ὅτ' ἂν ἔλῃ τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυ-
μναζομένων, ἀπολούσας τὸν κόνιν, καὶ τὸν
πηλὸν, ἐρόμενός σε ποτέρῳ ἂν ὅμοιος βού-
λοιο γενέσθαι. οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἕλοιο δ' ἂν
ἐκ τοιαύτης τοῦ σώματος, εἰ καὶ μὴ ὅτι τῶν
ἔργων πειραθείης ἑκατέρου σκοπεῖσθαι, καὶ
συλλογιστικώτερος εἶναι μᾶλλον, ἢ δρύπτεσθαι,
καὶ διαῤῥῆξαι, καὶ λευκὸν εἶναι ἀσπερεὰ καὶ φυγεῖν
εἰς τὰ ἔσω τοῦ αἵματος. ταῦτ' ἔστιν, ὦ Ἀνά- B
χαρσι, ἃ τοῖς ἡμετέροις ἡμεῖς ἀποδείκνυμεν, οἰόμενοι
φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς γενέσθαι,
καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ διώσεσθαι δι' αὐτῶν κεκτημέ-
νοι μᾶλλον τοῖς διώκουσιν εἶναι, φοβερὸν δὲ
τοῖς πέλας ὄντες, ὡς μηδὲν πάσχειν τε, καὶ
μηδὲν τῶν ἡμῖν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν. ἐν εἰρή-
νῃ τε αὖ πολὺ ἀμείνοσιν αὐτοῖς χρώμεθα, πρὸς
μηδὲν τῶν αἰσχρῶν φιλοτιμουμένοις, μηδ'
ἐπ' ἀδικίᾳ ἐς ἄλλον τρεπομένοις, ἀλλὰ περὶ
τὰ τοιαῦτα διατρίβοντι, καὶ ἀσχόλοις οὖσιν ἐν C
αὐτοῖς. ἃ δ' ἔφην ὅ κοινὸν ἀγαθὸν, καὶ τὸ
ἄκρον πόλεως εὐδαιμονίας, τοῦτ' ἔστι λέγειν,
ὁπότ' ἂν εἰρήνην τε εἰρωνεύῃ, καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄρι-
στα προεσκευασμένη φαίνοιτο ἡ νεότης, ἐπὶ
τὰ κάλλιστα ἡμῖν ἀσπουδάζοντες. A N. σύκ-
οιῶν, ὦ Σόλων, ἐπ' ἄν ποτε ἡμῖν ἔπίωσιν οἱ πολέ-
μιοι χρισάμενοι τῷ ἐλαίῳ, καὶ κονισάμενοι,
ἆρ' ἴτε καὶ αὐτοὶ, πὺξ ταῖς χερσὶ ἐπ' αὐτοὺς
προβεβλημένοι; κἀκεῖνοι δηλαδὴ ἐπιπη-
δήσονται ὑμᾶς, καὶ φεύγοντι διδόντες, μὴ σφίσι
κεχηνόσι, πάσητε τὴν ἄμμον ἐς τὸ στόμα, ἢ
προσπηδήσαντες, ὡς κατὰ νώτου γένοισθε, προ- D
πλέξητε αὐτοῖς τὰ σκέλη πρὸ τοῦ ταφέντα,
καὶ διάσχητε, ἐπὶ τὸ κρᾶνος ἐπιβαλόντες
τὸν πῆχυν. καὶ, νὴ Δί', οἱ μὲν τοξεύσουσι δηλο-
νότι, καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμᾶς δ', ὥσπερ ἀνδριάντων,
οὐ κατιέντας τὰ βέλη, κεχρωσμένων πρὸς τὸν
ἥλιον, καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεποιουμένων. οὐ γὰρ
καλάμη καὶ ἄχυρα ὑμεῖς ἐστε, ὡς τάχιστα ἐν-
δώσοντες πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλ' οὐδέ ποτε
αὖ, ἢν μόλις καταπεμπόμενοι βαθέσι τοῖς χαυ-
μασιν, αἷμα ὀλίγον ἐπιδείξητε. τοιαῦτα γὰρ
φῂς, εἰ μὴ πάνυ πρόπυστα ὑπ' ἐμοῦ δείγμα-

incumbentibus. Alioquí ſordes quoquè corporis arena eluit, ac hominem longè candẽtiorem reddit. Et ego equidẽ perlibenter vnum ex albis illis cuius conuerſatio ſemper ſub vmbra fuit, & quemcũque tu ex his qui ſemet in Lyceo exercent, eligeres, huc ſiſterem, ac cœno & puluere ablutis, te interrogarem, vtrinã potiùs ſimilis eſſe optares. Satis certò compertum habeo, te primo ſtatim aſpectu electurum, tametſi neutrius vitæ periculum feceris, alteri potiùs eſſe ſimilẽ, quàm deliciis frangi atque diffluere, ac album eſſe præ ſanguinis inopia ad præcordia cõfugientis. Hęc ſunt ferè, ô Anacharſi, quibus iuuentutem noſtram exercere ſolemus, exiſtimãtes eandem hiſce gymnaſiis optimã fore cuſtodẽ Reip. & cuius opera in libertate nos victuros ſperamus, ſemper de hoſtibus, quicunq; nos adoriuntur, victoriam reportantes: terribiles verò finitimis exiſtentes, adeò vt illorum plurimi & potentiam noſtram pertimeſcant, ac nobis tributum pendere ſoleant. Porrò autem in pace longè melioribus illis vtimur, de nulla re turpi ac flagitioſa contendentibus, neque ob inertiam ad mutuò inferendam iniuriam ſe conuertentibus, ſed circa iſta verſantibus, inque his ipſis exercitiis occupatis exiſtentibus. Et quod commune bonum dixi, ſummámque ciuitatis felicitatẽ, ea eſt, quoties & ad pacis artes & belli ſcientiam quàm optimè atque diligentiſſimè iuuentus præparata fuerit, ſtudiis ac rebus pulcherrimis feruenti ſedulitate impendens operam. A N A. Proinde, Solon, hoſtibus vobis ingruentibus, oleo perunctí, & oppleti puluere, in bellum progredimini, nempe pugilatu inſtructi aduerſus armatos. Et illi videlicet pertimeſcunt vos ac fugiunt, metuentes ne ipſis hiantibus arenam in os ſpargatis, aut fortè poſt tergum reſilientes illorum crura apprehendatis, eoſdémque præfocetis iniecto circa collum cubito. Ac per Iouem illi petent vos arcubus, & iaculabuntur ſpiculis: at vos quemadmodum ſtatuas, telorum acies non penetrabunt: quippe ad Solis feruorem denigratos, ac multo ſanguine abundãtes. Neque enim vos eſtis aut ſpicæ aut ſtipulæ, vt quamprimum plagis ſuccumbatis, ſed admodum ſerò, ac vix profundis confecti vulneribus, modico ſanguine commonſtrato. Talia enim ſunt quæ dixti, niſi exemplum à te adductum planè obaudierim.

aut fortaſſe Comicorum & Tragœdo- A
rum potiùs armaturam aſſumetis, & ſi
iuſſu ſenatus in aciem vobis exeundum
fuerit, galeas illas hiantes capiti impone-
tis, vt hoc magis terrori ſitis aduerſariis,
laruis ac terriculamentis anilibus eos ex-
animantes. Præterea calceos quoque
peraltos illos pedibus accommodabitis,
qui ſi fugiendum vobis eſſet, leues ſunt:
rurſus ſi alios inſectati fueritis, hoſtibus
erunt ineffugibiles, tanta mole vobis ad-
uerſus illos irruentibus. At vide potiùs
ne iſta veſtra arguta ſedulitas nugæ ſint,
& ludicra puerilia, & inertium iuuenum
ignauiæque deditorum exercitia. Si ve-
rò vobis in animo eſt prorſus eſſe liberis, B
& per omnia felicibus, aliis vobis opus
erit gymnaſiis, & vero in armis exercitio:
neque cum aliquo alternis certaminibus iuuenes vobis componendi ſunt, ſed aduerſus hoſtes depugnandum erit certo cum periculo virtutem exercentibus. Quapropter relictis puluere atque oleo, docete illos arcu contendere, & haſta vti: neque illis leuia dabitis iacula, quæ venti flatu feruntur, ſed ſit haſta grauis, quæ cum turbine atque ſibilo extorqueatur: præterea lapis prægrandis, & gladius, & ſcutum ſiniſtræ inſer- C
tum, & thorax, & galea. Nam ſicut in præſens inſtructi eſtis, dei cuiuſpiam benignitate mihi ſeruati eſſe videmini quominus nondum periiſtis à perpaucis ſaltem leuis armaturæ militibus irruentibus. Ecce enim ſi ſtricto ſaltem gladio quo ſuccinctus ſum, ſolus in iuuenes veſtros omnes irruerem, actutum vnà cum clamore gymnaſium haud dubiè caperem, illis paſſim diffugientibus, ac nullo contrà ferrum aſpicere audente, verùm poſt ſtatuas aut columnas conſiſtentes riſum mihi exhiberent, lacrymantes atque trepidãtes permulti. Tunc D
verò videres illos non ampliùs rubeſcentes corpore, cuiuſmodi nunc ſunt in præſentia, ſed omnes illico expalleſcentes, tranſcoloratos præ formidine. Adeò multa pax vos eneruatos effœminauit, vt non facilè ſaltem criſtam hoſtilis galeæ conſpectam ſuſtineretis. ΣΚΥΘΗΣ. At nequaquam talia de nobis prædicauerunt, ô Anacharſi, Thraces, quotquot Eumolpum ſecuti bello nos laceſſiuerunt, neque veſtræ mulieres quæ duce Hippolyta aduerſus vrbem expeditionem inſtituerant. Neque item alij quotquot in armis & acie vires noſtras experti ſunt.

τος· ἢ τὰς πομπολίας ἐκείνας τότε ἀναλή-
ψεσθε, τὰς τῶν κωμῳδῶν τε, καὶ τραγῳδῶν. ἢν
μὲν γὰρ τοιοῦτόν ὑμῖν ἔξοδος, ἐκεῖνα τὰ κράνη
περιθήσεσθε τὰ κεχηνότα, ὡς φοβερώτεροι
εἶναι τοῖς ἐναντίοις, μορμολυττόμενοι αὐτοῖς,
καὶ ὑποδήσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα δηλαδὴ
φυγόσολα τε γάρ, μὰ δία, κοῦφα, καὶ μὰ διώκη-
τε, ἄφυκτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῖν οὕτω
μεγάλα δηλαδὴ ἐπιοῦσιν ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὅρα
μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομψὰ λῆρος ᾖ, καὶ
παιδιὰ ἄλλως, καὶ δηλητήρια ἀργίας, καὶ
ῥαθυμίας ἐθέλοντι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλε-
σθε πρώτως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι,
ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεῖται, καὶ ἀσκήσεως
ἀληθινῆς τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις. καὶ οὐκ ἄμιλλα ἐν
τοῖς ἀνηλίοις μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς
τοὺς δεινοὺς ἔσται, μετὰ κινδύνων μελετῶν-
σι τὴν ἀρετήν. ὥστε ἀφέντας τὴν κόνιν, καὶ
τὸ ἔλαιον, διδάσκετε αὐτοὺς τοξεύειν, καὶ ἀ-
κοντίζειν, μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια, καὶ
οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἀέρα, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα, μετὰ συρισμοῦ ἐλιττο-
μένη, καὶ λίθος χειρὸς πλήρης, καὶ σάγαρις, ἡ
γέρρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ θώραξ, καὶ κρά-
νος. ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινος βουλομένου σώ-
ζεσθαι μοι δοκεῖτε, οἳ μηδέπω ἀπολώλατε
ὑπὸ τινων ὀλίγων φιλῶν βαπτισόντων· ἰδοὺ
γέ τοι ἐγὼ ἀσπαθήμενος ὁ μικρὸν πρόσθεν
ὁ σοφὸς πρὸς ὑμᾶς ζώνην, μόνος ἐπειπόμην
τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοσχεδιάζειν ἐθέλων
γυμνάσιον, φυγόντων ἐκείνων, καὶ σοβη-
ρὸς δυσπολέμιον τῷ σιδήρῳ θαλοῦντες· ἀλ-
λὰ πρὸς τοὺς ἀνδριάντας δὴ προσιόντες, καὶ
πρὸς τοὺς κίονας καθαχρυσθέντες, γέλω-
τα δή μοι παρέχοιεν, δακρύοντες οἱ πολλοὶ,
καὶ τρέμοντες. καὶ τότ' ἂν ἴδοις οὐκ ἔτι ἐρυ-
θριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα, εἴοι νῦν εἰσιν,
ἀλλὰ ὠχροὶ ἅπαντες αὐτίκα γίνοιντ' ἄν,
ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαλόντες. οὕτως ὑμᾶς
ἡ εἰρήνη διαπέφηκε βαθεῖα οὖσα, ὡς μὴ δὴ
ῥᾳδίως ἀναθέσθαι λόφον εἰς κράνους πολε-
μίου ἰδόντας. ΣΚ. ἃ ταῦτα ἔφασθε, ὦ
Ἀνάχαρσι, Θρᾷκές τε ὅσοι μετ' Εὐμόλπου
ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσθε, καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν,
αἱ μετὰ Ἱππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν,
καὶ ἄλλοι ὅσοι ἡμῶν ἐν ὅπλοις ἐπειράθητε·

ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐπὶ διαφθορᾷ οὕτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, ἀφ' τοῦτο καὶ ὅπλα ὁρᾶν ἡμᾶς ποιοῦμεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους· ἀλλ' ἐπειδὰν καθ' αὑτοὺς ἄρξωνται γυμνάζεσθαι, ἀσχημονῶσι δὲ μὴ τοῦτο ἔξω τῆς ὅπλοις, καὶ πολὺ ἄμεινον χρήσονται αἱ αὐτοῖς, οὕτω διαχειμένοις. ΑΝΑ. καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἐστὶ τὸ γυμνάσιον τὰ ἐν τοῖς ὅπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδέν, ἅπασαν αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθών. ΣΩ. ἀλλὰ ἴσθι αὖ, ὦ Ἀνάχαρσι, ὀλίγου ἡμῖν συνδιατρίψας, καὶ ὅπλα ἑκάστῳ μάλα πολλὰ, οἷς χρώμεθα ὁπότ' ἀναγκαῖον ᾖ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα, καὶ ἵππους, καὶ ἱππέας σχεδὸν τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὁπλοφορεῖν ἀεὶ, καὶ ἀχινάκην περιζώσθαι, περιττὸν ἐν εἰρήνῃ οἰόμεθα εἶναι. καὶ ἐπισημόν γ' ἐστὶν, ὅστις ἐν ἀγορᾷ σιδηροφορεῖν μηδὲν δέον, ἢ ὅπλα ἐξενέγκαι εἰς τὸ δημόσιον. ὑμεῖς δὲ συγγνωστοὶ, ἐν ὅπλοις ἀεὶ βιοῦντες. τότε γὰρ ἐν ἀφυλάκτῳ οἰκεῖν, ῥᾴδιον ἐς ἐπιβουλήν· καὶ οἱ πόλεμοι, μάλα πολλοὶ, καὶ ἄδηλον ὁπότε τις ἐπιᾖ, κεκμηκότων καθ' ἁπάσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης, φοβοῦμαι. ἢ τε ἐς ἀλλήλους ἀπιστία αὐθαιρέτως, καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτεύεσθαι, ἀναγκαῖον ἀεὶ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον ἦν ἀμυνοῦντα εἴ τις βιάζοιτο. ΑΝΑ. εἶπα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν ἐθέλειν οὐδένα ἀναγκαίου ἕνεκα ἐνταῦθα ὑμῖν δοκεῖ, καὶ τῶν ὅπλων φείδεσθαι, ὡς μὴ χρεὼν εἴη ποτὲ φθείρεσθαι· ἀλλὰ φυλάττειν ἀποκείμενα, ὡς χρησόμενοι τότε, τῆς χρείας ὑπαίσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων, οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος, καταπονεῖτε παίοντες, καὶ ὑπὸ τῶν ἱδρώτων καταπναλίσκοντες, ἀναμιδυόμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῇ ἐν τῷ πηλῷ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες. ΣΩ. ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοῖόν τι δυνάμεως πρὸς ἔπος, ὡς οἴνῳ ἢ ὕδατι, ἢ ἄλλῳ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὖσαν· δείδιας οὖν μὴ ὥσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμέου λεθὴ διαῤῥυεῖσα ἐν τοῖς πόνοις, κατ' ἡμῖν κενὸν ἐξιὸν οἴχηται τὸ σῶμα καταλιποῦσα, ὑπὸ μηδενὸς εἰσδῦναι ἐναπληρούμενον.

A Cæterùm nos, ô beate, non hoc consilio nuda iuuenum corpora exercemus, vt propterea eos in aciem aduersus pericula producamus: sed vbi in hisce ludicris quàm optimi atque exercitatissimi euaserint, deinceps & cum armis exercentur, quibus longè promptiùs vtuntur ad hunc modum antè instituti. ANA. Et vbinam locorum illud vobis est gymnasium, quod armorum vsui exercendo destinatum est? Neque enim ego vspiam in vrbe eiusmodi conspexi, cùm totum oppidum sursum ac deorsum diligenter perreptassem. SO. Sed certò videbis ô Anacharsi, multum nobis temporis con-
B uersatus, tum vnicuique permulta esse arma, quibus necessitate vrgente vtimur, & cristas, & phaleras, & equos, & equites fermè quartam partem ciuium. Siquidem semper armatum incedere, neque non acinace succinctum esse; superuacaneum in pace esse existimamus. Præterea mulcta cautum est, ne quis in vrbe, cùm nihil necesse sit, ferrum gestet, aut armatus procedat in publicum. Vobis verò non iniuria ignoscendum est, perpetuò in armis viuentibus. Viuere enim in loco aperto incustodito, facilè insidiis
C obnoxium est, & hostium valde numerosa est copia, neque illud certum, quo tempore astistens quispiam dormientem è plaustro pertractum iugulet. Ipsa quoque mutua infidelitas, & quòd legibus nequaquam coërciti vnam remp. incolitis, ferrum vobis semper facit necessarium, vt in propinquo sit ad propulsandã iniuriam, si quis vim alteri inferre aggrederetur. ANA. Adeò verò Solon ferrum gestare nulla necessitate adigente superuacaneum esse censetis, vt & armis parcatis, ne in manibus frequenter habẽtes corrumpantur, sed reposita conseruatis, vt necessitate vocante vtamini: sed enim
D iuuenum corpora nullo cogente periculo verberantes laboribus cõficitis. Quinetiam sudore absumentes, nulli rei magnopere necessariæ aut conducibili vires illorum expromitis, sed incassum in cœno atque arena effunditis. SO. Videris ô Anacharsi talem de robore corporeo opinionem obtinere, quasi vino aut aquæ aut alij cuipiam rei humidæ similitudine respondeat. Itaque metuis ne quemadmodum ex vase Samio, robur clanculum effluens in laboribus, deinde nobis corpus inane & aridum discedẽdo relinquat, cùm à nemine intus repleatur.

Atqui ad hunc modum res ſe non habet, ſed quanto quis impenſiùs exhauſerit, tanto copioſiùs influit, iuxta Hydræ fabulam, ſi qua vnquam tibi inaudita eſt, cui pro vno capite præciſo, ſemper alia duo renaſcebantur. Cæterùm ſi ab initio inexercitato corpore fuerit, parúmque firmo, neque ſatis habuerit ſubiectæ materiæ, tunc illico fatigatione defeſſus, detrimento afficitur, atque marceſcit, veluti in igne ac lychno vſuuenire videmus. Etenim eodem flatu & ignem potes incendere, inque breui maiorem facere, nimirum inflãmans ſpiritu: ac lychnio lumen extingues, non habens ſufficientem materiæ ſuppeditationem, quæ aduerſo flatui par eſſe poſſit: neque enim ab altiùs acta radice productum fuerat. A N A. Hæc equidem, ô Solon, non admodum intelligo: argutiùs enim iſta tibi dicta ſunt, quàm vt ego queam intelligẽtia aſſequi, exactam quandam curam & mentem acutè cernentem requirentia. Illud porrò omnino mihi reſpõde, quamobrem tandem non etiam in Olympicis certaminibus, & Iſthmiacis, & Pythicis, aliiſque, quando multi, vt ais, confluxerint, iuuenes certantes ſpectaturi, in ipſis armis certamen conficiendum proponitis, ſed nudos in medium adductos, qui & calcitrentur, & verberẽtur, oſtenditis, ac deinceps victoribus mala aut oleaginã coronam præſtatis? Hoc enim ſcitu dignum eſt, cuius rei gratia factitare ſoleatis. SO. Quoniam opinamur, ô Anacharſi, hac ratione gymnaſiorum deſiderium in iuuenibus magis accendi, ſi eos qui optimè ſeſe geſſerint, in illis honorari conſpexerint, & in medio Græcorum præconis voce magnificè proclamari. Quapropter etiam tanquam illi exutis veſtimentis, optimi corporis æſtimandæ habitudinis curam non negligunt, ne denudati pudore afficiantur, ac ſe quiſque victoria quàm digniſſimum præparet. Quinetiam præmia, quemadmodum à me prædictum eſt, non mediocria ſunt propoſita, nempe honorificum & laude plenum à ſpectatoribus teſtimonium, & eſſe clariſſimum, ac demonſtrari prætereuntium digito, inter æquales hunc viſum eſſe etiam ſua opinione præſtantiſſimum. Etenim non pauci ex ſpectatoribus quibus per ætatem etiamnum exercitatio colenda eſt, abeunt non mediocriter ex his virtutis & laborum amore inflammati. Itaque ô Anacharſi, ſi quis è communi hominum vita laudis & gloriæ amorem ſublatũ eiiceret, quidnam amplius præclarę rei nobis ille faceret reliquum?

Gloria ſtimulus.

Ὁ δὲ οὐχ οὕτω ἔχει σοι· ἀλλ' ὅσῳ τις αὖ αὐτὸν ἐξαντλῇ τοῖς πόνοις, τοσῷδε μᾶλλον ἐπιῤῥᾴει, καθ' τὸν τῆς Ὑδρας μῦθον, εἴ τινα ἤκουσας, ὡς ἀντὶ μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης, δύ' ἀεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο. ἐὰν δὲ ἀγύμναστος ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἄπονος ᾖ, μηδὲ ἐλλιπῆ τὴν ὕλην ἔχῃ ἐπιτοσοῦτον βεβλημένην, ὅτε ἐπὶ τῷ καμεῖν βλάπτοιτο ἄν, καὶ καταμαραίνοιτο, οἷόν τι ὑπὸ πυρὸς καὶ λύχνου γίγνεται. ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ γὰρ φυσήματος, ὃ μὲν πῦρ ἀνακαύσας ἄν, καὶ μεῖζον ποιήσας ἐν βραχεῖ, τοῦδε δήπου τοῦ πνεύματος, καὶ ὁ τὸν λύχνου φῶς ἀποσβέσας, οὐκ ἔχον ἀποχρώσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς ἐλλιπὴς ἂν εἰς τὸ αὐτίπνουν. ἡ γὰρ ἄνω ἰσχὺς οὐμὴ τῆς ῥίζης ἀνεφύετο. A N. Ταῦτά γὰρ, ὦ Σόλων, ἡ πάνυ συνίημι. λεπτότερα γὰρ ἢ κατ' ἐμὲ εἴρηκας ἀκριβοῦς τινος φροντίδος, καὶ διανοίας ὀξυδερκείας δεόμενα. ἐκεῖνο δέ μοι πάντως εἰπέ, τίνος ἕνεκα καὶ οὐ τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπιάσι, καὶ Ἰσθμοῖ, καὶ Πυθοῖ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπότε πολλοί, ὡς φῄς, συνίασιν ὀφθῆναι τοῖς νέοις ἀγωνισομένοις, οὐδέ ποτε ἐν ὅπλοις ποιεῖσθε τὰ ἆθλα, ἀλλὰ γυμνοὺς εἰς τὸ μέσον παραγαγόντες, λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε, καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἰδέναι τοῦτό γε, ὅτου ἕνεκα τοῦτο ποιεῖτε. Σ O. ἠγούμεθα γὰρ, ὦ Ἀνάχαρσι, τὴν εἰς τὰ γυμνάσια προθυμίαν ὅπως ἂν πλείω ἐκγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους, καὶ ἀναχηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἕλλησι, καὶ ὅτι τοῦ ὡς εἰς τοὺς ἀποδυσόμενοι, δύεξίας τε ἐπιμελοῦνται, ὡς μὴ αἰσχύνοιντο γυμνωθέντες, καὶ ἀξιοπρεπέστατον ἕκαστος αὑτὸν ἀπεργάζηται. εἰ τὰ ἆθλα ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, ἦν μικρὰ, ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν, καὶ ὁ ἐπισημότατον γένοιτο, καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ, ἄριστον εἶναι τῶν καθ' ἑαυτὸν δοκοῦντα. ἔνιοι γάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἐπὶ πᾶσι μετεῖναι ἄσκησις, ἅπασιν ἤδη μετείως ἔχουσιν τῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι, ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὡς εἴ γέ τις, ὦ Ἀνάχαρσι, τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκκαλοῖ ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο;

ἢ τίς

ἢ τὶς αὖ τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ὑπερθυμή-
σεται; καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τούτων εἰκάζειν πρέ-
χοιεν ἄν σοι, ὁποῖοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πα-
τρίδος, καὶ παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ ἱερῶν
γίνοιντ' ἄν, ὅπλα ἔχοντες, οἱ κοτίνου πέρι καὶ
μήλων γυμνοὶ, τοσαύτην ἐπιθυμίαν ἐς τὸ
νικᾶν εἰσφερόμενοι. καίτοι τί ἂν παθοις, εἰ θεά-
σαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλεκτρυόνων ἀγῶνας
πρὸς ἡμῖν, καὶ σοι δοκῶ ὑπὸ τούτοις ἂν μηχανᾶν;
ἢ γελάσῃ δηλονότι, καὶ μάλιστα ἐὰν μάθῃς ὡς
ὑπὸ νόμου αὐτὸ δρῶμεν, καὶ προστέτακται
πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ πρᾶγμα, καὶ ὁρᾶν τὰ ὄρ-
νεα ἀγωνιζόμενα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀ-
παγορεύσεως; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο γελοῖον. ὑπο-
δύεται γάρ τις ἤρεμα ταῖς ψυχαῖς ὁρμὴ ἐς
τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγωνίστους μηδ' ἀνάλμους
περὶ φαίνοιντο τὴν ἀλεκτρυόνων, μηδὲ προ-
απαγορεύοιεν ὑπὸ πραυμάτων, ἢ καμάτων, ἢ
τοῦ ἄλλου δυσχερείας. ὃ δὲ δὴ ἐν ὅπλοις πρέ-
πεσθαι αὐτῶν, καὶ ὁρᾶν πεπωκότας, ἄπαγε, θηριῶδες γὰ, καὶ δεινῶς σκαιόν, ἐπεὶ καὶ
μᾶλλον τελεῖς ἀποφαίνῃ τοὺς ἀγῶνας, ἢ
οἷς ἄν τις ἄμεινον χρήσαιτο ἐς τὴν διαμε-
νῶν. ἐπεὶ δὲ φῄς, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ τὴν ἄλλην
Ἑλλάδα ἐπελθόντα, μέμνησο ἐὰν ποτὲ εἰς
Λακεδαίμονα ἔλθῃς, μὴ καταγελάσαι
μηδὲ ἐκείνων, μηδὲ οἴεσθαι μᾶλλον πονη-
ροῖς αὐλοῖς, ὁπόταν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῷ θεά-
τρῳ συμπεσόντες, παίωσιν ἀλλήλους, ἢ εἰς
χωρίον ἐπελθόντες, ὕδατι περιγεγραμμέ-
νον, εἰς φάλαγγα διαστάντες, τὰ πολεμίων
ἀλλήλοις ἐργάζωνται, γυμνοὶ καὶ αὐλοὶ, ἄ-
χρις ἂν ἐκβάλωσι τῷ περιγράμματος ὁ
ἕτερος σώματα οἱ ἑτέρους, ἐκ τῆς Λυ-
κούργου οἱ κατ' Ἡρακλέα, ἢ ἔμπαλιν συν-
ωθοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ (ὃ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρή-
νη λοιπὸν) καὶ οὕτως ἂν ἔτι παίσαι. μάλι-
στα δὲ μὲν ὁρᾷς μαστιγουμένους αὐλοὺς ὑπὸ τῶν
βωμῶν, καὶ αἵματι ῥεομένους, πατέρας δὲ,
καὶ μητέρας πρεσβύτας, οὐχ ὅπως δυσω-
μένας ὑπὸ τῶν γιγνομένων, ἀλλὰ καὶ ἀπι-
λεύσας, μὲν μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πλη-
γὰς, καὶ ἱκετευούσας ὑπομένειν δεχομένας
πρὸς τὸν πόνον, καὶ ἐκκαρτερῆσαι τοῖς δεινοῖς.

aut quisnam facinus aliquod magnum & memorabile concupisceret? Iam ex iis haud difficulter coniecturam facere potes, quales in bello pro tuenda patria, defendendis liberis & vxoribus, & pro templis suscepto, futuri sint arma habentes in manibus, qui oleagina corona aut pomis inducti, tanta cupiditate ad victoriam consequendam ferantur. Et quidnam dicturus esses si apud nos, & coturnices & gallos gallinaceos compugnantes videres, ac harum rerum spectandarum & adornandarum studium non mediocre? Rideres videlicet, at tunc maximè, si rescisceres lege à maioribus lata illud nos facere, omnibúsque iuuenibus vt intersint imperatum esse, vt spectent volucres rostris inter se depugnantes vsque ad extremam defectionem virium. Atqui ne hoc quidem institutum risu dignum est. Irrepit enim sensim in animos iuuenum impetus ad fortiter subeunda & contemnenda pericula, ne gallis ingeniosiores atque ignauiores esse appareant, néve defessi vulnera aut labores aut aliam difficultatem ferre recusent. Cæterùm vt in armis harum rerum periculum faciant, vtque mutuis vulneribus semet conficientes spectemus, apage: ferinum enim illud esset, & omnibus modis crudele: ad hæc non minùs damnosum & inutile, mactare iuuenes præstantissimos, quorum opera & viribus longè meliùs aduersus hostes vti queamus. Quia verò ais, ô Anacharsi, te reliquam quoque Græciam videndi gratia peragraturũ, vide vt memoria teneas, si quando in Lacedæmona veneris, ne & illos irrideas, neque putes eosdem inutilibus vacare laboribus, quando aut de pila in theatro impetu facto collapsi, mutuis vulneribus semet deformauerint, aut in locum circumcirca aqua obseptum ingressi, ac in cohortes distributi, hostili animo alter alterum inuaserit, & ipsi nudi, donec pars alterutra diuersam è loco aquis circundato eiecerit, nempe Lycurgi assecłæ, sectatores Herculis, aut rursus in aquam impulerint. Ab illa enim pax insequitur, nec vllus ampliùs pulsatur. Maximè verò si videris pueros ad aram flagellis ac loris cædi, ac sanguine defluẽtes, & patre & matre assistentibus, non vt aliquem ex hoc facto dolorem capiant: sed minaciter interminantibus nisi verbera perseueranter tulerint, ac supplicantibus quoque vt quamdiutissimè labori tolerando sufficiant, néve verberum difficultatibus cedentes succumbant.

Gallorum gallinaceorũ pugnæ.

Itaque permulti plagis ipsis immoriuntur, dedecorosum existimantes si etiamdum viuentes, in familiarium conspectu verberibus superati deficerent, aut corpore flagrorum ictibus cederent: quos etiam statuis in memoriam illorum erectis publicè à Spartanis honestatos videbis. Quando ergo ista coràm oculatus arbiter intueberis, caue illos insanire temere suspiceris, neque dicas citra caussam iustam ac necessariam talibus eos difficultatibus conflictari, neque vrgente alicuius sæua tyrannide, neque hostibus imminentibus. Dixerit enim haud dubiè Lycurgus Laconicarum legum auctor pro illis tuendis tibi rationi valde cõsentanea, quibusnam caussis impulsus pueros ita verberibus affligendos statuerit, neque inimicus illis existens, neque inuidentia adductus hoc faciens, neque ciuitatis iuuentutem nequicquam absumens, sed volens atque contendens reddere quàm fortissimos, ac omni difficultate superiores eos qui patriã ab iniuria essent seruaturi atque defensuri. Quamquam verò ipse Lycurgus nihil dixerit, facilè tamen animaduertis, vt talis quispiam quondam in bello comprehensus, nullam vocem Spartana magnitudine indignam emiserit, inimicis eundem diris tormentis torquentibus; sed illos falsè subsannans, flagellis cædebatur, cum verberante infracta animi tolerantia contendens, vternã citiùs viribus deficeret. ANA. Num Lycurgus quoque, Solon, in iuuentute loris cædi solitus est? & an huius certaminis auctor existens, citra periculum talia iuueniliter commentus est? SO. Cùm iam prouectæ ætatis esset, ciuibus Spartanis leges condidit, profectus è Creta. Aliquãdiu enim apud Cretenses peregre egit, quoniam eosdem audiuerat optimis legibus instructos viuere, quibus Minos Iouis filius legum scriptor extiterat. ANA. Quamobrem igitur Solon, & tu non imitatus es Lycurgum, ac iuuenes loris proscindis? Etenim perpulchra hæc sunt instituta, & vobis non indigna. SO. Quoniam nobis Anacharsi sufficere videntur ista gymnasia quorum ipsi repertores extitimus, neque magnopere necessarium existimamus peregrinorum æmulatores esse.

πολλοὶ γοῦν καὶ διαπίπτουσιν τῷ ἀγῶνι, μὴ ἀξιοῦντες ἀπαχθέσθαι ζῶντες ἔτι, ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων, μηδὲ εἴξαι τοῖς σώμασιν· ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἔνιοι τιμωμένους δημοσίᾳ, ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀναπεφήνασι. ὅταν οὖν τοίνυν ὁρᾷς καλεπά, μήτε μαίνεσθαι ὑποτοπήσῃς αὐτούς, μήτε εἴπῃς, ὡς οὐδεμιᾶς ἕνεκα αἰτίας αἰσχρᾶς παλαπτωσόμενοι, μήτε τυράννου διαζομένου, μήτε πολεμίων ἀφαπτόντων. εἴποι γὰρ ἂν σοι ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν, πολλὰ τὰ ὄλλοα, καὶ ἃ σωτὴρ κολάζει αὐτοὺς, οὐκ ἐχθρὸς ὤν, οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν, οὐδὲ τιὼ νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῇ διαλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους, καὶ πρὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξιῶν εἶ) τοὺς σώζειν μέλοντας τὴν πατρίδα. καίτοι κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος εἴπῃ, ἐνοῶ, οἶμαι, καὶ αὐτὸς, ὡς οὐκ ἄν ποτε ληφθεὶς ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ, ἀπόρρητόν τι ἐξείποι τῆς Σπάρτης, αἰκιζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ κἂν γελῶν αὐτῶν, διασείοιτο αὖ, ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς μὴ πρότερος ἀπαγορεύσειεν. ΑΝΑ. ὁ Λυκοῦργος δὲ ἐκ αὐτὸς, ὦ Σόλων, ἐμαστιγοῦτο ἐφ' ἡλικίας, ἢ ἐκπεφοιτηκὼς ἦν ἤδη τῆς ἀγωγῆς, ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐπαιδεύσατο; ΣΟ. πρεσβύτης ἤδη ὤν, ἔγραψε τοῖς νόμοις αὐτοῖς Κρήτηθεν ἀφικόμενος· διατέθραμμένος δὲ παρὰ τοῖς Κρῆσιν, ὅτι ἤκουσιν εὐνομώτατοι εἶ), Μίνωος, τοῦ Διὸς, νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς. ΑΝΑ. τί οὖν οὐ καὶ σὺ, ὦ Σόλων, ἐμμένεις Λυκούργοις, καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰρ ταῦτα, καὶ ἄξια ὑμῶν ἐστιν. ΣΟ. ὅτι ἡμῖν ἱκανὰ, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια, οἰκεῖα ὄντα· ζηλωτὰ δὲ τὰ ξενικὰ, οὐ πάνυ ἀξιοῦμεν. ΑΝΑ. οὐκ· ἀλλὰ σαυτοῦ, οἶμαι, οἷόν τι ὄντι μαστιγοῦσθαι γυμνόν, αἴρω τὰς χεῖρας ἐπαίοντα, μηδενὸς ἕνεκα ὠφελίμου, ἢ αὐτῷ ἐκάστῳ, ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε ἴσως ποτὲ ὑπεδήμησα τῇ Σπάρτῃ, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι,

Nequaquam: sed intelligis, vt opinor, quàm res sit friuola flagris obverberare nudi scapulas, palmas vtrasque suppliciter extendentis, ex quo nulla proueniat vtilitas, neque priuatim ad eum qui cæditur, neque item ad Remp. cõmuniter. Itaque si quando Spartã peregre profectus venero quo tempore ista factitare solent,

δοκῶ μοι πάνυ τα καταλυθήσεσθαι δημοσία πρὸς αὐτῶν, ὑπὸ γελώντων ἑκάστοις, ὁπότε ὁρῶ τινας ὠθουμένους καθάπερ κλέπτας, ἢ λωποδύτας, ἢ τί ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτεχνῶς γὰρ ἐλλεβόρου δεῖσθαί μοι δοκεῖ ἡ πόλις αὐτῶν, οὕτω καταγέλαστα ὑφ' ἑαυτῆς πάσχουσα. ΣΩ. μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων, μόνος αὐτὸς λέγων, οἷόν τε γίγνεσθαι. ἔσται γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοι τὰ εἰκότα ἀποκρινούμενος καὶ Σπάρτη. πλὴν ἀλλ', ἐπείπερ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξεληλύθα, σὺ δὲ ἡδέως ἀκροασάμενός τε τούτοις ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσειν ἔοικα παρὰ σοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς τὰ παρὰ μέρει διεξέλθῃς πρός με, ὅπῃ ποτὲ ὑμεῖς οἱ Σκύθαι διδάσκετε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν, καὶ οἵοισι γυμνασίοις ἀσκήσαντες φέρετε, καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίγνονται. ΑΝ. δικαιότατα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε διηγήσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, ἃ σμικρά ἴσως, οὐδὲ καθ' ὑμᾶς, οἵγε οὐδὲ τὴν κόρρην παταξαι τολμήσαιμεν ἂν μίαν πληγήν· δῆλοι γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ εἰρήσεταί γε ὁπόσα ἂν εἴπω. ἐς ἄμεινον μέντοι εἰ δοκεῖ, ὑπερβαλώμεθα τὸν παρόντα σκοπόν, ὡς ἄν τι αὐτὸς ἔφης, ἐπὶ μᾶλλον σκοπήσαιμι καθ' ἡσυχίαν, ἅ τε χρὴ εἰπεῖν, σκοπαζόμενος τῇ μνήμῃ ἐπελθών· τὰ δὲ νῦν ἔχον, ἀπίωμεν ὅπῃ τοῦτοις, ἑσπέρα γὰρ ἤδη.

A videor me ſtatim lapidibus obrutum iri ab illis publicè, ſingulos deridentem, ſi quando videro pueros veluti fures flagris onerari, aut veluti peculatorẽ, aut alium facinoroſum. Planè verò illorum ciuitas mihi videtur egere elleboro, quæ vſqueadeo ridicula à ſe ipſa pati conſueuit. SO. Ne deſertam cauſſam ô generoſe, neque viris abſentibus te ſolum dicentem vincere inducas in animum. Neque enim deerit quiſpiam etiam Lacedæmone, qui harum rerum cauſſam tibi promptiſſimè redditurus eſt. Verumenimvero quandoquidem ego tibi noſtra B ex ordine gymnaſia percenſui, quæ tibi non admodum placuiſſe non occultè tuliſti, videor mihi non iniqua poſtulaturus à te, vt & tu viciſſim me audiente percurras qua ratione vos Scythæ veſtros iuuenes exerceatis, tum quibus gymnaſiis educatos inſueſcitis, & quonã pacto eoſdem viros ſtrenuos efficitis. AN A. Æquiſſima ſunt ô Solon quæ poſtulas. Ac ego quidem Scytharum leges tibi commemorabo, fortaſſe non admodum admirandas illas, & quæ non multum veC ſtris ſunt reſponſuræ. Neque enim vel in maxillam alicui plagam illidere auderemus, ſumus enim perquam meticuloſi: ſed tamen qualiacunque ſunt noſtra exercendorum iuuenum inſtituta, dicentur. Cæterùm, ſi videtur, ea de re colloquium in craſtinum vſque differemus, vt ea quæ ipſe dixiſti, magis quietus apud me retractare poſſim, tum etiam ea quæ mihi dicenda ſunt, memoria percurrere. Itaque, quod nunc reſtat, in præſentia quidem abeamus. Iam enim inualeſcentibus vmbris appetit veſpera,

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ.

DE LVCTV. Eraſmo Roterodamo interprete.

Ἄξιόν γε θεάσασθαι τὰ ὑπὸ D τῶν πολλῶν ἐν τοῖς πένθεσι γιγνόμενα, καὶ λεγόμενα, ἢ τὰ ἐπὶ τοῖς θρηνουμένοις δόξαν αὐτοῖς αὖθις λεγόμενα, ἢ ὡς ἀφόρητα ἡγοῦνται τὰ συμβαίνοντα σφίσι τε αὐτοῖς οἱ ὀδυρόμενοι, καὶ ἐκείνοις, ὃς ὀδύρονται, ἢ, μὰ τὸν Πλούτωνα, καὶ Περσεφόνην, κατ' ἀλήθειαν θρηνοῦντες ἅπερ, ὅτ' εἰ ποτὲ ταῦτα ἦν λύπης ἄξια, ὅτι εἰ ἐνταῦθα ἡδέως, καὶ βελτίω τοῖς παθοῦσι, νόμῳ δὲ καὶ συνηθείᾳ τὴν λύπην ὑπερέποντες.

Peræpretium ſanè fuerit obſeruare ea quę in luctu vulgo tum dicantur, tum fiant, item quæ dicantur ab iis qui eos conſolãtur ſcilicet, quámque nõ ferenda putent lugentes ea quæ acciderũt, & ſibiipſis, & iis quos flent, cùm haudquaquam pernouerint, maláne ſint iſta, ac dolenda, an contrà iucundiora melioráque iis quibus accidunt: ſed ex more & conſuetudine dolorem accerſunt.

Itaque cùm mortuus fuerit aliquis, fa- A
ciunt ad hunc modum. Quin priùs volo
tibi narrare quas habeant de morte ipſa
opiniones. Sic enim palàm fiet, qua gra-
tia ſuperuacanea iſta moliantur. Vulgi
quidem hominum multitudo, quos ſa-
pientes iſti vocant idiotas, Homero,
Heſiodo, reliquiſque fabularum auctо-
ribus ſuper his fidem habentes, & il-
lorum poëſim pro lege ducentes, locum
quendam ſubter terram profundum eſ-
ſe putant, quem Tartarum vocant. Eum
exiſtimant magnum & ſpatioſum eſſe,
caliginoſum atque opacum, qui tamen
iſtis haud ſcio quo pacto illuſtrari vide-
tur, quò ſingula quæ illic ſunt, intro- B
ſpiciant. Tum regnare in hoc ſpecu lo-
uis fratrem, cui nomen Plutoni, vt mi-
hi retulit quidam harum rerum mirè
peritus, ob id eo vocabulo honeſtatum,
quòd mortuorum copia diues eſſet. Por-
rò Plutonem hunc inferorum remp. &
manium vitam conſtituiſſe in hanc for-
mam Nam ſorte obtigiſſe huic vt vita
defunctis imperaret. Quos vbi demiſſos
receperit, arreptos vinculis ineffugibi-
libus coërcet, nulli prorſus permittens
vt ad ſuperos redeat, præterquam ad-
modum paucis ex vniuerſo æuo, idque C
grauiſſimis de cauſis. Interluitur autem
regio illius fluuiis & magnis & horren-
dis vel ſolo nomine. Siquidem Cocy-
ti, Phlegethontes, atque huiuſmodi
vocabulis appellantur. Quódque eſt
grauiſſimum, præiacet Acherontica pa-
lus, quæ prima excipit obuios, quam
non poſſis neque tranſmittere neque
tranſire ſine vectore: nam & profun-
dior eſt quàm vt pedibus tranſiri poſſit,
& ſpatioſior quàm vt tranari queat. In
ſumma huiuſmodi eſt, vt nec auium
manes poſſint eam tranſuolare. In ipſo
verò deſcenſu, portáque, quæ quidem D
eſt adamantina, Æacus eſt, regis pa-
truelis, cui mandata eſt cuſtodia: iuxtá-
que hunc canis triceps, ſæuus admodum.
Is aduenientes ſatis amicè pacatéque in-
tuetur: cæterùm ſi quis conetur aufuge-
re, latrat, territóſque in ſpecum redigit.
Iam qui tranſiuiſſa palude ingreſſi ſunt,
eos excipit pratum ingens, Aſphodelo
conſitum; ac fluuius memoriæ hoſtis:
eòque Lethe nomen eſt inditum. Nam
hæc videlicet priſcis illis mortalibus
narrarunt, qui illinc redierant, nempe
Alceſtis & Proteſilaus, Theſſalus vterq;

ἐπιδὰν τέθνηκέ τις, ὅτω ποιῶσι. μᾶλ-
λον δὲ πρότερον εἰπεῖν βούλομαι αἵ τινας πε-
ρὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου δόξας ἔχουσιν. ὅτω γὰρ
ἔσται φανερόν, ἕνεκα τῶν περιττῶν ἐκεί-
να ἐπιτηδεύουσιν. ὁ μὲν δὴ πολὺς ὄμιλος, οὓς
ἰδιώτας οἱ σοφοὶ καλοῦσιν, Ὁμήρῳ τε καὶ Ἡσιό-
δῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις μυθοποιοῖς περὶ τούτων πι-
θόμενοι, καὶ νόμον θέμενοι τὸν ποιητὴν αὐτῶν,
τόπον τινὰ ὑπὸ τῇ γῇ βαθύν, Ἅιδου ὑπερεί-
λήφασι, μέγαν δὲ καὶ πολύχωρον τοῦτον εἶναι, καὶ
ζοφερὸν, καὶ αἰπύλιον, οὐκ οἶδ' ὅπως αὐτοῖς φαν-
τάζεται δοκοῦντα, πρὸς ὃν καθορᾶν τε ἐνόρ-
των ἕκαστον. βασιλεύειν δὲ τοῦ χάσματος, ἀδελ-
φὸν τοῦ Διός, Πλούτωνα κεκληκέναι (ὡς μοί
τῳ τὰ τοιαῦτα δεδιὼς τις ἔλεγε) διὰ τὸ πλου-
τεῖν τοῖς νεκροῖς τὴν προσηκουσίαν τετιμηκέ-
ναι τοῦτον δὲ τὸν Πλούτωνα, τὴν περὶ αὐτῶν πο-
λιτείαν, καὶ τὸν κάτω βίον καταστήσασθαι τὸν
τοιόνδε. κεκληρῶσθαι μὲν γὰρ αὐτὸν ἄρχειν
τῶν ἀποθανόντων· καταδεξαμένους δὲ αὐτοὺς,
καὶ παραλαβόντα, κατέχειν δεσμοῖς ἀῤῥήκτοις,
οὐδενὶ δὲ παρέπαν τῆς αὐτόθεν ὑφιέμενον,
πλὴν ὀλίγων τῶν αἰῶνος πάνυ ὀλίγων
ἐπὶ μεγίσταις αἰτίαις. παρεῖσθαι δὲ τὴν χώ-
ραν αὐτοῦ ποταμοῖς μεγάλοις τε καὶ φοβεροῖς,
καὶ οὐκ μόνον τῷ ὀνόματι· Κωκυτὸν γὰρ, καὶ
Πυριφλεγέθοντας, καὶ τὰ τοιαῦτα κέκλη-
ται. ὃ δὲ μέγιστον, ἡ Ἀχερουσία λίμνη παρῆν-
ται, πρώτη δεχομένη τοὺς ἀπαντῶντας, ἣν
οὐκ ἔστι διαπλεῦσαι, ἢ περᾶσαι, μὴ τῷ
πορθμέως· βαθεῖά τε γὰρ παράσαν τοῖς ποσὶ, &
διανήξασθαι πολλή· & ὅλως, οὐκ ἂν αὐτὴν
διαπτὰς οὐδὲ τὰ πετεινὰ τῶν ὀρνέων. παρὰ δὲ
αὐτῇ τῇ καθόδῳ, καὶ πύλη, οὖσα ἀδαμαντί-
νη, ἀδελφιδοῦς τοῦ βασιλέως Αἰακός ἐστι, τὴν
φυλακὴν ἐπιτεταγμένος, καὶ πρὸ αὐτῆς,
κύων τρικέφαλος, μάλα κάρχαρος, τοῖς μὲν
ἀφικνουμένοις, φίλιόν τι καὶ εἰρηνικὸν παρε-
κλέπων, τοῖς δὲ πειρωμένοις ἀποδιδράσκειν,
ὑλακτῶν, καὶ τὰ χάσματα διαστὰς εὐρύνων. πε-
ραιωθεῖσαν δὲ τὴν λίμνην ἐς τὸ εἴσω, λειμὼν
ὑποδέχεται μέγας, τὰ ἀσφοδέλῳ κατά-
φυτος, καὶ πόαν, μνήμης πολέμιον. Λήθης
γοῦν ὄνομα τοῦτο εἴρηται. ταῦτα γὰρ ἀμελεῖ
διηγήσασθαι τοῖς πάλαι ἐκεῖθεν ἀφιγμένοις,
Ἀλκηστίς τε, καὶ Πρωτεσίλαος οἱ Θετταλοὶ,

καὶ Θησεὺς ὁ τῦ Αἰγέως, καὶ ὁ τῦ Ομήρου Ὀδυσσεύς, μάλα σιμοὶ καὶ ἀξιόπιστοι μάρτυρες, ἐμοὶ δοκεῖν, ὑ πόντες τῆς πηγῆς, ὑ γὰρ ἂν ἐμέμνηντο αὐτῶν. ὁ μὲν οὖν Πλούτων, ὡς ἐκεῖνοι ἔφασαν, καὶ ἡ Περσεφόνη, δυναστεύουσι, καὶ τῶν ὅλων διοικοῦσιν· ὑπηρετοῦσι δ' αὐτοῖς, καὶ τὴν ἀρχὴν συνδιαπράττουσιν, ὄχλος πολύς, Ἐρινύες τε, καὶ Ποιναί, καὶ Φόβοι, καὶ ὁ Ἑρμῆς· σὺν μὲν γὰρ οὐκ ἀεὶ συμπαρών. ὑπάρχοι δὲ, καὶ σατράπαι, καὶ δικασταί, καθίστανται δύο, Μίνως τε, καὶ Ραδάμανθυς, Κρῆτες ὄντες, καὶ υἱοὶ τοῦ Διός. οὗτοι δὲ, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ δικαίους, ὃ κατ' ἀρετὴν βεβιωκότας, ἐπειδὰν συναλισθῶσι πολλοὶ, καθάπερ εἰς ἀποικίαν τινὰ, πέμπουσιν ἐς τὸ Ηλύσιον πεδίον, τὸν ἥδιστον βίον συνεσομένους. οἳ δὲ τινας τῶν πονηρῶν λάβωσι, ταῖς Ἐρινύσι παραδόντες, ἐς τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον ἐκπέμπουσι, καὶ λόγον τῆς ἀδικίας κολασθησομένους. ἔνθα δή τι τῶν κακῶν ὐ πάσχουσι, στρεβλούμενοί τε, καὶ καιόμενοι, καὶ ὑπὸ γυπῶν ἐσθιόμενοι, καὶ ἅρμασι συμφερόμενοι, καὶ λίθοις αἰακυλιόμενοι; ὁ μὲν γὰρ Τάνταλος, ἐπ' αὐτῇ τῇ λίμνῃ αὐτὸς ἕστηκε, κινδυνεύων, ὑπὸ τῆς δίψους ὁ κακοδαίμων ἀποθανεῖν. οἱ δὲ τῶν μέσου βίου πολλοὶ ὄντες οὗτοι, ὑπὲρ τῶν λημμάτων πλανῶνται αὖθις τῶν σωμάτων, σκιαὶ γιγνόμενοι, καὶ ὑπὸ τὴν ἀφὴν καθάπερ καπνὸς ἀφανιζόμενοι. πέφοιται δὲ ἄρα ταῖς παρ' ἡμῖν χοαῖς, ὑ τοῖς καθαιζομένοις ὑπὲ τῶν πάντων· ὡς εἴτω μή εἴη καταλελειμμένος ὑπὸ γῆς φίλος, ἢ συγγενὴς, ἄοικος οὗτος νεκρὸς, ὑ λιμώττων, ὑ αὐτοῖς πολιτεύεται. ταῦτα οὕτως ἰσχυρῶς ἐπελήλυθε τοῖς πολλοῖς, ὥστε ἐπειδάν τις ἀποθάνῃ τῶν οἰκείων, πρῶτα μὲν φέροντες ὀβολὸν, ἐς τὸ στόμα κατέθηκαν αὐτῷ, μισθὸν τῶν πορθμείων τῆς ναυτιλίας γιγνόμενον· ὑ πρῶτον ἐξετάσαντες ὁπόσον τὸ νόμισμα νομίζεται, ὑ εἰ Δραχμὴ τοῖς κάτω, ὑ εἰ διώβολα παρ' ἐκείνοις Ἀττικὸς, ἢ Μακεδονικὸς, ἢ Αἰγιναῖος ὀβολός· ἀλλ' ὅτι πολὺ κάλλιον ἦν μὴ ἔχειν τὰ πορθμεῖα καταβαλεῖν. οὕτω γὰρ ἂν, οὐ προσδεξαμένου τὸ πορθμέως, ἅπαξ πάμπτωσι πάλιν ἐς τὸν βίον ἀφικνοῖντο. μετὰ ταῦτα δὲ, λουσάμενοι αὖθις, ὡς οὐκ ἐκανὸν τὸν κάτω λίμνης λουτρὸν εἶναι τοῖς ἐκεῖ, καὶ μύρῳ τῷ καλλίστῳ χρίσαντες τὸ σῶμα,

A neque non Theſeus Ægeo prognatus, & Homericus Vlyſſes, teſtes admodũ graues, digníque quibus habeatur fides, qui mihi non videntur è fonte illo bibiſſe, alioqui non meminiſſent horum. Itaque Pluto & Proſerpina, vt aiebant illi, remp. adminiſtrant, rerúmque omnium dominatum obtinent. Sed inſeruiunt his, & in adminiſtrando principatu adiuuant, ingens turba, furiæ, pœnæ, terrores, ac Mercurius: quanquam is ſanè non adeſt perpetuò. Præfecti autem & ſatrapæ & iudices ſedent duo, Minos & Rhadamanthus, vterque Cretenſis, vterque Iouis filius. Atque hi quidem bonos ac B iuſtos viros, qui cum virtute vitam peregiſſent, vbi iam multi collecti fuerint, velut in coloniam quandam emittunt in campum Elyſium, vitam optimam inibi victuros. Quòd ſi malos aliquos ceperint, hos Furiis traditos, in impiorum locum eiiciunt, pro ratione malefactorum puniendos. Quo quidem in loco quid tandem mali non patiuntur? torti, exuſti, à vulturibus arroſi, rota circumacti, ſaxa ſurſum voluentes. Nam Tantalus ipſe ad paludem ſtat, in periculum adductus ne ſiti moriatur infelix. C Rurſum alij mediocris vitæ (ſunt autem hi complures) vagantur in prato ſine corporibus iam vmbræ facti, & ad tactum ceu fumus euaneſcentes. Aluntur autem videlicet noſtris libationibus inferiíſque quæ ſepulchris inferuntur: adeò vt ſi cui nullus ſit in terra reliquus amicus aut cognatus, hic mortuus, ieiunus ac famelicus inter illos verſatur. Hæc vſque adeo validè vulgi animos peruaſerunt, vt ſimul atque familiaris quiſpiam mortuus fuerit, primùm obolum illi in os imponunt, traiectionis mercedem, quam vectori daturus ſit: nec illud priùs expendunt, cuiuſmodi nomiſma legitimum ſit ambulétque apud D inferos, & apud illos valeat, Atticus, an Macedonicus, an Æginenſis obolus. At ne id quidem cogitant, multo ſatius eſſe non poſſe naulum reddere: ſic enim fiat, vt non recipiente portitore, poſtliminio redeant in vitam. Poſt hæc lotos eos, perinde quaſi tartarea palus nõ ſatis ſit idonea lauandis his qui illic degunt, & vnguẽtis optimis vncto corpore,

iámque victa graueolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt splendidè vestitos, ne videlicet algeãt per viam, néve nudi conspiciantur à Cerbero. Accedunt ad hæc mulierum eiulatus, omnium certè lacrymæ, pectorum planctus, comæ dilaniatio, genarum cruentatio. Aliis autem & vestis discerpitur, & puluis capiti inspergitur, adeò vt viuentes miserabiliores sint mortuo. Nam illi humi volutantur sæpenumero, & capita solo allidunt: hic verò decorus ac formosus, ac diligentissimè coronatus, sublimis propositus est, & excelsus, velut ad pompam adornatus. Deinde mater, atque adeò pater quoque ex mediis cognatis progressus, ac mortuo circumfusus, (nam finge iuuenem aliquem ac formosum propositum esse, quò magis in hunc competat actio fabulæ) absurdas ac stultas voces emittit, ad quas mortuus ipse responsurus sit, si contingat vocem recipere. Ait enim pater, flebili quadam voce verbum vnumquodque producens in longum: Fili iucundissime, peristi mihi, mortuus es, ante diem præreptus es, me super hæc misero solo relicto. Non duxisti vxorem, non parasti liberos, non militasti, non coluisti agros, non ad senectam peruenisti. Non comessaberis posthac, non amabis fili, neque cum æqualibus in compotatione inebriaberis. Porrò hæc atque id genus alia dicet, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare quidem, verùm potiri non posse. Sed quid hæc loquor? Quot enim sunt qui equos ac concubinas, rursum alij qui pincernas etiam in funere mactarunt, qui vestem, reliquúmque mundum pariter in rogum iniectum exusserunt, aut vnà cum cadauere sepelierunt, perinde quasi illic sit vsurus, & apud inferos fruiturus? At senex iste luctum agens, hæc omnia atque his etiam plura quæ dicit, neque filij caussa iactare videtur, vt quem sciat non auditurum, etiam si Stentorem clamore vincat: neque rursum sua ipsius gratia. Satis enim erat illi, cogitare & cognoscere vel sine voce. Nihil enim opus est vt quis apud sese clamet. Supereſt igitur vt ad hunc modum deliret ob eos qui adsunt, cùm nesciat

A

B

C

D

πρὸς δυσωδίαν ἤδη βιαζόμενον, καὶ στεφανώσαντες τοῖς ὡραίοις ἄνθεσι, προτίθενται, λαμπροὺς ἀμφιέσαντες, ἵνα μὴ ῥιγῷεν δηλονότι πρὸς τῇ ὁδῷ, μηδὲ γυμνοὶ βλέποιντο τῷ Κερβέρῳ. οἰμωγαὶ δὲ ὅσαι πύρις, καὶ κωκυτὸς γυναικῶν, καὶ πρὸς πόντων δάκρυα, καὶ σπαραγμοὶ τυπτόμενα, καὶ ἀπαρχαὶ πολιῶν κόμαι, καὶ φοινισσόμεναι παρῃᾶδες καταῤῥήγνυνται, καὶ κόνις ὅση τῇ κεφαλῇ πάσσεται, καὶ οἱ ζῶντες, οἱ κλῶπες τῶν νεκρῶν. οἱ μὲν γὰρ χαμαὶ κυλινδοῦνται πολλάκις, καὶ ταῖς κεφαλαῖς ἀπαράτοισι πρὸς ὄδαφος· ὁ δὲ, δύσμορος καὶ καλὸς, καὶ καθ' ὑπόβολιμον ἐστεφανωμένος, ὑψηλὸς πρόκειται, καὶ μετέωρος, ὥσπερ ἐς πομπὴν κεκοσμημένος. εἶθ' ἡ μήτηρ, καὶ, νὴ Δί', ὁ πατὴρ, ἐκ μέσων τῶν συγγενῶν προελθών, καὶ προκύπτει αὐτῷ (προκείσθω γάρ τις νέος, καὶ καλὸς, ἵνα καὶ ἀκμῇ ὑστερον ἐπ' αὐτῷ ὁ δρᾶμα ᾖ) φωνὰς ἀλλοκότους, καὶ μακρὰς ἀφίησι, πρὸς αἷς ὁ νεκρὸς αὐτὸς ἀποκρίναιτ' ἄν, εἰ λάβοι φωνήν. Φησὶ γὰρ ὁ πατὴρ, τρυφερόν τι φθεγγόμενος, καὶ προτείνων ἑκάτερον τῶν ὀνομάτων, Τέκνον ἥδιστον, οἴχῃ μοι, καὶ τέθνηκας, καὶ πρὸ ὥρας ἀπῆλθες, μόνον ἐμὲ ἐπὶ τὸν ἄθλιον καταλιπών, οὐ γαμήσας, οὐ παιδοποιησάμενος, οὐ στρατευσάμενος, ὑπὲρ γεωργήσας, οὐκ εἰς γῆρας ἐλθών, οὐ κωμάσῃ πάλιν, οὐδὲ ἐρασθήσῃ τέκνου, οὐδὲ συμποσίῳ μεθυσθήσῃ τῶν ἡλικιωτῶν μεθυσθήσῃ. Ταῦτα δὲ, καὶ τὰ τοιαῦτα φησὶ, οἰόμενος τὸν υἱὸν δίκαιον μὲν ἔτι τούτων, καὶ ὀφείλειν καὶ μετὰ τὸν τελευτὸν, οὐ δικαίαν δὲ μετέχειν αὐτῶν. καίτοι τί ταῦτα φημί; πόσοι γὰρ καὶ ἵππους, καὶ παλλακίδας, εἰ δὲ καὶ οἰνοχόους ὑπεκατέσφαξαν, ἢ ἐσθῆτα, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον συγκατέφλεξαν, ἢ συγκατώρυξαν, ὡς χρησομένοις ἐκεῖ, καὶ ἀπολαύσουσιν αὐτῶν κάτω. ὁ δὲ οὖν παρεσύρτης ὁ πειθὼν, οὗτοι πόντα ταῦτα ὁπόσα εἴρηκε, καὶ ἔτι τούτων πλείονα, οὔτε τῶν παιδὸς ἕνεκα τραγῳδεῖν ἔοικεν· εἰδὲ γὰρ οὐκ ἀκουσόμενον, ἢ, δὴ μεῖζον ἐμβοήσῃ τοῦ Στέντορος, ὥστε μὴ αὐτό. Φθέγξῃ γὰρ ὅτου, ἢ γνώσεσθαι ἱκανὸν ἐστὶν ἐκ μόνης τῆς βοῆς. Οὐδεὶς γὰρ δὴ πρὸς ἑαυτὸν δεῖται βοᾶν. λοιπὸν οὖν ὅστις αὐτὸν τῶν παρόντων ἕνεκα ταῦτα λυπεῖν,

οὔδ' ὅτι πέπυσται αὐτῷ ὁ παῖς εἰδότα, οὔδ' ὅποι κεχώρηκε, μᾶλλον δὲ οὔτε τὸν βίον αὐτοῦ ἐξεπάσματα ὁποῖός ἐστιν. ὁ γὰρ ἂν τῷδε ἐξ αὐτῆς μεταίσαιτο ὡς τι τῶν δεινῶν ἐδυσχέρανεν. εἰποι δ' ἂν οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, πρηνὴς ἱκέτης τὸν Αἰακὸν καὶ τὸν Αἰδωνέα πρὸς ὀλίγον τοῦ στόμιου ὑποκύψαι, καὶ τὸν πατέρα παῦσαι μαινόμενον, Ὦ κακόδαιμον ἄνθρωπε, τί κέκραγας; τί δέ μοι πρόσκεισαι πρόσχυμα; παῦσαι πολλόν τε χρόνῳ, καὶ ὃ πρόσθεν οὐκ ὀπιπολῆς ἀμείνων· τί μοι λοιδορῇ, καὶ ἄθλιον ἀποκαλεῖς, καὶ δύσμορον, πολύ σου βελτίονα, καὶ μακαριώτερον γεγενημένον; ἢ τί σοι δεινὸν πάσχειν δοκῶ; ἢ ὅτι μὴ τοιοῦτοι γέρων ἐγενόμην, οἷος εἶ σύ, Φαλακρὸς μὲν τὸν κεφαλήν, τὸν δὲ ὄψιν ἐρρυπδωμένος, κυφός, καὶ τὰ γόνατα ἰωδης, καὶ ὅλως, ὑπὸ τοῦ χρόνου σαθρός, πολλὰς πεμπάδας, καὶ Ὀλυμπιάδας ἀναπλήσας, καὶ τὰ τελευταῖα δὴ ταῦτα, τὸ δακρύειν ὅτι ποσὸν τῶν μύρων; ὦ μάταιε, τί σοι χρηστὸν εἰ δοκεῖ τοῦτον τὸν βίον, οὗ μηκέτι μεθέξομαι; ἢ τοὺς πότους ἐρᾷς δηλονότι, καὶ τὰ δεῖπνα, καὶ ἑαθῆτα, καὶ Ἀφροδίσια; καὶ δίδαξόν με τούτων σὺ δῆτα γλιχόμενος, ἀπόλωμαι; οὐκ οἶσθ' ὅτι τὸ μὲν δικεῖν, πολὺ κάλλιον τοῦ πίνειν, καὶ τὸ μὴ πεινῆν, τοῦ φαγεῖν, καὶ τὸ μὴ ῥιγοῦν, τοῦ ἀμπέχονης δύπτρου; φέρε πίνω ὅπως ἔοικας ἀγνοεῖν, διδάξομαί σε θρύλλων ἀληθέστερον. καὶ δὴ ἀναλαβὼν ἐξ ὑπαρχῆς, βέλτιον ἄθλιον, οὐκέτι δικεῖς, οὐκέτι πεινήσεις, οὐδὲ ῥιγώσεις, οἴχῃ μοι κακόδαιμον, ἐκφυγὼν τὰς νόσους, οὐ πυρετὸν ἔτι δεδιώς, οὐ πολέμιον, οὐ τύραννον· οὐκ ἔρως σε ἀνιάσει, οὐδὲ συνουσία παραπεύσει, οὐδὲ ἀσθενήσεις ὅπου τοσοῦτον δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας. ὦ τῆς συμφορᾶς, οὐδὲ καταφρονηθήσῃ, γέρων γενόμενος, οὐδ' ὀχλήσεις ἔτι τοῖς νέοις, βλεπόμενος. ἀλλὰ ταῦτα λέγεις, ὦ πάτερ, οὐκ οἶδ' πολὺ ἀληθέστερα, καὶ γελοιότερα ἐκείνων ἐρᾷς· ἀλλ' ὅρα μὴ τόδε σε αἰτιᾷ, καὶ βλέφαρον τὸν πρὸ ἡμῶν ζόφον, καὶ τὸ πολὺ σκότος, κἄπα δίδαξόν μὴ σοι ἀποπνιγῶ καταχωσθεὶς ἐν τῷ μνήματι; χρὴ δὲ ὡδὶ ταῦτα λογίζεσθαι ὅτι τῷ ὀφθαλμῷ βλέποντι, ἢ καὶ, νὴ Δία, καίπερ μετ' ὀλίγον, εἶτα καθαρὰ με διεγνώκατε, οὔτε σκότος, οὔτε φῶς ὁρᾶν δεησόμεθα.

A neque quid acciderit ipſi filio, neque quò conceſſerit, imò cùm ne ſuam quidem ipſius vitam cuiuſmodi ſit, perpenderit. Neque enim alioqui ceu rem acerbam grauiter ferret illum ex hac vita demigraſſe. Filius igitur huic ita reſponderit, exorato Æaco atque Orco, quò liceat tantiſper è ſpecu proferre caput, dum patrem inſanientem compeſcat: Homo infelix quid clamas? Quid mihi moleſtus es? Deſine vellicare comam, ac vultus etiam cutem lacerare. Cur mihi conuitium facis, ac miſerum appellas, & infortunatum, qui iam ſim te multo tum melior, tum felicior? Aut quid acerbi mi-
B hi putas accidiſſe? An quia non ſim factus ſenex talis, qualis es tu, capite caluo, facie rugoſa, incuruus genibus, ſegnis, in ſumma, totus ætate putris, multis expletis triacadibus & Olympiadibus, denique ad iſtum modum delirans apud teſtes tam multos? O demens, quid tibi videtur in vita boni, quo poſthac non ſimus potituri? Nimirum vſuras dicis, ac cœnas, veſtémque, & concubitus: eó- πότους, compotationes.
G que metuis ne rerum harum inopia peream? Non cogitas autem longè bellius eſſe, non ſitire, quàm bibere: non eſurire, quàm edere: non algere, quàm veſtibus abundare? Age igitur, quandoquidem ignarus videris, docebo te lugere veriùs: iámque denuo incepto luctu, clama: Fili miſer, non ampliùs ſities, non ampliùs eſuries, non ampliùs algebis. Periſti mihi infelix, qui morbos effugeris, qui febrem iam non timeas, non hoſtem, non tyrannum. Non amor diſcruciabit te, non auocabit coitus, neque huius rei cauſſa bis aut ter quotidie perdes impenſam. Heu calamitatem, neque contemneris factus ſenex, neque moleſtus eris iuuenibus, ſi quando conſpiciaris. Hæc ſi di-
D xeris pater, an non putas te multo ueriora, magiſque ridicula dicturum, quàm iſta quæ modò? At vide ne illud te malè habeat, dum noctem quæ apud nos eſt, magnámque cogitas caliginẽ, proinde metuis ne tibi præfocer, concluſus in monumento. Verùm in his illud oportet perpendere, oculis putrefactis, atque adeò exuſtis (ſiquidem paulo pòſt exurere me decreuiſtis) nihil opus erit nec ad tenebras nec ad lumen inſpiciendum.

Atque iſta fortaſſis vtcunque ferenda: verùm eiulatus iſte veſter quid mihi confert: aut quid iſta pectorum ad tibiæ modos percuſſio? aut quid mulierum immodica lamentatio? Quid autem ſaxum quod ſepulchro imponitur coronis ornatum? Aut quid valet quòd merum infundatis: Num putatis illud ad nos deſtillaturum, & ad Orcum vſque permeaturum? Nam de parentalibus ipſi quoque, ni fallor, videtis, quod ex apparatu potiſſimùm ad nos redire debuerat, id fumo correptum ſurſum in cœlum abire, neque quicquam iuuare nos, qui infernè agimus. Porrò quod ſupereſt, puluis eſt inutilis, niſi creditis nos cinere veſci. Nō eſt vſque adeo ſterile neque infrugiferum Plutonis regnum, neque nos deſtituit Aſphodelus, vt à vobis cibos huc deportemus. Itaque iuro per Tiſiphonem, iampridem mihi libebat vehementer exclamare ſuper his quæ & faciebatis, & dicebatis, ſed vetabat linteum ac lanæ quibus mihi fauces obligaſtis.

Atq; ita profato mors vltima lumina clauſit.

Sed dicito per Iouem: Si cōuerſus ad eos mortuus ille, loquatur hæc, cubito innitens, an non videbitur rectiſſimè dicturus? Attamen vecordes iſti vociferantur, & accerſito quopiam lamentorum artifice, qui multas antiquas calamitates in vnum congerat, certaminis adiutore & amentiæ chorago abutuntur, vbicunque cœperit ille, ipſi ad melos eiulatu reſpondentes. Verùm quantum ad lamentationes attinet, omnibus eadem eſt ineptiendi cōſuetudo. At deinceps ſepulturæ rationem in varios diuidunt modos. Nam Græcus exurit, Perſa defodit, Indus adipe ſuillo oblinit, Scytha deuorat, muria condit Ægyptius. Atque hic quidē (rem à me viſam narro) deſiccatum cadauer, conuiuam & compotorem adhibet. Fit autē frequenter, vt Ægyptium aliquem indigentē pecunię, leuet egeſtate pignus frater aut pater in tempore factus. Nā libationes, pyramides, columnæ, tituli, ad breue tempus duratura, an non ſuperuacanea, & ludicris ſimillima? Sūt verò qui ludos quoque conſtituant ad ſepulchrū, ac funebres orationes habeant, perinde quaſi patrocinentur ac teſtimonium perhibeant defuncto apud inferos iudices.

Sepultura.

Indi ſepultura.

A

B

C

D

χὴ ταῦτα μὲν ἴσως μέτρια· τί δέ με ὁ χαλκοῦς οὗτος ὀλόλυξι, χὴ τί πρὸς τὸν αὐλὸν αὗται τριοτυπία, χὴ τί τῇ γυναικῶν ἀεὶ τὸν θρῆνον ἀμετρία; τί δὲ ὁ ἐπὶ τῷ τάφου λίθος ἐστεφανωμένος; ἢ τί ὑμῖν δυνατὸν τὸν ἄκρατον ὀπτᾶν; ἢ νομίζετε καταζήν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, ἐκ μέσου τοῦ Ἅιδου διήκειν; τὰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τῆς καθαρσίου χὴ αὐτοὶ ἐφορᾶτε, οἶμαι, ὡς ὁ μὲν νοσιμώτατον τῆς προσδυομένων ὁ καπνὸς ἀπαλλαγὼν, μόνον εἰς τὸν ἀέρα οἴχεται, μηδέν τι ἡμᾶς ὠφελήσας πρὸς χάριν· ὁ δὲ καταλειπόμενον, ἡ κόνις, ἄχρηστον, ἐκτὸς εἰ μὴ τιὼ πρόδηλον ἡμᾶς σιτεῖσθαι πεπιστεύκατε. ἀλλ' ὅτως ἄσπορος, οὐδ' ἄκαρπος ἡ τοῦ Πλούτωνος ἀρχή, οὐδ' ὑπολέλοιπεν ἡμᾶς ὁ ἀσφόδελος, ἵνα πρὸς ὑμᾶς τὰ σιτία μεταπεμπώμεθα. ὥστε μοι, μὴ τιὼ Τισιφόνιν, πάλαι δὴ ἐφ' οἷς ἐποιεῖτε, καὶ ἐλέγετε, παμμέγεθες ἐπηὴ αἰανάγκασα διεκώλυσι δὲ ἡ ὀθόνη, χὴ τὰ ἔρια, οἷς μου τὰς σιαγόνας ἀπεσφίγξατε.

Ὡς ἄρα μιν εἰπόντα, τέλος θανάτοιο κάλυψε.

πρὸς Διὸς δέ, αὖ λέγῃ ταῦτα ὁ νεκρὸς ὀπτεγραφεὶς, ἀνακλίνας αὐτὸν ἐπ' ἀλεκτρύονος, οὐκ αὖ οἰώμεθα δικαιότατα αὖ αὐτὸν εἰπεῖν; ἀλλ' ὅμως οἱ μάταιοι καὶ βοῶσι, καὶ μεταπεμπόμενοί τινα θρηνῶν σοφιστὴν, πολλὰς συμφλεχόντα παλαιὰς συμφορὰς, τούτῳ συναγωνιστῇ, καὶ χορηγῷ τῆς αἰσίας καταχρῶνται ὅτοι δὴ ἐκφορὰς ἐξάρχῃ, πρὸς δὲ μέλος ἐπαλάλαζοντες. χὴ μέχρι μὲν θρηνῶν, ὁ αὐτὸς ἅπασι νόμος τῆς ἀβελτερίας· ὅ δ' ἀπὸ τούτων, διελόμενοι χὴ ἔθνη τὰς ταφὰς, ὁ μὲν Ἕλλην, ἔκαυσεν, ὁ δὲ Πέρσης, ἔθαψεν, ὁ δὲ Ἰνδὸς, ἀλοιφῇ πρισχρίει, ὁ δὲ Σκύθης, κατεδίει, ταριχεύει δὲ ὁ Αἰγύπτιος. οὗτοι μέντοι (λέγω δὲ ἰδὼν) ξηράνας τὸν νεκρὸν, σινδόνιον χὴ συμπότην ἐποιήσατο, πολλάκις δὲ καὶ δειπνοῦντι χρημένῳ αὐθὶς Αἰγυπτίῳ, ἔλυσι τὴν ἀπειλὴν, εἰ ἐχυρὸν ἢ ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ πατὴρ γνώμενος εἰ χαιρῷ. χώματα μὲν γὰρ, καὶ πυραμίδες, καὶ στῆλαι, καὶ ὀπτεγράμματα, πρὸς ὀλίγον διαρκοῦντα, πῶς οὐ περιττὰ, χὴ παιδιαῖς προσεοικότα; καίτοι καὶ ἀγῶνας ἔνιοι διάγετον, καὶ λόγους ὀπιταφίους εἶπον ἐπὶ τῇ μνήμασιν, ὥσπερ συναγορεύοντες, ἢ μαρτυροῦντες, πρὸς τοὺς κάτω δικασὰς τῷ νεκρῷ.

ὅτι πᾶσι τούτοις, ὃ τελεύταιον, καὶ περίεισιν οἱ παρόντες, καὶ τοὺς γονέας παραμυθοῦνται τῆς τετελευτηκότος, καὶ πείθουσι χρῆσθαι ὡς τάχιστα ἀνδρῶν, μὰ Δί', καὶ αὐτοὺς αἰσχυνομένους, ἀλλ' ἤδη ὑπὸ λιμοῦ τελευτᾶν ἐξῆς ἡμέρας ἀπηυδηκότας. καὶ μέχρι μοῦ τινος, ὦ τοῦτ', ὀδυρόμεθα; ἕως ἂν αὐτὰ παύσασθαι ποιῇ τὸν μακαρίτην δαίμονας. εἰ δὲ δεῖ πάντως κλαῦσαι διέγνωκας, αὐτοῦ τε τούτου ἕνεκα χρὴ μὴ ἀπέχεσθαι εἰ), ἵνα καὶ ὀξυτέρας πρὸς τὸ πένθος ὁ μέχρις. τότε δὴ τότε πρὸς ἀπόνων ῥαψῳδοῦνται δύο τοῦ Ὁμήρου στίχοι.

Καί γάρ τ' ἠύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου. καὶ,

Γαστέρι δ' οὔπως ἐστὶ νέκυν πιθέσθαι Ἀχαιούς.

οἱ δέ, ἀπόλονται μέν, αἰσχυνόμενοι δὲ τὰ παρόντα, καὶ δεδιότες, εἰ φανοῦνται μὴ τὸν τελευτῶντα τῶν φιλτάτων τοῖς ἀδελφικοῖς πάθεσιν ἐμμένοντες. Ταῦτα, καὶ πολὺ τούτων γελοιότερα λέγει τις ἂν ἐπιτηδὲς ἐν τοῖς πένθεσι γινόμενα, ὅτι δὲ τοῖς πολλοῖς ὃ μέγιστον τῶν κακῶν τὸν θάνατον οἴεσθαι.

A Post hæc omnia ſupereſt exequialis cœna. Iámque adſunt neceſſarij, vt defuncti parentes conſolentur, ſuadéntque vti cibum capiant: quanquã illi per Iouem nõ illibentes ad id compellũtur, quippe perpetuum iam triduum enecti fame. Et quouſque quæſo flebimus? Sine quieſcãt Plutonis manes. Quòd ſi tibi deliberatũ eſt omnino flere, vel ob hoc ipſum cibus eſt capiendus, quò tanto luctui par eſſe poſſis. Tum denique, tum ex omnibus contexuntur duo verſus Homerici: *Cœna exequialis.*

Nam cœpit meminiſſe tibi Niobe auricapilla.

B Tum illud:

Vita defunctos flere haud ſinit aluus Achiuos.

At capiunt quidem illi, ſed initiò pudibundi, verentéſque ne poſt charisſimorũ obitum videantur adhuc affectibus humanis commoueri. Hæc atque his longè magis ridicula reperiet, quiſquis obſeruarit ea quæ fiunt in luctu, propterea quòd vulgò exiſtiment mortem ſummum eſſe malum.

PHTOPΩN ΔIΔΑΣΚΑΛΟΣ.

RHETHORVM PRÆCEPTOR.

Bilibaldo Birckeimero interprete.

ARGVMENTVM.

Inſectatur hoc ſcripto Lucianus corruptam ſuorum temporum eloquentiam, & affectatum dicendi genus eorum qui ſe maximè facundos eſſe, atque egregiè perorare exiſtimant, cùm verba quædam ex vltima vetuſtate repetita, & vix ipſi Euandri matri intellecta, orationi paſſim admiſcent, aut veriùs infarciunt: quales fuerunt noſtra ætate non pauci cùm apud Germanos alicubi, tum præcipuè apud Italos, quibus maximè ea cura fuit ita loqui, vt à nemine intelligerentur. In quorum gratiam & ſuperioribus annis dialogus ille qui Volſcorum & Oſcorum titulo ferebatur, editus apparet. Cæterùm ipſa oratio didaſcalica eſt. Duas enim vias ad eloquentiam conſequendam, adoleſcenti, à quo (vt fingitur) ad id impulſus fuerat, præſcribit: Priorem quidem aſperam ac duram, & vix longo tempore peragendam, cæterùm veram ac rectam, quam non modo ad eloquentiam, verùm ad omnem virtutem parandam, ingredi opus eſt ei qui volet vel mediocrem laudem aſſequi. Alteram autem planam & expeditam, ſed quæ ad improbitatem & petulantiam, non virtutem, perducat: quam ipſe ironica quadam epitrope commendat, ac adoleſcenti obeundam proponit, ſcilicet ad temporum ſuorum morem alludens, quibus vt quiſque indoctiſſimus & impudentiſſimus erat, ita pro præcipuo ac ſummo habebatur. Vtrique autem viæ doctorem quendam addit: alterum videlicet, ea quæ recta ſunt, & ad ipſam rem pertinent, monentem: alterum autem, quæ ad arrogantiam, improbitatem & temeritatem ſpectant, veriúſque rabulam ac ſycophantam aliquem quàm oratorem efficiunt, docentem: qui primò quidem, quæ de ſe ipſo afferre conueniat diſſipulum, præcipit: deinde quibus maximè ſtudere publicè, primùm in affectandis verbis, & componenda oratione, deinde inter agendum, & in foro, & in frequentia hominum; poſt hæc priuatim quoque, & domi inter ſuos idem debeat, docet. Quæ omnia eiuſmodi ſunt, vt mores ac vitia illorum temporum planè referant, quemadmodum cùm ex aliis pleriſque, tum ex Quintiliano multis in locis idem animaduertere licet, qui ipſe quoque huiuſmodi affectatores & arrogantes non ſemel perſtrinxit. Exemplum autem talis oratoris qualem hîc deſcribit, ſuprà in Lexiphane expreſſum habes, & hodie in multis coràm & ob oculos videre licet.

SCISCITARIS ô adoleſcens, quonam pacto rhetor euadere, & venuſtiſſimum illud, ac oppidoquam honorificum nomẽ Sophiſta ipſe eſſe cenſeri poſſis. Tibi enim viuendum eſſe negas, ni talem in dicendo vim quandam aſſequaris, vt inexpugnabilis ac intolerabilis exiſtat, omnéſque in admirationem & venerationem rapiat, ac Græcis res celeberrimæ famæ eſſe videatur. Ideo vias illuc perducentes, quænam tandem ſint, addiſcere cupis. Atque nulla inuidia, fili mi: præcipuè cùm quiſpiam adoleſcens adhuc exiſtens, optima deſiderat, ignarus tamen vnde hæc hauriat, ſitéque res ſacra quædam conſilium, quemadmodum tu iam accedens, hoc expoſtulet. Igitur ex me audi, & admodum confidę, quòd in perquam eloquentem euadas virum, ita vt ea quæ deceant, & cognoſcere & explicare poſſis, ſi tute interim memor eſſe illorum quæ à nobis audieris, aſſiduóque labore exercere, & alacriter viam capeſſere volueris. Ita enim ad optatum peruenies terminum. Cæterùm huius rei adeptio minimè eſt exigua, neque mediocri indiget ſtudio, ſed pro qua multos labores multáſque vigilias ſubire, ac quicquid euenerit, ſuſtinere decet. Conſidera igitur quotnam hucvſque, cùm nullius eſſent momenti, ob ſermonem clari & opulenti, ac per Iouem nobiliſſimi quoque apparuere. Atqui ne timeas, neque ob ſperatorum magnitudinem deſperes, infinitos quoſdam labores ſubeundos exiſtimans. Siquidem minimè per aſperam quandam aut arduam, ſudoríſve plenam nos perducemus, vt ex ipſa media laſſus regredi cogaris, quandoquidem nihil ab aliis differimus, qui per conſuetam illam deducunt, longam, inuiam, laboriоſam, & vt plurimùm deſperatam: ſed conſilij noſtri præcipuum hoc eſt, vt per iucundiſſimam pariter ac compendioſiſſimam facilémque & accliuem viam, cum multa animi voluptate deliciiſque inter florida prata vmbráſque amœnas deambulans, otio, ac greſſu placido, abſque ſudore in ſummo conſiſtas vertice, illicque citra laborem venari, &, per Iouem, diſcumbens quoque conuiuari poſſis, ac illos qui per aliam incedunt viã, in aſcenſus cliuo ab edito deſpicias:

A ΕΡωτᾷς, ὦ μειράκιον, ὅπως ἂν ῥήτωρ γένοιο, καὶ ὃ σεμνότατον τοῦτο, καὶ πεπύθημαι ὄνομα, σοφιστὴς αὐτὸς τῇ ἰδίᾳ δόξῃς. ἀδύνατα γὰρ εἶναί σοι φῂς, εἰ μὴ τοιαύτην τινὰ τὴν δύναμιν ἐμβάλλοιο ἐν τοῖς λόγοις, ὡς ἄμαχον τῇ ἰδίᾳ, καὶ ἀνυπόστατον, καὶ θαυμάζεσθαι πᾶσι παρὰ πάντων, καὶ ἀποβλέπεσθαι, θεοπρεπὲς ἄκουσμα τοῖς Ἕλλησι δοκοῦντα. καὶ δὴ τὰς ὁδοὺς τοῦτο ἀγούσας ὁδοὺς, αἵ πῇ ποτέ εἰσιν ἐναλὲς ἐκμαθεῖν. ἀλλὰ θαῤῥεῖς θᾶττον, ὦ παῖ B καὶ μάλιστα ὁπότε νέος τις αὐτὸς ὢν ὀρεγόμενος τῶν ἀρίστων, οὐκ εἰδὼς ὅθεν αὐ ταῦτα ἐκπορίσαιτο, ἱερόν τι χρῆμα τὴν συμβουλὴν ἔοικεν, καθάπερ νῦν σύ, τοῦτο αἰτεῖν παρελθών. ὥστε ἄκουε τό γε ἐπ' ἐμοί, καὶ πάνυ θαῤῥῶν, ὡς μάλιστα ἀγαθὸς ἀνὴρ ἔσῃ γνῶναί τε τὰ δέοντα, καὶ ἑρμηνεῦσαι αὐτὰ, ἐὰν δὲ μὴ τοῦτο ἐθελήσῃς ἐμοὶ πείθῃ, οἷς ἂν ἀκούσῃς παρ' ἐμοῦ, καὶ φιλοπόνως αὐτὰ μελετᾷν, καὶ παρθύμως αὐτῇ τὴν ὁδὸν, ἔστ' ἂν ἀφίκῃ παρὰ C τὸ τέρμα. τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα, καὶ σμικρὸν, οὐδὲ ὀλίγης τῆς σπουδῆς δεόμενον· ἀλλ' ἐφ' ὅτῳ καὶ ποιῆσαι πολλὰ, καὶ ἀγρυπνῆσαι, καὶ πᾶν ὁτιοῦν ὑπομεῖναι ἄξιον. σκόπει γοῦν ὁπόσοι τέως μηδὲν ὄντες, ἔνδοξοι, καὶ πλούσιοι, καὶ, νὴ Δί', δυσμένεσί τισιν ἔδοξαι διὰ τὸν λόγον, ὅμως δὲ, μὴ δείδιθι, μηδὲ πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἐλπιζομένων ἀποδιίστασο, μύρίους τινὰς τοῖς πόνοις παρεμποιοῦσι οἰηθείς. ὑπάρχει γάρ σε πραχεῖά τινα, οὐδὲ ὄρθιον, καὶ ἱδρῶτος μεστὴν ἡμεῖς γε ἄξομεν ὡς ἐκ μέσης αὐτῆς ἀναστρέψαι καμόντα. ἐπεὶ οὐδὲν αὖ διαφέρομεν τῶν ἄλλων, ὅσοι τὴν συνήθη ἐκείνην ἡγεμονίαν, ὑφηγητὴν, καὶ αἰσίστην, καὶ καματηρὰν, καὶ ὡς D τὸ πολὺ ἀπηγορευμένην. ἀλλὰ πάρες περὶ ἡμῶν ἐξαίρετον τῆς συμβουλῆς, τοῦτό ἐστιν, ὅτι ἡδίονα τὰ ἄνω, καὶ ὑπερμεγάθη, καὶ ἐπαπλῆσαι καὶ καπάτης σοὶ πολλῆς τῆς ξυμπάσης, καὶ πυφῆ, ἀφ' ἑλμώων θύσασθαι, καὶ σκιᾶς ἀκριβοῦς φρονῆσαι, καὶ βάδην ἰέναι, ἀνδρωτὶ ὑπισχνῇ τῇ ἄκρᾳ, καὶ ἀγρυπνίης οὐ καμεῖν, καὶ, νὴ Δί', διωχθῆναι καταπίπτοντος ἐκπεσεῖν, ὁπόσοι τὴν ἑτέραν ἐπάτησαν ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ὑπισχνούμενοι ἐν τῇ ἐπωφελείᾳ τῆς αἰσίδου.

ἐπὶ χῦ διςράτων καὶ ἰλιαθμῶν τῶν κρημνῶν μόλις ἀνέρπουσας, ἀποκωλιομένους ὑπὸ κεφαλῶν ἐνίοτε, καὶ πολλὰ τραύματα λαμβάνοντας παρὰ τραχείας ταῖς πέτραις· σὺ δὲ πρὸ πολλοῦ ἄνω ἐστεφανωμένος, εὐδαιμονέστατος ἔσῃ, ἅπαντα ἐν βραχεῖ ὅσα ἔστιν ἀγαθὰ τῇ ῥητορικῇ μονονουχὶ καθεύδων λαβών. καὶ μὴν ὑποθέσεως, οὐ τῶν μεγάλων, ἀλλὰ τῶν Φιλίου Διός, μὴ ἀπιστήσῃς, εἰ ῥᾳδιά τε ἅμα καὶ ἡδιστά σοι ταῦτα ὑποδείξει φαμέν. Εἰ γὰρ Ησίοδος μὲν ὀλίγα φύλλα ἐκ τοῦ Ελικῶνος λαβών, αὐτίκα μάλα ποιητὴς ἐκ ποιμένος κατέστη, καὶ ἤδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη, κἀπῆρε ἐκ Μουσῶν ῥυσμένος· ῥήτορα δὲ, ὃ πολὺ ἔνερθε τῆς ποιητικῆς μεγαλοφυΐας ἐστὶν, ἐν βραχεῖ καταστῆναι ἀδύνατον, εἴ τις ἐκμάθοι τὴν τοιάνδε ὁδὸν, ἣν ἔγωγε καὶ διηγήσασθαί σοι βούλομαι Σιδωνίου τινὸς ἐμπόρου ὑπόθεσιν, διὰ ἀπιστίαν ἀτελῆ γενομένην, καὶ τῷ ἀκούσαντι ἀνόνητον. ἦρχε μὲν γὰρ ἤδη Αλέξανδρος Περσῶν, μετὰ τὴν ἐν Αρβήλοις μάχην, Δαρεῖον καθαιρήσων. ἔδει δὲ πολυτρόπους τῆς ἀρχῆς ἀφεδρῶν τὰ γραμματοφόρια, τὰ ὑπάγματα τοῦ Αλεξάνδρου κομίζοντας· ἐκ Περσῶν δὲ, πολλὴ ἐς Αἴγυπτον ἐλήλυθεν ἡ ὁδός· ἐκτεταμένας γὰρ ἔδει τὰς ὄρη, εἶτα ἀφ' ἧς Βαβυλωνίας, εἰς τὴν Αραβίαν ἐλθεῖν· εἶτα ἐρήμην πολλὴν ἐλαύνοντας, ἀφικέσθαι ποτὲ μόλις ἐς Αἴγυπτον, εἴκοσι μηνίσκοις αἰθρίοις ζώνῃ σταθμοὺς τούτους ἀριθμοῦντα. ἤκουσε τοίνυν Αλέξανδρος ὑπὲρ τούτου, ὅτι Αἰγυπτίοις τι πρᾶγμα ἀνοσιώτατον ἀκούων, ἐκ εἶχε θᾶττον ἐκπέμπειν τοὺς ἀφεδρεύοντας τὰ δοκοῦντα οἱ περὶ αὐτοῦ. τότε δὴ ὁ Σιδώνιος ἔμπορος, Ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, ταχεῖαν δείξω ὁδὸν, ἣ πολλὴν ἐκ Περσῶν εἰς Αἴγυπτον· εἰ γάρ τις ὑπερβαίη τὰ ὄρη ταῦτα, ὑπερβαίη δ' ἂν τεταμένος, αὐτίκα μάλα ἐν Αἰγύπτῳ οὗτός ἐστι· καὶ εἶχεν οὕτω· πλὴν ὅτι Αλέξανδρος ἐκ ἐπίστευσεν, ἀλλὰ γόητα εἶναι τὸν ἔμπορον ᾤετο, οὕτω τὸ παράδοξον τῆς ὑποθέσεως ἄπιστον ἐδόκει τοῖς πολλοῖς· ἀλλά μή σύ γε πάθῃς τὸ αὐτό· εἴση γὰρ πειρώμενος ὡς ῥᾴδιόν σοι καὶ ὑπὸ ῥήτορα δοκοῦν μιᾶς δεῖν ὅλης ἡμέρας, ὑπερπεπταμένα τὰ ὄρεα ἐκ Περσῶν ἐς Αἴγυπτον. ἐθέλω δέ σοι πρῶτον

A quin per confragosa & lubrica præcipitia vix surrepentes, ac nonnunquam in capita deuolutos, multáque vulnera cautium asperitate accipientes. Tu verò pridem antea in summo coronatus, felicissimus eris, breui vniuersa quotquot in Rhetorica sunt bona, tantùm non dormiendo accipiens. Atqui promissio hæc admodum magna est, verùm per hospitalem Iouem ne diffidas, si facilè pariter & iucundissimè tibi hęc ostendi posse asserimus. Etenim si Hesiodus cùm pauca ex Helicone folia sumpsisset, confestim Poëta egregius ex pastore euasit, atque Musarum numine afflatus, Deorum & Heroum genus
B decantauit: cur rhetorem, qui multò infra poëtices est magniloquentiam, in breui creare impossibile erit, si quis compendiosissimã didicerit viam? quemadmodum & ego tibi enarrare volo Sidonij cuiusdam mercatoris consilium, quod ob incredulitatem imperfectum remansit, ac audienti inutile. Imperabat iam Alexander Persis, postquam Darium in Arbelis pugna deuicerat, ac oportebat vndique per imperium nuncios emittere, qui Alexandri ferC rent edicta. Erat verò ex Persis longissima in Ægyptum via: siquidem montana circumire oportebat, hinc Arabiam per Babyloniam intrare, inde longis emensis desertis vix tandem in Ægyptum peruenieb atur statiuis viginti prolixis viro expedito. Ferebat id ægrè Alexander, quoniam Ægyptios nonnihil tumultuari audiebat, nec habebat quo pacto quæ sibi agenda viderentur, Satrapis annunciare posset. Tum mercator Sidonius, Ego, rex, inquit, viam haud longam ex Persis in Ægyptum me tibi ostensurum polliceor: etenim si quis montana hæc superabit (transgredietur autem triduo) confestim in Ægypto
D erit. Et sic se res habebat, verùm Alexander non credidit, sed deceptorem esse mercatorem existimabat. Ita quamplurimis promissiones admirandæ incredibiles videntur. Sed ne id tibi accidat, caue: etenim experientia cognosces quòd nihil prohibebit te Rhetorem censeri vnius nec totius quidem diei, montem ex Persis in Ægyptum transgressum. Proinde Rhetorices primò imaginem

Itaque permulti plagis ipsis immoriuntur, dedecorosum existimantes si etiamdum viuentes, in familiarium conspectu verberibus superati deficerent, aut corpore flagrorum ictibus cederent: quos etiam statuis in memoriam illorum erectis publicè à Spartanis honestatos videbis. Quando ergo ista coràm oculatus arbiter intueberis, caue illos insanire temere suspiceris, neque dicas citra caussam iustam ac necessariam talibus eos difficultatibus conflictari, neque vrgente alicuius sæua tyrannide, neque hostibus imminentibus. Dixerit enim haud dubiè Lycurgus Laconicarum legum auctor pro illis tuendis tibi rationi valde cõsentanea, quibusnam caussis impulsus pueros ita verberibus affligendos statuerit, neque inimicus illis existens, neque inuidentia adductus hoc faciens, neque ciuitatis iuuentutem nequicquam absumens, sed volens atque contendens reddere quàm fortissimos, ac omni difficultate superiores eos qui patriã ab iniuria essent seruaturi atque defensuri. Quamquam verò ipse Lycurgus nihil dixerit, facilè tamen animaduertis, vt talis quispiam quondam in bello comprehensus, nullam vocem Spartana magnitudine indignam emiserit, inimicis eundem diris tormentis torquentibus; sed illos falsè subsannans, flagellis cædebatur, cum verberante infracta animi tolerantia contendens, vternã citiùs viribus deficeret. ANA. Num Lycurgus quoque, Solon, in iuuentute loris cædi solitus est? & an huius certaminis auctor existens, citra periculum talia iuueniliter commentus est? SO. Cùm iam prouectæ ætatis esset, ciuibus Spartanis leges condidit, profectus è Creta. Aliquãdiu enim apud Cretenses peregre egit, quoniam eosdem audiuerat optimis legibus instructos viuere, quibus Minos Iouis filius legum scriptor extiterat. ANA. Quamobrem igitur Solon, & tu non imitatus es Lycurgum, ac iuuenes loris proscindis? Etenim perpulchra hæc sunt instituta, & vobis non indigna. SO. Quoniam nobis Anacharsi sufficere videntur ista gymnasia quorum ipsi repertores extitimus, neque magnopere necessarium existimamus peregrinorum æmulatores esse.

πολλοὶ γοῦν καὶ διαπέφευγεν τὴν ἀγῶνα, μὴ ἀξιώσαντες ἀπαγορεύσαι ζῶντες ἔτι, ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν οἰκείων, μηδὲ εἶξαι τοῖς σώμασιν· ὧν καὶ τοὺς ἀνδριάντας ἔνιοι τιμωμένους δημοσίᾳ, ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀναστήσαντες. ὅταν οὖν τούτων ὁρᾷς καὶ τοιαῦτα, μήτε μαίνεσθαι ὑπολάβῃς αὐτούς, μήτε εἴπῃς, ὡς οὐδεμιᾶς ἕνεκα αἰτίας ἀναγκαίας τοιαύτοις ταλαιπωροῦσι, μήτε τυράννου διαζωμένου, μήτε πολεμίων ἀπειλούντων. εἶποι γὰρ ἂν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν, πολλὰ μὲν τὰ ὄφελα, καὶ ἃ σωιδὼν κολάζει αὐτοῖς, οὐκ ἐχθρὸς ὤν, οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν, οὐδὲ τῶν νεολαίας τῆς πόλεως εἰκῇ παιδαλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους, καὶ πόνων δεινῶν κρείττονας ἀξιῶν εἶναι τοὺς σώζειν μέλλοντας τὴν πατρίδα. καίτοι καὶ μὴ ὁ Λυκοῦργος εἴπῃ, ἐννοῶ, οἶμαι, καὶ αὐτὸς, ὡς οὐκ ἄν ποτε ληφθεὶς ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ, ἀπόῤῥητόν τι ὀφείποι τῆς Σπάρτης, αἰκιζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγελῶν αὐτῶν, διαστρέφοιτο ἄν, ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς πρόθυμος ἀπαρθήσεσθαι. ΑΝΑ. ὁ Λυκοῦργος δὲ ἐν αὐτοῖς, ὦ Σόλων, ἐμαστιγοῦτο ἐφ' ἡλικίας, ἢ ἐκπεφοιτηκὼς ἤδη τοῦ ἀγῶνος, ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐπαιδεύσατο; ΣΟ. πρεσβύτης ἤδη ὤν, ἔγραψε τοῖς νόμοις αὐτοῖς Κρήτηθεν ἀφικόμενος· ἐπεδεδήμηκει δὲ παρὰ τοῖς Κρησὶν, ὅτι ἤκουσιν εὐνομώτατοι εἶναι, Μίνωος, τοῦ Διὸς, νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς. ΑΝΑ. τί οὖν οὐ καὶ σὺ, ὦ Σόλων, ἐμιμήσω Λυκοῦργον, καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰρ ταῦτα, καὶ ἄξια ὑμῶν ἐστιν. ΣΟ. ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια, οἰκεῖα ὄντα· ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικὰ, οὐ πάνυ ἀξιοῦμεν. ΑΝΑ. οὐκ ἀλλὰ σωφρὼν, οἶμαι, εἶναι τι δοκεῖ μαστιγοῦσθαι γυμνὸν, αἴρων τὰς χεῖρας ἱκετεύοντα, μηδενὸς ἕνεκα ὠφελίμου, ἢ αὐτῷ ἐκείνῳ, ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε ἴσως ποτὲ ἐπιδημήσω τῇ Σπάρτῃ, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι,

ANACH. Nequaquam: sed intelligis, vt opinor, quàm res sit friuola flagris obverberare nudi scapulas, palmas vtrasque suppliciter extendentis, ex quo nulla proueniat vtilitas, neque priuatim ad eum qui cæditur, neque item ad Remp. cõmuniter. Itaque si quando Spartã peregre profectus venero quo tempore ista factitare solent,

δοκῶ μοι πάλιστα καταλυθήσεσθαι δημοσία πρὸς αὐτῶν, ὑπογελῶν ἑκάστοις, ὁπόταν ὁρᾷ τυπτομένους καθάπερ κλέπτας, ἢ λωποδύτας, ἢ τί ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτεχνῶς γὰρ ἐλλεβόρου δεῖσθαί μοι δοκεῖ ἡ πόλις αὐτῶν, οὕτω καταγέλαστα ὑφ' ἑαυτῆς πάσχουσα. ΣΩ. μὴ ἐρήμην, ὦ ἑταῖρε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων, μόνος αὐτὸς λέγων, οἷόν κε τεῖν. ἔστι γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοι τὰ εἰκότα ἀντερῶν καὶ Σπαρτιάτης. πλὴν ἀλλ', ἐπείπερ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξεληλύθα, σὺ δὲ ἡδέως ἀκροασόμενος τὰ τούτοις ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσει ἔοικε παρ' ἐμοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς τὰ παρ' ἐμοῦ διεξέλθῃς πρός με, ὅπῃ ποτὲ ὑμεῖς οἱ Σκύθαι ἀσκεῖτε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν, καὶ οἵοισι γυμνασίοις αἰσχύνετε, καὶ ὅπως ὑμῖν ἀνδρες ἀγαθοὶ γίγνονται. ΑΝ. δικαιότατα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἐγώ γε διηγήσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, ἃ σμικρὰ ἴσως, οὐδὲ καθ' ὑμᾶς, οἶμαι οὐδὲ κατ' ἐμὲ πάνυ ἀξιόλογα μὲν εἶναι τολμήσαιμι ἂν μέντοι πληγὴν δηλοῖ γάρ ἐσμεν. ἀλλὰ εἰρήσεται γε ὁπόσα ἂν εἰη. ἐς αὔριον μέντοι εἰ δοκεῖ, ὑποβαλώμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἄν τε αὐτὸς ἔφης, ἐπὶ μᾶλλον συνιόντες καθ' ἡσυχίαν, ἄν τε καὶ εἰπεῖν, σιωπᾷ γάρ μοι τῇ μνήμῃ ἐπελθόν· τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἀπίωμεν ὅπῃ τοῦτο, ἐπεὶ καὶ γὰρ ἤδη.

A videor me ſtatim lapidibus obrutum iri ab illis publicè, ſingulos deridentem, ſi quando videro pueros veluti fures flagris onerari, aut veluti peculatorẽ, aut alium facinoroſum. Planè verò illorum ciuitas mihi videtur egere elleboro, quæ vſqueadeo ridicula à ſe ipſa pati conſueuit. SO. Ne deſertam cauſſam ô generoſe, neque viris abſentibus te ſolum dicentem vincere inducas in animum. Neque enim deerit quiſpiam etiam Lacedæmone, qui harum rerum cauſſam tibi promptiſſimè redditurus eſt. Verumenimvero quandoquidem ego tibi noſtra
B ex ordine gymnaſia percenſui, quæ tibi non admodum placuiſſe non occultè tuliſti, videor mihi non iniqua poſtulaturus à te, vt & tu viciſſim me audiente percurras qua ratione vos Scythæ veſtros iuuenes exerceatis, tum quibus gymnaſiis educatos inſueſcitis, & quonã pacto eoſdem viros ſtrenuos efficitis. ANA. Æquiſſima ſunt ô Solon quæ poſtulas. Ac ego quidem Scytharum leges tibi commemorabo, fortaſſe non admodum admirandas illas, &
C quæ non multum veſtris ſunt reſponſuræ. Neque enim vel in maxillam alicui plagam illidere auderemus, ſumus enim perquam meticuloſi: ſed tamen qualiacunque ſunt noſtra exercendorum iuuenum inſtituta, dicentur. Cæterùm, ſi videtur, ea de re colloquium in craſtinum vſque differemus, vt ea quæ ipſe dixiſti, magis quietus apud me retractare poſſim, tum etiam ea quæ mihi dicenda ſunt, memoria percurrere. Itaque, quod nunc reſtat, in præſentia quidem abeamus. Iam enim inualeſcentibus vmbris appetit veſpera.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ.

DE LVCTV. Eraſmo Roterodamo interprete.

Ξιόν γε παρατηρῆσαι τὰ ὑπὸ
D τῶν πολλῶν ἐν τοῖς πένθεσι γιγνόμενα, καὶ λεγόμενα, ἢ τὰ ὑπὸ τῶν παραμυθουμένων δῆλον αὖθις αὖθις λεγόμενα, ἢ ὡς ἀφόρητα πεῖσθαι τὰ συμβαίνοντα σφίσι τε αὐτοῖς οἱ ὀδυρόμενοι, καὶ ἐκείνοις, ὧν ὀδύρονται, ἢ, μὰ τὸν Πλούτωνα, καὶ Περσεφόνην, κατ' ἐμὲ δοκεῖν ὑπερώδυνοι ἄνθρωποι, ἢ τοῦτο μὲν ἄξια λύπης, τοῦτο δὲ οὐκ ἄξια, ἢ τὸ μὲν τοιοῦτον ἴδιον, καὶ βέλτιον τοῖς παθοῦσι, νόμῳ δὲ ἢ συνηθείᾳ τὴν λύπην ὑπερέποντες.

Peræpretium ſanè fuerit obſeruare ea quę in luctu vulgo tum dicantur, tum fiant, item quæ dicantur ab iis qui eos conſolãtur ſcilicet, quámque nõ ferenda putent lugentes ea quæ acciderũt, & ſibiipſis, & iis quos flent, cùm haudquaquam pernouerint, maláne ſint iſta, ac dolenda, an contrà iucundiora melioráque iis quibus accidunt: ſed ex more & conſuetudine dolorem accerſunt.

Itaque cùm mortuus fuerit aliquis, faciunt ad hunc modum. Quin priùs volo tibi narrare quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic enim palàm fiet, qua gratia superuacanea ista moliantur. Vulgi quidem hominum multitudo, quos sapientes isti vocant idiotas, Homero, Hesiodo, reliquisque fabularum auctoribus super his fidem habentes, & illorum poësim pro lege ducentes, locum quendam subter terram profundum esse putant, quem Tartarum vocant. Eum existimant magnum & spatiosum esse, caliginosum atque opacum, qui tamen istis haud scio quo pacto illustrari videtur, quò singula quæ illic sunt, introspiciant. Tum regnare in hoc specu Iouis fratrem, cui nomen Plutoni, vt mihi retulit quidam harum rerum mirè peritus, ob id eo vocabulo honestatum, quòd mortuorum copia diues esset. Porrò Plutonem hunc inferorum remp. & manium vitam constituisse in hanc formam. Nam sorte obtigisse huic vt vita defunctis imperaret. Quos vbi demissos receperit, arreptos vinculis ineffugibilibus coërcet, nulli prorsus permittens vt ad superos redeat, præterquam admodum paucis ex vniuerso æuo, idque grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluuiis & magnis & horrendis vel solo nomine. Siquidem Cocyti, Phlegethontes, atque huiusmodi vocabulis appellantur. Quódque est grauissimum, præiacet Acherontica palus, quæ prima excipit obuios, quam non possis neque transmittere neque transire sine vectore: nam & profundior est quàm vt pedibus transiri possit, & spatiosior quàm vt tranari queat. In summa huiusmodi est, vt nec auium manes possint eam transuolare. In ipso verò descensu, portáque, quæ quidem est adamantina, Æacus est, regis patruelis, cui mandata est custodia: iuxtáque hunc canis triceps, sæuus admodum. Is aduenientes satis amicè pacatéque intuetur: cæterùm si quis conetur aufugere, latrat, territóque in specum redigit. Iam qui transmissa palude ingressi sunt, eos excipit pratum ingens, Asphodelo consitum; ac fluuius memoriæ hostis: eôque Lethe nomen est inditum. Nam hæc videlicet priscis illis mortalibus narrarunt, qui illinc redierant, nempe Alcestis & Protesilaus, Thessalus vterq;

ἐπιδεῖν τοίνυν ἀποθανόντας, ὅτῳ ποιοῦσι. μᾶλλον δὲ πρότερον εἰπεῖν βούλομαι αἵ τινας περὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου δόξας ἔχουσιν. ὅτῳ γὰρ ἔσαι φανερόν, ὃ τινος ἕνεκα τὰ περιττὰ σκάφη ὑποτιθέασιν. ὁ μὲν δὴ πολὺς ὄμιλος, οὓς ἰδιώτας οἱ σοφοὶ καλοῦσιν, Ὁμήρῳ τε καὶ Ἡσιόδῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις μυθοποιοῖς περὶ τούτων πιθόμενοι, καὶ νόμον θέμενοι τὸν ποιοῦσιν αὐτῷ, τόπον τινὰ ὑπὸ τῇ γῇ βαθύν, Ἅιδου προσειλήφασι, μέγαν τε καὶ πολύχωρον τοῦτον εἶναι, καὶ ζοφερόν, καὶ αἰήλιον, σκότος οἷον ὅπως αὐτοῖς φωτίζεσθαι δοκοῦντα, πρὸς ὃ καὶ καθορᾶν τὰ ἐνόντων ἕκαστον. διαπλεῦσαι δὲ τὰ χάσματα, ἀδελφὸν τοῦ Διός, Πλοῦτωνα κεκληρῶσθαι (ὡς μοί τῳ τὰ τοιαῦτα δηλῶν τις ἔλεγε) δι' ὃ πλουτεῖν τοῖς νεκροῖς τὴν πολιτείαν τετιμημένον τοῦτον δὲ τὸν Πλοῦτωνα, τὴν περὶ αὐτῶν πολιτείαν, καὶ τὸν κάτω βίον καταστήσασθαι τὸν τοιοῦτον. κεκληρῶσθαι μὲν γὰρ αὐτὸν ἀρχεῖν τῶν ἀποθανόντων· καταδεξάμενον δὲ αὐτοὺς, καὶ συμπλακέντα, κατέχειν δεσμοῖς ἀῤῥήκτοις, οὐδενὶ δὲ συγχωροῦντα τῆς αὐτόθεν ἐξιέναι πλὴν ὀλίγων πάνυ τῶν ἀφθόνως ὑπὸ μεγίστης αἰτίας. συῤῥεῖσθαι δὲ τὸν χῶρον αὐτὸν ποταμοῖς μεγάλοις τε καὶ φοβεροῖς, καὶ οὐκ μόνον τῷ ὀνόματι· Κωκυτὸν γὰρ, καὶ Πυριφλεγέθοντες, καὶ τὰ τοιαῦτα κέκληνται. ὃ δὲ μέγιστον, ἡ Ἀχερουσία λίμνη συρρεῖται, συφῶσα δεινοῖς τοῖς ἀπατωμένοις, ἣν οὐκ ἔστι διαπλεύσαι, ἢ πορθμεῖον ἐλθεῖν, ἄνευ τοῦ πορθμέως· βαθεῖά τε γὰρ σφόδρα τοῖς ποσὶ, καὶ διανήξασθαι πολλή· καὶ ὅλως, οὐκ ἂν αὐτὸν διαπλαίη οὐδὲ τὰ πτερὰ τῶν ὀρνέων. πρὸς δὲ αὐτῇ τῇ καθόδῳ, καὶ πύλη, οἵαν ἀδαμαντίνην, ἀδελφιδοῦς τοῦ βασιλέως Αἰακός ἐστι, τὸν φερωνὰ ὑπεστεγασμένος, καὶ πρὸ αὐτῆς, κύων τρικέφαλος, μάλα χάρακος, ὃν ἐμοὶ μὲν ἀφικνουμένοις, φίλιόν τι καὶ εἰρηνικὸν προσβλέπων, τοῖς δὲ πειρωμένοις ἀποδιδράσκειν, ὑλακτῶν, καὶ τῷ χάσματι δεδιττόμενος. περαιωθεῖσι δὲ τὸν λίμνην ἐς ὃ εἶσω, λειμὼν ὑποδέχεται μέγας, τῷ ἀσφοδέλῳ κατάφυτος, καὶ πόρρω, μνήμης πολέμιον. Λήθης γοῦν διὰ τοῦτο ὠνόμασται. ταῦτα γὰρ ἀμελεῖ διηγήσασθαι τοῖς πάλαι ἐκεῖθεν ἀφιγμένοις, Ἄλκηστίς τε, καὶ Πρωτεσίλαος οἱ Θετταλοὶ,

καὶ Θησεὺς ὁ τοῦ Αἰγέως, καὶ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσεύς, μάλα σεμνοὶ καὶ ἀξιόπιστοι μάρτυρες, ἐμοὶ δοκεῖν, ὑπὸ πίστεως τῆς πηγῆς, ὑ γὰρ ἂν ἐμέμψατο αὐτούς. ὁ μὲν οὖν Πλούτων, ὡς ἐκεῖνοι ἔφασαν, καὶ ἡ Περσεφόνη, διατελοῦσι, καὶ τὴν τῶν ὅλων διοίκησιν ἔχουσιν· ὑπηρετοῦσι δ' αὐτοῖς, καὶ τὴν ἀρχὴν συνδιαπράττουσιν, ὄχλος πολύς, Ἐρινύες τε, καὶ Ποιναί, καὶ Φόβοι, καὶ ὁ Ἑρμῆς· οὗτος μέντοι οὐκ ἀεὶ συμπάρεστιν. ὑπάρχοι δέ, καὶ σατράπαι, καὶ δικασταί, καθίστανται δύο, Μίνως τε, καὶ Ῥαδάμανθυς, Κρῆτες ὄντες, καὶ υἱοὶ τοῦ Διός. οὗτοι δὲ, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ δικαίους, ἃ κατ' ἀρετὴν βεβιωκότας, ἐπειδὰν συναλισθῶσι πολλοὶ, καθάπερ εἰς ἀποικίαν τινὰ, πέμπουσιν ἐς τὸ Ἠλύσιον πεδίον, τὸν ἥδιστον βίον συνεσομένους. οὓς δέ τινας τῶν πονηρῶν λάβωσι, τοῖς Ἐρινύσι παραδόντες, εἰς τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον ἐκπέμπουσι, καὶ λόγον τῆς ἀδικίας κολασομένους. ἔνθα δή τι τῶν κακῶν οὐ πάσχουσι, τροχιζόμενοί τε, καὶ κρεμάμενοι, καὶ ὑπὸ γυπῶν ἐσθιόμενοι, καὶ ἕτερα συμφερόμενοι, καὶ λίθους αἰωρούμενοι; ὁ μὲν γὰρ Τάνταλος, ἐπ' αὐτῇ τῇ λίμνῃ αὐτὸς ἕστηκε, κινδυνεύων, ὑπὸ τῆς δίψους ὁ κακοδαίμων ἀποθανεῖν. οἱ δὲ τοῦ μέσου βίου πολλοὶ ὄντες οὗτοι, ἐν τοῖς λειμῶσι πλανῶνται αὐθις τῶν σωμάτων, σκιαὶ γρόμφοι, καὶ ὑπὸ τῇ ἀφῇ καθάπερ καπνὸς ἀφανιζόμενοι. πέφονται δέ ἄρα παῖς πρὸ ἡμῶν χοαῖς, ἐν τοῖς καθαιζομένοις ὅπῃ τῶν πάντων· ὡς εἴπῳ μή εἴη καταλελειμμένος ὑπὸ γῆς φίλος, ἢ συγγενὴς, ἄσιτος οὗτε νεκρὸς, ἐν λιμῷπων, ἐν αὐτοῖς πολιτεύεται. ταῦτα οὕτως ἰσχυρῶς ἐπεισελήλυθε τοῖς πολλοῖς, ὥστε ἐπειδάν τις ἀποθάνῃ τῶν οἰκείων, τοσοῦτα μὲν φέρουσιν ὅλον, εἰς τὸ στόμα κατέθηκεν αὐτῷ, μισθὸν τῷ πορθμεῖ τῆς ναυτιλίας γενησόμενον· ἢ τοσοῦτον ἐξεπάσμασιν ὀπεῖον τὸ νόμισμα νομίζεται, ἐν εἰ διαχωρῇ τοῖς κάτω, ἐν εἰ διαίτας πρὸς ἐκείνοις Ἀττικὸς, ἢ Μακεδονικὸς, ἢ Αἰγινατικὸς ὄβολός· ἴσθ' ὅτι πολὺ κάλλιον ἦν μὴ ἔχειν τὰ πορθμεῖα καταβαλεῖν. οὕτω γὰρ ἄν, οὐ προσδεξαμένου τοῦ πορθμέως, διὰ πομπίμου πάλιν εἰς τὸν βίον ἀφικνοῖντο. μετὰ ταῦτα δὲ, λουσάμενοι αὐθις, ὡς οὐκ ἐκτὸς τῆς κάτω λίμνης λουσθῆναι εἰσὶ τοῖς ἐκεῖ, καὶ μύρῳ τῷ καλλίστῳ χρίσαντες τὸ σῶμα,

A neque non Theſeus Ægeo prognatus, & Homericus Vlyſſes, teſtes admodũ graues, digníque quibus habeatur fides, qui mihi non videntur è fonte illo bibiſſe, alioqui non meminiſſent horum. Itaque Pluto & Proſerpina, vt aiebant illi, remp. adminiſtrant, rerúmque omnium dominatum obtinent. Sed inſeruiunt his, & in adminiſtrando principatu adiuuant, ingens turba, furiæ, pœnæ, terrores, ac Mercurius: quanquam is ſanè non adeſt perpetuò. Præfecti autem & ſatrapæ & iudices ſedent duo, Minos & Rhadamanthus, vterque Cretenſis, vterque Iouis filius. Atque hi quidem bonos ac B iuſtos viros, qui cum virtute vitam peregiſſent, vbi iam multi collecti fuerint, velut in coloniam quandam emittunt in campum Elyſium, vitam optimam inibi victuros. Quòd ſi malos aliquos ceperint, hos Furiis traditos, in impiorum locum eiiciunt, pro ratione malefactorum puniendos. Quo quidem in loco quid tandem mali non patiuntur? torti, exuſti, à vulturibus arroſi, rota circumacti, ſaxa ſurſum voluentes. Nam Tantalus ipſe ad paludem ſtat, in periculum adductus ne ſiti moriatur infelix. C Rurſum alij mediocris vitæ (ſunt autem hi complures) vagantur in prato ſine corporibus iam vmbræ factí, & ad tactum ceu fumus euaneſcentes. Aluntur autem videlicet noſtris libationibus inferíſque quæ ſepulchris inferuntur: adeò vt ſi cui nullus ſit in terra reliquus amicus aut cognatus, hic mortuus, ieiunus ac famelicus inter illos verſatur. Hæc vſque adeo validè vulgi animos perualerunt, vt ſimul atque familiaris quiſpiam mortuus fuerit, primùm obolum illi in os imponunt, traiectionis mercedem, quam vectori daturus ſit: nec illud priùs expendunt, cuiuſmodi nomiſma legitimum ſit ambulétque apud D inferos, & apud illos valeat, Atticus, an Macedonicus, an Æginenſis obolus. At ne id quidem cogitant, multo ſatius eſſe non poſſe naulum reddere: ſic enim fiat, vt non recipiente portitore, poſtliminio redeant in vitam. Poſt hæc lotos eos, perinde quaſi tartarea palus nõ ſatis ſit idonea lauandis his qui illic degunt, & vnguẽtis optimis vncto corpore,

iámque victa graueolentia, tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt splendidè vestitos, ne videlicet algeãt per viam, néve nudi conspiciantur à Cerbero. Accedunt ad hæc mulierum eiulatus, omnium certè lacrymæ, pectorum planctus, comæ dilaniatio, genarum cruentatio. Aliis autem & vestis discerpitur, & puluis capiti inspergitur, adeò vt viuentes miserabiliores sint mortuo. Nam illi humi volutantur sæpenumero, & capita solo allidunt: hic verò decorus ac formosus, ac diligentissimè coronatus, sublimis propositus est, & excelsus, velut ad pompam adornatus. Deinde mater, atque adeò pater quoque ex mediis cognatis progressus, ac mortuo circumfusus, (nam finge iuuenem aliquem ac formosum propositum esse, quò magis in hunc competat actio fabulæ) absurdas ac stultas voces emittit, ad quas mortuus ipse responsurus sit, si contingat vocem recipere. Ait enim pater, flebili quadam voce verbum vnumquodque producens in longum: Fili iucundissime, peristi mihi, mortuus es, ante diem præreptus es, me super hæc misero solo relicto. Non duxisti vxorem, non parasti liberos, non militasti, non coluisti agros, non ad senectam peruenisti. Non comessaberis posthac, non amabis fili, neque cum æqualibus in compotatione inebriaberis. Porrò hæc atque id genus alia dicet, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare quidem, verùm potiri non posse. Sed quid hæc loquor? Quot enim sunt qui equos ac concubinas, rursum alij qui pincernas etiam in funere mactarunt, qui vestem, reliquúmque mundum pariter in rogum iniectum exusserunt, aut vnà cum cadauere sepelierunt, perinde quasi illic sit vsurus, & apud inferos fruiturus? At senex iste luctum agens, hæc omnia atque his etiam plura quæ dicit, neque filij causa iactare videtur, vt quem sciat non auditurum, etiam si Stentorem clamore vincat: neque rursum sua ipsius gratia. Satis enim erat illi, cogitare & cognoscere vel sine voce. Nihil enim opus est vt quis apud sese clamet. Supereſt igitur vt ad hunc modum deliret ob eos qui adsunt, cùm nesciat

πρὸς δυσωδίαν ἤδη διαζώμενον, καὶ στεφανώσαντες τοῖς ὡραίοις ἄνθεσι, περιπέπλεται, λαμπροῖς ἀμφιέσμενοι, ἵνα μὴ ῥιγῶσιν ὁδηγούμενοι πρὸς τὸν ὁδὸν, μηδὲ γυμνοὶ βλέπωνται τοῦ Κερβέρου. οἰμωγαὶ δὲ ὅπου πύκνοι, καὶ κωκυτὸς γυναικῶν, καὶ πρὸς πόντων δάκρυα, καὶ σπαραγμοὶ τριχῶν, καὶ αἱματοῦσαι κόμαι, καὶ φοινισσόμεναι παρῆαι· καί που καὶ ἑαυτὸς καταῤῥήγνυται, καὶ κόνις ὅπου τῇ κεφαλῇ πάσεται, καὶ οἱ ζῶντες, οἷα χρὴ περὶ τὸν νεκρόν. οἱ μὲν γὰρ χαμαὶ κυλινδοῦνται πολλάκις, καὶ ταῖς κεφαλαῖς ἀράττουσι πρὸς τὸ ἔδαφος· ὁ δὲ, λιπαρὸν μὲν καλὸς, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐστεφανωμένος, ὑψηλὸς πρόκειται, καὶ μετέωρος, ὥσπερ ἐς πομπὴν κεκοσμημένος. εἶτ' ἡ μήτηρ, καὶ, νὴ Δί', ὁ πατὴρ, ἐκ μέσων τῶν συγγενῶν προελθών, καὶ προσχύδην αὐτῷ (προσκείσθω γὰρ πρὸς νέος, καὶ καλὸς, ἵνα καὶ ἁρμόττοι τὰ ῥᾴματα ἐπ' αὐτῷ τὸ δρᾶμα ἦ) φωνὰς ἀλλοκότους, καὶ μακρὰς ἀφίησι, πρὸς ἃς ὁ νεκρὸς αὐτὸς ἀποκρίναιτ' ἄν, εἰ λάβοι φωνήν. φήσει γὰρ ὁ πατὴρ, περί τι φθεγγόμενος, καὶ προτείνων ἕκαστον τῶν ὀνομάτων, Τέκνον ἥδιστον, οἴχῃ μοι, καὶ πέπτηκας, καὶ πρὸ ὥρας ἀνηρπάσθης, μόνον ἐμὲ ἐπὶ τοῖς ἄθλοις καταλιπών, οὐ γαμήσας, οὐ παιδοποιησάμενος, οὐ στρατευσάμενος, οὐ γεωργήσας, οὐκ εἰς ἡλικίαν ἐλθών, οὐ κωμάσῃ πάλιν, οὐδὲ ἐρασθήσῃ τέκνου, οὐδὲ συμποσίῳ μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν μεθυσθήσῃ. ταῦτα δὲ, καὶ τὰ τοιαῦτα φήσει, οἰόμενος τὸν υἱὸν δεῖσθαι μὲν ἔτι τούτων, καὶ ἐπιθυμεῖν καὶ μετὰ τὸν τελευτὸν, οὐ δυνάσθαι δὲ μετέχειν αὐτῶν. καίτοι τί ταῦτα φημί; πόσοι γὰρ καὶ ἵππους, καὶ παλλακίδας, οἱ δὲ καὶ οἰνοχόους ὑπεκατέσφαξαν, ἢ ἐθῆπαν, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον συγκατέφλεξαν, ἢ συγκατώρυξαν, ὡς χρησομένοις ἐκεῖ, καὶ ἀπολαύσουσιν αὐτῶν κάτω. ὁ δ' οὖν παρεστὼς ὁ πείθων, οὐτοσὶ πάντα ταῦτα ὁπόσα εἴρηκε, καὶ ἔτι τούτων πλείονα, οὔτε τῶν παιδὸς ἕνεκα πραγματεύειν ἔοικεν· εἰδὲ γὰρ οὐκ ἀκουσόμενον, ἀλλ', ἂν μεῖζον ἐμβοήσῃ τοῦ Στέντορος, ὅτε μὲν αὐτὸ. φθέγξεται γὰρ ὅταν, καὶ μηδαμῆ ἱκανὸν ἐᾷ ἀΐδιον τῆς βοῆς. οὐδὲ γὰρ δὴ πρὸς ἑαυτὸν δεῖται βοᾶν. λοιπὸν οὖν ὅστις αὐτὸν τῶν παρόντων ἕνεκα ταῦτα λυπεῖν,

οὐδ' ὅτι πέπονθεν αὐτὸς ὁ παῖς εἰδότα, οὐδ' ὅποι κεχώρηκε, μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὸν βίον αὐτοῦ ἐξεπάσματα ὁποῖός ἐστιν. οὐ γὰρ ἂν πῃ δοκεῖ αὐτῷ μετάσασιν ὡς τι τῶν δεινῶν ἐδυσχέρανεν. εἶπον δ' ἂν οὕτω πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς, πρᾳοτησάμενος τὸν Αἰακὸν καὶ τὸν Αἰδωνέα πρὸς ὀλίγον τῆς ὀργῆς ὑποφύλαξαι, καὶ τὸν πατέρα παῦσαι μαινόμενον, Ω κακόδαιμον ἄνθρωπε, τί κέκραγας; τί δέ μοι πρόσκεισαι σκώμματα; παῦσαι πλήθοντος τοῦ κόμου, καὶ ὃ πρόσωπον ὀξὺ ὑπὸ πολιᾶς ἀμύαστον· τί μοι λοιδορῇ, καὶ ἄθλιον ἀποκαλεῖς, καὶ δυσμενέστερον, πολὺ σοῦ βελτίω, καὶ μακαριώτερον γεγονότα; ἢ τί σοι δεινὸν πάσχειν δοκῶ; ἢ ὅτι μὴ τοιοῦτος ἥρως ἐγήρασα, οἷος εἶ σύ, φαλακρὸς μὲν τὴν κεφαλήν, τὸν δὲ ὄφιν ἐρρυπιδωμένος, κυφός, καὶ τὰ γόνατα ἰωδης, καὶ ὅλως, ὑπὸ τοῦ χρόνου σαθείς, πολλὰς πεπαικὼς, καὶ Ὀλυμπιάδας ἀπαπλήσας, καὶ τὰ τελευταῖα δὴ τῶν, τοῦτο παίων ὅτι ποσοστῶν μυρίων; ὦ μάταιε, τί σοι χρήσιμον οἴει δοκεῖν περὶ τὸν βίον, οὗ μηκέτι μεθέξομεν; ἢ τοὺς πότους ἐρᾷς δηλονότι, καὶ τὰ δεῖπνα, καὶ ἐσθῆτα, καὶ Ἀφροδίσια; καὶ δέδοικας μὴ τούτων σὲ δεὶς ἡμῶν ἀπολώμεθα; σὺ δὲ νοῦς δὲ ὅτι σὺ μὲν ἀφῇς, πολὺ κάλλιον τὸ πῖν, καὶ τὸ μὴ πεινῆν, τοῦ φαγεῖν, καὶ τὸ μὴ ῥιγοῦν, τοῦ ἀμπεχόνης ὑπερφυῆ; φέρε τοίνυν ὅπῃ ἔοικας ἀγνοεῖν, διδάξομαί σε σαφῶς ἀληθέστερον. καὶ δὴ ἀπαλαιῶν ἐξ ὑπαρχῆς, βόα, Τέκνον ἄθλιον, σὲ μὲν ἀφήσεις, σὲ μὲν πεινήσεις, σὲ δὲ ῥιγώσεις, οἴχῃ μοι κακόδαιμον, σὲ φυγὼν τὰς νόσους, οὐ πυρετὸν ἐπὶ διετίαν, οὐ πόλεμον, οὐ τύραννον· σὲ ἔρως σε αἰσθήσεται, οὐδὲ συνουσία παρεμπέψει, σὲ δὲ ἀσθενήσεις ὅπου τοσοῦτον δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας. ὦ τῆς συμφορᾶς, σὲ δὲ καταφρονήσουσι, γέρων γενόμενος, σὲ δ' οὐκ ἐᾷ τοῖς νέοις, βλεπόμενος· ἀλλὰ ταῦτα λέγεις, ὦ πάτερ, σὺ οἶσθα πολὺ ἀληθέστερα, καὶ γελοιότερα ἐκείνων ἐρᾷς; ἀλλὰ ὅρα μὴ πόδε σε αἰσθάνῃ, καὶ ἀφανῆ τὸν πρὸ ἡμῶν ζόφον, καὶ τὸ πολὺ σκότος, κἄπα δέδοκας μὴ σοι ἀποπνιγῶ καταχλωσθεὶς ἐν τῷ μνήματι; χρὴ δὲ πρὸς ταῦτα λογίζεσθαι ὅπως ὀφθαλμοὺς ἀφαιρεθέντες, ἢ καὶ, νὴ Δία, κἀντων μετ' ὀλίγον, εἶτα καθσαί με διεγνώκατε, οὔτε σκότος, οὔτε φῶς ὁρᾶν δεησόμεθα.

A neque quid acciderit ipſi filio, neque quò conceſſerit, imò cùm ne ſuam quidem ipſius vitam cuiuſmodi ſit, perpenderit. Neque enim alioqui ceu rem acerbam grauiter ferret illum ex hac vita demigraſſe. Filius igitur huic ita reſponderit, exorato Æaco atque Orco, quò liceat tantiſper è ſpecu proferre caput, dum patrem inſanientem compeſcat: Homo infelix quid clamas? Quid mihi moleſtus es? Deſine vellicare comam, ac vultus etiam cutem lacerare. Cur mihi conuitium facis, ac miſerum appellas, & infortunatum, qui iam ſim te multo tum melior, tum felicior? Aut quid acerbi mi-
B hi putas accidiſſe? An quia non ſim factus ſenex talis, qualis es tu, capite caluo, facie rugoſa, incuruus genibus, ſegnis, in ſumma, totus ætate putris, multis expletis triacadibus & Olympiadibus, denique ad iſtum modum delirans apud teſtes tam multos? O demens, quid tibi videtur in vita boni, quo poſthac non ſimus potituri? Nimirum vſuras dicis, ac cœnas, veſtémque, & concubitus: eó- πότους, *compotationes.*
que metuis ne rerum harum inopia pe-
C ream? Non cogitas autem longè bellius eſſe, non ſitire, quàm bibere: non eſurire, quàm edere: non algere, quàm veſtibus abundare? Age igitur, quandoquidem ignarus videris, docebo te lugere veriùs: iámque denuo incepto luctu, clama: Fili miſer, non ampliùs ſities, non ampliùs eſuries, non ampliùs algebis. Periſti mihi infelix, qui morbos effugeris, qui febrem iam non timeas, non hoſtem, non tyrannum. Non amor diſcruciabit te, non auocabit coitus, neque huius rei cauſſa bis aut ter quotidie perdes impenſam. Heu calamitatem, neque contemneris factus ſenex, neque moleſtus eris iuuenibus, ſi quando conſpiciaris. Hæc ſi di-
D xeris pater, an non putas te multo veriora, magíſque ridicula dicturum, quàm iſta quæ modò? At vide ne illud te malè habeat, dum noctem quæ apud nos eſt, magnámque cogitas caliginẽ, proinde metuis ne tibi præfocer, concluſus in monumento. Verùm in his illud oportet perpendere, oculis putrefactis, atque adeò exuſtis (ſiquidem paulo pòſt exurere me decreuiſtis) nihil opus erit nec ad tenebras nec ad lumen inſpiciendum.

Atque iſta fortaſſis vtcunque ferenda: verùm eiulatus iſte veſter quid mihi confert: aut quid iſta pectorum ad tibiæ modos percuſſio? aut quid mulierum immodica lamentatio? Quid autem ſaxum quod ſepulchro imponitur coronis ornatum? Aut quid valet quòd merum infunditis: Num putatis illud ad nos deſtillaturum, & ad Orcum vſque permeaturum? Nam de parentalibus ipſi quoque, ni fallor, videtis, quod ex apparatu potiſſimùm ad nos redire debuerat, id fumo correptum ſurſum in cœlum abire, neque quicquam iuuare nos, qui infernè agimus. Porrò quod ſupereſt, puluis eſt inutilis, niſi creditis nos cinere veſci. Nõ eſt vſque adeo ſterile neque infrugiferum Plutonis regnum, neque nos deſtituit Aſphodelus, vt à vobis cibos huc deportemus. Itaque iuro per Tiſiphonem, iampridem mihi libebat vehementer exclamare ſuper his quæ & faciebatis, & dicebatis, ſed vetabat linteum ac lanæ quibus mihi fauces obligaſtis.

Atq; ita profato mors vltima lumina clauſit.

Sed dicito per Iouem: Si cõuerſus ad eos mortuus ille, loquatur hæc, cubito innitens, an non videbitur rectiſſimè dicturus? Attamen vecordes iſti vociferantur, & accerſito quopiam lamentorum artifice, qui multas antiquas calamitates in vnum congerat, certaminis adiutore & amentiæ chorago abutuntur, vbicunque cœperit ille, ipſi ad melos eiulatu reſpondentes. Verùm quantum ad lamentationes attinet, omnibus eadem eſt ineptiendi cõſuetudo. At deinceps ſepulturæ rationem in varios diuidunt modos. Nam Græcus exurit, Perſa defodit, Indus adipe ſuillo oblinit, Scytha deuorat, muria condit Ægyptius. Atque hic quidẽ (rem à me viſam narro) deſiccatum cadauer, conuiuam & compotorem adhibet. Fit autẽ frequenter, vt Ægyptium aliquem indigentẽ pecuniæ, leuet egeſtate pignus frater aut pater in tempore factus. Nã libationes, pyramides, columnæ, tituli, ad breue tempus duratura, an non ſuperuacanea, & ludicris ſimillima? Sũt verò qui ludos quoque conſtituant ad ſepulchrũ, ac funebres orationes habeant, perinde quaſi patrocinentur ac teſtimonium perhibeant defuncto apud inferos iudices.

Sepultura.

Ludi ſepulchrales.

Α καὶ ταῦτα μὲν ἴσως μέτρια· τί δέ με ὁ κωκυτὸς ὑμῶν ὀνίνησι, καὶ ἡ πρὸς τὸν αὐλὸν αὕτη τετροτυπία, καὶ ἡ τῶν γυναικῶν παρὰ τὸν θρῆνον ἀμετρία; τί δὲ ὁ ὑπὲρ τοῦ τάφου λίθος ἐστεφανωμένος; ἢ τί ὑμῖν δοκοῦσιν ὄφελος τὸν ἄκρατον βάπτειν; ἢ νομίζετε καταχεῖν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ μέχρι τοῦ Ἅιδου διήξεσθαι; τὰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τῶν καθαλισμάτων καὶ αὐτοὶ ἐρᾶτε, οἷμαι, ὡς ὁ μὲν κοσμιώτατον τῶν προσηκόντων ἐστὶν ὁ καπνὸς ὠφελεῖν, μηδὲν τι ἡμᾶς ὀνήσας πρὸς κάτω· ὃ δὲ καταλιφθὲν, ἢ κόνις, ἄχρηστον, ἐκτὸς εἰ μὴ τιὼ ἀποδόντι ἡμᾶς σιτεῖσθαι πεπιστεύκατε. οὐχ ὕστως ἄπορος, οὐδὲ ἄκαρπος ἡ τοῦ Πλούτωνος ἀρχὴ, ὥστ' ἐπιλεῖψαι ἡμᾶς ὁ ἀσφόδελος, ἵνα πρὸς ὑμῶν τὰ σιτία μεταστέλλωμεθα. ὥστε μοι, μὴ τιὼ Τισιφόνην, πάλαι δὴ ἐφ' οἷς ἐποιεῖτε, καὶ ἐλέγετε, παμμέγεθες ἐπηρὲ αἰανάγγαον διεκώλυσε δὲ ἡ ὀθόνη, καὶ τὰ ἔρια, οἷς μου τὰς σιαγόνας ἀπεσφίγξατε.

Ὡς ἄρα μιν εἰπόντα, τέλος θανάτοιο κάλυψε.

Β Γ

Α Β Γ Δ

Δ

Ὡς Διὸς δὲ, αὖ λέγῃ ταῦτα ὁ νεκρὸς ὀρθογραφεὶς, ἀναπλίνας αὐτὸν ἐπ' ἀγκῶνος, οὐκ αὖ οἰώμεθα δικαίοτατα αὖ αὐτὸν εἰπεῖν; ἀλλ' ὅμως οἱ μάταιοι καὶ βοῶσι, καὶ μεταπεμψάμενοί τινα θρηνῶν σοφιστὴν, πολλὰς συμφορὰς παλαιὰς συμφορᾶς, πρὸς τὸν συναγωνιστὴν, καὶ χορηγὸν τῆς αἰτίας καταχεῦνται ὅποι δὲ ἐκεῖνος ἐξάρχῃ, τοῖς δὲ μέλος ἐπαλάζοντες. καὶ μέχρι μὲν θρηνῶν, ὁ αὐτὸς ἅπασι νόμος τῆς ἀβελτερείας· ὃ δ' ἀπὸ τούτων, διελόμενοι καὶ ἔθνη τὰς ταφὰς, ὁ μὲν Ἕλλην, κάουσιν, ὁ δὲ Πέρσης, θάπτει, ὁ δὲ Ἰνδὸς, ὑάλῳ περιχρίει, ὁ δὲ Σκύθης, κατεσθίει, ταριχεύει δὲ ὁ Αἰγύπτιος. οὗτοί μὲν τοι (λέγω δὲ ἰδὼν) ξηράνας τὸν νεκρὸν, συνόδιόν τε καὶ συμπότην ἐποίησατο, πολλάκις δὲ καὶ δεκάτῳ γε μὴν ἐκ αὐτοῦ Αἰγυπτίῳ, ἔλυσε τὴν ἀπειλὴν, εἰ μὴ ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ πατὴρ χρήσιμος ἐν καιρῷ. κώμαται μὲν γὰρ, καὶ πυραμίδες, καὶ στῆλαι, καὶ ἐπιγράμματα, πρὸς ὀλίγον ἀρκοῦντα, πῶς οὐ περιττὰ, καὶ παιδιᾶς ἐοικότα; καίτοι καὶ ἀγῶνας ἔνιοι διέθεσαν, καὶ λόγους ἐπιταφίους εἶπον ὑπὲρ τῶν μνημάτων, ὥσπερ συναγορεύοντες, ἢ μαρτυρησόντες, καὶ τοῖς κάτω δικασταῖς τοῦ νεκροῦ.

ἐπὶ πᾶσι τούτοις, ὃ πρεπέστατον, καὶ πρῶτον οἱ παρόντες, καὶ ἐκ γειτόνων παρακαλοῦνται τὸν τετελευτηκότος, καὶ πείθουσι χάσασθαι ὡς τάχιστα, μὰ Δί', οὐκ ἀνδρῶν, μὰ Δί', οὐδ' αὐτοῖς αἰσχροῖς δοκοῦντας, ἀλλ' ἤδη ὑπὸ λιμοῦ τρισὶν ἔξω ἡμέραν ἀπηυδηκότας. καὶ μέχρι μοί τινος, ὦ τᾶν, ὀδυρόμεθα; ἔασον αὐτὰ παύσασθαι τοὺς τοῦ μακαρίτου δαίμονας. εἰ δὲ χρὴ ὅ τι πρῶτον κλαῦσαι διέγνωκας, αὐτό τε τούτου ἕνεκα χρὴ μὴ ἀπόσιτον εἶναι, ἵνα καὶ δικαιότερον πρὸς τὸν πένθους ὃ μέγεθος. τότε δὴ τότε καὶ ἀπρεπῶν ῥαψῳδοῦνται δύο τοῦ Ὁμήρου στίχοι.

Καί γάρ τ' ἠύκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου. καὶ,

Γαστέρι δ' οὔπως ὀΐομεν νέκυν πεπάσθαι Ἀχαιούς.

οἱ δὲ, ἀπορροῦνται μέν, αἰσχυνόμενοι δὲ τὰ πρέποντα, καὶ δεδιότες, εἰ φανοῦνται μετὰ τοῦ πολλοῦ τοῦ φιλοπάτωρ τοῖς ἀδελφικοῖς πάθεσιν ἐμμένοντες. ταῦτα, καὶ πολὺ τούτων γελοιότερα λέγει τις ἂν ὑπιτηρῶν ἐν τοῖς πένθεσι γιγνόμενα, ἅτε τοῦ τοῖς πολλοῖς τὸ μέγιστον τῶν κακῶν τὸν θάνατον οἴεσθαι.

A Post hæc omnia supereſt exequialis cœna. Iámque adſunt neceſſarij, vt defuncti parentes conſolentur, ſuadéntque vti cibum capiant: quanquã illi per Iouem nõ illibentes ad id compellũtur, quippe perpetuum iam triduum enecti fame. Et quouſque quæſo flebimus? Sine quieſcãt Plutonis manes. Quòd ſi tibi deliberatũ eſt omnino flere, vel ob hoc ipſum cibus eſt capiendus, quò tanto luctui par eſſe poſſis. Tum denique, tum ex omnibus contexuntur duo verſus Homerici: *Cæna exequialis.*

Nam capit meminiſſe cibi Niobe auricapilla.

B Tum illud:

Vita defunctos flere haud ſinit aluus Achiuos.

At capiunt quidem illi, ſed initiò pudibundi, verentéſque ne poſt charisſimorũ obitum videantur adhuc affectibus humanis commoueri. Hæc atque his longè magis ridicula reperiet, quiſquis obſeruarit ea quæ fiunt in luctu, propterea quòd vulgò exiſtiment mortem ſummum eſſe malum.

ΡΗΤΟΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ.

RHETHORVM PRÆCEPTOR.

Bilibaldo Birckeimero interprete.

ARGVMENTVM.

Inſectatur hoc ſcripto Lucianus corruptam ſuorum temporum eloquentiam, & affectatum dicendi genus eorum qui ſe maximè facundos eſſe, atque egregiè perorare exiſtimant, cùm verba quædam ex vltima vetuſtate repetita, & vix ipſi Euandri matri intellecta, orationi paſſim admiſcent, aut veriùs infarciunt: quales fuerunt noſtra ætate non pauci cùm apud Germanos alicubi, tum præcipuè apud Italos, quibus maximè ea cura fuit ita loqui, vt à nemine intelligerentur. In quorum gratiam & ſuperioribus annis dialogus ille qui Volſcorum & Oſcorum titulo ferebatur, editus apparet. Cæterùm ipſa oratio didaſcalica eſt. Duas enim vias ad eloquentiam conſequendam, adoleſcenti, à quo (vt fingitur) ad id impulſus fuerat, præſcribit: Priorem quidem aſperam ac duram, & vix longo tempore peragendam, cæterùm veram ac rectam, quam non modo ad eloquentiam, verùm ad omnem virtutem parandam, ingredi opus eſt ei qui volet vel mediocrem laudem aſſequi. Alteram autem planam & expeditam, ſed quæ ad improbitatem & petulantiam, non virtutem, perducat: quam ipſe ironica quadam epitrope commendat, ac adoleſcenti obeundam proponit, ſcilicet ad temporum ſuorum morem alludens, quibus vt quiſque indoctiſſimus & impudentiſſimus erat, ita pro præcipuo ac ſummo habebatur. Vtrique autem viæ doctorem quendam addit: alterum videlicet, ea quæ recta ſunt, & ad ipſam rem pertinent, monentem: alterum autem, quæ ad arrogantiam, improbitatem & temeritatem ſpectant, veriúſque rabulam ac ſycophantam aliquem quàm oratorem efficiunt, docentem: qui primò quidem, quæ de ſe ipſo afferre conueniat diſcipulum, præcipit: deinde quibus maximè ſtudere publicè, primùm in affectandis verbis, & componenda oratione, deinde inter agendum, & in foro, & in frequentia hominum; poſt hæc priuatim quoque, & domi inter ſuos idem debeat, docet. Quæ omnia eiuſmodi ſunt, vt mores ac vitia illorum temporum planè referant, quemadmodum cùm ex aliis pleriſque, tum ex Quintiliano multis in locis idem animaduertere licet, qui ipſe quoque huiuſmodi affectatores & arrogantes non ſemel perſtringit. Exemplum autem talis oratoris qualem hîc deſcribit, ſuprà in Lexiphane expreſſum habes, & hodie in multis coràm & ob oculos videre licet.

ἐπὶ τῷ δυσβάτων καὶ ὀλισθηρῶν τῶν κρημνῶν μόλις ἀέρποντας, ἀποκυλιομένους ἔστι κεφαλὴν σίοτε, καὶ πολλὰ τραύματα λαμβάνοντας τοῖς τραχείαις ταῖς πέτραις· οὐ δὲ τοσοῦτον ἄνω ἐστεφανωμένος, δαιμονιέστατος ἔσῃ, ἅπαντα σὺ βεβαίως ὅσα ἔστιν ἀγαθὰ τοῦδε τῆς ῥητορικῆς μονονουχὶ καθεύδων λαβών. Ἀλλ' ἵνα μὴ δὴ ὑποπτεύσῃς, οὕτω μεγάλη, ἀλλὰ τοσοῦτος Φιλίου Διὸς, μὴ ἀπιστήσῃς, εἰ ῥᾷστά τε ἅμα καὶ ἥδιστά σοι ταῦτα ἐπιδείξειν φαμέν. Εἰ γὰρ Ἡσίοδος μὲν ὀλίγα φύλλα ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος λαβὼν, αὐτίκα μάλα ποιητὴς ἐκ ποιμένος κατέστη, καὶ ἤδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη, κάτοχος ἐκ Μουσῶν γενόμενος· ῥήτορα δὲ, ὃ πολὺ ἔστερκται τῆς ποιητικῆς μεγαληγορίας ὄντι, ἐν βραχεῖ καταστῆναι ἀδύνατον, εἴ τις ἐκμάθοι τὴν ταχίστην ὁδὸν, ὡς ἔγωγε καὶ διηγήσασθαί σοι βούλομαι Σιδωνίου τινὸς ἐμπόρου ἀπίστοις, διὰ ἀπιστίαν ἀτελῆ γενομένην, καὶ τῷ ἀκούσαντι αἰόντως. Ἦρχε μὲν γὰρ ἤδη Ἀλέξανδρος Περσῶν, μετὰ τὴν ἐν Ἀρβήλοις μάχην, Δαρεῖον καθηρηκώς. ἔδει δὲ πολυτρόπους τῆς ἀρχῆς ἀφθόνως τοὺς γραμματοφόρους, τὰ ἐπιτάγματα τοῦ Ἀλεξάνδρου κομίζοντας· ἐκ Περσῶν δὲ, πολλὴ ἐς Αἴγυπτον ἐλήλυθεν ἡ ὁδός· ἐκ ταφείας γὰρ ἔδει τὰ ὄρη, εἶτα ἀφ' ἧς Βαβυλωνίας, εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐλθεῖν· εἶτα ἐρήμην πολλὴν ἐκπερῶντας, ἀφικέσθαι ποτὲ μόλις ἐς Αἴγυπτον, εἴποσι μηνίσιος αἰδρὶ ὀξέως σταθμοὺς τούτους διανύσαντα. Ἤκουεν οὖν Ἀλέξανδρος ἐπὶ τούτῳ, ὅτι Αἰγυπτίους τι θαυμαστὸν ἀκούων, ἐκ εἶχε διαπαγέως ἐκπέμπειν τοῖς σατράπαις τὰ δοκοῦντα οἱ περὶ αὐτῶν. πότε δὴ ὁ Σιδώνιος ἔμπορος, Ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, ἐπαγγέλλομαι δείξειν ὁδὸν, ἣ πολλῷ ἐκ Περσῶν εἰς Αἴγυπτον· εἰ γάρ τις ὑπερβαίη τὰ ὄρη ταῦτα, ὑπερβαίη δ' ἂν τετράπους, αὐτίκα μάλα ἐν Αἰγύπτῳ οὖσ' ἔστι· καὶ εἶχεν οὕτω· πλοῦν ὃν Ἀλέξανδρος ἐκ ὑπέστευσεν, ἀλλὰ γῆν τε εἶ τὸν ἔμπορον ὄντα, οὕτω δὴ παραδόξου τῆς ὑποσχέσεως ἄπιστον ἐδόκει τοῖς πολλοῖς· ἀλλὰ μὴ σύ γε πάθῃς δὴ αὐτό· εἶσῃ γὰρ πειρώμενος ὡς ὑδέν σε κωλύσει ῥήτορα δοκεῖν μιᾶς ὑδ' ὅλης ἡμέρας, ὑπερπεταθέντα δ' ὅρος ἐκ Περσῶν εἰς Αἴγυπτον. ἐθέλω δέ σοι πρῶτον

A quin per confragosa & lubrica præcipitia vix surrepentes, ac nonnunquam in capita deuolutos, multáque vulnera cautium asperitate accipientes. Tu verò pridem antea in summo coronatus, felicissimus eris, breui vniuersa quotquot in Rhetorica sunt bona, tantùm non dormiendo accipiens. Atqui promissio hæc admodum magna est, verùm per hospitalem Iouem ne diffidas, si facilè pariter & iucundissimè tibi hęc ostendi posse asserimus. Etenim si Hesiodus cùm pauca ex Helicone folia sumpsisset, confestim Poëta egregius ex pastore euasit, atque Musarum numine afflatus, Deorum & Heroum genus B decantauit: cur rhetorem, qui multò infra poëtices est magniloquentiam, in breui creare impossibile erit, si quis compendiosissimâ didicerit viam? quemadmodum & ego tibi enarrare volo Sidonij cuiusdam mercatoris consilium, quod ob incredulitatem imperfectum remansit, ac audienti inutile. Imperabat iam Alexander Persis, postquam Darium in Arbelis pugna deuicerat, ac oportebat vndique per imperium nuncios emittere, qui Alexandri ferC rent edicta. Erat verò ex Persis longissima in Ægyptum via: siquidem montana circumire oportebat, hinc Arabiam per Babyloniam intrare, inde longis emensis desertis vix tandem in Ægyptum perueniebatur statiuis viginti prolixis viro expedito. Ferebat id ægrè Alexander, quoniam Ægyptios nonnihil tumultuari audiebat, nec habebat quo pacto quæ sibi agenda viderentur, Satrapis annunciare posset. Tum mercator Sidonius, Ego, rex, inquit, viam haud longam ex Persis in Ægyptum me tibi ostensurum polliceor: etenim si quis montana hæc superabit (transgredietur autem triduo) confestim in Ægypto erit. Et sic se res habebat, verùm Alexander non credidit, sed deceptorem esse mercatorem existimabat. Ita quam- D plurimis promissiones admirandæ incredibiles videntur. Sed ne id tibi accidat, caue: etenim experientia cognosces quòd nihil prohibebit te Rhetorem censeri vnius nec totius quidem diei, montem ex Persis in Ægyptum transgressum. Proinde Rhetorices primò imaginem

ſermone deſcribere, & quemadmodum Cebes ille, vtranque viam tibi oſtendere volo. Etenim duæ ſunt quæ ad Rhetoricam perducunt, quam haud mediocriter mihi amare videris. Illa itaque in eminenti reſidet ſolio, admodum formoſa, ac aſpectu eleganti: in dextráque Amaltheæ retinet cornu, fructibus omnifariis refertum. Ex altera autem parte adſtantes mihi diuitias aſpicere videtur, penitus aureas, ac perquam amabiles: iuxta quas gloria quoque & vehementia conſiſtunt: ipſam verò laudes permultæ, puſillis amoribus ſimiles, ac vndique confertæ circumuolitant, inſtar Nili, ſi quando que illum depictum vidiſti, Crocodilo alicui, vel equo fluuiatili, quales multi ſunt in eo, inſidentem, paruulos autem puellos, (Peches illos Ægyptij vocant) circa ipſum luſitantes: tales & circa rhetoricam laudes. Tu verò amator accedis, deſiderans ſcilicet quàm celerrimè in ſummum euadere, vt tibi aſcendenti nubat, ac omnia ea poſſideas, diuitias, gloriam, laudes: lege etenim cuncta nubentis fiunt. Inde cùm monti appropinquas, ſub initium deaſcenſu deſperabis, réſque tibi ſimilis eſſe videbitur quemadmodum Aornos Macedonibus apparet, vndique aſpiciẽtibus præruptæ, & vix auibus tranſuolatu facilis, Dionyſo aliquo, aut Hercule, ſi complanari debeat, indigens: & ita tibi ſub initium videbitur. Inde paulo pòſt duas quaſdam vias cernes, vel potiùs altera ſemita eſt, anguſta, ſpinoſa & aſpera, multum ſitis ac ſudoris præ ſe ferens, quam iam antea Heſiodus perquam egregiè oſtendit, ita vt nihil mei indigeas. Altera verò lata eſt, florida, ac manantibus aquis irrigua, & penitus talis, qualem paulo antè dixi, ne eadem ſæpiùs repetens, te qui iam Rhetor eſſe poſſes detineam. Tantùm hoc addendum videtur, quòd aſpera illa & ardua, non multa viatorũ retinet veſtigia: &, ſi aliqua, valde veruſta: per illam ego miſer aſcendi, tantum laborans, cùm haud neceſſe eſſet. Altera verò vndique plana, ac nil cõfragoſi habens, qualiſnam ſit, à longè tantùm mihi apparuit: non tamen per illam inceſſi. Haud enim cùm adhuc iuuenis eſſem, quid optimũ foret, cernebam:

Imago rhetoricæ.

Duæ viæ ad rhetoricam.

ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνος, εἰκόνα γραψάμενος τῷ λόγῳ, ἑκατέραν ὑποδεῖξαί σοι τὴν ὁδὸν (δύο γάρ ἐστον, αἳ φέρουσι τὸν ῥητορικὴν ἄγουσιν) ἧς ἐρᾷν σὲ μετρίως μοι δοκεῖς· καὶ δῆτα, ἡ μὲν ἐφ' ὑψηλοῦ καθῆσθαι, πάνυ καλή, καὶ εὐπρόσωπος, ὃ τῆς Ἀμαλθείας κέρας ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ, πάντοιος καρποῖς ὑπερφόρου. ἐν θατέρᾳ δέ μοι δοκεῖ τὸν πλοῦτον προκεῖσθαι ὁρᾶν, χρυσοῦν ὅλον ὄντα, καὶ ἐπέραστον. ἐν ᾗ δόξα δέ, καὶ ἰσχὺς παρέστασθον, καὶ οἱ ἔπαινοι περὶ πᾶσαν αὐτὴν, ἔρωσι μικροῖς ἐοικότες, πολλοὶ ἀπτηνοχόθην περιπλεκόμενοι ἐκπατάγοις, εἴ που τὸν Νῖλον εἶδες γραφῇ μεμιμημένον, αὐτὸν μὲν, κείμενον ὑπὸ κροκοδείλου τινὸς ἢ ἱπποποτάμου, οἷς οἱ πολλοὶ χαίρουσιν ἐν ὕδατι· μικροὺς δέ τινα παῖδια περὶ αὐτὸν παίζοντα (πήχεις αὐτοὺς οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσι) τοιοῦτοι καὶ περὶ τὴν ῥητορικὴν οἱ ἔπαινοι. προσὼν δὴ σὺ ὁ ἐρασὴς, ὑπερμεμῆ δηλαδὴ ὀπτάνεσθαι ὑπὸ τῆς ἄκρας, ὡς γαμήσας τε αὐτὴν ἀνελθὼν, καὶ πάντα ἐκεῖνα ἔχοις, τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν, τοὺς ἐπαίνους. νόμιμα γὰρ ἅπαντα γίνεται τοῖς γαμοῦσι. εἶτα ἐπειδὴ πλησιάσῃς τῷ ὄρει, ὃ μὲν πρῶτον, ἀπορρώξ τὴν ὄψιν· καὶ ὃ πρᾶγμα ὁμοίως σοι εἰ) δοκεῖ, οἷα ἡ Ἄορνος ἐφάνη τοῖς Μακεδόσιν, ἀπόξυρον αὐτὴν ἀπάντεχθεν ἰδοῦσιν, ἀτεχνῶς τοῦτ' ὀρθίοις ὑπερπετῶσαι ῥᾳδίαν, Διονύσου τινὸς, ἢ Ἡρακλέους εἰ μέλλοι καθαιρεθήσεσθαι δεομένην. ταῦτά σοι δοκεῖ τὸ πρῶτον. εἶτα μετ' ὀλίγον, ὁρᾷς δύο πηνὰς ὁδούς· μᾶλλον δὲ, ἡ μὲν, ἄτρακτος ἔστι τις, καὶ ἀκανθώδης, καὶ τραχεῖα, πολὺ ὁ ἱδρὼς ἐμφαίνουσα, καὶ ἱδρῶτα. καὶ ἔφθη γάρ ἥδη Ἡσίοδος, οὐ μάλα ὑποδείξας αὐτὴν, ὥστε οὐδὲν ἐμοῦ δεήσῃ· ἑτέρα δὲ, πλατεῖα, καὶ αἰθρία, καὶ ὕδωρ, ποικίλη, οἵαν μικρῷ πρόσθεν εἶπον, ἵνα μὴ καὶ τὰ αὐτὰ λέγων πολλάκις, ἐπέχω σε ἤδη ῥήτορα εἶ) δυνάμενον. πλὴν τό γε τοσοῦτον προσθήσω μοι δοκῶ, ὅτι ἡ μὲν τραχεῖα ἐκείνη, καὶ αἰδήτης, οὐ πολλὰ ἴχνη τῆς ὁδοιπόρων εἶχεν· εἰ δέ τινα, πάνυ παλαιὰ· καὶ ἐγὼ γε κατ' ἐκείνην ἄθλιος ἀνῆλθον, πολλῶν καμών, οὐδὲν δέον· ἡ ἑτέρα δὲ, ἅτε ὁμαλὴ οὖσα, καὶ ἀσκίαστον οὐδὲν ἔχουσα, πάρρωθεν μοι ἐφάνη, οἵα ὄντως ἐστὶν, οὐκ ὀδοιπόρῳ αὐτῷ. ἐγὼ γὰρ ἐώρων νέος ἔτι ὢν τὸ βέλτιον

ἀλλὰ

ἀλλὰ γὰρ ποιητὴν ἐκεῖνον ἀληθεύειν ᾤμην, λέγοντα, ἐκ τῶν πόνων φύεσθαι τὰ ἀγαθά. τὸ δὲ οὐκ εἶναι ἔτως. ἀποπτὴ γοῦν ὁρῶ τοὺς πολλοὺς μείζονων, ἀξιωμάτων, εὐμοιρίᾳ τῆς αἱρέσεως τῆς τῶν λόγων ἢ ὁδῶν. ἐπεὶ δὲ οὖν εἰς τὴν ἀρχὴν ἀφικόμενος, οἶδα ὅτι ἀπορήσῃς, ἢ ἥδη ἀπορεῖς ὁποτέρων ἐς πρακτέον. ὡς οὖν ποιήσας ἥδη, ῥᾷστα ὅτι ὁ ἀκρόπατον αἰσθήσῃ, καὶ εὐδαιμονήσῃς, καὶ γαμήσῃς, καὶ θαυμαστὸς πᾶσι δόξῃς. ἐγώ σοι φράσω. ἱκανὸν γὰρ ὁ ἐαυτὸν ἐξαπατηθῆναι, καὶ πονῆσαι. σοὶ δέ, ἄσπορα ἢ ἀνήροτα φύεσθαι πάντα, καθάπερ ὅτι τῷ Κρόνῳ. εὐθὺς οὖν προσέσται σοι χαρτερός τις ἀνὴρ, ἐπισκληρος, ἀνδρώδης τὸ βάδισμα, πολὺ τοῦ ἡλίου ὅτι τῷ σώματος δηλῶν, ἀρρενωπὸς τὸ βλέμμα, ἐγρηγορώς, τῆς τραχείας ἐκείνης ὁδοῦ ἡγεμών, λήσεις τινὰς ὁ μάταιος διεξιών, προσὸς σὲ ἕπεσθαι οἱ μὲν ἀναπεπταμένως, ἐπιδηλοῦντες τὰ Δημοσθένους ἴχνη, ἢ Πλάτωνος, ἢ ἀμφοῖν τινοῖν, μεγάλα μὲν, ἐπ' ἐμοὶ καὶ σοὶ, ἀμυδρὰ δὲ ἤδη, ἐπ' ἀσαφῆ τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ φασὶν εὐδαίμονά σε ἔσεσθαι, καὶ νόμῳ γαμοῦσιν τινὰ ῥητορικὴν, εἰ μὴ τούτων ὀλισθήσας, ὥσπερ οἱ ὅτι τῶν καλῶν ἁμαρτόντες. εἰ δὲ καὶ μικρόν τι προβαίης, ἢ ἔξω τῆς εὐθείας, ἢ ὅτι θᾶττον μᾶλλον χιλίοις τοῦ βασιλικοῦ σκοποῦσθαί σε τῆς ὀρθῆς ὁδοῦ, καὶ ἀγρύπνους ὅτι τὸν γάμον. εἶτά σε καλοῦσι ζηλωτὴν ἐκείνους τοὺς ἀρχαίους ἄνδρας, ἕωλα προδείγματα παρεμπλῆσαι τῶν λόγων, οὐ ῥᾴδιον μιμεῖσθαι, οἷα τὰ τῆς παλαιᾶς ἐργασίας ἐστὶν, Ἡγησίου, καὶ τῶν ἀμφὶ Κράτητα, καὶ Νησιώτου, ἀπισφιγμένα, καὶ ἀνδρώδη, καὶ σκληρὰ, καὶ ἀκριβῶς ἀποτεταμιαῖα τοῖς γραμμαῖς· πόνου δὲ, καὶ ἀγρυπνίας, καὶ ὑδατοποσίας, καὶ ὁ μὴ πρῆες, ἀναγκαῖα ταῦτα, καὶ ἀπραίπτατα φησί. ἀδύνατον γὰρ εἰ μὴ δι' ὧν τούτων διελθεῖν τὴν ὁδόν. ὁ δὲ πάντων ἀναφέπατον, ὅτι σοὶ ἐς τὸν γρόνον παμπλῶν ὑπὸ γήρως τῆς ὀδοιπορίας, ἔτη πολλὰ, ἢ οὐ ἡμέρας, ἢ κατὰ πεντακοσίας, ἀλλὰ κατὰ Ὀλυμπιάδας ὅλας ἀριθμῶν, ὡς προαποκαμεῖν τὸν ἀκούοντα, ἢ ἀπαγρεῦσαι, πολλὰ χαίρειν φράσαντα τῇ ἐλπιζομένῃ ἐκείνῃ εὐδαιμονίᾳ· πρὸς δὲ τούτοις, σοὶ μισθοὶ ὀλίγοις ἀπαντῶν τῶν τοιούτων κακῶν. ἀλλὰ σὺν σοὶ ἡγήσαιτό σοι, εἰ μὴ μεγάλα προτερον λάβοι.

A sed poëtam illum vera loqui existimabã, dicentem, Ex laboribus germinare bona. Illud verò minimè sic se habebat: multos enim video absque labore maiori dignitate euectos, felici sermonum & viarum electione tantùm. Cùm verò ad ingressum perueneris, rectè noui te hæsitaturũ, quin iam dubitare ad quamnam sit vertendum. Quid igitur iam tibi faciendum sit vt facilè ad summum ascendas, fortunatus euadas, & nubas, omnibúsque admirabilis videaris, ego tibi expediam. Satis enim est me ipsum deceptum esse, & laborasse: tibi verò citra sementem & arationem, tanquam Saturni seculo, cuncta prouenient. Confestim igitur tibi se obuium feret vir quidam robustus, præduru, gressu virili, multum Solis in corpore ostendens, aspectu masculo, vigilator, asperæ illius viæ dux, nugas quasdam vanas prædicans, vt le sequaris cohortans, Demosthenis, Platonis, & aliorum quorundam vestigia demonstrans, magna quidem, & super præsentia, verùm iam obscura, & vt plurimum à tempore obliterata. Addet te beatum fore, ac lege Rhetoricam tibi nupturam, si per illa incesseris, veluti eos qui ad bona pergunt: at si parumper transgrediaris, vel extra rectum tramitem, aut incessu aliquorsum magis declines, te à vera via & ad nuptias deducente aberraturum. Inde te priscos illos viros imitari iubebit, inutilia sermonum proponens exempla, nec imitatu facilia, qualia vetustæ sunt constructionis Hegesij, & quæ circa Cratetem, Nesiotem quoque, seuera, neruosa & dura, diligentérque à literis amputanda. Laborem autem, vigilias, & puræ aquæ vsum, squalorem quoque, hæc cuncta necessaria & ineuitabilia dicet. Etenim impossibile esse absque illis viam perficere. Et quod omnium molestissimum, perlongum tempus ad perficiendum iter tibi præscribet, annos multos, non per dies, neque triennalia, sed per integras numerãs Olympiades, ita vt priusquam audiens laborem subierit, & defatigatus fuerit, felicitati illi speratę longum valere dicat. Insuper ob hæc mala haud paruam expetet mercedem: sed neq; dux esse incipiet nisi magna priùs acceperit.

Demosthenē & Æschinem intelligit.

Et hæc tibi dicet ſuperbus, & verè antiquarius ac Saturnius homo, mortuos vetuſtos ad imitationem proponens, ſermonéſque pridem defoſſos eruere dignum ducens, ac ſi maximum eſſet bonum, gladiorum fabri, & alium Atrometi cuiuſdam grammatiſtæ filium imitari, & hæc in pace, neque Philippo ingruente, neque Alexandro cogente, quo tempore illorum ſermones vtiles ſunt viſi: ignorans quęnam ſint nunc innouata, celeritas, laboris euitatio, & via ad Rhetoricam perquam compendioſa. Tu verò haud acquieſcas, neque illi mentem adhibeas, ne te ſuſcipiens alicubi præcipitet, vel demum priuſquam tot labores exhaurias, in ſenium perducat. Sed ſi omnino amore flagras, ac celerrimè Rhetoricæ congredi deſideras adhuc vigens, ita vt illi diligentem operam impendere poſſis, aſpero huic homini, & vltra mediocritatem virili, longè die valere: ipſum verò aſcendere, & alios quotquot decipere poteſt, ſecum ducere permitte, vt tandem anhelantes, & multo ſudore perfuſos, deſtituat. Ad alteram verò peruenies viam, alios quoque multos inuenies, inter quos perquam ſapientem quendam ac perpulchrum virum, inceſſu molli, ceruice infracta, vultu effœminato, voce ſuaui, vnguenta ſpirantem, ac ſummo digito caput ſcalpentem, capillos quidem paucos adhuc, intortos tamen & hyacinthinos componentem, perquam delicatũ Sardanapalum quendam, vel Cinyram, aut Agathonem ipſum lepidum illum tragœdiæ poëtam. Hæc ideo refero, vt ab iis eum cognoſcas ſignis, ac res tã diuina, Veneríque & Gratiis amica, minimè te lateat. Sed cur hæc dico? etenim ſi ad cæcutientem te accedens, ſolum quid proloquutus fuerit, Hymettium os illud aperiens, & conſuetam vocem tantùm emittens, quamprimum intelliges eum non ex nobis quempiam, qui terrę fructu paſcimur, eſſe, ſed ſpectrũ peregrinũ, rore vel ambroſia enutritũ. Ad hunc itaque ſi acceſſeris, téque ipſum tradideris, cõfeſtim Rhetor eris egregius ac conſpicuus, & vt ipſe vocat, rex in ſermonibus citra laborem conſtituêris, orationis moderãs quadrigas: etenim ſuſcipiens te, prima illa docebit: ſed potiùs ipſe te alloquatur.

ὁ μὲν δὴ ταῦτα φήσει, ἀλαζὼν, καὶ ἀρχαῖος, ὡς ἀληθῶς, καὶ Κεραμικὸς ἀνὴρ θαυμάσιος, νεκροὺς εἰς μίμησιν παλαιοὺς προτιθεὶς, καὶ δυσρύτῃ ἀξιῶν λόγῳ πάλαι κατορωρυγμένους, ὥς τι μέγιστον ἀγαθὸν, μαχαιροποιοῦ μὲν, καὶ ἄλλου Ἀτρομήτου τινὸς γραμματιστοῦ, ζηλωτὴν ἀξιῶν, καὶ ταῦτα, ἐν εἰρήνῃ, μήτε Φιλίππου ὄντος, μήτε Ἀλεξάνδρου ὄντος ἀναγκάζοντος, ὅπου τὰ ἐκείνων τότε ἔδοξεν χρήσιμα· σὺ δὲ οὐκ εἰδὼς ὁποῖα νῦν καινοτόμηται, ταχεῖα, καὶ ἀπροφάσιστα, καὶ ἐς τὸ δύσβατον τῆς ῥητορικῆς ὁδός. σὺ δὲ μήτε πείθου, μήτε προσέχειν αὐτῷ, μή σε ἐκπαχύλιόν που προβαλόμενος, ἢ τὸ τελευταῖον, προσγηράσας τοῖς πόνοις προδιαθύσῃ. ἀλλὰ εἰ πάντως ἐρᾷς, καὶ πάνυ ἐθέλῃς τῇ ῥητορικῇ συνεῖναι, ἀκμάζων ἔτι, ὡς ἂν ταχυδρομώτατος πρὸς αὐτὴν, ἴθι πρὸς μὲν διδάσκαλον τοῦτον, καὶ πέρα τῆς μετρίου αἰδοῦς, μακρὰ χαίρειν, λέγε διαβαίνων αὐτὸν, καὶ ἄλλους, ὁπόσους δὴ ὀξαπατᾶν δυνήσῃ αἰσθήσῃ, κεκαλυμμένους ἀδημονοῦντας, καὶ πολλῷ ἱδρῶτι σεσωσμένους. πρὸς δὲ τὸν ἕτερον ἐλθὼν, θύρας πολλοὺς καὶ ἄλλους· ἐν τούτοις δὲ, καὶ πολύσοφόν τινα, καὶ παγκάλον ἄνδρα, διεστραμμένον τὸν αὐχένα, γυναικεῖον δὲ βλέμμα, μελιχρὸν δὲ φώνημα, μύρων ἀποπνέοντα, τῷ δακτύλῳ ἄκρῳ τὸν κεφαλὸν κνώμενον. ὀλίγας μὲν ἔτι, οὐλὰς δὲ, καὶ ὑακινθίνας τὰς τρίχας βοστρύζοντα, πάμπολύν τινα Σαρδανάπαλον, ἢ Κινύραν, ἢ αὐτὸν Ἀγάθωνα, τὸν τῆς τραγῳδίας ἐπιεικτὸν ὄγκον ποιητήν. λέγω δὲ ὡς ἀπὸ τούτων γνωσθείς σε αὐτὸν, μηδέ σε οὕτω θαπτέσιον χρῆμα, καὶ φίλον Ἀφροδίτῃ, καὶ Χάρισι, θρέψαθαι. καίτοι τί φημι; κἂν εἰ μύοντι γάρ σοι προσελθὼν εἴποι τι, ὁ Ὑμήττιον ἔχειν αἰσθόμενος στόμα, καὶ τὸν σεσηρότα φωνὴν ἀφῆ, μάθοις δὴ ὡς οὐχὶ τῶν καθ' ἡμᾶς τις ἔστιν, οἱ ἀρούρης καρπὸν ἔδομεν, ἀλλά τι ξένον φάσμα δρέπων ἢ ἀμβροσίᾳ τρεφόμενον. οὕτω τοίνυν προσελθὼν, καὶ προδοὺς σεαυτὸν, αὐτίκα μάλα ῥήτωρ ἔσῃ, καὶ προβλεπτος, καὶ ὡς ἐνομάζῃ αὐτὸς, βασιλεὺς ἐν τοῖς λόγοις ἀπονητὶ καταστήσῃ. τὰ τέθριππα ἐλαύνων τοῦ λόγου. διδάξεται γάρ σε προβαλόμενα τὰ προσῳδικὰ μὲν ἐκεῖνα. μᾶλλον δὲ αὐτὸς εἰπάτω πρὸς σέ.

γελοῖον γὰρ ὑπὲρ τηλικούτου ῥήτορος ἐμὲ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, φαῦλον ὑποκριτὴν ἴσως τῶν τοιούτων, καὶ τηλικούτων, μή τι καὶ σιωπῇ φῶ που περὶ τὸν ἥρωα, ὃν ὑποκρίνομαι. φαίη ἄν τις γέροντι ῥᾳστώνη σε, ὦ δέ πως ἀσπασάμενος ὁπόσον ἐπὶ λοιπὸν τῆς κόμης, καὶ ὑπομειδήσας ὃ γλαφυρὸν ἐκφέρει, καὶ ἁπαλόν, εἰς εἴωθεν, Αὐτοῖδα τὴν κωμικήν, ἢ Μαλθάκην, ἢ Γλυκέραν τινὰ μιμησάμενος τοῦ σχήματος. ἄγχιστα γὰρ ὁ ἀρρενωπὸν, καὶ ἅ σε ἀβέβηλ καὶ ἐφαμίλλ ῥήτορος. φήσεις δ' ἴσως πάνυ μεγαλίζων ἐμαυτὸν· μῶν σε, ὦ ἀγαθέ, ὁ Πύθιος ἔπεμψε πρὸς με, ῥητόρων τὸν ἄριστον πρὸς σφῶν, ὥσπερ ὅτε Χαιρεφῶντι ἤρετο αὐτὸν, ἔστιν ἄρα ὅστις νῦν ὁ σοφώτατος ἐν τοῖς τότε; εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ κλέος αὐτὸς ἥκεις ἀκούων ἀπόρρητα ὑπάρχειν πεπλημμελημένα τὰ ἡμέτερα, καὶ ὑμνούντων, καὶ τεθηπότων, καὶ ὑποπεπληχότων, αὐτίκα μάλα εἶπε πρὸς οἷόν τινα δαιμόνιον ἄνδρα ἥκεις. προσδοκήσεις δὲ μηδὲν τοιοῦτον ὄψεσθαι, οἷς πρώην ἢ πρώην προσβαλόντι. ἀλλ' εἴ τις ἢ Τιτυὸς, ἢ Ὦτος, ἢ Ἐφιάλτης, ὑπὲρ ἐκείνους πάνυ φανήσῃ σοι ὁ πρᾶγμα ὑπὲρ φύσεις, καὶ περάσιον. ἐπεὶ τοί γε ἄλλους βοῶντων ὑπὲρ φωνοῦντα βυρήσεις, ὁπόσον ἡ σάλπιγξ τοὺς αὐλοὺς, καὶ οἱ τέττιγες τὰς μελίττας, καὶ οἱ χορεῖται τοὺς ἐναυλοῦντας. ἐπεὶ δὲ καὶ ῥήτωρ αὐτὸς ἐθέλεις γίνεσθαι, καὶ τοῦτο οὐκ αὖ πρὸς ἄλλου ῥᾷον μάθοις, ἔπου μόνον, ὦ κλεινοῦ μέλημα, οἷς αὖ εἴπω, καὶ ζήλου πάντα, καὶ τοῖς νόμοις, οἷς αὖ ὑπατάττω χρῆσθαι, ἀκριβῶς μοι φύλαττε. μᾶλλον δὲ ἤδη προχώρει, μηδὲν ἐκπήσας, μηδὲ παιονήσας, εἰ μὴ προτελέσθης ἐκεῖνα τὰ περὶ τῆς ῥητορικῆς, ὁπόσα ἡ ἄλλη παιδεία τοῖς αἰσχίοις καὶ ματαίοις μὴ πολλοῦ καμάτου ὁδοποιεῖ· σοὶ γὰρ αὐτῆς δεήσει. ἀλλ' ἀνίσθοις τοῖς ποσὶν (ἡ παροιμία φησὶν) ἐμβαίνε, οὐ μεῖον ἔχων λέγειν τοῦτο, οὐδ' ἂν ὃ καινότατον, μηδὲ γράφειν τὰ γράμματα εἰδῇς. ἄλλο γάρ τι χρὴ πάντα ταῦτα ὁ ῥήτωρ. λέξω δὲ πρῶτον μὲν ὁπόσα χρὴ αὐτὸν σε οἴκοθεν ἔχοντα ἥκειν ἐφόδια πρὸς τὴν πορείαν, καὶ ὅπως ὑποστρώσασθαι, ὡς μὴ τάχιστα λιμώσας διωκήσῃς. ἔπειτα καὶ αὐτὸς, ἃ μὲν προϊόντι ὑποδείκνυε κατὰ τὴν ὁδὸν, ἃ δὲ καὶ παύσασιν ἤδη περὶ ἥλιον δυσμὰς, ῥητορά σε ὑπὲρ τοὺς πώγωνας ἀποφανῶ,

A Siquidem ridiculum, pro tanto rhetore me verba facere, malum forsitan talium tantorúmque mimum, ne alicubi cadens, heroa quem repræsentare conor, attoram. Te igitur compellabit, comam interim quæ adhuc residua est, demulcens, subridénsq; iucundum illud & tenerum, quemadmodum assueuit, comicã Thaidem, vel Malthacen, aut Glyceram in emittenda voce imitatus. Siquidem rusticana est virilitas, & minimè ad mollitiem & blanditias rhetoris apta. Dicet igitur de seipso perquã modestè loquens: Num ô præclare te Pythius ipse ad me misit rhetorum optimum diiudicans,
B quemadmodum Chærephonti olim perquirenti ostendit quísnam ex tum viuentibus sapientissimus esset? At si non ideo, sed propter gloriam aduenis, quoniam audieris nostra omnia esse perquam ornatissima, decantata, stupenda & mirè expolita: confestim intelliges ad quàm diuinum accesseris virum: expectabis autem nihil tale visurum, sicuti hoc vel illud accipere: verùm siquis Tityus, aut Otus, seu Ephialtes, longè super illos tibi res videbitur immensa & admiranda. me etenim tantum alios vocalitate excellere
C inuenies, quantum tuba fistulas, cicadæ apes, chorique eos qui remissè cantare assueuerunt. Postquam verò & ipse rhetor euadere cupis, idq; haud facilè ab alio addiscere potes, solùm ô gloriolæ studium ea quæ dico sequere, ac omnia imitare: leges quoque quibus te vti iubeo, mihi diligenter obserua: quin potiùs nil cunctatus iam accede: neque admireris si ante rhetoricam priùs ea non didiceris, quæ alia præexercitatio multo labore stultis & vanis inculcat hominibus (nullius enim eorum indigebis: sed illotis pedibus (inquit parœmia) irrue, nil
D minus ideo habiturus, neque si tristissimum illud literas scribere ignoraueris. Etenim vltra hæc omnia aliud quid rhetor est. Primùm igitur referam quodnam te domi digressum viaticum ad peragendum iter afferre oporteat, qualitérque commeatum instruere, vt illud perquam celerrimè perficere possis. Inde ego ipse quædam procedenti per viam ostendens, nonnulla verò admonens, ante solis occasum rhetorem te supra omnes,

qualis ipſe ſum, efficiam, indubitanter prima, media & nouiſſima eorum qui declamare conantur, poſſidens. Igitur quod maximum eſt, ignorantiam affer: dein temeritatem, audaciam præterea, & impudentiam: verecundiam autem, manſuetudinem, mediocritatem & erubeſcentiam domi relinque: inutilia enim ſunt, & negotio perquam contraria. Prętérea clamorem validiſſimum, ac cantum turpem, inceſſum quoque qualis meus eſt. Siquidem hæc valde ſunt neceſſaria, & ſola quodammodo ſufficiunt. Veſtitus autem ſit conſpicuus & candidus, opus Tarentini operis, vt corpus tranſpareat: Crepida verò Attica, & muliebriter effigiata: Solea Sicyonia, ligamentis albis decorata. Sectatores verò quamplurimi, libellúſque ſemper. Hæc te ipſum conferre oportet: at reliqua per viam iam procedens vide & audi: etenim iam tibi leges enarrabo, quibus ſi vſus fueris, rhetorica te cognoſcet, & accedet, miniméque auertetur, aut quapiam afficiet contumelia tanquam haud initiatum, & arcanorum ſpeculatorem quendam. Proinde formæ ac veſtitus decori permaximam curam adhibere oportet: inde quindecim, vel non vltra viginti, Attica quædam ſelige verba, hæcque diligẽter exercens, in ſumma lingua prompta habe, vtpote, quippe nempe, quoniam, quidem, igitur, vtique, & heus optime, ac talia: in omníque ſermone illa tanquam condimentum quoddam inſperge. Aliorum nulla tibi ſit cura, ſi his ſint diſſimilia, inconuenientia & inconcinna. Tantummodo purpura ſit pulchra ac florida, licèt pallium ex craſſioribus conſutum ſit pellibus. Deinde vbi obſoleta & peregrina, raróque ab antiquis vſitata collegeris verba, hæc expeditè in eos cum quibus conuerſaris, eiaculare: ita enim te populus ille magnus venerabitur, & admirandum ſuſpiciet. Doctrinam igitur quæ eorum exuperat intellectum, expertam, tanquam ex peritia habitam nominabis. Buttubata, nugatoria, pro valde, dices antigerio, pro citò, toper, pro beſtiæ ſimilem, belutum. Nonnunquam tu quoque noua effinge, & monſtroſa compone nomina: nam poëtam, verſificem appella; præſtantem, præaſtantem; venerabilem, venerando habilem; certamina, agoniſmata. Cùm verò ſolœciſmum vel barbariſmum committis,

A οἷός αὐτός εἰμι, ἀναμφιλέκτως τὰ πρῶτα,
καὶ μέσα, καὶ τελευταῖα τῶν λόγων ἐπιστάμενος
ἔχων. κόμιζε τοίνυν ὃ μέγιστον μέν, πλὴν
ἀμαθίαν, εἶτα, θράσος ὅπου τοῦτο, καὶ ἄλλως
δέ, πάλαι καὶ αἰσχύνην. αἰδῶ δέ, ἢ ὅπου εἰ-
καῖα, ἢ μετριότητα, ἢ ἐρύθημα, οἴκοι ἀπόλι-
πε. ἀχρεῖα γάρ, καὶ ἐναντιώτατα ἴσως πρά-
γματι. ἀλλὰ μὴν καὶ κοσμητέον ὅτι μεγίστην, καὶ μέλος ἀ-
ναίσχυντον, καὶ βάδισμα, οἷ ὅ ἐμόν. Ταῦτα δὲ
ἀναγκαῖα πάνυ, καὶ μόνα ἔστιν ὅτε ἱκανά. ἢ
ἐσθὴς ἁβρά, ἔστω βύσσινος, καὶ λευκή, ἔργον τῆς Τα-
ραντίνης ἐργασίας, ὡς διαφαίνεσθαι τὸ σῶμα·
B καὶ ἡ κρηπὶς Ἀττική, καὶ γυναικεία ὅ τε πολυτε-
λὴς· ἢ ἐμβάς, Σικυωνία, πίλοις τοῖς λευκοῖς
ὑπεστρέπουσα, καὶ ἀκόλουθοι πολλοί, καὶ βι-
βλίον ἀεί. Ταῦτα μέν σοι τὸν χρὴ συντελεῖν.
τὰ δ' ἄλλα, καθ' ὁδὸν ἤδη προϊών, ὅρα, καὶ
ἄκουε. καὶ δή σοι τοὺς νόμους δίειμι, οἷς χρώμε-
νός τισι, ἢ ῥητορικὴ γνώσεταί σε, καὶ προσήσεται, οὐδὲ
ἀποστραφήσεται, καὶ σχεδὸν, καθάπερ ἀτέ-
λεστόν τινα, καὶ κατὰ σχολὴν τῶν ἀπορρήτων.
ἀλλὰ σχήματος μέν σοι τοῦ πρώτου ἐπιμεληθῆ-
ναι χρὴ μάλιστα, καὶ διαμόρφου τῆς αἰσθολῆς,
C εἶτα πεντεκαίδεκά που, ἢ ἤν πλείω γε τ' εἴ-
κοσιν Ἀττικὰ ὀνόματα ἐκλέξας ποθέν, καὶ
ταῦτα ἀκριβῶς ἐκμελετήσας, προσχέας ἐπ'
ἄκρας τῆς γλώττης ἔχε, ὃ ἄπλα, καὶ κατά, καὶ
μήν, καὶ ἀμηχάνη, καὶ λῆρος, καὶ τὰ παίσια, καὶ
ἐν ἅπασιν λόγῳ, καθάπερ τι ἥδυσμα ὑπι-
πάτης αὐτῶν. μελέτω δὲ μηδὲν τῶν ἄλλων, ἐὰν
ἀνόμοια τούτοις, καὶ ἀσύμφυλα, καὶ ἀπῳδά.
ἢ πορφύρα μόνον ἔστω καλὴ, καὶ βύσσινος, κἂν
σαύρα τῶν παχειῶν ὁ ἱμάτιον ᾖ. μὴ δὲ, ἀ-
πόῤῥητα, καὶ ξένα ῥήματα, καὶ ἀσημάχους ὑπὸ
τῶν πάλαι εἰρημένα. καὶ ταῦτα συμφορήσας
D ἀποπόξυε, προσχειζόμενος ἐς τοὺς προσο-
μιλοῦντας. ὅταν γάρ σε ὁ λεὼς ὁ πολὺς ἀπο-
βλέψονται, καὶ θαυμαστὸν ὑπολήψονται, καὶ
τὴν παιδείαν ὑπὲρ αὐτοῦ. εἰ ἀπεκλεῖσα-
μέν σοι, ὃ ἀποξύσασθαι λέγεις, ὃ ἦ, ἡλίῳ θέ-
ρεσθαι, εἰ λήθεργον, τὸν ἀράβωνα ἦ, προπί-
μετον, τὸ ὄρθρου ἦ, ἀκροκνεφές· ἐνίοτε ἦ καὶ αὐτὸς
ποιῇ καινὰ καὶ ἀηδόκητα ὀνόματα, καὶ ὀνοματο-
θέτει, τὸν μὲν ἑρμηνεύσαι δεινὸν, λέξεως κα-
λὸν, τὸν σεμνετὸν, σοφόνυν, τὸν ὀργιοφάντην δέ,
κλεισοφον. αἱ σολοικίσεις δέ, ἢ βαρβαρίσεις,

ἐν ἕτω φάρμακον, ἡ αἰσχρωτία· ἐ τοῦχειρον βύθυς ὄνομα, ὅτε ὄντος τινός, ὅτε γνωμῶν ποτέ ἢ ποιητῆ, ἢ συγγραφέως, ὃς ὅτω λέγων ἐδοκίμαζε σοφὸς ἀνὴρ, ϗ τὼ φωνὼ ἐς ὃ ἀκρότατον ἀπηκριβωμένος. ἀλλὰ ϗ αἰσχύνου τὰ παλαιὰ μὼ μὴ σύ γε, μηδὲ εἴ τι ὁ λῆρος Ἰσοκράτης, ἢ ὁ χαρίτων ἄμοιρος Δημοσθένης, ἢ ὁ ψυχρὸς Πλάτων, ἀλλὰ τοὺς τῶν τοῦ ἡμῶν ὀλίγον λόγους, ϗ αὓς φασι ταύτας μελέτας, ὡς ἔχῃς ἀπ' ἐκείνων ὅπισπεσάμενος ἐν καιρῷ καταχρῆσθαι, καθάπερ ἐκ ταμιείου τοῦ αἱροῦν. ἐπειδὴ δ' ἐ δέῃ λέγειν, ϗ οἱ παρόντες ἐκπλήσωσι τινας ἐκθέσεις, ϗ ἀφορμαὶ τῶν λόγων, ἄσμενα μὼ ὁπόσα αὖ ἢ διεγερῇ, λεπτύνου, ἐ ἐκφαύλιζέσθω, ὡς οὐδὲν ὅλως αἰδρώδες αὐτῶν· ἐλομένων δ', μὴ μελέτας, λέγε ὅ, τι ἂν ὅπῃ καιρὸς γλώττης ἔλθῃ, μηδὲν ἐκείνων ὑπομελητὶς, ὡς ὃ τοῦτον, ὡς τοῦτο οὕτω ἐ ἔστι τοῦτον, ἐρᾷς ἐν καιρῷ τοῦ ἐκνοῦντι, ἐ ὃ δεύτερον, μετ' ἐκεῖνο· ἀλλὰ ὃ τοῦτον ἐμπεσὸν, τοῦτον λεγέσθω, ϗ ἐὰν οὕτω τύχῃ, τοῦ τῶν μετώπων μὼ, ἡ κνημὶς, τοῦ τῇ κνήμῃ δ', ἡ κόρυς. πλεῖν ἀλλ' ἔπειγε, ϗ σωφρόνει, ϗ μὴ σιώπα μόνον. κἂν τοῦ ὑβριστοῦ τινος, ἢ μοιχοῦ λέγῃς Ἀθήνησι, τὰ ἐν Ἰνδοῖς, ϗ τὰ ἐν Ἐκβατάνοις λεγέσθω. ὅτι πᾶσι δὲ, ὁ Μαραθὼν, ϗ ὁ Κυναίγειρος, ὧν ἐκ ἂν τι ἄνευ γένοιτο. ϗ ἀεὶ ὁ Ἄθως πλεέσθω, ϗ ὁ Ἑλλήσποντος πεζευέσθω, ϗ ὁ ἥλιος ὑπὸ τῶν Περσικῶν βελῶν σκεπέσθω, ϗ Ξέρξης φευγέτω, ϗ ὁ Λεωνίδας θαυμαζέσθω, ϗ τὰ Ὀθρυάδου γράμματα ἀναγνωσκέσθω, ἐ ἡ Σαλαμὶς, ϗ ὃ Ἀρτεμίσιον, ϗ αἱ Πλαταιαὶ, πολλὰ ταῦτα, ϗ πυκνά. ϗ ὑπίτασα ὀλίγα ἐκφανῆ ὀνόματα ὑποπλαζέτω, ϗ ἐπιδυέτω, ϗ σωειρὲς ὃ ἅπαν, ϗ ὃ δήπουθεν, κἂν μηδαμοῦ αὐτῶν δέῃ· καλὰ γὰρ ὄντι ϗ εἰκῇ λεχθέντα. ἰὼ δέ ποτε ἐ ἅσαι καιρὸς τῇ δοκῇ, πάντα ἀδέσθω, ϗ μέλος γενέσθω. κἂν ποτε ἀπορήσῃς τοῦ ἄσματος ὁπηνοῦ, τοὺς ἄνδρας τοὺς διηγεμὰς ὀνομάσας ἐμμελῶς, πεπληρωκέναι οἴου τὼ ἁρμονίαν. ὃ δ', οἴμοι τῶν κακῶν, πολλάκις· ϗ ὁ μηρὸς παιέσθω, ϗ λαρύγιζε, ἐ ὑποχρέμπτου τοῖς λεγομένοις, ἐ βάδιζε, μεταφέρων τὼ πυγμή.

A vnum tibi sit remedium impudentiæ, confestimque in promptu sit nomen poëtæ cuiusdam vel scriptoris qui nec est nec fuit vnquam: vt cùm ita dixeris, vir sapiens esse censearis. Vocem verò data opera altissimè tolle: proinde vetusta minimè perlegeris tute, neque si qua nugator Isocrates, vel gratiarum expers Demosthenes, aut Plato frigidus scripta reliquere, sed orationes eorum qui paulò ante nos fuere, & quas hasce exercitationes appellant, vt illis instructus, ac tanquam ex penu depromens, habeas quibus in tempore abuti possis. Postquam verò orandum erit, præsentésque argu- B menta quędam ac sermonum occasiones subiecerint, vniuersa ea quotquot sunt, cum indignatione dicantur, vilipendantúrque, tanquam nil penitus ex his virile existat. De illis verò quæ tute elegeris, caue mediteris, sed quicquid verbi in linguam venerit, effutias. Quin nec hoc tibi curæ sit, vt primum quemadmodum primum est, debito proferas tempore, secundúmque dein, ac tertium post illud: verùm quicquid primum inciderit, primum quoque dicatur: & si ita euenerit, ocrea capiti, tibiæ verò adaptetur C galea: præterea accelera, & vndique connecte: solummodo ne taceas. Quòd si de contumelioso quodam vel mœcho Athenis verba facies, quæ apud Indos ac Ecbatana gerantur, referas. In omnibus verò sit Marathon & Cynægirus, sine quibus nihil fiat: sempérque Athos nauigetur, & Hellespontus pedibus teratur, & sol à Persarum sagittis obumbretur, & Xerxes fugiat, & Leonides admirationi existat, & Othryadæ literæ legantur, & Salamis, & Artemisium, & Platęæ, multa hæc & inculcata. In omnibus verò pauca illa verba immisceantur, & tanquam flosculi interspergantur, assiduéque in ore sit vtique illud, & quoniam quidem igitur, etiam si illis minimè indigeas: pulchra etenim sunt etiam fortuitò prolata. Proinde & si aliquando canendi tempus esse videdur, omnia canantur, & melos fiant. Quòd si aliquando canendi quoque ignarus fueris, viros qui iudicio præsidēt, exactè sonorosè nominans, harmoniam explere puta. At illud, heu malorum, sæpius repetatur, & femur percutiatur, & murmurillo interim susurra, & dictis adgannias, ac incedendo clunes exagita.

Qualem rhetorem & Martialis describit epigram. lib. 6. cuius initium, Non de vi neque de cede, &c.

Quòd ſi te haud laudent, indigneris, & eos conuitiis inſecteris: ſi vero ſurrexerint, & ob pudorem exire parati iam fuerint, eos ſedere iube, ſitque penitus res tyrannica. Vt verò multitudo quoque ſermones tuos admiretur, ab Iliacis incipiens, vel, per Iouem, à Deucalionis, ſi videtur, & Pyrrhæ nuptiis, ad præſentia ſermonem detorque: etenim qui hæc intelligant, pauci erunt: qui maximè, propter beneuolentiam tacebunt. Quòd ſi quid dixerint, ob inuidiam id facere videbuntur: multitudo verò & formam, & vocem, & inceſſum, & deambulationem, & cantum, & crepidas, & vtique illud tuũ admirabitur. Præterea ſudãtem te & anhelantem cernẽs, nil prohibebit quin te perquam aptum quendam in ſermonibus certatorem eſſe credat. Proinde celeritas illa haud paruam defenſionem habet, admirationémque apud multos: ideo caue ne aliquando ſcribas, vel meditatus procedas: ſiquidem id manifeſtæ eſt redargutionis. Amici verò ſemper applaudant, ac cœnarum pretium exoluant, ſi quando te à memoria excidiſſe intelligant, manus porrigentes, & inter laudes tuas ſpatium præbentes, vt rurſus inuenire poſſis quod dicendum erat. Siquidem hoc tibi præcipuè curæ ſit, vt chorum habeas domeſticum, tibíque concinentem. Et hæc tibi in ſermonibus obſeruanda erunt: dein verò vbi proceſſeris, ille te ſtipans, ſatellitum vices expleat, & de quibus dicis, interim conferat. Quòd ſi quis obuiam factus fuerit, admiranda de te ipſo referas, ac ſummis te laudibus extollas, grauémque te illi oſtendas: quid enim Pæanienſis in mei eſt comparationem? & vtinam mihi cum veteri quopiam certamen foret! & alia huiuſmodi. Proinde, quod maximum eſt, & ad exiſtimationem perquam neceſſarium, paulo minùs prætermiſeram: omnia quæ dicuntur, irride: & ſi quiſpiam bene loquutus fuerit, aliena & non ſua oſtentare videatur. Quòd ſi vel mediocriter contrà niti voluerit, omnia carpantur. Præterea in auditoria poſt cunctos ingredi oportet: id enim inſigne eſt: omnibúſque tacentibus, peregrinam quandam laudem, præſentium auditum auertentem & interturbantem, inchoare: adeò vt omnes tãtorum nominum onere nauſeent, ac aures obſtruant.

καὶ ἰῶ μὴ σε μὴ ἐπαινῶσιν, ἀγανάκτει, καὶ λοιδοροῦ αὐτοῖς· ἰῶ δὲ ὀρθοὶ ἐγήκωσιν, ἤδη τῆς αἰσχύνης ἤδη πρὸς τὴν ἔξοδον ἕτοιμοι, καθίζεσθαι κέλευε, καὶ ὅλως, τυραννὶς ὁ πρᾶγμα ἔσῳ. ὅπως δὲ καὶ ὁ πλῆθος θαυμάζωσι τοὺς λόγους, ἀπὸ τῶν Ἰλιακῶν ἄρξάμενος, ἢ καὶ, μὰ Δία, ἀπὸ τῶν Δευκαλίωνος καὶ Πύρρας γάμων, ἰῶ δεξῆ, καταβίβασε τὸν λόγον ὅτι τὰ νῦν καθεστῶτα. οἱ μὲν γὰρ συνιέντες, ὀλίγοι, εἰ μάλιστα μὲν σιωπήσονται ἴσως διὰ βασκανίαν· ἰῶ δέ τι λέγωσί τι, ἴσως φθόνου αὐτὸ δόξουσι δρᾶν. οἱ πολλοὶ δὲ, καὶ σχῆμα, καὶ φωνὴν, καὶ βάδισμα, καὶ πρέπον, καὶ μέλος, καὶ κρηπῖδα, καὶ ὅ ἅπαν σε ὄκνῳ θαυμάσονται, καὶ τὸν ἱδρῶτα ὁρῶντες, καὶ ὅ ἀσθμα, οὐκ ἔξουσιν ὅπως ἀπιστήσουσι μὴ οὐχὶ πονηρόν τινα ἐν τοῖς λόγοις ἀγωνιστὴν εἶναί σε. ἄλλως τε, καὶ ὅ ταχὺ τοῦτο, ἢ σμικρὰν ἔχει τὴν ἀπολογίαν, καὶ θαῦμα πρὸς τοῖς πολλοῖς· ὥστε ὅρα μή ποτε γράψῃς, ἢ σκεψάμενος πρόέλθῃς· ἔλεγχος γὰρ σαφὴς τοῦτό γε. οἱ φίλοι δὲ παρατωσάν ἀεὶ, καὶ μισθοὶ τῶν δείπνων ἀποτινέτωσάν, εἴ ποτε αἰσθοιντό σε καταπεσόν μενον χεῖρα ὀρέγοντες, καὶ πρέχοντες θύρσον ὃ λεληθυόμενον ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν ἐπαίνων διαλείμμασι. καὶ γὰρ αὖ καὶ τῶδε μελέτω σοι τὸν χορὸν ἔχειν οἰκεῖον, καὶ συναάδοντα. ταῦτα μὲν σοι τὰ ἐν τοῖς λόγοις. μετὰ ταῦτα δὲ, παρίοντα σε δορυφορείτωσάν, ἐγκεκαλυμμένον αὐτὸν, καὶ παρὲ ὧν ἔφης μεταξὺ διαλαμβάνοντα. καὶ ἰῶ τις ἐντύχῃ, θαυμάσια ὑπὲρ σαυτοῦ λέγε, καὶ ὑπερεπαίνει, καὶ ἐπαρῆς γίγνου αὐτῷ. τί γὰρ ὁ Παιανιὰ πρὸς ἐμὲ, καὶ παρὸς ἔνα ἴσως μοι τῶν παλαιῶν ὁ ἀγὼν, καὶ τὰ τοιαῦτα; ὃ δὲ μέγιστον, καὶ παρὸς ὃ δύσκολον εἶναι ἀναγκαιότατον, ὀλίγου δεῖν παρέλιπον, ἀπόντων καταγέλα τῶν λεγόντων, καὶ ἰῶ μή τις καλῶς εἴπῃ, ἀλλότρια, καὶ οὐχ ἑαυτοῦ δεικνύειν δοκεῖτω· ἰῶ δὲ μετρίως ἐνέχοιτο, πόππα ἔσῳ ὑπολήμψομαι. καὶ ἐν ταῖς ἀκροάσεσι μὴ πόρρω εἰσιέναι χρὴ, ὑπόσημον γάρ· καὶ σιωπησάντων ἀπόντων, ξένον τινὰ ἔπαινον ἐπιπιπεῖν, ταῖς ἀκοαῖς τῶν παρόντων ὑπερφέροντα, καὶ ἐνοχλοῦντα, ὡς ναυτίαν ἀπόντας ὑπὸ τοῦ φορτικοῦ τῶν ὀνομάτων, καὶ ὑποφράττεσθαι τὰ ὦτα.

ὑποπτίσῃς δὲ μὴ πολλάκις τὴν χεῖρα, ἀντιπαλὲς γὰρ, μηδ' αἰαστῇς, πλὴν ἅπαξ τι ἢ δὶς ὃ πλεῖστον· ἐπωμίδια δὲ τὰ πολλά, καὶ δῆλος γίγνῃ μὴ ἀρεσκόμενος τοῖς λεγομένοις. ἀμφιλαφῆς δὲ αἱ ἀφορμαὶ τῶν μέμφεων τοῖς συκοφαντικοῖς τὰ ὦτα, τὰ δὲ ἄλλα, χρὴ θαρρεῖν. ἡ τόλμα γὰρ, καὶ ἡ αἰσχυντία, καὶ ὁ ψεῦσμα, παρέχεται, καὶ ὅρκος ἐπ' ἄκροις ἀεὶ τοῖς χείλεσι, καὶ φθόνος παρὰς ἅπαντας, καὶ μῖσος, καὶ βλασφημία, καὶ διαβολαὶ πιθαναί. ταῦτά σε ἀοίδιμον ἐν βραχεῖ, καὶ περίβλεπτον ἀποφανῇ. τοιαῦτα μὲν τὰ φανερὰ, καὶ τὰ ἔξω. ἰδίᾳ δὲ πάντα παράγματα ποιῇ σοι διαδέχου, κυβεύῃ, μεθύσκεσθαι, λαγνεύῃ, μοιχεύῃ, αὐχεῖν τε, κἂν μὴ ποιήσῃς, καὶ παρὰς ἅπασιν λέγῃ, καὶ γραμμάτια ὑποδύνειν αἰ ὑπὸ γυναικῶν δέλτοι γραφέντα· καλὸς γὰρ εἶ φίλε, καί σοι μελέτω ὑπὸ τῶν γυναικῶν σπουδάζεσθαι δοκεῖν. ἐς μὲν ῥητορικὴν γὰρ καὶ τοῦτο αἱροῦσιν οἱ πολλοὶ, ὡς διὰ τοῦτό σου καὶ ἄγει τῆς γυναικωνίτιδος βιβλιοφύλαξ· καὶ ὁ δεῖνα δὲ μὴ αἰδεσθεὶς, κἂν παρὰς ἀνδρῶν ὅτι τῶν ἑτέρῳ ἐρᾶσθαι δοκοίης· καὶ ταῦτα, φιμήτης, εἰ καὶ, νὴ Δία, φαλακρὸς ἤδη ὤν. ἀλλ' ἔστωσάν οἱ ὑπὲρ τούτῳ σπουδάζοντες· ἐμοὶ δὲ μὴ ὦσιν, οἱ οἰκέται ἱκανοί. πολλὰ γὰρ καὶ ἐκ τοιούτου παρὰς μὲν ῥητορικὴν χρήσιμα παραγίγνεται. πλείων ἡ αἰσχυντία, καὶ θράσος· ὁρᾷς ὡς λαλίστεραι αἱ γυναῖκες, καὶ λοιδορούμεναι παρρησιαστῶς, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄνδρας; εἰ δὴ τὰ ὅμοια πάθῃς, δριμὺς τὴν ἄλλως· καὶ μὲν καὶ πιθανὸς εἶναι χρὴ μάλιστα μὲν τὰ πάντα· εἰ δὲ μὴ, πάντως ἐκεῖνα. καὶ αὐτό σοι τὸ στόμα παρὰς ἅπαντα ἡδέως κεχηνέτω, καὶ ἡ γλῶττα ὑπηρετείτω καὶ παρὰς τοὺς λόγους, καὶ παρὰς τὰ ἄλλα, ὁπόσα αὐ δύναται. δύναται γὰρ ἢ σολοικίζειν μόνον, οὐδὲ βαρβαρίζειν, οὐδὲ ληρεῖν, ἢ ὑποῤῥεῖν, ἢ λοιδορεῖσθαι, ἢ ψευδομαλλεῖν, καὶ ψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ νύκτωρ τι ἄλλο ἐπιτελεῖν. ἐμοὶ μάλιστα μὲν παρὰς ἕνα πολλὰς ταῖς ἐρωσαις μὴ διαῤῥήξῃς, πάντα αὐτὴν γε ὑπισάσθω, καὶ γνησιωτέρα γενέσθω, καὶ μηδὲν ἀποστρεφέσθω. μὲν ταῦτα, ὦ παῖ, καλῶς ἐκμάθῃς (δύνασαι γὰρ, οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς βαρύ) θαῤῥῶν ἐπαγγέλλομαί σοι ἐκ εἰς μακρὰν σε ἄξειν ῥήτορα, καὶ ἡμῖν ὅμοιον ἀποτελεσθήσεσθαι.

A Interim manum haud frequentet moueas: nam id factu facile: neque præterquam semel, vel vt plurimùm bis, assurgas. Subsanna autem quàm plurima, & palàm ostende minùs tibi placere quę dicuntur. Abundè autem reprehensionum occasiones Sycophanticis aures suppeditabunt: at in reliquis confidere oportet: etenim audacia, & impudentia, mendacium quoque promptum, ac semper in labiis summis periurium, & inuidia erga cunctos, odium quoque & blasphemia, necnon calumniæ frequentes, hæc te in breui celebrem & conspicuum reddent. Et talia quidem sint
B quæ manifestè ac palàm fiant: priuatim verò res omnes perpetrare videaris, ludere, inebriari, scortari, mœchari, iugulare quoque: & si non facis, coram omnibus tamen te facere iactita; literásque aliquando à mulieribus conscriptas ostende. Nam & pulcher esse velis, præcipuáque tibi sit cura vt à fœminis celebrari videaris. Nam per hanc viam quamplurimi ad Rhetoricam vsque ascenderunt. Ideo & tu quoque per illam ad gynæcêum vsque clarescere poteris. Atque istud ne vereare, etiam-
C si à viris ob aliud quiddam amari videaris, & hoc barbatus, aut etiam per Iouem caluus iam existens: sed adsint qui etiam ob id tecum consuetudinem habeant. At si nemo alius fuerit, vel serui sufficient. Nam hinc multa ad Rhetoricam vtilia oriuntur: augetur impudentia, & temeritas. Cernis etenim vt loquaciores sunt fœminæ, impotentiúsque ac supra viros conuitiis debacchantur. Quòd si itaque & tu similia patieris, aliis longè præstabis. Iam verò & volsum esse maximè oportet per omnia. quòd si non, illa prorsum vtique. Et
D ipsum autem os quoque ad cuncta libenter tibi diducatur, & lingua sermonibus & reliquis quantum potest subseruiat: potest autem non solùm solœcismum & barbarismum committere, nugari, peierare, conuiciari, criminari, mentiri, sed & aliud quid peragere noctu, & maximè quãdo vnus tam multis amatoribus non sufficies. Nam cuncta facere noscat, vt expeditior reddatur, & penitus à re nulla abstineat. Hæc fili mi si rectè didiceris (poteris siquidem, nihil enim ex his graue) confidenter polliceor te haud longo tempore rhetorem præstantissimum, nobísq; similem euasurum.

Quæ verò ſequuntur, haud me dicere oportet quanta tibi bona breui à Rhetorica aderunt. Gernis etenim me, qui è patre ſordido, nec penitus libero, quique ſuper Xoin & Thmuin ſeruitutem ſeruierit, natus ſum, matre verò ſartrice, in biuio quodam: ipſe verò forma non omnino illiberali eſſe viſus, ſub initium ob victus penuriam, cum infelici, ſuaui tamen conuerſabar amatore. At poſtquam viam hanc quàm facilis eſſet conſpexi, & tranſgrediens in ſummum perueni (ſiquidem, ô amicabilis Adraſtia, omnia quę iam enumeraui viatica abundè mihi ſuppetebant, audacia, ignorantia, impudentia:) Primùm igitur haud ampliùs deſiderabilis appellor, ſed iam Iouis & Ledæ filiis cognomine ſimilis ſum effectus. Dein cum anu mihi contubernium fuit, quam primò vĕtris cauſſa amare ſimulabam, mulierem ſeptuagenariam, quæ adhuc dentes quatuor, & illos auro colligatos habebat. Veruntamen ob pauperratem certamen ſuſtinebam, ac frigida illa ex ſepulcro oſcula, perquam ſuauiſſima mihi fames reddebat: inde parum abfuit quin omnium bonorum quæ poſſidebat, hæres euaſiſſem, niſi execrandus quidam illi indicaſſet famulus, quòd ob eam tollendam venenum comparaſſem. In caput igitur præceps eiectus, minimè tamen neceſſariis interea carui. Sed & rhetor eſſe videor, ac in iudiciis me oſtento, multa prodens, ac iudices corrumpendo, fatuis concilio hominibus. Vt plurimùm verò ſuccumbo, fores tamen obiter viridi coronantur palma: his enim illecebris erga infelices vtor: verùm ab omnibus odio haberi, & morum prauitate longe priùs quàm ſermonum eſſe inſignem, ac digito demõſtrarier, En ille qui cunctis flagitiis præcellere fertur, non parua mihi res eſſe videtur. His te admonere volui, longè priùs per Venerem me ipſum admonẽs, ac gratiam haud mediocrem mihi ipſi referens, & egregiè quidem. Generoſus itaque hæc dicens ceſſabit. Tu verò ſi dictis acquieſces, iam illic eſſe puta, quò ſub initium peruenire deſiderabas, nec quicquam tibi impedimento erit, ſi leges has obſeruaueris, quominus in iudiciis excellas, apud multitudinem clareas, acceptus quoque ſis, & tibi nubat non vetula quædam comica,

Ὃ μὲν τοῦτο ἦ, οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν ὅσα σε χρηχεῖ προέσθαι σοι τὰ ἀγαθὰ τῷδε τῆς ῥητορικῆς. ὁρᾷς γὰρ ἐμέ, ὃς πατρὸς μὲν ἀφανοῦς, καὶ οὐδὲ καθαρῶς ἐλευθέρου ἐλπόμην, ὑπὸ Ξόϊν καὶ Θμοῦϊν δεδουλωκότος, μητρὸς δ' ἀκεστρίας, ἐπ' ἀμφοδίου τινός· αὐτὸς δ' πλὴν ὥρας οὐ πάμπαν ἀδόκιμον εἰς δόξας, ὃ μὲν πρῶτον, ὅτε φιλῷ τὴν πρέφειαν, συνοῦσά τινι κακοδαίμονι, καὶ γλίχρῳ ἐρᾶσθαι. ἐπεὶ δ' εἶδον ταύτην ῥᾳστην ὁδὸν κατιοῦσαν, καὶ διεκφρᾶσαι, ὅτε τὴν ἄκρην ἐλπόμην (ὑπῆρχε γάρ μοι ἡ φίλη Ἀδράστια πάντα ἑτοῖμα, ἀναίδειαν, ἄνοιαν, ἀναισχυντίαν) πρῶτον μὲν, οὐκ ἔτι ποθεινὸς ὀνομάζομαι, δεύτερον ἤδη τοῖς Διὸς καὶ Λήδας παισὶν ὁμώνυμος γεγένημαι· ἔπειτα δὲ καὶ συνοικήσασ', ὃ πρῶτον μὲν ἐναγχίζομαι πρὸς αὐτῆς, ἐρᾷ γάρ ποι ἀνὴρ γυναικὸς ἑβδομηκοντούτιδος, τέτταρας ἔτι λοιποὺς ὀδόντας ἐχούσης, χρυσίῳ καὶ πύξει συνδεδεμένους. πλὴν ἀλλά τι δεῖ τὴν πενίαν, ὑφιστάμην τὸν ἆθλον, καὶ τὰ ψυχρὰ ἐκεῖνα τὰ ἐκ τῆς σοροῦ φιλήματα, ὑπῆδιστά μοι ἐποίει ὁ λιμός. εἶτα ὀλίγου δεῖν, κληρονόμος ὢν εἶχεν ἀπόντων κατέσχον, εἰ μὴ καταρατός τις οἰκέτης ἐμήνυσεν, ὡς φάρμακον εἴλοι ἐπ' αὐτῇ ἐωνημένος. ἐξωθεῖς δ' ὅτι κεφαλῇ, ὅμως οὐδὲ τότε ἠπόρησα τῶν ἀναλκέων, ἀλλὰ καὶ ῥήτωρ δοκῶ, καὶ ταῖς δίκαις ἐξεπάζομαι, πρόδηλος τὰ πολλά, καὶ τοὺς δικαστὰς τοῖς αἰσχίστοις καθυπισχνούμενος. καὶ ἥπωμαι μὲν τὰ πλάστ' οἱ Φοίνικες δ', ὅτι τῇ γυρᾷ χλωρὸν ἐστεφανωμένοι τοῦτο γὰρ ὅτι τοῖς δυστυχέσι χρῶμαι πᾶς δεδιέασιν. ἀλλὰ καὶ ὃ μισεῖσθαι πρὸς ἀπάντων, καὶ ὀλίσθημον εἶναί με, ὅτι τῇ μαθήσει τοῦ ῥήτορος, καὶ πολὺ πρότερον τῶν λόγων, καὶ ὃ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ, τοῦτον ἔκφυτον τὴν ἀκρόπατον ἐν πᾶσι κακίαις λεγόμενον, καὶ μικρὸν ἔμοιγε δοκεῖ. ταῦτά σοι πρᾳνῶ, καὶ τὸν πρώδημον, πολὺ πρότερον ἐμοῦ τῷ πρᾳνέσαι, καὶ χαίρειν ἐμοῦ τε καὶ μικροῦ ὀλιγαρκέστατος. εἶεν· ὁ μὲν γυναῖκας εἰπὼν ταῦτα, πεπαύσεται· σὺ δ', ὦ πειθὴς τοῖς εἰρημένοις, καὶ δὴ πρᾶγμα νόμιζε οἷον ἐξάρχης ἐπόψῃ ἐλθεῖν. καὶ οὐδέν σε κωλύσει ἐπόμενον τῷ νόμῳ ἔντι τοῖς δικαστηρίοις κρατεῖν, καὶ ἐν τοῖς πλήθεσιν εὐδοκιμεῖν, καὶ ἐπέρασον δή, καὶ γαμεῖν, ὅ γραῶ τινα τῶν κωμικῶν,

καθάπερ ὁ νομοθέτης, ἐ διδάσκαλος, ἀλλὰ καλλίστην γυναῖκα, τὴν Ῥητορικήν, ὡς ὃ τῦ Πλάτωνος ἐκεῖνο τὸν ἅρμα ἐλαύνοντα φέρεσθαι, σοὶ μᾶλλον πρέπειν οἶδ᾽ σαυτῦ εἰπεῖν, ἢ ἐκείνῳ τὸν τῦ Διός· ἐγὼ δὲ (ἀγχίνους γὰρ καὶ δόλος εἰμὶ) ἐκπήσομαι ὑμῖν τῆς ὁδοῦ, καὶ παύσομαι τῇ ῥητορικῇ ἐπὶ πολλάζων, ἀπύμβολος ὢν οἶδ᾽ αὐτὸ τὰ ὑμέτερα. μᾶλλον δὲ ἤδη πέπαυμαι. ὥστε ἀκριβῶς ἀναχωρήσεσθε, καὶ θαυμάζεσθε, μόνον τῦτο μεμνημένοι, ὅτι μὴ τῷ ταχεῖ ἡμῶν κεκρατήκατε, ὑκύτεροι φανέντες, ἀλλὰ τῷ ῥᾴστῳ καὶ τὸν ἐπὶ πεδιάδα τὴν ὁδὸν.

A ita vt cùm Platonis curru illo alato veharis, magis te deceat de te ipso loqui, quàm illum de Ioue. Ego verò, nã degener sum & timidus, è via vobis decedam, ac circa Rhetorices superficiem nauigare desinam, ignarus quo pacto vestra cum illa conueniant, quin potiùs iam desino. Verùm citra puluerem victores declarati, & admiratione dignissimi, hoc solùm reminiscamini, quòd non festinatione illa vestra celeriores apparentes victores euasistis, sed quia ad faciliorem & proniorem viam declinastis.

ΦΙΛΟΨΕΥΔΗΣ, Ἢ ΑΠΙΣΤΩΝ.

PHILOPSEVDES, SIVE INCREDVLVS.

Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

Disputatio est de vi magica, de incantamentis, de spectris, & mortuorum animis, an ea videlicet super terram ambulent, sesegq; quibus libitum fuerit, ostendant, cuiusmodi & hodie quadam superstitione atque illusionibus dæmonum vexati plerique credunt. Quanquam autem alia quadam ratione adductus Lucianus (eum enim intelligo sub Tychiadis persona sententiam suam hic exponere) omnia ista pro nugis & impostura ducat, nempe Democriti auctoritatem (vt ipse innuit) secutus, qui animas à corporibus segregatas nihil esse censuerit, illa tamen interim contendit, quæ & nostræ ætatis ac religionis homines sanniores paulo, ac prauis superstitionibus minùs dediti plerique sentiunt: videlicet spectra atque phantasmata huiusmodi omnino nulla esse, aut si quæ etiam sint, dæmonum illusiones quasdam esse, quæ veritate ac rectis opinionibus munitis haudquaquam nocere possint. Deinde autem & magicas vires, & incantationes, non aliud quàm meras præstigias esse, quibus imperitorum oculi ac mentes circumueniantur. Fingitur autem res apud Eucratem philosophum agi, quò videlicet iterum philosophorum vanitatem persequatur, vt qui veritatem ac sapientiam apud alios profitentes, ipsi interim apud sese nugis & incredibilibus huiusmodi rebus animo adhæreant, nullis certis rationibus innitentes, sed febricitantiũ apparitionibus ac somnijs, & meris anicularum fabulis fidem dantes. Tota enim confirmatio philosophorum exemplis & apparitionibus constat, quæ Tychiades partim ridendo, partim ab inconsequentibus & caussarum defectu diluit. Exordium ab admiratione sumitur, qua ille affectum mentiendi in plerisque præsertim philosophis & sapientiæ professoribus nulla probabili caussa impellente, miratur. Titulus ab vtraque parte impositus est, hinc ab eo qui rebus huiusmodi fidem negat: illinc ab ijs qui mendacia talia astruunt, & ex ijs quasi quandam voluptatem captant.

TYCHIADES AC PHILOCLES.

ΕΧές μοι, ὦ Φιλόκλες, εἰπεῖν τί ποτε ἄρα τῦτό ἐστιν, ὃ πᾶς πολλοὺς εἰς ὑπερῳμίαν τῦ ψεύδεσθαι παρέλκεται, ὡς αὐτοῖς τε χαίρειν μηδὲν ὑγιὲς λέγοντας, καὶ τοῖς πλησίον τὰ τοιαῦτα διεξιοῦσι μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν; ΦΙ. πολλά, ὦ Τυχιάδη, ἐστίν, ἃ πᾶς ἀνθρώπους ἐνίους αἰσχρᾶς τὰ ψευδῆ λέγειν, εἰς ὃ χρήσιμον ἀπο-

B POtes mihi Philocles dicere quidnam id tandem sit quod multos in mentiendi cupiditatem adducit, vt pariter gaudeant cùm & ipsi nihil sani loquuntur, & his qui talia narrant, maximè animum intendant? PHIL. Multa, Tychiade, sunt, quę nõnullos mortales mentiri cõpellunt, quia in rem vident condu- TYCH.

ecre. TYC. Nihil ad rem hæc, vt aiũt: neque enim de his rogabam qui quum vſus poſtulat, mentiuntur. Venia nimirum hi, imò laude plerique eorum digni ſunt, quicunque vel hoſtes fefellerunt, vel ad ſalutem tali quopiam pharmaco vſi ſunt in neceſſitatibus, cuiuſmodi multa Vlyſſes etiam fecit, vt & vitam ſuam, & ſociorum reditum redimeret. Sed de illis, vir optime, dico, qui nulla neceſſitate mendacium ipſum veritati longè anteponũt, ipſa re videlicet delectati, atque in ea ſine vlla idonea occaſione verſati. Iſti ergo ſcire cupio cuius commodi gratia iſtud agunt. PHIL. An alicubi tales aliquos iam deprehendiſti, quibus hæc inſita ſit mentiendi libido? TYC. Et quidẽ admodum multi ſunt huiuſmodi. PHIL. Quid aliud ergo in cauſſa ſit quòd mentiuntur, niſi dementia? ſiquidem rem peſſimam optimæ loco præoptãt. TYC. Hoc nihil eſt: nam ego tibi multos oſtenderim ad cætera prudentes, ac ſapientia mirabili: neſcio tamen quo pacto captos hoc malo, mendaciiſque ſtudioſos, adeò vt ego certè moleſtè feram, quòd viri tales, omnibus cæteris in rebus optimi, gaudent tamen & ſe, & eos in quos inciderint, fallere. Nam veteres illi, id quod tibi notius eſt quàm mihi, Herodotus, Cteſiáſque Cnidius, atque his ſuperiores, denique Homerus ipſe, viri celebres, mendaciis etiam ſcriptis vtebantur, vt non ſolùm eos fallerent à quibus tunc audiebantur, verùm vſque ad nos etiam mendacium per manus traditum peruenirent, in pulcherrimis verſibus metríſque ſeruatum. Me ergo ſæpe illorum verſuum nomine ſubiit pudor, ſi quando cœli ſectionem, ac Promethei vincula recẽſent, Gigantúmque rebellionem, atque omnem illam de Inferis tragœdiam: & quo pacto ob amorem Iupiter in taurum & cygnum verſus ſit: & quemadmodum ex muliere quiſpiam in auiculam vrſámve mutatus ſit: Pegaſos præterea, Chimeráſque & Gorgonas, ac Cyclopas, atque id genus omnia, admodum abſurdas monſtroſáſque fabulas, & quæ mẽtes afficere puerorum queant, qui laruam adhuc lamiámque metuunt: quanquam poëtica ſint fortaſſe tolerabilia: at vrbes iam gentéſque totas vna voce ac publicitus mentiri, an non hoc ridiculum?

Κλέπτοντας. ΤΥ. Οὐδὲν πρὸς ἔπος τοῦτο, φασὶν, οὐδὲ πρὸς τοῦτον ἠρόμην, ὁπότεροι τῆς χρείας ἕνεκα ψεύδονται. συγχώρησις τοιγαροῦν ἔστι μᾶλλον καὶ ἐπαίνου τινὲς αὐτῶν ἄξιοι, ὁπόσοι ἢ πολεμίους ἐξηπάτησαν, ἢ ὅτι σωτηρίας τῷ τοιούτῳ φαρμάκῳ ἐχρήσαντο ἐν τοῖς δεινοῖς, οἷα πολλὰ καὶ Ὀδυσεὺς ἐποίησε, τοῦ τε αὐτοῦ ψυχοῦ ἀρρύσασθαι, καὶ τὸν κύριον τῶν ἑταίρων. ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους, ὦ ἄριστε, φημί, οἳ αὐτὸ αὑτοῦ τῆς χρείας ὁ ψεῦδος πρὸ πολλοῦ τῆς ἀληθείας ἥρηνται, ἡδόμενοι τῷ πράγματι, καὶ ἐπιβουλεύοντες ἐπ' ἀδείας πρὸς φίλους αἰσχρά. πότερος οὖν ἐθέλω εἶδέναι, τίνος ἀγαθοῦ τοῦτο ποιοῦσιν. ΦΙ. ἆρ' οὐ κατανενόηκας ἤδη τινὰς τοιούτους, οἷς ἔμφυτος ἔρως οὗτός ἐστι πρὸς τὸ ψεῦδος; ΤΥ. καὶ μάλα πολλοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. ΦΙ. τί δ' οὖν ἄλλο, ἢ ἄνοιαν χρὴ αἰτίαν εἶναι αὐτοῖς φάναι τοῦ μὴ ἀληθῆ λέγειν, εἴ γε τὸ χείριστον αἱροῦνται τοῦ βελτίστου προαιροῦνται; ΤΥ. οὐδὲν τοῦτο, ἐπεὶ πολλοὺς ἂν ἐγώ σοι δείξαιμι, σοφοὺς ἄλλα, καὶ πρὸ γραμμάτων θαυμαστούς, οὐκ οἶδ' ὅπως ἁλωκότας τούτου τοῦ κακοῦ, καὶ φιλοψευδεῖς ὄντας, ὡς ἀπάσθαί με, εἰ τοιοῦτοι δῶρες ἄρειστι τὰ πρῶτα, ὅμως χαίρουσιν αὐτοῖς τε, καὶ τοὺς ἀτυγχάνοντας ἐξαπατῶντες. ἐκείνοις μὲν γὰρ τοὺς παλαιοὺς πρὸ ἐμοῦ σε χρὴ εἰδέναι, τὸν Ἡρόδοτον, καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ πρὸ τούτων, τοὺς ποιητάς, καὶ τὸν Ὅμηρον αὐτὸν, ἀοιδίμους ἄνδρας, ἐπιφανῶς τοῦ ψεύσματι κεχρημένους, ὡς μὴ μόνον ἐξαπατᾶν τοὺς τότε ἀκούοντας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ μέχρις ἡμῶν διικνεῖσθαι τὸ ψεῦδος, οὐκ ἀφανὲς ὂν καλλίστης ἕπεσι καὶ μέτροις φυλαττόμενον. ἐμοὶ γοῦν πολλάκις αἰδεῖσθαι ἔνεστιν ὑπὲρ αὐτῶν ἔπειτα, ὁπότε οὐρανοῦ τομὰς, καὶ Προμηθέως δεσμὰ διηγοῦνται, καὶ Γιγάντων ἐπανάστασιν, καὶ τὰ ἐν Ἅιδου πάσης τραγῳδίαν, καὶ ὡς δι' ἔρωτα ὁ Ζεὺς ταῦρος ἢ κύκνος ἐγένετο, καὶ ὡς ἐκ γυναικός τις εἰς ὄρνεον ἢ εἰς ἄρκτον μετέπεσεν· ἔτι δὲ Πηγάσους, καὶ Χιμαίρας, καὶ Γοργόνας, καὶ Κύκλωπας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πάνυ ἀλλόκοτα, καὶ πρόσχαρα μυθεύματα, παίδων ψυχαῖς κηλῆδα δυνάμενα, ἔτι τὰ Μορμὼ, καὶ τὰ Λάμιαν δεδοικότων. καίτοι τὰ μὲν τῶν ποιητῶν, ἴσως μέτρια. ὃ δὲ, καὶ πόλεις ἤδη, καὶ ἔθνη πολλὰ, κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ψεύδεσθαι, πῶς οὐ γελοῖον;

εἰ Κρῆτες μὲν τοῦ Διὸς τάφον δεικνύοντες οὐκ αἰσχύνονται, Ἀθηναῖοι δὲ τὸν Ἐριχθόνιον ἐκ τῆς γῆς ἀναδοθῆναί φασι, καὶ τοὺς πρώτους αὐθιγενεῖς ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναφῦναι, καθάπερ τὰ λάχανα· πολὺ σεμνότεροι οὗτοι τῶν Θηβαίων, οἱ ἐξ ὄφεως ὀδόντων, σπαρτούς τινας ἀναβεβλαστηκέναι διηγοῦνται. ὃς δ' ἂν οὕτω ταῦτα καταγέλαστα ὄντα, μὴ οἴηται ἀληθῆ εἶναι, ἀλλ' ἐμφρόνως αὐτὰ ἐξετάζων ταῦτα, κορακίδα τινὸς, ἢ Μαργίτου νομίζοι τὸ πιθανὸν, ἢ Τριπτολέμου ἐλάσαι ἀφ' ἅρματος ἀετοὺς ὑπὸ δράκοντων ὑποπτέρων, ἢ Πᾶνά τινα ἐξ Ἀρκαδίας συμμαχήσοντα εἰς Μαραθῶνα, ἢ Ὠρείθυιαν ὑπὸ τοῦ Βορέου ἁρπασθῆναι, ἀσεβὴς οὗτός γε, καὶ μανίαν οὐκ ἐνδέξεται, οὕτω τοῖς δήλοις καὶ ἀληθέσι πρόσχημα ἀπίστων· ἐς τοσοῦτον ὑπέκκαυται τὸ ψεῦδος. ΦΙΛ. ἀλλ' οἱ μὲν ποιηταί, ὦ Τυχιάδη, καὶ αἱ πόλεις δέ, συγγνώμης τυγχάνουσιν αὖ. οἱ μέν, ὃ ἐκ τοῦ μύθου τερπνότατον ὄν, ἐξαπατῶντες τῇ γραφῇ, οὕτω μάλιστα δίονται ποιεῖν πρὸς τὰς ἀκροάσεις. Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ Θηβαῖοι, καὶ εἴ τινες ἄλλοι, σεμνοτέρους ἀποφαίνονται τοὺς πατρίους ἐκ τῶν τοιούτων. εἰ γοῦν τις ἀφέλοι τὰ μυθώδη ταῦτα ἐκ τῆς Ἑλλάδος, σοβεῖν αὖ κωλύσει λιμῷ τοὺς ποιητὰς αὐτῶν διαφθαρῆναι, μηδὲ ἅμιλλαν τῶν ξένων παλαιᾶς ἀκούειν ἐθελησόντων. οἱ δὲ μηδὲ μιᾶς ἕνεκα τοιαύτης αἰτίας, ὅμως χαίροντες τῷ ψεύσματι, παρήλθοιεν εἰκότως ἀκοῦσαι αὖ. ΤΥ. οὔ λέγεις. ἐγὼ γὰρ τῷδε Εὐκράτους ἦλθον, τοῦ πάνυ πολλὰ τὰ ἄπιστα καὶ μυθώδη ἀκούσας· μᾶλλον δὲ μεταξὺ λεγομένων, ἀπιὼν ὠχόμην, ἃ φέρων τοῦ πρεσβύτου τὴν ὑποβολὴν, ἀλλά με ὥσπερ αἱ Ἐρινύες ἐξήλασαν, πολλὰ περάσια καὶ ἀλλόκοτα διεξιόντος. ΦΙΛΟ. καίτοι, ὦ Τυχιάδη, ἀξιόπιστος ὁ Εὐκράτης ἐστὶ, καὶ σοὶ εἰς αὖ σοὶ πιστεύσειν, ὡς ἐκεῖνος οὕτω βαθὺν πώγωνα καθειμένος, ἑξηκοντούτης αἰὴρ, ἔτι καὶ φιλοσοφίᾳ ξυνὼν τὰ πολλὰ, ὑπομείνειν ἂν καὶ ἄλλου τινὸς ψευδομένου ἀκοῦσαι πρᾴως, οὐχ ὅπως αὐτὸς τηλικοῦτος τοιοῦτον. ΤΥ. οὐ γὰρ οἶσθα, ὦ ἑταῖρε, οἷα μοὶ εἶπεν, ὅπως δὲ αὐτὰ ἐπίστωσατο, ὡς ἦ καὶ ἐπώμνυτο τοῖς πλείοσι, τῶν παιδίων, ὡς μεμηνοί,

A veluti cùm Cretenſes ſepulcrum Iouis oſtendere non pudet: Athenienſes Erichthonium editum è terra ferunt, primóſque illos homines in Attica olerum more ex terra emerſiſſe. Hi tamen multo verecundiores quàm Thebani, qui ex ſerpentis dentibus ſatiuos quoſdam progerminaſſe narrant: quòd ſi quis hæc, cùm ſint ridicula, vera eſſe non credat, ſed ea prudenter examinans, Coracobi cuiuſpiam, aut Margitæ exiſtimet eſſe: ſi quis aut Triptolemum credat in alatis draconibus per aërem vectum eſſe: aut Pana quendam ex Arcadia in Marathonem veniſſe auxilio, vel Orithyam à B Borea raptam eſſe, impius nimirum hic atque inſanus videatur eis: quippe qui tam manifeſta veráque non credat: vſqueadeo obtinet mendacium. PHIL. At poëtis Tychiade, vrbibúſque fuerit fortaſſis ignoſcendum: nam illi delectationem illam quę ex fabula proficiſcitur, vt quæ maxima ſit illecebra, poëmatibus ſuis immiſcent, qua potiſſimum erga auditores opus habent. Athenienſes verò, Thebanique, & ſi qui ſunt alij, patriæ ſuæ plus maieſtatis ex huiuſmodi figmentis conciliant. Quòd ſi quis fabulas auferat è Græcia, nihil obſtiterit quomi- C nùs earum narratores fame intereant, quando iam nemo futurus ſit hoſpitum, qui verum vel gratis audire velit. At ſi qui nulla tali cauſſa, gaudẽt tamen mendacio, hi omnino ridiculi meritò videantur. TYC. Rectè dicis: nam ego protinus ab Eucrate illo celebri venio, vbi multa incredibilia ac fabuloſa cùm audiſſem, imò verò medio in ſermone diſceſſi, non ferens narrationem tam ſupra fidem, ſed me velut furiæ quædam abegerunt, dum monſtroſa multa atque abſurda referrẽt. PHIL. Atqui Tychiade vir grauis Eucrates eſt, & nemo certè crediderit illum D tam promiſſa barba, virum ſexagenarium, & qui præterea ſit plurimum in philoſophia verſatus, ſuſtinuiſſe vt alium quenquam audiret ſe præſente mentientem, nedum vt ipſe tale quicquam audeat. TYC. At neſcis amice qualia referebat: tum ea quàm conſtanter aſſerebat: præterea quàm ſanctè in pleriſque iurabat, admotis etiam filiis, adeò vt ego cùm eum reſpicerem, varia mecũ cogitarem, interdum quidẽ illum inſanire,

neque animo constare: interdum verò ita cogitabam fugisse me quòd impostor esset, ac tantum temporis sub leonis pelle ridiculam quandam simiam circumtulisset: adeò absurda narrabat. PHI. Quęnam illa (per Lares) sunt Tychiade? nam cupio cognoscere quamnam præstigiaturam sub tam longa barba occuluerit. TYCH. Solebam quidem etiam aliàs Philocles aliquoties eum interuisse, si quãdo videlicet multo otio abundarem. Hodie verò quum opus esset mihi conuento Leonticho (est autem, vt scis, amicus mihi) edoctus à puero eum se ad Eucratem mane contulisse, vt eum morbi inspiciendi caussa viseret, amborum nomine, nempe vt & Leontichum conuenirem, & Eucratem viderem: (ignorabam autem quòd ægrotaret) ad eum peruenio. At Leontichum ibi iam non inuenio (nam paulo antè, vt dicebant, exiuerat) alios verò confertos reperio, in quibus erat & Cleodemus Peripateticus, & Dinomachus Stoicus, & Ion, nosti virum? Illum dico qui ex Platonica doctrina magnam sui admirationem expectat, vt qui solus mentem viri deprehenderit, qui que eius oracula aliis quoque possit enarrare. Vides quos tibi viros nomino, nimirum omni sapientia atque omni virtute præditos, vtpote ipsum ex quaque secta caput, reuerendos hercle omnes, atque aspectu propemodum terribiles. Aderat præterea medicus Antigonus, vt vsui in morbo esset, aduocatus opinor. Et melius iam habere se videbatur Eucrates: ac morbus quidam ex familiaribus erat: humor enim rursus in pedes ei descenderat. Sedere me ergo Eucrates in lecto iuxta se iussit, voce languidulè remissa paululum, quum me conspiceret: quanquam interim dum ingrederer, vociferantem eum ac vocem intendentem audieram: tamen ego admodum curiosè cauens ne pedes eius tangerem, vbi me vulgaribus istis verbis purgaueram, quòd eum ægrotare nesciuerim: quod vbi rescissem, curriculo venerim; adsedi propè. Et illis quidem sermo iam de morbo erat, & quædam iam antè dixerant, quædam verò etiam tunc narrabant: præterea medicamenta quædã quisque proferebat. Cleodemus igitur: Si quis ergo (inquit) sinistra manu tollens humo mustelæ dentem, sic interfectæ, vt antè dixi, in leonis pellem alligauerit, nuper excoriati,

A ἐξω εἶπ᾽ καθεσηκότος, ἆρα ὃ, ὡς γόης ὢν, ἆρα τοῦτον χρόνον ἐλήρησέ με τὸ τὴ λεοντῇ ᾠοῖόν τινα πίθηκον ὠφελέλων, ὅτως ἄφαντα διηγᾶτο. ΦΙ. τίνα ταῦτα πρὸς τῆς ἑστίας, ὦ Τυχιάδη; ἐθέλω γὰρ εἰδέναι ὦ τίνα τινὰ μηχανείαν ὑπὸ τηλικούτῳ ὦ πώγωνι ἔσκεπεν. ΤΥ. εἴωθα μὲν ἔγωγε, ὦ Φιλόκλεις, ποτὲ πρὸς αὐτὸν, εἴ ποτε πολλὴν ἐσχολὴν ἄγοιμι. τότε μὲν οὖ, Λεοντίχου συγγενέσθαι δεόμενος (ἑταῖρος δέ μοι, ὡς οἶσθα) ἀκούσας παρὰ τοῦ παιδὸς ὡς πρὸ Εὐκράτην ἑῴθην ἀπέλθοι, τοσοῦτο ὑπισχνούμενος ἀμφοῖν ἕνεκα, ὡς B καὶ τοῦ Λεοντίχου συγγενοίμην, κἀκεῖνον ἴδοιμι (πυνθάνεσθαι γὰρ ὡς νοσοίη) προσελήλυθα πρὸς αὐτόν· εὑρίσκω οὖν αὐτόθι τὸν μὲν Λεοντίχου οὐκέτι (ἐξῆλθε γὰρ ὡς ἔφασκον) ὀλίγον προεξεληλυθώς, ἄλλους δὲ συχνούς, ἐν οἷς Κλεόδημός τε ὁ τοῦ Περιπάτου, καὶ Δεινόμαχος ὁ Στωϊκὸς, καὶ Ἴων· οἶσθα τὸν ὅτι τοῖς Πλάτωνος λόγοις θαυμάζεσθαι ἀξιοῦντα, ὡς μόνον ἀκριβῶς κατανενοηκότα τὸν νοῦν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξαφηγεῖσθαι δυνάμενον. ὁρᾷς οἵους ἄνδρας σοι φημὶ, πανσόφους, C καὶ πανάρετους; ὅτι γὰρ ὃ κεφάλαιον αὐτὸ ἐξ ἑκάστης τοιαιρέσεως, αἰδεσίμους ἀπεφαίνετο, καὶ μετρίως καὶ φοβερούς τὸν τρόπον. ἐπεὶ καὶ ὁ ἰατρὸς Ἀντίγονος πρῶτον, καὶ χρείαν, οἶμαι, τῆς νόσου ὑπακηθεὶς, καὶ ῥᾷον ἐδοκεῖ ἤδη ἔχειν ὁ Εὐκράτης, καὶ τὸ νόσημα τῷ σωζόντων ἐῶ. τὸ ῥεῦμα γὰρ, ἐς τοὺς πόδας αὖθις αὐτῷ καθελήλυθει. καθίζεσθαι οὖν με πρὸ αὐτοῦ ὅπου τῇ κλίνῃ ὁ Εὐκράτης ἐκέλευεν, ἠρέμα ἐγκλίνας τῇ φωνῇ ἐς ὑπακοήν, ὁπότε εἰδέ με, καίτοι βοῶντος αὐτοῦ, καὶ ἀγανακτοῦντος, τί μεταξὺ εἰσιὼν ἐπήκουον κἀγὼ μάλα πεφυλαγμένως μὴ ψαύσαιμι τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἀπολογησάμενος τὰ συνήθη ταῦτα, ὡς ἀγνοήσαιμι νοσοῦντα, καὶ ὡς ἐπεὶ ἔμαθον, δεσμᾶς ἔλθοιμι, ἐκαθεζόμην πλησίον. εἰ μὲν δὴ ἐτύγχανον ἤδη ὑπὸ τοῦ νοσήματος, τὰ μὲν, ἤδη παφρηκότες, τὰ δὲ, καὶ τότε διεξιόντες, ἔτι δὲ καὶ θεραπείας τινὰς ἕκαστος ὑποβαλλόμενοι. ὁ μὲν οὖν Κλεόδημος, Εἰ τοίνυν, φησὶ, τῇ ἀριστερᾷ τις ἀπελόμενος χαμόθεν τὸν ὀδόντα τῆς μυγάλης, ἅτε φοβερᾶς ὡς τὸ πρῶτον, ἐνδήσειε εἰς δέρμα λέοντος, ἄρτι ἀποδαρέντος,

εἶτα

εἶτα περιάψαι περὶ τὰ σκέλη, αὐτίκα παύεται ὁ ἄλγημα. οὐκ εἰς λέοντος, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, ἐγὼ ἤκουσα, ἐλάφου δὲ θηλείας, ἔτι παρθένου, καὶ ἀδάπου· καὶ ὁ πεῖραμα οὕτω πιθανώτερον· ὠκὺ γὰρ ἡ ἔλαφος, καὶ ἔρρωται μάλιστα οὐκ τοῖς ποσίν· καὶ ὁ λέων, ἀλκιμος μὲν, καὶ ὁ λίπους αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ, καὶ αἱ τρίχες οὐκ τοῦ πώγωνος αἱ ὀρθαὶ, μεγάλα δυνάμενοι, εἴ τις ὑπίσαιτο αὐτοῖς χρῆσθαι μετὰ τῆς οἰκείας ἑκάστῳ. ποδῶν δὲ ἧσσον ἤκιστα ἐπιμελοῦνται. Καὶ αὐτὸς, ἦ δ' ὃς ὁ Κλεόδημος, ὅτε πάλαι ἐνόμιζον ἐλάφου χρῆναι τὸ δέρμα ἔχειν, ὅτι ὠκὺ ἔλαφος. ἔναγχος δὲ Λίβυς αὐτὴρ ὄφις τὰ τοιαῦτα, μεταδιδάξαί με, εἰπὼν ὠκυτέρους εἶναι τοὺς ἐλάφους τῶν λεόντων. ἀμέλει, ἔφη, καὶ αἰσθοῖντ' ἂν αὐτὰς διώκοντες. ἐπῄνεσάν οἱ παρόντες, ὡς δὴ εἰπόντος τοῦ Λίβυος. ἐγὼ δὲ, οἴεσθε γὰρ, ἔφην, ἐπῳδαῖς τισι τὰ τοιαῦτα παύεσθαι, ἢ τοῖς ἔξωθεν προσαρτήμασι, τοῦ κακοῦ εἴδους ὑφιεμένου; ἐγέλασάν μου τὸν λόγον, καὶ δῆλοι ἦσαν καταγνώσεσθαί μου πολλὴν τινὰ ἀνοίαν, ἐπεὶ μὴ ὑπισχνοίμην τὰ προειρημένα, καὶ πρὸς ὧν ἂν οὗτοι φέροιεν αἰτήσαιτο, μὴ οὐχὶ οὕτως ἔχειν. ὁ μέντοι ἰατρὸς Ἀντίγονος, ἐδόκει μοι ἡσθῆναι τῇ ἐρωτήσει μου· πάλαι γὰρ ἤμελλε, οἶμαι, βοηθεῖν ἀξιῶν τῷ Εὐκράτει μετὰ τῆς τέχνης, οἴνου τε προσφιλοῦς ἀπέχεσθαι, καὶ λάχανα σιτεῖσθαι, καὶ ὅλως ὀφαρᾶν τοῦ πόνου. ὁ μὲν οὖν Κλεόδημος, ὑποσμειδιῶν ἅμα, Τί λέγεις, ἔφη, ὦ Τυχιάδη; ἄπιστον εἶναί σοι δοκεῖ τὸ ἐκ τῶν τοιούτων γίγνεσθαί τινας ὠφελείας ἐς τὰ νοσήματα; ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγὼ· εἰ μὴ πάνυ τινὰ ῥῖνα χρυσῆς μισοῦς εἶναι, ὡς πιστεύσῃ, τὰ ἔξω, καὶ μηδὲν κοινωνοῦντα τοῖς ἔνδοθεν ἐπιλήψεσθαι τὰ νοσήματα, μὴ ῥημάτιόν, ὡς φατὲ, καὶ γοητείας τινὸς ἐνεργεῖν, ᾗ τινὰ ἴασιν ὑπιέμενον προσαρτώμενα. τὸ δ' οὐκ ἂν γένοιτο, δῆλον ὡς ἐπεὶ τοῦ Νεμείου λέοντος τὸ δέρμα ἐνδύσῃ τις ἐκκαίδεκα ὅλας μυγαλᾶς. ἐγὼ γοῦν αὐτὸν τὸν λέοντα εἶδον πολλάκις χωλεύοντα ὑπ' ἀλγηδόνων, ὑπὸ ὁλοκλήρῳ τῷ αὐτοῦ δέρματι. πάνυ γὰρ ἰδιώτης, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, εἶ, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐμέλησέ σοι ἐκμαθεῖν, ὅτου τινὰ τρόπον ὠφελῇ, τοῖς νοσήμασι προσφερόμενα.

εἶτα περιάψαι περὶ τὰ σκέλη, αὐτίκα παύεται ὁ ἄλγημα. οὐκ εἰς λέοντος, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, ἐγὼ ἤκουσα, ἐλάφου δὲ θηλείας, ἔτι παρθένου, καὶ ἀδάπου· καὶ ὁ πεῖραμα οὕτω πιθανώτερον· ὠκὺ γὰρ ἡ ἔλαφος, καὶ ἔρρωται μάλιστα οὐκ τοῖς ποσίν· καὶ ὁ λέων, ἀλκιμος μὲν, καὶ ὁ λίπους αὐτοῦ, καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ, καὶ αἱ τρίχες οὐκ τοῦ πώγωνος αἱ ὀρθαὶ, μεγάλα δυνάμενοι, εἴ τις ὑπίσαιτο αὐτοῖς χρῆσθαι μετὰ τῆς οἰκείας ἑκάστῳ. ποδῶν δὲ ἧσσον ἤκιστα ἐπιμελοῦνται. Καὶ αὐτὸς, ἦ δ' ὃς ὁ Κλεόδημος, ὅτε πάλαι ἐνόμιζον ἐλάφου χρῆναι τὸ δέρμα ἔχειν, ὅτι ὠκὺ ἔλαφος. ἔναγχος δὲ Λίβυς αὐτὴρ ὄφις τὰ τοιαῦτα, μεταδιδάξαί με, εἰπὼν ὠκυτέρους εἶναι τοὺς ἐλάφους τῶν λεόντων. ἀμέλει, ἔφη, καὶ αἰσθοῖντ' ἂν αὐτὰς διώκοντες. ἐπῄνεσάν οἱ παρόντες, ὡς δὴ εἰπόντος τοῦ Λίβυος. ἐγὼ δὲ, οἴεσθε γὰρ, ἔφην, ἐπῳδαῖς τισι τὰ τοιαῦτα παύεσθαι, ἢ τοῖς ἔξωθεν προσαρτήμασι, τοῦ κακοῦ εἴδους ὑφιεμένου; ἐγέλασάν μου τὸν λόγον, καὶ δῆλοι ἦσαν καταγνώσεσθαί μου πολλὴν τινὰ ἀνοίαν, ἐπεὶ μὴ ὑπισχνοίμην τὰ προειρημένα, καὶ πρὸς ὧν ἂν οὗτοι φέροιεν αἰτήσαιτο, μὴ οὐχὶ οὕτως ἔχειν. ὁ μέντοι ἰατρὸς Ἀντίγονος, ἐδόκει μοι ἡσθῆναι τῇ ἐρωτήσει μου· πάλαι γὰρ ἤμελλε, οἶμαι, βοηθεῖν ἀξιῶν τῷ Εὐκράτει μετὰ τῆς τέχνης, οἴνου τε προσφιλοῦς ἀπέχεσθαι, καὶ λάχανα σιτεῖσθαι, καὶ ὅλως ὀφαρᾶν τοῦ πόνου. ὁ μὲν οὖν Κλεόδημος, ὑποσμειδιῶν ἅμα, Τί λέγεις, ἔφη, ὦ Τυχιάδη; ἄπιστον εἶναί σοι δοκεῖ τὸ ἐκ τῶν τοιούτων γίγνεσθαί τινας ὠφελείας ἐς τὰ νοσήματα; ἔμοιγε, ἦν δ' ἐγὼ· εἰ μὴ πάνυ τινὰ ῥῖνα χρυσῆς μισοῦς εἶναι, ὡς πιστεύσῃ, τὰ ἔξω, καὶ μηδὲν κοινωνοῦντα τοῖς ἔνδοθεν ἐπιλήψεσθαι τὰ νοσήματα, μὴ ῥημάτιόν, ὡς φατὲ, καὶ γοητείας τινὸς ἐνεργεῖν, ᾗ τινὰ ἴασιν ὑπιέμενον προσαρτώμενα. τὸ δ' οὐκ ἂν γένοιτο, δῆλον ὡς ἐπεὶ τοῦ Νεμείου λέοντος τὸ δέρμα ἐνδύσῃ τις ἐκκαίδεκα ὅλας μυγαλᾶς. ἐγὼ γοῦν αὐτὸν τὸν λέοντα εἶδον πολλάκις χωλεύοντα ὑπ' ἀλγηδόνων, ὑπὸ ὁλοκλήρῳ τῷ αὐτοῦ δέρματι. πάνυ γὰρ ἰδιώτης, ἔφη ὁ Δεινόμαχος, εἶ, καὶ τὰ τοιαῦτα οὐκ ἐμέλησέ σοι ἐκμαθεῖν, ὅτου τινὰ τρόπον ὠφελῇ, τοῖς νοσήμασι προσφερόμενα.

ac deinde circum crura posuerit, illico sedatur dolor. Non in leonis pellem, inquit Dinomachus, vt ego audiui, sed in ceruæ potiùs femellæ virginis adhuc, & nondum initæ: & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est, maximéque valet pedibus: & leo quidem fortis est, pinguedóq; eius, ac manus dextra, pilique qui rectiè barba prominent, magnam vim obtinent, si quis vti nouerit cum proprio cuique carmine: at pedum curam minimè pollicentur. Et ipse quoque, inquit Cleodemus, olim sic putabam, ceruina pelle vtendum, propterea quòd cerua velox esset: at nuper vir quidam Libycus, peritus profectò in rebus huiusmodi, contrà me docuit, ceruis ostendens velociores esse leones: quippe qui eas, inquit, etiam persequendo capiunt. Laudabant qui aderant, tanquam rectè dixisset Libycus ille. Tum ego: Putatis, inquam, incantamentis quibusdam sedari talia? aut foris admotis appendiculis, quum intus malum grassetur? Riserunt hunc sermonem meum: & palam in me magnam damnabāt amentiam, qui apertissimas res ignorarem, & quibus nemo qui sapiat, contradicat quin sic se habeant. At medicus certè Antigonus delectari mihi visus est hac rogatione mea. Iamdudum autem neglectui habitus fuerat, opinor, quum opem Eucrati ferre ex arte vellet, denuntians videlicet vino vt abstineret, atque oleribus vesceretur, & vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim, Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse vt ex rebus huiusmodi parentur quædam aduersus morbos remedia? Mihi certè videtur, inquam ego: nisi naribus adeò mucosis sim, vt credā, ea quæ foris applicantur, nihilque cum his quæ morbos excitant, intus communicant; per verbula tamen, vt dicitis, ac præstigiaturam, operari: & quum appenduntur, sanitates immittere. id profectò nunquam fieri possit, nec si quis vel in Neméi leonis pellem sedecim mustelas integras insuerit. Ego profectò leonem ipsum è doloribus sæpe claudicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimiùm idiota es, inquit Dinomachus, neque vnquam tibi curæ fuit vt disceres quonam modo res istiusmodi aduersus morbos quum adhibentur, conferunt:

ac mihi videris ne notiſſima quidem iſta recepturus, febrium videlicet iſtarum profligationes, quæ certo quodam ambitu recurrunt, tum ſerpentum demulſiones, ac bubonum ſanationes, & cætera quæcunq; anus etiam iam faciunt: quòd ſi illa fiunt omnia, cur tandem non putabis hæc etiam ſimilibus rebus fieri? Infinita congeris, inquam, Dinomache, clauúmque, vt aiunt, clauo extrudis. Neque enim conſtat ea quæ commemoras, eiuſmodi vi fieri. Quamobrem niſi reddita ratione perſuaſeris primùm natura fieri poſſe vt febris tumórque vereatur aut nomen aliquod diuinum, aut dictionem aliquam barbaricam, ob idque ex inguine fugiat: aniles adhuc fabulæ ſunt quæcunque retuliſti. Tu mihi videris, inquit Dinomachus, quum iſta dicas, ne deos quidem eſſe credere. Siquidem putas fieri non poſſe, vt per ſacra nomina remedia morbis afferantur. Hoc, inquam ego, vir optime, ne dixeris: nihil enim prohibet quominus, etiamſi maximè dij ſint, iſta tamen ſint vana. Ego verò & deos colo, & medelas eorum video, & leuamenta quæ laborantibus conferunt, pharmacis videlicet atque arte medica reſtituentes. Itaque Æſculapius ipſe eiúſque poſteri ſalutaria pharmaca admouentes medebantur ægrotis, non leones aut muſtelas circumligantes. Mitte hunc, inquit Ion. At ego vobis mirabile quiddam narrabo: Eram adhuc adoleſcentulus, annos natus fermè quatuordecim, quum quidam ad patrem meum venit, nuntians ei, Midam vitis cultorem ſeruum, etiám aliis in rebus robuſtum atque induſtrium, circa plenum iam forum, à vipera morſum lacere iam putrefacto crure. Etenim dum ligaret palmites, ac vallis circumplicaret, adrepentem beſtiolam maximum ei pedis momordiſſe digitum. Tum illam quidem illico aufugiſſe, & ſeſe rurſus in latebram condidiſſe. Illum verò eiulare perditum è doloribus. Hæc ergo quum nunciarentur, iam Midam ipſum videbamus lectica domum à conſeruis apportari, inflatum totum, liuidum, ac ſuperficie tabefactum, vix iam ſpirantem. Pater ergo quum id moleſtè ferret, amicorum quiſpiam, qui tum fortè aderat: Bono animo es, inquit. Ego enim virum quendam Babylonium ex Chaldæis quos vocant, protinus huc adducam, qui ſanabit hominem:

A καί μοι δοκεῖς, οὐδὲ τὰ ὡς φανέντα αὐτὰ παραδέξασθαι ταῦτα, τὴν ἐκ τῶν ἐχιδνῶν πυρετῶν τὰς ἀποπομπάς, καὶ τῶν ἑρπετῶν τὰς κατα-
θέλξεις, καὶ βουβώνων ἰάσεις, καὶ πάλλα, ὁπόσα καὶ αἱ γραῦες ἤδη ποιοῦσιν. εἰ δὲ ἁπάντα γίνεται ἀ-
πλῶτα, τί δὴ ποτε οὐχὶ ταῦτα οἵοντε γίνεσθαι
ὑπὸ τῶν ὁμοίων; ἀλλ' ἄπαυστα, ἔφη δ' ἐγώ, ξυμ-
περαίνῃ ὦ Δινόμαχε, καὶ ἥλῳ, φασίν, ἐκκρούεις
τὸν ἦλον. οὐδὲ γὰρ ἃ φῄς, ταῦτα δῆλα μὴ
τοιαύτης δυνάμεως γιγνόμενα. ἀλλ' ἐμοῦ μὴ
πείσοντος πρότερον ἐπάγων τὸν λόγον δόξῃ φύ-
σιν ἔχειν γίνεσθαι, τὸ τε πυρετῶδες, καὶ τὸ οἰδήματος
B δεδοῦσθαι, ἢ ὄνομα θεσπέσιον, ἢ ῥῆσιν βαρβαρικὴν, καὶ δι' ταῦτα ἐκ τῶν βουβώνος ἀραπτεύον-
τος, ἐπὶ σοὶ γραῶν μῦθοι τὰ λεγόμενά ἐστι. σὺ
μοι δοκεῖς, ἦ δ' ὃς ὁ Δινόμαχος, τὰ τοιαῦτα
λέγων, οὐδὲ θεοὺς εἶναι πιστεύειν, εἴτε μὴ οἷά τ' ἂν
ἰάσεις οἷόν τε εἶναι ὑπὸ ἱερῶν ὀνομάτων γίνεσθαι.
τοῦτο μὲν, ὦ ἐγὼ, μή λέγε, ὦ ἄριστε· καὶ-
τοί γ' οὐδὲν καὶ θεῶν ὄντων, ὅμως τὰ τοιαῦτα
ψευδῆ εἶναι. ἐγὼ δὲ καὶ θεοὺς οἶδα, καὶ ἰάσεις αὐ-
τῶν ὁρῶ, καὶ ἃ δεῖ ποιοῦσι τοὺς κάμνοντας, καὶ
φαρμάκων, καὶ ἰατρικῆς αἰσθάνεσθαι. ὁ γοῦν
C Ἀσκληπιὸς αὐτὸς, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ἅπερ
φάρμακα πάσχοντες, ἐπεφάδουν τοῖς νο-
σοῦσιν, οὐ λέοντας καὶ μυγαλᾶς περιάπτοντες.
ἔα τοῦτον, ἔφη ὁ Ἴων, ἐγὼ δὲ ὑμῖν θαυμα-
στόν τι διηγήσομαι. ἦν μὲν ἐγὼ μειράκιον ἔτι,
ἀμφὶ τὰ τέτταρα καὶ δέκα ἔτη γεγονώς· ἦλθε δέ
τις ἀγγέλλων τῷ πατρὶ, Μίδαν τὸν ἀμπε-
λουργὸν, ἐρρωμένον εἰς τἆλλα οἰκέτην, καὶ ἐρ-
γατικὸν, ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγορὰν, ὑπὸ
ἐχίδνης δηχθέντα, κεῖσθαι ἤδη σεσηπότα τὸ
σκέλος· διαδοῦναι γὰρ αὐτῷ τὰ κλήματα, καὶ
D τῆς χαλαζῆς περιπλέκοντι, προσερπύσαι
τὸ θηρίον, δακεῖν τε τὸν μέγαν δάκτυλον, καὶ
τὸ μὲν, φθάσαι, καὶ καταδῦναι αὖθις εἰς τὸν
φωλεὸν, τὸν δ', οἰμώζειν, ἀπολλύμενον ὑπ'
ἀλγηδόνων. ταῦτά τε οὖν ἀπήγγελλετο, καὶ τὸν
Μίδαν ἐωρῶμεν αὐτὸν ὅτι σκίμποδος ὑπὸ
τῶν ὁμοδούλων προσκομιζόμενον, ὅλον φλεγμα-
τα, πελιδνὸν, μυδῶντα πρὸ ὑπερφανείας, ὀλί-
γην ἔτι ἐμπνέοντα. λελυπημένῳ δὲ τῷ πα-
τρὶ, τῶν φίλων τις παρὼν, Θάρρει, ἔφη, ἐγὼ γάρ
σοι ἄνδρα Βαβυλώνιον τῶν Χαλδαίων, ὡς φα-
σιν, αὐτίκα μετάπεμψομαι, ὃς ἰάσεται τὸν ἄνθρωπον;

καὶ ἵνα μὴ διηγοῦμαι λέγων, ἦκεν ὁ Βαβυλώνιος, καὶ ἀνίστησι τὸν Μίδαν, ἐπῳδῇ τινι ἐξελάσας τὸν ἰὸν ἐκ τοῦ σώματος, ἔπι καὶ τὸ ἐσαρτήσας τῷ ποδὶ πεφηνυίας πέρθινον λίθον, ἀπὸ τῆς στήλης ἐκκόψας. καὶ τοῦτο μὲν, ἴσως μέτριον, καίτοι ὁ Μίδας αὐτὸς ἀράμενος τὸν σκίμποδα, ἐφ' οὗ ἐκείμετο, ᾤχετο εἰς τὸν ἀγρὸν ἀπιών. ἐσοῦτον ἡ ἐπῳδὴ ἐδυνήθη, καὶ ὁ στήλιτης ἔκφυος λίθος. ὁ δὲ, καὶ ἄλλα ἐποίησε θαυμάσια, ὡς ἀληθῶς. εἰς γὰρ τὸν ἀγρὸν ἐλθὼν, ἕωθεν ἐπειπὼν ἱερατικά τινα ἐκ βίβλου παλαιᾶς ὀνόματα ἑπτά, θείῳ καὶ δᾳδὶ καθαγίσας τὸν τόπον. περιελθὼν εἰς τρὶς, ἐξήλασεν ὅσα ἐντὸς ἐρπετὰ ἐντὸς τῶν ὅρων. ἦκον οὖν ὡσανεὶ ἑλκόμενοι τῇ ἐπῳδῇ ὄφεις πολλοὶ, καὶ ἀσπίδες, καὶ ἔχιδναι, καὶ κεράσται, καὶ ἀκοντίαι, φρυνοί τε, καὶ φύσαλοι· ἐλείπετο δὲ εἷς δράκων παλαιὸς, ὑπὸ γήρως, οἶμαι, ἀδύνατος ἀκολουθῆσαι μὴ δυνάμενος, τῷ ἐπῳδῷ πειθόμενος. ὁ δὲ μάγος, οὐκ ἔφη πάρεσαι ἅπαντας, ἀλλ' ἕνα τινὰ τῶν ὄφεων τὸν νεώτατον χλευαστήσας, παρεσκευάζετο ἐπεμπέναι πρὸς τὸν δράκοντα, καὶ μετ' μικρὸν ἦκε κἀκεῖνος. ἐπεὶ δὲ συνηθροίσθησαν, ἐσεφύσησε μὲν αὐτοῖς ὁ Βαβυλώνιος, τὰ δὲ, αὐτίκα μάλα κατεκαύθη ἅπαντα ὑπὸ τοῦ φυσήματος, ἡμᾶς δὲ ἐθαυμάζομεν. εἰπέ μοι, ὦ Ἰων, ἐγὼ δὲ ἐγὼ, ὁ ὄφις ὁ παρεσκευασμένος ὁ νέος, ἆρα καὶ ἐχειραγώγει τὸν δράκοντα ἤδη, ὡς φῂς, γηγενακότα, ἢ σκίπωνα ἔχων ἔκφυος, ἐπεστηρίζετο; σὺ μὲν παίζεις, ἔφη ὁ Κλεόδημος, ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἀπιστότερος ὢν σου πάλαι τὰ τοιαῦτα (ὠόμην γὰρ οὐδενὶ λόγῳ δυνατὸν γίγνεσθαι αὐτὰ πιστεύσαι) ὅμως ὅτε τὸ πρῶτον εἶδον πετόμενον τὸν ξένον τὸν Βαρβαρον (ἐξ Ὑπερβορέων δὲ ἐώ ὡς ἔφασκεν) ἠπίστουν, καὶ ἐνικήθην, ὅτι πολὺ ἀντιχών. τί γὰρ ἔδει ποιεῖν, αὐτὸν ὁρῶντα διὰ τοῦ ἀέρος φερόμενον, ἡμέρας οὔσης, καὶ ἐφ' ὕδατος βαδίζοντα, καὶ διὰ πυρὸς διεξιόντα, καὶ σχολῇ, καὶ βάδην; σὺ τοῦτα, ἐώ δὴ ἐγὼ, εἶδες, τὸν Ὑπερβόρεον ἄνδρα πετόμενον, ἢ ὅτι τοῦ ὕδατος ἐβεβηκότα; καὶ μάλα, ἦδη ὅς, ὑποδεδεμένον τε καρβατίνας, οἷα μάλιστα ἔκφυοι ὑποδοῦνται. τὰ μὲν γὰρ σμικρὰ τοῦτα, τί χρὴ καὶ λέγειν, ὅσα ἐπεδείκνυτο, ἔρωτας ὅτι πέμπων,

& ne diem narrando conteram, venit Babylonius, ac Midam restituit, effugato ex corpore veneno quadam incantatione, & ad pedem eius appenso virginis defunctæ lapillo, quem è columna excíderat. Atque istud quidem hactenus forsan mediocre fuerit. Tum Midas iam ipse sublato in quo allatus erat scabello, discessit in agrum: tantum potuit incantatio, & columnaris ille lapis. At idem iste Babylonius alia præterea diuina planè fecit. Nempe in agrum profectus manè, quum pronunciasset sacra quædam ex vetusto codice septem nomina, sulphure ac face lustrato loco, in orbem ter obambulans, serpentes omneis inuitos exciuit quicunque intra eam regionem erant. Veniebant ergo tanquam ad incantationem tracti serpentes multi, atque aspides, & viperæ, & ceraſtæ, & iaculi, phrynique, ac physali: relinquebatur autem vnus draco annosus, prorepere (vt opinor) ob senectam non valens, qui non fuerat audiens dicto. At magus, Non adsunt omnes, inquit. Tum vnum quendam ex serpentibus, eum videlicet qui natu minimus erat, selectum legatum mittebat ad draconem: ac paulo pòst venit etiam ille. At postquam iam collecti constitissent, Babylonius in eos insibilauit. Atque illi repentè admodum omnes ab eius flatu incensi sunt, nobis interim admirantibus. Tum ego, Dic mihi, inquam, Ion: serpens ille legatus, iuuenem illum dico, vtrùm manu deduxit draconem, qui iam (vt ais) senuerat, an ille baculum gestans innitebatur? Ludis tu quidem, inquit Cleodemus: at ego, qui & ipse quoque olim minùs talia credebam, quàm nunc tu (putabam enim nulla ratione fieri posse vt ea crederem) tamen quum volantem primùm conspicerem peregrinum illum barbarum (erat autem, vt ferebant, ex Hyperboreis) credidi, ac victus sum, cùm tamen multùm diúque repugnassem: nam quid facerem quum eum cernerem in aëre volantem, atque id interdiu, ac super aquam ingredientem, atque per medium ignem incedentem, idque lentè ac sensim? Túne, inquam ego, ista videbas virum Hyperboreum volantem, aut super aquas ambulantem? Et maximè, inquit ille, carbatinas indutum, quo calceamenti genere illi potissimùm vtuntur. Nã minutula ista quid attinet referre, quæcũque fecit, quo pacto amores immiserit,

ac dęmones exegerit, mortuósque marci- A
dos in vitam reuocauerit, atque Hecaten
ipsam palàm cõspectibus exhibuerit, Lu-
námque è cœlo detraxerit? Quin ego vo-
bis referam quæ ab eo fieri conspexi in
Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum
patris nuper defuncti substantiam susce-
pisset, Chrysidem amabat Demæneti fi-
liam: ac me quidem præceptore in disci-
plina vtebatur: ac nisi amor ille à studio
deduxisset eum, vniuersam Peripatetico-
rum doctrinam perdidicisset: vt qui octo
& decem quum esset annorum, iam ab-
soluerat Analytica: tum physicam auscul-
tationem in finem vsque percurrerat.
Amore tamen victus, mihi rem omnem B
significat. Ego verò, quemadmodum par
erat, quippe qui præceptor eram, Hyper-
boreum illum magum ad eum duco, con-
ductum quatuor illico minis in manum
datis (oportebat enim pręparari quiddam
ad sacrificia) tum sedecim præterea, si
Chryside potiretur. Ille verò crescentem
obseruans lunam (nam tunc vt plurimùm
huiusmodi sacra peraguntur) fossam cùm
effodisset in aperto quodam loco domus,
sub dio circa mediam noctem euocauit
nobis primùm quidem Anaxiclem Glau-
ciæ patrem, ante septem menses vita de- C
functum. Succensebat autem ob amorem
senex, atque indignabatur: tandem ta-
men ei permisit vt amaret. Postea verò
Hecaten quoque eduxit, afferentem vnà
Cerberum: tum Lunam detraxit, mul-
tiforme quoddam spectaculum, & quod
aliàs aliud apparebat. Primùm quidem
muliebrem formam referebat: deinde in
vaccam formosam vertebatur: postremò
verò catula videbatur. Hyperboreus ille
tandem quum finxisset quendam è luto
Cupidinẽ, Abi, inquit, atque huc perdu-
cas Chrysidem. Ac lutum quidem proti-
nus euolabat: paulo pòst autem affuit il- D
la, pulsans ostium. Tum ingressa Glau-
ciam cõplectitur, eum quaminsanissimè
deperiens: & cum eo versata est quoad
gallos canẽtes audiuimus. Tum verò Lu-
na subuolabat in cœlum, atque Hecate
subiit terrã, cæteráque spectra disparue-
runt: & Chrysidem tãdem emisimus cir-
ca ipsum fermè diluculum. Hæc Tychia-
de si cõspexisses, haudquaquam ampliùs
dubitasses esse multa in carminibus istis
commoda. Bene dicis, inquam ego: cre-
didissem equidem, si vidissem ea: nunc
verò ignoscendum mihi puto, si qualia
vos videtis, acutè perspicere non possum:

καὶ δαίμονας ἀνάγων, καὶ νεκροὺς ἐξ ὁδοῦ εἰς οἰκήσεις ἀνακαλῶν, καὶ τὴν Ἑκάτην αὐτὴν ἐναργῆ περιφανῆ, καὶ τὴν Σελήνην καθαιρῶν; ἐγὼ γοῦν διηγήσομαι ὑμῖν ἃ εἶδον γιγνόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐν Γλαυκίᾳ τῷ Ἀλεξικλέους. ἀρτι γὰρ ὁ Γλαυκίας, τῶν παρ' ἐκ τοῦ ἀποθανόντος, τοῦ πατρὸς, τὴν οὐσίαν, ἠράσθη Χρυσίδος τῆς Δημαινέτου θυγατρός. ἐμοὶ δὲ διδασκάλῳ ἐχρῆτο περὶ τοὺς λόγους· καὶ εἰ μὴ ὁ ἔρως ἐκώλυσεν αὐτὸν, ἅπαντα ἂν ἤδη τὰ τῶν Περιπάτου ἠπίστατο· ὃς δὲ ὀκτωκαιδεκαέτης ὤν, ἀπέλυε, καὶ τὴν φυσικὴν ἀκρόασιν μετεληλύθει εἰς τέλος· ἀμηχάνως δὲ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, μικροῦ με ὃν πρὸ ἐμοῦ. ἐγὼ δὲ ὡσπερ εἰκὸς ἦν, διδάσκαλον ὄντα τὸν Ὑπερβόρεον ἐκεῖνον μάγον, ἄγω πρὸς αὐτὸν· ὃς τέτταρσι μνᾶς τέτταροι μόνοις τὸ πρᾶγμα (ἔδει γὰρ προτελέσαι τι πρὸς τὰς θυσίας) ἐκκαίδεκα δ', εἰ τύχοι τῆς Χρυσίδος. ὁ δὲ, αὐξομένην τηρήσας τὴν σελήνην (τότε γὰρ ὡς πλεῖστα τὰ τοιαῦτα τελεσιουργεῖται) βόθρον τινὰ ὀρύξας μέσος ἐν αἰθρίῳ τινὶ τῆς οἰκίας, περὶ μέσας νύκτας ἀνεκάλεσεν ἡμῖν, πρῶτον μὲν, τὸν Ἀναξικλέα τὸν πατέρα τοῦ Γλαυκίου, πρὸ ἑπτὰ μηνῶν τεθνεῶτα· ἠγανάκτει δ' ὁ γέρων ὅτι τῷ ἔρωτι, καὶ ὠργίζετο. τὰ πλεῖστα δὲ ὅμως ἐφῆκεν αὐτῷ ἐρᾶν. μετὰ δὲ, τὴν Ἑκάτην τε αὖ, μετὰ τοῦ ἐπαοιδοῦ τὸν Κέρβερον, καὶ τὴν Σελήνην καθαίρεσιν, πολύμορφόν τι θέαμα, καὶ ἄλλοτε ἄλλοῖόν τι φανταζόμενον. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον γυναικείαν μορφὴν ἐπεδείκνυτο, εἶτα βοῦς ἐγίνετο πάγκαλος, εἶτα σκύλαξ ἐφαίνετο. τέλος δ' οὖν, ὁ Ὑπερβόρεος ἐκ πηλοῦ ἐρωτύλον τινὰ ἀναπλάσας, Ἄπιθι, ἔφη, καὶ ἄγε Χρυσίδα, καὶ ὁ μὲν πηλὸς, ἐξεπήδα· καὶ μετὰ μικρὸν ἦκεν, ἑστῶσα πρὸ τῶν θυρῶν ἐκείνη, καὶ εἰσελθοῦσα, περιβάλλει τὸν Γλαυκίαν· ὡς αὖ ἐμμανέστατα ἐρῶσα, καὶ σιωπῶν, ἄχρι δὴ ἀλεκτρυόνων ἠκούσαμεν ἀδόντων. τότε δὴ ἥ τε σελήνη ἀνέπαλτο εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἡ Ἑκάτη ἔδυ κατὰ τῆς γῆς, καὶ τὰ ἄλλα φάσματα ἠφανίσθη, καὶ τὴν Χρυσίδα ἐξεπέμψαμεν περὶ αὐγάς που ἤδη ὄρθρου λυκαυγές. εἰ ταῦτα εἶδες, ὦ Τυχιάδη, οὐκ ἂν ἔτι ἐπῳδαῖς χρήσιμα. εὖ λέγεις, ἦν δ' ἐγὼ, ὅπιστευον γὰρ ἄν, εἴτε εἶδον αὐτὰ, νῦν δὲ συγγνώμη, εἰ μὴ τὰ ὅμοια ὑμῖν ὀξυδορκεῖν ἔχω·

πλὼ ἀλλ' οἶδα γὰ τὴν Χρυσίδα ἣν λέ- A
γεις, ἑταιρικὴν γυναῖκα, καὶ πανοῦργον· ἀλλ' οὐκ ὀρῶ
δὲ τίνος ἕνεκα ἐδεήθητε ἐπ' αὐτὴν τὸν πηλί-
νην παρεσθῆτα, καὶ μάγου τοῦ ἐξ Ὑπερβορέων,
καὶ σελήνης αὐτῆς, ἣν εἴκοσι δραχμῶν ἀγα-
γεῖν ἐς Ὑπερβορέους δυνατὸν ἦν. πάνυ γὰρ εὐ-
δίδωσι πρὸς ταύτην τὴν ἐπῳδὴν ἡ γυνή,
καὶ ὃ ἐναντίον τοῖς φάσμασι πέπονθεν. ἐκφο-
βεῖ γὰρ ἣν φόρον ἀκούσῃ χαλκοῦ, ἢ οἰδήσου,
πέφυγε. καὶ ταῦτα γὰρ ὑμᾶς φασιν αὐτὴν, αἰ
ἀργυρίου που ψοφῇ, ἔρχεσθαι πρὸς τὸν ἦχον·
ἄλλως τε, καὶ θαυμάζω αὐτοῦ τὸ μάγου, εἰ δυ-
νάμενος αὐτὸς ἐργάσθαι πρὸς τὴν πλου- B
σιωτάτων γυναικῶν, καὶ τάλαντα ὅλα πρὸ
αὐτῆς λαμβάνειν, ὁ δὲ, τετταράκοντα μόνων, πάνυ
σμικρολόγος ὢν, Γλαυκίαν ἐρᾶσαι ἐργάζε-
ται. γελοῖα ποιεῖς, ἔφη ὁ Ἴων, ἀπιστῶν ἅπασιν.
ἐγὼ γοῦν ἡδέως ἂν ἐροίμην σε τί περὶ τού-
των φῂς, ὅσοι τοὺς δαιμονιῶντας ἀπαλλάττουσι
τῶν δεινῶν, οὕτω σαφῶς ἐξελαύνοντες καὶ τὰ
φάσματα. καὶ ταῦτα σὺκ ἐμὲ χρὴ λέγειν,
ἀλλὰ πάντες ἴσασι τὸν Σύρον τὸν ἐκ τῆς Πα-
λαιστίνης, τὸν ὑπὲρ τούτων σοφιστὴν, ὅσους πρὸς
λαβὼν καταπίπτοντας πρὸς τὴν σελήνην, C
καὶ τὸ ὀφθαλμὼ διαστρέφοντας, καὶ ἀφρῷ
πιμπλαμένους τὸ στόμα, ὅμως ἀίσσοντας, καὶ ἀ-
ποπέμπει ἀρτίους, ὑπὲρ μισθοῦ μεγάλου ἀπαλ-
λάξας τῶν δεινῶν. ἐπειδὴν γὰρ ὑπτίᾳ χειμέ-
νους, καὶ ἔρηται ὅθεν εἰσεληλύθασιν εἰς τὸ σῶ-
μα, ὁ μὲν νοσῶν αὐτὸς, σιωπᾷ, ὁ δαίμων δὲ
ἀποκρίνεται, ἑλληνίζων, ἢ βαρβαρίζων, ἢ ὅθεν
αὐ αὐτὸς ἦ, ὅπως τε καὶ ὅθεν ἐπῆλθεν ἐς τὸν ἄν-
θρωπον· ὁ δὲ, ὅρκοις ἐπάγων, εἰ δὲ μὴ πει-
θοίη, καὶ ἀπειλῶν, ἐξελαύνει τὸν δαίμονα. ἔγω
γ' ὃν καὶ εἶδον ἐξιόντα μέλανα, καὶ καπνώδη τὴν D
χροιάν. ὦ μέγα, ἦν δ' ἐγὼ, τὰ τοιαῦτα σε ὁρᾶν,
ὦ Ἴων, ἅπερ αἱ ἰδέαι αὐταὶ φαίνονται, ἃς ὁ
πατὴρ ὑμῶν Πλάτων δείκνυσιν ἀμφοῖν τι
θέαμα, ὡς πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀμβλυωττοντας:
μόνος γὰρ Ἴων, ἔφη ὁ Εὐκράτης, τὰ τοιαῦτα εἶ-
δεν, οὐχὶ καὶ πολλοὶ δαίμοσιν ἐντετυχή-
κεσθον, οἱ μὲν, νύκτωρ, οἱ δὲ, καὶ ἡμέρας; C
ἐγὼ δὲ οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ μυριάκις ἤδη τὰ
τοιαῦτα τεθέαμαι. καὶ ὃ μὲν πρῶτον, ἐπαρατ-
τόμην πρὸς αὐτὰ, νυνὶ δὲ καὶ τὸ ἔθος, οὐδὲν
τι θαυμαστὸν ὁρᾶν μοι δοκῶ, καὶ νυν μάλιστα,

veruntamen Chrysidem illam quam di- A
cis, noui, mulierem planè meretricem,
ac facilem: nec video sanè cuius gratia
ad illam egueritis luteo illo legato, ma-
góque ex Hyperboreis vsque, atque ip-
sa insuper luna, quippe quam vigin-
ti drachmis ducere in Hyperboreos vs-
que potuisses: mirificè enim sese offert
ad hanc incantationem mulier, & con-
trarium quiddam spectris istis habet.
Nam ea quidem æris ferrive sonum si
audierint, fugiunt (nam id vos prædi-
catis) illa verò si argentum vspiam so-
nuerit, accurrit ad tinnitum. Præterea
ipsum etiam magum admiror, quòd B
cùm ditissimas mulieres in amorem sui
possit elicere, atque ab eis solida talen-
ta suscipere, is tamen ob quatuor minas,
admodum tantilli lucelli auidus, Glau-
ciam amoris compotem fecerit. Ridi-
culè facis, inquit Ion, qui nihil credis.
Ego te libenter ergo rogauerim quid
de his respondeas, qui dæmoniacos li-
berant erroribus, adeò manifestè spe-
ctra illa carminibus eiicientes. Atque
hæc me dicere non opus est, verùm o-
mnes nouerunt, Syrus ille ex Palæstina,
qui harum rerum artifex est, quàm mul-
tos mortales suscipiat qui ad lunam con- C
cidant, oculósque distorqueant, spu-
máque os oppleant: quos tamen eri-
git, ac sanos remittit, magna accepta
mercede diris eos malis liberans. Et-
enim quum iacentibus instet, rogaue-
ritque vnde sint in corpus ingressi, æ-
grotus quidem ipse tacet: at dæmon ve-
rò respondet, aut lingua Græca loquens,
aut barbarica, aut vndecunque fuerit i-
pse: & quomodo & vnde intrauit in ho-
minem. Ille verò adiurans eum, ac ni pa-
ruerit, minitans etiam, expellit abigítque
dæmonem. Quin ego quoque dæmonem
quendam exeuntem vidi, nigrum certè, D
& colore fumidum. Non magnum erat,
inquam ego, talia te Ion cernere, cui
ipsæ etiam apparent ideæ, quas vestræ fa-
miliæ parens ostendit Plato: rem vide-
licet spectatu tenuem, atque euanidam,
quantum ad nos homines luscioſos. Ità-
ne solus Ion, inquit Eucrates, istiusmo-
di vidit, ac non alij etiam multi incide-
runt in dæmones, alij noctu, alij etiam
interdiu? Ego profectò non semel, sed
millies iam talia conspexi: ac primùm
quidem turbabar ad ea: iam verò ob con-
suetudinem nihil nouum aut prodigio-
sum mihi videre videor, maximèq; hunc,

ex quo annulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiam ſumpto factum, carménque docuit nominibus multis plenũ: niſi fortè ne mihi quidem fidem ſis habiturus, Tychiade. At quî fieri poſſit, inquã, vt Eucrati non credam, Dinonis filio, viro in primis ſapienti, ac libere, quæ ſibi vidĕtur, domi in priuato ſuo cum auctoritate narranti? Illud ergo de ſtatua, inquit Eucrates, quæ omnibus qui in domo ſunt, ſingulis noctibus apparet tum pueris, tum adoleſcentibus, tum ſenibus, hoc, inquam, non à me dumtaxat audieris, verumetiam à noſtris omnibus. De qua ſtatua, inquam ego? Non vidiſti (inquit) quum ingredereris, ſtatuam quandam in atrio collocatam, ſanè quàm pulchram, opus Demetrij, qui ſtatuas humana ſpecie fingere conſueuit: Nonne illam dicis, inquam, quæ diſcum iacit, quæ inclinata eſt ad emiſſuri geſtum, reflexa in eam quæ diſcum fert, altero pede modicè inflexo, quæque ſe erectura videtur vnà cum iactu? Non, inquit: nam vnum eſt ex Myronis operibus ille diſci iactator quem dicis. Sed nec eam quæ eſt ei proxima: eam loquor, cui tæniis caput vinctum eſt, formoſam illam: nam id Polycleti opus eſt: verùm eas quæ à dextra ſunt egredientibus, omitte, inter quas & tyrannicidæ illi ſtant, Critiæ Neſiotæ plaſmata. tu verò an non ad aquam illam quæ influit, quampiam vidiſti ventre prominulo, caluam, ſeminudatam, vulſis quibuſdam barbæ pilis, inſignibus venis vero homini ſimillimam? Pelichus dux Corinthius eſſe videtur. Per Iouem, inquam, vidi quandam à dextra Saturni, quæ tæniàs coronáſque aridas habebat, pectoréque folia quædam inaurata. Ego, inquit Eucrates, ea inauraui, quum me ſanaſſet triduo, febre pereuntem. Erátne igitur etiam medicus, inquam ego, optimus iſte Pelichus? Eſt: neque ride, inquit Eucrates: alioqui homo te haud multo pòſt inuadet. Noui ego certè quantum valeat hęc quam tu rides ſtatua. An non eiuſdem putas eſſe immittere febres in quos voluerit, quando quidem potis eſt eiicere? Propitia, inquam, placatáque ſit hæc ſtatua mihi, quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud facientẽ eam viderunt omnes qui in domo ſunt?

A ἐξ οὗ μοι τὸν δακτύλιον ὁ Ἄραψ ἔδωκε, σιδήρου τοῦ ἐκ τοῦ σταυροῦ πεποιημένον, καὶ τινὰ ἐπῳδὴν ἐδίδαξε τὴν πολυώνυμον, ἐκεῖνος εἰ μὴ κἀμοὶ ἀπιστήσῃς, ὦ Τυχιάδη. καὶ πῶς ἂν, ἦν δ' ἐγὼ, ἀπιστήσαιμι Εὐκράτει τῷ Δείνωνος, σοφῷ ἀνδρὶ μάλιστα, καὶ ἐλευθερίως τὰ δοκοῦντα οἷς λέγοντι οἴκοι περὶ αὐτῶν μετ' ἐξουσίας; Ὄγμοι τοίνυν, ἦ δ' ὅς ὁ Εὐκράτης, ἅπασι τοῖς ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὅσαι νύκτες φαινόμεθα, καὶ παισὶ, καὶ νεανίαις, καὶ γέρουσι, τοῦτο οὐ περὶ ἐμοῦ μόνον ἀκούσῃ ἂν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν ἡμε-
B τέρων ἁπάντων. ποῖον, ἦν δ' ἐγὼ, ἀνδριάντα; Οὐχ ἑώρακας, ἔφη, εἰσιὼν εἰς τὴν αὐλὴν, ἑστῶτα παγκάλως ἀνδριάντα, Δημητρίου ἔργον τοῦ ἀνθρωποποιοῦ; μῶν τὸν δισκεύοντα, ἦν δ' ἐγὼ, φὴς, τὸν ὀπισθοκωφότα κατὰ τὸ σχῆμα τῆς ἀφέσεως, ἀπεστραμμένον εἰς τοὐπίσω διαφόρου, ἠρέμα ἐγκλίζοντα τοῦ ἑτέρου, εὐθὺν ἀνασπασθησόμενον μετὰ τῆς βολῆς· οὐκ ἐκεῖνον, ἦ δ' ὅς, ἐπὶ τῷ Μύρωνος ἔργον ἐν καὶ τοῦτό ἐστιν, ὁ δισκεύων, ὃν λέγῃς. ἀλλὰ τὸν πρὸ αὐτοῦ, φημι, τὸν ἀφ-
C δούμενον τοῖς κεφαλοῖς τῇ ταινίᾳ, τὸν καλόν· Πολυκλείτου γὰρ τοῦτο ἔργον. ἀλλὰ τοὺς μετὰ, ἔφη, τοὺς δεξιὰ εἰσιόντων, ἄφες, ἐν οἷς καὶ τὰ Κριτίου τοῦ Νησιώτου πλάσματα ἕστηκεν, οἱ τυραννοκτόνοι. σὺ δὲ εἴ τινα παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπόρρυτον εἶδες παρεληλυθότα, φαλαντίαν, ἡμίγυμνον τοῖς αἰδοίοις, ὠμοῖς μάλα τοῖς τοῦ γέροντος τοῦ πείσας ἐκείνας, ὑπόσιμον τὰς φλέβας, αὐχμηρὸν τὴν ὄψιν, ἐκεῖνον λέγω, Πέλιχος ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς εἶναι δοκεῖ. νὴ Δί', ἦ δ' ἐγὼ, εἶδόν τινα ὀπίσω τὰ δεξιὰ τοῦ Κρόνου, ταινίας καὶ στεφάνους ξη-
D ρούς ἔχοντα, κεχρυσωμένον πεταλοῖς τὸ στῆθος. ἐγὼ δὲ, ὁ Εὐκράτης ἔφη, ἐκεῖνα ἐχρύσωσα, ὁπότε μ' ἰάσατο δι' τριῶν ἐκεῖνος τοῦ πυρετοῦ ἀπολλύμενον. ἰᾷ γὰρ καὶ ἰᾶσαι, ἦ δ' ἐγὼ, ὁ βέλτιστος οὗτος Πέλιχος; ἔστι, καὶ μὴ σκῶπτε, ἦ δ' ὅς ὁ Εὐκράτης· ἢ σε οὐκ εἰς μακρὰν μέτεισιν ὁ αἰπύς· οἶδα ἐγὼ ὅσον δύναται οὗτος ὁ νῦν σοὶ γελώμενος ἀνδριάς, ἢ οὐ νομίζεις τοῦ αὐτοῦ εἶναι καὶ ὀπιπέμπειν πυρετοὺς, οἷς δὴ ἔπελθοι, εἴτε καὶ ἀποπέμπειν δυνατὸν αὖπαλ; ἴλεως, ἦ δ' ἐγὼ, ἔστω ὁ ἀνδριὰς, καὶ ἤπιος, ἅτε ἀνδρὸς ὢν, τί δ' οὖν καὶ ἄλλο ποιοῦντα ὁρᾶτε αὐτὸν ἅπαντες οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ;

ἐπειδὴ πάντα, ἔφη, νύξ γένηται, ὁ Βριγᾶς ἀπὸ τῆς βάσεως, ἐφ' ἧς ἕστηκε, περίεισιν ἐν κύκλῳ τὴν οἰκίαν, καὶ πάντες ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ, ἐνίοτε καὶ ἄδοντι· καὶ οὐκ ἔστιν ὅστινα ἠδίκησεν, οὐκ ἐπιβαίνει γὰρ χρὴ μόνον ὁ γέρων, παρέρχεται, μηδὲν ἐνοχλήσας τινὰ ἰδόντας· ἐμὲ μὲν καὶ λούεται τὰ πολλά, καὶ παίζει δι' ὅλης νυκτὸς, ὥστε ἀκούειν τὸ ὕδατος ψοφοῦντος. ὅρα γάρ, ἔφην ἐγὼ, μὴ οὐχὶ Πέλιχος ὁ αἰδρίας, ἀλλὰ Τάλως ὁ Κρὴς ὁ τοῦ Μίνωος ἦν. ἐκεῖνος γὰρ χαλκοῦς τις ἦν, τῆς Κρήτης περίπολος. εἰ δὲ μὴ χαλκοῦς, ὦ Εὐκρατες, ἀλλὰ ξύλου ἐπεποίητο, οὐδὲν αὐτὸν ἐκώλυεν ὑπὸ Δημητρίου ἔργον εἶναι, ἀλλὰ τοῦ Δαιδάλου τεχνημάτων. ἁρπαστεύει γοῦν, ὡς φῄς, ἀπὸ τῆς βάσεως καὶ τοῦτο. ὅρα, ἔφην, ὦ Τυχιάδη, μή σοι μεταμέλῃ τοῦ σκώμματος ὕστερον. οἶδα ἐγὼ, οἷα ἔπαθεν ὁ τοὺς ὀβολοὺς ὑφελόμενος, οὓς κατὰ τὴν νεμηνίαν ἐκρέμασεν πρὸ τοῦ πυλῶνος αὐτοῦ· πολύδικα ἐχρῆν, ὁ Ἰων ἔφη, ἱεροσυλεῖν τε εἶναι· πῶς οὖν αὐτὸν ἀμυνούμεθα, ὦ Εὐκρατες; ἐθέλω γὰρ ἀκοῦσαι εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ὑποὶ Τυχιάδης ἀπιστεῖ· πολλοὶ, ἦ δ' ὅς, ἐκέατο ὀβολοὶ παρὰ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ νομίσματα ἔνια ἀργυρᾶ πρὸς τῷ μετώπῳ, κηρῷ κεκολλημένα, καὶ πίναλα ἐξ ἀργύρου, δίκαί τινος, ἢ μισθὸς ὑπὲρ τῆς ἰάσεως, ὁπόσοι δ' αὐτὸν ἐπανορθοῦσθαι ἐκόμιζον. ἦν δ' ἡμῖν Λίβυς τις οἰκέτης, κακοῦργος, ἱπποκόμος. οὗτος ἐπεχείρησε νυκτὸς ὑφελέσθαι πάντα ἐκφέρων, καὶ ὑφείλετο, κατασεσηκότα ἤδη τρισὶν ἢ τέτρασιν τὰ ἀνδριάντα. ἐπεὶ δὲ ἐπῆλθον τάχιστα ἔγνω παρεστρατηλατημένος ὁ Πέλιχος, ὅρα ὅπως ἠμύνατο, καὶ κατέφωρον τὸν Λίβυν. δι' ὅλης γὰρ τῆς νυκτὸς περιῄει ἐν κύκλῳ τὸν αὐλεῖον, ἀθλίως ἐξελθεῖν δυνάμενος, ὡς περ εἰς λαβύρινθον ἐμπεσών, ἄχρι δὴ κατελήφθη ἔχων τὰ φώρια, γυμνώσεως τῆς ἡμέρας. ἐκ τότε μὲν, πληγὰς οὐκ ὀλίγας ἔλαβεν ὑπ' αὐτοῦ· τῇ πολλοστῇ δὲ ὕστερον, κακὸς κακῶς ἀπέθανε, μαστιγούμενος ὡς ἔλεγε καθ' ἑκάστην, ὥστε καὶ μώλωπας ἐς τὴν ὑστεραίαν φαίνεσθαι αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος. ὁρᾷς ταῦτα, ὦ Τυχιάδη, καὶ τὸν Πέλιχον σκῶπτε, καὶ μὲ, ὡς περ τὸν Μίνωος ἠλικιώτην, ἤδη παίζειν ἤδη δίκαζε, ὦ Εὐκρατες, ἦν δ' ἐγὼ, ἔστ' ἂν ὁ χαλκοῦς μὲν, χαλκοῦς, ὃ δὲ ἔργον, Δημήτριος ὁ Ἀλωπεκιῆθεν εἰργα-

A Quum primùm nox est, inquit, hæc è base descendens in qua steterat, in orbem totam domum circumit: & omnes occurrunt ei interdum etiam canenti: nec quisquam est quem vnquam læserit: diuertere enim tantùm oportet: illa verò præterit nihil intuentes infestans, quin & lauat sæpe, & tota nocte ludit, vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide ergo, inquam ego, ne fortè non Pelichus hæc statua sit, sed Talus potiùs Cretensis, qui apud Minoëm fuisse dicitur: nam & ille æreus quidam Cretæ custos erat: quòd si non ex ære, sed ex ligno facta esset, nihil B eam prohiberet quin non opus Demetrij, sed vna potiùs ex Dædali machinis esse videatur: è base namque (vt ais) etiam ista fugit. Vide, inquit, ô Tychiade, ne te posthac scommatis huius pœniteat. Noui quidem ego quid illi euenerit qui obolos surripuit, quos ei nouilunio quoque suspendimus. Prorsus atrocia, inquit Ion, oportebat accidere: quippe qui sacrilegus erat: quomodo ergo illum vltus est, ô Eucrates? Nam audire cupio, etiamsi quammaximè Tychiades iste diffisurus est. Multi, inquit C ille, ad pedes eius oboli iacebant, aliáque item numismata quædam argentea ad crus eius affixa cera, ac laminæ quoque argenteæ, vota cuiusque, aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quum febre detineretur. At erat nobis seruus quidam Libycus sceleratus, equorum curator. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia, abstulitque, digressam iam quum obseruasset statuam. At quum primùm reuersus intellexit sacrilegio se compilatum Pelichus, vide quo pacto sese vltus est, atque furti prodidit Libycum. Tota nocte atrium obambula- D bat in orbem miser, exire non valens, tanquam in Labyrinthum incidisset: quoad orta die iam deprehensus est ea tenens quæ furto abstulerat: ac tum quidem comprehensus, plagas non paucas recepit, nec temporis multum superstes malus malè periit, vapulans, vt dicebat, singulis noctibus: adeò vt vibices postridie apparerent in corpore. I nunc, & post ista quoque Tychiades Pelichum ride, ac me tanquam coætaneum Minoi iam delirare puta. At ô Eucrates, inquam ego, quandiu æs erit æs, operísque plastes Demetrius Alopecensis fue-

rit, qui non deos, ſed homines fingere A
conſueuit, Pelichi nunquam ſtatuam ve-
rebor: quippe qui nec ipſum etiam viuen-
tem, ſi mihi minaretur, admodum timuiſ-
ſem. Ad hæc medicus Antigonus, Et
mihi, ô Eucrates, inquit, Hippocrates
æreus eſt magnitudine fermè cubitali:
qui tum dumtaxat quum lucerna extin-
cta ſit, totam in orbem domum ambit,
perſtrepens, ac pyxides euertens, phar-
macáque commiſcens, atque oſtia cir-
cumuertens: maximéque ſi quando ſa-
crificia prætermittimus, quibus in ſingu-
los annos ei ſacrificamus. Poſtulat ergo,
inquam ego, etiam Hippocrates medi-
cus iam vt ſibi ſacrificetur: indignatúr- B
que niſi in tempore iuſtorum ſacrificio-
rum epulis accipiatur: quem nimirum
decebat boni conſulere ſi quis ei libauc-
rit, aut mulſum inſperſerit, aut caput co-
ronauerit. Audi ergo, inquit Eucrates,
iſtud certè etiam teſtibus probauero,
quod ante annos quinque vidi. Erat fer-
mè vindemiæ tempus. Ego verò in a-
grum circa meridiem vindemiatum di-
miſſis operariis, in ſyluam ſolus abibam,
cogitans interim quiddam atque conſi-
derans. At poſtquam in ſaltum perueni,
canum primò latratus inſonuit. Ego ve- C
rò Mnaſoma filium meum cum æqualı-
bus venientem, ludere venarique (quem-
admodum ſolebat) coniiciebam. At res
haudquaquam ſic ſe habebat: verùm
paulo pòſt facto terræ motu, ſonóque
velut è tonitru, mulierem aduenien-
tem video terribilem, proceritate fer-
me ſemiſtadiali: habebat autem in ſi-
niſtra facem, in dextra verò gladium
viginti circiter cubitorum. Et infernè
quidem pedibus erat ſerpentiuis, ſuper-
nè verò Gorgonem referens, vultu vi-
delicet, atque aſpectus horrore: pro co-
ma quidem draconibus tanquam cæſa- D
rie circumcincta, aliis collum amplec-
tentibus, aliis etiam per humeros ſpar-
ſis. Videte, inquit, amici quo pacto
etiam inter narrandum exhorrui: & ſi-
mul hæc dicens Eucrates, oſtendit omni-
bus brachij ſui ſetas erectas metu. Ion
ergo ac Dinomachus & Cleodemus ve-
hementer inhiantes auſcultabant eum,
viri ſenes, tanquam naribus traherentur, adorantes apud ſeſe tam incredibilem Coloſſum, mulierem ſemiſtadialem, Giganteum quoddam Mormolyciũ.

γασμένος ἦ, ὃ ἰατρὸς ἦν, ἀλλ' αἰδεσιμο-
ποιὸς ὤν, ὅποτε φοβήσομαι τὸν ἀνδριάντα
Πελίχου, οὐ γοῦν ζῶντα πάνυ ἐδεδίειν, ἀπει-
λοῦντά μοι. ὅπερ τούτοις Ἀντίγονος ὁ ἰατρὸς εἶ-
πε· κἀμοὶ, ὦ Εὐκρατες, Ἱπποκράτης ὅδε
χαλκοῦς, ὅσον πηχυαῖος τὸ μέγεθος, ὃς μόνον
ἐπιδὺς ἡ λυχνία ἀποσβῇ, περίεισι τὴν οἰ-
κίαν ὅλην ἐν κύκλῳ, ψοφῶν, καὶ τὰς πυξί-
δας διατείνων, καὶ τὰ φάρμακα συγχέων,
καὶ τὰς θύρας περιτείνων, ἢν μάλιστα ἐπει-
δὴ τὴν θυσίαν παραλείπωμεν, ᾗ κατ' ἔτος ἕκαστον αὐτῷ θύομεν. ἀξιοῖ γάρ, ἵν' οἱ
ἐγὼ, καὶ Ἱπποκράτης ἤδη ὁ ἰατρὸς θύεται αὐ-
τῷ, καὶ ἀγανακτεῖ, ἵν' μὴ κατ' καιρὸν ἀφ' ἱε-
ρῶν τελείων ἑστιαθῇ· οὐ ἔδοξ' ἀγαπᾶν, εἴ τις
ἐναλείφει αὐτῷ, ἢ μελίκρατον ὑπανείσῃ, ἢ
περιθύσῃ τὴν κεφαλήν. ἄκουε τοίνυν, ἔφη
ὁ Εὐκράτης, τοῦτο μὲν καὶ ὑπὸ μαρτύρων, ὃ
καὶ ἐγὼ πέντε εἶδον. ἐτύγχανε μὲν ἀμφὶ
πυγμὴν ὁ ἐνιαυτὸν ὤν· ἐγὼ δὲ ἀμφὶ τὸν ἀγρὸν
μεσούσης τῆς ἡμέρας πεπονημένους ἀφεὶς τοὺς
ἐργάτας, κατ' ἐμαυτὸν εἰς τὴν ὕλην ἀπῄειν,
μεταξύ φροντίζων τι, καὶ αἰσκοπούμενος.
ἐπεὶ δ' ἐν τῇ σιωπῇ ἦν, ὁ μὲν κύων,
ὑλαγμὸς ἐγένετο κυνῶν· κἀγὼ εἶκαζον Μνά-
σωνα τὸν υἱὸν, ὡς εἰώθει, παίζειν, καὶ κυνη-
γετεῖν εἰς ὃ λάσιον μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν προ-
ελθόντα. τὸ δὲ οὐκ εἶχεν οὕτως, ἀλλὰ μετ'
ὀλίγον σφοδρός τινος ψοφήσεως, καὶ βοῆς, οἵᾳ
ἂν βεβρυχὼς, γυναῖκα ὁρῶ παρεισιοῦσαν φο-
βερὰν, ἡμισταδιαίαν σχεδόν· ὁ ἦλιος εἶχε δὲ
καὶ δᾷδα ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ ξίφος ἐν τῇ
ἀριστερᾷ, ὅσον εἰκοσάπηχυ· καὶ τὰ μὲν ἕτερθεν,
ὀφιόποδες ἦσαν, τὰ δὲ ἄνω, γοργόνι ἐμφερὴς, ὃ
βλέμμα, φημὶ, καὶ ὁ φερικῶδες τῆς παρεσό-
ψεως, καὶ αὐτὴ τῆς κόμης, ἀντὶ δράκοντας κο-
ρυφηδὸν παρείχετο, εἱλουμένους περὶ τὸν
αὐχένα, καὶ ὑπὲρ τῶν ὤμων εἰκῇ ἐσπαρμέ-
νους. ὁρᾶτε, ἔφη, ὅπως ἔφριξα, ὦ φίλοι, με-
ταξὺ διηγούμενος; καὶ ἅμα λέγων, ἐδείκνυεν
ὁ Εὐκράτης τὰς ὑπὸ τῷ πήχους τρίχας, πά-
σιν ὀρθὰς κατὰ τὸ φόβου. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ
τὸν Ἴωνα, καὶ τὸν Δινόμαχον, καὶ τὸν Κλεόδη-
μον, κεχηνότες ἀτενὲς, παρεῖχον αὐτῷ γέ-
οντες ἄνδρες, ἑλκόμενοι τῇ ῥινὶ, ὑπερέμε-
νον παρεισιοῦσαν ὅπως ἀπίθανον Κολοσσὸν, ἡμισταδιαίαν γυναῖκα, Γιγαντιαίου τινὸς Μορμολυκίου.

ἐγὼ ὁ σκεπόμην μεταξὺ οἷοί εἰσιν οὗτοι ἀνδρὶ νέοις τὰ A ὁμιλοῦσιν ὑπὲρ σοφίας, καὶ ὑπὸ πολλῶν θαυμάζονται, μόνῃ τῇ πολιᾷ καὶ τῷ πώγωνι διαφέροντες τῶν βρεφῶν· τὰ δ' ἄλλα, καὶ αὐτοὶ σκιαὶ νεανίσκων διαγωγότεροι πρὸς τὸ ψεύδος. ὁ γοῦν Δεινόμαχος, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐκρατες, οἱ κύνες τῆς θεοῦ, πηλίκοι τὸ μέγεθος ἦσαν; ἐλέφαντος, ἦ δ' ὅς, ὑψηλότεροι τῶν Ἰνδικῶν, καὶ μείζονες καὶ αὐχμοί, καὶ λάσιοι, πτεναρὰ καὶ αὐχμώσῃ τῇ λάχνῃ. ἐγὼ μὲν οὖν ἰδών, ἔσχον, διαστρέψας ἅμα τὸ σφυγμῶδες, ὡς μοι ὁ Ἄραψ ἔδωκεν εἰς τὸ εἴσω τοῦ δακτύλου. ἡ Ἑκάτη δὲ παταξάσα τῷ δρακοντείῳ ποδὶ τοὔδαφος, B ἐποίησε χάσμα παμμέγεθες, ἡλίκον Ταρτάρου τὸ μέγεθος· εἶτα ὤχετο μετ' ὀλίγον ἀλλομένη εἰς τὸ αὐτό· ἐγὼ δ' ἅρασάς, ἐπέκυψα, λαβόμενος δένδρου τινὸς πλησίον πεφυκότος, ὡς μὴ σκοτοδινιάσας, ἐμπέσοιμι ὑπὸ κεφαλήν· εἶτα ἑώρων τὰ ἐν Ἅιδου ἅπαντα, τὸν Πυριφλεγέθοντα, τὴν λίμνην, τὸν Κέρβερον, τοὺς νεκρούς, ὥστε γνωρίζειν ἐνίους αὐτῶν. τὸν μὲν οὖν πατέρα εἶδον ἀκριβῶς αὐτὰ σχήματα ἔτι ἀμπεχόμενον, ἐν οἷς αὐτὸν κατεθάψαμεν. τί δ' ἔπραττον, ὁ Ἰων ἔφη, ὦ Εὐκρατες, αἱ ψυχαί; τί δῆτα, C ἦ δ' ὅς, ἢ κατὰ φύλα καὶ φρήτρας μετὰ τῶν φίλων, καὶ συγγενῶν διατρίβουσιν ὑπὸ τῷ ἀσφοδέλῳ κατακείμενοι; ἀπολεγέτωσαν οὖν ἔτι, ἦ δ' ὅς ὁ Ἰων, οἱ ἀμφὶ τὸν Ἐπίκουρον τοῦ ἱεροῦ Πλάτωνι, καὶ τοῦ περὶ τῶν ψυχῶν λόγου. σὺ δ' μὴ καὶ τὸν Σωκράτη αὐτόν, καὶ τὸν Πλάτωνα εἶδες ἐν τοῖς νεκροῖς; τὸν Σωκράτη ἔγωγε, ἦ δ' ὅς, οὐδὲ τοῦτον σαφῶς, ἀλλὰ εἰκάζων ὅτι φαλακρὸς, καὶ περιγάστωρ ἦν· τὸν Πλάτωνα δὲ, οὐκ ἐγνώρισα· χρὴ γὰρ, οἶμαι, τοὺς φίλους ἄνδρας παλαιᾷ λέγειν. ἅμα γοῦν ἔγωγε ἅπαντα ἀκριβῶς ἑώρακα, καὶ τὸ χάσμα συνέμυε, καί D τινες τῶν οἰκετῶν ἀναζητοῦντές με, καὶ Πυρρίας ἦσαν ἐν αὐτοῖς, ἐπέστημεν ἔτι τέλεον μεμυκότος τοῦ χάσματος· εἰπὲ Πυρρία, εἰ ἀληθῆ λέγω; νὴ Δί', ἔφη ὁ Πυρρίας, καὶ ὑλαγμὸν ἤκουσα διὰ τοῦ χάσματος, καὶ πῦρ τι ὑπολάμπειν ἀπὸ τῆς δᾳδός μοι ἐδόκει. κἀγὼ ἐγέλασα, ὅτι μεμεστήσμενος τοῦ μύθου ἔλεγες τὸν ὑλαγμὸν, καὶ τὸ πῦρ. ὁ Κλεόδημος δὲ, Οὐ καινὰ, εἶπεν, οὐδὲ ἄλλοις ἀήθη ταῦτα εἶδες, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἐγὼ πολλὰ νοσήσας, τοιόν τι ἐθεασάμην.

Ego verò considerabam interim cuiusmodi erant hi qui cum iuuenibus sapientiæ nomine versentur, vulgóque in admiratione habeantur: quum sola nimirum canitie barbáque ab ipsis differant infantibus, cæterùm etiam illis ipsis facilius ductiles ad credenda mendacia. Dinomachus ergo, Dic mihi, inquit, Eucrates, illi canes deæ, quanta magnitudine erant? Elephantis, inquit ille, proceriores Indicis, nigri & ipsi, hirsutíque, sordido squalidóque villo. Ego igitur quum viderem, restiti, inuerso protinus in interiorem digiti partem, quod Arabs mihi dederat, sigillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pedibus solo, hiatum effecit maximum, & qui immani magnitudine penitus æquaret Tartarum: deinde paulo pòst abiit in eum desiliens. Ego verò præsente animo porrecta ceruice inclinatus, inspexi apprehensa arbore quapiam quæ vicina stabat, ne obortis mihi tenebris ac vertigine, in caput præceps inciderem; deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia, Pyriphlegethontem lacum, Cerberum, manes: adeò vt quosdam etiam eorum agnoscerem. Patrem ergo meum manifestè cernebam adhuc his ipsis amictum quibus eum sepeliuimus. Quid agebant (inquit Ion) ô Eucrates, animæ? Quid aliud, inquit ille, quàm per tribus familiásque cum amicis cognatísque versantur, in Asphodelo collocati? Contradicant ergo etiam nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni, eiúsque de anima rationibus. At tu nónne Socratem etiam ipsum Platonémque videbas inter manes? Socratem (inquit) vidi, neque illum tamen euidenter, nisi quòd inde conieci, quoniam caluus ac ventricosus erat. Platonem verò non cognoui: nam apud amicos nimirum vera fateri oportet. Simul ergo atque ego omnia conspexi, & hiatus coiit, & ex famulis meis quidam quærentes me, atque in his Pyrrhias hic, superuenêre hiatu nondum plenè obducto: dic Pyrrhia, an non vera narro? Per Iouem (inquit Pyrrhias) & latratũ audiui per hiatum: & ignis quidem à face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profectò, teste latratum ignémque in cumulum addente. Tum Cleodemus, Haudquaquam noua ista, inquit, neque aliis inuisa vidisti. Nam & ipse haud ita pridem quum ægrotarem, tale quiddã conspexi.

Prospiciebat mihi curabátque Antigonus hic, ac septima dies erat, febrísque ô qualis ! incendio certè vehementior. Omnes ergo me relinquentes solũ, clausis foribus foris manebant. Sic enim iusseras Antigone, si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis quidam vigilanti, pulcher admodum, veste circumamictus candida. Ac me quum excitasset, per hiatum quendam ducit ad inferos, sicuti illico cognoui, Tantalum quum viderem ac Tityum Sisyphúmque. At cætera vobis quid commemorem? Postquam verò ad tribunal perueni (aderat autem & Æacus, & Charon, Parcæque, atque Erinnyes) quidam velut rex (Pluto certè mihi videbatur) assedit singulorum nomina percensens, qui morituri erant, quos diem iam vitæ præscriptum pręteriisse contigerat. Iuuenis ergo me adducens illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit, & ad eum qui me ducebat, Nondum illi completum est stamen, inquit, abeat ergo. Tu verò fabrum Demylum adduc: iam siquidem vltra colum viuit. Tum ergo lætus recurrens, ipse quidem iam febre liber eram: denuntiabam verò omnibus quòd Demylus esset moriturus. Manebat autem nobis in vicinia ægrotans etiam ipse nonnihil, vt renuntiatum est. Ac paulo pòst audimus eiulatum eorum qui lugebant eum. Quid miri est, inquit Antigonus? Ego etenim quendam noui post vigesimum diem quàm sepultus est, resurrexisse. Nam hominem & antequam moreretur, & postquam resurrexit, ipse curaui. Et quo pacto (inquam ego) in diebus viginti neque tabuit corpus, neque prętereà fame corruptum est, nisi fortassis Epimenidem quempiam tu curasti? Hæc quum diceremus, protinus ingrediebantur Eucratis filij, è palæstra redeuntes. Alter quidem iam ex ephebis excesserat, alter verò annos natus erat circiter quindecim. Tum salutatis nobis iuxta patrem adsidebant in lecto, ac mihi quidem sella illata est. Tum Eucrates tanquam è conspectu filiorum admonitus, Sic his frui mihi contingat, inquit, simúlque manum eis iniecit, vt apud te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriæ vxorem meam horum matrem nouerunt omnes quo pacto dilexerim. Nam declaraui his rebus quas in eam feci, non modò dum viueret,

A ἐπεσκόπει δέ με, καὶ ἐθεράπευεν Ἀντίγονος οὗτος. ἑβδόμη γὰρ ἦν ἡμέρα, ὁ δὲ πυρετὸς, οἷος, καύσωνος σφοδρότερος· ἅπαντες δέ με ἀπολιπόντες ἔσω ἐρημίας, ἐπικλῃόμενοι τὰς θύρας, ἔξω παρεμένομεν. οὕτω γὰρ ἐπέλευσας, ὦ Ἀντίγονε, εἴ πως δυναθείην εἰς ὕπνον τρέπεσθαι. τότε οὖν ἐφίσταταί μοι νεανίας ἐγρηγορότι, παῖς καλὸς, λευκὴν ἱμάτιον περιβεβλημένος· εἶτα ἀναστήσας, ἄγει πρός τινος χάσματος ἐς τὸν Ἅιδην, ὡς αὐτίκα ἐγνώκεσαν Τάνταλον ἰδών, καὶ Τιτυὸν, καὶ Σίσυφον. καὶ τἄλλα μὲν ἄλλα, τί ἂν ὑμῖν λέγοιμι; ἐπεὶ δὲ ἧκε τὸ δικαστήριον ἐγὼ μὲν (πρέσβυς δὲ ἦν ὁ Αἰακὸς, ἔστι δὲ ὁ Χάρων, καὶ αἱ Μοῖραι, καὶ αἱ Ἐρινύες) ὁ μὲν τις ὥσπερ βασιλεὺς (ὁ Πλούτων μοι δοκεῖ) καθῆστο, ἐπιλεγόμενος τῶν τεθνηξομένων τὰ ὀνόματα, οὓς ἤδη ὑπερημέρους τῆς ζωῆς συνέβαινεν εἶναι· ὁ δὲ νεανίσκος, ἐμὲ φέρων προέπεμπεν αὐτῷ· ὁ δὲ Πλούτων, ἠγανάκτησε τότε, καὶ πρὸς τὸν ἀγαγόντα με, Οὔπω πεπλήρωται, φησὶ, τὸ νῆμα αὐτῷ, ὥστε ἀπίτω. σὺ δὲ δή, τὸν χαλκέα Δημύλον ἄγε· ὑπερ γὰρ τὸν ἄτρακτον ἤδη

C βιοῖ. κἀγὼ ἄσμενος ἀναδραμών, αὐτὸς μὲν ἤδη ἀπύρετος ἦν, ἀπαγγέλλων δ' ἅπασιν, ὡς τεθνήξεται Δημύλος. ἐν γείτονι δὲ ἡμῖν ᾤκει, νοσῶν τι καὶ αὐτὸς ὡς ἀπηγγέλλετο, καὶ μετ' μικρὸν ἠκούομεν οἰμωγῆς ὀδυρομένων ἐπ' αὐτῷ. τί θαυμαστὸν, εἶπεν ὁ Ἀντίγονος; ἐγὼ γὰρ οἶδα τινὰ μετ' εἴκοσι ἢ ἡμέρας, ἢ ἐτάφη, ἀναστάντα, διεπρύσας τε τοῦ θανάτου, καὶ ἐπὶ αὔριον, τὸν αὐθέντην. καὶ πῶς, ὦ δαῖμον ἐγὼ, ἐν εἴκοσιν ἡμέραις ὅτε ἐμύδησε τὸ σῶμα, οὔτε ἄλλως ὑπὸ λιμοῦ διεφθάρη, εἰ μή τινά γε Ἐπιμενίδην σύ γε ἐθεράπευες. ἅμα ταῦτα λεγόντων ἡμῶν, ἐπεισῆλθον οἱ τοῦ Εὐκράτους υἱοὶ ἐκ τῆς παλαίστρας· ὁ μὲν, ἤδη ἐξ ἐφήβων, ὁ δὲ ἕτερος, ἀμφὶ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτη, καὶ ἀσπασάμενοι ἡμᾶς, ἐκαθέζοντο ὅπῃ τῆς κλίνης πρὸς τὸν πατέρα· ἐμοὶ δ' εἰστετμήθη θρόνος. καὶ Εὐκράτης, ὡς ἐπ' αἰσθόμενος τοῦ ἐμοῦ τε καὶ τῶν υἱέων, Οὕτως ἐναίμων, ἔφη, τούτων (ὑπεβάλλων αὐτοῖν τὴν χεῖρα) ὡς ἀληθῆ, ὦ Τυχιάδη, πρός σε ἐρῶ τὴν μακαρίτην μου γυναῖκα, τὴν τούτων

D μητέρα, πάντες ἴσασιν ὅπως ἠγάπησα, ἐδήλωσα δὲ, οἷς περὶ αὐτὴν ἐπραξα, οὐ ζώσην μόνον,

ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἀπέθανε, τόν τε κόσμον ἅπαν- A verùm etiam poſtquam vita functa eſt;
τα συγκαλακεύσας, καὶ τὸ ἐσθῆτα ἣ ζῶ- quippe qui mundum eius vniuerſum, ve-
σα ἔχαιρεν. ἑβδόμῃ δὲ μετὰ τὸν τελευτὸν ſtémque qua dum viueret oblectabatur,
ἡμέρᾳ, ἐγὼ μὲν ἐνταῦθα ὅπερ τῆς κλίνης, ὥσ- in rogum illius iniecerim. Septima verò
περ νῦν, ἐκείμην ἀναμιμνήσκων μου τὸ πά- poſt mortem die, ego quidem hîc in
θος· ἀνεγίγνωσκον γὰρ ὃ περὶ ψυχῆς τὸ eundem lectum incumbebam, quemad-
Πλάτωνος βιβλίον ἐφ' ἡσυχίας. ἐπεισέρχε- modum nunc, luctum eum mihi commi-
ται δὲ μεταξὺ ἡ Δημαινέτη αὐτὴ ἐκείνη, καὶ tigans, quem de illa conceperam. Lege-
καθέζεται πλησίον, ὥσπερ νῦν Εὐκρατίδης bam enim tacitus Platonis illum de ani-
ὑποί, δείξας τὸν νεώτερον τὸν υἱέα· ὁ δὲ αὐτῇ ma libellum. Ingreditur interim De-
καὶ ἔφριξε μάλα παιδικῶς, καὶ πάλαι ἤδη mænete ea ipſa, atque adſidet iuxtà,
ὠχρὸς ἦν πρὸς τὴν διήγησιν. ἐγὼ δέ, ἦσαν quemadmodum nunc Euecratides hic,
ὃς ὁ Εὐκράτης, ὡς εἶδον, περιπλακεὶς αὐτῇ, minorem deſignans filium. Hic verò illi-
ἐδάκρυον αἰσχυνόμενος· ἡ δέ, οὐκ εἴα βοᾶν, co tremuit admodum pueriliter, ac du-
ἀλλ' ἠπᾶτό με ὅτι τἄλλα πάντα χαριζομέ- dum ad narrationem pallebat. Ego verò
νου αὐτῇ, ἅπερ τῶν σανδαλίων χρυ- B (inquit Eucrates) vt conſpexi, amplexus
σῶν ὄντων, ἃ κατεκαύσαμεν, εἷς δὲ αὐτοῦ eam ſingultim lacrymabam. Illa verò
ἔφασκε, παραπεσὼν ὑπὸ τὴν κιβωτόν. καὶ me vociferari non patiebatur, verùm in-
διὰ τοῦτο ἡμεῖς οὐχ εὑρόντες, ἅπερ μόνον cuſabat me, quòd quum ei fuiſſem in
ἐκαύσαμεν. ἔτι δὲ ἡμῶν διαλεγομένων, reliquis gratificatus omnibus, è ſandaliis
κατέγελάν τι κυνίδιον ὑπὸ τῇ κλίνῃ ὂν, μα- aureis alterum non cremaueram: ſuper-
λιττάριον, ὑλακτοῦσιν· ἡ δέ, ἠφανίσθη πρὸς eſſe autem id dicebat, quod ſub arca ce-
τὸν ὑλακτοῦν. τὸ μέντοι σανδάλιον εὑρέθη ciderat: atque ob id nos quum non inue-
ὑπὸ τῇ κιβωτῷ· καὶ κατεκαύθη ὕστερον. ἔτι niremus, alterum tantùm cremaueramus. Nobis autem adhuc diſſerentibus,
ἀπιστεῖν ὑμῖν, ὦ Τυχιάδη, ἄξιον ὑπάρχειν ſceleſtiſſimus quidam caniculus qui mihi
ἔσται, καὶ τὰ τοιαῦτα ἑκάστην φαινομένοις; in deliciis erat, in lecto cubans allatra-
μὰ Δί, ἦν δ' ἐγώ· ἐπὶ σανδαλίῳ γε χρυ- bat: ea verò ad latratum euanuit. At
σοῦς τοὺς πυγαῖς, ὥσπερ τὰ παιδία, παίε- ſandalium ſub arca repertum eſt: poſteá-
σθαι ἄξιοι δὴ εἶεν οἱ ἀπιστοῦντες, καὶ οὕτως C que à nobis incenſum. An hæc etiam
αἰσχυντοῦντες πρὸς τοιαῦτα ἀληθῆ. ὅπερ Tychiades recuſabis credere, quum tam
Τύχις, ὁ Πυθαγορικὸς Ἀρίγνωτος εἰσῆλθεν, ſint euidentia, quotidiéque obſeruen-
ὁ κομήτης, ὁ σεμνὸς ἀπὸ τοῦ προσώπου, οἶ- tur? Per Iouem, inquam ego, digni fue-
σθα τὸν ἀοίδιμον ὑπὸ τῆς σοφίας, τὸν ἱερὸν ἐπο- rint quibus aureo ſandalio nates puero-
νομαζόμενον. κἀγὼ μέν, ὡς εἶδον αὐτόν, ἀνέ- rum more feriantur, ſi qui iſta non cre-
πνευσα, τοῦτ' ἐκεῖνο ἥκειν μοι νομίσας, πέλε- dant, atque vſque adeò impudenter ve-
κυν τινα τῶν ψεύσμάτων. ὀπισομεῖ γὰρ D ro reſiſtant. Interea Pythagoricus in-
αὐτοῖς, ἔλεγον, ὁ σοφὸς ἀνὴρ, οὕτω τερατώδη trabat Arignotus comatus ille, ab aſpe-
διεξιόντας· καὶ ὃ τῷ λόγου, θεὸν ἀπὸ μη- ctu venerabilis. Noſti illum doctrinæ
χανῆς ἐπεισκεκομίσθαί μοι τοῦτον ὑμῶν ἀπὸ nomine celebrem, qui cognominatur
τῆς τύχης. ὁ δὲ, ἐπεὶ ἐκαθέζετο, ὑπεκ- ſacer. Atque ego quidem vt eum conſpe-
στάντος αὐτῷ τοῦ Κλεοδήμου, πρῶτα μὲν, πε- xi, reſpiraui: hoc ipſum quod prouerbio
ρὶ τῆς νόσου ἤρετο· καὶ ὡς ῥᾷον ἤδη ἔχειν ἤκουσε dici ſolet, aduenisſe mihi ratus, nempe
παρὰ τοῦ Εὐκράτους, Τί δὲ, ἔφη, πρὸς ἀλλή- ſecurim quampiam aduerſus mendacia.
λους φιλοσοφεῖτε; μεταξὺ γὰρ εἰσιὼν, ἐπῃσθό- Occludet, inquam, eis ora vir ſapiens,
μην. καί μοι δοκεῖτε εἰς καλὸν διατεθήσεσθαι adeò monſtroſa narrantibus: atque
τῷ διατριβῷ. τί δ' ἄν, εἶπεν ὁ Εὐκράτης, prorſus, iuxta vulgatum illud adagium,
repentè Deum immiſſum eſſe mihi hunc
à fortuna putabam. Hic verò poſtquam
adſedit, aſſurgente ei ac cedente Cleo-
demo, primùm de morbo percontatus
eſt, ſéque audiſſe dicebat Eucratem iam
ſe meliùs habere. At quidnam, inquit,
inter vos philoſophamini? Nam interim
dum ingrediebar, ſubauſcultaui, ac mi-
hi certè videmini in re quapiam pulchra
conuerſari. Quid aliud, inquit Eucrates,

quàm vt huic adamantino perſuadea-
mus (me demonſtrans) vt dæmones cre-
dat aliquos eſſe, phantaſmatáque, ac
mortuorum animas ſuper terram obam-
bulare, & ſeſe, quibus libitum fuerit, o-
ſtendere? Ego igitur erubui, vultúmque
deieci reueritus Arignotum. At ille, Vi-
de (inquit) Eucrates, num hoc dicat
Tychiades, eorum tantùm qui violen-
ter interierint, animas errare, veluti ſi
quis ſuffocatus, aut capite truncatus,
crucíve ſuffixus fuerit, aut alio quopiam
iſtiuſmodi modo è vita diſceſſerit: eas
verò quæ fatali morte naturalique di-
ſceſſerint, haudquaquam ampliùs ober-
rare. Nam ſi hoc dicat, non vſqueadeo
abſurda dixerit. Per Iouem, inquit Di-
nomachus, ne eſſe quidem iſtiuſmodi,
nec præſentia cerni putat. Quid ais, in-
quit Arignotus, in me toruè aſpiciens, ni-
hil horum tibi videtur fieri? præſertim
quum omnes (vt ita dicam) videant?
Ignoſces, inquam ego, mihi, ſi non cre-
do: nam ſolus omnium non video: quòd
ſi vidiſſem, profectò & credidiſſem,
quemadmodum & vos. Atqui, inquit
ille, ſi quando Corinthum veneris, roga
vbi ſit Eubatidæ domus. Atque vbi tibi
fuerit indicata, nempe circa Craneum,
in eam ingreſſus, dic ianitori Tibio,
velle te videre vnde dæmonem Pytha-
goricus Arignotus quum adduxiſſet, ab-
egerit, ac deinceps habitabilem domum
reddiderit. Quidnam hoc erat Arigno-
te? rogabat Eucrates. Inhabitabilis e-
rat, inquit ille, diu propter terricula:
quòd ſi quis inhabitaſſet, expauefactus
illico fugiebat, exactus à quodam hor-
rendo ac terribili ſpectro. Deciderat er-
go iam, tectúmque rumpebatur, neque
quiſquam erat omnino qui in eam in-
gredi fuerit auſus. Ego verò vbi hæc au-
diui, libellos ſumens (ſunt autem Æ-
gyptij mihi de talibus rebus admodum
multi) veni in domum circa primam
vigiliam, dehortante hoſpite, ac fer-
mè detinente, poſtquam didicerat quò
iturus eſſem, in certum, vt putabat,
exitium. At ego ſumpta lucerna, ſolus
ingredior, atque in vaſtiſſimo atrio col-
locato lumine, humi ſedens tacitè lege-
bam. Adeſt verò dæmon ille, cum quo-
piam è vulgo ſe congreſſurum ratus, ac
me quoque quemadmodum alios per-
territurum, ſquallidus, hirſutus, ac tene-
bris nigrior. Atque hic quum adſtaret,

Simile habet Plinius in epiſtolis.

ἢ τοιτονὶ τὸν ἀδαμάντινον πείθομεν (δείξας
ἐμὲ) ἡγεῖσθαι δαίμονάς τινας εἶ), καὶ φαντά-
σματα, καὶ νεκρῶν ψυχὰς περιπολεῖν τὴν
γῆν, & φαίνεσθαι οἷς ἂν ἐθέλωσιν; ἐγὼ μὲν οὖν
ἠρυθρίασα, καὶ κάτω ἔνευσα, αἰδεσθεὶς τὸν
Ἀρίγνωτον. ὁ δέ, Ὅρα, ἔφη, ὦ Εὐκρατες, μὴ τᾶ-
το φησὶ Τυχιάδης, ὡς τῶν βιαίως ἀποθανόντων
μόνας ψυχὰς περιοικεῖν, οἷ᾽ εἴ τις ἀπήγξατο,
ἢ ἀπετμήθη τὴν κεφαλήν, ἢ αἰσχρῶς ἀπώλετο,
ἢ ἄλλῳ γέ τῳ τοιούτῳ ἀπηλθεν ἐκ τοῦ
βίου, ὡς δὲ τῶν κατὰ μοῖραν ἀποθανόντων οὐκέτι;
ἐγὼ γὰρ τοῦτο λέγω, καὶ πάνυ ἀπόλωλα φόβῳ.
μὰ Δί᾽, ἦ δ᾽ ὃς ὁ Δεινόμαχος, ἀλλ᾽ οὐδὲ ὅλως
εἶ) τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ σαινεσθαι ὁρᾷς οἶμαι).
πῶς λέγεις, ἦ δ᾽ ὃς ὁ Ἀρίγνωτος, δριμὺ ἀπι-
δὼν εἰς ἐμέ. οὐδέν σοι τούτων γίγνεσθαι δοκεῖ,
καὶ ταῦτα, πάντων, ὡς εἰπεῖν, ὁρώντων; ἀπο-
λελόγησαι, ἐγὼ δ᾽ ἐγώ, νὴ τὸν ἐμόν, εἰ μὴ πι-
στεύω, ὅτι μηδὲ ὁρᾷ μόνος τὴν σπουδήν· εἰ δ᾽ ἑώ-
ρων, καὶ ὑπίστευον ἂν δηλαδή, ὥσπερ ὑμῖς σπουδᾷ,
ἦ δ᾽ ὃς, ἐπεὶ ποτὲ εἰς Κόρινθον ἔλθῃς, ἔρου ἔνθα
ἔστιν ἡ Εὐβατίδου οἰκία, καὶ ἐπειδάν σοι δειχθῇ
τοῦτο τὸ Κράνιον, παρελθὼν εἰς ταύτην, λέγε
τῷ θυρωρῷ Τίβιον, ὡς ἐθέλοις ἰδεῖν ὅθεν
τὸν δαίμονα ὁ Πυθαγορικὸς Ἀρίγνωτος ἀποί-
ξας, ἀπήλασεν, καὶ τοὐκ λοιπὸν οἰκίαν τὴν
οἰκίαν ἐποίησε. πρὸς τοῦτο ἐγώ, Τί τοῦτο ἦν, ὦ Ἀρίγνωτε, ἤ-
ρετο ὁ Εὐκράτης. ἀοίκητος ἦν, ἦ δ᾽ ὅς, ἐκ πολ-
λοῦ χρόνου δι᾽ ἐμέ. εἰ δέ τις οἰκήσειε, θύρας ἐκ-
πλαγείς, ἔφθη γὰρ ἐκδιωχθεὶς ὑπό τινος φο-
βεροῦ καὶ παραφόρου φάσματος. συνέπιπτεν
οὖν ἤδη, καὶ ἀπέγνω κατέρρῃ. καὶ ὅλως, οὐδεὶς
ἦν ὁ θαρρήσων παρελθὼν εἰς αὐτό. ἐγὼ δὲ
ἐπὶ ταῦτα ἤκουσα, τὰς βίβλους λαβὼν (εἰ-
σὶ δέ μοι Αἰγύπτιαι μάλα πολλαὶ περὶ τῶν
τοιούτων) ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν περὶ πρῶτον
ὕπνον, ἀποτρέποντος τοῦ ξένου, καὶ μᾶλλον ἀπι-
λαμβανομένου, ἐπεὶ ἔμαθεν οἷ βαδίζοιμι,
εἰς προδῆλον κακὸν ὡς ᾤετο. ἐγὼ δὲ λύχνον
λαβών, μόνος εἰσέρχομαι. καὶ ἐν τῷ μεγίστῳ
οἰκήματι καταθεὶς τὸ φῶς, ἀνεγίγνωσκον ἡ-
συχῇ, χαμαὶ καθεζόμενος. ἐφίσταται δέ ὁ
δαίμων, ὅπῃ τινα τῶν πολλῶν ἥκειν νομί-
ζων, καὶ δεδίττεσθαι κἀμὲ ἐλπίζων, ὥσπερ
τοὺς ἄλλους, αὐχμηρὸς, καὶ κομήτης, καὶ με-
λάντερος τὸ ζόφου. καὶ ὁ μὲν, ὑπισχνεῖ-

ται τὰ

ἐπιεζάτο μὲν πάντοθεν ὥσπερ κύων, εἰ πόθεν κρατήσαι, καὶ ἄρτι μὲν κύων, ἄρτι δὲ, ταῦρος γιγνόμενος, ἢ λέων. ἐγὼ δὲ ὥσπερ ἐλεφαντιάσαντα τὴν φοινικοδιφθέρων ὑπόρρησιν, αἰγυπτιάζων τῇ φωνῇ, στενήσασα καταᾴδων αὐτὸν εἴς τινα γωνίαν σκοτεινὴν οἰκήματος. ἰδὼν δὲ αὐτὸν οἷ κατέδυ, τὸ λοιπὸν ἀνεπαυόμην ἤδη τοὺς πάντων ἀπεγνωκότων, καὶ νεκρὸν ὑπονοούντων με οἰκήσειν, καθάπερ τοὺς ἄλλους, παρελθὼν ἀπάντων ἅπασι, παρῆμι τῷ Εὐβατίδῃ, διαγελιζόμενος αὐτῷ, ὅτι καθαρὸν αὐτῷ, καὶ ἀδείμαντον ἤδη ἔξεστι τὴν οἰκίαν οἰκεῖν. καὶ παραλαβὼν αὐτόν τε, καὶ τοὺς ἄλλους πολλοὺς (εἵποντο γὰρ τῆς παραδείξεως ἕνεκα) ἐκέλευον ἀγαγόντα ὅπου τὸν τόπον, ἔνθα καταδεδυκότα τὸν δαίμονα ἑωράκειν, σκάπτειν, λαβόντας δικέλλας, καὶ σκαφίδα. καὶ ὅπερ ἐποίησαν, ὀρύττοντες ἐπὶ ὀργυιὰν καταρρυγέντος τινὸς νεκροῦ ἔωλος, μόνα τὰ ὀστᾶ καὶ ξύμπαντα συνειλούμενος. ἐκφέρομεν μὲν οὖν ἐθάψαμεν αὐορύξαντες. ἡ οἰκία δὲ ἀπ' ἐκείνου ἐπαύσατο, ἐνοχλουμένη τοῖς φασμάτων. ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀρίγνωτος, ἀνὴρ δαιμόνιος τὴν σοφίαν, καὶ ἅπασιν αἰδέσιμος, σὺ δὲ ἐν τοῖς παροῦσιν, ὃς οὐκ κατεγίγνωσκέ μου πολλὴν τὴν ἄνοιαν, τοῖς τοιούτοις ἀπιστοῦντος, καὶ ταῦτα, Ἀρίγνωτου λέγοντος. ἐγὼ δὲ ὅμως οὐδὲν πρέσας, ὅτι τὴν κόμην, ὅτι τὸ δόξαν τὴν περὶ αὐτοῦ, Τί τοῦτ', ἔφην, ὦ Ἀρίγνωτε, καὶ σὺ τοιοῦτος ἦσθα, ἡ μόνη ἐλπὶς τῆς ἀληθείας, καπνῷ μεστὸς καὶ ἐνδαλμάτων; ὃ γοῦν τὸ λόγου ἐκεῖνο, Ἀνθρακιὰς ἡμῖν ὁ θησαυρὸς πέφηνας. σὺ δή, φάσκοντος Ἀρίγνωτος, εἰ μήτε ἐμοὶ πιστεύῃς λέγοντι, μήτε Δεινομάχῳ, ἢ Κλεοδήμῳ τούτῳ, μήτε αὐτῷ Εὐκράτει, φέρε, εἰπὲ τίνα περὶ τοιούτων ἀξιοπιστότερον ἡγῇ παντὸς ἡμῖν λέγοντα; νὴ Δί', ἦν δ' ἐγὼ, μάλα θαυμαστὸν ἄνδρα τὸν Ἀβδηρίτην ἔκφρονα Δημόκριτον, ὃς ἅπαξ ἄρα ἐπέπεισε μηδὲν οἷόν τε εἶναι συνῆναι τοιοῦτον ὥστε ὅπου καθείρξας ἑαυτὸν ἐς μνῆμα ἔξω πυλῶν, ἐνταῦθα διετέλει γράφων καὶ συντάττων, καὶ νύκτωρ ἅμα καὶ μεθ' ἡμέραν καί τινες τῶν νεανίσκων, ἐπεχείρουν βάλλοντες αὐτὸν, καὶ δάκτυλοι, σφᾶς μιμούμενοι νεκρικῶς ἐσθῆτι μελαίνῃ, καὶ προσωπείοις ἐς τὰ κεφάλια μεμιμημένοις περιστάντες αὐτὸν, περιεχόρευον ἅμα πυκνῇ τῇ βάσει ἀναπηδῶντες·

A vndique me adsultim petens tentauit si quà posset expugnare, ac modò in canem, modò in taurum, modò in leonem vertebatur. At ego correpto in manum quàm maximè horrendo carmine, simúlque vocem imitatus Ægyptiam, & incantans eum, in domicilij tenebrosi angulum quendam compuli. Ac quum animaduertissem vbi se in terram condidit, tum destiti. Mane autem desperantibus vniuersis, ac me quemadmodum alios mortuum sese reperturos putantibus, præter omnium spem progrediens, Eubatidem adeo, feliciter illi annuntians quòd puram sibi ac spectris liberam do-
B mum iam liceret incolere. Atque illum assumens, aliósque multos (sequebantur autem huius inopinatæ rei gratia) quum ad locum duxissem vbi condentem se dæmona conspexeram, iussi vt sumptis ligonibus matulísque suffoderent. Atque vbi id fecerant, inuentum est ferè ad passum defossum cadauer quoddam marcidum, ossibus tantùm humana specie cohærentibus. Illud igitur effossum sepeliuimus, domus verò postea turbari prodigiis desiit. Hæc vbi narrauit Ari-
C gnotus, vir prodigiosa sapientia, ac reuerendus omnibus, nemo erat ex his qui aderant, qui non multam mihi imputaret insaniam, qui talia non credam, narrante præsertim Arignoto. Ego tamen nihil veritus neque comam, neque illam quam de eo habebant opinionem: Quid hoc, inquam, Arignote? Etiam tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plenus ac simulacris? Illud ergo nobis in te, quod dici solet, euênit, vt thesaurum quum sperauerimus, carbones offenderimus? At tu, inquit Arignotus, si neque mihi credis narranti, neque Dinomacho, aut huic Cleodemo, neque ipsi Eu-
D crati, dic age, quemnam digniorem cui his de rebus fides habeatur, existimas, qui nobis dicat cõtraria? Per Iouem, inquam ego, virum apprime mirabilem Abdera oriundum illum Democritum, cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in rerum natura posse, vt quum se in monimento extra portas clausisset, ibíq; degeret dies noctésque scribens atque componens, iuuenésque eum quidam illudere cupientes, ac perterrefacere, nigra veste in modum cadaueris ornati, ac personis in capita affictis circunsistentes illum circunsilirent, crebrò subsilientes:

hiic neque eorum commenta pertimuerit, neque eos omnino reſpexerit, ſed inter ſcribendum, Deſiſtite, inquit, ineptire. Adeò firmiter credidit animas nihil eſſe poſtquam è corporibus exierint. Hoccine ais, inquit Eucrates, demẽtem quempiam virum eſſe Democritum, ſi quidem ſic exiſtimauit? Ego verò vobis etiam aliud referam, quod mihi ipſi contigit, non quòd ab alio acceperim: fortaſſis etiam tu Tychiades quum audieris, compelleris accedere, ipſa narrationis veritate coactus. Quum in Ægypto verſarer adhuc adoleſcens, à patre videlicet doctrinæ gratia tranſmiſſus, cupiebam nauigio profectus in Coptũ, illinc adiens Memnonem, miraculum illud audire, eum videlicet ſonum reddentem ad Orientem ſolem. Illum igitur audiui non hoc vulgari modo quo audiunt alij ſonũ quempiam inanem, ſed mihi oracula etiam edidit Memnon ipſe aperto ore ſeptem verſibus: quod niſi eſſet ſuperuacaneum, ipſos vobis verſus recenſerem. Inter nauigandum verò incidit in nos vnà nauigans vir Memphiticus quidam ex ſacris illis ſcribis, mirabili ſapientia, & qui vniuerſam Ægyptiorum doctrinam callebat. Dicebatur autem tres ac viginti annos in adytis ſubterraneis manſiſſe, magiam interea doctus ab Iſide. Pancratem dicis (inquit Arignotus) præceptorem meum, virum ſacrum, raſum, lineis indutum, doctum, puréque lingua Græca loquentem, procerum, ſimum, labiis promiſſis, cruribúſque gracilibus. Illum ipſum, inquit ille, Pancratem. Ac primùm quidem quis eſſet ignorabam: at poſtquam vidi eum, ſi quando in portum appuliſſemus, cùm alia multa miracula facientem, tum crocodilis inſidentem agitaſſe, & cum feris verſantem, illas verò reuerentes eum, caudíſque adulantes; agnoui ſacrum quempiam virum eſſe: paulatimque comitate mea me in eius amicitiam ac familiaritatem inſinuaui, adeò vt omnia arcana mihi communicaret. Ac tandem mihi perſuadet, vt famulis omnibus in Memphide relictis, ſe ſolus ſequerer: neque enim defuturos nobis miniſtros: atque ex eo tempore ſic vitam duximus. Quum in diuerſorium quodpiam veniremus, homo accepto piſtillo, ſcobináve,

Memnon Ægyptius, de quo & Iuuenalis meminit.

ὁ δὲ, οὔτε ἔδεισε τὴν παρασκευὴν αὐτῶν, οὔτε ὅλως ἐνέβλεψε πρὸς αὐτούς· ἀλλὰ μεταξὺ γράφων, Παύσασθε, ἔφη, παίζοντες· οὕτω βεβαίως ἐπίστευε μηδὲν εἶναι τὰς ψυχὰς ἔτι ἔξω γιγνομένας τῶν σωμάτων. τοῦτο φῂς, ἦ δ' ὃς ὁ Εὐκράτης, αἰτητόν τινα ἄνδρα καὶ τὸν Δημόκριτον γενέσθαι, εἴ γε οὕτως ἐνόησεν. ἐγὼ δὲ ὑμῖν καὶ ἄλλο διηγήσομαι αὐτὸς παθών, οὐ πρὸς ἄλλου ἀκούσας. τάχα γὰρ ἂν καὶ σὺ, ὦ Τυχιάδη, ἀκούων, παρασβεσθείης πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ διηγήματος. Ὅποτε γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διῆγον, ἔτι νέος ὤν, ὑπό τε παιδείας πρόφασιν ἀποσταλείς, ἐπεθύμησα εἰς Κοπτὸν αἰαπλεύσας, ἐκεῖθεν ὅπη τὸν Μέμνονα ἐλθών, ἀκούσαιμι θαυμαστὸν ἐκεῖνο ἠχοῦντα, πρὸς αἰθέρα τὸν ἥλιον. ἐκείνου μὲν οὖν ἤκουσα, οὐχ ὃ κενὸν τοῖς πολλοῖς ἄσημόν τινα φωνὴν, ἀλλά μοι καὶ ἔχρησεν ὁ Μέμνων αὐτὸς, ἀνοίξας ὅσον ἐπτὰ ἔπεσιν ἐπῶν. καὶ εἴ γε μὴ πεπλοῦν ἦν, αὐτὰ ἂν ὑμῖν εἶπον τὰ ἔπη. κατὰ δὲ τὸν διάπλουν, ἔτυχεν ἡμῖν συμπλέων Μεμφίτης ἀνὴρ τῶν ἱερῶν γραμματέων, θαυμάσιος τὴν σοφίαν, καὶ τὴν παιδείαν πᾶσαν εἰδὼς τὴν Αἰγύπτιον. ἐλέγετο δὲ τρία καὶ εἴκοσιν ἔτη ἐν τοῖς ἀδύτοις κατάγαιος ἐσκηκέναι, μαθὼν παρὰ τῆς Ἰσιδος. Παγκράτην, ἔφη, λέγεις, ὦ Ἀρίγνωτε, ἐμὸν διδάσκαλον, ἱερέα ἄνδρα ἐξευρημένον ἐν ὀθονίοις, νοήμονα, καθαρῶς Ἑλληνίζοντα, βραμμήκη, σιμὸν, τραύλον, κατάλεπτον τὰ σκέλη. αὐτὸν, ἦ δ' ὅς, ἔγνων τὸν Παγκράτην· καὶ τὰ μὲν πρῶτα, ἠγνόουν ὅστις ἦν· ἐπεὶ δὲ εἴδομεν αὐτὸν, εἴποτε ὁρμίσαιμεθα τὸ πλοῖον, ἄλλά τε πολλὰ θαύματα ἐργαζόμενον, καὶ δὴ καὶ ὅτε κροκοδείλων ὀχούμενον, καὶ συνιόντα τοῖς θηρίοις, τὰ δὲ, κατασαίνοντα, καὶ σαίνοντα ταῖς οὐραῖς, ἔγνων ἱερόν τινα ἄνδρα ὄντα, καὶ κατὰ μικρὸν φιλοφρονούμενος, ἦλθον ἑταῖρος αὐτῷ, καὶ συνήθης γενόμενος. ὥστε πάντων ἐκοινώνει μοι τῶν ἀπορρήτων· καὶ τέλος, πείθει με, ἵνα μὴ οἰκέτας ἀπολίπω ἐν τῇ Μέμφιδι καταλιπεῖν, αὐτὸν δὲ μόνον ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ γὰρ ἀπορήσειν ἡμᾶς τῶν ἀφθονουμένων. καὶ ὃ μετὰ τοῦτο, οὕτω διήγημα. ὅπου δὲ ἐλθοιμεν εἴς τι καταγώγιον, λαβὼν αὐτὸ ὁ ἀνὴρ τὸν μοχλὸν τῆς θύρας,

ἢ ὃ χάρη ἔφην, ἢ καὶ ὃ ὕπερον, πέσσαλόν A aut pessulo; vestibus implicans, quum in
ἱματίοις, ἐπειπών τινα ἐπῳδήν, ἐποίησε βα- id carmen quoddam dixisset, effecit vt
δίζειν, ὡς ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις εἰθι- ambularet, vtque aliis omnibus homo
σκωῦτα· ὃ δὲ, ἀπελθών, ὕδωρ τε ἀπήντλει, videretur. Illud ergo abiens, & aquam
καὶ ὀψώνει, καὶ ἐσκεύαζε, καὶ ἐς πόμπα δε- hauriebat, & cœnam parabat, instrue-
ξιὰς ὑπηρέτει, καὶ διηκονεῖτο ἡμῖν. εἶτα δὲ bátque, atque in omnibus commodè
ὅπως ἄλις ἔχοι τῆς διακονίας, αὖθις χάρη- subseruiebat ministrabátq; nobis. Dein-
σεν ὃ χάρη ἔφην, ἢ ὕπερον ὃ ὕπερον, ἄλ- de postquam iam satis huius ministerij
λιν ἐπῳδὴν ἐπειπών, ἐποίησε αὖ. τοῦτο ἐγὼ fuit, scobinam rursus scobinam, ac pes-
πολὺ ἐσπουδακώς, οὐκ εἶχον ὅπως ἐκμά- sulum pessulum, aliud recitans carmen,
θοιμι πρὸς αὐτοῦ· ἐδιδάσκετο γὰρ αὐτὸ, καίτοι reddebat. Hoc ego vehementer co-
πρὸς τἄλλα πρόχειρος ὤν. μιᾷ δέ natus non reperiebam quo pacto ab il-
ποτε ἡμέρᾳ λαθὼν, ἐπήκουσα τῆς ἐπῳδῆς, B lo expiscarer. Nam id mihi inuidebat,
ἣν δὲ τρισύλλαβος, ῥᾴδιον οὖν τῷ σκοτεινῷ ὑπο- quanquam in aliis esset facillimus. At
σχεῖν. καὶ ὁ μὲν, ὡχετο εἰς τὸ ἀγορᾶν, ἐντει- quadam die in angulo quodam tene-
λάμενος τῷ ὑπέρῳ ἄλφιτα ποιῆσαι· ἐγὼ δὲ, εἰς bricoso clam illo delitescens, subau-
τὸ ὑστεραῖον ἐκείνου τι πρὸ τοῦ ἀγορᾶσαι πρω- scultaui propiùs incantationem illam.
τοπορεύομαι, λαβὼν τὸ ὕστερον, ἠμ- Erat autem trisyllaba. Tum ille quum
μαπίσας, ὁμοίως ἐπειπὼν τὰς συλλαβάς, pistillo mandasset quæ curanda erant,
ἐκέλευον ὑδροφορῆν. ἐπεὶ δὲ ἐμπλησάμε- abiit in forum. At ego postridie illo a-
νος τὴν ἀμφορέα ἐκόμιζε, Πέπαυσο, ἔφην, ἔτι pud forum occupato, acceptum pistil-
μηκέτι ὑδροφόρει, ἀλλ' ἴθι αὖθις ὕπερον. ὃ lum quum ornassem, syllabas illas simi-
δὲ, οὐκέτι μοι πείθεσθαι ἤθελεν, ἀλλ' ὑδρο- li modo pronuntians, aquam iussi vt
φόρει ἀεὶ, ἄχρι δὴ οὗ ἔπλησεν ἡμῖν ὕδατος C hauriret. Tum impletam amphoram
τὴν οἰκίαν ἐπάντλῶν. ἐγὼ δὲ ἀμηχανῶν τῷ quum tulisset, Desiste, inquam, neque
πράγματι (ἐδεδίειν γὰρ μὴ ὁ Παγκράτης aquam amplius haurito, sed rursus esto
ἐπανελθὼν ἀγανακτήσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο) pistillum. At illud mihi haud amplius
ἀξίνῃ λαβὼν, διακόπτω ὃ ὕπερον εἰς δύο iam obtemperare volebat, sed aquam
μέρη· τὰ δὲ, ἑκάτερον τὸ μέρος, ἀμφορέα hauriebat continuè, quoad hauriendo
λαβόντα, ὑδροφόρει, καὶ αὐτὼ ἑνὸς, δύο μοι totam domum nobis impleret. At ego
ἐγένοντο οἱ διάκονοι. ἐν τούτῳ καὶ ὁ Παγκρά- quum resistere huic rei non valerem, ti-
της ἐφίσταται, καὶ σωρὸς ὃ γενόμενον, ἐκ- mebam autem ne Pancrates reuersus (id
ενα μὲν αὖθις ἐποίησε ξύλα, ὥσπερ ἦν πρὸ quod etiam euênit) iraſceretur, corre-
τῆς ἐπῳδῆς· αὐτὸς δὲ ἀπολιπών με λαθών, pta securi pistillum in duas partes disse-
οὐκ οἶδ' ὅποι ἀφανὴς ὤχετο ἀπιών. πῶ οὖν, D co. At vtraque pars amphoram sumens
ἔφη ὁ Δρόμαχος, οἶσθα καὶ ἐκεῖνον ἀνθρω- hauriebat aquam, iámque vnius loco
πον ποιῆσαι ἐκ τοῦ ὑπέρου; νὴ Δί', ἦν δ' ὅς, duo mihi ministri esse cœperunt. Inter-
ἥμισείας γε· οὐκέτι γὰρ εἰς τὸ ἀρχαῖον ea Pancrates superuênit, ac re intelle-
οἷόν τέ μοι ἄγειν αὐτὸ, ὦ ἅπαξ γένηται ὑδρο- cta; illas quidem in ligna rursus, quem-
φόρος, ἀλλὰ δεῖ σφῶν ἡμῖν ὑπανοιγῆναι τὴν admodum ante carmen erant, mutauit.
οἰκίαν ἐπάντλουμένῳ. οὐ παύσεσθε, ὦ δ' At ipse me clanculum relicto, nescio
ἐγὼ, τὰ τοιαῦτα τερατολογοῦντες γέρον- quò clanculum se subducens abiit. At
τες ἄνδρες; εἰ δὲ μή, ἀλλὰ κἂν τῶν μειρα- possis istud etiam nunc, inquit Dino-
κίων τούτων ἕνεκα εἰς ἄλλον καιρὸν ὑπερβάλ- machus, hominem ex pistillo facere? Per
λεσθε τὰς τοιαύτας δόξας καὶ φοβερὰς Iouem, inquit ille, dimidia ex parte
διηγήσεις, μή πως λάθωσιν ἡμῖν ἐμπλησθέντες δείματων, καὶ ἀλλοκότων μυθολογημάτων.

ἡδέως δ' ἄν ποθεν ὅτι πολλῷ ἐφαρμάκου λαβεδόμην τι φάρμακον, ὃν ἤκουσα, ὡς μή τι κακὸν ἐργάσηταί με ἡ μνήμη αὐτῶν ὧν ἀκουσάσα. τέρατα γοῦν, ᾧ δαίμονας, ᾧ Ἑκάτας ὁρᾶν μοι δοκῶ. ᾧ αὐτός, ὦ Τυχιάδη, τοιοῦτόν τι ἀπήλαυσα τῆς διηγήσεως. φασὶ γάρ τοι μὴ μόνον λυπᾶν, ᾧ ὕδωρ φοβεῖσθαι, ὁπόσους ἂν οἱ λυσσῶντες κύνες δάκωσιν, ἀλλ' ἄν τινα ὁ δηχθεὶς ἄνθρωπος δάκῃ, ἴσα τῷ κυνὶ δρᾶσαι τὸ δῆγμα· ᾧ τὰ αὐτὰ κἀκεῖνος φοβεῖσθαι. Σὺ τοίνυν ἔοικας αὐτὸς ὑπ' Εὐκράτους δηχθεὶς ὑπὸ πολλῶν ψευσμάτων, μεταδιδωκέναι κἀμοὶ τοῦ δήγματος. ὥστε δαιμόνων μοι πλεῖόν τι ἐνέπλησας. ἀλλὰ θαῤῥῶμέν, ὦ Φιλότης, μέγα τοῦτο τῶν ἀληθῶν ἀλεξιφάρμακον ἔχοντες τὴν ἀλήθειαν, Σ τὸν ὅτι πᾶσι λόγοις ὀρθόν. ᾧ χρωμένους ἡμᾶς, ἅδην ἃ μὴ παρέξει τοῦτο κενῶν Σ ματαίων τούτων ψευσμάτων.

A Tum libenter alicunde magno emerim pharmacum aliquod quod mihi obliuionem induceret eorum quę audiui, ne me nonnihil earum rerum lędat inhærẽs memoria: nempe monstra, dæmones, atque Hecatas mihi videre videor. PHIL. Quin mihi quoq; ô Tychiade tale quiddam hic sermo tuus attulit: aiunt etenim non solùm in rabiem verti, atque aquam formidare, quoscũque rabidi canes mordeant, verumetiã si quem mordicus homo morsus momorderit, illum morsum quoque non minùs canino valiturum, atque eum etiam eodem modo formidaturum. Quin tu ergo videris, quum sis ipse apud Eucratem à multis mendaciis morsus, mihi quoque morsum illum communicasse, adeò mihi mentem dæmonibus impleuisti. TYC. At bono animo simus amice, quum magnum aduersus huiusmodi res remedium habemus, veritatem, rectámque omnibus in rebus rationem: quo si vtamur, nullis huiusmodi vanis stultísque mendaciis turbabimur.

ΙΠΠΙΑΣ, Η ΒΑΛΑΝΕΙΟΝ.

HIPPIAS, SEV BALNEVM.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Balneum Hippiæ descripturus, principiò ipsum artificem à cognitione artium atque peritia commendat. Orditur autem à loco communi, ita videlicet proponens, eos esse potissimùm laudandos artifices, qui non solùm verbis prolixè polliceri, aut de scientiis disputare soleant, sed qui ipso opere, hoc quod profitentur, præstare possint: hunc locum exemplis aliquot illustrat, deinde ad præsens institutum accommodat. Proinde, inquiens, etiam mechanici artifices maximè laudandi illi sunt, qui nõ verbis tantùm opera aliqua describunt, aut promittunt, sed qui re ipsa illa quàm optimè atque artificiosissimè extruunt, qualis & Hippias hic vnus est, id quod, opus ab eo, nempe balneum, extructum, comprobat: atque exinde ipsum balneum describit situm, elegantiam, proportionabilitatem operis, deinde & vtilitatem & opportunitatem omnium cellarum, & lauandi in eo vsum commendans.

ΤΩν σοφῶν ἐκείνους μάλιστα ἔγωγέ φημι δεῖν ἐπαινεῖν, ὁπόσοι μὴ λόγοις μόνον δεξιῶς προέρχονται ὑπὲρ τῶν πραγμάτων ἑκάστων, ἀλλὰ καὶ ἔργοις ὁμοίοις τοῖς τῶν λόγων ἐπιδεικνύσθαι βεβαιοῦσιν.

C OS ego viros sapientes cum primis laude celebrãdos esse existimo, quicunque nõ orationes solùm magna industria elaboratas, ac singulis de rebus memoriæ proditas posteris reliquerunt, sed operibus quoque non dissimilibus ea quæ orationibus ampliter & magnificè polliciti sunt, confirmarunt.

Quippe ægrotus, cui quidem pectus sa- A pit, non eos accersit medicos, qui super arte multa luculentè & excellenter disputare nouerunt, sed qui vsu medendi illam diu multúmque exercuerunt. Potior autem & maioris pretij habēdus est, vt mea fert opinio, musicus qui psallendi & pulsandę citharę peritia exornatus est, quàm is qui tantùm rhythmos & concentuum harmoniā iudicare nouerit. Quorsum enim attinet bellorum atque exercitus duces tibi enumerare non iniuria optimos & præstantissimos hominum opinione iudicatos, quòd eorum virtus nedum in instruenda acie, & militum animis tempestiua oratione accendendis & B inflammandis eluxerit, sed quòd in præliis quoque fortissimè dimicando optimè se gesserint, ac manu non secus quàm lingua prompti, memorabilia facinora ediderint: cuiusmodi ex vetustis illis Agamemnonē & Achillem, ex paulo autem recentioribus Alexandrum & Pyrrhum fuisse cognouimus? Quorsum verò ista percensui? Non quòd alia ratione historiam edere statuens, harum rerum mentionem fecerim, sed quòd ex mechanicis quoque eos laude & admiratione non indignos putem, quicunque visendis operibus aliquam ingenij famam sibi pa- C rauerunt, eadémque opera artis suę egregia monimēta post se reliquerunt: quandoquidem illi qui solis semet orationibus exercuerunt, multo iustiùs Sophistarum quàm sapientium appellationem meruerunt. Talem multorum relatu percepimus fuisse Archimedem, ac Sostratū illum Cnidium: quorum alter de Ptolemæo subiugato victoriam reportauit, ac Memphim, sine obsidione, fluminis intercepti auersione occupauit: alter singulari artificio hostium triremes absumpsit incendio. Thales quoque Milesius ante illos Crœso Lydorum regi pollicitus exercitum sicco pede se traiecturum, sua industria in vnius noctis spatio Alys fluuij alueum à tergo exercitus deriuatum circunduxit, tametsi è mechanicorum numero non fuerit, verùm alioqui magna intelligentia & singulari ingenij acumine præditus. Etenim quod de Epéo fertur, commentum pervetus est, D qui non tantùm Achiuis equi machinam fabricasse, sed vnà cum Græcorum optimatibus in eam conscendisse perhibetur. Inter hos & Hippiæ huius, quem nostra memoria vixisse constat, meminisse æquum puto, viri dicendi facultate & studio ita exercitati, vt cum quouis ex priscis illis & veteribus optimè conferri possit. præterea qui ingenij acrimonia atque intelligentia multum præcelluerit, quique

Sophista.

καὶ γὰρ τῶν ἰατρῶν ὅγε νοῦν ἔχων, ὃ πρὸ ἄλλα ἐστὶ τῆς τέχνης εἰπεῖν δυναμένοις μεταστήσαι νοσῶν, ἀλλὰ τοῖς τοῦτο μὲν ἔργῳ τι καὶ αὐτὸ μεμελετηκόσι. ἀμείνων δὲ ὁ μουσικὸς, οἶμαι, τῶν ψαλτικῶν ῥυθμοὺς, καὶ ἁρμονίας ὑποψαλμοῦ, ὁ καὶ ψάλαι καὶ κιθαρίσαι αὐτὸς δυνάμενος. τί γὰρ ἂν σοι τῶν στρατηγῶν λέγοιμι τοὺς εἰκότως ἀρίστους κριθέντας, ὅτι μὲν πάντῃ μόνον, καὶ τοῦτο οὐκ ἄνευ θεοῦ ἀγαθοὶ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μάχεσθαι τοῖς ἄλλοις, καὶ χερὸς ἔργα ὑποδείκνυσθαι; οἷς τῶν πάλαι μὲν, Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλλέα, τῶν κάτω δὲ, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Πύρρον ἴσμεν γεγονότας; τοῖς δὴ τί ταῦτ' ἔφην; οὐ γὰρ ἄλλως ἰσχνείαν ὑποδείκνυσθαι βουλόμενος, ἐπεμνήσθην αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν μηχανικῶν ἐκείνους ἄξιον θαυμάζειν, ὁπόσοι ὑπὸ τῆς θεωρίας λαμπροὶ γιγνόμενοι, καὶ μνημόσυνα ὅμως τῆς τέχνης, καὶ θεάματα τοῖς μετ' αὐτοὺς κατέλιπον. ἐπεὶ οἵ γε τοῖς λόγοις μόνοις ἐγγεγυμνασμένοι, σοφισταὶ ἂν εἰκότως μᾶλλον, ἢ σοφοὶ καλοῖντο. τοιοῦτον ἀκούομεν τὸν Ἀρχιμήδην γενέσθαι, καὶ τὸν Κνίδιον Σώστρατον· τὸν μὲν, Πτολεμαῖον χειρωσάμενον, καὶ τοῦ Μέμφιν, δίχα πολιορκίας, ἀποστροφῇ καὶ ἀφαιρέσει τοῦ ποταμοῦ· τὸν δὲ, τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις κατάφλεξαντα τῇ τέχνῃ. καὶ Θαλῆς δὲ ὁ Μιλήσιος τοῦτο αὐτῶν ἐπανορθούμενος Κροίσῳ ἄδοξον ἀφαιδάσαι τὸν στρατὸν, ὑπονοίᾳ κατόπιν τοῦ στρατοπέδου μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἅλυν ἐκμηχανήσατο, οὐ μηχανικὸς οὕτω γνώμενος, σοφὸς δὲ, καὶ ὑπονοῆσαι τὸ σωτήριον πιθανώτατος. τὸ μὲν γὰρ τοῦ Ἐπειοῦ, πολὺ ἀρχαῖον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν τυχεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν ἵππον, ἀλλὰ καὶ συγκαταθέσθαι αὐτοῖς ἐς αὐτὸν λέγεται. σὺ δὴ τούτοις, καὶ Ἱππίου τοῦτου τοῦ καθ' ἡμᾶς, μεμνῆσθαι ἄξιον, ἀνδρὸς, λόγοις μὲν, ἃ ἔστιν ὅτε βούλει τῶν ἐκ αὐτῶν, γεγυμνασμένου, καὶ σωφρονῆσαί τε ὀξέως,

καὶ ἐρμηνεῦσαι σαφέστατον. τὰ δὲ ἔργα πολὺ τῶν λόγων ἀμείνω παρεχομένου, καὶ τιὸ τῆς τέχνης ἐπιδείξιν ἀποπληροῦντος, οὐκ ἐν ἁπλαῖς μὲν ἐπιδείξεσιν, ἐν αἷς οἱ πρεσβῦται μᾶλλον ἐπιδείκνυσθαι πεφύκασιν, καλὰ δὲ καὶ τὸν γεωμετρικὸν λόγον, ὅτι τῆς ἀληθείας, φασίν, ἀλήθειας ὁ τρίγωνον ἀκριβῶς συνίστατο μόνου. καίτοι τῶν γε ἄλλων ἕκαστος ἔν τι τῆς ὑπερῆμερος ἔργου ἀποτεμόμενος, ἐν ἐκείνῳ διαπεπονῆσθαι, εἶναί τις ὄμως ἔδοξεν. ὁ δὲ, μηχανικῶν τε ὢν τὰ πρῶτα, καὶ γεωμετρικῶν, ἔτι δὲ ἁρμονικῶν καὶ μουσικῶν φαίνεται· καὶ ὄμως ἕκαστον τούτων οὕτως ἐπιτηδείως δείκνυσιν, ὡς ἐν αὐτὸ μόνον ὑπερῆμερος. τιὸ μὲν γὰρ περὶ ἀκτίνων καὶ ἀνακλάσεων, καὶ κατόπτρων θεωρίαν, ἔτι δὲ, καὶ ἀστρονομίαν, ἐν ᾗ παῖδας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀπέφηνεν, οὐκ ὀλίγου χρόνου ἂν εἴη ἔπαινος. ἃ δὲ ἔναγχος ἰδὼν αὐτοῦ τῶν ἔργων, κατεπλάγην, οὐκ ὀκνήσω εἰπεῖν. κοινὴ μὲν γὰρ ἡ ἐπίδειξις, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς βίῳ πολλῇ πολλὴ, βαλανείου κατασκευή· περίεργα δὲ, καὶ ἐν τῷ κοινῷ τούτῳ συνέσεως θαύματα. Τόπος μὲν ἦν οὐκ ἰσοπέδου, ἀλλὰ πολὺ προπετὴς, καὶ ὄρθιος, οὗ προσλαβὼν καὶ θατέρα εἰς ὑποκολπίου τάπητα, ἰσοπέδου θατέρᾳ ἀπέφηνε, χρηπῖδα μὲν βεβαιοτάτην ἅπασι τῷ ἔργῳ βαλλόμενος, καὶ θημελίων θέσιν τιὸ τῶν ὑπερημένων ἀσφάλειαν ἐμπεδωσάμενος, ὕψεσι δὲ πολὺ ἀποτόμοις, καὶ προὸς ἀσφάλειαν συνεχομένοις ὅλον κρατυνάμενος· τὰ δὲ ἐποικοδομηθέντα τῷ τε τοῦ τόπου μεγέθει σύμμετρα, καὶ τῷ λιθολόγῳ τῆς κατασκευῆς ἁρμοδιώτατα, καὶ τὸν τῶν φώτων λόγον φυλάττοντα, πυλῶν μὲν ὑψηλὸς, λιθάδος πλατείας ἔχων, ὕπαιθρος μᾶλλον, ἢ ὄρθιος πρὸς τιὸ τῶν εἰσιόντων ἁρμόττειν. εἰσιόντα δὲ τοῦτον ἐκδέχεται κοινὸς οἶκος ἁρμοδίως, ἱκανὸν ἔχων ἀκολούθοις καὶ ὑπηρέταις ἁρμόδιον· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν εἰς πνοὴν προκυβασμένων οἰκημάτων. Καλλαισίῳ δ' οὖν καὶ ταῦτα πρεπωδέστατα,

interpretando multa perſpicuitate vſus ſit. Cæterùm opera ipſis orationibus longè præſtantiora exhibebat: & quæ arte ſua pollicitus fuerat, re ipſa abſoluta reddidit: neque verò in talibus ſaltem profeſſionibus, in quibus illi qui ætate eum præceſſerunt, feliciter floruerunt, ſed iuxta geometricam quoque rationem propoſita (quod aiunt) linea triangulum rectè potuit deſcribere. Atqui aliorum quiſque vnum quiddam ab arte decerptum & ſingulare opus exercuit, in quo parata ſibi hominum opinione aliquis eſſe viſus eſt. Porrò ille primùm rebus mechanicis perpolitus, ne dimenſionum quidem geometricarum rudis fuit, nec ab harmonicis & muſicis alienus apparuit: ac vnumquodque ex illis vna eadémque opera ita perfectè cognitum demonſtrauit, quaſi in eo ſolo cognoſcendo elaboraſſet. Multi verò temporis res eſſet, eius laudare induſtriã circa radiorũ & repercuſſionũ ac ſpeculorum expreſſionem. Præterea quanta in Aſtronomia cognitione excelluerit, in qua omnes eos qui annis eum anteiuerũt, pueros eſſe oſtendit. Sed enim quę nuper ipſe vidi opera illius induſtria elaborata, quæque mihi ſpectanti ſtuporẽ & admirationem incuſſerunt, ea nunc in preſens referre nõ grauabor. Eſt enim argumentũ cõmune, & in noſtra memoria admodũ frequens, balnei ſubſtructio: ſolertia autem, & in cõmuni illo argumento ſingularis admirationis ſpectatur induſtria. Locus erat prorſus inæquali deformatus planitie, decliuis & arduus, quem ille occupãs ex vtraque parte magnopere humilẽ, vtrinq; ſoli altitudine æquauit, firmamẽtúmq; munitiſſimum omni futuro operi ſubiiciens, fundamentorũ poſitione ſubſtruendi ædificij certitudinem confirmauit: faſtigiis verò magnopere prętuptis & pręciſis, & ad firmiorem coniunctionem cõplicatis, totum opus conſolidauit. Cæterùm quæ ſubſtructa ſunt, loci magnitudinem menſuræ quantitate non exceſſerunt, ſed ędificij proportionibus conuenientiſſimè atq; decentiſſimè reſponderunt, lucis vbique infuſę rationẽ conſtanter cuſtodienti a. Portarum altitudo latos ingreſſus retinens, ſupina magis quã erecta ad ingredientiũ cõuenientiam informata fuit. Ingredientem verò ſtatim domus cõmunis excipit, ſufficientem exhibens pediſequis & miniſtris conuerſandi amplitudinẽ. Porrò ad læuam cameræ ſunt ad delicias exercẽdas ſubſtructę. Proinde & iſta in balneo decẽtiſſimè ſunt obſeruata,

Amœni & luce multa illuſtrati receſſus: deinde domus illorum, quam quidē longè præſtantiorem quàm vt lauacro conueniat dixeris, perneceſſariam tamen ad melioris notæ homines & opulentiores ſuſcipiendos. Poſt hāc vtrinque ſufficientes exuentibus ad reponendum veſtitum habitationes. Ac media domus & faſtigio excelſiſſima, & iucundo lumine amœniſſima, tres aquæ frigidæ piſcinas in ſe cōplectitur. Laceno lapide exornata. Sunt etiam in illa ſtatuæ geminæ ex albo lapide antiqui operis & artificij, altera quidē Sanitatis, altera verò Æſculapij. Ingreſſos autem excipit domus ſenſim ac gradatim tepeſcens, calore non inſuaui occurrente: quæ in longū porrecta, ac circumcirca orbiculatim extructa eſt. Poſt hanc ad dextram habitatio eſt magnopere amœna & elegans, copiam delicatis & voluptuoſis vnctionibus exhibēs, ex vtraque parte habens aditus & ingreſſus lapide Phrygio ornatiſſimè decoratos, à palæſtra ingredientes ſuſcipiens Quę deinde hanc cōſequitur habitatio, omnes reliquas pulchritudine excedit & elegātia, &ad ſtandum ſedendúmque accōmodatiſſima, & ad diutiùs immorandum minimè noxia, tum ad volutandum vtiliſſima, & ipſa lapide Phrygio ad ſummum vſque faſtigium expolita relucens. Deinceps verò locus thermis dicatus, lauātes excipit, Nomade lapide extructus. Porrò interior habitatio omni amœnitate referta & elegantia, plurima luce conſpicua eſt, ac inſtar purpuræ floribus & venuſtate renitet. Ad hæc tria labra thermarum exhiber. Porrò autem tibi iam loto non integrum eſt per eaſdem habitationes regredi, ſed ea quæ ad frigidam tendit via per vaporarium lento tepore caleſcēs regrediendum eſt. Et hæc omnia copioſo lumine illuſtrata, & multo dici intus lucentis ſplendore exornata ſunt. Ad hæc ipſa faſtigia ab ędificio non diſcrepantia, tum latitudines longitudinibus aptè cohærent: in ſumma, multa vbique relucet ſumma cū elegantia & venuſtas & gratia. Etenim iuxta elegantiſſimi Pindari præceptum, opus exordiētibus facie eleganti & ſplendida exornandū eſt. Hoc certè cū primis in huius domus ſubſtructione cum ipſo lumine tum feneſtris obſeruatū eſt. Etenim ſapiens, vt reuera fuerat Hippias, habitationem frigido lauacro deſtinatam, ad Boream tendentem inſtituit, nec aëris meridiani expertē: reliquas autē multum feruoris & caliditatis requirētes,

A χαρίεσσαν, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπομένην ὑποχωρήσας. Εἶτ' ἐχόμενος αὐτῆς οἶκος, πολὺ μὲν ὡς πρὸς τὸ λουτρὸν, ἀναγκαῖος δὲ ὡς πρὸς τὴν τῶν διαγωνεστέρων ὑποδοχήν. μετὰ δὲ τοῦτον, ἑκατέρωθεν ἀφορμὰς τοῖς ἀποδυομένοις ἀποδίους, καὶ μέσος οἶκος ὕψει τε ὑψηλότατος, καὶ φωτὶ φαιδρότατος, ψυχροῦ ὕδατος ἔχων πηγὰς κολυμβήθρας, λατομίᾳ λίθῳ κεκομισμένους, ἐν εἰκόσιν ὃ αὐτῷ λίθου λευκοῦ τῆς ἀρχαίας ἐργασίας, ἡ μὲν, ὑγείας, ἡ δὲ Ἀσκληπιοῦ. εἰσελθόντας δὲ, ὑποδέχεται ἠρέμα χλιαB νόμενος οἶκος, οὐκ ἀπηνεῖ τῇ θέρμῃ προσαπτόμενος, ἐπιμήκης, ἀμφιστόγλυφος, μεθ' ὃν ἐν δεξιᾷ οἶκος, οὗ μάλα φαιδρὸς, ἀλείφασθαι προσηνῶς παρέχόμενος, ἑκατέρωθεν εἰσόδους ἔχων, Φρυγίῳ λίθῳ κεκαλλωπισμένας, ποιὰς ἀπὸ παλαίστρας εἰσιόντας δεχόμενος. εἶτ' ἐπὶ τούτῳ ἄλλος οἶκος, οἴκων ἁπάντων κάλλιστος, σφαῖράν τε, καὶ ἐγκαθίζεσθαι προσηνέστατος, καὶ ἐμβαδῶναι ἀλυπότατος, καὶ ἐγκυλίσασθαι ὠφελιμώτατος, Φρυγίου καὶ αὐτὸς εἰς ὀροφὴν ἄχρι ἀπεστίλβων. ἐξῆς δὲ ὁ θερμὸς ὑποδέχεται δρόμος, Νομάδι λίθῳ ξυνοικοδομημένος. ὁ δὲ ἔνδον οἶκος, κάλλιστος, φωτός τε πολλοῦ αὐάμενος, καὶ ὡς πορφύρᾳ διαπρεπόμενος τοῖς καὶ σοῦ θερμαῖς πύλαις πρόκειται. λαC σαμένῳ δὲ, ἔνεστί σοι μὴ πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν οἴκων αὖθις ἐπανιέναι, ἀλλὰ ταχεῖαν πάλιν ὅπῃ τὸ ψυχρόν, δι' ἠρέμα θερμοῦ οἰκήματος, καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ φωτὶ μεγάλῳ, καὶ πολλῇ τῇ ἔνδον ἡμέρᾳ· ὕψη τοῖς ταύτης αἰάλοις, καὶ πλάτη τοῖς μήκεσι σύμμετρα, καὶ πανταχοῦ πολλὴ χάρις, καὶ Ἀφροδίτη ἐπανθεῖ. κατὰ γὰρ τὸν καλὸν Πίνδαρον, Ἀρχομένοις ἔργου, πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές. τοῦτο δ' αὖ εἴη ἂν τῆς αὐτῆς μάλιστα, καὶ τοῦ φέγγους, καὶ τῶν φωταγωγῶν μεμηχανημένον. ὁ γὰρ σοφὸς ὡς ἀληθῶς Ἱππίας τὸν μὲν ψυχροδόχον οἶκον, εἰς Βορέαν πρόκεχωρηκότα ἐποίησεν, οὐκ ἄμοιρον τοῦ μεσημβρινοῦ ἀέρος· τοὺς δὲ πολλοῦ τοῦ θάλπους δεομένους,

νότῳ, καὶ βύρᾳ, καὶ ζεφύρῳ προσέθηκε. τί σοι δὲ περὶ τούτων λέγοιμι, παλαίστρας, καὶ τὰς κοινὰς τῶν ἱματιοφυλακούντων καταγωγάς, ταχείαν τινὰ περὶ δὲ λουτρόν, καὶ μὴ δόξω μακρὰν τινὰ ὁδὸν ἐγγύσας, τὸ χρήσιμον τε καὶ ἀβλαβοῖς ἕνεκα; καὶ μή με ὑποληφθῇ τις μικρὸν ἔργον προθέμενον, κοσμεῖν τῷ λόγῳ προσαιρεῖσθαι. δοκεῖ γὰρ ἐν τοῖς κοινοῖς, καινὰ ἐπινοῆσαι καλλωπίσματα, καὶ μικρᾶς σοφίας ἔγωγε τίθεμαι, οὐ καὶ τὸ δεῖ τὸ ἔργον ὁ θαυμάσιος ἡμῖν Ἱππίας ἐπεδείξατο, πάσας ἔχον τὰς βαλανείου ἀρετάς, τὸ χρήσιμον, τὸ δίκαιον, τὸ διφεσίμου, τὸ σύμμετρον, τὸ τῷ τόπῳ ἡρμοσμένον, τὸ περὶ χρείαν ἀσφαλῆ παρεχόμενον καὶ προσεπὶ, τῇ ἄλλῃ προνοίᾳ κεκοσμημένον, ἀμφόδων μὲν ἀναλήμμασι δυσὶν διαχωρήσεσιν, ὁξόδοις τε πολλαῖς πεφυρωμένον. ὥρᾳσιν δὲ διττὰς δηλώσῃς, περὶ μὲν, δι' ὕδατος, καὶ μυκήματος, περὶ δὲ, δι' ἡλίου ὑποδεχόμενον. ταῦτα ἰδόντα μὴ ἀποδοῦναι τὸν πρέποντα ἔπαινον τῷ ἔργῳ, σὺκ ἀνοήτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀχαρίστου, μᾶλλον δὲ βασκάνου μοι εἶναι ἔδοξεν. ἐγὼ μὲν οὖν εἰς δύναμιν τό τε ἔργον, καὶ τὸν τεχνίτην, καὶ δημιουργὸν ἠμείψαμην τῷ λόγῳ. εἰ δὲ θεὸς ποθέν ποτε καὶ λουσασθαί ποτε, πολλοὺς οἶδα καὶ ἄλλους ἕξων τοὺς συνεπαινέσονταί μοι τῷ ἐπαίνῳ.

A Notho & Euro ac Zephyri flatibus ſubiectas oppoſuit. Quid ad hæc tibi palæſtras memorem, & veſtes aſſeruantium communes habitatiunculas, compendioſam citra ambages viam quę ad lauacrum ducit; habentes, ſingularis vtilitatis capiendæ, & incommodi vitandi gratia? Neque verò quis me ſuſpicetur opus modicum proponentem, orationis lenociniis atque verborũ ampullis extuliſſe. Siquidem in rebus communibus & publicis noua elegantiæ ſigna atque indicia excogitare, non mediocris aut contemnendæ ſapientiæ argumentum ego eſſe opinor: quo in numero & hoc opus admirandi illius Hippiæ opera ad vnguem elaboratũ meritò habendum eſt, quódque nobis ab illo oſtenſum eſt omnes balnei virtutes complectens, vtilitatem, opportunitatẽ, perſpicuitatem, menſuræ quantitatem in omnibus aptè obſeruatam, nec loci neglectam commoditatem, tum tutum lauandi vſum exhibens. Præterea omnibus aliis induſtriæ atque ſolertiæ officiis abſolutũ, biuiorũ & ambituum duplicibus receſſibus, multarúmque ianuarũ parens egreſſibus. Quinetiam Horarũ geminis indiciis idem balneum exornauit, vno per aquam & ſonitum, altero per ſolem. His inquam viſis, nec debitam & conuenientem tam illuſtri operi reddere gratiam, non inſipientis ſolùm, ſed etiam ingrati, aut potiùs inuidi mihi viſum eſt. Itaque ego pro virili, cùm opus ipſum, tum architectum & artificem orationis meæ laudibus euexi & perſolui. Cæterùm ſi deus aliquando conceſſerit & lauandi copiam, non dubium eſt & alios permultos in laudum mearum partem mecum venturos.

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ, ἢ ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

ALLOCVTIO, SEV BACCHIS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio quædam eſt, quales & noſtri homines in enarrandis auctoribus, aut alijs rebus tractandis, ipſis operibus præmittere ſolent. Et extant ſanè etiam Ciceronis quædam ad idem exemplum compoſitæ. Monet autem Lucianus auditores ſuos, ne ſolùm compoſitionis nouitatem in ſcriptis ſuis ſpectent, néue ideo pro paruis aut contemnendis illa habeant, quia comica ac ſatyrica quædam ſub dialogi grauitate tractet, ſed magis ipſam rem ſpectent: ne idem illis, quod Indis olim, accidat, dum Bacchi exercitum vt muliebrem, & à re militari alienum contemnunt. Deinde autem & veniam precatur ætati, ſi paulo verboſior aut loquacior nonnullis fortè videatur, factum ſuum etiam hîc collatione quadam Indorum cohoneſtans. Omnino autem multum gratiæ habent huiuſmodi præfationes, ſiue cui allocutiones eas vocare magis libet, vbi collationibus atque ſimilibus ſuis ipſa hypotheſis aptè reſpondet.

VO tempore Bacchus aduersus Indos ductare exercitum instituit (nihil enim prohibet, vt mea fert opinio, fabulam vobis Bacchicam percensere) ferunt vsqueadeo eum initiò ab Indiæ incolis fuisse contemptui habitum, vt accedentem etiam subsannarent. Magis autem temerariam illius audaciam miseratione prosequendam esse opinabantur, tanquam actutum ab elephantis proculcãdum, si acie instructa illis occurrisset. Siquidem inaudiuerant, vt ego existimo, ab exploratoribus, absurda & monstrosa de illius exercitu renuntiantibus, quemadmodum eius phalanx & cohortes ex mulieribus insanis & furentibus collectæ forent, thyrso redimitis, pelles ceruinas indutis, & hastas quaspiam paruas gerentibus nulla acie ferri acuminatas, & illas ex thyrso confectas: tum scuta quæpiam leuia, & resonantia si quis saltem vel leuiter attigisset (Quippe clypeis assimilabant & tympana) esse præterea in exercitu iuuenes quospiam agrestes & nudos, qui saltarent cordaca, caudas habentes & cornua, qualia ferè hœdis recenter natis solent succrescere. Ipsum autem ducem illorum in curru vehi iunctis pardalibus, imberbem admodum, ac ne tantillum quidem per genas herbescente barbitio pubescentem, cornigerum, racemis coronatum, mitra purpurea comam inuolutum, ac aureos cothurnos indutum. Cæterùm secundas ductandi exercitus partes obire duos alios, vnum quidem breuis staturæ senunculum, corpore perobeso & ventricoso, simis naribus deformem, auribus magnis & arrectis, tremulum, scipioni innitentem, pandum asellum vt plurimùm equitantem, amictum crocoto, & hunc vehementer fidum illius in ordinanda acie socium. Alterum verò hominem monstrosum, inferioribus corporis partibus hircum referentem, crura crinitum, & cornigerum, profunda insuper barba insignem, iracundum, & animo ad furorem propenso præditum, altera manu ferentem fistulam, dextra verò incuruum baculum, semet attollentem, ac tota castra circumsaltantem, quem mulierculæ exterrere solent, comásque vento diffusas concutere, quoties accesserit, neque non vociferari, Euohe: quo nomine, vt mihi coniecturam facienti visum est, dominũ suum cõpellant. Itaque greges à mulieribus iam discerptos esse, & oues adhuc viuentes dilaniatas: quippe illas crudiuoras esse planè videbant.

Τὸ ὁ Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς στρατιὰν ἤλασε (κωλύει γὰρ οὐδέν, οἶμαι, καὶ μῦθον ὑμῖν διηγήσασθαι Βακχικὸν) φασὶν ὅτι καταφρονηθῆναι αὐτὸν τοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἐκεῖ, ὥστε καταγελᾶν ὑπιόντος, μᾶλλον δὲ ἐλεεῖν τὴν τόλμαν, ὡς αὐτίκα μάλα συμπατηθησομένου ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, εἰ ἀντιπάξαιτο. ἤκουον γὰρ, οἶμαι, τῶν σκοπῶν διηγουμένων ὑπὸ τῆς στρατιᾶς αὐτῶν ἀλλόκοτα, ὡς ἡ μὲν φάλαγξ αὐτοῦ, καὶ οἱ λόχοι, γυναῖκες εἶεν ἔκφρονες, καὶ μεμηνῖαι, κισσῷ ἐστεμμέναι, νεβρίδας ἐσταλμέναι, δόρατά τινα μίκρα ἔχουσαι, ἀσίδηρα, κισσοῦ πεπλεγμένα καὶ βάκτρα, καί τινα πελτάρια κοῦφα, βομβοῦντα, εἴ τις μόνον προσάψαιτο (ἀσπίσι γὰρ εἰκάζουσι καὶ τὰ τύμπανα) ὀλίγους δέ τινας ἀγελαίους νεανίσκους ἐσφηνωμένους, κέρδακας ἐρχουμένους, θοίνας ἔχοντας κεφάλας, οἷα τοῖς ἄρτι γιγνηθεῖσιν ἐρίφοις ἐπιφύεται. καὶ τὸν μὲν στρατηλάτην αὐτῶν, ἐφ' ἅρματος ἐγκεῖσθαι πρὸ δαλεῶν ἐπιζυγίων, ἀγρίοιν ἀκριβῶς, διὰ ἐτῶν ὀλίγων χνοῦντα τὴν παρειάν, κεραστέγην, βοτρύοις ἐστεφανωμένον, μίτρᾳ τὴν κόμην ἀναδεδεμένον ἐς πορφυρίδι, καὶ χρυσῇ ἐμβάδι. ἐπιστρατηγεῖ δὲ δύο, ἕνα μὲν τινα βραχὺν παρισοῦντα, ὑπόπαχυν, παρειάσειν, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ὀρθὰ ἔχοντα, ἐπὶ σφόδρα ἐσφενδονωμένον, ἐπ' ὄνου τὰ πολλὰ ἱππεύοντα, ἐν κροκωτῷ, καὶ τοῦτον πάνυ πιθανόν τινα συνταγματάρχην αὐτῷ· ἕτερον δὲ τερατῶδες ἀνθρωπον, πάλαι τὰ ἱερὰ θύοντα ἐοικότα, κομήτην τὰ σκέλη, κέρατα ἔχοντα, βαθυπώγωνα, ὀργίλον, καὶ θυμικόν, θατέρα μὲν, σύριγγα φέροντα, τῇ δεξιᾷ δὲ, ῥάβδον καμπύλην ἐπηρμένον, καὶ παρισοπλατῆ πάνυ ὄλον· ὃ στρατόπεδον, καὶ τὰ ζῴαγρα δὲ φοβεῖσθαι αὐτὸν, καὶ σείειν ἐωθυμένας τὰς κόμας, ὁπότε παροῖσι, καὶ βοᾶν, ὃ οἱ τοῦτο μὲν εἰκάζειν καλεῖσθαι αὐτῷ τὸν διασύριον· τὰς δ' ἄλλας πολλὰς, διηρπάσθαι ἤδη ὑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ διεσπᾶσθαι ἔτι ζῶντα τὰ θρέμματα· ὠμοφάγους γάρ τινας αὐτὰς εἶναι.

ταῦτα οἱ Ἰνδοὶ, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀκούσαντες, ἐγέλων, ὡς ὃ εἰκὸς, καὶ ὅλῃ αἰτεπιξάμενοι, ἢ ὡς ἐκπάπεσθαι ἠξίουν. ἀλλ' εἴως ἄρα τὰς γυναῖκας ἐπαφήσειν αὐτοῖς, εἰ πλησίον γένοιντο, σφίσι δὲ καὶ νικᾶν αἰσχρὸν ἐδόκει, καὶ φορυτὸν γυμνὰ μεμισθοπα, καὶ θηλύμιτρον ἄρχοντα, ἐς μεθύοντα σμικρὸν γεγιτίον, καὶ ἡμιστρατιώτην ἄλλον, καὶ γυμνὰς ὀρχηστὰς, πάντας γελοίους. ἐπεὶ δὲ ἠγγέλλετο πυρπολῶν ὁ θεὸς ἤδη τὴν χώραν, καὶ πόλεις αὐτάνδρους καταφλέγων, καὶ αἰθόπων τὰς ὕλας, καὶ ἐν βραχεῖ πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν πυρὸς ἐμπεπληκὼς (ὅπλον γάρ τι Διονυσιακὸν ὁ πῦρ παντὶ δῆλον αὐτῷ, καὶ ἐκ τοῦ κεραυνοῦ) ἐνταῦθα ἤδη ἀσυδὴν αἰτελῆ μὲν ἔτι ὅπλα, ἐς τοὺς ἐλέφαντας ὀπισάξαντες, ἐς ἐξαλιῶντο, καὶ τοῖς πύργοις αἰαθέωμοι, ἐπ' αὐτοὺς αἰτεπιξήεσαν, καταφρονοῦντες μὲν ἐς τόπτι, ὀργιζόμενοι δὲ ὅμως, καὶ σπουδεῖαν ἀσυδόντες αὐτῷ στρατοπέδῳ, τὸν ἀθρόον ἐκ ἔφοβον στρατηλάτην. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο, καὶ εἶδον ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰνδοὶ, παρεστάξαντες τοὺς ἐλέφαντας, ἐπῆγον τὴν φάλαγγα, ὁ Διόνυσος δὲ, ὃ μέσον μὲν αὐτὸς εἶχε, τὸ κέρως δὲ αὐτῷ, τὸ δεξιὸν μὲν, ὁ Σειληνὸς, τὸ εὐωνύμου δὲ, ὁ Πὰν, ἡγεῖτο. λοχαγοὶ δὲ, καὶ ταξίαρχοι, Σάτυροι, ἐγκαθήκεισθο. καὶ ὃ μὲν σεύθημα, ἰὼ ἄπαντες ὅ, ἰὼ οἱ. αὐλοὺς δὲ τὰ τύμπανα ἐπαταγεῖτο, καὶ τὰ κύμβαλα ὃ πολεμικὸν ἐπήμυγε, καὶ τῶν Σατύρων τις λαβὼν ὃ κέρας, ἐπηύλει ὃ Ὄρθιον, καὶ ὁ τοῦ Σειλληνοῦ ὄνος, εὐαύλιόν τι ὠΐχησατο, καὶ αἱ Μαινάδες, σεύ ὀλολυγῇ ἐπεπόθητο αὐτοῖς, δράκοντας ὑποζωσμέναι, καὶ τὴν θύρσων ἄκρων ἀπογυμνοῦσαι τὸν σίδηρον. οἱ Ἰνδοὶ δὲ, καὶ ἐλέφαντες αὐτῶν, αὐτίκα ἐκκλίνοντες, σεύ ὁπόκι κόσμῳ ἔφυγον, οὐδὲ ἐπὸς βέλεος γενέσθαι ὑπομείναντες, καὶ τέλος καταχεῖπος ἐαλώκεσθο, καὶ αἰχμάλωτοι ἀπήγοντο ὑπὸ τῶν πέως καταγελωμένων, ἔργῳ μαθόντες ὡς οὐκ ἐχρῆν ἀπὸ τῶν φύτης ἀκοῆς καταφρονῆν ξείνων στρατοπέδων. ἀλλὰ τί πρὸς τὸν Διόνυσον, σοῦ ὁ Διόνυσος; εἶπον

A Hæc cùm Indi, & rex illorum, ſpeculatoribus annunciantibus cognouiſſent, ſublaris, vt par erat, cachinnis, ridebant: iámque nequaquam contrà exercitum educere, aut inſtructis ordinibus obuiam procedere illis deliberatum erat, ſed reputabant, ſi comminus mulierculæ in eos impreſſionem ac impetum eſſent facturæ, illis & vincere turpe eſſe, & mulieres inſanientes neci dare vnà cum duce effœminato, ac ſene modico & vinoſo, adiuncto etiam alio ſemiuiro milite, nudiſque ſaltatoribus per omnia ridiculis, facinus eſſe parum memorabile. Poſtea verò quàm Bacchus regionem incendiis

B deuaſtare, & viris deuictis ciuitates igne abſumere, ac ſyluas incendere annuntiatus eſt, iámque in breui temporis ſpatio tota Indorum regio flammis conflagraret (etenim ignis Baccho iam vſque à fulmine paterna ſunt arma) ibi iam citra moram armis induti, coactis elephantibus & infrenatis, & turribus deſuper poſitis aduerſus illos mouerunt aciē, etiamdum hoſtilem exercitum extremè contemnentes, & iracundo animo ferocientes, neque non elephantis comminuere atque proterere properantes ipſis cum

C caſtris imberbem illum imperatorē. Poſtquam verò propinquiores facti ſunt, & vtraque acies vtrique eſſet ſpectaculo, Indi locatis ante exercitum elephantis phalangem adegerunt. Cæterùm Bacchus ipſe in medio ſtrenui Imperatoris fungebatur officio, cuius dextrum cornu Silenus, ſiniſtrum Pan regebat. Porrò autem Satyri manipulares conſtituti ordinibus inſtruendis erant intenti. Signum omnibus erat, Euohe. Statim verò percuſſa tympana inſtrepuerunt, ipſaque cymbala claſſicum cecinerunt. Ac è ſatyris quiſpiam correpto cornu carmen quod Orthium dicitur, occinebat. Tum

D Sileni, aſellus hianti atque diducto rictu Martium quiddam atque terribile derudiit. Ipſæ verò Mænades cum vlulatu facto in eos impetu incurſarunt, ſuccinctæ draconibus, atq; ex ſummis thyrſis ferrum denudantes. Indi autem & elephantes illorum illico declinantes, nullo ſeruato ordine in fugam ſe dederunt, neque intra teli iactum conſiſtere ſuſtinuerunt. Ad poſtremum autem omni vi capti atque ſubacti ſunt, & captiui abducti ab iis quos paulò antè contemptim ſubſannauerant, re ipſa experti quàm non oportuerit prima ſtatim fama adductos, peregrinum exercitum contemnere. Sed quid ad Bacchum ille Bacchus, dixerit

aliquis? Quia permulti mihi videntur (ac per Gratias vos oro ne me insanire aut prorsus temulentũ esse suspicemini, si mea cũ Diis immortalibus cõtulero) idem erga orationũ noũitates cum Indis perpeti, quemadmodum & erga meas. Existimãtes enim satyrica & ridicula quædam nimiúmque comica apud nos audiri, talibus fidem habuêre: atque haud scio quam illi de me opinionem induerunt. Alij ne exordium quidem assequuntur, quasi nihil necesse sit aures præbere vinosis & lasciuis mulierculis, & saltationibus satyricis ab elephantis descendentes. Alij verò, tanquam alicuius rei gratia venissent, thyrsi loco inuento ferro, neque sic laudare audent, inaudita rei noũitate perterriti. At ego fidenti animo illis annuntio, quòd si in præsentia quoque, vt antea facere consueuerunt, festiuitatem spectare sæpe voluerint, ac veteres compotores recordati fuerint conuiuiorum Bacchanalium tunc temporis celebratorum, neque Satyros aut Silenos contempserint, sed æquo largiùs ad satietatem vsque ex cratêre illo hausserint: & illos Bacchico numine afflatos indecorè insanituros, neque non persæpe nobiscum Euohe dicturos. Itaque illi (liberum enim est audire) quicquid animo suo gratum fuerit, faciant: at ego posteaquam adhuc in India peregrè versamur, statui & aliud quiddam earum rerum quæ illic aguntur, quod non valde à Baccho abhorrebit, neque à præsenti instituto alienum erit, percensere. Inter Indos quos Machlæos vocant, qui læuum Indi fluminis littus, si ad fluxum illius respexeris, incolunt arque depascũt vsque ad Oceanum porrecti: apud hos lucus est in loco sepibus obturato, & angusto, circumtecto tamen: quippe thyrsorum & vitium vberras ibi prouenientium, locum opacitate sua pulcherrimè inumbrat. Eo ipso in luco tres fontes sunt aquæ elegantissimæ & limpidissimæ: quorum vnus Satyris, secundus Pani, tertius Sileno sacer est. Ingrediuntur verò in lucum Indi quotannis semel, diei solennitate deum celebrantes, bibúntque de fontibus, non tamen indiscriminatim omnes de omnibus, sed iuxta ætatem. Nam iuuenes ex eo qui satyris sacer est, viri ex Panico, porrò ex Sileni fonte ij qui in mitea ætate constituti sunt. Itaque quæ pueris de fonte bibentibus accidunt, aut qualia designent viri iam numine Panos afflati, perlongum esset enumerare.

πης αὖ. ὅτι μοι δικοῦσι (καὶ παρὸς Χαείτων μή με κορυβαντιᾶν, ἢ τελέως μεθύειν ὑποληφθῆτε, εἰ τἀμὰ εἰκάζω τοῖς θείοις) ὅμοιόν τι πάσχειν οἱ πολλοὶ πρὸς τοὺς καινοὺς τῶν λόγων τοῖς Ἰνδοῖς ἐκείνοις, οἵ περ καὶ πρὸς τοὺς ἐμούς. οἰόμενοι γὰρ Σατυρικά, καὶ γελοῖά τινα, καὶ κωμῳδῆ κωμικὰ πρὸ ἡμῶν ἀκούεσθαι, τοιαῦτα πεπιστεύκασιν, οὐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτοῖς ὑπὲρ ἐμοῦ. οἱ μὲν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀφικνοῦνται, ὡς οὐδὲν δέον πρὸ ἐχθὲς τὰ ὦτα κώμοις γυναικείοις, ἐξωρτημένοις Σατυρικῆς, καταβαίνοντας ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων· οἱ δὲ, ὡς ὅτι τοιοῦτό τι ἥκοντες, ἀντὶ τοῦ κιττοῦ σίδηρον διφῶντες, οὐδ' οὕτως ἐπαινεῖν τολμῶσι τῇ παραδόξῳ τοῦ πράγματος ἐκπεπληγμένοι· ἀλλὰ θαῤῥοῦντα ἐπαγγέλλομαι αὐτοῖς, ὅτι μοὶ καὶ νῦν ὡς πρόσθεν ποτε τῷ τελετῷ ἐθελήσωσιν ὀπτεύειν πολλάκις, καὶ ἀναμνησθῶσιν οἱ παλαιοὶ συμπόται κώμων κοινῶν τῇ τότε χαρᾷ, καὶ μὴ καταφρονήσωσι τῆς Σατύρων, καὶ Σιληνῶν, πίωσι δὲ ἐς κόρον τοῦ κρατῆρος τοῦτου, ἐνθουσιάσοντι καὶ αὐτοῖς, καὶ πολλάκις μεθ' ἡμῶν ἐρροῦσι, δι' οἴστοι μὲν οὖν (ἐλεύθεροι γὰρ ἀκοὴ) ποιούμενοι ὅ,τι καὶ φίλον. ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴπερ ἔτι ἐν Ἰνδοῖς ἐσμὲν, ἐθέλω καὶ ἄλλο ὑμῖν διηγήσασθαί τι τῶν ἐκεῖθεν, οὐκ ἀπρεπὲς τοῦ Διονύσου οὐδ' αὐτό, οὐδ' ὧν ποιοῦμαι ἀλλότριον ἐν Ἰνδοῖς τοῖς Μαχλαίοις, οἳ τὰ λαιὰ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, εἰ κατὰ ῥοῦν αὐτοῦ βλέπεις, ὑπεμένουσι, μέχρι πρὸς τὸν Ὠκεανὸν καθήκουσι· πρὸς δὲ τούτοις ἄλσος ἐστὶν ἐν περιφράκτῳ, ὑπὸ μεγάλῳ χωρίῳ, σκιερῷ δέ· κιττοῦ γὰρ πολὺς, καὶ ἄμπελοι, σύσκιον αὐτὸ ἀκριβῶς ποιοῦσιν. ἐν τούτῳ πηγαί εἰσι τρεῖς καλλίστου καὶ διαφανεστάτου ὕδατος, ἡ μὲν, Σατύρου, ἡ δὲ, Πανὸς, ἡ δὲ, Σιληνοῦ. καὶ εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ οἱ Ἰνδοὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἑορτάζοντες τῷ θεῷ· καὶ πίνουσι τῶν πηγῶν οὐχ ἁπασῶν ἅπτωτες, ἀλλὰ καθ' ἡλικίαν, τὰ μὲν μειράκια, τῆς τῶν Σατύρων· οἱ ἄνδρες δὲ, τῆς Πανικῆς· τῆς δὲ τοῦ Σειληνοῦ, οἱ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν οὖν πάσχουσιν οἱ παῖδες ἐπιδὼν πίωσιν, ἢ οἷα οἱ ἄνδρες τολμῶσι κατεχόμενοι τῷ Πανὶ, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν.

ἃ δ'

ἀλλ' οἱ γέροντες ποιοῦσιν ὅταν μεθυσθῶσι τοῦ ὕδατος, οὐκ ἀμύητον εἰπεῖν· ἐπειδὰν πίῃ ὁ ἥρως, καὶ καπάσῃ αὐτὸν ὁ Σφλιὼς, αὐτίκα ὅτι πολὺ ἄφωνός ἐστι, καὶ καρηβαρεῶντι καὶ βεβαρυσμένῳ ἔοικεν, εἶτα ἄφνω φωνή τε λαμπρὰ, καὶ φθέγμα πρὸν, καὶ πνεῦμα λιγυρὸν ἐγίνεται αὐτῷ, καὶ λαλίστατος ἐξ ἀφωνοτάτου ἐστίν· καὶ ἀπισομίσας, παύσας αὐτὸν μὴ οὐχὶ στωμυλῆ λαλεῖν, καὶ ῥήσεις μακρὰς στωμύλλειν. στωμυλτὰ μὲν οἱ ποιηταὶ, καὶ κόσμια, καὶ τὸν Ὁμήρου ἐκεῖνον ῥήτορα, πιθανὰ δὲ τοιαῦτα γε μειρήσει διεξέρχονται. καὶ ἀπεχρήσω σοι κύκνοις καὶ τῷ ἡλικίᾳ εἰκάσαι αὐδὴν, ἀλλὰ τεττιγώδεις τε πυκνὸν καὶ ὑπέγλωττον στωμύλλουσιν, ἄχρι βαθείας ἑσπέρας. ἐκμετροῦσι δὲ ἤδη ἀφελοῦσαι αὐδῆς τῆς μέθης, σιωπῶσι, καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον αἶμα ἥκουσι. τὸ μέντοι θαυμαστότατον, οὐδέπω εἶπον. ἐὰν γὰρ ἀτελῆ ὁ ἥρως μεθῇ καταλίπῃ ὃν διεξῇ τὸν λόγον, ἀωρίᾳ ἡλίου κωλυθεὶς, ὅτι πέρας αὐτὸν ἐπέξελθεῖν, ἐς νέωτα πιὼν, αὖθις ἐκεῖνα στωμύλλεται, ἃ ἐφθέγξατο λέγοντα ἡ μέθη αὐτὸν κατέλιπε. ταῦτά μοι καὶ τὸν Μῶμον εἰς ἐμαυτὸν ἀπεσκώφθω, καὶ, μὰ τὸν Δία, οὐκ αὖ ἔτι ἐπαγάγωμι ὃ ὑπεμύθιον. ὁρᾷτε γὰρ ἤδη καθ' ὅτι τῷ μύθῳ ἔοικα. ὥστε ἐὰν μὴ τι φλυαρήσω, ἡ μέθη αἰτία. εἰ δὲ πιθανὰ δόξει τὰ λεχθέντα, ὁ Σφλιὼς ἄρα ἐὰν ἵλεως.

A Cæterùm qualia ſenes faciunt vbi iam aqua pota inebriati fuerint, non alienum eſſe opinor narrare. Senex ſimul atque hauſtam de fonte aquam biberit, ac eundem iam Silenus ipſe inuaſerit, illico ad prodigium vſque obmuteſcit, hominem cui graue ſit caput, aut ebrium, per omnia referens. Poſt id ex improuiſo voce clara, & loquela graui, tum ſpiritu dulci rumpit ſilentium, ac ſubitò è mutiſſimo fit loquaciſſimus. Sed nec obturato ore illum compeſcueris, quominus continuis verbis diffluat, longáſque orationes contexat. Et profectò quæcunque dixerit, B prudenter & ornatè dicta ſunt, ac iuxta Homericum illum rhetorem, hybernis *Iliad. a.* niuibus conſimilia differit. Neque verò ſufficienter eos cygnis ſecundùm ætatem conferre poſſis, ſed vocum denſitate cicadas imitantur ac referunt, ac rotũdum quiddam componunt in profundam vſque veſperam. Inde iam diſcuſſa ab illis ebrietate conticeſcunt; & ad antiquum morem redeunt. Cæterùm quod inter hæc maximè omnium admirandum eſt, nondum expoſui. Quòd ſi ſenex imperfectam quam inchoauit orationem reliquerit, neque, Solis occaſu interueniente, & temporis anguſtia excluſus, eandẽ C ad finem deduxerit, deguſtata iterum in annum ſubſequentem aqua, deinceps cætera percurrens orationi inchoatæ adiungit, quę ſuperiori anno dicentem non in tempore, deſtituerat ebrietas. Iſtis ego me ipſe ſcommatibus Momi inſtar ludere volui. Et per Iouem nequaquam ampliùs affabulationem adducam. Iam enim haud dubiè videtis me fabulæ eſſe perſimilem. Quare, ſi quibus in rebus delinquentes hallucinati ſumus, in cauſſa fuit ebrietas. Sin prudenter & cordatè dicta ſunt quæ produximus, conſtat, Silenum nobis fuiſſe placatum & propitium.

ΠΡΟΣΑΛΑΛΙΑ, ἢ ΗΡΑΚΛΗΣ.

PRÆFATIO, SEV HERCVLES GALLICVS.

D. Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio eſt eiuſdem rationis, cuius & ſuperior, niſi quòd quantum ad argumentum attinet, rationem & cauſſam hîc reddit cur natu iam grandior adhuc in eloquentiæ exercitatione verſetur, ſtudium atque ætatem ſuam exemplo eo defendens, & (vt ipſe ait) etiam conſolans, quo apud Gallos ipſa eloquentia depingitur, nimirum Herculis, eiuſdémque iam ſenioris imagine. Fingit autem imaginem ſeu typum eum à ſacerdote quodam Gallorum, quales ea ætate Druidæ fuiſſe perhibentur, explicatam, & ſingulorum pictura eius membrorum rationem ſibi traditam eſſe, etiam Homeri atque aliorum poëtarum locis, vtpote à perito Græcarum literarum additis. De quibus in ipſo orationis contextu ac ſerie videri ſatius eſt, quàm hîc pluribus immorari.

HErculem Galli lingua gentis vernacula Ogmium vocant. Porrò deum ipſum noua quadam atque inuſitata figura depingunt: Decrepitus eſt apud illos, recaluaſter, reliquis capillis, ſi qui reliqui ſunt, planè canis, cute rugòſa, & in atterrimum exuſta colorem, cuiuſmodi ſunt nautæ iſti ſenes. Charontẽ potiùs, aut Iapetũ quempiam ex his qui apud inferos verſantur, diceres. In ſumma, quiduis potiùs quàm Herculem eſſe coniiceres ex imagine. Atque tali ſpecie quum ſit, tamen Herculis ornatum gerit, vt qui tum leonis exuuium indutus ſit, tum clauam dextera teneat, tum pharetram humeris aptatam portet, tum arcum tenſum læua prætendat: denique modis omnibus Hercules eſt. Hęc equidem arbitrabar in Græcanicorum deorum contumeliam perperam facere Gallos, quum eum eiuſmodi fingerent effigie, quòd nimirum illum talibus picturis vlciſcerentur, quòd olim in regionem ipſorum incurſaſſet prædas agẽs, id temporis, cùm Geryonis armenta veſtigans, Occidentalium gentiũ pleraſque regiones peruaſtaret. At nõdum etiam dixi id quòd erat in imagine maximè nouum atque mirãdum: ſiquidem Hercules ille ſenex, ingentem admodum hominũ multitudinẽ trahit, omnibus ab aure reuinctis: portò vincula ſunt catenulæ tenues auro electróve cõfectæ, pulchertimis liſtis monilibus adſimiles. Atqui cùm vinculis vſqueadeo fragilibus ducantur, tamen neque de fugiendo cogitant, cùm alioqui commodè poſſint, neque prorſus obnituntur, aut pedibus aduerſus trahentem obtendunt, ſeſe reſupinantes: verùm alacres ac læti ſequuntur, ducentem admirantes, vltro feſtinantes omnes, & laxatis funiculis etiam anteuertere ſtudentes, perinde quaſi grauiter laturi ſi ſoluerentur vinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium abſurdiſſimum: etenim cùm non inueniret pictor vnde catenularum ſummas anſas necteret, videlicet dextera iam clauam, læua arcum tenente, ſummam dei linguam perterebrauit, atque ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipſe nimirum ad eos qui ducebantur, vultum & oculos conuertebat, arridens. Hæc ego quum diutiùs aſſiſtens eſſem contemplatus, admirans, hæſitans, indignans:

A Ὁ Ἡρακλέα οἱ Κελτοὶ Ὄγμιον ὀνομάζουσι φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ. ὁ δὲ εἶδος τοῦ θεοῦ, πάνυ ἀλλόκοτον γράφουσι. γέρων ὅστις αὐτοῖς ἐς ὑπερβολὴν, καὶ ἀφθαρσίας, πολιὸς ἀκριβῶς, ὅσαι λοιπαὶ τῷ πρεσβύτῃ, ῥυσὸς τὸ δέρμα, καὶ ὑπεραυχμώδης ἐς τὸ μελαίτατον, οἷοί εἰσιν οἱ ναυπηγοὶ γέροντες· μᾶλλον δὲ Χάρωνα, ἢ Ἰαπετόν τινα τῶν ὑποταρταρίων, καὶ πάνυ μᾶλλον ἢ Ἡρακλέα εἴποις ἂν εἰκάσας. Ἀλλὰ ἐν τοιούτοις ὤν, ἔχει ἔμοιγε πλέον σκώλιον τὸν Ἡρακλέα· καὶ γὰρ πλέον διαφέρειν ἐδόκει τῶν λεόντων, καὶ ὁ ῥόπαλον ἔχει ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ τὸν γαυρότατον περίκειται, καὶ τόξον ἐντεταμένον ἐν ἀριστερᾷ προβέβληκεν, καὶ ὅλως Ἡρακλῆς ἐστί. Ταῦτά τι ὠμήλουν ἐγὼ ἐφ' ὕβρει τῶν Ἑλληνίων θεῶν τοιαῦτα προσβάλλοντες τοῖς Κελτοῖς ἐς τὴν μορφὴν τὴν τοῦ Ἡρακλέους, ἀμυνομένοις αὐτοὺς τῇ τοιαύτῃ γραφῇ, ὅτι τὴν χώραν ποτὲ αὐτῶν ἐπῆλθε, λείαν ἐλαύνων, ὁπότε τὰς Γηρυόνου ἀγέλας ζητῶν, κατέδραμε τὰ πολλὰ τῶν ἑσπερίων μερῶν. καίτοι τὸ προσδοξώτατον οὐδέπω ἔφην τῆς εἰκόνος. ὁ γὰρ δὴ γέρων Ἡρακλῆς ἁλύσεις, αἰ δεῦρο πάμπολύ τι πλῆθος ἕλκει, ἐκ τῶν ὤτων ἀπῆρτας δεδεμένους. δεσμὰ δὲ εἰσιν οἱ, σφόδρα λεπταὶ χρυσοῦ καὶ ἠλέκτρου εἰργασμέναι, ὅρμοις ἐοικυῖαι τοῖς καλλίστοις. καὶ ὅμως ἀφ' οὗτος ἀσθενῶν ἀγόμενοι, ὅτε σφόδρα ἐθέλουσι, δυσάμενοι οὐδαμῶς, ὅτε ὅλως ἀντιτείνουσιν, ἢ τοῖς ποσὶν ἀντερείδουσι, πρὸς τὸ ἐναντίον τῆς ἀγωγῆς ὀκνοῦντες, ἀλλὰ φαιδροὶ ἕπονται, καὶ γεγηθότες, καὶ τὸν ἄγοντα ἐπαινοῦντες ἑπειγόμενοι ἅπαντες, καὶ ταῖς φθαίρῃ ἐλκύσαι τὸν δεσμὸν ἀντιβαλόντες, ἐοικότες ἀχθεσθησομένοις, εἰ λυθήσονται. ὃ δὲ πάντων ἀπορώτατον εἶναί μοι ἔδοξεν, οὐκ ἔχω δὲ τοῦτο εἰπεῖν. οὐ γὰρ ἔχων ὁ ζωγράφος ὅπῃ ἅψαιτο ταῖς σφόδρα ταῖς τῶν δεσμῶν ἀρχαῖς, ἅτε τῆς δεξιᾶς μὲν, ἤδη τὸ ῥόπαλον, τῆς λαιᾶς δὲ, τὸ τόξον ἐχούσης, τρυπήσας τοῦ θεοῦ τὴν γλῶτταν ἄκρα, ἐξ ἐκείνης ἑλκομένους αὐτοὺς ἐποίησε, καὶ ἐπέστραπται γε εἰς τοὺς ἀγομένους μειδιῶν. Ταῦτ' ἐγὼ μὲν ὅτε πολὺ εἰστήκειν ὁρῶν, καὶ θαυμάζων, καὶ ἀπορῶν, καὶ ἀγανακτῶν·

Κελτὸς δέ τις πρεσβύτης, οὐκ ἀπαίδευτος τὰ ἡμέτερα, ὡς ἔδοξεν, ἀκριβῶς Ἑλλάδα φωνὴν ἀφιείς, φιλόσοφος, οἶμαι, τὰ ὑπὲρ ἐκείνου, Ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ ξένε, λύσω τῆς γραφῆς τὸ αἴνιγμα, πάνυ γὰρ παραπλησίως ἔοικας ἐκείνῳ. τὸν λόγον ἡμεῖς οἱ Κελτοὶ, οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς οἱ Ἕλληνες Ἑρμοῦ οἰόμεθα εἶναι, ἀλλ' Ἡρακλέα αὐτὸν εἰκάζομεν, ὅτι πολὺ τοῦ Ἑρμοῦ ἰσχυρότερος ἐστί. εἰ δὲ γέρων πεποίηται, μὴ θαυμάσῃς. μόνος γὰρ ὁ λόγος ἐν γήρᾳ φίλος ἐπιτελῆ ἐπιδείκνυσθαι τὸν ἀκμήν, εἴγε ἀληθῆ ὑμῖν οἱ ποιηταὶ λέγουσιν,

A Gallus quispiam, qui propiùs adstabat, nostratium literarum non indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam absolutè sonaret, philosophus opinor ex eo genere Philosophorum quod apud illos esse fertur) Ego tibi, hospes, inquit, picturæ istius ænigma explicabo: nam vidêre vehementer ad eam attonitus ac stupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur esse Mercurium, quemadmodum vos Græci, verùm Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robustior extiterit: nam quòd senex fingitur, nihil est quòd mirêre. Siquidem vna facundia

Ὅτι μὲν αἱ τῶν ὁπλοτέρων φρένες ἥρεθονται. B consuecrit in senecta demum absolutum vigorem ostendere, si modò verum vestri dicunt poëtæ,

Obduci iuuenum densa caligine pectus:
Contrà senectam posse quiddam dicere,
Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Τὸ δὲ γήρας ἔχειν τινὰ λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.

οὕτω γάρ τοι καὶ τοῦ Νέστορος ὑμῖν ἀπορρεῖ ἐκ τῆς γλώττης τὸ μέλι, καὶ οἱ ἀγορηταὶ τῶν Τρώων τινὰ ὅπα τινὰ λιγυόεσσαν ἀφιᾶσιν βύσσῃ τινα. λείρια γὰρ καλεῖται, εἴγε μέμνημαι, τὰ ἄνθη. ὥστε εἰ τῶν ὦτων ἐκδιδεμένους τοὺς ἀνθρώπους ποιεῖ τὴν γλῶτταν ὁ γέρων οὗτος Ἡρακλῆς, ὁ λόγος ἔλκει, μηδὲ τοῦτο θαυμάσῃς, εἰδὼς τὸν τῶν ὦτων καὶ γλώττης συγγένειαν· οἶσθα γὰρ ὅτι τετρύπηται. μέμνημαι γοῦν ἔφη καὶ κωμικόν τινων ἰαμβείων, πρὸ ὑμῶν μαθών,

Hinc videlicet apud vos & Nestoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores lirioëssam edunt, videlicet floridam quandam vocem: nam liria, si satis commemini, flores appellantur. Proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit senex hic Hercules, qui non aliud quàm ipse est sermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguæ cum auribus esse cognationem. Neque verò ad contumeliã illius illud pertinet, quòd ea pertusa est: nam memini, inquit, & Iambicos quosdam versiculos è comœdiis apud vos discere:

Τοῖς γὰρ λάλοις
Ἐξ ἄκρου ἡ γλῶττα πᾶσίν ἐστιν τετρυπημένη.

Siquidem viris loquacibus
Extrema lingua perforata est omnibus.

Ὃ δ' ὅλον, ᾧ αὐτὸν ἡμεῖς τὸν Ἡρακλέα λόγῳ τὰ πρῶτα ἡγούμεθα εὐεργάταθαι, σοφὸν ἡγούμενον, καὶ πείθοι τὰ πλεῖστα ἕλκεσθαι. καὶ τὰ γε βέλη αὐτοῦ, οἱ λόγοι εἰσὶν, οἷμαι, ὀξεῖς, καὶ κοῦφοι, καὶ ταχεῖς, καὶ τὰς ψυχὰς πτεροῦντες. C D ταῦτα μὲν ὁ Κελτός. ἐμοὶ δ', ὡς ἐπὶ τὴν δεξιὰν παρόδου ταύτης ἐσκοπούμην πρὸς ἐμαυτὸν εἴ μοι καλῶς ἔχοι, τηλικῷδε ὄντι, καὶ πάλαι τὴν ὑποδείξεων πεπαυμένῳ, αὖθις ὑπὲρ ἐμαυτοῦ φῆφον διδόναι ποικίλαις δικαστῶν, καιρὸν ἐπιλαβὼν ἀναμνησθῆναι τῆς εἰκόνος. τοῦτο μὲν γὰρ ἐδεδίειν, μή τινι ὑμῶν δόξαιμι καινῶν μειρακιώδη ταῦτα ποιεῖν, καὶ πρὸ ἡλικίαν νεανιεύεσθαι· κατά τις Ὁμηρικὸς νεανίσκος ὑπιππλήξῃ μοι, εἰπὼν ὅ,

Obduci iuuenum densa caligine pectus: Contrà senectam posse quiddam dicere, Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Nestoris linguam melle profluit, & Troianorum concionatores lirioëssam edunt, videlicet floridam quandam vocem: nam liria, si satis commemini, flores appellantur. Proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit senex hic Hercules, qui non aliud quàm ipse est sermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguæ cum auribus esse cognationem. Neque verò ad contumeliã illius illud pertinet, quòd ea pertusa est: nam memini, inquit, & Iambicos quosdam versiculos è comœdiis apud vos discere:

Siquidem viris loquacibus
Extrema lingua perforata est omnibus.

Quin de eodem hanc in summa habemus opinionẽ, vt quicquid egit, id oratione facundiáq; confecisse putemus, vtpote virum sapientẽ, ac persuadendo pleraque sibi subegisse. Iam tela illius nimirũ rationes sunt acutę, missiles, citę, atque animam sauciantes: vnde pennigera dicta vos quoque nominatis. Hactenus Gallus. Ac mihi quidem cùm huc me conferens mecũ inter eundum perpenderem, num decorum iam esset, vt tam grandis natu, quíq; iam pridem ab his doctrinæ certaminibus memet abdicassẽ, rursum me tã multorum iudicũ calculis exponerem iudicandum, in tẽpore subiit animũ meum eius picturæ recordatio: nam antehac verebar ne cui vestrũ videret hæc admodũ pueriliter agere, quasíque præter ętatem iuuenari: proinde ne quis Homericus adolescẽtulus illud mihi impingeret, dicẽs:

Quippe ægrotus, cui quidem pectus sa- A
pit, non eos accersit medicos, qui super
arte multa luculentè & excellenter di-
sputare nouerunt, sed qui vsu medendi
illam diu multúmque exercuerunt. Po-
tior autem & maioris pretij habẽdus est,
vt mea fert opinio, musicus qui psallendi
& pulsandę citharę peritia exornatus est,
quàm is qui tantùm rhythmos & concen-
tuum harmoniã iudicare nouerit. Quor-
sum enim attinet bellorum atque exer-
citus duces tibi enumerare non iniuria
optimos & præstantissimos hominum o-
pinione iudicatos, quòd eorum virtus ne-
dum in instruenda acie, & militum ani-
mis tempestiua oratione accendendis & B
inflammandis eluxerit, sed quòd in præ-
liis quoque fortissimè dimicando optimè
se gesserint, ac manu non secus quàm lin-
gua prompti, memorabilia facinora edi-
derint: cuiusmodi ex vetustis illis Aga-
memnonẽ & Achillem, ex paulo autem
recentioribus Alexandrum & Pyrrhum
fuisse cognouimus? Quorsum verò ista
percensui? Non quòd alia ratione histo-
riam edere statuens, harum rerum men-
tionem fecerim, sed quòd ex mechanicis
quoque eos laude & admiratione non
indignos putem, quicunque visendis o- C
peribus aliquam ingenij famam sibi pa-
rauerunt, eadémque opera artis suę egre-
gia monimẽta post se reliquerunt: quan-
doquidem illi qui solis semet orationi-
bus exercuerunt, multo iustiùs Sophista-
rum quàm sapientium appellationem
meruerunt. Talem multorum relatu per-
cepimus fuisse Archimedem, ac Sostratũ
illum Cnidium: quorum alter de Ptole-
mæo subiugato victoriam reportauit, ac
Memphim, sine obsidione, fluminis in-
tercepti auersione occupauit: alter singu-
lari artificio hostium triremes absumpsit
incendio. Thales quoque Milesius ante
illos Crœso Lydorum regi pollicitus ex- D
ercitum sicco pede se traiecturum, sua
industria in vnius noctis spatio Alys flu-
uij alueum à tergo exercitus deriuatum
circunduxit, tametsi è mechanicorum
numero non fuerit, verùm alioqui ma-
gna intelligentia & singulari ingenij a-
cumine præditus. Etenim quod de E-
péo fertur, commentum pervetus est,

καὶ γὰρ τῶν ἰατρῶν ὅγε νοῦν ἔχων, ὃ τοὺς
ἄριστα περὶ τῆς τέχνης εἰπεῖν δυναμένους
μεταστήσεται νοσῶν, ἀλλὰ τοὺς πρᾶξαί τι
κατ' αὐτὸ μεμελετηκότας. ἀμείνων δὲ ὁ
μουσικὸς, οἶμαι, τῷ ἀκριβῆ ῥυθμοὺς, καὶ
ἁρμονίας διηρθμένου, ὁ καὶ ψάλαι καὶ κι-
θαρίσαι αὐτὸς δυνάμενος. τί γὰρ ἂν σοι
τῶν στρατηγῶν λέγοιμι τοὺς εἰκότως ἀρίστους
κριθέντας, ὅτι ὁ πατὴρ μόνον, καὶ οὐδαμοῦ
ἄλλοθι ἀγαθοὶ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς
ἄλλους, καὶ χερσὶ ἔργα ἐπιδείκνυσθαι; οἵ
τε παλαι μὲν, Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλ-
λέα, τῶν κατω δὲ, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ
Πύρρον ἴσμεν γεγονότας; πρὸς δὴ τί ταῦτ'
ἔφην; οὐ γὰρ ἄλλως ἱστορίαν ἐπιδείκνυ-
σθαι βουλόμενος, ἐπεμνήσθην αὐτῶν, ἀλλ'
ὅτι καὶ τῶν μηχανικῶν ἐκείνους ἄξιον θαυ-
μάζειν, ὁπόσοι ὑπὸ τῆ θεωρίᾳ λαμπροὶ
γιγόμενοι, καὶ μνημόσυνα ὅμως τῆς τέ-
χνης, καὶ θεάματα τοῖς μετ' αὐτοὺς κα-
τέλιπον. ἐπεὶ οἵ γε τοῖς λόγοις μόνοις ἐγ-
γεγυμνασμένοι, σοφισταὶ ἂν εἰκότως μᾶλ-
λον, ἢ σοφοὶ καλοῖντο. τοιοῦτον ἀκούομεν
τὸν Ἀρχιμήδη γενέσθαι, καὶ τὸν Κνίδιον
Σώστρατον· τὸν μὲν, Πτολεμαῖον χειρωσά-
μενον, καὶ τὴν Μέμφιν, ἄνευ πολιορκίας,
ἀποστροφῇ καὶ ἀφαιρέσει τοῦ ποταμοῦ· τὸν
δὲ, τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις καταφλέ-
ξαντα τῇ τέχνῃ. καὶ Θαλῆς δὲ ὁ Μιλήσιος
τοῖς αὐτῶν ὑποχρόμενος Κροίσῳ ἄδειαν
διαβιβάσειν τὸν στρατὸν, διώρυγα κατόπιν τοῦ
στρατοπέδου μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἅλυν παρενεγκα-
μένου, οὐ μηχανικὸς οὗτος γενόμενος, σοφὸς δὲ,
καὶ διανοῆσαι τὰ σωτήρια πιθανώτατος. Ὁ
μὲν γὰρ τοῦ Ἐπειοῦ, πάνυ ἀρχαῖον, ὃς δὲ μό-
νον τειχήσασθαι τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν ἵππον, ἀλ-
λὰ καὶ συγκαταβιῶσαι αὐτοῖς ἐς αὐτὸν λέ-
γεται. ἐν δὴ τούτοις, καὶ Ἱππίου τυγχάνει τοῦ
καθ' ἡμᾶς, μεμνῆσθαι ἄξιον, ἀνδρὸς, λό-
γοις μὲν, πρὸς ὃν τινα βούλει τῶν περὶ αὐ-
τὸν, γεγυμνασμένου, καὶ σωφροσύνῃ τε ἐξέως,

Sophista.

qui non tantùm Achiuis equi machinam fabricasse, sed vnà cum Græcorum optimatibus in eam conscendisse perhibetur. Inter hos & Hippiæ huius, quem nostra memoria vixisse constat meminisse æquum puto, viri dicendi facultate & studio ita exercitati, vt cum quouis ex priscis illis & veteribus optimè conferri possit. præterea qui ingenij acrimonia atque intelligentia multum præcelluerit, quique

καὶ ἑρμηνεῦσαι σαφέστατου. τὰ δὲ ἔργα πολὺ τῶν λόγων ἀμείνω παρεχομένου, καὶ τιὸ τῆς τέχνης ἐπιτάχυσιν ἀποπληροῦντος, οὐκ ἐν ταύταις μὲν ἐπιτυγχάνοι, ἐν αἷς οἱ ἄλλοι εὐδοκιμοῦσιν, ἐν δὲ τὸν γεωμετρικὸν λόγον, ὅπερ τῆς δοξαίσης, φασὶν, ἀρετῆς ὃ τείχιστον ἀκριβῶς συνισταμένου. καίπερ τῶν γε ἄλλων ἕκαστος ἔν τι τῆς ὑπερτίμου ἔργου ἀποτετμημένος, ἐν ἐκείνῳ εὐδοκιμήσας, εἶναί τις ὄμως ἔδοξεν. ὁ δὲ, μηχανικῶν τε ὢν τὰ πρῶτα, καὶ γεωμετρικῶν, ἔτι δὲ ἁρμονικῶν καὶ μουσικῶν φαίνεται· καὶ ὄμως ἕκαστον τούτων οὕτως ἐπιτηδείως δείκνυσιν, ὡς ἐν αὐτὸ μόνον ὑπεσταμένος. τιὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἀκτίνων καὶ ἀνακλάσεων, καὶ κατόπτρων θεωρίαν, ἔτι δὲ, καὶ ἀστρονομίαν, ἐν ᾗ παῖδας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀπέφηνεν, οὐκ ὀλίγου χρόνου ἂν εἴη ἐπαινεῖν. ἃ δὲ ἔναγχος ἰδὼν αὐτοῦ τῶν ἔργων, καταπλήττω, οὐκ ὀκνήσω εἰπεῖν. κοινὴ μὲν γὰρ ἡ κατάλυσις, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς βίῳ πολλή, βαλανείου κατασκευή· περίεργος δὲ, καὶ ἐν τῷ κοινῷ τούτῳ σπουδῆς θαυμαστή. Τόπος μὲν ἦν οὐκ ἰσοπέδου, ἀλλὰ πολὺ πρανὴς, καὶ ὄρθιος, οὗ πρὸς ἑκατέραν εἰς ὑπερβολὴν ταπεινὸν, ἰσοπέδου θατέρου ἀπέφηνε, χρηπῖδα μὲν βεβαιοτάτην ἅπασι τῷ ἔργῳ βαλλόμενος, καὶ θεμελίων ἦσαν τιὸ τῶν ὑπερκειμένων ἀσφάλειαν ἐμπεδωσάμενος, ὑψει δὲ πολὺ ὑποτόμοις, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν συνεχομένοις ὃ ὅλου κατιδεῖν ποιούμενος· τὰ δὲ ἐποικοδομηθέντα τῷ τε τοῦ τόπου μεγέθει σύμμετρα, καὶ τῷ διὰ λόγου τῆς καταστάσεως ἁρμοδιώτατα, καὶ τὸν τῶν φώτων λόγον φυλάττοντα, πυλὼν μὲν ὑψηλὸς, δυσὶν ὀργυιαῖς πλατείας ἔχων, ὕψιος μᾶλλον, ἢ ὄρθιος πρὸς τιὸ τῶν εἰσιόντων διωθεῖσθαι. εἰσιόντα δὲ τοῦτον ὑποδέχεται κοινὸς οἶκος διαμέσης, ἱκανὸν ἔχων ἀναπαύσεις καὶ ὑπηρέταις ἁρμοδίως· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν εἰς τὴν ψυχὴν προεσθιομένων οἰκημάτων. Καλλαϊκῷ δ' οὖν καὶ ταῦτα πρεπωδίσατο,

interpretando multa perſpicuitate vſus ſit. Cæterùm opera ipſis orationibus longè præſtantiora exhibebat: & quæ arte ſua pollicitus fuerat, re ipſa abſoluta reddidit: neque verò in talibus ſaltem profeſſionibus, in quibus illi qui ætate eum præceſſerunt, feliciter floruerunt, ſed iuxta geometricam quoque rationem propoſita (quod aiunt) linea triangulum rectè potuit deſcribere. Atqui aliorum quiſque vnum quiddam ab arte decerptum & ſingulare opus exercuit, in quo parata ſibi hominum opinione aliquis eſſe viſus eſt. Porrò ille primùm rebus mechanicis perpolitus, ne dimenſionum quidem geometricarum rudis fuit, nec ab harmonicis & muſicis alienus apparuit: ac vnumquodque ex illis vna eademque opera ita perfectè cognitum demonſtrauit, quaſi in eo ſolo cognoſcendo elaboraſſet. Multi verò temporis res eſſet, eius laudare induſtriã circa radiorũ & repercuſſionũ ac ſpeculorum expreſſionem. Præterea quanta in Aſtronomia cognitione excelluerit, in qua omnes eos qui annis eum anteiuerũt, pueros eſſe oſtendit. Sed enim quę nuper ipſe vidi opera illius induſtria elaborata, quæque mihi ſpectanti ſtuporẽ & admirationem incuſſerunt, ea nunc in preſens referre nõ grauabor. Eſt enim argumentũ cõmune, & in noſtra memoria admodũ frequens, balnei ſubſtructio: ſolertia autem, & in cõmuni illo argumento ſingularis admirationis ſpectatur induſtria. Locus erat prorſus inæquali deformatus planitie, decliuis & arduus, quem ille occupãs ex vtraque parte magnopere humilẽ, vtrinq; ſoli altitudine æquauit, firmamẽtúmq; munitiſſimum omni futuro operi ſubiiciens, fundamentorũ poſitione ſubſtruendi ædificij certitudinem confirmauit: faſtigiis verò magnopere prętuptis & pręciſis, & ad firmiorem coniunctionem cõplicatis, totum opus conſolidauit. Cæterùm quæ ſubſtructa ſunt, loci magnitudinem menſuræ quantitate non exceſſerunt, ſed ędificij proportionibus conuenientiſſimè atq; decentiſſimè reſponderunt, lucis vbique infuſę rationẽ conſtanter cuſtodienti a. Portarum altitudo latos ingreſſus retinens, ſupina magis quã erecta ad ingredientiũ cõuenientiam informata fuit. Ingredientem verò ſtatim domus cõmunis excipit, ſufficientem exhibens pediſequis & miniſtris conuerſandi amplitudinẽ. Porrò ad lævam cameræ ſunt ad delicias exercẽdas ſubſtructę. Proinde & iſta in balneo decẽtiſſimè ſunt obſeruata;

Amœni & luce multa illuſtrati receſſus: A deinde domus illorum, quam quidē longè præſtantiorem quàm vt lauacro conueniat dixeris, perneceſſariam tamen ad melioris notæ homines & opulentiores ſuſcipiendos. Poſt hāc vtrinque ſufficientes exuentibus ad reponendum veſtitum habitationes. Ac media domus & faſtigio excelſiſſima, & iucundo lumine amœniſſima, tres aquæ frigidæ piſcinas in ſe cōplectitur. Laceno lapide exornata. Sunt etiam in illa ſtatuæ geminæ ex albo lapide antiqui operis & artificij, altera quidē Sanitatis, altera verò Æſculapij. Ingreſſos autem excipit domus ſenſim ac gradatim tepeſcens, calore non inſuaui occurrente: quæ in longū porrecta, ac circumcirca orbiculatim extructa eſt. Poſt hanc ad dextram habitatio eſt magnopere amœna & elegans, copiam delicatis & voluptuoſis vnctionibus exhibēs, ex vtraque parte habens aditus & ingreſſus lapide Phrygio ornatiſſimè decoratos, à palæſtra ingredientes ſuſcipiens. Quę deinde hanc cōſequitur habitatio, omnes reliquas pulchritudine excedit & elegātia, & ad ſtandum ſedendúmque accōmodatiſſima, & ad diutiùs immorandum minimè noxia, tum ad volutandum vtiliſſima, C & ipſa lapide Phrygio ad ſummum vſque faſtigium expolita relucens. Deinceps verò locus thermis dicatus, lauātes excipit, Nomade lapide extructus. Porrò interior habitatio omni amœnitate referta & elegantia, plurima luce conſpicua eſt, ac inſtar purpuræ floribus & venuſtate renitet. Ad hæc tria labra thermarum exhibet. Porrò autem tibi iam loto non integrum eſt per eaſdem habitationes regredi, ſed ea quæ ad frigidam tendit via per vaporarium lento tepore caleſcēs regrediendum eſt. Et hæc omnia copioſo lumine illuſtrata, & multo diei intus lu- D centis ſplendore exornata ſunt. Ad hæc ipſa faſtigia ab ędificio non diſcrepantia, tum latitudines longitudinibus aptè cohærent: in ſumma, multa vbique relucet ſumma cū elegantia & venuſtas & gratia. Etenim iuxta elegantiſſimi Pindari præceptum, opus exordiētibus facie eleganti & ſplendida exornandū eſt. Hoc certè cū primis in huius domus ſubſtructione cum ipſo lumine tum feneſtris obſeruatū eſt. Etenim ſapiens, vt reuera fuerat Hippias, habitationem frigido lauacro deſtinatam, ad Boream tendentem inſtituit, nec aëris meridiani expertē: reliquas autē multum feruoris & caliditatis requirētes,

χαείεσαι, καὶ φωτὶ πολλῷ καλλαμπόμεναι ὑποχωρήσεις. Εἶτ' ἐχόμενος αὐτῶν οἶκος, ὡραιότατος μὲν ὡς πρὸς τὸ λουτρόν, ἀναγκαῖος δὲ ὡς πρὸς τὴν τῶν διαμενεστέρων ὑποδοχήν. μετὰ δὲ τοῦτον, ἑκατέρωθεν ἀφορμὰς τοῖς ἀποδυομένοις ἀποθέσεις, καὶ μέσος οἶκος ὕψει τε ὑψηλότατος, καὶ φωτὶ φαιδρότατος, ψυχροῦ ὕδατος ἔχων τρεῖς κολυμβήθρας, λαχαίνῃ λίθῳ κεκομισμένος, καὶ εἰκόνες ἐν αὐτῷ λίθου λευκοῦ τῆς ἀρχαίας ἐργασίας, ἡ μὲν, ὑγείας, ἡ δὲ Ἀσκληπιοῦ. εἰσελθόντας δὲ, ὑποδέχεται πρέμα χλιαρόμβος οἶκος, οὐκ ἀπηνεῖ τῇ θέρμῃ πρὸς αὐτῶν, βαπτιμάχης, ἀμφιστρόγγυλος, μεθ' ὃν ἐν δεξιᾷ οἶκος, οὗ μάλα φαιδρὸς, ἀλείφασθαι πρὸς ἡσυχῇ παρεχόμενος, ἑκατέρωθεν εἰσόδους ἔχων, Φρυγίῳ λίθῳ κεκαλλωπισμένας, τοῖς ἀπὸ παλαίστρας εἰσιοῦσιν δεχόμενος. εἶτ' ὄπισθεν τούτῳ ἄλλος οἶκος, οἶκον ἀπάντων κάλλιστος, σπουδάς τε, καὶ ἐγκαθέζεσθαι πρὸς ἡσυχὴν παρεσκευασμένος, καὶ ἐμβρεμαθμῶν ἀβλαβέστατος, καὶ ἐγκυλίσασθαι ὠφελιμώτατος, Φρυγίου καὶ αὐτὸς εἰς ὄροφον ἄγων ἀπὸ σίλλων. ἐξῆς δὲ ὁ θερμὸς ὑποδέχεται δρόμος, Νομάδι λίθῳ ξυνεκτελεσμένος. ὁ δὲ ἔνδον οἶκος, κάλλιστος, φωτός τε πολλοῦ αἰάμενος, καὶ ὡς πορφύρα διανθεμένος. τρεῖς καὶ οὗτοι θερμαὶ πύελοι παρέχονται. λαμπρῷ δὲ, ἔνεστί σοι μηδὲ τῷ ξηρῷ τῶν αὐτῶν οἴκων αὖθις ἐπιμίγνυσθαι, ἀλλὰ βαδίζειν τὸν ὅπῃ τὸ ψυχρόν, διὰ πρέμνου θερμοῦ οἰκήματος, καὶ ταῦτα πάντα ὑποφωτὶ μεγάλῳ, καὶ πολλῇ τῇ ἔνδον ἡμέρᾳ· ὕψει μὲν πρὸς τοῦτο αἰάλογα, καὶ πλάτει τοῖς μήκεσι σύμμετρα, καὶ πάντα δὴ πολλὴ χάρις, καὶ Ἀφροδίτη ἐπαμφῖ. κατὰ δὲ τὸν καλὸν Πίνδαρον, Ἀρχομένοις ἔργου, πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές. τοῦτο δ' ἂν εἴη ὅτι τῆς αὐτῆς μάλιστα, καὶ τοῖς φέγγεσι, καὶ τῶν φωταγωγῶν μεμηχανημένον. ὁ γὰρ σοφὸς ὡς ἀληθῶς Ἱππίας τὸν μὲν ψυχροδόχον οἶκον, εἰς βορέαν προσκεχωρηκότα ἐποίησεν, οὐκ ἄμοιρον δὲ τοῦ μεσημβρινοῦ ἀέρος· τοὺς δὲ πολλοῦ τοῖς θάλπεσι δεομένους,

νότῳ, καὶ Εὔρῳ, καὶ Ζεφύρῳ ὑποτέθηκε. τὰ δέ σοι ὅτι περὶ τούτων λέγοιμι, παλαίστρας, καὶ τὰς χλαίνας τῶν ἱματιοφυλακούντων καταστοάς, ταχεῖαν τινὰ ὁδὸν ἐκ τοῦ λουτροῦ, καὶ μὴ διὰ μακροῦ τινὰ ὁδὸν ἐλθούσας, τὸ χρήσιμόν τε καὶ ἀβλαβοῦς ἕνεκα; καὶ μή με ὑποληφθῇ τις μικρὸν ἔργον προθέμενον, κοσμεῖν τῷ λόγῳ προσαρμόσασθαι. ὃ γὰρ ἐν τοῖς κοινοῖς, καινά ὑπονοοῦσαι καλλυσμάτων, ὑπὲρ μικρᾶς σοφίας ἔγωγε τίθεμαι, οἷς καὶ τὸ δεῖν ἔργον ὁ θαυμάσιος ἡμῖν Ἱππίας ἐπεδείξατο, πάσας ἔχον τὰς βαλανείου ἀρετάς, τὸ χρήσιμον, τὸ εὔκαιρον, τὸ εὐφυᾶ, τὸ σύμμετρον, τὸ τῷ πόσῳ ἡρμοσμένον, τὸ τῇ χρείᾳ ἀσφαλῶς προσῆκον· καὶ προσέτι, τῇ ἄλλῃ προνοίᾳ κεκοσμημένον, ἀμφόδων μὲν αἰθαλοέντων δυσὶν ἀναχωρήσεσιν, ὁξυδορκίᾳ τε πολλῇ τεθυρωμένον. ὥραν δὲ διττὰς δηλώσοις, τὴν μὲν, δι' ὕδατος, καὶ μυκήματος, τὴν δὲ, δι' ἡλίου ἐπιδεικνύμενον. ταῦτα ἰδόντα μὴ ἀποδοῦναι τὸν πρέποντα ἔπαινον τῷ ἔργῳ, οὐκ ἀσόφου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀχαρίστου, μᾶλλον δὲ βασκάνου μοι εἶ ἔδοξεν. ἐγὼ μὲν οὖν εἰς δύναμιν τό τε ἔργον, καὶ τὸν τεχνίτην, καὶ δημιουργὸν ἠμείψαμην τῷ λόγῳ. εἰ δέ ποτε καὶ θεοῖς καὶ λουσαμένοις ποτε, πολλοὺς οἶδα καὶ ἄλλους ἕξων τοὺς συνεπαινήσοντάς μοι τῷ ἐπαίνῳ.

A Notho & Euro ac Zephyri flatibus ſubiectas oppoſuit. Quid ad hæc tibi palæſtras memorem, & veſtes aſſeruantium communes habitatiunculas, compendioſam citra ambages viam quę ad lauacrum ducit; habentes, ſingularis vtilitatis capiendæ, & incommodi vitandi gratia? Neque verò quis me ſuſpicetur opus modicum proponentem, orationis lenociniis atque verborũ ampullis extuliſſe. Siquidem in rebus communibus & publicis noua elegantiæ ſigna atque indicia excogitare, non mediocris aut contemnendæ ſapientiæ argumentum ego eſſe opinor: quo in numero & hoc opus admirandi illius Hippiæ opera ad vnguem elaboratũ meritò habendum eſt, quódque nobis ab illo oſtenſum eſt omnes balnei virtutes complectens, vtilitatem, opportunitatẽ, perſpicuitatem, menſuræ quantitatem in omnibus aptè obſeruatam, nec loci neglectam commoditatem, tum tutum lauandi vſum exhibens. Præterea omnibus aliis induſtriæ atque ſolertiæ officiis abſolutũ, biuiorũ & ambituum duplicibus receſſibus, multarúmque ianuarũ patens egreſſibus. Quinetiam Horarũ geminis indiciis idem balneum exornauit, vno per aquam & ſonitum, altero per ſolem. His inquam viſis, nec debitam & conuenientem tam illuſtri operi reddere gratiam, non inſipientis ſolùm, ſed etiam ingrati, aut potiùs inuidi mihi viſum eſt. Itaque ego pro virili, cùm opus ipſum, tum architectum & artificem orationis meæ laudibus euexi & perſolui. Cæterùm ſi deus aliquando conceſſerit & lauandi copiam, non dubium eſt & alios permultos in laudum mearum partem mecum venturos.

B

ΠΡΟΣΑΛΑΛΙΑ, ἢ ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

ALLOCVTIO, SEV BACCHIS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio quædam eſt, quales & noſtri homines in enarrandis auctoribus, aut alijs rebus tractandis, ipſis operibus præmittere ſolent. Et extant ſanè etiam Ciceronis quædam ad idem exemplum compoſitæ. Monet autem Lucianus auditores ſuos, ne ſolùm compoſitionis nouitatem in ſcriptis ſuis ſpectent, néue ideo pro paruis aut contemnendis illa habeant, quia comica ac ſatyrica quædam ſub dialogi grauitate tractet, ſed magis ipſam rem ſpectent: ne idem illis, quod Indis olim, accidat, dum Bacchi exercitum vt muliebrem, & à re militari alienum contemnunt. Deinde autem & veniam precatur ætati, ſi paulo verboſior aut loquacior nonnullis fortè videatur, factum ſuum etiam hic collatione quadam Indorum cohoneſtans. Omnino autem multum gratiæ habent huiuſmodi præfationes, ſiue cui allocutiones eas vocare magis libet, vbi collationibus atque ſimilibus ſuis ipſa hypotheſis aptè reſpondet.

QVO tempore Bacchus aduersus Indos ductare exercitum instituit (nihil enim prohibet, vt mea fert opinio, fabulam vobis Bacchicam percensere) ferunt vsqueadeo eum initiò ab Indiæ incolis fuisse contemptui habitum, vt accedentem etiam subsannarent. Magis autem temerariam illius audaciam miseratione prosequendam esse opinabantur, tanquam actutum ab elephantis proculcãdum, si acie instructa illis occurrisset. Siquidem inaudiuerant, vt ego existimo, ab exploratoribus, absurda & monstrosa de illius exercitu renuntiantibus, quemadmodum eius phalanx & cohortes ex mulieribus insanis & furentibus collectæ forent, thyrso redimitis, pelles ceruinas indutis, & hastas quaspiam paruas gerentibus nulla acie ferri acuminatas, & illas ex thyrso confectas: tum scuta quæpiam leuia, & resonantia si quis saltem vel leuiter attigisset (Quippe clypeis assimilabant & tympana) esse præterea in exercitu iuuenes quospiam agrestes & nudos, qui saltarent cordaca, caudas habentes & cornua, qualia ferè hœdis recenter natis solent succrescere. Ipsum autem ducem illorum in curru vehi iunctis pardalibus, imberbem admodum, ac ne tantillum quidem per genas herbescente barbitio pubescentem, cornigerum, racemis coronatum, mitra purpurea comam inuolutum, ac aureos cothurnos indutum. Cæterùm secundas ductandi exercitus partes obire duos alios, vnum quidem breuis staturæ senunculum, corpore perobeso & ventricoso, simis naribus deformem, auribus magnis & arrectis, tremulum, scipioni innitentem, pandum asellum vt plurimùm equitantem, amictum crocoto, & hunc vehementer fidum illius in ordinanda acie socium. Alterum verò hominem monstrosum, inferioribus corporis partibus hircum referentem, crura crinitum, & cornigerum, profunda insuper barba insignem, iracundum, & animo ad furorem propenso præditum, altera manu ferentem fistulam, dextra verò incuruum baculum, semet attollentem, ac tota castra circumsaltantem, quem mulierculæ exterrere solent, comásque vento diffusas concutere, quoties accesserit, neque non vociferari, Euohe: quo nomine, vt mihi coniecturam facienti visum est, dominũ suum cõpellant. Itaque greges à mulieribus iam discerptos esse, & oues adhuc viuentes dilaniatas: quippe illas crudiuoras esse planè videbant.

Τὰ ὁ Διόνυσος ἐπ' Ινδοὺς στρατιὰν ἤλασε (κωλύει γὰρ οὐδέν, οἶμαι, καὶ μῦθον ὑμῖν διηγήσασθαι Βακχικὸν) φασὶν ὅτι καταφρονηθεῖσαν αὐτὸν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἐκεῖ, ὥστε καταγελᾶν ὁπότε ἴδοιεν, μᾶλλον δὲ ἐλεεῖν τὴν τόλμαν, ὡς αὐτίκα μάλα συμπατηθησομένου ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, εἰ ἀντιτάξαιτο. ἤκουον γὰρ, οἶμαι, τῶν σκοπῶν διήκοντα ἐπὶ τὴν στρατιὰν ἀγγελλόντων, ὡς ἡ μὲν φάλαγξ αὐτῷ, καὶ οἱ λόχοι, γυναῖκες εἶεν ἔκφρονες, καὶ μεμηνῖαι, χιτῶνα ἐνημμέναι, νεβρίδας ἐπημμέναι, δόρατά τινα μίκρα ἔχουσαι, ἀσίδηρα, κισσοκόμητα καὶ ταῦτα, καί τινα πελτάρια κοῦφα, βομβοῦντα, εἴ τις μόνον προσάψαιτο (ἀετοὶ γὰρ εἶναι ἔδοξαν καὶ τὰ τύμπανα) ὀλίγους δέ τινας ἀγενείους νεανίσκους ἐπῖναι γυμνοὺς, κέρδακα ὀρχουμένους, οὐρὰς ἔχοντας κεφάσκας, οἷα τοῖς ἄρτι γεγονόσιν ἐρίφοις ἐκφύεται. καὶ τὸν μὲν στρατηλάτην αὐτῶν, ἐφ' ἅρματος ἐλαύνεσθαι παρδάλεων ὑπεζευγμένων, ἀγένειον ἀκριβῶς, οὐδ' ἐπ' ὀλίγον χνοῦν τὰς παρειὰς ὑπανθοῦντα, κερασφόρον, βοτρύοις ἐστεφανωμένον, μίτρᾳ τὴν κόμην ἀναδεδεμένον καὶ πορφυρίδι, καὶ χρυσῇ ἐμβάδι. ὑποστρατηγεῖν δὲ δύο, ἕνα μὲν τινα βραχὺν πρεσβύτην, ὑπόπαχυν, πανδήμου, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ἔρθια ἔχοντα, ὑποσῖμον, καρήνῳ ἐπιφορήδιον, ἐπ' ὄνου τὰ πολλὰ ἱππεύοντα, ἐν χρυσοτριβῶνι, καὶ τιάρᾳ πάνυ πιθανὸν ὕφασμα παρῳδοῦντι αὐτῷ· ἕτερον δὲ τερατῶδες ἀνθρωπον, τράγῳ τὰ κάτω μέρη ἐοικότα, κεμάντῃ τὰ σκέλη, κέρατα ἔχοντα, βαθυπώγωνα, ὀργίλον, καὶ θυμικὸν, θηρία μὲν, συείλια φέροντα, τῇ δεξιᾷ δὲ, ῥάβδον καμπύλην ἐπηρμένον, καὶ φοινικιστῇ πᾶν ὅλον τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰ γυναῖα δὲ φοβεῖσθαι αὐτὸν, καὶ σείειν λυομένους τὰς κόμας, ὁπότε προσίοι, καὶ βοᾶν, ὃ οἶ τοῦτο δὴ εἰκάζειν καλεῖσθαι αὐτῷ τὸν δεσπότην· τὰς δ' οὖν πρίμνας, διηρπάσθαι ἤδη ὑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ διεσπᾶσθαι, ἔτι ζῶντα τὰ θρέμματα· ὠμοφάγους γὰρ πάνυ αὐτὰς εἶναι.

ταῦτα οἱ Ινδοὶ, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀκούοντες, ἐγέλων, ὡς ὃ εἰκὸς, καὶ ἅμα ἀπεπεξάγην, ἢ ὡς κατέπεσθαι ἠξίουν. ἀλλ' εἴωθε ἄρα καὶ γυναῖκας ἐπαφιέναι αὐτοῖς, εἰ πλησίον γένοιντο, σφίσι δὲ καὶ νικᾶν αἰσχρὸν ἐδόκει, καὶ φονεύειν γυναῖα μεμηνότα, καὶ θηλύμιτεν ἄρχοντα, καὶ μεθύοντα σμικρὸν γεγηπιον, καὶ ἡμιστρατιώτιν ἄλλον, καὶ γυμνὰς ὀρχηστάς, πόλεις γελοίους. ἐπεὶ δὲ ἠγέλατο πυρπολεῖν ὁ θεὸς ἤδη τὴν χώραν, καὶ πόλεις αὐτανδρους καταφλέγων, καὶ αἰθέσθων καὶ ὕλας, καὶ ὁ Βακχεῖ πᾶσιν τοῖς Ινδικοῖς πυρὸς ἐμπεπλεκώς (ὅπλον γάρ τι Διονυσιακὸν ὁ πῦρ πατρῷον αὐτῷ, καὶ τῆς κεραυνοῦ) ἐνταῦθα ἤδη ἀσπὶς ἀσελήνιαστα τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐπισαξάμενοι, καὶ ἐγχαλινώσαντες, καὶ τοῖς πύργοις ἀναβάντες, ἐπ' αὐτοὺς ἀπετάξαντο, καταφρονοῦντες μὲν καὶ τότε, ὀργιζόμενοι δὲ ὅμως, καὶ σπουδεῖαν ἀσπὶς ἀδύντες ἀπὸ στρατοπέδου, τὸν ἀλλόφυλον ἐκφυγεῖν στρατηλάτην. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο, καὶ εἶδον ἀλλήλους, οἱ μὲν Ινδοὶ, προεστάξαντες τοὺς ἐλέφαντας, ἐπῆγον τὴν φάλαγγα, ὁ Διόνυσος δὲ, ὃ μέσον μὲν αὐτὸς εἶχε, τὸν κέρως δὲ αὐτῷ, τὸν δεξιὸν μὲν, ὁ Σειληνὸς, τὸν εὐωνύμου δὲ, ὁ Πὰν, ἡγεῖτο. λοχαγοὶ δὲ, καὶ ταξίαρχοι, Σάτυροι, ἐγκαθίστασαν. καὶ ὃ μὲν σύνθημα, ἰὼ πάντες ὅ, τι οἱ. αὐλοὶ δὲ τὰ τύμπανα ἐπαπηχοῦντο, καὶ τὰ κύμβαλα ὃ πολεμικὸν ἐπήμυσε, καὶ τῶν Σατύρων τις λαβὼν ὃ κέρας, ἐπηύλει ὃ Ορθιον, καὶ ὁ τοῦ Σειληνοῦ ὄνος, εὐαύλιόν τι ὠδίσατο, καὶ αἱ Μαινάδες, σὺν ὀλολυγῇ εἰσπεδήσαν αὐτοῖς, δράκοντας ὑποζωσμένας, καὶ τῶν θύρσων ἄκρων ἀπογυμνοῦσαι τὸν σίδηρον. οἱ Ινδοὶ δὲ, καὶ ἐλέφαντες αὐτῶν, αὐτίκα ἐκκλίναντες, σὺν ταραχῇ κόσμῳ ἔφυγον, οὐδὲ ἐντὸς βέλους γενέσθαι ὑπομείναντες, καὶ τέλος καταχεῖτος ἐαλώκεσαν, καὶ αἰχμάλωτοι ἀπήγοντο ὑπὸ τῶν τέως καταγελωμένων, ἔργῳ μαθόντες ὡς οὐκ ἐχρῆν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκοῆς καταφρονῆσαι ξένων στρατοπέδων. ἀλλὰ τί πρὸς τὸν Διόνυσον, ταῦτ' ὁ Διόνυσος; εἴποι

A Hæc cùm Indi, & rex illorum, ſpeculatoribus annunciantibus cognouiſſent; ſublatis, vt par erat, cachinnis, ridebant: iámque nequaquam contrà exercitum educere, aut inſtructis ordinibus obuiam procedere illis deliberatum erat, ſed reputabant, ſi comminus mulierculæ in eos impreſſionem ac impetum eſſent facturæ, illis & vincere turpe eſſe, & mulieres inſanientes neci dare vnà cum duce effœminato, ac ſene modico & vinoſo, adiuncto etiam alio ſemiuiro milite, nudiſque ſaltatoribus per omnia ridiculis, facinus eſſe parum memorabile. Poſtea verò quàm Bacchus regionem incendiis

B deuaſtare, & viris deuictis ciuitates igne abſumere, ac ſyluas incendere annuntiatus eſt, iámque in breui temporis ſpatio tota Indorum regio flammis conflagraret (etenim ignis Baccho iam vſque à fulmine paterna ſunt arma) ibi iam citra moram armis induti, coactis elephantibus & infrenatis, & turribus deſuper poſitis aduerſus illos mouerunt aciē, etiamdum hoſtilem exercitum extremè contemnentes, & iracundo animo ferocientes, neque non elephantis comminuere atque proterere properantes ipſis cum

C caſtris imberbem illum imperatorē. Poſtquam verò propinquiores facti ſunt, & vtraque acies vtrique eſſet ſpectaculo, Indi locatis ante exercitum elephantis phalangem adegerunt. Cæterùm Bacchus ipſe in medio ſtrenui Imperatoris fungebatur officio, cuius dextrum cornu Silenus, ſiniſtrum Pan regebat. Porrò autem Satyri manipulares conſtituti ordinibus inſtruendis erant intenti. Signum omnibus erat, Euohe. Statim verò percuſſa tympana inſtrepuerunt, ipſaque cymbala claſſicum cecinerunt. Ac è ſatyris quiſpiam correpto cornu carmen quod Orthium dicitur, occinebat. Tum

D Sileni, aſellus hianti atque diducto rictu Martium quiddam atque terribile derudiit. Ipſæ verò Mænades cum vlulatu facto in eos impetu incurſarunt, ſuccinctæ draconibus, atq; ex ſummis thyrſis ferrum denudantes. Indi autem & elephantes illorum illico declinantes, nullo ſeruato ordine in fugam ſe dederunt, neque intra teli iactum conſiſtere ſuſtinuerunt. Ad poſtremum autem omni vi capti atque ſubacti ſunt, & captiui abducti ab iis quos paulò antè contemptim ſubſannauerant, re ipſa experti quàm non oportuerit prima ſtatim fama adductos, peregrinum exercitum contemnere. Sed quid ad Bacchum ille Bacchus, dixerit

aliquis? Quia permulti mihi videntur (ac A per Gratias vos oro ne me insanire aut prorsus temulentũ esse suspicemini, si mea cũ Diis immortalibus cõtulero) idem erga orationũ noüitates cum Indis perpeti, quemadmodum & erga meas. Existimãtes enim satyrica & ridicula quædam nimiúmque comica apud nos audiri, talibus fidem habuêre: atque haud scio quam illi de me opinionem induerunt. Alij ne exordium quidem assequuntur, quasi nihil necesse sit aures præbere vinosis & lasciuis mulierculis, & saltationibus satyricis ab elephantis descendentes. Alij verò, tanquam alicuius rei gratia venissent, thyrsi loco inuento ferro, neque sic laudare audent, inaudita rei noüitate perterriti. At ego fidenti animo illis annuntio, quòd si in præsentia quoque, vt antea facere consueuerunt, festiuitatem spectarẽ sæpe voluerint, ac veteres compotores recordati fuerint conuiuiorum Bacchanalium tunc temporis celebratorum, neque Satyros aut Silenos contempserint, sed æquo largiùs ad satietatem vsque ex cratêre illo hauserint: & illos Bacchico numine afflatos indecorè insanituros, neque non persæpe nobiscum Euohe dicturos. Itaque illi (liberum enim B est audire) quicquid animo suo gratum fuerit, faciant: at ego posteaquam adhuc in India peregrè versamur, statui & aliud quiddam earum rerum quæ illic aguntur, quod non valde à Baccho abhorrebit, neque à præsenti instituto alienum erit, percensere. Inter Indos quos Machlæos vocant, qui læuum Indi fluminis littus, si ad fluxum illius respexeris, incolunt atque depascũt vsque ad Oceanum porrecti: apud hos lucus est in loco sepibus obturato, & angusto, circumtecto tamen: quippe thyrsorum & vitium vbertas ibi prouenientium, locum opacitate sua pulcherrimè inumbrat. Eo ipso in luco tres fontes sunt aquæ elegantissimæ & limpidissimæ: quorum vnus Satyris, secundus Pani, tertius Sileno sacer est. Ingrediuntur verò in lucum Indi quotannis semel, diei solennitate deum celebrantes, bibúntque de fontibus, non tamen indiscriminatim omnes de omnibus, sed iuxta ætatem. Nam iuuenes ex eo qui satyris sacer est, viri ex Panico, porrò ex Sileni fonte ij qui in ima ætate constituti sunt. Itaque quæ pueris de fonte bibentibus accidunt, aut qualia designent viri iam numine Panos afflati, perlongum esset enumerare.

πῆς αὖ. ὅτι μοι δοκοῦσι (καὶ παρὸς Χαείτων μή με κορυβαντιᾶν, ἢ τελέως μεθύειν ὑπολάβητε, εἰ τὰ μὲ εἰκάζω τοῖς θείοις) ὁμοίως πάσχειν οἱ πολλοὶ παρὸς τοὺς καινοὺς τῶν λόγων τοῖς Ἰνδοῖς ἐκείνοις, οἵ καὶ παρὸς τοὺς ἐμούς. οἶομαι γὰρ Σατυρικά, καὶ γελοιά τινα, καὶ κωμῳδῆ κωμικὰ παρ' ἡμῶν ἀκούεσθαι, τοιαῦτα πεπιστεύκασιν, οὐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτῶν ὑπὲρ ἐμοῦ. οἱ μὲν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀφικνοῦνται, ὡς οὐδὲν δέον πρόσεχθαι τὰ ὦτα κώμοις γυναικείοις, ἐξεστηκόσι Σατυρικῆς, καταβαίνοντας ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων· οἱ δὲ, ὡς ὅτι τοιοῦτό τι ἥκοντες, ἀντὶ τοῦ κισσοῦ σίδηρον βλέποντες, οὐδ' οὕτως ἐπαινεῖν τολμῶσι τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος πεπληγμένοι. ἀλλὰ θαῤῥῶν ἐπαγγέλλομαι αὐτοῖς, ὅτι ἐὰν καὶ νῦν ὡς παρότερόν ποτε τὴν τελετὴν ἐθελήσωσιν ὀπτεύειν πολλάκις, καὶ ἀναμνησθῶσιν οἱ παλαιοὶ συμπόται κώμων κοινῶν τῶν τότε χαρῶν, καὶ μὴ καταφρονήσωσι τῶν Σατύρων, καὶ Σιληνῶν, πίωσι δὲ ἐς κόρον τοῦ κρατῆρος τούτου, ἐκβακχεύσουσι καὶ αὐτοὺς, καὶ πολλάκις μεθ' ἡμῶν ἐρροῦσι, δι' οἶνον ὅτι μὲν οὖν (ἐλεύθερον γὰρ ἀκοὴ) ποιούντων ὅ,τι καὶ φίλον. ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴ ἔτι ἐν Ἰνδοῖς ἐσμὲν, ἐθέλω καὶ ἄλλο τι μῖν διηγήσασθαί τι τῶν ἐκεῖθεν, οὐχ ἅ παρὰ τοῖς Διόνυσον μόνον αὐτὸν, μόνον ὧν ποιοῦμεν ἀλλότριον ἐν Ἰνδοῖς τοῖς Μαχλαίοις, οἳ παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, εἰ κατ' ῥοῦν αὐτὸν βλέποις, ὑπονεμόμενοι, μέχρι παρὸς τὸν Ὠκεανὸν κατήκουσι· παρὰ τούτοις ἄλσος ἐστὶν ἐν παραφράκτῳ, ἐν πολλῷ μεγάλῳ χωρίῳ, σκιερὸν δὲ κατὰ πυκνότητα· παρὰ δὲ τὴν ὕλην πηγαί εἰσι τρεῖς κεκαλλίστου καὶ διαφανεστάτου ὕδατος, ἡ μὲν, Σατύρου, ἡ δὲ, Πανὸς, ἡ δὲ, Σιληνοῦ. καὶ εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ οἱ Ἰνδοὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἑορτάζοντες τῷ θεῷ· καὶ πίνουσι τῶν πηγῶν οὐχ ἁπασῶν ἅπαντες, ἀλλὰ κατ' ἡλικίαν, τὰ μὲν μειράκια, τῆς τῶν Σατύρων· οἱ ἄνδρες δὲ, τῆς Πανικῆς· τῆς δὲ τοῦ Σειληνοῦ, οἱ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν οὖν πάσχουσιν οἱ παῖδες ἐπιόντα πίνοντι, ἢ οἷα οἱ ἄνδρες τελούμενοι τῷ Πανὶ, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν.

ἃ δ'

ἀλλ' οἱ γέροντες ποιοῦσιν ὅταν μεθυσθῶσι τοῦ ὕδατος, οὐκ ἀλλότριον εἶπεῖν· ἐπειδὴ πίῃ ὁ γέρων, καὶ καταλάβῃ αὐτὸν ὁ Σιληνός, αὐτίκα ὅτι πολὺ ἄφωνός ἐστι, καὶ καρηβαρήσαντι καὶ βεβαπτισμένῳ ἔοικεν, εἶτα ἄφνω φωνή τε λαμπρὰ, καὶ φθέγμα πρέπον, καὶ πνεῦμα λιγυρὸν εἰσῆλθεν αὐτῷ, καὶ λαλίστατος ἐξ ἀφωνοτάτου ἐστί· καὶ οὐδ' ἂν ἐπισχόμενος, παύσειας αὐτὸν μὴ οὐχὶ συνεχῆ λαλεῖν, καὶ ῥήσεις μακρὰς συνείρειν. συνεπὶ μῦθοι πολῦται, καὶ κόσμια, καὶ τοῦ Ὁμήρου ἐκεῖνον ῥήτορα, νιφάδεσσι γὰρ ἐοικότα χείμερίῃσι διέρχονται. οὐδ' ἂν ἀπεχθήσαι σὺ χύτροις καὶ τῷ ἠλικιώτῃ εἰκάσαι αὐτοὺς, ἀλλὰ τεττιγώδεσί τισι φυσηροῖς καὶ ὀπίζουσι συνάπτουσιν, ἄχρι βαθείας ἑσπέρας. τοιούτου δὲ ὄντος ἀφεκτέον αὐτοῖς τῆς μέθης, σιωπῶσι, καὶ τρόπῳ τῷ ἀρχαίῳ αἰσχύνεσθαι. τὸ μῦθοι γὰρ δοκοῦσιν, οὐδέπω εἶπον. ἵν' γὰρ ἀπέλῃ ὁ γέρων μεγάλου καλαίπῃ ὅτι διεξῇ τὸν λόγον, δυσὶν ἢ λίαν κωλυθείς, ὅτε πέρας αὐτὸν ἐπεξελθεῖν, ἐς νέωτα πιὼν, αὖθις ἕκαστα συνάσῃ, ἃ τότε λέγοντα ἡ μέθη αὐτὸν κατέλιπε. ταῦτά μοι τὸν Μῶμον εἰς ἐμαυτὸν ἀποσκώπτω, καὶ, μὰ τὸν Δία, οὐκ ἂν ἔτι ἐπαγάγοιμι ὃ ὑπεμύθιον. ὁρᾶτε γὰρ ἤδη καθότι τῷ μύθῳ ἔοικα. ὥστε ἵν' μὴ πάθω παρὰ μῦθον, ἡ αἰσθησις αἰτία. εἰ δὲ πιθανὰ δόξει τὰ λεχθέντα, ὁ Σιληνὸς ἄρα ἵν' ἵλεως.

A Cæterùm qualia ſenes faciunt vbi iam aqua pota inebriati fuerint, non alienum eſſe opinor narrare. Senex ſimul atque hauſtam de fonte aquam biberit, ac eundem iam Silenus ipſe inuaſerit, illico ad prodigium vſque obmuteſcit, hominem cui graue ſit caput, aut ebrium, per omnia referens. Poſt id ex improuiſo voce clara, & loquela graui, tum ſpiritu dulci rumpit ſilentium, ac ſubitò è mutiſſimo fit loquaciſſimus. Sed nec obturato ore illum compeſcueris, quominus continuis verbis diffluat, longáſque orationes contexat. Et profectò quæcunque dixerit, B prudenter & ornatè dicta ſunt, ac iuxta Homericum illum rhetorem, hybernis *Iliad. a.* niuibus conſimilia diſſerit. Neque verò ſufficienter eos cygnis ſecundùm ætatem conferre poſſis, ſed vocum denſitate cicadas imitantur ac referunt, ac rotũdum quiddam componunt in profundam vſque veſperam. Inde iam diſcuſſa ab illis ebrietate conticeſcunt; & ad antiquum morem redeunt. Cæterùm quod inter hæc maximè omnium admirandum eſt, nondum expoſui. Quòd ſi ſenex imperfectam quam inchoauit orationem reliquerit, neque, Solis occaſu interueniente, & C temporis anguſtia excluſus, eandẽ ad finem deduxerit, deguſtata iterum in annum ſubſequentem aqua, deinceps cætera percurrens orationi inchoatæ adiungit, quę ſuperiori anno dicentem non in tempore, deſtituerat ebrietas. Iſtis ego me ipſe ſcommatibus Momi inſtar ludere volui. Et per Iouem nequaquam ampliùs affabulationem adducam. Iam enim haud dubiè videtis me fabulæ eſſe perſimilem. Quare, ſi quibus in rebus delinquentes hallucinati ſumus, in cauſſa fuit ebrietas. Sin prudenter & cordatè dicta ſunt quæ produximus, conſtat, Silenum nobis fuiſſe placatum & propitium.

ΠΡΟΣΑΛΑΛΙΑ, Ἢ ΗΡΑΚΛΗΣ.

PRÆFATIO, SEV HERGVLES GALLICVS.

D. Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio eſt eiuſdem rationis, cuius & ſuperior, niſi quòd quantum ad argumentum attinet, rationem & cauſſam hic reddit cur natu iam grandior adhuc in eloquentiæ exercitatione verſetur, ſtudium atque ætatem ſuam exemplo eo defendens, & (vt ipſe ait) etiam conſolans, quo apud Gallos ipſa eloquentia depingitur, nimirum Herculis, eiuſdémque iam ſenioris imagine. Fingit autem imaginem ſeu typum eum à ſacerdote quodam Gallorum, quales ea ætate Druidæ fuiſſe perhibentur, explicatam, & ſingulorum picturæ eius membrorum rationem ſibi traditam eſſe, etiam Homeri atque aliorum poëtarum locis, vtpote à perito Græcarum literarum additis. De quibus in ipſo orationis contextu ac ſerie videri ſatius eſt, quàm hic pluribus immorari. .....

HErculem Galli lingua gentis vernacula, Ogmium vocant. Porro deum ipſum noua quadam atque inuſitata figura depingunt: Decrepitus eſt apud illos, recaluaſter, reliquis capillis, ſi qui reliqui ſunt, planè canis, cute rugoſa, & in aterrimum exuſta colorem, cuiuſmodi ſunt nautæ iſti ſenes. Charontē potiùs, aut Iapetū quempiam ex his qui apud inferos verſantur, dicerres. In ſumma, quiduis potiùs quàm Herculem eſſe coniiceres ex imagine. Atque tali ſpecie quum ſit, tamen Herculis ornatum gerit, vt qui tum leonis exuuium indutus ſit, tum clauam dextera teneat, tum pharetram humeris aptatam portet, tum arcum tenſum læua prætendat: denique modis omnibus Hercules eſt. Hęc equidem arbitrabar in Græcanicorum deorum contumeliam perperam facere Gallos, quum eum eiuſmodi fingerent effigie, quòd nimirum illum talibus picturis vlciſcerentur, quòd olim in regionem ipſorum incurſaſſet prædas agēs, id temporis, cùm Geryonis armenta veſtigans, Occidentalium gentiū pleraſque regiones peruaſtaret: At nōdum etiam dixi id quod erat in imagine maximè nouum atque mirādum: ſiquidem Hercules ille ſenex, ingentem admodum hominū multitudinē trahit, omnibus ab aure reuinctis: porrò vincula ſunt catenulæ tenues auro electróve cōfectæ, pulcherrimis iſtis monilibus adſimiles. Atqui cùm vinculis vſqueadeo fragilibus ducantur, tamen neque de fugiendo cogitant, cùm alioqui commodè poſſint, nequo prorſus obnituntur, aut pedibus aduerſus trahentem obtendunt, ſeſe reſupinantes: verùm alacres ac læti ſequuntur, ducentem admirantes, vltro feſtinantes omnes, & laxatis funiculis etiam anteuertere ſtudentes, perinde quaſi grauiter laturi ſi ſoluerentur vinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium abſurdiſſimum: etenim cùm non inueniret pictor vnde catenularum ſummas anſas necteret, videlicet dextera iam clauam, læua arcum tenente, ſummam dei linguam perterebrauit, atque ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipſe nimirum ad eos qui ducebantur, vultum & oculos conuertebat, arridens. Hæc ego quum diutiùs aſſiſtens eſſem contemplatus, admirans, hæſitans, indignans:

A TOν Ηρακλέα οἱ Κελτοὶ Ογμιον ὀνομάζουσι φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ. ὁ δὲ εἶδος τοῦ θεοῦ, πάνυ ἀλλόκοτον γράφουσι. γέρων ὅστις αὐτοῖς ἐς ὕσχατον, καὶ ἀφυλακτίας, πολιὸς ἀκριβῶς, ὅσαι λοιπαὶ τῇ κεφαλῇ τρίχες, ῥυσὸς ὁ δέρμα, καὶ δεδηκαυμένος ἐς ὁ μελαίτατον, οἷοί εἰσιν οἱ θαλαττουργοὶ γέροντες· μᾶλλον δὲ Χάρωνα, ἢ Ιαπετόν τινα τῶν ὑποταρταρίων, καὶ πάντα μᾶλλον ἢ Ηρακλέα εἰ μὴ εἰκάσας. Ἀλλὰ δὴ τοιοῦτος ὤν, ἔχει ὅμως τοῦ σκυλεύου τοῦ Ηρακλέους· καὶ γὰρ τοῦ διφθέρου ἐσταλται τοῦ τοῦ λέοντος, καὶ ὁ ῥόπαλον ἔχει ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ τὸν γαρυτὸν περίκρηται, καὶ ὁ τόξον ἐντεταμένον ἡ ἀριστερὰ προβέβεικεν, καὶ ὅλως Ηρακλῆς ἐστι. Τοιοῦτό τι ἄμουσον ὂν ἐφ' ὑβρει τῶν Ελληνίων θεῶν τοιοῦτον ἐνόμισαν οἱ Κελτοὶ ἐς τὴν μορφὴν τὸν τοῦ Ηρακλέους, ἀμειβομένους αὐτὸν τῇ ὁμοίᾳ γραφῇ, ὅτι τὴν χώραν ποτὲ αὐτῶν ἐπῆλθε, λείαν ἐλαύνων, ὁπότε τὰς Γηρυόνου ἀγέλας ζητῶν, κατέδραμε τὰ πολλὰ τῶν ἑσπερίων μερῶν. κράτιστον δὲ καὶ ἐνδοξότατον σοφόν πω ἔφασαν τῆς εἰκόνος. ὁ γὰρ δὴ γέρων Ηρακλῆς ἕκαστος, αὐθεκάστων πάμπολύ τι πλήθους ἕλκει, ὧν τῶν ὤτων ἀπηωρισμένους διηνθισμένους. δεσμὰ δέ εἰσιν οἱ, σφόδρα λεπταὶ χρυσοῦ καὶ ἠλέκτρου εἰργασμέναι, ὅμοιος ἑοικυῖαι τοῖς καλλίστοις. καὶ ὅμως ἀφ' οὗτος ἀδήνων ἀγόμενοι, ὥστε ῥᾳδίως σκληθύοισι, δυνάμενοι αὖ βιαίρως, ὥστε ὅλως ἀντιτείνουσιν, ἢ τοῖς ποσὶν ἀντερείδουσι, πρὸς τὸ ἑαυτῶν τῆς ἀγωγῆς ἀξυνιᾶσιν, ἀλλὰ φαιδροὶ ἕπονται, καὶ γεγηθότες, καὶ τὸν ἄγοντα ἐπαινοῦντες ἑπειγόμενοι ἅπαντες, καὶ τοῦ φιλεῖν ἐλκειν τὸν δεσμὸν ὑπερζηλοῦντες, ἐοικότες ἀχθεσθησομένοις, εἰ λυθήσονται. ὃ δὲ πάντων ἀποπώτατον εἶναί μοι ἔδοξεν, οὐκ ὀκνήσω δὲ καὶ τοῦτο εἰπεῖν. οὐ γὰρ ἔχων ὁ ζωγράφος ὅπου δέσαι τοῖς σφετέροις τοῦ δεσμοῦ ἀρχάς, ἅτε τῆς δεξιᾶς μὲν, ἤδη δὲ ῥόπαλον, τῆς λαιᾶς δὲ, τόξον ἐχούσης, τυπήσας τοῦ θεοῦ τὴν γλῶτταν ἄκρα, ἐξ ἐκείνης ἑλκομένους αὐτοῖς ἐποίησε, καὶ ἐπέστρεφε γε εἰς τοὺς ἀγομένους μειδιῶν. Ταῦτ' ἐγὼ μὲν ὅτι πολὺ εἰστήκειν ὁρῶν, καὶ θαυμάζων, καὶ ἀπορῶν, καὶ ἀγανακτῶν·

Κελτὸς δέ τις πρεσβύτης, οὐκ ἀπαίδευτος τὰ A Gallus quiſpiam, qui propiùs adſtabat, noſtratium literarum non indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam abſolutè ſonaret, philoſophus opinor ex eo genere Philoſophorum quod apud illos eſſe fertur) Ego tibi, hoſpes, inquit, picturæ iſtius ænigma explicabo: nam vidêre vehementer ad eam attoniti ac ſtupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur eſſe Mercurium, quemadmodum vos Græci, verùm Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robuſtior extiterit: nam quòd ſenex fingitur, nihil eſt quòd mirêre. Siquidem vna facundia conſueuit in ſenecta demum abſolutum vigorem oſtendere, ſi modò verum veſtri dicunt poëtæ;

ἡμέτερα, ὡς ἔδοξεν, ἀκριβῶς Ἑλλάδα φωνὴν ἀφιεὶς, φιλόσοφος, οἶμαι, τὰ τοιαῦτα ἐγκώμια, Ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ ξένε, λύσω τῆς γραφῆς τὸ αἴνιγμα, πολὺ γὰρ παρεσκευασμένῳ ἔοικας πρὸς αὐτό. τὸν λόγον ἡμεῖς οἱ Κελτοὶ, οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς οἱ Ἕλληνες Ἑρμῆν οἰόμεθα εἶναι, ἀλλ' Ἡρακλῆ αὐτὸν εἰκάζομεν, ὅτι πολὺ τοῦ Ἑρμοῦ ἰσχυρότερος ἐστί. εἰ δ' ἥβην πεποίηται, μὴ θαυμάσῃς. μόνος γὰρ ὁ λόγος ἐν γήρᾳ φίλῃ ἐντελῆ ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἀκμήν, εἴγε ἀληθῆ ὑμῖν οἱ ποιηταὶ λέγουσιν,

Obduci iuuenum denſa caligine pectus:
Contrà ſenectam poſſe quiddam dicere,
Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Neſtoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores lirioëſſam edunt, videlicet floridam quandam vocem: nam liria, ſi ſatis commemini, flores appellantur. Proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit ſenex hic Hercules, qui non aliud quàm ipſe eſt ſermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguæ cum auribus eſſe cognationem. Neque verò ad contumeliã illius illud pertinet, quòd ea pertuſa eſt: nam memini, inquit, & Iambicos quoſdam verſiculos è comœdiis apud vos diſcere:

Οὕτω γέ τοι καὶ τοῦ Νέστορος ὑμῖν ἀπορρεῖ ἐκ τῆς γλώττης τὸ μέλι, καὶ οἱ ἀγορηταὶ τὴν Τρώων τὴν ὅπα τὴν λεπτοεσθῆ ἀφιᾶσιν βίαν τινά. λείρια γὰρ καλεῖται, εἴγε μέμνημαι, τὰ ἄνθη. ὥστε εἰ τὴν ὦτων ἐκδεδεμένους τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τὴν γλῶτταν ὁ ἥρως οὗτος Ἡρακλῆς, ὁ λόγος ἕλκει, μηδὲ τοῦτο θαυμάσῃς, εἰδὼς τὴν τῶν ὦτων καὶ γλώττης συγγένειαν· ἀλλ' ὅρα εἰς αὐτὸν, εἰ τοιοῦτο πεπύσηται. μέμνημαι γάρ ἔφη καὶ κωμικῶν τινων ἰαμβείων, πρὸ ὑμῶν μαθών,

Siquidem virùs loquaciſ us
Extrema lingua perforata eſt omnibus.

Quin de eodem hanc in ſumma habemus opinionẽ, vt quicquid egit, id oratione facundiáq; confeciſſe putemus, vtpote virum ſapientẽ, ac perſuadendo pleraque ſibi ſubegiſſe. Iam tela illius nimirũ rationes ſunt acutę, miſſiles, citę, atque animam ſauciantes: vnde pennigera dicta vos quoque nominatis. Hactenus Gallus. Ac mihi quidem cùm huc me conferens mecũ inter eundum perpenderem, num decorum iam eſſet, vt tam grandis natu, quiſq; iam pridem ab his doctrinæ certaminibus memet abdicaſſẽ, rurſum me tã multorum iudicũ calculis exponerem iudicandum, in tẽpore ſubiit animũ meum eius picturæ recordatio; nam antehac verebar ne cui veſtrũ videret hæc admodũ pueriliter agere, quaſique præter ętatem iuuenari: proinde ne quis Homericus adoleſcẽtulus illud mihi impingeret, dicẽs:

Τοῖς γὰρ λαλοῦσι
Ἐξ ἄκρας ἡ γλῶττα πᾶσιν ὀπὴν τετρυπημένη.

Ὅλον δ', ὦ ἄνδρες, τὸν Ἡρακλέα λόγῳ τῷ πρώτῳ ἡγούμεθα ἐξειργάσθαι, σοφὸν ἡγούμενοι, καὶ πείθοι τὰ πλείστα διάσασθαι. καὶ τὰ γε βέλη αὐτοῦ, οἱ λόγοι εἰσὶν, οἶμαι, ὀξεῖς, καὶ ἐύστοχοι, καὶ παχεῖς, καὶ ταῖς ψυχαῖς προσόντες. ταῦτα φέρετε γάρ καὶ ὑμεῖς φασὶ εἶναι. Ταῦτα μὲν ὁ Κελτός. ἐμοὶ δ', ὡς ἐκ τῆς δεῦρο παρόδου ταύτης ἐσκοπούμην πρὸς ἐμαυτὸν εἴ μοι καλῶς ἔχει, τηλικῷδε ὄντι, καὶ πάλαι τὴν ὑπαιδείξεων πεπαυμένῳ, αὖθις ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ψῆφον διδόναι πολίταις δικαστῶν, καὶ καιρὸν ἐπῆλθεν ἀναμνησθῆναι τῆς εἰκόνος. τέως μὲν γὰρ ἐδεδίειν, μή τινι ὑμῶν δόξαιμι καμιδῆ μειρακιώδη ταῦτα ποιεῖν, καὶ πρὸ ἡλικίαν νεανιεύεσθαι· κατὰ τὸν Ὁμηρικόν τινα ἴσως ὑπὸ πλήξῃ μοι, εἰπὼν ὅ,

B Οἷσι μὲν αἰ τὴν ὀπλοτέρων φρένες ἡρέθονται.

Τὸ δὲ γῆρας ἔχει πλέξαι τὴν νέων σοφώτερον.

C

D

Quippe ægrotus, cui quidem pectus sa- A pit, non eos accersit medicos, qui super arte multa luculentè & excellenter disputare nouerunt, sed qui vsu medendi illam diu multúmque exercuerunt. Potior autem & maioris pretij habēdus est, vt mea fert opinio, musicus qui psallendi & pulsandę citharę peritia exornatus est, quàm is qui tantùm rhythmos & concentuum harmoniā iudicare nouerit. Quorsum enim artinet bellorum atque exercitus duces tibi enumerare non iniuria optimos & præstantissimos hominum opinione iudicatos, quòd eorum virtus nedum in instruenda acie, & militum animis tempestiua oratione accendendis & B inflammandis eluxerit, sed quòd in præliis quoque fortissimè dimicando optimè se gesserint, ac manu non secus quàm lingua prompti, memorabilia facinora ediderint: cuiusmodi ex vetustis illis Agamemnonē & Achillem, ex paulo autem recentioribus Alexandrum & Pyrrhum fuisse cognouimus? Quorsum verò ista percensui? Non quòd alia ratione historiam edere statuens, harum rerum mentionem fecerim, sed quòd ex mechanicis quoque eos laude & admiratione non indignos putem, quicunque visendis o- C peribus aliquam ingenij famam sibi parauerunt, eadémque opera artis suę egregia moniméta post se reliquerunt: quandoquidem illi qui solis semet orationibus exercuerunt, multo iustiùs Sophista- *Sophiſta.* rum quàm sapientium appellationem meruerunt. Talem multorum relatu percepimus fuisse Archimedem, ac Sostratū illum Cnidium: quorum alter de Ptolemæo subiugato victoriam reportauit, ac Memphim, sine obsidione, fluminis intercepti auersione occupauit: alter singulari artificio hostium triremes absumpsit incendio. Thales quoque Milesius ante illos Crœso Lydorum regi pollicitus exercitum sicco pede se traiecturum, sua industria in vnius noctis spatio Alys fluuij alueum à tergo exercitus deriuatum circunduxit, tametsi è mechanicorum numero non fuerit, verùm alioqui magna intelligentia & singulari ingenij acumine præditus. Etenim quod de Epéo fertur, commentum pervetus est, D qui non tantùm Achiuis equi machinam fabricasse, sed vnà cum Græcorum optimatibus in eam conscendisse perhibetur. Inter hos & Hippiæ huius, quem nostra memoria vixisse constat, meminisse æquum puto, viri dicendi facultate & studio ita exercitati, vt cum quouis ex priscis illis & veteribus optimè conferri possit. præterea qui ingenij acrimonia atque intelligentia multum præcelluerit, quique

καὶ γὰρ τῶν ἰατρῶν ὅτι τοιοῦτόν ἐστιν, ὃ τοὺς ἄριστα περὶ τῆς τέχνης εἰπεῖν δυναμένους μεταστήσαι νοσῶν, ἀλλὰ τοὺς πολλὰ καὶ κατ' αὐτὸ μεμελετηκότας. ἀμείνων δὲ ὁ μουσικὸς, οἶμαι, τῶν ἀκριβῆ ῥυθμοὺς, καὶ ἁρμονίας διηρθρωμένου, ὁ καὶ ψάλαι καὶ κιθαρίσαι αὐτὸς δυνάμενος. τί γὰρ ἄν σοι τῶν στρατηγῶν λέγοιμι τοὺς εἰκότως ἀρίστους κριθέντας, ὅτι ὃ πάντων μέγιστον, καὶ πολεμῆσαι ἥσθην ἀγαθοὶ, ἀλλὰ καὶ παροξύνεσθαι τῶν ἄλλων, καὶ χερὸς ἔργα ἐπιδείκνυσθαι; οἷς τῶν παλαι μὲν, Ἀγαμέμνονα καὶ Ἀχιλλέα, τῶν κάτω δὲ, τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Πύρρον ἴσμεν γεγονότας; πρὸς δὲ τί ταῦτ' ἔφην; οὐ γὰρ ἄλλως ἱστορίαν ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, ἐπεμνήσθην αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν μηχανικῶν ἐκείνους ἄξιον θαυμάζειν, ὁπόσοι ὅπῃ τῇ θεωρίᾳ λαμπροὶ γνώμονες, καὶ μνημόσυνα ὅμως τῆς τέχνης, καὶ πρόγραμματα τοῖς μετ' αὐτοὺς κατέλιπον. ἐπεὶ οἵ γε τοῖς λόγοις μόνοις ἐγγεγυμνασμένοι, σοφισταὶ ἂν εἰκότως μᾶλλον, ἢ σοφοὶ καλοῖντο. τοιοῦτον ἀκούομεν τὸν Ἀρχιμήδην γενέσθαι, καὶ τὸν Κνίδιον Σώστρατον· τὸν μὲν, Πτολεμαῖον χειρωσάμενον, καὶ τὸ Μέμφιν, ἄνευ πολιορκίας, ἀποστροφῇ καὶ διαιρέσει τοῦ ποταμοῦ· τὸν δὲ, τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις καταφλέξαντα τῇ τέχνῃ. καὶ Θαλῆς δὲ ὁ Μιλήσιος πρὸ αὐτῶν ὑποσχόμενος Κροίσῳ ἄβροχον διαβιβάσειν τὸν στρατὸν, διώρυγα κατόπιν τοῦ στρατοπέδου μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἅλυν παρενεγκάμενος, οὐ μηχανικὸς οὗτος γνώμων, σοφὸς δὲ, καὶ διανοῆσαι καὶ σωσῆναι πιθανώτατος. ὁ μὲν γὰρ τοῦ Ἐπειοῦ, πολὺ ἀρχαῖον, ὃς δὲ μόνον τειχήσασθαι τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν ἵππον, ἀλλὰ καὶ συγκαταβιῶσαι αὐτοῖς ἐς αὐτὸν λέγεται. ἐν δὲ τούτοις, καὶ Ἱππίου τουτουὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς, μεμνῆσθαι ἄξιον, ἀνδρὸς, λόγοις μὲν, πρὸς ὃν τινα βούλει τῶν πρὸ αὐτοῦ, γεγυμνασμένου, καὶ σωσῆναί τε ἐξέως,

καὶ ἐρμηνεῦσαι σαφέστατον. τὰ δὲ ἔργα πολὺ τῶν λόγων ἀμείνω παρεχομένου, καὶ τῷ τῆς τέχνης ἐπιστήσειν ἀποπληρωτῆς, οὐκ ἐν ταύταις μὲν ἐπιστήσεσιν, ἐν αἷς οἱ πρὸ αὐτοῦ ἠκμάσθησαν, κατὰ δὲ τὸν γεωμετρικὸν λόγον, ὅπερ τῆς ἀληθείας, φασὶν, ἀλήθειας ὃ τρίγωνον ἀκριβῶς στῆσαι οἷός τε. καίτοι τῶν γε ἄλλων ἕκαστος ἔν τι τῆς ὑπερτιθεμένης ἔργον ἀποτεμόμενος, ἐν ἐκείνῳ δοκιμάσας, εἶναί τις ὄμως ἔδοξεν. ὁ δὲ, μηχανικῶν τε ὢν τὰ πρῶτα, καὶ γεωμετρικῶν, ἔτι δὲ ἁρμονικῶν καὶ μουσικῶν φαίνεται· καὶ ὅμως ἕκαστον τούτων οὕτως ἐπιτηδείως δείκνυσιν, ὡς ἐν αὐτὸ μόνον ὑπεσάμενος. τῷ μὲν γὰρ περὶ ἀκτίνων καὶ ἀνακλάσεων, καὶ κατόπτρων θεωρίαν, ἔτι δὲ, καὶ ἀστρονομίαν, ἐν ᾗ παῖδας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀπέφηνεν, οὐκ ὀλίγου χρόνου ἂν εἴη ἐπαινῆσαι. ἃ δὲ ἔναγχος ἰδὼν αὐτοῦ τῶν ἔργων, κατεπλάγην, οὐκ ἐκεῖνο εἰπεῖν. κοινὴ μὲν γὰρ ἡ ἐπίδειξις, καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς βίῳ πάνυ πολλή, βαλανείου κατασκευή· πρεπόντως δὲ, καὶ ἐν τῷ κοινῷ τούτῳ σπουδῆς θαυμαστῆ. Τόπος μὲν ὢν οὐκ ἐπίπεδος, ἀλλὰ πάνυ προσάντης, καὶ ὄρθιος, ὃν πρόσθεν ἀμφοτέρωθεν εἰς ἐπιφορὰν βαπτικὸν, ἰσόπεδον ἑκατέρᾳ ἀπέφηνε, χρηπῖδα μὲν βεβαιοτάτην ἅπασι τῷ ἔργῳ βαλλόμενος, καὶ θεμελίων δίκῃ τὸ τῶν ἐπιπλωμένων ἀσφάλισαι ἐμπεδωσάμενος, ὑψοῖ δὲ πάνυ ἀποτόμοις, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν στενοχωρουμένοις ὃ ὅλον κρατυνάμενος· τὰ δὲ ἐποικοδομηθέντα τῷ τε τοῦ τόπου μεγέθει σύμμετρα, καὶ τῷ λόγῳ τῆς κατασκευῆς ἁρμοδιώτατα, καὶ τὸν τῶν φώτων λόγον φυλάττοντα, πυλῶν μὲν ὑψηλὸς, δυοκαίδεκα πλατείας ἔχων, ὑπερθίους μᾶλλον, ἢ ὄρθιος πρὸς τὸ τῶν εἰσιόντων θύμβρεσθαι. εἰσιόντα δὲ τοῦτον ἐκδέχεται κοινὸς οἶκος θυμέλης, ἱκανῶν ἔχων ἀκολούθοις καὶ ὑπηρέταις διατριβήν· ἐν ἀριστερᾷ δὲ τῶν ἐς τρυφὴν παρεσκευασμένων οἰκημάτων. βαλανείῳ δ' οὖν καὶ ταῦτα πρεπωδέστατα,

A interpretando multa perſpicuitate vſus ſit. Cæterùm opera ipſis orationibus longè præſtantiora exhibebat: & quæ arte ſua pollicitus fuerat, re ipſa abſoluta reddidit: neque verò in talibus ſaltem profeſſionibus, in quibus illi qui ætate eum præceſſerunt, feliciter floruerunt, ſed iuxta geometricam quoque rationem propoſita (quod aiunt) linea triangulum rectè potuit deſcribere. Atqui aliorum quiſque vnum quiddam ab arte decerptum & ſingulare opus exercuit, in quo parata ſibi hominum opinione aliquis eſſe viſus eſt. Porrò ille primùm rebus mechanicis perpolitus, ne
B dimenſionum quidem geometricarum rudis fuit, nec ab harmonicis & muſicis alienus apparuit: ac vnumquodque ex illis vna eadémque opera ita perfectè cognitum demonſtrauit, quaſi in eo ſolo cognoſcendo elaboraſſet. Multi verò temporis res eſſet, eius laudare induſtriã circa radiorũ & repercuſſionũ ac ſpeculorum expreſſionem. Præterea quanta in Aſtronomia cognitione excelluerit, in qua omnes eos qui annis eum anteiuerũt, pueros eſſe oſtendit. Sed enim quę nuper ipſe vidi opera illius induſtria elaborata,
C quæque mihi ſpectanti ſtuporẽ & admirationem incuſſerunt, ea nunc in preſens referre nõ grauabor. Eſt enim argumentũ cõmune, & in noſtra memoria admodũ frequens, balnei ſubſtructio: ſolertia autem, & in cõmuni illo argumento ſingularis admirationis ſpectatur induſtria. Locus erat prorſus inæquali deformatus planitie, decliuis & arduus, quem ille occupãs ex vtraque parte magnopere humilẽ, vtrinq; ſoli altitudine æquauit, firmamẽtúmq; munitiſſimum omni futuro operi ſubiiciens, fundamentorũ poſitione ſubſtruendi ædificij certitudinem confirmauit: faſtigiis verò magnopere præruptis &
D præciſis, & ad firmiorem coniunctionem cõplicatis, totum opus conſolidauit. Cæterùm quæ ſubſtructa ſunt, loci magnitudinem menſuræ quantitate non exceſſerunt, ſed ędificij proportionibus conuenientiſſimè atq; decentiſſimè reſponderunt, lucis vbique infuſę rationẽ conſtanter cuſtodienti a. Portarum altitudo latos ingreſſus retinens, ſupina magis quã erecta ad ingredientiũ cõuenientiam informata fuit. Ingredientem verò ſtatim domus cõmunis excipit, ſufficientem exhibens pediſequis & miniſtris conuerſandi amplitudinẽ. Porrò ad læuam cameræ ſunt ad delicias exercẽdas ſubſtructę. Proinde & iſta in balneo decẽtiſſimè ſunt obſeruata

Amœni & luce multa illuſtrati receſſus: A deinde domus illorum, quam quidē longè præſtantiorem quàm vt lauacro conueniat dixeris, perneceſſariam tamen ad melioris notæ homines & opulentiores ſuſcipiendos. Poſt hãc vtrinque ſufficientes exuentibus ad reponendum veſtitum habitationes. Ac media domus & faſtigio excelſiſſima, & iucundo lumine amœniſſima, tres aquæ frigidæ piſcinas in ſe cõplectitur. Laceno lapide exornata. Sunt etiam in illa ſtatuæ geminæ ex albo lapide antiqui operis & artificij, altera quidē Sanitatis, altera verò Æſculapij. Ingreſſos autem excipit domus ſenſim ac gradatim tepeſcens, calore non inſuaui occurrente: quæ in longũ porrecta, ac circumcirca orbiculatim extructa eſt. Poſt hanc ad dextram habitatio eſt magnopere amœna & elegans, copiam delicatis & voluptuoſis vnctionibus exhibẽs, ex vtraque parte habens aditus & ingreſſus lapide Phrygio ornatiſſimè decoratos, à palæſtra ingredientes ſuſcipiens. Quę deinde hanc cõſequitur habitatio, omnes reliquas pulchritudine excedit & elegãtia, & ad ſtandum ſedendúmque accõmodatiſſima, & ad diutiùs immorandum minimè noxia, tum ad volutandum vtiliſſima, C & ipſa lapide Phrygio ad ſummum vſque faſtigium expolita relucens. Deinceps verò locus thermis dicatus, lauãtes excipit, Nomade lapide extructus. Porrò interior habitatio omni amœnitate referta & elegantia, plurima luce conſpicua eſt, ac inſtar purpuræ floribus & venuſtate renitet. Ad hæc tria labra thermarum exhibet. Porrò autem tibi iam loto non integrum eſt per eaſdem habitationes regredi, ſed ea quæ ad frigidam tendit via per vaporarium lento tepore caleſcẽs regrediendum eſt. Et hæc omnia copioſo lumine illuſtrata, & multo diei intus lu- D centis ſplendore exornata ſunt. Ad hæc ipſa faſtigia ab ędificio non diſcrepantia, tum latitudines longitudinibus aptè cohærent: in ſumma, multa vbique relucet ſumma cũ elegantia & venuſtas & gratia. Etenim iuxta elegantiſſimi Pindari præceptum, opus exordiẽtibus facie eleganti & ſplendida exornandũ eſt. Hoc certè cũ primis in huius domus ſubſtructione cum ipſo lumine tum feneſtris obſeruatũ eſt. Etenim ſapiens, vt reuera fuerat Hippias, habitationem frigido lauacro deſtinatam, ad Boream tendentem inſtituit, nec aëris meridiani expertẽ: reliquas autẽ multum feruoris & caliditatis requirẽtes,

χαείεται, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμεναι ὑποχωρήσας. Εἶτ' ἐχόμενος αὐτῶν οἶκος, ψυκτηρίου μὲν ὡς πρὸς τὸ λουτρὸν, ἀναγκαῖος δὲ ὡς πρὸς τὴν τῶν διαμονεστέρων ὑποδοχήν. μετὰ δὲ τοῦτον, ἑκατέρωθεν ἀφορμὰς τοῖς ἀποδυομένοις ἀποδίδοις, καὶ μέσος οἶκος ὑψηλός τε ὑψηλότατος, καὶ φωτὶ φαιδρότατος, ψυχροῦ ὕδατος ἔχων τρεῖς κολυμβήθρας, λευκῇ λίθῳ κεκομισμένους, καὶ εἰκόνες ἐν αὐτῷ λίθου λιθικοῦ τῆς ἀρχαίας ἐργασίας, ἡ μὲν, ὑγείας, ἡ δὲ Ἀσκληπιοῦ. εἰσελθόντας δὲ, ὑποδέχεται ἠρέμα χλιαινόμενος οἶκος, οὐκ ἀπειρῶς τῇ θέρμῃ προσαπτωτῶν, ὑπερμήκης, ἀμφιστόγλυφος, μεθ' ὃν ἐν δεξιᾷ οἶκος, οὗ μάλα φαιδρὸς, ἀλείφασθαι προσηνῶς παρεχόμενος, ἑκατέρωθεν εἰσόδους ἔχων, Φρυγίῳ λίθῳ κεκαλλωπισμένας, τοὺς ἀπὸ παλαίστρας εἰσιόντας δεχόμενος. εἶτ' ὀπὶ τούτῳ ἄλλος οἶκος, οἷον ἀπάντων κάλλιστος, ξηραί τε, καὶ ἐγκαθίζεσθαι προσηνέστατος, καὶ ἐμβοηθοῦσαι ἀβλαβέστατος, καὶ ἐγκυλίσασθαι ὠφελιμώτατος, Φρυγίου καὶ αὐτὸς εἰς ὀροφὴν ἄκρων ἀποστίλβων. ἑξῆς δὲ ὁ θερμὸς ὑποδέχεται δρόμος, Νομαδὶ λίθῳ ἀφαρχελληνιθμός. ὁ δὲ ἔνδον οἶκος, κάλλιστος, φωτός τε πολλοῦ αἰάμενος, καὶ ὡς πορφύρα διλωθισμένος τῆς καθ' ἕδρας θερμὰς πύελους παρέχεται. λουσαμένῳ δέ, ἔνεστί σοι μὴ πάνυ ἀφ' ὧν αὐτῶν οἴκων αὖθις ἐπανιέναι, ἀλλὰ ταχείδρομον ὅτι ὁ ψυχρὸν, δι' ἠρέμα θερμοῦ οἰκήματος, καὶ θώπα πάνυ ὑπὸ φωτὶ μεγάλῳ, καὶ πολλῇ τῇ ἔνδον ἡμέρᾳ· ὕψη πρὸς τούτοις αἰάλογα, καὶ πλάτη τοῖς μήκεσι σύμμετρα, καὶ πανταχοῦ πολλὴ χάρις, καὶ Ἀφροδίτη ἐπάδουσα. εἰ γὰρ τὸν καλὸν Πίνδαρον, Ἀρχομένιον ἔργον, πρόσθιον χρὴ θέμεν τελαμῶνα. τοῦτο δ' ἂν εἴη ἐκ τῆς αὐτῆς μάλιστα, καὶ τῶν Φείδιος, καὶ τῶν Φωταγωγῶν μεμηχανημένον. ὁ γὰρ σοφὸς ὡς ἀληθῶς Ἱππίας τὸν μὲν ψυχροδόχον οἶκον, εἰς βορέαν προσηχοῦντα ἐποίησεν, οὐκ ἄμοιρον οὐδὲ τοῦ μεσημβρινοῦ ἀέρος· τοὺς δὲ πολλοῦ τοῦ θάλπους δεομένους,

νότῳ, καὶ Εὔρῳ, καὶ Ζεφύρῳ ὑποτέθηκε. ἢ αὖ σοι δοκῶ περὶ τούτων λέγειν μου, παλαίστρας, καὶ τὰς κοινὰς τῶν ἱματιοφυλακούντων καταγωγάς, τὴν χρείαν τῶν ὑδάτων δεικνύντα, καὶ μὴ δύο μακρὸν τὴν ὁδὸν ἐκτείνοντας, τοῦ χρησίμου τε ἕνεκα καὶ ἀβλαβοῦς; καὶ μή με ὑποληφθῇ τις μικρὸν ἔργον προθέμενον, κοσμεῖν τῷ λόγῳ προσαρμόττεσθαι. ὃ γὰρ ἐν τοῖς κοινοῖς, καινά τινα ἐπινοοῦσαι καλλιγράμματα, καὶ μικρᾶς σοφίας ἔγωγε τίθεμαι, οἷς καὶ τὸ δεῖν τὸ ἔργον ὁ θαυμάσιος ἡμῖν Ἱππίας ἐπιδείξατο, πάσας ἔχον τὰς βαλανείου ἀρετάς, τὸ χρήσιμον, τὸ εὔκαιρον, τὸ εὐφεγγές, τὸ σύμμετρον, τὸ τῷ τόπῳ ἡρμοσμένον, τὸ τὴν χρείαν ἀσφαλῶς παρέχόμενον καὶ προσεπί, τῇ ἄλλῃ εὐκοσμίᾳ κεκοσμημένον, ἀμφόδων μὲν αἰσχρῶν δυσὶν διαχωρίσεσιν, ὁδοῖς τε πολλαῖς τεθυρωμένον. ὥρᾳ δὲ διττὰς δηλώσεις, τὴν μὲν, δι' ὕδατος, καὶ μυκήματος, τὴν δὲ, δι' ἡλίου ἐπιδεικνύμενον. ταῦτα ἰδόντα μὴ ἀποδοῦναι τὸν πρέποντα ἔπαινον τῷ ἔργῳ, οὐκ ἀνοήτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀχαρίστου, μᾶλλον δὲ βασκάνου μοι εἶναι ἔδοξεν. ἐγὼ μὲν οὖν εἰς δύναμιν τό τε ἔργον, καὶ τὸν τεχνίτην, καὶ δημιουργὸν ἠμείψάμην τῷ λόγῳ. εἰ δὲ θεὸς ποτε δοίη καὶ λοῦσασθαί πολλοῖς οἶδα καὶ ἄλλοις ἕξων τοὺς καινοποιοῦντάς μοι τὸν ἔπαινον.

A Notho & Euro ac Zephyri flatibus ſubiectas oppoſuit. Quid ad hæc tibi palæſtras memorem, & veſtes aſſeruantium communes habitatiunculas, compendioſam citra ambages viam quę ad lauacrum ducit, habentes, ſingularis vtilitatis capiendæ, & incommodi vitandi gratia? Neque verò quis me ſuſpicetur opus modicum proponentem, orationis lenociniis atque verborũ ampullis extuliſſe. Siquidem in rebus communibus & publicis noua elegantiæ ſigna atque indicia excogitare, non mediocris aut contemnendæ ſapientiæ argumentum ego eſſe opinor: quo in numero & hoc opus admirandi illius Hippiæ opera ad vnguem elaboratũ meritò habendum eſt, quódque nobis ab illo oſtenſum eſt omnes balnei virtutes complectens, vtilitatem, opportunitatẽ, perſpicuitatem, menſuræ quantitatem in omnibus aptè obſeruatam, nec loci neglectam commoditatem, tum tutum lauandi vſum exhibens. Præterea omnibus aliis induſtriæ atque ſolertiæ officiis abſolutũ, biuiorũ & ambituum duplicibus receſſibus, multarúmque ianuarũ patens egreſſibus. Quinetiam Horarũ geminis indiciis idem balneum exornauit, vno per aquam & ſonitum, altero per ſolem. His inquam viſis, nec debitam & conuenientem tam illuſtri operi reddere gratiam, non inſipientis ſolùm, ſed etiam ingrati, aut potiùs inuidi mihi viſum eſt. Itaque ego pro virili, cùm opus ipſum, tum architectum & artificem orationis meæ laudibus euexi & perſolui. Cæterùm ſi deus aliquando conceſſerit & lauandi copiam, non dubium eſt & alios permultos in laudum mearum partem mecum venturos.

B

ΠΡΟΣΑΛΑΛΙΑ, ἢ ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

ALLOCVTIO, SEV BACCHIS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio quædam eſt, quales & noſtri homines in enarrandis auctoribus, aut alijs rebus tractandis, ipſis operibus præmittere ſolent. Et extant ſanè etiam Ciceronis quædam ad idem exemplum compoſita. Monet autem Lucianus auditores ſuos, ne ſolùm compoſitionis nouitatem in ſcriptis ſuis ſpectent, néue ideo pro paruis aut contemnendis illa habeant, quia comica ac ſatyrica quædam ſub dialogi grauitate tractet, ſed magis ipſam rem ſpectent: ne idem illis, quod Indis olim, accidat, dum Bacchi exercitum vt muliebrem, & à re militari alienum contemnunt. Deinde autem & veniam precatur ætati, ſi paulo verboſior aut loquacior nonnullis fortè videatur, factum ſuum etiam hic collatione quadam Indorum cohoneſtans. Omnino autem multum gratiæ habent huiuſmodi præfationes, ſiue cui allocutiones eas vocare magis libet, vbi collationibus atque ſimilibus ſuis ipſa hypotheſis aptè reſpondet.

QVO tempore Bacchus aduersus Indos ductare exercitum instituit (nihil enim prohibet, vt mea fert opinio, fabulam vobis Bacchicam percensere) ferunt vsqueadeo cum initiò ab Indiæ incolis fuisse contemptui habitum, vt accedentem etiam subsannarent. Magis autem temerariam illius audaciam miseratione prosequendam esse opinabantur, tanquam actutum ab elephantis proculcãdum, si acie instructa illis occurrisset. Siquidem inaudiuerant, vt ego existimo, ab exploratoribus, absurda & monstrosa de illius exercitu renuntiantibus, quemadmodum eius phalanx & cohortes ex mulieribus insanis & furentibus collectæ forent, thyrso redimitis, pelles ceruinas indutis, & hastas quaspiam paruas gerentibus nulla acie ferri acuminatas, & illas ex thyrso confectas: tum scuta quæpiam leuia, & resonantia si quis saltem vel leuiter attigisset (Quippe clypeis assimilabant & tympana) esse præterea in exercitu iuuenes quospiam agrestes & nudos, qui saltarent cordaca, caudas habentes & cornua, qualia ferè hœdis recenter natis solent succrescere. Ipsum autem ducem illorum in curru velut iunctis pardalibus, imberbem admodum, ac ne tantillum quidem per genas herbescente barbitio pubescentem, cornigerum, racemis coronatum, mitra purpurea comam inuolutum, ac aureos cothurnos indutum. Cæterùm secundas ductandi exercitus partes obire duos alios, vnum quidem breuis staturæ senunculum, corpore perobeso & ventricoso, simis naribus deformem, auribus magnis & arrectis, tremulum, scipioni innitentem, pandum asellum vt plurimùm equitantem, amictum crocoto, & hunc vehementer fidum illius in ordinanda acie socium. Alterum verò hominem monstrosum, inferioribus corporis partibus hircum referentem, crura crinitum, & cornigerum, profunda insuper barba insignem, iracundum, & animo ad furorem propenso præditum, altera manu ferentem fistulam, dextra verò incuruum baculum, semet attollentem, ac tota castra circumsaltantem, quem mulierculæ exterrere solent, comásque vento diffusas concutere, quoties accesserit, neque non vociferari, Euohe: quo nomine, vt mihi coniecturam facienti visum est, dominũ suum cõpellant. Itaque greges à mulieribus iam discerptos esse, & oues adhuc viuentes dilaniatas: quippe illas crudiuoras esse planè videbant.

Τὲ ὁ Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς στρατιὰν ἤλασε (κωλύει γὰρ οὐδέν, οἶμαι, καὶ μῦθον ὑμῖν διηγήσασθαι Βακχικὸν) φασὶν ὅτι καταφρονηθῆναι αὐτὸν τὰ πρῶτα παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐκεῖ, ὥστε καταγελᾶν ὀπόντος, μᾶλλον δὲ ἐλέῳ τὴν τόλμαν, ὡς αὐτίκα μάλα συμπατηθησομένου ὑπὸ τῶν ἐλεφάντων, εἰ ἀντιπάξαιτο. ἤκουον γὰρ, οἶμαι, τῶν σκοπῶν διήγουντα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς αὐτῶν ἀγελεῖσθαι, ὡς ἦν μὲν φάλαγξ αὐτοῖς, καὶ οἱ λόχοι, γυναῖκες εἶεν ἔκφρονες, καὶ μεμηνῖαι, θύρσῳ ἐστεμμέναι, νεβρίδας ἐσταλμέναι, δόρατά τινα μίκρα ἐχουσαι, ἀσπίδια, κίττινα καὶ ταῦτα, καί τινα πέλτια κοῦφα, βομβοῦντα, εἴ τις μόνον προσάψαιτο (ἀετοὶ γὰρ εἰκάζοντο καὶ τὰ τύμπανα) ὀλίγους δέ τινας ἀγρίους νεανίσκους ἐσταναι γυμνοὺς, κόρδακα ὀρχουμένους, οὐρὰς ἐχοντας κερατίας, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθεῖσιν ἐρίφοις ἐκφύεται. καὶ τὸν μὲν στρατηγὸν αὐτῶν, ἐφ' ἅρματος ἐλαύνεσθαι πανδαλέων ὑποζυγίων, ἀγρίων ἀκριβῶς, σὺν δὲ αὐτῷ ὀλίγον κοσσύφια τινὰ παρδάλεα, κερασφόρα, κοπτοῖς ἐστραμμένα, μίτρα τὴν κόμην ἀναδεδεμένον καὶ πορφυρίδι, καὶ χρυσῇ ἐμβάδι. ὑποστρατηγοῖν δὲ δύο, ἕνα μὲν τινα βραχὺν πρισβύτην, ὑποπαχύν, προγάστορα, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ὄρθια ἔχοντα, ὑποβόμον, καρδίκι ἐπιδεδεμένον, ἐπ' ὄνου τὰ πολλὰ ἱππεύοντα, ἢ κροκοτῷ, καὶ τοῦτον πάνυ πιθανὸν ἵππα στεῦμα παρέχειν αὐτῷ· ἕτερον δὲ πρόσθιον αὐθέκτορον, πάλαι τὰ ἱέρδην ἔοικότα, κομήτην τὰ σιαλῆ, κέρατα ἔχοντα, καθυπόγαια, ὀργίλον, καὶ θυμικὸν, θατέρα μὲν, συρίγγια φέροντα, τῇ δεξιᾷ δὲ, ῥάβδον καμπύλην ἐπηρμένον, καὶ περισκιρτῶντα ὅλον τὸ στρατόπεδον, καὶ τὰ γυναῖα δὲ φοβεῖσθαι αὐτὸν, καὶ σείειν ἰωέμενα τὰς κόμας, ὁπότε προσοίοι, καὶ βοᾶν, ὃ οἱ τοῦτο μὲν εἰκάζειν καλεῖσθαι αὐτῷ τὸν διασώτην· τὰς δὲ οἷον πολίτας, διηρπάσθαι ἤδη ὑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ διεσπᾶσθαι ἔτι ζώντα τὰ θρέμματα· ὠμοφάγους γὰρ πάνυ τὰς αἶγας εἶναι.

ταῦτα οἱ Ινδοὶ, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀκούον- A
τες, ἐγέλων, ὡς ὃ εἰκὸς, καὶ δὴ αἰτιπεξά-
γειν, ἢ καθέξειν πάλαθαι ἠξίουν. ἀλλ' εἰπερ ἄρα
καὶ γυναῖκας ἐπαφήσειν αὐτοῖς, εἰ πλη-
σίον γένοιντο, σφίσι δὲ καὶ νικᾶν αἰσχρὸν ἐδόκει, καὶ
φονιδίῳ γυναίῳ μεμιγότα, καὶ θηλύμιτον
ἄρχοντα, καὶ μεθύοντα σμικρὸν λεγόντων, καὶ ἡμι-
στρατιώτην ἄλλον, καὶ γυμνὰς ὀρχησὰς,
πόλεις γελοίους. ἐπεὶ δὲ ἠγγέλλετο πυρ-
καϊὰν ὁ θεὸς ἤδη τῇ χώρᾳ, καὶ πόλεις αὐτάν-
δροις καταφλέγων, καὶ αἰθόπων τὰς ὕλας, καὶ
ὡς βεβαχεῖ πᾶσαν τὴν Ινδικὴν πυρὸς ἐμπε-
πλησκὼς (ὅπλον γάρ τι Διονυσιακὸν τὸ πῦρ B
πατρῷον αὐτῷ, καὶ τῆς κεραυνοῦ) ἐνταῦθα
ἤδη ἀσυδὴν αἰσθόμενοι τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς
ἐλέφαντας ἐπισάξαντες, καὶ ἐγχαλινώσαν-
τες, καὶ θοὺς πύργους ἀναθέντες, ἐπ' αὐτοὺς
αἰτιπεξήεσαν, καταφρονοῦντες μὲν καὶ τό-
που, ὁρμιζόμενοι δὲ ὅμως, καὶ σπουδεῖ χαίροντες ἀσυ-
δοῦντες αὐτῷ στρατοπέδῳ, τὸν ἀγῶνα ἐκφέρον
στρατηλάτῃ. ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο, καὶ
εἶδον ἀλλήλους, οἱ μὲν Ινδοὶ, παρεστάξαν-
τες τοὺς ἐλέφαντας, ἐπῆγον τῇ φάλαγγι,
ὁ Διόνυσος δὲ, ὃ μέσον μὲν αὐτὸς εἶχε, τὸ C
κέρως δὲ αὐτῷ, τὸ δεξιὸν μὲν, ὁ Σειλη-
νὸς, τὸ εὐωνύμου δὲ, ὁ Πὰν, ἡγεῖτο. λο-
χαγοὶ δὲ, καὶ ταξίαρχοι, Σάτυροι, ἐγκα-
θεστήκεισαν. καὶ ὃ μὲν σύνθημα, ἰὼ πάν-
τες ὃ, ἀὸ οἱ. αὐλοὺς δὲ τὰ τύμπανα ἐπαπαγεῖ-
το, καὶ τὰ κύμβαλα ὃ πολεμικὸν ἐσήμηνε,
καὶ τῶν Σατύρων τις λαβὼν ὃ κέρας, ἐπήυ-
λει ὃ Ορθιον, καὶ ὁ τοῦ Σειλληνοῦ ὄνος,
εὐαύλιόν τι ὠλόλυξε, καὶ αἱ Μαινάδες,
σὺν ὀλολυγῇ εὐεπιδήτῳ αὐτοῖς, δράκον-
τας ὑποζωσμέναι, καὶ τῶν θύρσων ἄκρων D
ἀπογυμνοῦσαι τὸν σίδηρον. οἱ Ινδοὶ δὲ, καὶ
ἐλέφαντες αὐτῶν, αὐτίκα ἐκκλίνοντες, σὺν
οὐδενὶ κόσμῳ ἔφευγον, οὐδὲ ἐπὸς βέ-
λους μεῖναι δυνάμενοι, καὶ τέλος
καταχεῖπος ἐαλώκεσαν, καὶ αἰχμάλωτοι
ἀπήγοντο ὑπὸ τῶν πέως καταγελωμένων,
ἔργῳ μαθόντες ὡς οὐκ ἐχρῆν ἀπὸ τοῦ πρόσπου
ἀκοῆς καταφρονῆσαι ξένων στρατοπέδων. ἀλλὰ
τί πρὸς τὸν Διόνυσον, οὗτος ὁ Διόνυσος; εἴποι

Hæc cùm Indi, & rex illorum, ſpeculatoribus annunciantibus cognouiſſent; ſublatis, vt par erat, cachinnis, ridebant: iámque nequaquam contrà exercitum educere, aut inſtructis ordinibus obuiam procedere illis deliberatum erat, ſed reputabant, ſi comminus mulierculæ in eos impreſſionem ac impetum eſſent facturæ, illis & vincere turpe eſſe, & mulieres inſanientes neci dare vnà cum duce effœminato, ac ſene modico & vinoſo, adiuncto etiam alio ſemiuiro milite, nudiſque ſaltatoribus per omnia ridiculis, facinus eſſe parum memorabile. Poſtea verò quàm Bacchus regionem incendiis deuaſtare, & viris deuictis ciuitates igne abſumere, ac ſyluas incendere annuntiatus eſt, iámque in breui temporis ſpatio tota Indorum regio flammis conflagraret (etenim ignis Baccho iam vſque à fulmine paterna ſunt arma) ibi iam citra moram armis induti, coactis elephantibus & infrenatis, & turribus deſuper poſitis aduerſus illos mouerunt aciē, etiamdum hoſtilem exercitum extremè contemnentes, & iracundo animo ferocientes, neque non elephantis comminuere atque proterere properantes ipſis cum caſtris imberbem illum imperatorē. Poſtquam verò propinquiores facti ſunt, & vtraque acies vtrique eſſet ſpectaculo, Indi locatis ante exercitum elephantis phalangem adegerunt. Cæterùm Bacchus ipſe in medio ſtrenui Imperatoris fungebatur officio, cuius dextrum cornu Silenus, ſiniſtrum Pan regebat. Porrò autem Satyri manipulares conſtituti ordinibus inſtruendis erant intenti. Signum omnibus erat, Euohe. Statim verò percuſſa tympana inſtrepuerunt, ipſaque cymbala claſſicum cecinerunt. Ac è ſatyris quiſpiam correpto cornu carmen quod Orthium dicitur, occinebat. Tum Sileni, aſelius hianti atque diducto rictu Martium quiddam atque terribile deruditi. Ipſæ verò Mænades cum vlulatu facto in eos impetu incurſarunt, ſuccinctæ draconibus, atq; ex ſummis thyrſis ferrum denudantes. Indi autem & elephantes illorum illico declinantes, nullo ſeruato ordine in fugam ſe dederunt, neque intra teli iactum conſiſtere ſuſtinuerunt. Ad poſtremum autem omni vi capti atque ſubacti ſunt, & captiui abducti ab iis quos paulò antè contemptim ſubſannauerant, re ipſa experti quàm non oportuerit prima ſtatim fama adductos, peregrinum exercitum contemnere. Sed quid ad Bacchum ille Bacchus, dixerit

aliquis? Quia permulti mihi videntur (ac per Gratias vos oro ne me insanire aut prorsus temulentũ esse suspicemini, si mea cũ Diis immortalibus cõtulero) idem erga orationũ noüitates cum Indis perpeti, quemadmodum & erga meas. Existimãtes enim satyrica & ridicula quædam nimiúmque comica apud nos audiri, talibus fidem habuêre: atque haud scio quam illi de me opinionem induerunt. Alij ne exordium quidem assequuntur, quasi nihil necesse sit aures præbere vinosis & lasciuis mulierculis, & saltationibus satyricis ab elephantis descendentes. Alij verò, tanquam alicuius rei gratia venissent, thyrsi loco inuento ferro, neque sic laudare audent, inaudita rei noüitate perterriti. At ego fidenti animo illis annuntio, quòd si in præsentia quoque, vt antea facere consueuerunt, festiuitatem spectarẽ sæpe voluerint, ac veteres compotores recordati fuerint conuiuiorum Bacchanalium tunc temporis celebratorum, neque Satyros aut Silenos contempserint, sed æquo largiùs ad satietatem vsque ex cratêre illo hauserint: & illos Bacchico numine afflatos indecorè insanituros, neque non persæpe nobiscum Euohe dicturos. Itaque illi (liberum enim est audire) quicquid animo suo gratum fuerit, faciant: at ego posteaquam adhuc in India peregrè versamur, statui & aliud quiddam earum rerum quæ illic aguntur, quod non valde à Baccho abhorrebit, neque à præsenti instituto alienum erit, percensere. Inter Indos quos Machlæos vocant, qui læuum Indi fluminis littus, si ad fluxum illius respexeris, incolunt atque depascũt vsque ad Oceanum porrecti: apud hos lucus est in loco sepibus obturato, & angusto, circumtecto tamen: quippe thyrsorum & vitium vbertas ibi prouenientium, locum opacitate sua pulcherrimè inumbrat. Eo ipso in luco tres fontes sunt aquæ elegantissimæ & limpidissimæ: quorum vnus Satyris, secundus Pani, tertius Sileno sacer est. Ingrediuntur verò in lucum Indi quotannis semel, diei solennitate deum celebrantes, bibúntque de fontibus, non tamen indiscriminatim omnes de omnibus, sed iuxta ætatem. Nam iuuenes ex eo qui satyris sacer est, viri ex Panico, porrò ex Sileni fonte ij qui in media ætate constituti sunt. Itaque quæ pueris de fonte bibentibus accidunt, aut qualia designent viri iam numine Panos afflati, perlongum esset enumerare.

τις αὖ. ὅτι μοι δικοῦσι (καὶ παρὸς Χαείτων μή με κορυβαντιᾶν, ἢ τελέως μεθύειν ὑπολάβητε, εἰ τὰ μὲν εἰκάζω τοῖς θεοῖς) ὁμοίως τι πάσχειν οἱ πολλοὶ παρὸς τοὺς ξένους τῶν λόγων τοῖς Ἰνδοῖς ἐκείνοις, οἵ καὶ παρὸς τοὺς ἐμούς. οἰόμαι οἱ γὰρ σατυρικά, καὶ γελοῖά τινα, καὶ κωμῳδῆ κωμικὰ παρ' ἡμῖν ἀκούεσθαι, τοιαῦτα πεπιστεύκασιν, οὐκ οἶδ' ὅτι δόξαν αὐτοῖς ὑπὲρ ἐμοῦ. οἱ μὲν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀφικνοῦνται, ὡς οὐδὲν δέον παρέχειν τὰ ὦτα χώμοις γυναικείοις, ἐξωρτήμασι Σατυρικοῖς, καταβαίνοντας ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων· οἱ δὲ, ὡς ὅτι τοιοῦτό τι ἥκοντες, ἀντὶ τοῦ κιττοῦ σίδηρον βλέποντες, οὐδ' οὕτως ἐπαινεῖν τολμῶσι τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος πεπληγμένοι· ἀλλὰ θαῤῥῶν ἐπαγγέλλομαι αὐτοῖς, ὅτι ἐμοὶ καὶ νῦν ὡς πρότερόν ποτε τὴν τελετὴν ἐθελήσουσιν ὀπτάζειν πολλάκις, καὶ ἀναμνησθῶσιν οἱ παλαιοὶ συμπόται χώμων κοινῶν τῶν τότε χαρῶν, καὶ μὴ καταφρονήσουσι τῶν Σατύρων, καὶ Σιλλίων, πίονσι δὲ ἐς κέρον τοῦ κρατῆρος ἐκείνου, ἐνβακχεύσουσι καὶ αὐτοῖς, καὶ πολλάκις μεθ' ἡμῶν ἐρροῦσι, δι' οἶνον ὅτι μὲν οὖν (ἐλεύθερον γὰρ ἀκοὴ) ποιούντων ὅ,τι καὶ φίλον. ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴπερ ἔτι ἐν Ἰνδοῖς ἐσμὲν, ἐθέλω καὶ ἄλλο τι μηχανᾶσθαι τῶν τοῦ ἐκείνου, οὐκ ἀπὸ τρόπου τοῦ Διονύσου δοκῶ αὐτὸ, δοκῶ δ' οὖν ποιοῦμεν ἀλλότριον ἐν Ἰνδοῖς τοῖς Μαχλαίοις, οἳ παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, εἰ κατ' ῥοῦν αὐτὸν βλέπεις, ὑπονεμόμενοι, μέχρι παρὸς τὸν Ὠκεανὸν καθήκουσι. παρὰ τούτοις ἄλσος ἐστὶν ἐν ἀφειμένῳ, ὑπὸ πολλῷ μεγάλῳ χωρίῳ, σκιερὸν δέ. κιττοῖς γὰρ πολὺς, καὶ ἄμπελοι, σύσκιον αὐτὸ ἀκριβῶς ποιοῦσιν. ἐν τούτῳ πηγαί εἰσι τρεῖς καλλίστου καὶ διαφανεστάτου ὕδατος, ἡ μὲν, Σατύρου, ἡ δὲ, Πανὸς, ἡ δὲ, Σιλλίου. καὶ εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ οἱ Ἰνδοὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους, ἑορτάζοντες τῷ θεῷ· καὶ πίνουσι μὲν τῶν πηγῶν οὐχ ἁπασῶν ἅπαντες, ἀλλὰ καθ' ἡλικίαν, τὰ μὲν μειράκια, τῆς τοῦ Σατύρου· οἱ ἄνδρες δὲ, τῆς Πανικῆς· τῆς δὲ τοῦ Σειλλίου, οἱ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν οὖν πάσχουσιν οἱ παῖδες ἐπιόντα πίοντες, ἢ οἷα οἱ ἄνδρες τολμῶσι κατεχόμενοι τῷ Πανὶ, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν.

ἃ δ'

ἀλλ' οἱ μέθυοντες ποιοῦσιν ὅτ' ἂν μεθυσθῶσι τοῦ ὕδατος, οὐκ ἀλλότριον εἶπεῖν ἐπιδεῖξαι πρὸ ὁ ἥρως, καὶ καταχθὲν αὐτὸν ὁ Σιληνός, αὐτίκα ὅπερ πολὺ ἄφωνος ἐστι, καὶ καρηβαρήσαντι καὶ βεβαρυσμένῳ ἔοικεν, εἶτα ἄφνω φωνῆς τε λαμπρᾶς, καὶ φθέγμα πρᾶον, καὶ πνεῦμα λιγυρὸν εἰσπνεύσας αὖθις, καὶ λαλίστατος ἐξ ἀφωνοτάτου ἐστίν· ἀλλ' αὖ ὑπισχνούμενος, παύσας αὐτὸν μὴ ἐᾷ συνεχῆ λαλεῖν, καὶ ῥήσεις μακρὰς συνείρειν. σιωπὰ μῶν τὰ πρόσω, καὶ κόσμια, καὶ τὸν Ὁμήρου ἐκεῖνον ῥήτορα, πιφάσκων γὰρ ἔοικέναι χιμαίροις διεξέρχονται. ἀλλ' ἀπηχήσας σοι κύκνοις καὶ τέττιξι ἡλικίαν εἰκάσας αὐτοῖς, ἀλλὰ τετιγωδίᾳ τινὶ πυκνὸν καὶ ὑπέρογκον συνάπτουσιν, ἄχρι βαθείας ἑσπέρας. ὑμῶν τοίνυν δεῖ ἥδη ἀφειδίους αὐτοῖς τῆς μέθης, σιωπῶσι, καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖον αἰτηθέντι. τὸ μέντοι θαυμαστότατον, οὐδέπω εἶπον. ἐμοὶ γὰρ ἀτελὴς ὁ ἥρως μεταξὺ καταλείπῃ τὸν λόγον, δυσὶν ἡλίοις κωλυθείς, ὑπὸ πέρας αὐτὸν ἐπεξελθεῖν, ἐς νέωτα πιὼν, αὖθις ἐκεῖνα συνάπτῃ, ἃ τότε λέγοντα ἡ μέθη αὐτὸν κατέλιπε. θῶπά μοι καὶ τὸν Μῶμον εἰς ἐμαυτὸν ἀπεσκώφθω, καὶ, μὰ τὸν Δία, οὐκ ἂν ἔτι ἐπαγάγοιμι ὃ ὑπεμύθησεν. ὁρᾶτε γὰρ ἤδη καθ' ὑμῶν τῷ μύθῳ ἔοικα. ὥστε ἐμοὶ μὲν ἡ τοιάδε παίγνια, ἡ μέθη αἰτία. εἰ δὲ πιστὰ δόξει τὰ λεχθέντα, ὁ Σιληνὸς ἄρα ἡμῖν ἵλεως.

A Cæterùm qualia ſenes faciunt vbi iam aqua pota inebriati fuerint, non alienum eſſe opinor narrare. Senex ſimul atque hauſtam de fonte aquam biberit, ac eundem iam Silenus ipſe inuaſerit, illico ad prodigium vſque obmuteſcit, hominem cui graue ſit caput, aut ebrium, per omnia referens. Poſt id ex improuiſo voce clara, & loquela graui, tum ſpiritu dulci rumpit ſilentium, ac ſubitò è mutiſſimo fit loquaciſſimus. Sed nec obturato ore illum compeſcueris, quominus continuis verbis diffluat, longáſque orationes contexat. Et profectò quæcunque dixerit, B prudenter & ornatè dicta ſunt, ac iuxta Homericum illum rhetorem, hybernis *Iliad. a.* niuibus conſimilia differit. Neque verò ſufficienter eos cygnis fecundùm ætatem conferre poſſis, ſed vocum denſitate cicadas imitantur ac referunt, ac rotũdum quiddam componunt in profundam vſque veſperam. Inde iam diſcuſſa ab illis ebrietate conticeſcunt; & ad antiquum morem redeunt. Cæterùm quod inter hæc maximè omnium admirandum eſt, nondum expoſui. Quòd ſi ſenex imperfectam quam inchoauit orationem reliquerit, neque, Solis occaſu interueniente, & temporis anguſtia excluſus, C eandẽ ad finem deduxerit, deguſtata iterum in annum ſubſequentem aqua, deinceps cætera percurrens orationi inchoatæ adiungit, quę ſuperiori anno dicentem non in tempore, deſtituerat ebrietas. Iſtis ego me ipſe ſcommatibus Momi inſtar ludere volui. Et per Iouem nequaquam ampliùs affabulationem adducam. Iam enim haud dubiè videtis me fabulæ eſſe perſimilem. Quare, ſi quibus in rebus delinquentes hallucinati ſumus, in cauſſa fuit ebrietas. Sin prudenter & cordatè dicta ſunt quæ produximus, conſtat, Silenum nobis fuiſſe placatum & propitium.

ΠΡΟΣΑΛΑΛΙΑ, ἢ ΗΡΑΚΛΗΣ.

PRÆFATIO, SEV HERGVLES GALLICVS.

D. Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio eſt eiuſdem rationis, cuius & ſuperior, niſi quòd quantum ad argumentum attinet, rationem & cauſſam hic reddit cur natu iam grandior adhuc in eloquentiæ exercitatione verſetur, ſtudium atque ætatem ſuam exemplo eo defendens, & (vt ipſe ait) etiam conſolans, quo apud Gallos ipſa eloquentia depingitur, nimirum Herculis, eiuſdémque iam ſenioris imagine. Fingit autem imaginem ſeu typum eum à ſacerdote quodam Gallorum, quales ea ætate Druidæ fuiſſe perhibentur, explicatam, & ſingulorum pictura eius membrorum rationem ſibi traditam eſſe, etiam Homeri atque aliorum poëtarum locis, vtpote à perito Græcarum literarum additis. De quibus in ipſo orationis contextu ac ſerie videri ſatius eſt, quàm hîc pluribus immorari. ....

Κελτὸς δ' τὶς πρεσβὺς, οὐκ ἀπαίδευτος τὰ ἡμέτερα, ὡς ἔδοξεν, ἀκριβῶς Ἑλλάδα φωνὴν ἀφιείς, φιλόσοφος, οἶμαι, τὰ βαρβαρικὰ, Ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ ξένε, λύσω τῆς γραφῆς τὸ αἴνιγμα, πάνυ γὰρ παραπεπληγέναι ἔοικας πρὸς αὐτήν. τὸν λόγον ἡμεῖς οἱ Κελτοὶ, οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς οἱ Ἕλληνες Ἑρμοῦ οἰόμεθα εἶναι, ἀλλ' Ἡρακλέους αὐτὸν εἰκάζομεν, ὅτι πολλῷ τῷ Ἑρμοῦ ἰσχυρότερος ἐστί. εἰ δ' ἥβην πεποίηται, μὴ θαυμάσῃς. μόνος γὰρ ὁ λόγος ἐν γήρᾳ φίλος ἐντελῆ βαρβαρικὴν ἐπιδείκνυσθαι τὴν ἀκμὴν, εἴγε ἀληθῆ ὑμῖν οἱ ποιηταὶ λέγουσιν,

Οἷσι μὲν αἰ τῶν ὑπλοτέρων φρένες ἠρέθονται.

Τὸ δὲ γήρεος ἔχειν τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον.

οὕτω γάρ τοι καὶ τοῦ Νέστορος ὑμῖν ἀπορρεῖ ἐκ τῆς γλώττης τὸ μέλι, καὶ οἱ ἀγορηταὶ τῶν Τρώων τὴν ὀπα τὴν λεπτοέπειαν ἀφιᾶσιν βίαν δή τινα. λείρια γὰρ καλεῖται, εἴγε μέμνημαι, τὰ ἄνθη. ὥστε εἰ τῶν ὤτων ἐκδεδεμένους ἰοὺς αὐθέντας πρὸς τὴν γλῶτταν ὁ ἥβην Ἡρακλῆς, ὁ λόγος ἕλκει, μηδὲ τοῦτο θαυμάσῃς, εἰδὼς τὴν τῶν ὤτων καὶ γλώττης συγγένειαν· καὶ οὐδεὶς εἰς αὐτὸν, εἰ τρυπὴν πεπύπτηκε. μέμνημαι γοῦν ἔφη καὶ κωμικῶν τινων ἰαμβείων, ἃ ὑμῶν μαθών,

Τοῖς γὰρ λάλοις
Ἐξ ἄκρας ἡ γλῶττα πᾶσιν ὀπὴν τετρυπημένη.

Ὃ δ' ὅλον, ἐγὼ αὐτὸν ἔφην τὸν Ἡρακλέα λόγῳ καὶ πειθοῖ τὰ πλείστα ἐξεργάσασθαι, σοφὸν ἡγούμενον, καὶ πείθοι τὰ πλείστα διάσασθαι. καὶ τὰ γε βέλη αὐτοῦ, οἱ λόγοι εἰσὶν, οἶμαι, ὀξεῖς, καὶ δύσοχοι, καὶ ταχεῖς, καὶ ταῖς ψυχαῖς πρόσοχοντες. ταῦτα γὰρ ἐγὼ τὰ ἔπη καὶ ὑμεῖς φατὲ εἶναι. Σιωπᾷ μὲν ὁ Κελτός. ἐμοὶ δ', ἐννοήσαντι περὶ τῆς δεύρο παρόδου ταύτης ἐσκοπούμην πρὸς ἐμαυτὸν εἴ μοι καλῶς ἔχει, τηλικῷδε ὄντι, καὶ πάλαι τῶν ὑπαιδείξεων πεπαυμένῳ, αὖθις ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ψῆφον διδόναι τοσούτοις δικασταῖς, καὶ τοιοῦτον ἐπῆλθεν αἰσθέσθαι τῆς εἰκόνος. τέως μὲν γὰρ ἐδεδίειν, μή τινι ὑμῶν δόξαιμι καὶ τοῦτο μειρακιώδη ταῦτα ποιεῖν, καὶ πρὸ ἡλικίας νεανιεύεσθαι· κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν νεανίσκον ὅστις πλήξῃ μοι, εἰπὼν ὅ,

A Gallus quiſpiam, qui propiùs adſtabar, noſtratium literarum non indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam abſolutè ſonaret, philoſophus opinor ex eo genere Philoſophorum quod apud illos eſſe fertur) Ego tibi, hoſpes, inquit, picturæ iſtius ænigma explicabo: nam vidêre vehementer ad eam attonitus ac ſtupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur eſſe Mercurium, quemadmodum vos Græci, verùm Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robuſtior extiterit: nam quòd ſenex fingitur, nihil eſt quòd mirêre. Siquidem vna facundia

B conſueuit in ſenecta demum abſolutum vigorem oſtendere, ſi modò verum veſtri dicunt poëtæ,

Obduci iuuenum denſa caligine pectus:
Contrà ſenectam poſſe quiddam dicere,
Rudi iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Neſtoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores lirioëſſam edunt, videlicet floridam quandam vocem: nam liria, ſi ſatis commemini, flores appellantur. Proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahit ſenex hic Hercules, qui non

C aliud quàm ipſe eſt ſermo, ne id quidem debes admirari, qui quidem non ignores linguæ cum auribus eſſe cognationem. Neque verò ad contumeliã illius illud pertinet, quòd ea pertuſa eſt: nam memini, inquit, & Iambicos quoſdam verſiculos è comœdiis apud vos diſcere:

Siquidem viris loquacibus
Extrema lingua perforata eſt omnibus.

Quin de eodem hanc in ſumma habemus opinionẽ, vt quicquid egit, id oratione facundiáq; confeciſſe putemus, vtpote virum ſapientẽ, ac perſuadendo pleraque ſibi ſubegiſſe. Iam tela illius nimirũ rationes ſunt acutę, miſſiles, citę, atque animam ſauciantes: vnde pennigera dicta vos quoque nominatis. Hactenus Gallus. Ac mihi quidem cùm huc me conferens

D mecũ inter eundum perpenderem, num decorum iam eſſet, vt tam grandis natu, quíq; iam pridem ab his doctrinæ certaminibus memet abdicaſſẽ, rurſum me tã multorum iudicũ calculis exponerem iudicandum, in tẽpore ſubiit animũ meum eius picturæ recordatio: nam antehac verebar ne cui veſtrũ videret hæc admodũ pueriliter agere, quaſique præter ætatem iuuenari: proinde ne quis Homericus adoleſcẽtulus illud mihi impingeret, dicẽs:

Aetas iam perijt tua.

Tum illud:

Ac te corripuit carioſa ſenectus, miniſter
Inualidúſque tibi, & ſegnes tardíque caballi:

videlicet eo ſcommate pedes meos notans. Verùm quoties ſenex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor vt faciam, neque me pudet hæc audere, quum ſim ipſi æqualis imagini. Itaque robur, celeritas, forma, & ſi qua ſunt alia corporis bona, valeant, cúmque his tuus ô Teie vates, Cupido, vbi me mento ſubcano viderit, auro rutilantibus alis, ſi videbitur, vel aquilas præteruolet, neque laborabit Hippoclides, imò nunc vel maximè tempeſtiuum fuerit facundia repubeſcere, florere, vigere, & quàm licet plurimos ab auribus ducere, ac ſæpius arcu ferire: quandoquidem periculum non eſt nequando quis præter ſpem phareträm inanem reperiat. Vides quibus modis ætatem meam, meámque ſenectutem ipſe conſoler animémque, adeò vt non ſim veritus nauim iam olim in terrã ſubductam, denuo reuellere, ſuíſque inſtructam armis, medium in pelagus demittere. Contingant autem à vobis ô dij, afflatus ſecundi, quando nunc vel maximè præſente bono atque amico vento nobis eſt opus: quo ſi digni modò videbimur, in nos quoque dicat aliquis Homericum illud:

Quos profert ſenior pannis è vilibus armos!

Σὴ δὶ βίη λέλυται. καὶ,

Χαλεπὸν γήρας καταλήθει,
Ἠπεδανὸς δὲ νύ τοι θοὰ πάτος, βραδέες δέ τοι ἵπποι·

ἐς ἐμοὶ πόδας τοῦτο ἀποσκώπτων. ἀλλ' ὁπόταν ἀναμιμνήσκωμαι τοῦ γέροντος ἐκείνου Ἡρακλέους, πάντα ποιῶν παρεσκευάσμην, καὶ οὐκ αἰδοῦμαι τοιαῦτα τολμῶν, ἡλικιώτης ὢν τῆς εἰκόνος. ὥστε ἰσχύς μοι, καὶ κάλλος, καὶ ὅσα σώματος ἀγαθὰ, χαιρέτω, καὶ ὁ ἔρως ὁ σὸς ὦ Τήια ποιητὰ, εἰσιδὼν μὲ Ἰσοπόλιον γλύφων, χρυσοφαέννων εἰ βούλεται πτερύγων, ἃ ἀεπὶς παραπτέσθω, καὶ ὁ Ἱππόκλείδης ὑφορήσῃ. τῷ λόγῳ δὲ, νῦν αὖ μάλιστα αἰσθάνειν, καὶ αἴσθεσιν, καὶ ἀκμάζειν καθ' ὥραν εἶναι, καὶ ἕλκειν τῷ ὠτῶν, ὅσους δὴ πλείστους δυνήσῃ, καὶ τοξεύειν πολλάκις, ὡς τοὐλάχιστον μὴ κενωθεὶς λάθοι ὁ γωρυτὸς αὐτῷ. ὁρᾷς ὅπως παραμυθούμεθα τὴν ἡλικίαν, καὶ τὸ γῆρας τὸ ἐμαυτοῦ. καὶ δὴ τοῦτο ἐπάλμενος παλαιγενεωλκημένον τὸ ἀκάτιον καθελκύσας, καὶ ἐς τὸ ἐπόντων ἐπισκευάσας, αὖθις ἀφήσω ἐς μέσον τὸ πέλαγος. εἴη δ', ὦ θεοὶ, καὶ τὰ πρὸ ὑμῶν ἐμπνεύσαι δεξιὰ, ὡς νῦν γε μάλιστα πλησίου τε, καὶ ἑαδίου, καὶ ἑταίρου αὐτέμου δεόμεθα, ἵνα εἰ ἄξιοι φαινοίμεθα, καὶ ἡμῖν τὸ Ὁμηρικὸν ἐκφορτίσηταί τις,

Οἷαι ἐκ ῥαχέων ὁ γέρων ὑπερωίδα φαίνει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΥ, Ἢ ΤΩΝ ΚΥΚΝΩΝ.

DE ELECTRO, SEV CYGNIS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Et hæc ſuperioribus conſimilis præfatio eſt, in qua ſeipſum ac ſcripta ſua extenuat, adhibita ſimilitudine fabulæ eius quæ de electro ac Phaëthonte, ac cygnis Eridani, à poëtis traditur: quam vt fictam ac falſam præſens experientia oſtendit, ita ſe vereri quoque ait, ne conceptam de ſe opinionem, auditorum præſentia imminuat, ac falſam coarguat. Commendat tamen interim eo nomine orationem ſuam, quòd ſimplex ſit, & minimè cygnis illis Padanis ac fabuloſis, quod ad canoritatem ſpectet, ſimilis, neque etiam illorum fucatis ſcriptis, qui dum electrum atque aurum & ſpecioſa omnia affectant, Eridanum iſtum, ac cygnos poëticos, vanitate ac fumo longè excedant.

HΛεκτρυὼνα δέ τινα καὶ ὑμᾶς δηλαδὴ ὁ μῦθος πέπεικεν, αἰγείρους ὄντα τὸν Ηριδανὸν ποταμὸν δακρύειν αὐτὸν, θρηνούσας τὸν Φαέθοντα, καὶ ἀδελφὰς μὲ εἶναι τὰς αἰγείρους ἐκείνας τοῦ Φαέθοντος, εἶτα ὀδυρομένας δενδρέων μεταβαλεῖν, ἀλλαγὴν ἐς τὰ δένδρα, καὶ ἀπορρεῖν ἔτι αὐτῶν δάκρυον δηλεῖ δὲ Ἤλεκτρον. Ταῦτα γὰρ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ἀκούων τῶν ποιητῶν ἀδόντων, ἤλπιζον, εἴ ποτε ἥκοιμι ὅτι τοῦ Ηριδανοῦ ὑπελθὼν μίαν τῶν αἰγείρων, ἐκπεπασάς τὸ περικάλυπτον, ὑποδέξεσθαι τῶν δακρύων ὀλίγα, ὡς ἤλεκτρον ἔχοιμι. καὶ δὴ καὶ πρὸ πολλοῦ κατ' ἄλλο μέν τι χρεὼν ἦν, ἦκον δὲ ὅμως ἐς τὰ χωρία ἐκεῖνα, καὶ εἶδόν γε αἶαν πλὴν καπὶ τὸν Ηριδανὸν, ὅτ' αἰγείρους εἶδον, πάνυ περιεσκεμμένως, οὔτε δὲ Ἤλεκτρον, ἀλλ' οὐδὲ τοιοῦτόν τι ἔφαινεν ἐπιχώριοι. ἀναζητοῦντος ἐμοῦ, καὶ διαπυνθανομένου, πότε δὴ ὅτε τὰς αἰγείρους ἀφίξοίμεθα, τὰς δὲ Ἤλεκτρον ἐκδιδούσας, ἐτέλων οἱ ναῦται, καὶ ἠξίουν σαφέστερον λέγειν ὅ, τι καὶ θέλοιμι· κἀγὼ τὸν μῦθον διηγούμην αὐτοῖς, Φαέθοντα παῖδα εἶναι Ἡλίου, καὶ τοῦτον ἐς ἡλικίαν ἐλθόντα, αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς ἐλάσαι δι' ἅρματος, ὡς ποτέ γε καὶ αὐτὸς μίαν ἡμέραν τὸν δὲ, δοῦναι, τὸν δὲ, ἀπολέσθαι, ἐκδιφρεύσαντα· καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ πενθούσας ἐκεῖσέ που, ἔφην, πρὸ ὑμῶν, ἵνα δὴ καὶ κατέπεσεν ὅτε τοῦ Ηριδανοῦ, αἰγείρους γενέσθαι, καὶ δακρύειν ἔτι αὐτοῦ τὸ Ἤλεκτρον. Τίς γὰρ τὰ τοιαῦτά σοι, ἔφασαν, διηγήσατο ἀπατεὼν καὶ ψευδόλογος ἀνήρ; ἡμεῖς δὲ οὔτε λιθόλογόν τινα ἐκπίπτοντα εἴδομεν, οὔτε τὰς αἰτίας, ἃς φὴς, ἔχομεν. εἰ δὲ ἐν τῷ τοιοῦτον, οἵᾳ ἡμᾶς ἂν οἰοῖν ὀβολοῖν ἕνεκα ἐρέτῃν ἄν, ἢ ἔλκειν τὰ πλοῖα πρὸς ῥεῦμα ἰσχυρόν; ὃ ὕδωρ, οἷς ἔξεστι πλουτεῖν, ἀναλέγεσθαι τοῦ αἰγείρου τὰ δάκρυα; τοῦτο λέγειν, ἐμὲ μετρίως μου καθίκετο. Ἐπὶ τούτοις διαμνησθεὶς, ὅτι παιδίον τι ὡς ἀληθῶς ἔργον ἐπεποίηκα, πιστεύσας τοῖς ποιηταῖς ἀπίθανα ὅτῳ ψευδομένοις,

VAM ſuper electro poëtæ commenti ſunt fabulam, ea & nobis planè perſuaſis fidem fecit, eſſe ſcilicet in ripis Eridani populos, quæ lacrymantes illud deſtillarent, Phaëthontem lugentes, eaſdémque Phaëthontis ſorores fuiſſe populos: deinde iuuenis caſum luctu proſequẽtes, in arbores fuiſſe commutatas, atque etiamnum è lacrymis illarum electrum defluere. Hæc, inquam, cùm poëtas canentes audiſſem, in ſpem veniebam, ſi quando ad Eridani littora delatus eſſem, vnam accedens ex arboribus, ac recluſo ſinu & cortice, nonnullas me ſuſcepturum lacrymas, vt ego quoque electrum poſſiderem. Et ſanè nũ multò antè alterius negotij conficiendi gratia ea in loca iter habens deueni, & erat mihi commodùm traiiciendus Eridanus: neque tamen cùm diligenter omnia loca circumcirca oculis obiiſſem atque perluſtraſſem, aut populos vidi, aut electrum conſpexi, ſed Phaëthontis nomen ne notum quidem erat incolis. Exquirente tandem me atque interrogante, Quando verò ad populos electrum de ſe præbentes deueniemus? riſerunt nautæ, atque manifeſtiùs ſi quid vellẽ, iubebant proloqui. Et ego illis fabulam ordine percenſui, Phaëthonta fuiſſe Solis filium, & hunc vbi iam adoleuiſſet, à patre poſtulaſſe aurigandi copiam ſibi faceret, vt vnius diei curſum & ipſe conficeret. Cæterùm patrem filij precibus annuiſſe, ac poſtulata præſtitiſſe, hunc autem inter aurigandũ è curru delapſum & deiectum periiſſe. Porrò illius ſorores lugentes eo loco alicubi, inquam, apud vos, vbi delapſus eſt, apud Eridanum in populos fuiſſe transformatas, & iam fratrem lugentes electrum lacrymando emittere. Quicunque, inquiunt, hæc tibi dixit, vanum eum hominem fuiſſe apparet: téque dolis produxit & mendaciis. Nos verò neque aurigam vllum delapſum nouimus, neque eæ penes nos ſunt, quas tu iactas, populi. Quòd ſi quid eiuſmodi apud nos eſſet, num putas duorum obolorum gratia nos ita laboriosè remigaturos, aut nauigia aduerſus fluminis impetum tracturos, quibus promptum eſſet minori negotio & ſudore diteſcere, populorum lacrymas colligentibus? Hæc cùm dixiſſent, non mediocriter ſanè nautarum dictis ſum pudore affectus. Confuſus autem obticui, quòd reuera puerile quiddam paſſus fueram, habita fide poëtis adeò monſtroſa mentientibus:

quippè quibus ſtudio eſt nihil ſani dicere, aut literis prodere. Vnica igitur hac ſpe, nec illa modica, turpiter deceptus, indolui, non ſecus atque ſi è manibus electrum deperdidiſſem: nimirum qui iam mecum deliberabam quomodo illo potiſſimùm vti velim. Porrò autem illud planè pro certo apud illos inuentum iri opinabar, nempe cygnos complures in fluminis littoribus modulantes. Ac rurſus nautas interrogo, adhuc enim nauigabamus: Atqui cygni quando tādem propter fluuium conſiſtentes, dulcem illum concentum vobis abſoluunt, ex vtraque parte littoris? Siquidem & illos Apollinis aſſeſſores fuiſſe perhibent, homines canendi peritia & ſuauitate excultos & celebres, poſt id in aues eſſe cōmutatos, eámque ob rem etiam nunc cantibus & modulis indulgere, necdum Muſices eſſe oblitos. Illi verò ſublato riſu, Tu quidem, inquiunt, ô homo, nunquámne hodie finem facies patriam noſtram & fluuium mendaciis infamandi? Nos equidem ſemper remigandi ſtudio operam dantes, ac penè omnem à puero ætatem laboribus in Eridano conſumentes, paucos nōnunquam cygnos conſpeximus in fluminis paludibus, qui incomptā & inamœnam vocem, & ſonum parum firmum edere ſolebant, ita vt coruos aut graculos cum illis collatos, Sirenas eſſe confirmare poſſis. Cæterùm dulce quiddam & optabile, vt tu dicis, ne in ſomnio quidem canētes vnquam audiuimus. Itaque demiramur vndénam iſta de nobis conficta in hominum opinionem venerint. In multis etiā aliis facile ac promptum eſt credentes decipere, iis quibus ſingula quæque iuſto magnificentiùs narrare atque extollere moris eſt. Quare & ego nunc de meipſo in metum venio, ne & vos, qui nuper veniſtis, ac nos primū audiſtis, electra quæpiam aut Cygnos apud me inuēturos ſperantes, tādem non multo pòſt abeatis, & eos qui vobis magnifica de me ſunt polliciti, ſubſannetis, multas eiuſmodi verborum diuitias in orationibus meis repoſitas affirmantes. At ego Deos teſtor, talia me ipſum de orationibus meis ſuperbè & magnificè iactantem, neque à vobis neque ab alio quoquā vnquam auditum eſſe, neque pòſt quenquam ita inſolēter agentem auditurum fore. Neque tamen fieri potuiſſe nego, vt in alios non paucos incidas quoſpiam Eridanos, quorum orationes non electrum ſolùm, ſed aurum quoque deſtillant: qui longo interuallo vocis dulcedine cygnos ſuperant pœticos.

A ὡς μηδὲν ὑγιὲς ἀρέσκεσθαι αὐτοῖς. μιᾶς μὲν δὴ ταύτης ἐλπίδος οὐ μικρᾶς ἐψευσμένος, ἰωιώμην, καθάπερ ἐκ τῆς χειρὸς ὃ ἤλεκτρον ἀπολωλεκώς· ὅσα γε ἤδη διέπλαττον ἅττα καὶ οἷα χρήσομαι αὐτῷ. ἐκεῖνο δὲ καὶ πάνυ ἀληθῶς ὑμῖν διϊσχυρίσομαι παρ' αὐτοῖς, κύκνους πολλοὺς ἄδοντας ὑπὲρ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ. καὶ αὖθις ἐρωτῶν τοὺς ναύτας (ἀεὶ πλέομεν γὰρ ἔτι) Ἀλλ' οἵ γε κύκνοι, φήσω ὑμῖν ὁ λιγυρὸν ἐκεῖνο ἄδουσιν ἑφεζῶτες τῷ ποταμῷ, ἔνδην καὶ ἔνθεν; Φασὶ γοῦν Ἀπόλλωνος παῖδες αὐτοὺς ὄντας, ᾠδικοὺς ἀνθρώπους, ἐσταῦθά που ἐς τὰ ὄρνεα μεταπεσεῖν, καὶ ἔτι τοῦτο ᾄδειν ἔτι, οὐκ ἐκλαθομένους τῆς μουσικῆς. οἱ δὲ, σιὼ γέλωτι, Σὺ, ἔφη τόν, ὦ ἄνθρωπε, οὐ παύσῃ τήμερον καταψευδόμενος τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ τοῦ ποταμοῦ; ἡμεῖς δὲ ἀεὶ πλέοντες, καὶ σχεδὸν ἐκ παίδων ἐργαζόμενοι ἐν τῷ Ἠριδανῷ, ὀλίγους μὲν κύκνους ἐνίοτε ὁρῶμεν ἐν τοῖς ἕλεσι τοῦ ποταμοῦ, καὶ κρώζουσιν οὗτοι πάνυ ἄμουσοι, καὶ ἀσθενεῖς, ὡς ποὶ κόρακας, B ἢ ποὶ κολοιούς, Σειρῆνας μὲν οὖν τοὺς ἐν αὐτοῖς ἀδόντων δὲ ἡδύ, καὶ εἰ σὺ φῄς, οὐδὲ ὄναρ ἀκηκόαμεν, ὥστε θαυμάζομεν πόθεν ταῦτα εἰς ὑμᾶς ἀφίκετο περὶ ἡμῶν. πολλὰ τοιαῦτα ἐξαπατηθῆναι ἔτι, πιστεύοντας τοῖς ποιηταῖς ὃ μεῖζον ἕκαστα ἐξηγουμένοις. ὥστε καγὼ νῦν δέδοικα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, μὴ ὑμεῖς ἄρτι ἀφιγμένοι, καὶ τοῦτο πρῶτον ἀκροασάμενοι ἡμῶν, ἤλεκτρά τινα, καὶ κύκνους ἐλπίσαντες διϊσχυρίσεσθαι παρ' ἡμῖν, ἔπειτα μετ' ὀλίγον ἀπελθόντες καταγελάσητε τῶν ὑπερμεγάλων ὑμῖν, τοιαῦτα πολλὰ χειμήλια ἐνεῖναι τοῖς λόγοις. ἀλλὰ μαρτύρομαι, εἰς ἐμοὶ τοιαῦτα μεγαλαυχουμένῳ περὶ τῶν ἐμῶν οὔτε ὑμᾶς, οὔτε ἄλλον πω ἀκηκοέναι, οὐδ' ἂν ἀκούσεσθαί ποτε. ἄλλοις μὲν γὰρ ἴσως ὀλίγοις ἐντυχεῖν ἂν Ἠριδανοῖς τισι, οἳ οἷς ἴσως ἤλεκτρον, ἀλλὰ χρυσοὺς αὐτοὺς ἀποσταλάττειν τῶν λόγων, πολὺ τῶν κύκνων τῶν ποιητικῶν λιγυροτέρους. C D

Τὸ δὲ ἐμὸν ὁρᾶτε ἤδη ὁποῖον ἁπλοϊκὸν, καὶ ἄμυθον, οὐδέ τις ᾠδὴ παρέσεται. ὥστε ὅρα μὴ τοιοῦτό τι πάθῃς μεῖζω περὶ ἡμῶν ἐλπίσας, οἷόν τι πάσχουσιν οἱ τὰ ὑπὸ τῷ ὕδατι ἐρῶντες· οἰόμενοι γὰρ τηλικαῦτα εἶναι αὐτὰ οἷα διεφαίνετο αὐγαῖς αἴσθοντο, διπλασιούσης τῆς σκιᾶς παρὰ τὸν αὐχένα, ἐπειδὴ αἰσχυνόμενοι, πολλῷ μικρότερα διείσχοντες, αἰσθάνεται. ἤδη οὖν σοι παρελέγω, ἐκχέας τὸ ὕδωρ, καὶ ἀποκαλύψας τἀμά, μηδὲν μέγα προσδοκήσῃς ἀπολαύσεσθαι, ἢ σαυτὸν αἰτιάσῃ τῆς ἐλπίδος.

A Mea verò dicendi ratio quàm ſimplex ſit, ac minimè fabuloſa, videtis, neque vllam habet modulationem admixtam. Quocirca videndum eſt ne idem tibi imprudenti contingat, maiore de nobis ſpe animo concepta, quod perſæpe ſolet accidere ſub vndis aliquid ſpectantibus: ſiquidem exiſtimantes tantæ magnitudinis illa eſſe, quanta illorum apparent obtutibus, dilatante vmbra ſplendorem; quibus iam ſubtractis, multóque minoribus inuentis, diſcruciantur animo. Iam ergo tibi prædictum ſit, vt effuſa aqua ac meis reuelatis, nihil magnum expectes te hauſturum, aut te ipſe ob ſpem falsò conceptam condemnabis.

ΜΥΙΑΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

MVSCÆ ENCOMIVM.

ARGVMENTVM.

Declamatio eſt ex eorum genere quæ exercendi ingenij cauſſa tractari ſolent, adoxa pleraque, & ipſo argumento dicentem parum iuuantia. qualia ſtatim ab initio inde ſophiſtas tractauſſe, etiam ex Iſocrate apparet, qui in exordio de Laudibus Helenæ, inutilem ac intempeſtiuam in rebus friuolis, & à communi vſu alienis, diligentiam illorum ob id reprehendit. Quanquam videtur Lucianus diſcipulorum magis quàm ſui oſtentandi cauſſa, huiuſmodi argumenta tractaſſe: nempe vt horum exemplo etiam ad ſeria copioſiores, & ad inueniendum promptiores illos redderet. Et ex ſuperioribus præfationibus ſatis apparet, illis tum temporibus cùm hæc ſcriberet, rhetoricam publicè profeſſum eſſe, ſiue hoc in Gallia, vt quidem ex Hercule aliquo modo coniecturam facere licet, ſiue etiam alio aliquo loco. Porrò autem tanta diligentia omnia perſecutus eſt quæcunque de muſca dici aut inueniri poſſunt, vt vix aliud copioſius quicquam in hoc genere tractatum reperias, adeò vt ſi explicare oratione, atque amplificationibus illuſtrare ſingula voluiſſet, planè illud quod ipſe in fine vereri ſe ait, ex muſca elephantem feciſſet. Principiò enim quæcunque ad corporis habitum, formam ac membra, & ad vſum item eorum pertinent, ita ſingillatim perſequitur quæque, vt nihil prætermiſſum poſsit dicere. Deinde verò & ad interiora, & ad animum tranſiens, prudentiam quandam & fortitudinem in illa commendat, adhibitis etiam ad hoc teſtimonijs Homeri. Poſtremò neque illa intacta relinquit, quæ quaſi à fortuna accepiſſe videri poteſt, vt reminiſcentiam iſtam, ob quam cum Hermotimo Pythagorico confert quoque illam, deinde & victus & dietæ rationem, & quòd aliquando ex hominibus tranſmutata fuit, & eodem nomine etiam fœmina quædam appellatæ fuerunt: & alia quæ in contextu ac ſerie orationis facilè cuiuis apparent.

Μῦα, ἔστι μὲν ὃ τὸ σμικρότατον τῶν ὀρνέων, ὅσον ἐμπῖσαι, καὶ χαῦνῳ, καὶ τοῖς ἐπὶ λεπτοτέροις ποδαράλφοις· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐκείνων μείζων ποδῶκά, ὅσον αὐτὴ μελίττης ἀπολείπεται. ἐσθίεται δὲ ὑπ' αὐτὰ τοῖς ἄλλοις, ὡς τοῖς μὲν ἀπὸ στόματος τὸ σῶμα, τοῖς δὲ, ὠκυπτέροις χρῆσθαι·

H

B MVSCA eſt ſic minima volucrum, vt poſſit cum muſcellis & culicibus comparari: ſed tanto illis eſt maior, quantum ipſa ab ape relinquitur. Pennata eſt autem, non eo modo quo cæteræ volucres, quarum hæ quidem pennas in toto habent corpore, hæ verò velocibus vtuntur & pernicibus aliis

ſed ex pelliculis ſunt illi pennæ, quemadmodum locuſtis & cicadis & apibus: ſed tanto molliores habet pennas, quanto Græca veſte tenuior & mollior eſt Indica. Si quis muſcam diligenter inſpiciat quando in ſole alas expandit & concutit, variis eam pictam coloribus vt pauones videbit. Eſt illi volatus non continuo pennarum remigio, vt veſpertilionibus: neque ſaltu, vt locuſtis: neque cum ſtridore, vt veſpis & crabronibus: verùm flexilis ad quamcunque aëris partem ſe moueat. Adde quòd nõ volat quietè & cum ſilentio, ſed cum cantu & melodia: non item immitè & ſæuè, quemadmodum culices & muſcellæ: neque cum graui fremitu apum aut veſparum horribilem oſtentans ſonum, & minacem, ſed tanto volat his ſuauiùs muſca, quanto ſunt tuba & cymbalis tibiæ dulciores. In reliquo verò corpore caput quidem tenuiſſimum collo continetur, & eſt verſatile, non compactum & affixum humeris, vt eſt locuſtarum. Oculi verò prominent, qui cornu plurimùm habent. Pectus eſt bene compactum. Sunt ei innati pedes, non vt veſpis adſtricti valde & complexi. Aluus autem minuta eſt & ipſa, & thoraci etiam ſimilis, zonas latas & ſquamas habens. Vlciſcitur tamen non aculeo vt apis & veſpa, ſed ore & proboſcide, quam & ipſa eodem modo habet vt elephanti: præpaſcitúrque & aſſumit, & inhærens continet concauo vaſe in ſummitate proboſcidis: ex ipſa verò dens foras prominet, quo pungens bibit & lac. Sed dulcis & ſuauis eſt ipſi vel ſanguis non magno cum dolore hauſtus eorum quos pupugit. Sexipes verò eſt: quatuor ſolis incedit, duobus autem anterioribus etiam vt manibus vtitur. Videres igitur ipſam gradientem quatuor, atque edulium aliquod tenentem ſublime manibus, more valde humano, atque vt nos. Naſcitur autem non ſtatim talis, ſed vermis ab initio, vel ex hominibus mortuis, vel ex aliis animalibus: deinde ſenſim & pedes effert, & producit alas, fitque ex reptili volucris, & concipit paruum vermem, qui muſca fit: poſtea cõuiua autẽ & contubernalis & cõmenſalis hominum, deguſtat omnia, præterolcum.

A ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀκρίδας, καὶ τέττιγας καὶ μελίττας, ἔστι μὲν ὑμενόπτερος· πολὺ δὲ ἁπαλώτερα ἔχουσα τὰ πτερὰ, ὅσῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἐσθῆτος ἡ Ἰνδικὴ λεπτοτέρα, καὶ μαλακωτέρα. καὶ μέντοι διαθέσεις καὶ τοῖς ταῶσιν, εἴ τις ἀτενὲς βλέποι ἐς αὐτὸν, ὁπόταν ἐκπετάσασα πρὸς τὸν ἥλιον, ἐκπτερύσσηται. ἡ δὲ πτῆσις οὔτε καὶ ταῖς νυκτερίσιν, εἰρεσίᾳ συνεχεῖ τῶν πτερῶν, οὔτε καὶ ταῖς ἀκρίσιν ἅλμασι, ἀλλ' ὡς οἱ σφῆκες μετὰ ῥοιζήματος, ἀλλ' βύκαμπτος πρὸς ὅ,τι ἂν μέρος ὁρμήσῃ τὸ αὔρας. καὶ μέντοι κἀκεῖνο
B προσέστιν αὐτῇ, ὃ μὴ καθ' ἡσυχίαν ἀλλὰ μετ' ᾠδῆς πέτεται, οὐκ ἀπηνὲς οἷα κωνώπων, καὶ ἐμπίδων, οὐδὲ ὃ βαρύβρομον τῶν μελιττῶν, ἢ τῶν σφηκῶν ὃ φοβερόν, καὶ ἀπειλητικὸν ἐνδέχεται μένος· ἀλλὰ τοσοῦτον ὅσῃ λιγυρωτέρα, ὅσον σάλπιγγος καὶ κυμβάλων αὐλοὶ μελιγλωττότεροι. Τὸ δὲ ἄλλο σῶμα, ἡ μὲν κεφαλὴ, λεπτόταται τῷ αὐχένι συνέχεται, καὶ ἔστιν βύτωδιάγωγος, καὶ συμπεφυκυῖα ὥσπερ ἡ τῶν ἀκρίδων. ὀφθαλμοὶ δὲ, προμήκεις, πολὺ τῶν κέρατος ἔχοντες εἴσω βύθιοι.
C γείς. καὶ ἐκπεφύκασιν αὐτῇ οἱ πόδες, οὐ καθ' ὃν τοῖς σφῆξι πρόσω ἐσφιγμένοι. ἡ γαστὴρ δὲ, ὠκύρωται καὶ αὐτὴ, καὶ ζώματι ἔοικε, ζώνας πλατείας, καὶ φολίδας ἔχουσα. ἀμύεται μέντοι καὶ ὃ ὀρρόπυγον ὡς σφὴξ, καὶ μέλιττα, ἀλλὰ τῷ στόματι, καὶ τῇ προβοσκίδι, ὧν καθ' τὰ αὐτὰ τοῖς ἐλέφασι ἡ αὕτη ἔχουσα προμυός τι, ἐπιλαμβάνεται, καὶ ἐπιφυσᾷ κατέχῃ, κεντυλοῦσι καθ' ὃ ἄκρον ἐοικυῖα, ἐκ δὲ αὐτῆς ὀδοὺς προκύπτει, ᾧ κεντοῦσα, πίνει τὸ αἷμα τοῦ, πίνει μὲν γὰρ καὶ γάλακτος, ἥδιστον δὲ αὐτῇ καὶ τὸ αἷμα, οὐ
D μετὰ μεγάλης ὀδυνῶν τῶν κεντουμένων. ἐξάπους δὲ οὖσα, βοῖς μὲν τέτταρσι βαδίζει μόνοις, βοῖς δὲ προσθίοις δυσὶ, καὶ ὅσα χερσὶ χρῆται. ἴδοις ἂν οὖν αὐτὴν ὅτι τετράρρυθμον βεβηκυῖαν, ἔχουσάν τι ἐν ταῖν χερσὶν μετέωρον ἐσθίουσαν αἰσθητικῶς πάνυ, καὶ καθ' ἡμᾶς. γίνεται δὲ οὐκ εὐθὺς τοιαύτη, ἀλλὰ σκώληξ τὸ πρῶτον, εἶτα ὀξὺ αἰσθητὸν, ἢ ἄλλων ζώων ἀποθανόντων· εἶτα κατ' ὀλίγον πόδας τε ἐκφέρει, καὶ φύει τὰ πτερὰ, καὶ ὀξὺ ἑρπετῶν ὄρνεον γίνεται, καὶ κυοφορεῖ δὲ, καὶ ἀποτίκτει σκώληκα μικρὸν, πολὺ μέγαν ὕστερον. συνεσθίει δὲ αἰσθητικῶς ἐκ παρόντος, καὶ ὁμοδίαιτος, καὶ ὁμοτράπεζος, ἀπάντων γεύεται, πλὴν ἐλαίου.

θάνατος γὰρ αὐτῇ τοῦτο πίνειν· καὶ μάλοτοι ὠκύμορος οὖσα (πάμυ γὰρ ἐς στενὸν ὁ βίος αὐτῆς συμμεμέτρηται) τῷ φωτὶ χαίρει μάλιστα, καὶ οὕτω πολιτεύεται. νυκτὸς δὲ, εἰρωνικῶς ἄγαν, καὶ ὅτε πέπται, οὔτε ἄδει, ἀλλ' ἡσυχάζει, καὶ ἀκίνητος. πυκνὸν δὲ οὐ μικρὸν αὐτῆς εἰπεῖν ἔχω, ὁπότε τὸν ἐπίβουλον καὶ πολέμιον αὐτῇ τὸν ἀράχνιον δίκτυον διαδιδράσκει· λεχῶντά τε γὰρ ὁρᾷ τὸν ἄρρενα, καὶ αὐτὸν ὁρᾷ, ἐκκλίνουσα τὴν ὁρμὴν, ὡς μὴ ἁλίσκοιτο ἀγνοοῦσα, καὶ ἀπερισκόπως ταῖς τοῦ θηρὸς πλεκτάναις. τὴν μὲν γὰρ ἀνδρίαν, καὶ τὴν ἀλκὴν αὐτῆς, οὐχ ἡμᾶς χρὴ λέγειν, ἀλλ' ὁ μεγαλοφωνότατος τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, τὸν γὰρ ἄριστον τῶν ἡρώων ἐπαινέσας ζητῶν, οὐ λέοντι, ἢ πάρδαλιν, ἢ σῦν τὴν ἀλκὴν αὐτοῦ εἰκάζει, ἀλλὰ τῷ θάρσει τῆς μυίας, καὶ τῷ ἀπτέσθαι, καὶ λυπῆσαι τῆς ὀπτηδρήσεως· οὐδὲ γὰρ θρασὺς, ἀλλὰ θάρσους φησὶν αὐτῇ πεφυκέναι. καὶ γὰρ εἰρηκὼς, φησὶν, ὅμως οὐκ ἀφίσταται, οὐδ' ἐφίεται τοῦ δήγματος. ὅτῳ δὲ πάμυ ἐπαινεῖ καὶ ἀσπάζεται τὴν μυῖαν, ὥστε οὐχ ἁπαξ, οὐδ' ἐν ὀλίγοις μέμνηται αὐτῆς, ἀλλὰ πολλαχοῦ, ὅτῳ κοσμεῖ τὰ ἔπη μνημονευομένην, ἀρτι μὲν γὰρ τὴν ἀγελαίαν πᾶσιν αὐτῆς ὅτι ὃ γάλα διέρχεται, ἄρτι δὲ τὴν Ἀθηνᾶν, ὁπότε τοῦ Μενέλεω ὁ βέλος ἀποκρούεται, ὡς μὴ ὅτι τὰ κρειώδεστα ἐμπέσοι, εἰκάζων μητρὶ κηδομένῃ κοιμωμένου αὐτῇ τοῦ βρέφους, τὴν μυῖαν αὖθις ἐπεισάγει τῷ παραδείγματι. ἐμοὶ καὶ ὅτι δέκτην καλλίστην αὐτὰς ἐκόσμησεν, ἀδίνας προεφέπων, καὶ τὴν ἀγέλλην αὐτῶν ἔθνη καλῶν. οὕτω δὲ ἰσχυρά ἐστιν, ὥσθ' ὁπότε τι δάκνῃ, πτοώσῃ, οὐκ ἀνδρὸς δέρμα μόνον, ἀλλὰ καὶ βοὸς, καὶ ἵππου, καὶ ἐλέφαντα λυπεῖ, ἐς τὰς ῥυτίδας αὐτοῦ παρεισδυομένη, καὶ τῇ αὐτῆς προσνομῇ, καὶ λόγῳ τοῦ μεγέθους ἀμύαντος. μίξεως δὲ, καὶ Ἀφροδισίων, καὶ γάμων, πολλὴ τις αὐταῖς ἡ ἐλευθερία· καὶ ὁ ἄρρην οὐδ' ἐπὶ τοῖς ἀλεκτρυόνας ἑπτὰς βύβλους ἀποπηδήσει, ἀλλ' ἐπομένη τῇ θηλείᾳ ὅτι πολὺ κἀκείνη φέρει τὸν νυμφίον, καὶ συμπέτονται τὸν ἀέριον ἀκείνῳ μίξιν τῇ φύσει μὴ διαφθείρουσαι. ἀποτμηθεῖσα δὲ τὴν κεφαλὴν μύια, ὅτι πολὺ ζῇ τῷ ἄλλῳ σώματι, καὶ ἔμπνους ἐστὶν. ὃ δὲ μέγιστον ἐν τῇ φύσει αὐτῶν ἀπαρξάμενος, τοῦτο δὴ βούλομαι εἰπεῖν. καί μοι δοκεῖ ὁ Πλάτων μόνον αὐτὸν παιδεῖν ἐν τῷ περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας αὐτῆς λόγῳ.

A mortem enim ei affert epotum oleum: & tamen breuis est vitæ: valde enim angusta data est illi vita. Luce plurimùm gaudet, & in hac ciuiliter versatur: nocte verò quiescit, & silentium agit, & neque volat, neque cantat, sed contrahit se, & non mouetur. Non paruam esse eius intelligentiam queo dicere, cùm insidiatorem & hostem suum araneum effugiat: insidiantem enim & obseruat, & contrà intuetur, declinans illius impetum, ne capiatur irretita, & in bestiolæ incidens casses. Fortitudinem enim & robur ipsius non oportet dicere, sed Homerus poëtarum maximus cùm quæreret quo-
B nam modo laudaret Heroum optimum, non leoni, pardóve aut apro comparat robur illius, sed audaciæ muscæ, & intrepiditati, & conatus magnitudini: neque enim audaciam, sed fiduciam esse illi refert: Quanquam est (inquit) repulsa, *Iliad. ε.* non desistit tamen, sed est appetens morsus. Sic autē laudat magnopere muscam & amplectitur, vt non semel, neque paucis in locis de ea meminerit, sed sæpe exornat sic carmina commemorata musca: nunc enim gregarium eius volatum *Iliad. δ.* ad lac exponit, nunc autem Mineruam
C curanti matri dormientem infantem, comparans, quando à Menelao telum repellit, ne ad lethalia loca incidat, muscam rursus ducit in exemplum. Atqui *Iliad. β.* pulcherrimo eas adiectiuo ornauit, cantatrices confertas appellans, & cùm gregem earum gentem vocat. Sic autem fortis est, quòd mordens aliquid, vulnerat non hominis solùm pellem, sed & bouis, & equi: elephantem quoque mœrore afficit, in illius ingressa rugas, & pro magnitudine proboscidis lacerans. Coitus verò & venereorum & nuptiarum est ipsis multa libertas, nec, vt galli, cùm
D inscenderit mas, statim resilit, sed vehitur à fœmina diu, fértque illa sponsum, conuolántque, nec aërium illum coïtum volatu destruunt. Obtruncata verò capite musca, plurimum viuit parte reliqua corporis, respirátque. Quod autem est maximum in natura ipsarum, non est silentio prætereundum, quod Plato in sermone de anima, déque animorum immortalitate, solū prēteriisse mihi videtur:

mortua enim muſca, ſuperinfuſo cinere reuiuiſcit, & noua ei generatio quædam, atque ab integro alia fit vita: vt verè perſuaſum ſit omnibus, quòd illarum quoque immortalis eſt animus: ſiquidem & digreſſa reuertitur iterum, & agnoſcit & ſuſcitat corpus, muſcámque volare facit, & verificat de Hermotimo Clazomenio fabulam, quòd ſæpe cùm reliquiſſet eum anima, per ſe ipſam ibat peregre, deinde reuerſa implebat iterum corpus, & ſuſcitabat Hermotimum. Et quanquam otioſa & remiſſa eſt muſca, veſcitur tamen quæ laborantur ab aliis, & plena vbique eſt ei menſa: nam ipſi & capræ mulgentur, & apis non minùs muſcis laborat quàm hominibus: atque huic coci obſonia condiunt, & deguſtat antequam ipſi reges, deambulánſque per menſas vnà cum ipſis conuiuatur, & ſimul veſcitur omnibus. Tugurium autem ſeu nidum non in vno loco conſtituit, ſed errabundum volatum tollens, more Scytharum vbi à nocte deprehenſa fuerit, ibi & domum facit & lectum. In tenebris verò, vt dixi, nihil operatur: neque dignum putat aliquid latens efficere, neque quid turpis facere exiſtimat, quod in luce factum, ſit ipſi dedecori. Ait verò fabula perpulchrã olim mulierem fuiſſe muſcam, loquacem tamen & garrulam & cantatricem, & in amore contendiſſe cum Luna ambas eodem tempore Endymionis: deinde cùm dormientem adoleſcentulum aſſiduè excitaret, friuola loquens & cantans, & circa ipſum laſciuiens, ægrè illum tuliſſe: Lunam verò iratam in hoc animal tranſmutaſſe muſcam: & nunc propterea omnibus inuidere ſomnũ, qui dormiunt, Endymionis memorem, & adoleſcentulis præcipuè & teneris. Motſus autem ipſe & cruoris auiditas, non ruſticitatis, ſed amoris eſt & humanitatis ſignum: nam eo quo poteſt modo fruitur, & ex pulchritudine decerpit aliquid. Fuit etiam apud antiquos mulier quædam cognomento Muſca, poëtria perquam formoſa & docta, & alia perinſignis Athenienſium meretrix, de qua ait poëta comicus: Ad cor vſque eum Muſca mordebat. Sic autem neque comica gratia dedignata eſt, neque muſcæ nomen excluſit à ſcena,

ἀποθανοῦσα γὰρ μύῖα, πέφυκεν ὑπεγείρεσθαι, καὶ παλιγγενεσία τις αὐτῇ, καὶ βίος ἄλλος ἐξ ἀρχῆς γίγνεται· ὡς ἀκριβῶς πεπεῖσθαι πάντας, ὅτι καὶ ἐκείνων ἀθάνατός ἐστιν ἡ ψυχή, εἴγε καὶ ἀπελθοῦσα, ἐπανέρχεται πάλιν, καὶ γνωρίζει, καὶ ἐπανίστησι τὸ σῶμα, καὶ πέπεισται τὴν μύῖαν πτερὰ καὶ ἐπαληθεύει τὸν περὶ Ἑρμοτίμου τὸν Κλαζομενίου μῦθον, ὅτι πολλάκις ἀφεῖσα αὐτὸν ἡ ψυχὴ, ἀπεδήμει καθ' ἑαυτήν· εἶτα ἐπανελθοῦσα, ἐπλήρου αὖθις τὸ σῶμα, καὶ ἀνίστα τὸν Ἑρμότιμον. Ἐρᾷ δὲ αὐτὴ, καὶ ἀπέπει ὅσα, τὰ ἀπὸ τῶν ἄλλων ποτηρίων καρπουμένη, καὶ πλήρης αὐτῇ πάντα ἡ πρόπολος. καὶ γὰρ αἶγες αὐτῇ ἀμέλγονται, καὶ ἡ μέλιττα οὐχ ἧττον μύιας καὶ αἰθερόπτεις ἐργάζεται, καὶ οἱ ἐφοπτοὶ ταύτῃ τὰ ὄψα ἡδύνουσι, καὶ βασιλέων αὐτῇ παρεδρεύει, καὶ ταῖς πρόποσιν ἐμπαρεσπάρθαι, συνεστιᾶται αὐτοῖς, καὶ σὺν αὐλαῖς πολλαῖς πάντων· νεοττιαὶ δὲ, οὐ κελλιαὶ, οὐχ ἑνί τόπῳ κατεσήσατο, ἀλλὰ πλάνητα τὸν βίον καὶ πᾶς Σκύθας ἐπανυπτιάζει, ὅπου αὐ τύχῃ σὺν τῆς νυκτὸς καταληφθεῖσα, ἔνθ' καὶ ἔστιν, καὶ οἰκίδιον ποιεῖται. σὺν σκότῳ μὲν οὖν, ὡς ἔφην, οὐδὲν ἐργάζεται, οὔτε ἀξιοῖ λανθάνειν τι πρᾶττουσα, οὐδὲ ἠγεῖται τι αἰσχρὸν ποιεῖν, ὃ ἐν φωτὶ δρώμενον αἰσχυνεῖ αὐτόν. φασὶ γὰρ ὁ μῦθος καὶ αἰθερόπτου τινὰ Μύιαν ὁ ἀρχαῖον γλυκέως, πάνυ καλὴν, λάλον μέντοι γε, καὶ τερμύλιον, καὶ φιλικὴν, καὶ αἰτιᾶσθαί τι τὴν Σελήνην καὶ ὁ αὐτὸ ἀμφοτέρας τὼ Ἐνδυμίωνος. εἶτ' ὀπτὼ κοιμώμενον τὸ μειράκιον συνεχῶς ἐπήγειρεν ἐρεχθεῖσα, καὶ ᾄδουσα, καὶ κωμάζουσα ἐπ' αὐτὸν, τὸν μὲν, ἀγανακτῆσαι, τὴν δὲ Σελήνην ὀργισθεῖσαν, εἰς τοῦτο τὴν Μύιαν μεταβαλεῖν· καὶ διὰ τοῦτο πάσι τοῖς κοιμωμένοις αὐτὴν τοῦ ὕπνου φθονεῖν, μεμνημένους ἐπὶ τοῦ Ἐνδυμίωνος. ἐμάλιστα τοῖς νέοις, καὶ ἁπαλοῖς καὶ τὸ δῆγμα δὲ αὐτὸ, καὶ ἡ τοῦ αἵματος ἐπιθυμία, οὐκ ἀγελαίότητος ἀλλ' ἔρωτός ἐστι σημεῖον, καὶ φιλανθρωπίας. ὡς γὰρ δύναται ἀπολαύει, καὶ τοῦ καλοῦ τι ἀπτεσθαι ἐθέλει. ἐλέγετο δὲ καὶ τις παλαιοῖς καὶ γυνὴ τις ὁμώνυμος αὐτῇ, ποιητικὴ, πάνυ καλὴ, καὶ σοφὴ· καὶ ἄλλη ἑταίρα τοῦ Ἀτθιδίου ὑπερφυὴς, περὶ ἧς καὶ ὁ κωμικὸς ποιητὴς ἔφη, Ἡ Μύια ἔδακνεν αὐτὸν ἄχρι τῆς καρδίας· ἕως οὗ ἡ κωμικὴ χάρις ἀπεξέκαυσεν, οὐδὲ ἀπέκλεισε τῆς σκηνῆς τὸ τῆς μύιας ὄνομα,

νὴ οἱ γονῆς ἡδοιῶτο ταῖς θυγατέρας οὕτω καλεῖν τας. ἡ μὴν ὧν τραγῳδία, καὶ σοῦ μνησθεῖσα μύιας, ἄλλῳ ἐπαίνῳ μέμνηται τῆς μυίας, ὡς ἐν τούτοις,

Δεινόν γε τοὐμὲ μῦαν ἀλκίμῳ θεινεῖ
Πεδᾶν ἐπ' ἀνδρῶν σώματ', ὡς πλησθῇ φόνου.
Ἀνδρας δ' ὁπλίτας πολέμιον πυρδφόρου δόρυ.

πολλὰ αὖ εἶχον εἰπεῖν καὶ περὶ μυίας τῆς Πυθαγορείκης, εἰ μὴ γνώριμος ἦν ἅπασιν ἡ καθ' αὐτὸ ἱστορία. γίγνονται δὲ καὶ μείζους τινες μυῖαι, ἃς τραπεζοπέδας οἱ πολλοὶ καλοῦσιν, οἱ δὲ, κύνας, τραχύτατον τὸν βόμβον, καὶ τοῦ πέτεσθαι ὠκύτατον· αἴτε καὶ μακροβιώτατόν εἰσι, καὶ τὸ χειμῶνος ὅλου ἄσιτοι διαμαρτεροῦσιν, ὑποστηριζόμεναι τοῖς ὀρόφοις μάλιστα. ἐφ' ὧν κἀκεῖνο θαυμάζειν ἄξιον, ὅτι ἀμφότερα καὶ τὰ θηλέων καὶ τὰ ἀρρένων δρῶσι, βαίνοντες ἐπ' ἀλλήλων· καὶ τὸν Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης παῖδα, τὸν μικτὸν τοῦ φύσιν, καὶ διττὸν ὄντα κάλλος. πολλὰ δ' ἔτι ἔχων εἰπεῖν, καταπαύσω τὸν λόγον, μὴ καὶ δόξω, κατὰ τὸν παροιμιώδη, Ἐλέφαντα ἐκ μυίας ποιεῖν.

A neque pudebat parentes hoc nomine filias appellare. Tragœdia verò magna etiam cum laude de musca meminit, sicut in his:

Graue quidem & molestum est forti robore
Saltare muscam in virorum corpora, vt cede impleatur:
Viros autem armatos hostilem hastam timere.

Multa etiã de Musca Pythagoræ possem dicere, nisi nota omnibus esset historia. Nascuntur & maximè quædam muscæ, quas militares multi appellant, nonnulli verò, canes, sonitu asperrimæ, & volatu B velocissimæ. Hæ & longissimæ vitæ sunt, & tota hyeme incibatæ perdurant, contractæ præsertim & connexæ tectis & culminibus. In quibus & illud est admiratione dignissimum, quòd vtrunque & fœminarum & marium faciunt, conscendúntque vicissim; vt Mercurij & Veneris filius, qui mista natura fuit, & duplici forma. Possem etiam adhuc multa dicere, sed finiam orationem, ne videar, secũdùm prouerbium, Ex musca elephantem facere.

ΠΡΟΣ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΩΝΟΥΜΕΝΟΝ.

ADVERSVS INDOCTVM, LIBRORVM LONGA SVPELLECTILE TVMENTEM, SERMO.

Anastasio interprete.

ARGVMENTVM.

Acerba quadam irrisione obiurgat ex popularibus suis, vt videtur, quendam diuitem, & multos vndique libros commercantem, cæterùm indoctum, & nullis bonis studiis conuersatum. Illud ostendens, quòd non librorum copia & speciosa supellex, sed assidua ac diligens lectio doctum faciat. Atque ab hac propositione statim exorditur quoque, vt dicat errare illum, si quia libros multos ac pretiosos habeat, propterea se putet inter doctos ac eruditos recensendum esse. Rationes sumuntur à causis, & qualitate personæ, videlicet quoniam ipse prorsus literarum ignarus sit; & non libri, sed librorum lectio eruditos faciat, perinde vt nec arma militem, sed animus præsens, & vtendi peritia. Atque hoc argumentum postea multis similibus & exemplis per inductionem amplificat, quorum pleraque eiusmodi sunt, vt miram elegantiam ac festiuitatem habeant. Postea autem & factum illius in suspicionem vocat, & à causis finalibus criminatur, quas ipsas quoque vt vanas & indignas pleraſque confutat & irridet, præcipuè vltimam, qua videbatur Imperatoris seu regis, vt ipse vocat, gratiam ambire: quam à circunstantiis personæ refellit, & stultitiam illius comparatione quadam depingit. Ad postremum grauiter atque acerbè obiurgat illum, & commonet quibus rebus relicto hoc inutili coëmendorum librorum studio, incumbere potiùs debeat, quò videlicet & rei consulat, ac famæ ipse suæ.

A T credo mihi, quod tu putas, haud ex eo consequêre quod agis. Persuasum enim cùm habeas futurum, vt si omni studio optimos vndique libros coëmeris, ipse quoque inter doctos ac eruditos ponaris: planè tibi diuersum accidit, atque hoc demum argumento tua inscitia & inertia vulgo proditur. Tametsi profectò optimos codices minimè comparas, sed vt quisque à bibliopola laudatus est, fidem habes: ac prorsus qui hæc de libris mentiuntur, prædam te faciunt, istisque codicum cauponibus pulchrè partus est thesaurus. Nam quo pacto tu queas dignoscere veteres ac eximios, aut futiles aut putidos? nisi inde conicias, quòd arrosi ac mutili, inque his diiudicandis, blattis tineisque vtaris æstimatoribus: quî enim credam liquidò ac certò hæc te posse peruidere? Et vt dem tibi hanc cognitionem perspectam, ac tenere quæcunque Callinus pulcherrimè, aut ille laudatus Atticus omni cura absoluta descripserunt, quid hinc tibi commodi redit, hominum ineptissime? qui neque scriptorum speciem consideras, neque profectò magis vti scis, quàm cæcus frui pueri venustissima facie? Ac tu apertis quidem oculis, & mehercle ad tædium vsque, libris incumbis, & nonnulla valde festinata lectione percurris, vt sæpe lumina os anteuortant, sed hoc non etiam satis est, nisi noris virtutẽ quoque totius & vitia orationis, sensúmque scriptorum intelligas, & quæ structura sit verborum, & quam ad certam quandam minimèque fallacem amussim cuncta auctor exegerit, mox cernas ambigua, syncera parum ac concinna: quid mihi respondebis? Num hæc nosse te, cùm nunquam didiceris? An verò sicut ille quondam pastor, aureum ramum à Musis tu quoque accepisti? Sed Helicona certè, vbi Musas habitare aiunt, non ita es à puero instructus, vt audieris opinor vnquã nominari, & meminisse Musarum tibi religio est. Nam cum pastore sanè, quanquam aspero & multo sole deformato, non piguit has congredi: at qualis es (quæso vero te per Libanitidem, concede hoc mihi, vt quædam tuorum facinorum prætermittam)

ΚΑΙ μὴν ἐκεῖνόν ἐστιν οὗ ἐφίεσαι, ὃ νῦν ποιῇς. οἴῃ μὲν γὰρ σε παιδείας καὶ αὐτὸς εἶναί τις δόξειν, ταῦτα ἢν συνωνούμενος τὰ κάλλιστα τῶν βιβλίων. τὸ δέ σοι πρὸς τὰ κάτω χωρῇ, καὶ ἔλεγχος γίγνεται τῆς ἀπαιδευσίας πως τοῦτο. μάλιστα δὲ οὐδὲ τὰ κάλλιστα ὠνῇ, ἀλλὰ πῇ δύεις τοῖς ὡς ἔτυχεν ἐπαινοῦσι, καὶ Ἑρμοῦ εἶ τῶν τὰ τοιαῦτα ὑπισχνουμένων τοῖς βιβλίοις, καὶ θησαυρὸς ἕτοιμος τοῖς καπήλοις αὐτῶν. ἢ πόθεν γάρ σοι διαγνῶναι δυνατὸν, τίνα μὲν παλαιὰ, καὶ πολλοῦ ἄξια, τίνα δὲ φαῦλα, καὶ ἄλλως σαπρὰ, εἰ μὴ τῷ διαβεβρῶσθαι, καὶ κατανενόφθαι αὐτὰ τεκμήρασθαι, καὶ συμβούλοις τοῖς σαῖς ὑπὸ τῶν ὀξέπασιν ὠδαλμιαίοις; ἐπεὶ τῶν ἀκριβοῦς, ἢ τῶν ἀσφαλοῦς ἂν αὐτοῖς, πῆς, ἢ ποία διάγνωσις; ἵνα δέ σοι δῶ αὐτὰ ἐκεῖνα κεχρικέναι, ὅσα ὁ Καλλῖνος ἐς κάλλος, ἢ ὁ ἀοίδιμος Ἀττικὸς σοὶ ὑπεμελείᾳ τῇ πάσῃ γράψαιεν, σοὶ τί ὄφελος, ὦ δαιμόνιε, τῶν κτημάτων, οὔτε εἰδότι ὃ κάλλος αὐτῶν, οὔτε χρυσαμῶνι ποτὲ ὧδ' ἂν μᾶλλον, ἢ τυφλὸς αὖ τις ἀπολαύσαι κάλλους παιδικοῦ; σὺ δὲ, ἀνεωγμένοις μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾷς τὰ βιβλία, καὶ, νὴ Δία, καταχύρως, καὶ ἀναγιγνώσκεις ἔνια πολλοῦ ὑπιτρέχων, φθάνοντος τῷ ὀφθαλμῷ τὸ σῶμα. οὐδέπω δὲ τοῦτό μοι ἱκανὸν, ἰὼ μὴ εἰδῆς τινὰ ἀρετὴν, καὶ κακίαν ἐκείνου τῶν ἐγλεγομένων, καὶ σαπίης, ὅστις μὲν ὁ νοῦς σύμπασι, πῆς δὲ ἡ τάξις τῶν ὁιομάτων, ὅσα τε πρὸς τὸν ὀρθὸν κανόνα τῶν συλλογισμῶν ἀπηκρίβωται, καὶ ὅσα κίβδηλα, καὶ νόθα, καὶ παραχαραγμένα. τί οὖν φῂς, καὶ ταῦτα μὴ μαθὼν ἡμῖν εἰδέναι; πόθεν εἰ μή ποτε πρὸς τῶν Μουσῶν κλαδία δάφνης, καθάπερ ὁ ποιμὴν ἐκεῖνος λαβών; Ἐλικῶνα μὲν γάρ, ἵνα διατρίβειν αἱ θεαὶ λέγονται, οὐδὲ ἀκήκοας, οἶμαι, ποτε, οὐδὲ διατριβὰς τοιαύτας ἡμῖν ἐν παισὶν ἐποιοῦσοι καὶ μεμνῆσθαι Μουσῶν ἀίσσον. ἐκεῖναι γὰρ τῷ ποιμένι μὲν ἐκ δὼ ὠνητὸν φαυλῶαι, σκληρῷ αἰδρὶ, καὶ δασεῖ, καὶ πολλῶν τὸν ἥλιον ὑπὸ τῷ σώματι ἐμφαίνοντι, οἷς δὲ σοί. καί μοι, πρὸς τῆς Λιβανίπδος, ἄφες ἐν τοῖς παρόντι τὸ μὴ σύμπαντα σαφῶς εἰπεῖν,

σοὶ

οὐδὲ ἐγλὺς γλυέαθαι ποτ' αὖ δῦ οἶσθ' ὅτι κατηξίωσάν, ἀλλ' αὐτὴ τῆς δάφνης μυρρίνη αὖ ἢ καὶ μαλάχης φύλλοις μασιγοῦσαι, ἀπολαῦσαι αὖ τῶν ἰούτων, ὡς μὴ μιᾶναι μήτε τὸν Ὀλμειὸν, μήτε τὸ τοῦ ἵππου χρωΐλιν, ἄνωθεν ὃ ποιμνίοις διψῶσιν, ἢ ποιμένων σώμασι καθαρεῖς πότιμα. κἤπει οὐδὲ εἰ πάνυ αἰσχύντωρ εἶ, καὶ ἀνδρὸς τὰ τοιαῦτα, βλέμμασι μὴ ποτε εἰπεῖν ὡς ἐπαγθὴς, ἢ ἐμέλησέ σοι πώποτε τῆς σὲ χρῆν ποεῖν τὰ βιβλία σπουδαίας, ἢ ὡς διδάσκαλός σοι ὁ δεῖνα, ἢ τῷ δεῖνι ξυνεφοίτας. ἀλλ' εἰ τούτῳ μόνῳ πάντα ἐκεῖνα αἰσθραμεῖσθαι νῦν ἐλπίζεις, τῷ κτᾶσθαι πολλὰ βιβλία. κἄ δὴ ταῦτα, εἴγε ξυλλαβὼν ἐκεῖνα τὰ τοῦ Δημοσθένους, ὅσα τῇ χειρὶ τῇ αὐτοῦ ὁ ῥήτωρ ἔγραψε, καὶ τὰ τοῦ Θουκυδίδου, ὅσα ποθὲ τοῦ Δημοσθένους, καὶ αὐτὰ ὀκτάκις μετεγγεγραμμένα εὑρέθη καλῶς. εἰ ἅπαντα ἐκεῖνα κτήσῃ, ὅσα ὁ Σύλλας Ἀθηνήθεν εἰς Ἰταλίαν ἐξέπεμψε, τί αὖ ἐκ τούτου πλέον εἰς παιδείαν κτήσαιο, καὶ ἐπιβαλλόμενος αὐτὰ ὑπαναγνώσῃ, ἢ ξυγκολλήσας, καὶ ποδισβαλλόμενος ποδιστῆς; πίθηκος γὰρ ὁ πίθηκος, ἡ παροιμία φησὶ, κἂν χρύσεα ἔχῃ σύμβολα. καὶ σὺ τοίνυν βιβλίον μὲν ἔχεις ἐν τῇ χειρὶ, καὶ ἀκαταγνώστης ἀεὶ τῶν δὲ δυναγνωσκομένων οἶσθα οὐδέν, ἀλλ' ὄνος λύρας ἀκούεις, κινεῖ τὰ ὦτα. ὡς εἴγε ὃ κεκτῆσθαι τὰ βιβλία, καὶ πεπαιδεῦσθαι ἀπέφαινε τὸν ἔχοντα, πολλοὶ ἂν ὡς ἀληθῶς ὃ κτῆμα ἐμοῦ ἄξιον, καὶ μόνων ὑμῶν τῶν πλουσίων, εἰ ὥσπερ ὀξὺ ἀγαθὸν ἐμοῦ κρίνεσθαι, τοὺς πένητας ἡμᾶς ὑπερβάλλοντας. ἐπὶ δὲ τοῖς ἐμπορείοις, καὶ τοῖς βιβλιοκαπήλοις ἔνεισιν αἱ περὶ παιδείας, τοσαῦτα βιβλία ἔχουσι, καὶ πωλοῦσιν; ἀλλ' εἶγε διελέγχειν ἐθέλοις, ὅτι μηδ' ἐκείνους πολύ σου τὰ ἐς παιδείαν ἀμείνους, ἀλλὰ βαρβάρους μὲν τὸν φωνὴν, ὥσπερ σὺ, ἀξυνέτους δὲ τὴν γνώσιν, οἵους εἰκὸς εἶναι τοὺς μηδὲν τῶν καλῶν καὶ αἰσχρῶν καταγεγραφότας. καίτοι σὺ μὲν δύο ἢ τρία πρὸς αὐτῶν ἐκείνων παρὰ μικρὸν ἔχεις· οἱ δὲ, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀφ' χειρὸς ἔχουσιν αὐτά. τίνος οὖν ἀγαθοῦ ὠνῇ ταῦτα, εἰ καὶ μὴ ταῖς ἀποθήκαις αὐταῖς τῶν βιβλίων ἡγῇ πεπαιδεῦσθαι, τοσαῦτα ἀφιερώσας παλαιοῖς ἀνδρῶν ξυγγράμματα; καί μοι, εἰ δοκεῖ, ἀπόκεινον. μᾶλλον δὲ ἐπεὶ τοῦτό σοι ἀδυνάτον, ὑπάκουσον χρῶ, ἢ αἰσθοῦ πρὸς τὰ ἐρωτώμενα.

A talis inquam ne aſpectum quidē, ſat ſcio, ferrent, at potiùs myrto vel malua cæſum ſua ſede eiicerent, ne Olmeum aut Caballi fontem, quibus gregibus ſanè horúmq; magiſtris ſitim ſedare permiſſum erat, polluas. Non credo te eſſe tam impotentem, tametſi in huiuſmodi nimis quam es fortis, vt auſis affirmare bonis literis te fuiſſe imbutum, aut ſtuduiſſe vnquam vt verè probatos codices tibi faceres familiares: vel quòd hic tibi præceptor extiterit, aut ad illum diſcendi gratia te contuleris. Et nunc omnia illa vno hoc te conſecuturum ſpes eſt, ſi ingentem librorū aceruum congeſſeris. Proin-
B de ſi hoc es animo, age, conquire quicquid Demoſthenes ille orator etiam ſua manu ſcripſit. Deinde Thucydidis hiſtoriam, quæ octies huius oratoris induſtria extat deſcripta. Iam vt tot tibi libri ſint, quot Athenis in Italiam aduexit Sylla, vt ſuper his dormias, affixos tibi vbique circumferas, num ideo eruditior es futurus? Sicut enim ádagio fertur, Simia eſt ſimia, etiam ſi aureum cultū geſtet. Et librum quidem ſemper in manu portas, legiſque ſemper aliquid, quorum tamen nihil penitus intelligis, ſed aſinus micans auribus
C lyram auſcultas. Quòd ſi librorum copia doctum redderet eum qui comparaſſet, pretioſa profectò res erat, & vobis tātùm diuitibus propria, ſi quidem veluti in foro pauperes nos ſuperantibus daretur mercari: imò cum ipſis bibliopolis, quibus librorum tanta copia eſt, qui diſtrahunt, doctrina & eruditione quis certet? quos tamen, ſi rem ſpectes, inuenies haud multò te bonis artibus præſtare: nempe ſermone ruſtico vtuntur, mente nihil valent, quales meritò ſunt qui in honeſti & turpis cōtemplatione nunquam ſunt verſati. & tu vnum modò aut alterum
D codicem redis mercatus, iſti diu noctúque in manibus voluunt: quid ergo commodi hic expectas? aut cur non ipſæ cellulæ librariæ doctæ tibi videntur, quæ tot veterum auctorum ſcripta complectuntur? Age verò, ſi non eſt moleſtum, paulum quiddam reſponde, aut quia infantior es quàm vt poſſis, ſaltem annue vel abnue ea quæ ſum rogaturus.

Quæſo te, ſi quis tibia canendi artis ignarus prorſus, fortè ſit nactus Timothei tibias, aut quas Iſmenias ſeptem talentis emit Corinthi, án ne arte inflabit? vel nullus vſus huic rei erit, quaſcitè vti nequit? Rectè ſanè abnuiſti. Nam neque quibus Marſya & Olympus cecinerunt, hoc efficient, vt concinnum quiddam inſpiret, qui nunquam didicerit. Verùm ſi quis Herculis arcus habeat, cùm Philoctetes non ſit, qui ſolus tendere potuit, & quod collimaſſet figere, quis tibi videbitur? Num qui facinus edat dignum ſagittandi perito? Negas hoc quoque. Eodem pacto igitur & ratem gubernare ignorans, & qui nunquam equum conſcendit: ille ſi pulcherrimam & aduerſus ventorum procellarúmque impetus munitiſſimam ſit nauem ſortitus, hic verò Centauro ſatum, aut generoſiſſimæ notæ equum, vtrumque deriſum iri opinor, quòd neuter ſuis bonis vti poſſit. Annuis? Obſecro verò hoc etiam concede, ſi quis, velut tu es, indoctus, infinitos ſibi libros acquirere laboret, cenſen' aliud hoc ſuo facto quàm riſus & iocos eruditis facturum? Quid ceſſas annuere? nam argumentum clarum eſt, quíque hoc ita fieri cernunt, vulgatum illud haud dubiè inclamant: Quid cani cum balneo? Fuit non ita multo antè in Aſia vir opulentus, cui calamitoſo caſu, cùm per niuem iter faceret, putrefactus è frigore, vſturis vterque pes deperierat: ille tam miſerabilem fortunam expertus, infelicitatem ſolari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus, vndique ſeruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc inſuper deridiculum comminiſcebatur: crepidas pulcherrimas & nouas ſemper cura erat ſumma mercari, vt ita calceis ſpecioſis ligna ſua, nempe pedes, eſſent conſpicua. Nunquid verò his adſimilia facis tu quoque? qui cùm clauda mente ſis, ac ficulneis ſenſibus, emis auratos ſoccos, quibus vix aliquis pedes integer rectè poſſit ingredi. Et quoniam inter alios tuos codices Homeri poëſin ſæpenumero repoſitam eſt cernere, accepto aliquis libro legat tibi ſecundum Iliados, cuius caue aliquid perpendas, nam nihil ad te, præterquam qui iſthic depictus eſt vehementer abſurdus homo,

εἴ τις αὐλὸν μὴ ὀπισάμωνος, κτήσαιτο τοὺς Τιμοθέου αὐλοὺς, ἢ τοὺς Ισμηνίου, οὓς ἑπτὰ ταλάντων ὁ Ισμηνίας ὁ Κορίνθῳ ἐπρίατο, ἆρα διὰ τοῦτο καὶ αὐλεῖν δυνήσεται; ἢ οὐδεὶς ὄφελος αὐτῷ τῆς κτήσεως, οὐκ ὀπισαμένῳ χρήσασθαι τῷ πλήκτρῳ; Δῆλα αὐτίκα. οὐδὲ γὰρ τοῖς Μαρσύᾳ καὶ Ολύμπου κτησαμένοις, αὐλήσει ἄν, μὴ μαθών. τί δ' εἴ τις τὸν Ηρακλέους τὰ τόξα κτήσαιτο, μὴ Φιλοκτήτης ὤν, ὡς δυνάσθαι ἐντείνασθαί τε αὐτὰ, καὶ ὅπῃ σκοπὸν τοξεύσαι, τί σοι καὶ τοῦτ' δοκεῖ; ἆρ' ἂν ἐπιδείξασθαί τι ἔργον τοξότου ἄξιον; εἰκάσας καὶ τοῦτο. τί δ' οὖν; ὁ κυβερνᾶν οὐκ εἰδὼς, καὶ ἱππικὴν μὴ μεμελετηκὼς, εἰ ὁ μὲν, ναῦν κεκλίκοι τοῖς ἅπασι, καὶ εἰς κάλλος καὶ εἰς ἀσφάλειαν κεκλικὼς ἐξειργασμένην, ὁ δὲ, ἵππον κτήσαιτο Μῆδον, ἢ καὶ Θετταλικὸν, ἢ καππαδόκην, ἐλέγχοιτο δῆτα, οἶμαι, ἐκκόπτειν, οὐκ εἰδὼς ὅ, τι χρήσαιτο ἑκατέρᾳ. ὑπονοεῖς καὶ τοῦτο; πείθου δὴ, καὶ τοῦτό μοι ὑπόνευσον, εἴ τις ὥσπερ σὺ ἀπαίδευτος ὤν, ὠνοῖτο πολλὰ βιβλία, οὐ σκώμματα σοὶ εἰς ἀπαιδευσίαν καθ' ἑαυτὸν ἐκφέρει; τί ὀκνεῖς καὶ τοῦτο ὑπονεῦσαι; ἔλεγχος γὰρ, οἶμαι, σφὼ σοί, καὶ τῶν ὁρώντων ἕκαστος εὐθὺς ὃ τοιοῦτόν ἐστιν ὑπορρήγνυται, τί κενὸν κενῇ καὶ βαλανείῳ; Καὶ ἐγένετό τις οὐ πολλοῦ ἐν Ασίᾳ πλούσιος ἀνὴρ, ὃν συμφορᾶς ἀποτμηθεὶς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας, ἀπὸ χρύσεις, οἶμαι, ἀποσαπέντας, ἐπειδή ποτε διὰ χιόνος ὁδοιπορῆσαι ξυνέβη αὐτῷ· τοῦτ' οἶνον τοῦτο μὲν ἐλεεινὸν ἐπεπόνθει, καὶ δεξιὰν τὴν δυσχέρειαν, ξυλίνους πόδας ποιήσατο, καὶ τούτοις ἐπαιδεύετο, ἐβάδιζεν, ὑπερηρείδετο ἅμα τοῖς οἰκέταις· ὅπερ ὃ γελοῖον ἐποίει, κρηπῖδας γὰρ καλλίστας ἐωνεῖτο νεοτμήτους ἀεὶ, καὶ τὴν πλείστην σκευωρίαν περὶ ταύτας εἶχεν, ὡς καλλίστοις ὑποδήμασι κεκοσμημένα εἴη αὐτῷ τὰ ξύλα, οἱ πόδες δή. ἃ ταῦτα ὁρῶν ὦ οὗτος, χαλκοῦ μὲν ἔχων καὶ συκίνου τὸν γνώμονα, ὠνούμενος δὲ χρυσοῦς ἐμβάδας, οἷς μόλις ἄν τις ὦ ἱππικὸς ἐμπεριπατήσειεν; ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς ἄλλοις καὶ τὸν Ομηρον ἐκφέρω πολλάκις, ἀναγνώτω σοί τις αὐτὸ λαβὼν τῶν βῆτα τῆς Ιλιάδος ῥαψῳδίαν, ἧς τὰ μὲν ἄλλα μὴ ὀκνήσῃς ὑποπτεύειν· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν πρὸς σέ. ποιητὴν δέ τις αὐτὸν δημηγορῶν, παλιγκότονος ἀνὴρ,

δίχεροφος δ' σῶμα, καὶ λελωβημένος. ἐκεῖ- A mutilo ac portentoso corpore, qui isthic
νος ποίνιν ὁ Θερσίτης ὁ Ζωίλος, εἰ λάβοι τὰ concionatur. Thersites est. Ille inquam
Ἀχιλλέως πανοπλίαν, οἴει ὅτι αὐτίκα ἀφ' huiusmodi si adeptus sit Achillis arma,
τοῦτο καὶ καλὸς ἅμα, καὶ ἰσχυρὸς αὖ γένοιτο, putásne propterea fortem iuxtà & de-
καὶ ὑποβήσεται μὲν τὸν ποταμόν, ὑπεξο- centem futurum, qui & fluuium transi-
λώσει δὲ αὐτοῦ τὸ ῥῖγος τῷ φόνῳ τῶν Φρυ- liat, & alueum turbet trucidatoris Phry-
γῶν, ἀνασχήσει δὲ τὸν Ἕκτορα, καὶ τοὺς αὐτοῦ, gum cruore: occidat post Lycaona &
τὸν Λυκάονα, καὶ τὸν Ἀστεροπαῖον, μηδὲ φέ- Asteropæum, Hectorem, cùm ne Meliæ
ρειν ὅτι τῶν ὤμων τοῦ Μελίας δυνάμενος; οὐκ quidem pondus humeris sustinere queat?
αὖ εἴποις. ἀλλὰ καὶ γέλωτα αὖ ὀφλισκάνοι, Negabis opinor, ac potiùs dices, dū post
χαλκῶν ὑπὸ τῷ ἀσπίδι, καὶ ὅτι σῶμα κα- clypeū claudicaret, mox humi procum-
πεπτώκοι ὑπὸ τῷ βάρει, καὶ ὑπὸ τῷ beret impar armorum oneri, si quando
κνημῖ, ὁπότ' αἰσθοῖτο, δήκνις τοὺς τῶν Γε- sublato capite è galea prospectaret, suos
λωπας ἐκείνης αὐτοῦ ὀφθαλμούς, καὶ τὸν istos intortos oculos ostendens, deinde
ἡφαιστοτέκτονα ἐπαίροι τῷ τῆς μεταφρένου κυρτώ- loricæ subiecto gibbo velut tuberes, &
ματι, καὶ τοὺς κημῖδας ὑπουρήνιος, καὶ B ocrearum dum in terra repit, tractus:
ὅλως αἰσχίων ἀμφοτέρως, ἢ τὸν δημιουργὸν hæc inquam dices risum omnibus motu-
αὐτῶν, καὶ τὸν διασύραντα. ὃ αὐτὸ δὴ καὶ σὺ πά- ra, & ipsum dehonestaturum primùm
σχων, οὐχ ὁρᾷς, ὁπόταν ὃ μὲν βιβλίον, σὺ τῇ panopliæ opificem, deinde etiam domi-
χειρὶ ἔχῃς πάνυ καλόν, πορφυρᾶν μὲν ἔχον τὴν num. Tu verò nunquid animaduertis
διφθέραν, χρυσοῦν δὲ τὸν ὀμφαλόν. αἰσχυ- prorsus idem tibi accidere, dum librum
νούσης δὲ αὐτὸ βαρβαρίζων, καὶ κατα- manu tenens progrederis, cuius aluta
χρώσῃ, καὶ ἀφαρίσῃ, τοῦτό μὲν τῶν πα- purpurea, bullulæ aureæ sunt, at tu bar-
ραδυομένων καταγέλωτος, τοῦτο δὲ τῶν bara voce legis, deformans & euertens
ξυνόντων σοι κολάκων, ἐπαινούντων. οἱ καὶ scriptoris dignitatem? Hæc cùm facere
αὐδὲ τοὺς ἀλλήλοις ὑπερφυομένους, γλῶσ- te vident, non solùm eruditi ridere solēt,
σαι τὰ πολλά. γέλω δέ σοι δοκῶ διηγήσασθαί τι Πυ- sed tui etiam assentatores, quorum con-
θοῖ γενόμενον. Ταραντῖνος, Εὐάγγελος τοὔνομα, suetudine vnicè oblectaris, auersi se in-
τῶν οὐκ ἀφανῶν ἐν τοῖς Ταραντί- tuentes, à cachinno minimè abstinent.
νοις, ἐπεθύμησε νικῆσαι Πύθια. τὰ μὲν οὖν τῆς Age verò, narrabo tibi quod Pythiis ge-
γυμνῆς ἀγωνίας, αὐτίκα ἐδόκει αὐτῷ ἀδύ- stum memoratur: Tarētinum quendam
νατα εἶναι, μήτε ποσὶν ἰσχυρὸν, μήτε ποσὶν ὠκύτητα Euangelum apud Tarentinos non obscu-
ἐκ πεφυκότι· κιθάρᾳ δὲ, καὶ ᾠδῇ, ῥᾳδίως κρατήσειν ἐπίστευσε τοῖς κατ- ro loco natum nec incelebrem, inuasit
ελθοῦσιν αὐλοῦσιν, οἷς εἶχε πρὸς αὐτὸν, ἐπαι- D cupido vincendi Pythia: vbi in iis quæ
νοῦντων, καὶ βοῶντων, ὁπότε καὶ ὁ σμικρότατον ἐκφέρων ἀνακρούσαιτο. ἦκεν οὖν εἰς τοὺς nudi certamina ineunt, non posse fieri vt
Δελφοὺς, πάντα ἄλλα λαμπρὸς, καὶ δὴ καὶ superior euaderet, quippe qui neque ro-
ἐσθῆτα χρυσόπαστον ποικιλόμενος, καὶ στέφα- bore, neque pedum velocitate esset præ-
νον δάφνης χρυσῆς κάλλιστον, ὡς αἱ τῆ κερ- ditus, facilè cogitauit. Verùm cithara &
πού τῆς δάφνης, σμαράγδοις εἰ ἰσομεγέθης τῷ καρπῷ. τοιοῦτο μὲν ἦν κιθάρᾳ αὐτοῦ, carmine omnibus præmia præreptum
ὑφῄρεί τι χρῆμα, εἰς κάλλος, καὶ πολυτέλειαν, χρυσοῦ μὲν τοῦ ἀκηράτου πά- esse, persuaserant pestes illæ quas apud se
σῃ, στέφανοι δὲ ἐκ λίθων ποικίλων κεκαλλωπισμένοι, Μουσῶν μεταξὺ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ fouebat, laudantes & applaudentes ad
Ὀρφέως ἐστεφανωμένων θαῦμα μέγα πᾶσιν ὁρᾶσιν· ἐπεὶ δ' ἦν ποτε καὶ ἦκεν ἡ τοῦ ἀγῶνος ἡμέρα, exilissimum quenque cantus strepitum.
Itaque venit Delphos veste auro insigni,
& corona aureis lauri foliis plexa splen-
dens: hæc verò etiam smaragdis lauri
fructui æqualibus variegata erat. At
cithara, visu mirabile, apparatu dives,
ex purissimo auro fabricata, annulis &
gemmis passim ornata, suisque locis,
Musarum, Apollinis & Orphei imagini-
bus sculpta, suspensos expectatores ani-
mis tenebat. Iam autem venerat dies
quo in theatrum erat descendendum:

conueniunt tres certaturi, obtigitque sors Euangelo vt secundo loco caneret: procedit ille post Thespin Thebanum, qui non male suas partes egerat, auro, smaragdis, beryllis, hyacinthis totus colluceus: ipsa purpura, quæ auro contexta visebatur, commendabat hunc cultum mirificè; quibus cùm iam stupentes reddidisset, ac noua quadam & incredibili spe replesset spectatores, cùm omnino iã & citharam pulsare, & adcinere esset necesse, personat agreste quiddam, inérsque & incompositum: simul dum immodicè citharã increpat, rumpit tres fides: cantus autem planè ineptus erat, & solutus, ita vt ab hominibus qui aderant, riderentur: sed ludorum præfecti offensi hominis temeritate, loris cæsum è theatro proiecerunt. Hic verò iucundissimum erat spectaculum aureus ille Euangelus, cùm per mediam scenam traheretur ab his qui verbera infligebant, lacrymans, crura plagis cruentus, humi interim colligens delapsos dum vnà vapulat, citharæ annulos. Exiguo autem temporis spatio interposito prodit Eumelus quidam Eleus, pervetustã citharam afferens, cuius lignei erant clauuli, ipse vestẽ indutus vix vnà cum serto decem denariorũ pretij. At ille & bellum edebat carmen, & ritè sicut ars poscebat, chordas feriens modulabatur: itaque & victor abibat præconis voce proclamatus, ridens interim Euangelum, qui nequicquam citharæ ac annulis istis sese ostentasset. Et aiunt sic fuisse allocutum: Aurea lauro redimitus es Euangele, & quid ni? opibus enim vales: me verò quia pauper sum, Delphica oportet esse contentum. Veruntamen hoc commodi tuus tibi ornatus peperit, quòd cùm neminem tui misereat, oderint omnes istas tam ineptè superfluas delicias. Mirum verò ni pulchrè tibi cũ hoc Euangelo cõueniat, quatenus ne tu quidem spectatorum cachinnos quicquam moraris. Arbitror autem non intempestiuum esse, vt Lesbiã quandam fabulam tibi narrem. Cùm Orphea Thressæ mulieres dilaniassent, ferunt, caput vatis vnà cum lyra cùm primùm Hebrus excepisset, in nigrum Pontum iectum, ac ita simul natasse caput ac lyrã, illo lugubre quiddam in Orphei necem canente,

A πῆξε μὲν ἥπαρ· ἔλαχε δὲ τέρπος αὐτῷ ὁ Εὐάγγελος ἆδειν, καὶ μετὰ Θέσπιν τὸν Θηβαῖον ὁ Φαύλως ἀγωνισάμενον. εἰσέρχεται οὖν ὅλος περιλαμπόμενος τῷ χρυσῷ, καὶ τοῖς σμαράγδοις, καὶ βηρύλλοις, καὶ ὑακίνθοις· καὶ ἡ πορφύρα δὲ ἐπέρπετο τῆς ἐσθῆτος, ἣ μεταξὺ τῷ χρυσοῦ διεφαίνετο. τοῦτο πᾶσι παρεκπλήξας τὸ θέατρον, καὶ θαυμαστῆς ἐλπίδος ἐμπλήσας τοὺς θεατάς, ἐπειδή ποτε καὶ ᾄσαι καὶ κιθαρίσαι πρέπως ἔδει, ἀναχρᾶται μὲν ἀπάρμοστόν τι, καὶ ἀσπώμενον, ἐκπορεύονται δὲ τῆς ἅμα χορδὰς στρο-
B φότερον τῶν θεόντος ἐμπεσὼν τῇ κιθάρᾳ· ᾄδει δὲ ἀρχεται ἀπόμουσόν τι, καὶ λεπτόν, ὥστε γέλωτα μὲν πάντων ὀφλεῖν τὸν θεατήν· τοῖς ἀθλοθέταις δὲ ἀγανακτήσασιν ὑπὸ τῆς τόλμης, μαστιγώσασιν αὐτὸν, ἐκβαλεῖν τῶν θεάτρων. ὅπερ καὶ γελοιότατον ὤφθη, δακρύων ὁ χρυσοῦς Εὐάγγελος, καὶ ὑπὸ τῶν μαστιγοφόρων συρόμενος διὰ μέσης τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ σπέλη καθηματωμένος ἐκ τῶν μαστίγων, καὶ συλλέγων χαμόθεν τῆς κιθά-
C ρας τοὺς στρογγύλους (ἔξεπεπόκει σαν γὰρ, κἀκείνης ξυμμαστιγουμένης ἅπαν) μικρὸν δὲ ὕστερον μετ' αὐτὸν, Εὔμηλος τις Ἠλεῖος εἰσέρχεται, κιθάρᾳ μὲν παλαιᾷ ἔχων· ξυλίνους δὲ κόλλοπας ὑπεκειμένους, ἐσθῆτα δὲ, καὶ μίτρᾳ σὺν τῇ στεφάνῃ δέκα δραχμῶν ἀξίαν, ἀλλ' οὔτος γε ἅσας δόξαντος, καὶ κιθαρίσας κατὰ τὸν νόμον τῆς τέχνης, ἐπῄνεῖτο, καὶ ἀνεκηρύττετο, καὶ τῷ Εὐαγγέλῳ κατεγέλα, μάτην ἐμπομπεύσαντος τῇ κιθάρᾳ, καὶ
D τοῖς στεφανίσιν ἐκείνοις. καὶ εἰπεῖν γε λέγεται πρὸς αὐτὸν, ὦ Εὐάγγελε, σὺ μὲν χρυσῶν δάφνην περίκεισαι, πλουτεῖς γὰρ, ἐγὼ δὲ πένης, τὴν Δελφικὴν πλέκω τοῦτο γε μόνον ὠνησάμενος τῆς σοφίας, ὅτι μηδὲν ἐλεύθερος ὑπὸ τῆς πενίας ἀφῄρημαι, ἀλλὰ μισθούμενος παρεσκεύασμαι τὰ ἀτέχνως οὐ βαρέως δὲ ἀφεῖπέν τις φήσας πόδα δή σοι γὰρ Εὐάγγελος εἶπε, πῦρ ὅταν σοί γε δοκῇ ἁλίσκεσθαι τῷ γέλωτος τῶν θεατῶν· οὐκ ἀχαρῶς δὴ οὖν ἔφυτο, καὶ Λέσβιον μῦθόν τινα διηγήσασθαί σοι, πάλαι ἐρρωμένον. Ὅτε τὴν Ὀρφέα διεσπάσαντο αἱ Θρᾷτται, φασὶ, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σὺν τῇ λύρᾳ εἰς τὸν Ἕβρον ἐμπεσοῦσαν, ἐκβληθῆναι εἰς τὸν μέλανα πόντον, κἄπειτα πλῆξαι τὴν κεφαλὴν τῇ λύρᾳ, τὸν μὲν, ἔδυσᾷ θρῆνόν τινα ἐπὶ τῷ Ὀρφεῖ, ὡς λόγος,

τὴν λύραν δὲ αὐτὴν ἐπανηχεῖν, τῷ αἴτιον A hac ventis chordas percellentibus aptos
ἐμπιπτόντων ταῖς χορδαῖς· καὶ οὕτω μετ' materiæ faciente modos, donec ad Le-
ὀδὺς παραγενέσθαι τῇ Λέσβῳ, καὶ παίοντος sbum appellerentur, vbi incolæ fluctibus vtrisque ereptis, caput sepulchro condiderunt, lyram autem suspenderunt in templo Apollinis: in quo cùm bene longum tempus fuisset adseruata, multis annis pòst Neanthus Pittaci Tyranni filius, cùm quæ de lyra narrabantur, audisset, quòd bestias hac demulsisset Orpheus, plantas & saxa mouisset, quódque ipso iam cæso tamen per vndas lata, nemine modulante resonasset, capitur incredibili amore habendi hanc: quare ingenti pecuniarum vi corrupto sacerdoti persuadet, Orphei lyram alia supposita, sibi det: qua accepta, parum tutum ratus interdiu hac in vrbe ludere; nocte sinu occultam efferens, solus in suburbium pergit. Quò vbi venit, lyram pulsare incipit, ac chordas perturbat, sperans stolidus & imperitus artium iuuenis, fore vt diuinum aliquod carmen percussæ fides redderent, quo cunctos permoueret, & animi affectus quò vellet traheret, vt hoc nomine beatus haberetur, Orphei musices hæres. Dum hæc agit, vicini canes, qui in eo loco erant plurimi, strepitu excita coëunt, ac infelicem istum citharœdum discerpunt: quod ipsum solum cum Orpheo commune habuit. postquam canes adduxerat. Manifestissimè igitur ostensum hoc exemplo est, non lyram esse quæ homines & feras lenierit, sed artem ac carmen, quæ præ aliis excellentia mater Orpheo contulerat, lyra nihil à quibusuis barbitis differente. Quorsum verò attinet Orphea tibi aut Neanthum proponere? cùm nostra ætate vixerit, &, ni fallor, adhuc superstes est, qui Epicteti Stoici lychnum fictilem trecentis denariis mercatus est, sperans futurum scilicet, vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur admirando seni? Sed nuperrimè alius quispiam Protei Cynici baculum, quem cùm in flammam insiluit, reliquerat, emit talento, custoditúmque etiamnum inter reconditas ac charissimas opes habet, ostentátque non secus ac Tegeatæ apri Calydonij tergus, & Thebani ossa Geryonis, & Memphitæ Isidis capillos.

λύραν, καὶ μόνους ἐφ' ἑαυτὸν ξυγκαλέσαι τοὺς κύνας. ὅτι γοῦν καὶ σαφέστατα ὤφθη, ὡς οὐχ ἡ λύρα θέλγουσα ἦν, ἀλλὰ ἡ τέχνη, καὶ ἡ ᾠδή, ἃ μόνα ἐξαίρετα τῷ Ὀρφεῖ παρὰ τῆς μητρὸς ὑπῆρχεν. ἡ λύρα δέ, ἄλλως κτῆμα ἦν, οὐδὲν ἄμεινον τῶν ἄλλων βαρβίτων. καὶ τί σοι τὸν Ὀρφέα, ἢ τὸν Νέανθον λέγω, ὅπου γε καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐτέτοκέ τις, καὶ ἔτι ἔστιν, οἶμαι, ὃς τὸν Ἐπικτήτου λύχνον τοῦ Στωϊκοῦ, κεραμεοῦν ὄντα, πεντακοσίων δραχμῶν ἐρρίατο; ἤλπιζε γάρ, οἶμαι, καὶ ἐκεῖνος εἰ τὴν νυκτὸν ὑπ' ἐκείνῳ τῷ λύχνῳ ἀναγνώσοιτο, αὐτίκα μάλα καὶ τὴν Ἐπικτήτου σοφίαν ὅλην διδιξήσεσθαι, καὶ ὅμοιος ἔσεσθαι τῷ θαυμαστῷ ἐκείνῳ γέροντι. ἆρ' οἶσθα, καὶ παρ' ἄλλος τις τοῦ Πρωτέως τοῦ Κυνικοῦ βακτηρίαν, ὃν καταλείπομαι, ἅπαξ εἰς τὸ πῦρ, θαλάττου κἀκεῖνος ἐρρίατο, καὶ ἔχω μὲν τὸ καινήλιον τοῦτο, καὶ δείκνυσιν, ὡς Τεγεάται τὸν Καλυδωνίου τὸ δέρμα, καὶ Θηβαῖοι τὰ ὀστᾶ τοῦ Γηρυόνου, καὶ Μεμφῖται τῆς Ἰσιδος τοὺς πλοκάμους.

At ille ranti boni poſſeſſor, ipſum ſe quo- A αὐτὸς δὲ ὁ τῆ θαυμαστοῦ κτήματος διακαὴς
que ſtultitia & nugacitate ſuperauit. Vi- τῆς, καὶ αὐτὸν σὲ τῆ ἀπαιδευσία καὶ βδε-
den' quàm peſſimè res tuæ habeant? & λυρία ὑποπεπτωκότα. ὁρᾶς ὅπως κεκαθαρ-
quòd caluariæ fuſte opus ſit? Ego verò μένως διέκεισαι, βακτηρίας ἐς τὸ κεφα-
etiam Dionyſium quondam ſcripſiſſe λαῖόν ὡς ἀληθῶς δεόμενος; λέγεται γὰρ καὶ
Tragœdiam accipio, ſed qua nihil fuerit Διονύσιον τραγῳδίαν ποιῆσαι φαύλως πάνυ καὶ
vnquam minùs elegans, aut magis ridi- γελοίως, ὥστε τὸν Φιλόξενον πολλάκις ἐπ'
culum: quam cùm dediſſet legendã Phi- αὐτῷ ἐς τὰς λατομίας ἐμπεσεῖν, καὶ δεινὰ μὲν
loxeno, nec illo adulari poſſet, ſed ſali- κατέχειν τὸν γέλωτα. σοῦ δέ γε πυθομέ-
bus inceſſeret ſcriptorem, ſæpenumero νου ὡς ἐγέλασεν, ὃ Αἰσχύλου πυξίον, εἰς ὃ
in lapidicinas coniectus eſt. Cùm autem σκῆπτος ἔγραφε, σοὶ πολλῆ σπουδῆ κτησά-
Dionyſius contemni ſeſe, & vulgo fabu- μενος αὐτὸ, ὡήθη ἔνδοξος ἔσεσθαι, καὶ κάτοχος
lam eſſe comperiſſet, nulli operæ ac im- D σὲ τοῦ πυξίου, ἀλλ' ὅμως σὺ αὐτῷ σκείνῳ μα-
penſæ pepercit, vt Æſchyli pugillaribus κρῷ γελοιότερα ἔγραφες· οἷ καὶ σὸ δωρεὰν, ἦκεν ἡ Διονυσίου γυνὴ, καὶ πάλιν, οἴμοι,
quibus ſua poëmata deſcribere fuerat γυναῖκα χρησίμων ἀπώλεσα, καὶ τοῦτο γὰρ
ſolitus, potiretur: quibus acquiſitis, iam σὺν τοῦ πυξίου, καὶ ὅ, αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζοισιν οἱ
ſe plenum ex Æſchyli ceris numine, & μωροὶ δοκοῦσι. τοῦτο μὲν γε πρὸς σὲ μάλιστα
planè attonitum putabat: & tamen in ὐπόχους ἂν εἰρημένον εἴη, ἢ τῷ Διονυσίῳ. καὶ
his longè abſurdiora ſcribebat, quale eſt ἅμα τοῦτο χρυσοῦσαν αὐτὸ ἔδει σκῆπτον ὃ πυ-
Doricum illud: ἦκεν ἡ Διονυσίου γυνή. Et iterum: ξίον. τίνα γὰρ ἐλπίδα καὶ αὐτὸς ἔχων εἰς τὰ βι-
οἴμοι γυναῖκα χρησίμων ἀπώλεσα: nam hoc quo- βλία, καὶ ἀνελίττῃς ἀεὶ, καὶ διφθέρας, καὶ πε-
que inde ſumptum eſt. Et hoc: αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μωροὶ δοκοῦσι. Hoc tamen poſtre- ριχρίῃς, καὶ ἀλείφῃς τῷ κρόκῳ, καὶ τῇ κέδρῳ, C
mum non parum rectiùs in te quadret, καὶ διφθέρας περιβάλλεις, καὶ ὀμφαλοὺς ἐπι-
quàm Dionyſium, & propterea ceras in- θῇς, ὡς δή τι ἀπολαύσων αὐτῶν; πάνυ γοῦν
aurare debebas. Namque obſecro quid ἤδη βελτίων γεγένησαι διὰ τὸν ὠνὸν, ὃς
conſequendi ſpes eſt, quòd libros vol- τοιαῦτα μὲν φθέγγῃ, μᾶλλον δὲ τῶν ἰχθύων
uis, reuoluis, colligis, quod non decet ἀφωνότερος εἶ, βιοῖς δὲ, ὡς οὐδεὶ εἰπεῖν κα-
reſecas, croco pingis, & polis cedro, a- λόν· μῦσος δὲ ἄγριόν, φασι, καὶ πάντων
micis pellibus, bullulas infigis? ſic agis ἔχῃς ὅτι τῇ βδελυρίᾳ· ὡς εἰ τοιούτοις ἀπειρ-
tanquam fructum inde percepturus, & γάζετο τὰ βιβλία, φυγῇ φευκτέον ἂν ἐμοῦ
factus es ſcilicet vehementer ex hoc ὁπωσοῦν ἀπ' αὐτῶν. δυοῖν δὲ ὄντοιν,
mercatu melior, quippe qui ſic loqueris, ἃ τῇ καὶ πάλαι τῶν κτησαμένων, λέ-
ac potiùs qui piſcibus magis es mutus: γειν τε δυνάσθαι, καὶ πράττειν τὰ δέοντα, ζή-
vitam autem qualem viuas, dictu fœdum λῳ τῶν ἀρίστων, καὶ φυγῇ τῶν χείρονων, ὅτῳ
eſt: hoc certè aiunt, tuam illam obſcœ- μήτε ἔκεστι, μήτε ταῦτα φαίνηταί τις πρὸ
nitatem extremè odiſſe vniuerſos: quòd αὐτῶν ὠφελούμενος, τί ἄλλο ἢ τοῖς μυσὶ δόμα-
ſi librorum hæc eſſet culpa, fugiendum τειβας ὠνῇται, καὶ ταῖς πλάναις οἰκήσῃς, καὶ
ab eis erat quammaximè procul. Duo πλῆγας ὡς ἀμελουσοι τοῖς οἰκέταις; πῶς δὲ
autem cùm ſint quæ à veteribus ſcri- οὐ κἀκεῖνο αἰσχρὸν, εἴ τις σὲ τῇ χειρὶ ἔχοντα
ptoribus petas, dicendi virtutem, & τι βιβλίον ἰδὼν (ἀεὶ δέ τι πάντως ἔχῃς) ἔροι-
honeſtè viuendi rationes: dum quæ το οὗ τινος, ἢ ῥήτορος, ἢ ξυγγραφέως, ἢ ποιη-
bona ſunt imitaris, quæ mala, deuitas: τοῦ ὅστις; σὺ δ' ἐκ τῆς ὀπιγραφῆς εἰδὼς, τάχα
quando neutrum ſpectatus es, quid a- εἴποις τοῦτό γε· εἶπε ὡς φιλῇ τὰ τοιαῦτα σὺ
liud comparaſſe dicemus te, quàm lu- ξυνουσίας παρεχώρει ἐς μῆκος λόγων, ὁ μὲν
dum muribus, & tineis habitaculum, ac ἐπαινοῖ τι, ἢ αἰτιῶτο τῶν ἐγκεγραμμένων,
ſeruis, ſi negligentiores in codicibus cu-
randis fortè fuerint, verbera? Sed quod
ſum nunc dicturus, haud ſcio an tibi
ſummam ignominiam afferat: ſi quis
forte fortuna te conſpicatus (ſicut ferè
cerni amas) habentem in manu librum,
roget, auctor quis ſit, orator, hiſtoricus,
poëta: ac tu ex inſcriptione doctus, aptè
dicas quæſitum: poſtea, ita vt fit, dum ſer-
mo familiaris progreditur ſæpe longiùs,
ille laudet aliquid aut accuſet ſcriptorũ,

σὺ δὲ ἀπορρίνῃς, καὶ μηδὲν ἔχοις εἰπεῖν, οὐκ A tu verò non habeas quod respondeas,
δύξῃ τότε χαίρειν σοι τὸν γλωττοκόμον, ὡς nonne optes tum vt tibi tellus dehiscat,
ὁ Βελλεροφόντης, τὸ βιβλίον; Δημήτριος δὲ ὁ Κυνικὸς, ἰδὼν ἐν Κορίνθῳ qui in tui perniciem velut Bellerophontes
ἀπαίδευτόν τινα βιβλίον κάλλιστον ἀναγι- codicem attuleris? Demetrius Cynicus
νώσκοντα, τὰς Βάκχας, οἶμαι, τοῦ Εὐριπί- cùm Corinthi conspexisset ineruditum
δου, καὶ τὸν ἄγγελον δὲ ὧν τὰ διηγούμενον τὰ quendam pulcherrimum librum legen-
τοῦ Πενθέως πάθη, καὶ ὃ τῆς Ἀγαυῆς ἔργον, tem, opinor in Bacchis Euripidis locum,
ἁρπάσας, διέσπασεν αὐτὸ, εἰπών, Ἀμείνον vbi nuntius Penthei fatum & factum A-
ἦν τὸν Πενθέα ἅπαξ ἀναιρεθῆναι ὑπ' gaues exponit, arreptum codicem lacera-
ἐμοῦ, ἢ ὑπὸ σοῦ πολλάκις. Ζητῶ δὲ ἀεὶ uit: Satius est, inquiēs, semel à me, quàm
τοῦτο ἐμαυτὸν, οὔπω καὶ τήμερον δύρξι δι- à te toties dilaniari Penthea. Scire au-
δοὺς τίνος ἕνεκα τὸν ἀνοσιώτατον τοῦτον B tem pervelim (quod ego nulla quantum-
ἐπαιδεύθης τοῦ τὸν ὠνὸν τῶν βιβλίων· uis diligenti animi cogitatione assequi
ὠφελείας μὲν γὰρ, ἢ χρείας τῶν ἀπ' αὐτῶν, possum) cuius rei gratia tanto studio in
οὐδὲ ἂν οἰηθείη τις τὸν ἐπ' ἐλαχίστοις σε εἰδό- hoc sis versatus. Nam fructus & vsus caus-
των. οὐ μᾶλλον, ἢ φαλακρὸς ἄν τις ὠρίατο sa nemo putare queat, qui te vel media-
κτένιον, ἢ κάτοπτρον ὁ τυφλὸς, ἢ ὁ κωφὸς criter nouit: non certè magis quàm si
αὐλητριδῶν, ἢ παλαιστὴν ὁ βινοῦχος, ἢ ὁ ἀπει- caluus pectinem emat, aut speculum cæ-
ρώτης κώπην, ἢ ὁ κυβερνήτης ἅρμα. Ἀλλὰ cus, aut tibicinem conducat surdus, scor-
μὴ ἐπίδειξιν πλούτου σοι τὸ πρᾶγμα ἔχει, tumve spado, vel nauem qui nullum ma-
καὶ βούλῃ τοῦτο ἐμφῶναι ἅπασιν, ὅτι καὶ εἰς re propinquum habet, aut gubernator a-
τὰ μηδέν σοι χρήσιμα, ὅμως οὐκ ὀλίγης τῆς ratrum. Sed fortassis hac re tuas opes ia-
οὐσίας ἀναλίσκεις; καὶ μὴν ὅσα γε κἀμὲ Σύρον ctas, dum palàm facis, etiam in res tibi ni-
ὄντα εἰδέναι, εἰ μὴ σαυτὸν φέρων hil vtiles, ex immensis diuitiis esse quod
τοῖς τοῦ γέροντος ἐκείνου ἀφωδήκοις πρε- insumas. Atenim quantum ego, qui & ip-
σβύτας, ἀπολώλεις ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἤδη, se Syrus sum, exploratum habeo, nisi te
καὶ ἀγορᾶν πρεσβύτης τῶν βιβλίων. λοιπὸν locupletis istius hominis testamento, do-
οὖν δεῖ σε ἐκεῖνο πεπεισμένον ὑπὸ τῶν κολά- lo fraudéque mala subingessisses, iamdiu
κων, ὡς ἅμα καλὸς εἶ, καὶ ἐραστὸς, ἀλλὰ C venum libris datis, fame tibi fuisse
σοφὸς, καὶ ῥήτωρ, καὶ συγγραφεὺς, οἷος οὐκ ἔστε- pereundum. At fieri potest vt nunc dein-
ρος, ὠνεῖσθαι τὰ βιβλία, ὡς ἀληθεύοις τοῖς ceps ideo libros vndique accumules, quò
ἐπαίνοις αὐτῶν. Φασὶ δέ τι καὶ λόγοις ὑπο- fidem facias assentatoribus tuis, quos au-
δείκνυσθαι αὐτοῖς ὅτι δείπνῳ, κἀκείνους χρυ- dis quotidie prædicantes te non modò
σαίων βατράχων δίκην διψῶντας, ἐκκεκρα- bellum & amabilem rhetorem, sed sa-
γέναι, ἢ μὴ πίνειν, ἕως μὴ διαῤῥαγῶσι βοῶντες. D pientem quoque & historicum, qui se-
καὶ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ῥᾷστος εἶ τῆς ῥινὸς ἕλκε- cundum non inueniat. Ferur quoque o-
σθαι, καὶ πιστεύῃς αὐτοῖς ἅπαντα, ὅς ποτε κά- rationes quasdam te in conuiuiis ex mo-
κεῖνο ἐπείσθης, ὡς βασιλέως τινὸς ὠμοιώθης τὴν re recitare, ac illos terrestrium ranarū in-
ὄψιν, καθάπερ ὁ Φιλαλέξανδρος, καὶ Φιλ- star sitibundos exclamare, nec potare nisi
αδέλφιππος ἐκεῖνος καταφὰς, καὶ ὁ κατὰ τοὺς priùs clamore differantur. Nam nescio
πατέρας ἡμῶν Φιλοδυσέρων, καὶ εἴ τις quo pacto nō est difficile naso te suspen-
ἄλλος τῶν ὑπὸ τὸ ψεῦδος τεταγμένων. καὶ dere, qui omnia credis, sicut illud nuper,
τί θαυμαστὸν, εἰ τοῦτο ἔπαθες, αὐτὸς καὶ ἀπαί- te vni cuipiam regi assimilem, quemad-
δευτος καὶ ἀπαίδευτος ἀληθέστατος, καὶ θρασὺς καὶ ἀναίσθητος, καὶ μιμοῦμενος modum Pseudalexander quondam, ac
ἄδολος, καὶ ἀκόμψευτος, καὶ γλεῦμα ἐκεί- Pseudophilippus, & superioribus annis
νων, ὧν σαυτὸν εἰκάζων ἔχαιρες, ὅπου καὶ Πύῤῥον φασὶ τὸν Ἠπειρώτην τἄλλα θαυμαστὸν ἄνδρα,

dicitur ita ab assentatoribus fuisse corruptus, vt se Alexandro illi similem arbitraretur, quanquam istorum sacrilegorum opus palàm erat omnibus? Nam Pyrrhi quoque imagines iam circumferebantur, & tamen ille hoc erat persuasus, expressam esse Alexandri figuram. Hactenus equidem contumelia affeci Pyrrhum, quòd tecum comparaui: verùm quod supereſt, pulchrè inter vos conuenit. Nam Pyrrhus postquam ita esse in animum induxerat, nemo erat omnium qui diuersum vel sentire vel loqui vellet, donec vetula quædam eius Lariſſæ hospita, id quod res erat prolocuta, vesaniam hominis repressit. Ille enim cùm Philippi, Perdiccæ, Alexandri, Cassandri, aliorúmque regum Macedonum imagines protulisset, rogauit cuinam ex illis simillimus videretur, omnino pro certo habens fore vt Alexandro pronuntiaret. At illa diu contata, tandem Batrachioni inquit: erat enim quidam in vrbe cocus Batrachio nomine, Pyrrho perquam similis. Tu quoque quem ex histrionicis cinædis referas, tacere malo: sed quòd vniuersi dicant ingenti te correptum insania, qui illam imaginem tibi conuenire putes, hoc verò sat scio. Itaque nihil est noui si tam nullius artis pictor cũ sis, vitis eruditissimis æquari te postulas, iis fidem habens, qui hoc te nomine laudibus efferunt. Quorsum verò has nugas, cùm causſa sit in promptu istius tui librorum coaceruandorum studij? tametsi, qui meus est stupor, nunc demum animaduerti. Nam quod opinare, prudenter hoc inueniſti, ideóque in magnã spem erectus es, regem, intelligentem virum, & in primis amantem doctorum, postquam didicerit quam des operam libros plurimos habere, in nulla planè re tibi defuturum. Verùm heus mollicule, an tu putas tantum mandragoræ oculis regiis offusum, vt cùm hæc audiat, non etiam habeat compertum, qualis tuæ diurnæ vitæ ratio, quæ conuiuia, cuiusmodi noctes, qualibus & quibuscum consuetudinem agas? An nescis multos regibus esse & oculos & aures? Et quæ tu facis, adeò latẽt neminem, vt & surdis & cæcis sint cognita. Atque vtinam loquentem possemus audire, ac lauantem daretur contueri: quanquam quia aliter putas, non attinet te in publico vestibus exutis cerni:

A ὥτως κατὰ κολάκων ὅτι ὦ ὁμοίῳ ποτὲ δέδοκται φθαρῆναι, ὡς πιστεύῃ ὅτι ὅμοιος ἦν Ἀλεξάνδρῳ ἐκείνῳ. καίτοι ὁ τῶν Μυσῶν ἕτο, δέδοκται πάντων ὁ τοιοῦτος ἦν εἰδώλων καὶ τὴν τοῦ Πύρρου εἰκόνα, καὶ ὅμως ἐπείπιστο ἐκμεμάχθαι τὸν Ἀλεξάνδρου τὴν μορφήν. ἀλλ' ἕνεκα μὲν δὴ τούτων, ὕβρεισαί μοι εἰς τὸν Πύρρον, ἔπι σοι εἴρηκα καὶ τοῦτο αὖθις. ὃ δ' ἀπὸ τούτου, καὶ πάνυ σοι πρέπον ἂν εἴη. ἐπεὶ γὰρ ἅπαξ διέκειτο ὁ Πύρρος, ὡς τοῦτο γὰρ ἑαυτῷ ἐπέπειστο, οὐδεὶς ὅστις ἀντεπῆγετο, καὶ ξυνέπαγεν αὖθις, ἄχρι δή τις ἐν Λαρίσῃ πρεσβύτις ξένη, αὐτῷ παλαιὰς εἰποῦσα, ἔπαυσεν αὐτὸν τῆς χαρύζης. ὁ μὲν γὰρ Πύρρος ἐπιδείξας αὐτῇ εἰκόνα Φιλίππου, καὶ Περδίκκου, καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ Κασσάνδρου, καὶ ἄλλων βασιλέων, ἤρετο τίνι ὅμοιος εἴη, πάνυ πεπεισμένος ὅτι τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἤξει αὐτίκα· ἡ δέ, πολλοῦ χρόνον ἐπισχοῦσα, Βατραχίωνι, ἔφη, τῷ μαγείρῳ (καὶ γὰρ ἐν τῇ πόλει Λαρίσῃ Βατραχίων ὄνομα μάγειρος τῷ Πύρρῳ ἔμοιος) καὶ σὺ δέ μοι δοκεῖς τοῖς ὀρχησταῖς σκώπτων κινάδῳ ἔοικας, οὐκ αὖ εἴποιμι· ὅτι δὲ μανίαν ἐρωμένῳ ἐπὶ καλῷ μαίνεσθαι δοκεῖς ἅπασιν, ἐπ' ἐκείνῃ τῇ εἰκόνι πάνυ σαφῶς οἶδα. ἄκουω θαυμαστόν, εἰ ἀπίθανος οὕτω ζωγράφος ὤν, καὶ τοῖς πεπαιδευμένοις ἔξομοιοῦσθαι ἐθέλῃς, πιστεύων τοῖς τὰ τοιαῦτά σε ἐπαινοῦσι. καὶ πῶς τοῦτο λήρου; πρόδηλος γὰρ ἡ αἰτία τοῦ περὶ τὰ τοιαῦτα βιβλία κακοῦδαι, εἰ δὲ καὶ κακοηθείας ἐγὼ μὴ πάλαι κατέδυν. σοφὸν γάρ, ὡς γοῦν οἶμαι, τοῦτ' ὑπενόησας, καὶ ἐλπίδας οὐ μικρὰς ἔχεις περὶ τοῦ πράγματος, εἰ βασιλεὺς μάθοι τοῦτο, σοφὸς ἀνὴρ, καὶ παιδείας μάλιστα τιμῶν· εἰ δὲ τοῦτο κωφοῦ σοῦ ἐκφύγοι ἀκούοντος, ὡς ὠὴν βιβλία, καὶ ξυνάγῃς πολλὰ, πάντα σὺν ἐργάτῃ πρὸς αὐτὸ ἔσεσθαί σοι νομίζῃς. ἀλλ', ὦ καταπύγων, οἴῃ ποῦ τὸν μανδραγόραν καθαρὸν ἔχεσθαι αὐτό, ὡς τοῦτο μὲν ἀκούειν, ἐκφυγὸν δὲ μὴ εἰδέναι, οἷος μὲν σὺ ἀμφ' ἡμέραν βίος, οἷοι δέ σοι πότοι, ὁποῖαι δὲ νύκτες, καὶ οἵοις καὶ ἡλίκοις ξυγκαθεύδῃς; σὺν οἶδα ὡς ὦτα καὶ ὀφθαλμοὶ πολλοὶ βασιλέως; τὰ δὲ σά, ὅταν περιφανὴς ᾖς, ὡς καὶ τυφλοῖς ἔστι καὶ κωφοῖς γνώριμα. εἰ γὰρ καὶ φθέγξαιο μόνον, εἰ γὰρ καὶ λούμενος ἀποδύσαιο, μᾶλλον δὲ μὴ ἀποδύσῃ εἰ δοκεῖ

εἰ δ' οἰκέται μόνον σὺ ἀποδύσωνταί σου, τί οἴει, μὴ αὐτίκα ἔσεσθαι πόλιτα σου τοῦδηλα τὰ τῆς νυκτὸς ἀπόῤῥητα; εἰπέ μοι καὶ τόδε, εἰ Βάσσος ὁ ὑμέτερος ἐκεῖνος σοφιστής, ἢ Βάταλος ὁ αὐλητής, ἢ ὁ κιναιδὸς Ημιθέων ὁ Συβαρίτης, ὃς τοῖς θαυμασιοῖς ὑμῖν νόμοις συνέγραψεν, ὡς χρὴ μαίνεσθαι, καὶ τοῦδε πίλλεσθαι, ἢ πάχνῃ, ἢ ποίῃ ἐκεῖνα, εἰ τούτων τις νῦν λεοντῇ παρεβαλλόμενος, καὶ ῥόπαλον ἔχων βαδίζοι, τί οἴει φανεῖσθαι τοῖς ὁρῶσιν; Ηρακλέα τὸν αὐτόν; οὐκ, εἰ γε καὶ χύτρας λημῶντες τυγχάνοιεν. μυεῖα γὰρ ὅτι τὰ αὐτομάρτυρα τοῦ ῥήματι, βάδισμα, ἢ βλέμμα, ἢ φωνή, ἢ πρόχλας ὑπεκκλασμένος, ἢ ψιμύθιον, ἢ μαστίχη, ἢ φῦκος, εἷς ὑμᾶς κοσμεῖται, ἢ ὅλως ἡ τὴν πρόοιμίαν, θαῦμα δ' ἂν πέντε ἐλέφαντας ὑπὸ μάλης κρύψας, ἢ ἕνα κιναιδόν. εἶτα ἡ λεοντῇ μὲν τὸν πιθηκον οὐκ ἂν ἔκρυψε, σὺ δ' οἴει λήσειν σκεπόμενος βιβλίῳ; ἀλλ' ἀδύνατον. τοῦδε δώσει γάρ σε, ἢ ἀποκαλύψει τὰ ἄλλα ὑμῶν γνωρίσματα. ὃ δ' ὅλον, ἄγνοεῖν μοι δοκεῖς, ὅτι τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας ἀπὸ τοῦδε τοῦ βιβλιοκαπήλου δεῖ ζητεῖν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ, ἢ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου λαμβάνειν. σὺ δ' οἴει συνήγορον καινὸν ἢ μάρτυρα ἔσεσθαί σοι τὸν Ατίκην, καὶ Καλλῖνον, τοὺς βιβλιογράφους; οὐκ, ἀλλ' ὁμοίους τινὰς αὐθρώπους ὑποπτεύσονταί σε, ἢν οἱ θεοὶ ἐθέλωσι, ἢ τοῖς ἔσχατον πενίας ξυνελάσουσιν δίον ἐπὶ τοῦ σωφρονίσματος ἀποδόσθαι μιᾷ πίνακι τῶν πεπραδυμένων τὰ βιβλία ταῦτα, ἢ σοὶ αὐτοῖς, τὴν τελευταίαν ταύτην οἰκίαν ἀποδομένῳ δὲ τοῖς ἀνδραποδοκαπήλοις μέγας γοῦν ἀπὸ πολλῶν τῶν ὀφλημάτων. καὶ γὰρ κἀκεῖνα τοῦδε δύο ταῦτα δεινὼς ἐπιστάσασθαι, βιβλίων τε τῶν πολυτελῶν κτῆσιν, ἢ μεταχείρισιν τῶν ἔξωθεν, ἢ ἥδη καρτερῶν, οἰμαι, ἢ ὃ τραῦμά σοι πολὺ ξυνοδαίζεται, ἢ ἀηδίζεται. ἀδύνατον δὲ πέντε ὄντα, τοὺς ἀμφω διαφυγεῖν. σκόπει τοίνυν ὡς ἐμοὶ χρῆμα συμβουλή. ἄξιον γάρ σε ἀφέλιμον τῶν μηδὲν τοιούτων, τῶν ἑτέραν νόσον θεραπεύῃ, ἢ τοὺς ὑπηρέτας ἐκείνους, οἳ νῦν δ' ὅμως μὴ ὑπολάβωσι τῶν οἰκοθεν, μεταξέλλοιό τινας τῶν ἐλευθέρων, εἰς ὃ τι ἀκίνδυνον ἀπελθοῦσιν, οἷ μὴ λάβωσιν ἄπορα ἐξεργάσασθαι τὰ τοιαῦτα ὑμῖν μὴ τὸν πόνον, οἷα καὶ τοῦδε αἴσχιστα τοῦ σὺ διηγεῖτο ἐξελθὼν ὁ πόρνος, ἔτι ἐν δείγματα ὑποδήσει.

nec enim serui tui tacebũt quæ noctu indigna relatu facinora edis. Respondeigitur mihi hoc quoque: si Bassus ille nostes Sophista, aut Batalus tibicen, aut iste Sybarita cinędus Hemitheõ, qui nobis præclaras illas leges cõdidit, quemadmodum omni spurcitiei genere furere oporteat, si istorum inquam vnus aliquis leonina pelle circundatus, clauam manu tenens prædambulet, quid? Herculémne existimas, quibus obuiam factus sit, habituros? non equidem opinor, vt maximè ollis fortè cæcutiant: sexcenta enim sunt quæ repugnant: incessus, obtutus, vox, obliqua ceruix, varius fucus, vnguenta quibus vos soletis excolere: & ommino sicut in prouerbio est, Citiùs septem elephantos sub alis absconderis, quàm vnum cinædum. Iam cùm leonina pellis hunc non occulat, tun' speras libello contectus posse latere? Sed fieri nequit quin se prodant alia illa vestri indicia. In summa, ignorare te video quòd bonam & splendidam famam non ab illis librorum institoribus, sed à seipso, & quotidianæ vitæ modo petere conueniat. An verò confidis aduocatos, ac testes probitatis futuros tibi Atticum & Callinum librariosi Caue putes, sed sæuos homines perditurosque te, si Dij sinant, ac ad extremam paupertatem redacturos: quem nunc tandem modestiorem, ac magis cogitantem, par erat istorum codicum vni cuipiam ex eruditis copiam facere, simúlque ex ista nuper extructa domo migrare: iis etiam apud quos mancipia præstant, reddere partem saltem multorum debitorum. Etenim his duobus præcipuam collocasti operam, vt libros possideres raros, & adolescentes validos ac robustos mercareris. Proinde considera quàm sit res aurea consilium. Nam meo quidem iudicio rectissimum fuerit, si missa feceris ea quæ non magnopere ad te pertinent, ac illum alterum morbum curaris, & pro ministris (sic tamen, vt ne perpetua emptione res domesticæ deficiant) adhibueris ingenuos aliquos, quibus ne tutum quidem sit, si abs te digrediantur, nisi pretio hoc redimas, proferre omnia quæ vos inter comessandum designatis, qualia nuper pusio tuus obscœnissima de te manè domo egressus narrabat, etiam signa ostendens sceleris.

A T credemihi, quod tu putas, haud ex eo conſequêre quodagis. Perſuaſum enim cùm habeas futurum, vt ſi omni ſtudio optimos vndique libros coëmeris, ipſe quoque inter doctos ac eruditos ponaris: planè tibi diuerſum accidit, atque hoc demum argumento tua inſcitia & inertia vulgo proditur. Tametſi profectò optimos codices minimè comparas, ſed vt quiſque à bibliopola laudatus eſt, fidem habes: ac prorſus qui hæc de libris mentiuntur, prædam te faciunt, iſtiſque codicum cauponibus pulchrè partus eſt theſaurus. Nam quo pacto tu queas dignoſcere veteres ac eximios, aut futiles aut putidos? niſi inde comicias, quòd arroſi ac mutili, inque his diiudicandis, blattis tineiſque vtaris æſtimatoribus: quî enim credam liquidò ac certò hæc te poſſe peruidere? Et vt dem tibi hanc cognitionem perſpectam, ac tenere quæcunque Callinus pulcherrimè, aut ille laudatus Atticus omni cura abſoluta deſcripſerunt, quid hinc tibi commodi redit, hominum ineptiſſime? qui neque ſcriptorum ſpeciem conſideras, neque profectò magis vti ſcis, quàm cæcus frui pueri venuſtiſſima facie? Ac tũ apertis quidem oculis, & mehercle ad tædium vſque, libris incumbis, & nonnulla valde feſtinata lectione percurris, vt ſæpe lumina os anteuortant, ſed hoc non etiam ſatis eſt, niſi noris virtutẽ quoque totius & vitia orationis, ſenſúmque ſcriptorum intelligas, & quæ ſtructura ſit verborum, & quam ad certam quandam minimèque fallacem amuſſim cuncta auctor exegerit, mox cernas ambigua, ſyncera parum ac concinna: quid mihi reſpondebis? Num hæc noſſe te, cùm nunquam didiceris? An verò ſicut ille quondam paſtor, aureum ramum à Muſis tu quoque accepiſti? Sed Helicona certè, vbi Muſas habitare aiunt, non ita es à puero inſtructus, vt audieris opinor vnquã nominari, & meminiſſe Muſarum tibi religio eſt. Nam cum paſtore ſanè, quanquam aſpero & multo ſole deformato, non piguit has congredi: at qualis es (quæſo vero te per Libanitidem, concede hoc mihi, vt quædam tuorum facinorum præterniittam)

ΑΙ μὲν σεαυτὸν ὄντ' οὐκ ἐθέλεις, ὦ νεῶν ποιῆς. οἵᾳ μὲν γὰρ σὺ παιδείᾳ καὶ αὐτὸς εἶναί τις δόξειν, ἀπορρὴξ συνωνούμενος τὰ κάλλιστα τῶν βιβλίων. τὸ δέ σοι καὶ τὰ κάτω χωρῇ, καὶ ἔλεγχος γίγνεται τῆς ἀπαιδευσίας πως τοῦτο. μάλιστα δὲ σοὶ τὰ κάλλιστα ὠνῇ, ἀλλὰ τίς ἂν εἴης τοῖς ὡς ἔτυχεν ἐπαινοῦσι, καὶ Ἑρμοῦ μᾶλλον εἶ τῷ τὰ τοιαῦτα ἐπιφθονουμένων τοῖς βιβλίοις, καὶ θησαυρὸς ἕτοιμος τοῖς καπήλοις αὐτῷ. ἢ πόθεν γάρ σοι ἀφορμὴ δυνατὸν, τίνα μὲν παλαιὰ, καὶ πολλοῦ ἄξια, τίνα δὲ φαῦλα, καὶ ἄλλως σαπρὰ, εἰ μὴ τῷ ἀφορᾶν δοκεῖν, καὶ καταγνώσεσθαι αὐτὰ τεκμήριον, καὶ συμβούλοις τοῖς σαῖς ὀθνείοις τισὶ ἐξέπασιν ὠδαλγμβαίεις; ἐπὶ τῶν ἀκριβοῦς, ἢ τῶν ἀσφαλοῦς σὺ αὐτοῖς, τίς, ἢ ποία ἀφόρησις; ἵνα δέ σοι δῶ αὐτὰ ἐκεῖνα κεχρικέναι, ὅσα ὁ Καλλῖνος ἐς κάλλος, ἢ ὁ ἀοίδιμος Ἀττικὸς σεμνὴ ὀπτμελείᾳ τῇ πάσῃ γράψαιεν, σοὶ τί ὄφελος, ὦ θαυμάσιε, τῶν κτήματος, οὔτε εἰδότι τὸ κάλλος αὐτῷ, οὔτε χρυσαμῴῳ ποτὲ σοὶ μᾶλλον, ἢ τυφλὸς ἂν τις ἀπολαύσοι κάλλους παιδικοῦ; σὺ δὲ, ἀνεωγμένοις μὲν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὀρᾷς τὰ βιβλία, καὶ, νὴ Δία, καταχαρῶς, καὶ ἀναγνώσκῃς ἔνια πάνυ ὀπτιμέχων, φθάνοντος τῶν ὀφθαλμῶν τὸ σῶμα. σοὶ δὲ πῶτο μοι ἰκμαὶν, ὦ μὴ εἰδῶς τινὰ ἀρετὴν, καὶ κακίαν ἑκάστου τῶν ἐγγεγραμμένων, καὶ συνίης, ὅστις μὲν ὁ νοῦς σύμπασι, τίς δὲ ἡ πάξις τῶν ὁμοιάτων, ὅσα τε πρὸς τὸν ὀρθὸν χαρακτῆρα τῶν συγγραφῶν ἀπηκρίβωται, καὶ ὅσα κίβδηλα, καὶ νόθα, καὶ παρακεκομμένα. τί οὖν φῄς, καὶ ταῦτα μὲν μαθὼν ἡμῖν εἰδέναι; πόθεν εἰ μή ποτε παρὰ τῶν Μουσῶν κλῶνα δάφνης, καθάπερ ὁ ποιμὴν ἐκεῖνος λαβών; Ἐλικῶνα μὲν γὰρ, ἵνα ἀφορᾶν αἱ θεαὶ λέγονται, σοὶ ἀκήκοας, οἶμαι, ποτε, καὶ ἀφορᾶς τοιαύτας ἡμῖν σὺ παγὺν ἐποιήσω καὶ μεμνῆσθαι Μουσῶν ἀόσιον. ἐκεῖναι γὰρ τῷ ποιμένι μὲν οὐκ ἂν ὤκνησαν φαιλῶαι, σκληρῷ ἀνδρὶ, καὶ δασεῖ, καὶ πολιῷ τὸν ἥλιον ὑπὸ τῷ σώματι ἐμφαίνοντι, οἵῳ δὲ σοί. καί μοι, πρὸς τῆς Λιβανίδος, ἄφες σὲ τῶν παρόντι ὃ μὴ σύμφορα ἀφῶς εἰπεῖν,

σοὶ

σὺδὲ ἐγλὶς γλυέσθαι ποτ' αὐ δῦ οἶσι' ὅπι κατηξίωσάμ, ἀλλ' αἰπὴ τῆς δαύφνης μυρρίνη αὐ ἢ κὴ μαλάχης φύλλοις μαστιγοῦσαι, ἀπήλασαι αὐ τὴν ὑιούτων, ὡς μὴ μιαίνοι μήτε τὸν Ολμειὸν, μήτε τλιὸ τῦ ἵππου χρωΐω, ἄπερ ἢ ποιμνίοις διψῶσιν, ἢ ποιμένων σώμασι καθαρῆς πότιμα. κήτοι σὺδὲ εἰ πάνυ αἰσχύμνως εἶ, κὴ αἰδρὸς τὰ ὑιαῦτα, ὀλμήσας δῦ ποτε εἰπεῖν ὡς ἐπαγδώθης, ἢ ἐμέλησέ σοι πώποτε τῆς ἐν χρῷ πρὸς τὰ βιβλία σπουδαιότητος, ἢ ὡς διδάσκαλός σοι ὁ δεῖνα, ἢ παῖ δεῖνι ξυνεφοίτας. ἀλλ' εἰὶ ὑούτῳ μόνῳ πάντα ἐκφρὰ αἰσθραμεῖαζ νῶ ἐλπίζεις, παῖ κτᾶσθαι πολλὰ βιβλία. κῆτ' δὴ ὑαῦτα, εἶχε ξυλλαβὼν ἐκφρὰ τὰ τῦ Δημοσθένους, ὅσα τῇ χειρὶ τῇ αὐτῦ ὁ ῥήτωρ ἔγραψε, κὴ τὰ τῦ Θουκυδίδου, ὅσα πρὸς τῦ Δημοσθένους, κὴ αὐτὰ ὀκτάκις μετεγγεγραμμένα δύρέσῃ καλῶς. εἰ ἅπαντα ἐκφρὰ κτήσῃ, ὅσα ὁ Σύλλας Αθιόπηεν εἰς Ιταλίαν ἐξέπεμψε, τί αὖ ἂν ὑούτου πλέον εἰς παιδείαν κτήσαιο, κἂν ὑποβαλλόμενος αὐτὰ ὑπακηύδης, ἢ ξυγκολλήσας, κὴ πρὸς βαλλόμενος πρὸς ὑινοσῆς; πίθηκος γὰρ ὁ πίθηκος, ἢ παροιμία φησὶ, κἂν χρυσᾶ ἔχῃ σύμβολα. κὴ σὺ ὑοῦτω βιβλίον μὲν ἔχεις ἐν τῇ χειρὶ, κὴ αἰσχυνώσηζ ἀεί· τῶν δὲ δυσγνωσκομένων οἶδα σὺδέν, ἀλλ' ὄνος λύρας ἀκούζ, κινᾶν τὰ ὦτα. ὡς εἶγε ὃ κεκτῆσθαι τὰ βιβλία, κὴ πεπαιδεῦσθαι ἀπέφαινε τὸν ἔχοντα, πολλοῦ δὴ ὡς ἀληθῶς ὃ κτῆμα ἐῶ ἄξιον, κὴ μόνων ὑμῶν τῶν πλουσίων, εἰ ὡσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐῶ πρίασθαι, τοὺς πένητας ἡμᾶς ὑπερβάλλοντας. ὑῖς δὲ τοῖς ἐμπόροις, κὴ τοῖς βιβλιοκαπήλοις ἔοικεν αὐ πρὸς παιδείας, τοσαῦτα βιβλία ἔχουσι, κὴ πωλοῦσιν; ἀλλ' εἶγε διελέγχειν ἐθέλοις, ὄψῃ μηδ' ἐκείνους πολύσου τὰ ἐς παιδείαν ἀμείνους, ἀλλὰ βαρβάρους μὲν τλιὸ φωνῶ, ὥσπερ σύ, ἀξυνέτους δὲ τῆ γνώσῃ, οἵους εἰκὸς εἶ) τοὺς μηδὲν τῶν καλῶν κὴ αἰσχρῶν καθυπερεχούσας. κήτοι σὺ μὲν δύο ἢ τρία πρὸ αὐτῶν ἐκείνων παριάμβους ἔχεις· οἱ δὲ, νύκτωρ κὴ μεθ' ἡμέραν ἀμφ' χειρὸς ἔχουσιν αὐτά. τίνος οὖν ἀγαθοῦ ὠνῇ ταῦτα, εἰ κὴ μὴ ταῖς ἀποθήκαις αὐτῶν τῶν βιβλίων ἠρῇ πεπαιδεῦσθαι, τοσαῦτα παρεληύσας παλαιῶν αἰσχρῶν ξυγγράμματα; κήτοι, εἰ δοκεῖ, ἀπέκειναι. μᾶλλον δὲ ἐπεὶ τῦτό σοι ἀδύνατον, ὑπόνυσσον χρυῶ, ἢ αἰαίδυσον πρὸς τὰ ἐρωτώμενα.

A talis inquam ne aſpectum quidē, ſat ſcio, ferrent, at potiùs myrto vel malua cæſum ſua ſede eiicerent, ne Olmeum aut Caballi fontem, quibus gregibus ſanè horúmq; magiſtris ſitim ſedare permiſſum erat, polluas. Non credo te eſſe tam impotentem, tametſi in huiuſmodi nimis quam es fortis, vt auſis affirmare bonis literis te fuiſſe imbutum, aut ſtuduiſſe vnquam vt verè probatos codices tibi faceres familiares: vel quòd hic tibi præceptor extiterit, aut ad illum diſcendi gratia te contuleris. Et nunc omnia illa vno hoc te conſecuturum ſpes eſt, ſi ingentem librorū aceruum congeſſeris. Proin-
B de ſi hoc es animo, age, conquire quicquid Demoſthenes ille orator etiam ſua manu ſcripſit. Deinde Thucydidis hiſtoriam, quæ octies huius oratoris induſtria extat deſcripta. Iam vt tot tibi libri ſint, quot Athenis in Italiam aduexit Sylla, vt ſuper his dormias, affixos tibi vbique circumferas, num ideo eruditior es futurus? Sicut enim ádagio fertur, Simia eſt ſimia, etiam ſi aureum cultū geſtet. Et librum quidem ſemper in manu portas, legíſque ſemper aliquid, quorum tamen nihil penitus intelligis, ſed aſinus micans auribus
C lyram auſcultas. Quòd ſi librorum copia doctum redderet eum qui comparaſſet, pretioſa profectò res erat, & vobis tātùm diuitibus propria, ſi quidem veluti in foro pauperes nos ſuperantibus daretur mercari: imò cum ipſis bibliopolis, quibus librorum tanta copia eſt, qui diſtrahunt, doctrina & eruditione quis certet? quos tamen, ſi rem ſpectes, inuenies haud multò te bonis artibus præſtare: nempe ſermone ruſtico vtuntur, mente nihil valent, quales meritò ſunt qui in honeſti & turpis contemplatione nunquam ſunt verſati. & tu vnum modò aut alterum
D codicem tedis mercatus, iſti diu noctúque in manibus voluunt: quid ergo commodi hìc expectas? aut cur non ipſæ cellulæ librariæ doctæ tibi videntur, quæ tot veterum auctorum ſcripta complectuntur? Age verò, ſi non eſt moleſtum, paulum quiddam reſponde, aut quia infantior es quàm vt poſſis, ſaltem annue vel abnue ea quæ ſum rogaturus.

Quæſo te, ſi quis tibia canendi artis ignarus prorſus, fortè ſit nactus Timothei tibias, aut quas Iſmenias ſeptem talentis emit Corinthi, án ne arte inflabit? vel nullus vſus huic rei erit, quaſcitè vti nequit? Rectè ſanè abnuiſti. Nam neque quibus Marſya & Olympus cecinerunt, hoc efficient, vt concinnum quiddam inſpiret, qui nunquam didicerit. Verùm ſi quis Herculis arcus habeat, cùm Philoctetes non ſit, qui ſolus tendere potuit, & quod collimaſſet figere, quis tibi videbitur? Num qui facinus edat dignum ſagittandi perito? Negas hoc quoque. Eodem pacto igitur & ratem gubernare ignorans, & qui nunquam equum conſcendit: ille ſi pulcherrimam & aduerſus ventorum procellarúmque impetus munitiſſimam ſit nauem ſortitus, hic verò Centauro ſatum, aut generoſiſſimæ notæ equum, vtrumque deriſum iri opinor, quòd neuter ſuis bonis vti poſſit. Annuis? Obſecro verò hoc etiam concede, ſi quis, velut tu es, indoctus, infinitos ſibi libros acquirere laboret, cenſen' aliud hoc ſuo facto quàm riſus & iocos eruditis facturum? Quid ceſſas annuere? nam argumentum clarum eſt, quíque hoc ita fieri cernunt, vulgatum illud haud dubiè inclamant: Quid cani cum balneo? Fuit non ita multo antè in Aſia vir opulentus, cui calamitoſo caſu, cùm per niuem iter faceret, putrefactus è frigore, vſturis vterque pes deperierat: ille tam miſerabilem fortunam expertus, infelicitatem ſolari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus, vndique ſeruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc inſuper deridiculum comminiſcebatur: crepidas pulcherrimas & nouas ſemper cura erat ſumma mercari, vt ita calceis ſpecioſis ligna ſua, nempe pedes, eſſent conſpicua. Nunquid verò his adſimilia facis tu quoque? qui cùm clauda mente ſis, ac ficulneis ſenſibus, emis auratos ſoccos, quibus vix aliquis pedes integer rectè poſſit ingredi. Et quoniam inter alios tuos codices Homeri poëſin ſæpenumero repoſitam eſt cernere, accepto aliquis libro legat tibi ſecundum Iliados, cuius caue aliquid perpendas, nam nihil ad te, præterquam qui iſthic depictus eſt vehementer abſurdus homo,

εἴ τις αὐλὸν μὴ ὀπισάνθους, κτήσαιτο τοὺς Τιμοθέου αὐλοὺς, ἢ τοὺς Ισμηνίου, οὓς ἑπτὰ ταλάντων ὁ Ισμηνίας ὁ Κορίνθῳ ἐποίησε, ἆρα ἀφ' τοῦτο καὶ αὐλεῖν δυνήσεται; ἢ οὐδὲν ὄφελος αὐτῷ τῆς κτήσεως, οὐκ ὀπισανθίῳ χρήσασθαι τῷ τῶν τέχνων; ἔγωγε οἶμαι. οὐδὲ γὰρ τοῖς Μαρσύᾳ ἢ Ολύμπου κτησάμενος, αὐλήσει αὐ, μὴ μαθών. τί δ' εἴ τις τοῦ Ηρακλέους τὰ τόξα κτήσαιτο, μὴ Φιλοκτήτης ὤν, ὡς δυνάσθαι ἐντείνασθαί τε αὐτὰ, καὶ ὃπῃ σκοπὸν τοξεύσαι, τί σοι καὶ τοῦτ' δόξει; ἆρ' ἂν ὑπολάβοις τι ἔργον τοξότου ἄξιον; οἰήσεσθαι γὰρ. καὶ τοῦτο δὴ καὶ ὁ κυβερνᾶν οὐκ εἰδὼς, καὶ ἱππεύειν μὴ μεμελετηκὼς, εἰ ὁ μὲν, ναῦν καλλίστην λαβὼν πᾶσι τοῖς ἁπασι, καὶ εἰς κάλλος καὶ εἰς ἀσφάλειαν κάλλιστα ἐξεργασμένην, ὁ δὲ, ἵππον κτήσαιτο Μῆδον, ἢ καὶ Θετταλὸν, ἢ κομποφόρον, ἐλεύθερον δὴ, οἶμαι, ἑκάτερος, οὐκ εἰδὼς ὅ, τι χρήσαιτο ἑκατέρᾳ. ὑπολάβοις καὶ τοῦτο; πείθου δὴ, καὶ τοῦτό μοι ὑπόνευσον, εἴ τις ὥσπερ σὺ ἀπαίδευτος ὤν, ὠνοῖτο πολλὰ βιβλία, οὐ σκώμματα ταῦτ' εἰς ἀπαιδευσίαν καθ' ἑαυτὸν φέρει; τί ὀκνεῖς καὶ τοῦτο ὑπονεῦσαι; ἔλεγχος γὰρ, οἶμαι, σαφὴς ταῦτ', καὶ τῶν ὁρώντων ἕκαστος οὗτος ὃν προσχριεῖται σκῶμμα ὑπολήψεται, τί καινὸν καὶ βαλανείῳ; Καί τις ἐγένετο οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν Ασίᾳ πλούσιος ἀνὴρ, ὃν συμφορᾶς ἀπότμητος ἀμφοτέρους τοὺς πόδας, ἀπὸ κρύους, οἶμαι, ἀποσαπέντας, ἐπειδή ποτε ἀφ' χιόνος ὁδοιπορῶν ξυνέβη αὐτῷ· ταῦτ' οὖν τοῦτο μὲν ἐλεεινὸν ἐπεπόνθει, καὶ θεραπεύων τὴν δυσχέρειαν, ξυλίνους πόδας πεποίητο, καὶ τούτοις ὑποδούμενος, ἐβάδιζεν, ὑπισχνούμενος ἅμα τοῖς οἰκέταις· ὃ δὴ γελοῖον ἐποίει, κρηπῖδας γὰρ καλλίστας ἐωνεῖτο νεοτμήτους ἀεὶ, καὶ τὴν πλείστην θεραπείαν περὶ ταύτας εἶχεν, ὡς καλλίστοις ὑποδήμασι κεκοσμημένα εἴη αὐτῷ τὰ ξύλα, οἱ πόδες δή. ἃ τοῦτα οὖν σὺ ποιῇς, χαλκῷ μὲν ἔχων τὴν γνώμην, ὠνούμενος δὲ χρυσοῦς ἐμβάδας, οἷς μόλις ἄν τις ἐρρῴμενος ἐμπεριπατήσειεν; ἐπὶ δὲ σοὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν Ομηρον ἐφορᾷ πολλάκις, αἰσχρῶς σοί τις αὐτοῦ λαβὼν τὴν βίβλον τῆς Ιλιάδος ῥαψῳδίας, ἧς τὰ μὲν ἄλλα μὴ ὄξεπάῃς· σοὶ γὰρ οὐ πρὸς σέ. πεποίηται δέ τις αὐτὸ δημηγορῶν, παλαίοιος ἀνὴρ,

ἀλφίτροφος ὃ σῶμα, καὶ λελωβημένος. ἐκφ. A mutilo ac portentoso corpore, qui isthic
τος πίνων ὁ Θερσίτης ὁ Διομήδης, εἰ λάβοι τὰ concionatur. Thersites est. Ille inquam
Ἀχιλλέως πανοπλίαν, οἴει ὅπη αὐτὴν ἀφ' huiusmodi si adeptus sit Achillis arma,
τοῦτο καὶ καλὸς ἅμα, καὶ ἰσχυρὸς αὖ γένοιτο, putásne propterea fortem iuxtà & de-
καὶ διαβησόμενον μέλλοι τὸν ποταμόν, ὑπεμ- centem futurum, qui & fluuium transi-
βαλόντ' ἂν αὐτὸν ὁ ῥηθεὶς τοῦ Φόνου τοῦ Φρυ- liat, & alueum turbet trucidatoris Phry-
γῶν, ἀποκτείνας δὲ τὸν Ἕκτορα, καὶ πρὸ αὐτοῦ, gum cruore: occidat post Lycaona &
τὸν Λυκάονα, καὶ τὸν Ἀστεροπαῖον, μηδὲ φέ- Asteropæum, Hectorem, cùm ne Meliæ
ρειν ὅπλα τοῦ ὤμου τοῦ Μελίου δυνάμενος; οὐκ quidem pondus humeris sustinere queat?
αὖ εἴποις. ἀλλὰ καὶ γλῶσσα αὖ ὀφλισκάνει, Negabis opinor, ac potiùs dices, dũ post
χωλεύων μὲν τῇ ἀσπίδι, καὶ ὑπὸ κόμα κα- clypeũ claudicaret, mox humi procum-
πατείνων μὲν τῷ βάρει, καὶ μὲν τοῦ beret impar armorum oneri, si quando
κράνους, ὑπότε αἱματώδεσι, δήπου τοῖς ὑπὸ γε- sublato capite è galea prospectaret, suos
λῶτας ἐκείνους αὐτοῦ ὀφθαλμοῖς, καὶ τὸν istos intortos oculos ostendens, deinde
θώρακα ἐπαίρων τοῦ τῷ μεταφρένῳ κυρτώ- loricæ subiecto gibbo velut tuberes, &
ματι, καὶ τὰς κνημῖδας ὑπισυρόμενος, καὶ B ocrearum dum in terra repit, tractus:
ὅλως αἰσχυνῶν ἀμφοτέρους, τόν τε δημιουργὸν hæc inquam dices risum omnibus motu-
αὐτῶν, καὶ τὸν διακοσμοῦντα. ὃ αὐτὸ δὴ τοῦτο σὺ πά- ra,& ipsum dehonestaturum primùm
σχων, οὐχ ὁρᾷς, ὁπόταν ὃ μὲν βιβλίον, ἐν τῇ panopliæ opificem, deinde etiam domi-
χειρὶ ἔχῃς παγκάλον, πορφυρᾶν μὲν ἔχον τὴν num. Tu verò nunquid animaduertis
διφθέραν, χρυσοῦν δὲ τὸν ὀμφαλόν. αἰσχυ- prorsus idem tibi accidere, dum librum
νούσης δὲ αὐτὸ βαρβαρίζων, καὶ κατα- manu tenens progrederis, cuius aluta
γνώσῃ, καὶ ἀφαρπάσῃς, καὶ μὲν τοῦ πα- purpurea, bullulæ aureæ sunt, at tu bar-
ραδυομένου καταγνώμονος, καὶ δὲ τοῦ C bara voce legis, deformans & euertens
Ξυνόντων σοι κολάκων, ἀπαυόμενος. οἱ καὶ scriptoris dignitatem? Hæc cùm facere
αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους ὑπερφυόμενοι, γλῶσσι te vident, non solùm eruditi ridere solẽt,
τὰ πολλά. θέλω δέ σοι διηγήσασθαί τι Πυ- sed tui etiam assentatores, quorum con-
θοῖ γενόμενον. Ταραντῖνος, Εὐάγγελος τοὔ- suetudine vnicè oblectaris, auersi se in-
νομα, τὴν σὴν ἀφασίαν ἐν τῷ Τάραντι, tuentes, à cachinno minimè abstinent.
ἐπιθύμησεν νικῆσαι Πύθια. τὰ μὲν οὖν τῆς Age verò, narrabo tibi quod Pythiis ge-
γυμνῆς ἀγωνίας, αὐτίκα ἐδόκει αὐτῷ ἀδύ- stum memoratur: Tarẽtinum quendam
νατον εἶ), μήτε ποσὶν ἰσχύειν, μήτε ποσὶν ὠ- Euangelum apud Tarentinos non obscu-
κύπτα δὲ πνοιάν· κιθάρᾳ δὲ, καὶ ᾠδῇ, ro loco natum nec incelebrem, inuasit
ῥᾳδίως κρατήσειν ἐπίστη ἐκ τῶν καταρ- cupido vincendi Pythia: vbi in iis quæ
γόντων αἰθέρων, οὓς εἶχε πρὸ αὐτοῦ, ἐπαι- D nudi certamina ineunt, non posse fieri vt
νούντων, καὶ βοώντων, ὁπότε καὶ ὁ σμικρότα- superior euaderet, quippe qui neque ro-
τον ἐκλύσειε αἰσχρόσαρκα. ἦλθεν οὖν εἰς τοὺς bore, neque pedum velocitate esset præ-
Δελφούς, τά τε ἄλλα λαμπρὸς, καὶ δὴ καὶ ditus, facilè cogitauit. Verùm cithara &
ἐσθῆτα χρυσόπαστον ποικιλόμενος, καὶ στέφα- carmine omnibus præmia præreptum
νον δάφνης χρυσῆς κάλλιστον, ὡς αὐτὴ καρ- esse, persuaserant pestes illæ quas apud se
πὸν τῆς δάφνης, σμαραγδοῖς εἶ) ἰσομεγέθε- fouebat, laudantes & applaudentes ad
σι τὸν καρπόν. τῷ μὲν γε κιθάρᾳ αὐτῷ, exilissimum quenque cantus strepitum.
ὑφῄνες τι χρῆμα, εἰς κάλλος, καὶ πο- Itaque venit Delphos veste auro insigni,
λυτέλειαν, χρυσοῦ μὲν τοῦ ἀκηράτου πά- & corona aureis lauri foliis plexa splen-
σου, στεφάνοις δὲ ἐκ λίθοις ποικίλοις κεκοσμημένῳ, Μουσῶν μέλεσι, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ
Ὀρφέως ἐστηρυγμένον θαῦμα μέγα τοῖς ὁρῶσιν· ἐπεὶ δ' ἦν ποτε καὶ ἦλθεν ἡ τῶν ἀγώνων ἡμέρα,

dens: hæc verò etiam smaragdis lauri
fructui æqualibus variegata erat. At
cithara, visu mirabile, apparatu diues,
ex purissimo auro fabricata, annulis &
gemmis passim ornata, suisque locis,
Musarum, Apollinis & Orphei imagini-
bus sculpta, suspensos expectatores ani-
mis tenebat. Iam autem venerat dies
quo in theatrum erat descendendum:

conueniunt tres certaturi, obtigitque sors Euangelo vt secundo loco caneret: procedit ille post Thespin Thebanum, qui non male suas partes egerat, auro, smaragdis, beryllis, hyacinthis totus collucens: ipsa purpura, quæ auro contexta visebatur, commendabat hunc cultum mirificè: quibus cùm iam stupentes reddidisset, ac noua quadam & incredibili spe replesset spectatores, cùm omnino iã & citharam pulsare, & adcinere esset necesse, personat agreste quiddam, inérsque & incompositum: simul dum immodicè citharã increpat, rumpit tres fides: cantus autem planè ineptus erat, & solutus, ita vt ab hominibus qui aderant, rideretur: sed ludorum præfecti offensi hominis temeritate, loris cæsum è theatro proiecerunt. Hic verò iucundissimum erat spectaculum aureus ille Euangelus, cùm per mediam scenam traheretur ab his qui verbera infligebant, lacrymans, crura plagis cruentus, humi interim colligens delapsos dum vnà vapulat, citharæ annulos. Exiguo autem temporis spatio interposito prodit Eumelus quidam Elcus, pervetustã citharam afferens, cuius lignei erant clauuli, ipse vestẽ indutus vix vnà cum serto decem denariorũ pretij. At ille & bellum edebat carmen, & ritè sicut ars poscebat, chordas feriens modulabatur: itaque & victor abibat præconis voce proclamatus, ridens interim Euangelum, qui nequicquam citharа ac annulis istis sese ostentasset. Et aiunt sic fuisse allocutum: Aurea lauro redimitus es Euangele, & quid ni? opibus enim vales: me verò quia pauper sum, Delphica oportet esse contentum. Veruntamen hoc commodi tuus tibi ornatus peperit, quòd cùm neminem tui misereat, oderint omnes istas tam ineptè superfluas delicias. Mirum verò ni pulchrè tibi cũ hoc Euangelo cõueniat, quatenus ne tu quidem spectatorum cachinnos quicquam moraris. Arbitror autem non intempestiuum esse, vt Lesbiã quandam fabulam tibi narrem. Cùm Orphea Thressæ mulieres dilaniassent, ferunt, caput vatis vnà cum lyra cùm primùm Hebrus excepisset, in nigrum Pontum iectum, ac ita simul natasse caput ac lyrã, illo lugubre quiddam in Orphei necem canente,

πρὸς μὲν ἦσεν· ἔλαχε δὲ μέσος αὐτῶν ὁ Εὐάγγελος ἄδειν, καὶ μετὰ Θέσπιν τὸν Θηβαῖον ὁ Φαύλως ἀγωνισάμενον. εἰσέρχεται οὖν ὅλος καταλαμπόμενος τῷ χρυσῷ, καὶ τοῖς σμαράγδοις, καὶ βηρύλλοις, καὶ ὑακίνθοις· καὶ ἡ πορφύρα δὲ συνέφαπτε τῆς ἐσθῆτος, ἣ μεταξὺ τὸ χρυσοῦ διέφαινετο. τούτοις ἅπασι καταπλήξας τὸ θέατρον, καὶ θαυμασῆς ἐλπίδος ἐμπλήσας τοὺς θεατάς, ἐπειδὴ ποτὲ καὶ ᾄσαι καὶ κιθαρίσαι πρόθυμος ἦν, ἀνακρούεται μὲν ἁρμονίου τινός, καὶ ἀσυμφώνου· ἐπορρήγνυσι δὲ πρὸς ἅμα χορδὰς στρόβιλον τὸ δίσκος ἐμπεσὼν τῇ κιθάρᾳ· ᾄδειν δὲ ἄρχεται ἀπρεπῶς τινα, καὶ λεπτόν, ὥστε γέλωτα μὲν πάντων γενέσθαι τὸν θεατῶν· τοὺς ἀθλοθέτας δὲ ἀγανακτήσαντας ὑπὸ τῇ πόλμῃ, μαστιγῶσαι τε αὐτὸν, καὶ ἐκβαλεῖν τοῦ θεάτρου. ὅπερ καὶ γελοιότατον ὤφθη, δακρύων ὁ χρυσοῦς Εὐάγγελος, καὶ ἅμα τῶν μαστιγοφόρων συρόντων ὑπὸ μέσης τῆς σκηνῆς, καὶ τὰ σκέλη καθηματωμένος ἐκ τῶν μαστίγων, καὶ συλλέγων χαμόθεν τοῦ κιθάρας τοὺς σφηνίσκους (ἐξεπεπτώκεισαν γὰρ, κἀκείνης ξυμμαστιγουμένης αὐτῷ) μικρὸν δὲ ὕστερον μετ' αὐτὸν, Εὔμηλος ὁ Ηλεῖος εἰσέρχεται, κιθάραν μὲν παλαιὰν ἔχων, ξυλίνους δὲ κολλοπας ὑπεκειμένους, ἐσθῆτα δὲ, καὶ μίτρᾳ σὺν τῷ στεφάνῳ δεσάμενος ἀγχίνουν, ἀλλ' οὐτός γε ἅσας δεξιῶς, καὶ κιθαρίσας κατὰ τὸν νόμον τῆς τέχνης, ἐκρατεῖτο, καὶ ἀνεκρούετο, καὶ τῷ Εὐαγγέλῳ κατεγέλα, μέτριον ἐμπομπεύσαντος τῇ κιθάρᾳ, καὶ πᾶσι σφηνίσιν εὐείναις. καὶ εἰπεῖν γε λέγεται πρὸς αὐτὸν, ὦ Εὐάγγελε, σὺ μὲν χρυσῷ δάφνῃ περίκεισαι, πλουτεῖς γὰρ, ἐγὼ δὲ πένης, τῇ Δελφικὴν πλέω τοῦτό γε μόνον ὠνησάμενος τῆς σκηνῆς, ὅτι μηδὲν ἐλεύθερος ὑπὸ τῇ πέτρᾳ ἀφῆχα, ἀλλὰ μισθούμενος περιέπτω τῷ ἄτεχνον σοῦ καὶ αὐτὸν ἐκ περιττοῦ τι φαίνεσθαι πόδα δή σοι ὁ Εὐάγγελος εἶπε, πρὸ ὅτου σοί γε μὴ ὀλίγην καὶ τῶν γέλωτος τῷ θεατῷ. οὐκ ἀκριβῶς δὲ ἀκούσαι μοι δοκοῦσι, καὶ Λέσβιον μῦθόν τινα διηγήσασθαί σοι, πάλαι γεγενημένον. Ὅτε γὰρ Ὀρφέα διεσπάσαντο αἱ Θρᾷτται, φασὶ, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σὺν τῇ λύρᾳ εἰς τὸν Ἕβρον ἐμπεσοῦσαν, ἐμβληθῆναι εἰς τὸν μέλανα πόντον, κἄπειτα πλῦναί τε τὴν κεφαλὴν τῇ λύρᾳ, τὴν μὲν, ὑδατί που θρηνεῖσθαι τινα ὑπὸ τῶν Ὀρφέως λύπης,

τὴν λύραν δὲ αὐτὴν ἀντηχεῖν, τῷ αἰεὶ μὲν ἐμπιπτόντων ταῖς χορδαῖς· καὶ οὕτω μετ' ὀδῆς τοῦ σεισμοῦ τῇ Λέσβῳ, κἀκείνους αἰσθομένους, τὴν μὲν κεφαλὴν κατα θάψαι, ἵνα τοῦ τοῦ Βακχεῖον αὐτοῖς ᾖ· τὴν λύραν δὲ, ἀναθεῖναι εἰς τὸ Ἀπόλλωνος τὸ ἐν Δήλῳ, καὶ ὅτι πολὺ μᾶλλον θαυμάζεσθαι αὐτήν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Νέανθον τὸν τοῦ Πιττακοῦ τυραννήσαντος ταῦτα ἀκοῦσαι τῆς λύρας πιθανόμενον, ὡς ἐκηλεῖ μὲν καὶ θηρία, καὶ φυτὰ, καὶ λίθους, ἐμαλάττετο δὲ καὶ μετὰ τὸν τοῦ Ὀρφέως θάνατον, μηδενὸς ἀπτομένου, τοῦτο ἔρωτα τοῦ κτήματος ἐμπεσεῖν, καὶ διαφθεῖραι τὸν ἱερέα μεγάλοις χρήμασι, πεῖσαι δὲ ἀντὶ ταύτης ἑτέραν ὁμοίαν λύραν, δοῦναι αὐτῷ τὴν τοῦ Ὀρφέως· λαβόντα δὲ, μὴ ἡμέραν μὲν ἐν τῇ πόλει χρῆσθαι, οὐκ ἀσφαλὲς οἴεσθαι εἶναι· νύκτωρ δὲ ἀπὸ κώλπου ἔχοντα, μόνον τοσοῦτον εἰς τὸ προάστιον, καὶ προσχρίσαντα χρῶτι καὶ συμπαρέπτειν ταῖς χορδαῖς, ἄτεχνον καὶ ἄμουσον νεανίσκον, ἐλπίζοντα ἐκ μέλη τινὰ θεσπέσια ἀντηχήσειν τῇ λύρᾳ, ὑφ' ὧν πάντας κατηλέξειν, καὶ κηλήσειν, καὶ μανήσεσθαι, κληρονομήσοντα τῆς Ὀρφέως μουσικῆς· ἄγειν δὲ ξυνελθόντας τοὺς κύνας πρὸς τὸν ἥρωα (πολλοὶ δὲ ἦσαν αὐτόθι) διαφαγεῖν αὐτόν· ὡς τῷ τῷ ζῶν ὅμοιον τῷ Ὀρφεῖ παθεῖν, καὶ μόνους ἐφ' ἑαυτὸν ξυγκαλέσαι τοὺς κύνας. ὅτε δὴ καὶ σαφέστατα ὤφθη, ὡς οὐχ ἡ λύρα θέλγουσα ἦν, ἀλλ' ἡ τέχνη, καὶ ἡ ῥᾳδιὴ, ἃ μόνα ἐξαίρετα τῷ Ὀρφεῖ πρὸς τοῦτο ὑπῆρχεν. ἡ λύρα δὲ, ἄλλως κτῆμα ἦν, οὐδὲν ἄμεινον τῶν ἄλλων βαρβίτων. καὶ τί σοι τὸν Ὀρφέα, ἢ τὸν Νέανθον λέγω, ὅπου καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐτέρετό τις, καὶ ἔτι ἔστιν, οἶμαι, ὃς τὸν Ἐπικτήτου λύχνον τοῦ Στωϊκοῦ, κεραμεοῦν ὄντα, πεντακοσίων δραχμῶν ἐπρίατο; ἤλπιζε γὰρ, οἶμαι, καὶ ἐκεῖνος εἰ τὴν νυκτὴν ἐπὶ ἐκείνῳ τῷ λύχνῳ διαγρυπνήσοι, αὐτίκα μάλα καὶ τὴν Ἐπικτήτου σοφίαν ὅλαν διαπίεσθαι, καὶ ὅμοιος ἔσεσθαι τῷ θαυμαστῷ ἐκείνῳ λέγεται· ἀλλ' ἦν ἄρα, καὶ ἄλλος τις πρὸ Πρωτέως τοῦ Κυνικοῦ βακτηρίαν, ὃν καταλιπὼν, ἦλθεν εἰς τὸ πῦρ, βαλάντιον καὶ ἐκεῖνος ἐπρίατο, καὶ ἔχω μὲν τὸ καιμήλιον τοῦτο, καὶ δίκτυσιν, ὡς Τεγεάται τὸ Καλυδωνίου τὸ δέρμα, καὶ Θηβαῖοι τὰ ὀστᾶ τοῦ Γηρυόνου, καὶ Μεμφῖται τῆς Ἰσιδος τοὺς πλοκάμους.

A hac ventis chordas percellentibus aptos materiæ faciente modos, donec ad Lesbum appellerentur, vbi incolæ fluctibus vtrisque ereptis, caput sepulchro condiderunt, lyram autem suspenderunt in templo Apollinis: in quo cùm bene longum tempus fuisset adseruata, multis annis pòst Neanthus Pittaci Tyranni filius, cùm quæ de lyra narrabantur, audisset, quòd bestias hac demulsisset Orpheus, plantas & saxa mouisset, quóque ipso iam cæso tamen per vndas lata, nemine modulante resonasset, capitur incredibili amore habendi hanc: quare ingenti pecuniarum vi corrupto B sacerdoti persuadet, Orphei lyram alia suppositia, sibi det: qua accepta, parum tutum ratus interdiu hac in vrbe ludere; nocte sinu occultam efferens, solus in suburbium pergit. Quò vbi venit, lyram pulsare incipit, ac chordas perturbat, sperans stolidus & imperitus artium iuuenis, fore vt diuinum aliquod carmen percussæ fides redderent, quo cunctos permoueret, & animi affectus quò vellet traheret, vt hoc nomine beatus haberetur, Orphei musices hæres. Dum hæc agit, vicini canes, qui C in eo loco erant plurimi, strepitu excicti coëunt, ac infelicem istum citharœdum discerpunt: quod ipsum solum cum Orpheo commune habuit, postquam canes adduxerat. Manifestissimè igitur ostensum hoc exemplo est, non lyram esse quæ homines & feras lenierit, sed artem ac carmen, quæ præ aliis excellentia mater Orpheo contulerat, lyra nihil à quibusuis barbitis differente. Quorsum verò attinet Orphea tibi aut Neanthum proponere? cùm nostra ætate vixerit, &, ni fallor, adhuc superstes est, qui Epicteti Stoici lychnum fictilem trecentis denariis mercatus est, sperans futurum scilicet, vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur admirando seni? Sed nupertimè alius quispiam Protei Cynici baculum, quem D cùm in flammam insiluit, reliquerat, emit talento, custoditúmque etiamnum inter reconditas ac charissimas opes habet, ostentátque non secus ac Tegeatæ apri Calydonij tergus, & Thebani ossa Geryonis, & Memphitæ Isidis capillos.

At ille tanti boni poſſeſſor, ipſum ſe quo- A
que ſtultitia & nugacitate ſuperauit. Viden' quàm peſſimè res tuæ habeant? & quòd caluariæ fuſte opus ſit? Ego verò etiam Dionyſium quondam ſcripſiſſe Tragœdiam accipio, ſed qua nihil fuerit vnquam minùs elegans, aut magis ridiculum: quam cùm dediſſet legendã Philoxeno, nec illo adulari poſſet, ſed ſalibus inceſſeret ſcriptorem, ſæpenumero in lapidicinas coniectus eſt. Cùm autem Dionyſius contemni ſeſe, & vulgo fabulam eſſe comperiſſet, nulli operæ ac impenſæ pepercit, vt Æſchyli pugillaribus quibus ſua poëmata deſcribere fuerat ſolitus, potiretur: quibus acquiſitis, iam ſe plenum ex Æſchyli ceris numine, & planè attonitum putabat: & tamen in his longè abſurdiora ſcribebat, quale eſt Doricum illud: ἦκεν ἡ Διονυσίου γυνή. Et iterum: εἶμοι γυναῖκα χρησίμην ἀπώλεσα: nam hoc quoque inde ſumptum eſt. Et hoc: αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μωροὶ βρετῶν. Hoc tamen poſtremum non parum rectiùs in te quadret, quàm Dionyſium, & propterea ceras inaurare debebas. Namque obſecro quid conſequendi ſpes eſt, quòd libros voluis, reuoluis, colligis, quod non decet reſecas, croco pingis, & polis cedro, a- C
micis pellibus, bullulas infigis? ſic agis tanquam fructum inde percepturus, & factus es ſcilicet vehementer ex hoc mercatu melior, quippe qui ſic loqueris, ac potiùs qui piſcibus magis es mutus: vitam autem qualem viuas, dictu fœdum eſt: hoc certè aiunt, tuam illam obſcœnitatem extremè odiſſe vniuerſos: quòd ſi librorum hæc eſſet culpa, fugiendum ab eis erat quammaxime procul. Duo autem cùm ſint quæ à veteribus ſcriptoribus petas, dicendi virtutem, & honeſtè viuendi rationes: dum quæ bona ſunt imitaris, quæ mala, deuitas: D
quando neutrum ſpectatus es, quid aliud comparaſſe dicemus te, quàm ludum muribus, & tineis habitaculum, ac ſeruis, ſi negligentiores in codicibus curandis forte fuerint, verbera? Sed quod ſum nunc dicturus, haud ſcio an tibi ſummam ignominiam afferat: ſi quis forte fortuna te conſpicatus (ſicut ferè cerni amas) habentem in manu librum, roget, auctor quis ſit, orator, hiſtoricus, poëta: ac tu ex inſcriptione doctus, aptè dicas quæſitum: poſtea, ita vt fit, dum ſermo familiaris progreditur ſæpe longiùs, ille laudet aliquid aut accuſet ſcriptorũ,

αὐτὸς δὲ ὁ τῆς θαυμαστοῦ κτήματος διακοσμήτης, καὶ αὐτὸν σὲ τὴν ἀπαιδευσίαν καὶ βδελυρίαν ὑποφηνάτω. ὁρᾷς ὅπως κακοδαιμόνως διάκεισαι, βακτηρίας εἰς τὴν κεφαλὴν ὡς ἀληθῶς δεόμενος; λέγεται γὰρ καὶ Διονύσιον τραγῳδίαν ποιῆσαι φαύλως πάνυ καὶ γελοίως, ὥστε τὸν Φιλόξενον πολλάκις δι' αὐτὴν εἰς τὰς λατομίας ἐμπεσεῖν, ἀδικούμενον κατέχειν τὸν γέλωτα. ταύτην οἶμαι πυθόμενος ὡς ἐγελᾶτο, τὸ Αἰσχύλου πυξίον, εἰς ὃ ἐκεῖνος ἔγραφε, σὺν πολλῇ σπουδῇ κτησάμενος αὐτό, ᾤετο ἔνθους ἔσεσθαι, καὶ κάτοχος ἐν τῷ πυξίῳ, ἀλλ' ἴσως ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ μακρῷ γελοιότερα ἔγραφεν· οἷ καὶ κεῖνο τὸ Δωρικὸν, ἦκεν ἡ Διονυσίου γυνή, καὶ πάλιν, οἴμοι, γυναῖκα χρησίμην ἀπώλεσα, καὶ τοῦτο γὰρ ἐκ τοῦ πυξίου, καὶ ὅ, αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν οἱ μωροὶ βρετῶν. τοῦτο μέν γε πάντες σὲ μάλιστα εὐτυχῶς ἂν εἰρημένον εἴη, ἢ παῦ Διονυσίου. καὶ δεῖ τοῦτο χρυσῶσαι αὐτὸ ἔδει ἐκείνου τὸ πυξίον. τίνα γὰρ ἐλπίδα καὶ αὐτὸς ἔχων εἰς τὰ βιβλία, καὶ ἀνελίττῃς ἀεὶ, καὶ διαχολλᾷς, καὶ περικόπτῃς, καὶ ἀλείφῃς παῦ χρόκῳ, καὶ τῇ κέδρῳ, καὶ διφθέρας περιβάλλεις, καὶ ὀμφαλοὺς ἐπιτίθης, ὡς δή τι ἀπολαύσων αὐτῶν; πάνυ γοῦν ἤδη βελτίων γεγένησαι διὰ τὴν ὠιδὴν, ὃς τοιαῦτα μὲν φθέγγῃ, μᾶλλον δὲ τῶν ἰχθύων ἀφωνότερος εἶ, βιοῖς δὲ, ὡς οὐδὲ εἰπεῖν καλόν· μῦσος δὲ ἄγριόν, φασι, πάντων ἔχεις διὰ τὴν βδελυρίαν· ὡς εἴ τοιοῦτος ἀπειργάζετο τὰ βιβλία, φυγῇ φθυκτέον αὖ ἐκεῖ ὅτι πορρωτάτω ἀπ' αὐτῶν. δυοῖν δὲ ὄντοιν, ἃ δεῖ σε παρὰ τῶν παλαιῶν περὶ κτήσασθαι, λέγειν τε δυνατὸν εἶναι, καὶ πρᾶξιν τὰ δέοντα, ζήλῳ τῶν ἀρίστων, καὶ φυγῇ τῶν χειρόνων, ὅταν μήτε ἐκεῖνα, μήτε τοῦτα φαίνηταί τις πρὸ αὑτῶν ὠφελοῦμενος, τί ἄλλο ἢ τοῖς μυσὶ δημοσιεύσας ὠήσεται, καὶ ταῖς πλαφαῖς οἰκήσῃς, καὶ πλαγὰς ὡς ἀμελοῦσι τοῖς οἰκέταις; πῶς δὲ οὐ κἀκεῖνο αἰσχρόν, εἴ τις σὲ τῇ χειρὶ ἔχοντά σι βιβλίον ἰδὼν (ἀεὶ δέ τι πάντως ἔχῃς) ἔροιτο οὗ τινος, ἢ ῥήτορος, ἢ ξυγγραφέως, ἢ ποιητοῦ ἐστι; σὺ δὲ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς εἰδὼς, τάχα εἴποις τοῦτό γε· εἶπα ὡς φιλῇ τὰ τοιαῦτα σὲ ξυνεστὸς παρεχωρῆς ἐς μῆκος λόγων, ὁ μὲν ἐπαινοῖ τι, ἢ αἰτιῶτο τῶν ἐγκεχαραγμένων,

οὐ δὲ ἀπορίης, καὶ μηδὲν ἔχοις εἰπεῖν, οὐκ A tu verò non habeas quod respondeas,
ἄξιη τότε χαίρειν σοι τὴν γῆν καὶ σαυτῆ, ὡς nonne optes tum vt tibi tellus dehiscat,
ὁ Βελλεροφόντης, τὸ βιβλίον; Δημήτριος δὲ ὁ Κυνικὸς, ἰδὼν ἐν Κορίνθῳ qui in tui perniciem velut Bellerophontes
ἀπαίδευτόν τινα βιβλίον κάλλιστον ἀναγινώσκοντα, τὰς Βάκχας, οἶμαι, τοῦ Εὐριπίδου, codicem attuleris? Demetrius Cynicus
καὶ πὴν ἄγγελον δι' ὧν διηγεῖται τὰ cùm Corinthi conspexisset ineruditum
τοῦ Πενθέως πάθη, καὶ ὃ τῆς Ἀγαυῆς ἔργον, quendam pulcherrimum librum legen-
ἁρπάσας, διέσπασεν αὐτὸ, εἰπὼν, Ἀμείνων tem, opinor in Bacchis Euripidis locum,
ὅστις τῷ Πενθεῖ ἅπαξ ἀποθανεῖν ἐμοῦ, ἢ ὑπὸ σοῦ πολλάκις. Ζητῶ δὲ ἀεὶ vbi nuntius Penthei fatum & factum A-
τοιοῦτός ἐμαυτὸν, οὕτω καὶ τήμερον βύρσῃ δι- gaues exponit, arreptum codicem lacera-
δυσώμην τινὸς ἕνεκα τῷ ἀπουδαίῳ ταύτῃ uit: Satius est, inquiēs, semel à me, quàm
ἐπαυδάκης τοῦ τῷ ὠνίῳ τῶν βιβλίων· à te toties dilaniari Penthea. Scire au-
ὠφελείας μὲν γὰρ, ἢ χρείας τῶν ἀπ' αὐτῶν, tem pervelim (quod ego nulla quantum-
οὐδὲ αὐ οἰηθείη τις τῶν ἐσ' ἐλάχιστόν σε εἰδό- uis diligenti animi cogitatione assequi
των. οὐ μᾶλλον, ἢ φαλακρὸς ἄν τις τρίαιτο possum) cuius rei gratia tanto studio in
κτένιον, ἢ κάπηλον ὁ τυφλὸς, ἢ ὁ κωφὸς hoc sis versatus. Nam fructus & vsus caus-
αὐλητικὸν, ἢ πλωτικὸν ὁ βύσσοχος, ἢ ὁ ἄπει- sa nemo putare queat, qui te vel media-
ρότης κώπην, ἢ ὁ κυβερνήτης ἄροτρον. ἀλλὰ B criter nouit: non certè magis quàm si
μὴ ὀπτίδοξόν σοι τὸ πρᾶγμα ἔχῃ, caluus pectinem emat, aut speculum cæ-
καὶ βούλῃ τοῦτο ἐμφῶναι ἅπασιν, ὅτι καὶ εἰς cus, aut tibicinem conducat surdus, scor-
τὰ μηδέν σοι χρήσιμα, ὅμως οὐ πολλῆς τῆς tumve spado, vel nauem qui nullum ma-
περιουσίας ἀπαλίσκεις; καὶ μὲν ὅσα γε κἀμὲ re propinquum habet, aut gubernator a-
Σύρον ὄντα εἰδέναι, εἰ μὴ σαυτὸν φέρων ratrum. Sed fortassis hac re tuas opes ia-
τῆς τοῦ γέροντος ἐκείνου διαφθορᾶς πρε- ctas, dum palàm facis, etiam in res tibi ni-
σβύτερος, ἀπολώλεις ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἤδη, hil vtiles, ex immensis diuitiis esse quod
καὶ ἀγορᾷ περιῄει τὴν βιβλίων. λοιπὸν insumas. Atenim quantum ego, qui & ip-
οὖν δεῖ σε σκοπὸν πεποιημένον ὑπὸ τὴν κολά- se Syrus sum, exploratum habeo, nisi te
κων, ὡς ἂ μόνον καλὸς εἶ, καὶ εὐσχήμων, ἀλλὰ locupletis istius hominis testamento, do-
σοφὸς, καὶ ῥήτωρ, καὶ συγγραφεὺς, οἷος οὐχ ἕτε- lo fraudéque mala subingessisses, iamdiu
ρος, ὠήθαι τὰ βιβλία, ὡς ἀληθέσιοις τοῖς C venum libris datis, fame tibi fuisse
ἐπαίνοις αὐτῆι. Φασὶ δέ σε καὶ λόγοις ὑπο- pereundum. At fieri potest vt nunc dein-
δείκνυσθαι αὐτοῖς ὑπὸ δείπνῳ, κἀκείνους χρυ- ceps ideo libros vndique accumules, quò
σαίων βατράχων δίκην διψῶντας, ἐκκεκραγέναι, fidem facias assentatoribus tuis, quos au-
ἢ μὴ πιεῖν, ἐὰν μὴ διαῤῥαγῶσι βοῶντες. dis quotidie prædicantes te non modò
καὶ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ῥᾷστος εἶ τῆς ῥινὸς ἕλκε- bellum & amabilem rhetorem, sed sa-
σθαι, καὶ πιστεύω αὐτοῖς ἅπασι, ὅς ποτε κἀ- pientem quoque & historicum, qui se-
κεῖνο ἐπείσθης, ὡς βασιλῆ τινι ὡμοιώθης τὴν cundum non inueniat. Fertur quoque o-
ὄψιν, καθάπερ ὁ Ψευδαλέξανδρος, καὶ Ψευ- rationes quasdam te in conuiuiis ex mo-
δόφιλιππος ἐκεῖνος κιναφδὸς, καὶ ὁ τῶν re recitare, ac illos terrestrium ranarū in-
περὶ πάτροφας ἡμῖν Ψευδοπέρων, καὶ εἴ τις star sitibundos exclamare, nec potare nisi
ἄλλος τῶν νεωτέρων ὁ Ψεῦδος πεπαγμένων. καὶ priùs clamore differantur. Nam nescio
τὸ θαυμαστὸν, εἰ ὅτο ἔπαθες, αὐόπτης καὶ ἀπαί- quo pacto nō est difficile naso te suspen-
δευτος αὐθέφτος, καὶ πρὸς ἐξυπνιάζων, καὶ μιμούμενος βάδισμα, καὶ ῥῆμα, καὶ D dere, qui omnia credis, sicut illud nuper,
σχῆμα ἐκεί- te vni cuipiam regi assimilem, quemad-
νων, ᾧ σεαυτὸν εἰκάζων ἔχαιρες, ὅπου καὶ Πύῤῥον φασὶ τὸν Ἠπειρώτην τὰ ἄλλα θαυμαστὸν ἄνδρα,

modum Pseudalexander quondam, ac
Pseudophilippus, & superioribus annis
Pseudonero, & si qui alij hoc modo men-
titi sunt. Nec mirum est te hominem in-
sulsum ac stolidum sic affici, & lectica ve-
hi, aut illum regis incessum, vultum, ha-
bitum denique totum studere imitari,
gauderéque si quis te huic conferat.
Quid hoc mirum, inquam, quādo etiam
Pyrrhus Epirota, alioqui vir clarissimus,

τὶ δ' οἰκέται μόνον ἰῶ ἀποδύσωνταί σου, τί οἴῃ, μὴ αὐτίκα ἔσεσθαι πόλιτα σου τοῦδηλα τὰ τῆς νυκτὸς ἀπόῤῥητα; εἰπέ γοῦν μοι καὶ τόδε, εἰ Βάσσος ὁ ὑμέτερος ἐκεῖνος σοφιστής, ἢ Βάταλος ὁ αὐλητής, ἢ ὁ κίναιδος Ημιθέων ὁ Συβαρίτης, ὃς πολὺ θαυμαστοὺς ὑμῖν νόμους συνέγραψεν, ὡς χρὴ μαίνεσθαι, καὶ τοῦδαπίλλεσθαι, καὶ πάσχειν, καὶ ποιεῖν ἐκεῖνα, εἰ τούτων τις νεοτευθῆ τοιβαλλόμενος, καὶ ῥόπαλον ἔχων βαδίζοι, τί οἴῃ φανεῖσθαι τοῖς ὁρῶσιν; Ηρακλέα εἶναι αὐτόν; οὐκ, εἴ γε καὶ χύτραις λημῶντες τυγχάνοιεν. μυεῖα γὰρ ὅσα τὰ αὐτομάρτυρα τῷ ῥήματι, βάδισμα, καὶ βλέμμα, καὶ φωνή, καὶ τράχηλος ὑπεκκλασμένος, καὶ ψιμύθιον, καὶ μαστίχη, καὶ φῦκος, εἰς ὑμᾶς κεκομψεῦται, καὶ ὅλως τὴν προοιμίαν, θᾶττον αὖ πέντε ἐλέφαντας ὑπὸ μάλης κρύψας, ἢ ἕνα κίναιδον. εἶτα ἡ λεοντῆ μὲν τὸν πιθηκον οὐκ αὖ ἐκρύψει, σὺ δ' οἴῃ λήσειν σκεπόμενος βιβλίῳ; ἀλλ' ὦ δίωνα τόν. τοῦδοὺς γάρ σε, καὶ ἀποκαλύψῃ τὰ ἄλλα ὑμῶν γνωρίσματα. Ὃ δ' ὅλον, ἄγνοεῖν μοι δοκεῖς, ὅτι τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας ὁ τοῦδε τῷ βιβλιοκαπήλῳ δεῖ ζητεῖν, ἀλλὰ παρ' αὐτοῦ, καὶ τὸ καθ' ἡμέραν βίον λαμβάνειν. σὺ δ' οἴῃ συνήγορον κτενεῖν καὶ μάρτυρα ἔσεσθαί σοι τὸν Ατλικὸν, καὶ Καλλῖνον, τοὺς βιβλιογράφους; οὐκ, ἀλλ' ὑμοῦ τινας αὐθρώπους ὑπερείδοντας σε, ἵνα οἱ θεοὶ ἐθέλωσι, καὶ τοσοῦτον ἔσχατον πενίας ξυνελάσοντας· διὸ ἐπὶ τινῶν σωφρονίσθητε ἀποδόσθαι μᾶλλον τοῖς πεπαιδευμένοις τὰ βιβλία ταῦτα, καὶ σπανίως, τὴν τελευταίαν τούτων οἰκίαν ἀποδόμενοι δὲ τοῖς ἀνδραποδοκαπήλοις μέρος γοῦν ἀπὸ πολλῶν τῶν ὀφλημάτων. καὶ γὰρ καὶ κεῖνα τοῦδὲ δύο ταῦτα δίκαιος ἐπανύδασας, βιβλίων τε τῶν πολυτελῶν κτῆσιν, καὶ μειρακίων τῶν ὡρίων, καὶ ἤδη καρτερῶν, ὠνιῶ, καὶ ὃ τραῦμά σοι πάνυ ἀπανυδάξεται, καὶ θηρεύεται. ἀδιώατον δὲ πέντε ὄντα, τοῦδὲ ἀμφω διαφυγεῖν. σκόπει ταῦτα ὡς ἱεροῦ χρῆμα συμβουλῆ. ἀξιῶ γάρ σε ἀφέλιμον τῶν μηδὲν τοῦδοκούντων, τῶν ἑτέραν νόσον θεραπεύῃ, καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἐκείνους, ὧνπερ δ' ὅμως μὴ ὑπολάβητε ὄντων σε τῶν οἴκοθεν, μεταξύ τινας τῶν ἐλευθέρων, οἷς δὴ ἀκίνδυνον ἀπελθοῦσιν, ἵνα μὴ λάθωσιν ἅπαντα ἐξαγγείλαντα ὑμῖν μᾶλλον τὸν πόνον, οἷα καὶ τοῦδὲ αἴσχιστα τοῦδὲ σὺ διηγεῖτο ἐξελθὼν ὁ πόρνος, ἔτι καὶ δείγματα ἐπιδεικνύς.

nec enim ſerui tui tacebũt quæ noctu indigna relatu facinora edis. Reſponde igitur mihi hoc quoque: ſi Baſſus ille noſter Sophiſta, aut Batalus tibicen, aut iſte Sybarita cinędus Hemitheõ, qui nobis præclaras illas leges cõdidit, quemadmodum omni ſpurcitiei genere furere oporteat, ſi iſtorum inquam vnus aliquis leonina pelle circundatus, clauam manu tenens prædambulet, quid? Herculémne exiſtimas, quibus obuiam factus ſit, habituros? non equidem opinor, vt maximè ollis fortè excutiant: ſexcenta enim ſunt quæ repugnant: inceſſus, obtutus, vox, obliqua ceruix, varius fucus, vnguenta quibus vos ſoletis excolere: & ommino ſicut in prouerbio eſt, Citiùs ſeptem elephantos ſub alis abſconderis, quàm vpum cinædum. Iam cùm leonina pellis hunc non occulat, tun' ſperas libello contectus poſſe latere? Sed fieri nequit quin se prodant alia illa veſtri indicia. In ſumma, ignorare te video quòd bonam & ſplendidam famam non ab illis librorum inſtitoribus, ſed à ſeipſo, & quotidianæ vitæ modo petere conueniat. An verò confidis aduocatos, ac teſtes probitatis futuros tibi Atticum & Callinum librariosé Caue putes, ſed fœtos homines perditurosque te, ſi Dij ſinant, ac ad extremam paupertatem redacturos: quem nunc tandem modeſtiorem, ac magis cogitantem, par erat iſtorum codicum vni cuipiam ex eruditis copiam facere, ſimúlque ex iſta nuper extructa domo migrare: iis etiam apud quos mancipia proſtant, reddere partem ſaltem multorum debitorum. Etenim his duobus præcipuam collocaſti operam, vt libros poſſideres raros, & adoleſcentes validos ac robuſtos mercareris. Proinde conſidera quàm ſit res aurea conſilium. Nam meo quidem iudicio rectiſſimum fuerit, ſi miſſa feceris ea quæ non magnopere ad te pertinent, ac illum alterum morbum curaris, & pro miniſtris (ſic tamen, vt ne perpetua emptione res domeſticæ deficiant) adhibueris ingenuos aliquos, quibus ne tutum quidem ſit, ſi abs te digrediantur, niſi pretio hoc redimas, proferre omnia quæ vos inter comeſſandum deſignatis, qualia nuper puſio tuus obſcœniſſima de te mane domo egreſſus narrabat, etiam ſigna oſtendens ſceleris.

Ego verò teſtes facio quotquot tum ade- A
rant, quàm indignè tulerim, & vix manus
continuerim, iratus tui cauſſa, maximè
cùm vnum atque alterum adduceret cõ-
firmaturos quæ dixerat, qui & ipſi ea-
dem multo ſermone declamabant. In
hos ergo vſus reconde argentum, bone
vir, vt domi tutò iſta perpetrare poſſis.
Nam quis nunc deinceps ab iſtis quibus
te aſſuefeciſti, retrahat? Non facilè ceſ-
ſat canis corium rodere vbi cœpit. At
illud alterum, ne in poſterum libros
commerceris, facilè obtinebimus. Do-
ctus es, ſapiens es. Quicquid vſpiam
antiquitatis extat, hoc tibi modò non
in ſummis labris natat: omnem hiſto- B
riam tenes, omne orationis artificium,
virtutem, vitia, dictionum Atticarum
vſum: ac planè ſcitus es, & in omni
ſcientiarum genere primus, ob libro-
rum aceruum. Nam quid vetat etiam
me tibi ciconiam pinſere, quando deci-
pi te iuuat? Ego verò perquam velim
fieri abs te certior, cùm tot tibi libri
ſint, quibus potiſſimùm te occupes,
Platonis, Antiſthenis, Antilochi, Hip-
ponactis? Aut ſpretis his, magis rhe-
tores in manibus habes, & Æſchinis
orationem aduerſus Timarchum legis? C
An verò iam antè hæc omnia tibi ſunt
clara, nec eſt cur legas, at in Ariſto-
phane & Eupolide totus es? Scin' Ba-
tas? percurriſti totam fabulam? Num
alicubi tetigit te poëta: nuncvbi puduit
te agniti flagitij? Hîc autem iterum mi-
ramur quali animo, qualibus manibus
libros verſes. Quando? num interdiu?
quod nemo vnquam facere te vidit. At
noctu? An cùm iſtis aliis es intentus?
aut ante veſtra exercitia, quæ niſi cùm
caligine terra eſt obducta, aggredi non
auſis? Miſſos verò fac libros, ac tuam
rem potiùs cura, quanquam hoc quoque D
indignum eſt, debueráſque Euripidis
Phædram ſaltem vereri, quæ mulieribus
ſuccenſet, ac inquit:

Nullas tenebræ expaueſcunt conſcias,
Neue edium vocem latebræ edani, timent.

Quòd ſi omnino decreuiſti tuo morbo
blandiri, age abi, mercare libros, domi
conclude, fruere partorũ bonorũ gloria,

Ἀλλ' ἔγωγε καὶ μάρτυρας αὐτῶν ἠγανάκτησα, καὶ ὀλί-
γου πληγὰς ἐνέτεινα αὐτῷ, χαλεπαίνων
ὑπὲρ σοῦ· καὶ μάλιστ' ὅτε καὶ ἄλλοι ἐπε-
καλέσατο μάρτυρα τῶν ὁμοίων, καὶ ἄλλοι,
ταὐτὰ καὶ λόγοις διηγουμένους. πρὸς δὲ τού-
τοις, ὦ γαθέ, παμβύου πάρεσιν, καὶ φύ-
λαττε, ὡς οἶκοι, καὶ καλῶ πολλοῦ ἀσφα-
λέστερον ταῦτα ποιῇς καὶ πάσχειν ἔχῃς. ὥστε μὲν
γὰρ μηκέτι ἐργάζεσθαι, τίς ἂν μεταπεί-
σειέ σε; σοὶ γὰρ κύων ἅπαξ παύσαιτ' ἄν,
σκυτοτραγεῖν μαθοῦσα. τὸ δ' ἕτερον ῥᾴδιον,
τὸ μηκέτι ὠνεῖσθαι βιβλία, ἱκανὰς πεπαι-
δεῦσαι, ἄλις σοι τῆς σοφίας, μᾶλλον δὲ οὐκ ἐπ'
ἄκρου τῶν χείλεων ἔχεις τὰ παλαιὰ πάντα,
πᾶσαν μὲν ἱστορίαν οἶσθα, πάσας δὲ λόγων
τέχνας, καὶ κάλλη αὐτῶν, καὶ κακίας, καὶ
ὀνομάτων χρῆσιν τὴν Ἀττικήν· πάνυ σοφόν
τι χρῆμα, καὶ ἄκρον ἐν παιδείᾳ γεγῶσαν,
ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν βιβλίων κωλύει γάρ
δοκεῖ καί σοι ἐνδατεῖσθαι, ὅπῃ χαίρεις
ἕκαστον ἀδιάτρητος. ἥδιον δ' ἂν καὶ ἐγώμην
σοι, τὰ τοσαῦτα βιβλία ἔχων, τί μάλιστα ἀ-
ναγιγνώσκεις αὐτῶν; τὰ Πλάτωνος; τὰ Ἀν-
τισθένους; τὰ Ἀντιλόχου; τὰ Ἱππώνακτος; ἢ
τούτων μὲν ὑπερφεύγεις, ῥήτορες δὲ μάλι-
στά σοι τούτων ἀνδρες; εἰπέ μοι, τὸν Αἰ-
σχίνου τὸν κατὰ Τιμάρχου λόγον ἀναγνώ-
σκεις; ἢ σκῆπτά γε πάντα οἶσθα, καὶ γεγρά-
φεις αὐτῷ ἕκαστον, τὸν δὲ Ἀριστοφάνη, ἐ
τὸν Εὔπολιν ὑποδίδυχας; ἀλέγεις καὶ τὰς
Βάτταλας ὅλον δρᾶμα ὅλον; ἔστ' οὐδέποτε πέ-
πτωκε καθ' ὑπνον, οὐδ' ἁρπάσασα γραφείσας
αὐτά; τοῦτο γοῦν καὶ μάλιστα θαυμάσειεν
ἄν τις, πόθεν ψυχῆς ἔχων, ἀπωθεῖ τὰ βι-
βλία, οἷαις αὐτὰ χερσὶν ἀνελίττεις. πό-
τε δὲ ἀναγιγνώσκεις; μεθ' ἡμέραν; ἀλλ' οὐ-
δὶς εὕρηκα ποιοῦντα τοῦτο. ἀλλὰ νύκτωρ;
πότερον, ὑπτεπαιθρίους ἤδη σκείνους, ἢ
περὶ τῶν λόγων; ἀλλὰ καὶ περὶ σκήπτης;
μηκέτι μὴ τολμήσεις ποιεῖν μηδέν· ἄφες
δὲ τὰ βιβλία, καὶ μόνα ἐργάζου τὰ σαυ-
τῦ. κἀγὼ ἔχοιμ' ἂν μηκέτι μηδὲ ἐκεῖνα, αἰδεσθείην δὲ τὸν τῦ Εὐριπίδου Φαίδρου, ἐ ὑπὲρ
τῶν γυναικῶν ἀγανακτοῦντος, καὶ λέγοντος,

Οὐδὲ σκότον φείσονται τὸν συνεργάτιν.

Τέρεμνά τ' οἴκων μή ποτε φθονεῖν ἀφῇ. Εἰ δὲ πάντως ἐμμανὴς τὴν ὁμοίαν νόσον διέφευ-
γας, ἴθι, σοῦ μὲν βιβλία, ἢ οἶκοι καθεκλείσας, ἔχε, ἐ κατὰ τὸν δόξαν τῶν κτημάτων.

ἱκανόν σοι καὶ τοῦτο· τοσοῦτόν δὲ μηδέπω, μηδὲ αἰσχρῶς, μηδὲ ἀπαλλάγης τῇ γλώττῃ παλαιῶν ἀνδρῶν λόγους, καὶ ποιήματα, μηδὲν δηνέον σε εἰργασμένα. οἶδα ὡς μάτην ταῦτά μοι λελήρηται, ἢ κεῖ πλὼ παρεμίαν, Αἰθίοπα σμήχειν ἐπιχειρῶ· σὺ γὰρ ὠνήσῃ, καὶ χρήσῃ ἐς σεαυτὸν, καὶ καταγελασθήσῃ τοῖς πεπαιδευμένοις, οἷς ἀπόχρη ὠφελεῖσθαι, οὐκ ἐκ τοῦ κάλλους τῶν βιβλίων, οὐδ' ἐκ τῆς πολυτελείας αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς φωνῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν γεγραφότων. σὺ δὲ οἴει θεραπεύσειν τινὰ ἀπαιδευσίαν, ἢ ἐπικαλύψειν τῇ δόξῃ ταύτῃ, ἢ οὐκ πλήξειν τοὺς πλήθει τῶν βιβλίων, οὐκ εἰδὼς ὅτι καὶ οἱ ἀμαθέστατοι τῶν ἰατρῶν ὃ αὐτὸ σοι ποιοῦσιν, ἐλεφαντίνας ῥαβδίσκας, καὶ σκεύας ἀργυρᾶς ποιούμενοι, καὶ σμίλας χρυσοκολλήτους. ὁπότε δὲ καὶ χρήσασθαι τούτοις δέῃ, οἱ μὲν, οὐδὲ ὅπως χρὴ μεταχειρίσασθαι αὐτὰ, ἴσασι. προελθὼν δέ τις εἰς τὸ μέσον τῶν μεμαθηκότων, φλεβότομον μὲν μάλα ἠκονημένον ἔχων, ἰοῦ πάλαι μισὸν, ἀπηλλαχὲ τῆς ὀδύνης τὸν νοσοῦντα. ἵνα δὲ καὶ γλαφυροτέρῳ τινὶ τὰ σὰ εἰκάσω, τοῖς κουρέας τούτοις ὑπόσκεψαι, καὶ ὅτι τοῖς μὲν τυχοῦσας αὐτῶν, ξυρὸν καὶ μαχαίδας, καὶ κάτοπτρον σύμμετρον ἔχοντας· τοὺς δὲ ἀμαθεῖς, καὶ ἰδιώτας, πλῆθος μαχαιδίων παρηκότας, ἐκ κάτοπτρα μεγάλα· οὐ μὴν λήσει γε δηλὰ ταῦτα οὐδὲν εἰδότας. ἀλλὰ τὸ γελοιότατον ἐκεῖνο πάσχουσιν, ὅτι κελεύονται μὲν οἱ πολλοὶ παρὰ τοῖς κείρουσιν αὐτῶν, παρὰ τὰ ἐκείνων κάτοπτρα παρελθόντες, τὰς κόμας ἀθετεῖσθαι. καὶ σὺ τοίνυν ἄλλῳ μὲν δεήσῃ χρήσιος αὐτὰ τὰ βιβλία· χρήσασθαι δ' αὐτὸς οὐκ ἂν δύναιο. καίτοι σοὶ ἔχρησας σοὶ βιβλίον πώποτε, ἀλλὰ ὃ τῆς κυνὸς ποιεῖς, τῆς ἐν τῇ φάτνῃ κατακειμένης, ἣ οὔτε αὐτὴ τῶν κριθῶν ἐσθίει, οὔτε τῷ ἵππῳ δυναμένῳ φαγεῖν ὑπερέπει. ταῦτα τοίνυν εἰ, ὑπὲρ μόνων τῶν βιβλίων παρῄνεσάζομεν ἂν σοὶ, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὅσα κατάπλυτα καὶ ἐποτείδιτα ποιεῖς, αὖθις ἀκούσῃ πολλάκις.

A hac ſcilicet contentus: caue verò tangas, aut lecturus aliquid aperias, ne ſit in ore tibi veterum aliqua oratio aut poëma nihil malè de te meritorum. Non ſum neſcius hæc fruſtra à me diſputari: & nugas eſſe meras, iuxta adagionem, Æthiopem lauare. Nam tu non ceſſabis libros coëmere, cùm ab eruditiſſimis quibuſque rideberis, quibus non hoc agitur, vt libri niteant, & magnifici ſint, ſed vt vtiles verbis & ſententiis verborum. An verò ſperas iſta opinione tuam inſcitiam poſſe occulere, & codicum multitudine promouere vulgus? Neſcis autem quòd imB peritiſſimi medici idem faciunt, qui eburneis virgulis, & vaſculis quibus ſanguinem eliciunt, argenteis, ſcalpelliſque auro inſignibus ſuperbiunt: cùm verò horum iam vſus eſt, ne in manus quidem rectè capere ſciunt: alius autem quiſpiam in medium prolato phleborotomo, rubigine quidem ambeſo, ſed bene acuto, ægrum morbo leuat? Sed vt tuarum rerum magis iocoſam faciam comparationem, ad hos mihi tonſores aſpice, & inuenies, eos qui artifices optimi ſint, nouaculã tãtùm ac forpicem & mediocre ſpeculum habere. Sed ignaros artis, etiam ſi infiniC ta ſpecula & forpices proponant, non tamen latêre, artis quòd nihil calleant tonſoriæ. Accidítque hoc riſu digniſſimum, quòd plerique apud vicinos tondent, coram ipſorum ſpeculis comuntur. Et tu alij quidem cui vſus eſſet, commodare librum certè poſſes, ipſis vti non potes: tametſi nulli commodaſti vnquam, faciſque hoc tantùm quod canis in præſepe, qui cùm hordeo non veſcatur, equum tamen volentem paſci, haud ſinit.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΡΑΔΙΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΙΝ ΔΙΑΒΟΛΗ.

DE NON TEMERE CREDENDO CALVMNIÆ.

Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum ac ſummam orationis titulus indicat, videlicet quòd non temere credendum ſit calumniæ, propterea quòd multi proprijs affectibus aut commodis impulſi, innocentes ſæpenumero

& bonos viros, apud eos qui facilè delationibus quibuſuis aures & fidem adhibent, per iniuriam ac fraudem opprimant. Oratio eſt didactica, niſi quòd circa finem etiam ad ſuaſorium genus aliqua parte pertinere videri poteſt, vbi conſulit ac monet, delatores non facilè admittendos atque audiendos eſſe; aut certè ea quæ deferuntur, diligenter perpendenda: quòd ex huiuſmodi calumnijs multa ac grauia mala fermè ſequantur. Orditur autem à loco communi, ignorantiam puta perniciosum malum hominibus eſſe. Cui poſtea inſtitutum negotium accommodat, præcipuè verò addens, circa calumniam: atque hinc propoſito de quo dicturus ſit, principiò ceu occaſionem quandam futuræ deſcriptionis præmittit narrationem de Apelle apud Ptolemæum delato, & quo pacto idem Calumniam vltus ſit, depicta eius imagine. Atque exinde ad ipſam rem accedens, definit primùm Calumniam, poſtea calumniatores quales ſint, & vbi potiſſimùm verſentur, quibus rebus ac ſtudijs intenti ſint, & qualibus inſtrumentis quoque ad circumueniendos & opprimendos innocentes vtantur, deſcribit. Hinc ipſum quoque qui traducitur, quis & qualis conditionis ſit, & quid maximè in eo obſeruetur, idque diſtributione quadam proſequitur, additis etiam exemplis quibuſdam, atque ſimilibus. Poſtremò & illum depingit qui calumniatori aurem præbet, qualem ferè eſſe contingat, & quid quiſque faciat: tractata etiam per occupationem quæſtione, an prout quiſque vir dignior, aut famæ ſpectatioris erit, ita admittendus atque audiendus quoque magis ſit, an prorſus nulli vni ac ſoli credendum. Digna ſanè oratio, quæ in nobilium atque potentum parietibus & aulis vbique ſcripta ac picta, ceu dicitur, ob oculos ponatur.

PErnicioſa res ignorantia eſt, & variis modis noxia mortalibus, non ſolùm communi hominum vitæ tenebras quaſdam offundere, ac veri cognitionem obliterare ſolita, ſed priuatas quoque ſingulorum rationes miſcens ac perturbans. Quo fit vt perinde atque qui in tenebris errant, imò haud aliter quàm cæci, iam huc iam illuc impingamus. Quod haud procul nobis, & ante pedes eſt ſitum, non videmus: formido eſt his capi, à quibus etiam quàm longiſſimè abſumus. Denique in rebus humanis nihil tam fauſtè feliciterque agitur, quod non error aliquis interpolet. Hinc ſunt innumeræ illæ tragicæ clades, fata Labdacidarum ac Pelopidum, aliæ item aliorum calamitates: ferè enim quicquid malorum ſcenæ ac pulpita clamant, ab ignorantia ceu tragico deo compoſitum proficiſcitur. Illa verò cùm aliàs poteſt plurimùm, tum noxia eſt immodicè ſi quando in calumnias familiares, & mutua inter ſe amicorum crimina incidit, quibus ſolent & inteſtinis diſſidiis res domeſticæ, & odiis ciuilibus vrbes funditus euerti, in natos ſæuire parentes, nati parentibus inſidiari, frater fratri, amans amanti, amicus itemà amico diuelli, turbari demum omnia calumniæ vafritia. Itaque quo pacto caueri facilè poſſit, & qualiſnã ſit calumnia, vnde originem trahat, quãtum ferè efficiat, hac oratione velut in tabella depingam.

Εἰσὶν γὰρ ἡ ἄγνοια, καὶ πολλῶν καὶ δεινῶν αἰτία τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἀχλύν τινα καθέλκουσα τῷ τοῦ βίου, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀμφιβόλους ποιοῦσα, καὶ τὸν ἑκάστου βίον ὑποσκιάζουσα. ὃ καὶ τοῦτο ἔγωγε πλεονωδόσι πάντες ἐοίκαμεν, μᾶλλον δὲ τυφλοῖς, ὁρμῶντες πεποίηκα, τοῦ μὲν, πανταχόσε πλανώμενοι ἀλόγως, τοῦ δὲ, ἀποσφαλλόμενοι ἐνίοτε δεινῶς, καὶ ὃ μὲν πλησίον, ἐς ὃ δὲ πόδας, οὐχ ὁρῶντες, ὃ δὲ πόρρω, καὶ παμπόλυ διεστηκός, ὡς ἐνοχλοῦσι διδύοντες· ἐς ὅλως, ἐφ' ἑκάστου τοῦ πραττομένου ἢ διαλείπομεν τὰ πολλὰ ὀλιθάνοντες. τοιγάρτοι μυρίας ἤδη τοῖς τραγῳδοδιδασκάλοις ἀφορμὰς εἰς τὰ δράματα ταῦτα παρέσχηται, τοὺς Λαβδακίδας, καὶ τοὺς Πελοπίδας, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια πλήσια. αἰεδὴ γὰρ τὰ πλῆκτα τοῦ ἐν τῇ σκηνῇ αἰαζομένων κακὸν, ἄνεμοί τις αὖ ἐκ τῆς ἀγνοίας, καθάπερ ἐκ τραγικοῦ δαίμονός τινος κεχορηγημένα. λέγω δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα μὲν ἀποβλέπων, μάλιστα δὲ εἰς τὰς ὁδὰς ἀληθεῖς καὶ τοῦ συνήθους καὶ φίλων διαβολάς. ὑφ' ὧν ἤδη καὶ οἶκοι αἰάστατοι γεγόνασι, καὶ πόλεις ἀνδρῶν ἀπολώλασι, πατέρες τε καὶ παίδων ἐξεμάνησαν, καὶ ἀδελφοὶ καὶ τοῦ ὁμογλώττου, καὶ παῖδες καὶ τοῦ γνησιωτάτου, καὶ ἐρασταὶ καὶ τοῦ ἐρωμένου, πολλαὶ δὲ καὶ φιλίαι συνεκέκραντο, καὶ οἶκοι συνεχώθησαν ὑπὸ τῆς καὶ ταύτης διαβολὰς πιθανότητος. ἵν' οὖν ὡς ἥκιστα ταύτῃ πίπτωμεν αὐταῖς, ὑποδέξαι βούλομαί σοι τὸν λόγον, καθάπερ ὑπό τινος γραφῆς, ὁποῖόν τί ἐστιν ἡ διαβολὴ, καὶ πόθεν ἄρχεται, καὶ ὁποῖα ἐργάζεται.

μᾶλλον

μᾶλλον δὲ Ἀπελλῆς ὁ Ἐφέσιος πάλαι τῷ τοῦτῳ προσύλαβε τὴν εἰκόνα. καὶ γὰρ αὖ καὶ οὗτος ἀφθονηθεὶς πρὸς Πτολεμαῖον, ὡς μετεχνῶς Θεοδότα τῆς συνωμοσίας ἐν Τύρῳ· ὁ δὲ Ἀπελλῆς οὐχ ἑωρᾶκει ποτὲ τὴν Τύρον, οὐδὲ τὴν Θεοδότην ὁστις ἦν ἐλήλυθεν, ἢ καθόσον ἤκουε Πτολεμαίῳ τινὰ ὑπηρχον εἶ), τὰ κατὰ τὴν Φοινίκην ὀπτευόμενον· ἀλλ' ὅμως τῷ αἰτιάχων τις, Ἀντίφιλος ὀνομα, ἐκ τοῦ φθόνου τῆς πρὸς βασιλέα τιμῆς, καὶ τῆς κατὰ τὴν τέχνην ζηλοτυπίας, κατεῖπεν αὐτοῦ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ὡς εἴη κεκοινωνηκὼς τῶν ὅλων, καὶ ὡς πάσαν τὸ τις αὐτὸν ἐν Φοινίκῃ συνεστιώμενον Θεοδότα, καὶ πρὸ ὅλου δὲ τοῦτο πρὸς ὃ οἷς αὐτῷ κοινολογούμενον· καὶ τέλος, ἀπέφηνε τὴν Τύρου ἁπάσαν, ἐξ τὴν Πηλουσίου καταλῆψιν ἐκ τῆς Ἀπελλοῦ συμβουλῆς γεγονέναι. ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ὡς αἰκάρτα, καὶ πάλαι ἤ πόθεν φρενήρης τὶς ὤν, ἀλλ' ἐν κολακείᾳ διαστοιχῇ τεθραμμένος, οὕτως ἐξεκαύθη καὶ συνεταράχθη πρὸς τῆς παραδόξου τοῦ τῆς ἀφθονίας, ὥστε μηδὲν τῶν εἰκότων λογισάμενος, μηδ' ὅτι αἰτίτιχος ἦν ὁ ἀφθονήσων, μηδ' ὅτι μικρότερος ἢ κατ' τοιαύτην ἀφορμὴν ζωγράφος· καὶ ταῦτα, δι' πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ, καὶ πρὸ ὀπτίλου τῶν ὁμοτέχνων τετιμημένος, ἀλλ' οὐδὲ ὃ παράπαν, ὡς εἰ ἐξέπλευσεν Ἀπελλῆς εἰς Τύρον, ἐξετάσας, λύσας ἐκάστε μεινίσῃ, καὶ βοῆς ἐπεμπλα τὰ βασίλεια, τὸν ἀχάριστον κεκραγώς, ἐξ τὸν ἐπίβουλον, καὶ συνωμότην. καὶ εἰ γε μὴ τῶν συνωφλημένων τὶς ἀγανακτήσας ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀντιφίλου αἰσχύνῃ, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀπελλοῦ κατελεήσας, ἔφη μηδενὸς αὐτοῖς κεκοινωνηκέναι τὸν ἄνθρωπον, ἀπετέτμητο ἂν τοῦ τραχήλου, καὶ παρελέλαυνε τὸν ἐν Τύρῳ κακῶν, οὐδὲν αὐτὸς αἴτιος γενόμενος. ὁ μὲν οὖν Πτολεμαῖος, ὅτε λέγεται μεταγνῶναι ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ὥστε τὸν μὲν Ἀπελλοῦ ἐκατὸν τάλαντα ἐδωρήσατο· τὸν δ' Ἀντίφιλον, δουλεύειν αὐτῷ παρέδωκεν. ὁ δὲ Ἀπελλῆς, ὧν προεκδύθη μεμνημένος, τοιάδε τινὶ εἰκόνι ἠμείψατο τοῦ διαβολοῦ. Ἐν δεξιᾷ τις αἰτὴρ καθῆται, τὰ ὦτα παμμεγέθη ἔχων, μικροῦ δεῖν τοῖς τοῦ Μίδου προσεοικότα, τὴν χεῖρα προτείνων, πορρώθεν ἔτι προσιούσῃ τῇ διαβολῇ. περὶ δὲ αὐτὸν ἑστᾶσι δύο γυναῖκες,

A Porrò quam eius imaginem ſubiiciam, Apelli Epheſio pictori acceptam refero, dicatam, quum is apud Ptolemæum regem coniurationis quæ in Tyro auctore Theodota facta eſt, inſimulatus eſſet, quanquam neque Tyrum viderat vnquam, neque Theodotam nouerat, niſi quantum fama accepit eum Ptolemæi præfectum Phœnicen adminiſtrare. Verùm Antiphilus quidam artis gratiæque Apellææmulus, illum apud regem coniurationis Tyriæ reum fecit, cum Theodota principe factionis viſum familiariter congredi, conuiuari, ſecretò item & in auriculam inter con-
B uiuandum colloqui. Paulo pòſt & defeciſſe Tyrum, & Peluſium Apellis conſilio occupatum eſſe. Tum Ptolemæus præter modum, cùm & aliàs non ſatis animi compos eſſet, aſſentatione inſuper tyrannica fractus, adeò excanduit, adeò admiratione calumniæ percitus eſt, vt coniecturis quæ cauſſæ fidem aut facerent, aut minuerent, neglectis, non animaduerterit calumniatorem Apellææ artis æmulum eſſe, dein fortuna minori Apellem, quàm vt Peluſium prodere poſſet: hunc item beneficiis
C regiis plus cæteris pictoribus auctum: neque interim percontatus num aliquando ille in Tyrios nauigaſſet. Quin ſtatim plectendus videbatur. Regiam tumultu inſolito Rex perturbat, Apellem perfidum, ingratum, reum violatæ maieſtatis, inſidiatorem, coniuratum, clamat. Ac niſi quiſpiam è ſociis coniurationis qui capti tenebantur, & audax Antiphili ſcelus ſtomachatus, & infelicis Apellis miſertus, nihil ei commune cum ſeditioſis fuiſſe probaſſet, dubio procul Tyriorum malorum pœnam capite multatus ſoluiſſet, etiamſi nihil ſibi malè conſcius. Ptolemæus igitur collecto animo ſententiam mutauit, Apellem donauit talentis centum, addito in ſeruitutem Antiphilo calumniatore. Apelles contrà periculi memor, tali eſt imagine calumniam vltus. Ad dextram conſidet quiſpiam auribus prælongis inſignis, quales ferè illæ Midæ feruntur. Manum porrigit procul accedenti calumniæ. Circunſtant eum mulierculæ duæ,

Ignorantia, ni fallor, ac Suſpicio. Adit A aliunde propera Calumnia eximiè compta, vultu ipſo & geſtu corporis efferam rabiem, & iram æſtuanti conceptam pectore, præ ſe ferens, ſiniſtra facem tenens flammiuomam, dextra ſecum adoleſcentem capillis prehenſum, manus ad ſuperos tendentem, obteſtantémque immortalium deorum fidem, rapit. Anteit vir pallidus, in ſpeciem impurus, acie oculorum minimè hebeti, cæterùm planè iis ſimilis, qui ſontico aliquo morbo contabuerunt. Hunc facilè coniicias Liuorem eſſe. Quin & mulierculæ aliquot Calumniam ſequuntur comites, quarum eſt munus, dominam hortari, inſtruere, B comere: interpres picturæ aiebat Inſidias ac Fallaciam eſſe. A tergo, lugubri habitu, pullata laceráque Pœnitentia ſubſequitur, quæ capite in tergum deflexo, cum lacrymis ac pudore procul venientem Veritatem excipit. Hac Apelles tabula caſus ſuos luſit. Iam & nos, ſi videtur, Epheſij pictoris exemplo, recenſeamus calumniæ rationes. Principiò nobis effigianda eſt & explicanda finitione quadam, quæ vice iconis fuerit. Eſt enim Calumnia delatio ementita odio, clanculùm reo, calumniatori credita, delato C ad reſpondendum ac refellendum non admiſſo. Quæ definitio perſonis, perinde atque comicum argumentum, tribus conſtat, delatore, delato, & auditore calumniæ. Singulorum partibus defungemur hanc acturi fabulam. Omnium, ſi lubet, primum producamus in medium, actus principem, & quaſi præſultorem, auctorem calumniæ. Is quidem quàm minimè bonus vir ſit, ignorat nemo. Neque enim quiſquam vir bonus amico damnum dare cauſſatur. Nam boni viri eſt, hominum ſibi animos conciliare ſtudio bene merendi de amicis, neutiquam inimicis criminandis. Vnde D haud incommodè colliges, iniuſtum, ſceleratum, impium, in ſumma damnoſum rebus communibus calumniatorem eſſe. Nam quis eſt cui non videtur in vniuerſum iuſtitiæ penſum æqualitas, &, quod aiunt, Ne quid nimis: inæqualitas, & item quod nimium eſt, iniuſtitiæ?

Calumniæ finitio.

ἄγνοιά μοι δοκεῖ, καὶ ὑπόληψις· ἐπέρωθεν δὲ παρέρχεται ἡ διαβολή, γυναῖον εἰς ὑπερβολὴν πάγκαλον, ὑπόθριμον δὲ, καὶ παρακεκινημένον, οἷ δὴ τινὰ λύπαν, καὶ τὴν ὀργὴν δηκνύουσα· τῇ μὲν ἀριστερᾷ, δᾷδα καιομένην ἔχουσα, τῇ ἑτέρᾳ δὲ, νεανίαν τινὰ τῶν τριχῶν σύροντα, καὶ χεῖρας ὀρέγοντα εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ μαρτυρόμενον θεοὺς θεάς. ἡγεῖται δὲ ἀνὴρ ὠχρὸς, καὶ ἄμορφος, ὀξὺ δερκὼς, καὶ ἐοικὼς οἷς ἐκ νόσου μακρᾶς κατεσκληκόσι. τὸν γοῦν εἰς τοῦτον ἄν τις εἰκάσειε· καὶ μὴν καὶ ἄλλαι τινὲς δύο παρομαρτοῦσι, παρατρέπουσαι, καὶ παρισταμένουσαι, καὶ κοσμοῦσαι τὴν διαβολήν. ὡς δέ μοι καὶ ταύτας ἐμιμήσατο ὁ παλαιγραφικὸς τῆς εἰκόνος, ἡ μὲν, ἐπιβουλὴ τις ἦν, ἡ δὲ, ἀπάτη· κατόπιν δὲ ἀκολουθεῖ πάνυ πενθικῶς τις ἐσκυθασμένη, μελανειμων, καὶ κατεσπαραγμένη, μετάνοια δὲ καὶ αὐτὴ ἐλέγετο. ἐπιστρέφετο γοῦν εἰς τοὐπίσω δακρύουσα, καὶ μετ' αἰδοῦς πάνυ τινὸ ἀληθείαν παρεισιοῦσαν ὑπέβλεπεν. ὕτω μὲν οὖν Ἀπελλῆς τὸν ἑαυτῷ κίνδυνον ὑπὲρ τῆς γραφῆς ἐμιμήσατο. φέρε δὴ καὶ ἡμεῖς, εἰ δοκεῖ, κατὰ τὸν τοῦ Ἐφεσίου ζωγράφου τέχνην, διέλθωμεν τὰ παρεστῶτα τῇ διαβολῇ, παρέστηκε γάρ τι ὄρος τινὶ παρεγγράψαντες αὐτῷ. οὕτω γὰρ ἂν ἡμῖν εἰκὼν γένοιτο. Ἔστι τοίνυν διαβολὴ, κατηγορία τις, ἐξ ἐρημίας γεγονυῖα, τὸν κατηγορούμενον λελανθυῖα, ὑπὸ τοῦ μονομερῶς ἀκροατοῦ πεπιστευμένη. τοιαύτη μὲν ἡ ὑπόθεσις τοῦ λόγου. πρόσωπα δ' ἐστὶν ἀναγκαῖα, καθάπερ ἐν ταῖς κωμῳδίαις, τοῦ διαβάλλοντος, καὶ τοῦ διαβαλλομένου, καὶ τοῦ πρὸς ὃν ἡ διαβολὴ γίνεται), καθ' ἕκαστον αὐτῶν ὑποκρινώμεθα, οἷα εἰκὸς τοὺς γενησόμενα. πρῶτον μὲν δὴ εἰ δοκεῖ, παραγάγωμεν τὸν πρωταγωνιστὴν τοῦ δράματος, λέγω δὲ τὸν ποιητὴν τῆς διαβολῆς. σοῦ γ' ὦ δή, ὡς μὲν οὐκ ἀγαθὸς ἄνθρωπός ἐστι, πᾶσιν, οἶμαι, γνώριμον. σοὶ δὲ εἰς ὢν ἀγαθὸς, καὶ σῶν αἴτιος γένοιτο τῷ πλησίον. ἀλλ' ἔστιν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ἀφ' ὧν δὴ ποιοῦσιν αὐτοὶ τοῖς φίλοις, οὐκ ἀφ' ὧν τοῖς ἄλλοις ἀδικοῦντας αἰτιῶν), καὶ μισεῖσθαι παρασκευάζουσιν, ὑποκυμεῖν, δόξαν διανοίας πονηρίας. ἔπειτα γ' ὡς ἄλογος ὁ τοιοῦτος, καὶ παράνομός ἐστι, καὶ ἀπειθὴς, καὶ τοῖς χρωμένοις ὀπίζηλος, ῥᾴδιον καταμαθεῖν. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσειε τινὰ μὲν ἰσότητα, τὸ ἄπαν, καὶ ὃ μηδὲν πλέον, δικαιοσύνης ἔργα εἶναι· ὃ δὲ ἄνισόν τε, καὶ πλεονεκτικὸν, ἀδικίας;

ἐν τῇ βλασφολῇ κὲ τ ἀπόντων λάθρα χρώμενος, πῶς ὐ πλεονέκτης ὅστις ὅλον τ ἀκροατὴν σφετερίζόμενος, κὲ πρὸ καταλαμβάνων αὐτῦ τὰ ὦτα, κὲ ἀποφράττων, κὲ τῷ δευτέρῳ λόγῳ πρωτελῶς ἄβατα καθιστὰς αὐτά, ἐκ τῆς βλασφολίας προσεμπεπλησμένα; ἐσχάτης ἀδικίας ὃ τοιῦτον, ὡς φαίεν αἱ κὲ οἱ ἄριστοι τῶν νομοθετῶν, οἷς ὁ Σόλων, κὲ ὁ Δράκων, ἐνορκον ποιησάμενοι τοὺς δικαστὰς ὃ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι, κὲ ὃ τῷ ἑτέροιν ἴσην τοῖς κρινομένοις ἀπονέμειν, ἄχρις αἱ ὁ τῦ δευτέρου λόγος προσβατὸς εἰς, θατέρου χείρων ἢ ἀμείνων φανῇ. πρὶν δέ τι αὐτεξεπάσαι τῷ ἀπολογίας τῇ κατηγορίᾳ, πρωτελῶς ἀσεβῆ κὲ αἰσχιστον ἡγήσαντο ἕκαστον τὴν κρίσιν. κὲ γὰρ αὖ κὲ αὐτοὶ ἀγανακτῶσι τοὺς θεοὺς εἰ ποιμῶν, εἰ τῷ μὲν κατηγόρῳ μετ' ἀδίας ἀληθῆ λέγειν ὑπερέποιμῶν, ἀποφράξαντες ἢ τῷ κατηγορουμένῳ τὰ ὦτα, ἢ τῷ σώματι σιωπῶντες, καταψηφιζόίμεθα τῷ προτέρῳ λόγῳ κεχρημένοι. ὥστε ὐ κὲ τὸ δίκαιον, κὲ τὸ νόμιμον, κὲ τ ὅρκον τὸν δικαστικὸν, φαίη τις αἱ γίγνεσθαι τὰς βλασφολάς. εἰ δὲ τῷ μὴ ἀξιόπιστοι δοκοῦσιν οἱ νομοθέται, πρᾳυνῦντες ὕπω δικάζειν κὲ ἀμύρεσθαι τὰς κρίσεις, ποιητὴν μοι δοκῶ τὸν ἄριστον ἐπαγαγὼν τῷ λόγῳ, ὃν μάλα πρὸ τούτων ἀποφαίνομαι, μᾶλλον ἢ νομοθετήσοντα. φησὶ γάρ, Μήτε δίκην δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς. ἁπίσασθε γὰρ, οἶμαι, κὲ σοὶ, ὡς πολλῶν ὄντων ἐν τῷ βίῳ ἀδικημάτων, ὑδὲν αἴ τις δύρει χεῖρον, ὑδὲ ἀδικώτερον, ἢ ἀκρίτους πῆναι, κὲ ἀμοίρους λόγων καταδεδικάσθαι· ὥσπερ γὰρ ἐξ ἀπόντος ὁ βλασφημῶν ὑπεκφεύγει ποιῆσαι, ἄκριτον ὑπάγων τὸν βλασφημούμενον τῇ τῦ ἀκούοντος ὀργῇ, κὲ τῷ ἀπολογίᾳ τῷ λαθραίᾳ τῆς κατηγορίας προαιρούμενος. κὲ γὰρ ἀπρόρησίας κὲ δῆλος ἅπας ὁ ζηλοῦπος ἀνθρωπος, ὥσθ' ἑὸς ὃ ἐμφανὲς ἄγων, ἀλλ' ὥσπερ οἱ λοχῶντες, ἐξ ἀφανοῦς πόθεν τοξεύων, ὡς μηδὲ ἀντιπάσασθαι δυνατὸν εἴη), μηδὲ ἀνταγωνίσασθαι, ἀλλ' ἐν ἀπείρᾳ κὲ ἀγνοίᾳ τ πολέμου βλαφθείρειν. ὃ μέγιστόν ἐστι σημεῖον, τ μηδὲν ὑγιὲς τοὺς βλασφήμους λέγειν. ἐπεὶ εἴ τις γε πάλιν τῇ κατηγορουμένῃ ἑαυτῷ συνεπίσαιτο, σοὶ, οἶμαι, κὲ εἰς ὃ φανερῶς διελέγχοι, κὲ διαβύοι, κὲ ἀντεξεπάζοι τῷ λόγῳ· ὥσπερ σοὶ εἰς ἂν ἐν τῷ προφανοῦς νικᾶν δυνάμενος, ἐνίοτε κὲ ἀπάτῃ χρήσαιτο κὲ τῷ πολεμίῳ.

A Qui verò clanculùm abſentem inſectatur, æqualitatis metas egreditur: quippe auditorem ſibi totum aſſerit, aures eius anteuertit, obſtruit, & inuias reſponſuro, calumniis refertas, efficit. Ea ſanè extrema eſt iniuria vel optimorum legumlatorum iudicio Solonis & Draconis, qui iureiurando Senatum Athenienſem adſtrinxere, vt pari benignitate gratiáque tam reum quàm actorem iudex audiat, dum alterius cauſſam honeſtiorem intelligat. Sceleſtum & crudele iudicium eſſe, ſi quid ſtatuatur antea quàm cum accuſatione comparata ſit defenſio. Ad hæc, ſibi malè propitios deos reddunt

B iudices iſti, qui cùm accuſanti aures liberè indulſerint, reo denegant, aut præſtigiis capti delatoriis muſſitantes condemnant. Tantùm à iuſto, æquo, bono, legibus & iureiurando ſenatus bene conſtitutæ ciuitatis calumnia diſcrepat. Iam ſi cui dubiæ fidei legum conditores videntur, quorum decreta commonent, iuſtitia, non ſtudio partium iudicare, is longè optimi poëtæ impendio ſcitam ſententiam, imò verò legem ſacroſanctam audiat:

Nec niſi librato dirimat ſententia litem,
Parte quid ex vtraq; queat examine cauſſæ.

C Nimirum vates intelligebat, ex omnibus nullam eſſe neque grauiorem neq; audaciorem iniuriã, quàm indicta cauſſa quẽquam mortalium damnare. Id verò ex omni parte calumniator molitur, vti cum furore ac vecordia hominis coram quo res agitur, indefenſum reum committat, defenſurum parteis ſuas clãcularia ſectione arceat. Adeò enim hoc hominum genus obnoxium eſt formidini, adeò nihil nihil audet palàm, ſed perinde atque qui ex inſidiis tranſuerſi hoſtem inuadunt, ex abdito alicunde ſpecu iaculatur, vt non

D ſit qui contra vel mittere telum, vel manu contendere poſſit, hoſtíſque ignarus aduerſarij, fraudíſq; inſcius pereat. Quod profectò minimè fallax indicium eſt, in calũnia nihil ineſſe veri, nihil ſani prorſum. Nam qui accuſaturus quempiam, ſibi conſcius eſt veri, procul dubio & palàm audet aduerſarium inceſſere, corrigere, purgantem crimen ferre: vt in bello, qui iuſta acie vincere hoſtem palàm poteſt, turpe ducit aſtu & inſidiis certare.

At hoc genus homines in aulis regiis ſpectare plurimos datur, optimatum fauorem hiſce artibus ambienteis, vbi ſcilicet & inuidia crebra, & variæ ſuſpiciones, & aſſentandi criminandique occaſio multiplex in promptu eſt. Siquidem ibi quo pluribus plura ſpes oſtentat, eo neceſſe eſt maiore inuidia, ſæuioribus odiis, æmulatione callidiore certari. Illic videas licet, quàm acres alter in alterum oculos defigat, qua cura obſeruet, veluti ſingulari certamine congreſſus, ſi quid vſpiam in alterius corpore forte fortuna nudum aut malè munitum conſpiciat, quod ferire feliciter poſſit. Ita ſtudio cuique eſt, cùm ipſe primus eſſe cupit, vti proximum deiiciat, exturbet, conuellat, proculcet. Hic ſi quis eſt vir frugi, temere euertitur, illuditur, denique ignominiosè exterminatur. Contrà qui aſſentandi paulo peritior eſt, & habiliore ad mentiendum ingenio probatur, ſuperat. Sanè omnino iuxta Homeri carmen eſt huius certaminis alea:

Vndique communi ſæuitur Marte, pariq́;
Victúſque victórque cadunt fato.

Alium ſubinde alius alia via aggreditur, vt ferè fieri ſolet ſicubi de magnis agitur commodis, ſed per calumnias iter eſt vt compendiarium, ita minimè ſecurum. Principia inuidię debent, inter ſpémque metúmque fluctuanti: exitus nihil non miſerabile, tragicum, calamitoſum habet. Cęterùm quadruplatoris ipſum quoque ſtudium nequaquam facile eſt, ſimplexve, quanquam ita fortaſſe videatur, ſed artę multiplici, ſolertia peculiari, indefeſſa denique & accurata diligentia opus habet. Neque enim noxia fuerit calumnia, niſi in ſpeciem ſimilia vero narret: neque temere c inctarum alioqui rerum dominam Veritatem ſuperauerit, niſi auditorem argumentoſa & probabili actione, in ſumma, mille modis fallat. Porrò defertur is plerunque qui honore quodam alios præſtat, nempe iis inuidioſus qui ſpe illius fruſtrati ſunt. Quo fit vt omnium telis affectetur, ceu obex qui viam aſſequendæ dignitatis aliis intercluſerit. Séque primos tum ſinguli fore confidunt, ſi ſublimem iſtum loco demoliti ſint, ab amicis abalienarint. Tale quiddã in gymnico curſu fieri conſueuit:

A ἴδοι δ' ἂν τις τοὺς τοιούτους μάλιστα ἐν τε βασιλέων αὐλαῖς, καὶ πρὸς τοὺς τῶν ἀρχόντων καὶ δυνατῶν φιλίας διδοκιμοῦντας, ἔνθα πολὺς μὲν ὁ φθόνος, μυρία δὲ ὑποψίαι, πάμπολλαι δὲ κολακεῖαι καὶ διαβολαὶ ὑποθήσουσι. ὅπου γὰρ ἀεὶ μείζους ἐλπίδες, ἐνταῦθα καὶ οἱ φθόνοι χαλεπώτεροι, καὶ τὰ μίση ὀπισφαλέστερα, καὶ ζηλοτυπίαι κακοτεχνέστεραι. πρῶτον οὖν ἀλλήλοις ἐξ ὑποδρᾶσι, καὶ ὡσπερ οἱ μονομαχοῦντες ὑπερβάλλουσιν εἴ που τι γυμνωθὲν μέρος θεάσαιντο τοῦ σώματος. καὶ

B πρόσωπον αὐτὸς ἕκαστος εἰς βολὴν μυῶν, παρωθεῖται, καὶ διαγνωνίζεται τὸν πλησίον, καὶ τὸν πρὸ αὐτοῦ εἰ δυναιτό, ὑποσκελίζει. ἔνθα ὁ μὲν χρηστὸς, ἀτεχνῶς δίκης αἰσχύνεσθαι καὶ διαστρέφεται, καὶ ὃ πολλαχοῦ, ἀτιμίας ἐξέωσται. ὁ δὲ κολακευτικώτερος, καὶ πρὸς τοὺς τοιούτους κακοηθείας πιθανώτερος, δόκιμος. καὶ ὅλως, φθάσας κρατεῖ. τὰ γὰρ τοῦ Ὁμήρου πρὸς ἐπαληθεύοισιν, ὅτι

Ξυνὸς ἐνυάλιος, καὶ ἴσον κτείνοντα κατέκτα.

C δινεύουσι δὲ πρὸς μικροὺς τοὺς ἀγῶνας ὄντος, ποικίλας κατ' ἀλλήλων ὁδοὺς ὑποτροχάσιν, ὡς ῥᾳδίᾳ καὶ ὑποσφαλέστατα ἔστιν ἡ τῆς διαβολῆς· πρῶτα μὲν ἀρχὴν, ἀπὸ φθόνου ἡμισυέλπιδος λαμβάνουσα· οἰκεῖα δὲ, καὶ πανικὰ ἐπάγουσα τὰ πλάνη, καὶ πολλὴν συμφορᾶν ἀνάπλεα. οὐ μόνοι μικροὶ, οὐδὲ ἁπλοῦν ὅστις τοῦτο, ὡς ἂν τις ὑποβάλοι, ἀλλὰ πολλῆς μὲν τέχνης, οὐκ ὀλίγης δὲ ἀγχινοίας, ἀκεραίοις δέ τινος ὑπομελείας δεόμενον. ἢ γὰρ ἂν τοσαῦτα ἔβλαπτεν ἡ διαβολὴ, εἰ μὴ πιθανόν τινα τρόπον ἐλέγετο. οὐδὲ ἂν κατέχρυπτε πολὺ πλείστων ἰσχυροτέραν ἀλήθειαν, εἰ μὴ πολὺ τὸ ἐπαγωγὸν, καὶ πιθανὸν, καὶ μυρία ἄλλα προσκτᾶσθαι πρὸς τὴν ἀκουόντων. διαβάλλεται μὲν οὖν ὡς τὸ πολὺ μάλιστα ὁ τιμώμενος. καὶ διὰ τοῦτο, τοῖς ὑπολειπομένοις αὐτοῦ ὑπίφθονος· ἅπαντες γὰρ τὴν δι' ὑποψίας, καθάπερ τι κώλυμα, καὶ ἐμπόδιον προσορῶσι· καὶ ἕκαστος οἴεται πρῶτος αὐτὸς ἔσεσθαι, τὸν κορυφαῖον ἐκεῖνον ἐκπολιορκήσας, καὶ τῆς φιλίας ἀποκλείσας. οἷ δὲ, καὶ ὅτι τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ὅτι τὴν δρομέων γίνεται.

D

κἀκεῖ γὰρ ὁ μὲν ἀγαθὸς δρομεὺς, τῆς ὑ-
πολοίπου δρόμου καταπεσούσης, μόνον τὸ
πρόσω ἐφιέμενος, καὶ τῷ ἀφίσεσθαι ἀπο-
τείνας πρὸς τὸ τέρμα, κἂν τοῖς ποσὶ τὴν
ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχων, τοῦ πλησίον οὐδὲν
κακουργεῖ, οὐδὲ τῇ τῶν καθ' αὑτὸν ἀγωνίσε
πολυπραγμονεῖ. ὁ δὲ κακὸς ἀνὴρ, καὶ
ἀγαθὸς ἀνταγωνιστὴς, ἀπογνοὺς μὲν ἐκ τῶν
παρόντων ἐλπίδα, ὅτι μὴ κακοτεχνίαν ἐ-
πήσκητο· καὶ τοῦτο μόνον ὀξὺ ἄπαντα σκο-
πεῖ, ὅπως τὸν πρέχοντα ὑπισχνῇ, ἢ ἐμπο-
δίσας, ὑπισχνῇ, ὡς εἰ τούτου ἀφαιρεθείη,
οὐκ ἄν ποτε νικῆσαι δι' ἀγῶνος. ὁμοίως δὲ
τοῦτο, καὶ ταῖς φιλίαις τῷ δαιμόνιον γί-
νεται· ὁ γὰρ πρόσθεν, αὐτίκα ὑποβάλλε-
ται· καὶ ἀφύλακτος ἐν μέσῳ λαφθεὶς τῷ
δεινῷ, διήρπασθη· οἱ δὲ, ἀγαπῶντες, ὡς
φίλοι δοκοῦσιν, ἐξ ὧν ἄλλους βλάπτειν ἔδο-
ξαν. τό, τε ἀξιόπιστον τῆς διαβολῆς οὐχ ὡς
ἔτυχεν ὑπονοοῦσιν, ἀλλ' ἐν τούτῳ τὸ πρῶ αὐ-
τοῖς ἔστιν ἔργον, δεδικέναι τὴν πρόσθεν ἀ-
πιστίαν, μηδὲ ἀνύποπτον. ὡς γοῦν ὅτι πολὺ
τὰ πρόσθεν τῷ διαβαλλομένῳ πρὸς τὸ
χεῖρον μεταβάλλοντες, οὐκ ἀπιθάνως ποιῶν-
ται ταῖς κατηγορίας, οἷς τὸν μὲν ἰαμβὸν διά-
βαλλον ὡς φαρμακέα, τὸν πλούσιον δὲ,
ὡς τύραννον, τὸν τυραννικὸν δὲ, ὡς πρόδο-
τικόν. ἐνίοτε μέντοι καὶ ὁ ἀκροώμενος αὐτὸς
ἐπιβάλλῃ τῆς διαβολῆς ταῖς διαφοραῖς.
καὶ πρὸς τὸν ἐκείνῳ τρόπον οἱ κακοήθεις αὐτοὶ
ἁρμοζόμενοι, δύσκολοί εἰσιν. ἐμοὶ μὲν γὰρ ζηλότυ-
πον αὐτὸν ὄντα ἴδωσι, Διείδωσί, φησι, τὴν γυ-
ναῖκα σου πρὸς τὸ δεῖπνον, καὶ ἀπιδὼν εἰς αὐ-
τὸν, ἀπεφήναξε. καὶ ἡ Στρατονίκη πρὸς αὐ-
τὸν, ὦ μάλα ἀνδρῶς, καὶ ὅλως ἐρωτική. καί
τινες καὶ μοιχικὴ πρὸς αὐτὸν αἱ διαβολαί.
ἐμοὶ δὲ ποιητικὸς ἦ, καὶ ὅτι τοιοῦτο μέγα φρο-
νῇ, μὰ Δί', ἐχλεύασέ σου Φιλόξενος τὰ ἔπη,
καὶ διέσυρε, καὶ ἄμετρα εἶπεν αὐτὰ, καὶ κα-
κοσιώματα. πρὸς δὲ τὸν βύσσον, καὶ Φιλό-
θεον, ἄθεος καὶ ἀνόσιος ὁ φίλος διαβάλλεται,
καὶ ὡς ὃ θεῖον προφυλάττων, καὶ τιμῶ πρόσθεν ἀ-
νύμενος. ὁ δὲ ἀκούσας, θύβις μύωπι
διὰ τῶν ὠτὸς τυπεὶς, διακέκαυται ὡς ὃ εἰ-
κὼς, καὶ ἀπέστραται τὸν φίλον, ὃ πρεμείνας τὸν ἀκριβῆ ἔλεγχον. ὅλως γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑπο-
νοοῦσι, καὶ λέγουσιν, ἃ μάλιστα ἴσασιν ἐς ἐρημὸν δυνάμενα προσκαλέσασθαι τὸν ἀκροώμενον.

A vbi si quis est cursor ingenuus, statim ruptis carceribus primas affectans, & animum ad stadij metas adiiciens, spe victoriæ è robore suo concepta, neque sequenti incommodat, neque omnino laboris huiusce sociis quicquam struit remoræ. Contrà qui malitiosus, imbellis, eneruis contendit cursu cum aliis, desperatis viribus in fraudem intentus agitur, atque in vniuersum hoc vnicum spectat, quà currentem occupet, impediat, ac intercludat: & ni succedat actus, nō est vt vllo alio modo vincere possit. Haud aliter in ambiendis magnatum amicitiis accidit, vbi si quis feliciter anteuertit, in medias
B continuò labitur insidias, & incautus ab æmulis captus discerpitur. Hi deinde amari, coli, amici videri incipiunt, vel ob id vnum, quòd bonis incommodarint. Iam vti probabilem & dignam fide calumniam faciant, non quod fortuitò casus ostendit, prehensant sed in hoc toti sunt, vt accurato delectu obseruent ne quid absonum aut alienum à caussæ fide incidat. Adeò rationes eius quem criminantur, vniuersas in peiorem partem trahunt, suspectas reddunt, quò fidem addant accusationi. Medicum insimulant
C veneficij, magnificum ciuem affectatæ tyrannidis, tyrannum proditionis. Interdum auditoris affectus sua calumniis discrimina suppeditat, cum quo si veteratores isti & nugivendi suas technas comparent, aptè illuditur. Quòd si auditorem zelotypum norint: annuit, inquiunt, ille vxori tuæ inter epulas, & defixis in eam oculis alto suspiria pectore duxit, vxor vicissim suaue quiddam & amatorium, alia item quæ ad suspicionem adulterij faciunt Sin poëticæ studiosus, ea sibi arte præter modum placeat, Philoxeno, aiunt, carmen tuum non probatur: hiulcum, lege solutum censetur. Ad religiosum: en ille de pietate déque diis malè sentit, sacra detestatur, prouidentiam vniuersi gubernatricem pernegat.
D Tum auditor ceu œstro in auriculam immisso excandescit, vt pro re coniicere licet: & amicum ab se impos animi, re ipsa nondum contentè cognita, missum facit. Talia ferè sunt quæ ab impuris istis confinguntur, videlicet ad irritandos audientium animos maximè accōmoda.

Tum qua parte ſinguli præſtant, eam potiſſimùm iaculis ſuis obnoxiam ij faciunt, ne quod auditor ſubita interturbatus ira, verò cognoſcendo collocet otium: deinde ſeſe purgaturo non fiat hominis copia, quem criminis admiratio ſpeciéſque veri occuparunt. Etenim dici non poteſt quàm inſtructa ſit, quantúmque valeat calumniæ facies, ſiquando cum cupiditatibus auditoris conflictatur. Quondam apud Ptolemæum, cui Dionyſio cognomen fuit, quiſpiam Demetrium Platonicum accuſauerat, quòd in Bacchanalibus aquam biberet, ſolúſque omnium muliebribus non veſtiretur: de quo, niſi accerſitus ad regem mane palàm vino libaſſet, & inſtita muliebri amictus, ad numeros Dithyrambicos, cymbalorúmque modos ſaltaſſet, planè actum erat, quòd & regium exemplum non eſſet imitatus, & aſpernaretur Dionyſiorum mollitiem. Apud Alexandrum grauiſſimi criminis reus fiebat, qui colere & adorare Hephæſtiona nollet: nam poſteaquam is viuis exceſſit, amore victus Alexander effuſo animo ad reliquam funeris magnificentiam additum voluit, vt mortuus inter deos Hephæſtion haberetur. Continuò ei templa ciuitates pleræque dicarunt, delubra condiderunt, aras, ſacra, ferias nouo Deo ſanxerunt. Iuſiurandum omnium religioſiſſimum Hephæſtionis nomine fuit. Capitale erat ſi quis hac parte vel contaretur, vel neglectim coleret. Hic cuiratus affectus, hæc veſania, fuit aſſentatoribus occaſioni accendendi inflammandique regis. Narrabantur inſomnia, viſæ Hephæſtionis vmbræ, prædicabantur illius reſponſa. Denique aræ & ſacra dicata ſunt familiari & malorum vindici deo. Proinde cùm his Alexander initiò mirè oblectaretur, tandem ita captus eſt, vt fidem quoque adhiberet, gloriaretúrque quòd non modò diis genitus eſſet, ſed deos quoque ipſe faceret. Quo tempore quantum putamus amicorum Alexandri afflixit Hephæſtionis diuinitas! Si quibus non videretur commune numen venerari, accuſabantur, deportabantur, gratia regia excidebant. Tum Agathocles Samius, qui primos aliquandiu ordines apud Alexandrum duxerat,

καὶ ἔνθα περ τὸς ὄντι ἕκαστος ὑπισάμθαι, ἐπ' ἐκεῖνον ξεύγνυσι, καὶ ἀκροπίζουσιν ἐς αὐτόν. ὥστε τῇ παραυτίκα ὀργῇ πεπαρθμένον, μηκέτι σχολὴν ἄγειν τῇ ἐξεπάσῃ τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ καὶ ἥλιν τις ἀπολογεῖσθαι, μὴ περσίεσθαι τῷ παραδόξῳ τῆς ἀκροάσεως, ὡς ἀληθεῖ περικατειλημμένον. αἰσιμώτατον γὰρ ὅτι ὃ εἶδος τῆς διαβολῆς, ὃ ἐναντιώτατον τῆς τῷ ἀκούοντος ὑπιθυμίας, ὁπότε καὶ τῷδε Πτολεμαίῳ τῷ Διονύσῳ ὑπικληθέντι, ἐλθέτό τις, ὃς διέβαλε τὸν Πλατωνικὸν Δημήτριον, ὅτι ὕδωρ τε πίνοι, καὶ μόνος τῶν ἄλλων γυναικεῖα οὐκ ἐνεδύσατο ἐν τοῖς Διονυσίοις. καὶ εἰ γε μὴ κληθείς, ἔωθεν ἔπινέ τε, πρώτων ὁρώντων, καὶ λαβὼν παραυτίδιον, ἐκυμβάλισέ τε, καὶ περιωρχήσατο, ἀπολώλει αὖ, ὡς οὐχ ἡδόμενος τῷ βίῳ τῷ βασιλέως, ἀλλ' ἀπιστούμενος ὤν, καὶ ὑπέπτερχος τῆς Πτολεμαίου τυφῆς. τῷδε δὲ Ἀλεξάνδρῳ, μείζων τότε ἀπασῶν διαβολὴ λέγοιτο, εἰ ἔλειτό τις μὴ σέβειν, μηδὲ περικυνεῖν τὸν Ἡφαιστίωνα. ἐπεὶ γὰρ ἀπέθανεν Ἡφαιστίων, ἐπὶ τῷ ἔρωτος Ἀλέξανδρος ἐβουλήθη περιθεῖναι καὶ τοῦτο τῇ λοιπῇ μεγαλουργίᾳ, καὶ θεὸν χρεωπώσας τὸν τετελυτηκότα. θύθις οὖν νεώς τε ἀείσητο αὐτῷ πόλις, καὶ τεμένη καθιδρύετο, καὶ βωμοὶ, καὶ θυσίαι, καὶ ἑορταὶ τῷ καινῷ τούτῳ θεῷ ἐπετελοῦντο, καὶ ὁ μέγιστος ὅρκος ἦν ἅπασιν, Ἡφαιστίων. εἰ δέ τις ἢ μεμψάμενος περὶ τὰ γιγνόμενα, ἢ μὴ φαίνοιτο πρόθυμος θύσειν, θάνατος ἐπέκειτο ἡ ζημία. ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ κόλακες πρὸ μεγαλοδώρου ταύτην τῆς Ἀλεξάνδρου ὑπιθυμίαν, περιεξέκαιον θύθις, καὶ αἰεζωπυρέουν, ὀνείρατα διηγούμενοι τῷ Ἡφαιστίωνος, ὑπιφανείας πυρὸς, καὶ ἰάματα περιτάττοντες αὐτῷ, καὶ μαντείας ὑπιφημίζοντες, καὶ τέλος, ἔγνω πρέσβυς, ἢ ἀλεξικάκῳ θεῷ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, ἥδετό τε ἀκούων, καὶ τὰ τελυταῖα, ὑπὶς θυς, καὶ μέγα φρονέων, ὡσθμεῖ ἢ θεῷ παῖς ὢν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοὺς ποιῶν δυνάμενος. πότερα τοίνυν εἰόμεθα τ' Ἀλεξάνδρῳ φίλων πρὸ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἀπολαῦσαι τῆς Ἡφαιστίωνος θεότητος, διαβληθέντας, ὡς ἢ πιῶσι τὸν κοινὸν ἀπόντων θεὸν, ἢ διὰ τῶν ὀξελαθέντας, καὶ τῆς τῷ βασιλέως εὐνοίας ἐκπεσόντας; τότε δ' Ἀγαθοκλῆς ὁ Σάμιος, ταξιαρχῶν πρὸ Ἀλεξάνδρῳ,

καὶ ἡμιόλιος πρὸ αὐτοῦ, μικροῦ δεῖν συγ- A magnis item ab rege honoribus auctus,
κατείρχθη λέοντι, ἀλγολιθεὶς ὅτι δακρύσαι παρεὶς τὸν Ἡφαιστίωνος τάφον. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν λέγεται βοηθῆσαι Περδίκκας, ἐπομοσάμενος καὶ πάντων τῶν θεῶν, καὶ κατὰ Ἡφαιστίωνος, ὅτι δὴ κινηγετοῦντι οἱ, φανέντα σαφῶς τὸν θεόν, ἐπισκῆψαι εἰπεῖν Ἀλεξάνδρῳ φείσασθαι Ἀγαθοκλέους. οὐ γὰρ ὡς ἀπιστοῦντα, οὐδ' ὡς ὅτι νεκρῷ δακρύσαι, ἀλλὰ τῆς πάλαι συνηθείας μνημονεύοντα. ἡ γοιῶ κολακεία, καὶ ἡ ἀλγολιθὴ, τότε μάλιστα χώραν ἔσχε πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρου πάθος συνηθεμένη. καθάπερ B γὰρ ἐν πολιορκίᾳ οὐχ ὅτι τὰ ὑψηλὰ, ἢ ἀπόκρημνα, καὶ ἀσφαλῶς τῷ τείχει προσῳκοδομημένα, οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ἐν ᾗ ἀφύλακτόν τι μέρος ἢ ῥᾳδίως αἱρεθῆναι, ἢ παρεῖναι, ὅτι τοῦτο πάσῃ δυνάμει χωροῦσιν, ὡς ῥᾷστα παρεισδύσαι καὶ ἑλεῖν δυνάμενοι· οὕτω καὶ οἱ ἀλγολιθοῦντες, ὅ, τι ἂν ἀσθενὲς ἴδωσι τῆς ψυχῆς, καὶ ὑποπτεῦσαι ῥᾳθυμον, καὶ εὐεπίβατον, τοῦτο προσβάλλουσι, καὶ προσάγουσι τὰς μηχανάς· καὶ πέλας, ἐν πολιορκοῦσι, μηδενὸς ἀντιπαρατιθεμένου, μηδὲ τὴν ἔφοδον ἀμυνομένου. ἔστ' ἐπειδὰν ἐντὸς ἅπαξ τειχῶν γένωνται, πυρπολοῦσι πάντα, καὶ κείρουσι, καὶ σφάττουσι, καὶ ἐξελαύνουσιν, οἷα εἰκὸς ἀλισκομένης ψυχῆς, καὶ ἐξανδραποδισμένης ἔργα εἶναι. μηχανήματα δὲ αὐτοῖς κατὰ τὴν ἀπόντος ἥτε ἀπάτη, καὶ ὁ ψεῦδος, καὶ ἡ ὑπόκρισις, καὶ προσλιπαρήσεις, καὶ αἰσχύνη, καὶ ἄλλα μυρία ῥᾳδιουργήματα· ἡ δὲ μεγίστη πασῶν, ἡ κολακεία ἐστὶ, συγγενὴς, μᾶλλον δὲ ἀδελφή τις οὖσα τῆς ἀλγολιθοῦς. σοφὸς γὰρ οὕτω γνώμας ἐστὶ, καὶ ἀδαμάντινον τεῖχος τῆς ψυχῆς προβεβλημένος, ὃς οὐκ ἂν ἐνδοίη πρὸς τὰς τῆς κολακείας ἀλγολάς· ἃ τοῦτο, ὑποκρινούσης, καὶ τοὺς φιλτάτους ὑφαιρούσης τῆς ἀλγολοῦς. καὶ τὰ μὲν ἐκτὸς τοῦτο. ἔνδοθεν δὲ πολλαὶ προδοσίαι συναγωνίζονται, τὰς χεῖρας ὀρέγουσαι, καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσαι, καὶ πάντα θᾶττον τῇ ἀλώσῃ τοῦ ἀκούοντος συμπροθυμούμεναι. πρῶτον μὲν, ὃ φιλόκαινον, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, καὶ ὃ ἀψίκορον. ἔπειτα δὲ, ὃ πρὸς τὰ παράδοξα τῶν ἀκουσμάτων ἐπόμενον. οὐ γὰρ οἶδ' ὅπως ἥδόμεθα πάντες

magnis item ab rege honoribus auctus, parum abfuit quin cum leonibus committeretur, criminatus quòd illacrymaſſet, præteriens Hephæſtionis ſepulchrum. Verùm Perdicca hominem ſeruauit, deos omneis, ipſúmque Hephæſtiona iuratus, eum ſibi in venatione auguſta ſpecie deum clarè viſum, mandaſſe vt Alexandro diceret, parcendum eſſe Agathocli, qui non hoc lacrymaſſet, quòd aut vana ſibi Hephęſtionis diuinitas videretur, aut mortem miſeratus eſſet communem: ſed priſtinæ conſuetudinis & mutui amoris memoria permotũ eſſe. Sic igitur affecto Alexandro, locus aſſentationi & calumniæ aptiſſimus fuit. Nam perinde atque oppugnaturi vrbes, non quà probè munitæ ſunt alto, præcipiti ac ſolido mœnium opere, hoſtes inuadunt: ſed vbi ſentiunt quàm minimè defendi, muniri, muros acceſſu faciles, collapſos, hac omnibus viribus certatim contendunt, quò citra difficultatem irruere, ac potiri rebus queant: ita qui criminandis aliis deſudant, quod in auditoris animo languidum, fragile, facile ſubactu vident, in eam partem traducunt cogúntque machinas ſuas. Demum quando inſultus hoſtileis nemo præſentit, nedum non obnititur, expugnant. Iam intra muros cuncta igni ferróque deuaſtant, excîdunt, populantur: qualia vero ſimile eſt capto & in ſeruitutem redacto animo fieri. Arma ſunt iſtis aduerſum abſentem, fallacia, mendacium, periurium, ſupplicium, impudentia: denique innumeræ impoſturæ, ac malitioſæ cautiones. Omnium maximè præſens, & longè efficaciſſima aſſentatio, calumniæ cognata, imò ſoror. Quippe nemo hominum tam generoſo eſt pectore, etiam adamantino ſeptus muro, qui cùm calumniæ concedat, non idem aſſentatione vincatur. Hęc foris recti iudicij ceu fundamenta ſuffodit ac ſubruit. Intus conjurati cum hoſtibus proditores, irruentes adiuuant, manus porrigunt, portas aperiunt, & modis omnibus connituntur vt auſcultatorem calumnia ſibi ſeruum faciat. Sunt autem proditores de quibus dico, nouandi cupido, natura humanis ingeniis conſita, præſentium item faſtidium, ſequax eorum animus quorũ admiratione capit ur. Neſcio enim quî fiat, vt omnes amore

ſui immodico admiratio furtim rapiat, & ſuſpicionibus illectet. Quoſdam equidem comperi ſtudio calumniæ adeò ſuauiter titillari auriculas, vt ſi pennis confrices. Proinde talibus adiuti ſociis calumniatores cùm eruerint, cuncta pro viribus euertunt: nec magno emitur victoria, vbi nemo repugnat, nemo vim tormentorum ſuſtinet, aut iaculis iacula mutat: ſed qui auſcultat, ipſe ſeſe ſponte ſua in manus hoſtium dedit. Interim ignarus inſidiarum eſt qui accuſatur. Nam haud aliter qui deferuntur, atque qui captis vrbibus pereunt, dormientes trucidantur. Et quod eſt in primis mirabile, neſcius ſe reum haberi, neque cuiuſquam ſibi ſceleris conſcius amico candidè congreditur, familiariter compellat, facitque pro more, iam antè vndique circunuentus inſidiis miſer. Tum ille, ſi homo ingenuus eſt, & liber, confidénſque, frangit iram, & effundit animum, defenſionem recipit, agnoſcitque ſe fruſtra aduerſus amicum exacerbatum fuiſſe. Sin autem eſt indole ſeruili, & malè maſcula, audit quidem, & ſummis arridet labris, verùm odit, & clanculum dentibus frendit: ac, vt inquit Poëta, Extruit iræ fundamenta Quo ego homine profectò nihil iniuſtius, nihil tetrius exiſtimo, qui admorſo labro bilem intus alit, odiúmque intra ſe conceptum auget, aliud in pectore clauſum, aliud in lingua expromptum habet, agítque læta & comica facie tragœdiam meram, & nihil non triſte patientem. Id ille maximè patitur, quum ſimili delator vecordia apud eum cui parat inſidias, odium muſſando diſſimulauit, effecítque vt amicus ei videretur. Tum enim ne vox quidem delati, nedum non defenſio audiri ſolet. Tantum fidei calumniæ facit, concepta de illorum amicitiá opinio. Hic quanto ſatius erat perpendere inter amiciſſimos non ratò clam aliis grauíbus ſimultatum cauſſas intercedere. Sæpenumero item, quorum ſeſe reum calumniator fieri metuit, ſocium inſimulat: vt cùm anteuerterit accusãdo, ſuſpicione culpæ ac crimine elabatur. Atque ideo feré fit, vt quibus nos putent amicos, tantùm, inimicos nunquam calumniemur. Nam actioni quæ ipſa ſeſe præ ſe ferens actoris odium prodit, fidei nihil eſſe poteſt.

λαθρᾳδά, καὶ ποῖς τὰς λεγομένας ἐς μεγας ἐπιτοιόιας ἀκούοντες. οἶδα γοῦν τινας ὕπως ἡδέως γαργαλιζομένους τὰ ὦτα ὑπὸ τῶν διαβολῶν, ὥσπερ τοῖς πτερυγίοις κνωμένους. ἐπειδὴ τοίνυν ὑπὸ πάντων ἀπόρων συμμαχούμενοι ποιήσωσι, καὶ κράτος ἀίρουσιν, οἷμαι, καὶ οὐδεὶ δυσχερὴς ὁ ἀγὼν γένοιτο, μηδενὸς αὐτοῖς ἀντιπαρατασσομένου, μηδὲ ἀμυνομένου τὰς ποιήσεις. ἀλλὰ τῷ μὲν ἀκούοντος, ἐκείνῳ ἑαυτὸν ἐνδιδόντος· τὸν διαβαλλομένου δὲ, πάνυ ὀπισθίως ἀγνοοῦντος. ὥσπερ γὰρ ἐν νυκτὶ πόλεως ἁλούσης, καθεύδοντες οἱ διαβαλλόμενοι φονεύονται· καὶ ὃ πάντων οἰκτιστον, ὁ μὲν οὐκ εἰδὼς τὰ γεγενημένα, προσέρχεται τῷ φίλῳ φαιδρὸς, ἅτε μηδὲν φαῦλον ἑαυτῷ συνεπιστάμενος, καὶ τὰ σεμνότατα λέγει, καὶ πείθει, πρωτὶ ζόφῳ ἐοικὼς ἀνδρὶ ἀθλίως ἐνδρυφωμένος. ὁ δὲ, ὦ μῶν ἔχει τι ἀγνωτον, καὶ ἐλθὼν, καὶ παῤῥησιαστὴν, βίᾳ τὸν ἐξέῤῥηξε τὴν ὀργὴν, καὶ τὸν θυμὸν ἐξέχεε, καὶ τέλος, τὴν ἀπολογίαν προφασιδόμενος, ἔγνω μάτην τὸν φίλον προωθυμούμενος· ὦ δὴ ἀθλιώτερος, καὶ ταπεινότερος, γέγονε μόνος, καὶ ποτὲ μειδιᾷ τοῖς χείλεσιν ἄκρος, μισεῖ δὲ, καὶ λάθρα πως ἐδέησε τὰς διαφορὰς, καὶ, ὡς ὁ ποιητὴς φησι, διακοσμεῖ τὴν ὀργήν. ὃ δὴ ἐγὼ οὐδὲν οἶμαι ἀδικώτερον, οὐδὲ δουλοπρεπέστερον, εἰδὼς κόπτα τὸν χεῖλος ἐπιστρέφειν τὴν χολὴν, καὶ τὸν μῖσος ἐν αὐτῷ κατάκλειστον αὔξειν, ἕτερα μὲν ψεύδοντα ἐν φρεσὶν, ἄλλα δὲ λέγοντα, καὶ ὑποκινούμενον ἱλαρῷ καὶ κωμικῷ προσώπῳ, μάλα προπαθῆ τινα καὶ γέμουσθαι παιγνιδίαν. μάλιστα δὲ τοῦτο πάσχουσιν, ἐπειδὴ πάλαι φίλος ὁ διαβαλλόμενος δοκεῖν τῷ διαβάλλοντι εἴη, ποιοῦνται ὁμοίως. τότε γὰρ ὅτε φωνὴν ἀκούειν ἔτι θέλουσι τῶν διαβαλλομένων, ἢ τῶν ἀπολογουμένων, ὃ ἀξιόπιστον τῆς κατηγορίας ἐκ τῆς πάλαι δοκούσης φιλίας προσειληφότες· οὐδὲ τοῦτο λογίζονται, ὅτι πολλαὶ πολλάκις ἐν τοῖς φιλικοῖς μίσεσι προσκρούσεις αἰτίαι, τοῖς ἄλλοις λαθοῦσαι. καὶ ἐνίοτε οἷς αὐτός τις ἔνοχος ὤν, τοῦτο φθάσας κατηγόρησε τοῦ πλησίον, ἐκφυγεῖν ὅτω πιθανώτερος τῷ διαβολεῖ. καὶ ὅλως, ἐγχρὸν μὲν οὐδεὶς ἂν πλημμήσαι διαβάλλειν ἄπιστος γὰρ αὐτόθι ἡ κατηγορία, προδήλον ἔχουσα τὴν αἰτίαν.

τοῖς δοκοῦσι μάλιστα φίλοις ἐπιχειροῦσι, τὴν πρὸς τοὺς ἀκούοντας δόξαν ἐμφιλοτιμούμενοι, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνων συμφέροντι σφῶν αὐτῶν τῶν οἰκειοτάτων ἀπέχονται. εἰσὶ δέ τινες, οἳ κἂν μάθωσιν ὕστερον ἀδίκως διαβεβλημένους πρὸς αὐτῶν τοὺς φίλους, ὅμως ἐπ' αἰσχύνῃ ὧν ἐπίστευσαν, οὐδὲ προσίεσθαι, οὐδὲ τολμῶσι προσβλέπειν αὐτούς, ὡσπερ ἠδικημένοι, ὅτι μηδὲν ἀδικοῦντας ἐπίστευσαν. τοιγαροῦν πολλῶν κακῶν ὁ βίος ἐπλήσθη ἐπὶ τῷ ὅτι ῥᾳδίως καὶ ἀνεξετάστως πεπιστευμένων διαβολῶν. ἡ μὲν γὰρ Ἀντεια,

Τεθνάμης, φησίν, ὦ Πρῖτε, ἢ κάκτανε Βελλεροφόντην,
Ὅς μ' ἤθελε φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθέλουσαν

αὐτὴ πρότερα ἐπιχειρήσασα, καὶ ἐπαφροφήσασα. καὶ μικροῦ ὀνείασε τὴν πρὸς Χίμαιραν συμπλοκὴν διεφθάρη, ὀπτίμιον σωφροσύνης ἐπαθλον, καὶ τῆς πρὸς τὸν ξένον αἰδοῦς ἐπὶ μάχλου γυναικὸς ἐπιβεβλημένος. ἡ δὲ Φαίδρα, κἀκείνη τὰ ὅμοια κατειποῦσα τοῦ πρωτότοκα, ἐπέφαγεν ἐποίησε τὸν Ἱππόλυτον ἁλῶναι, ἐπὶ τῇ πατρῴᾳ, οὐδὲν, ὦ θεοί, οὐδὲν αἰσχρὸν εἰργασμένον. ναὶ, φήσεί τις. ἀλλ' ἀξιόπιστός ἐστιν ἐνίοτε ὁ διαβάλλων ἀνὴρ, πάτε ἄλλα δίκαιος, καὶ σώφρων εἰς δόξαν, καὶ ἐλέγχων ἐπὶ, ἄτε μηδὲν αὐτὸ τοιοῦτο κακουργήσαντι. ἆρ' οὖν τῷ Ἀριστείδου ἔστι τις δικαιότερος; ἀλλ' ὅμως κἀκεῖνος σωνέζη ὑπὸ τὸν Θεμιστοκλέα, καὶ συμπροὔξωσε τὸν δῆμον, ἧς, φασιν, ἐκφυὲς πολιτικῆς φιλοτιμίας ἐπανακεισμένος. δίκαιος μὲν γὰρ ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους Ἀριστείδης, αἰδήμων δὲ καὶ αὐτὸς ἐῶν, καὶ χολὴν εἶχε, καὶ ἠγάπα τινάς, καὶ ἐμίσει· καὶ εἶχε ἀληθῆς ὄντα ὁ πρὸς τὸν Παλαμήδους λόγος, ὁ σωνετώτατος τῶν Ἀχαιῶν, κἂν τοῖς ἄλλοις ἄριστος, τὸν ὑπὲρ Ἑλλάδος φθόνον φαίνεται σωτηρίως κατὰ καιρὸς ὁμιλίαν, καὶ φίλου, καὶ ὑπὲρ τὸν αὐτὸν κίνδυνον ἐκπεπλευκότος· οὕτως ἔμφυτον ἅπασιν αἰδήμοσιν ἡ πρὸς τὰ πλησίον ἁμαρτία. τί γὰρ αὖ τις, ἢ τὸν Σωκράτην λέγει, τὸν ἀδίκως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διαβεβλημένον ὡς ἀσεβῆ, καὶ ὑπέβαλον; ἢ τὸν Θεμιστοκλέα, ἢ τὸν Μιλτιάδην τοὺς μετὰ τηλικαύτας νίκας, ὑπὲρ πρεσβείας τῆς Ἑλλάδος ἐπαθλίους ἡγουμένους; μικρὰ γὰρ

A Verùm quos vulgo amicos æstimant, aggredimur, ceu auscultatori specimen fidei nostræ daturi, vbi sua ipsius causa commoda salutémque familiarium amicorum neglexisse videmur. Est & genus aliorum, quibus tametsi competitur falso criminatum apud se amicum, tamen cùm credidisse pudet, neque aspicere illum, neque in gratiam redire audét: perinde ac ipsi iniuria sint affecti, quòd alienam iniuriam nõ prospexerint. Proinde multa sunt humanæ vitæ mala ex eo quòd promiscuè ac sine discrimine calumniis creditur, quale est quod apud Poëtam ait Antia:

B *Bellerophontem occide, aut Prœte peribis,*
Qui mihi conatus præsigne auferre pudoris
Fœminei decus:

Cùm ipsa prior adolescentem ad concubitum solicitasset, contempta, in hoc periculum induxit, vt cum Chimæra pugna congressus, parum abfuerit quin victrice bestia occumberet. Tanta pœna luenda fuit castitas pudórque iuuenilis, quem hospiti coniunx adultera suspectum fecerat. Simile quiddam Phædra priuignum calumniata, effecit, vt filij caput pater Theseus execratum beluis C marinis deuoueret: quanquam, ô superi, nihil prorsum deliquisset. At, inquiet quispiam, an non dignus est fide nõnunquam vir, cæterùm bonis moribus & recto ciuilique iudicio præditus, qui alter alterum accusat? non licet tali auscultemus, modò reliquis sibi malis artibus temperarit? Age inquam, éstne alius Aristide iustior? ille tamen aduersatus Themistocli, contra eum populi animos exacuit, inuidia gloriæ popularis, vt aiunt, vellicatus. Aliàs vir bonus Aristides, verùm homo erat, nec felle caruit, solebátque amare alios, alios odisse. Iam D si verum est quod de Palamede ferunt, sapientissimus quidam Achiuorum, ac ad res alias gerendas accommodus, inuidia flagrans, insidias parasse fertur cognato, amico, ad hæc eiusdem belli socio. Adeò naturæ hominum familiare est hoc errore labi. Porrò quorsum attinebat & Socratem recensere; insimulatum apud populum Athenienſem seditionis & impietatis? Quid Themistoclẽ aut Miltiadem tot partis victoriis suspicionis proditionis notatos? Sunt enim

exempla innumera, & vulgo iam plera- A
que nõ ignota. Quid igitur faciet vir pru-
dens in re ambigua? sanè opinor quod
Homerus in Sirenum fabula docet, per-
nicioſas talium ſermonum delicias naui-
gio prætereat, obturet aures, nec paſſim
aperiat affectui cuipiam obnoxiis, ſed
ianitore ſedulo ac fido adhibito, ratione
videlicet ac iudicio animi, recta dicentes
reclusis foribus excipiat, inutiles nugas
obdito peſſulo arceat. Nempe ridiculum
fuerit, datum ædibus ianitorem officio
ſuo defungi, aures mentémque vulgo pa-
tere. Poſtea quàm ergo tale quiddam ca-
lumniatum audieris, tute apud animum B
tuum rem ipſam perpende. Nihil attinet
qualis ſit qui accuſat, nihil ad rem faciũt
alieni mores, nihil accuſationis acrimo-
nia: quin eo maiore cura rem diſcute,
quo inſtructior venit delator: neque item
credere conuenit iudicio & exiſtimatio-
ni alterius, imò accuſantis odio, ſed ſuum
veri examen apud nos accuratè ſeruan-
dum eſt, ſuæ item calumniatoris inuiden-
tiæ partes dandæ. Denique quod vtrin-
que argumenta ſuaſerint, ſtatuendum. C
Tum vel odiſſe vel amare quem diligen-
ter explorauimus, licet. Priuſquam id fa-
ctum ſit, calumniæ concedere in primo
ſtatim congreſſu, hercle nimis quàm pue-
rile eſt, ac indignum viro, longéque à iu-
ſtitia ſemotum. At verò horum omnium
cauſſa vna eſt ignorantia, tenebræque il-
læ quibus ſuæ cuiuſque hominis rationes
moréſque obuoluuntur. Iam ſi deorum
quiſpiam vitæ noſtræ lumen afferat, fu-
turum eſt vt euaneſcat calumnia, fu-
giátque in altum barathrum, nec vſquam
in humanis locum inueniat, reddita no- D
bis luce omnium vitæ ſtudiorum, veri-
tatis beneficio.

τὰ ψεύδη δείγματα, καὶ ἡδέα τὰ πλάσματα ἤδη γνώριμα. τί οὖν χρὴ ποιῆσαι τὸν γε τοιοῦτον ἔχοντα, ἢ ἀρετῆς, ἢ ἀληθείας ἀμφισβητοῦντα; ὅπερ, οἶμαι, καὶ Ὅμηρος ἐν τῷ περὶ Σειρήνων μύθῳ ἐνέφηνε, τὰ πλέον κηλοῦσας τοὺς ὀλεθρίους τούτους τῆς ἀκοῆς ἡδονὰς, καὶ ἀποφράττειν τὰ ὦτα, καὶ μὴ ἀνέδην αὐτὰ ἀνατιτρώσκειν τοῖς παρὰ πρόσθεν ἐφαλλομένοις, ἀλλ' ὑπερήφανα ἀκριβῶς θυρωρεῖν τὸ λογισμὸν ἅπασι τοῖς λεγομένοις, τὰ μὲν ἄξια πρόσεσθαι καὶ προσβάλλεσθαι, τὰ φαῦλα δὲ ἀποκλείειν καὶ ἀπωθεῖν. καὶ γὰρ δὴ εἴη γελοῖον, τῆς μὲν οἰκίας θυρωρὸν καθίσαντα, τὰ ὦτα δὲ, καὶ τὴν διάνοιαν, ἀνεῳγμένα ἐᾶν. ἐπειδὰν τοίνυν τοιαῦτα πρόσεσίν τις λέγων, αὐτὸ ἐφ' αὑτῷ χρὴ δρᾶγμα ἐξετάζειν· μήτε ἡλικίαν τοῦ λέγοντος ὁρᾶν, μήτε τὸν ἄλλον βίον, μήτε τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἀγχίνοιαν. ἴσως γάρ τις πιθανώτερος, ἴσως τοῦτο ἐπιμελέστερος δεῖται τῆς ἐξετάσεως. ἃ δεῖ τοίνυν πιστεύειν ἀλλοτρία κρίσει, μᾶλλον δὲ μίσει τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλ' ἑαυτῷ τὴν ἐξέτασιν φυλακτέον, τῆς ἀληθείας ἀποδοτέον καὶ τῷ διαβάλλοντι τὸν φθόνον, ἢ ἐν φανερῷ ποιησάμενον τὸν ἔλεγχον τῆς ἑκατέρου διανοίας, καὶ μισεῖν οὕτω, καὶ ἀγαπᾶν τὸν δεδοκιμασμένον. πρὶν δὲ τοῦτο ποιῆσαι ἐκ τῆς προτέρας διαβολῆς κεκινημένον, Ἡράκλεις, ὡς μειρακιώδες, καὶ παπεινὸν, καὶ πολλῶν ἐχόντων ἄδικον. ἀλλὰ τούτων ἁπάντων αἴτιον, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔφημεν, ἡ ἄγνοια, καὶ ὃ ἐν σκότῳ που τῷ ἐκείνου βίῳ. ὡς εἴης θεοῦ τις ἀποκαλύψειεν ἡμῖν τοὺς βίους, οἵῳτινι αὖ φθύγγου ἐς ὃ βάραθρον ἡ διαβολὴ, χώραν ἐκ ἔχουσα, ὡς αὖ πεφωτισμένων πρὸς τῶν ἁπάντων ὑπὸ τῆς ἀληθείας.

ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΣΤΗΣ, Ἢ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΠΟΦΡΑΔΟΣ.

PSEVDOLOGISTA, SIVE DE APOPHRADE, HOC EST, DIE ATRO.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Inuectiua eſt in eum à quo deriſus fuerat, quòd Apophradis verbo vſus eſſet, ipſúmque dici atro comparaſſet. Continetur autem tota oratio duabus partibus: quarum priore oſtendit, nomen

Apophradis Græcum & vſitatum Græcis eſſe, & ſe rectè eo vſum quoque eſſe, idque exemplis aliorum, qui ſimilibus nominibus etiam alios nefarios ac deteſtabiles probrosè appellarunt. In altera autem vitam & mores, & item ſermonem ac dicendi genus illius inſectatur, oſtendens illum meritò ac dignè iſta voce cognominari, vtpote atrum ac deteſtabilem, & ab aliis quoque ſimilibus antea appellationibus eodem modo paſſim notatum, affecta etiam proſopopœia linguæ, expoſtulantis cum illo ſuper abuſu & fœdo miniſterio cui adhibeatur. Exordium longius paulo eſt ad attentionem ac docilitatem pertinens, captata interim & beneuolentia inſtituto ſuo, ab exemplo Archilochi, qui ſe eodem modo vltus fuerit: poſt exordium proſopopœia Elenchi ex Menandri prologis introducitur, qui argumentum rei & occaſionem ſcripti huius exponit. Titulus alter à materia de qua tractatur, alter ab ipſius qui accuſatur effectu ſiue opere ſumptus eſt, quòd falsò de voce Apophradis iudicarat, eámque quaſi peregrinam ac barbaram deriſerat. Eſt enim κριτὴς *examinator,* ὀξυδερκὴς & κριτὴς *ſeu* δοκιμαστὴς, *vt Heſychius indicat.*

Ἀλλ' ὅτι μὲν ἠγνόεις τοὔνομα τὸ Ἀποφράδα, πάνυ τοῦτο δῆλον. πῶς γὰρ οἷόν τ' ἦν ἄλλως βάρβαρον εἶναί μοι τὸν φωνὴν ἐπ' αὐτῷ εἰπόντα τινὰ σοῦ, ὡς Ἀποφράδι ὅμοιος εἶης; (τοὺς γὰρ τρόπους σου, νὴ Δία, μέμνημαι, εἰκάσας τῇ δειλαίᾳ ἡμέρᾳ) εἰ μὴ καὶ πάνυ παντάπασιν ἀήκοος ἦσθα τοῦ ὀνόματος; ἐγὼ δὲ τὴν μὲν Ἀποφράδα ὅ, τι καὶ βούλεταί ἐστι, διδάξω σε μικρὸν ὕστερον. Ὃ δὲ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐκεῖνο, ἤδη σοί λέγω, ὅτι τέττιγα τοῦ πτεροῦ σεσωρευμένου, εἴ τις τῶν ποιητῶν ἰάμβων ἀκούοι Ἀρχίλοχον, Πάριον ὄντα, ἄνδρα κομιδῇ ἐλεύθερον, καὶ παῤῥησίᾳ σεσωσμένα, μηδὲν ὀκνοῦντα ὀνήσειν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα λυπήσων ἔμελλε τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐσομένους τῇ σχολῇ τῶν ἰάμβων αὐτοῦ. ἐκεῖνος τοίνυν τοῦ τινος τῶν τοιούτων ἀκούσας κακῶς, Τέττιγα ἔφη τὸν ἄνδρα εἰληφέναι τοῦ πτεροῦ, εἰκάζων ἑαυτὸν τῷ τέττιγι ὁ Ἀρχίλοχος, φύσει μὲν λάλῳ ὄντι, καὶ αὐθ' ὑπὸ ἀνάγκης· ἐπότνια δὲ καὶ τοῦ πτεροῦ λαβοῦσα, μεγαλοπρεπῶς βοᾷ πως. καὶ σὺ δὴ ἔφη ὦ κακοδαίμων αὖ θερμέ, τί βουλόμενος, ποιητὴν λάλον παροξύνεις ἐπὶ σαυτὸν, αἰτίας ζητοῦντα, καὶ ὑποθήσεις τοῖς ἰάμβοις; ταῦτά σοι καὶ αὐτὸς ἀπειλῶ, οὐ, μὰ τὸν Δία, τῷ Ἀρχιλόχῳ εἰκάζων ἐμαυτόν· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δέω· σοὶ δὲ μυρία σεσωφδὼς ἰάμβων ἄξια βεβιωμένα, ὡς ἄν μοι δοκεῖ οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἀρχίλοχος αὐτὸς διαρκέσαι, ὡς παρακαλέσας καὶ τὸν Σιμωνίδην, καὶ τὸν Ἱππώνακτα συμποιῆσαι μετ' αὐτοῦ κἂν ἕν τι τῶν ὑπ' ἐκείνων σοι κακῶν. ὅπου γὰρ παῖδας ἀ-

A

A T quòd ignorabas nomen Apophradis (hoc eſt, diei atri) cuiuis facilè patet. Quomodo enim accuſares me ceu barbarum lingua ob hoc quòd de te dixi, Apophradi ſimilẽ eſſe te (nam mores tuos memini me cum tali die conferre) niſi prorſus ne audiſſes quidem nomen hoc? Ego verò ipſam quidem Apophradem, quid ſibi velit, quídque ſignificet, paulo pòſt docebo te. In præſentia autem Archilochi illud tibi dico, quòd videlicet cicadam ala comprehenderis: ſi modò de poëta quodam iambico Archilocho audiſti aliquando, qui genere quidem Parius fuerit, cæterùm homo ſupra modum liber & dicax, neque conuitiari vnquã veritus, etiamſi quammaximè moleſtus futurus eſſet iis qui in Iamborum ipſius otium incurrerent. Ille igitur cùm malè à quopiam iſtorum audiſſet, Cicadam ait comprehendiſſe hominem alis: comparans ſe ipſum cicadæ Archilochus, inſecto videlicet natura quidem ſtrepero, & nulla cogente neceſſitate, vocali: quoties autem etiam ala comprehenditur, altius quiddam ſtridenti. Tu quoque igitur, inquit, homo infelix, quid tibi vis, qui poëtam loquacem contra te ipſum irritas, alioqui cauſſas & materiam iambis ſuis quærentem? Atque hæc tibi quoque nunc interminor, haud equidem per Iouem me ipſum cum Archilocho conferens (vnde enim hoc poſſem, vt qui longè adeò inferior illo ſim) innumera quędam iambis digna abs te in vita perpetrata eſſe, ad quæ mihi videtur ne Archilochus ipſe quidem ſufficere, aſſumpto etiam Simonide & Hipponacte, vt vel vnum aliquod eorum quæ in te ſunt malorum deſcribant. Adeò ceu pueros quoſ-

dam tecum collatos, malitia ſuperaſti & Orodœciden, & Lycamben, & Bubálũ, quibus iambos ille ſuos conſumit. Atque adeò videtur deus quiſpiam riſum iſtum tunc labiis tuis immiſiſſe, quando Apophradis huius mentio facta eſt: quòd videlicet ipſe quidem Scythis manifeſtior fieres quòd indoctus ſummopere eſſes, & communia hæc & ante pedes poſita ignorares: principium autem commodum atque aptum orationis contra te inſtituẽdæ ſuppeditares homini libero, & iam olim familiariter te, ídque exactè, noſcenti, nihílque verituro quominus omnia foras eloquatur: imò verò præconum more proclamet quæcunque agis noctu & interdiu etiam adhuc nunc poſt multa illa ſuperiora ac vetera. Atqui fruſtra fortaſſis & ſuperuacuum fuerit, certo atque erudiendi modo, ad te dicendi libertate vti. Neque enim ipſe vnquam melior futurus facilè es ex ea obiurgatione; non magis quàm ſcarabęus ſi monitus ſit vt ne ampliùs in ſtercora huiuſmodi volutet, cùm ille ſemel iſtis aſſueuerit. Neque etiam quenquam eſſe arbitror, qui adhuc ignoret ea quę tu auſus aliquando fueris, quæque homo ætate iam confectus in te ipſum iniquè delinquis. Non ita tutus, neque obſcurè adeò malus es, neque etiam opus quopiam eſt qui tibi pellẽ leoninam detrahat, vt manifeſtus fias, Cantherius ſiue Aſinus tantus exiſtẽs: niſi verò quis ex Hyperboreis paulo antè ad nos huc profectus ſit, aut in tantum Cumanus exiſtat, vt non ſtatim conſpectum te, aſinum omnium contumelioſiſſimum agnoſcat, non expectato dum rudentem etiam audiat. Ita iam olim & à me, & apud omnes, & ſæpe, res tuæ proclamatæ ſunt, & famam inde haudquaquam exiguam nactus es, ſupra Ariphraden adeò, & ſupra Sybaritam Miſthonem, & ſupra Chium illum Baſtan, qui iiſdem in rebus doctus atque excellens fuit. Sed dicendũ tamen eſt, etiamſi frigida atque emarcida iam dicere videbor, ne in eam culpam incidam, quaſi ſolus illa ignorem. Imò verò aduocandus nobis Menandri prologorum vnus aliquis, Elenchus videlicet ille, amicus veritatis, & libertatis deus, haudquaquam obſcuriſſimus ille quidem eorum qui in ſcenam aſcendunt, ſolis vobis inimicus, qui linguam ipſius formidatis, & ſcientem omnia, & planè enarrantem, quorumcunque vobis conſcius eſt. Plauſibile igitur hoc fuerit, ſi ille voluerit, ante nos ingreſſus, exponere auditoribus vniuerſam fabulę rationẽ. Proinde age ô Prologorum atq; deorum optime Elenche,

πέφηνας ἐν πάσῃ ἐδελυείᾳ, τὸν Ορεσδοκίδλω, καὶ τὸν Λυκάμβην, καὶ τὸν Βύπαλον, ὧν ἐκείνων ἰάμβους. καὶ ἔοικε θεῶν τις ὅπῃ χεῖλος ἀγαπῶν σοι τότε τὸν γλῶν ὅπῃ τῇ ἀποφράδι λεχθείσῃ, ὡς αὐτὸς μόνος, Σκυθῶν καταφανέστερος γένοιο, κομιδῇ ἀπαίδευτος ὤν, καὶ τὰ κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ ἐν ποσὶν ἀγνοῶν, ἀρχὴν δὲ λόγου πρὸς ἄφρονα τε καὶ σὲ λόγων αὐδρὶ ἐλευθέρῳ, καὶ οἰκοθὲν σε ἀκριβῶς εἰδότι, καὶ μηδὲν ὑποστελλομένῳ ὅ μὴ καὶ πόρρω ἐξαπεῖν μᾶλλον δὲ κηρύξαι ἀπαραιτήτως νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἔτι καὶ νῦν, ὅπῃ πολλοῖς τοῖς πρὶν ἐκείνοις. κάρτα μέντοι ἴσως, καὶ ἀφελῶς, ἐν παιδείας νόμῳ παῤῥησιάζεσθαι πρὸς σέ. ὅτε γὰρ αὖ αὐτὸς ποτε βελτίων γένοιο πρὸς τὰ ὑπτιήματα, ἢ μᾶλλον ἢ καθαρὸς μεταπιεσθείη αὖ, μηκέτι ταῦτα κυλινδῆσθαι, ἅπαξ αὐτοῖς συνήθης γενόμενος. ὅτι εἶναί τινα νομίζω τὸν ἀγροικίαν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα τρεπόμενα, καὶ ἃ νῦν ἄνθρωπος ἐς ἑαυτὸν ἁμαρτάνεις. οὐχ ὕπτως ἀσφαλὴς, οὐδὲ ἀφανὴς δέλυος εἶ· οὐδὲ δεῖ τινος τὸ ἀποδύσοντος τὸ λεοντῆν, ὡς φανερὸς γένοιο, καθήλιος ὤν, εἰ μή τις ἄρα ὄξ Υπερβορέων ἄρτι ἐς ἡμᾶς ἥκει, ἢ ἐς ποσὸν Κυμαῖος εἴη, ὡς μὴ ἰδὼν, θύνειν εἰδέναι ὅτιον ἀπόντων ὑπερισχύοντά σε ὄντα, μὴ προμένας ὀγκωμένου προσέτι ἀκούειν. ὅτω πάλαι καὶ πρὸς ἐμοῦ, καὶ πρὸς πάσι καὶ πολλάκις κεκήρυκται τὰ σά, καὶ δόξαν μικρὰν ἔχεις ἐπ' αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν Ἀριφράδην, ὑπὲρ τὸν Συβαρίτην Μίσθωνα, ὑπὲρ τὸν Χῖον ἐκεῖνον Βάσταν, τὸν ὅπῃ τοῖς ὁμοίοις σοφόν. ῥητέον δ' ὅμως εἰ καὶ ἔωλα δόξω λέγειν, ὡς μὴ αἰτίαν ἔχοιμι μόνος αὐτὰ ἀγνοεῖν μᾶλλον δὲ παρακλητέος ἡμῖν τῶν Μενάνδρου προλόγων εἷς, ὁ ἔλεγχος, φίλος ἀληθείας καὶ παῤῥησίας θεὸς, οὐχ ὁ ἀσημότατος τῶν ὅπῃ τιὼ σκηνὴν ἀναβαινόντων, μόνοις ὑμῖν ἐχθρὸς τοῖς δεδιόσι τὴν γλῶτταν αὐτοῦ, πόρρω καὶ εἰδότες, καὶ σαφῶς διεξιόντος, ὁπόσα ὑμῖν συνοίδε. χάριεν γοῦν τοῦτο γένοιτ' ἄν, εἰ ἐθελήσειεν ἡμῶν προσελθὼν σοῦ διηγήσασθαι τοῖς ἅπασι σύμπαντα τὸν δράματος τὸν λόγον. ἄπιτι νῦν, ὦ προλόγων καὶ δαιμόνων ἄριστε Ἔλεγχε,

ἵνα

ὅρα ὅπως σαφῶς προδιδάξῃς τοὺς ἀκούοντας, ὡς οὐ μάτην, οὐδὲ φιλαπεχθημόνως, οὐδ' αἰτίοις ποσὶ, καὶ τῷ παροιμίαν, ὅτι τὸν δὲ τὸν λόγον ἀπηντήκαμεν, ἀλλὰ καὶ ἴδιόν τι ἀμυνόμενοι, καὶ τὰ κοινὰ μισοῦντες τοὺς αἰσθήσει ὅτι τῇ βδελυρίᾳ. ταῦτα μόνα εἰπὼν, καὶ σαφῶς προδιηγησάμενος, ἵλεως ἄπιθι ἐκποδών, τὰ δὲ ἄλλα, ἡμῖν καταλιπὼν μιμησόμεθά γάρ σε, καὶ διελέγξομεν τὰ πολλὰ, ὡς παῤῥησίας τε καὶ ἀληθείας ἕνεκα, μηδένα αἰτιάσασθαί σε. μήτε γὰρ ἐμὲ προς αὖθις ἐπαινέσῃς, ὦ φίλτατε ἔλεγχε, μήτε τὰ ἐκείνῳ προσόντα προσεκχέῃς αὐτῷ· οὐ γὰρ ἄξιον, θεῷ ὄντι, ὅτι σοὶ ἐλθεῖν τοὺς περὶ τῶν τοιούτων καταρωμένων λόγους. ὁ γὰρ σοφιστὴς οὗτος εἰ λέγων, ὁ προλογος ἤδη φησὶ ταῦτα, ἐς Ὀλυμπίαν ποτὲ ἦκε, λόγον τινὰ περὶ πολλοῦ συγγεγραμμένον ἐπιδεξόμενος τοῖς πανηγυρισταῖς, ἦν γὰρ ἑορτὴ τοῖς συγγράμμασι, ὁ Πυθαγόρας κωλυόμενος ὑπό τινος Ἀθηναίων, εἰμὴ, μετέχοι τῆς ἐν Ἐλευσῖνι τελετῆς ὡς βάρβαρος, ὅπερ ἔλεγεν αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας πρὸ τούτου ποτὲ, καὶ Εὔφορβος γεγονέναι ἐτύγχανε γὰρ ὁ λόγος αὐτῷ καὶ τὸν Αἰσώπου κόλιον, συμφορητὸς ὢν ἐκ ποικίλων ἀλλοτρίων περῶν. βουλόμενος δὴ μὴ ἴδια δόξαι λέγειν, ἀλλ' αὐτοσχεδιάζειν τὰ ἐκ τῆς βιβλίου, δόξαι τῶν συνήθων τινός (ἦν γὰρ ἐκ Πατρῶν ἐκεῖνος, ἀμφὶ δίκας ἔχων τὰ πολλὰ) ἐπιδεῖται αἰτήσῃ τινὰς ἐπιδείξεις τοῖς λόγοις, τὸν Πυθαγόραν αὐτῷ προσελέσθαι. καὶ ὅπως αἰνῇ ἐποίησε, καὶ συνέπεισε θεᾶσθαι ἀκούσαι τοῦ ὑπὲρ τοῦ Πυθαγόρου ἐκεῖνον λόγον. ἦν δὲ ὁ ὅτι τοιοῦτος, ὁ μὲν, πολὺν ἀπέδωκε τῇ ὑποκρίσει, συνείρων οἷς εἰκὸς ἐκ πολλοῦ ἐσκεμμένα, καὶ μεμελετημένα, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἀναισχυντότατα ἅπερ ἐπήμυνε, καὶ χεῖρα ὤρεγε, καὶ συνηγωνίζετο αὐτῷ. γέλως δὲ πολὺς προσῆν τοῖς ἀκουόντων. καὶ οἱ μὲν, εἰς τὰ Πατρέα ἐκεῖνον μεταξὺ ἀποβλέποντες, ὑπεδήλουν ὡς ἂν λέληθε συμπράξας αὐτῷ τινὰ ῥᾳδιουργίαν, οἱ δὲ, καὶ αὐτὰ γινώσκοντες τὰ λεγόμενα, πρὸς ὅλην τὴν ἀκρόασιν διετέλεσθε, ἓν τοῦτο μόνον ἔργον ἔχοντες δηλῶσαι πειρώμενοι,

A vide vt planè doceas atque informes auditores, quòd videlicet non frustra, neque odij conciliandi gratia, neque etiam illotis, quod aiunt, pedibus ad orationem hanc peragendam accessimus: sed cùm vt priuatum quiddam vleiscēremur, tum quia illud quod commune est, hominem ob malitiam ac vanitatem odio prosequeremur. Atque hæc sola præfatus, ac planè elocutus, propitius abi iterum è medio: cætera verò nobis relinque: imitabimur enim te, & coarguemus pleraque, vt & veritatis & libertatis gratia nemo te accusaturus sit. Neque verò me, ô optime, apud ipsos commendaueris, neque rursum quæ illi adsunt, præ-
B effuderis temerè. Non enim dignum est, Deus cùm sis, in os tibi venire verba de rebus execrabilibus adeò ac detestandis facienda. Nam Sophista atque impostor iste dicendo (hæc iam prologus inquit) Olympiam aliquando venit, orationem multo iam antea conscriptam recitaturus iis qui ad solennem ludorum celebritatem conuenerant. Erat autem argumētum eius scripti: Pythagoras prohibitus aliquando ab Atheniēsibus communicare, vt opinor, cū iis qui Eleusinia sacra peragebant, tanquam barbarus, eò quòd ipse Pythagoras diceret, ante ea tempora etiam Euphorbū sese fuisse. Cęterùm erat oratio ea ipsius iuxta Æsopi
C graculum, collectitia, ex variis alienis pēnis cōsarcinata. Itaque cùm vellet haudquaquam friuola ac vana dicere videri, ex notis ac familiaribus quendam rogat (erat autem homo ille Patrensis genere, circa lites & actiones forenses plerunque versatus) vt postquam dicendi argumentum aliquod postulasset, Pythagoram ipsi statim subiiceret. Ac ita tum fecit homo ille, & persuasit theatro, vt orationem illā de Pythagora audirent. Erat igitur, id
D quod consequens tum fuit, iste quidem ad agendum & exprimendum gestu sermonem, valde ineptus, & à ratione alienus, connectens & agglomerans, vt par est, ea quæ longè ante meditata atque exercitata habuerat, tametsi impudentia, quæ quàm maxima erat, auxiliabatur quoque, ac manum porrigebat, & cum eo vnà certamen obibat. Risus autem ab auditoribus vndique multus. Ac alij quidem ad Patrensem illum interea aspicientes, significationem dabant quòd haudquaquam clam ipsis esset quòd illius ope fallacia ac techna hæc composita esset: alij autem etiam ipsa ea quæ recitabantur, agnoscentes, per totum illud auscultandi tempus vnum hoc opus agebant,

vt sẽ mutuò explorarent quo modo quisque memoria teneret & dignosceret vnde quicque ex iis Sophistis qui paulo ante nos celebres fuere, in declamationibus siue meletis quas vocant, desumptum esset. Porrò inter hæc omnia etiam is qui orationem hanc scripsit, inter ridentes & ipse erat. Cur autem non rideret ob manifestum adeò & ineptum atque impudens facinus? Ac fortè (est enim risus intemperantior paulò) cùm ille voce ad canticum deflexa, lamentationem quandam, vt ipsi videbatur, Pythagoræ. decantaret: hic meus poëta, illud quod vulgo dici solet, Asinum ad lyram, videns, in cachinnum admodum suauem solutus est: quod alter conuersus aspexit. Et hoc est quod illos paulo antè inter se inimicos reddidit. Atque hinc erat quidem anni principium, imo verò tertia dies à nouilunio magno, quando Romani iuxta veterum consuetudinem & ipsi preces quasdam pro toto anno faciunt, & sacrificia peragunt, pro eo ac ipsis rex Numa sacrificandi ritus hos constituit, persuasiúque sunt quòd eo potissimùm die votis ac precibus Dij vacent, atque animum aduertant. In hoc igitur festo, & calendis solennibus ridens Olympiæ tum ille, sub Pythagora isto supposititio conspicatus accedentem execrabilem & arrogantem istum alienarum orationum histrionem, (norat autem & mores eius exactè, & reliquam nequitiam, atque impuritatem vitæ, & quæ facere diceretur, & quæ faciens deprehensus fuerat) Tempus, ad quendam amicorum inquit, vobis est discedere, atque hoc inauspicatum spectaculum relinquere. Nam homo iste obuiam nobis factus, videtur suauissimum hunc diem in apophradem nobis conuertere. Quo audito sophista ille mox verbum Apophradis, velvti peregrinum atque alienum à Græca lingua ridere cœpit, & hominem pro superiore illo risu vicissim vltus est, vt quidem ipse putabat, & ad omnes dicebat: Hui Apophras? quid hoc autem est? fructus, an herba aliqua, an instrumentum? num igitur comeditur, an bibitur? aut quid tandem est Apophras? Nam ego quidem neque audiui vnquam, neque intelligo facilè quidnam etiam sit quod ille dicit. Atque hęc tamen ille quidem putabat se contra hunc valde acerbè dixisse, ac multò adeò risu Apophradem ipsam arripiebat: cæterùm non animaduertebat quòd interim extremum contra seipsum insciticæ testimonium proferebat.

ὅπως μνήμης ἔχοι τοὺς ὃ δεμνηστεύσοιτο, ὅπου ἔκαστον ἐν τῷ ὀλίγον τοῦ ἡμῶν διδιχημενημένων ὑπὸ ταῖς καλουμέναις μελέταις Σοφιστῶν. ἐν δὲ τούτοις ἅπασι, καὶ ὁ τὸν λόγον τόνδε συγγράψας, ἐν τοῖς γελῶσι καὶ αὐτός. τί δ' οὐκ ἔμελλε γελᾶν ἐφ' οὕτω ταδεφανεῖ, καὶ ἀπιθάνῳ, καὶ αἰσχρομύτῳ θλιμμάτι; καί πως (ἔστι δὲ ἀκρατὴς γέλωτος) ὁ μὲν, τὴν φωνὴν ἐντείνας εἰς μέλος, ὡς ὤετο, θρηνῶδές τινα ἐπῳδὴν τῷ Πυθαγόρᾳ, ὁ δὲ, τοῦτο δὴ ὃ τοῦ λόγου, οἷον κιθαρίζειν πειρώμενον ὄρδῳ, ἀνεκαγχάσε μάλα ἡδύ· ὁ ποιητὴς ἐμός· ὁ δὲ, εἶδεν ὑπερφυές. τοῦτο ὀξέως πολέμωσε τότε αὐτοῖς ἐναλιγκίως. ἔστιν δὲ ἐν μὲν τῷ ἔτους ἀρχὴ, μᾶλλον δὲ ἡ ἀπὸ τῆς μεγάλης νουμηνίας τρίτη, ἐν ᾗ οἱ Ῥωμαῖοι κατά τι ἀρχαῖον, εὔχονταί τε αὐτοὶ ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ ἔτους εὐχάς τινας, καὶ θύουσι, Νουμᾶ τοῦ βασιλέως καταστησαμένου τὰς ἱερουργίας αὐτοῖς, καὶ πεπεισμένοι τοὺς θεοὺς ἐν ἐκείνῃ μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ χρηματίζειν τοῖς εὐχομένοις. ἐν τοιαύτῃ τοίνυν ἑορτῇ, καὶ ἱερομηνίᾳ, ὁ τότε γελάσας ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐκεῖνος, ὑπὸ τῷ ὑποκοριμένῳ Πυθαγόρᾳ, ἰδὼν τὸν ἐπίφθονον τὸν καὶ πάλαι, καὶ ἀλαζόνα, καὶ τὰ ἀλλοτρίων λόγων ὑποκριτὴν (ἐτύγχανε δὲ καὶ τὸν βίον ἀκριβῶς εἰδὼς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἄλλην ἀσέλγειαν, καὶ μιαρίαν τοῦ βίου, καὶ ἃ ποιῶν ἐλέγετο, καὶ ἃ ποιῶν κατεῖληπτο) Ὥρα ἡμῖν, ἔφη, τοῖς τινα τῶν ἑταίρων, ἐκποδὼν γενέσθαι τὸ δυσοίμητον τοῦτο θέαμα, ὡς φανεὶς, ἔοικε τὴν ἡδίστην ἡμέραν, ἀποφράδα ἡμῖν ποιήσειν. τοῦτ' ἀκούσας ὁ Σοφιστὴς τὴν ἀποφράδα, ὡς τι ξένον καὶ ἀνήκουστον τῆς Ἑλλάδων ὄνομα, ἐγέλα δύσις, καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ πάλαι ἐκείνου γέλωτος ἠμείψατο, ὡς μοὶ ἔφετο, καὶ τοῖς ἀπαντῶσιν ἔλεγεν, ἀποφράς, τί δέ ποτ' ἐστί; καρπός τις, ἢ βοτάνη τις, ἢ σκεῦος; ἆρα τι ἐσθιόμενον ἢ πινόμενόν τί ἐστιν ἀποφράς; ἐγὼ μὲν ὅτι ἤκουσα πώποτε, οὔτ' ἂν συνίημι ποτὲ ὅ, τι λέγει. τοιαῦτ' ὁ μὲν ἔφετο καθ' ἑαυτοῦ διεξιέναι, καὶ πάλιν ἐπῄει τῇ ἀποφράδι τὸν γέλωτα· ἐλελήθει δὲ καθ' αὑτοῦ τὸ ἔσχατον τεκμήριον ἀπαιδευσίας ἐκφέρων, ὅπερ τοῦτο.

τὸν δὲ τὸν λόγον συνέγραψεν, ἐμὲ προπέμψας ὑμῖν, ὡς δείξοι τὸν ἀοίδιμον σοφιστὴν, τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων ἀγνοοῦντα, καὶ ὁπόσα καὶ οἱ ὑπὸ τῷ ἐργαστηρίῳ, καὶ τῷ καπηλείῳ εἰδεῖεν. Ταῦτα μὲν ὁ ἔλεγχος. ἐγὼ δὲ, ἤδη γὰρ αὐτὸς προείληφα τὸ δράματος τὰ λοιπὰ, δίκαιος αὖ εἰμὶ, τὰ ἐκ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος ἤδη λέγειν, οἷα μὲν σου τὰ ἐν τῇ πατρίδι, οἷα δὲ τὰ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, οἷα δὲ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, οἷα δὲ τὰ ἐν Φοινίκῃ, καὶ Συρίᾳ, εἶτα ἑξῆς, τὰ ἐν Ἑλλάδι, καὶ Ἰταλίᾳ, καὶ ὅπου πάσι, τὰ ἐν Ἐφέσῳ νῦν, ἄκρα κεφαλαιώδησα τῆς ἀπονοίας τῆς σῆς, καὶ κορυφὴ, καὶ κορωνὶς τοῦ τρόπου. ἐπεὶ γὰρ τῇ παροιμίᾳ, Ἰλιὰς ὢν, τραγῳδοὺς ἐμιαύλισω, καιρὸς ἤδη σοι ἀκούειν τὰ σαυτοῦ κακά· μᾶλλον δὲ, ταῦτα μὲν, μηδέπω, περὶ δὲ τῆς Ἀποφράδος, πρότερον. εἰπέ γάρ μοι τοὺς πανδήμου, καὶ γναμπτυλλίδος, καὶ κυβίστης, πῆ σοι μεμαθὼν, καὶ γέλωτος ἄξιον ποιοῦμαι εἰ) ἔδοξεν ἡ Ἀποφράς; νὴ Δί', οὐ γὰρ ἦν τῶν Ἑλλήνων ἴδιον, ἀλλά πόθεν ἐπεισκωμάσθη αὐτοῖς ἀπὸ τῆς τοῦ Κελτοῦ ἢ Θρᾴκης, ἢ Σκύθας, ὑπομιξίας. σὺ δ' (ἅπαντα γὰρ εἴωθα τὰ τῶν Ἀθηναίων) ἐξέλκυσας τοῦτο βόθυος, καὶ ἐξεκήρυξας τῆς Ἑλλήνικοῦ. καὶ ὁ γέλως ὅτι τοῦτο, ὅτι βαρβαρίζω, καὶ ξενίζω, καὶ παρβαίνω τοὺς ὅρους τοὺς Ἀττικούς. καὶ μὴν τί ἄλλο ἔστως Ἀθηναίοις ἐπιχώριον, ὡς τοῦτ' ὀνομα, φαίην ἄν, οἵγε σοῦ μᾶλλον τὰ τοιαῦτα εἰδότες; ὥστε θᾶττον ἂν Ἐρεχθέα, καὶ τὸν Κέκροπα, ξένους ἀποφήναις, καὶ ἐπήλυδας ἐν τῷ Ἀθήνᾳσιν, ἢ τὴν ἀποφράδα δείξας σὺκ οἰκείαν καὶ αὐτόχθονα τῆς Ἀττικῆς, πολλὰ μὲν γὰρ ἔστιν, ἃ καὶ αὐτοὶ κοινὰ ταῦτα τοῖς πᾶσιν αὐθρώποις ὀνομάζουσιν, ἀποφράδα δ' μόνοι σκῆνοι, τὴν μιαρὰν, καὶ ἀποδιοπομπὸν, καὶ ἀπαίσιον, καὶ ἀποφατον, καὶ σοὶ ὁμοίαν ἡμέραν. ἴδοὺ καὶ μεμάθηκας ἤδη ὁδοῦ πρέρχον, τί βούλεται αὐτοῖς ἡ ἀποφὰς ἡμέρα, ὅταν μήτε αἱ ἀρχαὶ χρηματίζωσι, μήτε εἰσαγώγιμοι αἱ δίκαι ὦσι, μήτε τὰ ἱερὰ ἱεσυργῆται, μηδ' ὅλως τι τῶν αἰσίων τελῆται, αὕτη ἀποφὰς ἡμέρα. ὀνομάζεται δὲ τοῦτο ἄλλοις ἐπ' ἄλλαις αἰτίαις.

A Huius igitur gratia orationem hanc scripsit is qui me huc ad vos præmisit, vt videlicet ostenderet, celebrem istum sophistam, communia illa Græcorum, & quæ illi etiam qui in officinis atque tabernis sedent, scire solent, adhuc ignorare. Hactenus Elenchus ille. Ego verò (iam enim ipse ad reliqua fabulæ peragenda accedo) meritò debebam veluti ex Delphico tripode tandem illa addere, qualia videlicet facta tua in patria fuerint, qualia in Palæstina, qualia in Ægypto, qualia in Phœnicia ac Syria, atque exinde deinceps in Græcia & Italia: & postremò quæ nunc Ephesi facis, quæ B quidem vecordiæ istius tuæ quasi quoddam summarium sunt & caput, & coronis morum. Postquam enim, iuxta prouerbium, Iliensis cùm sis, tragœdos conduxisti, tempus tam est vt propria tua mala audias Imò verò nondum etiam, sed de Apophrade priùs. Nam dic mihi per Pandemum, & Genetyllidē, & magnam matrem, quo tandem modo reprehendendum ac risu dignum videtur nomen Apophradis? Nō enim mehercle Græcorum proprium erat, sed alicūde ex Gallorum, aut Thracum, aut Scytharum com- C mixtione velut comessabundum introductum: tu verò (cuncta enim Atheniēsium cognita habes) exclusisti illud continuò, & velut per præconem è ciuitate Græcorum eiecisti: & ex eo risus iste videlicet, quòd barbarè ac peregrino modo loquor, & transgredior terminos Atticos. At verò quid aliud Athenienſibus ita familiare ac patrium, vti hoc nomen? dixerint illi qui huiusmodi meliùs quàm tu, sciunt. Quapropter citiùs Erechtheum aut Cecropem peregrinos & aduenas apud Athenienses esse probaueris, quàm Apophradis nomen ostenderis non pro- D prium, aut non inibi natum, & genuinum Atticæ esse. Nam multa quidem sunt quæ & ipsi eodē modo cum cæteris hominibus omnibus appellant: Apophradem autem soli illi atram & abominabilem, & inauspicatam & nefastam, tibique similem diem vocant. Ecce didicisti iam obiter quoque significationem Apophradis, & quis dies ater vocetur. Quando videlicet neque magistratus de rebus consultant publicè, neque lites in foro disceptātur, neq; sacrificia peraguntur, neque quicquam eorum quæ more & auspicato solent, tractatur, is dies Apophras siue ater dicitur. Atque huiusmodi dies apud alios aliis de caussis indicti sunt.

Venerē cognomina sunt apud Suid.

Aut enim pugna aliqua magna ac graui superati ſunt, ac dies exinde tales quibus cladem eam accepere, pro nefaſtis & inauſpicatis ad res legitimas gerendas habendos cenſuerunt: aut mehercle etiam.

Præciſio. Atqui ineptum fortaſſis & intempeſtiuum vtique iam fuerit dedoceri, ac denuo diſcere talia, virum ſenem adeò, ne illa quidem quę his priora ſunt, ſcientem. Proinde hoc omnino reliquum eſt, & ſi dideceris ipſum, omnia exinde nobis ſcies. Vnde enim heus tu? Nam cętera quidem etiamſi ignorare ignoſcendum ſit, ea videlicet quæ extra communem viam poſita, & obſcura hominibus priuatis atque indoctis ſunt: diem tamen atrum, etiamſi volueris, nominare aliter quàm Apophrada non poteris. Nam hoc vnum ac ſolum nomen omnium poſitum eſſe dixerit quiſpiam. At verò veruſtorum verborum alia quidem vſurpanda ſunt, alia autem non item, quæcunque eorum videlicet non ita multis conſueta atque viſitata ſunt, vt ne perturbemus auditum, & vulneremus intelligentium aures. Ego verò, vir optime, ſi ad te quidem verba feciſſem, de te ita dicens, peccaſſem fortaſſis. Decebat enim, decebat, inquam, aut Paphlagonum, aut Cappadocum, aut Bactrianorum verbis conſuetis ac patriis tecum loqui, ſi intelligere deberes quæ dicerentur, & audiendo voluptatem aliquam capere. Cæteris autem Græcis, opinor, ſecundùm Græcam linguam conuerſari decet. Deinde etiam Atticis per ſucceſſionem temporum multa varianti-bus in lingua ſua, hoc nomen inter præcipua manſit, hoc modo ſemper & ab omnibus ipſis dictum. Ac ſanè commemorarem etiam eos qui ante noſtram ætatem eodem nomine vſi ſunt, niſi & iſto modo perturbaturus te eſſem, peregrina & ignota tibi poëtarum, oratorum & hiſtoricorum verba recenſendo. Imò verò ne ego quidem tibi eos dicam, qui illud vſurparunt, omnes enim norunt: ſed tu contra ſi mihi vnum aliquem ex veteribus oſtenderis, qui nomine hoc vſus non fuerit, Aureus, vt aiunt, in Olympia ſtatuêris. Atqui ſi quis ſenex adeò, & ætate confectus, huiuſmodi ignorat, videtur idem mihi, quòd Athenæ ciuitas eſt Atticæ, & Corinthus in Iſthmo, & Sparta in Peloponneſo, ignorare. Supereſt igitur fortaſſis illud tibi vt dicas, ipſum quidem nomen apophradis noſſe te, cæterùm vſum eius vt intempeſtiuum accuſaſſe.

Fortaſſis, non intelligentium, legendum.

ἢ γὰρ αὖ ἡττηθέντες μάχας μεγάλας, ἔπειτα ἔπαξαν ἐκείνας τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς τὰ ἰδιώτα ἐπεποίηϰασιν, ἀποφράδας ϰαὶ ἀκύρους τῶν ἐνόμων προθέσεων εἶναι, ἢ ϰαὶ, νὴ Δία. ϰαίτοι ἄνθρωπον ἴσως, ϰαὶ ἔξωθέν γε ἤδη, γέροντα ἄνδρα μεταπαιδεύειν, ϰαὶ ἀναδιδάσϰειν τὰ ἰδιώτα, μηδὲ τὰ πρὸ τούτων εἰδότα. πόθεν γὰρ ὦ τᾶν; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ϰἂν ἀγνοῆσαι, συγγνώμη, ὁπόσα ἔξω τῆς πολλοῦ πάτου, ϰαὶ ἄδηλα τοῖς ἰδιώταις· τὴν δὲ ἀποφράδα δέ, οὐδεὶ βουληθεὶς ἄν, ἄλλως εἴποις. ἓν γὰρ τοῦτο ϰαὶ μόνον ἀπρύτων τοῦνομα ἔστω, φησί τις· ἀλλὰ ϵ τῶν παλαιῶν ὀνομάτων, τὰ μὲν λεχτέα, τὰ δ' οὔ, ὁπόσα αὐτῶν μὴ συνήθη τοῖς πολλοῖς, ὡς μὴ παρέπτοιμεν τὰς ἀϰοὰς, ϰαὶ πτοήσϰοιμεν τῶν συνόντων τὰ ὦτα. ἐγὼ δὲ, ὦ βέλτιστε, πρὸς μὲν σὲ, ἴσως ταῦτα πρὸς σοῦ εἰπών, ἥμαρτον, ἐχρῆν γὰρ ἐχρῆν ἢ τῷ τὰ Παφλαγόνων, ἢ Καππαδόϰων, ἢ Βαϰτρίων πάτρια διαλέγεσθαί σοι, ἕως σὺ μάθῃς τὰ λεγόμενα, ϰαὶ σοὶ ἀϰούειν ἡδέα· τοῖς δ' ἄλλοις Ἕλλησιν, εἶμαι, ϰαθ' Ἑλλάδα γλῶτταν συνεῖναι χρή. εἶτα ϰαὶ τῶν Ἀττιϰῶν τοῖς χρόνοις πολλὰ ἐπιφθάντων τῆς αὐτῶν φωνῆς, τοῦτο ἐν τοῖς μάλιστα τοιοῦτον διατέλεσεν, οὕτως ἀεὶ, ϰαὶ πρὸς ἁπάντων αὐτῶν λεγόμενον. εἶπον ἂν ἔγωγε τοὺς πρὸ ἡμῶν ϰεχρημένους τῷ ὀνόματι, εἰ μὴ ϰαὶ τοῦτό σοι διαφθαρεῖν ἔμελλον, ξένα σοι ϰαὶ ἄγνωστα ποιητῶν, ϰαὶ ῥητόρων, ϰαὶ συγγραφέων ὀνόματα διεξιών. μᾶλλον δὲ, νοῦν ἐγώ σοι τοὺς εἰπόντας ἐρῶ. πάντες γὰρ ἴσασιν. ἀλλά σύ μοι ἕνα τῶν πάλαι δεῖξας οὐ ϰεχρημένον τῷ ὀνόματι, Χρυσοῦν, φασὶν, ἐν Ὀλυμπίᾳ στάσαντι. ϰαίτοι, ὅστις γέρων ὢν, ϰαὶ ἀφιλής, τὰ παιδία ἀγνοῇ, δοϰεῖ μοι ὅτι ϰαὶ Ἀθῆναί πόλις ἐστὶν ἐν τῇ Ἀττιϰῇ, ϰαὶ Κόρινθος ὅτι τῷ Ἰσθμῷ, ϰαὶ Σπάρτη ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, μὴ εἰδέναι. λοιπὸν ἴσως ἐϰεῖνό σοι λέγειν, ὡς τὸ μὲν ὄνομα ἤδῃς, τὴν δὲ χρῆσιν αὐτοῦ ἄγαγε ἠπιάσω.

Φέρε δὴ καὶ ἐπὶ τούτου πρὸς σὲ ἀπολογήσομαι τὰ εἰκότα· σὺ δὲ πρόσεχε τὸν νοῦν, εἰ μὴ πάνυ ὀλίγον σοι μέλῃ τῆς μηδὲν εἰδέναι· εἰ οἱ πάλαι πολλὰ τοιαῦτα πρὸς ἡμᾶς ἀπέρριψαν εἰς τοὺς σοὶ ὁμοίους ἕκαστοι τοὺς τότε. ἔσθ' ὅτε γὰρ καὶ τότε, ὡς ὅ εἰκός, ἐδεκρηγί τινες εἰς τὰ ἤθη, καὶ μαργὶ, καὶ κακοήθης τὸν τρόπον. καί τις μὰ Κόθορνόν τινα εἶπεν, εἰκάσας αὐτοῦ τὸν βίον, ἀμφίβολον ὄντα τοῖς τοιούτοις ἐπονείδισεν· ὁ δὲ, Λυπαλῶ, ὅτι τὰς ἐκκλησίας θορυβώδης ῥήτωρ ὤν, ἐπεπαίχτει· ὁ δὲ, Ἑβδόμιλλον, ὅτι ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ταῖς ἑβδόμαις, κἀκεῖνος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔπαιζε, καὶ διεγέλα, καὶ παιδιὰν ἐποιεῖτο τὸ σπουδαῖον τοῦ δήμου. μὴ δῶς οὖν κἀμοὶ, πρὸς Ἀδωνίδος, εἰκάσαι πανοπονηρίαν ἄθεον, ἀπαίδευτον κακίας στωμύλον, ἡμέρᾳ δυσφήμῳ καὶ ἀπαισίᾳ. ἡμεῖς καὶ τοὺς χωλοὺς, τῷ δεξιῷ ἐπιτρεπόμεθα, καὶ μάλιστα εἰ ἕωθεν ἰδοιμεν αὐτούς. κἂν εἴ τις βάκηλον ἢ δύσχρων ἴδοι, ἢ πίθηκον, δυσχερὲς ἔξεισι τῆς οἰκίας, ὅπου πόδα ἀναστρέψας, καὶ ἐπανέρχεται, οὐκ ἀγαθὰς μαντευόμενος τὰς ἐφημερίους ἐκείνας πράξεις ἔσεσθαι αὐτῷ, ἀλλὰ πονηρῷ τῷ πρώτῳ καὶ δυσφήμῳ κλησιδίσματι. ἐν δεξιᾷ δὲ, καὶ ἐν θύρᾳσι καὶ ὅτε τὴν πρώτην ὁδὸν, καὶ ἕωθεν τὸν ἄπορον ἴδοις, εἴ τις ἴδοι κίναιδον, καὶ ἀπόρρητα ποιοῦντα, καὶ πάσχοντα, ὅτιοῦν μᾶλλον ὅτι τοῦτο, καὶ ἀνδρωνῖτα, καὶ μανουχὶ ζωῦμεν τῷ ἔργων αὐτῷ ὀνομαζόμενον, ἀπατεῶνα, γόητα, ὅτιορκον, ὄλεθρον, κύφωνα, Καρχηδόνιον, μὴ Φύγῃ, μηδὲ εἰκάσῃ τῶν ἀποφράδων ἡμέρᾳ; ἀλλ' ἆρ' οὐ σὺ τοιοῦτος; οὐκ ἂν ἕξαρνος γένοιο, εἰ ἐγὼ τὴν ἀνδρίαν οἶδα τὴν σὴν, ὅσην καὶ μεγάλην φορεῖς ὅτι τοῦτό μοι δοκεῖς, ὅτι μὴ ἀπόλλυταί σοι ἡ δόξα τῶν ἔργων, ἀλλὰ πᾶσι δῆλος εἶ, καὶ πεφόρησαι. εἰ δὲ καὶ ὁμόσε χωρήσας, καὶ ἀρνήσαιο μὴ τοιοῦτος εἶ), τίσι πίστει ἐρεῖς; τοῖς πολίταις τοῖς σοῖς (ἐκεῖθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον) ἀλλ' ἴσασιν ἐκεῖνοι τὰς πρώτας σου ἐφόδους, καὶ ὡς ἀθλιδίοις σεαυτὸν τῷ ὀλέθρῳ ἐκείνῳ γραπώτῃ, συμπεσεῖσθειρᾷ πάντα ἐπορεύου· ἀεί δὲ ὅτε ὁ τοῦ λόγου τοῦτο, ῥάκος πολυτελὲς ἐργασάμενος, ἐξέσωσε. καὶ ἐκεῖνα μέμνησαι, ὡς ὅ εἰκὸς, ἃ πρὸς ὁ θέατρον ἐπεδείξω,

A Age itaque, & de hoc reſpondebo tibi conſentanea: tu verò animum aduerte, niſi omnino parui facis ſi nihil ſcire videaris. Nam & veteres huiuſcemodi multa ante nos in eos qui tibi ſimiles erant, tum iactarunt. Erant enim tunc quoque (vt eſt veriſimile) moribus abominabiles quidam, & impuri, & perditi ingeniis. Atque alius quidem [1] Cothurnum quendam appellabat, vitam illius comparatione hac perſtringens, vt inconſtantem & ambiguam, perinde vt calciamēti genus hoc eſt: alius autem Lypaën [2], quòd concionem turbare ſolebat, orator tumultuoſus exiſtens: rurſum alius Hebdomam, B quòd perinde vt pueri ſeptimanis diebus ſolent, etiam ille in concionibus luderet & rideret, & ſerium ſtudiúmque plebis pro ludo ac ioco haberet. Ne dederis itaque & mihi, per Adonidem, comparare hominem perditum, & omni malitiæ innutritum, diei atro & inauſpicato. Nam nos & claudos ad dexteram declinamus, ac maximè ſi manè videamus ipſos. Et ſi quis ſpadonem aut eunuchum aſpexerit, aut ſimiam quoque, egreſſus domo ſtatim, conuertit pedem, & regreditur, ominans ſibi haudquaquam proſperas diei illius res atque actiones fore, præ malo hoc primo & inauſpicato omine. A principio autem, & in foribus, & in primo egreſſu, & manè primo totius anni, ſi quis videat cinædum, & nefaria perpetrantem pariter & patientem, notum ob hęc, & eneruatum, & tantùm non ipſo nomine, quæ agit, præ ſe ferentem, deceptorem, præſtigiatorem, periurum, peſtem, cataſtam, barathrum, non effugiat, neque talem diei atro comparet? An verò tu talis non es? Haudquaquam negabis, ſi modò noui fortitudinem tuam iſtam, qui certè & animum attollere ob hæc mihi videris, videlicet quòd tibi gloria iſta rerum tuarum non prorſum perit. D Sed omnibus notus es, & paſſim celebris. Quòd ſi autem etiam contrà ieris, & inficiaberis talem te eſſe, cui quæſo credibilia iſta dices? An ciuibus tuis? nam hinc ordiri æquum eſt: at norunt illi prima tua incunabula, & quo pacto tradideris te ipſum perdito illi militi, & cum eo vnà turpiſſimè ac flagitioſiſſimè oberraueris, omnia obſequens ac patiens, donec te, iuxta prouerbium, pannum lacerum, detritum & confectum extruſit.. Etiam illa meminerunt, vt eſt conſentaneum, quæ in theatro adoleſcens egiſti,

[1] *Hoc nomine notatus fuit Theramenes, de quo Xenophon lib. 2.*

[2] ἀπὸ λυπῶν *videlicet deducta voce, quod moleſtare & vexare ſignificat.*

quando ſaltatoribus ac mimis ſubſeruiebas, & in ducendis ordinibus ſeu choris quaſi quidam dux eſſe cupiebas. Quippe nemo ante te theatrum ingrediebatur, nemo ne nomen quidem fabulę quod eſſet, renũciabat, ſed tu ornatè admodum, ſubligatis aureis crepidis, & indutus veſte tyrannica, ante cæteros immittebaris, qui beneuolentiam à theatro poſtulares, coronas ferens, & cum plauſu rediés, honore tandem ab ipſis affectus. At nunc oratores, & ſophiſta: & ob hoc ſi audiant aliquando talia de te illi, iſtud ex Tragœdia videlicet, *Et ſolem geminum, & duplices ſe oſtendere Thebas* putabunt: & in promptu atque in ore tum omnibus ſtatim notum illud erit: Hiccine ille qui tum? & quæ poſt illa ſequuntur. Proinde & ipſe rectè facis, qui omnino non aſcendis ad illos, neque in patriam crebrò ventitas, ſed fugis illam vltro, quanquam neque hyeme malam, neque æſtate moleſtam nimis, ſed pulcherrimam & maximam omnium in Phœnicia ciuitatum. Nam coargui, & cum iis qui vetera illa ſciunt ac meminerunt, conuerſari, laqueus reuera tibi eſt. Sed quid iſta fruſtra nugor? Quem enim tu vnquam veritus fueris? aut quid turpe putaueris eorum etiam quæ extrema ſunt? Audio autem & poſſeſſiones eſſe tibi apud illos magnas: nimirum miſeram illam turriculam, cum qua Sinopenſis illius dolium collatum, Iouis atrium videri queat. Proinde ciuibus quidem tuis haudquaquam vllo modo perſuaſeris, vt non omnium deteſtabiliſſimum te credant, & communè adeò totius ciuitatis dedecus. Fortaſſis autem & cæteri habitantes in Syria, eadem de te cum illis teſtabuntur, ſi te dicas nihil mali aut reprehenſione dignũ feciſſe. Nam mehercle Antiochia quidem etiam ipſum iſtud opus vidit, quando adoleſcentem illum Tharſo venientem abduxiſſes. Sed & detegere ipſa inhoneſtum fortaſſis mihi fuerit. Verumtamen norunt & meminerũt illi qui tum adſtabant vobis, atque aſpiciebant te quidem in genu inclinatum, illum autem noſti quid facientem quoque, niſi omnino perpetua rerum obliuione laboras. At in Ægypto illi fortaſſis non norunt te, qui te poſt præclara iſta in Syria certamina, fugientem inde ob ea quę modò dixi, ſuſceperunt, cùm te veſtiarij inſequerentur, à quibus veſtibus pretioſis comparatis, viaticum tum habebas.

A τοῖς ὀρχησταῖς ἐπισκευάζων, καὶ στιφανηφορίας ἀξιῶν εἶναι. σοὶ γοῦν οὐδεὶς πρὸ σοῦ αὐλητὴς εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον, οὐδὲ αὐλοῦσιν ὅ,τι ἔμελλες τῷ δράματι· ἀλλὰ σὺ κομῶν πάνυ, χρυσᾶς ἐμβάδας ἔχων, καὶ ἐσθῆτα τυραννικὴν, πρόσθεν ἐπέμπου, δυμελῶσαι αἰτήσων τοῦ θεάτρου, στεφάνους κομίζων, καὶ κρότῳ ἀπιών, ἤδη τιμώμενος πρὸς αὐτῶν. ἀλλὰ νῦν ῥήτωρ, καὶ σοφιστὴς, καὶ ἀφ' ὧν τοιαῦτα ἴσως πύθωνταί ποτε περὶ σοῦ ἐκεῖνοι, τοῦτο δὴ τὸ ἐκ τῆς τραγῳδίας, δύο μὲν ἡλίους ὁρᾶν δοκοῦσι, διαστὰς
B δὲ Θήβας. καὶ πρόχειρον ἅπασιν ἐν τῷ, Ἐκεῖνος, ὁ τότε, καὶ μετ' ἐκεῖνα. πιγκρότου καὶ αὐτὸς δὴ ποιῶν, οὐκ ὀπισαίνεις τὸ πρόσωπον, οὐδ' ἐπιχωριάζεις αὐτοῖς, ἀλλὰ φεύγεις ἐκὼν πατρίδα, οὔτε χεῖμα κακὸν, οὔτε θέρος ἀργαλέον, ἀλλὰ καλλίστην, καὶ μεγίστην τῶν ἐν Φοινίκῃ ἁπασῶν. τὸ γὰρ ἐλέγχεσθαι, καὶ τοῖς εἰδόσι καὶ μεμνημένοις τὴν πάλαι ἐκείνων σωφροσύνην, βρόχος ὡς ἀληθῶς ἐστί σοι. καίτοι τί ταῦτα λῆρος; τίνα γὰρ αἰδεσθείης σύ; τί δ' ἂν αἰσχρὸν ἡγήσαιο
C τῶν ὑστάτων; πιθανόμην δὲ καὶ κτήματα εἶναί σοι μεγάλα παρ' αὐτοῖς, τὸ δύσχιον ἐκεῖνο πυργίον, ὡς τὸν τῆς Σινωπέως πίθον, πλὴν Διὸς αὐλῆς ἔτι πρὸς αὐτό. τοὺς μὲν δὴ πολίτας, οὐδαμῇ οὐδαμῶς μεταπίσῃς δύ', μὴ οὐχὶ τῶν ἀπάντων βδελυρώτατόν σε ἡγεῖσθαι, ὀνείδους κοινὸν ἁπάσῃ τῇ πόλει. τὰ δ' ἀν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐν τῇ Συρίᾳ προσλάβοις ὁμοφύλοις, εἰ λέγοις μηδὲν ποιηρὸν μηδὲ ἐπαίτιον βεβιῶσθαί σοι. Ἡράκλεις ἡ μὲν Ἀντιόχεια, καὶ, θοῦρον αὐτὸ εἶναι, ὅτι τὸν Ταρσόθεν ἥκοντα ἐκεῖνον νεανίσκον ἀπαγαγών· ἀλλὰ καὶ αἰσθέσθαι αὐτὰ, αἰσχρὸν ἴσως ἐμοί. πλὴν ἀλλὰ ἴσασί γε, καὶ μεμνῶνται οἱ τότε ὑμῖν ὀπισάντες, καὶ σὲ μὲν ἐς γόνυ συγκαθήμενον ἰδόντες, ἐκεῖνον δὲ, οἶσθα ὅ, τι καὶ ποιοῦντα, εἰ μὴ πάνυ πάσιν ὀπλήσμων τις εἶ. ἀλλ' οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἴσως ἀγνοοῦσί σε, οἱ μετὰ τοὺς ἐν Συρίᾳ θαυμασίους ἄθλους ἐκείνους ὑποδεξάμενοι φεύγοντα, ἐφ' οἷς εἶπον, ὑπὸ τῶν ἱματιοκαπήλων διωκόμενον, πρὸ ὧν ἐσθῆτας πολυτελῶς παριάμενος, ἐφόδιά εἶχες.

ἀλλ' οὐκ ἐλάττων σοι ἡ Ἀλεξάνδρεια συνοιδεν, οὐδέ, μὰ Δί', ἐγχείρει δευτέραν τῆς Ἀντιοχείας κεκρίσθαι αὐτήν. ἀλλ' ἦτε ἀκολασία γυμνοτέρα, ἢ ἡ αἰσχρολία σοι ἐκεῖ ἐπιμανεστέρα, καὶ τὸ ὄνομα διὰ ταῦτης μεῖζον, καὶ διὰ πάσης, ἀκέλευστος ἡ κεφαλή. εἷς μόνος αὖ ὑπέμεινέ σοι εὐξαρίστῳ γνώμῃ μηδὲν τοιοῦτον ἐργάσασθαι, καὶ βοηθὸς αὖ κατέστη ὁ τελευταῖος μαθητὴς αὐλητοῦ τοῦ Οἰνοπίωνος ἐν τοῖς ἀρίστοις Ῥωμαίων. τοὔνομα δὲ αὐτὸ δούς ἀποσιωπῆσαί μοι, καὶ ταῦτα, πρὸς πάντας εἰδότας ὃν λέγω ἐκεῖνος τοίνυν τὰ μὲν ἄλλα ὁπόσα ἔτλη ἐν τῇ σιωπῇ τολμήσαντα ἐκεῖνό σου, τί χρὴ λέγειν; ἀλλ' ἡνίκα σε κατέλαβε τὴν μειρακίου τοῦ οἰνοχόου τοῦ Οἰνοπίωνος ἐν γόνασι κείμενον, τί οἴει; ἆρα δοκεῖ σοι μὴ εἶναι τοιοῦτον, αὐτὸ τὸ ἔργον ὁρῶν; οὐκ, εἰ μὴ πάντα τυφλὸς ἦν, ἀλλ' ἐδήλωσε τὴν γνώμην, αὐτίκα ἐξελάσασα τῆς οἰκίας, καὶ καθαρσίοις γε, ὡς φασι, περιελθοῦσα διὰ τῆς ὁδοῦ. Ἀχαΐα μὲν γὰρ καὶ Ἰταλία πᾶσα ἐμπέπλησαι τῶν σῶν ἔργων, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῖς δόξης, καὶ ὀνείδους γε τῆς βυκλείας. ὥστε πρὸς τοὺς θαυμάζοντας ἔγωγε τὸ σὸν Ἐφέσιον τοῦτο παράδοξον τοῦ σοῦ, ἐκεῖνο λέγω ὅπερ ἀληθέστατον, πῶς οὐκ ἂν ἐθαύμασον, εἰ τὰ πρῶτά σου ἤδεσθην; καίτοι καινὸν ἐκεῖνο καὶ τὸ πρὸς τὰς γυναῖκας πρᾶξαι μαθεῖν. ἢ πρὸ πολλοῦ σοῦ τοιοῦτο εἶπέ μοι ἀποφράδα ὀνομάζεσθαι; ἦ μήν τι πρὸς Διός, καὶ φιλῆσαί σου τὸ στόμα ποτὲ ἀξιώσας ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἔργοις; τοῦτο γοῦν τὸ ὑβριστότατον ποιεῖς, καὶ μάλιστα πρὸς οὓς ἧττον ἐχρῆν, καὶ τοὺς ὁμιλητάς, οἷς ἱκανὰ ἦν ἐκεῖνα μόνα τὰ κακὰ τοῦ σοῦ στόματος ἀπολαύειν, τὸ βαρβαρικὸν τῆς ἀνομίας, τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς, τὸ ἄκαιρον, τὸ ἄτακτον, τὸ πόρρω ἄμουσον, καὶ τὰ τοιαῦτα. φιλῆσαι δέ σε ἐκεῖνα τούτοις μὴ χρήσιμα, ὦ ἀλεξίκακε ἀποσοβεῖν μᾶλλον ἢ ἐλκύειν φιλῆσαι ἄμεινον, δῆγμα ἐκεῖνο τὸ κινδυνῶδες, καὶ ἄλγημα, καὶ ὁ ἰατρὸς εἰσκληθείς, ἐπήμυνεν. ἀπὸ δὲ τοῦ σοῦ φιλήματος, καὶ τοῦ ἰοῦ ἐκείνου, τίς ἂν ἢ ἱερεῖς ἢ βωμοῖς προσέλθοι; τίς δ' ἂν θεὸς ἐπακούσειεν ἐπ' ἐλαιμένου; πόσων περιῤῥαντηρίων, πόσων ποταμῶν δεῖ;

A Sed non minùs Alexandria quoque conſcia tibi eſt. Et per Iouem haudquaquam poſteriorem eam Antiochia cenſeri decebat, niſi quòd proteruitas iſta tua manifeſtior, & turpitudo flagitiorũ inſanior illic fuit, & nomen ob hęc maius, & ſuper omnia caput adapertum. Vnus tantùm fuit qui crederet tibi inficias eunti, quòd nihil tale commiſiſſes, ac poſtremus auxiliator tibi fuit, is qui ſtipendium dabat, vir inter præcipuos Romanorũ. Nomen autem ipſum permittes mihi vt taceam, & hoc apud omnes eos qui ſciunt quem dicam. Ille igitur cætera quidẽ quæcunque ſuſtinuit in conuerſatione illa à te
B perpetrata, quid attinet dicere? At verò quando te deprehẽdit in genibus adoleſcentuli pocillatoris Oenopionis iacentem, quid putas? creditne tibi talem te nõ eſſe, cùm ipſum opus aſpiceret? Haudquaquam opinor, niſi prorſus cæcus fuit: verùm apertam voluntatis atque animi ſignificationem dedit, cùm te ſtatim ex ædibus ejecerit, & eas expiamentis quibuſdam luſtrauerit poſt exitũ inde tuum. Nam Achaia quidem & Italia tota referta eſt operibus tuis, & fama ea quæ ob illa conſecuta eſt: & ſanè gratulor tibi ob
C tam præclaram laudem. Quare ad eos qui mirantur ea quæ nunc Epheſi abs te geruntur, illud equidem dico, quod veriſſimum eſt, quòd mirum foret ſi non mirarentur, ſi prima illa tua opera noſſent. Atqui nouum hîc iſtud videlicet cum mulieribus quoque addidiciſti. An non congruum igitur, dic mihi, fuerit, hominem talem Apophradem appellari? Sed quid, per Iouem? num etiam oſculari ore inſuper voluiſti nos ob talia facta? Iſtud igitur contumelioſiſſimè facis, & maximè erga eos quos minimè decebat, ſectatores tuos, quibus ſatis fuerat, illa ſolùm mala ab ore tuo percipere, verborũ
D videlicet barbariẽ, & vocis aſperitatem, & indiſcretam atque inordinatam enunciationem, & à Muſis omnino alienam, & id genus alia: oſculari autem etiam te ſupra hæc abſit, ô malorum auerſor Hercules. Nam ſcutum potiùs aut viperam oſculari ſatius fuerit, quòd in morſu ibi omne periculum & omnis dolor, & medicus accerſitus facilè illum depulerit: à tuo autem oſculo, & veneno iſto, quis quæſo vel ad ſacra vel ad aras accederet? Quis autem deus exaudiret etiam precantem? quàm multis luſtrationibus, multiſque fluminibus opus foret?

At talis ipſe cùm ſis, derides alios ob nomina ac verba, cùm tu interim facinora talia ac tanta perpetrare ſoleas. Atqui ego quidem ſi Apophradis vocabulum ignorarem, erubeſcerem potiùs: nedum ſi dixiſſem, inficias irem. Te verò nemo noſtrum accuſauit adhuc quòd ζωμολόγης dixeris, & ξυμμαθλητας, & ῥησιμετρῆν, & ἀθηνᾶν pro Athenas deſidero, & αἰθοχεστῆν, & σφενδικίζειν, & χειροβλημᾶσθαι. Malum te malè perdat Mercurius Logius, vnà cum ipſis verbis. Vbi enim huiuſmodi ſcripta reperis? In angulo fortaſſis alicubi alicuius ex poëtis iſtis Ialemo frigidioribus defoſſa, ſitu & araneis oppleta: aut alicubi ex libris Philænidos, quos in manibus crebrò habes: veruntamen te atque ore tuo digna. Quia autem oris mentionem feci, quid diceres quæſo ſi te in ius vocaret lingua? Fingamus enim hoc pacto, vt te iniuriæ, aut, quod modeſtius paulo foret, contumeliæ accuſaret, ita dicens: Ego te, ingratiſſime, pauperem atque inopem ſuſceptum, & victu quoque carentem principiò quidem in theatris celebrem feci, nunc quidem Ninum, nunc autem Metiochum, deinde paulo pòſt Achillem quoque exhibens. Poſt hæc autem docentem pueros ſyllabas nectere, longo tempore alui. Iam autem & alienas iſtas orationes velut in ſcena exhibentem, Sophiſtam videri feci, eámque gloriam tibi, quam minimè conueniebat, adaptaui. Quid igitur tantum habes quod imputare mihi poſſis, ob quod adeò contumeliosè me tractas, & iniungis mihi mandata quædam turpiſſima, & miniſteria execratione digna? Non ſatis mihi ſunt ea quæ per diem fiunt opera nefaria, mentiri puta, & peierare, & tot nugas atque ineptias exhaurire: imò verò cœnum verborum iſtorum euomere: ſed neque noctu me miſeram otium ducere ſinis, ſed ſola ego omnia tibi facio, & proculcor, & contaminor: ac lingua perinde vt manu vti decreuiſti, & quemadmodum alienam contumelia afficis me, tantíſque malisobruis. Loqui, meum opus ſolum eſt: talia autem facere ac pati, quæ tu cogis, aliis partibus iniunctum eſt. Quare vtinam & me aliquis, ceu philomelæ illam, execuiſſet. Nam mihi beatiores illorum linguæ videntur, qui liberos ſuos deuorarunt. Huiuſmodi, per Deos, igitur ſi lingua diceret,

Προσοποποιία linguæ expoſtulantis cum abutente.

καὶ ζωῖπος αὐτὸς ὢν, κατηγέλας τῶν ἄλλων ἐπ' ὀνόμασι, καὶ ῥήμασιν, ἔργα τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐργαζόμενος. καίτοι ἐγὼ μὲν ἀποφράδα μὴ εἰδὼς, ἠχθόμην ἂν μᾶλλον, ἢ οὐχ ὅπως εἰπὼν ἐρυθριῶν ἄν. σὺ δὲ σαφῶς ἡπάσαν ἡμῶν βρωμολόγως λέγοντα, καὶ ξυμμαθλητὰς, καὶ ῥησιμετρῆν, καὶ Ἀθηνᾶν, τὴν Ἀθηνᾶν ἐπιθυμῶ, καὶ αἰθοχεστῆν, καὶ σφενδικίζειν, καὶ χειροβλημᾶσθαι. κακὸν κακῶς σε ὁ λόγιος Ἑρμῆς ἀπόλοιτο αὐτοῖς λόγοις. ποῦ γὰρ ταῦτα τῶν βιβλίων εὑρήσεις; ἐν γωνίᾳ που παλαῖ τῶν Ἰαλέμων τινὸς ποιητῶν, κατερρυπωμένα, ψύχους καὶ ἀράχνων μεσὰ, ἔπου ἐκ τῶν Φιλαινίδος δίπτων, ἃς ἀεὶ χερσὶν ἔχεις· σοὶ μέντοι, καὶ τῷ σοὶ στόματος ἄξια. ἐπεὶ δὲ τὸ στόματος ἐμνήσθην, τί φαίης ἄν, εἴ σε ἡ γλῶττα εἰς δικαστήριον παρακαλεσαμένη (ἀτιμῶ γὰρ οὕτως) ἀδικήματος, ἢ, ὃ μετειωπᾶτον, ὕβρεως διώκοι, λέγουσα; Ἐγώ σε, ὦ ἀχαριστότατε, πένητα καὶ ἄπορον παραλαβοῦσα, καὶ βίου δεόμενον, τὰ μὲν πρῶτα, ἐν τοῖς θεάτροις ἐνδοξότατον ἐποίησα, νυνὶ μὲν, Νῖνον, νυνὶ δὲ, Μητίοχον, εἶτα μετὰ μικρὸν Ἀχιλέα πλέξασα, μετὰ ταῦτα δὲ, παῖδας συλλαβίζειν διδάσκοντα, μακρῷ χρόνῳ ἔθρεψα, ἤδη δὲ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους τούτους λόγους ὑποκρινόμενον, σοφιστὴν (εἰ δοκεῖν ἐποίησα, καὶ τὸν μηδὲν προσήκοντα δόξαν περιῆψα· τί τούτων τηλικοῦτον ἔχων ἐγκαλεῖς, ὑβριστά με ἀφορίσας, καὶ ὑπερπέπεις ὑπερβάλλοντα ἀΐσχιστα, καὶ ὑπουργίας καταπτύστους; οὐχ ἱκανά μοι τὰ ὑπὲρ τῆς ἡμέρας ἔργα, ψεύδεσθαι, καὶ ὀμνύναι, καὶ ἐπιορκεῖν, καὶ τοὺς ποσθίους ὕθλους, καὶ λήρους, ἀφανεῖν, μᾶλλον δὲ τὸν βόρβορον τῶν λόγων ἐκείνων ἐμεῖν; ἀλλ' οὐδὲ νυκτὸς τὸν κακοδαίμονα σχολὴν ἄγειν ἐᾷς· ἀλλά μόνη σοι πάντα ποιῶ, καὶ πατοῦμαι, καὶ μιαίνομαι, καὶ αἰτὶ γλώσσης, ὅσα καὶ χεὶρ χρῆσθαι διέγνωκας, καὶ ὥσπερ ἀλλοτρίαν ὑβρίζεις, καὶ ὑπερλυπεῖς τοσούτοις κακοῖς, λαλεῖν μοι ἔργον ὄντι μόνον. τὰ δὲ τοιαῦτα ποιεῖν, καὶ πάσχειν, ἄλλοις μέρεσι προσέπεσε. ὡς ὄφελε κἀμέ τις, ὥσπερ τὴν τῆς Φιλομήλας, ἐκτεμεῖν. μακαριώτεραι γοῦν μοι αἱ γλῶτται, τῶν τὰ τέκνα καταδηδοκότων. πρὸς θεῶν, ἂν λέγῃ ταῦτα ἡ γλῶττα,

ἰδίαν αὐτῇ φωνὴν λαβοῦσα, καὶ τὸν πώγωνα σωπήσειεν ὅτι καλεσαμένη, τί δὴ ἀποκέκραγε αὐτῇ; ἐκεῖνα δηλονότι, ἃ καὶ πρὸς τὸν Γλαῦκον ἔναγχος εἴρηταί σοι, ὅτι παροξυνθέντι ἤδη τῷ ἔργῳ αἰτιώμενον, ὡς ὅτι τοῦτο ἔνδοξος ἐν βραχεῖ, καὶ γνώριμος ἅπασι γεγένησαι. πόθεν αὖ, οὕτω παιδόμενος ὅτι τοῖς λόγοις γνώριμος, ἀγαπητὸν δὲ οὐδενὶ τρόπῳ κλῆσιν καὶ ὀνομασίαν ἔσχες; εἶτα καταριθμήσομέν αὐτῇ τὰς πολλάς σου παρῳδίας, ὁπόσας καλὰ ἔθνη παρῳκείληφας, ὃ καὶ θαυμάζω, ὅτι τὸ μὲν ἀποφοίβδαι ἐδυσχέρανας ἀκούσας, ἐπ' ἐκείνοις δὲ τοῖς ὀνόμασιν οὐκ ἠγανάκτεις, ἐν Συρίᾳ μὲν, ῥοδοδάφνη κληθείς, ἐφ' ᾧ δὴ, μὴ τὸ Ἀθηνᾶν, αἰσχύνομαι διηγεῖσθαι. ὥστε πολὺ ἐπ' ἐμοί, ἀσαφὲς ἔτι ἔσται. ἐν Παλαιστίνῃ δὲ, φαγμὸς ἐς τὰς ἀκάνθας τῆς πώγωνος, οἶμαι, ὅτι ἔνυττε μᾶλλον ὅτι γὰρ ἔξυρες αὐτόν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ, σπωμένῃ, παρέδηλον τοῦτο· μικροῦ γοῦν φασιν ἀποπνιγῆναί σε ναύτῃ τινὶ τῶν περιφερομένων ἐντυχόντα, ὃς ἐμπεσὼν ἀπέφραξέ σοι τὸ στόμα. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ βέλτιστοι, ἀνώνυμα τῷδε, ἀλλὰ γράμματος ἑνὸς παρῳδήκῃ τιμήσαντές σε, Ἀτίμαρχον ὠνόμαζον. ἴδοι γὰρ καὶ παλαιόν τι πρέπον παρῆν σοι. ἐν Ἰταλίᾳ δ', βαβαί, ἡρωϊκὸν ὄντως ἐπεκλήθης, ὁ Κύκλωψ, ἐπειδή ποτε καὶ πρὸς ἀρχαίαν ἀγροικίαν πρὸς αὐτὰ τὰ τοῦ Ὁμήρου ῥαψῳδῆσαι καὶ σὺ τὸ αἰσχρουργίας ἐπιθύμησας. καὶ αὐτὸς μὲν ἔκλεισο μεθύων ἤδη, κισσύβιον ἔχων ἐν τῇ χειρὶ βεβηκὼς Πολύφημος, νεανίας δὲ ἐπώμισθος, ὀρθὸν ἔχων τὸν μοχλὸν, ὃν μάλα ἠκονημένον, ὅπως οἱ Ὀδυσσεύς τις ἐπῇξε, ὡς ἐκκόψων τὸν ὀφθαλμόν·

Καὶ εἶπε μὲν ἅμ' ἔπτε, παρῆν δὲ οἱ ἑτοῖμος ἔπειτ' ἔλθε.

Αἰχμὴ δ' ἐξελύθη παρῆν δὲ νεανίῃ αἰθρεσία.

καὶ γὰρ οὐδὲν ἄτοπον ἐνῆν, οὗ λέγεται, ψυχρολουτεῖν σὺ δ' ὁ Κύκλωψ, ἀναπεπασμένος τὸ στόμα, καὶ ὡς ἔπι, πλατύπαλον κεχηνὼς, ἀνείχου τυφλώμενος ἐν αὐτῷ τῷ γράφειν. μᾶλλον δ', ὥσπερ ἡ Χάρυβδις, αὐτοῖς ναυσὶ καὶ πηδαλίοις, καὶ ἱστοῖς, ὅλον ζητῶν καταπιεῖν τὸν Οὖτιν.

propria aliqua assumpta sibi voce, ac barba tua velut patrona aduocata, quid quæso responderes ipsi? Illa scilicet quæ & ad Glaucum nuper abs te dicta sunt, cùm ille te ob opus iam actum accusaret, quòd ob hoc celebris breui tempore, & notus omnibus factus esses. Vnde ergo ita celebris? ob orationes ne redditus? At sufficit quomodocunque clarum ac celebrem esse, deinde connumerare ipsi multas istas appellationes, quas passim apud varias gentes adeptus es. Quo magis etiam miror quòd cùm apophradem audieris, ægrè tantopere tuleris, ob illa autem nomina nihil indigneris. Nam in Syria quidem Rhododaphne vocatus es: quamobrem autem, ita me Minerua amet, erubesco dicere. quare quantum quidem in me est, obscurum etiam maneat. In Palæstina autem, sepis nomine, ob barbæ opinor spinositatem, quoniam inter opus pungere solebat. adhuc enim tondebas ipsam. In Ægypto verò angina dictus es: quod per se manifestum est. Nam aiunt te propemodum suffocatum esse, cùm in nautam quendam crassiorem ex iis qui in onerariis atque maioribus nauibus sunt, incidisses: qui tibi postquam imposuisset, etiam ipsum os obturauit. Nam Athenienses quidem, optimi illi, obscurius nomen nullum dedere tibi, sed literæ vnius appositione te honorantes, Atimarchum appellarunt. Decebat enim & illud affectatum ac notium habere te. In Italia autem, papæ! heroicum illud, Cyclops vocatus es, quòd aliquando etiam ad veterē ornatum ac modum illum, iuxta ipsa Homeri poëmata, versibus peragore tu quoque turpitudinem illam affectasses. Ac ipse quidē iacui sti ebrius iam, mulctrale habens in manu, Polyphemus videlicet coire gestiens: ad olescens autem mercede conductus, ret tum habens vectem, probè admodum acu tum, quasi Vlysses quidam te inuadebat, excussurus videlicet oculum.

Forsasse enim nomen illum Timarchus fuerat.

Quē tamē haud tetigit, iuxtaq; elabitur hasta,
Et ferit extremum vibrata cuspide tentum.

Neque enim absurdum aut ineptum puto fuerit, cùm de te verba faciamus frigidiora quoque paulo hæc dicere. Tu verò Cyclops ille, diducto ore, & quàm latissimè licebat, hians, sustinebas ab illo tum occæcari tibi maxillam. Imò verò quemadmodū Charybdis, quærebas vnà cum ipsis nautis & clauis & velis totum illum absorbere Vtin, siue Neminem.

Atque hæc tum aſpiciebant etiam cęteri qui aderant. Deinde poſtero die vna ea tibi defenſio erat, ebrietas, & ad merum confugiebas. Hisigitur ac talibus nominibus opulentus cùm ſis, pudore afficeris erga Apophradem. Per deos itaque dic mihi, quo pacto afficeris cùm illa quoque dicunt plerique, λεσβιάζειν & φοινικίζειν? num igitur & hæc perinde vt Apophradem ignoras, & exiſtimas fortaſſis etiam laudari te ab ipſis? An hæc quidem vt conſueta & familiaria noſti: Apophradem autem vt ſolam ignotam improbas, & à catalogo verborum tuorum excludis? Proinde non indignas pœnas nobis exſoluis, ſed etiam muliebri conſortio, & ad Gynæcea vſque notus es. Nuperrimè igitur cùm nuptias quaſdam Cyzici ambire auſus eſſes, probè admodum explorata omnia habens optima illa mulier reſpondit: Haudquaquam, inquiens, virum eum accepero, qui ipſe quoque viro indiget. Et tamen in talibus rebus conſtituto tibi, adhuc verborum cura eſt, & rides conſpuiſque cæteros. Meritò ſanè. Neque omnes ſimilia tibi dicere poſſumus. Vnde enim, aut quis adeò in verbis audax foret, vt contra tres adulteros pro gladio tridentem poſtuleti? De Theopompo autem ob Tricaranum in iudicio agente dicat tricuſpide oratione ipſum confeciſſe ciuitates præſtantiores? Et rurſum, tridente interfeciſſe ipſum Græciam: & eſſe Cerberum in oratione? Nam paulo antè & lucerna accenſa quærebas fratrem quendam, ni fallor, mortuum, & alia infinita, quorũ ne mentionem quidem facere dignum eſt, excepto ſolo illo, quod qui audierunt, memoriæ retulere. Diues quidam opinor, & duo pauperes erant inter ſe inimici: poſtea de diuite loquens, occidit, inquis, ἅπαντα τῶν πτώχων. Ridentibus autem vt par erat, iis, qui tum aderant, corrigens videlicet, & id quod erratum erat, reſtituens, Haudquaquam, ſubiicis, ſed ἅπαντα αὐτῶν occidit. Omitto antiqua illa: pura πειθὼ μυθῶν, & ἀπιστίαν, & πίστιν, & ἀκμήν, & quæ alia præclara in orationibus tuis effulgent. Nam quæ paupertatis cauſſa facis, ô chara Adraſtia, nemini exprobrauero. Ignoſcendum enim, ſi quis fame coactus, depoſito à ciue accepto, dejerarit ſe illud haudquaquam accepiſſe: aut ſi quis impudenter poſtulat, imò verò mendicat, & furatur, & publicanorum more rapit. Haud equidem iſta dico.

καὶ ταῦτα ἑώρων καὶ ἄλλοι παρόντες. εἶτά σοι ἐς τὴν ὑστεραίαν μιᾶς ἦν ἀπολογία, ἡ μέθη, καὶ εἰς τὸν ἄκρατον κατέφευγες. τοιούτοις δὴ καὶ τοσούτοις ὀνόμασι πλουτῶν, αἰσχύνῃ τὴν Ἀποφράδα; πρὸς θεῶν εἰπέ μοι τί πάσχεις, ἐπειδὴ καὶ ἃ λέγουσιν οἱ πολλοὶ, λεσβιάζεις σε καὶ φοινικίζεις; ἆρα καὶ ταῦτα ὥσπερ τὴν Ἀποφράδα ἀγνοεῖς, καὶ οἷς τάχα που ἐπαινεῖσθαι δοκεῖς αὐτοῖς; ἢ ταῦτα μὲν ἴδια καὶ οἰκεῖα ἐπίστασαι, τὴν Ἀποφράδα δ' ὡς ἀγνῶτα μόνην ἀπαιτίζεις, καὶ ἀποκλείεις τοῦ καταλόγου τῶν ὀνομάτων; βούλομαί σε μεμνῆσθαι ἡμῖν τίνες ταῖς δίκαις, ἀλλὰ μέχρι καὶ τῆς γυναικωνίτιδος παρεβόησας εἰ. πρώην γοῦν ἐπιδή τινα γάμον ἐν Κυζίκῳ μνᾶσθαι ἐπόλμησας, δεῖ μάλα σκυπτομένην πολύτα ἢ βελτίστην εἶναι γυνὴ, Οὐκ ἂν προσείμην, ἔφη, ἄνδρα, καὶ αὐτὸν ἀνδρὸς δεόμενον. εἶτα ἐν τοιούτοις ὕστι σοι, ὀνομάζειν μέμφῃ, καὶ γλᾶς, καὶ τῶν ἀνδρῶν καταπίνῃς; εἰκότως. ἃ γὰρ αὐ ἄπαντες ὁμοιά σοι λέγειν δυναίμεθα. πόθεν; τίς ὕτως εὐλόγοις μεγαλόπολις, ὡς ὅπου μὲν τοὺς ῥῆξις μιχοὺς, ἀλλ' ξίφεις τελαίνας αἰτεῖν; τὸν δὲ Θεόπομπον ὅτι τῷ Τελικαρίνῳ κρίνοντα, φαίης, τελιγλώχινι λόγῳ καθηρηκέναι αὐτὸν τὰς πρεσβύχουσας πόλεις; καὶ πάλιν, ἐκτελαινῶσαι αὐτὸν τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸν Κέρβερον ἐν τοῖς λόγοις; πρόφρων γὰρ καὶ λίχνος ἄψας, ἐζητεῖς ἀδελφόν τινα, οἶμαι, ἀπολωλότα· καὶ ἄλλα μυρία, ὧν οὐδὲ μεμνῆσθαι ἄξιον, ἢ μόνου ἐκείνου, ὅσῳ οἱ ἀκούσαντες ἀπεμνημόνευον. πλούσιός τις, οἶμαι, καὶ δύο πένητες ἦσαν ἐχθροί. εἶτα μεταξὺ πρός τὸν πλούσιον λέγων, Ἀπέκτεινεν, ἔφης, ἅπαντα τῶν πενήτων γελασάντων ἢ, ὡς τὸ εἰκός, τῶν παρόντων, ἐπιμορφούμενος δὴ σὺ, καὶ ἀναπλήσων τὸ διημαρτημένον, Οὐ μᾶλλον, ἔφης, ἀλλὰ ἅπαντα αὐτὸν ἀπέκτεινεν. ἐῶ τὰ ἀρχαῖα, τὸ πειθὼ μυθῶν, καὶ τὸ αἰδεμέλα, καὶ τὸ πίταμαι, καὶ τὸ ἀκμήν, καὶ ὅσα ἄλλα καλὰ τοῖς σοῖς λόγοις ἐπιθυμεῖ. ἀμὲ γὰρ ἔστω τῆς πενίας ἐλεεινόμενος ποιῇς, Ἀδράστια φίλη, οὐκ ἂν πῃ ὀκνήσαιμι. συγγνωστὸν γοῦν, εἴ τις λιμῷ πιεζόμενος, ἀποκαθήκας πρὸ ἀνδρὸς πολίτου λαβὼν, εἶτα ὑπωρκήσειν, ἢ μὴν μὴ πρᾶσθαι· ἢ εἴ τις αἰσχρῶς αἰτεῖ, μᾶλλον δὲ προσαιτεῖ, καὶ λωποδυτεῖ, καὶ τελωνεῖ. οὐ δὴ λέγω ταῦτα.

Φθόνος γὰρ οὐδεὶς ἐξ ἄπορος ἀμυνάσθαι τὴν ἀπορίαν· ἀλλὰ τοῦτο δὴ τοῦτο φορητόν, πένητά σε ὄντα, εἰς μόνας τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ἁπάντων ἐκχεῖν τὰ ἐκ τῆς ἀναισχυντίας περιγιγνόμενα. πλὴν εἴ γέ τι καὶ ἐπαινέσαι μοι δόξεις πάνυ ἀστείως ἐκεῖνο σὺ πεποιηκώς, ὁπότε τὸν Τισίου τοῦ τέχνην οἶδα, ὡς ὁ δικαιότατος ἔργον αὐτὸς ἐποίησας, ἁρπάσας τοῦ αἰσχίστου ἐκείνου πρεσβύτου χρυσοῦς τριακοντα· ὁ δὲ, ἀφ' ὧν Τισίας, αἰτῶν τὸν βιβλίου, πεντήκοντα καὶ ἑπτακοσίας ἔξεπεσε, καταφιλοθείς. πολλὰ ἔτι ἔχων εἰπεῖν, τὰ μὲν ἄλλα ἐκὼν ἀφίημί σοι. ἐκεῖνο δὲ μόνον προσλέγω, πρόσεχε μὴ τοῦτο, ὅπως σοι φίλον, καὶ μὴ παύσῃ τὰ τοιαῦτα εἰς ἑαυτὸν παροινῶν, ἐκεῖνο δὲ μηκέτι, ἄπαγε. οὐ γὰρ ὅσιον ὅτι τοῦ αὐτοῦ Ἑστίαν τοὺς τοῦτο ἁμαρτάνοντας καλεῖν, καὶ φιλοτησίας μεταδιδόναι, καὶ ὅλων τῶν αὐτῶν ἀπολαύειν. ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνο ἔχω ὅτι πρὸς τοὺς λόγους, φιλήματα, καὶ ταῦτα πρὸς τοὺς οὐ πρὸ πολλοῦ ἀποτρέψαντα σοι ἐρασαμένους τὸ στόμα, καίτοι γε ἅπαξ φιλικῆς παιδιᾶς ὑπερπικρίαν, κἀκεῖνα, εἰ δοκεῖ, ἄφελε, τὸ μύρῳ χρίεσθαι τὰς πολιάς, καὶ τὸ πιθοῦσθαι μόνα ἐκεῖνα. Εἰ μὲν γὰρ νόσος τις ἐπίοι, ἄπαν τὸ σῶμα θεραπευτέον· εἰ δὲ μηδὲν τοιοῦτον, τί σοι βούλεται καθαρὰ, καὶ λεῖα, καὶ ὁλιθηρὰ ἐργάζεσθαι, ἃ μηδὲ ὁρᾶσθαι ἡμῖς; ἐκεῖνό σοι μόνον σῴζων, αἱ πολιαὶ, καὶ τὸ μηκέτι μελαίνεσθαι, ὡς προκάλυμμα εἶεν τῆς βδελυρίας. φείδου δὴ αὐτῶν, πρὸς Διός, κἂν τοῦτο, καὶ μάλιστα τῆς πώγωνος αὐτῆς, μηδὲ μιαίνῃς ἔτι, μηδὲ ὑβρίζῃς· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ νυκτί γε, καὶ σκότῳ σκότος. τὸ δὲ μεθ' ἡμέραν, ἄπαγε, κωμῳδὴ ἄγελαν καὶ θηριώδες· ὁρᾷς ὡς ἄμεινον ἦν σοι ἀκίνητον τὴν Καμαρίναν ἐᾶν, μηδὲ καταγελᾶν τῆς Ἀποφράδος, ἣ σοι Ἀποφράδα τὸν βίον ὅλον ἐργάσηται; ἢ ἔτι προσδεῖ τινος, ὡς τό γε ἐμὸν οὔποτ' ἐλλείψῃ; οὐδέπω γοῦν οἶσθα ὡς ὅλην τὴν ἅμαξαν ἐπασάμην, δίον, ὦ παμπάλαμε, καὶ κίναιδος, ὑποπτήσσειν εἴ τις αὐτὴν δασύς, ἢ τοῦτο δὴ ὃ ἀρχαῖον, μελάμπυγος, δριμὺ μόνον εἰς σὲ ἀπολέψειεν.

Neque enim inuidia vlla eſt quoquo modo depellere inopiam, ſed illud intolerabile tandem, pauper cùm ſis, in ſolas huiuſmodi voluptates omnia ea profundere, quæ per impudentiam iſtam acquiris. Niſi ſi quid vtique etiam laudare mihi conceſſeris admodum vrbanè abs te factum, quando cùm Tiſiæ artem noris, bis Coracis opus ipſe peregiſti, ſubreptis ſtulti illius ſenis triginta aureis. Ille autem propter Tiſiam pro libro ſeptingentas & quinquaginta drachmas exoluit, deceptus videlicet. Multa adhuc alia poſſem dicere, ſed tamen cætera quidem volens remitto tibi: illud autem ſolum adhuc verbis addam. Age iſta quidem fac vt tibi lubet, nére deſieris huiuſmodi in te ipſe debacchari: ab illo autem caue. Non enim pium aut fas eſt, eandem Veſtam, eos qui talia committunt, inuocare, & amicitiam præbibere, cadémque obſonia attingere. Sed neque illud, Ob verba videlicet oſcula: idque cum iis qui tibi non multò antè apophradem ipſum os effecere. Ac poſtquam ſemel admonitionem amicam exorſi ſumus, etiam illa, ſi videtur, abs te amoue, vnguento puta canos iſtos inungere, & pice ſola illa quæ ſcis, velli. Nam ſi morbus quidem aliquis vrgeret, totum corpus curandum foret: nunc autem cùm nihil ægrotas tu huiuſcemodi, quid attinet pura ac leuia & glabra illa tibi reddi, quæ ne aſpici quidem fas erat? Illud tibi vnum relictum eſt, qui doctrinam ac ſapientiam præ te feras, cani videlicet, & non ampliùs nigricare. Id tanquã operculum quoddam malitiæ ac deteſtabilitatis illius ſit. Proinde parce ipſis per Iouem, cùm in hoc tum maximè in barba ipſa, neque polluas hanc ampliùs, neque contumelia afficias: aut ſi prorſus hoc nequeas, noctu ſaltem, & in tenebris: interdiu autem apage: eſt enim omnino ferum ac beſtiale. Vidésne quanto ſatius fuerat tibi Camarinam immotam relinquere, neque Apophradẽ deridere, quæ tibi apophradem & atram totam vitam reddiderit? An etiam amplius aliquid deſideras? Nam quod ad me attinet, nunquam quicquam deficiam. Nondum igitur ſcis quòd totum attraxiſti tibi plauſtrum, cùm conueniret, ô pæpalema (id eſt, omnifariam ſcelerate) atque cinæde, vereri te ſi quis homo lurſutus, & iuxta antiquum illud, Melãpygus, acerbè ſolùm intueretur te.

Fortaſſis iam hæc quoque ridebis, pæpalema quod dixi,& cinædum, perinde vt ænigmata quædam & griphos audiens. Ignota enim tibi ſunt tuorum operum nomina. Quare licet tibi iam etiam hæc cauillari, niſi tibi tripla atque etiam quadrupla Apophras iam parta eſt. Accuſes autem teipſum ob hęc omnia,licet.Nam vt præclarus ille Euripides dicere ſolitus fuit,Oris indomiti, & ſtultitiæ & iniquitatis finis, infelicitas eſſe conſueuit.

A ἴσως ἤδη καὶ ταῦτα γελάσῃ, ὃ παιπάλημα, καὶ ὃ κίναιδος, ὥσπερ τινὰ αἰνίγματα, καὶ γρίφους ἀκούσας. ἄγνωστα γάρ σοι τὰ σῶν ἔργων τὰ ὀνόματα. ὥστε ἔξεστί σοι ἤδη καὶ ταῦτα συκοφαντεῖν, εἰ μὴ τριπλῆ καὶ τετραπλῆ σοι ἡ ἀποφορὰς ἐκτέτικται. αἰτιῶ δ' ἐγὼ σεαυτὸν ὑπὲρ πάντων. ὡς γὰρ ὁ καλὸς Εὐριπίδης λέγειν εἴωθεν, Ἀχαλίνων στομάτων, καὶ ἀφροσύνης, καὶ ἀδικίας, ὃ τέλος δυστυχία γίγνεται.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ.

DE DOMO. Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Obliqua quædam domus laudatio eſt,cuius & ſitum & ſtructuram,& tecti cæterarúmque partium ornamenta ,poſtremò etiam parietum picturas deſcribit , additis paſſim amplificandi gratia etiam ſimilitudinibus quibuſdam. Atque hæc omnia ſub diſputationis ſeu contentionis quadam figura, qua de pulchritudine domus, vtrùm ea videlicet ad inuitandum & inuandum oratorem in ea dicentem plus proſit, an noceat, diſputatur.Cuius quidem affirmatiua pars priore loco tractatur, ab effectu & poteſtate pulchritudinis comprobata, additis & exemplis & ſimilitudinibus eodem pertinentibus. Altera autem, ac negatiua, per proſopopœiam ſubiungitur. Fingitur enim alia quædam alterius oratio ſuperiorem refellere,& ſimilitudines, & quæ de vi pulchritudinis à ſuperiore afferuntur, per inuerſionem confutare, ipſa autem ſuam ſententiam ab aliis elegantiæ ac pulchritudinis effectibus, præterea & Herodoti teſtimonio,& ipſorum auditorum exemplo , confirmare. Ac in priore quidem parte ſitus domus & tecti, cæterarumque partium elegantia depingitur: in poſteriore verò parietum pictura deſcribuntur, vt ex ea quoque re nouitas ac gratia quædam ſcripto accedat.

ERgo Alexander quidem B expetiuit in Cydno lauari, cùm pulchrum adeò & perſpicuum fluuium eum conſpicatus eſſet, deinde & tutò profundũ, & leniter concitatum,& æſtatis tempore gelidum, adeò etiam, vt ſi iam antea manifeſtum eum morbum quo poſtea ex illo ægrotare cœpit, præuidiſſet, non facilè ab illius lauacro abſtinere ſe potuiſſe videatur. Domum autem ſi quis videat mole maximam,forma pulcherrimam, luce clariſſimam,auro fulgentiſſimam, denique & picturis floridiſſimis, non expetat in ea orationem velut teſtato relinquere, ſi fortè circa hoc ſtudium verſetur, & celebrari intus & inclareſcere,ac voce illam implere,& quàm maximè licet , etiã ipſe pars quædam pulchritudinis illius eſſe: ſed ſtatim poſtquam diligẽtiùs paulo contemplatus illam atque admiratus tãtummodo fuerit, iterum inde abeat,mutam,

ΕΙπε Ἀλέξανδρος μὲν ἐπεθύμησεν ἐν τῷ Κύδνῳ λούσασθαι, καλόν τε ἅμα καὶ διαυγῆ τὸν ποταμὸν ἰδών, καὶ ἀσφαλῶς βαθύν, καὶ προσηνῶς ὀξύν, καὶ νήξασθαι ἡδύν, καὶ θέρους ὥρᾳ ψυχρόν, ὥστε καὶ ὅτι προσηδίλῳ τῇ νόσῳ, ᾗ ὕστερον ἀπ' αὐτοῦ, δοκεῖ μοι οὐκ ἂν τοῦ λουτροῦ ἀπέσχετο. οἶκον δέ τις ἰδὼν μεγέθει μέγιστον, καὶ κάλλει κάλλιστον, καὶ φωτὶ φαιδρότατον, καὶ χρυσῷ στιλπνότατον, καὶ γραφαῖς ἀνθηρότατον, οὐκ ἂν ὑπομείνειε λόγοις ἐν αὐτῷ χρῆσθαι, εἰ τύχοι περὶ τοὺς τοιούτους χρηστείων, καὶ εὐδοκιμῆσαι, καὶ ἐλλαμπρύνασθαι, καὶ βοῆς ἐμπλῆσαι, καὶ ὡς ἔνι μάλιστα καὶ αὐτὸς μέρος τοῦ κάλλους αὐτοῦ γένοιτο, ἀλλὰ περιοπτήσας ἀκριβῶς, καὶ θαυμάσας μόνον, ἄπεισι, κωφὸν αὐτόν, καὶ ἄλογον

καὶ ἄλογον καταλιπών, μήτε προσειπών, μήτε προσομιλήσας, ὥσπερ τις ἀηδὼν, ἢ φθόνῳ σιωπᾶν ἐγνωκώς; Ἡράκλες, οὐ φιλοκάλου τινὸς, οὐδὲ τοῦ τὰ εὐμορφότατα ἐρωτικοῦ τὸ ἔργον, ἀγροικία δὲ πολλὴ, καὶ ἀπειροκαλία, καὶ προσέτι γε ἀμουσία, τῶν ἡδίστων αὐτὸν ἀπαξιοῦν, καὶ τῶν καλλίστων ἀποξενοῦν, καὶ μὴ σπουδέναι ὡς οὐχ ὁ αὐτὸς περὶ τὰ θεάματα νόμος ἰδιώταις τε καὶ πεπαιδευμένοις ἀνδράσιν· ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀπόχρη τὸ κοινὸν τοῦτο ἰδεῖν μόνον, καὶ περιβλέψασθαι, καὶ τῷ ὀφθαλμῷ περιενεγκεῖν, καὶ προσέτι τῷ ὀρθῷ αἰακύψαι, καὶ τῷ χεῖρα ὑπερῆσαι· καὶ κατ' ἡσυχίαν παθεῖν, δεῖ τὸ μὴ αὖ δυσανθρώπως ἄξιόν τι τῶν βλεπομένων εἰπεῖν. ὅστις δὲ μὴ παιδείας ὀρθῆς τὰ καλὰ, οὐκ αὖ, οἶμαι, ἀγαπήσει, ὄψει μόνῃ χαρπωσάμενος τὸ τερπνὸν, ἀλλ' αὖ ἀκουσίαν ἄφωνος ἀκοὴς τοῖς κάλλεσι γένεσθαι. πειράσεται δὲ ὡς οἷόν τε, καὶ συλλαβεῖν, καὶ λόγῳ ἀμείψασθαι τὸ θέαμα. ἢ δὲ ἀμοιβὴ, οὐκ ἔπαινος τοῦ οἴκου μόνον (τοῦτο μὲν γὰρ ἴσως ἐκείνῳ τῷ νεανίσκῳ μειρακίῳ ἥρμοττε, τῷ Μενέλεω οἰκέτῃ ἀφηκκεπλῆχθαι, καὶ πρὸς τὰ ἐν οὐρανῷ καλὰ, τὸν ἐλέφαντα καὶ τὸν χρυσὸν αὐτῆς ἀπεικάζειν, ἅτε μηδὲν ἐν γῇ καλὸν τι ἄλλο ἑωρακότι) ἀλλὰ καὶ ὃ εἰπεῖν ἐν αὐτῷ, καὶ τοῖς βελτίοσι συγκαλέσαντα λόγων ὑποδοχὴν ποιήσασθαι, μέρος τοῦ ἐπαίνου καὶ τοῦτο γένοιτο ἄν. καὶ ὃ πρᾶγμα ἀφόδιον, οἶμαι, οἴκων ὁ κάλλιστος ἐς ἀποδοχὴν λόγων αἰσθητικῶς μεθαρμόσαιτο, καὶ ἐπαίνου καὶ εὐφημίας μετὸς ὤν, ῥῆμα καὶ αὐτὸς ὥσπερ τὰ ἄψυχα συνεπηχῶν, καὶ τοῖς λεγομένοις ἀκολουθῶν, καὶ ἀποπίνων τὰ πλεονάζοντα τῆς φωνῆς, καὶ τοῖς ὑστάτοις τῶν λόγων ἐμβοηθοῦντα. μᾶλλον δὲ ὡς ἂν τις εὐμαθὴς ἀκροατὴς ἀφομοιοῦσθαι τὰ εἰρημένα, καὶ τὸν λέγοντα ἐπαινῶν, καὶ αἰτιάσασθαι οὐκ ἄμουσον ποιούμενος πρὸς αὐτά· οἷόν τι παρὰ τοῖς πρὸς τὰ αὐλήματα τῶν ποιμένων αἱ σκηναὶ ἐπαυλοῦσαι, τῆς φωνῆς ἐπομοιούσης τῷ ὑποτύπτοντι, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναστρεφούσης· οἱ δὲ ἰδιῶται νομίζουσι παρθένον τινὰ εἶναι τὸν ἀμειβόμενον τοῖς ᾄδουσι,

& orationis expertem illam relinquens, neque alloquendo quicquam videlicet, neque sermonem conferendo, perinde atque elinguis aliquis, aut qui inuidia quadam tacere decreuisset? At Hercle neque honesti aut studioſi vllius officium hoc, neque eius qui pulcherrimarum rerum amore teneatur, sed rusticitas multa atque insciti a est, & præterea amusum certè & barbarum quiddam, suauissimis rebus se ipsum velut indignum abstinere, & à pulcherrimis velut exulem relegare, neque intelligere quòd non eadem circa spectacula lex posita sit idiotis siue indoctis, & eruditis viris: sed illis quidem sufficit commune hoc, videre solum, & circumspicere, atque oculos circumferre, ac sursum versus tectum spectare, manúmque attollere, & cum silentio voluptatem capere, præ metu ne quid nõ satis dignum iis quæ spectantur, dicendo proferat. At qui cum eruditione siue iudicio aliquo spectat ea quæ pulchra sunt, ille haudquaquam, puto, contentus erit visu tantùm, id quod delectabile est, decerpere, aut mutus spectator pulchritudinis esse: sed enitetur, quoad fieri potest, & immorari in eo, & oratione compensare visum. Cæterùm compensatio ea, non laus modò domus (nam hoc quidem fortassis adolescentem illum insularem decebat, Menelai videlicet domum cum admiratione quadam spectare, & cum iis quæ in cœlo pulchra sunt, ebur & aurum ipsius comparare, vt qui in terris pulchrum aliud nihil vidisset) sed & dicere in ea, & optimis quibusque conuocatis, orationis specimen exhibere, pars quædam laudis hoc quoque fuerit. Atque adeò rem suauissimam arbitror esse, domum pulcherrimam ad suscipiendas orationes adapertam, laudísque & comprecationis plenam, paulatim ipsam quoque, perinde vt antra, voces referentem, & iis quæ dicuntur, respondentem, & protendentem postrema sermonis, & vltimis verborum immorãtem, imò verò, quemadmodum docilis aliquis auditor solet, ea quæ dicta sunt, memoria repetentem, & eum qui dicit, laudãtem, ac permutationem haudquaquam à Musis alienam cum ipsis facientem: quale quiddam accidit & speculis pastorum, tibiis & cantu resonantibus, voce in contrarium repercussa, atque in seipsam reuertente. Idiotę autem & indocti putant virginem quandam esse, quæ canentibus

vel clamantibus hoc modo reſpõdeat, in mediis alicubi præcipitiis habitantem, ac loquentem intus de rupibus. Mihi itaque videtur vnà cum magnificentia domus ac ſumptu, etiam dicentis animus attollere ſeſe, & ad peroraudum excitari, vtpote cui ipſe quoque viſus ſubminiſtrat ac ſubiicit nonnihil. Fermè enim intrò per oculos permanat ac deſcendit ad animum vſque pulchrũ aliquid, ad quod deinde ille exornatam & compoſitam orationem foras emittit. An verò Achilli credimus, viſum armorum intendiſſe illum contra Troianos impetum, & poſtquam idem illa experiendi tantùm gratia induiſſet, elatum fuiſſe, & veluti ſublimem ad belli deſiderium abreptum: orationis autem atque dicendi ſtudium non eodem modo pulchritudine locorum accendi? Atqui Socrati quidem ſatis fuit platanus illa ingenioſa, & herba vireſcens, & fons perſpicuus non longè ab Iliſſo: atque ibi reſidens, cùm Phædrum illum Myrrhinuſium verbis eludebat, ac Lyſiæ Cephali illius filij orationẽ redarguebat, tum Muſas quoque accerſebat, credebátq; venturas eas eſſe in ſolitudinem, & coadiuturas ſe ad illã tum de amore inſtitutam orationem. Neque verebatur homo ſenex aduocare virgines ad amores maſculos intelligendos. Nos autem in locum adeò pulchrum nõ putemus eas vel inuocatas venturas eſſe? At ſanè non in vmbra ſolùm aut ſub Platani pulchritudine receptaculum hoc erit, neque etiam illa ad Iliſſum amœnitate relicta, Regis domum auream cum hac contuleris. Nam illius quidem admiratio omnis in magnificentia ac ſumtu conſiſtebat, ars autem, vel pulchritudo, vel delectatio, vel concinnitas partium, vel iuſta etiam proportio, nulla reſpondebat: neque etiam auro ſparſim ac modeſtè ornata erat, ſed erat ſpectaculum planè barbarum opulentia mera, & inuidia aſpicientium, & felicitatis iactantia iis qui eam poſſidebant: quod autem verè laudares, nihil illi aderat. Neque enim ratio vlla erat Arſacidis pulchri, neque oſtentationes ſuas ad voluptatem comparabant, neque etiam curabant, laudaturine eam eſſent ſpectatores, an non, ſed hoc ſolum, vt cum ſtupore quodam intuerentur. Non enim honeſti amantes, ſed diuitiarũ ſtudioſi barbari ſũt.

ἢ βοᾶν τὰς, ὡς μέσοις που τοῖς κρημνοῖς κα-
θειμένου, καὶ λαλοῦντος ἐκ τῶν πετρῶν ἔν-
δοθεν. ὅ μοι γοῦν δοκεῖ καὶ συνεξαίρεσθαι οἴ-
κου πολυτελείᾳ ἢ τῷ λέγοντι γνώμη, καὶ
πρὸς τοὺς λόγους ἐπεγείρεσθαι, καθάπερ τι
καὶ ὑποβαλλούσης τῆς ὄψεως. σχεδὸν γὰρ εἰσρεῖ τι
διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὅπῃ τινὶ ψυχῇ καλόν.
εἶτα πρὸς αὐτὸ κοσμῆσθαι ἐκπέμπει τοὺς
λόγους. ἢ τῷ μὲν Ἀχιλλεῖ πιστεύομεν, τὸ ἔνι
τῶν ὅπλων ὑπαιτίαν καὶ τῶν Φρυγῶν τινὰ ὁρ-
μὴν, καὶ ὅπῃ εἰσέδυ αὐτὰ πειρώμενος, ἐπρ-
θύμως καὶ παρορθύμως πρὸς τὸν τοῦ πολέμου
ὑπόθυμον· λόγου δὲ σπουδὴν μὴ ὑπαίτιον εἶ-
ναι πρὸς κάλλη χωρίων; καίτοι Σωκράτει
μὲν ἀπέχρησε πλάτανος εὐφυὴς, καὶ πόα εὐ-
θαλὴς, καὶ πηγὴ διαυγὴς, μικρὸν ἀπὸ τοῦ
Ἰλισσοῦ· καὶ ταῦτα καθεζόμενος, Φαίδρου τε
τοῦ Μυῤῥινουσίου κατειρωνεύετο, καὶ τὸν Λυσίου
τοῦ Κεφάλου λόγον διήλεγχε, καὶ τὰς Μούσας
ἐκάλει, καὶ ὑπέκυεν ἥξειν αὐτὰς ὅπῃ τινὶ
ἐρημίαν, συμπαιδιωμένας τῷ περὶ τοῦ
ἔρωτος λόγῳ. καὶ οὐκ ἠμύετο γέρων ἄνθρω-
πος, τοὺς μὲν καλοὺς παῖδας, συνεσομένους τὰ
παιδερασταί. ἐς δὲ οὕτω καλὸν χωρίον, οὐκ
ἂν οἰώμεθα καὶ ἀκλήτους αὐτὰς ἐλθεῖν; καὶ
μὴν γε κατά γε σκιὰν μόνον, οὐδὲ τῆς πλα-
τάνου κάλλος ἡ ὑποδοχὴ, οὐδ' ἂν τῇ ὑπὸ
τῷ Ἰλισσῷ καταλιπών, τὴν βασιλέως λέ-
γης τὴν χρυσῆν. ἐκείνης μὲν γὰρ, ὁ τῇ πο-
λυτελείᾳ μόνῃ ὁ θαῦμα· τέχνη δὲ, ἢ κάλ-
λος, ἢ τέρψις, ἢ ὁ σύμμετρον, ἢ ὁ εὔρυθμον,
ἢ συνείργαστο, οὐδὲ κατεμέμικτο τῷ χρυ-
σῷ, ἀλλ' ἦν βαρβαρικὸν ὄντως θαῦμα, πλού-
του μόνου, καὶ φθόνου τῶν ἰδόντων, καὶ δύσ-
μενισμὸς τῶν ἐχόντων. ἔπαινος δὲ, οὐδαμοῦ
παρῆν· οὐδὲ γὰρ ἔμελε τοῖς Ἀρσακίδαις
τῶν καλῶν, οὐδὲ πρὸς ὃ τερπνὸν ἐποιοῦν-
το τὰς ἐπιδείξεις, οὐδὲ ἐφρόντιζον, εἰ ἐπαι-
νέσονται οἱ θεαταί, ἀλλ' ὅπως ἐκπλαγήσον-
ται· ἦσαν φιλόκαλοι γὰρ, ἀλλὰ φιλόπλουτοί
εἰσιν οἱ βάρβαροι. τοῦτο δὲ τῆς οἰκίας ὃ κάλ-
λος, οὐ κατὰ βαρβαρικούς τινας ὀφθαλ-
μούς, οὐδὲ κατὰ Περσικὴν ἀλαζονείαν, ἢ βα-
σιλικὴν μεγαλαυχίαν, οὐδὲ πένητος μόνον,

At huius domus pulchritudo, non ad barbaricos aliquos oculos, neque ad Perſicã arrogantiam, aut regiam iactantiam comparata eſt: neque pauperẽ modò ſpectatorem,

ἀλλὰ διφυοῖς ἢ τὸ διάφωτον, καὶ ὅτῳ μὴ σὺν τῇ ἑψῇ ἡ χρίσις, ἀλλά τις καὶ λογισμὸς ἐπακολουθῇ τοῖς λεγομένοις. ὃ γὰρ τῆς τι ἡμέρας πρὸς ὃ κάλλιστον ἀποβλέπειν (κάλλιστον δὲ αὐτῆς καὶ πολιόπατον, ἡ ἀρχή) καὶ τὸν ἥλιον ὑποδεχούσας διὰ μέσου ἐκπεσεῖσθαι, καὶ τὸ φωτὸς ἐμπίπλασθαι ἐς κόρον, ἀναπεπταμένων τῶν θυρῶν, καθ' ὃ καὶ τὰ ἱερὰ βλέποντα ἐποίουν οἱ παλαιοὶ, καὶ ὃ τῆς μήκους πρὸς ὃ πλάτος, καὶ ἀμφοῖν πρὸς ὃ ὕψος διείθμου, καὶ τῶν φωταγωγῶν ἐλευθέρων, καὶ πρὸς ὥρας ἑκάστην δὲ ἔχον, πῶς ἂν ἡδέα ταῦτα πάντα, καὶ ἐπαίνων ἄξια; ἔτι δὲ θαυμάσειεν ἄν τις καὶ τῆς ὀροφῆς ὡς τῷ διμόρφῳ ὃ ἀπέριττον, καὶ τῷ διακόσμῳ ὃ ἀνεπίληπτον, καὶ ὃ τῆς χρυσοδέσμου ὃ διαρεπὲς συμμέσον, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὰς χρείας ὑπέρφορον, ἀλλ' ὁπόσον ἂν καὶ γυναικὶ σώφρονι, καὶ καλῇ, ἀρκέσῃ ὑπισημότερον ἐργάσασθαι ὃ κάλλος, ἢ πρὸς τὴν δειρὴν λεπτός τις ὅρμος, ἢ πρὸς τῷ δακτύλῳ σφενδόνη διφόρος, ἢ ὡς τοῖν ὠτοῖν ἐλλόβια, ἢ πόρπη τις, ἢ ταινία ὃ ἄφετον τῆς κόμης στωδίουσα, τοσοῦτον τῇ διμορφίᾳ προσπλέκουσα, ὅσον τῇ ἑαθῇ ἡ ἁπορφύρα· αἱ δέ γε ἐπαίρουσι, καὶ μᾶλλον αἱ ἀμορφότεραι αὐτῶν, ὃ τὴν ἑαθῆτα ὅλην πυρφυρᾶν, καὶ τὸν δάκτυλον χρυσῶν πεποιῶνται, τῷ πολυτελῆ θηρώμεναι ὃ ἐπαγωγὸν, καὶ ὃ σιδήριον τῷ καλῷ, προσαδὲν τ' ἔξωθεν τερπνὸν προσαμυθούμεναι. ἡγοῦνται γὰρ καὶ τὸν ὠλένιον αὐτῶν εἰλπυστέρους φαίνεσθαι, στωμυλόμενον τῷ χρυσῷ, καὶ τὸν ποδὸς ὃ μὴ διαφανὲς γράφον, λήθην ὑπὸ χρυσῷ σανδάλῳ, ὃ ὃ πρόσωπον, αὐτὸ ἐκσεμνύτερον ἡδύνασθαι, τῷ φαιδροτάτῳ στωμυλόμενον. ἀλλ' ἐκφανὴς μὲν ὅτῳ, ἡ δέ γε σώφρων γυνὴ, χρυσῷ μὲν τὰ ἀρκοῦντα, καὶ μέχρι τὰ αἰσχύνης πρὸς χρῆται, ὃ δ' αὐτῆς κάλλος, ὅτι καὶ ἀμελουμένοις, οἴμαι, καὶ γυμνὸν δείκνυσα· ὃ τοίνυν ἡ τοῦδε τ' οἴκου ὀροφὴ, μᾶλλον ἢ κεφαλὴ, διάρροσος μὲν καθ' ἑαυτὴν, τῷ χρυσῷ ἢ ἐς τοσοῦτον κεκόσμηται, ἐς ὅσον καὶ ὄροφος ἂν νυκτὶ πρὸς τ' ἀστέρων, ἐκ διαστήματος πρὸς ἀλλαμπόμενος, καὶ ἐκ διαλείμματος αὐτῶν τῷ πυκί.

sed ingeniosum aliquem postulat, & cuius non solùm in visu iudicium, sed & cõsideratio aliqua atque æstimatio verba sequantur. Nã quòd & ad pulcherrimam diei partem respicit (pulcherrima autem ipsius pars, & amabilis maximè, principium est) & solẽ prospicientem statim excipit, & lumine ad satietatem vsq; repletur foribus adapertis, pro eo ac veteres quoque tẽpla sua statui, & ad solem aspicere fecerunt: deinde quòd & longitudo cum latitudine, & rursum vtraq; hęc cum altitudine iusta proportione cõsentiunt, & feneſtræ liberæ vndequaque à nulla parte impediuntur, & ad quodlibet anni tempus bene comparatæ atque appositæ sunt, hæc, inquam, quomodo non suauia omnia, & multa laude digna? Prętereà autem & tecti miretur quispiam illud, quòd in tam pulchro nihil affectatum aut nimium, in tam eleganti nihil quod reprehẽdere meritò possis, & quòd aurum quibus additum est, decorè atque concinnè respondet, neque vbi opus eo est, ibi immodicè aut superfluè accumulatum, sed perinde vt & mulieri modestæ ac pulchræ satis erit ad formam insigniorem reddendam, vel circa collum tenue aliquod monile, vel circa digitum annulus gestabilis, vel de auribus suspensæ inaures, aut annulus quispiam, vel tænia comam diffluentem colligans, quæ tantum pulchritudini apponit, quantum vestitui purpura solet. At meretrices certè, & maximè deformiores, earum & vestem purpuream totam, & ceruicem auream facere solent, magnificentia videlicet sumptus ista venustatem atque amabilitatem quandam venantes: & quod pulchritudini deest, appositione externæ delectabilitatis ceu quodam solamine compensantes. Arbitrantur enim & humeros suos nitidiores apparere, resplendentes vnà cum auro: & pedis crassitiem & inæqualitatem, sub aureo sandalio rectum iri: faciémque etiam ipsam amabiliorem fore si vnà cum eo quod splendidissimum, conspiciatur. Ac illæ quidem hoc pacto. Modesta verò mulier, auro quidem pro eo ac satis est, & ad illa solùm quibus opus est, vtitur: pulchritudinem verò suam haudquaquam verebitur etiam nudam exhibere spectandam. Proinde etiam huius domus tectum, imò potiùs caput, formosum quidem per se ipsum quoque est, auro autem in tantum exornatum est, quantum & cœlum noctu stellis certis spatiis inter se distantibus circumcirca splendet, certísque item interuallis igne collucet.

σφενδόνη est in Graco, quod palam annuli significat proprià.

Quòd ſi totum foret igneum, haudquaquam certè pulchrum, ſed terribile nobis videretur. Cæterùm & hoc videre licet, aurum hîc haudquaquam otioſum, aut delectandi modò gratia, reliquo ornatui interſperſum eſſe, ſed & fulgorem quendam non iniucundum de ſe præbere, & totam domum rubore ſuo velut inficere. Quando enim lumen diei incidens applicatur & commiſcetur cum auro, commune quiddam reſplendent, & duplicem ruboris claritatem ac rutilantiam exhibent. Proinde ea quidem quæ ad faſtigium & verticem domus pertinent, huiuſmodi ſunt, vt Homero aliquo laudatore opus habeant, qui illam vel celſitectam perinde ac Helenes thalamum, vel ſplendoroſam velut Olympum ipſum appellet. Reliquum autem ornatum, & parietum picturas, & colorum pulchritudinem, & vniuſcuiuſque euidentiam, & diligentiam & veritatem, cum veris aſpectu & prato aliquo florido haud iniquum fuerit comparare: niſi quòd illa quidem defloreſcunt, & emarceſcunt, & immutantur, & abiiciunt pulchritudinem: hoc autem ver perpetuum, & pratum nunquam marceſcens, & flos immortalis, vtpote ſolo riſu apprehendente hæc, & decerpente ſuauitatem eorum quæ carpuntur. Atqui tot ac talibus quis non voluptate afficeretur ſpectandis? aut quis non magnopere expeteret, etiam præterquam poſſet, inter ea orationem habere? cùm ſciat turpiſſimum eſſe ab iis quæ riſu percipiuntur, ſuperari atque à tergo relinqui? Maximam enim alliciendi vim habet aſpectus pulchrorum, non inter homines modò, ſed & equus libentiùs opinor curſurus fuerit per campum decliuem & mollem, placidè recipientem greſſum, & ſenſim cedentem pedi, neque referientem, aut reſiſtentem vngulæ. Toto igitur nunc vtitur curſu, totúmque ſe ipſum tradens celeritati, certat etiam cum campi pulchritudine. Pauo autem incipiente vere ad pratum aliquod accedens, quando & flores prodeũt non amabiliores modò, ſed & (vt ita dixerit quiſpiam) floridiores, & quod ad colores & tincturam attinet, liquidiores: ipſe quoque extentis pennis, iiſque oſtenſis Soli, & ſublata cauda, eámque vndique circa ſe pandens, ſpectandos exhibet & illius flores, & ver illud pennarum,

ὑψόροφον, vt Iliad. γ. αἰγλήεντα.

Εἰ δέ γε πύρινόν ἐστι τὸ πᾶν, οὐ καλὸν μὲν ἀλλὰ φοβερὸν ἡμῖν ἔδοξεν. ἔστι δὲ ἀπὸ τούτου καὶ ἄλλο θεάσασθαι, ὅτι ὁ χρυσὸς οὐκ ἀργὸν ἐστὶν οὐδὲ μόνον τῆς τέρψεως εἵνεκα τῷ λοιπῷ κόσμῳ συνεπαρτίζων, ἀλλὰ καὶ αὐγήν τινα ἡδεῖαν ἀπολάμπει, καὶ γὰρ οἶκον ὅλον ὑπερυθραίνουσι τῷ ἐρυθήματι. ὁπότε γὰρ τὸ φῶς ἐμπεσὸν ἐφάψηται, καὶ μιγῇ τῷ χρυσῷ, κοινόν τι ἀπαστράπτουσι, καὶ διπλασίονα τὴν ἐρυθήματος ἐκφαίνουσι τὴν αἴγλην. τὰ μὲν δὴ ὑψηλὰ καὶ κορυφαῖα τοῦ οἴκου, τοιάδε, ὁμήρου τινὸς δεόμενα ἐπαινέτου, ἵνα αὐτὸν ἢ ὑψόροφον ὡς τὸν Ἑλένης θάλαμον, ἢ αἰγλήεντα, ὡς τὸν Ὄλυμπον, εἴποι. τὸν δὲ ἄλλον κόσμον, καὶ τὰ τῶν τοίχων γράμματα, καὶ τῶν χρωμάτων τὰ κάλλη, καὶ τὸ ἐναργὲς ἑκάστου, καὶ τὸ ἀκριβές, καὶ τὸ ἀληθές, ἔστιν ὅτε καὶ λειμῶνι δὲ ἀνθοῦντι, καλῶς ἂν ἔχοι παραβαλεῖν· πλὴν πρὸς ὅσον ἐκεῖνα μὲν ἀπόλλυται, καὶ μαραίνεται, καὶ ἀμαυροῦται, καὶ ἀποβάλλει τὸ κάλλος, τοῦτο δὲ τὸ ἔαρ ἀίδιόν, καὶ ὁ λειμὼν ἀμάραντος, καὶ τὸ ἄνθος ἀθάνατον, ἅτε μόνης τῆς ὄψεως ἐφαπτομένης, καὶ δρεπομένης τὸ ἡδὺ τῶν δρεπομένων. τὰ δὴ θυατὰ καὶ τοιαῦτα, τίς οὐκ ἂν ἡδέως βλέπων, ἢ τίς οὐκ ἂν προθυμηθείη καὶ τοῦδε τοῦ δρόμου ἐπὶ αὐγῆς λέγω, εἰδὼς ἄῤῥιστον ὂν ἀπολειφθῆναι τῶν ὁρωμένων; ἐπαγωγότατον γάρ τι ἡ ὄψις τῶν καλῶν, οὐκ ἐπ' ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἵππος ἴδοιτ' ἂν, οἶμαι, δρόμοι καλὰ πρασιαῖς πεδίου, καὶ μαλακοῦ, προσηνῶς ὑποχωροῦντι τοῦ βάσιν, καὶ ἡρέμα ὑποείκοντος τῷ ποδί, καὶ μὴ ἀντιτυποῦντος τῇ ὁπλῇ. ἄπτεται γοῦν ποτε χρῆται τῷ δρόμῳ καὶ ὅλον ἐπιδοὺς ἑαυτὸν τῷ τάχει, ἁμιλλᾶται καὶ τοῦ πεδίου τὸ κάλλος. ὁ δὲ παὺς, ἦρος ἀρχομένου, πρὸς λειμῶνά τινα ἐλθών, ὁπότε καὶ τὰ ἄνθη πρόεισιν, οὐ ποθεινότερα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἂν εἴποι τις, ἀνθηρότερα, καὶ τὰς βαφὰς καθαρώτερα, ποτὲ μὲν αὐτὸς ἐκπετάσας τὰ πτερὰ, καὶ ἀναδείξας τῷ ἡλίῳ, καὶ πολὺν αὐχένα ἐπάρας, καὶ πτόμενον αὖπαν πρόεισησι, ὑποδείκνυται τὰ ἄνθη τὰ αὑτοῦ, καὶ τὸ ἔαρ τῶν πτερῶν,

ὥσπερ αὐτὸν προκαλουμένου τῆς λαμπάνος ἐς τὸ ἄμιλλαν. ὅπως τρέφω γοῦν ἑαυτὸν, καὶ περιάγω, καὶ ἐπομπεύω τὴν καλλήν. ὅτε δὴ καὶ ποικιλώτερος φαίνεται πρὸς τὸ αὐγοειδὲς, ἄλλα παρ' ἄλλων αὐτῷ τὴν χρωμάτων, καὶ μεταβαινόντων ῥέμα, καὶ πρὸς ἕτερον διαμορφίας εἶδος προσπαίζων. πάσχει δ' αὐτὸ μάλιστα ὅπερ τῶν κύκλων, οὓς ἐπ' ἄκροις ἔχει ταῖς πτέρυξι, ἴριδός τινος ἕκαστον περιβάσης. ὁ γὰρ πρὶν χαλκοῦς ἰδεῖν, τοῦτον ἐγκλίναντος ὀλίγον, χρυσοῦς ὤφθη, καὶ ὁ πρὸς τὸν ἥλιον κυανοῦς, εἰ σκιασθείη, χλοαυγὴς ἔστιν, ὅταν μεταπεσόμενον πρὸς τὸ φῶς ἡ πέρασις. ὅπερ μοὶ δοκεῖ καὶ ἡ θάλαττα ἰσχυρὴ προσκαλέσασθαι, καὶ εἰς ὄρεξιν μέγα παρασκευάσασθαι τοῦ γαληνὴν φανῆναι, ἴστε, κἂν μὴ εἴπω· ὅτε, εἰ καὶ πολυπάσιν ἀπείρατος καὶ ἀπειρόπλους τις εἴη, πάντως ἂν ἐθελήσοι καὶ αὐτὸς ἐμβῆναι, καὶ πλεῦσαι, καὶ πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς ἀπασάσαι, καὶ μάλιστα εἰ βλέποι τὸν μὲν αὔραν, κούφως ἐπουριάζουσαν τὴν ὀθόνην, τὴν δὲ ναῦν, προσφόρως τε καὶ λείως ἐπ' ἄκρων ῥέμα διαθαλάττουσαν τὸ κυμάτιον. καὶ τοίνυν καὶ τῆς δὲ τῆς οἰκίας τὸ κάλλος ἰσχυρὸν καὶ παρορμῆσαι εἰς λόγους, καὶ λέγοντα ἐπιτεῖναι, καὶ πάντα δὴ τὸν διδασκαλίαν ἀποσκευάσαι. ἐγὼ μὲν δὴ τούτοις πείθομαι, καὶ ἤδη πέπεισμαι, καὶ εἰς τὸν οἶκον ὅτι λόγοις προσελήλυθα, ὥσπερ ἀπὸ ἴυγγος ἢ Σφιγγὸς τῷ καλλὶ ἑλκόμενος, ἐλπίδα οὐ μικρὰν ἔχων, εἰ καὶ πρὸς ἡμῶν ἄμορφοι ἢ πάμπολοι λόγοι, καλεῖς αὐτοῖς φανῆναι, καθάπερ ἐσθῆτι καλῇ κεκοσμημένοις. ἕτερος δέ τις οὐκ ἀλγεινὸς λόγος, ἀλλὰ καὶ πάνυ γλυκαίνος, ὡς φησι, καὶ μεταξύ μου λέγοντος ὑπανέκραγε, καὶ διακόπτειν ἐπιεζέτο τὸ ῥῆσιν. καὶ ὅπως πίπαυμαι, οὐκ ἀληθῆ ταῦτα λέγειν φησί με, ἀλλὰ θαυμάζειν, εἰ φάσκοιμι ὅπιτι δοκοίην εἶναι πρὸς λόγων ὑπόδεξιν οἶκου κάλλος, γραφῇ καὶ χρυσῷ κεκοσμημένου. αὐτὸ γάρ που τοὐναντίον ἀποβαίνειν. μᾶλλον δὲ εἰ δοκεῖ, αὐτὸς προελθὼν ὁ λόγος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καθάπερ ἐν δικαστηρίοις ὑμῖν, εἰπάτω ὅπῃ λειοτελέστερον ἡγεῖται πρὸς λέγοντι εὐτέλειαν οἴκου, καὶ ἀμορφίαν.

perinde vt prato ad huiuſmodi contentionem & certamen ipſum prouocante: conuertit quippe ſeipſum & circumagit, & quaſi quandam pompam agit pulchritudinis ſuæ, quando videlicet etiam admirabilior apparet ad ſplendorem ſolis, variantibus ſe coloribus, & paulatim in alios atque alios tranſeuntibus, aliámque ac nouam formoſitatis ſpeciem ſubinde recipientibus. Accidit autem hoc potiſſimùm in circulis quos in ſummis pennis habet, quorum quemlibet quaſi quędam irides circundant. Nam qui antè æreus viſus fuit, mox inclinante ſe paululum illo, aureus conſpicitur: & rurſum quod ad ſolem, cæruleum apparuit, ſi ſub vmbram transferatur, viride videtur: adeò ad luminis viciſſitudinem, pēnarum ille ornatus variatur. Nam quòd & mare idoneum eſt ad prouocandum, & ad cupiditatem concitandam, quando tranquillum videlicet eſt, ipſi ſcitis; tametſi ego nō dicam, quandoquidem etiamſi quiſpiam longiſſimè à mari continētem incolat, & omnino nauigationis inexpertus ſit. nihilominus tamen & ipſe cupit ingredi illud, & circumnauigare, & quàm procul à terra in altum deduci, ac maximè ſi videat auram quidem leniter à tergo proſequentem velum, nauem autem placidè ac leuiter per ſummos paulatim fluctus labentem. Atque ob eam quidem rem etiã huius domus pulchritudo idonea ſatis atque efficax eſt ad prouocandas orationes, & ad excitandos dicentes, omnibúſque adeò modis celebrem aliquem reddendum. Proinde ego quidem hiſce credo, & iamdudum perſuaſus ſum, & in domum dicendi gratia ingreſſus ſum, pulchritudine illius velvti rhombo aut Sirene aliqua tractus, ſpem haud exiguam habens, etiamſi antehac orationes meæ deformes atque inelegantes fuerint, exinde pulchras atque elegantes eas viſum iri, perinde ac veſte aliqua pulchriore exornatas. Cæterùm altera quædam Oratio haudquaquam ignaua, ſed valde generoſa quoque, vt ait, & inter loquendum refellebat me, & interrumpere ſermonem conabatur, & poſtquam dicendi finem feci, haudquaquam verā hæc dicere me ait: ſed mirari ſe, ſi dicam aptiorem eſſe ad orationes recitandas ac peragendas, domus pulchritudinem picturis atque auro exornatam. Nam ipſum contrarium planè euenire. Imò verò, ſi videtur vobis, ipſa huc accedens Oratio, pro ſe tanquam apud iudices vos dicat, quatenus conducibiliorem putet eſſe dicenti domum ſimplicem atque deformem.

Ac me quidem iam audiſtis, atque oratio-
nem meam: proinde opus non habeo
de eadem re bis dicere. Iſta autem acce-
dens iam dicat, & ego tacebo, atque ali-
quantiſper locum ipſi dabo. Proinde, viri
Iudices, inquit oratio, ille quidem ora-
tor qui antea verba fecit, multis ac ma-
gnis modis domum hanc prædicauit, &
oratione ſua ornauit. Ego verò tantum
abeſt vt illam reprehendere aut vitupe-
rare velim, vt etiam ea quæ ab illo præ-
termiſſa ſunt, addenda ampliùs mihi pu-
tem. Nam quo pulchrior illa vobis appa-
ruerit eſſe, eo magis contraria eſſe dicen-
tis commoditati atque vſui oſtenderur.
Ac primùm quidem, poſteaquam mu-
lierum & ornatus & auri mentionem il-
le fecit, mihi quoque permittatis quæſo
eodem exemplo vti. Nam aio equidem,
mulieribus formoſis non modò nihil
conferre ad pulchritudinem ampliorem
reddendam, ornatum illum multum,
ſed contrà aduerſari potiùs, quando vi-
delicet eorum qui fortè aſpiciunt illas,
vnuſquiſque auro & lapillis iſtis pretio-
ſis obſtupefactus, pro eo quòd laudare
vel colorem, vel vultum, vel ceruicem,
vel cubitum vel digitum debebat, teli-
ctis his, ad Sardium vel Smaragdum,
vel monile vel armillas reſpicit, vt ob
id meritò illa ita neglecta, dolore afici
poſſit, propter ornatum ſeu mundum
ſpectatoribus non habentibus otium ac
ſpatium laudandæ illius, ſed obiter dun-
taxat ipſam intuentibus. Quod idem
opinor neceſſe eſt etiam illi accidere,
qui interim pulchra opera orationem
recitare volet. Latet enim inter magni-
tudinem pulcharū rerum, quod dictum
eſt, obſcuratúrque, & vnà abripitur,
perinde ac ſi quis lucernam allatā in ro-
gum aliquem magnum iniiciat, aut for-
micam in elephante ſeu camelo ſpectan-
dam exhibeat. Proinde hoc euitan-
dum dicenti eſt. Præterea autem & vo-
cem ipſam confundit, qui in vocali a-
deò & ſonoroſa domo dicit. Nam illa re-
ſpondet, & ex aduerſo reſonat, & contra-
dicit, imò etiam obruit atque abſcon-
dit vocem dicentis, quale quiddam &
tuba facit tibiæ, ſi pariter inflentur, aut
hortatoribus mare, quoties illi ad ſtrepi-
tum maris, remigationi accinere volunt.
Vincit enim magnitudo vocis, & ſup-
primit id quod minus eſt. Iā verò etiam
illud quod dixit aduerſarius, quòd vide-
licet excitet pulchra domus dicentem,

ἐμοῦ μὲν ἀκηκόατε ἤδη λέγοντος, ὥστε οὐ-
δὲν δέομαι δὶς περὶ τῶν αὐτῶν εἰπεῖν. ὁ δὲ,
προελθὼν ἤδη λεγέτω, κἀγὼ σιωπήσομαι,
καὶ παρὸς ὀλίγον αὐτῷ μεταχήσομαι. Ἀνδρες
τοίνυν δικασταί, φησὶν ὁ λόγος, ὁ μὲν πρόσθεν
ῥήτωρ, πολλὰ καὶ μεγαλα τὸν δε τὸν οἶ-
κον ἐπῄνεσε, καὶ τῷ ἑαυτῦ λόγῳ ἐκόσμη-
σεν. ἐγὼ δὲ προύργου δίω φόρον αὐτῷ διεξε-
λθόσθαι, ὥστε καὶ τὰ νῦν ἐκείνου πα-
ραλελειμμένα προσθήσειν μοι δοκῶ. ὅσῳ
γὰρ ἂν ὑμῖν καλλίων φαίνηται, τοσῷ δὲ ἐναν-
τίως τῇ τῦ λέγοντος χρεία δηλωθήσεται. καὶ
πρῶτόν γε ὅπερ γυναιξὶ, καὶ κόσμου, καὶ
χρυσοῦ ἐκεῖνος ἐμνημόνευσε, κἀμοὶ ὑπε-
ρπέφαται χρήσασθαι τῷ παραδείγματι.
φημὶ γὰρ ἔγωγε καὶ γυναιξὶ καλαῖς οὐχ ὅπως
συλλαμβάνειν εἰς τὸ εὐμορφότερον, ἀλλὰ καὶ
ἐναντιοῦσθαι τὸν κόσμον τὸν πολὺν, ὁπόταν
τῶν ἐντυγχανόντων ἕκαστος ἐκπλα-
γεὶς αὐτῇ τῇ ἐπαφῇ ἢ χρόᾳ, ἢ βλέμμα,
ἢ δειρὴν, ἢ πῆχυν, ἢ δάκτυλον. ὁ δὲ, ταῦτ'
ἀφεὶς, ἐς τὸν Σαρδὸν, ἢ τὸν Σμάραγδον,
ἢ τὸν ὅρμον, ἢ τὸ φέλλιον ἀποβλέπει, ὥστε
ἄξιόν γε δὴ εἰκότως παροφθῆναι, ὑφ' τοῦ κό-
σμου, ὀλίγον ἀρέσθαι καλὸν ἐπαινεῖν αὐτὴν
τῆς θεᾶς, ἀλλὰ πρόσεργον αὐτῆς ποιου-
μένων τὴν θέαν. ἴσως ἀνάγκη, οἶμαι, πα-
θεῖν καὶ τὸν ἐν οὕτω καλοῖς ἔργοις λόγους
δεικνύοντα. λανθάνει γὰρ ἐν τῷ μεγέθει
τῶν καλῶν τὸ λεχθὲν, καὶ ἀμαυροῦται, καὶ
συναρπάζεται· καθάπερ εἴ λύχνον τις εἰς
πυρκαϊὰν μεγάλην φέρων ἐμβάλοι, ἢ μύρ-
μηκα ἐπ' ἐλέφαντος ἢ καμήλου δείκνυοι.
τοῦτο γοῦν φυλακτέον τῷ λέγοντι. καὶ
προσέτι γε μὴν καὶ τὴν φωνὴν αὐτὴν
ὑπεκφέρεται, ἐν οὕτως δύφωνος ἢ ἠχεί-
τις οἶκος λέγων. ἀντιφθέγγεται γὰρ, καὶ ἀντι-
φωνεῖ, καὶ ἀντιλέγει. μᾶλλον δὲ ὑπικαλύ-
πτει τὴν βοὴν, οἷόν τι καὶ σάλπιγξ σιγᾷ τὸν
αὐλὸν, εἰ συναυλοῖεν, ἢ τοῖς κελεύσασι ἢ
θάλαττα, ὁπόταν πρὸς κύματος ἦχον ἐ-
πάδῃ τῇ εἰρεσίᾳ θέλωσιν. ὑπερβάλλει γὰρ ἡ
μεγαλοφωνία, καὶ καταστρέφει τὸ ἧττον. καὶ
μὴν κἀκεῖνο, ὅπερ ἔφη ὁ ἀντίδικος, ὡς
ἄρα ἐπεγείρει ὁ καλὸς οἶκος τὸν λέγοντα,

ἐς προσῳμότερον προσβιάζῃ, ἐμοὶ δοκεῖν, ὃ ἑαυτῷ ποιῇ. ἐκ πλήττῃ γὰρ, καὶ φοβῇ, καὶ τὸν λογισμὸν διαταράττῃ, καὶ δειλότερον ἐργάζεται ἐνθυμούμενον ὡς ἀπρεπῶν ἔστιν αἰσχίστων ἐν εὐμόρφῳ χωρίῳ μὴ ὁμοίους φαίνεσθαι τοὺς λόγους. ἐλέγχων γάρ οὗτος γε ὁ φαυερώτατος ὥσπερ αἴ εἴ τις πανοπλίαν καλὴν ἐνδύς, ἔπειτα φεύγοι πρὸ τῶν ἄλλων, ὅτι σημειώτερος ὢν δείλος ἀπὸ τῶν ὅπλων. τοῦτο δέ μοι δοκεῖ λογισάμενος καὶ ὁ τοῦ Ομήρου ῥήτωρ ἐκεῖνος, εὐμορφίας ἐλάχιστον φροντίσας, μᾶλλον δὲ καὶ πανταπασιν αἰσχρὰ φωτὶ ἑαυτὸν ἀπεικάσας, ἵνα αὐτῷ προσδοξότερον φαίνηται τῷ λόγῳ τὸ κάλλος, ἐκ τῆς πρὸς τὸ εὐμορφότερον ἐξεπάστως. ἄλλως τε, αἰσχύνη πᾶσα καὶ πρὸ τοῦ λέγοντος αὐτὸ διανοίας ἀφελέσθαι πρὸς πρὸ θέας, ἐκ τῆς φροντίδος τὸ ἀκριβὲς ἐκλύσῃ, τῆς ὄψεως ἐπιχρατούσης, καὶ πρὸς αὐτὸ καλούσης, καὶ τῷ λόγῳ προσέχειν οὐκ ἐώσης. ὥστε τὶς μηχανὴ μὴ ἥκιστα πάντως ἔλαττον ἐρᾷν αὐτὸν τῆς ψυχῆς διατεινούσης πρὸς τὸν τῶν ἐρωμένων ἔπαινον; ἐῶ γὰρ λέγειν ὅτι καὶ οἱ παρόντες αὐτοὶ, καὶ πρὸς τὸ ἀκροάσιν προσκληθέντες, ἐπειδὰν εἰς τὸν θεσπέσιον οἶκον προσέλθωσιν, αὐτὸ ἀκροατὰ θεαταὶ καθίστανται. καὶ οὐχ οὕτω Δημοδόκος, ἢ Φήμιος, ἢ Θάμυρις, ἢ Αμφίων, ἢ Ορφεύς τις λέγων ἐστὶν, ὥστε ἀποσπάσαι τὸ διάνοιαν αὐτῶν ἀπὸ τῆς θέας. ἀλλ' οὖν ἕκαστος ἐπειδὰν μόνον ὑπερβῇ τὸν οὐδὸν, ἀμφοῖν τοῖν καλοῖν πρόσχωθείς, λόγων μὲν ἐκείνων, ἢ ἀκροάσεως, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἀρχὴν αἴσθησιν ἔσχεν· ὅλος δὲ πρὸς τοῖς ὁρωμένοις ἐστὶν, εἰ μὴ τύχοι τις πανοπλίας τυφλὸς ὤν, ἢ ὑπνωτικὸς ὥσπερ ἡ ὀξ Αρείου πάγου βουλὴ, ποιοῖτο τὸ ἀκροάσιν. ὅπου γὰρ οὐκ ἀξιόμαχον λόγων ἰσχὺς ὄψει ἀπαγωνίσασθαι, καὶ ὁ Σφίγγων μῦθος πρόσπεσὼν, τοῖς πρὸς τὴν Γοργόνων διδάξει αὖ ἐκφανὲς μὲν γὰρ ἐκήλουν τοὺς πρόσπλεόντας, μελῳδοῦσαι, καὶ κηλεχοῦσαι τοῖς ἄσμασι, καὶ πολὺ κατεῖχον, καὶ ὅλως, ὃ ἔργον αὐτοῖς ἐδεῖτο πάνυ διατεινοῦς· καί που τὰς αὐτὰς καὶ παρέπλευσε, καὶ τὰ μέλη παρήκουσε. τὸ δὲ τῶν Γοργόνων κάλλος, ἅτε βιαιότατόν τε ὄν,

A & alacriorem reddat, quantum mihi quidē videtur, diuerso modo se habet. Obstupefacit enim & perterret, & rationem conturbat, timidioremque facit, cogitantem nimirum illud, quòd omniū turpissimum sit, in loco pulchro ac speciosō non pulchram ac speciosam orationem quoq; apparere. Index enim iste profectò omniū manifestissimus est, non aliter ac si quis armaturam pulchram induat, deinde ante cæteros fugiat, notabilior videlicet ex eo, quòd armis insignioribus ornatus. Atque hoc quidem videtur mihi etiam apud Homerum orator ille perpendisse, atque ideo formositatis minimam curam
B habuisse, quin magis homini prorsus etiā imperito se ipsum assimilasse, quo videlicet maiori admirationi foret verborū & orationis ipsius pulchritudo, ex illa cum deformitate facta collatione, præsertim cùm omnino necesse illud quoque sit, dicentis ipsius mentem circa intuitum detineri, & cogitandi diligētiam ac curam languescere visu superante, & ad sese vocante, neque orationi vacare atque incumbere permittente. Quare quid restat vltrà quominus deteriùs prorsum dicat talis aliquis, animo circa eorum quæ vi-
C dentur laudes occupato? Omitto enim dicere, quòd & præsētes ipsi, & ad auscultandum intrò assumpti, postquam ad talem domum accesserint, ex auditoribus spectatores fiunt: & neque iam Demodocus, aut Phemius, aut Thamyris, aut Amphion, aut Orpheus aliquis, is qui orationem habet, ita est, vt auellere cogitationes illorum à spectando possit: sed vt quisque ipsum modò limen transcenderit, ita frequenti ac multa pulchritudine circumfusus, verborum sanè illorum aut recitationis ne principium quidem exaudire videtur: sed totus in spe-
D ctando versatur, nisi quis fortè omnino cæcus fuerit, aut noctu, velut ille in vico Martio Senatus solet, ad auscultandum venerit. Nam quòd verborum vis longè inferior sit quàm vt cum visu certare queat, etiam Sirenum fabula cum illa de Gorgonibus comparata, facilè docuerit. Illæ enim mulcebant quidem præternauigantes, canendo, atque abblandiendo carminibus, & ad se delatos aliquandiu detinebant: & in summa, res ipsa, mora quadam opus habebat, atque interim eas etiam præteruectus quispiam est. & carmen ipsum obturatis auribus prætermisit: at Gorgonum pulchritudo, vt quæ violentissima esset,

& partibus animæ præcipuè ſauciabilibus obverſaretur, ſtatim attonitos reddebat aſpicientes, ac mutos faciebat, & quemadmodum fabulæ placet, & fertur, in lapides illico præ admiratione conuertebantur. Quamobrem & illa quæ de pauone paulo antè ad vos dixit, pro me ipſa dicta eſſe exiſtimo. Nam & illius in aſpectu non in voce delectatio eſt: ac ſi quis iuxta illum vel philomelam vel cygnum ſtatuat, ac canere iubeat, inter canendum autem pauonem iacētem commonſtret, ſat ſcio quòd ad hunc deflexurus ſit animus, longum valere iuſſis illorum canticis. Adeò inexpugnabile quiddam videtur eſſe ea quæ per viſum voluptàs capitur. Atque equidem, ſi vultis, teſtem vobis adducam virum doctum, qui ſtatim mihi teſtimonium ferat, quòd multo magis ſuperant ea quæ viſu percipiuntur, quàm quæ auditu. Ac iam heus præco accerſe mihi huc ipſum Herodotum, Lyxi filium, Halicarnaſſenſem. Et quia probè fecit, atque obediit, teſtimonium dicat accedens. Vos autem aduertite ipſum Ionica lingua vobis loquentem, perinde vt conſuetum ipſi eſt. Vera iſta, Oratio vobis hæc, Iudices, narrat, atque ipſi credite quæcunque de his vobis dixerit, viſum auditui præferendo. Aures ſiquidem fide minùs digniores ſunt, quàm oculi. Auditis teſtem, quæ dicit, & vt primas viſui tribuerit? ac meritò. Nam verba quidem alata ſunt, & euaneſcunt, pariter cum eo quando proferuntur, auolantia. At eorum quæ videntur, delectatio, ſemper adeſt, ac præſens manet, & ſpectatorem ad ſe prorſus abducit. Proinde quomodo non difficilis ac grauis dicenti aduerſaria fuerit domus ita pulchra, & ab omni parte conſpicua? Quin quod maximum eſt, nondum etiam dixi. Nam vos ipſi Iudices, & interea dum nos dicimus, ad tectum ſurſum aſpexiſtis, & parietes admirati eſtis: & picturas, ad vnamquamque auerſi, examinaſtis, neque quicquam etiam veriti eſtis. Venia enim dignũ eſt ſi quid humanum paſſi eſtis, præſertim erga tam pulchra ac varia obiecta. Nam artis diligentia, & hiſtoriæ cum antiquitate vtilitas, reuera illiciendi vim quandam habent, & ſpectatores eruditos requirunt. Et vt ne per omnia iſthuc oculos auerſos habeatis, nobis relictis, age, quoad fieri poteſt, depingàm illa vobis oratione.

Lib. 1. Herodoti.

καὶ τοῖς κυριωτάτοις τῆς ψυχῆς ὁμιλοῦσι, θᾶττον ἔξίστη τοὺς ἰδόντας, καὶ ἀφώνους ἐποίει· ὡς δὲ ὁ μῦθος βούλεται, καὶ λέγεται, λίθινοι ἐγίγνοντο ἀπὸ τοῦ θαύματος. ὥστε καὶ ὃν ὑπὲρ τοῦ παῶνος λόγον εἶπε πρὸς ὑμᾶς μικρὸν ἔμπροσθεν, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ εἰρῆσθαι νομίζω. καὶ γὰρ ἐκείνου ἐν τῇ ὄψει, οὐκ ἐν τῇ φωνῇ ἡ τέρψις. καὶ εἴ γέ τις παρασταίη τῷ παῶνι ἢ τὸν κύκνον, ἄδειν κελεύοι, μεταξὺ δὲ ἀδόντων παρασείξας τὸν παῶνα σιωπῶντα, δῆλον ὅτι ἐπ' ἐκεῖνον μεταβήσεται ἡ ψυχή, μετὰ χαίρειν φράσασα τοῖς ἐκείνων ἄσμασιν, ὅτῳ ἄμαχόν τι ἔοικεν εἶναι ἢ δι' ὄψεως ἡδονή. καὶ ἔγωγε, εἰ βούλεσθε, μάρτυρα ὑμῖν παρασήσομαι σοφὸν ἄνδρα, ὃς αὐτίκα μοι μαρτυρήσει ὡς πολὺ ὑπερφέρει τὰ ὁρώμενα τῶν ἀκουομένων τὰ ὁρώμενα. καὶ μοι σὺ ἤδη ὁ κήρυξ, παρακάλει αὐτὸν Ἡρόδοτον τὸν Λυξοῦ Ἁλικαρνασσέα· καὶ παιδὶ καλῶς ποιῶν ὑπήκουσε, μαρτυρείτω προελθών, ἀκροάσασθε δὲ αὐτοῦ, Ἰαστὶ πρὸς ὑμᾶς λέγοντα, ὥσπερ αὐτῷ ἔθος. Ἀληθῆ δὲ ὁ λόγος ὑμῖν ἄνδρες δικασταὶ μυθεῖται, καὶ οἱ πίστατε ὅσα ἂν λέγῃ τούτων πιστεύειν, ὄψιν ἀκοῆς προτιμῶντες· ὦτα μὲν γὰρ τυγχάνει ἔοντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν. ἀκούετε τῶν μαρτύρων, ἃ φησιν, ὡς τὰ πρόσωπα τῇ ὄψει ἀποδίδωκεν; εἰκότως· παλαιὰ γὰρ ἔπεα, πτερόεντα ὄντα, καὶ οἴχεται ἅμα τῷ προελθεῖν ἀποπταμένη. ἡ δὲ τῶν ὁρωμένων τέρψις, ἀεὶ πάρεστῶσα, καὶ προσομιλοῦσα, πάντως τὸν θεατὴν ἐπάγεται. πῶς οὖν ἡ χαλεπὸς τῷ λέγοντι ἀνταγωνιστὴς, οἶκος οὕτω καλὸς, καὶ περίβλεπτος ὤν; μᾶλλον δὲ τὸ μέγιστον οὐδέπω φημί· ὑμεῖς γὰρ αὐτοὶ οἱ δικασταὶ, ἐν μεταξὺ λεγόντων ὑμῶν, εἰς τὸν ὄροφον ἀπεβλέπετε, καὶ τοὺς τοίχους ἐθαυμάζετε, καὶ τὰς γραφὰς ἐξητάζετε, πρὸς ἑκάστην ἀποστρεφόμενοι, καὶ μηδὲν αἰσχυνθῆτε. συγγνώμη γὰρ, εἴ τι καὶ θεάτινον πεπόνθατε, ἄλλως τε, καὶ πρὸς οὕτω καλὰς καὶ ποικίλας τὰς ὑποθέσεις. τῆς γὰρ τέχνης ὁ ἀκριβὲς, καὶ τῆς ἱστορίας μετὰ τοῦ ἀρχαίου ὄφελιμον, ἐπαγωγὸν ὡς ἀληθῶς, καὶ πεπαιδευμένων θεατῶν δεόμενον. καὶ ἵνα μὴ πάντα ἐφ' οἷς ἀποβλέπητε, ἡμᾶς ἀπολιπόντες, φέρε, ὡς οἷόν τε γράψωμεν αὐτὰ ὑμῖν τῷ λόγῳ.

ἡδήσεσθε γὰρ, οἶμαι, ἀκούοντες, ἃ καὶ ὁρῶντες θαυμάζετε. καὶ ἴσως αἴ με καὶ δι' αὐτὸ ἐπαινέσαιτε, καὶ τῶ αἰτιάσεως προσημήσαιτε, ὡς καὶ αὐτὸν ὑπιδίξαντα, καὶ διπλασιάσματα ὑμῖν τὴν ἡδονὴν. Ὅ γαλεπὸν δὲ τῶ τολμήματος ὁρᾶτε, δυοῖν χρωμάτων, καὶ σχημάτων, καὶ τόπου, συσήσασθαι τοσαύτας εἰκόνας· φιλὴ γάρ τις ἡ γραφὴ τῶν λόγων. Ἐς δεξιᾶ μὲν οὖν εἰσιόντι, Ἀργολικῷ μύθῳ αἱαμίμικται πάθος Αἰθιοπικόν, ὁ Περσεὺς ὃ κῆτος φονεύῃ, καὶ τὴν Ἀνδρομέδαν καθαιρῇ, καὶ μετ' μικρόν, γαμήσῃ, καὶ ἄπεισιν, αὐτὴν ἄγων· παέργον τῶτο τῆς ὑπὲρ Γοργόνας πτήσεως· ὁ βραχεῖ δὲ, πολλὰ ὁ τεχνίτης ἐμιμήσατο, αἰδῶ παρθένου, καὶ φόβον· ὑπισχνεῖται γὰρ τὴν μάχην αἰῶρα ἐκ πέτρας, καὶ νεάνιου τόλμαν ἐρωτικὴν, καὶ θηρίου ὄψιν ἀπροσόμαχον· καὶ ὃ μὲν, ἔπεισι πεφρικὼς ταῖς ἀκανθαις, καὶ δεδιττόμενος τῷ χάσματι· καὶ ὁ Περσεὺς δὲ, τῇ λαιᾷ μὲν προδείκνυσι τὴν Γοργόνα. τῇ δεξιᾷ δὲ κεκλικὼς τῷ ξίφει. καὶ ὃ μὲν, ὅσον τῶ κήτους εἶδε τὴν Μέδουσαν, ἤδη λίθος ἐστί· ὃ δ' ὅσον ἔμψυχον μόριον, τῇ ἀρπῃ κόπτεται. Ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν δὲ τὴν εἰκόνα, ἕτερον γράμμα γέγραπται δικαιότατον, οὗ ὃ δεξιότερον ὁ γραφεὺς πρὸ Εὐριπίδου ἢ Σοφοκλέους δοκεῖ μοι λαβεῖν. ἐκεῖνοι γὰρ ὁμοίαν ἐγραψάτην εἰκόνα, τὼ νεανία τὼ ἑταίρω, Πυλάδην τε ὁ Φωκέα, καὶ Ὀρέστην, δοκοῦντε ἤδη τεθνάναι, λαθόντε τὰ βασίλεια, καὶ παρελθόντε, φονεύουσιν ἄμφω τὸν Αἴγισθον. ἡ δὲ Κλυταιμνήστρα ἤδη αἴρηται, καὶ ἐπ' εὐνῆς τινος ἡμίγυμνος κεῖται, καὶ θεραπεία πᾶσα, ἐκπεπληγμένοι τὸ ἔργον· οἱ μὲν, ὥσπερ βοῶσιν, οἱ δὲ τινες, ὅπῃ φύγωσι, περιβλέπονται. σεμνὸν δέ τι ὁ γραφεὺς ἐπενόησε, τὸ μὲν αἰσχρὸν τῆς ὑπουργήσεως δείξας μόνον, καὶ ὡς ἤδη πεπραγμένον παράδραμών, ἐμβραδύνοντας δὲ τοὺς νεανίσκους ἐργασάμενος τῷ τῆς μοιχοῦ φόνῳ. Μετὰ δὲ τῦτο, θεός ἐστιν εὔμορφος, καὶ μειρακίου ὥραῖον, ἐρωτική τις παιδιᾷ· ὁ Βρόγχος ὑπὲρ πέτρας καθήμενος, αἰτίᾳ λαγῶ, καὶ παίζει τὸν κύνα· ὁ δὲ ἀναπηδήσαντι ἔοικεν ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸ ὕψος·

A Delectabimini enim, vt puto, audientes quoque ea quæ oculis intuentes miramini. Ac fortaſſis ob id ipſum etiam laudabitis me, & aduerſario anteponetis, vt qui & ipſe demonſtrem hæc, & duplicem vobis voluptatem pariam. Cæterum conatus huius difficultatem videtis, nimirum quàm graue ſit, abſque coloribus & figuris & loco tam multas imagines in vnum congerere. Eſt enim exilis planè pictura verborum. Quare ad dexterã quidem ingredienti, Argolicæ fabulæ intermixtum eſt malum illud Æthiopicum: Perſeus videlicet monſtrum illud marinum interficit, & Andromedam deponit, B & paulo pòſt eandem ducet, atque inde diſcedet abducta ſecum illa. Atque hoc parergon quoddam, ſiue extra propoſitam rem additum fuit ad eum quo ad Gorgonas abiit volatum. In exigua autem parte, multa imitatione expreſſit artifex ille, verecundiam puta virginis, & metum. Spectat enim & pugnam deſuper ex rupe, & adoleſcentis audaciam amatoriam, & belluæ viſum intolerabilem. Atque ea quidem accedit horrida ſpinis, & formidabilis hiatu oris. Perſeus autem ſiniſtra quidem oſtẽdit Gorgonem, dextra verò enſe ferit. Et rurſum, quantum C quidem belluę illius Meduſam aſpexit, iam ſaxum eſt: reliquum autem quod adhuc animatum eſt, falcato enſe cæditur. Deinceps autem poſt hãc imaginem alia quædam pictura, iuſtiſſima illa quidem, depicta eſt, cuius primum exemplar videtur mihi pictor ab Euripide vel Sophocle accepiſſe (nam illi ſimilem quãdam imaginem deſcripſere) adoleſcentes duo ſocij, Pylades videlicet Phocenſis, & Oreſtes, cùm iam viderẽtur mortui eſſe, poſt regiam latentes, & clàm adeuntes, occidunt ambo Ægiſthum: Clytęmneſtra autem iam interfecta eſt, & in lecto quodã D ſeminuda poſita iacet. Ac totum famulitium, facinore tãto obſtupefacti, alij quidem clamantibus ſimiles apparent, alij autẽ nonnulli quò fugam capiãt, circunſpiciunt. Honeſtum autem quiddam pictor excogitauit, qui quod impiũ in hac re fuit, id oſtendit ſolùm, & quaſi iã peractum trãſcurrit: adoleſcentes autem in cæde adulteri immorari fecit. Poſt hæc autem deus eſt formoſus, & adoleſcentulus venuſtus, amatorium quoddam ludicrum: Branchus puta in rupe ſedens tenet leporem, & alludit cani. Hic autem aſſilienti ad ipſum in ſublime, ſimilis eſt:

& Apollo adſtans arridet: delectatur videlicet vtroque, & puero ludente, & cane ſaltum meditante. Vltra hæc Perſeus iterum ſequitur, illa quæ belluæ marinæ eædem anteceſſerunt, aggrediens, & Meduſæ caput amputans, & Minerua protegens Perſeum: atque hic quidem facinus iam peregit, factum autem ipſum nõdum vidit in clypeo, Gorgonis imaginem videlicet: vidit enim pœnam veri aſpectus. In medio autẽ pariete ex aduerſo ianuæ, Mineruæ ædicula quædam eſt, & dea ipſa ex marmore candido: habitus autem haudquaquam militaris, ſed qualis fuerit pacem agentis deæ bellicæ. Deinde poſt hanc alia Minerua, non marmorea illa quidem, ſed pictura rurſum, quam Vulcanus amans inſequitur, ipſa autem fugit, & ex ea perſecutione Erichthonius naſcitur. Hanc conſequitur vetus quædam alia pictura: Orion portat Cedalionem, cæcus exiſtens: ille autem dum ita vehitur, indicat ipſi ferentem ad lucem viam, & Sol apparens medetur cæcitatem. Vulcanus autem à Lemno opus hoc intuetur. Poſt hæc Vlyſſes ſequitur, inſaniens videlicet, quando cum Atridis in expeditionem ire nolebat. Adſunt autem legati iam vocãtes ipſum. Atque ea quidem quæ ad ſimulationem pertinebant, probabilia omnia, vehiculum videlicet, & iumentorum iunctorum abſurditas & repugnantia, & eorum quæ agebantur, inſcitia: ſed redarguitur tamen obiecto infante. Nam Palamedes Nauplij filius, intelligens rem, correpto Telemacho, minatur ſe eum interfecturum eſſe, ſtrictum tenens enſem. & vt ille inſaniam fingit, ita hic quoque iram contrà ſimulat. Vlyſſes autem ad metum hunc reſipiſcit, & pater fit, ſimulationémque deponit. Poſtrema verò Medea depicta eſt, æmulatione atque inuidia flagrans, pueros aſpiciens, & graue quiddam meditãs. Tenet quippe iam gladium: miſeri autem illi adſtant ridentes, nihil eorum quæ futura erant, ſcientes, & hoc, aſpicientes in manibus matris gladium. Hæc igitur omnia viri Iudices an non videtis quomodo abducant quidem auditorem, & ad ſpectandum auertant, ſolum autem relinquant dicentem? Atque equidem verbis ea perſecutus ſum, non vt aduerſarium, pro audaci ac temerario eo habito, quòd rebus ita difficilibus ſeipſum volens immerſit,

καὶ Ἀπόλλων παρεστὼς μειδιᾷ, τερπόμενος ἀμφοῖν, καὶ τῷ παιδὶ παίζοντι, καὶ πειρωμένῳ τῷ χυνί. ὅπῃ δὲ τούτοις ὁ Περσεὺς πάλιν τὰ ὀπίσω τῆς κήτους ἐκφυγὼν πολιόν, καὶ ἡ Μέδουσα τεμνομένη τὸν κεφαλὸν, καὶ Ἀθηνᾶ σκέπουσα τὸν Περσέα· ὁ δὲ τὸ μὲν τόλμαν εἴργασται, ὃ δὲ ἔργον οὔχ ἑώρακέ πω ὅπῃ τῆς ἀσπίδος, τῆς Γοργόνος τὸ εἰκόνα. εἶδε γὰρ ὃ παρέστηκεν τῆς ἀληθοῦς ὄψεως. κεῖται δὲ τὸν μέσον τοῖχον, ἄντα τῆς εἰσόδου, Ἀθηνᾶς ναός τις ποίκιλτος, ἡ θεὸς, λίθου λευκοῦ, ὃ σχῆμα, οὐ πολεμικὸν, ἀλλ' οἷ ἂν γένοιτο εἰρήνην ἀγούσης θεοῦ πολεμικῆς. Εἶτα μετ' ταύτην, ἄλλη Ἀθηνᾶ, οὐ λίθος αὕτη γε, ἀλλὰ γραφή. πάλιν Ἥφαιστος αὐτὴν διώκει ἐρῶν, ἡ δὲ, φεύγει· καὶ τῆς διώξεως, Ἐριχθόνιος γίγνεται. Ταύτην ἕπεται παλαιὰ τις ἄλλη γραφή. Ὠρίωνα φέρει τὸν Κηδαλίωνα, τυφλὸς ὤν. ὁδηγεῖ αὐτῷ σημαίνει τὴν πορεῖαν ὃ φέρων ἐπὶ τὸν, ἐποχούμενος. καὶ ὁ Ἥλιος φανεὶς, ἰᾶται τὴν πήρωσιν, καὶ ὁ Ἥφαιστος Λήμνου θεάσασθαι ὃ ἔργον. Ὀδυσσεὺς δὲ μετὰ τοῦτο, δῆλον μεμηνὼς, ὅτε συστρατεύειν τοῖς Ἀχαιοῖς μὴ ἤθελεν· πρέσβεις δὲ οἱ παρόντες, ἤδη καλοῦντες. καὶ τὰ μὲν τῆς παρασκευῆς, πάντα πρόχειρα, ἡ ἀπόνοια, ὃ τὴν παρεζευγμένων ἀσύμφωνον, ἄγνοια τῶν δρωμένων· ἐλέγχεται δὲ ὅμως τῷ βρέφει. Παλαμήδης γὰρ ὁ τοῦ Ναυπλίου, σαφὴς ὃ μηνύων, ἁρπάσας τὸν Τηλέμαχον, ἀπειλῇ φονεύσειν, παρέχων ἔχων ὃ ξίφος, ἐς παρὸν τὸν τῆς μανίας ὑπόκρισιν, ὀργὴν καὶ σπουδὴν αὖθις ὑποκρίνεται· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς, παρὸν τὸν φόβον τοῦτον σωφρονεῖ, καὶ πατὴρ γίγνεται, καὶ λύει τὴν ὑπόκρισιν. Τελευτὴ δὲ ἡ Μήδεια γέγραπται, τῷ ζήλῳ ἀφηνιάσας, τὸ παῖδε ὑποβλέπουσα, καί τι δεινὸν ἐννοοῦσα· ἔχει γοῦν ἤδη τὸ ξίφος, τὸν δ' ἀθλίων καθεστῶτα, μηδὲν τὸ μελλόντων εἰδότε καὶ τοῦτο, ὁρᾶτε τὸ ξίφος ἐν ταῖν χεροῖν. Ταῦτα πάντα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐχ ὁρᾶτε ὅπως ἀπάγει μὴ τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἐς τὴν θέαν ἀποστρέφει, μόνον δὲ καταλείπει τὸν λέγοντα; καὶ ἐγὼν διεξῆλθον αὐτὰ, οὐχ ἵνα τὸν ἀντίδικον ἐλεγχθῆναι ὑποβαλόντες, ἐς θράσους, εἴ τις ἔστω δυσκόλοις ἑαυτὸν ἐκὼν φέρων ἐπέβαλε,

καταγνῶτε, & μισήσητε, & ὅλῃ τῇ λόγων ἐσ- A damnetis, atque odio habeatis, ſolúmque
καταλίπητε, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον αὐτῷ συναγωνίσησθε, & ὡς οἷόν τε καταμύοντες, ἀκούητε τῶν λεγομένων, λογιζόμενοι τὸ πρᾶγμα τῆς δυσχερείας. μόλις γὰρ ἄν ὅπως δικαίῃ & δικαίας ἀλλὰ συναγωνιστὰς ὑμῖν χρησάμενος, μὴ πάντα πάσιν ἀνάξιος τῆς τοῦ οἴκου πολυτελείας νομισθείη. εἰ δὲ ὑπὲρ ἀντιδίκου ταῦτα δέομαι, μὴ θαυμάσητε. ὑπὲρ γὰρ τοῦ, τὸν οἶκον φιλοῦντος, & τὸν ἐν αὐτῷ λέγοντα, ὅστις ἂν ᾖ, βουλόμην ἂν εὐδοκιμεῖν.

eum cum ſuis orationibus relinquatis, ſed vt magis in certamen ipſi adſitis, & quoad fieri poteſt, conniuentes, ea quæ dicuntur audiatis, æſtimantes apud vos rei difficultatem. Vix enim etiam hoc pacto haudquaquam videlicet Iudices vos, ſed auxiliatores habendo, poterit non omnino indignus magnificentia domus hæc cenſeri. Quòd autem pro aduerſario hæc oro, ne miremini. Nam ex eo quòd domum hanc amem, & eum qui in ea dicit, quicunque tandem is fuerit, optarim equidem celebrari.

MAKPOBIOI.

MACROBII. Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Catalogus eſt μακροβίων, *hoc eſt, eorum qui ad longam ætatem peruenerunt, quem natalitij muneris loco Quintillo cuidam mittit; ſomnio ad hoc faciendum, vt ipſe ait, admonitus. Recenſet autem principiò totas hominum nationes ac genera quæ diutiſſimè vixerint: deinde tranſitione ad ſingulos facta, reges primùm ac principes, deinde & philoſophos, & Hiſtoricos, & Oratores, & Poëtas, & Grammaticos, qui quàm maximè longæui fuiſſe perhibentur, annumerat. Orditur autem à cauſſa qua ad hoc ſcriptum impulſus fuit, addita etiam commendatione operis ab vtilitate quam ex huius lectione percepturus ſit Quintillus.*

ΟΝαρ τί τοῦτο, λαμπρότατε Κοιντίλλε, καλῶς ἔχει, προσφέρω σοι δῶρον, ἢ μακροβίους, πάλαι μὲν ὃ ὄναρ ἰδών, & ἱστορήσας τοῖς φίλοις, ὅτε ἐπῆλθε τῷ δευτέρῳ σου παιδὶ τιθέμην, συμβαλεῖν δὲ σὺν ἔχων τίνας ὁ θεὸς καλύει μοι προσφέρειν σοι τοὺς μακροβίους, τότε μὲν ηὐξάμην τοῖς θεοῖς ὅπως μήκιστον ὑμᾶς βιῶναι, σέ τε αὐτὸν, & παῖδας τοὺς σούς· τοῦτο συμφέρειν νομίζων, & σύμπαντι μὲν τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων, αὐτῷ τε ἐμοὶ, & πᾶσι τοῖς ἐμοῖς. & γὰρ καί μοι ἀγαθὸν εἶδέναι προσημαίνειν ὁ θεὸς· σκεπτόμενος δ' κατ' ἐμαυτὸν, εἰς σιώπησιν ἦλθον, εἰκὸς τῷ τοὺς θεοὺς αἰδοῖ πρὸς παιδείαν ἔχοντι, ταῦτα προστάσσειν σοι, καλόν τι προσφέρειν σοι τῷ ἀπὸ τῆς τέχνης. ταύτην οὖν ἀφορμωτάτην νομίζων τιμὴν γε τῷ σῷ γενεθλίῳ ἡμέραν,

Omnium muneris loco, clariſſime Quintille, iuſſus apporto tibi, lõgęuos: ſomnium inquam, quod iam olim vidi, & amicis narraui meis, quo die minori natu filio tuo nomen indidiſti. Cùm autem nulla coniectura potuiſſem aſſequi, quosnam Deus hoc ſomnio longæuos tibi me afferre mandaret, equidem deos id temporis precatus ſum, vt vitam quàm longiſſimam tu & filii tui traduceretis, ratus ſcilicet hoc profuturum cùm vniuerſo generi hominum, tum præ cęteris mihi, & meis omnibus. Siquidem hoc ipſo & mihi quiddam felicitatis Deus viſus eſt prædicere. Conſideranti autem apud animum meum, venit in mentem, vt par erat homini in liberalibus diſciplinis verſanti, deos hæc mihi præcepiſſe, vt aliquod erùditum opuſculum, & ab ingenuis artibus profectum ad te deferrem. Hanc itaque aptiſſimam natalitiis muneribus offerendis diem exiſtimans,

eos tibi dedico, quos ad longam ſenectutem ſana mente & integris corporis viribus peruenisſe comperimus. Fortaſſe autem ex huius libelli lectione gemina ad te peruenire poteſt vtilitas: vna, vt & alacritatem animo & optimam ſpem concipias & te poſſe quàm diutiſſimè viuere: altera, qua inſtitutionem ab exemplis capias, cognitis iis qui poſteaquam maximam ſui curam habuerunt, corporis pariter & animi ratione habita, ſummam ſenectutem ſine omni corporis incommodo ſunt conſequuti. Homerus igitur Neſtorem principum Achiuorum ſapientiſſimum vitam ſuam tribus ſeculis produxiſſe ſcribit, quem nobis & animo & corpore exercitatum commendat. Et Tireſiam vatem poëtæ tragici ad ſex vſque ætates hominum vitam prorogaſſe perhibent. Credibile eſt autem virum diis immortalibus ſacrum, & moderatiore viuendi ratione vtentem, longiſſima vita fuiſſe functum. Quin omnes nationes propter victus rationem longæuæ fuiſſe inueniuntur: cuiuſmodi ſunt Ægyptiorum ſacri ſcribæ, & apud Aſſyrios & Arabas fabularum interpretes, & apud Indos Brachmanes, ad amuſſim philoſophiæ ſtudiis vacantes. Præterea quos Magos vocant, genus illud vatidicum, & diis dicatum. Inſuper apud Perſas & Parthos, & Bactros, & Choraſmios, & Sacas, & Medos, aliaſque multas gentes barbaras, qui & firma corporis valetudine ſunt præditi, & valde diuturni, cùm beneficio magicæ quam exercent, tum quòd & ipſi accurata victus ratione vtantur. Iam verò gentes quoque ætate omnium longiſſima vtentes, ex quibus ſunt Seres, ad trecentos annos vſque viuere, memoriæ proditum eſt. Cuius rei cauſſam nonnulli temperato aëri, nonnulli naturæ terræ, alii rationi viuendi aſſignant. Siquidem aiunt omnes illas nationes tantùm aquam potare. Compertum eſt autem Athotas quoque centum & triginta annos viuere, & Chaldæos vltra centum annos egredi fama eſt, & eoſdem hordeaceo pane vti, tanquam perſpicacitatis pharmaco. Quibus perhibent ob hanc ipſam victus rationem alios quoque ſenſus quàm cæteris hominibus eſſe validiores. Sed hæc de nationibus longæuis, & gentibus quas plurimum ætatis aiunt viuere: nonnulli, propter ſitum terræ: nonnulli, propter aëris temperiem,

Catalogus Macrobiorum.

δίδωμί σοι τοὺς ἰσορημένους εἰς μακρὸν γῆρας ἀφικέσθαι ἐν ὑγιαινούσῃ τῇ ψυχῇ, καὶ ὁλοκλήρῳ τῷ σώματι. καὶ γὰρ ἂν καὶ ὄφελος γένοιτό τί σοι ἐκ τῆς συγγράμματος διπλοῦν. ὃ μέν, θύμιόν τις, καὶ ἐλπὶς ἀγαθὴ, καὶ αὐτὸν ὀπτιμώτερον διώσεσθαι βίοτον. ὃ δὲ, διδασκαλία τις ἐκ παραδειγμάτων, εἰ ὀπτοίης ὅτι οἱ μάλιστα ἑαυτῶν ὀπτιμέλειαν ποιησάμενοι κατά τε σῶμα, καὶ κατὰ ψυχὴν, οὗτοι δὴ εἰς μακρότατον γῆρας ἦλθον, σὺν ὑγείᾳ πρωτέλει. Νέστορα μὲν οὖν τὸν σοφώτατον τῶν Ἀχαιῶν ὅτι τρὶς παρατείναι γενεὰς Ὁμηρος λέγει, ὃν σὺν ἡμῖν γεγυμνασμένον ἄθλοις καὶ ψυχῇ καὶ σώματι. καὶ Τειρεσίαν δὲ τὸν μάντιν, ἡ τραγῳδία μέχρις ἓξ γενεῶν παρατείναι λέγει. πιθανὸν δ' οὖν εἶναι ἄνδρα θεοῖς ἀπαχθέσθαι, καὶ καθαρωτέρᾳ διαίτῃ χρώμενον τὸν Τειρεσίαν, ὀπτιμώτερον βιῶναι. καὶ γὰρ δὴ ὅλα μακρόβια ἱστόρηται διὰ τοιαύτην διαίταν, ὥσπερ Αἰγυπτίων οἱ καλούμενοι ἱερογραμματεῖς, Ἀσσυρίων δὲ, καὶ Ἀράβων, οἱ ἐξηγηταὶ τῶν μύθων. Ἰνδῶν δὲ, οἱ καλούμενοι Βραχμᾶνες, ἄνδρες ἀκριβῶς φιλοσοφίᾳ σχολάζοντες, καὶ οἱ καλούμενοι δὲ μάγοι, γένος τοῦτο μαντικὸν, καὶ θεοῖς ἀναχείμενον, παρά τε Πέρσαις, καὶ Παρθοις, καὶ Βάκτροις, καὶ Χωρασμίοις, καὶ Ἀρείοις, καὶ Σάκαις, καὶ Μήδοις, καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις βαρβάροις ἐρρωμένοί τε εἰσι, καὶ πολυχρόνιοι, διὰ δὲ μαγείαν διαιτώμενοι καὶ αὐτοὶ ἀκριβεστέρᾳ. ἤδη δὲ καὶ ἔθνη ὅλα μακροβιώτατα, ὥσπερ Σῆρες μὲν ἰσορέουσι μέχρι τριακοσίων ζῆν ἐτῶν· οἱ μὲν, διὰ αἰθέρα, οἱ δὲ, διὰ γῆν τὴν αἰτίαν τοῦ μακροῦ γήρως προστιθέντες, οἱ δὲ, καὶ διὰ διαίταν. ὑδροποτεῖν γὰρ φασι τὸ ἔθνος τοῦτο σύμπαν. καὶ Ἀθῶται δὲ μέχρι τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν βιῶναι ἱστόρηται, καὶ τοὺς Χαλδαίους ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη βιοῦν λόγος. τούτους μὲν καὶ κριθίνῳ ἄρτῳ χρωμένους, ὡς ἐξυδρικίας τοῦτο φάρμακον. οἷς γε φασὶ διὰ τοιαύτην διαίταν, καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐρρωμένας εἶναι. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περί τε τῶν μακροβίων γενῶν, καὶ τῶν ἐθνῶν, ἃ πολλά φασιν ὡς ὀπτὶ πλῆστον διαγίνεσθαι χρόνον. οἱ μὲν, διὰ τὴν γῆν, ἢ τὸν αἰέρα, οἱ δὲ,

οἱ δ', ὀλίγῳ τινὶ διαφέρῳ, οἱ δ', ἐν δι' ἄμφω. ἐγὼ A nonnulli propter rationem victus, nonnulli autem propter vtrunque. Cæterùm ego iure optimo longè meliorem ſpem tibi oſtendam, ſi planum fecero, homines vbique terrarum & gentium, & ſub quouis aëre degentes, ad ſummam ſenectutem peruenire, qui commodis exercitationibus, & conuenientem ſanitati viuendi rationem ſectantur. Facta autem huius narrationis ſectione, primùm obſeruatis virorum ſtudiis, initiò Reges, & virtute imperatoria claros homines memorabo, quorum vnum ſummæ religionis pietas ad perfectiſſimum ordinem perducens, maximis beneficiis imperium & terram ipſius affecit. Ad hunc B modum & tu longæuorum hominum naturæ & fortunæ animaduerſioni intentus, tanto promptiùs ſperare poteris ſenectutem ſanam & longam: & pari ſtudio hos ipſos æmulatus, tibi ipſe longiſſimam & prouectiſſimam vitam ratione victus paraueris. Numa Pompilius Romanorum Regum longè feliciſſimus, ac Deorum cultui deditiſſimus, ſupra octoginta annos vixiſſe traditur. Seruius autem Tullius, & ipſe Romanorum rex, ſimiliter vltra octoginta annos vixiſſe dicitur. Tarquinius nouiſſimus rex Romanorum eiectus in exilium C Cumis conſenuit, ac vltra nonaginta annos firmiſſima valetudine vſus vixiſſe perhibetur. Et hi Romanorum reges fuere, quibus & reliquos reges adiungam qui ad vltimam ſenectutē peruenerunt, demonſtratis etiam illorum exercitationibus. In calce autem reliquos etiam Romanorum ad longiſſimam ſenectutem delatos adſcribam, adiectis etiam cæteris Italiæ populis, qui diutiſſimè vixerunt. Etenim qui ſola hiſtoria noſtratem aërem calūniantur, probabilibus argumentis refelli poſſunt, adeò vt meliorem ſpem habere liceat, fore vt perfecti voti compotes fiamus, & longiſsimam ac pleniſſimam tota terra marique dominantem ſenectutem, iámque in ſuis locis regnantem & ſeneſcētem conſequamur. Proinde Arganthonius Tarteſiorum rex centum & quinquaginta annos vixiſſe traditur, authoribus Herodoto hiſtorico, & Anacreonte poëta lyrico: tametſi hoc quibuſdam fabuloſum videatur. Agathocles Siciliæ tyrānus annos quinque & nonaginta egreſſus fato functus eſt

μῦθος ποὶ δοκεῖ. Ἀγαθοκλῆς δὲ ὁ Σικελίας τύραννος, ἔτη ἐνενηκονταπέντε πλήσας,

ſicut Democharis & Timæus literis prodiderunt. Hieron quoque Syracuſanorum tyrannus duos & nonaginta annos natus, morbis tandem abſumptus obiit, cùm regnaſſet annos ſeptuaginta, ſicut Demetrius Calliſtianus & alij memorãt. Anteas autem rex Scytharum, qui ad Iſtrum fluuium cum Philippo confligens in pugna occubuit, vltra nonaginta annos egreſſus eſt. Bardylis verò rex Illyriorum, qui ex equo in eo quod geſſit contra Philippum bello pugnaſſe dicitur, nonaginta annos compleuit. Teres rex Dryſorum, authore Theopompo, duos & nonaginta annos agens mortuus eſt. Antigonus autem Philippi filius luſcus, rex Macedonum, in Phrygia cum Seleuco & Lyſimacho confligens, multis acceptis vulneribus collapſus, anno vno & octogeſimo vitam finiuit, ſicut narrat Hieronymus, qui cum eo militauit. Porrò Lyſimachus & ipſe rex Macedoniæ, in pugna contra Seleucum ſuſcepta occubuit, octogeſimum annum conſequutus, vt idem Hieronymus teſtatur. Antigonus verò filius Demetrij, Antigoni Luſci nepos, quatuor & quadraginta annos regnum Macedoniæ tenuit: vixit autem octoginta, ſicut Medius & alij ſcriptores teſtantur. Conſimiliter quoque Antipater, patre Iolao genitus, maxima fultus potentia, & qui multorum regum Macedoniæ tutelam egit, vltra octogeſimum annum egreſſus exceſſit è vita. Ptolemæus autem Lago patre natus, inter reges propria fortuna feliciſſimus, imperauit Ægypto annos octoginta natus. Viuus autem tradidit imperium duobus annis antequam moreretur, Ptolemæo filio, cui cognomentum fuit Philadelpho, qui & paternum regnum à fratribus ſortitus eſt. Philæteros, qui primus condendi circa Pergamum principatus author fuit, & eundem cùm eſſet Eunuchus, obtinuit, mortuus eſt octoginta annos natus. Attalus autem cognominatus Philadelphus, & hic rex Pergamenorum, ad quem etiam Scipio Romanorum Imperator venit, duos & octoginta annos agens, vitam reliquit. Mithridates rex Ponti, Ktiſtes appellatus, Antigonum Luſcum fugiens, in Ponto mortuus eſt, cùm egiſſet annos quatuor & octoginta,

καθάπερ Δημοχάρης καὶ Τίμαιος ἱστορήσαν. Ἱέρων δὲ ὁ Συρακοσίων τύραννος, δύο καὶ ἐνενήκοντα ἔτη γηράσας, ἐτελεύτα νοσῶν, βασιλεύσας ἑβδομήκοντα ἔτη, ὥσπερ Δημήτριός τε ὁ Καλλισιανὸς, καὶ ἄλλοι λέγουσιν. Ἀντέας δὲ Σκυθῶν βασιλεὺς, μαχόμενος πρὸς Φίλιππον περὶ τὸν Ἴστρον ποταμὸν, ἔπεσεν ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη γεγονώς. Βαρδυλις δὲ ὁ Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, ἀφ' ἵππου λέγεται μάχεσθαι ἐπὶ τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ, εἰς ἐνενήκοντα τελέσας ἔτη. Τήρης δὲ ὁ Δρυσῶν βασιλεὺς, καθά φησι Θεόπομπος, δύο καὶ ἐνενήκοντα ἐτῶν ἐτελεύτησεν. Ἀντίγονος δὲ ὁ Φιλίππου ὁ μονόφθαλμος, βασιλεὺων Μακεδόνων, περὶ Φρυγίαν μαχόμενος Σελεύκῳ καὶ Λυσιμάχῳ, πεσὼν πολλοῖς τραύμασι, ἐτελεύτησεν ἐτῶν ἑνὸς καὶ ὀγδοήκοντα, ὥσπερ ὁ συστρατευόμενος αὐτῷ Ἱερώνυμος ἱστορεῖ. καὶ Λυσίμαχος δὲ Μακεδόνων βασιλεὺς, ἐν τῇ πρὸς Σέλευκον ἀπώλετο μάχῃ, ἔτος ὀγδοηκοστὸν τελῶν, ὡς ὁ αὐτὸς φησιν Ἱερώνυμος. Ἀντίγονος δὲ, υἱὸς μὲν ἦν Δημητρίου, υἱωνὸς δὲ Ἀντιγόνου τοῦ μονοφθάλμου, ἔσχε τέσσαρα καὶ πεντεκοντα Μακεδόνων ἐβασίλευσεν ἔτη, ἐβίωσε δὲ ὀγδοήκοντα, ὡς Μήδιός τε ἱστορεῖ, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀντίπατρος ὁ Ἰολάου μέγιστον δυνηθεὶς, καὶ ὑπερεπιδόσας πολλοὺς Μακεδόνων βασιλέας, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη τοῦ ζῆσας, ἐτελεύτα τὸν βίον. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου, ὁ τῷ καθ' ἑαυτὸν δαιμονέστατος βασιλέων, Αἰγύπτου μὲν ἐβασίλευσε, τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα βιώσας ἔτη, ζῶν δὲ, παρέδωκε τὴν ἀρχὴν τοῦ δυοῖν ἐπεῖν τῆς τελευτῆς τῷ Πτολεμαίῳ τῷ υἱῷ, Φιλαδέλφῳ δ' ἐπίκλησιν, ὃς τὴν διάδοχον τὴν πατρῴαν βασιλείαν ἀδελφῶν. Φιλαίτερος δὲ, ὃς πρῶτος μὲν ἐκτήσατο τὴν περὶ Πέργαμον ἀρχὴν, καὶ κατέλιπε, δυνάστης ὤν. κατέστρεψε δὲ τὸν βίον, ὀγδοήκοντα ἐτῶν γηράσας. Ἄτταλος δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος, τῶν Περγαμηνῶν καὶ οὗτος βασιλεύων, πρὸς ὃν ἦλθε Σκηπίων ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἀφίκετο, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἄξελιπε τὸν βίον. Μιθριδάτης ὁ Πόντου βασιλεὺς, ὁ προσαγορευθεὶς Κτίστης, Ἀντίγονον τὸν μονόφθαλμον φεύγων, ὅτε Πόντου ἐτελεύτησε, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα,

ὡς καὶ Ἱερώνυμος ἱστορεῖ, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. A sicut Hieronymus & alij scriptores prodiderunt. Ariarathes rex Cappadocum Hieronymi testimonio duo & octoginta annos vixit: atque haud dubiè ad grandiorem ætatem peruenire potuisset, nisi in pugna contra Perdiccam viuus captus, & in crucem sublatus fuisset. Maior autem Cyrus rex Persarum, sicut Persæ & Assyriorum historiæ loquuntur, quibus etiam suffragari videtur Onesicritus, qui res gestas Alexandri Magni in historiam contulit, centesimum annum assequutus, requirebat vnumquemque amicorum: quorum cùm plurimos à filio suo Cambyse interemptos comperisset, ac Cambyses ipsius iussu hoc ipsum se fecisse fateretur, partim ob filii crudelitatem probrosè affectus, partim se ipse tanquam iustitiæ & legum violatorem accusans, maxima tristitia conturbatus, vitam finiuit. Artaxerxes Mnemonis cognomentũ sortitus, contra quem Cyrus frater exercitum duxit, imperium Persarum obtinens, morbis consumptus decessit, annos sex & octoginta natus, sed vt Dinon scribit, quatuor & nonaginta. Artaxerxes alter Persarum rex, quem patrum suorum memoria Isidorus Characenus historicus regnasse tradit, cùm annos tres & nonaginta vixisset, insidiis fratris Gosethræ clàm obtruncatus est. Sinarthocles autem rex Parthyæorum annos nonaginta iam natus, à Sacauracis Scythis reductus ab exilio, regnare incepit, & regnauit annos septem. At Tigranes rex Armeniorum, contra quem Lucullus pugnauit, quinto & octogesimo anno morbo consumptus periit. Spasines Characenorum & regionum mari rubro adiacentium rex, quinto & octogesimo anno morbo correptus decessit. Tereus tertius post Spasinem earum nationum rex, cùm vixisset duos & nonaginta annos, morbo periit. Artabazus autem qui septimus post Tirçum Characenorum regnum tenuit, sex & octoginta annos reductus à Parthis ab exilio, regnauit. Et Mnascires rex Parthyçorum sex & nonaginta annos vixit. Masinissa verò rex Mauritaniæ nonaginta annos vixit. Asandrus autem à diuo Augusto loco Etnarchi rex Bospori declaratus, annum agens nonagesimum, & equestri & pedestri pugna nullo inferior vspiam est conspectus.

Ἀριαράθης δὲ ὁ Καππαδόκων βασιλεύς, δύο μὲν καὶ ὀγδοήκοντα ἔζησεν ἔτη, ὡς Ἱερώνυμος ἱστορεῖ· ἐδυνήθη δὲ ἴσως ἐπὶ πλέον ἐξικνεῖσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς Περδίκκαν μάχῃ ζωγρηθεὶς, ἀνεσκολοπίσθη. Κῦρος δὲ ὁ Περσῶν βασιλεύς, ὁ παλαιὸς, ὡς δηλοῦσιν οἱ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων λόγοι, οἷς καὶ Ὀνησίκριτος ὁ τὰ περὶ Ἀλεξάνδρου συγγράψας, συμφωνεῖν δοκεῖ, ἑκατοστὸς ἦν μόνος, ἐζήτει μὲν ἕνα ἕκαστον τῶν φίλων. μαθὼν δὲ τοὺς πλείστους διεφθαρμένους ὑπὸ Καμβύσου τοῦ υἱέος, καὶ φάσκοντος Καμβύσου καὶ πρόσταγμα B ἐκείνῳ τοῦτο πεποιηκέναι, ὃ μὲν πῃ, πρὸς πλεῖστα ὠμότητα τοῦ υἱοῦ διαβληθεὶς, ὃ δέ πῃ, ὡς πρὸς δικαιοσύνην αὐτὸν αἰτιασάμενος, ἀνιμήσας, ἐτελεύτα τὸν βίον. Ἀρταξέρξης, ὁ Μνήμονος ἐπικληθεὶς, ἐφ' οὗ Κῦρος ὁ ἀδελφὸς ἐστρατεύσατο, βασιλεύων τε Πέρσας ἐτελεύτησε νοσῶν, ἔτη δ' ἐβδομήκοντα ἑπτὰ γηράσας· ὡς δὲ Δείνων ἱστορεῖ, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀρταξέρξης ἕτερος Περσῶν βασιλεύς, ὃν φασὶ πρὸ τοῦ πατέρων τοῦ ἑαυτοῦ Ἰσί- C δωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη τρία καὶ ἐνενήκοντα βιούς, ἐπιβουλῇ ἀδελφοῦ Γωσήθρου ἐδολοφονήθη. Σιναρθοκλῆς δ' ὁ Παρθυαίων βασιλεύς, ἔτος ὄγδοον καὶ ἐνενηκοστὸν ἤδη γεγονώς, ἀπὸ Σακαυράκων Σκυθῶν καταχθεὶς, βασιλεύειν ἦρξατο, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. Τιγράνης δ' ὁ Ἀρμενίων βασιλεύς, πρὸς ὃν Λεύκουλλος ἐπολέμησε, πέμπτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος ἐτελεύτα νόσῳ. Σπασίνης δ' ὁ Χαρακηνὸς, καὶ τῶν κατ' Ἐρυθρὰν τόπων βασιλεύς, πέμπτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος νοσήσας, ἐτελεύτησε. Τήρεως δ' ὁ μετὰ Σπασίνην τοὺς τούτων βασιλεύσας, δύο καὶ ἐνενήκοντα βιοὺς, ἐτελεύτα νόσῳ. Ἀρτάβαζος δ' ὁ μετὰ Τήρεων ἕβδομος βασιλεύσας Χαρακηνῶν, ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη κατελθὼν ἀπὸ Πάρθων, ἐβασίλευσε. καὶ Μνασκίρης ὁ βασιλεὺς Παρθυαίων, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα ἔζησεν ἔτη. Μασσινάσσης δὲ Μαυρουσίων βασιλεύς, ἐνενήκοντα ἐβίωσεν ἔτη. Ἀσάνδρος δ' ὁ ὑπὸ τοῦ θεοῦ Σεβαστοῦ αὐτὸν ἐπάρχου, βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς Βοσπόρου, πρὸς ἔτεσιν ὀγδοήκοντα, ἱππομάχων καὶ πεζομάχων ἀθλητὴς ἥττων εἶναι

Qui vt animaduertit Scribonio rem militarem commendatam, cibo abſtinens diem ſuum obiit, cùm vixiſſet annos tres & nonaginta. Goæſus, vt Iſidorus auctor eſt, Characene regnum tenuit, quo tempore Mano quoque imperauit Arabibus, centum & quindecim annos natus, poſtremùm morbo periit. Tot igitur ante noſtram memoriam memorandæ ſenectutis reges fuiſſe maiores noſtri literis prodiderunt. His annumerantur Philoſophi, & omnes qui ingenio & eruditione præſtantes fuerunt, qui aliqua ſui cura habita, ad extremam ſenectutem peruenerunt. Eos itaque quos multa lectione didicimus, perſcribemus, ac initio quidem Philoſophos, quorum Democritus Abderites centum & quatuor annos natus, cùm alimento abſtineret, mortuus eſt. Xenophilus Muſicus, perhibente Ariſtoxeno, Pythagoricę philoſophiæ candidatus, vltra quinque & centum annos Athenis vitam traduxit. Solon autem, & Thales, & Pittacus, qui è ſeptem ſapientum numero fuerunt, cętum annos vnuſquiſque vixit. Zenon verò Stoicę philoſophiæ auctor & princeps, octo & nonaginta. Hunc aiunt in concionem prodeuntem offenſo pede exclamaſſe: Quid me vocas? & domum reuerſum media vitam finiſſe. Cleanthes Zenonis diſcipulus & ſucceſſor, nouem & nonaginta annos natus, tuberculum in labiis habuit. Cúmque decreuiſſet inedia vitã abſumere, allatæ ſunt ei ab amicis literæ. Ac mox adhibito cibo, & perfectis amicorum poſtulatis, iterum cibo abſtinens, vita defunctus eſt. Xenophanes autem Dexino patre natus, Archelai phyſici auditor, vnum & nonaginta annos vixit. Xenocrates Platonis diſcipulus, quatuor & octoginta. Carneades nouæ Academiæ fundator, annos quinque & octoginta. Chryſippus vnum & octoginta. Diogenes autem Seleucus Tigrius, Stoicæ ſectæ philoſophus, duodenonaginta. Poſidonius Apamea Syriæ oriundus, lege autem philoſophus Rhodius, pariter & hiſtoricus, octoginta quatuor. Critolaus Peripateticus vltra duos & octoginta. Plato philoſophorum ſanctiſſimus, vnum & octoginta. Athenodorus Sandonis Tarſenſis, qui fuit Cæſaris Auguſti præceptor,

Philoſophi.

ὡς δὲ ἐώρα τοὺς ὑπὸ τῇ μάχῃ Σκριβωνίῳ τεθηπημένους, ἀποχόμενος σιτίων, ἐτελεύτησε, βιοὺς ἔτη τρία & ἐνενήκοντα. Γόαισος δὲ, ὥς φησιν Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς (ὑπὲρ τῆς ἑαυτῆ ἡλικίας ὁ Μάνων τῆς Ἀρωματοφόρου βασιλεύσας) πεντεκαίδεκα καὶ ἑκατὸν γεγονὼς ἔτη, ἐτελεύτησε νόσῳ. Βασιλείας μὲν οὖν τοσούτους ἱστορήκασι μακροβίους οἱ πρὸ ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ φιλόσοφοι, καὶ πάντες οἱ περὶ παιδείαν ἔχοντες, ὑπεμέλοντό πως καὶ ὅτοι ποιούμενοι ἑαυτῶν, εἰς μακρὸν γῆρας ἦλθον, ἀναγράψω μὲν καὶ τούτων τοὺς ἱστορημένους, καὶ πρώτους γε φιλοσόφους. Δημόκριτος μὲν ὁ Ἀβδηρίτης, ἐτῶν γεγονὼς παντάπασιν, καὶ ἑκατόν, ἀποχόμενος ἔφθη, ἐτελεύτα. Ξενόφιλος δὲ ὁ μουσικὸς, ὡς φησιν Ἀριστόξενος, πρόσχων τῇ Πυθαγόρου φιλοσοφίᾳ, ὑπὲρ τὰ πέντε καὶ ἑκατὸν ἔτη Ἀθήνησιν ἐβίωσε. Σόλων δὲ, καὶ Θαλῆς, ὁ Πιττακὸς, οἵπερ τῶν κληθέντων ἑπτὰ σοφῶν ἐγένοντο, ἑκατὸν ἕκαστος ἔζησεν ἔτη. Ζήνων δὲ ὁ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας ἀρχηγὸς, ὀκτὼ καὶ ἐνενήκοντα· ὃν φασιν εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ προσπταίσαντα, ἀναφθέγξασθαι, τί με βοᾷς; ὁ δὲ ὑποστρέψαντα οἰκαδε, ὁ ἀποχόμενον ἔφη, τελευτῆσαι τὸν βίον. Κλεάνθης δὲ ὁ Ζήνωνος μαθητὴς, & διάδοχος, ἐνέα & ἐνενήκοντα τοῦτος γεγονὼς ἔτη, φῦμα ἔσχεν ὑπὸ τῷ χείλει, ὁ ἀποκαρτερῶν, ἐπελθόντων αὐτῷ περὶ ἑταίρων τινῶν γραμμάτων, προσενεγκάμενος ἔφθη, & προθέσεως ἃς ἐν ἠξίουν οἱ φίλοι, ἀποχόμενος αὖθις ἔφθη, ἀπέλιπε τὸν βίον. Ξενοφάνης δὲ ὁ Δεξίνου μὲν ἦν, Ἀρχελάου δὲ τοῦ φυσικοῦ μαθητὴς, ἐβίωσεν ἔτη ἓν & ἐνενήκοντα. Ξενοκράτης ὁ Πλάτωνος μαθητὴς γνόμενος, τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα. Καρνεάδης δὲ, ὁ τῆς νεωτέρας Ἀκαδημίας ἀρχηγὸς, ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. Χρύσιππος, ἓν καὶ ὀγδοήκοντα. Διογένης δὲ ὁ Σελευκεὺς ἀπὸ Τίγριος, Στωϊκὸς φιλόσοφος, ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα. Ποσιδώνιος ὁ Ἀπαμεὺς τῆς Συρίας, γένει δὲ Ῥόδιος, φιλόσοφός τε ἅμα, καὶ ἱστορίας συγγραφεὺς, τέσσαρα & ὀγδοήκοντα. Κριτόλαος ὁ Περιπατητικὸς, ὑπὲρ δύο & ὀγδοήκοντα. Πλάτων δὲ ὁ ἱερώτατος, ἓν & ὀγδοήκοντα. Ἀθηνόδωρος, Σανδωνος, Ταρσεὺς, Στωϊκὸς, ὃς & διδάσκαλος ἐγένετο Καίσαρος Σεβαστοῦ θεοῦ,

ὑφ' ἧς ἡ Ταρσέων πόλις τὲ φόρων ἐκυφίσθη, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη βιοὺς, ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πατρίδι. καὶ τιμᾶς ὁ Ταρσέων δῆμος αὐτῷ κατ' ἔτος ἕκαστον ἀπονέμει ὡς ἥρωϊ. Νέστωρ δὲ Στωϊκὸς ἀπὸ Ταρσοῦ, διδάσκαλος Καίσαρος Τιβερίου, ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα. Ξενοφῶν δὲ ὁ Γρύλλου, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἐβίωσεν ἔτη. ἔτι μὴν φιλοσόφων οἱ ἔνδοξοι, συγγραφέων δ', Κτησίβιος μὲν, ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρων ἐτῶν ἐν τῷ περιπάτῳ ἐτελεύτησεν, ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς ἱστορεῖ. Ἱερώνυμος δὲ, ἐν πολέμοις γυμνασθεὶς, καὶ πολλοῖς καμάτοις ὑποβεβλημένος, καὶ τραύμασι, ἔζησεν ἔτη τέσσαρα, καὶ ἑκατὸν, ὡς Ἀγαθαρχίδης ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῶν περὶ τῆς Ἀσίας ἱστοριῶν λέγει, καὶ θαυμάζειν γε τὸν ἄνδρα, ὡς μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας ἄρτιον ὄντα ἐν ταῖς συνουσίαις, καὶ πᾶσι τοῖς αἰσθητηρίοις μηδενὸς γενόμενον τῶν πρὸς ὑγίειαν ἐλλιπῆ. Ἑλλάνικος ὁ Λέσβιος, ὀγδοήκοντα καὶ πέντε. καὶ Φερεκύδης ὁ Σύριος, ὁμοίως ὀγδοήκοντα καὶ πέντε. Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα. Ἀριστόβουλος δὲ ὁ Κασσανδρεύς, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη λέγεται βεβιωκέναι· τὴν ἱστορίαν δὲ, τέταρτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος γεγονὼς, ἤρξατο συγγράφειν, ὡς αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας λέγει. Πολύβιος δὲ ὁ Λυκόρτα, Μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀνελθὼν, ἀφ' ἵππου κατέπεσε, καὶ ἐκ τούτου νοσήσας, ἀπέθανεν ἐτῶν δύο καὶ ὀγδοήκοντα. Ὑψικράτης δὲ ὁ Ἀμισηνὸς συγγραφεύς, ἀφ' πολλῶν μαθημάτων γυμνασθεὶς, ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα. Ῥητόρων δὲ, Γοργίας, ὃν τινες σοφιστὴν καλοῦσιν, ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ. Ἔφηβος δὲ ἀποχρήσας, ἐτελεύτησεν· ὃν φασιν ἐρωτηθέντα πρὸς αἰτίαν τοῦ μακροῦ γήρως, καὶ ὑγιοῦς ἐν πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, εἰπεῖν, Διὰ τὸ μηδέποτε συμποσίοις χρῆσθαι ταῖς ἄλλων δυσχρίαις. Ἰσοκράτης ἐνενήκοντα καὶ ἓξ ἔτη γεγονὼς, τὸν πανηγυρικὸν ἔγραφε λόγον· ἐπὶ ἔτη δ' ἐνὸς δέοντα ἑκατὸν, γεγονὼς, ὡς ἤκουσε Ἀθηναίους ὑπὸ Φιλίππου ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ νενικημένους, ποτνιώμενος, τὸν Εὐριπίδου στίχον ἐπεφθέγξατο, εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρων·

Σιδωνίαν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών.

cuius precibus Tarsis ciuitas vectigalibus leuata est, duos & octoginta annos agens mortuus est in patria. Huic Tarsensis populus quotannis solennes honores vt heroi persoluit. Nestor verò Stoicus, & hic à Tarso ortum trahens, præceptor Cæsaris Tiberij, duos & nonaginta. Xenophon Grylli filius vixit vltra nonaginta annos. Et hi celebres fuere philosophi. Ex scriptoribus autem historicis Ctesibius centum & viginti quatuor annos egressus, inter deambulandum mortuus est, sicut narrat Apollodorus in Chronicis. Hieronymus verò & in bellis versatus, ac non paucis laboribus & vulneribus affectus, vixit ad annum quartum & centesimum, sicut refert Agatharchides libro nono historiæ Asiaticæ. Ac hominem non mediocriter demiratur, quòd ad summum vsque vitæ diem valuerit in colloquiis, & in sensibus ad sanitatem necessariis non defecerit. Hellanicus Lesbius octoginta quinque annos vixit. Similiter Pherecydes Syrus quinque & octoginta. Timæus Tauromenites sex & nonaginta. Aristobulus Cassandræus vltra nonaginta annos vixisse fertur: qui historiam suam quartum & octogesimum annum agens orsus est conscribere, id quod ipse in operis sui principio testatur. Polybius autem Lycorta patre genitus, Megalopolitanus, rure rediens ab equo delapsus est, quo casu morbo correptus decessit anno secundo & octogesimo. Porrò Hypsicrates Amisenus historicus, vir in multis disciplinis versatus, annos duos & nonaginta vixit. Cæterùm è Rhetoribus Gorgias, quem quidam Sophistam vocant, annum agens octauum & centesimum, inedia vitam finiuit. Hunc interrogatum caussam tam longæ senectutis, & valetudinis in omnibus sensibus vigentis, respondisse aiunt, quòd aliorum conuiuia non sit sectatus. Isocrates sex & nonaginta annos natus sermonem scripsit Panegyricum. Iam verò ingressus annum nonagesimum nonum, cùm accepisset, Athenienses in pugna apud Chæroneam commissa à Philippo esse superatos, quiritando Euripideum versiculum recitauit, ad seipsum referens:

Sidonis vrbis alta quondam mœnia
Cadmus relinquens.

Quibus cùm adieciſſet, fore vt Græcia in ſeruitutem prolaberetur, è vita deceſſit. Apollodorus autem rhetor Pergamenus, Cæſaris Auguſti in diuos relati præceptor, quem vnà cum Athenodoro Tarſenſi bonis diſciplinis imbuit, totidem quot Athenodorus annos, nempe duos & octoginta, vixit. Potamon rhetor non inclebris, annos nonaginta. Sophocles poëta Tragicus deuorato vuæ acino ſtrangulatus eſt, cùm egiſſet annos quinque & nonaginta. Hic à filio Iophonte ſub finem vitæ in ius vocatus, & deſipientiæ accuſatus, recitauit Iudicibus Oedipum Colonæum, planum faciens ea fabula, quòd ſanæ mentis compos eſſet. Qua audita, Iudices ingenium eius admirati ſunt, ac filium inſaniæ damnauerunt. Cratinus autē poëta Comicus, ſeptem ſupra nonaginta annos vixit, atque ſub finem vitæ cùm docuiſſet fabulam Pitynen, eáque victor euaſiſſet, haud ita multo pòſt eſt mortuus. Non diſſimiliter quoque Philemon Comicus ſeptimum & nonageſimum annum agēs decūbebat in lectulo quieſcens: qui cùm vidiſſet aſinum ficus ſibi præparatas deuorantem, prolapſus in cachinnos, & accerſito famulo, multo & vehementi cum riſu præcepit, aſino merum ad ſorbendum dari, atque ità riſu ſuffocatus obiit. Epicharmus autem & ipſe poëta Comicus, ſeptem & nonaginta annos viciſſe dicitur. Porrò Anacreon poëta Lyricus vixit annos quinque & octoginta. Et Steſichorus poëta Lyricus totidem. Simonides Cius ſupra nonaginta. Sedenim ex Grammaticis Eratoſthenes Cyrenæus Aglai filius, quem non Grammaticum ſolùm, ſed etiam poëtam meritò quis vocarit, & philoſophum & geometram, duos & octoginta annos vixit. Quin etiam Lycurgus Lacedæmoniorum legum conditor, quinque & octoginta annos viciſſe dicitur. Tot impræſentiarum Reges & eruditos homines colligere potui. Quia verò pollicitus ſum & Romanorum quoſdam longæuos, & Italos, qui ad ſummam ſenectutem peruenerunt, perſcribere: eos tibi Diis volentibus, præſtantiſſime Quintille, in altero libro manifeſtabimus.

καὶ ἐπιπὼν ὡς δουλεύσοι ἡ Ἑλλάς, ἐξέλιπε τὸν βίον. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Περγαμηνὸς ῥήτωρ, θεοῦ Καίσαρος Σεβαστοῦ διδάσκαλος γενόμενος, καὶ σὺν Ἀθηνοδώρῳ τῷ Ταρσεῖ φιλοσόφῳ παιδεύσας αὐτὸν, ἔζησε τοσαῦτα τῷ Ἀθηνοδώρῳ, ἔτη ὀγδοήκοντα δύο. Ποτάμων δὲ, οὐκ ἄδοξος ῥήτωρ, ἔτη ἐνενήκοντα. Σοφοκλῆς ὁ τραγῳδοποιὸς, ῥᾶγα σταφυλῆς καταπιὼν, ἀπεπνίγη, πέντε καὶ ἐνενήκοντα ζήσας ἔτη. Οὗτος καὶ Ἰοφῶντος τοῦ υἱέος ὑπὸ τέλει τοῦ βίου παραφρονίας κρινόμενος, ἀνέγνω τοῖς δικασταῖς Οἰδίποδα τὸν ὑπὸ Κολωνῷ, ὑπὸ δὴ τούτου μόνου, δι' ὃ τοῦτο τὸ δρᾶμα, ὅπως τὸν νοῦν ὑγιαίνοντα ὡς τοὺς δικαστὰς, τὸν μὲν παραφανῆναι, καταψηφίσασθαι δὲ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ μανίας. Κρατῖνος δὲ ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς, ἐπὶ πολὺ τοῖς ἐνενήκοντα ἔτεσιν ἐβίωσε, καὶ τοῖς τοῦ τέλους τοῦ βίου διδάξας τὸν Πυτίνην, καὶ νικήσας, μετ' ὀλίγον ἐτελεύτα. καὶ Φιλήμων δὲ ὁ κωμικὸς, ὁμοίως τῷ Κρατίνῳ, ἑπτὰ καὶ ἐνενήκοντα ἔτη βιοὺς, κατέκειτο μὲν ὑπὸ κλίνης ἠρεμῶν, θεασάμενος δὲ ὄνον τὰ παρεσκευασμένα αὐτῷ σῦκα καταθέοντα, ὥρμησε μὲν εἰς γέλωτα, καλέσας δὲ τὸν οἰκέτην, ᾧ σὺν πολλῷ καὶ ἀθεμίτῳ γέλωτι εἰπὼν προσδοῦναι τῷ ὄνῳ ἀκράτου ῥοφῆσαι, ἀποπνιγεὶς ὑπὸ τοῦ γέλωτος, ἀπέθανε. καὶ Ἐπίχαρμος δὲ ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς, καὶ αὐτὸς ἐνενήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη λέγεται βιῶναι. Ἀνακρέων δὲ ὁ τῶν μελῶν ποιητὴς, ἔζησεν ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. καὶ Στησίχορος ὁ μελοποιὸς, ταυτά. Σιμωνίδης δὲ ὁ Κῆος, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα. Γραμματικῶν δὲ, Ἐρατοσθένης μὲν ὁ Ἀγλαοῦ Κυρηναῖος, οὐ γραμματικὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν αὖ τις ὀνομάσοι, καὶ φιλόσοφον, καὶ γεωμέτρην, δύο καὶ ὀγδοήκοντα οὗτος ἔζησεν ἔτη. καὶ Λυκοῦργος δὲ ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη ζῆσαι ἱστορῆται. Τοσούτους ἐδυνήθημεν βασιλέας, καὶ πεπαιδευμένους, ἀθροῖσαι· ἐπεὶ δὲ ὑπεσχόμεθα καὶ Ῥωμαίων τινὰς, καὶ τοὺς τοῦ Ἰταλίας οἰκησάντων μακροβίων ἀναγράψαι, ἴσθι σοι, θεῶν θελόντων, ἱερώτατε Κυϊντίλλε, ἐν ἄλλῳ δηλώσομεν λόγῳ.

ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

PATRIÆ ENCOMIVM.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum & genus orationis ipſe titulus exponit. Eſt autem propoſitio & ſumma negotij, patriam omnium rerum eſſe digniſsimam & venerabiliſsimam, vt quam & homines & dij reliquis rebus omnibus anteponant. Argumenta pleraque à ſignis & conſequentibus ſumuntur. Oſtendit enim, quæcunque homines faciunt, ea ad patriæ vel ornamentum vel defenſionem comparare, & quantumuis humili aut ſterili ſolo aliquis natus ſit, nihilominus patriam ſuam ſplendidiſsimis ciuitatibus ac regnis anteponere: quemadmodum parentum quoque & liberorum inter ſe affectus eiuſmodi eſt, vt qualeſcunque ipſi ſint, tamen ſuos omnibus aliis plus ament & colant. Proinde & legiſlatores cùm grauiſsimè punire homines vellent, patriæ priuationem atque exilium, tanquam acerbiſsimam pœnam, inſtituiſſe.

ΟΤΙ μὲν δὴ γλύκιον ἧς πατρίδος φθόγγος ἀνθρώποις ἐστὶν οὐδὲν ἅπαντες ἴσασιν. ἆρ' οὖν ἥδιον μὲν δὴ οὐδὲν, σεμνότερον δέ τι, ἢ βέλτιον ἄλλο, ἢ μὴν ὅσα σεμνὰ καὶ θεῖα νομίζουσιν αἱ θεοφιλεῖς, τούτων πατρὶς αἰτία, καὶ διδάσκαλος, θρεψαμένη, καὶ αἰδοῖα θρεψαμένη, καὶ παιδεύσαμένη. πόλεων μὲν οὖν μεγέθη, καὶ λαμπρότητας, καὶ πολυτελείας κατασκευῶν, θαυμάζουσι πολλοὶ, πατρίδας δὲ ἔργοισι πρῶτοι· καὶ ποσοῦτον οὐδεὶς ἐξαπατᾶται τῷ καὶ πάνυ κεκρατημένῳ ὑπὸ τῆς καὶ τὴν ὄψιν ἡδονῆς, ὡς ὑπὸ τῆς ἐπιβουλῆς τῷ πρὸ ἄλλοις θαυμάτων λήθην ποιήσασθαι τῆς πατρίδος. ὅστις μὲν οὖν σεμνύεται πολίτης ὢν δαίμονος πόλεως, ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ τινα χρὴ τιμὴν ἀπονέμειν τῇ πατρίδι· καὶ ὁ τοιοῦτος, δῆλός ἐστιν ἀβέβαιος αὖ, εἰ μετριωτέρας ἔλαχε τῆς πατρίδος. ἐμοὶ δὲ ἥδιστον αὐτὸ τιμᾶν ὄνομα τῆς πατρίδος ὄνομα. πόλεως μὲν γὰρ θαυμάζειν περιουσίαν, προσήκει μέγεθος ἐξετάζειν, καὶ κάλλος, καὶ τὴν τῶν οἰκιῶν ἀφθονίαν. ὅπου δ' αἵρεσίς ἐστι πόλεων, οὐδεὶς ἂν ἕλοιτο τὴν λαμπροτέραν, ἐάσας τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἄξαιτο μὲν ἂν εἰ καὶ τὴν πατρίδα ταῖς δαίμοσι πρέπουσαν πλησίας, ἕλοιτο δ' αὖ τὴν οἱανοῦν.

I AM olim vulgi ſermone detritum eſt, nihil eſſe patria dulcius, proinde neque iucũdius quicquam. Eſt vero hac aliquid venerabilius aut diuinius? Siquidem quæcunque diuina, quæcunque veneratione digna homines eſſe exiſtimant, horum cauſſa atque magiſtra eſt patria, quæ nos genuit, aluit atque inſtituit. Enimvero vrbiũ magnitudinem atque ſplendorem, ſumptuoſos præterea variorum inſtrumentorũ apparatus admirantur multi, patriam verò pio amoris affectu proſequuntur omnes: neque quiſquam quamlibet potens, ita deceptus eſt alienarum rerum amœno & voluptuoſo ſpectaculo, vt propter immodicam apud alios rerum cùm viſendarum tum admirandarum excellentiam, obliuiſcatur patriæ. Itaque quicunque felicis & ſplendidę ciuitatis ſe ciuem eſſe iactat, ignorare mihi videtur quam gloriam aut honorem patriæ tribuere oporteat. Neque occultè fert talis, ſe dolore affectum iri, ſi mediocrem patriam ſortitus eſſet. Mihi verò iucundum eſt, ipſum nomen patriæ reuerenter atque religiosè colere. Etenim ei qui ciuitates inter ſe collaturus eſt, peropus eſſe video, ſingularum amplitudinem accuratè expendere, earundémque elegantiam obſeruare, neque non commerciorum ac rerum venalium copiam conſiderare. Cæterùm vbi de vrbium electione agitur, nemo vtique poſthabita patria ſplendidiorem electurus eſt, verùm in optatis habebit, patriam quoque ſuam quàm maximè conformem eſſe vrbibus copioſis & felicibus: ipſam tamen, qualiſcunque tãdem fuerit, delectu habito cæteris haud dubiè præpoſiturus eſt.

graue & acerbum vnicuique esse videtur, peregre agentem se deprehendi, ac demum post mortem in aliena terra reconditum cinescere. Cæterùm quanta erga patriam sit verè germanis ac genuinis ciuibus charitas, non certiùs aut faciliùs quàm ex indigenis perdiscitur. Siquidem peregrini & aduenæ, non secus atque nothi aut spurij, paruo in discrimine ponunt exilia, quippe quibus patriæ nomen prorsus ignotum est, neque vllo animi beneuoli argumento prosequuntur, existimantes nusquam non rerum necessariarum copiam sibi haud difficulter suppeditari, modum felicitatis in ventris ac gulæ fœdis & beluinis voluptatibus situ habentes. Veruntamen quibus mater est patria, terram illam singulari amore prosequuntur, in qua in lucem editi, in qua nutriti sunt. Quanquam modicam habeant, quanquam asperam & sterilem, quanquam vnde terræ virtutem collaudent, non hábuerint, attamen quo patria encomio potissimùm celebranda sit, nequaquam animo perplexi hæsitabunt. Verùm tametsi non ignorauerint alios suam iactasse patriam superbiùs ob agrorum fœcunditatem, ac pratorum viridantium plantas omniiugas: neque ipsi tamen patrii soli laudis obliuiscuntur: quam equis alendis aptam suspicientes, numerosa quoque ac robusta pube fœcundam collaudant. Ad hæc maturat etiam reditum in patriam aliquis qui insularis fuerit, tametsi apud alios bellè & feliciter viuere possit: oblatámque immortalitatem respuet, patriæ sepulcrum perpetuitati præferens. Et vel patriæ fumus alieno igne ipsi luculentior esse videbitur. Vsqueadeo verò in vniuersum res omnes quamlibet pretiosas excellit patria, vt legum quoque conditores passim quisque videat maximis puniendis sceleribus exilium pœnam constituisse, tanquam grauissimum & acerbissimum supplicium. Neque verò solùm legislatorum consuetudo sic se habet, eorum verò qui cum imperio exercitibus præsunt, aliter: neque enim maiore ac vehementiore exhortatione in pugnis militum perturbati accenduntur & inflammantur animi, quàm si pro tuenda patria se præliari cognouerint: nec ferè vllus est qui his auditis ignauus esse sustineat. Et enim strenuum & audacem ex meticuloso quoque facit nomen patriæ.

Alludit ad Palladis verba Odyssea. 1. de Vlysse. & item lib. 9.

A ἑκάστῳ δοκεῖ ξενίας ἁλίσκεσθαι, καὶ μὴ θάνατον ἐν ἀλλοτρείᾳ χαμαὶ κεῖσθαι γῆν. ὅσον δὲ τῆς διαφορᾶς τῆς πρὸς τὰς πατρίδας μέτεστι τοῖς ὡς ἀληθῶς γνησίοις πολίταις, μάθοι τις ἂν ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν. οἱ μὲν γὰρ ἐπήλυδες, καθάπερ νόθοι, ῥᾳδίας ποιοῦνται τὰς μεταβάσεις, ὃ μὲν τῆς πατρίδος ὄνομα μήτε εἰδότες, μήτε τίθεντες· ἡγούμενοι δ' ἀπόνως τὴν ὑπαρχοῦσαν εὐπορήσειν, μέτριον εὐδαιμονίας τὰς τῆς γαστρὸς ἡδονὰς πεπλημμυροι. οἷς δὲ καὶ μήτηρ ἡ πατρὶς, ἀγαπῶσι πολὺ μᾶλλον, ἐφ' ἧς ἐθρέφοντο, καὶ ἐτράφησαν, κἂν ὀλίγῳ ἔχωσι, B κἂν πενιχείας, καὶ λεπτολογῶν κἂν ἀπορῶσι τῆς γῆς ἐπαινέσαι πολὺ μᾶλλον ἐθέλουσι, τὴν γὰρ τῆς πατρίδος οὐκ ἀπορήσουσιν ἐγκωμίων, ἀλλὰ κἂν ἴδωσιν ἑτέρους σεμνυνομένους, πεδίοις εὐφόροις, καὶ λειμῶσι φυτοῖς πολυανθεσι ποικίλοις διαλαμπομένους, καὶ αὐτοὶ τὴν τῆς πατρίδος ἐγκωμίων οὐκ ἐπιλανθάνονται· πολὺ δὲ ἱππασίμους φέρον χορηγοῦντες, καὶ κουροτρόφον ἐπαινοῦσι. καὶ εἰ τύχῃ τις εἰς τὴν πατρίδα, κἂν ἰσοτίμης ᾖ· κἂν πρὸ ἄλλοις εὐδαιμονῇ δοκῶν, καὶ διδοκιμάζων ἀθανασίαν οὐ C ποιήσονται, ποιοῦνται τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος πάθον· καὶ ὁ τῆς πατρίδος αὐτοῖς καπνὸς, λαμπρότερος ὀφθήσεται τοῦ πρὸ ἄλλοις πυρός. οὕτω δὲ ἄρα τίμιον ἐστὶ δοκεῖ καὶ πᾶσιν ἡ πατρίς· ὥστε καὶ τοὺς πόρρω χρόνῳ νομοθέτας ἴδοι τις ἂν ὑπὲρ τῶν μεγίστων ἀδικημάτων ὡς χαλεπωτάτῳ ὑπεβεβληκότας τὸν φυγὸν, τιμωρίαν. καὶ οὐχ οἱ νομοθέται μόνον οὕτως ἔχουσιν, οἱ δὲ πιστευόμενοι τὰς στρατηλίας, ἕτερος, ἀλλ' ἐν ταῖς μάχαις ὃ μέγιστόν ἐστι τῶν παρακελευμάτων τοῖς ὑποστρατηγοῦσιν, ὡς D ὑπὲρ πατρίδος αὐτοῖς ὁ πόλεμος. καὶ οὐδεὶς ὅστις ἂν ἀκούσας τοῦτο, κακὸς εἶναι θέλει. ποιεῖ γὰρ καὶ τὸν δειλὸν, ἀνδρεῖον, ὃ τῆς πατρίδος ὄνομα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΨΑΔΩΝ.

DE DIPSADIBVS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Præfatio quædam eſt, cuiuſmodi & ſuperiores nonnullæ ſunt, qua ſtudium ſuum erga auditores, ſiue quicunque illi tandem fuere quibuſcum verſatus tum fuit, collatione iſta cum Dipſadibus facta, declarat. Vt enim eos qui ab hoc genere ſerpentis percuſſi ſunt, inexplebilis quædam ſitis inuadit, ita vt quo ſunt plus potæ, plus ſitiantur aquæ, vt ille ait: ita ſe quoque deſiderio quodam inſatiabili teneri ait, & quo frequentiùs apud illos ſit, eo magis ac magis eſſe cupere. Porrò quod ad Dipſadis morſum, & ſitim iſtam lethalem attinet, habes conſimilem fermè deſcriptionem, atque exemplum Auli cuiuſdam ſigniferi in exercitu Catonis, qui eodem modo periit, vt ille de quo epigramma præſentis narrationis teſtatur, apud Lucanum libro nono, vbi & cæterorum ſerpentium genera, de quibus hic mentio fit, enumerantur, addita etiam fabula cur Libya ſerpentibus ita abundet atque infeſta ſit.

ΤΗς Λιβύης τὰ νότια, ψάμμος ὀξὶ βαθεῖα, καὶ γῆ διαπεπαυμένη, ἔρημος ὀπὶ πολύ, ἀκριβῶς ἄκαρπος, πᾶσα ἀπασα, οὐ χλόη, οὐ πόα, οὐ φυτόν, οὐχ ὕδωρ ἔχουσα, ἢ εἴπου ἄρα ἐν κοίλοις στυγνικὸς ὑετῷ ὀλίγου λείψανον, παχὺ καὶ τοῦτο, καὶ δυσῶδες, ὥστε πάνυ διψῶντι αἰσθέσθαι πότιμον. ἀοίκητος γοῦν ὄντι διὰ ταῦτα. ἢ πῶς γὰρ ἂν οἰκοῖτο; ἀπήμερος οὕτω, καὶ ξηρά, καὶ ἄφορος οὖσα, καὶ πολλῷ πυρὶ αὐχμῷ πεζομένη, καὶ ὁ ψάλπος αὐτὸ, καὶ ὁ ἀὴρ, καμινῆ πυρώδης, καὶ φλογερὸς ὤν; καὶ ἡ ψάμμος ὑποφέρουσα, πάντελῶς ἄβατον τὸν χῶρον ποιοῦσι. Γαράμαντες μόνοι παροίκιοι ὄντες, βύσσαλές καὶ κοῦφον ἔθνος, ἀσθενεῖ σκηνίται, ἀπὸ θήρας τὰ πολλὰ ζῶντες, σπάνιοι δή τοι ἐσβάλλουσι, θηρῶντες ἀμφὶ ἕωθινὰς τὰς χαμευνάς, μάλιστα ὕσθματα τὸν χειμῶνα τηρήσαντες, ὁπότε ὁ πολὺ τοῦ καύματος σβεσθείη, καὶ ἡ ψάμμος νοτισθείη, καὶ ἀμηχέπη βαπτὸν γένοιτο. ἡ θήρα δὲ ἔστιν, ὅτων τε τῶν ἀγρίων, καὶ στρουθῶν τῶν μεγάλων χαμευνούντων, ἔτι πιθήκων μάλιστα, καὶ ἐλεφάντων σπάνιον. ταῦτα γὰρ μόνα δύναται ἀντέχειν τοῖς δίψεσι, καὶ δύναται ὅτι πολὺ παλαιστρεύματα ὑπὸ πολλοῦ καὶ ἐξ ἡλίου.

A pars Libyæ quæ ad auſtrum tendit, arena eſt profunda, & terra exuſta ſolis ardoribus, deſerta vt plurimùm, frugibus in totum infœcũda, campeſtris vniuerſa, non gramen, nõ fœnum, non plantam vllam nec aquã habens, niſi ſicubi in terrę concauitatibus cõſtiterint imbris & pluuiarum reliquiæ, quæ tamen & ipſæ dẽſæ ſunt, & mali odoris & homini ſitibũdo minimè potabiles. Has igitur ob cauſſas inhabitabilis eſt. Aut quo pacto tãdem inhabitari poſſit locus ita durus & implacidus, tum etiam aridus, ac frugibus arboribúſque iuxtà infœcũdus, quíque tam moleſtis feruoribus ſit ſubiectus, cùm ipſe quoq; calor & aër nimiùm ardens ſit, & igneus? Præterea ipſa arena magnopere feruens regionem prorſus facit inuiam & inacceſſibilẽ. Soli verò Garamantes iis locis finitimi, gens leuis atque frugalis, vitam degentes in tentoriis, venationibus vt plurimùm viuentes, nonnunquam irrumpunt venantes iuxta ſolſtitium hybernum, ſidere maximè pluuioſo obſeruato, quando videlicet maior ardoris pars deferbuit & extincta eſt, & arena aſſiduis imbribus madefacta, & aliquo modo peruia reddita eſt. Venantur autem onagros, & magnos ſtruthiones humi volantes, cùm primis verò ſimias, aliquando etiam elephantos. Hæc enim animantia ſola aduerſus ſitim perdurant, tum magnopere ſufferre poſſunt immodici & feruentis ſolis moleſtias.

eos tibi dedico, quos ad longam ſenectutem ſana mente & integris corporis viribus peruenisſe comperimus. Fortaſſe autem ex huius libelli lectione gemina ad te peruenire poteſt vtilitas: vna, vt & alacritatem animo & optimam ſpem concipias & te poſſe quàm diutiſſimè viuere: altera, qua inſtitutionem ab exemplis capias, cognitis iis qui poſteaquam maximam ſui curam habuerunt, corporis pariter & animi ratione habita, ſummam ſenectutem ſine omni corporis incommodo ſunt conſequuti. Homerus igitur Neſtorem principum Achiuorum ſapientiſſimum vitam ſuam tribus ſeculis produxiſſe ſcribit, quem nobis & animo & corpore exercitatum commendat. Et Tireſiam vatem poëtæ tragici ad ſex vſque ætates hominum vitam prorogaſſe perhibent. Credibile eſt autem virum diis immortalibus ſacrum, & moderatiore viuendi ratione vtentem, longiſſima vita fuiſſe functum. Quin omnes nationes propter victus rationem longæuæ fuiſſe inueniuntur: cuiuſmodi ſunt Ægyptiorum ſacri ſcribæ, & apud Aſſyrios & Arabas fabularum interpretes, & apud Indos Brachmanes, ad amuſſim philoſophiæ ſtudiis vacantes. Præterea quos Magos vocant, genus illud vatidicum, & diis dicatum. Inſuper apud Perſas & Parthos, & Bactros, & Choraſmios, & Sacas, & Medos, aliaſque multas gentes barbaras, qui & firma corporis valetudine ſunt præditi, & valde diuturni, cùm beneficio magicæ quam exercent, tum quòd & ipſi accurata victus ratione vtantur. Iam verò gentes quoque ætate omnium longiſſima vtentes, ex quibus ſunt Seres, ad trecentos annos vſque viuere, memoriæ proditum eſt. Cuius rei cauſſam nonnulli temperato aëri, nonnulli naturæ terræ, alii rationi viuendi aſſignant. Siquidem aiunt omnes illas nationes tantùm aquam potare. Compertum eſt autem Athotas quoque centum & triginta annos viuere, & Chaldæos vltra centum annos egredi fama eſt, & eoſdem hordeaceo pane vti, tanquam perſpicacitatis pharmaco. Quibus perhibent ob hanc ipſam victus rationem alios quoque ſenſus quàm cæteris hominibus eſſe validiores. Sed hæc de nationibus longæuis, & gentibus quas plurimum ætatis aiunt viuere: nonnulli, propter ſitum terræ: nonnulli, propter aëris temperiem,

Catalogus Macrobiotum.

δίδωμί σοι τοὺς ἰσορημένους εἰς μακρὰν γῆρας ἀφικέσθαι ἐν ὑγιαινούσῃ τῇ ψυχῇ, καὶ ὁλοκλήρῳ τῷ σώματι. καὶ γὰρ ἂν καὶ ὄφελος γένοιτό τί σοι ἐκ τῆς συγγράμματος πλοῦς. ὃ μέν, διπλῆ τις, καὶ ἑλπὶς ἀγαθή, καὶ αὐτὸν ὀπτιμήκιστον διώσασθαι βίοτον. ὃ δὲ, διδασκαλία τις ἐκ παραδειγμάτων, εἰ ὀπτιμοίης ὅτι οἱ μάλιστα ἑαυτῶν ὀπτιμέλειαν ποιησάμενοι κατά τε σῶμα, καὶ κατὰ ψυχήν, οὗτοι δὴ εἰς μακρότατον γῆρας ἦλθον, σὺν ὑγείᾳ πανταχῇ. Νέστορα μὲν οὖν τὸν σοφώτατον τῶν Ἀχαιῶν ὅτι τρισὶ παραταῖναι γενεὰς Ὅμηρος λέγει, ὃν σὺν ἡμῖν γεγυμνασμένον ἄμεινα καὶ ψυχῇ καὶ σώματι. καὶ Τειρεσίαν δὲ τὸν μάντιν, ἡ τραγῳδία μέχρις ἓξ γενεῶν παραταῖναι λέγει. πιθανὸν δ' οὖν εἶναι ἄνδρα θεοῖς ἀναπεφιλημένον, καὶ καθαρωτέρᾳ διαίτῃ χρώμενον τὸν Τειρεσίαν, ὀπτιμήκιστον βιῶναι. καὶ γὰρ δὴ ὅλα μακρόβια ἱστόρηται διὰ τὴν δίαιταν, ὥσπερ Αἰγυπτίων οἱ καλούμενοι ἱερογραμματεῖς, Ἀσσυρίων δὲ, καὶ Ἀράβων, οἱ ἐξηγηταὶ τῶν μύθων. Ἰνδῶν δὲ, οἱ καλούμενοι Βραχμᾶνες, ἄνδρες ἀκριβῶς φιλοσοφίᾳ σχολάζοντες, καὶ οἱ καλούμενοι δὲ μάγοι, γένος τοῦτο μαντικὸν, καὶ θεοῖς ἀναπεφιλημένον, παρά τε Πέρσαις, καὶ Παρθοις, καὶ Βακτροις, καὶ Χωρασμίοις, καὶ Ἀρείοις, καὶ Σάκαις, καὶ Μήδοις, καὶ παρὰ πολλοῖς ἄλλοις βαρβάροις ἐρρωμένοί τε εἰσι, καὶ πολυχρόνιοι, διὰ δ μεγάλην διαιτώμενοι καὶ αὐτοὶ ἀκριβεστέραν. ἤδη δὲ καὶ ἔθνη ὅλα μακροβιώτατα, ὡς παρ Σηρας μὲν ἰσορροθοι μέχρι τριακοσίων ζῆν ἐτῶν· οἱ μὲν, διὰ ἀέρα, οἱ δὲ, τῇ γῇ τὴν αἰτίαν τῆς μακροβιότητος παραπλήττει, οἱ δὲ, καὶ τῇ διαίτῃ. ὑδροποτεῖν γὰρ φασι τὸ ἔθνος τοῦτο σύμπαν. καὶ Ἀθῶτας δὲ μέχρι τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν βιῶναι ἱστόρηται, καὶ τοὺς Χαλδαίους ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη βιοῦν λόγος. τούτοις μὲν καὶ κριθίνῳ ἄρτῳ χρωμένοις, ὡς ὀξυδορκίας τοῦτο φάρμακον. οἷς γε φασὶ διὰ τὴν τοιαύτην δίαιταν, καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐρρωμένας εἶ). ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τε τῶν μακροβίων γενῶν, καὶ τῶν ἐθνῶν, ἃ τινά φασιν ὡς ὀπὶ πλεῖστον διαγίγνεσθαι χρόνον. οἱ μὲν, διὰ τὴν γῆν, ἢ τὸ ἀέρα, οἱ δὲ,

οἱ δ', ἀφ' τῷ διαίτῃ, οἱ δ', ἀμφω. ἐγὼ δ' ἂν σοι δικαίως τὴν ἐλπίδα ῥᾳδίως παρέχοιμι, ἱστορήσας ὅτι καὶ κατ' πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ κατ' πόντια ἀέρα, μακρόβιοι γεγόνασιν ἄνδρες, οἱ γυμνασίοις τοῖς καθήκουσι, & ἀφίτῃ τῇ ὑπαιτιωτάτῃ τοῖς ὑγιάσι χρώμενοι. ἀφαίρεσιν δ' τῦ λόγου ποιήσομαι, τὴν προφάσιν, κἀπά τε τὰ ὑπαιτιώματα τῶν ἀνδρῶν· καὶ πρῶτον τί σοι τοὺς βασιλικοὺς & στρατηγικοὺς ἄνδρας ἱστορήσω, ὧν ἕνα καὶ θειοτάτῃ μεγάλου θεοπάτου εὐδοκιμήσαντες τύχαις τὴν τελεωτάτην ἀγαγόντα τάξιν, διηρτίτηκε τὰ μέγιστα τὴν οἰκουμένην τὴν ἑαυτῦ· οὕτω δὲ καὶ σὺ ἀπιδὼν καὶ σύ, τῶν μακροβίων ἀνδρῶν πρὸς ὃ ὅμοιον τῆς ἕξεως & τῆς τύχης, ἑτοιμότερον ἐλπίσας γῆρας ὑγιᾶ, & μακρόν, καὶ ἅμα ζηλώσας, ἐργάσαιο σαυτῷ τῇ ἀφίτῃ μέγιστόν τε ἅμα καὶ ὑγιέστατον βίον. Νομπίλιος Νυμᾶς ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν Ρωμαίων βασιλέων, & μάλιστα πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν θείων ἀφοσιωτάτης, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη βεβιωκέναι ἱστόρηται. Σέρβιος δ' Τύλλιος Ρωμαίων & αὐτὸς βασιλεύς, ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη καὶ αὐτὸς βιώσας ἱστόρηται. Ταρκύνιος δὲ ὁ πεμπτος Ρωμαίων βασιλεύς, φυγαδευθεὶς, καὶ ὅτι Κύμης Δηφτείων, ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη λέγεται γεγηρακέναι βιούς. Οὗτοι μὲν οὖν Ρωμαίων βασιλῆς, οἷς συνάψω καὶ τοὺς λοιποὺς βασιλέας, τοὺς εἰς μακρὸν γῆρας ἀφικομένους, καὶ τὰ ὑπαιτιώματα ἑκάστου. ὅτι πέμπτῃ δέ σοι καὶ τοὺς λοιποὺς Ρωμαίων, τοὺς εἰς μήκιστον γῆρας ἀφικομένους παρασκευάζω, παραθεὶς ἅμα καὶ τοὺς & τὴν λοιπὴν Ιταλίαν ὅτι πλέον βιώσαντας. ἀξιόλογος γὰρ ἔλεγχος ἡ ἱστορία τῶν Δηλοάλλῃ πειρωμένων τὸν σκῶθα ἀέρα, ὥστε καὶ ἡμᾶς χρηστοτέρας ἔχειν τὰς ἐλπίδας, πλείους ἡμῖν τὰς δίκας ἔσεσθαι παρὸς ὃ εἰς μήκιστόν τε καὶ λιπαρὲν τὸν πάσης γῆς καὶ θαλάττης διασώσειν, γῆρας ἀφικέσθαι, τῇ ἑαυτῦ οἰκουμένῃ βασιλεύσοντα ἔτη, & γέροντα. Αρχαθώνιος μὲν οὖν Ταρτησίων βασιλεύς, πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη βιῶναι λέγεται, ὡς Ηρόδοτος ὁ λογοποιός, καὶ ὁ μελοποιὸς Ανακρέων· ἀλλὰ τοῦτο μὲν, μῦθος ποι δοκεῖ. Αγαθοκλῆς δὲ ὁ Σικελίας τύραννος, ἐτῶν ἐννηκονταπέντε τελευτᾷ,

A nonnulli propter rationem victus, nonnulli autem propter vtrunque. Cæterùm ego iure optimo longè meliorem ſpem tibi oſtendam, ſi planum fecero, homines vbique terrarum & gentium, & ſub quouis aëre degentes, ad ſummam ſenectutem peruenire, qui commodis exercitationibus, & conuenienrem ſanitati viuendi rationem ſectantur. Facta autem huius narrationis ſectione, primùm obſeruatis virorum ſtudiis, initiò Reges, & virtute imperatoria claros homines memorabo, quorum vnum ſummæ religionis pietas ad perfectiſſimum ordinem perducens, maximis beneficiis imB perium & terram ipſius affecit. Ad hunc modum & tu longæuorum hominum naturæ & fortunæ animaduerſioni intentus, tanto promptiùs ſperare poteris ſenectutem ſanam & longam: & pari ſtudio hos ipſos æmulatus, tibi ipſe longiſſimam & prouectiſſimam vitam ratione victus paraueris. Numa Pompilius Romanorum Regum longè feliciſſimus, ac Deorum cultui deditiſſimus, ſupra octoginta annos vixiſſe traditur. Seruius autem Tullius, & ipſe Romanorum rex, ſimiliter vltra octoginta annos vixiſſe dicitur. Tarquinius nouiſſimus rex Romanorum eiectus in exilium C Cumis conſenuit, ac vltra nonaginta annos firmiſſima valetudine vſus vixiſſe perhibetur. Et hi Romanorum reges fuere, quibus & reliquos reges adiungam qui ad vltimam ſenectutẽ peruenerunt, demonſtratis etiam illorum exercitationibus. In calce autem reliquos etiam Romanorum ad longiſſimam ſenectutem delatos adſcribam, adiectis etiam cæteris Italiæ populis, qui diutiſſimè vixerunt. Etenim qui ſola hiſtoria noſtratem aërem calũniantur, probabilibus argumentis refelli poſſunt, adeò vt meliorem ſpem habere liceat, fore vt perfecti voti compotes fiamus, & longiſsimam ac pleniſſimam tota terra marique dominantem ſenectutem, iámque in ſuis locis regnantem & ſeneſcẽtem conſequamur. Proinde Arganthonius Tarteſiorum rex centum & quinquaginta annos vixiſſe traditur, authoribus Herodoto hiſtorico, & Anacreonte poëta lyrico: tametſi hoc quibuſdam fabuloſum videatur. Agathocles Siciliæ tyrãnus annos quinque & nonaginta egreſſus fato functus eſt

ſicut Democharis & Timæus literis prodiderunt. Hieron quoque Syracuſanorum tyrannus duos & nonaginta annos natus, morbis tandem abſumptus obiit, cùm regnaſſet annos ſeptuaginta, ſicut Demetrius Calliſtianus & alij memorãt. Anteas autem rex Scytharum, qui ad Iſtrum fluuium cum Philippo confligens in pugna occubuit, vltra nonaginta annos egreſſus eſt. Bardylis verò rex Illyriorum, qui ex equo in eo quod geſſit contra Philippum bello pugnaſſe dicitur, nonaginta annos compleuit. Teres rex Dryſorum, authore Theopompo, duos & nonaginta annos agens mortuus eſt. Antigonus autem Philippi filius luſcus, rex Macedonum, in Phrygia cum Seleuco & Lyſimacho confligens, multis acceptis vulneribus collapſus, anno vno & octogeſimo vitam finiuit, ſicut narrat Hieronymus, qui cum eo militauit. Porrò Lyſimachus & ipſe rex Macedoniæ, in pugna contra Seleucum ſuſcepta occubuit, octogeſimum annum conſequutus, vt idem Hieronymus teſtatur. Antigonus verò filius Demetrij, Antigoni Luſci nepos, quatuor & quadraginta annos regnum Macedoniæ tenuit: vixit autem octoginta, ſicut Mediùs & alij ſcriptores teſtantur. Conſimiliter quoque Antipater, patre Iolao genitus, maxima fultus potentia, & qui multorum regum Macedoniæ tutelam egit, vltra octogeſimum annum egreſſus exceſſit è vita. Ptolemæus autem Lago patre natus, inter reges propria fortuna feliciſſimus, imperauit Ægypto annos octoginta natus. Viuus autem tradidit imperium duobus annis antequam moreretur, Ptolemæo filio, cui cognomentum fuit Philadelpho, qui & paternum regnum à fratribus ſortitus eſt. Philæteros, qui primus condendi circa Pergamum principatus author fuit, & eundem cùm eſſet Eunuchus, obtinuit, mortuus eſt octoginta annos natus. Attalus autem cognominatus Philadelphus, & hic rex Pergamenorum, ad quem etiam Scipio Romanorum Imperator venit, duos & octoginta annos agens, vitam reliquit. Mithridates rex Ponti, Ktiſtes appellatus, Antigonum Luſcum fugiens, in Ponto mortuus eſt, cùm egiſſet annos quatuor & octoginta,

A καθάπερ Δημοχάρης καὶ Τίμαιος ἱστορήσαν. Ἱέρων δὲ ὁ Συρακοσίων τύραννος, δύο καὶ ἐνενήκοντα ἔτη γηράσας, ἐτελεύτα νοσῶν, βασιλεύσας ἑβδομήκοντα ἔτη, ὥσπερ Δημήτριός τε ὁ Καλλισιανὸς, καὶ ἄλλοι λέγουσιν. Ἀντέας δὲ Σκυθῶν βασιλεὺς, μαχόμενος τοῖς Φιλίππου περὶ τὸν Ἴστρον ποταμὸν, ἔπεσεν ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη γεγονώς. Βαρδύλις δὲ ὁ Ἰλλυριῶν βασιλεὺς, ἀφ' ἵππου λέγεται μάχεσθαι ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ, εἰς ἐνενήκοντα πλέων ἔτη. Τήρης δὲ ὁ Δρυσῶν βασιλεὺς, καθά φησι Θεόπομπος, δύο καὶ ἐνενήκοντα ἐτῶν ἐτελεύτησεν. Ἀντίγονος δὲ ὁ Φιλίππου ὁ μονόφθαλμος, βασιλεύων Μακεδόνων, περὶ Φρυγίαν μαχόμενος Σελεύκῳ καὶ Λυσιμάχῳ, πεσὼν πολλοῖς τραύμασι πεσόντων, ἐτελεύτησεν ἐτῶν ἑνὸς καὶ ὀγδοήκοντα, ὥσπερ ὁ συστρατευόμενος αὐτῷ Ἱερώνυμος ἱστορεῖ. καὶ Λυσίμαχος δὲ Μακεδόνων βασιλεὺς, ἐν τῇ πρὸς Σέλευκον ἀπώλετο μάχῃ, ἔτος ὀγδοηκοστὸν πέλων, ὡς ὁ αὐτὸς φησιν Ἱερώνυμος. Ἀντίγονος δὲ, υἱὸς μὲν ἦν Δημητρίου, υἱωνὸς δὲ Ἀντιγόνου τοῦ μονοφθάλμου, ἔσχε πατέρα καὶ πατερόγηρα Μακεδόνων ἐβασίλευσεν ἔτη, ἐβίωσε δὲ ὀγδοήκοντα, ὡς Μήδιός τε ἱστορεῖ, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀντίπατρος ὁ Ἰολάου μέγιστον δυνηθεὶς, καὶ ὑπερβαλόμενος πολλοὺς Μακεδόνων βασιλέας, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα ἔτη τοῦτ' ζήσας, ἐτελεύτα τὸν βίον. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου, ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν εὐδαιμονέστατος βασιλέων, Αἰγύπτου μὲν ἐβασίλευσε, τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα βιώσας ἔτη, ζῶν δὲ, παρέδωκε τὴν ἀρχὴν τοῖς δυσὶν ἐπὶν τῆς τελευτῆς τῷ Πτολεμαίῳ τῷ υἱῷ, Φιλαδέλφῳ δὲ ἐπίκλησιν, ὅστις διδέξατο τὴν πατρῴαν βασιλείαν ἀδελφῶν. Φιλαίτερος δὲ, οὗτος μὲν ἐκτήσατο τὴν περὶ Πέργαμον ἀρχὴν, καὶ κατέλιπε, δυνάστης ὤν. κατέστρεψε δὲ τὸν βίον, ὀγδοήκοντα ἐτῶν γηράσας. Ἄτταλος δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος, τῶν Περγαμηνῶν καὶ τοῦτ' βασιλεύων, πρὸς ὃν ἦλθε Σκηπίων ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἀφίκετο, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἄξελιπε τὸν βίον. Μιθριδάτης ἢ ὁ Πόντου βασιλεὺς, ὁ προσαγορευθεὶς Κτίστης, Ἀντίγονον τὸν μονόφθαλμον φεύγων, ἐπὶ Πόντου ἐτελεύτησε, βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα,

ὡς καὶ Ἱερώνυμος ἱστορῆ, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς. Ἀριαράθης δὲ ὁ Καππαδοκῶν βασιλεὺς, δύο μὲν καὶ ὀγδοήκοντα ἔζησεν ἔτη, ὡς Ἱερώνυμος ἱστορῆ· ἐδυνήθη δ' ἂν ἴσως καὶ ὅπου πλέον διαγηρᾶσαι, ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς Περδίκκαν μάχῃ ζωγρηθεὶς, ἀνεσκολοπίσθη. Κῦρος δὲ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὁ παλαιὸς, ὡς δηλοῦσιν οἱ Περσῶν καὶ Ἀσσυρίων λόγοι, οἷς καὶ Ὀνησίκριτος ὁ τὰ περὶ Ἀλεξάνδρου συγγράψας, συμφωνῆσαι δοκεῖ, ἑκατοστοῦτος ἡλικίωτος, ἐζήτει μὲν ἕνα ἕκαστον τῶν φίλων. μαθὼν δὲ τοὺς πλείστους διεφθαρμένους ὑπὸ Καμβύσου τοῦ υἱέος, καὶ φάσκοντος Καμβύσου τοῦ πρεσβυτέρου τὸ ἐκείνου τοῦτο πεποιηκέναι, τὸ μὲν πρῶτον, πρὸς τὴν ὠμότητα τοῦ υἱοῦ διαβληθεὶς, τὸ δεύτερον, ὡς δικαιομισοῦντα αὐτὸν αἰτιασάμενος, ἀθυμήσας, ἐτελεύτα τὸν βίον. Ἀρταξέρξης, ὁ Μνήμων ἐπικληθεὶς, ἐφ' ὃν Κῦρος ὁ ἀδελφὸς ἐστρατεύσατο, βασιλεύων δὲ Πέρσαις ἐτελεύτησε νοσῶν, ἔτη δὲ ὀγδοήκοντα ἐπὶ ἡλικίας· ὡς δὲ Δείνων ἱστορῆ, πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. Ἀρταξέρξης ἕτερος Περσῶν βασιλεὺς, ὃν φασιν ὑπὸ τῶν πατέρων τοῦ ἑαυτοῦ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς συγγραφεὺς βασιλεύειν, ἔτη τρία καὶ ἐνενήκοντα βιοὺς, ὑπὸ δόλῳ τοῦ ἀδελφοῦ Γωσίθεω ἐδολοφονήθη. Σιναρδοκλῆς δ' ὁ Παρθυαίων βασιλεὺς, ἔτος ὀγδοηκοστὸν ἤδη γηροτρὸφον, ἀπὸ Σακαυράκων Σκυθῶν καταχθεὶς, βασιλεύειν ἤρξατο, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. Τιγράνης δ' ὁ Ἀρμενίων βασιλεὺς, πρὸς ὃν Λούκουλλος ἐπολέμησε, πέμπτῳ καὶ ὀγδοηκοστῷ ἔτει ἐτελεύτα νόσῳ. Σπασίνης δ' ὁ Χαρακηνὸς, καὶ τῶν κατ' Ἐρυθρὰν τόπων βασιλεὺς, πέμπτῳ καὶ ὀγδοηκοστῷ ἔτει νοσήσας, ἐτελεύτησε. Τήρεως δ' ὁ μετὰ Σπασίνου τρίτος βασιλεύσας, δύο καὶ ἐνενήκοντα βιοὺς, ἐτελεύτα νόσῳ. Ἀρτάβαζος δ' ὁ μετὰ Τήρεων ἕβδομος βασιλεύσας Χαρακηνῶν, ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη καθαρθεὶς ἀπὸ Παρθυαίων, ἐβασίλευσε. καὶ Μνασκίρης ὁ βασιλεὺς Παρθυαίων, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα ἔζησεν ἔτη. Μασσινάσσης δὲ Μαυρουσίων βασιλεὺς, ἐνενήκοντα ἐβίωσεν ἔτη. Ἀσπιδόρος δ' ὁ ὑπὸ τοῦ θείου Σεβαστοῦ αὐτὴ ἐπαρχίᾳ, βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς Βοσπόρου, ἐπὶ ἔτεσιν ἐνενήκοντα, ἱππομάχων καὶ πεζομάχων ἀδεὴς ἥττων ἐφάνη·

sicut Hieronymus & alij ſcriptores prodiderunt. Ariarathes rex Cappadocum Hieronymi teſtimonio duo & octoginta annos vixit: atque haud dubiè ad grandiorem ætatem peruenire potuiſſet, niſi in pugna contra Perdiccam viuus captus, & in crucem ſublatus fuiſſet. Maior autem Cyrus rex Perſarum, ſicut Perſæ & Aſſyriorum hiſtoriæ loquuntur, quibus etiam ſuffragari videtur Oneſicritus, qui res geſtas Alexandri Magni in hiſtoriam contulit, centeſimum annum aſſequutus, requirebat vnumquemque amicorum: quorum cùm plurimos à filio ſuo Cambyſe interemptos comperiſſet, ac Cambyſes ipſius iuſſu hoc ipſum ſe feciſſe fateretur, partim ob filii crudelitatem probrosè affectus, partim ſe ipſe tanquam iuſtitiæ & legum violatorem accuſans, maxima triſtitia conturbatus, vitam finiuit. Artaxerxes Mnemonis cognomentũ ſortitus, contra quem Cyrus frater exercitum duxit, imperium Perſarum obtinens, morbis conſumptus deceſſit, annos ſex & octoginta natus, ſed vt Dinon ſcribit, quatuor & nonaginta. Artaxerxes alter Perſarum rex, quem patrum ſuorum memoria Iſidorus Characenus hiſtoricus regnaſſe tradit, cùm annos tres & nonaginta vixiſſet, inſidiis fratris Goſethræ clàm obtruncatus eſt. Sinarthocles autem rex Parthyæorum annos nonaginta iam natus, à Sacauracis Scythis reductus ab exilio, regnare incepit, & regnauit annos ſeptem. At Tigranes rex Armeniorum, contra quem Lucullus pugnauit, quinto & octogeſimo anno morbo conſumptus periit. Spaſines Characenorum & regionum mari rubro adiacentium rex, quinto & octogeſimo anno morbo correptus deceſſit. Tereus tertius poſt Spaſinem earum nationum rex, cùm vixiſſet duos & nonaginta annos, morbo periit. Artabazus autem qui ſeptimus poſt Tireum Characenorum regnum tenuit, ſex & octoginta annos reductus à Parthis ab exilio, regnauit. Et Mnaſcires rex Parthyçorum ſex & nonaginta annos vixit. Maſiniſſa verò rex Mauritaniæ nonaginta annos vixit. Aſandrus autem à diuo Auguſto loco Etnarchi rex Boſpori declaratus, annum agens nonageſimum, & equeſtri & pedeſtri pugna nullo inferior vſpiam eſt conſpectus.

Qui vt animaduertit Scribonio rem militarem commendatam, cibo abſtinens diem ſuum obiit, cùm vixiſſet annos tres & nonaginta. Goæſus, vt Iſidorus auctor eſt, Characene regnum tenuit, quo tempore Mano quoque imperauit Arabibus, centum & quindecim annos natus, poſtremùm morbo periit. Tot igitur ante noſtram memoriam memorandæ ſenectutis reges fuiſſe maiores noſtri literis prodiderunt. His annumerantur Philoſophi, & omnes qui ingenio & eruditione præſtantes fuerunt, qui aliqua ſui cura habita, ad extremam ſenectutem peruenerunt. Eos itaque quos multa lectione didicimus, perſcribemus, ac initio quidem Philoſophos, quorum Democritus Abderites centum & quatuor annos natus, cùm alimento abſtineret, mortuus eſt. Xenophilus Muſicus, perhibente Ariſtoxeno, Pythagoricę philoſophiæ candidatus, vltra quinque & centum annos Athenis vitam traduxit. Solon autem, & Thales, & Pittacus, qui è ſeptem ſapientum numero fuerunt, cętum annos vnuſquiſque vixit. Zenon verò Stoicę philoſophiæ auctor & princeps, octo & nonaginta. Hunc aiunt in concionem prodeuntem offenſo pede exclamaſſe: Quid me vocas? & domum reuerſum inedia vitam finiſſe. Cleanthes Zenonis diſcipulus & ſucceſſor, nouem & nonaginta annos natus, tuberculum in labiis habuit. Cúmque decreuiſſet inedia vitã abſumere, allatæ ſunt ei ab amicis literæ. Ac mox adhibito cibo, & perfectis amicorum poſtulatis, iterum cibo abſtinens, vita defunctus eſt. Xenophanes autem Dexino patre natus, Archelai phyſici auditor, vnum & nonaginta annos vixit. Xenocrates Platonis diſcipulus, quatuor & octoginta. Carneades nouæ Academiæ fundator, annos quinque & octoginta. Chryſippus vnum & octoginta. Diogenes autem Seleucus Tigrius, Stoicæ ſectæ philoſophus, duodenonaginta. Poſidonius Apamea Syriæ oriundus, lege autem philoſophus Rhodius, pariter & hiſtoricus, octoginta quatuor. Critolaus Peripateticus vltra duos & octoginta. Plato philoſophorum ſanctiſſimus, vnum & octoginta. Athenodorus Sandonis Tarſenſis, qui fuit Cæſaris Auguſti præceptor,

Philoſophi.

ὡς δὲ ἐώρα τοὺς ἐπὶ τῇ μάχῃ Σκριβωνίῳ ἐπιτεθειμένους, ἀποχόμενος σιτίων, ἐτελεύτησε, βιοὺς ἔτη τρία & ἐνενήκοντα. Γόαισος δὲ, ὡς φησιν Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς (ὅτε τῆς ἑαυτῶ ἡλικίας ὁ Μάνων τῆς Ἀραβίας ἐβασίλευσε) πεντεκαίδεκα καὶ ἑκατὸν γεγονὼς ἐτῶν, ἐτελεύτησε νόσῳ. Βασιλέας μὲν οὖν τοσούτους ἱστόρησαν μακροβίους οἱ πρὸ ἡμῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ φιλόσοφοι, καὶ πολῖται οἱ πρὸ παιδείας ἔχοντες, ὅτι μέλοι πως καὶ ὅτοι ποιούμενοι ἑαυτῶν, εἰς μακρὸν γῆρας ἦλθον, ἀναγράψω καὶ τούτων τοὺς ἱστορημένους, καὶ πρῶτον γε φιλοσόφους. Δημόκριτος μὲν ὁ Ἀβδηρίτης, ἐτῶν γεγονὼς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἀποχόμενος ἐφθὴς, ἐτελεύτα. Ξενόφιλος δὲ ὁ μουσικὸς, ὡς φησιν Ἀριστόξενος, προσῆκων τῇ Πυθαγόρου φιλοσοφίᾳ, ἔζησε πέντε καὶ ἑκατὸν ἔτη Ἀθήνησιν ἐβίωσε. Σόλων δὲ, καὶ Θαλῆς, ἢ Πιττακὸς, οἵ τινες τῶν ἑπτὰ ἐκλήθησαν σοφῶν εἷς ἕκαστος ἑκατὸν ἔτη. Ζήνων δὲ ὁ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας ἀρχηγὸς, ὀκτὼ καὶ ἐνενήκοντα· ὃν φασιν εἰσερχόμενον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ προσπταίσαντα, ἀναφθέγξασθαι, τί με καλεῖς; ἢ ἀποστρέψαντα οἴκαδε, ἀποχόμενον ἐφθὴν, τελευτῆσαι τὸν βίον. Κλεάνθης δὲ ὁ Ζήνωνος μαθητὴς, & διάδοχος, ἔτη γεγονὼς ἐπὶ ἑβδομήκοντα & ἐνενήκοντα ἔσχε γεγονὼς ἔτη, φῦμα ἔχων ὑπὸ τῷ χείλει, ἢ ἀποκαρτερῶν, ἐπειδήπερ αὐτῷ πρὸ ἑταίρων τινῶν γράμματα, προσενεχθέντος ἐφθοῦ, & προέξας πρὸ ὧν ἠξίουν οἱ φίλοι, ἀποχόμενος αὖθις ἐφθῆς, ἐξέλιπε τὸν βίον. Ξενοφάνης δὲ ὁ Δεξίνου μὲν ἦν, Ἀρχελάου δὲ τοῦ φυσικοῦ μαθητὴς, ἐβίωσεν ἔτη ἓν & ἐνενήκοντα. Ξενοκράτης ἦν, Πλάτωνος μαθητὴς γενόμενος, τέτταρα καὶ ὀγδοήκοντα. Καρνεάδης δὲ, ὁ τῆς νεωτέρας Ἀκαδημίας ἀρχηγὸς, ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. Χρύσιππος, ἓν καὶ ὀγδοήκοντα. Διογένης δὲ ὁ Σελευκεὺς ἀπὸ Τίγριος, Στωϊκὸς φιλόσοφος, ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα. Ποσειδώνιος ὁ Ἀπαμεὺς τῆς Συρίας, γένει δὲ Ῥόδιος, φιλόσοφός τε ἅμα, καὶ ἱστορίας συγγραφεύς, τέτταρα & ὀγδοήκοντα. Κριτόλαος ὁ Περιπατητικὸς, ἐπὶ δυσὶ & ὀγδοήκοντα. Πλάτων δὲ ὁ ἱερώτατος, ἓν & ὀγδοήκοντα. Ἀθηνόδωρος, Σανδωνος, Ταρσεὺς, Στωϊκὸς, ὃς & διδάσκαλος ἐγένετο Καίσαρος Σεβαστοῦ θεοῦ,

ὑφ' ὧν ἡ Ταρσέων πόλις ἐς φόρων ἀνωφίλη, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη βιούς, ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πατρίδι. καὶ τιμᾷ ὁ Ταρσέων δῆμος αὐτῷ κατ' ἔτος ἕκαστον ἀποτέμει ὡς ἥρωϊ. Νέστωρ δὲ Στωϊκὸς ἀπὸ Ταρσοῦ, διδάσκαλος Καίσαρος Τιβερίου, ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα. Ξενοφῶν δὲ ὁ Γρύλλου, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἐβίωσεν ἔτη. ἔστι μὲν φιλοσόφων οἱ ἔνδοξοι, συγγραφέων δέ, Κτησίβιος μέν, ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρων ἐτῶν ἐν τῷ περιπάτῳ ἐτελεύτησεν, ὡς Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς χρονικοῖς ἱστορεῖ. Ἱερώνυμος δέ, ἐν πολέμοις γεγόμενος, καὶ πολλοὺς καμάτους ὑπομείνας, καὶ τραύματα, ἔζησεν ἔτη τέσσαρα, καὶ ἑκατόν, ὡς Ἀγαθαρχίδης ἐν τῇ ἐνάτῃ τῶν περὶ τῆς Ἀσίας ἱστοριῶν λέγει, καὶ θαυμάζει γε τὸν ἄνδρα, ὡς μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας ἄρτιον ὄντα ἐν ταῖς συνουσίαις, καὶ πᾶσι τοῖς αἰσθητηρίοις μηδενὸς γενόμενον τῶν πρὸς ὑγίειαν ἐλλιπῆ. Ἑλλάνικος ὁ Λέσβιος, ὀγδοήκοντα καὶ πέντε. καὶ Φερεκύδης ὁ Σύριος, ὁμοίως ὀγδοήκοντα καὶ πέντε. Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης, ἓξ καὶ ἐνενήκοντα. Ἀριστόβουλος δὲ ὁ Κασσανδρεύς, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη λέγεται βεβιωκέναι· τὴν ἱστορίαν δέ, τέταρτον καὶ ὀγδοηκοστὸν ἔτος γεγονώς, ἤρξατο συγγράφειν, ὡς αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας λέγει. Πολύβιος δὲ ὁ Λυκόρτα, Μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀπελθών, ἀφ' ἵππου κατέπεσε, καὶ ἐκ τούτου νοσήσας, ἀπέθανεν ἐτῶν δύο καὶ ὀγδοήκοντα. Ὑψικράτης δὲ ὁ Ἀμισηνὸς συγγραφεύς, ἀφ' ἱκανῶν μαθημάτων γεγόμενος, ἔτη δύο καὶ ἐνενήκοντα. Ῥητόρων δὲ, Γοργίας, ὃν τινες σοφιστὴν καλοῦσιν, ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ. Ἔφης δὲ ἀποθάνοι, ἐτελεύτησεν· ὃν φασιν ἐρωτηθέντα τὴν αἰτίαν τοῦ μακροῦ γήρως, καὶ ὑγιείας ἐν πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, εἰπεῖν, Διὰ τὸ μηδέποτε συμποσίοις ἡδοναῖς ταῖς ἄλλων διαχρήσασθαι. Ἰσοκράτης ἐνενήκοντα καὶ ἓξ ἐτῶν γεγονώς, τὸν πανηγυρικὸν ἔγραφε λόγον· περὶ ἔτη δὲ ἦν ἐνὸς δέοντα ἑκατὸν, γεγονώς, ὡς ἤκουσε Ἀθηναίους ὑπὸ Φιλίππου ἐν τῇ περὶ Χαιρώνειαν μάχῃ νενικημένους, ποτνιώμενος, τὸν Εὐριπίδου στίχον προσῳδήσατο, εἰς ἑαυτὸν ἁρμόττων·

Σιδωνίαν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών.

cuius precibus Tarſis ciuitas vectigalibus leuata eſt, duos & octoginta annos agens mortuus eſt in patria. Huic Tarſenſis populus quotannis ſolennes honores vt heroi perſoluit. Neſtor verò Stoicus, & hic à Tarſo ortum trahens, præceptor Cæſaris Tiberij, duos & nonaginta. Xenophon Grylli filius vixit vltra nonaginta annos. Et hi celebres fuere philoſophi. Ex ſcriptoribus autem hiſtoricis Cteſibius centum & viginti quatuor annos egreſſus, inter deambulandum mortuus eſt, ſicut narrat Apollodorus in Chronicis. Hieronymus verò & in bellis verſatus, ac non paucis laboribus & vulneribus affectus, vixit ad annum quartum & centeſimum, ſicut refert Agatharchides libro nono hiſtoriæ Aſiaticæ. Ac hominem non mediocriter demiratur, quòd ad ſummum vſque vitæ diem valuerit in colloquiis, & in ſenſibus ad ſanitatem neceſſariis non defecerit. Hellanicus Leſbius octoginta quinque annos vixit. Similiter Pherecydes Syrus quinque & octoginta. Timæus Tauromenites ſex & nonaginta. Ariſtobulus Caſſandræus vltra nonaginta annos vixiſſe fertur: qui hiſtoriam ſuam quartum & octogeſimum annum agens orſus eſt conſcribere, id quod ipſe in operis ſui principio teſtatur. Polybius autem Lycorta patre genitus, Megalopolitanus, rure rediens ab equo delapſus eſt, quo caſu morbo correptus deceſſit anno ſecundo & octogeſimo. Porrò Hypſicrates Amiſenus hiſtoricus, vir in multis diſciplinis verſatus, annos duos & nonaginta vixit. Cæterùm è Rhetoribus Gorgias, quem quidam Sophiſtam vocant, annum agens octauum & centeſimum, inedia vitam finiuit. Hunc interrogatum cauſſam tam longæ ſenectutis, & valetudinis in omnibus ſenſibus vigentis, reſpondiſſe aiunt, quòd aliorum conuiuia non ſit ſectatus. Iſocrates ſex & nonaginta annos natus ſermonem ſcripſit Panegyricum. Iam verò ingreſſus annum nonageſimum nonum, cùm accepiſſet, Athenienſes in pugna apud Chæroneam commiſſa à Philippo eſſe ſuperatos, quiritando Euripideum verſiculum recitauit, ad ſeipſum referens:

Sidonis vrbis alta quondam mœnia
Cadmus relinquens.

Quibus cùm adieciſſet, fore vt Græcia in ſeruitutem prolaberetur, è vita deceſſit. Apollodorus autem rhetor Pergamenus, Cæſaris Auguſti in diuos relati præceptor, quem vnà cum Athenodoro Tarſenſi bonis diſciplinis imbuit, totidem quot Athenodorus annos, nempe duos & octoginta, vixit. Potamon rhetor non incelebris, annos nonaginta. Sophocles poëta Tragicus deuorato vuæ acino ſtrangulatus eſt, cùm egiſſet annos quinque & nonaginta. Hic à filio Iophonte ſub finem vitæ in ius vocatus, & deſipientiæ accuſatus, recitauit Iudicibus Oedipum Colonæum, planum faciens ea fabula, quòd ſanæ mentis compos eſſet. Qua audita, Iudices ingenium eius admirati ſunt, ac filium inſaniæ damnauerunt. Cratinus autē poëta Comicus, ſeptem ſupra nonaginta annos vixit, atque ſub finem vitæ cùm docuiſſet fabulam Pitynen, eáque victor euaſiſſet, haud ita multo pòſt eſt mortuus. Non diſſimiliter quoque Philemon Comicus ſeptimum & nonageſimum annum agēs decūbebat in lectulo quieſcens: qui cùm vidiſſet aſinum ficus ſibi præparatas deuorantem, prolapſus in cachinnos, & accerſito famulo, multo & vehementi cum riſu præcepit, aſino merum ad ſorbendum dari, atque ità riſu ſuffocatus obiit. Epicharmus autem & ipſe poëta Comicus, ſeptem & nonaginta annos vixiſſe dicitur. Porrò Anacreon poëta Lyricus vixit annos quinque & octoginta. Et Steſichorus poëta Lyricus totidem. Simonides Cius ſupra nonaginta. Sedenim ex Grammaticis Eratoſthenes Cyrenæus Aglai filius, quem non Grammaticum ſolùm, ſed etiam poëtam meritò quis vocarit, & philoſophum & geometram, duos & octoginta annos vixit. Quin etiam Lycurgus Lacedæmoniorum legum conditor, quinque & octoginta annos vixiſſe dicitur. Tot impræſentiarum Reges & eruditos homines colligere potui. Quia verò pollicitus ſum & Romanorum quoſdam longæuos, & Italos, qui ad ſummam ſenectutem peruenerunt, perſcribere: eos tibi Diis volentibus, præſtantiſſime Quintille, in altero libro manifeſtabimus.

καὶ ἐπιπτὼν ὡς δουλεύσοι ἡ Ἑλλάς, ἐξέλιπε τὸν βίον. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Περγαμηνὸς ῥήτωρ, θεοῦ Καίσαρος Σεβαστοῦ διδάσκαλος γενόμενος, καὶ σὺν Ἀθηνοδώρῳ τῷ Ταρσεῖ φιλοσόφῳ παιδεύσας αὐτὸν, ἔζησε τοσαῦτα τῷ Ἀθηνοδώρῳ, ἔτη ὀγδοήκοντα δύο. Ποτάμων δὲ, οὐκ ἄδοξος ῥήτωρ, ἔτη ἐνενήκοντα. Σοφοκλῆς ὁ τραγῳδοποιὸς, ῥᾶγα σταφυλῆς καταπιὼν, ἀπεπνίγη, πέντε καὶ ἐνενήκοντα ζήσας ἔτη. οὗτος ὑπὸ Ἰοφῶντος τοῦ υἱέος ὀπὶ τέλει τοῦ βίου παραφροσύνης κρινόμενος, ἀνέγνω τοῖς δικασταῖς Οἰδίποδα τὸν ἐπὶ Κολωνῷ, ὑποδεικνύμενος, ὅτι ἔμφρων ὁ δρᾶμα τοῦτο ποιήσας, ὅπως τὸν νοῦν ὑγιαίνειν ἐπείσθησαν οἱ δικασταὶ, τὸν μὲν ὑπεραγασθῆναι, καταψηφίσασθαι δὲ τοῦ υἱοῦ μανίας. Κρατῖνος δὲ ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς, ἑπτὰ μὲν καὶ ὑπὲρ τοὺς ἐνενήκοντα ἔτεσιν ἐβίωσε, καὶ μέχρι τέλους τοῦ βίου διδάξας τὸν Πυτίνην, καὶ νικήσας, μετ' ὀλίγον ἐτελεύτα. καὶ Φιλήμων δὲ ὁ κωμικὸς, ὁμοίως τῷ Κρατίνῳ, ἑπτὰ καὶ ἐνενήκοντα ἔτη βιούς, κατέκειτο μὲν ὀπὶ κλίνης ἡρεμῶν, θεασάμενος δὲ ὄνον τὰ παρασκευασθέντα αὐτῷ σύκα καταθέοντα, ὥρμησε μὲν εἰς γέλωτα, καλέσας δὲ τὸν οἰκέτην, καὶ σὺν πολλῷ καὶ ἀθεῷ γέλωτι εἰπὼν προσδοῦναι τῷ ὄνῳ ἀκράτου ῥοφῆν, ἀποπνιγεὶς ὑπὸ τοῦ γέλωτος, ἀπέθανε. καὶ Ἐπίχαρμος δὲ ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς, καὶ αὐτὸς ἐνενήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτη λέγεται βιῶναι. Ἀνακρέων δὲ ὁ τῶν μελῶν ποιητὴς, ἔζησεν ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα. καὶ Στησίχορος ὁ μελοποιὸς, τοσαῦτα. Σιμωνίδης δὲ ὁ Κῷος, ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα. Γραμματικῶν δὲ, Ἐρατοσθένης μὲν ὁ Ἀγλαοῦ Κυρηναῖος, οὐ μόνον γραμματικὸν, ἀλλὰ καὶ ποιητὴν αὖ τινες ὀνομάσαι, καὶ φιλόσοφον, καὶ γεωμέτρην, δύο καὶ ὀγδοήκοντα οὗτος ἔζησεν ἔτη. καὶ Λυκοῦργος δὲ ὁ νομοθέτης τῶν Λακεδαιμονίων, πέντε καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη ζῆσαι ἱστορῆται. Τοσούτους ἐδυνήθημεν βασιλέας, καὶ παιδοτρίβους, ἀθροῖσαι· ἐπεὶ δὲ ὑπεσχόμεθα καὶ Ῥωμαίων τινὰς, καὶ τῶν τὸ Ἰταλίαν οἰκησάντων μακροβίων αἰτιολογήσαι, τούτους σοι, θεῶν ἑκόντων, ἱερώτατε Κυϊντίλλε, ἐν ἄλλῳ δηλώσομεν λόγῳ.

ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

PATRIÆ ENCOMIVM.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum & genus orationis ipſe titulus exponit. Eſt autem propoſitio & ſumma negotij, patriam omnium rerum eſſe digniſsimam & venerabiliſsimam, vt quam & homines & dij reliquis rebus omnibus anteponant. Argumenta pleraque à ſignis & conſequentibus ſumuntur. Oſtendit enim, quæcunque homines faciunt, ea ad patriæ vel ornamentum vel defenſionem comparare, & quantumuis humili aut ſterili ſolo aliquis natus ſit, nihilominus patriam ſuam ſplendidiſsimis ciuitatibus ac regnis anteponere: quemadmodum parentum quoque & liberorum inter ſe affectus eiuſmodi eſt, vt qualeſcunque ipſi ſint, tamen ſuos omnibus aliis plus ament & colant. Proinde & legiſlatores cùm grauiſsimè punire homines vellent, patriæ priuationem atque exilium, tanquam acerbiſsimam pœnam, inſtituiſſe.

ΟΤΙ μὲν οὖν γλύκιον ἧς Α πατρίδος φθάνει πᾶσι διεθρυλλημένον. ἀρ' οὖν ἥδιον μὲν οὖν, σεμνότερον δέ τι, καὶ πρότερον ἄλλο; καὶ μὴν ὅσα σεμνὰ καὶ θεῖα νομίζουσιν αἱ ἄνθρωποι, τούτων πατρὶς αἰτία, καὶ διδάσκαλος, ἥντινα μέν, καὶ αἰδεσθῆναι μέν, καὶ παιδοῦσαι μέν. πόλεων μὲν οὖν μεγέθη, καὶ λαμπρότητας, καὶ πολυτελείας καὶ κατασκευὰς, θαυμάζουσι πολλοὶ, πατρίδας δὲ ἔργοισι πάντες· καὶ πανταχοῦ τῆς οἰκείας ἄξιον πατρίδα τῷ καὶ πάνυ κεκοσμημένων εἶναι τὴν θέαν ἡδονῆς, ὡς εἶναι τῆς εὐφροσύνης τῷ πρὸ ἄλλων θαυμάτων λαθέσθαι ποιήσασθαι τὴς πατρίδος. ὅστις μὲν οὖν σεμνύσεται πολίτης ὢν εὐδαίμονος πόλεως, ἀγνοῶν μοι δοκεῖ τινα χρὴ τιμὴν ἀποδιδόναι τῇ πατρίδι· καὶ ὁ τοιοῦτος, δῆλός ἐστιν ἀβούλητος αὖ, εἰ μετριωτέρας ἔλαχε τῆς πατρίδος. ἐμοὶ δὲ ἥδιον αὐτὸ τιμᾶν ὅ τ' πατρίδος ὄνομα. πόλις μὲν γὰρ θαυμαζεῖν πειρωμένῳ, τοσοῦτον μέγεθος ἐξεπίζειν, καὶ κάλλος, καὶ πλῆθος ἀνίκητον ἀφθονίαν. ὅπου δ' αἵρεσίς ἐστι πόλεων, σοφοῖς δὴ ἔλοιτο τὰ λαμπρότερα, ἐάσας τὴν πατρίδα, ἀλλ' ὄψαιτο μὲν οὖν εἰ καὶ πλὴν πατρίδα ταῖς εὐδαίμοσι θαυμάζειν πλοῦτον, ἔλοιτο δ' ἂν πλὴν ὁποιανοῦν.

ΙAM olim vulgi ſermone detritum eſt, nihil eſſe patria dulcius, proinde neque iucundius quicquam. Eſt verò hac aliquid venerabilius aut diuinius? Siquidem quæcunque diuina, quæcunque veneratione digna homines eſſe exiſtimant, horum cauſſa atque magiſtra eſt patria, quæ nos genuit, aluit atque inſtituit. Enimvero vrbiũ magnitudinem atque ſplendorem, ſumptuoſos præterea variorum inſtrumentorũ apparatus admirantur multi, patriam verò pio amoris affectu proſequuntur omnes: neque quiſquam quamlibet potens, ita deceptus eſt alienarum rerum amœno & voluptuoſo ſpectaculo, vt propter immodicam apud alios rerum cùm viſendarum tum admirandarum excellentiam, obliuiſcatur patriæ. Itaque quicunque felicis & ſplendidę ciuitatis ſe ciuem eſſe iactat, ignorare mihi videtur quam gloriam aut honorem patriæ tribuere oporteat. Neque occultè fert talis, ſe dolore affectum iri, ſi mediocrem patriam ſortitus eſſet. Mihi verò iucundum eſt, ipſum nomen patriæ reuerenter atque religiosè colere. Etenim ei qui ciuitates inter ſe collaturus eſt, peropus eſſe video, ſingularum amplitudinem accuratè expendere, earundémque elegantiam obſeruare, neque non commerciorum ac rerum venalium copiam conſiderare. Cæterùm vbi de vrbium electione agitur, nemo vtique poſthabita patria ſplendidiorem electurus eſt, verùm in optatis habebit, patriam quoque ſuam quàm maximè conformem eſſe vrbibus copioſis & felicibus: ipſam tamen, qualiſcunque tãdem fuerit, delectu habito cæteris haud dubiè præpoſiturus eſt.

Isthuc verò ipsum liberi quoque faciunt probi & legitimi, neque non patres, qui quidē fuerint nō mali. Neque enim spectatæ honestatis & probitatis adolescens, alium patri suo honoribus præferet: neq; pater neglecto filio alium paterno affectu iuuenem complexurus est. At qui his inferiores sunt patres, tantum tamen filiis ex se genitis non grauatim tribuunt, vt sint & vita honestissimi, & dignitate amplissimi, appareántque omnibus sua opera quàm optimè educati atque exornati. Porrò qui tali erga filium suum non vtitur iudicio, ille patris oculos habere mihi videtur minimè. Proinde nomen patriæ primum est, & omnium familiarissimum. Etenim nihil est quod patre nobis sit familiarius. Si quis verò iustum habebit honorem patri, quemadmodum & lex & natura imperat, ille patriæ quoque conuenienter præcipuum honorē habiturus est. Siquidē ipse etiam pater peculiaris est patriæ possessio; ac patris pater, tū omnes qui ex illis numerosa retro serie generis domestici prognati sūt. Et ad deos vsque paternos patrium nomē protenditur. Gaudent verò ipsi quoque Dij solo natalitio, ac vniuersas res humanas, vt par est, intuentur, suam possessionem esse existimātes totum terrarum orbem, atque omnem Oceanum. In qua tamen quisque illorum terra natus est, hanc omnibus cæteris vrbibus quamuis florentioribus honore anteponere nō dubitat. Quin etiam ciuitates quæ Deorū feruntur esse patriæ, cæteris sunt venerabiliores, & insulæ præcipuo loci genio diuiniores, apud quas Deorum natiuitates & incunabula laudibus extolluntur. Itaque sacra quoq; illa superis gratiora esse existimantur, quæ quisque ad domesticos delatus locos offert atque sacrificat. Iā si patriæ nomen tanto in pretio apud Deos habetur, cur non iure optimo longè maiori in existimatione foret apud homines? Siquidem quisque nostrûm in patria primùm iucundū illud solis lumen intuitus est non secus atque Deum, qui tametsi omnibus gentibus cōmunis est, vnicuique tamē patrius esse existimatur, propterea quòd sub vitæ initiū ab illo loco primùm auream illam solis lampadem conspexerit. Accedit his quòd & vocem quisque suam in patria auspicatus est, primùm suæ gentis vernacula lingua amabili balbutie sonare perdiscens, Deósque cognouit. Porrò si quis talem sortitus est patriam, quæ ad res maiores perdiscēdas alterius egeat adminiculo, talium tamen disciplinarum gratiam acceptam feret patriæ. Neq; enim vrbis nomen cognouisset vnquā, nisi patriæ beneficio & opera vrbes esse cognouisset.

A ὃ δ᾽ αὐτὸ τοῦτο καὶ οἱ δίκαιοι τῶν παίδων προέπονται, καὶ οἱ χρηστοὶ τῶν πατέρων. οὔτε γὰρ νέος καλὸς, καὶ ἀγαθὸς, ἄλλον ἂν προτιμήσαι τοῦ παιδὸς, οὔτε πατὴρ καταμελήσας τοῦ παιδὸς, ἕτερον ἂν σπάσαι νέον, ἀλλὰ ποσοῦτόν γε οἱ πατέρες νικῶμενοι, προσνέμουσι τοῖς παισὶν, ὥστε καὶ κάλλιστοι, καὶ μέγιστοι, καὶ τοῖς πᾶσιν ἄριστα φαίνονται κεκοσμημένοι οἱ παῖδες αὐτοῖς. ἔστι γὰρ μὴ ἰδιώτης ὅστις δικαστὴς πρὸς τὸν υἱὸν, ἃ δοκεῖ μοι παντὸς ὀφθαλμοῦ ἔχειν. πατρίδος τοίνυν τὸ ὄνομα, πρῶτον, καὶ οἰκειότατον πάντων· ἔστιν γὰρ οὐδὲν, ἢ τοῦ παντὸς
B οἰκειότερον. εἰ δέ τις ἀποτίμοι τῷ πατρὶ τὴν δικαίαν τιμὴν, ὥσπερ καὶ ὁ νόμος, καὶ ἡ Φύσις κελεύει, πρεσβεύοντος ἂν τὴν πατρίδα προτιμήσαι. ἔστι γὰρ ὁ πατὴρ αὐτὸς, τῆς πατρίδος κτῆμα, καὶ ὁ τοῦ παντὸς πατὴρ, καὶ οἱ ἐκ τούτων οἰκεῖοι πάντες αἰωτέρω, καὶ μέχρι θεῶν πατρῴων προέσιν ἀναβιβαζόμενον τὸ ὄνομα. χαίρουσι καὶ θεοὶ πατρῷοι, καὶ πάντα μᾶλλον, ὡς εἰκὸς, φέρουσι τὰ τῶν ἀνθρώπων, αὐτῶν ἡγούμενοι κτήματα, πᾶσαν γῆν, καὶ θάλασσαν. ἐφ᾽ ἧς ἕκαστος αὐτῶν ἔλαχε, προτι-
C μᾶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν πόλεων. αἱ πόλεις σεμνότεραι θεῶν πατρίδες, καὶ νῆσοι θειότεραι, ἃς ὑμνήσαν λόγοις θεῶν. ἱερὰ γοῦν κεχαρισμένα ταῦτα νομίζεται τοῖς θεοῖς, ἐπειδὰν εἰς τοὺς οἰκείους ἕκαστος ἀφικόμενος ἱερουργῇ τόπους. εἰ δὲ θεοῖς τίμιον ὃ τῆς πατρίδος ὄνομα, πῶς οὐκ ἀνθρώποις πολύ τι μᾶλλον; καὶ γὰρ εἶδε τὸν ἥλιον πρῶτον ἕκαστος ἀπὸ τῆς πατρίδος· ὡς καὶ τοῦτον τὸν θεὸν, εἰ καὶ κοινός ἐστιν, ἀλλ᾽ οὖν ἑκάστῳ νομίζεσθαι πατρῷον, ἀπὸ τινὸ πρώτου ἀπὸ τοῦ τόπου θέας, καὶ φω-
D νῆς ἐνταῦθα ἤρξατο, ὑπηχεῖα πρῶτα λαλεῖν μανθάνων, καὶ θεὸς ἐγνώσιον. εἰ δέ τις τοιαύτης ἔλαχε πατρίδος, ὡς ἑτέρας δεηθῆναι πρός τινὸς τῶν μειζόνων παιδείας, ἀλλ᾽ οὖν ἐχέτω καὶ ταύτων τῶν παιδευμάτων τὴν πατρίδα τινὸ χάριν· ἀπ᾽ γὰρ αὐ ἐγνώσιον ταύτην πόλεως ὄνομα, μὴ ἀπὸ τῆς πατρίδος, πόλιν εἶ μαθών.

πάντα δὲ, οἶμαι, παιδεύματα, καὶ μαθήματα συλλέγουσιν αἱ θεσποὶ, χρησιμωτέρους αὐτοὺς ἀπὸ τούτων ταῖς πατρίσι προσαρμόζοντες. κτῶνται δὲ καὶ χρήματα, φιλοτιμίας ἕνεκεν τῆς εἰς τὰ κοινὰ τῆς πατρίδος δαπανήματα. καὶ εἰκότως, οἶμαι· δεῖ γὰρ οὐκ ἀχαρίστους εἶναι τοὺς τῶν μεγίστων τυχόντας εὐεργεσιῶν. ἀλλ' εἴ τις καθ' ἕνα τις ἀπονέμοι χάριν, ὡς ἐφ' ὅτι δίκαιον, ἐπειδὰν δὲ πάθη τοιός τινος, πολὺ μᾶλλον προσήκει τὴν πατρίδα τοῖς καθήκουσιν ἀμείβεσθαι. κακώσεως μὲν γὰρ γονέων εἰσὶ νόμοι προσκείμενοι τοῖς πόλεσι. κοινὴν δὲ προσήκει πάντων μητέρα τὴν πατρίδα νομίζειν, καὶ χρεισθεῖσα ἐφ' ὧν ἀποδιδόναι, καὶ τῆς τῶν νόμων αὐτῶν γνώσεως. ὥφθη δὲ τοῖς οὕτως ἀμνήμων τῆς πατρίδος, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει χρώμενος, ἀμελῶν. ἀλλ' οἵ τε κακοπραγοῦντες ἐν ταῖς ἀποδημίαις, συνεχῶς αἰσχύνονται ὡς μείζονος τῆς ἀγαθῶν ἡ πατρίς· οἵ τε εὐδαιμονοῦντες, εἰ καὶ τἄλλα δὲ προθήσουσι. τοῦτο γοῦν αὐτοῖς μέγιστον εὐδεῖν νομίζουσι, τὸ μὴ τὴν πατρίδα οἰκεῖν, ἀλλὰ ξενιτεύειν. ὁπόθος γὰρ τὸ τῆς ξενιτείας καὶ τοὺς κατ' τὸν τῆς ἀποδημίας χρόνον λαμπροτέρους χρωμένους, ἢ ἀφ' χρημάτων κτήσιν, ἢ ἀφ' τιμῆς δόξαν, ἢ ἀφ' παιδείας μαρτυρίαν, ἢ δι' ἀνδρίας ἔπαινον, ἔστιν ἰδεῖν ἐς τὴν πατρίδα πολίτας ἐπιχωρίους, ὡς οὐκ ἂν ἐν ἄλλοις βελτίοσιν ὑποδεξομένους τὰ αὐτῶν καλά. καὶ τοσούτῳ γε μᾶλλον ἕκαστος σπεύδει λαβέσθαι τῆς πατρίδος, ὅσῳπερ δὴ φαίνεται μείζονας πρὸ ἄλλων ἠξιωμένος. πολίταις μὲν οὖν καὶ νέοις πατρίς. τοῖς δὲ ἤδη γεγηραικόσιν, ὅσῳ πλέον τὸ φερτὸν ἢ τοῖς νέοις μέτεστι, τοσούτῳ καὶ πλείων ἐγγίνεται πόθος ὁ τῆς πατρίδος. ἕκαστος γοῦν τῶν γεγηραικότων, καὶ σπεύδει καὶ εὔχεται καταλῦσαι τὸν βίον ὑπὲ τῆς πατρίδος, ἵν' ὅθεν ἤρξατο βιοῦν, ἐνταῦθα πάλιν καὶ τὸ σῶμα προσκατάθηται τῇ θρεψαμένῃ γῇ, καὶ τῶν πατρώων κοινωνὸν ταφῶν. δίκαιον γὰρ

A In ea verò opinione ſum, vt putem ab hominibus tantùm in hoc ſibi parari omnium artium ac diſciplinarum cognitionem, ne patriæ indecores, ſed ſeipſos huic vtiliores informent. Inſuper opes etiam poſſidentur liberalitatis exercendæ gratia, vt communibus impenſis patriæ inopiam ſubleuemus. Conſentaneum enim eſſe opinor, ne, cùm maximis beneficiis affecti ſimus, parum grati eſſe reperiamur. Sed ſi eſt qui vni officiosè refert gratias, quemadmodum æquum eſt, poſteaquam beneficia nõ mediocria ab illo acceperit: multo magis conuenit quàm cumulatiſſimè paria re-
B ferre patriæ. Etenim ſuper parentum ærumnoſa afflictione in ciuitatibus leges ſunt conditæ. Æquum verò eſt communem omnium matrem patriam eſſe exiſtimare, huícque pro nutricandi officiis ipſarum legum decreto iubente quàm ampliſſimas gratias reponere. Cæterùm vſqueadeo patriæ negligens & immemor conſpectus eſt nemo, vt in alia Republ. ætatem degens, omnem curam colendæ patriæ depoſuiſſet. At etiam qui peregre multis iactari difficultatibus calamitosè agunt, crebrò teſtantur rerum opti-
C marum omnium præſtantiſſimam eſſe patriam: tum etiam egregiè felices, quanquam in cæteris omnibus per omnia bene & beatè vitam exigant, tamen in hoc egentiſſimos ſe eſſe opinantur, quòd patriæ fines non incolant, ſed extorres & peregre agant: quippe peregrinationis probrum nõ mediocriter eos diſcruciat. Videmus quoque eos qui per tempus quod peregrè agendo inſumpſerunt, nonnihil ſplendoris & gloriæ ſibi adiunxerunt, aut paratis diuitiarum poſſeſſionibus, aut dignitate & honoribus, aut celebri diſciplinarum atque ingenij teſtimonio, aut laude virtutis, omnes certatim ad patriam terram properare, quaſi nequaquam apud alios meliores ſua ipſorum bona eſſent cum aliqua laude oſtenſuri. Ac tanto quiſque maiori
D ſtudio patriam comprehendere approperat, quanto rebus maioribus dignus apud exteros habitus eſt. Proinde iuuenibus quoque deſiderabilis & amabilis iuxtà eſt patria. Porrò autem homines iam ætate ac ſenio confecti, quanto maiori quàm iuuenes prudentia exculti ſunt, tanto vehementiori patriæ dulcedine ac deſiderio trahuntur. Quare vnuſquiſque è ſenum numero & feſtinat & in votis habet maximè in ſolo natalitio vitã cum morte cõmutatam relinquere, vt quò loci vitam auſpicatus eſt, eodem iterũ & corpus terræ altrici humandum reponat, ac patriæ ſepulturæ participem ſe fore cognoſcat. Etenim

graue & acerbum vnicuique esse videtur, peregre agentem se deprehendi, ac demum post mortem in aliena terra reconditum cinescere. Cæterùm quanta erga patriam sit verè germanis ac genuinis ciuibus charitas, non certiùs aut faciliùs quàm ex indigenis perdiscitur. Siquidem peregrini & aduenæ, non secus atque nothi aut spurij, paruo in discrimine ponunt exilia, quippe quibus patriæ nomen prorsus ignotum est, neque vllo animi beneuoli argumento prosequuntur, existimantes nusquam non rerum necessariarum copiam sibi haud difficulter suppeditari, modum felicitatis in ventris ac gulæ fœdis & beluinis voluptatibus situ habentes. Veruntamen quibus mater est patria, terram illam singulari amore prosequuntur, in qua in lucem editi, in qua nutriti sunt. Quanquam modicam habeant, quanquam asperam & sterilem, quanquam vlde terræ virtutem collaudent, non habuerint, attamen quo patria encomio potissimùm celebranda sit, nequaquam animo perplexi hæsitabunt. Verùm tametsi non ignorauerint alios suam iactasse patriam superbiùs ob agrorum fœcunditatem, ac pratorum viridantium plantas omniiugas: neque ipsi tamen patrii soli laudis obliuiscuntur: quam equis alendis aptam sufficientes, numerosa quoque ac robusta pube fœcundam collaudant. Ad hæc maturat etiam reditum in patriam aliquis qui insularis fuerit, tametsi apud alios bellè & feliciter viuere possit: oblatámque immortalitatem respuet, patriæ sepulcrum perpetuitati præferens. Et vel patriæ fumus alieno igne ipsi luculentior esse videbitur. Vsqueadeo verò in vniuersum res omnes quamlibet pretiosas excellit patria, vt legum quoque conditores passim quisque videat maximis puniendis sceleribus exilium pœnam constituisse, tanquam grauissimum & acerbissimum supplicium. Neque verò solùm legislatorum consuetudo sic se habet, eorum verò qui cum imperio exercitibus præsunt, aliter: neque enim maiore ac vehementiore exhortatione in pugnis militum perturbati accenduntur & inflammantur animi, quàm si pro tuenda patria se præliari cognouerint: nec ferè vllus est qui his auditis ignauus esse sustineat. Et enim strenuum & audacem ex meticuloso quoque facit nomen patriæ.

Alludit ad Palladu verba Odyssea 1. de Vlysse. & Ilium lib 9.

A ἑκάστῳ δοκεῖ ξενίας ἁλίσκεσθαι, καὶ μὴ θανεῖν ἐν ἀλλοτρίᾳ κειμένῳ γῇ. ὅσον δὲ τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς τὰς πατρίδας μέτεστι τοῖς ὡς ἀληθῶς γνησίοις πολίταις, μάθοι τις ἂν ἐκ τῶν ἀνθρώπων. οἱ μὲν γὰρ ἐπήλυδες, καθάπερ νόθοι, ῥᾳδίας ποιοῦνται τὰς μετοικήσεις, ὧν μηδὲ τῆς πατρίδος ὄνομα μήτε εἰδότες, μήτε φέροντες· ἠγνόηνται δ' ἀπόμπαχ τῶν ἐπιτηδείων ἀπορήσῃ, μέτριον εὐδαιμονίας τὰς τῆς γαστρὸς ἡδονὰς πεπλημμυροι. οἷς δ' καὶ μήτηρ ἡ πατρὶς, ἀγαπῶσι τὴν γῆν, ἐφ' ἧς ἐλήφθησαν, καὶ ἐτράφησαν, κἂν ὀλίγην ἔχωσι, B καὶ πρᾶξιν, καὶ λεπτόγεων καὶ ἄπορον τῆς γῆς ἐπαινέσαι τὴν ἀρετὴν, τῷ γε ὄντι τῆς πατρίδος οὐκ ἀπορήσουσιν ἐλκωμίων, ἀλλὰ κἂν ἴδωσιν ἐτέρους στεμνωμένους, πεδίοις εὐφόροις, καὶ λειμῶσι φυτοῖς πεπυσδακτοῖς διαλημμένους, καὶ αὐτοὶ τῆς τῆς πατρίδος ἐλκωμίων οὐκ ἐπιλανθάνονται· τὴν δὲ ἱππόβοτον χαροποῦντες, καὶ κουροτρόφον ἐπαινοῦσι. καὶ αὐτόθι τις ἐς τὴν πατρίδα, κἂν ποιώτης ᾖ· κἂν πρὸς ἄλλοις εὐδαιμονῇ δοκῶν, καὶ διδομένην ἀθανασίαν οὐ C προήσεται, προτιμῶν τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος πόνον· καὶ, ὁ τῆς πατρίδος αὐτῷ καπνὸς, λαμπρότερος ὀφθήσεται τοῦ πρὸ ἄλλοις πυρός. οὕτω δὲ ἄρα τίμιον ἐστὶ δοκεῖ πᾶσιν ἡ πατρίς· ὥστε καὶ τοὺς πολυπαθεῖς νομοθέτας ἰδοι τις ἂν ὑπὲρ τῆς μεγίστοις ἀδικήμασιν ὡς χαλεπωτάτην ὑπεβεβληκότας τὴν φυγὴν, τιμωρίαν. καὶ οὐκ οἱ νομοθέται μόνον οὕτως ἔχουσιν, οἱ δὲ πιστευόμενοι τὰς στρατηγίας, ἕτερως, ἀλλ' ἐν ταῖς μάχαις ὃ μέγιστόν ἐστι τῶν παρηγορημάτων τοῖς κινδυνεύουσιν, ὡς D ὑπὲρ πατρίδος αὐτοῖς ὁ πόλεμος. καὶ οὐδεὶς ὅστις ἂν ἀκούσας τοῦτο, κακὸς εἶναι θέλοι· ποιεῖ γὰρ καὶ τὸν δειλὸν, ἀνδρεῖον, ὃ τῆς πατρίδος ὄνομα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΨΑΔΩΝ.

DE DIPSADIBVS.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Prefatio quedam eſt, cuiuſmodi & ſuperiores nonnulle ſunt, qua ſtudium ſuum erga auditores, ſiue quicunque illi tandem fuere quibuſcum verſatus tum fuit, collatione iſta cum Dipſadibus facta, declarat. Vt enim eos qui ab hoc genere ſerpentis percuſſi ſunt, inexplebilis quedam ſitis inuadit, ita vt quo ſunt plus potæ, plus ſitiantur aquæ, vt ille ait: ita ſe quoque deſiderio quodam inſatiabili teneri ait, & quo frequentiùs apud illos ſit, eo magis ac magis eſſe cupere. Porrò quod ad Dipſadis morſum, & ſitim iſtam lethalem attinet, habes conſimilem fermè deſcriptionem, eque exemplum Auli cuiuſdam ſigniferi in exercitu Catonis, qui eodem modo periit, vt ille de quo epigramma preſentis narrationis teſtatur, apud Lucanum libro nono, vbi & cæterorum ſerpentium genera, de quibus hic mentio fit, enumerantur, addita etiam fabula cur Libya ſerpentibus ita abundet atque infeſta ſit.

Τῆς Λιβύης τὰ νότια, ψάμμος ὀξὶ βαθεῖα, καὶ γῆ διαπεπαυμένη, ἔρημος ὅτι πολύ, ἀκριβῶς ἄκαρπος, πᾶσα ἀπασα, οὐ χλόη, οὐ πόα, οὐ φυτὸν, οὐχ ὕδωρ ἔχουσα, ἢ εἴπου ἄρα ἐν κοίλοις σπανιχνὸς ὑετῦ ὀλίγου λείψανον, παχὺ καὶ τοῦτο, καὶ δυσῶδες, σχεδὸν πάντη διψώντι αὐθαίρετον πότιμον. ἀοίκητος γοῦν ὀξὶ διὰ ταῦτα. ἢ πῶς γὰρ ἂν οἰκοῖτο; αἰθήμενος οὕτω, καὶ ξηρὰ, καὶ ἄφορος οὖσα, καὶ πολλῷ τῷ αὐχμῷ περιῳδήκη, καὶ ὁ ἥλιος αὐτὸ, καὶ ὁ ἀὴρ, κομιδῇ πυρώδης, καὶ φλογερὸς ὤν; καὶ ἡ ψάμμος ὑπερζέουσα, πάντελῶς ἄβατον τῷ χώρῳ ἠθησι. Γαράμαντες μὲν οἱ πλησιόχωροι ὄντες, βύσταλές τι καὶ καῦφον ἔθνος, αὐθαίρετοι σκηνίται, ἀπὸ θήρας τὰ πολλὰ ζῶντες, ἐνίοτε θοὶ ἐφαλμοῖσι, θηρεύοντες ἀμφὶ ἕωθινὰς τὰς ἡμερινὰς, μάλιστα ὕσσωπα τὸν χειμῶνα τηρήσαντες, ὁπότε ὁ πολὺ τοῦ καύματος σβεσθείη, καὶ ἡ ψάμμος νοτισθείη, καὶ ἀμηχέπη βατὴ γένοιτο. ἡ θήρα δὲ ὅτι, ὄνων τε τῶν ἀγρίων, καὶ στρουθῶν τῶν μεγάλων χαμαιπετῶν, καὶ πιθήκων μάλιστα, καὶ ἐλεφάντων ἐνίοτε. Ταῦτα γὰρ μόνα διαρκεῖ πρὸς τὸ δίψος, καὶ διέχεται ὅτι πολὺ παλαιπωρούμενα ὑπὸ πολλῷ καὶ ἐξ τοῦ ἡλίου.

A

B

C

EA pars Libyæ quæ ad auſtrum tendit, arena eſt profunda, & terra exuſta ſolis ardoribus, deſerta vt plurimùm, frugibus in totum infœcũda, campeſtris vniuerſa, non gramen, nõ fœnum, non plantam vllam nec aquã habens, niſi ſicubi in terrę concauitatibus cõſtiterint imbris & pluuiarum reliquiæ, quæ tamen & ipſæ dẽſæ ſunt, & mali odoris & homini ſitibũdo minimè potabiles. Has igitur ob cauſſas inhabitabilis eſt. Aut quo pacto tãdem inhabitari poſſit locus ita durus & implacidus, tum etiam aridus, ac frugibus arboribúſque iuxtà infœcũdus, quique tam moleſtis feruoribus ſit ſubiectus, cùm ipſe quoq; calor & aër nimiùm ardens ſit, & igneus? Prętereà ipſa arena magnopere feruens regionem prorſus facit inuiam & inacceſſibilẽ. Soli verò Garamantes iis locis finitimi, gens leuis atque frugalis, vitam degentes in tentoriis, venationibus vt plurimùm viuentes, nonnunquam irrumpunt venantes iuxta ſolſtitium hybernum, ſidere maximè pluuioſo obſeruato, quando videlicet maior ardoris pars deferbuit & extincta eſt, & arena aſſiduis imbribus madefacta, & aliquo modo peruia reddita eſt. Venantur autem onagros, & magnos ſtruthiones humi volantes, cùm primis verò ſimias, aliquando etiam elephantos. Hæc enim animantia ſola aduerſus ſitim perdurant, tum magnopere ſufferre poſſunt immodici & feruentis ſolis moleſtias.

Sedenim Garamantes posteaquam commeatum quem secum ingredientes importauerant, omnem consumpserunt, iterum ad suos discedunt postliminio, metuentes ne arena iterum incensa illis intercludat aut difficiliorem reddat reditum, deinde, quemadmodũ in reti comprehensis & sibi ipsis pereundum sit vnà cum præda. Siquidem omnis euadendi facultas sublata est, siquando sol subtracto humore ex regione celerrimè exiccata, feruere inceperit ardentioribus radiis emissis, veluti ad humiditatem acuminatis: illa enim igni nutrimentum suppeditare solet. Et sanè hæc omnia quæ mihi hactenus dicta sunt, feruor, sitis, solitudo, sterilis soli infœcunditas, minùs vobis videbuntur grauia præ hoc quod dicturus sum: & ob hoc ipsum omnibus modis regio ista fugienda est. Omnis enim generis is locus serpentes alit, permagnos & varios, multitudine innumeros, forma terribiles, veneno præsentissimo inexpugnabiles, & partim in cauernis subterraneis excubantes, ac in arenæ secessibus degentes: partim verò supernè repentes, nempe Physallos, aspides, viperas, cerastas, bupreste, iacula, amphisbænas, dracones, & duplex genus scorpionum, vnum terrestre & pedibus ingrediẽs, permagnum, multis corporum vertebris insigne: alterum aërium & volatile, alis tenuibus, cuiusmodi ferè sunt locustæ & vespertiliones. Istiusmodi auibus multis circumuolantibus inaccessibilis & infesta redditur illa Libya. Cęterùm serpentum omnium nocẽtissimum, quos arena nutrit, Dipsas est, serpens non admodum magnus, viperæ similis, violento ictu, veneno crasso, dolores illico inducens intolerabiles. Ardores enim immittit inextinguibiles, & putredines, & totũ corpus adurit incendio. Et qui ab illa icti fuerint, clamant non secus atque illi qui in ignem coniecti sunt. Quod autem illos omnium vehementissimè affligit & torquet, illud est, nempe cruciatus serpenti respondens cognomine. eius enim morsum mox sequitur bibendi sitis inexplebilis: & vltra modum sitiunt. Et quod maximè admirandum est, quanto plus biberint, tanto magis potum expetunt: ac subinde magis atque magis potando crescit bibendi desiderium. Neque illorum sitim extinxeris, tametsi totum Nilũ aut Danubium epotandum præstiteris, verùm irrigandi sedulitate morbum incendis:

Serpentiũ genera, & ab iis periculo.

Dipsas, & eius natura.

καὶ ὅμως οἱ Γαραμάντες ἐπειδὴ τὰ σιτία καταφαλώσωσιν, ἃ σφ ἔχοντες ἀφίκοντο, ἀπελαυνόμενοι δύσω ὀπίσω, δείσαντες μὴ σφίσιν ἡ φλὸξ αἰαφλεγεῖσα, δίσβατος καὶ ἄπορος γένηται· εἶτα ὡς ἂρ ἐν τοῖς ἀρκύων ληφθέντες, καὶ αὐτοὶ ἀπόλωνται μετ' τῆς ἄγρας. ἄφυκτα γὰρ ἔστιν, ὦ ὁ ἥλιος ἀναπασάσας τὴν ἰκμάδα, καὶ τάχιστα ξηρήνας τὴν χώραν, ὑπαρξέπῃ, ἀκμαιοτέρων τὴν ἀκτῖνα προσβαλών, ἅτε προὸς τὴν ὑγρίδα ἀδρανῶς διακειμένην. ἔφη γὰρ αὕτη τῷ πυρί. καίτοι ταῦτα πάντα ὁπόσα εἶπον, ὁ θάλπος, ὁ δίψος, ἡ ἐρημία, ὁ μηδὲν ἔχειν ἐκ τῆς γῆς λαβεῖν, ἧττον ὑμῖν δυσχερῆ εἶναι δόξει τοῦ λεχθησομένου· καὶ διὰ τοῦτο φευκτέα πάντως ἡ χώρα ἐκείνη. ἕρπετὰ γὰρ ποικίλα, μεγέθη τε μέγιστα, καὶ πλήθη πάμπολλα, καὶ ἰδέας μορφὰς ἀλλόκοτα, καὶ τὸν ἰὸν ἄμαχα, ὑπερέχεται τὴν γλῶ. τὰ μὲν, ὑποβρύχια, φωλεύοντα ἐν μυχῷ τῆς ψάμμου· τὰ δὲ, αὖ ὑπερπολάζοντα, φύσαλλοι, καὶ ἀσπίδες, καὶ ἔχιδναι, καὶ κεράσται, καὶ βουπρῆστις, καὶ ἀκοντίαι, καὶ ἀμφίσβαιναι, καὶ δράκοντες, καὶ σκορπίων γένος διττὸν, ὃ μὲν ἕτερον, ὑπήνεών τε καὶ πεζὸν, ὑπέρμεγα, καὶ πολυσφόνυλον, ἡ δὲ ἕτερον δὲ, αἰθέριον, καὶ πτηνὸν, ὑμενόπτερον δὲ, οἷα ταῖς ἀκρίσι, καὶ τέττιξι, καὶ νυκτερίσι τὰ πολλά. τοιαῦτα ὄρεα πολλὰ ὑπερπετώμενα, οὐκ ὀλιγοστὸν ἀφραίνεται τὴν Λιβύην ἐκείνην. ὃ δὲ δὴ πάντων ἑρπετῶν δεινότατον, ὧν ἡ ψάμμος τρέφει, ἡ δίψας ἐστὶν, ὄφις οὐ πάνυ μέγας, ἐχίδνῃ ὅμοιος, ὃ δῆγμα βίαιος, τὸν ἰὸν παχὺς, ὀδύνας μὲν ἀλήκτους ἐπάγων δίψους· σκληρὸν τὸ γὰρ, καὶ σήπει, καὶ πῖμπρησθαι ποιῇ, ὃ βοῶσιν, ὡσπερ οἱ ἐν πυρὶ κείμενοι. ὃ δὲ μάλιστα καταπονοῦν, καὶ καταπύχον αὐτοὺς, ἐκεῖνό ἐστιν, ὁμώνυμον πάθος τῷ ἑρπετῷ, διψῶσι γὰρ εἰς ὑπερβολήν. καὶ ὃ θαυμαστότατον, ὅσῳπερ μᾶλλον πίνωσι, τοσούτῳ μᾶλλον ἐρέσθονται τοῦ ποτοῦ. καὶ ἡ ὀρεξυμία πολὺ πλέον ὑπανίσταται αὐτοῖς. οὐδὲ αὖ σβέσαι ποτὲ ὃ δίψος, οὐδ' ἢν τὸν Νεῖλον αὐτὸν, ἢ τὸν Ἴστρον ὅλον ἐκπιεῖν προθέμενος, ἀλλὰ προσεπικαύσεις ἐπῤῥόων τὴν νόσον, ὡσπερ

ὡς ἂν εἴ τις ἐλαίῳ πῦρ κατασβεννύοι. λέ- A
γουσιν ἰατρῶν παῖδες ἐκείνῳ τῷ αἰτίῳ
εἶναι, παχυῶν τὸν ἰὸν ὄντα, ἔπειτα δαυόμενον τῷ
ποτῷ, ἐξυκίνητον γίγνεσθαι, ὑγρότερον, ὡς
δ' εἰκός, καθιστάμενον, καὶ ὅπῃ πλῆσον διαφ-
χεόμενον. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδένα τοῦτο πεπον-
θότα εἶδον. μηδεί, ὦ θεοί, ἴδοιμι οὕτω κακῶς ἔ-
χοντα ἄνθρωπον. ἀλλ' οὐδὲ ἐπύθου τῆς Λι-
βύης ὃ νῦν λέγω, οὐ ποιῶν. ἐπίγραμμα δέ
τι ἤκουσα, ὅ μοι τῶν ἑταίρων τις ἔλεγεν αὐτὸς
ἐπὶ φίλης ἀναγνώναι, ἀνδρὸς ὕστατα ἀποθα-
νόντος, ὃς ἐκ Λιβύης, ἔφη, ἀπιὼν εἰς Αἴγυ-
πτον, παρὰ τὸν μεγάλην Σύρτιν ἐποιεῖτο B
τὴν πορείαν· οὐ γὰρ ἄλλως. ἔνθα δὴ πάρεργόν
τι τυχεῖν, παρὰ τὸν αἰόνα, ἐπ' αὐτῷ τῷ
κλύσματι, κεῖσθαι τάφον, δηλοῦσθαι τὸν
ὁλέθρου τὸν ἔσπερ. κεκολάφθαι γὰρ ἐπ' αὐ-
τῇ ἀνδρός μοί τινα, οἷον τὸν Ταύταλον γρά-
φουσιν ἐν λίμνῃ ἑστῶτα, καὶ ἀρυόμενον τὸ
ὕδατος, ὡς πίοι δῆθεν· τὸ θηρίον δὲ, τὴν δι-
φάδα ἐμπεφυκὸς αὐτῷ περιπλοκῇ τοῦ
ποδὸς, καί τινας γυναῖκας ὑδροφορούσας ἅμα
πολλὰς καταχεῖν τὸ ὕδωρ αὐτοῦ. πλησίον δὲ C
ὠὰ κεῖσθαι οἷα τῶν στρουθῶν ἐκείνων, οὓς
ἔφασαν θηρᾶν τοὺς Γαραμάντας. γεγράφθαι
δὲ καὶ ζωύπυργμα, οὐ μέγιστον δὲ καὶ
αὐτὸ εἰπεῖν,

Τοῖα παθὼν, εἶμεν, καὶ Ταύταλος ἄφθονος ἐσθλῶν

Μυδαλέῃ κεφαλῇσιν διψαλέην ὀδύνην·

Καὶ Δαναοῖο κόρης τοῖον πόσιν ἐκ φιαλῆσιν,

Αἰὲν ἐπιπλώσας ὑδροφόρῳ καμάτῳ.

ἔστι καὶ ἄλλα ἔπη τέτταρα ὕστερα τῆς ᾠδῆς,
καὶ ὡς αἰγοβύλιος αὐτὰ, ἐδήχθη. ἀλλ' D
ἐκ ἔστι μεμνῆσθαι ἐκείνων. συλλέγουσι δὲ
ἄρα τὰ ὠὰ, καὶ ἐκκενώσαντες αὖθις αὐτὰ
οἱ αὖθις, οὐχ ὡς φαγεῖν μόνον, ἀλλὰ
καὶ σκεύεσι χρῶνται κενώσαντες, καὶ ἐκ-
πώματα ποιοῦνται ἀπ' αὐτῶν. ἃ γὰρ ἔχου-
σι κεφαλύτρια, ἀπὸ τοῦ φάρμακον εἶναι τὴν χύτραν. εἰ
δὲ καὶ μεγάλα εὑρεθείη, καὶ πῖλοι γίγνονται
δύο ἐκ τοῦ ὠοῦ ἑκάστου. τὸ γὰρ ἥμισυ ἑκά-
στου ἀπόχρη τῇ κεφαλῇ, πῖλός ἐστιν.

quemadmodum si quis oleo ignem conetur extinguere. Eam verò incurabilis morbi causſam afferre ſolent medici: Venenum Dipſadis, cùm craſſum eſſe conſueuit, poſteaquam potu rigatum fuerit, cõtinuò mouetur atque incenditur, atqui etiã humidius, vt par eſt, redditur, & per omnia membra diffunditur. Ego verò neminem vnquam tali affectum morbo aut laborantem vidi: & faxint ſuperi, ne vnquam mihi contingat videre hominem his conflictantem cruciatibus. Sed ne omnino quidem vnquam ingreſſus ſum Libyam, & rectè mihi feciſſe videor. Porrò autem epigramma quoddam audiui, quod mihi vnus è familiaribus pro certo cõfirmabat ſeipſum legiſſe ſupra ſtatuam viri ad hunc modum faro functi: qui, vt aiebat, in Ægyptum iter faciens, magnã Syrtin præteribat: neque enim alia cò perueniendi via patet. Ibi in littore obiter ad ſepulcrum eſſe delatũ, ac propter fluxum ipſum adſtantem vidiſſe ſtatuam exitij rationem indicantem, quippe ſupra illam ſculptum eſſe hominem quendam, qualem ferè pingere ſolent Tantalum in media palude conſiſtentem, ac vndas hauſientem, non aliter ac ſi biberet: beſtiolam autem, nempe Dipſada, illi inhærentem, ac pedi eius implicatam. Tum mulieres quaſpiam aquã ferentes, eadémque opera non paucas illi eandem potandam affundentes. Inſuper oua quoque adiecta conſpiciuntur, qualia ferè ſtruthionum illorum eſſe perhibentur, quos Garamantas venari ſuprà memorau. Eſt autem epigramma aſcriptũ, quod & hîc referre non alienum eſſe opinor,

Talia paſſus erat quoque Tantalus Aethope cretus,
Qui nullo potuit fonte leuare ſitim.
Tale nec è Danao natas implere puellas
Aſſiduis vndis vas potuiſſe reor.

αἰθοπικὸς ἴσον, Græcè; quod nigrum venenum ſignificat.

Erant adiecta adhuc & alia quatuor carmina de ouis, quemadmodum ea tollens à Dipſade percuſſus ſit: ſed illa memoriter non teneo. Itaque oua colligunt, eáque ſtudiosè gentes vicinæ indagant, non edendi tantùm gratia, ſed illis euacuatis pro vaſis & inſtrumentis vtuntur: plurimùm verò ex illis pocula præparant. Neque enim figulinam exercere poſſunt, propter terram arenoſam. Cæterùm magnis & capacibus inuentis, etiam pileos ex illis conficiunt, ſemper ex ouis ſingulis geminos: cuiuſque enim pars dimidia aptum & ſufficientem pileum præſtat tegendo capiti.

Ibi ergo iuxta oua dipſades inſidiosè excubant, tum accedétem quempiam mox ex arena prorepentes morſu infelicem feriunt. Ille verò ictus, illico incurabili morbo affectus, talia patitur, quæ paulò antè à me relata ſunt, ſubinde bibens, ac vehementiùs ſitiens, cùm tamen nunquam ſedata ſiti repleri poſſit. Hæc per Iouem non in hoc à me dicta ſunt, vt ambitiosè cum Nicandro contenderem, neque vt vobis planum facerem, quàm non neglectui dederim Libycorũ ſerpentum noſſe naturas. Medicorum enim magis iſta laus eſt, quibus hæc neceſſariò comperta eſſe debent, vt in tali caſu egentibus opem ferre pro artis ſuæ profeſſione queant. At ego mihi videor (& per Phidiam nc iniquo feratis animo comparationem ferinam exiſtentem) non diſſimile quiddam erga vos pati, cuiuſmodi illi patiuntur grauiſſimè, qui morſu dipſadis percuſſi ſunt. Quo enim crebriùs ad vos itare ſoleo, hoc magis atque frequentiùs ad vos eundi me vexat cupiditas, & planè ſiti aduror intolerabili, videórque mihi tali nunquam expleri poſſe deſiderio: & quidem iure optimo. Vbi enim adeò claram & conſpicuam aquam poſſim conſequi? Quare ignoſcite, ſi & ego ictus animo, hoc morſu iucundiſſimo & saluberrimo prolixè & abundanter me impleo, capite, ſcaturienti ſubiecto fonticulo, dummodo me non deficiant vndæ à vobis influentes, néve effuſo audiendi ſtudio hiantem & ſitiéntem deſeratis. Nam quod ad meam erga vos ſitim attinet, nihil prohibebit ſubinde bibere. Etenim iuxta ſapientis Platonis ſententiam, Rerum venuſtarũ nulla eſt ſatietas.

A ἐκεῖ τοίνυν λοχῶσιν αἱ δι-ψάδες ὑπὸ τὰ ὠά, κἄ ἐπειδάν τις προσέλθῃ ὁ ἀνθρωπος, ἐκ τῆς ψάμμου ἐξερπύσασαι, δάκνουσι τὸν κακοδαίμονα· ὁ δὲ, παχὺ ἐκεῖνα τὰ μικρὰ ἔμπροσθεν εἰρηκώς, πίνων ἀεὶ, κἄ μᾶλλον δι-ψῶν, καὶ πίμπλαίσθαι οὐδέποτε. Ταῦτα οὐ, μὰ Δία, πρὸς Νίκανδρον τὸν ποιητὴν φιλοτιμούμενος διεξῆλθον, οὐδ' ὅπως ὑμεῖς μάθοιτε ὡς οὐκ ἀμελὲς γεγένηταί μοι, φύσεις τῶν Λιβυκῶν ἑρπετῶν εἰδέναι, ἰατροῦ γὰρ B αὖ μᾶλλον ὁ ἔπαινος εἴη, οἷς ἀνάγκη εἰδέναι ταῦτα, ὡς ἂν ἀμύνασθαι αὐτὰ μὴ τῆς τέχνης ἔχοιεν. Ἀλλά μοι δοκῶ (καὶ πρὸς Φειδίου μὴ δυσχεράνητε τὴν εἰκόνα θηριώδη οὖσαν) ὅμοιόν τι κἀγὼ παθεῖν πρὸς ὑμᾶς, οἷ ἐκεῖνοι πάσχουσι πρὸς τὸ ποτὸν οἱ δηχθέντες ὑπὸ τῆς δι-ψάδος. ὅσῳ γὰρ αὖ θᾶττον πλέον πρόσω ἐς ὑμᾶς, τοσούτῳ μᾶλλον ὀρέγομαι τοῦ πράγματος, καὶ ὁ δί-ψος ἄγχειν ὑπερεχέσθαί μοι, καὶ ἔοικα οὐδ' ἐμπλησθήσεσθαί πο- C τε τοῦ τοιούτου ποτοῦ, καὶ μάλα εἰκότως. πολὺ γὰρ δὴ οὕτω δι-ψᾶν τε καὶ καθαρῷ ὕδατι ἐντυγχάνειν; ὥστε σύγγνωτε, εἰ δηχθεὶς καὶ αὐτὸς τὴν ψυχὴν ἡδί-στῳ τούτῳ καὶ ὑγιεινοτάτῳ τῶν δήγματι, ἐμφορεῖσθαι χαίρων, ὑπολήθῃς τῷ χρωτὶ τὴν κεφαλὴν· εἶτα μόνον μὴ ὑπολείπειν τὰ πρὸς ὑμᾶς ὑπερέχοντα, μηδὲ χωρίσῃτε τὴν ἀκουσθεῖσαν τῆς ἀκροάσεως, πρὶν ἐπὶ καὶ δι-ψῶντα καταλιπεῖν· ὡς δί-ψους γε ἕνεκα τοὐμοῦ πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε πίνειν ἀεί. καὶ γὰρ τὸν σοφὸν Πλάτωνα, Κόρος οὐδεὶς τῶν καλῶν.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΠΡΟΣ ΗΣΙΟΔΟΝ.

DISSERTATIO CVM HESIODO.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Canillatio quædam poëtarum eſt, qua Heſiodum vanitatis atque mendacij coarguit, quòd cùm iactauerit ſe à Muſis accepiſſe munus hoc, vt carmine celebraret & præterita, & quæ futura eſſent, nihil de futuris, quod quidem extet, vaticinatus fuerit, ſiue hoc inuidia quadam fecerit, communicare nolens aliis quæ ipſe accepiſſet: ſiue vanitate aliqua, qua cùm nihil tale à Muſis didiciſſet, ad vulgus tamen huiuſcemodi de ſe iactarit. Ad hanc accuſationem fingitur poſtea Heſiodus reſpondere, ac primùm tranſlatione tueri ſeſe, qua cõmuniter poëtæ omnes vti ſolẽt, cauſſã eius rei in Muſas reiciẽdo, ſi quid nouum, aut incredibile, aut cuius euẽtus conſecutus nõ ſit,

carminibus suis fortè insertum habeant. Nam id instinctu illo atque poëtico furore fieri, & multa sæpe, metrorum quoque gratia, dum in cursu opus est, eodem spiritu illo assumi, quorum ratio interdum reddi satis non possit. Deinde autem & absolutè se defendere, recitando ex carminibus suis quædam, vbi futurorum rationem & prædictionem nonnihil attigerit. Quæ tamen iterum refutans Lucianus, posteriora quidem ostendit non satisfacere definitioni & officio vaticinandi, cùm quiuis agricola eiusmodi quoque possit, qualia ille prædixit: priora autem, quæ de poëtico furore, & de Musarum instinctu respondit, aliquo modo recipit. Porrò fabula vnde occasio cauillationis huius nata est, in principio Theogoniæ habetur. Ibi enim de se ipso ait Hesiodus, pascenti sibi sub Helicone oues, astitisse Musas, & dato sceptro ex Lauro, inspirasse canendi vim, ἵνα, inquit, κλείωμι τὰ ἐσόμενα, καὶ τὰ ἔοντα, hoc est, vt carmine celebraret futura pariter & anteacta.

Λλὰ ποιητὰν μὲν ἄριστον εἶ αἰνῶ, Ἡσίοδε, καὶ τοῦτο παρὰ Μουσῶν λαβόντα μετὰ τῆς δάφνης αὐτός τι δηλοῦς ἐν οἷς ποιεῖς. ἔνθα γὰρ, καὶ σεμνὰ πρώτα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν οὕτως ἔχειν. ἔκεινο δὲ ἀπορῆσαι ἄξιον, τί δήποτε περὶ τῶν ἐσομένων, ὡς ἀφ' ἑνὸς τοῦτο λάβοις τοῦ θείου ᾠδοῦ περὶ τῶν θεῶν, ὅπως κλείοις καὶ ὑμνοίης τὰ παρεληλυθότα, καὶ θεσπίζοις τὰ ἐπόμενα. διόπερ μὲν καὶ πολὺ ἐπιλανθάνεσθαι ἐκείνων ἀνθρώπους τε ἡμέτερος διηγούμενος, ἄρξει καὶ τῶν πρώτων ἐκείνων, χάους, καὶ γῆς, καὶ οὐρανοῦ, καὶ ἔρωτος, ἔπι δὲ γυναικῶν ἀρετάς, καὶ παραινέσεις γεωργικάς· καὶ ὅσα περὶ Πλειάδων, καὶ ὅσα περὶ χειμῶνος ἀρότου, καὶ ἀμήτου, καὶ πλοῦ, καὶ ὅλως, τῶν ἄλλων ἁπάντων. διόπερ δὲ, καὶ ὁ γεννησάμενός σε ἐῶ τὸν εἰς παραπλοῦ, καὶ θεῶν δωρεᾶς μᾶλλον ἐοικὸς, λέγω δὲ τὸ τῶν μελλόντων προαγορεῦσαι, οὐδὲ τὸ ἀρχὴν ἐξαπτῆναι, ἀλλὰ τὸ μέρος τοῦτο πᾶν, λήθην παραδίδωκας, οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως ἢ τὸν Κάλχαντα, ἢ τὸν Τήλεφον, ἢ τὸν Πολύϊδον, ἢ καὶ Φινέα μιμησάμενος, οἳ μηδὲ τῶν Μουσῶν τούτου τυχόντες, ὅμως προεθέσπιζον, καὶ οὐκ ὤκνουν ἀρὰς τοῖς δεομένοις. ὥστε ἀνάγκη σοι τὴν πεισθῆναι τούτων αἰτίαν μιᾷ γε πρώτως εἰπεῖν. ἢ γὰρ ἐψεύσω εἰ καὶ σμικρὸν εἶπες, οὐκ ὡς ὑποφθονοῦσαί σοι τῶν Μουσῶν τὰ μέλλοντα προλέγειν δύνασθαι, ἢ αἱ μὲν ἔδοσάν σοι ἐπέχοντα· σὺ δ' ὑπὸ φθόνου ἀποκρύπτεις, καὶ ὑπὸ κόλποις φυλάττεις τὴν δωρεὰν, ἃ μεταδιδοὺς αὐτῆς τοῖς δεομένοις,

A T poëtam præstantissimum esse te Hesiode, & hoc ipsum à Musis vnà cum lauro te accepisse, cùm ipse palàm in iis quę à te edita sunt, indicas (sunt enim diuina, & admirationis plena omnia, tum nos rem ita se habere constanter credimus. Illud tamen non iniutia nos incertet pendentes animi, quánam re de te ipso prædicta, quasi propter hoc diuinum illum cantum à deabus acceperis, vt celebrares ac laudibus illustrares præterita, & futura prædiceres. Quippe alterum excellenter admodum extulisti, Deorum genealogiam percenlendo, ad vsque primos illos, nempe chaos, & terram, & cœlum, & amorem. Præterea autem heroidum matronarúmque virtutes, tum rei rusticæ instituta: ad hæc quæcunque ad ortum & occasum Vergiliarum, & arationis ac messis & nauigandi tempora attinent, breuiter, omnia alia pulcherrimè executus es. Alterius autem, quod & multo interuallo hominum vitæ erat accommodatius & vtilius, Deorúmque munificentiæ conuenientius, dico autem futurorum prædictionem, ne principium quidem attigisti, verùm eam partem prorsus obliuioni traditam silentio inuoluisti, nullo modo tua poësi aut Calchanta, aut Telephum, aut Polyidum, aut Phinea imitatus: qui etsi vaticinandi peritiam à Musis non sunt consecuti, multa tamen prædixerunt, nec eosdem piguit respondere egentibus. Itaque harum trium caussarum vna te fuisse præpeditum & implicitum valde verisimile est. Aut enim mentitus es, quanquam dictu acerbum hoc sit, Musas tibi fuisse pollicitas fore vt futura queas prædicere. Aut illæ quemadmodum pollicebantur, futurorum scientiam tibi præstiterunt. tu verò inuidiæ morbo adductus, acceptum munus à virginibus celas, & in sinu seruas conditum, neque illius egentes, participes reddere voluisti,

Aut ea de re multa tibi conſcripta ſunt, ſed quæ nondum in lucem edidiſti, haud ſcio in quodnam tempus aliud horum vſum promendum reſeruans. Illud autem nullo modo auſim dicere, quòd cùm Muſę duas res ſe tibi præſtituras promiſerint, alterum reddiderint, dimidium autem promiſſionis negando retractarint. Dico autem rerum futuratum cognitionẽ, maximè verò iſta priores in promittendo partes obtinente. Itaq; hæc ipſa alicui ab alio potiùs quã à te perdiſcenda ſunt Heſiode. Valde enim cõſentaneum eſt, quẽadmodum Dei bonorũ largitores ſunt, ſic & nobis amicis atque diſcipulis veſtris quàm veriſſimè iis de rebus certitudinem exponere quæ vobis notę ſunt, ac omni nos animi hæſitatione liberare. HESIO. Poteram equidẽ ô bone, facile ac promptum reſponſum reſpondere ſuper omnibus quæ me interrogaſti, nimirum nihil eorum quæ mihi carminibus decantata ſunt, meum eſſe, ſed Muſarũ. Et æquum fuerat, vt ab illis dictorum neque non omiſſorum rationem poſtulaſſes. Ego verò ſuper iis quę mihi priuatim explorata sũt & cõperta, dico autem pecóra paſcẽdi & regendi, & à ſtabulis agendi, & mulgẽdi rationẽ, tum etiam ſi qua ſunt alia paſtorum opera & officia, me rectiſſimè tueri poſſim: cęterùm ipſę deę ſua munera quibuſcunque voluerint, & quantum ea rectè tribui poſſe exiſtimauerint, præſtare conſueuerunt. Neque enim opinor oportere à poëtis ad viuum vſque leuia quæque perſcrutãtes poſtulare vt ſyllabatim omnia exactiſſimè & dicta & ſcripta ſint. Et ſi in curſu poëſeos aliquid per imprudentiã influens, poëtæ memoriam fefellerit, illud perpendere acerbũ eſt. Sed non ignorandũ eſt, nos poëtas metrorum & concinnitatis gratia nõnihil ſuperuacuum interſerere. Quædã verò ipſius carminis tenor ſępenumero plana & polita exiſtentia, haud ſcio quo modo recipiat. Atenim tu maximo quo prædiți ſumus bono nos violẽter diſpolias, nempe libertate, ac ea qua in fingẽdo vtimur facultate. Alios equidẽ ornatus poëſeos, quibus paſſim culta & compta eſt, non perſpicis; palos autem & ſpinas quaſpiã excerpis, ac anſas intentandæ ſycophãtiæ ſtudiosè rimaris. Atqui hoc tibi nõ ſoli ſtudio eſt, neque me ſolũ inſectaris, ſed & alij non pauci eadẽ in Homero collega meo flagellant & calũniantur, impensè tenuia & extremè modica quæpiã calumniantes.

Quatenus poetarum dicta accipienda.

ἢ γέγραπταί μοί σοι καὶ τὰ τοιαῦτα πολλά, οὐδέπω δὲ αὐτὰ τῷ βίῳ παραδέδωκας, οὐκ οἶδα εἰς ὅν τινα καιρόν τινα ἄλλον παιδούμενος τηρεῖ χρῆσιν αὐτῶν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὐδὲ πολλαῖς μούσαις εἰπεῖν, ὡς αἱ Μοῦσαί σοι δύο μὲν ἤδη ἐξεδόμησαν, ὃ μὲν ἔδοσαν, ὃ δὲ ἡμισείας ἀπεκαλέσαντο τηρεῖν χρόνον. λέγω δὲ τὴν τῶν μελλόντων γνῶσιν. καὶ ταῦτα, παρατέρπουσι αὐτὴν ἐν τῷ ἔπει παρεγκλίνοντες. ταῦτα οὖν παρά τινος ἄλλου Ἡσίοδε, ἢ παρ' αὐτοῦ σοῦ μαθοῦσα; φέρειν γὰρ αὖ, ὥσπερ οἱ θεοὶ δοτῆρες ἐάων εἰσίν, οὕτω δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς φίλοις καὶ μαθηταῖς αὐτῶν, μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξηγεῖσθαι περὶ ὧν ἴσμεν, καὶ λύειν ἡμῶν τὰς ἀπορίας. ΗΣΙ. ἐθέλω μέν σοι, ὦ βέλτιστε, ῥᾳδίαν ἀπόκρισιν ἀποκρίνεσθαί σοι περὶ ἁπάντων, ὅτι μηδέν ἐστι τῶν ἐφαδομένων ἐμοῦ, ἴδιον ἐμόν, ἀλλὰ τῶν Μουσῶν. ἐγὼ δὲ ἔχω σοι περὶ ἐκείνων τοὺς λογισμοὺς τῶν τε εἰρημένων καὶ τῶν παραλελειμμένων ἅπαντων. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν ὧν ἰδίᾳ ἠπιστάμην, λέγω δὲ τὴν νέμειν, καὶ ποιμαίνειν, καὶ ἀπελαύνειν, καὶ βδάλλειν, καὶ τὴν ἄλλην, ὅσαι ποιμένων ἔργα, καὶ μαθήματα, δίκαιος αὖ εἶμι ἀπολογεῖσθαι. αἱ γὰρ δὴ, τὰς αὐτῶν δωρεὰς οἷς τε αὖ ἐθέλουσι, καὶ ἐφ' ὅσον δύ' οἴονται καλῶς ἔχειν, μεταδιδόασιν. ἵμερος δέ, οὐκ ἀπορήσω παρεῖς σε καὶ ποιητικῆς ἀγυολογίας· ἐμοὶ γάρ, οἶμαι, χρὴ πρῶτα τὴν ποιητὴν εἰς ὅ λεπτότατον ἀκριβολογουμένους, ἅπαντα κατὰ τὴν συλλαβὴν ἑκάστην ἐντελῆ πάντως τὰ εἰρημένα. κἂν εἴ τι ἐν τῷ τῆς ποιήσεως δρόμῳ παραρρυὲν λάθῃ, πικρῶς τοῦτο ἐξετάζειν, ἀλλ' εἰδέναι ὅτι πολλὰ ἡμεῖς, καὶ τὴν μέτρων ἕνεκα, καὶ τῆς εὐφωνίας, ἐπεμβάλλομεν. τὰ δέ, ἐὰν ὅ ἔπος αὐτὸ πολλάκις λῇα ὄντα σὺν οἷσῃ ὅπως προεδίξατο· σὺ δέ, ὃ μέγιστον ἐν ἔχομεν ἀγαθῶν, ἀφαιρῇ ἡμᾶς, λέγω δὲ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἐν τῷ ποιεῖν ἐξουσίαν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα, οὐχ ὁρᾷς ὅσα τῆς ποιήσεως καλὰ συνδαλάμεις δὲ, ἐὰν ἀκανθάς τινας ἐκλέγῃς, καὶ γλαβὰς τῇ συκοφαντίᾳ ζητεῖς. ἀλλ' ὁ μόνος ταῦτα σὺ, οὐδὲ κατ' ἐμοῦ μόνου, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἄλλοι τὰ τῷ ὁμοτέχνῳ τῷ ἐμοῦ Ὁμήρου καθαπτίζουσι, λεπτὰ ὑπερκομιδῇ, καὶ μάλιστα μικρὰ ἄτοπα διεξιόντες.

εἰ δὲ χρὴ ἐμοὶ χωρήσαντα τῇ αἰτίᾳ τὴν ὀρθοτάτην ἀπολογίαν ἀπολογήσασθαι, ἀνάγνωθι, ὦ ἑταῖρε, τὰ ἔργα μου, καὶ τὰς ἡμέρας. εἴση γὰρ ὅσα ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ, μαντικῶς ἅμα καὶ θεοφορήτως προειρημένα μοι, τὰς ἀποδόσεις προδηλοῦντα τῶν τε ὀρθῶς καὶ κατὰ καιρὸν προπονουμένων, καὶ τῶν παραπεπλημμεληκότων τὰς ζημίας. καὶ ὅ,

Οἴσεις δ' ἐν φορμῷ, παῦροι δέ σε θησάσονται,

καὶ πάλιν ὅσα ἀγαθὰ παρέσεσθαι τοῖς ὀρθῶς γεωργοῦσι, χρησιμωτάτη ἐν τῷ βίῳ μαντικὴ νομίζοιτο. ΛΥ. τοῦτο μὲν οὖν, ὦ θαυμάσιε Ἡσίοδε, καὶ πάνυ ποιμενικόν εἴρηταί σοι, καὶ ἐπαληθεύειν ἔοικας τὴν τῶν Μουσῶν ὑπόσχεσιν, αὐτὸς οὐδὲ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ἐπῶν δυνάμενος· ἡμεῖς δὲ, οὐ τοιούτου τινὸς μαντικοῦ παρὰ σοῦ, καὶ τῶν Μουσῶν παρεπομένου. ἐπεὶ τά γε τοιαῦτα, πολὺ μαντικώτεροι ὑμῶν οἱ γεωργοὶ, καὶ ἄρτι μαντεύσαιντ' ἂν ἡμῖν περὶ αὐτῶν, ὅτι ὕσαντος μὲν τοῦ θεοῦ, διψαλέα ἔσται τὰ δράγματα· ἰῶντι δὲ αὐχμὸς ὑπολάβῃ, καὶ διψήσουσιν αἱ ἄρουραι, σύριγμα μηχανὴ μὴ οὐχὶ λιμὸν ἐπακολουθῆσαι τῇ διψῇ αὐτῶν. καὶ ἔτι οὐ μεσοῦντος θέρους, καὶ θέρους, ἢ οὐκ ἂν πόφελος ἦμεν, εἰκῇ ἐκχυθέντων τῶν σπερμάτων, οὐδὲ ἁμᾶν χλωρὸν ἐπὶ τὸν ταῖχον, ἢ χειμῶν βορεάσεσθαι τὸν καρπόν. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκφορμαντείας δεῖται, ὡς ἐὰν μὴ καλύψῃς τὰ σπέρματα, καὶ θηρσὶν μαχέλλῃ ἔχων ὑπφορβὸς τῆς γῆς αὐλοῖς, καταπτήσεται τὰ ἕρπεα, καὶ προκαπιδεῖται τὴν ἅπασαν τῶν θήρων ἐλπίδα. τὰ γὰρ τοιαῦτα, προδαιδάλως μοι, καὶ ὑποφήτας λέγων, οὐκ ἂν τις ἁμάρτοι. μαντικῆς δὲ, πάμπολυ ἀποδεῖν μοι δοκεῖ, ἧς ὅ ἔργον, τὰ ἄδηλα, καὶ οὐδαμῆ οὐδαμῶς φανερὰ προγιγνώσκειν. ὥσπερ ὅ τῷ Μίνῳ προφῆναι, ὅτι σὺν τῷ τὸ μέλιτος πίθῳ ὁ παῖς ἔστιν αὐτῷ ἀποπνιγόμενος, καὶ ὅ τοῖς Ἀχαιοῖς προμηνῦσαι τῆς Ἀπόλλωνος ὀργῆς τὴν αἰτίαν, καὶ τῷ δεκάτῳ ἔτει ἁλώσεσθαι τὸ Ἴλιον. ταῦτα γὰρ ἡ μαντική. ἐπεὶ καὶ τὰ τοιαῦτα εἴ τις αὐτῇ αἰτιάσαιτο, οὐκ ἂν φθάνοι κἀμὲ μαίνειν λέγων. προφερὲς γὰρ, καὶ προφητικὸν, ἐξ αὐτοῦ Κασταλίας, καὶ δάφνης,

A Porrò autem si causſa cedentem me oporteat rectiſſimam in medium afferre defenſionem, age ô amice, perlege Operum & Dierum opus à me conſcriptum. Planè enim comperies quanta in eo ipſo poëmate è vatidico & prophetico ſpiritu prædicta ſint, ſucceſſus manifeſtante laborum rectè atque tempeſtiuè factorum, ac omiſſorum diſpendia. Et illud:

Demeßus in corbe feres intra horrea fruges,
Et te ſpectabant mirantes tritica pauci.

Ac rurſus quanta bona conſequantur rus & agros rectè & in tempore colentes. Et hoc ſanè vtiliſſimum in vita vaticinium eſſe exiſtimatur. LVC. Enimuero hoc, B ô admirande Heſiode, nimiùm paſtoraliter à te dictum eſt, & verè Muſarum inſpirationem mihi referre videris, quando ipſe verſiculos tuos aliter tueri nequeas. Nos autem eiuſmodi vaticinationem neque à te neque à Muſis expectabamus, quoniam talia longè certiùs noſtri nouerunt agricolæ, ac nobis de illis quàm optimè vaticinarentur, fore vt ſi Iupiter largis imbribus terram irrigarit, manipuli vberes proueniant: ſi Solis ardores ſata exuſſerint, & arua ſitierint, nihil obſtare quo minus & fames illorum ſitibundam ſiccitatem ſubſequutura ſit. C Tum quòd æſtate media terra aratro ſubigenda non ſit, propterea quòd nulla vtilitas arandi laborem exceptura ſit, effuſis temere ſeminibus. Neque ſpicas adhuc virides eſſe demetendas, quippe fructum inanem inuenturos eſſe ruſticos. Sed neque illud valde eget vaticinio, quòd niſi ſemina inuolueris, & miniſter raſtrum habens, terra obducat illa, auiculas aduolaturas, ac omnem futuræ meſſis ſpem intercepturas. Etenim talia ſi quis agricolarum adhortationes & documenta dixerit, haudquaquam à vero aberrabit: cæterùm à vaticinio mihi longè latéque eſſe videntur, cuius opus eſt, D obſcura ac nullo modo vſpiam apparentia præcognoſcere: exempli gratia quòd Minoi prædictum eſt, in vaſe mellis pleno eius filium ſuffocatum iri. Tum Achiuorum quoque proceribus, Apollinis iracundiæ cauſſam præſignificaſſe, & anno decimo fore vt Ilium captum à Danais excinderetur. Hæc equidem vaticinij officia ſunt peculiaria. At ſi quis & ea quæ tu iactas, illi adſcribere voluerit, & ille me quoque vatem rectiſſimè dicere poterit: prædicam enim & vaticinabor vel ſine aqua Caſtalia, & lauro,

& tripode Delphico, quòd ſi quis hyberno gelu ſæuiente, & ad hæc Ioue pluente & grandinante nudus obambulauerit, hunc algor non modicus inuaſurus eſt: & quod adhuc priorem vaticinij certitudinem longè exuperat, calores quoque hyberna frigora ſubſecuturos: aliáque id genus permulta, quorum meminiſſe valde ridiculum eſt. Quare eiuſmodi & apologias & vaticinia miſſa facito: illud autem quod initiò dixiſti, fortaſſe indignum non eſt ſuſcipere: nempe quòd nihil eorum quæ abs te dicta ſunt, noueris, ſed afflatus quiſpiam diuinus ſuggeſſit tibi verſiculos, neque ille admodum firmus exiſtens. Siquidem quædam promiſſorum non plenè perfecta reddidit, quædam verò inabſoluta prorſus reliquit.

καὶ τρίποδος Δελφικοῦ, ὅτι αὖ χειμὼς τῆς χρύσεως ἐπέσηται τις, ὑόντος τοῦ Διὸς καὶ χαλαζάντος τῆς νυκτός, ἀπύλους δ' ἐμὲ καὶ μυρίους ὑπομενεῖται τοὺς ταύτην. ἔτι δὲ τούτου μαντικώτερον, ὅτι καὶ θέρμη μετὰ ταῦτα ὡς ὁ εἰκὼς ὑπομενεῖται, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ὧν γελοῖον ἂν εἴη μεμνῆσθαι. ὥστε τὰς μὲν τοιαύτας ἀπολογίας καὶ μαντείας ἄφες. ἐκεῖνο δέ, ὃ εἰπεῖν ἐν ἀρχῇ, ἴσως οὐδενὸς ἄξιον, ὡς οὐδεὶς ἥδεως τῶν λεγομένων, ἀλλά τις ἔμπνους δαιμόνιος ἐπέπνευσέ σοι τὰ μέτρα, καὶ πάνυ οὐδὲ ἐκεῖνα βέβαιος ὤν. καὶ γὰρ αὖ τὰ μὲν ἐπετέλεσε τῶν ὑποσχημένων, τὰ δὲ ἀτελῆ ἀπέλιπεν.

ΠΛΟΙΟΝ, ἢ ΕΥΧΑΙ.

NAVIGIVM, SEV VOTA.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Irridet hoc dialogo Lucianus cupiditates & ſtulta hominum vota, vt qui in iis rebus plerunque felicitatem ponant, eáque ſibi expetant, quæ ſi ipſis contingant, plurimum & moleſtiæ & periculorum quoque interim habituri ſint. Ita enim fingitur hic Adimantus primò diuitias, poſt hunc Samippus potentiam & imperium, poſtremus autem Timolaus voluptates, & quicquid mundo plauſibile videtur, optare. Quorum omnium vota Lucianus ita confutat, vt oſtendat quidnis potiùs quàm felicitatem in his rebus poſitam eſſe. Argumenti autem huius occaſio à noua & inuſitata nauis magnitudine naſci fingitur, quæ cùm fortè tum ex Aegypto frumentum in Italiam portaret, tempeſtatibus acta, Athenas in Pireum appulſa fuerat. Hanc cùm Adimantus (vt fingitur) conſpicatus eſſet, & de numero frumenti quem portaret, déque annuo quæſtu quem domino faceret, audiſſet, inita ſecum ratione, vt ſi tantos quotannis reditus ipſe caperet, feliciſſimum ac beatiſſimum ſeſe putaret, interim dum à Luciano ob ſtultitiam deridetur, cæteris quoque perſonis, optandi cuique quod vellet, occaſionem ac facultatem præbet. Eſt ἐκφρασις hæc veluti narratio quædam totius Dialogi. Ad quam antequam venitur, perſona quoque Adimanti, & nauis magnitudo, & tempeſtuoſum circa Chelidonias mare, dialogi gratia deſcribuntur. Exordium à Timolai ſtudio trahitur, qui ad famam nauis, à Corintho Athenas ſpectandæ eius gratia veniſſe fingitur. Eiuſdem autem argumenti ſatyra quoque eſt apud Iuuenalem decima, in qua & ille ſuo more cupiditates & inania vota hominum inſectatur.

LYCINVS, TIMOLAVS, SAMIPPVS, ET ADIMANTVS.

LYCINVS.

AN non dixi quòd citiùs clatuerit vultures cadauer pridianum ac marcidum in propatulo poſitum, quàm ſpectaculum aliquod nouum & inopinatum, Timolaũ, etiamſi Corinthum illum oporteat ſine reſpiratione curriculo abire? Quamobrẽ autem ita ſpectãdi cupidus es tu, & ad huiuſmodi res adeò impiger?

ΛΥΚ. ἐγὼ λέγω ὅτι θᾶττον οἱ γῦπες ἑωλος νεκρὸς ἐν φανερῷ κείμενος, ἢ θαμὰ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν Τιμόλαον διαλαθεῖν, καὶ εἰς Κόρινθον δι' ἀπνεύστου φοιτᾶν ἀπείρατον; ἀλλὰ τίνι οὕτω φιλοθεάμων εἶ μᾶλλον, καὶ ἄοκνος τὰ τοιαῦτα.

TIM. τί γὰρ ἔδει γε ποιεῖν, ὦ Λυκῖνε, σχολὴν ἄγοντα, πυθόμενον ὅτως οὕτω μεγάλη ναῦς, καὶ σῖτα τῷ μέτρῳ εἰς τὸν Πειραιᾶ καταπεπλευκέναι, μίαν τὴν ἀπ' Αἰγύπτου εἰς Ἰταλίαν σιταγωγῶν; οἶμαι γὰρ ἐμὲ ὁρᾶν, οἵ τε καὶ Σάμιππον τουτονὶ, μὴ κατ' ἄλλο τι ἢ ξένης ἥκειν, ἢ ὀφόμενοι τὸ πλοῖον. ΛΥ. νὴ Δία, καὶ Ἀδείμαντος ὁ Μυῤῥινούσιος εἵπετο μετ' ἡμῶν. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπου νῦν ἐκφύς ἐστιν, ἀποπλανηθεὶς ἐν τῷ πλήθει τῶν θεατῶν. ἄχρι μὲν γὰρ τῆς νεὼς, ἅμα ἤλθομεν, καὶ αἰδόντες εἰς αὐτὴν, σὺ μὲν, οἶμαι, Σάμιππε, παρῆς μετ' ἐμοῦ· ὁ δὲ, ὁ Ἀδείμαντος ἐῶ· εἶτ' ἐγὼ μετ' ἐκφυος ἐχόμενος αὐτὸν ἀμφοτέραις. καί με ὀλίγα τῆς ἀποβάθρας ὅλης πρέπουσα χειραγωγῶν, ὑπολελειμμένον, ἀνυπόδητος αὐτὸς ὤν· ὃ δὲ ἐμὸν ἔνδον ἦν, οὐκ ἔτι αὐτὸν εἶδον, ὅτε ἔνδον οὔτε ἐπεὶ κατελήλυθμεν. ΣΑ. οἶδα, ὦ Λυκῖνε, ὅπου ἡμᾶς ἀπέλιπεν, ὁπότε, οἶμαι, τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο μειράκιον ἐκ τῆς θαλάμης προῆλθε, τὴν κεφαλὴν ἐξόνυξι ἐσταλμένος, εἰσελθόντες εἰς τὸν κόλπον τὸν κάτω, ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ μετώπου ἀπηγμένον. εἰ πάνυ ἐγὼ Ἀδείμαντον οἶδα, οἶμαι, γλαφυρόν τινα ἐκφυος θέαμα ἰδὼν, μακρὰ χαίρειν φράσας τῷ Αἰγυπτίῳ ναυπηγῷ, ὡς ἐπλησίασε τὸ πλοῖον πρέπουσα δακρύων, ὥσπερ εἰώθει· εὐχέρδακρυς γὰρ ὁ ἀνὴρ εἰς τὰ ἐρωτικά. ΛΥ. καὶ μὴν ὑπάνυ καλὸς, ὦ Σάμιππε, ὁ μειράκιον ἔδοξέ μοι, ὡς αὖ καὶ Ἀδείμαντον ἐκπλῆξαι, ᾧ τοσοῦτοι Ἀθήνησι καλοὶ ἑπονται, πόθεν ἐλθόντες, σωμάλοι τὸ φθέγμα, παλαίστρας ἀποπνέοντες, οἷς καὶ τὸ δακρύσαι οὐκ ἀζηνές. ΣΑ. δῆτα τοιοῦτός τις μελάγχρως εἶ), καὶ πρόχαλος ὅτι, καὶ λεπτὰς ἄγαν τὰς σκέλοιν, καὶ ἐφθέγξατο ὀπίσω συρμόν τι, καὶ συνεχὲς, καὶ ὀπτόμενον, Ἑλληνιστὶ μὲν, ἐς ὃ πάτριον ἦν τῷ φόφῳ, καὶ τῷ τῆς φωνῆς τόνῳ. ἡ κόμη δὲ, καὶ ἐς τοὐπίσω ὁ πλόκαμος σωσεσαιρημένος, οὐκ ἐλευθέριόν φησιν αὐτὸν εἶ). ΤΙΜΟΛ. τοῦτο μὲν δὴ γνώρισμα, ὦ Λυκῖνε, σημεῖόν ἐστιν Αἰγυπτίας, ἡ κόμη. ἅπαντες γὰρ αὖθις οἱ ἐλεύθεροι παῖδες ἀπὸ πλέκουσι), ἕως τε ὡρῶν ὃ ἐφηβικὸν

ATIMOL. Quid enim aliud conueniebat facere quoque, Lycine, cùm otium alioqui agerem, audito nauem adeò ingentem, & mensuram omnem excedentem, in Piræum appulsam esse, vnam videlicet earum quibus ex Ægypto in Italiam frumentum importari solet? Arbitror autem & vos, te videlicet & Samippum hunc, non ob aliam caussam ex vrbe huc progressos esse, quàm vt nauigium hoc videretis. LYC. Per Iouem, & Adimantus quoque Myrrhinusius vnà nobiscum. Sed nescio vbinam ille nunc sit, inter multitudinem spectatorum alicubi errans. Nam vsque ad nauem quidem vnà venimus, & ascendentes in ipsam, tu quidē opinor Samippe præibas, sequebatur autem Adimantus: deindè ego post illum, vtrisque ipsum manibus apprehendens. Ac me per totas scalas subuehebat ille, manu ducens, subligatum crepidis, cùm ipse absque calceis incederet. Sed postea non amplius ipsum vidi, neque intus in naui, neque postquam iterum descendimus. SAMIP. Nosti Lycine vbi nos reliquit ille? Quando opinor formosus ille adolescentulus ex interiore parte nauis progrediebatur, niueo ac puro amiculo indutus, religata post tergum coma, ad vtranque frontis partem reducta. Proinde si ego Adimantum rectè noui, arbitror venustum ac dulce adeò spectaculum conspicatum, longum valere iusso Ægyptio fabricatore, per nauigium circumcirca præeunte, adstitisse lacrymantem, quemadmodum consueuit. Admodum enim procliuis ad lacrymas homo est, quod ad amores attinet. LYC. Atqui non adeò formosus, Samippe, adolescens ille mihi visus est, vt etiam Adimantum velut attonitum in se conuerteret, quem tot subinde Athenis formosi sectantur, ingenui omnes, loquendo garruli, & palæstram spirantes, quibus etiam illacrymari non ignauum est. Hic autem præterquam quòd colore fusco est, etiam labia habet prominentia, & gracilia nimis crura, loquiturque dissolutum & incompositum quiddam continuatis & agglomeratis inter se verbis, Græcè quidem, sed ad patrium morem concitato strepitu, & inflexo vocis accentu. Coma autem & ille post tergum conuolutus capillus, haudquaquam liberum esse ipsum arguit. TIMOLAVS. Hoc quidem nobilitatis signum, Lycine, est Ægyptiacæ, coma videlicet. Cuncti enim illorum pueri ingenui capillum à tergo collectum gerunt, vsque dum ex ephebis excedunt.

Pallenem hic pagum Atticum accipio.

quemadmodum & Pallenæ maiores no- A ἐν Παλλήνῃ οἱ παῤῥησιοι ἡμῶν, οἷς ἐδόκει
ſtri, quibus pulchrum videbatur comam καλὸν εἶ) κομᾶν ὁμοῦ γέροντας, αἰαδουμένους
nutrire ſenes quoque, redimitos crobylli χρώβυλλον ὑπὸ τέττιγι χρυσῷ ἀφλημμένον. ΣΑΜ.
textura, ſub aurea cicada religata. SAM. Εὖγε, ὦ Τιμόλαε, ὅτι ἡμᾶς ἀναμιμνήσκεις τῶν Θουκυδίδου συγγραμμάτων,
Locus eſt in primo Thucydidis, vbi de colonum ab vrbe traditum per ea tempora luxu mentionem facit.

Euge Timolaë, quòd nos commonefacis Thucydidis commentariorum, quæque in proœmio de veteri noſtra luxuria dixit ille in Ionibus, quando illi tum vnà cum cæteris in coloniam miſſi fuere. TIM. At nunc demum in mentem mihi venit Samippe, vbi à nobis relictus fuerit Adimãtus, quando videlicet iuxta malum aliquandiu ſtetimus ſurſum ſpectantes, numerantes coria alia aliis ſuperimpoſita, & mirantes aſcendẽrem per funes nautam, deinde per antennam ſupernè tutò adeò B eurrentem, apprehenſis antennarum clauis ſeu cornibus. SAM. Rectè dicis: quid igitur oportet facere nos hîc? vtrùm expectare ipſum? an vis vt ego ad nauigium iterum abeam? TIM. Nequaquam, ſed pergamus. Nam veriſimile eſt præteriiſſe illum iam, recipientem in vrbem ſeſe, poſtquam nos ampliùs inuenire non potuit. Quòd ſi minùs, at viam ſaltem nouit Adimantus: neque metuendum eſt ne à tergo relictus, à nobis ſeducatur. LYC. At videte ne agreſte nimis fuerit, relicto poſt nos amico, ipſos hinc abire. C Sed eamus tamen, ſi idem hoc Samippo quoque videtur. SAM. Atque admodũ videtur, ſi fortè apertã adhuc palæſtram deprehẽdere poſſimus. Sed interea dum ſermones cedimus, quãta nauis hæc? centum & viginti cubitos in longitudinem porrecta, latitudine autẽ ſupra quartam maximè partem menſuræ huius patens. Tum à ſummis foris ad fundum vſque, quà profundiſſima eſt, eo loci videlicet quò ſentina defluit, nouem & viginti cubitos alta. Præterea autem quãtus malus, quantámq, ſuſtinet antennam? quanto autem rudente vritur, atque aſtringitur? D Vt autem ipſa quidem puppis paulatim aſſurgit inflexa, atque aureũ anſerculum ſupernè habens impoſitum: è regione autem æqua proportione prora prominet, in anteriorem partem longè porrecta, cognominem naui deam, Iſidem videlicet, vtrinque additam habens. Nam cætera quidem ornamenta, vti picturæ, & veliflammeus ille atque paraſius color, & antè hæc anchoræ quoque, & vertendi circumagendique inſtrumẽta, & habitationes illæ poſt puppim, omnia admiratione digna viſa mihi ſunt. Iam & nautarum multitudo, cum exercitu cõparari poſſet.

Ornamentum in naſum modũ effigiatũ, vide Lucarum de nauiũ partibus.

Fortaſſe quali Paraſium vſus fuit.

ὃν ἐπὶ μικρὸν ἡμᾶς βίῤῥῃ ἐδωίατο· εἰ δὲ μή, ἀλλ' οἶδε πλοῦν ἐδὸν
Ἀδείμαντος, καὶ δίος σοδεῖν, μὴ ἀποληφθεὶς ἡμῶν ἀποδουκολιηθῇ. ΛΥΚ. ὁρᾶτε μὴ
σκαιὸν ᾖ φίλον ἀπολιποῦσας, αὐτοὺς ἀπιέναι· βαδίζωμεν οὖν ὅμως, εἰ καὶ Σαμίππῳ τοῦτο δοκεῖ. ΣΑΜ. καὶ μάλα δοκεῖ, ἴσως πως
ἀντεφγῆται τὴν παλαίστραν ἔτι καθαλόωμεν. ἀλλὰ μεταξὺ τῶν λόγων, νηλίκη ναῦς,
εἴκοσι καὶ ἑκατὸν πήχεων ἔλεγεν ὁ ναυπηγὸς ὃ μῆκος, εὖρος δέ, ἀφ' ὅ τέταρτον μάλιστα πύου· καὶ ἀπὸ τῆς καταστρώματος, ἐς
τὸν πυθμένα, ἢ βαθύτατον κατὰ τὸν αὐλῶνα, ἐννέα καὶ εἴκοσι. τὰ δ' ἄλλα, ἡλίκος μὲν ὁ ἱστὸς, ἔστι δὲ αἴρει τὴν κεραίαν,
οἵῳ δὲ καταπάτῳ χέρηται, καὶ σωνέχεται,
ὡς δὲ ἡ πρύμνα μὲν ἐπανέστηκεν ἠρέμα καμπύλη, χρυσοῦν χηνίσκον ὑπτιωμένη,
κατάντικρυ δὲ, ἀνάλογον ἡ πρῷρα ἀφ-ῆρται, ἐς ὃ πρόσω ἀπομηκυνομένη, τὴν
ἐπώνυμον τῆς νεὼς θεὸν ἔχουσα τὴν Ἶσιν ἑκατέρωθεν. ὁ μὲν γὰρ ἄλλος κόσμος αἱ γραφαὶ, καὶ τὸ ἱστίον ὃ παράσημον πορφυροῦν, καὶ
περὶ ἄγκυραι, αἱ ἀγκυρεῖαι, καὶ τροφεῖα, καὶ
περιαγωγεῖς, καὶ αἱ μετὰ τὴν πρύμναν οἰκήσεις, θαυμάσια πάντα μοι ἔδοξε. καὶ ὁ τῶν ναυτῶν πλῆθος, στρατοπέδῳ ἂν τις εἰκάσειεν.

ἐλέγετο δὲ καὶ ποσὸν ἄγειν σῖτον, ὡς ἱκανὸν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐνιαύσιον τοῖς ἔθνεσι. κἀκεῖνα πάντα μικρός τις ἀνθρωπίσκος ἦρων ἦδη, ἔσωζεν ὑπὸ λεπτῇ κάμακι τὰ τηλικαῦτα πηδάλια περιστρέφων. ἐδείκνυ γάρ μοι ἀσφαλείας οὗλος, Ηρων, οἶμαι, τοὔνομα. ΤΙΜ. θαυμάσιος τὼ τέχνω, ὡς ἔφασκον οἱ ἐμπλέοντες, καὶ τὰ θαλάττια σοφός, ὑπὲρ τὸν Πρωτέα. ἀκούσατε δὲ ὅπως διδοὺς κατήγαγε τὸ πλοῖον, οἷα ἔπαθον πλέοντες, ἢ ὡς ὁ ἀστὴρ αὐτοὺς ἔσωσεν; ΛΥΚ. σὺ, ὦ Τιμόλαε, ἀλλὰ νῦν ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι. ΤΙΜ. ὁ ναύκληρος αὐτὸς διηγεῖτό μοι, χρηστὸς ἀνὴρ, καὶ προσομιλῆσαι δεξιός. ἔφη δὲ ἀπὸ τῆς Φάρου ἀπάραντας πνεύματι βιαίῳ πνεύματι, ἑβδόμους ἰδεῖν τὸν Ἀκάμαντα. εἶτα ζεφύρου ἀντιπνεύσαντος, ἁρπασθῆναι πλαγίους ἄχρι Σιδῶνος. ἐκεῖθεν δὲ, χειμῶνι μεγάλῳ δεκάτῃ ὅπη Χελιδονίας ἀφὼ τῶν Αὐλώνος ἐλθεῖν. ἔνθα δὴ πρὸς μικρὸν ἀπορυχίους διῶναι ἅπαντας. οἶδα δέ ποτε πρὸς πλοῦσας καὶ αὐτὸς Χελιδονέας, ἡνίκα ἐν τῷ τόπῳ αἴρεται τὸ κῦμα, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Λίβα, ὑπότε ὑπολάβῃ καὶ τὸν Νότον. μετ' ἐκεῖνο γὰρ δὴ συμβαίνει μερίζεσθαι τὸ Παμφύλιον ἀπὸ τῆς Λυκιακῆς θαλάσσης· καὶ ὁ κλύδων ἅτε ἀπὸ πολλῶν ῥευμάτων πρὸς τῷ ἀκρωτηρίῳ ἀφρίζομενος. ἀπόκρημνοί δέ εἰσι πέτραι, καὶ ὀξεῖαι, πρὸς ἃς ἀνήκοντες τῷ κλύσματι, καὶ φοβερώτατόν ποιῷ τὸν κυματωγὸν, καὶ τὸν ἦχον μέγαν. καὶ τὸ κῦμα πολλάκις ἄνω ἰσομέγεθες τῷ σκοπέλῳ. τοιαῦτα καὶ σφᾶς καταλαβεῖν ἔφασκεν ὁ ναύκληρος, ἔτι καὶ νυκτὸς οὔσης, καὶ ζόφου ἀκεραίου· ἀλλὰ πρὸς τὸν οἰκτον αὐτῶν ὀπτασθέντας τοῖς θεοῖς, πῦρ τε φανῆναι ἀπὸ τῆς Λυκίας, ὡς γνῶναι τὸν τόπον ἐκεῖνον, καί τινα λαμπρὸν ἀστέρα, Διοσκούρων τὸν ἕτερον, ὀπτασθέντα τῷ κυρτώματι, καὶ κατευθῦναι τὴν ναῦν ὅπῃ τὰ λαιὰ ἐς τὸ πέλαγος, ἤδη τῷ χρημῷ προσφερομένων. τοιοῦτον δὲ ἅπαξ τῆς ὁρμῆς ἐκπεσόντας, ἀφ' οὗ τὸ Αἰγαίου πλεῦσαι, ἑβδομηκοστῇ ἀπ' Αἰγύπτου ἡμέρᾳ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἐτησίας πλαγιάζοντας,

A Dicebatur autem tãtum frumẽti numerum portare, quantus in annuum victum sufficere omnibus in Attica facilè posset. Atque hæc omnia paruus quidã homuncio, senex iam, conseruabat, tenui adeò pertica tanta gubernacula conuertens. Cõmonstratus enim mihi fuit caluaster quidam crispus, Heron, opinor, nomine. TIM. Mirabilis, quod ad artem attinet, ille, quemadmodum dicebant ij qui cum eo nauigabãt, & rerum marinarum supra Protea illum doctus. Audistis autẽ quomodo huc appulerit nauem? qualia acciderint nauigãtibus? aut quemadmodum stella ipsos seruarit? LYC. Haudquaquã B Timolaë. Quin hoc ipsum abs te libenter nunc audierimus. TIM. Ipse nauclerus narrauit mihi, homo probus, & ad conuersandum ingenuus. Aiebat autem, cũ à Pharo soluissent, flatu non admodum vehementi septimo die eò fuisse prouectos, vt iam Acamantem viderẽt. Exinde Zephyro ex aduerso spirante trãsuersos abreptos fuisse ad Sidonem vsque. Inde autem tẽpestate magna iactatos, decimo tãdem die per angustias illas ad Chelidonias peruenisse, vbi parum abfuit quin omnes submergerentur. Noui autem, aliquando etiã ipse naui præteruectus Chelidonias, quanti se eò loci attollãt fluctus, & maximè flante Africo, si quãdo assumpserit & Austri partem aliquam secum. Nam ab eo loco contingit diuidi Pãphylium mare à Lycio, & fluctus ipsi, vtpote multis ac variis vndis circa promontoriũ illud velut intersecti (præruptæ autẽ rupes sunt, & acutæ, & incursionibus aquarum exasperatæ) & procellas excitãt terribiliores, & fragorẽ edunt immẽsum. Ac fluctus sæpenumero tanti attolluntur, vt ipsius scopuli altitudinem exæquent. Talia igitur se quoq; tum deprehendisse atque expertos esse nauclerus aiebat: insuper etiam nocte existẽte tum, & tenebris profundis. Cæterùm cùm ad ploratum ipsorum dij tandẽ flexi atq; inclinati fuissent, ignem apparuisse ipsis ex Lycia, ita vt locum illũ manifestè cognoscere possent, & stellam quãdam splendidã, Dioscurorum videlicet alterũ, in summa parte mali cõsedisse, nauémque ad sinistram in altum iterũ direxisse, cùm iam præceps in rupem deferretur. Atque ex eo, cùm iam semel à recta via excidissent, per Ægæum nauigantes, septuagesimo die quàm ex Ægypto soluerunt, aduersus Etesias per obliquum & transuersè actos;

Chelidonia, & quã difficilis circa eãdem nauigatio.

Ita Græci appellãtur Castor & Pollux, nauigãtium numina.

in Piræum heri appulſos huc eſſe, eò vſq; videlicet ad inferiorem partẽ abreptos, quos conueniebat Creta ad dexteram relicta, ſupra Maleam tenẽdo curſum, iam in Italia eſſe. LYC. Per Iouem, mirabilem quendam gubernatorem narras, Heronem iſtum, aut Nerei potiùs æqualem, qui tantum à via aberrarit. Sed quid hoc? an non Adimantus ille? TIM. Admodũ Adimantus ipſe. Vocemus igitur hominem. Adimante: Te, inquam, Myrrhinuſium illum, Strobichi filium. LYC. Ex duobus alterum illi accidit videlicet: aut enim ſuccenſet nobis, aut obſurduit. Nã omnino Adimantus ille eſt, neque alius quiſquã. Admodum igitur planè iam video, & veſtẽ ipſius & inceſſum agnoſco. Etiam tonſura illa ad viuum vſque, arguit hominem. Sed tamen acceleremus obambulationẽ hanc & greſſum, vt aſſequamur hominem. Quòd niſi veſte apprehẽſum te conuertiſſemus Adimante, nunquam puto hodie clamantes nos exauditurus fuiſſes. At etiam cogitabundo ſimilis videris, neſcio quid magnum, ac minimè contemnendũ, tecum ipſe animo & cogitatione, vt vidêre, volutans. ADIM. Nihil equidem acerbum aut graue, Lycine, ſed mihi noua quædam cogitatio inter eundum in mentem veniens, vt ne audirem vos fecit, dum intẽtè adeò ac tota mente in illã velut defixus incũbo. LYC. Quænã iſta? ne enim graueris dicere, niſi omnino ex arcanis iſtis aliqua fuerit. Atqui initiati ſumus & nos, vt ſcis, & celare quæ audimus, didicimus. ADIM. At erubeſco equidẽ apud vos dicere: adeò iuuenile vobis videbitur, ſat ſcio, id quod nunc cogito. LYC. Num amatoriũ quiddam eſt? Neque enim hoc profanis nobis narrabis, ſed ſplendida admodum face etiam ipſis luſtratis initiatiſq;. ADIM. Nihil, ô præclare, iſtiuſmodi, ſed opulentiã quandam mihi ipſi fingebam, quã inanem felicitatem plerique vocare ſolent: atque in ipſa adeò acie opum & deliciarũ versãti mihi, ſuperueniſtis. LYC. Proinde illud quod in procliui eſt, Communis Mercurius, aiunt. Ac in medium allatas huc diuitias iſtas depone. Æquum enim eſt nos quoque parte aliqua frui voluptatum Adimãti, amici cùm ſimus. ADIM. Relictus equidẽ à vobis fui ſtatim à principio cùm primùm nauem conſcendiſſemus, poſtquã te Lycine in tuto collocaſſem. Nã metiente me anchoræ magnitudinem, neſcio quorsũ vos à me diſceſſiſtis.

εἰς Πειραιᾶ ἀφῖχθαι καθορμίσασθαι, ποσδὸν ἀποσυρέντας εἰς ὃ κάτω, οἷς ἔδει τὴν Κρήτην δεξιὰν λαβόντας, ὑπὲρ τὴν Μαλέαν πλοῦσθαι, ἤδη τῆς εἰς Ἰταλίαν. ΛΥ. νὴ Δία, θαυμάσιόν τινα φῂς κυβερνήτην τὸν Ἥρωνα, ἢ τοῦ Νηρέως ἡλικιώτην, ὃς ποσδὸν ἀπεσφάλη τῆς ὁδοῦ. ἀλλά τί τοῦτο; οὐκ Ἀδείμαντος ἐκεῖνός ἐστι; TIM. πάνυ μὲν οὖν Ἀδείμαντος αὐτός. ἐκβοήσωμεν οὖν· Ἀδείμαντε, σὲ φημὶ τὸν Μυρρινούσιον, τὸν Στροβίχου. ΛΥΚ. δυοῖν θάτερον, ἢ δυσχεραίνει καθ' ἡμῶν, ἢ ἐκκεκώφωται· Ἀδείμαντος γὰρ, οὐκ ἄλλος τις ἐστί, πάνυ ἤδη σαφὲς ὁρῶ, καὶ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ τὸ βάδισμα ἐκείνου, καὶ ἐκ τοσούτου ἡ κουρά. ὑποπτήσωμεν δὲ ὅμως τὸν ἄνδρα, ὡς καταλάβωμεν αὐτόν· ἢν μὴ τοῦ ἱματίου λαβόμενοί σε ὀπίσω ἐπιστρέψωμεν, ὦ Ἀδείμαντε, οὐχ ὑπακούσῃ ἡμῖν ἐμβοῶσιν; ἀλλὰ γὰρ φροντίζοντί ἔοικας ὅτι σεμνοῖάς τινος, οὐ μικρὸν οὐδ' ὑπερφυὲς πρᾶγμα, ὡς δοκεῖς, αἰαχυκλῶν. ΑΔΕΙ. οὐδέν, ὦ Λυκῖνε, χαλεπὸν, ἀλλά με καινή τις ἔννοια μεταξὺ βαδίζοντα ὑπελθοῦσα, μὴ ἀκοῦσαι ὑμῶν ἐποίησεν, ἅπερ πρὸς αὐτὸ ἄπορα τῷ λογισμῷ ἀπεβλέποντα. ΛΥΚ. τίς αὕτη; μὴ γὰρ ὀκνήσῃς εἰπεῖν, εἰ μή τις ἐστὶ τῶν πάνυ ἀπορρήτων. καίτοι ἐτελέσθημεν, ὡς οἶσθα, καὶ σιγᾶν μεμαθήκαμεν. ΑΔΕΙ. ἀλλ' αἰσχύνομαι ἔγωγε εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς· οὕτω γὰρ μειρακιώδης ὑμῖν δόξει τὸ φρόντισμα. ΛΥ. μῶν ἐρωτικόν τί ἐστιν; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἀμύητοις ἡμῖν ἔξαγορεύσῃς, ἀλλ' ἐπὶ λαμπρᾷ τῇ δᾳδὶ καὶ αὐτοῖς τετελεσμένοις. ΑΔΕΙ. οὐδέν, ὦ θαυμάσιε, ἔοικεν, ἀλλά τινα πλοῦτον ἐμαυτῷ αἰεπλατύνω, ὦ κενὴν μακαρίαν οἱ πολλοὶ καλοῦσι· καί μοι ἐν ἀκμῇ τῆς περιουσίας καὶ τρυφῆς ἐπέστητε. ΛΥ. σκοπῶ τὸ προσληφθὲν τοῦτο, κοινὸς Ἑρμᾶς, φασὶ, καὶ εἰς μέσον καταθὲς φέρων τὸν πλοῦτον· ἄξιον γὰρ ἀπολαῦσαι τὸ μέρος φίλους ὄντας, τῆς Ἀδημάντου τρυφῆς. ΑΔ. ἀπολείφθην μὲν ὑμῶν εὐθὺς ἐν τῇ πρώτῃ ἐς τὸν ναῦν ὑποβάσῃ, ἐπεί σε, ὦ Λυκῖνε, κατίσησα ἐς τὸ ἀσφαλές. προσμέτρῳ γάρ μοι τὸ μέγεθος τῆς ἀγκύρας τὸ μέτρον, οὐκ οἶδ' ὅπου ὑμᾶς ἀπίσητε.

ἰδὼν δ' ὅμως τὰ πρῶτα, ἠρόμην τινὰ τῶν ναυ-
τῶν ὁπόσην ἀποφέρῃ ἡ ναῦς τῷ δεσπότῃ ὡς
ὀπτοπολὺ κατ' ἔτος ἕκαστον τὼ μισθοφο-
είαν. ὁ δέ μοι, Δώδεκα, ἔφη, Ἀττικὰ τάλαν-
τα, εἰ πρὸς πύλας τις λογίζοιτο. τοιούτου-
τον ὂν ἐπόριον, ἐλογιζόμην, εἴ τις ἤδη τὴν
ναῦν ἄφνω ἐμοὶ ποιήσειεν εἶναι, οἷ' ἂν ὡς βί-
οτον ἐβίωσα, δῶ ποιῶν τοῖς φίλοις, ἐς
ὁπλέων ἐνίοτε μὲν αὐτὸς, ἐνίοτε δὲ οἰκέτας
ἐκπέμπων εἶτα ἐκ τῶν δώδεκα ἐκείνων τα-
λάντων, οἰκίαν τε ἤδη ᾠκοδομησάμην ἐν
ὁπτικῷρᾳ μικρὸν ὑπὲρ τὸν ποικίλον, τὸν
ὡδὶ τὸν Ἰλισσὸν ἐκείνῳ τῷ παγκάλῳ ἀ-
φεὶς, καὶ οἰκέτας ὠνησάμην καὶ ἐσθῆτας, καὶ ζεῦγη,
καὶ ἵππους. νυνὶ δὲ ἤδη καὶ ἔπλεον, ὑφ' ἁπάντων
εὐδαιμονιζόμενος τῶν ὁπόσα τῶν, φοβερὸς τοῖς
ναύταις, καὶ μονονουχὶ βασιλεὺς νομιζόμενος.
ἔτι δέ μοι τὰ κατὰ τὸν ναῦν εὐπετέστατα, καὶ ἐς
λιμένα πόρρωθεν ἀπολέποντι, ὀπτᾶς, ὦ
Λυκῖνε, κατέδυσας τὸν πλοῦτον, καὶ αἰσθε-
ψας δὴ φερόμενον ὃ σκάφος ἀρείᾳ τῇ βίᾳ
τῶν πνευμάτων. ΛΥ. σέκομαι, ὦ γενναῖε, λε-
γόμενός μου, ἅπαγε ἐπὶ τὸν στρατηγὸν, ὡς
τινα πειρατὴν, ἢ καταπονητὴν, ὃς τηλικοῦτον
ναυάγιον εἴργασμαι, καὶ ταῦτα, ἐν γῇ κατὰ τὴν
ἐκ Πειραιῶς ἐς ἄστυ. ἀλλ' ὅρα ὅπως παρ-
αμυθήσομαί σου τὸ πάθημα. πάντα γὰρ εἰ
βούλῃ, καλλίω καὶ μείζω τῶν Αἰγυπτίου
πλοῖα ἤδη ἔχε, καὶ ὃ μέγιστον, σοὶ κατα-
δῦναι δυνάμενα. καὶ πάντα σοι πεντάκις ἐξ
Αἰγύπτου κατ' ἔτος ἕκαστον εἰσαγέσθω εἰ-
σαγωγέα, καὶ, ὦ ναυκλήρων ἄριστε, δῆλος εἶ
ἀφορητος ἡμῖν τότε γενησόμενος. ὡς γὰρ ἔτι
ἑνὸς πλοίου τοσουτὶ δεσπότης ὤν, πρήσεις
βοώντων, εἰ πέντε κτήσαιο τοσούτων
πελάγεσι τούτων ἀριθμὸν πλοῖα, καὶ αἰώλεθρα, σοὶ ἔτι
δηλαδὴ τοῖς φίλοις. σὺ μὲν οὖν ἁπλῶς, ὦ
βέλτιστε· ἡμεῖς δὲ, ἐν Πειραιεῖ καθεδούμεθα
καὶ τοὺς ἐξ Αἰγύπτου ἢ Ἰταλίας καταπλέον-
τας αἰσχρίνοντες, εἴ που ὃ μέγα Ἀδαμαίου
πλοῖον, τὸν Ἶσιν, τὶς οἶδεν. ΑΔΕΙ. ὁρᾷς, ὅθ'
ὑπὸ τοῦ ὄκνου εἰπεῖν ἃ ἐνενόουν, εἰδὼς ὅτι ἐν γέ-
λωτι καὶ σκώμμασι ποιήσεταί μου τὸν θυμόν.

A Attamen cùm omnia perluſtraſſem, interrogaui quendam ex nautis, quantum mercedis ac lucri cõmunibus rationibus nauis ea referret domino in ſingulos annos. Ille autẽ, Duodecim, inquit, talenta Attica, etiam ſi quis cõmuniora tantùm cõputaret, & ad minimã ſummam redigeret. Exinde igitur rediens mecum ipſe cogitabam, Quòd ſi nũc deorum quiſpiã nauem hanc derepentè meam eſſe faceret, qualem & quàm beatam vitam acturus eram? qui & amicis bènefacturus, & interdum quidem ipſe in ea nauigaturus, interdum autem ſeruos emiſſurus, deinde ex duodecim illis talentis & do-
B mum ædificaturus eſſem in loco maximè opportuno, paulò videliçet ſupra porticum pictam, relicta paterna illa, quam apud Iliſſum habeo, & ſeruos coëmpturus, & veſtes, & vehicula, & equos. Iam autem nauigabam quoque, & felix ab omnibus iis qui nauem conſcenderant, prædicabar, à nautis autem formidabar, & tantùm non rex quiſpiam exiſtimabar, cùm interea dum ea quæ in naui ſunt, compono, & ad portum à longè aſpicio, ſuperueniens Lycine opulentiam hãc omnem ſubmerſiſti mihi, nauémque
C ipſam bene ac ſecundo voti vento labentem, ſubuertiſti. L Y C. Proinde ô generosè, çorreptum me abduc hinc ad Imperatorem, veluti piratam aliquem, aut demerſorem, vt qui tantum naufragium effecerim, idque etiam in terra, in via videlicet qua ex Piræo in vrbem itur. At vide tamen quo pacto te conſolabor pro hoc lapſu. Quinque enim, ſi placet, pulchriora adeò, & maiora Ægyptio iſto nauigia poſſidere te facito: &, quod maximum fuerit, etiam talia, quæ demergi non poſſint. Deinde etiam quinquies tibi ex Ægypto per ſingulos annos frumẽ-
D tum fortaſſis importent. Atque ô naucle re optime, iam nunc prę te fers quàm nobis tũ intolerabilis futurus ſis. Nam cùm vnius etiam nauigij iſtius dominus exiſtens, exaudire clamantes nos haud volueris, quid ageres ſi quinque poſſideas vltra hoc, tribus velis inſtructa, & tempeſtatibus inuicta? nempe ne aſpiceres quidem amicos. Proin tu quidem ſecunda nauigatione vtere, ô præclare, nos autem in Piræo ſedebimus, eóſque qui vel ex Ægypto vel Italia nauigabunt, interrogabimus, Eccubi magnum illud Adimanti nauigium, Iſidem puta, quiſpiam viderit. A D I M. Vides. propterea equidẽ grauabar dicere quidnam eſſet quod in animo mecũ ipſe cogitabam, ſat ſciẽs quòd riſu & dicacitate proſecuturi eſſetis votũ meum.

Quare ſubſiſtens hîc aliquantulum, dum vos progreſſi fueritis, cum naue mea iterum hinc nauigabo. Nam multo ſatius eſt cum nautis me colloqui, quàm hîc à vobis irrideri. LYC. Nequaquam: nam tecum illam conſcendemus etiam ipſi ſubeuntes. ADIM. At ſcalas ſubtrahã, ingrediendo vos præuertens. LYC. Proinde nos adnatando ſequemur vos. Ne enim putes tibi quidem facile eſſe tanta nauigia poſſidere, cùm neque emeris illa, neque ædificaueris: nos autem nõ poſſe à diis petere vt per multa ſtadia indefeſſis nobis liceat natare. Atqui primũ etiam in Æginam ad feſtum Dianæ, ſcis quàm parua nauicula omnes ſimul amici, quatuor quiſque datis obolis traiecerimus, & tamen nihil ægrè ferebas quòd tecum nauigaremus: nunc autem indignaris quòd tecum conſcenſuri ſumus, & ſcalas præingreſſus ſubtrahis. Nimirum luxu diffluis Adimante, & in ſinum non inſpuis, neque agnoſcis quinam ipſe ſis, qui nauclerum nunc agis. Adeò te ſublimem euexit domus iſta, in pulcherrimo vrbis loco ædificata, & ſeruorum multitudo. Atqui ô præclare, per Iſidem quæſo, etiam Niliaca ſalſamenta, tenuia iſta dico, memineris nobis huc ex Ægypto apportare, aut vnguentum à Canopo aliquod, aut Ibin ex Mẽphide: Quòd ſi verò nauis etiam ſufficiet, ex pyramidibus quoque vnam. TIM. Satis iocorum, Lycine. An non vides quo pacto erubeſcere Adimantum feceris, multo adeò riſu nauigio inundato, ita vt iam ſuperfluat, neque ampliùs ad id quod influit, reſiſtere poſſit? Et quoniam adhuc multum nobis viæ ad vrbem vſque reſtat, diuiſo in quatuor partes itinere, ſuo cuique attributo ſtadio, poſtulemus à diis quæ cuique maximè videbuntur. Ita enim & nos laborẽ eundi fefellerimus, & pariter lætitia quadã afficiemur, perinde ac ſomnio aliquo ſuauiſſimo vltro nobis obiecto, quod nos quoad ipſi voluerimus, beet. Nam penes vnumquenque ipſum menſura voti erit, & dij omnia exhibendo ſubminiſtrent, etiamſi alioqui natura incredibilia fuerint. Et quod maximum eſt, demonſtratio quædam erit hæc res, quinã omnium optimè diuitiis ac votis vſurus ſit. Indicabit enim quiſque qualiſnam futurus fuerit, ſi ei diuitiæ tantæ contigiſſent. SAMIP. Pulchrè mehercle Timolaë, atque adeò obſcquor tibi, & cùm tempus vocauerit, optabo quæcũque videbitur.

ὥστε ὑπόσχες μικρόν, ἕστ' ἂν ὑμεῖς προχωρήσητε, ἀπὸ πλουσούμαι πάλιν ὑπὸ τῆς νεώς. πολὺ γὰρ ἄμεινον τοῖς ναύταις προσλαλῶ, ἢ ὑφ' ὑμῶν καταγελᾶσθαι. ΛΥ. μηδαμῶς, ἐπὶ σκωμμονησόμεθά σοι καὶ αὐτοὶ ἀναβαίνοντες. ΑΔΕΙ. ἀλλὰ ὑφαιρήσω τὼ ἀποβάθρα, προφθάσας. ΛΥ. σκοπῶ ἡμᾶς τε προσιξόμεθα ὑμῖν. μὴ γὰρ οἴου σοὶ μὲν ἔξεστιν ῥᾳδίως τηλικαῦτα πλοῖα κτᾶσθαι, μήτε πριαμένῳ μήτε ναυπηγησαμένῳ· ἡμεῖς δὲ, οὐκ αἰτήσομέν σε τὼ θεὼ ὅτι πολλοὺς σταδίους ἀκμήτες διήσασθαι ἡμᾶς. καίτοι σφῶν καὶ εἰς Αἴγιναν ὅτε τὼ τῆς Διονύσιας τελετὼ, οἶσθα ὀβολὸν ἕκαστος ἑκάτεροι πόντες ἅμα οἱ φίλοι τεττάρων ἕκαστος ὀβολῶν διεπλεύσαμεν, καὶ οὐδὲν ἐδυσχέραινες ἡμᾶς συμπλέοντας· νῦν δὲ ἀγανακτεῖς, εἰ σκωμμονησόμεθά σοι, καὶ τὼ ἀποβάθρα προφθὰς ἀφαιρῇ. ὑφορμιεῖς γε, ὦ Ἀδείμαντε, καὶ ἐς τὸν κόλπον ὃν τοῦτον, οὐδὲ οἶσθα ὅστις ὢν ναυκληρῇς. οὕτως ἐπῆρέ σε ἡ οἰκία, ὁ καλῶ τῆς πόλεως οἰκοδομηθεῖσα, καὶ τῶν ἀκολούθων ὁ πλοῦτος. ἀλλ', ὦ γαθὲ, πρὸς τῆς Ἰσιδος, καὶ τὰ Νειλῶα ταῦτα ταρίχη τὰ λεπτὰ μεμνησο ἡμῖν ἄγειν ἀπ' Αἰγύπτου, ἢ μύρον ἀπὸ τοῦ Κανώπου, ἢ Ἶβιν ἐκ Μέμφιδος· εἰ δὲ καὶ ἢ ναῦς ἐδώσει, καὶ τὼ πυραμίδων μίαν. TI. ἄλις παιδιᾶς, ὦ Λυκῖνε· ὁρᾷς ὡς ἐρυθριᾷ Ἀδείμαντον ἐποίησας, πολλῷ τῷ γέλωτι ὑπικλύσας ὃ πλοῖον, ὡς ὑπερφορτίον εἶναι, καὶ μηκέτι ἀντέχειν πρὸς ὃ ὑπάρχον; καὶ ἐπεὶ ἔτι πολὺ ἡμῖν ὃ λοιπὸν ὅσον πρὸς ὃ ἄστυ, διελόμενοι τετραχῇ τὼ ὁδὸν κατὰ τοὺς ὑπαλλαγὰς ἕκαστος σταδίους, αἰτῶμεν ἃ ἕκαστος αὐτῶν δοκῇ τὼ θεὼν· οὕτω γὰρ αὖ ἡμᾶς ὅ, τε κάματος λάθοι, καὶ ἅμα διαφερούμεθα, ὥσπερ ἡδίστῳ ἐνυπνίῳ τινὶ ἐκποθήτῳ πρεπεσόντες, ἐφ' ὅσον βουλόμεθα ὃ ποιήσοντι ἡμᾶς. πρὸς αὐτῷ γὰρ ἑκάστῳ ὃ μέτρον τῆς βουλῆς, καὶ οἱ θεοὶ πάντα ὑπουργοῦντες παρέξονται, εἰ καὶ τῇ φύσει ἀπίθανα ἔσται. ὃ δὲ μέγιστον ἐπίδειξις ἔσται ὃ πρᾶγμα, ὅστις δὴ ἄρισται χρήσαιτο τῷ πλούτῳ, καὶ τῇ δυνάμει. δηλώσει γὰρ οἷος ἂν καὶ πλουτήσας ἐγένετο. ΣΑΜ. καλῶς, ὦ Τιμόλαε, καὶ πείθομαί σοι, καὶ ὅτου ὁ καιρὸς καλῇ, βούλομαι ἄπερ δὴ δοκῇ. εἰ μὲν

Εἰ μὲν γὰρ Ἀδείμαντος βούλεται, οὐδὲ ἐρωτᾶν οἶμαι, ὅς γε δὴ ἐν τῇ νηῒ τὸν ἕτερον πόδα ἔχει· χρὴ δὲ καὶ Λυκίνῳ δοκεῖν. ΛΥ. ἀλλὰ πλουτῶμεν, εἰ τοῦτο ἄμεινον, μὴ καὶ βασκαίνειν δόξω τοῖς κοινοῖς δυτυχίαις δοκῶν. ΑΔΕΙ. τίς οὖν πρῶτος ἄρξεται; ΛΥ. σὺ, ὦ Ἀδείμαντε, εἶτα μέν σε, οὗτος Σάμιππος, εἶτα, Τιμόλαος, ἐγὼ δὲ, ὀλίγον ὅσον ἡμιστάδιον ἐν τῷ Διπύλου ὁπτιλήψομαι τῇ δίχῃ, καὶ τοῦτο ὡς οἷόν τε τάχιστα δραμών. ΑΔΕΙ. σκοπῶ ἐγὼ μὲν οὐδὲ νῦν ἀποστήσομαι τῆς νεώς. ἀλλ' εἴ τι ἔξεστιν, ὁπτιμετήσω τῇ δίχῃ. ὁ δὲ Ἑρμῆς ὁ κερδῷος ὁπτινυσάτω ἅπασιν. ἔστω γὰρ ὃ πλοῖον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα, ἐμά, καὶ ὁ φόρτος, οἱ ἔμποροι, αἱ γυναῖκες, οἱ ναῦται, καὶ ἄλλο εἴ τι ἥδιστον κτημάτων ἀπτῶντων. ΣΑΜ. λέληθας σεαυτὸν ἔχων ἐν τῇ νηΐ. ΑΔ. τὸν παῖδα φῄς, ὦ Σάμιππε, τὸν κομήτην; κἀκεῖνος οὖν ἔστω ἐμός· ὁπόσος δέ τις ὁ πυρός ἐστι, τοῦτ' ὁ ἀριθμὸς ἅπας, χρυσοῖ ὁπτιστῆρες γενέσθω, ποσοστοὶ Δαρεικοί. ΛΥΚ. ἦ τοῦτο, ὦ Ἀδείμαντε, καταδύσεταί σοι ὃ πλοῖον; οὐ γὰρ ἴσον βάρος πυρῷ, καὶ τῷ ἰσαρίθμῳ χρυσίου. ΑΔΕΙ. μὴ φθόνει, ὦ Λυκῖνε, ἀλλ' ἐπιδὴ εἰς σὲ πρέλθῃ ἡ δίχη, τὸν Παρνηθα ἐκεῖνον εἰ θέλοις, ὅλον χρυσοῦν ποιήσας ἔχε, κἀγὼ σιωπήσομαί σοι. ΛΥ. ἀλλ' ὑπὲρ ἀσφαλείας τοῦτο ἔγωγε τῆς σῆς ἐπρησάμην, ὡς μὴ ἀπολέσθαι ἅπαντας μετὰ τοῦ χρυσίου· καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα, μέτρια, ὃ μειράκιον δὲ ὡραῖον, ἀποπνιγήσεται ἅθλιον, οὐδ' ὅπως ἀμυνόμενον. ΤΙΜ. θάρρει, ὦ Λυκῖνε· οἱ δελφῖνες γὰρ αὐτὸ ὑποδύντες, ἐξοίσουσιν ὅπῃ τοῦ γένους. ἢ νομίζεις κἀκεῖνόν τινα σωθῆναι πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἀπολαβεῖν τὸν μισθὸν αὖθις τῆς ᾠδῆς, καὶ νεκρόν τι ἄλλο παιδίον εἰς τὸν Ἰσθμὸν ὑπὸ δελφῖνος ὁμοίως κομισθῆναι, τὸν δὲ Ἀδήμαντον οἰκέτην τὸν νεώνητον, ἀπορρίψαι δελφῖνες ἐρωτικοί; ΑΔΕΙ. καὶ σύ γε, Τιμόλαε, μιμῇ Λυκῖνον, καὶ ὑπτιμετῇς τοῦ σκώμματος, καὶ ταῦτα, εἰσηγητὴς αὐτὸς γεγονώς. ΤΙ. ἄμεινον γὰρ ἦν πιθανώτερον αὐτὸ ποιεῖν, καὶ ἵνα φήσαιμεν· ἐν ὑπὸ τῇ κλίνῃ αὐλυρεῖ, ὡς μὴ τοιαῦτα ἔχοις ἐκ τοῦ πλοίου, μεταλήψεις χρυσίον ἐς τὸ ἄστυ.

A Nam si Adimantus vult, ne interrogandum quidem opinor, vt qui in naui alterum pedem habeat. Oportet autem & Lycino idem videri. LYC. Ac diteſcamus ſanè, ſi hoc potius, ne inuidere etiam communi fortunæ videar. ADIM. Quis igitur primus incipiet? LYC. Tu Adimante, deinde ſecundo loco Samippus hic poſt quem Timolaus. Ego verò paulò antè quàm ad Dipylum perueniemus, circa extremum ſemiſtadium videlicet votum meum incipiam, idque quoad fieri poteſt, breuiſſimè percurram. ADIM. Proinde ego quidem neque nunc à naui diſcedam, ſed ſi modò licet, etiam amB plius aliquid voto adiiciam; Mercurius autem quæſtuoſus ille annuat omnibus. Sit enim nauigium, & quæ in eo ſunt, mea omnia, & onus quod fertur videlicet, & mercatores, & mulieres, & nautæ, & ſi quid aliud ſuauiſſimum fuerit ex cūctis facultatibus. SAMIP. At te ipſum oblitus es in naui habēs. ADIM. Puerum iſtū, inquis, Samippe, comatum? Et ille igitur meus ſit: quantum autē frumenti eſt, totus ille numerus in aurum ſignatum vertatur, fiántque totidem Darici. LYC. Quid hoc Adimante? Submergetur tibi nauigium: non enim idē ponC dus eſt tritici, & æqualis numero auri. ADIM. Ne inuideas quæſo Lycine, ſed poſtquam ad te peruenerit votum, Parnethen, ſi placet, totam auream facias licet, atque ego tum tacebo tibi. LYC. At ego, quò magis in tuto ipſe nauigares, hoc agebam, ne videlicet vnà cum auro omnes periretis. Ac quantum ad veſtras quidem res attinet, mediocre periculum hoc futurū erat: adoleſcentulus autem ille formoſus ſuffocabitur miſer, cū natare neſciat. TIM. Bono animo ſis Lycine. Delphines enim ipſum tergo ſubeūtes, in terrā deportabunt. An tu putas citharœdum quempiā ab illis ſeruatum eſſe, accepiſſeque mercedem hanc carmihis ſui: deinde & alium quendam puerum mortuum, in Iſthmum à Delphine eodem pacto apportatum: Adimāti autem ſeruum hunc nouitium nullum habiturum Delphinem amatorem? ADIM. Etiam tu Timolaë imitaris Lycinum hunc, & ingeris conuitia, & hoc, cùm tu ipſe huius rei dux & caput ſis. TIM. Melius enim fuerat veriſimilia magis te fingere hæc, & alicubi theſaurum ſub lecto effodere aliquem, ne tibi negotium ipſe exhiberes, dum aurum è naui in vrbem transferes.

κερδῷος cognomēnum Mercurij eſt, ἀπὸ τοῦ κέρδους, id quòd lucrie præſit.

Scilicet aurei, vt Philippici.

Mons Attica.

ADIM. Rectè dicis. Effodiatur igitur A thesaurus sub Mercurio illo marmoreo, qui nobis in aula est, medimna videlicet mille auri signati. Statim itaque, iuxta Hesiodum, ædes principiò quàm maximè insignes habitarem, deinde quæ circa vrbẽ sunt, omnia iam coëmissem, præterquã quæ in Isthmo, & apud Delphos, & Eleusine sunt. Præterea quæ ad mare iacent, & circa Isthmum nonnulla quoque certaminum gratia, si quãdo ad Isthmia proficisci lubitũ esset, & Sicyonium campum: & in summa quicquid vsquã in Græcia foret vel cõsitum nemoribus, vel irriguum fontibus, vel fœcundum frugibus, id omne breui adeò tempore Adimanti sit. Aurum autem cõcauum nobis sit ad cibum ex eo capiendum, pocula verò haudquaquã leuia, vt Echecratis illa, sed duorum talentorum vnumquodque põdere. LYC. Quo pacto ergo pocillator plenum porrigat tibi poculũ adeò graue? aut quomodo tu accipies ab eo, nisi cum magno negotio, non scyphum illo, sed Sisyphium quoddã pondus attollẽte? ADI. Mi homo, ne mihi disturba votum. Ego verò etiam mensas totas aureas facturus sum, & lectos aureos: si verò nõ tacueris, etiam ipsos ministros. LYC. Vide modò ne quemadmodum Midæ & panis tibi & potus aurum fiat, & diteſcẽdo miser pereas, fame ista pretiosa enectus. ADIM. Tua igitur magis verisimiliter compones paulo pòst Lycine, postquam ipse optare incipies. Cæterùm ad hæc vestis quoque purpurea mihi sit, & victus quàm maximè delicatus: somnus, quoad fieri potest, suauissimus: amicorum salutationes, & petitiones: & quod vulgo faciunt, omnes me vereantur & adorent: atque alij quidem primo statim mane ad fores sursum ac deorsum obambulent, inter ipsos autem & Cleænetus & Democrates, illi supra modum. Atque accedentibus quidem ipsis, & ante alios intrò recipi volentibus, ianitores septem astantes, ingentes barbari, in frontem statim impingant ianuam, perinde atque ipsi nunc aliis faciunt. Ego verò, quando visum fuerit, prospiciẽs quemadmodum sol, illorum quidem nonnullos ne aspiciam quidem: si verò pauper quispiam, qualis ego videlicet fui antè repertum thesaurum, illum humaniter complectar ac lotum ad cœnam sub tempus venire iubebo. Diuites autem isti rumpentur, aspicientes vehicula, equos, & pueros formosos circiter bis mille, ex omni ætate delectos, vt quisque fuerit maximè floridus.

ΑΔ. Οὐ λέγῃς. ἀπορωρύχω ἡμῖν σὺ τὸν θησαυρὸν ὑπὸ τὸν Ἑρμῆν τὸν λίθινον, ὃς ἔστιν ἡμῖν ἐν τῇ αὐλῇ, μέδιμνοι χίλιοι ἀπεσήμου χρυσίου. δεῦρο οὖν, καὶ τὸν Ἡσίοδον, οἷος ὁ ποιητής, ὡς ἂν ἐπισημότατα οἰκοίην· καὶ τὰ περὶ ὁ ἄστυ πάντα ὠνησάμην ἤδη, πλὴν ὅσα Ἰσθμοῖ καὶ Πυθοῖ, καὶ ἐν Ἐλευσῖνι· ὅσα δὲ παρὰ θάλατταν, καὶ περὶ τὸν Ἰσθμὸν ὀλίγα, τῶν ἀγώνων εἵνεκα, εἴ ποτε δὴ τὰ Ἰσθμια ἐπιδημήσαιμι, καὶ ὁ Σικυώνιον πεδίον, ἁπλῶς, εἴ που τι ἦν σπουδῆς, ἢ ἔνυδρον, ἢ δένδρον ἐν τῇ Ἑλλάδι, πάντα ἐν ὀλίγῳ Ἀδημάντου ἔστω. ὁ χρυσὸς δὲ, κοῖλος ἡμῖν ἐμφαγεῖν τὰ ὄψα, ἢ καυλία, ὡς τὰ Ἐχεκράτους, ἀλλὰ διτάλαντον ἕκαστον τὸ ἑλκύον. ΛΥ. εἶτα πῶς οἰνοχόος ὀρέξει πλῆρες ὕστω βαρὺ ἔκπωμα; ἢ σὺ δέξῃ παρ' αὐτοῦ ἀμογητὶ ὁ σκύφον, ἀλλὰ Σισύφιόν τι βάρος ἀναδιδόντος; ΑΔ. αἴθεσπι, μή μοι ἀπάλυε τὸ δίχολον. ἐγὼ γὰρ καὶ τραπέζας ὅλας χρυσᾶς ποιήσομαι, καὶ τὰς κλίνας χρυσᾶς· εἰ δὲ μὴ σιωπήσῃ, καὶ τοὺς διακόνους αὐτούς. ΛΥ. ὅρα μόνον μὴ ὥσπερ τῷ Μίδᾳ, καὶ ὁ ἄρτος σοι, καὶ ὁ οἶνος, χρυσὸς γένηται, καὶ πλουτῶν, ἄθλιος ἀπόλῃ, λιμῷ διαφθαρεὶς πολυτελῶς. ΑΔ. τὰ σὰ ῥυθμίζῃς πιθανώτερον, ὦ Λυκῖνε, μετ' ὀλίγον, ἐπειδὴ αὐτὸς αἰτῇς. ἐᾶτε δὴ τοὺς ἁλουργεῖς, καὶ ὁ βίος οἷος ἀδεσπότου· ὕπνος, ἐφ' ὅσον ἥδιστος· φίλων προσόδοι, καὶ δεήσεις, καὶ ὁ ἀποπαγῆναι ὑπὸ πλήθους, καὶ προσκυνῆσαι· καὶ οἱ μὲν, ἑῴθεν πρὸς ταῖς θύραις ἅμα καὶ κάτω προσπατήσουσιν, ὡς αὐλοῖς ᾖ, καὶ Κλεαίνετος καὶ Δημοκράτης οἱ πάνυ· καὶ προσελθοῦσί γε αὐλοῖς, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων εἰσδεδῶσαι ἀξιῶσι, θύρωροὶ ἑπτὰ ἑφεστῶτες, δι' μεγέθης βαρβάροι πρόσαντες ἐμπαίξατον ἐς τὸ μέτωπον τῇ θύρᾳ, οἷα νῦν αὐλοὶ ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ, ὁπότε μοι δόξῃ, προκύψας ὥσπερ ὁ ἥλιος, ἐκείνων μὲν οὐδὲ ἀπολέψομαι οὐδένος. εἰ δέ τις πένης, οἷος ἦν ἐγὼ πρὶν τὸν θησαυρὸν, φιλοφρονήσομαί τε αὐτὸν, καὶ λουσάμενον, ἥκειν κελεύσω τὴν ὥραν ὅτε ὁ δεῖπνος. οἱ δὲ, ἀποπαγήσονται οἱ πλούσιοι, ὁρῶντες ὀχήματα, ἵππους, καὶ παῖδας ὡραίους, ὅσον δισχιλίους ἐξ ἁπάσης ἡλικίας, ὅ, τι ἂν ὁ δεῖπνος ᾖ.

εἶπα δεῖπνα ὅπι χρυσοῦ (οὐτελὴς γὰρ ὁ ἄργυρος, ἐγὼ δ' οὐδὲ τοῦτο) παρέξω μόνα, ὄξος Ἰσπανίας, οἶνος δὲ, ὄξος Ἰταλίας, ἔλαιον δὲ, ὄξος Ἰσπανίας ἐγὼ τοῦτο, μέλι δ' ἡμέτερον ὃ ἄπυρον, καὶ ὄψα πάντα χόρτου, ἐγὼ σῦς, ἐγὼ λαγώς, ἐγὼ ὅσα πέτεται, ὄρνις ἐκ Φάσιδος, ἐγὼ ταὼς ὄξος Ἰνδίας, ἐγὼ ἀλεκτρυὼν Νομαδικὸς· οἱ δὲ σκευάζοντες ἕκαστα, Φρύγες τινες, τοῖς πέμματα ἐγὼ χυμοὺς ἔχοντες. εἰ δέ τινι τερπτὸν μὴ, σκύφον ἢ φιάλην αἰτήσας ὁ ἐκπιὼν, ἀποφερέτω καὶ τὸ ἔκπωμα· οἱ δὲ νῦν πλούσιοι, τοῖς ἐμοὶ Ἴσοις καὶ τοιούτοις δηλαδὴ ἅπαντες. καὶ οὐκ ἐπὶ τοῦ ἀργυροῦν πινάκιον, ἢ τὸν σκύφον ὑπιδείξεται Διόνικος ἐν τῇ πομπῇ, ἢ μάλιστα ἐπιδώσω ὁρᾶν τοῖς οἰκέταις τοῖς ἐμοῖς ἀργύρῳ τοσούτῳ χρωμένοις. τῇ πόλει δὲ τὰ παρ' ἐμοῦ ὀξαίρετα ἔσται αὖ, αἱ μὲν δραχμαὶ, ἢ μὲν μνᾶν ἕκαστον δραχμὴ, τοῦ μὲν ἄστυ ἑκατὸν, τοῦ δὲ μετοίκου, ἥμισυ πύτου. δημόσια δὲ εἰς κάλλος θέατρα, καὶ βαλανεῖα· ἢ πρὸ θαλάττης ἄγω τοῦ Δίπυλον ἵκειν, κἀντεῦθά που λιμένα εἶτα, ἔπειτος ὀρύγματι μεγάλῳ τὸ ὕδατος, ὡς ὁ πλοῖόν μου πλησίον ὁρμεῖν, καταφανὲς ὂν ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ. τοῖς φίλοις δ' ὑμῖν, Σαμίππῳ μὲν, εἴκοσι μεδίμνους ἑκάστῳ χρυσίου ἀποδοκιμήσας τὸν οἰκονόμον ἐκέλευσα αὖ, Τιμολάῳ δὲ πέντε χοίνικας, Λυκίνῳ δὲ χοίνικα, ἀποσεμαγμένην καὶ ταύτην, ὅτι λάλος ἐστὶ, καὶ ὑπισκώπτει μου τὴν ἀλυκήν. ὃν ἐγὼ βούλομαι βιῶναι τὸν βίον, πλουτῶν εἰς ὑπερβολὴν, καὶ τρυφῶν, καὶ πάσαις ἡδοναῖς ἀφθόνως χρώμενος. εἴρηκα. καί μοι ὁ Ἑρμῆς πλεονεργήσειν αὐτά. ΛΥ. οἶδα οὖν, ὦ Ἀδείμαντε, ὡς πόρρω σοι ἀπὸ λευκῆς κρίκης ὁ πᾶς ἀποσὶ πλοῦτος ἀπήρτηται, καὶ ἴσως ἐκεῖνα ἁρπαγῇ, πόντια οἴχεται, καὶ αὖ δραχαὶ ἐσι ὁ θησαυρὸς ἔσαι; ΑΔ. πῶς λέγεις, ὦ Λυκῖνε; ΛΥ. ὅτι, ὦ ἄριστε, ἄδηλον ὁπόσον χρόνον βιώσῃ πλουτῶν. τίς γὰρ οἶδεν εἰ ἔτι τραπέζης κειμένης σοι τῆς χρυσῆς πρόσθεν ὀπτᾶται τὶ χῆνα, καὶ ἀποτύσασθαί τε ταὼ, ἢ τὸν Νομάδος ἀγέλης τρυόνος, ἀποθυσόμενος ὁ ψυχήσεται, ἄπτῃ, γυμνὰ καὶ κόραξι πάντα ἐκεῖνα καταλιπών; ἢ ἐτέλεσ καταριθμήσομαί σοι τοὺς μὲν αὐτίκα πρὶν ἀπολαῦσαι τὸν πλοῦτον, ἀποθανόντας, ἐνίους δὲ, καὶ ζῶντας ἀποστερηθέντας ὧν εἶχον,

Deinde & cœnas in auto appositas (vile enim argentum, & nihil ad nostrã fortunam) ac salsamentum quidẽ ex Hispania, vinum autem ex Italia, oleũ verò & ipsum ex Hispania, mel autem nostrate nouum, & igni nondũ admotum. Præterea obsonia vndequaque allata, sues videlicet, & lepores, & quęcũque volatilia, gallina ex Phaside, & pauo ex India, & gallus Numidicus. Qui verò vnũquodque apparãt, sophistæ quidam sint, circa bellaria & sapores exercitati. Quòd si cui autem præbibero, scyphum aut phialam poscẽs, ille qui ebiberit, auferat secum & poculum. Diuites verò isti qui nũc sunt, præ me Iri videlicet & mẽdici omnes videantur: neque ampliùs tum argenteam istã scutellam aut scyphum Dionicus in põpa spectãdum præbebit, & maximè postquã videbit seruos etiam meos tam multo argento vti. Ciuitati autem hæc apud me velut exemptitia erunt. Ac pecuniarum quidem distributiones, singulis mensibus drachmas ciui quidem cẽtum, inquilino autem quinquaginta dabo. Publicè verò ad ornamentum vrbis theatra ædificabo, & balnea: & mare vsq; ad Dipylum intromittã, atque ibi portum aliquem extruã, aqua per fossam magnã introducta, vt nauigium meum propiùs appelli, & ex Ceramico apertè cõspici possit. Amicis autẽ vobis, Samippo quidẽ viginti medimna auri signati adnumerare dispensatorẽ iubebo: Timolao autẽ quinque chœnices: Lycino verò chœnicem solam, eámque etiam circũscriptam, eo quòd loquacior est, & votum meum irridet. Atque hanc viuere vitam volebã, supra modum ditescẽs, & delicatè agẽs, omnibúsq; voluptatibus copiosè fruẽs. Dixi. Ac mihi Mercurius perficere ea, & ad euentũ perducere velit. LYC. Scis igitur Adimãte, vt tibi ex tenui admodũ trama puer iste Plutus suspensus sit: ac si fors aliqua ruperit illã, omnia euanescent, & carbones tibi thesaurus iste erit? ADIM. Quomodo dicis hoc Lycine? LYC. Quoniam ô optime, incertum est quantum tempotis victurus sis. Quis enim scit an adhuc appositæ tibi mẽsa ista aurea, priusquã manum admoueas, & pauonem aut gallum Numidicũ degustes, exhalata animula abiturus sis, vulturibus & coruis omnia illa relinquens? An vis vt enumerem tibi alios quidem statim priusquã diuitiis fruerentur, mortuos, alios autem etiam viuos, iis quæ possidebant, spoliatos atque exutos

à deo aliquo qui huiuſmodi rebus invidebat? An non audis, Crœſum & Polycratem, multo te opulentiores cùm fuerint, breui adeò tempore à bonis illis omnibus excidiſſe? Sed vt tibi miſſos hos faciam, num tibi valetudinem adeò firmam putas fore, atque conſtantem? An non vides multos diuitum infeliciter ætatem agere, doloribus ac morbis vexatos? ac alios quidem ne vadere quidem poſſe, alios autem cæcos eſſe, aut intus labore aliquo affectos? Nam quòd ne alteram quidem tantam opulentiam poſſidere velis, atque eadem cum Phanomacho diuite iſto pati, paritérque vt ille mulieroſus eſſe, ſat ſcio, etiam ſi nullus ipſe dixeris. Omittam interim dicere, quàm multas inſidias cum diuitiis coniunctas norim. Præterea & prędones, & cædes, & odium quod apud multitudinem obeundum eſt. Vides nimirum cuiuſmodi rerum cauſſa exiterit tibi theſaurus iſte. A D I M. Semper tu mihi, Lycine, aduerſarius es: quare neque chœnicem etiam accipies, vt qui perpetuò votum meum infecteris. LYC. Atqui hoc quidem iam communi diuitum more detrectas, & promiſſum reuocas. Sed tu Samippe iam opta. SAMIP. Ego verò (Arcas enim ſum ex Mantinea, vt ſcitis, in continente vitam agens) nauem quidem haudquaquam poſtulabo mihi contingere, vt quam ciuibus meis ſpectandam exhibere impoſſibile ſit: neque ſcrupulosè adeò cum diis rationem inibo, theſaurum petens, & aurum ad menſuram accumulatum: ſed (poſſunt enim omnia dij, etiã ea quæ maxima videntur eſſe, & lex voti quam Timolaus tulit, iubet nihil vereri poſtulare, tanquam illis nihil non annuentibus) poſtulo videlicet rex eſſe, non qualis Alexander Philippi filius, aut Ptolemæus, aut Mithridates, aut ſi quis alius accepto à patre regno imperauit, ſed mihi principio à prædandi conſuetudine exorſo, ſocij & coniurati circiter triginta fideles admodum & audaces adſint. Deinde paulo pòſt trecenti accedentes nobis alij ſuper alios. Poſtea mille, & non multo pòſt decies mille, poſtremò tota armatorum ſumma quinquaginta millia. Equitum autem circa quinque millia ſit. Ego verò ſuffragiis cunctorum antepoſitus & electus, Imperator optimus eſſe videar, qui & hominibus præeam, & rerum adminiſtrationem geram.

Veti imperij & potentia.

A ἐκεῖνός τινος βασιλέως τοῖς τοιαῦτα δαίμοσιος; ἀκούεις γάρ που, τὸν Κροῖσον καὶ τὸν Πολυκράτη, πολὺ σοῦ πλουσιωτέρους γενομένους, ἐκπεσόντας ἐν βραχεῖ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων; ἵνα δέ σοι καὶ τούτους ἀφῶ, πόθεν ὑγιαίνειν ἐγέγυον οἴῃ σοι γήσεσθαι, καὶ βέβαιον; ἢ οὐχ ὁρᾷς πολλοὺς τῶν πλουσίων κακοδαιμόνως διαφέροντας ἐκ τῶν ἀληδόνων, τοὺς μὲν, οὐδὲ βαδίζειν δυναμένους, τοὺς δὲ, τυφλούς, ἢ τῶν ἐντοσθίων τι ἀλγοῦντας; ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἄν ἕλοιο πλουτεῖν δὶς τοσοῦτον πλοῦτον, ὅμοια πάσχειν Φανο- B μάχῳ τῷ πλουσίῳ, καὶ δηλώσεσθαι ὡς ἐκφύγοις, οἶδα κἂν μὴ εἴπῃς. ἐγὼ λέγω ὅσας ὑπουλὰς οἶδα μετὰ τοῦ πλούτου, καὶ λῃστάς, καὶ φθόνον, καὶ μῖσος παρὰ τῶν πολλῶν. ὁρᾷς οἷον σοι πραγμάτων αἴτιος ὁ θησαυρὸς γίγνεται; ΑΔΕΙ. ἀεί σοι μοι, ὦ Λυκῖνε, ἐναντίος· ὥστε οὔτε τὼ χοινικίδα ἐπὶ λήψῃ, ἐς τέλος μου τῆς εὐχῆς ἐμπρεάζων. ΛΥ. τοῦτο μὲν ἤδη κοινὸν τοῖς πολλοῖς τῶν πλουσίων αἰσθάνῃ, καὶ αἰσχαλεῖς, τὼ ἐναντίᾳ σοι. ἀλλὰ σὺ ἤδη ὁ Σάμιππος, εὖχου. ΣΑΜ. ἐγὼ δὲ (ἠπειρώτης γάρ εἰμι, Ἀρκὰς, ἐκ Μαντινείας ὡς ἴστε) ναυῦν μὲν οὐκ αἰτήσομαι γενέσθαι, ἵν' γε τοῖς πολίταις ἐπιδείξασθαι ἀδύνατον, οὐδὲ μικρολογήσομαι πρὸς τοὺς θεοὺς, θησαυρὸν αἰτῶν, καὶ μεμετρημένον χρυσίον. ἀλλ' (δύνανται γὰρ ἅπαντα οἱ θεοὶ, C κἂν τὰ μέγιστα εἶναι δοκοῦντα, καὶ ὁ νόμος τῆς εὐχῆς, ὃν Τιμόλαος ἔθηκε, φήσας μηδὲν ὀκνεῖν αἰτεῖν, ὡς ἐκείνων πρὸς ἁπάντων αἰσθυόντων) αἰτῶ δὴ βασιλεὺς γενέσθαι, οὐχ οἷος Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, ἢ Πτολεμαῖος, ἢ Μιθριδάτης, ἢ εἴ τις ἄλλος ἐκδεξάμενος τὴν βασιλείαν παρὰ πατρὸς, ἦρξεν. ἀλλά μοι ὁ πρῶτον ἀπὸ λῃστείας ἀρξαμένῳ, ἑταῖροι καὶ συνωμόται ὅσον τριάκοντα, πιστοὶ μάλα καὶ πρόθυμοι γενέσθωσαν· εἶτα κατ' ὀλίγον, τριακόσιοι προσιόντες ἡμῖν, ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις· εἶτα, χίλιοι, καὶ μετ' οὐ πολὺ, μύριοι· καὶ ὃ πᾶν, εἰς πέντε μυριάδας ὁπλιτικὸν, ἱππεῖς δὲ, ἀμφὶ τοὺς πεντακισχιλίους, ἐγὼ δὲ, χρηματισθεὶς ὑφ' ἁπάντων προκριθεὶς, ἄρχων ἄριστος εἶναι δόξας αἰθέρων ἡγεῖσθαι, καὶ πρόσταις χρῆσθαι.

ὡς τῦτό γε αὐτὸ ἤδη μείζονα εἰμὶ τῶν ἄλλων βασιλέων, ἅτε ἀρετῇ προχειροτόνητα τῆς στρατιᾶς ἀρχὴν, ἢ κληρονόμον γιγνόμενον, ἀλλὰ πονήσαντος εἰς τὴν βασιλείαν· ἐπεὶ τῷ Ἀδιμάντου θησαυρῷ οὐδὲν παρόμοιον ὁ τοιοῦτος. καὶ ὃ πρᾶγμα οὐχ ὅμοιον ἤδη, ὡς ὅταν ἴδῃ τις αὐτὸς δι' αὐτοῦ κτησάμενος τὴν δυναστείαν. ΛΥ. παπαῖ, ὦ Σάμιππε, σμικρόν τι μὲν ἀληθῶς καὶ αὐτὸ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων σὺ γε ᾔτησας, ἀρχὴν ἀσπίδος τοσαύτης, ἄριστος δὴ προκριθεὶς ὑπὸ τῶν πεντακισμυρίων. τοιοῦτον ἡμῖν ἢ Μαντινέα θαυμαστὸν βασιλέα καὶ στρατηγὸν ἐλελήθει αἱρησόμενα· πλὴν ἀλλὰ βασίλευε, καὶ ἡγοῦ τῆς στρατιᾶς, καὶ διακόσμει τό, τε ἱππικὸν, καὶ τοὺς ἀσπιδιώτας. ἐθέλω γὰρ εἰδέναι οἵ βαδιοῦνται τοσοῦτοι ὄντες ἐξ Ἀρκαδίας, ἢ ὅπῃ ἡμᾶς ἀθλίους πρῶτους ἀφίξεσθε. ΣΑ. ἄκουε, ὦ Λυκῖνε, μᾶλλον δὲ εἴ σοι φίλον, ἀκολούθει μοὶ ἡμῶν, ἵππαρχον γάρ σε τῶν πεντακισχιλίων ἀποφαίνω. ΛΥ. ἀλλὰ τῆς μὲν τιμῆς, ὦ βασιλεῦ, χάριν οἶδά σοι, καὶ ὑποκύψας εἰς τὸ Περσικὸν, προσκυνῶ σε, καὶ περιαγαγὼν εἰς ὕπτιον τὼ χεῖρε, πρῶτα μὲν τιάραν, ὀρθὴν οὖσαν, καὶ τὸ διάδημα. σὺ δὲ τῶν ἐρρωμένων τούτων τινὰ ποίησον ἵππαρχον. ἐγὼ γάρ σοι δεινῶς ἄφιππός εἰμι, καὶ σχεδὸν ὅλως ἐπίβαλλε ἵππου ἐς τὸν πρὸ τοῦ χρόνου. δέδοικα τοίνυν μὴ τῷ σαλπίκτῃ ἐπιτερπόμενος, καταπεσὼν ἔγωγε, συμπατηθῶ ὑπὸ τῇ τύρβῃ ὑπὸ τοσαύτας ὁπλάς, ἢ καὶ θυμοειδὴς ὁ ἵππος ὤν, ἐξενέγκῃ με, τὸν χαλινὸν σπασάμενος, ἐς μέσους τοὺς πολεμίους, ἢ δεινός καταδεθῆναί με πρὸς τὸ ἐφίππιον, εἰ μέλλω μένειν τε αὖθι, καὶ ἔξεσθαι τοῦ χαλινοῦ. ΑΔΕΙ. ἐγώ σοι, ὦ Σάμιππε, ἡγήσομαι τῶν ἱππέων· Λυκῖνος δὲ, ὁ δεξιὸν κέρας ἐχέτω. δίκαιος δ' αὖ εἶμι τυχεῖν παρά σοῦ τῶν μεγίστων, τοσούτοις σε μεδίμνοις δωρησάμενος ὀβρυσήμου χρυσίου. ΣΑ. καὶ αὐτοῖς ἐρώμεθα, ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς ἱππέας, εἰ δέξονταί σε ἄρχοντα σφῶν γενέσθαι. ὅτῳ δοκεῖ, ὦ ἱππεῖς, Ἀδείμαντον ἵππαρχεῖν, αἰωρείσθω τὴν χεῖρα· πάντες, ὡς ὁρᾷς, ὦ Ἀδείμαντε, ἐχειροτόνησαν. ἀλλὰ σὺ μὲν ἄρχε τοῦ ἵππου, Λυκῖνος δ' ἐχέτω τὸ δεξιόν· ὑποστὰς δὲ Τιμόλαος, ὅπῃ τῷ διανύμου τεταξέται.

A Vt hoc vtique ipso iam maior sim cæteris regibus, vt pote qui virtute cæteris antepositus, exercitui imperem, non per successionem hæreditariam ab alio in regnum introductus. Nam hoc Adimanti thesauro non dissimile foret: & ipsa res haudquaquam eodem modo suauis, vt cùm aliquis videtur ipse per se ipsum potentiam ac principatum assecutus esse. LYC. Papæ, Samippe! haudquaquam exiguum aliquid tu quidem, sed ipsum adeò caput bonorum omnium postulasti, videlicet aciei tantæ optimus ipse iudicatus à quinquaginta millibus. Talem scilicet nobis Mantinea, & tam
B admiratione dignum regem atque imperatorem, interim dum non animaduertit, enutriuit. Verùm age, regna, præi militibus, & exorna equestrem exercitum, pariter & viros clypeum gestantes. Cupio enim scire quonam profecturi sitis tam multi ex Arcadia, aut contra quos miseros primos expeditionem facturi. SAMIP. Audi Lycine. Imò verò si tibi placet, sequere vnà nobiscum. Præfectum enim alæ constituam te equitum quinque millium. LYCIN. At pro honore quidem isto, ô rex, gra-
C tiam tibi habeo, ac Persico more procumbens adoro te, circumactis post tergum manibus venerando tiaram rectam istam, atque ipsum diadema. Tu verò ex validis istis aliquem, præfectum equitum designa. Nam ego tibi à re equestri valde alienus sum, neque omnino equum vllum ascendi ante hunc diem. Proinde metuo ne tubicine classicum intonante, decidens ego, in tumultu à tot vngulis conculcer, aut etiam equus ferocior existens, arrepto freno in medios hostes efferat me, aut denique oporteat me alligari ephippio, si
D manere super illud debeam, frenúmque tenere. ADIM. At ego tibi Samippe ducam equites, Lycinus autem dextrum cornu habeat. Meritus autem sum qui maximos honores abs te consequar, vt qui te tam multis medimnis auri signati donauerim. SAMIP. Ipsos interrogemus equites, Adimante, num recipere te velint præfectum suum. Cui igitur placet, equites, Adimantum hunc præfectum vestrum esse, manum attollat. Omnes, vt vides, Adimante, suffragantur tibi. Proin tu quidem equitatui præsis, Lycinus autẽ dextrum cornu ducat. Timolaus porrò hic ad sinistram ordinabitur.

Ego verò mediam aciem regam, pro eo atque legitimum eſt Perſarum regibus, quando ipſi aſſidere ſibi aliquos volunt. Sed progrediamur iam rectà verſus Corinthum, quà per montana itur, comprecati Iouem Regium. Ac poſtquam ea quæ in Græcia ſunt, omnia ſub poteſtatem redegerimus (neque enim quiſquam erit qui nobis reſiſtet, aut arma opponet, cùm tam multi ſimus, ſed abſque ſudore ac puluere vincemus) conſcenſis triremibus, & equis in naues impoſitis (apparatum autem eſt in Cenchreis & frumentum ſatis multum, & nauigia quæ ſufficiant, cæteráque ad hanc rem omnia) traiiciamus per Ægæum in Ioniam, & exinde ibi ſacris Dianæ peractis, ac ciuitatibus nullo defendente captis, præfectiſque ibidem facilè relictis, in Syriam pergamus, per Cariam itinere facto, inde per Lyciam, & Pamphyliam, & Piſidas, & vtranque Ciliciæ oram, maritimam videlicet & montanam, donec ad Euphratem peruenerimus. LYC. At me, ô rex, ſi placet, ſatrapam aliquem Græcis relinque. Formidoloſus enim ſum, neque domo longiùs abire facilè ſuſtinuero: tu verò videris etiam contra Armenios & Parthos exercitum ducturus eſſe, gentes bellicoſas, & ſagittandi perquam peritas. Quare alteri alicui dextram cornu committe: me verò Antipatrum quempiam in Græcia relinque, nequis etiam ſagitta me transfigat ea parte qua nudus maximè ero, miſerum me feriens, circa Sura vel Bactra alicubi phalangem ducentem tibi. SAMIP. Aufugis Lycine, ac deſeris ordinem, meticuloſus videlicet exiſtens: atqui lex iubet caput amputari ei, ſi quis ordinem deſeruiſſe deprehendatur. Sed quoniam apud Euphratem iam ſumus, & fluuius ipſe ponte iunctus eſt, & quæcunque à tergo reliquimus, bene ac tutò nobis ſe habent, omniáque à præfectis tenentur, qui à me cuique genti impoſiti ſunt, alii autem etiam abierunt, Phœniciam interea nobis & Palæſtinen, & exinde Ægyptum quoque adiuncturi: age tu primus Lycine tranſi, dextrum ducens cornu: deinde ego ſequar, & poſt me Timolaus hicce. poſtremus autem equeſtrem duc exercitum Adimante. Ac per Meſopotamiam quidem nullus nobis obuiam fuit hoſtis, ſed vltrò ſeipſos & arces, homines dediderunt.

Vtilia, cui Macedoniam cõmiſit Alexander, dũ in Aſiam tranſiret.

ἐγὼ δὲ, κατὰ μέσον, ὡς νόμος βασιλεῦσι τῶν Περσῶν, ἐπειδὴ αὐτοῖ συμπαρεδρεύειν αὐτῆς βούλωνταί τινας. παρίωμεν δὲ ἤδη τὴν ὁδὸν τὴν διὰ Κορίνθου διὰ τῆς ὀρεινῆς, ἐπευξάμενοι τῷ βασιλείῳ Διΐ. κἀπειδὴ τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι πάντα χειρωσώμεθα (οὐδεὶς γὰρ ὁ ἀντιπαρασησόμενος ἡμῖν τὰ ὅπλα τοσούτοις οὖσιν, ἀλλ' ἀκονητὶ κρατήσομεν) διαβάντες ὑπὲρ τὰς πεύκας, καὶ τοὺς ἵππους εἰς τὰς ἱππαγωγοὺς ἐμβιβάσαντες, πλεύσαντες ἐκ Κεγχρεαῖς καὶ σῖτος ἱκανὸς, καὶ τὰ πλοῖα διαφορὰ, καὶ τἄλλα πάντα, διαπλεύσωμεν τὸν Αἰγαῖον εἰς τὴν Ἰωνίαν. ἔπειτα ἐκεῖ τῇ Ἀρτέμιδι θύσαντες, καὶ τὰς πόλεις ἀτειχίστους λαβόντες, ῥᾳδίως ἄρχοντας ἀπολιπόντες, παρέλθωμεν ὑπὲρ Συρίας διὰ Καρίας, εἶτα Λυκίας, καὶ Παμφυλίας, καὶ Πισίδων, καὶ τῆς Θαλαττίου, καὶ ὀρεινῆς Κιλικίας, ἄχρις οὗ ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην ἀφικώμεθα. ΛΥΚ. ἐμὲ, ὦ βασιλεῦ, εἰ δοκεῖ, Σατράπην τῆς Ἑλλάδος κατάλιπε. δειλὸς γάρ εἰμι, καὶ τὴν οἰκίαν πολὺ ἀπελθὼν οὐκ ἂν ῥᾳδίως ὑπομείναιμι· σὺ δὲ ἔοικας ὑπὲρ Ἀρμενίους καὶ Πάρθυαίους ἐλάσειν, μάχιμα φῦλα, καὶ τὸν ἱππικὸν δίκροκα, ὥστε ἄλλῳ παραδοὺς τὸ δεξιὸν, ἐμὲ Ἀντίπατρόν τινα ἐάσαι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, μή με καὶ βέλος πίπτῃ τις ὀπίσω, ἄθλιον βαλὼν ἐς τὰ γυμνά, περὶ Σοῦσα ἢ Βάκτρα ἡγούμενόν σοι τῆς φάλαγγος. ΣΑΜ. ἀποδιδράσκεις, ὦ Λυκῖνε, τὴν κατάλογον, δειλὸς ὤν. ὁ δὲ νόμος, ἀποτέμνεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἴ τις λιπὼν φαίνοιτο τὴν τάξιν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὸν Εὐφράτην ἤδη ἐσμὲν, καὶ ὁ ποταμὸς ἔζευκται, καὶ κατόπιν ὁπόσα διελήλυθαμεν ἀσφαλῶς ἡμῖν ἔχει, καὶ πάντα ὑπήκοα κατέχομεν, ἴσθ' ἐμοῦ ἡγεμόνος ἤδη ἐπισπασθέντες, οἱ δὲ καὶ ἀπίασι, τὴν Φοινίκην ἡμῖν ἐσομένην, καὶ τὴν Παλαιστίνην, εἶτα καὶ τὴν Αἴγυπτον προσαξόμενοι, σὺ πρῶτος, ὦ Λυκῖνε, διάβαινε, δεξιὸν ἄγων, εἶτα ἐγὼ, καὶ μετ' ἐμὲ, οὑτοσὶ Τίμολαος. ὑπὲ πᾶσι δὲ, ὁ ἱππικὸν ἄγε σύ, ὦ Ἀδείμαντε. καὶ διαβάντες τὴν Μεσοποταμίαν οὐδεὶς ἀπήντησεν ἡμῖν πολέμιος, ἀλλ' ἑκόντες αὐτοί τε καὶ τὰς ἀκροπόλεις αὐθέντοι διεχείσθην,

καὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα ἐλθόντες ἀπροσδόκητοι προσπλέομεν εἰς ὃ εἴσω τῶν τειχῶν, καὶ ἐχόμεθα τῆς πόλεως. ὁ βασιλεὺς δὲ περὶ Κτησιφῶντα διατρίβων, ἥκουσε τὴν ἔφοδον. εἶτα εἰς Σελεύκειαν προελθών, παρασκευάζεται, ἱππέας τε ὅτι πλείστους μεταπεμπόμενος, καὶ τοξότας, καὶ σφενδονήτας. ἀπαγγέλλουσι δ' οὖν οἱ σκοποὶ ἀμφὶ τὰς ἑκατὸν ἤδη μυριάδας τῶν μαχίμων συνῆχθαι, καὶ τούτων εἴκοσιν ἱπποτοξότας· καίτοι ὅπω ὁ Ἀρμένιος πάρεστιν, ὅτι οἱ ἐπὶ τὴν Κασπίαν θάλατταν οἰκοῦντες, ὅτι οἱ ἀπὸ Βάκτρων, ἀλλ' ἐκ τῶν πλησίον καὶ παραυτίκα τῆς ἀρχῆς· ὅτω ῥᾳδίως τοσαύτας μυριάδας κατέαξε. καιρὸς οὖν ἤδη σκοπεῖν ἡμᾶς ὅ,τι χρὴ ποιεῖν. ΑΔΕΙ. ἀλλ' ἐγὼ μὲν φημι δεῖν ὑμᾶς, ὃ πέζον, ἀπιέναι πρὸς ὅτι Κτησιφῶντος, ἡμᾶς δέ, ὃ ἱππικόν, αὐτοῦ μένειν, πρὸς Βαβυλῶνα φρουλάξοντας. ΣΑΜ. ἀποδιδράσκεις καὶ σύ, ὦ Ἀδείμαντε, πλησίον τοῦ κινδύνου γιγόμενος. σοὶ δὲ τί δοκεῖ, ὦ Τιμόλαε; ΤΙΜΟ. ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ βαδίζειν ὅπῃ τοὺς πολεμίους· μηδὲ περιμένειν ἔστ' ἂν ἄμεινον παρασκευάσωνται, πολυτρόπων αὐτοῖς συμμάχων προσγιγνομένων, ἀλλ' ἕως ἔτι καθ' ὁδὸν εἰσὶν οἱ πολέμιοι, ὅπῃπερ ἁμῶμεν αὐτούς. ΣΑ. λέγεις· σὺ δὲ τί, ὦ Λυκῖνε, δοκιμάζεις; ΛΥΚ. ἐγώ σοι φράσω. ὅπερ γὰρ καὶ μόνον ἡμῶν αὐτῶν ὀδύοντες, ὁπότε καταπαύσαιμεν ἐλαύνοντες εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ νῦν δὲ ἤδη τριάκοντά που σταδίους προκεχωρήκαμεν, καὶ ὁ ἥλιος πολύς, καὶ μεσημβρία γὰρ ἤδη μάλιστα, ἐκταῦθά που ὅπῃ τὰς ἐλαίας ὅπῃ τῆς αἰπεινοτάτης σκιᾶς καθίσαντας, αἰαπαύσασθαι, εἶτα οὕτως αἰασάντας, πορεύεσθαι, καὶ αὖθις ὃ λοιπὸν εἰς ὃ ἄστυ. ΣΑΜ. ἔτι γὰρ Ἀθήνησιν, ὦ μακάριε, εἶναι δοκεῖς, ὃς ἀμφὶ Βαβυλῶνα ἐν τῷ πεδίῳ, πρὸ τῶν τειχῶν ἐν τοσούτοις στρατιώταις καθήσαι περὶ τοῦ πολέμου διασκοπούμενος. ΛΥ. ἐπεμνησας ἐγὼ δὲ μηδὲν εἰπεῖν μέλλων, καὶ οὐ πάνυ ὀφελεῖν δόξαν τῷ γνώμῃ. ΣΑ. πρόσθεν δή, εἴ σοι δοκεῖ, καὶ ὅπως ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐν τοῖς κινδύνοις ἔσεσθε, μηδὲ προδώσετε τὸ πάτριον φρόνημα· ἤδη γάρ που καὶ οἱ πολέμιοι ἐπιλαμβάνουσιν. ὥστε ὃ μὲν σύνθημα ἔστω, Ἐνυάλιος.

Etiam ad Babylonem accedentes, præter ſpem intra muros recepti ſumus, ac vrbem ipſam tenemus. Rex autem ad Cteſiphontem commorans, aduentum noſtrum accepit. Proinde Seleuciam profectus, exercitum comparat, & equites quamplurimos vndecunque accerſens, & ſagittarios, & funditores. Renunciant itaque ſpeculatores, ad centum myriadas hominum bello aptorum congregatas eſſe, & ex his viginti qui ex equis iaculantur. Neque tamen adhuc neque Armenius adeſt, neque ij qui ad Caſpium mare habitant, neque Bactriani, ſed ij tantùm qui in vicino degunt, & in ipſo quaſi ſubvrbio regni. adeò facilè tot myriadas ille recepit. Tempus igitur iam eſt vt videamus quidnam oporteat nos facere. ADIM. At ego quidem cenſeo oportere vos, pedeſtrem videlicet exercitum, proficiſci hinc ad Cteſiphontem: nos autem, equites puta, manere hîc, & Babylonem aſſeruare. SAMIP. Etiam tu metu effœminaris Adimante, poſtquam propius periculo ventum eſt. Sed quid tibi videtur Timolaë? TIMOL. Omnibus copiis eundum hoſti obuiam eſſe, neque expectandum dum illi meliùs ſeſe pararint, auxiliis vndique ipſis accedentibus: ſed dum adhuc in itinere ſunt hoſtes, adoriamur ipſos. SAMIP. Rectè dicis. Tu verò Lycine quid cenſes? LYC. Equidem tibi dicam. Poſteaquam defeſſi iam ſumus contendendo, & abſque intermiſſione iter faciendo, quando in Piræum mane deſcendimus, & nunc autem triginta propè ſtadia proceſſimus, deinde & ſolis ardor frequens (nam iam circa meridiem maximè eſt) hîc alicubi ad oleas, ſuper columnam iſtam inſcriptionibus inſignitam reſidentibus, quieſcendum pauliſper eſſe. Deinde reſurgentibus inde iterum eundum, & reliquum viæ ad vrbem abſoluendum eſſe. SAMIP. Etiámne Athenis, ô beate, tibi eſſe videris, qui circa Babylonem in campo ante muros inter tot milites ſedes de bello deliberans? LYC. Submonuiſti. Ego verò ſobrium eſſe me putabam, at tu in eo, vt ſententiam proferrem. SAMIP. Accedamus igitur, ſi tibi videtur. Ac vt viri fortes in periculis ſitis facite, neque prodatis patrios ſpiritus. Iam enim & hoſtes videlicet pugnam capeſſunt. Quare teſſera quidē Enyalius eſto.

κατέαξε, Græcè. quodalias. fregit, ſignificat.

Martis cognomentū est ἀπὸ τοῦ ἀνδρίζεσθαι.

Vos autem poſtquam claſſicum cecinerit tubicen, cum clamore inuadentes, & clypeos haſtis pulſantes, properate cum aduerſariis manum conſerere, ac comminus pugnate, atque intra teli iactum conſiſtite, vt ne plagas accipiamus, dum illis ſpatium feriendi eminus concedimus. Et quoniam ad manus mutuò iam ventum eſt, ſiniſtrum quidem cornu & Timolaus in fugam verterunt eos quibuscum congreſſi ſunt, Medos. Media autem acies, & quod circum me eſt, æquo adhuc Marte pugnat. Perſæ enim ſunt, & inter eos ipſe rex. Vniuerſus autem equitatus Barbarorum in dextrum cornu noſtrum fertur. Quare ô Lycine & ipſe vir fortis ſis, & eos qui tecum ſunt, exhortare ad fortiter excipiendam, & ſuſtinendam impreſſionem. LYC. O fortunam. Aduerſum enim me equites cuncti, ſolúſque idoneus ipſis viſus ſum qui contra ferar. Ac mihi videor, ſi vim adhibeant, transfugiturus eſſe, in palæſtram hinc currens, belligerantes etiamnum vos relinquens. SAM. Nequaquam. Vincis enim & tu ipſos iam parte quadam. Ego verò, vt vides, etiam ſingulari prælio cũ rege congrediar. Prouocat enim me, & pugnam detrectare omnino turpe fuerit. LYC. Per Iouem etiam vulneraberis ſtatim admodum ab eo. Nam hoc quoque regium eſt, vulnerari de regno dimicantem. SAM. Bene dicis. Leue tamen, & vix ſummam cutem perſtringens vulnus hoc, neque etiam in aperta corporis parte, vt ne cicatrix quidem deformis apparitura ſit poſtea. Cæterùm vides quo pacto ipſe incurſando vna adeò plaga & ipſum & equum emiſſa haſta tranſegerim: deinde amputato capite, & ablato diademate, rex adeò ipſe factus iam ſim, & ab omnibus adorer? Barbari igitur adorent nos, ego verò iuxta Græcorum legem imperabo, atque vnus Imperator nominabor. Poſt hæc igitur cogitate quàm multas quidem ciuitates cognomines mihi ipſi conditurus ſum, quàm multas autem etiam deſtructurus per vim captas, ſi quæ contumeliosè aliquid in regnum fecerint. Omnium autem maximè Cydiam iſtum diuitem perſequar, qui cùm mihi vicinus tam eſſet, eiecit me agro, tranſcendens paulatim in interiora finium. LYC. Deſine tandem Samippe. Tempus enim eſt, te quidẽ poſt pugnam tantam ſuperatam, Babylone conuiuium celebrare, & victoriæ ſacra peragere,

ὑμεῖς δέ, ἐπειδὰν σημαίνῃ ὁ Σαλπιγκτὴς, ἀλαλάξαντες, καὶ τὰ δόρατα κροῦσαντες πρὸς τὰς ἀσπίδας, ἐπίσπεσθε συμμίξαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐντὸς γενέσθαι τοῦ τοξεύματος, ὡς μηδὲ πληγὰς λαμβάνωμεν, ἀκροβολίζεσθαι αὐτοῖς διδόντες. καὶ ὅπως ἐς χεῖρας ἤδη συνελπλυθησόμεθα, ὁ μὲν δυώνυμος, καὶ ὁ Τιμόλαος, ἐτρέψαντο τοὺς καθ' αὑτοὺς, Μήδους ὄντας, ὁ δὲ κατ' ἐμὲ, ἰσόπαλον ἔτι. Πέρσαι γάρ εἰσι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν αὐτοῖς· ἡ δὲ ἵππος ἅπασα τοῦ βαρβάρων, ὅπερ τὸ δεξιὸν ἡμῶν ἐλαύνουσιν, ὥστε, ὦ Λυκῖνε, αὐτός τε αὐτὸς ἀγαθὸς γίγνου, καὶ τοῖς μετὰ σαυτοῦ παρακελεύου δέχεσθαι τὴν ἐπέλασιν. ΛΥΚ. ὦ τῆς τύχης, ἐπ' ἐμοὶ γὰρ οἱ ἱππεῖς ἅπαντες, καὶ μόνος ὑπερτείνομαι αὐτοῖς ἔδοξα ἐπελαύνεσθαι· καὶ μοι δοκῶ, ἢν βιάζωνται, αὐτομολήσειν, πρὸς δραμὼν ἐς τὴν παλαίστραν, ἔτι πολεμοῦντας ὑμᾶς καταλιπών. ΣΑΜ. μηδαμῶς. κρατεῖς γὰρ αὐτῶν καὶ σὺ ἤδη τοῦ μέρους· ἐγὼ δὲ, ὡς ὁρᾷς, καὶ μονομαχήσω πρὸς τὸν βασιλέα, προσκαλέσας γάρ με, καὶ αἰσθύναι πάντως αἰσχρόν. ΛΥΚ. νὴ Δία, καὶ τετρῶσθαι αὐτίκα μάλα πρὸς αὐτοῦ, βασιλικὸν γὰρ καὶ τοῦτο νομίζουσι περὶ τῆς ἀρχῆς μαχόμενον. ΣΑΜ. οὐ λέγεις, ὀλίγον μοὶ τὸ τραῦμα, καὶ οὐκ εἰς τὰ φανερὰ τοῦ σώματος· ὡς μηδὲ τὴν οὐλὴν ὕστερον ἄμορφον γενέσθαι· πλὴν ἀλλ' ὁρᾷς ὅπως ἐπελάσας, μιᾷ πληγῇ αὐτόν τε καὶ τὸν ἵππον διέπειρα, τὴν λόγχην ἀφείς; εἶτα τὴν κεφαλὴν ἀποτεμών, καὶ ἀφελὼν τὸ διάδημα, βασιλεὺς ἤδη μέγιστος, προσκυνούμενος ὑφ' ἁπάντων· οἱ βάρβαροι προσκυνείτωσάν μιν, τὸν Ἑλλήνων δὲ νόμον ἄρξω, εἷς στρατηγὸς ἀνομασμένος. ὅπου τοίνυν ἄρα σκοπεῖτε ὅσας μὴν πόλεις ἐπωνύμους ἐμαυτῷ οἰκιῶ, ὅσας δὲ καὶ καθαιρήσω ἑλὼν κατὰ κράτος, αἳ αὖ ὑβρίσωσί τι εἰς τὴν ἀρχήν· ἀπάντων δὲ μάλιστα Κυδίαν τὸν πλούσιον μετελεύσομαι, ὃς ἐμοῦ γείτων ἤδη ὢν μοι, ἐξέωσε τῆς ἀγροῦ, ὑπερβαίνων κατ' ὀλίγον ἐς τὸ εἴσω τῆς ὁρίου. ΛΥ. παίπαιτο ἤδη, ὦ Σάμιππε, καιρὸς γάρ σε ἤδη μετὰ νενικηκότα τηλικαύτην μάχην, εἰς Βαβυλῶνα βιωτεύειν τὰ ὑπάτεια,

(ἐκτὰδρος γὰρ, οἶμαι, σοι ἡ ἀρχὴ) Τιμόλαον δὲ σὲ παρ' ἑμοῦ λαβεῖν ὅσα ἂν θέλῃ. ΣΑΜ. τί οὖν, ὦ Λυκῖνε, οἷα σοι ἠτῆσθαι δοκῶ; ΛΥΚ. πολὺ, ὦ λαμπροτάτε βασιλέων, ὀπτικώτερα καὶ βιαιότερα τῶν Ἀδαμαντίου, περὶ ὅσων ἐκεῖνος μὲν ἐτύφα, δισπάλαστα χρύσια ἐκπώματα παρατείνων τοῖς συμπότοις, σὺ δὲ, καὶ ἐπιρώσκου μονομαχῶν, καὶ ἐδεδίεις, καὶ ἐφρόντιζες νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν· ἃ μόνον γάρ σοι τὰ παρὰ τῶν πολεμίων φοβερὰ ἦν, ἀλλὰ καὶ ὑποβουλαὶ μυρίαι, καὶ φθόνος παρὰ τῶν σπουδόντων, καὶ μῖσος, καὶ κολακεία, φίλος δὲ οὐδεὶς ἀληθής, ἀλλὰ παρὰ δέος ἅπαντες, ἢ παρὰ τὴν ἐλπίδα δῆθεν δεχοιῶντες εἶεν. ἀπόλαυσις μὲν γὰρ, οὐδὲ ὄναρ τῶν ἡδέων, ἀλλὰ δόξα μόνον, καὶ πορφυρᾶς, χρυσῷ ποικίλη, καὶ ταινία λευκὴ παρὰ τὸ μετώπῳ, καὶ δορυφόροι παρϊόντες. τὰ δὲ ἄλλα, κάματος ἀφόρητος, καὶ ἀνδρία πολλὴ· καὶ ἢ χρηματίζειν τοῖς παρὰ τῶν πολεμίων ἥκουσι δεῖ, ἢ δικάζειν, ἢ καταπέμπειν τοῖς ὑπηκόοις διατάγματα. καὶ ἤτοι ἀφέστηκέ τι ἔθνος, ἢ ἐπιλαθόμενοί τινες τῶν ἔξω τῆς ἀρχῆς. δεδιέναι οὖν δεῖ πάντα, καὶ ὑφορᾶσθαι. καὶ ὅλως, ὑπὸ πάντων μᾶλλον ἢ ὑπὸ σαυτοῦ δύσθαιμονίζεσθαι. καὶ γὰρ οἶσθα καὶ τόδε, πῶς οὐ παπεινόν, ὅτι καὶ νόσοις παρόμοια τοῖς ἰδιώταις, καὶ ὁ πυρετὸς οὐ διαγινώσκει σε βασιλέα ὄντα, οὐδὲ ὁ θάνατος δείδιε τοὺς δορυφόρους, ἀλλ' ὅπου ἂν ὁπότε αὐτῷ δοκῇ, ἄγει εἱμένον, οὐκ αἰδούμενος τὸ διάδημα; σὺ δὲ ὁ οὕτως ὑψηλὸς καταπεσὼν, αἰάσσασος ἐκ τοῦ βασιλείου θρόνου τοῦ αὐτοῦ ὁδὸν ἄπει, πρὸς πολλοῖς ἰσότιμος, ἐλαυνόμενος ἐν τῇ ἀγέλῃ τῶν νεκρῶν, χῶμα ὑψηλὸν ὑπὲρ γῆς, καὶ στήλη μακρὰν, ἢ πυραμίδα ὀρθογώνιον ταῖς γωνίαις ἀπολιπὼν, ἐκκαιδέκατον καὶ αἰσχρὸν θέαμα φιλοτιμήματα· εἰκόνες δὲ ἐκεῖναι, καὶ νεὼς, οἷς ἁμίσασιν αἱ πόλεις περικαθίουσαι, καὶ ὁ μέγα ὄνομα, πάντα κατ' ὀλίγον ἀπορρεῖ, καὶ ἄπεισιν ἀμελούμενα. ἐγὼ δὲ καὶ ὅτι μάλιστα ὅτι πλεῖστον παραμείνῃ, τίς ἔτι ἀπόλαυσις ἀναθήτῳ αὐτῶν γενομένῳ; ὁρᾷς,

(iam enim extra præscriptum stadium, opinor, processit tibi imperium) Timolaum autem vicissim optare quicquid voluerit. SAMIP. Quid igitur Lycine? qualia tibi postulasse videor? LYC. Longè, ô præclarissime regum, laboriosiora & violentiora, quàm quæ Adimantus: quippe cùm ille quidem in deliciis versaretur, & duorum talentorum pocula aurea compotoribus porrigeret, tu verò etiam vulnerabaris singulari prælio dimicans, & metuebas, & curis distinebaris, noctu interdiúque. Non solùm enim ea quæ ab hostibus fierent, formidanda tibi erant, sed & insidiæ innumerabiles, & inuidia eorum quibuscum viuebas, & odium, & adulatio. Amicus autem nullus verus, sed ad metum omnes vel spem beneuolentiam simulantes. Fruitio certè voluptatum ne per somnium quidem, sed gloria solùm, & purpura auro variegata, & fascia candida circum frontem, & satellitęs præeuntes. Cætera autem, labor intolerabilis, & acerbitas multa. Et aut responsa dare ab hostibus venientibus oportet, aut ius dicere, aut mittere ad subditos edicta. Et vel gens aliqua defecit, vel incursiones fiunt ab iis qui extra imperium degunt. Timere itaque oportet omnia, & habere suspecta. Et in summa, ab omnibus magis quàm à teipso beatum prædicari. Nam illud quoque an non humile & abiectum, quòd & ægrotas eodem modo cum priuatis, & febris in nullo discrimine habet te regem, neque etiam mors metuit satellites tuos, sed superueniens quandocunque ipsi lubitum fuerit, ducit plorantem te, nihil verita diadema istud? Tu verò ille sublimis adeò ex alto decidens, abreptus è solio regio, eandem viam abis cum multitudine, eodémque honore cum cæteris inter gregem mortuorum agitaris, tumulum excelsum supra terram, & columnam in longum porrectam, aut pyramidem æquis ac rectis angulis assurgentem post te relinquens, serotina videlicet & tum insensibilia magnificentiæ spectacula. Statuæ autem illæ & templum, quæ ciuitates erigunt volentes, & magnum illud nomen, omnia paulatim defluunt atque abeunt neglecta. Quòd si autem quàm maximè etiam in longissimum perdurarint, quis quæso fructus eorum ampliùs fuerit, cùm sensu careas? Vides

qualia quidem etiam viuus negotia habiturus ſis, metuendo videlicet, & cogitando, & laborando: qualia verò & illa quoque quæ poſt mutationem ſequentur. Sed iam tuum erit Timolaë, optare: ac vt ſuperes iſtos, vide, quemadmodum decet virum intelligentem, & rebus vti ſcientem. TIM. Attende igitur Lycine, num quid reprehenſione dignum optabo, & quidnam arguere quiſpiã meritò poſſit. Nam aurum quidem, & theſauros, & medimna nummorum, aut regna, & bella, & terrores pro imperio, quæ tu meritò reprehendiſti, haudquaquam poſtulabo. Caduca enim hæc, & multis inſidiis referta: & plus moleſtiæ in ipſis eſt, quàm dulcedinis. Cæterùm Mercuriũ ego volo obuiàm mihi venientem dare nonnullos annulos, qui huiuſmodi vim habeant, primùm quidem vt rectè ſemper valeam, & corpore ſanus ſim, & inſauciabilis, & nulli perturbationi obnoxius. Secundum autem, vt ne conſpici poſſit is qui eum induerit, qualis ille Gygis fuit. Deinde alium quendam, vt robore ſuperem virorum decem millia: atque onus quod alioqui decem millia hominum mouere ſimul vix poſſent, ego ſolus facilè in humeros attollere poſſim. Præterea autem & volare poſſim, longè à terra in ſublime ſublatus, & ad hoc quoque annulum quendam habeam. Iam verò & in ſomnum reſoluere quos voluero, & omnem ianuam accedenti mihi aperiri, laxata ſera, & dimoto obice. hæc ambo vnus anulus poſſit. Et quod maximum eſt, alius quiſpiam ſit ſupra omnes ſuauiſſimus, qui me amabilem faciat indutus, & pueris formoſis & mulieribus, & populis totis, neque quenquam amoris expertem eſſe ſinat, & cui non deſiderabiliſſimus ipſe videar, atque in ore ſim, ita vt multę mulieres dum amorem pati nequeunt, ſeipſas etiam ſuſpendant, & adoleſcentuli ad inſaniam redigantur mei deſiderio, adeóque ſeipſos beatos eſſe putent, ſi quem ipſorum vel aſpiciam ſolùm: ſiverò contemnam, etiam illi mœrore pereant: & in ſumma; ſupra Hyacinthum, aut Hylam, aut Phaonem Chium illum ſim. Atque hæc omnia habeam non in breue tempus ac ſtatim moriturus, neque etiam ad menſuram humanæ vitæ viuens, ſed annos mille, ſubinde iuuenis ex iuuene renaſcens, viuendo exigam, circa decimumſeptimũ quenque annum exuens ſenectutem, perinde atque ſerpentes.

Verum omnia ſortuna & felicitatis.

οἷα μὲν ζῶν ἔτι ἐξῆς πράγματα, δεδιὼς, καὶ φροντίζων, καὶ κάμνων, οἷα δὲ καὶ μετὰ τοῦτο ἀπαλλαγὲν ἔσαι; ἀλλ' ἤδη σοὶ αἰτεῖν, ὦ Τιμόλαε, καὶ ὅπως ὑπερβάλῃ τούτους, ὡς εἰκὸς ἄνδρα σωφρονοῦντα, καὶ πράγμασι χρῆσθαι εἰδότα. ΤΙΜ. σκόπει γοῦν, ὦ Λυκῖνε, εἴ τι ὁπλήψιμον βλέπομαι, καὶ ὃ, τι καὶ μέμφοιό τις δικαίως. χρυσὸν μὲν οὖν, καὶ θησαυροὺς, καὶ μεδίμνους νομίσματος, ἢ βασιλείας, καὶ πολέμους, καὶ δείματα ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς, ἃ εἰκότως διέβαλες, οὐκ αἰτήσομαι, ἀβέβαια γὰρ ταῦτά γε, καὶ πολλὰς ἔχοντα τὰς ἐπιβουλὰς καὶ πλέον τῆς ἡδίους ἢ διαφέρειν ἐν αὐτοῖς ἴσως. ἐγὼ δὲ βούλομαι τὸν Ἑρμῆν ἐντυχόντα μοι δοῦναί τινας δακτυλίους τοιούτους τινὰ δύναμιν, ἕνα μὲν, ὥστε ἀεὶ ἐρρῶσθαι, καὶ ὑγιαίνειν τὸ σῶμα, καὶ ἄτρωτον εἶναι, καὶ ἀπαθῆ· ἕτερον δὲ, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι τὸν περιθέμενον, οἷος ἦν ὁ τοῦ Γύγου· τὸν δὲ πέμπτον, ὡς ἰσχύειν ὑπὲρ ἄνδρας μυρίους, καὶ ὅτι καὶ ἄνδρες ἅμα μυρίοι κινῆσαι μόλις δύναιντο, τοῦτό με ῥᾳδίως μόνον αἴρεσθαι· ἔτι δὲ καὶ πέτεσθαι, πολὺ ἀπὸ τῆς γῆς ἀρθέντα· καὶ πρὸς τούτοις μοι εἶναι δακτύλιον τινα, καὶ μέλιτι καὶ ἐς ὕπνον καλέσαντι, ὁπόσους ἂν ἐθέλω, καὶ ἅπαντα δύναντι πρὸς ἰόντι μοι αἴρεσθαι, χαλωμένου τοῦ κλείθρου, καὶ τοῦ μοχλοῦ ἀφαιρουμένου. ταῦτα ἀμφότερα εἷς δακτύλιος δυνάσθω. ὃ δὲ μέγιστον, ἄλλος τις ἔστω ὑπὲρ πάσιν ὁ ἥδιστος, ὡς ἐράσμιον εἶναί με, πρεπόμενον, παισὶ τοῖς ὡραίοις, καὶ γυναιξὶ, καὶ δήμοις ὅλοις, καὶ μηδένα εἶναι ἀνέραστον, καὶ ὅταν μὴ παρόντος ἐγὼ, καὶ αὐτὰ τόμα. ὥστε πολλὰς γυναῖκας οὐ φερούσας τὸν ἔρωτα, καὶ ἀναρτᾶν ἑαυτὰς, καὶ τὰ μειράκια ὀπτομένας μοι, καὶ διδάσκοντα εἶναι δοκεῖν, εἴ τινα καὶ μόνον παρεβλεψάμην αὐτῶν· εἰ δ' ὑπερορῴην, καὶ κεῖνα ὑπὸ λύπης ἀπολλύσθαι. καὶ ὅλως, ὑπὲρ τὸν Ὑάκινθον, ἢ Ὕλαν, ἢ Φάωνα τὸν Χῖον εἶναί με· καὶ ταῦτα πάντα ἔχειν, μὴ ὀλιγοχρόνιον ὄντα, μηδὲ κατὰ μέτρον ζῶντα τῆς ἀνθρωπίνης βιοτῆς, ἀλλ' ἔτη χίλια νέον ἐκ νέου γιγνόμενον ἀμείβεσθαι, ἀμφὶ τὰ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἀεὶ ἀποδυόμενον τὸ γῆρας, ὥσπερ οἱ ὄφεις.

οὐδὲν γὰρ δεήσει με τούτων ἔχοντα. πάντα γὰρ ἐμὰ ἔσται καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἐς ὅσον αἰσθήσει τε τοῖς θύραις ἐδωκάμην, καὶ κοιμίσαιμι τοὺς φύλακας, καὶ ἄληστος εἰσίοιμι. εἰ δέ τι καὶ Ἰνδοῖς ἢ Ὑπερβορέοις θέαμα θαυμαστὸν καὶ καινὸν εἴη, ἢ κτῆμα τίμιον, ἢ ὅσα ἐμφαγεῖν ἢ πιεῖν ἡδέα, οὐ μεταστλαβόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ὑπερπτόμενος, ἀπόλαυσον ἂν πάντων ἐς κόρον. καὶ ἐπὶ γρυπί, ὑπερπετὲς θηρίον, ἢ φοίνικι, ὄρνεον δὲ Ἰνδοῖς ἄληστον τοῖς ἄλλοις, ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ἐῶρων ἄν, καὶ τὰς πηγὰς δὲ τὰς Νείλου, μόνος ἂν ἐπισαίμην, καὶ ὅσον τῆς γῆς ἀοίκητον, καὶ εἴ τινες ἀντίποδες ἡμῖν οἰκοῦσι, τὸ νότιον τῆς γῆς ἡμίτομον ἔχοντες. ἔτι δὲ καὶ ἀστέρων φύσιν, καὶ σελήνης, καὶ αὐτοῦ ἡλίου, ῥᾳδίως ἂν ἔγνων, ἀπαθὴς ὢν τοῦ πυρός. καὶ τὸ πάντων ἥδιστον, αὐθημερὸν ἀγγεῖλαι ἐς Βαβυλῶνα τὴν νίκην Ὀλύμπια· καὶ ἀριστήσαιμι, εἰ τύχοιμι ἐν Συρίᾳ, δειπνήσας ἐν Ἰταλίᾳ. εἰ δέ τις ἐχθρὸς εἴη, ἀμυνάσθαι καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς, πέτρον ἐμβαλόντα τῇ κεφαλῇ, ὡς ὑπαντειφθῆναι τὸ κρανίον. τοῖς τε αὖ φίλοις, δοῦναι ποιῆσαι, ὑπτιάσασι κοιμωμένοις αὐτοῖς τὸ χρυσίον. καὶ μὴν εἴ τις ὑπερήφανος εἴη, ἢ τύραννος πλούσιος ὑβριστὴς, ἁρπάσαντος αὐτὸν ὅσον ὑπὲρ σταδίους εἴκοσιν, ἀφεῖναι φέρεσθαι κατὰ τὸν κρημνόν. τοῖς παιδικοῖς δὲ ὁμιλεῖν ἀκωλύτως αὐ ἐξῆν, εἰσιόντα ἀήσατον, κοιμίσαντα ἄπονος, μόνα ἐκείνων μένων. οἷς δὲ κἀκεῖνο μόνῳ, τοὺς πολεμοῦντας ὑπερσκοπεῖν ἔξω βέλους ὑπερασπιζόμενον, καὶ εἰ δόξειέ μοι, παραθέμενος δοῦναι τοῖς ἡττωμένοις, κοιμίσας τοὺς κρατοῦντας, νικᾶν παρέχειν τοῖς φεύγουσιν, ἀναστρέφασιν ἀπὸ τῆς ἐμπτώσεως καὶ ὅλον, παίζοντα ἐποιούμην αὐτὸν τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον, καὶ πάντα ἐμὰ ἔσται, καὶ θεὸς ἐδόκουν τοῖς ἄλλοις. τοῦτο ἡ ἄκρα εὐδαιμονία ἐστὶ, μήτε ἀπολέσθαι, μήτε ὑπὸ βουλευθέντων δυνάμενον, καὶ μάλιστα μετ' ὑγείας ἐν μακρῷ τῷ βίῳ. τί αὖ αἰτιάσαι, ὦ Λυκῖνε, τῆς εὐχῆς; ΛΥΚ. οὐδὲν, ὦ Τιμόλαε, οὐδὲ γὰρ ἀσφαλὲς ἐναντιοῦσθαι ἀνδρὶ πτηνῷ, καὶ ὑπὲρ μυρίους πεζοὺς ἰσχύοντι. πλὴν ἀλλά σε ἔτι ἐρήσομαί τι, εἴ τινα ἄλλον εἶδες ἐν τούτοις ἔθνεσιν, ὅσα ὑπέπτης, γέροντα ἤδη ἄνδρα, ὅτῳ τὸ φρονεῖν οὐκέτι πεζῇ χωρεῖ,

A Nihil enim deerit mihi, cùm hæc habebo. Siquidem omnia quæcunque alij habent, mea futura essent, quatenus & fores aperire possem, & sopire custodes, & ipse ingressus inuisibilis esse. Quòd si apud Indos aut Hyperboreos spectaculũ aliquod mirum ac nouum foret, aut res aliqua pretiosa, aut quicquid esu vel potu dulce: nihil veritus, sed ipse eò aduolans, fruerer omnibus ad satietatẽ vsque. Et quia Gryps alata fera, aut Phœnix auis apud Indos à cæteris videri nequit, ego verò etiam illud viderem. Et fontes Nili quoque solus scirem, & terræ quicquid inhabitabile est, & siqui Antipodes
B ex aduerso nobis habitant, australem terræ partem dimidiam tenentes. Præterea autem & stellarum naturam, & Lunæ & ipsius Solis, facilè nossem, vt qui ab igne illorum lædi non possem. Et quod omnium suauissimũ fuerit, vno eodémque die annunciare Babylonem possem quisnam in Olympiis vicisset: & si fortè in Syria pransus essem, cœnare in Italia. Si quis autem inimicus mihi foret, vlcisci etiam istum, ex obscuro iniecto in caput eius saxo, ita vt diminueretur ei cerebrũ.
C Amicis autem contrà benefacere, offundendo dormientibus ipsis aurum. Ac sanè si quis superbus foret, aut tyrannus diues contumelioſus, sublatum ipsum ad stadia viginti per præcipitia supernè deiicerem. Cum pusionibus autem nemine prohibẽte conuersari mihi liceret, quippe cùm & videri non possem ingressus, & omnes in somnum resoluerem, solis illis exceptis. Quale verò etiam illud foret, quòd belligerantes tutò spectare possem, extra teli iactum in altum sublatus? Et si visum fuissem, adiungendo me victis, & sopiendo victores, fugientibus victoriam subministrarem, ex fuga videlicet reuer-
D sis. Et in summa, ludum quendam facerem vitam humanam, omniáque adeò mea forent, ac deus viderer cæteris. Atque hæc summa felicitas est, quæ neque perire, neque insidiis peti potest, & maximè cum bona valetudine per longam ætatem. Quid igitur est Lycine, quod in hoc voto culpare queas? LYC. Nihil, Timolaë. neque enim tutum fuerit aduersari viro alato, & qui robore multa hominũ millia superat. Verumtamen illud interrogabo te, ecquem alium videris inter tot gentes quas volando oberrasti, senem iam virum mente à statu suo ita dimota,

qui annulo exiguo vectus, totos adeò montes digito mouere potuerit, amabilem omnibus, idque cùm caluus esset, & nasum haberet simum? At verò etiam hoc responde mihi: Cur tandem non vnus annulus omnia tibi ista potest, sed tam multis reuinctus incedes, sinistra grauata per singulos digitos? imò verò excedit numerus, & necesse erit etiam dextram ferendo oneri succedere. Atqui vno adhuc necessario maximè opus est, qui te indutum à stultitia colubeat, multa ista insolentia detersa. aut an hoc quidem etiam Elleborus abundè potest, meracior videlicet haustus? TIMO. At prorsus Lycine etiam ipse optabis tandem iam aliquid, quo discamus qualia tu postulaturus sis, irreprehensibilia videlicet, & quæ accusari nequeant, quandoquidem cæteros calumniaris omnes. LYCIN. At non opus habeo voto ego. Venimus enim iam ad Dipylum, & optimus hic Samippus, dum circa Babylonem singulari prælio dimicat, & tu Timolaë dum in Syria quidem prandes, in Italia autem cœnas, etiam ea stadia quæ ad me pertinebãt, absumpsistis, rectè sanè facientes, præsertim cùm non probem in breue tempus ditescere opulentia quadam quasi subuentanea, deinde post paulum mœrore affici, dum nudam aliquam massam panis comedam: quale vobis non multo post accidet, postquam felicitas quidem ista vobis, multæque diuitiæ auolantes euanescent, ipsi autem digressi à thesauris & diadematibus istis, tanquam ex suauissimo aliquo somnio excitati, domi dissimilia omnia reperietis, perinde vt histriones regum personas agentes qui ex theatro regredientes, plerique fame conficiuntur, idque cùm paulò antè Agamemnones aut Creontes fuerint.. Mœrore igitur afficiemini, vti consentaneum est, ægróque animo ea quæ domi vobis sunt, aspicietis: & maximè tu Timolaë, quando necesse tibi erit idem pati quod Icarus olim, vt soluta videlicet pennarum textura, de cœlo delapsus, humi incedere cogaris, amissis annulis illis omnibus, vltro de digitis effluentibus. Mihi verò etiam hoc abundè satis erit, pro omnibus thesauris, ipsaque adeo Babylone, suauiter admodum ridere ad ea quæ vos optastis, tam præclara scilicet, & hoc, cùm ipsi philosophiam laudetis.

A ὅτι δακτυλίῳ μικρῷ ὀχούμενον, ὄρη ἕλκε χειρὶ ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ δυνάμενον, ἐ σφᾶσον πᾶσι, ἔ ταῦτα, φαλακρὸν ὄντα, ἔ τὴν ῥῖνα σιμόν; ἀτὰρ εἰπέ μοι ἔ τόδι, τί δὴ ποτε οὐχ εἷς δακτύλιος ἅπαντα ταῦτα δυναταί σοι, ἀλλὰ πολυτίμητος βαδιῇ, τὴν ἀριστερὰν περιπεμφόμενος χῖ δάκτυλον ἕνα; μᾶλλον δ' ἐπαρκεῖ ὁ ἀριθμὸς, ἢ δεῖ, καὶ τὴν δεξιὰν συνεπιλαβέσθαι. κρίνει ἐνίοις τὴν ἀναλγησίαν πρέπειν, ὃς περιλιπόν σε, παῖσαί μοι δοκεῖ πολλῷ τούτῳ κόρυζαν ἀπόξυσας. ἢ τοῦτο μὲν ἢ ὁ ἑλλέβορος ἱκανὸς ποιῆσαι, ζωοφορεῖσθαι πολύς; TIMO. Ἀλλὰ πάντως, ὦ Λυκῖνε, ἔ αὐτὸς δόξῃ τί ἢ δὴ ποτὲ, ὡς αὖ μάθωμεν οἷα αἰτήσῃ ἀνεπίληπτα ἔ ἀνέγκλητα, ὁ συκοφαντῶν πρὸς ἄλλους. ΛΥ. Ἀλλ' ἀδίωκτα θύρης ἐγώ. ἥκομεν γὰρ ἤδη πρὸς τὸν Δίπυλον, ἢ ὁ βέλτιστος ἁπαντὶ Σάμιππος, ἀμφὶ Βαβυλῶνα μονομαχῶν, ἔ σὺ, ὦ Τιμόλαε, ἐν μὲν Συρίᾳ, δειπνεῖς δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, ἔ τοῖς ἐμοὶ ἐπιβάλλουσι καὶ σαθροῖς κατεχρήσασθε, καλῶς ποιοῦντες· ἄλλως τε, οὐκ ἂν δεξαίμην πλουτίσας ἐπ' ὀλίγον, ὑπολυμαίνειν τινὰ πλοῦτον ἀμιαθῆναι, μετ' ὀλίγον φλυκτὴν τὴν μεγίστην ἐσθίων, οἷα ὑμᾶς πείσεσθε μετ' ὀλίγον, ἐπιδρομὴ ἡ δυσδαιμονία μὲν ὑμῖν, ἔ ὁ πολὺς πλοῦτος οἴχεται ἀπὸ τάχους· αὐτοὶ δὲ καταβαίντες ἀπὸ τῶν θησαυρῶν τε, καὶ διαδημάτων, ὥσπερ ἐξ ἡδίστου ὀνείρατος ἀνεγρόμενοι, ἀνόμοια πάντα τῆς οἰκίας εὑρήσετε· ὥσπερ οἱ τοὺς βασιλέας ὑποκρινόμενοι τραγῳδοὶ, ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς σκηνῆς, λιμώττοντες οἱ πολλοὶ, καὶ ταῦτα, πρὸ ὀλίγου Ἀγαμέμνονες ὄντες ἢ Κρέοντες. λυπήσεσθε οὖν, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ δυσαρέστως ἕξεσθε πάντα ὅτι τῆς οἰκίας, καὶ μάλιστα σύ, ὦ Τιμόλαε, ὁπότε δέῃ σε τὸ αὐτὸ παθεῖν τῷ Ἰκάρῳ τὴν περιόστιον διαλυθείσης, καταπεσόντα ἐκ τοῦ ἀέρος, χαμαὶ βαδίζειν, ἀπολέποντα τοὺς δακτυλίους ἐκείνους ἀπάντως ἀπορρέοντας τῶν δακτύλων. ἐμοὶ δὲ καὶ τοῦτο ἱκανόν, ὅτι πάντων θησαυρῶν, καὶ Βαβυλῶνος αὐτῆς, τὸ γελάσαι μάλα ἡδέως ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἠτήσατε, τοιούτοις οὖσι, ἔ ταῦτα, φιλοσοφίαν ἐπαινοῦσι.

ΤΡΑ-

ΤΡΑΓΟΠΟΔΑΓΡΑ.

TRAGOPODAGRA. Ioanne Sinapio interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum fabulæ tale eſt. Peragunt encomium & laudes Podagræ, ſacerdotes, poteſtatem dex carminibus celebrantes. Ad quorum inuocationem cùm ipſa quoque dea adeſſet, ſuumque numen vt inſuperabile & inuictum prædicaret: nuntiatur interea medicos quoſdam Syros deam cõtemnentes, ac vires ipſius eleuantes, medicinam, à patre videlicet acceptam, contra illam vulgo polliceri. Indignata itaque dea, arrogantiámque ac temeritatem hominum non ferens, immiſſis tortoribus ſuis miſerè illos excruciare atque vexare cæpit. Qui cùm medicina ſua fruſtra adhibita, doloris vehementiam atque acerbitatem ferre non poſſent, ſupplicantes deæ, victos ſeſe, artémque ſuam nullam eſſe confitentur. Exorata igitur dea tortores ſuos reuocat, ac victrix palmam refert. Proloquitur Podagricus quidam, malum & cruciatum immedicabilem deteſtans. Fabula verò in vniuerſum idem illud innuit quod Ouidius, cùm inquit,

Tollere nodoſam neſcit medicina podagram.

tum quòd & vanitatem Iudæorum ac Syrorum nonnihil taxare videtur, vt qui contra omnes morbos quantumuis incurabiles, medicinam pollicerentur: quale & hodie quidam ex eadem gente vulgo faciunt.

Perſonæ, Podagricus, Chorus, Podagra, Nuncius, Medici, Tortores.

LOQVITVR PODAGRICVS. *Trimetri Iambici.*

Ω Στυγνὸν σιῶμαι, ὦ θεοῖς ἐχθρὸν βροτοῖς,
πόδαγρα, πολυδάκρυτον, Ἀχερουσίᾳ κόρῃ
τέκνον, Τί παρὰ σοῦ κακὸν μόνον οὐκ ἐν Ἅιδου;

O Triſte nomen, ô diis odibile,
Podagra, lacrymoſa, Cocyto ſata,
In Tartari ſpecubus orcis edita,
Erinnys vtero quam Megæra ſuo tulit,
Et vberibus aluit, cuíque paruulæ
Amatulentæ, in os lac Alecto dedit.
Ergo quis abominabilem te dæmonum
Produxit in lucem exitio mortalibus?
Quòd ſi luunt errata manes mortui,
Si luce commiſſi rationem nox petit,
Nec Tantalus ſiti, nec Ixion rota
Volubilis, nec Siſyphus onere lapidis
Cruciandus in Stygii fuit Ditis domo,
Tuis ſed omnes omnium ſcelerum reos
Aptare decuit membrifragis cruciatibus.
Vt corpus affectum & fatigatum meũ
Manibus ab extremis ad infimas pedum
Plantas, ſanie tetra, fluentéque fellea
Per membra bile, & impetuoſo flamine,
Suis vbique ſtringitur meatibus,
Poriſque clauſum me premit doloribus:
Per ipſa currit ignea peſtis viſcera,
Carnémq; vorticibus populatur ignium,
Aetnæ velut crater facibus exæſtuans:

Μέγαιρ' ἐμοὶ νιν γαστρὸς ἐξεγείνατο,
μαζοῖσί τ' ἐξέθρεψε, καὶ πικρῷ βρέφος
εἰς χεῖλος ἐστάλαξεν Ἀληκτὼ γάλα,
Τίς τλὰς δυσώνυμόν σε δαιμόνων ἄγαν,
εἰς φῶς ἀνῆκεν; ἦλθες αἰθερόπους κλόνος.
Εἰ γὰρ παθεῖσιν ἁμὶ πλαγημάτων πόνοις
βροτῶν ὀπηδεῖ, τῶν ἔδρασμ' ἐν φάει,
Οὐ Τάνταλον ποτεῖν, οὐδ' Ἰξίονα
τροχῷ τροχηλάτῳ, οὐδὲ Σίσυφον πέτρῳ
ἐδεῖ κολάζειν ἐν δόμοισι Πλουτέως·
Ἁπλῶς δὲ πάντας τοὺς κακῶς δεδρακότας
τοῖς σοῖς παρεσκάπτειν ἀρθρηγμοῖσιν πόνοις·
Ὡς μοι ὃ λυτρεῖν καὶ παλαίπωρον δέμας,
χρῶτ' ἀπ' ἄκρων εἰς ἄκρας ποδῶν βάσεις,
ἰχὼρ φαύλῳ καὶ πικρῷ χυμῷ χολῆς
πνεύμασι διαίῳ τῷ δὲ δυσφόρῳ πόρος
ἔσηκε, καὶ μυρίοις ὀπαδεῖ πόνοις. Σπλάγχνων δ' ἐπ' αὐτῷ δύσπυρος τέχνη κακὴ,
δίναισι φλογμοὶ θερμὰ πυρπολούμενον, Οἷα χρητὴρ μεσὸς Αἰτναίου πυρὸς,

Aut Sicula vallis æquorearum rupium,
Æſtibus ineuolubilibus, vbi fluctuans
Sinuoſa ruinas vnda ſcopulorum ferit.
O omnium mortalium opinionibus
Incogitabile malum, vt omnes perditè,
Quicunque vana ſpe ſtolidi, te leniter
Mulcere medicarique cupimus, fallimur!

Α Η Σικελὸς αὐλὼν ἀλιπόρου θλασσάγγος,
Ο που δυσξέλικτα πυμαπύλμιος,
Σήραξι πετρῶν σκολιὸς εἰλῆται κλύδων.
Ω δυσέκμορτον πᾶσιν ἀνθρώποις τέλος,
Ως εἰς μάτην σε πόντες ἀμφιθάλπομεν,
Ελπίδι ματαίᾳ μωρὰ βακολεύμενοι.

Dimetri catalectici omnes.

Iuga Dindymi Cybeles
Phryges vlulante voce,
Tenero frequentare Atti
Solent, modiſque ſiſtri
Phrygij, ſuper iuga Tmoli
Conion celebrare Lydi,
Et perciti furore
Reſonant ſuis in armis
Euantis orgia rythmis
Cretenſibus Corybantes,
Clangit quoque tuba duro
Marti, modulans tumultus
Depreſſa bellicoſos:
Sed nos tui podagra
Myſtæ, tibi ſacramus
Ineunte vere, luctus,
Vbi graminifera paſſim
Herbis virere prata,
Et in arboribus tenellæ
Zephyro reflante frondes
Inceperint vigere,
Malè nuptáque cùm per ædes
Hominum ſtrepens hirundo,
Nocturna pérque lucos
Ityn gemit querelis
Vbi triſtibus philomela.

Vernum tempus & primum podagra. Celſ. lib. 4. c. 24.

Β ΧΟ. αἰὰ Δίνδυμον Κυβήλης
Φρύγες ἔνθεον ὀλολυγμῷ
Απαλῷ τελοῦσιν Ατυ.
Καὶ τοὸς μέλος κεραύλου
Φρυγίου κατ' ὄρεα Τμώλου,
Κῶμον βοῶσι Λυδοί.
Παραπλῆγες δ' ἀμφὶ ῥόπτροις
Κελαδοῦσι Κρητὶ ῥυθμῷ
Νόμον διὰ Κορύβαντες.
Κλαγξ δὲ βεμβοῦσα σάλπιγξ
Αρεῖ χρέκουσα θούριῳ
Πολεμηίαν ἄτλιν.
C Ημεῖς δὲ σοὶ Ποδάγρα,
Πρώταις ἔαρος ἐν ὥραις
Μύσαι τελοῦμεν οἴκτους,
Οτε πᾶς χλοηφόροις
Ποίαις τέθηλε λειμών,
Ζεφύρου δὲ δένδρεα πνοαῖς
Απαλοῖς κομᾶ πετήλοις.
Α δ' ἀήδονες κατ' οἴκους
Μερόπων ἀοιδοὺς,
Τὸν Ιτυν στένουσι δακρύοις Ατυζομένοις ἀοιδαῖν.

Trimetri Iambici.

O ægritudinis opifer & comes meæ,
O tertij gerens bacule vicem pedis,
Tremulum mihi ſuffulcias oro gradum,
Itérque dirigas, leuia & veſtigia
Firmes pedum, poſſint vt inniti ſolo.
Age miſer ex ſtratis tua membra corripe,
Et culmen ædium relinque vmbratile,
Nigrámq; ab oculis excutiens caliginem,
Prodi foras, & ad rutilum Solis iubar
Auram ſerenam ſpiritu læto trahe,
Ter quinque præteriere nunc ſolidi dies,
A ſole cùm procul in tenebris abditus
Incompoſito in lecto cubãs diſtorqueor.
Adeſt animus, adeſt voluntas ſæpius
Vt in pedes me coniiciam, fores petens,

Ψυχή μοὶ ὦδε μοι, καὶ ποθυμία πάρα,

PODAGRICVS.

D ΠΟ. ὤμοι πόνων ἀρωγόν, ὦ πέπου ποδὸς
Μοῖραν λελογχὼς βάκτρον, ἐξέρπε δί μου
Βάσιν πρέμνυσθαι, καὶ κατίθυνον πέδον,
Ισχὺς τί βαίη ὡς ὑπαίθρου πόδα.
Εγκρε πλῆμον γῆμα δεμνίων ἄπο.
Καὶ λάβε μελάθρων τῶν ὑπερφόρων τέγη.
Σκέδασον δ' ἀπ' ἴσατιν ἠέρος βάθος,
Μολὼν θύραζε, καὶ ποθὲν ἡλίου φάος
Αθόλωτον αὔραι, πνεύματος φαιδρᾶς ἄπαον.
Δέκατον γὰρ ἤδη τῦτο ποθὲν πέμπτῳ φάει,
Εξ ὃ ζόφῳ σύγκλεισος ἡλίου δίκα,
Δύναις ἐν ἀγρώσοισι πέρσμαι δόμας.
Βάσις ἀμείβει ὅπῃ θύρας ὥρμηκύῖα.

Δέμας δὲ νωθὲν ἐχ ὑπηρετεῖ πόθοις.
Ὅμως δ' ἐπείγου θυμέ, γιγνώσκων ὅτι
Πτωχὸς ποδαγρῶν, ὥς πα ζῆν μὴ θέλῃ,
Καὶ μὴ δυνήται, τῶνδ' ἐν νεκροῖς πόθῃ.
Ἀλλ' εἶα.
Τίνες γὰρ οἵδε βάκτρα νωμῶντες χεροῖν,
Κάρηνα φύλλοις Ἀκτέας καλαυρόφοις·
Τίνα δαιμόνων ἄγουσι κωμαστὴν χορόν;
Μῶν Φοῖβε Παιὰν σὸν γεραίρουσι σέβας;
Ἀλλ' οὐ στέφονται Δελφίδος φύλλῳ δάφνης.
Ἦ μή τις ὕμνος Βακχείων κωμάζεται;
Ἀλλ' οὐκ ἔπεστι κισσίνη σφενδὼν κόμῃ.
Τίνες ποθ' ἡμῖν, ὦ ξένοι, βεβήκατε;
Αὐδᾶτε, τῇ πρόσεσθε νημερτῆ λόγῳ.
Τίς δ' ἐστίν, ὦ ὑμᾶς τε, λέξατ', ὦ φίλοι.

A Sed corpus imbecille vota deserit.
Atenim propera mea mens, quoniam te non latet
Egena vita podagrici, qui cùm velit
Obambulare, non queat, viuentium
Hunc eximè numero, & refer inter mortuos.
Sed eia.
At qui veniunt huc qui baculos manibus mouent?
Capita coronati foliis sunt Acteæ:
Cuiúsve dæmonũ celebrant festũ chorũ?
An Phœbe Pæan numen extollũt tuum?
At Delphica nulla cingit illos laurea.
B An fórs canitur laus aliqua Bacchanaliũ?
Sed nõ adest signum comis hederaceum.
Age qui, vel vndénam venitis hospites,
Exponite nobis, veráque fateamini:
Et quam deam celebretis amici, dicite.

CHO. Ἀλλ' οὐ σὺ γ' ὢν τὶς, ἡμᾶς, ἢ πόθεν, ποδαγρικὸν
ἐννέπεις;
Ὡς γάρ σε βάκτρων καὶ βάσις μιμνύεται,
Μύστην ὁρῶμεν τῆς ἀμίκτου θεᾶς.

CHO. Cui enim baculus gressúsq; nobis indicãt,
Mysten videmus insuperabilis deæ.

ΠΟ. εἷς εἰμι κἀγὼ τῆς θεᾶς ἐπάξιος.

POD. Vnus quidem & ego sum, deam non dedecens.

CHORVS. *Dimetri partim catalectici, partim acatalectici.*

ΧΟ. Τὰν μὲν Κυθερίαν Ἀφροδίταν
Σταγόνων ποντίων ἀπ' αἰθέρος,
Ἀνεθρέψατο κόσμιον ἁρμοναὶ
Ἅλιος εἰν κύμασι Νηρεύς.
Τὰν δ' Ὠκεανοῦ πὰρ πηγὰς
Ζηνὸς πὰρ θάκοισιν Ὀλυμπίου,
Λευκώλενον θύρεσι κόλπους
Ἦγεν ἐπιθλίβουσα Τηθύς.
Κορυφαῖσι δὲ κεφὰς ἐν ἄφθιτον
Ἐλόχευσε κόρης ἄτρομον φυὰν
Κεραΐδας, μέγ' ἄελιος Ὀλυμπίων,
Τὰν ἐγκεκύδιμον Ἀθάναν.
Τὰν δ' ἠμετέραν θεὸν ὀλβίαν
Ὄφιων λιπαροῖσιν ἐν ἀγκάλαις
Πρωτόθρον ἐλόχευσιν Ὀφίων.
Ὅτ' ἐπαύσατο μὲν σκότιον φάος,
Ἀνέτειλέ τε λαμπὰς ἠώς,
Καὶ παμφαὲς ἀελίου σέλας,
Τότε γὰ Ποδάγρας ἐφάνη κεφάλας.
Ὅτε γὰρ λαγόνων σε τεχθεῖσα
Μοῖρα, Κλωθὼ τότ' ἔλουσεν,
Ἐγέλασεν ἄπαν σέλας ὑπαίθου,
Μέγα δ' ἔκτυπεν δῶμος αἰθὴρ,
Τὼ δ' ὑγλαγέτοις ἐν μαζοῖς,
Ἐνόλβως ἐθρέψατο Πλούτων.

C Venerem sacræ deam Cypri
Ex ætheris ortam semine
Nutriuit in æquoreis aquis
Nereus decentem fabricam,
Iunóque coniunx & soror
Tonantis, vlnas candida,
Apud Oceani fontes vagis
In sinubus educata
Nutrice fuit à Tethyde.
Summóque vertice cerebri
Est virginis interritam
Enixus indolem pater
Cœlestium Saturnius,
Virtute claram Palladem.
Sed hanc deam beatam
D Primam cubitis Ophion senex
In delicatis protulit.
Cùm defiit tenebrosa lux,
Et orta lucifera fuit
Aurora, iubárque lucidum
Solis, podagræ tum simul
Apparuit potentia.
Te prodeuntem ex ilibus
Parca statim Clotho abluit,
Totúsque risit ætheris
Fulgor, tonuítque serenum
Cœlum, beatus at aluit
Hanc in papillis lacteis
Largus pater ipse Pluton.

PODAGRICVS ET CHORVS.

POD. Sed qualibus ſacris miniſtros excitat?
CHO. Nihil cruoris ab ore ferri fundimus,
Nec vlla ſeta de ceruice vellitur,
Nec terga talis perſtrepunt ſonantibus,
Nec fruſta crudę paſcimur carnis boum.
Cùm vere floręnte tenuis vlmus germinat,
Et inſidet ramis loquacula merula,
Acuta tunc myſtis ſagitta figitur
Per membra, clàm, latens, & intima penetrans,
Pedem, genu, cauóſque nodos oſſium,
Talóſque, coxarúmq; vertebra, femora,
Manus, ſcapulas & brachia, & imas artuſi
Cauernulas, tumidáſque digitorũ baſes,
Omnia vorat, depaſcitur, vrit, occupat,
Inflammat, emollit, dea donec iuſſerit
Aufugere morbum, & eſſe modum doloribus.
POD. Ergo vnus & ego, neſcius licèt, fui
Dex ſacratæ numine tali percitus,
Ergo benigna veniat apparens dea,
Simúlq; cũ myſtis, & ego hymnos ordiar
Solitum podagricis modulaturus melos.

Δαίμων φανῆσα, σοὶ δ' ἐγὼ μύσας ὁμοῦ,

Dimetri.

Tranquilliter igitur & ſine
Ventis ſit æther, quilibet
Laudes canat podagricus.
En ſtrata diligens dea,
Suas ad aras aduenit
Baculo gradum ſuffulciens.
Salue deûm mitiſſima,
Tuóſque benigna reſpice
Lætante lumine famulos,
Huiúſque veris tempore
Paulum dolores mitiga.

Trimetri Iambici.

Quis eſt hominum, cui non ego inſuperabilis
Regina morborum Podagra nota ſim?
Quam nulla thura, nulla fumigatio,
Nec fuſus apud aras cruor, aut donaria
Suſpenſa templis diuitum placabilem
Reddunt: nec ipſe vincere ſummus omnium
Pæan deorum medicus arte ſua poteſt,
Apolliniſve filius Æſculapius.
Ex quo ſiquidem mortalium fuit genus,
Omnes meas retundere vires geſtiunt,
Omnémque turbant pharmacorum induſtriam:
Plantaginem terunt, apiſque ſemina,
Foliáque lactucarum, & agreſte peplion,

ΠΟ. Τίσι δ' ἐν τελεταῖς ὀργιάζεσθαι ποδαγρικοὺς
πόλους; (ἀπὸ στόματος σιδάρου,
ΧΟ. Οὐχ αἷμα λαβεῖν ποδαγρικόμιν
Οὐ τευχὲς ἀφέρου λυγίζεται φροφαίσιν αὐχήν,
Οὐδὲ πολυχρόοις ἀσραγάλοις πέπληγε νῶτα,
Οὐδ' ὠμὰ λαχιστὰ κρέα σιτούμεθα ταύρων,
Οτε δὲ τελέας ἔαρι βρύῃ ὃ λεπτὸν αἶγος,
Καὶ πολυκέλαδος κόσσυφος ὅτι κλάδοισιν ἄδῃ,
Τότε δῆτα μελέων ἐξὸν θέλγει πέπτε μύσαις,
Αφανὲς, κρύφιον, διδυκὸς ὑπὸ μυχοῖσι ῥίγων,
Πόδα, γόνυ, κοτύλην, ἀσραγάλους, ἰσχία, μηρούς, (καρπούς,
Χεῖρας, ὦμο πλάτας, βραχίονας, κόρυνα,
Εαθῆ, νέμεται, φλέγει, κρατεῖ, πυρεῖ, μαλάσσει, (λθύσῃ.
Μέχρις αὖ ἡ θεὸς τὸν πόνον ἀποφυγεῖν κε-
ΠΟ. Εἷς ἄρα κἀγὼ τ' κατωργασμένων,
Ελαχον ἐσαρχων, τοι γὰ ἡκέτω ταρβυμένης
Υμνων καπάρξω ὃ ποδαγρῶν ἄδων μέλος.

CHORVS.

Σίγα μὴ αἰθὴρ, καὶ νεώμεθ' ἔσω,
Καὶ πᾶς ποδαγρῶν θύφημείτω.
Ιδε ποδὸς θυμέλας κλινοχάρης
Βαίνῃ δαίμων, σὺμπωνι βάσιν ῥιζομένην.
Χαίρεις μακάρων πολυθραύστατη,
Καὶ σοῖς ποδὶ πόλοις ἵλαος ἔλθοις,
Ομμασι φαιδρῷ, δδίκης δὲ πόνοις λύσιν ὠκείαν,
Ταῖς δ' εἰαεναῖς ὥραις.

PODAGRA.

Τίς πὰ ἀνίκητόν με διακόπτειν πόνων
Οὐκ οἶδε ποδάγραν, τὴν ὅτι ῥοδόεις θεὸς τὴν;
Ην ὅτε λιβαίων ἀτμὶς ἐξιλάσκεται,
Οὔτε χυτὴν αἷμα βωμίοις πρὸ ἐμπύρεις,
Οὐ ναὸς ὅλβῳ πλεκρεμὴς ἀγάλμασιν.
Ην ὅτε Παιὰν φαρμάκοις νικᾷν δεινὸς,
Παίτων ἰατὴρ τὴν σὸ θεαιτὸν ἦν,
Οὐ παῖς ὁ Φοίβου πολυμαθὴς Ασκληπιός.
Εξ οὗ γὰ ἐφύη ποτὸν ἀνθρώποις γένος,
Τολμῶσι πάντες τοὐμὸν ἐκβαλεῖν θεῖον,
Κυκῶντες ἀεὶ φαρμάκων τεχνήματα.
Αλλος γὰ ἄλλῳ ἐπ' ἐμὲ πιέζει τέχνῳ·
Τείρουσι δρυόγλωσσα, χὴ σέλινά μοι,
Καὶ φύλλα θριδάκων, χὴ νομφαία ἀδράχνη,

Αλλοι πορφύριον, οἱ δὲ ποταμογείτονα,
Αλλοι κνίδας τρίβουσιν, ἄλλοι σύμφυτον,
Αλλοι φακοὶ φέρουσι τοὺς ἐκ πελμῦ ἕλκη,
Σπαφυλίνον ἔφθόν, οἱ δὲ φύλλα Περσικῆν,
Υοσκύαμον, μήκωνα, βολβούς, σίδην,
Ψύλλιον, λίβανον, ῥίζαν ἑλλεβόρου, νίτρον,
Τῆλιν μετ' οἴνου, γυρίνην, κολλάμφακον,
Κυπαρισσίνην κνίδα, γύρινον κριθίνην,
Κεφάλης ἀπέφθου φύλλα, γύψον ἐκ Γάρου,
Σπυρίθας ὀρείας αἰγὸς, αἰθιοπικὸν κόπρον,
Αλθυρᾶ κυάμων, ἄνθος Ασίου λίθου.
Εψουσι φρυνούς, μυγαλᾶς, σαύρας, γαλᾶς,
Βατράχους, ὑαίνας, τραγελάφους, ἀλωπέκας.
Ποῖον μέταλλον οὐ πεπείρανται βροτοῖς;
Τίς οὐχὶ χυμός; ποῖον οὐ δένδρου δάκρυ;
Ζώων ἀπόντων ἰχᾶ, νεῦρα, δέρματα,
Στέαρ, αἷμα, μυελός, ὄρος, ἀπόπατος, γάλα.
Πίνουσιν οἱ μὲν, ὃ δὴ τετάρων ἄκος,
Οἱ δὲ, ὃ δι' ὀκτώ· ὃ δ' ἑπτὰ, πλείονες.
Αλλος δὲ πίνων πρὸ ἱεροῦ, καθαίρεται.
Αλλος ἐπ' ἀοιδαῖς ὕπνου τῷ, ἐμπαίζεται.
Ιουδαῖος ἔπεσεν μῶσεν ἐξάδην λαβών.
Ο δὲ, θεραπείαν ἕλαβε παρὰ τῆς κρήνης.
Εγὼ δὲ θύρεις πᾶσιν οἰμώζειν λέγω,
Καὶ τοῖς ποιοῦσι ζωπα, κἢ πειρῶσί με,
Εἴωθ' ἀπόμπαν μᾶλλον ὀργιλωτέρα.
Τοῖς δὲ φερνῦσι μηδὲν αἰτίζουσ' ἐμοὶ,
Ηπιον ἔχω νοῦν, δύμφυής τε γίγνομαι.
Ο γὰρ μεγαλαυχῶν τὴν ἐμὴν μυστηρίαν,
Πρῶτον μὲν ὑγιὴς ὑγιαίνων διδάσκεται,
Τέρπων ἀπόμπας, διηπάτους λέγων λόγους.
Πᾶσιν δ' ἑρᾶται μὴ γέλωτος, καὶ χρόνου,
Οτε ὑπὸ λευκὰ φερόμενος καταίζεται.
Ατην γὰρ, ἣν εἶπεν Ομηρος, ἣν εἰμ' ἐγὼ,
Βαίνουσ' ἐπ' ἀνδρῶν κρᾶτα, κοὐ βάσεις ποδῶν
Απαλὰς ἔχουσα, τῶνδε δ' ἓν τοῖς πολλοῖς βροτῶν,
Ποδάγρα καλοῦμαι, γιγνομένη ποδῶν ἄγρα.
Αλλ' εἶα μύσται πόμπιες ὀργίων ἐμῶν,
Γεραίρετ' ὕμνοις θεὰν ἀίκητον θεάν.

A Et marrubium, amnicolámque potamogeitona.
Alij Cnidas terunt, aliíque ſymphyton,
Lentes alij de ſtercore lectos illinunt.
Hos cocta paſtinaca, foliáque perſica,
Hyoſcyamus, papauer, & bulbi iuuant,
Certéxque pomi punici, malicorium,
Et pſyllion, thus, ellebori radix, nitrum,
Et mixta vino telis, & collamphacos,
Et gyrine, ſimúlque galla cupreſſina,
Et panis hordeaceus, atque braſſicæ
Crudæ folia, gypſus gari liquaminis, [nis,
Et ſtercora ſylueſtris capræ, ſimus homi-
B Farina fabarum, flos quoque lapidis Aſij.
Alij rubetas, quíque vocantur aranei
Mures, lacertas atque muſtelas coquunt,
Ranas, hyænas, tragelaphos, vulpeculas.
Cuius metalli non pericla ſumpta ſunt?
Quis nō probatus humor eſt mortalibus?
Aut cuius inexplorata lacryma eſt arbo-
Animaliū omniū oſſa, nerui, tergora, [rū?
Adeps, cruor, medulla, lotiū, merda, lac.
Bibunt alij numero quaterno pharmacū,
Alij per octo, pérque ſeptem plurimi.
Alius bibens ſacram, repurgari ſtudet,
Aut carminibus animū adhibēs illuditur.
C Iudæus excantat fatuum nactus alium.
Rurſus alius à fonte remedium petit.
Sed omnibus illis nil niſi plorare impe-
Et ſic facientibus vel irritantibus [ro:
Occurrere ſoleo magis iracundior.
Qui verò contra me nihil eius cogitant,
Illis facilem & tractabilem me præbeo.
Nam qui meis communicat myſteriis,
Primùm quidē ſtatim bona verba dicere
Docetur, oblectaréque ſalibus & iocis
Dictíſque facetis ſe ſalutantes ſolet.
Deinde cùm geſtatus intrat balnea,
Fit ridiculus, fit & voluptas omnibus.
D Aten enim quam dixit Homerus, illa ſum
Ego, per hominum capita molliter ambulans,
Plantas pedum teneras habens: veruntamen
Plerique me mortaliū podagram vocant,
Quoniam pedum captura ſum, ποδῶν ἄγρα.
Sed agite Myſtæ, qui mea colitis ſacra,
Celebrate laudibus inſuperabilem deam.

CHORVS.

Dimetri Anapeſtici.

Αδαμαίτινον ἦθος ἔχουσα κόρα,
Πολυσθενές, ὀρθομήθυμε θεά,
Κλῦθι σῶν ἱερῶν μεγάλων σκοπάς,
Μέγα σὸν κράτος ὀλβιόφρων Ποδάγρα.

E O nympha, ingeniū adamātinum habēs,
Multipotens, animo dea valido,
Audi vota tuorum ſupplicum,
Magna potentia, vis tua magna,
O Regina opulenta Podagra,

Quam Iouis horret pernix telum,
Quámque profundi fluctus pelagi
Trepidant, quam quoque trepidat, sceptra
Quj gerit infera Stygius Pluton,
O gaudens nodis, lectigrada,
Cursiuetans, talorum tortrix,
Calcicrematrix, malehumitanga,
Ossitremenda, genufraga, pernox,
Articulos cruciandi cupida,
Curuigenuflexa, potens Podagra.

A Ταὶ τὴ Διὸς ὠκὺ πίφευκε βέλος,
Τεμιὴ δί σι κύμαθ' ἁλὸς βαθίης,
Τεμιὴ βασιλὰς ἐτέρων αἴσας,
Επιδρομοχάρες, καβακλινοβατές,
Κωλυσοδρόμα, βασσμαγραγάλα,
Σφυροτριπιπύρα, μυιοσαφιδάφα,
Δοιδυκωφίβα, γονυκλαυσαγύπα,
Πεζικοιδυλοπυρφίλα,
Γουναμφιπίκυρτε Ποδάγρα.

Trimetri Iambici. *PERSONAE.* NVNCIVS. PODAGRA. MEDICI. TORTORES.

NVN. Domina, peropportuna te fers obuiam:
Audi, neque enim tibi nuncium fero friuolum,
Sed socia verbis ipsa res adiungitur.
Nam ciuitates, vt statueras, vndique
Lento pede vestigans, tibi scrutabar domos
Cunctas, vt aduerterem si quis tuam
Potentiam non debito more coleret:
Alióque tuarum vi manuum sat repperi
Regina domitos, mente bona quiescere.
Isti sed audaces duo, confidentia
Freti sua, non desierunt dicere
Ac deierare, vim tuam venerabilem
Non esse, sed exortem volunt mortalium C
Te generis ac vitæ. Religans igitur pedes
Mox fascijs, vehemẽter approperãs, die
Iam denique quinta veni, lassus itinere.
Nam tota fermè duo stadia pertransij.

POD. Quàm subitus ades ô nuncie velocissime!
Sed cuius obsecro regionis terminos
Duros & inuios reliqueris, explica
Claréque refer, vt celeritatem intelligã.

NVN. Quinque graduum scalas reliqui primitus,
Tremulas quoque, luxatis trabium compagibus.
Deinde sternax me excipit mox area,
Duris renitens ad pedes impulsibus.
Quod iter vbi confeci grauibus vestigiis, D
Stratam silicibus ingrediebar semitam,
Itúque scrupulis acutis asperam.
Hinc incidens in lubricã & planam viã,
Dum propero progredi, solutũ retrahit
Calces malè firmas illico cœnum retro,
Quà transeunti liquidus è membris mihi
Sudor fluebat, æger vt fessum gradus
Deficeret: inde lassus omni corpore,
Latam quidẽ, ast tutam minùs insisto viã,
Variis & hinc & inde me vehiculis
Vt currerem, cogentibus & vrgentibus.
Quare celeriter subleuans segnẽ pedem,

Δέσποινα, χαιρέω γὰρ ἰώτησας ποδί,
Ακουε, ἔπος γὰρ σὸν ἐτοίσιον φέρω.
Αλλ' ἔστι πρᾶξις τὴν λόγων συνέμπορος.
Εγὼ γὰρ, ὡς ἔπαξας, ἠρέμῳ ποδί,
Πόλεις ἰχθύων, πολλὰς ἠρθίνων δόμους,
Μαλῖτι ποσὶν εἴ τις σὸν ὑπεμᾶ κράτος,
Καὶ τὴν μὴ ἄλλων ὕσυχον εἶδον φρένα,
Νικωμένων ἄασσα σαῖς βίᾳ χερσίν.
Δύο δὲ τὼ δὲ φῶτε θαλερὼ θράσει,
Εφεξῆτλω λαοῖσι, καὶ καταμύτλω,
Ως σὸν ἔστι σὸν κράτος σεβάσμιον,
Αλλ' ἐκβολαῖ θεσπὴν σε θνητοῖσιν βίᾳ.
Διόδῳ κραταιὼς συνοχμάσας δεσμῷ πόδα
Πεμπταῖος ἥκω, σάλπιγ' ὀξυνίσας δύο.

ΠΟ. ὡς καμπὰς ἔπλης ἀλγέων ὤκιστ' μοι·
Τίνος δὲ καὶ γῆς ὄντα δυσβάτου λιπὼν,
Ηκεις; σαφῶς μαθοῦσα, ὡς ἴδω τάχος.

ΑΓ. πρῶτον μὲν ἔλιπον πέντε βαθμοὺς κλίμακος,
Ξύλων τρέμουσάν σφ' ἁρμογαῖς ἁλυτίσιν,
Οὗ μὲ δέχεται χορδοβαλλαδὲς πέδον,
Σκληροῖσι παροῖς αἰτρῷδον χρώμασιν.
Οὗ δ' ἁλυσάς ἴχνεσιν ἀλγεινοῖς ἐγὼ,
Εστρωμάλλω χάλιξιν εἰσέβαν ὁδόν,
Καὶ δυσπάτητον ὀξέσι κέντροις λίθον.
Μεθ' ὃν ὀλίσθῳ πρεπτὸν λείας ἐδάφους,
Εσπευδον εἰς ὃ πρόσθε, δολίως δέ μοι
Εσυρεν ὀπίσω πηλὸς ἀσθενῆ σφυρά,
Διῆς πρώτοις, νότιος ὡς μελῶν ἱδρώς
Ερρεῖ, δοκεῖν μου γυῖα θερμαὶ ἐκλυομένου.
Οὗ με δέχεται πολὺν δίμας κεκμηκότα,
Πλατεῖα μὲ κέλευθος, ἀλλ' οὐκ ἀσφαλής.
Τὰ μὲν γὰρ ἔνθεν, τὰ δ' ἐκεῖθεν ὀχήματα,
Ηπειγε, καὶ ἀδηκότ', ἔσπερχε πέσειν.
Εγὼ δὲ τῷ θεῷ ἐλαφρὰ κουφίζων πόδα,

Δόμμιος ἴδαιμον εἰσόδου πέλας ἐμὶν,
Εως ἁπήνη τῶδε δράμῃ ἔγχλωπος.
Μύστης γὰρ ὢν σὸς, ἅρμα πρέμνῳ οὐκ ἔδεινον.

ΠΟ. οὐκ εἰς ματῖμ βέλτιστε τοῦτ' ἔξις
ἤ δέ σοι

Ορθῶς πέπρακται, τῇ δ' ὅμ τοῦτο μία
Ισαμι τιμῆς αἰτιοκώσω χάειν.
Εγω δέ σοι δώρημα δυμῖν τόδε,
Εξὸς τελετὰς πειράσῃ κοῦφον πόνον.
Υμεῖς δὲ μαθεῖ, καὶ θεοῖς ἐχθίσταμ,
Τίνες πότ' ὄντες, ἢ τίνων πεφυκότες,
Τολμᾶτε Ποδάγρας αἰθαμιλλᾶσθ' κραῖ;
Τῆς ὑβρ' ὁ Κρονίδας οἶδε νικῆσαι βίας;
Λέγετ' ὦ κάκιστοι, ἐγὼ γὰρ ἡρώων ἐγὼ
Εδάμασα πλείστους, καί γ' ὑπίσανται Θῆβαι,
Πείαμος ποδάρκης, ποδαγρὸς ὢν, ὀκλαίζετο.
Εθανε δ' Αχιλλεὺς ποδαγρὸς ὢν, ὁ Πηλέως.
Ο Βελλεροφόντης ποδαγρὸς ὢν, ὀκαρτερῶ.
Θηβῶν δυναίσης Οἰδίπους, ποδαγρὸς ἦν.
Εκ τ' Πέλοπιδῶν, ποδαγρὸς ἦν ὁ Πλησθένης.
Ποίαντος υἱὸς ποδαγρὸς ὢν, ἦρχε στόλου.
Αλλος ποδάρκης Θεσσαλῶν ἦν ἡγεμών
Ος ἐπεὶ ὤφ' ἕπεσε Πρωτεσίλαος ὑπὸ μάχῃ,
Ουτος ποδαγρὸς ὢν, καὶ πονῶν, ἦρχε στόλου.
Ιθάκης ἄναξ τε Λαερτιάδης Οδυσσεὺς
Εγὼ κατέπεφνον, οὐκ ἄκρατα πυγόνις.
Ως ὅτι χαιρήσοντες, ὦ δισδαίμονες,
Ισην παθητε κόλασιν οἷς διέφακτε.

IA. Σύδει ὡμὸ ἐσμεν, οὐκ Δαμασκηνοὶ
γὰρ ἡμεῖς,
Λιμῷ δὲ πολλῷ καὶ πενίᾳ κεκαυμένοι,
Γῆν καὶ θάλασσαν ἐφέπομεν πλανώμενοι.
Εχομεν δὲ χρῖσμα παρεδώρησαν τόδε,
Εν ᾧ πρήσσομεν ἀλγεινῶν πόνους.

ΠΟ. τί δὴ τὸ χρῖσμα, καὶ τίς ἡ σκευή;
φράσον.

IA. μύστης με σιγᾶν ὅρκος, οὐκ ἐᾶ φράσαι
Καὶ λοιθία δυήσεται ὁ πλὴν παθεῖν.
Ος ἔπαξε κεύθειν φαρμάκου μέγα σθένος,
Ο καὶ σὲ παύειν οἶδεν ἠλεημένως.

ΠΟ. ἔστ', ὦ κατάρατοι, καὶ κακῶς
ὀλοίμεθα,
Εστιν τις ἐν γῇ φαρμάκου δρᾶσις τόση,
Ο χρῖσθὲν οἶδε τἀμὲ ἐμοὶ παῦσαι βίαν;
Αλλ' εἶα, τοῖν δὲ σύμβασιν σωθῶμεθα,

A Tranſuerſus occurſum fugiés, ceſſi loco,
Donec citis quadriga tranſiret rotis.
Myſtes enim tuus nequibam currere.

POD. Non gratis hæc rectè tibi res geſta ſit,
Mi nuncie: tuæ nanque promptitudini
Parem rependam gratiam pretio pari.
Atque hoc adeò gratũ tibi ſit præmium,
Poſthac triennio ſemel modò leues
Tentare te noſtros dolores perferam.
Sed vos ſceleſti, diis & inuiſiſſimi,
Quinam, vel à quibus parentibus editi,
Audetis obniti podagræ potentiæ,
Cuius ſuperare vim nequit Saturnius?
Heus dicite peſſimi: quoniam heroas ego
B Quãplurimos domui, ſapientes vt ſcitis:
Priamus pede celer ille, canitur poda- *Heroës podagrici.*
gricus.
Periit Achilles podagricus ille, Pelei,
Et Bellerophontes podagricus me pertulit.
Podagricus & Thebanus erat dux Oedipus,
Et ex Pelopidis podagricus erat Pleſthenes:
Et filius Pæantis etiam podagricus,
Dux præfuit claſſi: fuit & alius celer
Dux Theſſalorũ, qui ſimul atque prælio
C Victus ceciderat Proteſilaus, præfuit
Claſſi, podagricus licèt & æger foret.
Ithacæ quoque principem Laërtæ filium
Vlyſſem, ego, non ſpina necuit trigonos.
Nunquã ergo gauiſuri ô calamitoſiſſimi,
Pœnam patiamini meritis veſtris parem.

MED. Syri quidem genere Damaſceni ſumus:
Multa fame verò coacti & inopia,
Terram & mare peragramus, errantes, vagi.
Habemus autem quod pater vnguentum dedit,
Per hoc mala conſolamur ægrotantium.

POD. Cedo, quod vnguentum? quis illius habitus?

MED. Sacrum tacendi ius mihi iurandum datum,
Me talia dicere tibi planè non ſinit,
Nec vltimum morientis edictum patris,
Qui iuſſit hanc celare nos vim pharmaci,
Quod ſæuientem te quoque ſcit compeſcere.

POD. An igitur, ô execrabiles, malè perditi,
Vllius vſquam tanta vis eſt pharmaci,
Meam quod inunctum vim ſciat compeſcere?
Sed ſine, paciſcamur age tali fœdere,

Et experiamur ánne virtus pharmaci
Futura ſit ſuperior, an flammæ meæ.
Huc ô ſeuera ſtatim vndique conuolãtia
Tormenta, præſides meæ veſaniæ,
Ocyus adeſte, túque ſoleas infimas
Pedum, ſub ipſos vſque digitos vrito,
Tu calcibus inſili, profundam tu tiges
A fœminibus ad genua tabem felleam,
At vos manuum repentè flectite digitos.

TOR. En imperata ſingula tibi fecimus.

Iacent, miſerique clamitant grauiſſimè,
Per omnia torti membra tuis complexibus.

POD. Nunc agite, ô hoſpites, videamus optimè,
An illitum vos nunc muniet hoc pharmacum.
Nam ſi palàm aduerſum fuerit illud mihi,
Mundum relinquês, abditos terræ ſinus
Subibo, & infimos abyſſos Tartari,
Obſcura & ignota omnibus mortalibus.

MED. En vnximus, leuat neque dolores tamen.

PODAGRICVS. Heu proh dolor, heu tabeſco miſer atque pereo.
Omnia populatur membra mea cæcum malum.
Non Iuppiter fert tale telum fulminis,
Non vlla ſic procella ſæuit æquoris,
Non impetuoſi tanta vis eſt turbinis.
An aſperos ſuſtineo morſus Cerberi?
Num virus Echidnæ membra mea depaſcitur?
An tunica ſanie tincta Neſſi ſanguinis?
O dea miſerere: nam neque meum pharmacum,
Nec aliud inhibere poterit curſum tuũ:
Victrix ſed omnium omnibus es ſuffragiis.

POD. Deſinite nunc tormenta, dolores cedite:
Mecum quia cœptæ litis illos pœnitet:
Et norit vnuſquiſque me ſolam omnium
Illacrymabilem & immedicabilẽ deam.

A Καὶ πειράσωμεν εἴτι Φαρμάκου ὄφελος.
Υπόστεγοι πέφυκεν, εἴτ' ἐμοὶ φλόγες.
Δεῦτ', ὦ σκυδρωπαί, πάντοθεν ποτώμεναι
Βάσανοι, πρόεδροι τῆς ἐμῆς βασκανίας,
Πελάζετ' ἆσσον. καὶ σὺ μὲν ποδῶν ἄκρους
Φλέγμαινε πρώτους δακτύλων ποδῶν ἄχει.
Σὺ δὲ σφυγῶν ἔμβαινε, σὺ δὲ μηρῶν ἄπο,
Ες γόνατα λάβε πικρῶν ἰχώρων βάθος.
Υμεῖς δὲ χειρῶν δακτύλοις λυμίζετε.

PO. ἰοὴ, ὡς ἔπαξας, πάντα σοι δεδρακάμεν.
Κρῖται βοῶντες οἱ παλαίπωροι μέγα,
Απαντα γῦα περιβολῇ τρεβλώμενοι.

B PO. Φέρετ', ὦ ξένοι, μάθωμεν ἀπεκέσατον,
Εἰ χειμῶν ὑμᾶς Φάρμακον τόδ' ὠφελῇ.
Εἰ γὰρ σαφῶς τόδ' ἔστιν ἀντίξοον ἐμοὶ,
Λιποῦσα γαῖαν, εἰς μυχοὺς εἶμι χθονός,
Αϊδος, ἀφανῆς, πύματα Ταρτάρου βάθη.

IA. ἰδοὺ, κέχρισαι, καὶ χαλᾷ φλογμὸν πόνων.

PO. Οἴμοι, παπαῖ γε, πίεσμαι, δέδηλυ-
Απαν πέπρωμαι γῆρον ἀσκόπῳ κακῷ· (μαι,
Οὐ Ζεὺς κεραυνοῦ θεῖον ἀφῆκε βέλος,
Οὐδεὶς θαλάσσης τοῖα μέμηκεν κλύδων,
Οὐδὲ τροχηρὴ λαίλαπος τόση βία.

C Μή μ' ἅρπαγον πορεῖν με δῆμα Κερβέρου;
Μή μ' ἐχίδνης ἰὸς ἀμφιβόσκεται,
Η δάβρεχὴς ἰχῶσι Κενταύρου πέπλος;
Ελέαιρ' ἄναστα, Φάρμακον γὰρ ὅτ' ἐμοὶ,
Οὔτ' ἄλλο, δυσὰ σοὶ ἀναχαιτίσαι δρόμον,
Τύφοις δὲ πάσαις, πρὸς ἔθος νικᾷς βέλη.

PO. παύσασθε βάσανοι, καὶ πόνους μειώσατε
Τῶν μετανοούντων εἰς ἐμὲ ἕκαν μόλῃ.
Γιγνωσκέτω δὲ πᾶς τις, ὡς μόνη θεῶν
Ατέκτος ἔσα, Φαρμάκοις ὐ πείθομαι.

Hexametri μόνοι & Anapæſtici Dimetri. CHORVS.

Non vis Salmonei, contendere cum to- D Οὔτε Διὸς βεβλητᾶς, Σαλμωνέος ἤειπεν
nitribus
Auſa Iouis, pœnas euadere ſalua potuit:
Verùm animo repreſſa, repentéque fulmen Dei
Fumigero ſtygias detruditur icta ſub aquas.
Nec ſatyrus Phœbo congreſſus Marſya

βία,
Αλλ' ἔθανε φλοέντι δαμεῖσα θεοῦ φρένα βέλει.
Οὐκ ἐρίσας ἐλάφη Φοίβῳ Σάτυρος Μαρσύας,

Αλλά λιγὺ φαίρῃ κείνου ἀεὶ δέρμα πί- A Inde voluptatem, cùm diripit vndique
τυς. cutem

Πέιθος ἀείμνηστον δ' ἔεν τ' καὶ ἔχε Νιόβη, Pythius illius, non præmia grata referens
Αλλ' ἔτι μυρομένη, περιχέῃ πολὺ δάκρυ Litis habet memorem, luctu quoque fœ-
Σιπύλῳ. ta Niobe,
Μαιονία δ' ἀράχνη Τειτωνίδος ἤλυθεν εἰς Nanque & adhuc lugens Sipylum, rigat
ἔεν· vda lacrymis
Αλλ' ὀλέσασα τύπον, καὶ νῦν ἔτι νήματα Mœonis ad lites Arachne, quia Pallada
πλέκει· vocat
Οὐ γὰρ ἴσον μακάρων ὀργαῖς θράσος ἔστι Perdita, nunc scelus id testantia stamina
μερόπων, plicat,
Ως Διός, ὡς Λητοῦς, ὡς Παλλάδος, ὡς Impar enim est diuorum affectibus hu-
Πυθίου. mana vis:
Ηπιον ὦ πολύδημε φέρεις ἄλγημα Po- Vt Iouis, vt Latonæ, vt Pallados, vt Py-
δάγρα, thi.
Κοῦφον, ἐλαφρὸν, ἄδριμυ, βεαχυλαβὲς, Mites ergo feras cruciatus atque faciles,
αἰώδυνον, B O celebris, cunctísque locis dea nota po-
Εὔφορον, ἄλυπτον, ὀλιγοδρανὲς, ἀτρέμα dagra,
πατον. Férq; leues, & acutos, & breuiter noxios
Πολλαὶ μορφαὶ τῶν ἀτυχούντων, Absque dolore, nec intolerabiliter, bene
Μελέτη δὲ πόνων, καὶ ὃ συνήθης suos
Τοὺς ποδαγρῶντας παιδεμυρίαθω. Qui teneant fines, sint exiguúmq; validi,
Οἷον θύμιφος, ὦ συνεσκύκλεσι, λήσατε Quíque gradum non impediant facien-
Πόνων, εἰ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη, tibus iter,
Τοῖς δ' ἀδοκήτοις πόθεν ἄλγεα θνητοῖς, Multæ sunt formæ miserorum,
Πᾶς αἰσχέσθω τῶν παθόντων, Sed podagricos soletur morbi
Εμπαιζόμενος, καὶ σκωπτόμενος, Exercitium & consuetudo.
Τοῖον γὰρ ἔφυ τόδε πρᾶγμα. Quare æquanimiter nobiscum
O quotquot in hac estis naui,
Cruciatus ex animo eiicite.
Quòd si quæ placeant, non fiunt,
Et iter non placitis dij inueniunt,
Quisquis es hic cui morbus grauis est,
Te ludi rideríque feras,
Nam hæc huius ludi natura est.

Ω Κ Υ Π Ο Υ Σ.

Ωκύπους, Ποδαλιρίου καὶ Ασταισίας υἱὸς ἐγένετο, κάλλει καὶ δυνάμει διαφέρων, γυμνασίων τε καὶ κυνηγεσίων μὴ ἀμελῶν. πολλάκις δὲ θεωρῶν τοὺς ἐχομένους ὑπὸ τῆς ἀτίγκτου Ποδάγρας, κατιλέλα, φάσκων, μηδὲν ὅλως εἶναι τὸ πάθος. ἡ θεὸς τοίνυν ἀγανακτεῖ, καὶ ἅψασθαι ποδῶν εἰσρέχει. τὸν δὲ ὑπόνως φέροντος, καὶ ἀτρεμοῦντος, ὕστερον ὅλως πάθοιν ἡ θεός. Η μὲν σκηνὴ τοῦ δράματος, ὑπόκειται ἐν Θήβαις. Ο δὲ χορὸς συνέστηκεν ἐξ ὑπτιχείων ποδαγρῶν, συνελεγχόντων τὸν Ωκύπουν. Τὸ δὲ δρᾶμα, τῶν πόνου ἀτείων. Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα, Ποδάγρα. Ωκύπους. Τερφάς. Ιατής. Πόνος. Αγγελος. Περιλαμβάνει δὲ ἡ Ποδάγρα.

O C Y P V S. Iacobo Micyllo interprete.

A R G V M E N T V M.

Ocypus Podalirij & Astasiæ filius fuit, pulchritudine ac viribus præstans, gymnasiorúmque & venationum in primis studiosus. Hic cùm sæpe videret eos qui à rigida podagra detinerentur, irridere illos cœpit, dictitans nihil esse prorsum, cur illi tantos dolores præ se ferrent. Indignatur itaque dea, ac pedes illius inuadit. Qui cùm ab initio constanter ferret, ac morbum detrectaret, tan- Mimesis est Græcorum grãmaticorũ, qui huius-

modi inscriptiones fabularũ præmittũt vt apud Euripidẽ, Aristoph. &c. videre licet.

dem à dea totus prosternitur, & supinus decumbit. Scena quidem sive actio fabulæ apud Thebas esse intelligitur. Chorus autem ex popularibus eius loci podagricis constituitur, qui omnes Ocypum pariter coarguunt. Fabula est ex iis quæ pro valde vrbanis habentur. Interlocutores fabulæ sunt, Podagra. Ocypus. Nutritor. Medicus. Labor. Nuncius. Proloquitur autem podagra. Poema imperfectum & mendosum est, & (vt Erasmus addit, ne micam quidem Lucianici salis habens.

POD.

GRauis hominibus, & inauspicati nominis
Podagra vocor, mortalibus dirum malum:
Quæ vinculis adstringo neruorum pedes,
Ingressa clàm sub artuum compagines.
Ridere verò soleo eos quos torqueo,
Dum proloqui veram mali causſam haud volunt,
Aliámque fictam in promptu habent, qua se tegant.
Quilibet enim se decipit mendacio,
Luxatum alicubi, aut grauiter alliſũ pedẽ
Dũ dictitat, verãque causſam supprimit.
Quod enim ipse celat, & latere alios cupit,
Hoc tempus inuito arguit eo pòst tamen:
Ac tum domitus, veróque nomine me vocans,
Gestatur ab amicis, triumphus omnibus.
At verò ad hanc rem adiutor est Labor mihi:
Neque enim sine hoc ego sola quicquam potueto.
Proinde mordet me illud, & præcordia
Tangit mihi, quòd cùm ille causſa sit omnibus
Malorũ, & omnes excruciet, nemo tamẽ
Inceſſat ipſum maleficis conuiciis,
Sed ab omnibus (ita est dementia)
Me prosequuntur imprecationibus,
Quasi hoc mea modo effugere possint vincula.
Verùm quid ista nugor, & non protinus
Qua gratia huc aduenerim ad vos, proloquor,
Irã euomens hãc intus omnẽ, vt est, meã?
Nam cursor hic (si diis placet) generoſus,
Elatus animo præter alios Ocypus
Contẽnit, & nullam esse me demens ait.
Ego autem, vt mulier, ira acerbè percita,
Illum vicissim acerbo & immedicabili
Adorta malo, vt mos est meus,
Ictu illico talum pedis certo petens.
Ac nunc quidẽ dirus labor locũ eũ tenet,
Plantámq; terebrat infimã stimulis suis.
At ille, ceu cursu aut palæstra offenderit
Pedẽ, magistrum decipit, miserũ senem,
Sed bilioſum ægrè mouens captũ pedem
Progreditur infelix domo ipſus huc foras.

Εἰνὴ μὲν ἐν βεοπτῖσι, κὴ δυσώνυμος
Ποδαγρα κέκλημαι, δεινὸν αἰθεφ́οις πάθος,
Δεσμῶ δὲ νευείοισι τοὺς πόδας βεφ́χοις,
Αρθρίοισιν εἰσδραμοῦσα μὴ νοεμένη.
Γελῶ δὲ τοὺς πλησθέντας ὑπ' ἐμοῦ,
Καὶ μὴ λέγοντας αἰτίαν τῆς συμφορᾶς,
Αλλ' εἰς ματαίαν προφάσιν ἐξηκισμένους.
Απας γὰρ αὐτὸν ἕκαλῆ ψευδόμενος,
Ως ἐξεστραμμένος, ἢ προσκόψας ποι βάσιν,
Λέγει φίλοισι, μὴ φράσας τὴν αἰτίαν,
Ο μὴ λέγει γὰρ, ὡς δοκῶν λαθεῖν τινάς,
Χρόνος δέ γ' ἔρπων μείνιός καὶ μὴ δῆλη.
Καὶ τότε δαμασθεὶς, ὀνομάσας μου τοὔνομα,
Πᾶσι θρίαμβος ἐμβεβάσακται φίλοις.
Πόνος δέ μοι συνεργός ἐστι τῷ κακῷ·
Εγὼ γὰρ οὐδὲν εἰμὶ τούτου δίχα μόνη.
Τοῦτ' οὖν δάκνει με, καὶ φρενῶν καθάπτεται,
Οτι τὸν ἅπασιν αἴτιον πόνον κακῶ,
Οὐδεὶς κακηγορεῖ λοιδορεῖ βλασφημίαις,
Αλλὰ κατ' ἐμοῦ πέμπουσι δυσφήμους ἀρᾶς,
Ως δεσμὸν ἐλπίζοντες ἐκφυγεῖν ἐμόν.
Τί ταῦτα φλυαρῶ, καὶ λέγω τίνος χάριν
Παρῆλθον, μὴ φέρουσα τὴν ἐμὴν χολήν;
Ο γὰρ δολῶν ἡνίοχος ὁ θρασὺς Ωκύπους,
Φερεῖ καθ' ὑμῶν, μηδὲν εἶναί μέ τι λέγων.
Εγὼ δ' ὑπ' ὀργῆς, ὡς γυνὴ δεδηγμένη,
Αντέδακα τῶπον ἀθεράπευτον δύσοργος,
Ως ἰῶ ἔθος μοι κοὐδύλου ποδὸς τυχεῖν.
Ηδη δ' ὁ δεινὸς πόνος ἔχει λεπτὸν τόπον,
Καὶ τὴν βάσιν νυγμοῖσι πυκνοῖς τὴν κάτω.
Ο δ' ὡς δρόμοισιν ἢ πάλῃ πλήξας ἴχνος,
Πλανᾷ γέροντα παιδαγωγὸν ἄθλιον.
Καὶ κλεψίχολον πόδα πιθεὶς ἰχνευμόνα,
Δύσηνος αὐτὸς ἐκ δόμων προσέρχεται.

ΩΚΥ. πόθεν δ' ὁ δριμὺς ἄλγος ἐκ ποδῶν ἔβη
πρόσω,
Ἀτραυμάτιστος, ἄδακτος, ἄσαρκος πόνος;
Τείνω δὲ νεύρων οἷα τοξότης ἀνὴρ,
Βέλος ποθ' ἁμὲ πέμπων, κἀμὲ λέγειν διάξεται,
Τὸ τῶν πονούντων ἔσχατον σοφὴ χρόνῳ.
ΤΡΟ. ἔπαιρε σαυτὸν, ὦ τέκνον, καὶ κύφισον,
Μή πως με πίτνων, καταβαλὴς σὺ χαλὸς ὤν.
ΩΚΥ. ἰδοὺ κρεμῶ σε δίχα βάσεως, ἐμοὶ
πείθομαι,
Καὶ τὸν πονοῦντα πόδα πλήξω, καὶ κατερῶ.
Νεωτέρῳ γὰρ αἶσχος ἐν παισὶν ἀεὶ,
Ὑπηρέτης ἀδυνάτως γηγύζων γέρων.
ΤΡΟ. μὴ, μή τι τοῦτο, μῶρε, μή με κερτόμει·
Μή μ' ὡς νέος κόμπαζε, τοῦτ' εἰδὼς, ὅτι
Ἐν ταῖς ἀνάγκαις πᾶς γέρων ὅστις νέος.
Πείθου λέγοντι· ὃ μὲν γὰρ ὤν σε σώσω πάσω,
Ἔσην ὁ γέρων, σὺ δ' ὁ νέος πεσὼν χαμαί.
ΩΚΥ. σὺ δ' αὖ σφαλῇς, πεσὼν γὰρ ἄπονος ὢν γέρων.
Πεφυμία γὰρ ἐν γέρουσι πρέπειν.
Πρᾶξις δὲ τούτοις οὐκέτ' ὄντι δύπονος.
ΤΡΟ. τί μοι σοφίζῃ, κοὐ λέγῃς εἴ πῃ ξύπω
Πόνος προσῆλθε σοὶ ποδὸς κοίλου βάσιν;
ΩΚΥ. δρόμοισιν ἀσκῶν, κοὐ φορῶν ὡς πρὶν πόδα,
Τρέχων ἔσφλα, καὶ σωμεμίχθαι πόνῳ.
ΤΡΟ. πάλιν πέχ' ὅστις εἶπον, ἢ καθήμενος,
Πώγωνα τίλλῃ κουρέως ἐπ' ὠλένῃ.
ΩΚΥ. ἔχοιμ' ἂν παλαίων ὡς τάχιστ' ἐμοὶ δοκεῖν
Βαλὼν, ἐπλήγην. τοῦτο δὴ πίστευέ μοι.
ΤΡΟ. ποῖος γραπώτης γέρων, ἵνα πρέμβολὴν
Βάλῃν σὺ πληγῆς; ὦ ἐκκωφλοῖς ψευδολογῶν;
Τὸν αὐτὸν ἡμᾶς εἴχομεν λόγον ποτὲ,
Μηδενὶ λέγοντες τὸ ἀλήθειαν φίλων.
Νῦν δ' εἰσορᾷς ἄπεμπτα δή
Ὁ πόνος δ' ἐλελίξας ἐμμελῶς δέδρεφε.

ΟΚΥΡ. Vnde autem acerbus iste per pedes mihi
Sine vulnere improuisus accidit dolor,
Qui neque gradi me, neque loco stare patitur?
Intendo verò neruum, vt arcũ olim solet
Iaculator, inde dum sagittas emouet:
Cogitque tandem vis iniqua proloqui.
Cedit dolentium vltimum iam tempori.
ΝΥΤΡ. Attolle te ipsum quæso fili, & alleua,
Ne fortè concidens pro eo atque claudus es,
Tecum pariter & me trahas pronũ solo.
ΟΚΥΡ. En teneo te absque ponderе, & tibi pareo:
Ægro pedi insistens, doloremque opprimens.
Nánque iuniori turpe, pueros inter, est,
Obmurmurans ministеr, inualidus senex.
ΝΥΤΡ. Ne ne quid huius stultè ne mihi obiice,
Ne fastuosè me lacesse vti iuuenis,
Illud scies, quòd iuuenis est quiuis senex
Quoties necessitas & opus hoc postulãt:
Ac crede dicenti, vltimũ hoc si subtrahã,
Stabo senex, at tu iuuenis cades humi.
ΟΚΥΡ. At tu, parum si offenderis, senex, cadis,
Et hoc, dolor cùm nullus etiã te premit.
Siquidẽ parata in sene volũtas sẽper est,
Sed res & opus haũdquaquam in eo itidem vigent.
ΝΥΤΡ. Quid hæc sophisticando ineptias agis?
Quin potiùs vnde morbus hic cauam pedis
Adúsque plantam venerit tibi, dissеris?
ΟΚΥΡ. Dum cursitando exerceo, me, atque ibi leuem
Pono pedem, currẽs retorsi, atque incidi
In hoc malũ, implicitus dolore quo vides.
ΝΥΤΡ. Denuo igitur curre, vti monebat qui sedet,
Barbámque sub tonsore vellit hispidus.
ΟΚΥΡ. Ergo vbi palæstra exerceor, parembolam
Dum iacere luctãdo volo, hãc plagã tuli.
Hoc vtique tãdem credere volo te mihi.
ΝΥΤΡ. At qualis ipse miles es, cedo, vt iaciens
Parembolã, percussus hanc plagã feras?
Mendacium nectendo, falsa prædicas.
Eadem ista diximus aliquando nos quoque,
Fatendo veritatem amico nemini.
At nunc vides vt cuncta [labor.
Quassánsque facilè intorquet huc illuc

A

B

C

D

1 De hoc loco Erasmum vide in prouerbio: Curre denuo. Quid parembole inter palæstritas propriè sit, alibi nõ reperio. Videtur tamen aquinocatione hìc vti, & priore loco tacitam & subdolam luctãtium interfitionem pedũ significare, posteriore autẽ vallũ, vel cohortem aut manũ subsidiariam, quæ in ipsa pugna cæteris ordinibus inseritur. de qua significatione Suidas & Hesychius meminerunt, & Pollux quoque.

2 Haud scio an hic quoque desit quippiã cùm posteriora verba à choro magis, quã à nutritore fieri videãtur. & Medicus quoque postea non vnum, sed multos expellat.

MED. At vbi, vbi reperiam inclytum Ocypum viri,
Ex pede laborantem, & vacillantẽ gradu?
Medicus enim cùm sim, ex amico quopiam
Audiui eum vehementer affici malè
Dolore, qui consistere pede ipsum haud sinit.
Sed ipsus hic prope iacet ante oculos meos,
Stratus supino per cubile corpore.
Saluere iubeo per deos te, ac tuum.
Quid istud Ocype? dic mihi forsan,
Si fortè enim cognôro, forsan remedium
Adhibebo tam sæuo dolori, atque istius
Tantã mali caussã leuabo scilicet. [che,
OCYP. At me vides, ô Soter & Soteri-
Tubæ ipsius nomen gerens, Soteriche.
Sæuus dolor pedem mihi arrodit malè,
Gressúmque timidè facio, & haud planum pede.
MED. Vnde, aut quid accidit expedi, aut quibus modis? [pro metu
Nam medicus audiens, rem vt est, demMeliùs adit: non audiens errat ferè.
OCYP. Dum genere cursus nescio quo exerceor
Arti studens gymnasticæ, plagam tuli
Percussus à quodam meorum æqualium.
MED. Cur tristis igitur cessat inflammatio [sitas habes
Locum per ipsum? aut cur neque impoTinctas salubri fascias aspergine?
OCYP. Quoniam haud amo ex lana illigata vincula,
Vt quæ afferant deformitatem inutilem.
MED. Quid ergo tibi videtur? incîdam pedem?
Nam si hoc feres, scias licet, quamplurimum
Exhauriam tibi secando sanguinem.
OCYP. Fac quicquid inuenire nunc nouum potes,
Vt me hoc pedum dolore quàm citò liberes.
MED. Et sectionem acutam, & xriferream,
Cruoribibulam, semicuruam infero tibi.
OCYP. Heus, sine, sine.
NVTR. Soter quid agis? vt ne tibi Soteria
Contingat vlla, qui facinus istud facis.
Adhibere ferrisatum laborem sustines?
Malúmque nil planè sciens, infers pedi?
Falsus etenim audisti opera quæ audisti modò. [dictitat,
Nam neque palæstra iste, neque cursu, vt

Id est seruator: sic enim demulcendi caussa medicum vocat. & Soterichum à Soter deductitium est, aliàs propinquum quoque.

ΙΑ. ποῖ ποῖ καθεύρω κλεινὸν Ωκύπουν
φίλοι,
Τὸν πόδα πονοῦντα, καὶ βάσιν πρόμολον;
Ιατρὸς γὰρ ὤν, ἔκλυον τοῦ φίλου τινός,
Πάσχοντα δεινὰ τὸν ἀσάτου πάθη.
Αλλ' αὐτὸς οὗτος ἐγγὺς ὀμμάτων ἐμῶν,
Κεῖται κατ' εὐνῆς ὕπτιος βεβλημένος.
Ασπάζομαί σε πρὸς θεῶν, καὶ σόν,
Τί τοῦτο λέξον Ωκύπου πάχα,
Εἰ γὰρ μαθοιμι τυχὸν, ἴσως ἰάσομαι
Τὸ δεινὸν ἄλγος, τοῦ πάθους πλὴν συμφορᾶς.
ΩΚΥ. ὀρθῶς με σωτὴρ, καὶ πάλιν σωτήριχε,
Σάλπιγγος αὐτῆς οὐδὲν ἔχων σωτήριχε,
Δεινὸς πόνος με τοὺς ποδὸς δάκνει κακῶς,
Δειλὸν δὲ βῆμα, κοὐχ ἁπλοῦν πηδῶ ποδί.
ΙΑ. πόθεν τί παθών; μείωσον, ἢ ποίᾳ τρόπῳ;
Μαθὼν γὰρ ἀληθῶς ὁ ἰατρὸς ἀσφαλῶς,
Κρεῖττον προέξειεν, σφάλεται δὲ, μὴ μαθών.
ΩΚΥ. δρόμον τιν' ἀσκῶν, καὶ τέχνην γυμναστικὴν,
Δεινῶς ἐπλήγην ὑπὸ φίλων ὁμηλίκων.
ΙΑ. πῶς οὖν ἀνδὴς ὁ πρῆσι φλεγμοιὴ
Τόπου κατ' αὐτὸ, κοὐκ ἔχεις τιν' ἐμβροχήν;
ΩΚΥ. οὐ γάρ φέγω τὰ δεσμὰ τῶν ἐρίων,
Εὐμορφίαν ἄχρηστον εἰς πολλοὺς καλῶ.
ΙΑ. τί οὖν δοκεῖ σοι, καταπήσω σε τὸν
πόδα;
Αν γὰρ προθῇς μοι, μηχανήσειν σε χρὴ,
Ως ταῖς τομαῖσι πλεῖστον αἷμά σου κενῶ.
ΩΚΥ. ποίησον εἴ τι καινὸν ἐξευρεῖν
ἔχεις,
Ιν' ἐκ ποδῶν παύσῃς πόνον.
ΙΑ. ἰδοὺ σιδηρέγχελυν ὀπτῶ τομὴν,
Οξεῖαν, αἱμοδιφῆ, ἡμιτρόχλοον.
ΩΚΥ. ἔα, ἔα.
ΤΡΟ. σῶτερ, τί ποιεῖς; μὴ τύχοις σωτηρίας.
Τολμᾷς σιδηρέγχελυν ὀπτῶν πόνον;
Μηδὲν κατειδὼς, πρὸς φέρεις κακὸν ποσί.
Ψευδὴς γὰρ ἔκλυες ὧν ἀκήκοας ἔργων.
Οὐ γὰρ πάλαισιν, ἢ δρόμοισιν, ὡς λέγῃ,

Ασκῶν

Ασκῶν ἐπλήγη. τοῦτο γοῦν ἄκουέ μου.
Ηλθεν μὲν οὖν ὁ σῶστρος ὑγιὴς ἐν δόμοις.
Φαγὼν δὲ πολλὰ, καὶ πιὼν ὁ δύστυχὴς,
Κλίνης ὕφρᾳ καθαπτὸν, ὑπνοῖ μόνος.
Επειτα νυκτὸς διυπνίσας, ἐκεκράγασιν,
Ως δαίμονι πληγεὶς, καὶ πτύρτα φόβον λαβών.
Ελεξε δ', οἴμοι, πόθεν ἔχω κακὴν τύχην,
Δαίμων τάχα κεφαλῆ ἔξω ποδός·
Πρὸς τοῦτα νυκτὸς αὐαχωρήσας μόνος,
Ο ποῖα κῆρυξ ὄρθρια θρώσκει τὸν πόδα.
Επεὶ δ' ἀλέκτωρ ἡμέραν ἐσάλπισεν,
Οὗτος παρῆλθε, χεῖρα θεὶς ἐμοὶ πικρὰν,
Θρηνῶν, πυρέσσων, ἐπ' ἐμοὶ βάζων.
Α σοὶν δέ σοι κατεῖπε, πτύρτ' ἐφύσατο,
Τὰ δηνὰ κρύπτων τῆς νόσου μυστήρια.
ΩΚ. ῥᾴων μὲν ἀεὶ τοῖς λόγοις ὁπλίζεῖ,
Καυχώμενος τὰ πτύρτα, μηδὲν ὄντων.
Ο γὰρ πονεῖ τε, καὶ φίλοις ψευδῆ λέγων,
Πέφυκε' ἔοικε μαστίχῳ μεστωθήσῃ.
ΙΑ. πλανᾷς ἀπόντας, ἀλλα δ' ἐξ ἄλλων λέγῃς,
Λέγων, πονῶ μὲν, ὁ δὲ πονῇς, ὅπου λέγῃς.
ΩΚ. πῶς οὖν φράσω σοι τὰ παθήματα τὰμὰ συμφορᾷ; C
Πάσχων γὰρ, οὐδὲν οἶδα, πλὴν πονῶ μόνον.
ΙΑ. ὅταν ἀφορμῆς δίχα πονῇ τις τὸν πόδα,
Πλάττει δ' ἅπερ οὐ θέλῃ κενοὺς λόγους,
Εἰδὼς δ' ὀδυνᾷ ὡς στυγεῖται κακῷ.
Καὶ νῦν μὲν ἀκμὴν εἶς.
Επὰν δ' ἕτερον ἀλγήσῃς πόδα,
Στένων, δακρύεις, ἃ δέ σοι φράσαι θέλω.
Τοῦτ' ἐς' ἐκεῖνο κἀθέλῃς, κἂν μὴ θέλῃς,
ΩΚΥ. πότ' ἐς' ἐκεῖνό γ', εἰπέ, καὶ τί κλαίζεται; D
ΤΡΟ. ἔχει μὲν ὄνομα συμφορᾶς γέμον δι πλῆς.
ΩΚ. οἴμοι. τί τοῦτο; λέξον, ὦ, δέσποτ' ἄναξ.
ΤΡ. ἐκ τοῦ τόπου μέν, ὃν πονῇς, ἀρχὴν ἔχει.
ΩΚ. ποδὸς μὲν ἀρχὴν ὄνομ' ἔχει καθῶς λέγῃς;
ΤΡ. οὕτω σὺ παθὼν ὅτι τέλος δηνὸν ἄγεις.
ΩΚ. καὶ πῶς μοι τοῦτ' ἔστιν ὄνομα;
ΤΡ. δηνὸν ὄντα, φείδεται γὰρ οὐδενός.
ΩΚ. σωτὴρ, τί λέγῃς; τί δέ μοι;

A Certando læsus est: id ex me ergo audias.
Principiò enim saluus quidē venit domū,
Pòst autem edēs multum, & bibēs miser,
Solus, super lectū cadens, somnum capit:
Ac deinde noctu expergefactus occipit
Clamare quasi perculsus aliquo dęmone,
Vt omnibus clamore eo incuteret metū.
Dicebat autem, vnde hoc malum mihi? heu miser!
Fortasse dæmon potitur aliquis pede.
Noctu insuper solus quoque residēs toro,
Ceu pręco, lamētando prosequitur pedē.
Ast vbi diem iam gallus intonat tuba,
Accessit, & tristem mihi imposuit manū,
Plorans, febricitās, corpori innitēs meo.
B Tibi verò, quæ dixit priùs, mentitus est,
Sæua hæc volens morbi tegere mysteria.
OCYP. Verbis senex armatus omnis semper est,
Nil iactitans nō, ast opere præstans parū.
Nā qui dolet, fallūmque amicis differit,
Similis edenti mastichen famelico est.
MED. Deludis omnes tu, aliáque aliis implicas,
Dicens dolere te, ast vbi doleas, tacens.
OCYP. Quónam ergo pacto edisseram causlam tibi
Huiusce morbi, qui doleo grauiter quidem,
C Verùm nihil scio, nisi quòd doleo modò?
MED. Atenim absque causla cùm dolet aliquis pedem,
Posthac inania verba fingit, vt lubet,
Sciens graue illud quo implicatus est malo.
Ac nunc quidem consistis in acie mali:
Vbi verò & alterum pedē inuadet dolor,
Flebis gemens: at dicere vnum tibi volo,
Hoc illud est, nolis, velis, hoc illud est.
OCYP. Quod illud autem? quódve nomen habet? cedo.
NVTR. Nomen quidem habet è duplici factum malo.
D OCYP. Hei mihi, quid hoc? dic obsecro te, dic senex.
NVTR. Ab eo loco principium habet, vbi nunc doles.
OCYP. Pedis igitur principium habet, quantum dicis.
NVTR. Huic adde sæuæ nomen Agræ, Doricum.
OCYP. Quo me ergo pacto miserum adhuc?
NVTR. Est sæua nempe, námque parcit nemini.
OCYP. Soter, quid ais? quid me autem?

MED. Sine me parum, ſtulte, tui ego gratia.
OCYP. Quid hoc mali autem, aut quid tibi accidit graue?
MED. In graue malum incidiſti & incurabile.
OCYP. Proin claudicantem viuere hinc neceſſe me eſt?
MED. At eſſe claudum, nihil erat, néve hoc time.
OCYP. Quid peius autem? [hîc etiã.
MED. Iacere vtroq; te impeditũ pede
OCYP. Heu, vnde nouus inuaſit mihi dolor
Etiam alterum pedem, huícque compatitur malè? [volo? B
Quóve penitus modo obrigui vt ire hinc
Formido verò dimouere pedem nimis,
Stultus, quaſi infans derepẽte exterritus.
Sed obſecro te per deos Soteriche,
Vt ſiquid ars poteſt tua, nihil inuidens
Medeare mihi. ſin minùs, ego pereo funditus. [pedes
Nanque intus excrucior, dolcóque per
Tanquam ſagitta fixus ex arcu leui.
MED. Equidem remota ambage verborum procul
Hac, qua medici alii ſolent vti modò,
Ipſáque re nullam ſalutis ferre opem,
Cuncta patienti breuiter exponam tibi: C
Principiò ineuitabile in malum miſer
Planè incidiſti: non enim compactilem
Ferróque fictã pede ſubiſti compedem,
Sed ſæuam & abditam omnibus prorſus malam,
Cuius hominũ natura non tulerit onus.
OCYP. Eheu miſer, væ væ mihi, [lor?
Vnde hic mihi tacitus pedẽ terebrat do-
Suſcipite me manibus priuſquã concidã,
Perinde vti Satyri ſub vlnas Bacchicos.
NVTR. Equidem ſenex ſum: at ecce tibi pareo tamen,
Iuuenẽque te longæuus ipſe manu rego.

ΙΑ. Ἄφες με μικρόν, ἀλόγημα σοῦ χάειν.
ΩΚ. τί δ' ἔστι δεινόν, ἤ τί συμβέβηκέ σοι;
ΙΑ. εἰς δεινὸν καὶ χάειστον πόνον ἦλθες ποδός. (πλὴν πόνου;
ΩΚ. Οὐκοῦν με δεῖ παρέχωλον εἶναι-
ΙΑ. Χωλὸς μοὶ αὖ ἦς, τοῦτ' ἔστι, μὴ φο-
ΩΚ. Τί δ' ἔστι χεῖρον; (βοῦ.
ΙΑ. Ἀμφοῖν ποδοῖν σε συμποδιαθῶσι μοῦ. (πόνος
ΩΚ. Οἴμοι. πόθεν μοι κηρὸς εἰσῆλθεν
Ποδὸς δ' ἄλλου, καὶ με συμπάσχει κακῶς;
Ἢ πῶς ὅλος πέπηγα, μεταβολὴν ἄγαν;
Δῆλα δ' ἐστὶν μοι πολλὰ μεταξὺ πόδα
Νήπιος, οἷα βρέφος ἄρτι φοβούμενος.
Ἀλλ' αἰτοῦμαί σε παρὰ θεῶν Σωτήριχε,
Εἴ σοι τέχνη σὴ δύναται, μηδὲν φθονῶν,
Θεράπευσόν μ', εἰ δὲ μή, διόλλυμαι.
Πάσχω γὰρ ἀφάτως, κοὐ ποδῶν τοξεύομαι.
ΙΑ. Τοὺς μὲν πλανήτας παρὲξ ὧν λέγεις
Τοὺς τ' ἰατρῶν τ' ὁμιλούντων μόνον, (ἐγὼ,
Ἔργῳ δὲ μηδὲν εἰδότων σωτήριον,
Τὰ πρόσφορά σοι πάντα, σὺν τόμῳ φέρω.
Ἄφυκτον ἦλθες παρὸν ἐς πάθος κακόν.
Οὐ γὰρ σιδηρεόπλαστον ὑπεδύσω βάσει,
Ὃ τοῖς κακουργοῖς εὕρεμα τεκμήριον.
Δῆλα δὲ καὶ χρυσαῖα εἰς πόδας κακὴν,
Ἧς οὐκ ἂν ἄρτι ἄλλος ἀνθρώπων φύσις.
ΩΚ. αἰ, αἰ, αἰ, αἰ. οἴμοι, οἴμοι.
Πόθεν μοι πυκνὰ τὼ πόδε χρυσῆλος πόνος;
Δέξασθε χεῖρας τὰς ἐμὰς παρὰ τὼ ποδοῖν,
Ὁποῖα Σάτυροι Βακχίους ὑπὸ ὠλένας.
ΤΡΟ. ἕτοιμός εἰμι, πλὴν ἰδού σοι πείθομαι,
Καὶ τὸν νέον σε χειραγωγῶ πρέσβις ὤν.

Cætera deſunt.

ΕΤΑΙΡΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ.

DIALOGI MERETRICII Iac. Micyl. interprete.

ARGVMENTVM.

Vt in ſuperioribus dialogis, breuioribus quidem illis, Lucianus cùm ſuperorum tum inferorum res irridet, ſumpta, vt videtur, occaſione partim ex Homero, & cæteris epicis, partim ex Tragœdiarum quoque ſcriptoribus: ita in hiſce meretricum colloquiis, mulierum quoque vitia, amores, variámque laſciuiam perſequitur, idq; accepta eius rei occaſione atque materia ex Menandro, & eius ætatis comœdis. Eadem enim & illic argumenta tractata eſſe, ex Latinorum Terentij ac Plauti conuerſionibus coniecturam facere licet. Quòd ſi autem in re non vſque adeo graui aut periculoſa etiam diuinare licet, videtur Lucianus exercitãdi quoque gratia huiuſmodi luſitaſſe, quippe qui iis quibus aliquando rhetoricam tum alibi tum in Gallia quoque profeſſus eſt, huiuſmodi

quasi exempla quædam proposita voluerit. Ita enim accuratè hic vbique Atticam elegantiam ac proprietatem custodiuit, vt prorsus ad imitationem hæc composuisse videatur. Neque verò hoc loco crimini nobis verterit quispiam, quasi meretricia hæc, & infanda etiam nonnulla, Latina facta, iuuentuti legenda proponamus. Nam præterquam quòd suscepto operi seruiendum fuit, etiam illud defendere nos debet, quod ex sapientioribus quoque dixisse quidam fertur, Mala cognoscenda esse, non vt faciamus, sed vt facilius euitemus.

ΓΛΥΚΕΡΑ ΚΑΙ ΘΑΙΣ.

GLYCERA ET THAIS.

ΤΟν γραπώτην, Θαΐ, τὸν Ἀκαρνᾶνα, ὃς πάλαι μὲν Ἀβρότονον εἶχε, μετὰ ταῦτα δὲ ἠράσθη ἐμοῦ, τὸν δὴ πάρυφον λέγω, τὸν σὺ τῇ χλαμύδι, οἶσθα αὐτόν, ἢ ἐπιλέλησαι τὸν ἄνθρωπον; Θ Α. οὐκ, ἀλλὰ οἶδα, ὦ Γλυκέριον, καὶ συνέπιε μοὶ ἡμῖν πρῴην ἐν τοῖς Ἀλῴοις. τί δὲ τοῦτο; ἐφάνης γάρ τι περὶ αὐτοῦ διηγεῖσθαι. ΓΛΥ. Γοργόνα αὐτὸν ἡ παμπόνηρος φίλη ἀπεσπάσατο ἐμοῦ ἀπαγαγοῦσα. Θ Α. Ἐνῶ σοὶ μὲν οὐ φθονοῦσα οὐ πρόσεστι, Γοργόναν δὲ ἑταίραν πεποίηται; ΓΛ. καί, ὦ Θαΐ, καὶ ὃ πρᾶγμα οὐ μετρίως μου ἥψατο. Θ Α. πονηρὸν μέν, ὦ Γλυκέριον, οὐκ ἀδόκητον δέ, ἀλλὰ εἰωθὸς γίγνεσθαι ὑφ' ἡμῶν τῶν ἑταιρῶν. ἔχοιμι γὰρ ὅτῳ αἰτιάσαιμι ἄχαρι, ὅτι μέμφεσθαι τῇ Γοργόνῃ. σοὶ μὲν γὰρ τὸν Ἀβρότονον ἐπ' αὐτῷ πρώτῳ ἐμέμψατο, καίτοι φίλαι ἦτε. ἀτὰρ ἐκεῖνο θαυμάζω, τί ποτ' ἐπῄνεσεν αὐτῆς ὁ στρατιώτης οὗτος, ἐκτὸς εἰ μὴ πάμπαν τυφλός ἐστιν, ὃς οὐχ ἑωρᾷκει, ὡς μοὶ πρόσωπον αὐτῷ ὠχρὰν ἔχουσαν, καὶ ὅτι πολὺ τὸ μετώπου ἀπῳμῴακε· τὰ χείλη δ', πελιδνά, καὶ νεκρικά, καὶ πρόχλους λεπτός, ἐν ὑπτίοις δὲ αἱ φλέβες, καὶ ῥὶς μακρὰ ἐν μόνον, βωμώδης ἐστί, καὶ ὀρθή, καὶ μειδιᾷ πάνυ ἐπαγωγόν. ΓΛ. οἴᾳ γάρ, ὦ Θαΐ, πρὸς καλῆς ἠρῆσθαι τὸν Ἀκαρνᾶνα; οὐκ οἶσθα, ὡς φαρμακίς ἐστι Χρυσαίριον ἡ μήτηρ αὐτῆς, Θετταλάς τινας ᾠδὰς ἐπῳδὸς ἐπισταμένη, καὶ τὴν σελήνην καταγουσα, φασὶ δὲ αὐτὴν καὶ πέτεσθαι τῆς νυκτός· ἐκείνη ἐξέμηνε τὸν ἄνθρωπον, πρὶν τὴν Φαρμάκων ἐλθέσθαι, καὶ νῦν πυγῶσιν αὐτόν. Θ Α. καὶ σύ, ὦ Γλυκέριον, ἄλλον πυγώσῃς, τοῦτον δὲ χαίρειν ἔα.

MIlitem istum, Thais, Acarnanem, qui dudum quidem Abrotanum habebat, pòst autem me amauit, purpuratũ istum dico, nostíne ipsum, an oblita es hominis? T H A. Quid ni nossem, Glycerium? nam & potauit nobiscum superiori anno in festis Atualibus. Sed quid istud? videris enim nescio quid de illo narratura esse. G L Y C. Gorgona ipsum, sceleſtissima ista, quæ se amicã esse meam simulabat, subductum verbis, à me abstraxit. T H A. Et nunc tibi quidem ille ampliùs non cõuersatur, Gorgonam autem amicam sibi parauit? G L Y C. Ita est, ô Thais: atque hæc res non mediocriter dolore me afficit. T H A. Malum quidé hoc est, Glycerium, haudquaquã nouum aut mirum tamen, sed consuetum adeò, ac fieri à nobis meretricibus solitũ. Proinde neque mœrore affici nimiùm decet, neque accusare Gorgonam. Neque enim tibi Abrotanum ob hoc priùs succensuit, quanquam amicæ inter vos eratis. Cæterùm illud miror, quidnam adeò laudet in ea miles iste, nisi si omnino cæcus est, qui non viderit capillitium illam rarum habere, & in multam vsque frontem deductum: deinde & labia liuida, atque emortua, collum autem exile, & extantes in eo venas, longúmque nasum. Vnum solum habet, quòd procera est, & recta, & rider admodum illecebrosum quiddam. G L Y C. An tu putas, ô Thais, propter pulchritudinem amasse illam Acarnanem? an nescis quòd venefica est Chrysarium, mater illius, Thessalas nescio quas incantationes sciens, ac lunam deducens? aiunt autem ipsam volare quoque noctu. Illa igitur in insaniam vertit hominem, pharmaco quodam ei temperato, ac bibere dato: & nunc vindemiant ipsum. T H A. Tu quoque Glycerium, alium aliquem vindemiabis, istum autem valere sine.

ΜΥΡΤΙΟΝ, ΠΑΜΦΙΛΟΣ, ΚΑΙ ΔΩΡΙΣ.

MYRTIVM, PAMPHILVS, ET DORIS.

DVcísne Pamphile, Philonis naucleri istius filiam? Iam enim vxorem duxisse te aiunt. Tot autem iuramenta quæ iurasti, & lacrymę istę, breui adeò momẽto omnia euanuerunt? & nunc Myrtij oblitus prorsum es? idque etiam Pamphile, cùm octauum iam mensem ex te prægnans sim? Quippe hoc vel solum ex tuo amore consecuta sum, quòd mihi tantùm impleuisti vterum, & me non ita multo pòst liberos alere oportebit, rem meretrici grauissimam. Neque enim exponam infantem, & maximè si masculus nascatur, sed Pamphilo ei nomine imposito, ego quidem solamen quoddam amoris habebo: tibi verò exprobrabit aliquando accedens ad te ille, quòd perfidus fueris in miseram ipsius matrẽ. Cæterùm Pamphile, haudquaquam formosam virginem ducis. Vidi enim nuper ipsam in Thesmophoriis vnà cum matre, nondum etiam scies quòd propter ipsam Pamphilum visura amplius non essem. Proin tu quoque antea ipsam contemplare, faciémque & oculos ipsius vide, ne te postea discruciet, quòd cæsios eos admodum habet: neque etiam quòd distorti sunt, & se mutuò aspiciunt. Imò verò Philonem vidisti, patrem puellæ: faciem igitur illius nosti: quare nihil amplius opus erit filiam quoque videre. PAM. Adhuc Myrtium, nugantem te audio, virgines, ac nuptias nescio quas nauticas commemorantem? Egon' autem simam aliquam aut formosam sponsam noui? aut omnino quòd Philon Alopecensis (illum enim opinor te dicere) filiam habet nubilem? At neque patri amicus ille est. Memini enim de pacto nautico non multo antè iudicio illum cum illo contendere. Nam talentum, opinor, debens patri, exoluere nolebat. Pater autem apud eos qui controuersias nauticas disceptant, accusauit illum: adeóq; ægrè tum exoluit illud, imò neque totum, vt pater dicebat. Quòd si autem vxorem ducere etiam decretum mihi esset, Demeæ scilicet filia relicta, eius qui superiore anno exercitum duxit, idque etiam cùm consobrina ea mihi sit, Philonis istam nescio quam vxorem ducerem?

ΓΑμεῖς, ὦ Πάμφιλε, τὴν Φίλωνος τοῦ ναυκλήρου θυγατέρα, καὶ ἤδη σε γεγαμηκέναι φασίν. οἱ τοσοῦτοι ὄρκοι, οὓς ὤμοσας, καὶ τὰ δάκρυα ἐκεῖνα πάντα οἴχεται, καὶ ἐπιλέλησαι Μυρτίου παντάπασιν, καὶ ταῦτα, ὦ Πάμφιλε, ὁπότε κύω μάλιστα ἕβδομον ἤδη; τοῦτο γοῦν καὶ μόνον ἐφιάμην τοῦ σοῦ ἔρωτος, ὅτι μου τηλικαύτην πεποίηκας τὴν γαστέρα, καὶ μετὰ μικρὸν παιδοτροφῶν δεήσῃ, πρᾶγμα ἑταίρᾳ βαρύτατον. οὐ γὰρ ἐκθήσω τὸ παιδίον, καὶ μάλιστα εἰ ἄρρεν γένοιτο, ἀλλὰ Πάμφιλον ὀνομάσασα, ἐγὼ μὲν ἕξω παραμύθιον τοῦ ἔρωτος· σοὶ δὲ ὀνειδὴς ποτὲ προσελθὼν ἐκεῖνος, ὡς ἄπιστος γενόμενος περὶ τὴν ἀθλίαν αὐτοῦ μητέρα. γαμεῖς δὲ οὐ καλὴν πάνυ. εἶδον γὰρ αὐτὴν ἔναγχος ἐν τοῖς Θεσμοφορείοις μετὰ τῆς μητρός, οὐδέπω εἰδυῖα ὅτι δι' αὐτὴν οὐκέτ' ἐπ' ὄψομαι Πάμφιλον. καὶ σὺ δ' οὖν προσέχειν ἴδου αὐτῇ, καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἴδε, μή σε ἀπατᾷ, εἰ πάνυ γλαυκοὺς ἔχει αὐγάς, μηδ' ὅτι Διὸς τροφοί εἰσι, καὶ ἐς ἀλήλους ὁρῶσι· μᾶλλον δὲ τὸν Φίλωνα ἐώρακας τὸν πατέρα τῆς νύμφης, ὃ πρόσωπον αὐτῷ οἶσθα, ὥστε οὐδὲν ἔτι δεήσει τὴν θυγατέρα ἰδεῖν. ΠΑΜΦΙΛΟΣ. ἔτι σου ληρούσης, ὦ Μύρτιον, ἀκούσομαι, παρθένους καὶ γάμους ναυκληρικοὺς διεξιούσης. ἐγὼ δέ, ἢ σιμήν τινα ἢ καλὴν νύμφην οἶδα; ἢ ὅτι Φίλων ὁ Ἀλωπεκῆθεν (οἶμαι γὰρ ἐκεῖνον λέγειν σε) θυγατέρα ὅλως εἶχεν ὡραίαν ἤδη γάμου, ἀλλ' οὐδὲ φίλος ὅστις ἐστὶ τῷ πατρί. μέμνημαι γάρ ὡς πρώην ἐδικάσατο περὶ συμβολαίου ναυτικοῦ. πάλαντον γάρ, οἶμαι, ὀφείλων τῷ πατρί, οὐκ ἤθελεν ἐκτίνειν· ὁ δέ, παρὰ τοὺς ναυτοδίκας ἀπαγαγὼν αὐτόν, καὶ μόλις ἐξέπεσεν αὐτῷ, οὐδὲ ὅλον, ὡς ὁ πατὴρ ἔφασκεν· εἰ δὲ καὶ γαμεῖν ἐδεδόκτο μοι, τὴν τοῦ Δημέου θυγατέρα τὴν τοῦ στρατηγικοῦ ἀφεὶς, καὶ ταῦτα, πρὸς μητρὸς ἀνεψιὰν οὖσαν, τὴν Φίλωνος ἐγάμουν ἄν;

οὐ δὲ πόθεν ταῦτα ἤκουσας; ἢ συντέθηκας
αὐτὴ, ὦ Μύρτιον, καινάς τινας ζηλοτυπίας
σκιαμαχοῦσα; MYP. σὺ κωμῳδεῖς, ὦ Πάμφιλε; ΠΑΜ. μέμηνας, ὦ Μύρτιον, ἢ κραιπαλᾷς. καίτοι χθὲς ὑπὸ πολὺ ἐμεθύσθημεν. MYP. ἢ Δωρὶς αὕτη ἐλύπησέ με. πεμφθεῖσα γὰρ ὡς ἔρια ὠνήσαιτό μοι ὑπὸ τοιούτου κακοῦ, καὶ ἄξιον τῇ λοχείᾳ ὡς ἐμοὶ, Λεσβίαν ἔφη συντυχοῦσαν αὐτῇ. μᾶλλον δὲ σὺ αὐτῇ, ὦ Δωρὶ, λέγε, ἄνωθεν ἀκήκοας, εἴ τι μὴ ἐπλάσω αὐτά. ΔΩ. ἀλλ' ὑπερεβαίλω, ὦ δέσποινα, εἴ τι ἐψευσάμην· ἐπεὶ γὰρ ἦλθον ὅπου τὸ Πρυτανεῖον ἐγγύς μου, συνέτυχέ μοι ἡ Λεσβία μειδιῶσα, καὶ φησὶν, ὁ ἑταῖρός σου ὁ Πάμφιλος, γαμεῖ τοῦτον Φίλωνος θυγατέρα· εἰ δὲ ἀπιστοίην, ἠξίου με παρελθεῖν εἰς τὸν στενωπὸν ὑμῶν ἰδεῖν πρώτα κατεστεμμένα, καὶ αὐλητρίδας, καὶ χορούς, καὶ ὑμέναιον ᾄδοντάς τινας. ΠΑΜ. τί οὖν; παρῆλθες, ὦ Δωρί; ΔΩ. καὶ μάλα, καὶ εἶδον ἅπαντα, ὡς ἔφη. ΠΑΜ. μανθάνω τοῦτο ἀπάτην. ὅτε πρώτα ἡ Λεσβία, Δωρὶ, σοὶ ἐψεύσατο, καὶ οὐ παλιῳδῶν ἀπηλλάγης Μυρτίου· πάλιν μάτην γε ἐταράχθητε· οὔτε γὰρ πρὸ ἡμῶν εἰ γάμοι· ἀλλὰ νῦν αἰσθάνομαι ἀκούσας τῆς μητρός, ὁπότε χθὲς ἀπῆλθα πρὸ ὑμῶν. ἔφη γάρ, ὦ Πάμφιλε, ὁ μὲν ἡλικιώτης σοι Χαρμίδης ὁ τοῦ γείτονος Ἀριστήνετου υἱὸς, γαμεῖ ἤδη, καὶ σωφρονεῖ, σὺ δὲ μέχρι τίνος ἑταίρᾳ συνεῖ; ταῦτα παρακούων αὐτῆς, ἐς ὕπνον κατεμαλάχθην· εἶτα ἕωθεν παρῆλθον ἀπὸ τῆς οἰκίας, ὥστε οὐδὲν εἶδον ὧν ἡ Δωρὶς ὕστερον εἶδεν· εἰ δὲ ἀπιστεῖς, αὖθις ἀπελθοῦσα, ὦ Δωρὶ, ἀκριβῶς ἰδὲ, μὴ τὸν στενωπὸν, ἀλλὰ τοῦθ' ὕστερον, πότερα ἔστιν ἡ κατεστεμμένη· βέβηκας γὰρ τοῦ τοῦ χρόνου. MYP. ἀπόσωσας, ὦ Πάμφιλε· ἀπηγξάμην γὰρ ἄν, εἴ τι τοιοῦτο ἐγένετο. ΠΑΜ. ἀλλ' οὐκ ἂν ἐγένετο, μηδ' οὕτω μανείην, ὡς ἐκλελῆσθαί Μυρτίου· καὶ ταῦτα, ἤδη μοι κυούσης παιδίον.

A Tu verò vnde iſta audiſti? an fortè ipſa hoc effinxiſti, nouas quaſdam zelotypias meditando, & cum iis perinde vt cum vmbris nequicquã digladiãdo? MYRT. Proinde vxorem Pamphile non duces? PAM. Inſanis Myrtium, aut certè temulenta es. Atqui heri non ita multùm inebriati fuimus. MYRT. Doris hæc mœrore iſto affecit me. Nam cùm fortè miſſa eſſet vt lanas coëmeret mihi ad vẽtrem, & vota pro me faceret, Leſbiam ait fortè conueniſſe ſe. Quin potiùs ipſa huic, Dori, narra quæ audieris, niſi tute finxiſti ea. DORIS. At malè diſpereã, hera, ſi quicquam mentita fui. Nam poſt-
B quam eò loci vbi curia eſt, veneram, obuiam fit mihi fortè Leſbia, ſubridens, atque ait: Amator veſter Pamphilus vxorem ducit, Philonis filiam: ac ſi credere nollem, iuſſit vt in angiportum veſtrum intrò aſpicerem, vbi omnia corollis & ſertis ornata eſſent; præterea & tibicinæ, & tumultus, & qui Hymenæum canerẽt, nonnulli. PAMPH. Quid igitur? aſpexiſti intrò? DOR. Atque admodum, vidique omnia quæ illa dixit. PAM. Intelligo errorem: neque omnia tibi Dori mẽtita Leſbia eſt, & tu vera Myrtio quo-
C que renunciaſti, niſi quòd metu fruſtræ ambæ territæ eſtis. Neque enim nuptiæ illæ apud nos fiunt: ſed in mentem nunc venit mihi quod ex matre audiui, quando à vobis heri domum reuerſus fui. Nam illa mihi, Pamphile, inquit tum, æqualis hic quidẽ tuus Charmides, vicini huius Ariſtẽneti filius, vxorẽ iam ducit, & reſipiſcit. Tu verò quouſque tandẽ cum amica conſuetudinem habebis? Talia ego tum audiens, per negligentiam tranſmittebam, atque in ſomnum prolabebar. Deinde mane exurgẽs, domo ſtatim exiui, vt nihil eorum ſciam quæ Doris poſtea vidit. Quòd ſi autem mihi non cre-
D dis, denuo abiens hinc Dori diligenter inſpice, non porticum, ſed ianuam ipſam, vtra coronis ac ſertis exornata ſit: deprehendes enim non noſtram illam, ſed vicinæ eſſe. MYR. Seruaſti me Pamphile. Strangulaſſem equidem me, ſi quicquam tale factum fuiſſet. PAM. At factum non eſt, neque ita inſaniero ego, vt Myrtii oblitus eſſe videar, præſertim iam vterum ex me ferentis.

MHTHP, KAI ΦΙΛΙΝΝΑ.

MATER, ET PHILINNA.

INſanáne fuiſti Philinna, aut quid tibi accidit tandem in conuiuio heri? Venit enim ad me Diphilus mane lacrumans,& narrauit mihi ea quæ indignè à te paſſus fuerit. Ebriam enim fuiſſe te,& in medium progreſſam ſaltaſſe ait ipſo prohibente, poſtea autem etiam oſculatam fuiſſe Lampriam ſodalem ſuum, ac poſtquam ſuccenſuerit tibi, relicto ipſo ad Lampriam tranſiiſſe,illúmque amplexatam eſſe: ſeſe verò diſperiiſſe cùm hęc fierent. Sed neque noctu opinor concubuiſti cum eo, relicto autem lacrumante ſola in proximo grabatulo iacuiſti, cãtillans, atque ægrè faciens illi. PHIL. At ea quæ ipſe fecit, mater, haudquaquam narrauit tibi: neque enim patrocinareris ipſi,contumelioſo adeò exiſtenti,qui me quidem dimiſſa, ſermones ſubinde conferebat cum Thaide Lampriæ amica, cùm ille nondum adeſſet. Poſtquam autem videbat indignè ferre me, atque ego nutu admonebam hominem eorum quæ faciebat, ille ſumma auricula apprehenſam, & ceruice ad ſe reclinatam Thaidem etiam oſculatus eſt, ita impreſſo ore, vt vix inde labia retraheret. Proinde ego quidem lacrumabar, ille verò ridebat, ac Thaidi multa in aurem clàm ſuſurrabat,de me videlicet. Et Thais quoque ad me aſpiciens, ſubridebat. Vbi autem aduenire Lampriam animaduertebant, ac tandem mutuis oſculationibus expleram ſeſe, ego quidem cum ipſo tamen accubui, vt ne in poſterũ etiam hoc cauſſari poſſet. Thais autem exurgens,ſaltauit prima, nudatis in multum vſque talis, perinde ac ſi ſola pulchros eos haberet:ac poſtquã deſiit,Lamprias quidem tacebat, neque quicquam verbis addidit: Diphilus autem ſupra modum laudabat concinnitatem, ac geſtus æquabilitatem, eò quòd in nullo adeò defeciſſet, quódque aptè ad citharam & motus & planta reſpondiſſent, & alia infinita, perinde ac ſi Calamidis Soſandram laudaret,& non Thaidem,quam tu quoque ſatis noſti,cùm nobiſcum lauaret nuper,qualis ſit.Ipſa autem Thais qualia in me ſtatim probrosè dixit? Si quam enim, inquit, non pudet gracilium crurum quę habet,exurgẽs ſaltet etiam ipſa.

De Calamide ſtatuario Plinius lib. 34. c. 8.

ΕΜαίης, ὦ Φίλιννα, ἢ πί ἔπαθες ἐν τῷ ξυμποσίῳ χθές; ἦκε γὰρ πρὸς ἐμὲ Δίφιλος ἕωθεν δακρύων, καὶ διηγήσατό μοι ἃ ἔπαθεν ὑπὸ σοῦ. μεμεθύσθαι γάρ σε, καὶ ἐς τὸ μέσον αἰαζᾶσθαι, ὀρχήσασθαι, αὐτοῦ ἀφεστηκότος, καὶ μὴ ζῶντα, φιλῆσαι Λαμπρίαν τὴν ἑταίρην αὐτοῦ, καὶ ἐπεὶ ἐχαλέπηνέ σοι, καταλιποῦσάν αὐτὸν, ἀπελθεῖν πρὸς τὴν Λαμπρίαν, καὶ προσβαλεῖν ἑκόντα, ἑαυτὸν δὲ ἀποπνίγεσθαι, πύπτων γιγνομένων. ἀλλ' ὀδὺ τῆς νυκτὸς, οἶμαι, συνεκάθευδες· καταλιποῦσα δὲ δακρύοντα, μόνη ὑπὲρ τὸ πλησίον σκίμποδος κατέκεισο ἄδουσα, καὶ λυποῦσα ἑκόντα. ΦΙΛΙΝ. τὰ μὲν αὐτοῦ σοι, ὦ μῆτερ, ἃ διηγήσατο; ἃ γὰρ αὐ συνηγόρευες αὐτῷ ὑβριστῇ γε ὄντι, ὃς ἐμοῦ γε ἀφειμένου, ἐκοινολογεῖτο Θαΐδι τῇ Λαμπρίου ἑταίρᾳ, μηδέπω ἐκείνου παρόντος· ἐπεὶ δὲ χαλεπαίνουσάν εἶδέ με, καὶ διένευσα αὐτῷ οἷα ποιῇ, τὸ ὠτὸς ἄκρου ἐφαψάμενος, αἰακλάσας τὸν αὐχένα τῆς Θαΐδος, ἐφίλησεν οὕτω προσφυῶς, ὥστε μόλις ἐπέσχεσε τὰ χείλη, εἶτ' ἐγὼ μὲν ἐδάκρυον, ὁ δὲ ἐγέλα, καὶ πρὸς τὴν Θαΐδα πολλὰ πρὸς ὃν ἔλεγε, κατ' ἐμοῦ δηλαδή, καὶ ἡ Θαὶς ἐμειδία, βλέπουσα πρὸς ἐμέ· ὡς δὲ πρόσω ἦλθον τὸν Λαμπρίαν, καὶ ἐκορέσθησάν ποτε φιλούμενοι ἀλλήλους, ἐγὼ μὲν ὅμως πρὸς αὐτὸν κατεκλίθην, ὡς μὴ καὶ τοῦτο προφασίζοιτο ὕστερον. ἡ Θαὶς δὲ αἰαζᾶσα, ὠρχήσατο πρώτη, ἀπογυμνοῦσα ὅσον πολὺ τὰ σφυρά, ὡς μόνα καλὰ ἔχουσα. καὶ ὅπου ἐπαύσατο, ὁ Λαμπρίας μὲν ἐσίγα, καὶ εἶπεν οὐδέν· Δίφιλος δὲ ὑπερεπῄνει ὅ τε ῥυθμὸν, καὶ ὃ κεχορηγημένον, ἐπὶ ὅτι δὴ πρὸς τὸν κιθαρῳδὸν ἐποίει, καὶ ὃ σφυρόν, ὡς καλὸν, καὶ ἄλλα μυρία, καθάπερ τὸν Καλαμίδος Σωσάνδραν ἐπαινῶν, ἀλλ' οὐχὶ Θαΐδα, ὃν καὶ σὺ οἶσθα συλλουόμενον ἡμῖν, οἷά ἐστι. Θαὶς δὲ οἷα τὰ ἐς ἐμὲ; εἰ γάρ τις, ἔφη, μὴ αἰσχύνεται λεπτὰ ἔχουσα τὰ σκέλη, ὀρχήσεται καὶ αὐτὴ ἐξαιαζᾶσα.

τί αὖ λέγοιμι, ὦ μῆτερ; αἰσχύνη γὰ, καὶ ὠρχησάμην, τί γὰ ἔδει ποιῆσαι; ἀναγέσθαι, καὶ ἐπαληθεύειν τὸ σκῶμμα, καὶ τὴν Θαΐδα ἐᾶν τυραννεῖν τὸ συμπόσιον; ΜΗ. Φιλονικότερον μέν, ὦ θύγατερ, σοὶ φερτέον γὰ ἐχρῆν· λέγε δ' ὅμως τὰ μετὰ ταῦτα. ΦΙ. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐπῄνουν, ὁ Δίφιλος δὲ, μόνος ὕπτιον καταβαλὼν ἑαυτὸν, εἰς τὴν ὀροφὴν ἀνέβλεπεν, ἄχρι δὴ καμοῦσα ἐπαυσάμην. ΜΗ. Τὸ φιλῆσαι δὲ τὸν Λαμπρίαν ἀληθὲς ἦν, καὶ τὸ μεταξὺ σὺν τῷ πλέκεσθαι αὐτῷ; τί σιγᾷς; οὐκ ἔστι γὰρ ταῦτα συγγνώμης ἄξια. ΦΙΛ. ἀπολυπεῖν ἐβουλόμην αὐτόν. ΜΗ. Εἶτα οὐδὲ συνεκάθευδες, ἀλλὰ καὶ ᾔδες, ἐκείνου δακρύοντος. οὐκ αἰσθάνῃ, ὦ θύγατερ, ὅτι πτωχαὶ ἐσμεν, οὐδὲ μέμνησαι ὅσα παρ' αὐτοῦ ἐλάβομεν, ἢ οἵᾳ δὴ τὸν παρεληλυθότα χειμῶνα διηγάγομεν ἂν, εἰ μὴ τοῦτον ἡμῖν ἡ Ἀφροδίτη ἔπεμψε; ΦΙΛ. τί οὖν, ἀνέχωμαι ταῦτα, ὑβριζομένη ὑπ' αὐτοῦ; ΜΗ. ὀργίζου μὲν, μὴ αὐθυβρίζε δὲ· οὐκ οἶσθα ὅτι ὑβριζόμενοι παύονται οἱ ἐρῶντες, καὶ ὀπτιμῶσιν ἑαυτοῖς; σὺ δὲ πάνυ χαλεπὴ ἀεὶ τῷ ἀνθρώπῳ γεγόνασι, καὶ ὅσα μὴ κατὰ τὴν παροιμίαν, Ἀπορρήξομεν πάνυ τείνασα τὸ καλώδιον.

A Hic tibi quid dicam mater? surrexi equidem, atque saltaui. Quid enim facere conueniebat? perferre scilicet, & silentio scomma illud tacitè confiteri? ac Thaidem permittere ita in conuiuio regnare? MAT. Æmulatio hæc quidem, filia, grauior paulo fuit. Nam ne curare quidem ista oportebat. sed tamen dic quæ post hæc consecuta sunt. PHIL. Cæteri quidem igitur laudabant, Diphilus autem solus supinus in tergum iacēs, ad lacunar sursum aspiciebat scilicet, donec saltando defessa ego quieui. MAT. Quid autem quòd Lampriam osculata esse diceris, verúmne istud fuit? quid taces? non enim hoc quoque venia dignũ B est PHIL. Atqui vicissim illi ægrè facere volebam. MAT. Deinde neque concubuisti vnà cum illo, sed etiam cantillasti lacrumante illo. An non intelligis filia, quod mendicæ atque inopes sumus? neque meminisli quàm multa ab illo accepimus, aut quo pacto superiore hyeme viuendum nobis fuisset, nisi hunc nobis ipsa adeò Venus obtulisset? PHIL. Quid tum igitur? an ob id tolerarem hæc, & contumelia ab ipso afficerer? MAT. Irascere quidem, ne autem vicissim contumeliosa fueris. An nescis quòd contumelia affecti amatores, amare desinunt, & se ipsos obiurgant? Tu verò omnino difficilis semper erga hominem fuisti. Ac vide, ne iuxta prouerbium, Funiculum nimis intendendo, abrumpamus aliquando.

ΜΕΛΙΤΤΑ, ΚΑΙ ΒΑΚΧΙΣ.

MELISSA ET BACCHIS.

Εἴ που οἶσθα Βακχὶ γραιῶν, οἵας πολλαὶ Θετταλαὶ λέγονται ἐπᾴδουσαι, καὶ ἐρασμίους ποιοῦσαι, εἰ καὶ πάνυ μισουμένην γυνὴ τυγχάνοι (οὕτως ὀίομαι) προσκαλοῦσα, ἤκέ μοι. ἱμάτια γὰρ ὅλα, καὶ τὰ χρυσία ταῦτα προεἰμην ἡδέως, εἰ μόνον ἴδοιμι ἐγὼ ἐμὲ αὖθις ἀφικνούμενα Χαρῖνον, μισοῦντα Σιμμίχην, ὡς νῦν ἐμέ. ΒΑ. τί φῄς; οὐκ ἔτι συνεστιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Σιμμίχην, ὦ Μέλιττα, οἴχεται Χαρῖνος, δι' ἣν τοσαύτας ὀργὰς τὴν γυναῖκα ἤνεγκε, καὶ βουληθεὶς τὴν πλουσίαν ἐκείνην γῆμαι, πάντα προικὸς πάλαι τὰ, ὡς ἔλεγον, ὑπεφερώνης; μέμνημαι γὰρ ταῦτά σε ἀκηκουῖα.

C SI quam fortè nosti, Bacchi, anum, quales multæ Thessalæ perhibentur esse incantatrices, & amabiles videri facientes, etiam si qua prorsum odio digna mulier existat, eam acceptã ad me adducas quæso. ita tibi rebus tuis optatò frui liceat. Nam ego vestes omnes, atque omne aurum hoc libenter amiserim, si solùm videam iterum ad me reuerti Charinum, odio Simmichen perinde habentem, atque me nunc habet. BAC. Quid ais Melissa? non ampliùs tecum consuetudinem habet, sed ad Simmichen diuertit Charinus, cuius gratia tantas iras parentum sustinuit, cùm diuitẽ illam vxorẽ ducere negaret, quæ quinque in dotem talenta, vt dicebatur, illi allatura erat? memini enim me ista ex te audire.

MELIS. Cuncta hæc euanuerunt, Bacchi, & iam quintus dies est ex quo illum prorsus ne vidi quidem: sed potant apud æqualem Pammenem ipse & Simmiche. BAC. Acerba sanè hæc Melissa tibi accidunt. Sed quid adeò dissidium hoc inter vos conciliauit? Videtur enim haudquaquam exiguum istud esse. MELIS. Quod ad summam rei attinet, prorsum ne dicere quidem possum. Paulò autem antè, cùm ex Piræo rediret (descenderat enim opinor eò, vt debitum quoddã exigeret, à patre missus videlicet) neque me aspicere volebat ingressus, neque etiam recipiebat accurrentem me, vti consuetum inter nos erat, sed repellens à se, amplexari volentem, Abi, inquit, ad nauclerũ Hermotimum, aut ea quæ in parietibus in Ceramico scripta sunt, lege, vbi nomina vestra columnis incisa sunt. Tum ego: Quemnã, inquam, quem mihi Hermotimum narras? aut quas columnas dicis? Ille autem nihil respondens, atque etiam incœnatus dormiebat, auersus à me iacens. Quàm multa hîc me putas machinatam fuisse, amplectendo, conuertẽdo, atque etiam osculando auersi illius ceruicem? At ille ne vllo quidem pacto se deliniri passus est, sed, Si mihi, inquit plus satis molesta fueris, abibo hinc, etiamsi nox intẽpesta sit. BAC. At tamen noras Hermotimũ? MEL. At me videas, ô Bacchi, miseriorem multo quàm nunc sum, degere, si vllum ego nauclerum Hermotimum vsquam noui: nisi quòd ille quidem summo mane à me abiit, statim ad galli cantũ experrectus, ego verò memineram quòd in pariete quodã in Ceramico scriptum aiebat nomen istud esse, atque ob id misi statim Acidem, quæ illud videret. Illa verò aliud quidem nihil reperit, nisi hoc solum inscriptum ad dexterã ab ingressu supra Dipylũ, Melissa amat Hermotimum: & rursum inferiùs paulo: Nauclerus Hermotimus amat Melissam. BAC. O adulescentes curiosos ac petulantes! Intelligo enim. Ægrè facere quispiam Charino voleus, inscripsit hæc, zelotypum videlicet ipsum esse sciens. Ille autẽ statim vt legit, credidit. Quòd si cubi igitur ipsum viderem, dicerem: Imperitus rerum est, ac puer adhuc. MEL. Vbi verò videas illũ, qui cum Simmiche conuersatur, se ipsum cum illa concludens? Parẽtes autem etiamnũ apud me quærũt ipsum. Sed si quã anum habere, Bacchi, vt dixi, possim, ea apparens fors seruaret me.

Locus fuit Athenis, vbi meretrices habitabant: & alter, vbi bello cæsi sepelichantur. Suid.

ΜΕ. ἅπαντα ἐκφυγε οἴχεται, ὦ Βακχί, καὶ πέμπτην ταύτην ἡμέραν οὐδ' ἑώρακα ὅλως αὐτόν, ἀλλὰ πίνουσι παρὰ τῷ συνεφήβῳ Παμμένει αὐτός τε καὶ Σιμμίχη. ΒΑΚ. δεινά, ὦ Μέλιττα, πέποιθας. ἀλλὰ τί καὶ ὑμᾶς διέστησεν; ἔοικε γὰρ οὐ μικρὸν τοῦτ' εἶναι. ΜΕ. Ὅ μὲν ὅλον, οὐδὲ εἰπεῖν ἔχω. πρόσθεν δὲ ἀπελθὼν ἐκ Πειραιῶς (κατελήλυθη γὰρ, οἶμαι, χρέος τι ἀπαιτήσων, πέμψαντος τοῦ πατρὸς) οὔτε με προσέβλεψεν ἐσελθών, ὅτε προσήκετο ὡς ἔθος προσδραμόντα, ἀποστρεφόμενος δὲ παρεπλάττετο, Ἄπιθι, φησί, πρὸς τὸν ναύκληρον Ἑρμότιμον, ἢ τὰ ὅπη τῶν τοίχων γεγραμμένα ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀνάγνωθι, ὅπου καταγέγραπται ὑμῶν τὰ ὀνόματα. τίνα Ἑρμότιμον, τίνα ἔφην; ἢ ποίους κίονας λέγεις; ὁ δὲ, οὐδὲν ἀποκρινάμενος, ἀλλὰ δειπνήσας, ἐκάθευδεν ἀπεστραμμένος. πόσα οἴει ὅπη τοῦτον μεμηχανῆσθαί με παρεβαλλόμην, ὅπως τρέψομαι, φιλήσομαι ἀπεστραμμένου τὸ μετάφρενον; ὁ δ' οὐδ' ὅπως ποιῶ κατεμάλαττεν, ἀλλ', Εἰ μοι, φησίν, ὅπη πλέον ὀχλήσω, ἄπειμι ἤδη, εἰ καὶ μέσαι νύκτες εἰσίν. ΒΑΚ. ὅμως ἤδεις τὸν Ἑρμότιμον; ΜΕΛ. ἀλλά με ἴδοις, ὦ Βακχί, ἀθλιώτερον ἀφεστηκότα ἢ νῦν ἔχω, εἴ τινα ἐγὼ ναύκληρον Ἑρμότιμον οἶδα, πλὴν ἀλλ' ὁ μὲν ἔωθεν ἀπελήλυθε, τοῦ ἀλεκτρυόνος δεύτερος ἄτρυτος ἀνεγρόμενος· ἐγὼ δὲ ἐμεμνήμην ὅτι ἐν τοίχου τινὸς ἔλεγε καταγεγράφθαι τοὔνομα ἐν Κεραμεικῷ· ἐπῆλθον οὖν Ἀχίδα κελεύσουσα ἀναγνῶναι· ἦν δ' ἄλλο μὲν οὐδὲν εὑρεῖν, τοῦτο δὲ μόνον ἐπιγεγραμμένον ἐκείνην ὅπη πρὸς δεξιὰ πρὸς τῷ Διπύλῳ, Μέλιττα φιλεῖ Ἑρμότιμον, καὶ μικρὸν αὖθις ὑπογέγραπται, Ὁ ναύκληρος Ἑρμότιμος, φιλεῖ Μέλιτταν. ΒΑΚ. ὦ τῶν πρεσβυτέρων νεανίσκων. συνίημι γάρ. λυπῆσαί τις θέλων τὸν Χαρῖνον, ἐπέγραψε, ζηλότυπον ὄντα εἰδώς· ὁ δὲ αὐτίκα ἐπίστευσεν. εἰ δέ που ἴδοιμι αὐτὸν, ἀφελέξομαι. ἄπειρός ἐστι, καὶ παῖς ἔτι. ΜΕ. πῶς δ' ἂν ἴδοις ἐκφυγον, ὃς ἐγκλῄσας αὑτὸν, συνεστι τῇ Σιμμίχῃ; οἱ γοῦν εἰς ἔτι πρῴ' ἐμοὶ ζητοῦσιν αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύναμαι, ὦ Βάκχε, χρήσω, ὡς ἔφην, ἀποσώσει γὰρ αὖ φασὶ.

ΒΑΚ. ἔστιν, ὦ Φιλτάτη, ὅ, τι χρησίμη φαρμακὶς, Σύρα τὸ γένος, ὠμὴ ἔτι, καὶ συμπεπηγυῖα, ἥ μοι ποτὲ Φανίαν χαλεπαίνοντα κἀκείνην εἶχη, ὡς τοῦ Χαρίτος, διήλλαξε μὲν μόλις ὅλοις τέτταρσι, ὅ, τι ἐγὼ μὴν ἤδη ἀπεγνώκειν· ὁ δὲ ὑπὸ τῶν ἐπῳδῶν ἦκεν αὖθις ἐπ' ἐμέ. ΜΕ. τί δ' ἐπράξεν ἡ γραῦς, εἴπερ ἔτι μέμνησαι; ΒΑΚ. λαμβανέτω μὲν οὖν πολύ, ὦ Μέλιττα, τὸν μισθόν, ἀλλὰ δραχμὴν, καὶ ἄρτον, καὶ ὀπτᾶσθαι δεῖ μετὰ τοῦ ἁλὸς, καὶ ὀβολοὺς ἑπτὰ, καὶ θύον, καὶ δᾷδα. ταῦτα μὲν ἡ γραῦς λαμβανέτω, καὶ κρεμάσθω κεκερασθαι δεῖ, καὶ πίνειν ἐκείνῃ μόνῃ. δεῖσει δέ τι αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς εἶναι, οἷον ἱμάτια, ἢ κρηπῖδας, ἢ ὀλίγας τῶν τριχῶν, ὅ τι τῶν τοιούτων. ΜΕΛ. ἔχω τὰς κρηπῖδας αὐτοῦ. ΒΑΚ. ταύτας κρεμάσασα ἐκ πασσάλου ὑποθυμιᾶ τῷ θύῳ, πάσσουσα καὶ τοῦ ἁλὸς ὑπὲρ τοῦ πυρὸς ὑπολέγουσα ἀμφοῖν τὰ ὀνόματα, καὶ τὸ ἐκείνου, καὶ τὸ σόν. εἶτα ἐκ τοῦ κόλπου περιενεγκάμενος ῥόμβον, ὑπιστρέφει ἐπῳδήν τινα, λέγουσα ὑπὸ βραχὺ τῇ γλώσσῃ, βαρβαρικὰ καὶ φρικώδη ὀνόματα. ταῦτα ἐποίησε τότε. καὶ μετ' οὐ πολὺ Φανίας ἄμα, καὶ τῶν συνεφήβων ὑπιτιμησάντων αὐτῷ, καὶ τῆς Φοιβίδος, ἣ σοφὴ, πολλὰ αἰτούσης, ἦκέ μοι, ὁ πλέον ἢ τὸ τῆς ἐπῳδῆς ἀγόμενος. ἐπὶ δὲ καὶ τοῦτό με σοφὸν ἐκ τῆς Φοιβίδος ὁ μισόθεος ἐδιδάξατο, τηρήσασθαι τὸ ἴχνος, ἐπὸν ἀπολίποι, ἀμφορήσασθαι τοῦ βιβλίου μὲν τῷ ἀριστερῷ ἐκείνης, τὸν ἐμὸν δεξιὸν, τῷ δεξιῷ δὲ τὸν ἀριστερὸν ἔμπαλιν, καὶ λέγειν, Ἐπιβέβηκά σοι, καὶ ὑπέρκειμαι. καὶ ἐποίησα ὡς προσέταξε. ΜΕ. μὴ μέλλε, μὴ μέλλε, ὦ Βακχί, κάλει ἤδη τινὰ Σύραν, σὺ δέ, ὦ Ἀκί, τὸν ἄρτον, καὶ τὸ θύον, καὶ τἄλλα πάντα πρὸς τὴν ἐπῳδὴν διηρέπιζε.

A BAC. Est quædam venefica, mea tu, ad hanc rem maximè idonea, Syra natione, cruda adhuc, & bene compacta, quæ mihi aliquando Phaniam, cùm & ille mihi temere ita succenseret, reconciliauit, idque post totos menses quatuor, cùm ego iam planè desperassem. Ille autem incantationibus compulsus, rursum ad me rediit. MELIS. Quid igitur poscebat anus ea, si modò adhuc meministi? BAC. Non magnam accipit mercedem, Melissa; sed drachmam, & panem: & impositos præterea oportet esse cum sale obolos septem, & thyum, & facem. Ista verò anus accipit, & cratêrem quoque misceri B illi oportet, biberêque illam inde solam. Oportebit autem & ipsius viri aliquid adesse, vti vestem, aut crepidas, aut paucula crines, aut id genus aliud quippiã. MELIS. Habeo crepidas illius. BAC. Hisce igitur ex palo suspensis, infrà suffitum thyo facit, aspergens igni salem quoque. Pronunciat autem amborum nomina ad hæc, & illius videlicet, & tuum. Deinde è sinu proferens rhombum huc illuc conuertit, incantationem quandam dicens volubili lingua, barbara videlicet atque horrenda nomina. Hæc illa tum C fecit, ac non multo pòst Phanias, cùm illum pariter & æquales ob hoc reprehenderent, & ipsa Phœbis, quîcum rem habebat tum, multùm postularet, venit mihi incantatione ista prorsum attractus. Præterea autem etiam odij conciliandi medicamentum hoc contra Phœbidem docuit me, vt videlicet vestigium ab illa impressum obseruarẽ, & in siniſtrũ illius pedẽ meo dextero insisterem, contrà autem in dexterum illius, siniſtro meo, atque ita dicerem, Conscendi te, ac superior sum: fecíque ita vt illa tum præcepit. MELIS. Ne morare Bacchi, ne morare, sed voca iam Syram illam. Tu verò Aci panem & verbenas, & cætera omnia ad incantationem quæ pertinẽt, appara.

Θύον, ἔτνος μετὰ δίψου, inquit Hesychius. huius suffitum facit vetbãtur.

ΚΛΩΝΑΡΙΟΝ ΚΑΙ ΛΕΑΙΝΑ.

CLONARIVM ET LEÆNA.

ΚΑινά σοὶ ἀκούομέν τινα, ὦ Λέαινα, τὴν Λεσβίαν Μέγιλλαν τὴν πλουσίαν, ἐρᾶν σοῦ ὡσπερ ἀνδρα, καὶ συνοῦσαι ὑμᾶς, οὐκ οἶδ' ὅ, τι ποιούσας μετ' ἀλλήλων. τί τοῦτο; ἠρυθρίασας· ἀλλ' εἰπέ μοι ἀληθῆ ταῦτά ἐστιν.

D NOua quædam de te audimus Leæna, Lesbiam videlicet Megillam diuitem illam amare te perinde vt virum, & coire vos, nescio quid mutuò vobis facientes. Quid istud? erubuisti? Sed dic mihi, veráne ista sunt?

LEÆN. Vera, Clonarium: pudet autē dicere: alienum enim quiddam eſt. CL. At per Cererem, quid hoc negotij? aut quid ſibi vult mulier? Quid autem etiam agitis quando coitis? Vides, haud quaquā amas me: neque enim celares me talia. LEÆN. Amo equidem te, quantum vllam aliam. Mulier autem illa, virilis ſupra modum eſt. CLO. Non intelligo quidnā etiam dicas, niſi ſi Tribas quæpiam eſt. Tales enim in Leſbo perhibent mulieres eſſe, quæ à viris quidem pati illud nolint, cum mulieribus autem ipſæ perinde ac viri ſolent, congrediantur. LEÆN. Tale quippiam eſt. CLO. Proin, mea Læna, iſtud ipſum etiam expone, quo pacto videlicet ab initio ſolicitauerit te, quóque modo etiam adduci te vt illi morem gereres, paſſa fueris, & quę deinceps conſecuta ſunt. LEÆN. Cōpotatiuncula quandam inſtituerant ipſa & Demonaſſa Corinthia iſta, diues ipſa quoq;, & in eadē arte cum Megilla exercitata: aſſumpſerántq; me, vt cithara ipſis canerem. Poſtquam autem ſatis cecineram, & iam intempeſta nox erat, cubitúmq; ire conueniebat, ipſæ autem iam ebriæ erāt: tum Megilla, Age, inquit, Læna, iam enim dormire æquū eſt, hîc nobiſcum vnà cubа, media inter vtrāque. CLO. Concubuiſti ne? Quid tum poſtea factū eſt? LEÆN. Oſculabantur me primò perinde atque viri ſolent, non ipſa modò labia applicantes, ſed os ſubaperiētes quoque. Deinde & amplexabantur, & papillas atterebant mihi. Demonaſſa autē etiam mordebat inter deoſculandum. Ego verò quidnā rei eſſet, haudquaquā etiam coniectura conſequi poteram. Cæterùm parua interiecta mora, Megilla cùm iam incaluiſſet, comā, vt illam quidē fictitiam habebat, à capite reiecit, ipſa autem iacebat omnino ſimilis atq; equiparanda gladiatori alicui vehementer virili, atque robuſto, ad viuū vſque cute detōſa. Ac ego quidē vbi aſpexi, perterrita ſum. Illa verò, Læna, inquit, ecquē adoleſcentem vnquam vidiſti ita pulchrum? At non video, inquam ego, vllum hîc adoleſcentē, Megilla. Tū illa, Ne me, inquit, effœmines, aut mulierem facias: Megillus enim vocor ego, & iam olim Demonaſſam hanc vxorem duxi, éſtque ea vxor mea. Niſi equidem ad hæc, Clonarium, atque, Proinde Megilla, latuiſti, inquam, tu nos, vir exiſtens, quemadmodum Achillem aiunt inter virgines abſcōditum latuiſſe:

ΛΑΕ. ἀληθῆ ὦ Κλωνάριον· αἰσχύνομαι δέ, ἀλλότριον γὰρ τί ἐστι. ΚΛΩ. τοῦς τῆς κουροτρόφου, τί ὁ πρᾶγμα, ἢ τί βούλεται ἡ γυνή; τί δὲ καὶ πράττετε ὅταν συνῆτε; ὁρᾷς; ἢ φιλᾷς με, ἢ γὰρ οὐ ἀπεκρύπτου τὰ τοιαῦτα. ΛΕ. φιλῶ μὰν, εἰ καί τινα ἄλλων· ἡ γυνὴ δέ, ὅλως ἀνδρική ἐστιν. ΚΛΩ. οὐ μανθάνω ὅ, τι καὶ λέγεις, εἰ μή τις ἑταιρίστρια τυγχάνει οὖσα· τοιαύτας γὰρ ἐν Λέσβῳ λέγουσι γυναῖκας, τοὺς ἀνδράσι μὲν οὐκ ἐθελούσας αὐτὸ πάσχειν, γυναιξὶ δὲ αὐταῖς πλησιαζούσας, ὥσπερ ἄνδρας. ΛΕ. τοιοῦτό τι. ΚΛ. οὐκοῦν, ὦ Λέαινα, τοῦτο αὐτὸ καὶ διήγησαι, ὅπως μὲν ἐπείρα σὲ πρῶτον, ὅπως δὲ καὶ συνεπείσθης, καὶ τὰ μὴ τοῦτο. ΛΕ. πότον τινὰ συνεκροτοῦσα αὐτὴ, καὶ Δημώναττα ἡ Κορινθία, πλουσία δὲ καὶ αὐτὴ, καὶ ὁμότεχνος τῇ Μεγίλλῃ, παρεκαλέσατό με κιθαρίζειν αὐταῖς· ἐπεὶ δὲ ἐκιθάρισα, καὶ ἀοιδὴν, καὶ ἐδόκει καθεύδειν, καὶ ἐμέθυον, Ἄγε δή, ἔφη, ὦ Λέαινα, ἡ Μέγιλλα, κοιμᾶσθαι γὰρ ἤδη καλόν, ἀλλ' ἐνταῦθα κάθευδε μὴν ἡμῶν μέση ἀμφοτέρων. ΚΛΩΝ. ἐκάθευδες; ὃ μετὰ ταῦτα τί ἐγένετο; ΛΕΑΙΝΑ. ἐφίλουν με ὃ πρῶτον, ὥσπερ οἱ ἄνδρες, οὐκ αὐτὰ μόνον παρεκαρμόζουσαι τὰ χείλη, ἀλλ' ἐπαναοίγουσαι ὅ στόμα, καὶ παρέδακνε μαστοὺς ἔθλιβον· ἡ Δημώναττα δὲ, καὶ ἔδακνε μεταξὺ καταφιλοῦσα· ἐγὼ δὲ, οὐκ εἶχον εἰκάσαι ὅ, τι ὃ πρᾶγμα εἴη. χρόνῳ δὲ ἡ Μέγιλλα ἐκόθορμος ἤδη οὖσα, τιλὼ μὲν πυκνὰ ἀφείλετο τῆς κεφαλῆς, ἔκειτο δὲ πόρρω ὁμοία, καὶ παρέφυης, καὶ ἐν χρῷ ὥρθη αὐτὴ, καθάπερ οἱ σφόδρα ἀνδρώδεις τῶν ἀθλητῶν, ἀποκεκαρμένοι· καὶ ἐγὼ ἐπαρέθλων ἐδόκουν. Εἰ δὲ, Ὦ Λέαινα, φησὶν, ἐώρακάς ἤδη οὕτω καλὸν νεανίσκον; ἀλλ' οὐχ ὁρῶ, ἔφην, ἐνταῦθα νεανίσκον, ὦ Μέγιλλα. Μὴ καταθήλυνέ με, ἔφη, Μέγιλλος γάρ ἐγὼ λέγομαι, καὶ γεγάμηκα παρὰ ταύτην Δημώναττον, καὶ ἔστιν ἐμὴ γυνή. ἐγέλασα, ὦ Κλωνάριον, ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔφην, Οὐκοῦν σύ, ὦ Μέγιλλε, αἰνίττῃ ὡς, ἐλελήθεις ἡμᾶς, καθάπερ τὸν Ἀχιλλέα φασὶ κρυπτόμενον ἐν ταῖς παρθένοις·

καὶ δ' ἀνδρεῖον ἐκεῖνο ἔχεις, καὶ ποιεῖς πρὸς Δημώναξον ὅπερ οἱ ἄνδρες. ΕΚΕΙΝΟ μὲν, ἔφη, ὦ Λέαινα, οὐκ ἔχω, δέομαι δὲ σοῦ δοκεῖν πάνυ αὐτὸ ἥδιον δέ τινα ὑμῖν ἡδίω τρόπον δοκῶ πολὺ ὁμιλοῦντα ὄψει με. ἀλλὰ μὴ Ἑρμαφρόδιτος εἶ, ἔφην, οἷοι πολλοί φασιν εἶναι λέγονται, ἀμφότερα ἔχοντες; ἔτι γὰρ ἠγνόουν, ὦ Κλωναρίον, τὸ πρᾶγμα. οὔ, φησιν, ἀλλὰ πάνυ ἀνήρ εἰμι. ἤκουσα, ἔφην ἐγὼ, τῆς Βοιωτίας αὐλητρίδος Ἰσμηνοδώρας, διηγουμένης τὰ Ἐφέστρια παρ' αὐτοῖς, ὡς γένοιτό τις ἐν Θήβαις ἐκ γυναικὸς ἀνὴρ· ὁ δ' αὐτὸς, καὶ μάντις ἄριστος, εἴη, Τειρεσίας ποιῶμαι. μὴ οὖν τι καὶ σὺ τοιοῦτο πέπονθας; ἔοικεν, ὦ Λέαινα, ἔφη, ἀλλὰ ἐγὼ μὲν ὁμοία ταῖς ἄλλαις ὑμῖν. ἡ γνώμη δὲ, καὶ ἡ ἐπιθυμία, καὶ πάντα πάντα, ἀνδρός ἐστί μοι. καὶ ἱκανή γε ὡς σοί, ἔφην, ἐπιθυμία. πάρεχε γοῦν, ὦ Λέαινα, εἰ ἀπιστεῖς, ἔφη, καὶ γνώσῃ σαφῶς ὅτι με τῶν ἀνδρῶν. ἔχω γάρ τι αὐτὶ τοῦ ἀνδρείου, ἀλλὰ πάρεχε, ὄψει γάρ. πάρεχον, ὦ Κλωναρίον, ἱκετευούσης πολλὰ, καὶ ὄρμόν τινά μοι δούσης τῶν πολυτελῶν, καὶ ὀθόνια τῶν λεπτῶν. εἶτα ἐγὼ μὲν, ὡς περ ἄνδρα περιελάμβανον· ἡ δὲ, ἐποίει τε, καὶ ἐφίλει, καὶ ἥδετο, καὶ ἐδόκει μοι ἐς ὑπερβολὴν ἥδεσθαι. ΚΛΩ. τί ἐποίει, ὦ Λέαινα; ἢ τίνα τρόπον; τοῦτο γὰρ μάλιστα εἰπέ. ΛΕ. μὴ ζήτει ἀκριβῶς, αἰσχρὰ γάρ· ὥστε, μὰ τὴν Οὐρανίαν, οὐκ ἂν εἴποιμι.

A habéſque virile illud, ac Demonaſſæ facis idem quod viri ſolent? Idem ego Læna, inquit, non habeo, ſed neque opus eo admodum habeo. Peculiari autem modo ſuauiùs aliquanto conuerſari me videbis. At num Hermaphroditus es, inquam ego, quales multi perhibentur eſſe, vtrunque membrum habentes? (Adhuc enim, Clonarium, ipſam rem ignorabam.) Neque hoc, inquit illa, ſed per omnia vir ſum. Tum ego, Audiui, inquam, ex Bœotia tibicina quadam Iſmenodora nomine, cùm illa quæ Epheſtria apud ipſos dicuntur, enarraret, fuiſſe B Thebis quendam ex muliere virum factum, qui idem & vates optimus fuerit. Num igitur & tibi tale aliquid accidit? Haudquaquam Læna, inquit, ſed nata equidem ſum ſimilis vobis aliis: ſententia autem & lubido, cæteráque omnia viri lia mihi ſunt. Proinde ſufficiens tibi, inquam, lubido eſt? Tum illa: Præbe igitur, Leæna, inquit, & cognoſces me nihilo inferiorem viris eſſe. Habeo enim quiddam aliud pro virili illo. Sed præbe, videbis enim. Præbui itaque, Clonarium, cùm illa diu multúmque ſupplicaret; atque etiam monile daret ex pretioſioribus illis quoddam, & velamina aliquot tenuiora. C Atque exinde ego quidem illam perinde ac virum complectebar. Illa autem & faciebat, & oſculabatur & anhelabat, videbatúrque mihi ſupra modum adeò voluptate affici. C L O. Quid faciebat, Leæna? aut quomodo? hoc enim quæſo vt maximè dicas. L Æ N. Ne quære accuratiùs omnia: turpia enim ſunt; quare equidem, per Vraniam, haud facilè dixero.

Epheſtriũ; veſtimenti genus militaris eſt, vnde epheſtria deriuari videtur. virũm autẽ poëma, aut canticum, aut etiam feſtum aliquod apud Thebanos fuerit, dubitari poteſt.

ΚΡΩΒΥΛΗ ΚΑΙ ΚΟΡΙΝΝΑ.

CROBYLE ET CORINNA.

Ω Κόρινν', ὡς μὲν ἄρα πάνυ δῆτον ἐῶ σ' ὀ D ὑόμιζες, τὸ γυναῖκα γενέσθαι ἐκ παρθένου μεμαθηκυῖαν ἤδη, μετὰ μειρακίου μὲν ὡραίου γεγονυῖαν, μισθὸν δὲ τὸ πρῶτον μίσθωμα κεκομισμένην, ἐξ ἧς ὅρμον αὐτίκα σοι πρίωμαί σοι. ΚΟ. καὶ μανθάνειν ἐχέτω δὲ καὶ ψήφους τινὰς πυραυγεῖς, οἵος ὁ Φιλαινίδος ἐστίν. ΚΡ. ἔσται τοιοῦτος· ἄκουε δὲ καὶ τἄλλα παρ' ἐμοῦ, ἃ σε χρὴ ποιεῖν, καὶ ὅπως πρέπειν τοῖς δράσιν. ἄλλη μὲν γὰρ ἡμῖν ἀπόκειται τοῦ βίου ἀγωγὴ οὐκ ἔστιν, ὦ θύγατερ, ἀλλὰ

Q Vòd igitur Corinna mea, haudquaquã ita graue fuerit, ceu tu putabas, ex virgine mulierem fieri, id iam didiciſti videlicet, quippe quæ cũ adoleſcẽte quidem formoſo fueris, minam autem pro prima mercede abſtuleris, pro qua ſtatim monile cõparabo tibi. C O R. Ita amabò. Habeat autem & lapillos aliquos pellucidos, quale Philænidis eſt. C R O B. Erit ſanè tale. Sed audi etiam cætera ex me, quæ te oportet facere, & quo pacto accommodare te viris. Nam alia nobis victus ratio nulla eſt, filia, ſed

per duos hoſce annos, ex quo pater tuus A piæ memoriæ defunctus eſt, an neſcis quo pacto vitam egerimus? At quando ille adhuc viuebat, abundè nobis omnia ſuppetebant. Artem enim ferrariam exercebat, magnúmque adeò nomen eius erat in Piræo: ac pleroſque audire licet deierantes, quòd poſt Philinum, ferrarius talis opifex alius amplius non ſit futurus. Poſt mortem autem eius, principiò quidem diuenditis forcipibus, & incude, & malleo, duabus minis ex illis tum vitam ſuſtentauimus. Poſtea autem, aliàs quidem texendo, aliàs autem tramam deducendo, interdum etiam ſtamina nendo, ægrè victum parabam. Te verò, filia, enu- B triebam, ſpem expectans. COR. Minam iſtam dicis? CRO B. Non, verùm ita rationem inibam, quòd cùm ad iſtam ætatem peruenifſes & me facilè alere poſtea, & te ipſam exornare poſſes, dies videlicet ipſa futura, & veſtes habitura purpureas, & ancillas pediſequas. COR. Quomodo hoc, mater? aut quid dicis? CRO B. Si cum adoleſcentibus rem haberes, & vnà potares cum ipſis, & pro mercede concumberes. COR. Quemadmodum Daphnidis filia Lyra? CRO. Ita. COR. At illa meretrix eſt. CRO. C Nihil graue hoc. Nam & tu perinde vt illa, opulenta eris, multóſque amatores habebis. Quid lacrumaris Corinna? An non vides quàm multæ ſint, & vt ab omnibus magno ſtudio ambiantur meretrices? deinde & quantum pecuniæ accipiant? Daphnidem igitur, ô chara Adraſtia, noui ego, cùm pannoſa ac lacera incederet, priuſquam videlicet illa ad adultam ætatem peruenifſet. At nunc vides qualis prodeat, vt illi aurum, & veſtes floridæ, & ancillæ quatuor. COR. Quo pacto autem hæc acquiſiuit Lyra? CRO. Principiò quidem exornando ſeipſam eleganter, deinde facilem atque hilarem gerendo ſe erga cunctos, non eò quidem vſque vt in cachinnum facilè ſolueretur, quemadmodum tu ſoles, ſed arridendo ſuaue ac blandum quiddam. Poſtea autem & conuerſando ſapienter ac dextrè, neque decipiens ſi quis eam accedit, aut accerſit, neque etiam obiurgans atque increpans viros. Ac ſiquando ad cœnam quoque abit accepta mercede, neque inebriatur (ridiculum enim hoc, & oderunt viri tales) neque ineptè ac ruſticè oppletur obſcenio, ſed attingit quidem ſummis digitis;

δύο ἔτη ταῦτα ἐξ οὗ τέθνηκεν ὁ μαχαίτης σου πατήρ, σὺ μὲν οἶσθα ὅπως ἀπεζήσαμεν· ὅτε δὲ ἐκεῖνος ἔζη, πόλλα ἡμῖν ὑπῆρχε. ἐχαλκεύομεν γάρ, καὶ μέγα ἦν ὄνομα αὐτοῦ ἐν Πειραιεῖ, καὶ πάντων ἐστὶν ἀκοῦσαι ὀμνυόντων, ἢ μὰ τὸν Φίλινον, μηκέτ' ἔσεσθαι ἄλλον χαλκέα. μετ' ἐκεῖνον τοίνυν τὸν πλοῦτον, ὃν μὲν πρῶτον ἀπεδόμεθα τοὺς πυρφόρους, καὶ τὸν ἄκμονα, καὶ σφῦραν δύο μνῶν, ἀπὸ τούτων διεζῶμεν, εἶτα, νυνὶ μὲν, ὑφαίνουσα, νυνὶ δὲ, κρόκην καταῤῥυσα, ἢ στήμονα κλώθουσα, ἐποριζόμην τὰ σιτία μόλις, ἔθρεπτον δέ σε, ὦ θύγατερ, τὴν ἐλπίδα παρεχομένη. KO. τὴν μνᾶν λέγεις; KPΩ. Ναὶ· ἀλλὰ ἐλογιζόμην ὡς τηλικαύτην γενομένην, θρέψεις μὲν ἐμὲ, σαυτὴν δὲ κατακοσμήσεις ῥᾳδίως, καὶ πλουτήσεις, καὶ ἐσθῆτας ἕξεις ἁλουργεῖς, καὶ θεραπαίνας. KO. πῶς, ἔφης, μῆτερ, ἢ τί λέγεις; KPΩ. συνουσίαν μὲν τοῖς νεανίσκοις, καὶ συμπίνουσα μετ' αὐτῶν, καὶ συγκαθεύδουσα ὅτῳ μισθῷ. KOP. καθάπερ ἡ Δάφνιδος θύγατερ Λύρα; KPΩ. ναί. KOP. ἀλλὰ ἐκείνη ἑταίρα ἐστίν. KPΩ. οὐδὲν τοῦτο δηλόν. καὶ σὺ γὰρ πλουτήσεις ὡς ἐκείνη, καὶ πολλοὺς ἐραστὰς ἕξεις. τί ἐδάκρυσας, ὦ Κόρινθα; οὐχ ὁρᾷς ὁπόσαι, καὶ ὡς περιασπάζονται εἰσὶν αἱ ἑταῖραι, καὶ ὅσα χρήματα λαμβάνουσιν; τὴν Δάφνιδα γοῦν ἐγὼ οἶδα, ὦ φίλη Ἀδράστια, ῥάκη περὶ αὐτὴν ἀκμάσαι τὴν ὥραν περιβεβλημένην, ἀλλὰ νῦν ὁρᾷς οἷα πρέπει, χρυσοῦς, καὶ ἐσθῆτες βύσσιναι, καὶ θεράπαιναι τέτταρες. KOP. πῶς δὲ ταῦτα ἐκτήσατο ἡ Λύρα; KPΩ. Τὸ μὲν πρῶτον κατακοσμοῦσα ἑαυτὴν εὐπρεπῶς, καὶ εὐσταλὴς οὖσα, καὶ φαιδρὰ πρὸς ἅπαντας, οὐκ ἀγροίκως τε καγχάζειν ῥᾳδίως, καθάπερ σὺ εἴωθας, ἀλλὰ μειδιῶσα ἡδὺ καὶ ἐπαγωγόν, εἶτα προσομιλοῦσα δεξιῶς, καὶ μήτε φενακίζουσα εἴ τις προσέλθοι ἢ προσπίμπλη, μήτε αὐτὴ ὑπλαμβανομένη τῶν ἀνδρῶν· ὧν δέ ποτε καὶ ἀπέλθῃ ὑπὸ δεῖπνον λαβοῦσα μίσθωμα, ὥστε μεθύσκεται (καταγέλαστον γὰρ, καὶ μισοῦσιν οἱ ἄνδρες τοὺς τοιούτους) ὥστε ὑπερεμφορεῖται τῷ ὄψῳ ἀπειροκάλως, ἀλλὰ προσάπτεται μὲν ἄκροις ταῖς δακτύλοις, σιωπῇ

σιωπῇ δὲ τὰς ὀλίσεις σὸν ἐσ' ἀμφοτέρας A tacitè autem edendo non obturat vtrãque maxillam ingeſtis buccellis. Præterea autem & bibit modeſtè, non affatim, & velut ore dehiſcente, ſed remiſsè ac placidè. COR. Etiamſi fortè ſiti afficiatur, mater? CRO. Imò præcipuè tum, Corinna: & neque plus æquo loquitur, neque acerbè vllum ex iis qui vnà adſunt, perſtringit. Ad ſolum autem eum à quo conducta eſt, aſpicit. Et ob hoc illi amant ipſam. Ac poſtquam cubitum eundum eſt, nihil neque petulans nimis, neque ineptum & incompoſitum facilè admittit, ſed ex cunctis vnum hoc maximè obſeruat, vt illum alliciat ad ſeſe, & amatorem ſui faciat. Hoc enim nomine cuncti ipſam laudant. Quòd ſi igitur & tu eadem hæc didiceris, beatæ nos quoque erimus. Nam cætera quidem multò ipſa. Sed nihil ô chara Adraſtia addam amplius: viuas modò. COR. At dic mihi mater, ii qui mercede nos conducunt, omnésne tales ſunt, qualis eſt hic Eucritus, cum quo heri concubui? CR. Non omnes, ſed alij quidem meliores, alij autem etiam duriores, magiſque viriles: nonnulli verò non adeò liberali forma quoque præditi. COR. Et cum hiſce igitur concumbere oportebit? CRO. Maximè verò, filia. Nam hi quidem plura quoque dant: formoſi autem, hoc ipſum ſolùm formoſi videri volunt. Tu verò eius quod plus eſt, rationem ſemper habeas, ſi breui cupis cunctas demonſtrare digito te, ac dicere: An non vides Corinnam Crobylæ filiam, vt excellenter diues eſt, & terque quaterque beatam matrem ſuam reddidit? Quid ais? faciésne iſta? Facies, noui ego, faciléque adeo cunctis anteibis. Nunc autem abi vt laues, ſi fortè veniat etiam hodie adoleſcens ille Eucritus: ita enim pollicitus eſt.

διωπῇ δὲ τὰς ὀλίσεις σὸν ἐσ' ἀμφοτέρας
πῶλγεῦσαι τὰς γνάθους, πίνῃ δὲ ῥέμα, οὐ
χανδόν, ἀλλ' ἀναπαυομένη. ΚΟΡ. κἂν εἰ
διψῶσα, ὦ μῆτερ, τύχοι; ΚΡΩ. πάνυ μάλι-
στα, ὦ Κόρινν', καὶ οὔτε πλέον τοῦ δίκαιος
φθέγξεται, οὔτε ἀποκόπτει ἔς τινα τῶν πα-
ρόντων, ἐς μόνον δὲ τὸν μισθωσάμενον βλέ-
πει· καὶ δι' τοῦτο ἐκεῖναι φιλοῦσιν αὐτήν. ἐπειδὰν
δὲ κοιμᾶσθαι δέοι, ἁπλᾶς οὐδέν, οὐδὲ
ἀμελὲς ἐκείνη αὖ τι ἐργάσαιτο, ἀλλὰ ἐξ
ἁπάντων ἓν τοῦτο θηρᾶται, ὡς ἐπαγάγοιτο,
καὶ ἐρασθῆναι ποιήσειεν ἐκείνην· τοῦτο γὰρ αὐ-
τὴν ἅπαντες ἐπαινοῦσιν. εἰ δὴ καὶ σὺ ταῦ-
τα ἐκμαθοῖς, μακάριαι καὶ ἡμεῖς ἐσόμεθα.
ἐπεὶ τά γε ἄλλα πολὺ αὐτῆς. ἄλλο οὐ-
δέν, ὦ φίλη Ἀδράστεια, φημί, ζώης μόνον.
ΚΟΡ. εἶπέ μοι, ὦ μῆτερ, οἱ μισθούμε-
νοι πάντες τοιοῦτοί εἰσιν, οἷος ὁ Εὔκριτος, μεθ'
οὗ ἐχθὲς ἐκάθευδον; ΚΡΩ. οὐ πάντες, ἀλλ'
ἔνιοι μὲν ἀμείνους, οἱ δὲ καὶ ἤδη ἀνδρωδέ-
στεροι. οἱ δὲ καὶ οὐ πάνυ μορφῆς δίκαιως ἔχοντες.
ΚΟΡ. καὶ τούτοις συγκαθεύδειν δεῖ; ΚΡΩ. μάλιστα, ὦ θύγατερ· οὗτοι μέντοι
καὶ πλείονα διδόασιν· οἱ καλοὶ δέ, αὐτὸ μό-
νον, καλοὶ θέλουσιν εἶναι. καὶ σοὶ δὲ μελέτω
ἀεὶ τοῦ πλείονος, εἰ θέλεις σὺ βραχεῖ λέγειν
ἅπασαν, ἐπιδεῖξαι σε τῷ δακτύλῳ, οὐχ
ὁρᾷς τὴν Κόρινναν τὴν τῆς Κροβύλης θυ-
γατέρα, ὡς ἐκφερῶς πλουτεῖ, καὶ τετραυδαί-
μονα πεποίηκε τὴν μητέρα; τί φῄς; ποιή-
σεις ταῦτα, ποιήσεις; οἶδα ἐγώ, καὶ παρεί-
ξεις ἁπασῶν ῥᾳδίως· νῦν δ' ἄπιθι λουσομέ-
νη, εἰ ἀφίκοιτο καὶ τήμερον ὁ μισθάκιον ὁ
Εὔκριτος, ὑπεσχῆτο γάρ.

ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΜΟΥΣΑΡΙΟΝ.

MATER ET MVSARIVM.

ΑΝ ἐπὶ τοιοῦτον ἑραστὴν εὕρωμεν, ὦ Μου-
σάριον, οἷος ὁ Χαιρέας ἐστί, θῦσαι μὲν
τῇ Παιδήμῳ δεῖσαι λευκὴν μηκάδα, τῇ Οὐ-
ρανίᾳ δ', ἢ τῇ ἐν κήποις, δάμαλίν γε ἑκατέραν,
στεφανῶσαι δ' ἢ τὴν πλησιόδειον, καὶ ὅ-
λως, μακάριαι ἢ τετραυδαίμονες ἐσόμεθα.

ΕRgo ſi talem amatorem poſthac D inueniamus, Muſarium, qualis Chærea hic eſt, immolare oportebit nos, [1] Publicæ quidem Veneri cãpram candidam; Cœleſti autem, & ei quæ in hortis eſt, iuuencam vtriquoſertiſ: præterea coronare etiã optim largitricẽ: & in ſumma beatæ ac ter felices erimus.

[1] τῇ παιδήμῳ, ἢ τῇ ἀγορίᾳ ἢ τῇ ἐν κήποις. *Cognomenta autem Veneris ſunt, Pãdemus, Vrania, & Hortenſis: Priorum etymõ reddit Pauſanias in Bœoticis. Hortenſis autem à loco dicitur, cuius item Pauſanias meminit in Atticis.*

Quippe vides nunc ab adoleſcente iſto quàm multa accipiamus, qui obolũ quidem nunquam vllum tibi dedit, neque veſtẽ, neq; ſoleas, neque vnguentum, ſed excuſationes apud illum ſemper, & pollicitationes, & ſpes longæ, & illud crebrũ, Si pater, &, ſi dominus fiam paternarum poſſeſſionum, &, omnia tua. Tu autem etiam iuſiurandum dediſſe ipſum ais, quòd legibus vxorem te ſibi facturus ſit. MVS. Iurauit enim, mater, per Cererem & Proſerpinam, & Mineruam. MAT. Et credis illi ſcilicet? & ob hoc paulo antè, cùm nõ haberet vnde daret ſymbolum, annulum dediſti illi, me ignorante: ille verò vendito eo, potando abſorbuit. Et rurſum duo monilia iſta Ionica, quorum vtrunque pendebat duos Daricos, quæ tibi Chius ille nauclerus Praxia attulerat, Eſſeſi cõmercatus. Debebat enim tum Chærea cœnam collatitiam vnà cum adoleſcentibus æqualibus dependere. Nam vela & tunicas quid attinet dicere? Et in ſumma lucrum adeò quoddam nobis, & magna vtilitas iſte obuenit ſcilicet. MVS. At pulcher eſt, & imberbis, & amare ſe ait, & lacrymatur. Præterea & Dinomaches, Lachetiſque filius eſt, Areopagitæ illius, dicítque vxorem me ducere velle ſe: denique magnę ſpes ab ipſo nobis factę sũt, ſi ſenex ille ſolùm oculos clauſiſſet. MA. Proinde Muſarium, vbi ſoleis aut crepidis opus erit, & ſutor didrachmam poposcerit, dicemus & nos illi, Argentum quidem non habemus, tu autem ſpes quaſdam modicas à nobis accipe. Et rurſum ad piſtorem eadẽ hęc. Et cùm penſionem domus depoſcemur: expecta dicemus, videlicet dum Laches Colyttenſis moriatur. Exoluemus enim tibi tũ poſt nuptias. An non puder te, quòd ſola meretricum neque inaureis habes, neque monile aliquod, neq; veſtem Tarentinam? MVS. Quid igitur mater, fortunatiorésne illæ me, & pulchriores ſunt? MAT. Non, ſed prouidẽtiores, norúntque meretricari, neque credunt verbis modò, & adoleſcentulis, in ſummis labris iuſiurandum gerentibus. Tu verò fidelis es, & amans viri, neque admittis alium quenquam, præterquam ſolum hunc Chæream. Ac nuper quando agricola ille Acarnenſis veniebat duas minas ad te afferens, imberbis ipſe quoque (vini autem pretium hoc retulerat, à patre ad id miſſus) tu verò etiam ſubſannaſti hominem:

Pegi Attici nomen eſt Colyttæ. Hactennus ac pellucida quadã fuit, vt Pollux lib. 7. ca. 17.

A ναῶ ὀρᾷς γοῦν ἀφ' οὗ τὸν νεανίσκου ἠλίκα λαμβάνομεν, ὃς ὀβολὸν μὲν οὐδὲ πώποτέ σοι δέδωκεν, οὐκ ἐσθῆτα, οὐχ ὑποδήματα, οὐ μύρον, ἀλλὰ προφάσεις ἀεὶ, καὶ ὑποσχέσεις, καὶ μακρὰς ἐλπίδας, καὶ πολύ γε, ἐὰν ὁ πατὴρ, καὶ εἰ κύριος γένωμαι τῶν πατρῴων, καὶ πάντα σά. σὺ δὲ καὶ ὀμωμοκέναι αὐτὸν φῂς, ὅτι γήμῳ σε γαμετὴν ποιήσεται. MOY. ὤμοσε γάρ, ὦ μῆτερ, καὶ τὴν Δήμητρα, καὶ τὴν Πολιάδος. MHT. καὶ πίστ' αὐτῷ εἶναι δοκεῖς; καὶ δι' τοῦτο προῖκα οὐκ ἔχοντι αὐτῷ καταξῖναι συμβολὴν, τὸν δακτύλιον δέδωκας ἀγνοούσης ἐμοῦ· ὁ δὲ, ἀποδόμενος, κατέπιε, καὶ πάλιν τὰ δύο περιδέραια τὰ Ἰωνικὰ, ἔλκοντα ἑκάτερον δύο Δαρεικούς, ἃ σοι ὁ Χῖος Πραξίας ὁ ναύκληρος ἐκόμισε, ποιησάμενος ἐν Ἐφέσῳ. ἐδεῖτο γὰρ Χαιρέας ἔρανον σὺν ἐφήβοις ἀπενεγκεῖν. ὀθόνας γὰρ, καὶ χιτωνίσκους, τί αὖ λέγω μι; καὶ ὅλως Ἑρμοῦν τι ἡμῖν, καὶ μέγα ὄφελος συμπέπλωκεν οὗτος. MOY. ἀλλὰ καλός, καὶ ἀγένειος, καὶ φησὶν ἐρᾶν, καὶ δακρύει, καὶ Δρομάχης καὶ Λάχητος υἱός ἐστι τοῦ Ἀρεοπαγίτου, καὶ φησὶν ἡμᾶς γαμήσειν, καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχομεν πρ' αὐτοῦ, ἕως ὁ γέρων μόνον καταμύσῃ. MHT. ἀκούω, ὦ Μουσάριον, ἐὰν ὑποδήσασθαι δεῖ, καὶ ὁ σκυτοτόμος αἰτῇ ὃ δίδραχμον, ἐροῦμεν πρὸς αὐτὸν, Ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχομεν, σὺ δὲ τὴν ἐλπίδων ὀλίγας παρ' ἡμῶν λάβε· καὶ πρὸς τὸν ἀλφιτοπώλιον τὰ αὐτὰ· καὶ ἕως ὃ οἰκοῖον αἰτώμεθα, Πεισίειον, φήσομεν, ἔστ' ἂν Λάχης ὁ Κολυττιὰς ἀποθάνῃ· ἀποδώσομεν γάρ σοι μετὰ τοὺς γάμους. οὐκ αἰσχύνῃ μόνη τὴν ἑταίρων οὐκ ἐλλόγιον, οὐχ ὅρμον, οὐ Ταραντινίδιον ἔχουσα; MOY. τί οὖν, ὦ μῆτερ, εὐδαιμονέστεραί μου, καὶ καλλίους εἰσίν; MHT. οὐκ, ἀλλὰ σωφρονέστεραι, καὶ ἴσασιν ἑταιρεύειν. σοὶ δὲ πιστὰ ῥήματα, καὶ νεανίσκος, ἐπ' ἄκρου τοῦ χείλους τοὺς ὅρκους ἔχουσι· σὺ δὲ εἰ πιστὴ, καὶ φίλανδρος· σοὶ δὲ παρεστήκασιν ἄλλοι τινὲς, ὅτι μὴ μόνον Χαιρέας. καὶ πρῴην ὅτε ὁ γεωργὸς ὁ Ἀκαρνανὶς ἦκε δύο μνᾶς κομίζων, ἀγένειος καὶ αὐτὸς (οἴνου δὲ τιμὴν ἀπεληλύθει, τοῦ πατρὸς πέμψαντος) σὺ δὲ ἐνέγνου μὲν ἀπομύξασαν,

καθεύδῃς δὲ μετὰ τῦ Ἀδώνιδος Χαιρέου. A dormis autem cum Adonide ſcilicet iſto tuo Chærea. MVS. Quid igitur? An decebat relicto Chærea recipere me operarium iſtum fœtidum, atque hircum olentem? Leuis mihi, vt aiunt, Chærea, & porcellus Acarnanius. MAT. At eſto ſanè ille agreſtis, & malè oleat, quid autem? Cur neque Antiphontem Menecratis filium, minam tibi pollicentem recipere voluiſti? An non formoſus erat, & vrbanus, æqualis Chæreæ? MVSAR. At interminatus fuerat Chærea ambos nos iugulaturum eſſe ſe, ſi me cum illo vnquam deprehenderet. MAT. Quàm multi autem & alij eadem hæc minãtur? An tu igitur ſine amatoribus ob hoc manebis? & pudicè ages, perinde ac ſi non meretrix, ſed Cereris ſacerdos quæpiam fores? Ac cætera omitto, hodie verò Aloa ſunt: quid tibi igitur dedit, quin celebritatem hanc perageres? MVS. Ah, non habet, mater mea. MAT. Quid? an ſolus iſte artem nullam aduerſus patrem inuenire poteſt? non ſeruum immittere, qui illum decipiat? non à matre ipſe poſtulare, minitando ſe in militiam hinc nauigaturum eſſe, niſi accipiat? Verùm ſedet nos atterens, ac vana ſpe producens, neque ipſe quicquam dans, neque à dantibus accipere ſinens? Tu verò, ô Muſarium, an putas te octodecim annorum ſemper fore aut eodem animo futurum Chæream? Quando ipſe quidem diues erit, mater autem opimas aliquas ac bene dotatas nuptias ipſi inueniet, an ille tum, putas, meminerit lacrymarum iſtarum? aut ſuauiorum, aut etiam iuriſiurandi alicuius, cùm dotem quinque fortaſſis talentorum aſpiciet? MVSAR. Meminerit ille: cuius rei argumẽtum illud vtique, quòd neque nunc vxorem duxit, ſed cùm à patre cogeretur, ac vim propè pateretur, tamen negauit ducere. MAT. Vtinam non decipiaris, ſed tamen admonebo te, Muſarium, aliquando horum.

Hoc eſt, feſta meſſis, ſeu triticationis, eadem quæ ſuprà Arualia expoſuimus.

ΑΜΠΕΛΙΣ ΚΑΙ ΧΡΥΣΙΣ.

AMPELIS ET CHRYSIS.

ΕΙ τις δὲ, ὦ Χρυσὶ, μήτε ζηλοτυπεῖ, D μήτε ὀργίζεται, μήτε ἐρράπισέ ποτε, ἢ κατεῖκειρεν ἢ τὰ ἱμάτια κατέῤῥηξεν, ἐπ' ἐργασὴς ἐκφυὲς ἔστιν; ΧΡΥΣ. οὐκοῦν ταῦτα μόνα ἐρῶντος, ὦ Ἀμπελὶ, δείγματα; ΑΜΠΕ. ναὶ, ταῦτ' ἀνδρὸς θερμοῦ.

SI quis, ô Chryſi, neque zelotypus eſt, neque iraſcitur, neque alapas inflixit aliquando, aut capillos conſcidit, aut veſtes laceraſſit, pro amatore ne adhuc habendus videtur? CHR. Proinde iſta ſola amantis, Ampeli, indicia? AMPE. Maximè: ſiquidẽ hæc viri feruentis ſunt.

Nam cætera illa, oſcula, & lacrymæ, & A iuſiurandum, & crebrò ventitare, incipientis & adhuc creſcentis amoris ſigna. Cæterùm totus hîc ignis zelotypia conſtat. Quare ſi te, quemadmodum dicis, Gorgias alapis cædit, & zelotypus eſt, bene ſperes licet, optéſque vt eadem ſemper faciat. CHR. Eadem autem? quid ais? vt ille me ſemper percutiat alapis? AMP. Non, ſed vt ſemper illi ægrè ſit ſi non ad ſolum ipſum aſpicias: quoniam certè niſi amaret te, cur quæſo iraſceretur etiam ſi quem alium amatorem habeas tu? CHR. At equidem non habeo: ille verò nequicquam ſuſpicatus eſt diuitem iſtum me amare, ex eo quòd B mentionem eius fortè aliquando feci. AMP. Atque hoc ſuaue ſanè eſt, putare illum à diuitibus obſeruari ac coli te. Ita enim maiori dolore afficietur, magiſque æmulabitur & contendet, ne potiores ipſo apud te ſint riuales. CHR. At verò ille quidem ſolùm iraſcitur, & alapis cædit, nihil autem dat. AMP. At dabit poſtea. Nam zelotypi vel maximè dolore afficiuntur. CHR. Neſcio quo pacto alapas accipere me vis, ô mea Ampeli. AMP. Haud quaquam ego: ſed, vt arbitror, maximi amores inde naſcuntur, et- C iam ſi audiat ſe negligi. Quòd ſi autem perſuaſum illi fuerit, ſe ſolum habere te, elangueſcet neſcio quomodo lubido illa. Atque hæc tibi dico, quæ iam annos viginti totos meretricium quęſtum exercui. Tu verò annos, vt arbitror, decem & octo nata es, aut pauciores etiam. Quod ſi autem vis, narrabo etiam quæ mihi acciderunt aliquando, nõ adeò multos ante annos. Amabat me Demophantus, fœnerator ille, momẽtaneo ac leui quodam amore, neque ingemiſcens, neque lacrumans, neque etiam intempeſtiuè ac ſera nocte ad fores ventitans, ſed illud ſolum, D interdum dormiẽs mecum, ídque etiam poſt longum interuallum. Poſteaquam autem venientem aliquando excluſi (nã tum Calliades pictor intus erat, datis decem drachmis) principiò quidem abiit, verbis me inſectatus. Poſtquam autem multæ dies iam tranſiiſſent, neque ego ad illum mitterem (rurſus autem tum Calliades intus erat) incaleſcẽs tum tandem Demophantus, etiam ipſe ad rem inflammatur. Atque adſtans aliquando, cùm ianuam obſeruaſſet apertam, flebat, percutiebat, minabatur ſe occiſurũ eſſe, laceraba vestem, omniáque faciebat.

ἐπὶ πᾶλλα, φιλήματα, καὶ δάκρυα, καὶ ὄρκοι, καὶ τὸ πολλάκις ἥκειν, ἀρχομένου ἔρωτος σημεῖον, καὶ φυομένου ἔτι· τὸ δὲ πῦρ ὅλον, ἐκ τῆς ζηλοτυπίας ἐστίν. ὥστε εἰ καὶ σὺ, ὡς φὴς, ὁ Γοργίας ῥαπίζει, καὶ ζηλοτυπεῖ, χρῆσθαι ἔλπιζε, καὶ εὔχου ἀεὶ τὰ αὐτὰ ποιεῖν. ΧΡ. τὰ αὐτά; τί λέγεις ἀεὶ ῥαπίζειν με; ΑΜ. οὐχί, ἀλλ' ἀνιᾶσθαι, εἰ μὴ πρὸς μόνον αὐτὸν βλέποις. ἐπεὶ εἰ μὴ ἐρᾷ γε, τί ἂν ἔτι ὀργίζοιτο, εἰ σύ τινα ἕτερον ἐραστὴν ἔχοις; ΧΡ. ἀλλ' οὐδὲ ἔχω ἔγωγε. ὁ δὲ μάτην ὑπέλαβε τὸν πλούσιόν μου ἐρᾶν, διότι ἄλλως ἐμνημόνευσά ποτε αὐτοῦ. ΑΜ. καὶ τοῦτο ἤδη ὅ, τὸ πλουσίων οἴεσθαι κοσμοδάζεσθαί σε. ἥδιον γὰρ ἀνιάσεται μᾶλλον, καὶ φιλοτιμήσεται, ὡς μὴ ὑπερβάλοιντο αὐτὸν οἱ ἀντερασταί. ΧΡ. ἐμοὶ γοῦν γε μόνον ὀργίζεται, καὶ ῥαπίζειν δίδωσι δὴ οὐδέν. ΑΜΠ. ἀλλὰ δώσει· ζηλότυποι γὰρ καὶ μάλιστα λυπηθήσονται. ΧΡ. οὐκ οἶδ' ὅπως ῥαπίσματα λαμβάνειν βούλῃ με, ὦ Ἀμπελίδιον. ΑΜ. οὔκ, ἀλλ', ὡς οἶμαι, μεγάλοι ἔρωτες γίγνονται, ἐὰν εἰ πύθοιτο ἀμελεῖσθαι· εἰ δ' ὑπόπτευσαι μόνος ἔχειν, ἀπομαραίνεταί πως ἡ ἐπιθυμία. ταῦτα λέγω πρὸς σὲ, εἴκοσιν ἤδη ἔτεσιν ἐπαμείσασα. σὺ δ' ἐκτὼ καὶ δεκαέτης, οἶμαι, ἢ ἔλαττον, οὖσα τυγχάνεις. εἰ βούλει δὲ, ἐξηγήσομαί σοι ἔπαθόν ποτε, οὐ πάνυ πρὸ πολλῶν ἐτῶν. ἦρα μου Δημόφαντος ὁ δημοσιώνης, ὁ καπήλιον οἰκῶν τῆς Ποικίλης. τοῦτος οὐδὲ πώποτε πλέον πέντε δραχμῶν δέδωκε, καὶ ἐξίου διακοσίας. ἦρα δ', ὦ Χρυσί, ὑπὸ πολλοῦ τινα ἔρωτα, οὔτε προσεύων, οὔτε δακρύων, οὔτε ἀεὶ παραγινόμενος ὑπὸ τὰς θύρας, ἀλλ' αὐτὸ μόνον, σπανίως καθεύδειν μοι ἐνίοτε, καὶ τοῦτο δι' μακροῦ. ὅπου δὲ ἐλθόντα ποτὲ ἀπέκλεισα (Καλλιάδης γὰρ ὁ γραφεὺς ἔνδον ἦν, δέκα δραχμὰς πεπομφώς) τὸ μὲν πρῶτον ἀπῆλθέ μοι λοιδορησάμενος. ἐπεὶ δὲ πολλαὶ μὲν διῆλθον ἡμέραι, ἐγὼ δὲ πρὸς ἔπεμπον, ὁ Καλλιάδης δ' ἔνδον ἦν αὖθις, ὑποθερμαινόμενος ἤδη τότε ὁ Δημόφαντος, καὶ αὐτὸς διαφλέγεται εἰς τὸ πρᾶγμα, καὶ ὀπίσω ποτὲ, αἰσχυνόμενος τηρήσας τὴν θύραν, ἔκλαεν, ἔτυπτεν, ἠπείλει φονεύσειν, προσερρήγνυε τὴν ἔσοδον, ἄπορα ἐποίει.

καὶ τέλος τάλαντον δοὺς, μόνος εἶχεν ὀκτὼ
ὅλους μιλῶας· ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ τοὺς ἀπόν-
τας ἔλεγλε, ὡς ὑπὸ φαρμάκων ἐκμήναιμι
αὐτόν. Ὃ γὴ λιὸ ἦρα ζηλοτυπία, Ὃ φάρμα-
κον. ὥστε, ὦ Χρυσί, καὶ σὺ χρῶ ὅπερ τὸν Γορ-
γίαν τῷ αὐτῷ φαρμάκῳ. πλούσιος δὲ ὁ νεα-
νίσκος ἔσαι, λὼ τὸ πατὴρ αὐτοῦ πάθῃ.

A Et poſtremùm talento dato habebat me ſolus totos octo menſes. Vxor autem ipſius cūctis dicebat, medicamentis à me ipſum ad inſaniam redigi. At hoc igitur medicamentum zelotypia erat. Quare ô Chryſi, & tu vtere contra Gorgiam eodem medicamento. Porrò diues adoleſcentulus hic erit, ſi quando patrem ipſius mori continget.

ΔΟΡΚΑΣ. ΠΑΝΝΥΧΙΣ. ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΣ. ΠΟΛΕΜΩΝ.

DORCAS. PANNYCHIS. PHILOSTRATVS. POLEMON.

Α Πολώλαμεν, ὦ κεκτημένη, ἀπολώ-
λαμεν, ὁ Πολέμων ἀπὸ τῆς στρατείας
ἀνέστρεψε πλουτῶν, ὡς φασιν· εἶδον δὲ
κἀγὼ αὐτὸν, ἐφεστρίδα τε πορφυρᾶν ἐμ-
πεπορπημένον, καὶ ἀκολούθους ἅμα πολλούς.
καὶ οἱ φίλοι, ὡς εἶδον, συνέθεον ἐπ' αὐτὸν,
ἀσπασόμενοι. ἐγὼ πρότερον δὲ τὸν θεράποντα
ἰδοῦσα κατόπιν ἑπόμενον, ὃς συνεπορεύετο
μετ' αὐτοῦ, ἠρόμην, καὶ εἶπέ μοι,
ἔφην, ὦ Παρμένων, ἀσπασάμενοι πρῶ-
τον αὐτὸν, πῶς ἡμῖν ἐπράξατε, καὶ εἴπ
ἄξιον τῷ πολέμῳ ἔχοντες ἐπανεληλύθατε;
Π Α Ν. οὐκ εἶδες τοῦτο ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι
τα, Ὅτι μὴ ἐσώθητε, πολλὴ χάρις τοῖς θεοῖς,
καὶ μάλιστα τῷ ξενίῳ Διΐ, καὶ Ἀθηνᾷ
στρατίᾳ. ἡ δὲ ἀσχολία δὲ ἐπιμαίνετο ἀεί τι
προσάπτοιτε, καὶ εἶθα εἴπτε. εἰ δὲ καὶ τοῦτο
προσεθήκας, ὡς καὶ ἐδάκρυε, καὶ ἀεὶ ἐμέ-
μνητο Πολίμωνος, ἄμεινον ἦν ἅπαντα πολύ.
Δ Ο Ρ. πρῶτον μὲν οὐδὲ ἐν ἀρχῇ ἄπαντα.
πρὸς δὲ σὲ οὐκ ἂν εἶπον, ἀλλὰ ἃ ἤκουσα,
ἐβουλόμην εἰπεῖν. ἐπεὶ πρός γε Παρμέ-
νοντα οὕτως ἠρξάμην. ἦ που, ὦ Παρμένων,
ἐδόμεθ' τὰ ὦτα ὑμῖν; ἀεὶ γὰρ ἐμέμνητο ἡ κε-
κτημένη μετὰ δακρύων, καὶ μάλιστα εἴ τις
ἐλήλυθει ἐκ τῆς μάχης, καὶ πολλοὶ τεθνά-
ναι ἐλέγοντο, ἐσπαράσσετο τότε τὰς κόμας, ἐς
τὰ στέρνα ἐτύπτετο, καὶ ἐπύνθετο πρὸς τὴν
ἀγελείαν ἑκάστην. Π Α Ν. ἄγε, ὦ Δορ-
κάς, οὕτως ἐχέτω. Δ Ο Ρ. εἶτα ἐξῆς μετ'
ὀλίγον ἡρόμην ἐγώ. ὁ δὲ, πάνυ λαμ-
πρῶς, φησιν, ἀνεστρέφαμεν. Π. οὕτω κἀ-
κεῖνος ἂν εἶδεν πρῶτον ὡς ἐμέμνητό μου ὁ Πο-
λέμων, ἢ ἐπόθει, ἢ ἤνχετο ζῶντα κατιδεῖν;
Δ Ο Ρ. καὶ μάλα πολλὰ τοιαῦτα ἔλεγε.

B Periimus ô hera, periimus. Polemō ex militia reuerſus eſt, diuitiis onuſtus, vt aiunt. Vidi autem & ego ipſum ſago purpura prætexto & fibulato indutum, & ſeruos pediſequos vnà cum eo multos. Ac amici vt aſpexerunt concurrebant ad ipſum, ſalutaturi videlicet. Interea autem ſeruum conſpicata à tergo ſequentem, eum qui cum ipſo profectus fuerat, interrogabam, ac, dic mihi Parmeno, inquiebam, ſalutato priùs ipſo, quo pacto nobis egiſtis? & nunquod operæpretium bellorum conſecuti, huc reuerſi eſtis? P A N. Non decebat hoc ſtatim, ſed C illa primùm, Quòd quidem ſeruati eſtis, multa diis gratia, & in primis Ioui Hoſpitali, & Mineruæ militari. Cæterùm hera ſemper rogitare ſolebat quidnam ageretis, & vbi eſſetis. Quòd ſi autem etiam hoc addidiſſes, quòd & lacrumaretur, & mentionem Polemonis faceret ſemper, ſatius id fuerat multo. DOR. Præfata equidem ſum ſtatim à principio cuncta hæc: ad te autem non putaui opus eſſe, verùm illa dicere volui, quæ audiui. Nam ad Parmenonem certè ita incepi: Eccubi, Parmeno, tinnierunt vobis aures? ſemper enim reminiD ſcebatur veſtri hera cum lacrymis, & maximè ſiquando ex pugna venerat quiſpiam, multique mortui eſſe dicebantur, euellebat tum crines, & pectus percutiebat, & lugebat ad vnūquodque nuntium. P A N. Rectè Dorcas. ita decebat. D O R. Deinde non multo pòſt interrogabam illa quoque ordine. Ille autem, Admodum ſplendidè, inquit, reuerſi ſumus. P A N. Ita autem etiam ille, nihil præfatus quòd meminerit mei Polemon, aut deſiderio affectus fuerit, aut optauerit ſaluam atque incolumem me iterum deprehendere? D O R. Atque adeò multa huiuſcemodi dicebat.

Quod igitur caput rei est, narrauit di-
uitias multas, aurum, vestes, seruos, e-
bur. Nam argentum quidem afferre i-
psum dicebat non ad numerum, sed ad
mensuram, multos videlicet medimnos
plenos. Habebat autem & ipse Parmeno
annulum in digito paruo maximum, ac
multangulum, lapillusque incrustatus in
eo erat ex tricoloribus illis quidam, rube-
bátque supernè. Reliqui autem ipsum,
cùm adhuc pararet mihi dicere, quo pa-
cto Alyn transiissent, & vt occidissent Ti-
ridatem quendam, & quomodo versatus
ipse Polemon in pugna contra Pisidas es-
set: accurrique domum, vt hæc tibi re-
nunciarem, vt quid de omnibus rebus fa-
ceres, deliberares ipsa tecum. Nam si ve-
niens Polemon (veniet enim haud du-
biè postquam à se notos ac salutantes il-
los amouerit) ac resciscens, deprehende-
rit Philostratum apud nos intus, quid pu-
tas quæso facturum ipsum esse? PAN. In-
ueniamus Dorcas ex re præsenti tuum
cõsilium, atque salutẽ aliquam. Nam ne-
que hunc ablegare honestum fuerit, vt
qui talentum nuper dederit, & præterea
mercator quoque est, & multa pollicitus:
neque rursum vtile, Polemonem talem
ac tantum redeuntem nõ recipere. Nam
præter hæc etiam zelotypus est: & cùm
pauper adhuc intolerabilis adeò fuerit,
quid nunc nõ putes illum facturũ? DOR.
At etiam accedit. PAN. Deficio ô Dor-
cas, consilij inopia, ac tremo. DOR. Sed
& Philostratus accedit. PAN. Quę igitur
fiã? quomodo me autem terra absorbeat?
PHIL. Quid? cur non potamus Pãny-
chi? PAN. Perdidisti me ô homo. Tu
verò salue Polemon, post longum adeò
oculis oblatus iterum meis. POL. Hicce
igitur quisnam est, qui huc ad nos acce-
dit? taces? Euge abi ô Pannychi. Ego ve-
rò ex Pylis intra quintum diem huc ad-
uolaui, approperans videlicet ad talem
mulierem. Ac meritò sanè hæc mihi ac-
cidunt, tibique adeò gratiam habeo: ne-
que enim posthac ampliùs abs te diripiar.
PHIL. Tu verò quisnam es, bone vir?
POLEM. Nimirum audis, quòd Polé-
mon ego, Sterienſis ille, ex tribu Pandio-
nis, qui Tribunus militum à principio
fui, nunc autem totius dux legionis, a-
mator Pannychidis, cùm eam adhuc hu-
mana sapere putarẽ. PHIL. At nũc, Tri-
bune, Pãnychis hęc mea est, talentúmq;
à me accepit. Accipiet autẽ & alterum
iam, vbi onera seu merces distraxerimus.

Eadem Thermopylas alias.

ξεναγὲ; *Græcè, hoc est, externi & conducti militum ductor, propriè. Suidas tamẽ* ξεναγίαν *& χιλιαρχίαν pro eodem sumi ait.*

Α ὃ γὰρ κεφάλαιον ἐξήγγειλε, πλοῦτον πολλὸν, χρυσὸν, ἐσθῆτα, ἀκολούθους, ἐλέφαντα. ὃ μὲν γὰρ ἀργύριον, μηδὲ ἀριθμῷ ἄγειν αὐτὸν, ἀλλὰ μεδίμνοις, ἀπομετρημένον πολλοὺς μεδίμνους. εἶχε δὲ καὶ αὐτὸς Παρμένων δακτύλιον ἐν τῷ μικρῷ δακτύλῳ, μέγιστον, πολύγωνον, ᾧ ψῆφος ἐνεβέβλητο τῶν τειχέων, ἐρυθρά τε ἰῶν ὑπεπολῆς. εἴασα δ' οὖν αὐτὸν ἐτέλεντά μοι διηγεῖσθαι ὡς τὸν Ἅλυν διέβησαν, καὶ ὡς ἀπέκτειναν Τιριδάτην τινὰ, καὶ ὡς διέπεσεν ὁ Πολέμων ἐν τῇ πρὸς Πισίδας μάχῃ· καὶ ἀπέφαμόν σοι ταῦτα πρὸς ἀλλήλας ἅπαντα, ὡς περὶ τῶν πάντων σκέψαιο. εἰ γὰρ ἔλθοι ὁ Πολέμων (ἥξει γὰρ πάντως, ἀποσοβήσας τοὺς γνωρίμους) αἰσθήσοιτο, δῆλον ὅτι τὸν Φιλόστρατον ἔνδον παρ' ἡμῖν, τί οἴει ποιήσειν αὐτόν; ΠΑΝ. ἐξευρίσκωμεν, ὦ Δορκάς, ἐν τῷ παρόντι σωτήριον οὔτε γὰρ τὸν ἀποπέμψαι καλὸν, παλαντιαίοις δεδωκότα, καὶ πάλαι ἐμπορεύοντα, καὶ πολλὰ ὑποσχόμενον· οὔτε Πολέμωνα τοιοῦτον ἐπιτρέπειν, χρήσιμον μὴ προσδέχεσθαι· προσέτι γὰρ, καὶ ζηλότυπός ἐστιν, ὃς καὶ πένομένος ἔτι, πολὺ ἀφείρητος ἦν· νῦν δὲ τί ἂν οὐκ ἐχθρὸς ποιήσειεν; ΔΟΡ. ἀλλὰ καὶ προσέρχεται. ΠΑΝ. ἀπολώλεκά με. σὺ δὲ χαῖρε Πολέμων, χρόνιος φανείς. ΠΟ. τίς οὗτος ἐστὶν ὁ προσιὼν ἡμῖν; σιωπᾷς; οὐκ εἶ λέγεις, ὦ Πανυχί. ἐγὼ δὲ πεμπταῖος ἐκ Πυλῶν διέπτην, ἐπειγόμενος ὅτι τοιαύτην γυναῖκα. τὴν δίκαια μέντοι πέποιθα, καί σοι χάριν ἔχω, ὅτι ἔτι γὰρ ἁρπαθήσομαι παρὰ σοῦ. ΦΙΛ. σὺ δὲ τίς εἶ, ὦ βέλτιστε; ΠΟ. ὅτι Πολέμων ὁ Στειριὰς, Παιδίδος φυλῆς, ἀνὴρ, χιλιαρχήσας ὁ πρῶτον, νῦν δὲ, ἑξακισχίλιον πεντακισχιλίων ἀσπίδα, ἐρῶντος Πανυχίδος, ὅτε ὤμην ἔτι αἰσθάνεσθαι φρονοῦσαν αὐτήν. ΦΙ. ἀλλὰ τὰ νῦν, ὦ ξεναγὲ, Πανυχὶς ἐμή ἐστι, καὶ τάλαντον εἴληφε, λήψεται δὲ καὶ ἕτερον, ἐπειδὰν τὰ φορτία διαθώμεθα.

καὶ νῦν ἀκολούθει μοι, ὦ Πανυχί. τὴν δὲ πρὸ Ὀδρυσαῖς χιλιαρχεῖν ἔα. ΔΟΡ. ἐλευθέρα μὲν ἥδε ἐστὶ, καὶ ἀκολουθήσει, ὡς ἐθέλῃ. ΠΟ. τί ποιῶ, Δορκάς; ΔΟΡ. ἐσπέραι ἄμεινον, ὀργιζομένῳ σοὶ οἵ τε πρόφρονι Πολέμωνι, καὶ μᾶλλον ὑπιπαθήσεται ζηλοτυπῶν. ΠΑΝ. Εἰ θέλεις, εἰσίωμεν. ΠΟ. Ἀλλὰ προλέγω ὑμῖν ὅτι ὃ ὕστατον πίεσθε τὴμερον, ἢ μάτην ἐγὼ τοσούτοις φόνοις ἐξεγυμνασμένος πρόμοι, τοῖς Θρᾳξὶ, ὦ Παρμένων. ΠΑΝ. ὡπλισμένοι ἦκον, ἐμφράξαντες τὸν στενωπὸν τῇ φάλαγγι· ὄπισθεν μετώπου μὲν, ὁπλιτικόν, πρὸ ἑκάτερα δὲ, οἱ σφενδονῆται, καὶ τοξόται, οἱ ἄλλοι, κατόπιν. ΦΙ. ὡς βρεφυλλίοις ταῦτα, ὦ μισθοφόρε, ἡμῖν λέγῃς, καὶ μορμολύττῃς· σὺ γὰρ ἀλεκτρυόνα πώποτε ἀπέκτεινας, ἢ πόλεμον εἶδες; ἐρυμάτιον ἐφεύρῃς, πάχα δημοσίτης ὤν, ἵνα σε τοῦτο προσχαείσωμέν σοι. ΠΟ. καὶ μὲν εἴσῃ μετ' ὀλίγον, ἐπειδὰν προσιόντας ὑμᾶς ὄψῃ δόρυ θάσῃ; στίλβοντας τοῖς ὅπλοις. ΦΙ. ἥκετε νῦν συσκευασάμενοι. ἐγὼ δὲ, ὁ Τίβις οὗτος (μόνος γὰρ οὗτος ἕπεταί μοι) βάλλοντες ὑμᾶς λίθοις τε, καὶ ὀστράκοις, οὕτω διασπερῶ, ὡς μηδὲ ὅποι οἴχεσθε ἔχοιτε εἰδέναι.

A Ac nunc Pānychi ſequere me: iſtum autem apud Odryſas Tribunatū gerere ſine. DOR. Libera hæc quidem eſt, ſequetúrque nō, niſi volet. PAN. Quid faciam Dorcas? DOR. Intrò ire melius. Nā Polemoni adeſſe irato, haudquaquā facile aut tutū eſt, & magis incendetur æmulādo. PAN. Si placet, eamus intrò. POL. At prædico vobis, quòd hodie poſtremū potabitis, aut ego fruſtra adſum, tātis cædibus exercitatus. Thracas huc Parmeno. PAR. Armati adſunt, cingentes angiportum phalange. Ac in fronte quidem, qui

B grauis armaturæ ſunt, in vtroq; autem latere funditores & ſagittarij, cæteri à tergo locati. PHIL. Tanquā infantibus nobis hæc ô ſtipendiarie minitaris, ac laruis nequicquam nos territas. An tu verò vnquam gallum aliquem gallinaceum occidiſti? aut etiam bellum vidiſti? Caſtellum, vt multū, præſidio tenuiſti, fortaſſe dux manipularis quiſpiā, vt tibi hoc interim gratificando concedam. POL. At verò ſcies paulo pòſt, vbi nos acie in dextrum conuerſa aduentare ſpectabis, armis reſplendentes. PHIL. Aduentate modò conferti, atque inſtructi. Ego verò & Ti-

C bys iſte (nam hic ſolus me ſequitur) iaciendo, cùm ſaxis, tum teſtis oſtraceis, ita diſpergemus vos, vt neque quò vertamini, ſcire tum poſſitis.

δημοσίτης ἀπὸ δήμου τέως, quam eadem & ὑμοσχίας Suidas vocat.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΟΝ ΚΑΙ ΔΡΟΣΗ.
CHELIDONIVM ET DROSE.

Οὐκ ἔτι φοιτᾷ πρὸς σέ, ὦ Δρόση, ὁ μειράκιον ὁ Κλεινίας; οὐ γὰρ ἑώρακα πολὺν ἤδη χρόνον αὐτὸν πρὸ ὑμῶν. ΔΡΟ. οὐκ ἔτι, ὦ Χελιδόνιον· ὁ γὰρ διδάσκαλος αὐτὸν εἶρξε μηκέτι μοι προσιέναι. ΧΕ. τίς οὗτος; μή τι τὸν παιδοτρίβην Διότιμον λέγῃς; ἐπεὶ οὐκοῦν γε φίλος μοι. ΔΡΟ. οὐκ· ἀλλ' ὁ κάκιστα φιλοσόφων ἀπολούμενος Ἀρισταίνετος. ΧΕ. τὸν σκυθρωπὸν λέγῃς; τὸν δασὺν; τὸν βαθυπώγωνα; ὃς εἴωθε μετ' αὐτῶν μειρακίων περιπατεῖν ἐν τῇ Ποικίλῃ; ΔΡ. οὐκοῦν φημι τὸν ἀλαζόνα, ὃν κάκιστα ὀλοίμην ἀπολούμενον, ἑλκόμενον τῷ πώγωνος ὑπὸ δημίου. ΧΕ. τί παθὼν δὲ οὗτος, τοιαῦτα ἔπεισε τὸν Κλεινίαν; ΔΡΟ. οὐκ οἶδα, ὦ Χελιδόνιον, ἀλλὰ μηδέποτε ἀπόκοιτός μοι γένοιτο, ἀφ' ἧς γυναικὶ ὁμιλεῖν ἤρξατο,

NOn ampliùs ventitat ad te, Droſe, adoleſcentulus ille Clinias? Non enim vidi longo iam tempore apud vos ipſum. DRO. Nō ampliùs, Chelidonium. Nam præceptor prohibuit ipſum ampliùs ad me accedere. CHE. Quinam iſte? num exercitorem iſtum puerorum Diotimum dicis? Nam is certè amicus mihi eſt. DRO. Non: ſed perditiſſimus iſte philoſophorum, Ariſtænetus. CHE. Tetricum iſtum dicis & hirſutum, profunda barba, qui cum adoleſcentibus conſueuit deambulare in porticu picta? DROS. Illum equidem, vanum iactatorem, quem vtinam peſſimè perire videā, barba tractum à carnifice. CHEL. Quid autem accidit illi cur talia perſuaderet Cliniæ? DROS. Neſcio, Chelidonium. Sed cùm antea nunquam vllam noctem intermiſerit quin mecum dormiret, ex quo rem cum muliere habere cœpit,

(primùm autem mecum habere cœpit) tribus iſtis diebus proximis ad angiportũ hoc ne vnquam acceſſit quidem. Poſtquam autem ex eo contriſtari cœpi (nam neſcio quo pacto mihi ægrè quiddam ob illum accidit) Neuridem miſi, quæ illum circunſpiceret, aut in foro commorantem alicubi, aut in palæſtra. Ea autem rediens, deambulantem vidiſſe ſe ait cum Ariſtæneto, atque innuiſſe illi à longè. Illum autem erubuiſſe, deiectis in terram oculis, neque aſpicere ampliùs ad ipſam voluiſſe. Atque exinde ambos ad vrbem iiſſe. Ipſa verò ad Dipylum vſque ſecuta, cùm ille prorſus neque conuerteret ſeſe, domum rediit, nihil planum aut certum habens quod renuntiaret. Quo me igitur pacto poſt illa tum affectam putas? quæ coniecturam facere nuſquam poteram, quidnam eſſet quod adoleſcẽti huic accidiſſet: ſed ita mecum dicebam: Núm nam ægrè illi aliquid feci? aut num quam aliam amat, me perоſus? aut num pater vetuit ipſum? Multa adeò huiuſmodi mecum ipſa voluebam. Porrò autem circa multam veſperam venit Dromo, literas has ab illo afferens. Accipe Chelidonium, ac lege. Scis enim literas videlicet. CHE. Age videamus. Ac literæ quidem ipſæ non admodum planè ſcriptæ, ſed incompoſitæ, & malè coagmentatæ, properantiam quãdam ſcribentis indicant. Sic autem ſonant: Quo quidem pacto amarim te mea Droſe, teſtes facio deos. DRO. Væ væ miſeræ mihi, neque ſalutationem à principio adſcripſit. CHE. Et nunc autem non odio aliquo, ſed neceſſitate coactus deſero te. Nam me pater Ariſtæneto tradidit, vt philoſophiæ dem apud illum operam. Atque ille (cognouit enim cuncta quæ ad nos pertinẽt) multis admodum obiurgauit me, inhoneſtum eſſe dictitans, cum meretrice rem habere me, Architelis & Eraſicleę filium: longè enim melius eſſe, virtutem anteponere voluptati. DR. Vt nunquam ad maturitatem perueniat nugator ille, qui talibus adoleſcentem inſtituit. CHEL. Quamobrem neceſſe mihi eſt parêre illi. Aſſequitur enim me, diligenter vbique obſeruans: & in ſumma, ne aſpicere quidem alium quemquam præter ipſum ſolum mihi licet. Quòd ſi verò temperãter & pudicè viuã, ipſique per omnia obtemperem, pollicetur prorſus beatũ fore, præclarúmque ac fortem me redditurum eſſe, laboribus ad hoc antè præexercitatum. Hæc tibi vix adeò ſcripſi, me ipſum ſuffuratus paululum. Tu verò feliciter mihi vale,

Aliàs portion. παιδικῆ enim Græcè habetur, quod vt corruptum puto, ſic verſum πωλικὴν, vel παλαίστρα legendum puto.

μὴ ἔναγχος διώξῃ, Græcè.

A πρῶτον δὲ ὠμίλησέ μοι, περὶν τούτων ἐξῆς ἡμερῶν, οὐδὲ προσῆλθε πω τῷ γείτονι· ἐπεὶ ἐγὼ ἐμίσουν (οὐκ οἶδα γὰρ ὅπως τὸ ἔπαθον ἐπ' αὐτῷ) ἔπεμψα τὴν Νευρίδα παρασκεψομένην αὐτὸν, ἢ ἐν ἀγορᾷ διατρίβοντα, ἢ ἐν παλαίστρᾳ· ἡ δ' ἀπελθοῦσα ἔφη ἰδοῦσα μὲν τὸν Ἀρισταίνετον, πορρώ, ἐπιόντα δὲ ἐρυθριάσαντα, κάτω ὁρᾶν, καὶ μηκέτι προσενεγκεῖν τὸν ὀφθαλμόν. εἶτ' ἐβάδιζον ἅμα εἰς τὴν πόλιν· ἡ δὲ ἄχρι τοῦ Διπύλου ἀκολουθήσασα, ἐπεὶ μηδ' ὅλως ἐπεστράφη, ἐπῆλθεν, οὐδὲν σαφὲς ἀπαγγεῖλαι ἔχουσα. πῶς με οἴῃ B διάγειν τὸ μετὰ ταῦτα, οὐκ ἔχουσάν τινα εἰκάσαι ὅ,τι μοι πέπονθεν ὁ μειρακίσκος; ἀλλὰ μή ἐλύπησά τι αὐτὸν, ἔλεγον, ἢ πρὸς ἄλλης ἠράσθη, μισήσας ἐμέ; ἀλλ' ὁ πατὴρ διεκώλυσεν αὐτόν; πολλὰ τοιαῦτα ἐστρεφον. ἤδη δὲ περὶ δείλην ὀψίαν ἦκεν ὁ Δρόμων, τὸ γράμματον τοῦτ' ἀπ' αὐτοῦ κομίζων. ἀνάγνωθι λαβοῦσα, ὦ Χελιδόνιον, οἶσθα γὰρ δήπου γράμματα. ΧΕ. Φέρ', ἴδωμεν τὰ γράμματα· πάνυ σαφῆ, ἀλλ' ὑποσυρμώδη, δηλοῦντα ἔπιξύ τινα τοῦ γεγραφότος. λέγε δή, Πῶς C μάλ' ἐφίλησά σε, ὦ Δρόση, τοὺς θεοὺς ποιοῦμαι μάρτυρας. ΔΡΟ. αἰ αἰ τάλαν, οὐδὲ τὸ χαίρειν προσέγραψε. ΧΕ. καὶ νῦν δὲ οὐ κατὰ μῖσος, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκῃ ἀφίσαμαί σου. ὁ πατὴρ γὰρ Ἀρισταινέτῳ παρέδωκέ με φιλοσοφεῖν αὐτοῦ. κἀκεῖνος (ἔμαθε γὰρ τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα) πάνυ πολλὰ ἐπεπλήκτό μοι, ἀπρεπὲς εἶναι λέγων ἑταίρᾳ συνεῖναι, Ἀρχιτέλους καὶ Ἐρασικλείας υἱὸν ὄντα· πολὺ γὰρ ἄμεινον εἶναι τὴν ἀρετὴν προτιμᾶν τῆς ἡδονῆς. ΔΡΟ. μὴ θεοῖσιν ἔχοι- D το ὁ λῆρος ἐκεῖνος, τοιαῦτα παιδεύων τὸ μειράκιον. ΧΕΛΙ. ὥστε ἀνάγκη πείθεσθαι αὐτοῦ· παρακολουθεῖ γὰρ ἀκριβῶς τοῖς φυλάττων, καὶ ὅλως οὐδὲ περιβλέπειν ἄλλῳ οὐδενὶ ἔξεστιν ὅτι μὴ ἐκείνῳ· εἰ δ' σωφρονοῖμι, καὶ πάνυ παιδεύσει αὐτὸς, ὑπισχεῖται πάνυ εὐδαίμονα ἔσεσθαί με, καὶ ἐπαίρεσθαι καλαῖς θοαῖς, τοῖς ποίοις παρεγυμνασμένον. ταῦτά σοι μόλις ἔγραψα, ὑποκλέψας ἐμαυτόν. σὺ δέ μοι εὐτύχει,

καὶ μέμνησο Κλφνίου. ΔΡΟ. τί σοι δοκεῖ ἡ ἐπιστολή, ὦ Χελιδόνιον; ΧΕΛ. τὰ μὲν ἄλλα, ἢ ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσις, τὸ δὲ, μέμνησο Κλφνίου, ἔχει τινὰ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐλπίδα. ΔΡ. καίμοι οὕτως ἔδοξεν· ἀπόλλυμαι δὴ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος. ὁ μὲντοι Δρόμων ἔφασκε παιδεραστήν τινα εἶναι τὸν Ἀρισταίνετον, καὶ ὅτι τοιαύτη τις μαθημάτων, συνήθεια τοῖς ὡραιοτάτοις τῶν νέων, καὶ ἰδίᾳ λογοποιΐαν τινὰ πρὸς τὸν Κλφνίαν, ὑποφθορίς τινας ὑποιήσοντα, ὡς ἐοικότα φαίη αὐτόν. ἀλλὰ καὶ ἀναγινώσκειν μετ' αὐτοῦ ἐρωτικούς τινας λόγους τῶν παλαιῶν φιλοσόφων πρὸς τοὺς μαθητάς, καὶ ὅλως περὶ τὸ μειράκιόν ἐστιν· ἠπείλει δὲ καὶ τῷ πατρὶ τοῦ Κλφνίου καταρᾶσθαι. ΧΕ. ἐχέτω, ὦ Δρωσίς, λαθραίως τὸν Δρόμωνα. ΔΡΟ. ἐλάθρευσα, καὶ αὐτὸν δὲ τοῦτον, ἐμός ἐστι. κέκτηται γὰρ κἀκεῖνος τῆς Νευρίδος. ΧΕ. θαῤῥεῖ, πολλὰ ἔσται κέρδη. ἐγὼ δὲ καὶ ἐπιγράψαι μοι δοκῶ ἐκεῖ τοῦ τοίχου ἐν Κεραμεικῷ, ἔνθα ὁ Ἀρχιτέλης εἰώθει περιπατεῖν, Ἀρισταίνετος ἀμαυρίζει Κλφνίαν, ὥστε καὶ ἐκ τούτου τι συνδραμεῖν τῇ περὶ τὸν Δρόμωνος ἀθροολῇ. ΔΡΟ. πῶς δ' ἂν λάθοις ἐπιγράψασα; ΧΕ. τῆς νυκτός, ὦ Δρωσίς, ἄνθρακα πόθεν λαβοῦσα. ΔΡΟ. ἄγε. συγκάπτου μόνον, ὦ Χελιδόνιον, καὶ τοῦ ἀλαζόνος Ἀρισταίνετου.

A & memineris Clinię. DR. Quid igitur videtur tibi epiſtola hęc, Chelidoniũ? CH. Quod ad cætera quidem attinet, Scythica, vt aiunt, oratio: illud autem, Memineris Cliniæ, ſpem quandam adhuc reliquam præ ſe fert. DR. Etiam mihi ita videtur. Proinde pereo amore. Cæterùm Dromo dicebat etiam pęderaſtem quendam eſſe Ariſtænetum, & prætextu doctrinæ conſuetudinem habere cum pueris venuſtiſſimis, & priuatim orationem habere cum Clinia, pollicitationes quaſdam faciendo, quòd videlicet diis ſimilem illum redditurus ſit. Quin & amatorios quoſdam ſermones philoſophorum veterum ad diſcipulos ſuos idem, inquit, cum illo legit, & in ſumma, totus circa adoleſcentem eſt. Interminatus autem etiam eſt, patri Cliniæ iſta ſe dicturum eſſe. CHEL. Oportebat, Droſe, Dromonem ipſum ineſcare, ac lautiùs paulò accipere. DROS. Ineſcaui hominem, & præter hoc autem etiam meus eſt. Nam & ille guſtauit Neuridem. CHEL. Bonum animum habe. Omnia rectè fient. Ego verò etiam inſcribere in pariete volo in Ceramico vbi Architeles deambulare ſolet, Ariſtænetus corrumpit Cliniam: vt ex hoc quoque aliquid concurrat ac faciat ad delationem Dromonis. DROS. At quomodo id clàm facies, ne deprehendaris? CHEL. Noctu, Droſe, carbone alicunde ſumpto. DRO. Rectè ſanè. Commilita modò, atque auxiliare, mea Chelidonium, aduerſus arrogantem ac vanum iſtum Ariſtænetum.

ΤΡΥΦΑΙΝΑ ΚΑΙ ΧΑΡΜΙΔΗΣ.

TRYPHÆNA, ET CHARMIDES.

ΕΤαίρα δέ τις ἐδεδάκει, πέντε δραχμὰς τὸ μίσθωμα δοὺς, καθεύδει ἀποστραφείς, δακρύων καὶ στένων; ἀλλ' οὔτε πέπωκας ἡδέως, οἶμαι, οὔτε δεῖπνησας μόνος ἠθέλησας, ἔκλαες δὲ καὶ ἐδείπνεις, ἑώρων γάρ. καὶ νῦν δὲ οὐ διαλέλοιπας ὀλολύζων, ὥσπερ βρέφος. τοῦτο οὖν, ὦ Χαρμίδη, τίνος ἕνεκα ποιεῖς; μὴ ἀποκρύψῃ με, ὡς αὖ καὶ τοῦτο ἐπιλαύσω τῆς νυκτὸς ἀγρυπνήσασα μετὰ σοῦ. ΧΑΡΜ. ἔρως με ἀπόλλυσιν, ὦ Τρύφαινα, καὶ σάκετ' αἴτιόν ἐστι τοῦ δείνου. ΤΡΥ. ἀλλ' ὅτι μὲν σάκ ἐμοῦ ἐρᾷς, δῆλον.

D A Mica autem quiſpiam accepta, & quinque drachmarum mercede data, auerſus dormit, lacrumans ac gemens? Sed neque potaſti lubenti animo, opinor, neque cœnare ſolus voluiſti. Flebas autem etiam inter cœnandum: aſpiciebam enim. & nunc autem non deſinis vlulare, perinde atque infans aliquis. Iſta igitur, ô Charmide, cuius gratia facis? Ne quæſo me celes, vt vel hac parte conſequar aliquid ex nocte hac, quam totam hucuſque tecum vigilaui. CHARMID. Amor me perdit Tryphæna, neque malum hoc ampliùs ſuſtinere poſſum. TRYPH. At quòd me quidem non ames, manifeſtum eſt:

neque enim ita negligeres me, cùm propè habeas: atque abs te repelleres, quoties amplexari te volo: denique etiam quasi quodam septo interposita veste intercluderes, metuens videlicet ne te tangam. Sed tamen quænam illa est, dic mihi. Fortassis enim etiam ipsa nonnihil ad amorem istum tibi contulero. Scio enim quo pacto conueniat huiusmodi res administrare. CHAR. At verò nosti atque admodum probè ipsam, & rursum illa te quoque: neque enim obscura adeò meretrix est. TRYPH. At nomen mihi cedo, Charmide. CHARMID. Philematium, ô Tryphæna. TRYPH. Vtram dicis? duæ siquidem sunt. Illámne ex Piræo, quæ nuper adeò mulier facta est, quam Damyllus amat, eius qui nunc exercitum ducit, filius: an alteram, quam cognomento decipulam vocãt? CHAR. Illam equidem, atque adeò captus ab ea & comprehensus miser sum. TRYPH. Ob illam itaque plorabas? CHAR. Atque admodum. TRYPH. Multum autem temporis amasti illam, an nuper adeò cœpisti? CHAR. Haud nuper adeò, sed menses propè septem sunt, à Dionysiis vsque videlicet, ex quo primùm illam vidi. TRYPH. Vidistine autem totam ipsam diligenter, an faciem solùm, eásque corporis partes quę in aperto sũt? & quæ vidisti, Philematine erant, atque ita vti conueniebat esse mulierem quinque & quadraginta annos iam natam? CHAR. At verò deierat illa, secũdum supra vigesimum modò ad proximum Decembrem cõpleturam esse se. TRY. Tu verò vtrum credis iuriiurando illius, an propriis oculis? Contemplare enim diligenter, suspiciens aliquando ad tempora illius, quo loco solo suos crines habet: nam cætera, impostura mera. Circa tempora autem quoties medicamentum quo infici solet, languescit, ac vim suam remittit, albescit plerunque. Quanquam quid hoc attinet? Coge aliquando vt nudam quoque spectandam se tibi exhibeat. CHARMID. At nunquam mihi in hoc consentire voluit. TRYPH. Meritò sanè. Sciebat enim abominaturum esse te canos ipsius capillos. Cæterùm tota à collo ad genua vsque Pardali similis est At tu lacrumabaris, quòd cum tali non coires? Fortassis autem etiam ægrè tibi faciebat, & superbam gerebat sese. CHAR. Sanè verò, Tryphæna: & hoc quamuis tam multa à me acciperet.

οὐ γὰρ ἂν ἔχων με ἠμέλεις, καὶ ἀπήνθου με ἀφιπλέκεσθαι θέλουσάν, καὶ τέλος διεπίχιζες ὃ μεταξὺ ἡμῶν τοῦ ἱματίου, δειλιῶν μὴ ψαύσαιμί σου. τίς δὲ ὅμως ἐκείνη ὕστιν, εἰπέ. τάχα γὰρ ἄν τι καὶ συμπλέοιμι πρὸς τὸν ἔρωτα. οἶδα γὰρ ὡς χρὴ τὰ τοιαῦτα διαπονεῖσθαι. ΧΑΡΜ. καὶ μάλα οἶσθα καὶ πάνυ ἀκριβῶς αὐτάν, κἀκείνη σέ. οὐ γὰρ ἀφανὴς ἑταίρα ὕστιν. ΤΡΥΦ. Εἰπὲ τοὔνομα, ὦ Χαρμίδη. ΧΑΡΜΙΔ. Φιλημάτιον, ὦ Τρύφαινα. ΤΡΥΦ. ὁποτέραν λέγεις; δύο γάρ εἰσιν. ἢ τὴν ἐκ Πειραιῶς, τὴν αρτι διακεκορυμβῶσαν, ἧς ἐρᾷ Δάμυλλος ὁ τοῦ νῦν στρατηγοῦντος υἱός; ἢ τὴν ἑταίραν, ἣν Παγίδα ὀνομάζουσιν; ΧΑΡΜ. ἐκείνην, ἐξ ἧς ἑάλωκα ὁ κακοδαίμων, καὶ συνείλημμαι πρὸς αὐτῆς. ΤΡΥΦ. ὁρῶ δ' ἐκείνην ἔκλαες; ΧΑΡΜΙΔΗΣ. καὶ μάλα. ΤΡΥΦ. πολὺς δὲ χρόνος ἔστι σοι ἐρᾶσθαι, ἢ νεοτελὴς τις εἶ; ΧΑΡΜ. οὐ νεοτελής, ἀλλὰ μείους ἑπτὰ ἀγδοήκοντα ἀπὸ Διονυσίων, ὅτε πρῶτον εἶδον αὐτήν. ΤΡΥΦ. εἶδες δὲ ὅλην ἀκριβῶς, ἢ τὸ πρόσωπον μόνον, καὶ ὅσα τοῦ σώματος φανερά, ἃ εἶδες, Φιλημάτιον, καὶ ὡς ἐχέτω γυναῖκα πέντε καὶ πεντήκοντα ἔτη γεγενῆσθαι ἤδη; ΧΑΡΜ. καὶ μὴν ὀμνυται δύο καὶ εἴκοσιν εἰς τὸν ἐσόμενον Ἐλαφηβολιῶνα τελέσαι. ΤΡΥΦ. σὺ δὲ πότερα πιστεύσας αὐτῇ, τοῖς ἐκείνης ὅρκοις, ἢ τοῖς σαυτοῦ ὀφθαλμοῖς; σκοπεῖσθαι γὰρ ἀκριβῶς, ἐπιβολέως ποτὲ τοῖς κροτάφοις αὐτῆς, εἶθα μέσον τὰς αὐτῆς τρίχας ἔχει· τὰ δὲ ἄλλα, φενάκη βαθεῖα· πρὸς δὲ τοῖς κροτάφοις ὑπότριμμα ἀδρὸν φαρμάκου, ᾧ βάπτονται, ἐπιλυθήσεται τὰ πολλά· καίτοι τί τοῦτο βιάσαι ποτε καὶ γυμνὴν ἰδεῖν; ΧΑΡΜΙΔ. οὐδέ πώποτέ μοι πρὸς τοῦτο ἐπείθετο. ΤΡΥΦΑΙΝΑ. εἰκότως· ἠπίστατο γὰρ μυσαχθησόμενόν σε τὰς αὐτῆς λευκάς· ὅλη γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐχένος ἐς τὰ γόνατα πάρδαλίς ἐστιν· ἀλλὰ σὺ ἐδάκρυες, θυμοῦτο μὴ σεμνῶς; ἢ που τάχα καὶ ἐλύπει σε, καὶ ἐπῆρτο; ΧΑΡ. ναί, ὦ Τρύφαινα, καίτοι τοσαῦτα πρ' ἐμοῦ λαμβάνουσα.

καὶ νῦν ὅτῳ χιλίας αἰτοῦσι οὐκ εἶχον διδόναι ῥᾳδίως, ἅτε ἐμοῦ πατρὸς φειδομένου πενομένου, Μοσχίωνα εἰσδεξαμένου, ἀπεκλεισέ με, αἰθ' ὧν λυπῆσαι καὶ αὐτὸς θέλων αὐτόν, οἷ προσῆλθα. ΤΡΥΦ. μὰ τὸν Ἀφροδίτην οὐκ ἂν ἥκειν, εἴ μοι προεῖπέ τις ὡς ὑπὲρ τούτοις προσλαμβανοίμην λυπῆσαι ἄλλον, καὶ ταῦτα, Φιλημάτιον τόν σοι. ἀλλ' ἄπειμι, καὶ γὰρ ἤδη τρίτον τοῦτο ἠκούσαι ἀλεκτρυών. ΧΑΡ. μὴ σύγε οὕτω ταχέως, ὦ Τρύφαινα. εἰ γὰρ ἀληθῆ ἐστιν ἃ φῂς περὶ Φιληματίου, τὸν φαλακρόν, καὶ ὅτι βάσκεται, καὶ ὃ τὴν ἀλφόν, οὐδὲ προσβλέπειν ἂν ἔτι δυναίμην αὐτήν. ΤΡΥ. ἐρώτα τὸν μητέρα, εἴ ποτε λέλουται μετ' αὐτῆς· περὶ γὰρ τούτων, κἂν ὁ πάππος διηγήσεταί σοι, εἶτα ζῇ ἔτι. ΧΑΡ. ὁκοῖόν ὅτῳ τοιαύτην ἐκείνην, ἀφῃρέθω μὲν ἤδη τὸ δέος τοῦτο, περιβάλλωμεν δὲ ἀλλήλους, καὶ φιλῶμεν, καὶ ἀληθῶς στεφώμεθ· Φιλημάτιον δὲ πολλὰ χαιρέτω.

A Ac nunc quidem postquam mille petenti facilè ac statim dare non potui, vtpote qui patrem habeam parcum & tenacem, Moschione intrò ad se recepto, me exclusit. Ob quæ, dum illi vicissim ægrè facere volo, te assumpsi. TRYP. At ego, per Venerem, haudquaquam veniissem, si quis prædixisset mihi, ob id solùm assumptam esse me, vt alteri ægrè facerem, præsertim Philematio huic, capulo videlicet. Verùm abeo. Iam enim tertiùm hoc cecinit gallus. CHAR. Ne tu vtique tam statim, mea Tryphæna. Nam si vera ista sunt quæ de Philematio dicis, coma videlicet supposititia, & quòd tingitur, & vitiligines illæ, nec aspicere quidem ampliùs illam potuero. TRYP. Interroga matrem, si quando cum illa lauit forte. Nam de annis etiam anus narrare tibi poterit, si modò viuit etiamnum. CHAR. Proinde postquam talis illa est, auferatur quidem iam è medio septum hoc, amplexemur autem mutuò, atque osculemur nos, ac tandem verè coëamus, Philematium autem longè valeat.

ΙΟΕΣΣΑ ΚΑΙ ΠΥΘΙΑΣ ΚΑΙ ΛΥΣΙΑΣ.

IOESSA. PYTHIAS. ET LYSIAS.

ΡώΣῃ, ὦ Λυσία, σοῖς ἐμοί; καὶ καλῶς, ὅτι μήτε ἀργύριον πώποτε ἤτησά σε, μητ' ἀπεκλεισα ἐλθόντα, ἔνδοθεν ἕτερος, εἰ ποθεν· μήτε ψευδολογησάμενον τὸν πατέρα, ἢ ὠφελήσαντον τῆς μητρός, ἰώ ἀλλ' ἔχουσα ἐμοί τι κομίσαι, ὁποῖα αἱ ἄλλαι ποιοῦσιν, ἀλλ' αὐθις ἐξ ἀρχῆς ἄμισθον, ἀσύμβολον εἰσεδεξάμην. οἶσθα ὅσους ἐραστὰς παρεπεμψαμήν; Ἡγησιλέα τὸν πρυτανεύοντα νῦν· καὶ Παασίωνα τὸν ναύκληρον· καὶ τὸν στεφανηφόρον σου Μέλισσον, καίτοι ἐναγχος ἀποθανόντος αὐτοῦ τοῦ πατρός, καὶ κύριον αὐτὸν ὄντα τῆς οὐσίας· ἐγὼ δὲ σὲ τὸν Φάωνα μόνον εἶχον, οὔτε τινα προσβλέπουσα ἕτερον, οὔτε προσιεμένη, ὅτι μὴ σέ· ὑμῖν γὰρ ἢ αἰόντως ἀληθῆ ἢ ὤμνυες, καὶ ἀφ' τούτου σοι προσέχουσα, ὥσπερ ἡ Πηνελόπη, ἐσωφρόνουν, ὑπεροωμένης τῆς μητρός, καὶ πρὸς τὰς φίλας ἐγκαλούσης· σὺ δὲ ἐπειδὴ ἔμαθες ὑπόχρεων ἔχων με τετυχήκοι ὅτι σοί,

C INsolescis igitur ô Lysia aduersum me? Et rectè sanè, quandoquidem neque argentum vnquam abs te popoſci, neque venientem excluſi, alterum intus esse dictitans, neque decepto patre, aut ex matris rebus aliquo subtracto, coëgi te mihi afferre quippiam, perinde atque aliæ facere solent: sed statim ab initio inde, nulla data mercede, atque asymbolum recepi te intrò. Nostine quàm multos amatores reiecerim? Etheoclem videlicet, eum qui nunc inter senatores est; Passionem nauclerum; & coæqualem tuum Melissum, quanquam etiam nuper adeò pater eius mortuus esset, ac dominus ipse factus bonorū omnium. Ego verò te, Phaonem scilicet meum, solum habebam, neque aspiciens neque admittens alium quenquam præter te. Arbitrabar enim stulta ac demens, vera illa esse quæ iurabas, & ob hoc animum tibi aduertens, perinde ac Penelope illa, pudicè ac castè agebam, clamante atque increpante ob hoc matre, & apud amicas accusante me. Tu verò posteaquam intellexisti me obnoxiam habere te, vti quæ iam ex te peperissem,

iunc quidem ad Lycænam alludebas, intuente me, nimirum vt ægrè mihi faceres: nunc autem iuxta me accumbens, Magidium laudabas, psaltriam istam videlicet. Ego verò ob hæc lacrymor, & sentio contumeliam. Paulo autem antè, quando cõpotabatis Thraso & tu & Diphilus, aderãt & tibicina Cymbalium, & Pyrallis, ea quæ inimica mihi est. Tu verò cùm hoc scires, Cymbalium quidem quinquies osculatus es, id quod non admodum curæ mihi erat, (teipsum enim afficiebas contumelia, talem osculando) Pyrallidi autem quàm multa innuebas, ac bibens illi quidem poculũ commonstrabas, puero autem reddens, in aurẽ iubebas, vt nisi Pyrallis id postularet, alteri nemini infunderet. Postremò autẽ etiam demorso malo, quando Diphilum alias res agere videbas (loquebatur enim cum Thrasone tum) inclinans te quodammodo, collimatè adeò iaculabaris illud in sinũ ipsius, ne latẽrẽ quidem me cupiens. Illa autem exosculata, inter mamillas sub fascia insertabat illud. Ista igitur cuius gratia facis? Qua te autem siue magna siue parua iniuria affeci aut etiam offendi ego? quem alium cunque intuita sum? an non ad vnius ingenium & morem tuum viuo? Haud sanè præclarum aut magnum hoc, Lysia, facis, miseram mulierculam, & in te insanientem, mœrore implicans. Est dea vtique aliqua Adrastia, ac talia videt. Tu verò aliquãdo mœrore afficieris, vbi fortasse audieris de me aliquid, quòd iacẽa videlicet aut laqueo à meipsa suffocata, aut in puteum præcipitata, aut quẽcunque tandem mortis modũ inuenero, dum ne amplius ita coràm & ob aliorum oculos molestiis afficiar. Ac tum põpam vtique duces tu, perinde ac re magna splendidáque peracta. Quid me torue aspectas, ac dentibus infrendis? Nam si quicquam est cur me accuses, dicas licet. Pythias hęc inter nos iudicet. Quid hoc? ne respõso quidem dato abis hinc, me relicta? Vides mea Pythias qualia patiar à Lysia. PYTHO feritatem. Nã quòd nullis neque lacrymis flectitur, lapis sanè, nõ homo est. Quãquam si vtique veritatem conuenit dicere, tute loëssa perdidisti ipsum, quæ supra modum amasti hominẽ, idque etiam palam fecisti illi. Oportebat autem nõ nimis æmulari ipsum. Insolentes enim fiunt cùm hoc sentiunt. Ah desine lacrymari misera: & si me audies, semel atque iterum exclude venientem.

Α ἀρτι μὲν Λυκαίνη συνεπαιζες, ἐμοῦ ὁρῶντος, ὡς λυποίης ἐμέ, ἀρτι δὲ, σοὶ ἐμοὶ κατακειμένῳ, ἐπῄνεις Μαγίδιον τὴν ψάλτειαν· ἐγὼ δ' ὅτι πύπτοις δακρύω, καὶ συνίημι καὶ αἰσθάνομαι. σοφὸν δὲ ὁπότε συνεπίεσε, Θρασωνα, καὶ σὺ, καὶ Δίφιλος παρῆσαν, καὶ ἡ αὐλητρὶς Κυμβάλιον, καὶ Πυραλλὶς, ἐχθρά οὖσα ἐμοί. σὺ δὲ τοῦτ' εἰδὼς, τὴν Κυμβάλιον μὲν οὐ μοι πολὺ ἐμέλησεν ὅτι πεντάκις ἐφίλησας, σαυτὸν γὰρ ᾔσχυνες, τοιαύτην φιλῶν· Πυραλλίδα δὲ, ὅσον ἔνευες, καὶ πιὼν αὐτὴ, ἐκείνῃ μὲν ὑπεδείκνυς τὸ ποτήριον, ἀποδιδοὺς δὲ τῷ παιδὶ, ὡς Β οὐ ταύτῃ ἐκέλευες εἰ μὴ Πυραλλὶς αἰτήσαιτο, μὴ ἄν ἄλλῳ ἐγχέαι· τέλος δ', τὸ μῆλον ἀποδακών, ὁπότε τὸν Δίφιλον εἶδες ἀσχολούμενον (ἐλάλει γὰρ Θρασωνι) ὡς σκιφας πως, λάθρᾳ προσκύψασα εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, τοῦτό γε πειρώμενος ἐμέ. ἡ δὲ, φιλήσασα, μεταξὺ τῶν μαστῶν ὑπὸ τῆς ἀποδύσεως προβύσατο. ταῦτα οὖν τίνος ἕνεκα ποιεῖς; τί σε ἢ μέγα ἢ μικρὸν ἠδίκησα, ἢ λελύπηκα ἐγώ; τίνα ἕτερον εἶδον; οὐ C πρὸς μόνον σὲ ζῶ; οὐ μέγα, ὦ Λυσία, τοῦτο ποιεῖς, γυναῖον ἄθλιον λυπῶν, μεμηνὸς ὅτι σοί; ἔστι τις θεὸς ἡ Ἀδράστεια, καὶ τὰ τοιαῦτα ὁρᾷ· σὺ δέ ποτε λυπήσῃ, τάχα δ' ἀκούσῃς τι περὶ ἐμοῦ, κεισομένου με, ἢ που βρόχῳ ἐμαυτὴν ἀπαγξαμένην, ἢ εἰς ὄρυγα ἐπὶ κεφαλὴν ἐμπεσοῦσαν, ἢ ἕνα γέ τινα τρόπον θανάτου, ὡς μηκέτ' ἐνοχλοίην βλεπομένη. πομπεύσῃς τότε, ὡς μέγα καὶ λαμπρὸν ἔργον ἐργασάμενος. τί με παρολέπεις, ἐπὶ σοὶ οὖσαν τὴν ὀδόντας; εἰ γάρ τι ἐγκαλεῖς, εἰπέ, Πυθιὰς ἡμῶν αὕτη δικασάτω. τί τοῦτο, οὐδὲ ἀπεκνεύμενος ἀφῆκε καταλιπών με; ὁρᾷς, ὦ Πυθιὰς, οἷα πάσχω παρὰ Λυσίου; ΠΥΘ. ὦ τῆς ἀγελεύτητος, ὃ δὲ μὴ ὑπὸ λιτῶν δακρυούσης, λίθος οὐκ ἄνθρωπός ἐστι πολύ· ἀλλ' εἶεν χρὴ ταληθὲς εἰπεῖν, σύ, ὦ Ἰσεῖα, διέφθειρας αὐτὸν παραγαπῶσα, καὶ τοῦτο ἐμφαίνουσα ἐχέλως· ὃ μὴ πολὺ αὐτὸν ζηλοῦν, παροξύνει γὰρ αἰσθανόμενοι γίγνονται. παύου, ὦ τάλαινα δακρύουσα, καὶ οἱ μοι πίθῃ, ἅπαξ ἢ δὶς ἀπόκλεισον ἐλθόντα.

ὕστ

ὀψὴ γὰρ αἰσθήσομαι αὐτὸν πάνυ, καὶ αὖ πάλιν μανήσομαι ἀληθῶς. ΙΟΕΣΣΑ. ἀλλὰ μηδ' εἴπῃς, ἄπαγε· ἀποκλείσω Λυσίαν; εἶτα μὴ αὐτὸς ἀποσφήλῃ φθάσας. ΠΥΘ. ἀλλ' ἐπανέρχεται αὖθις. ΙΟΕΣΣΑ. ἀπολώλεκας ἡμᾶς, ὦ Πυθιάς, ἠκροάσω σου ἴσως, ἀποκλῄσαι λεγούσης. ΛΥΣ. οὐχὶ τούτου ἕνεκεν, ὦ Πυθιάς, ἐπανελήλυθα, ἵνα σοὶ προσελέγξαιμι ἐπὶ τοιούτῳ οὔσῃ, ἀλλὰ μᾶλλόν σε, ὡς μὴ καταμνησικάκησόν μοι, καὶ λέγῃς αὖ, ἔγκοπος ὁ Λυσίας ἐστίν. ΠΥ. ἐμέλλησε καὶ ἔλεγεν, ὦ Λυσία. ΛΥΣΙΑΣ. φέρε οὖν ἐθέλῃς, ὦ Πυθιάς, Ἰόεσσαν τουτὶ τὴν νῦν δακρύουσαν αὐτὴν, ὑπισάντα αὐτῇ ποτε μετ' ἐκείνου καθευδούσῃ, ἐμοῦ ἀποσαίνῃ; ΠΥΘ. Λυσία, ὃ μὲν ὅλον ἑταῖρός ἐστι. πότε δ' οὖν κατέλαβες αὐτοὺς συγκαθεύδοντας; ΛΥΣ. ἕκτην σχεδὸν ταύτην ἡμέραν, νὴ Δί', ἕκτην γε, δευτέρᾳ ἰσταμένου· ὁ μὲν γὰρ ἡμέραν δὴ, ἑβδόμη ἐστίν. ὁ πατὴρ εἰδὼς ὡς πάλαι ἐρῴην ταύτης τῆς ἡλικίας, ἐκέλευσέ με, προσκαλεσάμενος τὸν θυρωρὸν μὴ ἀνοίγειν· ἐγὼ δὲ, οὐ γὰρ ἔφερεν μὴ οὐχὶ σιωπῇ αὐτὴν, τὸν Δρόμωνα ἐκέλευσα προσκλῖναι τὸν νῶτον τῷ θριγκῷ τῆς αὐλῆς, ἧπερ ταπεινότατον ἦν ἀναβήσεσθαί με ὅπερ τὸν νώτων· ῥᾷον γὰρ οὕτως ἀναβήσεσθαι ἔμελλον. τί δὲ μακρὰ λέγομι; ἀναβέβηκα, ἦκον, τοῦ αὐλίου ἔνδον ἀποκεκλεισμένου ὀπιμελῶς· μέσαι γὰρ νύκτες ἦσαν. οὐκ ἔκοψα δ' οὖν, ἀλλ' ἐπάρας ἱμάτιον τοῦ ἔνδον, ἤδη δὲ καὶ ἄλλοτε ἐποιήκειν αὐτὸ, προσαγαγὼν τὴν τροφέα, πρῶτον ἀφθόγγῳ ἁφῇ, ἐκαθεύδον δὲ πολλοὶ, εἶτα ἐπαφώμενος τοῦ τοίχου, ἐφίσταμαι τῇ κλίνῃ. ΙΟΕΣΣΑ. τί ἔρᾳς, ὦ Δάμαπερ; ἀγωνιῶ γάρ. ΛΥΣ. ὅπῃ δὲ οὐχ ἑώρων ὃ ἔδρασα ἐν, ὃ μὲν πρῶτον ἐμέλλησα τοῦ Λυδοῦ αὐτῇ συγκαθεύδειν, τοῦ δ' οὐκ ἐῶ, ὦ Πυθιάς. ἀλλ' ἐφαπτάμενος, ἔδρασε ἀγλυφόν τινα, πολὺ ἁπαλὸν, οὐ χρῶ κεκαρμένον, μύρων τε αὐτὸν ἀπεπνέοντα· τοῦτο ἰδὼν, εἰ μὴ καὶ ξίφος ἔχων ἦλθον, οὐκ ἂν ὤκτησα, δοῦναι. τί γελᾶτε, ὦ Πυθιάς; γέλωτος ἄξια δοκῶ σοι διηγεῖσθαι; ΙΟ. τοῦτό σε, ὦ Λυσία, λελύπηκεν; ἡ Πυθιὰς αὕτη μοι συνεκάθευδε. ΠΥ. μὴ λέγε, ὦ Ἰόεσσα, πρὸς αὐτόν.

A Videbis enim inflammari ipsum denuo prorsus, & vicissim insanire vero pacto. IOES. At ne dixeris quidem, apage. Vt ego excludam Lysiam? Vtinam ne ipse à me deficiat modò. PYTH. At rursus huc reuertitur. IOES. Perdidisti nos, Pythias: fortassis audiit te de exclusione verba facientem. LYS. Non huius caussa, Pythias, huc reuersus sum, vt quam ne aspexero quidem amplius, talis cùm sit, sed tua gratia, vt ne damnares me, ac diceres fortè, Irreconciliabilis hic Lysias est. PYT. Atque equidem dixissem Lysia. LYS. Ferre igitur me vis Pythias Ioëssam hanc, quæ nunc la-
B crymatur, cùm ipse superuenerim ei aliquando cum adolescente concumbenti, & à me desciscenti? PYTH. Lysia, in vniuersum quidem meretrix est. Cæterùm quando verò deprehendisti ipsos concumbentes? LYS. Sextus, ni fallor, dies hic est, per Iouem, sextus vtique: fuit enim secunda mensis incipientis, hodie verò eiusdem septima est. Pater igitur cùm sciret me iam olim amare, probam hanc scilicet, conclusit me domi, dato ianitori mandato, ne aperiret. Ego verò (non enim ferebam ab huius con-
C gressu prohiberi me) Dromonem iussi, acclinantem muro atrij, qua parte humillimus erat, in tergum recipere me. Nam hoc pacto minore negotio ascensurus eram: quid multis opus est? trâscendi, veni, atrium offendi occlusum diligẽter: iam enim nox erat media. Itaque neque pulsaui tum, sed attollens sensim ianuam (iam autem & antea idem aliquoties feceram) transuersum acto cardine, tacitè ac sine tumultu ingressus sum. Dormiebant autem omnes, atque ego exinde contrectato pariete (vt fit in tenebris) su-
D per lectum adstiti. IOES. Quid narras, ô Ceres? propè enim deficio. LYS. Postquã autem animaduertebã non vnum esse anhelitum: principiò quidem putabam Lyden cum ipsa vnà dormire, cæterùm aliter multò res erat, Pythias. Nam vbi contrectare cœpi, deprehendi imberbem quendam, admodum tenerum, ad cutem vsque detonsum, vnguenta etiam ipsum olentem. Hoc vbi sensi, si quidem & gladium veniens mecum attulissem, non ita quiessem tum, sat scitote. Quid ridetis Pythias? an verò risu digna dicere vobis videor? IOES. Hoccine igitur Lysia acerbum adeò tibi fuit? Pythias hæc mecũ dormiebat. PYT. Ne dicas illi, Ioessa.

IOES. Cur non dicam? Pythias erat, ô chariſſime, à me accerſita tum, vt vnà mecum dormiret. Ægrè enim erat mihi quòd te non habebam. LYS. Pythias autem? ille ad cutem vſque detonſus? atque exinde intra ſex dies hoſce tantam iterum produxit comam? IOES. Ex eo cùm morbo laborauit, tonſa eſt, Lyſia: defluxerant enim illi tum crines, nunc autem fictitiam comam impoſuit. Oſtende Pythias, oſtende ita rem habere ſe, ac fidem illi fac. Ecce tibi aduleſcentulum iſtum mœchum, quem zelotypia proſequebaris. LYS. Quid igitur? an non conueniebat hoc? præſertim amantem, & qui ipſe contrectauerat? B IOES. Proinde tu quidem iam perſuaſus es vt credas. Vis autem & ipſa vicißim tibi ægrè faciam, vt quæ meritò vicißim iraſcar tibi? LYS. Nequaquam, ſed bibamus iam, Pythiáſque hæc vnà nobiſcum. Æquum enim eſt adeſſe ipſam reconciliationi faciendæ. IOES. Aderit. Qualia autem propter te paſſa ſum, ô generoſiſſime aduleſcentum Pythias? PYT. At idem ipſe reconciliaui quoque vos: quare non eſt cur mihi ſuccenſeas, niſi iſtud quæſo vide Lyſia, ne cui de coma quicquam dixeris.

ΑΙΟΕΣΣΑ. τί μὴ λέγω; Πυθιὰς ἰώ, φίλτατε, μεζαχληθῆσα ὑπ' ἐμοῦ, ὡς ἅμα καθεύδοιμι. ἐλυπούμην γὰρ σὲ μὴ ἔχουσα. ΛΥΣ. Πυθιάς, ὁ σὺ χρῷ κεκαρμένος; εἶτα δι' ἑκτὸς ἡμέρας ἀνεκόμησε τοσαύτην κόμην; ΙΟΕΣΣΑ. ἀπὸ τῆς νόσου ἐξυρήσατο, ὦ Λυσία· ὑπ' ἐῤῥέουν γὰρ αὐτῇ αἱ τρίχες, νῦν δὲ καὶ τὴν ψευδῆ ἐπέθετο. Δεῖξον, ὦ Πυθιάς, δεῖξον οὕτως ὄν, πεῖσον αὐτόν. ἰδοὺ ὃ μειρακίσκιον ὁ μοιχός, ὃν ἐζηλοτύπεις. ΛΥΣ. οὐκ ἐχρῆν οὖν, ὦ Ἰόεσσα, καὶ ταῦτα, ἐρῶντα, ἐφαψάμενον αὐτόν; ΙΟ. οἶκοι σὺ μὲν ἤδη πέπεισαι, βούλομαι δὲ ἀπλυτήσω σε καὶ αὐτὴ ὀργιζομένη δικαίως ἐπὶ τοῖς μέρεσι; ΛΥΣΙΑΣ. μηδαμῶς, ἀλλὰ πίνωμεν ἤδη, καὶ Πυθιὰς μεθ' ἡμῶν. ἄξιον γὰρ αὐτὴν παρεῖναι ταῖς διαλλαγαῖς. ΙΟΕΣΣΑ. πάρεσται. οἷα πέπονθα δι' σὲ, ὦ γυναικῶν ἀπαισιώτατον Πυθιάς. ΠΥΘ. ἀλλὰ καὶ διήλλαξα ὑμᾶς ὁ αὐτός. ὥστε μή μοι χαλέπαινε. πλὴν ὃ δεῖνα ὄρα, ὦ Λυσία, μή τινι εἴπῃς ὃ περὶ τῆς κόμης.

LEONTICHVS, CHENIDAS ET HYMNIS.

IN pugna autem contra Galatas, dic Chenida quo pacto ipſe quidem ante cæteros equites curſu præuectus fuerim, equo inſidens candido, Galatæ autem, tametſi fortes alioqui bellatores, trepidarint continuò vbi aſpiciebant me, neque quiſquam ampliùs ſubſiſtere ſuſtinuerit. Ibi igitur tum ego lancea quidem emiſſa transfixi præfectum alæ ipſorum vnà cum equo. Contra eos autem, qui conferti adhuc reſiſtebant (erant enim nonnulli qui perſiſtebant, phalange quidem ſoluta, in quadrangulam autem aciem aggregatis ipſis) progreſſus, arrepto gladio, ac totis animis facto in illos impetu, in fugam quidem conuerto circà ſeptem eorum qui in prima acie pugnabant, equi incurſu: gladio autem impacto manipularii vnius ducis caput in duas partes diſſeco vnà cum ipſa galea. Vos autem Chenida paulò pòſt ſuperueniſtis, fugientibus iam illis. CHEN. Nam cùm, Leontiche,

ΕΝ δὲ τῇ πρὸς τοὺς Γαλάτας μάχῃ εἰπέ, ὦ Χιωνίδα, ὅπως μὲν πρεξήλασα τῶν ἄλλων ἱππέων ὑπὲρ τὸν ἵππου τὸν λευκόν, ὅπως δὲ οἱ Γαλάται, καίτοι ἄλκιμοι ὄντες, ἔτρεσόν μου εἰσιόντος με, καὶ οὐδεὶς ἔτι ὑπέμενεν. τότε δίκην ἐγὼ, τὸν μὲν λόγχην ἀφεὶς, διέπειρα τὸν ἵππαρχον αὐτῶν, ἐς τὸν ἵππον, ὑπὲρ δὲ ὁ σωμοφύλαξ ἐπ' αὐτῷ (ἦσαν γάρ τινες, οἳ ἔμενον ἀφαλύσαντες μὲν τὴν φάλαγγα, ἐς πλαίσιον δὲ συναγαγόντες αὐτοὺς) ὑπὲρ δίκην ἐγὼ ἀπαράμενος τὸν ἀσπίδα, ἅπασι τῷ θυμῷ ἐπελάσας, αἰφνιδίου μὲν ἔσω ἐποίησα δίκην πρεσβυτῶν αὐτῶν τῇ ἐμβολῇ τοῦ ἵππου· τῷ ξίφει δὲ κατανεύσας, διέτεμον τῶν λοχαγῶν ἑνὸς, ἐς δύο τὴν κεφαλὴν ἄνω κρυφῇ. ὑμεῖς δὲ, ὦ Χιωνίδα, μετ' ὀλίγον ἐπέστητε ἤδη φεύγουσιν. ΧΗ. ὅτε γάρ, ὦ Λεόντιχε,

ωεὶ Παφλαγονίαν ἐμονομάχησας τῷ Σατράπῃ, οὐ μεγάλα ἐπεδείξω καὶ τότε; ΛΕ. καλῶς ὑπομνήσας οὐκ ἀγνοοῦς οὐδ' ἐκείνης τῆς ωεφάξεως. ὁ γὰρ Σατράπης μέγιστος ὢν, ὁπλομάχων ἄριστος δοκῶν εἶναι, καταφερήσας τῷ Ελληνικῷ, ωεφιππάσας ἐς τὸ μέσον, ωεφύκαλεῖτο εἴ τις ἐθέλοι αὐτῷ μονομαχῆσαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κατεπεπλήγεσθαν, οἱ λοχαγοὶ, καὶ οἱ ταξίαρχοι, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς, καίτοι οὐκ ἀγεννὴς αἰδεσιμος ὤν. Αρίσταρχος γὰρ ἡγεμὼν ἡγεῖτο Αἰτωλὸς, ἀκοντιστὴς ἄριστος, ἐγὼ δὲ ἐχιλιαρχεῖν ἔτι, δειλιῶσας μὲν ὅμως καὶ ὑπὸ τῶν ἑταίρων ἐπιλαμβανομένων μου ἀποστάντος. ἐδεδοίκεσαν γὰρ ἐμοὶ ὁρῶντες ἀποστίλβοντα μὲν τὸν βάρβαρον ὁπλοφόροις τοῖς ὅπλοις, μέγαν τε, καὶ φοβερὸν ὄντα τὸν λόφον, καὶ κεκαθαρτότα τὸν λόγχην. ΧΗ. κἀγὼ ἔδεισα τότε, ὦ Λεόντιχε, καὶ οἶσθα ὡς εἰκόμην σου δεόμενος, μὴ ωεοκινδυνεύειν, ἀβίωτα γὰρ ἐμοὶ σοῦ ἀποθανόντος. ΛΕ. ἀλλ' ἐγὼ θαρρήσας, ωροῆλθον ἐς τὸ μέσον, οὐ χείρων τοῦ Παφλαγόνος ὡπλισμένος, ἀλλὰ παγχρυσος καὶ αὐτός. ὥστε βοὴ εὐθὺς ἐγένετο καὶ ωαρ' ἡμῶν, καὶ ωαρὰ τῶν βαρβάρων· ἐγνώεισάν με γὰρ καὶ ἐκεῖνοι ἰδόντες ἀπὸ τῆς πέλτης μάλιστα, καὶ τῶν φαλάρων, καὶ τοῦ λόφου. εἰπὲ, ὦ Χαιρίδα, τίνι με ωόθ' ἔικαζον; ΧΗ. τίνι δὲ ἄλλῳ, ἢ Αχιλλεῖ, νὴ Δία, τῷ Θέτιδος καὶ Πηλέως; οὕτως ἐφαίνετο μοὶ σοι ἡ κόρυς, ἡ φοινικὶς δὲ ἐπένευε, καὶ ἡ πέλτη ἐμαρμάρυρεν; ΛΕΟΝΤ. ἐπεὶ δὲ στενέχωρον, ὁ βάρβαρος ωρότερος ἐπέσεισέ μοι, ὀλίγον ὅσον ὑπολαύσας τοῦ δόρατος, μικρὸν ἐπὶ τὸ γόνυ· ἐγὼ δὲ διελάσας τὸν ἀσπίδα τῇ ἀριστερᾷ, παίω ἀμπαξ εἰς τὸ στέρνον, εἶτ' ὑποδραμὼν, ἀποδεξάμενος τῇ ἀσπίδι ῥᾳδίως, καὶ τὰ ὅπλα ἔχων, ἐπαρθῆναι, ἅμα καὶ τὸν κεφαλὸν ὑπὸ τῆς ἀνείσης πεπηγέναι νομίζων, λελουμένος τοῦ φόνου. ΥΜΝ. ἄπαγε, ὦ Λεόντιχε, μιαρὰ ταῦτα καὶ φοβερὰ ωρὸς σαυτὸν διηγῇ, καὶ οὐκ αἰσθάνῃ ὅτι σοὶ ωροσβλέψαί τις, οὕτω χαίροντα τοῦ λύθρῳ, καὶ ὅπως συμπίοι,

A circa Paphlagoniam ſingulari prælio cum ſatrapa illo congreſſus es, an non tum quoque præclarum facinus ac magnum edidiſti? LEONT. Pulchrè commonuiſti facinoris haudquaquã etiam illius ingenerosi. Nam ſatrapa ipſe cùm corporè quidem eſſet maximus, inter grauis autem armaturæ milites pugnator haberetur optimus, cõtemptis videlicet Græcis, in medium proſiliebat, ac prouocabat ſi quis cum ipſo ſingulari prælio decertare vellet. Ibi igitur tum cæteri quidem perculſi atquo perterriti erant, Manipularij videlicet, Præfecti, & Centuriones, & ipſe etiam Imperator, quanquam B homo eſſet minimè alioqui ingenerosus aut ignauus. Nam Ariſtarchus tum imperator exercitũ ducebat, Ætolus, idémq; iaculator optimus. Ego verò tribunatum adhuc tum gerebam, ſed tamen nihilominus fidens animo, & dimotis à me ſociis, qui me increpando retinebant. Metuebant enim mihi, aſpiciẽtes Barbarum quidem ipſum reſplendentẽ armis inauratis, magnam autẽ atque terribilem indutum galeam, & prẽterea lanceam quoque vi multa librãtem. C H E. Nimirum ego quoque tum metui, Leontiche, & ſcis quo pacto inſtabam tibi precando, ne præ aliis periculo committere te velles. Nam mihi vita hæc ingrata futura erat te morte amiſſo. LEON. At ego tum præ exteris auſus, proceſſi in medium, nõ peiùs neq; ipſe Paphlagone illo armatus, ſed totus adeò auro collucens. Quare clamor ſtatim coortus eſt & à noſtra parte, & à barbaris. Agnoſcebant enim etiã illi me videntes, & maximè ex pelta, & phaleris, & criſtis. Dic quæſo Chenida, cuinam me tum omnes aſſimilabant? CHE. Cui autem alteri, quàm Achilli, per Iouem, Thetidis & Pelei filio? ita decebat quidem te galea, efflorebat autem purpura: pelta verò etiam fulguris modo coruſcabat? LEONT. Poſtquam autem ad manus ventum eſt, Barbarus ille prior vulnerat me modicè, quaſi perſtringens haſta paulum ſupra genu. Ego verò adacta per clypeum lancea, totum vtrinque pectus illius trãſverbero: atque exinde accurrens, ceruicem quoque gladio amputo facilè: armáque illius referẽs inde redeo, caput quoque vnà ſumma fixum lancea portãs, cæde videlicet lotus ac madens. HYM. Apage Leontiche, fœda ſceleratáque hęc, atque adeò horribilia de te ipſo narras: neque verò te ampliùs ne aſpexerit quidem aliquis, cruore ac tabo ita gaudentem, nedum bibat tecum,

aut concumbat. Ego certè igitur hinc abeo. LEON. Quin duplam accipe mercedem. HYMN. Non potero cum viro cædibus polluto concũbere. LEON. Ne metuas, Hymni. Nam illa tum in Paphlagonia gesta sunt. nunc autem pacem hîc agò. HYMN. At homo deuotus & execrabilis es, & cruor ex capite Barbari illius, quod in lancea fixum portabas, in te destillabat. Egóne igitur vt talem virum amplectar & osculer? absit, ô Charites: neque enim iste talis carnifice melior. LEON. At verò si me vidisses in armis, sat scio, amasses Hymni. HYMN. Audiens solùm hæc, Leontiche, nauseo, atque horreo, ipsásque illas vmbras videre mihi videor & simulacra occisorum, & præcipuè miseri illius manipularij præfecti, cuius tu caput in duas partes dissecuisti. Quid putas igitur si ipsum opus aspicerem, & cruorem manantem, & iacentium cadauera? Emoritura certè mihi videor, vt quæ nunquam ne gallum quidem gallinaceum occidi viderim. LEON. Adeóne autem ingenerosa Hymni es, & pusillanimis? Ego verò oblectatum iri te putabam audiendis istis. HYM. At huiusmodi narrationibus oblecta si quas Lemniades inueneris, aut Danaides. Ego autem hinc ad matrem curriculò abibo, dum adhuc dies est. Sequere & tu Gramme. Tu verò vale, Tribunorum optime, & occisor, quotquot etiam volueris. LEON. Mane quæso, Hymni, mane. Abiit. CHEN. Nempe Leontiche puellam simplicem territasti, concutiendo cristas, & incredibilia quædam præclarè facta commemorando. Ego verò statim videbam quo pacto expalleſcebat, cùm tu adhuc illa quę circa manipularium facta essent, narrares: contrahebátque vultum, & exhorrebat aliquantum, postquam etiam dissecuisse te caput illius dicebas. LEON. At ego me illi amabiliorem eò visum iri putabam. Sed & tu me perdidisti, Chenida, qui vltra hæc etiam de singulari certamine submonuisti. CHEN. An nõ decebat me quoque mentiri tecum, quando causſam arrogantiæ istius videbam? Tu verò longè terribiliora omnia fecisti. Esto enim amputaris infelicis istius Paphlagonis caput, cur idem etiam lanceæ affixisti, ita vt cruor in te destillaret? LEON. Vnum hoc impurum ac detestabile re vera, Chenida. Nã cætera quidem non omnino malè conficta fuerant.

ἢ συλλοιμηθείη. ἔγωγε οὖν ἄπειμι. ΛΕ. διπλάσιον ἀπολήψεσθε ὁ μίσθωμα. ΥΜΝ. οὐκ αὖ ἐκτομείαιμι ἀνδροφόνῳ συγκαθεύδων. ΛΕ. μὴ δείδιθι, ὦ Ὑμνί· οὐ Παφλαγόνιν γὰρ ἔκφυα πέπωγεκας, νῦν δὲ εἰρήνιον ἄγω. ΥΜΝ. ἀλλ' ὁσιώτης εἶ ἄνθρωπος εἶ, καὶ ὁ αἷμα κατέσταζέ σου ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βαρβάρου, ὃν ἔφερες ἐπὶ τῇ ἀκίδι, εἶτ' ἐγὼ τοιοῦτον ἄνδρα περιβαλῶ, καὶ φιλήσω; μὴ, ὦ Χάριτες, γένοιτο. οὐδὲν γὰρ οὕτω ἀμείνων τοῦ δημίου. ΛΕΟΝΤ. καὶ μὴν εἴ με εἶδες ἐν τοῖς ὅπλοις, οἶδα, ἠράσθης ἄν. ΥΜΝ. ἀκούουσα μόνον, ὦ Λεόντιχε, ναυτιῶ, καὶ φρίττω, καὶ τὰς σκιὰς μοι δοκῶ ὁρᾶν, καὶ τὰ εἴδωλα τῶν πεφονευμένων, καὶ μάλιστα τοῦ ἀθλίου λοχαγοῦ, ἐς δύο τὼ κεφαλὼ διηρημένου· τί οἴει, ὃ ἔργον αὐτὸ καὶ τὸ αἷμα εἰ θεασαίμην, καὶ κειμένους τοὺς νεκρούς; ἀποθανεῖν γάρ μοι δοκῶ, οὐδὲ ἀλεκτρυόνα πώποτε φονευόμενον εἶδον. ΛΕ. οὕτως ἀγλωὴς, ὦ Ὑμνί, καὶ μικρόψυχος εἶ; ἐγὼ δὲ ᾠμην πεισθήσεσθαί σε ἀκούουσάν. ΥΜΝ. ἀλλὰ πέπαυσο τοῖς διηγήμασι τούτοις, εἴ τινας Λημνιάδας ἢ Δαναΐδας λέγεις. ἐγὼ δὲ ἀπειμι τοῦδε τὼ μητέρε, ἕως ἔτι ἡμέρα ἐστὶν, ἕπου καὶ σύ, ὦ Γραμμί· σὺ δὲ ἐρρωσο χιλιάρχων ἄριστε, καὶ φονεῦ, ὁπόσων ἂν ἐθέλῃς. ΛΕ. μεῖνον, ὦ Ὑμνί, μεῖνον. ἀπελήλυθε. ΧΗ. σὺ γὰρ, ὦ Λεόντιχε, ἀφελὴ παιδίσκην κατεφόβησας, ὑπόσιον λόφοις, καὶ ἀπιθάνοις ἀριστείας διεξιών· ἐγὼ δὲ ἐώρων οὐδὲν ὅπως χλωρὸν ἐγίνετο, ἐπὶ σου τὰ κατὰ τὸν λοχαγὸν ἔκφυα διηγουμένου, καὶ συνέσταλε τὸ πρόσωπον, καὶ ὑπεφρίττεν, ἐπεὶ καὶ διχῇ φαγεῖν τὼ κεφαλὼ ἔφης. ΛΕΟΝΤ. ᾠμην ἐρασμιώτερός αὐτῇ φανῆναι, ἀλλὰ καὶ σύ με περιαπολώλεκας, ὦ Χαρίδα, ὃ μονομάχιον ὑποβαλών. ΧΗ. οὐκ ἔδει γὰρ συνεπιψεύδεσθαί σοι, ὁρῶντα τὼ αἰτίαν τῆς ἀλαζονείας; σὺ δὲ πολὺ φοβερώτερον αὐτὸ ἐποίησας. ἔτω γὰρ, ἀπέτεμες τῷ κακοδαίμονος Παφλαγόνος τὼ κεφαλὼ, τί καὶ κατέπηξας αὐτὸ ὅπου τῆς σαγίσης, ὥστε σου καθαρρεῖν ὁ αἷμα; ΛΕ. τοῦτο μιαρὸν, ὡς ἀληθῶς, ὦ Χαρίδα, ἐπεὶ τά γε ἄλλα ὑ κακῶς συνεπέπλασο.

ἄπιθι οὖν, καὶ πεῖσον αὐτὴν συγκαθευδῆσουσάν μοι. ΧΗ. λέγω οὖν ὡς ἐψεύσω ἅπαντα, ἵνα γένῃ αὐτῇ δόξαι βουλόμενος; ΛΕ. αἰσχρὸν, ὦ Χενίδα. ΧΗ. καὶ μὴν οὐκ ἄλλως ἀφίξεται. ἐκεῖνον οὖν θάτερον, ἢ μισῆσθαι ἀρίστευε τῇ δοκοῦντι, ἢ καθεύδειν μετὰ Ὑμνίδος, ἐψεῦσθαι ὁμολογῶν. ΛΕ. χαλεπὰ μὲν ἄμφω· αἱρετώτερον δ' ὅμως τὸν Ὑμνίδα. ἄπιθι οὖν, καὶ λέγε, ὦ Χενίδα, ἐψεῦσθαί μὲν, μὴ πάντα δέ.

A Abi igitur, ac perſuade illi vt redeat, mécúmque dormiat. CHEN. Quid igitur? dicámne quòd omnia iſta mentitus fueris, dum generoſus ipſi videri affectas? LEON. Turpe hoc, Chenida. CHEN. At verò alio pacto non redibit facilè. Proinde alterum ex his elige, vt vel odio habearis, dum præclarus bellator videri cupis: vel mentitum eſſe te iſta confitearis, & cum Hymnide dormias. LEON. Difficile ſanè vtrunque eſt, ſed tamen Hymnidem habere malo. Abi itaque, ac dic illi, Chenida, mentitum quidem eſſe me, non tamen omnia.

ΔΩΡΙΩΝ ΚΑΙ ΜΥΡΤΑΛΗ.
DORIO ET MYRTALE.

ΝΥΝ μὲ ἀποκλείεις ὦ Μυρτάλη; νῦν, ὅτε πένης ἐλήλυθα δι' σέ; ὅτε δέ σοι τὰ τοσαῦτα ἐκόμιζον, ἐρώμενος, ἀνήρ, δεσπότης, πάντ' ἦν ἐγώ. ἐπεὶ δ' ἐγὼ μὲν αὖος ἤδη ἀκριβῶς, σὺ δὲ τὸν Βιθυνὸν ἔμπορον εὕρηκας ἐραστὴν, ἀποκλείομαι μὲν ἐγὼ, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἕστηκα δακρύων, ὁ δὲ, τὴν νύκτ' ὅλην φιλήσας, καὶ μόνος ἔνδον ὤν, καὶ πανυχίζεται, καὶ κωφὴ φῆς ἀπ' αὐτοῦ. ΜΥΡ. ταῦτά με ἀπαντᾷ Δωρίων καὶ μάλιστα, ὁπόταν λέγῃς ὡς πολλὰ ἔδωκας, καὶ πένης γεγόνοις δι' ἐμέ. λόγισαι γοῦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁπόσα μοι ἐκόμισας. ΔΩ. ἄγε, ὦ Μυρτάλη, λογισώμεθα· ὑποδήματα ἐκ Σικυῶνος ὃ πρῶτον δύο δραχμῶν· πίθοι δύο δραχμαί. ΜΥΡ. ἀλλ' ἐκοιμήθης νύκτας δύο. ΔΩ. καὶ ὁπότε ἦκεν ἐκ Συρίας, ἀλάβαστρον μύρου ἐκ Φοινίκης, δύο ⟨καὶ⟩ τοῦτο δραχμῶν, νὴ τὸν Ποσειδῶ. ΜΥΡ. ἐγὼ δέ σοι ἐκπλέοντι, ὃ μικρὸν ἐκεῖνο χιτώνιον, ὃ μέχρι τῶν μηρῶν, ὡς ἔχοις ἐρέττειν, ἐπούρου τῷ πρῴρεως ἐκλαθομένῳ αὐτὸ πρὸ ἡμῶν, ὁπότε ἐκάθευδε πρὸ ἐμοί. ΔΩ. ἀπέλαβεν αὐτὸ γνωρίσας ὁ Ἐπίουρος πρώην ἐν Σάμῳ μετὰ πολλῆς γε, ὦ θεοί, τῆς μάχης. κρίμνια δὲ ἐκ Κύπρου, καὶ σαπέρδας πέντε, καὶ πέρκας τέτταρας, ὁπότε κατεπλεύσαμεν ἐκ Βοσπόρου, ἐκόμισά σοι. τί δῆτα; καὶ ἄρτις ἐκτὼ ναυτικοὺς ἐν γυρλάθῳ, ξηρούς, καὶ ἰσχάδων βίκον ἐκ Καρίας, ⟨καὶ⟩ ὕστερον ἐκ Πατάρων, σανδάλια ἄβαπτα ὑπήχθυσα, ὦ ἀχάριστε.

B NVnc me excludis ſcilicet Myrtale? nunc, quando ad inopiam perueni propter te? At quando tam multa ad te afferebam; amator, vir, dominus, denique nihil non eram. Poſteaquam igitur ego quidē exhauſtus ac ſiccus planè iam, tu verò Bithynū iſtum mercatorem inueniſti, qui te amet, ego quidē excludor, & ante fores ſto lacrumās: ille autē tota nocte oſculatur, & ſolus intus eſt, & quaſi quoddam ſacrum peruigilīū tecum peragit, iámq; etiam prægnantem ex eo eſſe te ais. MYR. Iſta me enecant, Dorio, & C maximè quādo dicis quòd multa dederis mihi, & ad inopiam propter me redactus ſis. Rationē igitur ſubduc quæſo omniū eorum quę iā inde à principio ad me attuliſti. DO. Rectè ſanè, Myrtale, ſubducamus rationē. Principiò igitur calceos attuli tibi Sicyonios, duarum drachmarū pretio: pone duas drachmas. MYR. At cōcubuiſti quoque noctes duas. DOR. Et quando ex Syria veniebā, alabaſtrum vnguenti ex Phœnicia, duarum etiam iſtud drachmarum, ita me ſeruet Neptunus. MY. At ego tibi, cū hinc nauigares, paruam illā tuniculā dedi ad femora vſquè demiſſam, quò remigādo vtereris, quā Epiurus proreta, quādo dormierat mecū, per obliuionē hûc intus reliquerat. DO. Verùm cognitam illam in Samo nuper à me rursū abſtulit Epiurus, non ſine multo (prò dij) certamine. Cepas autem ex Cypro, & ſaperdas quinq; & percas quatuor, quādo ex Boſporo nauigauimus, attuli tibi quoque. Quid ergo? etiam panes octo nauticos in caniſtro, ſiccos, & cortinam caricis plenam ex Caria, & poſtea ex Pataris ſandalia inautata, ô ingrata.

D

Etiam caſeum aliquando memini afferre me tibi ex Gythio. MYR. Quinque fortaſſis drachmarum, Dorio, omnia hæc. DOR. O Myrtale, quantum equidem potui, homo nauta, & mercede operam nauibus locans. Nunc enim etiam lateri præfectus ſum dextero, & tu nos contemnis? Nuper autẽ quando Aphrodiſia celebrabantur, an non drachmam quoque ante pedes Veneris pro te poſui auream? & rurſum matri pro calceamentis drachmas numeraui duas, & Lydæ huic in manum aliquoties, nunc duos, nunc quatuor obolos? Hæc omnia in vnum computata, ſubſtantia certè viri nauitæ fuerunt. MYR. Cepæ illæ videlicet, & ſaperdæ, Dorio? DOR. Ita certè. Neque enim plura aut maiora ferre potui. Non enim remis locarem operam, ſi diues forem. Cæterùm matri meę ne caput quidem vnum alij vnquam attuli. Libenter autem ſcirem, quænam tibi à Bithyno iſto dona darentur. MYR. Principiò tunicam hanc vides? eam ille emit, & monile hoc craſſius. DOR. Illéne? An non ego te iam olim habere notã? MYR. At quod tu noras, multo tenuius erat, neq; vllos ſmaragdos habebat. Deinde & inaureis has, & tapetem. Nuper autem etiam duas minas. Et penſionẽ domus quoque pro nobis exoluit, non ſandalia Patarica, & caſeum Gythiacum, & id genus nugas. DOR. At illud non dicis, cum quali ipſo concumbas, qui annos omnino ſupra quinquaginta natus vxorem duxit, caluus videlicet, & colore ſimilis carabo? Neque etiam dentes illius vides? Nam gratiæ quidem, ô Dioſcuri, illius multæ, & præcipuè quoties cantat, & delicatior paulo eſſe cupit, aſinus ad lyram, vt dici ſolet. Sed tu fruere eo, digna vtique exiſtens, ac puer vobis naſcatur patri ſimilis. Ego verò etiam ipſe inueniam Delphidem aut Cymbalium aliquam, meæ conditionis, aut etiam vicinam veſtram hanc tibicinam, aut omnino vllam aliquam. Tapetas autem, & monilia, & duarum minarum mercedem nõ omnes habemus. MYRT. Beatam igitur illam, quæ te amatorem habebit Dorio. Cepas ſiquidem illi feras ex Cypro, & caſeum ſcilicet quando ex Gythio nauigabis.

Id eſt, Venerem facia, vel ſacra.

καὶ τυρόν ποτε μέμνημαι τὸν μίζαν ἐκ Γυθίου. ΜΥΡ. πέντε ἴσως δραχμῶν, ὦ Δωρεῖων, ταῦτα πάντα. ΔΩ. ὦ Μυρτάλη, ὅσα ναύτης αὐθρωπος ἐδυνάμην, μισθοῦ ἐπὶ πλέων· νῦν γὰρ ἤδη τοίχου ἄρχω τοῦ δεξιοῦ, καὶ σὺ ἡμᾶς ὑπερορᾷς; πρῴην δὲ ὁπότε Ἀφροδίσια ἦν, οὐχὶ δραχμὴν ἔθηκα πρὸς τοῖν ποδοῖν Ἀφροδίτης σοῦ ἕνεκεν χρυσῆν, καὶ πάλιν τῇ μητρὶ εἰς ὑποδήματα δύο δραχμάς, καὶ Λυδῇ ταύτῃ πολλάκις εἰς τὴν χεῖρα, νῦν μὲν δύο, νῦν δὲ τέτταρας ὀβολούς; ταῦτα πάντα συντεθέντα, οὐσία ναύτου ἀνδρὸς ἦν. ΜΥΡ. τὰ κρόμμυα, καὶ οἱ σαπέρδαι, ὦ Δωρεῖων; ΔΩ. ναί, οὐ γὰρ εἶχον πλείω κομίζειν, οὐ γὰρ ἂν ἤρεσκον, εἰ πλείω ἐτύγχανον· τῇ μητρὶ δὲ σοῦ κεφαλίδα μίαν οὐδέπω ἐκόμισα πώποτε· ἡδέως δ' ἂν ἔμαθον ἃ τινά σοι δῶρα τοῦ Βιθυνοῦ τὰ δῶρα. ΜΥΡ. τουτὶ πρῶτον ὁρᾷς τὸ χιτώνιον; ἐκεῖνος ἐωρίατο, καὶ τὸν ὅρμον τὸν παχύτερον. ΔΩ. ἐκεῖνος; ἤδειν γάρ σε πάλαι ἔχουσαν. ΜΥΡ. ἀλλ' οὐκ ἤδεις, πολὺ λεπτότερος ἦν, καὶ σμαράγδους οὐκ εἶχε. καὶ ἑλλόβια ταυτί, καὶ δάπιδα· καὶ πρῴην, δύο μνᾶς· καὶ ὃ οἰκοῦμεν ἐκεῖνος κατέβαλεν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐ σανδάλια Πατρεικά, καὶ τυρὸν Γυθεικὸν, καὶ φλυαρίας. ΔΩ. ἀλλὰ ἐκεῖνο οὐ λέγῃς, οἵῳ ὄντι συγκαθεύδεις αὐτῷ; ἔγημεν γὰρ πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτεσιν, ἀναφαλαντίας, καὶ τὴν κεφαλὴν, οἷος κάραβος. οὐδὲ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ ὁρᾷς; αἱ μὲν γὰρ χάριτες, ὦ Διοσκόρω, πολλαί, καὶ μάλιστα ὁπόταν ᾄδῃ, καὶ ἀβρὸς εἰ θέλῃ, ὄνος ἀδυλυείζων φασίν. ἀλλὰ ὅταν αὐτοῦ, ἀξία γε οὖσα, καὶ γένοιτο ὑμῖν παιδίον ὅμοιον τῷ πατρὶ, ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς εὑρήσω Δελφίδα, ἢ Κυμβάλιόν τινα τὴν κατ' ἐμὲ, ἢ τὴν χείτονα ὑμῶν τὴν αὐλητρίδα, ἢ πόρτης τινά. δαπίδας δὲ, καὶ ὅρμους, καὶ δισσαῖα μισθώματα, οὐ πάντες ἔχομεν. ΜΥΡ. ὦ μακαρία ἐκείνη, ἢ τις ἐραστὴν ἕξει, ὦ Δωρεῖων, ἕξει. κρόμμυα γὰρ αὐτῇ εἴσῃ ἐκ Κύπρου, καὶ τυρὸν, ὅταν ἐκ Γυθίου καταπλέῃς.

ΚΟΧΛΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΙΣ.

COCHLIS ET PARTHENIS.

ΤΙ δακρύεις, ὦ Παρθενί, ἢ πόθεν κατεαγότας τοὺς αὐλοὺς φέρεις; ΠΑΡ. ὁ στρατιώτης ὁ Αἰτωλὸς ὁ μέγας, ὁ Κεγχάλης ἐρῶν, ἐρράπισέ με, αὐλήσαντα δείπνου τῇ Κεγχάλῃ, ἀπὸ τῆς αἰτιφάσου αὐτοῦ Γόργου μεμισθωμένου, καὶ ἅμα τοῖς τε αὐλοῖς μου συνέτριψε, καὶ τὴν τράπεζαν μεταξὺ δειπνούντων ἀνέτρεψε, καὶ τὸν κρατῆρα ἐξέχεεν ἐπεισπαίσας· καὶ τὸν μὲν ἀγρῖκον ἄνδρα τὸν Γόργον, ἀπὸ τοῦ συμποσίου καταπάσας τῷ πεζῶν, ἔπαιον ὠθιζόμενοι αὐτός τε ὁ στρατιώτης (Δρόμαχος, οἶμαι, καλεῖται) καὶ ὁ συστρατιώτης αὐτοῦ. ὥστε οὐκ οἶδα εἰ βιώσεται ὁ ἄνθρωπος, ὦ Κοχλί, αἵματός τε γὰρ ἐρρύη πολὺ ἀπὸ τῶν ῥινῶν, καὶ ὃ πρόσωπον ὅλον ἐξῳδήκει αὐτοῦ, καὶ πελιδνόν ἐστιν. ΚΟ. ἐμαίνετο ὁ ἄνθρωπος, ἢ μέθη τις ἦν, καὶ παροινία τὸ πρᾶγμα; ΠΑΡ. ζηλοτυπία τις, ὦ Κοχλί, καὶ ἔρως ἔκπορος· ἡ Κεγχάλη δέ, οἶμαι, δύο τάλαντα αἰτήσασα, εἰ βούλεται μόνος ἔχειν αὐτήν· ἐπεὶ μὴ ἐδίδου ὁ Δρόμαχος, ἐκεῖνον μὲν ἀπέκλεισεν ἥκοντα, προσαράξασά γε αὐτοῦ τὰς θύρας, ὡς ἐλέγετο· τὸν Γόργον δὲ Οἰνοέα τινὰ γεωργὸν ὄντα οὐ πολλοῦ ἐρῶντα, καὶ χρηστὸν ἄνθρωπον προσιεμένη, ἔπινε μετ' αὐτοῦ, κἀμὲ προὐλάβετο αὐλήσοντα πρὸ αὐτῶν. ἤδη δὲ προχωρούντος τοῦ πότου, ἐγὼ μὲν ὑπεξέρχομαί τι τῶν Λυδίων, ὁ γεωργὸς δὲ ἤδη ἀίσσατο ὀρχησόμενος· ἡ Κεγχάλη δὲ ἐκρότει, καὶ πόρτα ἐμοὶ ἤδεια· ἐν τοσούτῳ δὲ κτύπος ἠκούετο, καὶ βοή, καὶ ἡ αὐλὸς ἠφάνιστο, καὶ μετ' μικρὸν ἐπεισέπεσον ὅσον ὀκτὼ νεανίσκοι, μάλα καρτεροί· καὶ ὁ Μεγαρεὺς ἐν αὐτοῖς· λύχνους οὖν αἰετίτρατον τὸ πρόσωπον, καὶ ὁ Γόργος, ὥσπερ ἔφην, ἐπαίετο, καὶ ἐπατεῖτο χαμαὶ κείμενος. ἡ Κεγχάλη δ', οὐκ οἶδ' ὅπως ἔφθη, ὑπεκφυγοῦσα πρὸς τὴν γείτονα Θεσπιάδα. ἐμὲ δὲ ῥαπίσας ὁ Δρόμαχος, Ἐκφθείρου, φησί, καταγάγας μοι τοὺς αὐλοὺς προσείπας. καὶ νῦν ἀπιέχω φράσουσα ταῦτα τῷ δεσπότῃ.

QVid ploras Partheni? aut vnde fractas haſce tibias affers? PAR. Miles Ætolus iſto magnus, qui Crocalen amat, alapis cecîdit me, cùm deprehendiſſet canentem apud Crocalen, à riuale ſuo Gorgo cõductam, idémque tibias haſce fregit mihi, ac mensam inter cœnandum euertit, craterémque effudit quoque irrumpens: ipſum autem agreſtem illum Gorgum ex ſympoſio capillis abſtractum, verberarunt circunſtantes, ipſe miles (Dinomacho, opinor, nomen illi eſt) & commilitonum ipſius alter quidam. Quare equidem neſcio an ſuperuicturus etiam homo ſit. Nam illi pariter & cruor multus è naribus manabat, & tota facies eius intumuerat, ac liuida erat. COC. Quidè inſaniítne homo, an hæc temulentia quædam fuit, & ex ebrietate inſolentia? PAR. Zelotypia quædam Cochli fuit, amórque adeò enormis. Crocale autem duo, opinor, talenta popoſcerat ab eo, ſi ſe ſolam habere vellet. Ea igitur poſtquam Dinomachus non dabat, ipſum quidem venientem excluſit, illiſa illi etiam ianua, quemadmodum ferebatur: Gorgum autem, Oenoënſem quendam agricolam prædiuitem, iam diu ipſam amantem, hominem videlicet facilem ac probum, intromittens, potabat cum eo, me quoque aſſumpta, vt tibia canerem apud ipſos. Cæterùm cùm iam procederet conuiuium, ego quidẽ perſonare cœpi carmen quoddam Lydij generis, ac toni: ruſticus autem ille ſurgebat iam vt ſaltaret, & Crocale autem etiam manibus applaudebat, omniáque adeò iucunda ac ſuauia erant. Interea verò ſtrepitus exauditur, & clamor quidam, ianuáque domus exterior effringitur. Nec multo pòſt irruerunt adoleſcentes quaſi octo, admodum robuſti ac validi, & Megarenſis ille vnà inter ipſos. Illico igitur euertebantur omnia, & Gorgus, quemadmodum dixi, verberabatur, humíque iacens etiam pedibus proculcabatur. Crocale autẽ, neſcio quo pacto, clàm ſubduxerat ſeſe, & ad vicinã Theſpiadem effugerat. Mihi verò Dinomachus inflictis alapis, Diſpereas, inquit, & ſimul tibias cõfractas abiecit. Et nunc currens abeo vt hæc dicam hero meo.

Abit autem & agricola, circunſpecturus amicos quoſpiam in vrbe, qui Megarenſem illũ magiſtratibus tradant. COCH. Hoc nimirum eſt frui militaribus iſtis amoribus, plagas & actiones ſuſtinere: cætera verò, Duces eſſe ſe & Tribunos iactitant, & ſi quid dandum ſit, Expecta, aiunt, dum tributum conferatur, dúmque ipſe ſtipendium accipiam, atque omnia tibi conficiam. Pereant itaque arrogantes iſti iactatores. Nam ego certè rectè facio, quæ ipſos penitus non admitto. Piſcator mihi quiſpiam obueniat, aut nauita, aut agricola, æqualis conditionis, qui adulari ſciat parum, & afferat multum. Criſtas autem concutientes iſti, & prælia commemorantes, nihil aliud, Parthenni, quàm inanes crepitus.

Α ἀπέρχεται δὲ καὶ ὁ γεωργὸς ἐξουσιάσων τινὰς φίλους τῶν ἀστικῶν, εἰ παραδώσουσι τοῖς ἄρχουσι τὸν Μεγαρέα. ΚΩ. Τοῦτ' ἔστιν ἀπολαύσαι τῶν στρατιωτικῶν τούτων ἡρώων, πληγαὶ καὶ δίκαι· τὰ δὲ ἄλλα, ἡγεμόνες εἶναι καὶ χιλίαρχοι λέγοντες, ἢν τι δωρεᾶς δέῃ, Περίμενον φασὶ τὴν σύνταξιν, ἔστ' ἂν ἀπολάβω τὴν μισθοφορᾶς, καὶ ποιήσω πάντα. ὑπερηφάνως δὲ οὗτοι ἀλαζόνες ὄντες· ἐγὼ γοῦν οὓς μὴ ποιῶ, μὴ προσιεμένων αὐτοὺς τὸ παράπαν, ἁλιεύς τις ἐμοὶ γένοιτο, ἢ ναύτης, ἢ γεωργὸς ἰσότιμος, κολακεύειν εἰδὼς μικρά, καὶ κομίζων πολλά. οἱ δὲ τοὺς λόφους ὑποσείοντες οὗτοι, καὶ μάχας διηγούμενοι, ψόφοι, ὦ Παρθενί.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΕΓΡΙΝΟΥ ΤΕΛΕΥΤΗΣ.

DE MORTE PEREGRINI.

Vincentio Obſopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Inſectatur hic Lucianus (id quod aliàs quoque libenter facit) arrogantiam & inſanam gloriæ cupiditatem, præcipuè philoſophorum, vt cuius gratia plerique omnia audeant, neque quicquam intentatum relinquant. Atque eius rei exemplum, Peregrini huius mortem deſcribit, qui vt famam aliquam ſui relinqueret, in Olympiis conſtructo rogo, ſeipſum in ignem vltro conieceritit, atque ita extinxerit. Quanquam autem potiſſimùm ea commemorat, quæ circa mortem illius acta ſunt, id quod etiam inſcriptio ac titulus pollicentur, interim tamen & vitam eiuſdem & facinora perſequitur, à quibus progreſſus ille, ad hoc genus ſtudiorum poſtremò ſeſe contulerit, & hoc ſub aliena perſona, à qua ipſum etiam modum & cauſſam mortis, in qua præcipuè nitebantur ſectatores illius, refellit ac refutari facit, nimirum vt eam inuidiam à ſeipſo remoueret. Apparet enim illis tum temporibus Peregrini nomen non ita leue aut vile apud multos fuiſſe, præſertim imperitiores, quibus facti huiuſce nouitas admirationem incuſſerat, quemadmodum & ex A. Gellio animaduertere licet, qui ipſe quoque honorificam illius mentionem facit libro xii. cap. xi. Videturque omnino Stoica quadam animi pertinacia, vitæque tædio mortem vltro ſibi conſciuiſſe, quemadmodum & alios quoſdam eiuſdem profeſſionis viros feciſſe aliquando legimus. Sed quòd idem hoc in Olympijs potiſſimùm, & frequentiſſimo hominum conuentu fecit, ambitionis argumentum præ ſe fert, ac reprehenſioni locum dedit. Et eſt ſanè eiuſmodi res, ambitio, vt multos cò dementiæ adigat, vt dum gloriam nimis auidè captant, in ſummam interim temeritatem & infamiam præcipitentur, nihil neque penſi neque moderati habentes, dummodo famam tantoperè ambitam poſt ſe relinquant: cuiuſmodi Proteos vtinam nec noſtra ætas quoſdam tuliſſet, ἀνὰ πᾶσαν Κυναρίην μὴ τέτυπται, φασί. Cæterùm fuit hic Peregrinus, philoſophus quiſpiam ex ſeuerioribus illis Stoicæ diſciplinæ profeſſoribus (Lucianus Cynicum videri vult) patria Parianus, ex Ponto, temporibus Traiani viuens, æqualis Epicteto, Dioni, Muſonio, & cæt. quem ſe Gellius vidiſſe quoque ait Athenis extra vrbem in tugurio quodam habitantem. A principio Chriſtianorum quoque religionem aliquandiu ſecutus fuit, ſed mox ad philoſophiam relapſus, ab illis, vt Luciano placet, propter ritus ipſorum neglectos atque præteritos repudiatus.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΚΡΟΝΙΩ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

LVCIANVS CRONIO SALVTEM.

Ὁ Καλοδαίμων Περεγεῖνος, ἢ (ὡς αὐτὸς ἔχαιρεν ὀνομάζων ἑαυτὸν) Πρωτεύς, αὐτὸ δὴ τοῦτο ὃ τῷ Ὁμηρικῷ Πρωτεῖ ἔπαθεν· ἄπορτα γὰρ δόξης ἕνεκα ἠνέμιστος, καὶ μυελὸς ἔφατο παπάλυτος, τὰ τελευταῖα ταῦτα καὶ πῦρ ἐγένετο· τοσούτῳ ἄρα τοῦ ἔρωτος τῆς δόξης εἶχετο. Ἐμοὶ νῦν ἐκεῖνος ἀπεικάζεται σοί ὁ βέλτιστος καὶ τὸν Ἐμπεδοκλέα, πλὴν ὅσον ὁ μὲν καὶ λάθρα θερμανθῆναι ἐπειρᾶτο ἐμβαλὼν ἑαυτὸν εἰς τοὺς κρατῆρας· ὁ δὲ γυμνάδας τοῦτό γε οὐ πολυανθρωπίαν τὴν Ἑλληνικὴν παμπληθεῖς τηρήσας, πυρὰν ὅτι μεγίστην νήσας, ἐπιπήδησεν, ὅτι τοσούτων μαρτύρων, καὶ λόγους τινὰς ὑπὲρ τούτου εἰπὼν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἃ πρὸ πολλοῦ ἡμερῶν τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν. πολλά γοῦν δοκῶ μοι ὁρᾶν σε γελοῖα ὄντα τῇ κραυγῇ τοῦ γέροντος. μᾶλλον δὲ καὶ ἀκούω σοῦ τοῦτο, οἷά σε εἰκὸς βοᾶν, ὦ τῆς ἀβελτηρίας, ὦ τῆς δοξοκοπίας, ὦ τῆς ἄλλων ἀλεξιπαθείας πρὸς αὐτοῦ. σὺ μὲν οὖν πόρρω ταῦτα, καὶ μακρῷ ἀσφαλέστερον. ἐγὼ δέ, ὥσπερ ὁ πῦρ αὐτό, καὶ ἐπὶ πρότεροι ἐν πολλῷ πλήθει τῶν ἀκροατῶν εἶπον αὐτά. εἰσίν μοι ἀξιόλογοι, ὅσοι ἐθαύμαζον τοῦ ἀπόρου τοῦ γέροντος. ἦσαν δέ τινες, οἳ καὶ αὐτοὶ ἐγέλων ἐπ' αὐτῷ, ἀλλ' ὀλίγοι δῆτα, ἀπὸ τῶν Κυνικῶν ἐγώ σοι διεσπάσθαι, ὥσπερ ὁ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν κυνῶν, ἢ ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ ὁ Πενθεὺς ὑπὸ τῶν Μαινάδων. ἐν δὲ πᾶσα τοῦ πράγματος διαφορά, τοιάδε ἴσως· τὸν μὲν ποιητὴν οἶδα οἷός τε ἦν, καὶ πλείστας ἐπαγωγὰς πρὸ ὅλου τοῦ βίου, ὑπὲρ τὸν Σοφοκλέα, καὶ τὸν Αἰσχύλον. ἐγὼ δ' ἐπεὶ πάχιστα εἰς τὸν Ἠλιν ἀφικόμην, δρόμῳ τὸ γυμνάσιον αὐτῷ ἐπήκουον ἅμα Κυνικοῦ τινος, μεγάλῃ καὶ τραχείᾳ τῇ φωνῇ τὰ συνήθη ταῦτα, καὶ ἐκ τριόδου τὴν ἀρετὴν βαττολογοῦντος, καὶ ἅπασιν ἁπαξαπλῶς λοιδορουμένου, εἶτα κατέληξεν αὐτοῦ ἡ βοὴ ἐς τὸν Πρωτέα· καὶ ὡς αὖ οἷός τε ὦ, πειράσομαί σοι αὐτὰ ἐκεῖνα ἀπομνημονεῦσαι, ὡς ἐλέγετο.

Nfelix ille Peregrinus, aut (quo nomine potißimùm delectari viſus eſt ſe ipſe nominãdo) Proteus, illud ipſum Homerici Protei paſſus eſt: nihil enim non glorię gratia fieri ſuſtinuit: cúmque infinitis mutationibus trãsformatus eſſet, poſtremùm ignis quoque factus eſt. vſque adeò glorię cupiditate tenebatur. Et nunc optimus ille in carbones & fauillas redactus eſt, poſt Empedoclem, niſi quòd hic temerarium facinus celare conatus, clanculum in cratêras ſe dedit præcipitem: porrò generoſus ille populoſiſſimo Græcorum conuentu obſeruato, ingentiſſimáque pyra conſtructa, tot ac tantis teſtibus conſciis inſiluit, ac orationes nonnullas ſuper hac re ad Græcos habuit aliquanto antè quàm hoc auſus eſt. Videor itaque mihi videre te nimiùm huius ſenis deridentem arrogantiam, aut potiùs exclamantem, qualia par eſt te exclamare: O inſipientem inſipientiam, ô ærumnoſam gloriam: aliáque quę de illis ferè dicere conſueuimus. At tibi quidem hæc eminus & longè tutiùs dicta ſunt: ego verò iuxta rogum ipſum, inſuper antè quoque in copioſa auditorum multitudine eadem dicere non reformidaui, nonnullis equidem grauiter ferentibus, quotquot ſenis arrogans conſilium admirationem incuſſerat. Erant autem aliquot alij, qui & ipſi huius gratia ridebant. At ego propemodum à Cynicis diſcerptus eſſem, velut Actæon à canibus, aut conſobrinus eius Pentheus à Bacchis. Cæterùm totius rei apparatus talis erat: etenim Poëtam haud dubiè qualis fuerit noſti, tum quantas per omnem vitã tragœdias in lucem dederit, ſupra Sophoclem & Æſchylum. Ego verò vbi primùm in Elin veniſſem, illorum certamine eò illectũs atque perductus, ſtatim Cynicum quendam inaudiui, magna & aſpera voce conſueta illa ac virtutem ex triuio intonantem, omnéſque indiſcriminatim dicteriis & conuitiis inuadentem: tandem verò in Proteo eius vociferatio deſiit. Hæc quemadmodum dicebantur, pro mea virili cuncta tibi ex ordine percẽſere conabor.

Tu verò hæc planè ita ſe habere cognoſces, quippe qui ipſis vociferantibus non ſemel adſtitiſti. Proteum, inquit, audet quiſpiam ambitioſum dicere, ô terra, ô Sol, & flumina, & mare, & patrie Hercules? Proteum, qui in Syria vinclis colligatus fuit, qui in patria quinque millia talentorum vltro reliquit, qui ex vrbe Roma eiectus eſt, quem Sole longè illuſtriorem eſſe cõſtat, qui cum ipſo Olympio commiſſus decertare poſſit. At quia ignis adminiculo è viuis ſe ſubducere ſtatuit, hoc ambitioni eius & vanæ gloriæ quidam imputant. Nonne verò ad hunc modum è terris diſceſſit & Hercules? nõne ita Æſculapius & Dionyſius fulmine? Nónne poſtremùm & Empedocles ita in cratêras ſemet immiſit præcipitem? Hęc vbi dixiſſet Theagenes (hoc enim nomine vociferator ille vocabatur) rogabam quendam ex aſſiſtentibus, quid hoc de igne aut Hercule aut Empedocle ad Proteum attineret. Atqui, inquit ille, breui ſemet ipſe flammis abſumpturus eſt Proteus. Quomodo, inquam ego, aut cuius gratia? Deinde cùm ille omnem rẽ mihi exponere inſiſteret, Cynicus in tantum vociferabatur, vt nullo pacto eius audiendi copia mihi relinqueretur. Audiebam itaque reliqua ipſum effundentem, ac laudibus mirificis Proteum extollentem. Etenim Sinopea, aut præceptorem eius Antiſthenem, ne conferre quidem cum illo dignatus eſt, ſed neque ipſum Socratem. Prouocabat autem & ipſum Iouem in certamen: deinde cùm viſum eſſet illi ſimiles eos quodammodo inter ſeipſos ſeruare, eiuſmodi finem orationi impoſuit. Duo hæc, inquit, præſtantiſſima opificia ætas noſtra vidit, nimirum Iouem Olympium, & Proteum: quorum quidem illius architectus fuit Phidias, huius verò opifex natura. At nunc ex hominum commercio ad ſuperos hæc ſtatua migratura eſt: cæterùm per ignem abiens, nos orphanos in terris deſtituet. Hæc vbi cum multo ſudore diſſeruiſſet, lacrymatus eſt ſatis ridiculè, capillóſque vellebat è capite, ſubparcens tamen, ne radicitus extraheret. At poſtremum abductus eſt à quibuſdam Cynicis, triſtem ac lacrymantem conſolantibus. Hoc abducto alius illicò concionaturus aſcẽdit, non cunctatus donec multitudo dilaberetur, ſed ardẽtibus adhuc ſacris turbam continebat. Ac ſub initium quidem effuſiſſimè ridebat, videbatúrque illud ex in-

A σὺ δὲ γνωρεῖς δηλαδή, πολλάκις αὐτοῖς παρεσας βοῶσι. Πρωτέα γάρ τις, ἔφη, κενόδοξον τολμᾷ λέγειν, ὦ γῆ, καὶ ἥλιε, καὶ ποταμοὶ, καὶ θάλαττα, καὶ πατρῷε Ἡράκλεις; Πρωτέα, τὸν ἐν Συρίᾳ δεδεμένα, τὸν τῇ πατρίδι αἰρέντα πεντακισχίλια τάλαντα, τ' ἀπὸ τῆς Ρωμαίων πόλεως ἐκβληθέντα, τὸν τῷ Ἡλίου ἐπισημότερον, τὸν ἀνταγωνίσασθαι ᾠόμενον αὐτῷ τῷ Ολυμπίῳ δυνάμενον. ἀλλ' ὅτι δὴ πυρὶ ἐξάγειν τοῦ βίου διέγνωκεν ἑαυτὸν, εἰς κενοδοξίαν τινὲς τοῦτο ἀναφέρουσιν. οὐ γὰρ Ἡρακλῆς οὕτως; οὐ γὰρ Ἀσκληπιὸς καὶ B Διόνυσος, κεραυνῷ; ἢ γὰρ τὰ τελευταῖα Ἐμπεδοκλῆς εἰς τοὺς κρατῆρας; ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ Θεαγένης (τοῦτο γὰρ ὁ κεκραγὼς ἐκεῖνος ἐκαλεῖτο) ἠρόμην τινὰ τῶν παρεστώτων, τί βούλεται ὁ περὶ τοῦ πυρὸς, ἢ τί Ἡρακλῆς, ἢ Ἐμπεδοκλῆς, πρὸς τὸν Πρωτέα· ὁ δὲ, Οὐκ εἰς μακρὰν, ἔφη, καύσῃ ἑαυτὸν ὁ Πρωτεὺς Ολυμπιάσι. Πῶς, ἔφην, ἢ τίνος ἕνεκα; εἶπε μὲν ἐπιεῖπε λέγειν· ἐγὼ δὲ ὁ Κυνικὸς, ὥστε ἀμήχανον ἦν ἄλλου ἀκούειν. ἐπῄκουον οὖν τὰ λοιπὰ, ἐπαυλουμένου C τινος αὐτῷ, καὶ θαυμαστάς τινας ἀναβολὰς διεξιόντος καθ' τοῦ Πρωτέως· τὸν μὲν γὰρ Σινωπέα, ἢ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Ἀντισθένη, οὐδὲ προσβάλλειν ἠξίου αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲ τὸν Σωκράτη αὐτόν· ἐκάλει δὲ τὸν Δία ὅτι τῷ ἄμιλλαν. εἶτα μέντοι ἔδοξεν αὐτῷ ἴσους πως φυλάξαι αὐτοὺς, καὶ οὕτω κατέπαυσε τὸν λόγον. Δύο γάρ ταῦτα, ἔφη, ὁ βίος ἄριστα δημιουργήματα ἐπαίδευσε, τὸν Δία τὸν Ολύμπιον, καὶ Πρωτέα· πλάσαι δὲ καὶ τεχνίτας, τὸν μὲν, Φειδίαν, τὸν δὲ, ἢ Φύσις· ἀλλὰ νῦν ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς D ὁ ἄγαλμα τοῦτο οἰχήσεται, ὀχούμενον ὅπῃ τὸ πυρὸς, ὀρφανοὺς ἡμᾶς καταλιπόν. Ταῦτα ἅμα πολλῷ ἱδρῶτι διεξελθὼν, ἐδάκρυε μάλα γελοίως, καὶ τὰς τρίχας ἐτίλλετο, ὑποφειδόμενος μὴ πάνυ ἕλκειν, καὶ τέλος, ἀπῆγον αὐτὸν λύζοντα μεταξὺ τῶν Κυνικῶν τινες, παραμυθούμενοι. μετὰ δὲ τοῦτον ἄλλος δύο ἀναβαίνει, οὐ περιμείνας ἀθροισθῆναι τὸ πλῆθος, ἀλλὰ ἔτι ἀθρόοις τοῖς περιττοῖς ἱερείοις ἐπέχει τὴν ἀοιδῶν. καὶ ὁ μὲν πρῶτον, ὅτι πολὺ ἐγέλα, ἅμα δῆλος ἦν

νειόθεν αὐτὸ δρῶν. Εἶτα ἤρξατο ὧδέ πως· ἐπεὶ ὁ κατάρατος Θεαγένης τέλος τῶν μιαρωτάτων αὐτοῦ λόγων, τὰ Ἡρακλείτου δάκρυα ἐποιήσατο, ἐγὼ κατ' ἐναντίον, ἀπὸ τοῦ Δημοκρίτου γέλωτος ἄρξομαι· καὶ αὖθις ἐγέλα ὅσα πολύ, ὥστε καὶ ἡμᾶς πολλοὺς ὑπὸ τοῦ ὁμοίου ἐπισπάσασθαι. εἶτα ὑπερφρονήσας ἑαυτοῦ, Ἢ τί γὰρ ἄλλο, ἔφη, ὦ ἄνδρες, χρὴ ποιεῖν, ἀκούοντας μὲν οὕτω γελοίων ῥήσεων, ὁρῶντας δὲ ἄνδρας γέροντας δοξαρίου κατατρύχου ἕνεκα, μυρίους καὶ κυβιστῶντας ἐν τῷ μέσῳ; ὡς δὲ εἰδῆτε οἷόν τί ἐστιν ἄγαλμα ὅδε ὁ κατορθούμενος, ἀκούσατέ μου, ἐξ ἀρχῆς ὅπως ἐφυλάξατο τὸν γνώμονα αὐτοῦ, καὶ τὸν βίον ὑπετηρήσατο. ἔνια δὲ καὶ τῶν πολιτῶν αὐτοῦ ἐπιστάμενος, καὶ οἷς αἰσχύνη μὴ ἀκριβῶς εἰδέναι αὐτόν. Ὁ γὰρ τῆς φύσεως τοῦτο πλάσμα, καὶ δημιούργημα, ὁ τοῦ Πολυκλείτου κανών, Ἐπὶ εἰς ἄνδρας τελοῦντι ἤρξατο, ἐν Ἀρμενίᾳ μοιχεύων ἁλούς, μάλα πολλὰς πληγὰς ἔλαβε, καὶ τέλος κατὰ τὴν τέχνην ἁλόμενος, διέφυγε, ῥαφανίδι τὸν πυγμὸν βεβυσμένος· εἶτα μειρακίου τινὸς ὡραίου ἁρπάσας, τετρακισχιλίων ὠνήσατο παρὰ τῶν γονέων τοῦ παιδός, πενήτων ὄντων, μὴ ὑπὸ τὸν ἁρμοστὴν ἀπαχθῆναι τῆς Ἀσίας. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐάσω μοι δοκῶ· πηλὸς γὰρ ἔτι ἄπλαστος ἐστιν, καὶ οὐδέπω σοφιστὴς ἄγαλμα ἡμῖν ἐδεδημιούργητο. ἃ δὲ τὸν πατέρα ἔδρασι, καὶ πόνου ἀκούσαι ἄξιον, καίτοι πρύτεις ἦσι, καὶ ἀκηκόατε ὡς ἀπέπνιξε τὸν γέροντα οὐκ ἀναγόμενος αὐτὸν τὸν ἐξηκοντούτην ἔτη ἤδη γηρῶντα. εἶτα ὑπὸ τοῦ γάμου διεβεβόητο, φυγὴν ἑαυτῷ καταδικάσας, ἐπλανᾶτο, ἄλλοτε ἀλλοῦ, ὅπου καὶ τὴν θαυμασίαν σοφίαν τὴν Χριστιανῶν ἐξέμαθε, καὶ τοὺς Παλαιστίνης ἱερεῖς καὶ γραμματέας αὐτῶν ξυγγενόμενος. καὶ τί γὰρ οὐ θαυμαστὸν παῖδας αὐτοὺς ἀπέφηνε, προφήτης, καὶ θιασάρχης, καὶ ἀρχισυνάγωγος, καὶ πάντα μόνος αὐτὸς ὤν. καὶ τῶν βίβλων τὰς μὲν ἐξηγεῖτο, καὶ διεσάφει, πολλὰς δὲ αὐτὸς καὶ συνέγραφε,

timis præcordiis facere: deinde ad hunc modum orationem ſuam exorſus eſt: Poſteaquam maledictus Theagenes ſceleſtiſſimis orationibus ſuis lacrymando finem impoſuit, ego diuerſa ratione à riſu Democriti exordiar. Ac iterum ſublatis cachinnis, in riſum vberem ſolutus eſt, adeò vt noſtrûm pleroſque ad communem riſum pertraheret. Deinde ſedato riſu, conuertens ſeipſum: Et quidnam aliud, inquit, ô viri, nobis peræquè faciendũ eſt, adeò ridiculas orationes audientibus, videntibúſque viros ætate decrepita viliſſimę gloriolæ gratia tantum non ſaltantes in medio? Vt autem tectiùs intelligatis cuiuſmodinam illa ſit ſtatua quæ flammis abolebitur, audite me qui ab initio eius mentem callidè animaduerterim, omni eius vita diligenter obſeruata. Nonnulla verò à ciuibus quoq; ſuis memorata percepi, quibus non potuit, non exactiſſimè perſpectus & cognitus eſſe. Etenim hoc naturæ figmentum & opificium, Polycleti canon, vbi firmata iam ætate in virum adoleſcere incepiſſet, multis in Armenia vitiatis per adulterium mulierculis, non parum multa ſuſcepit verbera. Denique verò per tectum exiliens & elapſus, fuga ſalutem redemit, raphano oppletas nates auferens. Exin puero quopiam formoſo per vim conſtuprato, tribus nummorum millibus à pueri parentibus, cùm tenuis eſſent fortunæ, fœditatis impunitatem mercatus eſt, ne ad præfectũ Aſiæ duceretur. Hęc atque eiuſmodi miſſa mihi facienda eſſe videntur, etenim lutum adhuc informe erat, ac nondum perfecta ſtatua nobis formata. Cæterùm quibus iniuriis confectum ætate parentem affecerit, admodum auditu dignum eſſe opinor, & memoratu neceſſarium. Et ſanè omnibus vobis cõpertum atque auditum eſſe reor, quomodo ſenem præfocauerit, nequaquam ſuſtinens eum vltra ſexaginta annos iam ſeneſcentem. Poſtea verò quàm tãti ſceleris fama diuulgata eſt, arreptáque fuga ſe ipſe cõdemnaſſet, incertis vagans ſedibus oberrabat, terram terra commutando. Qua in peregrinatione & mirificam illam Chriſtianorum ſapientiam perdidicit, circa Palæſtinam ſacerdotibus & ſcribis illorum conuerſans. Ac ſanè non multo in tempore pueros omnes illos præ ſe eſſe oſtendit, propheta, ac ſacrificiorum princeps, & Synagogę ſocius, breuiter, omnia ſolus exiſtẽs. Præterea librorum nonnullos expoſuit, nonnulli verò & ſua induſtria conſcripti ſunt.

Ac veluti deum hunc ipſum perhibebãt: nam eo & legum auctore vtebantur, & præfectum illum declarabant. Itaque etiamnum magnum illum hominem reuerenter colunt, nempe illum qui in Palæſtina crucifixus eſt: quoniam primus nouum illud myſterium in hominum vitam inuexerat. Tunc verò comprehenſus etiã ob hoc ipſum Proteus in carcerẽ illapſus eſt. Quæ quidem reſipſi non mediocrem dignitatem cùm ad inſequentem vitam, tum ineptias & gloriam, quarum erat amantiſſimus, conciliauit. Itaque poſtquam in carcerem coniectus eſt, Chriſtiani hanc rem grauiter & indignè ferentes, nullam non impendebant operam, & planè mouebant omnia, tentantes ſi quo modo illum furtim poſſint eripere. Deinde animaduertentes hunc conatum fruſtra eſſe, nihil tamen ex altero quo captiuus egebat obſequio intermittebant, verùm omnia cum magna fide & diligentia præſtabant. Ac manè quidem illico videre erat iuxta carcerem præſtolantes anus viduas quaſpiam, & orbos puerulos. Illorum verò pars etiam vnà intus cum illo ſomnum capiebant, corruptis pecunia cuſtodibus. Exin omnis generis cœnæ inferebantur variæ, ac ſacri inter ſeſe ſermones dicebantur. Atqui optimus ille Peregrinus (adhuc enim hoc nominis obtinebat) nouus quoque Socrates ab illis nominabatur. Quin etiam in Aſia pleraſque vrbes fuiſſe conſtat, à quibus venerunt quidam laturi auxilium, Chriſtianis mittentibus ex publico, neque non collocuturi, & virum conſolaturi. Incredibile verò eſt, quantum ſtudium & celeritatem in hoc oſtendãt, ſi quid tale vulgo innotuerit. Illicò enim nulli rei parcũt. Proinde Peregrino quoque multæ tunc opes ab illis mittebãtur, ſub vinculorum prętextu, nec vulgaré rerũ prouentũ lucrifaciebat. Etenim haud dubitanter ſibi perſuaſerunt infelices illi ſe omnino immortalitate fruituros, perpetuóque victuros eſſe. Quamobrem & mortẽ magno contemnunt animo, ac nõ pauci ſua ſponte ſemet occidendos offerunt. Deinde primus quoque illorum legiſlator eorũ perſuaſit animos quemadmodũ omnes inter ſe fratres eſsẽt. Poſtea verò quã ſemel à nobis deſciuerunt, Græcorum deos conſtanter abnegant, ſolum autem Crucifixum illum impoſtorem adorantes, ſecundùm illius leges viuendi rationem inſtituunt. Proinde apud illos

καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν σεβοι ἐθρησκεύοντο, καὶ νομοθέτῃ ἐχρῶντο, καὶ προεστῶτα ἐπίγραφον. τὸν μέγαν γοῦν ἐκεῖνον ἔτι σίδοιεν ἄνθρωπον, τὸν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ἀνασκολοπισθέντα, ἐπὶ καινῷ τούτῳ τελετὴν εἰσηγαγόν ἐς τὸν βίον. τότε δὴ καὶ συλληφθεὶς ὑπὲρ τούτου ὁ Πρωτεὺς, εἰρέπετο εἰς ὃ δεσμωτήριον. ὅπερ καὶ αὐτῷ οὐ μικρὸν αὐτῷ ἀξίωμα περιεποίησε πρὸς τὸν ἔξης βίον, καὶ πολυπραγμοσύνης, καὶ δοξοκοπίας, ὧν ἐραστὴς ἐτύγχανεν. ἐπεὶ δ' οὖν ἐδέδετο, οἱ Χριστιανοὶ συμφορὰν ποιούμενοι τὸ πρᾶγμα, πάντα σθένος, πάντα τρόπον περιέμενον αὐτόν. εἴτ' ἐπεὶ τοῦτο μὲν ἀδυνάτει, ἦγε ἄλλη θεραπεία πᾶσα οὐ περίεργος ἀλλὰ ζωὴ σπουδῇ ἐλέγετο· καὶ ἕωθεν μὲν δὴ γραῖδία χήρας παῖδάς, καὶ παιδία ὀρφανά. οἱ δὲ καὶ τελῶν αὐτῷ, καὶ συνευνάζοντο εἶδον μετ' αὐτοῦ, ἀργυρίοις πείσαντες τοὺς δεσμοφύλακας· εἶτα δεῖπνα ποικίλα εἰσεκομίζετο, καὶ λόγοι ἱεροὶ αὐτῷ ἐλέγοντο, καὶ ὁ βέλτιστος Περεγρῖνος (ἔτι γὰρ τοῦτο ἐκαλεῖτο) καινὸς Σωκράτης ὑπ' αὐτῶν ὠνομάζετο. καὶ μέντοι καὶ τῶν κατὰ Ἀσίαν πόλεων ἔστιν, ὧν ἦλθόν τινες, τῶν Χριστιανῶν ἀγελαίτων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, βοηθήσοντες, καὶ ξυναγορεύσοντες, καὶ παραμυθησόμενοι τὸν ἄνδρα. ἀμήχανον δέ τι ὅσον τάχος ὑποδείκνυνται, ἐπειδάν τι τοιοῦτον γένηται δημόσιον. οὐ βεβαίως γὰρ ἀφειδοῦσι πόνων. καὶ δὴ καὶ τῷ Περεγρίνῳ πολλὰ τότε ἦλθε χρήματα παρ' αὐτῶν ὑπὲρ προφάσεως τοῦ δεσμοῦ, καὶ προσόδου οὐ μικρᾶς τούτῳ ἐποιήσατο. πεπείκασι γὰρ αὐτοὺς οἱ κακοδαίμονες, ὃ μὲν ὅλον ἀθάνατοι ἔσεσθαι, καὶ βιώσεσθαι τὸν ἀεὶ χρόνον. ὅθεν καὶ καταφρονοῦσι τοῦ θανάτου, καὶ ἑκόντες αὐτοὺς ὑποδίδασιν οἱ πολλοί. ἔπειτα δὲ ὁ νομοθέτης ὁ πρῶτος, ἔπεισιν αὐτοὺς, ὡς ἀδελφοὶ πάντες εἶεν ἀλλήλων· ἐπειδὰν ἅπαξ παραβαίτες, θεοὺς μὲν τοὺς Ἑλληνικοὺς ἀπαρνήσωνται, τὸν δὲ ἀνασκολοπισθέντα ἐκεῖνον σοφιστὴν αὐτῶν, προσκυνῶσι, καὶ κατὰ τοῦ ἐκείνου νόμους βιῶσι. καταφρονοῦσιν οὖν ἁπάντων

ἀπόρων ὀξίσης, καὶ κοινὰ ἡγοῦνται, δόξαν τινὸς ἀκριβοῦς πίστεως τὰ τοιαῦτα προσδεξάμενοι. ὡς οὖν τάχιστα προέλθῃ τις εἰς αὐξησιν χρήματος, καὶ τεχνίτης αἱρετὸς, καὶ πρὸς γάμους χρήσιμος δυνάμενος, αὐτίκα μάλα πλούσιος ἐν βραχεῖ ἐγίνετο, ἰδιώταις αἱρετοῖς ἐγχανών. πλὴν ἀλλ' ὁ Περεγρῖνος ἀφείθη ὑπὸ τοῦ τότε τῆς Συρίας ἄρχοντος, ἀνδρὸς φιλοσοφίᾳ χαίροντος, ὃς σπουδὴν μὲν ἐποιήσατο αὐτοῦ, καὶ ὅτι δόξαιτ' ἂν ἀποθανεῖν· ὡς δόξαν ὅτι τούτῳ ἀπολείποι, ἀφῆκεν αὐτὸν, τοῦδε τῆς κολάσεως ὑπολαβὼν ἄξιον. ὁ δὲ εἰς μὲν οἰκίαν ἐπανελθών, καταλαμβάνει τὸ περὶ τοῦ πατρῴου φόνου ἔτι φλεγμαῖνον, καὶ πολλοὺς τοὺς ἐπομνημονευομένους μὲν κατηγορίαν. διήρπασο δὲ τὰ πλεῖστα τῶν κτημάτων τοῦδε μὲν ἀποδημίας αὐτοῦ. καὶ μέντοι ὑπελείποντο οἱ ἀγροὶ ὅσον εἰς πεντεκαίδεκα τάλαντα· ὧν γὰρ ἡ πᾶσα οὐσία, τριάκοντά που ταλάντων ἀξία, ὧν ὁ πρὼν κατέλιπεν, οὐχ ὡσπερ ὁ παγγέλοιος Θεαγένης ἔλεγε, πεντακισχιλίων. τοσούτου γὰρ οὐδὲ ἡ πᾶσα τῶν Παριανῶν πόλις, πέντε σὺν αὐτῇ ταῖς γειτνιώσας παραλαβοῦσα, ὠνηθείη ἄν, αὐτοῖς αἰθρίοις, καὶ βοσκήμασι, καὶ τῇ λοιπῇ σκευῇ. ἀλλ' ἔτι γε ἡ κατηγορία, καὶ τὸ ἔγκλημα, θερμὸν ὡς, καὶ ἐφεῖχε σὺν εἰς μακρὸν ἐπανιστασθαί τις αὐτῷ, καὶ μάλιστα ὁ δῆμος αὐτὸς ἠγανάκτει, χρηστὸν, ὡς ἔφασθε οἱ ἰδόντες, γέροντα πενθοῦντες, οὕτως ἀνοσίως ἀπολωλότα. ὁ δὲ σοφὸς οὗτος Πρωτεὺς, πρὸς ἅπαντα ταῦτα σκέψασθε οἷόν τι ἐξεῦρε, καὶ ὅπως τὸν κίνδυνον διέφυγε. προελθὼν γὰρ εἰς τὸν ἐκκλησιαστὴν τῶν Παριανῶν, ἐκόμα δὲ ἤδη, καὶ πώγωνα πιναρὸν ἠμπίεχετο, καὶ πήραν προὔρτητο, καὶ ὃ ξύλον ἐν τῇ χειρὶ ἦν, καὶ ὅλως μάλα πραγικῶς ἐσκεύασο· τοιοῦτος ὢν ὑπεφαίνεις αὐτοῖς, ἀφεῖναι ἔφη, τὸν οἰκέτην, ἵνα ὁ μακαρίτης πατὴρ αὐτῷ κατέλιπε, δημοσίᾳ τῇ πόλει. τοῦτο ὡς ἤκουσεν ὁ δῆμος, πάντες αἰθρηγενεῖς, καὶ πρὸς ἀφροσύνας κεχηνότες, αἰτεῖσθαι ἦν ἕνα φιλόσοφον,

omnia ex æquo habentur contemptui, existimantúrque esse communia quæ citra fidem exactè exploratam in communem vsum à quoquam deferente suscipiunt. Quòd si quis præstigiator, aut alioqui homo promptus & versutus, & rei faciendæ appositus eos accesserit, breui admodum opulẽtus efficitur, quippe qui hominum idiotarum simplicitate callidò queat abuti. Ceterùm Peregrinus tandem liber dimissus est ab eo qui id tẽporis præsidem agebat in Syria, viro non mediocriter Philosophiæ cõmercio gaudente. Qui cùm illius subolfeciſſet arrogantiam, quòd iam statuisset mortem oppetere, vt per hoc præclaræ famæ gloriam apud posteros relinqueret, dimisit illum, ne dignum quidem ratus eundem esse supplicio. Ille verò exin domum regressus, comperit paternæ cædis memoriam nondum fuisse sopitam, sed multos superesse, qui mira peruicacitate accusationem aduersus illum adornarẽt. Dissiparat itaque maiorem possessionum suarum partem in peregrinationem, ac tantùm relicti erant agri fermè quindecim talentorum. Nam tota substantia quam pater reliquerat, triginta talentorum summam non excessit, non, vt omnibus modis ridiculus Theagenes illam tribus millibus dignam falsò confirmauit. Tanti enim neque tota Parianorum vrbs, tametsi quinque ciuitates sibi vicinas adiungeret, venderetur, vnà cum ipsis hominibus & iumentis, & reliqua supellectile. Vigebat itaque eius etiam dum flagitium & accusatio in recenti hominum memoria. Nec ita diu habitauit in patria, sed statim aduersus eum quispiam insurrexerat. Potissimùm verò ipse populus indignabatur, senem frugi, vt illi quibus visus erat, perhibent, familiariter lugentes, qui tam crudeliter & impiè fuerat occisus. Sedenim sapiens ille Proteus ad hęc omnia nõ oscitãter intentus erat, quînam aliquid inuentũ commisceretur, vnde vim & periculum à se declinaret. Progressus ergo in mediã Parianorum multitudinẽ, nutriebat verò iam comã, sordido amictus pallio, pera ex humeris suspẽsa, & baculum manu tenebat: erat autem omnino instructus more tragico. Talis itaque cũm ciuibus suis apparuisset: vniuersam, inquit, substantiam quam sibi beatæ memoriæ pater reliquisset, se velle illis publicam dimittere. His auditis, homines egeni & inopes, neque non ad distributionẽ auidè inhiantes, protinus exclamauerunt, illũ vnicũ esse Philosophũ,

vnicum amantem patriæ, vnum qui verè Diogenis & Cratetis esset æmulus. Porrò autem inimici necessariò quiescebãt. Etenim si quis conatus esset mentionem paternæ cædis facere, illico petebatur lapidibus. Secunda itaque susceptа peregrinatione egreditur vagaturus, satis sibi viatici in Christianis repositum esse existimans, à quibus quaquauersum incedebat, stipatus, in omni agebat rerum abũdantia. Atque ad hunc modum aliquantum temporis alebatur. Tandem admisso nescio quo aduersus illos flagitio (siquidem visus erat, vt opinor, aliquid ex interdictis comedisse) non recipientibus ampliùs illis, magna rerum difficultate perplexus, per recantationem opinabatur opes suas iterum à ciuitate repetendas esse: missisque literis, voluit iussu regis denuò cuncta auferre. Contrà deinceps missa legatione etiam à ciuibus, nihil actum est, sed iussus est stare rebus semel ab ipso constitutis, præsertim à nemine ad hoc per vim compulsus. Post id tertiam in Ægyptum peregrinationem instituit ad Agathobulum iter faciens, vt admirando studio semet exerceret, tondens capitis dimidium, ac vultum limo oblinens. Postea in magna circunstantis populi corona, tractans in manibus virilia, hoc tanquam medium & indifferens esse demonstrabat. Exin verberabat, & verberabatur ferula circa nates: multáque alia iuueniliora more mirifico ac præstigioso designabat. Cæterùm ad hunc modum instructus & exercitatus hinc soluit in Italiam: egressúsque è naui, statim omnes homines infectatus est linguæ petulãtia, cùm primis verò regem; quem nonerat natura placidissimum & mãsuetissimum: qua re impulsus, tutiori debacchabatur in omnes audacia. Etenim regi, vt par erat, parum curæ erant conuitia & blasphemiæ, neque vllum ex iis qui philosophiæ se tradiderant, propter verba supplicio afficere dignabatur, cũ primis verò eos qui rationẽ conuitiis impetendi alios artem sibi peculiarem fecissent. Porrò autẽ Peregrinus tanta dicẽdi licentia non mediocrem sibi gloriã comparabat. Itaq; apud homines idiotas in magna erat admiratione & reuerẽtia propter arrogantiã, donec is qui Reip. procurationẽ obibat, vir sapiẽs, eiectũ eum ablegasset, cùm præter modũ hac libertate nimisq; petulanter abuteretur, dicens, vrbi nihil opus esse tali philosopho. Quare hoc quoque de illo memorabile est, dum in ore erat omnibus, philosophus propter dicendi libertatem ac immodicam linguæ licentiam eiectus.

A εἷς φιλόπατριν, εἷς Διογένους ἢ Κράτητος ζηλωτής· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐπιφίμφοντο. κἂν εἴ τις ἐπιχειρήσειε μεμνῆσθαι τοῦ φόνου, λίθοις βάλλεσθαι ἐκάλλετο. ἐξελθὼν οὖν ὁ δεύτερος πλανησόμενος, ἱκανὰ ἐφόδια τοῖς Χριστιανοῖς ἔχων, ὑφ' ὧν δορυφορούμενος, ἐν ἅπασιν ἀφθόνοις ἐῶ. καί τινα χρόνον μὲν οὕτως ἐβόσκετο. εἶτα παροινήσας τι εἰς ἐκείνους (ὥφθη γάρ τι, ὡς οἶμαι, ἐδίων τῶν ἀπορρήτων αὐτοῖς) οὐκ ἐπιτρεπομένων αὐτῷ, ἀπορούμενος, ἐς παλινῳδίας ἔρετο δεῖν ἀπαιτεῖν πάλιν τῆς πόλεως τὰ κτήματα, καὶ γράμματεῖον ὑποδοὺς, ἠξίου ταῦτα κομίσασθαι, καλλύσματος βασιλέως. εἶτα τῆς πόλεως αὐτοπροσκλυσμὸν, οὐδὲν ἐπερήθη, ἀλλ' ἐμμένειν ἐκελεύσθη, οἷς ἅπαξ διέγνω, μηδενὸς κατημαλήσαντος. πρίτη ὅτε τοῦτος ἀποδημία εἰς Αἴγυπτον πάλιν πρὸς τὸν Ἀγαθόβουλον, ἵνα δὴ τῷ θαυμασίῳ ἄσκησιν διήσκητο, ξυρόμενος μὲν τῆς κεφαλῆς τὸ ἥμισυ, χριόμενος δὲ πηλῷ τὸ πρόσωπον. ἐν πολλῷ δὲ τῷ περιεστώτων δήμῳ διαφλῶν τὸ αἰδοῖον, καὶ τὸ ἀνάφορον δὴ τοῦτο καλούμενον ὑποδεικνύμενος. εἶτα παίων, καὶ παιόμενος ραφάνοις εἰς τὰς πυγάς, καὶ ἄλλα πολλὰ νεανικώτερα θαυμαστοποιῶν. ἐκεῖθεν δὲ οὕτω προπαιδευσάμενος, ὅτε Ἰταλίδα ἔπλευσε, καὶ ἀποβὰς τῆς νεώς, οὓς ἐλοιδόρησε πᾶσι, καὶ μάλιστα τὸν βασιλέα, τραχύτατον αὐτὸν καὶ ἠμερώτατον εἰδώς. ὥστε ἀσφαλῶς ἐπόλμησεν· ἐκείνῳ γὰρ, ὡς εἰκὸς, ὀλίγον ἔμελε τῶν λοιδορημάτων, καὶ οὐκ ἀξίου φιλοσοφίαν ὑποδυόμενόν τινα χολοῦσθαι ὑπὲρ ῥημάτων, καὶ μάλιστα πόλλων· τινὰ δὲ λοιδορεῖσθαι πεποιημένον. οὕτω δὲ καὶ ἀπὸ τούτων τὴν τῆς δόξης αὐξάνετο. τῶν γοῦν τοῖς ἰδιώταις, καὶ περιβλέπτως ὑπὸ τῇ ἀπειρίᾳ, μέχρι δή ὁ τοῦ πόλιν ὑπερτεραμένος αἰὼν ἔρως, ἀπέπεμψεν αὐτὸν ἀμέτρως σοφιζόμενα τῷ προσώπατι, εἰπὼν μὴ δεῖσθαι τοῦ πόλιν τοιούτου φιλοσόφου. πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο κλητὸν αὐτῷ, καὶ δεῖ σώματος ἐν ἅπασιν, ὁ φιλόσοφος δεῖ τὴν παρρησίαν καὶ τὴν ἄγαν ἐλευθερίαν ἐξελαθείς.

καὶ παρεσκάλωντε κἀτῶτο τῶ Μουσωνίῳ, καὶ Δίωνι, καὶ Ἐπικτήτῳ, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐν τοιαύτῃ ἐγένετο. οὕτω δὴ ὅπῃ τὴν Ἑλλάδα ἐλθὼν, ἀρτὶ μὲν Ἠλείοις ἐλοιδορεῖτο, ἀρτὶ δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐπῆγεν αὐτὰ ἅπλα Ῥωμαίοις, ἀρτὶ δὲ ἀνδραποδίοις καὶ ἀξιώμασι παρῄνει, ὅπῃ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δὴ ἐποίησε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὕδωρ ἐπήγαγε τῇ Ὀλυμπίᾳ, καὶ ἔπαυσε δίψει ἀπολλυμένους τοὺς πανηγυριστάς, κακῶς ἠγόρευεν ὡς κατῆλωσαν τοὺς Ἕλληνας, δίον τοὺς πατέρας τῶν Ὀλυμπίων δίψει καρτερεῖν διψῶντας, καὶ νὴ Δία γε καὶ ἀποθνήσκειν πολλοὺς αὐτῶν ὑπὸ σφοδρᾶς τῆς νόσου, αἰ τέως δίψῃ ὁ ξηρὸς τοῦ χωρίου, ἐν πολλῷ τῷ πλήθει ἐπιπολάζων καὶ τοῦτο ἐλέγε, πίνων τὸ αὐτὸ ὕδατος. ὡς δὲ μικρὸν κατέλυσεν αὐτὸν, ὑποδραμόντες ἅπαντες, τότε μὲν ὅπῃ τὸν Δία καταφυγὼν ὁ ῥυτὴρ, λύρᾳ τὸ μὴ ἀποθανεῖν. ἐς δὲ τὴν ἑξῆς Ὀλυμπιάδα, λόγον ποιούμενος τετραέτη ἐν σωτηρίᾳ τῶν Δίῳ μέσου, ἐξέλεξε παρὼν τοῖς Ἕλλησιν ἔπαινον ὑπὲρ τοῦ ὕδωρ ἐπαγαγόντος, καὶ ἀπολογίαν ὑπὲρ τῆς τότε φυγῆς. ἤδη δὲ ἀμελούμενος ὑφ' ἁπάντων, καὶ μηκέτ' ὁμοίως παρεθλεπτος ὤν (ἔωλα γὰρ ἦν ἅπαντα, καὶ οὐδὲν ἔτι καινουργεῖν ἐδύνατο) ἐφ' ὅτῳ οὐκ ἐπλήξει τις ἐντυχόντως, καὶ θαυμάζει, καὶ παρὸς αὐτὸν ἀποβλέπειν ποιήσῃ, ὅτῳ δὲ ἀρχῆς ἀριμοῦ τινα ἔρωτα ἐρῶν ἐτύγχανε, ὃ πλουσιώτατον τοῦτο πάλαισμα ἐβουλεύσατο περὶ τῆς πυρᾶς, καὶ διέδωκε λόγον ἐς τοὺς Ἕλληνας ὡς ἀφ' Ὀλυμπίων τὴν ἔμπρησιν, ὡς ἐς τοὐπιὸν καύσων ἑαυτόν. καὶ νῦν αὐτὰ τοῦτα θαυμαστοποιῆ, ὡς φασι, δεθρο ὀρύττων, καὶ ξύλα συλλογιζόμενος, καὶ δεινήν τινα τὴν καρτερίαν ὑπισχνούμενος ἐνέξειν ἢ, οἶμαι, μάλιστα μὲν περιμένει τὸν θάνατον, καὶ μὴ δραπετεύει ἐκ τοῦ βίου. εἰ δὲ ἐς πάντως διέγνωσται ἀπαλλάττεσθαι, μὴ πυρὶ,

A Atenim iam exactus oppido, cũ Muſonio ac Dione & Epicteto cõſuetudinem habuit, cúmque aliis quotquot non diſſimili infortunio mulctatos eſſe nouerat. Ad extremũ ita regreſſus in Græciã, modò probroſis dictis Elienſes impetebat, modò Græcos vt aduerſus Romanos arma ſumerent, ſolicitabat, modò virtum induſtrium, & multa dignitate præditum turpiter inuadebat, propterea quòd ille præter alia quibus de Græcis erat optimè meritus, etiam hac in re non vulgarẽ præſtitiſſet Græcię & opem & operam, quòd aquã in Olympiam deduxiſſet, ac primus populum ad feſtiuitatem cõfluere ſolitum, ſiti pereuntem ſubleuaſſet. In B hunc ergo Peregrinus lingoæ procacitate adductus, turpia verba euomere non ceſſabat, quaſi Græcos hac mollitie effœminaret: Oportet ſpectatores Olympiorũ ſitim fortiter tolerãtes perdurare. Ac per Iouem non pauci illorum mortem oppetebant, vehementibus morbis impliciti, interea propter loci ſiccitatem in magna & promiſcua multitudine emergẽtibus. His ita dictis, de eadem aqua potare ſolebat, adeò vt propemodũ ab omnibus accurrentibus lapidibus fuiſſet obrutus, niſi tunc commodùm ad Iouis ſimulachrũ C arrepta fuga generoſus ille ſe contuliſſet, ac ita præſenti diſcrimini vitata morte ſe ſubtraxiſſet. Cęterùm in proxima Olympiade orationem per quadriẽnium quod interfluxerat, multa cura meditatam atque compoſitam, ad Græcos habuit, laudes eius qui aquam deduxerat, ac fugæ ſuæ tunc factę defenſionem complectentem. Iam verò ab omnibus certatim contemptus negligebatur, nec erat ampliùs perinde in pretio & admiratione. Siquidem friuola & exoleta erant quæ moliebatur omnia, nec quicquam poterat ampliùs nouiter commentum aut excogitatum producere, quod ſtuporem & admirationem incuſſiſſet accedẽtibus, & quo ille ſibi dignitatem atquẽ authoritatem conciliaſſet, cuius ſub initium amore nõ dicendo extremè ambitioſus flagrabat. Ad extremum hoc temerarium & audax de pyra facinus commentus eſt, cáque de re in Græcorum multitudinẽ ſermonẽm iam ſparſit quòd ſtatim à prioribus Olympiis veluti in diem poſterum flammis ſemet ipſe traditurus eſſet. Et nunc hæc ipſa multis adornat præſtigiis, vt fama eſt, eruenda foſſa, ligniſque comportandis, ac miram & inuſitatam tolerantiam promittendo. Erat verò illi, vt mea fert ſententia, omnino mors expectanda, nullóque modo è vita profugiendum. At ſi immobili propoſito prorſus conſtitutum habet mortem cum vita commutare, conſentaneum mihi videbatur, ne hoc igne fieret,

Atuſonium. Dion. Epictetum.

neque his quæ ſunt in tragœdiis, vteretur, ſed alia aliqua mortis permutatione, quum infinitæ ſint, electa, è viuis diſcederet. Quòd ſi tamen igne, tanquam re quapiam Herculea, tantopere delectatur, cur non potiùs per ſilentium electo quopiã monte multis arboribus conſito, in eo ſe ipſe concremauit ſolus, vno aliquo, cuiuſmodi eſt Theagenes, Philoctete aſſumpto? Ille autem in Olympia præſente magna hominum frequentia, non in tabernaculis ſe ſolum videbit, alioqui haud indignus exiſtens per Herculem, ſicut par eſt homines parricidas ac impios malefactorum pœnas dare. Quin etiam nimiùm cunctanter ac ſero illud facere videtur, quem iam dudum oportebat in Phalaridis taurum illapſum, dignum nefariis factis exhauſiſſe ſupplicium, nec tantùm ſemel in flamma hiſcentem ſubitò expirare. Etenim à multis hoc pro certo confirmari audio, nullam mortem eſſe velociorem aut properantiorem, quàm eam quæ per ignem illata fuerit. Solum enim os aperiendum eſt, & ſtatim efflatur anima. Atqui & ille, vt opinor, eam quoque ſpectaculi dignitatem ſecum volutat in animo, rem videlicet grauem & præclaram eſſe, ſacro in loco comburi, vbi ne, ſepelire quidem alios morientes religioſum ducitur. Audiuiſtis enim, niſi fallor, quemadmodum iam olim quidam cupiens glorioſum & celebre apud poſteros nominis ſui monimentum relinquere, cùm nullam aliã videret ſibi relictam eſſe innoteſcẽdi rationem, Epheſiæ Dianæ templum abſumpſit incendio. Tale quippiam & hic ſecum molitur in animo: tanta gloriæ cupiditate tantumnon miſer ille contabeſcit. Sed enim aiunt illum hęc ipſa hominum gratia facere, vt eoſdem mortis cõtemptum doceat, ac in rebus arduis tolerantiã. Ego verò perlibenter interrogarem, nõ illum, ſed vos, nunquid etiam maleficos & facinoroſos eius diſcipulos fieri cupiatis in eiuſmodi tolerãtia perdiſcenda, ac morte contemnenda, tũ afflictionibus & cęteris terroribus fortiter perferẽdis? Atqui certè cõpertum habeo, iſta vos minimè velle aut cupere. Quo igitur pacto hoc Proteus diſcernit, vt bonis tantùm hac in re ſit profuturus, nec malis & nefariis hominibus maiorem ad contemnenda pericula, & ſceleratiora audendi animum additurus? Eſto ſanè ad hoc tantùm concurſuros eſſe, qui in optimam partem hanc rem ſaltem ſpectaturi ſint. Proinde ego vos iterum rogabo: Cupitiſne liberos veſtros illius æmulos fieri? Haudquaquam dicetis.

A μηδὲ τοῖς ἀπὸ τῆς τραγῳδίας τούτοις χρῆσθαι, ἀλλ' ἑτέρῳ τινὶ θανάτου τρόπον, μυρίων ὄντων, ἐλόμενον ἀπελθεῖν. εἰ δὲ καὶ ὁ πῦρ ὡς Ἡρακλεῖόν τι ἀσπάζεται, τί δήποτε οὐχὶ σιγῇ ἐλόμενος ὄρος δένδρον, ἐν ἐκείνῳ ἑαυτὸν συνέφρησε μόνος, ἔνα τινὰ, οἷος Θεαγένης τῶν, Φιλοκτήτην παραλαβών; ὁ δὲ ἐν Ὀλυμπίᾳ, τῆς πανηγύρεως πληθούσης, μόνον οὐκ ὀπὶ σκηνῆς ὀφθήσεται ἑαυτὸν, οὐκ ἀνάξιος ὤν, μὰ τὸν Ἡρακλέα, εἶναι καὶ τοῦ παραλόγου, καὶ τοῦ ἀθέου, δίκας διδόναι τῶν τολμημάτων· καὶ ἐν τούτῳ πάνυ ἐοικὲ

B δρᾶν αὐτὸ ἔοικεν, ὃν ἐχρῆν πάλαι εἰς τὸν τοῦ Φαλάριδος ταῦρον ἐμπεσόντα, πολὺ ἀξίαν ἀποτεῖσαι, ἀλλὰ μὴ ἅπαξ χανόντα πρὸς τὸν φλόγα, εἶτ' ἀκαρῆ τεθνάναι. καὶ γὰρ αὖ ἐκ τοῦ δὴ οἱ πολλοί μοι λέγουσιν, ὡς οὐδεὶς ὀξύτερος ἄλλος θανάτου τρόπος τοῦ διὰ πυρός. ἀνοῖξαι γὰρ δεῖ μόνον τὸ στόμα, καὶ αὐτίκα τεθνάναι. ὁ μὴν θέαμα ὑπονοῶ, οἶμαι, ὡς σεμνὸν, ἐν ἱερῷ χωρίῳ καιόμενος δένδρεον, ἔνθα μηδὲ θάπτειν ὅσιον τοῖς ἄλλοις ἀποθνήσκουσι. ἀκούετε δὴ, οἶμαι, ὡς καὶ πάλαι θέλων τις ἔνδοξος γενέσθαι, ἐπεὶ κατ' ἄλλον τρόπον οὐκ εἶχεν ὑπερτυχεῖν τούτου, συνέφρησε τὴν

C Ἐφεσίαν Ἀρτέμιδος τὸν νεών. τοιοῦτόν τι καὶ αὐτὸς ὑπονοῶ, τοσοῦτος ἔρως τῆς δόξης ὑπέπτηκεν αὐτῷ. καίτοι, φησὶν, ὅτι ἐπὶ τῷ δένδρεον αὐτὸ ἀπολέσθαι, ὡς διδάξει αὐτοὺς θανάτου καταφρονεῖν, καὶ ἐγκαρτερεῖν τοῖς δεινοῖς. ἐγὼ δὲ ἥδιον ἂν ἐροίμην οὐκ ἐκεῖνον, ἀλλ' ὑμᾶς, εἰ καὶ τοὺς κακούργους βούλοισθε ἂν μαθητὰς αὑτῶν γενέσθαι τῆς καρτερίας ταύτης, καὶ καταφρονεῖν θανάτου, ἐκ καπώπως, καὶ τῶν τοιούτων δειμάτων. ἀλλ' οὐκ ἂν δύ

D οἶδ' ὅτι βουληθείητε. πῶς οὖν ὁ Πρωτεὺς τοῦτο διακρίνει, καὶ τοὺς μὲν χρηστοὺς ὠφελοῦσι, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀνωφελεστέρους ἐκ τολμηροτέρους ἀπέφηνε; καίτοι δυνατὸν ἦν ἐκ τοῦ μόνους ἀπομωκήσεως τοὺς ἄλλους ἐκ τοῦ μόνους ἀφελεῖν ὑφορμῶν ὁ πρᾶγμα· ὑμᾶς δ' ἂν αὖθις ἐρήσομαι, Δέξασθ' ἂν ὑμῶν τοὺς παῖδας ζηλωτὰς τοῦ πάθους γενέσθαι; οὐκ ἂν εἴποιτε.

καὶ τί τοῦτο ἠρώμην, ὅπου μηδεὶς αὐτῷ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ζηλώσειεν ἄν; τὸν οὖν Θεαγένη τοῦτον μάλιστα αἰτιάσαιτο ἄν τις, ὅτι πάντα ζηλοῖ τοῦ διδασκάλου, καὶ συνοδοιπορῶν τῷ Ἡρακλεῖ, ὡς φησιν, ἀπίοντι, δυνάμενος ὑπὸ Ἡρακλεῖ παιδαγωγεῖσθαι, καὶ συμπιὼν ὅτι κεφαλῆς εἰς τὸ πῦρ. τὸ γὰρ ἐπὶ πήρᾳ, καὶ βακτηρίᾳ, καὶ τρίβωνι ὁ ζῆλος, ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἀσφαλῆ καὶ ῥᾴδια, καὶ πολλοὺς ἂν εἶη· τὸ τέλος δὲ, καὶ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ζηλοῦν, καὶ πυρὶ συνιέντα κερμὸν σιωπῶντα, ὡς ἔνι μάλιστα χλωρῷ, διαποπνιγῆναι τῷ καπνῷ. τὸ πῦρ γὰρ αὐτὸ, τὸ μόνον Ἡρακλείους, καὶ Ἀσκληπιοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἱεροσύλων, καὶ πατροφόνων, ὃς ὁρᾷ ὅστις ἐκ καταδίκης αὐτὸ παρέσχεν. ὥστε ἄμεινον τὸ ἅλις τοῦ καπνοῦ. ἤδειν γὰρ καὶ ὑμῶν μόνων αὐτὸ ἐρῶντα. ἄλλως τε, ὁ μὲν Ἡρακλῆς, εἴπερ ἄρα καὶ ἐπόλμησέ τι τοιοῦτον, ὑπὸ νέφους αὐτὸ ἔδρασεν, ὑπὸ τῆς Κενταυρείου αἵματος, ὡς φησιν ἡ τραγῳδία, κατασιόμενος. σοὶ δὲ, τίνος αἰτίας ἔνεκεν ἐμβάλλειν φέρει ἑαυτὸν εἰς τὸ πῦρ; νὴ Δί', ὅπως τὴν καρτερίαν ἐπιδείξηται, καθάπερ οἱ Βραχμᾶνες. ἐκείνοις γὰρ ἑαυτὸν ἠξίου Θεαγένης εἰκάζειν, ὡς παρ' οὐκ οἶδ' ὅν ἐν Ἰνδοῖς εἶναί τινας μωρούς τε καὶ κενοδόξους ἀνθρώπους. ὅμως δ' ἴσως καὶ ἐκείνους μιμείσθω. ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐμπηδῶσιν εἰς τὸ πῦρ, ὡς Ὀνησίκριτος ὁ Ἀλεξάνδρου κυβερνήτης, ἰδὼν Κάλανον καλούμενόν, φησίν. ἀλλ' ἐπειδὰν πόσωσι, πλησίον παραστάντες ἀκίνητοι, αἰσχόμενοι παρωτρωθῶμοι, εἶτ' ὀπισθόπους τὸ χῆμα, καίονται, οὐδὲ ὅσον ὀλίγον ἐκτρέψαντες τῆς καταλήσεως. σοὶ δὲ τί μέλα, εἰ ἐμπεσὼν πυθήξει, σιωπαθεὶς ἐκτὸς τοῦ πυρός; οὐκ ἀπ' ἐλπίδος μὴ ἀναπόστου αὐτὸν, καὶ ἡμίφλεκτον, εἰ μή, ὥσπερ φασὶ, μηχανήσεται, βαθεῖαν σκάψαι καὶ ἐν βόθρῳ τινὶ πυρᾶν. εἰσὶ δ' οἳ καὶ μεταβάλλεσθαι φασὶν αὐτὸν, καί τινα ὀνείρατα διηγεῖσθαι, ὡς τοῦ Διὸς οὐκ ἐῶντος μιαίνειν ἱερὸν χωρίον. ἀλλὰ θαῤῥείτω γοῦν γε ἕνεκα.

Atqui hoc ipſum quærebam, num quis ex diſcipulis eius eundem imitaretur? Theagenem itaque in hoc quiſpiam iure optimo accuſare poſſit, quòd cùm in aliis per omnia viri æmulus eſſe ſtudeat, hac in parte tamen præcedentem præceptorem minùs ſequatur, itérque cum eo faciat, ad Herculẽ, veluti perhibẽt, abeunte, præſertim cùm in breui poſſit ſummè ac omnibus numeris felix euadere, per præceps ſaltem in ignem illapſus. Neque enim in pera, aut baculo, aut ſordido pallio circumferendo, æmulationis ſumma ſita eſt, ſed hęc extra periculũ poſita ſunt, & imitatu facilia, & cuiuſuis hominis. Ipſum finem & caput æmulari conuenit, ingenti videlicet pyra ex truncis ſiculneis & maximè viridibus congeſta, fumo ſemet præfocari. Siquidem ignis non tantùm Herculis & Æſculapij proprium æſtimandum eſt, ſed ſacrilegorum quoque & parricidarum, quos iudicio condemnatos, hoc ipſo ſupplicio affici videmus: ita vt longè præſtabilius eſſe putem, vobis fumo præfocatis oppetere. Hoc enim vobis tandem vt peculiare & propriũ adſcribi poteſt. Alioqui etſi Hercules tale quippiã auſus eſt, doloris & morbi impatientia impulſus hoc fecit, dum à ſanguine Centaurico, veluti teſtis eſt tragœdia, infectus abſumeretur. Cæterùm ille qua cauſa incitatus ſeipſum in ignem ferens præcipitat? Per Iouẽ ſcilicet vt animi tolerantiam hoc argumento notam faciat, non ſecus atque Brachmanes. Illis enim Theagenes præceptorem ſuum aſſimilare contendit. Quaſi verò non etiam apud Indos inueniantur homines vecordes & ſtolidi, vanæque gloriæ extremè dediti. Attamen quando ita fert animus, imitetur illos. Etenim illi ignem inſiliendi morem non habent, veluti Oneſicritus claſſis Alexandrinæ gubernator ait, cùm Indum ardentem, ſicut fama eſt, conſpexiſſet. Verùm poſteaquam cõgeſta atque incenſa pyra conuenerint, propè aſſiſtentes immobiles lẽtè aſſari fortiter ſuſtinẽt. Deinde ingreſſi iuxta habitum, ardẽt, ne tantillũ quidem poſt accubitũ ſe auertentes. Cæterũ ille quid adeò magni aut præclari deſignat facinoris, ſi illapſus ſuffocatur, à flãmis ſubitò & violẽter diſcerptus? Neq; enim eam, vt opinor, ſpem concepit in animo, vt ſemiuſtus ab igne reſiliat, niſi hoc, quod à nõnullis audio, inſidioſè ſtruat, vt infrà quoque in foſſa pyra profunda ſit. Sunt præterea qui illum transformatum iri confirmẽt: eique rei cõprobandę iam percenſent ſomnia tanquam Iupiter cõceſſurus non ſit vt ſacer locus cæde contaminetur. Atqui eam ob rem planè ſecurus ſit animi.

Ego enim iurare non dubito nullum profectò deorum grauiter & indignè laturum, ſi Peregrinus malo & infelici fato peſſimè interierit. Sed enim neque facile neque prōptum iam illi eſt à propoſito regredi. Siquidem qui cum illo habent conſuetudinē, miſerum omnibus modis incitant, & in ignem compellunt, non ſinentes eundem timore conſternari aut trepidare: quorum ſi duobus diſcerptis in ignem incideret, ſolum hoc præclarè & cum multorum gratia faceret. Quinetiam hoc inaudiui, ſe amplius Proteum nominari nolle, ſed Phœnicem, quòd & Phœnix auis Indica iam ſummo confecta ſento, pyram dicatur inſcendere. Sed enim vana comminiſcitur mendacia, oracula quædam vetera percenſens, ac ſi deum quempiam noctis cuſtodem illum fieri oporteat. Ac iam non obſcurè aras quoque deſiderare videtur, aureiſque donariis ſe honoratum iri planè ſperat. Et per Iouem haudquaquam abſurdum factu æſtimandum eſt, ſi in tanta ſtultorum hominum multitudine inueniantur etiam qui prędicare non vereantur, quòd per ipſum quartana ſint liberati, quódque noctu in dæmonē nocturnum inciderint. Porrò autem execrandi illius diſcipuli oraculum quoque, vt opinor, & adytum iuxta pyram machinabuntur, propterea quòd & Proteus ille Ioue natus, huius nominis propater, vaticinio celebris habitus eſt. Neque teſtari dubito certò futurum confirmans, vt ſacerdotes quoque illi conſtituantur flagellorum, aut incendiorum, aut alicuius alterius rei monſtrificæ Aut per Iouem feſtiuitas illi nocturna ſacrificabitur, aut feſtum facibus iuxta pyram celebrandum. Cæterùm Theagenes nuper, vt quidam mihi ex familiaribus retulit, ait Sibyllam quoque ea de re iſta prædixiſſe. Et cur non ipſos percenſeamus verſiculos?

Aſt vbi iam Proteus Cynicos longè optimus inter,
Per loca ſacra Ioui rutilū ſuccenderit ignem,
Tunc omnes quotquot fructu veſcuntur agrorum,
Noctiuagum, vt iubeo, placate heroa colētes,
Conceſſa Alcidæ ac Vulcano ſede propinquum.

Hæc quidem Theagenes ex Sibylla ſe audiſſe falsò prædicat. Cæterùm ego illi Bacidis oraculum contrà memorabo. Ait autem ad hunc modum Bacis, nimiùm verè vaticinatus:

ἐγὼ γὰρ ὀμῶμοσά μὲν οὐ, ἢ μὴν μηδέν᾽ ἂν τῶν θεῶν ἀγανακτῆσαι, εἰ Περεγρῖνος κακῶς ἀποθάνοι. ἀ μὲν γὰρ οὐδὲ ῥᾴδιον αὐτῷ ἔτ᾽ ἀναδῦναι. οἱ γὰρ συνόντες κύνες, παροξύνουσι, καὶ συνωθοῦσιν ἐς τὸ πῦρ, καὶ οὐκ ἐκκλίνουσι τὴν γνώμην, οὐκ ἐῶντες ἀποδειλιᾶν· ὧν εἰ δύο συγκαταπατήσας ἐμπέσοι εἰς τὴν πυρᾶν, τοῦτο μόνον χαρίεν ἐργάσαιτο. ἤκουον δὲ ὡς καὶ Πρωτεὺς ἐπικαλῶς ἄξιοι, ἀλλὰ Φοίνικα μετονόμασιν ἑαυτόν, ὅτι καὶ Φοῖνιξ ὁ Ἰνδικὸν ὄρνεον ὑπερβαίνειν πυρᾶς λέγεται, πορρωτάτω γήρως παρατείνων. ἀλλά καὶ λογοποιοῦσι, καὶ χρησμούς τινας διέξεισι παλαιούς δή, ὡς χρεὼν εἶναι δαίμονα νυκτοφύλακα θεάσασθαι αὐτόν. καὶ δῆλός ἐστι θωμῶν ἤδη ὑπερθυμῶν, καὶ χρυσοῦς βωμοὺς ἐλπίζων. καὶ, μὰ Δία, οὐδὲν ἀπεικὸς ἐν τοῖς πολλοῖς τοῖς ἀνοήτοις εὑρεθῆναί τινας τοὺς καὶ τεταρταίων ἀπαλλάξαι δι᾽ αὐτοῦ φήσοντας, καὶ νύκτωρ ἐντυχεῖν τῷ δαίμονι τῷ νυκτοφύλακι· οἱ καταφανεῖ δὲ οὔτι μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ χρηστήριον, οἶμαι, καὶ ἄδυτον ὑπὲρ τῇ πυρᾷ μηχανήσονται δήπου καὶ Πρωτεὺς ἐκεῖνος ὁ Διὸς, ὁ τοῦ πατρὸς τοῦ ὀνόματος, μαντικὸς ὢν μαρτυρήσει ὅ, ἢ μὴν καὶ ἱερέας αὐτοῦ ἀποδεῖξαι δεήσεται, μάγους, ἢ καυτηρίων, ἢ τινος τοιαύτης περιουσίας, ἢ καὶ, νὴ Δία, τελετήν τινα ἐπ᾽ αὐτῷ σήσασθαι νυκτέριον, καὶ δᾳδουχίαν ὑπὲρ τῆς πυρᾶς. Θεαγένης δὲ ἕνα τῶν ἑταίρων ἀπήγγειλε, καὶ Σιβύλλαν ἔφη τοιαῦτα περὶ τούτων. καὶ τὰ ἔπη γὰρ ἀπεμνημόνευεν.

Ἀλλ᾽ ὁπότ᾽ ἂν Πρωτεὺς Κυνικῶν ὄχ᾽ ἄριστος ἁπάντων,
Ζηνὸς ἐριγδούπου τέμενος καὶ πῦρ αἰακιάσας,
Εἰς φλόγα πηδήσας, ἔλθῃ εἰς μακρὸν Ὄλυμπον,
Δὴ τότε πολλοῖς ἡμῶν, οἳ δρυὸς καρπὸν ἔδουσι,
Νυκτιπόλον τιμᾶν κέλομαι ἥρωα μέγιστον,
Σωτῆρα Ἡφαίστῳ καὶ Ἡρακλεῖ ἀνακτι.

Ταῦτα μὲν Θεαγένης Σιβύλλης ἀκηκοέναι φησίν. ἐγὼ δὲ Βακίδος αὖ χρησμὸν ἐπὶ τούτοις ἐρῶ. φησὶ δὲ ὁ Βάκις οὕτω σφόδρα ὡς ἐπικῶν,

Αλλ' ὁπότ' ὦ Κυνικὸς πολυώνυμος εἰς φλόγα πολλὴν
Πηδήσῃ δόξης ὑπ' ἐρινύϊ θυμὸν ἐρυθρὴς,
Δὴ τότε τοὺς ἄλλους κυναλώπεκας, οἵ' οἱ ἕποντο, (λύκοιο.
Μιμεῖσθαι χρὴ πότμον ἀποιχομένοιο
Ος δ' κε δηλήσῃ ἰὼν, φθύνῃ μένος Ηφαίστοιο, (χαλκοῦ,
Λάεσσι βαλλέμεν τοῦτον τάχα πολλὸς Αμφὶς μὴ ψυχρὸς ἰὼν, θερμηγορέῃ ὑπὸ χλαίνῃ,
Χρυσῷ ξαξάμενος πῆλιν, μάλα πολλὰ δαμείσας,
Εν καλαῖς πάτραισιν ἔχων πρὶς πέντε τάλαντα.

Quid vobis videtur viri? nunquid Bacis deterior visus est vates esse quàm Sibylla? Sed iam tempus est admirandis illis discipulis Protei circumspiciendi, vbi potissimùm semetipsos purgent in aërem. Hoc enim ipsi combustionem vocant. Hæc cùm dixisset, certatim ab omnibus circunstantibus succlamatum est: Comburantur iam illicò flammis dignissimi: Ac ille quidem descendit vbertim ridēs: porrò Nestorem, nempe Theagenem, non latebat vociferatio, verùm exaudito clamore venit illico. Cúmque dicturus ascendisset, magna voce exclamauit, innumera mala de eo percensens, qui descenderat. Minimè verò compertum habeo quódnam illi optimo nomen fuerit. Cæterùm ego relicto illo, vociferatione se rumpente, abibam visurus athletas. Iam enim certaminum iudices & arbitri in circo esse dicebant. Et hæc quidem acta sunt in Elide. Cùm autem venissemus in Olympiam, maior ibi multitudo aderat, Proteum accusantium, quàm eius inceptum laudantium, adeò vt non pauci illorum conrixantes ad manus deuenerint: donec progressus ipse Proteus infinita hominum frequentia deduceretur, relicto à tergo præconum certamine: vbi orationes quaspiam de se ipse habuit, nimirum quibus exercitiis vitam suam transegisset, quibúsque in periculis versatus fuisset, tum quantas & quàm duras difficultates philosophiæ gratia per omnem ætatem pertulisset. Itaque multa eius generis erant, quæ ille disseruerat. Ego verò saltem pauca quædam præ circunstantium multitudine audiebam. Deinde metuens ne in tanta turba comprimerer, posteaquam multos idem patientes cernerem, abij, longum valere iubens sophistam semet perimentem, suíque funeris epitaphium ante mortem recitantem.

Τί ὑμῖν δοκεῖ ἄνδρες; ἆρα φαυλότερος χρησμολόγος ὁ Βάκις τῆς Σιβύλλης ἦν; ὥστε ὥρα τοῖς θαυμασοῖς τούτοις ὁμιληταῖς τοῦ Πρωτέως, σκεπτέον ἔνθα ἑαυτοὺς ἐξαερώσουσι· τοῦτο γὰρ τὸ κάθαρσιν καλοῦσι. ταῦτ' εἰπόντος, ἀνεβόησαν οἱ παρεστῶτες ἅπαντες, Ηδη κομιέσθω τοῦτον, ἄξιος τοῦ πυρός. ἐγὼ δὲ μικρὸν κατίσθην ἀκούσας. Νέστορα δ' ὃν ἔλαθεν ἰὼν ὁ Θεαγένης· ἀλλ' ὡς ἤκουσε τῆς βοῆς, ἦλθε θύων, καὶ ἀναβὰς ἐκκεφαλή, καὶ μυρία κακὰ διεξὴλθε περὶ τοῦ καταβεβηκότος· οἶδα γὰρ οἷός ἐστιν ὁ βέλτιστος ἑκάστοτε ἐκάλει. ἐγὼ δὲ ἀφεὶς αὐτὸν διαῤῥηγνύμενον, ἀπῆλθον ἐπὶ τοὺς ἀθλητάς· ἤδη γὰρ οἱ Ελλανοδίκαι ἐλέγοντο εἶναι ἐν τῷ πλεθρίῳ. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ἐν Ηλιδι. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ολυμπίαν ἀφικόμεθα, μεγὰς μὲν ὁ ὁπαδὸς τῷ καταγομένῳ Πρωτέως, ἢ ἐπαινούντων τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ, ὥστε καὶ εἰς χεῖρας αὐτῷ ἦλθον οἱ πολλοὶ, ἄχρι δὴ προελθὼν αὐτὸς ὁ Πρωτεὺς μυρίᾳ τῷ πλήθει καταπομπεύμενος, κατόπιν τῶν τῷ κηρύκων ἀγώνος, λόγους τινὰς διεξῆλθε περὶ αὐτοῦ, τὸν βίον τε ὡς ἐδίου, καὶ τοὺς κινδύνους, οὓς ἐκινδύνευσε διηγούμενος, καὶ ὅσα πρόγματα φιλοσοφίας ἕνεκα παρέσχε. τὰ μὲν οὖν εἰρημένα, πολλὰ ἦν. ἐγὼ δὲ ὀλίγων ἤκουσα διὰ πλῆθος τῶν παρεστώτων. εἶτα φοβηθεὶς μὴ συμπατηθείην ἐν τοσαύτῃ τύρβῃ, ἐπεὶ ἐς πολλοὺς τοῦτο πάθος τοὺς ἐρῶντας, ἀπῆλθον, μακρὰν χαίρειν φράσας τῷ ἀνδρὶ σοφιστῇ, τὸν ἐπιτάφιον ἑαυτῷ πρὸ τῆς τελευτῆς διεξιόντι.

Sed enim tunc etiam hoc inaudieram. Dixerat enim, aureæ vitæ auream quoque ſe velle imponere coronidem: conſentaneum autem eſſe, vt qui Herculeã vitã exegiſſet, Herculeam quoque mortẽ oppetens è viuis diſcederet, aëriq; miſceretur. Ac eam quidem vtilitatem, inquit, ſtatui præſtãdam eſſe hominibus, vt commonſtremillis, qua ratione & mentis conſtantia mortis acerbitas reſpuẽda ſit. Itaque oportet omnes homines mihi morienti Philoctetas præſtò eſſe. Iam qui imprudentiores erant ex illis, lacrymas profundebãt, exclamantes: Serua te Græciæ ſaluum atque ſuperſtitem. Cordatiores verò vociferabantur: Perfice quæ facienda decreuiſti. Horum itaque diuerſo ſtudio ſenex non mediocriter perturbatus eſt, ſperans omninò ſe ab omnibus retentum iri quominus in ignem ſe mitteret præcipitem, ſed inuitum & nolentem illis reſiſtentibus in vita ſe manſurum. Ac ſanè cùm præter ſpem atque ſententiam accidiſſet, vt illi quæ arrogantia inductus facienda decreuerat, ea quoque opere comprobanda forent, maiorem in modum expalluit. Cúmque iam mortui cadaueris ſpeciem vultu ac colore præ ſe ferret, per Iouem timore impendiò magis perculſus, ſubtrepidauit etiam. Ego verò, vt opinor, iam quæris quantùm riſerim? Neque enim commiſeratione mihi dignus videbatur, homo ita miſerè ambitioſus, ita anxiè gloriæ cupidus ſupra omnes quotquot vnquam hoc vitio laborauerunt. Nihilo ſecus tamen à multis ſtipatus deducebatur, ac gloriæ amenti deſiderio in præceps rapiebatur, ſubinde oculos in multitudinem admirantium reiiciens, ignarus miſer quòd eos quoque qui ad crucem ducerentur, aut in carnificis manibus tenerentur iam occidendi, multo plures ſubſequerentur. Finitis autem certaminibus Olympicis, quæ omnium pulcherrima fuiſſe cognoui (iam enim quater præſens interfui) cùm currus inopia laborarem, multis diſcedentibus inuitus relinquebar. Cæterùm Proteus exitioſum ſibi ſpectaculum ſubinde protrahens, noctem demum poſtremum tempus ei rei deſtinauit, quando ſe ipſum eſſet concrematurus. Sub noctem itaque mediam aſſumptus à quodam familiari, cùm è ſtrato ſurrexiſſem, conceſſi rectà in Arpinam, vbi pyra erat. Ad id loci viginti erãt ſtadia ab Olympia per Hippodromum ad auroram euntibus. Quum primùm verò eò ventum eſt, offendimus pyram altè congeſtam, in profundum verò ad magni cubiti altitudinem egeſtam. Crebræ faces præſtò erant: aridis inſuper ſarmentis & ſtipulis pyra erat intexta, vt quàm primùm igne ſuſcepto in flammam erumperet.

πλοῦ πότε τοσοῦτον ἐπήκουσα. ἔφη γὰρ βούλεσθαι χρυσοῦ βίου χρυσῆν κορωνίδα ἐπιθεῖναι· χρεὼν γὰρ τὸν Ἡρακλείους βεβιωκότα, Ἡρακλείου ἀποθανεῖν, καὶ αἰτεῖν μοῖραν τοῦ αἰθέρος. καὶ ὠφελοῦσαν, ἔφη, βούλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, δείξας αὐτοῖς ὅτι χρὴ τὸν θάνατον καταφρονεῖν. πολλοὺς οὖν δεῖ μοι τοὺς ἀνθρώπους Φιλοκτήτας γενέσθαι. οἱ μὲν οὖν ἀφρονέστεροι τῶν ἀνθρώπων, ἐδάκρυον, καὶ ἐβόων, Σῶζε τοῖς Ἕλλησιν· οἱ δὲ ἀνδρωδέστεροι ἐκελεύομεν, Τέλει τὰ δεδογμένα· ὑφ' ὧν ὁ πρεσβύτης οὐ μετρίως ἐθορυβήθη, ἐλπίζων πολλοὺς ἑξεῖν αὐτῷ, καὶ μὴ παρήσεσθαι τοῦ πυρός, ἀλλὰ ἄκοντα δὴ καθέξειν τὸ τοῦ βίου. ὃ δὴ πλέον τὰ δεδογμένα, ἀδόκητον αὐτῷ παρέστησεν, ὠκείᾳ μᾶλλον ἐποίησε· καίτοι ἤδη νεκρικῶς τὴν χροιὰν ἔχοντι, ὡς, νὴ Δία καταπεμεῖν, ὥστε καταπαῦσαι τὸν λόγον. ἐγὼ δὲ, εἰκάζεις, οἶμαι, πῶς ἐγέλων. οὐδὲ γὰρ ἔλεξιν ἄξιον ἐμοὶ, οὕτω δυσέρωτα τῆς δόξης αἰθέρα τὸν ἀνθρωπον ἀπολωλέναι, ὅσοι τῇ αὐτῇ ποιῇ ἐλαυνόμενοι. παρεπίμπετο δὲ ὄμως ὑπὸ πολλῶν, καὶ ἀποφορήτου τῆς δόξης, ἀποβλέπων ἐς τὸ πλῆθος τῶν θαυμαζόντων, οὐκ εἰδὼς ὁ ἄθλιος ὅτι ἐς τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους, ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀπαγομένους, ἢ ὑπὸ τῷ δημίῳ ἐχομένους, πολλῷ πλείους ἕπονται. καὶ δὴ τὰ μὲν Ὀλύμπια τέλος εἶχε, κάλλιστα Ὀλυμπίων θεάματα, ὧν ἐγὼ εἶδον, τετράκις ἤδη ὁρῶν. ἐγὼ δὲ, ὃ γὰρ ἐν ἀπορήσαι ὀχήματος ἅμα πολλῶν ἐξιόντων, ἄκων ὑπελείπομην. ὁ δὲ, ἀεὶ ἀναβαλλόμενος, νύκτα τὸ τελευταῖον προεφήκε δηλώσας τὴν καῦσιν· καί με τῶν ἑταίρων τινὸς παραλαβόντες περὶ μέσας νύκτας, ἐξαναστάς, ἀπῆγον ἐπὶ τὴν ἁρπίνην, ἔνθα ἦν ἡ πυρά. σάδες πρῶτος ὅτι εἴκοσιν ἀπὸ τῆς Ὀλυμπίας ἐπὶ τὸν ἱππόδρομον, ἀπίοντων πρὸς ἕω· ἐπεὶ τὰ πρῶτα ἀφικόμεθα, καταλαμβάνομεν πυρὰν νενησμένην ἐς βάθος, ὅσον ἐς ὀργυιὰν ὁ βάθος. δᾷδες ἦσαν πολλαὶ, καὶ παρεδέδυτο τὰ φρυγανα, ὡς αἰθαλοῦν τάχιστα.

καὶ ὅπως ἡ σελήνη αἰέ τι λεν (ἔδει γὰρ καὶ ταύτην θεάσασθαι τοῦ κάλλιστου τοῦτο ἔργου) πρόεισιν ἐκεῖνος ἐσκευασμένος ἐς τὸν αἰεὶ τρόπον, καὶ ξὺν αὐτῷ τὰ τέλη τῶν κυνῶν. καὶ μάλιστα ὁ γενάδας ὁ ἐκ παίδων, δᾷδα ἔχων, ἅτε φαύλως δουτεραγωνιστής. ἐδᾳδοφόρει δὲ καὶ ὁ Πρωτεύς· καὶ πεσόντες, ἄλλος ἀλλόθεν ἅψαντες αἴθεσθαι τὸ πῦρ μείζιον, ἄτε ἀπὸ δᾴδων, καὶ φρυγάνων· ὁ δὲ, καί μοι πάνυ ἥδη πρέσβυς ἦν, ἀποθέμενος τὴν πήραν, καὶ τὸ τριβώνιον, καὶ τὸ Ἡρακλέους ἐκεῖνο ῥόπαλον, ἔστη ἐν ὀθόνῃ ῥυπώσῃ ἀκριβῶς. εἶτα ἤρετο λιβανωτὸν ὡς ὑποδησόμενος ὅτι τὸ πῦρ· ἐπεὶ δὲ ἀνεδόθη τινὸς, ἐπέβαλέ τε, καὶ εἶπεν, ἐς τὴν μεσημβρίαν ἀποβλέπων (καὶ γὰρ καὶ τοῦτο τοῦ τραγῳδίας ἦν ἡ μεσημβρία) Δαίμονες μητρῷοι καὶ πατρῷοι δέξασθέ με ἵλεῳ. ταῦτα εἰπὼν, ἐπέδωκεν εἰς τὸ πῦρ, ἅ μὴν ἐωρᾶτό γε, ἀλλὰ παρεισρέων ὑπὸ τῆς φλογὸς, πολλῆς ἠρεμούσης. αἴσῃ ὁρῶ γελῶντά σε, ὦ καλὲ Κρόνιε, τὴν καταστροφὴν τοῦ δράματος. ἐγὼ δὲ τοὺς μητρῴους μὲν δαίμονας ὑπεβοώμην, μὰ τὸν Δί', ἅ σφόδρα ἠπόρουν. ὅτε δὲ καὶ τοὺς πατρῴους ἐπεκαλέσατο, αἰσθόμενός τε αὖθις τοῦ φθόνου εἰρωνευόμενον, σὺν κατόχῃ ἤδη ἀμύνειν τὸν γέλωτα. οἱ Κυνικοὶ δὲ παρεστῶτες τὸ πυρὰ, οὐκ ἐδάκρυον μέν, σιωπῇ δὲ ἐπεδείκνυντο λύπην τινὰ, εἰς τὸ πῦρ ἰδόντες, ἄχρι δὴ ἀποπνιγείς ἐπ' αὐτοῖς, Ἀπίωμεν, φημὶ, ὦ μάταιοι. οὐ γὰρ ἡδὺ τὸ θέαμα ὠπτημένου γέροντα ἰδεῖν, καὶ ὅσης αἰσθέσθαι πικρᾶς πονηρᾶς. ἢ παρεμένετε ἔστ' ἂν γραφεύς τις ἐπελθὼν, ἀπεικάσῃ ὑμᾶς, οἵους τοὺς ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἑταίρους τοῦ Σωκράτους ᾠδαγράφησαν; ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἡγανάκτουν, καὶ ἐλοιδοροῦντό μοι. ἔνιοι δὲ καὶ ὅτι τὰς ἁλύσεις ἦξαν. εἶτα ὅπως ἠπείλησα ξυναρπάσας τινὰς ἐμβαλεῖν εἰς τὸ πῦρ, ὡς αὖ ἐποίουν τοῦ διδασκάλου, ἐπαύσαντο, καὶ εἰρήνην ἦγον. ἐγὼ δὲ ἐπῳδιῶν, ποικίλως, ἑταῖρε, τοὺς ἐμαυτὸν ἐνενόουν. ὃ φιλόδοξον οἷόν τί ἐστιν ἀναλογιζόμενος, ὡς μόνος σοὶ ὁ ἔρως ἄφυκτος, καὶ τοῖς πάνυ θαυμασταῖς εἶναι δοκοῦσιν, οὐχ ὅπως ἐκείνῳ τῷ ἀνδρὶ, καὶ πάλαι ἐμπλήκτως, καὶ ἀπονενοημένως βεβιωκότι, καὶ οὐκ ἀξίως τοῦ πυρός.

A Postea verò quàm luna exorta est (oportebat enim & hanc huius pulcherrimi facinoris spectatricem adesse) prodiit ille eo quo semper more solebat exornatus, ac cum illo reliqua Cynicorum multitudo. Hic generosus quisque ex patribus facem in manu tenens, nō segniter subministrabat: insuper ipse quoq; Proteus face armatus incedebat. Mox aggressi alius aliunde admotis facibus maxim ignem succenderunt, nempe facibus & sarmentis copioso igni suppeditāribus. Ille autē (nunc verò fac maximè attēto sis animo) depositis pera & pallio, ac baculo illo Herculeo, in extremè sordido adstitit a-
B miculo. Deinde postulato thure, vt in ignem spargeret, quidam illi porrexit: quo in ignem conjecto, & versis ad meridiem oculis (erenim ipse quoque meridies ad huius tragœdiæ partē attinebat) sic exorsus est: O materni atque paterni dæmones, suscipite me propitij. Quibus dictis actutū in ignē insiliit, nec amplius à quoquam visus est, sed à flāma quæ multa erat, circūfusus disparuit. Iterum te, optime Cronie, fabulę catastrophē ridentem video. Ego verò maternos dæmones inclamantē per Iouem non admodū accu-
C sabā. At cùm paternos quoq; inuocaret, recordatus eorū quæ de patris interfecti cæde dicta fuerant, risum continere non potui. Porrò autem Cynici rogū circunstantes, nullas quidem profundebāt lacrymas: cæterùm ipso silentio non vulgarem perturbati animi ægritudinē indicabant ignem inspicientes, donec vnà cum illis affectus graueolētia: Abeamus, inquam, ô stolidi. Neque enim voluptuosum hoc est spectaculum, senem assatum videre, præsertim cùm ita malo odore omnium nares impleantur. An expectatis dum pictor quispiā accedens vos depingat, quē-
D admodum in carcere iuxta Socratem socij depicti sunt? His auditis illi indignabantur, & me cōuitiis proscindebant. A nonnullis quoque illorū ad fustes concursum est. Deinde verò cùm essem illis cōminatus, me correptos per vim quospiam in ignem præcipitaturum, vt præceptoris sequātur vestigia, à cœpto destiterunt, & pacem egerūt. Ego autem à pyra regressus, equidē varia meo cum animo, ô amice, voluebā, identidem mecum reputans cuiusmodinam res esset gloriæ sitis & cupiditas, quippe qua sola quoque magni alioqui viri & admirādi omnes ex æquo caperentur, nedum hic Proteus, cuius omnis vita parum prudenter instituta, eò tantùm tendebat, vt aliis admirationi esset, & stupori, prorsus flammis non indigni.

Peregrini mors.

Exinde multis occurrebam, & ipsis spectatum euntibus. Etenim existimabant adhuc ipsum viuum relictum iri. Siquidem & hoc priori die fama sparserat, tanquam ad solem orientem salutaturus, quemadmodum aiunt factitare Brachmanas quando pyram sint inscensuri. Itaque multos illorum ab incepto itinere absterrui, dicens omnem rem iam esse confectam, quibus ne hoc ipsum quidem dignum erat diligentia etsi ipsum vidissent locum, ac nonnihil ab igne reliquiarum inuenissent. Hic mihi, ô amice, infinita erant negotia, dum omnibus percenseo quærentibus, & singula exactè indagantibus. Quoties ergo videram eminentis auctoritatis & gratiæ virum, illi omnem rem nudè & simpliciter vt acta erat, quemadmodum tibi, commemorabam. Cæterùm erga homines bardos & stupidos, & ad audiendum suspenso animo inhiantes, magnificis & tragicis verbis efferebar, Quòd posteaquã pyra fuisset incensa, & semet Proteus iniecisset, facto sub initium ingenti motu, cum horrendo concussæ terræ mugitu, vultur è flamma subuolans, rectà in cœlum iuisset, magna voce humana dicens: Reliqui terram, in Olympum commigro. Illi his auditis obstupescebant animis, ac adorabant perhorrescentes: méque interrogabant, vtrónam, ad auroram, an ad occasum versus subductus esset vultur. Ego verò quodcunque fortè succurrebat, respondebam illis. Porrò vbi ad frequentem hominum celebritatem venissem, in virum canum incidi, & per Iouem, quantum ad vultum & barbam, & reliquam grauitatem attinebat, quantiuis pretij, qui cùm alia de Proteo circunstantibus percẽseret, etiam hoc adiecit, quòd eum, posteaquam combustus esset, aliquanto antè in veste candida vidisset, ac nunc eundem hilarum in porticu Heptaphono, hoc est, septem vocibus perstrepente, obambulantem reliquisset, oleaginis sertis coronatum. Ad extremum super omnia addidit etiam vulturem, perianctè deierans quòd ipsi ex pyra subuolans fuisset conspectus: quem ego paulò antè volantem dimiseram, in hoc, vt hominum stolidorum & stupidorum mentem dementaret atque deluderet. Considera verò reliqua, quæ propter ipsum (vt verisimile est) breui euentura sint. Qualésnam apes locum non sunt frequentaturæ? Quæ verò cicadæ non accessuræ? Quæ cornices non aduolaturæ, quemadmodum ad sepulchrum Hesiodi, & similia?

εἶτα ἐπετύγχανον πολλοῖς ἀποδοῦσι, ὡς θεασαίντο καὶ αὖθις. ὥρμητο γὰρ ἔτι καταλήψεσθαι ζῶντα αὐτόν. καὶ γὰρ καὶ τῇ προτεραίᾳ διεδέδοτο, ὡς πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἀσπασόμενος. ὥσπερ ἀμέλει καὶ τοὺς Βραχμᾶνας φασὶ ποιεῖν ὁπόταν μέλλωσι τὰς πυρὰς ἀπεργάζεσθαι. ἀπέτρεφον δ' ἐγὼ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν, λέγων ἤδη τετελέσθαι τὸ ἔργον, οἷς μὴ καὶ τοῦτ' αὐτὸ περιεσκόπουν ἐγώ, καὶ αὐτὸν ἰδεῖν τὸν τόπον, καί τι λείψανον καταλαμβάνειν τοῦ πυρός. ἔνθα δή, ὦ ἑταῖρε, μυρία πράγματα εἶχον, ἅπασι διηγούμενος καὶ ἀκριβούσι, καὶ ἀκριβῶς ἐκπεπυσταμένοις. εἰ μὲν οὖν ἴδοιμί τινα χαίροντα, φιλῶ δῦ, ὡς σοί, τὰ πραχθέντα διηγούμενον. πρὸς δὲ τοὺς βλάκας, καὶ πρὸς τὴν ἀκρόασιν κεχηνότας, ἐπαγῳδοῦν τι πρὸ ἐμαυτοῦ, ὡς ὅτε αἰήρθη μὲν ἡ πυρά, ἐπήλατο δὲ φέρων ἑαυτὸν ὁ Πρωτεύς, σεισμοῦ πρότερον μεγάλου γεγονότος, σὺν μυκηθμῷ τῆς γῆς, καὶ διαπαλμοῦ ἐκ μέσης τῆς Φλεγρᾶς, εἶχόν τε ἐς τὸν οὐρανόν, καὶ θεσπέσιον μεγάλῃ τῇ φωνῇ λέγων, Ἐλείπομεν γαῖαν, βαίνω δ' ἐς Ὄλυμπον. ἐκπλῆξιν μὲν οὖν ἐπεδίδου τοῖς ἀκούουσι, καὶ προσκύνουν, ὑποφειτόμενοι, καὶ ἀνέκρινόν με λέγοντες, πότερον, πρὸς ἕω, ἢ πρὸς δυσμὰς ἐπέβλεπεν ὁ γύψ; ἐγὼ δὲ, ὃ ἐπέλθοι ἀπεκρινάμην αὐτοῖς· ἀπιὼν δὲ ἐς τὸ πρόσω ἐπέστην τῇ πολιῷ ἀνδρί, ἐς, νὴ τὸν Δί', ἀξιοπίστως ὃ πρέσβυτον ὅτι τὰ πρώτοις, καὶ τῇ λοιπῇ σεμνότητι, πάντε ἄλλα διηγουμένῳ περὶ τοῦ Πρωτέως, καὶ ὡς μετ' ὀλίγων, ἅπασιν αὐτὸν ἐν λευκῇ ἐσθῆτι μικρὸν ἔμπροσθεν, καὶ νεῶν ἀπολίποι περιπατοῦντα φαιδρὸν ἐν τῇ ἑπταφώνῳ στοᾷ, κοτίνου τε ἐστεμμένον εἶτ' ὀπτὶ πᾶσι προσέθηκε τὸν γύπα, διημυούμενος ἅμα μὲν αὐτὸς εὐφραινόμενος ἐπὶ τῷ πυρᾷ· ὃν ἐγὼ μικρὸν ἔμπροσθεν ἀφῆκα πέτεσθαι, καταγελάσας τῶν αἰσθήσεων καὶ βλακείας τῶν ὄχλων. ἐπεὶ δὲ λοιπὸν εἶα εἰκὸς ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι, πίας μὲν ἃ μελίσσας ὀπτήσεσθαι ὑπὸ τὸν τόπον, τίνας δὲ τέττιγας οὐκ ἐπαγαλάξ, τίνας δ' κορώνας οὐκ ἐπισπόσας, καθάπερ ὑπὸ τὸ Ἡσιόδου τάφον καὶ τὰ τοιαῦτα;

εἰκόνας μὲν γὰρ καὶ τε Ηλείων αὐτῷ, παρά τε τῶν ἄλλων Ελλήνων, οἷς καὶ ἐπεσταλκέναι ἔλεγεν· αὐτίκα μάλα οἶδα πολλὰς ἀναστησομένας. Φασὶ δὲ πάσαις σχεδὸν ταῖς ἐνδόξοις πόλεσιν ἐπιστολὰς διαπέμψαι αὐτὸν, διαθήκας τινὰς, καὶ παραινέσεις, καὶ νόμους. καί τινας διὰ τούτων προσβυτὰς τῶν ἑταίρων ἐκλεγέντας, νεκαγγέλους καὶ περιοδρόμους παρασκευάσας. τοῦτο τέλος τοῦ κακοδαίμονος Πρωτέως ἐγένετο, ἀνδρὸς, ὡς βραχεῖ λόγῳ παραινέσαι, μήτε ἀληθείας μὲν οὐδεπώποτε ἀπολελειμμένου, διὰ δόξαν δὲ, καὶ ὃ παρὰ τῶν πολλῶν ἐπαίνῳ, ἄπαυστα εἰπόντος ἀεὶ, καὶ πραξάντος· ὡς δ' εἰς πῦρ ἁλέσθαι, ὅτε μηδὲ ἀπολαύειν τῶν ἐπαίνων ἔμελλεν, ἀναλάβοντες αὐτῷ γελοῦμεν. Εν ἔτι σοι παρεκδιηγησάμενος παύσομαι, ὡς ἔχῃς ὅτι πολὺ γελᾷν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ πάλαι οἶδα βίβλους ἀκούσας μου, ὅτε ἥκων ἀπὸ Συρίας διηγουμένου, ὡς ἀπὸ Τρῳάδος συμπλέοιμι αὐτῷ, καὶ τἄλλα τιθὼ ὅσα παρὰ πλῷ πυθοῦ, καὶ ὅ μειράκιον ὁ ὡραῖον, ὃ ἔπεισε κυνίζειν, ὡς ἔχοι καὶ αὐτὸς τινὰ Αλκιβιάδην· καὶ ὡς ὑπαραχθεὶς μὲν τῆς νυκτὸς ἐν μέσῳ τῷ Αἰγαίῳ, νέφος καταδαίτης, καὶ κῦμα παμμέγεθες ἐγείραντος, ἐκλύσαι μὲν τὴν γναθμὸν ὁ θαυμαστὸς, καὶ θανάτου κρείττων εἶναι δοκῶν. ἀλλὰ μικρὸν ὕστερον τῆς πλοὺτης, ὕστερον ἐνέα σχεδόν που ἡμερῶν, πλέον, οἶμαι, ἢ ἐχρῆν ἐμφαγών, ἤμεσέ τε τῆς νυκτὸς, καὶ ἑαλὼ πυρετῷ μάλα σφοδρῷ. Ταῦτα δέ μοι Αλέξανδρος ὁ ἰατρὸς διηγήσατο, μεταπεμφθεὶς ὡς ὑπισχνήσοιτο αὐτόν· ἔφη οὖν καταλαβεῖν αὐτὸν χαμαὶ κυλιόμενον, καὶ τὸν φλεγμὸν οὐ φέροντα, καὶ ψυχρὸν αἰτοῦντα πολὺ ἐρωτικῶς, ἑαυτὸν δὲ μὴ δοῦναι. καίτοι εἰπεῖν ἔφη, ὡς αὐτὸν, ὡς εἰ πολὺς θανάτου δέοιτο, ἥκειν αὐτὸν ὑπὸ τὰς ἡμέρας αὐτόματον· ὥστε καλῶς ἔχειν ἑπεσθαι, μηδὲν τῷ πυρὸς δεόμενον τοῦδ' αὖ φασίν. Αλλ' οὐχ ὁμοίως ἔνδοξος ὁ θάνατος ἦν αὐτῷ, πᾶσι κοινὸς ὤν. Ταῦτα μὲν ὁ Αλέξανδρος. ἐγὼ δὲ οὐδὲ αὐτὸς πρὸ πολλῶν ἡμερῶν εἶδον αὐτὸν αὐτὸν ἐγκεχρισμένον, ὡς ἀποδακρύσαι τὸ δριμὺ φαρμάκου.

A sedenim imagines quoq; ab ipsis Elien sibus reliquisque Græcis missas esse confirmabat: hoc profectò sat scio, breui non paucas erectum iri. Aiunt præterea omnibus fermè ciuitatibus celebrioribus ipsum scriptis epistolis misisse testamenta quædam, & exhortationes ac leges: ac quospiam propter hæc ipsa legatos ex familiaribus elegisse, funeris sui nunciis & cursoribus declaratis. Hic finis vitæ fuit infelicis illius Protei, viri; vt breui oratione cuncta perstringam, qui ad veritatem nunquam respexit: propter gloriam verò & hominum laudem aucupandam, omnia semper & dixerit & fecerit, adeò B vt in ignem quoque se per præceps saltu miserit, quãdo laudum titillatione haudquaquam ampliùs perfuncturus erat, quippe quas mortuus sentire non poterat. Vnum adhuc si addidero, verborum finem faciam, vt abundè habeas quod rideas. Siquidem illa iam olim nosti, quippe quæ statim vt ex Syria domum veni, ex me denarrante audisti, vt à Troade vnà cum illo nauigarim, præter alias quas exercebat inter nauigandum delicias, etiam puerum formosum persuasit vt Cynicæ sectæ se addiceret, videlicet vt esset etiam illi Alcibiades. Et C quemadmodum conterritus sit sub noctem in medio Ægæo, oborta caligine, magnisque fluctibus insurgentibus, vtque cum mulieribus turpiter eiularit admirandus ille, visus sibi potior esse quàm vt mortem oppetere debeat. Atqui aliquanto antè quàm diem suum obiit, ante nouem fermè dies, plus quàm sat erat, vt opinor, cùm auariter deuorasset, sub noctem vomuit, ac febricula valde vehementi subitò correptus est. Hæc mihi Alexander medicus denarrauit, accersitus in hoc, vt eum inspiceret. Ait ergo se illum semet humi voluentem D deprehendisse, æstuantem morbum perferre non valentem, ac frigidã valde, desideranter postulantem: se verò non dedisse. Dicebat quoque ita ad illum dixisse sese: quòd si prorsus mortis amore & cupiditate teneretur, ipsam vltro breui ad ianuam esse venturam, ita vt ignis sibi superuacaneus ad hanc maturandam esse videretur. Ad quæ ita respondisse Proteum aiebat: Atqui haudquaquam perinde celebris & glorioſa oppetendæ mortis futura est ratio, cùm omnibus communis sit. Hæc quidem Alexander. Cæterùm ego quoque illum non ita multos ante dies vnctum conspexi, quemadmodum præ pharmaci amarulentia fleuerit.

Vidésne vt non omnino Æacus excu- A tietes ſuſcipiat? Non abſimile ſiquis iam iam in crucem aſcenſurus, digiti vulnuſculo medeatur. Quid tibi facturus fuiſſe videtur Democritus, ſi horum ſpectator contigiſſet? Nunquid pro dignitate virum deriſiſſet? Et vnde tantus miſero riſus ſuppetiſſet? Proinde, amice, ride & tu ipſe, ac tum maximè & effuſiſſimè, quoties alios eundem admirantes audieris.

ὁρᾷς; ἀ πρὸ τοὺς ἀμβλυωποιοῦντας ὁ Αἰακὸς παραδέχεται; ὅμοιον ὡς εἴ τις ὑπὸ σαυρᾷ ἀναβήσεσθαι μέλλων, ὃ ἐν τῷ δακτύλῳ προσπλάσμα προσπάθοι. τί σοι δοκεῖ ὁ Δημόκριτος εἰ ταῦτα εἶδε; κατ' ἀξίαν γελάσαι ἂν ὑπὸ τῶν ἀνδρί. πόθεν εἶχεν ἐκεῖνος τοσοῦτον γέλωτα; σὺ δ' οὖν, ὦ Φιλότης, γέλα καὶ αὐτός, ἐπὶ μάλιστα ὁπότ' ἂν τῶν ἄλλων ἀκούσῃς θαυμαζόντων αὐτόν.

ΔΡΑΠΕΤΑΙ.

FVGITIVI. Bilibaldo Birckheimero interprete.

ARGVMENTVM.

Rurſum inuehitur hoc dialogo Lucianus in Philoſophos, quos ſub fugitiuorum nomine non ſolùm ipſos per ſe homines facinoroſos ac perditos pleroſque oſtendit, verumetiam à turpibus principiis, nullis honeſtis ſtudiis, nulla diſciplina inſtitutos, ſed ſolùm ventris & otij gratia, quò cum maiori ignauia ac ſecuritate, libidini atque aliis vitiis inſeruire poſſint, ad hanc profeſſionem prorumpere docet. Fingitur autem Iupiter cum Mercurio de eo quod nuper in Olympiis circa Proteum acciderit, ſermonẽ habere (quæ occaſio dialogo eſt) atque ibi inter narrandum philoſophiam aduenire, multa querentem ac deteſtantem de moribus & vitijs recentiorum ac nuper natorum Philoſophorum, vt qui non ipſi modò nihil dignum hac profeſſione agant aut tractent, verumetiam iniuriam ac fraudes, quibus alios circumueniant, ſub hoc ſpecioſo titulo tegant: expoſita interim prima origine, qua de cauſſa Philoſophia primùm in terras à Ioue demiſſa fuerit, qui homines philoſophari primùm cœperint, & quale poſtremum hoc hominum genus ſub hac profeſſione ſeſe venditare ſoleat. Qua querela Iupiter, pro eo ac par erat, commotus, Mercurium & Herculem vnà cum Philoſophia ad puniendos huiuſmodi impoſtores demittit, qui, ducente Philoſophia, in Thraciam deueniunt, atque ibi fugitiuos quoſdam ſeruos, philoſophorum nomine ſeſe tuentes, & quandam Laconici cuiuſdam vxorem, libidinis cauſſa ſecum circumferentes, indicante & adiuuante ad hoc etiam Orpheo poeta, comprehendunt, & malè multatos dominis ſuis in ſeruitutem reſtituunt. Vtrùm autem ex vero aliquo facto occaſionẽ argumenti huius Lucianus traxerit, incertũ eſt: loci certè ac nominis mentio, quam ille ſubobſcurè facit, tale aliquid innuere videntur. Et fuere illis tum temporibus præter Epictetum & Menippum, de quibus notum eſt, & Macrobius quoque libro Saturnalium primo meminit, etiam alij quidam, qui à ſeruis ad philoſophiam progreſſi ſunt, quorum haud dubiè nonnulli non tam virtutis ſtudio quàm ignauiæ & ſecuritatis gratia, quemadmodum & noſtra ætate non paucos vidimus, ad hoc vitæ genus excitati fuere.

Interlocutores, Apollo, Iupiter, Philoſophia, Hercules, Mercurius, Viri, Dominus, Orpheus, Fugitiuus, Maritus.

APOLLO. VEráne quę dicunt, Pater, B quòd in ignem quidam ſe ipſum corã Olympiis iniecerit, homo iam ſenex, nec ingeneroſus ad talia præſtigiator? Siquidem ita nobis Luna retulit, ſe illum ardentem vidiſſe dicens. IVP. Et admodum vera, ô Apollo, atque vtinam nunquam facta fuiſſent. APOL. Num adeò bonus ſenex erat, & indignus qui in igne

ΑΠΟΛ. Ἀληθῆ ταῦτά, φασι, πάτερ, ὡς ἐμβάλοι τις αὑτὸν φέρων εἰς τὸ πῦρ, καίπερ ὢν Ὀλυμπίων, ἤδη πρεσβύτης ἄνθρωπος, καὶ ἀγεννὴς θαυματοποιὸς τὰ τοιαῦτα; ἢ Σελήνη γὰρ ἡμῖν διηγεῖτο αὐτὴ ἑωρακέναι καιόμενον λέγουσα. ΖΕΥ. καὶ πάνυ γε ἦν, ὦ Ἀπολλον, ὡς μή ποτε γενέσθαι ὤφελεν. ΑΠ. Οὕτω χρηστὸς ὁ γέρων ἦν, καὶ ἀπάξιος εἰς πυρὰ

ἀπολωλέναι; ΖΕΥΣ. καὶ τοῦτο μὲν ἴσως· ἀλλ' ἐγὼ πολλῶν μὲν τὴν ἀνδίαν μέμνημαι ἀναχθεὶς τότε ἐκ τοῦ καίοντος πυρεγοῦ, οἷόν εἰκὸς ἀποφέρεσθαι ὀσφραινόμενον ἀνθρωπίνων σωμάτων. εἰ γὰρ μὴ εἰς τὴν Ἀραβίαν ὡς εἶχον δύβυς ἀπιὼν ᾠχόμην, ἀπολώλειν ἄν, δῆλα δή, ἀποπνιγεὶς τῇ καπνοῦ· καίτοι σὲ τοσαύτην εὐωδίαν, καὶ ἀφθονίαν τοῦ ἀρώματος, καὶ σὲ λιβανωτῷ παμπόλλῳ, μόλις αἱ ῥῖνες ὑπελαθέσθαι μοι καὶ ἀπομαθεῖν ἤθελον τὴν κηλῖδα ἐκείνην τῆς ὀσμῆς, ἀλλὰ καὶ νῦν ὀλίγου δέω ναυτιᾶν, ἐνοσμηθεὶς αὐτῆς. ΑΠΟΛ. τί δὲ βουλόμενος, ὦ Ζεῦ, τοιαῦτα εἴργασαι ἑαυτόν; ἢ τί ὄφελος, ἀπὸ τῆς ἁρπαγῆς ἐμπεσὼν εἰς τὴν πυρά; ΖΕ. τοῦτο μὲν οὐκ ἄν, ὦ παῖ, φθάνοις καὶ Ἐμπεδοκλῆ περὶ αὐτοῦ ἐγκαλῶν, ὃς ἐς τοὺς κρατῆρας ἥλατο καὶ αὐτὸς ἐν Σικελίᾳ. ΑΠ. μελαγχολίαν τινὰ δῆλον λέγεις. αὐτὰρ οὗτος γέ τινα ποτὲ ἄρα τὴν αἰτίαν ἔχει τῆς ὁρμῆς; ΖΕΥΣ. αὐτό σοι λόγον ἐρῶ, ὃν ἔλεξε πρὸς τὴν πανήγυριν, ἀπολογούμενος πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς τελευτῆς. ἔφη γάρ, εἶτα μέμνημαι, ἀλλά τις αὐτὴ συμφορὰ πρόσθεν τεταραγμένη, καὶ δακρύουσα, πάνυ ἀδικουμένῃ ἐοικυῖα· μᾶλλον δὲ Φιλοσοφία ἦν, καὶ δοκῶ γε δύμην ὑπεροᾶται γελιάζουσα. Τί ὦ γύναι δακρύεις; ἢ τὴν ἀπολιποῦσαν τὸν βίον ἐλήλυθας; ἆρα μή σοι ἰδιῶται αἵδε ὑπεβουλεύκασί σοι ὡς ὁ πρόσθεν, ὅτι τὸν Σωκράτη ἀπέκτειναν ὑπὸ Ἀνύτου κατηγορηθέντα; εἶτα φεύγεις ἀφ' ὑμῶν αὐτούς; ΦΙΛ. οὐδὲν τοιοῦτον, ὦ πάτερ, ἀλλ' εἰσί μοι, ὁ πολιὲ λεώς, ἐπήνοων, καὶ ἀφ' ἡμῶν ἦγον αἰδούμενοι, καὶ θαυμάζοντές με, καὶ μονονουχὶ προσκυνοῦντες, εἰ καὶ μὴ σφόδρα ξυνίεσθαι ὧν λέγειμι. οἱ δὲ, πῶς ἂν εἴποιμι; οἱ ξυνήθεις καὶ φίλοι φάσκοντες εἶναι, καὶ δοκοῦσι τυμὸν ὑποδυόμενοι, εἰσί μοι τὰ δεινότατα εἰργάσθαι. ΖΕΥΣ. οἱ φιλόσοφοι ὑπεβουλεύκασί τινα ὑπεβεβουλεύκασί σοι; ΦΙΛ. οὐδαμῶς, ὦ πάτερ, οἵγε ξυνδιώκουσί μοι καὶ αὐτοί. ΖΕΥΣ. πρὸς τίνων οὖν ἠδίκησαι, εἰ μήτε τοῖς ἰδιώταις, μήτε τοῖς φιλοσόφοις αἰτιᾷ; ΦΙ. εἰσί τινες, ὦ Ζεῦ, ἐν μεταιχμίῳ τῆς τε πολλῶν, καὶ τῶν φιλοσοφούντων, ὃ μὲν ἄκρον, καὶ βλέμμα, καὶ βάδισμα, ἡμῖν ὁμοίοις, καὶ κατὰ τοῦτο ἐσταλμένοις· ἀξιοῦσι γοῦν ὑπ' ἐμοὶ πάντα εἶναι,

perirem? IVP. Et illud forsitan. Ceterùm multam me tum memini insuauitatem, ob nidoris, qualem ab tostis humanis corporibus exhalare par est, fœtorem pertulisse. Etenim ni confestim in Arabiam, vt habebam, discedens abiissem, ob fumi, certè scias, fœditatem periissem: & tamen in fragrantia tanta, aromatúmque copia, necnon thuris abundantia, vix mihi nares odoris obliuiscì, & graueolentiam illam dediscere volebant: sed & nunc cùm tantùm recordor, quasi nauseo. APOL. Quídnam ô Iupiter, volebat cùm ita se ipso abuteretur? aut quódnam inde bonum, si in rogum incideret, ac carbonatim deflagraret? IVP. Atqui fili, nonne in hoc Empedoclem ante ipsum criminari videris, qui in Sicilia & ipse in cratêras insiluit? APOL. Melancholiam quandam molestam dicis. Ceterùm iste quamnam tandem desiderii caussam habebat? IVP. Ipsius tibi sermonem referam, quem coram Panegyri, cùm mortis genus defenderet, habuit. dicebat enim, si memini, sed quænam est ista quæ accelerans aduentat, perturbata, lacrymans? magna videtur iniuria affecta. Atqui philosophia est, ac nomen meum, se ipsam deplorans ærumnis plena, inuocat. Cur filia lacrymaris? aut cur vitam relinquens aduenisti? num tibi rursus Idiotæ, vt olim, struxere insidias, cùm Socratem ab Anyto accusatum interfecere? ideóne illos fugis? PHI. Nil tale, ô pater, verùm turba illa ingens me laudat, honoréque dignam censens veneratur, & tantumnon adorat, tametsi non admodum quæ dico intelligat. Hi verò, quónam modo dicam? familiares, & qui se amicos esse asserunt, ac nomen meum induêre; illi me grauissimè læserunt. IVPIT. Philosophíne tibi insidias quasdam struxere? PHIL. Minimè, pater. nam & illi pariter mihi iniuria sunt affecti. IVPIT. A quibus igitur iniuriam perpessa es, si nec Idiotas, neque philosophos incusas? PHIL. Sunt nonnulli, ô Iupiter, inter multitudinem & philosophantes medii, forma, aspectu & incessu nobis similes, hísque ornati: hi mihi subesse gloriantur,

ac nomen noſtrum præ ſe ferunt, diſcipulos, ſectatores ac contubernales ſe noſtros eſſe dicentes: at vita eorum ſceleſtiſſima, ignorantia, temeritate & petulantia penitus eſt referta: nobis iniuria haud parua: ab illis, ô pater, iniuria affecta profugi. IVP. Moleſta hæc, filia: verùm qua re potiſſimùm te læſere? PHIL. Conſidera pater, num parua: etenim cùm vidiſſes humanam vitam iniquitate & iniuſtitia plenam, tanquam ignorantia & violẽtia agitatam, & perturbatam, tu rerum humanarum, quòd tanta caligine conflictarentur, miſeratus, me in terram demiſiſti, iniungens vt omnem adhiberem diligentiam, quò homines à violentia & mutuis deſinerent iniuriis, ac non beluarum ritu viuerent, ad veritatémque reſpicientes, pacatiùs inter ſe degerent. Dicebas etenim cùm me demitteres, quænam homines agunt, qualitérque, ô filia, ob ignorantiam ſint affecti, tute quoque cernis. Ego verò, quoniam eorum me miſeret, te, quam ſolam tãtis erroribus mederi poſſe arbitror, ex omnibus nobis elegi, ac vt illos cures, demitto. IVP. Noui, multa talia tum dicebam: at tu iam dicere perge quomodo ſub initium te deuolantem homines ſuſceperint, & quæ nunc ab ipſis pertuleris. PHI. Perrexi igitur, pater, non confeſtim ad Græcos, ſed quod longè mihi difficilius opus eſſe videbatur, Barbaros videlicet inſtituere & docere, hoc primum aggrediendum eſſe cenſebam. Intermiſſis igitur Græcis, tanquam qui facilè ſubigi poſſent, ac celeriter vt putabam, frenum ſuſcepturi, iugóque collum ſubdituri forent, ad Indos primò moui, gentem omnium quæ viuunt, maximam: illíſque haud grauatè perſuaſi, vt ab elephantis deſcendentes, mecum conuerſarentur: quemadmodum Brachmanes, felix hominum genus, Nechreis & Oxydracis finitimi, qui omnes mihi ſubduntur, ac noſtris viuunt inſtitutis, ac omnibus circumhabitantibus honorati, mortiſque genere moriuntur admirando. IVP. Gymnoſophiſtas dicis: de quibus inter cætera & hoc audio, quòd in rogum ingentem aſcendentes ſponte comburuntur, minimè vel forma aut cathedra excidentes: ſed nihil magni hoc:

Qui primi philoſophari cœperint. Brachmanes.

Gymnoſophiſtæ.

καὶ τοιοῦτα ὅ ἡμέτερον ὑπηχέονται, μαθηταὶ, καὶ ὁμιληταὶ, καὶ διασῶται ἡμῶν εἶναι λέγοντες· ὁ βίος δὲ αὐτῶν, παμμιάρος, ἀμαθίας, καὶ θράσους, καὶ ἀσυλλογίας ἀπλέως, ὕβεις οὐ μικρὰ καθ' ἡμῶν· τοῦ τούτων, ὦ πάτερ, ἠδικημένοι πέφυγα. ΖΕ. διὰ ταῦτα, ὦ θύγατερ, ἀλλὰ, τί μάλιστα ἠδικήκασί σε; ΦΙΛ. σκόπει, ὦ πάτερ, εἰ μικρά. σὺ γὰρ καθεὶς τὸν βίον ἀδικίας καὶ ἀθεμιτότητος μεστὸν, ἅτε ἀμαθίᾳ καὶ ὕβρει ξυνόντα, καὶ ταραττόμενον ὑπ' αὐτῶν, κατελέησας ἀνθρώπινον τοῦ τῇ ἀγνοίᾳ ἐλαυνόμενον, ἐμὲ κατέπεμψας, ἐντελλόμενος ὅπως μελησθείη, ὡς παύσαιντο μὲν ἀδικοῦντες ἀλλήλους, καὶ βιαζόμενοι, καὶ ὅμοια τοῖς θηρίοις βιοῦντες· ἀναβλέψαντες δὲ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, εἰρηνικώτερον ξυμπολιτεύοιντο. ἔφης γοῦν πρός με καταπέμπων, ἃ μὲν ποιοῦσιν ἄνθρωποι, καὶ ὡς ἀγνοίᾳ ταῦτα ἁμαρτάνουσι, ὦ θύγατερ, καὶ αὐτὴ ὁρᾷς. ἐγὼ δὲ, ἔλεως γὰρ ἀνδρὶ, σὲ, λῷον μᾶλλον ἰάσασθαι τὰ γιγνόμενα οἴμην, πρεσβύτας δὲ ἀπόντων ἡμῶν, πέμπειν ἐβουλόμην. ΖΕΥΣ. οἶδα πολλὰ καὶ τοιαῦτα εἰπὼν τότε, σὺ δὲ τὰ μετὰ ταῦτα ἤδη λέγε, ὅπως μὴ κατεδίξατό σε καταπαμένων ὁ πρεσβύτης, ἃ πολλὰ δὴ πρὸς αὐτῶν πέπονθας. ΦΙΛ. ἔξα μὴ, ὦ πάτερ, σὲ ὅτι τοὺς Ἕλληνας λύγρους, ἀλλ' ὅσῳ ἐδόκει μοι χαλεπώτερον τὸ ἔργον εἶναι, τὸ βαρβάροις παιδεύειν, καὶ διδάσκειν, τοῦτο πρῶτον ἠξίουν εἰργάσθαι· τὸ Ἑλληνικὸν δὲ εἴων ὡς ῥᾷον κατορθοῦσθαι, καὶ πάλαι, ὡς γε ἐμοὶ, ἐνδεξόμενον τὸν χαλινὸν οἷ τε, καὶ ὑπαχθησόμενον τῷ ζυγῷ, ὁρμήσασα εἰς Ἰνδοὺς τὸ πρῶτον, ἔθνος μέγιστον τῶν ἐν τῇ βίῳ, οὐ χαλεπῶς ἔπεισα καταβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων ἐμοὶ συνεῖναι· ὥστε καὶ γῆρος ὅλβιον οἱ Βραχμᾶνες τοῖς Νηχραίοις καὶ Ὀξυδράκαις ὁμόροις, οὗτοι πάντες ὑπ' ἐμοὶ πάντονται, καὶ βιοδοτοῦσι γε κατὰ τὰ ἡμῖν δοκοῦντα, τιμώμενοι πρὸς τῶν περιοίκων ἁπάντων, καὶ ἀποθνήσκουσι τρόπον τινὰ τὸν ἔνδοξον τοῦ θανάτου τρόπον. ΖΕΥΣ. τοὺς γυμνοσοφιστὰς λέγεις. ἀκούω γοῦν πάνυ ἄλλα πρὸς αὐτῶν, καὶ ὅτι ὅτι πυρὰν μεγίστην αἰθόμενοι, αἰέρονται καιόμενοι, οὐδὲν τοῦ σχήματος ἢ τῆς καθέδρας ἐκπίπτοντες. ἀλλ' ὃ μέγα τοῦτο·

ἔναλχος γεγὼν καὶ Ὀλυμπιάσι τὸ ὅμοιον ἐγὼ A nam & ego nuper in Olympiacis ſimile
εἶδον γιγόμενον, εἰκὸς δὲ καὶ σὲ πρόσθεν, καὶ- quiddam fieri conſpexi: quin & tu cùm
μένου τότε τοῦ γέροντος. ΦΙ. Οὐκ ἀπῆλθον, ſenex cõflagraret, adeſſe decuiſſet. PHI.
ὦ πάτερ, εἰς Ὀλυμπίαν διὰ τὴν καταράτων Haud ad Olympia, pater, aſcendi, exe-
ἐκείνων, οὓς ἔφην, ὅτι πολλοὺς αὐτῶν ἑώρων crandorum illorum quos dicebam, metu,
ἀπιόντας, ὡς λοιδορήσαιντο τοῖς ξυνελθοῦ- quoniam multos eorum abire vidi, tan-
σι, καὶ βοῆς τὸν ὀπισθόδομον ἐμπλήσωσιν quam cõcilio maledicerẽt, latrantéſque
ὑλακτοῦντες, ὥστε οὐδὲ εἶδον ἔκφυγον ὅπως domus poſteriora clamore implerent: ita
ἀπῆλθε. μετὰ γὰρ τοὺς Βραχμᾶνας, εἰς vt nec illum quemadmodum occubuerit
Αἰθιοπίαν βαδὺς, εἶτα εἰς Αἴγυπτον κατέ- viderim. Poſt Brachmanes igitur confe-
βαν, καὶ ξυγγενόμην τοῖς ἱερεῦσι, καὶ προφή- ſtim in Æthiopiam, inde in Ægyptum *Ægyptij.*
τας αὐτῶν, καὶ τὰ θεῖα παιδεύσαντε, εἰς Βα- deſcendi, & cum ſacerdotibus & prophe-
βυλῶνα ἀπῆρα, Χαλδαίοις καὶ μάγοις B tis illorum congreſſa ſum. Quos cùm di-
μυήσουσα, εἶτα εἰς Σκυθίαν ἐκεῖθεν, εἶτα εἰς uina docuiſſem, in Babylonem perrexi, *Chaldæi.*
Θρᾴκην, ἔνθα μοι Εὔμολπός τε καὶ Or- Chaldæos & Magos initians. Inde in *Scytha.*
φεὺς συνεγένοντο, οὓς καὶ προαποστείλα- Scythiam, poſtea in Thraciam, vbi Eu- *Thraces.*
σα εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸν μὲν, ὡς πλέοιεν molpus & Orpheus mecum congreſſi *Græci.*
αὐτοῖς, τὸν Εὔμολπον (ἐμεμαθήκει γὰρ τὰ ſunt, quos etiam in Græciam præmiſi,
θεῖα πρ' ἡμῶν ἅπαντα) τὸν δὲ, ὡς ἐπαίδων Eumolpum quidem vt Græcos initiaret
προσδιάζοι τῇ μουσικῇ, καὶ πόδας αὐτοὺς (etenim cuncta diuina à nobis didicerat)
εἰποίμην. καὶ ὃ μὲν πρῶτον αὐτοῖς ἐλθοῦσιν, Orpheum autem vt in cantando muſica
οὔτε πάνυ ἠσπάσαντο οἱ Ἕλληνες, οὔτε ὅ- eos cogeret: quorum veſtigia confeſtim
λως ἀπέκλεισαν. κατ' ὀλίγον δὲ προσομι- inſecuta ſum: ac ſub initium cùm veniſ-
λοῦσα, ἑπτὰ μὲν ἐκ τῶν ἁπάντων ἑταίρους καὶ C ſem, non admodum Græci me amplecte-
μαθητὰς προσηγαγόμην, καὶ ἄλλον, ἐκ bantur, nec tamen penitus excludebant.
Σάμου, καὶ ἄλλον, ἐξ Ἐφέσου, καὶ Ἀβδη- Paulatim verò cum eis conuerſata, ſe-
ρόθεν ἄλλον, ὀλίγους πάνυ πάνυ. μετὰ οὖν ὃ ptem ex omnibus amicos & diſcipulos
Σοφιστῶν φῦλον οὐκ οἶδ' ὅπως μοι πρόσεπε- collegi, & alium ex Samo, alium verò ex
φύκει, οὔτε ζηλωτὸν ἅμα εἰς βάθος, οὔτε κω- Epheſo, ex Abdera quoque alium, o-
μιδῇ ἀπαίδευτον, ἀλλ' οἷόν τι Ἱπποκενταύρων γέ- mnino paucos. Quibuſcum Sophiſta-
νος, σεσυθὲν τί καὶ μικτὸν ἐν μέσῳ ἀλα- rum genus, neſcio quo pacto, mihi ſub-
ζονείας καὶ φιλοσοφίας πλαζόμενον, οὔτε pullulauit, neque mea abſolutè æmu-
τῇ ἀγνοίᾳ τέλεον παρεχόμενον, οὔτε ἡμᾶς lans, nec tamen penitus diſcrepans, ſed *Sophiſta*
ἀτενέσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καθορᾶν δυνάμε- tanquam Hippocentaurorum genus, *quales, & vnde.*
νον, ἀλλ' οἷόν λημῶντες ἐπὶ τὴν ἀμβλυώτ- compoſitum quid, & mixtum, in me-
την ἀσαφές τι, καὶ ἀμυδρὸν ἡμῶν εἴδωλον, dio ſuperbiæ & philoſophiæ errans, ne-
ἢ σκιὰν ἐνίοτε ἰδόντες αὖ. οἱ δὲ ῥᾳθυμοῦντα que ignorantiæ finem imponens, neque
ἐκείνως πάντα κατημεληκέναι. ἔνθεν πρὸ αὐτοῦ fixis oculis nos intueri valens, ſed tan-
ἡ ἀχθος ἐκείνη, καὶ παρεπὴς ὀργή, καὶ ὡς quam hebetudine cæcutientes, obſcurũ
αὐτοὶ ᾤοντο, ἀπαρέσμαχος αἰεφλέγετο, αἱ quid, & dubiam noſtri imaginem vm-
κομψαὶ, καὶ ἄπορροι, καὶ ἄτοπαι ἀποκρίσεις, brámve quandoque cernẽs, nihilominus
καὶ δυσέξοδοι, καὶ λαβυρινθώδεις ἐρωτή- tamen exactè cuncta ſe noſſe exiſtimat.
σεις. εἶτα κωλυόμενοι, καὶ ἐλεγχόμενοι πρὸς Hinc illa inutilis & ſuperuacanea apud
τὴν ἑταίρων τὴν ἐμὴν, ἠγανάκτουν, καὶ D eos ſapientia, & vt ipſi arbitrantur, inex-
συνίσαντο ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τέλος, δικαστηρίοις pugnabilis, accenditur: arrogantes quo-
παρῆσαν, καὶ προεδίδοσαν πομφόλυγας τῷ que & dubiæ, necnon abſurdæ reſponſio-
κωμείου. ἐγὼ μὲν οὖν ἴσως τότε φυγεῖν ᾠόμην, καὶ μηκέτι αἰσχυνθῆναι τὸν συνοικοῦντα αὐτῇ. nes: inextricabiles præterea & labyrin-
thæ interrogationes. Quòd ſi ab amicis
meis prohibentur & redarguuntur, indi-
gnantur, ac contra illos conſpirant, tan-
démque in ius rapiunt, & ad cicutam bi-
bendam tradunt. Et quamuis fortaſſe
tum confeſtim fugere, nec ampliùs eo-
rum cõuerſationem tolerare oportuiſſet:

Antiſthenes tamen, & Diogenes, ac paulo pòſt Crates, Menippus quoque, mihi, vt parumper diſceſſum meum differrem, perſuaſere: quod vtinam nunquam factum eſſet: non enim tãta poſtea fuiſſem perpeſſa. IVP. Sed nondum mihi, ô Philoſophia, enarras quemadmodum iniuria ſis affecta, verùm tantummodo indignaris. PHIL. At qualiter, nunc, ô Iupiter, audi: Sceleſtum quoddam hominum genus eſt, & vt plurimùm ſeruile ac mercenarium, haud nobiſcum ob negotiorum multitudinem à pueris conuerſatum: ſeruitutem enim ſeruiuit, aut ſub mercede operam locauit, aut alias artes exercuit, quales par eſt homines tales addiſcere, coriariam, fabrilem, fullonicam, aut lanam excutere, vt mulieribus ſit accommoda, & ad filandum apta, ductiliſque, cùm illæ tramam vertunt, vel licium circunuoluunt: talia igitur in puerili exercentes ætate, nec nomen cognouêre noſtrum. Poſtquam verò annos viriles ingredi cœpere, ac reuerentiam quæ à quamplurimis amicis exhibetur meis, conſpexerunt, quemadmodúmque homines loquendi eorum libertatem tolerant, & correpti gaudent, ac conſulentibus obtemperant, increpantes denique formidant: hæc omnia tyrannidem haud paruam eſſe arbitrabantur. Verùm addiſcere quæ profeſſioni huic conueniũt, longum erat, ſeu potiùs impoſſibile valde: artificia verò tenuia, & quæ vix cum ſummo etiam labore neceſſaria ſuppeditare poſſent: nonnullis etiam ſeruitus moleſta, & quomodocunque erat, intoleranda videbatur. Re igitur diligenter perpenſa, ancoram nouiſſimam, quam nauigantes ſacram appellant, viſum eſt demittere: ad optimàm itaque ſocordiam declinantes, audaciam quoque & ignorantiam ac impudentiam in auxilium aduocarunt, quæ potiſſimùm cum eis in certamen irent. Conũitia præterea noua excogitarunt, vt prompta eſſent, ac ſolas decertationes has in ore haberent. Qualiánam ad philoſophiam cernis viatica? proinde & formæ ſtudent, ac oppidoquam eleganter ſe exornant, planéque ita mecum agunt, quemadmodum Æſopus Cumanum illum aſinum feciſſe refert, qui cùm leoninam induiſſet pellem, & aſperè derudiſſet, ſe quoque leonẽ eſſe videri cupiebat: & erant fortaſſis nonnulli qui ei crederent. Noſtra verò admodum, vt noſti,

A κἀμὲ δὶ Ἀντισθένης με, καὶ Διογένης, καὶ μετὰ μικρὸν Κράτης, καὶ Μένιππος, ὅτι ἐπεισθ᾽ ὀλίγον ὑπερμεῖναι τῆς μανίας, ὡς μή ποτε ὤφελον. ἃ γὰρ οὐ τοσαῦτα ἐπεπόνθειν ὕστερον. ΖΕΥΣ. οὐδέπω μοι λέγεις, ὦ Φιλοσοφία, τίνα ἠδίκησαι, ἀλλὰ ἀγανακτεῖς μόνον. ΦΙΛ. καὶ μὴν ἄκουε, ὦ Ζεῦ, πλὴν ὅσ᾽. μιαρὸν γάρ τι φῦλον ἀνθρώπων, καὶ ὡς ὃ πολὺ δουλικὸν, καὶ θητικὸν, ὃ ξυγγενόμενον ἡμῖν ἐκ παίδων ἔτι ἀφελείας ἐδούλευε γάρ, ἢ ἐθήτευεν, ἢ ἄλλας τέχνας, οἵας εἰκὸς τοὺς τοιούτους, ἐμάνθανε, σκυτικὴν, ἢ τεκταινικὴν, ἢ περὶ πλυνὰς ἔχειν, ἢ ἔρια ξαίνειν, ὡς ἐργαλεῖα εἶη ταῖς γυναιξὶ, καὶ ἠμύρευε, καὶ καθαλάττοιτο ἠμύρας, ὁπότε ἢ κρόκην ἐκφέρειν τρέφοιεν, ἢ μίτον κλώθοιεν. τοιαῦτα τοίνυν ἐν παισὶ μελετῶντες, οὐδὲ ὄνομα ὃ ἡμέτερον ἠπίσταντο. ἐπεὶ δὲ εἰς ἄνδρας τελεῖν ἤρξαντο, καὶ κατεῖδον τὸ αἰδοῦν ὅσον παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐστὶ τοῖς ἑταίροις τοῖς ἐμοῖς, καὶ ὡς ἀνέχονται οἱ ἄνθρωποι τὸ παρρησιάζεσθαι τοῖς αὐτοῖς, καὶ χαίροντες παραπλέουσι, καὶ συμβουλεύουσι πείθονται, καὶ ὑπερμένουσιν ἔτι σωφρονίσαι, ταῦτα πάντα τυραννίδα μεγάλην ἡγοῦντο εἶναι. ὃ μὲν δὴ μανθάνειν ὅσα τῇ τοιαύτῃ προαιρέσει πρόσφορα, μακρὸν λόγον· μᾶλλον δὲ χαλεπὸν ἀδύνατον. αἱ τέχναι δὲ, γλίσχραι, καὶ σὺν πόνῳ, καὶ μόγις ἱκανὰ παρέχειν ἐδύναντο· οἵας δὲ καὶ ἡ δουλεία βαρύ, καὶ ὡς ἄφορον ὂν τυγχάνει, ἀφόρητον ἐφαίνετο. ἔδοξεν οὖν σκοπουμένοις, τὴν ὑστάτην ἄγκυραν, ἣν ἱερὰν οἱ ναυτιλλόμενοι φασὶ, καθιέναι· καὶ ὑπὲρ τὴν βελτίστην ὀκνήσαντες ὁρμίσασθαι, ἐπὶ τὴν ἐσχάτην, καὶ ἀμαθίαν, καὶ ἀναισχυντίαν προσκαλέσασθαι, αἵτινες αὐτοῖς μάλιστα συναγωνίζονται, καὶ λοιδορίας καινὰς ἐμελετήσαντες, ὡς προχείρους εἶναι, καὶ διὰ στόματος ἔχοντες μόνας ξυμβολὰς ἔχοντες. ὁρᾷς ὁποῖα πρὸς φιλοσοφίαν ἐφόδια; σχηματίζονται, καὶ μεταμοσθύνουσιν αὐτοῖς δὲ μάλα εἰκότως, καὶ πρὸς ἐμὲ, οἵ τι ἀμελὴς ὁ Αἴσωπος φησὶ ποιῆσαι τὸν ἐν τῇ Κύμῃ ὄνον, ὃς λεοντῇ περιβαλλόμενος, καὶ πρὸς ὀγκώμενος, ἠξίου λέων καὶ αὐτὸς εἶναι, καί που τινὲς καὶ ἡσθῆναι ἴσως εἰ πιεζόντες αὐτό. τὰ δ᾽ ἡμέτερα, πολὺ ῥᾷστα, ὡς οἶσθα,

B

C

D

καὶ ἐς μίμησιν ῥᾳδίχειρα (τὰ ῥᾳδιφανῆ λέγω) καὶ οὐ πολλῆς τῆς σκευασίας δεῖ τετρώνιον περιβαλέσθαι, καὶ πήρᾳ ὀζαρτήσασθαι, καὶ ξύλον ἐν τῇ χειρὶ ἔχειν, καὶ βοᾶν, μᾶλλον δὲ ὀγκᾶσθαι, ἢ ὑλακτεῖν, καὶ λοιδορεῖσθαι ἅπασι. τίνι γὰρ ἀσφάλειαν οὐκ ἔστιν οἷς τις μηδὲν ὄντι τοιούτῳ παθεῖν; ἢ ποίᾳ δῆμος αἰδὼς πρόσεστιν ἔμελλεν. ἡ ἐλευθερία δέ, πονηρέ, ἄκοντος τοῦ δεσπότου, κἂν εἰ βούλοιτο ἀπάγειν, παραβιασομένου τὸ ξύλον. καὶ τὰ ἄλφιτα οὐκ ἔτ' ὀλίγα, οὐδὲ ὡς πρὸ τοῦ, μάζα ψιλή. τὸ δὲ ὀψώνιον, ἢ παστὸς ἰχθύς, ἢ θύμον, ἀλλὰ κρέα πολυτελῆ, καὶ οἶνος, οἷος ἥδιστος, καὶ χρυσίον πρὸ ὅτου αἱ ἐταῖραι διαμολεῖσθαι γὰρ ὑπεροπτεύοντες, ἤ, ὡς αὐτοί φασιν, ἀποκείρεσθαι τὰ πρόβατα, δώσειν τι πολλοὺς οἴονται, ἢ αἰδοῖ τοῦ ἤθους, ἢ δείᾳ τοῦ μὴ ἀκοῦσαι κακῶς. καὶ γὰρ αὖ κἀκεῖνο ἐώρων, οἶμαι, ὡς ὀξίσου καταστήσονται τοῖς ὀρθῶς φιλοσοφοῦσιν. οὐδέ τις ὁ διακρινῶν, καὶ διακρινῶν τὰ τοιαῦτα, ἔσαι, εἰ μὴ μόνον τὰ ἔξω ἢ ὅμοια. ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ τὸν ἔλεγχον δίκονται, εἰ ἔρηταί τις οὕτω κεκοσμῆσθαι, καταβοᾶν, ἀλλ' ἀθρόοι βοῶσι, καὶ ὅτι τὸν ἀκρόπολιν τὸν ἑαυτῶν ἀναφεύγουσι τὸν λοιδορίαν, καὶ πρόκειται ὁ ξύλον. εἰ μὲν τὰ ἔργα ζητῇς, οἱ λόγοι πολλοί· εἰ δὲ ἀπὸ τῶν λόγων κρίνῃ ἐθέλοις, τὸν βίον ἀξιοῦσι σκοπεῖν. τοιγαροῦν ἐμπέπλησται πᾶσα ἡ πόλις τῆς τοιαύτης ῥαδιουργίας, καὶ μάλιστα τὸν Διογένη, καὶ Ἀντισθένη, καὶ Κράτητα ὑπογραφομένων, καὶ τὸ τῶν κυνῶν περιβαλλομένων, ἢ ὃ μὲν χρήσιμον ὑπάρχον ἔνεστι τῇ φύσει τῶν κυνῶν, οἷ ὃ φυλακτικόν, ἢ ὃ οἰκουρικόν, ἢ ὃ φιλοδέσποτον, ἢ μνημονικόν, οὐδαμοῦ ἐζηλώκασιν· ὑλακὴν δέ, καὶ λιχνείαν, καὶ ἁρπαγήν, καὶ Ἀφροδίσια συχνά, καὶ κολακείαν, καὶ τὸ σαίνειν τὸν δεσπότην, καὶ πρὸς πρᾶξεις ἔχειν, ταῦτα ἀκριβῶς ἐκπεπονήκασιν. ὀψὲ δοίην μὴ μικρὸν οἷα ἔσαι. οἱ γὰρ ἐκ τῶν ἐργαστηρίων ἅπαντες ἀναπηδήσαντες, ἐρήμους τὰς τέχνας ἐάσουσιν, ὅταν ὁρῶσιν σφᾶς μὲν ποιοῦντας, καὶ κάμνοντας, ἔωθεν εἰς ἑσπέραν ὑπεκκαυφόντας τοῖς ἔργοις, καὶ μόλις ἀποζῶντας ἐκ τῆς τοιαύτης μισθαρνίας· ἀργοὺς δὲ καὶ γόητας αἰδεσίμους, ἐκ ἅπασιν ἀφθόνως βιοῦντας, αἰτοῦντας μὲν τερατικῶς,

A sunt facilia, & ad imitandum leuia (de externis loquor) haud enim magni est negotij, vel vestem sibi tritam circundare, aut peram collo suspendere, seu lignum in manibus gestare, vel vociferari, aut potiùs rudere, siue latrare, ac omnibus maledicere. Equidem securitatem, quòd nihil ob talia passuri essent, formæ reuerentia præstare tenebatur. Libertas verò etiam inuito domino promptа: qui se comprehensos abducere conabatur, baculi experiebatur violentiam. Cæterùm farina non ampliùs pauca, neque placenta vt antea tenuis, obsonia verò nequaquam solita, cepéve agreste, sed B carnes omnifariam, & vinum quod suauissimum: quin & aurum cùm volunt, paratum: etenim circumerrantes tributum colligunt, vel, vt ipsi dicunt, pecora detondent, multósque dare existimant vel habitus veneratione, aut metu ne malè audire cogantur. Siquidem & hoc quoque, vt arbitror, præuidêre, quò ex æquo inter rectè philosophantes collocarentur, nec esset qui talia discerneret & diiudicaret, si tantùm exteriora essent similia, quandoquidem nec principium redargutionis sustinent: veluti si dicatur, C quis ille sic ornatus, & tam repentè? sed confestim clamitant, & ad eorum arcem, maledicentiam scilicet, confugiunt, lignúmque promptum est. Proinde si opera quæris, sermones multi: quòd si à sermonibus iudicare velis, vitã considerandam esse censent. Tali igitur impostura ciuitas repleta est vniuersa, & maximè sub Diogenis, Antisthenis, & Cratetis titulo, necnon canum prætextu. Cæterùm quod natura optimum optimum est in canibus, veluti custodia, vel domus tutela, aut herilis amor, siue memoria, minimè imitantur, verùm latratu, gulositate, rapina, venereis, crebris adulationibus, dantium blanditiis, mensarum denique frequentatione, his perquam diligenter elaborant. Atqui paulo pòst quónam hæc euadant, videbis. omnes enim D ex officinis exilientes, artes relinquent desertas, cùm cernunt se laborantes, & operibus desudantes, ab aurora ad vesperum vsque defatigatos, vix tamen mercede tali vitam sustẽtare posse: segnes verò & subdolos homines, abundè in omnibus viuentes, tyrannicè quidem postulantes,

ac promptò accipientes, & cùm non ac- A
ceperint, indignantes, neque ſi acceperunt, laudantes: hoc Saturnium eis videbitur ſeculum, ſponteque mel ipſum ex cœlo in ora influere. Proinde res minùs eſſet moleſta, ſi cùm tales ſint, nulla alia nos afficerent iniuria. Nunc verò cùm admodum caſti & ſeueri ab extra & in publicis appareant, ſi puerum nacti fuerint formoſum, vel mulierem ſpecioſam, aut quid ſilentio dignum ſperant, qualiánam faciunt? Nonnulli verò & hoſpitum ſuorum adulterantes vxores abducunt, Ilienſis illius iuuenis inſtar, tanquam & ipſe quoque philoſophaturæ eſſent. Inde communiter illas vniuerſis coëuntibus B
proſtituentes, Platonis ſe legem implere arbitrantur, haud intelligentes quo pacto ſacer ille mulieres communes eſſe debere cenſuit. Quæ verò in conuiuiis agunt, quemadmodum inebrientur, longum eſſet recenſere: & hæc faciunt, quomodo putas, dum ipſi ebrietatem, adulteria, luxuriam, & auaritiam reprehendunt. Nil igitur magis inter ſe inuenies contrarium, quàm illorum ſermones & opera: quemadmodum cùm adulationem odio habendam aſſerunt, & tamen adulandi gratia gnathonicã vel aſſentationem ipſam exuperent. Alios vera loqui hortantur, cùm ipſi nec linguam niſi mentiendo mouere poſſint. Voluptates omnibus ſermone inimicæ, Epicuráſque hoſtis, opera verò omnia propter illas patrare audent. Iræ præterea vehementia, leuiſſimarúmque rerum perturbatione, necnon indignationis facilitate, etiam nuper genitos infantulos ſuperant. Non paruum igitur riſum ſpectatoribus mouent, cùm quouis etiam fortuito caſu adeò illis ira ebullit. Colore autem liuidi videntur, impudens quid & abominabile præ ſe ferentes. Os verò ſpuma vel potiùs veneno eſt refertum: ne tu illic cùm fœda illa euomitur illuuies, deprehendaris, caue. Proin aurum vel argentum, Hercules, neque poſſidere dignantur. obolus ſufficit vt lupinos emant. nam potum fons ſeu riuus ſuppeditabit. At paulo pòſt non obolos vel drachmas paucas, ſed totas poſtulant diuitias, adeò vt mercator quiſpiam tanto impleri onere poſſet, quantum illis ad quæſtum Philoſophia cõfert.

λαμβάνοντας δὲ παρ' χείρως, ἀγανακτοῦντας δὲ εἰ μὴ λάβοιεν, οὐκ ἐπαινοῦντας δὲ, οὐδ' εἰ λάβοιεν. τοῦτο ὁ ὅτι Κρόνου βίος δοκεῖ αὐτοῖς, καὶ ἀτεχνῶς ὃ μέλι αὐτὸ ἐς τὰ στόματα ἐρρεῖν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἤδιον αὖ δῆτα ὃ παῖδα ἰδὼν, εἰ τοιοῦτοι ὄντες, μηδὲν ἐς ἡμᾶς ἄλλο δεινὸν ἐργάζοιτο. οἱ δὲ μάλα σεμνοὶ καὶ σκυθρωποὶ τὰ ἔξω, καὶ τὰ δημόσια φαινόμενοι, ἐὰν παιδὸς ὡραίου ἢ γυναικὸς λάβωνται καλῆς, ἢ ἐλπίσωσι σιωπᾷν ἄξιον, οἷα ποιοῦσιν; ἔνιοι δὲ, καὶ ξένων τῶν σφετέρων γυναῖκας ἀπάγοισι μοιχεύοντες, κατὰ τὸν Ἰλιέα ἐκεῖνον νεανίσκον, ὡς φιλοσοφοῦσιν δὴ καὶ αὐταί. εἶτα κοινὰς ταύτας ἅπασι τοῖς ξυνοῦσι ποιοῦνται, Πλάτωνος τὸ δόγμα οἰόμεναι ποιεῖν, οὐκ εἰδότες ὅπως ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ κοινὰς ἠξίου ταῖς γυναῖκας. ἃ μὲν γὰρ ἐν τοῖς συμποσίοις δρῶσι, καὶ ἃ μεθύοντα, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν· καὶ ταῦτα ποιοῦσι, πῶς οἷόν κατηγοροῦντες αὐτοὶ μέθης, καὶ μοιχείας, καὶ λαγνείας, καὶ φιλαργυρείας; ἐοίκασι γοῦν οὗτοι δύο βίοις ἄλλο ἄλλῳ ἐναντίον, ὡς τοὺς λόγους αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα, οἷς, κολακείαν μισεῖν φάσι, κολακείας ἕνεκα τὸν Γναθωνίδην ἢ τὸν Στρουθίδην ἐπαινεῖσθαι δυνάμενοι, ἀληθεύειν τοῖς ἄλλοις παρέχοντες· οὐκ ἂν οὐδὲ κινῆσαι τὸν γλωττίδην μὴ μισεῖν καὶ τὸν φιλεῖσθαι δυνάμενοι. ἡδονὴ πᾶσιν ἐχθρὸν τῷ λόγῳ, καὶ ὁ Ἐπίκουρος πολέμιος, ἔργῳ δὲ ἅπαντα παρέχοντες. τὸ δὲ ὀξύχολον, καὶ μικρόψυχον, καὶ πρὸς ὀργὴν ῥᾴδιον, ἐπὶ τὰ βρεφύλλια τὰ νεογνά. γέλωτα γοῦν οὐ μικρὸν παρέχουσι τοῖς θεωμένοις, ὁπότε καὶ ἐπὶ τῆς τυχούσης αἰτίας ὀργὴ μὲν αὐτοῖς ἡ χολὴ, πελιδνοὶ δὲ τὸν χρῶτα βλέπωνται, ἰταμὸν τὸ ἐπιφορὰν διεδρακότες, καὶ ἄφοβοι, μᾶλλον δὲ ἴσον μεσὸν αὐτοῖς ἢ τὸ στόμα. μὴ σύ γε ἐκεῖσε τύχοις, ὅτε ὁ μανεὶς ἐκεῖνος ἐκχεῖται βόρβορος. χρυσίον μὲν, ἢ ἀργύριον, Ἡράκλεις, οὐδὲ κεκτῆσθαι ἀξιοῦσιν, ὀβολοὺς ἰκανοὺς, ὡς Ἑρμείας παραιμύθιον. ποτὸν γὰρ, ἢ χρῶν ἢ ποταμὸς παρέξει. τὴν μετ' ὀλίγον αἰτοῦσιν οὐκ ὀβολοὺς, οὐδὲ δραχμὰς ὀλίγας, ἀλλὰ πλοῦτον ὅλον. ὥστε τίς ἔμπορος τοσοῦτον ἐπὶ τὸν φόρτον πλῆσαι ἂν, ὅσον τοῦτοις φιλοσοφία ἐς χρηματισμὸν συντελεῖ;

εἶτ' ἐπειδὴ ἱκανῶς συλλέξωνται, καὶ ὅποσι- A πόσωνται, ἀπορρίψαντες ἐκεῖνο ὃ δίκτιλλον τελεώνιον, ἀγερὼς ἐνίοτε καὶ ἐσθῆτας τὰς μαλακὰς ἐωρίαντο, καὶ παῖδας κομήτας, ἢ σκευοθήκας ὅλας, μακρὰ χαίρειν φράσαντες τῇ πήρᾳ τῇ Κράτητος, καὶ τῷ τελεωνίῳ τῷ Ἀντισθένους, καὶ τῷ πίθῳ τῷ Διογένους. οἱ ἰδιῶται δὲ ταῦτα ὁρῶντες, καταβύουσιν ἤδη φιλοσοφίας, καὶ ἀπωθοῦσι τοὺς τοιούτους οἴονται, καὶ μὲ τῆς διδασκαλίας ἀπωθοῦνται. ὥστε πολλοῦ ἤδη τοῦ χρόνου, ἀδυνάτον μοι γεγένηται καὶ ἕνα τινὰ προσαγαγέσθαι αὐτῶν· ἀλλὰ τῆς Πηνελόπης ἐκεῖνο B πάσχω. ὁπόσον γὰρ δὴ ἐγὼ ὀξυφήνω, τοῦτο ὠὰ ἀκαρῆ αὖθις ἀναλύεται. ἡ Ἀμαθία δή, καὶ ἡ Ἀδικία, ὑπηγέλασιν, ὁρῶσαι ἀνεξέργαστον ἡμῖν τὸ ἔργον, καὶ ἀλύωσιν πόνον. ΖΕΥΣ. οἷα, ὦ θεοί, πεποίηκεν ἡμῖν ἡ Φιλοσοφία περὶ τῶν καλλιφώτων ἐκείνων; ὥστε ὥρα σκοπεῖν ὅ, τι καὶ προακτέον, ἢ ὅπως αὐτοῖς μετελθοῦμεν. ὁ μὲν γὰρ κεραυνὸς, ἀπαγῆ μιᾷ πληγῇ, καὶ ὁ θάνατος ταχύς. ΑΠΟΛ. ἐγώ τοι, ὦ πάτερ, ἐπισοβήσομαι, μισῶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἤδη τοὺς ἀλαζόνας, ἀμούσους ὄντας, ἐπὶ τῶν Μουσῶν ἀγανακτῶ. κεραυνοῦ μὲν γὰρ, ἢ τῆς σῆς δεξιᾶς, οὐδαμῶς ἐκεῖνοι ἄξιοι. τὸν Ἑρμῆν δὲ εἰ δοκεῖ, αὐθημερὸν τῆς κολάσεως καταπέμψωμεν ἐπ' αὐτούς. ὃς ἅτε δὴ καὶ λόγους ἔχων καὶ αὐτὸς, ταχέως εἴσεται τοὺς τε ὀρθῶς φιλοσοφοῦντας, καὶ τοὺς μή. εἶτα τοὺς μὲν ἐπαινέσεται, ὡς δεῖ· οἱ δὲ κολασθήσονται, ὅπως αὖ ἐκείνῳ καὶ τοῦτο δοκεῖ. ΖΕΥΣ. δῦ λέγεις, ὦ Ἄπολλον, ἀλλὰ σὺ, ὦ Ἡράκλεις, ἅμα καὶ τιμὴν φιλοσοφίας αὐτιμὸν ἔχοντες, ἅπαντα ὡς τάχιστα εἰς τὸν βίον. τεισκαιδέκατον γοῦν ἄθλον οἷον τοῦτον ὑμῖν ἐκτελέσαι, ἵν' ἐκκύψῃς μαρτύρου καὶ ἀναίμακτα θηρία. ΗΡΑ. καὶ μὲν ἄμεινον ἴσως, ὦ πάτερ, τιμὴν κόπρου ἐκκαθάραι αὖθις τοῦ Αὐγείου, ἢ τοῦτοις συμπλέκεσθαι. ἀπιτέον ἐς ὅμως. ΦΙΛ. ἄκουσα μὲν, ἀκολουθητέον δὲ κατὰ τὰ δόξαντα τῷ πατρί. ΕΡΜ. καπιτέον, ὡς κἂν ὀλίγοις αὐτοῖς ὑπαντήσωμεν σήμερον. ποίαν δὲ χρὴ τὴν ἀπάθειαν ὦ Φιλοσοφία; σὺ γὰρ οἶσθα ὅπου εἰσὶν, ἢ παρόδηλον ὅτι ἐν τῇ Ἑλλάδι. ΦΙΛ. εὐδαμῶς· ἢ πάνυ ὀλίγοι, ὅσοι ὀρθῶς φιλοσοφοῦσιν, ὦ Ἑρμῆ.

Inde poſtquam ad ſatietatem vſque corraſere, ac frumentati ſunt, infelicem illam abiicientes lacernam, agros nonnunquam, ac veſtes molles, pueros quoque cincinnatos, necnon inſtructas domos totas emunt, Cratetis perę, Antiſthenis lacernæ, ac Diogenis dolio, longum valere dicentes. Talia cùm idiotæ cernunt, Philoſophiam iam conſpuunt, omnéſque tales eſſe arbitrantur, ac doctrinam meam reprehendere non deſinunt, adeò vt longo iam tempore impoſſibile mihi fuerit vel vnum ex eis conciliare: ſed planè Penelopes illud patior, etenim quantum ego texo, tantum curſus eueſtigio diſſoluitur. Ignorantia verò & Iniuſtitia, cùm opus noſtrum inextricabile, laborémque cernunt inanem, minimè à riſu temperant. IVPIT. Proh ô dei, qualia nobis Philoſophia ab execrandis illis perpeſſa eſt? quapropter conſiderandi tempus adeſt, quid faciundum, vel quo pacto è medio ſint tollendi. Cæterùm fulmé eos iaculatione vnica, mórſque auferet cita. APOL. Ego tibi pater aurem vellàm: nam & ipſe iam arrogantes, & à Muſis alienos, Muſarum gratia indignatus, odi: fulmine ſiquidem aut tua dextra minimè illi digni ſunt. Mercurium autem, ſi videtur, pœnæ exactorem ad illos demittemus: is, tanquam qui & ipſe inter diſciplinas verſatur, celerrimè eos qui rectè philoſophantur, & qui minùs, cognoſcet: dein hi quidem, vt par eſt, laudabuntur, illi verò quemadmodum ex tempore videbitur, plectentur. IVPIT. Rectè dicis Apollo: ſed & tu Hercules, vnà Philoſophiam ipſam pariter ducentes, properiter in vitam abite, certaménque decimumtertium iſtud, nec paruum, te abſoluere putato, ſi tam ſceleſta & impudentiſſima extirpaueris animalia. HER. Atqui pater Augiæ fimum repurgare præſtaret, quàm cum talibus manus conferre: eamus tamen. PHI. Inuita quidem: ex patris tamen ſententia ſubſequendum eſt. MER. Deſcendamus, quandoquidem haud paucos ex illis hodie cõteremus. Cæterùm ô Philoſophia, quónam tendere oportet? tu enim vbi verſantur, noſti: an perſpicuum eſt quòd in Græcia? PHI. Minimè, niſi admodum pauci, qui rectè ô Mercuri philoſophãtur.

Illi verò Attica haud indigent paupertate, ſed vbi auri & argenti eruitur copia, ibi nobis ſunt quærendi. MERC. Nunquid igitur confeſtim in Thraciam abeundum? HERC. Bene dicis: ego vos in via deducam: nam cuncta Thracum, vtpote qui ſæpius illuc acceſſerim, cognoui: & nunc huc mihi flectatis. MER. Quónam dicis? HER. Videtísne Mercurii & Philoſophia, montes duos maximos, omniúmque pulcherrimos? maior Hæmus eſt, oppoſitus verò Rhodope: at campus interiectus, perquam fertilis, ab vtriuſque confeſtim radice ſe pandens: & colles quoſdam tres perpulchros aſſurgentes, minimè aſperitate deformes, tanquam ſubiectæ ciuitatis arces varias: & iam vobis ipſa apparet. MERC. Ita per Iouem ô Hercules, maxima, & omnium formoſiſſima: etenim à longè illius reſplendet pulchritudo: quin & fluuius quidam maximus præterlabitur, opportunè illam alluens. HERC. Hebrus eſt, ciuitas verò Philippi illius opus: proinnos iam contege, nebuláque inuolue, vt bona deſcendamus fortuna. MERC. Ita fiet. Cæterùm quid facere oportet vt animalia indagentur? HERC. Hoc quidem tuum iam Mercurii opus: nam præco es: ne igitur præconium enuntiare cuncteris. MERC. Haud difficile hoc, verùm illorum nomina ignoro: tu igitur Philoſophia, quo nomine ſint appellandi, inſuper & ſigna profer. PHI. Sed neque ipſa manifeſtè quinam vocentur noui, quoniam nullum mihi cum his conſortium. Cæterùm non aberrabis ſi eos à poſſidendi deſiderio, vel Poſſidonios, aut Poſſidippos, ſeu Poſſicleos, vel Poſſifundos, aut Poſſidoros nominaueris. MER. Bene dicis: ſed quinam hi ſunt qui & ipſi circúſpectant? atqui accedunt, & quid loqui velle vidétur. VIRI. Poteſtis ne ô viri, vel tu optima, nobis indicare, num ternos pariter videritis præſtigiatores, ac mulierem quandam Laconicè corpus ornatam, aſpectu maſculo, ac penè virili? PHI. Papæ: hi noſtra quærunt. VIRI. Quomodo veſtra? etenim Fugitiui illi omnes: nos verò præcipuè mulierem pro mancipio ab eis abductam deſideramus. Intelligetis autem cúrnam ipſos quæramus. MERC. Igitur pariter enuntiemus præconium.

Thraciæ hypotypoſis.

Philippi ciuitas.

A οὗτοι δὲ οὐδὲν Ἀττικῆς πενίας δέονται, ἀλλ' ἔνθα πολὺς χρυσὸς, ἢ ἄργυρος ὀρύττεται, ἐκεῖ που ζητητέοι εἰσὶν ἡμῖν. ΕΡΜ. Οὐκοῦν αὐτοῦ τῆς Θράκης ἀπτέον. ΗΡΑ. Εὖ λέγεις, καὶ ἡσυχῇ γε ὑμῖν τῆς ὁδοῦ. οἶδα γὰρ τὰ Θρᾳκῶν ἄπαντα, συχνάκις ἐπελθών. καί μοι τῷ δὲ ἥδη πρὸς πόμεθα. ΕΡ. ποίαν λέγεις; ΗΡΑ. ὁρᾶτε ὦ Ἑρμῆ καὶ Φιλοσοφία; δύο μὲν ὄρη μέγιστα καὶ κάλλιστα ὁρᾶν ἁπάντων, Αἷμός ὅστις ὁ μεῖζον, ἢ κατάντικρυ δὲ, Ῥοδόπη, πεδίον δὲ ὑποπεπταμένον, πάμφορον, ἀπὸ τῶν ποδῶν ἑκατέ-

B ρων αὐτοὺς ἀρξάμενον καὶ πύργους λόφους τῆς πόλεως καλοὺς ἀνεστηκότας, οὐκ ἀμόρφους τὴν πρόχυτα, οἷ ἀκροπόλεις πολλὰς τῆς ὑποκειμένης πόλεως. καὶ ἡ πόλις γὰρ ἤδη φαίνεται. ΕΡΜ. νὴ Δί', ὦ Ἡράκλεις, μεγίστη, καὶ κάλλιστη ἁπασῶν. πόρρωθεν οὖν ἀπολάμπει ὁ κάλλος. καὶ τις ποταμὸς μέγιστος παραμείβεται, πολὺ ὑπὲρ χεῖρ φαύων αὐτῆς. ΗΡΑ. Εὖγε μάν, σοῦ. ἡ δὲ πόλις, ἔργον Φιλίππου ἐκείνου. ἐκ ἡμεῖς ἤδη παρέσχομεν, καὶ ἀγαθὴν τύ-

C χην. ΕΡΜ. οὕτω γενέσθω. τίνι οὖν χρὴ ποιεῖν, ὅπως τὰ θηρία ἐξιχνευτέον; ΗΡΑ. τοῦτο μὲν σὸν ἤδη ἔργον, ὦ Ἑρμῆ, κῆρυξ γὰρ εἶ, ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις κηρύττων. ΕΡΜ. οὐδὲν τοῦτο χαλεπόν. ἀλλὰ πρὸς γε ὀνόματα οὐκ ὀκνήσαμεν αὐτῶν. σὺ οὖν ὦ Φιλοσοφία, λέγε, οἵους τινὰς ὀνομαστέον, καὶ τὰ σημεῖα παρέσται. ΦΙ. οὐδὲ αὐτὴ μὲν οἶδα ὅ τι χρὴ, οἵτινές ποτε ὀνομάζονται, ὅτι δὲ μὴ ξυγγενεῖς αὐτοῖς. ἀπὸ δ' οὖν τῆς ὀνομασίας ἴσως ἔχουσιν εἰς τὰ κτήματα, οὐκ ἂν ἁμάρτοις παρεκκαλῶν

D Κτήσωνας, ἢ Κτησίππους, ἢ Κτησικλέας, ἢ Εὐκτήμονας, ἢ Πολυκτήτους. ΕΡ. ἀλλ' λέγεις. ἀλλὰ τίνες οὗτοί εἰσιν, ἢ τί καὶ παρέσονται αὐτοί; μᾶλλον δὲ καὶ παρέστωσαν, καὶ τί καὶ ἔρεσθαι θέλουσιν. ΑΝΔ. ἆρ' ἂν ἔχοιτε ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, εἰπεῖν, ἢ οὐ, ὦ βέλτιστε, εἴ τινας τῆς χθονὸς ἅμα εἴδετε, καὶ τινα γυναῖκα σὺν χρῷ κεκαρμένην εἰς ὁ Λακωνικὸν, ἀῤῥενωπὴν, καὶ κομιδῇ ἀνδρικήν; ΦΙ. παπαῖ, τὰ ὑμέτερα οὗτοι ζητοῦσι. ΑΝ. πῶς τὰ ὑμέτερα; ΦΙ. Δραπέται γὰρ ἐκεῖνοι ἀπόντες. ἡμῖν δὲ τὴν γυναῖκα μάλιστα μέτριμνον, ἐπιδραπετεύσασαν παρ' αὐτῶν. εἴσοιδε δὲ καλῶς καὶ ζητοῦμεν αὐτοὺς ἅτε συνὼν ἅμα κεκτημένοις.

εἴ τις ἀνδράποδον Παφλαγονικὸν, τῶν ἀπὸ
Σινώπης βαρβάρων, ὄνομα τοιοῦτον, οἷ ἀπὸ
κτημάτων ὑπάρχον; ὁ χρὼς λευκὸς, ὁ γε-
νείων βαθὺς πήραν ἐξημμένος, καὶ πεδάνιον
ἀμπεχόμενον, ὀργίλον, ἄμουσον, πρᾶγμόφωνον,
λοίδορον, μιαρόν, ὑπὸ ῥητῆς ἀνδρόμου. ΔΕ.
νοῶ τοῦτ', ὦ κηρύττες. ὡς ἐκείνῳ γε ὄνομα ἦν
παρ' ἐμοὶ, Κάνθαρος. καὶ ὀνόμασι δὲ, τῷ δ' ἔρ-
γον ἐπίλλετο, καὶ τρίχας τοὺς ἐμοὺς ἀπίσατο.
ἀπέκφρε γὰρ ἐν τῷ γναφείῳ καθήμενος, ὁπόσον
περιττὸν τοῖς ἱματίοις τὴν χροκίδων ἐπδυ-
νεῖ. ΦΙ. ὀκνηρὸς ἄρα τὸς ἔστιν ὁ οἰκέτης ὁ σός.
ἀλλά τινι φιλοσόφῳ ἔοικεν, ἀκριβῶς ἑαυτὸν
ὑπογράψας. ΔΕ. ὦ τῆς τόλμης, ὁ Κάνθα-
ρος φιλοσοφεῖ, φησιν, ἡμῖν δ' οὐδεὶς λόγος.
ἁμιλλᾶσθαι ἀπάντων ἀθυρήσομεν, ξυνίσει γάρ, ὡς
φησιν, αὐτη. ΦΙ. τίς δ' οὗτ' ἄλλος ὁ περσικὸν
ἔστιν, ὦ Ἡράκλες, ὁ καλὸς, ὁ τιθὰ κιθάρων;
ΗΡ. Ὀρφεύς ἔστ, σύμπλους ὑπὸ τῆς Ἀργοῦς
ἐμὸς, ἥδιστος καλάμων ἁπάντων. ὡς γὰρ
τοῦ ᾠδοῦ αὐτοῦ, ἥκιστα ἐκάμνομεν ἐρέσσον-
τες. χαῖρε, ὦ ἄριστε, καὶ μετριώτατε Ὀρφεῦ,
οὐκ ὀπιλέλησαι γάρ που Ἡράκλεους. ΟΡ.
μὴ καὶ ὑμᾶς τι ὦ Φιλοσοφία, καὶ Ἡράκλεις, καὶ
Ἑρμῆ. ἀλλὰ χρεὼς ἀποδιδόναι τὰ μισθὰ,
ὡς ἔγωγε πάνυ σαφῶς οἶδα ὃν ζητεῖτε, οἶδα. ΕΡ.
οὐκοῦν δεῖξον, ὦ παῖ Καλλιόπης, ἔνθα ἐστὶ,
χρῄζω γὰρ οὐδὲν, οἴμοι, δεῖν, σαφὲς ὤν. ΟΡ.
ἀλλ' ἔφης, ἐγὼ δὲ τὴν μὲν οἰκίαν δείξαιμ' ἂν
ὑμῖν, ἔνθα οἰκεῖ, αὐτὸν δ' οὐκ ἄν, ὡς μὴ κα-
κῶς ἀκούοιμι παρ' αὐτοῦ, μιαρὸς γὰρ εἰς
ὑπερβολὴν, καὶ μόνον τοῦτο οὐμεμελέτηκε.
ΕΡ. δεῖξον μόνον. ΟΡ. αὐτὴ πλησίον. ἐγὼ
δ' ἄπειμι ὑμῖν οὐκποδών, ὡς μηδ' ἴδωμι αὐ-
τόν. ΕΡ. ὑπέρᾳες. ἡ γυναικός ἔστι φωνὴ, ῥα-
ψῳδοῦσα τὰ τοῦ Ὁμήρου; ΦΙΛ. νὴ Δία.
ἀλλ' ἀκούσωμεν ὅ, τι λέγει.

ΔΡΑ. Ἐξῳὸς γάρ μοι κεῖνος [αὐὴρ] ὁμῶς
αἰδοῖος πύλῃσιν,
Ὃς χρυσὸν φιλέῃ μᾶλλον κατὰ φρεσὶν, ἄλλο δ'
εἴποι.

ΕΡ. οὐκοῦν τὸν Κάνθαρόν σοι μισητέον, ὃς
ξυνοδοῖτον κακὰ ῥέζειν, ὅταν φιλότητα
προφέρῃ.

ΥΠΟ. περὶ ἐμοῦ τοῦτο τὸ ἔπος, ὃ τῶν γυ-
ναῖκα

A Num quis mancipium Paphlagonicum, ex Sinopenſibus barbaris, nomine tale, quale à poſſeſſionibus imponitur, perpallidum, corpore hirſutũ, barba horridum, pera inſtructum, lacerna indutum, iracundum, incruditum, voce aſperum, maledicum, ſub imaginaria libertate viuẽs, indicare poteſt? DOMINVS. Noui, heus tu, quod prædicas mancipium. Illi enim apud me Scarabeus nomen erat: caluaſtrũ barbámque vellebat, & artem meam nouerat: in fullonia enim ſedẽs officina, flocculos abradebat, qui ex veſtimentis ſuperflui pullulabant. PHI. Ille ipſe ſeruus tuus eſt, ac nunc philoſopho
B ſimilis videtur, ac perbellè ſeipſum fullonia expoliuit. DOMINVS. Proh audaciam, Scarabeus philoſophari dicitur? VIRI. De nobis verò nullus ſermo. MER. Atqui omnes inuenienus, quoniam, vt aiunt, indifferenter cum muliere concumbunt. PHI. Sed quiſnam ô Hercules ille alter eſt, qui contrà tendit, pulcher, & citharam geſtans? HERC. Orpheus, qui mecum Argos nauigauit, omnium nautarum iucundiſſimus. Nam ad cantum ſuum remigantes, nullatenus laborabamus. Salue optime & per-
C quam canore Orpheu, qui nullibi vnquam Herculis oblitus es. ORPH. Nequaquam, ſed & Philoſophia, Hercules, & Mercuri, ſaluete: ſed tẽpus eſt vt mihi præmium indicij perſoluatis: ego enim planè quemnam quæratis, noui. MERC. Nónne igitur, Calliopes fili, vbinam ſit, monſtrabis? cùm enim ſapiẽs exiſtas, minimè, vt arbitror, auro indiges. ORPH. Rectè dicis: proin ego vobis domum quam inhabitat, oſtendero, ipſum verò minimè, ne malè ab eo audire cogar: ſummè enim ſceleſtus eſt, ac vni huic rei ſtudet. MERC. Oſtende ſolùm. ORPH. En proxima hæc: ego
D verò, ne ipſum videam, epedibus vobis abeo. MERC. Attende, an non mulieris vox eſt, Homeri quid connectentis? PHI. Ita per Iouem: ſed quidnam dicat, audiamus.

FVG. *Non minùs ille mihi eſt hoſtis, quàm ianua Ditis,*
Aurum mente colens, verbis cõtraria ſentit.

MER. Nonne igitur [1] cantharus tibi odio habendus, qui [1 Scarabeus.]
Prana gerens hoſpes, quamuis ſimularet amicum?

MARIT. De me carmen hoc, cuius vxorem

Abduxit fugiens, fuerat qui acceptus amicè.
FVG. *Ebrius, atque canis facie, ſed pectore cervus,*
Conſilio ignavus, ſed longè ignavior armis,
Therſites vecors, pravarúmque optima pica,
Regibus illicitè & fruſtra contendere ſuetus.
DOMI. Iure execrandi carmina hæc.
FVG. *Ante canis, retróque leo, medióque chimæra,*
Impetum exhalans grauiter trinicanis actis.
MARI. Hei mihi vxor, qualia à tot perpeſſa es canibus? quin ipſam ex ipſis concepiſſe ferunt. MERC. Confide, Cerberum tibi quendam aut Geryonem parier, vt Hercules ille rurſus alium habeat laborem. Sed obuiam pergunt, ita vt fores pulſare neceſſe non ſit. DOM. Teneo te Scarabee? ſiles iam, age videamus quid tibi pera contineat, lupinos forſitan, vel panis fruſta. MERC. Minimè per Iouem, verùm zonam auream. HERC. Ne mireris: nam ſub initium in Græcia ſe Cynicum eſſe dicebat, hîc autem planè Chryſippeus eſt: Igitur nõ diu poſthac Cleanthem ipſum videbit: à barba etenim, cùm tam ſceleſtus ſit, ſuſpendetur. DOMI. Tu verò ô ſcelerate, nonne Doliolum [1] fugitiuus meus exiſtis? certè, non alius: proh riſu digna res! quid dehinc haud fiet? & Doliolum [2] quoque philoſophatur. MERC. Nunquid tertius ille domino caret? DO. Minimè, verùm ego dominus ſponte in rem malam ipſum dimiſi. MERCV. Quamobrem? DOMI. Quoniam teterrimè fœtet, nomine verò Odoriſpirum appellabamus. MERC. Hercules malorum depulſor, audiſne? dein pera & baculum? Atqui tu vxorem recipe. MARI. Minimè, quandoquidem nec ſi mihi libellum ex veteribus in vtero geſtaret, reciperem. MER. Quomodo libellum? MAR. Aliquid eſt vir optime, triceps libellus. MERC. Haud abſurdè, quandoquidem ex Comicis trigaleatus quidam. HERC. At dehinc tuum eſt iudicare. MERC. Ita mihi videtur, mulierẽ hanc, ne monſtrum aut multicaput pariat, rẽtro in Græciam ad virum reuerti debere:

[1] κακοθίων.
[2] κακοθίων.

Ὠχετ' ἀπάγων, ὅστις αὐτὸν ἐδεξάμην.
ΔΡΑ. Οἰκοδαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων,
καρδίην δ' ἐλάφοιο,
Οὔτ' εἰς πολέμῳ σταθμός, οὔτ' ἐν βουλῇ,
Θερσίτ' ἀκεστόμυθε, κακῶν πομπεῖσι κολοιδν.
Μάψ, ἀπάρ' ἃ χ' ὁσμοὶ ἐειξάμεναι βασιλεῦσιν.
ΔΕΣ. εἰκότως τὴν καταρὰν τὰ ἔπη.
ΔΡΑ. Πεζὸς κύων, ὀπίθεν δὲ λέων, μέσση δὲ χίμαιρα,
Δεινὸν ἀποπνείουσα, τρισσὸν κυνὸς ἄγελον ὁρμαίνουσα.
ΥΠΟ. οἴμοι γυναι, ὅσα πεπονθας ὑπὸ κυνῶν θοινώντων. φασὶ δ' αὐτὴν καὶ κύειν ἀπ' αὐτῶν. ΕΡΜΗΣ. θαῤῥεῖ, Κέρβερόν τινα τέξεταί σοι, ἢ Γηρυόνην, ὡς ἔχοι ὁ Ηρακλῆς τοῦτ' αὖθις πόνον. ἀλλὰ γὰρ σίαιν, ὥστε σοὶ δεῖ κόπιν τινὰ θύραν. ΔΕΣΠ. ἔχω σε, ὦ Καθαρε, νῶν σιωπᾷς; φέρ' ἴδωμαι ἃ τινά σοι ἡ πήρα ἔχει, θέρμους ἴσως, ἢ ἄρτου πύρος. ΕΡ. οὐ, μὰ Δία, ἀλλὰ ζώνην χρυσῆν. ΗΡΑ. μὴ θαυμάσῃς. Κυνικὸς γὰρ ἔφασκεν εἶναι ὁ γεγονὼς ὑπὸ τῆς Ελλάδος, ἐνταῦθα δὲ Χρυσίππειος ἀκριβῶς ἐστί. ξυνδρομῶ Κλεάνθει σὺν εἰς μαχαίραν αὐτὸν ὀφλεῖν. κρεμήσεται γὰρ ἀπὸ τοῦ πώγωνος, οὕτω μαθὼν ὤν. ΔΕ. σὺ δὲ, ὦ κακὲ, ὁ Λυκυῶν οὐμὸς δραπέτης τυγχάνῃς ὤν; οὐμῶσιν ἄλλος, ὦ τῶν γέλωτος. εἶπα τί σὺκ ἀπῆλθετο; ἢ Λυκυῶν φιλόσοφος; ΕΡΜ. ὁ τρίτος δὲ οὗτος ἀδιάστατος ὑμῖν ἐστιν; ΔΕΣΠ. οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ διαστάτης ἐγὼ, ἐκὼν ἀφίημι αὐτὸν ἀπολωλέναι. ΕΡΜ. ὅπῃ τί; ΔΕΣ. ὅπῃ δίκαιος τὴν ὑποδιαθορὴν ἐστί. δεῖ δ' ἴσως, Μυρίπνουν αὐτὸν ἐκαλοῦμεν. ΕΡ. Ηρακλῆς ἀλεξίκακε, ἀκούεις; ἔπειτα πήρα, καὶ βάκτρον, ἃ αὐτὸς ἀπώλεσε πρὸ γυναικὸς σύ. ΥΠ. μηδαμῶς, σὺκ ἂν ἀπολέσαιμι βιβλίον μοι τὴν παλαιὰν κύστιν. ΕΡ. πῶς βιβλίον; ΥΠ. ἔστι τι, ὦ γαθὲ, τερατῶδες βιβλίον. ΕΡ. σοῦν ἄπιτον, ἐπεὶ μὴ τερφάλλης τὴν κωμικὴν εἰς. ΔΡΑ. σὺν ὦ Ερμῆ, δικάζειν ὃ μὴ τῦτο. ΕΡ. ὕτω μοι δοκεῖ. ταύτην μὲν ἴνα μηδὲν τέρας, μηδὲ πολυκέφαλον τέκῃ, οἴκαδε πέμπειν δὲ τὸν ἄνδρα ὀπίσω εἰς τὴν Ελλάδα.

τὼ δύο δὲ ταύτῃ τὼ δραπέτοιϊν, ἵνα μαθόντε ἃ πρὸ τοῦ τὰ μὲν ἀποπλύνειν τὰς ῥυπώσας τῶν ἱματίων, τὰ Λυκωφίσια· τὰ δὲ Μυρρίνου δὲ, αὖθις ἀκεῖσθαι τῶν ἱματίων τὰ διερρωγότα, μαλάχῃ γε πρότερον μισιγωθέντα· ἔπειτα καὶ τοῦτον πιττωθῆναι τοῖς πιττωταῖς, ὡς ἀπόλοιτο πιλόμενος τὰ πρῶτα, ῥυπώσῃ πρὸς ἔτι καὶ γυναικείᾳ τῇ πίττῃ. εἶπα ἐς τὸν Αἶμον ἀναζέοντα γυμνόν, ὅπως τῆς λέοντος μόνῃ συμπεπεδημένον τὼ πόδε. ΔΡΑ. Φεῦ τῶν κακῶν, ὀττοτοῖ, παπαπαπαῖ. ΔΕΣΠ. τί τοῦτο πρεπόντως τῶν τραγικῶν σὺ δραλόγων; ἀλλ' ἀκολούθει πρὸς τοὺς πιττωτὰς ἤδη, ἀποδυσάμενος πρότερόν γε τὴν λεοντῆν, ὡς γνωσθῇς ὄνος ὤν.

A & fugitiuulos hos duos dominis reddi, vt discant quæ antea: Doliolum [1] quidem sordidos abluere panniculos, Odorispirum autem rursus vestimenta resarcire lacera, malua tamen priùs flagellatum. Inde & hũc picatoribus tradi, vt pereat, vulsus primò: insuper pudenda pice inquinari, postea in Hæmum sublatum nudum, pedibúsque colligatum, in niue destitui. SCARA. Heu malorum, ah, ah, papæ, heu. DOMI. Quid hoc est? tragicas interseris voces? sed ad picatores iam sequere, priùs tamen leoninam exue pellem, vt planè asinus esse cognoscaris.

[1] Λυκωφίσια.

TA ΠΡΟΣ ΚΡΟΝΟΝ.

SATVRNALIA. Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Saturnalia, festa Romæ fuerunt in honorem Saturni instituta, quæ mense Decembri, initio à decimosexto calen. Ianuary facto, per proximos dies septem peragebãtur. In ys neque bella gerenda suscipiebantur, neque pœnæ à nocentibus sumebãtur, sed licebat seruis, pileatis (quod signũ libertatis erat) per vrbem liberè vagari, atque aleæ vacare, & cum ipsis dominis etiam cibũ capere. Pauperes autem à diuitibus conuiuijs, quoque accipiebãtur, ijdémque inter se dona mittebãt: quorũ quæ mittebantur, xenia: quæ verò referebantur, apophoreta vocabant. Id quod cùm ex alijs scriptoribus, tum ex Martiale præcipuè apparet, qui postremos suos libros illorum titulis inscripsit quoque. Quoniam igitur tum (vt est verisimile, omniáque in deterius abeunt tempore) pauperes à diuitibus non eodem modo vt à principio, æqualiter accipiebantur, vinóque alij viliore, atque epulis vix dum gustatis, semijciuni & esurientes interim è conuiuio discedebant, deinde neque munera eodem precio, quo olim, referebant: occasionem inde sumpsisse Lucianus videtur, vt consuetudinem illam pro suo iure ac modo exagitaret, atque hæc, tanquam & ipsa Saturnalia quædam munera, legenda proponeret. Quanquam neque hic ab ingenio suo quicquam recedit, paritérque & deos & homines more suo incessit. Nam Saturni fabulam quoque persequitur, & vecordiam ipsius coarguit, vt qui pro liberis saxa deuorarit, & compedibus vinctus degat, à Ioue regno depulsus. Et Iouem ipsum accusat, vt quicitra delectum & inæqualiter bona fortunásque hominibus distribuat, malos euehendo, & contrà bonos deprimendo. Atque hæc summatim per tota Saturnalia tractantur. Cæterùm primo hoc dialogo ritum & originem sacri huius potissimùm tradit, ficto Sacerdotis & Saturni colloquio: quorum alter quidem diuitias à deo postulat: alter autem dum diuitias largiri, suæ potestatis esse negat, interea quatenus ipse regnet, & quid præstare soleat, denique cur hoc festum institutum sit, exponit, refutata interim etiam fabula quæ de liberis deuoratis, & amissione regni, & captiuitate ipsius vulgo iactatur. In sequenti autem Chronosolone, leges Saturnaliorum constituit, primam videlicet de ritu ac modo peragendi festi, & de iis quæ in eo agere fas sit. Secundam de accipiendis atque tractandis pauperibus, déque muneribus à diuitibus iisdem mittendis. Postremam de modo & ratione conuiuiorum, quæ apponi videlicet debeant, & quantum à quoque bibi, & quousque ludo vtendum sit. Et hæc omnia cum longa præfatione, qua legibus hisce auctoritatem à persona & mandato ipsius dei parat. Inscribitur autem Chronosolon, vt videtur, ab exemplo, quòd eodem modo & apud Athenienses olim Solon illi leges dictauit. Post hæc in epistolis, in prioribus quidem de mutandis rebus, & instituenda æqualitate agitur. Nam pauper quispiam petit à

Saturno, vt cum diuitibus agat, quò depositis in medium opibus, ex æquo se quoque frui illis patiantur, aut certè vtique vestes & pecunias, & cætera ad festum peragendum pauperibus mittant. Primùm quia absurdũ & inconueniens sit, ita inæqualiter agere: deinde quòd contra vetus exemplum, quo Saturni temporibus omnia æqualia fuisse perhibeãtur: addita etiam collatione diuitum, & hypotyposi quadam morum ac vitæ illorum. Postremò comminantes se omnia mala illis imprecaturos esse, nisi hæc quæ petant, fiant. Contrà autem Saturnus increpat pauperem, qui ea à se postulet, quæ sua potestatis non sint: sed tamen respondet, se cum diuitibus hoc nomine agere velle, addita post hæc longa commonitione, qua pauperes, vt sua sorte contenti sint, hortatur, ostendens plus molestiæ & periculorum diuitias quàm voluptatis secum habere. In posterioribus autem agunt inter se Saturnus & diuites de æqualitate in cœnis habenda: ac prior quidem Saturnus exponit diuitibus quæ à pauperibus ad se scripta ac postulata fuerint, admonens illos, vt benigniores erga ipsos se gerant, atque æqualitatem recipiant, argumentis à signo & consequentibus: tum commodis, si faciãt, tum periculis, si detrectent, adhibitis. Contrà autem diuites extenuata accusatione pauperum à consueto, respondent, se quidem fecisse pro eo atque æquum & honestum fuerit, sed illos ita immodestos & intemperantes se gerere, vt eos de cætero omnino excludendos censuerint. Veruntamen ex illius consilio denuo admissuros se eos esse, si ex pacto recipiant, se nihil cõtumeliosè aut intemperanter posthac facturos esse.

SACERDOS ET SATVRNVS.

DIC mihi Saturne, quando tu quidem hoc tempore regnare videris, tibique & sacrificatum & litatum est à nobis, quid potissimùm abs te pro immolatis hostiis postulare debeã, quod postulatum feram? SAT. Istud quidem te ipsum perpendere oportuit, quid tibi foret optandum: nisi qui princeps sit, eundem & vatem esse vis, vt norit quid maximè collubitum sit animo tuo petere. Cæterùm ego, quantum facultas feret, non abnuam votis tuis. SAC. Quin istud iam olim mihi perpensum est: desidero enim vulgaria ista, ac passim obuia, videlicet opes, multam auri vim, vtque viris imperem, vtque multa possideam mancipia, vestes splendidas ac delicatas, tum argẽtum & ebur, breuiter si quid est præterea rerum pretiosarum. Hæc igitur mihi da optime Saturne, vt & ipse nonnihil emolumenti ex tuo sentiam imperio, néve solus per omnem vitam earum rerum sim expers. SAT. Illud vide, iam postulas quod non est meæ potestatis: neque enim mearum partium est ista distribuere. Quare ne grauiter feras, si quę petis, non assequeris: quin magis ista à Ioue postulato, quum ad eum imperij vices redierint, id quod breui futurum est. Nam ipse præscriptis conditionibus rerum administrationem ab illo suscipio. Est autem vniuersum imperium meum, septem duntaxat dierum, quorum si ius excesserit, illico priuatus reddor, ac velut vnusquilibet de plebeia multitudine. Nec tamen in his ipsis septem

Ritus Saturnaliorum.

Κρόνε, σὺ γὰρ ἔοικας ἄρχων τό γε νῦν εἶ, καὶ σοὶ τέθυται, καὶ κεκαλλιέρηται πρὸ ἡμῶν, τί αὖ μάλιστα ὑπὲρ τῶν ἱερῶν αἰτήσας λάβοιμι παρὰ σοῦ; ΚΡΟ. τοῦτο μὲν αὐτὸν σε καλῶς ἔχει ἐσκέφθαι ὅ,τι σοι βέλτιστον, εἰ μὴ καὶ μαντικὸν ἅμα ἐθέλοις εἶ) τὸν ἄρχοντα, εἰδέναι τί σοι κάλλιστον αἰτεῖν, ἐγὼ δὲ τά τε δυνατὰ οὐκ ἂν ἀναβάλοιμαι πρὸς τὸν βίον. ΙΕ. ἀλλὰ πάλαι ἔσκεμμαι, ἐρᾷ γὰρ τὰ κοινὰ ταυτὶ, καὶ παρόντα, πλοῦτον, καὶ χρυσὸν πολὺν, καὶ ἀνδράσιν ὑποτετάχθαι εἶ), καὶ ἀνδράποδα πολλὰ κεκτῆσθαι, καὶ ἐσθῆτας βαρεῖς, καὶ μαλακὰς, καὶ ἀργυρον, καὶ ἐλέφαντα, καὶ πάλλα, ὁπόσα τίμια. τούτων οὖν, ὦ ἄριστε Κρόνε, δίδου μοι, ὡς τι κἀγὼ ἀπολαύσω τῆς σῆς ἀρχῆς, μηδὲ ἄμοιρον εἶ) μόνον αὐτὸν ἁπάντων τῶν βίου. ΚΡΟ. ὁρᾷς, ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦτο αἰτήσας· οὐ γὰρ ἐμὸν ἁπανέμειν τὰ τοιαῦτα· ὥστε μὴ ἄχθου, εἰ ἀτυχήσεις αὐτῶν· ἀλλ' αἴτει παρὰ τοῦ Διός, ἐπειδὴ εἰς ὀλίγον ἡ ἀρχὴ περιέλθῃ μετ' ὀλίγον. ἐγὼ δὲ ὅπερ ῥηθεῖς παραλαμβάνω τὴν διωγετίδα· ἐπτὰ μὲν ἡμερῶν ἡ πᾶσα βασιλεία· ἐν ταύταις ἐπιτροπεύσω τούτων ἅπαντα, ἰδιώτης δ' ὕστερος εἰμὶ, καὶ που τοῦ πολλοῦ δήμου εἷς. ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἑπτὰ

ἀσυνδάτου

ασοι δαῖον μὲν οὐδὲ ἀγερσίον δημοσίᾳ μοι συνεχώρηται, πίνειν ἢ μεθύειν, καὶ βοᾶν, καὶ παίζειν, καὶ κυβεύειν, καὶ ἀρχοντας καθίσασθαι καὶ δούλοις οἰκέτας διακελεῦσαι, καὶ γυμνὸν ἄδειν, καὶ χορεύειν ἐπορχεῖσθαι· σύνιστι δ' ἃ καὶ ἐς ὕδωρ ψυχρὸν ὅτι κεφαλὴν ὠθοῦσι, ἀσθόλῳ κεχρισμένον τὸ πρόσωπον. ταῦτα ἐφεταί μοι ποιεῖν. τὰ μεγάλα δὲ σύνεστι, τὸν πλοῦτον, καὶ τὸ χρυσίον, ὁ Ζεὺς δημοσιδίδωσιν οἷς αὐτὸς ἐθέλῃ. ΙΕ. ἀλλ' οὐδὲ σύνεστιος, ὦ Κρόνε, ῥᾳδίως καὶ προθύμως. ἐγὼ γοῦν ἤδη ἀπεκεκράγμην, αὐτῷ μεγάλῃ τῇ φωνῇ· ὁ δ' οὐκ ἐπαίει τὸ παράπαν, ἀλλὰ τὴν αἰγίδα ὀπτοποιῶν, καὶ τὸν κεραυνὸν ἐπτερυγιζόμενος, ὄρνιθι ἐοικὼς, οὐκ πλήττει τοὺς ἐπιχλοιοῦντας. ἰὼν δὲ ποτε καὶ ὀπτοποιοῦντι τινὶ, καὶ πλούσιον ποιήσῃ, πολὺ τὸ ἄκριτον οἶσθ', καὶ τοὺς ἀγαθοὺς σύνιστε καὶ σωφρονεῖς ἀφεῖς. ὁ δὲ παμπονήρους τε καὶ ἀνοήτους ἀνδράσι πρέσχει τὸν πλοῦτον, μαστιγίαις ἢ ἀνδραγυίοις τοῖς πλείστοις αὐτῶν· πλὴν τά γε σοὶ δοκοῦντα ἐθέλω εἰδέναι, τίνα ταῦτά ἐστιν; ΚΡ. ἁμιξὲ ὅλως, οὐδὲ πάντασιν δικαταφρόνητα, ὡς πρὸς τὴν δυνάμιν ἐξεταζεσθαι τῆς συμπάσης ἀρχῆς, εἰ μή σοι τι μικρὸν δοκεῖ τὸ πεσσοὺς κυβεύοντα, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐς τὴν μεγάλην κυλισμὸν ἕν κύβον, σοὶ τὴν ἑξάδα ἐπαφαίρειν ἀεὶ φαίνεσθαι. πολλοὶ γοῦν ἐς κόρον ἀπὸ ἕνὸς πεσσοῦ ἐπεσεπόντων, οἷς ἵλεως ἡ φορὰ ὁ κύβος ἐπινεύσῃ. οἱ δ', ἐμπαλιν γυμνοὶ ἐξενήξαντο, συντετριμμένοις αὐτοῖς τὰ σκάφη, τῷ ἑνὶ τῶν μικρῶν ἑρματίων τοῦ κύβου. καὶ μὴν καὶ πρὸς ὃν ἥδιστον, καὶ φιλικώτερον ἄλλα δόξαι ἅμα ἐν τοῖς συμποσίοις, καὶ διαχυνομένοις τοῖς μὲν ἄλλοις ἐς τὸ ὕδωρ ἐμπεσεῖν (τοῦτο γὰρ πυρπάμμον τῆς ἀδεξίας διακονίας) σὲ δ', καὶ αἰσχυνομένῳ καλλίνικον, καὶ παθλ' ἁρπάσαντα τὰ ἄλλοτρια. ὁρᾷς πλέον τὸ ἀγαθὸν, ἐπὶ σὲ βασιλέα μόνον ἐφ' ἁπάντων γενέσθαι, τοῦ ἀστραγάλου κεκτήσθαι, ὡς μήτε ὀπτᾶν δεῖν γοῖα ὀπτάγματα, καὶ αὐτὸς ὀπτὰ ἔχοις, τοῦ μὲν ἀεροῦ τι τοῖς αὐτοῦ αἰσθέσθαι, τοῦ δὲ γυμνὸν ἐφεστάναι, καὶ ὁρᾶν τὸν αὐλητρίδα, τοῖς τὴν οἰκίαν σεσεληνῶν; πῶς δὲ καὶ ταῦτα δείγματα μεγαλοδωρίας τῆς ἐμῆς; εἰ δὲ μὴ ἀληθῆ μηδὲ βέβαια γίγνεσθαι τὴν παρ' ἐμοῦ βασιλείαν αἰτιᾶσθε, ἄγνωμον ποιοῦσι,

A diebus ſerium quippiam aut publicum tractare mihi permiſſum eſt, verùm potare, inebriari, vociferari, ludere, certare teſſeris, creare reges, famulos in conuiuium adhibere, canere nudum, laſciuo corporis motu ſaltitare, nonnunquam & in gelidam aquam dare præcipitem, facie fuligine oblita. Hæc vti faciam, permiſſum eſt. Cæterùm magna illa, puta diuitias & aurum, Iupiter ipſe dilargitur, quibus illi viſum fuerit. SAC. Imò ne ille quidem, Saturne, admodum facilè ac lubens id facit, adeò vt me iam vox defecerit, magno clamore hæc ab illo flagitantem. At is nihil prorſus audit, B verùm ægidem obvibrans, ac fulmen intentans, toruúmque obtuens, pauefacit inſtantes. Quòd ſi quando etiam annuerit alicui, diuitémque reddiderit, mirum quàm id nullo delectu facit, vt aliquoties præteritis probis ac ſapientibus viris, ſceleratis ac ſtultis hominibus opes offundat, verberonibus atque effœminatis, cuiuſmodi ſunt iſti plerique. Quanquam equidem cupio cognoſcere quænam ſint iſta tuæ poteſtati permiſſa. SAT. Haudquaquam parua, neque omnino contemnenda, ſi quis vniuerſi C imperij vim expendat: niſi fortè tibi paruum eſſe videtur, vt in teſſerarum ludo vincas, cùm quæ cæteris alea in vnionem voluatur, tibi ſenionem ſemper in ſummo latere oſtendat. Nam hinc ſibi plerique victum parant vel ad ſaturitatem vſque, quibus propitia ac ſecunda aſpiraric Teſſera. Rurſum alij nudi enatarunt, naue eliſa, fracta ad tam minutum ſcopulum, puta aleam. Adde his, potando quàm maximè hilareſcere, ac modulatiùs alio videri canere in conuiuio. Præterea reliquis miniſtris in aquam præcipitatis (nam ea pœD na eſt parum dextrè miniſtranti) te & victorem pronuntiari, atque ei quem viceris, præmia præripere. Vides nimirum quàm ingens ſit bonum: quemadmodum & illud, quum talo victor ſolus omnibus rex præficeris, vt non ſolùm ipſe non feras vlla ridicula imperata, verumetiam ipſe poſſis aliis imperare: huic vt turpe quiddam de ſe ipſo vociferetur: illi vt ſaltet nudus, vtque ſublata in humeros tibicina ter domum obambulet. An non hæc quoque munificentiæ meæ non exiguæ ſunt argumenta? Quòd ſi cauſaberis regnum hoc nec verum eſſe, nec ſtabile, inſcitè feceris,

quum videas meipſum, qui iſta dilar- A ὁρῶν αὐτὸν ἐμὲ τὸν ταῦτα διοικέοντα ὀλιγο-
gior, exigui temporis imperium tene- χρόνιον τὴν ἀρχὴν ἔχοντα. τούτων δ' οὖν
re. Ex his igitur quæ meæ facultatis ἅ μοι δυνατὰ δοῦναι, τὴν πεδῶν, τὴν ἀρ-
eſt præſtare, nempe de taxillis, de re- χήν, τὴν ᾄδειν, καὶ τὴν ἃ κατευθυμοπά-
gnando, de canendo, déque reliquis μιλλον, θαῤῥῶν αἴτει, ὡς ἐμοὶ πρὸς σοῦ
quæ modò recenſui, audacter quæ vo- δεδιξομένου σε τῇ αἰγίδι, καὶ τῷ κεραυνῷ.
les petito, nihil veritus ne te ægide ΙΕ. ἀλλ', ὦ πάτερ ἄριστε, τὴν μὲν πειθ-
aut fulmine territem. SAC. Atqui i- τὼν οὐ δίομαι, σὺ δὲ ἀλλ' ὁπόσα μοι ἀπο-
ſtis nihil mihi eſt opus, Titanum opti- κεῖται, ὃ μάλιστα ἐπόθουν εἰδέναι· καί μοι ἢν
me. Tu tamen illud mihi reſpondeas εἴπῃς αὐτὰ, ἱκανὴν ἔσῃ τὴν ἀμοιβὴν ἀπεδε-
velim, quod maximè cupiebam cogno- δωκὼς αὐτὰ τῆς θυσίας, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν
ſcere: quod ſi mihi dixeris, ſatis ma- ἀφίημί σοι τὰ χρέα. ΚΡΟ. ἐρώτα μόνον,
gnam gratiam pro ſacro perſolueris, quin ἀποκρινοῦμαι γάρ, ἢν εἰδὼς τύχω. ΙΕ. Ὃ
& in reliquum tempus quæ debueris, μὲν πρῶτον ἐκεῖνο, εἰ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστὶν, ἃ
condono. SAT. Roga modò, equi- περί σοῦ ἀκούομεν, ὡς κατέδιες τὰ γνησί-
dem reſpondebo, ſi fortè quod rogaris, B ὡμα ὑπὸ τῆς Ρέας, εἶτα δὲ ὑφελομένη
ſciero. SAC. Illud in primis, num ve- τὸν Δία, λίθον ὑποβαλομένη αὐτὶ τοῦ βρέ-
ra ſunt iſta, quæ de te audimus, quem- φους, ἔδωκέ σοι καταπιεῖν· ὁ δ' εἰς ἡλικίαν
admodum deuoraris liberos tibi ex Rhea ἀφικόμενος, ἐξήλασέ σε τῆς ἀρχῆς, πολέμῳ
natos, vtque clam illa ſubducto Ioue, κρατήσας, εἶτα εἰς τὸν Τάρταρον φέρων ἐκά-
ſaxum infantis loco ſuppoſitum, tibi de- βαλε, πεδήσας αὐτόν σε, καὶ ὁ συμμαχι-
uorandum tradiderit: deinde puer a- κὸν ἅπαν, ὁπόσον μετὰ σοῦ παρετάξατο. ΚΡ.
dultus te regno expulerit, bello ſuperatum, mox arreptum in Tartarum præ- Εἰ μὴ ἑορτὴν, ὦ Ζεῦ, ἦγόμην, καὶ μεθύειν
cipitarit, vinculis iniectis tum tibi, tum ἐξῆν, καὶ λοιδορεῖσθαι τοῖς δικαστὰς ἐπ'
omnibus copiis auxiliaribus quæ tecum ὀξυτέραις, ἔγνως ἄν, ὡς ὀργίζεσθαι χρὴ ἐφ-
in acie ſteterant? SAT. Quid dixti? C ταί μοι, τοιαῦτα ἐρωτήσας, οὐκ ἀϊδεστὶς
Vide Ma- Niſi feſtum celebraremus, eſſétque li- πολιὸν οὕτω καὶ παρεσύτην θεόν. ΙΕ. κἀ-
crobiũ lib. citum inebriari, atque in dominos im- γὼ ταῦτα, ὦ Κρόνε, οὐ παρ' ἐμαυτῷ φημι,
1. Sat. c. 8. pune conuitia iacere, intelligeres pro- ἀλλ' Ἡσίοδος καὶ Ὅμηρος· οἶκα γὰρ εἰ-
fectò mihi permiſſum eſſe iraſci, qui qui- πεῖν ὅτι καὶ ἄλλοι ἅπαντες ἀνθρωποι θε-
dem iſtiuſmodi roges, nihil reueritus a- οὶ τοῦτα πιστὰ δίκαιοι παρὰ σοῦ. ΚΡΟ.
deò canum ac ſenem deum. SAC. At οἶει γάρ τι τὸν ποιμένα ἐκεῖνον, τὸν ἀλαζό-
ego hæc Saturne, non ex me ipſo dico: να, ὑγιές τι περὶ ἐμοῦ εἰδέναι; σκόπει ὃ οὕ-
quin & Heſiodus & Homerus (nolo e- τως, εἴ σ' ὅστις ἀνθρωπος (οὐ γὰρ θεὸν ἐρῶ)
nim dicere, reliqui propè mortales o- D ὑπομείδειεν ἂν ἐκὼν αὐτὸς καταφαγεῖν τὰ
mnes) eadem de te credunt. SAT. An τέκνα, εἰ μή τις Θυέστης ἦν, καὶ ἀτιβεῖ ἀ-
tu putas vel paſtorem illum, vel hunc δελφῷ περιπίοιν, ἤδη; καὶ τοῦτο γ' ἂν εἴη
ampulloſum, verè quippiã de me ſciſſe? πῶς ἀγνοήσεις λίθον ἀντὶ βρέφους ἐδών, εἰ
Rem ad hunc conſidera modum. Eſtne μὴ ἀνάλγητος εἴη τοῖς ὀδοῦσιν; ἀλλ' οὔτε
quiſquam homo, non dicam deus, adeò ἐπολεμήσαμεν, οὔτε ὁ Ζεὺς βίᾳ τὴν ἀρ-
durus vt poſſit ipſe volens ſuos deuora- χὴν ἀφείλετο, ἑκόντος δέ μου παραδόντος
re liberos? niſi ſi quis eſſet Thyeſtes, αὐτὰ, καὶ ὑπεκστάντος ἀρχήν. ὅτι μὲν γὰρ
qui ab impio circumuentus fratre co- οὔτε πεπίδημαι, οὔτε εἰς τὸν Ταρτάρῳ εἰ-
mederet? Sed finge eſſe qui poſſit, quî μὶ, καὶ αὐτὸς ὁρᾷς, οἶμαι, εἰ μὴ τυφλός, ὥσ-
fiat vt ignoret ſeſe ſaxum edere vice pue- περ Ὅμηρος εἶ. ΙΕ. τί παθὼν δὲ, ὦ Κρόνε,
ri? niſi fortè dentibus ſit huiuſmodi, vt ἀφῆκας τὴν ἀρχήν; ΚΡ. ἐγώ σοι φράσω.
dolere non queant. Imò neque bello
conflixímus, neque Iupiter per vim im-
perium occupauit, ſed ego illi volens &
vltro rerum adminiſtrationem tradidi,
ceſsíque. Porrò neque vinctum eſſe me,
neque in Tartaro eſſe, vel ipſe vides opi-
nor, niſi prorſus oculis captus es, quemad-
modum Homerus. SAC. Sed quid ti-
bi acciditSaturne, vt imperium depo-
neres? SAT. Ego tibi dicam in ſumma:

ὃ μὲν ὅλον, γέρων ἤδη καὶ ποδαγρὸς ὑπὸ τῷ γήρᾳ ὤν (δι' ὃ καὶ πεπεδῆσθαί με οἱ πολλοὶ εἰκάσουσιν) οὐ ῥᾴδιον ἐδυνάμην ἀρχεῖν τοσούτῳ κακούργων τὸν νοῦν, ἀλλ' ἀεὶ αἰωρεῖν ἔδει ἄνω καὶ κάτω, τὸν κεραυνὸν πυρμιδόον, τοὺς ἱεροσύλους, ἢ ἐπιόρκους, ἢ βιαίους καταφλέγοντα, καὶ ὃ πρᾶγμα πρὸς ἐργώδες ἦν, καὶ νεανικόν· καὶ ἐξέστιν οἶμαι βιῶσαι τὸν Δί. καὶ ἄλλως δέ, καλῶς ἔχειν ἐδόκει μοι ἀφανίσασθαι τοῖς παισὶν ὅσα πρὸ ἐμοῦ ἀρχῆς, αὐτὸν βιωτεύεσθαι τὰ πολλὰ ἐφ' ἡσυχίας, οὔτε τοῖς βιαίοις χρηματίζοντα, οὔτε ὑπὸ τῶν παιδιᾶς αἰτούντων ἐνοχλούμενον, οὔτε βροντῶντα, ἢ ἀστράπτοντα, ἢ χάλαζαν ὁπόταν βάλλῃ ἀναξόμενον. ἀλλά τινα πρεσβυτικὴν τοῦτον ἤδιστον βίον ἄγω, ξυμπίνων τοῦ νέκταρος, τῷ Ἰαπετῷ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἡλικιώταις προσμυθολογῶν. ὁ δὲ ἄρχων, μᾶλλον ἔχων πρόχειρα· πλὴν ὀλίγας ταύτας ἡμέρας, ἐφ' οἷς εἶπον, ὑπεξελέσθαι μοι ἔδοξε, καὶ διαλαμβάνω τὴν ἀρχήν, ὡς ὑπομνήσαιμι τοὺς ἀνθρώπους οἷός τις ὁ ἐπ' ἐμοῦ βίος, ὁπότε ἄσπορα καὶ ἀνήροτα πάντα ἐφύετο αὐτοῖς, οὐ σάκχος, ἀλλ' ἔτοιμος ἄρτος, καὶ κρέα ἐσκευασμένα, καὶ οἶνος ἔρρει ποταμηδόν, καὶ πηγαὶ μέλιτος, καὶ γάλακτος. ἀγαθοὶ γὰρ ἦσαν καὶ χρυσοῦ ἄπειροι. αὕτη μοι ἡ αἰτία τῆς ὀλιγοχρονίου ταύτης διοικήσεως, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέμπαλος κεῖται, καὶ ᾠδή, καὶ παιδιά, καὶ ἰσοτιμία πᾶσι, καὶ δούλοις, καὶ ἐλευθέροις. οὐδεὶς γὰρ ἐπ' ἐμοῦ δοῦλος ἦν. ΙΕ. ἐγὼ δέ, ὦ Κρόνε, καὶ τοῦτο εἰκάζον εἰς τοὺς δούλους, ἢ παιδοτρίβας, φιλανθρώπου σε τοῦ μιμήσου ἐκείνου ποιῆσαι, τιμῶντα τοὺς τὰ ὅμοια πάσχοντας, ἅτε καὶ αὐτὸν δουλεύοντα, μεμνημένον τῆς πέδης. ΚΡΟ. οὐ παύσῃ γὰρ τὰ τοιαῦτα ληρῶν; ΙΕ. οὐ λέγεις, καὶ παύσομαι· πλὴν ἔτι μοι καὶ τοῦτο ἀπόκειται, ὃ πεπύσῃ σεαυτὸν ἦν καὶ τοῖς ὑπὸ σοῦ ἀνθρώποις; ΚΡΟ. ἐκ μάλα, ὦ μιλῶ· παιδιὰν γάρ, ἢ μυερίδων, ὥσπερ ὑμῖν, ἀλλὰ παιδὶ κεφύων ὅ μέλιστον, ὡς μὴ αἰτιᾶσθαι ἡττηθέντα, μηδὲ δακρύῃ ἀεὶ δοῦναι ἔοικα μόνον τῶν ἄλλων. ΙΕ. οὐκοῦν ἐκφοβοῦντες.

Senex iam & podagrosus quum essem ob ætatem (vnde etiam factum est vt plerique mihi compedes esse finxerint) impar eram viribus ad tam multa huius ætatis facinora punienda: nam erat assiduè mihi fursum ac deorsum cursitandum obarmato fulmine, quo sacrilegos, periuros, ac raptores exurerem. Erátque negotium plenum laboris, quódque iuuenem desideraret. Itaque mihi consulens, Ioui locum dedi. Quanquam & alioqui rectè facturus mihi videbar, si partitus filiis (nam erant) imperium, ipse pleramque vitam conuiuiis per otium traducerem, nihil necesse habens, neque vota facientibus operam dare, nec ab iis qui contraria petunt, molestia affici; neque tonare, neque fulminare, neque grandinem aliquoties immittere. Sed senilem hanc ac iucundissimã dego vitam, meracius bibens nectar, atque interim cum Iapeto reliquisq; æqualibus diis cõfabulans. At regnat quidem ille mille districtus negotiis, nisi quòd hos pauculos quos dixi dies mihi visum est excipere, in quibus recipio principatum, vt mortalibus in memoriam reducam cuiusmodi fuerit me regnante vita, cùm citra sementem citráque arationem cuncta illis prouenirent. Haud tum quidem aristæ, sed panis paratus, carnes apparatæ, ac vinum fluminum instar fluebat, tum fontes mellis, lactisque, propterea quòd mortales omnes probi essent, & aurei. Hæc, inquam, mihi caussa fuit cur exigui temporis imperium geram, atque ob id vndique plausus, cantiones, lusus, æqualitas omnibus seruis æquè ac liberis: neque enim me regnante quisquam erat seruus. SAC. At ego Saturne coniecturam istam ad seruos, & eos qui boias terunt, referebã, quasi ob eam caussam tibi fabula tribueret erga hos humanitatẽ, quòd memor teipsum aliquando seruitutem seruisse, ac gestasse compedes, eos magnifaceres, qui simili essent fortuna. SAT. Non tu desines istiusmodi nugari nugas? SAC. Bene mones, itaque desino. Quin illud etiam mihi responde, talis ludere, in vsu fuit tui quoque seculi mortalibus? SAT. Erat sanè, at non depositis talẽtis, ac decem nummûm millibus, quemadmodum vos facitis, verùm ve plurimo, nucibus, ne videlicet discruciaretur qui victus esset, néve semper ploraret sese vnum omnium non habere quod ederet. SAC. Et rectè quidem illi,

Digreſſio in præſentes mores.

Nam quo tandem præmio certaſſent ipſi talis, quum ipſi toti eſſent aurei? Itaque te loquente, tale quiddam mihi venit in mentem, ſi quis vnum aliquem ex aureis illis viris, in hanc noſtram ætatem adductum vulgo oſtenderet, quid illi tandem euenirent? Nempe miſerum (ſat ſcio) diſcerperent, haud aliter incurſantes, quàm in Pentheum Mænades, aut in Orpheum fœminæ Thraciæ, aut in Actæonem canes, intérque ſeſe decertarent, quantam quiſque maximam poſſet portionem auferre, vt qui ne in feſto celebrando à lucri ſtudio temperent, quin ipſo etiam feſto ad lucri abutuntur incrementum. Itaque alij quidem tibi primitias immolant, amicos in conuiuio deprædantes. Alij vero tibi conuitiantur, cùm nihil ad rem pertineat: tum ipſas comminuunt teſſeras, perinde quaſi illis ſit imputandum, quod illi ſuapte ſponte faciunt. Sed dic mihi & illud, quid tandē cauſſæ fuit vt deus vſque adeo imbecillis ac ſenex, tempus inamœniſſimum delegeris, cùm iam nix omnia occupat, plurimus ſæuit Boreas, cúmque nihil non gelu concretum eſt, arent arbores nudæ deuſſis frondibus, ſqualent horrēntque vacua floribus prata, cùm incurui contractique mortales, perinde quaſi extremo confecti ſenio, ad focum fermè deſident, interea tu feſtum diem agis? neque enim accommodum ſeni tempus, neque ſatis idoneum genio indulgentibus. SAT. Sed heus tu, permulta quidem à me ſciſcitaris, cùm potare iam oporteat. Itaque non exiguam temporis portionem tuis rogationibus mihi de feſto perdidiſti, dum iſta mecum philoſopharis, non admodum ad rem pertinentia. Quare nunc iſtis tandem omiſſis, conuiuium agitemus, plaudamus, ac liberam agamus vitam. Deinde priſco more depoſitis nucibus, ludamus teſſeris, ac reges ſuffragiis creemus, ipſíſque vltro pareamus. Siquidem ad eum modum effecerimus vt verum videatur prouerbium quod dicunt, Senes repueraſcere. SAC. Imò cui iſta quæ dicis, non probantur Saturne, precor vt ei nec tum bibere liceat, cùm ſitit. Itaque bibamus, quando quidē & primo colloquio ſatis à te reſponsū eſt. Proinde videor mihi rectè facturus, ſi noſtram hanc confabulationem, & quę ipſe interrogarim, & quæ tu propitius reſponderis, literis prodita tradam amicis legēda, ſi qui ſunt digni qui tua dicta accipiant.

A ὥσπ' τίνος γὰ αὖ καὶ ἐπιτήδειον, αὐτοὶ ὀλόχρυσοι ὄντες; ὡς ἔγωγε καὶ μεταξὺ λέγοντός σου, τοιόν τι ἐνεθύμησα· εἴ τις εἶα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν χρυσοπλάτων, ἐς τὸν ἡμέτερον τοῦτον βίον ἀγαγὼν ἔδειξε τοῖς πολλοῖς, οἷα ἔπαθεν αὖ ἄθλιος ὑπ' αὐτῶν; διεσπάσθη γὰρ αὐτὸν ἂν οἶμαι ὅπη ὁρμήσαντες, ὥσπερ τὸν Πενθέα αἱ Μαινάδες, καὶ αἱ Θρᾷτται τὸν Ὀρφέα, ἢ τὸν Ἀκταίονα αἱ κύνες, περὶ τῷ μείζονι ἀπενεγκασθαι τὸ μέρος, τοὺς ἄλλήλοις ἕκαστος ἀμιλλώμενοι. οἵ γε οὐδὲ ἑορτάζοντες, ἔξω τῆς φιλοκερδοῦς εἰσιν, ἀλλὰ
B καὶ τούσδε οἱ πολλοὶ πεποίηνται τῶν ἑορτῶν. εἶτα οἱ μὲν ἀσχήμονα λῆρεύοντες ἐν τῷ συμποσίῳ τοὺς φίλους· οἱ δὲ σοί τι λοιδορούμενοι, οὐδὲν δέον, καὶ τοὺς κύβους σιωπεῖσθαι; αἰσχίστης οὔσης αὐτοῖς ὧν ἐκόντες πιεῖσιν. ἀπαρείπέ μοι τὸ πόδε, τί δήποτε ἀθεὸς οὕτω θεὸς ὤν, καὶ γέρων, ὑπολεξάμενος ὃ ἀτερπέστατον, ὁπότε ἡ χιὼν ἐπέχει τὰ πεδία, καὶ ὁ
Βορρᾶς πολύς, καὶ οὐδὲν ἔπι ὑπὲρ πέπλῳ τοῦ κρύους, καὶ τὰ δένδρα ξηρά, & γυμνά, & ἄφυλλα, & οἱ λειμῶνες ἄμορφοι, καὶ ἀπηνθηκότες, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπικαυφότες, ὥσπερ οἱ πόλυ γεγηρακότες, ἀμφὶ τὸ κάμινον
C οἱ πολλοὶ, τί καὶ τα ἑορτάζεις; ὑ γὰρ παρεσυρικός γε ὁ καιρός, οὐδὲ ὑπιπτήσσεις πυφόσι. ΚΡΟ. πολλά με διακρίνεις, ὦ σάτ, ἤδη πίφι δέον. πρήρησαι γοῦν μοι χρόνον τῆς ἑορτῆς οὐκ ὀλίγον, ὑ πόλυ αἰσχυνά μοι ταῦτα πρὸς φιλοσοφῶν. ὥστε νῦν μὲν ἄφες αὐτά, διωχώμεθα ἤδη, καὶ κρατῶμεν, & ὑπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ ἥδη ζῶμεν. εἶτα πειθόμενοι ἐς ὃ ἀρχαῖον ὑπὶ καιρόν, & βασιλέας
D χρηματῶμεν, & πειθαρχῶμεν αὐτοῖς. ὅταν γὰρ αὖ τὸ παροιμίαν ἐπαληθεύσαμεν, ἢ φησι, παλίμπαιδας τοὺς γέροντας γίγνεσθαι. ΙΕ. ἀλλά μὴ δυνάμενός γε διῶν πίφι, ὦ Κρόνε, ἔστω μὴ ταῦτα ἃ λέγεις ἡδέα. ὥστε πίνωμεν· ἱκανὰ γὰρ ἀποκέκραται & τὰ πρῶτα· καί μοι δοκῶ γραφάμενος εἰς βιβλίον ταύτην ἡμῶν τὴν συνουσίαν, ἅτε αὐτὸς ἠρώτησα, καὶ σὺ πρὸς ταῦτα ἵλεως ἀπεκρίνω, πρέξειν αἰσχυνοῦμαι τοὺς φίλους, ὅσοι γ' ἐπαξόσαν τῶν σῶν λόγων ἄξιοι.

ΚΡΟΝΟΣΟΛΩΝ.

CRONOSOLON, id eſt, SATVRNALIVM LEGVMLATOR.

Eraſmo Roterodamo interprete.

ΤΑδε λέγει Κρονοσόλων ἱερεύς, καὶ A
ποιητὴς τοῦ Κρόνου, καὶ νομοθέτης
τῶν ἀμφὶ τὴν ἑορτήν. ἃ μὲν τοῖς πένησιν
χρὴ ποιεῖν, αὐτοῖς ἐκείνοις ἔπεμψα, ἄλλο βι-
βλίον ἐγγράψας· καὶ δοκῶ οἶδ' ὅτι ἐμμενοῦσι
καὶ ταῖς νόμοις, ἢ αὐτίκα ἔνοχοι ἔσονται
τοῖς ἀπειθοῦσι μεγάλαις ζημίαις. ὑμεῖς δ', ὦ πλούσιοι, ὁρᾶτε ὅ-
πως μὴ παραβήσεσθε, μηδὲ παρακούσεσθε
τῶν δὲ τῶν προσταγμάτων. ὡς ὅστις αὖ οὕτω
μὴ ποιήσει, ἴστω σοῦτ', οὐκ ἐμοῦ νομοθέτου ἀμε-
λήσαν, ἀλλ' εἰς τὸν Κρόνον αὐτὸν, ὃς με προ-
είλετο νομοθετῆσαι εἰς τὴν ἑορτήν, οὐκ ἄνευ B
ὕβρεως, ἀλλὰ προφανῶς ἐγκαθεζόμενον σκαρπὸν
συγγενόμενος. ἰδὼν δ' ἐγὼ πεδήτης, οὐδὲ αὐχμοῦ
πλέως, οἷος αὐτὸν οἱ ζωγράφοι παραλαμβάνουσι τῶν λε-
γομένων ποιητῶν παραδεδεγμένοι ὑπαδεῖ-
κνυνται, ἀλλὰ τὴν μὲν ἅρπην εἶχε πάνυ τε-
θηγμένην· τἄλλα φαιδρός τε ἦν, καὶ
χαρτερός, καὶ βασιλικῶς ἐσκευάσατο· μορ-
φὴν μὲν τοῖος δὲ ὤφθη μοι. ἃ δ' εἶπε, πάνυ
θαυμάσια, καὶ ταῦτα προσῆκεν ὑμῶν ἄξια.
ἰδών γάρ με συνθεσπέσιον, ὅτι σωφροσύνης βαδί-
ζοντα, ὡς εἰκὸς ἦν ἰδεῖν, ἐγὼ αὐτίκα τὴν
αἰτίαν τῆς λύπης τίς ἐστί μοι, καὶ ὡς τὴν πε-
νίαν διαφέρομαι, ἃ κοὐ τὴν ὥραν μετοχε-
τῶν· καὶ γὰρ κρύος, καὶ Βορέας πολύς, καὶ κρύ-
σταλλοι, καὶ χιών· ἐγὼ δ' ἥκιστα ἐπεφράγμην
πρὸς αὐτά. ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἑορτῆς πάνυ
πλησιαζούσης, ἑώρων τοὺς μὲν ἄλλους παρα-
σκευαζομένους, ὅπως θύσουσι, καὶ διωχήσον-
ται, ἐμοιγε δ' οὐ πάνυ ἑορτάσιμα ὄντα. καὶ
δή ποτε προσελθών ὑπεπτέρυξε, καὶ τῇ ὠτὸς μου λα-
βόμενος, καὶ διαστείσας, ὥσπερ μοι προσέ-
κλυε εἰώθει, Τί ταῦτα, ἔφη, ὦ Κρονοσόλων, D
αἰσχυνόμενός ἐοικας; Οὐ γὰρ ἄξιον, ἔφην, ὦ δέ-
σποτα, ὅταν καλαφάτους μὲν καὶ μιαιφόνους ἀν-
θρώπους ὑπερπλουτοῦντας καὶ μόνους τρυφῶν-
τας ὁρῶ, αὐτὸς δ' καὶ ἄλλοι συχνοὶ τῶν παιδευ-
θησομένων, ἀπορίᾳ καὶ ἀμηχανίᾳ σιτούμεθα;

HÆc ait Cronoſolon ſacrificus, & idem vates Saturni, earúmque legum conditor, quæ quidem ad feſtum pertinent. Quid pauperes facere oporteat, id alio miſſo libro illis ipſis præſcripſi. Neque dubito quin eas leges ſeruent, alioqui obnoxij futuri pœnis quæ grauiſſimæ decretæ ſunt in eos qui minùs paruerint. Vos autem diuites, videte ne hæc mandata prætergrediamini, neque negligatis. Nám ſi quis ſecus fecerit, is ſciat ſe non me neglecturum legiſlatorem, ſed ipſum potiùs Saturnum, qui me condendis feſti ſui legibus delegit, haud ille quidem in ſomnis viſus, ſed nuper cum vigilante palàm congreſſus. Erat autem neque compedibus vinctus, neque ſitu obſitus, qualem eum pictores fingunt, exemplar à deliris poëtis mutuati, verùm falcem quidem tenebat præacutam; cætera verò & hilaris erat, & validus, regióque apparatu. Atque hac quidem ſpecie mihi viſus eſt. Cæterùm quæ locutus eſt, planè diuina ſunt, & in his hæc digna quæ vobis priùs exponam. Nam vbi me vidit animo mœſtum inambulantem, mox intellexit, quippe deus, C quænam eſſet moleſtiæ cauſſa, videlicet grauiter me ferre paupertatem, vt qui non pro temporis ratione vnicam veſtem haberem, cùm iam eſſet gelu, multúſque flaret Boreas, glacies, ac nix, aduerſus quæ ego minimè communitus eram. Multo magis autem, quòd cùm feſtum inſtaret iam proximè, reliquos viderem apparantes quæ ad victimas quæque ad conuiuia requirebantur, mihi verò ipſi res non admodum ad feſtum inſtructas eſſe. Iam à tergo accedens, auréque prehenſa, ac vellicata (nam hac ſpecie ſeſe mihi conſueuit oſtẽdere) Quid iſtud ſibi vult (inquit) Cronoſolon? vidêre mihi ſolicitus An non æquum, inquam, here, cùm impios ac ſceleſtos homines opibus ſuperfluere, & ſolos deliciis frui videam, ipſe verò mecúmq; complures alij docti, cum inopia ſummáque rerum penuria vitã degimus?

Ne tu quidem here curas his rebus finem A imponere, & ad æqualitatem reuocare. Tum ille, Cætera quidem, inquit, haud facile fuerit innouare, quæ vobis à Clotho reliquisque Parcis accidunt: porrò paupertatis malum vobis corrigam, quatenus ad festum attinet. Sit autem hæc corrigendi ratio. Abi Cronosolon, ac mihi leges aliquot conscribito, ostendés quid obseruandum sit in festo, vti ne diuites inter sese festum celebrent, sed vobis sua bona impertiant. At non noui, inquam, leges conscribere. Quin ego, inquit, docebo te. Móxque ingressus, ordine me docuit. Deinde cùm cuncta perdidicissem: Et illud, inquit, illis dicito, B nisi seruarint hæc, tum ego profectò sine caussa falcem hanc acutam circumfero. alioqui ridiculus sim, si cùm patrem Cœlum execuerim, non item castraro diuites istos, quicunque leges meas violauerint, vt iam euirati, Cybeli matri sese adiungant cum tibiis ac cymbalis. Hæc ille minabatur. Quare rectè facietis, si leges non prætergrediamini. Lex prima: Ne quis quid intra festi tempus agito, neque publicum, neque priuatum, nisi quæ ad lusum, ad voluptatem animique oblectationem pertinebunt. Obso- C niorum & bellariorum artifices soli in opere sunto. Æqualitas omnibus esto, seruis, liberis, pauperibus, diuitibus. Irasci, indignari, minarive ne cui liceat. Rationem exigere ab iis qui res curant Saturnalitias, ne id quidem fas esto. Ne quis argentum vestémve expendito, néve inscribito solennitatis tempore. Ne quis exerceatur, néve literis operam dato, aut recitato, nisi si quæ sint vrbana lepidáque, quæ dicacitatem resipiant ac iocum. Lex secunda: Multò ante festum diuites singulorum amicorum nomina in tabella scribunto. Porrò pe- D cuniam paratam habento ad decimam partem annuorum fructuum. Præterea quicquid illis supersit vestium, & quicquid est cultus pinguioris, quàm vt ipsis conueniat. Ad hæc argenteorum vim non modicam. Atque hæc quidem in promptu sunto. Cæterùm ante solennitatem porcellus circumagitor, atque ex ædibus eiiciuntor sordes, auaritia & quæstus, & si quæ id genus alia sunt plerisque diuitum domestica. Deinde vbi domum perpurgarint, tum rem diuinam faciunto Ioui diuitiarum largitori

ἀλλ' οὐδὲ σὺ, ὦ δίκαιε, θέλεις παῦσαι ταῦτα, καὶ μεταχωρῆσαι πρὸς τὸ ἰσόμοιρον. τὰ μὲν ἄλλα, ἔφη, ῥᾴδιον ἀλλάξαι, ὁπόσα ἐκ Κλωθοῦς, καὶ τῶν ἄλλων Μοιρῶν πάσχετε· ἃ δὲ ὄψει τῆς ἑορτῆς, ἐπανορθώσομαι ὑμῖν τάχα πειρώμενος. ἢ γὰρ ἐπανόρθωσις, ἥδε ἔστω ἴθι, ὦ Κρονοσόλων, καὶ χάραξόν μοι νόμους τινάς, ἃ χρὴ πράττειν ἐν τῇ ἑορτῇ, ὡς μὴ καθ' αὑτοὺς οἱ πλούσιοι ἑορτάζοιεν, κοινωνοῖεν δὲ ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν. ἀλλ' οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγὼ, ἢν δ' ὅς, διδάξομαί σε· καὶ πάνυ ἀρξάμενος ἐδίδασκεν. εἶπα ὅπως πρῶτα ἐπιτάμνω, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, ἔφη, ὅτι ἐὰν μὴ ταῦτα ποιῶσι, μάτην ἐγὼ τὴν ἅρπην ταύτην ὀξεῖαν περιφέρω, καὶ γελοῖος αὖ εἰμι, τὸν μὲν πατέρα Οὐρανὸν ἐκτετμηκὼς, τοὺς δὲ πλουσίους μὴ θυνάχιζων, ὁπόσοι ἂν παρανομήσωσιν, ὡς ἀτιμάζειν τῇ μητρὶ σοὶ αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις βακχῆλοι γιγνόμενοι. ταῦτα ἐπείλησεν. ὥστε καλῶς ἕξει ὑμῖν μὴ παραβαίνειν τοὺς νόμους. Νόμοι πρῶτοι. Μηδένα μηδὲν, μήτε ἀγορᾶιον, μήτε ἴδιον πρᾶξαι ἐν τοῖς τῆς ἑορτῆς, ἢ ὅσα ἐς παιδιὰν, καὶ τρυφὴν, καὶ θυμηδίαν. ὀψοποιοὶ μόνοι καὶ πεμματουργοὶ, ἐνεργοὶ ἔστωσαν. ἰσοτιμία πᾶσιν ἔστω, καὶ δούλοις, καὶ ἐλευθέροις, καὶ πένησι, καὶ πλουσίοις. ὀργίζεσθαι ἢ ἀγανακτεῖν, ἢ ἀπειλεῖν, μηδενὶ ἐξέστω. λογισμοὶ παρὰ τῶν ὀπιμελουμένων Κρονίοις λαμβάνειν, μηδὲ τοῦτο ἐξέστω. μηδεὶς τὸν ἄρχοντα ἢ τὸ ἔθνος ἐξεταζέτω· μηδὲ ἀναγραφέτω ἐν τῇ ἑορτῇ, μηδὲ γυμναζέσθω Κρονίοις, μηδὲ λόγους ἀσκείτω, ἢ ἐπιδείκνυσθαι, πλὴν εἴ τινες ἄξιοι, καὶ φαιδροὶ, σκώμμα καὶ παιδιὰ ἐμφαίνοντες. Νόμοι δεύτεροι. Περὶ πολλοῦ τὰ ἑορτῆς, οἱ πλούσιοι γραφέντων μοι ἐς πινάκιον ἑκάστου τῶν φίλων τιμῶμαι, ἐχόντων δὲ καὶ ἀργύριον ἕτοιμον, ὅσον τῶν κατ' ἔτος προσιόντων, ὃ δίκαιον, καὶ ἐσθῆτα τῆς ὥρας τὴν πρώτην, καὶ ὅση παχυτέρα ἢ κατ' αὐλοὺς καθεσκευὴ καὶ τῶν ἀργύρων, οὐκ ὀλίγα. ταῦτα μὲν πρόχειρα ἔστω. τῇ δὲ περὶ τὰς ἑορτὰς, καθάρσιον μοί τι περιφερέσθω, καὶ ἔνδον αὐτῶν ἐξελαυνέσθω ἐκ τῶν οἰκιῶν μικρολογία, καὶ φιλαργυρία, καὶ φιλοκερδία, καὶ ὅσα τοιαῦτα δίγα συνοικεῖ τοῖς πλείοσιν αὐτῶν· ἐπειδὰν δὲ καθαραὶ τῶν οἰκιῶν ἐργάσωνται, θυόντων Διὶ πλουτοδότῃ,

καὶ Ἑρμῇ δώτορι καὶ Ἀπόλλωνι μεγαλοδώ- A ac Mercurio munifico, atque Apollini
ρῳ. εἶτα περὶ δείλην ὀψίαν, ἀναγνωσκέ- magna donanti. Deinde circa veſperam
σθω μὲν σοφίσι ὁ φιλικὸν ἔχων πινάκιον. tabulam illam amicorum nomina tenen-
κατανείμαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ tem relegunto. Diſtributis autem pro
παρὰ ἥλιον δυσμάς, πεμπόντων τοῖς φίλοις. οἱ cuiuſque dignitate muneribus, ante ſo-
δὲ ἀποκομίζοντες, μὴ πλείους τριῶν ἢ τεσ- lis occaſum amicis mittunto. Porrò qui
σάρων, οἱ πιστόταται τῶν οἰκετῶν, ἤδη πρε- deferant, ne plures tribus quatuórve
σβύται· ἐγγεγράφθω δὲ ἐς γραμμάτιόν ὅ, τι ſunto, atque hi certiſſima ex famulis fi-
ὃ πεμπόμενον, καὶ ὅσον, ὡς μὴ ἀμφότερα de, iámque natu grandes. Aſcribatur
ὑποπτεύοιεν τοὺς ἀγγελιοφόρους. αὐτοὶ δὲ autem in literis & quid mittatur, & quã-
οἱ οἰκέται, μίαν κύλικα ἕκαστος πίοντες, ἀπο- tum, vt ne vtrique ſuſpectos habere poſ-
πρεχέτων· ἀταρτιῶντι δὲ μηδὲν πλέον. ſint eos qui perferũt. Atque ipſi miniſtri
τοῖς πεπαιδευμένοις δὲ πλάσια πέμπα πέμ- B vnico quiſque calice epoto, domum re-
πεσθω· ἄξιον γὰρ μερίδος εἶναι. τὰ δὲ περὶ τῆς currunto, neque præterea quicquam ab
δόσεως λεγόμενα, ὡς μετριώτατα, καὶ ὀλί- eis poſtulanto. Doctis omnia dupla mit-
γιστα ἔστω. ἐπαῤῥὲς δὲ μηδεὶς μηδὲν σπου- tuntor: nam hos æquum eſt geminã ac-
διγελλέτω, μηδὲ ἐπαινείτω τὰ πεμπόμε- cipere portionem. De muneribus quàm
να. πλούσιος πλουσίῳ μηδὲν πεμπέτω, μηδὲ modeſtiſſima ſimul & quàm pauciſſima
ἑστιάτω Κρονίοις ὁ πλούσιος τὸν ἰσότιμον. τῶν verba fiunto, neque graue quicquam in
εἰς ὃ πεμφθῆναι προσχρειωθέντων, φυλα- literis quiſquam aſcribito, nec odiosè lau-
σσέσθω μηδὲν, μηδὲ μεταίσια εἰσέτω ὅτι τῇ dato quę mittuntur. Diuiti diues ne quid
δωρεᾷ· εἴ τις παρέσιτον ἀποδημῶν, δι' αὐτὸ ἄμει- mittito. Neque locuples Saturnalibus æ-
νος κατέστη, ἀπολαμβανέτω κἀκεῖνα. ἀφα- quali ſorte quempiam conuiuio accipi-
λυόντων δὲ οἱ πλούσιοι καὶ χρέα ὑπὲρ τῶν C to. Ne quid eorum quæ in hoc deprom-
φίλων τῶν πενήτων, καὶ ὃ οἰκοῖον, οἵ τινες pta fuerint vt mittantur, ſeruanto. Né-
καὶ τῶν ὀφείλοντες, καταβαλόντων μὴ ἔχω- ve cui muneris pœnitentia ſubito. Quòd
σιν· καὶ ὅλως, περὶ πολλοῦ μελέτω αὐτοῖς εἰ- ſi quis anno ſuperiore peregrè fuit, eáque cauſſa munerum expers fuit, & illa
δέναι ὅπου μάλιστα δέονται· ἀπίστω δὲ καὶ τῶν accipito. Quinetiam pro tenuibus ami-
λαμβανόντων μεμψιμοιρία, καὶ ὃ πεμφθὲν cis æs alienum diuites ſoluunto: atque
ὁποῖον δῶ ἢ, μέγα δοκείτω. οἴνου ἀμφορεύς, etiam conductarum ædium pretium, ſi
ἢ λαγώς, ἢ ὄρνις παχεῖα, Κρονίων δώροις μὴ qui fortè & hoc debent, neque ſunt ſol-
δοκείτω μηδὲ ταῖς Κρονικαῖς δωρεαῖς εἰς γέ- uendo. In ſumma verò, multo antè illud
λωτα φερέτω τέλμ. αὖ τι πεμπέτω δὲ ὁ πέ- illis eſto curæ, vt cognoſcant quare ma-
νης τῷ πλουσίῳ, ὁ μὲν πεπαιδευμένος, βι- ximè his ſit opus Rurſum qui accipiunt,
βλίον τῶν παλαιῶν, εἴ τι εὕρηκεν, καὶ συμ- ne de miſſis donis vt exiguis queruntor:
ποτικὸν ἢ, ἢ αὐτοῦ σύγγραμμα, ὁποῖον αὐ- D & quicquid mittetur, qualecunque fue-
δώσῃται, καὶ τοῦτο λαμβανέτω· ὁ πλούσιος rit, id magni ducunto. Vini cadus, aut
πρὸς φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, καὶ ἡδεῖ, lepus, aut pinguis auis, inter munera Sa-
ἀσπαζέσθω δῶρα· ἰὼ δ' ἀποθήσθω, ἢ ἀ- turnalitia ne habentor. Néve Saturna-
ποῤῥιπτείσθω, ἴσθι τῆς ἄρπης ἀπειλῇ ἔνοχος lia dona in riſum vertunto. Remittito
ὤν, κἂν πέμψῃ ὅσα ἔχεις. οἱ δ' ἄλλοι, οἱ viciſſim diuiti pauper: ſi doctus eſt, libel-
μὲν, στεφάνους, οἱ δ', λιβανωτὸν· οἱ δ' ὅροις πεμ- lum aliquem veterem, aut ſi quid ipſe
πόντων. ἰὼ δ' πένης, ἐσθῆτα, ἢ ἄργυρον, ἢ conſcripſit, quod fauſti ſit ominis, &
χρυσὸν παρὰ τὴν δυνάμιν πέμψῃ πλουσίῳ, conuiuiis accommodum, qualecunque
ὃ μὲν πεμφθὲν, ἔστω δημόσιον, ἐς καταφε- potuerit: atque id diues læto admodum
ρὲν, ἐμβαλέσθω εἰς τὸν θησαυρὸν τοῦ Κρόνου hilaríque vultu accipito, acceptum pro-
tinus perlegito. Quod ſi recuſarit, re-
iecerítve, ſciat ſeſe iis quæ de falce mi-
natus ſum, obnoxium eſſe, etiam ſi mi-
ſerit quicquid alioqui mittendum erat.
Porrò reliqui, coronas alij, alij thuris
fruſtula mittunto. Quòd ſi pauper aut
veſtem aut argentum aut aurum ſupra
facultatem diuiti miſerit, id quidem
quod miſſum fuerit, publicum eſto, con-
flatúmque in Saturni theſaurũ infertor:

ipſe verò pauper poſtridie plagas à diui- A
te, manibus ferulæ ſuppoſitis, accipito,
non pauciores quinquaginta ſupra du-
centas. Leges conuiuales: Lauandum
eſt vbi linea ſex erit pedum. Ante lauan-
dum, nucibus ac talis luſitãdum. Vbicun-
que caſus cuique locum dederit, ibi ac-
cumbito. Dignitas, aut genus, aut diui-
tiæ, parum momenti habento vt priùs
alicui miniſtretur. Eodem de vino o-
mnes bibunto, neque proſit diuiti ſi
cauſetur vel ſtomachi vel capitis dolo-
rem, vt ideo bibat de meliore. Carnium
omnibus æqua portio. Miniſtri ne cui
quid fauore danto, neque contantor,
neque prætermittunto, donec ipſis vi- B
ſum fuerit, quæ tollenda erunt. Neque
huic quidem magna, illi verò perexi-
gua apponunto. Néve huic coxa ſuis,
illi maxilla apponitor, ſed in omnibus
æqualitas eſto. Pocillator acutis oculis
vnumquemque obſeruato, minùs ta-
men herum. Acutiùs etiam exaudito.
Calices omnis generis ſunto. Ad po-
tandum inuitare ſi quis voluerit, ius e-
ſto. Omnes omnibus præbibunto, ſi li-
beat, vbi præbiberit dives. Neque quiſ-
quam bibere compellitor, qui non va-
leat ad compotationem. Ne liceat ipſis
neque ſaltatorem neque citharœdum C
inducere, niſi qui nuper diſcere cœpe-
rit. Quòd ſi cui libeat dicteriis vti, li-
ceat, ſed haſtenus adhibeatur modus,
vt ne ſint moleſta. Super omnia, pro
nucibus ludunto talis. Si quis depoſi-
ta pecunia talis luſerit, in poſterum vſ-
que diem ieiunato. Et maneto quiſque
& abito cùm voluerit. Portò cùm di-
ues famulos ſuos conuiuio accipiet, tum
amici quoque vnà cum ipſo miniſtran-
to. Leges haſce ſinguli diuites, æreæ
columnæ inſcriptas, in aulæ meditul-
lio habento, ac legunto. Atque id
quidem ſciendum eſt, quoad ea co- D
lumna manebit, neque fames, neque
peſtilentia, neque incendium, neque
quicquam alioqui moleſtum, in illo-
rum domum ſubibit. Quòd ſi quando
(id quod dij prohibeant) tollatur,
abominanda ſunt quæ illis tum euen-
tura.

ὁ δὲ πένης ἐς τὴν ὑστεραίαν πληγὰς ἀντὶ
τῶν πλουσίου λαμβανέτω παρὰ ναρθηκι εἰς
τὰς χεῖρας, οὐκ ἐλάττους διακοσίων καὶ
πεντήκοντα. Νόμοι συμποτικοί. Λουέσθαι
μὲν ὁπότ' ἂν στοιχεῖον ἐξάπουν ᾖ. πρὸ δὲ τοῦ
λουτροῦ, κάρυα, καὶ παιδιὰ ἔστω ἡμῖν. κα-
τακείσθω ὅπου αὐτῷ τύχοι ἕκαστος, ἀξίωμα, ἢ
γένος, ἢ πλοῦτος, ὀλίγον συντελείτω ἐς
τοιοῦτον. οἶνου τοῦ αὐτοῦ πίνειν ἅπασιν.
μηδὲ ἔστω ἀποφάσις τῷ πλουσίῳ, ἢ σο-
μάχου ἢ κεφαλῆς ὀδυνῶν, ὡς μόνον δι' αὐ-
τὸν πίνειν τὸν χρείττονος. μοῖραι κρεῶν, καὶ
ἴσον ἅπασιν, οἱ διάκονοι, τοῦτο χάριν μη-
δενὶ μηδέν. ἀλλὰ μηδὲ βοᾶσθωσαν,
μηδὲ ἀνατιμπάτωσαν, ἔστ' ἂν αὐτοῖς δο-
κῇ, ὁπόσα χρὴ ἀποφέρειν. μηδὲ τῷ μὲν με-
γάλα, τῷ δὲ κομιδῇ μικρὰ ἀνατιθέ-
σθω. μηδὲ τῷ μὲν ὁ μικρὸς, τῷ δὲ ἡ γαύ-
λος συός, ἀλλ' ἰσότης ἅπασιν. οἰνοχόος ὀξὺ
διεδρακέτω ὀφθαλμοῖς ἑκάστοις, καὶ ἕλατ-
τον ἐς τὸν διακόσιλον, καὶ ἐπ' ὀξύτερον ἐπα-
κουέτω, καὶ κύλικες πάντοῖαι, καὶ ὀξέως
παρέχειν ἐὰν τις ἐθέλῃ, φιλοτησίαν. πόται
πᾶσι τοῦτο πινέτωσαν, ἐὰν ἐθέλωσι, τοῦτο-
πιόντες τὸν πλουσίου. μηδὲ ἐπαύλιες ἔστω
πίνειν, ἐὰν τις μὴ δύνηται. εἰς δὲ συμπόσιον
μήτε ὀρχηστὴν, μήτε κιθαριστὴν αὐλοῖς ἄ-
γειν ἀρτι μεμαθήκοτα ἀξέστω. ἐὰν τις ἐθέλῃ,
σκώμματος, καὶ μέτριον ἔστω ὃ ἄλυπον, ὅτι
πᾶσι. πεπιθέτωσαν ὅτι καιρίων· ἐὰν τις ἐπ'
ἀργυρίῳ πεπιθόμενος, ἄσπονδος ἐς τὴν ὑστεραίαν
ἔστω. καὶ μενέτω καὶ ἀπίτω ἕκαστος, ὁπό-
τὰν βούληται. ἐπὰν δέ τις οἰκέτας ὁ πλού-
σιος θεωρῇ, ἀριστοποιοῦντων καὶ οἱ φίλοι σὺν
αὐτῷ. τοὺς νόμους τούτους ἕκαστον τῶν πλου-
σίων ἐκτετμῆσθαι ἐς χαλκῆν στήλην, ἔχειν δὲ
μεσαιπάτῳ τῆς αὐλῆς, ἐξαλειφόμενον. καὶ
εἰδέναι δεῖ ὅτι ἔστ' ἂν αὕτη ἡ στήλη μένῃ, ὔτε
λιμὸς, ὔτε λοιμὸς, ὔτε πυρκαϊὰ, ὔτε ἄλλο
κακὸν οὐδὲν εἴσεισιν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῖς.
ἐὰν δέ ποτε (ὅπερ μὴ γένοιτο) καθαιρεθῇ,
ἀποθέσθαι οἷα πείσονται.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΡΟΝΙΚΑΙ.

EPISTOLÆ SATVRNALES.

Εγὼ Κρόνῳ χαίρειν. *Ego Saturno Salutem.*

ΕΓεγράφειν μὲν ἤδη σοι καὶ πρότερον, A δηλῶν ἐν οἷς εἴην, καὶ ὡς διὰ πενίας κινδυνεύοιμι μόνος ἄμοιρος εἶναι τῆς ἑορτῆς, ὦ ἐπιλελοιπώς, ἔτι καὶ τοῦτο προσέθηκα (μέμνημαι γάρ) ἀλογώτατον εἶναι, τοὺς μὲν ἡμᾶς ὑπὸ πλούτου, καὶ τρυφῆς, ἃ καινοποιοῦσας ὧν ἔχουσι τοῖς πλουσίοις, τοὺς δὲ λιμῷ διαφθείρεσθαι· καὶ ταῦτα, Κρόνιον ἐπιόντων. ἐπεὶ δέ μοι τότε οὐδὲν ἀντιπέστειλας, ἡγησάμην δεῖν αὖθις ὑπομνῆσαί σε τῆς αὐτῆς. ἐρρῶσθαί σε, ὦ ἄριστε Κρόνε, ὃ κάλλιστον τοῦτο ἀφελόντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ εἰς τὸ μέσον ἅπασι κατθέντα, ἔπειτα κελεῦσαι ἑορτάζειν. ὡς ἔγωγε B ἔχοιμι, μύρμηξ ἢ κάμηλος, ὡς ἡ παροιμία φησί. μᾶλλον δὲ πρὸς ἀμφότερα ἐπιτήδειον, θατέρῳ μὲν τοῖν ποδοῖν, ἐφ' ὑψηλοῦ βεβηκότα, οἷς εἰσιν οἱ τραγικοὶ ἐμβάται· θατέρῳ δὲ ἕτερος, αὐτίπους ἔστω. εἰ τοίνυν βαδίζοι ἅπτως ἔχων, ὁρᾷς ὅτι ἀναγκαῖον αὖπαλ, ἄρτι μὲν, ὑψηλῷ, ἄρτι δέ, ταπεινῷ χρῆσθαι, καθ' ὁπότερον δὲ πόδα προβαίνοι; ἴσοδρον καὶ τῷ εἶναι ἡμῖν τὸ δίκαιον. καὶ οἱ μὲν ἐπιδησάμενοι ἐμβάτας, τῇ τύχης χορηγούσης, ἐπαγωνιοῦσιν ἡμῖν οἱ πολλοί, πεζῇ καὶ χαμαὶ βαδίζουσιν, δυνάμενοι αὖ, εἰ ἴοιεν, μὴ χεῖρον αὐτῇ ἐπικρίνεσθαι, καὶ διαβαίνειν, εἴ τις καὶ ἡμᾶς ἐπισκευάσοι παραπλησίως ἐκείνοις. καίτοι ἀκούω τὴν ποιητὴν λεγόντων, ὡς ὁ παλαιὸς, καὶ τοιαῦτα λῷστος τοῖς ἀνθρώποις τὰ πρόσφατα, οὐκ ἐπὶ μεταρρυθμίσεσι. ἀλλ' ἦν μὲν γῆ, ἀπόνως καὶ αὐτόματος ἔφυεν αὐτοῖς τὰ ἀγαθὰ, δεῖπνον ἕτοιμον ἑκάστῳ ἐς κόρον· ποταμοὶ δὲ, οἱ μὲν οἶνον, οἱ δὲ γάλα. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ μέλι ἔρρεον. ὃ δὲ μέγιστον, αὐτοὺς ἐκείνους φασὶ τοὺς ἀνθρώπους χρυσοῦς εἶναι, D πενίαν δὲ, μηδὲ ὄνομα αὐτοῖς πλησιάζειν. ἡμᾶς δὲ, αὐτοὶ μὲν σὺν μόλιβδος ἂν εἰκότως δοκοίημεν, ἀλλ' εἴπερ καὶ τούτων ἀπιστοῖμεν.

EQuidem & antea tibi scripsi, significans quonam in statu essem, & quemadmodum ob inopiam mihi periculum esset, ne solus omnium expers relinquerer solennitatis quam indixisti. Addidi & illud (nam memini) iniquissimum esse, si nostrûm alij opibus ac deliciis superfluerent, nihil ex suis facultatibus impertientes pauperioribus, alij rursum fame cõtabescerẽt: atque id quidem instantibus Saturnalibus. Verùm quoniã tum ad meas literas nihil respondisti, operæpretium existimaui, te denuo iisdem de rebus commonefacere. Tuum erat, optime Saturne, sublata hac rerum inæqualitate, boniſque in medio depositis, postea celebrandum festum edicere. Nam vti nũc res habẽt, formica camelus, quemadmodũ aiũt prouerbio. Quin magis tragœdiæ histrionem animo concipe, qui altero pede præaltis cothurnis sublimis insistat, cuiusmodi sũt tragica calceamenta, altero verò sit incalceatus. Is si ad hunc modũ instructus ingrediatur, vides necessariò futurum, vt nunc excelsus sit, nunc humilis, prout hũc aut illum pedem vicissim promouerit. Nec minor est in vita nostra inæqualitas, dum illi cothurnis fulti, adornante fortuna tragœdias in nos agunt. Cõtrà magna pars pedibus atque humi ingredimur, cùm & ipsi, scias velim, nihilo deteriùs illis fabulam agere possimus, atque ingredi, si quis nos quoque ad eundem istum modum adornarit. Atqui ex poëtis audio, nihil harum rerum inter homines fuisse olim, cùm tu solus adhuc imperium teneres: verùm tellus illis citra ferendi arandique laborem bona progignebat, cœnam vnicuique paratã, vel ad satietatem vsque. Porrò flumina partim vinum, partim lac, erant autem & quæ mel manabãt. Quódque est omnium maximum, aiunt illos ipsos homines aureos fuisse, cæterùm paupertatẽ omnino procul ab illis abfuisse. Nos contrà non satis idonei sumus qui vel plumbum videri possimus, aut si quid etiam plumbo vilius,

vt quorum pleriſque victus labore quæ- A ἡ ἔφη δὲ μὴ πόνων τοῖς πλείοσιν, ἡ πενία
ritur, ac paſſim paupertas, egeſtas ac de- δὲ, καὶ ἀπορία, καὶ ἀμηχανία, καὶ ὃ, οἴ-
ſperatio, & illud, Hei mihi: &, vnde μοι, καὶ ὃ, πόθεν αὖ μοι γένοιτο, καὶ ὡς τῆς
inueniam? &, ô fortunam, atque id ge- τύχης, πολλὰ τοιαῦτα παρ' ἡμῖν παρὰ τοῖς
nus alia permulta apud nos nempe pau- πένησι· καὶ ἧττον μὲν, ὦ Κρόνε, ἰώμεθα αὐ-
peres abundant: quanquam his de rebus τὰ ἐπ' αὐτοῖς, εἰ μὴ τοὺς πλουσίους ἑωρῶμεν τοσαύτῃ εὐδαιμονίᾳ σεσωρευκότας, οὐ τοσοῦτον μὲν χρυσὸν, τοσοῦτον δὲ ἄργυρον ἐγκεκλεισμένους, ἐσθῆτας δὲ ὅσας ἔχοντες, ἀνδράποδα δὲ, καὶ ζεύγη, καὶ οἰκοπεδίας, καὶ ἀγρούς, πάμπολλα δὲ ταῦτα ἕκαστα κεκτημένους, οὐχ ὅπως οὐ μεταδόσθαι ἡμῖν ποτε αὐτῶν, ἀλλ' B οὐδὲ παρορᾶν τοῖς πολλοῖς ἀξιοῦσι. ταῦτα ἡμᾶς μάλιστα ἀποπνίγει, ὦ Κρόνε, καὶ ἀφόρητον ἡγούμεθα τὸ πρᾶγμα. τὸν μὲν ἐφ' ἁλουργίδων κατακείμενον, τοσούτοις ἀγαθοῖς ἐντρυφᾶν ἐρυγγάνοντα, τῷ δὲ τοῦ σεσωρευκότος δαίμονι ζῶντα, ἀεὶ ἑορτάζοντα. ἐμὲ δὲ, καὶ τοὺς ὁμοίους, ἐνθυμεῖσθαι, εἴ ποθεν ὀβολοὶ τέτταρες γένοιντο, ὡς ἔχοιμεν ἄρτων ἢ ἀλφίτων ἐμπεπλησμένοι κατακεῖσθαι, κάρδαμον, ἢ θύμον, ἢ κρόμμυον ὀπτησάμενοι. ἢ τοίνυν ταῦτα, ὦ Κρόνε, ἀλλαχῇ, καὶ μεταποιεῖν ἐς ἰσοδαίμονα, C ἢ ὃ ὕστατον, αὐτούς γε ἐκείνους κελεύειν τοὺς πλουσίους, μὴ μόνους ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ ἀπὸ μεδίμνων τοσούτων, χρυσίου κοινωνούς γε ἡμῶν πάντων καταστῆσαι. ἀπὸ δὲ ἱματίων, ὅσα καὶ ἐπὶ σπαθῶν διαφορωθέντα, οὐκ ἂν αὐτοῖς ἁρμόσοι. ταῦτα μὲν ἡμῖν πάντως ἀπολλύμενα, καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου διαφθαρησόμενα, ἡμῖν δοῦναι ἂν περιβαλέσθαι μᾶλλον, ἢ ἐν ταῖς κιστίσι, καὶ κίσταις, βύρσῃ πολλῷ κατασαπῆναι. καὶ μὲν καὶ δειπνίζειν ἕκαστον, ἄρτι μὲν, τέτταρας, ἄρτι δὲ, πέντε τῶν πενήτων παραλαμβάνοντας· μὴ μέντοι εἰς τὸν αὐτὸν ζῆπον τῶν δείπνων, ἀλλ' ἐς ὃ δημοτικώτερον, ὡς ὀπίσω μετέχειν ἀπορίας, καὶ μὴ τὸν μὲν ἐμφορεῖσθαι τῶν ὄψων, καὶ τὸν οἰκέτην περιμένειν ἑστῶτα, ἕστ' ἂν ἀπαγορεύσῃ ἐσθίων. ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἐλθόντα, ἔτι σπαργανιζομένων ὡς ὀπισθάλσιμον τὴν χεῖρα, σπαργανίσθαι, δείξαντα μόνον τὸν λοπάδα, ἢ ὅσον ὀστᾶ τῶν πλακοῦντος τὸ λοιπόν· μηδὲ ἐσκομισθέντος συός, ἀφανέμοντα, τῷ μὲν διαστῆσαι σπαρῆναι ὃ ἡμίτομον ὅλον σεσῶ τῇ κεφαλῇ, τοῖς δὲ ἄλλοις ὁπόσα φέρει ἐγκεκαλυμμένα.

ritur, ac paſſim paupertas, egeſtas ac deſperatio, & illud, Hei mihi: &, vnde inueniam? &, ô fortunam, atque id genus alia permulta apud nos nempe pauperes abundant: quanquam his de rebus leuiùs diſcruciaremur, niſi diuites conſpiceremus tanta fruentes félicitate, qui quidem quum tantum auri, tantum argenti conditum habeant, tantum veſtium poſſideant, tot mancipia, tot currus, familias, agros, atque harum rerum omnium magnam vim teneant, tamen adeò nobis nihil vnquam de eis impertiunt, vt plebeios homines ne aſpectu quidem dignentur. Hæc, inquam, ſunt Saturne, quæ nos enecant maximè, planéque rem intolerandam arbitramur, hunc in purpura accumbentem, tantis opum deliciis affluere, ructantem interim, & applaudentibus amicis perpetuò feſtum diem agere: me verò, meíque ſimiles, ſomniorũ coniecturas interpretari, ſicunde fortè quatuor oboli contingant, quò videlicet pane polétáve expleti dormire queamus, naſturtium, aut porrum, cepáſve, alliúmve obſonij vice arrodentes. Aut hęc igitur, Saturne, ad ęqualitatem vitę mutes corrigáſque neceſſe eſt: aut quod eſt poſtremum, illis ipſis interdicas diuitibus, ne ſoli bonis fruantur, verùm è modiis auri tam multis vel heminam in omneis nos diſpergant. Porrò ex veſtibus, ſi quas iam à tineis exeſas, citra ſuum incommodum dare poſſint: malintque hæc prorſus vetuſtate ſitúque peritura, nobis dare qui induamur, quàm ſinere vt in cubilibus ac ſcriniis multa carie computreſcant. Præterea vt cœnent ſinguli, nunc quaternis nunc quinis pauperibus ad conuiuium adhibitis. Haud iſto quidem pacto, quo his temporibus conuiuia peraguntur, verùm popullariùs, vt æqua ſit omnium portio, neque vt hic opſoniis ingurgitet ſeſe, famulo interim adſtante atque opperiente donec herus vorando præfocetur. Cæterùm vbi nox venerit, quum vix etiam apparauerimus admouere manum, protinus ad alios transferatur patina tantùm oſtenſa, vel ſi quid de placenta reliquum eſt. Neque illatum aprum ita partiatur, vt domino totum dimidium apponat vnà cum capite, reliquis autem oſſa tecta apponat.

ἐπεσθίειν δὲ καὶ τοῖς οἰνοχόοις μὴ ἐᾶν μιμῶν, ἔστ' ἂν ἑπτάκις αἰτήσῃ πίειν ἡμῶν ἕκαστος, ἀλλὰ λιὼ ἅπαξ κελεύσῃ, αὐτίκα ἐγχεῖν, καὶ ἀναδοῦναι, μεγάλιον κύλικα ἐμπλησαμένους, ὥσπερ τῷ δεσπότῃ. καὶ τὸν οἶνον δὲ αὐτὸν πᾶσι τοῖς συμπόταις, εἶναι καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι. ἢ που γὰρ γεγράφθαι τοῦτον τὸν νόμον, τὸν μὲν, ἀνθρωμίνου μεθύσκεσθαι, ἐμοὶ δὲ ὑπὸ τοῦ γλυκέος διαῤῥήγνυσθαι τὴν γαστέρα; λιὼ ταῦτα ἐπανορθώσῃς, καὶ μεταχοσμήσῃς, ὦ Κρόνε, βίον μὲν τὸν βίον, ἑορτὴν δὲ τὴν ἑορτὴν ἔσῃ πεποιηκώς· εἰ δὲ μὴ, ἐκφύσει μὲν ἑορτάζοντων· ἡμεῖς δὲ καθεδούμεθα, βυβῶμενοι, ἐπιδδὺ λουσάμενοι ἥκωσι, τὸν παῖδα μὲν αὐτοῖς αἰσπρέφαντα τὸν ἀμφορέα, καπάξαι τὸν μάγειρον δὲ, τὸν ζωμὸν χρισαῦσαι, καὶ ὑπολαδοῦσθαι, ὃ πέσῃς μὲν ἐς τὴν φακὴν ἐμβαλεῖν τῶν ἰχθύων· τὴν κύνα δὲ παρεισπεσοῦσαν, τὸν τε ἄλλον ὅλον καταφαγεῖν, καὶ πάλλα τῶν ὀψοποιῶν ἐχόντων, καὶ τὸ πλακοῦντος ὃ ἥμισυ. τὸν ὦ δὲ, καὶ τὸν ἔλαφον, καὶ τὰ δελφάκια μεταξὺ ἐπιδύμια, ὃ ἥμισυ ποιεῖν, ὅσπερ Ὅμηρος περὶ τῶν ἡλίου βοῶν φησι· μᾶλλον δὲ μὴ ἕρπειν μόνον, ἀλλ' ἀναπηδήσαντα, φυγεῖν εἰς ὄρος αὐτοῖς ὀδελοῖς· καὶ τὰς ὄρνις δὲ τὰς παχείας, καὶ τὰ ἀπέρυγις ἤδη οὔσας, καὶ ἐπιδυομένας, διαπαλαμένας, οἴχεσθαι καὶ ταύτας, ὡς μὴ μόνοι ἀπολαύοιεν αὐτῶν· ὃ δὴ μάλιστα αὐτοῖς ἀνιάσει, ὃ μὲν χρυσοῦν, μύρμηκας πτηνοὺς, οἵους τοὺς Ἰνδικοὺς, ἀνορύττοντας ἐκ τῶν θησαυρῶν, ἐκφέρειν ὑπαρχὲς ὃ δημόσιον. τὴν ἑαυτῆς δὲ οἱ ἀλιγωρεῖν τῶν ἐπιμελητῶν κοσμητὴν ἀφαιρεῖσθαι ὑπὸ τῶν θελήσεων μυῶν, ὡς Ἀχιλλεὺς γυναικῆς μηδὲν διαφέρειν. παῖδας δὲ αὐτοῖς εἶναι ὡραίους, καὶ κομήτας, οἷς Ὑακίνθους, ἢ Ἀχιλλέας, ἢ Ναρκίσσους ὀνομάζοντας, μεταξὺ ὀρέγοντας σφίσι δὲ ἐκπωμα, φαλακρὸν γίγνεσθαι, ὑπερρεούσης τῆς κόμης, καὶ πώγωνα φύειν ὀξύν, οἵοι εἰσὶν ἐν ταῖς κωμῳδίαις οἱ σφηνοπώγωνες, καὶ ἀδὲ τοῖς χρυσοῦφοις, πάνυ χάριεν, καὶ κάρτα ἐκκεκοπωμένον. ὃ μεταξὺ δὲ, λῷον καὶ γυμνὸν εἶναι. ταῦτα καὶ πλείω τούτων δικαιοῦσθαι αὖ, ἵνα μὴ φθόνῳ δόξωμεν ἄγαν φιλαυτεῖν τοῦτο ἀφέντες, ἐς δὲ κοινὸν πλοῦτον, καὶ μεταδιδόναι ἡμῖν τῶν μετείων.

A Vtque præmoneantur pincernæ, ne contentur donec vnuſquiſque noſtrûm ſepties poſcat bibere, ſed ſemel iuſſi protinus infundant, & ingentem calicem impletum tradant æquè atque ipſi domino; vtque vnum & idem vinum conuiuis ſit omnibus. Alioqui vbinam iſta lex ſcripta fuit, aut receptus mos, vt hic vino odorato generoſóque temulentus ſit, mihi contrà muſto diſrumpatur aluus? Hęc ſi correxeris nouatiſque Saturne, tum demum effeceris vt vita verè vita ſit, feſtum verè feſtum: ſin minùs, illi quidem epulentur, nos autem interim ſedentes precabimur, vt ſimul atque loti venerint, puer ſubuerſam amphoram rumpat, vtque coquus ius adurat, ac per obliuionem muriam piſcium in lentem infundat, vtque canis in domum irruens, obſoniorum artificibus alibi intentis, exta deuoret vniuerſa, præterea placentæ dimidium: vtque ſus ac ceruus, neque non ſuculæ inter aſſandum idem faciãt, quod Homerus de Solis bobus commemorat: imò vti non ſerpant ſolùm, verumetiam vnà cum ipſis verubus in montem abripiant ſeſe, fugiántque: vtque ipſæ etiam aues pingues, iam ademptis plumis, & ad coquendum apparatæ, volatu aufugiant, ne ſoli illis fruantur: quódque futurum eſt illis grauiſſimum, vt formicæ tales, quales feruntur Indicæ, aurum è theſauris effoſſum, noctu in publicum efferant: vtque veſtis curatorum indiligentia ita ab optimis muribus perforetur, vt cribrũ videri poſſit, nihilque differat à caſſe venatorio: vtque formoſi illorum comatique puelli (quos Hyacinthos, aut Achilles, aut Narciſſos appellare ſolent) dum ipſis poculum porrigunt, ſubitò deſluente coma calui fiant, & acutam edant barbam, cuiuſmodi in comœdiis induci ſolent Sphenopogones, quibus à cuneata barba nomen inuentum eſt: vtque vertex illis aſperis ac pungentibus pilis ſit hirtus, reliqua capitis parte nuda. Hæc atque his etiam plura illis imprecabimur, niſi deſinant vſqueadeo ſuis priuatim ſtudere commodis, velintque in commune diuites eſſe, nobis quoque quantum æquum eſt impartientes.

ΚΡΟΝΟΣ ΕΜΟΙ ΤΩ ΤΙΜΙΩΤΑΤΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

SATVRNVS MIHI CHARISSIMO SAL.

QVid tu, obsecro nugas istas ad me, ac de rebus huiusmodi scribis, iubésque vt de integro bonorum faciam partitionem? quod quidem alterius munus fuerit, penes quem nunc est imperium. Etenim demiror te, si solus omnium ignoras quemadmodum iampridem regnare destiterim, ac priuatus esse cœperim, liberis partitus imperium: quãquam Iupiter præcipuè rerum istiusmodi curam agit. Porrò mea potestas non niſi ad taxillos vsque, saltationes, cantiones, & ebrietatem valet, idque septem non ampliùs diebus. Itaque grauioribus in caussis, de quibus scribis, videlicet de tollenda rerum inæqualitate, vtque ex æquo omnes aut opibus abundent, aut egeant, Iupiter vobis operam dabit. Quòd si quid in his quæ ad festum pertinent, vel fraude detractum est alicui, vel additum, id erit mearum partium iudicare. Iámque scribo diuitibus de cœnis, déque auri hemina, neque non de vestibus, vt vobisquoque ad celebrandum festum nonnihil mittant: quandoquidem æqua sunt ista, decétque illos facere quemadmodum prædicatis, nisi fortè habent isti quod probabiliter ad hæc respondeant. In summa tamen illud scitote pauperes, vos longè falli, neque rectè iudicare de diuitibus. Siquidem illos felices arbitramini, solósque suauem vitam viuere, propterea quòd illis liceat opiparè cœnare, vino suaui inebriari, formosis frui mulieribus, vestibus vti delicatis: verùm istam felicitatem cuiusmodi sit, ignoratis: siquidem hæ res non mediocribus curis eos distorquent, sed singulis inuigilare coguntur, ne quid rerum domesticarum dispensator fraudet, aut clanculum suffuretur, ne vinum aceſcat, ne frumentum vermibus corrumpatur, ne latro tollat pocula, ne populus credat calumniatoribus, si illum dixerint affectare regnum. Atqui hęc quidem quota pars est eorum quæ istos discruciant? Quòd si nosſetis metus & curas quibus obnoxij sunt, planè fugiendas vobis esse diuitias existimaretis. Alioqui creditis vel meipsum vsque adeo insanum,

Τί ταῦτα λῆρος, ὦ Ζεῦ, ἐμοὶ περὶ τῶν παρόντων ὑπισχνῇ, καὶ διαδασμὸν τῶν ἀγαθῶν ποιῇ κελεύων; ὃ δὲ ἑτέρου δῆ εἴη, τοῦ νῦν ἄρχοντος. θαυμάζω γάρ σε, εἰ μόνος τῶν ἀπόντων ἀγνοεῖς, ὡς ἐγὼ μὲν πάλαι βασιλεὺς ὢν, πέπαυμαι εἰς ὢν, τοῖς παισὶ διῃρεῖμας τὴν ἀρχήν· ὁ Ζεὺς δ', μάλιστα τῶν τοιούτων ὑπιμελεῖται. τὰ δὲ ὑμέτερα ταῦτα, μέχρι πότου, καὶ κέγχρου, καὶ ᾠδῆς, καὶ μέθης, καὶ τοῦτο, ὃ πλέον ἡμερῶν ἑπτά. ὥστε περὶ τῶν μειζόνων ἂν φῂς, ἀφελεῖν ὃ αἴτιον, καὶ ἐκ τῆς ὁμοίας ἢ πένεσθαι, ἢ πλουτεῖν ἀπόντας, ὁ Ζεὺς αὐ χρηματίσει ὑμῖν. εἰ δέ τι τῶν ἐκ τῆς ἑορτῆς ἀδίκως πῃ, ἢ πλεονεκτοῖτο, ἐμὸν αὖ εἴη διακρῖναι. καὶ ὑπισχνοῦμαι δὲ τοῖς πλουσίοις περὶ τῶν δείπνων, καὶ τοῦ χοίνικος τοῦ χρυσίου, καὶ τῶν ἐσθήτων, ὡς καὶ ὑμῖν πέμψουσιν εἰς τὴν ἑορτήν. δίκαια γὰρ ταῦτα, καὶ ἄξια αὐτοῖς ποιῇ, ὡς φατέ, εἰ μή τι ἄλλο ἐκεῖνοι περὶ ταῦτα ἔχουσι λέγειν. ὃ δὲ ὅλον, ἴστε οἱ πένητες ὑμεῖς ἐξηπατημένοι, καὶ οὐκ ὀρθῶς δοξάζοντες περὶ τῶν πλουσίων, εἴ γε παντελῶς αὐτοὺς οἴεσθε εἶναι), καὶ μόνους ἁπλῶ τινα βιοῦν τὸν βίον, ὅτι δεῖπνά τε πολυτελῆ ἔστιν αὐτοῖς, καὶ μεθύσκεσθαι οἴνου ἡδέος, καὶ παισὶν ὡραίοις, καὶ γυναιξὶν ὁμιλεῖν, καὶ ἐσθῆσι μαλακαῖς χρῆσθαι· ὃ δὲ πάνυ ἀγνοεῖτε ὁποῖόν ἐστιν. αἱ τε γὰρ Φροντίδες αἱ περὶ τούτων, οὐ μικρὰ ἀλλ' ἀνάγκη ἐπαγρυπνεῖν ἑκάστοις, μή τι ὁ οἰκονόμος βλάψειεν, ἢ ὑφελόμενος λάθῃ, μὴ ὁ οἶνος ὀξωθῇ, μὴ ὁ σῖτος φθείρῃ, ἢ ὁ ταμίας ἐφέληται τὰ ὑπάρχοντα, μὴ πιστεύσῃ τοῖς συκοφάνταις ὁ δῆμος, λέγουσι τυραννῖδα αὐτὸν ἐθέλειν. ταῦτα δὲ πάντα οὐδὲ ὃ πολλοστὸν αὖ εἴη μέρος τῶν ἀνιώντων αὐτούς. εἰ γὰρ ὑπίσασθε τὰς φύσεις, καὶ τὰς μερίμνας, ἃς ἔχουσι, πάνυ ἂν ὑμῖν φοβητέον ὁ πλοῦτος ἐδόξειν. ἐπεὶ τί οἴῃ με αὐτὸν ὄντως δῆ ποτε χρυσοπάσσαι, ὡς εἰ

ὡς εἰ καλόν ἐστιν ὃ πλουτεῖν, καὶ βασιλεύειν, ἀφέντα αὐτὰ, καὶ τοῖς ἄλλοις παραχωρήσαντα ἄλλοις, καθῆσθαι ἰδιωτεύοντα, καὶ αἰσχεσθαι ὑπ' ἄλλου πατρόμενον. ἀλλὰ τὰ πολλὰ τούτων εἰδὼς, ἃ τοῖς πλουσίοις καὶ ἄρχουσιν ἕπεσθαι ἀνάγκη, ἀφῆκα τὴν ἀρχὴν, ὃ ποιῶν. καὶ γὰρ ἃ νῦν ἐποτνιῶ πρὸς με, ὡς τοὶς μὲν, συῶν καὶ πλακουντων ἐμφορουμένοις, ὑμᾶς δὲ, κάρδαμον, ἢ θρῖον, ἢ χρόμμυον ὀπτησόμενος ἐν τῇ ἑορτῇ, σκέψαι ὁποῖά ἐστι. πρὸς μὲν γὰρ ὃ παρὸν, ἡδύ, καὶ οὐκ ἀνιαρὸν ἴσως ἑκατέροις αὐτῶν· ὡς δὲ μὴ ταῦτα, ἔμπαλιν διαφέρεται τὸ πρᾶγμα. εἶτα ὑμεῖς μὲν οὔτε καρηβαρήσαντες ἀνασαίνετ' ἂν ἐς τὴν ὑστεραίαν, ὥσπερ ἔνιοι ὑπὸ τῆς μέθης, οὔτε ὑπὸ τῆς ἄγαν πλησμονῆς, δυσῳδές τι, καὶ καπνωδέστερον ἐρυγόντες· οἱ δὲ, τούτων τε ἀπολαύοντες, καὶ ὃ πολὺ τῆς νυκτὸς, ἢ παίειν, ἢ γυναῖξιν, ἢ ὅπως ἂν ὁ τράχηλος κελεύῃ συναναφυρόντες, ἢ φθόῃ, ἢ ὑδέρῳ, ἢ χαλεπῶς σπωξελλέξαντο ἔκ τῆς πολλῆς πυφῆς. ἢ τίνα δὴ αὐτῶν ῥᾳδίως δέξαι δικαίῳ, μὴ πάνυ τι ὠχρὸν ὄντα, πολὺ δὲ νεκρώδες ὑπιφαίνοντα; τίνα δὲ ἐς γῆρας ἀφικόμενον, τοῖς αὐτοῦ ποσὶν, ἀλλὰ μὴ φορείῳ ὑπὸ τεττάρων ὀχούμενον, ὁλόχρυσον μὲν τὰ ἔξω, καὶ πάρραφον δὲ τὰ ἔνδον, ὥσπερ αἱ τραγικαὶ ἐσθῆτες ἔκ ῥακῶν πάνυ δὴ τινῶν συγκεκομμέναι; ὑμεῖς δὲ, ἰχθύων μὲν ἄγαν ἄσιτοι, καὶ ἄσιτοι· ποδάγρας δὲ, ἢ σπωξελλέξεως, οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ τούτων ἄπειροί ἐστε; ἢ εἴ τι κατ' ἄλλην τινὰ αἰτίαν συμβαίνοι. καίτοι οὐδ' αὐτοῖς ἐκείνοις ἐπ' ἴσης ἐστὶν αὐτὸ, καθ' ἡμέραν, καὶ πέρα τοῦ κόρου ἐσθίειν τούτων· ἀλλ' ἴδοις ἂν αὐτοὺς οὕτω λαχάνου ἢ θρίου ὀρεγομένους ἐνίοτε, ὥσπερ σὺ τῶν λαγῶν, καὶ συῶν. ἐῶ λέγειν ὅσα ἄλλα λυπεῖ αὐτοὺς, ἢ υἱὸς ἀκόλαστος, ἢ γυνὴ, τὸν οἰκέτου ἐρῶσα, ἢ ἐρώμενος, πρὸς ἀνάγκην μᾶλλον, ἢ πρὸς ἡδονὴν συνὼν· καὶ ὅλως, πολλά ἐστιν ἃ ὑμεῖς ἀγνοοῦντες, τὸν χρυσὸν ὁρᾶτε αὐτῶν μόνον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ ἢν ἰδητέ ποτε ἐξελαυνόντας ὑπὸ λευκοῖς ζεύγεσι, κεχηνατε, καὶ προσκυνεῖτε.

A vt si præclara res esset opulentia, aut regnum, depositurus hæc, aliisque ea cessurus fuerim, paterérque vt nunc priuatus alieno parerem imperio? Quin potiùs quum non essem ignarus huiusmodi malorum quæ plurima diuitibus ac regibus adsint necesse est, imperium deposui, idque sapienter. Nam quod tu nunc apud me deos obtestans deplorabas, illos apris ac placentis expleri, vos contrà nasturtium porrúmve aut cepe per festi tempus opsonij loco arrodere, cuiusmodi sit, considera. Etenim in præsens quidem vtrunque dulce est illis, miniméque molestum: at postea B res inuertitur: quandoquidem vobis deinde non accidit vt postridie surgatis capitis dolore grauati ob temulentiam, quemadmodum illi, neque ob immodicam ingurgitationem, graueolentem & acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt, vt quoniam magnam noctis partem vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt, facilè sibi vel tabem, vel tussim, vel morbum intercutem, ex intemperato voluptatum vsu colligant. Alioqui quotumquemque potes ostendere, qui non C planè palleat, ac faciem cadaueroſam præ se ferat? Quotumquenque autem, qui cùm ad senectutem peruenerit, suis ipsius pedibus ingrediatur, ac non potiùs à quatuor baiulis gestetur? foris quidem totus aureus, intus putris ac pannosus, cuiusmodi sunt tragica indumenta, ex pannis admodum vilibus consarcinata. Vos autem quum molestum est quòd de piscibus gustare non liceat, quòd inedia laboratis, non illud item cogitatis, eosdem & podagræ & tussis expertes esse, aut si quid aliud aliam ob causſam illis incommo- D di contingit. Quanquam nec illis ipsis æquè dulce est, quotidie, supráque satietatem istis vesci: quin potiùs videas eos nonnunquam ita olus ac lupinum appetere, vt tu non æquè leporem appetas aut aprum. Vt de reliquis interim sileam, quæ illos discruciant, puta si filius sit luxuriosus, si vxor vel amans, vel amata à famulo, coacta magis quàm ex animo cum illo dormiat. In summa, multa alia sunt, quæ vos ignorantes, tantùm aurum illorum ac purpuram videtis. Tum si quando videtis eos albo prouehi curru, inhiatis & adoratis.

Digreſſio in præſentes mores.

Nam quo tandem præmio certaſſent ipſi talis, quum ipſi toti eſſent aurei? Itaque te loquente, tale quiddam mihi venit in mentem, ſi quis vnum aliquem ex aureis illis viris, in hanc noſtram ætatem adductum vulgo oſtenderet, quid illi tandem eueniret? Nempe miſerum (ſat ſcio) diſcerperent, haud aliter incurſantes, quàm in Pentheum Mænades, aut in Orpheum fœminæ Thraciæ, aut in Actæonem canes, intérque ſeſe decertarent, quantam quiſque maximam poſſet portionem auferre, vt qui ne in feſto celebrando à lucri ſtudio temperent, quin ipſo etiam feſto ad lucri abutuntur incrementum. Itaque alij quidem tibi primitias immolant, amicos in conuiuio deprædantes. Alij vero tibi conuitiantur, cùm nihil ad rem pertineat: tum ipſas comminuunt teſſeras, perinde quaſi illis ſit imputandum, quod illi ſuapte ſponte faciunt. Sed die mihi & illud, quid tandē cauſſæ fuit vt deus vſque adeo imbecillis ac ſenex, tempus inamœniſſimum delegeris, cùm iam nix omnia occupat, plurimus ſæuit Boreas, cúmque nihil non gelu concretum eſt, arent arbores nudæ deuſſis frondibus, ſqualent horréntque vacua floribus prata, cùm incurui contracti{que mortales, perinde quaſi extremo confecti ſenio, ad focum fermè deſident, interea tu feſtum diem agis? neque enim accommodum ſeni tempus, neque ſatis idoneum genio indulgentibus. SAT. Sed heus tu, permulta quidem à me ſciſcitaris, cùm potare iam oporteat. Itaque non exiguam temporis portionem tuis rogationibus mihi de feſto perdidiſti, dum iſta mecum philoſopharis, non admodum ad rem pertinentia. Quare nunc iſtis tandem omiſſis, conuiuium agitemus, plaudamus, ac liberam agamus vitam. Deinde priſco more depoſitis nucibus, ludamus teſſeris, ac reges ſuffragiis creemus, ipſíſque vltro pareamus. Siquidem ad eum modum effecerimus vt verum videatur prouerbium quod dicunt, Senes repueraſcere. SAC. Imò cui iſta quæ dicis, non probantur Saturne, precor vt ei nec tum bibere liceat, cùm ſitit. Itaque bibamus, quando quidē & primo colloquio ſatis à te reſponsū eſt. Proinde videor mihi rectè facturus, ſi noſtram hanc confabulationem, & quę ipſe interrogarim, & quæ tu propitius reſponderis, literis prodita tradam amicis legēda, ſi qui ſunt digni qui tua dicta accipiant.

A τοιοῦτόν τινος γὰρ αὖ καὶ ἐπιπλέον, αὐδῶ ὀλόχρυσοι ὄντες; ὡς ἔγωγε καὶ μεταξὺ λέγοντός σου, ἔοικόν τι ὑπεισῆλθε· εἴ τις ἕνα τῶν αὐτῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν χρυσοπλάτων, εἰς τὸν ἡμέτερον τοῦτον βίον ἀγαγὼν ἔδειξε τοῖς πολλοῖς, οἷα ἔπαθεν ἂν ἄθλιος ὑπ' αὐτῶν; διεσπάσθη γὰρ αὐτὸν δῆλον ὅτι διαθρασθέντες, ὥσπερ τὸν Πενθέα αἱ Μαινάδες, καὶ αἱ Θρᾷτται τὸν Ὀρφέα, ἢ τὸν Ἀκταίονα αἱ κύνες, περὶ τοῦ μεῖζον ἀπενέγκασθαι ὃ μέρος, παρὸς ἀλλήλοις ἕκαστος ἁμιλλώμενοι. οἵ γε οὐδὲ ἑορτάζοντες, ἔξω τῆς φιλοκερδοῦς εἰσιν, ἀλλὰ

B παρέσονται οἱ πολλοὶ πεποιημένοι τῷ ἑορτῷ. εἶτα οἱ μὲν ἀπάρχονται ληκύθοντες ἐν τῷ συμποσίῳ τοὺς φίλους· οἱ δὲ σοί τε λοιδοροῦνται, οὐδὲν δέον, καὶ τοὺς κύβους σκυτεύουσιν, αἰσχίστης οὔσης αὐτοῖς ὧν ἐκόντες πιθῶν. ἀτὰρ εἰπέ μοι τὸ τόδε, τί δήποτε ἀδρῆς οὕτω θεὸς ὢν, καὶ γέρων, ὑπιλεξάμενος ὃ ἀπρεπέστατον, ὁπότε ἡ χιὼν ἐπέχει τὰ πεδία, καὶ ὁ Βορέας πολύς, καὶ οὐδὲν ἔτι ὑπόπλων τοῦ

C κρύους, καὶ τὰ δένδρα ξηρά, & γυμνά, & ἄφυλλα, & οἱ λειμῶνες ἄμορφοι, καὶ ἀπηνθηκότες, καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπικεκωφότες, ὥσπερ οἱ πάνυ γεγηρακότες, ἀμφὶ τὸ κάμινον οἱ πολλοὶ, τηνικαῦτα ἑορτάζεις; ὃ γὰρ πρεσβυτικός γε ὁ καιρός, οὐδὲ ὑπιτήδειος πυφάσι. ΚΡΟ. πολλά με διακρίνεις, ὦ Ζεῦ, ἤδη πίνειν δέον. πρῆσαι γοῦν μοι χρόνον τῆς ἑορτῆς σὺν ὀλίγον, ἃ πάνυ αἰσχύνομαί σοι ταῦτα πρὸς φιλοσοφῶν. ὥστε νῦν μὲν ἄφες αὐτά, διώξομεθα ἤδη, καὶ κερτωλοῦμεν, & ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἤδη ζῶμεν. εἶτα πεπαύσομεθα ἐς ὃ ἔρχεσθαι ὑπὲ καιρόν, & βασιλέας κερτοῦμεν, & πειθαρχοῦμεν αὐτοῖς. ὅταν

D γὰρ αὖ τὸ παρεμπίπτον ἐπαληθεύσωμεν, ἃ φησι, παλίμπαιδας τοὺς γέροντας γίνεσθαι. ΙΕ. ἀλλά μὴ δυνατὸν δι' ὤμων πίνειν, ὦ Κρόνε, ἕτερα μὴ ταῦτα ἃ λέγεις ἡδέα. ὥστε πίνωμεν· ἱκανὰ γὰρ ἀποκέκρισαι & τὰ πρῶτα· καί μοι δοκῶ γραφαίνως εἰς βιβλίον ταῦτα ἡμῶν τῷ σωκράτει, ἅτε αὐτὸς ἐρώτησα, καὶ σὺ πρὸς ταῦτα ἱλέως ἀπεκρίνω, πρέξειν ἀναγνῶναι τῶν φίλων, ὅσοι γ' ἐπαξόσιοι τῶν λόγων ἄξιοι.

ΚΡΟΝΟΣΟΛΩΝ.

CRONOSOLON, ideſt, SATVRNALIVM LEGVMLATOR.

Eraſmo Roterodamo interprete.

ΤΑδε λέγει Κρονοσόλων ἱερεύς, καὶ A ποιητὴς τοῦ Κρόνου, καὶ νομοθέτης τῶν ἀμφὶ τὴν ἑορτήν. ἃ μὲν τοὺς πένητας χρὴ ποιεῖν, αὐτοῖς ἐκείνοις ἔπεμψα, ἄλλο βιβλίον ἐγραψάμην· καὶ δοκῶ οἶδ' ὅτι ἐμμενοῦσι καλῶς τοῖς νόμοις, ἢ αὐτίκα ἕξουσι ἔσπερ τοῖς ἀτιμίοις, ἃ κατὰ τῶν ἀπειθούντων μεγάλα ὤρισαι. ὑμεῖς δ', ὦ πλούσιοι, ὁρᾶτε ὅπως μὴ παραβήσεσθε, μηδὲ παρακούσεσθε τῶν δὲ τῶν προσταγμάτων. ὡς ὅστις αὖ οὕτω μὴ ποιήσει, ἴστω σοῦτ', οὐκ ἐμοῦ νομοθέτου ἀμελήσαν, ἀλλ' εἰς τὸν Κρόνον αὐτὸν, ὃς με προείλετο νομοθετῆσαι εἰς τὴν ἑορτήν, οὐκ ἄναρ B ὄντας, ἀλλὰ προφανῶς ἐγρηγορότι συναργῶς συγγενόμενος. ἰδοὺ δ' ὁ πεδότης, οὐδὲ αὐχμοῦ πλέως, οἷον αὐτὸν οἱ ζωγράφοι τοῦ τῶν λεπρῶν ποιητοῦ παραδέχεσθαι ὀπαδεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν μὲν ἅρπην εἶχε πάνυ τεθηγμένην· τἄλλα δ' ἁβρός τις ἦν, καὶ καρτερὸς, καὶ βασιλικῶς εὐεσκεύασο· μορφὴν μὲν τοιόσδε ὤφθη μοι. ἃ δ' εἶπε, πάνυ θαυμάσια, καὶ ταῦτα προσῆκεν ὑμῖν ἄξια. ἰδὼν γάρ με σκυθρωπὸν, ὅτι συννοίας βαθείας C ἔχοντα, ὡς γὰρ εἰκὸς ἦν θεόν, ἔγνω αὐτίκα τὴν αἰτίαν τῆς λύπης τίς ἐστί μοι, καὶ ὡς τὴν περίαν διακεχείμαινον, ἃ κατὰ τὴν ὥραν μεμηχανημένων· καὶ γὰρ κρύος, καὶ Βορέας πολὺς, καὶ κρύσταλλοι, καὶ χιὼν· ἐγὼ δ' ἥκιστα ἐπεφρόντιζον τοῖς αὐτά. ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς ἑορτῆς πάνυ πλησιαζούσης, ἑώρων τοὺς μὲν ἄλλους παρασκευαζομένους, ὅπως θύσουσι, καὶ διωκήσουσι, ἐμφανῶς δ' ἦν πάνυ ἑορτάσιμα ὄντα. καὶ δὴ προσελθὼν ὅπαθεν, καὶ τῇ ὠπὸς μου λαβόμενος, καὶ διαπίσας, ὥσπερ μοι προσκαλῶν εἴωθε, Τί ταῦτα, ἔφη, ὦ Κρονοσόλων, D αἰωμένῳ ἔοικας; Οὐ γὰρ ἄξιον, ἔφην, ὦ δέσποτα, ὅταν καθεφθεῖς μὲν καὶ μιαρὸς αὐθέφθεις ὥσπερ πλουτοῦντας καὶ μόνους τρυφῶντας ὁρῶ, αὐτὸς δ' καὶ ἄλλοι συχνοὶ τῶν πεπαιδευμένων, ἀπορίᾳ καὶ ἀμηχανίᾳ συνέσομεν;

HÆc ait Cronoſolon ſacrificus, & idem vates Saturni, earúmque legum conditor, quæ quidem ad feſtum pertinent. Quid pauperes facere oporteat, id alio miſſo libro illis ipſis præſcripſi. Neque dubito quin eas leges ſeruent, alioqui obnoxij futuri pœnis quæ grauiſſimæ decretæ ſunt in eos qui minùs paruerint. Vos autem diuites, videte ne hæc mandata prætergrediamini, neque negligatis. Nám ſi quis ſecus fecerit, is ſciat ſe non me neglecturum legiſlatorem, ſed ipſum potiùs Saturnum, qui me condendis feſti ſui legibus delegit, haud ille quidem in ſomnis viſus, ſed nuper cum vigilante palàm congreſſus. Erat autem neque compedibus vinctus, neque ſitu obſitus, qualem eum pictores fingunt, exemplar à deliris poëtis mutuati, verùm falcem quidem tenebat præacutam; cætera verò & hilaris erat, & validus, regióque apparatu. Atque hac quidem ſpecie mihi viſus eſt. Cæterùm quæ locutus eſt, planè diuina ſunt, & in his hæc digna quæ vobis priùs exponam. Nam vbi me vidit animo mœſtum inambulantem, mox intellexit, quippe deus, quænam eſſet moleſtiæ cauſſa, videlicet grauiter me ferre paupertatem, vt qui non pro temporis ratione vnicam veſtem haberem, cùm iam eſſet gelu, multúſque flaret Boreas, glacies, ac nix, aduerſus quæ ego minimè communitus eram. Multo magis autem, quòd cùm feſtum inſtaret iam proximè, reliquos viderem apparantes quæ ad victimas quæque ad conuiuia requirebantur, mihi verò ipſi res non admodum ad feſtum inſtructas eſſe. Iam à tergo accedens, auréque prehenſa, ac vellicata (nam hac ſpecie ſeſe mihi conſueuit oſtẽdere) Quid iſtud ſibi vult (inquit) Cronoſolon? videre mihi ſolicitus. An non æquum, inquam, here, cùm impios ac ſceleſtos homines opibus ſuperfluere, & ſolos deliciis frui videam, ipſe verò mecúmq; complures alij docti, cum inopia ſummáque rerum penuria vitã degimus?

Ne tu quidem here curas his rebus finem A imponere, & ad æqualitatem reuocare. Tum ille, Cætera quidem, inquit, haud facile fuerit innouare, quæ vobis à Clotho reliquisque Parcis accidunt: porrò paupertatis malum vobis corrigam, quatenus ad festum attinet. Sit autem hæc corrigendi ratio. Abi Cronosolon, ac mihi leges aliquot conscribito, ostendēs quid obseruandum sit in festo, vti ne diuites inter sese festum celebrent, sed vobis sua bona impertiant. At non noui, inquam, leges conscribere. Quin ego, inquit, docebo te. Móxque ingressus, ordine me docuit. Deinde cùm cuncta perdidicissem: Et illud, inquit, illis dicito, B nisi seruarint hæc, tum ego profectò sine caussa falcem hanc acutam circumfero. alioqui ridiculus sim, si cùm patrem Cœlum execuerim, non item castraro diuites istos, quicunque leges meas violauerint, vt iam euirati, Cybeli matri sese adiungant cum tibiis ac cymbalis. Hæc ille minabatur. Quare rectè facietis, si leges non prætergrediamini. Lex prima: Ne quis quid intra festi tempus agito, neque publicum, neque priuatum, nisi quæ ad lusum, ad voluptatem animique oblectationem pertinebunt. Obso- C niorum & bellatiorum artifices soli in opere sunto. Æqualitas omnibus esto, seruis, liberis, pauperibus, diuitibus. Irasci, indignari, minarive ne cui liceat. Rationem exigere ab iis qui res curant Saturnalitias, ne id quidem fas esto. Ne quis argentum vestémve expendito, néve inscribito solennitatis tempore. Ne quis exerceatur, néve literis operam dato, aut recitato, nisi si quæ sint vrbana lepidáque, quæ dicacitatem resipiant ac iocum. Lex secunda: Multò ante festum diuites singulorum amicorum nomina in tabella scribunto. Porrò pe- D cuniam paratam habento ad decimam partem annuorum fructuum. Præterea quicquid illis supersit vestium, & quicquid est cultus pinguioris, quàm vt ipsis conueniat. Ad hæc argenteorum vim non modicam. Atque hæc quidem in promptu sunto. Cæterùm ante solennitatem porcellus circumagitor, atque ex ædibus eiiciuntor sordes, auaritia & quæstus, & si quæ id genus alia sunt plerisque diuitum domestica. Deinde vbi domum perpurgarint, tum rem diuinam faciunto Ioui diuitiarum largitori

ἀλλ' ἴθι σύ, ὦ Διόσπολι, θέλεις παῦσαι ταῦτα, καὶ μεταπεισμῆναι πρὸς ὃ ἰσόμοιρον. τὰ μὲν ἄλλα, ἔφη, ῥᾴδιον ἀλλάξαι, ὁπόσα ἐκ Κλωθοῦς, καὶ τῶν ἄλλων Μοιρῶν πάσχετε· ἃ δὲ ὄζει τῆς ἑορτῆς, ἐπανορθώσομαι ὑμῖν τὴν πενίαν. ἡ δ' ἐπανόρθωσις, ἥδε ἔστω. Ἴθι, ὦ Κρονοσόλων, καὶ γράψον μοι νόμους τινάς, ἃ χρὴ πράττειν ἐν τῇ ἑορτῇ, ὡς μὴ καθ' αὑτοὺς οἱ πλούσιοι ἑορτάζοιεν, κοινωνοῖεν δὲ ὑμῖν τῶν ἀγαθῶν. ἀλλ' οὐκ οἶδα, ἔφην ἐγώ, ἠδὲ ὅς, διδάξομαί σε. καὶ παραξάμενος ἐδίδασκεν. εἶτα ὅπως πρῶτα ἐπισταίμην, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, ἔφη, ὅτι ἐμὲ μὴ τοῦτο ποιῶσι, μάτην ἐγὼ τὴν ἅρπην ταύτην ἐξῆρας περιφέρω, ἢ γελοῖος ἂν εἴην, τὸν μὲν πατέρα ἐκτετμηκὼς πεποιηκώς, τοὺς Οὐρανίους, τοὺς δὲ πλουσίους μὴ θύνω χίζων, ὁπόσοι ἂν παρανομήσωσιν, ὡς ἀπίοιεν τῇ μητρὶ σὺν αὐλοῖς, καὶ κυμβάλοις, βάκχοι γιγνόμενοι. ταῦτα ἠπείλησεν. ὥστε καλῶς ἕξει ὑμῖν μὴ παραβαίνειν τοὺς νόμους. Νόμοι πρῶτοι. Μηδένα μηδὲν, μήτε ἀγορεῖον, μήτε ἴδιον πρᾶξαι ἐν τοῖς τῆς ἑορτῆς, ἢ ὅσα ἐς παιδιάν, καὶ τρυφήν, καὶ θυμηδίαν. ὀψοποιοὶ μόνοι καὶ πεμματουργοὶ, ἐργεῖν ἔστωσαν. ἰσοτιμία πᾶσιν ἔστω, καὶ δούλοις, καὶ ἐλευθέροις, καὶ πένησι, καὶ πλουσίοις. ὀργίζεσθαι ἢ ἀγανακτεῖν, ἢ ἀπειλεῖν, μηδενὶ ἐξέστω. λογισμοὶ πρὸς τὴν ὀπτιμελημένων Κρονίοις λαμβάνειν, μηδὲ τοῦτο ἐξέστω. μηδεὶς τὸ ἀργύριον ἢ τὰ ἐσθῆτα ἐξεταζέτω. μηδὲ ἀναγραφέτω ἐν τῇ ἑορτῇ. μηδὲ γυμνάζεσθω Κρονίοις, μηδὲ λόγοις ἀσκεῖν, ἢ ἐπιδείκνυσθαι, πλὴν εἴ τινες ἀστεῖοι, καὶ φαιδροὶ, σκώμματα καὶ παιδιὰν ἐμφαίνοντες. Νόμοι δεύτεροι. Πρὸ πολλοῦ τῆς ἑορτῆς, οἱ πλούσιοι γραφέντων μὲν ἐς πινάκιον ἑκάστου τῶν φίλων ὀνόματα, ἐχόντων δὲ καὶ ἀργύριον ἕτοιμον, ὅσον τῶν κατ' ἔτος προσιόντων, ὃ δίκαιον, καὶ ἐσθῆτα τῆς ὥρας τὴν πρέπουσαν, καὶ ὅση παχυτέρα ἢ κατ' αὐλοὺς καλλωπισθῆναι καὶ τῶν ἀργύρων, οὐκ ὀλίγα. ταῦτα μὲν πρόχειρα ἔστω. τῇ δὲ πρὸ τῆς ἑορτῆς, καθάρσιον μὲν ἡ περιφερέσθω, καὶ ἔσω αὐτῶν ἐξελαυνέσθω ἐκ τῶν οἰκιῶν μικρολογία, καὶ φιλαργυρία, καὶ φιλοκερδία, καὶ ὅσα τοιαῦτα δύσνοια συνοικεῖ τοῖς πλείοσιν αὐτῶν. ἐπειδὰν δὲ καθαραὶ τῶν οἰκιῶν ἐξεργάσωνται, θυόντων Διὶ πλουτοδότῃ,

καὶ Ἑρμῇ δώτορι καὶ Ἀπόλλωνι μεγαλοδώρῳ. εἶτα περὶ δείλην ὀψίαν, ἀναγιγνωσκέσθω μὲν σφίσι τὸ φιλικὸν ἐκεῖνο πινάκιον. καταμείναντες δὲ αὐτοὶ κατ' ἀξίαν ἑκάστῳ παρὰ ἥλιον δυσμάς, πεμπόντων τοῖς φίλοις. οἱ δὲ ἀποκομίζοντες, μὴ πλείοις τρισὶ ἢ τετράρσι, οἱ πιστόταποι τῶν οἰκετῶν, ἤδη παρεσόμενοι· ἐγγεγραφάσθω δὲ ἐς γραμμάτιον ὅ, τι τὸ πεμπόμενον, καὶ ὅσον, ὡς μὴ ἀμφότεροι ὑποπτεύοιεν τοὺς ἀποκομίζοντας. αὐτοὶ δὲ οἱ οἰκέται, μίαν κύλικα ἕκαστος πίοντες, ἀποπρεχέτων· ἀταρτιώτων δὲ μηδὲν πλέον. τοῖς πεπαιδευμένοις δὲ πλάσια πόμπα πεμπάσθω· ἄξιον γὰρ δαπανείσθαι τοῦτο. τὰ ὑπὸ τοῖς δώροις λεγόμενα, ὡς μετριώτατα, καὶ ὀλίγιστα ἔστω. ἐπαινὲς δὲ μηδεὶς μηδὲν στωμυλλέσθω, μηδὲ ἐπαγγελλέσθω τὰ πεμπόμενα. πλούσιος πλουσίῳ μηδὲν πεμπέτω, μηδὲ ἑστιάτω Κρονίοις ὁ πλούσιος τὸν ἰσότιμον. τῶν εἰς ὃ πεμφθῆναι προσχρειωδέστατον, φυλαττέσθω μηδὲν, μηδὲ μεταίσια εἰσίτω ὑπὲρ τῇ δωρεᾷ· εἴ τις σφίσιν ἀποδημῶν, δι' αὐτὸ ἄμοιρος κατέστη, ἀπολαμβανέτω κἀκεῖνα. ἀφαιρούντων δὲ οἱ πλούσιοι καὶ χρέα τῶν φίλων τῶν πενήτων, καὶ ὃ ὀφείλοντες, οἵ τινες αὖ καὶ τοῦτο ὀφείλοντες, καταβαλόντων μὴ ἐχόντων· καὶ ὅλως, περὶ πολλοῦ μελέτω αὐτοῖς εἶναι ὅτου μάλιστα δέονται· ἀπίστω δὲ καὶ τῶν λαμβανόντων μεμψιμοιρία, καὶ ὃ πεμφθὲν ὁποῖον ἂν ᾖ, μέγα δοκείτω. οἶνου ἀμφορεύς, ἢ λαγώς, ἢ ὄρνις παχεῖα, Κρονίων δώροις μὴ δοκείτω μηδὲ ταῖς Κρονικαῖς δωρεαῖς εἰς γέλωτα φερέτω τὸν. αὖ τι πεμπέτω δὲ ὁ πένης τῷ πλουσίῳ, ὁ μὲν πεπαιδευμένος, βιβλίον τῶν παλαιῶν, εἴ τι εὕρημον, καὶ συμποτικὸν ᾖ, ἢ αὐτοῦ συγγραμμα, ὁποῖον αὐτὸ δοκῇται, καὶ τοῦτο λαμβανέτω ὁ πλούσιος πολὺ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, καὶ λαβών, ἀναγιγνωσκέτω εὐθύς· ἵνα μὴ δόξῃται, ἢ ἀπορρίψῃ, ἴσα τῇ τῆς ἅρπης ἀπειλῇ ἔνοχος ὤν, κἂν πέμψῃ ὅσα ἔχεις. οἱ δὲ ἄλλοι, οἱ μὲν, στεφάνους, οἱ δὲ, λιβανωτοῦ κόκκους πεμπόντων. ἵνα μὴ πένης, ἐλθὼν, ἢ ἄργυρον, ἢ χρυσὸν ἀπαιτήσῃ τὴν δοθεῖσαν πέμψῃ πλουσίῳ, ὃ μὲν πεμφθὲν, ἔστω δημόσιον, καὶ καταπραθὲν, ἐμβαλλέσθω εἰς τὸν θησαυρὸν τοῦ Κρόνου

A ac Mercurio munifico, atque Apollini magna donanti. Deinde circa vesperam tabulam illam amicorum nomina tenentem relegunto. Distributis autem pro cuiusque dignitate muneribus, ante solis occasum amicis mittunto. Porrò qui deferant, ne plures tribus quatuórve sunto, atque hi certissima ex famulis fide, iámque natu grandes. Ascribatur autem in literis & quid mittatur, & quãtum, vt ne vtrique suspectos habere possint eos qui perferũt. Atque ipsi ministri vnico quisque calice epoto, domum recurrunto, neque præterea quicquam ab eis postulanto. Doctis omnia dupla mit-
B tuntor: nam hos æquum est geminã accipere portionem. De muneribus quàm modestissima simul & quàm paucissima verba fiunto, neque graue quicquam in literis quisquam ascribito, nec odiosè laudato quę mittuntur. Diuiti dines ne quid mittito. Neque locuples Saturnalibus æquali sorte quempiam conuiuio accipito. Ne quid eorum quæ in hoc deprompta fuerint vt mittantur, seruanto. Néve cui muneris pœnitentia subito. Quòd si quis anno superiore peregrè fuit, cáque caussa munerum expers fuit, & illa
C accipito. Quinetiam pro tenuibus amicis æs alienum diuites soluunto: atque etiam conductarum ædium pretium, si qui fortè & hoc debent, neque sunt soluendo. In summa verò, multo antè illud illis esto curæ, vt cognoscant quare maximè his sit opus Rursum qui accipiunt, ne de missis donis vt exiguis queruntor: & quicquid mittetur, qualecunque fuerit, id magni ducunto. Vini cadus, aut lepus, aut pinguis auis, inter munera Saturnalitia ne habentor. Néve Saturnalia dona in risum vertunto. Remittito vicissim diuiti pauper: si doctus est, libel-
D lum aliquem veterem, aut si quid ipse conscripsit, quod fausti sit ominis, & conuiuiis accommodum, qualecunque potuerit: atque id diues lætо admodum hilarique vultu accipito, acceptum protinus perlegito. Quod si recusarit, reiecerítve, sciat sese iis quæ de falce minatus sum, obnoxium esse, etiam si miserit quicquid alioqui mittendum erat. Porrò reliqui, coronas alij, alij thuris frustula mittunto. Quòd si pauper aut vestem aut argentum aut aurum supra facultatem diuiti miserit, id quidem quod missum fuerit, publicum esto, conflatúmque in Saturni thesaurũ infertor:

ipſe verò pauper poſtridie plagas à diuite, manibus ferulæ ſuppoſitis, accipito, non pauciores quinquaginta ſupra ducentas. Leges conuiuales: Lauandum eſt vbi linea ſex erit pedum. Ante lauandum, nucibus ac talis luſitãdum. Vbicunque caſus cuique locum dederit, ibi accumbito. Dignitas, aut genus, aut diuitiæ, parum momenti habento vt priùs alicui miniſtretur. Eodem de vino omnes bibunto, neque proſit diuiti ſi cauſetur vel ſtomachi vel capitis dolorem, vt ideo bibat de meliore. Carnium omnibus æqua portio. Miniſtri ne cui quid fauore danto, neque contantor, neque prætermittunto, donec ipſis viſum fuerit, quæ tollenda erunt. Neque huic quidem magna, illi verò perexigua apponunto. Néve huic coxa ſuis, illi maxilla apponitor, ſed in omnibus æqualitas eſto. Pocillator acutis oculis vnumquemque obſeruato, minùs tamen herum. Acutiùs etiam exaudito. Calices omnis generis ſunto. Ad potandum inuitare ſi quis voluerit, ius eſto. Omnes omnibus præbibunto, ſi libeat, vbi præbiberit dives. Neque quiſquam bibere compellitor, qui non valeat ad compotationem. Ne liceat ipſis neque ſaltatorem neque citharœdum inducere, niſi qui nuper diſcere cœperit. Quòd ſi cui libeat dicteriis vti, liceat, ſed haëtenus adhibeatur modus, vt ne ſint moleſta. Super omnia, pro nucibus ludunto talis. Si quis depoſita pecunia talis luſerit, in poſterum vſque diem ieiunato. Et maneto quiſque & abito cùm voluerit. Porrò cùm dives famulos ſuos conuiuio accipiet, tum amici quoque vnà cum ipſo miniſtranto. Leges haſce ſinguli diuites, æreæ columnæ inſcriptas, in aulæ meditullio habento, ac legunto. Atque id quidem ſciendum eſt, quoad ea columna manebit, neque fames, neque peſtilentia, neque incendium, neque quicquam alioqui moleſtum, in illorum domum ſubibit. Quòd ſi quando (id quod dij prohibeant) tollatur, abominanda ſunt quæ illis tum euentura.

A ὁ δὲ πένης ἐς τὴν ὑστεραίαν πληγὰς ἀνθ' τῶν πλουσίου λαμβανέτω τῶν παρόντων εἰς τὰς χεῖρας, οὐκ ἐλάττους διακοσίων καὶ πεντήκοντα. Νόμοι συμποτικοί. Λουέσθαι μὴ ὁπότερον τὸ στοιχεῖον ἐξάπουν ἦ. πὰ δ' ἀνθ' τοῦ λουτροῦ, κάρυα, καὶ παισὶ ἔστωσαν. κατακλίνεσθω ὅπου αὐ τύχοι ἕκαστος, ἀξίωμα, ἢ γένος, ἢ πλοῦτος, ὀλίγον σπουδαζέτω ἐς τοιαῦτα νομίζων. οἶνον τὸν αὐτὸν πίνειν ἅπαντας. μηδ' ἔστω ἀνθέφασις τῷ πλουσίῳ, ἢ στομάχου ἢ κεφαλῆς ὀδύνη, ὡς μείονι δι' αὐτὸν πίνειν τὸν χρείττονος. μοῖρα κρεῶν, καὶ ἴσον ἅπασιν, οἱ διάκονοι, μὴτε χάριν μηδενὶ μηδέν. ἀλλὰ μηδὲ βασανιέτωσαν, μηδὲ ἀνθαπαιτέτωσαν, ἔστ' αὐ αὐλῆς δοκῇ, ὁπόσα χρὴ ἀποφέρειν. μηδὲ τῷ μὲν μεγάλα, τῷ δὲ κομιδῇ μικρὰ ἀνθαπαιτέσθω. μηδὲ τῷ μὲν ὁ μείζης, τῷ δ' ἡ γνάθος σύες, ἀλλ' ἰσότης ὅπι πᾶσιν. οἰνοχόος ὀξὺ δεδορκέτω ἐς ἕκαστον, καὶ ἔλαττον ἐς τὸν διακόνιον, καὶ ἐπ' ὀξύτερον ἐπακουέτω, καὶ κώλικες πάντοθεν, καὶ ὀξέτω πρόχειρον ἐάν τις ἐθέλῃ, φιλοτησίαν. πάντες πᾶσι συμπινέτωσαν, ἐὰν ἐθέλωσι, συμπότης τοῦ πλουσίου. μηδὲ ἐπαύλεις ἔστω πίνειν, ἐὰν τις μὴ δύνηται. εἰς δὲ συμπόσιον μήτε ὀρχηστὰν ἐάν, μήτε κιθαριστὰν ἐὰν αὐλοῖς ἀγὴν αὖτι μανθάνοντα ὀξέτω. ἐὰν τις ἐθέλῃ, σκώμματος, καὶ μέτριον ἔστω ὃ ἄλυπον, ὅτι πᾶσι. πεπαύσθωσαν ὅτι χαρίεν· ἐὰν τις ἐπ' ὀργυιᾷ πεπαύσῃ, ἄσιτος ἐς τὴν ὑστεραίαν ἔστω. καὶ μενέτω καὶ ἀπίτω ἕκαστος, ὁπότερον βούληται. ἐπὰν δέ τις οἰκέτας ὁ πλούσιος διώχῃ, διακονούντων καὶ οἱ φίλοι σὺν αὐτῷ. ἐν νόμοις δὲ τοῖς ἕκαστον τὴν πλουσίων ἐγγεγράφθαι ἐς χαλκῆν στήλην, ἔχειν δὲ μεσαυλίου τῆς αὐλῆς, ἐξαλειφώσκειν. καὶ εἰδέναι δεῖ ὅτι ἔστ' ἂν αὕτη ἡ στήλη μένῃ, ὅτε λιμὸς, ὅτε λοιμὸς, ὅτε πυρκαϊὰ, ὅτε ἄλλο χαλεπὸν οὐδὲν εἴσεισιν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῖς. ἐὰν δέ ποτε (ὅπερ μὴ γένοιτο) καθαιρεθῇ, ἀποβήσονται οἷα πείσονται.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΡΟΝΙΚΑΙ.

EPISTOLÆ SATVRNALES.

Ἐγὼ Κρόνῳ χαίρειν. *Ego Saturno Salutem.*

ΕΓεγράφειν μὲν ἤδη σοι καὶ πρότερον, A δηλῶν σε οἷς εἶμι, καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ πενίας κινδυνεύοιμι μόνος ἄμοιρος εἶναι τῆς ἑορτῆς, ἐπικέλευσας, ἔτι καὶ τοῦτο προσθεῖναι (μέμνημαι γάρ) ἀλογώτατον εἶναι, τοῖς μὲν ἡμῖν ἐπὶ πλοῦτον, καὶ τρυφὰς, ἃ καινοποιοῦσας ὧν ἔχουσι τοῖς πένησι, τοῖς δὲ λιμῷ διαφθείρεσθαι· καὶ ταῦτα, Κρόνια ὄντων. ἐπεὶ δέ μοι πότε οὐδὲν ἀντιπέστειλας, ἡγησάμην δεῖν αὖθις ὑπομνῆσαί σε τῶν αὐτῶν. ἐρῶ γάρ σοι, ὦ ἄριστε Κρόνε, ὃ οἶσθα τοῦτο ἀφελόντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ εἰς ὃ μέσον ἅπασι κατθέντα, ἔπειτα κελεῦσαι ἑορτάζειν. ὡς ἐγὼ B νῦν ἔχομαι, μύρμηξ ἢ κάμηλος, ὡς ἡ παροιμία φησί. μᾶλλον δὲ πρακτέον ἐστὶ τὸν κοθόρνον, θατέρῳ μὲν τῶν ποδῶν, ἐφ' ὑψηλοῦ βεβηκότα, οἷς εἰσὶν οἱ τραγικοὶ ἐμβάται· ὁθατέρᾳ δὲ πέζαν, ἀνυπόδητος ἐγώ. εἰ τοίνυν βαδίζοι ὅτως ἔχων, ὁρᾷς ὅτι ἀναγκαῖον αὐτῷ, ἄρτι μὲν, ὑψηλῷ, ἄρτι δὲ, ταπεινῷ χρήσθαι, καθ' ὁπότερον δὲ πόδα προβαίη; τοσοῦτον καὶ τῷ βίῳ ἡμῶν ὃ δύσιον. καὶ οἱ μὲν εὐδοκιμοῦντες ἐμβάται, ἃ τύχης χορηγούσης, ἐπεισαγωδοῦσιν ἡμῖν· οἱ πολλοὶ C δὲ, πεζῇ καὶ χαμαὶ βαδίζοντες, διαιμοῦνται αὖ, δι' ἅπαντος, μὴ χεῖρον αὐτῶν ὑποκρίνεσθαι, καὶ δύνασθαι, εἴ τις καὶ ἡμᾶς ἐπεισοδιάσει παραπλησίως ἐκείνοις. καίτοι ἀκούω τῶν ποιητῶν λεγόντων, ὡς ὁ παλαιὸς, ἃ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀνθρώποις τὰ πράγματα, οὐκ ἐπὶ μοναρχοῦντος. ἀλλ' ἡ μὲν γῆ, ἀσπόρου καὶ ἀνέργου ἔφυεν αὐτοῖς τὰ ἀγαθὰ, δεῖπνον ἕτοιμον ἑκάστῳ ἐς κόρον πορευομένοις, οἱ μὲν γάλα. εἰσὶ δ' οἳ καὶ μέλι ἔρρεον. ὃ δὲ μέγιστον, αὐτοῖς ἐκείνοις φασὶ τοὺς ἀνθρώπους χρυσοῦς εἶναι, D πενίαν δὲ, μηδὲ ὄναρ αὐτοῖς πλησιάζειν. ἡμεῖς δ', αὐτοὶ μὲν οὐδὲ μόλιβδος ἂν εἰκότως δοκοίημεν, ἀλλ' εἴπερ καὶ τούτων ἀπώτερον.

ΕQuidem & antea tibi scripsi, significans quonam in statu essem, & quemadmodum ob inopiam mihi periculum esset, ne solus omnium expers relinquerer solennitatis quam indixisti. Addidi & illud (nam memini) iniquissimum esse, si nostrûm alij opibus ac deliciis superfluerent, nihil ex suis facultatibus impertientes pauperioribus, alij rursum fame cõtabescerẽt: atque id quidem instantibus Saturnalibus. Verùm quoniã tum ad meas literas nihil respondisti, operæpretium existimaui, te denuo iisdem de rebus commonefacere Tuum erat, optime Saturne, sublata hac rerum inæqualitate, boniſque in medio depositis, postea celebrandum festum edicere. Nam vti nũc res habẽt, formica camelus, quemadmodũ aiũt prouerbio. Quin magis tragœdiæ histrionem animo concipe, qui altero pede præaltis cothurnis sublimis insistat, cuiusmodi sũt tragica calceamenta, altero verò sit incalceatus. Is si ad hunc modũ instructus ingrediatur, vides necessariò futurum, vt nunc excelsus sit, nunc humilis, prout hũc aut illum pedem viciſſim promouerit. Nec minor est in vita nostra inæqualitas, dum illi cothurnis fulti, adornante fortuna tragœdias in nos agunt. Cõtrà magna pars pedibus atque humi ingredimur, cùm & ipſi, scias velim, nihilo deteriùs illis fabulam agere possimus, atque ingredi, si quis nos quoque ad eundem istum modum adornarit. Atqui ex poëtis audio, nihil harum rerum inter homines fuisse olim, cùm tu solus adhuc imperium teneres: verùm tellus illis citra serendi arandique laborem bona progignebat, cœnam vnicuique paratã, vel ad satietatem vsque. Porrò flumina partim vinum, partim lac, erant autem & quæ mel manabãt. Quódque est omnium maximum, aiunt illos ipsos homines aureos fuisse, cæterùm paupertatẽ omnino procul ab illis abfuisse. Nos contrà non satis idonei sumus qui vel plumbum videri possimus, aut si quid etiam plumbo vilius,

vt quorum plerisque victus labore quæritur, ac passim paupertas, egestas ac desperatio, & illud, Hei mihi: &, vnde inueniam? &, ô fortunam, atque id genus alia permulta apud nos nempe pauperes abundant: quanquam his de rebus leuiùs discruciaremur, nisi diuites conspiceremus tanta fruentes felicitate, qui quidem quum tantum auri, tantum argenti conditum habeant, tantum vestium possideant, tot mancipia, tot currus, familias, agros, atque harum rerum omnium magnam vim teneant, tamen adeò nobis nihil vnquam de eis impertiunt, vt plebeios homines ne aspectu quidem dignentur. Hæc, inquam, sunt Saturne, quæ nos enecant maximè, planéque rem intolerandam arbitramur, hunc in purpura accumbentem, tantis opum deliciis affluere, ructantem interim, & applaudentibus amicis perpetuò festum diem agere: me verò, meique similes, somniorũ coniecturas interpretari, ficunde fortè quatuor oboli contingant, quò videlicet pane polétáve expleti dormire queamus, nasturtium, aut porrum, cepásve, alliúmve obsonij vice arrodentes. Aut hęc igitur, Saturne, ad ęqualitatem vitę mutes corrigásque necesse est: aut quod est postremum, illis ipsis interdicas diuitibus, ne soli bonis fruantur, verùm è modiis auri tam multis vel heminam in omneis nos dispergant. Porrò ex vestibus, si quas iam à tineis exesas, citra suum incommodum dare possint: malintque hæc prorsus vetustate situque peritura, nobis dare qui induamur, quàm sinere vt in cubilibus ac scriniis multa carie computrescant. Præterea vt cœnent singuli, nunc quaternis nunc quinis pauperibus ad conuiuium adhibitis. Haud isto quidem pacto, quo his temporibus conuiuia peraguntur, verùm popularius, vt æqua sit omnium portio, neque vt hic opsoniis ingurgitet sese, famulo interim adstante atque opperiente donec herus vorando præfocetur. Cæterùm vbi nox venerit, quum vix etiam apparauerimus admouere manum, protinus ad alios transferatur patina tantùm ostensa, vel si quid de placenta reliquum est. Neque illatum aprum ita partiatur, vt domino totum dimidium apponat vnà cum capite, reliquis autem ossa tecta apponat.

ἡ ἔφη δὲ μὴ πόνων τοῖς πλείοσις, ἢ πενία δὲ, καὶ ἀπορία, καὶ ἀμηχανία, καὶ ὀ, οἴμοι, καὶ ὄ, πόθεν αὖ μοι γένοιτο, καὶ ὦ τῆς τύχης, πολλὰ τοιαῦτα παρ' ἡμῖν τοῖς πένησι· καὶ ἦπερ δῶ, δι' ἃ θᾶττον, λυπώμεθα αὐτὰ ἐπ' αὐτοῖς, εἰ μὴ τοὺς πλουσίους ἑωρῶμεν τοσαύτην εὐδαιμονίαν συνειλεγμένους, οἱ τοσοῦτον μὲν χρυσὸν, τοσοῦτον δὲ ἄργυρον ἐγκεκλεισμένοι, ἐσθῆτας δὲ ὅσας ἔχοντες, ἀνδράποδα δὲ, καὶ ζεύγη, καὶ οἰκίας, καὶ ἀγρούς, πάμπολλα δὲ ταῦτα ἕκαστα κεκτημένοι, οὐχ ὅπως οὐ μεταδιδόασιν ἡμῖν ποτε αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ παρορᾶν τοῖς πολλοὺς ἀξιοῦσι. ταῦτα ἡμᾶς μάλιστα ἀποπνίγει, ὦ Κρόνε, καὶ ἀφόρητον ἡγούμεθα τὸ πρᾶγμα. τὸν μὲν ἐφ' ἁλουργίδων κατακείμενον, τοσούτοις ἀγαθοῖς ἐντρυφᾶν ἐρυγόντα, καὶ ὑπὸ τῶν συνόντων εὐδαιμονιζόμενον, ἀεὶ ἑορτάζοντα. ἐμὲ δὲ, καὶ τοὺς ὁμοίους, ὀψοφαγεῖν, εἴ ποθεν ὀβολοὶ τέτταρες γένοιντο, ὡς ἔχοντα μῶν ἄρτων ἢ ἀλφίτων ἐμπεπλησμένοι καθεύδειν, κάρδαμον, ἢ σῦμον, ἢ χρόμυον ὀπτησάμενοι. ἢ τοίνυν ταῦτα, ὦ Κρόνε, ἀλλάττειν, καὶ μεταποιεῖν ἐς τὸ ἰσοδίαιτον, ἢ τὸ ὕστατον, αὐτούς γε ἐκείνους κελεύειν τοὺς πλουσίους, μὴ μόνους ἀπολαύειν τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ ἀπὸ μεδίμνων τοσούτων, χρυσοῦ κοινῇ γε ἡμῖν πάντων καταπεδάσαι. ἀπὸ δὲ ἱματίων, ὅσα καὶ ὑπὸ σητῶν ἀφανρωθέντα, σὲ μὲν αὐτοῖς αἰτιάσασθε· ταῦτα γοῦν πρώτους ἀπολυμήνα, καὶ ὑπὸ τῆς χρόνου ἀφθαρησόμενα, ἡμῖν δοῦναι περιβαλέσθαι μᾶλλον, ἢ ἐν ταῖς κιστίσι, καὶ κίσταις, ὑρωτι πολλῷ καταπαπτᾶσθαι. καὶ μὲν καὶ δυσπίζειν ἕκαστον, ἄρτι μὲν, τέτταρας, ἄρτι δὲ, πέντε τῶν πενήτων παραλαμβάνοντας· μὴ μέντοι ἐς τὸν νεῶν ζόφον τῶν δείπνων, ἀλλ' ἐς τὸ δημοτικώτερον, ὡς ὀπίσω μετέχειν ἀπορίας, καὶ μὴ τὸν μὲν ἐμφορεῖσθαι τῶν ὄψων, καὶ τὸν οἰκέτην περιμένειν ἑστῶτα, ἕστ' ἂν ἀπαγορεύσῃ ἑαθίων. ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἐλθόντα, ἔτι παρασκευαζομένων ὡς ὀπτᾶλείμμα τὸ χεῖρα, παραμείδεσθαι, δείξαντα μόνον τὸν λοπάδα, ἢ ὅσον ὅσῃ τῆς πλακοῦντος τὸ λοιπόν· μηδὲ ἐσκημμένους συὸς, ἀφανέμοντα, τὰ μὲν δεσπότῃ παρατιθέναι ὃ ἡμίτομον ὅλον σὺν τῇ κεφαλῇ, τοῖς δὲ ἄλλοις ὀστᾶ φέρειν ἐγκεκαλυμμένα.

ἐπισχεῖν δὲ καὶ τῆς οἰνοχόοις μὴ παρεμβάλλῃ, A Vtque præmoneantur pincernæ, ne contentur donec vnuſquiſque noſtrûm ſepties poſcat bibere, ſed ſemel iuſſi protinus infundant, & ingentem calicem impletum tradant æquè atque ipſi domino; vtque vnum & idem vinum conuiuis ſit omnibus. Alioqui vbinam iſta lex ſcripta fuit, aut receptus mos, vt hic vino odorato generoſóque temulentus ſit, mihi contrà muſto diſrumpatur aluus? Hęc ſi correxeris nouarisque Saturne, tum demum effeceris vt vita verè vita ſit, feſtum verè feſtum: ſin minùs, illi quidem epulentur, nos autem interim ſedentes precabimur, vt ſimul atque loti venerint, puer ſubuerſam amphoram rumpat, vtque coquus ius adurat, ac per obliuionem muriam piſcium in lentem infundat, vtque canis in domum irruens, obſoniorum artificibus alibi intentis, exta deuoret vniuerſa, præterea placentæ dimidium: vtque ſus ac ceruus, neque non ſuculæ inter aſſandum idem faciãt, quod Homerus de Solis bobus commemorat: imò vti non ſerpant ſolùm, verumetiam vnà cum ipſis verubus in montem abripiant ſeſe, fugiántque: vtque ipſæ etiam aues pingues, iam ademptis plumis, & ad coquendum apparatæ, volatu aufugiant, ne ſoli illis fruantur: quódque futurum eſt illis grauiſſimum, vt formicæ tales, quales feruntur Indicæ, aurum è theſauris effoſſum, noctu in publicum efferant: vtque veſtis curatorum indiligentia ita ab optimis muribus perforetur, vt cribrũ videri poſſit, nihilque differat à caſſe venatorio: vtque formoſi illorum comatique puelli (quos Hyacinthos, aut Achilles, aut Narciſſos appellare ſolent) dum ipſis poculum porrigunt, ſubitò defluente coma calui fiant, & acutam edant barbam, cuiuſmodi in comœdiis induci ſolent Sphenopogones, quibus à cuneata barba nomen inuentum eſt: vtque vertex illis aſperis ac pungentibus pilis ſit hirtus, reliqua capitis parte nuda. Hæc atque his etiam plura illis imprecabimur, niſi deſinant vſqueadeo ſuis priuatim ſtudere commodis, velintque in commune diuites eſſe, nobis quoque quantum æquum eſt impartientes.

ἔστ' ἂν ἑπτάκις αἰτήσῃ πίῃν ἡμῶν ἕκαστος, B
ἀλλὰ ἰὼ ἅπαξ κελεύσῃ, αὐτίκα ἐγχέαι, καὶ
ἀναδοῦναι, μεγάλῳ κύλικα ἐμπλησαμένους, ὥσπερ τῷ δεσπότῃ. καὶ τὸν οἶνον δὲ αὐτὸν πᾶσι τοῖς συμπόταις, εἶναι καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι. ἢ που γὰρ γεγράφθαι τοῦτον τὸν νόμον, τὸν μὲν, ἀβοσμίου μεθύσκεσθαι, ἐμοὶ δὲ κατὰ τοῦ γλεύκους διαῤῥήγνυσθαι τὴν γαστέρα; ἰὼ ταῦτα ἐπόρθωσης, καὶ μετακόσμησης, ὦ Κρόνε, βίον μὲν τὸν βίον, ἑορτὴν δὲ τὴν ἑορτὴν ἔσῃ πεποιηκώς· εἰ δὲ μή, ἐκεῖνοι μὲν ἑορτάζοιντων· ἡμεῖς δὲ καθεδούμεθα, βύβλινοι, ἐπιδρῦ λευσάμενοι ἥκωσι, τὸν παῖδα μὲν αὐτοῖς αἰσχύνοντα τὸν ἀμφορέα, καπάξαι· τὸν μάγειρον δὲ, τὸν ζωμὸν κιναιδῶσαι, καὶ ὁπλαδὸν ὑμὸν, ὃ παίζων μὲν ἐς τὴν φακὴν ἐμβαλῇ τὴν ἰχθύων· τὴν κύνα δὲ πρεισπεσοῦσαν, τόν τε ἄλλον ὅλον καταφαγεῖν, καὶ τἄλλα τὴν ὀψοποιὸν ἐχόντων, καὶ τὸ πλακοῦντος ὃ ἥμισυ. τὸν ὦν δὲ, καὶ τὸν ἔλαφον, καὶ τὰ δελφάκια μεταξὺ ὀπτὰ μάλα, ὃ ὅμοιον ποιῇν, ὥσπερ Ὁμηρος περὶ τὴν ἡλίου βοῶν φησι· μᾶλλον δὲ μὴ ἅρπειν μόνον, ἀλλ' C
ἀναπτῆναι, φεύγειν εἰς ὄρος αὐτοῖς ὅσα-
λοῖς· καὶ τὰς ὄρνις δὲ τὰς παχείας, καὶ ἀπέρεσις ἤδη οὔσας, καὶ ἐκβυασμένας, διαπτάμενας, οἴχεσθαι καὶ ταύτας, ὡς μὴ μόνοι ἀπολαύοιεν αὐτῶν. ὃ δὴ μάλιστα αὐτοὺς ἀνιάσῃ, ὃ μὲν χρυσίον, μύρμηκας πτηνοὺς, οἵους τοὺς Ἰνδικοὺς, ἀνορύττοντας ἐκ τῆς γῆς θησαυρὸν, ἐκφέρειν κρυπτὸν ἐς ὃ δημόσιον. τὴν ἐαθῆτα δ' οἱ ἐλιγωρίᾳ τῶν ἐπιμελητῶν κομιδῇ ἀφανιζομένην ὑπὸ τῆς Σελήνης μυᾶν, ὡς Σελήνης γυναικείας μηδὲν διαφέρειν. παῖδας δ' αὐτῶν τοὺς ὡραίους, καὶ κομήτας, οὓς Ὑακίνθους, ἢ Ἀχιλλέας, ἢ Ναρκίσσους ὀνομάζουσι, μεταξὺ ὀρέγοντας σφίσι τὸ ἔκπωμα, φαλακρὰς γίγνεσθαι, ὑπορρεούσης τῆς κόμης, καὶ πώγωνα φύειν ὀξύν, οἷοί εἰσιν ἐν ταῖς κωμῳδίαις οἱ σφηνοπώγωνες, καὶ τοὐνομὰ τοῖς κροτάφοις, πρὸν λάσιον, καὶ κάρτα ἐκκεκοπωμένον. ὃ μεταξὺ δ', λῷον καὶ γυμνὸν εἶναι. ταῦτα καὶ πλείω τούτων εὐξαίμεθ' ἄν, ἰὼ μὴ θέλωσι τὸ ἄγαν φίλαυτον τοῦτο ἀφεῖναι, ἐς τὸ κοινὸν πλουτεῖν, καὶ μεταδιδόναι ἡμῖν τῶν μετεῖναι.

ὡς εἰ καλὸν ἦν τὸ πλουτεῖν, καὶ βασιλεύειν, ἀφέντα αὐτὰ, καὶ παραχωρήσαντα ἄλλοις, καὶ ἰδιωτεύοντα, καὶ ἀνέχεσθαι ὑπ' ἄλλῳ τεταγμένον. ἀλλὰ τὰ πολλὰ τούτων εἰδὼς, ἃ τοῖς πλουσίοις καὶ ἀρχικοῖς ἀναγκαῖα ἀπαντᾶν, ἀφῆκα τὴν ἀρχήν, δι' ποιῶν. καὶ γὰρ ἃ νῦν ἐποτνιῶ παρὸς μὲ, ὡς τοὺς μὴν, συῶν καὶ πλακουντων ἐμφορουμένους, ὑμᾶς δὲ, κάρδαμον, ἢ θύμον, ἢ χόρτου ὀπτησόμενος ἐν τῇ ἑορτῇ, σκέψαι οἵα ἐστί. παρὸς μὲν γὰρ τὸ παρὸν, ἡδύ, καὶ οὐκ ἀνιαρὸν ἴσως ἑκάτερον αὐτῶν· ὡς δὲ μὴ τοῦτο, ἔμπαλιν διαφέρεται τὸ πρᾶγμα. εἶτα ὑμεῖς μὴν οὔτε καρηβαρήσαντες ἀνασαίνετ' ἂν ἐς τὴν ὑστεραίαν, ὥσπερ ἔνιοι ὑπὸ τῆς μέθης, οὔτε ὑπὸ τῆς ἄγαν πλησμονῆς, δυσῳδές τι, καὶ πνωδέστερον ἐρυγόμενοι· οἱ δὲ, τούτων τε ἀπολαύουσι, καὶ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς, ἢ παίειν, ἢ γυναῖξιν, ἢ ὅπως ἂν ὁ πάνυ κιβδηλοσωματοφυρέντες, ἢ φθόῃ, ἢ πεπτικὴν, ἢ ὕδερον, ἢ χαλεπῶς συνεξελθεῖν ἐκ τῆς πολλῆς πυρῆς. ἢ τίνα δὴ αὐτῶν ῥᾳδίως δέξαι δικαίῳ, μὴ πάνυ τι ὠχρὸν ὄντα, πολὺ δὲ νεκρώδη ὑπιφαίνοντα; τίνα δὲ ἐς γῆρας ἀφικόμενον, τοῖς αὐτοῦ ποσὶν, ἀλλὰ μὴ φορείῳ ὑπὸ τεττάρων ὀχούμενον, ὁλόχρυσον μὲν τὰ ἔξω, κατάῤῥαφον δὲ τὰ εἴσω, ὥσπερ αἱ τραγικαὶ ἐσθῆτες ἐκ ῥακῶν πάνυ δὴ τινων συγκεκομμέναι; ὑμεῖς δὲ, ἰχθύων μὲν ἄγαν ἥδεσθε, καὶ ἄσιτοι· ποδάγρας δὲ, ἢ πεπτικῆς, οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ τούτων ἄπειροί ἐστε; ἢ εἴ τι κατ' ἄλλην τινὰ αἰτίαν συμβαίνει. καίτοι οὐδ' αὐτοῖς ἐκείνοις ἐπ' ἴσης ἐστὶν αὐτὸ, καθ' ἡμέραν, καὶ πέρα τοῦ κόρου ἐσθίειν τούτων· ἀλλ' ἴδοις ἂν αὐτοὺς οὕτω λαχάνου ἢ θύμου ὀρεγομένους ἐνίοτε, ὥσπερ οὐ τῶν λαγῶν, καὶ συῶν. ἐῶ λέγειν ἕτερα ἄλλα λυπεῖ αὐτούς, ἢ υἱὸς ἀκόλαστος, ἢ γυνὴ, ἢ οἰκέτου ἐρῶσα, ἢ ἐρώμενος, παρὸς ἀνάγκην μᾶλλον, ἢ παρὸς ἡδονὴν συνών· καὶ ὅλως, πολλά ἐστιν ἃ ὑμεῖς ἀγνοοῦντες, τὸν χρυσὸν ὁρᾶτε αὐτῶν μόνον, καὶ τὴν πορφύραν, ἢν ἰδόντές ποτε ἐξελαυνόντων ὑπὸ λευκοῦ ζεύγους, κεχήνατε, καὶ παρεκυνεῖτε.

A vt si præclara res esset opulentia, aut regnum, depositurus hæc, aliisque ea cessurus fuerim, paterérque vt nunc priuatus alieno parerem imperio? Quin potiùs quum non essem ignarus huiusmodi malorum quæ plurima diuitibus ac regibus adsint necesse est, imperium deposui, idque sapienter. Nam quod tu nunc apud me deos obtestans deplorabas, illos apris ac placentis expleri, vos contrà nasturtium porrúmve aut cepe per festi tempus opsonij loco arrodere, cuiusmodi sit, considera. Etenim in præsens quidem vtrunque dulce est illis, miniméque molestum: at postea B res inuertitur: quandoquidem vobis deinde non accidit vt postridie surgatis capitis dolore grauati ob temulentiam, quemadmodum illi, neque ob immodicam ingurgitationem, graueolentem & acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt, vt quoniam magnam noctis partem vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt, facilè sibi vel tabem, vel tussim, vel morbum intercutem, ex intemperato voluptatum vsu colligant. Alioqui quotumquemque potes ostendere, qui non C planè palleat, ac faciem cadaueroſam præ se ferat? Quotumquenque autem, qui cùm ad senectutem peruenerit, suis ipsius pedibus ingrediatur, ac non potiùs à quatuor baiulis gestetur? foris quidem totus aureus, intus putris ac pannosus, cuiusmodi sunt tragica indumenta, ex pannis admodum vilibus consarcinata. Vos autem quum molestum est quòd de piscibus gustare non liceat, quòd inedia laboratis, non illud item cogitatis, eosdem & podagræ & tussis expertes esse, aut si quid aliud aliam ob caussam illis incommo- D di contingit. Quanquam nec illis ipsis æquè dulce est, quotidie, supráque satietatem istis vesci: quin potiùs videas eos nonnunquam ita olus ac lupinum appetere, vt tu non æquè leporem appetas aut aprum. Vt de reliquis interim sileam, quæ illos discruciant, puta si filius sit luxuriosus, si vxor vel amans, vel amata à famulo, coacta magis quàm ex animo cum illo dormiat. In summa, multa alia sunt, quæ vos ignorantes, tantùm aurum illorum ac purpuram videtis. Tum si quando videtis eos albo prouehi curru, inhiatis & adoratis.

Quòd ſi illos contemneretis negligeretiſque, neque ad argenteum currum oculos haberetis intentos, neque inter colloquendum, ſmaragdum annulo incluſum reſpectaretis, neque veſtes obiter contrectantes, mollitiem admiraremini, ſed ſineretis eos ipſos ſibi diuites eſſe; haud dubiè futurum ſit vt ipſi vos vltrò adirent, ad cœnam rogarent, nimirum vt vobis oſtendere poſſint lectos, menſas, ac pocula. Quarum rerum nulla ſit vtilitas, ſi ſine teſte poſſideantur. Certè reperiretis pleraque hæc illos veſtra cauſſa parare, non quò vtantur ipſi, ſed vti vos admiremini. Hæc ad conſolandos vos ſcribo, vtrunque vitam cognitam habens. Conuenítque ita feſtum agere, vt cogitetis omnibus breui decedendum è vita; & illis, depoſitis opibus; & vobis, relicta paupertate. Quanquam & illis ſcribam, ſicuti ſum pollicitus: certum ſcio eos non neglecturos literas meas.

Εἰ δὲ ὑπερεωρᾶτε αὐτῶν, καὶ καταφρονεῖτε, καὶ μήτε ἐπιστρέφεσθε πρὸς τὸν ἀργυροῦν ἅρμα βλέποντες, μήτε μεταξὺ διαλεγομένων, εἰς τὸν ἐν τῷ δακτυλιδίῳ σμάραγδον ἀφεωρᾶτε, καὶ τὴν ἁπτὸν ὑποψαυόμενοι, ὃ μαλακὸν ἐθαυμάζετε, ἀλλ' εἶᾶτε καθ' ἑαυτοὺς πλουτεῖν, ἀδύ ἐστι, αὐτοὶ ἐφ' ἡμᾶς ἰόντες, ἐδίσιτρ συνδειπνεῖν, ὡς ὑποδείξαιτο ὑμῖν τὰς κλίνας, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ τὰ ἐκπώματα, ὧν οὐδὲν ὄφελος εἰ ἀμάρτυρος ἡ κτῆσις εἴη. τά γέ τοι πλεῖστα ὑποδύεσθε αὖ, αὐτοὶ ὑμῶν ἕνεκα κτωμένους, οὐχ ὅπως αὐτοὶ χρήσωνται, ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς θαυμάζοιτε. Ταῦτα ὑμᾶς παραμυθούμεθ, εἰδότες τὸν βίον ἑκάτερον, καὶ ἄξιον ἑορτάζειν, συνομολογοῦντες ὅτι μετ' ὀλίγον ἀποθανόντας δεήσει ἀπιέναι ἐκ τοῦ βίου, κἀκείνους τὸν πλοῦτον, καὶ ὑμᾶς τὴν πενίαν ἀφέντας. πλὴν ὅτι γε αὐτοῖς ὡσαύτως ὑποτεθείμεθα τὴν αὐτὴν ὅτι οὐκ ὀλιγωρήσουσι τῶν ἐμῶν γραμμάτων.

ΚΡΟΝΟΣ ΤΟΙΣ ΠΛΟΥΣΙΟΙΣ ΧΑΙΡΕΙΝ.

SATVRNVS DIVITIBVS S.

PAuperes nuper ad me datis literis incuſarunt vos, qui nihil ipſis ex facultatibus quas poſſidetis, impertimini: atque omnino poſtularunt vt omnia bona facerem omnibus cõmunia, vt ad ſingulos illorum ſua pars rediret. Æquum enim eſſe, vt rerum æqualitas conſtituatur, neq; decere vt huic ſuperſit, ille nullo modo ſit particeps voluptatum. Ego verò reſpondi, hiſce de rebus rectiùs Iouem conſideraturum. Cæterùm de præſenti negotio, déque iniuriis quibus ſeſe per feſtos dies affici putant, videbã mei officij eſſe ſententiam ferre, súmque pollicitus me vobis ſcripturũ. Sunt autẽ quę poſtulant, hæc, vt mihi quidẽ videtur, æqua. Nam quo pacto, inquiunt, tanto frigore horrentes, tantæq; obnoxij eſuritioni, poſtea diem etiam feſtũ celebrare poſſimus? Quare ſi vellem & illos feſti participes eſſe, poſtularunt vt cogerem vos, vt & de veſtibus illis impertiamini, ſi quæ ſuperſunt pinguiores quàm quæ vobis conueniant, vtque de auro nonnullas guttulas in illos deſtilletis. Quòd ſi iſta feceritis, inquiunt, non erit ampliùs diſceptatio inter vos de bonis apud Iouem.

Οἱ πένητες ἔναγχος ἐπεστάλκασί μοι, αἰτιώμενοι ὑμᾶς, μὴ μεταδιδόναι σφίσιν ὧν ἔχετε· καὶ ὅλως ἠξίουν με κοινὰ πᾶσι ποιῆσαι τἀγαθά, καὶ ὃ μέρος, ἕκαστον αὐτῶν ἔχειν. δίκαιον γὰρ εἶναι ἰσοτιμίαν καθεστηκέναι, καὶ μὴ τὸν μὲν πλέον, τὸν δὲ μηδ' ὅλως μετεῖναι τῶν ἡδέων. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων ἔφην ἄμεινον σκέψασθαι τὸν Δία· περὶ δὲ τῶν παρόντων, καὶ ὧν ἀδικεῖσθαι φρονοῦσι τῇ ἑορτῇ, εὐθὺς ἐνταῦθα ἐμὲ καθήκουσάν τὴν κρίσιν, καὶ ἐπιτρέπειν γράψειν πρὸς ὑμᾶς. ἔστι δὲ ἄνδρας ἀξιοῦσι ταῦτα μέτρια, ὡς ἐμοὶ ἔδοξε. πῶς γάρ, φασι, ῥιγοῦντες τοσοῦτῳ κρύει, καὶ λιμῷ ἐχόμενοι, προσέτι ἑορτάζοιμεν ἄν; εἰ τοίνυν ἐθέλοιμι κἀκείνους μετέχειν τῆς ἑορτῆς, ἐκέλευόν με ἀναλαβόντα ὑμᾶς ἐσθῆτων τε, ὧν ἔχετε, μεταδοῦναι αὐτοῖς, εἴ τινες εἰσεῖεν, καὶ παχύτερόν τι καθ' ὑμᾶς· καὶ τοῦ χρυσίου ὀλίγον ὑποσταλάξαι αὐτοῖς. εἰ γὰρ ταῦτα, φασὶ, ποιήσετε, μήτε ἀμφισβητεῖν ὑμῖν ἔτι τῶν ἀγαθῶν ὑπὸ τοῦ Διός.

Εἰ δὲ μὴ, ἀπειλοῦσι προσκαλέσασθαι ἐπὶ τὸν διαδασμὸν, ἐπειδὰν ὁ πρῶτος δίκης ὁ Ζεὺς προέδρῳ. Ταῦτά ἐστιν οὐ πάνυ χαλεπὰ ὑμῖν ἀπὸ τοσούτων, ἃ καλῶς ποιοῦντες ἔχετε. μὴ Δία καὶ τῶν δείπνων πέρι, ὡς σκωδειπνοῖεν ὑμῖν. καὶ τοῦτο προσθεῖναι ἠξίουν τῇ ἐπιστολῇ, ὡς νῦν γε μόνοις ὑμᾶς πυφάν, ἐπικλεισταμένους τὰς θύρας· εἰ δέ ποτε καὶ ἐκείνων πρὸς ἑστιᾶν ἀφὰ μακρὸν ἐθελήσοιτε, πλέον τῶν ὠφελούντος εἶναι τὸ ἀνιαρὸν τῶν δείπνων· καὶ τὰ πολλὰ ἐφ' ὕβρει αὐτῶν γίγνεσθαι· οἷς ἐκεῖνο, τὸ μὴ τὸν αὐτὸν οἶνον συμπίνειν, Ηρακλεῖς, ὡς ἀπελεύθερον, καὶ καταγινώσκειν αὐτῶν ἐκείνων ἄξιον, ὅτι μὴ μεταξὺ ἀναστάντες, οἴχονται, ὅλον ὑμῖν τὸ συμπόσιον καταλιπόντες. Ἀλλ' οὐδὲ ἐς κόρον ἔμπης φασὶ πίνειν τοὺς γὰρ οἰνοχόους ὑμῶν, ὥσπερ τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους, κηρῷ βεβύσθαι τὰ ὦτα. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα οὕτως αἰσχρά ἐστιν, ὥστε οὐκ ἐμοὶ λέγειν ἃ περὶ τῆς νομῆς τῶν κρεῶν αἰτιῶνται, καὶ τῶν ἀφανῶν· ὑμῖν μὲν πρεσβύτων ἔστ' ἂν ἐμφορηθῆτε, ἐκείνους δὲ παραθέντων, ἃ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα μικροπρεπῆ, καὶ ἥκιστα ἐλευθέροις πρέποντα. Ὃ γοῦν ἥδιστον, καὶ συμποτικώτερον, ἡ ἰσοτιμία ἐστί. καὶ ὁ ἰσοδαίτης τούτου ἕνεκα ἡγεῖται ὑμῖν τῶν συμποσίων, ὡς ὃ ἴσον ἅπαντες ἔχοιεν. σκέψασθε οὖν ὅπως μηκέτι ὑμᾶς αἰτιάσωνται, ἀλλὰ τιμήσωσι, καὶ φιλήσωσι, τῶν ὀλίγων πότων μεταλαμβάνοντες· ὧν ὑμῖν μὲν ἡ δαπάνη διεπαίχθη τις, ἐκείνοις δὲ οὐ καιρῷ τῆς χρείας ἡ δόσις ἀείμνηστος. ἄλλως τε, οὐδὲ δῶ οἰκεῖν δυνατὸς τὰς πόλεις, μὴ οὐχὶ καὶ πενήτων συμπολιτευομένων, καὶ μυρία πρὸς τὸ δίδαγμα ὑμῖν συμπελαιούντων. οὐδ' ἂν ἔχοιτε τοὺς θαυμάζοντας ὑμῶν τὸν πλοῦτον, ὦ μόνοι καὶ ἰδίᾳ καὶ κατὰ σκότον πλουτοῦντε. ἰδέτωσαν οὖν πολλοὶ, καὶ θαυμασάτωσαν ὑμῶν τὸν ἄργυρον, καὶ τὰς τραπέζας, καὶ προπινόντων φιλοτησίας, μεταξὺ πίνοντες, προσκοπείτωσαν τὸ ἔκπωμα, καὶ τὸ βάρος ἰσάτωσαν ἀνδρὶ δραχμὰς ἀπόμπτις, καὶ τῆς ἰσορίας τὸ ἀκριβές, τὸν χρυσὸν ὅσος, ὃς ἐπόμβει τῇ τέχνῃ.

A Sin minùs, minitantur sese ad nouam rerum partitionem prouocaturos, vt primùm Iupiter pro tribunali sedere experit. Atque hæc quidem facere vobis nequaquam graue fuerit, impertiri nonnihil de tantis opibus quas possidetis, & rectè possidetis. Quin de cœnis quoque, vt vobiscum cœnarent, & hoc literis addendum putarunt, quemadmodum vos in præsentia foribus occlusis, soli deliciis frueremini. Quòd si quando vobis visum fuerit & illorum quempiam post longum tempus conuiuio adhibere, plus esse molestiæ in cœna, quàm voluptatis, multáque illic in pauperum contumeliam
B fieri: velut illud, cùm non eodem de vino bibant, Dij boni, quàm illiberale: planè dignum in quo & illi debeant accusari, qui non surgant potiùs, abeántque toto conuiuio vobis solis relicto. Quanquam negant sese etiam ad satietatem ex illo qualicunque vino bibere, propterea quòd vestri pincernæ aures habeant cera obturatas, quemadmodum olim Vlyssis socij. Porrò reliqua vsque adeò sunt turpia, vt pigeat commemorare, quæ de carnium partitione criminantur, déque ministris, qui cùm vobis assistant donec plus quàm ad plenum expleamini, ipsos prætercurrunt: aliáque
C huius generis permulta sordida, minimèque digna viris ingenuis. Proinde æqualitas res est omnium iucundissima, maximé que conuiuiis congruens. Atque hac de caussa vobis æquus ille partitor in conuiuiis præficitur, vt æquam omnes habeant portionem. Videte igitur ne posthac vos iterum accusare possint. Quin potiùs honorabunt vos, & amabunt, si paucula ista à vobis acceperint: quorum impendium à vobis nec sentiretur quidem, penes illos muneris in tempore dati memoria semper mansura est.
D Præterea nec Remp. administrare possitis, ni pauperes vnà vobiscum in ea versentur, milléque modis felicitatem vestram adiuuent. Neque enim habituri estis qui diuitias vestras suspiciant, si soli atque apud vos ipsos in tenebris eas possideatis. Videat igitur vulgus miretúrque vestrum argentum, mensas, & quemadmodum præbibentes ad potandum inuitetis. Dein illi inter bibendum poculum vndique contemplentur, ac pondus expendant, manu librantes. tum argenti absolutam cælaturam. tum auri vim, vicissim artem condecorantis.

Nam in iſtum modum non ſolùm illi A vos probos viros & humanos prædicabunt, verumetiam inuidiam illorum effugietis. Quis enim inuideat impertienti dantique quod æquum eſt? Quis non potiùs optet, vt quàm diutiſſimè viuens, bonis ſuis fruatur? Verùm vt nunc res vobis habent, & felicitas veſtra teſte caret, & diuitiæ inuidioſæ, & inſuauis vita. Neque enim perinde iuuat, opinor, ſi quis ſolus expleatur, quemadmodum aiunt leones facere, & ex luporum genere quos ſolitarios vocant, quàm ſi cum lepidis hominibus, ac per omnia gratificari paratis, conuiuatis: qui primùm non ſinent conuiuium ſurdum aut mutum eſſe, verùm conſuetudine ſua fabulas conuiuiis aptas, dicteriáque minimè moleſta, variáſque voluptates adferent: quibus rebus tempus iucundiſſimè tranſigitur. Idque gratum eſt Baccho, gratum Veneri, gratum etiam Gratiis. Deinde poſtero die, dum comitatem veſtram referunt, beneuolentiam vobis conciliant. Hæc etiam magno fuerant emenda. Nam illud à vobis ſciſcitabor, ſi pauperes abeant taciti, ſic enim fingamus, nónne vos ea res vreret, cùm non haberetis quibus oſtentaretis purpureas veſtes, comitum multitudinem, anulorum magnitudinem? Neque iam libet referre, neceſſariò futurum vt pauperum inſidiæ atque odia in vos oriantur, ſi ſoli deliciis frui velitis. Nam quæ minantur vobis imprecaturos ſeſe, prorſus abominanda ſunt: ac dij prohibeant, ne vnquam ad eiuſmodi imprecationes venire cogantur: quandoquidem ſi id fiat, neque inteſtina poſthac guſtabitis, neque placentam, niſi ſi quid canis reliquum fecerit. Præterea lenticula ſaperdæ liquamen vobis habebit. Porrò ſus aut ceruus interim dum aſſantur, è veru in montes aufugere parabunt. Tum aues quoque pingues abſque alis fugam molientes, ad pauperes auolabunt. Denique quod eſt omnium grauiſſimum, pocillatores formoſiſſimi repentè vobis calui fient, idque etiam fracta amphora. Super his rebus conſulite quæ & feſto ſint digna, & vobis quàm maximè tuta, atque illis paupertatis onus ſubleuate, exiguo vectigali illos amicos habituri, neutiquam malos.

πρὸς γὰρ τοὺς χρηστοὺς καὶ φιλανθρώπους ἀνθρώπους ἀκούσῃ, καὶ τὸ φθονεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἔξω γενήσεται. τίς γὰρ ἂν φθονήσειε τῷ κοινωνοῦντι, καὶ διδόντι τῶν μετεῖναι; τίς δ' οὐκ ἂν εὔξαιτο εἰς τὸ μήκιστον διαβιῶναι αὐτὸν, ἀπολαύοντα τῶν ἀγαθῶν; ὡς γὰρ νῦν ἔχετε, ἀμυδρὸν μὲν ἡ εὐδαιμονία, διεφθαρμένος δ' ὁ πλοῦτος, ἀηδὴς δὲ ὁ βίος. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὁμοίως ἡδύ, οἶμαι, μόνον ἐμπιπλασθαι, ὥσπερ τοὺς λέοντάς φασι, καὶ τοὺς μονώτους τῶν λύκων, καὶ συνόντας δεξιοῖς ἀνδράσι, καὶ πάντα χαρίζεσθαι πειρωμένοις, εἰ μὴ καὶ μῶν ἄφωνον τὸ συμπόσιον ἐάσουσι εἶναι, ἀλλ' ἐν μύθοις συμποτικοῖς, καὶ σκώμμασιν ἀπεπτοῖσι, καὶ φιλοφρονήμασι ποικίλοις συνέσονται, οἷαι ἥδιστα διατελοῦσι, φίλαι μὲν Διονύσῳ, καὶ Ἀφροδίτῃ, φίλαι δὲ Χάρισιν. ἔπειτα δὲ πρὸς ἀπόντας εἰς τὸν ὑστεραίαν διηγούμενοι, ὑμῶν τὸν δεξιότητα φιλοφθόνοις ἀνδράσι καταλύσουσι. ταῦτα πολλοῦ ἀρίαθαι καλῶς εἶχεν. ἐπεὶ ἐρήσομαι ὑμᾶς, εἰ μὴ ὄντες οἱ πένητες βαδίζοιεν (ὑποθώμεθα γὰρ ὕτως) οὐκ ἂν ὑμᾶς ἰδίασεν οὐκ ἔχοντας εἷς C ὑποδείξασθε τὰς ἀλουργεῖς ἐσθῆτας, καὶ τῶν ἀκολούθων τὸ πλῆθος, ἢ τῶν δακτυλίων τὸ μέγεθος; ἐῶ λέγειν ὡς καὶ ὑποδρομὰς, καὶ μίσει τῶν πενήτων αἰσχυνόμενοι ἐξίοιεν πρὸς ὑμᾶς, ἵν' μόνοι τρυφᾶν ἐθέλητε. ἃ μὲν γὰρ εὔχεσθαι κατ' ὑμῶν ἀπειλοῦσιν, ἀποφράδα, μηδὲ γένοιτο εἰς δύναμιν αὐτοῖς καταρᾶσθαι τῆς εὐχῆς· ἐπεὶ ὅτε ἀλλαντῶν χάσεσθε, ὅτε πλακοῦντος, ἢ εἴπερ λείψανον τῆς κυνὸς· ἡ φακὴ δὲ, ὑμῖν ἀφθόνως ἐστεπτόσεται ἔξω· ἰὼ δὲ, καὶ ἔλαφος, ὀπτώμενοι, μεταξὺ δρασμὸν βαλοῦσιν ἐκ τοῦ ὀπτανείου ἐς τὸ ὄρος. καὶ ὄρνις D ψύττας καταπτάσας, ἀπολεῖ καὶ αὗται, πρὸς αὐτοὺς τοὺς πένητας ἐκπετήσονται. τὸ δὲ μέγιστον, οἱ ὡραιότατοι τῶν οἰνοχόων, φαλακροὶ ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου ὑμῖν γενήσονται, ὑπὸ καταγῆτι καὶ ταῦτα τῷ ἀμφορεῖ. πρὸς τάδε βουλεύεσθε, ἃ καὶ τῇ ἑορτῇ πρέποντα γένοιτ' ἄν, καὶ ὑμῖν ἀσφαλέστατα, καὶ ὑποκουφίζετε πολλῷ πενίαν αὐτοῖς, ἀπ' ὀλίγου τελέσματος φίλους οὐ μεμισθωμένους ἕξοντες.

ΟΙ ΠΛΟΥΣΙΟΙ ΤΩ ΚΡΟΝΩ ΧΑΙΡΕΙΝ.

DIVITES SATVRNO SALVTEM.

Πρὸς γάρ σε οἷς μόνον ἔπω τῶν πενήτων ταῦτα γεγράφθαι, ὦ Κρόνε, δῆλόν σοι καὶ ὁ Ζεὺς ἤδη ἐκκεκώφωται πρὸς αὐτῶν αἰτιωμένων καὶ αὐτὰ δὴ ταῦτα, τὸν διαδασμὸν ἀξιούντων γίνεσθαι· καὶ αἰτιωμένων τὴν τε εἱμαρμένην ὡς ἄνισον τὴν νομὴν πεποιημένην, καὶ ἡμᾶς, ὅτι μηδενὸς αὐτοῖς μεταδιδόναι ἀξιοῦμεν; ἀλλ' οἶδεν ἐκεῖνος ἅτε Ζεὺς ὤν, πρὸ οἵων ποιεῖ ἡ αἰτία, καὶ διὰ τοῦτο ὠδύνηκεν αὐτῶν τὰ πολλά· σοὶ δὲ ἡμεῖς ἀπολογησόμεθα, ἐπεὶ καὶ ἀρχεῖς γε νῦν ἡμῶν. ἡμεῖς γὰρ ἅπαντα τοῖς ὀφθαλμοῖς λαβόντες, ἃ γέγραφας, ὡς καλὸν ὑπάρχειν ἀπὸ πολλῶν τοῖς δεομένοις, καὶ ὡς ἥδιστον συνεῖναι, καὶ συνδιωκεῖσθαι τοῖς πένησιν, ἀεὶ διεπεμόμεθα οὕτω ποιοῦντες, ἰσοδίαιτοι καθιστῶντες, ὡς αὖ μηδὲ τὸν συνδιαίτων αὐτῶν αἰτιάσασθαί τι· οἱ δὲ ὀλίγων ἐπιδεῖσθαι φάσκοντες, ἐπειδὰν ἅπαξ αὐτοῖς αἰεπεπάσαμεν τὰς θύρας, οὐκ αἰέστημεν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλοις αἰτοῦντες. εἰ δὲ μὴ πάντα δῴης, μηδὲ πρὸς ἕνα λαμβάνοιεν, ὀργή, καὶ μῖσος, καὶ παρ' ἑκάστοις αἱ βλασφημίαι, κἂν εἴπῃ ὑπὲρ αὐτῶν ψεύδεσθαι ἡμῖν. ἀλλ' οἵ γε ἀκούοντες ὅπως ἔχουσιν αὖ, ὡς ἀκριδῶς εἰδόσιν ἐκ τῆς συνηθείας. ὥστε δυοῖν θάτερον, ἢ μὴ διδόντα ἐχθρὸν εἶναι πάντως ἔδει, ἢ πάντα παρεῖναι μίσεις, αὐτίκα μάλα πίνεσθαι, καὶ τῶν αἰτιωμένων καὶ αὐτὸν εἶναι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα, μέτρια· ἐν δὲ τοῖς δείπνοις αὐτοῖς, ἀμελήσομεν τοῦ ἐμπίπλασθαι, καὶ γαστρίζεσθαι, καὶ αὐλοῖς ἐπειδὰν πλείω τοῦ ἱκανοῦ πίωσιν, ἢ παιδὸς ὡραίου, μεταξὺ αἰσθόμενοι ὃ ἔκπωμα, ἔνυξαν τὴν χεῖρα, ἢ παλλακῆ, ἢ γαμετῇ γυναικὶ ἐπεχείρησαν· εἶτα κατεμέσαντες τοῦ συμποσίου, εἰς τὴν ὑστεραίαν λοιδορούμενοι ἡμῖν κατελθόντες, ὡς ἐδίψησαν, καὶ ὡς λιμῷ συνῆσαν διαφθειρόμενοι. καὶ εἴ σοι ταῦτα καταψευδεσθαι αὐτῶν δοκοῦμεν, τὸν ὑμέτερον παράσιτον αἰσθάνηται, τὸν Ἰξίονα· ὃς ἀξιωθεὶς κοινῆς τραπέζης, ἀξίωμα ἴσον ἔχων ὑμῖν,

NVm putas, Saturne, de rebus istis ad te solum scripsisse pauperes? Quin potiùs Iouis ipsius aures iam obsurduerunt illorum querelis, dum hæc eadem vociferantur, ac nouam rerum partitionem flagitant, ac simul & Fatum incusant, quòd non æqualiter distribuerit: & nos, quòd nihil ipsis velimus impertiri. Verùm nouit ille, quippe cùm sit Iupiter, penes quos sit culpa, eóque illos plerunque obaudit. Nihilominus tamen purgabimus nos tibi, quandoquidem hoc certè tempore princeps noster es. Nos enim omnia ista quæ scribis, ob oculos habentes, quàm sit honestum de magna rerum copia opitulari iis qui indigent, quantóque sit iucundius, simul cum pauperibus versari, & conuiuium agitare, ad eum modum assiduè facimus, adeóque in ratione vitæ nos æquamus, vt nihil possit incusare is quem ad conuictum admittimus. Verùm illi primùm aiunt sibi paucis opus esse: deinde vbi semel illis fores aperuerimus, nunquam desinunt alia super alia postulare. Quòd nisi protinus omnia, simúlque cum dicto acceperint, mox paratum odium, in promptu conuitia, etiam si quid de nobis sit mentiendum. Porrò qui audiunt, fidem illis habent, rati videlicet illos probè scire quæ dicunt, propterea quòd nobiscum consuetudinem habuerint. Ita fit, vt in alterutrum incidamus, vt aut si nihil demus, illos prorsus habeamus hostes: aut profusis omnibus, ipsi protinus egeamus, iámque in pauperum gregem veniamus. Ac cætera quidem vtcunque ferenda sunt, verùm inter cœnas ipsas non satis habent ingurgitari cibis, atque aluum explere, sed iidem vbi plus satis adhiberint, tum vel puellæ formosæ cyathum porrigentis manum vellunt, aut concubinam vxorémve solicitant. Postremò conuomito conuiuio, postero die nobis obtrectant, narrantes quemadmodum sitierint, efurierintque. Quòd si hæc aduersus illos mentiri videmur, vester ille parasitus Ixion in memoriam redeat, qui ad communis mensæ honorem admissus, ac vobis dignitate æquiparatus,

iam ebrius vir ille egregius, Iunonem adortus est. Hæc atque huiusmodi sunt, propter quæ in posterum statuimus, quò res nostræ sint in tuto, ne posthac illis in domum aditum præbeamus. Quòd si te auctore, pacto recipiant, sese moderatè petituros, quemadmodum nunc aiunt, neque quicquam flagitiosè in compotationibus admissuros, age, conuiuant nobiscum, simúlque cœnent bonis auibus. Ac de tunicis, sicuti iubes, mittemus, & de auro, quantum facultas patietur, ac sumptus augebimus: in summa, nihil omittemus officij nostri, modò vicissim desinát ipsi arte nobiscum viuere, sintque pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihil erit quod in nobis desideres, si ipsi quoque suo fungi volent officio.

A τῇ Ἥρᾳ μεθυσθεὶς, ἐπεχείρησε τῷ γήρᾳ. Ταῦτα δέ ἐστι καὶ τὰ τοιαῦτα, ὑφ' ὧν ἡμεῖς ἐβουλευσάμεθα πρὸς τὸ λοιπὸν, ἀσφαλείας τῆς ἡμετέρας ἕνεκεν, μηκέτι ὁπίσω παρέχειν αὐτοῖς τὴν οἰκίαν. εἰ δὲ ὅπως σὺν σωφροσύνῃ, μετρίων δεήσεσθαι, ὥσπερ νῦν φασι, μηδὲν δὲ ὑβριστικὸν ἐν τοῖς συμποσίοις ἐργάσεσθαι, κοινωνοῦντων ἡμῖν καὶ σωφρονοῦντων τύχῃ τῇ ἀγαθῇ. καὶ τὴν ἱματίων ὡς σὺ κελεύεις, πέμψομεν, καὶ τὸ χρυσίον ὁπόσον οἷόν τε, καὶ προσδαπανήσομεν, καὶ ὅλως οὐδὲν ἐλλείψομεν· καὶ αὐτοὶ δ' ἀφελοῦνται τὸ κατ' ἐμὲ ὁμιλεῖν ἡμῖν, φίλοι ἀντὶ κολάκων καὶ παρασίτων ἔσονται, ὡς ἡμᾶς γε οὐδὲν ἂν ἀπόσαιο, κἀκεῖνοι τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσουσιν.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ, Ἢ ΛΑΠΙΘΑΙ.

SYMPOSIVM, VEL LAPITHÆ.

Erasmo Roterodamo interprete.

Erasmus Roterodamus Ioanni Eutychio suo S. D.

Quanquam hic Luciani Dialogus, Eutychi doctissime, plurimum habeat artis, ob decorum mirè seruatum in personis tam multis, támque diuersis: tamen aliquot reperi, qui dicerent esse premendum, quòd liberiùs ac velut ἐξ ἀμάξης philosophorum omne genus laceret. At mihi videtur iustiùs esse stomachandum in huius seculi mores, quo videmus Philosophorum scholas multo pueriliùs etiam inter se dissidere, nec minùs atrociter digladiari, tum inter sectarum professores nihilo minùs cruentam esse pugnã, quàm in eo conuiuio fuisse Lucianus vel finxit, vel retulit. Hunc igitur libellum, quoniam fortè ἀδίκαστον reperi, & tamen patrono videbatur egere, Eutychio dicaui. Bene vale, καὶ εὐτύχει, vt planè sis quod diceris. Antuerpiæ. an. M. D. XVII.

ARGVMENTVM.

Rursum depingit hoc loco philosophorum mores & vitam Lucianus, atque illa quæ fictionibus ac fabulis alibi de illis prodidit, hic nunc exemplo ac vero facto comprobat. Est autem historica quædam rei gestæ commemoratio, qua exponit quo pacto diuersarum professionum Philosophi aliquot ab Aristæneto ad cœnam & nuptiarum celebritatem vocati, postquam vino incaluere, pro secta quisque sua inter se verbis primò contenderint, mox ad manus quoque & ad vulnera venerint, adeò vt saucij nonnulli ac mutilati è conuiuio asportati fuerint: Rursum autem ex aliis qui vocati non fuerant, quidam, Cynicus videlicet, vltro veniens cœnantibus sese obtruserit, magna præsentiæ & impudentiæ suæ importunitate: Alius autem per literas cum Aristæneto expostulârit, tragicè propè in eum debacchatus, quòd præteritus, & cæteris postpositus fuisset. Ex quo apparet, istud hominum genus, quod foris virtutem prædicat, & specie religionis in se vulgi ora conuertit, non hac ætate modò (quod tamen grauissimum est, quando & Christianos esse plerique se, & aliis vitæ morúmque honestate præire profitentur) verùm olim quoque eadem simulatione, iisdémque præstigiis vsos esse, nimirum vt verbis quidem multa de pietate, de officiis, de vera viuendi ratione iactitarent, cæterùm ipsa re à virtute ac honestate omni quàm longissimè abessent, libidini & gulæ & cæteris vitiis turpissimè interim seruientes. Et accidêre sanè etiam nostra memoria huiusmodi

quædam exempla, conuiuio huic non admodum dissimilia, vbi isti in speciem grauissimi sanctissimi q; viri, vel pro leuibus ac puerilibus rebus acerbissimas sæpenumero contentiones incepêre: vel quia alicubi præteriti atque neglecti viderentur, grauissima odia exercuêre: vt non immeritò quispiam crediderit philosophos illos veteres (quanquam indignum adeò est tam veneralile nomen in tam turpibus personis hærere) in nostræ ætatis homines quosdam immigrasse. Vsque adeo nostri isti à veteribus non alia re quàm solo titulo ac nomine differunt. Cæterùm tametsi hæc omnia cum summa festiuitate pro ingenio atque facundia sua tractet Lucianus, interim tamen seriò quoque ac verè idem monet, nullum esse pretium operæ, si quis disciplinas omnes perdiscat, nisi simul & vitæ rationes ad id quod optimum est, accommodet: eos q; illos qui solos libros spectant, quiq; solertiæ ac curæ quam illi afferunt, perpetuò tenentur, à recta ratione, bonisq; institutis fermè abduci, &c. Inscribitur autem dialogus hic, Conuiuium, vel Lapithæ: quorum prior titulus ab argumento & re ipsa sumptus est: alter à collatione: quòd vt hic Philosophi, ita à poetis Lapithæ & Centauri in nuptiis Pirithoi inter se funesto certamine congressi quoque feruntur.

ΦΙΛΩΝ ΚΑΙ ΛΥΚΙΝΟΣ.

PHILON. LVCIANVS.

Ποτὲ μὲν ὑμῖν, ὦ Λυκῖνε, διηγεῖσθαι φασὶ τὸν Φίλωνα περὶ τοῦ ἐν Ἀρισταινέτου δεῖπνου, καὶ τινας φιλοσόφους λόγους εἰρῆσθαι, καὶ ἔριν τινὰ συμπεσεῖν συνιόντων αὐτῶν. εἰ δὲ μὴ ἐψεύδετο Χαρῖνος, καὶ μέχρι τραυμάτων προελθεῖν τὸ πρᾶγμα, καὶ τέλος, αἵματι διαλυθῆναι τὴν συνουσίαν. ΛΥ. καὶ πότε, ὦ Φίλων, ἤκουσε τοῦτο Χαρῖνος παρὰ σοῦ; ἢ καὶ συνεδείπνησε μεθ' ἡμῶν. ΦΙ. Διονίκου ἔφη τοῦ ἰατροῦ ἀκοῦσαι. Διόνικος δὲ, ὁ αὐτὸς, οἶμαι, τῶν συνδείπνων ἦν. ΛΥ. καὶ μάλα. ἦν μὲν οὖν ἀρχῆς γε καὶ αὐτὸς ἅπασι παρεῖναι, ἀλλὰ ὑστερεῖ, μεσούσης ἤδη τῆς μάχης, ἐπεὶ ὀλίγον πρὸ τῶν τραυμάτων. ὥστε θαυμάζω εἴ τι σαφὲς εἰπεῖν ἐδυνάσατο, μὴ παρακολουθήσας ἐκείνοις, ἀφ' ὧν ἀρξαμένη ἐς τὸ αἷμα ἐπλεύσατο αὐτοῖς ἡ φιλονεικία. ΦΙ. Θαρρῶν, ὦ Λυκῖνε, ὁ Χαρῖνος αὐτὸς, εἰ βουλοίμεθα παλαιὰ ἀκοῦσαι, καὶ ὅπως ἐπράχθη ἕκαστα, παρὰ σὲ ἡμᾶς ἥξειν ἐκέλευε. καὶ τὸν Διόνικον δὲ αὐτὸν εἰπεῖν, ὡς αὐτὸς μὲν οὐ παρεγένοιτο ἅπασι, σὲ δὲ ἀκριβῶς εἰδέναι τὰ γεγενημένα, καὶ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπομνημονεύσαι, ἅτε μὴ πρέργως τῶν τοιούτων, ἀλλ' ὡς σπουδῇ ἀκροώμενον. ὥστε σὺ μὲν φθάσεις ἐστιῶν ἡμᾶς ἡδίστῳ τούτῳ ἑστιάσει, ἧς σὺκ οἶδ' ἄν τις ἡδίων ἔμοιγε· καὶ μάλιστα ὅσοι νήφοντες ἐπὶ εἰρωνῇ, καὶ διαμεμπτὶ ἔξω θέλοις ἑστιασόμεθα· εἴτε γέροντες

NOuam quandam & variam disputationem Luciane vobis fuisse narrãt super cœnam apud Aristænetum: tum philosophicos quosdam sermones dictos, ac super his summam contentionem exortam fuisse: quòd ni mentitus est Charinus, etiam ad vulnera vsque rem processisse: denique sanguine constictum fuisse diremptum. LVC. Atqui vndenam, Philon, ista resciuit Charinus? neque enim is nobiscum aderat in cõuiuio. PHIL. E Dionico medico aiebat audisse sese: porrò Dionicus etiam ipse è conuiuarum numero fuit opinor. LVC. Fuit maximè: verùm ne is quidẽ ab initio rebus omnibus fuit præsẽs, sed seriùs aduenerat, media fermè pugna, paulóq; ante vulnera. Proinde demiror si quid comperti certive referre potuit, qui nõ ordine spectarit illa, vnde inter illos nata lis, postea ad sanguinẽ vsque deducta est. PHI. Proinde, Luciane, Charinus etiã ipse, si rem cõpertiùs vellẽ cognoscere, & quo singula modo sint gesta, doceri, te adirem iussit: nã Dionicum etiam ipsum fassum fuisse, ne se quidem toti negotio præsentem adfuisse: te verò, quicquid esset actũ, id omne cõpertò certóque scire: tum etiam quæ dicta inter illos fuerint, meminisse: quippe qui eiusmodi nõ obiter neque neglectim audire, sed per otium atq; attẽtè auscultare sis solitus. Proinde nunquam effugies, quin nos hoc suauissimo accipias epulo: quo mihi quidẽ haud scio an vllũ possit accidere iucundius: præsertim quòd sobrij per otium tutò ac citra sanguinẽ, extráq; teli, quod aiunt, iactũ constituti, sumus epulaturi, Siue senes aliquid

Super cœnam sunt debacchati, Siue etiam iuuenes à mero compulsi sunt, quæ neutiquam fas erat, tum dicere, tum facere. L V C. Iuueniliùs tu quidem Philon, atque inconsultiùs hæc nos iubes in vulgus efferre, eáque referre quæ inter pocula ab ebriis sunt acta: quum hæc magis oporteat obliuioni tradere, eáque omnia Baccho deo velut auctori imputare, qui quidem haud scio an quenquam suis nõ afflatum Orgiis, & Bacchanalium expertem prætermiserit. Proinde vide ne hominis sit parum benè morati, eiusmodi ad amussim exquirere, quæ rectiùs erat in conuiuio reliquisse, atque ita discedere. Siquidem odi (sicut inquit versus poëticus) memorem compotorem. Ne à Dionico quidem rectè factum, qui hæc apud Carinum effutiuerit, immodicámque & pridianam dissiparit temulentiam hominum philosophorum. Cæterùm ego absit vt istiusmodi quippiã sim dicturus. P H I L. Nugas agis Luciane cùm ista dicis. Quin haud quaquam oportebat ad istum modum apud me præsertim agere: vt qui certò sciam te multo cupidiorem esse narrandi, quàm ego sim audiendi, adeò vt mihi videaris, si desint qui te audiant, vel ad columnam aliquam aut statuam libenter accessurus, quò cuncta pariter euomas. Quòd si nunc coner discedere, non sines, ni te priùs audiero, abire: verùm vltro aderis, consectabere, rogabis. At tum ego te vicissim lusero. Iámque adeò, si ita vis, abimus, ex alio quopiam hæc eadem audituri. Tu verò ne dicito. L V C. Age ne quid succenseas: equidem dicam, quandoquidem vsqueadeo cupidus es audiendi: verùm heus ea lege, ne passim in vulgus efferas. P H I L. Ni prorsus ignoro Lucianum, tute istuc potiùs feceris. Nam prior ipse denarrabis omnibus, vt me quidem ad id nihil futurum sit opus. Sed illud mihi primo respondе loco: Aristænetus num filio Zenoni dabat vxorem, atque ita in nuptiis eius vos accepit? L V C. Non, imò filiam suam elocauit Cleanthidem, idque Eucriti nummularij filio, qui philosophiæ dat operam. P H I. Formoso admodum per Iouem adolescentulo: tametsi tenero adhuc, & vxoriæ rei non admodum maturo. L V C. Verum: at non inueniebat, opinor, alterum generum magis idoneum. Hunc igitur, qui tum modestus videretur, tum ad philosophiæ studium propensus,

A ἐπῳδήνησέν τι τοιοῦτον δεῖπνον, εἴτε νέοι, εἰπεῖν τι ὅσα ἤκιστα ἐχρῆν ὑπὸ τῦ ἀκράτου παροινθέντες, καὶ πρᾶξαι. ΛΥ. ἐαυτοὺς ἡμᾶς, ὦ Φίλων, ἀξιοῖς ἐκφέρειν ταῦτα πρὸς τοὺς πολλοὺς, καὶ ἐπεξιέναι, διηγουμένους πράγματα, ἐν οἴνῳ καὶ μέθῃ γιγνόμενα, δέον λήθην ποιήσασθαι αὐτῶν, καὶ νομίζειν ἐκεῖνα πάντα ἔργα τῦ Διονύσου εἶναι, ὃς οὐκ οἶδα εἴ τινα τῶν αὐτῷ ὀργίων ἀτέλεστον καὶ ἀβάκχευτον παρεῖδεν. ὅθεν οὖν μὴ κακοήθων τινῶν ἀκροατῶν ἢ ὃ ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα ἐξετάζειν, ἃ καλῶς ἔχει ἐν τῷ B συμποσίῳ καταλιπόντας ἀπαλλάττεσθαι. μισῶ γάρ, φησὶ καὶ ὁ ποιητικὸς λόγος, μεμνημένα συμπότην, καὶ οὐδὲ ὁ Διόνικος ὀρθῶς ἐποίησε πρὸς τὸν Χαρῖνον, αὐτὰ ἐξαγορεύσας, καὶ πολλὴν τὴν ἐωλοκρασίαν καταπεδήσας ἀνδρῶν φιλοσόφων· ἐγὼ δὲ, ἄπαγε, οὐκ ἄν τι τοιοῦτον εἴποιμι. Φ Ι. Σπάνιά γε ταῦτα, ὦ Λυκῖνε. ἀλλ' οὔτι γε πρὸς ἐμὲ οὕτω ποιεῖν ἐχρῆν, ἀκριβῶς γιγνώσκοντα πολὺ πλέον ὑπεπιμιμνήσκειν σε εἰπεῖν, ἢ ἐμὲ ἀκοῦσαι· καί μοι δοκεῖς εἰ ἀπορήσας τ' ἀκουσομένων, κἂν πρὸς κίονά τινα, ἢ πρὸς ἀνδριάντα ἡδέως ἂν προσελθών, ἐκχέαι, πάντα σωρεύσων ἀμυσί. εἰ γοῦν ἐθελήσω ἀπαλλάττεσθαι νῶν, οὐκ ἐάσεις με δύσκολον ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἥξεις, καὶ παρακολουθήσεις, καὶ δεήσῃ, κἀγὼ θρύψομαί σοι ὀλίγον πρὸς μέρος· καὶ εἴ γε δοκεῖ, ἀπιόντων ἄλλου αὐτὰ πυθόμενοι, σὺ δὲ μὴ λέγε. ΛΥ. μηδὲν πρὸς ὀργήν, διηγήσομαι γάρ, ἐπεὶ σφόδρα οὕτω προθυμῇ, ἀλλ' ὅπως μὴ πρὸς πολλοὺς ἐρεῖς. Φ Ι. Εἰ μὴ πάντα πᾶσιν ἐγὼ ὑπερελέησμαι Λυκίνου, αὐτὸς σὺ ἄμεινον ποιήσεις αὐτὸ, καὶ φθάσεις εἰπὼν ἅπασιν, ὥστε οὐδὲν ἐμοῦ δεήσῃ. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι πρῶτον εἰπέ, τῷ παιδὶ τῷ Ζηνῶνι ὁ Ἀριστάνετος ἀγόμενος γυναῖκα, εἶσέ σφας; ΛΥ. οὐκ, ἀλλὰ τὴν θυγατέρα ἐξεδίδου αὐτὸς τὴν Κλεανθίδα τῷ Εὐκρίτου τῷ δημοσίῳ τῷ φιλοσοφοῦντι. Φ Ι. παγκάλῳ, νὴ Δία, μειρακίῳ, ἀπαλῷ γε μὴν ἔτι, καὶ οὐ πάνυ καθ' ὥραν γάμων. ΛΥ. ἀλλ' οὐκ εἶχεν ἄλλον ἐπιτηδειότερον, οἶμαι. τοῦτον οὖν νόμιζε τὸν ἐπὶ δόξαν τε καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ὁρμη-

μᾶλλον, ἐπὶ δὲ μᾶλλον ὄντα πλουσίῳ τῷ Εὐκρίτῳ, τοῦτον ἐξελέξατο νυμφίον ἐξ ἁπάντων. ΦΙ. ἀμελεῖς μὲν λέγεις αἰτίαν ὁ πλουτεῖν τὸν Εὐκρίτον. ἀτάρ, ὦ Λουκιανέ, τίνες οἱ δεῖπνοι τῆσδε; ΛΥ. τίνας μὲν ἄλλους τί σοι λέγομι; οἱ δὲ ἀπὸ φιλοσοφίας, καὶ λόγων, ὅσους ἔφηλε, οἱ μὲν, ἀκοῦσαι μάλιστα, Ζηνόθεμις ἦν ὁ πρεσβύτης, ὁ ἀπὸ τῆς στοᾶς, καὶ ξυνὼν αὐτῷ, Δίφιλος ὁ Λαβυρίνθου ἐπίκλην, διδάσκαλος ὢν τοῦτο τοῦ Ἀρισταινέτου, υἱέος τοῦ Ζηνοθέμιδος· τὸν δὲ ἀπὸ τοῦ περιπάτου, Κλεόδημος, οἶσθα τὸν σωμύλον, τὸν ἐλεγκτικόν; ξίφος αὐτὸν οἱ μαθηταί, καὶ κοπίδα καλοῦσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ Ἐπικούρειος Ἕρμων παρῆν, καὶ εἰσελθόντα τι αὐτὸν, βλοσυροῖς ἐπεσκόπουν οἱ Στωϊκοὶ, καὶ ἀπεστρέφοντο, ὡς δῆλοι ἦσαν ὡς περί τινα παρανομίαν καὶ σύλησιν μυσαττόμενοι. ἦσαν μὲν Ἀρισταινέτου αὐτοῦ φίλοι, καὶ συνήθεις ὄντες, παρεκέκλητο δὲ καὶ δεῖπνον, καὶ ξυνῆν αὐτοῖς ὁ γραμματικὸς Ἰστιαῖος, καὶ ὁ ῥήτωρ Διονυσόδωρος. ἦγε δὲ καὶ τὸν νυμφίον τὸν Χαιρέαν, Ἰων ὁ Πλατωνικὸς σωφρονιστὴς, διδάσκαλος αὐτῷ ὤν, σεμνός τις ἰδεῖν, καὶ γενναῖος, καὶ πολὺ τὸ κόσμιον ὑπεφαίνων τῷ προσώπῳ. καιόντα γοῦν οἱ πολλοὶ ὠνόμαζον αὐτὸν, εἰς τιμὴν ὁρῶντες τῆς γνώμης ἀποβλέποντες. καὶ ἐπεὶ παρῆλθεν, ὡς ἐξανέστησαν πάντες αὐτῷ, καὶ ἐδέξιουν τὸ ὡς τινα τῶν κρειττόνων· καὶ ὅλως, θεοῦ ὑπόδημα ἦν ἡ σεμνότης, Ἰων ὁ θαυμαστὸς συμπαρῆν. δεῖν δὲ ἤδη καταπλήσεσθαι, ἀπάντων σχεδὸν παρόντων, ἐν δεξιᾷ μὲν εἰσιόντων, αἱ γυναῖκες ὅλον τὸν κλιντῆρα ἐκάστου ἐπέλαβον, ἐκ ὀλίγας οὔσας, καὶ ἐν αὐταῖς ἡ νύμφη, πάνυ ἀκριβῶς ἐγκεκαλυμμένη, ὡς τῶν γυναικῶν περιεχομένη. ἐς δὲ τὸν ἀριστερὸν ἡ ἄλλη πληθὺς, ὡς ἕκαστος ἀξίας εἶχε. κατ' αὐτικρὺ δὲ τῆς γυναικὸς, ὁ πρῶτος ὁ Εὐκρίτος, εἶτα ὁ Ἀριστάνετος. εἶτα ἐνεδιάζετο, πότερον χρὴ πρότερον, Ζηνόθεμιν τὸν Στωϊκὸν ἄνδρα γέροντα, ἢ Ἕρμωνα τὸν Ἐπικούρειον, ἱερέα γὰρ ὢν τῶν Διοσκούρων, καὶ γένους τοῦ πρώτου ἐν τῇ πόλει· ἀλλὰ ὁ Ζηνόθεμις τὴν ἀπορίαν ἔλυσεν· εἰ γάρ με, φησὶν, ὦ Ἀριστάνετε, δεῖ πρότερον ἄξεις Ἕρμωνος,

A præterea autem vnicus Eucriti diuitis, ex omnibus delegit filiæ suę maritum. PHI. Caussam nè attiquam leuem dixisti, nempe quia dives sit Eucritus. Verùm heus Luciane, quinam erant conuiuæ? LVC. Reliquos illos quorsum attinuerit tibi recensere? Verùm è Philosophorum numero, ac literatorum, quos potissimùm opinor audire cupis, Zenothemis erat, senex ille Stoicus, vnáque cum hoc Diphilus, cui cognomen Labyrinthus: & hic quidem quòd esset Zenoni Aristæneti filio præceptor. Deinde Peripateticæ fa-
B ctionis Cleodemus: nosti hominem, nempe dicacem illum & argutum, atque ad refellendũ instructum. Discipuli gladium ac bipennem nominant. Quin & Hermon aderat Epicureus. Verùm hunc, cùm ingrederetur, Stoici toruis obtuebãtur oculis, & auersabantur, palámque perinde quasi parricidam quempiam atque impium ac funestum detestabantur. Et hi quidem tanquam Aristæneti ipsius amici familiaréque fuerãt ad cœnam vocati, quos comitabatur & Istiæus gram-
C maticus, & Dionysidorus rhetor. Iam verò propter sponsum Chæream vnà cum illo ad conuiuium accesserat Ion ille Platonicus, quòd is iuueni præceptor esset, vir venerandus aspectu, ac maiestatis quiddam præ se ferens, multúmque dignitatis ipso ostendens ore: vnde nonnulli propter animi constantiam ac rectitudinem, regulam illum appellant. Huic simul vt ingrediebatur, assurgebãt omnes, ac veluti præcipuum quendam ac primarium hominẽ comiter atque officiosè exceperunt: adeò vt planè numen aliquod aduenire videretur, cùm adesset Ion admirandus ille. Tandem verò cùm iam omnes fermè conuiuæ præsentes essent, tempus erat vt discũberetur. Itaque ad
D dextram ingressus, totam illam sponsam mulieres (erant autem complures) occupabant. Inter quas erat & sponsa summo studio culta, hinc atque hinc stipata fœminis. Porrò ex aduerso ostij altera turba, pro cuiusque dignitate locis distributis. Porrò è regione mulierũ primo loco accumbebat Eucritus, secũdo Aristænetus. Sub hæc ambigi cœptum, vtrum altero priorem oporteret accũbere, Zenothemimne Stoicum, quippe senem: an Hermonẽ Epicureum: nam hic erat Castoris ac Pollucis sacerdos: tum autẽ nobilissimæ inter ciues familię. Verùm eã hæsitationem sustulit Zenothemis: Si me, inquiens, Aristænete, minoris ducis Hermone,

viro videlicet iſto, vt ne quid aliud mali dicam, Epicureo, diſcedo, totúmque conuiuium vobis relinquo. Et puerum protinus aduocat, diſcedere parans. Tum Hermõ: Imò habeto, inquit, tibi priores partes Zenothemi. Quanquam etiam ſi nihil aliúd, vel hoc nomine par erat mihi concedi, quòd ſacerdos ſim, vt planè contemnas Epicurum. Rideo, inquit Zenothemis, ſacerdotem Epicureum. ſimúlque cum dicto accumbebat. Poſt hunc Hermon, deinde Cleodemus Peripateticus, pone hunc Ion, proxime hũc ſponſus, poſt eum ego, iuxta me Diphilus, huic aſſidebat Zenon diſcipulus, poſtremò rhetor Dionyſidorus cum Iſtixo grãmatico. PHIL. Papæ Luciane! Muſarum conuentum quendam mihi narras fuiſſe iſtud conuiuium, quippe plurimis ſapientibus ac doctis viris refertum. Ego verò laudo Ariſtænetum, qui quum optatiſſimam illam ac ſplendidiſſimam ſolẽnitatem celebraret, præ cæteris ſapientiſſimos viros adhibere voluerit: idque adeò delectis ex vnaquaque philoſophiæ ſecta præcipuis, non hos aduocans, illos præteriens, verùm promiſcuè vocans omneis. LVC. Is verò nequaquam eſt è vulgarium iſtorum diuitum numero, verùm & literarum ęſt ſtudioſus, ac maximam vitæ partem in his rebus verſatur. Cœnabamus igitur initiò quidem taciti & quieti, variúſque erat apparatus, & omniiugus. Neque enim arbitror operæpretium vt numero recenſeam etiam illa condimenta, cupedias, aromata, atque id genus illectamenta. Cuncta ſiquidem affatim ſuppetebãt. Inter hæc Cleodemus admoto ad Ionis aurem ore, Non vides, inquit, ſenem illum, Zenothemim dicebat (ſubauſcultabam enim) vt ſeſe opſoniis ingurgitat, vtque iure veſtem oppleuit: tum quàm multa puero à tergo ſtanti porrigit, putans interim ſe aliorum oculos fallere: neque meminit poſt ſeſe accumbentium? Hæc igitur fac & Luciano cõmonſtres, quò teſtis eſſe poſſit. Mihi verò nihil Ione monſtratore opus erat: quippe qui hæc multò antè limis iam oculis præuideram Hæc ſimul atque dixiſſet Cleodemus, irruit in conuiuium & Alcidamas Cynicus, atque is quidem inuocatus, vulgatum illud feſtiuitatis gratia præfatus de Menelao, qui vltro ad fratris conuiuium acceſſiſſet. Itaque pleriſque turpiter atque impudenter viſus eſt feciſſe: & quod cuique tum fortè in mentem venicbat, in eum torquebant: alius illud, *Inſanis Menelae*: alius rurſum,

Cœna deſcriptio.

Cynici interueniũt & occaſio turbæ.

Τουτοὶ τ̃ ἀνδρὸς, ἵνα μηδὲν ἄλλο κακὸν εἴπω, Ἐπικουρείῳ, ἄπειμι, ὅλον σοι τὸ συμπόσιον καταλιπών, καὶ ἅμα τὸν παῖδα ἐκάλει, καὶ ὀξίδιον ἐφέκει. καὶ ὁ Ἑρμων, Ἐχε μὲν ὦ Ζηνόθεμι τὰ πρῶτα, ἔφη, ἀτὰρ εἴ γε μηδὲν ἕτερον, ἱερεύς γε εἶναι, σοὶ ἐξέσται καλῶς εἶχεν, εἰ καὶ τ̃ Ἐπικούρου πάνυ καταπεφρόνηκας. ἐγέλασε, ἦν γὰρ ὁ Ζηνόθεμις, Ἐπικούρειον ἱερέα· καὶ ἅμα λέγων, κατεκλίνετο, καὶ μετ' αὐτὸν ὅμως ὁ Ἑρμων, εἶτα Κλεόδημος ὁ Περιπατητικὸς, εἶτα ὁ Ἴων, καὶ πρὸ ἐκείνου, ὁ νυμφίος, εἶτ' ἐγὼ, καὶ πρ' ἐμὲ, ὁ Δίφιλος, καὶ πρὸ αὐτ̃, Ζηνὼν ὁ μαθητὴς, εἶτα, ὁ ῥήτωρ Διονυσόδωρος, καὶ ὁ γραμματικὸς Ἰστιαῖος. ΦΙ. βαβαὶ, ὦ Λυκῖνε, μουσεῖόν τι τὸ συμπόσιον ἀνεῖπε σοφῶν τ̃ πλείστων ἀνδρῶν, καὶ ἔγωγε τ̃ Ἀρισταίνετον ἐπαινῶ, ὅτι τὴν εὐκταιοτάτην ἑορτὴν ἄγων, ἐκ σοφωτάτης ἐστίᾳ πρὸ τ̃ ἄλλων ἠξίωσεν, ὅπερ τὸ κεφάλαιον ἐξ ἑκάστης αἱρέσεως ἀπομνημονεύμενος, καὶ τοὺς μὴ, πρόσκλητος, ἀλλ' αὐομάτιξ ἀπῆλθες. ΛΥ. ἔστι γὰρ, ὦ ἑταῖρε, καὶ τ̃ πολλῶν τούτων πλουσίων, ἀλλὰ καὶ παιδείας μέλει αὐτῷ, καὶ ὁ πλεῖστον τ̃ βίου τοῖς τοιούτοις ξυνέστιν. εἰστιώμεθα οὖν ἐν ἡσυχίᾳ ὁ πρῶτον, καὶ παρεσκεύαστο ποικίλα. πλὴν ὅσον εἶμαι χρὴ καὶ ταῦτα καταριθμεῖσθαι, χυμοὺς, καὶ πέμματα, καὶ καρυκείας· ἄπαντα γὰρ ἄφθονα. ἐν τούτῳ δ' ὁ Κλεόδημος ὑπακούσας τὸν Ἴωνα, Ὁρᾷς, ἔφη, τὸν γέροντα (Ζηνόθεμιν λέγων, ἐπῆκουον γὰρ) ὅπως ἐμφορᾶται τ̃ ὄψων, καὶ ἀναπέπληκε ζωμοῦ τὸ ἱμάτιον, καὶ ὅσα τ̃ παρὰ κατόπιν ἑστῶτι ὀρέγει, λανθάνειν οἰόμενος τοὺς ἄλλους, καὶ μεμνημένος τ̃ μὴ αὐτόν; δέξον οὖν καὶ Λυκίνῳ ταῦτα, ὡς μάρτυς εἴη. ἐγὼ δὲ τάδε ἐδόμην δείξοντος μοι τ̃ Ἴωνος, πολὺ προέπεσεν αὐτὰ ὀκτὼ παρόψιδος ἑωρακώς· ἅμα δὲ ταῦτα ὁ Κλεόδημος εἰπὼν, καὶ ἐπεισέπεσεν ὁ Κυνικὸς Ἀλκιδάμας ἄκλητος, ἐκφορὰ δ κοινὸν ἐπιχαριεντισάμενος, τὸν Μενέλαον αὐτόματον ἥκοντα. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς αἰσχύνην ἐδόκει πεποιηκέναι, καὶ ἀνεκόπτετο τὰ πρόχειρα· ὁ μὲν, Ὦ, Ἀφραδὴς Μενέλαε· ὁ δ',

Αλλ' ὁκ Ατρείδῃ Αγαμέμνονι ἰῶδμεν θυμῷ,
καὶ ἄλλα πρὸς τὸν κιθαρῳδὸν ὕβριζα, καὶ χαρίεντα ἐπισκωπτόντες. ἐς μὲν τοίνυν ὁ Φασηλὶς ἐπλημμελεῖτο λέγων· ἐδεδοίκεισαν γὰρ τὸν Αλκιδάμαντα, βόλιν ἀτιμώτατον ὄντα, καὶ κακοπαθέστατον Κυνικῶν ἁπάντων, πλὴν ὅτι καὶ ἀμείνων ἐδόκει, καὶ φοβερώτατος ἅπασιν. ὁ δὲ Αισχίνης, ἐπαινέσας αὐτὸν, ἐκέλευε μαλθακὸν τινὰ λαβόντα, καθίζεσθαι πρὸς Ισιαῖόν τε καὶ Διονυσόδωρον. ὁ δὲ, Ἄπαγε φησὶ, γυναικεῖον λέγεις, καὶ μαλθακὸν, ὅτι μαλθακοῦ καθίζεσθαι, ἢ σκίμποδος, ὥσπερ ὑμεῖς ὅτι μαλακῆς ταύτης ὑπῆς μικρῷ δεῖν ὕπτιοι κατακείμενοι, ἐστρωμένοι, πορφυρίδας ὑποβεβλημένοι. ἐγὼ δὲ, κἂν ὀρθοστάδιον δειπνήσαιμι, ἐμπεσὼν παρὰ τῷ συμποσίῳ· εἰ δὲ κἀμοιμι, χαμαὶ καὶ τὸν τρίβωνα ὑποβαλόμενος, κείσομαι ἐπ' ἀγκῶνος, οἷ τὸν Ηρακλέα γράφουσιν. οὕτως, ἔφη, χαίρετε, ὁ Αισχίνης, εἴ σοι ἥδιστ. καὶ ὁ ἀπὸ τούτου, ἐν κύκλῳ περιιὼν ὁ Αλκιδάμας, ἐδείπνει, ὥσπερ οἱ Σκύθαι τοῖς τῶν ἀφορωτέρων νομοῖς μετεξανιστάμενος, καὶ τοῖς βοσκήμασι τὰ ὅπλα συμπεριφέρων. καὶ μόνος καὶ σιγῶν, ἐνεργὸς ἦν, ἀρετῆς πέρι καὶ κακίας μεταξὺ διεξιών, καὶ ἐς τὸν χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον ἀποσκώπτων. ἠρώτα γοῦν τὸν Αισχίνην, τί βούλονται αὐτῷ αἱ βοσκαῖαι καὶ τηλικαῦται κύλικες, πλὴν κεραμεᾶς ἴσα δυναμένων. ἀλλ' ἐκφανὲς μόνον ἤδη διεγκλωπῶντα ἔπαυσεν ἐς ὃ παρὼν Αισχίνης, τῷ παιδὶ δύσας βιμεγέθη σκύφον δοὺς αὐτῷ, ζωρότερον ἐγχέαντα. καὶ ἐδόκει ἄρισα ὑπενοηκέναι, οὐκ εἰδὼς ὅσων κακῶν ἀρχὴν ὁ σκύφος ἐκεῖνος ἐπεδίδωκει. λαβὼν δὲ ἅμα ὁ Αλκιδάμας, ἐσίγησε μικρὸν, καὶ ἐς ῥοῦδαφος καταβαλὼν ἑαυτὸν, ἔκειτο ἡμίγυμνος, ὥσπερ ἠπειλήκει, πήξας τὸν ἀγκῶνα ὀρθὸν, ἔχων ἅμα τὸν σκύφον ἐν τῇ δεξιᾷ, οἷος ὁ παρὰ τῷ Φόλῳ Ηρακλῆς ὑπὸ τῶν γραφέων δείκνυται. ἤδη δὲ καὶ ἐς ἅπαντας συνεχῶς περιεφέρετο ὁ κύλιξ, καὶ φιλοτησία, καὶ ὁμιλία, καὶ φῶτα εἰσεκέκμησο. ἐν τοσούτῳ δ' ἐγὼ τὸν πρεσβύτατα τῷ Κλεοδήμῳ παῖδα,

Verùm Agamemnonis mentì non iſta placebant.

Ad hæc alia quæ pro tempore falsè lepidèque dici poterant, in eum obmurmurabant. Nam palàm nullus audebat quicquam dicere, propterea quòd metuerẽt Alcidamantem, vt pote conuitiatorem egregium, vnúmque è Cynicis omnibus clamoſiſſimum: qua quidem re adeò viſus eſt reliquis antecellere, vt nulli non eſſet formidandus. At Ariſtænetus collaudatum illum quòd inuocatus aduenisſet, iuſſit accepta ſella iuxta Iſtiçum ac Dionyſidorum accumbere. At ille, Apage, inquit, muliebre quiddam ac molle dicis, vti in ſcamno aut ſella ſedeam, quemadmodum facitis vos, mollibus in ſtratis penè ſupini recumbentes, purpura ſuffulti. Quin ego tibi vel ſtans cœnauero, in ipſo interim conuiuio etiam obambulans. Quòd ſi defatigatus fuero, tum humi ſubſtrato pallio, cubito innixus cubuero: qualem videlicet Herculem pingunt. Ita fiat, inquit Ariſtænetus, ſi quidem iſthuc mauis. Sub hæc Alcidamas in orbem conuiuium luſtrans, cœnabat, Scytharum ritu ad vberiora paſcua ſubinde ſeſe transferens, vnáque cum his qui inferebant edulia, circumiens atque obambulans. Atque interim tamen dum cibum caperet, haudquaquam negotio vacabat, de virtute obiter, de vitio diſſerens, tum in aurum atque argentum dicteria iaculans: iámque Ariſtænetum percontabatur, quidnam ſibi vellent tam multa, tam magna pocula, quum non minùs vſui poſſent eſſe fictilia. Verùm Ariſtænetus iam obturbantem, moleſtúmque eſſe pergentem, in præſens quidem compeſcuit, miniſtro innuens, vt ingentem calicem, infuſo meraciſſimo vino, illi porrigeret. Atque id quidem viſus eſt optimè excogitaſſe, nondum etiam intelligens quantorum malorum is calix eſſet auctor futurus. Hunc igitur vt acceperat Alcidamas, aliquantiſper ſilentium agebat, ac ſolo ſternens ſeſe cubabat ſeminudus, quemadmodum facturũ ſeſe fuerat pollicitus, cubito humi fixo innitens, ſimúlque dextra ſcyphum ſuſtinens, qualem Herculem apud Pholum pictores effingunt. Iam verò & inter alios calix aſſiduè circumagebatur: tum inuitatiunculę ad bibendum, & confabulationes ortæ, demũ & lucernæ illatæ. Interim ego cùm puerum qui iuxta Cleodemum adſtabat,

(erat autem is pocillator egregiè formoſus) ſubridentem vidiſſem (nam, arbitror, quicquid obiter inter cœnandum obtigit, commemorari oportere, maximè ſi quid ſit elegantius ac ſcitè factum) iam admodum artētus obſeruare cœpi quidnam rei rideret. Ac paulo pòſt accedebat puer tanquam calicem à Cleodemo recepturus. At ille ſimul & digitum illius ſubſtringebat, & drachmas puto duas vnà cum calice tradebat. Porrò puer ad ſubſtrictum digitum rurſum arridebat: cæterùm de pecunia, quum non ſenſiſſet opinor, eóque non reciperet, in terram delapſis drachmis ſtrepitus eſt concitatus, móxq; ambo pariter rubore ſuffundebantur, idque ita palàm, vt nemo non animaduerteret. Ambigebatur igitur inter eos qui proximè ſedebant, cuiuſnam eſſent illi nummi, cùm & puer negaret à ſe proiectos, & Cleodemus item, iuxta quem ſtrepitus acciderat, ſibi excidiſſe diſſimularet. Verùm ea res tum neglecta eſt, ac conniuenter omiſſa: propterea quòd id quod acciderat, non ita multi vidiſſent, præter vnum (vt mihi quidem viſum eſt) Ariſtænetum. Nam is paulo pòſt puerum loco mouit, clanculum ablegans, & alij cuidam innuit vti Cleodemo pocillator aſſiſteret, videlicet ex exoletis illis ac robuſtis mulionì aut equiſoni cuipiam. Ad hunc modū ea res vtcunque abiit, ſummum alioqui allatura pudorem Cleodemo, ſi quidem ad omnes permanaſſet, ac non protinus occupans Ariſtænetus eam ſopiſſet, ciuiliter dextréque admodum inducta temulentia. Cæterùm Alcidamas (iam enim potus erat) percontatus quodnam eſſet nomen puellæ nubenti, tum clara voce indicto ſilentio, ſimul & ad fœminas conuerſo vultu, Præbibo, inquit, tibi Cleanthi, Herculis Archegetæ nomine. Sub hæc cùm riſiſſent omnes: Ridetis, inquit, ſacrilegi, quòd ſponſæ, Herculis dei mei nomine propinauerim? Imò illud ſcito opus eſt, ni ſcyphum à me traditum accipiat, nunquam fututum vt illi filius obtingat talis, qualis ego ſum, virtute interritus, animo liber, tum corpore adeò robuſto. ſimúlque cũ dicto ſeſe magis etiam renudabat, etiam vſque ad illa quæ ſunt maximè pudenda. Ad ea cùm iterũ arriſiſſent conuiuæ, indignatus ille ſurrexit, toruis iam atque efferatis obtuēs oculis, vultúque ipſo teſtãs iam neq; pacem neque quietem acturum ampliùs.

Ita vocat duci Minſarum.

A οἰνοχόον ὄντα ὡραῖον, ἰδὼν ὑπομειδιῶντα (ἐχρῆν γὰρ, οἶμαι, & ὅσα πρήγματα τῆς ἑστιάσεως, εἰπεῖν, & μάλιστα εἴπερ τῷ γλαφυρώτατον ἐπράχθη) μάλα ἤδη πρόφυλλον, ὅπερ ἐμειδίασε. ἐν μὲν μικρὸν, ὁ μὲν παρεκάλει, ὡς ἀποπλανώμενος τὸν παῖδα τοῦ Κλεοδήμου τοῦ φιάλου· ὁ δὲ, τὸν τε δάκτυλον ἀπέθλιβεν αὐτοῦ, & δραχμὰς δύο, οἶμαι, συνανέδωκε μετὰ τῆς φιάλης· ὁ παῖς δὲ παρὰ μὲν τὸν δάκτυλον θλιβόμενον, ἐπὶ τοῖς ἐμειδίασεν, ἃ μὲν συν�ᾔδειν, οἶμαι, ὃ νόμισμα, ὥστε μὴ δεξαμένου, φόφον αἱ δύο B δραχμαὶ πρὸς γῆν ἐκπεσοῦσαι, ἐν ἡρυθρίασαν ἀμφὼ μάλα σαφῶς. ἠπόρουν οἱ πλησίον, οὗ τινος εἶεν τὰ νομίσματα, τοῦ μὲν παιδὸς ἀρνουμένου μὴ ἀποβεβληκέναι, τοῦ δὲ Κλεοδήμου καθ' ὃν ὁ φόφος ἐγένετο, μὴ παρεσκευασμένῳ τὸν ἀπόρριψιν. ἠμελήθη μὲν οὖν, & παρώφθη τοῦτο, οὐ πολλῶν ἰδόντων, πλὴν μόνου ὡς ἐμοὶ ἔδοξε τοῦ Ἀρισταινέτου· μετίσησι γὰρ τὸν παῖδα μικρὸν ὕστερον ἀφανῶς ἐκ παρεξαγαγών, & τῷ Κλεοδήμῳ τινὰ παρασκευάσαι δίεσιν τῆς C ἀζώρου ἤδη, & καρτερῶν, ὀρεωκόμον τινὰ, ἢ ἱπποκόμον· & τοῦτο μὲν, ὡδέπως ἐχεχορήκει, μεγάλης αἰσχύνης αἴτιον τῷ Κλεοδήμῳ ἡγούμενον, εἰ ἔφθη διαφοιτῆσαι εἰς ἅπαντας. ἀλλὰ μὲν κατέσχεν αὐτίκα, δεξιῶς πάνυ τοῦ Ἀρισταινέτου τὸ παρεῖναι συγχωροῦντος. ὁ Κωμικὸς δὲ Ἀλκιδάμας, ἐπεπώκει γὰρ ἤδη, πυθόμενος ἥτις ἡ γαμουμένη παῖς καλοῖτο, σιωπὴν παρεκελεύετο, εἶτα μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ἀποβλέψας εἰς τὰς γυναῖκας, Προπίνω σοι, ἔφη, ὦ Κλεανθί, Ἡρακλέους ἀρχηγέτου. ὡς δ' ἐγέλασάν τινες τοῦτο ἅπαντες, Ἐγελάσατε, εἶπεν, ὦ κάθαρμα, εἰ τῇ νύμφῃ προὔπινον τὸν ἡμέτερον θεὸν τὸν Ἡρακλέα; & μὲν δὴ εἰδέναι χρὴ, ὡς ἢν μὴ λάβῃ παρ' ἐμοῦ τὸν σκύφον, ἃ ποτε ζηλωτὸς αὐτῇ γένοιτο, οἷος ἐγὼ, ἄπρεπτος μὲν ἀλκὴν, ἐλεύθερος δὲ τὸν νοῦν, & σῶμα δὲ οὕτω καρτερός· & ἅμα παρεγύμνου ἑαυτὸν μᾶλλον, ἄχρι περὶ τὰ αἴσχιστα. εἰδὼς ὅτι τούτοις ἐγέλασάν οἱ συμπόται, ἐς ὀργὴν ἀγανακτήσας, ἐπεμέσατο, δριμὺ & παρέφορον βλέπων, & δῆλος ὢν οὐκέτι εἰρωνίαν ἄξων.

Τάχα

πάλα δ' αὖ πιος καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ, εἰ μὴ κῦ καιρὸν εἰσικνέομεθα πλακοῦς ὑμεγέθης· παῖς ὢν ἀποδλέψας, ἡμερώτερος ἐγίνετο, καὶ ἔληξε τῷ θυμῷ, καὶ ἀνεφορᾶτο συμποσίων. καὶ οἱ πλεῖστοι ἐμέθυον ἤδη, καὶ βοῆς μεσὸν ἦν τὸ συμπόσιον. ὁ μὲν γὰρ Διονυσόδωρος ὁ ῥήτωρ αὐτὸς, ῥήσεις ποιάς ἐν μέρει διεξήει, καὶ ἐπῃνεῖτο ὑπὸ τῶν κατόπιν ἑστώτων οἰκετῶν· ὁ δὲ Ἰστιαῖος ὁ γραμματικὸς ἐρραψῳδεῖ, ὕστερος κατακείμενος, καὶ συνέφερεν εἰς ὃ αὐτὸ τὰ Πινδάρου, καὶ Ἡσιόδου, καὶ Ἀνακρέοντος, ὡς ἐξ ἁπάντων μίαν ᾠδὴν παγέλοιον ἀποτελεῖσθαι· μάλιστα δ' ἐκεῖνα ὥσπερ προμαντευόμενος τὰ μέλλοντα,

Συὶ δ' ἔβαλον ῥινούς. καὶ,

Ἔνθα δ' ἄρ' οἰμωγή τε, καὶ ὀλολυγὴ πέλεν ἀνδρῶν.

ὁ Ζηνόθεμις δ' αὖ ἐγίγνωσκε, φοιτῶν ἐπὶ τὸν παῖδος λαβών, λεπτόγραμμόν τι βιβλίον. ὀλίγα λιπόντων δὲ ὀλίγον, ὥσπερ εἰώθασι, τῶν παρακομιζόντων τὰ ὄψα, μηχανώμενος Ἀριστάνετος μηδ' ἐκεῖνον ἀτερπῆ τὸν καιρὸν εἶναι, μηδὲ κενὸν, ἐκέλευσε τὸν γελωτοποιὸν εἰσελθόντα γε, εἰπεῖν τι, ἢ ποιῆσαι γελοῖον, ὡς ἔτι μᾶλλον οἱ συμπόται ἀφυχθεῖεν. ἡ πρῶλθεν ἄμορφός τις ἐξυρημένος τὸν κεφαλὸν, ὀλίγας ὑπὲρ τῇ κεφαλῇ τρίχας ὀρθὰς ἔχων· οὗτ' ὠρχήσατό τε καλακλῶν ἑαυτὸν, καὶ ἀφυστρέφων, ὡς γελοιότερος φαίνοιτο· καὶ ἀνάπαλιν συλλαβὴν, διεξῆλθεν, αἰγυπτιάζων τῇ φωνῇ, καὶ τέλος, ἐπέσκωπτεν εἰς τοὺς παρόντας. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐγέλων ὁπότε σκώπτοιεν· ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὸν Ἀλκιδάμαντα ἔμοιόν τι ἀπέρριψε, Μελιταῖον κυνίδιον προσειπὼν αὐτὸν, ἀγανακτήσας ἐκεῖνος (καὶ πάλαι δὲ δῆλος ἦν φθονῶν αὐτῷ δοκιμουμένῳ, καὶ κατέχοντι τὸ συμπόσιον) ἀπορρίψας τὸν τρίβωνα, προὐκαλεῖτο οἱ παλαιστρίζειν. εἰ δὲ μὴ, κατοίσειν αὐτὸν, ἔφη, τῷ βακτηρίᾳ. ὅπως δὴ ὁ κακοδαίμων Σατυρίων (τοῦτο γὰρ ὁ γελωτοποιὸς ἐκαλεῖτο) συρὰς, ἐπαλαιστρίζε. καὶ ὃ πρᾶγμα γοερὸν ἦν, φιλόσοφος ἀνὴρ γελωτοποιῷ ἀναμιγνύμενος, καὶ παίων, καὶ παιόμενος ἐν τῷ μέρει,

A Forsitan & baculum illisisset alicui, ni commodùm id temporis placenta prægrandis fuisset illata. Nam hanc simul atque conspexit, lenior ac mitior esse cœpit, ac stomachari desiit, obambulans interim, ac placentam auidè vorans. Iam verò plerique temulenti esse cœperant, & clamoribus vndique perstrepebat conuiuium. Nam & Dionysidorus rhetorem illic agens, orationes quasdã pronuntiabat, laudabatúrque à ministris qui à tergo assistebãt. Et Istiçus Grãmaticus vicissim qui post illum accumbebat, versuum centones quosdã recitabat, Pindari, Hesiodi, & Anacreontis carmina simul contexens atque cõsarcinans: ita vt ex omnibus vnicam redderet cantilenam, oppidóq; ridiculam: in primis autem illa, perinde quasi vaticinans de his quæ postea acciderunt,

B

Commisere simul clypeos.

Tum illud quoque:

Tum verò clamorq; virúm luctusq; coortus.

C At verò Zenothemis libellulum quempiam minutis conscriptum literulis, à puero acceptum legebat. Verùm quum ij quorum partes erant edulia inferre, aliquantisper, ita vt solent, cessarent morarentúrque: Aristænetus sedulò curans ne vel id interea tẽporis aut otiosum esset, aut voluptatis expers, accersitum intrò morionem iussit ridiculum aliquid vel dicere, vel facere, quò magis etiam exhilararentur conuiuę. Móxque ingressus deformis quidam, deraso capite, pauculos capillos in vertice gestans, eósque cristæ in morem erectos, hic saltabat, atque inter saltandum, quò maiorem cõcitaret risum, rotatu sese circumagebat, distorquebátque. Tum cymbalo concusso, sonabat interim quiddam, linguam imitans Ægyptiorum. Postremò dicteria quædam iaculabatur in eos qui aderant. Ac reliqui scommate tacti ridebant: verùm vbi & in Alcidamãtem simile quiddam torsisset, catulum illum Melitæum appellans, indignatus ille (iamdudum autem præ se ferebat quòd inuideret illi, dum probaretur, ac conuiuarum oculos retineret) abiecto pallio, vt secum luctaretur, prouocauit. Quod ni faceret, hũc, inquit, baculum tibi impingam. Atque ita miser ille Satyrion (nã id erat morioni nomen) congressus cum eo, pancratio decertabat. Erat id spectaculi multò iucundissimum, quippe cùm viderent hominem philosophum cum morione compositum, cùm ferire, tum vicissim feriri.

D

Proinde qui aderant, partim pudore tangebantur, partim ridebant: donec iam ictus Alcidamas, pugnam detrectaret, ab homuncione omnium plausu comprobato certamine superatus. Hæc igitur cùm essent non mediocri risu excepta: ibi tandē ingressus & Dionicus medicus, haud multò post peractam concertationem. Aiebat autem in mora fuisse Polyprepontem tibicinem, dum hunc phrenesi correptum curandi gratia viseret. Ac planè quiddam risu dignum commemorabat. Dicebat enim in ædes illius veniisse sese, ignarum etiam hominem iam eo morbo teneri. At illum protinus surrexisse, foribúsque occlusis, ac nudato gladio, tibias ipsas sibi tradidisse, iisque vti caneret iussisse. Deinde vbi id non posset, illum percussisse, scuticam sublata manu gestantem. Sese porrò in tanto periculo tale quiddam fuisse commentum, nempe ad canendi certamen prouocasse hominem: idque ea lege, vt victus præscriptum certúmque plagarum numerum acciperet. Ac sese priorem cecinisse, prauè atque imperitè: deinde traditis illi tibiis, scuticam ab illo recepisse: gladium autem extemplo per fenestras in aream abiecisse. Dein cùm minore iam discrimine cum illo luctaretur, auxilio aduocasse vicinos. Eos, reuulsisse belluam, atque ita illorum opera seruatum sese. Ostēdebat autem & plagarum vestigia quædam, nonnulláque in facie tubera liuentia. Ergo cùm Dionicus ob huiusmodi fabulam non minùs placuisset, quàm morio ipse: proxime Istiæum reclinans sese, de reliquiis cœnabat. Atque hic quidem haud absque numine quodam nobis aduenerat, imò prorsum vsui futurus ad ea quæ postea contigerunt. Nam prodiens in medium conuiuium puer quidam, qui se ab Etœmocle Stoico venire diceret, epistolium quoddam adferens, aiebat ab hero sibi mandatum, vt eo palàm omnibus audientibus perlecto, rursus domum sese reciperet. Hic igitur permittente Aristæneto, admotus ad lucernam legebat. PHI. Num orationem, Luciane, in sponsæ laudem compositam, aut carmen nuptiale, quod genus permulta faciunt? LVC. Videlicet nos quoque tale quippiam existimabamus. Verùm ne accedebat quidem ad id, vt aiunt. Cæterùm in literis ita scriptum erat: Etœmocles philosophus Aristæneto:

οἱ παρόντες δὲ, οἱ μὲν ἡδοῦντο, οἱ δὲ ἐγέλων, ἄχρι ἀπηνέχθησε παρόμενος ὁ Ἀλκιδάμας, ὑπὸ συγκεκροτημένου ἀνθρωπίσκου καταγωνισθείς. γέλως οὖν πολὺς ἐξεχύθη ἐπ' αὐτοῖς. ἐνταῦθα Διόνικος ἐπεισῆλθεν ὁ ἰατρὸς, ὑ πολὺ κατόπιν τ ἀγῶνος· ἐδιέβεβλητο δὲ, ὡς ἔφασκε, φρενίτιδι ἑαλωκότα παρακαθήμενον Πολυπρέποντα τὸν αὐλητήν. καί τι καὶ γελοῖον διηγήσατο. ἔφη μὲν γὰρ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὸν, σὺκ εἰδὼς ἐχόμενον ἤδη τοῦ πάθους· τὸν δὲ, ταχέως ἀναστάντα, ὑποκλάσαί τε τὼ ῥόθονε, καὶ ξιφίδιον ἀπαράμενον, ἐναδόντα αὐτοῦ τοῖς αὐλοῖς, κελεῦσαι αὐλεῖν. εἶτα ἐπεὶ μὴ δύναιτο, παίειν, σύτης ἔχοντα ἐς ὑποδίας τὰς χεῖρας. τέλος οὖν ἐν τοσούτῳ κινδύνῳ ὑπενοῆσαι δεῖον δὲ· ἐς ἀγῶνα γὰρ παρακαλέσασθαι αὐτὸν ὑπὲρ ῥητοῦ πλαγῶν ἀριθμοῦ καὶ παρῶτον μὲν, αὐτὸς αὐλῆσαι πονήρως· μετὰ δὲ, παραδόντα τοῖς αὐλοῖς ἑκεῖνα, δέξασθαι παρ' αὐτοῦ ὁ σύτης, καὶ ὁ ξιφίδιον ὑπερρίψαι πάχιστα ἀφ' τῆς φωταγωγοῦ ἐς ὃ ὕπαυθεν τῆς αὐλῆς· καὶ ὃ ἀπὸ δούτου, ἀσφαλέστερον ἤδη παρεσκευασμένον αὐτῷ, ὑποκαλέσθαι τοὺς γείτονας, ὑφ' ὧν ἀναστασθέντων ὁ θηρίον, σωθῆναι αὐτόν. ἐδείκνυε δὲ καὶ σημεῖα τῶν πληγῶν, καὶ ἀμυχάς τινας ὑπὸ τῷ προσώπου. καὶ ὁ μὲν Διόνικος, οὐ μεῖον ἐδοκιμήσας τῷ γελωτοποιοῦ ὑπὲρ τὴ διηγήσῃ, πλησίον τῷ Ἰστιαίου παρακλίνας ἑαυτὸν, ἐδείπνει ὅσα λοιπά· σὺκ ἄνευ θεοῦ τινος ἡμῖν ὑπεπαρών, ἀλλὰ καὶ πάνυ χρήσιμος τοῖς μέλλουσι ταῦτα γενήσεσθαι. παρελθών γάρ τις ἐς ὃ μέσον οἰκέτης, πρὸς Ἐτοιμοκλέους ἥκειν λέγων τῷ Στωϊκοῦ, γραμματίδιόν τι ἔχων, κελεῦσαι οἱ ἔφη τὸν δεσπότην ἐν τοῖς κοινῷ ἀναγνόντα, εἰς ἐπήκοον ἅπασιν ὀπίσω αὖθις ἀπαλλάττεσθαι. ἐφέντος οὖν τῷ Ἀρισταινέτου, παρελθὼν παρὰ τὸν λύχνον, ἀνεγίνωσκεν. ΦΙΛΩΝ. ἦ που, ὦ Λυκῖνε, τῆς νύμφης ἐγκώμιον, ἢ ὑπεθαλάμιον, οἷα πολλὰ ποιοῦσιν; ΛΥΚΙΝΟΣ. ἀμέλει καὶ ἡμεῖς τοιοῦτόν τι ᾠήθημεν· ἀλλ' ὅδ' ἐγγὺς ἐκ τούτου· ἐπεγέγραπτο γὰρ, Ἐτοιμοκλῆς φιλοσόφος, Ἀρισταινέτῳ.

Οπως μὴν ἔγωγε εἰς δεῖπνα, ὁ πρέλλυδος μου βίος ἅπας μάρτυρες αἰ ἡμέραι· ὃς γε ὁσημέραι πολλῶν ἐνοχλουμένων, καὶ πολὺ σοῦ πλησιωτέρων, ὅμως σοὶ πώποτε φέρων ἐμαυτὸν, ἐπέδωκα, εἰδὼς ὅτι τοῖς συμποσίοις θορύβους, καὶ παρρησίας. ὅτι σοῦ δὲ μόνου εἰκότως ἀγανακτῶ μοι δοκῶ, ὃς τοσοῦτον χρόνον ἐμοῦ λιπαρῶς πεφροντικότος, οὐκ ἠξίωσας συναριθμῆσαι καὶ τοῖς ἄλλοις φίλοις, ἀλλὰ μόνος ἐγώ σοι ἄμοιρος, καὶ τούτου, ὃν γε τοῖσιν οἰκεῖον αἰσθομένῳ οὖν ὅτι σοὶ ὃ πλέον, ὅπως ἀχαρίστῳ φανείσῃ· ἐμοὶ γὰρ ἡ δυσμένεια, σὸν δὲ ὕβρις ἀχρεία μοῖρα, ἢ λαγῶς, ἢ πλακοῦντες, ἃ παρ' ἄλλοις ἀφθόνως ἀπολαύω τε καθήκοντα εἰδόσιν, ἐπεὶ καὶ τιμωροῦσι τοὺς μαθητὰς Παμμένης δεῖπνους πολυτελεῖς, ὡς φασι, δεῖπνον δειπνίζων, οὐκ ἐπιθυσα, ἱκετεύοντι, σοὶ δ' αὐτὸν ἐμαυτὸν φυλάττων. σὺ δὲ ἡμᾶς παρῆλιπες, ἄλλους διαχεῖς, εἰκότως· οὔπω γὰρ δειπνήσας ἀφροδίτῃ τὸ βέλτιον, οὐδὲ πω καθαρτικὴν φαντασίαν ἔχῃς. ἀλλ' οἶδα ὅτι μοι τοῦτο, παρὰ τῶν θαυμαστῶν σου φιλοσόφων, Ζηνοθέμιδος καὶ Λαβυρίνθου, ὧν (ἀπεὶη δὲ καὶ ἡ ἀθρασία) συλλογισμῷ ἑνὶ ἀποφράξαι ἂν μοι πάνυ δοκῶ τὰ στόματα. ἢ εἰπάτω τις αὐτῶν, τί ἐστι φιλοσοφία· ἢ τὰ παρόντα τοῦτο, τί διαφέρῃ ἕξις ἕξεως, ἵνα μὴ τῶν ἀπόρων εἴπω, τί κατηγορίαι, ἢ περίτιθι, ἢ δεύτερον λόγον. ἀλλὰ σὺ μὲν ὕστερον αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ὡς ἂν μόνον ὃ καλὸν ἀγαθὸν ἡγούμενος εἶναι, οὕτω ῥᾳδίως τιθέμενος ἀτιμίαν. καίτοι ὅπως μὴ ἐς ἐκεῖνο ἔχῃς καταφεύγειν τὴν ἀπολογίαν ὕστερον, ὅτι λαθέσθαι λέγων σε τοσούτου θορύβου, καὶ παραλόγημα, διὰ σε τιμωροῦν παρεσκεύασα, καὶ ἴσως ὅτι τοιοῦτος, καὶ σὺ ὦ διαπεφευγὼς φύσει ποτὲ ὕστερον. ταῦτα ἐγὼ τοῖς παροῦσιν ἀπολελόγημαι. εἰ δὲ δεῖπνου ἕνεκα ἐρρίζωσαί σοι δοκῶ, ὃ κατὰ τὸν Οἰνέα σκόπησον. ἔφει γὰρ καὶ τὴν Ἀρτεμιν ἀγανακτῆσαι, ὅτι μόνων αὐτὴν ὁ πρέλλων ἔκφρος ὢν τὴν θυσίαν, τοὺς ἄλλους θεοὺς ἑστίων. φησὶ δὲ πρὸς αὐτὴν Ὅμηρος ὧδέπως·

A Quàm non mouear conuiuiis, omnis anteacta vita mea fuerit testis, qui quidem cùm quotidie mihi complures ea causſa molesti sint, te multo ditiores, tamen haud vnquam illis morem gessi: perpendens nimirum, quantum sit in eiusmodi compotationibus tumultus, quantum licentiæ petulantiæque: verùm aduersus vnum te mihi videor meo iure stomachatus, qui tantum temporis à me officiosissimè cultus & obseruatus, tamen indignum habueris, quem vel inter reliquos amicos tuos numerares, sed solum ex omnibus præterieris, idque cùm vicinus essem. Proinde tua causſa magis discrucior, qui quidem te tam ingratum præbueris. Nàm ipse felicitatem nequaquã in hoc statuo, si quis mihi impartiat vel suem syluestrem, vel leporem, vel placentam: quæ mihi affatim contingunt apud alios, qui officia norunt: quandoquidem etiam hodie quum apud discipulũ Pammenem cœnare mihi licuerit opiparam (vt vocant) cœnam, non annui tamẽ vehementer obsecrãti, tibi scilicet demens ego memetipsum reseruans. At tu nobis præteritis, alios accipis conuiuio. Idque meritò facis: neque enim vllo modo potes quid sit rectius, dignoscere, nec apprehensiuam illam phantasiam habes. Cæterùm haud sum nescius vnde mihi ista sint profecta: nempe ab egregiis istis philosophis tuis Zenothemide ac Labyrintho: quibus equidem (absit inuidia dicto) vel vnico syllogismo mihi videor os protinus obturare posse. Alioqui respondeat istorum aliquis, quid sit philosophia, aut hęc quæ inter elementa traduntur, quid habitio differat ab habitu: vt ne quid interim de perplexis illis rogationibus proponam, quid sit syllogismus cornutus, quid acerualis, quid metens. Verùm tu quidem istis fruaris licet. Nam ego qui solum in bonis ducã quod sit honestum, facilè tulero cõtumeliam. Atqui ne possis posthac ad istam excusationem confugere, vt dicas te mei oblitum fuisse, nimirum in tanto rerum strepitu, tantisque occupationibus: bis te hodie sum allocutus, primùm mane domi tuæ, deinde rursum in Castoris ac Pollucis templo rem diuinam facientem. Ac his quidem de rebus hæc respondерim. Quòd si tibi videor cœnæ gratia succẽsere, quid Oeneo acciderit cogitato. Videbis nimirum ipsam etiam Dianam indignãtem quòd ille se solã non adhibuerit ad sacrificium, cũ reliquos deos omneis acciperet cõuiuio. Nã hac de re sic alicubi meminit Homerus:

Seu quia non norat, ſeu non ſuccurrerat A illi:
Acriter eſt offenſa tamen.

Item Euripides:

Calydon quidem hæc Pelopeÿ regio ſoli:
Qua parte ſæuum ſpectat aduerſa fretum,
Agros habens tum diuites, tum fertiles.

Rurſum Sophocles:

Immanis apri triſte monſtrum in Oenei
Immiſit agros gnata Latonæ dea
Docta eminus miſſis ferire ſpiculis.

Hæc tibi è plurimis pauca citaui, vt intelligeres cuiuſmodi præterito viro Diphilum ad cœnam adhibeas, cui & ipſi filium commiſeris tuum. Idque rectè. Eſt enim iucundus adoleſcenti, & ita cum eo B viuit, vt placeat, atque obſequatur: atque adeò ni mihi turpe dictu fuerat, addidiſſem & aliud quiddam: quod quidem tu, ſi libebit, è Zopyro eius pædagogo verum eſſe cognoſces. Verùm nō conuenit obtarbare in nuptiis, neque accuſare quenquam: præſertim criminibus vſque adeò fœdis ac pudendis. Tametſi Diphilus dignus in quem facerem, quippe qui duos iam diſcipulos à me retraxerit: ego tamen ipſius philoſophiæ cauſſa reticebo. Porrò famulo huic mandaui, vti ſi quam partem dare velles vel apri, vel cerui, vel placentæ, mihi deportandā, vt iſthoc pacto te mihi de cœna purgares, ne reciperet, ne ad hoc ipſum à nobis miſſus fuiſſe videatur. Hæc, amice, quum legerentur, ſudor interim vtique mihi manabat præ pudore, ſimúlque iam illud quod vulgo dici ſolitum eſt, optabam, vt terra mihi dehiſceret, quum viderem eos qui præſentes aderant, ad ſingulas epiſtolæ partes inter ſe ridentes, potiſſimùm autem hos qui nouerant Etœmoclem, virum canum, tantúmque ſeueritatis præ ſe ferentem. Admirabantur igitur, quòd eiuſmodi vir eſſet, hactenus fugiſſe ſeſe. barba videlicet ac vultus auſteritate deceptos. Cæterùm Ariſtænetus mihi quidem haud videbatur homine contemptu negligentiáve præteriiſſe, verū quòd deſperaſſet, ſi fuiſſet inuitatus, vnquam adduci poſſe vt annueret, vtque ad eiuſmodi res ſe morigerum præberet: eoque ne tentandū quidem eſſe putaſſe. Ergo poſteaquam puer iam legere deſiiſſet, vniuerſum cōuiuium in Diphilum ac Zenonē torquebant oculos, quòd hi iam metu trepidi ſederent, ac pallidi, ipſáque vultus inconſtantia ac perplexitate crimen agnoſcētes ab Etœmocle intentum.

Ἡ λάθετ', ἢ οὐκ ἐφόπσιν, ἀάσατο δ' μέγα θυμῷ.

καὶ Εὐριπίδης·

Καλυδὼν μὲν ἥδε γαῖα Πελοπίας ξυνὸς,
Ἐν αἰπὺ πόρθμοις πεδὶ' ἔχουσα λίδαξ μοτα.

καὶ Σοφοκλῆς·

Συὸς μέγιστον χρῆμ' ἔπ' Οἰνέως γύας,
Αἴτνια Λητὼς παῖς ἐκπέμπει θεά.

Ταῦτά σοι ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα προθέμην, ὅπως μάθῃς οἷ λύδρα παραλιπών, Δίφιλον ἑστιᾷς, καὶ τὸν υἱὸν αὐτῷ παραδιδοὺς, εἰκότως. ἡδὺς γάρ ἐστι τῷ μειρακίῳ, καὶ ποιεῖ χαίρειν αὐτῷ συνίησιν. εἰ δὲ μὴ αἰσχρὸν ἐμὲ λέγειν τὰ τοιαῦτα, καὶ αὐτὸ τι παρεσέθηκα, ὅσον οὐ εἰπεῖν, παρὰ Ζωπύρου τοῦ παιδαγωγοῦ αὐτοῦ μάθοις ἄν, ἀληθῆς ὤν. ἀλλ' ὑμῖν παραπλήσιον τὸ γάμοις, οὐδὲ λοιδορεῖσθαι ἀλλήλοις, καὶ μάλιστα ἐφ' ὕβρει αἰσχραῖς αἰτίαις. καὶ γὰρ εἰ Δίφιλος ἄξιος δύο ἤδη μαθητάς μου ἀποστέσας, ἀλλ' ἔγωγε φιλοσοφίας αὐτῆς ἕνεκα σιωπήσομαι παρεσέπαξα δ' τῷ οἰκέτῃ τούτῳ, ἵνα δι' ὧν αὐτῷ μοιχεύει τινα ἢ συός, ἢ ἐλάφου, ἢ σησαμοιῶτος, ὡς ἐμοὶ λοιδορεῖσθε, καὶ αὐτὴ τῆς δείπνου ἀπολογία γένοιτο, μὴ λαβεῖν, μὴ καὶ δόξωμεν ὑπὸ τούτῳ πεπομφέναι. Τούτων, ὦ ἑταῖρε, διαγινωσκομένων μεταξύ, ἱδρώς τέ μοι παρεσείχετο ἐπ' αἰδοῖ· καὶ τοῦτο δὴ ὃ τῶν λόγου, χαίρειν μοι τὸν γλῶν ἀπυχόμην, ὁρῶν τοὺς παρόντας γελωτας ἐφ' ἑκάστῳ, ᾧ μάλιστα ἔστι ἥδεσθαι τὸν Ἐπιμοκλέα, πολιὸν αὐθέντην, ἐσ σιμοὺς ἐμβλέποντα· ἐθαύμαζον δ' ὅπως οἱ ἀλαθοὶ αὐτοῖς, ἐξαπατώμενοι τῷ πώγωνι, καὶ τῇ τοῦ προσώπου σκυθρωπότητι. ὁ γοῦν Ἀριστάνετος, ἐδόκει μοι οὐκ ἀμελείᾳ παρεῖναι αὐτὸν, ἀλλ' οὔποτ' ἂν ἐλπίσας κληθέντα ὑπελθεῖν, οὐδ' ἂν ἐπιτρέψαι ἑαυτὸν τοιούτῳ τινί· ὥστε οὐδὲ τῷ λόγῳ πιεσθῆναι ἄξιον. ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατό ποτε ὁ οἰκέτης διαγινώσκων, ὃ μὲν συμπόσιον ἄπτεται εἰς τοὺς ἀμφὶ τὸν Ζώπυρον καὶ Δίφιλον ἀπέβλεπε, διδυκόντας, καὶ ὠχριῶντας, καὶ τῇ ἀπειρίᾳ τῶν προσώπων ἐπαληθεύοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμοκλέους κατηγορηθέντα.

ὁ Αειςαίνετος δὲ ἐτεπάρακτο, καὶ ζορύβου μεςὸς ἦν. ἐκέλευε δ' ὅμως πίνειν ἡμᾶς, καὶ ἐπειρᾶτο διαβιβάζεσθαι ὁ γεγονὼς, ὑπομειδιῶν ἅμα, καὶ τὸν οἰκέτην ἀπέπεμψεν, εἰπὼν ὅτι ἐπιμελήσεται τούτων. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ὁ Ζηνὼν ὑπεξανέςη ἀφανῶς, τῷ παιδαγωγῷ νεύσαντος ἀπαλλάττεσθαι, ὡς κελεύσαντος τοῦ πατρός. ὁ Κλεόδημος δὲ, καὶ πάλαι πινὸς ἀφορμῆς δεόμενος (ἐβούλετο γὰρ συμπλακῆναι τοῖς Στωϊκοῖς, καὶ διερρήγνυτο, οὐκ ἔχων ἀρχὴν διαλόγου) τότε οὖν ὁ εὐδόκιμον παραφρύσας τῆς ἐπιςολῆς, Τοιαῦτα, ἔφη, ἐξεργάζεται ὁ καλὸς Χρύσιππος, καὶ Ζηνὼν ὁ θαυμαςὸς, καὶ Κλεάνθης, ῥηματία δύςτηνα, καὶ ἐρωτήσεις μόνον, καὶ γράμματα φιλοσόφων, τἄλλα δ' ἅπαντα, Ετοιμοκλεῖς οἱ πλεῖστοι. καὶ αἱ ἐπιςολαὶ ὁρᾶτε ὅπως γεροντικαί, καὶ ὁ τελευταῖος, Οἶνός μοι Αειςαίνετος, Ετοιμοκλῆς δὲ, Αρτεμις. Ηρακλῆς, δύφημα πάντα, καὶ ἑορτῆ γεγενημένα. νὴ Δί', εἶπεν ὁ Ερμων ὑποκαταπεπλωκὼς· ἠκηκόειν γὰρ, οἶμαι, ὡς τινα ἐσκευάσθαι Αειςαινέτῳ ἐς τὸ δεῖπνον, ὥστε οὐκ ἄκαιρον ἦν μεμνῆσθαι τοῦ Καλυδωνίου· ἀλλὰ τοῖς ἑτέροις, ὦ Αειςαίνετε, πέμπε ὡς τάχιςα τὴν ἀπαρχῶν, μὴ καὶ φθάσῃ ὁ γεροντικὸς οὗτος λιμὸς, ὥσπερ ὁ Μελέαγρος ἀπομαραινόμενος· καίτοι σοὶ μὲν οὐ πάνυ δίκαιον· ἀδελφοὶ γὰρ ὁ Χρύσιππος τὰ τοιαῦτα ἡγεῖτο εἶναι. Χρυσίππου γὰρ μέμνησθε ὑμεῖς (ἔφη ὁ Ζηνόθεμις, ἐπεγείρας ἑαυτὸν, καὶ φθεγξάμενος παμμέγεθες) ἢ ἀφ' ἑνὸς ἀνδρὸς οὐκ ἂν νομίμως φιλοσοφοῦντος Ετοιμοκλέους τῷ γόητι, μεμφθῆτε τὸν Κλεάνθην, καὶ Ζήνωνα, θεοὺς ἄνδρας; οἵ τινες δὲ καὶ ὄντες, ὑμεῖς ἐρᾶτε ταῦτα; ἃ σὺ μὲν τὴν Διοσκούρων κόμην, ὦ Ερμων, τοὺς πλοκάμους τοὺς ἐπικαρκτικοὺς, χρυσοῦς οὔσας; καὶ δύο ὄντας λέγω, ἀποξυρθεὶς τὴν δημίῳ; σὺ δὲ τὴν Σωκράτους γυναῖκα τοῦ μαθητοῦ ἐμοίχευες, ὦ Κλεόδημε, καὶ καταληφθεὶς, τὰ αἴσχιςα ἔπαθες; ἃ σιωπήσαθε οὖν τοιαῦτα σιωπησάμενοι ἀνθεῖς; ἀλλ' ἃ μακρυπὸς ἐγὼ τῆς ἐμαυτοῦ γυναικὸς, ἦν δ' ὃς ὁ Κλεόδημος, ὥσπερ σὺ

A Porrò Aristænetus quanquam esset sanè perturbatus, vehementérque consternatus animo, tamen nos iubebat bibere, conans nimirum id quod euenerat, commodè vertere: subridens interim: ac puerum quidem redire iussit, respondens ea sibi curæ fore. Paulo autem pòst surgens & Zeno clanculum sese abduxit è conuiuio, submonitus à pædagogo, vt discederet, innuente, idque tanquam patris iussu. Ibi verò Cleodemus, qui iamdudum occasionem quæritabat (nam gestiebat omnino cum Stoicis conflictari, verùm dirumpebatur quòd non reperiret caussam ad id B satis idoneam) tum igitur ansam præbente epistola, Huiusmodi, inquit, facit egregius ille Chrysippus, & Zenon ille mirabilis, neque non Cleanthes, verbula misera, neque quicquam præter rogatiunculas, & vmbras duntaxat philosophorum: cæterùm Etœmocles sunt plerique omnes. Videtis quàm & ipsæ epistolæ graues sint ac seniles. Postremò Aristænetus hic Oeneus est, Etœmocles Diana. Dij boni, quàm bene auspicata omnia, quámque congrua celebrandæ festiuitati! Ita per Iouem, inquit Hermon, supra hunc accumbens: C inaudierat autem, vt opinor, aprum quendam Aristæneto paratum, vt in conuiuio proponeretur, eóque putabat non intempestiuè factam mentionem apri illius Calydonij: at per Lares, Aristænete, fac quamprimum sacri partem mittas, ne senex interim ille fame pereat, tanquam Meleager tabefactus. Tametsi nihil queat acerbum accidere, quandoquidem Chrysippus hæc indifferentia censet esse. Itáne vos Chrysippum nominatis? inquit Zenothemis, erigens sese, maximáque voce intonans: An ex vno homine, qui non legitimè philosophiam exerceat, nempe præstigiatore isto Etœmocle, Cleanthem ac Zenonem metimini, viros sapientes? At qui tandem estis ipsi vos, qui hæc dicitis? an non tu Hermon Castoris & Pollucis cæsariem, quam habebant auream, circumtondisti? Cuius quidem facti pœnam dabis carnifici traditus; Tu porrò Cleodeme, nónne Sostrati discipuli tui vxorem stuprasti? Nónne in adulterio eo deprehensus, nefandissima passus es? An non igitur silebitis, cùm huiusmodi dedecorum vobis sitis conscij? Atqui non sum meæ ipsius vxoris leno, Cleodemus inquit, quemadmodum tu;

neque diſcipuli diuerſantis apud me viaticum ſuſtuli quod is depoſuerat, eóque facto rapuiſſe me per Palladem deierans abnegaui: neque quaternis drachmis fœnero, noque diſcipulos obtorto collo in vincula duco, niſi in tempore mercedem perſoluerint. Verùm illud, inquit Zenothemis, haudquaquā poſſis inficias ire, te Critoni venenum quo patrem necaret, miniſtraſſe. Atque interea fortè bibebat: quicquid autem erat in calice reliquum (erat autem fermè ſemiplenus) in duos illos profundebat. Porrò cōſperſus eſt pariter & Ion, idque præmij tulit, quòd illis vicinus accumberet, alioqui eo malo nō indignus. Hermō igitur demiſſo vertice merum è capite abſtergebat, eos interim qui præſentes erāt, atteſtans, quòd id genus cōtumelijs eſſet affectus. Cleodemus autem cùm non haberet calicem, inuadens primùm conſpuebat Zenothemin: deinde læua comprehenſum à barba, plagam in tempus erat illiſurus, ac ferē fortaſſe necaſſet, ni Ariſtęnetus dextrā ſublatam retinuiſſet. Is mox tranſcenſo Zenothemide, inter vtrunque medius aſſedit, vt eo veluti muro dirēpti, pacem inter ipſos agerent. Hæc igitur dum gerebātur, Philon, equidem varia meo cū animo voluebam. Primùm illud ſtatim occurrebat, nullū eſſe operępretium, ſi quis diſciplinas perdiſcat, ni ſimul & vitæ rationes ad id quod eſt optimum, accommodet atque componat: cùm viderem illos qui verbis alios antecellerent, quàm factis ipſis ſeſe ridiculos exhiberēt. Deinde & illud veniebat in mentem, ne fortè verum eſſet quod vulgò plerique dictitarent, videlicet eruditionem à recta ratione boniſque inſtitutis abducere iſtos, qui ſolos libros ſpectarent, quíque ſolicitudine curáque quam illi afferrent, perpetuò tenerentur: quandoquidem quum ibi tam multi præſētes eſſent philoſophi, ne caſu quidem vllum erat cernere à peccando immunem: verùm alij faciebant turpia, alij dicebant turpiora. Neq; enim iam poteram eorum quæ fiebant culpam vino auctori imputaꝛe, mecum reputans cuiuſmodi eſſent quæ Etœmocles neque cibo neque pōtu etiamdum guſtato ſcripſerat. Ita rerum vices prępoſterę atque inuerſę videbantur: ſiquidem vidiſſes idiotas illos ſumma cum modeſtia conuiuium agitantes, neque vino petulantes, neque indecorè ſeſe gerentes: at ridebant duntaxat, & iam damnabant eos opinor quos dudum ſuſpexerant, ex habitu iudicātes eos alicuius eſſe pretij.

Quomodo & quatenus philoſophandū ſit.

A τοῦδὲ τῦ ξένυ μαθητῦ λαβὼν τὸ φόδιον παρακαλαθήκης, ἔπειτα ὤμοσα κὴ τῆς Πολιάδος μὴ εἰληφέναι, νοῦ ὄπι τέτταρσι δραχμαῖς ὀφείλω, τοῦδὲ ἄγχω τοὺς μαθητὰς, ἢν μὴ κὴ καιρῷ ἀποδῶσι τοῖς μισθοῖς. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ἔφη ὁ Ζηνόθεμις, οὐκ ἂν εἴποις τέκνον μὴ οὐχὶ φάρμακον ἀποδεδόσθαι Κείτωνι ὅπι τὸν πατέρα· ἢ ἅμα ἔτυχε πίνων, ἢ ὁπόσον ἐπὶ λοιπὸν ἐν τῇ κύλικι ἦν ἥμισυ μέθυ, κατισχέδασεν αὐτῶν. ἀπέλαυσε δὲ καὶ ὁ Ἰων τῆς χαπνήσεως, οὐκ ἀπάξιος ὤν. ὁ μὲν οὖν Ἑρμῶν ὑπαπεξύετο ἐκ τῆς κεφαλῆς τὸν

B ἄκρατον, παροινικώς, καὶ πὶς παρόντας ἐμύρτυρετο, οἷα ἐπεπόνθει. ὁ Κλεόδημος δὲ (οὐ γὰρ εἶχε κύλικα) ὑπισχνεῖτο, παρασείων τι τὸν Ζηνόθεμιν, ἢ τῇ ἀριστερᾷ τὸν πώγωνος λαβόμενος, ἔμελλε παίσειν κὴ κόρης· καὶ ἀπέκτεινεν ἂν τὸν γέροντα, εἰ μὴ Ἀριστήνετος ἐπέσχε τὴν χεῖρα, καὶ ὑπορθὰς τὸν Ζηνόθεμιν, εἰς ὃ μέσον αὐτῶν κατεκλίθη, ὡς ἀφαιρήσειν, ὑπὸ ἀφαιτειχίσματι αὐτῷ εἰρήνην ἄγοντες. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ἐγίνετο, ποικίλα, ὦ Φίλων, ἐγὼ κατ' ἐμαυ-

C τὸν ἐνεθύμουν, ὃ πρῶτόν μοι ἐκεῖνο, ὡς οὐδὲν ὄφελος εἰς ἄρα βεβιῶσθαι τὰ μαθήματα, εἰ μή τις ἄρα ἐς τὸν βίον ῥυθμίζοι πρὸς ὃ βέλτιον. ἐκείνους γοῦν πρώτους ὁρῶντας ἐν τοῖς λόγοις, ἑώρων γέλωτα ὑπὸ τῶν πραγμάτων ὀφλισκάνοντας· ἔπειτα δὲ εἰσῄει με, μὴ ἄρα ὃ ὑπὸ τῶν πολλῶν λεγόμενον ἀληθὲς ᾖ, κὴ ὃ πεπαιδεῦσθαι ἀπάγῃ τ' ὀρθῶν λογισμῶν τοὺς ἐς μέσα τὰ βιβλία, ἐς τοὺς ἐν ἐκείνοις φερομένους στενοχὼς ἀφορῶντας. τοσούτων γοῦν φιλοσόφων παρόντων, οὐδὲ κὴ τύχοι ἕνα τινὰ ἔξω ἁμαρτήματος ἰδεῖν

D ἀλλ' οἱ μὲν ἐποίουν αἰσχρὰ, οἱ δ' ἔλεγον αἰσχίω. οὐδὲ γὰρ εἰς τὸν οἶνον ἔτι αἰτιᾶσθαι εἶχον τὰ γιγνόμενα, λογιζόμενος οἷα ὁ Ἐτεμοκλῆς ἄσιτος ἔτι κὴ ἄποτος ἐγεγράφει. διὲφραστο δὴ οὖν ὃ πρᾶγμα. κὴ οἱ μὲν ἰδιῶται, κοσμίως πάνυ ἐστιώμενοι, ὅτε παροινοῖντες, ὅτε ἀφημονοῦντες ἐφαίνοντο, ἀλλ' ἐγέλων μέτριον, καὶ κατεγίνωσκον αὐτῶν, οἶμαι, οὐδ' ἐθαύμαζον, οἰόμενοί τινας εἰ ἀπὸ τῶν σχημάτων.

οἱ σοφοὶ δὲ ἠπίλγαινον, καὶ ἐλοιδοροῦντο, καὶ ἐπορεπιμπλαντο, καὶ ἐπεκεκράγεσαν, καὶ εἰς χεῖρας ἤεσαν. ὁ θαυμάσιος δὲ Ἀλκιδάμας, καὶ ἐνόρει ἐν ταῖς μέσῳ, οὐκ αἰδούμενος τὰς γυναῖκας. καὶ ἐμοὶ ἐδόκει ὡς αὖ ἄριστά τις εἰκάσειεν, ὁμοιότατα εἶ τὰ ἐν συμποσίῳ, οἷς ὠδὲ τῆς Ἔριδος οἱ ποιηταὶ λέγουσιν. οὐ γὰρ κληθῆσαι αὐτὴν ἐς τὸν Πηλέως τὸν γάμον, ῥίψαι δ' μῆλον εἰς τὸ συνδεῖπνον, ἀφ' οὗ τοσοῦτον πόλεμον ἐπ' Ἰλίῳ γενέσθαι. καὶ ὁ Ἐπιμενίδης τοίνυν ἐδόκει μοι τὴν ἐπιστολὴν ἐμβαλὼν εἰς τὸ μέσον, ὥσπερ τι μῆλον, οὐ μείω τῆς Ἰλιάδος κακὰ ἐξεργάσασθαι. οὐ γὰρ ἐπαύσαντο οἱ ἀμφὶ τὸν Ζηνόθεμιν καὶ Κλεόδημον φιλονεικοῦντες, ἐπεὶ μέσος αὐτοῖν ὁ Ἀριστήνετος ἐγίνετο. Ἀλλὰ νῦν μέν, ἔφη ὁ Κλεόδημος, ἰκανόν, εἰ ἐλεγχθείητε ἀμαθεῖς ὄντες· αὔριον δὲ ἀμυνοῦμεν ὑμᾶς ὅτου τινὰ καὶ χρὴ τρόπου. ἀπόκριναί μοι, ὦ Ζηνόθεμι, ἢ σύ, ἢ ὁ κομψώτατος Δίφιλος, καθ' ὅ, τι διαφέρειν εἶ λέγοντες τὴν χρημάτων κτῆσιν, σοῦν ἄλλ' ἢ τοῦτο ἐξ ἁπάντων σκοπεῖτε, ὡς πλείω κτήσασθε, καὶ διὰ τοῦτο ἀμφὶ τοὺς πλουσίους ἀεὶ ἴστε, καὶ δανείζετε, καὶ τοκογλυφεῖτε, ἢ ὅτι μισθῷ παιδεύετε, πάλιν αὖ τινὰ ἡδονὴν μισοῦντες, καὶ τὴν Ἐπικουρείων κατηγορεῖτε, αὐτοὶ τὰ αἴσχιστα ἡδονῆς ἕνεκα ποιεῖτε, καὶ πάσχετε, ἀγανακτοῦντες εἴ τις μὴ καλέσειεν ὅτι δεῖπνον. εἰ δὲ καὶ καλεῖσθε, τοσαῦτα μὲν ἐσθίοντες φθονεῖσθε, τοσαῦτα δὲ τοῖς οἰκέταις ὀπτοδιδόντες. καὶ ἅμα λέγων, τινὰ ὀφθαλμὸν ἐξελασσᾶν ἐπιχείρει, ἐν ᾧ ὁ παῖς εἶχε τὴν Ζηνοθέμιδος, μεστὸν οὖσαν πανταποδαπῶν κρεῶν, καὶ ἔμελλε λύσας αὐτὸν μὴ ἀπορρίπτειν αὐτὰ ἐς τὸ ἔδαφος, ἀλλ' ὁ παῖς οὐκ εἴα, κρατερῶς ἀντεχόμενος. καὶ ὁ Ἑρμῶν, Εὖγε, ἔφη, ὦ Κλεόδημε, εἰ πάντων μέν τινος ἕνεκα ἡδονῆς κατηγορεῖτε, αὐτοὶ δὲ ἥδεσθαι οὐδὲν ἧσσον τοῖς ἄλλοις ἀξιοῦτε. Οὐκ, ἀλλὰ σύ, ἦ δ' ὃς ὁ Ζηνόθεμις, εἰπέ, ὦ Κλεόδημε, καθ' ὅ, τι οὐκ ἀδιάφορόν ἐστι τὸν πλοῦτον. Οὐμὰ τὸν, ἀλλὰ σύ. καὶ ὅτι πολὺ ὃ τοιοῦτον ἐᾷ, ἄγει δή ὁ Ἰων ἀνεκύψας ἐς τὸ ἐμφανέστερον, Παύσασθε, ἔφη·

A Cõtrà ſapientes illi, & in libidinem ferebantur, & cõuitiis certabãt, & ſupra modum ſeſe potu cibiſq; explebãt: poſtremò vociferabãtur, & ad manus vſque conſerendas rapiebantur. Cęterùm admirãdus ille Alcidamas, etiam meiebat ſub oculis omniũ nihil reueritus fœminas. Ac mihi quidẽ ſi quis hæc quæ in eo conuiuio gerebantur, rectiſſimè voluiſſet conferre, ſimillima videbantur iis quæ de Eride dea poëtæ fabulãtur: nempe hanc, quòd non eſſet ad Pelei nuptias aduocata, malum in medium cõuiuium abieciſſe, ex quo tam ingens apud Troiam bellum fuerit ortum. Itidem Etœmocles mihi viſus eſt epiſtola illa quaſi malo quopiam in medium proiecta, non minus malorum quàm Ilias habebat, excitaſſe. Neque enim finem contentionis faciebant Zenothemis ac Cleodemus: quanquam medius inter vtrunque interceſſerat Ariſtęnetus. Age, inquit Cleodemus, impręſentiarum quidem ſat eſt ſi literas neſcire conuincamini: ſed craſtino die vos vlciſcar quibus conueniet modis. Reſponde mihi Zenothemi, vel tu, vel elegantiſſimus iſte Diphilus, qua tandem gratia pecuniæ poſſeſſionem inter differentia ponendam eſſe cenſetis, cùm ex omnibus nil aliud expectetis, quàm vt ipſi quãplurimum pecuniæ poſſideatis, atque ob id cauſſæ ſemper apud diuites hæretis, fœneratis, atque vſuris incumbitis, neque non mercede docetis? Rurſum cur voluptatem deteſtemini, atque hac de cauſſa Epicureos in ius vocetis: cùm ipſi voluptatis gratia, turpiſſima tum facitis, tum patimini: indignè ferentes ſi quis vos non vocarit ad cœnam: rurſum ſi vocemini, non ſat eſt tantum vorare vt cibo turgeatis, niſi & famulis tantum donetis? Atque hæc cùm diceret, pariter & linteum reuellere conatus eſt quod Zenothemidis puer tenebat, omni carnium genere refertum: planéque futurum erat, vt apertum illud ac ſolutum medium in ſolum abiiceret, niſi quia puer non omittel at è manibus, gnauiter aduerſus trahentem retinens. Hîc Hermon: Euge Cleodeme, reſpondeant qua gratia damnent voluptatem, cùm ipſi ſupra cæteros omneis ſtudeant voluptati. Quin magis, inquit Zenothemis, tu Cleodeme reſpondeto quamobrem diuitias inter indifferentia numeres. Imò tu potiùs. Atque hunc ad modum diutius eſt altercatum, donec Ion capite tãdem in apertum prolato, Deſiſtite, inquit:

Ego, ſi libet, ſermonum argumenta pro- A ponam in medium, conuiuio nuptiiſque digna. Vos porrò citra contentionem viciſſim & dicite, & auſcultate: quēadmodum & apud Platonem noſtrum alternis dicēdi vicibus res vt plurimùm agitatur. Id dictum probabant cùm omnes qui aderant, tum in primis Ariſtænetus atque Eucritus, nimirum in ſpem erecti fore vt eo pacto ab odioſis illis contentionibus diſcedi poſſet. Et Ariſtænetus priorem in locum ſeſe recepit, iam partam eſſe pacē ratus. Iámque nobis inferebatur ea cōuiuij pars, abſolutam cœnam vocant, ſingulæ ſingulis aues, carnes aprugnæ, pulpa leporina, piſcis Tagenicus, placentæ: breuiter illa, quæcunque liberum eſt ſeu velis in aluum condere, ſeu domum aſportare malis. Apponebatur igitur nō ſua cuique quadrula, verùm Ariſtæneto atq; Eucrito eadem in parte menſæ vna ambobus cōmunis, ita vt de ſua vtrique parte quæ ſe ſpectaret, eſſet edendū, aut tollendum. Deinde altera Zenothemidi Stoico & Hermoni Epicureo, & his item inter ipſos communis. Deinceps Cleodemo atque Ioni. Poſt hos ſponſo ac mihi. Porrò Diphilo duorum pars appoſita, propterea quòd Zeno iam diſceſſerat. Hæc facito C Philon vti memoria teneas: nam paulo pòſt ad intellectū narrationis erunt vſui. PHIL. Meminerò ſanè. LVC. Tum Ion: Primus igitur exordiar, inquit, ſi quidem videtur. Deinde vbi pauliſper interſiluiſſet, Conueniebat, inquit, fortaſſis, vt apud eiuſmodi viros de ideis, atque incorporeis ſubſtātiis, dēque animi immortalitate ſermo haberetur: verùm ne mihi contradicāt ij qui diuerſam philoſophiæ ſectam ſequuntur, de nuptiis dicā ea quæ congruūt. Atque illud quidem optimum fuerat futurum, ſi nuptiis opus non haberemus, ſed Platonis ac Socratis dogma ſecuti, à fœminarum commercio nos penitus abdicaremus. Etenim qui ita feciſſēt, ij demum ad abſolutam illam virtutem pertingere potuiſſent. Quòd ſi viris omnino ducendæ ſint vxores, vt eas iuxta Platonicam ſententiam inter ſe cōmunes habeant, videlicet quò zelotypia vacemus. Hęc cùm eſſent riſu excepta, vt quę nimis intempeſtiuè dicerentur, tum Dionyſodorus: Non tu deſines, inquit, barbarica iſta nobis occinere? Nam vbi zelotypiam iſtā reperias, aut apud quem? At tu etiam hiſcere audes, inquit, ſterquilinium? Ad hæc Dionyſodorus opinor iam erat conuicia quę conueniebat, regeſturus,

ἐγὼ γάρ, εἰ δοκεῖ, λόγων ἀφορμὰς ὑμῖν ἀξίων τῆς παρούσης ἑορτῆς καταθήσω εἰς τὸ μέσον. ὑμεῖς δὲ ἀφιλονείκως ἔρξατε, καὶ ἀκούσατε ὡσαύτως ἀμέλει καὶ τοῦδε τοῦ ἡμετέρου Πλάτωνι ἐν λόγοις ἡ πλείστη διατριβὴ ἐγένετο. πάντες ἐπήνεσαν οἱ παρόντες, καὶ μάλιστα οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀρισταίνετόν τε καὶ Εὔκριτον, ἀπαλλάξασθαι τῆς ἀνδίας ὅτῳ τρόπῳ ἐλπίσαντες. καὶ μετῆλθέ τε ὁ Ἀρισταίνετος ὅτι τὸν αὐτοῦ τόπον, εἰρήνην ἄγοντα ἐλπίσας. καὶ ἅμα εἰσεκομίζετο ἡμῖν ὃ ἐπιτελὲς ὀνομαζόμενον δεῖπνον, μία ὄρνις ἑκάστῳ, καὶ κρέας ὗς, καὶ λαγῶα, καὶ ἰχθὺς ἐκ τοῦ παλαίου, καὶ σησαμοῦντες, καὶ ὅσα ἐστρατεῖν, καὶ ἐξιὸν ἀποφέρεσθαι τοῦπα. παρέκειτο δὲ οὐχ ἑνὶ ἑκάστῳ πινάκιον, ἀλλ' Ἀρισταιέτῳ μὲν καὶ Εὐκρίτῳ, ὅτι μιᾶς τραπέζης κοινόν, καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ, ἑκάτερον ἐγκρίνειν λαβεῖν· Ζηνοθέμιδι δὲ τῷ Στωϊκῷ καὶ Ἕρμωνι τῷ Ἐπικουρείῳ, ὁμοίως κοινὸν καὶ τούτοις, εἶτα ἑξῆς Κλεοδήμῳ, καὶ Ἴωνι, μεθ' οὓς τῷ νυμφίῳ, καὶ ἐμοί· τῷ Διφίλῳ δέ, τὰ ἀμφοῖν, ὁ γὰρ Ζήνων ἀπαλλάττει. καὶ μέμνησό μοι τούτων, ὦ Φίλων, δέῃ δή ποτε καὶ ἐν αὖθις χρήσιμον εἰς τὸν λόγον. ΦΙΛ. μεμνήσομαι δή. ΛΥ. ὁ τοίνυν Ἴων, Πρῶτος οὖν ἄρχομαι, ἔφη, εἰ δοκεῖ. καὶ μικρὸν ὑπισχνεῖτο, ἔχειν μὲν ἴσως, ἔφη, τοιούτων ἀνδρῶν παρόντων περὶ ἰδεῶν τε καὶ ἀσωμάτων εἶναι, καὶ ψυχῆς ἀθανασίας· ἵνα δὲ μὴ αἰτιάσωσί μοι, ὁπόσοι μὴ ξυντὰ φιλοσοφοῦσι, περὶ γάμων ἐρῶ τὰ εἰκότα. ὃ μὲν οὖν ἄριστον ἦν, μὴ δεῖσθαι γάμων, ἀλλὰ πειθομένους Πλάτωνι, καὶ Σωκράτει, παιδεραστεῖν. μόνοι γὰρ οἱ τοιοῦτοι ἀποτελεσθεῖεν ἂν πρὸς ἀρετήν. εἰ δὲ δεῖ καὶ γυναικείου γάμου κατὰ τὰ Πλάτωνι δοκοῦντα, κοινὰς εἶναι ταύτας τὰς γυναῖκας, ὡς ἔξω ζήλου εἶναι. γέλως ὅτι τούτοις ἐγένετο, ὡς οὐκ ἐν καιρῷ λεγομένοις. Διονυσόδωρος δέ, Οὐ παύσῃ, ἔφη, βαρβαρικὰ ἡμῖν ᾄδων; ποῦ γὰρ ἂν εὑρεθείη τὸν ζῆλον ὅτι τοῦτο, καὶ τοῦδε τίνι; καὶ σὺ γὰρ φθέγξῃ καθαρμα; εἶπεν. οἴμοι, καὶ ὁ Διονυσόδωρος ἀντελοιδόρησε τὰ εἰκότα,

ἀλλ' ὁ γραμματικὸς Ἰστιαῖος ὁ βέλτιστος, Παύσασθε, ἔφη· ἐγὼ γὰρ ὑμῖν ὑπιθαλάμιον ἀναγνώσομαι, καὶ ἀρξάμενος ἀνέγνωσεν. ἐμὲ γὰρ ταῦτα, εἴτε μέμνημαι, τὰ ἐλεγεῖα,

Ἦ οἵη πρὶν ἄρ' ἦεν Ἀριστήνετον ἐν μεγάροισι,
Δῖα Κλεανθὶς ἄλοσσ' ἐπιέφετ' ὀδυ-(κέων,
Περὶ ἔχουσα πασάων ἀλλάων παρθέ-
Κρέουσα τ' Κυθέρης, ἠδ' αὖ τ' Σελήνης.
Νυμφίε, σὺ δὲ χαῖρε, καρτερῶν κεφά-
πασι ἐφήδων,
Κρέουσα Νηρῆος, καὶ Θέτιδος παιδός.
Ἄμμες δ' αὖθ' ὑμῖν τὸν ὑπαλάμιον (μέλπα.
ὕμνον

Ξωὸν ἐπ' ἀμφοτέροις πολλάκις ἀφσωγέλωτος οὖν ὅτι τοῦτο, ὡς ἔοικε, τοιοῦτόν ἐστι, καὶ ἀρέσκει ἤδη τὰ παρακείμενα ἑαυτῷ, καὶ ἀπέλυσε τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἀριστήνετον, καὶ Εὔκριτον, τὰ παρ' αὐτῷ ἑκάτερος, κἀγὼ τἀμά, καὶ ὁ Χαιρέας, ὅσα ἐκείνῳ ἔκειτο, καὶ Ἰων ὁμοίως, καὶ ὁ Κλεόδημος. ὁ δὲ Δίφιλος ἤξίου καὶ τὰ τοῦ Ζηνωνίου ἤδη ἀπόντι παρατεθέντα φέρεσθαι, καὶ ἔλεγε μόνῳ παρατεθῆναι οἱ αὐτά, καὶ περὶ τούτου ἐμάχετο, καὶ ἀπίασιν, ἕτερος ἑτέρου ἀντιλαμβόμενοι, ὡς δὴ τὸν Παρθενικὸν νεκρὸν ἀπάγοντες, καὶ τέλος, ὁπόπληγη, ἔπεσε, πολὺν γέλωτα παρέχων τοῖς συμποταῖς, καὶ μάλιστα ἐπὶ ἡγαπάκτει μὲν τοῦτο, ὡς αὐτὰ μάλιστα ἠδικημένος. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἑρμοῦν καὶ Ζηνόθεμιν, ἅμα κατέκειντο, ὡς δὴ εἴρηκα), ὁ μὲν Ἑρμῆς, ὁ Ζηνόθεμις, ὁ δὲ ἐπ' αὐτόν. προὔκειτο δὲ αὐτοῖς τὰ μὲν ἀνὰ μέσον πόρτα, ἵππου καὶ αἰέλουρος εἰρωνικῶς· ἡ δὲ ὄρνις ἡ παρὰ τὸν Ἑρμοῦν, πιμελεστέρα, ὥστε, οἶμαι, τυχὸν ἔδοξε καὶ ταύτῃ αἱρεθῆναι, τῷ ἑαυτὴν ἐκάστερον. ἐν τούτῳ τοίνυν ὁ Ζηνόθεμις (καί μοι, ὦ Φίλων, πάνυ προσέχε τὸν νοῦν, ἀμφὶ γὰρ ἐσμεν ἤδη τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων) ὁδὶ Ζηνόθεμις, φημί, τὴν πρὸ αὐτοῦ ἀφεὶς, τῷ παρὰ τὸν Ἑρμοῦν αἰέλουρον, ποτέρων, ὡς ἔφην, ἔστιν. ἐδ' ἀντιλαβόμενος, καὶ οὐκ εἴα πλεονεκτεῖν. ἐνῆν δ' ὅτι ταῦτα, καὶ συμπεσόντες, ἔπαιον ἀλλήλους ταῖς ὄρνισιν αὐταῖς εἰς τὰ πρόσωπα. καὶ τῶν παρόντων ἐπιλαμβόμενοι, ἐπεκαλοῦντο βοηθεῖν· ὁ μὲν τ' Κλεόδημον, ὁ Ἑρμῆς· ὁ δὲ Ζηνόθεμις,

A verùm Grammaticus Istiæus, vir optimus ille, Desinite, inquit, ego vobis epithalamion recitabo: simúlq; cœpit legere: erat autem Elegiaci versus hi, si satis memini:

Nuper Aristaneti in ædibus vnica summo
Nutrita est studio diua Cleanthis hera,
Virginibus cunctis reliquis præstantior vna,
Vel potior Phœbe, vel potior Venere:
Salue & tu iuuenum validissime sponse valentum,
Nereo prior, ac fortior Aeacida.
At rursum vobis hoc carmen sæpius olim
Commune ambobus coniugiale canam.

Hæc, ita vt est consentaneum, risus est consecutus. Reliquum erat vt cibi tol-B lerentur. Iámque tollebant Aristæne-tus atque Eucritus ex his quæ sibi fue-rant proposita, suam vterque partem. Tum ego quæ mihi, & Chæreas item quæ sibi erant proposita. Eundem ad modum Ion & Cleodemus. Porrò Di-philus etiam Zenonis digressi partem tollere parabat, affirmans vni sibi ea fuisse proposita: atque hac de causa cum ministris dimicabat, ac vicissim in-ter sese trahebant, manibus vtrinque in auem iectis, non aliter quàm Patro-cli cadauer hinc atque illinc attrahere C conantes. Postremò vicit ille, atque ab-stulit, plurimum interim risum præbens conuiuis: maximè cùm eam ob rem po-stea grauiter stomacharetur, perinde quasi atroci affectus iniuria. Iam verò Zenothemis atque Hermon, qui pa-riter, vt dictum est, accumbebant, alter superiùs, puta Zenothemis, al-ter infra hunc, reliqua quidem, quo-niam æqualia fuerant apposita, citra pugnam sustulerant, cæterùm auis quæ iacebat ad Hermonis partem, erat al-tera paulò pinguior: idque ita casu e-uenerat, opinor. Iámque suam vter-que sublaturus erat, ibi Zenothemis (sed tu mihi nunc quammaximè fac a-nimum aduertas: iam enim ad ipsum ne-gotij caput peruenimus) Zenothemis, inquam, omissa ea quæ sese spectabat, eam quæ ante Hermonem iacebat, tol-lere est aggressus: quæ quidem (vti iam diximus) erat pinguiuscula. At ille con-trà nitens retinebat, haud sinens vt ea in re potiores ferret. Inter hæc clamo-re coorto, vtrique in alterum irruentes, ipsis auibus facies mutuò cædebant: ac barbis inuicem prehensis, auxilio ad-uocabant, hic quidem Cleodemum, pu-ta Hermō: ille verò, nempe Zenothemis,

Alcidamantem ac Diphilum. Ac cæteri quidem ad partes accesserunt, partim huius, partim illius, præter vnum Ionem, qui sese neutrum atque ancipitem seruabat. Cæterùm illi inuicem conserti pugnabant, ac Zenothemis quidem scyphum è mensa sublatum, eum qui coram Aristæneto stabat, abiecit in Hermonem,

Atque hunc haud tetigit, aliòsed flexus aberrat:

Verùm sponsi caput dissecuit alto grauissimóque vulnere. Itaque mulierum coorta vociferatio, quæ medium in prælium insiliebant: cum primis autem adolescentuli mater, cùm iam sanguinem eius aspexisset: præterea & sponsa metu territa prosiliit. Inter hæc Alcidamas strenuum virum præstitit, cùm Zenothemidi ferret opem, & illiso suo baculo, Cleodemi quidem caluariam, Hermonis verò maxillam comminuit: ad hæc è famulis aliquot opitulari parãtes, vulnerauit: quanquam illi nihil his rebus territi cesserunt: verùm Cleodemus intentato digito Zenothemidi oculum effodit: tum admotus narem mordicus auulsit. Porrò Hermon Diphilum Zenothemidi suppetias ferre conatum, è sponda in terram præcipitem dedit. Sauciatus est & Istiæus grammaticus, dum interuentu suo eos studet dirimere: calce videlicet in dentes illius illiso, idque à Cleodemo, cùm hunc Diphilum esse credidisset, non Istiæum. Iacebat igitur miser ille iuxta suum ipsius Homerum, sanguinem ab ore vomens. Præterea tumultus atque lacrymarum plena vndique erant omnia: dum & mulieres eiularent Chæreæ sponso circumfusæ, dúmque alij has studerent compescere. Porrò maxima malorũ omnium pars erat Alcidamas, posteaquam semel ad suum rediisset ingenium, feriens quicunque fortè in ipsum incidisset. Neque verò pauci in eo prælio cecidissent, scito, ni baculum is fregisset. Ego porrò iuxta parietem erectus assistens, spectabam omnia, neque me ei negotio admiscebam, nimirum Istiæi iam doctus exemplo, quàm esset periculosum eiusmodi cõflictus velle dirimere. Lapithas itaque Centaurósque vidisses, euerti mensas, effundi sanguinem, proiici scyphos. Demum Alcidamas subuersa lucerna magnas induxit tenebras. Iámque res, vt est coniectu facile, atrocior etiam multo esse cœpit, præsertim cùm haud esset procliue luminis copiam alicunde recuperare:

A Αλκιδάμαντα, καὶ Δίφιλον. καὶ συμίσγουσι οἱ μὲν, ὡς τὸν, οἱ δὲ, ὡς ἑκάτερον, πλὴν μόνου τοῦ Ἴωνος· ἑκάτερος δὲ μέσον ἑαυτὸν ἐφύλαττεν. οἵδε ἐμάχοντο συμπλακέντες, καὶ ὁ μὲν Ζηνόθεμις, σκύφον ἀράμενος ἀπὸ τῆς τραπέζης, κείμενον παρὰ τὸν Ἀριστάνετον, ῥίπτει κατὰ τοῦ Ἑρμωνος. Καὶ ἐκεῖνον μὲν ἥμαρτε, τὸν δὲ οἱ ἐπάπτει ἄλλῃ· διῆλε δὲ τὸ συμφὺς ὀστέον εἰς δύο, ἄχρι τοῦ μάλα καὶ βαθέος αἵματος. Ἐκ δὴ τούτου τοῦ γυναικῶν ἐγένετο, καὶ κατεπήδησαν εἰς τὸ μεταίχμιον αἱ πολλαί, καὶ μάλιστα ἡ μήτηρ τοῦ μειρακίου, ἐπεὶ B ὃ αἷμα εἶδε καὶ ἡ νύμφη δὲ ἀνεπήδησε, φοβηθεῖσα περὶ αὐτῷ. ἐν τοσούτῳ δὲ ὁ Ἀλκιδάμας ἠείρετο, τῷ Ζηνοθέμιδι συμμαχῶν. καὶ παραξας τῇ βακτηρίᾳ, τὸν Κλεοδήμου μὲν ὀστέον κρανίον, τὸν Ἑρμωνος δὲ τὴν σιαγόνα ἐπέτριψε, καὶ τῶν οἰκετῶν αὐτοῖς βοηθεῖν αὐτοῖς ὑπαγορεύοντας, κατέτρωσεν· ὁ μὲν ἀπετράπετο ἑκάτερος. ἀλλ' ὁ μὲν Κλεόδημος, ὀρθὸν ἔχων τὸν δακτύλῳ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Ζηνοθέμιδος ἐξώρυττε, καὶ τὴν ῥῖνα τοῦ προσφὺς, ἀπέτραγεν. ὁ δὲ Ἑρμων, τὸν Δίφιλον ὑπὸ ξυμμαχίας ἔχοντα τὸν Ζηνοθέμιδος, ἀφῆκεν ὑπὸ κεφαλὴν ἀπὸ τοῦ κλιντῆρος. ἐπεὶ δὲ C Ἰσταῖος ὁ γραμματικὸς, διαλύειν αὐτοὺς ὑπαγορῶν, λάξ, οἴμοι, εἰς τοὺς ὀδόντας τοῦ Κλεοδήμου, Δίφιλον εἰσῆλτε. ἔκειτο οὖν ἄθλιος καὶ τὸν αὐτοῦ Ὅμηρον, αἷμα ἐμέων. πλὴν ὀφρυῶν τε καὶ δακρύων μεστὰ ἦν πάντα. Καὶ αἱ γυναῖκες ἐκώκυον, τὸν Χαιρέαν περιχυθεῖσαι· οἱ δὲ ἄλλοι κατέπαυον. μέγιστον δὲ ἦν ἀπόντων κακῶν ὁ Ἀλκιδάμας, ἐπεὶ ἅπαξ ὃ καθ' ἑαυτὸν ἐπέφατο, παίων τὸν προστυχόντα· καὶ D πολλοὶ ἄν, δῆλα δὴ, ἔπεσον, εἰ μὴ κατέαξε τὴν βακτηρίαν. ἐγὼ δὲ παρὰ τὸν τοῖχον ὀρθὸς ἑστὼς, ἐθεώρουν ἕκαστα, οὐκ αἱρούμενός ἐμαυτὸν, ἅτε τοῦ Ἰσταίου διδαχθείς, ὡς ἔστιν ἐπισφαλὲς διαλύειν τὰ τοιαῦτα. Λαπίθας οὖν καὶ Κενταύρους εἶδες ἄν, τραπέζας ἀνατρεπομένας, καὶ αἷμα ἐκχεόμενον, καὶ σκύφους ῥιπτουμένους· τέλος δὲ, ὁ Ἀλκιδάμας ἀνατρέψας τὸν λυχνίον, σκότος μέγα ἐποίησε· καὶ τὸ πρᾶγμα, ὡς τὸ εἰκὸς, μακρῷ χαλεπώτερον ἐγένετο· καὶ γὰρ οὐ ῥᾳδίως ἦν πόρρωθεν φωτὸς ἄλλου,

Ἀλλὰ πολλὰ ἐτεράζετο, καὶ δεινὰ ἐν τῷ σκότῳ. καὶ ἐπεὶ πῦρ τις λύχνον ποτὲ κομίζων, κατελήφθη Ἀλκιδάμας μὲν, τὴν αὐλητρίδα ἀπογυμνοῦν, καὶ τοῖς βίαν συνεκδύεσθαι αὐτῇ ἀπειλοῦντα. Διονυσόδωρος δὲ ἄλλό τι γελοιότερον ἐφωράθη πεποιηκώς· σκύφος γὰρ ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ κόλπου, ὃ ἁρπάσας αὐτὸς· εἶτ' ἀπολοφυράμενος, Ἰωνᾶ, ἔφη, ἀπολόμενον ἐν τῇ ταραχῇ, δοῦναί μοι αὐτὸ, ὅπως μὴ ἀπόλοιτο· καὶ ὁ Ἰων κηδεμονικῶς ἔλεγε τοῦτο πεποιηκέναι. ὅτε δὲ τοῦτο διελύθη τὸ συμπόσιον, σπασθεῖσα ἐκ τῶν δακρύων αὖθις εἰς γέλωτα ὅτε τῷ Ἀλκιδάμαντι, καὶ τῷ Διονυσοδώρῳ, καὶ Ἰωνι. καὶ οἵ τε τραυματίαι, φορείοις ἐξεκομίζοντο, ποικίλως ἔχοντες· καὶ μάλιστα ὁ πρεσβύτης Ζηνόθεμις ἀμφοτέρως, τῇ μὲν, τῆς ῥινὸς, τῇ δὲ, τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐπιλημμένος, βοᾶν ἀπόλλυσθαι ὑπ' ἀλγηδόνων· ὥστε καὶ τὸν Ἑρμείαν, καίπερ ἐν κακοῖς ὄντα (δύο γὰρ ὀδόντας ἐξεκέκοπτο) αἰτιᾶσθαι λέγοντα, Μέμνησο μέντοι, ὦ Ζηνόθεμι, ὡς οὐκ ἀδιάφορον ἡγῇ τὸν πόνον. καὶ ὁ νυμφίος δὲ, ἀκεσαμένου τὸ τραῦμα τοῦ Διονίκου, ἀπήγετο εἰς τὴν οἰκίαν, ταινίαις κατειλημμένος τὴν κεφαλὴν, ὅτε τὸ ζεῦγος ἁρπαθεὶς, ἐφ' ᾧ τὴν νύμφην ἀπάξειν ἔμελλον, πικροῖς ὁ ἆθλιος τοῖς γάμοις ἑορτάσας. καὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁ Διόνικος ἐπεμελήθη δὴ τὰ δυνατά. καὶ κατενυσθέντες, ἀπήγοντο ἐμοῦντες οἱ πολλοὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς. ὁ μέντοι Ἀλκιδάμας, αὐτοῦ ἔμεινεν. οὐ γὰρ ἐδυνήθησαν ἐκβαλεῖν τὸν ἄνδρα, ἐπὶ ἅπαξ καταβαλὼν ἑαυτὸν ὅτε τῆς κλίνης, πλαγίως ἐκάθευδε. τοῦτό σοι τέλος, ὦ καλὲ Φίλων, ἐγένετο τοῦ συμποσίου, ἢ ἄμεινον τὸ πραγικὸν ἐκεῖνο εἰπεῖν, ὅ,

Πολλαὶ μορφαὶ τῶν δαιμονίων·
Πολλὰ δ' ἀέλπτως κραίνουσι θεοί·
Καὶ τὰ δοκηθέντ' οὐκ ἐτελέσθη.

Ἀπροσδόκητα γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀπέβη καὶ ταῦτα. ἐκεῖνό τε μεμάθηκα ἤδη, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς ἀπροφάσιστα ὅτε, συνεστᾶσθαι τοιούτοις φιλοσόφοις.

sed multa interim ac fæua patrata sunt in tenebris. Pòst vbi accederet nescio quis lucernam tandem apportans, Alcidamas quidem repertus est tibicinæ vestem sustollens, vique cum illa congredi pugnans. Dionysodorus autem in alio quodam ridiculo facinore deprehensus est. Nam, vt surrexerat, scyphus è sinu illius elapsus in solum decidit: postea excusans aiebat Ionem in tumultu calicem sublatum sibi tradidisse, ne periret. Id ita factum, Ion admodum solicitè quasi patronum agens asseuerabat. His rebus dimissum est conuiuium, à lacrymis denuo in ridiculum exitum conuersum, idque Alcidamantis, Dionysodori, atque Ionis gratia. Porrò qui erant saucij, sublati sarcinę ritu foras deportabantur miseris affecti modis, maximè senex ille Zenothemis, pariter tum oculo tum nare mutilatus, enecari se præ cruciatu clamitãs: adeò vt Hermon, quanquam ne ipse quidem expers malorum, (nam huic duo dentes fuerant excussi) palàm atteslaretur, Memineris, inquiens, ô Zenothemis, ne posthac dolorem in mediis habendum ducas. At sponsus iam vulnere à Dionico curato, domum reuectus est fasciis reuincto capite, eidem impositus vehiculo, quo sponsam fuerat abducturus. Atque ita miser ille nuptias acerbas celebrarat. Deinde & aliis item Dionicus pro sua virili remedium adhibuerat. Postremò postquam iam dormierant, asportati sunt plerique mediis in viis vomentes. Cæterùm Alcidamas inibi remanebat. Neque enim valebant hominem extrudere, posteaquam semel sese in spondam abiecerat, atque ibi trãsuersus accubuisset. Hic erat, ô bone Philon, eius exitus conuiuij, de quo rectissimè illud dici possit, quod in fine Tragœdiarum nonnunquam accinitur:

Sunt fortunæ varij casus:
Plurima quæ haud speraueris vnquam,
Ea conficiunt numina diuûm.
Rursum quæ certò speraris,
Ea frustratò non contingunt.

Siquidem & hæc planè præter expectationem atque inopinatò exierunt. Præterea & illud iam didici, non esse tutum, cui non sit opus, cum eiusmodi philosophis agitare conuiuium.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΗΣ ΘΕΟΥ.

DE SYRIA DEA.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Argumentum operis ipſe titulus indicat. Deſcribit enim Syriæ deæ & templum, & ſacra, & effigiem quoque, facto narrationis initio à collatione reliquorum templorum ſacrorúmque quæ in Syria ſunt. Ac primùm quidem in genere commendat templum deæ huius, à ſanctitate, miraculis, & opulentia. Deinde ſpeciatim commemorat & de origine eius, quando videlicet, & à quibus conditum tradatur, & quænam ipſa Dea eſſe à pleriſque putetur. Poſt hæc de æde templi, à quibus ea extructa fuerit, quæ eius forma, qui ſitus ſit. Item de ſignis ac ſtatuis quæ tum intra ædem, tum extra viſantur. Poſtremo autem & de ſacerdotibus deæ, de lacu & piſcibus ſacris, ad quos ſimulacra deorum veluti per pompam quandam viſendi cauſſa quotannis exeunt. Præterea & de panegyricis conuentibus qui ibi celebrentur, de Gallis, & eorum ceremoniis, déque ſacrificandi ritu ac legibus: inſertis ſuo loco & Antiochi & Combabi hiſtoriis, quorum alter Stratonicen nouercam amauit: alter ob euitandam eiuſdem rei ſuſpicionem ſibi ipſi virilia præcidit. Atque in his nonnulla, vt videlicet illa de arca Noë (quem Lucianus, vt cæteri Græci quoque, Deucalionem hîc vocat) de Gallorum & ſacerdotum purificatione, de vetito porcorum eſu, & id genus alia ita tradantur, vt propemodum credi poſſit ex Iudæorum obſeruationibus ac ſacris pleraque illa tranſſumpta, ſed tempore poſtea uſu ſi adulterata ac depranata fuiſſe, ſiue hoc populorum vicinitate atque commercio factum demus, ſiue Barbari iſti ad eorum exempla quæ à Iudæis tunc cùm in Aſſyria captiui erant, videbant fieri, ſuos quoque ritus conformarunt. Aſſyriorum enim & hæc ciuitas fuit, in qua tam prodigioſa dea culta eſt, ea parte quæ Cœleſyria à Plinio dicitur, condita: cuius nomen Stephanus quidem Hieram, hoc eſt, ſacram, abſolutè, Strabo autem & Plinius iuncta voce Hierapolin vocant: quod hîc Lucianus Ionica dialecto, qua per totam hanc deſcriptionem vtitur, in polin Hieram, hoc eſt, ciuitatem ſacram, per tmeſin diuiſit. Eandem autem & Bambycem iidem, & Edeſſam, quod poſterius nomen Strabo addit, & à Syris ipſis Magog, vt Plinius habet, appellari tradunt: ipſámque deam quam Lucianus ſimpliciter Syriam vocat, proprio nomine Atergatin, & à Græcis Derceto quoque nominari ſcribunt. Cæterùm de Atergatide non alienum opinor fuerit etiã illa huc apponere, quæ apud Athenæum leguntur, quando & ipſa ad vberiorem intellectum eorum quæ hîc à Luciano dicuntur, nonnihil facere videntur. Verborum eorum ſententia hæc eſt: Antipater Tarſenſis, inquit, profeſſione Stoicus, libro περὶ δεισιδαιμονίας, hoc eſt, de religione, quarto, dici à quibuſdam tradit, quòd Gatis Syrorum regina, ita gulæ dedita fuerit, vt per præconem edixerit ne quis piſcem aliquem abſque Gatide comederet. Per ignorantiam igitur pleroſque Atergatim ipſam vocare, atque à piſcibus abſtinere. Mnaſeæ autem in ſecundo de Aſia ita ait: Mihi quidem Atergatis videtur regina adeò intolerabilis fuiſſe, ac multa duriter populis ſuis imperaſſe, ita vt lege quoque cauerit illis, ne quem piſcem ederent, ſed ad ipſam afferrent, eò quòd hoc cibi genere delectaretur. Atque inde etiam in ſacrificiis ſolenne hoc manſiſſe, vt quoties deam precarentur, piſces illi argenteos aut aureos offerrent: ſacerdotes verò etiam tota die veros deæ piſces in menſa paratos ac coctos apponere, elixos pariter & aſſatos, quos ipſi poſtea ſacerdotes deæ abſumant. Ac paulo pòſt idem addit: Atergatis autem, quemadmodum Xanthus ille Lydus tradit, à Mopſo quodam Lydo capta vnà cum filio Ichthye, in lacu Aſcalone contumeliæ cauſſa ſubmerſa, & à piſcibus deuorata eſt. Hæc Athenæus libro 8. Præterea neque illud omittendum videtur, quòd Edeſſam tradit Volaterranus eam eſſe vrbem, in quam Tobias olim filium ſuum ad Gabelum quẽdam, apud quem pecuniam depoſuerat, miſit. Quod ſi verè ab illo traditur, eadémque Edeſſa & Hierapolis dicitur, vt Straboni placet, manifeſtum ex eo iam apparet, & Iudæos ibi captiuos vixiſſe, & illorum obſeruationum veſtigia quoque quædam eodem loco hæſiſſe. Sed hæc in medio relinquamus.

ἄτερ Γάτιδος, id eſt, abſque Gatide, quæ verba iũcta Atergatidis nomen fecere.

ΕΣτιν ἐν Συρίῃ πόλις, οὐ πολλὸν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτεω ποταμοῦ, καλέεται δὲ Ἱρή, καὶ ἔστιν ἱρὴ τῆς Ἥρης τῆς Ἀσσυρίης. δοκέει δέ μοι, πόλεϊ τὸ οὔνομα οὐκ ἅμα τῇ πόλῃ οἰκισθῆναι ἐγένετο, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀρχαῖον, ἄλλο ἦν. μετὰ δὲ σφίσι, τῶν ἱρῶν μεγάλων γινομένων, ἐς πόλεϊ ἡ ἐπωνυμίη ἀπίκετο. περὶ τούτης δὴ τῆς πόλιος ἔρχομαι ἐρέων ἐκόσα ἐν αὐτῇ ἐστί. ἐρέω δὲ καὶ νόμους, τοῖσι ἐς τὰ ἱερὰ χρέονται, καὶ πανηγύρεας τὰς ἄγουσι, καὶ θυσίας τὰς ὑποτελέουσι. ἐρέω δὲ ἐκόσα καὶ περὶ τοῦ ἱροῦ εἰσαμέων μυθολογέουσι, καὶ τὸν νηόν, ὅκως ἐγένετο. γράφω δέ, Ἀσσύριος ἐών· καὶ τῶν ἀπηγέομαι, τὰ μὲν αὐτόψιν μαθών· τὰ δὲ, καὶ τῶν ἱρέων ἐδάην, ἐκόσα εἴρηται ἐμοὶ πρεσβύτερα, ἐγὼ ἱστορέω. Πρῶτοι μὲν οὖν ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Αἰγύπτιοι λέγονται θεῶν τε ἐπίνοιαν λαβεῖν, καὶ ἱερὰ εἵσασθαι, καὶ τεμένεα, καὶ πανηγύρεας ἀποδέξαι· πρῶτοι δὲ καὶ ὀνόματα ἱερὰ ἔγνωσαν, καὶ λόγους ἱεροὺς ἔλεξαν. μετὰ δέ, οὐ πολλοστῷ χρόνῳ παρ' Αἰγυπτίων λόγον Ἀσσύριοι ἐς θεοὺς ἤκουσαν, καὶ ἱερὰ καὶ νηοὺς ἤγειραν, ἐν τοῖσι καὶ ἀγάλματα ἔθεντο, καὶ ξόανα ἐστήσαντο. δὲ δὴ παλαιὸν, καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι ἀξίωσιν ἦν ἔσχε. καὶ ἔστι ἱερὰ καὶ ἐν Συρίῃ, ἃ δὴ πολλῷ τοῖς Αἰγυπτίοισι ἰσοχρονέοντα, τῶν ἐγὼ πλέξω ὄπωπα. τό γε τοῦ Ἡρακλέος ὃ ἐν Τύρῳ, ἃ τούτου τοῦ Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες ἀείδουσι, ἀλλὰ τὸν ἐγὼ λέγω πολλὸν ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἥρως ἐστί. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο ἱερὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα, ὃ Σιδώνιοι ἔχουσι, ὡς μοὶ αὐτοὶ λέγουσι, Ἀστάρτης ἐστί. Ἀστάρτην δὲ ἐγὼ δοκέω Σελήνην εἶναι· ὡς δέ μοι τις τῶν ἱρέων ἀπηγέετο, Εὐρώπης ἐστὶ τῆς Κάδμου ἀδελφεῆς. Τούτην δὲ ἐοῦσαν Ἀγήνορος τοῦ βασιλῆος θυγατέρα, ἐπειδή τε ἀφανὴς ἐγένετο, οἱ Φοίνικες τῷ νεῷ ἐτίμησάν τε, καὶ λόγον ἱερὸν ἐπ' αὐτῇ ἔλεξαν, ὅτι ἐοῦσαν καλὴν Ζεὺς ἐπόθησε, καὶ ἐκ εἴδεος ἐς τοῦτον ἀμείψαντα, ἥρπασε· καὶ μιν ἐς Κρήτην φέρων, ἀπίκετο. ταῦτα μὲν καὶ τῶν ἄλλων Φοινίκων ἤκουον· καὶ τὸ νόμισμα τῶν Σιδωνίων χρέονται,

ESt in Syria ciuitas non longè ab Euphrate flumine, vocatur autem Sacra, & est quoque sacra Iunonis Assyriæ: cæterùm nomen hoc videtur mihi nõ statim ab initio vrbi, cùm condita est, impositum fuisse, sed antiquitus quidem aliud fuisse, postea verò cùm sacra ibi magna subinde peragerentur, in hoc cognomentum euasisse. De hac igitur ciuitate venio dicturus, quæcunque videlicet in ipsa sunt. Dicam autem & leges quibus in sacris vtuntur, & solennes conuentus quos celebrant, & sacrificia quæ peragunt. Dicam autem & quæcunque de illis traduntur, qui templum hoc consecrarunt, & de æde ipsa quo pacto condita fuerit. Scribo autem Assyrius ipse existẽs: & eorum quæ narro, alia quidem ipse coràm vidi, alia verò à sacerdotibus edoctus sum. Quęcunque igitur antiquiora me sunt, ab iis narrationem incipiam. Primi itaque hominum, quos nos scimus, Ægyptij, dicuntur & deorum notitiam percepisse, & templa constituisse, lucósque & conuentus solennes edidisse. Primi autem & nomina sacra intellexerunt, & sermones sacros docuerunt. Deinde verò non multo tempore pòst, ab Ægyptiis Assyrij doctrinam de diis acceperunt, & sacra templáque erexerunt, in quibus & simulacra posuerunt, & statuas dedicarunt. Antiquitus autem etiam apud Ægyptios absque simulacris & statuis templa erant. Et sunt in Syria quoque templa non multo Ægyptiis ætate posteriora, quorum ego plurima ipse vidi. Herculis vtique æquæuum est illud videlicet quod Tyri est: non huius Herculis quem Græci carminibus celebrant: sed quem ego dico, multo vetustior est, & Tyrius heros. Est autem & aliud templum in Phœnicia, magnum, quod Sidonij celebrant, Astartæ, vt quidem ipsi dicunt. Astarten autem ego puto Lunam esse. Cæterùm vt mihi ex sacerdotibus quidã narrauit, Europæ illud est, Cadmi sororis. Hanc autẽ fuisse ferunt Agenoris regis filiam: & postquam amplius non comparuit, Phœnices ipsam templo honorarunt, & sermonẽ de ea sacrum euulgarunt, quòd videlicet pulchra cùm esset, Iupiter amore eius captus fuerit, & mutata in taurum forma, rapuerit eam, & in Cretam inde abiens deportarit. Atq; hęc quidẽ etiam à cæteris Phœnicibus audiui: & nomisma quoq; quo Sidonij vtũtur,

Hercules Tyrius.

Astarte.

Europam habet insidentem tauro, Ioui videlicet. Cæterùm ipsam ædem non omnes confitentur Europæ esse. Habent autem & aliud templum Phœnices, non Assyrium, sed Ægyptium, quod ex Heliopoli in Phœniciam peruenit: quod ego quidem ipse non vidi, sed tamen magnum etiam hoc & pervetustum est. Porrò & Bybli vidi templum magnum, Veneris Bybliæ cognomento, in quo & ritus quosdam in Adonidem peragunt. Cognoui autem & ipse ritus eos. Dicunt igitur factum illud quo ab apro percussus Adonis fuit, in sua terra contigisse: & in memoriam rei verberantur annis singulis, & lamentantur, & ritus solennes peragunt, ac ipsis magni adeò luctus per totam regionem inducuntur. Postquam autem iam verberandi ac deplorandi finis factus est, principiò quidem inferias Adonidi peragunt, perinde ac mortuo tum existenti, postea autem sequenti die & viuere ipsum dictitant, & in aërem sursum mittunt, & capita detondent, quemadmodum Ægyptij quando apud ipsos Apis mortuus est. Ex mulieribus autem quæcunque tonderi non volunt, talem pœnam exoluunt: vnum quidem diem ad quæstum corpore faciendum prostant: forum autem illud solùm peregrinis exhibetur: & quod inde mercedis auferunt, hoc Veneri in sacrificium datur. Sunt autem ex Byblis nonnulli qui dicunt apud sese humatum esse Osirim Ægyptium, luctúsque & ritus hosce non Adonidi sed Osiridi omnes fieri. Dicam autem & vnde fidem eius rei sibi faciant. Caput vnoquoque anno ex Ægypto Byblum defertur, septem diebus, quantum spatij ex illa in hanc est, enatans. Ac venti ipsum ferunt diuina quadam remigatione. Vertitur autem nusquam aliò, sed solùm Byblum perfertur, & est in summa mirum quiddam. Et hoc quouis anno fit, quemadmodum & me præsente tum Bybli factum est, & caput ipsum spectaui è papyro effigiatum. Est autem & aliud miraculosum in terra Bybliorum: fluuius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluuio nomen est Adonis. Hic quotannis cruore inficitur, & colorem amittit, & in mare exiens, ipsum quoque pelagus magna ex parte purpureum efficit, Bybliisque lugendi tempus indicat. Fabulantur autem quòd illis tum diebus Adonis per Libanum saucietur,

Venus Byblia.

Adonis fluuius.

A τὴν Εὐρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῷ ταύρῳ τῷ Διί· τὸν μὲν οὖν ἐμοὶ γε οὐκ ὁμολογέουσι Εὐρώπης ἐμνήσθαι. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλο Φοίνικες ἱερόν, οὐκ Ἀσσύριον, ἀλλ' Αἰγύπτιον, ὃ ἐξ Ἡλίου πόλιος ἐς τὴν Φοινίκην ἀπίκετο. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ὄπωπα, μέγα δὲ καὶ τόδε καὶ ἀρχαῖόν ἐστι. εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱερὸν Ἀφροδίτης Βυβλίης, ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια ἐς Ἄδωνιν ἐπιτελέουσι. ἐδάην δὲ καὶ τὰ ὄργια. λέγουσι γὰρ δὴ ὧν ἔργον ἐς Ἄδωνιν ὑπὸ τοῦ συὸς, ἐν τῇ χώρῃ τῇ σφετέρῃ γενέσθαι, καὶ μνήμην τοῦ πάθεος τύπτονταί τε ἑκάστου ἔτεος, καὶ B θρηνέουσι, καὶ τὰ ὄργια ἐπιτελέουσι, καὶ σφίσι μεγάλα πένθεα κατὰ τὴν χώρην ἵστανται. ἐπεὰν δὲ ἀποτύψωνταί τε, καὶ ἀπολαύσωνται, τοιῇδε μὲν καθαίρεσι τῷ Ἄδωνιδι, ὅκως ἐόντι νέκυϊ· μετὰ δὲ, τῇ ἑτέρῃ ἡμέρῃ, ζώειν τέ μιν μυθολογέουσι, καὶ ἐς τὸν ἠέρα πέμπουσι, καὶ τὰς κεφαλὰς ξυρέονται, ὅκως Αἰγύπτιοι, ἀποθανόντος Ἄπιος. γυναικὸς δὲ ὁκόσας οὐκ ἐθέλουσι ξυρέεσθαι, τοιῇδε ζημίῃ ἐκτελέουσι· ἐν μιῇ ἡμέρῃ, ὅτε περ ἀπὸ τῆς ὥρης ἵστανται· ἢ δὲ ἀγορὴ μισθοῖσι ξείνοισι C παρέχεται, καὶ ὁ μισθὸς ἐς τὴν Ἀφροδίτην, θυσίη γίνεται. εἰσὶ δέ τινες Βυβλίων, οἳ λέγουσι καὶ σφίσι τεθάφθαι τὸν Ὀσιριν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὰ πένθεα, καὶ τὰ ὄργια, οὐκ ἐς τὸν Ἄδωνιν, ἀλλ' ἐς τὸν Ὀσιριν πάντα περαίνεσθαι. ἐρέω δὲ κἀγὼ ὁκόθεν καὶ τὰ δὲ πιστὰ δοκέουσι. κεφαλὴ ἑκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλώουσα τὸν μεταξὺ πλόον ἑπτὰ ἡμερέων. καὶ μιν οἱ ἄνεμοι φορέουσι θείῃ ναυτιλίῃ. πέπεται δὲ θάλασσα, ἀλλ' ἐς μοιρίδιον τὴν Βύβλον ἀπικνέεται· καὶ ἔστι D σύμπαν, θῶυμα. καὶ τῷπερ ἑκάστου ἔτεος γίνεται, ὃ καὶ ἐμεῦ παρεόντος ἐν Βύβλῳ ἐγένετο· καὶ τὴν κεφαλὴν ἐθησαύριζον Βυβλίοι. ἔστι δὲ ἄλλο θῶυμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ ὄρεος, ἐς τὴν ἄλλην ἐκδιδοῖ οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἄδωνις ὀπίκεται· ὁ δὲ ποταμὸς, ἑκάστου ἔτεος αἱμάσσεται, καὶ τὴν χροιὴν ὀλέσας, ἐσπίπτει ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ φοινίσσει ὁ πολλὸν τοῦ πελάγεος, καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθεα. μυθέονται δὲ ὅτι τούτοισι τοῖσι ἡμέρῃσι, ὁ Ἄδωνις ὑπὸ τὸν Λίβανον πεπώκεται,

καὶ τὸ αἷμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον ἀλλάσσει τὸν ποταμὸν, καὶ τῷ χρόᾳ τὸ ἐπώνυμον διδοῖ. ταῦτα μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι. ἐμοὶ δέ τις αὐτὴρ Βύβλιος, ἀληθέα δοκέων λέγειν, ἑτέρῳ ἀπηγέετο τοῦ πάθεος αἰτίῳ. ἔλεγε δὲ ὧδε· Ὁ Ἀδωνις ὁ ποταμὸς, ὦ ξεῖνε, διὰ τοῦ Λιβάνου ἔρχεται· ὁ δὲ Λίβανος καρπὸν ξανθότατόν ἐστι· αἴτεμοι ὦν τηνικάδε ἐκείνῃσι τῇσι ἡμέρῃσι ἰσταμένοισι τὸν χοῦν τοῦ ποταμοῦ ὑπιφέρουσι, ἐστὶν ἐς τὰ μάλιστα μιλτώδεα· ἡ δὲ γῆ μιν αἱματώδεα ποιέει· καὶ τοῦ δὲ τοῦ πάθεος ὑπὸ τὸ αἷμα, τὸ λέγουσι, ἀλλ' ἡ χώρη αἰτίη. ὁ μὲν μοι Βύβλιος τοσαῦτα ἀπηγέετο. εἰ δὲ ἀτρεκέως ταῦτα ἔλεγε, ἐμοὶ μὲν δοκεῖ καρπὸν θεῖον καὶ τοῦ αἵματος ἐπιτυχεῖν. αἰείρω δὲ καὶ ἐς τὸν Λίβανον ἐκ Βύβλου, ὁδὸν ἡμέρης, πυθόμενος αὐτόθι ἀρχαῖον ἱρὸν Ἀφροδίτης ἔμμεναι, τὸ Κινύρης ἵσατο· καὶ εἶδον τὸ ἱρὸν, καὶ ἀρχαῖον ἐὸν. τάδε μὲν ἔστι τὰ ἐν τῇ Συρίῃ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα ἱρά. τοσούτων δὲ ἐόντων, ἐμοὶ δοκέειν, οὐδὲν τῷ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει μεῖζον ἔμμεναι, οὐδὲ νηὸς ἄλλος ἁγιώτερος, οὐδὲ χώρη ἄλλη ἱερωτέρη. ἔνι δὲ καὶ ἔργα ἐν αὐτῷ πολυτελέα, καὶ ἀρχαῖα ἀναθήματα, καὶ πολλὰ θαύματα, καὶ ζόανα διοτρεπέα, καὶ θεοὶ δὲ κάρτα αὐτόθιοι ἐμφανέες. ἱδρῶτά γὲ δή ὦν παρὰ σφίσι τὰ ξόανα, καὶ κινέεται καὶ χρησμηγορέει· καὶ βοὴ δὲ πολλάκις ἐγήρετο ἐν τῷ νηῷ, κλαδέντος τοῦ ἱροῦ, καὶ πολλοὶ ἤκουσάν. καὶ μὲν καὶ ὅλως πέρι, ἐν τοῖσι ἐγὼ οἶδα, σοφώτατόν ἐστι. πολλὰ γὲ αὐτοῖσι ἀπικνέεται χρήματα, ἔκ τε Ἀραβίης, καὶ Φοινίκων, καὶ Βαβυλωνίων, καὶ ἄλλα ἐκ Καππαδοκίης, τὰ δὲ καὶ Κίλικες φέρουσι, τὰ δ' Ἀσσύριοι. εἶδον δ' ἐγὼ καὶ τὰ ἐν τῷ νηῷ κάθηρα ἀποκείμενα, ἐσθῆτα πολλὴν, καὶ ἄλλα, ἐκόσα ἐς ἄργυρον ἢ ἐς χρυσὸν ἀποκέκριται. ἑορτὰς μὲν γὲ καὶ πανηγύριες ἀδαμοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώπων τοσάσδε ἀποδείκνυται. ἱστορέοντι δέ μοι ἐτέων πέρι, ὁκόσα τῷ ἱρῷ ἐστι, καὶ τινὰ θεὸν αὐτοῦ λόγῳ τινὰ δοκέουσι, πολλοὶ λόγοι ἐλέγοντο, τῶν οἱ μὲν ἱεροὶ, οἱ δὲ ἐμφανέες, οἱ δὲ κάρτα μυθώδεες· καὶ ἄλλοι, βαρβαρικοὶ, οἱ μὲν τοῖσι Ἕλλησι ὁμολογέοντες, τοὺς ἐγὼ πάντας μὲν ἐρέω, δίκομαι δὲ οὐδαμῶς.

A & cruor illius in aquam delatus, fluminis colorem mutet, eidémque nomen præbeat. Atque hæc quidem vulgo dictitãt. Cæterùm mihi vir quidam Byblius, qui vera dicere visus est, aliam quandam huius rei causſam narrauit: Dicebat autem hoc pacto: Fluuius hic Adonis, ô hospes, per Libanum defertur. Libanus autem ipse terram habet admodum rubeam. Venti igitur vehementiores illis tum diebus exoriẽtes, terram in fluuium deferunt, quæ tum maximè minio similis est: ea posteà illum cruentum videri facit. Atque ita rei huiusce causſa haudquaquam cruor est, vti ferunt, sed terra.

B Ac Byblius quidem tantum narrabat. Quòd si autem vera ista dixit, mihi quidem videtur diuinus adeò etiam vẽti iste tum ortus incidere. Cæterùm ascendi & in Libanum ex Bybli, itinere vnius diei, cùm audissem ibi antiquum tẽplum Veneris esse, quod Cinyras dedicasset. Ac vidi sanè templũ, erátque pervetustum. Atque hæc quidem in Syria sunt templa antiqua, & magna. Quę cùm multa adeò sint, nullum tamen, quantum mihi videtur, maius eo est quod in Sacra ciuitate habetur, neque etiam ædes alia sanctior,

C aut terra magis sacra vspiam est. Sunt autẽ & opera in eo pretiosa, & donaria antiqua, & miraculosa multa, & statuæ religiosæ, & dij quoque ex ipsis manifestam adeò sui significationem dantes. Siquidem & sudorem ipsis emittunt statuæ, & mouentur, & oracula edunt, & clamor sæpenumero in æde coortus est cùm templum iam clausum esset, multíque audierunt. Iam verò & diuitiis inter ea quę quidem ipse vidi, primum atque præcipuum est. Nam multæ afferuntur ipsis opes tum ex Arabia tum à Phœnicibus & Babyloniis, & aliæ item ex Cappadocia, & quæcunque Cilices afferunt, & quæcunque Assyrij. Vidi autem ego etiam ea quæ secretò in æde posita sunt,

D vestes videlicet multas, & alia quæcunque argento aut auro seorsim deputata sunt. Nam festa quidem & solennes conuentus haud vllis aliis hominibus æquè multùm peraguntur. Porrò inquirenti mihi de annis, quàm diu templum hoc durasset, & de dea, quamnam ipsi eam esse putarent, multi sermones ferebantur, quorum alij sacri tradebantur, alij aperti ac plani erant, alij contrà valde fabulosi: rursum alij Barbari, alij cum Græcis consentientes: quos ego omnes quidem referam, haudquaquam autem approbo.

Deucalio: & de diluuio.

Complures igitur Deucalionẽ Scytham illum tradunt templum hoc conſecraſſe, eum puta Deucalionem, cuius temporibus aquarum diluuium fuit. Cæterùm de Deucalione inter Græcos ſermonem quẽ illi de eo referunt, audiui. Habet autem ſermo ille hoc pacto: Hanc hominum generationem quę nunc eſt, ab initio haud quaquam fuiſſe, ſed eam quæ tum fuit, totam interiiſſe. Hos autem homines qui nunc ſunt, ſecundi generis eſſe, eius quod rurſus à Deucalione in tantam multitudinem excreuit. De illis autem hominibus, huiuſmodi quędam traduntur: Cùm contumelioſi admodum eſſent, nefaria opera eos perpetraſſe. Neque enim iuſiurandum obſeruaſſe, neque hoſpites recepiſſe, neque ſupplicum miſertos eſſe. ob quam rem, maximam calamitatem ipſos mox conſecutam eſſe. Statim enim & tellus multam aquam effudit, & imbres magni fuerunt, & flumina ſolito maiora decurrerunt, & mare quoque in multum aſcendit, eò vſque, dum omnia aquis inundarentur, atque omnes perirent. Deucalion autem ſolus hominum relictus fuit, in ſecundam videlicet generationem, prudẽtiæ ſimul & pietatis gratia. Seruatus autem fuit hoc pacto: Arcam quandam magnam, quam ipſe habebat, impoſitis in eam & liberis, & vxore ſua, conſcendit. Cæterùm cùm ipſe ingrederetur, venerunt eôdem & apri, & equi, & leonum genera, & ſerpentes, aliáque quæcunque tellure paſcuntur, bina ex vnoquoque genere cuncta. Ille autem recepit ad ſe omnia, atque ea ipſum haud quaquam lædebant, ſed magna inter eos, Ioue ita diſpenſante, concordia erat, vnáque in arca omnes nauigabant quandiu aqua ſuperabat. Atque hæc quidem de Deucalione Græci tradunt. De iis autem quæ mox conſecuta ſunt, fertur alius quidam ſermo ab iis qui Sacram incolunt ciuitatem, magna certè admiratione dignus: quòd in ipſorum videlicet terra hiatus quidam factus fuerit, ac totã illam aquam abſorbuerit. Deucalion autem, vbi hæc ita facta ſunt, & aras conſtituit, & ædem ſupra hiatum illum Iunoni ſacram erexit. Ego verò etiã hiatum vidi, & eſt ſub æde illa, admodum exiguus quidam. Vtrùm autem antiquitus etiam maior fuerit, & nũc in tam paruum redactus ſit, equidẽ neſcio. Is vtique quem ego vidi, paruus eſt: ſignum autẽ quo fidẽ huſtoriæ huic faciant, hoc peragunt: Bis vnoquoq; anno ex mari aqua in ędẽ defertur.

οἱ μὲν ὧν πολλοὶ, Δευκαλίωνα τὸν Σκύθην ὃ ἱερὸν ἱδρύσασθαι λέγουσι τοῦτον Δευκαλίωνα, ὅτι τῷ ὃ πολλὸν ὕδωρ ἐλθεῖν. Δευκαλίωνος δὲ πέρι, λόγον ὃν Ἕλληνι ἤκουσα, τὸν Ἕλληνες ἐς αὐτὸν λέγουσι. ὁ δὲ μῦθος ὧδε ἔχει· ἥδε ἡ γενεὴ, οἵη νῦν αἴδεφοι, οὐ τοιῆδε ἐγένοντο, ἀλλ' ἑτέρη μὲν ἡ γενεὴ, πρώτη ὤλετο. οὗτοι δὲ γένεος τοῦ δευτέρου εἰσὶ ὃ αὖθις ἐκ Δευκαλίωνος ἐς πλῆθος ἀπίκετο. ἐκείνων δὲ πέρι τὴν αἰδεφῶν τάδε μυθέονται. ὑβρεῖσαι κάρτα ἐόντες, ἀθέμιστα ἔργα ἔρεξαν· ὅτε γὰρ ὅρκια ἐφύλαξαν, ὅτε ξείνους ἐδέκοντο, οὔτε ἱκετέων ἐφείσαντο, ἀπ' ὧν σφίσι ἡ μεγάλη συμφορὴ ἀπίκετο. αὐτίκα ἡ γῆ πολλὸν ὕδωρ ἀνῆκε, καὶ ὄμβροι μεγάλοι ἐγένοντο, καὶ οἱ ποταμοὶ κατέβησαν μείζονες, καὶ ἡ θάλασσα ὅτι πολλὸν ἀνέβη, ἐς ὃ πρῶτα ὕδωρ ἐγένοντο, καὶ πρῶτες ὄλοντο. Δευκαλίων δὲ μοιρῶν αἰδεφῶν ἐλίπετο ἐς γενεὴν δευτέρην, Δώδωνίς τε καὶ τῶ Δωδώνεος εἵνεκα. ἡ δέ οἱ σωτηρίη ἥδε ἐγένετο· λάρνακα μεγάλην, τὴν αὐτὸς ἔχε, ἐς ταύτην ἐσβιβάσας παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἑωυτῷ, ἐσέβη. ἐσβαίνοντι δὲ οἱ, ἀπίκοντο σύες, καὶ ἵπποι, καὶ λεόντων γένεα, καὶ ὄφιες, καὶ ἄλλα, ἐκόσα ἐπὶ γῆς νέμονται πρώτα ἐς ζεῦγεα. ὁ δὲ πρῶτα ἐδέκετο· καί μιν οὐκ ἐσίνοντο, ἀλλὰ σφίσι μεγάλη δρήτη φιλίη ἐγένετο. καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πρῶτα ἔπλευσαν, ἕστε ὃ ὕδωρ ἐπεκράτησε. τὰ μὲν Δευκαλίωνος πέρι, Ἕλληνες ἱστορέουσι. τὰ δὲ ἀπὸ τούτου, λέγεται λόγος ἐπὶ τῷ ἐν τῇ ἱρῇ πόλῃ μεγάλως ἄξιος θωυμάσαι, ὅτι ἐν τῇ σφετέρῃ χώρῃ, χάσμα μέγα ἐγένετο, καὶ ὃ σύμπαν ὕδωρ κατεδέξατο. Δευκαλίων δὲ, ἐπεὶ πάντα ἐγένετο, βωμούς τε ἔστα, καὶ νηὸν ὅτι τῷ χάσματι Ἥρης ἅγιον ἐτέτατο. ἐγὼ δὲ, καὶ ὃ χάσμα εἶδον, καὶ ἔστι ἐπὶ τῷ νηῷ κάρτα μικρόν. εἰ μὲν ὧν πάλαι γε μέγα ἦν, νῦν γε οἷόνδε ἐγένετο, οὐκ οἶδα, ὃ δὲ ἐγὼ εἶδον, μικρόν ἐστι. σῆμα δὲ τῆς ἰσορίης τόδε φρήσονται· δὶς ἑκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ ἐς τὸν νηὸν ἀπικνέεται.

φέρεσι δ' οὐκ ἱρέες μοῦνον, ἀλλὰ πᾶσα Συ-
είη, καὶ Ἀραβίη, καὶ οἱ ἔξω τοῦ Εὐφρήτεω, πολ-
λοὶ αὐθρωποι ἐς θάλασσαν ἔρχονται, καὶ πάν-
τες ὕδωρ φέρεσι· ὃ, πρῶτα μὲν ἐν τῷ νηῷ
ἐκχέουσι, μετὰ δὲ, ἐς ὃ χάσμα κατέρχεται,
καὶ δύεται ὃ χάσμα μικρὸν ἐὸν, ὕδατος
χρῆμα πολλόν. τὰ δὴ ποιέοντες, Δευκαλίω-
να ἐν τῷ ἱρῷ τοῦδε νόμον θέσθαι λέγουσι,
συμφορῆς τε καὶ εὐεργεσίης μνῆμα ἐμφανές.
ὁ μὲν δὴ ἀρχαῖος αὐτοῖς λόγος ἀμφὶ τῷ ἱρῷ,
τοιόσδε ἐστί. ἄλλοι δέ, Σεμίραμιν τὴν Βα-
βυλωνίην, τῆς δὴ πολλὰ ἔργα ἐν τῇ Ἀσίῃ
ἐστί. ταύτην καὶ τόδε ἔδος εἵσασθαι νομί-
ζουσι, οὐκ Ἥρῃ δὴ εἵσασθαι, ἀλλὰ μητρὶ
ἑωυτῆς, τῇ Δερκετοῦς οὔνομα. Δερκετοῦς
δὴ εἶδος ἐν Φοινίκῃ ἐθηησάμην, θῆμα ξεῖνον·
ἡμισυ μὲν, γυνή· ὃ δὲ ὁκόσον ἐκ μηρῶν ἐς
ἄκρους πόδας, ἰχθύος οὐρὴ ἀποτείνεται. καὶ δὴ
ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, πᾶσα γυνή ἐστι. πίστιες δὴ τοῦ
λόγου αὐτοῖσι, οὐ κάρτα ἐμφανέες. ἰχθύας,
χρῆμα ἱρὸν νομίζουσι, καὶ οὔκοτε ἰχθύων
φαύσουσι, καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους, σιτέον-
ται, πελεκυρέων δὲ μοῦνον, οὐ σιτέονται, ἀλ-
λὰ σφίσι ἅδε ἱρά. τὰ δὲ γινόμενα, δοκέει αὐ-
τοῖς ποιέεσθαι, Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμιος
εἵνεκα· ὃ μὲν, ὅτι Δερκετοῦ μορφέων ἰχθύος
ἔχει· ὃ δὲ, ὅτι ὃ Σεμιράμιος τέλος, ἐς πε-
λεκυρέων ἀπίκετο· ἀλλ' ἐγὼ τὸν μὲν νηὸν, ὅτι
Σεμιράμιος ἔργον ἐστί, τάχα κου δίκαιμι·
Δερκετοῦς δὲ ἱρὸν ἔμπαλιν, οὐδαμᾶ πεί-
θομαι, ἐπεὶ καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἔνιοί εἰσι, οἳ
ἰχθύας οὐ σιτέονται, καὶ τὰ δὲ οὐ Δερκετοῖ
χαρίζονται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱρός, τὸν
ἐγὼ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκουσα· ὅτι ἡ μὲν θεὴ,
Ῥέη ἐστί· ὃ δὲ ἱρὸν Ἄττεω ποίημα. Ἄττης ὁ
ἦρος Λυδὸς μὲν ἦν, πρῶτος δὲ τὰ ὄρ-
για τὰ ἐς Ῥέην ἐδιδάξατο. καὶ τὰ Φρύ-
γες, καὶ Λυδοὶ, καὶ Σαμοθρᾷκες ὀπτελέου-
σι, Ἄττεω πάντα ἔμαθον. ὡς γὰρ μιν ἡ Ῥέη
ἔτεμε, βίου μὲν ἀνδρηίου ἀπεπαύσατο, μορ-
φὴν δὲ θηλέην ἠμείψατο, καὶ ἐσθῆτα γυναι-
κηίην ἐνεδύσατο, καὶ ἐς πάντα χῶρον Φρυγίων,
ὄργιά τε ἐπετέλεε, καὶ τὰ ἔπαθε, ἀπηγέετο,
καὶ Ῥέην ἤσδε· ἐν τοῖσι καὶ ἐς Συρίην ἀπί-
κετο. ὡς δὲ οἱ ἀμφὶ Εὐφρήτεω αὐθρωποι,

A Ferunt autem illam non ſacerdotes modò, ſed tota Syria, & Arabia: & qui trans Euphratem incolunt, multi homines ad mare deſcendunt, atque omnes inde aquam afferunt. Ac primò quidem in æde effundunt illam, poſtea autem in hiatũ defluit, recipítque lacus ille quamuis exiguus immenſam vim aquæ. Atque hæc ita facientes, Deucalionem ritum ac legem templi iſtam inſtituiſſe ferunt, ad teſtandam cladis pariter & beneficij memoriam. Vetuſtior igitur ſermo de templi origine talis quidem fertur. Alij autem Semiramidem Babyloniã illam, cuius multa paſſim opera per Aſiam extant,
B etiam hanc ſedem conſecraſſe putant, cæterùm non Iunoni, ſed matri ſuæ, cui nomen Derceto fuit. Dercetûs autem *Derceto.* imaginem in Phœnicia vidi, ſpectaculum planè peregrinum, altera quidem parte mulierem, altera verò, quantum à femoribus ad imos pedes protenditur, in piſcis caudam deſinentem. At hæc quæ in Sacra ciuitate eſt, tota mulier eſt. Porrò argumenta quibus huic narrationi fidem faciunt, non ita clara habent. Piſces rem ſacram exiſtimant, neque vnquam piſces attingunt. Deinde & aues,
C alias quidem edunt, columbam autem ſolam non edunt, ſed hæc ſacra ipſis eſt. Et quòd hæc ita fiunt, placet ipſis Dercetûs & Semiramidis gratia fieri: alterum quidem, quòd Derceto piſcis formam habet: alterum autem, quòd Semiramis ad poſtremum in columbam verſa eſt. At ego ipſam quidem ædem Semiramidis opus eſſe, fortaſſis permiſerim: Dercetûs autem ſacram eſſe haudquaquam credo, quando & apud Ægyptios nonnulli ſunt qui piſcibus non veſcuntur, idque in gratiam Dercetûs minimè faciũt. Fertur autem & alius ſermo ſacer, quem ego à ſapiente quodã viro audiui: quòd videlicet ipſa dea Rhea ſit, templum autem Attæ opus. Porrò Attes genere quidem Lydus
D fuit, primus autem ſacrorum ritus quibus Rhea coleretur, tradidit. Ac quibus Phryges & Lydi & Samothraces in ſacris vtuntur, ea omnia ab Atte acceperunt. Poſtquam enim ipſum caſtrauit Rhea, vitam quidem virilem agere deſiit, formam autem fœmineam aſſumpſit, veſtémque muliebrem induit. Atque ita per omnem terram obambulans, & ſacra peragebat paſſim, & quæ paſſus eſſet, narrabat, Rheámque celebrabat. Inter quæ & in Syriam venit. Cæterùm cùm illi qui trans Euphratem incolunt homines,

Attes vel cat, quem alij Atys tertia de- clinat.

neque ipſum, neque ſacra eius recipe- A ὅτι αὐτὸν, ὅτι ὄργια ἐδίκηνε, ἐν τῷ δὲ τῷ
rent, hoc in loco templum conſtituit. Ac χώρῳ ὃ ἱερὸν ἐποίησαν. σημήια γὴ ἦν θεὸς τὰ
multa ſigna adſunt deæ, quę ipſam Rheã πολλὰ ἐς Ρέην ἀπικέεται. λέοντες γάρ μιν
videri faciunt. Nam & leones ipſam fe- φέρουσι, καὶ τύμπανον ἔχει, καὶ ὅτι τῇ κεφαλῇ
runt, & tympanum habet, & coronam in πυργοφορέει, ὁκοίην Ρέην Λυδοὶ ποιέουσι. ἔλε-
capite turritam geſtat, qualem & Lydi γε δὴ καὶ Γάλλων πέρι, οἵ εἰσι ἐν τῷ ἱρῷ, ὅτι
Rheam effigiant. Dicebat autem & de Γάλλοι Ἥρῃ μὲν ὐδαμᾷ, Ρέῃ δὲ τέμνονται, καὶ
Gallis idem, qui in templo ſunt, quòd Ἄτεα μιμέονται. τὰ δέ μοι βύκαρπία μὲν δο-
Galli Iunoni quidem haudquaquam, κέει ἔμμεναι, ἀληθέα δὲ οὐ. ἐπεὶ καὶ τῆς τομῆς
Rheæ autem caſtrari ſoleant, & Atten ἄλλην αἰτίην ἤκουσα πολλὸν πιστοτέρην. αὐ-
imitentur. Cæterùm hæc mihi conue- δάνω δέ μοι τὰ λεγόμενα τοῖσι Ἕλλη-
nientia quidem videntur eſſe, vera autẽ σι τὰ πολλὰ ὁμολογέοντες, τὴν μὲν θεὸν,
non, quoniam de caſtratione aliam quo- B Ἥρην δοκέοντες, ὃ δὴ ἔργον, Διονύσου τοῦ Σε-
que audiui cauſſam, multa hac fidẽ di- μέλης ποίημα. καὶ γὰρ δὴ Διόνυσος ἐς Συρίην
gniorem. Placent verò mihi hæc quæ de ἀπίκετο, κείνην ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἦλθε ἐπ' Αἰθιοπίην.
templo dicunt, in quibus cum Græcis cõ- καὶ ἔστι πολλὰ ἐν τῷ ἱρῷ Διονύσου ποιητέα σή-
ſentiunt, deam quidem Iunonem putan- ματα· ἐν τοῖσι καὶ ἐσθῆτες βάρβαροι, καὶ λίθοι
tes eſſe, ipſum autem opus Dionyſij, eius Ἰνδοὶ, καὶ ἐλεφαντέων κέρεα, τὰ Διόνυσος ἐξ
qui ex Semele natus fuit. Nam & Diony- Αἰθιόπων ἐκόμισε, καὶ φαλλοὶ δὲ ἕστᾶσι ἐν τοῖσι
ſius in Syriam venit, eo videlicet itinere, προπυλαίοισι δύο κάρτα μεγάλοι. ὅτι δὲ
quo in Æthiopiam eſt profectus. Et ſunt τοιόνδε ὑπόμνημα τοιόνδε ὑπέγραπται,
multa in templo eius indicia, quæ ipſum
auctorem comprobant: inter quæ & veſ- Τοιόσδε φαλλοὺς Διόνυσος Ἥρῃ μητρυιῇ
tes Barbaræ, & lapilli Indici, & Elephã- ἀνέθηκε.
torum cornua, quæ ille ex Æthiopia tu- C Ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ τάδε ἀρκέει. ἐρέω δὲ καὶ ἄλ-
lit. Etiam Priapi ſtant in veſtibulis, duo λο, τί ἐστι ἐν τῷ νηῷ Διονύσου ὄργιον. Φαλλοὺς
admodum magni, qui tali Epigrammate Ἕλληνες Διονύσῳ ἐγείρουσι· ὅτι δὲ καὶ τοῖσι
inſcripti ſunt: δέ τι φέρουσι, ἀνδράς μικροὺς ἐκ ξύλου πε-
ποιημένους, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας. καλέον-
Hos poſui Bacchus tibi Iuno nouerca Pria- ται δὲ πάδε, νευρόσπαστα. ἔστι δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ
pos. ἱρῷ, ἐν δεξιᾷ τῆς νηοῦ· κάθηται σμικρὸς ἀνὴρ
χάλκεος, ἔχων αἰδοῖον μέγα. τοσάδε μὲν ἀμ-
φὶ τῶν οἰκιστέων τοῦ ἱεροῦ μυθολογέουσι. ἤδη
δὲ ἐρέω καὶ τῆς νηοῦ πέρι· θεσπίος τε ὅκως ἐγέ-
νετο, καὶ ὅστις μιν ἐποίησατο. λέγουσι τὸν νηὸν
τὸν πρὶν ἐόντα, μὴ ἔμμεναι τὸν νῦν ἐπεσκευασμένον, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν κατενεχθῆναι
χρόνῳ ὑστερον τὸν δὴ νῦν ἐόντα, Στρατονίκης
ἔμμεναι ποίημα, γυναικὸς τοῦ Ἀσσυρίων
βασιλῆος. δοκέει δέ μοι ἡ Στρατονίκη ἐκείνη
ἔμμεναι, τῆς ὁ τροχὸς ἠράσατο, τὸν ἤλεγξε
τοῦ ἐνεδρεύοντος. ὡς γὰρ μιν ἡ συμφορὴ κα-
τέλαβε, ἀμηχανέων τῷ κακῷ, αἰχρῷ δο-
κέοντι, κατ' ἡσυχίην εἶσε. ἔκειτο δὲ ἀλ-
γέων οὐδέν· καὶ οἱ ἥ τε χροιὴ παμπόλυ ἐτέπετο,

Quæ nomine ſimunculæ vocantur apud Græcos, quæ ſidiculæ tracta vel ſaltant, vel alios motus referunt. Vide Valer. lib. 5. ca. 7.

Ac mihi quidem vel iſta ſufficiunt. Cæterùm dicam & aliud, quo ritu videlicet Dionyſij ſacra in æde peragant. Priapos Græci (quos Phallos ipſi dicunt) Dionyſio erigunt, in quibus & tale quiddã portant, viros puta exiguos ex ligno effigiatos, magna virilia habẽtes. Vocantur autem Neuroſpaſta hęc. Eſt igitur & hoc in templo illo. Nam ad dextram ædis partem ſedet exiguus vir ex ærè factus, habens virile magnum. Ac tantum de illo, quod ad conditores templi attinet, tradunt. Iam verò & de æde dicam, & de ſitu eius, quo pacto ędificata ſit, & quiſnam illam ædificauerit. Dicunt igitur ędem illam quæ à principio fuit, haudquaquam eam eſſe quæ nunc eſt, ſed antiquiorem illam quidem ſucceſſu temporum collapſam eſſe, hanc autem quę nunc eſt, Stratonices opus eſſe, vxoris regis Aſſyriorũ. Videtur autem mihi Stratonice illa eſſe, quæ à priuigno amata fuit, cuius amorem medici induſtria deprehendit. Poſtquam enim ipſum ægritudo hæc inuaſerat, dubius animi, propterea quòd illi malum hoc turpe videretur, ſilentio rem premens, morbo decumbebat. Iacebat autem nullo quidem certo dolore affectus, veruntamen & color eius omnino i nmutabatur,

καὶ δ σῶμα δ' ἡμέρης ἐμάραίνετο. ὁ δὲ ἰη- A & corpus in dies marcescebat. Medicus
τρὸς, ὡς εἶδέ μιν οὐδὲν ἐμφανὲς ἀρρωστέοντα, ἔγνω τὴν νοῦσον ἔρωτα ἔμπλαγ. ἔρωτος δὲ ἀφανέος πολλὰ σημήια, ὀφθαλμοί τε ἀσθενέες, καὶ φωνὴ, καὶ χροιὴ, καὶ δάκρυα. μαθὼν δὲ ταῦτα, ἐποίεε, χρηὶ μὲν τῇ δεξιῇ ἔχε τὸν νεηνίσκου τὴν καρδίην. ἐκάλεε δὲ τινὰ αὐτὰ τὴν οἰκίην πρώτας· ὁ δὲ, τῶν μὲν ἄλλων εἰσιόντων πρώτων, ἐν ἡρεμίῃ μεγάλῃ ἐκεῖτο· ὡς δὲ ἡ μητρυιὴ ἀπίκετο, τότε τε χροιὴν ἠλλάξατο, καὶ ἱδρῶτι ἀρύξατο, καὶ θόρνυ ἔχετο, καὶ ἡ καρδίη δυσπάλλετο. τὰ δὲ γιγνόμενα, ἐμφανέα τῷ ἰητρῷ τὸν ἔρωτα ἐποίεε, καὶ μιν ὧδε ἰήσατο. καλέσας τὸν νεηνίσκου τὸν πατέρα, κάρτα ἀρρωδέοντα, λίδε ἡ νοῦσος, ἔφη, τῷδε ὁ παῖς· ὃ δὲ ἀρρωστέει, ἡ νοῦσός ἐστι, ἀλλὰ ἀδικίη· ὁ δὲ γὰρ τοι ἀληθέϊ μὲν οὐδὲν, ἔρως δέ μιν καὶ φρενοβλαβείη ἔχει. ὀπτῶμαι δὲ, τῷ οὐδαμῇ πεύξεται, φιλέων γυναῖκα ἐμὴν, τὴν ἐγὼ οὔτι μετήσομαι. ὁ μὲν ὧν τοιῇδε σοφίῃ ἐψεύδετο, ὁ δὲ αὐτίκα ἐλίαστο, καὶ ἐς τε σοφίης, καὶ ἰητρικῆς, μή μοι παῖδα ὀλέσῃς. οὐ γὰρ ἐθέλων ταύτῃ συμφορῇ ἔχεται, ἀλλὰ οἱ ἡ νοῦσος ἀέκοντι. τῷ σὺ μηδαμᾷ ζηλοτυπέων, πόθος ἔχῃ τὰσῃ βασιλείῃ, μηδὲ ἰῆσθαι, φίλον ἐόντα ἰητρικῇ. ὁ μὲν ὧδε ἀγνὼς ἐὼν, ἐδέετο, ὁ δὲ μιν αὖθις ἀμείβετο, Ἀνόσια κατόδῃς, γάμον ἐμὸν ἀπαυρεόμενος, ἠδὲ ἰῆσθαι ἄνδρα βιώμενος. σὺ δὲ, κῶς δὲ αὐτὸς ἔσχηκας, εἴ τοι σὴν γυναῖκα ἐπόθει ἐμεῦ παῦσαι βιόμενος; ὁ δὲ τοῦτο μὲν οὐδὲν ἔλεγε, ὡς οὐδὲ αὐτὸς αἴ κοτε γυναικὸς ἐφείσατο, τόδε παιδὶ σωτηρίης ἐδόκεε, εἰ καί μιν μητρυιῆς ἐπεθύμεε· οὐ γὰρ ὁμοίην σύμπας ἐμεῦ ἐθέλειν, γαμετὴν, ἢ παῖδα ὀλέσαι. ὡς δὲ ταῦτα ὁ ἰητρὸς ἤκουσε, Τί τοι, ἔφη, ἐμὲ λίεσαι; καὶ γὰρ τοι σὴν γυναῖκα ποθέω· τὰ δὲ ἔλεγον ἐγὼ, πάντα ἔην ψευδέα. πέπρηται μὲν τοῦτοισι, καὶ τῷ μὲν παιδὶ, λείπει καὶ γυναῖκα καὶ βασιλείην. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώρην ἀπίκετο, καὶ πόλιν ὑπὲρ τῷ Εὐφράτῃ ἐπώνυμον ἑωυτῷ ἐποιήσατο, ἔνθα οἱ καὶ ἡ τελευτὴ ἐγένετο.

autem vt ipsum aspexit, nullum manifestum morbi indicium præ se ferentem, amorem esse morbum cognouit. Amoris autem occulti multa indicia sunt: oculi videlicet languentes, & vox, & color, & lacrymæ. Quæ omnia cùm ille in hoc animaduertisset, huiusmodi quædam facit. Manu quidem dextera adolescentuli cor tenebat: eos verò qui in domo erant, omnes intrò in cubiculũ vbi ille decumbebat, vocabat. Ille igitur cæteris quidẽ ingredientibus omnibus cum summa quiete iacebat: at vbi nouerca adueniebat, tum demum & colorem mutare, & B sudorem emittere incipiebat, tremoréq; corripiebatur, & ei cor subsultabat. Quæ cùm ita fierent, manifesta amoris indicia medico præbebãt. Ac ipsum hoc pacto sanitati restituit. Aduocato adolescentis patre, qui admodum tum filij causſa solicitus erat, Hic morbus, inquit, haudquaquam morbus est, sed iniuria quædam. Nam ille quidem dolore neutiquam premitur, sed amor ipsum & vecordia tenẽt. Expetit autem ea quæ illi haudquaquam assequi licet. Vxorem enim meam amat, quam ego minimè dimissurus sum. Atque hac ille tum prudentia mentiebatur. Pater autem cõtinuò precari cœpit: C Per prudentiã ego te tuam, pérque ipsam medicinam obtestor, ne mihi perditum eas filium. Non enim sua sponte hoc malo tenetur, sed morbus illi inuito hic accidit: quare tu nequaquam æmulando velis luctum toti regno conciliare: néve, medicus cùm sis, hanc homicidij notam inutere medicinæ. Atq; hoc pacto ignarus ille, tamen precabatur. Alter autem respondens ei rursum, Nefaria, inquit, moliris, coniugem meam à me auferre quærens, & homini medico vim faciens. Tu verò quonam pacto ipse affectus esses si quis vxoris tuæ desiderio teneretur, quãdo nunc ista à me postulas? Tum ille ad hæc respondit, quòd neque ipse vxori vnquam parsurus fuisset, neque filio salutem inuideret, etiamsi nouercæ desiderio teneretur: neque enim parem iacturam esse, vxorem, ac filiũ amittere. Quæ cùm medicus audisset, Quid igitur me, inquit, obtestaris? Etenim tuæ illæ vxoris desiderio tenetur. Et quæ ego tibi modò dicebam, omnia falsa fuêre. Adducitur itaque hisce pater, ac filio quidem & vxorem relinquit, & regnum: ipse verò in terram Babyloniam abiit, & ciuitatem supra Euphratem, cognominem ipsi, condidit, vbi & mortem postea obiit.

Atque hoc quidem pacto tum medicus amorem cognouit,& curauit. Stratonice verò hæc, cùm adhuc priori marito cohabitaret,ſomnium tale vidit: Viſa eſt ei Iuno iubere ædem illam in Sacra ciuitate extruere ſibi,&,ſi minùs pareret, multa maláque ipſi cõminari. Illa verò principiò quidem nullam ſomnij huius rationem habuit: poſtea autẽ vt ipſam grauis morbus corripuit,& viro viſionem expoſuit,& Iunonem placare cœpit,ędémque ſe illã conditurã eſſe promiſit. Ac ſtatim vbi cõualuit,maritus ipſam in Sacram ciuitatẽ miſit,cum ipſa autem vnà & pecunias,& exercitum magnum,partim ędificandi cauſſa, partim etiã ſecuritatis gratia. Vocato autẽ quopiam ex amicis, homine adoleſcẽte admodum formoſo, cui nomẽ erat Combabo: Ego te,inquit, Cõbabe, vtpote probum, ex omnibus amicis diligo maximè, & cùm ob prudentiã tum ob beneuolentiam erga me tuam, quam & præſtitiſti, laudo in primis. In præſentia autem opus mihi eſt magna fide: quare te volo cum vxore mea hinc profectum,& ædificium abſoluere mihi, & ſacra peragere, & exercitui præeſſe. Cæterùm vbi reuerſus fueris, magnis à nobis honoribus afficieris. Ad hæc igitur Combabus ſtatim precari cœpit, multis obteſtans Regem,ne ſe mitteret,néve ſibi crederet pecuniam multo ſuis facultatibus maiorem: deinde & vxorẽ, & opus ſacrum. Cæterùm illud formidabat, neqùando progreſſu temporis zelotypia erga Stratonicen ipſi pareretur, vt quam ſolus inde abducturus erat. Cæterùm vbi illum haudquaquam permouit, ſupplicare iterum cœpit,quò ſibi ſpatium ſeptem dierum permitteret, ac deinde vbi ea perfeciſſet quibus maximè opus haberet, ablegaret. Quod cùm facilè impetraſſet, domum ſuam abit, & procidens in terram, huiuſcemodi quædam cum fletu eiulauit: O me miſerum, quò mihi hac fide? quò mihi autem via iſta, quam nunc poſtremùm aſpiciam? Adoleſcens equidem ego, & cum muliere formoſa proficiſcar? Hæc mihi magna verò calamitas erit, niſi omnem mali cauſſam à me amoueam. Quare neceſſe eſt magnum peragere me facinus, quod mihi metum omnem hunc ſubleuet ac curet. Hæc ita effatus,ſeipſum inutilem ac mãcum reddidit,amputatiſq; virilibus, in anguſtum quoddã vaſculum ea incluſit,myrrha pariter & melle aliiſq; odoramẽtis additis.

A ὧδε μὲν ὁ ἰητρὸς ἔρωτα ἔγνω τε καὶ ἰήσατο. Λίδε δὴ ὧν ἡ Στρατονίκη ἔτι τῷ προτέρῳ ἀνδρὶ συνοικέουσα, ὄναρ τοιόνδε εἶδήσατο, ὡς μὲν ἡ Ἥρη ἐκέλευε ἐγείρασί οἱ τὸν ἐν τῇ ἱρῇ πόλῃ νηὸν εἰ δὲ ἀπιθέοι, πολλὰ οἱ καὶ κακὰ ἀπείλεε· ἡ δὲ, τὰ μὲν πρῶτα, οὐδεμίλῃ ὥρῃ ἐποιέετο· μετὰ δὲ, ὡς μιν μεγάλη νοῦσος ἔλαβε, τῷ τε ἀνδρὶ πίστιν ὤμοσε, καὶ τῇσι Ἥρῃσι ἱλάσκετο, καὶ φησὶ τὸν νηὸν ἀποδείξαι. καὶ αὐτίκα ὑγιέα γιγνομένῃ, ὁ ἀνὴρ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἔπεμπε, σὺν δὲ οἱ, καὶ χρήματα, καὶ
B στρατὸν πολλόν. Τοῖς μὲν, οἰκοδομέειν, τοῖς δὲ, καὶ τῆς ἀσφαλέος εἵνεκα. καλέσας δέ τινα τῶν ἑωυτῆς φίλων νεηνίην, κάρτα καλὸν, τῷ οὔνομα ἦν Κομβάβος, Ἐγώ τοι, ἔφη, ὦ Κομβάβε, ἐὸν ἀγαθὸν εἶναι φημὶ, φιλέω τε μάλιστα φίλων ἐμῶν, καὶ πάμπαν ἐπαινέω σοφίης τε, καὶ βουλοίης τῆς ἐς ἐμέας, τῷ δὴ ἐπιδέξαο. νῦν δέ μοι χρειὼ μεγάλης πίστιος, τῷ σε θέλω γυναικὶ ἐμῇ ἐκκαίμνον, ἔργον τέ μοι ἐπιτελέσαι, καὶ ἱρὰ τελέσαι, καὶ στρατῆς ἐπικρατέειν. Σοὶ δὲ ἀπονεμέω
C ἐξ ἐμέων τιμὴ μεγάλη ἔσεται. ταῦτα δὲ ὁ Κομβάβος αὐτίκα λίσσετο, πολλὰ λιπαρέων μή μιν ἐκπέμπειν, μηδὲ πιθέσθαι οἱ τὰ πολλὸν ἑωυτῆς μέζονα χρήματα, καὶ γυναῖκα, καὶ ἔργον ἱερόν. τὰ δὲ ἐρρώδεε, μή κοτέ οἱ ζηλοτυπίη χρόνῳ ἑτέρῳ ἐς τὸν Στρατονίκεων γένοιτο, τὸν μοῦνος ἀπάξειν ἔμελλε. ὡς δὲ οὐδαμᾷ ἐπείθετο, ὁ δὲ ἱκεσίης δευτέρης ἅπτεται, δοιῶν οἱ χρέων ἑωυτὰ ἡμερέων· μετὰ δὲ, ἀποξεῖλαι μιν τελέσθεντα τῶν μάλιστα ἐδέετο.
D τυχὼν δὲ ῥηιδίως, ἐς τὸν ἑωυτῆς οἶκον ἀπικνέεται, καὶ πεσὼν χαμάδις, τοιάδε ὠδύρετο· Ὦ δείλαιος, τί μοι ταύτης τῆς πίστιος; τί δέ μοι ὁδοῦ, τῆς τέλος ἤδη δέρκομαι; νέος μὲν ἐγὼ, καὶ γυναικὶ καλῇ ἕψομαι. Ὅ δέ μοι μεγάλη συμφορὴ ἔσεται, εἰ μὴ ἔγωγε πᾶσαν αἰτίην κακοῦ ἀποθήσομαι. τῷ με χρὴ μέγα ἔργον ἀποτελέσαι, τό μοι πᾶσαν φόβον ἀνήσει. τάδε εἰπὼν, ἀτελέα ἑωυτὸν ἐποίεε, καὶ πάντα τὰ αἰδοῖα, ἐς ἀγγήιον μικρὸν κατέθετο, σμύρνῃ τε ἅμα, καὶ μέλιτι, καὶ ἄλλοισι θυώμασι,

καὶ ἔπειτα, σφρηγίδι, τῷ ἐφορέε, σημαί- A μενος, ὃ τρῶμα ἴητο. μετὰ δ', ὡς μιν ὁδοιπορέειν ἐδόκεε, ἀπικόμενος ἐς τὸν βασιλῆα, πολλῶν παρεόντων, δίδοῖ τε ἅμα ὃ ἀγγήιον, καὶ λέγει ὧδε· Ω δέσποτα, τὸ δέ μοι μέγα κειμήλιον ἐν τοῖσι οἰκίοισι ἀπεκείατο, ὃ ἐγὼ κάρτα ἐπόθεον. νῦν δ', ἐπεὶ μεγάλην ὁδὸν ἔρχομαι, ὧδέ σοι πόδε θήσομαι· σὺ δέ μοι ἀσφαλέως ἔχειν. τόδε γάρ μοι χρυσοῦ κέλτερον, τόδε μοι ψυχῆς ἐμῆς ἀντάξιον. ὥστ' αὖ δ' ἀπίκωμαι, σῶον αὖθις ἀποίσομαι. ὁ δ' δεξάμενος, ἑτέρῃ σφρηγίδι B ἐσημήνατο, καὶ τοῖσι ταμίῃσι φυλάσσειν ἐνετείλατο. Κομβάβος μὲν ὧν, ὃ ἀπὸ τῆδε ἀσφαλέα ὁδὸν ἐΐσυε. ἀπικόμενοι δ' ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν, αὐτοῦ τὸν νηὸν οἰκοδόμεον. καὶ σφίσι τρία ἔτεα ἐν τῷ ἔργῳ ἐξεγένετο· ἐν τοῖσι ἀπίσαγε τὰ περ ὁ Κομβάβος ὁρῴδεε. ἡ Στρατονίκη γὰρ χρόνον ὁπὶ πολλὸν συνοῦσα μιν, πρόθυμα ἄρχετο. μετὰ δὲ οἱ καὶ κάρτα ἐπεμήνατο. καὶ λέγεσι οἱ ἐν τῇ ἱρῇ πόλι τὴν Ἥρην τυτέων αἰτίην ἐθέλουσάν σφεα θηέεσθαι, Κομβάβον ἐόντα μὲν ἤδη C ἐόντα, λαθέειν μηδαμᾶ· Στρατονίκην δὲ πόσεσθαι, ὅτι οὐ ῥηϊδίως τὸν νηὸν ἀπετέλεε. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἐσωφρόνεε, καὶ τὴν νοῦσον ἔκρυπτε· ὡς δὲ οἱ ὃ κακὸν μέζον ἢ συχνὸς ἐγίνετο, ἐς ἐμφανὲς ἐπύγετο, κλαίουσά τε δι' ἡμέρης, καὶ Κομβάβον αἰνιζομένη, καὶ οἱ πάντα Κομβάβος ἦν. τέλος δὲ, ἀμηχανέουσα τῇ συμφορῇ, βύθρεπία ἰκεσίην ἐδίζετο. ἄλλῳ μὲν ὧν τὸν ἔρωτα ὁμολογέειν ἐφυλάσσετο, αὐτὴ δὲ ὁπιχρέειν ἠδέετο. ὁπιτροπεύει ὧν τοιάδε· οἴνῳ ἑωυτὴν μεθύσασα, ἐς λόγους οἱ ἐλθοῦσ' ἅμα δὲ οἴνῳ D ἐσιόντι, παῤῥησίη τε ἐσέρχεται, καὶ ἡ ἀπατυχὴν οὐ κάρτα αἰσχρὴν, ἀλλὰ τὴν παρεοῦσαν ἐκεῖσε ἐς ἀγροιλίην μεταχωρέει. ὡς δέ οἱ ἐδόκεε, καὶ ἐποίεε ταῦτα. καὶ ἐπὶ δεῖπνου ἐλθόντος, ἀπικρεομένη ἐς τὰ οἰκήια, ἐν τοῖσι Κομβάβος αὐλίζετο, λίστετό τε, καὶ γουνῶν ἅπτετο, καὶ τὸν ἔρωτα ὡμολόγεε.

Deinde vbi & annulo quem gestare solebat, obsignasset illud, vulnus curabat. Postea verò cùm ipsi iam tempus videretur vt proficisceretur, ad regem veniens, multis aliis præsentibus dat illi pariter & vasculum, & dicit in hunc modum: Hoc ego vasculum, domine, inter pretiosissima domi repositum habui, idque in primis amabam. Nunc autem, quando magnum adeò iter ingredior, apud te deponam. Tu verò fac vt tutum ac custoditum mihi præstes: nam hoc auro potius mihi est, eodémque pretio cum anima ipsum æstimo: vt postquam rediero, saluum & incolumẽ iterum recipiam. Ille verò acceptum altero quoque annulo obsignauit, & quæstoribus asseruandum & custodiendum tradidit. Combabus igitur post illa securum iter peragebat. Cæterùm cùm iam ad Sacram ciuitatem venissent, ædem summa cura extruxerunt: atque ipsis dum in opere sunt, anni tres elabuntur: intra quos illa quæ Combabus tantopere metuerat, euenêre. Nam Stratonice, postquam ille multo iam tempore cum ea conuersaretur, amare illum cœpit, mox etiam grauiter in illum ex amore insaniit. Et ferunt, qui Sacram ciuitatem incolunt, Iunonem eius rei causſam extitisse: ac Combabum quidem vt bonum virum haudquaquam latuisse: Stratonicen autem vltam esse, eo quòd non statim ac facilè ædem illam promisisset. Porrò illa principio quidem modestè ac temperanter se gerebat, morbúmque celabat: postea verò vbi malum illi hoc in maius quàm vt regi silentio posset, accreuit, manifestè adeò conficiebatur, flebátque continuè, ac Combabum vocabat. Atque illi tum omnia Combabus erat. Postremò autem cùm inopia consilij nullum huic malo remedium inueniret, honestam atque idoneam compellandi illius viam quærere cœpit. Proinde cùm alteri quidem vlli amorem fateri abhorreret, ipsa autem aggredi illum coràm verecundia prohiberetur, huiusce modi quædam animo cogitare cœpit, vt postquam videlicet vino sese inebriasset, in colloquium cum illo veniret. Pariter autem cum vino ingrediente, & loquendi fiducia accedit, & non impetrasse quod postularis, non ita magnus pudor est, sed eorum quæ aguntur, singula in obliuionem retro abeunt. Postquam igitur apud se ista constituerat, faciebat quoque: & cùm cœna peracta discessissent, ad ædes in quibus Combabus diuertebatur, veniens, obtestabatúrq; illum, & genua eius prehẽsabat, & amorem fatebatur.

Ille autem orationẽ eius ægrè ac difficulter admittebat, ipſumque opus detrectabat, denique & ebrietatem illi exprobrabat. At verò cùm illa neſcio quod magnũ malum in ſe ipſam facturam eſſe ſe minitaretur, adductus metu, totã illi rem manifeſtã fecit, & quicquid à ſe ipſe paſſus eſſet, enarrauit, ipſumq; opus in lucẽ protulit. Videns igitur Stratonice ea quæ nunquam futura putaret, à furore quidẽ illo in præſens ita deſtitit, amoris autem haudquaquam oblita eſt, ſed per omnia cõuerſando illi, hanc quaſi quãdam conſolationem amoris, cuius effectum conſequi nequiuerat, quærebat. Eſt autem amor hic in Sacra ciuitate, & etiam nunc durat, vt Gallos quidẽ concupiſcant mulieres, & viciſſim Galli in mulieres depereant, neque tamen quiſquam zelotypia ſiue æmulatione aliquà cõmoueatur, ſed ipſis res hęc in primis ſacra cenſetur. Porrò hæc in Sacra ciuitate circa Stratonicẽ ita geſta, regem haudquaquam latuere, ſed complures venientes, accuſabant illos, & quæ facta eſſent, commemorabãt. Quocirca dolore accẽſus, ab opere quanquam adhuc imperfecto Combabum reuocauit. Alij autem ſermonem quendam neutiquam verum recenſent, quòd videlicet Stratonice poſtquam ea conſequi quæ expetiuerat, non potuiſſet, ipſa ad virum ſcribens, Combabum vltro accuſarit, tanquam qui ad ſtuprum ipſam ſolicitaſſet. Et quod Græci de Sthenebœa dicunt, & de Phædra Cretenſi, hoc idem & Aſſyrij de Stratonice cõfitentur. Ego quidem igitur neque Sthenebœam credo neque Phædram talia perpetraſſe, ſi modò Hippolytum Phædra verè amauit: ſed hæc in medio, ita vt ſunt, relinquamus. Cæterùm vbi nuncius in Sacram ciuitatem peruenit, Combabus & cauſſam reuocationis agnouit, & animo fidente ad regem abiit: nam illi defenſio domi relicta erat. Ac venientem ipſum continuò rex comprehendi iuſſit, & in cuſtodia tenuit. Poſtea autem præſentibus amicis, qui tum quoque vnà adfuerant quando Combabus emittebatur, adductum illum in medium accuſare cœpit, adulteriúmque & intemperantiam vitæ obiecit. Admodum autem grauiter commotus, & fidem inuocabat, & amicitiam, dicens tripliciter Combabum iniuriam feciſſe, vt qui & adulterium commiſiſſet, & fidem frẽgiſſet, & in deam impius fuiſſet, in cuius opere huiuſcemodi perpetraſſet. Multi autẽ adſtantes coarguebãt ipſum, quòd videlicet manifeſte vidiſſent ipſos mutuò cõgredientes.

A ὁ δὲ τὸν τι λόγον ἀπιθέως ἀπεδέχετο, καὶ τὸ ἔργον ἀναίνετο, καὶ οἱ τὴν μέθην ὠνείδιζε. ἀπειλούσης δ' μεγά τι κακὸν ἑαυτῇ ἐργάσασθαι, δείσας, πάντα οἱ λόγον ἔξέφηνε, καὶ πᾶσαν τὴν ἑαυτῆς πάθην ἀπηγήσατο, καὶ τὸ ἔργον ἐς ἐμφανὲς ἤνεγκε. ἰδοῦσα δὲ ἡ Στρατονίκη, τὰ μήποτε ἔλπετο, μανίης μὲν ὅτω ἐκείνης ἔσχετο, ἔρωτος δὲ ὐδαμῇ ἐλήθετο, ἀλλὰ πάντα οἱ συνεῦσα, τοιῶτόν τῳ ἐπιτέχνημα ἐπιτέχνατο ἔρωτος ἀφορήτου. ἔστι ὁ ἔρως οὗτος ἐν τῇ ἱρῇ πόλῃ, καὶ ἔτι καὶ νῦν γίγνεται, γυναῖκες Γάλλων ὑπερθυμέονται, καὶ γυναιξὶ Γάλλοι ὑπερμαίνονται,
B ζηλοτυπέῃ δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ σφίσι τὸ χρῆμα κάρτα ἱερὸν νομίζεται. πάλαι δ' ὧν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει, ἀμφὶ τὴν Στρατονίκην, ὐδαμᾶ τὸν βασιλῆα λέληθε, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπικνεόμενοι κατηγόρεον, καὶ τὰ γενόμενα ἀπηγέοντο· ὑπὸ τοῖσι προσηγόρεον, ἐξ ἀτελέος τοῦ ἔργου Κομβάβον μετεκάλεε. ἄλλοι δὲ λέγοισι λόγον ὡς ἀληθέα, τὴν Στρατονίκην, ὑπ' ἀπέτυχε τοῦ ἐδέετο, αὐτὴν γράψασθαι ἐς τὸν οἶκον, τὸν Κομβάβου κατηγορέειν, πείρην οἱ ὑπεκαλέσατο. καὶ Ἕλληνες Σθενεβοίης πέρι
C λέγουσι, καὶ Φαίδρης τῆς Κρωσσίης, ταὐτὰ καὶ Ἀσσύριοι ἐς Στρατονίκην μυθολογέουσι. ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ Σθενεβοίην πείθομαι, οὐδὲ Φαίδρην, εἰ δὲ ὑπετέλεσαν, εἰ τὸν Ἱππόλυτον ἀπρεπέως ἐπόθεε Φαίδρη. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγέτω ὅκως καὶ ἐγένετο. ὡς δὲ ἡ ἀγγελίη ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἀπίκετο, ἔγνω τε ὁ Κομβάβος τὴν αἰτίην, θαρσέων τε ἤιε, ὅτι οἱ ἡ ἀπολογίη οἵη ἐλίπετο. καί μιν ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς αὐτίκα μὲν ἔδησέ τε καὶ ἐν φυλακῇ ἔσχε. μετὰ δὲ παρεόντων οἱ τῶν φίλων, οἳ καὶ τότε παρῆσαν
D μέρος τῷ Κομβάβῳ προσεῖχοντο, θρασυνόμενος ἐς μέσον, κατηγορέειν ἄρχετο, καὶ οἱ μοιχείην τε, καὶ ἀκολασίην προσῆιπε· κάρτα δὲ δίκαια ἔλεγε, πίστιν τε καὶ φιλίην αἰνεκαλέετο, λέγων τελευτὰ Κομβάβον ἀδικέειν, μοιχόν τε ἐόντα, καὶ ἐς πίστιν ὑβρίσαντα, καὶ ἐς θεὸν ἀσεβέοντα, τῆς ἐν τῷ ἔργῳ τοιάδε ἔρρηξε. πολλοὶ δὲ παρεστῶτες, ἤλεγχον, ὅτι ἀναφανδὸν σφέας ἀλλήλοισι συνεόντας εἶδον.

πᾶσι δὲ τέλος ἐδόκει αὐτίκα θνήσκειν Κομ-
βάβον, θανάτου ἄξια ἐργασμένον. ὁ δὲ τέως
μὲν ἐσίγα, λέγων οὐδέν. ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐς τὸν
φόνον ἦγετο, φθέγξατό τε, καὶ ὃ χειμήλιον ἦτιε, λέγων, ὡς ἀναιρεῖ μιν οὐχ ὕβρεως οὐδὲ γάμων εἵνεκα, ἀλλὰ ἐκείνων ὑπ' ἐμοῦ ἀπιόντων, τὰ οἱ ἀπιὼν παρεθήκατο. τοῦτο τὰ δὲ ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν ταμίην, ἐκέλευε ἐνεγκεῖν τὰ οἱ φυλακὴν ἔδωκε. ὡς δὲ ἤνεικε, λύσας τὴν σφρηγῖδα ὁ Κομβάβος, τά τε ἐκείνα ἐπέδειξε, καὶ ἑωυτὸν ὁποῖα ἐπεπόνθει· ἔλεξέ τε, Ω βασιλεῦ, τὰ δέ τοι ἐγὼ ἐρρωδέων, μὴ τί με τούτων οὐδὲν ἔπιμ-
πες, ἀέκων ἤιον. καὶ ἐπί με ἀναγκαίη μεγάλη ἐκ σέο κατέλαβε, τοιάδε ἐπιτέλε-
σαι, ἐσθλὰ μὲν ἐς δεσπότην, ἐμοὶ δ' οὐκ ἀγα-
θὰ τυχεῖν. τοιόσδε μέντοι ἐὼν, ἀνδρὸς ἐπ' ἀδι-
κίῃ ἐγκαλέομαι. ὁ δὲ τοῦτο τὰ δὲ θαμ-
βώσας, ἀπεῖβαλέ τέ μιν, καὶ δακρύων, ἅμα ἔλεγε, Ω Κομβάβε, τί μέγα κακὸν εἰργάσαο; τί δὲ σεωυτὸν οὕτω ἀεικέλιον ἔρ-
γον μούνους ἀνδρῶν ἔπρηξας; τὰ δ' ἀμπαύω ἐπαινέω, ὦ φάτνιε, ὅς τοιάδε ἔτλης, οἷα μή-
τε σοὶ πάρος, μήτε ἐμοὶ ἰδέσθαι ὤφελε· οὐ γάρ μοι τούτης ἀπολογίης ἔδεε. ἀλλ' ἐπεὶ δαίμων τοιάδε ἤνεικε, ὥστε μοὶ σὺν ἡμῖν ἔσεσθαι, αὐτίων συνοφαντέων ὁ θάνατος, μετὰ δὲ μεγάλη δωρεὴ ἀπίξεται, χρυσός τε πολλὸς, καὶ ἀργύρεος ἄπλετος, ἐσθῆτες Ἀσσύριαι, καὶ ἵπποι βασιλήιοι· ἀ-
πίξεαι δὲ πρὸς ἡμέας δεύτερος ἐσαγέλεος, οὐδέ τις ἀπόρξει σεο ἡμετέρης ὄψιος, οὐδ' ἐὼ γυ-
ναικὶ ἅμα συνάζωμαι. τὰ δὲ εἶπέ τε ἅμα, καὶ ἐποίεε· καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἐς φόνον ἦγετο. τῷ δὲ τὰ δῶρα ἐδίδοτο, καὶ ἡ φιλίη μείζων ἐγεγένεε. ἐδόκεε δὲ οὐδεὶς ἔτι Ἀσσυρίων Κομβάβῳ σοφίῃ καὶ δαιμονίῃ εἰκέλος. μετὰ δὲ, αἰτησάμενος ἐκτελέσαι τὰ λείποντα τοῦ ἔτεος (ἀτελέα γάρ μιν ἀπολέ-
λοιπε) αὖθις ἐπέμπετο, καὶ τόν τε νεὸν ἐξε-
τέλεσε, καὶ ὃ λοιπὸν, αὖτις ἔμιμνε. ἔδωκε δὲ οἱ ὁ βασιλεὺς ἀρετῆς τε καὶ εὐεργεσίης ἕνε-
κα, ἐν τοῦ ἱροῦ ἑστάναι χάλκεον· καὶ ἔστι ἐς τρίτον ἐν τοῦ ἱροῦ Κομβάβος χάλκεος,

A Omnibus itaque poſtremò videbatur quamprimũ morte afficiẽdus eſſe Combabus, vt qui capitalia peregiſſet. Ille verò hactenus quidẽ ſtabat nihil dicens: poſtquam autẽ ad ſupplicium & cædem iam ducebatur, tum demũ loqui cœpit, & depoſitũ vaſculum repopoſcit, illud addẽs, Quòd nõ contumelię aut nuptiarũ cauſſa interficeret ipſum rex, ſed quòd ea quę abiens apud illum depoſuiſſet, hoc pacto retinere cuperet. Ad hęc igitur rex, vocato quæſtore, iuſſit afferre ea quæ cuſtodienda ei tradidiſſet. Ille vbi attulit, reſignato Combabus ſigillo, ea quæ incluſa fuerant, commonſtrauit, & quæ ipſe paſſus eſſet, expoſuit, atque ita dixit: Nimirum iſta, ô rex, veritus ego quando me primùm ad hoc iter ſuſcipiendum mittebas, inultus ibam: ac poſtquam magna neceſſitate à te compulſus fui, talia peregi, vtilia quidem domino, mihi verò non ita felicia ac bona. At verò talis cùm ſim, tamen contumeliæ in virum coniugem accuſor. Ille autem ad hæc ſtupefactus, amplexatus pariter ipſum eſt, & dixit: O Combabe, cur magnum hoc malum perpetraſti? cur autem teipſum indigno adeò facinore ſolus virorum deformaſti? C Non ita prorſum laudo hæc, ô infelix, qui talia quidem ſuſtinuiſti, qualia vtinam neque te pati, neque me aſpicere vnquam contigiſſet. Neque enim iſta apologia mihi opus erat. Veruntamen quando deus quiſpiam hæc ita voluit, principiò quidem tibi vltio à nobis erit, mors videlicet ipſorum ſycophantarum: poſtea autem maxima dona tibi venient, aurúmque multum, & argentum immenſum, & veſtes Aſſyriæ, & equi regij. Accedes autem ad nos inuocatus, neque te quiſquam à noſtro cõſpectu prohibebit, ne ſi cum vxore quidem vnà cõcumbam. Atque hæc quidem dixit pariter & fecit. D Ac illi quidem continuò ad ſupplicium & cædem ducebantur, huic autem dona dabantur, amicitiáque hæc maxima conciliata fuit. Videbatur autem nullus Aſſyriorum ampliùs Combabo neque ſapientia neque felicitate ſimilis eſſe. Poſtea verò cùm poſtulaſſet vt ſibi liceret ędem, quantum eius reliquum erat, abſoluere, imperfectam enim ipſam reliquerat, rurſum mittebatur: ac ædem quidem ille abſoluit, & reliquam ætatem ibi peregit. Dedit autem illi rex, virtutis pariter & beneficentiæ cauſa, vt æreus in templo ſtatueretur. Stat itaque præmij & honoris cauſſa in templo Combabus æreus,

Hermoclis Rhodij opus, forma quidem mulieri ſimilis, veſtitum autem virilem gerens. Ferũtur autem & amici illius, ij qui maximè erga ipſum beneuolentia affecti fuêre, in ſolatium eius quod paſſus ille fuit, eiuſdem affectionis ſocietatem vltro ſibi elegiſſe. Nam & ſeipſos caſtrarunt, & eandem cum illo viuendi conſuetudinem tenuerunt. Alij autem inter ſermones ſacros de hoc facto ita tradũt, dicentes, quòd Iuno quum amaret Combabum, multis caſtrandi cupiditatem in mentem immiſerit, ne videlicet ſolus ille ob virilitatem amiſſam lugeret. Cęterùm conſuetudo illa poſtquam ſemel cœpit, etiam nunc manet, & multi quotannis in templo hoc caſtrantur & emaſculantur, ſiue Combabum hoc pacto conſolantes, ſiue etiam Iunoni gratificantes. Caſtrantur autem illi, veſtitum verò virilem ampliùs non habent, ſed & muliebria indumenta gerunt, operáque mulierum perficiunt. Cæterùm vt ego audiui, refertur & huius rei cauſa in Combabum. Nam illi etiam hoc accidiſſe traditur. Peregrina quædam mulier ad ſolennem conuentum veniens, cùm vidiſſet & corpore formoſum eſſe, & veſtem præterea virilem habere illum, magno eius amore capta eſt. Poſtea autem vbi cognouit cuiratũ atque inutilem eſſe, ſibi ipſi mortem conſciuit. Ob quæ Combabus mœrore affectus, quòd ea quæ ad Venerem pertinẽt, infeliciter illi cederent, veſtem muliebrem induit, ne qua mulier poſthac eodem modo deciperetur. Et hæc cauſa eſt cur Galli veſte muliebri vtuntur. Ac de Combabo quidem tantum mihi dictum ſit. De Gallis autem iterum in ſequentibus mentionem faciam, puta de caſtratione ipſorum, quo pacto exeecentur, & de ſepultura, quali ſepeliantur: præterea & cuius gratia in templum non ingrediantur. Priùs autem animus mihi eſt & de poſitu ædis dicere, & de magnitudine. Atque igitur dicam. Locus quidem ipſe in quo templum conſecratum eſt, modicus quidam collis eſt. Iacet autem in media quaſi ciuitate, cingitúrque muro duplici, quorum alter quidem vetuſtus eſt, alter autem non ita multo ante noſtram ætatem factus. Veſtibula verò templi verſus Aquilonem ventum ſeorſim directa ſunt, altitudine centum propè paſſuum. In his & Priapi ſtant, quos Dionyſius dedicauit, trecẽtorum etiã iſti circiter paſſuum. In horum vnum vir quiſpiam ſingulis annis bis aſcẽdit,

A Ερμοκλέους τῦ Ροδίυ πόιημα, μορφὴν μὲν ὁμοίη γυναικὶ, ἐσθῆτα δ' αἰδρείῳ ἔχει. λέγεται δὲ τῦ φίλων τοὶ μάλιστα οἱ βινοέοισας, ἐς ωὦτο μυήσιν τῦ πάθεος, κοινωνίην ἑλέσθαι τῆς συμφορῆς. ἕτεμον γὰρ ἑωυτοὺς, καὶ διαιτήμασι τοὶ αὐτοὶ ἐκείνῳ διαιτέοντο. ἄλλοι δ' ἱερολογέοισι ὅπι τῷ πρήγματι, λέγοντες, ὡς ἡ Ηρη Φιλέουσα Κομβάβον, πολλῆσι τοὶ τομὴν ὅπι νόον ἔβαλε, ὄφρα μὴ μοῦνος ὅπι τῇ αἰανδρείῃ λυπέοιτο. ὅδ' μὲν ἔθος τῦτο ὅπῃ ἅπαξ ἐλθόν, ἔτι νῦν μένει, καὶ πολλοὶ ἑκάστου ἔτεος ἐν τῷ ἱρῷ τάμνονται, καὶ θηλιόνται, εἴτε Κομβάβον ωὦτο μυηθέμενοι, εἴτε καὶ Ηρῃ χαριζόμενοι. τάμνονται δ' ὦν, ἐσθῆτα δ' οὐδὲ σφὶ ἔτι αἰδρείην ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ εἵματά τε γυναικήια φορέουσι, καὶ ἔργα γυναικῶν ὑπηρετέουσι. ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουον, λυάκεται καὶ τουτέων ἐς Κομβάβον ἡ αἰτίη. συνεπέζη γὰρ οἱ καὶ τάδε· ξείνη γυνὴ ἐς πανήγυριν ἀπικομένη, ἰδοῦσα καλόν τε ὄντα, καὶ ἐσθῆτα ἔτι αἰδρείην ἔχοντα, ἔρωτι μεγάλῳ ἔσχετο· μὴ δ' μοῦσα ἀτελέα ἐόντα, ἑωυτὴν διέφθειρε. ὅπι τοῖσι B Κομβάβος ἀχθομένοισι ὅτι οἱ ἀτυχέως τὰ ἐς Αφροδίτην ἔχει, ἐσθῆτα γυναικηίην ἐνεδήσατο, ὄφρα μηκέτι ἑτέρη γυνὴ ἴσα ἐξαπατέοιτο. ἥδε αἰτίη Γάλλοισι τοῖσι νῦν ἐοῦσι. Κομβάβῳ μὲν μοι πέρι τοσάδε εἰρήσθω. Γάλλων δ' αὖτις ἐγὼ λόγῳ ὑστέρῳ μεμνήσομαι, τομῆς τε αὐτέων, ὅκως τάμνονται, καὶ ταφῆς, ἐκοίλῳ θάπτονται, καὶ ὅτευ εἵνεκα ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἐσέρχονται. πρόσθεν δέ μοι θυμὸς εἰπεῖν θεσίος τε πέρι τῦ νηῦ, καὶ μεγάθεος, καὶ δήπα ἐρέω. ὁ μὲν χῶρος αὐτὸς, ἐν τῷ τὸ ἱρὸν ἵδρυται, λόφος ἐστὶ, κέαται δὲ καθ' μέσον μάλιστα τῆς πόλιος· καὶ οἱ τείχεα διὰ πολλὰ περιέχεται· τῦ δὲ τειχέων τὸ μὲν ἕρκαῖον, τὸ δὲ ἔνδον πολλὸν ἡμέων πρόσθυρον. αἱ δὲ πρόπυλαια τῦ ἱροῦ, ἐς αἴθερα Βορέην ἀποκέκριται, μέγαθος ὅσον τε ἑκατὸν ἐργμέων. ἐν δὲ τούτοισι τοῖσι πρόπυλαίοισι καὶ οἱ φαλλοὶ ἑστᾶσι, τοὺς Διόνυσος ἵσησατο, ἡλίκην καὶ αὐτὸς τεσσερακοσίων ἐργμέων. ἐς τουτέων τὸν ἕνα φαλλὸν αἰὴρ ἑκάστου ἔτεος δὶς αἴρεται,

C

D

εἰκέ

οἰκέῃ τὲ ὲν ἄκρῳ τῷ φαλλῷ χρόνον ἑπτὰ A habitátque in ſummitate eius per tempus ſeptem dierum. Aſcēſus autem iſtius cauſſa talis refertur: Complures quidem putant quòd in ſublimi cum diis ſermones conferat, & toti Syriæ bona ab illis poſtulet. Nam illos ex propinquo preces faciliùs exaudire. Cæteris autem placet etiam hæc Deucalionis gratia fieri, in memoriam eius calamitatis, quando homines paſſim in montes & in altiſſimas arborum aſcenderunt, aquarum inundationem metuentes. Mihi quidem igitur etiam iſta non ſatis veriſimilia videntur. Exiſtimo enim certè Dionyſio ipſos etiam iſta facere. Coniecturam autem inde capio, Phallos ſiue Priapos quicunque Dionyſio erigunt, in ipſis etiam viros quoſdam ligneos collocant: cuius id autem gratia, in præſentia non dicam. Videtur mihi itaque etiam hic ad imitationem lignei illius viri aſcendere. Porrò aſcenſus iſte in hunc modum illi fit. Catena lõga ſeipſum pariter & Priapum circundat: deinde aſcendit in ligna quędam ex ipſo Priapo prominentia, ſpatio quantum ad ſummum capiendum pedem ſufficit. Aſcendens autem pariter & catenam vtrinque attollit, hanc perinde vt auriga habenas, moderans. Quod ſi verò quiſpiam iſtud non vidit, vidit autem eos qui palmas conſcendunt, ſiue in Arabia, ſiue in Ægypto, ſiue alio aliquo loco, intelligit facilè quod dico. Cæterùm poſtquam ad ſummum peruenit, aliam quandam catenam, quam ipſe ſecum habet, demittens, longam quidem illam, attrahit ſurſum quæcunque libet, ligna videlicet, & veſtes, & vaſa: ex quibus ſedem componens, perinde ac nidum aliquem, in illa ſe collocat, manétque ad id tempus dierum quod dixi. Multi autem venientes, aurúmque & argentum, quidam etiam æs afferunt, deinde ante illum appoſitis atque ibi relictis illis abeunt, vnuſquiſque nomen ſuum edentes. Adſtans autem alius quidam, ſurſum renunciat. Ille igitur accepto nomine, preces pro vnoquoque facit: precando autem pariter & æreum quoddam tintinabulum pulſat, quod motũ, grauiter atque aſperè ſonat. Dormit autem haudquaquam: nam ſi ſomnus ipſum capiat aliquãdo, Scorpius *Scorpius* aſcendens excitat ipſum, atque indignè *ſaeit.*

ἡμερέων. αἰτίη ὴ οἱ τῆς ἀνόδου ἥδε λέγεται· οἱ μὲν πολλοὶ νομίζουσι ὅτι ὑψοῦ τοῖσι θείοισι ὁμιλέῃ, καὶ ἀγαθὰ πάσῃ Συρίῃ αἰτέῃ· οἱ δὲ τὴν δυσκολίαν ἀγχόθεν ἐπαίουσι. ἄλλοισι δὲ δοκέῃ καὶ πάθε Δευκαλίωνος εἵνεκα ποιέεσθαι, ἐκείνης ξυμφορῆς μνήματα, ὁκότε οἱ ἄνθρωποι ἐς τὰ ὄρεα καὶ ἐς τὰ ὑψηλότατα τῶν δενδρέων ἤϊξαν, ὃ πολλὸν ὕδωρ ὀρρωδέοντες. ἐμοὶ μὲν ὦν καὶ ταῦτα οὐκ ἀπίθανα δοκέει γε μὲν Διονύσῳ σφέας καὶ ταῦτα ποιέειν συμβάλλομαι δὲ τοῦτο ἐκ τῶνδε Φαλλούς, ὅσοι Διονύσῳ ἐκτελέουσι· ἐν τοῖσι Φαλλοῖσι καὶ ἄνδρας B ξυλίνους καθίζουσι· ὅτευ μὲν εἵνεκα, ἐγὼ οὐκ ἐρέω. δοκέει δέ μοι καὶ ὅδε ἐς ἐκείνου μίμησιν τοῦ ξυλίνου ἀνδρὸς ἀείρεσθαι. ἡ δὲ οἱ ἄνοδος, τοιήδε. σφῆν μακρὴν ἐωυτόν τε ἅμα, καὶ τὸν φαλλὸν περιβάλλει· μετὰ δὲ ὀπίσω ἐξύλων περιφυέα τῷ φαλλῷ, ὁκόσον ἐς χώρου ἄκρου ποδὸς αἰσιὸν ἅμα αἰωρέει τινὰ σφῆνα ἀμφοτέρωθεν, ὅκως περ ἡνιοχέων. εἰ δέ τις τάδε μὲν οὐκ ὄπωπε, ὄπωπε δὲ φοινικοβατέοντας, ἢ ἐν Ἀραβίῃ, ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ ἄλλοθί που, οἶδε ὃ λέγω. ἐπεὰν δὲ ἐς τέλος C ἵκηται τῆς ὁδοῦ, σφῆνα ἑτέρην ἀφεὶς, τινὰ αὐτὸς ἔχει, μακρὴν τοιαύτην, αἰεὶ καὶ τὴν οἱ ὦμοι, ξύλα, καὶ εἵματα, καὶ σκεύεα· ἀπὸ τῆς ἕδρης στεῦται, ὀκοίην καλιήν, ἵζεται· μίμνει τε χρόνον, τὸν εἶπον ἡμερέων. πολλοὶ δὲ ἀπικνεόμενοι, χρυσόν τε καὶ ἄργυρον, οἱ δὲ χαλκὸν κομίζουσι· εἶτ' ἀφέντες ἐκείνῳ πρόσθε κείμενα, ἀπάουσι, λέγοντες τὰ οὐνόματα ἕκαστος. πρηγέως δὲ ἄλλος, αἴρων ἀΐσσει· ὁ δὲ δεξάμενος τοὔνομα, βοᾷ λιτὰς ἐς ἕκαστον ποιέεται. ἅμα δὲ βοῶν, κροτέῃ ποίημα χάλκεον, ὃ ἀεὶδὲ μέγα D ἐπιχὼ, κινεόμενον, ὕδῃ δὲ ἁδαμᾶ. ἐὼ γὰρ μιν ὕπνος ἕλῃ ποτὲ, σκορπίος αἰεὶ ἐγείρει τινὰ, ἢ ἀείκεα ἐργάζεται, καὶ οἱ ἥδε ἡ ζημίη τοῦ ὕπνου ἐπικέαται. τὰ μὲν ὦν ἐς τὸν σκορπίον μυθέονται, ἱρά τε, καὶ θεοπρεπέα. εἰ δὲ ἀτρεκέα ἔστι, οὐκ ἔχω ἐρέειν. δοκέει δέ μοι, μέγα ἐς ἀγρυπνίην συμβάλλεσθαι καὶ τὸν φόβον ἢ ὀρρωδίην.

Quod ſi verò quiſpiam iſtud non vidit, vidit autem eos qui palmas conſcendunt, ſiue in Arabia, ſiue in Ægypto, ſiue alio aliquo loco, intelligit facilè quod dico. Cæterùm poſtquam ad ſummum peruenit, aliam quandam catenam, quam ipſe ſecum habet, demittens, longam quidem illam, attrahit ſurſum quæcunque libet, ligna videlicet, & veſtes, & vaſa: ex quibus ſedem componens, perinde ac nidum aliquem, in illa ſe collocat, manétque ad id tempus dierum quod dixi. Multi autem venientes, aurúmque & argentum, quidam etiam æs afferunt, deinde ante illum appoſitis atque ibi relictis illis abeunt, vnuſquiſque nomen ſuum edentes. Adſtans autem alius quidam, ſurſum renunciat. Ille igitur accepto nomine, preces pro vnoquoque facit: precando autem pariter & æreum quoddam tintinabulum pulſat, quod motũ, grauiter atque aſperè ſonat. Dormit autem haudquaquam: nam ſi ſomnus ipſum capiat aliquãdo, Scorpius *Scorpius* aſcendens excitat ipſum, atque indignè *ſaeit.* afficit: & hæc illi pœna ſomni propoſita eſt. Quæ igitur de ſcorpio tradunt, ſacra quidem ſunt, & diis conuenientia: vtrùm autem vera ſint, dicere non poſſum. Cæterùm quantum mihi videtur, non parum ad vigilantiam conducit & cadendi metus.

Ac de conſcenſoribus Priapi tantum dixiſſe ſatis eſt. Porrò ædes ipſa ad ſolem quidem aſpicit orientem: forma autem & opere talis eſt, quales ſunt quas in Ionia ædes ædificant. Baſis magna protenditur, altitudine duorum paſſuum, ſupra quam ædes poſita eſt. Aſcenſus autem in ipſam lapideus eſt, non ita longus: verùm vbi aſcenderis, admirationem quidem & porticus ante ædem non paruam præbet, ianuiſque exornata aureis eſt. Intus autem ipſa ædes auro multo reſplendet, & tectum totum aureum eſt. Odorem autem effragrat diuinum quendam, qualis fertur & terræ Arabiæ eſſe. Ac tibi à longè aſcendenti auram aſpirat admodum ſuauem, & ſi rurſus inde abeas, haudquaquam ceſſat, ſed & veſtes tuæ in longum vſque eandem retinent, & tu in perpetuum quaſi quandam memoriam eius tecum referes. Cæterùm ipſa ædes intus ſimplex non eſt, ſed & penetrale quoddam alterum intra ſe factum habet, in quod & ipſum aſcenſus modicus eſt. Foribus autem exornatum non eſt, ſed ex aduerſo totum patet. In magnam igitur ædem omnibus ingredi licet, in penetrale autem ſiue cellam illam ſolis ſacerdotibus, neque verò iis omnibus, ſed illis tantùm, qui diuini maximè ſunt, quibúſque omnis cura & ſtudium in templum impenditur. In hoc autem adyto ſimulacra deorum poſita ſunt, Iunonis videlicet, & quem Iouem exiſtentem ipſi alio neſcio quo nomine appellant. Ambo autem aurei ſunt, ambóque ſedentes finguntur. Sed Iunonem quidem leones portant, Iupiter autẽ tauris inſidet. Atque adeò & Iouis quidem ſimulacrum per omnia Ioui aſſimilatum eſt, & capite, & oculis, & ſedendi habitu: neque ipſum alteri, ne ſi velis quidem, aſſimilare potueris. Iuno autem, ſi propius contempleris, haudquaquam vnius ſpeciei formam præ ſe fert. Nam in vniuerſum quidem, quod verè dixeris, Iuno eſt: cæterùm habet quippiam & Mineruæ, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ, & Nemeſis, & Parcarum. Ac altera quidem manu ſceptrum tenet, altera autem colum, & in capite radios gerit, & tutrim, & cæſtum habet, quo ſolam Venerem cognomento cæleſtem exornant: foris autem & aliud illi aurum circumpoſitum eſt, & lapilli valde pretioſi, quorum alij quidem candidi, alij autem cærulei, multi verò etiam rufi. Præterea autem & ſardonyches multi, & hyacinthi & ſmaragdi: quæ omnia afferũt Ægyptij,

Simulacra Iouis & Iunonis.

Φαλλοφατέων μὲν δὴ πέρι τοσαῦτα ἀρκέϊ. ὁ δὲ νηὸς ὁρέϊ μὲν ἐς Ἥλιον αὐτόπα. εἶδος δὲ, καὶ ἐργασίη ἐστὶ, οἵησις νηοὺς οἷ Ἰωνίη ποιέουσι. ἔδρη μεγάλη προέχει ἀπὸ τῆς μεγάθος ὀργυιέων δυοῖν, ὑπὲρ τῆς ὁ νηὸς ἀπιδρύεται. αἴοδος ἐς αὐτὸν λίθου πεποίηται, οὐ κάρτα μακρή. ἀνελθόντι δὲ θῶυμα μὲν καὶ ὁ προπύλαιος μέγα προέχεται, θύρησί τε ἔσκηται χρυσέοισι. ἔνδοθε δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀπολάμπεται, καὶ ἡ ὀροφὴ πᾶσα χρυσέη. ἀπὸ δὲ αὐτοῦ ὀδμὴ ἀμβροσίη, οἵην λέγεται τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης. καί σοι πλεόντων ἀμείνονι, προσφάλλει πνοιὴ κάρτα ἀγαθή· καὶ ἐπὶ αὖθις ἀπίῃς, ὀδμὴ μὲν λείπεται, ἀλλά σευ τά τε εἵματα ἐς πολλὸν ἔχει τὴν πνοιήν, καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μνήσεαι. ἔνδοθεν δὲ ὁ νηὸς, οὐκ ἁπλόος ἐστὶ, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ θάλαμος ἄλλος πεποίηται. δόμοδος καὶ ἐς τοῦτον ὀλίγη· θύρησι δὲ οὐκ ἔσκηται, ἀλλ' ἐς μύτιον ἄπας ἀναπέπταται. ἐς μὲν οὖν τὸν μέγαν νηὸν, πάντες εἰσέρχονται· ἐς δὲ τὸν θάλαμον, οἱ ἱρέες μούνοι. ἀλλ' μέντοι πάντες ἱρέες, ἀλλὰ τὰ μάλιστα ἀγχίθεοί τέ εἰσι, καὶ τοῖσι πᾶσα ἐς τὸ ἱρὸν μέλεται θεραπείη. τὰ δὲ τῇδε, εἴαται τὰ ἕδεα, ἥτε Ἥρη, καὶ τὸν αὖτοῦ Δία ἐόντα, ἑτέρῳ σώματι καλλίστοισι. ἄμφω δὲ χρυσοῖ τε εἰσι, καὶ ἄμφω ἕζονται. ἀλλὰ τὸν μὲν Ἥρῃ λέοντες φορέουσι· ὁ δὲ Ταύροισι ἐφέζεται. καὶ δῆπα ὁ μὲν τῆ Διὸς ἄγαλμα, ἐς Δία πάντα ὁρᾷ, καὶ κεφαλῇ, καὶ ὄμμασι, καὶ ἕδρῃ· καὶ μιν σχεδὸν ἐτέλων ἄλλως εἰκάσῃς. ἡ δὲ Ἥρη, σκηπτοῦχός τις πολυειδέα μορφὴν ἐκφαίνει. καὶ τὰ μὲν ξύμπαντα, ἀτρεκέϊ λόγῳ Ἥρη ἐστί. ἔχει δέ τι καὶ Ἀθηναίης, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Σελήνης, καὶ Ῥέης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Νεμέσιος, καὶ Μοιρέων. χρεὼ δὲ τῇ μὲν ἑτέρῃ, σκῆπτρον ἔχειν, τῇ ἑτέρῃ δ' ἄτρακτον. καὶ ὑπὲρ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνάς τε φορέειν, καὶ πύργον, καὶ κεστὸν, τῷ μιν Οὐρανίην κοσμέουσι. ἔκποθε δὲ οἱ χρυσός τε ἄλλος περίκειται, καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες. τῶν οἱ μὲν λευκοὶ, οἱ δὲ ὑδατώδεες, πολλοὶ δὲ πυρρώδεες. ἔτι δὲ ὀνυχες οἱ σαρδόνιοι πολλοὶ, καὶ ὑακινθοι, καὶ σμάραγδοι, τὰ Φέρεσι Αἰγύπτιοι,

καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ Βαβυλώνιοι. Ὃ δὲ δὴ μέζονος λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπομνήσομαι· λίθον ὅτι τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὔνομα δὲ οἱ, τὸ ἔργου ἡ συντυχίη, ἀπὸ τούτου· ἐν νυκτὶ σέλας πολλὸν ἀπολάμπεται, ὥστε δὲ οἱ ἐς ὀπὸς ἅπας, οἷ ὥστε λύχνοισι, φαίνεται. ἐν ἡμέρῃ δὲ, ὁ μὲν φέγγος ἀσθενὲς ἰδίῃ οἱ ἔχει κέρτα πυρώδεα. καὶ ἄλλο θωυμαστὸν ἔστι ἐν τῷ ξοάνῳ. ἢν ἐκεῖθεν αὐτὸν ἐσορέῃς, ἐς σὲ ὁρᾷ· ἢν μεταβαίνοντι, ὁ βλέμμα ἀκολουθέει, καὶ ἢν ἄλλος ἑτέρωθεν ἰσορέῃ, ἴσα καὶ ἐς ἐκεῖνον ἐκπλέει. ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων, ἕστηκε ξόανον ἄλλο χρύσιον, ὑδαμῇ τοῖσι ἄλλοισι ξοάνοισι εἰκελον. ὃ δὲ μορφὴν ἰδίην οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τῶν ἄλλων θεῶν εἴδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ἀσσυρίων. οὐδὲ τι οὐνόμα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ πέρι καὶ εἴδεος λέγεσι. καί μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ ἐς Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι. καὶ γὰρ δὴ ὧν ὅτι τῇ κορυφῇ αὐτοῦ, περιστερὴ χρυσείη ἐφέζηται. τοιούνεκα δὴ μυθέονται Σεμίραμιος ἔμμεναι τόδε σημήιον. ἀποδημέει δὲ δὶς ἐκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν, ἐς κομιδὴν τοῦ εἰρημένου ὕδατος. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἱρῷ ἐστόντων, ἐν δεξιτερῇ κέαται θρόνοι μὲν Διὸς ἡλίου· αὐτοῦ δὲ εἶδος οὐκ ἔνι, μοῦνον γὰρ Ἡλίου καὶ Σελήνης ξόανα ὑποδείκνυσι. ὅτευ δὲ εἵνεκα ὧδε νομίζουσι, ἐγὼ καὶ τόδε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσι, ὅσιον ἐμμένειν ξόανα ποιέεσθαι. ὑπὲρ γὰρ σφέων ἐμφανέα πᾶσι τὰ εἴδεα. Ἥλιος δὲ, καὶ Σελήνη, πάμπαν εὐαρμόστους καὶ σφέας πᾶσι ὁρέεσθαι. κοίη δὴν αἰτίη ξοανουργίης, τοῖσι γε τὰ κέρε φαινομένοισι; μετὰ δὲ τὸν θρόνον τοῦτον, κέαται ξόανον Ἀπόλλωνος, οὐκ οἷ ἐώθασι ποιέεσθαι· εἰ μὲν γὰρ ἄλλοι πᾶσι, Ἀπόλλωνα νέον τε ἥβωντα, καὶ ὑπογενείῳ ποιέουσι. μοῦνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γλυφίτεω ξόανον δεικνύουσι· καὶ τά δε ποιέοντες, ἑωυτοὺς μὲν ἐπαινέουσι, Ἑλλήνων δὲ κατηγορέουσι, καὶ ἄλλων, ὁκόσοι Ἀπόλλωνα παῖδα θήλεϊ ἐλάσσαντα. αἰτίη δὲ δοκέει αὐτέοισι, ἀτοφίη μεγάλη ἐμμένειν, ἀτελέα ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ εἴδεα. Ὃ δὲ νέον, ἀτελὲς ἔτι νομίζουσι.

& Indi; & Æthiopes, & Medi, & Armenij, & Babylonij. Quod igitur maximè memorabile eſt, id dicam: Lapidem in capite gerit, qui Lychnis vocatur. Nomen autem illi dedit operis effectus reſpondens. Ab hoc multus fulgor noctu reſplendet, totáque ædes ab eo perinde atque lucernis colluceat. Interdiu autem ipſum quidem lumen emarceſcit, ſpeciem autem præ ſe fert admodum igneã. Iam verò & aliud admiratione dignum in ipſo ſigno dex eſt. Si ex aduerſo ſteteris, ad te aſpicit: quòd ſi inde tranſeas, viſu te ſequitur: & ſi alius quiſpiam aliunde ipſam intuetur, eadẽ erga illum quoque facit. Porrò in medio inter vtrunque aliud quoddam ſimulacrum ſtat aureum, cæteris haudquaquam ſimile: formam quidem propriam non habet, aliorum autem deorum ſpecies gerit. Vocatur autem ſignum etiam ab ipſis Aſſyriis, neque illi nomen aliquod proprium poſuere: ſed neque de generatione ipſius, neque de ſpecie quicquam dicunt. Atque ipſum alij quidem ad Dionyſium, alij ad Deucalionem, alij ad Semiramidem referunt. Quando enim & in vertice eius columba aurea inſider, ob eam videlicet rem tradunt Semiramidis illud ſignum eſſe. Proficiſcitur autem bis quotannis ad mare, ad afferendam aquam eam de qua dixi. In ipſa autem æde ad ſiniſtram ingredienti, ſtat principiò ſolium Solis, ipſius autem effigies non adeſt. Solius enim Solis & Lunæ ſimulacra non exhibent: cuius autem gratia faciendum ita putent, didici id quoque ego. Nam cæteris quidem diis fas eſſe aiunt ſimulacra fieri, neque enim illorum ſpecies aut formas manifeſtas omnibus apparere: Solem autem & Lunam omnibus eſſe manifeſtas, neque quenquam illos non videre. Quare quamnam cauſſam illorum effigiandorum eſſe, cùm in aëre appareant? Ac poſt ſolium hoc, ſignum Apollinis poſitum eſt, non quale vulgo conſueuit fieri. Nam cæteri quidem omnes Apollinem & iuuenem putant, & cum prima lanugine effingunt: ſoli autem iſti Apollinis barbati ſimulacrum effigiant. Atque hoc facientes, ſibi ipſi laudi ducunt, Græcos autem reprehendunt, & alios quicunque Apollinem puerum fingunt & colunt. Cauſſa verò ipſis videtur inſcitia magna eſſe, cur imperfectæ deorum formæ ac ſpecies fingantur. Nam iuuenem eſſe, ipſũ adhuc imperfectum exiſtimant.

Solium Solis & Lunæ.

Cæterùm & aliud quiddã nouum Apollini suo affingunt. Soli enim Apollinem vestibus exornant. De operibus autem ipsius multa quidem dicere possim, sed tamen ea modò dicam, quæ maximè admiratione digna sunt. Principiò ita quę oraculi mentionem faciam. Atque oracula quidẽ multa tum apud Gręcos, tum apud Ægyptios sunt, multa autẽ & in Africa, & in Asia item multa, sed illa quidem neque absque sacerdotibus neque absque interpretibus responsa dant: hic autem Apollo & ipse per se mouetur, & vaticinia ad plenum vsque per se peragit. Modus autem eorum talis est. Postquã illi placitum est vaticinari, in sede sua primùm mouetur, sacerdotes autem ipsum continuò in sublime attollunt: quòd si non attollant, ille & sudorem emittit, & se in medium etiam emouet. At postquam illi subeuntes portant ipsum, tum & illos secum agit, circum circa vertendo sese, & ab alio in alium subinde trãsilit. Postremò princeps sacerdotum supplicans interrogat illum de omnibus rebus. Ille verò si quid non vult fieri, retro recedit: cõtra autem si quid approbat, agit in anteriorem partem gestantes, perinde ac si currus habenas moderaretur: atque ita illi colligunt oracula, & neque sacram rem vllam neque priuatam absque hoc gerunt. Prædicit autem illis & de anno, & de tempestatibus omnibus, & quando amplius futuri non sint: Prædicit item & de signo illo, quando proficisci illud oporteat profectionem eam de qua dixi. Dicam autem & aliud, quod me præsente fecit: Sacerdotes attollentes ipsum ferebant: ille autem illos quidem in terra infrà reliquit, ipse verò in aëre solus ferebatur. Porrò autem post Apollinem simulacrum Atlantis est, deinde Mercurii, & Lucinæ: atque hæc quidem intra ædem ita exornata sunt: foris autem ara quoque posita est magna ærea, atque ibi etiam alia simulacra innumera ærea regum & sacerdotum. Recensebo autem quæ mihi maximè memoratu digna videntur. Ad sinistram ædis, Semiramidis signum stat, ædem ipsam dextera demonstrantis. Stat autem talem ob caussam: Hominibus quicunque Syriam incolunt, legem illa tulerat, vt se ceu deam colerent, cęterorum autem deorũ, atque ipsius etiam Iunonis nullam rationem haberent. Atque illi tum ita faciebant. Postea autem vbi deorum indignatione

Apollinis vaticinia.

Semiramidis statua.

A ὁ δὲ καὶ ἄλλο τῷ σφετέρῳ Ἀπόλλωνι χαριουργέουσι. μούνοι Ἀπόλλωνα εἵμασι κοσμέουσι. ἔργων δὲ αὐτοῦ πέρι, πολλὰ μὲν ἔγωγε εἰπεῖν· ἐρέω δὲ ὅ μάλιστα θωυμάζειν ἄξιον. πρῶτα δὲ τοῦ μαντείου ὑπομνήσομαι. μαντήια πολλὰ μὲν πρὸς Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς Αἰγυπτίοισι· τὰ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇδε Ἀσίῃ πολλά ἐστι. ἀλλὰ τὰ μὲν, ὅτι ἱρέων αὐτῶν οὔτε προφητέων ἀφέλκονται. ὧδε δὲ, αὐτός τε κινέεται, καὶ τὸν μαντήιον ἐς τέλος αὐτουργέει. ἔρπος δ' αὐτῆς τοῖσδε ἔστι· ἢν ἐπέλθῃσι χρησομηνορέῃ,

B ἐν τῇ ἕδρῃ πρῶτα κινέεται. οἱ δὲ μιν ἱρέες, αὐτίκα αἴρεσιν· ἢν δὲ μὴ αἴρωσι, ὁ δὲ ἱδρώῃ, καὶ ἐς μέσον ἔτι κινέεται. ἔστ' ἂν ὑποδυόντες φέρωσι, ἀγχοῦ σφέας, πρύτανιν προσελθέων, καὶ ἐς ἄλλον ἐξ ἑτέρου μεταπηδέων. τέλος, ὁ ἀρχιερεὺς αἰτιάσας, ἐπιρρέεται μιν περὶ ἀπορήτων πρηγμάτων, ὅ τι, ἢν μὴ θέλῃ ποιέεσθαι, ὀπίσω ἀναχωρέει· ἢν δέ τι ἐπαινέῃ, ἀγχοῦ ἐς ὃ πρόσω τοὺς προσφέροντας, ἕκως ἂν ἐνιοχέων.

C οὕτω μὲν σημαίνουσι τὰ θέσφατα, καὶ οὔτε ἱερὸν πρῆγμα οὐδέν, οὔτε ἴδιον τούτου ἄνευ ποιέονται. λέγει δὲ καὶ τὸ ἔτος πέρι, καὶ τὴν ὥρεων αὐτὸ πασέων, καὶ ὁκόταν οὐκ ἔσονται. λέγει δὲ καὶ τοῦ σημείου πέρι, κότε χρὴ μιν ἀποδημέειν, πρὶν εἶπον ἀποδημίην. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, ὃ ἐμοῦ παρόντος ἐποίησε. οἱ μὲν μιν ἱρέες, αἰείροντες ἔφερον. ὁ δὲ τοῖς μὲν ἐν γῇ κάτω ἔλιπε, αὐτὸς δὲ ἐν τῷ πέρι μούνος ἐφορέετο. μετὰ δὲ τὸν Ἀπόλλωνα, ξόανόν ἐστιν Ἄτλαντος, μετὰ δὲ, Ἑρμέω καὶ Εἰλειθυίης. τὰ μὲν δὴ ἐντὸς τοῦ νηοῦ, ὧδε κεκοσμέαται· ἔξω δὲ, βωμός τε κεῖται μέγας, χάλκεος· ἐν δὲ, καὶ ἄλλα ξόανα μυεία χάλκεα, βασιλέων τε καὶ ἱρέων. καταλέξω δὲ, τὰ μάλιστα ἄξιον μνήσασθαι. ἐν δεξιῇ τοῦ νεοῦ, Σεμιράμιος ξόανον ἕστηκε, ἐν δεξιῇ τὸν νηὸν ὑποδεικνυούσης. ἐγένετο δὲ δι' αἰτίην τοιήνδε δι' ἀνθρώπους οἳ τὴν Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο, ἑωυτῇ μὲν ὅκως θεὸν ἱλάσκεσθαι, θεὸν δὲ τὴν ἄλλων, καὶ αὐτὴν Ἥρης ἀλογέειν· καὶ ὧδε ἐποίεον. μετὰ δὲ, ὡς οἱ θεὸν

ἀφίκοιτο νοῦσοί τε καὶ συμφορὴ, καὶ ἄλγεα, μανίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύσατο, καὶ θητὴν ἑωυτὴν ὁμολόγεε, καὶ τοῖσι ὑπηκόοισι αὖτις ἐκέλευε ἐς Ἥρην τρέπεσθαι. τοιούνεκα δὴ ἔτι τοιή δε αἰέσηκε, τοῖσι ἀπικνεομένοισι τὴν Ἥρην ἱλάσκεσθαι δηλεύσα, καὶ θεὸν οὐκ ἔτι ἑωυτὴν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμολογέουσα. εἶδον δὲ καὶ Ἑλένης αὐτόθι ἄγαλμα, καὶ Ἑκάβης, καὶ Ἀνδρομάχης, καὶ Πάριδος, καὶ Ἕκτορος, καὶ Ἀχιλλέως. εἶδον δὲ καὶ Νιρέως εἶδος τῆς Ἀγλαΐης, καὶ Φιλομήλης, καὶ Πρόκνης, ἔτι γυναῖκας, καὶ αὐτὸν Τηρέα ὄρνιθα, καὶ ἄλλο ἄγαλμα Σεμιράμιος, καὶ Κομβάβου, ὃ κατέλεξα, καὶ Στρατονίκης, κάρτα καλὸν, καὶ Ἀλεξάνδρου, αὐτῷ ἐκείνῳ εἰκελον. παρὰ δὲ οἱ, Σαρδαναπάλος ἕστηκε, ἄλλῃ μορφῇ, καὶ ἄλλῃ στολῇ. ἐν δὲ τῇ αὐλῇ, ἄφετοι νέμονται βόες μεγάλοι, καὶ ἵπποι, καὶ α�ετοὶ, καὶ ἄρκτοι, καὶ λέοντες, καὶ ἀνθρώπους οὐδαμὰ σίνονται, ἀλλὰ πάντες ἱεροί τέ εἰσι, καὶ χειροήθεες. ἱρέες δὲ αὐτοῖσι πολλοὶ ἀποδεδέχαται· τῶν οἱ μὲν τὰ ἱρήια σφάξοισι, οἱ δὲ σποιδὴν φορέουσι, ἄλλοι δὲ πυρφόροι καλέονται, καὶ ἄλλοι παραβώμιοι. ἐπ' ἐμεῦ δὲ, πλείονες καὶ τριηκοσίων ἐς τὸν θεὸν ἀπικνέοντο. ἐσθὴς δὲ αὐτέοισι πᾶσα λευκή· καὶ πίλοι ὑπὲρ τῇ κεφαλῇ ἔχοισι. ἀρχιερεὺς δὲ ἄλλος ἑκάστου ἔτεος ὑπογίνεται. πορφυρέῃ δὲ μούνος οὗτος φορέει, καὶ τιάρῃ χρυσείῃ ἀναδέεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων ἱρῶν, αὐλητέων τε, καὶ συρικτέων, καὶ Γάλλων, καὶ γυναῖκες ὑπομανέες τε, καὶ φρενοβλαβέες. θύουσι δὲ δὶς ἑκάστης ἡμέρης ὑπὲρ τελέεται, ἐς τὸν πάντες ἀπικνέονται. Διὶ μὲν δὴ κατ' ἡσυχίην θύουσι, ὔτε ἀείδοντες, ὔτε αὐλέοντες. αὐτὰρ ἐπὴν δὲ τῇ Ἥρῃ καπάρχωνται, ἀείδουσί τε, καὶ αὐλέουσι, καὶ κρόταλα ὑπακροτέουσι. καί μοι τούτου πέρι, ἅτε οὐδὲν εἰπεῖν ἐδυνάσθη. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, ὃ πολλὸν ἔχει τοῦ ἱροῦ, ἐν τῇ ἰχθύες ἱροὶ τρέφονται πολλοὶ, καὶ πολυφόρες. γίνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι κάρτα μεγάλοι· ὄνομα δὲ καὶ οὐνόματα ἔχουσι, καὶ ἔρχονται καλεόμενοι· ἐπ' ἐμεῦ δὲ, πεντήκοντα εἴων ἐν αὐτοῖσι χρυσοφορέων· ἐν τῇ πεδέρυγι δὲ, ποίημα χρύσιον αὐτέων αἰεχέατο. καί μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθηησάμην, ἐὸν ὃ ποίημα.

A & morbi venerunt, & clades, aliaque mala, ab insania destitit, seseque mortalem agnouit, ac subditis iterum præcepit vt ad Iunonem conuerterentur. Ob eam igitur caussam adhuc tali specie stat, indicans aduenientibus Iunonem colendam esse, seque ipsam non ampliùs deam esse, sed illam confitens. Vidi autem & Helenæ simulacrum ibi, & Hecubæ, & Andromaches, & Paridis, & Hectoris, & Achillis. Vidi itidem & Nirei formam, filij Aglaiæ, & Philomelam, & Prognen, adhuc dum mulieres, & ipsum Tereum in auem iam conuersum. Præterea & aliud Semiramidis simulacrum, B & Combabi, id de quo iam antea dixi, & Stratonices, admodum pulchrum, & Alexandri, ipsi illi simile. Iuxta autem & Sardanapalus stabat, alia quadam forma, aliáque etiam veste exornatus. Intra septa autem templi, liberi ac diis consecrati pascebantur boues magni, & equi, & aquilæ, & vrsi, & leones: atque illi homines haudquaquam lædunt, sed omnes & sacri sunt, & mansueti. Sacerdotes autem ipsis multi eliguntur, quorum alij quidem hostias mactant, alij autem libamenta ferunt, rursus alij flammiferi C vocantur, & alij aræ ministri. Mea autem ætate plures etiam trecentis ad sacrificia ventitare solebant. Vestis autem illis tota candida est, & pileum in capite gestant. Summus autem sacerdos alius ac nouus vnoquoque anno surrogatur, solúsque hic purpuream vestem gerit, & tiara aurea redimitur. Est autem & alia multitudo hominum sacrorum, tibicinum videlicet, & fistulatorum, & Gallorum, & præterea mulieres furibundæ, ac mente captæ. Sacrificium autem bis quotidie peragitur, ad quos omnes veniunt. Ioui quidem igitur cum silentio D sacrificant, neque cantantes, neque tibia modulantes. At postquam Iunoni primitias celebrant, & voce modulantur, & tibiis canunt, & tintinabula pulsant. Ac de ea re planum mihi dicere nihil potuerunt. Est autem lacus ibi non ita longè à templo, in quo pisces sacri aluntur, multi ac varij: nascuntur autem ipsorum nonnulli admodum magni, atque ij nomina quoque habent, & cùm vocantur, præstò veniunt. Meis autem temporibus erat quidam inter ipsos aurum ferens: cæterùm in pinna opus istud aureum ipsorum suspendebatur, atque ego illum sæpenumero vidi, & habebat opus illud.

Lacus extra templum sacer.

Altitudo autem lacus magna eſt, quan- A quam ego experimentum eius non ceperim. Dicunt autem etiam ducentorum ampliùs paſſuum eſſe. Cæterùm in medio ipſius ara lapidea ſtat. Putares autem ſi ex improuiſo videres, & natare illam, & in ſumma aqua vehi: & multi ita exiſtimant. Mihi verò videtur columna ſubeſſe magna, arámque ſuſtinere. Semper autem ſertis coronata eſt, & odoribus crematur. Ac multi quotidie precandi cauſſa ad ipſam enatantes, coronas portant. Fiunt autem ibidem & conuentus ſolennes maximi, vocantúrque deſcenſus in lacum, quoniam in iis ad lacum deorum ſimulacra omnia deſcendunt: B inter quæ Iuno prima aduenit piſcium gratia, ne Iupiter illos primus aſpiciat. Nam ſi hoc fiat, ferunt omnes illos emori. Atque ideo ille quidem vadit inſpecturus, Iuno autem anteriore loco ſtans, & prohibet ipſum, & precibus obteſtando dimittit. Maximi verò conuentus ipſis illi ſunt, quòd ſolenni inſtituto ad mare conueniunt: ſed ego de illis certum ac planum aliquid dicere non poſſum: neque enim ipſe eò veni, neque vnquam profectionis iſtius periculum feci. Quæ verò redeuntes faciunt, vi- C di, éaque commemorabo. Vas vnuſquiſque aqua repletum portat, idque cèra obſignatur. Nemo autem ſuum ipſe reſoluens effundit, ſed Gallus quidam ſacer eſt, habitat autem ad lacum, qui poſtquam vaſa illorum accepit, & ſigillum inſpexit, mercede quoque accepta & vinculum reſoluit, & ceram repoſcit. Et multæ adeò minæ ex hoc ſacro Gallo accumulantur. Atque hinc in ædem ipſi ferentes, poſtquam libarunt ac ſacrificarunt, retro domum reuertuntur. Feſtorum autem omnium quæ noui, maximum incipiente vere peragunt, atque illud Pyram alij, alij autem Facem appellant. Sacrificium autem in eo tale perficiunt: Arbores magnas cædentes, intra ſeptum templi collocant: poſtea autem adducentes capras & oues, aliáque animantia bruta ex arboribus illis ſuſpendunt, inter hæc autem & volucres, & veſtes, & aurea argenteáque opera collocant: ac poſtquam omnia perfectè ac rite compoſuerunt, deorum ſimulacra circum arbores portant, atque exinde pyram accendunt, illa autem continuò omnia cremantur. Ad hoc feſtum multi homines aduenium, cùm ex Syria,

Panegyrici conuentus.

βάθος ἡ τῆς λίμνης πολλὸν ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπειρήθην. λέγεσι δ' ὧν καὶ διηκοσίων ὀργυιέων πλέον ἔμεθραι. κατὰ μέσον δὲ αὐτῆς βωμὸς λίθου αἴρηκε. δοκέοις δ' ἂν ἄφνω ἰδών, πλώειν τε μιν, καὶ τῷ ὕδατι ἐποχέεσθαι, καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσι· ἐμοὶ δὲ δοκέει κίονος ἐρέτεως μέγας, αἴρειν τὸν βωμόν. ἐστεφθαι δὲ ἀεὶ, καὶ θυώματα ἔχει. πολλοὶ δὲ ἑκάστης ἡμέρης κατ' ὀλίγον ἐς αὐτὸν νηχόμενοι, στεφανηφορέουσι. γίγνονται δ' αὐτόθι καὶ πανηγύρεις τε μέγιστοι· καλέονται δὲ ἐς τὸν λίμνην καταβάσιες, ὅτι ἐν αὐτῇσι ἐς τὸν λίμνην τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται· ἐν τῇσι ἡ Ἥρη πρώτη ἀπικνέεται τῶν ἰχθύων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἴδηται. λέγουσι γὰρ τόδε γενέσθαι, λέγεσι ὅτι πάντες ἀπόλλυνται. ἔστε δὴ τὰ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἡ δὲ πρώτη ἰσταμένη, ἀπείργει τε μιν, καὶ πολλὰ λιπαρέουσα, ἀποπέμπει. μέγιστοι δὲ αὖτοῖσι πανηγύρεις, τὰς ἐς θάλασσαν νομίζονται. ἀλλ' ἐγὼ περὶ τούτων πέρι, σαφὲς οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἦλθον αὐτὸς, οὐδὲ ἐπειρήθην τῆς τοιῆσδε ὁδοιπορίης. τὰ δὲ ἐλθόντες ποιέουσι, εἶδον, καὶ ἀπηγήσομαι. ἀγγήιον ἕκαστος ὕδατι σεσαμένον φέρεσι· κηρῷ δὲ πάντα σεσήμανται· καί μιν οὐκ αὖθι λυσάμενοι χέουσι, ἀλλ' ἔστι ἀλεκτρυὼν ἱερὸς, οἰκέει δὲ ὑπὸ τῇ λίμνῃ, ὃς ἐπεὶ σφέων δέξηται τὰ ἀγγήια, τοῦ τε σφρηγῖδα ὁρᾷ, καὶ μαθὼν ἀρτύμενος, αἰρά τε λύει τὸν δεσμὸν, καὶ τὸν κηρὸν ἀπαιτέει· καὶ πολλαὶ μηχαναὶ οὐκ ἔστιν ὅτεω τὸν ἔρχου τοῦ ἀλεκτρυόνος ἀγείρονται. ἔστιν ὅτε καὶ ἐς τὸν νηὸν αὖθι σεσήμανται, ἀποδόσι τε, καὶ θύσαντες, ὀπίσω ἀπονοστέουσι. ἑορτέων δὲ πασέων, τὴν οἶδα, μεγίστην τὴν εἴαρος ἀρχομένου ἐπιτελέουσι. καί μιν οἱ μὲν πυρὴν, οἱ δὲ λαμπάδα καλέουσι. θυσίην δὲ ὧδε αὐτῇ τελέουσι. δένδρεα μεγάλα ἐκκόψαντες, ἐν τῇ αὐλῇ ἑστᾶσι, μετὰ δὲ ἀγινέοντες αἶγάς τε, καὶ ὄϊας, καὶ ἄλλα κτήνεα ζωὰ, ἐκ τῶν δενδρέων ἀπείρτεσι· ἐν δὲ καὶ ὄρνιθες, καὶ εἵματα, καὶ χρύσια, καὶ ἀργύρεα σκεύεα ἐπεὰν δὲ σκευάσωνται πάντα ποιήσαντες, περιενείκαντες τὰ ἱρὰ περὶ τὰ δένδρεα, πυρὴν ἐνιᾶσι, τὰ δὲ αὐτίκα πάντα κάεται. ἐς ταύτην τὴν ἑορτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἔκ τε Συρίης

καὶ τῶν πέριξ χωρέων πασέων. Φέρουσί τε τὰ A
ἑωυτῶν ἱρὰ ἕκαστοι, καὶ τὰ σημήια ἕκαστοι ἔχουσι
ἐς τὰ δὲ μεμιμημένα. ἐν ῥητῇσι δὲ ἡμέρῃσι
ὁ μὲν πλῆθος ἐς τὸ ἱρὸν ἀγείρεται. Γάλ-
λοι δὲ πολλοί, καὶ οἷς ἔλεξα, οἱ ἱρὸν αὐθρω-
ποι τελέουσι τὰ ὄργια, τάμνονταί τε τὰς πή-
χεας, καὶ σφίσι κατὰς ἀλλήλους τύπτον-
ται. πολλοὶ δὲ σφίσι παρεστεῶτες, ἐπαυλέου-
σι, πολλοὶ δὲ τύμπανα παταγέουσι, ἄλλοι δὲ
ἀείδουσι ἔνθεα καὶ ἱρὰ ἄσματα. Ὃ δὲ ἔρδον
ἐκτὸς τοῦ νηοῦ τάδε γίνεται. Οἱ δὲ εἰσέρχονται
ἐς τὸν νηόν, οἱ τάδε ποιέουσι. ἐν ταύτῃσι
τῇσι ἡμέρῃσι, καὶ Γάλλοι γίνονται. ἐπεὰν γὰρ B
οἱ ἄλλοι αὐλέωσί τε, καὶ ὄρχια ποιέωνται, ἐς
πολλὰς ἤδη ἡ μανίη ἀπικνέεται, καὶ πολλοὶ οἱ
ἐς θῆλυ ἀπικόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα ἔρρηξαν,
καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιέουσι. ὁ νεωτερίης, ἔστω
τάδε ἀποκείμενα, ῥίψας τὰ εἵματα, μεγάλῃ
βοῇ ἐς μέσον ἔρχεται, καὶ ξίφος αἱρέεται.
τὰ δὲ πολλὰ ἔτεα ἐμοὶ δοκέει, ἀφ' οὗ ἔσπη-
κε, λαβὼν δὲ αὐτίκα, τάμνει ἑωυτόν, φέρει τε
ἀνὰ τῆς πόλιος, καὶ τῇσι χερσὶ φέρει τὰ ἔτα-
με. ἐς οἰκίην δὲ οἰκίην τὰ δὲ ἀποῤῥίπτει, ἐν C
ταύτῃς ἐσθῆτά τε θηλείην, καὶ κόσμον τὸν
γυναικήιον λαμβάνει. τὰ δὲ μιν ἐν τῇσι το-
μῇσι ποιέουσι. ἀποθανόντες δὲ Γάλλοι, οὐκ
ὁμοίως ταφὴν τοῖσι ἄλλοισι θάπτονται, ἀλλ'
ἐὰν ἀποθάνῃ Γάλλος, οἱ ἑταῖροι μιν ἀείρον-
τες, ἐς τὰ κατάγαια φέρουσι. θήκῃσι δὲ
αὐτὸν, καὶ ὃ φέρεσθαι, τὰ σκόμισσα, ὑπερ-
θε λίθοις βάλλουσι, καὶ πάντα καταξάντες, ὀπί-
σω ἀπονοστέουσι. φυλάξαντες δὲ ἐπὶ ἡμε-
ρέων ἀριθμὸν, ὕστερον ἐς τὸ ἱρὸν ἐσέρχονται.
κατὰ δὲ ταυτέων, ἰὼ ἐσέλθωσι, οὐκ ὅσια
ποιέουσι. νόμιοι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τοι- D
τέοισι· ἰὼ μέν τις αὐτέων νέκυν ἴδηται, ἐκεί-
νῳ τῷ ἡμέρῃ ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἀπικνέεται.
τῇ ἑτέρῃ δὲ, καθήραις ἑωυτὸν, ἐσέρχεται. αὐ-
τῶν δὲ τῶν οἰκηίων τὸν νέκυς ἕκαστοι φυλά-
ξαντες ἀριθμὸν ἡμερέων τελέουσι, καὶ τὰς
κεφαλὰς ξυρέμενοι, ἐσέρχονται. πρὶν δὲ
τὰ δὲ ποιῆσαι, οὐ σφίσι ἐστὶν ὅσιον. θύου-
σι δὲ βόας ἄρσενάς τε, καὶ θήλεας, καὶ αἶ-
γας, καὶ ὄϊς. σῦς δὲ μούνους σφαγέας νο-
μίζοντες, οὔτε θύουσι, οὔτε σιτέονται. ἄλλοι
δ' ἤ σφέας σφαγέας, ἀλλὰ ἱρεῖς νομίζουσι.

tum ex circumiacentibus oris omnibus, A
afferúntque & ſua quique deorum ſimulacra, & ſigna quæ ad imitationem illorum ſinguli facta habent. Diebus autem hiſce ſolennibus multitudo quidem ad templum congregatur, Galli autem frequentes, & ij quos dixi, homines ſacrati peragunt ſacrificia; vulnerantúrque cubitis, & in terga à ſe mutuo verberantur. Multi autem adſtantes ipſis tibiis accinunt, & tympana pulſant, alij autem diuinitus inſpirata ſacráq; carmina cantant. Atque hoc opus extra ædem peragitur, neque ingrediuntur in ædem quicunque iſta faciunt. Hiſce diebus & Gal- B
li fiunt. Poſtquam enim cæteri tibiis canunt, & ſacrificia peragunt, ad multos alios interea furor iſte peruenit: & multi qui ad ſpectaculum ſolummodo venerant, poſtea eadem fecêre. Recẽſebo autem & quæ faciunt. Adoleſcens quicunque fortè ad hoc paratus venit, abiectis veſtibus magna voce in medium progreditur, atque enſem diſtringit (hæc autem multis annis, vt mihi videtur, per hoc ſteterunt) Accepto autem eo continuò ſeipſum ſecat, currítque per vrbem, & manibus ea quæ reſecuit, portat. In quancunque autem domum hæc abiicit, ex ea C
& veſtem fœmineam, & ornatum muliebrem accipit. Atque hæc quidem in caſtrationibus faciunt. Quando autem moriuntur Galli, haudquaquam eandem cum cęteris ſepeliendi rationem habent: ſed poſtquam Gallus quiſpiam mortuus eſt, ſocij ſublatum ipſum in ſuburbana efferunt. Ibi depoſito ipſo, & feretro quo elatus fuit, lapides ſupernè iniiciũt: atque hæc poſtquam fecerunt, retro domum abeunt. Obſeruato autem ſeptem dierum numero, exinde in templum ingrediuntur. Nam ſi antea ac citiùs ingrediantur, nephas faciunt. Legibus autem ad hæc vtuntur talibus. Si quis ipſorum cadauer aliquod aſpexerit, illo die ad templum non accedit. Poſtero autem, vbi ſeipſum purgando luſtrauit, D
ingreditur. Eorum autem qui ex familia mortui ſunt, vnuſquiſque non niſi poſt triginta dierum numerum, raſóque capite, ingreditur. Antea verò quàm hoc fecerunt, fas illis introire non eſt. Immolant autem boues maſculóſque & fœminas, præterea capras & oues: ſues autem ſolos pro ſceleratis habentes, neque ſacrificant, neque manducant. Alij autem eos non ſceleratos, ſed ſacros exiſtimant,

Præterea ex auibus columba ipſis videtur res ſanctiſſima eſſe,& ne tangere quidem ipſam fas habent. Quòd ſiquando inuiti etiam attingunt, ſcelerati & execrabiles illo tum die habentur. Ob quam rem & compaſcuę ipſis ſunt,& ad domos ipſorum veniunt, & plerunque in terra paſcuntur. Porrò autem & illa dicam quæ ab iis qui ad conuentus ſolennes veniunt, factitantur. Vir quiſpiam quando primùm in Sacram ciuitatem abit, caput ille quidem & ſupercilia tondere ſolet, poſtea autem mactata oue, cætera quidem in fruſta concîdit, & conuiuatur, vellus autem humi ſternens, ſuper hoc in genua procumbit. pedes autem & caput animantis,ſuo ipſius capiti imponit,& ſimul precando poſtulat, vt præſens ſacrificium acceptum ſit,maiúſque aliud in poſterum pollicetur. His ita peractis, caput ſuum corona induit, itidémque aliorum omnium qui eandem cum ipſo viam proficiſcuntur : atque ita attollens ſe, ex terra ſua proficiſcitur,vtens & frigidis aquis, lauãdi cauſſa pariter & potus, & omnino humi quoque dormiens. Neque enim fas illi eſt conſcendere lectum,donec iter illud peregerit ,domúmque ſuam reuerſus iterum fuerit . In Sacra autem ciuitate recipit ipſum publicus hoſpes ignotũ. Certi enim vniuſcuiuſque ciuitatis hoſpites ibi ſunt,& quod ex patria cuiuſque venit, id denuo apud ſe recipit. Appellantur autem ab Aſſyriis iſti doctores, quoniam ipſis omnia exponunt & enarrant. Sacrificant autem non in ipſo templo : ſed poſtquam adduxit ad altare hoſtiam,libatione inſuper facta, rurſus eandem domũ ducit:deinde verò vbi rediit, ſecum ipſe domi ſacrificat, & precatur. Eſt autem & alius quidam ſacrificandi ritus talis. Poſtquam animalia immolationi deſtinata coronarunt , ex veſtibulis templi ea demittunt: illa verò præcipitata,ex caſu moriuntur. Quidam autem & pueros ſuos ex eodem loco demittunt, non tamen eodem modo quo pecudes, ſed in peram ſiue ſaccum incluſos, manu deducunt ,ſimul autem & acerbè increpantes illos,dicendo quòd non pueri,ſed boues ſint. Certis autem notis compunguntur omnes , alii quidẽ in vola manus, alij autem in ceruice. Et inde eſt quòd cuncti Aſſyrii notas inuſtas habent. Faciunt autem & aliud quiddam, in quo cum ſolis Græcorum Trœzeniis conſentiunt.Dicam autẽ etiam quæ illi faciunt.

ὀρνίθων τὲ αὐτέοισι ἀξιεχρὴ , δοκέει χρῆμα ἱρώτατον , καὶ οὐδὲ ψαύειν αὐτέων δικαιέουσι καὶ ἢν ἀέκοντες ἅψωνται , σκαιέες ἐκείνῳ τῳ ἡμέρῃ εἰσί. ζωόκισι δὴ αὐτέοισι στεύρομοί τέ εἰσι , καὶ ἐς τὰ οἰκήια ἐσέρχονται , καὶ τὰ πολλὰ ἐν γῇ νέμονται. λέξω ἢ καὶ τῶν πομπηιεζτέων , τὰ ἐκεῖνοι ποιέουσι. ἀνὴρ ἤν τ' αὖ ἐς τῳ ἱρῳ πόλιν πρῶτον ἀπικνέεται , κεφαλὴν μὲν ὅδε καὶ ὀφρύας ξύρεται· μετὰ ἢ ἱρεύσας ὅιν, τὰ μὲν ἄλλα κρεουργέῃ τε , καὶ δαιτύεται , ὁ ἢ νάκος χαμαὶ ἑλίξας , ὀπὶ τούτου ἐς γόνυ κύπτει , πόδας ἢ καὶ κεφαλὴν τῶ κτηνέος ὀπὶ τῳ ἑωυτῶ κεφαλῇ ἀναλαμβάνει· ἅμα ἢ εὐχόμενος , αἰτέει , τῳ μὲν πρεσβυτάτῳ θυσίην δέκεσθαι· μέζω ἢ ἑωυτῆς ἐπαγγέλεται. τελέσας ἢ ταῦτα , τῳ κεφαλὴν αὐτὸς τε ξέφεται , καὶ τῶν ἄλλων , ὁκόσοι τῳ αὐτῳ ὁδὸν ἀπικνέονται. αὖρας ἢ , ἀπὸ τῆς ἑωυτῶ ὁδοιπορέει, ὕδασί τε ψυχροῖσι χρεώμενος , λουτρῶντε καὶ πόσιος εἵνεκα , καὶ ἐς πάμπαν χαμευνιέων. οὐ γὰ οἱ ἐξὸν ὑπερβῆναι ὅσιον , πρὶν τῳ τε ὁδὸν ἐκτελέσαι , καὶ ἐς τὸ ἑωυτῶ αὖθις ἀπικέσθαι. ἐν δὲ τῇ ἱρῇ πόλι ἐκδέχεταί μιν αὐτὸς ξεινοδόκος ἀγνοέοντα. ῥητοὶ γὰρ δὴ ὧν ἑκάστης πόλιος , αὐτόθι ξεινοδόκοι εἰσί· ἐ τόδε πάρεξθεν οἵκοι δέκονται. καλέονται δὲ ὑπὸ Ασσυρίων οἵδε , διδάσκαλοι , ὅτι σοφίσι πάντα ὑποτηγέονται. θύουσι δὲ οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ· ἀλλ' ἐπεὰν προσαγάγηται τῷ βωμῷ ὁ ἱρήιον , σπασείσας , αὖθις ἄγει ζωὸν ἐς τὰ οἰκήια· ἐλθὼν δὲ κατ' ἑωυτὸν θύει τε , καὶ εὔχεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλης θυσίης τρόπος ἕτερος δεῦτερος· στέψαντες τὰ ἱρήια ζωὰ , οὐκ τῶν προπυλαίων ἀπάσας , τὰ δὲ κατενείκαντα , πίπτοντα θνήσκουσι· ἔνιοι ἢ καὶ παῖδας ἑωυτῶν , ὡσαύτως ἀπάσας , οὐκ ὁμοίως πᾶς κτηνέσι , ἀλλ' ἐς πήρην ἐμβύσαντες , χρὴ κατάγουσι , ἅμα δὲ αὐτέοισι ὀνειδίζοντες , λέγουσι ὅτι ὐ παῖδες ἀλλὰ βόες εἰσί. στίζονται δὲ πάντες , οἱ μὲν ἐς καρπούς , οἱ δὲ ἐς αὐχένας. ἐ ἀπὸ τῦδε ἅπαντες Ασσύριοι στιγματοφορέουσι. ποιέουσι δὲ ἐ ἄλλο , μιμέονται Ελλήνων Τροιζηνίους μούνους ἐπιλογάδην. λέξω δὲ καὶ τὰ κεῖνοι ποιέουσι.

Τροιζήνιοι τῆσι παρθένοισι, καὶ τοῖσι νεηνίοισι νόμον ἐποιήσαντο, μὴ πρὶν ἄλλως γάμου ἔσεσθαι, πρὶν Ἱππολύτῳ κόμας κείρασθαι· καὶ ὧδε ποιέουσι. τῦτο καὶ ἐν τῇ ἱρῇ πόλῃ γίνεται. οἱ μὲν τελεώτατοι τῶν ἡβείων ἀπέχονται· τοῖσι δὲ νέοισι, πλοκάμους ἱεροὺς ἐκ γενετῆς ἀπιᾶσι· τοὺς ἐπεὰν ἐν τῷ ἱρῷ γένωνται, τάμνουσί τε, καὶ ἐς ἄγγεα καταθέντες, οἱ μὲν ἀργύρεα, πολλοὶ δὲ χρύσια ἐν τῷ νηῷ, παρεγκλώσαντες ἀπιᾶσι, ἐπιγράψαντες ἕκαστοι τὰ οὐνόματα. τῦτο καὶ ἐγὼ ἔτι νέος ὢν, ἐποίησα. καὶ ἔτι μευ ἐν τῷ ἱρῷ καὶ ὁ πλόκαμος, καὶ τὸ οὔνομα.

A Trœzenij virginibus & adoleſcentibus legem ſtatuerunt, ne quis ipſorum connubio ſeſe illigaret priùs quàm Hippolyto comas totondiſſent: faciúntque hoc pacto. Idem igitur & in Sacra ciuitate fit. Ac adoleſcentes quidem barbas ſuas conſecrant: iuuenibus autem capillos ſacros à natiuitate vſque conſecratos demittunt, quos poſtquam in templo ſunt, reſecant, & in vaſa depoſitos, alij quidem argentea, multi verò etiam aurea, in æde affigunt, atque abeunt, inſcripto vniuſcuiuſque nomine. Atque hoc ego quoque cùm iuuenis adhuc eſſem, feci, & in templo meus capillus adhuc meúmque nomen teſtat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

DEMOSTHENIS ENCOMIVM.

Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

Et hic titulus argumenti ſummam indicat. Eſt enim encomium Demoſthenis oratoris, ſed nouo quodam colore tractatum. Non enim ſimplici via, aut vulgatis laudandi rationibus, quæ à rhetoribus præſcribuntur, vtitur, ſed illis quodammodo poſtpoſitis & reiectis, à confeſſione hoſtis potiſſimam encomij partem abſoluit, hoc videlicet ordine. Principio narrat quo pacto cùm deambulatum iiſſet, in Therſagoram poëtam incideret, encomium Homeri meditantem. Ita igitur cùm de Homero alter, alter autem de Demoſthene laudando inter ſe agerent, Therſagorásque contenderet longè diſſimilius eſſe Homerum laudare, quàm Demoſthenem: non quia id verſibus faciendum eſſet, ſed quia ipſa materia locorum ſterilior foret, idem hoc ipſa re comprobare illum cœpiſſe. Eáque encomij huius occaſio eſt, & quaſi quoddam aperiũ prooemium. Fingitur itaque exinde Therſagoras ſub comparatione quadam Homeri & Demoſthenis, & eorum quæ ad vtriuſque laudem ab arte ſumi poſſint, omnes eos locos percurrere, ex quibus cùm perſona Demoſthenis, tum cætera virtutes & res geſtæ amplificari poterant. Quo loco & illud obiter videre licet, quid in auctorum lectione ſpectandum ſit, & quæ ratio in encomiis texendis potiſſimùm ſequenda, Therſagora iſta omnia quaſi digito, quod dici ſolet, indicante. Atque hæc prior encomij pars eſt, quæ ex locis technicis à Therſagora homine poëta perficitur. Altera autem ex atechnis quæ vocant, ſumitur, ſed quam ſumma prudentia atque arte Lucianus, vtpote orator, ac ſeriò agens, tractaſſe ita videtur. Interpellato enim ſermone Therſagoræ, vt qui in vulgatis, & in ſchola exerceri ſolitis rationibus verſaretur: deinde & carminis illius auſcultatione, vt fingitur, viciſſim peracta, ipſe accepto ab eodẽ Macedonicarum rerum commentario, in quo & acta Antipatri & Demoſthenis quædam continebantur, ex eo reliquam inde orationem pertexit, illi videlicet inſuper commemorando quæ hoſtes quoque de eloquentia Demoſthenis, de magnitudine animi eius, & de rerum geſtarum excellentia, ſcripta atque teſtata reliquiſſent. Quo argumento neque grauius aliud, opinor, neque firmius quicquam afferri potuit. Eſt enim ea demum vera ac ſolida laus, quæ ab hoſte proficiſcitur, quippe qui nihil laudaturus facilè in eo quem odit, fuerit, niſi ad quod ipſa virtutis ac veritatis natura compellitur, quæ eiuſmodi ſanè eſt, vt quod infrà ipſe Antipater ait, Honeſta res etiam apud hoſtes honeſta ducantur: & Virtus laudem ſuam vbiuis locorum inueniat. Sed de hac re alibi dictum eſt.

CVM in porticu deambularem, exeunti ad ſiniſtrâ die decimoſexto paulò ante meridiem, fortè ſe mihi Therſagoras offert: exiſtimo eum pleriſque veſtrûm notum eſſe: puſillus eſt, naſo aquilo, ferè candidus, virili ſpecie. Hunc cùm procul accedentem viderem, dixi: Hic Therſagoras poëta eſt. Et interrogaui quorſum aut vnde iret. Ille inquit domo ſe huc veniſſe. Num, inquam, deambulandi gratia? Tum ille: Omitte hoc interrogare: nocte intempeſta ſurrexi, vt ad Homeri natalem carmen ei dedicarem. Præclarè, inquam, facis, quòd illi ſtudes gratiam inſtitutionis referre. Hoc cùm inſtituiſſem, ait ille, huc veni, neque animaduerti me deambulationem ad meridiem vſque produxiſſe. Tum ego: Et mihi opus eſt deambulatione. Sed ille: Multo antè, inquit, oportuit me illum ſalutare: monſtrabat autem manu Homerum. Scitis enim in templo Ptolemæi ad dexteram collocatum eſſe, prolixa coma inſignem, inquit: ad hunc eundum mihi eſt, vt eum ſalutem, & orem vt mihi magnam verſuum copiam largiatur. Ego contrà, inquam, Si quid votis proficitur, & ego iam olim Demoſtheni obſtrepo, vt mihi ſuppeditet orationem ad natalem eius ornandum. Si igitur ſatis erit vota facere, adiunge me tibi ſocium: nam commune, inquit, lucrum auferre cupimus. Ego, inquit, habeo poëma lucubratum hac nocte & hodie, quod Homero propter beneuolentiam dedicaturus ſum. Nam diuino quodam furore commotus ad poëticam rapior, vt iudicabis ipſe. Gero enim mecum libellum in hoc paratum, vt oſtendam ſodalibus, cùm in aliquem otioſum incidero. O te felicem, inquam, qui videris mihi perinde facere, atque aliquis qui poſtquam curſu vicit in ſtadio, redit abluto puluere, vt oblectet ſe ſpectando, & cum luctatore iocatur expectante vt iam in certamen vocetur. Cui reſpondet ille, At paulo antè cùm à meta procurrendum eſſet, non erat otium ad iocandum. Sic tu velut in curſu poëtico victor, facis me ludos ac delicias, metuentem ſtadij fortunam. Scilicet, ait ille ridẽs, quaſi rem difficilem ſuſceperis.

Α Δείζοντί μοι τὴν πλατῆαν, πλατῆα ὀνομάζων ἐξιόντων ἐπὶ ἀριστερᾶ, τῆς ἕκτης ὅπου δέκα, σμικρὸν πρὸ μεσημβρίας, Θερσαγόρας. ὡς ἔτυχεν. τάχα τινὲς αὐτὸν ὑμῶν ὑπίσασιν· σμικρός τις ὅστις, χρυπὸς, ὑπόλευκος, ἀνδρικὸς πλὴν φύσιν. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἔτι πόρρωθεν ἐόντα, Θερσαγόρας, ἔφην, ὁ ποιητὴς, ποῖ δή, καὶ πόθεν; οἴκοθεν, ἦ δ' ὅς, ἐπὶ ταῦτα. πότερον δὴ ἰὼν ἢ ἐγώ; ἀφικόμην, Α ἀμέλει μὴν, ἔφη, καὶ τούτου δεόμενος· ἀωρί γάρ τι τὴν νυκτὸν ἐξαναστὰς, ἔδοξέ μοι χρῆναι τοῖς Ὁμήρου γενεθλίοις τῆς ποιητικῆς ἀπάρξασθαι. Καλῶς γε σὺ ποιῶν, ἔφην, καὶ τὰ ἔπαθλα τῆς παιδιᾶς ἐκείνῳ πίνων. ἐκβὰν οὖν ἀρξάμενος, ἦ δ' ὅς, ἔλαθον ἐμαυτὸν, εἰς τοῦτο τῆς μεσημβρίας ἐκπεσών. ἐῶ οὖν, ἔφην, δεῖ μὲν μοι καὶ τοῦ περιπάτου. Πολὺ μὲν οὖν πρόσθεν, ἔφη, προσκυνῆσαι τυγχάνει δεόμενος ἥκω, τῇ χειρὶ τὸν Ὅμηρον ἐπιδείξας. ἵζε δήπου τὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ τοῦ Πτολεμαίου νεὼ, τὸν καθήμενον τὰς κόμας. προσέρρωταί τε οὖν αὐτὸν ἀφικόμην, ἔφη, Β καὶ προσεύξόμενος ἀφθόνιον μεταδοῦναί τ' ἐπῶν, καὶ γὰρ, ἔφην, ἐν θυγατρὸς τὰ τοιαῦτα εἶπ. πάλαι γάρ τι καὶ αὐτὸς ἐνοχλεῖ μοι δεκὼ τὸν Δημοσθένην, ὑπεκκρουσαί τι πρὸς τὴν αὐτοῦ γενέθλιον. εἰ οὖν ἡμῖν ἐπῆλθε δύο ἅθλα, συμβουλεύομεν ἂν σοι. κοινὸν γὰρ ἡμῖν ὁ Ἕρμαιον. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, C τὴν νύκτα τε καὶ τὴν ἡμέραν πεποιημένων, δοκῶ μοι τῆς θυσίας τὸν Ὅμηρον ὑπερεπαθαι· θεῖος γάρ πως ἐμαντικῶς εἰς τὴν ποίησιν ἐξεβακχεύθην κἀγὼ ἐμαυτός. ὑπέτυδες γάρ τοι πυκὶ ὃ γραμματεῖον ὑπενήνεγμαι, εἰ ἄρα τοῦ ἑταλαίου ἄρχοιτο τὴν ἑταίρων, ὑπετύγχανε μοι. δοκεῖς οὖν μοι σὺ καλῶ τῆς θρυλῆς εἶ). μακάριος γὰρ εἶ, ἦ δ' ἐγὼ, καὶ πάνυ θαυμαστὸς ὃ τὴν τὸν δόλιχον νενικηκότος, ὃς ἤδη λελοιπότος τὴν κόνιν, καὶ ὃ λοιπὸν τῆς θέας ψυχαγωγούμενος μυθολογεῖν πρὸς τὸν παλαιστὴν διενοήθη, ὑπόδυσιν κλιθήσεσθαι τῆς πάλης ὕστερος. ἦ δ', Ἀλλ' ὑπὲρ τὸ βαλεῖδος οὐκ ἂν ἐμυθολόγεις, ἔφη· καὶ σὺ δή μοι δοκεῖς νενικηκὼς τὸν δόλιχον τῷ ἐπῶν, σὺ τυφᾶν αὐθὶ μάλα δὴ καταῤῥωδῶν τι τὴν τοῦ σταδίου τύχην. ὁ δ' ὃς γελάσας, Ὡς δή σοι τὸ τῶν ἀπόρων εἶπεν ἐργασόμενος.

Ἴσως γάρ, ἔφην, ὁ Δημοσθένης ἐλάττονος ἢ καθ' Ὅμηρον εἶναί σοι λόγου καταφαίνεται· καὶ σὺ μοὶ μέγα φέρειν, Ὅμηρον ἐπαινέσας· ἐμοὶ δὲ ὁ Δημοσθένης σμικρός, καὶ ὃ μηδέν; Συκοφαντεῖς, ἔφη. δέδοικα μὴ οὐκ ἂν θεοῖς ἥρως, εἰ καὶ πλείων εἰμὶ τοῦ γενέσθαι τοῖς Ὅμήρου τιτάνοις. Εὖγε, εἶπον, ἐμὲ δ' οὐκ ἂν νομίζοις τοῖς τῶν Δημοσθένους; ἀλλ' ἐπεί γε μὴ ταύτῃ τὸν λόγον ἀτιμάζεις καθ' ὅτιοῦν, δῆλον ὡς τοῦ ποιητικοῦ ἔργου ἡγῇ μόνον, τοῖς δὲ ῥητορικοῖς λόγοις καταφρονεῖς ἀτεχνῶς, οἷς ἵπποις παρὰ πεζοὺς ἐλαυνῶν. Μὴ μανείην, ἔφη, ταῦτά γε, κἂν εἰ πολλῆς δεῖ τῆς μανίας ὅτι ταῖς ποιητικαῖς ἰοῦσι θύραις. δεῖ γάρ τοι καὶ τοῖς καταλεγάδην, ἔφην, εἰθέου τινὸς ὑπηνοίας, εἰ μέλλοιεν μὴ ταπεινοὶ φανεῖσθαι, καὶ φαύλης φορτίδος. Οἶδά τοι, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, καὶ χαίρω πολλάκις, ἄλλων τε δὴ λεγομένων, καὶ τὰ Δημοσθένους ἐγκρίνοντι τοῖς Ὁμήρου πλείοσι. οἷς λέγω τοῦ σφοδρότητα, καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν· καὶ ὃ μοὶ οἰνοβαρές, τοῖς τοῦ Φιλίππου μέθαις, καὶ κραδασμοῖς, καὶ τοῦ ἀπλήκτου· ὃ δ', Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, τοῖς ὅ, δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ταῖς ἀγαθαῖς ἐνθυμεῖσθαι ἐλπίσι· καὶ ὅ,

Ἦκα μὲν οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς, τοῖς ὅ,

Πηλέϊον ποτὲ φῶτα γένοιτο δὴ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες. παραβάλλω γοῦν καὶ τὸν ῥέοντα Πύθωνα, τοῖς τοῦ Ὀδυσσέως νιφάδας τὸν λόγον, καὶ ὅ,

Εἰ μοὶ μέλλοι μοῖρα ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ἔσεσθαι, τοῖς ὅ,

ὥρας μοὶ γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τὸν βίον θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. καὶ μυῖαι γεγόνασιν αὖθις αὖθις ὑπὸ τοῦ τῆς ὀξυτοίας ὑπιδρομαί. ἥδομαι δὲ καὶ παθητικοῖς, καὶ ἐμπαθέσι, καὶ ἐμπαθῆ λέξεως καταμανθάνων, καὶ τὰς ἀφαιρούσας τὸν κόρον μεταβολάς, καὶ τὰς ἐκ τῶν παραβολῶν ἐπανόδους, καὶ τὰς τῶν παραβολῶν αὖ τοῦ καιροῦ γλαφυρότητας, καὶ ὃ τοῦ ἔπους μισοβάρβαρον πολλαχοῦ. καί μοι πολλάκις ἔδοξεν (οὐ γὰρ ἂν παλιῳδὸς ἀποκρυφαίμην)

A Fortassis, inquam, Demosthenes videtur tibi indignus qui ad Homerum conferatur, & videri vis in argumento graui ac difficili posuisse operam, cùm Homerum laudasti: me verò existimas leue argumentum de Demosthene sumpsisse. Cauillaris, inquit ille: nam ego nolim heroas illos inter se committere, tametsi magis fauco Homero: Bene, inquam, an non putas me Demostheni magis fauere? sed quoniam non recusas hac de re mecum colloqui, apparet te solam poëticam admirari, & solutam orationem prorsus contemnere, sicut eques peditem præteruectus aspernatur. Tum ille,
B Dij prohibeant ne sic insaniam, tametsi non leui furore opus est iis qui ad poëticas fores accedunt. Verùm & Oratoribus, inquã, opus est afflatu quodam diuino ad efficiendam orationem non humilem aut frigidam. Nec hoc, inquit, ignoro, ac sæpe me comparatio cùm aliorum oratorum, tum Demosthenis cum Homero, delectat, cùm similem video vim, acerbitatem & impetum. Vt Homerus Agamemnonem appellat vinolentum, ita Demosthenes in Philippi ebrietatem, saltationes, petulantiam inuehitur.
C Et quale illud est apud Poëtam, Vnum augurium optimum est, pugnare pro patria: tale illud est apud Demosthenem: Oportet bonos viros bona cum spe suscipere defensionem Reipubl. Et illud,

Collatio Homeri & Demosthenis.

Forsitan ipse senex deploret talia Peleus,

simile est huic sententiæ: Quàm grauiter ingemiscerent illi fortes viri qui propter gloriam & patriæ libertatem in acie perierunt. Confero & magna vi fluentem Pythonis orationem ad hybernas niues, quarum similis oratio Vlyssis esse scribitur: & illud,

Ni foret hæc hominum natura obnoxia morti,

simile est huic loco: Omnes homines natura morti obnoxii sunt, etiamsi quispiam conetur se inclusum in cauea seruare. Denique infinitæ sunt similes vtriusque sententiæ. Delectant autem me & affectus, tum vehementiores, tum leniores, & orationis varietates & metaphoræ tædium leuantes, & tempestiui ex digressionibus reditus, & concinnæ collationes, denique totius vrbanitas orationis. Et mihi sæpe visum est (neque enim dissimulanda est veritas)

Ac de conſcenſoribus Priapi tantum dixiſſe ſatis eſt. Porrò ædes ipſa ad ſolem quidem aſpicit orientem: forma autem & opere talis eſt, quales ſunt quas in Ionia ædes ædificant. Baſis magna protenditur, altitudine duorum paſſuum, ſupra quam ædes poſita eſt. Aſcenſus autem in ipſam lapideus eſt, non ita longus: verùm vbi aſcenderis, admirationem quidem & porticus ante ædem non paruam præbet, ianuiſque exornata aureis eſt. Intus autem ipſa ædes auro multo reſplendet, & tectum totum aureum eſt. Odorem autem effragrat diuinum quendam, qualis fertur & terræ Arabiæ eſſe. Ac tibi à longè aſcendenti auram aſpirat admodum ſuauem, & ſi rurſus inde abeas, haudquaquam ceſſat, ſed & veſtes tuæ in longum vſque eandem retinent, & tu in perpetuum quaſi quandam memoriam eius tecum referes. Cæterùm ipſa ædes intus ſimplex non eſt, ſed & penetrale quoddam alterum intra ſe factum habet, in quod & ipſum aſcenſus modicus eſt. Foribus autem exornatum non eſt, ſed ex aduerſo totum patet. In magnam igitur ædem omnibus ingredi licet, in penetrale autem ſiue cellam illam ſolis ſacerdotibus, neque verò iis omnibus, ſed illis tantùm, qui diuini maximè ſunt, quibúſque omnis cura & ſtudium in templum impenditur. In hoc autem adyto ſimulacra deorum poſita ſunt, Iunonis videlicet, & quem Iouem exiſtentem ipſi alio neſcio quo nomine appellant. Ambo autem aurei ſunt, ambóque ſedentes finguntur. Sed Iunonem quidem leones portant, Iupiter autẽ tauris inſidet. Atque adeò & Iouis quidem ſimulacrum per omnia Ioui aſſimilatum eſt, & capite, & oculis, & ſedendi habitu: neque ipſum alteri, ne ſi velis quidem, aſſimilare potueris. Iuno autem, ſi propius contempleris, haudquaquam vnius ſpeciei formam præ ſe fert. Nam in vniuerſum quidem, quod verè dixeris, Iuno eſt: cæterùm habet quippiam & Mineruæ, & Veneris, & Lunæ, & Rheæ, & Nemeſis, & Parcarum. Ac altera quidem manu ſceptrum tenet, altera autem colum, & in capite radios gerit, & tutrim, & cæſtum habet, quo ſolam Venerem cognomento cæleſtem exornant: foris autem & aliud illi aurum circumpoſitum eſt, & lapilli valde pretioſi, quorum alij quidem candidi, alij autem cærulei, multi verò etiam rufi. Præterea autem & ſardonyches multi, & hyacinthi & ſmaragdi: quæ omnia aſſerũt Ægyptij,

Simulacra Iouis & Iunonis.

φαλλοφατέων μὲν δὴ πέρι τοσαῦτα ἀρκέϊ. ὁ δὲ νηὸς ὁρέϊ μὲν ἐς Ἥλιον αὐτόνται. εἶδος δὲ, καὶ ἐργασίη ὅση, οἰκίοις νηοῖς οἳ Ἰωνίη ποιέουσι. ἔδρη μεγάλη προέχει ἐκ τῆς μέγαθος ὀργυιέων δυοῖν, ὅπῃ τῆς ὁ νηὸς ἀπῖκται. ἄνοδος ἐς αὐτὴν λίθου πεποίηται, καὶ κάρτα μακρή. ἀνελθόντι δὲ θῶυμα μὲν καὶ ὁ προπύλαιος μέγα προέχεται, θύρησί τε ἄσκηται χρυσέοισι. ἔνδοθι δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀποκάμπτεται, καὶ ἡ ὀροφὴ πᾶσα χρυσέη. ἀπὸζει δὲ αὐτοῦ ὀδμὴ ἀμβροσίη, οἵην λέγεται τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης. καί σοι τηλόθεν φυόντι, προσβάλλει πνοιὴν κάρτα ἀγαθήν· καὶ ἢν αὖθις ἀπίῃς, ὀδμὴ μὲν λείπεται, ἀλλά σευ τά τε εἵματα ἐς πολλὸν ἔχει τὴν πνοιήν, καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μνήσαι. ἔνδοθεν δὲ ὁ νηὸς, οὐκ ἁπλόος ἐστί, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ θάλαμος ἄλλος πεποίηται. θύρη καὶ ἐς τοῦτον ὁλίζη· θύρησι δὲ οὐκ ἄσκηται, ἀλλ' ἐς φύτλον ἅπας ἀναπέπταται. ἐς μὲν οὖν τὸν μέγαν νηὸν, πάντες εἰσέρχονται· ἐς δὲ τὸν θάλαμον, οἱ ἱρέες μοῦνοι. ἤ μὴν καὶ πάντες ἱρέες, ἀλλά τοι μάλιστα ἀγχίθεοί τέ εἰσι, καὶ τοῖσι πᾶσα ἐς ὃ ἱρὸν μέλεται θεραπείη. ἐν δὲ τῷδε, εἶναι τὰ ἕδεα, ἥτε Ἥρη, καὶ τὸν αὖτις Δία ἐόντα, ἑτέρῳ σώματι κεκλίσθαι. ἄμφω δὲ χρυσείη τέ εἰσι, καὶ ἄμφω ἕζονται. ἀλλὰ τὴν μὲν Ἥρην λέοντες φορέουσι· ὁ δὲ Ταύροισι ἐφέζεται. καὶ δῆτα ὃ μὲν τῆ Διὸς ἄγαλμα, ἐς Δία πάντα ὁρᾷ, καὶ κεφαλὴν, καὶ ὄμματα, καὶ ἕδρην· καὶ μιν σχεδὸν ἐθέλων ἄλλως εἰκάσῃς. ἡ δὲ Ἥρη, σχεδόν τι πολυειδέα μορφὴν ἐκφαίνει. καὶ τὰ μὲν ξύμπαντα, ἀτρεκὲς λόγῳ Ἥρη ἐστί. ἔχει δέ τι καὶ Ἀθηναίης, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Σελήνης, καὶ Ῥέης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Νεμέσιος, καὶ Μοιρέων. χρεὼ δὲ τῇ μὲν ἑτέρῃ, σκῆπτρον ἔχειν, τῇ ἑτέρῃ δ' ἄτρακτον. καὶ ὅτι τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνάς τε φορέει, καὶ πύργον, καὶ κεστὸν, τῷ μιμεῖται τὴν Οὐρανίην κοσμέουσι. ἔκποθεν δ' οἱ χρυσός τε ἄλλος περίκειται, καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες. τῶν οἱ μὲν λευκοὶ, οἱ δ' ὑδατώδιες, πολλοὶ δὲ πυῤῥώδεες. ἔτι δὲ ὄνυχες οἱ σαρδόνιοι πολλοὶ, καὶ ὑάκινθοι, καὶ σμάραγδοι, τὰ φέρουσι Αἰγύπτιοι,

καὶ Ἰνδοὶ, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἀρμένιοι, καὶ Βαβυλώνιοι. Ὃ δὲ δὴ μέζονος λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπηγήσομαι· λίθον ὅτι τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὔνομα δὲ οἱ, τοῦ ἔργου ἡ σύμπτυξις· ἀπὸ τούτου δὲ νυκτὶ σέλας πολὸν ἀπολάμπεται, ὑπὸ δὲ οἱ ἐὼν ὄρνις ἅπας, οὐ φαίνεται. ἐν ἡμέρῃ δὲ, ὁ μὲν φέγγος ἀσθενὲς ἰδίῳ· ἔχει κάρτα πυρώδεα. καὶ ἄλλο θωυμαστόν ἐστι ἐν τῷ ξοάνῳ. ἢν ἐκεῖθεν αἴτιος ἐσορέῃς, ἐς σὲ ὁρᾷ· ἢν μεταβαίνοντι, ὁ βλέμμα ἀκολουθέει, καὶ ἢν ἄλλος ἑτέρωθεν ἐσορέῃ, ἴσα καὶ ἐς ἐκεῖνον ἐκτιλέει. ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων, ἕστηκε ξόανον ἄλλο χρύσιον, ὑδαμῇ τοῖσι ἄλλοισι ξοάνοισι εἰκελον. ὃ δὲ μορφὴν ἰδίην οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τὴν ἄλλων θεῶν εἴδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ἀσσυρίων. οὐδέ τι οὔνομα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ πέρι καὶ εἴδεος λέγεσι. καί μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ ἐς Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι. καὶ γὰρ δὴ ὧν ὅτι τῇ κορυφῇ αὐτοῦ, περιστερὴ χρυσείη ἐφέζηκε. τοιούνεκα δὴ μυθέονται Σεμιράμιος εἶμεν τόδε σημήιον. ἀποδημέει δὲ δὶς ἐκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν, ἐς κομιδὴν τοῦ εἰρημένου ὕδατος. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ἱρῷ ἐοῦσι, ἐν δεξιτερῇ κέαται θρόνοι μὲν Διὸς ἡλίου· αὐτοῦ δὲ εἶδος οὐκ ἔνι, μοῦνα γὰρ Ἡλίου καὶ Σελήνης ξόανα ἐστὶ δεικνύουσι. ὅτευ δὲ εἵνεκα ἐμοὶ δοκέει, ἐγὼ καὶ τόδε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσι, οἷον ἐμμένναι ξόανα ποιέεσθαι. ἐν γὰρ σφέων ἐμφανέα πᾶσι τὰ εἴδεα. Ἥλιος δὲ, καὶ Σελήνη, πάμπαν εὐαργέες, καὶ σφέας πᾶσι τοῖσι ὀρέουσι. καὶ ἵνα αἰτίην ξοανουργίης, τοῖσι ἐν τῷ ἠέρι φαινομένοισι; μετὰ δὲ τὸν θρόνον τοῦτον, κέαται ξόανον Ἀπόλλωνος, οὐκ οἷόν ἐστε ποιέεσθαι εἰ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες, Ἀπόλλωνα νέον τε ἥλικα τιθέασι, καὶ ὑπηνήτην ποιέουσι. μοῦνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γενήτορα ξόανον δεικνύουσι· καὶ τὰ δὲ ποιέοντες, ἑωυτοὺς μὲν ἐπαινέουσι, Ἕλληνων δὲ κατηγορέουσι, καὶ ἄλλων, ὁκόσοι Ἀπόλλωνα παῖδα ἥλικα ἱλάσκονται. αἰτίην δὲ δοκέω αὐτοῖσι, ἀσοφίην μεγάλην ἐμμένναι, ἀτελέα ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ εἴδεα. Ὃ δὲ νέον, ἀτελὲς ἔτι νομίζουσι.

& Indi; & Æthiopes, & Medi, & Armenij, & Babylonij. Quod igitur maximè memorabile eſt, id dicam: Lapidem in capite gerit, qui Lychnis vocatur. Nomen autem illi dedit operis effectus reſpondens. Ab hoc multus fulgor noctu reſplendet, totáque ædes ab eo perinde atque lucernis collucet. Interdiu autem ipſum quidem lumen emarceſcit, ſpeciem autem præ ſe fert admodum igneã. Iam verò & aliud admiratione dignum in ipſo ſigno deæ eſt. Si ex aduerſo ſteteris, ad te aſpicit: quòd ſi inde tranſeas, viſu te ſequitur: & ſi alius quiſpiam aliunde ipſam intuetur, eadẽ erga illum quoque facit. Porrò in medio inter vtrunque aliud quoddam ſimulacrum ſtat aureum, cæteris haudquaquam ſimile: formam quidem propriam non habet, aliorum autem deorum ſpecies gerit. Vocatur autem ſignum etiam ab ipſis Aſſyriis, neque illi nomen aliquod proprium poſuere: ſed neque de generatione ipſius, neque de ſpecie quicquam dicunt. Atque ipſum alij quidem ad Dionyſium, alij ad Deucalionem, alij ad Semiramidem referunt. Quando enim & in vertice eius columba aurea inſidet, ob eam videlicet rem tradunt Semiramidis illud ſignum eſſe. Proficiſcitur autem bis quotannis ad mare, ad afferendam aquam eam de qua dixi. In ipſa autem æde ad ſiniſtram ingredienti, ſtat principiò ſolium Solis, ipſius autem effigies non adeſt. Solius enim Solis & Lunæ ſimulacra non exhibent: cuius autem gratia faciendum ita putent, didici id quoque ego. Nam cæteris quidem diis fas eſſe aiunt ſimulacra fieri, neque enim illorum ſpecies aut formas manifeſtas omnibus apparere: Solem autem & Lunam omnibus eſſe manifeſtas, neque quenquam illos non videre. Quare quamnam cauſſam illorum effigiandorum eſſe, cùm in aëre appareant? Ac poſt ſolium hoc, ſignum Apollinis poſitum eſt, non quale vulgo conſueuit fieri. Nam cæteri quidem omnes Apollinem & iuuenem putant, & cum prima lanugine effingunt: ſoli autem iſti Apollinis barbati ſimulacrum effigiant. Atque hoc facientes, ſibi ipſi laudi ducunt, Græcos autem reprehendunt, & alios quicunque Apollinem puerum fingunt & colunt. Cauſſa verò ipſis videtur inſcitia magna eſſe, cur imperfectæ deorum formæ ac ſpecies fingantur. Nam iuuenem eſſe, ipſi adhuc imperfectum exiſtimant.

Solium Solis & Lunæ.

Cæterùm & aliud quiddã nouum Apollini suo affingunt. Soli enim Apollinem vestibus exornant. De operibus autem ipsius multa quidem dicere possim, sed tamen ea modò dicam, quæ maximè admiratione digna sunt. Principiò itaque oraculi mentionem faciam. Atque oracula quidẽ multa tum apud Græcos, tum apud Ægyptios sunt, multa autẽ & in Africa, & in Asia item multa, sed illa quidem neque absque sacerdotibus neque absque interpretibus responsa dant: hic autem Apollo & ipse per se mouetur, & vaticinia ad plenum vsque per se peragit. Modus autem eorum talis est. Postquã illi placitum est vaticinari, in sede sua primùm mouetur, sacerdotes autem ipsum continuò in sublime attollunt: quòd si non attollant, ille & sudorem emittit, & se in medium etiam emouet. At postquam illi subeuntes portant ipsum, tum & illos secum agit, circum circa vertendo sese, & ab alio in alium subinde trãsilit. Postremò princeps sacerdotum supplicans interrogat illum de omnibus rebus. Ille verò si quid non vult fieri, retro recedit: cõtra autem si quid approbat, agit in anteriorem partem gestantes, perinde ac si currus habenas moderaretur: atque ita illi colligunt oracula, & neque sacram rem vllam neque priuatam absque hoc gerunt. Prædicit autem illis & de anno, & de tempestatibus omnibus, & quando amplius futuri non sint. Prædicit item & de signo illo, quando proficisci illud oporteat profectionem eam de qua dixi. Dicam autem & aliud, quod me præsente fecit: Sacerdotes attollentes ipsum ferebant: ille autem illos quidem in terra infrà reliquit, ipse verò in aëre solus ferebatur. Porrò autem post Apollinem simulacrum Atlantis est, deinde Mercurii, & Lucinæ: atque hæc quidem intra ædem ita exornata sunt: foris autem ara quoque posita est magna ærea, atque ibi etiam alia simulacra innumera ærea regum & sacerdotum. Recensebo autem quæ mihi maximè memoratu digna videntur. Ad sinistram ædis, Semiramidis signum stat, ædem ipsam dextera demonstrantis. Stat autem talem ob caussam: Hominibus quicunque Syriam incolunt, legem illa tulerat, vt se ceu deam colerent, cæterorum autem deorũ, atque ipsius etiam Iunonis nullam rationem haberent. Atque illi tum ita faciebant. Postea autem vbi deorum indignatione

Apollinis vaticinia.

Semiramidis statua.

Α ὲ δὲ καὶ ἄλλο τῶ σφετέρῳ Ἀπόλλωνι χαριουργέοισι. μοιῶοι Ἀπόλλωνα εἵμασι κοσμέοισι. ἔργων δὲ αὐτοῦ πέρι, πολλὰ μὲν ἔγω εἰπεῖν· ἐρέω δὲ ὅ μάλιστα θωυμάζων ἄξιον. τοῦτο δὲ τῦ μαντείου ὑπομνήσομαι. μαντήια πολλὰ μὲν πᾶσι Ἕλλησι, πολλὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι· τὰ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇδε Ἀσίῃ πολλά ἐστι. ἀλλὰ τὰ μὲν, ὅτι ἱρέων αὐτοῦ οὔτε παρόντων φθέγγονται. ἔστι δὲ, αὐτός τε κινέεται, ἐς τὸν μαντήιον ἐς τέλος αὐτουργέει. ὅπως δ' αὐτὸς τοῖος δι' αὐτοῦ ἐγένετο χρησμηγορέων, ἐν τῇ ἕδρῃ πρῶτα κινέεται. οἱ δὲ μιν ἱρέες, αὐτίκα αἰείρουσι· ἢν δὲ μὴ αἴρωσι, ὁ δὲ ἱδρώῃ, καὶ ἐς μέσον ἔτι κινέεται. αὐτὸν δ' ὑποδυόντες φέρουσι, ἄγει σφέας, πρώτη προδινέων, καὶ ἐς ἄλλον ἐξ ἑτέρου μεταπηδέων. τέλος, ὁ ἀρχιερεὺς ἀσπάσας, ἐπερέεται μιν περὶ ἁπάντων χρημάτων, ὁ δ', ἢν τι μὴ θέλῃ ποιέεσθαι, ὀπίσω ἀναχωρέει· ἢν δέ τι ἐπαινέῃ, ἄγει ἐς τὸ πρόσω τοὺς προσφέροντας, ἔκωσπερ ἡνιοχέων. οὕτω μὲν συναγείρουσι τὰ χρήσματα, καὶ οὔτε ἱερὸν χρῆμα οὐδὲν, οὔτε ἴδιον τοῦτου ἄνευ ποιέονται. λέγει δὲ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ποιέει, καὶ τὴν ὥρεων αὐτοῦ πασέων, καὶ ὁκόταν οὐκ ἔσονται. λέγει δὲ καὶ τὸν σημήιου ποιέει, κότε χρὴ μιν ἀποδημέειν, πρὶν εἶπον ἀποδημέω. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, ὅ ἐμεῦ παρεόντος ἔφηξε. οἱ μὲν μιν ἱρέες, αἰείροντες ἔφερον. ὁ δὲ τοῖς μὲν ἐν γῇ κάτω ἔλιπε, αὐτὸς δὲ ἐν τῷ ἠέρι μοῦνος ἐφορέετο. μετὰ δὲ τὸν Ἀπόλλωνα, ξόανόν ἐστιν Ἀτλαντος, μετὰ δὲ, Ἑρμέω καὶ Εἰλειθυίης. τὰ μὲν δὴ ἐντὸς τοῦ νηοῦ, ὧδε κεκοσμέαται· ἔξω δὲ, βωμός τε κεῖται μέγας, χάλκεος· ἐν δὲ, καὶ ἄλλα ξόανα μυρία χάλκεα, βασιλέων τε καὶ ἱρέων. κατα-λέξω δὲ, τῶν μάλιστα ἄξιον μνήσασθαι. ἐν ἀριστερῇ τοῦ νεῶ, Σεμιράμιος ξόανον ἔστηκε, ἐν δεξιῇ τὸν νηὸν ὑποδεικνυούσης. ἀνέθη δὲ δι' αἰτίην τοιήνδε· ἀνθρώποισι, ὁκόσοι Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο, ἑωυτὴν μὲν ὅκως θεὸν ἱλάσκεσθαι, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτῆς Ἥρης ἀλογέειν· καὶ ὧδε ἐποίεον. μετὰ δὲ, ὡς οἱ θεῶν

ἀφίκοιτο νῆσοί τε καὶ συμφορὴ, καὶ ἄλγεα, μαλίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύσατο, καὶ θητὴν ἑωυτὴν ὁμολόγεε, καὶ τοῖσι ὑπηκόοισι αὖτις ἐκέλευε ἐς Ἥρην τρέπεσθαι. τοιήκα δὴ ἔτι τοιή δε αἰέσκε, τοῖσι ἀπικνεομένοισι τὴν Ἥρην ἱλάσκεσθαι δηκνύουσα, καὶ θεὸν οὐκ ἔτι ἑωυτήν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμολογέουσα. εἶδον δὲ καὶ Ἑλένης αὐτόθι ἄγαλμα, καὶ Ἑκάβης, καὶ Ἀνδρομάχης, καὶ Πάριδος, καὶ Ἕκτορος, καὶ Ἀχιλλέος. εἶδον δὲ καὶ Νιρέως εἶδος τῆς Ἀγλαΐης, καὶ Φιλομήλεω, καὶ Πρόκνεω, ἔτι γυναῖκας, καὶ αὐτὸν Τηρέα ὄρνιθα, καὶ ἄλλο ἄγαλμα Σεμιράμιος, καὶ Κομβάβου, ὃ κατέλεξα, καὶ Στρατονίκης, κάρτα καλόν, καὶ Ἀλεξάνδρου, αὐτῷ ἐκείνῳ εἰκελον. παρὰ δὲ οἱ, Σαρδαναπάλης ἕστηκε, ἄλλῃ μορφῇ, καὶ ἄλλῃ στολῇ. ἐν δὲ τῇ αὐλῇ, ἄφετοι νέμονται βόες μεγάλοι, καὶ ἵπποι, καὶ ἄρκτοι, καὶ λέοντες, καὶ ἀνθρώπους οὐδαμᾷ σίνονται, ἀλλὰ πρήτατοι ἱερά τε εἰσι, καὶ χειροήθεες. ἱρέες δὲ αὐτοῖσι πολλοὶ ἀποδεδέχαται· τῶν οἱ μὲν τὰ ἱρήια σφάξοισι, οἱ δὲ σπονδὴν φορέουσι, ἄλλοι δὲ πυρφόροι καλέονται, καὶ ἄλλοι παραβώμιοι. ἐπ' ἐμεῦ δὲ, πλείονες καὶ τριηκοσίων ἐς τὴν θυσίην ἀπικνέοντο. ἐσθὴς δὲ αὐτέοισι πᾶσα λευκή· καὶ πίλον ὑπὲρ τῆ κεφαλῆ ἔχουσι. ἀρχιερεὺς δὲ ἄλλος ἑκάστου ἔτεος ὑπογίνεται. πορφυρέῃ δὲ μούνῃ τούτῳ φορέει, καὶ παρὴ χρυσείη ἀναδέεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο πλῆθος ἀνθρώπων ἱρῶν, αὐλητέων τε, καὶ συρικτέων, καὶ Γάλλων, καὶ γυναῖκες ὑπομανέες τε, καὶ φρενοβλαβέες. θυσίη δὲ δὶς ἑκάστης ἡμέρης ὑπιτελέεται, ἐς τὴν πάντες ἀπικνέονται. Διὶ μὲν ὧν κατ' ἡσυχίην θύουσι, ὔτε ἀείδοντες, ὔτε αὐλέοντες. ὅτ' ἂν δὲ τῇ Ἥρῃ καπάρχωνται, ἀείδουσί τε, καὶ αὐλέουσι, καὶ κρόταλα ὑπικρέτεσι. καί μοι τούτου πέρι, οὐδὲν ἐστὶν εἰπεῖν ἐδυνάατο. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, ἣ πολλὸν ἔχει τοῦ ἱροῦ, ἐν τῇ ἰχθύες ἱροὶ τρέφονται πολλοὶ, καὶ πολυφόρες. γίνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι κάρτα μεγάλοι· ὔτοι δὲ καὶ οὐνόματα ἔχουσι, καὶ ἔρχονται καλεόμενοι· ἐπ' ἐμεῦ δὲ, πλείους εἴλκυσε χρυσοφορέων· ἐν τῇ πλέρυγι δὲ, ποίημα χρύσεον αὐτέων αἰεχάτο. καί μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθηησάμην, καὶ ἔχει ὃ ποίημα.

A & morbi venerunt, & clades, aliaque mala, ab insania desitit, seseque mortalem agnouit, ac subditis iterum præcepit vt ad Iunonem conuerterentur. Ob eam igitur caussam adhuc tali specie stat, indicans aduenientibus Iunonem colendam esse, seque ipsam non ampliùs deam esse, sed illam confitens. Vidi autem & Helenæ simulacrum ibi, & Hecubæ, & Andromaches, & Paridis, & Hectoris, & Achillis. Vidi itidem & Nirei formam, filij Aglaiæ, & Philomelam, & Proguen, adhuc dum mulieres, & ipsum Tereum in auem iam conuersum. Præterea & aliud Semiramidis simulacrum,
B & Combabi, id de quo iam antea dixi, & Stratonices, admodum pulchrum, & Alexandri, ipsi illi simile. Iuxta autem & Sardanapalus stabat, alia quadam forma, aliáque etiam veste exornatus. Intra septa autem templi, liberi ac diis consecrati pascebantur boues magni, & equi, & aquilæ, & vrsi, & leones: atque illi homines haudquaquam lædunt, sed omnes & sacri sunt, & mansueti. Sacerdotes autem ipsis multi eliguntur, quorum alij
C quidem hostias mactant, alij autem libamenta ferunt, rursus alij flammiferi vocantur, & alij aræ ministri. Mea autem ætate plures etiam trecentis ad sacrificia ventitare solebant. Vestis autem illis tota candida est, & pileum in capite gestant. Summus autem sacerdos alius ac nouus vnoquoque anno surrogatur, solúsque hic purpuream vestem gerit, & tiara aurea redimitur. Est autem & alia multitudo hominum sacrorum, tibicinum videlicet, & fistulatorum, & Gallorum, & præterea mulieres furibundæ, ac mente captæ. Sacrificium autem bis quotidie peragitur, ad quos omnes veniunt. Ioui quidem igitur cum silentio
D sacrificant, neque cantantes, neque tibia modulantes. At postquam Iunoni primitias celebrant, & voce modulantur, & tibiis canunt, & tintinabula pulsant. Ac de ea re planum mihi dicere nihil potuerunt. Est autem lacus ibi non ita longè à templo, in quo pisces sacri aluntur, multi ac varij: nascuntur autem ipsorum nonnulli admodum magni, atque ij nomina quoque habent, & cùm vocantur, præstò veniunt. Meis autem temporibus erat quidam inter ipsos aurum ferens: cæterùm in pinna opus istud aureum ipsorum suspendebatur, atque ego illum sæpenumero vidi, & habebat opus illud.

Lacus extra templum sacer.

Altitudo autem lacus magna eſt, quanquam ego experimentum eius non ceperim. Dicunt autem etiam ducentorum ampliùs paſſuum eſſe. Cæterùm in medio ipſius ara lapidea ſtat. Putares autem ſi ex improuiſo videres, & natare illam, & in ſumma aqua vehi: & multi ita exiſtimant. Mihi verò videtur columna ſubeſſe magna, arámque ſuſtinere. Semper autem ſertis coronata eſt, & odoribus crematur. Ac multi quotidie precandi cauſſa ad ipſam enatantes, coronas portant. Fiunt autem ibidem & conuentus ſolennes maximi, vocantúrque deſcénſus in lacum, quoniam in iis ad lacum deorum ſimulacra omnia deſcendunt: inter quæ Iuno prima aduenit piſcium gratia, ne Iupiter illos primus aſpiciat. Nam ſi hoc fiat, ferunt omnes illos emori. Atque ideo ille quidem vadit inſpecturus, Iuno autem anteriore loco ſtans, & prohibet ipſum, & precibus obteſtando dimittit. Maximi verò conuentus ipſis illi ſunt, quòd ſolenni inſtituto ad mare conueniunt: ſed ego de illis certum ac planum aliquid dicere non poſſum: neque enim ipſe eò veni, neque vnquam profectionis iſtius periculum feci. Quæ verò redeuntes faciunt, vidi, eáque commemorabo. Vas vnuſquiſque aqua repletum portat, idque cera obſignatur. Nemo autem ſuum ipſe reſoluens effundit, ſed Gallus quidam ſacer eſt, habitat autem ad lacum, qui poſtquam vaſa illorum accepit, & ſigillum inſpexit, mercede quoque accepta & vinculum reſoluit, & ceram repoſcit. Et multæ adeò minæ ex hoc ſacro Gallo accumulantur. Atque hinc in ædem ipſi ferentes, poſtquam libarunt ac ſacrificarunt, retro domum reuertuntur. Feſtorum autem omnium quæ noui, maximum incipiente vere peragunt, atque illud Pyram alij, alij autem Facem appellant. Sacrificium autem in eo tale perficiunt: Arbores magnas cædentes, intra ſeptum templi collocant: poſtea autem adducentes capras & oues, aliáque animantia bruta ex arboribus illis ſuſpendunt, inter hæc autem & volucres, & veſtes, & aurea argenteáque opera collocant: ac poſtquam omnia perfectè ac rite compoſuerunt, deorum ſimulacra circum arbores portant, atque exinde pyram accendunt, illa autem continuò omnia cremantur. Ad hoc feſtum multi homines aduenium, cùm ex Syria,

Panegyrici conuentus.

βάθος ὁ τῆς λίμνης πολλὸν ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπειρήθην. λέγεται δ' ὧν καὶ διηκοσίων ὀργυιέων πλέον ἔμεν. ἐν μέσῳ δὲ αὐτῆς βωμὸς λίθου αἴεται. δοκέοις δ' ἂν ἄφνω ἰδών, πλώειν τέ μιν, καὶ τῷ ὕδατι ἐποχέεσθαι, καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσι· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ φύλος ἐφεστεὼς μέγας, αἴεχειν τὸν βωμόν. ἔστεπται δὲ ἀεὶ, καὶ θυώματα ἔχει. πολλοὶ δὲ ἑκάστης ἡμέρης κατ' εὐχὴν ἐς αὐτὸν νηχόμενοι, στεφανηφορέουσι. γίγνονται δ' αὐτόθι καὶ πανηγύρεές τε μέγιστα· καλέονται δὲ ἐς τὴν λίμνην καταβάσιες, ὅτι σφι αὐτῇσι ἐς τὴν λίμνην τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται· ὃν πίσυνοι ἡ Ηρη πρώτη ἀπικνέεται τῶν ἰχθύων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἴδηται. λέγουσι γὰρ τόδε θρύλλεται, λέγουσι ὅτι πάντες ἀπόλλυνται. ἔστι δὲ ὁ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἡ δὲ πρόσω ἱσταμένη, ἀπείργει τέ μιν, καὶ πολλὰ λιπαρέουσα, ἀποπέμπει. μέγιστα δὲ αὐτοῖσι πανηγύρεις, τὰς ἐς θάλασσαν νομίζονται. ἀλλ' ἐγὼ ταύτῃσι περὶ, οὔτε σαφὲς οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἦλθον αὐτὸς, οὐδὲ ἐπειρήθην ταύτης τῆς ὁδοιπορίης. τὰ δὲ ἐλθόντες ποιέουσι, εἶδον, καὶ ἀπηγήσομαι. ἀγγεῖον ἕκαστος ὕδατι σεσαγμένον φέρουσι· κηρῷ δὲ πᾶσι σεσήμανται· καί μιν οὐκ αὐτοὶ λυσάμενοι χέονται, ἀλλ' ἔστι ἀλεκτρυὼν ἱερὸς, οἰκέει δὲ ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ὃς ἐπὶ σφέων δέξῃ) τὰ ἀγγήια, πλώ τε σφρηγῖδα ὁρῇ, καὶ μισθὸν ἀρνύμενος, αἰρά τε λύει τὸν δεσμὸν, καὶ τὸν κηρὸν ἀπαιτέει), ἢ πολλαὶ μηχαναὶ οὐκ ταύτῃ γε ἔργου τῷ ἀλεκτρυόνι ἀγίεσται. ἔνθεν ἢ ἐς τὸν νηὸν αὖτοὶ σπείσαντες, ἀπαρξάμενοί τε, καὶ θύσαντες, ὀπίσω ἀποιοχέονται. ἑορτέων δὲ πασέων, τὴν οἶδα, μεγίστην τὴν εἴαθεν ἀγχοῦ μὲν ἐπιτελέουσι. καί μιν οἱ μὲν πυρὴν, οἱ δὲ λαμπάδα καλέουσι. θυσίην δὲ ἐν αὐτῇ τοιήνδε ποιέονται. δένδρεα μεγάλα ἐκκόψαντες, ἐν τῇ αὐλῇ ἑστᾶσι, μετὰ δὲ ἀγινέουσι αἶγάς τε, καὶ ὄϊας, ἢ ἄλλα κτήνεα ζωὰ, ἐκ τῶν δενδρέων ἀπείρτεσι· ἐν δὲ ἢ ὄρνιθες, ἢ εἵματα, ἢ χρύσια, καὶ ἀργύρεα ποιήματα. ἐπεὰν δὲ σι τελέα πάντα ποιήσωνται, περιενείκαντες τὰ ἱρὰ περὶ τὰ δένδρεα, πυρὴν σιᾶσι, τὰ δὲ αὐτίκα πάντα κάεται. ἐς ταύτην τὴν ἑορτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἔκ τε Συρίης

καὶ τὴν πόμπὴν χωρέων πασέων. Φέρουσί τε τὰ A
ἑωυτῶν ἱρὰ ἕκαστοι, καὶ τὰ σημήια ἕκαστοι ἔχουσι
ἐς τὰ δὲ μεμιμημένα. ἐν ἡμέρῃσι δὲ ταύτῃσι
ὁ μὲν πλῆθος ἐς ὃ ἱρὸν ἀγείρεται. Γάλ-
λοι δὲ πολλοί, καὶ οἷς ἔλεξα, οἱ ἱρὸν ἀνθρω-
ποι τελέουσι τὰ ὄργια, τάμνονταί τε τοὺς πή-
χεας, καὶ τοῖσι νώτοισι παρὸς ἀλλήλους τύπτον-
ται. πολλοὶ δὲ σφισι παρεστεῶτες, ἐπαυλέου-
σι, πολλοὶ δὲ τύμπανα παταγέουσι, ἄλλοι δὲ
ἀείδουσι ἔνθεα καὶ ἱρὰ ἄσματα. Ὃ δὲ ἔρδουσι
ἐκτὸς τοῦ νηοῦ πάντα γίνεται. ἐσόδὲ ἐσέρχονται
ἐς τὸν νηὸν, ὁκόσοι πάντα ποιέουσι. ἐν ταύτῃσι
ταῖσι ἡμέρῃσι, καὶ Γάλλοι γίνονται. ἐπεὰν γὰρ B
οἱ ἄλλοι αὐλέωσί τε, καὶ ὄρχια ποιέωνται, ἐς
πολλοὺς ἤδη ἡ μανίη ἀπικνέεται, καὶ πολλοὶ οἱ
ἐς ἥλιον ἀπικόμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα ἔρρηξαν,
καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιέουσι. ὁ νεωτερίης, ἔτυ-
χε πάντα ἀπικόμενος, ῥίψας τὰ εἵματα, μεγάλῃ
βοῇ ἐς μέσον ἔρχεται, καὶ ξίφος ἀναιρέεται.
τὰ δὲ πολλὰ ἕτοιμα ἐμοὶ δοκέει, ἀφ' τοῦ ἔστη-
κε, λαβὼν δὲ αὐτίκα, τάμνει ἑωυτὸν, φέρει τε
ἀφ' τῆς πόλιος, καὶ τῇσι χερσὶ φέρει τὰ ἔτα-
με. ἐς οἰκήιον δὲ οἰκήιον πάντα δὲ ἀποῤῥίψει, ἐκ
τούτου ἐσθῆτά τε θηλέην, καὶ κόσμον τὸν C
γυναικήιον λαμβάνει. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα τοι-
αῦτα ποιέοντι. ἀποθανόντος δὲ Γάλλου, οὐκ
ὁμοίως τοῖσι ἄλλοισι θάπτονται, ἀλλ' ἐὰν ἀποθάνῃ Γάλλος, οἱ ἑταῖροι μιν ἀείρον-
τες, ἐς τὰ μεγάστα φέρουσι. θάψαντες δὲ
αὐτὸν, καὶ τὸ φέρετρον, τὸν ἐκόμισαν, ὑπορ-
ύξαντες λίθοις βάλλουσι, καὶ πάντα ταρήξαντες, ὀπί-
σω ἀπονοστέουσι· φυλάξαντες δὲ ἑπτὰ ἡμε-
ρέων ἀριθμὸν, ὕστερον ἐς τὸ ἱρὸν ἐσέρχονται.
τοσοῦτο δὲ τοὺτέων, ἐὰν ἐσέλθωσι, οὐκ ὅσια
ποιέουσι. νόμιοι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τοι- D
τέοισι· ἐάν μέν τις αὐτέων νέκυν ἴδηται, ἐκεί-
νην τὴν ἡμέρην ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἀπικνέεται.
τῇ ἑτέρῃ δὲ, καθήραις ἑωυτὸν, ἐσέρχεται. αὐ-
τῶν δὲ τῶν οἰκηίων τὸν νέκυος ἕκαστοι φυλά-
ξαντες ἀριθμὸν ἡμερέων τριήκοντα, καὶ τὰς
κεφαλὰς ξυρήμενοι, ἐσέρχονται. θύειν δὲ
οὐ πάντα δοκέουσι, οὐ σφισι ἐπέναι ὅσιον. θύου-
σι δὲ βόας ἄρσενάς τε, καὶ θήλεας, καὶ αἶ-
γας, καὶ ὄϊς. σῦς δὲ μούνους σφαγίας νο-
μίζοντες, ὅτι θύουσι, ὅτι σιτέονται. ἄλλοι
δ' οὐ σφέας σφαγίας, ἀλλὰ ἱερεὺς νομίζουσι.

tum ex circumiacentibus oris omnibus, afferúntque & ſua quique deorum ſimulacra, & ſigna quæ ad imitationem illorum ſinguli facta habent. Diebus autem hiſce ſolennibus multitudo quidem ad templum congregatur, Galli autem frequentes, & ij quos dixi, homines ſacrati peragunt ſacrificia; vulnerantúrque cubitis, & in terga à ſe mutuo verberantur. Multi autem adſtantes ipſis tibiis accinunt, & tympana pulſant, alij autem diuinitus inſpirata ſacráq; carmina cantant. Atque hoc opus extra ædem peragitur, neque ingrediuntur in ædem quicunque iſta faciunt. Hiſce diebus & Galli fiunt. Poſtquam enim cæteri tibiis canunt, & ſacrificia peragunt, ad multos alios interea furor iſte peruenit: & multi qui ad ſpectaculum ſolummodo venerant, poſtea eadem fecêre. Recẽſebo autem & quæ faciunt. Adoleſcens quicunque fortè ad hoc paratus venit, abiectis veſtibus magna voce in medium progreditur, atque enſem diſtringit (hæc autem multis annis, vt mihi videtur, per hoc ſteterunt) Accepto autem eo continuò ſeipſum ſecat, currítque per vrbem; & manibus ea quæ reſecuit, portat. In quamcunque autem domum hæc abiicit, ex ea & veſtem fœmineam, & ornatum muliebrem accipit. Atque hæc quidem in caſtrationibus faciunt. Quando autem moriuntur Galli, haudquaquam eandem cum cęteris ſepeliendi rationem habent: ſed poſtquam Gallus quiſpiam mortuus eſt, ſocij ſublatum ipſum in ſuburbana efferunt. Ibi depoſito ipſo, & feretro quo elatus fuit, lapides ſupernè iniiciũt: atque hæc poſtquam fecerunt, retro domum abeunt. Obſeruato autem ſeptem dierum numero, exinde in templum ingrediuntur. Nam ſi antea ac citiùs ingrediantur, nephas faciunt. Legibus autem ad hæc vtuntur talibus. Si quis ipſorum cadauer aliquod aſpexerit, illo die ad templum non accedit. Poſteró autem, vbi ſeipſum purgando luſtrauit, ingreditur. Eorum autem qui ex familia mortui ſunt, vnuſquiſque non niſi poſt triginta dierum numerum, raſóque capite, ingreditur. Antea verò quàm hoc fecerunt, fas illis introire non eſt. Immolant autem boues maſculóſque & fœminas, præterea capras & oues: ſues autem ſolos pro ſceleratis habentes, neque ſacrificant, neque manducant. Alij autem eos non ſceleratos, ſed ſacros exiſtimans,

Præterea ex auibus columba ipſis videtur res ſanctiſſima eſſe, & ne tangere quidem ipſam fas habent. Quòd ſiquando inuiti etiam attingunt, ſcelerati & execrabiles illo tum die habentur. Ob quam rem & compaſcuę ipſis ſunt, & ad domos ipſorum veniunt, & plerunque in terra paſcuntur. Porrò autem & illa dicam quæ ab iis qui ad conuentus ſolennes veniunt, factitantur. Vir quiſpiam quando primùm in Sacram ciuitatem abit, caput ille quidem & ſupercilia tondere ſolet, poſtea autem mactata oue, cætera quidem in fruſta concîdit, & conuiuatur, vellus autem humi ſternens, ſuper hoc in genua procumbit. pedes autem & caput animantis, ſuo ipſius capiti imponit, & ſimul precando poſtulat, vt præſens ſacrificium acceptum ſit, maiúſque aliud in poſterum pollicetur. His ita peractis, caput ſuum corona induit, itidémque aliorum omnium qui eandem cum ipſo viam proficiſcuntur: atque ita attollens ſe, ex terra ſua proficiſcitur, vtens & frigidis aquis, lauãdi cauſſa pariter & potus, & omnino humi quoque dormiens. Neque enim fas illi eſt conſcendere lectum, donec iter illud peregerit, domúmque ſuam reuerſus iterum fuerit. In Sacra autem ciuitate recipit ipſum publicus hoſpes ignotũ. Certi enim vniuſcuiuſque ciuitatis hoſpites ibi ſunt, & quod ex patria cuiuſque venit, id denuo apud ſe recipit. Appellantur autem ab Aſſyriis iſti doctores, quoniam ipſis omnia exponunt & enárrant. Sacrificant autem non in ipſo templo: ſed poſtquam adduxit ad altare hoſtiam, libatione inſuper facta, rurſus eandem domũ ducit: deinde verò vbi rediit, ſecum ipſe domi ſacrificat, & precatur. Eſt autem & alius quidam ſacrificandi ritus talis. Poſtquam animalia immolationi deſtinata coronarunt, ex veſtibulis templi ea demittunt: illa verò præcipitata, ex caſu moriuntur. Quidam autem & pueros ſuos ex eodem loco demittunt, non tamen eodem modo quo pecudes, ſed in peram ſiue ſaccum incluſos, manu deducunt, ſimul autem & acerbè increpantes illos, dicendo quòd non pueri, ſed boues ſint. Certis autem notis compunguntur omnes, alii quidẽ in vola manus, alij autem in ceruice. Et inde eſt quòd cuncti Aſſyrii notas inuſtas habent. Faciunt autem & aliud quiddam, in quo cum ſolis Græcorum Trœzeniis conſentiunt. Dicam autẽ etiam quæ illi faciunt.

ὀρνίθων τὲ αὐτέοισι παρίστηκε, δοκέει χρῆμα ἱρώτατον, καὶ σφέα φαίδιμα αὐτέων δικαιεῦσι· καὶ ἢν ἀέκοντες ἅψωνται, σκαιέες ἐκείνῳ τῳ ἡμέρῃ εἰσί. ἕωθεν δὴ αὐτέοισι σιτώνομοί τε εἰσι, καὶ ἐς τὰ οἰκήια ἐσέρχονται, καὶ τὰ πολλὰ ἐν γῇ νέμονται. λέξω δὲ καὶ τῶν πομπευμάτων, τὰ ἐκεῖνοι ποιέουσι. ἀνὴρ ὅτ' ἂν ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν πρῶτον ἀπικνέεται, κεφαλὴν μὲν ὅδε καὶ ὀφρύας ξύρεται· μετὰ δὲ ἱρεύσας οἶν, τὰ μὲν ἄλλα κρεουργέει τε, καὶ δαιτύεται, ὁ δὲ νάκος χαμαὶ θέμενος, ὀπὶ τούτου ἐς γόνυ ἕζεται, πόδας δὲ καὶ κεφαλὴν τοῦ κτηνέος ὀπὶ τὴν ἑωυτοῦ κεφαλὴν ἀναλαμβάνει· ἅμα δὲ δίκόμενος, αἰτέει, τὴν μὲν πρόσθεν θυσίην δέκεσθαι· μέζω δὲ ἑωυτοῦ ἐπιγρέεται. τελέσας δὲ ταῦτα, τὴν κεφαλὴν αὐτός τε σίφεται, καὶ τῶν ἄλλων, ὁκόσοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπικνέονται. ἀρὰς δὲ, ἀπὸ τῆς ἑωυτοῦ ὁδοιπορέει, ὕδασί τε ψυχροῖσι χρεώμενος, λουτροῦται καὶ πόσιος εἵνεκα, καὶ ἐς πάμπαν χαμοκοιτέων. οὐ γὰρ οἱ θέμις ὑπερβῆναι ὅσιον, πρὶν τὴν τε ὁδὸν ἐκτελέσαι, καὶ ἐς τὴν ἑωυτοῦ αὖθις ἀπικέσθαι. ἐπὶ δὲ τῇ ἱρῇ πόλει ἐκδέχεται μὲν αὐτὸν ξεινοδόκος ἀγνοέοντα. ῥητοὶ γὰρ δὴ ὧν ἑκάστης πόλιος, αὐτόθι ξεινοδόκοι εἰσί· ἐς τοῦδε παθεῖν οἶκοι δέχονται. καλέονται δὲ ὑπὸ Ασσυρίων οἵδε, διδάσκαλοι, ὅτι σφίσι πάντα ὑποτίθενται. θύουσι δὲ οὐκ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἱροῦ· ἀλλ' ἐπεὰν προθύσῃ τοῦ βωμοῦ ὅ ἱρήιον, ὑπαντίσας, αὖθις ἄγει ζωὸν ἐς τὰ οἰκήια· ἐλθὼν δὲ κατ' ἑωυτὸν θύει τε, καὶ εὔχεται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλης θυσίης τρόπος τοῖσδε· σφάντες τὰ ἱρήια ζωά, ἐκ τῶν προπυλαίων ἀπιᾶσι, τὰ δὲ κατειρξάντα, πίπτοντα θνήσκουσι· ἔνιοι δὲ καὶ παῖδας ἑωυτῶν, ὡσαύτως ἀπιᾶσι, οὐκ ὁμοίως πῖς κτηνέσι, ἀλλ' ἐς πήρην ἐσβάλλοντες, χαλεπὰ καπάζουσι, ἅμα δὲ αὐτέοισι ὀπισκωπτόμενοι, λέγουσι ὅτι οὐ παῖδες ἀλλὰ βόες εἰσί. σίζονται δὲ πάντες, οἱ μὲν ἐς καρπούς, οἱ δὲ ἐς αὐχένας. ἐκ τοῦδε ἅπαντες Ασσύριοι σιγματοφορέουσι. ποιέουσι δὲ ὡς ἄλλο, μούνοισι Ελλήνων Τροιζηνίοισι ὁμολογέοντες. λέξω δὲ καὶ τὰ κείνοι ποιέουσι.

Τροιζήνιοι τῆσι παρθένοισι, καὶ τοῖσι νεηνίοισι νόμον ἐποιήσαντο, μὴ μιν ἄλλως γάμων ἔχειν, πρὶν Ἱππολύτῳ κόμας κείρασθαι· καὶ ὧδε ποιέουσι. τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἱρῇ πόλῃ γίγνεται. οἱ μὲν νεηνίαι τὴν ἡβηίων ἀπέχοντα· τοῖσι δὲ νέοισι, πλοκάμους ἱεροὺς ἐκ γενετῆς ἀπάσας τοὺς ἐπὶ ἐκ τοῦ ἱροῦ ἡβῶντας, τάμνουσί τε, καὶ ἐς ἄγγεα καταθέντες, οἱ μὲν ἀργύρεα, πολλοὶ δὲ χρύσεα ἐν τῷ νηῷ, προσηλώσαντες ἀπίασι, ἐπιγράψαντες ἑκάστου τὰ οὐνόματα. τοῦτο καὶ ἐγὼ ἔτι νέος ὢν, ἐπιτέλεσα· καὶ ἔτι μευ ἐν τῷ ἱρῷ καὶ ὁ πλόκαμος, καὶ τοὔνομα.

A Trœzenij virginibus & adoleſcentibus legem ſtatuerunt, ne quis ipſorum connubio ſeſe illigaret priùs quàm Hippolyto comas totondiſſent: faciúntque hoc pacto. Idem igitur & in Sacra ciuitate fit. Ac adoleſcentes quidem barbas ſuas conſecrant: iuuenibus autem capillos ſacros à natiuitate vſque conſecratos demittunt, quos poſtquam in templo ſunt, reſecant, & in vaſa depoſitos, alij quidem argentea, multi verò etiam aurea, in æde affigunt, atque abeunt, inſcripto vniuſcuiuſque nomine. Atque hoc ego quoque cùm iuuenis adhuc eſſem, feci, & in templo meus capillus adhuc meúmque nomen reſtat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

DEMOSTHENIS ENCOMIVM.

Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

Et hic titulus argumenti ſummam indicat. Eſt enim encomium Demoſthenis oratoris, ſed nouo quodam colore tractatum. Non enim ſimplici via, aut vulgatis laudandi rationibus, quæ à rhetoribus præſcribuntur, vtitur, ſed illis quodammodo poſtpoſitis & reiectis, à confeſſione hoſtis potiſſimam encomij partem abſoluit, hoc videlicet ordine. Principiò narrat quo pacto cùm deambulatum iiſſet, in Therſagoram poetam incideriſ, encomium Homeri meditantem. Vt igitur cùm de Homero alter, alter autem de Demoſthene laudando inter ſe agerent, Therſagoráſque contenderet longè difficilius eſſe Homerum laudare, quàm Demoſthenem: non quia id verſibus faciendum eſſet, ſed quia ipſa materia locorum ſterilior foret, idem hoc ipſa re comprobare illum cœpiſſe. Eáque encomij huius occaſio eſt, & quaſi quoddam operis proœmium. Fingitur itaque exinde Therſagoras ſub comparatione quadam Homeri & Demoſthenis, & eorum quæ ad vtriuſque laudem ab arte ſumi poſſint, omnes eos locos percurrere, ex quibus cùm perſona Demoſthenis, tum cætera virtutes & res geſtæ amplificari poterant. Quo loco & illud obiter videre licet, quid in auctorum lectione ſpectandum ſit, & quæ ratio in encomiis texendis potiſſimùm ſequenda, Therſagora iſta omnia quaſi digito, quod dici ſolet, indicante. Atque hæc prior encomij pars eſt, quæ ex locis technicis à Therſagora homine poëta perficitur. Altera autem ex atechnis quæ vocant, ſumitur, ſed quam ſumma prudentia atque arte Lucianus, vtpote orator, ac ſeriò agens, tractaſſe ita videtur. Interpellato enim ſermone Therſagoræ, vt qui in vulgatis & in ſchola exerceri ſolitis rationibus verſaretur: deinde & carminis illius auſcultatione, vt fingitur, viciſſim peracta, ipſe accepto ab eodē Macedonicarum rerum commentario, in quo & acta Antipatri & Demoſthenis quædam continebantur, ex eo reliquam inde orationem pertexit, illi videlicet inſuper commemorando quæ hoſtes quoque de eloquentia Demoſthenis, de magnitudine animi eius, & de rerum geſtarum excellentia, ſcripta atque teſtata reliquiſſent. Quo argumento neque grauius aliud, opinor, neque firmius quicquam afferri potuit. Eſt enim ea demum vera ac ſolida laus, quæ ab hoſte proficiſcitur, quippe qui nihil laudaturus facilè in eo quem odit, fuerit, niſi ad quod ipſa virtutis ac veritatis natura compellitur, quæ eiuſmodi ſanè eſt, vt quod infrà ipſe Antipater ait, Honeſta res etiam apud hoſtes honeſta ducantur: & Virtus laudem ſuam vbiuis locorum inueniat. Sed de hac re alibi dictum eſt.

CVM in porticu deambularem, exeunti ad ſiniſtrã die decimoſexto paulò ante meridiem, fortè ſe mihi Therſagoras offert: exiſtimo eum pleriſque veſtrûm notum eſſe: puſillus eſt, naſo aquilo, ferè candidus, virili ſpecie. Hunc cùm procul accedentem viderem, dixi: Hic Therſagoras poëta eſt. Et interrogaui quorſum aut vnde iret. Ille inquit domo ſe huc veniſſe. Num, inquam, deambulandi gratia? Tum ille: Omitte hoc interrogare: nocte intempeſta ſurrexi, vt ad Homeri natalem carmen ei dedicarem. Præclarè, inquam, facis, quòd illi ſtudes gratiam inſtitutionis referre. Hoc cùm inſtituiſſem, ait ille, huc veni, neque animaduerti me deambulationem ad meridiem vſque produxiſſe. Tum ego: Et mihi opus eſt deambulatione. Sed ille: Multo antè, inquit, oportuit me illum ſalutare: monſtrabat autem manu Homerum. Scitis enim in templo Ptolemæi ad dexteram collocatum eſſe, prolixa coma inſignem, inquit: ad hunc eundum mihi eſt, vt eum ſalutem, & orem vt mihi magnam verſuum copiam largiatur. Ego contrà, inquam, Si quid votis proficitur, & ego iam olim Demoſtheni obſtrepo, vt mihi ſuppeditet orationem ad natalem eius ornandum. Si igitur ſatis erit vota facere, adiunge me tibi ſocium: nam commune, inquit, lucrum auferre cupimus. Ego, inquit, habeo poëma lucubratum hac nocte & hodie, quod Homero propter beneuolentiam dedicaturus ſum. Nam diuino quodam furore commotus ad poëticam rapior, vt iudicabis ipſe. Gero enim mecum libellum in hoc paratum, vt oſtendam ſodalibus, cùm in aliquem otioſum incidero. O te felicem, inquam, qui videris mihi perinde facere, atque aliquis qui poſtquam curſu vicit in ſtadio, redit abluto puluere, vt oblectet ſe ſpectando, & cum luctatore iocatur expectante vt iam in certamen vocetur. Cui reſpondet ille, At paulo antè cùm à meta procurrendum eſſet, non erat otium ad iocandum. Sic tu velut in curſu poëtico victor, facis me ludos ac delicias, metuentem ſtadij fortunam. Scilicet, ait ille ridẽs, quaſi rem difficilem ſuſceperis.

Α Διέζοντί μοι κατὰ πλὴ στοὰ, πλὴ ἀντιθύρην ἐξιόντων εἰς ἀριστερᾶ, τῆς ἕκτης ἤδη δέκα, σμικρὸν πρὸ μεσημβρίας, Θερσαγόρας πρόεισι τυγχάνει. Τάχα τινὲς αὐτὸν ὑμῶν ἐπίστανται· σμικρός τίς ἐστι, χρυπὸς, ὑπόλευκος, ἀνδρικὸς πλὴ φύσιν. Ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἔτι πρόσω ὄντα, Θερσαγόρας, ἔφην, ὁ ποιητὴς, ποῖ δή, καὶ πόθεν; οἴκοθεν, ἦ δ' ὅς, οὐδαμόθεν. πότερον δὴ διὰ σὲ ἢ ἐμέ; Ἀφελοῦσιν; Ἀμέλει μήν, ἔφη, καὶ σοῦ ἕνεκα δεόμενος· ἀπὸ γάρ τινος τῶν νυκτῶν ἐξανέστην, ἔδοξέ μοι χρῆναι τοῖς Ὁμήρου γενεθλίοις τὴν ποιητικὴν ἀπονεῖμαι. Καλῶς γε σὺ ποιῶν, ἔφην, καὶ τὰ ἔπεα τῆς παιδιᾶς ἐκείνῳ τίνων. ἐκεῖθεν οὖν ἀρξάμενος, ἦ δ' ὅς, ἔλεγον ἐμαυτὸν, εἰς τοῦτο τῆς μεσημβρίας ἐκπεσών. ἄφες οὖν, ἔφην, δεῖ μέν μοι καὶ τοῦ περιπάτου. Πολὺ μέντοι πρόσθεν, ἔφη, προσέπιπτον τυποῖ δεόμενος ἥκω, τὴν χαίτην τὸν Ὁμήρου ὑποδείξας. ἴσθι δήπου τὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ τῶν Πτολεμαίων νεὼ, τὸν καθιδρυμένον τοῖς κήποις. προσελθόντα οὖν αὐτὸν ἀσπάσομαι, ἔφη, καὶ προσευξόμενος ἀφθόνων μεταδοῦναί τ' ἐπῶν, καὶ γὰρ, ἔφην, ἐν βυβλίοις τὰ προοίμια εἶπε. πάλαι γάρ τι καὶ αὐτός μοι δοκῶ τὸν Δημοσθένην, ὑπουργῆσαί τι πρὸς πλὴ αὐτοῦ γενέθλιον. εἰ οὖν ἡμῖν ἐπιδοίη ὁ Ὄλυμπος, συμβαλοίμεθ' ἂν σοι. κοινὸν γὰρ ἡμῖν ὁ Ἑρμῆς. Ἐγὼ μὲν, ἔφη, ἐπὶ τῇ νικητηρίῳ τε καὶ τιμίῳ τι πεποιημένῳ, δοκῶ μοι τῆς θυσίας τὸν Ὁμήρου ὑπογράψασθαι· θεῖός γάρ πως ἐς μαντικὰς εἰς πλὴ ποίησιν ἐξεβακχεύθη κεν ἐξ αὐτός. ὑπίτδες γάρ τι πυκὶ ὃ γραμματεῖον προσενέγκω, εἰ ἄρα πῶ ἐρολὶ ἄγοιτ' ἂν τῶν ἑταίρων, προσεύξομαι δοκεῖς οὖν μοι σὺ καλῶ σὺ τῆς ἐρολῆς εἶναι. μακάριος γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ πέποιθας ὃ τῷ τὸν δόλιχον νενικηκότι, ὡς ἤδη λελουμένῳ πλὴ κόνιν, καὶ ὃ λοιπὸν τῆς ἡδονῆς ψυχαγωγοῦντος. μυθολογεῖν πρὸς τὸν παλαιστὴν διενοοῦ, ὑπέδοξα κληθήσεσθαι τῆς πάλης ὕστερος. ἦ δ', Ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ βαλείδος οὐκ αὖ ἐμυθολόγεις, ἔφην· καὶ σὺ δή μοι δοκεῖς νενικηκὼς τὸν δόλιχον τῶν ἐπῶν, εὐτυχεῖν αἰδοῖ μάλα δὴ καταῤῥωδοῦσι πλὴ τοῦ σταδίου τύχην. ἦ δ' ὅς γελάσας, Ὡς δή σοι τὰ τῶν ἀπόρων εἶπεν ἐργασόμενος.

Ἴσως γάρ, ἔφην, ὁ Δημοσθένης ἐλάττονος ἢ καθ' Ὅμηρον εἶναί σοι λόγου καταφαίνεται· καὶ σὺ μὲν μέγα φέρεις, Ὅμηρον ἐπαινέσας· ἐμοὶ δὲ ὁ Δημοσθένης σμικρός, καὶ ὃ μηδέν; Συκοφαντεῖς, ἔφη. διαφιλονεικῶμεν δ' οὖν οὐκ αὖ τοὺς ἥρως, εἰ καὶ πλείων εἰμὶ τοῦ γνώμην ταῖς Ὁμήρου τιθέσθαι. Εὖγε, εἶπον, ἐμὲ δ' οὐκ αὖ νομίζοις ταῖς τοῦ Δημοσθένους; ἀλλ' ἐπεί γε μὴ ταύτην τὸν λόγον ἀτιμάζεις κατ' ἀρχάς, δῆλον ὡς τοῦ ποιητικὴν ἔργον ἡγῇ μόνον, τοῖς δὲ ῥητορικοῖς λόγοις καταφρονεῖς ἀτεχνῶς, οἷ ἵπποις παρὰ πεζοὺς ἐλαυνῶσι. Μὴ μανείην, ἔφη, ταῦτά γε, κἂν εἰ πολλῆς δεῖ τῆς μανίας ὅτι ταῖς ποιητικαῖς ἰοῦσι θύραις. δεῖ γάρ τοι καὶ τῆς καταλειπούσης, ἔφην, σοῦ τινὸς ὑπονοίας, εἰ μέλλοιτε μὴ ταπεινοὶ φανεῖσθαι, καὶ φαύλης φορτικοῦ. Οἶδά τοι, ἔφη, ὃ ἐπῄνεσε, καὶ χαίρω πολλάκις, ἄλλων τε δὴ λεγομένων, καὶ τὰ Δημοσθένους ἐγκώμια τῷ Ὁμήρου πρίν. οἷ λέγω τοῦ σφοδρότητα, καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν· καὶ ὃ μὲν οἰνοβαρεῖς, ταῖς Φιλίππου μέθας, καὶ κορδακισμούς, καὶ τοῦ ἀσπίδας· ὃ δ', Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ταῖς ὃ, δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ταῖς ἀγαθὰς ἐνθυμεῖσθαι ἐλπίδας· καὶ ὃ,

Ἦκα μὲν οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς, ταῖς ὃ,

Πηλείδην ποτὲ τεύξεται αὖ οἱ ἄνδρες ἐναίσιοι, οἱ περὶ δόξης καὶ ἐλευθερείας τελευτήσαντες. παραβάλλω γοῦν καὶ τὸν ῥέοντα Πύθωνα, ταῖς Ὀδυσσέως νιφάδας τῷ λόγῳ, καὶ ὃ,

Εἰ μὴ μέλλοιμεν ἀνήρατ' ἀθανάτω τε ἔπεσθαι, ταῖς ὃ,

πᾶσι μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τὸ εἶναι θανατός, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. καὶ μυῖαι γεγόνασιν αὖθις αὖθις ὅτι ταχὺν τὸν τῆς διανοίας ὑπιδρομέα. ἥδομαι δὲ καὶ παθητικῷ, καὶ ἐμπαθεῖς, καὶ ἐμπαθῆ λέξεως καταμαθὼν, καὶ ταῖς ἀφαιρούσας τὸν λόγον μεταβολαῖς, καὶ ταῖς ἐκ τῶν παραβολῶν ἐπανόδοις, καὶ ταῖς τῶν παραβολῶν σπουδῇ παρὰ καιρὸν γλαφυρεύσεσι, καὶ ὃ τοῦ ἔπους μισοκαρβαρον πολυαχές. καί μοι πολλάκις ἔδοξεν (οὐ γὰρ ἂν παλινῳδῶν ἀποκρυπτοίμην)

A Fortassis, inquam, Demosthenes videtur tibi indignus qui ad Homerum conferatur, & videri vis in argumento graui ac difficili posuisse operam, cùm Homerum laudasti: me verò existimas leue argumentum de Demosthene sumpsisse. Cauillaris, inquit ille: nam ego nolim heroas illos inter se committere, tametsi magis faueo Homero. Bene, inquam, an non putas me Demostheni magis fauere? sed quoniam non recusas hac de re mecum colloqui, apparet te solam poëticam admirari, & solutam orationem prorsus contemnere, sicut eques peditem præteruectus aspernatur. Tum ille,
B Dij prohibeant ne sic insaniam, tametsi non leui furore opus est iis qui ad poëticas fores accedunt. Verùm & Oratoribus, inquã, opus est afflatu quodam diuino ad efficiendam orationem non humilem aut frigidam. Nec hoc, inquit, ignoro, ac sæpe me comparatio cùm aliorum oratorum, tum Demosthenis cum Homero, delectat, cùm similem video vim, acerbitatem & impetum. Vt Homerus Agamemnonem appellat vinolentum, ita Demosthenes in Philippi ebrietatem, saltationes, petulantiam inuehitur.
C Et quale illud est apud Poëtam, Vnum augurium optimum est, pugnare pro patria: tale illud est apud Demosthenem: Oportet bonos viros bona cum spe suscipere defensionem Reipubl. Et illud,

Collatio Homeri & Demosthenis.

Forsitan ipse senex deploret talia Peleus,

simile est huic sententiæ: Quàm grauiter ingemiscerent illi fortes viri qui propter gloriam & patriæ libertatem in acie perierunt. Confero & magna vi fluentem Pythonis orationem ad hybernas niues, quarum similis oratio Vlyssis esse scribitur: & illud,

Ni foret hæc hominum natura obnoxia morti,

D simile est huic loco: Omnes homines natura morti obnoxii sunt, etiamsi quispiam conetur se inclusum in caueam seruare. Denique infinitæ sunt similes vtriusque sententiæ. Delectant autem me & affectus, tum vehementiores, tum leniores, & orationis varietates & metaphoræ tædium leuantes, & tempestiui ex digressionibus reditus, & concinnæ collationes, denique totius vrbanitas orationis. Et mihi sæpe visum est (neque enim dissimulanda est veritas)

plus esse gratitatis in Demosthene ca-
stigante segnitiem suorum ciuium ma-
gna libertate, quàm in Homero cùm
Achiuos Achaidas appellat. Et Græco-
rum tragœdias grandiore sono repręsen-
tat, quàm Homerus, qui fingit colloquia
in mediis pugnis, & certamina iactu la-
pidis diriuit. Sæpe etiam apud Demo-
sthenem membra suos habent numeros
ac mensuras, quales sunt in poëtica: si-
cut neque desunt in Homero antitheses,
comparia, figuræ asperiores aut candi-
diores. Nam ingenia videntur sua spon-
te similes virtutes etiam in dissimilibus
studiis gignere. Quare igitur tuam Cal-
liopen aspernarer? Quamuis autem hanc
valde admirer, tamen mea caussa du-
plo plus habet negotij, quàm Demo-
sthenis encomium: non ob illam caus-
sam, quia mihi carmen scribendum est,
sed etiam propter argumentum, nullam
habeo materiam satis splendidam ad in-
choandas laudes, præter ipsam poëti-
cam: cætera sunt ignota, patria, genus,
ætas: nam si hæc nota essent, nullæ exti-
tissent inde dissensiones. Alij patriam ei
assignant vrbem Ionicam Colophona, a-
lij Cumam, alij Chium, nonnulli Smyr-
nam, quidam Thebas Ægyptias, & in-
numeras alias. Patrem Mæonem Ly-
dum, aut fluuium, matrem Melanopen,
aut aliquam nympham: siquidem hu-
manum genus ignoratur. Alij existimant
eum temporibus heroicis fuisse, alij Ioni-
cis: nec satis constat vtrùm Hesiodus sit
antiquior. Quidam etiam contendunt
prius ei nomen Melesigenæ fuisse, quàm
hoc quod nunc in vsu est Homeri. Nec
de fortuna eius aliquid constat, de pau-
pertate, de cæcitate: vt satius esset for-
tasse omittere ista, cùm sint ignota. Val-
de igitur angusta erit encomij materia,
si nullæ res gestæ, & carmen tantùm
laudandum erit, & sapientia ex versibus
æstimãda. Tibi verò amplissima materia
ad manum & in promptu est dicenti de
rebus certis & celebratissimis: tantùm
verbis opus est, tanquam condimento
ad obsonium parato. Quid enim non
magnum & splendidum fortuna De-
mosthenis concessit? Quid non celebra-
tissimum? Nónne patria, Athenę opulen-
tæ & nobiles, & Græciæ propugnacu-
lum? Quòd si mihi, Athenæ contigissent,

A διαφερέτως μὲν ῥᾳθυμίας Ἀθηναίων καθα-
πτόμενος Δημοσθένης, ὁ τὴν παῤῥησίαν, ὡς
φασιν, αἰσιμβίος, τῷ τοὺς Ἀχαιοὺς Ἀχαΐ-
δας προσειπόντος. μεγαλοφυέστερον δὲ τόνῳ πνεύ-
ματος, τὰς Ἑλληνικὰς ἀποπληροῖ τραγῳδίας, τῷ μεταξὺ τῆς ἀκμαιοτάτης μά-
χης ἀφηλόγους αἰσθάνεσθαι, καὶ λίθοις
τὸν φορὸν σκεδαννυμένου. πολλάκις δὲ μὴ
τῷ Δημοσθένους, καὶ μέτρα χώλων, καὶ ῥυ-
θμοὶ καὶ βάσεις, οὐκ ἔξω τῆς ποιητικῆς ἁδο-
νῆς ἐμβιβάζουσιν, ὥσπερ ἴσως Ὁμήρου ἐλλι-
πῆς αἰτιάσεων, ἢ παρισώσεων, ἢ σχημάτων
B τραχύτητος, ἢ καθαρότητος. Ἀλλ' ἔοικε φύ-
σει πως ὑπαρχούσαις δυνάμεσι ταῖς ἀρε-
ταῖς ὁπωσοῦν πλέκεσθαι. πόθεν γὰρ ἂν εἰκότως
νοίμην αὐτῷ σὴν Καλλιόπην, ταύτην ἢ γε-
γνώσκων; ἀλλ' οὐδὲν ἦττον τοιοῦτον ἀγώνισμα
τῷ εἰς Ὁμήρου ἐγκωμίων διαπάσιον ἔργον,
ἢ τοῖς σοῖς εἰς Δημοσθένους ἐπαίνοις πίθημι,
ὃ πῆς μέλλοις, ἀλλὰ τῇ ὑποθέσει, φημὶ,
τῷ τοιοῦτόν μοι, οὐκ ἔχειν ἑδραίαν τινὰ χρη-
πῖδα ὑποβαλέσθαι τῷ ἐπαίνῳ, πλὴν
γε τῆς ποιητικῆς αὐτῆς. τὰ δ' ἄλλα, τὰ μὲν
C ἄσαφῆ, πατρὶς, καὶ γένος, καὶ χρόνος. Εἰ
γοῦν τι ζητεῖς αὐτῶν ἴσθι, οὐκ ἴσασι καὶ ἀμφι-
λεκτοῦσι θεοῖς ἔοικας. πατρίδα μὲν διδόν-
των αὐτῷ, Ἰωνικὴν Κολοφῶνα, ἢ Κύμην, ἢ
Χίον, ἢ Σμυρναίους, ἢ Θήβας τὰς Αἰγυπτίας,
ἢ μυρίας ἄλλας· πατέρα δὲ Μαίονα τὸν Λυ-
δὸν, ἢ ποταμὸν, καὶ μητέρα Μελανώπην, φα-
σὶν, ἢ νύμφην τῶν Δρυάδων, αἰσθητὸν γέ-
νος ἀπειρίᾳ χρόνου ὄν, τὸν ἡρωϊκὸν ἢ τὸν Ἰωνι-
κόν. καὶ μηδὲ ὅπως πρὸς τὸν Ἡσίοδον εἶχεν
ἡλικίας σαφῶς εἰδέναι, ὅπου γε καὶ τοιοῦτόν
D τοῦ γηραιοῦ, τὸ Μελησιγενῆ προσκρί-
νουσι· τύφλωσιν δὲ, πενίας, ἢ πάθους ἐμμάτων,
ἀλλὰ μὴ βέλτιον εἴη καὶ ταῦτα ἐᾶν ὡς ἀσα-
φῆ κείμενα. ἐπεὶ χρὴ δή μοι κωμῳδεῖν ὃ ἐγ-
κώμιον, ποίησιν ἀπροσκόπτως ἐπαινέσαι, καὶ
σοφίᾳ σὺν τῷ ἐπῶν εἰκαζομένῳ συλλέ-
γειν ὅ τι σὸν, ἔφη, καὶ χρεὼν, ὑπόθεσίν τε,
καὶ λόγον, ἐφ' ὡρισμένοις τε καὶ γηραιοῖς
μόνον ὀνομάτων, οἷς, ὄλβον ἔτοιμον, ἢ σὺ σμά-
των ὧδέ σοι δεδόμενον. τί γὰρ ἂν μέγα, καὶ
λαμπρὸν ἡ τύχη τῷ Δημοσθένει προσῆψε; τίσι δὲ γηραιοῖς; σὺν Ἀθηναίοις μὲν, αὐτῷ πα-
τρὶς, αἱ λιπαραὶ, καὶ ἀοίδιμοι, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἔρεισμα; καίτοι λαβόμενος αὖ ἐγὼ τῶν Ἀθηνῶν,

ἢ τὴν

ὅτι τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας ἐπεισῆγον αἱ ἐρωτες θεῶν, καὶ κρίσις, καὶ καταικίσεις, καὶ δωρεαὶ, καὶ τὰ Ἐλευσῖνα. νόμων δὲ, καὶ δικαστηρίων, καὶ πολιτῶν, καὶ Περσῶν, καὶ ἀποικιῶν, καὶ ἑσπερίων θαλαττίων τε καὶ χερσαίων ἐπεισημένων, οὐδ' ἂν εἷς ὅτιοῦν ἀξίως ἐφικέσθαι δυνάσθαι τοῦ λόγου, φησὶν, ὁ Δημοσθένης. ἀφθονία μὲν οὖν μοι τοσαύτη πρόκειται ὥστ' ἐλαχίστων ἂν ἀπορῆσαι ἐπιμνησθῆναι, οὐκ ἂν ἀπορῆσαι τῶν ἐπαίνων ἐν νόμῳ τοῖς ἐπαίνοις ὄν, ἐν τῷ πατρίδων ὑπερβολαῖς τοὺς ἐπαινουμένους. ἴσως δὲ, περιπόρημα τῆς Ἐλένης φέρων εἰσέβαλε τὸν Θησέα. ὃ μὲν δὴ ποιητικὸν φθόνον, ἐλθόντος σοὶ ἴσως βλάβος ὃ τῆς παιδιᾶς σκῶμμα ὅτι τῇ ἀτυμμετείᾳ ἐπαγαγέσθαι, μή σοι μεῖζον παρασκεύασε πρόπυγμα τοῦ θυλάκου. πρέπει δὲ τῇ Ἀθηνᾷ, οὐκ εἰκὸς τὸν λόγον πατὴρ περιέπειν. χρυσία χρηπὶς, τῷ Πινδάρῳ. ἐμοὶ γὰρ δοκοῦσιν Ἀθηναῖοι λαμπρότερον πάντων ἄρχειν. εἰ δὲ τὸν Δημοσθένους ἔτι κομιδῇ παῖδος ὄντος, ἐπλήσθη, τῷ ὀρφανίαν οὐ συμφορὰν εἶναι τοῖς, ἀπὸ δόξης εὐθήνουν, ὃ τῆς φύσεως ἴδιον ἐπικαλυπτούσης. Ὁμήρου μὲν οὖν, οὔτε παίδευσιν, οὔτ' ἄσκησιν μνήμη καθ' ἑτοιμον προφαίνω, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης τοῦ ἐπαίνου ἀπαιτεῖσθαι τὰ ὑπ' αὐτοῦ δεδημιουργημένα, ἴλλιον οὐκ ἔσθ', καὶ μελέτης, καὶ διδασκαλίας οὐκ ἔχοντα· μηδ' οὖν ὅτι τῷ Ἡσιόδου δάτιον καταφυγόντα, τῷ ῥᾳθύμως, καὶ τοῖς ποιμέσι τοῦ ἔπους ὑπηκόοις. σοὶ δὲ ἐνταῦθα δήπου κολεὸς μὲν ὁ Καλλίστρατος, λαμπρὸς δὲ ὁ καπάλογος, Ἀλκιδάμας, Ἰσοκράτης, Ἰσαῖος, Εὐβουλίδης, μυρίων μὲν ἐφελκομένων Ἀθηναίοις τοῦ πλοῦτου, καὶ τοὺς παῖδας ἀνάγκης οὐκ ἐῶντος. ταχέως δὲ οὕσης τῆς μεγάλης τῆς ἡλικίας εἰς τὰς τέρψεις ἀπολισθάνειν, παρὸν δὲ αὐτῷ κατ' ἐξουσίαν κωμᾶν, οὐκ ἐᾷ τὸν τῷ ὑπερόπτου ὀλιγωρεῖν, ὁ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς κατέσχε πόθος, ὃς αὐτὸν ἦγε οὐκ ὅτι τὰς Φρυνὸς, ἀλλ' ὅτι τὰς Ἀριστοτέλους, καὶ Θεοφράστου, καὶ Ξενοκράτους, καὶ Πλάτωνος θύρας. καὶ ταῦτα, ὦ βέλτιστε, φιλοσοφοῦντι τῷ λόγῳ. δι' ταῖς ἐστ' αἰθρίοις ἐρώτων ἀγωγαῖς, τῷ μὲν θαλαττίου πρὸς ἔρωτας ὠδῖφορόν τε, καὶ ἀνεμώδες, καὶ κυμαῖνον οὕτω σὺν ψυχῇ Ἀφροδίτης πανδήμου κλύδωνα, φλεγμαινούσαις νέων ὁρμαῖς,

A poëtica consuetudine recitarem amores deorum, iudicia, commigrationes, dona, Eleusinem. Porrò de legibus, iudiciis, concionibus, Piræeo, coloniis, trophæis terra marique partis, ne Demosthenes quidem ipse pro dignitate dixerit. Ex his magna mihi copia suppeteret. Idque encomium non existimarem prætermittendum esse, cùm in præceptis laudationum hoc contineatur, vt laudes ex patriæ ornamentis cumulentur. Isocrates Helenæ præconio inseruit Theseum. Poëtis verò concessa est maxima libertas. Sed tu fortassis irrideri te metuis, si initium orationis iusto grandius B sit, & vereris ne quis iuxta prouerbium dicat, Epigramma maius esse calatho. Itaque etiamsi omittam Athenas, occurret pater præfectus classis, aureum, vt Pindarus ait, fundamentum. Nulla enim Athenis maior dignitas est, quàm præfectura classis. Quod verò extinctus est Demosthene adhuc puero, non est calamitas iudicanda, sed gloriæ occasio, retegens generosam indolem. Iam Homeri institutionem & studia nusquam legimus, sed statim oportet nos attingere poëmata eius, C cùm de educatione deque studiis eius nullæ extent historiæ. Neque licet fingere eum à Musis accepisse poëticam, sicut de Hesiodi Lauro ferunt, quæ otiosis pastoribus poëticam inspirabat. Tu verò Callistratum habes, & longum & magnificum catalogum, Alcidamantem, Isocratem, Isæum, Eubulidem. Et cùm innumeræ illecebræ Athenis ad se inuitent etiam illos qui sunt in custodia patrum, cúmque adolescentia per se procliuis sit ad voluptatem, ac Demostheni liceret propter tutorum negligentiam voluptates se- D qui, tamen continuit eum amor virtutis ac doctrinæ, & duxit non ad Phrynæ ianuam, sed Aristotelis, Theophrasti, Xenocratis, Platonis. Hic poteris philosophari, duplicem amorem esse in animis humanis, alterum mari ortum, varium, ferocem scilicet, venereos fluctus in animo, qui mouentur ex æstuantibus cupiditatibus iuuenum,

naturam planè marinam: alter amor eſt aurea catena cœlo demiſſa. Hic non habet faces aut tela, quæ faciant lethalia vulnera, ſed bonum furorem immittit mentibus, quæ ſunt cognatæ diis, incitantem ad natiuam & incorruptam pulchritudinis formam comprehendendam. Omnia hæc amori facilia fuerunt, tonſuræ, latebræ ſubterraneæ ſpecuum, corrigere linguæ vitia, actionem in ætate virili diſcere, exercere memoriam, aſſuefacere animum ad contemnendos populi fremitus, cõtinuare ſtudia per diem & noctem. Vnde quis neſcit qualis extiterit orator Demoſthenes? quomodo orationem verbis & ſententiis ornauerit, argumentis adſperſerit affectus, quantus in copia ſplẽdor ſit, quanta vis & impetus, quanta verecundia & parſimonia ſit in verbis & ſentẽtiis, quanta varietas figurarum? Itaque Leoſthenes inquit ſolum illum ex omni Oratorum numero viuam orationem habuiſſe, non fabricatam malleo. Non enim componebat orationes ebrius, vt Calliſthenes Æſchylum ait tragœdias inter pocula ſcripſiſſe, cùm vino incaluiſſet. At Demoſthenes ſcribens aliquid, aquam bibebat. Et extat hac de re Demadis iocus, qui dixit alios ad aquam dicere, Demoſthenem verò etiam ſcribere ad aquam. Et Pytheas inquit orationem Demoſthenis lucernam olere. Hunc campum habes, ait ille, de Demoſthene dicendi: qui conueniet etiam ad meum argumentum, cùm erit de poëtica Homeri dicendum. Sed poſtea tranſibis ad benefacta, & liberalitatem & dignitatem quam in Republ. aſſecutus eſt. Hic cùm iret connecteretque reliqua, plura dicturum ego interpellaui, ac ridens, inquam, Hauriſne modò tanquam balneator, vt reliqua oratione perfundas mihi aures? Etiam, inquit ille, congiaria, ludos ex propriis facultatibus vltro factos, inſtructas naues, murum, foſſam, redemptos captiuos, virgines dotatas, conſilia optima in Republ. legationes, leges. Cúmque incidiſſet in magnitudinem rerum geſtarum, cœpi ridere hominem ſupercilia contrahentem, & timentem ne deficeret cum oratio de rebus geſtis Demoſthenis:

A αὐτῷ χρῆμα θαλάττιον, τῷ δ' ἐραστὴν χρυσῆς τινος σειρᾶς ἕλξιν, οὐ πυρὶ καὶ τόξοις ὁπλισμένον δυσαλθεῖς νόσους τραυμάτων, ἀλλ' ὅτι τῷ αὐτῷ τῷ καλλοις ἄγχιστόν τε καὶ καθαρὰν ἰδέαν ὄρμῶσαν, μανίᾳ σώφρονι τὰς ψυχὰς, ὅσαι Ζηνὸς ἐγγύς, καὶ θεῶν ἀξιάσασθαι, φησὶν ὁ παλαιός. ἔρωτι δὲ πρόσωπα πόεμα, κουρά, σπήλαιον, κατασκαφαί, ξίφος, γλῶτται διαρθροῦσαι, μελετᾶν ὀφὶ τῆς ἡλικίας ἀκρόασιν, μνήμην ἀκριβῶσαι, θορύβου καταφρονῆσαι, σωφροσύνῃ νίκας ἐπιπόνοις ἡμέραις. ἐξ ὧν τίς οὐκ οἶδεν ὁποῖος ὁ B Δημοσθένης, ἔφη, σοι τῷ ῥητορικῷ ἐγένετο, ταῖς μὲν ἐννοίαις, καὶ τοῖς ὀνόμασι, καταπυκνῶν τὸν λόγον, ταῖς δὲ διαθέσεσιν ἐξακριβῶν τὰς πιθανότητας; λαμπρὸς μὲν τῷ μετρίῳ, σφοδρὸς δὲ τῷ παθήματι, σωφρονέστατος δὲ τῷ τῆς ὀνομασίας καὶ νοημάτων ἐκλεκτισμῷ, ποικιλώτατος δ' ἐν ἀλλαγαῖς σχημάτων. μόνος γέ τοι τῶν ῥητόρων, ὡς ὁ Λεωσθένης ἐπόλμησεν εἰπεῖν, ἔμψυχον, οὐ σφυρήλατον παρέσχε τὸν λόγον. οὐ γὰρ ὡς τὸν Αἰσχύλον ὁ Καλλισθένης ἔφη που λέγων, τὰς τραγῳδίας ἐν οἴνῳ γράφειν, ἐξορμῶντα, καὶ αἱματηρύοντα τῷ ψυχρῷ, οὐχ οὕτως ὁ Δημοσθένης συνεπῆν τοῖς μέθυσι τοὺς λόγους, ἀλλ' ὕδωρ πίνων· ἢ καὶ τὸν Δημάδου παῖζαί φασιν εἰς τοῦτον αὐτὸν τὸν ὑδροποσίαν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι, πρὸς ὕδωρ λέγουσιν, τὸν Δημοσθένην δ' ὅτι πρὸς ὕδωρ γράφειν. Πυθέας δὲ ὁ χρόπος τῶν Δημοσθενικῶν λόγων, ἀποζῆν ἐφαίνετο τὸ νυκτερινοῦ λύχνου· καὶ τοῦτό μοι, ἔφη, σοι δοκεῖ τὸ χωλεῖον τοῦ λόγου, κοινὸν πρὸς τὸν ἐμὸν ὑπόθεσιν· ἐγὼ δέ τοι μείων ὁ πρὸς τὸν Ὁμήρου ποίησιν, ὑπῆρχε καμοὶ λόγος. ἀλλ' εἰ μετρίοις ὅτι τῆς φιλανθρωπίας, καὶ τῶν ἐν τοῖς χρήμασι φιλοτιμίαν, καὶ τῆς πολιτείας τὸν ὅλον λαμπρότητα. καὶ ὁ μὲν ἤει συνείρων, ὡς τὰ λοιπὰ προεθήπων· ἐγὼ δ', ἐλεάσας, Ἤπου τε, ἔφην, δέομαι καὶ παρεῖν μου τὴν ὦτων, ὥσπερ βαλανεὺς κατόμπλησας τὸν λοιπὸν λόγον; Νὴ Δία, τε, εἶπε, δημοσιάς τε, καὶ χορηγίας ἐθελουσίους, καὶ τειχεσιαρχίας, καὶ τεῖχος, καὶ τάφρον, καὶ λίθους αἰχμαλώτων, καὶ πρυτάνεων ἐκδόσεις, ἄρίστην πολιτείαν, καὶ πρόσοδον, καὶ νομοθεσίας, καὶ μέγεθος πολιτευμάτων ἐμπεσόν, γελᾶν ἔπεισί μοι, τὴν ὀφρῦν συνάγοντος, καὶ δεδιότος μὴ λόγοι τὴν Δημοσθένους αἰ τῶν ἔργων ὑπολίποιεν.

ἴσως γὰρ, ἔφην, ὦ γαθὲ, νομίζῃς, ἐμὲ δὴ μόνον A ac, fortaſſe me, inquam, putas vnum ex
τῶν εἰρηκεικῇ δεδιωκότων, μὴ δεδεπεδρυλ- omnibus qui eloquentiæ dederunt ope-
λῆσθαι τὰ ὦτα τοῖς Δημοσθένους λόγοις; ram, nihil audiſſe de rebus geſtis Demo-
Εἶτ, ἔφη, σοὶ τὸν λόγον ὑπονοεῖς πρὸς ὠφε- ſthenis? Imò, ait ille, opus eſt nobis mu-
λείαν δεῖσθαι· πλὴν εἰ μή σε τοιοῦτόν tuo auxilio in ſcribēdo, quemadmodum
κατέχει πάθος, οἷς αὐγῆς θελγομένους, οὐκ paulò antè dicebas. Verùm niſi fortaſſe
ἔχεις τοῖς λαμπροῖς τὴν Δημοσθένους δό- aliter affectus es, exiſtimo tibi perſtringi
ξαν, τὴν ὄψιν ἀφορᾶσθαι. Ἐγὼ γὰρ αὐτὸς τοιοῦτον oculos fulgore Demoſthenicæ gloriæ,
ἐφ' Ὁμήρῳ καὶ ταῖς ἀρχαῖς πέπονθα. κατέ- nec poſſe te tam claram lucem inſpicere.
βαλον γοῦν μικρὸν δέος, ὡς οὐκ ἀπολεσθείσοι Mihi quidem accidit hoc initiò in Ho-
ὄν μοι τοῖς τὴν ὑπόθεσιν εἶτ' ἐγὼ μὴ, οὐκ mero. Penè igitur abieceram argumen-
εἶτ' ὅπως, αἰδεσθείην, δοκῶ μοι καὶ σμικρὸν tum, quia non potui intueri: poſtea ne-
τοῖσδε ἡδόμενος αἰσθοίμην ἀφορᾶν. ἢ μὴν ἀποβλέ- ſcio quomodo recepi in manus, & paula- B
πων, ὡς περ ἡλίου τὰς ὄψεις, νέος τ' ὢν Ὁμηρι- tim aſſuefeci oculos, ne reformidarent
δῶν χόρους ἐλείπεσθαι· σοὶ δὲ μόλις φαίνεται καὶ aſpectum, néve quiſquam me accuſare
τῶν, ἔφη, πολὺ ῥᾷον, ἢ κατ' ἐμὲ εἶναι. τῆς μὲν poſſit cæcutientem in Sole, nothum gen-
γὰρ Ὁμήρου δόξης, οἷς ὅτι μιᾶς ὁρμώσης τῆς tis Homericæ. Quanquã tua cauſſa facili-
ποιητικῆς δυνάμεως, ἀδεῶς ἐξ αἰσχύνης ἦν or eſt quàm mea. Nam cùm in Homero
ἁπάσης λαβέσθαι· σὺ δ' εἰ μόνον ὅπῃ τὸν Δημο- nihil præter poëticam laudare poſſimus,
σθένη ὅλον ἐφάπαξ τῇ γνώμῃ πρόποιο, καὶ tota illa laus ſimul in animo concipienda
μάλα αὖ ἀποροῦσα τοῖς λόγοις ἄπιθι, ὅπου est. Tibi verò cùm totum Demoſthe-
ἔχων ὅτου πρώτου τὴν γνώμην λάβοις, καθάπερ nem conſideras, ingens copia ſe offert,
οἱ λίχνοι παρὰ τοῖς Συρακουσίοις τρα- vt dubites hùcne an illuc te vertas: nec
πέζας, ἢ οἱ φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες, εἰς μου- poſſis ſtatuere quid primum ſumere ve- C
σικὰς ἀκοὰς καὶ σμῆνος, καὶ θεάματα ἡδονὰς ἐμπεσόν- lis, ſicuti delicati in Syracuſanis men-
τες· οὐκ ἔχουσι γὰρ ἐφ' ὧν ἔλθωσιν, ἀεὶ τὸ ὁπο- ſis, aut auidi ſpectatores & auditores,
θυμίαν μεταπηδῶντες. εἰμὴ ἄρα καὶ μεταπη- cùm varia ſpectacula & carmina offe-
δᾷν, οὐκ ἔχοντα ἐφ' ὅ, τι σταίης, ἐν κύκλῳ σε runtur, dubitant quò potiſſimùm appli-
περιελκόντων, φύσεως μεγαλοπρεποῦς, ἑρ- cent animum. Itaque opinor te ex alio
μῆς ἀληθινῆς, εἶτα σώφρονος, λόγου δεινότητος, in aliud deſilire, nec poſſe in vna te com-
τῆς ἐν ταῖς τάξεσιν αἰδοῦς, μνημάτων morari, cùm te ſubinde alia ad ſe rapiant,
πολλῶν, καὶ μεγάλων, εὐβουλίας, δικαιοσύνης, videlicet natura liberalis, ingenium ar-
φιλανθρωπίας, πίστεως, φρονήματος, σωφρο- dens, temperantia, eloquentia, magnitu-
σύνης, ἑκάστου τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων πολλὴν do animi in rebus gerendis, multa & præ- D
μοῖραν. ἴσως δὲ καὶ ἐνίοις μὲν ψηφίσματα, πρέ- clara facinora, fortunę deſpicientia, iuſti-
σβεις, δημηγορίας, νόμους ἐκεῖθεν, ἀποστόλους, tia, humanitas, fides, audacia, prudentia,
Εὐβοίαν, Μέγαρα, τὴν Βοιωτίαν, Χίον, Ῥό- ſingulæ actiones in Republica. Fortaſſe
δον, τὸν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιον, οὐκ ἔχεις hinc intuens decreta, legationes, concio-
ὅπου τὸν νοῦν ἀποκλίνῃς, συμπεριφερό- nes, leges: inde claſſes, Eubœam, Megara,
μενος τοῖς πλεονεκτήμασιν. ὥσπερ δὲ ὁ Πίν- Bœotiã, Chium, Rhodum, Helleſpontũ,
δαρος, ὅτι πολλὰ τῷ ὄντι τὰ ἀπορήματα, οὕτω Byzantium, dubitabis quò te potiſſimùm
πως ἢ πόρπακα, Ἰσμηνόν, ἢ χρυσηλάκατον Με- vertas in tanta copia, cùm in vnaquaque
λίαν, ἢ Κάδμον, ἢ σὺν τῷ ἱερῷ γένει, ἢ τὰν re emineat peculiare quiddam laude di-
καναάμπυκα Θήβαν, ἢ δὴ πάμπλουτον ἄθλων gnũ. Vt igitur Pindarus alicubi dubitat,
Ἡρακλέους, ἢ τὰν Διονύσου πυκνοθάλαμον τιμάν, multa videns ſibi propoſita eſſe, cùm in-
ἢ γάμον λευκωλένου Ἁρμονίας ὑμνήσομεν; quit:

Num mea Iſmenum, Meliámve nympham,
Seu magis Cadmum, genus aut virorum
Dentibus ſeui genitum Draconis
Carmina dicent?
Seu canam Thebas, celebréſve pugnas
Herculis? ſeu Bacche tuos honores?
Seu priùs nunc Harmoniæ puellæ
Dicam hymenæos?

Idem tibi accidet, vt dubites, vtrùm o- A rationes, an res gestas, aut eloquentiam, aut doctrinam, aut auctoritatem, aut mortem viri sumas laudandam. Verùm non erraueris quicquid sumes. Si solam eloquentiam elegeris, argumentum copiosum habebis. Hic satis erit eum cum Pericle conferre. Nam illius fulgura, tonitrua, & aculeos relictos in animis audientium, fama tantùm accepimus, sed nullæ extant eius orationes. Quare constat eas præter actionem nullam habuisse solidam aut durabilem laudem, quæ promereretur admirationem apud posteros. At Demosthenis scripta extant: sed hoc relinquam tibi dicendum, si hoc argumentum tractaueris. Si conuerteris te ad mores eius, & ad res gestas, poteris excerpere vnum locum, aut ad summum duos: hi tibi amplissimam materiam suppeditabunt. Res enim sunt splendidissimæ. Quòd si non vis totum argumentum pertractare, sumes partem aliquam, Homeri exemplo, qui heroas ex partibus laudat, prædicat pedes, aut caput, aut comam, aut vestes, aut clypeum. Et ne dij quidem huiusmodi laudes aspernantur, sumptas à telis, arcu, clypeo, nedum ab aliqua corporis aut animæ parte. Beneficia verò deorum nemo complecti semel potest. Itaque neque Demosthenes ægrè feret, si virtutes eius non comprehenderis vna oratione. Nam ne ipse quidem suas laudes omnes vna oratione complecti posset. Hæc dicentem Therſagoram interpellaui: ac, Puto, inquam, hæc te narrare, vt eloquentiam tuam apud me ostentes: nam cùm initiò tantùm volueris declarare quantus poëta sis, nunc ostendis etiam quantum in soluta oratione valeas. Tum ille, Volui, inquit, hoc argumentum percurrere, cùm viderem te segniorẽ esse, si tamen cura paulisper remissa audires me poëma meum recitantem. Ego verò respondi illum non facete operæ pretium: ac, Vide, inquam, ne magis etiam perturbatum me dimittas. Tum ille: Facile remedium erit, si nondum etiam tibi satisfactum est. At nescis, inquam, quæ res me angat. Deinde vt medicus ignorans morbi genus, aliena remedia adhibebis. Tu enim instituisti me iuuare tanquam rudem aliquem, & nunc primùm ad hęc studia accedentem, verùm hæc mihi iam olim detrita sunt.

ὑτωσὶ ἢ κἀ σύτι ταὐτὸν ἔοικας ἀπορῆν, λόγον, ἢ βίον, ἢ ῥητορικὴν, ἢ φιλοσοφίαν, ἢ δημηγορίαν, ἢ τὸν θάνατον ἀνδρὸς ὑμνητέον. ἔστι δ' ὑμῖν ἔργον ἐκφυγεῖν, ἔφη, τὴν πλαίνην, ἀνὴρ ἐκ ὄρους δὴ λαβόμενος, ἢ τῆς ῥητορικῆς καθ' αὑτὸν, εἰς ταὐτὸν καταβαλοῦ ἄμφω τὸν λόγον. ἱκανὴ γοῦν σοι ἢ ἡ Περικλέους. ἐκείνου μὲν γὰρ ἀστραπὰς, καὶ βροντὰς, καὶ πτοήσεις ἀκροατῶν ἀκούομεν, λόγοι δὲ οὐδαμοῦ φέρονται· ἀλλ' αὐτόν τε οὐκ ὀρῶμεν, δῆλον ὡς καὶ τὴν φαυλότητα, οὐδὲν ἔμμονον ἔχοντες, οὐδ' οἵαν ἀξιάρκεσαν πρὸς τὴν τοῦ χρόνου κάθοδον, ἢ κρίσιν. τὰ δὲ τοῦ Δημοσθένους, B δεῖ σοὶ καταλελείφθω λέγειν, εἰ ταύτῃ τι ἁπλοῦν. ὡσπερεὶ μὲν γὰρ τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετὰς, ἢ τὰς πολιτείας αὐτοῦ περιπέμψω, καλὸν μέν μοι δοκεῖ ἀποτίμησιν ποιήσασθαι· οὐ μὴν ἱκανῶς ἐπιδείξειν· εἰ δὲ βούλοιο δι' ὀλίγων, δύο καὶ σιωπῶν ἐλόμενον, ἔχειν ἀποχρῶντά μοι λόγον ὑποβολιμαῖον. πολλὴ γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ λαμπρότης. εἰ δὲ οὐκ ἐκ τοῦ πάντος· ἀλλ' ἐκ μέρους ἐπαινέσομεν. νόμος μὲν γὰρ Ὁμηρικὸς, ἡρώων ἐπαίνους ἐκ μερῶν διεξιέναι, ποδῶν, ἢ κεφαλῆς, ἢ κόμης, ἤδη δὲ καὶ τῆς φορυμῦχ, ἢ ἀσπίδων. μεμπτὸν C δ' οὐδὲ τοῖς θεοῖς ἐγένετο, ὑμνῆσθαι πρὸς τῶν ποιητῶν, ἐξ ἡλακάτης, ἢ τόξων, ἢ τῆς αἰγίδος, μήπω γε δὴ μέρεσι σώματος, ἢ τῆς ψυχῆς· τῶν δ' ἔργων δὲ οὐδὲ δυνατὸν ἐφάπαξ ἑλεῖν. ἤκουσα δή ὁ Δημοσθένης αἰτιάσεται, καθ' ἓν τῶν αὐτῶν καλῶν ἐπαινούμενος· ἐπεὶ τό γε σύμπαν δὴ αὐτὸς ἂν αὑτὸν ἐξαρκέσειεν ἐπαινέσαι. ταῦτα τοῦ Θερσαγόρου διελθόντος, οἶμαί σε, ἔφην, ἐν ὑπολήψει μοι βουλόμενον, ὃ, μὴ μόνον ποιητὴν ἀγαθὸν εἶ), τὸν λόγον πρεμπόρευμα πεποιῆσθαι τὸν Δημοσθένους, πολὺ πλέα τῆς ἐμμέτρου σοφίας. σοὶ μὲν D οὖν, ἔφη, τὴν ῥᾳστώνην ὑποπτεύω, προσθεῖναι ὑπόθραμμα τὸν λόγον, εἴ τι δὴ Φρυνίδος ἀκούεις, ἀκροατὴς ἡμῖν γένοιο. σοφοῦργον ποίημα, ἔφην, σοὶ μέγιστον ἁδὴν, ὦ ἑταῖρε. σκόπει γὰρ μὴ καὶ πλέον ἢ γελοῖος φαίνῃ. Καλὸν αὖ λέγεις, ἔφη, ὦ ἄριστε. σὺ γὰρ, ἔφην, ἀγνοεῖς, οἶμαι, ὃ παρὸν ἀπορεῖς, εἶτα ἀπορεῖν δίκαιος ὢν τῶν τοσούτων ἀγαθῶν ἀγνώμονος, ἄλλο θεραπεύεις, ὅτι δὴ σὺ μὲν ἀπαράξειν αὖ, τὸν σοφὸν ἰόντα πρὸς τὸν λόγον, ἐπιχείρησας ἰᾶσθαι, πάλαι ἤδη κατηναλωμένον παλαιαῖς ἐπῳδαῖς.

ὦ, τι τούτης τῆς ἀπορίας ἴωλά σοι τὰ ἰάματα. τῦτο δ' οὖν, ἔφη, σοι τὸ εἶδος. ἐμοὶ μὲν γὰρ καλλίστη ὁδὸς, παρὰ λίθους πατεῖν εἰθισμένη. τὴν δὲ Ἀνικερίν φασιν Ἀριστίππειν τὸν Κυρηναῖον φιλόσοφόν τινα σεμνύνεσθαι πρὸς Πλάτωνα πρὸ τῆς ἐπαύλεως. τὸν μὲν γὰρ Κυρηναῖον ἁρματηλασίαν ὑπεδέχεσθαι πολλὰς τοῦ τὸν Ἀκαδημίαν ἐξελαύνοντα δρόμους, ὅπως τὰ αὐτὰς ἁρματοτροχίας ἀπαύστους, μηδὲν παραλείπεσθαι, ἀλλ' ἑνὸς δρόμου σημεῖα καὶ τῆς γῆς ὑπολείπεσθαι. τοιγαροῦν δή γε, ἔφην ἐγώ, τοιοῦτόν σοι συμβήσεται, τὰς ἁρματοτροχίας ἀλεεινὸν ἢ μάλα ῥᾴδιον εἶναι, οἶμαι, καταφυγεῖν, ἐάσαντα τὰ πεπλανημένα ἐκπερᾶσαι. ἀλλά τοι ὁ Πλάτωνος, ἔφη, τρόπος, ποῖος, ἔφην, ὁ γὰρ ἀκήκοα. Πλάτωνι τῷ ζωγράφῳ φασὶν ἐκδοῦναι γραφὴν ἵππου καλλιστεύοντα τὸν δι', γραφὴν πρόσχημα, καὶ πολλὰ κοπιάσαι περὶ τὸν ἵππον· ὡς δ' ἐπιγράφοντος, ὑπαγαγεῖν τὸν ἐκδόντα, μεμφόμενον, μὴ γὰρ τοῦτο προστάξαι· τὸν δὲ Πλάτωνα τὰ πίνακος τὰ πεπλανημένα κάτω πρὸς ἑαυτὸν ἀγαγόντα, τῷ παιδὶ τὸν γραφέα ὑπαγαγεῖν κελεῦσαι, καὶ τὸν ἵππον ἔμπαλιν κεῖσθαι ὀφθῆναι καλλιστεύοντα. Ἤδη σοι, ἔφην, Θέρσανδρος, ἀνὴρ ἐμοὶ μὲν τροφὸς μεμηχανῆσθαι πολὺ τῶν ἐτῶν, ἀλλ' ἐκ πάσας τροφὰς, καὶ παραγωγὰς ἀναλαβόντα, καὶ μεταπλάσαντα, διδύμαις μὲν ὁ πελάτης πάθοιμι ὁ τῷ Πρωτέως. Ποῖον, ἔφη, πάθος; ὁ γὰρ μόνον, ὃ φασιν αὐτὸν γοητεῦσαι, δρασμὸν ἐξευρόντα τῆς αἰθερίου ὄψεως, ἐπεὶ καταλώσει πάσας ἰδίας αὐγὰς, καὶ φυτῶν, καὶ στοιχείων, αὖθις αὖ πρὸς ἰατρῆς ἐπισάκτου, Πρωτέα γενέσθαι. Σὺ μὲν, εἶπεν, ὑπὲρ τὸν Πρωτέα μηχανᾷ τὴν ἐμὴν ἀκρόασιν ἀποδρᾶσαι. ἔκ, ὦ γαθὲ, ἔφην, τοῦτο. πρόσεχε γοῦν ἐμοὶ τὸν ἀκροατὴν, πρὸς τὴν ἐπιστημόνην φεύγειν δίκην. τάχα γὰρ ἂν τι καὶ τῆς σῆς κινήσεως ἄφρων τις γνώσεται, καὶ τῆς ἐμῆς ὠδῖνος συμφρονήσας. ὡς οὖν ἐδόκει ταῦτα ἀμφοῖν, καθίσαντες ὅπου τῆς πλησίον κρηπῖδος, ἐγὼ μὲν ἠκροώμην, ἐν δ' αἰσθάνομαι μάλα γενναῖα ποιήματα. μεταξὺ δ' ὡς ἔστιν ἔνθους γνώμης, ὑπερπλήξας ὁ γραμματεῖον, Κομίζε τὸν ἀκροατήν, ἔφη, μαθόν, καθάπερ Ἀθήνησιν ἐκκλησιαστήν, ἢ δικαστήν· μὴ ὅπως εἶσῃ μοι χθές. Καίτοι μὰ, ἔφην, εἴσομαι, καὶ περὶ ὅ τι καὶ λέγεις εἰδήσω,

A Proinde remedia tua nihil ad meam ſolicitudinem faciunt. At hoc, inquit, remedium fuerit: Trita via tutiſſima eſt. Mihi verò diuerſum, inquam, placebat: Aiunt Annicerin Cyrenaicum quendam philoſophum ſe aurigantem Platoni oſtentaſſe ante Academiam, quòd in eadem orbita ſubinde duceret & reduceret currum, nihil deerrans, vt veſtigia tantùm vnius perpetui curſus viderentur. Ego contrà ſtudeo tritam viam & vetera veſtigia effugere. Verùm difficile eſt nouam viam relicta verere excogitare. Ad hæc Therſagoras ait: Placet igitur Paſſonis conſilium? Quod? B inquam. Non enim audiui. Tum ille: Ferunt quendam cum Paſſone pactum eſſe, vt equum pingeret volutantem ſe: iſte currentem pinxit, & circa equum exuſcitatum puluerem. Cúmque adſtaret apud pingentem ille qui locauerat equum pingendum, & cum pictore expoſtularet, quia aliud pactus eſſet, exhibet pictor tabulam puero, & iubet inuertere, ac picturam illi oſtendere: ita videbatur equus in tergo iacere, ſéque volutare. Feſtiuè, inquam: verùm putas me tot annis non ſæpe conatum eſſe C vt materiam verterem? Ego verò multifariam verti ac reuerti, & vereor ne mihi ad extremum accidat idem quod Proteo. Quidnam? ait ille. Hic fertur conſumptis omnibus formis quas ſolebat induere, videlicet beſtiarum, plantarum, elementorum, rurſus penuria peregrinæ formæ Proteus factus. Tu, inquit ille, magis varias formas excogitas quàm Proteus, vt effugias meam recitationem. Ego verò, inquam, libenter præbebo me auditorem, & eiciam curam excogitandæ orationis ex animo. Forſan enim cùm lecto poëmate deſines partum tuum curare, me quoque parturientem adiuuabis. Itaque cùm perfeciſſem tandem, ſedimus in proximo ſaxo. Hic ego audio recitantem egregium poëma. At inter legendum repentè velut furore percitus, clauſo libro, Aufer, inquit, mercedem huius auſcultationis, ſicut Athenis ſportulæ dabantur in concionibus ac iudiciis. Sed vide etiam atque etiam, vt gratiam mihi habeas. Egóne, inquam, gratiã habeam, cùm nondum intelligam quid dicas? D

Verùm quid eſt quod promittis? Incidi, ait ille, in domeſticos commentarios regum Macedoniæ, quæ res incredibilem mihi lætitiam attulit: quare librum illum non ſine magno negotio mihi comparaui: huius mihi iam venit in mentem. Continet autem cùm reliquam interiorem Antipatri vitam, tum etiam quædam de Demoſthene, quæ eupidè lecturus videris. Ego verò iam, inquam, refero gratiam pro euangelio: dabo tibi operam reliquos verſus recitanti, neque dimittam donec promiſſum præſtiteris. Nam vt Homeri encomio magnifieè me delectaſti, ita delectaberis haud dubiè & Demoſthenis encomio. Poſtquam igitur perlegit reliquos verſus, pauliſper ibi commorati ſumus, donec pro poëmate debitas laudes rependerem. Deinde ad ædes Therſagoræ imus: ibi vix tandem reperit librum, ſed reperit tamen: quem ego accipiens, domum redij: & cùm legiſſem, decreui nihil mutare, ſed totam hiſtoriam vobis ad verbum recitare. Non enim minor honos habetur Æſculapio cùm Aliſodemi & Sophoclis verſus ei decantantur, ſi deſit nouum poëma ſacrificantibus. Et Baccho iam olim deſiit mos noua poëmata faciendi: ſed aliis compoſita non minorem gratiam merentur his qui ea tempeſtiuè proferunt ad Bacchum celebrandum. Liber autem hæc continebat (licet enim mihi interdum addere commentarium) Narratio autem libri erit. Sic igitur ait, Antipatro indicatum eſſe quòd adeſſet Archias. Verùm ſi quis adoleſcentium hoc ignorat, Archias fuit is cui tex mandauerat exules capere. Habebat autem & de Demoſthene mandatum, vt nulla vi adhibita perſuaderet ei vt ex Calauria diſcedens, ad Antipatrum veniret. Porrò Antipater in tãtam ſpem erectus anxiè expectabat Demoſthenis aduentum. Quare cùm audiuiſſet Archiam ex Calauria venire, móx iuſſit eum intrò vocari. Poſtquam ingreſſus eſt: ſed ipſe liber narret iſta. ARC. Salue Antipater. ANT. Quid ni ſaluus ſim, ſi quidẽ Demoſthenem adducis? ARC. Adduco vt potui: nam vrnam adueho in qua ſunt exuuiæ Demoſthenis. ANT. Magna de ſpe deiectus ſum: quid enim mihi cũ vrna & oſſibus, ſi non contigit Demoſthenes?

τί δ' ἔστιν ὅ, τι καὶ λέγεις; Μακεδονικοῖς, εἶπεν, ἐντυχὼν τῆς βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήμασι, καὶ τότε ὑπερηδεὶς, τὸ βιβλίον οὐ κατὰ πρέργον ἐκτησάμην· καὶ νῦν ὑπομνήσθων ἔχων οἴκαδε. γέγραπται δ' ἄλλα τε περὶ Ἀντιπάτρου περιεχόντων ὑπὲρ τῆς οἰκίας, καὶ περὶ Δημοσθένους ἃ μοι δοκεῖς ἂν καὶ πρότερος ἀκοῦσαι. καὶ μήν, εἶπον, ἤδη γέ σοι τὴν εὐαγγελίαν χάρις, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπῶν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἀπολείψομαί σου πρὶν ἢ πλήρωσιν ἔργον σοι γένεσθαι. σὺ δ' εἰσίαχας μέν με λαμπρῶς τὸν Ὁμήρου ἐπαινέσαντα, ἔοικας δ' ἐστάσειν αὐτὸς καὶ τὸν Δημοσθένους. ὡς οὖν αἴρωμεν τὰ λοιπὰ τῆς γραμματικῆς, ἀφικόμενοι ὀλίγον, ὅσον ἀποδοῦναι τῷ ποιήματι τοὺς δικαίους ἐπαίνους, ἤλθομεν εἰς τὸν Θερσαγόρου. καὶ μάλις μέν, ὅτι τυγχάνει δὲ τοῦ βιβλίου, κἀγὼ λαβὼν τότε μέν, ἀπηλλαττόμην. ἐντυχὼν δ' ὕστερον πάλιν ἀνέμνησα διατείνων, ὡς οὐδὲν ἦν παραλειπόμενον, ἀλλ' ἐκ' αὐτοῦ ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων ὑμῖν ἀπαλέξομαι. οὐδὲ γὰρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ μεῖόν τι γίγνεται τῆς τιμῆς, εἰ μὴ τοῦ παρεστῶτος ἀσκληπιοῦ τὰ ποιήματα, ἀλλὰ τὸν Ἀλισόδημον τὸν Τροιζήνιον, καὶ Σοφοκλέους, ἄδεται, καὶ τοῦ Διονύσου, ὃ μὲν παιᾶνα καλῶ ποιεῖν, κωμῳδίας, ἢ τραγῳδίας, ἐκλελοιπότας· τὰ δ' ἐπέῳα σεμνοπρεπῆ, ἃ ἐγὼ εἰς μέσον ἐν καιρῷ κομίζειν. χάριν οὐκ ἐλάττω φέρει, τῷ τὸν θεὸν δοκεῖν τετιμηκέναι. ὁ μὲν οὖν βιβλίον, τοῦτο. ἔστι δὲ τοῦ ὑπομνήματος ὃ παρεσκευασμένον ἡμῖν μέρος, ὃ ἦ δρᾶμα τοῦ βιβλίου, φησὶν, Ἀντιπάτρῳ μεμηνύσθαι παρόντα τὸν Ἀρχίαν. ὁ δ' Ἀρχίας, εἴ τις ἄρα τοῦ νεωτέρου ἀγνοεῖ, τοὺς φυγάδας ἐπέπακτο συλλαμβάνειν. ἐπέστελλε δ' αὐτῷ ἐκ Δημοσθένους ἀπὸ τῆς Καλαυρείας πεῖσαι μᾶλλον, ἢ βιάσασθαι παρὸς τὸν Ἀντίπατρον ἥκειν. ὁ δὲ μετέωρος ὁ Ἀντίπατρος ὅτι ζωπυρεῖ τὴν ἐλπίδα, τὸν Δημοσθένους ἀεὶ προσδοκῶν· ὡς οὖν ἤκουσεν ἀπὸ τῆς Καλαυρείας ἥκοντα τὸν Ἀρχίαν, οἷος ὡς εἶχεν, ἐκέλευσεν εἴσω καλεῖν. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, αὐτὸ τὸ φερόμενον τὰ λοιπὰ ὁ βιβλίον. Χαῖρε, ὦ Ἀντίπατερ· τί δ' ἂν μέλλω χαίρειν, εἰ Δημοσθένην ἄγεις; ἄγε δ' ὡς ἐδυνάμην ὑδρίαν γὰρ κομίζω τοῦ Δημοσθένους λέγειν. ἀπ' ἐλπίδος γε μὴν ἔσφαλας, ὦ Ἀρχία· τί γὰρ τῶν ὀστῶν, καὶ τῆς ὑδρίας, Δημοσθένην οὐκ ἔχοντες;

πλὴν ἡδ ψυχὴν αὐτὸν, ὦ βασιλεῦ, τοῖς ἐκείνου A ARC. Non fuit possibile, Rex, viuum in hostium potestatem redigere. ANTI. Cur non in Bœotia aut hic accepistis aurum ad eum corrũpendum? ARC. Nos verò citiùs Byzantium vi aut machinis, quàm Demosthenem auro expugnaremus. ANTI. Ego, Parmenio, si quis Athenienſis in consiliis Reipublicæ pluris facit me quàm patriam, huic argentum offerre soleo, amicitiam non offero. Si quis autem propter patriam mihi inimicus est, aduersus hunc bellum gero, vt aduersus arcem, mœnia, portus, fossam. Admiror autem virtutem, & vrbem beatam esse duco, cui talis ciuis contigit. At proditores, cùm eorum opera non indigeo ampliùs, perdere cupio. Illum autem incorruptum ciuem malim apud me habere, quàm equitatum Illyricorum, & Triballorum, aut quicquid est mercenariorum militum. Nec postpono his eloquentiam ac prudentiam talis viri. Cùm hæc ad Parmenionem dixisset, rursus mecum loqui cœpit. Ego enim, inquam, curaui diligenter eos qui cum Diopithe Athenas missi sunt. Ille verò scitè admodum ridens, Tu verò, inquit, nobis ab Athenienſi duce aut milite metuis? Triremes, Piræus, portus, nũgæ sunt. Quid enim facerent homines in spectaculis, ludis, conuiuiis, vitam omnem consumentes? Si vnus Demosthenes non fuisset Athenis, facilius potiti essemus vrbe, quàm Thebis aut Thessalia, dolo, vi, opprimentes, & corrumpentes: verùm vnus ille vigilat, in omnes intentus occasiones, & nostros obseruat impetus, & instructus est aduersus nostra consilia. Nunquam fallere neque insidiando, neque agendo, neque consulendo possumus. Hic velut murus est aut scopulus obsistens quominus omnia primo impetu capiamus. Nam quantum in ipso fuit, non potuissemus Amphipoli, non Olyntho, non Phocensibus, non Pylo, non Cherroneso, non ora Hellesponti potiri. Ille inultos incitat, & tanquam mandragora sopitos expergefacit, ac velut secans & vrens castigat ignauiam summis libertatis, nihil ad gratiam dicens. Publicas pecunias quæ antea dissipabantur in ludis, confert in stipendium: conscribit classem, quæ penè

τὴν ἐκείνου ἀρχὴν, οὐδ' ἂν εἷς ἐκείνου B
ἐκείνῳ ἐπιβουλεύσειεν, ἀλλὰ πάντες ἂν
ἐκείνῳ συμμαχοῖεν. ἐγὼ δὲ, ὦ Παρμενίων,
ἔφη, εἴ μοί τις Ἀθηναῖος ὢν ἐκ Ἀθηναίας
λέγων, ἐμὲ τῆς πατρίδος ἀντιτιμᾷ, τούτῳ
ἀργύριον μὲν ἀντιδίδωμι αὐτὸς, φιλίαν δ' οὐκ
αὐτός. εἰ δέ τις ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐμοὶ μισεῖ,
τούτῳ πρὸς πόλεμον μοι, ὡς ἀκροπόλει, καὶ
τείχει, καὶ νεωρίοις, καὶ πάρεδρα θαυμάζω δ' τῆς
ἀρετῆς, καὶ μακαρίζω γε τὴν κτήσασθαι τὴν
πόλιν· καὶ τοῖς μὲν, ἔξω τῆς χρείας ἡρώμενος, C
ἥδιστ' ἂν ἀπολέσαιμι· τὸν δὲ βουλοίμην ἂν ἐκεῖνον ἐν ἡμῖν τυχεῖν ἡρώμενον
μᾶλλον, ἢ τὴν Ἰλλυρικὴν ἵππον, καὶ Τριβαλλῶν, καὶ πάσῃ τῇ μισθοφορικῇ τῆς ὅπλων
δυνάμεως, τὴν τοῦ λόγου πειθὼ, καὶ τὴν τοῦ νοῦ
ἐμβριθῆ εὐδαιμονίαν πρὸς ταῦτα παρεβαλλόμην. ἐπεὶ δὲ ταῦτα Παρμενίωνα μὲν ἐκεῖνον ἐποίησε, πρὸς ἐμὲ δέ τινας καὶ περὶ
ἐμοῦ λόγους ἐποιήσατο. τὴν γὰρ μετὰ Διοπείθους Ἀθήναζε ἀποστολὴν, ἐγὼ μὲν εἶχον
οὐδέν. ὁ δὲ μάλα γελάσας, Σὺ δὲ, ἔφη, Ἀθηναίων στρατηγὸν, ἢ στρατιώτην
δέδοιγας ἡμῖν; αἱ μὲν νῆες, καὶ ὁ Πειραιεύς, καὶ τὰ νεώρια, λιμένες ἐμοιγε, καὶ φλέναφος. τὴν δὲ ἀθρόοι παρέξαιεν ἂν ἡγεμονεύοντες, ἐν χρεομονίαις καταζῶντες καὶ
χοροῖς; εἰ δὲ μὴ Δημοσθένης εἷς ἦν Ἀθηναίοις ἐμπόδιος, ῥᾴδιον ἂν εἴχομεν τὴν πόλιν, ἢ
Θηβαίοις καὶ Θετταλοῖς ἅπαντες, βιαζόμενοι, φθάνοντες, ὑπνοῦμεν· νῦν δ' εἷς ἐκεῖνος
ἐγρηγόρει, καὶ πᾶσι τοῖς ἡμετέροις ἐφέστηκε, καὶ
ταῖς ἡμετέραις ὁρμαῖς ἐπακολουθεῖ, καὶ ἡμῖν
στρατηγήμασιν ἀπροσδόκητα πίπτει. λανθάνομεν δὲ αὐτὸν ἐπιχειροῦντες, οὐκ ὀπτεύοντες, D
ἀβλεπτοῦντες, καὶ βαλλόμενοι, καὶ κατάπαξ κωλύει τι, καὶ πρόβολος ἡμῖν ἀνθεστώς ἐστι,
μὴ πᾶν ἐξ ὑπονοίας ἡμᾶς. ὃ γάρ τοι κατ' αὐτὸν, οὐκ Ἀμφίπολιν εἴλομεν, οὐκ Ὄλυνθον, οὐ Φωκέας, οὐ Πύλον ἔχομεν· οὐκ Χέρρονησον, οὐ τὴν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον κατέχομεν· ἀλλ' ἀΰπνοι μὲν ἀνίστασι, ἐξ ὑπνου μεγάλου καθεύδοντας τοὺς αὐτῶν πολίτας, ὡσεὶ τομίᾳ τινὶ καὶ καιρίᾳ τῆς ῥᾳθυμίας τῇ πατρῴᾳ χρώμενος, ὀλίγου τοῦ προσῆκον ἀφεῖλε· μεταπέμπει δὲ τὴν χρημάτων τοῖς πόλεως, ἀπὸ τῆς διαίτης, ὅτι τὰ στρατιωτικὰ σιτηρέσια· ὃ καινὸν, νόμοις παραφρονῶν,

perierat cõfuſione veterum tributorum. Et vrbem, quæ iam nihil generoſum cogitabat, tantùm ſportulas & ſeſquidenarios captabat, reſtituit in priſtinam dignitatem, & excitauit fractos & abiectos ciues ad imitationem gloriæ maiorum, & rerum ad Marathonem & Salaminem geſtarum. Et Græcos inter ſe ſocietate & fœderibus deuinxit. Hic non poteſt falli, non arte decipi: corrumpi verò non magis poteſt, quàm Ariſtides à rege Perſarum corrumpi potuit. Hunc igitur, Antipater, magis formidare oportuit, quàm omnes triremes, & vniuerſam claſſem. Quod enim apud veteres Athenienſes Themiſtocles & Pericles fuerunt, id nunc eſt iſtis Demoſthenes, prudentia par Themiſtocli, magnitudine animi Pericli. Itaque redegit in ipſorum poteſtatem Eubœam, Megara, oram Helleſponti, Bœotiam. Et feliciter accidit quòd Athenienſes Charetem, Diopithen, & Proxenum, & ſimiles quoſdam præficiunt exercitui; Demoſthenem verò domi retinent in ſuggeſtu. Quòd ſi hic in poteſtate haberet arma, naues, exercitus, occaſiones rei bene gerendæ, & pecuniam, vererer ne de Macedonia iam periclitaremur. Nunc enim decretis tantùm pugnans nos vndique adoritur, occupat, conficit pecuniã, exercitus. Sed cur non comprehendiſtis viuum? A R. Cepimus viuum. A N T. Num in itinere extinctus eſt? A R. Non, ſed in Calauria, vbi erat. A N. Forſan hoc accidit negligentia veſtra, quia non bene tractaſtis hominem. A R. Imò non fuit in poteſtate noſtra. A N T. Quid ais? mera ſunt ænigmata quæ dicis: viuum cepiſtis, nec tamen fuit in poteſtate veſtra. Non mandaſti initiò ne quis ei vim afferret? A R. Nihil profuit quòd nemo ei vim attulit: hoc enim curæ nobis fuit. A N. Non accidit igitur veſtra negligentia, ſed fortaſſe vos ipſi interfeciſtis eum. A R. Non interfecimus: neque opus erat ei vim afferre, cùm verbis impetraremus vt imperata faceret. Quid autẽ prodeſſet ſi viuum adduxiſſemus? Quid faceres de eo aliud, quã quòd occideres? A N. Dij meliora, Archia: non ſatis animaduertiſti aut qualis vir fuerit Demoſthenes, aut quod meum ſit de his iudiciũ: ſed putas perinde eſſe Demoſthenem inuenire, & hos proditores, qui malè perierũt,

χεῖς ἐπὶ τῆς ἀπαξίας μονονοὺ πλέως διεφθαρμένον. ἐγείρᾳ δ' ἐρριμμένον ἤδη χρόνου πρὸς τὴν δραχμὴν καὶ ὀβολὸν ὁ τῆς πόλεως ἀξίωμα, πάλαι τούτοις καταπεπλιμμένους, εἰς τοὺς προγόνους ἐπῳάγων, καὶ τὸν ζῆλον τῶν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι κατειργασμένων. συνίστησι δ' ὅπλ συμμαχίας, καὶ ναυπάξεις Ἑλληνικάς. τοῦτον ἁλῶναι ἧττον, ἢ φοβεῖσθαι, ἢ φιλεῖσθαι δ' ἢ μᾶλλον, ἢ τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐφοβήθη. τοῦτον οὖν, ὦ Ἀντίπατερ, χρὴ διαλέγειν μᾶλλον, ἢ πάσας τριήρεις, καὶ πόλεις ἀποστῆναι. ὃ γὰρ Ἀθηναίοις τοῖς πάλαι Θεμιστοκλῆς, καὶ Περικλῆς ἐγένετο, τούτοις νῦν ὁ Δημοσθένης ἐφάμιλλος, Θεμιστοκλεῖ μὲν, τὸ συνιέναι, Περικλεῖ δὲ, τὸ φρόνημα. κεκτήσατο γοῦν αὐτοῖς ἀπούσι, Εὔβοιαν, Μέγαρα, τὰ πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, τὴν Βοιωτίαν. Καὶ καλῶς γε, ἔφη, ποιοῦσιν Ἀθηναῖοι, Χάρητα μὲν καὶ Διοπείθην, καὶ Πρόξενον, καὶ τοιούτους τινὰς ἀποδεικνύντες στρατηγοὺς, Δημοσθένην δ', εἴσω κατέχοντες ὅπλ τοῦ βήματος. ὡς εἰ τοῦτον τὸν αὐθέντην ὅπλων ἀπέφηναν καὶ νεῶν, καὶ στρατοπέδων, καὶ χρημάτων κύριον, οὐκᾶν μὴ πρὸς τῆς Μακεδονίας ἂν κατέστησάν μοι τὸν λόγον. ὃς καὶ νῦν ἀπὸ ψηφίσμ[ατος] ἀγωνιζόμενος ἡμῖν, πάντα χοῦ συμφερόντως, καταλαμβάνει, πόρους οἰκείους, δυνάμεις συλλέγει. τί δ' ὃ ζῶντα κατειλήφατε; κατειλήφαμεν. καὶ τί οὐδὲν οὖν τέθνηκεν; οὐκ, ἀλλ' οὐκοῦν ἐν Καλαυρείᾳ. πάλαι τῆς ὑμετέρας λέγουσιν ἔργον ὀλιγωρίας, ἀφεθέντων τὸν ἄνθρωπον; ἀλλ' ἐδεῖ ὑφ' ἡμῶν ἑλόντα. τί φῄς; αἰνίγματα λέγεις, ὦ Ἀρχία. ζῶντα λαβόντες οὐκ ἔχετε; ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐκέλευες τοῦ τε σώματος μὴ βιάζεσθαι; καίτοι πλέον' αὐτὸν βιασαμένοις οὐδὲν ἦν· καὶ γὰρ οὖν ἐμελήσαμεν. οὐκ ἄρα ὑμεῖς οὐδὲ μελήσαντες· ἴσως οὖν οὐ τῆς ὑμετέρας τέθνηκεν ἀπιστίας ἡμᾶς μὲν αὐτὸν οὐκ ἀπεκτονέναμεν, διαφθεῖραι δ' αὐτὸν μὴ πεῖσαι ἀναγκαῖον ἦν. σοὶ δ', ὦ βασιλεῦ, τί δοκεῖ πλέον, εἰ ζῶν ἀφίκετο; πῶς οὐκοῦν αὐτὸν, ἢ ἀπέκτειναν. Εὐφήμει, ὦ Ἀρχία· δοκεῖς μοι μὴ συνιέναι ἐννοεῖσθαι, μεθ' ὅστις ὁ Δημοσθένης, μήτε τὴν ἐμὴν γνώμην. ἀλλὰ νομίζειν ὅμοιον εἶναι Δημοσθένην εὑρεῖν, καὶ τούτους ζητεῖν τοὺς κακῶς ἀπολωλότας,

Ἱμεραῖον τὸν Φάληρέα, καὶ τὸν Μαραθώνιον
Αἰσχίνην, καὶ τὸν ἐκ Πφαιᾶσε Εὐκράτη,
τοὺς ῥαγδαίων ῥευμάτων οὐδὲν διαφέρον-
τας, αἰθεφήπους ταπεινοὺς, ἀφορμὴν τοῦ ἐγ-
κύρσαν θορύβων ὑπερηφάνους γιγνομένους, καὶ πρὸς μι-
κρὰν ταραχῆς ἐλπίδα θρασέως ἐξαναστάν-
τας, εἶτα πλήξαντας οὐκ εἰς μάχην, δίκην τ᾽
δειλιώδη πτοουμένους· καὶ τὸν ἄπιστον Υπερίδην,
καὶ τὸν ἄφιλον δημοκόλακα, τὸν οὐδὲν αἰσχρὸν νο-
μίσαντα κολακείᾳ τ᾽ πλήθους, συκοφαντῆσαι
Δημοσθένην, καὶ εἰ αὐτὸν εἰς τοῦτο καταγαγεῖν
δέοντον, ἐφ᾽ οἷς αὐτὸς μετενόησεν, οἷς ἐχαρί-
ζετο. μετ᾽ ὀλίγον γοῦν τῆς συκοφαντίας λαμ-
πρότερον ἢ κατ᾽ Αλκιβιάδην αὐτῷ τὴν
κάθοδον ἀκηκοέναι ἡγείαζε. τῷ δὲ οὐκ ἔμελ-
λεν, εἰ ἐπηκολούθει τῇ τοτὲ φιλτάτῃ
τῇ γλώττῃ χρώμενος, ἵν᾽ ἔχοιεν δίκην τῆς
ἀγνωμοσύνης ἐκτεμεῖν. τί δ᾽ οὐκ ἐχθρὸν
ἡμῖν ἔδοξεν ὁ Δημοσθένης; ὑφ᾽ ὅτου μέλλοι
ἐγὼ τοῦ πίστεως, φίλον πρὸς ἅπαντα, καὶ βέβαιον
ἦθος ἠγνοεῖτο. Τὰ γοῦν καλὰ, καὶ πρὸς
ἐχθροῖς καλὰ, καὶ ὃ τῆς ἀρετῆς, πρωταγω-
νίστον. οὐδὲ κακίων ἐγὼ Ξέρξου, τοῦ Βοῦλιν
καὶ Σπέρχιν τοὺς Λακεδαιμονίους θαυμά-
σαντος, καὶ κτεῖναι παρὸν, ἀφέντος. ἀλλ᾽ εἴ δή
τινα πρώτων, καὶ Δημοσθένην, αὐτός τε δὶς
Αθήνησιν, εἰ ἐγὼ καὶ πολλοῦ χρόνου συγ-
γενόμενος, καὶ τὰ δι᾽ ἄλλων ἀκροώμε-
νος, ἔκ τε τῶν πολιτευμάτων αὐτοῦ εἰ-
χον θαυμάσας, οὐχ ὡς αὐ νομίσειέ τις τῆς τοῦ
λόγου δεινότητος· εἰ καὶ μηδὲν μοὶ ὁ Πύθων
πρὸς αὐτὸν, οἱ δ᾽ Αττικοὶ ῥήτορες παίγνια,
πρὸ γε βάλλειν τοῦ τότου κρότου, καὶ τόνου, καὶ
λέξεων ῥυθμοῦ, καὶ ταῖς τῶν διανοιῶν ἐπει-
σφοραῖς, καὶ συνεχείαις ἀποδείξεων, καὶ τοῦ
συναπτικοῦ μοι, καὶ χρηστικοῦ. μετενοοῦμεν γοῦν
ὅτι τοὺς Ελληνας Αθήναζε συνηγείρομεν,
ὡς ἐλέγξοντες Αθηναίους, Πύθωνι, καὶ τῆς
Πύθωνος ἐπαγγέλμασι πεπιστευκότες. εἶτα
Δημοσθένει, καὶ τῆς Δημοσθένους ἐλέγξεως ἐπε-
πεσόντες. ἀλλ᾽ ἡμῖν ἀπροόπτως ἡ δύναμις
αὐτοῦ τοῦ λόγου. ἐγὼ δὲ, τοῦτον μὲν δεινότερον
ἕπαντος, οὐ χώρᾳ πλὴν ἐργάσου· Δημοσθέ-
νην δ᾽ αὐτὸν ὑποπτεύω τῆ τε φρονήμα-
τος, καὶ τῆς συνέσεως, ἀκλινῆ πρὸς ψυχὴν ἐπ᾽
ὀρθῆς ὑπὸ ἀπάσας φυλάττοντα τειχομάχους τῆς τύχης, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν δεινῶν ὑπολυόμενα.

A Himeræum, Ariſtonicum, Eucratem, qui nihil differunt à fluctibus qui perpetuò huc atque illuc agitantur, homines ſordidi, qui per occaſionem ſubitò in tumultibus inclareſcunt, & ad leuem ſpem motus alicuius valde inſolentes ac ſuperbi fiunt: verùm breui tanquam veſpertini flatus metu perterriti diffugiunt. Num ſimilem putas Demoſthenem improbo Hyperidi, perfido aſſentatori vulgi? quem non puduit iniquo iudicio Demoſthenem, vt gratiam apud vulgus iniret, circumuenire: & aſſentari multitudini ea in re cuius ſtatim illos pœnituit? Etenim non multò poſt hãc calumniam
B contigit ei reditus clarior reditu Alcibiadis. Iſtum autem nihil puduit lingua inceſſere homines quondam amiciſſimos, quam conueniebat ei propter ingratitudinem præcidere. A R. Quid audio? non oderas Demoſthenem maximè omnium hoſtium? A N. Non, ſi quidem rationem habeam morum & fidei eius, & amom vbique integritatem & conſtantiam. Nam honeſtæ res etiam apud hoſtes honeſtæ ducendæ ſunt, &
C virtus vbique digna laude eſt. Neque velim eſſe deteriot quàm Xerxes, qui Bulidi & Sperchidi Lacedæmoniis pepercit propter admirationem virtutis eorum, cùm poſſet eos occidere. Ego verò, ſi quem alium, Demoſthenem maximè admiratus ſum, tum quia bis cum eo Athenis congreſſus ſum, tum quia eius laudes ex aliis cognoui. Neque verò tantùm propter eloquentiam (vt arbitretur aliquis) magnifeci eum: quanquam Python ad hunc collatus, nullus erat, & Attici oratores ludus erant cum iſto congreſſi: tantùm vincebat actione, ſono, compoſitione, ſententiarum
D luminibus, denſis argumentis, conciliandis & impellendis animis. Itaque valde pœnituit nos conſilij, cùm Græcos Athenas conuocaſſemus, vt Athenienſes obiurgaremus, freti promiſſis Pythonis. Sumus enim circumuenti Demoſthenis argumentis, qui erat inſuperabilis in dicendo. Sed hãc eloquentiæ laudem nõ duco in illo fuiſſe (erat enim organi vice) ſed magis admiratus ſum eum propter magnitudinem animi & conſilij, & conſtantiæ quam in periculoſiſſimis tempeſtatibus retinebat, nunquam cedens aduerſis rebus.

Ac memini Philippum de illo sic sentire, A qui cùm afferretur quædam concio in qua Demosthenes in Philippum inuectus erat, & Parmenio vehementer stomacharetur, & Demostheni conuitiaretur: Hic vir, inquit, dignus est quem liberè loqui sinamus. Nam huic vni omnium Græciæ oratorum nihil fertur expensum in meis rationibus, cùm quidem ego malim ei confidere, quàm naualibus scribis: nullus est autem istorum, cui non inuenias in meis rationibus perscriptum esse aurum, ligna, reditus, agros: at Demosthenes classes armat, comparat exercitus, & subinde reparat. Talia dicebat ad me Philippus B tunc & sæpe aliàs de hoc viro: & in quadam felicitatis suæ parte numerabat, quòd Demostheni non esset commissa summa imperij apud exercitum, cùm omnia sua consilia perturbarentur illius orationibus, quæ ex Athenis velut arietes vel catapultæ mittebantur. De pugna ad Chæroneam facta, nec post victoriam desiit prædicare quantum hic vir creasset periculum ipsi. Nisi enim præter spem, inquit, propter ducum inscitiam, & aciem malè instructam, & insperatam fortunam, quæ multa nobis conficere solet, vicissemus, vno die non C modò regnum, sed & vitam meam in discrimen adduxerat. Coniunxerat potentissimas vrbes, coëgerat omnes vires Græciæ, Athenienses, Thebanos, Bœotios, Corinthios, Eubœenses, Megarenses: & effecit vt periculum simul omnes ciuitates subirent, & mihi transitum in Atticam intercluſit. Tales erant huius de Demosthene sermones perpetuò: & cùm diceretur ad eum quòd magnum antagonisten haberet populum Athenienſem, respondebat se vnum habere antagonisten Demosthenem. Nam quod absque Demosthene D sit, Athenienses similes esse Ænianensium & Thessalorum. Et quando legatos ad vrbes mittebat, si quos alios miserant Athenienses, facilè vincebat ipse, sed Demosthene præsente frustra inquit se legatos mittere: Non enim possunt contra Demosthenis eloquentiam erigere tropheum. Sic Philippus dicebat.

καὶ Φίλιππον δὲ τὰ ἐμοὶ γράμμα ἔχοντα περὶ ταύτης ἀπεφαίνειν. οὗτος μόνος δημηγορίας ἐξαγγελθείσης Ἀθήνηθέν ποτε, καθαπτομένης τῶν Φιλίππου, καὶ Παρμενίωνος ἀγανακτήσαντος, καί τι καὶ σκωπτικὸν εἰς τὸν Δημοσθένην ἐπειπόντος, Ὦ Παρμενίων, ἔφη, δίκαιος ὁ Δημοσθένης παῤῥησίας τυγχάνειν. μόνος γάρ τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος δημαγωγῶν, οὐδαμοῦ τῆς ἀπολογισμοῖς ἐγγεγραπται τῶν ἐμῶν ἀναλωμάτων. καίτοι μᾶλλον ἠβουλόμην, ἢ γραμματεῖσι πειθεῖταις ἐμαυτὸν πεπιστευκέναι. νῦν δ' ἐκείνων μὲν ἕκαστος ἀπογέγραπται, χρυσίον, ξύλα, πόλεις, ἀρέμματα, γῆν· ὁ δὲ, δύσμαχος σύλλους ἀποπέμπει, σὺν παντὶ δυνάμει, ἀνύπαρθίστατα. τοιαῦτα καὶ τότε, καὶ πολλάκις περὶ μὲ Φίλιππος περὶ ταύτης ἔλεγεν, ἐν τῷ παρὰ τὴν τύχης χρηστῶν πλήθους, ὃ μὴ κρατηθεῖν τὸν Δημοσθένην. οὐδὲ καὶ ὁσίς λόγοις ὡς ἀφ' ἡμῶν, ἢ καταπέλτης Ἀθήνηθεν ὁρμωμένους, ὥσπερ αὐτὸ, καὶ κατεφέρειν τὰ βουλεύματα. περὶ μὲν γὰρ Χαιρωνείας, οὐδὲ μὴν τῶν νίκην ἐπαύετο περὶ ἡμᾶς λέγων, εἰς ὅσον αὐθέφρος ἡμᾶς κινδύνου κατέστησε. μὴ γὰρ εἰ παρ' ἐλπίδα, καὶ κακῶς κρατηθῶν, καὶ κρατήσων τῇ ἀπαξίᾳ, καὶ τῇ παραδόξῳ ῥοπῇ τῆς τύχης, τῇ πολλὰ πολλάκις ἡμῖν συμφραγμένῃ, κακῶς ἔκαμεν. ἀλλ' ὅτι μιᾶς γε ταύτης ἡμέρας, τὸν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνον ἐπέστησέ μοι, ταῖς ἀρίστας πόλεις εἰς ἓν συναγαγών, καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν δύναμιν ἀθρόαν, Ἀθηναίους ἅμα, καὶ Θηβαίους, Βοιωτούς τε τοὺς ἄλλους, καὶ Κορινθίους, Εὐβοέας τε, καὶ Μεγαρέας, καὶ τὰ κράτιστα τῆς Ἑλλάδος ἀθρόον κινδύνῳ καταμαγκάσας, καὶ μηδ' εἴσω με τῆς Ἀττικῆς ὑπερέβασας πρελθεῖν. τοιοῦτοί τινες ἦσαν αἱ περὶ συνεχεῖς περὶ Δημοσθένους οἱ λόγοι, καὶ ὅσοις τοὺς λέγοντας, ὡς μέγαν ἔχοι τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἀνταγωνιστήν, Ἐμοὶ Δημοσθένης μόνος, εἶπεν, ἀνταγωνιστής. Ἀθηναῖοι δὲ, Δημοσθένους ἐκ ἔχοντες, Αἰνιανεῖς εἰσι, καὶ Θετταλοί· ἢ παρέβολε ὁπότε ποτὲ πρὸς τὰς πόλεις πέμποι, τῷ μὲν ἄλλων ῥητόρων εἴ τινας ἢ τῷ Ἀθηναίων πόλις ἀνταπόστελλοι, τῇ παρρησίᾳ ῥᾴστα ἂν κακῶς τῶν Δημοσθένους δ' ὑπισάντες, Μάτην, εἶπεν ἂν ἐπρεσβεύσαμεν· ἡ γὰρ ὅστις ἐστὶ τὸν Δημοσθένους λόγων ἐλεῖν ἔμαθον. ταῦτα ὁ Φίλιππος.

καὶ μὴν τοι καὶ πολλῷ ἐλάττων αὐτὸς ἐλαττῶν ἂν ἔχοντες, εἰ ἐλάβομεν τοιοῦτον ἄνδρα. τοῦς Διός, Ἀρχία, τί ποτε νομίζεις, βοῦν ἂν ὅτι σφαγὴν ἤγημαι, ἢ πολὺ μᾶλλον ἂν συμβουλὴν περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, καὶ τῆς ἀρχῆς πάσης ἐποιούμεθα; φύσει μὲν γὰρ αὐτῷ, καὶ κατ' ἀρετὴν προσεπεποίητο ἐξ αὐτῶν τὸν πολιτευμάτων. ἔπι δὲ μᾶλλον Ἀριστοτέλης μαρτυρεῖ. τοὺς τ' ἐκεῖνον τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ πρὸς ἡμᾶς ἥκειν, οὐδὲν ἐπαύετο θαυμάζων ἄνδρα τοσοῦτον ὄντων αὐτῷ τῶν προσπεφοιτηκότων, μηδένα ὅτῳ πώποτε θαυμάσαι, μεγέθους τε φύσεως, καὶ τῆς περὶ τὴν ἄσκησιν ἐγκρατείας, καὶ ἀοργησίας, καὶ παρρησίας, καὶ καρτερείας. Ὑμᾶς δ', ἔφη, θαυμάζειν ὡς ὑπὸ Εὐβούλου, καὶ Φρυνώνος, καὶ Φιλοκράτους, καὶ πειρᾶσθαι δώροις καὶ τοῦτον ἀναπείθειν ἀνδρα τοιοῦτον, καὶ τὰ πατρῷα ἀναλίσκειν εἰς Ἀθηναίους, ἰδίᾳ τε τοῖς δεηθεῖσι, καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει καταναλώσαντα. θαυμάζετε δὲ, φοβούμενοι οἴεσθε, πάλαι βεβουλευμένον τὸν ψυχὴν ὑποθῆναι τὰς τῆς πατρίδος ἀθλίους τύχας· καὶ καθαιρουμένου τὴν προπομένων ὑμῶν, ἀγανακτεῖτε. ὅστις οὐδὲ τὸν Ἀθηναίων δῆμον ὑποστέλλεται. λέληθεν ὑμᾶς, ἔφη, τῇ μὲν τῆς πατρίδος βουλόμενος, αὐτῷ δὲ τὴν πολιτείαν γυμνάσιον φιλοσοφίας προθέμενος. Τὰ παῦτα, ὦ Ἀρχία, ὑπερθαυμάζων αὐτῷ συνηδόμενος, τὴν τε ἡμέραν, ἣν ἔχει τὸν παρόντων, ἀκούσας λέγοντος, καὶ τὴν ἀεὶ ποθουμένων ἡμῖν χολάκων, εἰ ἐθέλοιμεν, ἀπορᾶς, ἁπλοῦ τινος ἐξ ἐλευθέρας γνώμης ἀκούσας λόγου, καὶ φιλαλήθους συμβουλῆς μεταλαβών. καί τι καὶ νῦν θαυμάσιον, ὑπὲρ οἵων ἔστιν Ἀθηναίων τὴν ἀφέλειαν, πολλὰ ποθαλάττοιτο τὸν αὐτὸν βίον, ἄξιον διηπορημένεσθαι καὶ βεβαιοτέρους κεχρῆσθαι φίλοις, ὦ βασιλεῦ, τῶν μὲν ἄλλων, ἴσως αὐ ἔτυχες. Ταυτὶ δὲ, μᾶλλον δὲ ἔλεγες· ὅτῳ μανικῶς φιλαθήναιος εἶ. Τοῦτο, ὦ Ἀρχία, τί γὰρ αὐ λέγειμι; ἀλλὰ πῶς ἀπέθανεν; εἰκὸς ἦν μᾶλλον, ὦ βασιλεῦ, θαυμάσαι, καὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ πεπαιδευμένοι, διεφέρομεν οὐδὲν ἐκπλήξει τε καὶ ἀπιστίᾳ τῶν ἐρώντων. ἐοικὲ γὰρ δὴ πάλαι ὧν ὧδε βεβουλευμένος τοῖς ὑστάτης ἡμέρας· δηλοῖ δὲ ἡ θάνατος. καὶ δῆτα μὲν γὰρ εἶδον ἐν τῷ νεῷ, μᾶλλον δὲ τῶν ἡμέραν λόγους ἡμῖν διαλεγόμενος. τίνες γὰρ ἦσαν οἱ περὶ ὑμῶν λόγοι

A Itaque ego, qui quidem longè inferior sum Philippo, si cepissem talem virum, num velut bouem ad cædem abduceremem, an verò potiùs in consilium de toto regno Græciæ constituendo adhiberem? Nam initiò natura ei bene affectus fui, propter res eius gestas, ac magis propter Aristotelis testimonium, qui solebat eum sæpe ad Alexandrum & ad nos ducere. Et cùm tot essent qui ad eum venire consueuerant, neminem sic admirabatur, propter magnitudinem ingenij, temperantiam, grauitatem, acumen, libertatem, & tolerantiam. Vos, inquit Aristoteles, similem putatis esse
B Demosthenem Eubulo, Phrynoni, & Philocrati, & conamini hunc quoque pecunia corrumpere, qui vniuersum patrimonium in Athenienses priuatim & publicè contulit: & quia nihil proficitis pecunia, minas adhibetis, cùm iste nihil dubitet pro patria mortem oppetere. Et si quid in vobis reprehendit, ægrè fertis: at ille ne populum quidem metuit. Non videtis eum amore patriæ Rempublicam gerere, ac ducere hãc administrationem tanquam philosophiæ ac virtutis scholam quandam esse; quam
C non conueniat ad quæstum aut alias cupiditates conferre? Propterea, Archia, valde optarem mihi eius consuetudinem contigisse, vt consilio eius vti possim in præsentia, & audire vocem liberæ mentis, tot alioqui circumfusus assentatoribus. Ac mihi sanè videtur hoc nomine reprehendendus esse, quòd vitam suam in discrimen adduxit pro tam ingratis ciuibus, cùm posset alios inuenire amicos fideliores & constantiores. ARCH. Alia quidem ô Rex rectè dixisti, sed hoc frustra dixisses illi: adeò furebat amore patriæ. AN. Sic est, ô Archia: quid enim manifesta negem? Sed quomodo mortuus est? ARCH.
D Magis etiam miretis eum ô Rex, si hoc scias. Nam & nos qui affuimus, non minùs obstupuimus, quàm alij spectatores. Videbatur enim iam olim apud se constituisse de hoc exitu vitæ: quod intelligi potest ex apparatu. Sedebat enim intus in templo, ac frustra superioribus diebus cum eo collocuti eramus. AN. Quales fuerunt vestri sermones?

A R. Multa humanissimè proponebam, promittebam ei veniam abs te, non sanè expectans: non enim noram hanc tuam voluntatem, sed arbitrabar te huic vehementer iratum esse: tantùm ista dicebam persuadendi caussa. A N. Quomodo accepit ille vestram orationem? & nihil me celes. Vellem enim me coràm audiuisse: sed tu nihil omittas. Magna res est tanti viri mores sub exitum vitæ contemplari, vtrùm spiritus defecerit, vtrùm expalluerit, an constantiam animi retinuerit. A R. Nullam significationem pauoris edidit. A N. Quomodo? A R. Suauiter enim risit, ac lusit in priorem vitam meam: dixit me ineptum histrionem esse tuorum mendaciorum, nec posse commouere spectatorem. A N. Itaque non credens tuis promissis, despondit animum? A R. Non. quòd si audies reliqua, non tantùm videbis fidem non habuisse, sed etiam acrem obiurgationem attigisse. Dicam enim quia iubes. Non, inquit, indignum est aut nouum Macedonibus sic capere Demosthenem, vt Amphipolin, Olynthum, Oropum. Talia multa dixit. Adhibuimus enim scriptores, qui eius dicta exciperent. Ego, inquit, metu tormentorum aut mortis non moueor, vt spe vitæ propositæ promittam me ad Antipatrum venturum esse. Sed si hæc vera sunt quę dicitis, multo magis cauere debeo ne mens mea videatur ab Antipatro corrupta, néve videar deseruisse ordinem in quo ad Græciæ defensionem collocatus sum, & transfuga factus ad Macedones concessisse. Si mihi honestum est viuere, Piræus præbeat, & triremis quam instruxi, & murus & fossa meo sumptu facta, & tribus Pandionis, cuius caussa vltro ludos feci, & Solon, & Draco, & libertas conciuium, & liber populus, & decreta, & leges classium, & maiorum virtus ac trophæa, & ciuium beneuolentia, qui me sæpe coronauerunt, & Græcorum auctoritas, qui hactenus à me seruati sunt. Quòd si mihi vita debeat contingere alterius misericordia, quanquam id turpe est, tamen hoc beneficium malim accipere à meis ciuibus, quorum redemi captiuos: aut à patribus, quorum elocaui filias, aut quibus donaui pecunias. At si me nec insularum imperiũ, nec mare defender,

πολλὰ καὶ φιλανθρωπα προσυτεινόμην, ἔλεόν τινα σοῦ καθυπισχνούμενος, οὐ μάλα μὴν προσδοκῶν· ἠ γὰρ ἠπιστάμην, ἀλλὰ σὲ ὑμῖν δ' ὀργῆς ἔχειν τὸν ἄνδρα, χρήσιμον δ' οὕτω πρὸς τὸ πείθειν νομίζων. ὁ δὲ πῶς προσεῖπε τοὺς λόγους; καί με μηδὲν ἀποκρύψῃ. μάλιστα μὲν γὰρ αὐτήκοος αὐ ἐβουλόμην προσῶν εἶναι. ἀλλὰ σύγε μὴ παραλίπῃς μηδέν. ἠ γάρ τοι σμικρὸν ἔργον, ἦθος ἀνδρὸς γνῶναι πρὸς αὐτῷ τῷ τέλει τοῦ βίου καταμαθεῖν, πότερον ἄπονος ἢ ῥωδὸς ἰὼν, ἢ πολυπαθὴς ἀκλινὲς ὃ τῆς ψυχῆς ὄρθιον ἐφύλαξεν. Οὐδὲν ἄρα ἔτελλεν ἀληθὲς πῶς γάρ; ὃς ἤδη γελάσας, καὶ μέν δὴ σπουδῇ εἰς τὸν πρότερον βίον, Ἀπίθανον, ἔφη, με ὑποκριτὴν εἶναι τῶν σῶν ψευσμάτων. ἀπιστήσας ἄρα πῖς ἐπαγγέλμασι, προσῆκε τὴν ψυχήν; οὐκ εἶχε τῶν λοιπῶν ἀκούσας, ἃ δόξαι μόνον ἀπιστεῖν, ἀλλ' ἐπὶ κολάσει, ὦ βασιλεῦ, λέγειν, Μακεδόσι μὴ, εἶπεν, οὐδὲν ἀπώμοτον, οὐδὲ προὔδοξον, εἰ Δημοσθένην ὧδε λαμβάνουσιν, ὡς Ἀμφίπολιν, ὡς Ὄλυνθον, ὡς Ὠρωπόν. τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγε· καὶ γὰρ οὖν ὑποψιᾶφείας πρέσησάμην, ἵνα σοι τὰ λεχθέντα σώζοιτο. Ἐγὼ μὴν τοι, ἔφη, ὦ Ἀρχία, βασάνων, ἢ θανάτου φόβῳ κατ' ἐμὲ οὐκ ἂν Ἀντιπάτρῳ γνοίμην. ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἀληθεύετε, πολύ μοι μᾶλλον ἐπὶ φυλακτέον, μὴ τὴν ψυχὴν αὐτὴν πρὸ Ἀντιπάτρου δεδωροδοκηκέναι, μηδ' ἐμοῦ τὸν ἔταξα, τάξιν λιπὼν τὴν Ἑλληνικὴν, εἰς τὴν Μακεδονικὴν μεταβαλέσθαι. καλὸν γὰρ, ὦ Ἀρχία, εἰ ὃ ζῆν ἐμοὶ, Πέρσαις αὐτὸς πρέχοι, ἢ τεῖχος, ἢ τάφρος τοῖς ἐμοῖς τέλεσιν ἐξεργασμένα, ἢ φυλὴ Πανδιονὶς, εἰς ἣν ἐπλουτήσαν χορηγῶν ἐγὼ, καὶ Σόλων, καὶ Δράκων, ἢ πρύτανις ὄνομα, ἢ δῆμος ἐλευθερίας, ἢ ψηφίσματα γραπτικὰ, καὶ νόμοι πεπαρχικοὶ, ἢ προγόνων ἀρεταὶ, καὶ τρόπαια, ἢ πολιτῶν εὔνοια, τὴν ἐμὲ πολλάκις ἐστεφανωκότων, ἢ δυνάμις Ἑλλήνων, τὴν ὑπ' ἐμοῦ μέχρι νῦν τετηρημένων. εἰ δὲ καὶ βιωτὸν ἐλεηθέντι, ἀπεικὸς ἐμοὶ, αἰσχρὸς δ' οὖν ὁ ἔλεος πρὸς τοῖς οἰκείοις, ὧν ἐλυσάμην αἰχμαλώτους· ἢ τοῖς πατράσιν, ὧν συνεξέδωκα θυγατέρας, ἢ οἷς παισὶν ἑαυτοῦ συνδιελυσάμην· εἰ δέ με μὴ σώζοι νῆσων ἀρχὴ, ἢ θάλαττα, οὐδὲ

πρὸς τοῦτο τοῦ Ποσειδῶνος αἰτεῖσθαι τὸ σώζεσθαι, καὶ τῆσδε τῆς βωμοῦ, καὶ τῶν ἱερῶν νόμων. Εἰ δὲ Ποσειδῶν, ἔφη, μὴ δύναται φυλάττειν τὴν ἀσυλίαν τῷ νεῷ, μηδ' ἐπισχύσεται τοσοῦτον Δημοσθένει Ἀρχίᾳ, τεθνάναι, σοὶ Ἀντίπατος ἡμῶν αὐτὶ τοῦ θεοῦ κολακευτέος. ὀκνῶ μοι φιλτέρους ἔχειν Ἀθηναίων Μακεδόνας, καὶ νῦν μετέχειν τῆς ὑμετέρας τύχης, εἰ μὴ Καλλιμέδοντος, καὶ Πυθέου, καὶ Δημάδου συνεπαπόμην. ὀκνῶ γὰρ καὶ ὀφθῆναι τῆς ψυχῆς μεθαρμόσασθαι, εἰ μὴ τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας ἐκ τοῦ Κόθωνος ἐπημυνόμην. ἔχων ἡγούμην αἰσχρῶς ὑπομένειν δουλεύειν δαίμονι συμμεταβάλλεσθαι. καλὸν γὰρ χρησφύγετον θάνατον εἰς ἀνδρὸς πρωτὸς αἴρεσθαι νικᾶν. νῦν, Ἀρχία, ὃ κατ' ἐμοῦ τὸν καταγέλωτα τὰς Ἀθήνας ἐχούσας δουλείας ἐλόμενος, ἐπάφιον δὲ τὸ κάλλιστον τῶν ἐλευθερίας προεμένους. Ἀλλὰ δίκαιον γάρ, ἔφη, σοι τὴν τραγῳδίαν μεμνῆσθαι. ἃ σμικρὸν ὄν λέγειν,

Ἡ δέ, καὶ θνήσκουσ' ὅμως,
Πολλῶν προύχουσα εἶχεν διαμένουσα πεσεῖν.

χάριν γὰρ τοῦτο. Δημοσθένης δέ, διαμένουσα θανάτου βίον προαιρεῖ ἀθάνατα, τὴν Ξενοκράτους καὶ Πλάτωνος περὶ ἀθανασίας λόγων ἐκλαθόμενος; καί τινα πικρότερον ἔλεγε, προσαρθεὶς εἰς τὰς τύχας ὀξυβρίζοντας. ἀλλά τί δεῖ λέγειν νῦν ἐμέ; τέλος δ' ἐμοῦ, τὰ μὲν διωμώρυ, τὰ δ' ἀπειλοῦντος, ἀπαλλὰ μᾶσθαι τέρατα κερατίνου. Ἐπιθέων αὖ, ἔφη, θύρεος Ἀρχίας ὢν· ἐπεὶ δὲ Δημοσθένης εἰμί, συγγίγνωσκέ μοι, ὦ δαιμόνιε, μὴ πεφυκότι κακῶν θνητῶν. τότε δὴ τότε πρὸς βίαν αὐτὸν ἀπαναγκάζειν διενοούμην. ὅδ' ὡς ἤκουσε, δῆλος ἦν καταγελῶν. ἢ τὸν θεὸν προσβλέψας, ἔοικεν Ἀρχίας, εἶπεν, ὅπλα μόνα, καὶ τειχῆρες, καὶ πίστιν, καὶ στρατόπεδα, δυνάμεις εἶναι καὶ χρησφύγετα τὰς αἰδεσίμους ψυχὰς ὑπολαμβάνειν· τῆς δ' ἐμῆς προθυμίας καταφρονῆσαι, ὡς οὐκ ἂν ἔλεγξαν Ἰλλυριοὶ, ἢ Τριβαλλοὶ, ἢ Μακεδόνες, ὀχυρωτέραν ἢ ξύλινόν ποτε τεῖχος ἡμῖν, ὃ θεὸς αἴρεσιν ἀπόρθητον εἶναι· μᾶλλον ἧς αἱ τῆς προαιρέσεως, ἀδεῶς μᾶλλον ἐπολιτευσάμην, ἀδεὲς δέ μοι τὸ τῶν Μακεδόνων θάρσος. ἐμέλησε δ' οὐδὲν οὐκ Εὐκτήμονος, οὐκ Αἰσχυλίνου, ἢ Πυθέου, καὶ Καλλιμέδοντος, ἢ Φιλίππου τότε, ἢ τὰ νῦν Ἀρχίου. Ταῦτ' εἰπὼν,

petam ab hoc Neptuno auxilium, & ab hac ara, & à sacris legibus. Sin autem Neptunus non potest defendere immunitatem templi, nec pudet eum prodere Demosthenem Archiæ, moriar, nec mihi Antipater pro deo colendus erit. Liceret mihi amiciores habere Macedones quàm Athenienses, & frui felicitate vestra, si imitari vellem Callimedontem, Pytheam & Demadem. Liceret animum vel serò mutare, nisi verecũdia Codri, & filiarum Erechthei prohiberet. Non igitur volui transfugam fortunam sequi. Honestum enim effugium mors est, quæ est extra omne periculũ turpitudinis. Et nunc Archia, quantum in me est, nõ volo dedecorare Athenas, seruitutem accipiens abiecta libertate, in qua mori est honestissimum. Verùm conuenit te meminisse Tragœdiarum: nonne grauiter dictum est,

At illa iam moriens, tamen
Decenter vt caderet, cauebat sedulò? *Ex Euripidu Hecuba.*

Hoc cùm fecerit puella, quanto turpius erit Demosthenı præferre inhonestam vitam honestæ morti? ac obliuisci Xenocratis & Platonis disputationum de immortalitate animarum? Addidit etiam quædam, inuectus in eos qui calamitatem exprobrant. Verùm quid attinet me nunc recitare, cùm ego ad extremum partim precarer, partim minas adhiberem, & blanditiis terrores miscerem? Ego, inquit ille, persuaderi mihi paterer, si Archias essem: sed quoniam Demosthenes sum, peto vt ignoscas mihi, qui non consueui inconstans esse. Hîc cùm eum vi abducere vellem, idque ipse sentiret, cœpit me irridere: & deum aspiciens ait, Archias putat tantùm arma & exercitus præsidia vitæ esse, & meum apparatum contemnit, quem expugnare neque Illyrici, neque Triballi neque Macedones possint. Firmior est enim quàm ille murus ligneus quem olim nobis Apollo respõdit inexpugnabilem fore. Nam vt prudentia me in administratione Reipub. securum præstitit, ita me aduersus Macedones securũ reddet. Nũquam formidaui Euctemonem, aut Aristogitonem, aut Pytheam & Callimedõtem, aut Philippum, neque modò hũc Archiam formido. Cùm hæc dixisset, *Bello Persico videlicet, cùm ad Salaminem pugnatum est.*

Age, inquit, ne afferas mihi violentas manus: non enim prophanabo templum, quantum in me est: salutato deo sponte sequar. Ego sic sperabam facturum, cùm ille manum ori admouet: neque ego suspicabar eum aliud facere, quàm orare deos: sed quid egerit, postea ex ancilla per tormenta cognouimus, diu eum habuisse paratum venenum, vt morte libertatem redimeret. Neque extra templi limen peruenerat, cùm lapsus inquit, Hoc cadauer ad Antipatrum vehes, Demosthenem verò non vehes, non, per. Et videbatur suo more iuraturus per illos qui in Marathone occubuerunt, sed valedicens auolauit. Hunc ego finem, Rex, affero expugnati Demosthenis. A N. Demosthenis scilicet. O inuictum animum & beatum, quàm generosum facinus! Prudentia est, in manu retinere libertatis possessionem. Sed decessit victurus in beatorum insulis apud heroas, vt dicitur, aut in cœlum peruenturus, vt Deus factus comes sit Iouis liberatoris. Corpus verò nos remittemus Athenas, futurum honestius ornamentum patriæ, quàm illi qui in Marathone occubuerunt.

Mors Demosthenis.

A μὴ προσάγαγέ μοι τὴν χεῖρα, ἔφη· ὃ κατ' ἐμὲ γὰρ, ἄδην προθύμως ὁ νεὼς πίστευσον τὸν θεὸν προσιόντι, ἐκὼν ἑπόμην· καὶ γὰρ ἐμοὶ ὧδε ἔδοξεν ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος ταύτης· καὶ τὴν χεῖρα τοῦ στόματι προσαγαγόντος, οὐδὲν ἄλλ' ἢ προσεκύνησεν ὑπολαμβάνων. Ὃ δ' ἦν τί δή ποτε λοιπόν; ὕστερον βασάνοις προσπαίσαντες ἐφωράσαμεν, πάλαι φάρμακον αὐτὸν πεπαμένον θανεῖν, λύσιν ψυχῆς ἀπὸ σώματος ἐλευθερίαν κτώμενον. Ὃ γὰρ δὴ τῶν ἔφασαν ὑπορρᾶσαι τὸν οὐδὸν τῷ νεῷ κἀ προσὼν ἐμὲ κλέψας, Ἄγε δή νυν, ἔφη, προσὶς Ἀντίπατρον· Δημοσθένη γὰρ οὐκ ἄξεις, οὐ, μὰ δία. καίτοι μοι ἐφαίνετο προσθήσειν δία τὸ Μαραθῶνι πεπονηκόσι· ὁ δ' χαίρων εἶπεν, ἀπίστει. τοῦτό σοι τὸ τέλος, ὦ βασιλεῦ, τῆς Δημοσθένους πολιορκίας κομίζειν ἔχω. Δημοσθένεις γε καὶ ταῦτα, ὦ Ἀρχία; βαβαὶ τῆς ἀπτήνου ψυχῆς, καὶ μανδρείας, ὡς ἀνδρεῖον μοι αὐτοῦ τὸ λῆμα, πολιτικὴν δ' προθυμίαν, μετὰ χεῖρα. Τὸ πιστὸν τῆς ἐλευθερίας ἔχειν· ἀλλ' ὃ μοὶ οἴχῃ, βίον ἔξειν τὸν τῶν Μακάρων νήσοις ἡρώων λεγόμενον, ἢ τὰς εἰς ἀέρα ψυχὰς νομιζομένας ὁδοὺς, ὀπαδὸς τῆς δαίμονι ἑπόμενος Ἐλευθερίου Διός. Τὸ σῶμα δ' ἡμᾶς εἰς Ἀθήνας ἀποπέμψομεν, κάλλιον ἀνάθημα τῇ γῇ τῶν τὸ Μαραθῶνι πεπονηκότων.

ΘΕΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ.

DEORVM CONCILIVM.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

Rursum hoc loco Lucianus deorum gentilium vanitatem atque stultitiam more suo deridet: hominúmque superstitionem tacitè reprehendit, qui ridicula adeò atque absurda de illis sibi ipsis persuadeant ac credant. Est autem festiua quædam imitatio, qua ad exemplum Atheniensis Reipubl. concilium Deorum haberi fingit, super ijs videlicet qui ceu nothi ac peregrini in ciuitatem ac cœtum deorum irrepsissent. Accusatoris igitur vicem Momus generalis deorum cæterorum sugillator suscipit: qui principiò quidem communi nomine in eos qui partim ex dijs, partim ex hominibus nati, in cœlum recepti fuerant, tanquam nothos ac peregrinos, inuehitur. Præcipuè verò Dionysum accusat, vt qui non solùm ipse aduentitius in cœlo sit, verùm etiam alios quosdam barbaros & informes, numeróque deorum prorsus indignos, secum introduxerit. Atque huius rei tanquam authorem & caussam Iouem quoque in crimen vocat, quòd is cum mulieribus mortalibus, nunc hac nunc illa specie transformatus concumbat, ac postea ex illis procreatos liberos inter deos referat, & in cœlo collocet. Itaque iam illius exemplo etiam deas cum viris hominibus congredi cœpisse, ac liberos ex ijsdem sustulisse. Secundo autem loco eos qui & Barbari & ex solis hominibus procreati, pro dijs haberentur, insectatur, illorum indignitatem, cùm ob personarum ac linguæ fœditatem, tum ob ea quæ ex eo quòd in cœlum recepti essent, consecuta sint, exaggerans. Inter quos præcipuè Aegyptiorum absurditatem persequitur, quorum alij, canum, alij boum, alij aliorum turpium atque brutorum animantium specie colerentur. Postremò etiam philosophorum illa plausibilia ac vulgo iactata nomina arripit, puta Virtutem, Fatum, Naturam &c. vt quæ non noua ac peregrina sint, sed ne vsquam quidem existant. Quo loco & temporum suorum vitia, & philosophorum vanitatem simul notasse videtur, vt qui verbis quidem multa de

virtute iactarint, ipso autem opere quiduis potiùs quàm virtutem & honestatem præstiterint. Quòd autem fati & naturæ quoque meminit, eò pertinet, quòd cultus deorum paulatim sublatus fuit, quando homines à philosophis edocti, fato quodam, & naturali rerum ordine ac serie, non deorum benignitate fieri ac geri omnia, opinari cæperunt. Atque ad hunc modum accusatione sua peracta, Momus decretum quoque à se compositum proponit ac recitat, quo ipso quoque ad exemplum Atheniensium psephismatum, qualia multa temporibus Demosthenis, & paulò suprà quoque facta sunt, efficto, iubetur dij cognitiones diuinitatis & originis quisque suæ ad proximum concilium afferre, vt qui peregrini & aduentitij reperti fuerint, è cœtu ac ciuitate deorũ remoueantur.

ΜΗκέτι τοιῶδε ἴζετε, ὦ θεοί, μηδὲ κύφ γωνίας συσρεφόμενοι, πρὸς οὖς ἀλλήλοις κοινολογεῖσθε, ἀγανακτοῦντες, εἰ πολλοὶ ἀνάξιοι μετέχουσιν ἡμῖν τῦ συμποσίυ. ἀλλ' ἐπεὶ ὧρ ἀποδίδοται περὶ τούτων ἐκκλησία, λεγέτω ἕκαστος ἐς τὸ φανερὸν τὰ δοκοῦντά οἱ κὴ κατηγορείτω. σὺ δ' κήρυττε, ὦ Ἑρμῆ, τὸ κήρυγμα τὸ ἐκ τῦ νόμου. ΕΡ. ἄκουε, σίγα, τὶς ἀγορεύειν βούλεται τῶν τελείων θεῶν, οἷς ἔξεστιν; εἰ δ' σέψις, περὶ τῶν μετοίκων κὴ ξένων. ΜΩ. ἐγὼ ὁ Μῶμος, ὦ Ζεῦ, εἴ μοι ὁπτηρέτησας εἰπεῖν. ΖΕ. τὸ κήρυγμα ἤδη ἐφίκοιτο ὥστε σοὶ ἐμοῦ δεήσει. ΜΩ. φημὶ τοίνυν δεινὰ ποιεῖν ἑαυτοὺς ἡμῶν, οἷς οὐκ ἀπόχρη θεοὺς ἐξ ἀνθρώπων αὐτοῖς γεγονέναι. ἀλλ' εἰ μὴ κὴ τοὺς ἀκολούθους, κὴ περόποδας αὐτῶν ἰσοτίμους ἡμῖν ἀποφαίνουσιν, οὐδὲν μέγα, οὐδὲ νεανικὸν οἴονται εἰργάσθαι. ἀξιῶ δ', ὦ Ζεῦ, μετὰ παῤῥησίας μοι δοῦναι εἰπεῖν· οὐδὲ γὰρ ἄλλως δυναίμην· ἀλλὰ πάντες με ἴστασιν ὡς ἐλευθέρας εἴμι τῆς γλώττης, κὴ οὐδὲν ἂν κατασιωπήσαιμι τῶν οὐκαλῶς γιγνομένων. διελέγχω γὰρ ἅπαντα, κὴ λέγω τὰ δοκοῦντά μοι ἐς τὸ φανερόν, ὅτε δεδιώς τινα, οὔτε κατ' αἰδοῦς ὀπτικαλύπτων τὴν γνώμην· ὥστε κὲ ἐπαχθὴς δοκῶ τοῖς πολλοῖς, κὴ συκοφαντικὸς τῆς φύσιν, δημόσιός τις κατήγορος κατ' αὐτῶν ἐπονομαζόμενος. πλὴν ἀλλ' ἐπεὶ ἔξεστι, κὴ κεκήρυκται, κὴ σύ, ὦ Ζεῦ, δίδως μετ' ἐξουσίας εἰπεῖν, οὐδὲν κατασιγήσομαι ἐρῶ. πολλοὶ γὰρ, φημὶ, οὐκ ἀγαπῶντες ὅτι αὐτοὶ μετέχουσι τῆς αὐτῆς ἡμῖν ξυνεδρίου, κὴ διαζῶσι τῆς ὁσίους, κὴ ζῶντα, σπουδὴ ἐξ ἡμισείας ὄντες·

NE posthac clanculum susurretis, ô Superi, neque ad angulos conuersi, in aurem alter cũ altero colloquamini, indignantes multos parum dignos nostri symposij esse participes: verùm posteaquam coactum est concilium, quisque propalam in medium suam adferat sentẽtiam, & quæ accusatione digna sunt, accuset. Cæterùm Mercuri præconium illud ex lege clara voce promulgato. MER. Arrige aures, vocem comprime: Quis ex diis senioribus & perfectis, quibus permissum est, in concione verba facere vult? Ipsa deliberatio de inquilinis & hospitibus futura est. MO. Ego Momus, ô Iupiter, si fandi copiã mihi feceris. IVP. Iam ipsor præconio loquendi libertas tibi facta est: itaque meo permissu nihil opus est. MO. Aio itaq; nonnullos nostrũ vitiosè & improbè facere, quibus non satis est semet deos ex hominibus factos esse, nisi suos quoq; pedisequos & famulos nobis honore pares esse ostenderint: qua in re nil magnũ aut iuuenile se feciisse existimant. Volo verò ô Iupiter, vt interrita loquendi libertas mihi concessa sit. Neque enim aliter, quæ sentio, effari possim. Sed me omnes ex æquo nouerunt, quàm liberæ linguæ deus sim, & quàm nihil eorum quæ parum honestè & decorè fiunt, reticere soleam. Etenim omnia in reprehensionem rapio, ac propalã, quæ mihi optimè aut secus facta videntur, proloquor, neque reformidans cuiusquam auctoritatẽ, neque præ verecundia sententiam meam cõcelans. Quapropter & onerosus multis esse videor, & natura sycophãticus, dum popularis quispiam & cõmunis omnium accusator ab illis vocor. Sed enim posteaquam licitum est, atque ita iã proclamatum, & tu Iupiter cum libertate loquendi facultatem mihi cõcesseris, nihil dissimulanter tacitum aut præteritũ dicturus sum. Multi sunt, inquam, non contenti quòd ipsi in deorum cõcilium admissi, nostri cõtubernij sint participes, quódq; pari sorte nobiscũ conuiuantur, præsertim cùm ex dimidio homines nos esse constet,

adhuc etiam miniſtros ſuos & chori ſocios in cœlum ſubduxerunt, eóſque deos fecerunt adſcriptitios: & nunc æqualem cum aliis diſtributionem auferunt, & ſacrificiorum conſortes ſunt, neque pẽſionem in inquilinos conſtitutam nobis perſoluentes. IVPIT. Ne quid obſcuris ambagibus inuoluas, ô Mome, verùm perſpicuè & dilucidè, quæ ſentis, eloquere, additis quoque nominibus. Iam enim in medium ita oratio tibi proiecta eſt, vt multos pariter in ſuſpicionem rapiamus, ac alium alio modo tuis dictis obnoxium inſimulemus. Oportet verò liberum concionatorem nihil ob metum reticere. MO. Euge ô Iupiter, quandoquidem me ad linguæ libertatem cohortaris: fit verò hoc abs te animo prorſus regio & magnifico: proinde nominatim quoque tuo iuſſu coſdem perſtringam. Ille enim generoſiſſimus Dionyſus, ſemihomo exiſtens, neque à materna ſtirpe Græcus, ſed Syrophœnicis cuiuſpiam mercatoris, nempe Cadmi nepos, poſteaquam immortalitate donatus eſt, cuiuſmodi quidem ille ſit, non dico, neque mitram, neque ebrietatem, neque errantem eius inceſſum vituperabo. Omnes enim, vt opinor, videtis quàm mollis ſit & effeminatus deliciis, dimidio inſaniens, ſtatim à ſummo mane merum ſpirans. Ille verò totam fratriam nobis induxit, & toto choro adducto præſtò eſt, deóſque declarauit & Pana, & Silenum, & Satyros agreſtes quoſpiã & caprarios permultos, homines ſaltationi deditos, & formam monſtroſa ſpectabiles: quorum hic quidem gerẽs cornua, dimidia parte corporis capram referens, barbámque profundam nutriens, parum ab hirco diſcrepat: alter verò ſenex caluitio & ſimis naribus deformatus, plurimùm ſuper aſinũ inequitans, genere Lydus eſt. Cæterùm Satyri acutis auribus, & ipſi calui & cornigeri, qualia fere hœdis nuper natis excreſcunt cornua, Phryges quidam exiſtentes. Sunt verò caudati omnes. Videte cuiuſmodi deos nobis facit generoſus ille. Mitto enim dicere quòd & duas mulieres adduxerit, alteram amicam ſuam exiſtentem, nempe Ariadnen, cuius etiam coronam ſtellarum choro annumeratam addidit: alteram verò Icarii agricolæ filiam. Et quod omnium eſt ridiculoſiſſimum, ô Superi, Erigones quoque canem illũ adduxit, ne triſtitia afficeretur puella, ſi familiarem ſinum in cœlo non haberet,

A ἐπὶ τοὺς ὑπηρέτας, καὶ διακόνους τοὺς αὑτοῦ ἀνήγαγον εἰς τὸν θεῶνα, καὶ προσέγραψαν. καὶ νῦν ὀλίσθους διανομάς τε νέμονται, καὶ θυσιῶν μετέχουσιν, ἀδεῶς καταβαλόντες ἡμῖν τὸ μετοίκιον. ΖΕ. μηδὲν αἰνιγματωδῶς, ὦ Μῶμε, ἀλλὰ σαφῶς καὶ διαῤῥήδην λέγε, ὅσα σκοπεῖς καὶ διανοῇ. νῦν γὰρ εἰς τὸ μέσον ἀπέῤῥιπται σοι ὁ λόγος, ὡς πολλοὺς εἰκάζῃς καὶ ἑταριάζῃς ἄλλοτε ἄλλον τοῖς λεγομένοις. χρὴ δὲ παῤῥησίαν ἄγοντα, μηδὲν ὀκνῆν λέγειν. ΜΩ. εὖγε, ὦ Ζεῦ, ὅτι καὶ παρορμᾷς με πρὸς τὴν παῤῥησίαν, ποιῇ γὰρ τῷ βασιλικὸν, ὡς B ἀληθῶς, καὶ μεγαλόφρον, ὥστε ἐρῶ καὶ τοιῶμα. ὁ γοῦν περιφανέστατος Διόνυσος, ἡμιανθρωπος ὤν, οὐδὲ Ἕλλην ἦν τὸ γένος, ἀλλὰ Συροφοινικός τινος ἐμπόρου, τοῦ Κάδμου φυτευθείς, ἐπεὶ δὲ ἠξιώθη τῆς ἀθανασίας, οἷος μὲν αὐτός ἐστιν, ἃ λέγω, οὔτε τὴν μίτραν, οὔτε τὴν μέθην, οὔτε τὸ βάδισμα. πάντες γάρ, οἶμαι, ὁρᾶτε ὡς ἁπαλὸς καὶ γυναικεῖος τὴν φύσιν, ἡμιμανὴς, ἀκρατοῦ ἕωθεν ἀποπνέων. ὁ δὲ καὶ ὅλῳ θιάσῳ εἰσεποίησεν ἡμῖν, καὶ τὸν χορὸν ἐπαγόμενος πάρεστι, καὶ θεοὺς ἀπέφηνε, τὸν Πᾶνα, καὶ τὸν Σιληνὸν, καὶ Σατύρους, ἀγροίκους τινὰς, καὶ αἰπόλους τοὺς πολλοὺς, σκιρτητικοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰς μορφὰς ἀλλοκότους. ὧν ὁ μὲν, κέρατα ἔχων, καὶ ὅσον ἐξ ἡμιπλίας ἐς τὸ κάτω αἰγὶ ἐοικώς, καὶ γένειον βαθὺ καθειμένος, ὀλίγου πώγωνος διαφέρων ἐστὶν· ὁ δὲ, φαλακρὸς ὢν, σιμὸς τὼ ῥῖνα, ὅτι ὄνου τὰ πολλὰ ὀχούμενος, Λυδὸς ἐστὶ, οἱ δὲ Σάτυροι, οὐρὰς τὰ ὦπα, καὶ αὐτοὶ φαλακροὶ, κέρατα, οἷα τοῖς ἄρτι γεννηθεῖσιν ἐρίφοις τὰ κέρατα φύεται, Φρύγες τινὲς ὄντες, ἔχουσι δὲ καὶ οὐρὰς ἅπαντες. ὁρᾶτε οἵους ἡμῖν θεοὺς ποιεῖ ὁ γενάδας; ἔτι θαυμάζομεν, εἰ καταφρονοῦσιν ἡμῶν οἱ ἀθάνατοι, ἐρῶντες οὕτω γελοίους θεοὺς καὶ τερατώδεις; ἐῶ γὰρ λέγειν, ὅτι καὶ δύο γυναῖκας ἀνήγαγε, τὴν μὲν ἐρωμένην οὖσαν αὐτοῦ, τὴν Ἀριάδνην, ἧς καὶ τὸν στέφανον ἐγκατέλεξε τῷ τῶν ἀστέρων χορῷ· τὴν δὲ Ἰκαρίου τοῦ γεωργοῦ θυγατέρα. καὶ ὃ πάντων γελοιότατον, ὦ θεοί, καὶ τὸν κύνα τῆς Ἠριγόνης, ἵνα μὴ λυπῆται τὴν παῖδα, εἰς μὴ ἔχοι ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ ξυνήθης ἑκάστῳ

καὶ ὅσῳ ἡγάπα κυνίδιον. Ταῦτα οὐχ ὕβρεις ὑμῖν δοκεῖ, καὶ παῤῥησία, καὶ γέλως; ἀκούσατε δ' ὧν καὶ ἄλλοις. ΖΕΥΣ. μηδέν, ὦ Μῶμε, εἴπῃς, μήτε περὶ Ἀσκληπιοῦ, μήτε περὶ Ἡρακλέους· ὁρῶ γὰρ οἷ φέρῃ τὸν λόγον. ὅτι γὰρ, ὁ μὲν ἀνθρώπους ἰᾶται, καὶ ἀσίκοισιν ἐκ τῶν νόσων, καὶ ἔστι πολλοῦ καὶ ἄξιος ἄλλων ὁ δὲ Ἡρακλῆς, υἱὸς ὢν ἐμὸς, οὐκ ὀλίγων πόνων ἐπορίσατο τὴν ἀθανασίαν, ὥστε μὴ κατηγόρει αὐτῶν. ΜΩ. σιωπήσομαί σοι, ὦ Ζεῦ, πολλὰ εἰπεῖν ἔχων. καίτοι εἰ μηδὲν ἄλλο, ἔτι τὰ σημεῖα ἔχουσι τὰ πυρός. εἰ δὲ ὀξέως καὶ περὶ αὐτῶν σε τῆ παῤῥησίᾳ χρῆσθαι, πολλὰ ἂν εἶχον εἰπεῖν. ΖΕ. καὶ μὴν περὶ ἐμὲ ἔξεστι μάλιστα. μόνῳ δὲ τῶν κἀμοὶ ξενίας δίδωκεις; ΜΩ. ἐν Κρήτῃ μὲν ἐξὸν μόνον τοῦτο ἀκούσαι ἔστιν, ἄλλα καὶ ἄλλ' ὅτι περὶ σοῦ λέγουσι, καὶ τάφον ἐπιδεικνύουσιν. ἐγὼ δ' οὔτε ἐκείνοις πείθομαι, οὔτε Ἀχαιοῖς Αἰγινήταις, οἳ προσκολιμβῶσί σοι τοῖς Φασηλίταις. ἃ δὲ μάλιστα ἐλεγχθῆναι δεῖ ἡγοῦμαι; Ταῦτα ἐρῶ. πρὸς μὲν τοὺς ἀρχαίους τῶν μύθων προσκρούσομαι, καὶ πρὸς αἰτίαν τοῦ νεωθῆναι ἡμῖν ὁ ξενοδόκιον, σύ, ὦ Ζεῦ, παρέχῃς, θνητὰς ὀπτιμιζόμενος, καὶ κατὰ τὸν παῤ' αὐτοῖς, ὁπόταν ἄλ-λῳ χρήματι· ὥστε ἡμᾶς διδύναι, μή σε καταξύσῃ τὶς ξυλλαβών, ὁπότ' ἂν ταῦρος ἦς, ἢ τῶν χρυσοχόων τὶς κατεργάσηται χρυσοῦν ὄντα, ἢ αὐτὸ Διὸς, ἢ ὅρμος, ἢ φάλιον, ἢ ἑλλόβιον ἡμῖν ᾖς. πρὸς δὲ ἅπασι πλησιάζεται τὸν οὐρανὸν τῶν ἡμετέρων ταύτων· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως εἴποιμι. καὶ τὸ κεφάλαιον γελοιότατόν ἐστι, ὁπόταν ἄν τις ἄφνω ἀκούσῃ ὅτι ὁ Ἡρακλῆς μὲν, υἱὸς ἀπεδείχθη· ὁ δὲ Εὐρυσθεὺς, ὃς ἐπέταττεν αὐτῷ, πέθηκε, καὶ πλησίον Ἡρακλέους νεώς, οἰκέτου ὄντος, καὶ Εὐρυσθέως τάφος, τοῦ δεσπότου αὐτοῦ· καὶ πάλιν ἐν Θήβαις, Διόνυσος μὲν, θεὸς ὠνόμασται αὐτοῖς, ὁ Πενθεὺς, καὶ ὁ Ἀκταίων, καὶ ὁ Λέαρχος, ἀθεώτατοι ἀνθρώπων ἀπάντων κακοδαιμονέσατοι. ἀφ' οὗ δὲ ἅπαξ οὖν, ὦ Ζεῦ, ἀνέῳξας τοῖς τοιούτοις τὰς θύρας, καὶ ὅτι τοῖς θνητοῖς ἐπιπόνου, ἅπαντες μεμίμηνταί σε· καὶ οὐχὶ ἄῤῥενες μόνον, & eam quam in deliciis habuit caniculam. Hæc verò non videntur nobis esse contumelioſa, quæque nec insania nec risu careant? Audite etiam alios. IVP. Caue Mome quicquam dixeris aut de Æsculapio, aut de Hercule. Video enim quò orationis tuæ impetu rapiaris. Etenim horum alter agit medicum, & ægrotos morbis leuat, éstque planè multis aliis anteferendus. At Hercules filius meus existens, non paucis laboribus immortalitatem adeptus est. Itaque caue ne hosce accuses temere. MO. In tui quidem gratiam tacebo, ô Iupiter, etsi multa dicenda habeam: atque si nihil aliud, adhuc tamen signa igne inusta in corpore retinent. Porrò si liceret & aduersum te dicendi libertate vti, multa haberem quæ possim oratione reprehendere. IVPIT. Atqui in me maximè tibi licet dicere. Nunquid igitur & me vt deum inquilinum in ius vocas? MO. Equidem in Creta non tantùm hoc audire licet: verùm aliud quoque de te dicitant, atque etiam sepulcrum tuum commonstrant hospitibus. Ego verò neque illis fidem habeo, neque ex Achiuorum numero Æginensibus subditiciũ te esse affirmantibus. Cæterùm quæ cum primis reprehensione digna sunt, ea in medium adducã. Enimuero horum delictorũ principij, & concilij nothorũ multitudine adulterandi, causſam tu Iupiter adeò primus induxisti, cum puellis ac mulieribus mortalis conditionis rem habere sustinens, ac alio subinde habitu ad eas deserto cœlo descendẽs. Itaque perexpo in metu sumus, ne quis te comprehensũ sacrificet, quoties taurus factus es. Aut quispiam ex aurifusoribus te conflatum perimat, quoties auri speciem induueris, ac nobis pro Ioue aut segmentum, aut armilla, aut inauris factus fueris. Sedenim hisce semideis cœlum iam compleuisti: neque enim aliter possum dicere. Estque res planè absurdissima, si quis ex improuiso audierit Herculem in deorum numerum esse assumptum; Eurysthea autem qui illi imperauit, fatis functum esse: Et Herculis templum cerni in proximo, ministri existentis; Eurysthei verò, illius domini, sepulcrum. Et rursus ex Thebanis Dionysus deus factus est: eius autem consobrini, nimirum Pentheus, & Actæon, & Learchus, homines fuerunt omnium infelicissimi. Ex quo verò tu Iupiter semel illis hanc licentiæ ianuam aperuisti, & cum mortalibus commercium habere cœpisti, omnes tuum institutum imitantur. Neque tantùm dij tui sunt imitatores,

ſed etiam deæ hac in parte tuum æmulantur ingenium. Quis enim ignorat Anchiſen, & Tithonum, & Endymiona, & Iaſonem, & complures alios? Itaque hæc mihi miſſa facienda videntur: multi enim laboris eſſet hæc cuncta ſingulatim reprehendere. IVPIT. At vide, Mome, ne quid de Ganymede dixeris. Malè enim mè habebit, ſi adoleſcentem verbis conturbaueris, affecto contumelia genere. MO. Proinde neque de aquila quicquam dicturus ſum, quòd & illa in cœlo verſatur, regio ſceptro inſidens, ac tantùm non ſuper capite tuo nidificans, & deus eſſe geſtiens: aut illam quoque in Ganymedis gratiam præteribimus? Atqui, ô Iupiter, Attis ille, & Corybas, & Sabazius vnde nobis tandem accerſiti veniunt? Aut etiam Mithres ille Medus, qui indumento Perſico amictus, & tiara redimitus eſt, neque Græcam vocem ſonans, adeò vt ſi quis illi nectar propiner, præbibentem non intelligat? Itaque & Scythæ & Getæ hæc videntes, nobis longùm valere iuſſis, ipſi immortalitate donant homines, ſuiſque ſuffragiis deos quoſcunque libuerit conſtituunt, non alia ratione quàm Zamolxis ſeruilis conditionis homo exiſtens, diuinitatem adeptus eſt, & deorum numero aſcriptus, haud ſcio quomodo nobis impoſuerit. At ſanè hæc omnia, ô Dij, adhuc mediocria, & aliquo modo ferenda ſunt: cæterùm tu, ô canino rictu hians Ægyptie, qui ſindone amictus es, quiſnam eſſe gloriaris, ô optime, aut quomodo deus eſſe contendis latrando? Quid autem ſibi vult & Memphites taurus ille verſicolor, qui & precibus deveneratur, & reſpõdet oraculis, neque non prophetas habet? Pudet verò me ciconias percenſere, & ſimias, & hircos, atque his longè abſurdiora, quæ neſcio quomodo ex Ægypto in cœlum vſque conſcenderunt. Illa itaque, ô Dij, quomodo ſuſtinetis æquali vobiſcum honore, aut etiam ampliùs adorari? Aut, tu Iupiter, quo ferre potes animo, poſteaquam arietis cornua tibi produxerint? IVP. Turpia profectò ſunt quę dicis de Ægyptiis: attamen pleraque illorum in ſe myſtica complectuntur ænigmata, quæ non prorſus à prophanis deridenda ſunt. MO. Planè nobis Iupiter opus eſt myſteriis, vt deos, deos eſſe cognoſcamus: & caninis capitibus præditos, canes eſſe intelligamus. IVP. Mitte de Ægyptiis in præſens dicere, nos verò de his aliàs per otium deliberabimus. Itaque alios, ſi qui notandi ſuperſunt, adducito.

A ἀλλ', ὦ πάτερ αἰσχρὸν, καὶ αἱ θήλειαι θεαί. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τὸν Ἀγχίσην, καὶ τὸν Τιθωνὸν, καὶ τὸν Ἐνδυμίωνα, καὶ τὸν Ἰάσονα, καὶ τοὺς ἄλλους; ὥστε ταῦτα μὲν ἐάσω μοι δοκῶ· μακρὸν γὰρ ἂν ὁ διελέγχειν γένοιτο. ΖΕΥΣ. μηδὲν πρὸς τὸν Γανυμήδους, ὦ Μῶμε, εἴπῃς, χαλεπαίνω γάρ, εἰ λυπήσεις ὁ μειράκιον, ἀηδὲς ἐς ὄψος. ΜΩ. σκοπῶ μηδὲ πρὸς τὸν ἀετὸν εἴπω, ὅτι καὶ οὗτος ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστιν, ὅτι τὸν βασιλείου σκήπτρου καθεζόμενος, καὶ μηνοειδὲς ὅτι τῇ κεφαλῇ σου νεοτρόπων, θεὸς εἶναι δοκῶν; ἢ καὶ τοῦτον τὸν Γανυμήδους ἔνεκα ἐάσομεν. ἀλλ' ὁ Ἄττης γε, ὦ Ζεῦ, καὶ ὁ Κορύβας, καὶ ὁ Σαβάζιος, πόθεν ἡμῖν ἐπεισεκεκλήκασιν οὗτοι, ἢ ὁ Μίθρης ἐκεῖνος ὁ Μῆδος, ὁ τὸν κάνδυν, καὶ τὴν πάρθαν, οὐδὲ Ἑλληνίζων τῇ φωνῇ· ὥστε οὐδὲ ἂν πρεσβεύσαιτό τις, ξυνίοιμι; θεμιτὸν οἱ Σκύθαι, καὶ οἱ Γέται ταῦτα ὁρῶντες αὐτῷ, μακρὰ ἡμῖν χαίρειν εἰπόντες, αὐτοὶ ἀπαθανατίζουσι, καὶ θεοὺς χειροτονοῦσιν, οὓς ἂν ἑκάστοις, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ Ζάμολξις δοῦλος ὤν, παρενεγράφη, οὐκ οἶδ' ὅπως ἀφανέστερον. καίτοι ταῦτα πάντα, ὦ θεοί, μέτρια. οὐ δὲ, ὦ κυνοπρόσωπε, καὶ σιτοδοῦσι ἐσαλμῶδε Αἰγύπτιε, τίς εἶ, ὦ βέλτιστε, ἢ πῶς ἀξιοῖς θεὸς εἶναι; τί δὲ βυκόμορφος καὶ ὁ Μεμφίτης οὗτος ταῦρος, ὁ ποικίλος, προσκυνήσεται, καὶ χρᾷ, καὶ προφήτας ἔχει; αἰσχυνόμεθα ὄνους καὶ πιθήκους εἰπεῖν, καὶ πάρδεις, καὶ ἄλλα πολλῷ γελοιότερα, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐξ Αἰγύπτου ταῦτα εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνῆλθεν ὑμῖν, ὦ θεοί, πῶς ἀνέχεσθε ὁρῶντες ὄπισθεν, ἢ μᾶλλον ὑμῖν προσκυνούμενα; ἢ σύ, ὦ Ζεῦ, πῶς φέρεις, ἐπειδὴ κριοῦ κέρατα φύσασά σοι; ΖΕ. αἰσχρὰ ὡς ἀληθῶς ταῦτα φῂς τὰ περὶ τὴν Αἰγυπτίων. ὅμως δ' ἴσως, ὦ Μῶμε, τὰ πολλὰ αὐτῶν, αἰνίγματά ἐστι, καὶ οὐ πάντη χρὴ καταγελᾶν ἀμήχανον ὅσα. ΜΩ. πολὺν γοῦν μυστηρίων ὦ Ζεῦ δεῖ ἡμῖν, ὡς εἰδέναι, θεοὺς μὲν, θεοὺς· κυνοκεφάλους δὲ, τοὺς θεοὺς κυνοκεφάλους. ΖΕ. ἔα, φημὶ, τὰ περὶ τῶν Αἰγυπτίων· ἄλλοτε γὰρ περὶ πάντων ὅσα ἐσκεψόμεθα ὅτι σχολῆς. σὺ δὲ τοὺς ἄλλους λέγε.

ΜΩ. τὸν Τροφώνιον, ὦ Ζεῦ, καὶ ὃ μάλιστά με ἀποπνίγει τὸν Ἀντίλοχον, ὃς ἐναγοῦς ἀνδρὸς καὶ μητραλοίου υἱὸς ὤν, θαυμαστῶς ὁ ψευδόμαντις ἐν Κιλικίᾳ, ψευδόμενος τὰ πολλά, καὶ χρηστεύων τῶν δύο ὀβολῶν ἕνεκα. ταῦτα οὐκ ἐπὶ σοὶ, ὦ Ἀπολλον, βύδοκιμεῖς, ἀλλὰ ἤδη πᾶς λίθος καὶ πᾶς βωμὸς χρησμῳδεῖ, ὅς ἂν ἐλαίῳ περιχυθῇ καὶ στέφανος ἔχῃ, καὶ χρήσῃ ἀνδρὸς δύπορήσῃ, οἷοι πολλοί εἰσιν. ἤδη καὶ ὁ Πολυδάμαντος τοῦ ἀθλητοῦ ἀνδριὰς, ἰᾶται τοὺς πυρέσσοντας ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ ὁ Θεαγένους ἐν Θάσῳ, καὶ Ἕκτορι θύουσιν ἐν Ἰλίῳ, καὶ Πρωτεσιλάῳ κατὰ πόλιν ἐν Χερρονήσῳ. ἀφ' ὧν δὴ οὖν τοσοῦτοι γεγόναμεν, ὀπαδίδωκε μᾶλλον ἡ ἐπιορκία, καὶ ἱεροσυλία, καὶ ὅλως καταπεφρόνηκεν ἡμῶν, οὐ πιστεύοντες. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ πρεσβυτέρων. ἐγὼ δὲ καὶ ξένα ὀνόματα πολλὰ ἤδη ἀκούων, ἅτε οὐ τῶν παρ' ἡμῖν, ἃς συνήθως ὅλως διανέμουσι, πολύν, ὦ Ζεῦ, καὶ ὑπὲρ τοὺς γέλωτ' ἔχει. ἢ πού γέ ἐστιν ἡ πολυθρύλητος ἀρετὴ, καὶ φύσις, καὶ εἱμαρμένη, καὶ τύχη, ἀνυπόστατα, καὶ κενὰ σοφισμάτων ὀνόματα, ὑπὸ βλακῶν ἀνθρώπων τῶν φιλοσόφων ὑπονοήσαντα, καὶ ὄμφης ἀνοήτου ἔπη, ἅτε, οἷς αἰσθήσεις πέπηγεν, ὥστε οὐδὲν ἡμῖν οὐδὲ ψυχὴ βόλεται, εἰδὼς ὅτι καὶ μυρίας ἑκατόμβας θύσῃσιν, ὅμως τὴν τύχην προέξεσθαι τὰ μεμισεσμένα, καὶ ἃ ἐξ ἀρχῆς ἑκάστῳ ἐπεκλώσθη. πόθεν οὖν ἔσμεν ὅτι, ὦ Ζεῦ, εἴ τινι εἶδες ἢ ἀρετὴν, ἢ φύσιν, ἢ εἱμαρμένην; ὅτι μὲν γὰρ καὶ σὺ ἀκούεις τὰ παρὰ τῶν φιλοσόφων διαπεπαίσαις, οἶδα, εἰ μὴ καὶ κωφός τις εἶ, ὡς βοώντων αὐτῶν, μὴ ἐπαίειν. πολλὰ ἔπ' ἔχων εἰπεῖν, καταπαύω τὸν λόγον. ὁρῶ γὰρ πολλοῖς ἀξιόλογοις μοι λέγειν, καὶ συνείσεσθαι ἐκείνοις μάλιστα, οὓς καθῆψατο ἡ παρρησία τῶν λόγων. σὲ δὲ ἔρωμαι εἰ ἐθέλεις, ὦ Ζεῦ, ψήφισμά τι περὶ τούτων ἀναγνώσομαι ἤδη ξυγγεγραμμένον. ΖΕ. ἀνάγνωθι, ἐπεὶ πάντα γε ἀλόγως ἠπάτω καὶ δεῖ τὰ πολλὰ αὐτῶν ὑπερβαίνειν, ὡς μὴ ὑπερπλέον ἂν γίγνηται.

MO. Trophonium, ô Iupiter, & quod me præfocat, Antilochum. Ille, inquam, ſceleſti & matricidæ hominis filius vaticinatur in Cilicia, multa impudenter e-mentiens, & duorum obolorum gratia præſtigiis incantans homines. Quocirca non amplius tu Apollo ob vaticinij prædicationem haberis in pretio, ſed iam omnis lapis, & quæ vis ara reſponſa dat oraculum petentibus, dummodo oleo perfuſa fuerit, & homine præſtigiatore abūdauerit, cuiuſmodi iam permulti ſunt. Iam etiam Polydamantis athletæ ſtatua medetur febre laborantibus in Olympia, & Theagenis in Thaſo. Quin Hectori quoque ſacra faciunt in Ilio, & è regione Proteſilao, nempe in Cherroneſo. Ex quo igitur in tantum numerum ſubinde aucti excreuimus, magis in vſu fuit periurium & ſacrilegium, & omnino nos deſpectui habere cœperunt rectè facientes. Et hæc quidem de nothis & ſuppoſititiis dicta eſſe volui. Cæterùm ego & peregrina nomina permulta audiens eorum qui neque degunt apud nos, neq; vllo modo poſſunt eſſe, admodum ô Iupiter propter hæc rideo. Vbi enim gentium eſt multis modis iactata illa virtus, & natura, & fatum, & fortuna, intoleranda & vana rerum vocabula, ab inertibus hominibus philoſophiæ titulo ſemet venditantibus excogitata? Quæ quanquam ipſorum commenta ſunt, ſic tamen ſimplicium animos pervaſerunt, vt nemo amplius nobis ſacrificare dignetur, certò perſuaſum habens, quòd etiamſi infinitas hecatombas nobis obtulerit, fortunam tamen nihilo ſecus ea facturam quæ à fatis decreta ſunt, & quæ ſub initium cuique naſcentium Parcæ fatalibus fuſis adneuerint. Perlibenter itaque te Iupiter interrogarem, vbinam gentium tibi viſa eſſet aut virtus, aut natura, aut fatum? Quòd enim & tu talia ſubinde in philoſophorum diſputationibus audias, mihi dubium nō eſt, niſi fortaſſe quiſpiam ſurdis ſit auribus, vt eoſdem vociferantes inaudire nequeat. Multa equidem adhuc dicenda ſuperſunt, ſed finem verborum faciam. Video enim quoſdam ob dicta mea dolenter perturbari, & iam ſibilare, maximè verò eos qui orationis libertate tacti ſunt. Itaque pro concludenda oratione, ſi ita ſedet animo tuo Iupiter, decretū quoddam de illis iam conſcriptum legam. IVP. Recita. Neque enim omnia abſurdè aut de nihilo reprehendiſti. Et ſanè multa ex illis inhibenda & coërcenda ſunt, ne in immenſum excreſcant.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ.

DECRETVM BONA FORTVNA.

Et hoc ad exemplum Atheniensium ψηφισμα fecit. Sic enim & apud illos aliquoties de peregrinis vrbe eiiciendis in senatu decretum legésque latæ fuere, vt cum alibi, tum ex orationibus quibusdā Demosthenis patet.

COncilio legitimè coacto, septima die A mensis instantis Iupiter consulatum agebat, Neptunus præsidem, Apollo præfectum: Momus scribæ officio fungebatur noctu, & Somnus dixit sententiam. Quoniam multi ex peregrinis, non Græci tantùm, verùm etiam Barbari, nequaquam digni existentes cœlestis Reipublicæ, communi nobiscum participatione, nothi & subditicij, haud scio quonam modo etiam dijs esse contendentes, cœlum angulatim compleuerunt, ita vt symposium tumultuosis turbis plenum sit, obstrepente passim diuersilingui & vndique accersita multitudine: defecit autē ambrosiæ & nectaris copia, adeò vt mnâ B iam coëmendus sit sextarius, propter bibentium multitudinem: sedenim illi, qua sunt procacitate & immodestia, diis veris & antiquis loco motis, semet ipsi primis dignātur accubitibus præter omnem morem patrium: ad hæc in terris quoque ante alios honorari contendunt: Visum est curiæ & populo, vt ad hyberna solstitia cogatur in Olympo concilium: septem autem ad cognoscendum appositi eligantur Dij perfecti, tres quidem ex curia veteri, quæ Saturno regnante constituta est: quatuor autem ex duodecim, C quorum in numero vnus erit Iupiter. Cæterùm qui electi erunt arbitri, ipsi ad cognoscendum causas sessum eant, dicto priùs iuramento legitimo, nimirum Styge. At Mercurius proclamato præconio vniuersos in concionem congreget, quicunque in deorum concilium legitimè admitti postulant. Veniant autem illi adductis iuratis testibus, & certi generis iudiciis. Deinde illi in vnum locum commeent: verùm arbitri accuratè expendentes, aut deos illos declarabunt, aut ad sua sepulcra & maiorum tumulos ablegabunt. Si verò quispiam ex obscuris & reprobatis comprehensus fuerit, & semel ab arbitris condemnatus in cœlum ascenderit, ille per præceps in Tartarum corruat. Præterea quisque exerceat sua commercia, neque Minerua rei medicæ intenta sit, neque Æsculapius dandis oraculis vacet aut seruiat, neque Apollo tanta soli sibi obeunda vendicet, sed vna re quapiam electa, aut vatem, aut citharœdum, aut medicum agat.

Ἐκκλησίας συνόμου ἀγομένης, ἑβδόμῃ ἱσταμένου, ὁ Ζεὺς ἐπροτάθυε, ὁ δὲ προέδρευε Ποσειδῶν, ἐπεστάτει Ἀπόλλων, ἐγραμμάτευε Μῶμος τῆς νυκτὸς, καὶ ὁ Ὕπνος τὴν γνώμην εἶπεν. Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν ξένων, οὐ μόνον Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ βάρβαροι, οὐδαμῶς ἄξιοι ὄντες κοινωνῆσαι ἡμῖν τῆς πολιτείας παρεληλαφότες, οὐκ οἶδ' ὅπως καὶ θεοὶ δόξαντες, ἐμπεπλήκασι μὲν τὸν οὐρανὸν, ὡς μεστὸν εἶναι τὸ συμπόσιον ἔχειν θορυβώδους, πολυγλώττων πιόντων καὶ ξυγκλύδων, ὑπολέλειπται δὲ ἡ ἀμβροσία, καὶ ὁ νέκταρ, ὥστε μιᾶς ἤδη τὴν κοτύλην εἶναι, λοιπὸν δὲ τὸ πλῆθος τῶν πινόντων οἱ δὲ ὑπὸ αὐθαδείας παρωσάμενοι τοὺς παλαιούς τε καὶ ἀληθεῖς θεοὺς, πρεσβυτέρους ἀξιώσασιν ἑαυτοὺς τοῦ πρώτου τὰ πάντα, καὶ ἐν τῇ γῇ πρεσβυτέροις θέλουσι, Δεδόχθω τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ ξυλλεγῆναι μὲν ἐκκλησίαν ἐν τῷ Ὀλύμπῳ περὶ ἑπτὰς χειμερινάς, ἑλέσθαι δὲ ὑπεργώμονας τελείους θεοὺς ἑπτά, τρεῖς μὲν, ἐκ τῆς παλαιᾶς βουλῆς τῆς ὑπὸ Κρόνου, τετταρας δὲ, ἐκ τῶν δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς, τὸν Δία. τοὺς δὲ τοὺς ὑπεργωμένους, αὐτοὺς μὲν καθίζεσθαι ὀμόσαντας τὸν νόμιμον ὅρκον, τὸν Στύγα· τὸν Ἑρμῆν δὲ, κηρύξαντα ξυναγαγεῖν ἀπόντας, ὅσοι ἀξιοῦσι ξυντελεῖν εἰς τὸ συνέδριον· τοῖς δὲ, ἥκειν, μάρτυρας ἐπαγομένους ἑκατόντας, καὶ ἀποδείξεις τῶν γενῶν. ἐλθόντας δὲ, οἱ μὲν παρίτωσαν καθ' ἕνα, οἱ δὲ ὑπεργώμενοι ἐξεταζόντες, ἢ θεοὺς εἶναι ἀποφαινώτωσαν, ἢ καταπεμψάντων ὅπου τὰ σφέτερα νεῖα, καὶ τοὺς τάφους τοὺς πατρικούς. ἐὰν δέ τις ἄλλο τῶν ἀδοκίμων, καὶ ἄπαξ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ἐκπεσὼν ὑπελθεῖν τὸν οὐρανὸν, εἰς τὸν Τάρταρον ἐμπεσεῖν τοῦτον. ἐργάζεσθαι δὲ τὰ αὐτῶν ἕκαστον. καὶ μήτε τὸν Ἀθηνᾶν ἐᾶν, μήτε τὸν Ἀσκληπιὸν χρησμῳδεῖν, μήτε τὸν Ἀπόλλω πρόσωπα μίαν ποιεῖν, ἀλλ' ἕν τι ὑπολελεῖφθαι μόνον. μαντικὸν, ἢ κιθαρῳδὸν, ἢ ἰατρόν εἶναι.

τοῖς δὲ φιλοσόφοις ὀφθῆναι μὴ ἀσκέπτως καινὰ ὀνόματα, μηδὲ λήρους ἐφεῖναι ὧν οὐκ ἴσασιν. ὁπόσοις δὲ ἤδη νενόμισται ἢ θυσίαν ἠξιῶσθαι, ἐκείνων μὲν καθαιρεθῆναι τὰ ἀγάλματα, ἐστῆναι δὲ ἢ Διός, ἢ Ἥρας, ἢ Ἀπόλλωνος, ἢ τῶν ἄλλων τινός· ἐκείνοις δὲ πάφορον χῶσαι τινὰ πόλιν, καὶ τῆλε ὑπερῆσαι αὐτῆ βωμοῦ. ὧδε δέ τις ὠφελήσει τὸ κηρύγματος, καὶ μὴ ἐθελήσῃ ἐπὶ τοὺς ὑπερκειμένους ἐλθεῖν, ἐρήμῳ αὐτὸν καταδικασθῆναι. Z E. τοῦτο μὲν ἡμῖν ὅ ψήφισμα, δικαιότατον, ὦ Μῶμε, καὶ ὅτῳ δοκεῖ, ἀναστενάτω τῇ χειρί, μᾶλλον δὲ οὕτω γιγνέσθω. πλείους γὰρ οἶδ' ὅτι ἔσονται οἱ μὴ χειροτονήσοντες. ἀλλὰ νῦν μὲν, ἄπιτε. ὁπότε δὲ κηρύξῃ ὁ Ἑρμῆς, ἥκετε, κομίζοντες ἕκαστος εὐαρχῆ τὰ γνωρίσματα, καὶ φῦλῆς τὰς ἀποδείξεις, πατρὸς ὄνομα, καὶ μητρὸς, καὶ ὅθεν ἕκαστος ἐγένετο, καὶ φυλὴν, καὶ φράτορας. ὡς ὅστις ἂν μὴ κεχρημένος, σαφὲς μέλλοι τοῖς ὑπερκειμένοις, εἰ νεών τις μέγαν ὑπὲρ γῆς ἔχει, καὶ εἰ οἱ ἄνθρωποι θεὸν αὐτὸν εἶναι νομίζουσιν.

A Porrò autem philosophis dicetur, ne noua subinde fingendo comminiscantur nomina, neque de iis quorum imperiti sunt, nugentur. In quorumcunque autem honorem aut cultum templa aut sacra constituta sunt, illorum imagines subuertantur, earúmque loco, aut Iouis, aut Iunonis, aut Apollinis, aut alterius cuiuspiam erigatur. Illis autem vrbs congesta terra sepulcrum accumulet, & aræ loco statuam reponat. Quòd si quis præconio dicto audiens esse noluerit, arbitrorúmque examen & censuram subire recusarit, ille indicta caussa condemnetur. I V P. Iustissimum equidem decretum est istud ô Mome: & qui suffragatur huic, manum protendat. Atqui potiùs ita fiat. Complures enim noui futuros, qui sua non sunt adiecturi suffragia. Verùm in præsens abite. Cæterùm in concionem accersiti à Mercurio, venite adferentes vnusquisque cognitiones claras, & manifestas comprobationes, matris & patris nomen, & vnde oriundus sit, tum quomodo diuinitatem adeptus sit, ad hęc tribũ quoque, & curiales. Verumenimvero qui præstò non fuerit, parum curæ erit arbitris, tametsi ille in terris ingens delubrum habuerit, ac homines eundem deum esse existimauerint.

KYNIKOΣ.

CYNICVS. Thoma Moro interprete.

ARGVMENTVM.

Disputatio est Luciani ac Cynici, qua alter Cynicam vitam vt sordidam atque ferinam, & à natura hominis abhorrentem reprehendit: alter vt frugalem & modestam, & virtuti maximè conuenientem defendit. Luciani argumenta sumuntur à modo & descriptione vitæ victúsque Cynicorum, quòd illi vt mendici incedant: vt canes, quibuscuis reiectamentis victitent: & vt feræ, nullas certas sedes, nulla certa habitacula teneant: deinde & contra naturam faciant, quæ ob id omnia crearit, vt illis ad corporum alimenta, defensionem, & voluptatem quoque vtamur: quæ cùm illi contemnant ac negligant, ipsam naturam ac Deum negligere atque contemnere videri. Contrà autem Cynicus à finitione opulentiæ & inopiæ ostendit se neque mendicum esse, neque quicquam sibi deesse. Deinde quod alter de natura, & rebus omnibus ad vsum nostrum creatis affert, id similitudine quadam diluit. Et primò quod ad victum attinet, ostendit, vt in conuiuio lauto non omnia ab omnibus arripi & vorari, sic neque in rebus creatis omnia ab omnibus vsurpari conuenire: alia ægrotantibus & inualidis, alia valentibus & robustis magis accommoda esse. Atque eo loco in diuitias, vt quæ magna molestia multisque periculis pariuntur, deinde & ipse vicissim multorum malorum causse sint, inuehitur. Et quod alter de Cynicis vsurparat, hoc in diuites ipse retorquet, videlicet quòd contra quàm à natura omnia creata ac facta sint, ipsi illis vtantur. Denique vitam suam etiam deorum exemplo atque auctoritate comprobat. Deinde verò, quod ad habitum & cultum pertinet, ostendit ea quoque parte naturam magis sequi sese, quàm diuites, ex officio & fine vestium, cæterarúmque id genus rerum. Nam se, quatenus vsus postulat, illis vti: contrà diuites vt cinædos & mulieres incedere, glabros & delicatos, & perinde vt torrente aliquo, sic libidine sua præcipites ferri. Postremò etiam deos pleroſque barbatos ac nudos fingi, sibíque quàm diuitibus illis habitu ac cultu similiores apparere.

LVCIANI

ΚΥΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΛΥΚΙΝΟΣ.

CYNICVS ET LVCIANVS.

LVCIA. QVid tu tandem? barbam quidem habes & comã, tunicam non habes, nudus conſpiceris, ac ſine calceis, delecta nimirum vaga inhumanáque ac ferali vita: tũ proprio corpore contra quàm faciunt cæteri, ſemper vſus incommodè, nunc huc nunc illuc circumis, in arido præterea ſolo cubans, adeò vt plurimum etiam ſordium, trítum iſthuc pallium referat, alioqui nec ipſum vel tenui filo, vel molle, vel florulentum. CYN. Neque enim indigeo: ſi quid eſt huiuſmodi, vt comparetur facillimè, dominóque minimum exhibeat negotij, id, inquam, mihi ſufficit. At tu per deos dic mihi, putásne eſſe in luxu vitium? LVC. Imò admodum. CYN. Contrà in frugalitate virtutem? LVC. Admodum. CYN. Cur igitur tandem quum me videas viuentem frugaliùs quàm vulgò faciunt homines, eos verò ſumptuoſiùs, me, non illos arguis? LVC. Quia non frugaliùs per Iouem videris mihi, ſed egentiùs viuere, imò vitam omnino egenam atque inopem. Nam tu nihil à mendicis differs, qui cibum mendicant in diem. CYN. Vis ergo videamus (quandoquidem huc proceſſit oratio) quidnam inopiá ſit, quídque rurſus copia? LVC. Si tibi quidem ita videtur. CYN. Nunquid ergo ſatis id cuique eſt, quicquid ipſius explet neceſſitatem? an aliud quippiam dicis? LVCIA. Eſto iſtud. CYN. Indigentia verò, quicquid cuiuſquam vſui deeſt, nec eò quò ſit neceſſe, peruenit? LVC. Scilicet. CYN. Nihil igitur meis in rebus deeſt. Nihil enim in his eſt, quod neceſſitatem non expleat meam. LVCIA. Quo pacto illud ais? CYN. Scies, ſi conſideres in quem vſum eorum quodque paratum eſt, quorum egemus: vt domus, an non tegumenti gratia? LVCIAN. Maximè. CYN. Quid veſtis, cuius gratia? nónne tegumenti etiam ipſa? LVCIA. Sanè. CYN. At ipſo per deos tegumento, cuius rei gratia indigemus? nónne vt meliùs ſe habeat id quod tegitur? LVCIA. Mihi quidem ſic videtur. CYN. Vtrùm igitur tibi peiùs ſe habere videntur pedes?

Α ΤΙ ποτε, ὦ οὗτε; πώγωνα μὲν ἔχῃς ϗ κόμην, χιτῶνα δὲ οὐκ ἔχῃς, ϗ γυμνοδερχὴς, ϗ ἀνυπόδητος, τὸν ἀληπτον ϗ ἀπάνθρωπον βίον, ϗ θηριώδη ὑπολεξάμενος, ϗ ἀεὶ τοῖς ἐναντίοις ὃ ἴδιόν ἐστιν διαιτώμενος οὐχ ὡς οἱ πολλοὶ διαχρησάμενος, ἄλλοτε ἄλλαχοῦ, ϗ διαζώμενος ὁτὲ μὲν ἐν τῷ πεδίῳ καθεύδων, ὡς ἄσημα πάμπολλον τοῦτο τὸ περιβόλαιον φέρῃ· ἢ μήτοι ϗ τοῦτο λεπτόν, οὐδὲ μαλακὸν, οὐδὲ ἀνθηρόν. ΚΥ. οὐδὲ γὰρ δέομαι. Β τοιοῦτον δή, ὁποῖόν σοι πορισθεῖν ῥᾴδιον, ϗ ὧν κτησαμένῳ πορίσματα ὡς ἐλάχιστα πρόσεστιν. τοιοῦτον γὰρ ἄρκει μοι. σὺ δὲ πρὸς θεῶν, εἰπέ μοι, τῇ πολυτελείᾳ ἢ νομίζῃς κακόν πορίσεσθαι; ΛΥ. ϗ μάλα. ΚΥ. τῇ δ' εὐτελείᾳ ἀρετήν; ΛΥ. ϗ μάλα. ΚΥ. τί ποτ' οὖν ὁρῶν ἐμὲ τῷ πολλῶν εὐτελέστερον διαιτώμενον, τοὺς δὲ, πολυτελέστερον, ἐμὲ αἰτιᾷ, ϗ οὐκ ἐκείνους; ΛΥ. ὅτι οὐκ εὐτελέστερόν μοι, μὰ Δία, τῷ πολλῶν διαιτᾶσθαι δοκεῖς, ἀλλ' ἀνδραποδωδέστερον, μᾶλλον δὲ τελέως, ἀνδραπόδου, ϗ ἀπόρου. ὅλῳ γὰρ φέρῃς γὰρ οὐδὲν σὺ τῷ πολλῶν, οἳ τὴν ἐφημέρου ἔφοδον μεταιτοῦσι. ΚΥ. βούλῃ οὖν εἰδῶμεν, ἐπὶ πορεσελήλυθεν οὕτως ὁ λόγος, τί ὃ σὺ δεῖ, ϗ τί ὃ ἱκανόν ἐστιν; ΛΥ. εἰ σοὶ δοκεῖ. ΚΥ. ἆρ' οὖν ἱκανόν μὲν ἑκάστῳ, ὅσον ἂν ἀρκέσῃ πρὸς τὴν οἰκείαν χρείαν, ἢ ἄλλό τι λέγῃς; ΛΥ. ἔστω τοῦτο. ΚΥ. οὐδὲν δεῖ γ', ὅσον ἂν οὐδενὸς περιῇ τῆς χρείας, ϗ μὴ ἀρκέσῃ πρὸς τὸ δέον; ΛΥ. ναί. ΚΥ. οὐδὲν ἄρα τῷ ἐμῷ σὺ δεῖ ἐστιν. οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ὅ, τι τὴν χρείαν οὐκ πληροῖ τὴν ἐμήν. D ΛΥ. πῶς δ' τοῦτο λέγῃς; ΚΥ. ἐὰν σκέψῃ πρὸς ὅ, τι τέτρηται ἕκαστον, ὧν δεόμεθα, οἷ, οἰκία, ἆρ' οὐχὶ σκέπης; ΛΥ. ναί. ΚΥ. τί δὲ ἐσθής, τοῦ χάριν; ἆρα οὐχὶ αὐτὴ τῆς σκέπης; ΛΥ. ναί. ΚΥ. τῆς δὲ σκέπης αὐτῆς πρὸς θεῶν, τίνος ἕνεκα δεόμεθα εἶναι, οὐχ ὥστε ἄμεινον ἔχειν τὸν σκεπόμενον; ΛΥ. δοκεῖ μοι. ΚΥ. πότερ' οὖν, τῷ πόδε κάκιον ἔχειν δοκεῖ σοι ἢ

ΛΥ. οὐκ οἶδα. ΚΥ. ἀλλ' οὕτως αὖ μάθοις, τί ποδῶν ἔστ' ἔργον; ΛΥ. πορεύεσθαι. ΚΥ. κάκιον οὖν σοὶ δοκοῦσιν οἱ ἐμοὶ πόδες, ἢ εἰ τῶν πολλῶν; ΛΥ. τοῦτο μὲν οὐκ ἴσως. ΚΥ. ἆ τοίνυν ἦ εἰ χεῖρον ἔχουσιν, ἢ μὴ χεῖρον, ὃ ἑαυτῶν ἔργον ἀποδιδόασιν; ΛΥ. ἴσως. ΚΥ. τοιγὰρ μὴν πόδας γε οὐδὲν φαίνομαι χεῖρον διακείμενος τῶν πολλῶν ἔχειν; ΛΥ. οὐκ ἔοικας. ΚΥ. τί δ', τοὐμὸν σῶμα τῶν λοιπῶν ἆρα κάκιον; εἰ γὰρ κάκιον, καὶ ἀσθενέστερον, ἕξεως γὰρ σώματος, ἰσχύς· ἆρ' οὖν ὁ ἐμὸν ἀσθενέστερον; ΛΥ. ἔμοιγε φαίνεται. ΚΥ. ἆ τοίνυν οὐδ' οἱ πόδες φαίνοιντό μοι σκέπης ἐνδεῶς ἔχειν, οὔτε ὁ λοιπὸν σῶμα. εἰ γὰρ ἐνδεῶς εἶχον, κακῶς ἂν εἶχον. ἢ γὰρ ἔδηλα, πάντα γοῦν κακὸν καὶ χεῖρον ἔχειν ποιεῖ τοῦτο, οἷς ἂν παρῇ. ἀλλὰ μήν, οὐδὲ πέφυκέ γε φαίνεται χεῖρον ὃ σῶμα τοὐμόν, ὅτι ἀπὸ τῶν τυχόντων τρέφεται. ΛΥ. δῆλον γάρ. οὐδὲ ἄρρωστον, εἰ κακῶς ἐτρέφετο. λυμαίνονται γὰρ αἱ πονηραὶ ἕξεις τὰ σώματα. ΛΥΚ. ἔστι ταῦτα. ΚΥΝ. πῶς οὖν εἰπέ μοι τούτων οὕτως ἐχόντων, αἰτιᾷ μου, καὶ φαυλίζεις τὸν βίον, καὶ φῂς ἄθλιον; ΛΥΚ. ὅτι, νὴ Δία, τῆς φύσεως, ἣν σὺ τιμᾷς, καὶ θεὸν, γῆν ὑπὲρ μέσον κατατιθέντων, οὐδὲ αὐτῆς αἰσθάνῃ πολλὰ, καὶ ἀγαθά, ὅστ' ἔχειν ἡμᾶς πάντα ἄφθονα, μὴ πρὸς τὴν χρείαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡδονὴν, οὐ πάντων τούτων ἢ τῶν γε πλείστων ἄμοιρος εἶ, καὶ σοὶ μετέχεις αὐτῶν, οὐδὲν μᾶλλον ἢ τὰ θηρία· πίνῃς μὲν γὰρ ὕδωρ, ὥσπερ καὶ τὰ θηρία, σιτῇ δὲ, ὥσπερ αἱ δίψικυνες, ὥσπερ οἱ κύνες, εὐνὴν δὲ οὐδὲν χρείττω τῶν κυνῶν ἔχεις. χόρτος γὰρ πάρεστί σοι, καθάπερ ἐκείνοις. ἔτι δὲ ἱμάτιον φορεῖς, οὐδὲν ἐπιδεέστερον ἀκλήθου. καίτοι εἰ σὺ τούτοις ἀρκούμενος ὀρθῶς φρονήσεις, ὁ θεὸς οὐκ ὀρθῶς ἐποίησε, τὸ μὲν, πρόβατα ποιήσας ἐπιμελῶς· τοῦτο δὲ, ἀμπέλους ἡδυοίνους· τοῦτο δὲ, τὴν ἄλλην παντοδαπὴν θαυμαστῶν ποικιλίαν, καὶ ἔλαιον, καὶ μέλι, καὶ τἆλλα, ὡς ἔχειν μὲν ἡμᾶς σιτία πανοδαπά, ἔχειν δὲ πόσιν ἡδὺν, ἔχειν δὲ χρήματα, ἔχειν δὲ μὴν μαλακὴν, ἔχειν δὲ οἰκίας καλὰς, καὶ τἆλλα πάντα θαυμαστῶς κατεσκευασμένα.

A LVCIA. Nescio. CYN. Atqui hoc pacto didiceris: quodnam pedum officiũ est? LVC. Ingredi. CYN. An deteriùs ergo ingredi pedes tibi videntur mei, quàm aliorum? LVC. Istud verò fortasse non. CYN. At non possent, seu sese meliùs seu deteriùs haberent, officium suum præstare? LVC. Fortasse. CYN. Pedibus ergo nihil peiùs affectus videor, quàm alij? LVC. Non videris. CYN. Quid corpus verò meum? Num deterius quàm reliquorum? Nempe si deteriùs se haberet, esset idem imbecillius: corporis quippe virtus robur est. An meum ergo debilius? LVCIA. Non videtur: B CYN. Neque pedes ergo tegumento videntur egere, neque reliquum corpus. Quippe si egerent, malè haberent. Egestas etenim omnino mala, ac peiùs habere se facit ea quibuscunque adfuerit. At ne alij quidem deteriùs corpus videtur meum, quod quibuslibet cibis alitur. LVC. Manifestum est id quidẽ. CYN. Nam nec vegetum esset robustúmque si aleretur malè. Mala siquidem alimenta corpus tabefaciunt. LVC. Ista quidem ita se habent. CYN. Quo pacto igitur, dic mihi, his ita se habentibus, me C arguis, vitámque improbas meam, ac miseram prædicas? LVC. Ideo per Iouem, quòd cùm natura (quam tu colis) ac superi terram in communi statuerint, ex eáque multa nimirum ac bona ediderint, vt nobis omnia superessent abundè, non in necessitatem modò, verùm in voluptatem quoque: tu tamen horum omnium aut maximæ saltem partis expers es, nec eorum quoquam frueris, nihilo certè magis quàm feræ. Nempe aquam bibis, quam etiam bibunt feræ: comedis verò quicquid offenderis, quemadmodum canes: tum cubile nihilo melius canibus habes, quandoquidem gramen D tibi sufficit, quemadmodum & illis: pallium præterea circumfers nihilo mendico decentius. Quanquam si tu his contentus rectè sapis, tum Deus profectò neutiquam rectè fecit, primùm quòd oues effecit pingues, deinde vites dulcis vini feraces, ac reliquum deinde apparatum varietate mirabilem, & oleum, & mel, & reliqua omnia vt nos haberemus, edulia quidem omnigena haberemus, potum dulcem haberemus, pecunias haberemus, mollẽ lectũ haberemus: præterea pulchras domos, ac reliqua demum omnia mirũ in modum præparata.

Nam & ipſa quoque artium effecta, deorum dona ſunt. At viuere omnibus hiſce bonis priuatum, id fuerit profectò miſerum, etiamſi ab alio quopiam priueris, quemadmodum hi qui ſeruantur in vinculis: longè verò miſerius, ſi quis ipſe ſeſe omnibus bonis priuet. Nam ea demum manifeſta inſania eſt. CYNICVS. Et rectè quidem fortaſſe dicis. Verùm iſtuc dic mihi: Si quis diuite quopiam alacriter atque humanè, quin prolixè quoque exhibente conuiuium, tum hoſpites excipiente & multos ſimul & omnigenos, alios quidem imbecillos, alios autem robuſtos; deinde apponente multa atque omnigena: ſi quis, inquam, omnia corripiat, omniáque deglutiat, non ea tantùm quæ vicina ſunt, ſed ea quoque quę procul abſunt, præparata videlicet inualidis, ipſe tamen valens, cùm vnum duntaxat ventrem habeat, nec multis vt nutriatur indigeat, diutiùs tamen quàm alij multi immoretur, hic vir cuiuſmodi tibi videtur eſſe? probúſne? LVCIA. Non mihi quidem. CYN. Quid verò, num temperans? LVCIA. Ne id quidem. CYN. Quid verò ſi quis eiuſdem menſæ particeps, multa illa ac varia negligat, vno quopiam ex his quæ proximè apponuntur, electo, cùm ſatis in ſuam habeat neceſſitatem, id decenter edat, eóque ſolo vtatur, cætera illa ne reſpiciat quidem: an non hunc temperatiorem & meliorem virum illo putabis? LVCIA. Ego certè. CYN. Vtrùm ergo iam intelligis, an me oportet dicere? LVCIA. Quidnam? CYN. Quòd Deus illi quidem pulchrè conuiuium inſtruenti ſimilis eſt, vt qui appoſuerit multa ac varia, atque omnigena, vti eſſent quæ cuique conuenirent, alia quippe valentibus, alia rurſus ægrotantibus, atque alia quidem robuſtis, alia verò inualidis: non vt omnibus vtamur omnes, ſed vt his vtantur ſinguli, quæ ſuæ cuiuſque naturæ conueniunt, & ex ipſis, quacunque re maximè quenque indigere contigerit. At vos illum qui per inſatiabilitatem atque incontinentiam omnia corripit, refertis, vt qui rebus vti velitis omnibus, & vndecunque partis, non ſolis contenti præſentibus, exiſtimantes propriam quidem neque terram, neque mare ſufficere, ſed importantes ab ipſis vſque terræ finibus voluptates, partiſque rebus peregrina præferentes,

καὶ γὰρ αὖ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, δῶρα τῶν θεῶν ἐστι. Τὸ δὲ πάντων τούτων ζῆν ἀπεστερημένον, ἄθλιον μέν, εἰ καὶ ὑπ' ἄλλου τινὸς ἀπεστέρητο, καθάπερ οἱ ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις. πολὺ δὲ ἀθλιώτερον, εἴ τις αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποστερήσι πάντων τῶν καλῶν. μανία τις ἤδη τοῦτό γε σοφός. ΚΥ. Ἀλλ' ἴσως ὀρθῶς λέγεις. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπέ, εἴ τις ἀνδρὸς πλουσίου παρθύμως καὶ φιλανθρώπως, ἔτι τε φιλοφρόνως ἑστιῶντος, καὶ ξενίζοντος πολλοὺς ἅμα καὶ παντοδαπούς, τοὺς μέν, ἀσθενεῖς, τοὺς δέ, ἐρρωμένους, κἄπειτα παρατιθέντος πολλὰ καὶ παντοδαπά, πάντα ἁρπάζοι, καὶ πάντα ἐσθίοι, μὴ τὰ πλησίον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πόρρω, τὰ τοῖς ἀσθενοῦσι παρεσκευασμένα, ὑγιαίνων αὐτὸς, καὶ ταῦτα, μίαν μὲν κοιλίαν ἔχων, ὀλίγων δὲ ὥστε παραφλῶναι δεόμενος, ἐπὶ πολλῶν ὑπομεῖναι μέλλων χρόνον ὁ ἀνὴρ, ποῖός τις δοκεῖ σοι εἶναι; ἆρά γε φρόνιμος; ΛΥΚ. Οὐκ ἔμοιγε. ΚΥΝ. Ἢ δὲ, σώφρων; ΛΥΚ. Οὐδὲ τοῦτο. ΚΥΝ. Ἢ δὲ, εἴ τις μετέχων τῆς αὐτῆς ταύτης τραπέζης, τῶν μὲν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀμελήσ, ἓν δὲ τῶν ἐγκειμένων ὑπολεξάμενος, ἱκανῶς ἔχων πρὸς τὰ ἑαυτοῦ χρείαν, τοῦτο ἐσθίοι κοσμίως, καὶ τούτῳ μόνῳ χρῶτο, τοῖς δ' ἄλλοις οὐδὲ προσβλέποι, τοῦτον οὐχ ἡγῇ σωφρονέστερον, καὶ ἀμείνω ἄνδρα εἶναι; ΛΥΚΙΝ. Ἔγωγε. ΚΥΝΙΚΟΣ. πότερον οὖν, σωφρὼν, ἢ ἐμὲ δεῖ λέγειν; ΛΥΚΙΝΟΣ. Ὁ ποῖον; ΚΥΝΙΚΟΣ. ὅτι ὁ μὲν θεὸς, τῷ ξενίζοντι καλῶς ἐκείνῳ ἔοικε, παρατιθεὶς πολλὰ, καὶ ποικίλα, καὶ παντοδαπά, ὅπως ἔχωσιν ἁρμόζοντα· τὰ μὲν, ὑγιαίνουσι, τὰ δ', ῥωσθεῖσι· καὶ τὰ μὲν, ἰσχνοῖς, τὰ δ', ἀσθενοῦσιν, οὐχ ἵνα χρώμεθα ἅπαντες πάντες, ἀλλ' ἵνα τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος, καὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν, ὅτου ἂν δὴ τύχοι, μάλιστα δεόμενος. ὑμᾶς δ', τὸν δι' ἀπληστίαν τε καὶ ἀκρασίαν ἁρπάζοντι πάντα, οὕτω μάλιστα ἐοικότας, πᾶσι χρῆσθαι ἀξιοῦντας, καὶ τοῖς ἀπόντας, μὴ τοῖς παρ' ὑμῖν μόνον, ἢ γῆν, ἢ θάλατταν τὴν καθ' αὑτοὺς αὐτάρκη νομίζοντες, ἀλλ' ἀπὸ πάντων γῆς ἐμπορευόμενοι τὰς ἡδονὰς, καὶ τὰ ξενικὰ τῶν ὀπτανείων ἀεὶ προτιμῶντες,

καὶ τὰ

καὶ τὰ πολυτελῆ τῶν εὐτελῶν, καὶ τὰ δυσπόριστα τῶν εὐπορίστων. καθόλου δὲ, πράγματα, καὶ κακὰ ἔχειν μᾶλλον ἑλόμενοι, ἢ δίχα πραγμάτων ζῆν. τὰ γοῦν δὴ πολλὰ, καὶ πλούσια, καὶ εὐδαιμονικὰ σκευάσματα, ἐφ' οἷς ἀγάλλεσθε, ἀφ' πολλῆς ὑμῖν ταῦτα κακοδαιμονίας καὶ ταλαιπωρίας παρεγένετο. σκόπει γὰρ εἰ βούλει, τὸν πολύβυκτον χρυσὸν, καὶ τὸν ἄργυρον, σκόπει τὰς οἰκίας τὰς πολυτελεῖς, σκόπει τὰς ἐλεφαντίνας τὰς ἐστρωμένας, σκόπει τὰ τύπτοις ἀκόλαστα πόμτα· πόσων πραγμάτων ἐστὶν ὠνητὰ, πόσων πόνων, πόσων κινδύνων, μᾶλλον δὲ, αἱμάτων, καὶ θανάτου, καὶ ἀμφιβολίας ἀνδρῶν πόσης; οὐ μόνον ὅτι πλέοντες ἀπόλλυνται ἀφ' ταῦτα πολλοὶ, καὶ ζητοῦντες καὶ δημιουργοῦντες δηναὶ πάσχουσιν· ἀλλ' ὅτι καὶ πολυμάχιτά ἐστι, καὶ ἐπιβουλεύονται ἀλλήλοις ἀφ' ταῦτα, φίλοις φίλοι, καὶ πατράσι παῖδες, καὶ γυναῖκες ἀνδράσιν. οὕτως οἶμαι καὶ τῷ Ἐριφύλῃ, ἀφ' τὸν χρυσὸν παρδοῦναι τὸν ἄνδρα· καὶ ταῦτα μύθοι πόμτα γίγνεται, τῶν μυθῶ ποικίλων ἱματίων, οὐδέν τι μᾶλλον θάλπειν δυναμένων· τῶν δὲ χρυσοτύπων οἰκιῶν, οὐδέν τι μᾶλλον σκεπουσῶν· τῶν δὲ ἐκ πομάτων τῶν ἀργυρῶν, οὐκ ὠφελούντων τὸν πότον, οὐδὲ τῶν χρυσῶν, οὐδὲ τῶν ἐλεφαντίνων αὖ κλινῶν, τὸν ὕπνον ἡδίω παρεχομένων· ἀλλ' ὄψει πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐλεφαντίνης κλίνης, καὶ τῶν πολυτελῶν στρωμάτων, τοὺς εὐδαίμονας, ὕπνου λαχεῖν οὐ δυναμένους. ἔτι δὲ καὶ αἱ πολυτελαὶ περὶ τὰ βρώματα παρασκευαὶ, πρόφασιν μὲν οὐδὲν μᾶλλον, λυμαίνονται δὲ τὰ σώματα, καὶ τοῖς σώμασι νόσους ἐμποιοῦσι. τί δὲ δεῖ λέγειν ὅσα τῶν ἀφροδισίων ἕνεκα πράγματα ποιοῦσί τε καὶ πάσχουσιν οἱ ἄνθρωποι; καίτοι ῥᾴδιον ἦν παραπλῆξαι ταύτῃ τῇ ἐπιθυμίᾳ, εἰ μή τις ἐθέλοι πυθέσθαι. καὶ οὐδεὶς εἰς ταύτην ἡ μανία καὶ ἀφροσύνη φαίνεται τοῖς ἀνθρώποις ἥκειν. ἀλλ' ἤδη τῶν ὄντων τῷ χρῆσιν αἱρεσίφοισιν, ἐκείνῳ χρώμενοι, παρὸ ὃ μὴ πέφυκεν, ὥσπερ εἴ τις αὐλὸν ἀμάξης ἐθέλοι τῇ κλίνῃ χρήσασθαι, καθάπερ ἀμάξῃ. ΛΥ. καὶ τίς οὗτος; ΚΥ. ὑμεῖς οἱ τοῖς ἀνθρώποις ἅπερ ὑποζυγίοις χρῆσθε, καθίετε ὑπὲ αὐτοὺς, ὥσπερ ἁμάξας, τὰς κλίνας τοῖς πραχήλοις ἄγειν, αὐτοὶ δ' ἄνω κατακείσθε πρυφῶντες,

sumptuosáque frugalibus, atque ea quæ difficilè comparantur, his quæ sunt comparatu facilia: in summa denique molestias maláque potiùs eligentes, quàm absque molestiis viuere. At isti quidem plurimi ac pretiosi beatique apparatus quibus exultatis, per magnam ad vos miseriam ærumnámque perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si libet, argentúmque considera: domus considera sumptuosas, vestes operosas considera: atque eius generis omnia, quanto negotio emuntur, quot laboribus, periculis, imò sanguine ac cæde, quantóque hominum interitu: non ideo solùm, quòd dum nauigant, propter ista pereunt complures: ac dum quærunt parántque, grauia perferunt: sed ob id quoque, quòd digladiationes multas pariunt, quódque ob ea insidiantur inuicem & amicis amici, & parentibus liberi, & maritis coniuges. Sic opinor Eriphylen quoque auri gratia prodidisse maritum. Atque hæc quidem omnia fiunt, quum tamen vestes illæ variæ nihilo magis quicquam queant calefacere, auratáque illa ædificia nihilo prorsus magis tegant, nec pocula illa argentea potui quicquam magis conducant, sed nec aurei illi nec eburnei item lectuli somnum suauiorem præbeant: imò videbis frequenter in eburneo lecto, sumptuosísque stromatibus, beatis illis somnum contingere non posse. Præterea omnigenæ illæ circa edulia curæ, nihilo magis alunt, quin tabefaciunt potiùs corpora, iisdémque morbos ingenerant. Quid autem dicere attinet, libidinis gratia quantas molestias mortales & faciunt, & patiuntur? Quanquam facile est isti cupiditati mederi, nisi quis velit indulgere deliciis. At ne hæc quidem insania corruptelaque sufficere videtur mortalibus, sed iam rerum etiam vsum peruertunt, singulis rebus ad id vtentes, ad quod minimè paratæ sunt, quemadmodum lecto si quis vti carpenti loco velit, ac tanquam curru. LVCIA. Quisnam is est? CYN. Vos, inquam, qui hominibus tanquam iumentis vtimini. Nam eos iubetis, vt lecticas tanquam currus in ceruicibus ferãt, ipsi verò in sublimi residetis delicati,

atque illinc homines perinde tanquam asinos aurigamini, imperantes vt hac nō illac eant: & qui hæc facitis maximè, iidem maximè beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantùm vt alimentis vtuntur, verùm tincturas etiam quasdam ex his machinantur, eos dico qui purpuram tingunt: nónne & hi præter naturam his vtuntur quæ à deo præparata sunt? L V C. Non per Iouem, siquidem tingere etiam potest, non comedi tantùm, purpuræ caro. C Y N. At non in id tamen nata est. Nam & cratere quispiam, si præter naturam detorqueat, ollæ loco posset vti, nec in id tamē paratus erat. Sed quo pacto posset quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere, quæ tanta est? At tu me quoq; quòd nolo eius esse particeps, incusas: viuo ego tamen quemadmodum modestus ille, his videlicet duntaxat, quæ mihi apponuntur, vescens, ac frugalissimis vtens: variis verò illis atque omnigenis minimè inhians. Ac deinde quum paucis egeam, ac minimè multis vtar, ferinam tibi videor vitam viuere. Atqui hac ratione tua Dij profectò in periculum veniunt ne & ipsi sint feris etiam deteriores, quippe qui rei nullius indigent. Verùm vt exactiùs intelligas cuiusmodi horum vtrunque sit, vel paucis videlicet egere, vel multis, considera quòd pluribus egēt primùm pueri quàm adulti, deinde mulieres quàm viri, tum ægroti quàm valentes: atque omnino in summa, inferiora quælibet præstantioribus plurium indigent: proinde Dij omnino nullius egent rei: qui verò ad Deos accedunt proximè, quàm minimis egent. An Herculem putas omnium hominum præstantissimum, quippe diuinum virum, deúmque rectè creditum, miserum tunc fuisse, quum circumiret nudus, pelle duntaxat indutus, harum rerum nostrarū nihil desiderans? At ille miser profectò non erat, quippe qui miseriā ab aliis propulsabat: neque rursus pauper, qui terra marique dominabatur. Nempe quocunque intendisset impetū, omnes quaqua versum superabat: nec in quenquam sui temporis incidit, qui se vel æquarit vnquam, vel vicerit, quoad ex humanis excesserit. At tu illi stromata putas calceósque defuisse, atque ob id mundum obambulasse tantum virum? Dicendum profectò non est: sed continens erat ac fortis, & moderatè viuere volebat, non indulgere deliciis.

Α ἐκεῖθεν, ὥσπερ ὄνους ἐλαύνοντες τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ἀλλὰ μὴ οὕτως πέπεσθαι κελεύοντες. καὶ οἱ ταῦτα μάλιστα ποιοῦντες, μάλιστα μακαρίζεσθε. οἱ δὲ τοῖς κρέασι, καὶ μὴν ἔνια ἡδονῇ χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βαφὰς μηχανώμενοι δι' αὐτῶν, οἷοί γέ εἰσιν οἱ τὴν πορφύραν βάπτοντες, οὐχὶ καὶ αὐτοὶ παρὰ φύσιν χρῶνται τοῖς ὑπὸ θεοῦ κατασκευάσμασι; ΛΥ. Νὴ Δία. δύναται γὰρ βάπτειν, οὐκ ἐσθίεσθαι μόνον ὅ γε τῆς πορφύρας κρέας. ΚΥ. ἀλλ' οὐ πρὸς τοῦτο γέγονεν· ἐπεὶ καὶ τὸν κρατῆρα δύναιτ' ἄν τις βιαζόμενος, ὥσπερ χύτραν χρήσασθαι, πλὴν οὐ πρὸς τοῦτο γέγονεν. ἀλλὰ γὰρ πῶς ἂν ἅπασαν τὴν τούτων τῆς κακοδαιμονίας διελθεῖν δύναιτ' ἄν, τοσαύτη τίς ἐστι; σὺ δέ μοι δοκεῖς μὴ βούλεσθαι τούτης μετέχειν, ἐγκαλεῖς· ζῶ δὲ καθάπερ ὁ κόσμιος ἐκεῖνος, διωγμένος τοῖς κατ' ἐμαυτὸν, καὶ τοῖς εὐτελεστάτοις χρώμενος. τῶν δὲ ποικίλων καὶ πανταδαπῶν οὐκ ἐφιέμενος. κἄπειτα θηρείου βίου, βραχέων δεόμενος, καὶ ὀλίγοις χρώμενος, δοκῶ σοι ζῆν, κινδυνεύουσιν οἱ θεοὶ καὶ τῶν θηρίων εἰς χείρονες, καθάπερ τὸν σὸν λόγον, σοβαλικὸς γὰρ εἶναι. ἵνα δὲ καταμάθῃς ἀκριβέστερον τό, τε ὀλίγων καὶ τὸ πολλῶν δεῖσθαι, ποῖόν τι ἑκάτερόν ἐστιν, σύννοησον ὅτι δέονται πλειόνων, οἱ μὲν παῖδες, τῶν τελείων, αἱ δὲ γυναῖκες, τῶν ἀνδρῶν, οἱ δὲ νοσοῦντες, τῶν ὑγιαινόντων. καθόλου δὲ πάντων ὁ χείρων τοῦ κρείττονος πλειόνων δεῖται. διὰ τοῦτο, θεοὶ μέν, οὐδενὸς· οἱ δ' ἔγγιστα θεῶν, ἐλαχίστων δέονται. ἢ νομίζεις τὸν Ἡρακλέα τῶν πάντων ἀνθρώπων ἄριστον, θεῖον δὲ ἄνδρα, καὶ θεὸν ὀρθῶς νομισθέντα, διὰ κακοδαιμονίαν ἀφεικέναι γυμνόν, δέρμα μόνον ἔχοντα, καὶ μηδενὸς τῶν αὐτῷ ὑμῖν δεόμενον; ἀλλ' οὐ κακοδαίμων ἦν ἐκεῖνος, ὃς καὶ τῶν ἄλλων ἀπήμυνε τὰ κακά. οὐδ' αὖ πένης, ὃς γῆς καὶ θαλάττης ἦρχεν. ἐφ' ὅ, τι γὰρ ὁρμήσειεν, ἁπάντων πάντων ἐκράτει, καὶ οὐδενὶ τῶν τότε ἐνέτυχεν ὁμοίῳ, οὐδὲ κρείττονι ἑαυτοῦ, μείζων γὰρ ἐξ ἀνθρώπου ἀπῆλθεν. ἢ σὺ δοκεῖς στρωμάτων καὶ ὑποδημάτων ἀπόρως ἔχειν, ἃ διὰ τοῦτο θαυμάζεις; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ἀλλ' ἐγκρατὴς, καὶ καρτερικὸς ἦν, καὶ κρατεῖν ἤθελε, καὶ τρυφᾶν οὐκ ἐβούλετο.

ὁ δὲ Θησεὺς ὁ τούτου μαθητής, βασιλεὺς μὲν ἁπάντων Ἀθηναίων, υἱὸς δὲ Ποσειδῶνος, ὡς φασιν, ἄρειος δὲ τὴν καθ' αὑτόν; ἀλλ' ὅμως καὶεῖνος ἤθελεν ἀνυπόδητος εἶναι, καὶ γυμνὰς βαδίζειν καὶ πώγωνα καὶ κόμην ἔχειν ἤρεσκεν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἐκείνῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἤρεσκεν. ἀμείνους γὰρ ἦσαν ὑμῶν· καὶ οὐκ ἂν ὑποστείνειεν οὐδὲ εἷς αὐτῶν οὐδὲν μᾶλλον, ἢ τὴν λευκὴν τὶς ξυρώμενος. ὑγρότητα γὰρ, καὶ ἁπαλότητα σαρκὸς, γυναιξὶ πρέπειν ἡγοῦντο· αὐτοὶ δ' ὥσπερ ἦσαν, καὶ φαίνεσθαι ἄνδρες ἤθελον, καὶ τὸν πώγωνα, κόσμον ἀνδρὸς ἐνόμιζον, ὥσπερ ἐπὶ ἵππου χαίτην, καὶ λέοντι δῆλα, οἷς ὁ θεὸς ἀγλαΐας καὶ κόσμου χάριν προσέθηκέ τινα· ὅτῳοὖν καὶ τοῖς ἀνδράσι τὸν πώγωνα προσέθηκεν. ἐκείνους οὖν ἐγὼ ζηλῶ τοὺς παλαιούς, καὶ ἐκείνους μιμεῖσθαι βούλομαι, τοὺς δὲ νῦν οὐ ζηλῶ τῆς θαυμαστῆς ταύτης εὐδαιμονίας, ἣν ἔχουσι, καὶ ταῖς περιπέζαις, καὶ ἐσθῆσι, καὶ λεαίνοντες καὶ ψιλεύοντες πᾶν τὸ σῶμα πρόσω, καὶ μηδὲ τῶν ἀπορρήτων οὐδὲν, ἢ πέφυκεν, ἐᾶντες. εὔχομαι δέ μοι τοῖς μὲν πόδας, ὁπλῶν ἵππειον οὐδὲν διαφέρειν, ὥσπερ φασὶ Χείρωνος· αὐτὸς δὲ μὴ δεῖσθαι τροφῆς, ὥσπερ οἱ λέοντες· ὅτε δὲ φορᾶς δεῖσθαι πολυτελοῦς μᾶλλον ἢ οἱ κύνες. εἶη δέ μοι, γῆν μὲν ἅπασαν οἰκεῖαν αὐτάρκη ἔχειν, οἶκον δὲ τὸν κόσμον νομίζειν, τροφὴν δὲ αἱρεῖσθαι τὴν ῥᾳδίως ποριζομένην. χρυσὸν δὲ καὶ ἀργύρου, μὴ δεηθείην, μήτ' οὖν ἐγὼ, μήτε τῶν ἐμῶν φίλων μηδείς. πάντα γὰρ τὰ κακὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐκ τῆς τούτων ἐπιθυμίας φύονται, καὶ στάσις καὶ πόλεμοι, καὶ ἐπιβουλαὶ, καὶ σφαγαί. τούτῳ πάντα πλοῦτον ἔχει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πλείονος· ἀλλ' ἡμῖν αὐτὴν ἀπεὶν, καὶ πλεονεξίας μήποτε ἐρᾶν εἴθειμεν· ἐπιεικτὸν δ' ἀνέχεσθαι δυναίμεθ' ἂν. τοιαῦτά σοι τάχα ἡμέτερα, πολὺ δήπου διάφορα τοῖς τῶν πολλῶν βουλήμασι. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ τῷ χρώματι διαφέρομεν αὐτῶν, ὁπότε καὶ τῇ προαιρέσει τοσοῦτον διαφέρομεν. θαυμάζω δέ σου πῶς ποτε κιθαρῳδοῦ μὲν τινα νομίζεις στολὴν, καὶ σχῆμα, καὶ αὐλητοῦ, νὴ Δία, σχῆμα καὶ στολὴν τραγῳδοῦ, ἀνδρὸς δὲ ἀγαθοῦ σχῆμα καὶ στολὴν οὐκ ἔτι νομίζεις,

A Quid Theseus eius discipulus? An non rex erat Atheniensium omnium, ac filius etiam, vt ferunt, Neptuni, sua certè tempestate fortissimus? Attamen ille quoque voluit sine calceis esse, ac nudus ingredi: barbámque & comam nutrire placuit ei: nec ei tamen solùm, sed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores erant quàm vos: atque adeò ne sustinuisset quidem eorum quisquam aliquid huiusmodi, nihilo profectò magis quàm leo quispiam sese tonderi. Siquidem carnis mollitiem ac læuorem decere mulieres existimabant, ipsi verò sicuti erant, ita videri quoque viri volebant: B ac barbam quidem cultum viri ducebant, quemadmodum in equis iubam, in leonibus barbam, quibus deus splendoris quandam atque ornamenti venustatem dedit: sic & viris barbam adiunxit. Illos igitur ego æmulor, veteres inquam illos imitari volo. huius verò tempestatis homines non æmulor mirabilis huius felicitatis nomine, quam in epulis & vestibus habent, dum poliunt ac læuigant singulas corporis partes, ac ne secretiorum quidem vllam, ita vt instituit natura, dimittentes. At mihi certè pedes opto vt nihil equinis differant, quales Chironis fuisse ferunt. Tum C vt ipse stromatis non egeam, more leonum, nec cibo egeam magis exquisito quàm canes. Contingat præterea mihi, vt terra quæuis mihi per se pro cubili sufficiat. Domum verò vt mundum hunc existimem. Alimenta demum vt ea diligam, quæ facillimè comparari possint. Aurum verò argentúmque ne desiderem vnquam, neque ego neque meorum amicorũ quisquam. Omnia nanque mala inter homines ex horum cupiditate nascũtur, & seditiones, & bella, & insidiæ & cædes. Hæc omnia fontẽ habent plus habendi cupidinem. Ad hæc à nobis abscedat procul, ne vnquam plus satis appetam: minùs verò cùm habeam, ferre æquo animo valeam. Nostra quidem ita se habẽt. Plurimum profectò à vulgi sententiis ista dissentiunt. Neque quicquam ergo mirandum est, si ab his differimus habitu, à quibus tantum differimus instituto. Sed te miror, quonam pacto, cùm suam quandam citharœdo vestem tribuas cultúmq; atque adeo tibicini suum, & tragœdo suum: bono viro cultum vestémque propriam nullam existimas,

ſed eandem ei cum vulgo habendam cenſes, idque quum vulgus malum ſit. Quòd ſi bonorum cultus proprius debet eſſe vllus, quínam deceat magis quàm hic meus, qui maximè luxurioſis pudendus ſit, quémque illi maximè auerſentur? Cultus ergo meus huiuſmodi eſt, ſqualidum eſſe, hirſutum eſſe, tritum pallium indui, comam producere, ac ſine calceis ingredi. Veſter verò, cinædorum ornatui ſimillimus eſt, nec dignoſcere vos quiſquam ab illis poſſit neque colore veſtium, neque mollitie, neque camiſiarum numero, neque lacernis, neque calceis, neque capillorum cura, neque odore. Nam & redoletis vt illi, iam præſertim vos, qui eſtis feliciſſimi. Et quidem quid facias, quum vir eundem cum cinædis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis præſtatis, voluptatibus verò nihilo minùs quàm illi ſuperamini: eadem comeditis, eodem modo dormitis atque inceditis, imo verò incedere non vultis, ſed geſtari potiùs tanquam ſarcinæ, alij ab hominibus, alij verò à iumentis. At me pedes ipſi geſtant, quocúque ſit opus: egóque & frigus tolerare ſufficio, & calorem pati: eáque quæ dij obtulerint, minimè moleſtè ferre, ideo videlicet, quia miſer ſum. Vos verò propter hanc felicitatem nulla eſtis fortuna contenti, ſed omnium pœnitet: ac præſentia ferre non poteſtis, abſentia deſideratis, hyeme quidem optantes æſtatem, æſtate rurſum hyemem: atque in calore frigus, in frigore viciſſim calorem: quemadmodum ægrotantes, moroſi ſemper & queruli: quod in illis quidem facit morbus, in vobis verò mores. Atque hæc ita quum ſint, iam nos in vitam veſtram traducere æquum cenſetis, noſtráque corrumpere, quum ſæpe malè conſulta ſint quæ facitis, ipſique ſitis in veſtris ipſorum negotiis minimè circunſpecti, nihílque eorum iudicio ac ratione, ſed conſuetudine cupiditatis faciatis. Quamobrem nihil profectò differtis vos ab his qui torrente feruntur. Illi quippe quocunque fluxus intenderit, eò rapiuntur: & vos itidem quocunque libidines. Ac ſimiliter quidem vobiſcum agitur, vt cum quodam qui equum inſanum aſcenderat: equus igitur virum corripiens abſtulit: hic verò ampliùs iam deſilire equo currente non poterat:

A ἀλλὰ τὴν αὐτὴν αὐτοῖς δόξαν ἔχειν τοῖς πολλοῖς. καὶ ταῦτα, τῶν πολλῶν κακῶν ὄντων. εἰ μὲν δεῖ ἑνὸς ἰδίου σχήματος τοῖς ἀγαθοῖς, τί πρέποι ἂν μᾶλλον, ἢ τοῦθ' ὅτῳ αἰσχύνεσθαι μᾶλλον τοῖς ἀκολάστοις ἐστί, καὶ ὅτῳ ἀπολαῦσαι αὖ οὗτοι μάλιστα ἔχουσιν. ἐκείνων τὸ γε ἐμὸν σχῆμα, τοιοῦτόν ἐστιν, αὐχμηρόν ἐστι, λάσιον ἐστι, πίλωμα ἔχει, κομᾶν, ἀνυποδητεῖν. τὸ δ' ὑμέτερον, ὅμοιον τῷ τῶν καταύλων, καὶ δύσχριτον οὐδὲ εἷς ἂν ἔχοι, ἢ τῇ χροιᾷ τῶν ἱματίων, ἢ τῇ μαλακότητι, ἢ τῷ πλήθει τῶν χιτωνίσκων, ἢ τοῖς ἀμφιάσμασιν, οἰκ ἂν ὑποδήμασιν, ἢ καταπύκτῃ τριχῶν, οὐκ ὀσμῇ. καὶ γὰρ ἀπόζετε ἤδη παραπλήσιον ἐκείνοις, οἱ βδαιμονέστατοι ἁπάντων μάλιστα. καίτοι τί ἂν δύνῃ τις ἀνὴρ τῷ αὐτῷ τοῖς καταύλοις ὁδοιπορῶν ἔχοντος; ἐγὼ δρομῶ τοὺς μὲν πόδας, οὐδὲν ἐκείνων μᾶλλον αἰσχυνόμενος, τὰς δ' ἡδονάς, οὐδὲν ἐκείνων ἧττον. καὶ πέφευγα τοὺς αὐλοῦς, καὶ κοιμῶμαι ὁμοίως, καὶ βαδίζετε. μᾶλλον δὲ βαδίζειν οὐκ ἐθέλετε, φέρεσθε δέ, ὥσπερ τὰ φορτία, οἱ μὲν, ὑπ' ἀνθρώπων, οἱ δέ, ὑπὸ κτηνῶν, ἐμὲ δὲ οἱ πόδες φέρουσιν ὅποι περ δεῖ μοι. κἀγὼ μὲν ἰσχνὸς καὶ ῥίγους αἴρομαι, ὁ δὲ πάλπος φέρει, καὶ τοῖς τῶν θεῶν ἔργοις μὴ διαφέρομαι, ὅτι ἄθλιός εἰμι. ὑμεῖς δέ, ἅτε τὸν εὐδαιμονίαν, οὐδενὶ τῶν γιγνομένων ἀρέσκεσθε, καὶ πόρρω μέμφεσθε. καὶ τὰ μὲν παρόντα, φέρειν οὐκ ἐθέλετε. τῶν δὲ ἀπόντων, ἐρᾶτε· χειμῶνος μὲν δύσχιμοι θέρος, θέρους δὲ, χειμῶνα, καὶ καύματος μὲν ῥίγος, ῥίγους δέ, καῦμα, καθάπερ οἱ νοσοῦντες διαφόρως, καὶ μεμψίμοιροι ὄντες· αἰτία δὲ ἐκείνοις μὲν, ἡ νόσος. ὑμῖν δέ, ὁ τρόπος. κἄπειτα ἡμᾶς μεταπίθεσθαι, καὶ ἐπιτρέπετε τὰ ὑμέτερα ἀλλήλοις ὑπὸ τιμῆς μὲν, κακῶς βουλευομένοις πολλάκις περὶ ὧν πράττουσι, αὐτοὶ ἀσκεπτοι ὄντες περὶ τῶν ἰδίων, καὶ μηδὲν αὐτῶν κρίσει καὶ λογισμῷ ποιούμενοι, ἀλλ' ἔθει, καὶ ἐπιθυμίᾳ. βιαιδρομεῖ οὐδὲν ὑμεῖς διαφέρετε τοῦ ἵππου χαμαίρρυτα φερομένου. ἐκεῖνοί τε γὰρ ὅπου αὐτοῖς τὸ ῥεῦμα, ἐκεῖ φέρονται· καὶ ὑμεῖς, ὅπου αὐτὰς ἡ ἐπιθυμία. πάσχετε δὲ παραπλήσιόν τι, ὅ φασι παθεῖν τινα ἐφ' ἵππου αἰσθόμενον, μαινόμενον· ἁρπάσας γὰρ αὐτὸν, ἔφερεν ἄφετος ὁ ἵππος· ὁ δ' οὐκ ἔτι καταβῆναι, τοῦ ἵππου θέοντος, ἐδύνατο.

καὶ τῆς ἀπαντήσας, ἠρώτησεν αὐτὸν, ποίαν ἄπεισιν, ὁ δὲ εἶπεν, ὅπου αὐτῷ δοκεῖ, δείκνυσι τὸν ἵππον. καὶ ὑμᾶς αὖ τις ἐρωτᾷ ποῖ φέρεσθε, τἀληθῆ ἐθέλοντες λέγειν, εἴπατε, ἁπλῶς μέν, ὅπου γὰρ αὖ ταῖς ὁρμαῖς δοκῇ· κατὰ μέρος δὲ, ὅπου γὰρ αὖ τῇ ἡδονῇ· ποτὲ δὲ, ὅπου τῇ δόξῃ· ποτὲ δὲ αὖ, τῇ φιλοκερδείᾳ· ποτὲ δὲ ὁ θυμὸς, ποτὲ δὲ ὁ φόβος, ποτὲ δὲ ἄλλό τι ἕκαστον ὑμᾶς ἐκφέρειν φαίνεται. οὐ γὰρ ἑνὸς, ἀλλ' ὅτι πολλοὺς γε ὑμεῖς γε ἵππους βεβηκότες, ἄλλοτε ἄλλον, καὶ μεταβαλλόντων πάντων, φέρεσθε. ὑπὸ γὰρ οὐκ ἐκφέρουσιν ὑμᾶς εἰς βάραθρα, καὶ χρημνούς. ἴστε δ' ἴσως μὲν πρὶν πεσεῖν, ὅτι πεσεῖσθαι μέλλετε. ὁ δὲ τρίβων οὗτος, οὗ καταγελᾶτε, καὶ ἡ κόμη, καὶ τὸ ἧμα τοῦτο, τηλικοῦτόν ἐστι δύναμιν, ὥστε παρέχειν μοι ζῆν ἐφ' ἡσυχίας, καὶ παρεῖναι ὅ, τι βούλομαι, καὶ συνεῖναι οἷς βούλομαι. τοὺς γὰρ ἀμαθεῖς ἀνθρώπους, καὶ ἀπαιδεύτους, οὐδεὶς ἂν ἐθέλοι μοι παρεῖναι διὰ τὸ ἧμα. οἱ δὲ μαθητοὶ, καὶ πάνυ πόρρωθεν ἔρχονται. παρεῖσι δὲ οἱ κομψότατοι, καὶ ὀξυτάτοι, καὶ ἀρετῆς ὀρεγόμενοι τάχιστα. οὗτοι μάλιστά μοι παρεῖσι. τοῖς γὰρ τοιούτοις ἐγὼ χαίρω συνών. θύρας δὲ τῶν καλουμένων ἀνθρώπων, οὐ περιβλέπω, τοῖς δὲ χρυσοῦς στεφάνους, καὶ πλοῦτον πορφύραν, τύφον νομίζω, καὶ τοὺς ἀνθρώπους καταγελῶ. ἵνα δὲ μάθῃς περὶ τοῦ ἧματος, ὡς οὐκ αἰδέσιμον μόνον ἀγαθοῖς, ἀλλὰ καὶ θεοῖς πρέπον τὸ, ἔπειτα καταγελᾷς αὐτοῦ, σκέψαι τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν, πότερά σοι δοκοῦσιν ὁμοίους ἔχειν ὑμῖν, ἢ ἐμοί. καὶ μὴ μόνον γε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς ναοὺς ὑπερβάντι πρεῖον, πότερον αὐτοῖς οἱ θεοὶ κομῶσι, καὶ θριξὶν, ὡς ἐγὼ, ἢ καθάπερ ὑμᾶς, ἐξυρημένοι πλάττονται, καὶ γράφονται. καὶ μήτοι καὶ ἀχίτωνας ὄψει τοὺς πολλοὺς, ὥσπερ ἐμέ. τί οὖν ἔτι τολμᾷς περὶ τούτου τοῦ ἧματος λέγειν ὡς φαύλου, ὁπότε καὶ θεοῖς φαίνεται πρέπον;

quidam verò cùm occurriſſet ei, rogauit quonam tenderet: hic reſpõdit, Quocunque huic videtur, equum demonſtrans. Quòd ſi vos quiſquam roget, quò feramini: ſi verum vultis dicere, dicetis in vniuerſum quidem, quocunque videatur affectibus: ſigillatim verò, interdum quocunque voluptati, interdum quocunque ambitioni, interdum turſus quò lucri ſtudio. Quin interdum ira, interdum metus, interdum aliud quippiam huiuſmodi vos auferre videtur. Neque enim vnum dumtaxat equum vos, ſed multos inſilientes, nunc hunc, nunc illum, furioſos quidem omnes, auehimini. Auferunt ergo vos in barathrum, ac prærupta: vos tamen priuſquam cadatis, caſuros vos eſſe neſcitis. At hoc detritum pallium quod vos ridetis, comáque habituſque meus tantam habet vim, vt vitam mihi quietam præbeat, vtque agam quicquid volo, verſerque cum quibus volo. Nempe ex indoctis atque ineruditis hominibus nemo me adire voluerit, ob hunc habitum: at molles etiam qui ſunt adhuc admodum procul, declinant: congrediuntur verò ſcitiſſimi atque modeſtiſſimi: & qui virtutem cupiunt, hi potiſſimùm congrediuntur mecum. horum ego conſuetudine delector. Eorum verò fores qui homines vocantur, non obſeruo: tum coronas aureas ac purpuram pro faſtu habeo, atque homines ipſos derideo. At vt cultum hunc intelligas non bonos modò viros, ſed ipſos etiam deos decere, atque eum deinde, ſi libet, irrideas, deorum ſtatuas conſidera, vtri videantur, vobísne, an mihi ſimiliores. Neque Græcorum ſolùm, ſed barbarorum etiam templa circunſpicias, vtrùm ipſi dij, vt ego, comati barbatique ſunt, an quemadmodum vos, raſi finguntur atque pinguntur. Quin plurimos etiam ſine tunicis conſpicies, vt me nunc eſſe vides. Quo pacto igitur audeas poſthac hunc habitum vitio dare, quum deos etiam decere videatur?

ΨΕΥΔΟΣΟΦΙΣΤΗΣ, Ἢ ΣΟΛΟΙΚΙΣΤΗΣ.

PSEVDOSOPHISTA, SEV SOLOECISTA.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Quanquam neque hic dialogus, vt suprà Lexiphanes ille, vertendus fuerat, quòd singula commodè ac suo modo Latinè reddi non possent, pro suscepto tamen opere audendum aliquid longiùs, & periculum qualecunque faciendum fuit. Quo æquiorem nobis lectorem fore puto, si qua etiam hic offenderit quæ expectationi ipsius non omnino respondebunt, præsertim cùm ipsum quoque exemplar quo nos vertendo vsi sumus, in quibusdam locis non ita syncerum & castigatum appareret. Tractat autem de Solœcismo Lucianus, quem veteres Latini, vt Gellius indicat, Stribiliginem vocarunt, Græci etiam Solœcon: atque illud innuit, haudquaquam ita expeditum aut obuium cuiuis esse, planè ac purè dicere, & ab omni vitio sermonis temperare, idque exemplo cuiusdam quem Pseudosophistam, à falsa, vt videtur, facundiæ atque doctrinæ persuasione, Solœcistam autem ab ipsa re appellat: qui cùm profiteretur se & loqui purè, & multos in sermone peccantes deprehendere facilè posse, interim ipse etiam illa quæ nota ac manifesta sunt, ignorare fingitur. Ac principio quidem varias Solœcismi formas exemplis cùm suis tum aliorum proponit: postremò autem & quædam explicat, & quod in quo vitium & peccatum sit, ostendit. Propriè autem ad grammaticos hic Dialogus pertinet: quem si multi illorum tam diligenter perpenderent, quàm facilè sibi ipsi persuadent & Latinè & Græcè interim se scire, in plerisque haud dubiè minus ostentationis & arrogantiæ inesset.

ΛΥΚΙΝΟΥ ΚΑΙ ΣΟΛΟΙΚΙΣΤΟΥ.

LVCIANI ET SOLOECISTÆ.

LVCIANVS. NVm igitur qui agnoscere solœcissantem potest, idem etiam cauere potest ne solœcisset? SOL. Mihi quidem ita videtur. LVC. Qui verò cauere non potest, ille nec agnoscere potest eum qui talis est? SOL. Rectè dicis. LVC. Tu verò teipsum negas solœcissare, aut quo pacto de te dicamus? SOL. Indoctus equidem essem, si cùm tantæ ætatis sim, adhuc solœcissarem. LVC. Proinde & alium deprehendere poteris qui hoc facit, & negantem conuincere? SOL. Prorsus itaque. LVCIA. Age nunc, conuince me solœcissantem. Iampridem enim solœcissare gestio. SOL. Proinde dic. LVC. At equidem iam graue istud commisi: tu verò non agnouisti. SOL. Ludis tu nunc? LVCIANVS. Non, per deos. Nam solœcismo commisso latui te, perinde ac nesciens. Rursus autem contemplare. Neq; enim te puto intelligere posse: quoniam alia quidem nosti, alia autem non nosti.

Ρᾴδιόν γε τὸν σολοικίζοντα δεινὸν, εἰδέναι καὶ φυλάξασθαι μὴ σολοικίζειν δυνατόν; ΣΟΛ. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. ΛΥΚΙΝ. ὁ δέ γε μὴ φυλάξασθαι, οὐδὲ γνῶναι τὸν οὕτως ἔχοντα; ΣΟΛ. ἀληθῆ λέγεις. ΛΥ. σὺ δὲ αὐτὸς φὴς οὐ σολοικίζειν, ἢ πῶς λέγομέν σοι περὶ σοῦ; ΣΟΛΟΙ. ἀπαίδευτος γὰρ ἂν εἴην, εἰ σολοικίζοιμι τηλικοῦτος ὤν. ΛΥΚΙΝ. οἶσθα οὖν ἔτι μείζω φιλοσόφου δυνάμει τῷ ῥᾳδίῳ, καὶ ἐλέγξαι τὸν ἁμαρτάνοντα; ΣΟΛ. πάμπολλοί γε. ΛΥ. ἴθι νυν, ἐμοῦ λαθοῦ σολοικίζοντος, αὖθις ἐμὲ σολοικισμῷ. ΣΟΛ. οἶσθα εἰπέ. ΛΥ. ἀλλ' ἔγωγε ἤδη δεινὸν εἰργασμαι, σὺ δὲ οὐκ ἐπίστασαι. ΣΟ. παίζεις ἔχων. ΛΥ. μὰ τοὺς θεούς. ἐπεὶ σολοικίσας, ἔλαθόν σε ὡς οὐκ ὀπτεύομεν αὖθις ἐὰν σκέψει, ἃ γάρ σε φημὶ δύνασθαι κατανοῆσαι ἐπεὶ ἃ μὲν οἶσθ', ἃ δ' οὐκ οἶσθα.

ΣΟ. εἰπὲ μόνον. ΛΥ. ἀλλά γ' νῦν σοι σολοικίσαι μοι, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. ΣΟ. πῶς γάρ, σὺ μηδὲν λέγοντος; ΛΥ. ἐγὼ μὲν λέγω, καὶ σολοικίζω, σὺ δ' οὐχ ἕπῃ τοῦτο δρῶντι· ἐπεὶ ἔφελον καὶ νῦν ἀκολουθοῦσαν διωκεῖν. ΣΟ. θαυμαστὰ λέγεις, εἰ μὴ διωκόμεθα καταμαθεῖν σολοικισμόν. ΛΥ. καὶ πῶς ἂν διώκοις τὸν ἕνα μαθεῖν, ὃς πρὸς ἀγροικᾷς; ΣΟ. τίνας πρὸς; ΛΥ. ἅλως ἀρτιγενεῖς. ΣΟ. ἐγὼ μὲν σε παίζειν δοκῶ. ΛΥ. ἐγὼ δέ, ἀγροῖκον τὸν ἁμαρτάνοντα ἐν τοῖς λόγοις. ΣΟ. καὶ πῶς ἄν τις μάθοι, μηδενὸς εἰρημένου; ΛΥ. λέλεκται, καὶ σεσολοίκισαι τετραπλῆ, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. μέγα οὖν ἆθλον κατέσπευδες ἄν, εἰ ἔγνως. ΣΟ. ἀ μέγα μέν, ἀναγκαῖον δὲ πᾶν ὁμολογήσομαι. ΛΥ. ἀλλ' οὐδὲ νῦν ἔγνως. ΣΟ. πότε νῦν; ΛΥ. ὅτε ἆθλον ἔφην σε κατασπεύδειν. ΣΟ. οὐκ οἶδα ὃ, τι λέγεις. ΛΥ. ὀρθῶς ἔφης. οὐ γὰρ οἶσθα· οὐ γὰρ εἰ. εἰ γε εἶ ὃ ἐμπεσόντων. οὐ γὰρ ἐθέλεις ἕπεσθαι. σεισόμεθα ἄν, εἰ δὲ θελήσεις. ΣΟ. ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι· σὺ δὲ οὐδὲν εἶπας ὧν ἂν θεσπέσιοι βροντίζοντες λέγουσι. ΛΥ. ὃ γὰρ νῦν ῥηθέν, μικρόν τί σοι φαίνεται κακὸν εἶναι; ὅμως δὲ ἀκολούθησον αὖθις, ἐπεὶ οὐκ ἔμαθες ἐνδραμούμενος. ΣΟ. μὰ τοὺς θεούς, οὐκ ἔγωγε. ΛΥ. ἀλλὰ μὲν μέντοι θᾶττον λαγὼ παχέως, ἂν σπουδῇς; ἀλλὰ γὰρ νῦν ἔξεστιν ἰδεῖν τὸν λαγώ· εἰ δὲ μή, πολλοὶ ἐνθένδε λαγὼ, λάσιοί σε ἐν βροντισμῷ πεσόντες. ΣΟ. ἀλλὰ λάσιοι. ΛΥ. καὶ μὲν ἔλαθόν γε. ΣΟ. θαυμαστὰ λέγεις. ΛΥ. σὺ δέ, ὑπὸ τῆς ἄγαν παιδείας διέφθορας, ὥστε μηδ' αὐτὸ τοῦτο βροντίζοντας καταμαθεῖν. οὐ γὰρ ἐθέλεις αὐτῷ δὸς πιεῖν. ΣΟ. ταῦτα μὲν οὐκ οἶδα πῶς λέγεις· ἐγὼ δὲ πολλοὺς ἤδη βροντίζοντας κατενόησα. ΛΥ. καὶμοὶ δοκεῖν εἶπε τότε, ὅταν τι τῶν παιδίων ᾖ, τῶν τὰς πύτθας θηλαζόντων. ἢ εἰ δὲ νῦν ἔγνως βροντίζοντά με, σὺ δὲ αὐξάνοντα παιδία βροντισμὸν ποιοῦντ' ἂν μηδὲν εἰδότ'. ΣΟ. ἀληθῆ λέγεις. ΛΥ. ἦ μὲν εἰ ταῦτα ἀγνοήσομεν, οὐδὲν γνωσόμεθα τῶν ἑαυτῶν, ἐπεὶ καὶ τόδε βροντιεῖ, ἀκήκοέ σε. μὴ δοκεῖν ἔπι λέγειν, ὡς ἱκανὸς εἶ καταδῦναι τὸν βροντίζοντα,

A SOL. Dic modò. LVC. Sed & nunc solœcismus à me commissus est, tu verò non cognouisti: SOL. Nam quomodo cognoscerem, cùm tu nihil dicas? LVC. Ego quidem dico, & solœcisso: tu verò non assequeris istud facientem: quoniam vtinam etiam nunc assequi possis. SOL. Mira dicis, si nequeam solœcismum quis sit, intelligeres. LVC. Et quo pacto vnum intelligeres, quando iam tres non animaduertisti? SOL. Quos tres? LVC. Totos recèns natos. SOL. Ego te quidem ludere puto. LVC. At ego te ignorare eum qui in verbis peccat. SOL. Et quomodo quis intelligat, quando nihil dictum est? LVC. Dictum est, & solœcismus iam quadrifariàm commissus: tu verò non cognouisti. Magnum igitur præmium confecturus fueras, si cognosses. SOL. Non magnum quidem, sed necessarium cõfitenti. LVC. Sed neque nunc cognouisti. SOL. Quando nunc? LVC. Quando præmium confeciisse te dixi. SOL. Non intelligo quid dicas. LVC. Rectè dicis: neque enim intelligis. Ac procede sanè in anteriorem partem: non enim vis assequi. Intelligam enim si modò volueris. SOL. At ego volo: tu verò nihil dixisti eorum quæ homines solent cùm solœcismum faciunt. LVC. An tibi hoc quod modò dictum est, paruum aliquod malorum videtur esse? Sed tamen sequere denuo, quoniam non animaduertisti cursu digredientem. SOL. Ita per Deos, ego quidem non. LVC. At verò dimissi currere leporem celeriter. Num præteriisti? sed & nunc licet videre leporem. Si verò non, multi inde lepores facti latebunt te in solœcismo iacentes. SOL. Non latebunt. LVC. At verò latuerunt certè. SOL. Mira dicis. LVC. Tu verò præ nimia eruditione corruptus es, vt neq; ipsum hoc solœcisãtes intelligere possis. Deest enim ipsi distributiua vox πὰ, id est, quendam. SOL. Hæc quidem non intelligo quo pacto dicas: ego verò multos iam solœcissantes perspexi. LVC. Et me igitur scies tunc, quando puer quispiam eris, eorum videlicet qui mammam adhuc sugunt. Aut si nũc non cognouisti solœcissantem me, neque crescentes pueruli solœcismum facient nihil intelligenti. SOL. Vera dicis. LVC. Atqui si hæc ignorabimus, nihil cognoscemus nostrorum proprtiorum: quoniam & hic solœcismus quem nunc feci, fefellit te. Ne igitur dixeris ampliùs, quòd possis perspicere solœcissantem,

& ipſe ſolœciſmum non committere. Atque ego quidem hoc pacto. Socrates autem, qui à Mopſo genus ducebat, cui in Ægypto conuerſatus ſum, huiuſmodi dicere ſolebat citra inuidiã, neque apertè coarguebat eum qui ſic peccaſſet: verùm ad eum qui interrogabat, πότε ἔξεισι, hoc eſt, quando exibit? Quis enim, inquit, reſponderit tibi de hodierna die tanquam exiens? Alio autem dicente, ἱκανά ἐχω τὰ πατρῶα, id eſt, ſatis habeo paternorum bonorum: Quomodo ais, inquit, an tibi pater mortuus eſt? Alio autem rurſus dicente, συμπατριώτης ἐστί μοι, hoc eſt, conterraneus meus eſt: Latuiſti igitur nos, inquit, barbarus exiſtens. Alio autem quodam dicente, ὁ δεῖνά ὅτι μέθυσος, hoc eſt, iſte neſcio quis ebrius eſt: Matríſne, inquit, aut quomodo dicis? Alio autem, λέοντας: Duplicas, inquit, leones. Cùm autẽ quidam dixiſſet, λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ, duplici videlicet μα, id eſt, quæſtus ſiue captura ineſt ipſi: Proinde, inquit, capiet, ſi captura ipſi ineſt. Alio autem dicente, πρόσεστιν ὁ μείραξ οὑμὸς φίλος, id eſt, accedit adoleſcens meus amicus: Et conuitiaris illi, inquit, cùm ſit amicus? Ad eum autem qui dixerat, δεδίττομαι τὸν ἄνδρα, καὶ φεύγω, hoc eſt, terreo, pro timeo virum, & fugio: Tu, inquit, etiam quando timebis aliquem, perſequeris. Alio autem dicente, τῶν φίλων κορυφαιότατος, id eſt, amicorũ maximè ſummus: Feſtiuũ ſanè, inquit, quòd ſupra verticem ſeu ſummam aliquid vltrà etiam ponis. Et ἐξορμῶ quopiam dicente, hoc eſt, inuado ſiue irrumpo: Et quiſnam eſt, inquit, quem ἐξορμᾷς; hoc eſt, impellis. Ἐξεπιπολῆς autem quodam dicente, hoc eſt, de ſuperficie: ſubiecit, οὐκ ἀπὸ ἐπιπολῆς ὡς ἀπὸ πίθακνης, hoc eſt, ex ſuperficie vt ex doliolo. Dicente autem quodam, συνετάξατό μοι, hoc eſt, compoſuit mihi, vel eiuſdem ordinis mecum fuit: & manipulum, inquit, Xenophon συνέταξεν, id eſt coordinauit. Alio autem dicente: περιέστην αὐτόν, ὥστε λαθεῖν, id eſt, circunſteti, ſeu circundedi ipſum, vt laterem: Mirum, inquit, ſi tu, cùm vnus ſis, περίεις, id eſt, circunſteteris vnum. Alio rurſum dicente, συνεκρίνετο αὐτῷ, quod &, comparabatur ipſi, &, contendebat cum ipſo, ſignificat, ſubiecit: & διεκρίνετο πάντως, hoc eſt, diiudicabatur ſeu dirimebatur quoque omnino. Solebat autem & contra eos qui ſolœciſmum Atticè loquendo committebant, eadem feſtiuitate ludere. Nam ad eum qui dixerat, νῶιν ταῦτα δοκεῖ, hoc eſt, nobis hoc videtur: Tu, inquit, etiam νῶιν dices, vt peccamus. Alio autem ſeriò narrante quippiam eorum quæ in patria ſua acciderant, ac dicente, Illa verò Herculi μιχθῆναι, hoc eſt, concumbens: Non igitur, inquit, Hercules ἐμίχθη αὐτῇ, hoc eſt, ipſe concubuit, ſiue commixtus fuit. Porrò dicente quopiam quòd haberet opus καρῆναι, hoc eſt, tonderi: Quidnam graue adeò, inquit, & quod dignum ignominia iſta ſit, abs te factum eſt?

A καὶ αὐτὸς μὴ βλοιχίζειν. κἀγὼ μὲν οὕτω. Σωκράτης δὲ ὁ ἀπὸ Μόψου, ᾧ συνεζώμεν ἐν Αἰγύπτῳ, τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀνεπαχθῶς, καὶ οὐκ ἤλεγχε τὸν ἁμαρτάνοντα. πρὸς μέντοι γε τὸν ἐρωτήσαντα πότε ἔξεισι, Τίς γὰρ οἶδ', ἔφη, ἀποκριθῇ σοι περὶ τῆς τήμερον ὡς ἐξιών; ἑτέρου δ' φήσαντος, ἱκανὰ ἔχω τὰ πατρῷα, πῶς φῄς, εἶπε· τέθνηκε γὰρ ὁ πατήρ σου; ἄλλου δὲ αὖθις λέγοντος, συμπατριώτης ἐστί μοι, ἐλάνθανες ἄρα ἡμᾶς, ἔφη, βάρβαρος ὤν. ἄλλου δὲ εἰπόντος, ὁ δεῖνά ὅτι μέθυσος, μῆτερ εἶπεν, ἢ πῶς λέγεις; ἑτέρου δ', λέοντας, διπλασιάζεις, B ἔφη, οἶμαι λέοντας. εἰπόντος δέ τινος λῆμμα πάρεστιν αὐτῷ περὶ τὼ δύο μνᾶ, σκοπεῖτε, ἔφη, λήψεται, εἰ λῆμμα αὐτῷ πάρεστιν. ἑτέρου δὲ εἰπόντος, προσέστιν ὁ μείραξ οὑμὸς φίλος, ἔπειτα, ἔφη, λοιδορῇς φίλον ὄντα; πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα, δεδίττομαι τὸν ἄνδρα, καὶ φεύγω, σύ, ἔφη, καὶ ὅταν τινὰ βλασφημῇς, διώκῃ. ἄλλου δ' εἰπόντος, τῶν φίλων ὁ κορυφαιότατος, χαίρειν τε, ἔφη, ὃ τῆς κορυφῆς ποιῶν τι ἐπιθεῖς. κἀγὼ ἐξορμῶ δέ τινος εἰπόντος, καὶ τίς ἐστιν, εἶπεν, ὃν ἐξορμᾷς; ἐξεπιπολῆς δέ τινος εἰπόντος, ἐκ τῆς ἐπιπολῆς C εἶπεν, ὡς ἐκ τῆς πιθάκνης. λέγοντος δέ τινος, συνετάξατό μοι, κἀγὼ λόγον, ἔφη, Ξενοφῶν συνετάξατο. ἄλλου δὲ εἰπόντος, ὡς ἔστιν αὐτὸν ὥστε λαθεῖν, θαυμαστὸν, ἔφη, εἰ εἷς ὤν, περιέσῃ τὸν ἕνα. ἑτέρου δ' λέγοντος συνεκρίνετο αὐτῷ, καὶ διεκρίνετο πάντως, εἶπεν. εἰώθασι δὲ καὶ πρὸς τοὺς βλοιχίζοντας Ἀττικῶς, παίζειν ἀνεπαχθῶς. πρὸς γοῦν τὸν εἰπόντα, νῶιν ταῦτα δοκεῖ, σύ, ἔφη, καὶ νῶιν ἐρεῖς, ὡς ἁμαρτάνομεν. ἑτέρου δ' σπουδῇ διηγουμένου τι τῶν ἐπιχωρίων, καὶ εἰπόντος, ἢ δ' τῷ Ἡρακλεῖ μιχθῆσα, D οὐκ ἄρα, ἔφη, ὁ Ἡρακλῆς ἐμίχθη αὐτῇ. καρῆναί δέ τινος εἰπόντος ὡς δέοιτο, τί γάρ, ἔφη, σοι δεινὸν εἰργάσαι, καὶ ἄξιον ἀτιμίας;

καὶ ζυγομαχεῖν δέ τινος λέγοντος, πρὸς τὸν A ἐχθρὸν εἶπε, ζυγομαχεῖς; ἑτέρου δὲ εἰπόντος βασανίζεσθαι τὸν παῖδα αὐτῷ νοσοῦντα, ὅπου τῷ, ἔφη, ἢ τί βουλομένου τὸν βασανίζοντος; προκόπτει δέ τινος εἰπόντος ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὁ δὲ Πλάτων, ἔφη, τοῦτο ὅπερ δίδοναι καλεῖ. ἐρομένου δέ τινος εἰ μελετήσοι ὁ δεῖνα, πῶς οὖν, ἔφη, ἐμὲ ἐρωτᾷς εἰ μελετήσομαι, λέγεις ὅτι ὁ δεῖνα; Ἀττικίζοντος δέ τινος, καὶ τριτηκέναι εἰπόντος ὅπερ τοῦ τρίτου, Βέλτιον, ἔφη, καὶ σὺ ταῦτα μὴ Ἀττικίζειν καταρώμενον. καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα δέ, σοι χάζομαι αὐτοῦ, ὅπερ τοῦ φείδομαί σου, μή B τι, ἔφη, διημάρτες βαλών; ἀφισᾶν δέ, τινος εἰπόντος, καὶ ἑτέρου ἀφισάνειν, ἄμφω μοι, ἔφη, οὐκ οἶδα. πρὸς δὲ τὸν λέγοντα, πλὴν εἰ μὴ ταῦτα, ἔφη, διπλᾶ χαρίζοι, καὶ χέσθαι δέ τινος εἰπόντος, ψευδαττικόν, ἔφη, τὸ ῥῆμα. τῷ δὲ λέγοντι, ἔκποτε, καλόν, ἔφη, τὸ εἰπεῖν ἐκκαίρως. ὁ γὰρ Πλάτων, εἰς τοπὶ λέγει. τῷ δὲ ἰδού, ὅπερ τοῦ ἴδε χεωμένου τινός, ἕτερα αὖ ἑτέρων, ἔφη, σημαίνεις. αἰνιλαμβάνομαι δὲ, ὅπερ τοῦ σκοπῶ λέγοντός τινος, θαυμάζει, ἔφη, πῶς αἰτιατικοῦμενος τοῦ λέγοντος, φησὶν αἰτιᾶσθαι. βεβόλον δέ τινος εἰπόντος, οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὅμοιον τῷ τάχιον. βαρεῖν δέ τινος εἰπόντος, οὐκ ἔστιν, ἔφη, ὃ βαρύνειν, ἢ νενόμικας. λέλογχα δέ, ὃ εἴληχα λέγοντος, ὀλίγον, ἔφη, καὶ πρὸς οἷς ἁμαρτάνεται. ἴσασθαι δὲ ὅπερ τοῦ πέπασθαι πολλῶν λεγόντων, ὅτι μὲν ἀπὸ τῆς πτήσεως τὸ ὄνομα, σαφῶς ἴσμεν. πτερυγᾶν δέ τινος εἰπόντος, ὡς δὴ Ἀττικόν, καὶ τὸν φάττον ἐρυθρὸν, ἔφη. φακὸν δέ τινος εἰπόντος ἐδηδοκέναι· καὶ πῶς δή, ἔφη, D φακόν τις φάγῃ; ταῦτα μὲν τὰ Σωκρατικά. ἐπανίωμεν δὲ εἰ δοκεῖ, ὅπερ τοῦ ἀμιλλᾶσθαι τῶν πρότερον λόγων. κἀγὼ μὲν καλῶ τοὺς βελτίστους εἰς ὄλεις, σὺ δὲ γνώσεσθε.

Et ζυγομαχεῖν, hoc est (vt Hesychius exponit) cum domesticis & familiaribus contendere: dicente quopiam: Túne aduersus hostem, inquit, ζυγομαχεῖς; Alio autem quodam dicente puerum suum morbo decumbentem βασανίζεσθαι, hoc est, torqueri: Cuius gratia, inquit, torquetur? aut quid vult ille qui torquet? προκόπτει verò cùm quidam diceret ἐν τοῖς μαθήμασιν, hoc est, proficit in disciplinis, respondit: At Plato τριτηκέναι, hoc est, crescere, vocat. Interrogante autem quopiam, εἰ μελετήσοι ὁ δεῖνα, hoc est, an declamaturus nescio quis esset: Quomodo ergo, inquit, interrogans me an declamaturus sim, dicis ὁ δεῖνα; hoc est, in tertia persona, iste. Volente autem quodam Atticismum exprimere, & dicente, πτερύξει, hoc est, morietur in diem tertium: Satius, inquit, foret etiam hîc non Atticissare adeò te, quando malum imprecaris. Ad eum autem qui dixerat, κεχάζομαί σου, pro φείδομαί σου, hoc est, parco ipsi: Nunquid, inquit, aberrasti iaculando? Quodam verò ἀφισᾶν dicente, & altero ἀφισάνειν, pro eo quod est ad defectionem solicitare: Vtrunque, inquit, non noui. Ad eum autem qui dicebat πλὴν εἰ μή, hoc est, nisi si: Hæc, inquit, dupla gratificantur. Et χέσθαι cùm quidam diceret, Pseudatticum, inquit, verbum est. Rursum dicēti ἔκποτε, pro, ex eo tempore: Pulchrũ, inquit, fuerit & ἐκκαίρως, hoc est, ex superiori anno dicere: nã Plato ἔκ ποτε, hoc est, in id tempus, dicit. Ei verò qui ἴσθι pro ἴσθι, hoc est, vide, vtebatur: Alia pro aliis, inquit, significas. Cùm quidã autem αἰνιλαμβάνομαι pro σκοπῶ (hoc est, intelligo) diceret, mirari se ait quo pacto ὁ αἰτιατικούμενος τοῦ λέγοντος, id est, qui cum dicente certaret, siue competitor eius foret, diceret αἰτιᾶσθαι, id est, cõcertare vel cõpetere se. Βεβόλον autem dicente quopiam, Non est simile, inquit, verbo τάχιον, quod celerius significat. Et rursum βαρεῖν pro grauare dicente quopiam: Non est, inquit, βαρύνειν, quemadmodum putasti. Λέλογχα item pro εἴληχα (id est, sortitus vel nactus sum) dicẽte quodã, Modicũ, inquit, etiam apud quos peccatur. Multis autem ἴπτασθαι pro πέτασθαι (quod est volare) dicentibus, Quòd ἀπὸ τῆς πτήσεως (hoc est à volatu) quidẽ verbum hoc descendat, planè scimus πτερυγᾶν autem quodam dicente (hoc est, columbum, masculino genere) Quasi hoc Atticum verò foret, etiam φακὸν (id est, palumbum, masculino genere, dicamus, inquit. Rursum dicente quodam se φακὸν comedisse (hoc est, lentem) Et quomodo, inquit, φακὸν aliquis comederit; quod & algam, & lentiginem, & vas quoddam vnguentarium, & alia item quædam significat? Atque hæc quidem Socratica illa sunt. Redeamus autem, si videtur, ad certamen priorum verborum. Ac ego quidem citabo ea quæ optima videntur esse tota, tu verò cognitionem fac.

Arbitror enim vel nunc posse te, quippe qui tam multa ordine iam audieris. SO. Fortassis ne nunc quidem potero te dicente: sed tamen dic. LVC. Et quomodo ais te non posse? Nam cognitionis ipsorum propè iam tibi aperta est SOL. Dic igitur. LVC. At iam dixi. SOL. Nihil certè quod ego intelligam. LVC. An non intellexisti quod dixi ἀνέῳγεν (id est, aperuit, pro aperta est.) SOL. Non intellexi. LVC. Quid igitur patiemur, si ne nunc quidem assequeris ea quæ dicuntur? Atqui secundùm ea quæ ab initio abs te dicta sunt, ego quidem putabam me equites in campum prouocare: tu verò equites cogitasti. Sed videris non curare verba, maximè quæ inter nos ipsos prosecuti sumus. SOL. Ego quidem curo, tu verò obscurè ipsa prosequeris. LVC. Nempe omnino obscurum est quod dixi, κῆ σφᾶς αὐτὰς, cùm de nobis mentionem facerem. Sed hoc quidem manifestum est. Te verò nullus deorum ab ignorantia liberauerit, nisi fortassis Apollo. Vaticinatur enim ille omnibus interrogantibus: tu verò neque ipsum μαντεύεσθαι intelligis. SOL. Per deos equidem: non enim didici. LVC. Si ergo κακὸς latet te circumiens. SOL. Videtur certè. LVC. At κακὸς iste quo pacto præterit? SOL. Neque hoc didici. LVC. Nosti autem quempiam sibi ipsi γάμους μνηστευόμενον (hoc est, nuptias stipulantem vel despondentem?) SO. Quorsum igitur hoc? LVC. Quod necesse est solœcismum committere τὸν μνηστευόμενον αὐτῷ, id est, eum qui sibi despondet. SOL. Quid igitur ad meum negotium hoc, si solœcismum cõmittit quispiam despondens? LVC. Quòd ignoratis, qui se scite dictitabat. Et hoc quidem ita se habet. Si verò quispiam dicat tibi accedens, ὡς ἀπολέποι τὴν γυναῖκα, hoc est, quòd repudiare velit vxorem, num permittes hoc illi? SOL. Quidni permittam, si videatur iniuria affectus esse? LVCIA. Si verò solœcismum committere videatur, etiámne hoc permittes illi? SOL. Haud equidem. LVCIA. Rectè dicis. Neque enim concedendum amico vt solœcisset, sed docendus potiùs est, vt hoc ne patiatur. Quòd si quis autem nunc crepare faciat ianuam ingrediens, aut exiens pulset, quid dicemus tibi accidisse? SOL. Mihi quidem nihil: illum verò vel exire velle, vel introire. LVCIA. Tibi verò, cùm ignores ὁ κόπτων, hoc est, qui pulsat, aut ὁ ψοφῶν, hoc est, qui crepare faciat, nihil omnino accidisse putabimus indocto adeo existenti?

A οἶμαι γάρ σε καὶ νῦν δυνήσεσθαι, τούτων τι ἐπακούσαντα τῶν ἐξῆς λεχθησομένων. ΣΟΛ. ἴσως μὲν οὐδὲ νῦν δυνήσομαί σε λέγοντος ὅμως εἰπέ. ΛΥ. καὶ πῶς φὴς οὐ δυνήσεσθαι; οὐ γὰρ ἤδη σοι τῆς γνωρίσεως ἀνέῳγεν; ΣΟ. εἰπὲ τοίνυν. ΛΥ. ἀλλὰ εἶπον. ΣΟ. οὐδέν τι, ὥστε ἐμὲ μαθεῖν. ΛΥ. οὐ γὰρ ἔμαθες ὃ ἀνέῳγεν; ΣΟ. οὐκ ἔμαθον. ΛΥ. τί οὖν πεισόμεθα, εἰ μηδὲ νῦν ἀκολουθήσεις τοῖς λεχθησομένοις; καίτοι σοῦ ἐσχας ῥηθέντα τὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς ῥηθέντα ὑπὸ σοῦ, ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἱππεῖς εἰς πεδίον καλεῖν, σὺ δ', οὓς ἱππεῖς ἐνόησας. ἀλλ' ἔοικας οὐ φροντίζειν τῶν λόγων μάλιστα, ὃς νῦν κῆ σφᾶς αὐτοὺς διήλθομεν. ΣΟ. ἐγὼ μὲν φροντίζω. σὺ δ' ἀδήλως αὐτοὺς διεξέρχῃ. ΛΥ. πολὺ γοῦν ἄδηλόν ἐστι, ὃ κῆ σφᾶς αὐτοὺς ἐφ' ἡμῶν λεχθέντων; ἀλλὰ τοῦτο μὲν δῆλον. σὺ δὲ θεῶν ἀγνοοῦντα παύσεις, πλὴν γε ὁ Ἀπόλλων. μαντεύεται γοῦν ἐκεῖνος πᾶσι τοῖς ἐρωτῶσι, σὺ δὲ οὐδὲ τὸ μαντευόμενον κατανόησας. ΣΟ. μὰ τοὺς θεούς, οὐ γὰρ ἔμαθον. ΛΥ. Εἰ ἄρα κακὸς λανθάνει σε περιών. ΣΟ. ἐνίοτε. ΛΥΚ. ὁ δὲ κακὸς, πῶς παρῆλθεν; ΣΟ. οὐδὲ τοῦτ' ἔμαθον. ΛΥ. οἶσθα δέ τινα μνηστευόμενον αὐτῷ γάμους; ΣΟ. τί οὖν τοῦτο; ΛΥ. ὅτι σολοικίζει αἰσχίστην τὴν μνηστευόμενον αὐτῷ. ΣΟ. τί οὖν ποιεῖ πρᾶγμα, εἰ σολοικίζει τις μνηστευόμενος; ΛΥ. ὅτι ἀγνοεῖ ὁ Φάσκων εἰδέναι, καὶ τοῦτο μὲν ὅπως ἔχει· εἰ δέ τις λέγοι σοι παρελθὼν ὡς ἀπολείποι τὴν γυναῖκα, ἆρ' ἂν ἐπιτρέποις αὐτῷ; ΣΟ. τί γὰρ οὐκ ἂν ἐπιτρέποιμι, εἰ φαίνοιτο ἀδικούμενος; ΛΥ. εἰ δὲ σολοικίζων φαίνοιτο, ἐπιτρέποις ἂν αὐτῷ τοῦτο; ΣΟ. οὐκ ἔγωγε. ΛΥ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις· οὐ γὰρ ἐπιτρεπτέον σολοικίζοντι τῷ φίλῳ, ἀλλὰ διδακτέον, ὅπως τοῦτο μὴ ποιήσῃ. καὶ εἴ τις γε νῦν ψοφοίη τὴν θύραν εἰσιών, ἢ ἐξιὼν κόπτοι, τί φήσομέν σε πεπονθέναι; ΣΟ. ἐμὲ μὲν οὐδέν, ἐκεῖνον δ' ἐπιτελεῖν βούλεσθαι, ἢ ἐξιέναι. ΛΥ. σὲ δ' ἀγνοοῦντα τὸν κόπτοντα, ἢ τὸν ψοφοῦντα, οὐδὲν ὅλως πεπονθέναι δόξομεν ἀπαίδευτον ὄντα;

ΣΟ. ὑβριστὴς εἶ. ΛΥ. τί λέγεις; ὑβριστὴς ἐγὼ νῦν δὴ γιγνόμενός σοι διαλεγόμενος; ἔοικε δὲ σολοικίσαι τὸ νῦν δὴ γιγνόμενον, σὺ δ' οὐκ ἔγνως. ΣΟ. παῦσαι, πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς. ἀλλ' εἰπὲ τί ποτ' ἐστὶν, ὥστε κἀμὲ μαθεῖν. ΛΥ. καὶ πῶς ἂν μάθοις; ΣΟ. εἴ μοι πάντα ἐπέλθοις, ὅσα φῂς σολοικίσας, ἐμὲ λαθεῖν, καὶ περὶ ὅτου, τί ἕκαστον σισολοίκισας. ΛΥ. μὰ δαμῶς, ὦ ἄριστε. μακρὸν γὰρ ἂν ποιήσαιμι τὸν διάλογον. ἀλλὰ τάδε μὲν ταῦτα ἔξεστί σοι καθ' ἕκαστον αὐτῶν πυνθάνεσθαι. νῦν δ' ἕτερ' ἄττα ἐπέλθωμεν, εἰ δοκεῖ, ἢ πρῶτόν γε αὐτῶν τοῦτο τὸ ἅπτα μὴ δασέως ἀλλὰ ψιλῶς ὀξυτονεῖσθαι, ὀρθῶς φαίνεται ῥηθὲν μετὰ τοῦ ἑτέρα στενοπρεπῶς. μὴ γὰρ ὕπως ἄλλως ἰὼ ἄν. ἔπειτα τὸ τῆς ὕβρεως, ἰώ με φῂς ὑβρίσαι, εἰ μὴ ὅτι λέγοιμι, ἀλλ', εἰς σὲ, φαίην ἴσως, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ὅτι δ' ἐμὲ σὲ ὑβρίζειν, τὸ σῶμά γέ σου τὸ σὸν, ἢ τοι πληγαῖς, ἢ δεσμοῖς, ἢ καὶ ἄλλῳ τῳῆπερ. τὸ δὲ, εἰς σὲ, ὅταν εἴς τι τῶν σῶν γίγνηται ἡ ὕβρις· καὶ γὰρ ὅστις γυναῖκα ὑβρίζει τὴν σὴν, εἰς σὲ ὑβρίζει, καὶ ὅστις παῖδα, καὶ φίλον, καὶ ὅστις γε οἰκέτην σόν· πλὴν γὰρ περὶ τῶν τοιούτων οὕτως ἔχει σοι· ἐπὶ δὲ εἰς τοῦτο ὑβρίζειν λέλεκται, εἰς εἰς τὴν παροιμίαν, ὡς ὁ Πλάτων φησὶν ἐν τῷ συμποσίῳ. ΣΟ. κατάμαθε δὲ διαφορὰν. ΛΥ. ἆρ' οὖν καὶ τοῦτο κατάμαθε, ὅτι δὲ ταῦτα ἁμαρτάνειν, ὀλισθάνειν καλοῦσιν; ΣΟ. ἀλλὰ νῦν εἴσομαι. ΛΥ. αὐτὸ δὲ δὴ τὸ ἁμαρτάνειν; ΣΟ. ἐμοὶ μὲν ταὐτὸν λέγειν δόξει. ΛΥ. καὶ πῶς ἂν εἰ ταὐτὸν τῷ ἁμαρτάνειν τὸ ἁμαρτάνειν, εἶεν δ' ὃ μὲν, ἕτερον θατέρου γίνεται, τὸ μὴ ὀρθὸν πρὸς τὸ ὀρθὸν, τὸ δὲ, τοῦ μὴ ὄντος, τοῦ ὄντος; ΣΟ. κατέμαθον ὅτι τὸ μὲν ἁμαρτάνειν, τὸ μὴ κύριον αἰτεῖ τοῦ κυρίου λέγειν ὄντι. τὸ δ' ἁμαρτάνειν, ποτὲ μὲν τῷ κυρίῳ, ποτὲ δὲ τῷ μὴ κυρίῳ χρῆσθαι. ΛΥ. ἔχει τινὰ χάριν ταῦτα κατάμαθόντα ὠφελεῖσθαι. τὸ δὲ σπουδάζειν περὶ τινα, τὴν οἰκείαν ὠφέλειαν τοῦ σπουδάζοντος ἐμφαίνει. τὸ δὲ περί τινα, τοῦ ἐκείνου περὶ ὃν σπου-

A SO. Contumelioſus es. LV. Quid dicis? Ego contumelioſus verò nunc γιγνόμαι (id eſt, fiam) qui tecum diſputo? Videtur autem ſolœciſſare etiam ipſum γιγνόμαι, quo nunc vſus ſum: tu verò non cognouiſti. SO. Deſine, quæſo per Mineruam, ac dic potiùs tale aliquid, quod etiam ego intelligam. LV. Ac quo pacto intelligas? SO. Si mihi omnia iſta percurras quæ modò dixiſti à te cum ſolœciſmo dicta, à me autem non animaduerſa eſſe, & quo pacto in ſingulis peccatum ſit, exponas. LV. Nequaquam ô optime: longũ enim hoc modo facturi eſſemus dialogum: ſed de horum quidem vnoquoq; licebit tibi B ſingulatim quærere. Nunc autẽ alia quædam perſequamur, ſi videtur. Ac primùm ipſum hoc ἅπτα, abſq; aſpiratione, & cum tenui ſpiritu, vtrùm rectè videatur dictũ cum verbo ἵημι compoſitum. Non enim ita præter rationem fuerit. Deinde & τὸ τῆς ὕβρεως, id eſt, de cõtumelia, quate à me affectum ais, ſi non hoc pacto dicam, ſed εἰς σὲ, hoc eſt, in te contumelioſum (fuiſſe me ſcilicet) dicam, proprium id eſſe ego quidem non poſſum dicere: quoniam εἰς σὲ quidem ὑβρίζειν, hoc eſt, te, contumelia afficere, idem eſt quod corpus tuum, ſiue plaC gis, ſiue vinculis, ſiue etiam alio aliquo pacto. At εἰς σὲ (hoc eſt, in te, contumelioſus eſſe dicor) quando alicui tuorum cõtumelia fit. Nam & qui vxorem tuam contumelia afficit, in te cõtumelioſus eſt, & qui puerum tuum, & amicum, & certè qui ſeruum quoque. Nam præterquam de rebus, ita tibi ſe res habet: quoniam & in res contumelioſum eſſe dictum eſt, vt in prouerbium, quemadmodum Plato dicit in ſympoſio. SO. Intelligo differentiam. LV C. Num igitur & hoc intelligis, quòd ſi dicam, ταῦτα ἁμαρτάνειν, ſolœciſmum vocant? SO. At nunc ſcibo. LV. Ipſum autem dici debere ἁμαρτάνειν? SO. D Mihi quidem videtur idem vtrunque dicere. LV. At quomodo idem fuerit ἁμαρτάνειν & ὀλισθάνειν, quando illud quidem eſt alterum cum altero commutare, videlicet id quod rectum non eſt, cum eo quod rectũ eſt: hoc autem, id quod nõ eſt, cum eo quod eſt? SO. Intelligo quòd ἁμαρτάνειν quidem ſit, id quod proprium non eſt, pro eo quod proprium eſt, dicere: ὀλισθάνειν verò, aliquando quidem eo quod proprium eſt, aliquando verò eo quod proprium non eſt, vti. LV C. Habent quandam & hęc conſiderationem non inucundam: σπουδάζειν autem περί τινα, id eſt, ſatagere vel obſequioſum eſſe erga aliquẽ, propriam vtilitatẽ eius qui ſatagit, indicat: cùm autem dico περί τινα, circa aliquem, illius indicat, circa quem quis ſatagit, ſiue obſequioſus eſt,

Atque hæc quidem fortaſſe confunduntur à quibuſdam, fortaſſis autem etiam obſeruantur: melius autem eſt obſeruare vnumquẽque. SO. Rectè dicis. LVC. καθίζειν verò à καθῆσθαι, & κάθιζον à κάθηται ſcis quo pacto differant? SO. Haud ſcio: καθῆσθαι quidem audiui te dicere quòd ſit alienum. LVC. Et rectè quidem audiſti. Sed κάθηται à καθῆται differre aio. SO. Et quo tandem inter ſe differunt? LVC. Quòd κάθηται quidem ad eum qui ſtat, dicitur: alterum autẽ ad eum qui ſedet, vt:

Ἧσο ξεῖν', ἡμεῖς δ' ἐν ἑδράνῳ ἄλλοθι δόμῳ ἕδρην.

Hoc eſt, Sede vel quieſce hoſpes, nos autem etiam alibi inueniemus ſellam. Rurſum itaque dictum ſit, quòd qui hæc commutat, vitium incurrit: καθίζω autem à καθίζομαι, num tibi parum diſtare videtur? Siquidem καθίζειν dicendo, alterum ſedere facimus: καθίζεσθαι verò, nosmet ipſos ſolos. SO. Et hæc ſufficienter proſecutus es. Atque igitur dicita enim oportet te docendo præire. LVC. Nam me alio pacto dicente, non intelligis. Nõ noſti quale ſit ξυλλεκτὴς ἀνήρ; (hoc eſt, vir hiſtoriarum ſcriptor aut commentator.) SO. Admodum noui, vt qui te audierim hæc dicentem. LVC. Quoniam & καταδουλοῦν tu quidem fortaſſis idem cum καταδουλοῦσθαι putaſti: ego verò ſcio differentiam non paruam habere. SO. Quámnam hanc? LVC. Quòd hoc quidem alteri, καταδουλοῦν autem ſibi ipſi fit. SO. Pulchrè dicis. LVC. Etiam alia verò multa licet tibi diſcere, ſi modò non ipſe tibi ſcire, cùm neſcias, videbere. SO. Non videbor facilè. LVC. Proinde reliqua in poſterum reiiciemus, in præſentia autem dialogum diſſoluamus.

Vide num & de his in ſuperioribus deſit quippiam.

Id eſt, in ſeruitutẽ redigere, & redigi.

ἀδίζει. ἐγὼ δὲ ταῦτα ἴσως μὲν οὐκ ἀκριβῶς οἶδα, ἴσως δὲ καὶ ἀκριβῶς· οἶμαι δέ πως βέλτιον δὲ ἀκριβοῦν ἑκάστῳ. ΣΩ. ὀρθῶς γὰρ λέγεις. ΛΥ. πῶς μὲν οὖν καθίζεσθαι, τῷ καθίσαι, καὶ τὸ καθίζειν, τῷ καθῆσθαι, ἆρ' οἶσθ' ὅπη διενηνόχασιν; ΣΩ. οὐκ οἶδα, ὃ καθεύδοντι ἤκουσά σου λέγοντος ὡς ἔστιν ἔκφυλον. ΛΥ. καὶ ὀρθῶς γε ἤκουσας, ἀλλὰ τὸ κάθηται, τῷ καθῆσθαι διαφέρειν φημί. ΣΩ. ἦ που ποτὲ καὶ εἴη διαφέρειν; ΛΥ. που, τὸ μὲν ὡς πρὸς τὸν ἑστῶτα λέγεσθαι, τὸ κάθηται· τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸν καθεζόμενον.

Ἧσο ξεῖν', ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλοθι δόμῳ ἕδρην.

αὐτὴ τῷ, μᾶλλον καθεζόμενος. πάλιν οὖν εἰρήσθω ὅτι τὸ ταῦτα μὲν διαλάττειν, ἁμαρτάνειν ὅτι τὸ δὲ καθίζω, τῷ καθίζομαι ἆρά σοι δοκεῖ μικρῷ τινι διαφέρειν; εἰ γὰρ τὸ μὲν ἕτερον δρᾶμά, τὸ καθίζειν λέγειν· τὸ δὲ, μόνους ἡμᾶς αὐτοὺς τὸ καθίζεσθαι. ΣΩ. ἦ ταῦτα ἱκανῶς διελήλυθας, & δὴ λέγε, ὅτου γάρ σε δεῖ προδιδάσκειν. ΛΥ. ἑτέρως γὰρ λέγοντος, ὃ καταδουλοῦν. οὐκ οἶσθα οἷ' ὅτι ξυλλεκτὴς ἀνήρ; ΣΩ. πάνυ οἶδα νυνὶ γέ σου ἀκούσας ταῦτα λέγοντος. ΛΥ. ἐπεὶ ἦ τὸ καταδουλοῦν, σὺ μὲν ἴσως ταυτὸν τῷ καταδουλοῦσθαι νενόμικας, ἐγὼ δὲ, οἶδα διαφορὰν οὐκ ὀλίγην ἔχον. ΣΩ. τίνα ταύτην; ΛΥ. ὅτι τὸ μὲν ἑτέρῳ, τὸ καταδουλοῦν δ' ἑαυτῷ γίγνεται. ΣΩ. καλῶς λέγεις. ΛΥ. καὶ ἄλλα δέ σοι πολλὰ ὑπάρχει μανθάνειν εἴπερ μοι αὐτὸς εἰδέναι οὐκ εἰδὼς δόξεις. ΣΩ. οὐκ αὖ δόξαιμι. ΛΥ. ἰτέον τὰ λοιπὰ εἰς αὖθις διαβαλλόμενα, νυνὶ δὲ διαλύσωμεν τὸν διάλογον.

ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΣ, ἢ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΟΣ.

PHILOPATRIS, SEV QVI DOCETVR.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Lucianine ſit Dialogus hic, an alterius cuiuſpiam, dubitari poteſt. Nam quod ad argumentum attinet, non abhorret ab illius ingenio & dicacitate: pariter enim & gentilium deos, & Chriſtianorum religionem, vt ſæpe aliàs, inceſſere videtur. Phraſis autem & tota adeò compoſitio, ceteris illius ſcriptis haudquaquam ſimilis eſt. Nam quorſum pertinet excurſus iſte, reliquo propè toto corpore longior? aut quid adeò grande & affectuoſum ſequitur, quod tragico iſti exordio reſpondeat? Sed de his doctiores iudicent. Cæterùm cuiuſcunque ſcriptum hoc fuit, videtur is Traiano Cæſari

Cæſari ob victoriã in Oriente partam potiſsimùm gratulari voluiſſe contra eos qui per id tẽpus ſiue ipſi vrbi, ſiue alteri alicui loco (nam patriam ſolùm vocat) pericula & clades præſagiebãt: quos ipſe à principio ſophiſtas appellat: ad finem tamen ita deſcribit, vt propemodum Chriſtianos intelligere videatur. Eò enim pertinet quod in fine de Perſico ſupercilio, de Suſis, & de tota Arabum regione meminit. Omnia enim illa à Traiano deuicta, in populi Rom. poteſtatem illis tum temporibus rediere, vt apud Dionem & Eutropium & cæteros qui eius ætatis hiſtoriam ſcripſerunt, videre eſt. Et hinc alterius tituli cauſſa eſt, quo Philopatris dialogus hic inſcribitur. Quod autem ad diſcipulum pertinet, fingitur is, qui patriæ fortunæ ac proſperitati tantopere ſtudet, tum ab eo quicum ſermonem habet, de deo vero & religione rectè informari, tum ab iis qui patriæ malè ominabãtur, eiuſdem inſtitutionis cauſſa in communem cœtum ac ſocietatem introductus fuiſſe: vnde & catechumenus in ipſo dialogo infrà vocatur, quo nomine Chriſtiani vocare ſoliti aliquando fuêre eos quos pietate & religione ſua informare nuper cœpiſſent. Porrò ſcribit in quadam epiſtola Ponticus Virunius, Lucianum etiam Euangelium Ioannis inſectatum alibi fuiſſe: quod ſi eſt, non immeritò de hoc dialogo intelligi poteſt. Ita enim hîc de luce, de verbo, & cæteris quibuſdam meminit, vt ex principio Euangelij illius ſumpta videri queant. Niſi ſi quod aliud eius generis ſcriptum ab hoc editum fuit, quod ad noſtram ætatem non peruenit. Quod autem ad verſionem attinet, quanquam fortaſsis referret huiuſmodi ſcripta, quæ vel contemptum religionis aliquem parere poſſent, vel alioqui impietatem præ ſe ferunt, omnino non verti: tamen quia argumento operis ſeruiendum fuit, rurſus hîc lectorem oratum volo, vt ſi quid minùs perſpicuè, aut aliter quàm debuit, conuerſum deprehendet, veniam hanc exemplari noſtro det, quod in quibuſdam locis ita depraua tum fuit, vt neſcias vtrùm de induſtria obſcurata quædam fuerint, an librariorum vitio alia corrupta, aliáque omiſſa.

ΤΡΙΕΦΩΝ, ΚΡΙΤΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΛΑΟΣ.

TRIEPHON, CRITIAS, CLEOLAVS.

Τ Ί τοῦτο, ὦ Κριτία; ὅλον σεαυτὸν ἠλλοίωσας, καὶ τὰς ὀφρῦς κάτω συνέσυρας, μύχιον δὲ βυαθοδομεύεις, ἄνω καὶ κάτω πωλοῦντι, καρδαλεόφρονι ἐοικὼς, καὶ τὸν ποιητικὸν, ὦχρός τε σευ εἶλε παρειάς. μή που τετυφλωκέναι τιθάσσας; ἢ Ἑκάτην ἐξ Ἅιδου ἐληλυθέναι; ἢ καί τινι θεῶν ἐκ προνοίας συνωμότης; οὐδέπω γὰρ σε τοιοῦτα εἰκὸς πάθειν, εἰ καὶ αὐτὸν ἠκηκόεις, οἶμαι, τὸν κόσμον κλυσθῆναι, ὡς ἐπὶ τοῦ Δευκαλίωνος. Οἱ λέγω, ὦ καλὲ Κριτία, οὐκ αἴσθῃ ἐμοῦ ὑποσοωμένου τὰ πολλὰ, καὶ ἐς βαρὺ γρυτιάσαντος; δυσχεραίνῃς καθ' ἡμῶν, ἢ ἐκκεκώφωσαι, ἢ καὶ τῆς χθὲς παλαιότατα ὑπομένῃς; ΚΡ. ὦ Τριεφῶν, μεγαλά τινα καὶ ἀπορρήτων λόγων ἀκήκοα, ἃ πολλαῖς ὁδοῖς διεξελήλυθον, καὶ ἔτι αὐτὰ πεμπάζω τοῖς ἔνθεσι, καὶ τὰς ἀκοὰς ἀποφέρπω, μή που ἔτι ἀκούσαιμι τοιοῦτα, καὶ ἀποψύχω ἐκμανείς, καὶ μῦθος τοῖς ποιηταῖς γένωμαι, ὡς καὶ Νιόβη ὁ πρίν.

Vid hoc, ô Critia? totum te ipſum immutaſti, & ſupercilia deorſum contraxiſti, profundum autem quippiam, & quaſi in intimo pectoris receſſu tecum ipſe cogitas, ſurſum atque deorſum inambulans, aſtutias & vaframenta meditanti ſimilis, quemadmodum poëta ait: pallórque genas tibi cepit. Num alicubi Cerberum aſpexiſti, aut Hecaten ab inferis huc egreſſam? aut etiam deorum alicui ex prouidentia quadam occurriſti? Nondum enim talia tibi accidere conueniebat, etiamſi ipſum audiuiſſes mundum aquis obrutum iri, quemadmodum Deucalionis tempore factum eſt. Tibi dico heus optime Critia, annon audis me tantopere inclamante, & breui adeò appropinquante? vtrùm indignatione aliqua aduerſum nos percitus es, an obſurduiſti, an verò etiã expectas dum te elata manu impellam? CRI. O Triephon, magnum quendam & admirabilem audiui ſermonem, multíſque viis tractatum. Ac nugas iſtas adhuc memoria repeto, auréſque obturo, necvbi etiam ampliùs audiam talia, & inſania nimia dirigeam, fiámque poëtis fabula, perinde vt Niobe olim.

Quin per præcipitium in caput deuolue- A rer alicubi, veluti vertigine quadam actus, niſi, ô amice, inclamaſſes mihi, adeóque & Cleombroti ſaltus, Ambraciotæ illius, de me fabula ferretur. TRI. Papæ, quàm mirabiles iſtæ apparitiones ſiue auſcultationes fuêre, ſcilicet quæ Critiam adeò perculêre? Quot enim attoniti poëtæ, & præſtigiatores philoſophi, percellere mentem tuam non potuêre, ſed nugæ tibi fuêre omnia? CRI. Deſine pauliſper, ô Triephon, neque moleſtus ampliùs ſis. Neque enim contemnendus aut negligendus mihi eris. TRI. Scio equidem, quòd neque paruam, neque contemptu facilem rem apud te voluis, ſed admodum etiam arcanam. Nam & color, & quòd taurinum quiddam tueris, quódque pedibus conſiſtere nequis, ſed ſurſum atque deorſum inambulas, conſpicuum te facit. Verumenim reſpira aliquantulum à malis, & nugas iſtas euome, ne quid fòrs patiare mali. CRI. Tu quidem, ô Triephon, quantum iugeri ſpatium extenditur, tantum à me hinc curriculò abi, ne te ſpiritus in ſublime attollat, & ſupra terram elatus pleriſque appareas, atque alicubi etiam decidens Triephonteum C pelagus de te nominari facias, quemadmodum Icarus de ſe Icarium olim. Namquæ audiui hodie à ter execrabilibus iſtis ſophiſtis, maximopere mihi ſtomachum commouerunt. TRI. At ego quidem retro curſu abibo, quantum etiam voles. Tu verò reſpira à malis iſtis. CRI. Phy, phy, phy, phy, nugas illas. Heu, heu, heu, heu, conſultationes malas. Væ, væ, væ, væ, ſpei inani. TRI. Papæ, qualis euaporatio, quantus tumor in inteſtinis latuit? Quantus autem tumultus, quantáque agitatio ventrem concuſſit tibi? Auritum ſanè quàm teipſum oſtendis fuiſſe, qui tam multa audieris, adeò vt etiam iuxta monſtroſum illud, per vngues exaudiſſe videaris. CRI. Atqui mirabile non eſt, ô Triephon, per vngues audiſſe, quando & tibiam ventrem ſpectaſti eſſe, & caput parere: & virilem naturam in muliebrem effectu trãſire, deinde & ex mulieribus aues transformari: & in ſumma, prodigioſa vita ipſa eſt, ſi poëtis credere voles. Sed quia te primum offendi hocce loco, abeamus, ſi vis, eò vbi platani Solem abarcent,

De hoc apud Ciceronem in Tuſc. quæſtion. ment. ſit, vt apud Onidium in Ibin.

ἀλλά χ' ὑπὲρ κρημνοῦ ὠθούμην ἂν ὅπῃ κεφαλῆς σκοτοδινήσας, εἰ μὴ ἐπέκραξάς μοι ὦ τᾶν, καὶ τὸ τοῦ Κλεομβρότου πήδημα τὸ Ἀμβρακιώτου ἐμυθεύθη ἐπ' ἐμοί. ΤΡ. Ἡράκλες, τῶν θαυμασίων ἐκείνων φασμάτων, ἢ ἀκουσμάτων, ἃ περὶ Κρίτιαν ἐξέπληξαν. πόσοι γὰρ ἐμβρόντητοι ποιηταί, καὶ περιττολογίαι φιλοσόφων, οὐκ ἐξέπληξάν σου τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ λῆρος πᾶν γέγονεν ὅτι σοί; ΚΡ. πέπαυσο ἐς μικρόν, καὶ μηκέτι πρόσεχε, ὦ Τριφῶν· οὐ γὰρ προπετὴς ἢ ἀμελητέος ἔσῃ παρ' ἐμοί. ΤΡ. οἶδ' ὅτι οὐ μικρὸν σοὶ δοκῶ φροντίσμα αἰσχυλῆς, ἀλλὰ καὶ λίαν τὸ ἀπόρρητον. ὁ γὰρ χρὼς, καὶ ὁ ταυρηδὸν ὑπολέπειν, καὶ ὁ ἄσταθμος τῆς βάσεως, ὃ αἴρω τε καὶ κάτω ταχέως πολλάκις, ἀδιάγνωστόν σε καθίστασιν. ἀλλ' ἄμπνευσον τοῦ δρόμου, ἀνάμεσον τοῖς ἔθλοις, μή τι κακὸν πάθῃς. ΚΡ. σὺ μὲν, ὦ Τριφῶν, ὅσον πέλεθρον ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα μὴ ὁ πνεῦμα ὄξαρῇ σε, καὶ πεδάρσιος τοῖς πολλοῖς ἀναφανῇς· καί που καταπεσὼν, Τριφώντειον πέλαγος κατονομάσῃς, ὡς καὶ Ἰκάριος ὁ πρίν. ἃ γὰρ ἀκήκοα τήμερον παρὰ τῶν τρισκατάρατων ἐκείνων Σοφιστῶν, μεγάλως ἐξώκειόν μου τὴν νοῦν. ΤΡ. ἐγὼ μὲν ἀποστήσομαι ὁπόσον καὶ βούλῃ, σὺ δ' ἄμπνευσον τοῦ δεινοῦ. ΚΡ. Φῦ, φῦ, φῦ, φῦ, τῶν ὕθλων ἐκείνων. ἰοὺ, ἰοὺ, ἰοὺ, τῶν δρίων βαλβυμάτων. αἰ, αἰ, αἰ, αἰ, τῶν κενῶν ἐλπίδων. ΤΡ. βαβαὶ τοῦ ἀναφυσήματος, ὡς μοι νεφέλας διέρρηξε. ζεφύρου γὰρ ὑπιππεύοντος λάθρου, καὶ τοῖς κύμασιν ἐπιῤῥίζοντος, Βορέου ἄρτι ἀνὰ πλοῦν Προποντίδα κεκινηκότος, ὡς δρᾷ καλῶς αἱ ὀλκάδες τὸν Εὔξεινον πόντον οἰχήσονται, τῶν κυμάτων ὑπικλινδουμένων ἐκ τοῦ φυσήματος. ὅσον οἴδημα τοῖς ἐγκάρδιοις ἐπέκειτο. πόσος κορυβαντισμὸς, καὶ κλόνος τοῦ γαστρὸς σου συνεταράχθη· πολύωρον σκοτοδινιάσεις, ὅσαυτα ἀκηκοώς. ὡς καὶ κύ' ὁ Περσεπολίτης, καὶ δρᾷ τῶν ὀνύχων ἀκηκόῃς. ΚΡ. ἦ που δόξειν τι, ὦ Τριφῶν, ἀκηκοέναι καὶ ἄξ ὀνύχων; καὶ γὰρ κυρίως γαστέρα τεθεᾶσαι, καὶ κεφαλὴν κύουσάν, καὶ αἰδρείαν φύσιν, ἐς γυναικεῖον ἐπεργαζομένην, καὶ ἐκ γυναικῶν ὄρνεα μεταδημιουργοῦσαν· καὶ ὅλως τερατώδης ὁ βίος, εἰ βούλῃ πιστεύειν τοῖς ποιηταῖς. ἀλλ' ἐπί σε τοῦτον καλῶ τὸν ὁλοχώρυτον, ἀπίωμεν ἔνθα αἱ πλάτανοι τὸν ἥλιον εἴργουσιν,

ἀηδόνες δὲ καὶ χελιδόνες ὕμνα κελαδοῦσιν, ἵν' ἡ μελῳδία τῶν ὀρνέων ταῖς ἀκοαῖς ἐπιδιδοῦσα, τό,τε ὕδωρ ῥέεμα κελαρύζον, ταῖς ψυχαῖς καταθέλξῃ. ΤΡΙΕΦ. ἴσμεν, ὦ Κριτία· ἀλλά δίδιγμά μή που ἐπῳδὴ ὃ ἤκουσμένον ὄφι, καί με ὕπεργον, ἢ ὄρεσθεγον, ἢ ἄλλό τι τῶν ἀψύχων ἀφρᾴξαι ἡ θαυμασία σου αὕτη κατάπληξις. ΚΡΙ. νὴ τὸν Δία, τὸν αἰθέριον, ἃ τοῦτο γνώσῃ ὅτι σοί. ΤΡΙ. ἔτι με ὀξεφόβησας, τὸν Δία ἐπομοσάμενος. τί γὰρ οὐ δυνήσεται ἀμυνεῖσθαί σε, εἰ καταβαίης τὸν ὅρκον; οἶδα γὰρ καὶ σὲ μὴ ἀγνοοῦντα τὸν Διός σου. ΚΡ. τί λέγεις; οὐ δυνήσεται ὁ Ζεὺς ἐς Τάρταρον ἀπωθῆσαι; ἢ ἀγνοεῖς ὡς θεοὺς πάντας ἀπέῤῥιψεν ἀπὸ τοῦ θειοτάτου βηλοῦ, καὶ τὸν Σαλμωνέα αἰτιασάμενον, παρ' ὀλίγον κατεκεραύνωσε, καὶ τοὺς ἀπλήκτους ἔτι καὶ νῦν· καὶ δὴ καὶ τῶν ποιητῶν, Τιτυομάχητορ καὶ Γιγαντολέτης ἀνυμνεῖται, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ; ΤΡΙΕΦ. σὺ μὲν, ὦ Κριτία, πάντα πρέσβαμες τὰ τοῦ Διός, ἀλλ' εἴ σοι φίλον, ἄκουε. οὐχὶ κύκνος ἐκεῖνος ἐφάνη, καὶ σάτυρος δι' ἀπλήκτειαν, ἀλλὰ καὶ ταῦρος· εἰ μὴ ὁ παρίδιον σκῆνος ταχέως ἐπωμόσατο, καὶ διέτυγε δηλαδὴ τὸν πλέκτην, τάχ' ἂν νῦν γεωργεῖα, σὺ τυχὸν γεωπόνῳ, ὁ βουγενοποιὸς, καὶ κεραυνοβόλος σου Ζεύς; καὶ αὐτὴ τοῦ κεραυνοβόλου, τῇ βουπλῆγι καταπαίοιτο; ὃ δὲ καὶ Αἰθίοψι συνδυωχεῖσθαι, ἀνδράσι μελανόχροις, καὶ τὼ ὄψιν ἐζοφωμένοις, καὶ ἐς δεῦρο ἡλίους μὴ ἀφῖχθαι, ἀλλ' ἐπόψεσθαι ἐρεμμένους καθεδεῖσθαι παρ' αὐτοῖς, πώγωνα τηλικοῦτον ἔχοντα, οὐκ αἰσχύνης ἄξια; τὰ δὲ τοῦ ἀετοῦ, καὶ τῆς Ἰδης, καὶ ὃ κισσοφορεῖν καθ' ὅλου τοῦ σώματος, αἰσχύνομαι καὶ λέγειν. ΚΡΙΤ. μὴ τὸν Ἀπόλλωνα ἐπομοσώμεθα, ὃς προφήτης ἄριστος, καὶ ἰητὴς, ὦ γαθέ; ΤΡΙ. τὸν ψευδόμαντιν λέγεις; τὸν, Κρῖσον προφέρων δηλαδὴ καὶ μετ' αὐτὸν, Σαλαμινίους, καὶ ἑτέρους μυρίους, ἀμφίλοξα πᾶσι μαντευόμενος; ΚΡ. τὸν Ποσειδῶνα δὲ τί; ὃς τελαυνὸν ἐν ταῖν χερσὶν τρικτῷ, καὶ δεινόν τι, καὶ καθαπληκτικὸν ἔοικε τῷ πολέμῳ, ὅσον ἐπιτάχλοι ἄνδρες,

A luſciniæ autem & hirundines canora perſtrepunt, quò videlicet auium concentus aures exhilarans, & aqua leniter ſuſurrans, animos demulceat. TRI. Eamus ſanè, Critia. Verùm illud metuo, ne fors incantatio quædam ſit id quod audiſti, & me piſtillum, aut portarum obicem aliquem, aut ſimile quiddam rerum inanimatarum efficiat præclara iſta tua conſternatio. CR. Ita me amet cœleſtis Iupiter, vt nihil tale in te fiet. TR. Ampliùs etiam terrefeciſti me, cùm Iouem deieraſti. Quid enim ille poterit vlciſci te, etiam ſi fidem iuriſiurandi tranſgrediaris? Arbitror enim neque te de Ioue iſto tuo ignorare. CRI. Quid ais? an non poterit Iupiter in tartarum præcipitare me? An ignoras quòd deos omnes deiecit à diuino illo ætheris pauimento? & Salmoneum, qui contra tonare auſus fuerat, paulò antè fulmine præcipitauit, & vt petulantiſſimus quiſque eſt, etiam nunc? A poëtis autem & Titanum victor, & Gigantum interfector, carminibus celebratur, quemadmodum & apud Homerum. TRI. Tu quidem Critia, omnia ea percurriſti quę Ioui tribuuntur: ſed ſi tibi ingratum non eſt, auſculta annon Cygnus ille fuit, & Satyrus, ob petulantiam, imò & Taurus? Ac niſi ſcortillum illud celeriter in humeros ſuſtuliſſet, & per pelagus effugiſſet, fortaſſis aratet etiam nunc, vbi in agricolam aliquem fortè incidiſſet iſte tuus tonitrua faciens, & fulmina iactans Iupiter: & pro eo quòd nunc fulmina iaculari dicitur, ſtimulo impelleretur. Illud autem quòd cum Æthiopibus conuiuatur, hominibus nigricantibus, & vultum obſcuratis, & in duodecimum vſque ſolem ab illis non diſcedit, ſed apud ipſos vino madefactus deſidet, idque cùm barbam tantam habeat, annon quęſo pudore dignum fuerit? Quod autem ad aquilam attinet, & ad Idam, & quòd impręgnari per totum adeò corpus ſolet, etiam dicere erubeſco. CRI. Quid igitur? num Apollinem deierabimus, vt qui vates optimus ſit, & præterea medicus quoque? TRI. Vanum atque mendacem iſtum vaticinatorem dicis, qui Crœſum paulo antè perdidit, & poſt ipſum etiam Salaminios, alióſque innumeros, obliqua atque ambigua omnibus illis reſpondendo? CR. Neptunum autem quid? qui & tridentem manu tenet, & in bellis immenſum atque terribile quiddam clamat, quantum alij viri mille,

Confutatio deorum gentilium.

Θειοτάτου βηλοῦ. Alludit ad fabulam Vulcani, quem Iupiter à cœlo præcipitauit. vide lib. 2. Ionis.

Herod. lib. 1.

Neptunus.

aut etiam decies mille: præterea & Sisichthon, hoc est, terræ tremefactor, ô Triephon, appellatur? TRI. Adulterum istum dicis, qui Salmonei filiam Tyro paulò antè vitiauit, & adhuc etiam mœchatur, liberatórque & patronus huiusce modi vitiorum est? Nam Martem cùm vinculis premeretur, & nodis quibusdam insolubilibus arctaretur, cæteris diis omnibus præ pudore silẽtibus, equestris iste Neptunus exoluit, in lacrymas profusus scilicet, perinde vt pueruli magistros formidantes, aut quemadmodum aniculæ puellas decipientes. Instabat autem precibus Vulcano, vt solueret Martem. Ac claudicans iste deus, misertus videlicet dei senioris & vetusti, liberauit Martem: quare & mœchus est, vt qui mœchos conseruet. CRIT. Quid igitur? Mercurium? TRIE. Apage mihi veteratorem istum, improbum Iouis libidinosissimi seruum, ipsum quoque libidine insanientem in adulteria. CRIT. Proinde neque Martem, aut Venerem, recepturum esse te scio, vt qui iam antea abs te calũniis impetiti fuerint. Quapropter missos & hos faciamus. Mineruę autẽ adhuc mentionem faciam, virginis videlicet armatæ, & terribilis deæ, quæ & Gorgonis caput pectori applicatum habet, deam Gigantum interfectricem. Non enim, opinor, habes quod de ipsa dicas. TRI. At dicam tibi etiam de ista, si mihi respondere voles. CRI. Dic quicquid volueris. TRI. Dic mihi igitur Critia, quæ Gorgonis huius vtilitas est? & cur pectori gestamen hoc dea applicatum habet? CRI. Vti terribile quoddam spectaculum, & quod mala auertere possit. Sed & hostes perterrefacit, & victoriam vtroque inclinantem, quocunque ipsa vult, aduertit. TRI. Num ob hoc ipsa quoque Glaucopis inuicta atque insuperabilis est? CR. Atque admodum. TRI. Cur igitur non illis potiùs qui seruare possunt, quàm qui seruantur, femora adolemus taurorum atque caprarum, vt nos quoque insuperabiles atque inuictos reddant, perinde atque Mineruam? CRI. Atqui ipsi potestas non est à longè auxiliari, perinde vt diis: sed solũ si quis ipsam gestat. TRI. Et quidnã hoc ipsũ est? Volo enim ex te scire, vti qui inueneris talia, & quã maximè perfectè assecutus sis. Ignoro enim omnia quę de ipsa feruntur, prętereà nomen.

Mercurij.

Martis & Veneris.

Minerua.

ἢ δεκάχιλοι, ἀλλὰ καὶ σφόδρα, ὦ Τριεφῶν, ἐπονομάζεται; ΤΡΙΕΦ. τὸν μοιχὸν λέγεις; ὃς τὴν τῦ Σαλμωνέως παῖδα τὴν Τυρὼ, πρόσθεν διέφθαρε, καὶ ἔτι ὑπομοιχεύει, καὶ ῥύστης καὶ δημαγωγὸς τῶν τοιούτων ὤν; τὸν γὰρ Ἄρεα ἐκεῖνον τῦ δεσμῦ περιόντα, καὶ δεσμοῖς ἀλύτοις μετὰ τῆς Ἀφροδίτης ἐνεχόμενον, πάντων τε τῶν θεῶν ἀφεῖλε τὴν μοιχείαν ἐκ' αἰσχύνης σιωπώντων, ὁ ἵππειος Ποσειδῶν ἔκλυσε δακρύοντα, ὥσπερ τὰ βρέφυλλα, τοὺς διδασκάλους δεδιότα, ἢ ὥσπερ αἱ γραῦς, κόρας ἐξαπατῶσαι. ἐπέκειτο δὲ τῷ Ἡφαίστῳ λῦσαι τὸν Ἄρεα· ὁ δὲ ἀμφίχωλον τοῦτο δαιμόνιον, οἰκτείρων τὸν πρεσβύτην θεὸν, τὸν Ἄρη ἀπέλυσε. ὥστε καὶ μοιχός ἐστιν, ὡς μοιχοὺς ἀφανίζων. ΚΡΙΤ. Ἑρμείαν δὲ τί; ΤΡΙΕΦ. μή μοι τὸν κακόδουλον, τῦ ἀσελγεστάτου Διὸς, καὶ τὸν ἀσελγαινόμενον ὑπὸ τοῖς μοιχοῖς. ΚΡΙΤ. Ἄρεα δὲ καὶ Ἀφροδίτην οἶδα μὴ προσδέχεσθαί σε, ἀφ' ὧν προσβλητέους πρόσθεν πρὸς σοῦ. ὥστε ἐάσωμεν τούτους. τῆς Ἀθηνᾶς ἔτι ὑπομνησθῆναι, τῆς παρθένου, τῆς ἀνάπλου, καὶ καταπληκτικῆς θεᾶς, ἣ καὶ τὴν τῆς Γοργόνος κεφαλὴν ἐπὶ τῷ στήθει προσάπτεται, τὴν Γιγαντολέτειραν θεόν. οὐ γὰρ ἔχεις τί λέγειν περὶ αὐτῆς. ΤΡΙΕΦ. ἐρῶ σοι καὶ περὶ ταύτης, ἐὰν μοι ἀποκρίνῃ. ΚΡΙΤ. λέγε ὅ, τι γε βούλει. ΤΡ. Εἰπέ μοι, ὦ Κριτία, τί ὄ χρήσιμον τῆς Γοργόνος, καὶ τί τῷ στήθει τοῦτο ἡ θεὰ ὑπιφέρεται; ΚΡΙ. ὡς φοβερόν τι θέαμα, καὶ ἀποτρεπτικὸν τῶν ἐχθρῶν. ἀλλὰ δὴ καταπλήσει τοὺς πολεμίους, καὶ ἑτεροκλινὲς τὴν νίκην ποιῇ ὅπου γε βούλεται. ΤΡ. μῶν καὶ ἀφ' ὅτου ἡ Γλαυκῶπις ἀκαταμάχητος; ΚΡ. καὶ μάλα. ΤΡ. καὶ ἀφ' τί ὄ τοῖς σῴζειν δυναμένοις, ἀλλὰ τοῖς σωζομένοις, μηρία καίομεν ταύρων, καὶ αἰγῶν, ὡς ἡμᾶς ἀκαταμαχήτους ἐργάσωνται, ὥσπερ τὴν Ἀθηνᾶν; ΚΡ. ἀλλ' οὐ δυνάμεις γε πόρρωθεν ὑποβοηθεῖν, ὥσπερ τοῖς θεοῖς, ἀλλ' εἴ τις αὐτὴν ὑπιφέρεται. ΤΡΙ. καὶ τί τόδ' ἐστίν; ἐθέλω γὰρ κἀγὼ σοῦ εἰδέναι, ὡς ἐξευρημένου τὰ δαιμόνια, καὶ ἐς μάλιστα κατορθωκότος. ἀγνοῶ γὰρ πάντα τὰ κατ' αὐτὴν, πλὴν γε τῦ ὀνόματος.

ΚΡΙ. αὕτη χόρη ἐλέμετο δὶ ὥρεπτὸς, καὶ ἐπιεικὴς. Περσέως δὲ τούτῳ δόλῳ ἀποθέντος τὸ κόσμου τὸς, ἀνδρὸς γενναίου, καὶ ἐς μαγικὴν δύφημνημένου, ἐπαοιδαῖς τούτῳ περιφδήσαντος, ἄλλαι τε οἱ θεοὶ τούτῳ ἐφύλαξαν. ΤΡΙ. τοῦτό μ' ἐλάνθανε ποτὲ ὂν καλὸν, ὡς ἀνθρώπων θεοὶ σπάνις εἰσί. ζώσης δὲ τί ὂν χρήσιμον; πορνευομένη ἐς πανδοκεῖον, ἢ κρυφίως συνεφθείρετο, καὶ κόρην αὐτὴν ἐπωνόμαζε. ΚΡ. νὴ τὸν Ἄγνωστον τὸν Ἀθήναις, παρθένος διέμεινε μέχρι τῆς ἀποτομῆς. ΤΡΙ. καὶ εἴ τις παρθένου κεφαλὴν τμήσας, τοῦτο θόρυβον τοῖς πολλοῖς; οἶδα γὰρ μυρίας δαμαλείσας τμηθείσας

Νήσῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, Κρήτην δὲ μιν καλέουσι. καὶ εἰ τοῦτο ἐγίνωσκον, ὦ καλὲ Κριτία, πόσας Γοργόνας σοι ἀνήγαγον ἐκ Κρήτης; καί σε στρατηγὸν ἀκαταμάχητον ἀπεκτέησα· ποιηταὶ δὲ, καὶ ῥήτορες, οὓς πολύ με Περσέως ἐλέγχειν, ὡς πλείονας Γοργόνας ἐφευρηκότα· ἀλλ' ἔτι ἀναμνήσθητι τὰ τῆς Κρητῆς, εἰ πάνυ ἐπιδείκνυτό μοι τὸν Διός σου, καὶ τὰ τοῦ μητέρα θρέψαντα δένδρα, ὡς ἀσφαλεῖς αἱ λόχμαι αὐτοῖς Δαμάτριοι.

ΚΡΙ. ἀλλ' οὐκ ἐγίνωσκες τοῦτο ἐπῳδὸν, καὶ τὰ ὄργια. ΤΡΙ. εἰ τοῦτο, ὦ Κριτία, ἐξ ἐπῳδῆς ἐγίνετο, τάχ' ἂν καὶ ἐκ νεκρῶν ἐξήγειρεν αὖ, καὶ ἐς τὸ γλυκύπικρον φάος ἀπήγαγε· ἀλλὰ λῆρος, παίγνιά τε, καὶ μῦθοι, καὶ τῆς ποιητῆς περιτερπνεύματα. ὥστε ἔασον καὶ τοῦτο. ΚΡΙ. Ἥραν δὲ τὴν Διὸς γαμετὴν, καὶ κασίγνητον, οὐ φήσεις; ΤΡΙ. σίγα τῆς ἀστιλβεστάτης ἕνεκα μίξεως, καὶ τὸ ἐκ ποδῶν καὶ χειρῶν ἐκτετραμμένον, φάσμα. ΚΡΙ. τίνα ἐπομόσωμαί τε; ΤΡΙ. ὑψιμέδοντα θεὸν, μέγαν, ἄμβροτον, ἀγήρατον, υἱὸν παντὸς, πνεῦμα ἐκ παντὸς ἐκπορευόμενον, ἓν ἐκ τριῶν, καὶ ἐξ ἑνὸς τρία νόμιζε. Ζῆνα τοίνυν ἡγοῦ θεόν. ΚΡΙ. ἀριθμεῖν με διδάσκεις, καὶ ὅρκος ἡ ἀριθμητική. καὶ γὰρ ἀριθμεῖς ὡς Νικόμαχος ὁ Γερασηνός. οὐκ οἶδα γὰρ τί λέγεις, ἓν τρία, τρία ἕν. μὴ τὸν πυθαγόρου, ἢ τὸν ὀγδοάδα, ἢ τετρακτύν;

Pythagoricum illum, an octernionem,

A CRI. Ipsa quidem puella fuit elegans & amabilis. Perseus autem cùm huic dolo caput amputasset, vt pote vir generosus, & qui in arte magica laudatus, carminibus illam quibusdam incantasset, in præsidium & quasi quoddam propugnaculum dij sibi ipsam retinuerunt. TRI. Hoc igitur præclarum tandem me latuit, quòd dij hominum quoque indigẽt. Quæ autem viuentis vtilitas fuit? meretricabatur nimirum per cauponas, aut latenter vitiabatur, deinde se ipsam virginem appellabat. CRI. Non, per Ignotum Athenis: sed virgo permansit vsque ad decollationem. TRI. Ergo si quis virB gini caput amputauerit, terriculamentum hoc ipsum erit multitudini? Noui enim innumeras membratim & per partes dissectas insula in circumflua, Cretam illam nomine dicunt. Quòd si igitur cognouissem hoc, ô optime Critia, quàm multas tibi Gorgonas ex Creta huc attulissem, téque ducem inuictum & insuperabilem reddidissem. Poëtę autem & oratores multò me Perseo anteposuissent, vt qui plures Gorgonas inuenissem. Verùm quoniam in Cretæ mentionem incidi, adhuc memini qui mihi sepulchrum Iouis tui istius demonstrabant, & occultas valles, quæ matrem eius enutrierant, quanquam adhuc viridia ipsa ea arbusta essent. CRIT. At nesciebas incantationem & sacrificia quibus vtendum fuisset. TRI. Si hæc, ô Critia, per incantationes facta sunt, fortassis etiam ab inferis excitasset illam, & in lucem dulcissimam reduxisset. Sed nugæ istæ, ac ludicra & fabulæ sunt, à poëtis præstigiosè conficta. Quapropter & hanc omitte. CRI. Iunonem autem, vxorem Iouis, & sororem eandem, annon recipis? TRI. Tace obsecro, propter intemperantissimum concubitum, & istam ex manibus pedibúsque extentam, cursu præteruehe. CRITIAS. Quémnam igitur tibi iurabo? TRI. Deum altè regnantem, magnum, ætherium, atque æternum, Filium Patris, Spiritum ex Patre procedentem, vnum ex tribus, & ex vno tria. Hæc tu Iouem puta, hunc existima deum. CRI. Numerare me doces, & iusiurandum arithmetica tibi est. Nam & numeras, perinde vt Nicomachus ille Gerasenus. Neque enim intelligo quid dicas: Vnum tria, tria vnum: num quaternionem dicis an numerum ex triginta constantem?

Deum scilicet eum ara etiam in scriptura mentio fit.

Iunonis.

δέκμον Græcè, quod obliquum præ se significat.

Vt apud Aristophanē Socrates fingitur.

TRI. Tace ea quæ infrà sunt, quæque silentio digna. Non licet hoc pacto metiri pulicum vestigia. Ego enim docebo te quid sit vniuersum, & quis fuerit ante omnia, & quæ item constitutio, quódve corpus vniuersi. Quando autem me Galilæus ille conuenit, recaluaster, naso aquilo, qui in tertium vsque cœlum per aërem ingressus est, quæque optima atque pulcherrima sunt, inde didicit, per aquam nos renouauit, in beatorum vestigia insistere fecit, & ex impiorum regionibus nos redemit. Ac te faciam, si me audieris, verè hominem. CRI. Dic quæso, doctissime Triephon: timore enim quodam iam correptus sum. TRI. Legistine aliquando Aristophanis Comici poëtæ fabulam, Aues? CRI. Atque admodum. TRI. Scriptum ab eo tale quippiam ibi est:

A principio chaos, & nox, & tenebræ nigræ erant, & tartarus altus,
Nulla autem terra, nec aër, aut polus vllus adhuc, &c.

CRI. Rectè dicis. quid autem postea? TRI. Erat lux incorruptibilis, inuisibilis, incomprehensibilis, quæ dissoluit tenebras, & informitatem istam abegit, verbo solo dicto ab ipsa, quemadmodum tardilinguis iste descripsit: Terram firmauit super aquas, cœlum explanauit, stellas formauit fixas, cursum ordinauit, quas tu veneraris vt deos. Terram autem & floribus exornauit, hominem ex nihilo ad essentiam produxit. Estque in cœlo aspiciens iustos pariter & iniustos, & in libris describens cuiusque res & actiones.

Deest forsè quid.

Rependet autem omnibus, quam diem ipse præcepit. CRI. Quæ autem à Parcis agglomerata cunctis sunt, etiámne illa inscribunt? TRI. Qualiánam? CRI. Ea quæ ad fatum pertinent. TRI. Dic mihi ô optime Critia, de Parcis. Ego verò discere gestiens, de te libenter audierim. CRI. An non Homerus poëta celebris ait:

Iliad. ζ. *At fatum effugit nemo (mihi crede) virorum.*

De magno autem Hercule idem ait:

Iliad. σ. *Nec vis Herculea parcam vitauit amaram,*
Quanquam diis charus foret, & Iouis inclyta proles:
Sed fato, atque ira domitus Iunonis iniquæ est.

Quin & totam vitam, omnésque in ea mutationes, fato constitutas atque ordinatas esse idem innuit, cùm ait:

ΤΡ. σίγα τὰ ἑρπτὰ, καὶ τὰ σιγῆς ἄξια, ὅσα ἐᾶν ὧδε μετρῆν τὰ ψυλλῶν ἴχνη. ἐγὼ γάρ σε διδάξω τί ὃ πάν, καὶ τίς ὁ πρῶτος πάντων, καὶ τί ὃ σύστημα τοῦ παντός. καὶ γὰρ πρῶτα κἀγὼ ταῦτα ἐπαθον, ἄχρι οὗ μοι Γαλιλαῖος ἐπέτυχεν, ἀναφαλαντίας, ὑπόρρινος, ἐς τρίτον οὐρανὸν ἀεροβατήσας, καὶ τὰ κάλλιστα ἐκμεμαθηκώς, ὃς ὕδατος ἡμᾶς ἀνεκαίνισεν, ἐς τὰ τῶν μακάρων ἴχνη παρῴκοδόμησε, καὶ ἐκ τῆς ἀσεβῶν χώρας ἐλυτρώσατο. καί σε ποιήσω καὶ μοῦ ἀκοῦσαι, ἐτ' ἀληθείας ἄνθρωπον. ΚΡ. λέγε, ὦ πολυμαθέστατε Τριφῶν, δέδοικα γὰρ ἔρχομαι. ΤΡ. ἀκήκοάς ποτε τὰ τοῦ Ἀριστοφάνους δράματος οἷος ὄρνιθας ποιεῖ; ΚΡ. καὶ μάλα. ΤΡΙ. ἐλεχθέντα περὶ αὐτοῦ τοιάδε·

Χάος ἦν, καὶ νὺξ, ἔρεβός τε μέλαν πρῶτον, καὶ Τάρταρος εὐρύ.
Γῆ δ', οὐδ' ἀήρ, οὐδ' οὐρανὸς ἦν.

ΚΡ. εὖ λέγεις. εἶτα τί ἦν; ΤΡ. ἦν φῶς ἄφθιτον, ἀόρατον, ἀναπτόμενον, ὃ λύει τὸ σκότος, καὶ πρὸ ἀκοσμίας ταύτης ἀπέλασε, λόγῳ μόνῳ ῥηθέντι ὑπ' αὐτοῦ, ὡς ὁ βραδύγλωσσος ἀπεγράψατο· γῆν ἔστηξεν ἐφ' ὕδασιν, οὐρανὸν ἐπήνυσεν, ἀστέρας ἐμόρφωσεν ἀπλανεῖς, δρόμον διέταξε, ὃν σὺ σέβῃ θεόν, καὶ ἐν τοῖς ἄνθεσιν ἐκαλλώπισεν, οὐδὲν πρότερον ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι πρήγματι. ἔστιν ὃ καὶ οὐρανῷ βλέπων δικαίους τε καὶ ἀδίκους, καὶ ἐν βίβλοις τὰς γραφὰς ἀπογραφόμενος. ἀποδώσει δὲ πᾶσιν ὧν ἡμέραν αὐτὸς ἐπέστειλε. ΚΡ. τὰ δὲ τῶν Μοιρῶν ὑπεισερχόμενα εἰς ἀπώλειας, εἶτα γράφουσί τε καὶ ταῦτα; ΤΡ. τὰ ποῖα; ΚΡ. τὰ τῆς εἱμαρμένης. ΤΡ. λέγε, ὦ καλὲ Κριτία, περὶ τῶν Μοιρῶν, ἐγὼ δὲ μαθητὴν ἀκούσαιμι περὶ σοῦ. ΚΡ. οὐχ Ὅμηρος ὁ ἀοίδιμος ποιητὴς εἴρηκε,

Μοῖραν δ' οὔ πώ φημι πεφυγμένην ἔμμεναι ἀνδρῶν.

ὅπου δὲ τὸν μεγάλον Ἡρακλέα,

Οὐδέ νύ οἱ θάνατον καὶ κῆρα φυγεῖν ἐφάμοιρον ἔην περ.
Ὅς περ φίλτατος ἦεν Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι, (χόλος Ἥρης.
Ἀλλά ἑ Μοῖρ' ἐδάμασσε, καὶ ἀργαλέος περ.

ἀλλά καὶ ὅλον τὸν βίον καθυφῆται, καὶ τὰς ἐν τούτῳ μεταβολάς

ἔνθα δ' ἔπειτα
Πείσεται ἄασά οἱ αἶσα κελαινεφὴς τε Κρονίων (μήτηρ.
Γιγνομένῳ νήσατο λίνῳ, ὅτε μιν τέκε χὠ θεὸς ἐξείη ἐποχαὶ ἀπ' ἐκείνης γίνεσθαι.
Ἦλθ' ὡς Αἴολον ἱκόμην, ὃς με φιλοφρόνως ὑπεδέκτο, (τείλ' ἰκέλαδε.
Καὶ πέμπε, οὐδέπω αἶσα φίλῳ ἐς πατρίδα γαῖαν νόστου Μοίρῃσι γίνεσθαι· ὁ ποιητὴς μεμυθεύρηκε. τὸν δὲ Δία μὴ θελῆσαι τὸν υἱὸν (μᾶλλον
θανάτοιο δυσηχέος ὀξὺν ἀλύξαι, ἀλλὰ Αἰμαθίωνος φίλους κατέχειν ἔφατο.
Παῖδα φίλον πέμψω, τὸν οἱ Πάτροκλος Φθίοσι κὸ Τροίῃ. (ἔμελλε
ὥστε, ὦ Τερπίων, ἐξ ἑνὸς μηδὲν προφητεύειν περὶ τῶν Μοιρῶν ἐθελήσας, εἰ καὶ τάχα πεδάρσιος ἐγεγόνεις μετὰ τοῦ διδασκάλου, καὶ τὰ ἀπόρρητα ἐμυήθης. ΤΡ. Ἐκ πῶς ὁ αὐτὸς ποιητὴς, ὦ καλὲ Κρατία, διττὼ ὁπλίζει τὼ εἱμαρμένε, καὶ ἀμφίβολον; ὡς τὸ μὲν μέλλοντι προφήσαντι, τοιῷδε τέλει συνεῖρας· τοῖον δὲ ποιήσαντι, ἑτέρῳ τέλει ἐντυχεῖν; ὡς ἐπ' Ἀχιλλέως,

Διχθαδίας κῆρας φερέμεν θανάτοιο τέλεσδε, (φυμένης,
Εἰ μέν κ' αὖθι μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι, Ὤλετο μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται.
Εἰ δέκεν οἴκαδ' ἵκωμαι, (ἔσται.
Ὤλετό μοι κλέος ἐσθλόν, ὅτι δηθὰ δή μοι αἰὼν ἔσσεται.

Ἀλλὰ δὲ ὅτι Εὐχήνορος,

Ὃς ῥ' ἤδη εἰδὼς κῆρ' ὀλοὴν, ὅτι νηὸς ἔβαινε.
Πολλάκι γὰρ οἱ ἔφη γήρι βαθὺς Πολυΐδος, (μεγάθυμον,
Ἢ νόσῳ ἐν δηλέῃ φθίσθαι οἷς ἐν Ἀχαιῶν νηυσὶν ἐπὶ Τρώων δαμέντα.

ἆρα πρὸ Ὁμήρου ταῦτα γέγραπται, ἢ ἀμφίβολος αὖτη, καὶ ἀμφίκρημνος ἀπάτη; εἰ γὰρ θέλεις καὶ τοῦ Διὸς ὅτι ἤπιστο τοῖς λόγοις· ἀλλὰ τοῦ Ἀχιλλέως εἴρηκεν ὡς ἀποφευξομένου μὲν τὸν μυκηναίας, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονος ὀπιθολῆς, ζῆν καθήμενον πολὺν χρόνον, ὀπιθαλλομένῳ δὲ ταῦτα προφήσει, καθυστερήσειν θανάτου; τοῦτο καὶ πολλάκις προῳμαρτευσάμην·

A ——ubi ille deinde
Illa ferat, quæcunque Deus Parcæque maligne Od. κ. ἔσ. Il. υ.
Neuerunt genito, cùm matris prodyit aluo.

Etiam in peregrino ſolo retentiones ab eadem illa fieri, vt cùm Vlyſſes ait:

Atque vti ſuſceptum placido rex Æolus ore, Odi. λ.
Miſerit in patriam, ſed nondum fata ſinebant.

Quare omnia à Parcis fieri poëta teſtatus eſt: Iouem autem neque filium voluiſſe ab infanda defendere morte, ſed potiùs

Sanguineas cælo guttas diffudit ab alto Iliad. π.
Ob natum, quem Patroclus prope mœnia Troiæ
B *Occiſurus erat ——*

Quamobrem, Triephon, ob hæc nihi ampliùs addere de Parcis volueris, etiam ſi fortaſſis in ſublime ſublatus fuiſſes vnà cum præceptore, & arcanis illis initiatus.

TRI. Et quomodo ipſe ille poëta, ô optime Critia, duplex allegat fatum, & ambiguum, vt qui hoc quidem fecerit, talem exitum ſortiatur: aliud autem faciens, in alium euentum incidat? vt de Achille, cùm dicit:

Nam me mater ait, niueis Thetis inclyta Iliad. ι.
plantis,
C *Sortitum geminas obeundæ ad funera leges:*
Nam ſi hic perſiſtam, pugnémque ad mœnia Troiæ,
Eripitur reditus mihi, at inclyta famæ ſequetur.
Sin autem patriam repetam, charóſque penates,
Fama perit, verùm in longum mihi ducitur ætas.

Sed & de Euchenore ait:

Qui non ignarus fati, conſcenderat æquor. Iliad. ν.
Namque huic ſæpe ſenex Polyidus dixerat antè,
Aut morbo in patria perituram, atque inter amicos,
D *Aut manibus Teucrorum, atque inter Dorica caſtra.*

Annõ apud Homerum hęc ſcripta ſunt? aut non ambigua hæc, atque adeò anceps deceptio? Quòd ſi placet, etiam Iouis orationem tibi addam. Annon Ægiſtho dixit quòd ſi ab adulterio & inſidiis Agamemnonis ſeſe contineret, fato illi conſtitutum eſſe vt in longum tempus viueret: ſi verò in animum induceret facere iſta, mortem effugere non poſſe? Atque ad eum modum ego quoque vaticinatus ſæpè ſum;

Si occideris proximum, morti condemnaberis iudicio: si verò hoc non feceris, viues rectè:

Nec te fas adeò festinam incurrere mortem.

Annon vides quàm minimè correcta aut emendata sunt quæ à poëtis dicuntur? quámque item ambigua & obliqua, neque vnquam certa aliqua sede stabilita? Quare omnia isthæc missa fac, vt & te in cœlestibus bonorum libris inscribant. CRIT. Benè omnia reuoluis ac repetis, Triephon, sed mihi illud responde: Vtrùm & Scytharum res in cœlo describuntur? TRI. Omnes, si quidem & inter gentes Chrestus fuerit. CRIT. Multos sanè scribas in cœlo narras, quãdo cuncta describuntur. TRI. Bona verba, Critia, neque quicquam cõtemptum aut vile de Deo dextero loquaris, sed Catechumenus existens, persuaderi à me tibi sine, si modò viuere cupis in æuum. Nam si cœlum explanauit vt pellem, terram autem firmauit super aquas, stellas formauit, hominémq; ex nihilo, vt esset, in lucem produxit: quid mirum adeò, si res quoque omnium ibi describantur? Nam & tu si domunculam aliquam ædificasses, ancillas autem & seruos in ea multos congregasses, nunquam te lateret quicquam eorum quæ ab illis gererentur, quamuis abiectum & vile: quantò igitur magis probabile est, cum qui omnia creauit, Deum, cuncta expeditè ac facilè percurrere, & vniuscuiusque consilia & actiones animaduertere? Nam tui dij pro cottabis, ab iis qui rectè sapiunt, habentur. CRI. Rectè omnino dicis, & mihi nunc diuersum accidit atque Niobę olim: ex statua enim in hominem conuersus sum. Quare iam deum istum tibi appono, & iuro quòd mali à me nihil patêre. TRI. Si modò ex corde me diligis, ne quid alienum aut nouum in me facias:

Néve aliud celes animis, aliúdque loquaris.

Verùm age mirabilem illam auscultationem tuam tandem profer nobis, vt & ego expallescam, & prorsus immuter, & non quemadmodum Niobe, obmutescam, sed vti Philomela in auiculam conuertar, & mirabilem istam consternationem tuam in prato viridi, tragico quodam modo decantem. CRI. Ita per filium ex patre, haudquaquam istud fiet. TRI. Dic modò, à spiritu potestatem ac vim dicendi accipiens. Ego verò sedebo:

Ita per ëtemptum Christum vocarunt: vt apud Suetonium alibi quedam loco appellatur.

Id est, pro ludo habétur. Fuit enim ludi genus apud Græcos cottabus, de quo apud Athenæum, Pollucem & Suidã. Vel pro inani strepitu, qualis in hoc ludo fiebat, quo passo & apud Plautum ponitur. Ne crebri in te cottabi sonent, &c.

εἰ κτάνῃς τὸν πλησίον, θανατωθήσῃ παρὰ τῆς δίκης· εἰ δέ γε μὴ τοῦτο ποιήξῃς, διώσῃ καλῶς,

Οὐδέ σ' ὦκα θέμις τέλος θανάτοιο κιχεῖν.

οὐχ ὁρᾷς ὡς ἀδιόρθωτα τὰ τῶν ποιητῶν, καὶ ἀμφίλεξα, καὶ μηδέπω ἡδραιωμένα; ὥστε ἔασον ἄπαντα, ὡς καὶ σὺ ἐν ταῖς ἐπουρανίοις βίβλοις τῶν ἀγαθῶν ἀπογράφωνται. KPI. ὦ πάντα αἰακωκλῆς, ὦ Τριεφῶν, ἀλλά μοι πόδι εἰπέ, εἰ καὶ τὰ τῶν Σκυθῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἐγγεγράπται. TPI. πάντα, εἰ τύχοι γε Χρηστὸς καὶ ἐθνέσι. KPIT. πολλοὺς γε γραφέας φὴς ἐν τῷ οὐρανῷ, ὡς ἅπαντα ἀπογράφεσθαι. TPIEΦΩN. ἀγάθει, καὶ μηδὲν εἴπῃς φλαῦρον θεοῦ δεξιοῦ, ἀλλὰ κατηχούμενος, πίθου πρὸ ἐμοῦ, εἴπερ ζῆν χρῄζεις εἰς τὸν αἰῶνα, εἴ γε οὐρανὸν ὡς δέρριν ἐξήπλωσε, γῆν δὲ ἐφ' ὕδατος ἔπηξεν, ἀστέρας ἐμόρφωσεν, ἄνθρωπον ἐκ μὴ ὄντος πρόηγαγε, τί τοσοῦτον, καὶ τὰς τοιαύτας πάντων ἐναπογράφεσθαι; καὶ γὰρ σοὶ οἰκίδιόν τι καταβυάπαντι, οἰκέτιδας δὲ καὶ οἰκέτας ἐν αὐτῷ συναγαγόντι, οὐδέποτέ σε διέλαθε τούτων τοιαῦτα ἀπόλλυντα· πόσῳ μᾶλλον τὸν πάντα πεποιηκότα θεόν, οὐχ ἅπαντα ἐν εὐκολίᾳ διαφαμεῖν ἑκάστου πρᾶξιν, καὶ ἔννοιαν; οἱ γάρ εἰσιν θεοὶ, κἠπαίδευσε τοῖς δὴ φρονοῦσιν ἐγχρῆται. KPITIAΣ. πάνυ δὴ λέγῃς, καί μοι αἰτιᾷ πρόφως τῆς Νιόβης παθεῖν· ἐκ γὰρ λίθου γὰρ ἀνθρωπος αἰσθάνομαι. ὥστε τοῦτον τὸν θεὸν προσπίθῃ σοι, μή κακόν τι παθεῖν πρὸ ἐμοῦ. TPIEΦΩN. εἴπερ ἐκ καρδίας μ' ὄντως φιλῇς, μὴ ἕτερόν τι ποιήσῃς ἐν ἐμοὶ,

Καὶ ἕτερον κείσῃ μηδὲν σὺ φρονῶν, ἄλλο δὲ εἴπῃς.

ἀλλ' ἄγε δὴ θαυμάσιον ἐκεῖνο ἀκουσμάτιον ἄφες, ὅπως κἀγὼ κατηχήσω, καὶ ὅλως ἀλλοιωθῶ, καὶ οὐχ ὡς ἡ Νιόβη ἀπαυδήσω, ἀλλ' ὡς ἀηδὼν ὄρνεον ἡμερώσομαι, καὶ τὸ θαυμάσιόν σου ἔκπληξιν κατ' αὐτὸν λήμματα ἐκτραγῳδήσω. KPI. μὴ τὸν υἱὸν τὸν ἐκ παιδὸς, οὐ τοῦτο ἡμῶσιται. TP. λέγε, παρὰ τὸ πνεῦμα σου δυνάμει τοῦ λόγου λαβών. ἐγὼ δὲ καθεδοῦμαι,

Δέγμενος ἀμαξιδην ὁπότε λήξειεν ἀείδων.
ΚΡΙ. ἀπῆιον ὅτι τὴν λεωφόρον, ὠνησόμενός γε τὰ χρήσιμα, καὶ δὴ ὁρῶ πλῆθος πάμπολυ ἐς ὃ οἷς ψιθυρίζοντας, ὅτι δὲ τῇ ἀκοῇ, ἐφῶντο τῶν χειλέων. ἐγὼ δὲ παντῇ περιβλέπων ἐς ἅπαντας, καὶ τὴν χεῖρα τοῖς βλεφάροις παρεκάμπτας, ἐσκοπάζον ὀξυδερκέστατα, εἴ που γέ τινα τῶν φίλων θεασαίμην. ὁρῶ δὲ Κράτωνα τὸν πολιτικὸν, παιδόθεν φίλον ὄντα, καὶ συμποτικόν. ΤΡ. ἀκροάσομαί τοίνυν. τὸν ὄξισωτὴν γὰρ εἶπας εἶπα τί; ΚΡ. ἐπὶ δὴ πολλοῖς παραλαλησάμενος, ἦκον ἐς τὰ πρόσω, καὶ ὃ ἐωθινὸν, χαῖρε, εἰπὼν, ἐχώρουν ὡς αὐτόν. ἀναθρῴσκει δέ τις, τοὔνομα Χαρίκενος, σεσηπυίας γεγηπίου, ῥέγχον τῇ ῥινὶ, ὑπόπτερόν τε μύξιον, ἐκρέμαστο ὀπισθουρμφόν· ὁ δὲ τοῦτελος, καὶ ἀσθενέστερος θανάτου εἶπα ἤρξατο ὀπισθόκλειστα καταχρεμπτόμενον· οὕτω ὡς πρόσθεν εἶπον, τοῖς τῶν ὀξισωτῶν καταλείπει ἐλλιπασμοῖς, καὶ τὰ χρέα τοῖς δανείσαις ἀποδιδοῖ, ἔν τε τοῖς ἰδιωτικοῖς πᾶσι, καὶ τοῖς δημοσίοις, καὶ τοῖς εἰραμάγγαις δίκην, μὴ ἐξετάζων τὰς τύχας, καὶ καταφλυαρῇ ἐπὶ πικρότερα. οἱ πρὸς αὐτὸν δὲ, ἥδοντο τοῖς λόγοις, καὶ τῷ καινῷ τῶν ἀκουσμάτων προσέκειντο. ἕτερος δὲ, τοιοῦτος Χλευόχαρμος, τριβώνιον ἔχων πολυσαθρον, ἀνυπόδητός τε, καὶ ἄσκεπος, μετέπτη, τοῖς ὀδοῦσιν ὀπτικροτῶν, ὡς ἐπιδείξασθαί μοι τὴν κακοείμονα, ἐξ ὀρέων πρόσφατος, κεκαρμένος τὴν κόμην, ἐν τῷ πάππῳ ἀναγεγραμμένον ὄνομα ἱερογλυφικοῖς γράμμασιν, ὡς δὴ τῷ χρυσῷ ὀπτιλύσῃ τὴν λεωφόρον· ἐγὼ δὴ ἐγὼ, καθ' ἡμῶν τὰ Αριστάνδρου καὶ Αρτεμιδώρου, οὐ καλῶς ἀποβήσονται ταῦτά γε τὰ σύμπνια ἐν ὑμῖν, ἀλλά σοὶ μὲν, τὰ χρέα πληθυνθήσεται ἀναλόγως τῆς ἀποδόσεως· σοὶ δὲ ὀπτιλὺ τὸ ὀβολοῦ γε στρηνθήσεται, ὡς πολλοῦ χρυσίου θυπορηκώς. καὶ ἔμοιγε δοκεῖτε ὀπτὶ λευκάδα πέτρην, καὶ δῆμον ὀνείρων καταδαρθόντες, τοσαῦτα ὀνειροπολεῖν ἐν ἀκαρεῖ τῆς νυκτὸς οὔσης. οἱ δὲ ἀμφικάγκασθμ ἄπαντες, ὡς ἀποπνιγῆτε ἐπὶ τῷ γέλωτος, καὶ τῆς ἀμαθίας μου κατεγίνωσκον.

Acacidem expectans, dum cantum finiat ille.
CRIT. Abieram in viam publicam, emporum videlicet ea, quibus maximè opus habebam: atque ibi video multitudinem admodum magnam in aurem mutuò susurrantes: audiendi autem studio etiam labiis inhærebant. Ego verò oculos per cunctos circumferens, & manum supercilijs incuruam supernè obducens, inspectabam quàm acutissimè si cubi amicorum aliquem contemplarer. Video autem Cratonem politicum illum, qui mihi à pueto vsque amicus fuit, & in conuiuiis vnà consuetus. TRI. Intelligo quem dicis, inspectorem videlicet illum: sed quid postea? CRI. Multis itaque oppositò cubito dimotis, in anteriorem partem penetraui, & matutinum illud Aue præfatus, accedebam ad ipsum. Cæterùm homuncio quidam nomine Charicenus, vetulus, emarcidus, & naso stridens, tussiebat primò intimũ quiddam, excreabátque languidum & inconditum. Erat autem sputum morte ipsa liuidum magis. Deinde cœpit loquì voce attenuata & exili admodum. Hic, vt antè dixi, inspectorum relinquit eleipasmos, & debita fœneratoribus reddet, & pensiones omnes tam priuatas quàm publicas: præterea & eiramangas capiet, non inquirens aut perpendens cuiusque artem. Atque etiam amariora his nugabatur. Illi autem qui circa ipsum erant, delectabãtur verbis hisce, & nouitati eorum quę audiebant, aduertebant animũ. Alius autem quidã, cui nomen Chleuocharmus, pallium habens admodum putre, sine calceis & tegmine capitis incedens, interloquebatur, dentibus applaudens: vt demonstrauit mihi malè vestitus quidam, qui ex montibus aduenerat, detonsa coma, in theatro perscriptum nomen literis hieroglyphicis (hoc est, sacris & arcanis notis) quòd iste auro inundaturus esset viam publicam. Ego verò inquam: At iuxta Aristandri & Artemidori præcepta non ita bonum euentum habebũt hæc inter vos somnia, sed tibi quidem debita multiplicabuntur secundùm proportionem pensionis: iste autem quãplurimùm obolo etiam carebit, tanquam qui multo auro tam diues fuerit. Ac mihi quidem videmini super Leucadem petram & somniorum populum consopiti, tàm multa somniare, nocte quasi in puncto existente. Illi verò cachinnos sustulerunt vniuersi, ita vt risu propè suffocarentur, néque ignorantiæ condemnarunt.

ὀξισωτὴν, Græcè, id est, ἐπόπτην. Vide Suidam.

Forte legendum καταλείπει λειπασμούς, quasi dicat, delibit residua, vel summas restantes?

At ego ad Cratonem conuerſus inquam: Num perperam omnia ἐξεῤῥίνησα, vt comico modo dicam aliquid, & non iuxta Ariſtandrum Telmiſenſem, & Artemidorũ Epheſium inueſtigaui ſomnia? Tum ille: Tace, inquit, Critia. Si enim ſilentium ages, edocebo te ſacrorum pulcherrima, & quæ nunc futura ſunt. Nõ ſomnia hęc ſunt, ſed res ipſa. Euentum autem capient in menſem qui dicitur Meſori. Hæc poſtquam audiſſem à Cratone, & lubricam ipſorum mẽtem cognouiſſem, erubui, & triſtitiam præ me ferens abij, multis Cratonem incuſando. Vnus autem illorum acerbũ & Titanicum quiddam obtuens, arreptum me veſte vellicabat, conuentionem feciſſe & credens, & ab inueterato illo numine inſtigatus: verbis autem hæc extendendo, perſuadet mihi infelici, vt ad præſtigiatores iſtos homines accederem, & in diem atram, quod dici ſolet, incurrerem. Dicebat enim ſe omnia ex ipſis, quæ ad ſacra & arcana pertinerent, edoctum eſſe. Atque ita pertranſiuimus ferreáſque portas, & ærea limina. Multis autem ſuperatis ſcalis, in domum aurato faſtigio inſignem aſcendimus, qualem Homerus Menelai fingit eſſe. Atque ipſe quidem omnia illa contemplabar, quæ inſularis ille adoleſcens. Video autem non Helenen mehercle, ſed viros in faciem inclinatos, & palleſcentes. Illi autem vbi me conſpexerunt, gauiſi ſunt, & ex aduerſo ad nos acceſſerunt. Dicebant enim, num quod triſte nuncium afferremus? Nam videbantur iſti quàm peſſima optare, gaudebántque triſtibus & malis, perinde atque in theatro furiæ. Capita autem inter ſe iuncta tenentes conſuſurrabant. Poſtea interrogabant me:

Quiſnam hominum, aut vnde es, quæ patria, quiq; parentes

Sunt tibi? Nam Chreſtus quidem eſſe appares, vtique ex habitu. Tum ego: Pauci, inquam, Chreſti, hoc eſt, frugi ſunt, quemadmodum vbique video. Critias autem nomen mihi eſt: ciuitas verò inde, vnde & vobis. Vt autem ſublimes illi & in aëre gradientes interrogarunt, quo pacto ſe res ciuitatis, & mundus adeò totus haberet, reſpondens ego: Benè, inquam, habent, & inſuper etiam habebunt. Illi autem abnuentes ſuperciliis: Haud ita, inquiunt: malè enim parturit ciuitas. Tum ego ſecundùm ipſorum mentem:

Hoc eſt verbis indagans, ſon, eſſeci.

Meſori.

Telemachum ſeliciat, vt Odyſſ. γ.

ἐγὼ δ' ἐγὼ πρὸς Κράτωνα, Μῶν κακῶς πάντα ἐξερρίνησα, ἵν' εἴπω τι κωμικευσάμενος, καὶ οὐ κατ' Ἀριστανδρον τὸν Τελμισέα, καὶ Ἀρτεμίδωρον τὸν Ἐφέσιον, ἐξιχνεύσα τοῖς ὀνείρασιν; ὁ δ' ὅς, Σίγα ὦ Κριτία, εἰ ἐγὼ σιωπήσω σε τὰ κάλλιστα, καὶ τὰ νῦν γινόμενα. οὐ γὰρ ὄνειροι ταῦτ' εἰσὶν, ἀλλ' ἀλήθεια. ἐμβήσονται δὲ εἰς μείωνα μεσορέ. Ταῦτα ἀκηκοὼς παρὰ τοῦ Κράτωνος, καὶ ὀλισθηρὸν τῆς διανοίας αὐτοῦ κατιγνωκώς, ἠρυθρίασα, καὶ συνεσταλμένος ἐπορευόμην, πολλὰ τὸν Κράτωνα ὀπιμεμφόμενος. εἰς δὲ δριμὺ καὶ πανοῦργος εἰδὼς, ἁρπαξάμενός μου τῶν λώπων, ἐπαίεσε, ῥήτειν ποιήσασθαι πειθόμενός τε, καὶ παραγυπτόμενος παρὰ τοῦ παλαιομήνου ἐκείνου δαιμονίου. εἰς λόγους δὲ ταῦτα προεκτείναντες, πίθῃ με τὸν κακοδαίμονα εἰς γάνδας αὐθαδεστάτους παραγενέσθαι, καὶ ἐπιφορεῖν ὃ δὴ λεγόμενον ἡμέρᾳ, συσκυρῆσαι. ἔφασκε γὰρ πάντα ἐξ αὐτοῦ μυσταγωγηθῆναι. καὶ δὴ διήλθομεν σιδηρᾶς τε πύλας, καὶ χαλκέους οὐδούς. αἰθαδάφρας δὲ πλείστας παρεικυκλωσάμενοι, εἰς χρυσόφρονα οἶκον αἰπόληθρον, οἷ Ὅμηρος τὸν Μενελάου φησί. καὶ δὴ ἅπαντα ἐσκοπιάζον, ὅσα ὁ νησιώτης ἐκεῖνος νεανίσκος. ὁρῶ δὲ οὐχ Ἑλένην, μὰ Δί', ἀλλ' ἀνδρας ὑπηκανοφόρους, καὶ κατωχριῶντας· οἱ δὲ, ἰδόντες, γηθοσύνῳ, καὶ ἐξεναντίας προσῆεσαν· ἔφασκον γὰρ, ὡς εἴ τινα λυγρὰ ἀγγελίαν ἀγαγοίμεθα. ἐφαίνοντο γὰρ ὅτι ὡς τὰ κάκιστα βουλόμενοι, καὶ ἔχαιρον ὅτι ταῖς λυγραῖς, ὥσπερ αἱ ποιητρίαι ὅτι θέατρα, ταῖς κεφαλαῖς δ' ἄλλοι ἄλλοις χόρτες, ἐψιθύριζον. μοῦ δὲ τὰ ἤσυτο μὲ,

Τίς, πόθεν εἰς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;

Χρηστὸς γὰρ δὴ εἶπας, ἀπὸ γε τοῦ σχήματος. ἐγὼ δ' ἐγὼ, Ὀλίγοι γε χρηστοὶ, ὥσπερ βλέπω πάντα χρῆ. Κριτίας δὲ τοὔνομα, πόλις δέ μοι ἔνθεν, ὅθεν καὶ ὑμῖν. ὡς δ' ἀεροβατοῦντες ἐπυνθάνοντο, πῶς τὰ τῆς πόλεως, καὶ τὰ τοῦ κόσμου, ἐγὼ δ' ἐγὼ, Καλῶς μὲν πάντες, καὶ ἔτι γε χαιρήσουσι· οἱ δὲ, ἀνένευον τοῖς ὀφρύσιν, οὐχ οὕτω. δυσοκεῖ γὰρ ἡ πόλις. ἐγὼ δ' ἐγὼ τῷ μὰ αὐτοῦ γνώμην

ὑμεῖς πεδάροιοι ὄντες, καὶ ὡς ἀπὸ ὑψηλοῦ A Vos, inquam, ſupra terram & in ſublime ſublati, & ceu ex alto cuncta intuentes, acutiſſimè & hæc intellectu aſſecuti eſtis ſcilicet: ſed quo pacto ea quæ in æthere ſunt, habẽt ſeſe? Num deficiet Sol, & ad perpẽdiculum Luna interponetur? Num Mars quadrangulo aſpectu Solem aſpiciet, & Saturnus ex diametro eundem? Num Venus cum Mercurio congredietur, & Hermaphroditos procreabunt, quibus vos delectamini? num pluuias impetuoſas ac vehementes demittent? num denſa niue terram inſternent, grandinem autẽ & rubiginem deuoluẽt? Num peſtem ac famem immittent? num B vas illud fulminiferum exundat, & tonitruficum receptaculum repletum eſt? At illi, quaſi cunctis præclarè geſtis, deblaterabant ſua iſta amabilia, quòd videlicet res ſtatim immutandæ eſſent, perturbationes autem & tumultus ciuitatem inuaſuræ, & exercitus ab hoſtibus mox ſuperandi. Ob hæc itaque animo conturbatus & quemadmodum ilex incenſa, intumeſcens, magna voce exclamaui: O miſeri hominum, ne vana adeò loquacitate efferamini, acuentes dentẽs aduerſus viros leonum animos præ ſe ferentes, C ſpirantes haſtam & lanceas, & candicantes criſtis galeas: ſed iſta in veſtrum caput conuertantur, quando ita patriam veſtrã deprimitis. Non enim in aëre gradientes iſta audiuiſtis, neque negotioſam mathematicam perfectè adeò aſſecuti eſtis. Quòd ſi verò vaticinia vos & præſtigiæ huc induxerunt, duplex ignorantiæ nomen ſuſtinetis. Nam hæc mulierum atque anicularum inuenta ſunt, & ludicra plerunque enim huiuſcemodi res muliobres curæ proſequuntur. T R I. Quid autem ad hæc reſponderunt, ô optime Critia, iſti mente pariter & ſententiis detonſi? C R I. Cuncta hæc præterierunt, ad cogitationes illas à ſe inuentas & exercitatas confugientes. Dicebant enim, Soles decem ieiuni & abſque cibo perſeuerabimus, & ad hymnos tota nocte decantandos vigilantes, talia ſomniamus. T R I. Tu verò quid ad ipſos dixiſti? Magnum enim & attonitum quiddã reſponderant. C R I. Confide, nihil ignauũ. Contrà enim reſpõdi pulcherrimè. Nam quæ vulgò ab vrbanis, inquam, de vobis iactantur, quando ſomniatis, huiuſcemodi ſcilicet proferuntur. Illi autem quaſi quiddam caninum ſubridentes, extra lectulum aliquantum progrediuntur.

ἀπτόμενα καθορώντες, ὀξυδερκέστατα καὶ πάνυ νενοήκατε. πῶς δὲ τὰ ἐν τῷ αἰθέρος; μῶν ἐκλείψει ὁ ἥλιος, ἢ δὲ σελήνη κατὰ κάθετον γένηται; ὁ Ἄρης εἰ τετραγωνίσῃ τὸν Δία, καὶ ὁ Κρόνος διαμετρήσῃ τὸν ἥλιον; ἢ Ἀφροδίτη εἰ μὴ τῷ Ἑρμῇ συνοδεύσῃ, καὶ Ἑρμαφρόδιτος ἀποκυήσουσιν, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἥδεσθε; εἰ ῥαγδαίους ὑετοὺς ἐκπέμψουσιν; εἰ νιφετὸν πολὺν διατρωνύσουσι τῇ γῇ, χάλαζαν δὲ καὶ ἐρυσίβην εἰ καπάξουσι, λοιμὸν καὶ λιμὸν εἰ ἐπιπέμψουσιν, εἰ δὲ κεραυνοβόλον ἀγγεῖον ἀπιγεμίσθη, καὶ δὲ βροντοποιὸν δοχεῖον αἰεμεσῴη; οἱ δ', ὡς ἅπαντα κατορθωκότες, καταφλιάρουν τὰ αἰεὶ τῷ ἐόμενα, ὡς μεταλλαγῶσι τὰ πρήγματα, ἀπαξίαι δὲ καὶ ταραχαὶ τῇ πόλει καταλήψονται, τὰ στρατόπεδα, ἤπερ ἂν τῷ ἐναντίῳ χρήσονται. τοῦτο ἐκλογιζόμενος, καὶ ὥσπερ τρῦφος καόμενος οἰδηθείς, ἀμφίτορον αὐδόησα, Ὦ δαιμόνιοι ἀνδρῶν, μὴ μεγαλαλίῃ λέγετε, δηγμὸν ὀδόντας κατ' ἀνδρῶν θυμολέοντων, πτόρθων δόρυ καὶ λόγχας, καὶ λευκολόφους τρυφαλείας· ἀλλὰ ταῦτ' ὑμῖν ὑπὲρ κεφαλῆς καταύσονται, ὡς τὴν πατρίδα ὑμῶν καταρύξητε. ἃ γὰρ ἀμηχανεῦντες, ταῦτα ἠκούετε, οὐ τὴν πολυάσχολον μαθηματικὴν κατωρθώκατε. εἰ δέ γε μαντείας καὶ γοητείας ὑμᾶς πρέπει σοφοὺς, διπλοῦν ὁ τῆς ἀμαθίας γυναικῶν γὰρ εὑρέματα ταῦτα γραϊδίων, καὶ παίγνια. ὑπὸ πολὺ γὰρ τὰ τοιαῦτα αἱ τῶν γυναικῶν ὀπάονες μετέρχονται. ΤΡΙ. τί δὲ πρὸς ταῦτα ἔφασαν, ὦ καλὲ Κριτία, οἱ κεκαρμένοι τὴν γνώμην, καὶ τὴν ὄψιν; ΚΡΙ. ἅπαντα ταῦτα παρέδραμον, εἰς ἐπίνοιαν τεκταινομένην καταφυγόντες. ἔλεγον γὰρ ἥλιοι δέκα ἄσιτοι διαμενοῦμεν, καὶ ὑπὲρ πάννυχος ὑμνῳδίας ἐπαγρυπνοῦντες, ἐνυπνιοῦμεν τὰ τοιαῦτα. ΤΡ. σὺ δὲ τί πρὸς αὐτοὺς εἶπες; μέγα γὰρ ἔφασαν, καὶ ἐκπεπληγμένον. ΚΡΙ. θάρρει, οὐκ ἀλγύνει, εἰκότως γὰρ τὰ κάλλιστα. τὰ γὰρ ὑπὸ τῶν ἀστῶν θρυλούμενα, ἔφην, περὶ ὑμῶν, ὁπόταν ὀνειροπολῆτε, τὰ τοιαῦτά που προσάγονται. οἱ δὲ σιωπῇ ὑπομειδιῶντες, ἔξω που προέρχονται τοῦ κλινιδίου.

D

ὑμεῖς πεδάροιοι ὄντες, καὶ ὡς ἀπὸ ὑψηλοῦ ἅπαντα καθορώντες, ὀξυδερκέστατα καὶ πάνυ νενοήκατε. πῶς δὲ τὰ ἐν τῷ αἰθέρος; μῶν ἐκλείψει ὁ ἥλιος, ἢ δὲ σελήνη κατὰ κάθετον γένηται; ὁ Ἄρης εἰ τετραγωνίσῃ τὸν Δία, καὶ ὁ Κρόνος διαμετρήσῃ τὸν ἥλιον; ἢ Ἀφροδίτη εἰ μὴ τῷ Ἑρμῇ συνοδεύσῃ, καὶ Ἑρμαφρόδιτος ἀποκυήσουσιν, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἥδεσθε; εἰ ῥαγδαίους ὑετοὺς ἐκπέμψουσιν; εἰ νιφετὸν πολὺν διατρωνύσουσι τῇ γῇ, χάλαζαν δὲ καὶ ἐρυσίβην εἰ καπάξουσι, λοιμὸν καὶ λιμὸν εἰ ἐπιπέμψουσιν, εἰ δὲ κεραυνοβόλον ἀγγεῖον ἀπιγεμίσθη, καὶ δὲ βροντοποιὸν δοχεῖον αἰεμεσῴη; οἱ δ', ὡς ἅπαντα κατορθωκότες, καταφλιάρουν τὰ αἰεὶ τῷ ἐόμενα, ὡς μεταλλαγῶσι τὰ πρήγματα, ἀπαξίαι δὲ καὶ ταραχαὶ τῇ πόλει καταλήψονται, τὰ στρατόπεδα, ἤπερ ἂν τῷ ἐναντίῳ χρήσονται. τοῦτο ἐκλογιζόμενος, καὶ ὥσπερ τρῦφος καόμενος οἰδηθείς, ἀμφίτορον αὐδόησα, Ὦ δαιμόνιοι ἀνδρῶν, μὴ μεγαλαλίῃ λέγετε, δηγμὸν ὀδόντας κατ' ἀνδρῶν θυμολέοντων, πτόρθων δόρυ καὶ λόγχας, καὶ λευκολόφους τρυφαλείας· ἀλλὰ ταῦτ' ὑμῖν ὑπὲρ κεφαλῆς καταύσονται, ὡς τὴν πατρίδα ὑμῶν καταρύξητε. ἃ γὰρ ἀμηχανεῦντες, ταῦτα ἠκούετε, οὐ τὴν πολυάσχολον μαθηματικὴν κατωρθώκατε. εἰ δέ γε μαντείας καὶ γοητείας ὑμᾶς πρέπει σοφοὺς, διπλοῦν ὁ τῆς ἀμαθίας. γυναικῶν γὰρ εὑρέματα ταῦτα γραϊδίων, καὶ παίγνια. ὑπὸ πολὺ γὰρ τὰ τοιαῦτα αἱ τῶν γυναικῶν ὀπάονες μετέρχονται. ΤΡΙ. τί δὲ πρὸς ταῦτα ἔφασαν, ὦ καλὲ Κριτία, οἱ κεκαρμένοι τὴν γνώμην, καὶ τὴν ὄψιν; ΚΡΙ. ἅπαντα ταῦτα παρέδραμον, εἰς ἐπίνοιαν τεκταινομένην καταφυγόντες. ἔλεγον γὰρ ἥλιοι δέκα ἄσιτοι διαμενοῦμεν, καὶ ὑπὲρ πάννυχος ὑμνῳδίας ἐπαγρυπνοῦντες, ἐνυπνιοῦμεν τὰ τοιαῦτα. ΤΡ. σὺ δὲ τί πρὸς αὐτοὺς εἶπες; μέγα γὰρ ἔφασαν, καὶ ἐκπεπληγμένον. ΚΡΙ. θάρρει, οὐκ ἀλγύνει, εἰκότως γὰρ τὰ κάλλιστα. τὰ γὰρ ὑπὸ τῶν ἀστῶν θρυλούμενα, ἔφην, περὶ ὑμῶν, ὁπόταν ὀνειροπολῆτε, τὰ τοιαῦτά που προσάγονται. οἱ δὲ σιωπῇ ὑπομειδιῶντες, ἔξω που προέρχονται τοῦ κλινιδίου.

θυμολέοντας. quo verbo Homerus vtitur.

Ego verò, Si vera sunt, inquam, talia, ô æthetij, haud vnquam sanè tutò ea quæ futura sunt, inuestigabitis, sed persuasi ab ipsis nugabimini quæ neque sunt, neque futura sunt. Verùm hæc quidem nescio quo pacto nugamini, somniis credentes, & quæ optima sunt, abominamini: malis autem delectamini, haud sanè quicquam abominatione ista promouentes. Quamobrem missas facite alienas istas imaginationes, & praua consilia vaticiniáque, necvbi deus vos in malam rem hinc eiiciat, eò quòd patriæ mala imprecamini, & verbis adulterinis ac perditis illam affamini. At isti vnum eundémque omnes animum habentes, me multùm increpabant. Ac, si placet, ista quoque tibi addã, quæ me etiam perinde vt statuam, elinguem ac mutum reddiderunt, donec me frugi ista tua loquela, cùm iam propè in lapidem conuersus essem, resoluit, & in hominem rursus restituit. TRI. Tace Critia, neque nugas istas longiùs extenderis. Vides enim quomodo intumuerit mihi venter, & quasi impræguatus eam: morsus enim sum verbis à te modò dictis, perinde vt à cane rabiosa: ac nisi medicamentum aliquod obliuionem inducens hausero, atque ita conquiescam, memoria hęc mecum cohabitãs, & quasi domi apud me residens, magnum aliquod malum procreabit. Quamobrem missos istos facito, precationem à patre incipiens, & celebre illud carmen ad finem apponens. Sed quid hoc? annon Cleolaus hic est, is qui pedibus longum adeò incedit? seriò autem venit & accedit. Num alloquemur ipsum? CRI. Atque admodum. TRI. Cleolaë, ne quid cursu præteruehare, neque prætereas nos: sed accede lætus, siquidem nuncium aliquod affers. CLE. Saluete ambo, ô præclarum par amicorum. TRI. Quæ autem est festinatio ista? permultum enim anhelas. num nouum aliquid gestum est? CLE.

Videtur victoriam Traiani intelligere: qui Ctesiphontã & Babylonẽ, & alia multa Orientis in potestatem redegit.

Cecidit supercilium illud olim Persidæ
Fama celebratum, atque Susa vrbs inclyta:
Cadet autem & omnis terra nobilis Arabum,
Valida imperantis dextera, & vi roborũ.

CRIT. Hoc illud est, vt semper deus non negligit bonos, sed auget, prouehens in melius. Nos autem, ô Trieph on, pulcherrima inuenimus. Solicitus

ὦ δ' ἐγώ, εἰ ἀληθῆ εἰσι ταῦτα, ὦ αἰθέριοι, οὐκ ἂν ποτε ἀσφαλῶς τὰ μέλλοντα ἐξιχνεύσητε· ἀλλὰ καταπιαθέντες ὑπ' αὐτῶν, λυρίσετε τὰ μὴ ὄντα, μηδὲ ἡμῖν ὠφέλιμα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως λήρητε, ὀνείρασι πιστεύοντες, καὶ τὰ κάλλιστα βδελύττεσθε, τοῖς δὲ πονηροῖς ἥδεσθε, μηδὲν ὠφελούμενοι τῷ βδελύγματος. ὥστε ἐάσατε τὰς ἀλλοκότους ταύτας φαντασίας, καὶ τὰ πονηρὰ βουλεύματα, καὶ μαντεύματα, μή που θεὸς ὑμᾶς ἐς κάρηκας βάλοι, ἀλλ' ὃ τῇ πατρίδι ἐπᾴδετε, καὶ λόγοις κιβδήλοις ὑπεφημίζετε. οὗτοι δὲ ἅπαντες ἕνα θυμὸν ἔχοντες, ἐμοὶ πολλὰ κατεμέμφοντο. καὶ εἰ βάλοι, καὶ πάνυ προσήκοντα, ἃ πρό με καὶ ὡς σήλινον ἄφωνον ἔθηκαν, μέχρις οὗ ἡ χρηστή σου λαλιὰ λιθουλκὸν αὐέλυσε, καὶ ἀνθρώπῳ ἀπεκατέστησε. ΤΡ. σίγα, ὦ Κριτία, καὶ μὴ παρεκτείνῃς τοὺς ὕθλους. ὁρᾷς γὰρ ὡς ἐξώγκωταί μου ἡ νηδύς, καὶ ὥσπερ κυοφορῶ· ἐδήχθην γὰρ τοῖς παρά σου λόγοις, ὡς ὑπὸ κυνὸς λυττῶντος. καὶ εἰ μὴ φάρμακον λησμοσύνην ἐμποιῶν πρεμήσω, αὖτη ἡ μνήμη οἰκουροῦσα ἐν ἐμοὶ, μέγα κακὸν ἐργάσεται. ὥστε ἔασον ταῦτας, πρὸ δύσμων ἀπὸ παλῆς ἀρξάμενος, καὶ πρὸ πολυωνύμου φόβου ἐς τέλος ὑπήκοος. ἀλλά τί τοῦτο; οὐχὶ Κλεόλαος οὗτός ἐστιν, ὁ τοῖς ποσὶ μακρὰ βιβᾶς, ἀσπουδὴ δὲ ἥκει, καὶ κατέρχεται. μῶν ὑποφωνήσομεν αὐτῷ; ΚΡΙ. καὶ μάλα. ΤΡ. Κλεόλαε, μή τι σφαδράμῃς γε ποσὶ, μηδὲ παρέλθῃς, ἀλλ' ἐλθὲ χαίρων, εἴγέ που μῦθον φέρεις. ΚΛΕ. χαίρετ' ἄμφω, ὦ καλὴ ξυνωρίς. ΤΡΙΕ. τίς ἡ σπουδή; ἀσθμαίνεις γὰρ ὑπερφυῶς. μῶν τι καινὸν πέπρακται; ΚΛΕ.

Πέπτωκεν ὀφρὺς ἡ πάλαι Σουσὶς Περσῶν,
Καὶ Σοῦσα, κλεινὸν ἄστυ.
Πέσοι δ' ἐπ' γε πᾶσα γῆ Ἀραβίας,
Χειρὶ κρατούντος ἀδρεπιωτάτῳ κράτει.

ΚΡΙΤΙΑΣ. τοῦτ' ἐκεῖνο ὡς ἀεὶ ὁ θεὸς οὐκ ἀμελεῖ τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' αὔξει, ἄγων ἐπὶ τὰ κρείττονα. ἡμεῖς δέ, ὦ Τριεφῶν, τὰ κάλλιστα εὑρηκότες ἐσμέν. ἐδυσχέραινον γὰρ ἐγὼ

γὰ ἐν τῇ ἀποδιώσῃ τί τοῖς τέκνοις καταλιπὼν ὑπὲ τοῖς δίκαις. οἶδας γὰ τὰ ἐμὰ πενίαν, ὡς ἐγὼ τὰ σά. τοῦτο ἀρκεῖ τοῖς παισὶν, αἱ ἡμέραι τῆ αὐτοκράτορος· πλοῦτος γὰρ ἡμᾶς οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὄχλος ἡμᾶς ὁ καταπλήσων. ΤΡ. κἀγὼ, ὦ Κριτία, ταῦτα καταλείπω τοῖς τέκνοις, ὡς ἴδωσι Βαβυλῶνα ὀλωλυῖαν, Αἴγυπτον δουλωθεῖσαν, τὰ τῶν Περσῶν τέκνα δούλους ἡμῖν ἄγοντα, τὰς ἐκδρομὰς τῶν Σκυθῶν παυσαμένας, εἴτε οὖν καὶ ἀπωσθησομένας. ἡμεῖς δὲ τὸν ἐν Ἀθήναις Ἄγνωστον ἐφυσάγοντες, καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐκτείναντες, χάριν ὁμολογήσομεν, ὡς καταξιωθέντες τοιούτου κρατεῖν, καὶ ἄρχειν ἡμᾶς. τοὺς δὲ λοιποὺς, λῆρον εἶναι, ἐῶντες ἐπ' αὐτῷ εἰπεῖν, ὃ, Οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ, τοῦ πατρὸς ἀπολείπειν.

A enim mecum ipse eram, quidnam in morte liberis meis testamento relicturus essem. Nosti enim paupertatem meam, quemadmodum ego tuas res quoque. Hoc igitur sufficit liberis, dies videlicet Imperatoris. Neque enim diuitiæ nos deficient, neque nos populus perterrebit. TRI. Et ego, ô Critia, hæc relinquam liberis, vt videant Babylonem perditam, Ægyptum in seruitutem redactam, Persarum liberos seruilem ætatem agentes, excursiones Scytharum sedatas, vtinam igitur & prorsus propulsatas. Nos autem illum Athenis ignotum inuentum adorantes, & manus in cœlum tendentes, gratias illi agemus, vt qui digni facti fuerimus huiusmodi potestati atque virtuti subiecti esse. Reliquos autem istos nugari sinamus, contenti pro ipsis dicere notum illud, quod prouerbio dici solet: Non est curæ Hippoclidi.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ, ἢ ΠΕΡΙ ΚΑΛΛΟΥΣ.

CHARIDEMVS, SIVE DE PVLCHRITVDINE,

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Neque hic dialogus Luciani videtur esse : id quod Aldus quoque annotauit: & cùm ex stilo, quanquam is multo simplicior hic quàm in superiore est, tum ex reliquo totius corporis contextu apparet. Continet autem encomium pulchritudinis seu formæ, tribus orationibus diuisum, vtpote à tribus personis in conuiuio tractatum: quarum priores duæ præstantiam ac dignitatem pulchritudinis commendant, multis ad hoc deorum pariter & hominum adhibitis exemplis. Postrema autem etiam vim & effectum illius ex mutua collatione reliquarum virtutum, & eorum quæ vulgo inter bona recensentur. Cætera plana sunt.

ΕΡΜΙΠΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΙΔΗΜΟΥ.

HERMIPPI ET CHARIDEMI.

Πεπάπις ἔτυχον χθὲς, ὦ Χαρίδημε, περιόντος σου τῷ περιπάτῳ, ἅμα μὲν καὶ τῆς ὥρας τὸ ἀγχοῦ χαίειν ῥᾳστώνης, ἅμα δὲ (ἔτυχον γὰρ τι μελετῶν, καὶ δεόμενος ἡσυχίας) ἐντυγχάνω δὴ Περξένῳ τῷ Ἐπικράτους. προσειπὼν δὲ, ὡσπερ εἰώθειν, ἠρώτων ὅθεν τὸ πρῴοιτο, & ὅποι βαδίζοι,

Eambulabam fortè heri in suburbio, Charideme, simul vt ex agrorũ aspectu me aliquantulum reficerem, simul etiã quietis & otij gratia: fortè enim tum meditabar quippiam. Obuiam igitur mihi fit Proxenus Epicratis filius. Allocutus autem ipsum, quemadmodum consueueram, interrogabam vnde veniret scilicet, & quò iturus esset.

Tum ille, venire se quidem etiam ipsum respondit huc oblectationis gratia, quam ex agrorum aspectu percipere consueuisset, reflci autem velle etiam temperata ac leni aura quæ illos afflaret. Cæterùm redire se à conuiuio, quod pulcherrimũ peractum fuisset in Piræeo apud Androclem Epicharis filium, qui ob partam victoriam Mercurio sacrificasset. Vicisse autem ipsum in Diasiis, libro quodam recitato. Commemorabat autem cùm alia multa quæ ibi acta essent vrbana & festiua, tum verò & pulchritudinis encomia à viris dicta aiebat, quæ ipsum quidem non posse referre, oblitũ eorum præ senectute videlicet: deinde etiã alioqui nõ ita multum circa orationes dicendas versatum. Te verò facilè commemoraturum, vt qui & ipse encomium dixisses, & cæteris per totum conuiuium animum aduertisses. CHAR. Facta sunt hæc, Hermippe, vt dicis. Veruntamen neque mihi facile fuerit accurate cuncta persequi. Neque enim possibile erat omnia exaudire, multo adeò tumultu excitato & ab iis qui ministrabant, & ab iis qui conuiuabantur, & alioqui etiam ex difficilioribus hoc est, meminisse eorum verborum quæ in cõuiuiis fiunt. Nosti enim quàm obliuiosos reddant etiam eos qui alioqui plurimum memoria valent. Sed tamen tui gratia, quoad potero, commemorare tibi illa conabor, nihil eorum prætermittẽs, quæcunque memoria consequi potuero. HERM. Proinde ob hanc rem gratiam tibi habeo. Verumenim si mihi totam à principio narrationem repetiueris, puta & quis liber fuerit quem recitauerat Androcles, & quem recitato eo superauerit, postremò & quosnam vos ad conuiuium vocarit, ita demum plenam apud me gratiam inibis. CHAR. Ipse quidem liber encomium Herculis erat, ex somnio quodam, ceu dicebat, ab ipso compositum. Vicit autem Diotimum Megarensem illum, pro spicis, imò verò pro gloria cum eo certans. HERM. Quid autem libri erat quod ille recitauit? CHAR. Encomium Castoris & Pollucis. Dicebat autem se quoque ex magnis periculis ab illis seruatum, hanc illis quasi quandam gratiam persoluisse: præsertim cùm ab illis etiam confirmatus fuisset, de summis nauium velis in extremo discrimine ipsi apparentibus. Aderant autem in conuiuio & alij multi, partim cognati ipsius, partim aliàs familiaritate iuncti:

Festa Ioniæ fuere Athenis Diasia. Διασυρμὸν ἐξενεγκεῖν αὐλῆς διαχαῖς τισὶ ἄσαις, vt Suidas ait, appellata.

ὁ δὲ ἤκειν μὲν ἔφη καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς ἐπιμελείας χάριν, ἣν εἰώθει ποιεῖσθαι τὸν ὄψιν γίνεσθαι τῆς ἀγρολιμνάσεως· δεῖσθαι δὲ τῆς τοῦ τριπτολέμου θυγατρὸς ὑγιεινοῦ, καὶ κούφης αὔρας, ἀπὸ σωματοποιοῦ μέντοι καλλίστου γεγονότος ἐν Πειραιεῖ, ὑπὲρ Ἀνδροκλέους τοῦ Ἐπιχάρους, παῖδος νίκης τεύξεσθαι Ἑρμῆ· ὅτι δὲ βιβλίον ἀναγνοὺς, ἐνίκησεν ἐν Διασίοις. ἔφασκε δὲ ἄλλα τε πολλὰ γεγηθέναι ἀφεῖναι, καὶ χαρίεντα, ἐν δὲ καὶ καλοῖς ἐγκώμια εἰρῆσθαι τοῖς ἀνδράσιν, ἃ ἐκεῖνον μὲν μὴ δεδυνῆσθαι εἰπεῖν νῦν γὰρ τε γήρως ὑπιλελησμένον, ἄλλως τε δὲ καὶ ὀλίγον λόγων μετειληφότα· οἱ δ' ἂν ῥᾳδίως εἰπεῖν, ἅ τε καὶ αὐτὸν ἐγκεκωμιακότα, ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅλον ὃ συμπόσιον προσεσχηκότα τὸν νοῦν. ΧΑ. λέγοις ταῦτα, ὦ Ἑρμιππε· ἐμοὶ γὰρ ἔδοξεν ἐπ' ἀκριβείας ἅπαντα διεξιέναι. ἀλλὰ γὰρ ἐμοί τε πολὺν ἀκούειν, θορύβου πολλοῦ γινομένου, τῶν τε διακονουμένων, τῶν τε ἑστιωμένων, ἄλλως τε καὶ τῶν διηκεστέρων ὀνομάτων λόγοις ἐν συμποσίῳ γιγνομένοις. οἶσθα γὰρ ὡς ὑπιλήσμονας ποιεῖ καὶ τοὺς λίαν μνημονικωτάτους. πλὴν ἀλλά σοι χάριν, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, πάσην ἐπιδείξομαι ποιεῖσθαι, μηδὲν παραλείπων ὧν ἂν ἐμνημόνευον. ΕΡΜ. τούτων μέν σε ἕνεκα, οἶδά σοι χάριν. ἀλλ' εἰ μοι τὸν πρῶτα λόγον ἐξ ἀρχῆς ἀποδοίης, ὅ, τε αὖ ὁ ἀνὴρ αἰρήσεται βιβλίον Ἀνδροκλῆς, τίνα τε νενίκηκε, καὶ τίνας ὑμᾶς εἰς ὃ συμπόσιον κέκληκεν, οὕτως ἂν ἐγκαλῶ καταθοῖο τὴν χάριν. ΧΑ. ὃ μὲν δὴ βιβλίον, ὃ ἐγκώμιον Ἡρακλέους ἦν τινος ὀνείρατος, ὡς ἔλεγε, πεποιημένον αὐτῷ, νενίκηκε δὲ Διότιμον τὸν Μεγαρόθεν, ἀνταγωνισάμενον αὐτῷ περὶ τῶν ἀσταχύων, μᾶλλον δὲ περὶ τῆς δόξης. ΕΡ. τί δ' ἦν ὁ ἕτερος αἰρήσεται βιβλίον; ΧΑ. ἐγκώμιον τῶν Διοσκούρων. ἔφασκε δὲ καὶ αὐτὸς ἐκ μεγάλων κινδύνων ὑπ' ἐκείνων σεσωσμένος, ταύτην αὐτοῖς καταθεῖναι τὴν χάριν· ἄλλως τε, καὶ ὑπ' ἐκείνων προκεκλημένος, ἐπ' ἄκροις ἤδη τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις φανέντων. πρῶτα μέντοι τῷ συμποσίῳ καὶ ἄλλοι πολλοὶ, οἱ μὲν συγγενεῖς αὐτῷ, οἱ δὲ καὶ ἄλλως σπουδῇ

οἱ δὲ λόγου τε ἄξιοι, τό, τε συμπόσιον ὅλον κεκοσμηκότες, ⸂καὶ⸃ κάλλους ἐγκώμια διελθόντες, Φίλων τε ἦν ὁ Δινίου, καὶ Ἀείσιππος ὁ Ἀγαθήνους, καὶ τρίτος αὐτός· συνηκολέκτο δὲ ἡμῖν καὶ Κλεώνυμος ὁ καλός, ὁ τοῦ Ἀνδροκλέους ἀδελφιδοῦς, μειρακίων ἁπαλόν τε καὶ τρυφερώτατον· νοῦν μέντοι γε ἐδόκει ἔχειν. πάνυ γὰρ προσεκέκυφε τῷ λόγῳ. πρῶτος δὲ ὁ Φίλων περὶ τοῦ κάλλους ἤρξατο λέγειν, προοιμιασάμενος ὧδε. ΕΡ. μηδαμῶς, ὦ ἑταῖρε, μὴ πρὶν ἐμοὶ τὴν ἐγκωμίων ἀρξῃ, πρὶν ἂν μοι καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδῷς, ὑφ' ἧς εἰς τοῦτον προήχθητε τὸν λόγον. ΧΑ. εἰκὴ ἀφορμὴν ἡμᾶς, ὦ γαθέ, πάλαι δυναμένους τὸν ἅπαντα λόγον διελθόντας, ἀπαλλαγῆναι. καίτοι ἄλλο τί τις ἂν χρήσαιτο, ὁπότε φίλος τις ὤν, βιάζοιτο; ἀνάγκη γὰρ ὑφίστασθαι πρὸς ὁποιονοῦν. ἐπεὶ δὲ ζητεῖς αἰτίαν τοῦ λόγου, αὐτὸς ἐμοὶ Κλεώνυμος ὁ καλός. καθημένου γὰρ αὐτοῦ μεταξὺ ἐμοῦ τε, καὶ Ἀνδροκλέους τοῦ θείου, πολὺς ἐγίνετο λόγος τοῖς ἰδιώταις περὶ αὐτοῦ, ἀποβλέποντές τε εἰς αὐτὸν, καὶ ὑποθερμαινόμενοι τῷ κάλλει. σχεδὸν οὖν πάντων ὀλιγωρήσαντες, κάλλιστο διεξιόντες ἐγκώμια τοῦ μειρακίου. ἀγασθέντες δὲ ἡμεῖς τὴν περὶ τὸν καλὸν φιλοκαλίαν, καὶ ἅμα ἐπαινέσαντες αὐτοὺς, ἀρχαίας τε πολλῆς οὔσης ὑπολαβόντες, λόγοις ἀπολείπεσθαι τῶν ἰδιωτῶν περὶ τῶν καλλίστων, ὧν μόνων τούτων οἰόμεθα προέχειν, καὶ δὴ πειρώμεθα περὶ τοῦ κάλλους λόγων. ἔδοξεν οὖν ἡμῖν, οὐκ ὀνόματι λέγειν τὸν ἔπαινον τοῦ παιδὸς (οὐ γὰρ καὶ ἔχειν καλῶς, ἐμβαλεῖν γὰρ καὶ αὐτὸν εἰς πλείω τυφλώ) ἀλλ' ὅσον μὲν ὡς οἷόν τε ἐκείνους οὕτως ἀπάντων, ὅσῳ ἕκαστος τύχοι λέγειν, ἀλλ' ἕκαστον εἰπεῖν ἰδίᾳ, ὅσ' ἂν ἀπομνημονεύοι περὶ τοῦ προκειμένου. καὶ δὴ ἄρξαντος ὁ Φίλων πρῶτος, οὑτωσὶ τὸν λόγον ἐποιεῖτο, Ὡς ἔστι δεινόν, εἰ πάνυ ὅσα πράττομεν ἑκάστης ἡμέρας, ὡς περὶ καλῶν ποιούμεθα τὴν σπουδήν, αὐτῶν δὲ τῶν καλῶν οὐδένα ποιούμεθα λόγον, ἀλλ' οὕτω καθεδούμεθα σιγῇ, ὥσπερ δεδιότες, μή λάθωμέν ἡμᾶς αὐτούς, ὥσπερ οὐ σπουδάζομεν τὸν ἅπαντα χρόνον εἰπόντες.

A qui verò memoratu digni sunt, quique totum conuiuium cohonestarunt, laudésque pulchritudinis verbis persecuti sunt, Philo erat Diniæ filius, & Aristippus Agasthenis, tertiúsque ipse. Accumbebat autem nobiscum & Cleonymus formosus ille, Androclis nepos, adolescẽtulus tener & delicatus, qui mentem tum habere vtique videbatur. Admodum enim attentè auscultabat quæ dicebãtur. Primus itaque Philo de pulchritudine incipiebat dicere, facto in hunc modum exordio. HERM. Nequaquam, amice, ne mihi priùs ipsa encomia exordiare quàm causſam quoque exposueris, qua B adducti ad hoc argumentum tractãdum processeritis. CHAR. Præter rem moraris nos ô optime, qui tibi iamdudum potuissemus vniuersa oratione exposita iterum hinc abire. Veruntamen quid agas quando quispiam amicus existens tãtopere vrgeat? Necesse enim est quiduis etiam amici causſa perperi. Causſa igitur quam quæris qua ad hoc argumentum compulsi sumus, ipse Cleonymus formosus ille fuit. Cùm enim medius inter me & Androclem, cuius nepos erat, sederet, multus ab idiotis sermo de eo fiebat, qui & respiciebant ad ipsum, & ad C formam eius plus quàm obstupescebant. Propemodum igitur cæteris omnibus postpositis, sedebant encomia adolescentis persequentes. Nos autem admirati illorum erga pulchritudinem amorem ac studium, & simul collaudatis ipsis, segnitiem quandam arbitrati sumus esse verbis ab idiotis superari, præcipuè de pulcherrimis dicendo, quo solo nos illis præstare putaremus. Atque ita de pulchritudine verba facere cœpimus. Visum igitur nobis est haud nominatim dicere laudes pueri (neque enim honestum fore, nam hoc pacto præcipitaturos nos ipsum in maiorem insolentiam, esse) sed D tamen neque illas incompositè adeò, & vt cuique fortè succurrisſet, sed seorsim singulos quæcũque de re proposita commeminissent. Atque ita Philo primus exorsus, in hunc modum verba fecit: Quàm indignum verò est, quòd cùm quæcunque in singulos dies agimus, pro iis tanquam pulchris omnem operam ac diligentiam adhibeamus, de ipso pulchro sermonem nullum habemus, sed perinde silentes ac taciti sedemus, ac si metuamus ne fortè verbum aliquod de iis pro quibus tantopere laboramus, vel imprudentibus nobis excidat?

Atqui vbinam aliquis oratione meritò vtatur, ſi, cùm de illis quæ nullius pretij ſunt, tantopere contendat de eo quod omnium pulcherimum eſt, planè conticeſcat? Aut quomodo id quod in verbis pulchrum eſt, rectiùs quàm omnia alia ſeruari poterit, ſi de ipſo fine eorũ quæ quotidie aguntur, dicere prętermittamus? Verùm ne videar monere quidem ſcire quo pacto oporteat nos circa pulchrum affectos eſſe, dicere autem ipſe de eo nihil poſſe: quoad fieri poteſt, de eo breuiter commemorare conabor. Nam pulchritudine omnes quidem cupierunt potiri: pauci autem omnino fuerunt qui illam aſſecuti fuiſſent. Qui verò donum hoc fortè adepti fuêre, illi omnium beatiſſimi fuiſſe viſi ſunt, & apud deos & apud homines meritò honore affecti. Atque huius rei argumentum tale fuerit. Nam eorum qui ex Heroibus in numerum deorum recepti ſunt, Hercules, & Dioſcuri, & Helena, Iouis filij ſunt: quorum ille quidem fortitudinis cauſſa honorem hunc conſecutus eſſe dicitur, Helena autem pulchritudinis gratia cùm ſe ipſam in deam mutaſſet, tũ fratribus Dioſcuris cauſſa fuiſſe vt ante ipſam in cœlum aſcenderent, iis quibus cæteri vita functi ſub terra obnoxij premuntur, exoluti. Quanquam etiam quicunque hominum dignus vnquam iudicatus fuit vt deorum conſuetudine frueretur, aliũm reperire non licet quàm qui pulchritudinis particeps fuiſſet. Nam & Pelops eadem hac cauſſa cum diis Ambroſiæ particeps fuit, & Ganymedes ille Dardani hoc pacto miſcuiſſe nectar dicitur omniũ ſummo deorum: quare etiam ipſum neq; vllum deorum cæterorum alium voluiſſe ſecum venationis huius, amorum ſuorum videlicet, participem fieri: ſed ſibi ſoli deorum arbitrati eſſe in Gargarum Idæ devolare, atque inde amaſium ſuum in eum locum vbi per omne tempus cum illo conſuetudinem haberet, ſubducere. Tantam autem curam ille ſemper habuit pulchrorum, vt non ſolùm cœlo dignatus eos fuerit, illuc ipſos attollens: ſed & ipſe in terram quocunque fors tulit, deſcenderit, vt cum amatis ſingulis locis congrederetur. Ac eam quidem ob rem in cygnum conuerſus, cum Leda rem habuit: ob eandem autẽ & tauri facie Europam rapuit: aſſimilatus autem Amphitryoni, procreauit Herculem. Multáque alia Iouis vaframẽta enumerare quiſpiam poſſit, quibus ille eorum congreſſu quorum deſiderio tenebatur, potitus fuit.

καίτοι πού τις αὖ χρήσαιτο ἀφεπόντως τοῖς λόγοις, εἰ περὶ τῶν μηδενὸς ἀξίων σπουδάζων, περὶ τοῦ καλλίστου σιγήσῃ τῶν ὄντων; ἢ πῶς ἂν ὃ εὖ λόγοις καλὸν, σώζοιτο κάλλιον μᾶλλον, ἢ πάντα τἄλλα πρείττας, περὶ αὐτοῦ λέγειν τῶν τέλους ἡμᾶς τ' ἑκάστοτε πραγματομένων; ἀλλ' ἵνα μὴ δόξω λέγειν μὲν ὡς χρὴ περὶ τούτου σχολαίτερον εἶναι, εἰπεῖν δὲ μηδὲν ὑπίσεσθαι περὶ αὐτοῦ, ὡς οἷόν τε βραχέα περὶ τούτου πειράσομαι διελθεῖν. κάλλους γὰρ δὴ πάντες μὲν ἐπεθύμησαν τυχεῖν· πάνυ δ' ὀλίγοι γεγόνασιν. οἱ δὲ ταύτης ἔτυχον τῆς δωρεᾶς, εὐδαιμονέσταροι πάντων ἐδόξαν γεγονέναι, καὶ παρὰ θεοῖς, καὶ παρ' ἀνθρώποις τὰ εἰκότα τετιμημένοι. τεκμήριον δὲ, τῶν μὲν θεῶν ὅσοι ἐξ ἡρώων νενομίσθησαν, Ἡρακλῆς τέ ἐστιν ὁ Διὸς, καὶ Διόσκουροι, καὶ Ἑλένη, ὧν ὁ μὲν, ἀνδρείας ἕνεκα, ταύτης λέγεται τυχεῖν τῆς τιμῆς, Ἑλένη δὲ, τὸ κάλλους χάριν, αὐτίκα τε μεταβαλοῦσα εἰς θεὸν, καὶ τοῖς Διοσκούροις αἰτία γενέσθαι τοῦ εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν τοῖς ἐκεῖ νεκροῖς συνεξαπασμένοις. ἀλλὰ μὴν ὅστις ἀνδρῶν ἠξιώθη τοῖς θεοῖς ὁμιλῆσαι, οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ, πλὴν ὅσοι μετεσχήκασι κάλλους. Πέλοπι τε γοῦν τούτου χάριν τοῖς θεοῖς ἀμβροσίας μετέσχε, καὶ Γανυμήδης ὁ τοῦ Δαρδάνου οὕτω κεκρατηκέναι λέγεται τοῦ πάντων ἐκεῖ θεῶν, ὥστ' αὐτὸν οὐκ ἀναγκάσθαι συμμεταγεῖν αὐτῷ τινὰ τῶν ἄλλων θεῶν τῆς θήρας τῶν παιδικῶν, ἀλλ' αὐτῷ μόνῳ τρέπειν τὸν ἠγούμενον εἶναι, εἰς Γάργαρον καταβάντα τῆς Ἰδης, ἀναγαγεῖν ἑκάστοτε τὰ παιδικὰ, ὅπου σωνέσεσθαι τὸν ἄπαντα ἔμελλε χρόνον. τοσαύτην δ' ὑπεμέλετο ἀεὶ πατέντας τῶν καλῶν, ὥστ' οὐ μόνον αὐτοὺς ἠξίωσε τῶν οὐρανίων ἀναγαγὼν ἑκάστοτε, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὸ γῆς ὅ, τι τύχοι γενόμενος, συνῆν ἑκάστοτε τοῖς ἐρωμένοις. καὶ τοῦτο μὲν, γηγένους κύκνος, συνεγένετο Λήδᾳ, τοῦτο δ', ὅτε εἰδὼς ταύρου τὸ Εὐρώπην ἁρπάζειν εἰκασθεὶς δ' Ἀμφιτρύωνι, γεννᾷ τὸν Ἡρακλέα. καὶ πολλά τις ἂν ἔχοι λέγειν τεχνάσματα τοῦ Διὸς, ὅπως αὐ οἷς ἐπεθύμει συνῆρτο, μηχανωμένου.

ὃ δὲ δὴ μέγιστον, καὶ οἷς ἂν τις θαυμάσαι, ὁμιλῶν γὰρ τοῖς θεοῖς (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδέσι, πλὴν εἰ μὴ τοῖς καλοῖς) ὅτε δὴ οὖν τοῦτοις δημηγοροῖν, οὕτω πεποίηται σοβαρὸς τὰ κοινῷ τῶν Ἑλλήνων ποιητῇ, καὶ θρασὺς, καὶ καταπληκτικὸς, ὥστε ὁ μὲν τῇ πρεσβυτέρᾳ δημηγορείᾳ τὴν Ἥραν, καίτοι πρότερον πολὺ εἰωθυῖαν ὑπερηφανεῖν αὐτῷ, ὅμως δὴ αὐτὴν οὕτως ἐφόβησεν, ὥστε μηκέτι αὐτῇ ὃ μηδὲν παθεῖν, ἀλλὰ μέχρι λόγων ἧκειν τὴν ὀργὴν τὴν Διὸς· τοὺς δὲ ἄπαντας θεοὺς ὅτε τῇ ὑστέρᾳ πάλιν οὐχ ἧττον κατέπληξε φοβηθῆναι, μὴ καὶ ἐπὶ τοὺς αὐτοῖς αὐθράσει καὶ θαλάσσην ἀπειλήσας. μέλλων δὲ συνέσεσθαι καλοῖς, οὕτω γίγνεται πρᾶος, καὶ ἥμερος, καὶ τοῖς πᾶσιν ὑπείκων, ὥστε πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, καὶ αὐτὸ ὁ Ζεὺς τοῦτο καταλιπών, ὅπως μὴ φαίνοιτο τοῖς παλλακαῖς ἀηδὴς, ἑτέρου τινὸς ὑποκρίνεται σχῆμα, καὶ τούτου καλλίστου, καὶ οἷον τὸν ἐρώντα προσαγαγέσθαι, δοκοῦσι αἰδοῖ καὶ τιμῆς πρέπειν τῷ κάλλει. καὶ οὐχ ὁ μὲν Ζεὺς οὕτω μόνος ἐάλω τῷ κάλλει, τῶν δὲ ἄλλων οὐδεὶς θεῶν, ἵνα μᾶλλον ἔχειν δοκῇ ταῦτα κατηγορεῖν Διὸς, οὐχ ὑφ' ἓν τῶν καλλίστων εἰρῆσθαι· ἀλλ' εἴ τις ἀκριβῶς ἐθελήσοι σκοπεῖν, πολλοὺς ἂν εὕροι θεοὺς ταῦτα πεπονθότας δὴ, οἷς τὸν μὲν Ποσειδῶνα, τὸν Πέλοπος πατέρα, Ὑακίνθου δὲ, τὸν Ἀπόλλω, τὸν Ἑρμείαν δὲ, τὸν Κάδμου· καὶ θεαὶ δὲ ἐλάττους οὐκ αἰσχύνονται φαινόμεναι τοῦτο· ἀλλ' ὥσπερ φιλοτιμίαν αὐταῖς ἔχειν δοκεῖ, ὃ τῷ δεῖνι συγγενόμενον καλῷ διηγεῖσθαι, πρέπειν τοῖς ἀνθρώποις. ἔτι δὲ, τῶν μὲν ἄλλων ἀπόντων, ἐκείνη παρεσπάσθη οὖσα, οὐχ ἑτέρᾳ ἀμφισβητεῖ, ὡς ὧν ἀρχή, ἀλλ' Ἀθηνᾶ μὲν τοῖς ἀνθρώποις ἠρεμοῦσα τὰ εἰς πολέμους, παρὸν Ἄρτεμιν ὑπομάχεσθαι ὡς θήρας· ὡς δὲ αὕτως Ἀθηνᾶ κἀκείνη παρέχωρεῖ τῷ πολεμικῷ· τῷ δὲ γάμῳ, Ἥρᾳ Ἀφροδίτῃ, καὶ αὐτὴ παρὸν αὐτῆς ὑπερχομένου περὶ ὧν ἐφορᾷ· ἐκείνη δ' ὅτι κάλλει τοσοῦτον φέρειν, καὶ πᾶσαν ὑπερβάλλεσθαι δοκεῖ, ὥστε καὶ αἱ Ἔριν αὐταῖς ἀλλήλαις ἐκπολεμῶσαι βουλομένην, τοῦτ' ἄλλο προβαλέσθαι αὐταῖς

A Quod autem maximum est, quódque meritò aliquis admirari possit, cùm ille cum diis versaretur (neque enim hominum vlli conuersatus est præterquam pulchris) quoties inter illos concionem aliquam habuit, ita austerus fingitur à communi Græcorum poëta, vt in priore *Iliad. 1.* quidem oratione Iunonem, quanquam illa antea vbique increpare ipsum cõsueuisset, nihilominus tamen ita perterruerit, vt ea satis habuerit quòd nihil grauius patefieret, & intra verba duntaxat, illius ira consisteret. In posteriore autem deos *Iliad. 8.* vniuersos non minore terrore affecerit, terram vnà cum ipsis hominibus & mare
B quoque in sublime sublaturum sese minatus. At verò quoties cum pulchris cõgressurus esset, ita mansuetus & blandus, omnibúsque æquabilis redditur, vt apud omnes alios etiam ipso eo quod Iupiter est depositò, videlicet ne molestus aut ingratus cuiquam eorum quos amat, videatur, alienam aliquam formam induat, eámque pulcherrimam, & qua maximè putat intuentem allici posse. Tantum reuerentiæ & honoris pulchritudini exhibet. Ac non solùm ipse quidem Iupiter ita pulchritudine captus est, cæterorum autem deorum nullus;
C vt hæc magis accusationem Iouis continere videantur, quàm pro pulchritudine dicta esse: sed si quis diligenter considerare volet, omnibus etiam diis eadem hæc accidisse videlicet deprehẽdet: vt, verbi gratia, Neptunum, Pelopis, forma captũ fuisse, Hyacinthi autem, Apollinem, & Mercuriũ, Cadmi. Præterea neque deas pudet pulchritudine superatas ac captas videri, sed hanc quasi æmulationẽ quandam honoris inter sè habent, puta eam quæ cum pulchro aliquo rem habuit, narrare posse, hominibus sese dedisse. Iã verò cùm ex cæteris omnibus vnaquæque suæ ac certæ rei præses sit, de iis quibus quæque præest, nulla cum altera con-
D tendit, sed Minerua quidem cum hominibus ad bella gerenda præit, haudquaquam cum Diana de venatione pugnat: eodémque modo & illa Mineruæ de re militari concedit: de nuptiis autem Iuno Veneri, neque hæc illi molesta est ob ea quibus illa præsidet. At contrà singulæ ob formam & pulchritudinem eò vsque animo efferuntur, omnésque alias excellere sibi videntur, vt cùm Eris ipsas inter se mutuò discordes & inimicas reddere vellet, nihil aliud obiecerit illis

quàm pulchritudinem, rata hoc pacto facillimè sese hoc quod volebat, effecturam esse. Ac prudenter sanè hoc excogitauit: animaduerteritque vel inde aliquis pulchritudinis potestatem. Nam postquam pomum illud accepissent, & inscriptionẽ legissent, cùm vnaquęq; suum illud esse censeret, neque tamen vlla contra seipsam suffragiùm ferre sustineret, quòd videlicet altera turpior esset; ad Iouem, harum quidem patrem, illius autem etiam fratrem & coniugem, deveniunt, litem hanc illi disceptandam committentes. Ille autem cùm & per se ipse sententiam, quænam earum pulcherrima foret, proferre posset; & multi fortes & sapientes & prudentes cùm in Græcia tum inter Barbaros essent, quibus eadem caussa delegari potuisset: iudicium hoc Paridi Priami filio commisit, manifestũ adeò calculum ferens, quòd & prudentiam & sapientiam & vires pulchritudo anteiret. Porrò tanto semper studio tantáque cura formosæ audire expetiuere, vt & heroum pariter & deorum exornatori poëtæ persuaserint, non aliunde magis quàm à pulchritudine sese appellare. Proinde libentiùs audierit λευκώλενος (hoc est, niueis lacertis) Iuno, quàm πρέσβα θεά, & θυγάτηρ μεγάλου Κρόνου (hoc est, antiqua dea, & Saturni magni filia) Minerua autẽ neque Tritogenia, quàm Glaucopis vocari maluerit. Et Venus vniuerso etiam redemerit nominari χρυσῆ, hoc est, aurea. Quæ cuncta ad pulchritudinem pertinent. Atqui hæc non modò argumento atque indicio sunt, quo pacto illi qui potiores habentur, circa hanc se gerant: sed & testimonium perhibent neutiquam falsum, quòd cæteris omnibus præstantior eadem sit. Proinde Minerua quidem fortitudine pariter & prudentia præstare illam suffragatur: vtrique enim harum præsidet ipsa. Iuno autem vniuersa dominatione atque potentia expetendam magis esse, sententia sua declarat, in partem etiam Ioue tanquam patrono aduocato. Quòd si igitur diuina adeò res & venerãda pulchritudo est, deinde & diis tantopere ambita & affectata, quomodo tandẽ honestum nobis fuerit, si nõ & ipsi deos imitantes, cùm rebus tum verbis, quibuscũque modis poterimus, pulchritudini patrocinemur? Atque hęc quidem Philo de pulchritudine perorauit, hoc quoque ad finem addens, quòd etiam plura hic dicturus fuisset, nisi sciret verbositatem in conuiuiis longiorem improbari.

A ἡ κάλλος, οὕτως οἰομένη ῥᾳδίως, ὅπερ ἤθελε, κατασκήψειν ὀρθῶς καὶ φρονίμως τοῦτο λογιζομένη. σκέψαιτο δ' ἄν τις ἐντεῦθεν τὴν τοῦ κάλλους θεότητα· ὡς γὰρ ἐλάβοντο τοῦ μήλου, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἀνελέξαντο, ἑκάστης αὐτῆς ἐπολαβούσης εἶ) τὸ μῆλον, μηδεμιᾶς δὲ ὑλομένης τὴν ψῆφον καθ' αὑτῆς ἐνεγκεῖν, ὡς ἂρ' αἰσχροτέρα τῆς ἑτέρας εἴη τὴν ὄψιν, ἀπέρχονται πρὸς τὸν τῶν μὲν πατέρα, τῆς δ' ἀδελφόν τε καὶ σύνοικον, Δία, ἐπιτρέψουσαι τὴν δίκην αὐτῷ. ἔχων δὲ καὶ αὐτὸς ἥντινα τῶν θεῶν ἀνδρὶ κρῖναι καλλίστην καὶ πολλῶν ἀνδρείων ὄντων, καὶ Θρᾳκῶν, καὶ Φρυγίων ἔν τε Ἑλλάδι καὶ τῇ βαρβάρῳ, ἐπιτρέπει τὴν κρίσιν Πάριδι τῷ Πριάμου, ψῆφον ἐναρχῆ καὶ καθαρὰν ἐξενεγκόντι, ὅτι καὶ φρονήσεως, καὶ θρᾴας καὶ ῥώμης ὑπερέχει τὸ κάλλος. τοσαύτην δ' ὑπεμίμνησαν ἀεὶ ποιούμεναι, καὶ σπουδὴν, ἀκοῦσαι εἶ) καλαί, ὥστε καὶ τῶν ἡρώων τε κοσμήτορα, καὶ θεῶν ποιητὴν, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἢ ἀπὸ τοῦ κάλλους πεπεῖκασιν ὀνομάζειν. πόθεν δ' ἂν οὖν ἀκοῦσαι λευκώλενος ἡ B Ηρα, ἢ πρέσβα θεά, θυγάτηρ μεγάλου Κρόνου. Ἀθηνᾶ δ' οὐκ ἂν βουληθείη Τριτογένεια ἀπὸ τοῦ Γλαυκῶπις καλεῖσθαι. Ἀφροδίτη τε πιμήσαιτ' ἂν τοῦ πλούτου καλεῖσθαι χρυσῆ. ἄνωθεν ἅπαντ' εἰς κάλλος πίπτει. καίτοι ταῦτ' οὐ μόνον ἀπόδειξιν ἔχει πῶς οἱ κρείττους ἔχουσι πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μαρτύριόν ἐστιν ἀψευδὲς, τοῦ κρείττονος εἶ) πάντων τῶν ἄλλων. σύνοιδε δὲ Ἀθηνᾶ μὲν, ἀνδρίας ἅμα καὶ φρονήσεως προσεῖναι ὑπερψηφίζει. ἀμφοτέρων γὰρ προέστατο ταύτων. Ηρα δ' ἁπάσης ἀρχῆς καὶ δυναστείας αἱρετώτερον ἀπεφαίνει, συνηγορεῖ τ' αὐτῇ καὶ τὸν Δία προσλαβοῦσα. εἰ πίνων οὕτω μὲν ἥδιον ἢ σιμὸς ὁ κάλλος ἐστὶν, οὕτω δὲ προσεπούδασον τοῖς θεοῖς· πῶς αὖ ἡμῖν ἔχοι καλῶς, μὴ ἢ αὐτοὶ μιμούμενοι τοὺς θεοὺς, ἔργῳ τε, ἢ λόγῳ πῇ ὅ, τι ἔχομεν σωναίρεσθαι τῷ κάλλει; Ταῦτα μὲν ὁ Φίλων περὶ τοῦ κάλλους εἶπεν, ὅπερ εἰς τοῦτο τῇ πλοκῇ, ὡς καὶ πλείω δ' ἂν ταύτων εἰρήκει, εἰ μὴ ὁ μακρολογεῖν ἠπίστατο τὴν ἀδοκίμων ἐν συμποσίῳ. C D

μετ' ἐκεῖνον δ' εὐθὺς Ἀρίστιππος ἤρξατο τοῦ λόγου, πολλὰ προεῖπεν ὁ Ἀνδροκλῆς. οὐ γὰρ ἐβούλετο λέγειν ὃ μὴ Φίλων εὐλαβούμενος λέγειν. ἦρξατο δ' οὑτωσί· Πολλοὶ πολλάκις ἄνδρες τὸ περὶ τῶν βελτίστων, καὶ ἡμῖν συμφερόντων, ἀφέντες λέγειν, ἐφ' ἕτερας τινὰς ὁρμητηρίους ἐπιτηδείας, ἀφ' ὧν αὐτοῖς μὲν δοκοῦσι δόξαν περιάψειν· τοῖς δ' ἀκροωμένοις τοὺς λόγους οὐδὲν λυσιτελοῦσι τοὺς πολλοὺς ἀποτείνουσι. καὶ διαλύονται οἱ μὲν, περὶ τῶν αὐτῶν ἐρίζοντες ἀλλήλοις, οἱ δὲ, διηγούμενοι τὰ οὐκ ὄντα· ἕτεροι δὲ, περὶ τῶν οὐδαμοῦ ἀναγκαίων λόγους ποιούμενοι, ὃς ἔχρην τοῦτο πρώτιστα καταλιπόντας, ὅπως τι βέλτιον τύχωσιν εἰπόντες σκοπεῖν· οἷς ἐγὼ περὶ τῶν ὄντων οὐδὲν ὑγιὲς ἐπιστασθαι νομίζων, ἅλως τε, καὶ ὃ πρῶτον ἀγνοίας τῶν βελτίστων κατηγορήσοιμι τοῖς αὐτοῖς περιπίπτειν, τὴν διηγητέων οἰόμενος εἶναι πρώτην, τοῦτον αὐτὸν λειοτελεστάτην καὶ καλλίστην τοῖς ἀκούσασιν ὑποθήσειν ποιήσομαι τὸν λόγον, καὶ διὰ πάντος ὅστις ἂν φαίνηται καλλίστην ἀκούειν καλλίστην. εἰ μὲν οὖν περί τινος ἑτέρου τοὺς λόγους ἐποιούμεθα νῦν, ἀλλὰ μὴ περὶ κάλλους, ἦρκεν ἂν ἡμῖν ἀκούσασιν ἑνὸς εἰπόντος, ἀπηλλάχθαι περὶ αὐτοῦ. τοῦτο δ' ἅμα τοσαύτην ἀφορμὴν παρέχεται τοῖς βουλομένοις ἀποδείκνυσθαι τὸν περὶ τούτου λόγον, ὥστ' οὐκ εἰ μὴ κατ' ἀξίαν τις ἐφίκοιτο τοῦ λόγου, νομίζειν δεῖ τυχεῖν, ἀλλ' ἵν' ὡς πολλοῖς ἄλλοις κἀκεῖνός τι δυνηθῇ συμβαλέσθαι πρὸς τοὺς ἐπαίνους, τῆς ἀμείνονος οἴεσθαι τεύξεσθαι τύχης. ὃ γὰρ οὕτω μὲν σαφῶς ὑπὸ τῶν χρηστῶν τετιμημένον, ὅτῳ γ' ἂν τοῖς αὐθρώποις θεῖον, καὶ σεμνὸν δόξειεν, πᾶσι δὲ τοῖς ὄσιν οἰκειότατον κόσμον, καὶ οἷς μὲν αἰεὶ πρὴν ἐφ' ἡμῶν ὑπὲρ πάντων σπουδαζομένων, ὧν δ' ἀφίσταται μισουμένων, καὶ οὐδὲ περιβλέπειν ἀξιουμένων, τίς ἂν εἴη τοσοῦτον λόγων μετεσχηκὼς, ὥσθ' ἱκανὸς πρὸς ἀξίαν ἀρκέσαι; ἀλλ' ἐπειδήπερ οὕτω πολλῶν αὐτῷ δεῖ τὸν ἐπαινέσοντων, ὥστε μόλις ἂν τῆς ἀξίας τυχεῖν, οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ ἡμᾶς ἐγχειρεῖν τι λέγειν περὶ αὐτοῦ, μέλλοντάς γε μετὰ Φίλωνα ποιεῖσθαι τοὺς λόγους.

A Cæterùm post illum statim Aristippus verba facere cœpit, multis antea ab Androcle inuitatus. Neque enim volebat primò, veritus proximo post Philonem loco dicere. Exorsus autem inde est: Multi sæpe homines (inquit) omittentes de rebus optimis & nobis conducentibus dicere, ad alia nescio quæ argumenta abripi consueuere, ex quibus sibi quidem famam comparaturos se putant, auditores autem verbis nihil conferentibus obtundunt. Ac dicere solent alij quidem de iisdem rebus inter se verbis contendentes: alij autem ea quæ non existunt commemorantes, alij etiam de B iis de quibus minimè necesse est, verba facientes. Quos sanè decebat omnibus hisce relictis, quo pacto conducibile aliquid dicere fortè possint, apud animum cogitare. Hos igitur quando nunc ego de iis quæ existunt, nihil sani cognouisse existimo, & alioqui autem etiam aliorum ignorantiam de rebus optimis, reprehendentem, in eadem vitia incurrere, omnino stultitiæ cuiusdam esse puto: idem argumentum orationis vtilissimum atque pulcherrimum auditoribus proponam, quódque omnis quicunque etiam C fuerit, fatebitur scio dignissimum esse quod pulcherrimum quoque vocetur. Quòd si igitur de alia aliqua re verba faceremus, & non de pulchritudine, satis fuisset vnum aliquem dicentem audisse, & exinde argumento eo relicto ad alia transisse: nunc autem præsens hoc tãtam dicendi copiam præbet iis qui de eo orationem instituunt, vt haudquaquam si quis pro dignitate ipsum nõ tractarit, ob id infeliciter sibi successisse rem arbitrari debeat: sed si post multos alios nonnihil ad priores laudes etiam ipse conferre potuerit, benigniorem fortunam experiri putetur. Nam quod manifestè adeò à superioribus in honore habituni semper est, ab hominibus autem ita pro re diuina & operæpretio digna existimatum, omnibúsq; quicunque viuunt, peculiare ornamentum existit, præterea & eos quibus adest, ab omnibus amari & coli, illos autem quibus abest, odio haberi, neq; dignos adeò quos aspicias, videri facit: quisnam dicendi facultate præditus tãta fuerit, vt id pro eo ac dignũ est, laudare sufficiat? Veruntamen quoniam ita multis ipsi opus est laudatoribus, vt vix vnquam pro dignitate tractari queat, nihil alienum aut indecorum fuerit etiam nos aliquid de eo dicere conari, quanquam verentes nonnihil verba facere post Philonem.

Exordium simile Isocratis proœmio in oration. de laudibus Helenæ: vnde etiam huius orationis principia quæ sumpta videntur.

Adeò autem omnium quæ ſunt, venera-
tione digniſſima, maximéque diuina res
pulchritudo eſt, vt etiamſi omittamus
dicere quibus honoribus Dij pulchros
affecerit: ſuperioribus certè tempori-
bus illis Helena ex Ioue nata, in tanta
apud omnes homines admiratione fuit,
vt cùm adhuc intra ætatem eſſet, The-
ſeus ob aliam quandam rem in Pelopon-
neſum profectus, conſpecta illius forma,
in tantam admirationem ipſius venerit,
vt cùm & regnum haberet maximè tu-
tum, & gloria excelleret nequaquã vul-
gari, nihilominus tamen putarit ſibi vitã
vitalem, vt ille ait, non eſſe, ſi illa carere
deberet: rurſum autem ſe omnes alios fe-
licitate ſupergreſſurum eſſe, ſi ſecum il-
lam cohabitare contingeret. Atque hoc
modo cùm apud ſeſe animatus eſſet, à
patre quidem ipſius accipere illam de-
ſperauit: neque enim elocaturum ipſum
illam, cùm nondum ad iuſtam ætatem
peruenisſet: cæterùm imperio illius con-
tempto atque deſpecto, ſpretiſque inſu-
per etiam omnibus qui tum in Peloppon-
neſo agebant potentibus, aſſumpto Piri-
thoo, qui ipſi in raptu adeſſet, à patre vi
abreptam in Aphidnam Atticę regionis
oppidum aſportauit. Tantam autem gra-
tiam habuit Pirithoo pro hoc auxilio
præſtito, vt ipſum per omne deinde tem-
pus ita amarit, vt etiam poſteris in exem-
plum abierit Theſei & Pirithoi amicitia.
At poſtquam etiam illum oportebat ad
Plutonis proficiſci regnum, ambientem
filiam Cereris Proſerpinam, poſtquam
multis ipſum dehortatus à propoſito ne
quid tale tentaret, auertere non potuit,
vnà cũ ipſo profectus eſt, arbitratus debe-
re ſe hanc illi referre gratiam, vt pro eo
etiam animam in periculũ poneret. Cæ-
terùm vbi hoc profecto peregre, illa Ar-
gos mox rediiſſet, poſtquam ætate nubi-
bilis facta eſt, quanquam principes Græ-
ciæ, & formoſas alias, & ex parentibus
præclaris natas, ex tota ea terra ducere
vxores ſibi poſſent, nihilominus tamen
conuenientes, huius proci facti ſunt, cæ-
teris omnibus perinde vt vilioribus con-
temptis. Scientes autem quòd non abſ-
que certamine ab vno aliquo ducenda
eſſet, metuẽtéſque ne pugnantibus inter
ſe aliquibus, bellum inde toti Græciæ o-
riretur, de communi ſententia in hæc
verba iurarunt, quòd omnes auxilium ferre vellent ei, qui vxorem hanc ducere di-
gnatus fuiſſet: neque cuiquam concedere, qui iniuria aliqua afficere illum ag-
greſſus eſſet: exiſtimantes videlicet quiſque ſibi auxilium & ſocietatem hanc parari.

A ὅτω δὲ σεμνότατον καὶ φιλτατον τῶν ὄντων ἐστὶ,
ὥστε εἰ ὅσα θεοὶ καλοῖς τετιμήκασι, παρεῖ-
λεπται. ἀλλ' οὖν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐκ Διὸς
Ελένη γνωμόνη, ὅτως ἐθαυμάσθη παρὰ πᾶ-
σιν ἀνθρώποις, ὥστ' ἔτι τῆς ἡλικίας ὄσης ἐκ-
είνης, κατά τινα χρείαν ἐς Πελοπόννησον γνώ-
μῃ τοῦ Θησεὺς, ὅτω τῆς ὥρας ἰδὼν ἠγάσθη,
ὥστ' ὅσης αὐτῷ καὶ βασιλείας ἀσφαλεστάτης,
καὶ δόξης ὑπὲρ τὴν τυχοῦσαν, ὅμως οὐκ ἄνευ βιω-
τὸν αὐτῷ, ταύτης ἐστερημένῳ, προσελθεῖν δὲ
πρώτας διδαγμονίᾳ, εἰ ταύτην αὐτῷ γνοίη
συνοικεῖν. ὅτω ἢ ἀξιονοησὶς, ὃ μὲν παρὰ τὲ
B πατρὸς λαβὼν ἀπεπικὼν, μὴ γὰρ αὖ αὐτὴν αὐ-
τὸν ἐκδοῦναι μήπω ἡλικίας ἠμελῶν, τὴν δ'
ἀρχὴν ὑπερφρονήσας ἐκείνης, καὶ πρίδων, ὀ-
λιγωρήσας ἢ καὶ τὸ Πελοποννήσου πρώτων
δέων, κοινωνοῦντ' αὐτῷ τῆς ἁρπαγῆς καὶ Πει-
ρίθου παρελαβὼν, βίᾳ λαβὼν αὐτὴν τὸ πα-
τρὸς, εἰς Αφίδναν ἐκόμισε τῆς Αττικῆς· καὶ τα-
αὐτην ἔσχε χάριν αὐτῷ τὸ συμμαχίας ταύ-
της, ὥσθ' ὅτως ἐφίλησε τὸν ἅπαντα χρόνον,
ὥστε καὶ τοῖς ὑπογνωμόνοις παράδειγμα γνέ-
C σθαι τῶν Θησέως καὶ Πειρίθου φιλίαν. ὅπῃ
ἢ ἔδει καὶκεῖνον ἐς Αδου γνέσθαι, τῶν Δή-
μητρος μνηστευσόμενον κόρην, ὅπῃ πολλὰ
παραινῶν, οὐκ ἠδυνήθη ταύτης αὐτὸν τῆς
πείρας ἀποσχέσθαι καταπίσαι, συνεκθλί-
βησιν αὐτῷ, ταύτην παρέπεμψεν οἰόμενος αὐ-
τῷ καταθήσειν τῶν χάριν τῆς ψυχῆς
ὑπὲρ αὐτοῦ κινδυνεύσας. ἐπεμελήθησαν δὲ
εἰς Αργος, αὖθις ἀποδημοῦντος αὐτοῦ, ὅπῃ
καθ' ὥραν τῶν γάμων, καίτοιγε ἔχοντες κα-
λὰς τε καὶ μεγαλοπρεπεῖς ἐκ τῆς Ελλάδος σφί-
σιν αὐτοῖς ἄγεσθαι γυναῖκας οἱ τῆς Ελλάδος
βασιλῆς, οἱ δὲ συνελθόντες, ἐμηχανῶντο ταύ-
D τῃ, τὰς ἄλλας ἁπάσας ὑπεριδόντες ὡς
φαυλοτέρας. γνόντες δ' ὅτι ἀδιμάχητος
ἔσται, καὶ δείσαντες μὴ πόλεμος γένηται τῇ Ελ-
λάδι, μαχουμένων πρὸς ἀλλήλους, ἐμομόκασιν
ὅρκον τοιονδὶ φέρειν κοινῇ, ἢν μέν τις ὑπερκουρήσῃ
τοῦ ταύτης ἀξιωθέντι, μηδ' ὑπερβαίνειν ἐῶ
τινὰ ἀδικεῖν ἐγχειρῆ, ἅπαντες οἰόμενοι ταύ-
την αὐτοῦ τὴν συμμαχίαν ἀσφαλίζειν.

τῆς μὲν οὖν ἰδίας γνώμης ἀπέτυχον πάντες, πλὴν Μενελάου. τῆς κοινῆς δ' ἐπειρήθησαν αὐτίκα. οὐ πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔριδος γενομένης ταῖς θεαῖς περὶ κάλλους, ὁπηνίκα τὸν χρίσιν Πάριδι τῷ Πριάμου· ὁ δὲ, τὴν μὲν σωμάτων τὴν θεὸν ἠπόρησε, τὴν δωρεῶν δ' ἀναγκασθεὶς γνώσεσθαι κριτὴς, καὶ διδούσης Ἥρας μὲν, τὴν τῆς Ἀσίας ἀρχὴν, τὴν δὲ πολέμου, Ἀθηνᾶς, κράτος, Ἀφροδίτης δὲ, τὸν τῆς Ἑλένης γάμον· καὶ φαύλοις μὲν ἀνθρώποις γνώσεσθαι οὐ ποτε νομίσας οὐκ ἐλάττω βασιλείαν, Ἑλένης δ' οὐδένα τῶν ὑπηκόων νομίσων ἀξιωθῆναι, προείλετο τὸν ταύτης γάμον. γνοὺς δὲ τῆς ὑμνουμένης ἐκείνης στρατείας κατὰ τῶν Τρώων, καὶ τῆς Εὐρώπης τότε πρῶτον ἐκ τῆς Ἀσίας ἐληλούσης, ἔχοντες οἵ τε Τρῶες ἀποδόντες τὴν Ἑλένην, ἀδεῶς οἰκεῖν τὴν αὐτῶν, οἵ θ' Ἕλληνες ταύτην αὖθις ἐάσαντες ἔχειν, ἀπαλλάττεσθαι τῶν κατὰ πολέμου καὶ στρατείας δεινῶν, οἱ δ' οὐκ ἠβουλήθησαν ἀμφότεροι, μὴ καὶ ποτε νομίσαντες βίᾳ ἀφορμὴν καλλίω πολέμου, πρὸ τῆς ἀποθανοῦσιν. καὶ γοῦν δὴ τοὺς αὐτῶν παῖδας σαφῶς εἰδότες ἀποθανουμένους ὑπὸ τῶν πολέμου, οὐκ ἀπέτρεψαν μᾶλλον, ἀλλ' ἐπήγαγον εἰς τοῦτο, οὐκ ἐλάττω δόξαν αὐτοῖς οἰόμενοι φέρειν, ἢ θεῶν παῖδας γενέσθαι, ἢ μαχομένους ὑπὲρ Ἑλένης ἀποθανεῖν. καὶ τί λέγω τοὺς αὐτῶν παῖδας; αὐτοὶ πρὸς αὐτοὺς μείζω καὶ δεινότερον ἔσχον τὸν πρὸς Γίγαντας αὐτοῖς γενομένου πολέμου. ὑπὲ ἐκείνου μὲν γὰρ, μετ' ἀλλήλων ἐσώθησαν δὲ, ἐμάχοντο πρὸς ἀλλήλους. οὗ τί γένοιτ' ἂν ἀναγκαιότερον δεῖγμα, ὅσου τὴν αἰδεσίμων ἀπόντων ὑπερέχει τὸ κάλλος πρὸ αἰσθανόντοις κριταῖς; ὅταν γὰρ μὲν τῶν ἄλλων οὐδενὸς ἀπόντων οὐδαμοῦ τὸ πρέπον φαίνονται διενεχθέντες, ὑπὲρ ὃ κάλλους, ἢ μόνον τοῖς υἱοῖς ὑποδιδόντες, ἀλλ' ἤδη καὶ ἀλλήλοις ἐναντία πεπολεμηκότες, ἔνιοι δὲ καὶ πεφονευκότες, πῶς οὐχ ἅπασαν ψήφοις προτιμῶσιν ἀπόντων τὸ κάλλος; ἀλλ' ἵνα μὴ δοξωμεν ἀπορίᾳ τοῦ περὶ κάλλους λόγου πρὸς τοῦτο διατρίβειν ἀεὶ,

A Propria quidem igitur ſententia fruſtrati omnes ſunt præter Menelaum: cõmunis autem pacti experimentum ſtatim adeò dederunt. Non enim multo pòſt, cùm cõtentio inter deas de pulchritudine orta eſſet, diſceptatio eius litis Paridi Priami filio delegata fuit. Qui cùm iudicio inferior eſſet, quàm vt inter corpora dearum cognoſcere poſſet, donorum autem cogeretur iudex fieri, ac Iuno quidem offerret illi totius Aſiæ imperium, Minerua robur & vires ad bella, Venus autem Helenæ huius nuptias: ipſe verò contrà ſecũ ita cogitaret, quòd imperia quidé etiam vilibus & contemptis hominibus obuenire poſſent, Helena autem non ſtatim B vllus poſterorũ dignus futurus eſſet: nuptias huius cæteris rebus omnibus antepoſuit. Poſtea verò exorta celebri illa expeditione contra Troianos, & Europa tunc primùm contra Aſiam bello concitata, cùm Troiani poſſent Helena reddita, ſine periculo ac metu terram ſuam retinere, Græci autem hanc illis habẽdam permittentes, omnibus illis difficultatibus quæ ex bello & expeditionibus percipiuntur, liberari: neutri conſulere ſibi ipſis voluerunt, rati non aliam pulchriorem belli cauſſam ob quam morerentur, inuenire ſe poſſe. Iam verò & dij cùm certò ſcirent liberos ſuos in eodem bello C perituros eſſe, haudquaquam illos ab eo abſterruerunt, ſed ad id vltro proficiſci fecerunt, rati non minorem illi gloriam conſecuturos eos eſſe ſi pro Helena mortem obiiſſent, quàm quòd deorum filij procreati eſſent. Et quid attinet de filiis deorum dicere, cùm ipſi dij maiore grauioréque certamine inter ſe eodem bello congreſſi fuerint, quàm tunc cùm contra Gigantes bellum geſſere? Nam in illo contra Gigantes communibus ac mutuis auxilijs dimicarunt: hîc autem ipſi contra ſe ipſos arma tulerunt. Quo ſanè argumento, quodnam aliud manifeſtius aut clarius eſſe poteſt, quanto etiam ipſis D diis iudicibus, cæteras mortalium res omnes antecellat pulchritudo? Nam cùm pro aliarum quidem rerum nunquam vlla vllo modo inter ſeſe diſcordes fuerint, pro pulchritudine autem non ſolùm filios ſuos in mortem obtulerint, ſed ipſi inter ſe dimicarint, nonnulli autem etiam vulnerati fuerint: an non omnibus adeò calculis cenſuerunt pulchritudinem cæteris rebus vniuerſis anteponendam eſſe? Atenim ne penuria quadam de pulchritudine dicendi, circa hunc locum commorari diutiùs videamur;

ad alium hinc transire volo, haudquaquã his quæ antè dicta sunt, ad comprobandam pulchritudinis dignitatem, inferiorem, nempe ad Hippodamiam Arcadis illius Oenomai filiam. Quàm multos enim ille pulchritudine huius captos ostendit mortem subire voluisse potiùs, quàm ab hac dissociatos, lucem intueri? Nam postquam adultam ætatem attigit puella, illámque pater non paruo interuallo cæteras omnes anteire conspexit, ipse quoque forma illius captus est. Tanta enim hæc in illa excellebat, vt etiam eum à quo nata fuerat, præter naturam illexerit. Proinde cùm ipse quidem illam apud sese retinere cuperet, elocare autem velle ei qui dignus illa foret, simularet, vt hominum accusationem puta euitaret, technam quandam machinatur cupiditate sua multo iniustiorem, per quam putabat, id quod animo intendebat, facillimè sese conficere posse. Nam currui, quem quoad fieri maximè potuerat, ad celeritatem arte compararat, equis, qui ea tũ ætate in Arcadia omnium velocissimi erant, iunctis, cum procis puellæ aurigatione certabat, ei videlicet qui certamine superasset, sponsam illam proponens; qui verò victus esset, illum capite priuandum edicens. Iubebat autem etiam ipsam vnà conscendere currum, quò videlicet illi dum vultu in illam defixi hærerent, interea aurigandi curus obliuiscerentur. Cæterùm cùm qui primus certamen hoc iniisset, successu caruisset, & præterquam quòd à puella, etiã à vita excidisset, reliqui cùm ad certamen obeundũ cunctari, & eorum quæ semel decreuissent, quicquam detrectare, futile ac iuuenile quiddam esse censerent, rursum autem crudelitatem Oenomai detestarentur, alius alium præuertit moriendo, perinde ac si metuerent ne non pro puella illa mori possent. Ac processit cædes ea, donec tredecim eorum iuuenum interficerentur. At dij cùm illum ob prauitatem hanc odio haberent, pariter autem & eos qui mortui fuerant, & puellam miserarentur, alteros videlicet quòd tantæ rei possessione priuati essent: puellam autem, quòd forma sua per ætatem frui non posset: pro iuuene eo quicunque mox certaturus esset (erat autem is Pelops) curam aduertentes, & currum illi donãt pulchriorem arte factum, & equos immortales, quorum ope puella potiturus, ac dominus illius futurus esset. Et sanè factus quoque est, iocero ad metam & terminos victoriæ occiso.

A ἐφ' ἕτερον βούλεμαι μεταβιβᾶσαι, οὐδαμῶς ἔλαττον ὄν, ὥστε δῆξαι τὴν τῶ καλλους ἀξίαν, τὴν πρὸς τὸ ἕτερον εἰρημένων, τὴν Ἀρκάδος Ἱπποδάμειαν Οἰνομάου· ὅσους τῶ τούτης κάλλους ἁλόντας, μᾶλλον αἱρουμένους ἀπέφηνεν ἀποθνήσκειν, ἢ τούτης διωκισμένους, τὸν ἥλιον προσορᾶν. ὡς γὰρ ἐλάβετο τῆς ἡλικίας ἡ παῖς, καὶ τὰς ἄλλας ὁ πατὴρ οὐ πολλῶ τῶ μέσω προενεγκόντα ἑώρα, τῆς μὲν ὥρας αὐτῆς ἁλοὺς (τοσοῦτον γὰρ αὐτῆ περιῆν, ὥστε καὶ τὸν γεγεννηκότα ὑπεραίρειν τὸ πρὸς φύσιν, καὶ διὰ τοῦτ' ἀξιῶν αὐτὴν B ἔχειν πρὸς ἑαυτῶ, βουλεσθαι δ' ἐκδιδόναι πλατύνοντος αὐτὴν τῶ τούτης ἀξίω, τὰς πρὸ αὐθρώπων φθόνον αἰτίας, μηχανήν τινα μηχανᾶται τῆς ὀπτυμίας ἀδικωτέραν, καὶ ἣν ὥετο ῥᾳδίως, ὅσαπερ ἐβούλετο, κατασκευάσειν. ἐκεῖνος γὰρ ἅρμα τι ὡς οἷόν τε μάλιστα ἐπὶ τάχος ἐκεῖνο τῆς τέχνης ἐξεργασμένος, ζεύξας ἐς Ἀρκαδίαν ἐς τὸν τότε τάχιστους ἵππους, ἠμίλλατο πρὸς τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης, ἆθλον τῆς νίκης προτιθεὶς αὐτοῖς αὐτὴν τὴν θυγατέρα, ἢν περιθῶνται τῆς κεφαλῆς ἡττηθέντας. καὶ ἐξίου δὲ αὐτὴν αὐτοῖς συναναβαίνειν τὸ ἅρμα, ἵππους ἀποκωλύοντος αὐτοῖς, ἀμελοῦντας τῆς ἱππικῆς. οἱ δὲ ἀπατυχόντες τοῦ προτεθέντος ἆθλου τὸν δρόμου, καὶ τῆς κόρης ἐκπεσόντες μετὰ τοῦ ζῆν, τὸ μὲν ἀποκηρύσσειν πρὸς τὸν ἀγῶνα, ἢ μεταδιώκειν τὴν βεβλαβημένων, μειραξιώδες εἶναι νομίζοντες, τὴν δ' ὠμότητα μισοῦντες Οἰνομάου, ἄλλος ἄλλον ἐφθανεν ἀποθνήσκων, ὡς ἂν δεδοικὼς μὴ τοῦ τεθνάναι πρὸ τῆς κόρης ἀμάρτῃ. καὶ προσῆλθέ τι μέγεθος πεισκοδόμημα νέων ὁ φόνος. ἤδη δ' ἐκ πλείονος τῆς πονηρίας μισοῦντες ταυτησί, οἵ τε τεθνεῶτας ἅμα, C καὶ τὴν κόρην ἐλεοῦντες· οἷς μὲν, ὅτι κτήματος ἀπεστέρηται τοιούτου· τὴν κόρην δ' ὅτι τῆς ὥρας ἐν ᾗ μάλιστα ἀπολαύοι· ἡδόμενοί τε τῶ νέω, ὅστις ἔμελλε (Πέλοψ δὲ ἦν οὗτος) ἀγωνιᾶν, ἅρμα τε χαλκοῦν οὕτω κάλλιστον τέχνης πεποιημένον, ἵππους τε ἀθανάτους, δι' ὧν ἔμελλε τῆς κόρης κύριος ἔσεσθαι. καὶ λέγουσί γε τὸν κῆδεσιν ἐπὶ τέρμασι τῆς νίκης ἀπεκτονώς. D

διὸ δὴ τῷ κάλλους χρῆμα αἰδεσίμοις τε
θεοῖς εἶναι δοκεῖ, καὶ τιμώμενον τῷ πάντων, καὶ
θεοῖς ἐπουδάσθαι πολλαχόσε. ὅθεν δὴ καὶ ἡμῖν
οὐκ ἂν ἔχοι τις μέμφεσθαι δικαίως, εἰ σπουδὴν
ποιησάμενοι ὅ τι οἷοί τε ἦμεν κάλλους διεξελ-
θεῖν περὶ οὗ δὴ ἡμῖν Ἀριστιππος διῆλθε τὸν λό-
γον. ΕΡ. σὺ δὲ λοιπὸς εἶ, Χαρίδημε, ὅπως
ἡμῖν ὥσπερ κορωνίδα τῷ τῶν καλῶν κάλλει
ἐπιθήσεις τὸν λόγον. ΧΑ. μηδαμῶς, ὦ
πρὸς θεῶν, ὦ πάτερ πρόελθεῖν με βιάσῃ.
ἐγὼ γὰρ δηλαδὴ τὴν συνουσίαν καὶ τὰ νῦν
εἰρημένα ἄλλως τε, καὶ ὅσα γε εἶπον ἀπο-
μνημονεύσοιμι. ῥᾴστη γὰρ ἂν τις μνημονεύοι τῷ
ἑτέρως εἰρημένων, ἢ τῷ αὐτὰ. ΕΡ. ταῦτα
μὲν δή ἐστιν, ὡς ἔοικε, καὶ ἐμοὶ ἐπιθυμοῦντι ὅτι
τάχιστα ἀκοῦσαι. καὶ γὰρ δὴ πολὺ μᾶλλον ἡμῖν τῷ λόγων ἐκεί-
νων, ὅσοι ἐμέλησε τῷ σῶν ἀκοῦσαι. ὥστ' ἐὰν
ταύτῶν ἀποτερήσῃς, κἀκεῖνα μάτην ἴσῃ πε-
ποιηκώς. ἀλλά, πρὸς Ἑρμοῦ, τὰ ἀπόντα λό-
γου ὥσπερ ἐντεῦθεν ἀρξάμενος ἀπόδος. ΧΑ.
δεινόν μὲν ἐν πάντως ἀπαλλάττῃ με, τῷ
διεγράφαι ἅπαντα. ἐπεὶ δ' οὕτω προθυμῇ
καὶ τὰ ἡμέτερα ἀκοῦσαι λόγων, καὶ τοῦθ' ὑπο-
στεῖλαι αἰδοῦμαι, ὧδε τοίνυν καὶ αὐτὸς ἐποιησάμην
τὸν λόγον. Εἰ μὲν πρῶτος αὐτὸς ἦρχον περὶ τῆ
κάλλους λέγειν, προοιμίων ἂν ἐδεόμην συ-
χνῶν· ἐπεὶ δ' ὑπὸ πολλοῖς ἤδη μοι τοῖς πρότε-
ρον εἰρημένοις ἐρῶν, τάχ' ἂν ἁπτικὸς τοῖς ἐκείνων
κεχρημένος ὡς προοιμίοις ὑπενέγκοι ἐξῆς τὸν
λόγον· ἄλλως τε καὶ ὑπ' ἄλλων τῷ λόγων γενομέ-
νων, ἀλλ' ὀλίγῳ καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὥστ'
εἰκὸς καὶ τοὺς παρόντας λαθεῖν, ὡς ἄρ' οὐχ
ἕκαστος ἰδίᾳ λόγον ποιοῖτο, δηλαδὴ τὸν αὐτὸν ἕκα-
στος ὑπὲ μέρους διεξέρχοιτο λόγον· ἑτέρῳ μὲν
οὖν ἥρπει γ' ἂν εἰς δύψηλίαν, ἅτε ἐμοὶ ἕκα-
στος ἐτύγχανεν εἰπὼν πρὸς τὰ κάλλους ἰδίᾳ. οὕτω
δ' πολὺν πρόεισιν, ὥστε καὶ τοῖς ὑπολειπομέ-
νοις ἔξω τῶν νῦν εἰρημένων, οὐ δεῖν ἐπαίνων τῷ
εἰς αὐτό. πλεῖστα γὰρ πάλαι ἤδη αὐτὰ προσ-
ῆκε λέγειν ἕκαστα δόξαι παρεῖσιν, ὥσπερ
ἀνθῶν ὑπὸ τυχοῦσιν λειμῶνι, ἀεὶ τῷ φαινο-
μένων ἄρτι προσαγομένων τοῖς ἁρπολμένοις.

A Adeò pulchritudo ipſa cùm hominibus diuinum quiddam eſſe videtur, & ab omnibus coli conſuerit, tum à diis quòque ſæpenumero cum ſummo ſtudio obſeruata eſt. Quamobrem neque nos quiſpiã reprehendere meritò poterit, quòd quaſi quoddam operæpretium putarimus hæc de pulchritudine diſſeruiſſe. Atque ad hunc modum & Ariſtippus orationem ſuam peregit. HER. At tu iam reſtas Charideme: quare fac vt quaſi quandam coronidem imponas orationi tuæ pulchris hiſce de pulchritudine dictis. CHA. Nequaquam, per deos quæſo, vlteriùs progredi me cogas. Satis enim ſit indi-
B caſſe tibi & quo pacto conuerſati fuerimus, & hæc quæ modò dixi: præſertim cũ ne illa quidẽ ſatis adhuc meminerim, quę modò commemoraui. Multò enim facilius ea memoria repetiueris, quæ ab aliis dicta ſunt, quàm quæ ipſe dixiſti. HER. Hoc igitur illud eſt videlicet quod ab initio põſequi me cupiebam. Neq; enim mihi tantopere orationes aliorũ ac tuam audire cura fuit. Quare ſi me hac priuaueris, etiam illa fruſtra laboraſſe te ſcias. Sed per Mercurium quæſo, totam adeò orationem quemadmodum à principio
C exorſus fueris, mihi recita. CHAR. Satius quidẽ fuerat, cõtentum his quæ dixi, à difficilioribus abſtinere me: attamen quãdo ita cupis & noſtram audire orationem, in hoc quoque morem tibi gerere neceſſe eſt. Proinde hoc pacto ipſe quoq; verba feci: Si primus ipſe cœpiſſem de pulchritudine dicere, proœmiis fortaſſe frequentibus & denſis opus haberem: nunc autem quando poſt multos alios qui ante me verba fecerũt, dicturus ſum; nihil alienum puto fuerit, ſi illorum antè dictis, perinde ac proœmiis quibuſdam vſus, ſequentem orationem ſubiungam, præſertim cùm non alio loco, ſed hoc in
D conuiuio, eodémque die, orationes iſtæ habeantur, ita vt liceat & præſentes latere nos, perinde ac ſi nõ quiſque priuatim verba faceret, ſed eandem ſinguli per vices proſequantur orationem. Proinde alteri quidem ſufficerent ad laudem vtique comparandam, ea quæ veſtrum vnuſquiſque ſeorſim de pulchritudine dixit. At verò hîc adhuc tantùm ſupereſt, vt & iis qui poſt nos venturi ſunt, extra ea quæ nunc dicta ſunt, ſatis laudum ad prædicandam illam ſuppetat. Plurima enim vndique circunſtant, quæ & ipſa eam de ſe opinionem præbent, quaſi ſingula eorum primo loco dici debeant, non aliter atque in prato aliquo floribus fœcundo, vbi ſemper ea quæ nouiſſimè apparent, carpentes potiſſimùm alliciuntur.

Ego verò ex omnibus illis delectis, quæ A mihi videbuntur minimè prætereunda fuisse, quàm breuissimè potero dicam, vt & pulchritudini debitum suum reddam, & vobis omissa verborum prolixitate morem geram. Proinde illi quidem qui vel ob fortitudinem; vel ob aliam aliquam virtutem præstare nobis videntur, si non quotidie honestis actionibus beneuolentiam sibi concilient, & nos quodammodo ad amandum se cogant, inuidemus illis magis vndecunque etiam eis negotia quæ geruntur, minùs bene procedunt. Pulchris autem non modò non inuidemus formam suam, sed statim etiam vbi aspeximus tantùm, capimur, & plus quàm amamus eos, neque grauamur, tanquam superioribus, quantum nobis licitum fuerit, & seruire quoque illis. Libentiùs igitur quispiam obedierit formoso alicui, quàm imperauerit ei qui talis non est: maioréque gratiam habuerit formoso multa iubenti, quàm si nihil quicquam præcipiat. Ac cęterorum quidem bonorum quibuscunque caremus, vlteriorem assequendi curam nullam gerimus: at pulchritudinis nulla vnquam nobis satietas oboritur: sed siue Aglaiæ filium illum, qui cum Achiuis ad C Troiam profectus fuit: siue Hyacinthum formosum illum, siue etiam Lacedæmonium Narcissum pulchritudine superemus, tamen nobis ipsi minimè satisfacimus, sed semper timemus ne fortè videamur apud posteros ab aliis superati fuisse. Propemodum autem omnium eorum quæ inter homines geruntur, vt ita dicam, quasi quoddam commune exemplum pulchritudo proposita est. Nam neque duces negligunt ad pulchritudinem exercitus suos instruere, neque oratores ad eandem orationes suas componere, neque etiam pictores imagines ac tabulas D suas secundùm illam depingere. Et quid attinet ista recensere, quorum finis quoque pulchritudo est? Quin illa quoque quibus necessariò vtimur, haud quaquam prætermittimus, quin omnia quammaximè fieri potest, cum summo studio quam pulcherrimè apparemus. Nam Menelaus quidem non tantum curauit vsum & necessitatem ædium, quantum vt pulchritudine earum ingredientes quasi attonitos redderet: & ob hoc sumptuosissimas pariter & pulcherrimas eas ædificauit. Neque etiam sententia falsus est. Nam Vlyssis filius ita admiratus eas fertur, cùm ad percontandum de patre eò loci venisset, vt ad Pisistratum Nestoridem in hunc modum dixerit:

ἐγὼ δ' ἐκ πάντων ἐκλέξας ὅσα μοὶ δοκῶ μὴ βέλτιον εἶναι παραλιπεῖν, λέξω διὰ βραχέων, ὅπως τῷ τε καλλει τὰ γιγνόμενα ἀποδώσω, ὑμῖν τε τὸ μακρολογεῖν παραλιπών, δράσω χαριέστερα. τοὺς μὲν οὖν ἢ δι' ἀνδρίαν ἢ καθ' ἑτέραν τινὰ τὴν ἀρετὴν ἡμῖν παρέχειν δοκοῦσιν, ἢν μὴ τὰ καθ' ἡμέραν ποιῶσιν, αἰσχύνεσθαι ἡμᾶς δι' αὐτοῖς δοκεῖσθαι, βασκαίνομεν μᾶλλον, ἐξ ὧν τ' αὖ καλῶς αὐτοῖς τὰ πράγματα παρέπομεν, ἧττον καλὸς δ' ἂν μόνον ἀφθονοῦμεν τῆς ὄψεως, ἀλλ' ἀθύμως τε ἰδιῶται, ἀλισκόμεθα, ὑπαναπῶμέν τε, δι' ἀπορουμεν ὡς τὰ χρήσιμα, ὅσον αὖ ὑμῖν ἔξῃ, δουλεύοντες αὐτοῖς. ἥδιον αὖ ἂν ὑπακούσαι τις ὥρας εὐτυχούσης, ἢ παρεξάξαι τῷ μὴ πιστεύειν, καὶ πλείω χάριν αὖ εἰδέναι τῷ πολλὰ προστάττοντι μᾶλλον, ἢ τῷ μηδ' ὁτιοῦν ἐπιτρέλλοντι. καὶ τῷ μὲν ἄλλων ἀγαθῶν, ὧν αὖ σὺ δεῖς ὦμαι, ἢ σφαίρᾳ συνδιάζεσθαι τ' τυχεῖν. καλλεις δ' ἡμῖν σοὶ δεῖς σοὶ πώποτε γένοιτο κόρος. ἀλλ' ἐπί τε τὸν Αγλαΐης, τὸν εἰς Ιλιον ποτὲ συναναβάντα τοῖς Αχαιοῖς, ἐπὶ θ' Υάκινθον τὸν καλὸν, ἢ τὸν Λακεδαιμόνιον Ναρκισσον καλλει νικῶμεν, οὐκ ἀρκεῖν ἡμῖν δοκοῦμεν, ἀλλὰ διὰ δίκης μὴ λαθώμεθα τοῖς ὑπεργηρωμένοις αὖ καταλιπόντες ὑποβολὴν. ἀεὶ δ' ὡς εἰπεῖν πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις παρ' ἡμῖν, ὡς ἐπὶ κοινὸν παράδειγμα ὁ καλλος ὅδε. καὶ ὅτε γραπτοῖς εἰς καλλος ἡμέλητας τὰ γράμματα συντάσσει, ὅτι ῥᾴτερον τοὺς λόγους συνυφάναι, ὅτι μᾶλλον γραφεῖσι τὰς εἰκόνας μεγαφέναι. ἀλλὰ τί ταῦτα λέγω; ὧν ὁ καλλος τέλος ὅδε ἐστίν. ὧν γὰρ εἰς χρείαν ἥκομεν αἰσχύνης, οὐκ ἐλλείπομεν οὐδὲν σπουδῆς εἰς ὅσον ἔξεστι καλλίστα κατασκευάζειν. τῷ τε γὰρ Μενέλεῳ, ἃ σπουδὴν ἐμέλησε τῆς χρείας τῷ οἴκων, ἢ ὅσον τοὺς εἰσερχομένους ἐκπλήττειν. καὶ δῆτα τοῦτ' ἄτοπον πολυτελεστάτους ἅμα κατασκευάσαι, καὶ καλλίστους, καὶ τῆς γνώμης οὐχ ἥμαρτεν. ὁ γὰρ Οδυσσέως υἱὸς ἀγαθοῦ λέγεται εἶναι, καὶ φύσιν τὸ παῖδος εἰς αὐτὸν ἀφιγμένος, ὥστ' εἰπεῖν Πεισιστράτῳ τῷ Νεστορίδῃ,

Niremum intelligit, quo pulchrior alter nó venit ad Troiam. vt Homerus ait Ilia 2.

Ζεὺς

Ζωὸς που τοιόδε γ' Ολυμπίου ἔνδοθεν αὐλῆς.

Talis & atherij forsan Iouis aula renidet.

οὐτὸς θ' ὁ τῶ μειρακίου πατὴρ, οὐκ ἄλλου τῶ χάριν μιλτοπρῴρους ἦγε ταῖς ναυσὶν, συστρατευόμενος τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ Τροίαν, ἢ ὅπως τοῖς ὁρῶσι ταῦτα οὐκ ἀπίθανον ἔχοι. καὶ μέντοι εἴ τις ἑκάστην ἐξετάζειν βούλεται τῶν τεχνῶν, εὑρήσει πάσας ἐς τὸ κάλλος ὁρώσας, καὶ τοῦτο τυγχάνον τῶν πρωτίστων πρᾶγμα. τοσοῦτον δὲ τὸ κάλλος τῶν ἄλλων ἀπάντων ὑπερέχειν δοκεῖ, ὥστε τῶν μὲν, ἢ δικαιοσύνης, ἢ σοφίας, ἢ ἀνδρείας μετεχόντων, πολλά τις ἂν εὕροι παραμύθια μᾶλλον· τῶν δὲ τούτου τῆς ἰδέας μηδὲν κεκτημένων, βέλτιόν ἐστιν εὑρεῖν οὐδέν, ὡς ἂν δὴ καὶ τῶν μὴ μετεχόντων ἀτιμότερον οὐδὲν· μόνους γοῦν τοὺς μὴ καλοὺς, ὀνομάζομεν αἰσχρούς, ὡς οὐδὲν ὄν εἴ τι τις ἔχων τύχοι πλεονέκτημα τῶν ἄλλων, κάλλους ἐστερημένος. τοὺς μὲν οὖν ἢ δημοκρατουμένοις τὰ κοινὰ διοικοῦντας, ἢ τυράννοις ὑποτεταγμένους, τοὺς μὲν, δημαγωγοὺς, τοὺς δὲ, κόλακας καλοῦμεν· μόνους δὲ τοὺς ὑπὸ ταύτῃ τῇ δυνάμει ὑμουμένους, θαυμάζομέν τε, φιλοπόνους τε καὶ φιλοκάλους ὀνομάζομεν, καὶ κοινοὺς νομίζομεν εὐεργέτας, τοῖς τῶν καλῶν ἐπιμελουμένοις. ὅτε τοίνυν οὕτω μέγα σεμνὸν τὸ κάλλος ἐστὶν, οὕτω δὲ τοῖς πᾶσιν ἐν βίοις μέγα τυγχάνει, κέρδος τε νομίζοιτο ὃ τούτῳ τι διακονήσαι δυνηθῶμεν, πῶς ἡμᾶς εἰκότως οὐκ ἄν τις ἐμέμψατο, εἰ τοσοῦτον ἔχοντες κέρδος κερδαίνειν, ἔπειθ' ἑκόντι παρείμεθα, μηδ' αὐτὸ τοῦτο αἰσθέσθαι δυνηθέντες, ὅτι ζημιούμεθα; τοσοῦτον μὲν δὴ καιρὸν τὸν λόγον ἐποιησάμην, πολλὰ τῶν ἐμοὶ περὶ κάλλους εἰπεῖν ἀφελών, ὅπως τὴν συνουσίαν ὅτι πολὺ παρατεινομένην ἐώρων. ΕΡ. εὐδαίμονές γε, οἱ τοιαύτης ἀπολελαύκατε τῆς συνουσίας. ἀρέσκει δ' ἤδη καιρὸν οὐδὲν ἔλαττον ὑμῖν ἔχειν καὶ ἐμέ.

Et ipse adolescentis pater non aliam ob caussam minio infectas duxit naues, cùm vnà cum Græcis ad Troiam proficisceretur, quàm vt aspicientes earum aspectu obstupefacere posset. Et fermè siquis singulas artes perpendere velet, reperiet omnes eas ad pulchritudinem tendere, eámque consequi pro summo ducere. Adeò autem pulchritudo cæteras res cunctas excellere videtur, vt iis quæ vel cum iustitia, vel sapientia vel fortitudine aliqua fiunt, multa alia inuenias maiori pretio vel existimatione digna censeri: at verò quæ cum hac specie commune aliquid habent, iis nihil quicquam melius inuenire licet: vt rursum & illis quibus hæc coniuncta non est, nihil quicquam inhonestius atq; indignius. Quippe solos eos qui pulchri non sunt, turpes vocamus, perinde quasi pro nihilo habendum sit, quicquid tandem aliquis habuerit in quo cæteros antecellat, si idem pulchritudine careat. Proinde & eos quidem qui vel in republica degentibus imperio præsunt, vel tyrannorum potestati subiecti viuunt, alteros quidem populares * vocare solemus, alteros autem adulatores. Solos autem eos qui huic potestati subiecti sunt, & admiramur videlicet, & cùm philoponos tum philocalos nominamus, adeóque communes benefactores censemus esse eos, qui pulchrorum quasi quidam procuratores sunt. Quando igitur ita venerabilis res pulchritudo est, ita autem ab omnibus etiam votis expetitur, & quasi pro lucro putatur huic ministrare saltem aliquid potuisse: quomodo non meritò reprehenderit nos quispiam, quòd cùm tantum lucrum lucrifacere possimus, vltro illud prodamus, ne hoc ipsum quidem verentes damnum videlicet quod mox accipiemus? Ac tãtam quidem ego quoque orationem habui, multis quæ mihi de pulchritudine ampliùs dicere licebat, omissis, postquam conuersationem hanc in longum adeò progressam videbam. HER. Felices sanè vos, quibus tali conuersatione frui licuit. Fermè autem iam etiam ego non minùs voluptatis quàm vos, per te videlicet, accepi.

Iliad. 2.

* δημαγωγοὺς τε λαοὺς

Neque hic videtur Luciani esse.

ΝΕΡΩΝ ἢ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΡΥΧΗΣ ΤΟΥ ΙΣΘΜΟΥ, Εἰ γνήσιος.

NERO, SIVE DE FOSSIONE ISTHMI,

Si modò germanus eſt Luciani.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Totus hic dialogus, cuiuſcunque tandem eſt (nam Luciani eſſe, neque aſſeri puto poſſe, neque prorſus negari) quaſi quædam in Neronem inuectiua eſt, qua potiſſimùm dementia illius exagitatur, quam cùm in Iſthmo fodiendo, à quo & tituli ratio ſumpta eſt, tum in obeundis ſcenicis certaminibus Imperator Romanus exercuit. Eſtque veluti perpetua facti commemoratio, paucis quibuſdam & caterorum ipſius facinorum exemplis amplificandi cauſſa adiectis, quæ tota Muſonio philoſopho tribuitur, qui Tuſcus genere, vt Tacitus ait, cùm ſtudia iuuenum præceptis ſapientiæ foueret, à Nerone poſtremò, cùm in omnes bonos & claros æquè graſſaretur, ob linguæ libertatem, vt Suidas addit, interfectus fuit. Huius & alij meminêre, & Gellius lib. XVII. cap. 1. Cæterùm fuerunt & in hoc dialogo multa ex coniectura magis quàm ex fide, ob exemplaris, vt erat apparebat, vitioſitatem, vertenda: quam ob rem, vt in poſtremo operis, eam ſaltem à lectoribus veniam poſtulo, quæ cæteris hactenus in claris & manifeſtis etiam impingentibus, data fuit: præſertim cùm in nullo hactenus, quod equidem ſciam, legentium fidem fefellerim, vbique cùm hoc loco, tum in ſuperioribus, eo circa quòd vel ignorantia, quam & ipſam agnoſco, vel alia aliqua de cauſſa hæſitaſſem, aut aſteriſco, aut annotatiuncula aliqua ſignato. Qui ſi nihil aliud, illud certè tamen exiſtimo, occaſionem & quaſi quandam anſam ad vlteriora ac veriora indaganda aliis me tradidiſſe.

ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΩΝΙΟΥ.

MENECRATIS ET MVSONII.

MENECRATES.

ATque Iſthmi foſſio quæ in manu adeò, vt aiunt, tyranno fuit, & tibi Muſoni, mĕtem habere Græcam videbatur. MVS. Scito Menecrates etiam meliora cogitaſſe Neronem. Nam & circuitus Peloponneſi illos ſupra Maleam, tollere nauigantibus volebat, Iſthmo ad viginti ſtadia interrupto. ME. Hoc autem & emporiis profuturum erat videlicet, & ciuitatibus cùm maritimis, tum etiam illis quæ in mediterraneis ſitæ ſunt. Nam ſi maritima loca bene habeant, etiam illis quæ interiora ſunt, domeſticus agrorum prouĕtus ſufficiet. Sed hæc narra quæſo Muſoni nobis: omnes enim audiendi cupidi ſumus, niſi ſi quid aliud ſeriæ rei forte eſt cui tu nunc incũbere cogitas. MV. Narrabo, quandoquidĕ vultis. Nam ſat ſcio quòd plus etiam gratificabor, iis vtiq; qui ad iniucundam adeo curarum (vt ita dicam) officinam hanc ſtudendi cauſſa venerunt. Neronem igitur in Achaiam via ducebat, & illud item, quòd ſibi ipſi vehementer perſuaſerat, ne Muſas quidem dulciùs modulari.

Ὀρυχὴ τῦ Ἰσθμοῦ καὶ σὺ, Μουσώνιε, ἀφ' ἱερᾶς, ὥς φασι, γεγενῆσθαι τῷ τυράννῳ, νοῦν εἶχεν Ἑλληνικόν. ΜΟΥΣ. ἴσθι, ὦ Μενέκρατες, καὶ βέλτιόν σοι διανοηθῆναι Νέρωνα. ταῖς γὰρ περιβολαῖς τῆς Πελοποννήσου, ταῖς ὑπὲρ Μαλέαν, ξυνάρει τοῖς θαλαττουμένοις, εἴκοσι σταδίων τῦ Ἰσθμοῦ ῥήγματι. ΜΕΝΕ. τῦτο δ' ἂν καὶ ταῖς ἐμπορείαις ὄφελος, καὶ ταῖς ὅσαι θαλάττιαι πόλεις, καὶ ταῖς ἐν τῇ μεσογείᾳ. καὶ γὰρ δὴ καὶ χείραις ἀποχρῶν ὁ εἰκὸς καρπὸς, ὧν τὰ ἐπιθαλάττια δῦ περᾶτε. ταῦτα δὴ διέξελθε, Μουσώνιε, βουλομένοις ἡμῖν ἀκοῦσαι πᾶσιν, εἰ μή τι σπουδαῖον ἄλλο ἔχεις. ΜΟΥ. δίδωμι βουλομένοις. οἶδα γὰρ ὅτι χαριοῦμαι μᾶλλον τοῖς γε ἀφιγμένοις ἐς ἀνδρὸς οὕτω φροντιστήριον ὅτι τῶν σπουδάζειν. Νέρωνα τοίνυν ἐς Ἀχαΐαν ᾠδοί ἦγεν, καὶ ὃ σφόδρα αὐτὸν πεπείκει, μὴ δὲ τὰς Μούσας ἀκριβάλλεσθαι ἤδειν.

ἐβούλετο δὲ καὶ τὰ Ὀλύμπια (τὸν γυμνικώτατον τῶν ἀγώνων) στεφανοῦσθαι ᾠδαῖς. τὰ γὰρ Πύθια, τούτων μὲν ἑαυτῷ μετεῖναι μᾶλλον, ἢ τῷ Ἀπόλλωνι. μὴ γὰρ ἂν μηδὲ ἐκφῦναι ἐναντίας αὐτῷ κιθάρᾳ τε καὶ ᾠδῇ θέσθαι. ὁ δὲ Ἰσθμὸς, ἀπὸ τῶν ἄποθεν αὐτῷ βεβουλευμένων· ἀλλ' ἐντυχὼν τῇ φύσει τοῦ τόπου, μεγαλουργίας ἐρᾴδη, τόν τε βασιλέα τῶν ὑπὲ τοῦ Τρωϊκοῦ ποτὲ Ἀχαιῶν ἐνθυμηθεὶς, ὡς τοῦ Εὐβοίας τῆς Βοιωτίας ἀπέτεμνε Εὐρίπῳ τῷ ῥεῖ τὴν Χαλκίδα· ἔπειτα καὶ τὸν Δαρεῖον, ὡς ὁ Βόσπορος ἐγεφυρώθη αὐτῷ ὑπὲ τοῖς Σκύθαις· τὰ δὲ Ξέρξου καὶ πρὸ τούτων ἴσως ἐνενόησε, μέγιστα τῶν μεγαλουργιῶν ὄντα· καὶ πρὸς τούτοις, ὃ δι' ὀλίγου ἀλλήλοις ὑπεμίξαι πολίτας, εἶναι τὴν Ἑλλάδα λῃμπρὸν ἐστᾶσθαι τοῖς ἔξωθεν. αἱ γὰρ τύραννοι φύσεις, μεθύουσι μὲν, φαύλοις δέ πῃ καὶ ἀκούσαι τοῦτο φθέγμα. προελθὼν δ' ἐς τὴν σκηνὴν ὕμνον μὲν Ἀμφιτρίτης τε καὶ Ποσειδῶνος ἦσε, ᾠδάριόν τι μέγα Μελικέρτῃ τε καὶ Λευκοθέᾳ. ὀρέξαντος δ' αὐτῷ χρυσῆν δίκελλαν τοῦ τῶν Ἑλλάδα ὑπεξαπαιτήσαντος, ὑπὲ τῶν ὀρυγῶν ἦξε, προηγουμένου τε τοῦ ἀοιδίμου, καὶ καθηκόμενος τῆς γῆς, τέως, οἶμαι, εἴς τε τῶν ἀρχὴν πεπιστευμένων ἐφαπτόμενος ξυμπόρως ἄπεσθαι τοῦ ἔργου, αὐτός εἰς τὸν Κόρινθον, τὰ Ἡρακλέους δοκοῦντα ὑπερβεβλῆσθαι πόνα. οἱ μὲν δὴ ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, τὰ πετρώδη τε καὶ δύσεργα ἐξεπόνουν, ἡ στρατιὰ δὲ τὰ γεώδη τε καὶ ὑπόπεδα. ἐδόκει δέ που καὶ πέμπτῃ ἡμέρᾳ προεξεβεβλημένων ἤδη τοῦ Ἰσθμοῦ, κατεῖδόν τις ἐκ Κορίνθου λόγος ὅπως ἔφθη, ὡς δὴ τοῦ Νέρωνος μετεγνωκότος τὸ τολμηθέν. ἔφασαν γὰρ τοὺς Αἰγυπτίους γεωμέτρας ὑπολαβόντας τὸ ἐπέρας θαλάττης τῇ φύσει, οὐκ ἰσοπέδοις αὐτῇ συντυχεῖν, ἀλλ' ὑψηλοτέραν ἡγουμένους τὴν ἐκ τοῦ Λεχαίου πρὸς τῇ Αἰγίνῃ διδοικέναι. πλάγιος γὰρ ποσῶς ὑπερχυθέντος, καὶ καταδύσιον ἀπενεχθῆναι τὴν Αἴγιναν. Νέρωνα γὰρ τοῦ μὲν τοῦ Ἰσθμοῦ τομῆς, οὐδ' αὐ Θάλητα μετέχειν ὁ σοφώτατός τε καὶ φυσικώτατος.

A Volebat autem & Olympiis (quod certamen omnium maximè exercitiis frequentatur) cantando coronari. Nã quæ in Pythiis aguntur, eorum pleraque ad se magis quàm ad Apollinem pertinere putabat. Neque enim neq; illum aduersus se citharam aut carmen aliquod mouere audere. Cæterũ Isthmus haudquaquam ex illis erat de quibus hic diu aut lõgè antè cogitasset, sed cùm fortè naturam loci conspexisset, magnificum opus hoc animo concepit, Achiuorum videlicet regem, eorum qui ad Troiam olim profecti fuere, animo proponẽs, qui ipse Eubœam quoque à Bœotia resecuit, me-
B dio circa Chalcidem Euripo immisso. Deinde autẽ & Darium, vt à quo & Bosporus ponte iunctus fuerit cùm is cõtra Scythas proficisceretur. Nam Xerxis factum etiam ante ista fortassis animo cogitarat, quod magnificentissimum operũ magnificorum omniũ fuit. Supra omnia autẽ hæc etiam illud putabat, Græciã per hoc quòd breui adeò omnes inter se misceri possent, contra exteros splendidè adeo stabilitum iri. Nam tyrannorum ingenia ebria quidem sunt, tanguntur autẽ alicubi vbi vocem hanc audiunt. Porrò
C progressus in scenam, hymnum quidem Amphitrites & Neptuni cecinit, & canticum quoddam non magnum Melicertæ & Leucotheæ. Cùm autem aureũ ipsi ligonem porrexissent, Græciámque tanquam in tutelam commendassent, ad fodiendum profectus est, plausu cantúque prosequentibus illum tum omnibus. Atque vbi terrã ter, opinor, tetigisset, deinde & quibus præfecturæ atque imperia credita erãt, opus vnà capessere iussisset, Corinthum rediit, Herculis adeò res gestas omnes sibi visus superasse. Illi igitur qui in vinculis fuerant, petricosis atque difficilibus conficiendis exercebantur: exercitus autem ea quæ terrea ac plana erant, fodiebat. At vbi iam septimum & quintum diem quasi alligati Isthmo fuissemus, rumor quidam è Corintho venit, nõ ita tamẽ manifestus aut planus, quòd Neronem pœnituisset Isthmi incisi. Dicebant autem, Ægyptios geometras altitudinem metientes, haudquaquam eandem atq; æqualem vtriusq; maris superficiem deprehendisse: sed cùm eam partem quæ Lechæum aspicit, altiorem iudicarent, de Ægina in timorem venisse. Nam si tantum pelagus contra insulam effunderetur, periculum esse ne illa aquis obruta in profundum demergeretur. At Neronem à fodiendo Isthmo ne Thales quidem absterriturus fuerat, quamquam sapientissimus, & naturalium rerum peritissimus.

ἰσιᾶσθαι, *quod à nomine ἰσία derivasse videtur. Nã alterum ἰσιᾶν, quod conuinio accipere significat, è tempi scribitur.*

Pertus est ad Occidentẽ vergens, quod ex Italia nauigantes petunt.

Vindicis, qui primus contra Neronem in Gallia surrexit. Suetonius & Tacitus quoque meminit.

Nam incidendi illius maiore ſtudio tenebatur quàm publicè canendi. Sed motus Occidentalium gentium, & aſperrimus qui illas nunc excitat & incendit (Vindex autem nomen ipſi eſt) reuocauit ex Græcia & ab Iſthmo Neronẽ, frigidè adeò matia dimenſum. Nam æquè altè à terra vtrumq. aſſurgere, eandémque ſuperficiem habere ſcio. Aiunt autem ipſi & Romanas res paulatim iam labi & declinare. Id quod & ipſi ex Tribuno heri, qui impegerat, audiſtis. M E N. At vox, Muſoni, propter quam in Muſas ita deperit, & Olympiadas pariter & Pythiadas amat, qualiſnã tyranno eſt? Nam eorum qui ad Lemnum nauibus vt niebant, alij quidem admirabantur ipſum, alij autem etiam deridebant. M V. At ille, quod ad vocem attinet, neque admitatione dignus, neque riſu eſt. Nã ipſum natura inculpabilem, atque adeò mediocrem formauit. Sonat autem concauum quiddam, non natura tamen, & graue, impendente atque vrgente hoc gutture: ac carmina quidem hoc pacto accurata quodammodo etiam perſonat. Vocalationes autem ſonorum leuigant hunc, poſtquam ſibi ipſi non confidit: Chromatum verò humanitate & modulatione facili quidem illa, & ad citharæ cantum accommodata: & vbi tempus eſt, ire & ſtare, & de loco tranſire, deinde & nutum cum membris exæquare, hæc accuratè facere, eius eſt qui pudore ſolo eo afficitur, quòd rex videtur. At rurſum ſi imitetur ſuperiores, hui quàm multis ſpectatoribus riſus excidit! quanquam infinito adeò metu impendente, ſi quis ipſius cauſſa rideat. Nutat enim plus æquo, & cùm ſpiritum attrahit, ſtat ſummis pedibus diſtentus & refractus, perinde vt ij qui rotam circumagunt. Iam verò natura rubicundus exiſtẽs, multo magis etiam rubeſcit cùm ipſi facies incenditur. Spiritus autem modicus, & ægrè alicubi ſufficiens. M E. Qui verò certamine cum ipſo conferũtur, Muſoni, quo pacto ſe gerunt? Nam arti gratificantur ſcilicet. M V S. Arti quidem Muſoni, quemadmodum & qui luctando ſubſeruiunt: ſed cogita Menecrates tragicum hiſtrionem illum, quo pacto in Iſthmiis perierit. Paria enim pericula & circa artes ſunt, ſi qui in iis oſtentandis impendio elaborant. M E N E. Quid hoc autem Muſoni? admodum enim ignarus eius ſum quod dicis. M V S O N. Audi igitur rem abſurdam quidem & inſolentem, attamen in conſpectu Græcorum actam.

A τῷ γὰρ πεμεῖν αὐτὸν ἥδιον μᾶλλον, ἢ τῷ δημοσίᾳ ᾄδειν. ἡ δὲ τῶν Ἑσπερίων ἐθνῶν κίνησις, καὶ ὀξύτατος, ὡς τὴν ἐκείνης νῦν ἀποστομώσας, ὄνομα δὲ αὐτῷ Βίνδαξ, ἀπήγαγε Ἑλλάδος τε καὶ Ἰσθμοῦ Νέρωνα, ψυχρῶς γεωμετρήσαντα. τοὺς γὰρ θαλάττας, ἰσογαίους τε καὶ ἰσοπέδους οἶδα. φασὶ δ' αὐτῷ καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων ὀλισθαίνειν ἤδη, καὶ ὑποδιδόναι. πυνθάνεσθε δ' αὐτοῦ χθὲς ἀκούσαντες τὸν στρατηλάτην μου χιλιάρχου. ΜΕ. ἡ φωνὴ δὴ, Μουσώνιε, δι' ἣν μαίνεται, καὶ τὴν Ὀλυμπιάδων τε καὶ Πυθιάδων ἐρᾷ, πῶς ἔχει τῷ τυράννῳ; τῶν γὰρ
B Λήμνιον πλεόντων, οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ κατεγέλων. ΜΟΥ. Ἀλλ' ἐκεῖνός γε, ὦ Μενέκρατες, ὅτι θαυμασίως ἔχει τῆς φθέγματος, οὐ μέλλει· ἡ γὰρ φύσις αὐτὸν, ἀμέμπτως τε, καὶ μέσως ἥρμοκε. φθέγγεται δὲ κοῖλον μὲν φύσει, καὶ βαρὺ, εἰσκειμένης αὐτῷ τῆς φάρυγγος. μέλη δ' οὕτω κατασκευασμένα βομβεῖ πως, οἱ δέ γε τύροι τῶν φθόγγων ὑπολεαίνουσι τοῦτον, ἐπὶ μὲν θαρρεῖ αὐτῷ χρώματος δὲ φιλανθρωπίᾳ, καὶ μελοποιΐᾳ,
C διαγώγιμον μὲν δὴ, καὶ κιθαρῳδίᾳ δύσαλε, καὶ τὸ κινεῖσθαι βαδίσαι, καὶ στῆναι, καὶ μεταστῆναι, καὶ τὸ νεῦμα ἐξομοιῶσαι τοῖς μέλεσιν, αἰσχύνην ἔχοντος μόνου τοῦ βασιλέα δοκεῖν, ἀκριβοῦν ταῦτα. εἰ δὲ μιμοῖτο τοὺς χρείττονας, φεῦ γέλωτος, ὡς πολὺ τῶν ἡνιόχων ἐκπίπτει, καίπερ μυρίων φόβων ὑπερτιθεμένων, εἴ τις ἐπ' αὐτῷ γελάσειεν. νῦν μὲν γὰρ τὸ μετέωρον πλέον, ξυνάγων τὸ πνεῦμα, ἐπ' ἄκρων δίεται τῶν ποδῶν ἀσαλεύτως, ὥσπερ οἱ ὑπὲρ τοῦ ζυγοῦ. φύσει δ' ἐρυθρὸς ὤν, ἐρυθριᾷ μᾶλλον, ἐμπυρευομένου αὐτῷ τοῦ προσώπου. ὃ
D δὲ πνεῦμα ὀλίγον, καὶ οὐκ ἀποχρῶν που δή. ΜΕ. οἱ δ' ἐν ἀγῶνι πρὸς αὐτὸν, πῶς ὑφίενται, ὦ Μυσώνιε; τέχνη γάρ που χαρίζονται. ΜΟΥ. τέχνῃ μὲν, ὥσπερ οἱ ἔμπαλαίοντες, ὦ Μενέκρατες, τῆς παγκρατίας ὑποκριτὴν, ὡς Ἰσθμοῖ ἀπέφηνεν. ἴσασι γὰρ κινδυνοῦντες πρὸς τὰς τέχνας, ἵν' ὑπτιάσωσιν οἱ τεχνάζοντες. ΜΕ. ἦ τί τοῦτο, Μυσώνιε; σφόδρα γὰρ ἀπορῶ τοῦ λόγου. ΜΟΥ. ἄκουε δὴ λόγου ἀπόπου μέν, ἐν ὀφθαλμοῖς γε Ἑλλήνων πεπραγμένου.

Nam incidendi illius maiore ſtudio tenebatur quàm publicè canendi. Sed motus Occidentalium gentium, & aſperrimus qui illas nunc excitat & incendit (Vindex autem nomen ipſi eſt) reuocauit ex Græcia & ab Iſthmo Neronẽ, frigidè adeò matia dimenſum. Nam æquè altè à terra vtrumq. aſſurgere, eandémque ſuperficiem habere ſcio. Aiunt autem ipſi & Romanas res paulatim iam labi & declinare. Id quod & ipſi ex Tribuno heri, qui impegerat, audiſtis. M E N. At vox, Muſoni, propter quam in Muſas ita deperit, & Olympiadas pariter & Pythiadas amat, qualiſnã tyranno eſt? Nam eorum qui ad Lemnum nauibus vt niebant, alij quidem admirabantur ipſum, alij autem etiam deridebant. M V. At ille, quod ad vocem attinet, neque admitatione dignus, neque riſu eſt. Nã ipſum natura inculpabilem, atque adeò mediocrem formauit. Sonat autem concauum quiddam, non natura tamen, & graue, impendente atque vrgente hoc gutture: ac carmina quidem hoc pacto accurata quodammodo etiam perſonat. Vocalationes autem ſonorum leuigant hunc, poſtquam ſibi ipſi non confidit: Chromatum verò humanitate & modulatione facili quidem illa, & ad citharæ cantum accommodata: & vbi tempus eſt, ire & ſtare, & de loco tranſire, deinde & nutum cum membris exæquare, hæc accuratè facere, eius eſt qui pudore ſolo eo afficitur, quòd rex videtur. At rurſum ſi imitetur ſuperiores, hui quàm multis ſpectatoribus riſus excidit! quanquam infinito adeò metu impendente, ſi quis ipſius cauſſa rideat. Nutat enim plus æquo, & cùm ſpiritum attrahit, ſtat ſummis pedibus diſtentus & refractus, perinde vt ij qui rotam circumagunt. Iam verò natura rubicundus exiſtẽs, multo magis etiam rubeſcit cùm ipſi facies incenditur. Spiritus autem modicus, & ægrè alicubi ſufficiens. M E. Qui verò certamine cum ipſo conferũtur, Muſoni, quo pacto ſe gerunt? Nam arti gratificantur ſcilicet. M V S. Arti quidem Muſoni, quemadmodum & qui luctando ſubſeruiunt: ſed cogita Menecrates tragicum hiſtrionem illum, quo pacto in Iſthmiis perierit. Paria enim pericula & circa artes ſunt, ſi qui in iis oſtentandis impendio elaborant. M E N E. Quid hoc autem Muſoni? admodum enim ignarus eius ſum quod dicis. M V S O N. Audi igitur rem abſurdam quidem & inſolentem, attamen in conſpectu Græcorum actam.

Ἰσθμοῖ γὰρ νόμος κειμένος, μήτε κωμῳδίαν
ἀγωνίζεσθαι, μήτε τραγῳδίαν, ἔδοξεν Νέρωνι
τραγῳδοὺς νικᾶν. καὶ προῆλθον εἰς τὸν ἀγῶνα
τοῦτον, πλείους μὲν ὁ Ἠπειρώτης, ἄειστα
φωνὴν ἔχων, καὶ δοκιμώτατος ἐπ' αὐτῇ, καὶ θαυ-
μαζόμενος, λαμπρότερα τῶν εἰωθότων ἐ-
πλάττετο καὶ τὴν σφαῖραν ἔφαλλεν, καὶ μηδὲν αἰσχύ-
νεσθαι ἢ δίκην παλαίστου δοὺς αἰ Νέρω-
να ὑπὲρ τῆς νίκης· ὁ δὲ ἠγωνιακώς τε, καὶ μανι-
κῶς εἶχε· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἠκροᾶτο ὑπὸ τῇ σκηνῇ,
ἐπ' αὐτῷ δὴ τῷ ἀγῶνι. βοώντων δὲ τῶν Ἑλλήνων
ὑπὲρ τοῦ Ἠπειρώτου, πέμπει τὸ γραμματεῖα,
χιλιόνταρχον αὐτῷ τὸν αὐτοῦ δὲ ὑπάρχειν B
ἐκεῖνον ὃ φθέγμα, καὶ δημοτικῶς ἐκβοῶντος, εἰσ-
πέμπει Νέρων ἐπ' ὠκριβαίτων τοὺς ἑαυτοῦ
ὑποκριτάς, οἷς προσήκοντάς τι τῷ πράγ-
ματι. καὶ γὰρ δὴ καὶ δέλτους ἐλεφαντίνας & δι-
πλόας προβεβλημένοι αὐτοὶ ὥσπερ ἐγχει-
ρίδια, καὶ τὸν Ἠπειρώτην ἀναστήσαντες πρὸς
τὸν αἰχμόκλιτον, κατέαξαν αὐτοῦ τὸν φάρυ-
γα, παίοντες ὀρθοῖς ταῖς δέλτοις. ΜΕ. τρα-
γῳδίαν δὲ εἶπε, Μυσώνιε, μία σοὶ οὔπω πά-
θος ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐργασάμε-
νος; ΜΟΥ. παιδὶ δὲ τοῦτο πρέπον τῷ μη- C
τροκτονήσαντι. ΜΕ. εἰ δὲ τραγῳδίας ὑποκρι-
τὴν ἀπέκτεινεν ἐκπεμὼν αὐτοῦ ὁ φθέγ-
μα, τί χρὴ θαυμάζειν; & γὰρ δὴ καὶ ὁ Πυθι-
κὸν τόμιον, πρὸ οὗ αἱ ἐμφάσεις ἐκίνησεν, ἀπο-
φράττειν ὥρμηται, ὡς μηδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος
φωνὴ εἴη· κρίνει τὸν Πυθίου καταλέξαντες
αὐτὸν εἰς τοὺς Ὀρέστας τε καὶ Ἀλκμαίωνας, οἷς
ὁ μητροκτονῆσαι, καὶ λόγον τινὰ δίκλειάς ἔδω-
κεν, ὅτῳ πατρὸς ἐτιμώρησαν. ΜΟΥ. ὁ
δὲ μηδαμῶς εἰπεῖν ἔχων ὅτῳ ἐτιμώρησεν,
ὑβρίσθαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὥετο, τραπόμενος τοῦ
ἀληθῶς ἀκούων. ἀλλὰ μεταξὺ λόγων, τίς ἡ D
προσιοῦσα ναῦς; ὡς ἐπάλληλ τι ἀγαθὸν ἔοικεν.
ἐστεφάνωνται γὰρ αἱ κεφαλαί, ὥσπερ χορεύ-
σιμος, καί τις ἐκ πρῴρας προπέμπει τὴν
χεῖρα, τὸ μὲν κελευσμάτιον ἡμῖν θαρρεῖν τε, καὶ
χαίρειν, βοᾷ τε, εἰ μὴ τὰ δεύτερα ἀκούω, Νέρωνα οἴ-
χεσθαι. ΜΕ. βοᾷ γὰρ, Μυσώνιε, καὶ σαφέ-
στερόν γε, ὅσῳ τῆς γῆς ἄπεστι. ΜΟΥ. εὖ-
γε, ὦ θεοί. ΜΕ. ἀλλὰ μὴ ἐπαλαζονώμεθα. ὅτι
γὰρ τοῖς κεκμηκόσι φασὶ δεῖν.

A Nam cùm in Isthmiis lex esset, vt neque comœdia certaret quispiam, neque tragœdia: Neroni placuit tragœdos superare. Ac prodierunt ad hoc certamen plures quidem: Epirota autem ille, vt qui voce optimè valeret, & ob eam autem etiam celebraretur, & in admiratione esset, clariùs solito fingebat & coronã amare se, & nihil de studio remittere velle priusquam à Nerone decem talenta pro victoria acciperet. At ille exasperabatur, simul & insani more ferebatur: nã & auditus iam sub scena fuerat, in ipso videlicet certamine. Acclamantibus autem Græcis, Epirotę mittit scribam, qui iuberet hunc submittere sibi sese. Sed pergéte eo, & supra modum attollente vocem, popularitérq; ac liberè cum ipso contendente, immittit Nero in pulpita suos histriones, tanquam qui ad hoc negotium pertinerent. Nam & libellos elephantinos & duplices habebant, quibus præ se intentis, veluti pugionibus vtebãtur. Atque hi Epirotam ad proximam columnã erigentes, guttur ipsius fregerunt, cędentes obuersis in rectum libellis. ΜΕ. Tragœdiâ autem vicit, Musoni, scelleratum adeò facinus in oculis Græcorum ausus? ΜΥ. Quid putas? ludus hic adolescenti fuit, qui matrem occidit quoque. ΜΕ. Si verò inter tragœdias histrionem occidit excita illius voce, quid adeò attinet demirari, quando & Pythicum os, vnde voces inspirare solebant, obturare conatus fuerit, vt videlicet neq; Apollini vox aliqua esset? quanquam ipso Pythio recensente eum inter Orestas & Alemæones, quibus id quòd matres occidêre, etiã laudis aliquam famã præbuit, postquam id in vltionem patrum fecerant. ΜΥ S. Hic autem cùm nullo modo dicere posset quemnam vltus esset, contumelia à deo affectum sese putabat, cùm tamen mitiora quàm veritas exigebat, audiisset. Sed interea dum sermones cedimus, quęnam nauis ista est quæ huc propinquat? Vt autem boni aliquid afferre videtur? Nam coronati capitib. omnes sunt, perinde vt chorus quispiam, qui fastum aliquid nunciaturus ingreditur. Et quidam ex prora manum protendit quoque, iubens & confidere nos, & gaudere: clamátque, nisi non satis rectè percipio, Neronem periisse. ΜΕ. Clamat enim, Musoni, & manifestiùs vtique, quo propiùs terram contingit. ΜΥ S. Euge, ô dij.

Et sunt qui tradant Paradeò facinus in oculis Græcorum ausus? videlicet histrionem occisum ab eo, qua si grauem aduersarium, Suetonius.

ΜΕ. Sed ne gloriemur. Nam mortuis, vt aiunt, non decet conuiciari.

PALINVRVS.

ARGVMENTVM.

Duo hi dialogi ſequentes, Luciani non ſunt, neque Græcè ſcripti etiam: ſed quia à doctis Italiæ cum Lucianicis eodem titulo coniunctos accepimus: ne horum quidem lectione fraudare quenquam voluimus, præſertim cùm ad exemplum Lucianicorum aliquo modo efficti & ipſi eſſent.

Interlocutores, PALINVRVS, CHARON.

PAL. BSecro te ô Charon, ſine me vt iam nauim conſcendam. CHA. Quis me appellas? PAL. Ego nauita quondam illius quem nuper viuentem tranſuectaſti, Aeneæ Troiani. CHA. Túne ille es qui apud portus Velinos inhumatus iacebas? PAL. Ille ipſe ſum. Sed crede cœleſtium nutu fieri vt tranſuehar, quorum prodigiis longè latéque actæ finitimæ gentes, & oſſa mea iam expiauerunt, & tumulum mihi, tumulóque inſuper ſolennia ſtatuerunt. Quare te oro ô iuſtiſſime Charon, patere tandem vt ingrediar. ſic proſpera ſemper ſit nauigatio tua, ſit ſolida nauis tua, atque inconcuſſa. CHA. Rem iuſtam petis Palinure, ingredere vt libet. Vos verò tam confertæ vmbræ, quid fatigatis me precibus? quid fatigatis? quænam hæc vis deſiderij? Expectate tantiſper, dum trans flumen hunc porto: regrediar quamprimũ. PAL. Habeo tibi Charon immortales gratias, qui me his tãdem eripuiſti è malis, qui me dira hac tandem qua detinebar transfretãdi cupidine liberaſti. CH. Amo te equidem Palinure, tum propter Æneam regem quem mihi nominaſti, qui & ſuper omnes quos vnquam viderim mortales, viſus eſt mihi ſingulari quadam præditus pietate: tum propter meum etiam, quod olim commune fuit tibi, magiſterium: Par enim ſibi quiſque parem affectat: delectátque magis quæ inter pares fit vel confabulatio, vel vitæ actio. Afficiebar porrò non modico dolore, quum videbam iamdudum te in citeriore hac ripa errantem, incertúmque ſedis tuæ. Neque licebat tibi ſuccurrere, propter legem mihi datam, ne quẽquam niſi humato priùs corpore tranſportem. Sum enim ego minimus inter infernos habitatores, ſubiectúſq; alienæ poteſtati, cui parêre nõ tam pulchrum mihi quàm aliâs neceſſe ſit. Gaudeo autem nunc & lætor, quòd ea aliquando ſe ſors tibi obtulerit, qua & tuum implere deſiderium, & meum releuare dolorem ſalua lege officij mei poſſum. PAL. Imò ego non minùs propter te dolebã, ô Charon, quia perſpiciebam tot te graues aſſiduóſque labores perferentem ſine vlla relaxatione. Neque enim me latet quot quantíſq; vexari malis ſolent nauium gubernatores, qui nihil aliud in vita quàm nauigationem exercui: atque ita exercui, vt nihil illa grauius, nihil periclitãtius contingere moralibus putẽ: propter quod credibile magis tibi videri poteſt ſi angebat me vtique fatigatio tua, repetentem animo antiquas, quas iuuenis etiam ſuſtinebam, nauticas fatigationes meas: quarũ experientia iam edoctus ſciebam probè pari malo tuo condolere. CH. Fruſtra propter me dolebas, Palinure: nam nihil moleſta mihi eſt ars mea. PAL. Quid ais? CH. Aio gratam me habere & iucundam artem meam. Vides vt cruda viridíſque ſenectus eſt mihi? Memini haud vnquam ab ipſa, qua iam omnium annos ſupero, longæua ætate mea pertęſum me eſſe laboris mei, qui quotidie inſto alacrior atque valentior. Sed intelligo cur tu aliter tibi perſuadeas. Eſt enim communis hic morbus mortaliũ, vt ſortis ſuæ quemque diſtædeat ſemper, viuátq; contentus nemo ſtudiis ſuis, laudent verò longè, ac beatiores exiſtimẽt omnes qui diuerſas à ſe artes atq; actiones ſequuntur: verùm falluntur maximè opinione ſua. Nam ſi rectè intueri velint, cognoſcent perſpicuè nullum eſſe in vita eorum ſtatum qui nõ magnis ſcateat miſeriis, quem non magnæ grauéſque perturbent vndique moleſtiæ & vexationes. Et ſi detur aliquando vt alter in alterius ſtudia transferatur, quàm videas tunc ſua cuique leuia videri, quæ priùs præ grauitate accuſabat: contráq; ea grauiora, quę

priùs leuia videbantur? Itaque ſi bene conſideres, Palinure, non eſt ita grauis mea conditio vt cenſes, neque propterea quòd nauclerus ſim, ſum eo mirabilior. Sed tu (vt video) ſequeris vanos errores mortalium, ego verò integritatem tantùm, iudiciíque veri lucem ſecutus, dego contentus ac lætus ſorte mea, neque adſcribo mihi calamitatem, quòd deſudem quotidie nauigando, & defatiger. Neque ob hoc arbitror quempiam horũ qui mecum ſimul vltimas ſedes colunt, me eſſe beatiorem, non ipſos iudices, Minoëm, Rhadamãthum & Æacum, quanquam magna omnes emineant poteſtate: non ipſum Ditem, quãquam ſceptro potens ſit, atque regna iſta moderetur. Sunt nanque & illis ſui labores, ſuæque moleſtiæ, & maiores fortè, quo & maiore regiminis ſarcina premuntur. PAL. Potes de te tibi Charon perſuadere vt libet: mihi enim de me nunquam perſuadere poteris, quin ars noſtra ſine vlla comparatione cæteras laboribus & periculis excedat: quod liquidò tibi probarem, niſi quòd vereor ne tædio te afficeret fortaſſe longior narratio noſtra. CHA. Imò ſumma me afficeret recreatione. Nam & delectat me tecum ſermocinari, & nauigantibus etiam magnam animorum refocillationem afferre ſolent huiuſmodi confabulationes. PAL. Quando igitur non eſt tibi iniucundum, proſequar ſuſcepti ſermonis noſtri rationem, vt intelligamus, non eſſe duriorem vllam, quàm nautarum ſortém: quod tibi facilè perſuadebo, ſi animaduertas quos æſtus & frigora tolerare eos, quos perhorreſcere tonitrus & fulgura, quibus perfundi imbribus, qua ventorum rabie agitari quotidie neceſſe ſit. Si cognoſcas quoties eos torqueri fame & ſiti, quoties ſqu lore etiam teterrimo conſumi contingat: ſi attendas habitationem eorum inſtar carceris, ſupellectilem vel nullam, vel ſordidiſſimam, ſtrata dura, cibaria aſpera, potum immundiſſimum, indumenta ſpurca, incommoditatem rerum omnium, noctes inſomnes, & ſub diuo ſemper, & inquietas: taceo perpetuũ alioqui quoddam eorum exilium: quos patriæ eorum exteros, profugos, vagos, palãtes, ignaros quietis, priuatos omni (quo nihil eſt in vita dulcius) coniugis ſoboliſque fructu ac iucunditate. quis non abiectiſſimos, longéque omnium mortaliũ miſerrimos eſſe iudicabit? Prætereo Scyllã, Charybdim, Syrtes, Symplegades, tot infeſta naulgantibus maris pericula. Omitto tempeſtates, quibus nec viſu quicquam eſt triſtius, nec horribilius, quibus & ad ſummum vitæ vſque diſcrimen quotidie iactantur, quatiuntur, & (quod ſæpe accidit) ſubmerſi tandem obruuntur. In qua re nemo eſt qui idoneus magis quàm ego, teſtis adhiberi queat: qui cùm multis fuerim quaſſatus tempeſtatibus, tum ea maximè quæ me ex Sicilia in Italiam nauigantem inuaſit, tam ſæua atque horrens, vt horrori ſit adhuc mihi eius recordatio. Non poſſum certè vt par eſſet, explicare tibi acerbitatem illius tempeſtatis, ſed quanta extiterit, ex hoc facilè coniecturam facere potes, quòd Æneam ducem, cuius ſumma conſtantia & animi fortitudo vbique decantatur, vidi ego contrementem grauiter atque ingementem, extentíſque ad cœlum manibus beatos longè inclamantem eos quibus ad Troiam oppetere contigiſſet, lamentantémque pari ab eorum morte, ac fortiſſima, à Diomedis gladio ſe ereptum extitiſſe Crudelem equidem diem illuxiſſe omnibus vltimum, neque ex numero noſtro quenquam putaui euaſurum, non ipſum Æneam, non Ilioneum, non Achatem, non Abantem, grandæuúmve Alethem, quorum naues longè diſiectas, ad ſummúmque penè exitium adductas, neſcio quæ vis illa niſi diuina liberauit. CHA. Non incognita mihi narras: hæc ea ipſa die reſciui. PAL. Quo id modo? CHA. Quo id modo, rogas? An acrem illum fidúmque Orontem ignoras, ductorem Lyciæ nauis? Is quidem tunc ſubmerſus conceſſit ad me illico, exponens mihi ex ordine omnia quæ tu diſſeruiſti, implorans deinde opem, rogitánſque multùm vt ſe vlteriore in ripa ſiſterem: quod nunquam paſſus fui, quum inter fluctus adhuc corpus ſuum ſine ſepulchri honore iactaretur. Nũc agit ſeſe circum hæc ſtagna mœſtus atque errabundus: vidiſti illum? PAL. Et tum vidi, & vnicum meorum ſolatium habui, dum rantiſper in ripa moratus, pari cum eo detinebar infelicitate. Nec enim falſa de triſti eius interitu retuliſti, cuius adhuc imago ſubit mihi, dum excuſſum è puppi, contortúmque ter eum atque circumactum (horrendum) à fluctu, *rapidus tandem æquore vortex Abſorpſit.* Sanè quod ad me pertinet, nihil ediſſeram: qui licèt eam euaſerim tempeſtatem, amarum

rabilia. CHA. At reſtant alia, quæ non A minùs tibi grauiora & miſerabiliora videbuntur. PAL. Perge. CHA. Quæ fortaſſis etiam grauiora & miſerabiliora iudicabis, quoniam domeſtica ac frequens magna eſt eorum peſtis. PAL. Fare. CHA. Nolo tibi Palinure afferre in medium graues longóſque artificum & negotiatorum labores: non eos quibus afficiuntur agrorum cultores, non quibus milites, non quibus cauſidici, cæteratúmque diſciplinarum ſectatores, æſtus, algores, inediam, peregrinationes, anxietates vel pericula, vulnera, cædes, diſtrictas habitationes, infinitáque agendi, cubandi, veſcendi incommoda vel faſti- B dia, laſſitudines, vigilias, ſolicitudines, odia, & infamationes. Nam ſi complecti cuncta ſermone meo atque exequi voluerim, tot tantáque dicenda ſe offerent, vt præ longitudine malorum ac mole, citiùs nauigatio noſtra quàm oratio finem poſſit inuenire. Omittam itaque, & commemorabo tantùm quas inter domeſticos parietes, tum ſeruorum, tum vxorum ac filiorum moleſtias ac turbationes peſſimas perferre ſolent qui gubernationi præſunt rei familiaris. Quam ſi ita vt nualem expertus eſſes, facilè C quicquid dicturus ſum, me etiam tacente & intelligeres & approbares. Nam ſeruorum primò in dominos ſemper prompta maledicta, furta, impoſitiones, fugas, arrogantiam, negligentiam rerum dominorum, temulentiam, edacitatem, ſomnolentiam, tarditatẽ, ignauiam, nemo eſt qui non videat magnam afferre his qui patiuntur, infelicitatem. Deinde filios, quorum amore nihil dulcius eſſe fertur, quanta animi cum amaritudine aſpiciant parentes vel ægrotare, vel mortem obire, quod frequenter admodum fit, ſatis exiſtimo etiam te intelligere. Quàm verò grauẽ & anxiam credis eſſe eorum D vel parturitionem, vel educationem, vel inſtitutionem? Quoties pro eis bonos parentes gemere, ſuſpirare, dolere, torqueri? Quanta etiam putas perturbatione affici, dum quos progenuerunt, immẽſáque adeò cura aluerunt, vel parum ſibi audientes, vel rebelles ac infeſtos poſtea habere contingat? quàm dolenter eos ferre arbitraris dum inſani & vecordes ſunt, dum hebetis & craſſi ingenij, dum effœminati & molles, dum dilapidant & euertunt patrimonia, dum nulli bono operi & ſtudio intendunt, dum per præcipitia vitiorum omnium vitam ducunt ſuam? Quid de vxoribus loquar, quas dos tumidas, genus inſolentes, forma ſuſpectas, deformitas reddit inuiſas? Quarum lingua nihil perniciòſius, quarum audacia nihil prodigioſius, quarum improbitate nihil execrabilius. Quę iurgiis ſemper & contentionibus obtundunt viros, quæ ſemper conqueruntur, ſemper exprobrant, ſemper inſidiantur. Quibus quum deſint cætera, nunquam tamen lacrymæ, gemitus & ſuſpiria. Quæ cæca ſua (qua tantùm ardent) ornamentorum ambitione exhauriunt opes, labefactant domos, cogunt maritos in malos quæſtus, in dira ſcelera. Non refero turpiſſima adulteria, quibus nec punitur minùs, nec peccatur magis quicquam. Ea quanto dolore afficiant bonos coniuges, nemo ſatis vnquam meo iudicio enarrare poſſet, ſed magnum doloris argumentum præſtant, & grauiſſimas cædes, & ingentia quæ ſæpe propter corruptas vxores bella exarſerunt. PAL I. Hoc plus quàm vellẽ, ſcio: nam arduum illud quod ego vidi Græcorum & Troianorum bellum propter Helenæ raptum, in eam excreuit rabiem, quam nulla mundi regio ignorauit. CHA. Quæ toti mundo manifeſta ſunt, ea tantùm noſti Palinure: at ſi ſingula, quorum nihil me latet, intelligeres, adducereris in tantum ſtuporem, vt ſtupeſcens etiam pręmiſeratione coniugalem vitam lacrymares. PAL. Hui quid narras? CHA. Narro quæ quotidie vidẽo & pertracto. PAL. Ergo connubia putas polluta & coinquinata? CHA. Minimè: id nunquam dixerim. PALIN. Atqui multas memini me vidiſſe ea præditas honeſtate, ea religione, ac vitæ integritate, vt diuinum quiddam magis quàm humanum redolere viderentur. CHA. Et multas vtique eiuſcemodi eſſe confiteor, ſed eas quidem quę optimis honeſtiſſimiſque ortæ parentibus, ebiberunt à primis annis ſobrios & caſtos mores: quæ ſanctis parentum ſuorum exemplis educatæ, vitam inſtituerunt. peccare caſtigatæ, ſapiẽter ad manſuetudinem edoctæ, ad pietatem, ad fidem, ad diuinum cultũ, ad rectum compoſitúmque regimen rei familiaris. Quę ſe à thyaſis, ſaltibus, iocis: quæ ſe à ſpectaculis, ab immodeſtiore cultu, ab licentiore colloquio abdicarunt. Cæterùm quæ contra ſanctitatem, quæ malis inſtitutis, peruerſiſque parentum exemplis

imbutæ,molliter vixerint,assuefactæ deliciis atque turpi otio, quæ nihil nisi saltare,canere,fides pulsare didicerunt,quę præterea oculis suis hauserunt matrum præsertim obscœnitates & immunditias: hasce qua fide & integritate esse putas erga maritos? Illabuntur siquidem tanquam venena tenellis mentibus parentum exempla: inde rarior etiam quàm reris, est hymenalis honestas,quo qui eas vel emendatis instituant moribus, vel sancto inuitent exemplo, parentes simul rariores habeantur. Prodeunt postea in publicum quæque etiam procaciores, aperta fronte, directo gressu,quasi pudicitiam ipsæ consecrasse videantur. Et quæ secretum intra cubile probra gesserunt, cùm vestem induerint, illa contexisse atque occultasse existimant. Vósque ea, vanum vulgus, ita vt cernitis, vera ducētes esse arbitramini. At ego nihil quàm quod res habet, de eis iudico: nuda enim hîc omnia atque aperta sunt. Non veste hîc teguntur maculæ, non pallio obnubuntur scelera: exertos omnes ac nudatos, rerúmque omnium vacuos prorsus huc ingredi oportet. Quicquid in vita malè tentatum, maléque actum est, hîc fronte coràm ipsa demum gestatur, dispoliatur, ostentatur. Quare non mirum tibi videatur si quorumcunque nota habeo crimina, qui quorumcunque etiam nudas, ita vt prædixi, transueho vmbras. Quàm proinde ingentem video earum turbam,quæ cùm impudicitiam longè apertam ostendant suam,pudicissimæ tamen in vita habeantur! Quantas secum in maritos fraudes gerunt, quot simulationes, quot proditiones,quantam hypocrisim, quot aliorum obscœnos amores, quot pollutiones, quot supposititios partus, quot mentitas enutritiones, quot alieni seminis susceptas messes! At, quod ridiculum magis est, lugent postea ignari mariti hasce sibi extinctas vxores. Laudant inter cœtus & prædicant quasi pudicitiæ principes: statuunt mausolea: plurimi quoque epigrammata condi, orationes scribi & pronunciari curãt in laudem ac memoriam castitatis fideique earum sempiternam. An hæc tristia & amara esse censes Palinure? Et an comparationem vllam habere putas cum his nautarum,quæ ea seueritate & acrimonia recensuisti, vt cætera læta, fausta, deliciarúmque plena (si tibi fides daretur) existimanda essent? PAL. Haud equidem tãta in ciuitatibus priuatisque domibus, quanta modò enumerasti, mala regnare credidissem. CHA. Ita proficit inexpertos sermonem aliquando inire cum his qui multarum rerum vsum atque experientiam habent. PAL. Ita fit. CHA. Quòd si animaduertas, labores quos perferunt nautæ, corpori magis quàm animo infensos ire, concedes amplius etiam sententiam meam. Nam huiusmodi res duræ assiduo quodam vsu & assuefactione mitiores fiunt, & quodammodo domantur: quas verò ego memoraui, cùm animum magis affligunt, non ita vsus & assuefactio mitigare atque edomare potest. PAL. Consentio tibi iam,gaudeóque in eam lucem te illustrante peruenisse, vt intelligam tam magnam aliorum & maiorem etiam quàm nautarum miseriam. Sed illud non possum intelligere, quin principes saltem ac magni viri, non dicam nautis, sed cæteris insuper quibuscunque mortalibus beatiores sint. CHA. Cur? PAL. Quoniam omnibus abundent atque affluant bonis. CHA. Quibus? PAL. Honore, gloria, opibus, deliciis, amicis, potentatu, imperio. CHA. Hisce? PAL. Hisce, & multo pluribus. CHA. Erras. PAL. Errorem hunc optassem in vita mihi. CHA. Deliras. PAL. Maluissem ita delirare, quàm tua cum sententia sapere. CHA. Quid si nihil illis miserius? PAL. Quid si nihil beatius? CHA. Haud vnquam hoc mihi demonstrabis. PAL. Non tibi ij beati videntur, qui quicquid ad explendas voluptates optari potest, assequuntur? quibus cõuiuandi, cubandi, vngendi, lauandi, ludendi, venandi, aucupandi, ad omnem nitorem atque satietatem semper facultas sit? Quibus quotquot velint concubitus fœminarum, quotquot velint arua, equi, canes: quibus tot sunt serui, tot exculta palatia, tot munitę arces, oppida? Qui tantum possideant auri, gemmarum, vestium, suppellectilis? Quibus audiant omnes, assurgant, inclinent? Quos populi vereantur, timeant, laudent, decantent? Qui leges dicant, mandent, exerceant, proscribant, puniant, extollant amicos, vindicent inimicos, trucident rebelles? CHA. Non est tam magna vt existimas Palinure, eorum beatitudo. Nam parit certè fastidiũ tanta bonorum continuatio, tantáque affluentia, neque sapit tantum, quæ non aliquando intermittitur voluptas. Præterea quomodo eos tu

beatos iudicare potes, qui tantis opibus atque deliciis ſuis nunquam fruuntur cum iucunditate, nunquam cum gaudio? qui in tanta rerum copia nunquam exhilarent ſe, nunquam releuent animum, nunquam exultent? Qui tanta licèt bonorum vbertate redundantes, triſtitia tamen ſemper obducãtur, ſolicitudine premantur, anxietate torqueantur? Non tibi multo optabilior videtur priuatorum conditio, quorum & vita ſecurior, & voluptates etiam, ſi mentem intendes, maiores ſunt? quos ſumma ſemper condit hilaritas, mulcet feſtiuitas, explet alacritas? Quantam putas afferre delectationem, quæ communis cum vxoribus & filiis vita exigitur, dum cubant tutè, veſcuntur lætè, iocantur modeſtè? Quàm dulcem eſſe arbitraris amicorum inter ſe & æqualium parem vitam, domeſticum vſum, frequentem cõuentum? Quid eorum amore ſuauius, confabulatione gratius, curis melius atque cõmodius? Quantum credis lætitiæ & exultationis habeant eorum conuiuia, ludi, cantus, ſaltationes? quantum dilatent animos & permulceant? quantum emanet mellis? cuius nec ſt: llam principum aliquis deguſtauit. PAL. Haud intelligo Charon hanc quam refers regum triſtitiam atque anxietatem, qui inter riſus tantùm, blanditias iocóſque verſentur, quibus ſemper pſallatur, canatur, plaudatur: & quicquid ad tranſigendam hilarem vitam excogitari poteſt, exhibeatur. CHA. Etiam, vt video, iudicas Palinure quæ oculis tãtùm patent: quo errore decepti mortales, plurimùm ſeduci ſolẽt: ſed quod certum afferre poſſunt iudicium exteriora corporis, quæ velamenta quædam magis ſunt veritatis? Aut quid certi promittere & oſtentare poteſt frons hominum, quæ plures quàm Proteus ſpecies mentiri, atque in plures mutari queat? Conſiderandæ ſunt ſecretæ animi fibræ: perſcrutandæ ſunt interiores mentis latebræ: quas ſi pervidere ita vt frontem poſſes, proh dolor, quantam ibi malorum turbam, quãtam formidinum atque ſtrepitationum aciem introſpiceres? quot angores, ſolicitudines, ſuſpiciones? quot peſtilentes morbos & perturbationes? quanta aperirentur vlcera, quot plagæ & cædes, quot inſidiæ, quot enſes, & telorum infinita genera? quæ nec ſomnos eorum quietos, nec cibos placidos, nec opulentiam dulcem, nec imperium iucundum, nec delicias iocóſque lætos eſſe permittant. PAL. I. Neſciebam adhuc hæc eorum qui dominantur mala: ſed cur illis contingant tanta, non capio. CHA. Contingunt tanta propter graues inimicitias, acerbáque odia quæ cõtinuè cum finitimis ciuitatibus, cum ſubditis ſibi populis, cum ſemet ipſis etiam gerũt: quo fit vt ingraueſcentibus odiis, increſcentibúſque iniuriis, quibus quotidie afficiũt quemque, neceſſe ſit illos torqueri & affligi grauiter, confidere nemini, ſuſpicari, omnia. Poſſunt extimere muſcas etiam (vt aiunt) volantes, gaudere & lætari nunquam, triſtitia & mœrore detineri ſemper. PAL. Adducis me facilè vt credam ſuſpectas eos habere finitimas ciuitates, cum quibus & infenſa odia confiteor, propter continua quæ exercentur bella, & dominandi libidinem, qua plurimùm incenduntur. Cum ſuis verò quibus imperant populis, nihil accipere poſſunt niſi amorem, & dulciſſimam pacem. Porrò ſi cum finitimis ſint inimicitiæ, ſi oriantur bella, ſic demùm etiam augentur imperia, ſubducuntur oppida, profligantur acies, ſpoliantur & captiuantur hoſtes, populationes magnæ fiunt, trophæis decoratur patria, victoriis celebratur, triũphis extollitur. Ob quæ & principum gloria, & vrbium ornatus, & inimicorum timor, & populorum inter ſe lætitia, atque erga principes fides & amor creſcit. CHAR. At tantùm narras quæ proſpera ſunt & læta, ac quæ frequentiùs accidunt aduerſa & triſtia prætermittis, quaſi ſemper eos putes debellare hoſtes, potiri victoria, triũphis exultare, nunquam verò vinci, proſterni, agros ſuos populari, bona ſua diripi, & è ſuis ſe oppidis deiici. Sed maiora hæc prætereamus, de minoribus tantùm dicatur. Quippe ſi conferas quas ſtrages ſuorum & cædes ſuſtinent, comperies longè maiore damno quàm lucro partas eorum victorias conſtare, diſcuſſáque ratione deceſſiſſe plus illis quàm acceſſiſſe. His adiicias, vt populorum etiam ſuorũ odia, nedum finitimorũ intelligas, quòd ad inferenda bella & perſequendos hoſtes opus illis eſt ingenti & munito exercitu, multo nauigio, longa armorum & machinarum præparatione: quæ quum magno & inæſtimabili conſtent ſumptu, nec proprij ſuppeditent redditus, neceſſe eſt nouis vectigalibus vexare populos, nouas indicere præſtationes, nouas anga-

rias: augere tributa, multiplicare onera, exhaurire æs omnium, eradere marſupia, imò viſcera pauperum, paruos atque magnos diripere, ſpoliare, conculcare. Inde fit, vt quum inuiſos manifeſtè ſe cunctis intelligant, ſuſpectum tum ſibi incipiant habere quemque: nullius fidei, nullius amicitiæ credere, coniectare omnia in malam partem. Habet enim hoc in ſe peſſimum malefactorum conſcientia, vt quos iniuria affecit, nunquam reuocari in amicitiam, nunquam mitigari, & ad veniam moueri poſſe putet: proinde magis inſurgitur, grauiores itur in iniurias. Hunc proſcribunt, illum carcere includunt: quorundam patrimonia publicant, alios iugulari aut ſtrangulari iubent. Voluntate pro ratione vtuntur. Eorum quoque quos tantis læſerunt malis, cognatos, affines, amicos, ſocios, ſeruos, quaſi fidei ſuæ diffidentes, perſequuntur. Tum cæteri qui chariores etiam videbantur, exempla aliorum proponunt ſibi, acuúntque ipſi non minùs odia. Nam non minùs rebus ſuis ac ſaluti ſuæ timent. Ita pedetentim ciuitas omnis indignatur, obmurmurat, rapitur ira, odiis incenditur, coquit nouas cogitationes, noua conſilia molitur. Mox eò deueniunt; vt hæc intelligentes videant quantæ ruinæ quantóque præcipitio ſubiaceant, quàm tenuiſſimo quaſi quodam filo pendeant imperia ſua. Tunc cernas eos pallere, triſtari, conſumi, expauere omnia, torqueri ſcelerum ſuorum conſcientia (quæ prima eſt pœnarum omnium) timere hoſtium inſidias, ciuium conſpirationes, domeſticorum proditiones, oppreſſorum vindictas. Tunc ſecurum nihil exiſtimare, niſi quod vi ac ferro tueantur. Propterea non credunt ſe tutò cuiquam, non miniſtris, nõ neceſſariis, non germanis, quorum maiorem etiam quàm aliorum auctoritatem magis formidant. Arcent ſe ab aſpectu & præſentia omnium, cingunt ſe foſſis & aggeribus, claudunt ſe arcibus, quaſi ad perpetuos damnati carceres. Cuſtodibus etiam tanquam ad expeditionem belli paratis, vt obſideri eos putes, circumuallantur. Nihil illis dulce, nihil apertum, nihil iucundum. Dormiunt cum magna inquietudine, cum maiore etiam vigilant. Terret illos conuentus hominum, angit ſolitudo: timent colloquia, timent ſalutationes, timent dona. Suſpecti illis aditus, ſuſpectæ ſellæ, ſuſpecti cibus & potus, qui nec etiam niſi præguſtati ſumuntur. Suſpecti pellicum & item vxorum tori: quibus mirum eſt cur ſine cuiuſquam præguſtatione congrediantur. Ipſos verò quorum ſe cuſtodiæ commiſerunt, non minùs extimeſcunt: quibus quum carere nequeant ob tutelam ſuam, eo magis augetur eorum timor & miſeria, quo armatos pro firmiore illos præſidio eſſe neceſſe ſit. Quare alienigenas & barbaros homines, atque abiectiſſimos quoſque ſibi deligunt, eóſque frequentiùs comitãtur. Deiiciunt ſæpius ac exterminant, quò ſaluti ſuæ ſi non alia, at ſaltem hac via, conſulere poſſint. Quid fœdius & ignauius dici queat, quàm hominibus immanibus ac flagitioſis ſe committere: ſuos verò prudentes, ſobrios, iuſtos ſpernere atque deuitare? Quanta iſta tyrannorum felicitas, quos continuus & ingens ſemper angore afficit metus, quo non modò animi grauiter excruciantur, ſed cuncta inſuper dulcia mundi dona fugantur & diſſipantur? Quantæ iſtæ eorum deliciæ, quanta gaudia, qui tranquillitatem nunquam & pacem ſibi, ne dicam populis ſuis aut hoſtibus conceſſerint, expertes omnino tam ſanctiſſimi atque omnium dulciſſimi boni? Quænam vbertas iſta bonorum, quæ diſtracti aliunde, neque ſciant, neque viſant, neque pertractent, neque guſtent vnquam? Quanta iſta imperij bona, quæ quum ipſi videre & attrectare nõ poſſint, committant neceſſe eſt aliorum curæ & gubernationi? ignari rerum ſuarum, neſcij omnium fermè quæ ſub ſe geruntur, fraudati quotidie & decepti, ab his præſertim, quos præ cæteris auxerunt: quibus tamen quum ſe credant, quot innocentium criminationes, quot facinoroſorum falſas commendationes audiunt? Quoties eorum fidem ſequuti, bonos pro malis, malos pro bonis ducunt, atque hos beneficiis, illos pœnis afficiũt? Quódque grauius eſt, quoties ipſis etiam videntibus, hi quos tantùm extulerunt, pro ſententia ſua in foro quoſque lædũt, concutiunt, opprimunt, atque dilaniant? Quid mirum ſi exardeſcunt poſtea populorum odia? ſi labefactatur poſtea eorum ſtatus atque deſolatur? Quãta iſta, quámque optanda imperia, cum quibus & ſeruitutem peſſimam degant? ſubiecti tantis perturbationibus, tantis inſidiis: ſubiecti ipſis etiam quos ſibi ſubiecerunt: conſtricti quaſi quibuſdam regni compedibus: clauſi intra arces, quaſi magni alicuius

cuius criminis rei: coarctati instar ferarum: exclusi ab omni quæ foris capitur recreatione: priuati libertate, quod est tã dulce & omnibus optabile bonum, non hominibus modo, sed cæteris insuper quibuscunque animantibus: cuius priuatione quid est quod tristius aut infelicius cõtingere possit? PAL. Non credis Charon bonos aliquos mitisque & moderatę naturæ Tyrannos esse? CH. Imo multos credo: sed tanta est dominãdi libido, tantus ardor, tanta nescio quæ pestis ingenita, vt quos semel inuaserit, sint summa quanuis bonitate præditi, adeo illiciat eos illecebrosa quædam prauitas, vt vita potiùs quam imperio quod tam occupauerunt carere possint. Vel ad coercendã, vel ad non lacessendã contendant vnguibus dentibusque: ac propterea nemo est tam bonus tyrannus, cui nõ conseruationis amplificationisq; suæ gratia multis magnas inferre iniurias, atque ob eas illatas non plurimum timere, plurimaque pati anxietates contingat. PAL. Miror cur tantis in malis, quæ planè ita vt narrasti, vera esse puto, appetant tantopere mortales imperium, nisi id fortasse faciũt cupidine honoris & gloriæ: quod nanirũ tam præstans atque excellẽs bonum, tolerabiliores reddit tantas quas modo expostuisti miserias. Dulce quippe est mandare aliis, præferri omnibus, eminere, præcellere, venerari, timeri, supplices exorari, assurgi sibi, viam decedi, inclinari cerucẽ, flecti genua, audire laudes suas, & rerum bene gestarum decantationes. Quæ quum & diuina numina plurimùm capiant, facilè intelligi potest quantum & his quoque mortalium mentes capãtur. CH. Quæ tanta capere potest Tyrannos vllos honoris aut gloriæ exhibitio, qui se certo multos omnibus esse sciunt? A quibus si laudentur, si audiantur, si sibi assurgatur atque incuruetur, intelligũt palàm vel assentationis vel timoris caussa id fieri? Quare non est ita dulcis vt putas, huiusmodi honoris & gloriæ extorsio magis quam exhibitio. At vero dulcior is est qui in priuatos homines ab amicis & beneuolis honor exhibetur propter aliquod eorum egregium facinus aut excellentem virtutẽ. Vera illa gloria vestra, ille honor, ac dignus quidẽ quo & diuina numina capiantur. PAL. Nullam ergo video caussam cur tantopere imperia desiderentur, desideratáque conseruentur: nisi quod habẽdi cupido, A qua tãtum trahitur humanum genus, in his maxime expletur. Quo enim quisq; plus auri, agrorum, ædificiorum, oppidorum, acquirere potest, nulli parcit labori quantumuis magno & intolerabili. neq; vllus tã amarus labor, quin propter quæstum & maiorem rerum cumulationem dulcescat. Ita quum tyrãni super omnes plus possideant, super omnes etiam beatiores videntur, licet cætera eis tristia sint atque peracerba. CH. Neque istud quidem affert vllam beatitudinem. Nam in primis non efficit diuitem maior abundãtia, sed minor cupiditas. Qui enim paruo contentus est, & tantùm cupit, quod B necessitati vitæ sufficiat. Is abundè est locuples, propter honestum, quod facilius implere potest, desiderium: quod quum & impleuerit, liberatus est ab omni quaalij rapiuntur habẽdi anxietate. Qui vero quantumlibet diues plura cõcupiscit, pluribus indiget, qua perseuerante acquirendi insatietate efficitur minùs voti cõpos. Quo enim magis creuerit multarũ rerum possessio, magis etiam cupiditas: neque finem vnquam habet voragò illa cupiditatis. Deinde non est iudicandus quisq, vel locuples multitudine, vel pauC per paucitate diuitiarũ: sed vel rerũ magis implemento, vel necessitate. Nam si multitudinẽ excedunt suæ opes, quomodo potest is credi diues, qui minus habet quam necesse esset? Quare cùm necessitatẽ sæpius magnam patiantur qui tãtam imperij molem administrãt, indigentiores etiã putandi sunt priuatis hominibus: quibus licèt tenues sint opes, at necessitatibus saltẽ suis vel pares sunt, vel superiores. Taceamus graues quas quotidie expilationes vel rapinas perferũt a quæstoribus suis, & ab his maximè quorũ fidei magis credunt: qui quo maiora etiã nacti D sunt imperia, eo maiora vtiq, furta, maioréque: proinde rerum suarũ diminutionem patiuntur, à quibus priuatos saltem homines liberos esse constat, qui & diligentius patrimonia sua ipsi per se curare, & attentiùs omnia intueri possunt. Dicamus verò curas & labores quos in administrandis tantis opibus, gubernãdóque tãto potẽtatu tolerare eos oportet, quorũ fortiores quam Herculis humeros esse necesse est ad sustentandã tantam molẽ: plures etiam quàm Argi oculos ad tantam rerum varietatem peruidendam atque distribuendam: plura quoque quàm Iani aut Vertumni capita, ad intelligẽda

examinandáque tot ac tanta cùm hostium tum populorum suorum quæ illis negotia deferuntur. Quę tanti animi vis, quæ non debilitetur? quæ tanta soliditas, quæ non concutiatur? quæ tanta promptitudo, quæ non remittatur? Cuius est tanta valetudo, tantum robur, qui se tam vasto curarum pōderi parem audeat pollicerī? Cuius est adeò æquabilis & moderatus animus, adeò perseuerās, quin tam multis támque continuis laboribus non defatigari, non quassari, nunquam quoque confringi possit? Omittamus mortales: de nobis tantùm, qui hæc vltima loca colimus, loquamur. Verum putas Palinure beatiorem esse, vel me, qui pauperrimus sum omnium, qui nihil præter hanc quam cernis pusillam lintrem possideo: vel Plutonem, tam lati támque immensi regni tyrannum? Intelligo, etsi taceas, quale de hoc sis iudicium prolaturus. Crede mihi, minimè meum cum suo statu cōmutarem. PAL. Quare? CH. Quia lætus ago, & summa cum quiete. Non vllius rei vllam gero, nisi transuehendi hasce huc descendentes animas, & conseruandi incolumem hunc fascelum meum, solicitudinē: in quo dicam tibi quicquid est quod me grauet. Cùm enim propter vetustatem fatiscat aliquando rimis, curare me oportet vt restituatur integritati suæ: quare eum cōsuo sæpius, & obstruo si quid rimarum est: hæc omnis mea cura est, hic omnis labor. At Pluto cum tantis diuitiis suis, ac regno tanto, nunquā lætatur, nunquam quiescit: tot curis carpitur, quot repletur hic vmbris locus. Implicatum semper habet vbique animum: hinc fertur, illinc rapitur, omnibus intētus locis, omnibus occupatus ministris: huic mandat, illū terret, alios acciri iubet. Metum illi omnia incutiunt: nunc terrę hiatus, nunc motus formidat. Sæpe illū trepidare cogit lāpas Phœbi, ne vlla ex parte irradiet regno suo. Sępe & fulmen magni fratris, ne penetret Auerna atq; labefactet. Quoties vidi ego illum, dum rebus suis timet, inuectū summo curru peragrare omnem hanc regionē, lustrare fines, scrutari omnia diligenter, ascendere etiā in superum orbē, circumire terras, peruestigare quod cūque periculū perferre posset, nihil omnino incauti & inexplorati relinquere: quæ cùm multis in locis, tum maximè ea solet efficere in terris Siciliæ, quæ magis etiam eum terrent, propter magnas reluctationes Typhœi gigantis, quibus totam conquassat illam patriam. Nam postquam ipse ausus fuit bella inferre cœlo, iniecēre superi eius corpori Trinacriam, sub qua ab omnibus vndique montibus pressus & grauatus, conatur sæpe se attollere, impositáque sibi reiicere: proindéque magnos concitat motus, ac tantos quidem, vt hæc loca nostra concutiat grauiter & tremefaciat. Cogita nunc quàm læta & optanda sit sors huius inferni tyranni, cuius tot diuiditur animus curis, tot propellitur tumultuationibus: quem tot oporteat præcauere pericula, tot dispensare ministeria, omnia percensere, omnia corrigere, omnia vel ipsum gubernare, vel alios gubernanda cōmittere. Attende rogo, & vel ex vno colligе eius felicitatem. Nam si me deficere cōtingeret huic nauiculario ministerio, quod ita necessarium est vt vides, necesse esset eum vices meas subire: ne alioquin deficiente portitore, regno suo malè succederet. PAL. Hoc profectò non modò verum esse video, sed manibus etiam ipsis (vt aiunt) tango. Nā ea nocte qua aliàs somno grauatus è puppi in mare excussus fui, id continuò sensit Æneas meus, qui errantem sine magistro nauem intelligens, gubernauit eam tota ipsa nocte, non indignatus quòd quę sceptrū gestare solebant, remū etiam manus attrectarēt. CH. De magno eius germano nihil loquor: non me latet quantos & ille labores ac curas sustinet: sed id præcipuè scio, quum temeritate Phaëthōtis totus penè orbis conflagrasset, quantū tunc regno suo timuit, quantum tota cœli mœnia circuit, & ne quid labefactatum viribus ignis eorrueret, exploravit. Præterea tertium fratrem, moderatorem vndarū, cuius plurimæ etiam ac maximæ curæ non facilè explicari possent, sed præsertim quæ sub illa quoque Phaëtōthea cōflagratione ad summum penè vsque exitium cum toto regno suo eum affecerunt. PAL. De hoc possum, quod oculis meis vidi, afferre testimonium. Vidi equidem tempore illius quam suprà retuli, horrendæ apud Siciliam tempestatis, commotum grauiter Neptunum & ex alto prospicientem vocasse ad se Eurū & Zephyrū, & increpatis acriter eis pro tanta suscitata tempestate, placasse ocyus omnia, atque tranquilla reddidisse. Quod argumentū præstat mihi credens plurimarū, vt inquis, ac maximarū, quòd omnia in latissimo imperio suo paria sint,

sint, curarum suarum. CH. Dic oro Palinure, putásne iam beatam esse tyrannorum vitam? PA. Minimè. CH. Optaréne viuens eorum sortem? PA. Vt quid optarem, in quo nihil omnino optãdum esse manifestè intelligo? CH. Ergo certò eos arbitraris miseros? PA. Non miseros modò, sed omnium etiam miserrimos. CH. Mirum quòd modò eos tanta frui beatitudine prædicabas. PA. Quid mirum si cæcus laudet tenebras, quas postea luci restitutus damnet? CH. Vis vt & alia eorum mala tibi referam. PA. Restant item alia? CH. Et alia, & grauiora. PA. Quid audio grauiora? haud vnquã istud credam, posse his quę modò dixisti, grauius aliquid addi. CH. Credes quum audieris. PA. Dic ergo. CH. Vides vt appropinquamus iam ripæ. non possum longiora tecum iam facere verba. PA. Rogo te mi Charon, ne fallas auidissimã expectationem meam. CH. An cæterarum vmbrarum quas in littore reliqui, auidissimam etiam expectationem vis vt fallam? PA. Non diu moraberis, perge ô mi Charon. CH. Imò diutius quàm soleo, demoratus sum: sed lentus etiã nauigaui propter te, cuius confabulatione delectabar. PA. Age ergo, vt facis, lentiorem protrahe nauigationem, vt quæ reliqua sunt dicẽda, prosequi possis. CH. Ea tandem tanta est tibi audiendi cupiditas? PA. Tanta. CH. Morem tibi geram: qua in re illud te scire velim, quòd plurimùm miseram reddit mortalium vitam instabilitas scilicet, & ruina rerum. Nam certum nihil & permanens in vita quisquã sibi polliceri queat. Quomodo is beatus censebitur, cuius summam quãtumuis & plenam beatitudinem minima omnis disturbatio violare & auferre potest? Sanè quum omnia apud mortales infirma atq; mutabilia sint, nulla tamen infirmior sors est atq; mutabilior, quàm tyrannorum, quorum etiam quo maior sit exaltatio & sublimata magis status altitudo, maior est proinde, quum mutati eos contingit, casus & ruina. Inde tantæ tyrannorum proditiones, euersiones, trucidationes, vt nemo eorum ferè vnquam euaserit, qui non vel regno depulsus, vel veneno necatus, vel cruẽta aliqua & pessima morte cęsus vel peremptus sit. Quis talem eorum vitam optarit, quæ pro modici temporis felicitate (si tamen illa felicitas appellanda sit) tam tristi postea támque amaro fine consumatur? Horret animus dicere. Nam ne credas iis tãtùm mortales subiectos malis esse, sensimus & horum magnam partem aliquando nos inferi, licèt tam valida nobis & munita sit ciuitas, tam firma & præpotens, atque omnibus vndique præsidiis circunsepta: Non possum sine dolore meminisse illius diei, qua Hercules heros ille fortissimus hæc regna penetrauit: perfregit fores, inuasit regem, exterruit reginam, quam & antè socij eius rapere adorti erãt, abstraxit Cerberum, vinctúmque eum catena tum magna vi in orbem duxit, concussit loca omnia, trepidare omnes vmbras atque ipsos iudices fecit: me quoque non modicum læsit, quem erepta cymba conto hoc meo percussit, impulsúmq; grauiter in mediam paludẽ exturbauit. Timui equidem tunc delolatum iri barathrum totum. Credidi tunc supremum Plutoni finem aduenisse regni sui: neq; minùs illum cum coniuge in prædam duci ad superos, quàm tartareum canem: sed paulo humaniùs cum eo actum est, quàm opinabar. Nam tandem sibi ac regno suo bene consultum est: neque tamen ita cõsultum est, quin tricipiti custode suo, qui tã perneceſſarius erat, spoliaretur. Quòd si opinionem meam, quæ communis erat, fata coæquasset: tunc cernere fuisset vtrùm beatior vel meus vel Plutonis tanti regis status esset. Ego quidem nihil ambigo, priuatus fuissem hac nauicula. hoc enim habeo tantùm quod adimi possit. priuatus etiã fuissem rege meo: sed quotquot alios voluissem reges, procul dubio inuenissem, qui ministerio meo indigentes, seruitium meum perlibenter sibi delegissent: & fortasse hoc lucri feciſſem, quòd pro vetusto & attrito, qualem hũc intueris, nouum mihi & magis solidum lembum acquisissem. At Pluto quantas opes, quantos honores, quãtum regnum amisisset: quantam in egestatem, quantam in calamitatem decidisset? Qui neq; par aliud regnum, vti parem ego vel meliorem nauim: neq; parem alium famulum, vti parem ego vel meliorem dominum, inuenisset. Excedo iam modum dicendi: sed si tempus sineret, narrarem & quibus olim curis vexatus, quantóque timore perculsus propter bella Gigantum fuit sũmus Olympi rector: cuius narratio maiorem etiam augeret eorum quæ suprà dixi, malorum confirmationem. PA. Haud opus est exemplis mihi. Nam nemo mortaliũ fuit qui maiora quàm ego vnquam viderit eorum malorũ exempla. Quid enim extitit his temporib. Troia-

no rege maius? quid opibus ſuis cumulatius? quid operib. munitius & pulchrius? & quid demũ exitu tantorum bonorum triſtius? quid crudelius? quid flebilius? Vidit infelix pater tam arduũ & longũ bellũ, tot cruentas mortes natorum ſuorum. Vidit euerſam funditus & incẽſam vrbẽ. Vidit latrantẽ coniugem, captiuas nurus & filias, populationẽ tantarum diuitiarũ: ipſe quoque, quod vltimũ reſtabat illi ſenectutis ſuę ſolatiũ, Pyrrhi enſe cõfoſſus, & crudeliſſima morte cõſumptꝰ eſt. CH. Quis melius me hæc nouit, qui cunctos hac ſcapha tranſuexi? A quibus & omnẽ calamitatẽ ſuam ſetiatim perdidici. Notus eſt abũdè mihi Priamus, cuius cognito acerbo caſu non potui nõ dolere: notus eſt Troilus: noti Hector & Deiphobus: nota eſt cætera tot filiorũ ac nepotũ turba: noti innumerabiles qui illo bello perierũt Troiani pariter & Graij duces. Nota eſt infinita quę tũc occidit populorum manus. Nullo memini tempore longiorem interfectorum multitudinẽ huc deſcendiſſe, quàm illo: quo ita laſſatus fui, vt præ multitudine omnibus tranſvehendis minimè hęc cymba ſufficeret planè. Quid opus eſt tibi monitore ad aperiendas eorum miſerias, quas tu ſubiectas oculis tuis habuiſti? Quod ſi pro angustia tẽporis liceret (iam enim video propius nos applicare ripæ) narrarem & millia aliorum tyrannorum, ex quibus creſceret etiam magis tibi opinio eorum calamitatis. Nam illud poſſum, quod certò ſcio, tibi verum confirmare, nullum ferè me vidiſſe vnquam tyrannorum huc deſcendentium (deſcendunt porrò omnes) qui non vel alicuius veneni infectionem vel magnas vlcerum cicatrices, & ſanguinolẽtæ alicuius mortis horrida ſigna præ ſe ferret. Ita mirum eſt videre tot ac tantos necatos, confoſſos, cruentatos, trucidatos. PA. Quis nunc ſe tantis in malis tyrannum vnquam eſſe optabit? quis imperia aſſequi quæret, quę iã certiùs certo cognoſco magis fugiẽda eſſe, quàm Meduſæum caput? CH. Audiſti quibus apud ſuperos tyranni malis torquentur: ſed ſi intelligeres quæ hîc apud inferos grauiora etiam illis parantur, perhorreſceres & longè magis eorum ſortẽ. PA. Ergo & alia hîc tyrannis parantur? CH. Credis, Palinure, ſcelera quæ patrant mortales, hîc aliquando impunita eſſe? PA. Hoc modò animaduertebam. CH. Animaduertendum eſt igitur tibi, quodcunque in vita peccatur, pari demum poſt mortẽ & reſpondente peccatis pœna puniri. Nam vt capias quod dico: ſi tu Palinure artem tuam nauiculariã viuens malè exercueris, ſi in dominum tuũ mali quicquam vel cogitaueris, vel commiſeris, ſi inaudiens dicto ſuo extiteris: inuenies hîc tibi præparatas his quæ deliqueris, ſimiles pœnas. PA. Nihil profectò Charon ſcio quod malè egerim, vel in dominum meũ peccauerim, niſi ſomnolentam illam dormitationem meam, qua negligentiùs certè quàm debebam, me geſſi. Nam magno in periculo nauim ſimul & dominum quem vehebat meũ reliqui, niſi vigilantior ipſe & cautior meliùs ſibi conſuluiſſet: ſed pœnarum ſatis tũ ob hoc craſſum peccatum meum etiã in vita recepi. CH. Recipies etiam in morte. Ibis enim quum è naui te dimiſero, ad ſeueros iudices noſtros, qui examinant & cenſent delicta omnium. Ducẽt quoque te in examinationem, ſcrutabũturque crimina tua. Videor verò videre quali te iudicabunt pœnę ſubiiciendum. PAL. Quali? CH. Parem peccato tuo tibi pœnam ſtatuent. Nam quum ſomno peccaueris, æterno etiam te ſomno damnabunt. PA. Dormiam ergo in æternum? CH. Ita puto: niſi grauius ſit aliud peccatum tibi. PAL. Sic mites habeam iudices, vt non ſit grauius aliud mihi. CH A. Nullam ergo niſi ſomni pœnam patieris. PA. Non hæc grauis pœna mihi videtur. CH. Neque aſinis etiam & bobus: at magnis & excellenti aliqua virtute præditis viris grauiſſima exiſtimatur. PAL. Quas verò, dic, pœnas perferent tyranni? CH. Audis tot clamantes & lamentantes voces? tot horrificos planctus? tantum ſtridorem ferri? tot tractus catenarum? PAL. Delectabat me adeò ſermocinatio tua, vt his minimè animum intenderem. Sed quid audio tam triſte atque horrendum, quod præ horrore pœnæ aures meæ ſuſtinere non poſſunt? CHAR. Sunt hæc quæ audis, tormenta tyrannorum. Nam quũ illi in vita carcere quemquam incluſerint, ſpoliauerint, flagellauerint, trucidauerint, in ſummum luctum, in ſummam egeſtatem & calamitatem deduxerint, damnati ſunt etiam ab incorruptis iudicibus ad perferendas pares pœnas. Ideo teterrimis quoq; carcerib. incluſi, ſpoliati, flagellati, rotati, cęſi membratim ac mille atrociſſimis mortibus cruentati, tantos edunt, quãtos audis, gemitus, tantum luctum, tot ac tantos reboatus, cla-

mores atque eiulatus. PAL. Dic etiam mihi Charō, an his pœnis plectuntur qui magni atque primarij tyrannis assistunt? CH. Prorsus iisdem: nam suasu & cōsilio eorum maximè committunt tyrāni scelera sua PAL. An & in vita illi beati? CH. Non secus ac tyrāni quibus assistūt: nam iisdē quoq; malis subiecti sunt. eadē enim sunt in eos populorum odia, maiora etiā inter se, eædem curæ, eadem pericula: & quod miserabilius est, deiiciuntur sæpe à tyrānis suis, & vel carcere vel morte aliquando pessima afficiūtur. PA. Tāta est ergo, támque generalis omnium calamitas. Vllā verò prorsus esse putas hominū sortem, quæ beata duci possit? CH. Imò beatos aliquos non nego fuisse mortales, sed perraros tamen. PAL. Quos perraros? CH. Qui amore virtutis & literarum contempserunt cætera mundi bona: qui se innocuos, puros, castos, integros, incorruptos conseruantes, extulerunt animum altiùs ad gustandā diuinam excellētiam, humana quasi sordida & abiecta relinquentes. Nam virtus per se tam dulcis támque iucunda res est, vt incredibiles amatoribus suis afferat voluptates. Tam nobilis & præstans est eius possessio, vt summa quadam vbertate ditet possessores suos. Quam qui verè est assequutus, nihil præter literarum studia dulce, nihil præter dei cognitionem habet amabile. Quę tātùm prædulcia sibi bona stabilia, perpetua, incorrupta præeligit, custodit, amplectitur. Reliqua verò mundi, supremo tādem gustu amara, infirma, momentanea, corruptibiliora fuco, mendaciora hilo, inaniora hila, iciuniora papis volantibus, fugit, contemnit, abiicit, cōculcat: contentúsq; se ipso, ac honestissimis suauissimisque studiis suis totū nihili mundum ducit, ruētem etiam non formidat. In his recreatur, refocillatur, lætam & iucundam agit vitam, ridet tantas hominū, támque stultas, & vltro sibi quæsitas anxietates, tot ineptias, tot cassos labores, tot inanes curas. Nemini nocet, nemini molestus est. Laudant eum omnes, prædicant, admirantur, beneuolentia complectuntur, fauore prosequuntur. Quàm verè hic beatus est, qui conscientiæ suæ innocentia & integritate fruitur! Quod primum est dulcius omnibus, bonus securúsque sui, nullo timore angitur, nulla angustia torquetur, non timet largas (quibus caret, quásque nihili facit) diuitias sibi à potētioribus eripi. Non timet à quocunque se lædi, qui nec quenquam se læ-

A sisse certò intelligat. Quàm verè hic felix est, qui tot tantisque semotus curis & periculis, tantarum vacuus perturbationum, sibi semper aliisque iucundus, lætetur semper, & omnibus quotquot sunt mundi honestis, & his etiam quæ cœlibum communes sunt, perfruatur voluptatibus: qui humanioribus sanctioribúsque deditus studiis, cōtemnat omnia, cōtemnénsque omnia possideat. Nam is possidere omnia videtur, non qui omnibus abundet, sed cui nihil deficiat. Porrò illi nihil deficit, qui nihil concupiscit. Concupiscens autem nihil, contemnit omnia: contēnénsq; ita id assequitur quod
B desiderat. Desiderio verò suo frui, ea demum vera & sola beatitudo, beatorúmq; omnium plenitudo est. PAL. Hi ergo cū nihil mali egerint, pœnarum etiā nihil patiuntur. CH. Nihil prorsus, imò propter transactam bene vitam, meritum magnū assequuntur. PAL. Quod? CHA. Vel cœli fiunt incolæ, cōmunicántq; æternū illis cœlestibus bonis: vel si huc descendunt, mittuntur in Elysium: qui locus est quietis ac deliciarū, vbi sedes fortunatæ, cāpi aperti, læti, omnium omnino pœnarum expertes. PAL. O si mihi ad mortales redire aliquādo cōtingeret, inclamarē
C quàm magna possem voce, admonerem de suo quenq; officio & dignitate, accusarem tantam laborum frustrationē, tantam curarum vanitatem, tot corruptas opiniones, peruersáq; iudicia: sed quā maximè increparē, qui vel magistratu quopiam magno vel imperio cæteros anteecedunt: ostenderē tanta, quę antea ignorabam, sed te docente nunc intelligo, mala eorum, grauissima, dictu horribilia: reuocarem omnes à vitiis, ab inferendis iniuriis, ad meliorem victum, à superflua agendarum rerum cura: incenderem desiderio virtutis: laudarem innocentiam,
D prædicarem frugalitatem, exhortarer cunctos ad bene, grauiter, castigatéque viuendū, ad se cognoscendum, ad contemnendum tot caduca, & somni cuiusdam vel vmbræ magis similia mundi bona: inuitarem ad honestas artes, ad ingenuas exercitationes, ad studia literarum, ad spem ac cōtemplationem diuinæ bonitatis. CH. Et rectè sanè: sed vides nos ripam attigisse: egredere iam. PA. Et iam egressus sum. Ad iudices eo. Placidā opto tibi semper nauigationem. Salue ô Charō, & vale. CH. Et ego ad reliquas vmbras redeo. Placidos opto tibi semper iudices. Salue Palinure, & vale.

Interlocutores, MERCVRIVS. VIRTVS.

VIrtus dea per epiſtolas orauit modò, vt ad ſe irem. Eo vt perconter quidnam me velit, illico ad Iouẽ redibo. VIR. Salue Mercuri: agò tibi gratias, quandoquidem tua in me pietas atque benignitas efficit vt non penitus deſpecta ab omni cœtu deorum ſim. MER. Expecto quid narres: tu modò perbreues narrationes facito: nam edixit vt confeſtim ad ſe rediré, Iupiter. VIR. Etiámne tecum nobis non licebit noſtras ærumnas exponere? Quos igitur habebo vltores iniuriarum, ſi non modò apud ipſum maximũ Iouem, verùm & apud te, quem ſemper in fratris locum habui, colui, obſeruaui, condolẽdi facultas negatur? O me miſeram, ad quos confugiam? vnde auxilium petam? Me quidem, cùm ita deſpiciar, malo eſſe truncum aliquem, quàm deam. MER. Tandem effare, dum præbeo operam. VIR. Viden' quàm ſim nuda & fœda? Hoc ita vt ſim, efficit Fortunæ deæ impietas atque iniuria. At eram ſanè ornata apud Elyſios campos inter veteres illos amicos, Platonẽ ſcilicet, Socratem, Demoſthenem, Ciceronem, Archimedem, Polycratem, Praxitelem, & eiuſmodi viros doctos, qui me, dum vitam agebant, piiſſimè atque religioſiſſimè coluere. Interea loci cùm iam non pauci ſalutatum ad nos aduolaſſent, è veſtigio Fortuna dea inſolens, audax, temulenta, procax, maxima armatorum turba conſepta atque ſtipata, properans ad nos, iactabunda, En, inquit, plebeia, túne maioribus diis aduentãtibus non vltro cedis? Dolui iniuriam nobis immeritis eo pacto fieri: ac nonnihil ira concitata, inquam, Neque tu maxima dea his verbis me plebeiã efficies: neque ſi maioribus cedendum eſt, tibi turpiter cedendum cenſeo. Illa verò illico in conuitium ſeſe effert aduerſum me. Prætereo hîc quas contumelias in me primùm dum hæc inter nos geruntur, effuderit: idcirco Plato philoſophus cœpit contra eam nonnulla de deorum officiis diſputare. Illa exandeſcens, Apagite hinc verboſi, inquit. Non enim decet ſeruos deorum cauſſam ſuſcipere. Cœperat & Cicero orator plura velle ſuadere, at ex turba armatorum erupit, Mercuri, Antonius præpotens, latera illa ſua gladiatoria oſtendẽs, grauiſſimúmque pugnum in os Ciceronis iniecit: hinc cæteri mei amici perculſi metu, fuga ſibi properè cõſuluere: neque enim Polycletus periculo, aut Phidias ſcalpro, aut Archimedes horoſcopo, aut cæteri inermes aduerſus audaciſſimos armatos, eóſque prædis atque homicidiis ſuetos, bello ad ſeſe tuendos valebant. Ergo me infeliciſſimam, ab ipſis diis omnibus qui tum aderant, atque hominibus, deſertã, pugnis ac calcibus totam confregere, veſtes meas diripuere, in lutum proſtratam reliquere, demum abiere ouãtes. Ego verò ita confecta, cùm primùm licuit, conſcendi huc vt Iouem Opt. Max. his de rebus facerem certiorem. Iam quidem mihi vt intromittar expectanti, menſis elapſus eſt: dúmque id vt impetrem, omnes deos exeuntes atque redeuntes precor, nouas sẽper aliquas excuſationes audio. Aut enim deos aiunt vacare vt in tẽpore cucurbitæ floreſcant, aut curare vt papilionib⁹ alę perpulchrè pictę adſint. Quid? igitúrne verò aliquid ſemper habebũt negotij, quo nos excluſas teneãt ac floccipendant? Tum etiã & villicus ſuſcepit curam dudum, ne cucurbitæ ſiti pereãt: nos tamen neque diis neque hominibus cordi ſumus. Has ob res te iterũ atq; iterum precor obteſtórq; Mercuri, qui ſemper apud deos ipſos interpres extitiſti, vt cauſſam hanc meam iuſtiſſimã atque piiſſimã ſuſcipias. Ad te confugio, te ſupplex oro. In te omnis mea ſita eſt ſpes atq; expectatio. Da quæſo operã, ne dum à vobis excludor, ipſis quoque mortalibus ſim ludibrio. Nam erit quidẽ dedecus deorũ ordini, vbi homũculi me tametſi infirmam deam floccipendãt. MER. Audiui, doleo: verùm pro vetere noſtra amicitia vnũ admoneo, durã nimis atque difficilem cauſſam te aduerſus Fortunã ſuſcepiſſe. Nam & Iupiter ipſe, vt cęteros omittã Deos, cũ ſe ob acceptа beneficia nimiũ Fortunę debere ſentiat, illius vires atq; potentiã vereturEa enim ad cœlũ diis aſcenſum prę-ſtitit: atq; vbi velit, valens ſua armatorum manu eiiciet. Qua de re, ſi ſapis, inter plebeios deos ignota, quoad Fortunę odium extinctum ſit; latebis. VIR. Æternum latitandum eſt. Ego & nuda & deſpecta abeo.

EPIGRAMMATA LVCIANI.

Λουκιανοῦ εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίβλον

Λουκιανὸς τάδ' ἔγραψε, παλαιά τε μωρά τε εἰδώς,
Μωρὰ γὰρ αἰθέρποις καὶ τὰ δοκοῦντα σοφά.
Οὐδὲν γὰρ αἰθέρποισι διακριδὸν ὅστις νόημα.
Ἀλλ' ὃ σὺ χαιρήσεις, τοῦθ' ἑτέροισι γέλως.

Lucianus in ſuum ipſius librum. Iacobo Micyllo interprete.

LVcianus ſcripſi hæc, antiquáque ſtultáque doctus:
Id quoque enim ſtultum eſt, quod tibi valde ſapit.
Nil homini certum eſt, nec voto viuitur vno:
Sed ridens, eadem hic eleuat, ille probat.

Εἰς ἀσώτους.

Τὸν πατρικὸν πλοῦτον νέος ὢν Τήρων ὁ Μενίππου,
Αἰγρῶς εἰς ἀκρατῆς ὄξεχεεν δαπάνας.
Ἀλλά μιν Εὐκτήμων πατρικὸς φίλος ὡς ἐνόησεν
Ἤδη καρφαλέῃ τιεφόμον πενίῃ,
Καί μιν δακρυχέων αἰελγόμβασε, καὶ πόσιν αὐτὸν
Θῆκε ζυγαῖος ἐὼς, πολλ' ὀπιμείλια δούς.
Αὐτὰρ ἐπὶ Θήρωνι πρὶν ἐλπίδα ἦλυθε πλοῦτος,
Αὐτίκα ταῖς αὐταῖς ἐτράφετ' ἐν δαπάναις,
Γαστρὶ χαριζόμενος πᾶσιν χάριν, ἣ κατὰ κόσμον,
Τὴν δ' ἐνὸν τιμᾶν μαργοσύνῃ μύρεται.
Οὕτω μὲν Θήρωνα δὶς ἐκτερέσι ἀμφεκάλυψεν
Οὐλομένης πενίης κῦμα παλιρρόθιον.
Εὐκτήμων δ' ἐδάκρυε δὶς ἐκτερέσι, οὐκ ἔπι κεῖνος,
Ἀλλὰ ζυγαῖος ἐὼς ἐκτέτηκε τὸν θάλαμον.
Ἐγὼ δ' ὡς οἶδ' ἔστι κακῶς κεχρημένον ἄνδρα
Τοῖς ἰδίοις, εἰ μὴ πιστὸν ἐν ἀλλοτρίοις.

In Tuscvnem prodigum. Luſcinio interprete.

Quum iuuenis Theron bona, filius ille Menippi,
Patria inexhauſta perderet ingluuie:
Dines opum quidam dolet hinc accedere duram
Pauperiem, patri iunctus amicitia:
Et miſerum lacrymis ſic conſolatur obortis:
Sume animum, dos eſt en tibi ſumma gener.
Ille vbi iam præter ſpem partas, ſorte nouata,
Senſit opes, priſcum concipit ingenium.
Omnis in hoc labor eſt, ventri vt famuletur inerti
Per phas atque nephas: ſic periiſſe iuuat.
Hinc inopem rurſus ſocer arguit, omnia retrò
Dum fluitare videt, fortéque lapſa ſimul.

Iamque madent genæ, & luctu miser omnia complet,
Nec Theron, sed dos iam dolet, & soboles.
Heu nimiùm serò didicisse iuuat, aliis non
Esse bonum, quisquis non fuit ipse sibi.

Εἰς τὸν αἰσχρὸν βίον.

Θνητὰ τὰ τῶν θνητῶν, καὶ πάντα παρέρχεται ἡμᾶς
Ἢν δὲ μή, ἀλλ' ἡμεῖς αὐτὰ παρερχόμεθα.

In vitam humanam.

Venatorio interprete.

Omnia nos fugiunt, nil non mortale tenemus:
Et, si non fugiunt, nos tamen hæc fugimus.

Εἰς αὐτάρκειαν.

Ὡς πλουτήσομαι, τῶν σῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυε·
Ὡς δὲ βιωσόμενος, φείδεο σῶν κτεάνων.
Εἰ δ' αὖ σοφὸς εἶναι, ὃς ἄμφω ταῦτα νοήσας,
Φείδοι καὶ δαπάνῃ μέτρον ἐφαρμόσαιτο.

In sufficientiam.

Venatorio interprete.

Vtere diuitiis, veluti iamiam moriturus:
Ceu sis victurus, tu quoque parce tuis.
Ille sapit verè, qui res perpendit vtrasque:
Parcus erit certo tempore, largus erit.

Εἰς μικρὸν βίον.

Τοῖσι μὲν εὖ πεφάτισται πᾶς ὁ βίος βραχύς ἐστι·
Τοῖς δὲ κακῶς, μιανὺξ ἄπλετός ἐστι χρόνος.

In breue æuum.

Vito Amerpachio interprete.

Felici breuis est etiam longissima vita:
Nox ingens miseris temporis vna mora est.

Εἰς Ἔρωτα.

Οὐχ ὁ Ἔρως ἀδικεῖ μερόπων γένος, ἀλλ' ἀκολάστοις
Τυχαῖς αἰσχρὸν Ἔρωτ' ἔδοξ' ὁ Ἔρως πεφάσεις.

In Amorem.

Venatorio interprete.

Non amor innodat mentes hominum, sed amorem
Criminis accusant, mens quibus est misera.

Εἰς Χάριτας.

Ὦ Χάριτες χάεσσι, γλυκερώτεραι· ὡς δὲ βραδυῶν,
Πᾶσα χαρίσκεται, μηδὲ λέγοιτο χάρις.

Λιμὸ-

Auſonius in Epigrammatis expreſsit.

Luſcinio interprete.

Munificus gratare citò, quò dulcior adſit
Gratia: nam longa mox perit illa mora.

Εἰς ἀχαρίστους.

Φαῦλος ἀνὴρ, κἠγὼ ὅστ' εὐεργέτης, εἰς ὃν ἁπάσας
Ἀντλῶν τὰς χαρίτας, εἰς κενὸν ἐξέχεας.

In Ingratos.

Luſcinio interprete.

Rimarum plenus perdit tua dona ſceleſtus:
Si ſapis, integro vina reconde cado.

Εἰς θεούς.

Ἀνθρώπους μὲν ἴσως λάθῃς ἅ τοι καὶ πεποίκας·
Οὐ λήσῃς δὲ θεοὺς οὐδὲ λογιζόμενος.

In Deos.

Bergio interprete.

Improbe mortales quamuis tua crimina celes,
Fallere cœleſtes non potes ipſe deos.

Εἰς κόλακας.

Οὐδὲν σὲ ἀνθρώποισι φύσις χαλεπώτερον ἔτρεφεν
Ἀνθρώπου κεναγὴν ψευδομένου φιλίην.
Οὐ γὰρ ἔχθ' ὡς ἐχθρὸν ἐφυλαξάμεθ', ἀλλ' ἀγαπῶντες
Ὡς φίλον, ὧδε πλείονα βλαπτόμεθα.

In Adulatores.

Obſopœo interprete.

Nil homine inuenit natura nocentius illo,
Quàm qui ſyncerani fingit amicitiam.
Non hoſtis vobis vltrà, ſed habetur amicus,
Talis: & hac iſta lædimur arte crebrò.

Εἰς μυστήριον.

Ἀῤῥήτων ἐπέων γλώσσης σφρηγὶς ὀπιθότω.
Κρείσσων γὰρ μύθων ἡ κτεάνων φυλακή.

In Myſterium.

Obſopœo interprete.

Fac arcana premat tacitæ cuſtodia linguæ,
Sermonum cuſtos eſt mihi maior opum.

Εἰς πλοῦτον.

Πλοῦτος ὁ τῆς ψυχῆς, πλοῦτος μόνος ἔστιν ἀληθής,
Τ' ἄλλα δ' ἔχει αὐτὴ πλείονα τῶν κτεάνων.
Τόνδε πολυκτέανον καὶ πλούσιόν ἐστι δίκαιον
Κλήζειν, ὃς χρῆσθαι τοῖς ἀγαθοῖς δύναται.
Εἰ δέ τις ἀῤῥήτοις κεκράτηκεται, ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ
Σωρεύειν ἀεὶ πλοῦτον ἐπειγόμενος·
Οὗτος ὁποῖα μάλιστα πολυτρήτοις ἐν σύριγξιν
Μοχθήσῃ, ἑτέρων δρεπόμενος τὸ μέλι.

In Diuitias.

Sleidano interprete.

Nobilis eſt animi theſaurus, nobilis ille
. Poſtrema quiſquis parte locabit opes.
Diues erit verè, qui fidos inter amicos
Largiter effundit parta labore bona.
Sed genium quiſquis defraudat, opéſque tenacem
Congerit in teſtam, quo numerare queat,
Qualis apes, fruſtra ſtudio complebit auaro
Vaſcula, mox fuco diripiente fauos.

Εἰς τύχω.

Ἀχρὶς Ἀχαιμηνίδου ἠμὴν ποτὲ, νῦν δὲ Μενίππου·
Καὶ πάλιν ἐξ ἑτέρου βήσομαι εἰς ἕτερον·
Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔχειν με ποτ' ᾤετο, καὶ πάλιν οὗτος
Οἴεται, εἰμὶ δ' ἔλως οὐδενός, ἀλλὰ τύχης.

In Fortunam.

Vrſino Velio interprete.

Fundus Achæmenidæ fueram, nunc cedo Menippo,
Mox alium rurſus, mox aliúmque ſequar.
Vtque ſuum hic credit, ſic me priùs ille putauit:
Sed me, Fortunæ ſum quia, nullus habet.

Εἰς εὐτυχεῖς.

Μὴ πταίσῃς, φίλος εἶ σπουδαίοις, φίλος εἶ μακαρέσσι,
Καί σευ ῥαϊδίως ἕκλυον εὐξαμένου.
Ἂν πταίσῃς, οὐδεὶς ἔτι σοὶ φίλος, ἀλλ' ἅμα πόντα
Ἐκφρὰ, τύχης τε ῥοπαῖς συμμεταβαλλόμενα.

In Felices.

Vito Amerpachio interprete.

Si non delinques, tibi diíque hominéſque fauebunt:
Præſtabunt faciles quæque precatus eris:
Aſt vbi peccaris, ceſſat fauor, omnia plena
Sunt odij, facta & ſors aliena tibi eſt.

Εἰς Φρόνησιν.

Ἡ βραδύπους βουλὴ, μετ' ἀμείνων, ἣ δὲ ταχεῖα
Αἰὲν ἐφελκομένη τὴν μετάνοιαν ἔχει.

In Prudentiam.

Sleidano interprete.

Sit mora conſiliis. Nam ſi moderamine tractes,
Proſunt: vt ſtultè præcipitata nocent.

Εἰς βίον.

Ἓξ ὧραι μόχθοις ἐκδόσθαι, αἱ δὲ μετ' αὐτὰς
Γράμμασι δηχθῆναι, ζῆθι λέγουσι βροτοῖς.

In vitam.

Volaterrano interprete.

Sex horæ tantùm rebus tribuuntur agendis:
Viuéque poſt illas, littera ζῆθι monet.

Εἰς βόεγρ.

Εἰ παχὺς εἰς ὃ φαγεῖν, καὶ πρὸς δρόμον ἀμβλὺς ὑπαρχὴς,
Τοῖς ποσὶ σοῦ πρώτα, καὶ πρόσχα τῷ στόματι.

In eiusdem.

Luscinio interprete.

Dum pedibus piger es, cursu superabere, si non
Bucca vorax tibi iam currat, edántque pedes.

Εἰς ἀδυώπην.

Εἴς τί μάτην νίπτῃς δίμας Ινδικὸν; ἴσχεο τέχνης,
Οὐ δυσάσας δυσφερὲς νύκτα κεδνὴν ἀέλιος.

In impossibile.

Sleidano interprete.

Æthiopem quid stulte lauas? Nam splendida nunquam
Nox fuerit, lumen Sole negante suum.

Εἰς δυσώδη.

Οὔπω χίμαιραν τοιοῦτον ἔπνευ κακὸν ἢ καθ' Ὅμηρον,
Οὐκ ἀγέλη ταύρων, ὡς ὁ λόγος πυρίπνους,
Οὐ Λήμνιος σύμπας, ἢ ἁρπυιῶν τὰ κόπρια,
Οὐδ' ὁ Φιλοκτήτου ποδὸς ἀπόπυος πόμος.
Ὡς τέ σε πάμφηφοι νικᾶν Τελέσιλλα χιμαίρας,
Σηπεδόνας, ταύρους, ὄρνεα, Λημνιάδας.

In fœtidos.

Baptista Pio interprete.

Mæonides non tale malum spirasse Chimæram
Trigeminam, aut tauros credidit igniuomos:
Non omnem Lemnon, volucrum excrementa sororum,
Aut Philoctetæ vulnera dira pedis.
Iudicio quare populi Telesilla chimæram
Vince, boues, saníes, Lemniadas, volucres.

Εἰς τύχην.

Πολλὰ δ' δαιμόνιον δυνάται, καὶ ἢ τὸ δόξαν·
Τοὺς μικροὺς αἴρει, τοὺς μεγάλους καταίγει.
Καὶ σοῦ τὸν ὀφρῦν, καὶ τὸν τύφον καθαιρεῖ,
Κἂν ποταμὸς χρυσοῦ πάμπαν σοι πρόσχῃ.
Οὐ θρύον, ἢ μαλάχην ἄνεμος ποτὲ, τὰς δὲ μεγίστας
Ἢ δρῦς, ἢ πλατάνους, οἵδε χαμαὶ καταίγει.

In fortunam.

Io. Sleidano interprete.

Multa potest Fortuna, vel insperata, potentes
Deiicit, ac tenues subuehit illa viros.
Illa supercilium tibi protinus auferet, etsi
Aurifero madeat flumine tota domus.

Ventus enim malua, limoſaque abſtinet vlua,
Sed veteres ornos exagitare ſolet.

Εἰς βρέφη.

Παῖδά με πενταέτηρον ἀκηδὲς μοῖρ' ἔκοπτα,
Νηλὴς ἀΐδης ἥρπασε Καλλίμαχον.
Ἀλλά με μὴ κλαίοις· καὶ γὰρ βιότοιο μετέσχον
Παύρου, καὶ παύρων τῶν βιότοιο κακῶν.

In infantes.

Vrſ. Velio interprete.

Quinquennem rapuit puerum immiſerabilis Orcus,
Curarum vacuum nomine Callimachum.
Sed me flere caue. nam paucos vt breuis annos
Vixi, ſic vitæ pauca ſiniſtra tuli.

Ἀπὸ ναυηγῶν.

Γλαύκῳ, καὶ Νηρεῖ, καὶ Ἰνοῖ, καὶ Μελικέρτῃ,
Καὶ βυθίῳ Κρονίδῃ καὶ Σαμοθρῃξὶ θεοῖς,
Σωθεὶς ἐκ πελάγους Λουκίλλιος, ὧδε κείραμαι
Τὰς πείρας ἐκ κεφαλῆς· ἄλλο γὰρ οὐδὲν ἔχω.

De naufragis.

Vrſ. Velio interprete.

Glauce, tibi & Nereo, Inóque tibi & Melicertæ,
Et Neptune tibi, & quos Samothraces habent:
Seruatus pelago Lucillius, hanc ego tonſus,
Nil aliud quum ſit, dedico cæſariem.

Ἀ πὸ πολυαγχόλου.

Ἑλλάδα νικήσασθαι ὑπερβίον ἀσπίδα Μήδων,
Λαὶς θῆκεν ἑῷ κάλλει λιτὸν ἔπαθλον.
Μοιρίῳ εἰκαίῃ ὑπὸ γήραϊ, καὶ τὸν ἔλεγχον
Ἀνθετό σοι Παφίη, τὴν νεότητι φίλην.
Ἧς γὰρ ἰδεῖν σχολὴ πολιῆς πρωαληθέα μορφῆς,
Τῆς δὲ σιωπᾷ θαίρῃ καὶ σκιόεντα τύπον.

De mulieribus.

Ad huius imitationem confinxit Latinum tetraſtichon Auſonius.

Laïs anus Veneri ſpeculum dico, dignum habeat ſe
Æterna æternum forma miniſterium.
At mihi nullus in hoc vſus: quia cernere talem
Qualis ſum, nolo: qualis eram, nequeo.

Εἰς ἄγαλμα Ἀφροδίτης, τῆς ἐν Κνίδῳ.

Τὴν Παφίην γυμνὴν ὁ Πρᾶξις ἴδεν, εἰ δέ τις εἶδεν,
Οἶτος ὅτι μὴ γυμνὴν σπαίρωμος Παφίην.

In ſtatuam Veneris quæ eſt in Cnido.

Cornario interprete.

Nemo vnquam Venerem vidit: ſi quis tamen vnquam
Vidit, erit nudam hic qui Venerem ſtatuit.

Εἰς ὃ αὐτό.

Σοὶ μορφῆς αἰδῆκα τεῆς ὡραιοτάτης ἄγαλμα
Κύπρι, τεῆς μορφῆς φέρτερον οὐδὲν ἔχων.

In idem.

Cornario interprete.

Ipſe decus formæ poſui tibi pulchra Dione,
Hac cùm nil ſola gratius ipſe habeam.

Εἰς ἄγαλμα Ἠχοῦς, ὡς παρὰ τὸν Πανός.

Ἠχὼ πετρήεσσιν ἐρῶσ φίλε, Πανὸς ἑταίρη,
Ἀντίτυπον φθογγῷ ἔμπαλιν ἀσομένη,
Παντοίων κομάτων λάλον εἰκόνα, ποιμέσιν ἡδύ
Παίγνιον, ὅσσα λέγῃς, ταῦτα κλύουσ ἄπιθι.

In ſtatuam Echûs, tanquam à Pane.

Cornario interprete.

En Echo in petris habitans ego, Panos amica,
Comparibúſque ſonis omnia quæ recino,
Oris imago loquens cuiuſuis, agricolis ſum
Deliciæ, audis quæ tu loqueris abiens.

Εἰς ἀγωνιστάς.

Οἱ σωαγωνισταὶ τὸν πυγμάχον ἐνθάδ' ἔθηκαν
Ἄπιν, οὐδένα γὰρ πώποτ' ἐτραυμάτισεν.

In pugiles.

Bourdelotio interprete.

Hoc Apim pugiles pugilem impoſuere ſepulcro,
Nam nullum illorum læſerat ille manu.

Εἰς ὃ αὐτό.

Πᾶσθ' ὅσην Ἕλληνες ἀγωνοτιθέσιν ἄμιλλαν
Πυγμῆς, Ἀνδρόλεως πᾶσθ' ἀγωνοθέτεω.
Εἶχον δ' ἐν Πίσῃ μὲν ἐν ὠπίῃ, ἐν δὲ Πλαταιαῖς,
Ἐν Κλεόφαντι, Πυθοῖ δ' ἄπτοος ἐκφέρομαι.
Δαμοτέλης δ' ὁ πατὴρ ἐκορύσσετο σεῦ πολιήτας,
Ἀραί μ' ἐκ ταδίων ἢ νεκρὸν, ἢ κλεθέων.

In idem.

Bourdelotio interprete.

Quamcumque athletis Græci ſtatuere coronam

Pugnorum, certaui hanc pugil Androleos.
Ex Pisa auriculam retuli, ciliúmque Plataeis,
Ex Pythico tamen ab efferor exanimus.
Seipsum Damoteles genitor cum ciuibus armat
Vt functum ex stadiis efferat, aut mutilum.

Εἰς γραμματικούς.

Ἱλαθι γραμματικὴ φιστίζω, ἵλαθι μοῦσα,
Φάρμακον ὑβριμόφρων μείλιον ἄφθιτον.
Ἐχθρῶν γὰρ κἠμοὶ πολεμικλέα δωρήσασθαι,
Καὶ βωμὸν θυέων μήποτε δοῦρον ἔμεν.
Καὶ γὰρ σοὶ μεσταὶ μὲν ὁδοὶ, μεστὴ δὲ θάλασσα,
Καὶ λιμένες πομπῶν δίκτεια γραμματική.

In Grammaticos.

Bourdelotio interprete.

Sis placida, inuentrix victus, sis, Musa, placata
Grammatica, inuentas cui dat Homerus opes.
Debuerant tibi multa viri donare superba,
Atque aram, cultus quam colat assiduus:
Namque tui plenae plateae, plena aequoris vnda,
Pratáque, tu cunctis prospera Grammatica.

Εἰς δυσώδη.

Δαίμονα πολλὰ λαλῶν ὀζοστόμος ἐξορκιστὴς,
Ἐξέβαλ' ὠχ ὅρκων, ἀλλὰ κόπῳ φθορίμῳ.

In fatidos.

Bourdelotio interprete.

Exorcista olidus fugitat dum daemona, verbis
Eiicit haud illum, sed feritate gulae.

Ἔρως ῥαπέτης, Λουκιανοῦ.

Λ Κύπρις τὸν Ἔρωτα τὸν υἱέα μαχρὸν ἐθώρᾳ,
Εἴ πῃ σὺν πειόδοισι πλανώμενον εἶδεν Ἔρωτα,
Δραπέτιδας ἐμός ἐστιν· ὁ μαστιγίας ἔξῃ·
Μισθός τοι τὸ φίλημα τὸ Κύπριδος. ἰὼ δὴ ἀγάγης νιν,
Οὐ γυμνὸν τὸ φίλημα, τὺ δ' ὦ ξένε, καὶ πλέον ἔξῃς.
Ἐστι δ' ὁ παῖς ποικίλος, ὃν εἰκόσι πᾶσι μάθοις νιν·
Χρῶτα μὲν ὑ λευκὸς, πυκὶ δ' εἴκελος, ὄμματα δ' αὖτ'
Δεινὰ, καὶ φλεγόεντα, κακαὶ φρένες, ἀδὺ λάλημα.
Οὐ γὰρ ἴσον νοεῖ καὶ φθέγγεται· ὡς μέλι, φωνά.
Ἢν δὲ χολᾷ, νέος ἐστὶν ἀπάμερος, ἡπεροπεύει,
Οὐδὲν ἀληθεύων· δόλιον βρέφος, ἄγρια παίζει.
Εὔπλοκαμον τὸ κάρηνον, ἔχει δ' ἰταμὸν τὸ πρόσωπον.
Μικκὰ μὲν πτερύγια τὰ χρυσία, μακρὰ δὲ βάλλει,
Βάλλει κ' εἰς Ἀχέροντα, καὶ εἰς Ἅιδεω βασιλῆα.

Γυμνὸς μὲν τὸ γε σῶμα, νόος δ' οἱ ἐμπεπύκασται,
Καὶ πτερύγες ὅσσον ὄρνις ἐφίπταται ἄλοτ' ἐπ' ἄλοις
Ἀνέρας, ἠδὲ γυναῖκας, ὅτι σκαλύγγοις δὶ καθῆται.
Τόξον ἔχει μάλα καμπὺ, σὺν τόξῳ δὲ βέλεμνον.
Τυτθὸν ἐοῖ τὸ βέλεμνον, ἐς αἰθέρα δ' ἄχρι φορῆται.
Καὶ χρύσεον ὦμοι νῶτα φαρέτρεον. ἔνδοθι δ' ἐστὶ
Τοὶ πικροὶ κάλαμοι, τοῖς πολλάκι κ' ἐμὲ πτερώσκῃ.
Πάντα μὲν ἄγρια, πόντε· πολὺ σπλῆνα δὶ οἱ αὐτῷ
Βαιὰ λαμπὰς ἐοῖσα, τὸν ἅλιον αὐτὸν ἐναίῃ.
Ἢν τόν γ' ἕλῃς τῆνον, δαμάσας ἄγε, μηδ' ἐλεήσῃς,
Κἢν ποτ' ἰδῇς κλαίοντα, φυλάσσεο μή σε πλανήσῃ.
Κἢν γελάῃ, τυπὶς ἔλκε, καὶ ἢν ἐθέλῃ σε φιλῆσαι,
Φεῦγε· κακὸν τὸ φίλημα, τὰ χείλεα φάρμακον ἐστί.
Ἢν δὲ λέγῃ, λάβε ταῦτα, χαριζόμενός τοι ὅπλα,
Μὴ πτῆγμ πλατὺ δῶρα, τὰ δ' ὠκὺ πτερὰ βέλεμνα.

Amor fugitiuus, Luciani.

Incerto interprete.

Perdiderat natum genitrix Cytherea vagantem:
Anxia ſollicito quem dum per compita paſſu
Quærit, ab excelſo tales canit aggere voces:
Errabunda meus veſtigia fortè Cupido
Quâ fugiens tulerit, quiſquis monſtrârit aperto
Indicio, huic merces Veneris libanda ferentur
Oſcula: captiuum ſi quiſquam adduxerit, illi
Mox aliquid gaudens vltra dabit oſcula mater.
Quò reperire queas puerum, bis dena dabuntur
Signa tibi, cautus memori quæ mente recondes.
Huic non candor ineſt: rubor igneus inficit omne
Corpus, & ardeſcunt acri contenta nitore
Lumina, nec dulces ſequitur mens ſubdola voces.
Quippe Hyblæa ſonus vincit dulcedine mella.
Sed malè fallaci reſpondent pectore ſenſus.
Feruidus accenſa ſi quando exæſtuat ira,
Indomitos animos gerit, immanſuetáque corda
Seducit verbis, nec vera fatebitur vnquam.
Eſt puer ille quidem, magno ſed prouidus æſtu:
Ludit & interdum, ſed ludens ſeria tentat.
Dependent humeris criſpi certo ordine crines,
Nec pudor audaci, nec ineſt reuerentia vultu.
Sunt illi paruæque manus, paruſque lacerti.
Sed tamen exiguo longos de corpore iactus
Dirigit: ima ferum telo ſub tartara Ditem
Perculit, & regem manes ſenſêre ſubactum,
Candida cùm Stygio rapta eſt Proſerpina curru.
Corpora nuda gerit, nullo velamine tectus:
Verùm animus vario prudens ornatur amictu.
Prætereà aligero ſuſpendens membra volatu,
Hinc Nymphas petit, inde viros, vltróque receptus,
Viſceribus ſedem ſibi ponit, & oſſibus imis.
Eſt breuis huic arcus, ſed quo fatalis arundo
Vſque ſub aſtra ſuum ſeruat propulſa tenorem.

Auratam cernes humero pendere pharetram,
Peſtiferóſque intus calamos, quibus impius ille
Ipſi ſæpè mihi lethalia vulnera fecit.
Omnia ſæua quidem, ſed cunctis ſæuios illud:
Dextra facem vibrat, miſeráſque inuecta medullas
Paſcitur: hæc ipſum Solem ſuccenderet æſtu.
Hunc ſi nexilibus poteris conſtringere nodis,
Duc arctè vinctum, neu tu miſerare precantis.
Quamuis aſpicias manantia lumina fletu,
Decipiâre caue: neu ſi ridentia cernas
Ora, graui iubeas laxari vincula nexu.
Quòd ſi te blandis inuitet ad oſcula verbis,
Effuge: nam labris certum eſt habitare venenum.
Si verò facili promittet vulnera vultu,
Teláque, Gnoſiacóſque arcus, pictámque pharetram,
Noxia dona time: quicquid tetigêre, pervrunt.

IO. BOVRDELOTII
AD LVCIANI
OPERA
NOTAE

Digitized by Google

CLARISSIMO DOCTISSIMOQVE VIRO, THOMÆ GVERINO, IVRISCONSVLTORVM Principi,

IO. BOVRDELOTIVS S.

FATEOR me (vir Clarißime) ſæpe peccaſſe, nam & homo ſum & adhuc iuuenis. Quid autem peccato magis conueniens, quàm ætas imbecilla, cuilibet opinioni temerè ſuccumbens: atque vbi pudor ſemel corruit, lubricis errorum caſibus inſiſtens & cum terrenis ſordibus adoleſcens? fateor igitur me ſæpe peccaſſe. Attamen dum elapſæ vitæ rationem ineo, dum tempus mihimet ipſe ſubripio, quo recordatione præterita mihi palam faciam, elapſa tipulis leuiora diiudico, hoc nouum crimen Ætnæo pondere longè grauius eſt. Nec enim antea temerarius Alcibiades in ceremonias irruperam, arcana nulla violaueram, nullas aras fœdaueram: nunc verò ſacram cryptam omnino turbaui, vnde cladis & anathematis ventura eſt execratio. Quod enim maius peccatum, & ad tui capitis iram exaſperandam violentius patrare potui, quàm notulis, quas temporarias ad Lucianum tuo iuſſu properans feſtinans exſcripſi, aures tuas obtundere? cùm ſciam quibus ceremoniis occupatus pro communi ſalute vota ſuſcipias, oracula nobis declares, Sibyllæ folia recites, meritò inter clariores gemmas & ornamenta ſeculi numerande? Peccaui, rurſúſque fateor, habes confitentem reum, quidquid iuſſeris merui, niſi merenti pœnam ſatis eſt ipſius peccati confeſſio. Sed tamen ſi mihi quid grauius paratur, interim dum expediuntur pœnæ, Vnum quod te alloquor hoc eſt: *Huius erroris mei fontem liceat paucis aperiam. Vel me in hanc impulit calamitatem extremus ille amor in me tuus, pro quo quiduis agere, quiduis pati diu decreueram. Quid enim pro tanti viri beneuolentia faciendum non fuit, cui tantummodo notum eſſe ſummus*

honor eſt? Vel ſtellæ cuiuſdam quæ me tibi temperat vis acrior, hoc à pueritia mihi propoſuerat peccatum. Si nimio amore deliqui, cauſæ meæ patrocinatur Auſonius, dum ſibi patronus eſt:

Ignoſce noſtri læſus obſequio ſtili,
Amoris hoc crimen tui eſt.

Sin verò ſtellis error meus adſcribendus eſt, indignandum potiùs fatali neceſſitati quæ me voluntatis ſuæ miniſtrum elegerat. Sed quoniam in me vtrumque confluit, ira quæ in præcordiis tuis conſidebat, elabitur, túque, qui admiranda & diuina facilitate omnia diſcutis, amori tuo peccantem poſtliminio reſtituis. Imò iam neſcio quid tacitis cogitationibus Deus agat, nec ſine amoris cauſa fatale mihi fuit eiuſmodi munere licèt tenuiſſimo grauiſſimis tuis occupationibus offeciſſe, quia fortean arctior amoris linea amantiùs eam tibi ſociatura eſt, qui laudes tuas breui carminibus & longè maiori dono adimplebit.

· Tibi obſequentiſs. I. Bovrdelotivs.

Salue Humaniſsime

LECTOR

VEREOR ne Luciano idem accidat, ac olim Hipparchi diſcipulo accidiſſe commemorant. Hic enim cùm in celeberrima totius Græciæ frequentia, plauſum popularis auræ non tam quęſiſſet, quàm videbatur meritum acquiſiiſſe, iratam in ſe ſenſit Hipparchi ferulam, eò quòd multis placuiſſe videbatur. Ita quoniam renaſcens Lucianus multorum calculos adepturus eſt, vereor ne cenſorum virga vapulet, quibus omnia licere temporis iubet licentia. Sed de Luciano ab hac infamiæ labe vindicando non ampliùs laboro: Maior enim in præcordiis timor ſcæuit, ne ſcilicet videar cauſam meam cum alterius abſolutione confundere. Igitur, vt etiam Hipparchos illos effugiam, ea dicenda ſunt, quæ me ad ornandum Lucianum impulerunt, quibúſque rationibus potiſſimùm fretus, ſpe incerta laborem certum mihi propoſuerim. De autoris huius ſtilo, elegantia purè putéque Attica, de doctrina & ingenio dicere non vltrà contendo, iam monui. Accedebat huic rationi non minor hæc ſecunda, ſcriptorem optimum, & quem (liberè ſed verè dico) nulli Græcorum poſthabendum quiuis Græcus iudicauerit, ita antea malè de librariis meritum, vt emendatior eius editio peiores aliorum codicum editiones, corruptione longè ſuperaret. Aderat ordinis luxatio, cùm multi dialogi errones & vagi, alienas ſedes incolerent, poſtliminio reſtituendi. Nec minorem addebant occaſionis ſuſcipiendæ cauſam, nothi multi ingenuorum locum occupantes, ad quorum ſimilitudinem vtcumque videbantur accedere. Sed parua hæc, & quàm paucis percontantibus præuiſa, tam multis ignorantibus tranſcurſa. Longè his omnibus fertilior ſeges, & alacrior aggrediendi muneris diſpoſitio, ſcilicet cum his ſuperioribus accedebat autoritas viri Clariſſimi Thomæ Guerini, quæ maius apud me pondus habere debuit, quã ea quæ ſuperiùs narrata ſunt. Quid enim agendum erat, vbi præcipuus ille myſtagogus virtutis, Muſarúmque magnus ſacerdos me clientem patronus deuouebat? fateor, obſequio lubens parui, & longè impari labori ceruicem ſuppoſui. Statim enim atque tanti viri voluntas Luciano ſuccurrendum voluit, diffugére vana illa & varia terriculamenta, quæ me in eum aggrediendi laboris diem inquietauerant, interquę præcipuũ illud, quódque longè audaciorem & paratiorem prouocaſſet ad metum: nempe Lucianum ita varijs autorum gemmis ſplendeſcere, quibus edacis temporis inuiderat voracitas, vt vanus eſſet labor hominis, & ingrata caſſæ ſegetis exſpectatio errores amoliri, interpretationem demoliri, & amiſſum requirere. Verùm hæc ſæpe tacitus mecum reuolue-

bam. Anne ideo doctiſſimi ſcriptores, æternis tenebris perennique ſitu damnandi, quoniam illorum interpretatio venuſtáſque plurima conclamatis debetur ſcriptoribus? An autorum eorum penitus deſerendum patrocinium, qui ſe totos, Chryſippi more, mortuis implicitos fatentur? An negligendus omnino Plautus, quòd Eupolis, Cratinus, Plato, Alexis, Menander, Philemon, & Ariſtophanis pars melior obliuioſo ſolo ſepulti ſunt? vt interim de Grammaticis Græcis & Latinis ſileam, quorum nomina à mortuis quos citant autoribus, vitam accipiunt. Athenæus non minore laboraſſet inuidia, ſi talis conſideratio viros clariſſimos Dalechampium & Caſaubonum ſubiiſſet, qui tamen libere hoc fateri potuiſſent, ſi ipſos, Lector, conſuluiſſes, tot eſſe in pleriſque ſcriptoribus volumina perdita, quot autores nomine ſolo ſuperſtites. Nec ideo tamen illi negligendi, quòd diuerſis illorum ſcriptis variegati ſunt, quorum nomen ſolum relictum eſt. Acriùs tamen angebar animo, longéque vehementior in præcordiis dolor ſæuiebat: Iuuenilem ætatem ingenio ſolo fretam, abſque Mſſ. Codd. huic oneri non poſſe ſufficere, emendatiores Codd. quorum ope deſtituebar, ſummam operis eſſe medelam: fatalem eam fuiſſe Luciano calamitatem, libros ſuos verè aureos pauciſſimas bibliothecas adornare. His vndique curis labenti, ſuccurrit vir doctiſſimus Nicolaus Rigaltius, qui duos è bibliotheca regia codd. Mſs. viſendos dedit; huic commodo non leue pondus addidit beneficium Petri Golmani Britãni doctoris Medici viri doctiſſimi, atque amici mei, qui Codicem ſuũ quem cum Thomæ Linacri Mſs. Cod. contulerat, commodauit. Mox implorato viri amiciſſimi ſuffragio, diligentiſſimè collatum codicem Florentinum præbuit. Erant inſuper ad manum quatuor editiones, duæ, quæ Baſileæ, altera, quæ, Haganoæ, & Aldina, editionum quas vidi corruptiſſima: quo inſtructus viatico, adorato ſyderum autore intraui nauigium: In quo quid ſit à me confectum itineris, paucis præfandum. Exordium erit ob ordine, qui in multis Codicibus turbatus erat, & hac in parte Mſs. Regiorum opem implorare, cæcum ducem itineris cœpiſſem. Suppoſititios multos diſſimili oratione notaui, quos nec Luciani ſtylus, nec ſeries, nec ætas agnoſcebat. Peccabat in Luciani ſtylum Alcyon, Amores, Demoſthenis encomium: in ſeriem, Fugitiui, Charidemus: in ætatem, Philopatris, Nero. Quoniam tamen cuique iudicandi liberum arbitrum eſt, notaſſe ſatis duxi, non ſuperinduxi. Omnia igitur Luciani opera antea edita, & ſi quid inexploratum ſub Luciani nomine deliteſceret, edendum curaui. Videbatur etiam non vltra rationem poſitum ſi Phalaridis nomini falſò epiſtolæ adſcriptæ Luciano darentur, ſed tamen aliud omnibus Codd. placebat. Nec in emendatione vtriuſque textus quidquam mihi temere licuit, tolerabile ratus, ſi per ſe ſatis niteſceret. In quo tamen emendando ἀλεξίκακε Ηρακλεις, καὶ Ζεῦ ἀποτρόπαιε καὶ Διόσκουροι quid non fuit mouendum cùm Αυγείᾳ βυρσοδίφαι ἀνακαθήρασθαι ſuſcepiſſem? víderis, humaniſſime lector, & fortaſſe aliquæ venient feriæ quæ te ſoluto pectore ad collationem huius editionis noſtræ cum prioribus vocent. Nec enim emendationes meas infinitas potui notulis comprehendere. Sic autem ſuſcepti muneris conſtare rationem credebam, ſi Lucianus exiret

longè quàm antea purior & defęcatior, cum variorum interpretum verſione, eâque genuina. Cùm nihil ſit efficacius atque potentius ad commouendam ἐφαλμῷ βασανίας, quàm in alienos labores ingenioſa ſubtilitas. Amicis tamen placuit (quorum conſilium mihi perpetuus agendi ſcribendíque tenor) vt ſi quod grauius peccatum occurreret (quod paſſim in hac verſione, partim ob codicum caliginoſam ſcripturam, partim alio fato accidit) emendarem, donec integram meam verſionem proponerem, cuius maiorem partem doctiſſimi viri iam viderant. Inuitus, feci tamen. Sed priùs nè quid exacerbatum ſentirem, ingenij candore iuuenilem licentiam calcaui, placatis manibus eorum, qui meum Syrum Romana ciuitate donauerant. Indecorum enim & iniuſtum eſt, vt qui ſemel Muſis & Mercurio litauit, alienis caſibus inſultet, & homines arguendo, ſe talem eſſe obliuiſcatur. Quod etſi hac ætate quidam etiam inter doctiſſimos numerandi faciant,

Ἦ ῥ' οἵ γ' ὄβριμοί τε καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἦ ε φιλόξεινοι, καὶ σφιν νόος ἐστὶ θεουδής,

Faxit Deus Op. M. vt hanc cacoethem à me longè longéque amoliar: καὶ μὴ ὅτῳ ποτε σφαλεὶην μηδὲ ἐκτὸς τῆς εὐσεβείας μειραχιώδες πεσεῖν, vt dum ingenuæ ſimplicitatis viam ingredior, itineris tædium his artibus ſubleuem. Si quæ igitur in legenda Latina interpretatione ab autore omnino diſſentirent, aliquando mouenda cenſui, vt Lucianus integer ad oculos legentis accederet. Atque vt accuratiorem curam profiterer, Theodorum Marcilium virum clariſſimum rogaui, ne diutiùs quæ ad Lucianum notauerat, ſitu premeret; quod pro ſua in me beneuolentia fecit lubens. Sed vereor ne Deos iratos habeam, qui de me tantum volui, vt pro ampliſſimis & maximis Gilberti Cognati annotationibus breuiarium ſolum ſuppinxerim: nec illa contentus audácia, quicquid Sambuci fuerat, ebiberim. Malum factum, cuius tamen ne totus autor fiam, vltro in ſe pœnam autores alij repoſcunt, quibus videbatur in immenſum moles illa Luciani ſuccreſcere. Fimbrias margini verſionis adſcriptas, quæ commodè lectorem iuuant, retinui. Atq; mihi ſatis hæc videbantur ad Vlyſſem meũ naufragum, atque omnibus terris & fluctibus eiectum excipiendum: Cùm iam opere vltra partem multeſimam elaborato coactus ſum aliquot lineolas conficere, quæ variantes codicum lectiones adſcribant, & ſi quæ olim apud interpretes deprehenderim, elucident. In his prouerbia ſi quæ occurrebant, partim oſtendi, partim expoſui. non gloriam ex mendis ſublatis aucupans, non laudem. Quòd ſi quæ in tanto fortè opere irrepſerint, condonabit hoc ætas operúmque aliorum ſuperueniens numerus, & Luciani moles, in qua ad limam & lineam certam diregenda

Τίς δ' αὖ πάντ' ἐσίδοι; τίς δ' αὖ τόσον ὠπήσαιτο
Θηπὶς ἐὼν; μοιῶοι δὲ θεοὶ ῥέα πάντ' ὀρόωσιν. Oppian. lib. 4. Kuv

Atque vtinam mihi priùs incidere contigiſſet in viri clariſſimi ſacratioris Regij conſilij ſenatoris ampliſſimi Io. Iac. Memmij Herr. filij Cod. Mſſ. ſanior fortaſſe Lucianus prodiſſet. At illud omne ſolũ votis proſequebar, in quo vltimo etiam nũc hæreo, humanioré veniã eò precatus, quò longè meliora ſunt quæ polliceor, atque in hoc voto (Lector humaniſſime) deſino.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝ. ΒΟΥΡΔΕΛΟΤΙΟΝ,

τῦ Λυκιαρχοῦ ἐπορθωτικὰ λαμπροφόπαν.

Ἡ Ρακλῆϊ, πόνων δυσπάνων εἵνεκα, πολλῶς
Ἐστιν ἰδεῖν λαμπρὸν κῶδος ὑπαξέμεναι·
Ἀλλά μ' ὑπὲρ καινοῦ χρέους ἐπέρτερον ἔμμεν
Κόπτοντες Λυγείου βυσσοδίων βαλέαι.
Νῦν δὲ πολυφραδέως ἀσφείστια λύματα καλῶν
Ἐκ ῥα κλυτοῖο βίβλων Λυκιαρχοῖο βαλών,
Νημερτὲς νικᾶς μὲν κεφαλὴν Διὸς·
Ἔργον ὅλως γὰρ σὸν κέρδος ὧδε πάλαι.
Τῷ δὲ ξύμπαντες Σοφίης καλέουσί σ' ἄοπτον,
Εὐμαθίης γὰρ ἔχεις ἄφθιτα πημοσύνης.
Ἐξ ὧν θύσμους σφαίρους ἐς σὸν κέρας πλέξας
Ἄλλος Φαμῆναι Φοῖβος ἄπασιν ἔμμι.
Ὡσπερ μὰλ' ἀρχείως κ' ὀπιζυγάδην καλέοιμι,
Αἰεράρῃ σὺ μοι εἶ γ' εἴκελος Ὠκεανῷ.
Ὡσαεὶ γὰρ ποταμοὺς ἄλλους ὁ γε ῥέα πλῆθε,
Οὕτω σὴν λαοὶ σώομα Μουσοπόλοις.

Γουλ. Οδελος Αμβιανός.

IO. BOVRDELOTII
AD LVCIANI
OPERA
NOTAE.

Litera (p) paginam notat: (l) literam: (v) primam vocem lineæ ſeu verſiculi.

AD TITVLVM,
ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΣΑΜΟΣΑΤΕΩΣ
ΔΙΑΛΟΓΟΙ.

SIC titulum authori meritiſſimò fecimus, meliores editiones ſequuti. Mſſ. duo è Regis Chriſtianiſſimi Bibliotheca, quos beneficio viri Clariſſimi Nicolai Rigaltij videre contigit, nec titulum, nec ordinem agnoſcunt. A poſtrema etiam editione Baſilienſi duæ poſtremæ voces aberant.

Ad Somnium ſeu vitam Luciani.

Περὶ τῦ Ενυπνίου] Non dubium eſt quin ἐγκώμιον ſibi istam voluerit Lucianus operibus ſuis præfigi. Nec tamen perſuaſum habeo ſcribendi exordium eam illi fuiſſe. De ordine, quem in his dialogis ſeruandum putauimus, dictum eſt in præfatione noſtrâ ad Lectorem.

PAG. 1. l. 2. v. μιμ] εἰς τὸ διδασκάλου φοιτᾶν. Habet à Platone, in quo totus eſt, & à Xenophonte, cuius eſt aſſiduus imitator, apud quos, εἰς τὸν διδασκάλου φοιτᾶν. Sic p. 276. ἐλθὲ τὸν διδασκάλου φοιτήσοντα, ſic de Merc. cond. & paſſim alibi. Inde φοιτηταί, οἱ τῦ μαθηταί. Heſych. Suid. Poll.

Diligens lector monendus eſt, Lucianum ſæpiſſimè loquendi modos eoſdem, eaſdem paræmias, & citationes vſurpare: quî enim aliter fieri potuit in tam floridâ & variegatâ ſcripturâ? Quod igitur ſemel monuerimus, illud ſequentibus ſufficiat. Ea ſatis conſtans ratio videbitur cur paululum in his principiis immorandum.

l. b. v. καὶ] ἡ τύχη δ' ἐπῶδυ καμπτῆρας. Iacobus Micyllus, vir doctiſſimus, interpres huius λαλῆς, autoris mentem ſæpiſſimè fruſtratur, & egregie quodam fortunæ ſplendore. Sic de Merc. cond.

v. ἀ δ'] πίχυν τῦ βαναύσου. Generaliter pro qualibet mechanica. ἁπλῶς tamen βαναυσία, πᾶσα πίχυς, vt vult Heſych. Suid. vox eſt Peloponneſiaca. In Peloponneſo βάναυσος καλεῖται ὁ ἰσχνὸς δημόσιος. interp. Ariſtopha. Pollux.

P. 2. l. a. v. κἀν] μικὰν εἰκόνος. In Mſſ. & aliis editionibus, quoties occurrunt duæ vocales in duabus dictionibus, prior ſemper eliditur, quod ſemel monitum volui.

v. φέρων] τὸ χεῖρον. Artù proteniens. Bud. vertit *inſtam mercedem.*

v. ἐπιδώσειν] ἢ τὸ ἐπίχειρον ἔχουσα πρὸς χορηγίαν. *Quæ paratam opem ferret, quæ promptas præberet ſuppetias.* Ea repetit paſſim.

l. b. v. ὡς] ἔχων δίξιος. Anglic. & Mſ. δίξιος, minùs Atticè.

v. ἐκεῖνα] ἐκεῖ τῦ διδασκάλου. Angl. ἀπό.

v. εἰκάζοντας] εἰκότας, *ad veram imaginem*, ἐφ' ἃς τὸν εἰκόνα. Non enim εἰκότας, ibi vulgarium recipit interpretationem, cùm nullus ſenſus elici poſſit.

l. d. v. καμφὰς] Ἀρχὰ δ' ἁπάντων. Heſiodeum illud repetit in Hermotimo & alibi.

P. 3. l. a. v. ἐ] σκοπὸν ἔλαβε. De hac voce eiúſque varia acceptione copiosè Grammatici. In Cod. Flor. & edit. Baſil. malè σκοπὸν λαβὲ.

v. χρῆ] ἀκολουθεῖν. Mſſ. & Angl. ἀκολούθει: de qua voce dicõ ad lib. 10. Heliod.

Ib. διαφέρων τὰς ὀφθαλμοὺς ἐκπλήττων] τὰς ὀφθαλμὰς aberant ab vno Mſ.

l. b. v. Ομηρ.] Θοῦρις μόν. Agamemnonis verba, lib. 2. Iliad.

l. c. v. ἀλλ.] ἀναλγὴς. Hac dictione paſſim vtitur. ἀναλγὴς ὁ ἀπὸ τῆς αὐλῆς, ἤγουν ὁ λόγος ἀναλγὴς ἐν τῷ ἀπὸ

ἐπὶ τῆς ἀκμῆς: atque hanc vocem sic capit, dum ait χάσκει μοι τὸν φαίνιππον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀθρόον, &c.

v. ἐν] Δύο χασμῆναι. totius narrationis siue τῆ ἀντιπέρ, exordium sumptum è Prodici Philosophi Hercule. Suid. in Prod. aliique multi. verùm figmentum illud non Prodico sed Xenophonti quidam adscripserunt, vt Cic. epist. 12. lib. 5. ad Fam. Scholiast. Homeri ad 14. Odyss. Lucia. hac περὶ κλειδὸς p. 7. l. d. Malè hoc illi. Prodicus enim huius autor primus, vt patet apud ipsum Xenophontem. post primum autorem alij illud ipsum tetigere, vt Max. Tyr. serm. 4. Themist. Euphrad. Orat. 3. D. Basil. ora. ad Nepot.

v. βιαίως] ἢ καρτερῶς. Sic iungi solita in Xenophonte & Platone.

v. κρατ.] ὅλον ἐμὲ μᾶλλον. Sic in epist. amato. Philost.

l. d. v. ἀνδρικὴ] τὴν χεῖρα. Sic in omnibus & Mss. & edit. sic passim, vt p. 6. τὴν χεῖρα, τὴν πίτυα, & similia in Platone.

v. τὰς] κόσμους τῶν ἀναβολῶν, vt pòst passim, κοσμιώτερος τῶν ἀναβολῶν.

p. 4. l. 2. v. χει.] τὰς ὅλας ἕξεις καρτερὰς, vt in Deor. & Mortuor. dialog. & in Contempl.

l. b. v. δὲ] εἰ δὲ δὴ λόγοις. Longè alia lectio concipitur ex Mss. & Angl. Cod. εἰ δὲ δὴ λόγοις, id est, qui partes τῆς παιδείας tuentur, ἐν δὲ ἔργοις ἐπαινοῦσι σε, ἀλλὰ δὴ λόγοις. Recepta lectio facilior, hæc durior. μόνης abest à Mss.

v. λόγοις] μὴ μουσικῆς. In Flor. Cod. μουσικὴς, malè. hanc vocem alibi interpretatus sum.

v. χῦς] τὴν ἀπλότητα. Vilitatem. Hanc vocem sæpè interpretati sunt viri doctissimi. Cætera huius concionatricis habes in Piscat.

v. τὸν Δία] Φειδίας ἐδημιούργει τὸν Δία Olympicum, vt patet postea, & apud Iul. Imper. in epist.

τῆς Ἥρας] Πολύκλειτος ἐδημιούργει τὴν Ἥραν Argiuam. patet apud Plin. de horum duorum operibus, autor libri de mundo, Cic Tuscul. 1. Plin. c. 8. lib. 34. Val. Max. c. 15. lib. 8.

v. πίλος] ἐθαυμάσθη. Mss. ἐθαυμασμένη.

v. πλεῖστα.] πλείστην δέησιν, hunc locum imitatus est Iulia. Imp. ὁ μὲν πλείστων, ὁ δὲ ὀλιγίστων, ἐν ἑορτάζομεν ἐφ' ᾧ τὴν ἀπόμυξιν ἀθρόαν σὺν χέρσι.

v. σε.] πάμπολλα. Angl. & Ms. πάνυ πολλὰ. Sed πάμπολλα Lucianicum est: atque ipse hac dictione passim vtitur.

v. πᾶς] εἰς πῖλος. Rectè ibi Latinus interpres εἰς πῖλος, *ad plenum*. Virg. lib. 2. Georg.

Hinc ager ille malus, dulcesque à fontibus undæ
Ad plenum calcentur.

l. d. v. δὲ πῖλος] τὴν κεφαλὴν. Sic rectè in omnibus & Mss. & impressis. Iacob. Micyll. nihilominus vult legi ἀπὸ τῆς τὴν κεφαλὴν.

v. τὸν] λαχὼν βίον ζῶν. Demosth. περὶ στεφ. λαχὼν βίον ἔξοχος, ἁδελφὸς δὲ πρέσβυς δ' ἐν πολέμῳ καὶ πρεσβείαις παρεσκευῶν. Parœm. λαχὼν βίον ζῆν λέγεται οἱ ἐν συμποσίῳ φόβῳ καὶ σιγῇ καὶ ἀκολάστως. Ex hoc prouerbio illud natum, λαχῶν διλήτρας. de quo Lucia. Pisc. p. 213. & sæpe alibi. D. Anast. in Epist. de huius animalis metu. Arist. c. 1. lib. 1. hist. anim. & in Physiogn. Varr. Horat. Oppia. Ælia. Apul. Iul. Poll. Sido. Neque ineleganter Q. Cornificius poëta apud Euseb. in Chron. milites fuga ces vocauit *galeatos lepores*. Horum prouerbiorum origo est quam profert Herod. in Thal. ἐν ὁ λαγὸς ὑπὸ πάντων θηρεύεται & θηρίων & ὀρνίθων. Hinc metus leporis apud Auson.

Si lepus, in me omnis terræ pelagique ruina est,
Forsitan & tali, si tanis astra tenet.

P. 5. l. 2. v. χλω.] ἐν ἔτει 5. Eleganter hæc Plutar. in Pericle statim ab initio.

v. χλωνάξ] χρῶν ἀνάξ, μόναις δ' χρὴ διαίζων. Aliter Hesych.

v. διαμ.] ἀπαγλίνων. Mss. & Angl. ἀπαγλῶν Id. Cod. pro ἀπαφίνων, ἀπαφιῶ.

l. b. v. ὀρμῇ] ἀνέφατος πόθος. Sic passim alibi: sic Iulia. in epist. dixit ἀνέφατον χρυσὸν *defæcatum*, ἀνεφάτου, ἀνέφατος, ἄφθορος, ἄφθαρτος, καθαρὸς, ἦθος, ἀχεῖρ.

l. 5. v. τὰς] τὰ γυαίσματα. Dixerunt viri Clariss. hac de re dico ad Heliod.

v. ἀστὴρ] δείξει τὸν δακτύλῳ. Arria. Epict. c. 1. lib. 3 Viri Clariss. Th. Marcil. Def. Heral. διαπαλαιόπαιξ.

l. d. ἐπὶ ἀκμῆς] Sic in Harmonid. & alibi.

v. ἀκτὴ.] ἀχνύης. Vt in Nigr. Timo. Charont. & passim.

Ibid.] διαμαίζοντες ἢ διδαμωνίζοντες σε. Mss. διαμαίζονταί σε τῆς διανοίας. Impressa lectione alibi sæpè vtitur.

P. 6. l. 2. v. ἐρᾷς] τὸν Αἰσχίνην. Plin. Diog. Laërt. Autor vitæ Æschinis.

l. b. v. μαίζ.] ἀναπάττων. Cod. Angl. ἀναπέφων.

v. ξα] διαμαντοκοπεῖ γὰρ ὅπερ. Dixi ad illud Petron.

——*somnia quæ mentes ludunt.*

P. 7. l. 2. v. πων] ὅπως ἴδῃς. Mss. & Angl. ἴδῃς, toleranda lectio, aliter tamen cæteræ editiones, atque aliter legit Interp.

v. ὡς] ὡς ἐπὶ ἑσπέρᾳ, πίλος Angl. ὡς ἐπὶ πῖλος ἑσπέρᾳ πίλος. Mss. ὡς ἐπὶ ἑσπερίας.

l. b. v. ἐμφὶ] καταλαβὼν τὴν ἐπὶ πατέρα. Alia lectio in Ms. καταβαλὼν ἐν τῷ ἀνέμῳ ἐπὶ πατέρα. Recepta lectio in margine regij Cod. adscripta est.

v. μενεν] ἐβουλεύσατο In Mss. ἐβουλεύσατο. vt hoc referatur ad patrem.

P. 8. l. 2. v. μαλ.] ἐπιλοιπαῖς. Ms. & Basil. & Flor. ἐπιλοιπαῖς. malè.

Ad dialogum, Prometheus es in verbis.

l. c. v. Ουκ] Προμηθεὺς. Hanc vocem interpretor ad lib. 5. Heliod. partem priorem huius dialogi interpretatur Athen. lib. 7. Scalig. ad Euseb.

v. τῷ] ὦ σοφὸν βάρβαρος. Mirum omnes editiones habuisse βάρβαρος, cùm de menda viri docti monuissent: repetit illud Lucia. passim.

l. d. v. σοφ.] ἐπιθαμίζεις, malè in omnibus editionib. ἐπιφημίζεις. Alia lectio melior, de qua dico alibi.

v. ἔσχ] ἱστορίας & μυστήρια. Copiosè vir Clariss. Is. Casaub ad Theophr. Charact. in subsannationem Atticam. Id. Lucia. de Gymnas. ὦσπερ ἄρτους ἐν τοῖς λόγοις. Sic postea ἐς τὸν Ἀθηνᾶν ἐκμύττειν τὸν σκόμμα τον. Hunap in Liban Liban. ipse sæpiss. sic χλιασμὸς, ἁλισμὸς, ἰμασγμὸς, & similia Atticor. de quib. interp. Aristoph.

P. 9. l. b. v. τε] Καὶαι Προμηθεῖς. Aristophan. vers. *in arb.* De eodem Aristoph. in Pac.

& Thucyd.

l. d. v. ὅλως] σωτηρίζεται ἡ Ἀθηνᾶ. Omnia in quibus mentis ἀκμὴ ἢ τὸ διάπυρον τῆς ψυχῆς deprehenditur, Mineruæ solent adscribi.

P. 10. l. b. v. σωκὸς] ὡς πολὺ ἀμορφότερα. vult Lucia. deformiora ea esse quibus accidit vt cum nouitate displiceant.

l. c. v. μάζεται] ὁ κωμῳδός. Anteà illam vocauit τὸ ξένον.

l. d. v. λῶς] δέδοικα δ' μὴ. Cùm viderem hæc omnia esse confusa, non ausus sum ex ingenio solo meliorem lectionem asserere, quam nec agnoscebant vllæ editiones, nec Mss. hæc omnia sic puto posse legi: ἀλλ' ἐγὼ τὸν τῶν. εἰ δ' ἀληθῶς τὸν χαλκοῦν ἐν αὐτῇ σκυμαίζεται, & τὸν ἀμφίδα. δέδοικα δὴ, &c.

P. 11. l. a. v. κἄδυ.] ἀχλύην & κωμῳδίας. de quibus in dial. Δὶς κατηγ.

v. ἀμέ.] χρὴ πιστεύειν τοῖς ζωγράφοις. Hæc de re copiosè Philostrat. Liban. Greg. Nazianz.

l. c. v. καὶ.] ὁ ῥυθμῷ, Sic dial. ἀεὶ ὀρχεῖ. Angl. *rythme ioyne.*

v. μίαν] περιέλθωσι. Angl. *περιαίρωσι.*

v. ἐλαύθ.] ἀμφιβαλοῦσας. Ex Aristoph. Nep. vt hæc tota narratio, sic in Charont. & Icarom.

v. τις] ἐν τῷ Δικυσπολῶν ἐλαυθερίαν, de qua copiosè Philostr. dico ad Heliod.

v. ῥᾳδί.] τριήρεις. Inde titul. Aristoph. Νεφέλαι, ex quibus hic locus integer desumptus.

v. σκιᾶς] ψυχῶν σκιάμασι. Respicit procul dubio hos versus Comici in Nebul. act. 1. Sc. 2.

Ἀτρεμεῖ δῆτα Χαιρεφῶντα Σωκράτης
Φιλοσοφοῦντες ἐξόπισθ' τὸν αὐτοῦ πόδας.

Hoc alibi sæpe tangit, dum Socrati, Platoni, & alijs insultat.

l. d. v. μυσ.] δὶς ἐξ' παιῶν, vtitur passim hac comparatione.

p. 12. l. a. v. δεῖ] τὸ δῆλον τοῦ λέγειν, hac de re Phædrus fine Fab. & ibi interp.

v. ὀρᾷ] κεκαλυμμένα τῇ σιμῇ, Sic in Prometh. & Dial. Prom. & Iou. ex Hesiod. 1. oper.

v. πλικῆς] ὦ ἡλίκος ἄπαρχα τῶν μόνον. Sic in somnio, ἀποβάντα ὦ νεῖ, τὸ ὄφιν. hac in re vtitur dictionibus ἀπρόκτου, ἀπορίπτου, ἀπώλου. Quod semel monitum volo.

Ad Nigrinum.

l. c. v. ὁ μὲν] Γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, Prouerb. ἐπὶ τῶν μάτην ἔπεσθαι δυόντων ἐπὶ τοῖς προυπάρχουσιν, ἢ εἴ τις εἰς Λιβύην ἄγων ἐπαγάγοι ἢ εἰς Κιλικίαν κρόμυα. Aristopha. Orn. & ibi Scholiast.

P. 13. l. a. v. ἀμαθία μὲν] Hanc sententiam sic efferunt. Ἀμαθία μὲν θρασύν, λογισμὸς δ' ἄνευ φέρει. Et sic Thucyd. vt patet etiam apud Plin. Epist. 7. lib. 4. hanc sic interpretatur D. Hieronym. Epist. ad Euagr. *Imperitia confidentiam, eruditio timorem creat.*

v. ὁμοίων λόγων] ὁμοίοις λόγοις, Sermones inter pares, pari libertate & conditione habiti vltro citroque, vt apud Homer. ὁμοίοις πέλεμος, ὁμοίοις δαῆναι, ὁμοίοις γῆρας.

l. b. v. φιλ.] ἐὰν παρῇς, γί τε non more

v. σκηπῆς ἕνεκα] Sic idem alibi.

v. μὰ] ἐν κεφαλαίῳ μόνῳ. ἐν κεφαλαίῳ, & ἀκρίβως opponuntur. ὑφαίνειν ἐν κεφαλαίῳ μόνῳ dicuntur qui re nondum intellecta ad vultum amici exporrectum & hilarem lætantur.

v. κ'] καμᾶς, *superbus.* καμᾶν indulgere genio & elatum esse. Aristoph. Equit. vbi Scholiast. καμῶσι, τρυφῶσι. τὸ γὰρ & ὅτι ὁ τρυφᾶν λέγεται & γαυριᾶν & μέγα φρονεῖν. aliàs καμᾶν, κάμνειν ἰσχύειν, καμεῖν ὑπομένειν. Poll. Hesych. Suid.

l. c. v. καὶ] πυφωμένων. In quibusdam πυφλωμένων, sed recepta lectio sana est. πυφωμένος, ὁ ὑπερμένος ἢ δύναται, ἐμβροντημένος, ἐξω φρενῶν. πυφωμένης hebeti ac stolido ingenio præditos significare tradunt veteres Grammatici, vt sunt qui fulmine tacti fuere. Moscop. Hesych. qui etiam πυφωτὸν interpretatur ὑπερφυὲς, ὑπερπεφυκὸς.

l. d. v. χαμιθίων.] ἢ σφαῖρα Καλαίνου. Sic voluit interpres, cùm omnes codd. habeant καλάμου. in margine Mss. καλάμου ἢ ἀπὸ καλάμου. Theod. Marcil. vir clarissimus monuit me se monitum, tu consule.

P. 14. l. a. v. καπον.] ὧν τὰς Σειρῆνας. Desumptum ex Odyss. μ. Aristænetus epi. 1. Petro. sat.

v. τὸν] λωτὸν. de quo Homer. Odyss. 9. Eunap. ædes. p. 50.

l. c. v. φῶς] τῷ ἐφθαλμῷν. Sic reposuimus, ratio patet legenti.

l. d. v. ὑμῶν χαῦρος] Hæc clausula interpretatur illud præced. pag. πυφωμένων.

v. ἥκαι] οἱ Ἰνδοί. Nonn. Dionysiac.

v. θεος] μεθύων ὑπὸ τῆς λόγων. Sic apud Philostr. & alios ἔρωτα μεθυσκόμενος.

P. 15. l. a. v. σκιδίωσα σφηκαλεᾶς.] De hac parœmia copiosè parœmiogr. & Erasm.

Ibid. & ἔχε μὴ ἐφῆς] Calasir. apud Heliod. lib. 2. ὡδίνω δ' ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἐκπεσεῖν· ἔπνει αὖ ἔχε & πῶς καλάμοις κρῖ & μῶσιν, εἰ μὴ σοι περισπᾶται. Sic in Lapith.

l. c. v. χολῶ] ὦ πῶς ὦ τοιοῦ, dele prius ὦ. & interpretare ὦ mei *præsentia.* Prouerb. Pind. Pythijs od. 11. πὸ δ' ὦ μοι μοι. Anacr. ξυλίνοις ἀγροκαλοῖς ὦ μοι. *ante pedes.* Terent. Adelph. Sic passim apud Lucian. vt p. 130. & 132. Contrà ἐκ πόδων, vt pag. 212. & passim alibi.

l. d. v. αὐτὸ.] ἢ δ' φωτὸς ὁ ἦχος. Demæneta apud Heliod. lib. 1.

v. Π.] κρ' τὸν κωμικόν. Eupolim intelligit qui hoc de Pericle dixit tanquam oratore eloquentissimo. versus citantur à Diod. Sic. lib. 12.

Περικλῆς Ὀλύμπιος.

Ἥρακλες, ἡρώτα, σιωπῶντα τῶν Ἑλλάδα.
Ῥητῶν τις ἐπικαθίζει δὴ τῶν χείλεσι,
Οὕτως ἁδύλογ, ἢ μόνος τῶν ῥητόρων
Τὸ κέντρον ἐγκαταλείπει τοῖς ἀκροωμένοις.

Cic. lib. 3. de orat. de Pericle loquens, *Cuius in labijs veteres Comici, etiam cùm illi maledicerent (quod tum Athenis fieri liceret) lepòrem habitasse dixerunt, tantámque in eo vim fuisse vt in eorum mentibus qui audiuissent, quasi aculeos quosdam relinqueret.*

v. πας] πᾶν συνεπομένων. Sic pag. seq. ἐκόνειτος, & ἐξύλατα συνέχομαι. ἐξύλατα, *rusticatim, plausu incomposito.* De plausuum generibus dixerunt alij. Hanc comparationem sæpissime vsurpat vt & illam quæ initium facit paginæ 17. quam

nunc otdior.

l. b. v. φιλοσοφίας ἢ πενίας παῤῥησία. Hic vnus è præcipuis Luciani scopus Hic illa in Aristotelem & Peripateticos prælia. Multi in hanc philosophantium paupertatem scripsêre, de quibus Cic. Tusc. 1. & 5. Hanc sæpe mendicantium habitu simulabant, cum perâ, auro, lupinorum vice, plenâ: vt in dial Mort. Piscat. Catapl. & alibi.

v. καὶ] ἀφεὶς τὸ καθαρὸν ἢ δίαιτος. Tangit fœditatem seu malis feritatem siue δυσχέρειαν philosophorũ Lucian. in Lapith. & alibi. Liban. Theophrast. in Charact.

l. c. v. μάλα ἀκολούθων ὄχλῳ,] Refer ad multitudinem officiosorum, siue comitum, siue prosequentium, de quibus nota res. sic pa. 25. & in Catapl.

Ibid. καὶ πενίᾳ ἰσῶμεν. Sic postea τὴν ἐσθῆτα τὴν πενιχρὰν. & pag. 41. πενιχρὰ ἐνδύς, & alibi. Has vestes vocare videtur alibi, τὰ αἰθήρια, quæ in quibusdam Græciæ vrbibus vestes muliebres. D. Basil. ad Gregor. Theolog. Apul. alij. Apud Athenienses meretricum fuerunt. Suid. νόμος Ἀθήνῃσι τὰς ἑταίρας λίτρα φορεῖν. apud Locrenses hoc omnino vetitum. idem Suid. vt & apud Roman. lege Oppia. Liu. lib. 34. luxu tamen glisscente receptum. potest tamen referri, propter mentionem pauonis, ad plumatas, de quibus Tertull. de pall. Achil Tat. lib. 3.

P. 18. l. a. v. ὕπνος] τῷ δακτυλίῳ τὸ πρόσωπον. de horum numero, materia & vsu plenè alibi.

v. ὅτι] δημοσίᾳ πανδήμοις. Sic in Scytha. & in omni ciuitate frugi, aduenæ δημοσίᾳ παρέχονται: qua de re dico copiosè alibi.

l. b. v. ἐπὶ] ἢ τὸ κύπριος ἀνατίθης. Legem ex Suida suprà retuli: aliam causam hîc assignat. Sed hoc ita accipiendum, Athenis ἑταίρας ἢ γυναῖκας ἐθῶσι τὰ δεῦρο ἀφροδισιάζειν, βαπτὸν ἢ αἰθέριον ἔχουσι ἱμάτιον, ἄγνωτας τοῦτο τὸ ἀγαθὸν εἶναι. quòd adfuissent τῇ ἀγορᾷ τῶν Παναθηναίων. hæc alibi copiosiùs explicanda.

l. c. v. καὶ] ἀφεὶς τὰ φύσει καλὰ ζῆν. Per dictionem καλὰ temperat austeritatem dictionis πρὸς ζῆν, *lætari, genio indulgere*: de qua dixere viri doctissimi. Cætera huius paginæ in Gallo.

l. d. v. καὶ διαφθείρων ἀσμάτων] διαφθορὰ ἀσμάτων, quæ alijs παρῳδία μάλα, ni fallor.

v. μαστῷ.] Idem pag. 61. ex Homero. quales perpetuæ parodiæ in Lucia.

v. ἀγω.] πάσας πόλεις τὴν ἀδικίαν καταδίκασαι. Suet. Lamprid. in Alogab.

P. 19. l. a. v. ῥᾴθυμ. [αἰθερίοντας ὀδοὺς. Sic in Amorib. hanc vocem interpretatus sum ad Petro. & alibi hoc opere.

v. τε.] δίψας, Angl. *thirst* quod ferri potest vt & adscripta lectio. quid ἴσχνος ὁ χῶρος dico alibi.

l. b. v. πῶς] Imitatio est Homeri Odyss. λ. verba Tiresiæ ad Vlyssem.

l. c. v. βλ.] καθήσθω ὁ Ζεὺς ὁ Ἑλβεγκὶ. locus est Iliad. λ.

Ἑπτὰ δ' ὁπὸ βυσσὸν ὕδατος Ζεὺς, ἐκ' κύνες,
Ἐκ τ' αἰθριαζούσης, ὁκ τ' ἄμματος, ἐκ τ' ἀνέμοιο.

v. μυσταγ.] μαστίγωσις ὑπηνοκῶν. Hinc dialogi paginæ 167. titulus & occasio.

l. a. v. ρε τὰ ὦτα μηρῷ φαλλάμενον] Sic in Cronijs siue Saturnalib. Iulia. Imper. Liban. Omnes ex Odyss. μ.

v. δρομ.] ὡς κύνων διώκοντι. Hanc crebrò reperit comparationem. vide quæ diximus ad illud Petron. *Grex agit in scena.*

l. b. v. κρίνει] ὁ πλοῦτος, Dei. sic sæpissime Lucian. τῷ πλούτῳ, αἰνῶ τὸν θεὸν ὁ δαίμονες vsurpat, vt monui multis exemplis ad lib. 1. Heliod.

Ibid. παίζειν τὰ περὶ αὐθρώπων. Sic res humanæ τῇ τύχῃ λοιδοροῦσι, ὁ τύχης παίγνιον. Legend. Marcil. ad Horat. Autel. Victor. in Æl. Pert.

l. c. v. ρεκτὰ.] ὡς ἀπολιχάνοντας. de hac diuitis fastuosi nota Aristophan. Plaut. Ipse Lucian. alibi.

v. πειρ.] ὡς Πέρσαις νόμος. Sic de Merced. conduct. & multis alijs locis. de hac adoratione Persica locus dicendi ad lib. 7. Heliod.

v. σώματος.] τὸ σῶμα ὁ τῷ δεξιᾷ. Idem dial. Mortuor. & in Pseudom. patet apud Martial.

l.d. v. ἔκφαν.] γυναῖκας μὲν ἑλληνίδας. Sic in μαλίῃ de Merced. conduct. & in Gallo.

v. μέροι] κύπρις & κύπριδες. Eleganter hoc apud Demosth. ὁ τὴν ἑταίραν ἔχων. αἰνῶ γὰρ φίλων & ξένων, ἐὰν τύχῃ σωφρονίζειν ἕνεκα ἐφοδεύοντ', τῶν κύπριδος & Διὸς ἐχθρῶν & τ' ἄλλα ἃ συμβαίνει πάσχειν, αἰνῶ.

Ibid. ἀκούων.] vt loco Demosthenis proximè citato. Sic ἀκούειν apud Theocrit. in Charit. & κλύειν apud Æschyl. in Prometh. sic apud Latinos *audire*. Horat sat. 7. lib. 2. *audis*. hunc Luciani locum profert Casaub. vbi de officiis salutantium apud Suet.

v. ταῦτα] καὶ τὸ φοινικοῦν ἐκεῖνο ἐλέγειν. Idem de Merced. conduct. & in Gallo & sæpe alibi. De his incommodis sportulæ causa perceptis interpretes Martial. & Iuuenal.

P. 21. l. a. v. πίνω] octo sequentes lineæ crebrò reperiuntur in Lucia.

v. ἔκω] ἐκβοῆς παρέχων ἐφ. φθείρεσθαι. hinc ἐκβοεῖς dicti φθειρόμενοι, vt patet in excerptis Glossar. cap. de Medic. Rectéque apud Hesychium interpretatur φθειρόδης ὁ φθορὰ πᾶς ἐκβοᾷ. Nam voluit Hippocrates πρὸς πᾶς πόλιας φοβοῦντας μὴ λίαν μοῦσαι ἀλλὰ ἢ ἰσχνὸν ἰσχνοὺς νομίζειν.

Ibid.] ὑδὶ νοσῶν χολάζειν. Cogitatione se refert ad Thesmopolidem, qui iam moriturus Eucratis conuiua venerat, vt patet in Gallo p. 710.

l. c. v. χρυσοῦ] οἱ μή τις αὐτὰ θαυμάζει. Cic. in Parad. eod. sensu ipse Gallo.

Ibid.] ἀπαυνίζειν, *vile reddere*: vox satis infrequens.

Ibid.] βδελυχίσασθαι, Hanc vocem interpretatur Vlpian. Demosthenis scholiast. ad Phil. 1. dixi ad illud Petronij *pariete interiecto*.

P. 22. l. a. v. καὶ] τὰ ἐμφορούμενα Repetit hanc philosophorum ἀκαιρολογίαν. Vitar. auct. Pisc. Lapith. & passim.

l. b. v. λεπτὰ.] περὶ ὧν μικρὰ, de quibus tractatum edidit qui pag. 235.

v. φοίνικας] τῶν ἀρετάλων ὄπιθεν. In hos aretalogos plenæ satyricorum paginæ, pleni philosophorum εἰ ἀληθῆς, libri.

l. c. v. κύκεων] νόμῳ ᾗ ἐξ ἀλφίτων. Sic pag. 40. μαγειρικῶν ἐν οἷν παρ' ἑπτὰ πρὸς ἕπτα. & pag. 178. τὴν κύκεων ᾗ, ἐξ ὑ ἀλφίτων, ἐξ τὸ χυλὸν, ἀπὸ ἄλατος ᾗ, μέλι-

ἔλεγον τοὺς δεσπότας, hæc apud Lucian. paſſim. Lucian. ſiue is ſiue alius poëta,

Ἀχὸς Ἀχαιμενίδη γενόμην πάρ, τὸν δὲ Μυσῶντα,
Καὶ πάλιν ἐξ ἄπρου βίστομαι εἰς ἄπρον·
Καὶ γὰρ ὀκεῖπος ἔχει με δύ' ὧτε, & πάλιν οὐδὲ
Οἶδας, εἰμὶ δ' ἄλως οὐδὲις, ἀλλὰ πῆχυς.

v. αὐτῶν] ἐλευθερίους δεσπότας. Ea paſſim in Lucia. ſed præcipuè in Charo. ſiue ὑποκειτ.

P. 23. l. b. v. χαλᾷ] πρὸς δύναμιν ὑπεξαίρων. Talis eſt βδελυρὸς ille apud Theophr. Charact. περὶ βδελυρίας, qui ſolet τῷ ἀναλίσκοντι ὑπεξαίρειν μεῖζον φορτίον ἢ δύναται φέρειν.

l. c. v. ξένοι] & τὰ αὐτομάτως αὐτῶν. hæc προσχαρισματα tangit, de Merced. cond. & multis aliis locis, in quibus hac de re prouerbium explicamus.

v. τὴν ἱστορίαν] Hanc ἱστορίαν multis verbis deſcribit autor de cauſis corruptæ eloquentiæ, Iuuenal. Achill. Tat. lib. 2. Tangit Longus lib. 3 Liban. paraſ. omnes paſſim.

l. c. v. ποθ.] μίαν φωνὴν οἱ Ῥωμαίων παῖδες. Hîc cogor inſtituti mei breuitati fraudem facere quòd locum obſcurum, vt multi ita ego iudicem. B. Briſſo. vir clariſſ. longè hoc de loco diſſerit, & poſtea vir doctiſſimus Guther. lib. de Iure man. Horum interpretationem æquiſſimo Lectori relinquo. ait Nigrinus, ἓν μίαν φωνὴν οἱ Ῥωμαίων παῖδες ἀμφὶ πᾶν ὅλον τὸ ζῆν ἀφιᾶσι, πλὴν ὅτι τὴν ὄψιν λέγω, ἵνα μὴ ἀπολαύσωσι τῆς ἐρημίας ἀλυθίας. Iacob. Micyll. interpres, quòd vnam hanc vocem Romanorum pueri per omnem ætatem veram emittant, eam intelligens, quæ in teſtamentis vſurpatur, quæ petunt ne à ſua veritate depellantur. Quibus verbis, vt equidem ſentio, vult interpres Lucianum intelligi de liberis exhæredatis, variis modis patris teſtamentum infirmare nitentibus, & petentibus vt patrem liceat arguere dementiæ, prodigalitatis, & luxuriæ. Quam licentiam non ſolùm in exhæredatis ſed in omnibus olim Solon, eúmq; ſequuti, legibus ſuis inhibuerant; ſcilicet τὴν παῤῥησίαν μὴ καλῶς ἀγορεύειν. Hanc interpretis mentem eſſe facilè quiuis iudicauerit. Aliud tamen fortean voluit ἀνισμὸς Nigrini, & Ῥωμαίων παῖδας accipi de ipſis Romanis. Ingemiſcunt Romani quòd ſe ſentiunt prohibitos veritate ſua & voce libera frui, ſcilicet prohibitos legibus illis quibus cautum ne in tabulis teſtamenti quicquam elogij alterius famam læderet, niſi ſuorum quos exhæredare leges permittebant cum elogio. Solebant autem, Græci Romanique καταῤῥῆσις, vitam & mores eorum cum quibus grauiora odia & ſimultates habuerant, teſtamento laceſſere, & hac licentiâ nullius exiſtimationi & famæ parcere. & ita in Codicillis Petronij *flagitia Principis ſub nominibus exoletorum, fœminarumque, & nouitate cuiuſque ſtupri præſcripta & obſignata miſſa* Neroni apud Tacit. annal. 16. hanc tamen antea teſtamentorum licentiam ſenatus ſæpe in Principum gratiam inhibuerat. Sueto. Aug. c. 50. *Et tamen de inhibendâ teſtamentorum licentiâ, ne ſenatus quicquam conſtitueret interceſſit.* Huius loci cùm mentem quærerem conſului viri Clar. Iſaaci Caſaub. Animaduerſiones, in quibus hunc Luciani locum acceptum, vt nos interpretamur, deprehendi, quod gaudeo.

l. d. v. μὴ] ἐσθῆτας ἰωνίδας. Cætera huius paginæ copiosè exequitur μιλήτου de Luctu. & dixêre nuper viri doctiſſimi.

P. 24. l. a. v. συμπο.] μετὰ κρήτων. Sic legit interpres, quod ex fide Mſſ. & impreſſorum Codd. retinendum cenſuimus. Monebat tamen Cod. Florent. meus, in cuius margine docti cuiuſdam manu ſcriptum κράτων: quod etiam reperi in amiciſſimi mei viri clariſſimi Petri Golmani Cod. Angl. his accedebat nobiliſſimi Senatoris Burdigalenſis Godofredi Maluyni Primetij calculus: ſed quoniam hoc ipſum ſæpe Lucian. repetit, non auſus ſum tolerandam lectionem mouere, monere ſufficiat. Et vt liberè fatear rarò Græci pluratiuè κράτων efferunt. Cur vino miſcuerint, rationem reddit Dioſcor. cap. 25. l. 1. Hac de re viri doctiſſimi ad Propert. & Martialis amphitheat.

v. μὴν] ἐν τῷ ἀναπίνειν. Inuehitur ſapienter in prodigos & voluptuarios illos Sybaritas, τοὺς ἐν κρεμῷ & κῶμῳ φύσει, οἷς δυσκόλως ἐφηφανεῖται. qui communia naturæ munera faſtidiunt, μόνον ἀγαπῶντες παρέκκλιτον. Tangit hoc Horat. in Satyr. Sic apud Iuuenal. Sat. 11.

Magis illa inuant quæ pluris emuntur.

Sic apud Petron.

Quidquid quæritur, optimum videtur.

Coripp. lib. 4.

Quidquid latet extat honorum.

l. b. v. δίαις.] πρὸς δίραις. Quid de hoc adagio ſentiat Eraſmus iam alij monuerunt. Ego verò legendum putarem πρὸς δίραις, vt ſimilitudo ducta ſit ab his qui in aliquem locum ingredi cupientes vel inde egredi, in ipſo limine ita ſeipſos premunt vt ſibi ipſis ſint impedimento. Hos ſic videtur deſcribere Phædrus fab. 5. li. 2.

Eſt ardelionum quadam Romæ natio
Trepidè concurſans, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi moleſta, & aliis odioſiſſima.

v. βιαζ.] σολοικισμὸν. Solœciſmus non ſolùm in verbis ſed etiam in factis, & ſic aliquando vſurpat Ariſtotel. vnde miror Gellium c. 20. lib. 5. ſcribere ſe apud Græcos hanc vocem non legiſſe.

v. ἡσυ.] τῷ Μώμῳ. Hanc Momi accuſationem ſæpe repetit. In quibuſdam codd. vice huius orationis liberæ legitur hic Iambus,

Μίμφεται τὰ παύρα τοῦ δημιουργοῦ νέου.

l. c. v. ἄνω] ἐπὶ τῇ γνώμῃ. Octauius apud M. Fœlic. huius loci erit commentarius.

v. παυσώμεθα δεκτύλων] Sermo eſt de voluptate gulæ, & ἐφ' ὅσον τις ἀφ' ἡδονῆς ἐλπίσι δρέπεται, & ὅτι μάχεται τῇ φθορᾷ τοῦ, & τίτυ μιᾶδι ὅτι (δ') δακτύλων μᾶλλον ἀκλεοῦμεν. Breue iter huius voluptatis tangit ſæpe alibi, vt Suet. Athen. alij.

l. d. v. παῖδας ἢ πόνον, vt ſequentibus dialogis μῶμον μωμᾶσθαι, πυκτεύειν πύκτην, & ſimilia quibus etiam Latini gaudent.

v. ἡδονὰς] φιλοσοφίᾳ, qui φιλοσοφίας ἐπὶ τὰ χεῖλη ne minimum quidem verarum voluptatum percipere poſſunt.

P. 25. l. a. v. ἀφεὶ] ἐν τοῖς βαλανείοις, nouam, ingreditur narrationem eorum quæ in balneis

fiunt: de quibus dixere ad Senecam, Athen. Apul.

v. ταὶς ὕβρεις.] τὰς ὑπερηφάνους τῶν ἀνθρώπων. Sic in dial. mortuor. pag. 119. ἀνάπλεως πάσης ὑπερηφανίας. in Somnio. pag. 710. Sic in Cynico: ἢ καμοῦσα ὁμοίως ἢ βαδίζουσα, μᾶλλον δὲ βαδίζουσα καὶ ἐξάλλεται, φέρεται δὲ ὥσπερ τὰ φερόμενα, οἱ μὲν ὑπ' ἀνθρώπων, οἱ δὲ ὑπὸ κλινῶν.

v. μικρῷ ἀνφερεῖς] locus ex ambiguo, qualis ille apud Plaut. Amphitruo. act. 1. sc. 1.

Merc. Faciam ego hodie te superbum, ni hinc abis.
So. quonam modo?
Merc. Auferere, non abibis si ego fustem sumpsero.

Voluit Plautinus Mercurius *eferere* quam vocem, quoniam non ad saliuam, interpretes mutauerunt, atque ratio ibi nulla constat nec iocus vllus si librorum lectio retineatur: Superbi ita efferuntur vt aliorum humeris & ceruicibus insultent, mortui superbi sunt quia etiam aliorum humeris elati. hinc propriatim *efferri* mortuorum, vt apud Atticos ἐκφερεῖς. ex his mens Nigrini percipi potest.

v. καὶ] περιόντας γὰρ πιὰς. Hunc locum interpretatur Clariss. Casaub. ad lib. 3. Suet.

l. b. v. ὃ] Φαίακων πάϊος. Tangit hos versus Homeri Odyss. λ.

ὡς ἐφάθ', οἱ δ' ἅρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
κηληθμῷ δ' ἔχετο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.

l. c. v. βαθεῖα] De qua pagina sequente, & de Merc. cond. sic apud Petro. *vulnus ingens.* vtitur crebrò Lucia. hac translatione.

P. 26. l. a. v. εἰ] ὑπολείπω. ἐὰν κῦ βαθὺς, ἀλλ' ὡς ὑπολειφθείσας τρώσεται τὸ ἐξ ὑπολειφθῆς τοῦ ὑπολειφθῆναι· ὡς τὸ λέγω. quale vulnus Menelai lib. 4. Iliad. Sic ipse ὑπολείδω postea interpretatur βαθεῖαν ἢ ἐρχέτην πληγήν.

l. c. v. βαθεῖ ὄπῃ. Ex Il. 4.

l. d. v. βροτ.] τῷ λωτῷ καταρισμένος. Sic in Apol. de Merc. conduct.

v. παὶ post λέγει in Mss. σωπήσας φήμην τὸ ἀρχαῖον.

l. d. v. λαὸν] ὡς μέσον τῆς πόλεως. Hoc prouerb. etiam in Achill. Tat. lib. 2. dico ad Heliod. lib. 4.

P. 30. l. a. v. σου] ὑπερκαθημένης τοῦ θαλ. Mss. ὑπερκαθημένοι μοι τοῦ θαλάσσης.

l. d. v. πᾶν.] παρεπαίσιν Mss. παρεῖς πᾶν. Cætera huius dialogi interpretantur autores libri de cruce.

Ad Timonem.

P. 31. l. a. v. Ζεῦ φίλε] Exordium ab attonitis poëtis. οἱ σωφρονιστῶντες colunt Ἐ Ἐφέσιον, φίλον Φίλιον, ὡς τῇ μιᾷ πάξει Σπαρτῶν, ξένιον Ξένιον, ὡς ὅρκιος σωφρονίας πεπαιδευμένης Ὅρκιον, οἱ διέμφυλοι Ἰκέσιον, οἱ ἀδελφοὶ Ὁμόγνιον. Interp. Sophocl. ad Aiac. Mastig. nomina collecta ex varijs Iouis officijs, de quibus alius locus dicendi.

P. 33. l. a. v. χρ.] θρυαμίδα. Copiosè de hac voce doctissimus Christia. ad vesp. Aristoph. Pollux.

v. ῥιζ.] ὑπὸ Μανδραγόρᾳ de hoc Prouerb. paræmiogr. de Mandragora, Dioscorid. Hesych.

l. c. v. ῥιζ.] ἀπ' αἰγὸς. Sic in dial. Iouis & Cupid. & ἡδον. κρισ. & Bis accus. passim denique.

P. 34. l. b. v. πχ.] πάλιν παλαιᾷ πυρᾷ. Prouerb. Idem de Merced. Cond. p 253. & alibi.

v. ὑπ'] σωτῆρα & διορίτην. Voces quæ iungi solitæ, de quibus ad Heliod. lib. 2.

l. d. v. ἀλ.] πάνδημον. Totus Homericus hic dialogus, in eo tamen Aristophanis multum inest.

v. ἀμὰ.] ὑπὸ Κρητῶν. Callimach. ὡς Δία, & tangit illud alibi Lucian.

P. 35. l. a. v. ἀδ'] ἑορτάζειν τὰ Διάσια Ἀθήνησιν ἱερὰ τοῦ Μειλίχου Διός, μητὸς Ἀθηναιέων φήτορος. Ἀπεμάσσεις δὲ ὁ Ἀχαρνεὺς διαφέρει τὰ Διάσια, ἀπὸ δὲ τοῦ Μειλίχου Διὸς ἑορτῆς ὀνομάζει λέγων. Vide hac de re Scholiast. Aristoph. ad Nub. Sic ἑορτάζειν τὰ ὑπόπτια. vt apud Long. ποιμ. lib. 2. & Lucian alibi quod aliis notatum.

l. b. v. καὶ.] κόρεξι & κόναξι Idem passim dial. Mort. Sic vocat σκόρπιος & κόλακας. dictum antea ex Demosth. ad pag. 20

l. d. v. ὅλ.] παίρων τι & αἴρων. Ex Homer. 2. Iliad. quæ repetit multoties.

P. 36. l. a. v. καὶ λόγων ῥῆσις.] Sic in omnibus dialogis: hæc enim Luciano subiecta materies.

Ibid. ἐπιπλάσσων.] Nullum verbum æquè Luciano frequens. Sic p. 221. 248. 249. & passim. ἐμπλὰ τὰ λοιπὰ ὅσα παραπλασσόμενον ἀκαλύπτων, ἀπεμπολοῦν, πεπλασμένον. Interp. Sophocl. ad Aiac. Flag. Hesych. Suid. Poll.

v. πλὼ.] μεγάλῃ τῇ φωνῇ Sic passim inducit Pseudophilosophos suos μεγάλῃ τῇ φωνῇ κεκραγότας, magna & tragica voce sibi inuicem obstrepentes.

v. ἀμὰ.] ἀμᾶς τοὺς θεούς. Ead. in Ioue Confut. & Tragœd.

v. ὡς τὸ Ἀτάκτων. vide Suid. & Hesych. verbo ἄκακος.

P. 37. l. c. v. καὶ.] Δακάλου παρηνέσεως. Sic postea Δακάλου παραίνεσις. dial. Deor. & de salt. vbi in quibusdam edition. Δαι. ἢ παραθήκης ἀπομιμήσεις, μυθοποιίας.

Ad Judicium Vocalium.

l. b. v. ὅτι ἀφώνους] Argumentum illud deest in Mss. autoris tamen censendum est.

P. 28. l. a. v. ὅτι τὰ ἀμαπῶν] Mss. τὰ ἀφώνων.

v. γραμμ.] ὦ ἴσον ἢ κοῦφ τῷ φύειν. Angl. φύφ. mendosè. patet postea verbo φύειν sæpius repetito. post φύειν addenda λοιπὰ γράμματα. quæ dictiones scriptæ in margine vnius Ms. sic lin. seq. & pag. 30.

l. c. v. ῥῶ.] πιστήριος. apud Atticos πίστλης & πιστλήρια, & litteræ inuicem mutabiles λ. ρ. priorem tamen vocem neminem legisse puto.

v. μᾶλλον] ἢ μᾶλλα. Locus corruptus, sed cui non medeor.

l. d. v. δίγα.] Κάδμος. hac de re copiosè vir clariss. Iust. Lips. ad Tacit. Claud. qui hæc omnia diligenter exequitur.

v. ἢ τῇ πάξει μόνον] Mss. πὶ ἐν τῇ πάξει μόνῃ, quod idem.

P. 29. l. b. v. ἐκβῶσι] Mss. ἐκβῶσαι, ὅτι βίαιον καὶ ἀφόρητον.

v. βδυὸν] Κυβίλῃ. dico ad Pausan.

v. λᾷ] πλείονος. Sic Iulia. Imperat Misop. de Lutecia. Mendose in Mss. πλέονος.

l. c. v. τῷ] σωτῆρας ὄμνυ. desunt in Ms.

v. μῆνι] ἀπελφόδαμνα βλέπειν. ἀπελφοδάμνας μὰ μόσας τὰς ὀφθαλμούς. σπαραδάμνιλλον τὸ στραβὸν ἢ μίαν τὰς ὀφθαλμὰς, τὸ πονηρῶς βλεφαρίζειν, ἰπνοπὸν ἢ ἰπνωπίζειν. Schol. Arist. ἰπνωδ. Hesych. Suid. Poll. aliam tamẽ etymologiam proferunt alij Grammatici, de qua postea.

l. d. v. ἐ] ἐν τῇ φάτνῃ κύων. Sic alibi Prouerb. κύων ἐν φάτνῃ, sic sæpe vocat Philosophos & præcipuè Cynicos, obuios insequentes. Repetit illud, aduersus Indoctum.

v. πίεσον] πρὸς ἁμαυρὸν τὸ ἓ μ. λυχνίδιον. Hunc locum imitatus est Apul. lib. 2. Milesiorum vbi de Milone hospite suo Lucian. p. 722.

P. 38. l. a. v. αὐτὰς] ὅτι εἰς τὸ φῶς ἀφεώρτας. Hoc omne Pluti mutuatum ab Aristophanis Pluto. tu consule. Tangit idem in Catapl. in somnio & alibi.

l. c. v. κίας] ὁ τὸν ἀλέκτορα. εἰς τὸ ἀπερμάτον γυναῖ, vt ait Hesiod. εἰς ὀρὸς ἢ γυνῆς.

l. d. v. ἱερ.] ἱέρειαν τῆ Θεσμοφόρω. Æschines Demosthen. Æschyl. quales Vestales.

v. καὶ] στιγματίας. Frontem litteratus hoc charactere ΦΦ. ἁπλῶς pro seruo, vt Catapl.

P. 39. l. c. v. τῶ.] χωλὸς ἀμφοτέρας. ἀμφιγυήεις. Vt Vulcan, Homericus. Aristoph. in Plut.

l. d. v. λοι.] φρέαρ βρέχει. Sic fine huius dialogi.

v. τίμαρε] δὴ λευκῆ ζεύγνυς. Sic de Merced. cond. dixi ad Heliod. fine operis.

P. 40. l. a. v. λιδόρα.] πτερόεντα τὰ ποδία. Ex Iliad. β. In vaticinatione Calchantis.

Ibid. ἀφαιρεῖ] Anglic. ἀφαιρεῖ & αἴρεῖ. Tangit autem veterem testamẽtorum formam & literarum de qua alibi.

l. b. v. λαξ.] ὁ παιδικῶν ὄμως: Id. Dial. Mort. interpretes Martial. & Petronij.

v. μὴ] πῶς Περσῖ: Dixerunt ad Persium viri clarissimi: de his nominibus copiosè Aristoph.

v. ἰχθ] ἰχθύας ὁ μαχὼ ἢ σαγήνας. Ælia. hist. animal. Prouerb. sic id. Piscat. inde σαγηνοδίωξ.

l. c. ὀδὲ] ὁ μὲν δίμορφότερον. Id Dial. Mort. & copiosè in Somnio vbi de Simonide.

l. d. v. ΕΡ.] ὁ χὶ Λεπτίδου κατηγορῶν. Hac de re oratores Græci. Idem Ioue confutat.

P. 41. l. a. v. οἱ] οἱ ἐ Ἑρμοῦ. Sic pòst hoc Dial. Inde cognomentum Mercurii κριοῦος. pag. 46.

l. c. v. ἦλ] βακτηρίαν πόθεν. Ex Homero, vt postea πτερῶν καὶ ἀνεβάτην, quod ex eodem est.

v. ὁμοῦ.] κορυβαντιᾶν, corybantiare, vt ex Plinio docet μανικεῖσθαι Scalig. ad Catull.

P. 42. l. c. v. ἀπ.] ἐξώδης: Cod. Angl. ἰξώδης. vtrumque rectum, ἰξώδης tamen legit interpres.

l. d. v. μὴ] ἐχέμυθος ἢ χλαμύδος ἢ Lacinium dicens. Dixi ad Petron.

v. Υπερβόλῳ πῶς ἢ Κλέωνι: Aristopha. in pace.

v. ἀφεὼς] ἑρπετὸν. Malè Basil. edit. vlt. ἑρπὸν, vt & quædam aliæ edit.

P. 43. l. a. v. πατ.] Ἀπαφίτας: Homeric. Patet Dial. Iouis & Merc. postea.

l. d. v. βαλ.] τῆς βαλῆς. Qualis gleba Ægyptia: de qua copiosè Achill. Tat. in Clitoph.

v. φατὶ] ἀμφότερος μισῶ. Inde cognomen μισάνθρωπος pag. 47. Interp. Aristoph. ad Aues &

Lysistr.

P. 44. l. c. v. ὑπ.] ὑποπόδιον. κλακτόν, ἀπατῶν Interp. Aristoph. Acharn. Hesych.

l. d. v. ἐφε.] ἔστι ἀπόκλησις ἀπὸ. Ex hoc Homeri Il. 3. versu,

Οὐ γὰρ ἀπόκλησιν ἔτι δηρὸν ἐσσεῖται ἀέθλου.

Heliod. lib. 5. Apul. Apul. 1. Casaub. ad Athen. c. 25. lib. 1.

P. 46. l. a. v. ἰαχ.] ὦ χρυσὲ. Iambus: cætera ex Pindaro. 1. Olympionicarum.

l. b. v. ῥίον.] ἃ ἐν Διὸς ἀποδήμοις. De quibus in Charonte, dissertatione Solonis & Crœsi.

v. πη.] πρὸ Ῥαδαμάνθυος αἰωλῶνας. Longus lib. 1. & 2. propriè dicuntur αἰωλῶναι & αἰωλοῦσθαι vt notauit Clariss. μαιωλεῖται Isaac. Casaub. ad Athen.

l. c. v. δουῶ.] Δωδώνη. Ex formula ἀφικόμενος quam passim imitatur.

v. ζῶλον.] κυνὸς ἢ ἀλφῶ. Sic postea in Saturnal. μύεται κύων, quorum victus, vt suum, μυοφόνος.

l. d. v. φυλάττῃ ἢ & φεύγῃς.] Sic in Catapl. Demosthen. Thucyd. Heliod.

P. 47. l. b. v. αἴχμη γὰ] Inde laqueus illi paretur: laqueus pro quolibet mortis genere. Vt alibi obseruamus.

l. c. v. πε.] Γναθωνίδης ὁ κόλαξ. Hoc nomen parasiticum. Terent. Liban. Long.

v. σφόδρα ἰσχνὸν] Copiosè Clariss. Casaub. ad Theophrasti Char. pag. 281.

v. αἰδῆ.] δεινοπάθειαν, Sic antea δεινοπαθεῖν ῥήτορας, quod epitheton philosophis passim accommodat.

v. κεφαλ.] δεδυσώπηται. de quibus fusè Clariss. Marcil. ad Horat. Alij ad artem poëticam. Gl. Mss. δεδυσωπημένος ὑμᾶς εἰς Διόνυσον.

P. 48. l. a. v. δεπ.] ἰχαίνει, sanguinem sedans. Vox medica. Hippocr. Galen. vt ἰχαινὸς ἰχαίνει, Tzetz. ad Lycoph.

v. κολακ..] βδελυρώτατος. Impurissimus. Legend. Casaub. ad Char. Theoph.

v. ἰαφ.] ὁ δεινὸν τὸ κύκλον. eodem prouerbio passim vtitur. Sic in Cynis.

l. d. v. χθη.] ἀργύριον τὸ πολεμικὸν. pecunia primùm bellica, dein χρήματα εἰς θεῶν πομπὰς καὶ ἱερεῖα διδόμενα τοῖς Παναθηναίοις καὶ Διονυσίοις. Hesych. hæc autem pecunia diuidebatur in solos ciues vt pararent sibi κατασκευὰς & alia vel ad sacrificia vel ad spectacula necessaria, vt patet lin. seq. distributio videtur μισθὸς ἐνίοτε τοῖς οὐ πᾶσιν ἀλλὰ φυλῆς πολεμικῆς ἑκάστοις μέρος, οἷς δοκεῖ Demosth. ex quibus verbis non omnibus ciuibus distributum videtur τὸ πολεμικὸν, sed τοῖς πολεμικοῖς. Vocabant autem πολεμικὰς τὰς τῶν πρὸ ἀπαρχὰς ἀπαγομένας, εἰσφορωτέρας. Hesych. siue πολεμικοὶ ἢ πολεμεῖ erant oratores illi quos extra fines ad sacra, vel ad trium dierum continuorum ludos, vel ad oracula Senatus mittebat. Sept. flor. Christia. ad pac. Aristoph. Locus alius hac de re fusiùs dicendi.

v. μίγα.] τὸ ἱέρεμα ἀπὸ Δελφῶν. Ex Pindaro, ἱέρεμα.

P. 49. l. a. v. ἀφ.] πτόλεμος. Ead. narrat. pag. 243. siue de Merc. cond.

l. b. v. ἀπ.] ἐν τῇ ἀκροπόλει. Dixi ad illud Petro.

vident Tritonidis arces.

l. d. v. ἀπ'] ἐπιδόσιμον διορύξας. ἁπλῶς Interpres *effosso ærario.* Sed aliud voluit hîc Demeas. cùm enim dixisset πλὴν ἐκρύπτων ἀσήμους, subiungit ἐπιδόσιμον διορύξας. Nam ἐπιδόσιμοι locus erat ἐπίσημα τῆ πόλει ἐν καλυβίῳ Πολιάδος ἔχων δύσεις, ἵνα ἐν ἡσυχαστηρίοις. Interpres Aristoph. ad Plut. Lucia. Herod.

P. 50. l. a. v. ὃς] ἐκπώματος ἐ πώματα. Character philosophi, quem passim proponit, vt βίον ὠν. In Piscat. in Catapl.

l. b. v. πολὺς] κίνημος τὸ βάδισμα. Sic in Harmon. βαίνειν ἐν ῥυθμῷ. Dixi ad illud Petro. *Incessus iste compositus.* Sic in tractatu de Saltat. & in Demonact. vita. & antea.

v. πυρρ.] τὸ ὀλυμπιάς ἐπαινῶν. φιλοχέμαζοι isti philosophi ἐ ῥυπαροὶ πλὴν καρδίαν, nihil aliud in his dialogis laudant quàm τὸ ὀλυμπιάς. Sic pag. seq. & passim, quibus tamen nihil vsquam satis.

v. μαχάλλω πλὴν κύλικα] Sic Lapith. τῷ ζωροτέρῳ *amariore.* amabant calices amariores. μαχάλλω autem videtur esse κύλικος εἶπμα, vt apud Virg. l. Æn. Achil. Tat. lib. 2.

l. c. v. ζόμφος.] τὸ ῥῆμα ἀπλῶς. vt in Lapith. & Merc. Cond. quod pag. 22. dixit ἐμφανῶς πᾶν.

v. κῶν] τὸ σκύφιον. Generaliter pro catinis apud Aristoph. vbi tamen interpretatur τὸ σκύφιον εἶδος ἐξυδάτου, ad Pac. ad Concio. aliter etiam Hesych.

Ibid. λιχανοῦ] De indice digito, siue λιχανοῦ, Casaub. ad Athe. c. 13. lib. 1.

l. d. v. κοὶ] ἐπιστραπιζόν. ψαλίζων ἐ μαδὸν ἀναξῦον καλῶν. Interp. Aristoph. ad Nub.

Ibid. ἐπὶ ἔμπας. Idem Lapith. de his vomitibus copiosè alibi.

P. 51. l. a. v. κῆ] γαστέα. Hanc passim nugonibus istis exprobrat vt in Piscat. in Catapl.

v. παίδας] τὰ ἐς μαγειρεῖα Βρέντα.

l. b. v. καὶ] μάζα. Pro quouis genere panis. remiorum cibus, vnde mirum, Carionem μάζαν accepisse pro delicatiori cibo. Fuere quidem μάζαι in delicijs sed compositæ. Aristoph. Hesiod. Athen. Hesych. Suid.

v. μὲν] δόμον. Male δομὸν antea, qua loquendi formula passim vtitur.

v. ἢ] ἢ καρδίαμον. Dixi ad illud Petronij *Nasturcij succum.*

v. κλῶν] ἐπικράνους. Fons Athenis qui ab alijs dicitur καλλιρόη. dequo interp. Aristoph. malè apud Hesych. ἐπικράνους dicitur. hac de re legendus Thucydides qui rem totam indicat. & Portus interp.

Ad Prometheum.

P. 56. l. a. v. Ὁ μὲν Καύκασος] Quid legerit Ottomarus Luscinius huius dialogi Interpres, non video, omnino aliud legisse statuendum est. sat monuisse.

l. b. v. ζωστ.] ἀνεσταυρώθω. *crucifigatur*, inde Caucasus dictus crux, monuit Lips. tract. de Cruce, ταυρὸς postea.

v. ἀνὼν.] κάπαιρε. κάπζυρε Angl. vt *exesiscopuli* apud Senec. Hercule fur.

v. πλὴν.] ἐκρυπόλιν μόλις ἐφάπαξ. ἄπορος, inde attæ qui inter ambulandum stare nesciunt. Casaub. ad Suet. Tiber. c. 1. tales sunt Medi, qui, ἐπὶν κτυπῶσι τὴν ἵππον, ὥσπερ οἱ ἐπὶ τῆ ἀκατίῳ βαδίζοντες, μόλις βαδίζουσι. Lucia. Dial. Mort. p. 150. In Mss. legitur μόγις quod idem est.

P. 57. l. a. v. λεῦς] ἐσῶ καλύψας ἀφῆκα ἀκμή. Idem de Merc. Cond. habet autem accusationem omnem hanc ab Hesiod. t. ἔργ.

l. b. v. ἐ] ἀνάγκαι ἀμάχαις. Vt Dial. Mort. ex Homero.

v. πε] ἐ ἐκ Πρωταγόρου σπουδαίου. A Platone in Apol. Socrat. οἱ ἐμοὶ δοῦ μὲ κρῖ τὸ δίκαιον ἐ ἄξιος πολέμου, τίνα πρῶμαι ἐ ἐκ τοῦ Πρωταγόρου σπουδαίου. Tangit alibi. legend. Dionys. Halicar. lib. 5.

P. 58. l. d. v. ἐπν.] ὡς μεσαίαν. Sic in Timo. & Toxare.

P. 59. l. a. v. κατεμυκτήρισεν] μισῶ μιάρματα σκυμνάτια. Id. in Lapith.

l. c. v. ἐπικε] πλεῖστα ἐργάζεται. Anglic. πλειστῶν τε ἐργάζεται.

l. d. v. μοῦ] ἀξεπλεμάσαν: scribe ἀξεπλεγμάσαν, vt in Anglic. Cod. & ita rescripseram. tangit coquos catillones quorum supplicium flagella, crux, candens lamina. dixerunt interpret. Martial. & Horat.

P. 62. l. a. v. ἐχετ.] ἐρῶμαι. Sic in Timone. Hanc vocem interpretor alibi. Reliqua huius Dialogi apud Homerum & dial. seq. cuius tamen finis alius videtur à fine huius dialogi.

Ad dialogum Amoris & Jouis.

P. 65. l. c. v. σεκε.] ἐχαμόπους τὸ ἰαπετῷ. Sic pag. 72. ἐ ἰαπετῷ φρενοβλαβέστερον. prouerbialiter.

l. d. v. πτε.] σάτυρον, ταῦρον, χοῖρον: Sic pag. 82. Inde Iuppiter πολύμορφος, dial. Ven. & Cup. pag. 77. & pag. 193. & Dicaster. & locis innumeris huius operis.

P. 66. l. a. v. φτε.] κεμάντιν. Iul. Poll. lib. 2. cap. de Tonsorib. Philost. Heroic. & lib. 1. Anthol. Apoll. Rhod. lib. 2. *Iasonium Deum* pro Apolline. Propert ecl. 11. lib. 3. Stat. de Coma Earini. Horat. atque illi χρυσὴ Κόμη. Ælia. πολ. c. 21. lib. 1. Id. p. 81. & Pseudom. hæc notissima.

v. ἀπ'] καθαιρῆς βοτρύχους: Sic post, *Calud* πολλοὺς καθαιρῶν, pag. 69. & 204. vide Brod.

v. μέλες] τὴ μίτρα. Sic dial. Iuno. & Iouis. Virg. 4. Æn. Senec. Herc. fur. μίτρα κεκρυμμένος χαιτῶν. leg. pag. 83. ἀναμίτρους Long. lib. 1.

v. ἐπὶ] ῥυθμὸν βαίνει. Vt antea. dixi alibi.

l. c. v. ὃ] ἐπὶ νότῳ. Sic dial. Noti & Zeph.

v. 1. συζύγια ἐς πλοῖα. Sic pag. 98.

Iouis & Ganymedis.

P. 67. l. a. v. ου] οὐδεμία πλοῖον ἔχει. Id dial. Pan. & Merc. in Bacch. in Bis accus. Cætera ex Orpheo Hymno Panis. Longus lib. 2. Achill. Tat. lib. 7.

v. καὶ] ἔπορχα. Ex Theocr. qui ὀπόρχαν dixit. ex eo multa sunt huius dialogi.

Ibid. τὸ σπήλαιον. De hoc antro Dial. Pan. & Merc. & Bis accus. tangit Long. lib. 2. Aristoph. Achill. Tat. l. cit.

v. ἐπὶ

v. ἦλυ] ἐπὶ ἕλμον τὸ πρὸ Γαργάρου. Huius arcæ meminit Homer. Il. 9.

Γαργάρου, ὅθι δή οἱ πάμπρωτα βωμὸς πυκινὸς τε τέτυκτο.

P. 68. l. a. v. ἐπὶ] ὅτι τῇ πλάζουσι πτήξει. Sic apud Heliodor. lib. 7. sic fine huius Dialogi, ὡς χὴ ὁρίζειν τὸν σκύφον.

v. δίαυ] διαύξειν. πειράσειν ἔκτομα ἀπὸ τῆς διαυῆς. Schol. Theocr. Hesych. legit διαύξειν, & interpretatur πειράσειν ἢ σκύφον.

P. 69 l. b. v. πς] ἀπολαβὼν. Aufferens ἀπολαβὼν αἰτὶ τῆ ἁρπάζει, sic ἁρπάζει ἀπὸ τῆ σίματος. Long. lib. 3. Stat. de Glaucia.

Inceptas quis ab ore dapes libatáque vina.
Auferet, & dulci turbabit cuncta rapinâ?

l. c. v. ἴυγξ] κεκρύφαται τὸ χεῖλη. Notabam has amoris ineptias ad Heliod. lib. 4. Eustat. siue Eumath. de Ilmin. Agath. in Authol. Long. Tat.

l. d. v. παῖδ] ἡλυδρίας. ὁ καταπλακώδης, τὸ ἡλυμὸν δηλ πως ἐξάγειν ὑδατώδ. ἡλυδρίαν τετραπλάσιαν εἶπεν. Interp. Aristophan. Θεσμοφ. sic antea ἡλυμίτης. Hesych. Suid.

P. 70. l. a. v. λις] ἅλιον τῶ πάντας. Sic apud Hesio. scut. Herc. τὸ αφι πολυφίλτατε θεῖνε.

Iunonis & Iouis.

l. d. v. ἰσὶ] ὑβεισὶς γὰρ ὤν. Clariss. Heyns. ad Max. Tyr. dixi ad Petro.

P. 71. l. b. v. αὐτ] ὁ βῆρος. Sic Dialog. Apoll. & Bacch. Long. lib. 2. Heliodor. lib. 4. & pag. 94. ἀπὸ τῶν ἀρχαί.

Apollinis & Mercurij.

P. 73. l. a. v. π] In Cod. Florent. scribitur ἦλθε δὲ τὸ σωτῆρι.

v. κάτω] μὰ ὦμαι ἴωπτ. Nescio cur mutatum, sic enim reposueram. Prouerb. de quo Aristopha. alii, συνολοίσεσθαι μὲν ὄφελε τὸ μὰ ὦμαι ἴωπτ. Verum tamen Atticum est, & vtitur Dialog. de saltat. pag. 501. Solœcismum notarunt Grammatici.

P. 74. l. b. v. ρα] ἀδυνάτων ἐρᾷς. Vulcanum tamen habuisse Mineruam τῷ ὁμῷ γαμέτῃ. Testatur oraculum Byzantinum

Νῆσος πὶς ἔστι φυτεύσιμον ἅμα λεχοῦσα
Ἰδμὼν ὁμῶ ᾧ πρῶμνον ἐσ' ἠπείρου φέρουσα:
Ἐνθ' Ἥφαιστος ἔχων χαίρῃ γλαυκῶπιν Ἀθήνῃ.

P. 75 l. a. v. ζηλότυπος] Sic antea Dial. & Iou. & de sacrif. p. 184. Senec. herc. fur.

l. c. v. δεῖν] ἐς τῷ Νύσαν. Callimach. hym. Iouis.

Ibid. ὃς αὖ] Angl. ă.

l. d. v. σας] αἱ ὧραι. Ex Homero.

P. 76. l. b. v. τον] ἀποκοιμᾶται, κοιμᾶσθαι, συνεῖναι, κοιτωνῖτις, καθεύδειν, verba quibus vtitur, pro Latino *solere*.

v. μὴ ἴσασι] Malè Angl. μήσασι. Nullus enim sensus esset.

P. 77. l. a. v. εἰς] ταῖς πηγαῖς τῆ σανδάλω. Sic Dial. Iouis Herc. & Æsc. dixerunt ad illud Pers.

Solea puer obiurgabere rubra.

Sic pag. 79. & sæpius.

l. b. v. τῷ] ὑπτιαζομένῳ. Sic de Merc. cond. p. 225 *laxa cernix*, Pers. sic ὕμμα κεκλασμένον.

Veneris & Cupidinis.

l. d. v. αὖ] καθαίρεις. Dixi ad Petro. Clar. Cas. ad Theophr.

P. 78. l. a. v. ὀλ] οἱ Κορύβαντες. Dixerunt ad Claudia. 1. de rapt. pros.

l. b. v. αὖ] ὅλη. Tota, *vt totus in armis, totus venisti.* Petron.

l. d. v. φαρμακία] Interpretatus sum ad Petro. *Pharmace respinde*, sic pag. 89.

v. το] ἐκκαθαίρων ἢ ἐλαύν. Sic p. 190. quo loci Cynicæ sectæ Deus præses Hercules.

P. 79. l. a. v. ῥιζοτόμος] Huius nominis tragœdiam fecit Sophocles ex qua versus citat Interp. Apollo. Conuicium est in medicos, qui etiam, vt hic Æsculapius, Agyrtæ dicuntur.

P. 81. l. c. v. δίαν] ξανθοκυῆσα. Sic pag. 94. Dialog. Apoll. & Bacch. p. 94. Ouid. 3. de Ponto Achill. Tat. lib. 8.

l. d. v. πω] πάντα ἰδόντας. Callimach. hym. Apoll.

τύχοι δ' ἀμφιλαφὴς ἥπερ πάρος ἔσκε Ἀπόλλων.

Apul. Florid. 1. Aristoph. in Plut. Orpheū. Homer. hym. εἰς Ἀπολλ.

v. μως] λοξά. Momus in Apollinem ὀλοσχερ. Sic in Alexand. sic in Ioue: Tragœd. & passim Λοξίας Apollinis cognomentum.

P. 82. l. a. Μαρσύας] Apul. loc. cit. Iul. Imp. Epist. ad Iambl.

Iuno. & Iouis.

P. 83. Repetit omnia huius Dialogi in Batch. Eurip. Nonn. Ouid. alii.

Amoris & Iouis.

P. 65. l. c. v. φρω] ψηχαίτερος τῶ Ἰαπετῶ. Sic pag. 72. τῶ Ἰαπετῶ πρεσβύτερον. Prouerbialiter.

l. d. v. πτη] σώτηρα, παῖδα, χρυσὸν. Sic pag. 82. Inde Iuppiter πολύμορφος. Dial. Ven. & Cup. p. 77. & pa. 193. & dicaster. & locis innumeris huius operis.

P. 66. l. a. v. φτη] κομήτην. Iull. Poll. lib. 2. cap. de Tonsorib. Philost. heroic. & lib. 1. Anthol. Apol. Rhod. lib. 2. *intonsus Deus* pro Apolline Propert. El. 11. lib. 3. Stat. de Coma Earini, Horat. atque illi χρυσοκόμης Ἄρτεμις. Ælia. nat. c. 21. li. 1. Id. p. 81. & Pseudom. hęc notissima.

v. δὴ] καθυμάδες βοερύχους. Sic post ἔα δὲ πώγωνα καθυμάδα p. 69. & 204. vide Bud.

v. μάδες] τῇ μίτρᾳ. Sic Dialog. Iunonis & & Iouis. Virg. 4. Æn. Senec. Herc. fur. μίτρα κομᾶς γυναικῶν. leg. p. 85. ἡλυμίτρης. Long. lib. 1.

v. ἐστὶ] ὄρυβμα βαῖτ. Vt antea, dixi alibi.

l. c. v. π] ἴσω θεᾶς. Sic Dial. Noti & Zeph.

v. σαζέτω] τὰς πλοκάμους. Sic pag. 98.

l. a. v. ου] σύεσκε νὺξ ἰδέ. Id. Dial. Pan. & Merc. in Bacch. in bis accus. Cætera ex Orpheo hymno Panis, Longus lib. 2. Achill. Tat. lib. 7.

v. ᾧ] ὑπορχ. Ex Theocrit. qui ὑπόρχημα dixit, ex eo multa sunt huius Dialogi.

Ibid. τὸ σπήλαιον] De hoc antro Dialog. Pan. & Merc. & bis accus. tangit Long. lib. 2. Aristopha. Achill. Tat. l. cit.

l.c.v.αὐτ] ἄωρα ἐμφανίζει. Aristæn. ἄωρα τὰ ἀδόκητα καιρὸν ἐνεχόμενα. Interp. Aristoph. Achar. dixi alibi. Habes hanc historiam Dialog. Mort. & lib. ver. hist.

P. 91. l. a. v. βαρβαρίᾳ] Phrygi. notum. Iidem Barbaricarii & Phrygiones l. 7. Cod. *De palat. sacr. largit.*

v. δύο καλά. Malè antea δὸ καλά.

Ibid. Ἵμερος καὶ Ἔρως] Dixi ad illud Petro. *in desiderium, in voluptas*: sequens Dialogus totus Homericus est.

P. 93. l. b. v. χαῦ] μονοκὼλ τὰρ εἶμι. Sic in Bacch. & Δικαιαρ. Copiosè Nonn. Dionys. Interpret. Theocriti, & Virg.

l.c. v. συρ] παῦ καιρόν. λαμπρὸν, ἡδὺ, vt in schol. Theocr. Idyll. 7. καιρὸν τόπα, λαμπρὸν, ἡδὺ, μετὰ ῥεγχῶς. τὰ γὰρ ἐξοχὰ τῶν ἰδιωμάτων ἰδιωϊκὰ πλὴν μόνων. Tangit aliam interpretationem, & hæc verba Micyll. interp. in quibusdam libris legitur καιρὸν, sed καιρὸν, verbum rusticum, vt in Lõgi πωλῶ. δύσκωφος autem ἐκλέγεται καιρὸν τὸ βαρὺ ἢ τὸ ἀχρεῖον τοῦ πνεύματος· αὖ γλῶσσα ἡ ὑπὸ κεφαλὴν σκληρὸς διαπνευμένων. *testarum sonitum*. Qua de re viri Clarissimi Isaac Casaub. ad Suet. Theod. Marcil. ad Pers.

l.d. v. κη] ἐρωτικὸς γὰρ εἶμι. Sic Pan dictus φιλοπαρθένος, Achill. Tat. lib 8. & ἐρωτικὸς. Long. lib. 2.

v. πῖνε] Ῥῶν. Suid. in Pitus: Nonn. Dionys. lib. 2. Propert. lib. 1. Malè in quibusdam Ρωπῖ. in Anglic. Πυθῖ.

Apollinis & Bacchi.

P. 94. l. a. v. ἢ] πέρα τῶν δύο πόδων. δηλ. τὸ ὑπερμέγεθες τῶν ἀδύτων. Dixi alibi, vocant ἀκροπώδια: de qua dictione alibi.

l.c. v. πῆ] Συνδειπνήσῃ. Sic in Gall. καθάπερ ἄλλη ἑορτὴν συνδειπνήσῃς. Heliod. lib. 1. & 2. Casaubo. ad Athen. Herald. ad Mart.

l.d. v. ρα] ἐπιχρήσῃ. Sic bis antea dixit ἐπίτεσε. Sic Eustath. lib. 5. Ilm. & Ism. καὶ ἃ δρᾷς ἐπιχείρεσιν ἱερωσύνης. Heliod. lib. 1. ἐπιτεῖναι ὅσον τὸ ἀθυμότατον. Sic Latinis *tentare*. sic pag. 93. τῶν αὐξῆν ἐπιθαίνειν. Cod. doctissimi Golmani ἐπιχρεῖς.

Mercurij & Maiæ.

Hic Dialogus omnino turbatus in mss.

P. 95. l. b. v. δὴ] ψυχαγωγῶν. Hinc Mercurius ψυχαγωγὸς, νεκροπόμπος, ψυχοπόμπος, πομπαῖος, πομπαδίς. quod facere credebatur virtute virgæ, de qua pag. 73. & 146. Iulia. Imp. passim. Eadem virtus Plutonianæ virgæ Pindar. Od. 9. Olympion. eadem Horarum virtus. Theocr. Idyll. 15.

l.d. v. φλ] ἐξύπνους οἱ ἑρμῆς. Sic in Contemp. p. 168. Cætera huius Dialogi pete p. 221.

Apollinis & Mercurij.

Hic Dial. ex Theocrito, vt & seq. totus ferè est in his Dialogis Theocritus.

Doridis & Galateæ.

P. 99. l. a. v. πῆς] ἐν πῆς θαλάσσαις. Vt in Tim. ἐν τῇ ἐπαυρίᾳ, & alibi.

l. b. v. θῆ] παῖ πα ὑμᾶς ἀνιᾷ. Heliod. lib. 1.

v. εἶμαι] καὶ γαλακτῶ. ἔστιν ἐπιμελοῦμαι.

l. c. v. ἐσ] Ἀφροδίτη φίλη. Leg. Ἀμφιτρίτη, vt pag. 218. Cætera ex Theocr. Potuisset retineri Ἀφροδίτη, sed verius est marinas nymphas aliud dixisse.

P. 100. l. a. v. οἷος] καλὸς ἀπίζομαι. Sic philosophus Lucianeus καλὸς pag. 126. Sic καλὸς ἀπίζομαι, Dialog. ἐπαιρ. καλὸς δοκοῦσα τῷ χαίρειν. Hesych. Interpr. Aristophan. ad illud Plut. Δεῖ τε καλὸν ὄντα μίλτα, vult etiam καλὸς esse τῷ μεγαλοπροσωπίαν.

Valle sub alarum trux habitare caper.

καλὸς. Catull.

Cyclopis & Neptuni.

l.b. v. ὦ] Hic Dial. ex Homero.

P. 101. l. a. v. βαυμ] ἢ καθίζας usque ad μόνα aberant à ms.

P. 101. l. d. v. δῆξ] ἀναλύζει. Inde ἀναλύσις πηγαί. ἀναπηδᾷ, ἀναβρύει, Hesych. verb. ἀναπηδᾷ.

Alphei & Neptuni.

Mirum est quod de Alpheo flumine narrat Achill. Tat. lib 1. ὅταν οὖν ἡ τῶν Ὀλυμπίων ἑορτὴ, καὶ πολὺς εἰς τὰ δίαυλα τοῦ ποταμοῦ καθάπαξ ὄχλος ἄγλα ἄγεται, ὁ μὲν ἄνθρωπος πρὸς τὸν ἱερομάντιν καμπτὶ, καὶ ταῦτα ὅσα τὰ ποταμοῦ.

Tritonis, Amymones & Neptuni.

P. 104. l. a. v. μι] ἢ καπυρᾶν διδάσκει. leg. Sueton. August.

v. ἐξ] πολυδίψιον Ἄργος. Homericum.

l.d. v. ἀπὰ] παπάξας τῇ τεκαίνῃ. Callim. Hym. Iouis πολῆξιν ἅρος σκήπτρῳ, &c.

Noti & Zephyri.

P. 105. l. a. v. μις] διεπρησε. Sic pag. 109. & f. διαφορεῖν τὸν κόρον, διαφθείρειν: διαπαίειν, διαπαρθενεύειν. deflorare, deuirginare, dehonestare, vt alibi dicemus.

Neptuni & Nereid.

P. 107. l. b. v. ἰλιγγιάσασα] σκοπελιῶσα. vox Syracusana, ὅταν ἡ περὶ τὸν καρδίαν φρένος γλὴν, ἵνα καλεῖται σκόπος, ἢ τοῦτο τὸ πάθος καλοῦσιν ἴλιγγον. Interp. Aristopha. Acharn. Ἰλιγγιᾷν τὸ ἐκποδὼν (leg. σκοπιᾶσθαι) ἢ δοκεῖν περιφέρεσθαι, κύκλῳ συμφέρεσθαι. Hesych.

P. 108. l. a. v. πὰ] αὐλίκα μίτεσι ἢ πμωρίες. ms. βύθος μιπλεῖσθ) ἢ πμφ. Sequens Dialog. ex Homer. Il. ν. Philostr.

P. 109. l. a. v. δω] ἐπ' ἴμασις. Sic ex fide ms. hæc omnis clausula scribenda πίος σ' ἔπεκα, ὦ ἀδελφὴ, εἶπε, ἐπὶ ἱμᾶσις ἀκριβὲς ἄπασα.

Neptuni & Enipei.

Sic

Sic debere esse titulus.

l.d.v.pe] πρὸς τὰς ὀχθας ἀφύσσω. Dixi ad illud Petro *proximum litteræ.*

Triton. & Nereid.

P.12.l.a.v.τὴν ἅρπην] Explicat in Pseudo. Hesych. ἅρπη εἶδος ὀργάνου, ᾧ ἁρπάσουσι καὶ ἀνήσουσι. lego εἶδος ὀργάνου, καὶ ἁρπάσει, ᾧ ὀργᾶται. De Harpe organo Cas. ad Pers.

l.b.v. κρεῶν] καθαιρεῖται, περικατακαμπύλαι, καθαίρει, καταβαίνει.

Diogenis & Pollucis.

P.114.l.b.v.ἐν τῷ περὶ τῷ Εὐαίπους διάπνου] Narrat Interp. Aristoph. in Plut. Κρίνεται δὲ τὸ Κεφάλου Δύσκολον γεγράφθαι παρ' Ἀθηναίοις ὡς πρεσβύτην.

l.c.v.αἱ δὲ ὑπαπαντῆσαι τὸ ἑαυτῶν] Dico ad Helio. li. 6.

l.c.v.πν] ὧν ὁ καθαρτὴς. De quis lustratoriis dico alibi. καθάρσια. ἔθος ἦν Ἀθήνησι καθαίρειν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰ θέατρα, ἐν ὅλαις ταῖς τῆς ἡμέρας συνόδοις, μικροῖς πάνυ χοιρειδίοις ἅπερ σύημαζοι καθάρσια. Suid. Scholiast. Aristoph. Celius c.10. lib.5. Hesych. verbo καθάρμα. τοῦτο οἱ ἐπὶ τοῖς αἰτιωμένοις ἀφεστήκεσαν, ἐπιμελούμενοι ἵνα μὴ ἀπὸ τοῦ ἀφεστάναι, ἢ ἀπὸ τῆς ἰσίας. Suid. Hesych. vltimam tãgit originationem. Ex his Periistiarchis καθάρσια dicta ἀφέσια. Scholiast. Aristoph. ad Concion. tangit alibi Lucian.

l.d.v.ὀλ] μεγάλα φύσιν. ἀντὶ τοῦ μεγαλόλογα λέγει, καὶ τοῦ κρεμᾶ κλαίειν. De quib. vitar. auct.

v.Διὸ] εἰμώζει τὸ εἶδος Ἀθήνησι ἀφῆκαν ὁ ἀθλητής. leg. Scholiast. Aristoph. ad illud. ἐπεν. κλάει σε μακρὰ καθέλων. Dictio in vsu frequentissimo apud Lucia.

l.a.v.π] χαροπὰ. χρώματα, ξανθὰ, γλαυκὰ, φαιοχαρῆ. Hesych φαιὰ simpliciter interpretatur, Schol. Aristoph. malè.

Ibid. ἢ μέλανα ἅμματα] Dixi ad Petron.

Ibid. ἢ ἐρύθημα] ἐρύθημα βάμμα κόκκου ἢ πορφύρᾳ ἢ μίλτου. ἐρύθημα, ἢ ῥίζα ἢ λιθομήλη ἐρυθρόδανον. Hesyc. verbo ἐρεθάνους à quo Suid. qui adiungit ἐρεθάνη ἢ ῥίζα ἐρυθρὰ ἢ ἐρυθρὰ τινὶ τὰ σκέλη τὰ γυναικεῖα, ἔξωθεν λίχνῃ. Sed Erythrodanum ab Anchusa distinguunt Plin. Ruell. Fusch. Erythrodanum Rubiã Latinis, Gallis *Garence*, in vsu esse fucandis fœminis non alibi legi, Anchusa vtuntur maximè quam *orchanette* vocant Galli. Ista specie non colore differunt, vt alibi docendum erit.

Ad Platonem, seu contra Menippum.

l.d. ὦα] μαιμάσομεν. *Aliò migremus.* μαιμάσομεν mendosam lectionem sequutus est Interp.

Ad Dialogum Menippi, Amphilochi, & Triphonij.

P.117.l.a.v.δω] ἐπαλλήλους τοὺς ὄρους. Exsequitur hanc totam historiam Scholiast. Aristophan. ad Nub. tangit id. pag. 166. vide Philost. & Lucian. Necyo.

Plutonis & Mercurij.

l.c.v.κᾳ] ἐλλεβόρου, φλαῦρα.

l.d.v.πς] καὶ καλῶς. Sic idem passim Aristoph. in Plut. Aristen. Heliod.

P.119.l.v.μο] τοὺς τέτρας ἐπικαμπύλους. *In quatuor famulos incurvatos.* Idem Nigrino.

v.πὸς] ἄνω ποταμῶν. ἄνω ποταμῶν χαίρουσι αἱ πληγαί. Prouerb. in ea quæ accidunt ἐναντία τῶν προσδοκωμένων. Repetit de merced. cond. vtitur Æschyl. Eurip. Aristoph.

l.d.αὐ] ἡ ἅμαξα τὸν ζυγὸν. Leg. Erasm.

v.πει] ἐπιχαίρειν. Melius ἐπιχαίνειν.

P.120 l.a.v.διωροφορίσασθαι] Sic legit Interpres, sic reposuimus, cùm malè antea διορυφορίσασθαι.

Zenophantæ & Callidemidæ.

P.121.l.a.v. δω] ζωρότερον. *Celerius* sic hoc loco hæc dictio sumenda, vt ex Homero il. 9. interpretatur Plutar. Symposiac. dec. 5.

l.b.v.ἀπὸ] σφαλεὶς. Tale σφάλμα apud Heliodor. lib. 7.

v.λα] ἐκβάλλω. Sic pag. 137.

Cnemonis & Damnippi.

l.d v.τὸ] ἡ πυξὶς τὸν λίθον. Prouerb. δὶς τοῦ μὰ πέτεσθαι. Aristoph. alii.

Simyli & Polystrati.

P.122.l.c.v.πατ] εἶτος αἰθοσμίας, ἡδὺς, δύσοσμος, εὔοσμος, αἴθοψ, δύωδης, Sic αἰθοσμίαν ἐκ pissimè interpretatur, leg. Achill. Tat. lib. 1. Grammatici Græci.

v.στα] ὑπόστασις ἡ Σικελία. σφάπτεται Σικελίᾳ. Isaac Pontan. ad Macrob. Theod. Marcil. ad Horat.

P.123.l.c.v.ἐχρ.ζεν] Notum quid in obscœnis sit χρίζειν, ἀφροδισιάζειν.

Charontis & Mercurij.

P. 124.l.a.v.χε] ἐκ ἐπιτολῆς. πὶ ἐλαφρύνεται τὸ σπλάγχνον, πρὸς τὸ ὀπτολάζειν.

l. b.v. λρα.'] ἀπορρίψων. Sana lectio quam variè inutiliter ientant.

v.χρ] ὃ τὸ φίλημα διπόλαιον ἐῶ. Rectè hunc locum sumus interpretati: Quid ibi esset φίλημα, alibi docuimus.

l.c.v.πρ.] ἡ ἐλεοσύρις. *Mimæ.*

P.125.l.b.v.ἀπορράπτων] ἐπιχαρεὶς. De quib. dico ad Catapl.

l.c.v.λε] ἐπὶ ἐκείνας πολυτελείας. Hinc Philosophorum φιλίαι quas φιλοτιμίας vocauit. pagin. 195. & alibi.

Pag.126. l. a. v. ταυ[ ] ἐπιπόνου. Sic vocat truncum super quo aliquid dissecatur, vox in vsu rarissimo.

Pag. 127. l. a. v. τε] βάλλει ἀφέσεως. Sic passim.

v.κα] ἐξαφῆ. Narrat eadem *de luctu.*

l. d. v. λον] Κεφτ. ἡ Διογ. Χλιδίων παῖδες sic Necyo. pag. 159. Eunap. Ed.

v. πᾶ] ἡ πὶ πάλαι δ. *Et hereditas modò ad illum, modò ad hunc vergebat.*

v. κἄτι] Λεπτοῦ. Mirum cur Λεπτοῦ, cùm dixerit Λεπτίνου.

P. 128. l. a. v. Σικυῶνος] ἐς Κίρραν. Dico alibi. Hanc Phocidis vrbẽ Pausanias ab Hom. scribit vocari Crissam. Strabo & Ptolem. diuersas faciunt.

l. b. v. a. σκιάν] Ex cuius fronde σίφανος Ολυμπικὸς. Hesych. Suid. interpres Pindari, Pollux, alii.

Alexandri, Annibalis, Minois.

P. 129. l. c. v. μιᾶ.] δακτυλίους ἀπὸ μιᾶς μετρεῖσθαι. Variæ de horum annulorum mensura sententiæ, quorundam sententias profert Liu. lib. 23. *explesse tres modios super dimidium.* Sed famam veriorem putat, quæ tradit non fuisse plus modio. Aliter Flor. aliter Pli. pro quo ſtãt Valer. Eutro. Oros. Multi ne litem hanc suam facerent, modum indefinitum posuerunt. vt Dio Prus. Tert. Apol. & hic Lucian. omnium ratio Liuii optima, qui modium putat. Ferrei isti fuêre nõ aurei, vt voluit Valer. quique eum secuti.

P. 130. l. b. v. ἐχέτω μοὶ] *Nihil erat respondendum.*

l. d. v. ἐς] Γρανικῷ. ad Granicum fluuium. Arria. Curt.

P. 132. l. b. v. ἄτη] περιῆτα. Narrat M. Fœlix. Oct.

Diog. & Alex.

P. 133. l. b. v. μοι] παιᾶνα λέγειν. Sic p. 135.

v. Α Α. καλλίστου ὀπτηκότος] Sic in Tim. Aristotelis φιλοχρηματίαν, δυσκολίαν, κολακείαν vbique perstringit.

Alexandri & Philippi.

P. 134. l. b. v. πω] χίμβικα σίνδονα. *crates vimineæ*, quid gerræ docet Ioseph. 3. Excid. erant velùti scuta quadrangula, σίνδια, de quib. alibi. σινδικὰς vocat Hesych. quem vide. lege Lucia. pag. 358.

l. c. v. ᾧ] χρυσοφόρον. dico alibi.

v. τι] περιδοίας. Tangit patris cauponium, de quo Demost. alii.

P. 135. l. a. v. καίδω] κιτῶνα Γερηνὸν στρατηγικὸν. leg. Suid. Hesych. dico ad Heliod. lib. 7. de tœnia dictum antea. p. 36. l. a.

Achillis & Antilochi.

Dialog. ex his versib. Odyss.

Μὴ ᾧ μοι πάντα τόν γε θεοῖσιν φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,
Βλητὶ μάλα κ' ἐπάμυρας ἰὼν ἀντιβίοισιν ἄλλοις
Ἀνδρὶ παρ' ἀκλαύτῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
Ἢ πᾶσιν λαοῖσι κατὰ Τροίην ἀνάσσοι.

Cætera item ex variis locis Homeri.

Diogenis & Herculis.

P. 137. l. b. v. ὦ Κάμιρε] Sic erat scribendum. Herculis cognomen est ex Hymno Archilochi qui decantabatur in ludis Olympicis, cuius initium Κάμιρε ἄναξ Ἡράκλεες. sic in Piscat.

v. σώσειν.] ᾗ ἔχε καλλίτριχα Ἥβην. Ex Homero, hymno Herculis.

l. c. v. αὖ] αὐτοῦ. Sic p. 111. & p. 216. hac pag. dixit ἐπιδυομένου. dico alibi.

P. 138. l. a. v. ἱερεῖα πᾶσι] φιλοτησίαν, φλυαρίαν πᾶσι.

Æaci, Protesilai, Menelai, ac Paridis.

P. 140. l. b. v. σε] ἀπιόντος. Ex Homeri Iliad. 3. ὁ Νέμεος. Aristæn. alii.

l. d. v. ἡμιτελῆ] Ex Ilia. 2. Philo. Heroic. ex quib. hic dial. & dial. p. 145. quem tangit p. 167. & in Catapl. p. 225. vbi quædam.

Menippi & Æaci.

P. 142. l. c. v. χρυσᾶς ὑμῖν] passim hoc.

l. c. v. ἀγ.] ἰσχυρίσατο αὐτὸς, ὁ δὲ ἀπαθὴς ἠρώτησε δῆθεν τὸ μὲ τῷ καίσαρι. Hesych. de pane ὑπερῷῳ alii dixerunt. Lucia. Lexiph. sic post. αὐτοπτεύειν.

Diogenis, Antisthe. & Crat.

P. 150. l. a. v. δ θέων] ἐπόμπιμ. MS. ὑπόγ.

v. πᾶ] κωμῳδία, εἶδος θεατριφδίας, πλοῦν, ᾧ πτεῖν. duas vltimas species habet Hesych.

l. d. v. ᾧ] Ορύπης, Angl. Hrólfus.

P. 151. l. b. v. παῖς.] ἑκκαιδεκέτει [puero illi sedecim annos nato.

l. a. v. δὶ] ὁ Γερεσιὼς, Angl. Rígus.

Menippi & Tiresiæ.

P. 152. l. c. v. τὰ] μόνον ᾗ αἱ MS. καὶ μόναι χῶραι.

v. ᾗ διαιζύων] dixi alibi.

P. 155. l. b. v. Σῶ] πῶς καλεῖν. longè aliter MS qui sic habet, πῶς φατὸν εἰ καλοῦσι μὲν ἡμᾶς ὑπερέπας ῥιφοβόλους δὲ ἡ Κλωθὼ περοσιπᾶδε, πμᾶς ᾗ πάντας. Cur potius hãc Parcam quàm aliam nominet, ratio est, quia Μοῖραν alio nomine Κλωθὼ.

Ad Necyomantiam.

P. 156. l. a. v. χαῖρε] Hoc omne principium ex Euripide & Homero, vt ipse ait fine huius paginæ. Iambi ex Eurip. Hecuba.

Ηκω πικρὸν πυθόμενος] Hos versus sic transtulit Ennius:

Adsum atque aduenio Acheruntæ vix, vià altâ atque ardua
Per spelunceas saxeas strictas asperèque pendentibus
Maxumeis, vbi rigida constat caligo inferùm.

P. 158. l. d. v. χρὼ] ἀπεχθῶς. vt in Xenoph. Plat. Demosth. ἀλλὰς τύχη, ὁ δῆλος ὢν δῆθ' Ἁλιεῖς, τὸ ᾗ αὐτὸ δῆλον ἀλλὰς ἔστιν. paginam 159. & seq. interpretor ad Heliod. lib. 6. tangit p. 179.

In pag. 159. l. d. v. ἰσ. Def. Herald. emendat ἀσωφίς, quod etiam est in vno Cod. Regio. & in Cod. Flor. sed alibi hac de re.

P. 161. l. b. v. πᾶ] τὰ ἀσφοδίλια. sic in Char. p. 180. Reliqua vsque ad pag. 164. continentur in Dial. mort.

P. 164. l. b. v. ἀπ] καὶ καπῆλας ἀπὸ τῆ ἐμπαικτῆ. Eadẽ vtitur comparatione Iust. Martyr. epist. ad Zen. & Ser.

l. d. v. πν] ᾗ πάντα πᾶς. Ead. in Dialog. mort. Philist.

Philiſt.apud Stob ſer.330. κάτμοιρον πηχῶν γῆς πάσης ἐπάρχης, διετὸν ζεύγους βοῶν ἢ πατέρων. vtitur his ferè verbis Lucia.alibi.Sic in Char. πλείω λέγειν πάντα πρὸς τὸ Αἰακῶν.tangit Marcil. ad Horat.

P.165. l.a. v. τὸ σαφὲς τῶν ἐπιθυμιῶν] Sic in Campl.p.131.

l.b.v.αὖ] φλαῦμα πατρός.Plato in Phædro.

v. αἱματοφυρόων] Angl.αἱματοφυρώτων.

P.166.l.a.v.βίον] καταπλεύσας. Angl.καταδύς.

v. σμα] ἐπιψήφισαι μὲν αἱ ἀρχαὶ ψηφίζουσι δὲ χρηματῖται, ſeparant iura ciuium, notiſſimum ex oratorib. Græc.

v.ἴων] Ἀλκαιπάδης. Aug.Ἀλκαιπίδης.

Ad Dialogum, Charon ſiue Contemplantes.

P.169.l.c.v.δάλω] τῶν ζ. In Cod.Flor.τῶν ζ, ὁ δὲ πλὴν τριῶν π'.

P.171.l.b.v. πὸς δὲ ἐδ.] Verſus ex Iliad.3.

l.c.v. πα.] ἰμπίδα. Malè ἰαπίδα.

P.173.l. b. v. ἰων.] πρὸς τὸ τέλος.Reſpicit Solonis dictum, de quo Auſo.

v π] πεμπάζει. πεμπάζει & πεπαλάχαι Interpretatur Caſaub.ad Theophr. tangit & ad Athen. legend.interpr.Ariſtoph.Heſych.Suid.Euſtat.

P.178.l.a.v.πι] πυθολογίας.Ex Homero poſtea vocat φύσιν, φυσιολόγους, φύσια.

P.180.l.a. v. κάτθαν' ἑμεῖς] Homer.Odyſſ.

l.c.v.ιχ.] ἔπου πόδ' ἰῶν.Campos vbi fuit.

l.d.v.δὶ] ἀπολιόκυπτον αἱ πόλεις. Plut.Romul.cętera Epithera Homerica,vt & ſenſus & rationes quibus nititur.

Ad Dialogum de ſacrificiis.

P.182.l.a. v.ρο] Αὐτομάτη πύλη. Hæc & cętera in Homero.

l.b. v. αι] πολλὸν πῆς ἀλῳήσας. Heſiod.1. oper. Lucia.paſſim.

l.c.v.κῆς] ὁ μὲν δὴ ἐκατόμβη. Rectiùs M s.Anglic. doctiſſimi Golmani,ὁ μὲν δὴ Ἑκάβη, patet apud Homer.Iliad.6.

P.183.l. a. v. τ] κεκροφαντιδῶν. Rhetores Græci Interpr.Ariſtoph.paſſim Heſych.Suid.Pollux.

l. b. v. ια] ἀμφορεῖς παντίνοτος. Hæc M. Fœlix Oct.Ser.ad Virg.

l.c.v.ρε] Ζεὺς κλαυτός. Orpheus, Homer. Callimach.hymno in Iouem.doctores ſacri.Tertull. Cypr.M.Fœlix.

l.d.v.ζ] Γεραιοτόκους. Etiam cum matribus Catull.M.Fœlix.

P.185.l.a.v. Ηφαι] παρὰ Ζηνὶ καθήμενον. Paſſim in Homero.vt & illa ἰλιοπερσέα ἀστυ κιχήσῃ. Quæ rurſum repetit in Icarom.

l.b. v. πῆς] ἄνθρ' ἀμφιέπει. Idem Muſcæ encom. Athen.lib.1 Ariſtoph.

l.c.v.αὐ] ὁ μὲν δὴ ἀλφός. Cæcil.in M.Fœl.qui tangit cætera huius tractatus,quæ quidem etiam ſunt in Dialog. Deor. antea. ſcribe Ἀργῶν,vt in Angl.Cod.

P.186.l.a.v.ια.] ἀκρίδες δ' ἀκρίδιον. De his vocibus copiosè alibi.

v.ἴας] βοῶν ἀροτῆρα. De quo Heſiod.lib.2.op. Nefas autem fuit, & capitali lege Attica bouem aratorem necare vel mactare.Varr.c. 5.lib. 2. de re Ruſt.dico ad Pauſan.

l.c. v. πι] ἔξοπίσθατε.Homerica dictio,vt & verſus ſequens, qui li.5.

P.187.l.a.v.ξ ἐξοπιθόων] Sic de Dea Syr.

v.πες] Θύρας οἱ ἐπίθεν βαλέειν. Malè Angl. βεβύλους.Callim.alii:καθύπερθεν, & cætera huius tractatus alibi expoſui.

Ad Dialogum Vitarum auctio.

P.188.l.a.v.βι] κομίσας πέρνειν.Mancipia cùm proponerentur, onerari ſolebant.Plau.Mart.

l.b.v.ΕΡ.] κῆρυκι βίον πωλῶ. Præco nuſquam rem venalẽ prædicabat ſine laudatione.Plaut.Stich. Cic.3.de off.Horat.Epiſt.2.li.2.l.37. de dolo malo.hoc paſſim.Hinc κήρυγμα pro laudẽ.hinc præconium.

l.c.v.αἰ.ὦ Διόνυσε] Sic alibi.Diog. Laert. Apul.

P.189.l.c.v.ει] νὴ Δί' ὦ π. Sic rectè & Angl. Cod. hanc lect.agnoſcit.hac de re dico ad Hel.

l.d.v.ἀπὸν.] Id.in Eunuch. Caſaub.ad Suet. de fabis Pythagoræ. Plin. Plut.omnes, Lucian. paſſim.rationem reddunt ὑπ' αἰδοίας εἶναι ὅμοιοι, alii aliam.

P.190.l. c.v.ζ] † Ἡρακλία. Cynici in tutela Herculis.Id.Lapithis,dixi alibi.

l.d.v. κα] ἐκκαλύπτει τὸν βίον.Sic Dial.Hercul. & Æſcul.

v. πωλεῖς τὸν ἐλεύθερον] Incidit in pœnam legis Fabiæ qui liberum pro ſeruo vendit.Sic tit. vlti. Inſtit.de publ.Iud.Apul.lib.8.

P.191.l.b.v.κα] πόρρω ἀπορρίψαι.Sic χαμαὶ ἄκαμπτος, ἄσπορος πρὸς ἅλα, ἀσπόρῳ ἀσπόρῳ, & mille ſimil.

l.d.v.ρῳ] παιδεραστῶν. Tangunt πάντα ἰρωνικὰ Socratis Athen. Ariſtæn. Ariſtoph. & alii quos recenſet clariſſ.præſes I. Sauar. ad Sido. Ego ad Petron. vbi interpretor illud ſequens ἐκεῖνο ἐκεῖνο ἰμάτιον. Contrà tamen multi,quos profert Ioſ.Merc.ad Ariſtæn.

P.191.l.a.v.τω] πρὸς ἰχάδας. ἰχάδας δὲ παλάθας τὰς ἐκ τῶν καρύων καὶ τὰ γλυκέα δὲ μελιτοῦτα potiſſimùm cupiebant.ipſe paſſim Dial. ſeq. & aliis paſſim Athen.

v.τω] ὁ χρῶ κανεῖας ἐκεῖνος. *Detonſum.* Mirum eſt interpretes in his omnibus dialo. hac in re peccaſſe,dicto poſtea.Angl.ὁ χρῶ κανεῖαν ἀπ.

l.d.v.ῶμο] Τὰ λόγου πλεκτάνας. De quibus ſuprà diximus.Habuit Chryſipp.multas argumentationum ſpecies, vt Soritem,Mentientem, Crocodilitem,Cornutam,Electram,Ignauam, Achillem, Metentem, Dominantem, Neminem, & alias quas vel ipſe Ariſtoteles nuſquam attigit, de quibus Laërt.in Zen.Fab.c.10.lib.1.Themiſt. orat.14.Ipſe hoc Dial.

l.b.v.μανθάνω ἔλεγες] Angl.ὅτι ἐλέγετο. ſic id.Cod. pro ἑκάτερον καὶ ἑκάτερον habet ἑκάτερα καὶ ἑκάτερα.

P. 196. l. d. v. σα] ἰῶμαι πείς. De his Hellebori potionib. dixi ad Petron.

P.199.l.c.v.ξτω] ὅτως ἐγλακτικὸν. Contrà diſputat Theod.Marcil.ad Perſ.

v. πε] καταλήψεται. Angl.καταλήπτεται.

Ad Dialogum, Piſcator, ſiue Reuiuiſcentes.

P.200.l.b.v.ξτι πορεῖ] Parod. Homer. quales

hic multæ: Homerus ἐπ' ἀλλ.

v. καὶ] μαστιγοῦνται σκόπει. Omnia hæc in interprete turbata. μαστίγωσις ante crucem nota, Sic apud Dion. Hal. 5. & tangunt litteræ sacræ.

l.c.v. τὰς ὀφθαλμὰς διατορεῦσι] Hos solebant cãdenti ferro perforare vt alii docuerunt ex Parthenii cap. 20.

v. πι] λάθικεν. Ex Euripide. Cætera Homerica sunt ex 7. & 10. Iliad.

P. 201. l.c.v. π] ἀνάπαυσα. Angl. ἀμείλικτα.

v. ἱκω] καὶ τὰς ἑαυτὰς. Angl. Ἐ τὰς κακὰς ἑαυτὰς συμφορὰς Sanior scripta lectio cum Ironia.

l.d.v. Λάθικεν ἔτι] Iliad. 3.

P. 202. l.a.v. ὑμ] μὰ τὸ θεῖ. Angl. κῦ τὰς πάλας θεῖ τοῦ φιλοσόφων.

v. τῆς κακηγορίας] Angl. κατηγ.

l.c.v. χαλ] ἀφ' ἂν. Angl. ἀφ' ἂν ἄλλη τις ἴδῃ ἐδ.

l.d.v. σπ] ἀναλόσαμεν. Angl. ἀναλύσαμεν rectius.

P. 203. l.b.v. καθ] ἀφάσσεται μοῦ. Scribe vt in Angl. C ἀφάσσεταί μοι & sic interpres.

P. 204. l d.v. ει] ἐχθίων. Angl. ωιωῶν.

P. 205. l.a.v. χδ] ὦ Κυνισκάλεω. De his omnibus locus dicendi ad Pausa.

v. ὀδ] περίσται. Angl. περισπᾷ.

v. τε] ἐρίσια. Compositè.

l.d. v. χο] τοῦ ἀξίου. ἀξιά, τιμή, τίμιος, ἄνιλα ἀντὶ τοῦ πολλοῦ. Vt apud Latinos pretium, stipendium, & similia. Eust. ad Iliad. 1. Inter. Aristoph. alii.

ὑμᾶς] Angl. ἡ.

v. λαὸ] λιποδύτης. Angl. πυλωρύχος. Has voces interpretantur Pollux, Hesych. Suid. coprosè interpres, Demosth. Liban. Arg. orat. contra Midiam.

v πὸ] καὶ ἓν ἓν αὐ δακτ. Angl ἓ σπ αὐ δακτ.

P. 206. l. a. v. μθ] Ἀρείου πάγου. De loco & voce multa eruditè vir sanctus Gulon. Fulien. ad Dionys. Areop. dixit Suid. Interp. Aristoph. alii de quib. ad Pausan.

P. 208. l. a. v. ξω] Πολιάδος. Sic in Lapith. & apud Herod. li. 5. Mineruæ cognomentum, cuius rationem alibi reddimus, ead. dicta Πολιοῦχος Aristophani & Πολιοῦχος Pindar.

v. c. v. πλοῦσι ἅρμα ἐλαυνῶν] Homer. Pind. à quibus Poëtæ omnes Latini leg. Mar. ad Horat. pag. 15.

P. 209. l. b. v. διαχέοντα τὸ ὕδωρ] Hac de re copiosè Galen. interp. Aristophan. passim. Apul. Sen. innumeri. Dispẽsator clepsydræ ὑδρεύς, Pollux lib. 8. ab hoc dispensatore prouerbialiter dictum ἐφ' ὕδωρ λαχεῖν. qua de re Hesych.

P. 212. l.c.v. ἐω] οἱ ἄλλοι πάντες. Angl. πάντων melius.

v. πα] καὶ τὸν λόγον. Angl. καὶ ἐπὶ ἔργοις.

P. 213. l.a. v. ιβ] μαστιγοῦν. Tangit hunc morem Interpres Aristophanis. & Oratores Græci.

l.b.v. ξης] τὸ καλὸν ἀγαθόν. Summa Philosophiæ Stoicæ quam explicat Laert in Zen.

l.c.v. κβ] χίλωσα ἐφιλοτιμήσω. Sic apud Plat. Idem passim.

v. πδ] παραδώσομαι. Sana quidem lectio sed sanior Anglicana ἀβελτηριζόμενοι, quod passim ead. vtatur, vt in Nigrin. vide.

l.d.v. ες] ἐμφορούμενοι. Copiosè hanc philosophantium ἀλαζονείαν explodit in Lapith. dixi supra.

P. 214. l.a.v. π] ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψαφίδων. Hac specie Prouerbii vtitur antea in Timo.

v. παν] πλουσίστατα ἐστι. Ex Homero, cuius copiosus Interpres Apul. lib. 2. Florid.

l.c.v. δι] βασιλὶς ἡ Αἰγύπτιος. Cleopatra: tangit enim Cleopatræ simiam, vt in tract. Προμηθεὺς εἰ ἐν λόγοις.

v. π] πυρρίχιζειν. Pro omni genere saltationis, vt id. docet ἀφεῖ ἴσχε.

P. 215. l.a. v. πα] φιλοσοφεῖν ἀπαῖσι. Sic bene legit Interp. minus rectè Cod. Angl. φάσκειν.

v. συντρωπαλίσαι] Vt in Nigrin. & Lapith. & passim alibi.

l. b. v. σο] κῦ τῆς γῆς δοῦναι. Sic de merced. conduct. δοῦναι ὃ ἢ στοιχῷ συμπεσὸν ὀκτὼ πάντα. Sic aduersus Indoct. δοῦναι τὴν χάριν σοι τοῦ γλιχῶ κῦ σκωπῆ, sic ἐπιμ. πῶς ἂν μὴ γῆ καταπίοι; ead. in Lapith. sic apud Heliod. lib. 1. ἀνεχόμην ὃ καὶ δοῦναι μᾶλλον habent ex Homeri Iliad. 4. τὸν μοι χάριν δώρεα χέουν. Simile illud est Æschyli Suppl.

Θέλημι δ' ἂν μορσίμου
Βρόχου τυχεῖν ἐν ὀρχάταις.

l. d. v. πσ] ὃ μάγε σκιὰ Νίκη. Ex Euripid.

v. λπ] δευτέρου κρατῆρος. Specie prouerbii. De secundo cratere, Long. lib. 3. παιδὶ. Achil. Tat. li. 2.

P. 216. l.b v. δι] σπαμαῖος σκλακτὴς. Dixi ad Petro.

v. πσ] παλαίθιν ἰαχάδων. Hæc passim apud Lucian. hac de re Theophyl. Simoc. Epist. 14. ὁ δὲ Σκυθικὸς ὑπὸ τερπνῆς τῆς ἰαχάδος τὸ σκληρὸν ἐκεῖνο καὶ τὰς ἀκμὰς ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐτήκετο, ὁ δὲ τρυφῆς ἐπεχάλα, ἐμπεσὼν ὕπνος ἀμφοτέρους ἐπὶ μιᾶς κόρου κοιμίζεσθαι ἐποίησε, posteriorem hanc partem tangit in Lapith.

v. Κεῖται δ' ὡς μιαίνει] Parodia ex Iliad. σ.

l.c.v. Μυείοι] Ex Homer. Il. 6. pro ἔει Angl. ὄρη.

v. μετὰ δ] Casaub. ad Athen.

l.d.v. μὰ δ] Angl. μοῦσ.

v. δ] διχόμυθα ἔδη. Angl. ἔδη αὐτὰς sic erat legendum, aliter tamen Interpres & mss. & Cod. Florent.

P. 217. l.v. φ] ἥρωας. Dixi ad Petronii *lupines*.

l.v. ἥρως τ' ἀνταιτείων] Hæc omnia in Dialog. mort. & in Carapl.

v. καὶ μαχαιρίδιον ξυνὸν] *Secespita*. Casaubon. ad Suet. Aug. dico fusè alibi.

Ibid. καὶ κάπαξον] Hæc eleganter apud Apul. in Apol.

l.d.v. αἱ] αἱδρῶν ἐς τὰς χρυσᾶς μαμμιδίους. Alia Anglic. Cod. lectio αἱ φαῦλαι τ' αἱδρῶν τι τ' χρυσᾶς μαμμιδίους.

P. 218. l. b.v. ω] ψιλῶ σταφύλω. sic postea πὶ ξυλῶ σταφύλου, Grammatici Græci idem esse aiunt ac ξυλοκόπος, quid autem ξυλὸς Theocr. docet Eryll. Hesych. Suid. vocauerunt etiam ὄχον κρατὸς vt apud Hesych. verbo χίτλαον cuius locum emendat Clariss. Scal. χίτλας ὃ κρατὸς ὄχος δίκην παρὰ χυτρόπους &c. vocauerunt Latini sagmina Gl. vet. *Sagmina* ξυλὸς, στοιβὴ. Hac de re Athen. lib. 7. ferebantur in Panathenaica pompa, quique ferebant ψιλοφόροι dicti, vt vult Iuncus apud Strob. licet quidã asserant fuisse ramos oliuæ quos manu gestabant, vt videatur esse illud Homericum χίμαιρ' ἔχων ἐν χερσὶν vsi sunt & Latini vt autor Ceir.

Pergit Amyclæo spargens altaria thallo.

Quod Virg. 6. Æn. dixit

ramo frondentis oliuæ.

ἄνωθεν ἔσθ' ὅτε] Hæc verba non sunt in Angl. Cod.

P. 220.

P.220.l.a.v.καὶ] ὦ Ποσείδον. Auctior voce vna Angl.Cod.ταχεῖαι ὕστατός τιν ἄχεα.

Ad Cataplum, ſiue Tyrannum.

P.221.l.a.v.τε] ϖρὸς ἀναγκαῖα, ἀλλ' ϖλοῦτον.

v.σα] ἄστλος. Vocauit τὸ ἀπὸ τῆ ἀστλικῆ ὕδωρ, ſic & Grammatici.

v.κεχ] ϖροφερέστερον. Dictio Atticorum propria ἔστι χρῆσαι τὸ ἴδιον τὸν ἰδιωτικὸν τῆ κεφαλῆ ϖροσβλῆτι.

Ibid. ϖροπετῶς] ἐν τῷ Ξενοφῶντι ἐμβάλλεται. Eſt autem ϖροπετὴς λόγος εἰς ὃ τὰ ϖάντα ἐμβάλλομεν: tangit Heſych.verb.Ξενοφῶντος.

l.b.v.χ. ἀμφὶ βυλευτὰς] Quid ſit βυλευτὰς ſatis abundè declarant Interp. Ariſtopha. ad Veſp.& ad Aues, Suid. Pollux. Emenda in hac voce Heſych.apud quem βυλευτὰς τῶν δεκαέξω ἄρχειν ἐν ᾗ τὸ κρότος λύει τῆς βουλῆς.ſcrib.βυλευτάς.Euſt.ad illud Il. ϖ.

Ἦμος δ' ἠέλιος μεσηγὺ βυλευτὸν ἔβη.

Hoc voluit Virg.2. Ecl.

Aſpice aratra iugo referunt ſuſpenſa iuuenci.

Non quod ibi ſomniauit Serui.

l.c.v.πᾶσι] ταλαὶς μὲν ἅπασι ἐγκεῖσθαι. Hæ omnes artes Mercurii iam enarratæ Dial. Deor.& Morr.

P.222.l.a.v χδ] ἡ ϖόπανα. Horum vſus maximus in ſacris Dearum,vt patet apud Interp.Ariſtop. Theſmoph. & Lucia. Necyo. quid ſit autem ϖόπανον docent Poll.Heſy.Suid.

Ibid. χραὶ] Dico ad Heliod. χραὶ,τὸ ἐπιχώμιον τοῖς κατηφέσι μὴ λίγειν.

Ibid.λικμήματα] τὰ ϖερισσεύοντα τῆς πτισάνης. Interp.Ariſtoph. *placula*,ἄγος γὰρ μίασμα.Heſych.

l.c.v.μα] λειτήτων,ὁ μετὰ λιμὸν πάντων τῶν ϖαλαιῶν.

l.d.v.αξ] ϖαλὰ δόντε. Vt in Dial.mort. ex Homer.ϖαλὰ γ' ἐν ἀγρῷ.

P.223 l.c.v.ϖεὶ] τῶν ἀπλάστων καθεζόμενον. *In ſcalis ſedens.* Hunc integrum verſum ommiſit Interpres.*ſcalam* reddidimus. Eſt enim ἄπλαστα (vt ex Sophocle in Myſis teſtatur Heſych.) κλιμακίδες. Falluntur qui aliter.nam in Gl.MS. ἔστι καλεῖται ὁ δὲ λίθος τίνες δι' ἃ ἐξηγέσαντο, ἃ καλυπτήρια ἐκάλουν.

v. δ] σίβαζι.πίναζι,πεδίζηται,σίναζι,σκιάζι, ἀπὸ σκιᾶς, vnde σκιαί.Ariſtoph.Acharn. quæ interpretatio huic loco rectè conuenit.

l.d.v.βα] ἡμιταλαίας,κώφους, μικρὰς,ἀνεξόντους,τὰ ϖαλαιότατα πόπανα. Hanc vocem interpretatur Clar. Mercer.ad Ariſten.

v.με] τὰ ϖερὶ Εὐκλείδου] In bello Peloponneſiaco cùm Athenienſes Lacedæmonii ſuperaſſent, Athenis potiti triginta tyrannos ſtatuerunt, quibus tandem depulſis Εὐκλείδου ἄρχοντος ἵνα μὴ μισοπονηρότατοι δήμοις οἱ πλείονες, σωφρόνως ἐπέκειντο τὰ ϖερὶ Εὐκλείδου ἄνωθεν ἴδῃ. Hoc igitur nunc dicit ἵνα δὴ ϖάντων χρόνων ἀναζητῆται τὸν βίον ἡ βουλεύσας.

v.ϖαρ] βεβουσθῆναι τὰ ὦτα,ϖεφραξθῆναι.Sic in Satur. & de Merc.cond.Heliod.lib.3.

P.224.l.a.v.ϖα] πίνειρα. contrà ὀμφαλία. de quibus dictum antea:ſic poſtea ἀναφίδες.

l.b.v.δι] τὰς ἐπὶ κολάσει.Rei cùm ad ſupplicium ducerentur, ſolebant geſtare tintinabula ne populum inceſtarent, vt ciuès tinnitu illo moniti de via decederent.Zon.li.2.Annal.hinc carnifices cum tintinabulo, vt apud Plau. Trucul. dico hæc de re alibi: Sũt tamẽ qui κώδωνον hîc interpretentur ξύλον ᾧ τὰς καταδίκας κόπτουσι φόβου. dixi de hoc ſupplicio ad illud Petron. *debeamus tenti perire.*

v.τ] σπόνδυλον ἀμελῶ.Sic antea ἕλιον ϖεφυκὸς.

l.d.v.ξω] ἀμφιπλάτων.Angl.ϖεφυκάτων.minùs rectè.

P.225.l.a.v.ϖεφ] ἡμιταλὴς ὁ δῆμος. Iam hæc de re diximus in Dial.Mort Val.Flacc.lib.6.

coniux miſeranda Caïco
Linquitur & primo domus imperfecta cubili.

Sic poſtea ἁπλῆς μὴ τὸ πῆχυς.

v.π] ἀφαίρει.Sic paſſim antea λέγεται,ἔδοξεν.

l.d.v.πεν] πέντε μόναις ἡμ. Sanior hæc lectio quã quæ in Angl.Codic. πεντεκαίδεκα. Solebant enim mortui in exorabulis ſuis à Plutone diẽ poſtulare,& vt plurimum πέντε. Sic in Dial.Mort.

v.ταμ] ὀπτεκαίδεκα ἐτῶν. Eadem antea & in Toxar. & in Diplad.tangit Theophr.Charact. ϖερὶ μικροφιλοτιμίας.

P.226.l.c.v.ϖο] ἐπαινοῦσι. Vt illud, *laudant connixæ*, Cõnixæ, vt hic, paraſiti: dixerunt viri Clar.ad Perſ.dixi ad illud Petro.*vt ſerio canerei poëtam laudaſti.*

v.ϖις] ὄρκος τῶν ἐμῶν. Iurãt Paraſiti per reges ſuos.

l.d.v.κερ] ἐπὶ τῷ ἔμοιγε καταβαίνειν εἶδε. Cùm dicere debuiſſet ἐπὶ ἀνθρώπων,διὸς τῶν εἰργασμένων Ἀθηνᾶς χρηματισμὸς Euripidi frequens: quod & notauit Euripid Schol.

P.227.l.a.v. κδ] Γαλιάσειν.Notant Grammatici Atticos ἐπιτροπάζοντας ſolere nomina ſecundæ ſic transformare, vt διπλοκλίαν, δίφημίαν,γαλιάσειαν,διπλοκλίσιν,δίφημιν,γαλιάσειν.

P.228.l.a.v.ἐ] ἐν δεξιᾷ τὴν ἡμῶν οἰκίαν.MS.ἡμῖν.Proverb.τὸ πάνυ δεξιόρροον.

v.μβ] ἐγὼ οἶδ' ὅπως. Interpungunt hunc locum Grammatici,& dici volunt ἐκ οἶδε γὰ ὅπως.

l.d.v.π] ἰσονομίαν. Hanc apud inferos æqualem honoris ſedem, ſic alibi vocat in Dial. Mort. & poſtea p.231.& paſſim.

P.229.l.a.v.ϖεφ] τύμπανα,MS.εἰς τὰ ἐμπαλιν;τύμπανα ἐκπλήξας τοὺς γειτονεύοντας ἐν τῇ ζυῇ.

l. b.v. ζη] ϖορφύρας ἄνδρας. ἄνδρας de re qualibet ridente,vt ἄνδρας ὥρας. Sic apud Homer.ἄνδρε ϖρός'

Αὐτὰρ ἐπεὶ ϖρὸς ἄνδρας ἐπήλυθε, ϖαύσατο δ' ὀλέξ.

A quo Philoſtr. in Scamand. Æſchyl. Prometh. vincto τὸ σὺν γὰ ἄνδρος.

v.ιε] κλίνας ἀργυρόπηδας.Poteſt ſumi ἀκλὰς,vt in Somnio & alibi,poteſt etiam ſignificare κλινοπόδας,vt ἀργυρόπηζα,κλινόπους,vt apud Catul. Epithal. Iul.& Manlii.

O cubile quæ ô nimis
Candido pede lectuli.

ἢ κλίνης ἀργυρόπους, licet ſciam hunc locum capi de lectulis ἐλεφαντόποις.

v.ιτν] ὑποβάθρωτος νε. MS.Regius ἄνευ ϖοδῶν ἢ ἀπὸ ὑποβάθρου ἢ ἀπὸ.

Ibid.ϖεισόλιος] Vt in principio Nigrini.

v.ϛρυ] ἕλκω τὸ ϖῆχυ βασιλικῷ. Tangit hunc locum Theod.Marcil.ad Hora.dixit autem βασιλικῷ,ἀντὶ τοῦ,μεγάλῳ,ὁ γὰ βασιλικὸς ϖῆχυς ἔχει ὑπὲρ τὸν ἰδιωτικὸν βραχίονα.Solet Lucia.tyrannos & cæteros ſupercilioſos Τυραννίδια ἐλαύνοντας, his verbis atrollere.

v.ϖερ] ἐμὲ γὰ αὐτὸν ἐξυπτιάζων. Sic paſſim alibi ἀντὶ τοῦ πίνων τὸν ϖρῶτον ἐκ τὰς ἰδίας ὥρας ϖεθυσκοπούμενος, ὅτε γαμετῶν ἐμὲ ὑπερφόβως ϖεθυσκόπει.Sic ſcriptum ad oram MS.Regii.

l.d.v.ἅλ] ἀκλινόπεδίφα. Angl. ἀκχδύ.

P.230.l.a.v.αὐτ] ἀϊμιόσπαι MS. ἀϊκαπάγη.

v.ᾧ] μὰ ἀπαγρδίσας. MS. ἀπάσας. Lucianea prorsus dictio.

l.b.v. πς] σιναφπασσι. Angl. σιναπάσσεσι.

l.c.v.ῶμ] σεσήλωσις. ἔστι ἡ κάτω καθήμενος. varia est κάτω acceptio quam vide apud Grammat.

P.231.l.a.v.ὶρ] σεὸς τὸ ἴδιος. Angl. ὡς τὸ ἴδιος.

l.b. v.ζις] ἢ καθ' ὁδὸν ἄς. Dictio, φασὶ, quæ sequitur, prouerbium notat, de quo interpr. Catull.

l.d.v.ἕλις] τὰ Ἐλευσίνια. ἑορτὴ Apud Athenienses ἣ ὅσπερ τινὲς Δημητρὶ καὶ Περσεφόνῃ, ἐν ᾗ ἐτέλουντο μύστικά τινα μυήματα. De Eleusiniis, Scalig. ad lib. 7. Tibulli, & copiosè dico alibi.

P.232.l.c.v.αὐτ] καλίδας ὁι τῆς ψυχῆς ἔτους. Sic recte hanc vocem ad mentē Luciani interpretatur Hesyc. qui hac in voce cōsulēd. Interp. Aristoph. Suid. alia est καλίδων acceptio alibi apud Lucia.

P.233.l.a.v.μικ] ὅτι πράγματα οὗτος. *Colle inoixa*, Heliod. lib. 8.

l.b.v.σκὶ] ἀκείνους μὲν. Has omnes tyrannorum artes alibi fusè exsequor.

l. c. v.πρ] ἀναπλάσσω. αὐτὸ τὸ καμμύειν. Sic Grammatici dixi antea.

P.234.l.a.v.πό] ἡ λύχνου ἢ τοῦ κλίνου. Vt antea pag. 161. induxit τὰς περὶ ἥλιον καὶ πλανήτας σκιὰς καὶ τὸν σκιομάντιν accusantes τὰ παραλόγια τῶν σοφῶν ἡ ὅτι, sic nunc lucernam & lectum testes citat, alludens ad Græcos Philosophos ἢ ἐπὶ πολὺ ἐμπαίζει ἡ λύχνου ἢ τοῦ κλίνου μόνον προσώπου ἀφεκτέον, siquidem Philosophis istis ἢ τὰ φυτὰ erant etiam ἔμψυχα.

l.c.v.πκ] κατέχαρος. Ex Platone Lucianus, ex Luciano Iulia. Imper. Cæsar. vide Clariss. Casaubon. ad Pers. dixit idem Lucia. alibi καὶ τότε πολύς. In re tamen dissimili pag. 528.

De Mercede conductis.

P.236.l.b.v.αἱ] ἐξορκιζόντων τὰς καφηλάς. Herald. ad Martial. dixi ad Petro. τὸ δὲ παλαιὸν οἱ καπηλεύοντες ἔκρυπτον πάντα ἀπὸ χρίματος τοὺς ἱεροὺς καθημένους ἢ ἅ αὐτοῖς πύλαι ἐκαφορόλουν.

v.πὸ] δεῖ πάσης τῆς πλατῆς ἐξίστασθαι. Prouerb. de quo paræm.

P.237.l.b.v.σι] μὴ τῆς καπήλου ἄλυσιν καταπίητε. Sic in Piscat.

l.d.v.σὶ] καθάπερ ὁ Λαφύς. Ex prouerb. λαφὺς χάσκει.

l.a.v.ὰς] ὄπτιον. MS. ὀπτὶ παρόντων.

l.b.v.ὰς] ὀπτίμου τὶ ὄν. Angl ὀπτιμῶν τις.

l.c.v.εἰς τοὺς ἀμίδα ἐνεγκοῦντας. Prouerbium in fastosos diuites, dixi ad Petro.

l.d.v.σπ] ἐπιδουλείας. De qua Herald. ad Mart.

v.ἡ ἱκανὸν ὕστ. Angl καιρὸν.

P.239.l.b.v.ᾧ] ὁ καλὸς τὸν ῥήτορ ἔφη. Demosthen. contra Philipp.

l. d. v. ᾧ] ὦχῇ ὦρ. In margine Regii Cod. αἱ γὰρ ἀϊχαὶ ὀπτίκαι τὰ ἀδικήματα περιδύουσαι. Sic apud Lucia. Nauig.

P.240.l.c.v.μο] ἔστιχεν ἐ τείδωσις. Hoc habet ex Aristophane. σημαίνῃ ᾧ perditionem τείδωσις τὴν ὑπογυμναζόμενος πὶ παράκλησιν.

v.ὰδ] ὡς τῷ τυχεῖν. Hæc sic dixit Helio. li. 1. κόρις γὰρ ἐρωδιὸς ἦν ἴσχον τὸ πλάς.

l.d.v.πς] ἔξορος. Vt passim in Dial. mort. & alibi, contrà ἔνδος ὦρος. Lucia. alibi Dio. in Iulio.

P.242.l.a.v.σιω] τῆς Συραυλίας. τὴν ὑπὸ τοῖς Σύραις σεμνότητος, vt Συραυλῶν περὶ Σύρων ἀλαζονείαν. De his officiis horridulorum comitum dictum passim.

v.π] ὁμοκλίνους Λιβυκῶν. Hac de re Casaubo. ad Sueton. vbi de seruis Syris. Sauar. ad Sid. dixi ad Petron.

l.c.v.φρ] καταδικάσας. κατηγορήσας

P.243.l.c.v.μα] ἢ ἴστε ἐμὲ τὸ Ὀλύμπια. Sic in Tim.

v.ἀμ] ἀμιλλᾶσθαι ὁρμῇ χαλᾷ. Paræm. ὅτι τὸ ἐκφυγὸν ἀγαθόν.

l.d u.πα] Χιονίσκια τὸ πόλ. quod pag. 237. dixit ἐξυπλαίζοντα. sic in Paras. ὕπλιος ἀφυκτος, tangit Casaubon. ad lib. 2. Suet.

P.2.243.l.b.v.χο] ἐκ τοῦ Διὸς δίκτυον ὁ μύθος. Prouerb.

P.244.l.a.v.ζιπ] σκυτίνοις. Metaphoricè sumit σκυτίνοις vt patet apud Hesyc. Alii dixerūt σκυτίνοις vt patet apud Achill. Tat. lib. 2. Scholiast. Æschyli ad Agamn.

l.b.v.ἢ] κεκμώκασι χαμαίσαις. Sic in Gall. explicat illud verbis seq.

v.λω] τῷ Διὸς ἢ εἶναι. Tangit Heliod. lib. 2.

l.c.v.πάντα [πλούμαχος. Et apud Cic. in parad.

v.ἰκ] σβεννῦσι, ἐκ τριτίδος, σβεστέφων.

l.d.v.σι] χρόμαχος. Hanc vocem ex Hesych. interpretatur Clarif. Casaub. c. vlt. li. 9. Animad. ad Athen. profert hanc Lucian. sæpe alibi.

P.245.l.a.v.δὶ] εἶτα ζητ. ζητῶ interpretati sunt viri doctissimi.

v. ἰκαδίων] τῶν ἐκοιῶν. σκεπάσους. Hanc vocem interpretati Casaubon. ad Athen. Herald. ad Mart.

v.ἰκ] πλουτῶ δουλείαν. Vide quid dixerim ad hūc Petro. locum *veterem emendauimus*.

l.d.v.ἅλι] ἐκπὸ τῶν κλίνων. Laudat hunc locum Casaub. ad Suet. p. 167. hanc eandem comparationem alibi reperit Lucia.

P.248.l.b.v.ὰς] Ἐπὶ Μανδραβύλου. Paræm. de his quæ vergunt εἰς τὸ χεῖρον. ὁ γὰρ Μανδράβυλος ἦν ἄνθρωπος ἐπὶ δυσμαῖς ὁ Σάμος χρυσοῦν σκύφον ἀνέθηκε τῇ Ἥρᾳ, τὸ δ' ἀδύτερον ἐτῇ ἀργυροῦν, ἢ τὸ μ' χαλκοῦν. Huius meminit Plato Comic. ὁ Διὸ κακοδαίμων.

l.d.v.ἀπα] ἀπλύτις. Homerica dictio, vt illud sequens ἀπλυτείων ὅτι μαλθ.

v.φης] ἐμμαθήσας. Sibi ipsi Interpres dum subiecit ἢ περὶ τῶν τῆς ἀλκίας παιδὸς διάδημα. Casaub. ad Char. Theoph.

v.ἐμφθείρῃ. Recordatio antiquæ libertatis seruos excruciat, qualia narrantur de elephantis qui nocte seruitutem suam lugent.

P.249.l.a.v.ᾧ] ἀγοραίοις ἢ ὁμιλητικοῖς] Hæc verba sæpissimè solet coniungere, posterius alibi interpretor, prius Hesych. verbo ἀγοραῖν πίχραν.

v.ᾧ] πλῆθει Ῥωμαϊκῷ. Angl. πλῆθι ἀστικῷ.

Ibid. ξυνίζων] τῷ τείδωνι. Angl ὦ πόμφι.

v.δρ] σιλευθέρων. συμμίκτων ἢ ἀπελευθέρων. Sic ad oram Angl. Cod.

l. d. v. μαν] ἐκτὸ κώδων. Sic pag. 259. ὁ κώδων ἤχει. Casaub ad Suet. Aug.

P.251.l.c.v.σι] ποδὸς ἡμίτομος. Omnia huius paginæ reperiuntur in Lapith.

P.253.l.a.v.πς] ἰσθμικοὶ βασιλίσκοι Qui Sycophantæ, Eunuchi, dico alibi, & patet lineis seq. repetita pag. 873.

P.254.l.d.v.ἶω] πατταλευόμενον τὸ σκέλη. Athe. li. 12. Alexis, ex quo Lucia. hoc loc. vt patet postea.

Ofac

Οὐδὲ ἢ πιτταπατέμενον τι ἢ
Ξυρήφορον.

Dixi ad illud Petro. Salamandra. Sic pag. 554. vbi peſſimè interpr. *qui crura totúmque corpus vnguento ſolebant perungere.* verte vt hic Eraſm.

P. 255. l. b. v. φη] ἔπως ἔιαμ. Idem Icarm. & alibi Latini dicunt *ſic* Interpretes Horat. ad Od. 3. li. 1. & Martial. ad Epig. 6. lib. 5.

l. c. v. ϗ] ἐαύζον. Hanc vocem attigi ad principium Petro.

P. 256. l. b. v. ἰαὶ] ἐς πάσας λιθοτομίας. πρὸ Διονυσίου λαπαμίας dicit Athen. c. 3. li. 1. Iun. in Adag. Turn. ca. 16. li. 22. lautumias vult legi dico alibi.

l. d. v. ιπι] πεμμυδίας. MS. καμμυρίας, malè, nam ſequitur πρὸς κύμας ἀφεστακυίας: eſſétque *dic* τὸ αὐτό.

v. πὰ] ἢ ΑΒεσε. *Serua* Heſych. ἄβεσα, ἀνίλη, πολλαχή. Dictio quæ ſæpe corrumpitur, vt doceo alibi.

v. πα] ἐφεσφίδιον ἄβλιον. Dixere Perſii Interpretes ad illud.

Scis comitem horridulum trita donare lacerna.

MS. Regius ad hunc locum μαρδύκα πρὸς ἀμπεχόνη μικρόν τινων. leg. Caſau. fin. lib. 6. Anim. ad Athen. Heſych. & Suid. verbo χλάμυδος.

P. 257. l. c. v. λῶ] τετραφάτωσιδὼ. In Angl. Co. Paginâ 258. interpretatur Theod. Marcil. ad Perſ. in p. 259. lin. 1. ἀὼ τῶ πατρίου. Anglic. Cod. habet πατρίου, & ita legiſſe videtur Interp.

l. b. v. αὐτ] χενοῦς ὅλος. Angl. ὅλως. Quod Lucianicum eſt, vt etiam antea notauimus, ſic p. 279. & paſſim.

P. 259. l. d. v. ϟ] ἐκπόλω ϟ ἐμπόλιν. Senſus facilior ſi legas ἐκπόλης τῆς ἐμπολῆς.

Apologia.

P. 260. Sufficiat mihi dixiſſe Petrum Moſellanum huius Apologiæ Interpretem oculis ſuis in hac vſum non fuiſſe, donec maius otium probandi. huius Apologiæ pars potior in tractatu præcedente, quale illud ſtatim ab initio ἐπὶ πλοῦτῳ πρὸ χενοῦ. & pag. ſeq.

P. 261. l. a. v. ϟῦ] τὰ σφιγγία. Hanc vocem interpretor alibi vt & ſequentem κονοπλία.

v. ΕΛ] Ιλίῳ. Tangit in Piſcat. & in Pſeudolog.

P. 262. l. b. v. ις] ἐμαὶ σὺ τῷ Σαλαβίῳ. In margine Cod. Regii Ζαλβίκῳ, mendosè, ſunt enim variæ hiſtoriæ, patet conferenti.

l. c. v. τωι] ἐκλιδότων φυλῶν. Hic rectè Interpres Atticam expreſſit dictionem.

P. 263. l. b. v. αὐ] συγκαίμενον. MS. συγκαιόμενον.

l. c. v. ικ] κλίδων ἐκ χρυσῶ. Malè omnes κλίδων, patet apud Homer. Il. 9.

l. d. v. ὅμ] ἐκ ϟ κάλων πλόκας. Sic p. 936. hac de re copiosè ad illud Petro. *ter me inſtit expuere.*

P. 264. l. d. v. ὁὺ] ἅλιν ἅλῳ. Sic pag. 271. Interpres Ariſtoph. Suid. Paræmiog.

P. 265. l. b. v. Γωία ϟ κρείσσων. Melius alii Κρείσσων ϟ πῦρα.

P. 267. l. d. v. ικ] ὁ Φρυγὸς Ἡπιολείδη. Hæc dixerat antea, reperit in Hercule Ogmio, Prouerb. ἐπὶ μὲν πολὺ σοφώτερον ἡμῶν λεγόμενον. Legend. Heſych. ex Ariſtoph.

Pro lapſu inter ſalutandum.

Scripta hæc diſſertatio πρὸς Ἀσκληπιὸν vt patet ſine. Cauſa diſſertationis hæc eſt: ὑγιαίνειν, dixerat αὐτὶ τῦ χαίρειν· καὶ γὰρ ἦν παλαιὸν σφόδρα καὶ μᾶλλον ἐν χρῆσει καὶ χάριτι, καὶ ὃ ἐστὶ δεῖγμα, ὑγίαινε.

L. 2. v. ιαλ] ὁ χρυσῦς. Sic apud Ariſten. Epiſt. 1. & alibi quod notauit Doctiſſ. Mercer. Cętera ſummi Rhetoris & Philoſophi doctrinam declarant.

P. 270. l. c. v. Οικίῳ] Cod. Florent. Οἰκίῳ.

P. 271. l. a. v. αἰσὺ] ϟ πυθαγορικῶ. Huc pertinet quod eſt in aureo verſu Pythagoræ

Ναὶ μὰ τὸν ἱερὰν ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν
Πηγὰν ἀενάου φύσεως.

P. 272. l. a. v. αλ. ὦ] Ιωῦ. Cod. Flor. ὦ Ιῶ.

De Sectis.

P. 276. l. a. v. τῦ] Βραχὺς ὁ βίος. Primus Aphoriſmorum Hippocratis in quẽ multa Gal. ſic p. 311.

l. d. v. πρ] Ἡσιόδου ὁδοῦ. Li. 1. Oper. hæc tota diſſertatio Heſiodũ de via illa virtutis interpretatur.

P. 277. l. c. v. φῦ] Παραθήκας. De quib⁹, & aliis ſacris ceremoniis dico copiosè παρ' Ἡσῦ alibi.

v. πρὸς] ἀρίτης ἄσκησιν. Hoc illud eſt quod Philoſophos omnes exercuit tandiu, de quo locus alius dicendi, vt & de illo ſeq. διδασκαλίας κτῆσιν.

l. d. v. ἰφ] ϟ Λύρης ἀκούσας. De hoc loco Id. Dial. Philipp. & Alex. Arr. Curt. alii.

P. 280. l. b. v. πῶ] ἀλλ' ἀφημιῶν χρὴ. *Bene verbe.* Sic verba ſolemnis huius formulæ οἷα πᾶς ἔστω λιμὸς, ἀφημιῶν χρὴ. de qua copiosè Scal. ad Varr. pag. 94. leg. Schol. Sophoclis. ad Oedip. Col. & ad Philoct. dico alibi.

l. c. v. λα] ἐκπλέμω πρὸς ϟ λόγον. Sic in Nigrino & ſæpe alibi. paginam 281. & ſeq. repetit in Lapith.

l. c. v. ιρον] ἀκριβεία. ἐν δὲ τοῖς χεῖρας ἀπίχει τῷ ἔργῳ Copiosè hac de re Schol. Ariſtoph. ad pac. Heſych.

v. πς] μεγάλως χάμμασι. Theod. Marcil. ad Perſ. dico ad Heliod.

v. πμ] Εὐφράτου. Malè antea Δαρείου.

P. 282. l. b. v. ϗ] ἐπ' ἀκμωνί. vt in Tim. & paſſim alibi.

v. δκε] σκύφου Νεστόρειον. Talis rixa in Lapith. & apud Heliod. lib. 5. de Scypho Neſtoreo Interp. Martialis ex Iliad. 11.

P. 285. l. a. v. πῖ] Μαρκίτα δεκαίκωδαι. ἄφρει, μωρῷ. De hoc Suid. ex Heſych. Interp. Ariſt. ad aues.

l. b. v. πε] ἐν χρῷ ἢ κυρεῖ. vt antea ἐν χρῷ κυρείας: quid legerit in his locis Interpres non video, nam Stoici dicti ἐν χρῷ κυρείας, *tonſi, cute tenus.* Ipſe verò *longa coma venerandos, prolixa in capite Cæſaries, capillum prolixior* vbique vertit. de his Iuuenal. Sat. 2. *atque ſupercilio breuior coma* hæc monebat Senator Clariſſ. Godofred. Maluynus. Dixi hac de re antea

P. 287. l. a. v. δὶ] ὑπὲρ ϟ Ἀνγκῶν. Vt in Contempl.

P. 288. l. c. v. ιϑ] ἀποτετιμώμενον. Angl. ἀποτετιμώμενος. Mend.

v. ιε] ἀποκλείσῃ. Vt in Dial. Meret.

Ibid. ϗ χωμῳδ. ϗ deeſt in ms. & Aug. Cod.

P. 289. l. b. v. αὖτ] πολίτου ὄντα. Angl. ὄν.

l. d. v. Αυ] σοὶ μὲν ὅτι. Mend.

P. 90. l. c. v. ιφ] ἀποκλείσω τῆς κυνείας. Vt in Nigr. & Hercul. Gall. & paſſim.

P. 291. l. d. v. ιπ] ὅτι ῥηϊδίως. Paræmiogr. hoc autem prouerbium εἴρεται ὅτι τῷ πολὺ πάνυ ἀπόρῳ ϗ ὄνῳ μόνῳ εἰς λύραν ὑπερπηδῶσι.

P.295.l.a.v.παιδίων] ἀναδημάματα. Ead. Iul. Imperator in Epiſt. ἵνα πῶς Ὁμηρικῶς παρὰ παίζοντι, εἰ καὶ πάνυ δοκεῖ ἐν ἀνάγκῃ πολέμου, ἀρίστου αἰχμῆς κινδυνεύειν. Locus autem Homeri quem imitandum ſibi proponit Iulia. eſt Iliad. 5. Tangit Piſid.

Ω' συλλογισμῷ δ' ὅλκαδα κύματα,
Καὶ κύρτια χαῦνον παγίδων ἀθυρμάτων,
Τὰ λεπτὰ κάλυκα συνεχόντων εἰς τέλος.

Habet ſequens illud ἀοιδὰ ἀναβοήτου. Ex Homero.

P.299.l.c.v.πε] κάμης ἀφύης μεστὴν. Sic p. 309. in calpidem, ſiue capidem, ſiue capedinem, ſiue capidulam, ſiue capeduncúlam (tot enim nominibus Romani vas illud denominant) ſolebant iniicere ſortes luctantium, & currentium, vt patet lineis ſeq. vnde rectè in Gl. Phil. ἄγνα καταγωγεῖς, κάμης, ὑδρία, nec malè doctus Grammatic. Heſych. apud quem κάμης ἵππος ἁλιεὺς καὶ εἶδος ἀγγείου, tãgit enim rem quæ ſortes ſequitur, ſc equorum agitationem: de Latinis nominibus ſuperius allatis dico alibi vt & de ſortibus.

P.300.l.a.v.παρ] ἀντίχλ. Angl. ἀνίχλ.

l.c.v.πι] ἐπιώνων. Angl. ὀπιώνων. Mend. in pagina 304. nomina loquentium variè confuſa erant.

l.c.v.ἰχν] ὡς πυπεφάδικα. Aod. Angl. πυπύκτα ἐχ ἰκάτου, Mend.

P.309.l.a.v.ἀπ] ἀμφιδρόμῳ. Patrimum, ἀμφοτέρους αὐτοῖς γονέας θάνατον, καὶ μηδενὸς ἐφεστικότος. Sic hanc vocem, ex Interprete Ariſtopha. ad aues, interpretantur Scal. ad Catull. Marcil. ad Horat. Morem tangunt Interpretes Theocriti, Euſtath. ad Homer.

P.310.l.b.v.ει] ἐκ πὶ πλυμῆς. Ex Heſiod.

l.c.v.αν] ὥσπερ φασὶν οἱ Δήροις. Dico ad Pauſan.

P.311.l.b.v.ρι] κῆ πλὺ παροιμίαν. Sic illa, δήλου μὲν ἐξαπλοῦς ἡ ὄπτησις, conſule parœmiographos. In Angli. Cod. dramata paginæ 315. omnino corrupta.

l.c.v.ικες] πὶ ὀπτηπαπίῳ. Hoc eſt πὶ ὀπὶ τῆς βαπίζης ἐν χαλκίῳ ὕδατι ὃ ὀβελὸς πλὴ ἰσοῤῥοπίας ἢ τὸ ἀπαρέγκλιτον τῆς βαπίζης ἐπὶ χάρακος μόνον, καὶ τῆς ἐπιφανείας ἐπιστενὸς πὶ ἀκπύλῳ ὀχετηγοῦλα κάτω φιλεῖ ἐπιδῦναι, ῥυπᾶς φύσιος ἐπανάγκη, ἢ ἄριμῶν μὰ πνοιάς. Cætera vſque ad pag. 317. crebræ ſunt repetitiones comparationum quæ paſſim alibi.

l.c.v.ſι] κυνομαχεία. Sic pag. 934. Talis autem illa eſt qualis fœlicitas Micylli in Gallo ὁ χῦ τὰς ὕπνους ἐγχαυλῶν, πιαίνων πῆς ὀνειροπόλους ἐμπίπλα τὰ εἰς βυφλὼ καὶ δύπεσίαν, κεἰ, ἓν μαθὶ ἐσῶς ἐχὶ καὶ δίδασον, quæ omnia rectè interpretatur Gregor. Nazianzen. qui (vt alibi dixi) totus eſt in Luciano.

P.320.l.c.v.λθ] ὁ ἰδόντες. Angl. ὁ ἴδης.

P.321.l.a.v.τε] καὶ Σπωκῶν πὶ ἄκρῳ. Melius quam in Anglic. εἰς Σπωκὸν τὸ ἄκρον.

P.322.l.c.v.σα] ἄφικτα] Angl. & ms. ἄφυκτα.

P.323.l.b.v.φοια] ἐκπεπόκμδν ὄβόφορον. Rectè ibi Interpres eſt enim ὄβόφορον ex Suid. τὸ τίμιον *merces*. Cætera huius Dialogi antea ſum interpretatus.

Herodotus.

P.327.l.d.v.νὸ] Ολυμπονίκας. Caſan. ad Theocr. Scal. ad Catull. ex Suid. innominato. de Hippia, ipſe poſtea, Cic. Apul. de Prodico, Xenophon, & nos ad ſomnium Luciani, de Anaximene & Polo. id. p. 208. Ariſtot. Diog. Laert. de Ætione, Theocrit. Epithap. Æſcul. de nuptiis Alexandri & Roxanes, Arria. Curt.

P.328.l.c.v.πς] κυφαλῆς τὸν καλύπραν. Dixi ad Petro. de tædis Hymenæi, notum & multa Sc. ad Catull.

P.329.l.a.v.αὐτ] ἐχαίνον. ἐχανὸ πῆς ἀοιδὸς πύρπαξ. Heſych. & Interp. Ariſtoph. ad Equit.

l.d.v.αυδ] ὅπ ἐφ' ὁρῆς. Rectè ibi Opſop. nam ὅπ ἐφ' ὁρῆς dictum αἰεὶ ἐι μεγάλα ἐι μέγεθ ἐξολογῶπαι.

v.χω] ἐκαπὸ ἐχ καλύβας ἐχ πῆγος. Voces interpretatus ſum alibi: Rem tangit Suet. Iul. c. 39. *Ad quæ omnia ſpectacula tantum vndique confluxit hominum, vt plerique aduenæ aut inter vias, aut inter vias tabernaculis poſitis manerent, ac ſæpe pra turba, elisi exanimatique ſunt plurimi, & in hu duo Senatores.*

P.330.l.a.v.ὰλ] Πολυδάμαν. Perſ. Sat. 1. & ibi Interp.

μαπρόπους] Dixit antea & ſæpe repetit alibi.

Zeuxis.

P.332. Huic diſſertationi (quoniam de hac locus alius dicendi) non immoror: paucæ variantes lectiones, & quæ lectorem auidum non morentur.

P.334. ἐπβύναδαι. In Angl. Cod. pro quo ex fide mss. & Cod. Florent. repoſuimus ἐκπόνδαι.

P.334.l.d.v.εἰκὼ πνεγόνων] Mart. Delrio ad Senec. leg. putat βαχυπόνων.

P.335.l.b.v.κατπλάμενοι] ms. Regius καπλαμένων.

Harmonides.

P.336.l.c.v.σις] τῆς Φρυγίου. Sunt Harmonidæ quatuor ſolum muſicæ modi principales, Phrygius, Lydius, Dorius & Ionicus: cùm tamen qui de muſica ſcripſerunt, quinque cõſtituant, addentes his quatuor Æolium, vt Plato 3. de Rep. Athen. lib. 14. Caſſiodo. Epiſt. 40. lib. 2. & libr. de Muſic. Niſi ſub Dorio Æolium inuoluat, hæc enim duo ſæpe confunduntur, vt in Pindaro qui cùm Doricè ſcriberet, vocauit muſam ſuam αἰολίδα μολπὰν. Aſſignat autem τῷ Φρυγίῳ τὸ ἦθος vbi malè Interpres Obſop. *attonitum*. voluit enim Harmonides *religioſum*, vt pater locis citat. & apud Apuleium libr. 1. Florid. Sed de tonorum iſtorum qualitate omnes iſti ferè inter ſe diſſentiunt: tribuit Ionio ποικιλφωνὸν. Interpres *ſuauitatem*, vertendum erat *varium* vt apud Apuleium loc. cit. ſic ſæpè apud Homer. ποικιλφωνὸν pro eo quod multos receſſus multáſque latebras habet.

Pag. 337. l. a. v. ἐπὶ πλὼ] *aues circa noſtuam*. Cætera enim ſunt Interpretis non Luciani, de hoc prouerb. Ariſtot. Laert. Dio Chryſoſtomus, alii.

l.b. v.μι] ὁ δὲν ἐφ' πῆς λαμπάνης μουσικῆς ὁ δὲ λόγος. Vide Interpr. Perſii ad Sat. 1.

P.338.

P.338.l.a.v.μον] τί σοι δῖ' ἔμ' πομδ. Vt mima illa, satis est equitem mihi plaudere.

l.d.v.ὦτα] ἀκκεδόμδω ἐ κύδος. Vide Paræmiog. sic pag.604.

P.339.l.a.v.δίες] πλὼ λδυκὰν. De his calculis res nota.

l.c.v.π] ἐπῶν σκιαί. Sic legit Interpres & Paræmiog. In Anglic. Cod. rectius ἐπείων σκιαί. vt σκιᾶς ἔναρ apud Pind.

Scytha.

P.340.l.a.v.ὑ] σοφῶς. Sic rectè, & patet hac narratione, mendosè in aliis σοφῶν.

l.b.v.πάμπαν] πάμπαν σοὶ τὸν Σάμιαλξιν. Dico alibi.

l.c.v.ἀδικῶς] ἴσως. Dico alibi.

l.d.v.σε] τῶ δαιμονιάτα. Anglic. Cod. τῶ δαιμονιώτατε.

P.345.l.a.v.τοὶ] ὁ πατρώιος ἐκεῖνος. Telemachus apud Homer. Odyss. repetit alibi.

l.d.v.ἦν] σοὶς τὸν τῶ Κλεινία. Legend. Plut. in Alcibiad.

P.346.l.b.v.πάντα] ἀμβολαῖς ἴρχετ. Tangit hunc versum Hesiod. lib.2. ἔργ.

Αἰεὶ δ' ἀμβολίεργος ἀὴρ ἄπασιν ἁρμόζει.

Quomodo sit conscribenda historia.

P.346.l.c.v.φιλ] περιπάτῳ. Anglic. περίπατον, sic pag.seq. εἰς περίξαι.

v.βω] ἐν κατρεῖ τῶ περιπ. Sic apud Hippocr. & Gal.

P.347.l.a.v.δεινα] ἐν μέλῃ. Angl. ἐν μέρει.

l.b.v.μάλα ἐπὶ ἀβελτηρίᾳ. Vide Paræmiog.

l.c.v.βίαιος] Sic pag.728. πόλεμον τῶ ἔλαν παιδεία ἢ ἰδέαν. Hac de re copiosè Lipsius.

v.φίας] ἐπ' μιᾶ τῇ σκληρᾷ. Angl. ἐρημῇ.

P.350.l.a.v.δος] ἀκαιρεσαίτερ. Angl. ἀκαιρότερον.

l.b.v.πος] ἐπὶ μαζ. Angl. ἐπὶ.

l.c.v.λαὲ] κὰτ Ἀγαμ. Homer. Iliad.2. Achil. Tat. lib.1.

l.d.v.ἑ] ἐτέρας. Angl. ἑτέρας.

P.351.l.a.v τον. ἀμφρία] Angl. ἀμφρίς π.

l.c.v.παρ.ἰρμάτας] Angl. ἱερατὰς.

P.352.l.b.v.ἐς ἀσύμφυλον] Flor. & Angl. ἀσύμφυλον & ἀσύμφυλον.

l.d.v. Αεσπύλλε] χαίλπης. Anglic. Αεσπύλλε χαίλπας.

P.353.l.b.v.λώ] ἐκπαθῆσι] Angl. ἐκπαθῆσι.

v.δις] διεκπαδίσης. Angl. διεκπαδίζῃ.

l.d.v.πος] σῶζε πόδα. Rectè Anglic. Cod. σῶζε. Sic Apolog. de Merced. cond. de hoc prouerb. Hesych. Pollux. Casaub. ad Charact. Theoph.

P.356.l.b.v ἴμασιν] Ante hanc dictionem est ἐχ in Angl. Cod. mendosè.

l.c.v.ἐ ἰσοκράδης] Angl. ἰσοκράδης.

P.357.l.b.v.χεῦ] ἐκ' ἐχ ἐκτὸ. Angl. ἔκτοσε.

v.τραν] ἔτρα. Angl. τε.

v.κακ] ἐπ'. Flor. ἐπὶ.

l.c.v.πε] Κρίσιον. Angl. Κρίσιον.

P.358.l.b.v.κώτοις] ὠδίνει ἔρος. Paræmiog.

P.360.l.b.v.ττ] λεπάδων. Flor. λεπαδίων.

l.d.v.τὰ κὰκλωκότες. Flor. ἀκλωκότα.

v.πῶ] ἐς τὸν Μαῦρον. Angl. ἐς τὸν Μαῦρον.

P.361.l.c.v.ευ] Κυγχεύς. Angl. Κυγχείον.

v.μῶ] ὅπε ἐρχηκμῶ. Idem de domo & de saltatione, & sæpius alibi, habet à Thutio oratore. Iulia Imperat. Epist. ὁ Θύειος ὅπα εἶπεν ἀδρώπους ἐρχηκμῶ ἀπώκησα.

P.363.l.b.v.ὰὶ] ὄπὶ ἀκρείμαι. ὄπὶ ἐ ῥῆμα in Cod. Flor.

l.d.v.ὰὶ] Μᾶμας μομάσαδαι. Hunc locum imitatus est Aristen. Epist.1.l.1. ex emendatione viri Clarissimi Ios. Mercerii.

P.364.l.a.v.βδεν] ὄπὶ καας. Flor. ἐκ.

v.ις] Ηρόδιξις. Angl. Ηρόδικας.

l.b.v.ἀπερ] ἀπίσω. Aristen. loc.cit.

P.366.l.a.v.σρατῶ] ἴσπι τῶ Νικίου. De quibus dico alibi.

l.d.v. πᾶσης] Notæ sunt siue Characteres historici, de quib° Cic.1.de leg.& 2.de Orat. Strab. lib.1. Polyb.lib.12. Niceph. Greg. princip. histor.

l.d.v.ἦκας] πὶ σῦκα. Sic passim.

P.367.l.b.v.μάκα] πῖς ἐ πόλεσι. Sic legit Interpres, aliter longè in Cod. Petri Golmani ἐ πεῖ.

P.368.l.b.v.ἐπ] συμπακτίον. Angl. συμπακτίον.

P.369.l.d.v.χευσῶ] εἰκαδομάσαδαι. Flor. εἰκαιρομάσαδαι.

Veræ historiæ Liber I.

P.373.l.d.v.μεν] δὴν εἰκότως. Longè rectius in Flor. Cod. quem secutus est Interpres δὴν ἀκριβέσερος. Probatur illius historia, vel qui rebus interfuit, vel qui è commentariis eorum qui adfuerunt hausit: vnde illud in historico fide dignum ἐ ἁπλῶς ἰδιασάμδω, qua de re locus alius dicendi.

P.375.l.c.v.ὅτ] ἐπὶ τρίαν. Similia apud Eustath. in Amorib.

P.376.l.c.v.πλὼ] συμπλακλὼ ἐ. Hæc desunt in Co. Florent.

v.ἐ] ᾗ. Quidam legendum putant ἔσω.

P.378.l.d.v.ὡς] ἑκάσης. Angl. ὡς ἑκάσης ἰδίας.

P.379.l.b.v.ᾧ] Αἰσιόδακες. Interpres secutus est Anglicanum Cod. in quo Αἰσιώδακες.

v.ἰδὼ] διασκόλας. Angl. Διασκόλας.

l.c.v.ᾧ] χρέον. Vt in Nigr. & in Tox.

P.380.l.c.v.μεγ] τῶ Ροδίων. Angl Ροδίω.

P.382.l.c.v. ταν] ὀκτακαιδέκης. Angl. ὀκτακαιδέκῃ μῆνι.

l.d.v.τοῖαν] ὠ πᾶς ἐγκῆς. Castius, si quid in execrando tali scelere, Angl. Cὠ τῶ ἐλέγας.

P.383.l.a.v.κατ] πεῖσον. ἐπεῖσον. In MS.

v.λακῶ] ἀφίετον. MS. & Cod. Angl. ἀφῆτον, aliter tamen legit Interp.

v.ᾧ] πρώδης. Angl. πρωτόδης.

Veræ historiæ Liber 2.

P.394.l.a.v.χαν] ὀκτακόσιος. Angl. ὀκτακόσιας.

P.395.l.b.v. πλὼ] ἐυρώπῃ. Anglic. ἀραιόπῃ. Aliam tamen lectionem secutus est Interpres.

P.396.l.c.v.ερο] ὄδε. Angl. ὄδε.

Pag.397.l.d.v.μέσης] ἥκιστ' ἀξιολογῷ. Flor. λογιώτατα.

Pag.400.l.b.v.ἐπὶ] καλλιδόμῳρος. Floren. καλλιτόμῳρος.

l.c.v.σκοτ] πολὺ ἀπχ. Flor. ὑ πολύ, malè, & aliter Interp.

P.401.l.c.v.π] μαχαίρα πῦρ καλδίειν. De hac superstitione locus alius dicendi, præceptum est Pythagoræ.

P.403.l.b.v.λῦπα] λαβεῖν. Angl. δῆλαιτῆσι.

l.d.v.πολ] ἱπποτιλίας. De his copiosè Cœlius, tangit vir Clarissimus Gilbert. Gaulminus ad Plutum. Interp. Aristoph. ad Ranas.

Phalaris 1.

P.462.l.b.v.σων] ἱμφορίσιν τῶ δῶ. οἱ ἐπὶ τῇ αὐτῇ σίγῃ ἐπιφέροντες.

l.c.v.ὁ] αὐθάκατον. ἀπροσύλητον, ἀπροσκαλύπτον, vt apud Hesych. cæteræ huius vocis significationes huic loco non conueniunt.

P.463.l.a.v.ὁ] ἀπερίπιστος. Angl ἀπίστος.

P.466. Hæc pag. ex Epist. Phalaridis.

P.467.l.c.v.χρυσ] ἐ φιάλας. Legend. Interpr. Persij.

v.φερνίδας] αἰὼ τῶ φερνίδ. Attic.

Phalaris 2.

P.469.l.b.v.δρες] φείξους. Differentiæ inter φείξους & ἰδιόξους, multæ, quas tradunt Grammatici.

P.470.l.a.v.μᾶς] δημιεργούς. Deest in Anglic. Cod.

P.472.l.b.v.νόμοι] φιλοκερδῶν. Rectius fortean φυλοκερδῶν, vt est in Anglicano Cod. *per stirpes denaria discernere*, sequitur enim καὶ χρυσολογῶν τὰ πρόβατα.

Alexander.

P.473.l.c.v.σῶτ] εἰς πανίας. Angl. ἐς πανίας.

P.475.l.a.v.φρις] πολυμίσις Sic pag.723. ἐχθροῦς ὅτω πλουτῶν ἥδιστα. Æschylus Prometh. vinct.

Ερ. χλιδῶν δ' ἐν ἴσοις τοῖς πρόσθεν τίμιος.
Πρ. χλιδῶν χλιδῶντας οἶδα τοὺς ἐμοὺς ἐχθρούς
Ἐχθρὸς ἐσθλὸς ὤν.

Ex quo Plaut. Asin. act. 3. sc. *Agedum.*

Ar. Hem adspecta videor? vtinam malè qui mihi volunt sic rideant.

Sic Terent. Eunuc. Act. 4. Sc. 3. Albin. Conf. ad Liu.

Vrbs gemit, & vultum miserabilis induit vnum.

Gentibus aduersis forma sit illa, precor.

Idem Albin. etiam.

l.b.v.πα] Ρωμαιῶν. Sic legit Interpr. ex Cod. Florent.

l.d.v.νδις] δημόσιος. Angl Σελευκίδας.

P.476.l.a.v.πκοῖς] ἐπαλ. πῆς ἐχθ. Flor. ἐπαγ. ὀλίγ. τ. ἐχθ.

v.δῆ] Θῶνος. Angl. Θόωνος & ita Interp.

l.b.v.ὧν] αὐτὸς. Angl. ἐῶν.

l.c.v.τδν] πεχεῖς Sic pag. seq. & pag. 481.

P.477.l.a.v.πολλοὶ ὄ] De serpentibus Pelleis Casaub. ad Suet. lib. 3.

l.b.v.π] ἡ Δελφύς. Sic in Ioue trag. & Icarom.

l.c.v.χρυσᾶς] πολίτας. Sic in Contempl.

v.σους] ἐσθημοδόκους. Angl. ὄπὶ μέσον.

P.478.l.a.v.ἄ] πανίην μαστιζόμενον. Paræmiogr.

l.b.v.ἐπι] ἐπὶ ἰχθύος δυχθεὶς. Dico ad lib. 2. Heliodor.

v.χθεὶς] σφαιρίσπ). Angl. σφαιρίσπ).

l.d.v.χρι] σύνδεσμ. Malè in Angl. Cod. σύνδεσμ. vocem σύνδεσμ alibi interpretor.

v.ξασθ] δίρπτ. Minus rectè in Angl. Cod. ἅρπτ.

P.479.l.a.v.φρυ] ἡ ἀφρῶν ἐπιστημοναλάμψις. De his impostorum & agyrtarum artibus alius locus dicendi.

l.b.v.πόλιν] πολυιδόμων. Minus commodè in Angl. C. σπωλιδόμων.

l.c.v.ἐπιζητοῦντες] Angl. ἐπιζῶμεν.

l.d.v.ἀλλ] φερνοδομῶν. λίθων. Cæteri Cod. φερνεμμοβίων.

v.εκ] πύχνα αἰ. Flor. πύχνα τῶ ἀκαθῆ.

P.488.l.c.v.Σεπλίῳ] Hæc de re Suet. Caio.

l.d.v.ζω] Flor. μᾶζον ἀπὸ φερνοῦ. Paginam sequentem alibi interpretor, & paginam 490.

P.493.l.a.v.γνω] ἐπὶ δαῖ. Malè Cod. Angl. ὕδατ.

v διδουμαιῶτα πάροδον] Hęc desunt in Flor. Cod.

l.d.v.ὦ] πολὺ ὑπηρέτητον. Cod. Anglic. πολῶ ἐπὶ πολλῷ ἐπιρέτητον.

P.494.l.a.v.ὦ] σφαιδλωδίων τὸ ἐπιζῆν. Angl. C. σφαιδίλιον τὸ ἐδίλιον.

l.d.v λύσιτο] Angl. δίδιτο.

v. Μορφὶ] Angl. C. sic habet hanc barbariem, siue, vt ipse alibi dixit ἀσκευῆ ἐ ἄπμα.

Μορφὼ βαρβάλω ἰχὶ αἰχνέχλη φάος δ.'

v.δῆμος] ὅλως. Angl. δῆμ.

P.495.l.b.v.πῶ] ιαπόῃ. Post hãc vocem sic legitur in Angl. Cod. ἐφαιδῶν τῶτον ἐ πλουσιῶντας.

P.496.l.c.v.δαν] φαδίας. Flor. Cod. φαδία γλωμῶν μᾶν ἡ ματεδεπὴ.

P.498.l.b.v.ὁ πυφορῶν] Angl. ἐσπδῶν.

De Saltatione.

P.499.l.b.v.σκληρὸν] Mordet Stoicum allusione ad generalem Stoicorum thesim.

P.500.l.b.v. των] κάρχαρα. Qualis Appii *canina facundia*, de qua D. Hieronym.

l.d.v.ἐπαι] ὕπνος αἰχρά. Persuasi antiqui *saltationem* vmbram esse luxuriæ. patet apud Cicer. pro Mur. Horat. Sat. 1. lib. 2. Artemid. lib. 1.

P.502.l.a.v.ἐδί] χθὶς ἡ πρώην. vide Paræmiogr.

l.c.v.δάπτων] πολυμισῆ. Hanc saltationem σφύραν vocat Callimach. hym. εἰς Δία.

P.503.l.a.v.Μυκήνη. Iliad. ω.

l.b.v. ἡ] παρακύψεν. De hac voce copiosè ad Pausan.

P.504.l.b.v.λέγω] ἰδίνεον. Locus est in clypeo Achillis Il. Σ. vbi ἰδίνον. Vnde error Luciani scribentis, omnes enim Cod. habent ἰδίνον.

l.c.v.παὶ μδρμιδουχαί] πυθήματα, οἷον χεῖς πῦ πυθῶν μονῆς. Pollux, Hesych.

l.d.v.δὲ] ὄργια σωτῆν. Hac de re alibi, attigi ad Petron.

v.μυσὶ] ἐξορχεῖσθαι. Prophani ἐ ἀμύητοι ab omnibus sacris arcebantur, nec licebat, si temerarii in ceremonias irrupissent, ea quæ viderant vulgare, hæc appellabant ἐξορχεῖσθαι, qua de re dicendum alibi.

P.505.l.a.v.ὧν] Δήλῳ. Initium facit probandi nulla olim sacra facta ὧδε ἐρχόμενοι. Qua de re ipse in Elench. Clem. Alex. Protrept. & Stromat. 1. Dionys. Areopag. Eccles. Hierar. c. 1. laudat

hunc

hunc locum Casaub.c.6.lib.14. Anim.ad Athen.

l.b.v. ἰαυτὸς] μιμούμενον. Iulianus Imper.hymno Solis.

P.506.l.a.v. ἢ τὴν Ἰδαίων δακτύλων. De his Pollux, & vir Clarissimus Isaac. Casaub. c. 5. lib. 1. Animad.ad Athen.

l.b.v. μὴν] πέρα τοῦ μανεῖν. De eod. Dial. Apoll. & Bacchi.

v. ὅσων] Διονυσικά. Copiosè Long. πυμφ. lib. 2.

v. χόρδων] Κόρδακος. Tres enumerat saltationum species, quarum inuentores prohibentur Satyri Κόρδακα, Σικινίδα, ἢ Εμμέλειαν, de prima Theodor. Marcil. ad Horat. Vlpia. Demosthe. Interpres ad Olynth. 2. pag. 215. Hesych. Pollux, de secunda iidem Pollux & Hesych. de vltima, Plato, Interpres Aristophan. ad nubes, & Hesych. apud quos ascribe Σικιννις.

P.507.l.a.v. Αλλη] Iliad. ι.

l.b.v. ἡ] ἀεὶ κρίνων. Hesiod. in Theogo.

Καὶ ἡ ἀεὶ κρίνων ἰοειδέα πολὺ ἀπαλοῖσι
Ὀφρύσιν ὑπὸ δὲ μέσσον ἐρυθρὸν κρίνεται ὄμμα.

P.508.l.c.v. ἀεὶ] σκολιὰν. Dictum in Nigrino. Veteres Grammatici σκολιὰν interpretantur quidquid fit perperam σκολιὰ τὰ ἁμαρτήματα.

P.509.l.a.v. πάντ] πόλις ἐν Ἰταλίᾳ. Hæc vrbs Chalcidici generis Cumæ.

l.c.v. πάντ] καὶ ἐν Σικελίᾳ. Godofredus Maluynus Clarissimus Senator monuit Interpretem iudicio & oculis abusum suis, dum ista vertit, *nec minus de se exhibens reuerētiæ*. Fraudi fuit, puto, quod Græci nominibus propriis maiusculas litteras præfigere neglexerint, dicere debuit *præcipuè circa Augusti tempus*.

P.511.l. b. v. τὸ] πῶλος ἢ Δαίμων. Fabula hæc apud Pindar. Cætera sunt nomina fabulis notissima.

l. c. v. ἢ Αλιρρόθιον] *Et Halirrothium*, de quo ad Pausan. hæc omisit Interpres.

P.515, l.b.v. σμος] ἢ κρεῶν. Tangit vetus oraculum quodquidem sic apud Plut.

Καὶ κρεῶν σιωπὴν, ἢ κ' ἁλιέτης ἀκύμων.

P.516.l.a.v. ἐρῶ] πῶς χρυσοῦς. Hinc Lesbonax Mitylenæus vocauit eos χρυσοῦς, & Lexiphanes Luciani pag. 534. leg. Athe. c. 8. & 16. lib. 1. & cap. vlt. lib. 4 cætera quæ ad saltationem spectant, vt de Baucismo, Betarmo, Hormo, & aliis fusius alibi.

P.519.l.c.v. εἰπὲ] οἱ δὲ Ἀντιοχεῖς. Iul. Imp. Misop.

Lexiphanes.

P.524.l.a.v. Λεξιφάνης] Cogor longiores in hūc Dialogum diatribas componere vt cacozeli & antiquarii istius Lexiphanis quæquæ vocabula ponderentur: de similibus, Horat. Martia. Suet. Aug. c. 86. & ibi interp.

v. Λυκ] πτισὸν πᾶν ὃ ἀπὸ τῆς χοίνικος χοινικοῦν, ὅτιος ἀπὸ δ' πύπος, πτισὸν, σημαίνει τὸ ἐκτετριμμένον ἀπὸ τῶν ἀκατέργαστος, ex quo si Δωριεῖς dicunt σατὰς, vnde σατάλου πρωΐ leg. Scholiast. Aristoph. ad Nub.

v. νεο] πεχμὸν. MS. Regius auctior voce vnâ, nempe καμεῖν: per πεχμὸν autem intelligit πανὶ ἐκπεπαμένον, ἀφ' οὗ καὶ ῥῆμα τὸ πεχμῶ πέπεχα vnde πέπεχε. Hæc dictio etiam Thucydidi frequens, qua vti solet ἀντὶ τοῦ πέπονθα, πεπονήκατε, hāc Lexiphanes postea vult significare τὸ ἀπηγμένος.

v. ὕπτιω] κυφλεύσω. MS. Regius habet κυφλαιῶσω, sed recepta lectio melior est, magisque alludit ad illud pag. sequētis ὀπτύσρα ἡ Κυψελὶς κυψέλη κυψελὶς & κυψελὶς (sic enim apud Hesych. & Interp. Aristoph. ad Pacem) ἡ τῶν ἀστερῶν πλῆξις λέγεται, dicitur etiam τὸ ἐσφακισμένον ἀγγεῖον ἐν ᾧ τὰς ἀρτους ἀπτοῦσι, sic dictum ἀπὸ τοῦ κυρίως πλώ ἔλαιον, vt vult doctissimus Christianus ad Aristoph. εἰρη. sic etiam vocabāt alueos è vitilibus vnde Cypselus rex Corinthiorum Æthionis filius, sic dictus quod ἐκ τῆς μητρὸς κύψελος ἐν ᾧ κυφλῷ. Cuius posteritas diu postea Corinthi regnum tenuit, dico ad Pausa. Tangit Lucia. pag. seq. dum ait ἀπὸ Κύψελός τις ὢν Γερίανδρος. Vide Scal. ad Euseb.

l.b.v. πάνυ] τὸν Πλάτωνα. Aliter Apul. de dogmate Platonis, qui vult Platonis patrem Aristonem, ipsum Aristotelem dictum, fuit & Aristoteus qui scripsit ἐρωτικὰ, de quo Clarissimus Casaub. ad Athen. c. 4. lib. 15.

P.525.l.a.v. τῶ] πάνυ. Antiquè dictum pro χαμαὶ, ἐπὶ τὸ πέδον.

v. ὀπτ] ὀπτύσρα. Leg. Scholiast. Aristophan. ad Plut.

v. ἀνύτ] ἀγωνιῶ. De hac dictione locus dicendi ad vitam Demonactis.

v. Λυκῖν] ὕδωρ γὰρ· εἰ καλὸν ἔχει κρήνη, ἢ σκιερόν. Hoc enim potissimum curabāt miselli scriptores illi, vt exordium reliquo opere longè splendidius eligerent. Quod antea Lucianus notauit tractatu, De conscribenda historia, & sæpè alibi postea. Imitati illi præceptum Pindari Od. 7. Olymp.

Ἀρχομένῳ δ' ἔργῳ, σκέπτεσθαι
Χρὴ θέμεν πλατείᾳ.

Citat Lucia. p. 848.

v. λεξις] ἀνώνυμος ἀγαθοῖς ἐπόμενον χρώμενος. Qua de re copiosè disserit tractatu, Quomodo conscribenda sit historia.

l.b.v. π] ἀφελπιστόμεθα. ἀφελλάζωμεν, γυμνασόμεθα, de hac voce vide Casaub. ad Athen.

v. ὦ] ἀλωπεκὴς. Vsitatum magis ἀλώπεκα σον, κατακρύπτου ἐν ᾧ ἀλώπεκι. Hac de re Interpretes Petronii ad illa, *modica vnctione vsus*.

v. λῆρο] ἀπειρία. περιττία.

v. παι] σκυλίδα. Interpretes Persii & Apuleii dixi ad Petron. Ibid. ἢ βύρσαν. De hac balneorum supellectile omnes dixerunt. Ibid. ἢ φαινόπα. intelligit vestem cubitoriam, siue καμιμάκιον, diminutum à φαίνων, τὸ λινοῦν ἱμάτιον. Hesych.

v. ἢ] ῥύμματα. σείμματα, σημάτια, βατάνια. Tangit Casaub. ad Athen. c. 10. l. 8. Scholiast. Aristophan. Acharn. Ibid. ταυτολεῖν. ταυτολεῖν τὸ βάπτειν, ἢ ποικίλλειν καινίζειν δέ τὸ αὖθις. Sic Aristoph. Thesmoph. iunxit ταυτολεῖν, vult intelligi καμιζειν, ἀφ' ἃ καρπαλίμως καμιζειν.

v. πλὴ] ἐγγυᾶσθαι. καδοῦσθαι. Hanc dictionem interpretatur Casaub. c 13. lib. 5. Animad. ad Athen.

v. ξεις] ἑλκύσεις· ἀφαιρήσεις. Hesych. dicitur etiam ἑλκύσεις, ὅταν ἀσχάσεις, λήξεις, ἀκύσεις φλάσεις. Vide Interp. Aristoph. Thesmoph. Pollux.

v. ἢ] πρωτα λαι· παλαι. Ibid. λαπτῶ· ἐλπίζω μὴ λαθεῖν. Ibid. ἐκ δύσπους· ἀδυνάτους, ibid. πράμνη, ἀστεμφὴς. Hanc vocem interpretatur Erotianus. illud est quod apud eundem Erotianum Lysimachus vocauit σκληρὸν, vt emendauit Doctissimus Christianus ad Erotia. & ad Aristoph. εἰρη. vocat postea τὸ ἔρρον fine huius pag.

v. μαλακὸς] ἀσρόξος. Sic vocem hanc interpretatur Hesych. τὸ ὅπι τῶν ἵππων ξύλου ὁ κρατοῦσι οἱ καθιζόμενοι. τὸ δὲ ὅτι ἢ ὅπι τῶν ἁμαξοπηγῶν ὄνομα, οἱ δὲ κῦ τὸ πλεῖστον μὲν τῶν σωματηρὸν ἡμίονον ὕπας ἔλεγον. εἰσὶ δὲ ταῦτα ἀτελῆ τὰ σεσαπηγωμένα ὑποζυγωμένα. Videtur autem Lexiphanes ex sequentibus ἀσρόξω posuisse αὐτὸ τὸ ἡμίονος, sequitur enim ἀσραξηλάκατος ἐπάσσηχε κῶπι ἐκτετάμενος.

Ibid. ἀσκωλιάζων] ἐφ' ἑνὸς ποδὸς διήμενος, dicitur & ἀσκωλίζω Hesych. apud quem reſcribe διήμενος ἀσκωλιάζειν. Illud eſt quod Galli dicunt *aller à creche pied* cùm pes alter incuruatur: hanc vocem multis interpretatur Scholiast. Aristoph. ad Pluton.

Ibid. ὑπ' ἀκμῆς. μὰ κεκμηκώς.

l. c. v. πᾶ] λιγυρίζοντας· ἄδοντας quia ἰδίως λιγυρὸν dixerunt Homer. & Hesiod. de his rusticorum cantilenis Long. lib. 2 & 4. τομῶν.

v. ἀϊδνὸς] τὰ χείλη τῶν ποταμῶν. De quibus dixi ad lib. 1. Heliod.

v. κα] καύματα. Profert hunc locum Clarissimus Casaubon. Animad. ad Athen. cap. 19. lib. 3. Iunge ab eo dictis Interpr. Virg. ad illud Georg.

Borea penetrabile frigus adurit.

Sic apud Long. lib. 3. τομῶν· κρύος μὲν ἰῶ ἐξαίσιον ἢ αὖ ἐξ ὄρους ἐπιπνεῖ. Prisid. Cosmurg.

Χιὼν ὅσσε λέγει, ἢ τὰ δίνδρα σιωπῶμεν
Ἐκ τῆς πυρίχρας τὸ κρύος μαρμαίνεται.

l. d. v. ἐλθοῦ] ἀρώματα· τὰ ἀρίστρου ἐξειργασμένα πέδια, ἀροτριάματα, ἠρωτριάματα. Hesyc. Schol. Aristoph. ad Pac.

v. καὶ πῆς] γεπαθῆς, γεπαθῆσι, εὐδὲ λαχαίνει.

v. χαυδὼ] κάχρις. ὄασελον.

v. ἀλοᾶ] ἀποθριξόμαι. Quidam legunt ἀποθριξόμαι, depilabo.

v. τὸ] Ἀναξιπόλιδι· τὰ ἁμαλισμένα ἢ βεβρεγμένα ὄασελα πωλοῦσι.

P. 526 l. 2. v. ἡ] χυμαρτῶλι· παῖ ὀπώρας πωροῦσιν. ἰχθύδιον ἐν τῇ ἰχθύι ἢ ἰχθυοπωλεῖα apud eum qui vendit piscium intestina siue quisquilias quæ χυμαῖα ἢ χυμεῖα. de qua dictione Casaubon. ad Athen. cap. 11. & 19. lib. 7. vbi reprehendit eos qui sacculum vertunt. Inde χὸ *holum* quales miminuti illi pisciculi, de quibus Apuleius libr. 2. Milesi.

v. πι] ὅπι τὸ σίλφι. Locus hic, vt alii multi in cacozeloiſto, pet obſcurus, quem vt concipiam altius repetenda mihi vocis originatio. Σίλφη πόλις ὅθι Ῥιπαῖαι, ὅτι κακῶς εἶχον οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀμύλως ὠκιστάνουν, vt testatur Scholiast. Aristophan. ad Vesp. Igitur qui totam hanc narrationem attentè perleget, videbit Lexiphanem voluisse intelligere τὰ κοινὰ ἐπιτηδεῖα, non tam hominum ad ea confluentium multitudinem denotans, quam res communes siue viles de quibus hic perpetuus sermo est: detorta sanè metaphora, quidam hùc legunt τ' ἀσιλφῆ mendosè.

v. ὡς] πυκάτιν. πὶν ἐπὶ πλείονα ἐπιζήτησιν ἀφικνεῖται tamen πυκάτιν idem esse dicunt ac πύον quod conueniret cum dulciariis Interpr. Aristophan. ad Vespas. Casaub. quæ Gallis *tarteletes*.

Ibid. ἐγκυρίας ἀρτους τοὺς ἐν ἀσάρῳ. De quibus iam dixi, vbi de Empedocle cinericio.

Ibid. χύτια, κρόμια. Hanc dictionem variè Grammatici efferunt χύτια, χύθια, χύτεια. De quibus Hesych. Suid.

Ibid. εἶδον] τὰ ὀπτὰ ἄχλοα, τὰ ἀπὸ τῶ πραχήλου, τῶ βοὸς κάλλιστον. Poll.

v. σας] παίλας. ἐξεστρόφους τοὺς ὀφθαλμούς.

v. ψύπας] à ψύπω. Quod etiam spiro significat, itaque inter varias huius vocis acceptiones, rectè Hesych. ψύπα, ὅτι τῶ παχέως ἀναπνεῖν λέγεται. Igitur ψύπας καταπτίας, βαχεῖς ἐραμένους.

l. b. v. εἰμὶ] λαπαχῶν κυβίστας. παίζων. Nam λαπαχῶν κυβίστας, ἀντὶ τοῦ παίζων, ἐπὶ τῶν ἐφήβων παιδιᾶς. Rectéque Hesych. λάταξ, ψόφος κυβίστης ὁ ἀπὸ πτερῶν γινόμενος. Rectè inquam, ille, nam ludendo, cottabos cogebant sonum emittere Valer. Max. cap. 11. lib. 3. *Theramenes perrectam veneni potionem non dubitanter hausit, quodque ex ea superfuerat iocabundus in lusum humo clarum edere sonum coëgit.* Copiosè de variis cottaborum generibus Tzetz. Scholiast. Aristophan. Athen. viri Clarissimi Flor. Christian. ad Vespas. Theodor. Marcil. ad Horat. hic lusus apud Gallos *casse-pot*.

v. μαθὼ] ξηραλοιφῶν. Vide Hesychium, apud quem reſcribe ξηραλοιφῶν. De his vnctionibus Theod. Marcil. ad Pers.

v. λυτρίῳ] τῶ ἀπολύματι, ῥυπώδει ὕδατι.

v. μάντων] μὴ τῶ σύρτακος. συρτοπώδους ὄχλου ἢ χυδαίου.

v. νει] ὑποπτῶ. ἀμυλωτέω.

v. ἐὰν] ἐπιπόλαιον, περίττωμα, σκυβάλιον.

Ibid. σπαρδαμωτῶ] De hac voce à me dictum antea.

l. c. v. ἄμματ] φαρμακᾶ· φάρμακον δῆτα.

v. ἰγχὼς] ἀφρυδιάσας. ἀποκαθάρας τὸ αἷμα τῶν ὀφθαλμῶν.

v. τὺς] λυμαλέους. δύσχρως, ἀπὸ τῶ λυμᾶν καὶ ἀδικεῖν, quæ sunt ἀεὶ τοῖς καθαροῖς τῶν ὀφθαλμῶν παραγωγὰς συσσόους ἀφιέναι, τῶν ὀφθαλμῶν ἀκαθαρσίας. Sic pagina 371.

v. ἀνὴρ] ἀπαδελφιδοῦς· ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τὰ ἰμάτια.

v. ἀλλ'] ἀκροχειρισμῶ. Genus luctæ ἀκροχειρισμὸς qua solebant ἀκραῖς χερσὶ παλαίειν, quoniam autem in plicaturis & nodis digitorum frequenter solebant vitam oppetere, ἀκρόχειρ dicti ἀνδροφόνοι.

Ibid. τραχηλισμῶ] *succolatione* vt in Cynic. τοὺς βαχεῖς ἄγω *succolare*. Hanc luctæ speciem Beotii vocant βαιτραχηλίζειν. vocabant enim Beotii βάιτραχας τοὺς βαχεῖς Hesych. Igitur certare τραχηλισμῶ est ἀπὸ τραχήλου κατέχειν.

Ibid. λίτα χρισάμενος. Ex Homero.

Ibid. ἰλυσίζειν] Hanc vocem alibi interpretor.

Ibid. ἀπόδῃς] τῶ κορέσω. Hoc est ἀναβάλλειν τὴν κοιλίαν τῆς ἀνάπλεω. Qua de re dico ad Heliodor. lib. 10. vide Scalig. ad Euseb. Hunc locum quidam capiunt de pila sparsina. Vnde genus exercitii quod fit cum folle, dictum κονιαμαχία.

l. d. v. ὁ ὦ] μονοδαίμας χαμαδίης. Virgil. 5. Æneï. Plur. in Thes.

v. ἔχει] εἶτα σωστεύσαντες· ἀμύλως ἐξηρτίσατο. Hanc integram periodum interpretatur Casaubon. ad Athen. cap. 19. libr. 3.

v. πι] τὸ ψυχροβαφές. τὸ ἐν τῇ ψυχρᾷ πίλῳ βαπτόν.

Ibid. διαφθείσατε] δίκην ἐχθρῶν κυβιστήσατε.

P. 527.

P. 527. l. a. v. ἐχῖνε] ἐχινέμυα· ἀπιζόμυα. Hanc lineam profert & interpretatur Clariſſimus Caſaubon. loco citat. vt & illud ſequens ὁ κανοῦν. Duæ fuerunt apud Græcos vſitatiſſimæ tonſuræ ſpecies, σκαφίον καὶ κῶμις de quibus hic loquitur, τὸ μὲν σκαφίον τὸ ὠμὸν χρῶ, ὁ δὲ κῶμις τὸ μετὰ μαγείρου. Scholiaſt. Ariſtophan. ad aues Heſych. Pollux, Suid.

v. ἀλῖς] ἁλμυρὸν ἰχθύν. τὰς θέμυς ἑτέρως.

Ibid. ἅμα] τὸν τράχηλον. Prodigioſa tranſlatio à gutture ad anum.

v. ἁρμίαι] τὸ ἰχθυηρὸν ζωμῦ. Vel muria vel garo vtrumque enim è liquóre piſcium, vide Scalig. ad Auſon.

Ibid. ταυλίαις] τοῖς ἁλμυραῖς λβυκαῖς. Plin. Celſ. Varr. de re ruſtic.

Ibid. ὁ] ἐρίφου τοῦ κριθῶν. Sic apud Ariſtoph. Veſp. τῷ ταυλίῳ ἐνεφύσησας.

Ibid. ἐκαυτο δ' ἐξ ὀκαδίας. De quibus in Lapith. & in Cynic. ὀκαδίαι, δίφροι, ſiue chiramaxium, ſiue ſella geſtatoria. Nam ὀκαδίας, δίφρους παππώους οἱ ἀπὸ τῶν φέρεσθαι πῶς εἰς τὰς ἀγορὰς ἐξῶν πλείους, καὶ παππῶσι τοῦνομα ἀφ' ἑαυτῶν ὀκαδίαν, vt vult Heſych. Galli vocant *chaiſe braſſée*, δίφρος συμπλεκόμενος, ἐξ οὗ ἀναπίπτομεν πού δὲ συστέλλομεν, Scholiaſt. Ariſtophan. ad Equit. De hac ſella geſtatoria L. Senec. cap. 12. de breuit. vitæ Martial. Epig. 17. lib. 12. Sueto. Nero c. 26. Vitell. c. 16. huius vſum vlterius proſequi non eſt otii.

Ibid. ἐξ] ἀναπεπτωκότας ἁπλῶς κρέασι Interpres Ariſtophan. *ſuimanda* vertit.

Ibid. λῖτον] ἐπὶ τὸ ἀπὸ συμφορᾶς. Dico ad illud Petronii, *Nos vt ad tam viles acceſſimus cibos.*

Ibid. δίχηλα] ὄνια, πόδες χοίρειοι.

Ibid. ἐξ ἀπειράτου] Copioſè vir Clariſſimus Iſaac. Caſaubon. ad Athen. c. 16. lib. 3. Animad.

v. ὑῖς] καὶ λοῖς ἐκ τραχήλου. vel vt in aliis ἐκ τραχήλου, Nam idem eſſe volunt Grammatici, vt Interp. Ariſtophan. ad Equit. Heſych. Pollux. videtur autē λοῖς ἐκ τραχήλου Sic enim p. 1052. condimentum aliquod hepatis fuiſſe, de quo Suid. & Poll. conficiebatur ex melle, ſeſamo, & caſeo, legend. Heſych. Sed fortean Luciani ſtylo fuit λοπάς, de qua dictione copioſè autores quos nuper citaui.

Ibid. ἐκ μυττωτίδος. quid ſit, docet Scaliger ad Motetum, ſed τυρίων μυττωτὶς δέκα ἐν σκευοθήκῃ.

Ibid. ἐξ ἀζυρτάκης] Clariſſ. Iſaac. Caſaubon ad Athen. cap. 35. lib. 3. tangit aliam huius vocis interpretationem. Eſt enim hic ἀζυρτάκη βρῶμα ἐκ ῥαφάνου ἰσοβυκεμένου ἐν καρδάμῳ, καὶ σκόρδοις & aliis oleribus, vnde apud Heſychium ἀζυρτακοποιός, ὁ τεύτλια καὶ ἰσοβρώματα καταδευτίζων.

v. πρις] καρυκείαι. Aliis καρυκεῖαι, quod idem eſt, intelligit autem ἁρτύματα καὶ πραγήματα πολυτελῆ.

Ibid. ἀρτεμωνίδες] Sic nominare ſolent omne genus dulciariorum ἢ ἀπὸ τοῦ ἄρτου, ἢ ἀπὸ τῆ πρίσεως, Heſych. effertur autem hæc dictio vel per ι. vel per υ. vt patet apud eundem Grammaticum. v. ἐυθυμμακὶς.

Ibidem ἐξ] ὑρία. Quidam ſimpliciter per ὑρία intelligunt φύλλα συκῆς, ſed ibi capiendum eſt pro omni altili quod vel συκῆς ἢ ἀμπέλου foliis involuitur, hoc autem vocabant ὑπαμπέχειν; leg. Caſaubon. ad Athen. c. 24 lib. 3.

Ibid. μαλθῶπα] πάχυλοι, μάζαι μάλιν ἀλλᾶντες, quæ & μαλτίωνες.

Ead. lin. ἐπιζυμίου τὸ σπλάγχνα. vocant σπλάγχνα ἐνια ἁπλῶς. Heſych. Suid. Poll. Caſaub.

v. πελλά] πυάλη. κόμματα dentes.

v. πομφὰ] ὀνομαίνει. ὀφρύαι δέρμει ἐξ πλείσματα γυρματώδη, καὶ κεφαλῆς, αἱ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς λίμνης ἐγχύλεις. De quibus Scholiaſt. Ariſtophan. Acharn. & Heſych.

v. καὶ] ἐν ἐλαιοπυκνῷ. ὁ κυλικεῖον ἐπιθέτης.

l. c. v. χόρων] ἀγελάδας, ἀνδρῶν.

Ibid. πτίσεα] Leg. Interpr. Petron. ad illud *cecidit menſa cum argento.* Caſaubonus ad Athen. c. 2. lib. 11.

v. δῆτ] τὰς δελφικὰς τραπέζας, τὰς πόδας ἐχούσας οἷον δελφῖνος ἐξεσκαμμένους. Quæ Delphica vocabatur, de qua VVoV Ver. ad Petro. locum cit.

Ibid. ὁ κρυφμύπτης] κρύπτων τὸ μύπτωσι τῷ πίνοντος.

v. πιὼ] πίνων. Leg. Heſych.

Ibid. ἐξ] ἑαμβυλιὰς. τρόχυλος. Vt interpretatur Scholiaſt. Ariſtophan. ad Veſpas.

γυγλῦ] ἐγκακιά.

Οἷα] Θεσσαλὰς ὄπτα. Interpretatur hunc locum vir Clariſſimus Iſaac. Caſaub. ad Athen. c. 6. li. 11.

Ibid. δρυπεδῆ] πλατέα.

v. πε] αἰνιγόφατα. ἐλαφρόπλοα δὲ λεπτόπλοα.

v. ὑμῦν] κυμβία. τρόχυλα καὶ βαθία.

Ibid. φακλίδες] τρόχυλα ἐξ ἑβενῆ.

Ibid. πτίσεα] γαμμάτια· γράμματα ἔχοντα. Plaut. Rud.

Ibid. πὶ] κυλίκιον, δοχεῖον.

Ead. lin. ἰπνοποιὸς. de quo Flor. Chriſt. ad Veſp. Interpretes Macrobii de Miliario.

l. v. ἰς] ἐπίτριτα. ἀνθρίπτια. ἀέτιμματα.

v. ἔπτ] κέρατα ἔφαιες. μίσυν πῶς μαδύοντες.

v. ὦτ] καυχρίδι. ἐπείμματα μυρεψῶ.

v. ἰμῶν πιὼ πολυκτύπτ. τύμπτωσι.

Ibid. ἐξ] περχπτρίαι. ὄργανον μουσικὸν, ὅπου ἀπὸ ἓξ χόρδων κιθαρίζουσι. leg. Heſych. verb. πείχρινον.

v. ὁ ὑῶ] ὅπου πιὼ κατάπτυσμα. πλίσματα, ἐκείσματα. Heſych. Poll.

Ibid. αἱ κριθοχοπτίδες] αἱ ἠθμοί.

v. ιος] ὁ ἢ λπαῖδα ἐπαγγ. ἀπὸ τὸ λπαῖν, ἢ λπᾶν, χρεοπῶν, ζοᾶν, παρὰ τὸ ἰδίως ὀρχεῖσθαι.

v. δῆς] ἐρρίπτουν σιὼ γέλωτι πιὼ ὀσφυῖ. Diceret Petro *riſu latera commouebat.* lego enim ἐρρίπτουν. ῥ. σῦσθαι. *Inſultando lumbos agitare*, inde ῥιπὸς de quo Grammatici.

Pag. 528. l. a. v. χαῖρε] λοῖρον. Intelligit γυναικεῖον ὄρμον, ἀπὸ τῆ ἰλλυρίδ. Vt quibuſdam vitum eſt.

v. καὶ] ἰκμάδια, ἐκμάδια, quidam τὰ ἄκρα. Interpretantur de his Scholiaſt. Ariſtophan. & Pollux.

Ibid. καὶ] πόδας. χλωρόμια.

v. μὲν] ἀδίκως ἢ ἡμέρα. ἢ μὰ ἔχουσα λόγον δικαιοῦν. cùm iuſtitium eſt.

v. ὦ] ἐχχλωτίας. In qua linguis dantur feriæ, πιὼ ἀρχαίῳ πιῦσαι πιὼ γλώτταν.

v. χει] ὑδροκομεῖσθαι. ἀπὸ ὕδατος κομίζοντ τὸ μέτρον πῶ λέξεως. Quod patroni dicerent ad clepſydram notantes.

v. ἄχηται] καρπάσοις ὑδὺς ἐχέσατο.

Ibid. ἀφόρητα] μάστα φορητότατα.

v. λοις] ἀρρητοποιοῖς · τοῖς ὑβρ μυστηρίων πλάστης. De quibus locus alius dicendi.

Ibid. ἄγδιν] Κρητικὸς. Vox Cretenſis de qua vide Interpr. 12. tabul.

v. τύπομα] σκιερογράφους · τοῖς κωδωνοπείοις, ὅθεν τὸ εἰς σκίρον ἢ ὄθρεπελῶν ἔχει.

v. καὶ] αὐτοκαβδάλων. Simpliciter αὐτοκάβδαλα dicunt Grammatici αὐτοχόδη, καὶ πτύσματα οὐ πλᾶ.

Ibid. ὠφρομάδας] De his calceis Heſych. Tertull.

Ibid. βαυκίδας] Baucides calceamenti genus crocei coloris, vt ſcribit Pollux. Heſych. vult βαυκίδας ὑπόδημα γυναικῶν πλινθίδες. Erat etiam albæ baucides apud effœminatos. leg. Caſaub. ad Athen. c. 4. lib. 4.

Ibid. ἀμφιμάσσαλον] ἱμάτιον.

Ibid. ἀμαλίαι] κατὰ πᾶσι ζῶσι. De hac voce conſule Grammaticos.

v. δίκαι] λαῖξ πατάσσει · ἀφροπλίοις ἐκδύς. Vt apud Homer. λαῖξ δὲ δύσετο.

v. νὸς] τῶν αὐλήμων · λόγοις ἐσηγόμενος.

Ibid. ἴμασιν] ἱμασιῶν.

Ibid. ἀπιμαλιοῦν πιξυδερίζουσι, ἀπιμαλίας, dicitur taurus ὁ ἢ ἀγέλης ἐξαιρῶν qui etiam dicitur ἀπιμάλας, Grammatici. per καρπάδισμα & ἀπελάσιμον intelligit χαρίδισμα & βαχελάδισμον.

l. d. v. ἢ] τὰ ἀκροκωφίς. τὰ ὄρθρου.

v. καὶ] πλυνίκας. πλλὰ νικήσας.

v. μίεσο] διέκειτο πλὰ ἱστίῳ. a troublé la ſeſte.

Pag. 529. l. a. v. λυπεῖ] διατριβὴ χρόνις. ἐπὶ πολὺ ἔχουσης.

v. λυσι] ἐκλάξ. Homerica dictio de qua Euſtathius & cæteri Grammatici, ἐπὶ χόνι κεκμηκότες.

v. ἐκκαλῶν] ἐξαρίζουσι ἢ ἐκ τῶν καλῶν. Quales ferè ſunt quæ pueris occinuntur næniæ.

Ibid. ἐξικκαλίζουσι. Metaphora ducta ab equis quos explorabant tympano εἰ ψοφώδεις εἶεν, ἢ εἰ δύμβους ἐκπεπόνηνται, μάστιγι ἢ πλήμμυρις κίνδυνον ἐπ' αὐτῶν ἐμβαλεῖν, vt patet apud Scholiaſt. Ariſtophan. ad Ranas, qui alias etiam huius vocis metaphoras exponit. alii ſimpliciter ἐξικκαλίζειν dicunt eſſe ἀντὶ τοῦ σκώπτειν.

v. ἀπὸ] διπλῆς. Hac voce interpretatur illud præcedens σκωπτὸς ἢ φλύαρος. Attamen pro διπλῆς in ms. Cod. reperitur δίκαιος, quæ eſt præcedentis vocis interpretatio.

v. ἐγὼ] λακυσχέα, λακυσφρικτον, λακυκαπύχρα. De qua voce Ariſtopha. Athen. lege Heſych. verb. λακυσκάδα.

Ibid. τὸν] μόρμυκα. Terrem illum & mollem, ſic enim ἐκάλουν τὰς μαλακὰς καὶ αἰχρὰς nominabant enim μόρμυκα τὰ γυναικῶν αἰδοῖα vt patet apud Scholiaſt. Ariſtophan. Lyſiſt.

Ibid. τὸν] χινοβόκτας · τὸν χίνα ἐδίοντα, πρὸς θύνδαν τὸ σῶμα. Sic quidam Grammatici, aliter tamen Heſychius qui vult ſchinum hac ratione comedi ſolitum vt dentes candeſierent κύνδαν τὸν χίνα βρύχειν οἱ καλοπτίζοντες, ἵνα τὸ λευκὸν κρίνειν τὰς ὀδόντας. Vruntur adhuc nobiles Hiſpani.

Ibid. ἀναφλῶντα] Anceps & varium de hac voce inter Grammaticos certamen, quidam enim interpretantur τύπτειν, ἢ μαλάττειν, vt Heſychius & Scholiaſt. Ariſtophan. ad Ranas, alii ἀναφλῶντα, dicunt eſſe γυμνοῦντα τὸ αἰδοῖον αἰσχρῶς. vt Alcidamas ille Cynicus pag. 1044. καὶ ἅμα παρεγύμνου ἑαυτὸν μᾶλλον, ἄχρι πρὸς τὸ αἴσχιον. Sic apud Theophraſtum Charact. περὶ βδελυρ. ὑπαστυπόδας γυναιξὶ ἐλευθέρας ἀναστρέφοντας δεῖξαι τὸ αἰδοῖον. Alii ἀναφλᾶν interpretantur χλευάζειν τὸ αἰδοῖον quam ſignificationem ſequutus eſt Iacob. Micyll. Interpres.

Ibid. καὶ] βλιμάζοντα. Simpliciter Ariſtophanes ex quo Heſychius interpretatur βλιμάζοντα, θλίβοντα, ὑβρίζοντα, vnde βλῖμα περιπλοκὴν ὕβρεως. Aliter tamen Didymus, aliter Suidas. Suidæ potior interpretatio qui vult βλιμάζειν, τὸ τῇ ὑπογαστρίῳ καὶ τοῖς τόποις ἅπτεσθαι, ὥσπερ ἐπίουσι οἱ παῖδας ὠνούμενοι.

l. b. v. παῖδι] ms. παιδίῳ.

Ibid. μῦν] πύσματα. Etiam de hac voce dubitant Grammatici, quidam enim ſimpliciter *puerum* interpretantur aliud alii quos vide apud Doctiſſimum Chriſtian. explicatione huius vocis, & vocis ψωλὸς ad Ariſtophan. pacem. Scalig. in Priap.

v. ιος] λικαλίας. λικαλίφιλος, *patinarius* vt Vitell. apud Suet.

v. δῖ] σκοπέλους · τοῖς Σκύθαι ἴρχοι τὸ ἀγαλματοποιῶ. De quo Plin.

l. c. v. τοὶ] περιζώνιος. οἷον πλαγῖ.

Ibid. καὶ] πυρὸ Θρᾳκίδας. Intelligit ἐκ λευκοῦ πυροῦ πλακοῦντα κεκμώτα.

v. φυλάττει] σφραγῖσι δριπετίσιν. *ſigillis vermiculatis*. Dico ad Panſa.

Ibid. ἰλαίας] νόστους. Diſtinguit ἰλαίας χαμαιπετῆς ſiue ἀφ' ἑαυτῶν πτώσεις à νόστοις, quas καλυμβάδας vocant Grammatici & Colymbades Latini.

v. τύμοι] κρωβυλώδη, ἢ χόρδιλον τῶν καλῶν.

Ibid. ἐμπαιδάσκουσι] ms. Regius διπαιδάσκουσι πυθμένα καλὸν ἔχοντα.

l. d. v. ὦ] σωφλιόσομαι. σωφλιαρήσομαι. Conſule Grammat.

v. εἰσι] ἐσοπτρίσει. Quidam interpretantur ἐν εἶναι φλυαρῶν *tenir table*, ſed rectior eorum interpretatio qui dicunt eſſe ἐείζειν ἐν τῇ οἰνοφλυΐᾳ, & ſic Lat. Interp.

Pag. 534. l. a. v. ἐμοὶ] λογᾶ τί τοῦτο λέγει ὀπίθυμαι, Vt M. Fœlix Octauio.

v. πάσματ] διφορῶσαι, φορᾷ ἢ ἐείῳ πλύματι φιρομένῳ.

Ibid. ἐκροκυματῶσαι] μετείους τοῖς κύμασι διολισθαίνουσαι.

Ibid. ἐκπεφᾶς] Sic vocat τὰς ἀγκύρας ἀπὸ τῆ ἔχειν, Leg. Caſaub. ad Athen. c. 21. lib. 3.

Pag. 535. l. b. v. πεῖ] μακεδ. μάτιον ἀκούει. Sic quidam Interpretes quaſi originatione vocis ludentes: ſed melius qui interpretantur τὰ μακεδόνων φρονεῖν, qua de re Scholiaſt. Ariſtophan. ad Equit. & hoc vult Lexiphanes dum ſubiungit ἢ ἀνδρας πφρενυμένους ἐλαθηναμεῖν εἶναι. Cætera communia ſunt.

Eunuchus

Eunuchus.

Pag. 534. l. c. v. εἰρίῳ] ὅλας ἀμάξας ἐλαφρημάδ. παροιμία ὅτι πᾶν ἄχαρι ὑδαιτεῖς δήμοις χαρίζων. Sic apud Gallos *vne charretée de paroles.*

Pagin. 535. Locum Homeri emendauimus, in quo Erasmus *ieiūum porcellum* verterat, dum legit ὑείου.

l. c. v. σκαπτας] χρημάτων καταφρονῆτ. εἰς Δεσποτίλλιν ἀποσκώπτει, qui pecuniam efficit μόρος τῆς δυσαμιείας.

Pag. 536. l. d. v. καθιεὶς] διτύχας ἐν κληρῷ. Intelligit Arelatensem Philosophum Fauorinum de quo in vita Demonactis.

Pagin. 538. l. a. v. καὶ] Ἄξων φησίν. Axo leges Solonis vt patet apud Laërtium in Pitt. & in Solon. Interpr. Apollinaris libr. 4. Suid. Scholast. Aristophan. Νεφ. Pollux, vt Rhetra Lycurgi.

Ibidem λῆμμα τὸ λήμματος. καταμέμφεται φάσκων ἐξ ὧν φασιν οἱ ἰδιῶται, φύσει καὶ φύσει.

l. c. v. χω] αἰκαύμεθα ἐς τὸν Ἰταλίαν ἐκ πόμφας τῶν δίκων. *que la cause soit remuée en Italie.*

De Astrologia.

Pag. 540. l. a. v. λυσιῶ] δῆμο μορφῆ. In Flor. Cod. δήμῳ μορφῶν.

Pagin. 541. l. a. v. εἰρητ] περὶ τὸν Ἀμμ. Anglic. Codic. περὶ τὸν Αμ. Cætera huius dissertationis ex Callimacho & Manilio repetit in Croniis, plurima interpretor alibi.

Demonactis vita.

Pag. 547. l. a. v. φιλεῖ] ἀνθίους ποιεῖ. Vide Parœmiog.

Pag. 549. l. a. v. μὴ] ὑδὶ χ' δῶδαι. Minut. Fœl. Octauio.

Pagin. 550. l. a. v. ἀφιξ] ὅδι τῶν πολ. Anglic. ὅδι τῶν πολλῶν.

l. b. v. πίνων] ἐπὶ πεφαίν. Legendus Doctissimus Flor. Christia ad εἰρη. Aristoph.

v. ὀπτὰ] πύδρα ἔχῃς. Dixi ad illud Petron. *quæque virum quærunt.*

l. d. v. καὶ] δεκπόλιν. De hac dictione alibi.

Pag. 553. l. a. v. σαμὸν] Εὐμόλπου. Dico alibi.

Pagin. 555. l. a. v. καὶ] δρυπεπαδῶσαι. Dixi ad illud Petronii *Salamandra superstitia tua exussit.*

v. πάνυ] τὸν Καικίλιον. Cuius historia notissima ex Herod. Diodor. Sicul. Valer. Maxim. Suid.

Pagin. 557. l. a. v. ἴδιαν] αὐτὸν δημοσίᾳ. Non attendit ad vocem δημοσίᾳ Interpres *cum luctu publico extulerunt.* vt Lycias Rhetor in Epitaphio ἡ πόλις αὐτὸν καὶ ἐπήνησε καὶ ἴδιᾳ δημοσίᾳ, *publicè, siue funere publico, siue publico luctu.* de luctu publico longissima narratio. Licet videatur satisdatum ad Martial. & Pers.

Amores.

Non esse Luciani sed alicuius qui Lucianum superuixerit iam monui præfatione ad Lectorem, videtur esse Aristeneti. Incertus Interpres lectorem curiosum sæpissimè decipit.

Pag. 558. l. a. v. ἔρου] λέγει. Angl. διηγεῖται.

v. ἐλέγου] τῆς Μιλησιακῆς λόγους. Interpres Apuleii ad Milesias.

l. b. v. σπουδαί] ἱστρικὴν ἄγραν ἐμέσαι. Iulian. Imperator Cæsar.

v. δάπεδον] παλαιᾶς κύμασι. Vt in Catull.

Pagin. 559. l. a. v. καὶ] ἰωνὶς μέχρι ποδῶν. quales Medorum fluxorum siue laxorum vestes, sic ποδήρης χιτών, Aristenet. Epistol. 15. libr. 1. leg. Xenophon. 8. Pædiæ. Diodor. Sic. libr. 2. omnes.

l. b. v. παρ' Ἡσιόδῳ] καταλέγει. Qui inscribebatur ἠοίαι. De quo viri Clarissimi Daniel Heynsius & Ioannes Meursius ad Hesiod. Tangit ipse Lucianus dissertat. cum Hesiodo, sic in Lapith.

Ἢ οἵη πὲρ ἔφυ.

v. ὄλυς] πᾶν ἱμάτιον αἱ βαλαί. Sic pag. 565. Aristen. Epist. 1.

l. c. v. πλατῆ] βυσσίνης. Philostrat. tabul. Theodam.

v. μιαν] τῶν ἀκάτων. legend. Athen. lib. 1.

v. λιπὼν] Λιβυρνοί. De his nauigiolis Renat. Veget. c. 33. lib. 4. Appia. in Illyric.

l. d. v. μᾶς] ἀνύματον Angl. ἀπύματον.

Pagin. 563. l. a. v. ἐγὼ] τὸ ἱρωτικὸν ζῶον. De quo Marcil. ad Horat. Mercer. ad Aristen. pag. 229. sic pag. 268.

Pagin. 565. l. d. v. δεξιὰ] καὶ πᾶς μαλακὸς ἀνὴρ φασίς. Notum ex Theocrit. Virg. Aristen.

P. 567. l. b. v. σαμίων] δίξᾳ τὸ ποσόνιον ἀναπείσας. Dixi alibi, hoc sæpe repetit Lucia.

l. c. v. δὲ] πλὴν ἱερὰν πλὴν ὅλων φύσιν. Hac de re copiosè Interpretes Lucretii.

P. 568. l. b. v. ἐφθρα] ξένας ὁδούς. Sic Latini istud obscenum *viam* & *locum* dixerunt.

l. c. v. χρυσᾶ] χρῆ πίθου ἀγόρευε. De hoc Prouer. Parœmiogr.

P. 569. l. b. v. ἅλως] ὥρας ἀγελαίας. Longus lib. 4.

Pagin. 580. l. b. λίνου] ὕδατα λιπαρὰ ἢ χρυσίου χαλκίδα πᾶς ἐπιμέλεις περάσεις.

Pagin. 581. l. b. v. δὲ] νέους Anglic. νέμος ὀπυιόμενοι ἄνυμφ.

l. d. v. ἰδέσθαι] ἰλαυνίσας Γοναί. Dixi ad Petro,

P. 583. l. b. v. ὧδε] ἐφάπτ. Angl. ἐρώντι.

l. c. v. πω] ἄμεινον ἀπαλλαγῆς. Angl. Cod. ἐς ἄμεινον βίον ἀπῆλ.

P. 584. l. b. v. δὲ] ἰλλαρῷ πὲ ἔστω. Angl. τῷ ποσόνῳ. Aliter tamen Interpres nec malè.

l. d. v. ἄγαν] τῆ παιδιᾶσιν. Florent. Codic. τῇ παιδιᾷ τῇν.

l.d.v.ἓξ] ἐκλυθεὶς ἀφ. Angl. ἀχδύ.

P.230.l.a.v.αὐτ] πιμπόντας MS. πιμπόντας.

v.ϛ] μὰ ἀπαγορίνας. MS. ἀπαγόρας. Lucianea prorsus dictio.

l.b.v.πς] σωκράτους. Angl. σωκράτους.

l.c.v.ξαν] σεσήκωσας. ὅτι τ κάτας καθήμενος. varia est κάτας acceptio quam vide apud Grammat.

P.231.l.a.v.ιρ] πρὸς τὸ ἴδιος. Angl. ὡς τὸ ἴδιος.

l.b.v.ζις] ἃ καθ' ὕδατος. Dictio, φασὶν, quæ sequitur, proverbium notat, de quo interpr. Catull.

l.d.v.ἄλως] τὰ Ἐλευσίνια. ἑορτὴ Apud Athenienses ἣ ὅπτιος κλῴη Δημητρὶ ἢ Περσεφόνῃ, ἐν ᾗ ἐτέλουτο μύστικά τινα μυήσεια. De Eleusiniis, Scalig. ad lib. 7. Tibulli, & copiosè dico alibi.

P.232.l.c.v.ἀστ] καλοῖδας ἀπ τῆς ψυχῆς. ὀνειδος. Sic rectè hanc vocem ad mentē Luciani interpretatur Hesyc. qui hac in voce cōsulēd. Interp. Aristoph. Suid. alia est καλοῖδιν acceptio alibi apud Lucia.

P.233.l.a.v.μικ] ὅτι πράγματα αὐτοῖς. Colle inoixa, Heliod. lib. 8.

l.b.v.σοις] ἀκείνης μὴ. Has omnes tyrannorum artes alibi fusè exsequor.

l. c. v.πι] ἀσταφιδαμοιβὰ, αὐδὲ τὰ καμμύσια. Sic Grammatici. dixi antea.

P.234.l.a.v.πὶ] τ λύχνον ἢ τὴν κλίνην. Vt antea pa. 161. induxit πρὸς τ ἦλον ἀπ παμφίλας σκιὰ ἀπ τῶν σκωμάτων accusantes τὰ παρεσκευάσθαι αὐτῷ ὄψα τ ἕνα, sic nunc lucernam & lectum testes citat, alludens ad Græcos Philosophos ἢ ὀπτικὸς ἐμπαίζει τ λύχνον ἢ τὴν κλίνην μόνον τοῦτο ἔχοντας, siquidem Philosophis istis ἢ τὸ φῶς erant etiam ἔμψυχα.

l.c.v.πας] καπήχαφος. Ex Platone Lucianus, ex Luciano Iulia. Imper. Cæsar. vide Clariss. Casaubon. ad Pers. dixit idem Lucia. alibi ἢ τὸν πικρίας. In re tamen dissimili pag. 518.

De Mercede conductis.

P.236.l.b.v.αἱ] ἐξυρημένων τὰς κεφαλάς. Herald. ad Martial. dixi ad Petro. τὸ δὲ παλαιὸν οἱ ναυαγήσαντες ἄνθρωποι τοιούτῳ σχήματι περὶ τοῖς ἱεροῖς καθήμενοι ἢ τ αὐτὰ τύχῃ ἐλεεμοσύνας.

v.ὁσ] δεῖ πάσης τῆς πλατῆς ἐξέρχεσθαι. Prouerb. de quo paræm.

P.237.l.b.v.σι] μὴ τῆς καρίδος ἄλειφον κατατίθεσθε. Sic in Piscat.

l.d.v.αἱ] καθάπερ ὁ Λυρὸς. Ex prouerb. λυρὸς χάσκει.

l.a.v.ᾳ] ὀπίσω. MS. ὀπὶ παρόντων.

l.b.v.δη] ὀπίσω μου τί ὄπι. Angl ὀπλιμῶν τις.

l.c.v.εἰς τὸν ἀμίδα εὐπρεπῶς. Prouerbium in fastosos diuites, dixi ad Petro.

l.d.v.σις] ἰλαροδουλοίας. De qua Herald. ad Mart.

v.ἡ καιρὸν τῶν. Angl καιρὸν.

P.239.l.b.v.ϛ] ὁ καλὸς καὶ ῥήτωρ ἔφη. Demosthen. contra Philipp.

l. d. v. ϛ] ὀλίγῳ ἀφ' In margine Regii Cod. αἱ δὲ ἐγὼ ὀπίσω τὰ ἀδικήματα περιδώσουσι. Sic apud Lucia. Nauig.

P.240.l.c.v.μα] ἔστιχον ἐ πείσωσι. Hoc habet ex Aristophane. σημαίνῃ δ perdictionem πείσωσι τὰς ἀναγνωσμασμένας πὶ ἐφεδρικαῖς.

v.ὦσ] ὦ τὴ τυχῆς. Hæc sic dixit Helio. li. 1. κόρος δ ἔρωτος ἦν ἐκφορὰ τὸ πλοῦς.

l.d.v.πς] ἔξωροι. Vt passim in Dial. morr. & alibi, contrà ὥρος ὥρος. Lucia. alibi Dio. in Iulio.

P.242.l.a.v.σιω] τῆς Θρασυλλίας. τὸν ἐν ταῖς Θήραις περιπέτειαν, vt Θρασυλλῶν περὶ δίκην ἔλαφον πείσειν. De his officiis horridulorum comitum dictum passim.

v.π] ἀνημαλλάπτες Λιβυκῶν. Hac de re Casaubo. ad Sueton. vbi de seruis Syris. Sauar. ad Sid. dixi ad Petron.

l.c.v.ῥρ] καταδικάσας. καταγελάσας

P.243.l.c.v.μα] ἢ ἐπὶ ψαι τὰ Ολύμπια. Sic in Tim.

v.ἀμ] ἀμάλλης ὀρνίθων χάλα. Paræm. ὅπὶ τ ἐκφρόνων ἀγαθῶν.

l.d u.τα] ὑποπίπτειν τὸ πόδι. quod pag. 237. dixit ἐξυπαίζοντα. sic in Paras. ὕπτιος ἀφεικώς, tangit Casaubon. ad lib. 2. Suet.

P.243.l.b.v.χτ] ὑπὸ τῶν Διὸς δίκτυον ἐμπίπτω. Proverb.

P.244.l.a.v.ξετ] περιπλοκα Metaphoricè sumit περιπλοκαὶ vt patet apud Hesyc. Alii dixerūt περιπλοκαὶ vt patet apud Achill. Tat. lib. 2. Scholiast. Æschyli ad Agamn.

l.b.v.†] κοσμήματα χρυσίου. Sic in Gall. explicat illud verbis seq.

v.λα] τῶν Διὸς † ἄλλα. Tangit Heliod. lib. 2.

l.c.v.πάντα [πλεύμαχας. Et apud Cic. in parad.

v.ιϛ] ἀβροπῶς, ἐκ τριτίδες, ἀβροπίνων.

l.d.v.σι] χλαμαχῶν. Hanc vocem ex Hesych. interpretatur Clarisc. Casaub. c. vlt. li. 9. Animad. ad Athen. profert hanc Lucian. sæpe alibi.

P.245.l.a.v.δω] εἶτα ζῶν. ζῶν interpretati sunt viri doctissimi.

v. ἀναζῶν] τῶν ζώων. περιπάτους. Hanc vocem interpretati Casaubon. ad Athen. Herald. ad Mart.

v.ἀκ] πολιτῶν δουλείαν. Vide quid dixerim ad hūc Petro. locum *Veterem consuimus.*

l.d.v.δω] ὑπὸ τῶν κλίνη. Laudat hunc locum Casaub. ad Suet. p. 167. hanc eandem comparationem alibi reperit Lucia.

P.248.l.b.v.ὡς] ἐπὶ Μανδραβύλου. Paræm. de his quæ vergunt εἰς τὸ χεῖρον. ὁ δὲ Μανδραβύλος ἔσπ ἱερῶν πτὴ θησαυρὸν ὃν Σάμῳ χρυσοῦν ἀνέθηκε πόλεμος τῇ Ἥρᾳ, τὸ δ ἕδωτρον ἐτὶ ἀργυροῦν, ἢ τῶν γ χαλκοῦν. Huius meminit Plato Comic. ὃν Δὶ κακυδοῦν.

l.d.v.ἀπα] θηλύνεις. Homerica dictio, vt illud sequens ἀπαλλὸν ὅτι μαλθ.

v.φις] ἐμμαθόντας. Sibi ipsi Interpres dum subiecit ἢ πόρρω τῆς τῆς ἀλλιάς παρὰ δυσμάς. Casaub. ad Char. Theoph.

v.ἀμφορίσ. Recordario antiquæ libertatis seruos excruciat, qualia narrantur de elephantis qui nocte seruitutem suam lugent.

P.249.l.a.v.ᾳ] ἀγεραίους ἢ ὁμολόχους] Hæc verba sæpissimè solet coniungere, posterius alibi interpretor, prius Hesych. verbo ἀγεραὸν πίχυν.

v.ᾳ] καλὸν ὁμολόχου. Angl. καλὴ ἀστικὴ.

Ibid. ξυνίζων] τῷ πείσωνι. Angl ὦ πόγων.

v.δεῤ] συκοκαλάθων. συμμίκτων ἢ ἐπικαλάθων. Sic ad oram Angl. Cod.

l. d. v. μιν] ὑπὸ καλάθου. Sic pag. 259. ὁ καλάθου ἤχου. Casaub ad Suet. Aug.

P.251.l.c.v.σιν] ποσὸς ἡμίτομος. Omnia huius paginæ reperiuntur in Lapith.

P.253.l.a.v.πς] ἐσθλῶν βασιλέων. Qui Sycophantæ, Eunuchi, dico alibi, & patet lineis seq. repetit ea pag. 873.

P.254.l.d.v.ξιν] περιπεμφθὲν τὸ σκέλη. Athe. li. 12. Alexis, ex quo Lucia. hoc loc. vt patet postea.

Οἷας

Οὐδὲς ἦν πυγμαχήσων τὸν ἄ
Συρίσκον.

Dixi ad illud Petro. Salamandra. Sic pag. 554. vbi pessimè interpr. *qui crura totúmque corpus vnguento solebant perungere.* verte vt hic Erasm.

P. 255. l. b. v. φα] ἔπως ἔταμε. Idem Icarm. & alibi Latini dicunt *fis* Interpretes Horat. ad Od. 3. li. 1. & Martial. ad Epig. 6. lib. 5.

l. c. v. ἢ] ζωΐζον. Hanc vocem attigi ad principium Petro.

P. 256. l. b. v. ἐπὶ] ἐς ταῖς Μιδωνείαις. τὰ Δυσπείνα λαμπάδας dicit Athen. c. 3. li. 1. Iun. in Adag. Turn. ca. 16. li 22. lautumias vult legi dico alibi.

l. d. v. πάνυ] κατεμυδῶμαι. MS. καμμυδῶμαι, malè, nam sequitur τὰς κόμας ἀποτιλτόμενοι: estque *dis* τὸ αὐτό.

v. τὸ] ἡ Λέξις. *Series* Hesych. Λέξις, δίκη, παλαιά. Dictio quæ sæpe corrumpitur, vt doceo alibi.

v. τὸ] ἐφεσπερίδιον ἄλλοι. Dixere Persii Interpretes ad illud.

Scin comitem horridulum trita donare lacerna.

MS. Regius ad hunc locum κατὰ δίκαι τινὰ ἀμείνων ἢ κακῶς λεγόντων. leg. Casau. fin. lib. 6. Anim. ad Athen. Hesych. & Suid. verbo χρόμαζον.

P. 257. l. c. v. λῶ] τοιμῶτατον. δὴ. In Angl. Co. Paginâ 258. interpretatur Theod. Marcil. ad Pers. in p. 259. lin. 1. ὦ τὸ πανοῦργον. Anglic. Cod. habet πανοῦργον, & ita legisse videtur Interp.

l. b. v. κἀν] χνοῦς ὅλος. Angl. ὅλως. Quod Lucianicum est, vt etiam antea notauimus, sic p. 279. & passim.

P. 259. l. d. v. †] ἐκπίνω † ἐμπίνει. Sensus facilior si legas ἐκπίνης τῆς ἐμπίνει.

Apologia.

P. 260. Sufficiat mihi dixisse Petrum Mosellanum huius Apologiæ Interpretem oculis suis in hac vsum non fuisse, donec maius otium probandi. huius Apologiæ pars potior in tractatu præcedente, quale illud statim ab initio ὑπὸ πλατῶνι τινὶ χνοώδει, & pag. seq.

P. 261. l. a. v. τῷ] τὰ σφιγγία. Hanc vocem interpretor alibi vt & sequentem κονεάλια.

v. ΕΑ] ἰλίῳ. Tangit in Piscat. & in Pseudolog.

P. 262. l. b. v. ἐν] ἐμαὰ σὺ τῷ Σαλαδίῳ. In margine Cod. Regii Ζαλδίῳ, mendosè, sunt enim variæ historiæ, patet conferenti.

l. c. v. πω] ἐπιδέσεως φυγεῖν. Hic rectè Interpres Atticam expressit dictionem.

P. 263 l. b. v. αὖ] ἀνυπαίμων. MS. ἀνυπόμων.

l. c. v. ἀλ] κόλλυβοι οἱ ῥητοὶ. Malè omnes κόλλιβοι, patet apud Homer. Il. 9.

l. d. v. ὅμ] ὡς ἐ κάλυπτε πέδησε. Sic p. 936. hac de re copiosè ad illud Petro. *ter me iussit expuere.*

P. 264. l. d. v. ὁ] ἄλλοι ἄλφ. Sic pag. 271. Interpres Aristoph. Suid. Paræmiog.

P. 265. l. b. v. Γωΐα] κρείσσων. Melius alii Κρείσσων] πῆνα.

P. 267. l. d. v. ἀκ] ἡ ἐρετὴς Ἰππολύτη. Hæc dixerat antea, repetit in Hercule Ogmio, Prouerb. δὴ μὰ τὸν ἀπόλλωνα ἡμῶν κεχόλωται. Legend. Hesych. ex Aristoph.

Prolapsu inter salutandum.

Scripta hæc dissertatio περὶ Ἀνυπαίμων vt patet fine. Causa dissertationis hæc est: ὑμαίνων, dixerat αὐτὸ τὸ χαίρων· καὶ γὰρ τῆς παλαιᾶς σοφίστης καὶ μὴν ἐνθυμεῖ χαῖρε, αἰ δ' ἐς σφέτερα, ὑγίαιν.

L. a. v. κεν] ἐ χνοῦς Sic apud Aristen. Epist. 1. & alibi quod notauit Doctiss. Mercer. Cætera summi Rhetoris & Philosophi doctrinam declarant.

P. 270. l. c. v. Οὐκίλλῳ] Cod. Florent. Οὐκίλῳ.

P. 271. l. a. v. αἰσὼ] ἢ πυθαγορικῶν. Huc pertinet quod est in aureo versu Pythagoræ

Νεῖ μοι τὴν ἡμέρην ψυχῇ ἐπιδέσθαι πράκτιν
Παγαὶ ἀενάου φύσεως.

P. 272. l. a. v. ΑΛ. ὦ] Ἰατῷ. Cod. Flor. ὦ Ἰατῷ.

De Sectis.

P. 276. l. a. v. τῆς] Βραχὺς ὁ βίος. Primus Aphorismorum Hippocratis in quê multa Gal. sic p. 311.

l. d. v. πρ] Ἡσιόδου ὁδοῦ. Li. 1. Oper. hæc tota dissertatio Hesiodũ de via illa virtutis interpretatur.

P. 277. l. c. v. χῦ] Ῥαναῖσια. De quib⁹, & aliis sacris ceremoniis dico copiosè ἐπὶ τῷ ἐπῷ alibi.

v. περὶς] ἀρτῖος ἄσκησον. Hoc illud est quod Philosophos omnes exercuit tandiu, de quo locus alius dicendi, vt & de illo seq. διδαμωνίας κτῆσιν.

l. d. v. ἰφ] † Λόγου ἀκούσης. De hoc loco Id. Dial. Philipp. & Alex. Arr. Curt. alii.

P. 280. l. b. v. πῶν] εὖ λέγειν χρὴ. *Bona verba.* Sic verba solemnis huius formulæ εἰρήνη πᾶς ἔστω λεώς, εὐφημεῖν χρὴ. de qua copiosè Scal. ad Varr. pag. 94. leg. Schol. Sophoclis. ad Oedip. Col. & ad Philoct. dico alibi.

l. c. v. λα] ἐκπαίμιλλον περὶς † λέγει. Sic in Nigrino & sæpe alibi. paginam 281. & seq. repetit in Lapith.

l. c. v. ιρον] ἐκτιχεῖα. ὅτι δεῖ τὰς χεῖρας ἀπίχειν τῆς ἱερουργίας Copiosè hæc de re Schol. Aristoph. ad pac. Hesych.

v. ιν] μεγάλως χάσμασι. Theod. Marcil. ad Pers. dico ad Heliod.

v. πρὸ] Εὐκράτει. Malè antea δικαίοις.

P. 282. l. b. v. χε] ἐπὶ διαμονῇ. vt in Tim. & passim alibi.

v. δια] σκύφου Νεστόρου. Talis rixa in Lapith. & apud Heliod. lib. 5. de Scypho Nestoreo Interp. Martialis ex Iliad. 11.

P. 285. l. a. v. πᾶς] Μαρκίτᾳ βλαίσῳ. ἄφρου, μωροῦ. De hoc Suid. ex Hesych. Interp. Arist. ad aues.

l. b. v. πν] ὁ χρὼ ἡ κνεφ. vt antea ὁ χρὼ κνεῖα: quid legerit in his locis Interpres non video, nam Stoici dicti ὁ χρὼ κνεῖα. *tensi, cute tenus.* Ipse verò *longa coma venerandos, prolixa in capite Cæsaries, capillus prolixior* vbique vertit. de his Iuuenal. Sat. 2. *atque supercilio breuior coma* hæc monebat Senator Clariss. Godofred. Maluynus. Dixi hac de re antea

P. 287. l. a. v. δὲ] ὑφ' ἡ Αὐγεία. Vt in Contempl.

P. 288. l. c. v. ἰθ] κἀποκοιμῶμαι. Angl. κἀποκοιμῶμαι, Mend.

v. ιο] κἀποκλοίη. Vt in Dial. Meret.

Ibid. ᾧ γομοὶ. ᾧ deest in ms. & Aug. Cod.

P. 289. l. b. v. αὖτ] πολίτου ὄντα. Angl. ὄν.

l. d. v. Αυ] καὶ μὰ δῖ. Mend.

P. 90. l. c. v. ιρ] κἀποδύσω τῆς κἀπείας. Vt in Nigr. & Hercul. Gall. & passim.

P. 291. l. d. v. πι] δὴ ῥηδ. Paræmiogr. hoc autem prouerbium εἴρηται δὴ τῶν πάνυ κἀκόρων ᾧ δῆ μόνῳ εἰς λόγον ἐπιβρεπομένων.

P.295.l.a.v.παιδίων] εἰκοδομήματα. Ead. Iul. Imperator in Epiſt. ἵνα τοῖς Ὁμηρικοῖς παρὰ παίζοιμι, εἰ δεῖ τοὺς ἴσους ἐν ἀγῶνι τοῖς πολλοῖς πλάττειν, ἀξιῶν αἰχμᾷ κλίζεσθαι Locus autem Homeri quem imitandum ſibi proponit Iulia.eſt Iliad.ϛ. Tangit Piſid.

Ὦ συλλογισμοῖ δ' ὁλκάδα κύματι,
Καὶ κλίσμα χαῖτην παιδιῶν ἀθυρμάτων,
Τὰ λευκὰ κἀν τῇ συμπεσόντων εἰς ὄγλῳ.

Habet ſequens illud ἀκαΐδα ὑποβοΐλιον. Ex Homero.

P.299.l.c.v.τα] κλῆσις ἀρχαῖα πεσσῶν. Sic p.309. in calpidem, ſiue capidem, ſiue capedinem, ſiue capidulam, ſiue capedunculam (tot enim nominibus Romani vas illud denominant) ſolebant inicere ſortes luctantium, & currentium, vt patet lineis ſeq. vnde rectè in Gl. Phil. ὄργανα κλαρωτικὰ, κλῆσις. ὑδρία, nec malè doctus Grammatic. Heſych. apud quem κλῆσις ἵππων ἁλτικὴ καὶ εἶδος δρόμου, tāgit enim rem quæ ſortes ſequitur, ic equorum agitationem: de Latinis nominibus ſuperius allatis dico alibi. vt & de ſortibus.

P.300.l.a.v.παρ] ἀστράγ. Angl. ἀστράγ.

l.c.v.πι] ἐπιτώνιον. Angl. ὀπιτωνίς. Mend. in pagin. 304. nomina loquentium variè confuſa erant.

l.c.v.ἰρν] ὡς πιτταράδικα. Aod. Angl. πιτάκιτα ϗ ἴκατι, Mend.

P.309.l.a.v.ὦ] ἀμφ. δελῶ. Patrimum, ἀμφοτέρους παῖς γονέων ἥκοντας, καὶ μαζοὺς ἀφῃρημένους. Sic hanc vocem, ex Interprete Ariſtopha ad aues, interpretantur Scal. ad Catull. Marcil. ad Horat. Morem tangunt Interpretes Theocriti, Euſtath. ad Homer.

P.310.l.b.v.εϛ] ὁ τῆς πλάβης. Ex Heſiod.

l.c.v.ση] ὥσαφ φασὶν οἱ Δήλιοι. Dico ad Pauſan.

P.311.l.b.v.ρε] κῆρ τῶν παροιμιῶν. Sic illa, ἄλλο μὲν ἐξαπλῶ ἄλλο δ' ὑπερίδω, conſule paræmiographos. In Angli. Cod. dramata paginæ 315. omnino corrupta.

l.c.v.πεϛ] τὸ ὀπισθαπέζιον. Hoc eſt τὸ δεῖν τῆς βαπίδος ἐκ χαμαίζηλον ὕδατι ὁ δεῖ τῶν ἱππείων ϗ τὸ ἀπαρίγκλινον τῆς βαπίδος εἶναι χάρακος μῆκος, καὶ τῆς ὀπισθίας ἐπιστενοῦν τὸ ἀκόντιον ἐγκεντροῦντα αὐτὸ φιλεῖ ἵππος, ὑπὸ ἧς φύσεως ἐπαφῆκεν, ϗ ἀριθμῶν μὲν πηχῶν. Cætera vſque ad pag. 317. crebræ ſunt repetitiones comparationum quæ paſſim alibi.

l.c.v.ϕι] κυνηγεσία. Sic pag. 934. Talis autem illa eſt qualis fœlicitas Micylli in Gallo ἡ ϗ τὰς ὕπνους ἐγγινομένη, τοιαῦτα τῆς ὀνειροπόλου ἐμπιπόντα τὰ εἰς θηρία καὶ ὠδῖνείαν, κἀν, ἵνα μηδὲν ἴσῃς ἐγὼ καὶ ὄνειρον, quæ omnia rectè interpretatur Gregor. Nazianzen. qui (vt alibi dixi) totus eſt in Luciano.

P.320.l.c.v.λει] ἰδίοτης. Angl. ἰδίης.

P.321.l.a.v.τε] καὶ Στωϊκὸν τὸ ἄκρον. Melius quam in Anglic. εἰς Στωϊκὸν τὸ ἄκρον.

P.322.l.c.v.σπ] ἄφικτα] Angl. & ms. ἄφυκτα.

P.323.l.b.v.φριε] ἐκπεπόμφθω δεῦρο. Rectè ibi Interpres eſt enim δεῦρο ex Suid. τὸ πάλιν revertere. Cætera huius Dialogi antea ſum interpretatus.

Herodotus.

P.327.l.d.v.ϖϊ] Ολυμπιονίκας. Caſaub. ad Theocr. Scal. ad Catull. ex Suid. innominato. de Hippia, ipſe poſtea, Cic. Apul. de Prodico, Xenophon, & nos ad ſomnium Luciani, de Anaximene & Polo. id. p. 208. Ariſtot. Diog. Laert. de Ætione, Theocrit. Epithap. Æſcul. de nuptiis Alexandri & Roxanes, Arria. Curt.

P.328.l.c.v.πϛ] κυρκανῆς τῶν καλύκων. Dixi ad Petro. de tædis Hymenæi, notum & ſi multa Sc. ad Catull.

P.329.l.a.v.αὐτ] ἐχαίνου. ἐχανοῦ τῆς ἀκαΐδος πέρικξ. Heſych. & Interp. Ariſtoph. ad Equit.

l.d.v.αυϑ] ὄπ τῶν ὀψῶν. Rectè ibi Opſop. nam ὄπ τῶν ὀψῶν dictum αἰτῶ τὸ μαλάκιον τὸ μάζιστα ἐξ αἰχμαλωσίας πεσσεῖν.

v.χω] κυκεὼ ἐκ καλύκων ἐκ πίτυος. Voces interpretatus ſum alibi: Rem tangit Suet. Iul. c. 39. *Ad quæ omnia ſpectacula tantum vndique confluxit hominum, vt plerique aduenæ aut inter vias, aut inter vias tabernaculis poſitis manerent, ac ſæpe pra turba, eliſis exanimatique ſunt plurimi, & in his duo Senatores.*

P.330.l.a.v.ϗλ] Πολυδάμαντι. Perſ. Sat. 1. & ibi Interp.

μαντεύσιμος] Dixit antea & ſæpe repetit alibi.

Zeuxis.

P.332. Huic diſſertationi (quoniam de hac locus alius dicendi) non immoror: paucæ variantes lectiones, & quæ lectorem auidum non morentur.

p.334. ἐπιδέσθαι. In Angl. Cod. pro quo ex fide mss. & Cod. Florent. repoſuimus ἐπιδήσθαι.

P.334.l.d.v.εἶναι πεσσόν] Mart. Delrio ad Senec. leg. putat βαχυπέσσων.

P.335.l.b.v.κορυδαλόν] ms. Regius κορυλαλέον rectè.

Harmonides.

P.336.l.c.v.τις] τῆς Φρυγίου. Sunt Harmonidæ quatuor ſolum muſicæ modi principales, Phrygius, Lydius, Dorius & Ionicus: cùm tamen qui de muſica ſcripſerunt, quinque cōſtituant, addentes his quatuor Æolium, vt Plato 3. de Rep. Athen. lib. 14. Caſſiodo. Epiſt. 40. lib. 2. & liber. de Muſic. Niſi ſub Dorio Æolium inuoluat, hæc enim duo ſæpe confunduntur, vt in Pindaro qui cùm Doricè ſcriberet, vocauit muſam ſuam αἰολίδα μολπάν. Aſſignat autem τῷ Φρυγίῳ τὸ ἔνθεον vbi malè Interpres Obſop. *attonitum*. voluit enim Harmonides *religioſum*, vt pater locis citat. & apud Apuleium libr. 1. Florid. Sed de tonorum iſtorum qualitate omnes iſti ferè inter ſe diſſentiunt: tribuit Ionio τὸ γλαφυρὸν. Interpres *ſuauitatem*, vertendum erat *varium* vt apud Apuleium loc. cit. ſic ſæpè apud Homer. γλαφυρὸν pro eo quod multos receſſus multáſque latebras habet.

Pag. 337. l. a. v. δεῖ τῶν] *aues circa noſtuam.* Cætera enim ſunt Interpretis non Luciani, de hoc prouerb. Ariſtot. Laert. Dio Chryſoſtomus, alii.

l.b.v.μι] ὑδὲ τὰρ. τῆς λαθαίνους μουσικῆς ὑδὲ λόγος. Vide Interpr. Perſii ad Sat. 1.

P.338.

P.338.l.a.v.μιν] τί σοι δὴ τῷ μίμῳ. Vt mima illa, ſatis eſt equitem mihi plaudere.

l.d.v.ὦτα] αἰκαλίζομαι ὑπ' ἀνδρός. Vide Paræmiog. ſic pag.604.

P.339.l.a.v.λίθοι] πρὸς λιθοβολίαν. De his calculis res nota.

l.c.v.τι] ἐπῶν σπαί. Sic legit Interpres & Paræmiog. In Anglic. Cod. rectius ἐπαίων σπαί. vt σπαῖε ἔπαρ apud Pind.

Scytha.

P.340.l.a.v.ὑ] σκῦθης. Sic rectè, & patet hac narratione, mendosè in aliis σκύθαι.

l.b.v.πάλιν] πίμπλειν οἶδε τὸν Ζάκυνθον. Dico alibi.

l.c.v.ἀδικῶ] ἴσχνος. Dico alibi.

l.d.v.σε] τῶ δικαιοτάτῳ. Anglic. Cod. τῷ δικαιοτάτῳ.

P.345.l.a.v.καὶ] ὁ πανάριστος ἀκάμας. Telemachus apud Homer. Odyſſ. repetit alibi.

l.d.v.ζῆν] σοφὸς ἦν τὰ Κλεινίου. Legend. Plut. in Alcibiad.

P.346.l.b.v.πίνων] ἀμβολαῖς ἔργον. Tangit hunc verſum Heliod. lib. 2. τέχν.

Δικὴ γὰρ ἀμβολιτέχνης ἀνὴρ ἄτιμος πολλάκις.

Quomodo ſit conſcribenda hiſtoria.

P.346.l.c.v.φιλ] πυριτάκης. Anglic. πυρίτης, ſic pag. ſeq. ὡς πυρίξας.

v.ῥα] ἢ λιπαρῆ τῇ πυρίτῃ. Sic apud Hippocr. & Gal.

P.347.l.a.v.δοκῶ] ὡς μάλα. Angl. ὡς μάλ.

l.b.v.μάλα εἰκῇ φλυαρῶν. Vide Paræmiog.

l.c.v.Γάλλους] Sic pag.728. πόλεμον δὴ ἔλαι πατέρα τῷ ἰδίῳ. Hac de re copiosè Lipſ.

v.φίλας] ὑπὸ μιᾶς τῆ σπαγῆ. Angl. ὁρμῇ.

P.350.l.a.v.δὲς] ἀκαιρεῖτον. Angl. ἄκαιρον.

l.b.v.πως] ὑπὸ μιᾶς. Angl. ὑπὸ.

l.c.v.λαὸς] κατ' Ἀγαμ. Homer. Iliad. 2. Achil. Tat. lib. 1.

l.d.v.ἀ] ἐπίεσε. Angl. ἐπίεσες.

P.351.l.a.v τῶν.ἀνωχλεῖ] Angl. ἀνωχλεῖς τι.

l.c.v.παρ.ἐγκάπας] Angl. ἐγκασαί.

P.352.l.b.v.ἐς ἀσύφηλον] Flor. & Angl. ἀσύμφηλον & ἀσύμφηλον.

l.d.v.Δεινόλυκα] χάλαπος. Anglic. Δεινόλυκον χάλαν.

P.353.l.b.v.ἰῶ] ἐπαοιδὴν] Angl. ἐπαοιδὸν.

v.δὶς] διεκπεσόντος. Angl. διεκπεσόντ.

l.d.v.πως] σοφὸς πόλα. Rectè Anglic. Cod. σοφὲ. Sic Apolog. de Merced. cond. de hoc prouerb. Heſych. Pollux. Caſaub. ad Charact. Theoph.

P.356.l.b.v ὅμως] Ante hanc dictionem eſt ὑχ in Angl. Cod. mendosè.

l.c.v.ἢ ἱεροσύλης] Angl. ἱεροσύλος.

P.357.l.b.v.χοῦ] ἐνδὰ ἢ ἐκτύ. Angl. ἔκτυ.

v.σχεν] ἔσπα. Angl. σι.

v.καὶ] ὑπὸ. Flor. ὑπὸ.

l.c.v.τα] Κρόνου. Angl. Κρόνιον.

P.358.l.b.v.κἀκοῦς] ὦδίνει ὄρος. Paræmiog.

P.360.l.b.v.τε] λεπάδιον. Flor. λεπάδιον.

l.d.v.τὰ αἰπολικὰ πῆς. Flor. αἰπολικὰ πῆ.

v.ἅβ] ἐς τὸν Μαῦρον. Angl. ἐς τὸν Μαῦρον.

P.361.l.c.v.ευν] Κιγχρεῶν. Angl. Κιγχρίων.

v.μὴ] ὅτι ἐξηπατᾶτο. Idem de domo & de ſaltatione, & ſæpius alibi, habet à Thutio oratore. Iulia Imperat. Epiſt. ὁ Θύριος ὅτι ἔστιν ἀνδρὸς ὀρχηστρίδι ἐπιτήδεια.

P.363.l.b.v.αὐ] ὅτι ἀκριβείαν. ὅτι ἡ ῥῆμα in Cod. Flor.

l.d.v.αὐ] Μαῦρος μιμεῖσθαι. Hunc locum imitatus eſt Ariſten. Epiſt. 1. l. 1. ex emendatione viri Clariſſimi Ioſ. Merceri.

P.364.l.a.v.βδου] ὑπὸ καὶ. Flor. ὑπ.

v.λ] Ἡρωδίκης. Angl. Ἡρώδιος.

l.b.v.ἄπιθι] ἀπίσω. Ariſten. loc. cit.

P.366.l.a.v.σριπ] ἔστιν τῶν Νικαίων. De quibus dico alibi.

l.d.v.πῶπος] Notæ ſunt ſive Characteres hiſtorici, de quib° Cic. 1. de leg. & 2. de Orat. Strab. lib. 1. Polyb. lib. 12. Niceph. Greg princip. hiſtor.

l.d.v.θείας] τὰ σύτα. Sic paſſim.

P.367.l.b.v.μέμα] πῶς οὐ πόλιν. Sic legit Interpres, aliter longè in Cod. Petri Golmani ὦ πολῖ.

P.368.l.b.v.ἐπ] σωστατέον. Angl. σωστατέον.

P.369.l.d.v.χρυσῷ] ἀναδημάσασθαι. Flor. ἀναστεμμάσασθαι.

Veræ hiſtoriæ Liber I.

P.373.l.d.v.μεν] δὴν ἐπόπτης. Longè rectius in Flor. Cod. quem ſequutus eſt Interpres δὴν ἀκοὴν ἐπόπτης. Probatur illius hiſtoria, vel qui rebus interfuit, vel qui è commentariis eorum qui adfuerunt hauſit: vnde illud in hiſtorico fide dignum ἢ ἀκοῆς ἀκηκόαμεν, qua de re locus alius dicendi.

P.375.l.c.v.ὅτι] ἔστι ῥίστα. Similia apud Euſtath. in Amorib.

P.376.l.c.v.τῶν] συμπλοκὴν ἢ. Hæc deſunt in Co. Florent.

v.ἢ] ἅ. Quidam legendum putant ὅσον.

P.378.l.d.v.ὡς] ἱκανὸς. Angl. ὡς ἱκάνοις ἐδόκει.

P.379.l.b.v.ὃ] Αἰρεσιόδαμος. Interpres ſequutus eſt Anglicanum Cod. in quo Αἰρεσιόχαος.

v.ἰδὼ] δυσὶν ἴσα. Angl. δυοῖν ἴσαις.

l.c.v.ὃ] χρέων. Vt in Nigr. & in Tox.

P.380.l.c.v.μαγ] τῶ Ροδίων. Angl Ροδίω.

P.382.l.c.v. των] ἐξεκαθεύδοντος. Angl. ἐξεκαθεύδομεν.

l.d.v.νόσων] ὦ πῶς πονηρῶς. Caſtius, ſi quid in execrando tali ſcelere, Angl. C. ὦ τῶ ἐσθρὸς.

P.383.l.a.v.καπ] πεισθεὶς. ἐπεισθεὶς. In ms.

v.λακὼν] ἀμύνων. ms. & Cod. Angl. ἀμύνων, aliter tamen legit Interp.

v.ὃ] πυρώδης. Angl. πυρώδεις.

Veræ hiſtoriæ Liber 2.

P.394.l.a.v.χαν] ἐξεπλέως. Angl. ἐξεπλέως.

P.395.l.b.v.τιὰ] ἐυμενέπω. Anglic. ἐμμένπω. Aliam tamen lectionem ſequutus eſt Interpres.

P.396.l.c.v.ερι] ἐξεῖ. Angl. ἐξεῖ.

Pag.397.l.d.v.μέσως] ἔσται ἀξιολογῶ. Flor. λογιώτατα.

Pag.400.l.b.v.ὑπὸ] καλλιδιαπύρους. Floren. καλλιδιαπύρους.

l.c.v.σκετ] πολὺ ἀπχ. Flor. ὑ πολύ, malè, & aliter Interp.

P.401.l.c.v.π] μαχαίρᾳ πῦρ καλδίειν. De hac superititione locus alius dicendi, præceptum est Pythagoræ.

P.402.l.b.v.λῦσαι] λαβεῖν πμ. Angl. δῆλαι ῦσι.

l.d.v.πελ] διατριλίας. De his copiosè Cœlius, tangit vir Clarissimus Gilbert. Gaulminus ad Pic.lum. Interp. Aristoph. ad Ranas.

Phalaris 1.

P.462.l.b.v.σαω] ὁμοφέρειν τῶ δῦ. ὑ ἐπὸ τῇ αὐτῇ στέγῃ ἐπεφέρομεν.

l.c.v.ὃ] αὐθέκαστον. ἀποσόλλυσιν, ἀποξηραίνυσιν, vt apud Hesych. cæteræ huius vocis significationes huic loco non conueniunt.

P.463.l.a.v.ὃ] ἀπαρρησίαστος. Angl ἀσίαστος.

P.466. Hæc pag. ex Epist. Phalaridis.

P.467.l.c.v.χρπω] Θ αὐδίξας. Legend. Interpr. Persij.

v.σεσπόδας] αἱ ἀπὸ τῦ σεσπέδη. Attic.

Phalaris 2.

P.469.l.b.v.δρες] σεξίους. Differentiæ inter σεξίους & διδύξους, multæ, quas tradunt Grammatici.

P.470.l.a.v.μᾶς] δημιεργὸς. Deest in Anglic. Cod.

P.472.l.b.v.πῆμα.] φιλοκερδῶν. Rectius forsan φυλοκερδῶν, vt est in Anglicano Cod. *per stirpes denarios discernere*, sequitur enim καὶ ῥιζοτομεῖν τὰ πεπτόμενα.

Alexander.

P.473.l.c.v.σῦτ] εἰς πανῦσιν. Angl. ἐς πανῦσιν.

P.475.l.a.v.ρες] πολυμόχθους Sic pag.723. ἐχθροῖς ὕπτιος πλατῆν ῥῖπτε. Æschylus Prometh. vinct.

Ερ. χλιδᾷ δ' ἂν ἐπὶ πᾶσι τοῖσι πήμασιν.
Πρ. χλιδᾷ, χλιδῶντας δ' ὧδε τοὺς ἐμοὺς ἐχθρούς
Ἐχθρὸς ἵδοιμι.

Ex quo Plaut. Asin. act. 3. sc. *Agedum.*

Ar. Hem adspecta rides? vtinam malè qui mihi volunt sic rideant.

Sic Terent. Eunuc. Act. 4. Sc. 3. Albin. Conf. ad Liu.

Vbi gemit, & vultum miserabilem induit vnum.
Gentibus aduersis forma sit illa, precor.

Idem Albin. etiam.

l.b.v.πω] Ρυπλισῶ. Sic legit Interpr. ex Cod. Florent.

l.d.v.τδε] δειλόφως. Angl δυλοφόως.

P.476. l.a.v.πως] ἐπαλ. πῖς ἐχθ. Flor. ἐπαγ. ὅτι τ. ἐχθ.

v.δεῖ] Θῶνες. Angl. Θόνες & ita Interp.

l.b.v.ὧν] αὐτὸς. Angl. ἔστ.

l.c.v.τῶ] παχεῖς Sic pag. seq. & pag. 481.

P.477. l.a.v.πολλοὶ ὃ] De serpentibus Pelleis Casaub. ad Suet. lib. 3.

l.b.v.π] ᾧ δυλοῦς. Sic in Ioue trag. & Icarom.

l.c.v.χρυσᾶς] φαλίους. Sic in Contempl.

v.σου] ὑπερμεγέθους. Angl. ὅτι μέζον.

P.478.l.a.v.ὃ] κοκκύσι μαστιζόμενα. Paræmiogr.

l.b.v.ἐπὶ] ὑπὸ ἰχθύος δηχθείς. Dico ad lib. 2. Heliodor.

v.χθεῖς] σφαιρίσαι). Angl. σφαιρίσαι).

l.d.v.χρι] σύνδεσμ. Malè in Angl. Cod. σύνδεσμ. vocem σύνδεσμ alibi interpretor.

v.ξυσὸ] ὄρπη. Minus rectè in Angl Cod. εἴρπη.

P.479.l.a.v.σφῶν] ἢ ἀγύρτῶν ἰατρομαγείρων. De his impostorum & agyrtarum artibus alius locus dicendi.

l.b.v.πάντ] πολυπόμφων. Minus commodè in Angl. C. συμβολοπόμφων.

l.c.v.διαζόντες] Angl. διαζόμενοι.

l.d.v.ἐλλ] σφοφοδομαμβύλων. Cæteri Cod. σφοφοδαμβύλων.

v.εκ] πύχνα τῶ ἀγαθῶ. Flor. πύχνα τῶ ἀγαθῶ.

P.488.l.c.v.Σιλλῶν] Hæc de re Suet. Caio.

l.d.v.ζω] Flor. μᾶζον αἰεὶ σεσοφός. Paginam sequentem alibi interpretor, & paginam 490.

P.493.l.a.v.γνω] ἐπὶ δαδί. Malè Cod. Angl. δάδα.

v διδουμαιῶτα πάροδοι] Hęc desunt in Flor. Cod.

l.d.v.ὦ] πολλοὶ ὑπερβάντων. Cod. Anglic. πολλοὶ ἐπὶ πολλῶ ὑπερβάντων.

P.494.l.a.v.ὦ] σφραγιδιοῦσθαι τὸ ἐπιζῆν. Angl. C. σφραγίδιον τὸ ἐπιζῆν.

l.d.v λύσιτο] Angl. δίδοιτο.

v. Μορφὶ] Angl. C. sic habet hanc barbariem, siue, vt ipse alibi dixit ἀσαφῆ ἀσημα.

Μορφοῦ βαρβάλου ἰχὶ αἰχνίχμῃ φάος δι.'

v.δῆμος] ὅλως. Angl. δῆμο.

P.495.l.b.v.πῦ] πανπόμ. Post hãc vocem sic legitur in Angl. Cod. ἐφαμῦν τῶτον Θ πολυσοφῶτος.

P.496.l.c.v.ῥαδίως] ῥαδίως. Flor. Cod. ῥαδία ῥᾳθύμῶ μᾶ ἡ μαπόλλη.

P.498.l.b.v.ὃ πμφορῶν] Angl. ἐπιζῶν.

De Saltatione.

P.499.l.b.v.στωϊκὸν] Mordet Stoicum allusione ad generalem Stoicorum thesim.

P.500.l.b.v. των] κάνχαρον. Qualis Appii *canina facundia*, de qua D. Hieronym.

l.d.v.ἅπας] ἅπως αἰχρά. Persuasi antiqui *saltationem* vmbram esse luxuriæ. patet apud Cicer. pro Mur. Horat. Sat. 1. lib. 2. Artemid. lib. 1.

P.502.l.a.v.ἐδὴ] χθὲς ᾧ σεσόλω. vide Paræmiogr.

l.c.v.δάπτων] πολυμόν. Hanc saltationem σφύλιν vocat Callimach. hym. εἰς Δία.

P.503.l.a.v.Μυεσίῳ.] Iliad. π.

l.b.v. ᾧ] καρυαΐζειν. De hac voce copiosè ad Pausan.

P.504.l.b.v.λέγω] ἐδίνεον. Locus est in clypeo Achillis Il. Σ. vbi ἐδίνεον. Vnde error Luciani scribentis, omnes enim Cod. habent ἐδίνεον.

l.c.v.παὶ μυρμυρυγαί] πνεύματα, σωιεχῆ τῶ πνεῦν μόνα. Pollux, Hesych.

l.d.v.δι] ἔργα πωπᾶν. Hæc de re alibi, attigi ad Petron.

v.μυσὶ] ἐξορχεῖσθαι. Prophani ᾧ ἀμύητοι ab omnibus sacris arcebantur, nec licebat, si temeratii in ceremonias irrupissent, ea quæ viderant vulgare, hæc appellabant ἐξορχεῖσθαι, qua de re dicendum alibi.

P.505.l.a.v. ἐσ] Δήλῳ. Initium facit probandi nulla olim sacra facta ἄνευ ὀρχήσεως. Qua de re ipse in Elench. Clem. Alex. Protrept. & Stromat. 1. Dionys. Areopag. Eccles. Hierar. c. 1. laudat

hunc

hunc locum Casaub.c.6.lib.14.Anim.ad Athen.

l.b.v.ἑαυτὸς] μιμούμενον. Iulianus Imper.hymno Solis.

P.506.l.a.v.ἡ περὶ Ἰδαίων δακτύλων. De his Pollux, & vir Clarissimus Isaac. Casaub. c. 5. lib.1. Animad.ad Athen.

l.b.v.μὴ] πρὸς τὸ μανεῖν. De eod.Dial. Apoll. & Bacchi.

v.βαρ] Διονυσιακά. Copiosè Long.ὑψηλ. lib.2.

v.γένη] Κόρδακος. Tres enumerat saltationum species,quarum inuentores prohibentur Satyri Κόρδακα, Σικιννίδα, ἢ Ἐμμέλειαν, de prima Theodor. Marcil.ad Horat. Vlpia.Demosthe. Interpres ad Olynth. 2. pag. 215.Hesych. Pollux,de secunda iidem Pollux & Hesych.de vltima, Plato, Interpres Aristophan.ad nubes,&Hesych.apud quos rescribe Σίκιννις.

P.507.l.a.v.Αλλὰ] Iliad.ρ.

l.b.v.τὰ] περὶ κριθῶν. Hesiod.in Theogo.

Καί τ' ἀπὸ κριθῶν ἰοειδέα πολλὰ πέλονται
Ὀρχηθμῷ τερπνοί, ἠδὲ μολπῇ ἐρατεινὸς Κρονίωνος.

P.508.l.c.v.σθεν] σολοικίαν. Dictum in Nigrino. Veteres Grammatici σολοικίαν interpretantur quidquid fit perperam σολοικία τὸ ἁμαρτάς.

P.509.l.a.v.πεπι] πόλις ἐν Ἰταλίᾳ. Hæc vrbs Chalcidici generis Cumæ.

l.c.v.πεντε] κζ΄ ἐν Σιδῶνι. Godofredus Maluynus Clarissimus Senator monuit Interpretem iudicio & oculis abusum suis, dum ista vertit, *nec minus de se exhibens reuerētiæ*. Fraudi fuit,puto, quod Græci nominibus propriis maiusculas litteras præfigere neglexerint,dicere debuit *præcipuè circa Augusti tempus*.

P.511.l. b.v.τὸ] πῶμα τῆς ἀσπίδος. Fabula hæc apud Pindar. Cætera sunt nomina fabulis notissima.

l. c. v. ἢ Ἀλιρρόθιον] *Et Halirrothium*, de quo ad Pausan.hæc omnisit Interpres.

P.515.l.b.v.σμος] ἢ κωφῶν. Tangit vetus oraculum quodquidem sic apud Plut.

Καὶ κωφῶν σιωπῶμι, ἢ τὰ λαλούντος ἀκούω.

P.516.l.a.v.ἱρῶ] τῶν χρυσῶν. Hinc Lesbonax Mitylenæus vocauit eos χρυσοῦχους, & Lexiphanes Luciani pag.534.leg.Athe.c.8.& 16.lib.1.& cap.vlt. lib.4 cætera quæ ad saltationem spectant, vt de Baucismo,Betarmo,Hormo,& alijs fusius alibi.

P.519.l.c.v.εἰσι] εἰ δὲ Ἀπολλῶς. IuLImp.Misop.

Lexiphanes.

P.514.l.a.v.Λεξιφάνης] Cogor longiores in hūc Dialogum diatribas componere vt cacozeli & antiquarii istius Lexiphanis quæquæ vocabula ponderentur:de similibus,Horat.Martia. Suet. Aug.c.86. & ibi interp.

v.Αυα] πτηνὸν ἢ ὡς λέπι τῷ χθὶς, χθιεινὸν, ἤτοι λεπὶ ὃ πάπυρος, πιπιὸν, σμαῖον τὸ ἐπίστευτον ἤτοι τὰ αἰπόλια, ex quo si Δωριεῖς dicunt ναῦς, vnde ναυτίλοι πορεῖ leg. Scholiast.Aristoph.ad Nub.

v.ωον] πεχμόν. ms. Regius auctior voce vnâ,nempe κωμῳδῶ: per πεχμὸν autem intelligit πωλεῖ ὀλιγαμένοι, ἀφ' ὧ καὶ ῥῆμα τὸ πεχμῶ πίων ἔχω vnde πέχων. Hæc dictio etiam Thucydidi frequens, qua vti solet ἀπὸ τῶν πίνω, πεπωκότα, hāc Lexiphanes postea vult significare τὸ ἀφηχαφίς.

v.ὕπτα] κωφλευέτω. ms. Regius habet κωφλεωῦτα, sed recepta lectio melior est, magisque alludit ad illud pag.sequētis ὀπτώσεται ἡ Κυψελὶς κυψέλη κωφὴ & κωφωνὶς (sic enim apud Hesych. & Interp. Aristoph.ad Pacem) ὁ πλεῖστον χρόνος λέγεται, dicitur etiam τὸ ἐσχαρωσῶ ἀγγεῖον ἐν ᾧ τοὺς ἄρτους ὀπτῶσιν, sic dictum ἀφ' ᾧ τὸ κυκρύφιον πλέον ἐλαίου, vt vult doctissimus Christianus ad Aristoph.εἰρη. sic etiam vocābat alueos è vitilibus vnde Cypselus rex Corinthiorum Æthionis filius,sic dictus quod ἐκρύβη ἐν τῇ μητρὸς κυψέλῃ ἐν ᾧ κυψέλῃ, Cuius posteritas diu postea Corinthi regnum tenuit, dico ad Pausa. Tangit Lucia.pag.seq.dum ait ἐπὶ Κύψελός τε ἦν Γηρυάδης. Vide Scal.ad Euseb.

l.b.v.πάνυ] τὸν Πλάτωνα. Aliter Apul.de dogmate Platonis, qui vult Platonis patrem Aristonem, ipsum Aristotelem dictum, fuit & Aristo Ceus qui scripsit ἱρωνικά, de quo Clarissimus Casaub.ad Athen.c.4.lib.15.

P.515.l.a.v.τῶ] πάνυ. Antiquè dictum pro χαμαί, πρὸ τὸ πέδον.

v.ἀπὸ] ὀπτώσεται. Leg. Scholiast.Aristophan.ad Plut.

v.σώσῃ] ἐξεσθήσομαι. De hac dictione locus dicendi ad vitam Demonactis.

v. Λυπῇ] δύσορος· οἱ κακῶν ἔχει ἀρχήν, ἢ σκοπεῖν. Hoc enim potissimum curabāt miselli scriptores illi, vt exordium reliquo opere longè splendidius eligerent. Quod antea Lucianus notauit tractatu, De conscribenda historia, & sæpè alibi postea. Imitati illi præceptum Pindari Od. 7. Olymp.

Ἀρχομένῳ σοὶ ἔργῳ, πρόσωπον
Χρὴ θέμεν πιθανώτατον.

Citat Lucia.p. 848.

v.λέξις] διάνοιαν· ἀκαθαίρετον ὑπόμνημα χρόνου. Qua de re copiosè differit tractatu, Quomodo conscribenda sit historia.

l.b.v.πα] φρεναπατᾶσθαι. φρέναξ ἀνήρ, γυναικώμανος, de hac voce vide Casaub.ad Athen.

v.ὦ] ἀλωκὰς. Visitatum magis ἀλώπαικον, κακαμφίον ἐν ᾧ ἀλῶ. Hac de re Interpretes Petronii ad illa, *modica vectione vsus*.

v.λόγῳ] ἀπροπτία· πρόνοια.

v.πυγὶ] παχίδα. Interpretes Persii & Apuleii dixi ad Petron. Ibid.ἢ βύρσαν. De hac balneorum supellectile omnes dixerunt. Ibid.ἢ φαινίαν. intelligit vestem cubitoriam,siue καμισάριον, diminutum à φαίνων, τὸ κοινὸν λάβδον. Hesych.

v.ἢ] ῥάμματα. σκέμματα, σμήγματα, ὀθόνια. Tangit Casaub.ad Athen.c.10.l.8.Scholia. Aristophan. Acharn.Ibid. ναυτολεῖν. ναυτολεῖν τὸ βαδίζειν, ἢ πινυτόν· κομίζω δέ· τὸ αὐτό. Sic Aristoph. Thesmoph. iunxit ναυτολεῖν, vult intelligi κομίζειν, διὰ καταχρήσεως κομίζειν.

v.πλὴν] ἐγγυθήκην. κιβώτιον. Hanc dictionem interpretatur Casaub.c 13.lib.5.Animad.ad Athen.

v.ξένε] ἀλιτόσους· ἀξιοπρεπεῖς. Hesych.dicitur etiam ἀλιτόσους, ἀπὸ τοῦ χαίσας, λέγεις. ἀκούσῃς κολάσεις. Vide Interp.Aristoph.Thesmoph.Pollux.

v.ὄπ] πρωταλαι· παλαι. Ibid.λυπῶ· ὀδυνῶμαι λυπεῖται. Ibid. νε δίπυρος· κάλυκας, ibid.σφάμμα, κάτοχρῶτα. Hanc vocem interpretatur Erotianus. illud est quod apud eundem Erotianum Lysimachus vocauit σπλῆνα, vt emendauit Doctissimus Christianus ad Erotia.& ad Aristoph. εἰρη. vocat postea ὀπὸν fine huius pag.

v. μαλακ] ἀσραῖος. Sic vocem hanc interpretatur Hesych. τὸ δὲ σὺ ἵππων ξύλον ὑ κρατῆσαι οἱ καθιζόμενοι. τί δ' ἐστὶ καὶ ὃ ἐξ ὅτου σὺ ἀμαθαπῶν ἐστι, οἱ δὲ κῦ τὸ πλεῖστον μὲν τῶν σωματηρὸν ἡμῖν ὕπνον ἔλεγον · εἰσὶ δὲ πάντα ἀπλοῦς τὰ σωματηρὰ τὰ ἀναζυγρῶντα. Videtur autem Lexiphanes ex sequentibus ἀσραῖος posuisse ἀπὸ τῆ ἡμίνου, sequitur enim ἀσραιόλακτος ἐπάνειχε ἵππι ἱππικόμος.

Ibid. ἀσκωλιάζων] ἐφ' ἑνὸς ποδὸς διδύμους, dicitur & ἀσκωλίζω Hesych. apud quem rescribe διδύμους ἀσκωλιάζων. Illud est quod Galli dicunt *aller à cloche pied* cùm pes alter incuruatur: hanc vocem multis interpretatur Scholiast. Aristoph. ad Plutor.

Ibid. ὑκ ἀκμὴς. μὴ ἀκμαῖος.

l. c. v. τῶ] λιγυρίζοντας · ἄδοντας quia φθόγῳ λιγυρῷ dixerunt Homer. & Hesiod. de his rusticorum cantilenis Long. lib. 2 & 4. τοιμῶ.

v. ἄσθμεσα] τὰ χείλη σὺ πνεύμονι. De quibus dixi ad l. b. 1. Heliod.

v. κα] καύματα. Profert hunc locum Clarissimus Casaubon. Animad. ad Athen. cap. 19. lib. 3. Iunge ab eo dictis Interpr. Virg. ad illud Georg.

Borea penetrabile frigus adurit.

Sic apud Long. lib. 3. τοιμῶ · κρύος μὲν ἰῶ ἐξαίσιον ᾗ αὔεσκε βόρεος ὑπάντησις. Pisid. Cosmurg.

Χιμῶνος ὄντος, ᾗ τὰ δίνδρα σωτόμως
Ἐκ τῆς πυρέξεως τὸ κρύος μαρμίνται.

l. d. v. ἐλαῶν] ἀρώματα · τὰ ἀρώτερα ἐξειργασμένα πόδια, ἀροτεύματα, γῆς ἰώματα. Hesyc. Schol. Aristoph. ad Pac.

v. αὐ πῶς] γυναῖ θῆς, γυναῖδες, εἶδη λαχάνων.

v. χαυδὶ] καχεκτικόν.

v. λάσα] ἀποθρίξομαι. Quidam legunt ἀποθρίξομαι, depilabo.

v. τὸ] Δεκαδοπώλιδι · τὰ ἀγοραζόμενα ἢ βιβρωσκόμενα ἔσπερα πωλοῦσι.

P. 526. l. 2. v. ἢ] χυμαρτύλη · τὰς ὀπώρας σημαίνουσι, ἰχθύδιον ἐν τῇ ἰχθύι ἢ ἰχθυοπωλεῖα apud eum qui vendit piscium intestina siue quisquilias quæ χυμαῖα ἢ χυμέα. de qua dictione Casaubon. ad Athen. cap. 11. & 19. lib. 7. vbi reprehendit eos qui sacculum vertunt. Inde χυλὸ *bilum* quales miminuti illi pisciculi, de quibus Apuleius libr. 2. Milet.

v. τοι] δῶ τὸ σίλφι. Locus hic, vt alii multi in cacozeloisto, per obscurus, quem vt concipiam alius repetenda mihi vocis originatio. Σίλφη πόλις ἐστὶ Παιονίας, ὅπου κακῶς ἔχων οἱ ἄνθρωποι, καὶ δηλήσεις ὀκοπόνων, vt testatur Scholiast. Aristophan. ad Vesp. Igitur qui totam hanc narrationem attentè perleget, videbit Lexiphanem voluisse intelligere ἐκ κακοῦ διατριβῆς, non tam hominum ad ea confluentium multitudinem denotans, quam res communes siue viles de quibus hic perpetuus sermo est: detorta sanè metaphora, quidam hic legunt τ' ἀσιλφῆ mendosè.

v. ὡς] πυρεκτεῖν. τὸν ὑ πυρέσσοντα ὀπτᾶν λέγουσι. alii tamen πυρεκτεῖν idem esse dicunt ac πύρον quod conueniret cum dulciariis Interpr. Aristophan. ad Vespas. Casaub. quæ Gallis *tarteletes*.

Ibid. ἐγκρυφίας δρτυγας τὰς ἐν ἀσὶδι. De quibus iam dixi, vbi de Empedocle cinericio.

Ibid. χόνια, κρίμνα. Hanc dictionem variè Grammatici efferunt χίνα, χίδνα, χόνια. De quibus Hesych. Suid.

Ibid. οἶδεν] τὸ ἐπιτραχήλιον, τὸ ὑπὸ τῷ τραχήλῳ, τῷ βοὸς κάλιον. Poll.

v. σας] πείλους. διαφερόντως τὰς ὀφθαλμούς.

v. ψύσαι] ἀ ψύσω. Quod etiam spiro significat, itaque inter varias huius vocis acceptiones, rectè Hesych. ψύσα, ὅτι τὸ παχὺς ἀποψαμμῶν λέγουσι. Igitur ψύσαι καταπίνας, βαχεῖς ψαμμῶν.

l. b. v. εἰμὶ] λαπαγῶν κυβίζων, παίζων. Nam λαπαγῶν κυβίζων, ὃν καταδίζει, εἶδος ἰδιωτικῆς παιδιᾶς. Rectéque Hesych. λάπαξ, ψόφος κυβίζων ἀπὸ παιδικῆς θμοιόμενος. Rectè inquam, ille, nam ludendo, cottabos cogebant sonum emittere Valer. Max. cap. 11. lib. 3. *Theramenes perrectam veneni potionem non dubitanter hausit, quodque ex ea superfuerat iocabundus in-lisum humo clarum edere sonum coëgit.* Copiosè de variis cottaborum generibus Tzetz. Scholiast. Aristophan. Athen. viri Clarissimi Flor. Christian. ad Vespas. Theodor. Marcil. ad Horat. hic lusus apud Gallos *casse-pot*.

v. μαῦδο] ξηραλοιφῶν. Vide Hesychium, apud quem rescribe ξηραλειφῶν. De his vnctionibus Theod. Marcil. ad Pers.

v. λυτρίῳ] τῷ ἀπολύματι, ῥυπώδει ὕδατι.

v. μάστων] μᾶ τῶ σύρτακος. συρτικώδης ἔχλη ᾗ χονδρώδης.

v. του] δύσπω. ἀμβλυώττω.

v. τὸν] ἐπιπόλαιον, περίττον, σκυβάλου.

Ibid. σπαρδαμάτῳ] De hac voce à me dictum antea.

l. c. v. ἄμματ] φαρμακᾶ · φάρμακον δλῦσαι.

v. ἰγχίας] ἀφυβρίσας. ἀπαλάξας τὸ αἷμα σὺ ὀφθαλμοῦ.

v. τὲς] λυμαλίης. δίνχνος, ἀπὸ τῶ λυμᾶν καὶ λύμαν, quæ sunt περὶ τὰς κακὰς σὺ ὀφθαλμοῦ παραγῆς συσκότους ἀφίσεις, σὺ ὀφθαλμοῦ ἀκαθαρσίας. Sic pagina 371.

v. ἀνὰ] ἀπαλαιόφθαλμος · ἀπὸ δυσπαίδων τὰ ὑμάλια.

v. ἀλλ] ἀκροχειρισμῷ. Genus luctæ ἀκροχειρισμὸς quæ solebant ἀκραῖς χερσὶ παλαίειν, quoniam autem in plicaturis & nodis digitorum frequenter solebant vitam oppetere, ἀκρόχειροι dicti ἀκροφόνοι.

Ibid. τραχηλισμῷ] *Succolatione* vt in Cynic. τὰς βαχάλας ἄγειν *succolare*. Hanc luctæ speciem Beotii vocant βατραχολίζειν. vocabant enim Beotii βάτραχας τὰς βαχάλας Hesych. Igitur certare τραχηλισμῷ est ἀπὸ τραχήλου κατέχειν.

Ibid. λίπα χρισάμενος. Ex Homero.

Ibid. ἰλυσίζειν] Hanc vocem alibi interpretor.

Ibid. ἀπιδλῆ] τῷ κοπρίῳ. Hoc est ἀφειδημένως τῶν κοπρίων τῷ ἀνθρώπων. Qua de re dico ad Heliodor. lib. 10. vide Scalig. ad Euseb. Hunc locum quidam capiunt de pila sparsina. Vnde genus exercitii quod fit cum folle, dictum κοπροσπαθία.

l. d. v. ὁ ᾧ] μυκυδαίνας χαμαδίας. Virgil. 5. Æneï. Plut. in Thes.

v. ἴχνος] ἔπος σωτερικόν · ἀφηλὲς ἐξαίρεσις. Hanc integram periodum interpretatur Casaubon. ad Athen. cap. 19. libr. 3.

v. σοὶ] τὸ ψυχοσαφές. τὸ ἐν τῇ ψυχῇ πόλῳ βαθὺ εἰδέναι.

Ibid. διαφθείσαιτο] δίκην ἐξαίρων κωδωνίσαιτο.

P. 527.

P. 527. l. a. v. ἐχῖνοι] ἐχῖνοι: ὀκτώζυγα. Hanc lineam profert & interpretatur Clariſſimus Caſaubon. loco citat. vt & illud ſequens ὁ κωπίς. Duæ fuerunt apud Græcos vſitatiſſimæ tonſuræ ſpecies, σκαφίον καὶ κῶπις de quibus hic loquitur, τὸ μὲν σκαφίον τὸ ὃν χρῶ, ὁ δὲ κῶπις τὸ πρὸ μετώπου. Scholiaſt. Ariſtophan. ad aues Heſych. Pollux, Suid.

v. δλὶς] ἁλωσυδάγμ. τὰς θρίμμας ἔτρωγε.

Ibid. ἄμις] τὸ τάριχος. Prodigioſa tranſlatio à gutture ad anum.

v. ἁρμίαι] τὸ ἰχθυηρὸν ζωμῦ. Vel muria vel garo vtrumque enim è liquore piſcium, vide Scalig. ad Auſon.

Ibid. χαυλίας] τὰς ἰχθυϊκὰς λεκάνας. Plin. Celſ. Varr. de re ruſtic.

Ibid. ὁ δ'] ἐρράπτει τὰ κρηδῶν. Sic apud Ariſtoph. Veſp. τὸν σκυτέα ῥαφῶμαι.

Ibid. ἐκαστρὶς ἡ ἐν σκιαδίοις. De quibus in Lapith. & in Cynic. σκιαδία, δίφρον, ſiue chiramaxium, ſiue ſella geſtatoria. Nam σκιαδίαις, δίφρος τετρώπους ἐν οἷς ἀκλινὴς ἐπὶ φέρονται πῶς εἰς τὰς ἀγορὰς ἐξίασι πλουσίους, καὶ τετράπους τράπεζα ἀφ' ἣ σκιαδᾶσθαι, vt vult Heſych. Calli vocant *chaiſe brillée*, δίφρος ἀγκυλοκαμπὴς, ἐν ᾧ πὶν αὖ ἀνακύμβιος τὸν δι' ἀνακυλόμβος, Scholiaſt. Ariſtophan. ad Equit. De hac ſella geſtatoria L. Senec. cap. 12. de breuit. vitæ Martial. Epig. 17. lib. 12. Sueto. Nero c. 26. Vitell. c. 16. huius vſum vlterius proſequi non eſt otii.

Ibid. ἢ] ἀναπαί. διπλῆς κράδαπι Interpres Ariſtophan. *oximodæ* vertit.

Ibid. δίωνον] ὦ ἀπὸ συμφορᾶς. Dico ad illud Petronii, *Nos vt nihil tam viles acceſſimus cibos.*

Ibid. δίχηλα] ὕνια, πόδες χοίρεια.

Ibid. ἢ ὑπειαία] Copioſè vir Clariſſimus Iſaac. Caſaubon. ad Athen. c. 16. lib. 3. Animad.

v. οἷς] καὶ πολὺς ἐν ταρίχοις. vel vt in aliis ἐν ταριχοῖς, Nam idem eſſe volunt Grammatici, vt Interp. Ariſtophan. ad Equit. Heſych. Pollux. videtur autẽ λοβὸς ἐν ταρίχοις Sic enim puto, condimentum aliquod hepatis fuiſſe, de quo Suid. & Poll. conficiebatur ex melle, ſeſamo, & caſeo, legend. Heſych. Sed fortean Luciani ſtylo fuit λοπὰς, de qua dictione copioſè autores quos nuper citaui.

Ibid. ἐξ μυττωτὸς. quid ſit, docet Scaliger ad Moretum, ſed κυρίως μυττωτὸς ὅτι ἐκ σκορόδων.

Ibid. ἢ ἀζυρπίαν] Clariſſ. Iſaac. Caſaubon ad Athen. cap 35. lib. 3. tangit aliam huius vocis interpretationem. Eſt enim hic ἀζυρπία ῥάμνα ἔφθριον ἐπιθυμοῦσιν ἐν καρδάμοις, καὶ σκόροις & aliis oleribus, vnde apud Heſychium ἀζυρπαστικὸς, ὁ τέμαχα καὶ ἐμβάμματα καταδηλάζων.

v. πτις] καρυκείαν. Alii καρυκείαις, quod idem eſt, intelligit autem ἀρώματα καὶ πραγέματα πολυτελῆ.

Ibid. θρυμματίδες] Sic nominare ſolent omne genus dulciariorum ἢ ἀπὸ τῆ θρύπτειν, ἢ ἀπὸ τῆ τρίβεσθαι, Heſych. effertur autem hæc dictio vel per ι. vel per υ. vt patet apud eundem Grammaticum. v. εἰθρ μματὶς.

Ibidem ἢ] θρῖα. Quidam ſimpliciter per θρῖαι intelligunt φύλλα συκῆς, ſed ibi capiendum eſt pro omni altili quod vel συκῆς ἢ ἀμπέλου foliis involuitur, hoc autem vocabant ὀπτὰ θρῖα; leg. Caſaubon. ad Athen. c. 24 lib. 3.

Ibid. μελιβοῦται] πάσσοι, μάζαι μέλιτι διεδυμέναι, quæ & μελιτόεσσαι.

Ead. lin. ἐπιδορπίοντα τὰ σελάχια. vocant σελάχια ὅσα ἄπουδα. Heſych. Suid. Poll. Caſaub.

v. πελλὰ] πιμάχη. κόμματα dentes.

v. πεσσὰ] οἱ σθργαῖοι. σθργαῖοι δίσκοι ἢ πλίσματα γυρατοῦδη, καὶ κοπαΐδες, αἱ ἀπὸ τῆς κοπαΐδος λίμνης ἐγγὺς. De quibus Scholiaſt. Ariſtophan. Acharn. & Heſych.

v. καὶ] ὁ ἐν ὅλοι ἐπιπεσεῖν. ὁ πολλαῖς ἐπιπίπτων.

l. c. v. χάροι] ἀγκύλους, ἀπόδας.

Ibid. τετράπεζα] Leg. Interpr. Petron. ad illud *excidit menſa cum argento*. Caſaubonus ad Athen. c. 2. lib. 11.

v. δῖπι] τῆς δελφικῆς πρακτίδος, τῆς πόδας ἐχούσης οἷς πίνει δελφικῆς ἐξειργασμένης. Quæ Delphica vocabatur, de qua VVoV Ver. ad Petro. locum cit.

Ibid. ὁ κρυμμύπτης] κρύπτων τὸ μύπτον φῶ πίνοντος.

v. τιὼ] κίρκον. Leg. Heſych.

Ibid. ἢ] βομβυλὸς, τρόχιλος. Vt interpretatur Scholiaſt. Ariſtophan. ad Veſpas.

γεγλῦν] ὑραμιά.

Οἷα] Θετταλὸς ὄπα. Interpretatur hunc locum vir Clariſſimus Iſaac. Caſaub. ad Athen. c. 6. li. 11.

Ibid. δρυπεδῆ] πλατέα.

v. τὰ] αἰσώρητα. ἐλατρόβολα ἢ ἀσπίδια.

v. ὑμὴν] πυμέλια. τρόχιλοι καὶ βατίαι.

Ibid. φιαλίδες] τρόχιλοι ἢ ἀέδονες.

Ibid. πτίσεις] χαμμαπὰ χαμαὶ πατοῦντα. Plaut. Rud.

Ibid. σπὶ] κωλίων, ὀρχέων.

Ead. lin. ἰπνοειδῶς. de quo Flor. Chriſt. ad Veſp. Interpretes Macrobii de Muſario.

l. v. εἰς] ἐπίτριτοι. διὰ τριῶν ζυγῶν ἀπίοντες.

v. ἔπτυ] ἀκροθιγεῖς. μέσοι τῶν μαθητῶν.

v. εἶτ'] κακχρηστ. ἐντελέσματα μυρεψικά.

v. ἡμῖν τιὼ παδαπίπτει. τύμπανον.

Ibid. ἢ] τετραπτηρίαν. ἔχοντα μανικὸν, ὅπου διὰ τῆ χάματος κλύζουσιν. leg. Heſych. verb. τετράπτυον.

v. ὁ μὲν] ὅπου πιὼ κατήνεγκε. πλύματα, ἐκβλήματα. Heſych. Poll.

Ibid. ἀναρρὶ χρυσόμυρος] ἀπ' ἠῶος.

v. ταῖς] ὁ ὃ λυκίσκος ἐπαρζίτ. ὅθεν τὸ λυκίζειν, ἢ λυκᾶν, χρονίζειν, ἐκδύειν, παρὰ τὸ ἐν δύει ἐρχῖσθαι.

v. ἀμῶς] ἐρρωμένον καὶ χάλαστον πιὼ ὀσφύος. Diceret Petro *riſu latera commouebat*. lego enim ἐρρωμένον. ῥωννύναι. *Inſultando lumbos agitare*, inde ῥωμὴς de quo Grammatici.

Pag. 528. l. a. v. χαῖρε] λέγει. Intelligit χαιρεκάκον ὄχλον, ὅθεν τὸ ἀδὴ τῆ. Vt quibuſdam viſum eſt.

v. καὶ] ἐπιδόσια, ἐπιδόσια, quidam τὰ ἄκρα. Interpretantur de his Scholiaſt. Ariſtophan. & Pollux.

Ibid. καὶ] πόδας. χλοφύλλια.

v. μὴν] ἄδικος ἡ ἡμέρα. ἡ μὴ ἔχουσα λόγον δικαιοῦν. cùm iuſtitium eſt.

v. δὲ] ἐκχλατίδες. In qua lingûis dantur feriæ, πιὼ ἀρχεῖν πιῶναι πιὼ γλωττίδι.

v. χεῖ] ὑδραυλικοῖσιν. ὅσοις ὕδωρ ἐμβάλλει τὸ μέτρον ἢ λίξεις. Quod patroni dicerent ad clepſydram notares.

Eunuchus.

Pag. 534. l. c. v. εἰρὼ] ὅλας ἁμάξας ἐλαφρημάτων. παροιμία ἐπὶ τῶν ἄγαν ὑβριστικῶς ὑπηλίκως χαριζόντων. Sic apud Gallos *Vne charretée de paroles.*

Pagin. 535. Locum Homeri emendauimus, in quo Eraſmus *ingrim porcellum* verterat, dum legit ὑὸν.

l. c. v. σκαρπὰς] χρημάτων καταφρονητὴν. εἰς Δεκτυλίλιον λιποταξίαν, qui pecuniam efficit μέρος τῆς δεισιδαιμονίας.

Pag. 536. l. d. v. καθὼς] ὑγιὴς ὢν κρηπῖδ. Intelligit Arelatenſem Philoſophum Fauorinum de quo in vita Demonactis.

Pagin. 538. l. a. v. καὶ] Ἄξων φησὶν. Axo leges Solonis vt patet apud Laërtium in Pitt. & in Solon. Interpr. Apollinaris libr. 4. Suid. Scholiaſt. Ariſtophan. Νεφ. Pollux, vt Rhetra Lycurgi.

Ibidem ἄρθρα ἐν ἄρθροις. καὶ μέμφεται τοῦτο ὃ φασὶ οἱ ἰδιῶται, φύσει ἀπὸ φύσεως.

l. c. v. μι] αἰκισμένην ἐς τὸν Ἰταλίαν ὑπὸ πόμφης τοῦ βίου. quæ la cauſe ſut remuyée en Italie.

De Aſtrologia.

Pag. 540. l. a. v. λυσεῖ] ἀπὸ μορφῆς. In Flor. Cod. ἀπὸ μορφῶν.

Pagin. 541. l. a. v. εἰρητ] ἀπὸ τὸν Ἀμμ. Anglic. Codic. ἀπὸ τὸν Αμμ. Cætera huius diſſertationis ex Callimacho & Manilio repetit in Croniis, plurima interpretor alibi.

Demonactis vita.

Pag. 547. l. a. v. φιλοσ] φιλόπολις ποτ. Vide Paræmiog.

Pag. 549. l. a. v. μὰ] νὴ τὸ δεῦρο. Minut. Fœl. Octauio.

Pagin. 550. l. a. v. ἀφιξ] ἀπὸ τοῦ πατ. Anglic. ἀπὸ τῆ πατρίδ.

l. b. v. πάνυ] ἐπὶ πολλῶν. Legendus Doctiſſimus Flor. Chriſtia. ad εἰρη. Ariſtoph.

v. ὀπιθ] ἄνδρα ἔχεις. Dixi ad illud Petron. *quæque virum quærunt.*

l. d. v. καὶ] δακτύλιον. De hac dictione alibi.

Pag. 553. l. a. v. σαμβύ] Συμβόλου. Dico alibi.

Pagin. 555. l. a. v. καὶ] δρυοπελεδῶνας. Dixi ad illud Petronii *Salamandra ſupertilia tua exuſſit.*

v. καίνε] τὸν Κωκάλου. Cuius hiſtoria notiſſima ex Herod. Diodor. Sicul. Valer. Maxim. Suid.

Pagin. 557. l. a. v. ἴδιαλλαι] κοινὰ δημόσια. Non attendit ad vocem *δημόσια.* Interpres *cum luctu publico extulerunt.* vt Lycias Rhetor in Epitaphio ὑπὸ πόλεως αὐτὸς καὶ ἐπιτάφιον καὶ ἴδιαλλα δημόσια, *publicè, ſiue funere publico, ſiue publico luctu.* de luctu publico longiſſima narratio. Licet videatur ſatisfactum ad Martial. & Perſ.

Amores.

Non eſſe Luciani ſed alicuius qui Lucianum ſuperuixerit iam monui præfatione ad Lectorem, videtur eſſe Ariſteneti. Incertus Interpres lectorem curioſum ſæpiſſimè decipit.

Pag. 558. l. a. v. ἔρως] λόγος. Angl. διηγήματος.

v. ἐλήλυθα] τῆς Μιλησιακῆς λόγους. Interpres Apuleii ad Mileſias.

l. b. v. σανδὺς] ἱερατικὰς ἀγορᾶς ἱμάτια. Iulian. Imperator Cæſar.

v. δεῖπνον] παλαίστης κύματα. Vt in Catull.

Pagin. 559. l. a. v. καὶ] ἐσθῆτες μήδιαι πολῶν. quales Medorum fluxorum ſiue laxorum veſtes, ſic ἐσθῆτες χιτών, Ariſtenet. Epiſtol. 15. libr. 1. leg. Xenophon. 8. Pædiæ. Diodor. Sic. libr. 2. omnes.

l. b. v. παρ' Ἡσιόδῳ] καταλόγων. Qui inſcribebatur Εἶαι. De quo viri Clariſſimi Daniel Heynſius & Ioannes Meurſius ad Heſiod. Tangit ipſe Lucianus differrat. cum Heſiodo. ſic in Lapith.

Ἢ οἷη πὰρ' αἴγειρον.

v. ὄλκας] τῷ ἱμάτιον αἱ βολαί. Sic pag. 565. Ariſten. Epiſt. 1.

l. c. v. πλατῆ] βυρσίνης. Philoſtrat. tabul. Theodam.

v. μιαν] τῶν ἀκάτων. legend. Athen. lib. 1.

v. λιτὰ] Λιβυρνοί. De his nauigiolis Renat. Veget. c. 33. lib. 4. Appia. in Illyric.

l. d. v. μᾶς) ἀνύματον Angl. ἀνύματον.

Pagin. 563. l. a. v. ἐγὼ] τὸ ἱρωτικὸν ζῶον. De quo Marcil. ad Horat. Mercer. ad Ariſten. pag. 229. ſic pag. 268.

Pagin. 565. l. d. v. ἀζυμὶ] καὶ πᾶς μαλακὸν δίνημα φαιός. Notum ex Theocrit. Virg. Ariſten.

P. 567. l. b. v. σάμαλα] δίξᾳ τὸ σφόνδυλον ἀνατείνας. Dixi alibi, hoc ſæpe repetit Lucia.

l. c. v. δὶ] τοῦ ἱροῦ τὸ ἔλαιον φύειν. Hac de re copiosè Interpretes Lucretii.

P. 568. l. b. v. εὐθρα] ξύλας εὐθείας. Sic Latini iſtud obſcenum *viam & locum* dixerunt.

l. c. v. χρυσὸν] τῷ πρῶτον ἀγόντων. De hoc Prouer. Paræmiogr.

P. 569. l. b. v. ἅλως] ὥρας ἀγελάρχης. Longus lib. 4.

Pagin. 580. l. b. λίνου] ὕδατι νιτρ. In Angl. Cod. legitur ὕδατι νιτρῷ ἢ χρυσίου χαλκίδα τῆς ἐπιμάσης πρόνοιας.

Pagin. 581. l. b. v. δὶ] νόος Anglic. νόμος ἐπιφαίνειν ἀυτῷ.

l. d. v. νόθευε] ἐλευθέρας Ροπαὶ. Dixi ad Petro.

P. 583. l. b. v. ὕδει] ἐφέλκει. Angl. ἐρώντα.

l. c. v. πω] ἄμεινον ἀπαθανάτης. Angl. Cod. ἐν ᾧ ἀμείνονα βίον ἀπεθ.

P. 584. l. b. v. δὶ] ἐλαφρῷ τῷ ὕπνῳ. Angl. τῷ πεσόντι. Aliter tamen Interpres nec malè.

l. d. v. ἄγαν] τῶν παιδικῶν. Florent. Codic. τῶ παιδικῶν.

Imagines.

Dialogi iſti duo, in quibus Pantheam Abradatæ vxorem deſcribit, doctiſſimi ſunt.

P.587.l.b v.λίθος] λίθος ὁ Ἡρακλεία. Plin. Ariſtot. Sic apud Philid.Coſmurg.

Ραΐτας ὑπ' ἰλιγγιᾷ διὰ μαγνῆτος λίθος,
Ἢ μᾶλλον εἰ πᾶς Ἡρακλείαν τιν' λαβὼν,
Φύσει γὰρ αὐτὸς ἐλκυστικὸς ἔχει λόγ.

P.589.l.a.v.ος] ἐξ ἁπάντων ἕλε πάντα. Sic Homerus ex omnibus Dijs Agamemnonem efformauit, Achil.Tat.lib.2.

l.d.v δῖ] λευκὸς ἢ λιλαῖος. Angl. ευανὸς ἢ λῆ.

v.ος] Σωσιάδας. Florent. Δωσιάδας.

v.φρατε] ἀνωῖ Poſt hanc vocem in Anglicano Cod. πολύ.

P.592.l.d.v. θου] ἀμαξᾶς ἀπὸ τοῦ μίκρου. Vide Paræmiogr.

P.605.l.d.v.ἢ ὑπὲρ τὸν πόδα. Vide Paræmiogr.

Toxaris ſiue, de Amicitia.

P.619.l.d.v.θεον] ἐρώτησις ἐδώδιμον. Eraſmus huius Dialogi Interpres lectorem ſæpe decipit. Verte igitur hunc locum vt Godofredus Maluynus Senator Clariſſimus monuit, *machinantes, vt viderunt in Dinia adhuc eſſe quod eis poſſet.* Sic Terent.Eunuch. *hunc comedendum & deridendum vobis propino.* Idem Maluynus *debibendum* legebat.

Pag. 620. l. b. v. Ασίαν] βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ. Eraſmus *ad perſarum Regem.* verte *ad Imperatorem.* Solebant enim præſides Prouinciarum, vbi in honeſtos homines pœnâ ſtatuenda erat, principem conſulere l.Diui fratres §.1.& 2.ff.de pœnis. At mentio Gyari Eraſmum ſaltem admonuiſſet, loci Romanis exiliis frequentis. Hoc monebat idem Senator, & Vincentius Obſopeus argumento εἰκότως.

l.c. v. δὲς] πορφυρᾶσι. Verte vt idem Senator *purpurarum piſcatoribus.* Alibi de quibuſdam huius Dialogi narrationibus ſuſius.

Lucianus ſiue Aſinus.

P.647.l.d.v.σω] ὡς ἄμμια σφίγγει. Scaliger ad Euſeb. Incertus Interpres huius Dialogi ad incertum ſæpe lectorem ducit. Reliqua in eo Dialogo ſatis nota ex commentariis Petri Coluii, & aliorum qui ſcripſerunt ad Mileſias Apuleii, etiam ipſe ſolus Apuleius hunc ſibi proponens Dialogum dum alia de ſuo conuectit Interpretis fungitur officio.

Iuppiter Trágœdus.

P.684.l.b.v.τῷ θητικῷ] θητικόν. Infimæ claſſis locus apud Athenienſes. Nam totam ciuitatem in quatuor claſſes Solon diuiſerat in πεντακοσιομεδίμνους ἱππάδας, ζευγίτας & θητικούς. Scholiaſt. Ariſtopha. ad Equit. tres tantum facit ordines.

P.688.l.c.v.διὰ] ἀπὸ καρδίας. Prouerbium de quo dixi ad Petro.

P.689 l.a.v. πομπευόμενος. quod damnati ducerentur cum tintinabulo ad ſupplicium, dixi alibi.

Pag.695.l.c.v. πφορ] οἰκεῖον ἐ μύρμηξ. Teſtiu domeſticus. Dixi de hoc prouerbio alibi, cætera huius Dialogi ſunt centones Homerici & Euripidei.

Somnium ſiue Gallus.

P.705.l.b.v.πείσον] μοι σοφίσματα παρίζης. Caſau. ad Suet. Sic pag.811.

l. c. v. ἥλιου] ἐρχόμενο, σκοπῶ ὑπὸ τῷ πόδι τὰ ὄρνεα. Aliter in Flor. Cod. ἐργ. ὑπὸ ἐδάφους τὰ ὄρνεα.

P.706.l.b.v.πίτνω] σοφὸς δοξάζεται νῦν οὐ λέγει ὃ ἂν λέγῃ. In Flor.Cod. deeſt λέγει. Sed ſimilibus originationibus gaudere Lucianum ſupra monui.

P.707.l.b.v.ἄμμι] ἐκεῖνος αὐτός. Paraphraſis eſt huius verſus.

Ἐκεῖνος οὗτος εἰμὶ λαοῦσι ᾧ μῦθ.

v.λῶ] τοῦτ' αὖ μ. ι. πεπαιδεῦσθαι. In Flor.Cod. πῶ μ. ι. πεπαιδεῦσθαι.

P.710.l.a.v.σας] In Florent.Cod. deeſt περιτυπήσας.

l.c.v.πως] τὰ καθήκοντα. *Officia*, & ſic rectè idem Interpres in Conuiuio ſeu Lapithis vertit, τὰ καθήκοντα εἰδέναι, *qui officia norunt.*

v.Ευφρατ] πρὸς ἡμᾶς. Flor. πρὸς ἡμᾶς.

l. d. v. ἡσσᾶσι] χεῖρας ὑπίσχεσθαι αὐτῷ. Hanc ſcripturam ſecutus eſt Interpres. In aliis tamen Codd. legitur χεῖρας ὑπίσχεσθαι τὸν Θεσμόπολιν ὑπερδόμους τοίχους.

P.711.l.a.v.δὲ] καλὸν. Flor. καλόν.

Ibid. ἐν τῇ γυναικωνίτιδι θεᾶσθαι] Angl. ἐν θεᾶσθαι. De hoc loco Clariſſ Heyn. ad Heſiod.

P.712.l.a.v.ἢ] ἐ πάνυ σώφρονα. Vt in Nigrin.

P.713.l.a.v.πὶ] μεγάλων πρόβλων. Generaliter pro quolibet fictili. Sumitur tamen pro ſacris fictilibus qualia Numæ fictilia, & ita videtur interpretari πρόβλων, Heſych. πήλεια μυστηρίων.

l.d.v.ὦ] κάλλιστα κτίσεις. In Euripide κ.βροτῶν.

Pagin.721.l.a.v.καὶ] ἔφη ἱλαροτάτους. Heliod. lib. 2.

v. ἐνδῦσι] ῥάκια δύσω. Tangit ſcenicas veſtes ſeruorum. Duplex veſtis in ſcena, liberorum & ſeruorum, vt patet apud I.Polluc.c.13. l.7. Eorum qui ſeruos fingebant veſtes centunculi ex paruulis pannis. Sic pag. 1029. αἱ τραγικαὶ ἐσθῆτες ἐκ ῥακέων πάνυ διπλῶν συγκειμένων. Hinc *centunculum mimi*, apud Apul. Apol. 1. Hinc locus ille Plautinus *Conſutum tunicis hue aduenio non dolis.*

Pagin. 721. l.b.v. Μι] ἀφὲ τὸν Σίμωνα. Floren. ἀπὸ τὸν Σ. De hac mutatione nominum eleganter Clariſſimus Caſaubonus ad Athen. c. 14. lib. 5. Mercer. ad Ariſt. pag. 241.

Icaromenippus.

Pagin. 570. l. b. v. ἀρτ] Hic Dialogus eſt Homericus cento. τὰ ἀπ' ἰατρικῶν. Ex Iliad. r.

l. d. v. χαίμαι] ἐπίσω τρέφω ζωὸ. αἰ. Paſſim Homerus.

P.731

Pag.731.l.b.v. ὕπης.Homer Odyſſ.π.

l.c.v.σεν] λαπλόσαι τῆς περίσσης λαπείας.Sic in Hercule Gallico.

l.d.v.μαὶ] πλὴ ἀχλυώ.Ser.ad finem 2.Æneid. de hac nebula Æſchylus Sept.ad.Theb.p.80. Apul. lib.1. Flor.

Pag.731.l.b.v.περὶς] τὰς καινὰς ἀπαθείσεις.Verbum eſt tranſlatum à tectonica ad ſcholam Stoicorum. De hoc verbo vir Clariſſ. Theod. Marcil.ad Perſ.

l.d.v.πλέοντα] τῇ μαθήμᾳ.In multis Codd.τῇ μανεὶ. mendosè:hiſtoria narratur pag.1062.& de imaginib.& de conſcrib. hiſt. Galen.lib.de prœcognit. Plut.Iulia.Imper. Val. Max. ſimilem refert Ariſtenet.Epiſt.13.lib.1.

P.735.l.a.v.δάιμασι] Heſiod.1.Oper.

l.c.v.τὸ] In Flor.Cod.φαάμου.Cætera Homerica ſunt.

P.740.l.a.v.ους] λέγει λαζυείθους. Sic pag.1041. Δίφιλος, Λαζύειθος ὄθιννι.

v.λα] πολλῷ χαλεπώτ. Flor. πολλὰ.

Bis accuſatus.

Pagin. 742. l. b. v. ἐδί] πάντα δεῖ τὸ ἓς. Paræmia.

Pag.750.l.b.v.ἡ χαῦ] Τύῤῥωνος λαπτηξίν.Dioge. Laert.initio vitæ eius.

Pagin. 751. l. b. v. ἔχων] ἐωθὼς εἰς ἰατρὸν μαθόντ. Sic in Deorum conſilio ἀκράτου ἐωθὼς λαπτίων.

Pagin. 754. l. a. v. καὶ τὸ] εἰ παιδίσκης. Angl.εἰ παιδίσκης.

l.d.v.σν] λαπρίψας. Angl.λαπρίψας.

Pag.755.l.a.v.λῶ] δοῦμα δόν.Editiones plurimę δαιμόνας.

l.b.v.μάχει] τὸ λόγν. Baſil.τόντ.

Pag.761.l.a.v.δῶς] τὸ δῆγμα λαβραῖον. Inuehitur in maliuolos *ſubleſta lingua*, qui vt ait Plautus,

Palam blandiuntur,clam ſi occaſio vſquam eſt.
Aquam frigidam ſubdolè ſuffundunt.

De quibus vide Caſau.ad Characteres Theoph. περὶ ἀφωνίας.Piſid.Coſmurg.

Γοιῶ δ' τὰς ἀφωνας ἀβλὰς κύνας
Σαίνειν δοκοῦντας ἢ δάκνειν ἠπεγμένης.

Pagin. 762. l. b. v. φῆς ἐς] πλὼ ψηφοφορίαν. *Calculum condemnationis*. De his calculis copiosè Scholiaſt. Ariſtophan. & Florent. Chriſtian. ad Veſp.

De Paraſito.

Pagin.764.l.d. v.σκῶπε] Τυ. Tychiadis perſonam quidam loquentem inducunt vſque ad verbum ὄθιννυ.Aliter tamen omnes editiones, aliter Interpres.

Pag.765.l.a.v.σύνημα] ἐγκαταλίψων. Quidam ἐκ καταλίψων.vt poſtea.

v.ᾳ δὴ] μὴ σκοπεῖν.Caſaubo.ad illud Perſii *ſonat vetitum*,legi vult ᾠδὸν.

l.b.v.αἴφνω] μὴ φαυρόν.Ex Anglic.Cod.negationem,quæ vbique aberat,addidimus.

l.d.v.τίχλω] πάντιχ.In quibuſd.σκάντιχ.

P. 767. l.a.verſus Homerici erant corruptiſſimi.

l.b.v.σφωτ'] πλὶ Ἐπιλύων. In aliis Codd.πλὶ ὅλων.

P.769.l.a.v.τῆ πλάτ. Nō attendit ad hanc vocē Interpres. Sic pag. 77. σωμεῖα πλὶ ἔρωτος ἐν τῇ πλάτ. Conſtituebat enim Epicurus philoſophiæ ſuæ ſummam ἐν τῇ πλάτ. Lic Petro.Satyr.

Ipſe pater veri doctus Epicurus in arte
Iuſſit,& hoc vitam dixit habere telos.

Quo loci mendosè faciunt qui in ſecundo verſu reponunt *luſit* pro *iuſſit*, vt moneo ad emendationem huius epigrammatis.

l.d.v.τεσσ] ἐν ἔρδος εἶναι.Heſiod.1.Oper.

Pag.771.l.a.v.Τυ] διάλογος.Athen.lib.1.In quo multa ſunt huius Dialogi.

v. ἔχω] καὶ μετὰ. Ante hæc verba,incipit loqui paraſitus. Aliud tamen ſequutus eſt Interpres.

P.773.l.d.v. καὶ μάλιστα] τὰ δ' Ἡρακλέα. De hoc Paraſitico ſacramento vir Clariſſimus Io. Meurſius, iurabant etiam Paraſiti τὰ τὰς ἅμας Liban. Paraſ.

Pagin. 775. l. d. v. μάλιστα] ἐδὲ πλείους (τὸ μὲν γὰρ γυναικὸς) vide Iſaacum Caſaubonum ad hæc verba Theocriti Idyll. 16. ἢ ἅπαντα λὰπὸ χρυσᾶς Κύπριν ἔχω.

Pagin.777.l.a.v. τοι,καὶ] κατατρέχοντες τὸ τῆς ἀφετῆς ὄνομα.Sic apud Diog.Laert.in Stilpo.

Pagin.781.l.c.v. ὦ τις] πρὸς τοὺς ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψαφίδας.Sic pagin. 51.ἐδὲ ἡμιώπιον πλὶ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ψαφίδων.Tangit finem huius diſſertationis Long. lib.4.πανν.Liban. Paraſ.

Pag.785.l.b.v.μαι] φασὶ δὲ. Hoc accipiendum eſt cum diſtinctione. Nam verum illud eſt in marre quæ non conuolat ad ſecundas nuptias. Alias falſum, vt teſtantur politiſſimi Homerici verſus quos ex Odyſſ.profert Stobæ. ſerm. 192. vide D. Ambroſ.6.Hexamer.

Anacharſis, ſiue de Gymnaſiis.

Pag.786.Hanc paginam interpretor ad li. 10. Heliodor.

Pagin. 793. l.a.v. σκαιμὸν] αὐτόχθονας ἀνθρώπους. Thucydides in proëm. hiſtor. Ariſtid. in Panathen. Ariſtoph. ἱππῆ. Tzetz. ad Lycoph. vide virum Clariſſim. Io. Sauar. ad Sidon. Apoll. Epiſtol. 6. lib.8.

Pagin. 803. l. b. v. μάθε] ὅτις ἐν ἄστει πλησφορεῖν. Simile ius Romanorum, vetitum enim prodire cum telo. Cic. parad. 4. Sic iure ciuili l. 14. ff.de re milit. Nouell.85. legend. Syneſ. Epiſtol.107.

Rhetorum præceptor.

Pagin. 816. l. b. v. παιδία] πήχεις. Amores dicti πήχεις à ſtatura. Philoſtrat. tabula Nili περὶ ἧ Νείλου εἰ πήχεις ἀνῆπται, παιδία ξύμμετρα πλὶ ἑκάστῳ.

Pagin. 819. l. d. v. πλὶ] πάντας τοὺς πολ. Eraſm. Paræmiogr.

Pagin. 824. l. a. v. ἑαδὶς] τῆς Θρασυλίου ἰσχνότητος.Sic p.974.commendat Θρασυλίδου. Eſt autem

Ταραντίδιον, ὑφασμα ἐξ ὑφαντῆς καὶ λεπτῆς τῆς Ταραντίνων ἐσθῆτος εἰσηγμένον τοῦ καταπεδιάζοντος. Sic ad oram Codicis Memmiani.

Ibid. ὡς ἐξ ὑφαντοῦ τὸ σῶμα. Dixi de his vestibus ad illud Petronii,

Palàm prostare nudam in nebula linea?

l.b v. δίς] ἐμβὰς Σικυωνία. De hoc calceamenti genere, pag 989.

l. c. v. σισύρα. Gl. MSS. σισύρα χιτὼν βαρβαρικὸς ἐκ δερμάτων. Rusticorum indumentum, sic Long. lib. 2. σισύρας ἀδερφίδους, penula scorrea ex pellibus ouillis consarcinata, de qua Casaubonus ad Apol. Apul. Iunger. ad Long. dicitur etiam σίσυς, & σισύρνα Tzetz ad Lycophro.

Pag. 813. l. c. v. ὡς λαμπρὰς αἱ χιονάδες. Liban.

P. 814. l. c. v. πλατεῖα] αἱ φοινικίδες. Aduocatorum palmæ aliquando sine lemniscis & corona, vt apud Iuuenal. Sat. 7.

Vt tibi lasso
Figantur virides, scalarum gloria, palmæ.

Et Martial. Epig. 17 lib. 7.

Sic fora mirentur, sic te palatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores.

Palmas coronatas vt hoc loci ἐπὶ τῶ θύρᾳ χλωραὶ ἐστεφανωμέναι. Tangit Arrianus Epicteti cap. 12. lib. 3.

Philopseudes.

Pagin. 826. l. a. v. βλάπτει] ὑδὶ σοὶ ἔπος. Prouerb.

Pag. 827. l. a. v. αἴρει] Γαῖα. In Ioue Tragœdo, Long. lib. 3.

P. 828 l. a. v. ἄφες] ὑπὸ λιστῆ. Prouerb.

P. 829. l. d. v. ἰος] ἰσχὰς. Hanc vocem interpretatur vir Clarissim. Gilbert. Gaulminus ad Pfellum.

P. 832. l b. v. τὰ τοιαῦ] βάθρα τὰ ἐρυξάνθης. Heliod. lib. 6.

Pag 834 l.b v. τὰ τὸ χῶμα τῆς ἀρίστης. leg. Casaub. ad lib. 1 Athen.

Pagin. 839. l. d. v. διδῶ] ἢ τὸν ἀπὸ μηχανῆς. Prouerb.

Aduersus Indoctum.

Pagin. 865. l. c. v. λεμδὸν] πίθηκος ἢ ὁ πίθηκος. Prouerb.

P. 866. l. c. v. βλέπε] ἢ ἀδηφάγος. Hæc omnia Pers. eiusque Interpretes ad Sat 3.

l. c. v. τοιαῦ] ἀπὸ ἰχθύων ἀρχόμενος. Prouerb.

Pagin. 874. l. a. v. χύτραις] μοιχείαις γὰρ. Sic pagin. 880. & 885. Sic apud Alciphron. Epist. 19. lib. 2.

Pagin. 875. l. a. v. Αἰδέσιμα σμήχει ἐσμήχθω. Paræmiog.

Pseudologista.

Pag. 887. l. a v. πίθηκα] Prouerb.

Pagin. 891. l. b. v. κῦ] Ἰνδικὸς βαγωφόνος. Prouerb. pag. 892.

l. d. v. μάχεμαι] χρυσὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ σήπεται. Prouerb.

Pag. 893. l. d. v. ἀπὸ] ἑκὰς πολυχρὶς ἰργασάμενος. Prouerb.

Pag. 889. l. d. v. ἡνεικάμ] ἀκίνητος τοῖς Καμβύσου ἵπποις. Prouerb.

v. ἀπ' ὠὸς] τοῖς ἄμαξιν ἐπιπόνοις. Prouerb.

De Dipsadibus.

Pagin. 925. l. a. v. ἐπὶ στήλης. Columna siue basis cui affixa statua: in basi planicies apta inscriptioni quam planiciem Strabo libr. 14. vocat τὸ πλατὺ τῆς βάσεως. Tangit Theophr. Char. περὶ μικροφιλοτιμίας.

l. c. πῶν] Interpres dum legit ᾧ pro ὧν. nescio quem patrem Tantali facit. Rectius

Tantalus hoc patitur nigri pranitate veneni.

Nauigium seu Vota.

Pagin. 931. l. a. v. πλεῖσται] ἀπ' Αἰγύπτου εἰς Ἰταλίαν σιτηγοῦσι. Ex Ægypto & tota Africa Romam frumentum aduehebant. Inde πολύν πυροφόρος Pindar. Isthm. Odyss. 1. Rutilius Itiner. lib. 1.

Quin & fecundas tibi conferat Africa messes.

Sic Africa cum spicis. Claudian. lib. 2. de laudib. Stilic. Ex aliis etiam prouinciis, è Sicilia, Gallia Narbonensi.

Pagin. 932. l. a. v. κρούσωσι ὑπὸ πύλῃσι. Legend. Interpr. Aristopha. ad nub. Tzetz. histor. 301. Chil. 10.

l. d. v. καμπύλα] χρυσοῦν χαλίσκιον. Sic omnes omnino editiones, legendum tamen est χαλίσκιον. De chenisco multa Colvius ad Apul.

Pag. 934. l. d. v. τοῖῶ] κοινὸς ἑρμᾶς. Phrunut. cap. de Mercer. Theoph. Charact. 24. Latini *in commune*, Seneca Epistola 120. *Quoties aliquid inueni non exspecto donec dicas in commune, ipse mihi dico.*

Pag. 938. l. c. v. χθιζοὶ] δίμοιρος βάρβαρος. Syri, Medi, sic enim illos vocabãt. Habes præcipuam partem pag 939. apud Athen. lib. 1.

Tragopodagra.

Pagin. 949. l. b. v. ἴσως] καὶ μωμοὺς. Potest hic legi δίδυμος, vt pagin. 952. δίδυμος ὑπὸ μοχθῶν γίνων. Longè maiorem curam poscebant Tragopodagra & Ocypus, sed & maius otium. In nullis Codd. reliquum dramatis Ocypi comparuit.

Meretricij Dialogi.

Pagin. 963. l. a. v. καὶ σωίτ] ὡς παῖς Ἀλωεύς. Ἀλῶα Festum Athenienſium agricolarum dictum quod

in areis hac die conuiuium personabat ἐορτὴ Ἀθήνηι μυσίεον ἐπεὶ χυτρ. Δήμιος. Tangit p.975. Cætera huius Dialogi diligenter expotui ad Petron.

Pagin. 974. l. 2. v. ὥμοσας] ὁ ἀκαρῆ παῖε ἰχθ. Proverb.

l.c.v. ὡς φασι] ἐπὶ συμβολαίῳ τινὶ παῖε. Leg. Vlp. ad Demost. ἐπὶ Ἀλοπήκῃ.

P.965.l.2.v.δὴ] τῇ λοχίᾳ. Ἀρτέμιδι, quæ præsidet λοχίαις ἢ ὠδῖσι.

P.967.l.b.v.πλὴν παρ' Ἀπορέξωμεν. Idem Proverbium apud Aristenet. Epist.1.lib.2.

Pagin. 969. l. c. v. μίσυθον] Aliud odii poculum est apud Origenem lib.7.contra Celsum. De vtroque à me dictum alibi.

Pagin. 970. l. c. v. μὴ] ἐφίλουν με τὸ στόμα. Hæc & cætera huius Dialogi interpretati sunt ad Petronium.ad hæc verba, *commouebat valenter labra.*

v.βάλλει] καὶ τὸν ἴλιγγον. Plaut. Pseud.

Tenero labellis molles morsiuncula
Papillarum horridularum oppressiuncula.

Ouid.1. Amor.

Forma papillarum quæ sunt apta premi.

v.ταῦτα] ἢ ἔδακνα. Plaut.loc.cit.

v. μοιχὸν] πτύειν. De comis adfitiriis copiosè dixi alibi, Iunge Cl. Alexand. Pæd. lib.2.c.11. Artemid.lib.1.Firmic.Astro.c.1.lib. 1. vide Herald. ad Martial.

Pagin 973. τῇ Παιδήμῳ] Cognomenta Veneris, Pandemus & Vrania. ἀμφοτέρας πίναι, ἡ μὲν Παίδημος ἡ δὲ Πυθρία ἢ τινι Θυρσία πτίσσω τὸ κύμινον. αἴρω ἢ Θαιδήμῳ, ἀπὸ τὸ τῆς ζωῆς συντηκτικὸν καὶ θηλὺ τῆς Ἀφροδίτης ἀκρατές. δάμαλις δὲ τὴν Θυρσίαν, ἀπὸ τοῦ σωφρονιστικὸν καὶ ἐν ὕπνοις ζυγὸν ἄγουσι τὸ ζῆν καὶ ἐν ἄρτοις, ὁ παῖ ἰούμενος τῷ χαλκῷ ἐκκαιδέκατος ἐπιζήσας ὡς πολυδύτιος ἢ πολυθόλιν. Sic ad oram ms. Regii, quam notam sequitur Cod. Memmian. dum dicit μυκᾶσθαι esse sacrificium τῇ Παιδήμῳ, ἀπὸ τοῦ πρὸς συνουσίαν κατοφρεῖς, καὶ δάμαλιν τῆς Θυρσίας, ἀπὸ τοῦ ὕπνοις ζυγὸν πεπόχθαι.

Pagin. 974. l. a. v. ὥμοσα] κατὰ τῶν θεῶν. Ad oram ms. Regii scriptum erat κόση καὶ Δήμητρα καὶ θεάς, ἃ ἢ Ἀθηνᾶ ἢ Πολιάς, ὅρκος δὲ τῶν Ἀθηναίων ὡς καὶ Λακεδαιμονίων οἱ Διόσκουροι οἳ καὶ ὀμνύουσι τὸ Σιώ.

v. ἀπὸ τούτ] καθαρτήριος συμβολὴ. Hac de re copiosè vir Clarissimus Isaacus Casaubonus ad Athen.

l.b.v.πλὴν] ὁ Χῖος. Deest à Mss.

l.c.v.μόλις] ὀλίγας. Deest in mss.

Pagin. 975.l.a.v.πυ] λοιδορῶμαι. De hoc Proverb. Erasm.

L.c.v.ἐξόν] ὄν. In mss.ἐν.

Pagin. 276. l. d. v. συν] ἅπαντα ἐπίσης. De irrito conatu vt apud Martialem, *omnia cùm fecit.*

Pagin. 97 .l. a. v. πα π] διὰ τὸ ἐν μυδὶ δεδυκὼς. Specie Proverbii pro immensis diuitiis, Sic in Epistol. Saturnal. Xenoph. Hellinic. lib. 3. Suid. μυδῶντ' ἀργύριον ὑπομητρῶν. Horatii & Petronii Interpretes.

v. διηρῆσθαι] ὡς τὸν Ἄλυν διέλθωσι. Hoc etiam specie prouerbii, patet apud Herodot. & Diodor. Sic.

l. c. v. λαβὴ] ἐκλύσεως. Idem quod ἀδήμονα leg. Aristen. Epist.28.lib.1.

Pagin. 979. l. b. v. μᾶλλον] δημοσίας. Sic pag. 107. ita vocatur ὁ δι πλοῦ μίσθιος ναυβολίων, dicitur & δημοσιεύειν ἢ δημοσιεύειν.

l. b. v. δέῃσι] ἂν ἔχουσαι εἰκάσαι. Deerant in Mss.

v. παῦ] ὀλιγοστιμόνα. Ms. πᾶσι.

l.c.v. πρῶτ ' μὰ ὥραιον ἴκετο. Proverb. Atticum de quo antea Casaub.ad Athen.

Pag. 981. l. a. v. καὶ] τὸ σπ. Vsque ad ἐχθ aberant à Mss.

l. b. v. ἀῦδ] κλύσας. In margine Mss. Codd. κλύσας, αὐτὸ ἱρωτικῶς ἐχθ, ἐνθάδε γὰρ οἱ ἱρῶτες ἐπὶ τῷ ἀνὼ τῶν λοιμικῶν κάψεις καταβρύχθ.

Pag.983. l.c.v. ἐρύθρ. Ex eo Aristen. Epistol.16. lib 2.

Pag.984.l c.v.νὴς ἐπ] ὅτι πῆς ἦν ὁ Ἀδρ. Catull.

l.d.v.δακρυν] λίθος ἐν ἀνθρώποις. Proverb.

P. 986. l.c.v. μὴ τιν] ἐς πλείονα. Hanc vocem sic interpretatur Codic. Memmianus πλείονα, ἀντὶ τάξιν ἐν πλατυβόρῳ τῷ χάσματι, ἐπειδὴ ἡ ἐκπώσεως ἐπὶ τὸν ἀνθρώπον ἐλίγει πρὸς πλείονα ἔλεγχον. Hanc habent interpretationem Pollux, Hesych.

Pag. 989. l. c. v. ὦ Μυρτ] ἐκπώματα ἐκ Σικυῶνος γυναικῶν hæc ἐκπώματα, vt vult Hesych. De his Cic. 1 de Orat. *Vt si mihi calceos Sicyonios aptos esse nolim quamuis essent habiles & apti ad pedem quia non essent viriles.* In Memmiano Cod. erat Σικυωνικὰ ἐκπώματα ἐξαίρουσι τῶν δείπνων ἔσω, ὡς καὶ αἱ ἰφικρατίδες, ἀπὸ τοῦ ἰφικράτης πολλὰ σφᾶς ἐπιδεδωκότα ἐπιδεδυκότα, dicuntur hi calcei etiam ἰφικρατῖδες.

l.d.v. σαπέρδας. Quid saperdæ, notum ex Interprete Aristophanis Polluce, Suid. Hesych. & Interpretib. Persii. In Cod. Memmiano saperdæ sunt ἀφύαι πτερυγοειδεῖαι διεμμέναι καλάμῳ, ἃ ἐκ παίζη πτερυγοειδῆ.

Ibid. ἢ φῦσαι. In cod. Memmii Cod. φῦσαι εἶδος ἰχθύος πτερυγοειδοῦς.

Pag. 990. l. a. v. ἢ σὺ] ἀμφὶ ὑφορᾷς. Sic antea, ὑφόρᾶται ἢ αἰσθάνεται γίνεσθαι. Scapud Petronium, *Postquam amari sesensit, supercilium altius tulit.*

l.c.v. μαῖ] τὸ ἀνάπαλιν. Sic in Cronolog. Plutar. Theophrast. Sico cætera ad Pausan.

Pag. 991 l.b. v. πορθμ] ὦ κοχλὶ. De his meretricum nominibus, & quam aliquando recte personis conueniant, dictum alibi à me: lege interim doctissimum Interpretem Aristeneti nam Aristenetus Epistolarum suarum nomina mutuàtus est à Luciano, quod Alciphro, aliique plurimi amatorii scriptores fecere.

l. c. v. τῇ πότν] ὑπόφοιτόν τι τῆς Λυδίας. De tonis dictum antea, dixit autem ὑπόφοιτον, ὡς τὰς χόρδας διεψηκάναι, αἰσθανομένην τῆς Λυδίας ἁρμονίας, ἣ τις ἡδίστη τῶν ἀνὼ καὶ κάτω φερομένων. κρίκος metaphora ducta à lanificio, vt apud Sapphon. γλυκεῖα μάτηρ ἐ δύναμαι κρίκοις τὸν ἶσον.

Pagin. 992. l. a. v. μανὸν] τὸν σωπᾶν. Quid sit σωπᾶν. cod. ore interpretantur Grammatici, sc. est ἀσφαλὲς ἐν τοῖς γραῦς τοὺς δίσκους · ἐκφέρεσθαι τὸν σωπᾶν, Gallis, *le tour pareez à la monstre.*

De morte Peregrini.

De hoc impostore multi Christiani & profani scripserunt.

Pagin. 995. l. a. v. πεσὼν. Homericum.

l.b.v. διώλυες] φαραιδὶ τῷ πυγῷ βιῶναι δύνες. Supplicium deprehensorum in adulterio. τὰς μοιχὰς τῶν ἑαραιόντων πλαωσι κ᾽ τὰς ἕρας Hesych. huic supplicio insuper addit depilationem & cineris calidi aspersionem Scholiast. Aristophan. ad nubes.

l.c.v. πα ἢ] πολὺς. Legend. Casaub. ad illud Persii *Vdum & molle lutum es.*

l.d.v. χρὴ] παῖτα μόνος. Dixerunt ad Petron. Apparet ex hoc Dialogo frustra eos esse qui Lucianum nostrum contendunt olim fuisse Christianum.

Pagin. 1006. l.b. v. χλαῖνα] βλαῖνας. Hos pagin. 476. & 481. vocabat πῆχυς.

Fugitiui.

Dixi antea hunc Dialogum non esse Luciani.

P. 1012. l.c.v. ὑπάτῳ] ἀγωνίσεται ἱερεῖ. Prouerb. de quo in Ioue Tragœdo.

Pag. 1014. l.d.v. αἰτῆσαι] ἐκ ἐξόλους ἀφ᾽ ἁπάντων. Sic apud Heliod. lib. 2. ἢ ἐμοὶ δοκεῖν τοῖς ἀδίκοις ἐκ αἰκάλους, ἀλλ᾽ ἄνοχος τ ἢ λίθοτος αἰτήσει.

Pagin. 1017. l.a.v. κτήματ] ἐκ χρὴ κουφίων. Emendauimus antea interpretationem huius loci.

v. σοι] φεύγειν τοῖς ἰματίοις. Legend. Casaubo. ad Theophrast. cap. de adulat.

l.d.v. ἄρα] ἰχθῦς. Ex Iliad. 9. Cætera sunt ex Il. 1. 2. & 5.

P. 1018. l.d.v. βαῖον] πεντάγραμμος. Huius nominis drama fecerat Varro, in quo Iulius, Crassus, Pompeius.

Pagin. 1019. l.a.v. ᾠχόδωνας τοῖς παίδασι. Attigi hanc pœnam ad pag. 995. ex Interp. Aristoph. ad nubes. Coniunxit hæc omnia pag. 1049. ἢ καὶ ληφθεὶς τὰ αἴσχιστα ἔπαθες.

Epistulæ Saturnales.

Pag. 1036. l. a. v. λέοντας] καὶ τοὺς μονὰς ἀπὸ λύκων. Censebat vir Clarissimus Godofredus Maluynus legendum esse μανὰς ἀπὸ ὑῶν. atque mouebatur ea ratione quod lupi soleant bini incedere, at apri μονὰς dicantur, vt apud Lycophronem πόρκας μονάρκας, quod confirmat Ælian. lib. 15. cap. 3. loquens de Thynnis καὶ οἱ μὲν ἄκροι κ᾽ τοὺς ὦας εἶναι μόνοι, οἱ δ᾽ σωδυκάθηρας καὶ εἰς τὸ κ᾽ τοὺς λύκους σώζεσθαι. Sed pace tanti viri dixerim, loquitur Ælianus de lupis, quatenus bini ad raptum prodeunt, ac hic sermo est de victu solitario lupi, lupus solus comedit. Itaque Timon Lucianeus pagin. 46. statuit sibi μονήρη τὸν βίον ποιήσασθαι κατ᾽ ἐκεῖνο τῶν λύκων. Imo etiam μόνιος proprium videtur esse lupi adiunctum. Sic Antipater lib. 3. Anthol.

Μονίου ἐκ βάλαντα δορὸς λύκος ἄσκοπος ἄρπαξ
Ἔκπεσεν.

Hinc etiam apud Suid. μονὸς est μονόλυκος. pro priori parte stat Hesych. Contra omnes mss. Codd. nihil mutare ausus sum.

Symposium.

Caue, Lector, ne sequaris Erasmum huius Dialogi Latinum Interpretem, sæpe enim alienus est ab autoris mente.

Pagin. 1045. l. c. v. παρῆλθε] ἐξυρημένος τὸν ψωλόν. Calui erant mimi. vt apud Artemid. capit. 23. libr. 1. ξυρᾶσθαι δὲ δοκεῖν τὸν ψωλὸν ὅλον πολὺ Ἀγχιάλου ἢ ἱερέως καὶ γαλατοποιοῦ &c. sic in 3. Anthol. μορίου ἑρᾶς φάλακρον.

v. φαγεῖν] καὶ αἰκάτιγα συγκρεῖσθαι. Vt cinædus Petronii.

Pagin. 1049. l. c. v. ὑφ᾽ ὧν] αἰκαστοποιεῖσθαι τὸ φαλλὸν. Vt apud Petronium *tanquam cupientis exire bellua*, loquitur de Poëta Eumolpo, vt hic de tibicine.

Pagin. 1047. l. c. v. καὶ οὐ] ὅταν. Leg. Mercer. ad Aristenet. Epist. 6. lib. 2.

De Dea Syria.

Pagin. 1057. l. d. v. μὴ αὐτ] Ἀσσύριος. Leg. Scaliger ad Varron. 4. Lingu. Latin. Achill. Tat. l. 1. Tertullian. Apolog. cap. 24. *Vnicuique etiam prouinciæ & ciuitati suus Deus est, vt Syria Astartes.* Xiphilin. Quidam Iunonem esse contendunt, alii Venerem.

P. 1059. l.c. v. κάρα] ἱερεῖον ϛ. De his simaginum sudoribus Ioseph. Scaliger ad Tibullus lib. 2. & Dan. Heynf. ad Sil. Ital.

P. 1061. l.b.v. ἑαυτῆς] τῆς Δηριτοῦς. Leg. Scal. ad Varr. locum cit.

v. λάγυν] ἰχθῦας χρῆμα ἱερὸν νομίζων. Et hac de causa piscator Heliodorus cum frustra multories rete iecisset, huic Deæ suspendit lib. 6. Anth.

Δαίμονι τῇ Συρίῃ μάτην πόθεν Ἡλιόδωρος
Δίκτυον, ὃν πᾶσ᾽ ἐς ἅλα πολλάκις ἐβρόθιος.

P. 1062. l.c. v. δέπα] αἰδοῖα μικρὰ. Phalli siue Priapi pingebantur nanorum specie, vt monui ad Petro. sequitur mox, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας, & paulò post ἔχουσι αἰδοῖον μέγα. sic apud Hesych. νάνος· ὁ μικρὸς, ὡς νάνοι καὶ αἰδοῖον ἔχοντα μέγα, οἱ γοῦν νάνοι μεγάλα ἔχουσιν αἰδοῖα. Talis erat pictura Dei hortorum cuius meminit Tzetzes ad Lycophronem vocans eum δυσειδῆ καὶ βαθυαίδοιον lege βανταίδοιον.

Pagin. 1077. l.a.v. ἔρριζω] τῶν παρθένων. Leg. Iul. Pollux libr. 3. Demosthenis encomium quod sequitur non esse Luciani, iam monui præfat. ad Lectorem, satis prodit stylus, attamen Thomas Magister ἐν τῇς ἐκλογῇς Λεξέως, in dictione ὑπόθεσις citat locum huius encomii, vt Lucianeum, atque etiam quidam dubitarunt an tractatus de Dea Syria esset Luciani.

Pseudo-

Pſeudoſophiſta.

Negarunt multi hunc Dialogum eſſe Luciani, quoniam, inquiunt, nihil habeat ſalis: ſed longè mihi videntur falli, nec attentè hunc Dialogum exploraſſe. Eſt enim mirè fabricatus propter varias texturæ ſignificationes. De quibus copiosè Ammonius qui Dialogi huius ſufficiens Interpres eſſe poterit. Dialogi ſequentes nullo modo Luciani thymum Atticum redolent, atque ipſe Lucianus hoc teſtatum voluit, dum his verbis huic tractatui finem facit πῶς ἂν διαλύσαιμι τὸν διάλογον.

ΣΙΣ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΠΑΓΚΑΛΟΝ

ἔκδοσιν δίγλωττον,

ΦΕΔΕΡΙΚΟΥ ΜΟΡΕΛΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

προσῳδιδασκάλου, τείμιόν τε καὶ ἀξιάλογον.

ΤΙΣ σεμνὸς, δίπρωρος ὧδε συμφορᾷ;
ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ εἰμι. Κεῖνος δίτραπελέστατος
Καὶ πολυμαθέστατός τε καὶ ἱστοριόπλοκος,
Ὁ σὺ λόγοις φατὸς Προμηθεύς; Ναὶ φίλε.
Τίς δ' ἀμφὶ βασιλικαῖς σελίσι, καὶ φαιδροῖς τύποις
Ἀναμὶξ τοιπέσι τ' ἐξέδω κεχαρισμένος;
Ο ΒΟΥΡΔΕΛΩΤΙΟΣ σοὶς κεχαρισμένος
Μούσας τε πάσας ἰδ' ἀλφηστᾶς βροτοῖς,
Αἰζηΐος, δισσοφὴς καὶ παύσοφος.
Ὅ δέ μοι σέλας, σέβας, νέον βίοντ' ἔδω·
Καὶ μειρακαί γ' ἀειθαλεῖς, δὶ πατρείοις
ΓΟΒΗΛΙΝΟΝ τε καὶ ΦΙΛΙΠΠΑΙΟΝ σοφοὶς
Προύθηκε λογικῶν μου προσσασιὰς πόνων.

THEOD. MARCILII
NOTAE AD LVCIANVM
ANNO SALVTIS CIↃ. IↃCXV.
A. D. X. KALEND. MAII.

Περὶ τῦ ὀυπνίου, &c.

PAG. 1. Est λήϊα siue θερελήϊα, Vt patet in fine vbi ait εἰος ὁ θεὸς ὑμας ἐπωφήλησε.

P. 6. l. a. v. ἡ ὑπ παῖσι συσὶ τοῖς παιδιωμένοις, &c.] πταισθείσις, ἀμφιλογίας vitandæ causa.

Πρὸς τὸν Εἰ πόντα, θερμηλιά, &c.

P. 10. l. a. v. πε. δηλ. εἰ μὴ χαείεντα φαίνοιτο, &c.] Fortean Luciani stilo fuit, δηλ. εἰ μὴ καὶ χαίρει ἂν.

v. ἰδί. θεὸς γὰρ ἐμοὶ, &c.] θεὸς γοῦν ἐμοὶ apud me quidem.

l. b. v. σπουδὴ ἐς] τὰ μὲν τῦ ξίφους αὐτὰ πταισθέντα, &c. αὐτὰ πταισθέντα. Ex sequentibus patescit.

l. d. v. θαυμ. τὸν χαλκὸν ἐπ αὐτῆς θαυμάζουσι. &c.] θαυμάζουσα.

P. 11. l. a. v. Επὶ ἢ ἰδί, &c.] Επιδὴ ἰδί o. suspensum ex antecedente.

v. γοῦν. Ἐπὶ γοῦν ὀκ δύο καλοῖ δηλοῦσιν, πλὴ ξωφήκεν ἄν, &c. Ἐπὶ γοῦν ὀκ δύο καλοῖ, δηλοῦσιν.

l. c. v. καὶ ἀναπαύσεις μόνους ὀπτχομένη, &c.] ὑπτχομένη.

Νιγρῖνος.

Pag. 13. l. d. v. χα. καὶ σφαῖρα κηλάμου, περὶ τὸ ῦ πατὴς μίμημα, &c.] Robertus Titius locis suis controuersis c. 14 libr. 11. relegit, ἢ σφαῖρα Κηλάμου &c. *et Sphæra Calami* &c. eáque de re quantumuis copiosè dilerit, aut potius disperdit opus: magister autem eius Yuo Villiomarus, siue is Scaliger est, aliud discipulo suo nihil præcipit, quàm se non videre quemadmodum sphæra ex calamo fieri possit. Vtique & discipulo & magistro eius fraudi fuit, nescisse etiam ex orichalco fila crassoria dici calamos siue culmos. Atqui eos id Theodoretus docere potuit Orat. III. De prouidentia. Ὄργανα γὰρ, inquit, τὰ σώματα ἔοικε λέγειν συγκειμένῳ καλάμων καὶ ἐπ' ἀσκοῖς ἐνθυσουμένῳ, καὶ πνεύμασι τὰ φῶτα τῆς πνοῆς διεκτέλων, καὶ ἀποπλεούσῃ τοῖς ἀνθρώποις ἐκείνῳ ἠχῷ Dixeris Latinè, *Or enim*, nempe *hominis instar est organi contexti de culmis aheneis, & à follibus inflati, & motu artificis digitis, & sonum illum harmonia plenum efficientis*, &c. Idémque mox dentes oris humani cum aheneis calamis siue culmis comparat. Errursus paucis interiectis, καὶ τὰ, inquit, ὀκ ἐπὶ χαλκῶν καλάμων ὄργανον.

Pag. l. b. v. ὀντ. καὶ θερμαχρόους ὑφηφάνε, &c.] ἢ θερμοχρόους ὑφηφάνες.

P. 20. l. b. v. εἰδὰς. ἢ τὰς δακτύλας θερπίνητις, &c.] ἢ τὰς δακτυλίας scr. δακτυλίας, vt ante ἢ τὰς πορφυρίδας θερθαινούσης.

Pagin. 21. l. a. v. μίων. ἀπολήγουσης, &c.] ἀπολειπούσης.

v. κολ. ἐξωλετέρους τοὺς κόλακας, &c.] ἐξωλετέρους τύτους κόλακας.

l. c. v. μισ. ἢ] θεὸς ἐκ ἐμῆς ὦ οἰκοῦλε, &c.] ἢ θεὸς ἐκ κύριος οἰκίας τῦ οἰκοῦντος.

P. 22. l. a. v. μετὰ μαμβάνοντ, &c.] μετὰ μαμβάνει.

Pagin. 24. l. a. v. ἢ τὸν αἴτον ἐν τοῖς σωμασίοις μὴ κρότων τι καὶ ἀρωμάτων ἐκχέοντας, &c.] Sic Dialogo Panopes & Galenes, πλὴ μυρεψόντων, οἷον ἢ κροτούντων.

l. c. v. δον. ἐκ τῦ ῥίνι, &c.] Ex Apophthegmate Diogenis.

Δίκη φωνήεντων.

P. 28. l. a. v. χαμ. ἐοίκοι ἢ παῖς τὸ φόβε. Δίκαιον οἶμαι &c.] Excidit fortè an aliquid, vt. ἐοίκοι ἢ παῖδες τὸ φόβε ἢ τὰ λοιπὰ χεἰσματα. Δίκαιον ἔων.

l. c. v. ἐπι. μαχόμενον τὸ μόγις ἀφαιρέμενον ἀπ', καὶ μάλιστα θρασυνόμενον.] Voluit si forte Lucianus ἐπαινῶν ἢ ἀν καὶ θεὸς τὸ λάμβδα μαχόμενον τῶ γάμμα, τὸ μόγις ἀφαιρέμενον ἀπ', καὶ μαγίδα θρασυνόντων. Latinè dixeris, *cessant verò etiam Lambda pugnans cum Gamma, propter surreptum sibi μόγις atq; ipsum etiam surripiens μαγίδα siue magidem*, &c. Intelligi vult vtrumque & lambda & gamma esse fures ac fu-

ac furari mutua. Gamma furripit μόγις, quia id μόλις, rectius dicitur, ſed maluêre οἱ Ἀττικῶς, μόγις: Lambda furripuit μαλίδα quia corruptione Attica, tunc μαλίδα dixêre.

Τίμων ἢ μισάνθρωπος.

P. 37. l. d. v. πῆς.] καλλίφρ τλὼ ὦ τῇ φάττῃ κωλα &c. Eadem libro ad indoctum libros coëmentem.

P. 42. l. c. v. μὰ.] πῶς. ἀλλὰ μαζὸν ἔδη, &c. Malè hîc notata Pluti perſona, loquitur enim hæc idem qui ſuperiora, Mercurius. Ερ. τὸ πῶον, ὦ ἑταῖρε, &c. Malè notata etiâ hîc perſona Mercurij & omiſſa Pluti. Eſſe debet Πλοῦ. τὸ πῶον; Ερ. ὦ ἑταῖρε. ἐδὶ σκεπτόμενος, &c. ἐδὲ σκεπτόμενος.

P. 51. l. c. v. πὰν.] καὶ μὰ' ἰόλαν αὐτὰ αἰτῆς, &c. & μὰ' ἰόλαν αὐτὰ αἰτῆς, &c. αὐτὰ, αὐτῇ, nempe ἐν τῇ οἰκίᾳ, ſiue οἴκοι.

Ἀλκυὼν, ἢ περὶ μεταμορφ.

P. 51. Non eſt Luciani ſed Leontis Academici, ſi Antonio Mureto ſua ſtat fides Orat. IV. Luciani quidem prorſus non eſſe, tum dictio lenta & oſcitans, tum ſententiarum leuitas, & argumentorum frigus, & deliriones arguunt ſatis.

P. 54. l. c. v. κῦ.] ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς λεχοῦς, &c. ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς λεχοῦς.

Περεγρῖνος ἢ Καύκασος.

P. 60. l. b. v. βαι.] ἢν πάντως πάλαι, &c. ὡς ἢν πάντως πάλαι, patet infrà p. 61.

P. 61. l. a. v. οἱ] μὰ ἢ ὅτι ἀπόπαιστόν τι αὐτὸν βυλόμενον, &c. μὰ ἢ ὅτι ἀπόπαιστον ἀπ' αὐτοῦ.

P. 62. l. a. v. μαν.] ἢ οἱ πόντιοι, &c. ἢ τὸ πύλωρον.

Θεῶν κρίσις.

P. 89. l. a. v. πᾶσα.] ἢ ὁμοίως καλὴ. Αφρ. Μὰ τὸν ἔρωτ αὐτίκα ἀπόδυσιν ὦ Ραεῖ, φησὶ, &c. Locus hic peſſimè à librariis interpolatus eſt. Sic autem rectè habebit, ἢ ὁμοίως καλή. Πα. Καὶ σύ γε ἀπόδυ δὴ Ἀφροδίτη. Αθ. Μὰ τὸν ἔρωτα. Exciderât nomina perſonarum Paridis ac Mineruæ, & illud Paridis verbum Καὶ σύ γε.

P. 90. l. c. v. τυς.] χαίρων, πόθεν δ' ἦς τῶν ἄνω; &c. Excidit Paridis perſonæ notatio. Scilicet fuiſſe, χαίρων. Πα. πόθεν δ' ἦς.

Νεκρικοὶ διάλογοι.
Μένιππος ἢ Νεκυομαντία.

P. 156. l. c. v. πεῖ.] ἢ Ἑρμῆς τῶν νεκρῶν, &c. ἢ Ἑρμῆς τῶν νεκύων.

P. 159. l. d. v. πλ.] διὰ ξηρᾶς ἢ ἀσφαλὴς ἐφάλη, &c. διὰ ξηρᾶς ἢ ἀσφαλῶς.

P. 160. l. b. v. ἄλν.] ἡγοῦμαι ἢ μὲ ἀπατᾶσθαι αὐτοῖς, &c. ἡγοῦμαι ἢ μὲ ἀπατᾶσθαι αὐτούς.

Βίων πρᾶσις.

P. 198. l. a v. ζ.] Ἀγο. πῶς λέγεις; δήλος μὲν ὁ ἑκατὸν, &c. Excidit, aut potiùs malè traiecta eſt notatio perſonæ Mercurij. Eſſe debet. Ἀγο. πῶς λέγεις; Ερ. δήλος μὲν ὁ ἑκατόν. Deinde vbi notata Mercurij perſona, delenda eſt ἢ ὁ οὐδεὶς τῇ δεξᾷ; Ερ. ὅστις ἦν σχεδὸν αὐτὸν &c. Relege ἢ ὁ οὐδεὶς τῇ δεξιᾷ; Ερ. ὅστις ἦν σχεδὸν αὐτὸν.

Ἁλιεὺς ἢ Ἀναβιοῶντες.

In hunc dialogum Brodæus Miſcellaneis c. XXII. lib. III.

P. 200. l. c. v. ἴσως.] καλῶς ὦ πέτραιον, &c. Brodæus, καλὸν. Fallitur. καλὸν μόρον Lucianus dixit admodum ſignanter, exprimens mortis genus quo diſcerpti magno ſtrepitu Pentheus & Orpheus.

P. 202. l. c. v. χάπας.] ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν δόξαν; &c. ἀφ' ὧν πάσχει, & pagina eadem παρ' ὧν πλοῦτον τλὼ ὠδῖνα. Et illud, δοκεῖ ὀλίγα ἢ πλείονα.

P. 208. l. a. v. λαμπ.] σὺ παρεδρεύεις τλὼ παντὶ, &c. Prouerbium, *Minerua ſuffraginem.*

v. 91.] ἡμεῖς μὲν ὑμῶν ἢ δὴ καθήμεθα, &c. ἡμεῖς μὲν ὑμῶν πάλαι καθήμεθα.

l. c. v. χα.] ἢ σωτῆρ ἡρῶα &c. & σωτὴρ.

P. 210. l. d. v. καὶ] ἐμπεπλῆσθαι ὡς φασι, &c. Rectè Brodæus ἐμπεπλῆσθαι.

P. 211. l. a. v. Ατα.] φιλῶ δῆτα ὦ Διόμηδες &c. Scribendum πλὰ. δῆτα &c. aut. φιλῶ δητ. ἔδη.

P. 212. l. c. v. ἴπ.] εἰ γὰρ καὶ ἄφρονι ὄντα τῶν ἑτέρων, &c. Corrigit Brodæus ἄ ἴσα τούτων. Melius fuerit, ἄλλα τοῦτον.

v. 190.] ἢ τὰς λέξεις ἐπαῖσαι, &c. Brodæus ἢ πῆς λόγους ἐφεπαῖσαι. Sed melius illud ἐπαῖσαι, intelligi enim vult Lucianus: Si quis Stoicum, aut Platonicum, aut Pythagoricum ſe diceret, atque ita ſiue tali ſchemate, ſiue ſub tali perſona diſſertaret.

P. 214. l. c. v. δι.] λέγεται ἢ ἢ βασιλὶς ἢ Αιγύπτιος. Atqui libro De mercenariis philoſophis nō eſt βασιλὶς ἢ Αἰγύπτιος, verùm κλεπτόμενα ἢ πάντα. Niſi fortè an duæ hiſtoriæ ſunt. Nam hîc multi ſimij, ibi vnus: hîc nuces ſiue, κάρυα ibi caricæ aut amygdalæ ſiue nuces Græcæ ἰσχάδες ἢ ἀμύγδαλον.

P. 217. l. c. v. & μαχαιρίδιον δελφὶν Brodæus μαχαιρίδιον πυθικὸν. *Delphicum gladium.* Verùm ἀντὶ πάντων λέγει. Dixiſſet ſaltim *Delphicum cultrum.* Sed neque hoc neque illud Lucianus voluit, verùm intelligi μαχαιρίδιον δελφὶν cultellum ſacrificatorium, ſiue cultrum ad ſacrificia, ac feſtos dies atque epulas. Culter Delphicus neceſſitatis: cultellus ſacrificatorius deliciarum & voluptatis. Non perſtringit autem res ad vſum huiuſce Cynici vllas Lucianus, in pera eius inuentas, ſed quæ ſummarum deliciarum ſint, χρυσίον, μύρον, μαχαιρίδιον δελφὶν, καὶ πάππον, κύβους. *Aurum, vnguentum, cultellum ad ſacrificia, ſpeculum, teſſeras, &c.* Quemadmodum ſactificationes gumiis epularum occaſiones fuerint, longum fuerit nunc ediſſertare.

P. 218. l. c. v. λαμβ.] φιλο. τί σοφίζεσθον ἀνὴρ ἐξηγεῖσθαι. παῤῥη. διὰ τί ἐς τὸ ἄγχιστρον ἐμάθε, Brodæus. vbi notata παῤῥησιάδι persona reponi vult personam Ἀριστῆς. Sed frustra. Respondet enim Parthesiades Philosophiæ cum admiratione interroganti, tertiámq; personam pro secũda vsurpanti oratoriè τί σοφίζεσθον ἀνὴρ διαποῦσα pro τί σοφίζεσθον διαποῦ ἃ παῤῥησιάδι; Mutauit personam vt exprimeretur admiratio rei nouæ. Virtutis personæ locus hîc nullus est. Patet autem etiam sequente mox interrogatione Philosophiæ τί ἔοικε, &c.

l. d. v. χίν.] καθῆται ἐς τὴν πόλιν &c. καθῆκεν ἐς τὴν πόλιν.

Καταπλοῦς ἢ τύραννος.

P. 222. l. d. v. σκι.] ὅπως ὁ τὸ ξύλον vt inferiùs p. 225. πῶς ἦ ὁ τὸ ξύλον.

P. 225. l. b. v. ξυς.] Κλω. ὑκαιῶ ἐξάπαν ἐθ ὁ χρόνος &c. ἐξάπαν.

Περὶ τοῦ ὅτι μισθῷ συνόντων.

P. 235. l. a. v. Καί τί θε πρώτον &c. Ex Theocriti Ptolemæo.

P. 244. l. c. v. τὰς] αἱ παλάκαι οὐ σφόδρα ἀποδεκτὰς &c. ἢ αἱ παλλακαὶ.

P. 247. l. b. v. Χιλίαι μοῦ τ' ἐδόθησαν, &c. Melius infrà est χίλιαι μοῦ τ' ἐδόθη'.

l. d. v. δὲν] ἐς ἦ σοφιστὴν μισθὸν δὲ ταλάντου &c. ὁ τάλαντος.

P. 349. l. d. v. τον.] ἔτι ἦ χείζον πολὺ ἔχων ὁ τῶν ταλῶν. Hoc eò pertinet, quòd nulla Romanis feminalia. Dixi ad Propertij Eleg. III. lib. III.

P. 253. l. a. v. μεν.] ἢν μοῦ χθὲ ἐξαίφνης τί ἢ &c. ἢν μοῦ χρεῶ.

l. b. v. ὅπῃ.] διαπέρας τῷ ἱστῷ &c. διαπέρας διὰ τ. ὑ. Atque hic κάλωσις de quo antè dixit.

P. 254. l. d. v. ταμ.] χαλκόδετον γὰρ καλεῖς. Sic Cleopatræ cinædus Χιλεύς. Suidas in Κίναιδος.

Ἀπολογία περὶ τοῦ ὅτι μισθῷ.

P. 267. l. d. v. ία.] ἄν μοι τὸ, φροντὶς ἱππόκλειδι &c. ἄν μοι τὸ οὐ φροντὶς Ιπ.

Υπὲρ τοῦ ἐν τῇ παρασιτούσῃ, &c.

P. 270. l. b. v. πῦ] τὸ μὲν χαίρειν κελεύει τὸν χρυσολοιμάζειν, &c. Plana sententia est. Sed fortè si Lucianus scripserat ludens. τὸ μὲν χαίρειν, χαίρειν κελεύει, τὸν χρυσολοιμάζειν, vt pagina ead. τὸν χαίρειν τοῦ χαίρειν.

P. 271. l. a. v. κον.] ἢ τὸ ὀπτὸν αὐτοῖς ἀεθμὸν ὀπτᾶν, ὁ ἢ ἡ ὑγιὴς ἀφεῖλε &c. ἢ τὸ ὀπτὸν αὐτοῖς ἀεθμὸν ὀπτᾶν, κἂν ἡ ὑγιὴς.

P. 273. l. b. v. ἀλλὰ.] ἐν τῇ τῶν ὀπτῶν βιβλίῳ &c. *& in mandatorum libello.*

v. ἀβρα.] ὑγιὴς τὸ ὑμετέρας αὐτῶν θεμελιῶς. Formula illa fuit: *Valetudinem tuam cura diligenter*, Aut, *Da operam vt valeas*, Aut, *Fac vt valetudinem cures.* Quæ formulæ in M. Tullij epistolis ad Terentiam vxorem. Sed illæ in epistolis extremis, in mandatorum verò libellis primis. Ἐντολῶν verò βιβλίον esse mandatorum libellum quem à principe accipiebant præsides & procoss. & ὑπαὶς βασιλέων esse mandata principum, patet Dionis lib. LIII.

P. eadem. τὸ ἦ ὑγ. ἐν τοῖς ἐμοῖς. Formula est, *Vt vales?* vt Plauti Rud. sc. XXIX.

Ερμότιμος ἢ περὶ αἱρέσεων.

P. 279. l. b. v. ὡς.] ποῖος ἦ ὁ τῷ ἀρετῇ βίος. ἀλλὰ ζῆνα &c. Excidit persona Λυκίνου. Scilicet fuisse ποῖος ἦ ὁ τῷ ἀρετῇ βίος. Λυ. ἀλλὰ ζῆνα.

P. 283. l. a. v. ποίου.] πῶς οὖν γὰρ ὦ Ερμότιμε &c. πῶς οὖν χρὴ ὦ E.

P. 291. l. a. v. τὸ.] εἰ ἦ ἐκεῖνο ἦδει, ἃ ἐχρῆν, ὁ ἦ θυμούμενος ἐχθὲς τί ἦ σὺ παιδεύεσθαι. ἰδίως εἰς Κόρινθον, ἐλθεῖν ὁ δ' εἰς Βαβυλῶνα ἀφικόμενος, οἴει) Κόρινθον ἱστορήσαι. ἄδηλον ἐμοὶ γ' ἔσω ἐπ. ὑ γὰρ πάντως, &c. Locum totũ adscripsi, quia librariorum culpa distortissimus est verbis vltrò citróq. pessimè traiectis. In seriem verò suã redigi & recorrigi sic potest. εἰ ἦ ἐκεῖνο ἤδει, ἃ ἐχρῆν ἐν ᾧ θυμούμενος ἐχθὲς ἦ σὺ παιδεύεσθαι, ἄδηλον. Ἰδίως εἰς Κόρινθον ἐλθεῖν ἔχω, ὁ δ' εἰς Βαβυλῶνα ἀφικόμενος οἴεται Κόρινθον ἱστορῆσαι, ἄδηλον ἐμοὶ γ' ἔσω ἐπ. ὑ γὰρ πάντως.

P. 293. l. d. v. λάβοις. διαφόπτα γὰρ ὀκκαΐδεκα &c. διαφόπτα γὰρ δωδεκαΐδεκα.

P. 294. l. b. v. ιλθ.] τί βούλῃ ὑποκρίνωμαι αὐτῷ; τὰ ἀληθέστατα, &c. Excidit notatio personæ. Ερμότιμε, scilicet fuisse, αὐτῷ; Ερμοτ. τὰ ἀληθέστατα.

P. eadem. ποῖος αὖλός. ἢ νομίζεις &c. Excidit notatio personæ Λυκίνου. ποῖος αὖλός. Λυκ. ἢ νομίζις.

P. 297. l. c. v. ἀμφισ.] ὡς ἀναμφιλόγως ἴδιον τῶν Στωϊκῶν δόξας αὐλὸν ἔχει. &c. δόξας αὐλὸν ἔχει.

P. 304. l. a. v. πᾶ.] Ερμό. ἰῶμεν ὕπως, πᾶ ἴξῃς &c. Excidit notatio personæ Luciani, nempe Ερμό. ἰῶμεν ὕπως Λυ. πᾶ ἴξῃς.

v. πλ.] Λυ. ἢ γὰρ. Ερμό. Χρυσίππῳ δέ γε, &c. Malè traiecta nomina personarum. Esse debet: Ερμό. ἢ γὰρ. Λυ. Χρυσίππῳ δέ γε.

v. γιε.] Λυ. ὕπως. Ερμό. πᾶ ἴξῃς Επικούρῳ. Rursus vitiosa personarum traiectio: Lucianus enim voluit: Ερμό. ὕπως. Λυ. πᾶ ἴξῃς Επικούρῳ. Patet fine eiusdem paginæ.

l. b. v. ταῦτα.] ἀλλὰ μοῦ ὅλως ἀδίκως ν. ἢ τοῦτο μόνον &c. ἀδίκως τὰ ἢ τοῦτο μ.

P. 309. l. a. v. ζων] ἢ θυσάζῃ τῷ μοῦ ἱερία ζωὰ τῷ μεγαλομίσθων θεραπαλεῖν, *& sacrifices eo ipso, quòd non adnoces sacrificum aliquem pretiosum*, &c. Sed fortè an fuit, ἢ θυσάζῃ τῷ, μοῦ ἱερία δίον ζωὰ τῷ μεγαλομίσθων θεραπαλεῖν, *& sacrifices Deo, neque opus sit accersere sacrificum aliquem pretiosum.*

P. 310. l. d. v. φανεὶ.] καὶ ἄλλα πολλὰ ποιεῖς. εἰ δὲ οὐ ἀνέξεσθαι ἐθέλων, &c. καὶ ἄλλα ποιεῖλε, ποῖος δὲ οὐ ἀνέσασθαι ἐθέλων, &c.

& alia omnimoda. Accedit verò tu emere volens.

P. 312. l. b. v. ἀπαν.] καὶ μὰ δῖ ἀδίκως, &c. καὶ μὰ δῖ ἀδίκως.

v. ἀλ.] ἀλλ' οὐκ ἔστιν μοι ἐξ τὸν πατέρα αἰτιᾶσθαι αὐτὸν, &c. αἰτιᾶσθαι.

P. 314. l. b. v. Λυ.] τὸν ξυμβαίνοντα γε, &c. Delenda nota personæ Λυ.

l. c. v. καὶ.] ἔστι δὲ μὰ, οὐ δὶ πῶς ἔρριπται, &c. Excidit nota personæ, ἔστι δὲ μὰ. Λυ. οὐ δὶ πῶς.

v. διώκω.] τί βέλτιστε πρὸς αὐτὸν; ἐγὼ μὲν ὅτι οὐ διώκομαι, καὶ τί τοῦτο ἄλλο, &c. Excidêre nomina personarum, videlicet τί βέλτιστε πρὸς αὐτόν. Ερμῆ. ἐγὼ μὲν ὅτι οὐ διώκομαι. Λυ. καὶ τί τοῦτο ἄλλο, &c.

P. 318. l. b. v. πας.] ἢ τῶν εὐφρείων τῷ, &c. ἢ τῶν εὐφρείων ἑαυτῷ, &c nempe Ἀφροδίτῃ.

P. 326. l. b. v. ἀφ.] ἐκ ἐπίδοσιν πᾶν ἀφ' ἕν εἰς τὸ ἐμπαλιν ἢ ὁ χύσιππος. &c. Alij multi bonique hoc de Carneade. Edissertaui hoc ἀμφίλογον ad A. Persij Sat. v.

Ηρόδοτος ἢ Ασίων.

Est λαλιὰ siue προσλαλιὰ, cuiusmodi etiam suprà Insomnium, & infrà ἀφὶ τῶ ἄνου. Et ἱστορίας ἢ βαλαιῶν. Et ἀφὶ τῆς Διμάδων.

P. 328. l. b. v. ἐχῶν.] δίζας τῆς Ελλην πας Ελλησι δικαίστα, &c. πας Ελλησικὰς τίνας δικαίστα.

Ζῆξις ἢ Αντίοχος.

Προσλαλιὰ.] vt suprà. Habita verò etiam ista in theatro. Patet sine huiusce Lalix.

Αρμονίδης.

Non est προσλαλιὰ sed ἔπαινος siue commendatio.

P. 337. l. a. v. πρ.] τῶ ὁμώνυμόν σου, &c. τῶ ὁμωνύμου σου.

v. ὅλη.] ἔων δὲ ἄν ἐκ ἀνάγκης, &c. δι' ἃ ἂν ἐκ ἦν.

Σκύθης ἢ προξένος.

Προσλαλιὰ.] Habita verò in Macedonia & quidem vt coniecturam feceris Thessalonicę. Patescet legenti p. DXL. & sequentem.

P. 340. l. b. v. καθ.] ἢ τίμιον ἀφὶ τὸν Σάμολξιν, &c. ἢ τίμιον ὡς πρὸς ἀφὶ τὸν Σάμολξιν.

Πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν.

P. 349. l. d. v. ἀλ.] τῆς ἱππέους ἀφ' ἑκάστων ἢ προπαγῶν ἀξιωτέρους, &c. ἀνδραποδώδεις, vt p. 351. ἢ ἀνδραποδώδεσιν, & immorantes, & p. 547. ἢ ἀ σκεπτικὸν ἢ ὡς ἀνδραποδῶδες.

P. 355. l. d. v. συμπρόπτει πρὸς ἀναγνώστας.] &c. Dialectice cum lectoribus disseruit. vt eis paucæ, ἀλλὰ συμπροπτικὰς ἢ συμπλοκὰς κἀκεῖνα, sed dialectice interrogata tollensque etiam illa.

P. 359. l. d. v. π.] τῶ πολίτου ὀκείοις πικροῖς, &c. ὀκείου τ.

P. 361. l. a. v. σκέψις παμμεγέθης ἀξίνς ὠνόμασεν.] &c. σκέψις παμμεγέθης ἢ πολῦ ἀξίνς ὤν.

P. 362. l. b. v. ἄπα.] ἔξιον, καὶ λεγόμενον, &c. πάξιον ἃ καὶ λεγόμενον.

P. 364. l. a. v. Λυ.] ἀλλά που τὸ τῆς πίστις, ἢ τὸ τῆς συμβουλῆς χρήσιμον, ἢ ἐς πίστιν, &c. χρήσιμον; ἢ. l. π.

l. b. v. ἄλως.] ἐκπέφυκε δέ σοι, πῶς Γυμδικὰς, &c. ἢ πῶς Γυμδικὰς.

l. d. v. ἔϊναι.] ἢ πίστω ἔ ὑμῖν ἔτυδός με ὁ μαθητὴς τῶ Θεμιστοκλέους, σωθῆναί τε ἔ εἰπεῖν ἐκ ἐξίστης καὶ ἐξὸ διδάσκειν, &c. Θεμιστοκλέους, οὐ σωθῆναί τε ἔ εἰπεῖν ἐξίστης ἐξ. ἐ. δ.

l. d. v. μι.] ἢ γράμμα γραμματικὰ, ἀλλὰ μᾶ τῆς πολιτικῆς ἢ ἱστορίας γραμματικὰ ἦν, &c. ἔ γράμμα γραμματικὰ, ἀλλὰ μᾶ πολιτικῆς, ἢ ἱστορίας γραμματικῆς ἦν. Requirit in historiarum scriba mentem præditam & rei militaris aliqua notitia, & scientia politica, & vsu imperatorio. Eant videant nostri sæculi historiarum scribillones, ecquid eiusmodi trogalia in suo sinu aut penu inuenturi.

P. 365. l. c. v. ἐ.] ἐκπὸς εἰ μὰ δέξασθαι δίον, μὰ τι παρίληπται, &c. *extra quàm quod ei optandum, nihil prætermisisse*, siue *ne quid prætermiserit.*

P. 372. l. d. v. πν.] ἀλλ' εἰς πνεῦμα, ἔ πνεῦμα, ἢ πνεῦμα ἀν, &c. ἀλλ' εἰς πνεῦμα, ἢ πνεῦμα. κ. τ. ἐ.

P. 573. l. a. v. καὶ.] κεκόλιται ὁ λίθος ὠ κρατίω. κεκύλισται ὁ πίθος, &c. Refert ad dolium Diogenis.

Αληθοῦς ἱστορίας λόγοι δύο.

P. 387. l. c. v ἀλλ' ὠ τῶς γεγραπτημένοις, &c. Iosephus Acosta Historiæ Indicæ cap. XXXIIX. lib. I v.

Αληθ. ἱστορ. λόγ. δεύτερος.

P. 406. l. c. v. ρν.] ἢ δὲ ἐδόκει ἡμῖν ἀπλῶς πλοῦν ἔπὶ πλοῦν ἔπὶ ξύλου ἔπὶ ὕδατος, &c. Perridicula ista super siluæ ramis nauigatio, siue ὀκύπους πᾶς: sed videntur fidem ei facere Iosephus Acosta & illi quos narrationis suæ fundos auctorésque habet, Historiæ Indicæ c. XXX. lib. I v. Ipsa eius hæc ἰδιωτικὸς narratio. *Vn de nos freres homme digne de foy nous conteit, que s'estant esgaré & perdu dans les montagnes, sans sçauoir quelle part ny par où il deuoit aller, il se trouua dedans des buissons si espais, qu'il fut contraincl de cheminer sur iceux sans mettre les pieds en terre, par l'espace de quinze iours entiers, & que pour y voir le Soleil, & pour remarquer quelque chemin en ceste forest si espaisse & pleine de bois, il auoit besoing de monter au coppeau des plus grands arbres pour là descouurir le chemin.*

Τυραννοκτόνος, Μελέτη.

P. 412. l. b. v. δι.] τῆς ὀφαγῆς τῆς ἐμῆς, &c. τῆς ἐμῆς.

P. 414. l. c. v. λώσ.] ἔ παρίεμαι ἀφορμὴν τῶ φόνου τὸ ἴσα, ἢ πᾶσιν ἀξιῶ ὁ νόμος αὐτὸν ἀνταποδίδοσθαι μάλα δικαίως, &c. ἢ παρίεμαι ἀφορμὴν τῶ φόνου, τὸ ἴσα, ἔ πᾶσιν ἀξιοῖ ὁ νόμος αὐτὸν ἀνταποδίδοσθαι, ἔ μάλα δικαίως.

v. πν.] ὃ γὰρ ἐβούλετο, &c. ἔ γὰρ ἐβούλετο. Etenim voluit par esse facto id quod extra metum siue periculum facti, τὸ τῆς ἀδείας, nempe ἀφορμὴν ἴσην παρίεμαι.

l. d. v. δι.] ἢ τὸν αὐτὸν πότμον ἔπεσε, &c. πᾶσιν ἔπεσε.

Αποκηρυττόμενος, Μελέτη.

P. 447. l. b. v. πε.] ἢ ὑποτύθου μὰ Δί' ὡς ὁ σφόδρα &c. & ὑποτύθου μὰ Δί' ὡς ὁ σφ. Similis menda etiam Demoſthenis Olynthiaca II. quæ vulgò I. numeratur. Ad quam ea de re dixi.

P. 454. l. c. v. σφαλ.] ὅταν γοῦν πολλάκις πείσωμαι, ἴδῃ πλησίον ἡρπασμένη τὴν πύλης & ἐλπίσωμαι, ἐμπεσὸν τ μικρόν, &c. ὅταν γοῦν πολλάκις εἰπόντος ἴδῃ πλησίον ἡρπασμένη τὴν πύλης, ἢ ἐλπίσωμαι, ἐμπεσὸν τ &c.

P. 456. l. b. v. ζῶν τε.] Ἢ τὴν πάντων αἴνεσιν; &c. αἰνεῖ;

Αλέξανδρος ἢ Ψευδόμαντις.

P. 473. l. c. v. γραῦ.] & ἐπωνίας αὖθ', &c. ἐπωνία vox à librariorum putilagine, pro Attica ὄψινια. Lexicographi tamen eam obtruſere quaſi prox ſiue proba vox eſſet. Henricus Stephanus rectè omiſit. Patet autem quoque hoc ipſo inferius Luciani dialogo p. DCCXXXIX. vbi eſt ὄψινια.

P. 476. l. b. v. ἱρ.] τὴν Ἀπολλωνίῳ τῷ Τυανεῖ πάνυ συνῆνωμένων, &c. τὴν Ἀπολλωνίῳ τῷ Τυανεῖ πάνυ, &c.

P. 480. l. c. v. πεν.] & πὰς καρδίας περιξυρημένων, &c. περιξυρημένων. Itaque ſequitur περίεσται pagina ſequente.

P. 492. l. c. v. πῆπ.] ἢ ἱερομύου τῇ κέρκῳ οἱ διατείζει, τῷ δὲ αὐτῇ τις ἐνδοῦναι ἐς κύρκας &c. & ἱερομύου τῇ κέρκῳ, οἱ διατείζει; τῷ δὲ αὐτῇ τις ἐνδοῦναι, ἐς κύρκας.

Περὶ ἀρχόντων.

P. 499. l. 2. v. ὡς.] τὴν ὁ τῷ βίῳ ἀγαθῶν καπηλῶν, &c. ἀποστερῶν.

P. 504. l. b. v. λείμ.] Κοῦροι δ' ἀρχοῦντες ἐδίνεον, Homerus, Iliade XIX. vbi eſt ἐείνεον.

P. 512. l. b. v. πε.] ὅπῃ τῇ κρεῖσσ' τῷ ἥκιστον φυγεῖν, &c. τῷ ἥκιστα φυγεῖν.

P. 518. l. b. v. πε.] & μέρος πείσει ἡγεμόνου, &c. Immo & μέρος δείσειεν. Nam πείσει, & χρήματα. Ipſe in Eunucho p. 536. & μὴ σοφὸς καὶ φρονεῖν χρημάτων, ἀλλὰ πείσει τ ἀγαθὸν & πᾶν οἰκεῖν.

Δημοναξτος βίος.

P. 552. l. d. v. παρ.] Ρηγίλλαν & Ρευδείλλην, &c. Ρηγίλλαν & Π.

P. 554. l. b. v. δοῦλον.] Δαναὴς δὲ πως περὶ τὸν ἀδελφὸν δίκλωι ἔχουσης, Κείσῃ, ἔφη, ἐν χθὶ οὐ Δαναὸς Ακρισίου θυγάτηρ, &c. Iocus ſanè frigidus ex nomine Acriſij, quaſi Ακρίσιος αὖθι κρίσιμος. Niſi fortè an dixit, non enim es Acriſij filia, intelligi volens, non enim es turri cluſa vt Acriſij filia, ſed prodire potes. Aut, Procede in publicum litigatura: non enim metus ne quis tam deformem Iupiter te rapiat.

l. b. v. κὰν τρ. μ. κ. πτ. ἰ.] ἀλλ' ἐν τῇς βακτηρίας, ὑπείροιον κατεαγότα, &c. Melius πεῖσμα μὲν & πῆχυν ἔχοντα, ἐν δὲ τῷ βακτηρίαν ὑπείροιον, κατεαγότα, &c. nempe κατεαγότ.

Ερωτες.

P. 558. l. a. v. Αθ.] Interpoſitio (εἰ φεστὰ μὲν λέγω ἔοικας) ſed reſcribe (εἰ μὴ φεστὰ λέγειν ἔοικας)

P. 560. l. a. v. ἐξ ὑποψίαν τῆς διαχειρίσεως.] &c. ἐξ ὑποψίαν τῆς ἐπ.

P. 563. l. c. v. δι.] ἔπλευ διφθείρουσιν, &c. ἔπλευ δι-φθείρουσιν.

l. d. v. ἀ.] τῷ μὲν ἀσιτῶν, &c. Τοῖς ἀσιτοῖς oppoſuit, τὸν πολιτικὸν ὄχλον, &c. notabili diſcrimine.

P. 565. l. b. v. ἀμοὶ.] & κλιπεοιδίους λαλιᾶς, &c. & κλιπεμβίους λαλιᾶς, &c.

Υπὲρ τῶν εἰκόνων.

P. 601. l. b. v. ἄρου.] ἐς τὸ ἀρχαῖκτος ὑπογεγραμμένον τὸν Αδω, &c. Idem ſuperiùs poſitum lib. De hiſtoria ſcribenda.

P. 605. l. d. v. παίζων.] Τοῦτό σοι ἔμπαλιν ἔδοξε, &c. Τοῦτό σοι ἔμπαλιν ἐδ. Itaque adiungit, & ὑπὲρ τὸν πόδα.

P. 606. l. 2. v. ἀγᾶν.] Τοιαύτας ἡμῖν τὰς ἀφορμὰς, &c. Τοιαύτας ἡμῖν παρεχομένας τὰς ἀφορμάς.

l. c. v. τὸν.] μᾶλλον δὲ & αὐτῷ ὁμοίων, &c. μᾶλλον δὲ & κρείττω αὐτῷ ὁμοίων.

P. 607. l. b. v. τὸν.] τὸν Κρείσσον γὰρ ἐξυπνώτερον εἶναι τῷ Μελάμποδος, &c. Arqui Herodotus lib. I. ὁ δὲ πᾶς ἔστ' ὁ ἄφρων. videtur itaque aut alios ſecutus auctores Lucianus, aut memoria ei vacillauiſſe. Nam & infrà in Gallo ſiue ſomnio, λυπεῖ δὲ, inquit, τὸν μὲν Λυδὸν, ὡς κωφὸν ὄν. Neque dixeris hoc Luciani loco reponi poſſe λαλίστερον. Repugnat enim comparatio cum Melampode.

Τόξαρις ἢ Φιλία.

P. 613. l. d. v. πλ.] συνελημμένος, ἢ σφὸς τῷ θυσίᾳ παρισεθυασμένος, &c. συνελημμένους, κ. σφ. v. ὃν παρισεθυασμένους.

Λούκιος ἢ Ονος.

P. 650. l. c. v. δυς.] μαθὼν ἐαυτὸν ὑπ' ἄλλο ἰδέων, &c. ἄλλως μεταπίπτω.

Ζεὺς ἐλεγχόμενος.

P. 675. l. d. v. λάξ.] εἰ μὴ σοφὸς τῶν φῆς, &c. εἰ μὴ ἄρα τ. φ.

P. 676. l. d. v. παῖ.] ἀρὰ τινα πολλάκις. Lucretius lib. 6.

P. 682. l. c. v. μ.] Μήπ τις ἦν ἡλικα ἡδὺς, μήπ τις ἀρᾶν, &c. Claudicat verſus hic, vt etiam poſtremus in voce νώνυμοι. Sed volens ſciens hoc Lucianus ita commiſit in perſona Mercurij, vt mali Poëtæ, & qui paulò ſuperiùs de ſe ipſe dixit, ἐγὼ δ' ἅπασι πικρὸς εἰμι.

P. 688. l. c. v. εἰπὸ.] εἰπ' ἡμῖν μὲν, &c. εἰπ' ὑμῖν μὲν.

P. 694. l. b. v. πολ.] πολὰ γὰρ ἔνθα μάθου, &c. πολὰ γὰρ ἔνθα & ἔνθα μάθε.

P. 698. l. d. v. αἰλ.] Ἀκτῆ δ' αἰπεῖα, &c. Iliad. XX.

Ονείρος ἢ Αλεκτρυών.

P. 708. l. b. v. δινοῦ.] ἔτι πλείους ὦν, &c. ὑπονοήσειαν, vt etiam mox illa μαλιχὸς ὕπνου ἢ ἀνδρὸς φαντάσματος, &c. Neque dixeris hæc referri ad vocem ἐρωτᾶ, diſconuenit enim. Planè quidem hoc Luciani feſtinantis, & de re ipſa magis quàm dictione cogitantis, παράσχημα.

P. 709. l. b.] ὥσπερ τῇ τ' ὑμῶν, &c. ὥσπερ ὑν τ' ὑμῶν.

P. 712. l. 2. v. &.] δακτυλίους βαρεῖς, ἵνα ἐκκρούσῃ

ἐξημιδίους τῶν δακτύλων, &c. Videtur de duplicato anulorum numero dicere. Anuli enim plerumque octo in digitis, vt inferiùs Icaromenippo.

P. 720. l. b. v. πῶ.] ὡς κωφὸς ὤν, &c. Dixi ad ὑπὲρ τῶν εἰκόνων, siue apologiam pro imaginibus.

P. 721. l. d. v. θυρῶν.] ἢ μὴν πιχορυχῶν, &c. ἢ μὴν πιχορυχῶν.

Ικαρομένιππος.

P. 721. l. b. v. πα.] ἔνιοτε γὰρ ὧν πολὺ δοκῶσι λέγειν, &c. δοκῶ σοι λέγειν.

P. 725. l. c. v. πο.] ἀῶνθε ἴναι ἀφ' ἑαυτῶν, &c. ἀ. ἦ. ἀφ' ἑαυτῶν ἴναι.

P. 739. l. a. v. κρέα.] ἢ μᾶλλα ἡ Ἀφροδίτη, &c. ἢ μᾶλλα ἡ Ἀφροδίτη.

Δὶς κατηγορούμενος.

P. 748. l. b. v. πολλοί.] ὃς τὸ ἥμισυ οὐχ ὁμοίως ἐμοὶ, &c. πῶς τὸ ἥμισυ ὁμοίως ἐμοί, vt mox ἢ λαλῶ ἅλλα ὅτι τῇ τῶ πόρνου ὁμοίᾳ. Pan idem qui & nunc, loquitur.

P. 762. l. b. v. φοι.] Ἀμέλει πάντ' ἴσως οἶδ', ἢ πᾶσι τὸν πεπυκνωμένον ἔχει φέρει, ἢ μὴ πᾶσιν ἀφανῶς τὰς ψήφους, &c. Ἀμέλει πάντ' ἴσως οἶδ', ἢ πᾶσι, τὸν πεπυκνωμένον ὅπως φέρει, ἢ μὴ πᾶσιν ἀφανῶς τὰς ψήφους. Calculi autem pertusi siue ψῆφοι πεπυκνωμέναι in iudiciis condemnatorij. Æschines contra Timarchum, & planè plenéque Scholiastes Demosthenis Vlpianus in orationem eius contra Timocratem.

Περὶ ἀφροσύνης.

P. 763. l. d. v. ἰσ.] Πα. ὦ τὴ τῆς τύχης, ἀφράδεξον, &c. Πα. ὦ τὴ τῆς τύχης ὀνεμα, ἀφράδεξον.

P. 764. l. a. v. πλατ.] αὐτὰ αἰτίαν ἔθ' μοι τὸν μαντίαν δοῦναι, &c. ἀ. αἰ. ἔθ' μοι τῆς μαντίας δοῦναι, &c. Patet illo statim sequente, αἰ δὲ χρήζω τὰς αὐτὰ τὰς αἰτίας.

P 765. l. b. v. τα.] ἀπὸ δὲ τῆς τῶν ἀξιοχρέων, &c. ἀπὸ. τ. δ.

v. ἡ.] ἢ ἔα τα, ἄκαιρ τῶν τυμπανίτων, &c. ἢ ἔα τα ἐχ ὥσπερ. τ. τ. Patet oraculo Euripidis sequente, & post illa, verbis Luciani p. sequente.

P. 766. l. d. v. πίχυ.] ἐ τῶ ἀξ ἔα τα λικπίων, &c. λικπίων.

P. 772. l. a. v. δὴ.] πλὰ τὴ ῥητορικὴν ἢ πλὰ φιλοσοφίαν, αἷς ἀξ ἡμαίνετο, &c. πλὰ τὴ ῥητορικὴν ἢ τ' φιλοσοφίαν μαίνεσθε τὴ ἐ καπίσας ἴδ', αἷς ἀξ. γ. Sic paulo ante ὅτι γε μὰν τῶν μαίνεσθαι ἢ καπίσαι πίχων ἀξιφέρει, &c.

P. 774. l. d. v. λοιπ.] φιλοσόφως μὲν ἴσ ὡς ὅσ λῶ, παρανοϊκὰ ἀκουδάσατας, &c. Fortean φιλοσόφως ἀξὶ καὶ ὡς ὅσ λῶ ἐπιτρέπει, ἀφρονικὰ ἐστ. Nisi accipi Lucianus voluit, ὡς ὅσ λῶ, vt erat, pro, vt est, siue ὡς ὅσ ἔστι, siue, vt res se habet.

P. 777. l. c. v. πα.] ἰδὲ ἐκεῖνος Ὁμήρ, &c. ἰδὲ μὰ ἐκεῖνος Ο.

l. d. v. ε.] Οἷσ ὅσ ἐδόκει, &c. ὡς ὅσ ἐδόκει.

Ἀναξάρσις ἢ περὶ γυμνασίων.

P. 786. l. b. v. ὅσ.] ἢ λῶ ἰδὼ, &c. μὰ τὸ ἰδὼ.

P. 799. l. d. v. π.] ὑσσαλιδὸν πάρος ἐὸν, &c. πάρος fossatum, scamma.

Περὶ πένθους.

P. 810. l. b. v. κρὸς.] ἐ πάθος φωτὸς. Suspensa oratio vsque in paginam sequentem vbi ait ἐ πᾶν δ' αὖ ἐκεῖ πρὸς αὐτὸν ἡ πᾶς.

P. 811. l. d. v. μα.] ἢ ὄμνυ τὸν παρ' ἡμῖν ζόφον, &c. ὃν ὄμνυ. τ. π. ἡ. ζ.

v. ον.] καθαπτόμενος ἐν ὅτι μνήμασι, &c. ἐν ὑπερκειμένῳ μασι, in superposito monimento.

Ῥητόρων διδάσκαλος.

Scriptus videtur dialogus in Iulium Pollucem cuius exstat onomasticum. Hinc illud p. CDLIII. ἀπ' ἄλλ πᾶς Δίος ἢ Λύδας, &c. Sic infrà dialogus ψευδολογιστὴς, in Polyeuctum Sophistam.

P. 814. l. d. v. ἢ νὴ Δι' ὀλιγάκι καθαπαίζως ἔκπνους. ἔπτυσι, &c. ἢ νὴ Δι' ὀλιγάκι καθαπαίζως ἔκπνους, ἔπτυσι, &c. ἔκπτυος vt ἄπνους, ἀνδίκος, ἔκπνους, & id genus alia. Sic paucis interiectis μισητὴ καθυδέων λέξων. Et p. CDXL. ἀπονυκ.

P. 817. l. a. v. αἰρ.] ὅτι δ' οὐκ εἰ πλὼ ἀφλῶ, &c. ἀπὸ δ' οὐκ εἰ τ. ἀ.

P. 819. l. a. v. φαίν.] ἀποτεθαμμένος ἐπίτηδ ἐν μετὰ τῆς κόμης, &c. ἀπαπεθαμμένος. ἐ. τ. λ. dimota nempe à fronte in tempora.

l. b. v. δεμ.] ἀξ πρὸ δὲ, ἢ πρὸ δ' ἀφλαβῶν, &c. πρὸ εὐλαβῶν.

l. d. v. χαμ.] ἄλλο γὰρ τ ἀξὶ παῦτα ταῦτα ὁ ῥήτωρ, &c. ἀφ' ἑαυτῶν, &c.

P. 820. l. c. v. ἀὺ.] ἢ ἀσύμφυλα, ἢ ἀπωδὰ, &c. λιξιαρράφοι non ἀσύμφυλον legunt, sed ἀσύφηλον. Proferunt Homeri locum ex Iliade IX. & alterum Luciani ex libro De historia scribenda. Et quidem apud Homerum etiam Cicero ἀσύφηλον legisse videri potest Tusculana III. in Latina interpretatione illius loci Homerici. Sed verum si amamus, non nauci vtraque vox ἀσύμφυλον & ἀσύφηλον. Neque Cicero ἀσύφηλον magis quàm ἀσύφυλον legisse ex illa interpretatione argui potest. Scriptura verò illa ἀσυμφυλος & ἀσύφυλος ex Criticæ gentis deliriationibus orta est, quas apud Etymologistam legere licet. Oratoria vox est ἀσύμφυλος, & Poëtica, necessitate carminis ἀσύφυλος, ἐ ἐξω τῆ φύλου αὐτ', ἢ ἐκ ἐ τῆ φυλῆ αὐτ', qui extra gentem suam, siue extraneus gẽti suæ, vt nunc ἀσύμφυλα & ἀπωδὰ, quasi quæ extra gentem suam, atque extra chorum. Et verò etiam Luciani loco illo De historia scribenda, rectius fuerit ἀσύμφυλον & ἀνόμοιον, quàm vt nũc est, ἀσύφηλον aut ἀσύφυλον, quia vt præmonui ἀσύφηλον non nauci vox, ἀσύφυλον Poëtica. Hesychius tamen, ἀσύφηλος, inquit, ἀδόκιμος, μαθὼν ἄξιος, ἄτιμος. Sed ea omnia etiam rectè interpretamenta vocis ἀσύμφυλος. Etiam illud Iliadis XXI v. ΑΜ' οὔπω σὺ ἄκουσα κακὸν ἔπος, νδ' ἀσύφηλον, rectiùs legeris νδ' ἀσύφυλον, quasi dicat Helena, verbum erga me quasi extraneam, aut quasi peregrinam, neque gentis eiusdem. Patescet locum ipsum inspectanti. Et illud Iliade IX. ἀσύφηλον μ' ἔρυξε, melius ἀσύφυλον μ' ἔρυξε, *infamem fecit me*, nempe quasi de gente mea electum, aut exsulem. Vetus itaque scriptura illa fateor ἀσύμφυλος &

ἀπόρρητα: sed etiam Saturniæ lemæ veteres sunt.

P. 821. l. c. v. γάτω.] Ἐκ τοῦ Ὀδυσσέως χειμάσεα. Plutarchus in Parallelis c. III.

Φιλοψευδὴς ἢ Ἀπιστῶν.

P. 838. l. b. v. γάτω.] D. Augustinus c. XII. De cura pro mortuis. Cæsarius Monachus Historiar. memorabil. c. XLIII. lib. XII.

P. 840. l. c. v. ρτω.] κἀκεῖνος ἐκ ἂν ὀκνήσειε ἐπὶ ὀλίγοις. C. Plinius epist. XXVII. lib. VII. Scriptor vitæ S. Germani Antisiodorensis episcopi c. XVII. D. Antoninus archiepisc. Florentin. Tomi II. c. IX. tit. XII. paragr. IIX.

Ἱππίας ἢ Βαλανεῖον.

Πρεσβειαὶ, vt aliæ nonnullæ de quibus antè dixi.

Περὶ τῆς Διψάδος.

P. 850. l. b. v. βοῶν.] ἀπὸν γὰρ ἐκαζον, &c. Interpositio (ἀπὸν γὰρ ἔκαζον ἡ τὰ τοιαῦτα)

v. ἰχνευμ.] νεκρὸς ἴχνεσι κυσίσας, &c. νεκρὸς ἴχνεσι κύσαντα.

P. 851. l. c. v. ων.] νὺξ ὧν πιοῦσιν ἀλλόκοτον ὀνείρατα, &c. νὺξ ὧν πιοῦσι. a. e. i. Patescit narratione sequente.

Περὶ τῆς Ἠλέκτρου, ἢ τῆς κύκνου.

P. 857.] Præfatiuncula est orationis alicuius habitæ à Luciano in iudicio, priusquam rhetoris siue causidici persona deposita, induisset Sophisticam. De qua versione pallij narrat historiam ipse in Bis accusato. Propterea quæ orationem illam ipsam suppressit, ne inter declamationes & dialogos illa exstaret quasi inter auiculas noctua, & pristinæ causidicinæ vestigium. Dicta verò illa apud Præsidem prouinciæ causa videtur, & concilium eius, coronámque populi circumstantis. Atque inde in numeris personarum euariatio illa in fine præfationis, cùm modò vt multos, modò vt vnum adfatur. Multos vt ὑμᾶς, ἐλπίσωσιν, ἐρᾶτε, &c. vnum vt ὡς τι ἔρχε, & ἐλπίσας, & σωσὼν. Iudicialem verò dictionem fuisse etiam illud arguit, ἢν ἴσως σοι σχολήν, ἐκχέας τὸ ὕδωρ, &c. Respicit nempe ad clepsydram. Signanter verò, non dixit ἐκχέας, sed ἐκχέας.

Μυίας ἐγκώμιον.

P. 860. l. d. v. ῶν.] Ἐκ ἀκριβοῦς ἱστορίας, &c. Non satis ex fide historiæ.

P. 861. l. a. v. κάν.] γυνὴ δὲ ἐρίζειν ἄρχει, & οὔτε πίπτει, οὔτε κάμνει. Pugnat secum ipse fine encomij. Nam cis pauca dicturus est, eam πᾶσι τοῖς κοιμωμένοις τὸν ὕπνον φθονεῖν, &c. nempe quia turbet eis somnum morsu & cantu. Sed dici potest, generatim accepto muscæ nomine, & muscas & culices contineri, & somni turbationem referri ad culices, noctis quietem ad muscas alias.

l. b. v. ἀλεκτ.] κἂν ὁ μεγαλοφυέστατος τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, &c. ἐκτενέστερον. Fuisset enim ἀλλὰ τὸν μεγαλοφυέστατον τῶν ποιητῶν Ὅμηρον τὸν Ἕκτορα, &c. Οἰκεῖωμα filii properantis.

Πρὸς ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ὠνούμενον.

P. 864. l. d. v. γοντας.] ἐδεῖ δέ γε τοιαύτας ἐκείνας, &c. τὰς αὐτάς. Sic paulò ante ἐκ τούτων μὲν μᾶλλον ἐμοὶ ἐκείνας.

Ibid.] σοὶ δὲ μεμῶσθαι, &c. σοὶ δὲ καὶ μεμῶσθαι.

P. 865. l. a. v. τα.] ἐν τῇ δίκῃ ξυνηγόρους, &c. ἐν τῇ δίκῃ ξ.

P. 866. l. c. v. γατα.] Ἐκ ἐβρύετό τις ἐκεῖ πολύς, &c. Καὶ τις ἐβρύετό τις. ἐκεῖ τ.

P. 873. l. d. v. Ἀξιῶ τὸν σε ἀφιέμενον, &c.] Longè hîc à sententia Luciani Latinus interpres. Locus enim hic totus sic Latinus fieri debuit, *Auctor enim tibi sum, vt omissis quæ nihil ad te adtinet*, nempe librorum emptione, *æternum illum morbum tuum cures, & ministros illos*, nempe libidinis tuæ, *dimittas qui liberi sunt, cùm vernæ tibi non desint, quibus si fugerint, non sit tutum, eliminare omnia quæ post epulas & vinum agitis vos, etsi à te nihil acceperint*, &c. Quare non tutum vernis potiùs quàm liberis, aperta res.

v. ρίτας.] οὐκοῦν δ' ὑμᾶς μὴ διαλανθάνειν σε τῶν νίκαις, &c. vt cis pauca, & φύλαττε ὡς οἷόν.

v. πν.] ἐν δὲ δήγματα ὑπνώδη, &c. ἐν δὲ δήγματα. Morsiunculas nempe amatorias.

P. 874. l. a. v. ῶσι.] ῶσι δὲ καὶ λόγοις διεφθαρμένοις, &c. ῶσι δὲ καὶ λοιποῖς, &c.

l. d. v. αἷς ης.] τίνα λόγον ψυχῆς ἔχων, ἄνδρα τῶν βιβλίων, ἐπαίειν χρὴν αὐτὰ αἰσθάνεσθαι; Ridiculissimè Latinus interpres, *quali animo, qualibus manibus libros versei*, &c. Non intellecta locutione Attica, λόγον ψυχῆς ἔχειν, vt λόγον θυμοῦ ἔχειν, *aversari, auoir à contrecœur*. Hoc dicit Lucianus, *quem tu mollium tuorum aversatus, libros adtingis, aut quibus eos manibus evolvis?* Perinde vt si diceret, molles tui tibi tam ἀφροδίσιοι, tam ἀφροδίσιοι, manus tuæ tam rebus obscœnis occupatæ, vt libris vacare nullo modo possis. Hæc intelligi non magni refert, sed neque vbi maximè βιωφελὲς Lucianus, interpretes Latini magnoperè aliquid intellexêre.

v. μάκαι.] ἄρις δὲ ἐς βιβλία, &c. ἄρις δὲ τὰ β.

Περὶ τοῦ μὴ ῥαδίως πιστεύειν τῇ διαβολῇ.

P. 886. ἧς φασιν οἱ ποιηταὶ πολιτικῆς φιλοσοφίας.] &c. ἧς φασιν οἱ ποιηταὶ εἶχε πολιτικῆς φ.

Τυδολογιστὴς, ἢ πρὸς τὸν ἀπαίδευτον.

P. 887.] Scriptus in Polyeuctum Sophistam. I. Suidas in ἰδιώτης, & in πολύδευκης.

P. 888. l. b. v. πς.] οὐχ οὕτως ἀσφαλὲς, &c. οὕτως ἀσφαλὲς, deleta negatione.

P. 893. l. b. v. δήμου.] μὴ δῶς ὃν τρόπον, &c. Δῶς ὃν τρόπον extrita negatione.

P. 895. l. a. v. ὑπό.] τῆς βοηθοῦς αὐ καπίτης ὁ πολυπαῖος, &c. Ἡ βοηθὸς αὐ καπίτη ὁ τ. Illud autem ἧς μόνος σὺ ὀδυνᾷ σοι, &c. accipe cum ironia. *Vnus tibi solus*, qui contra tibi vnguis in vlcere, cuius tu domui.

Περὶ τοῦ οἴκου.

P. 900.] περὶ τοῦ οἴκου, περιπλανᾶ.

P. 904. l. c. v. τῆς.] ἢ ἀριστομένης τὸ ἀδὺ τῆς ἀριστο-μένους, &c. ἀριστομένους.

P. 905. l. c. v. γρς.] ὡς φησι, ἢ μετεξὺ &c. ὃς φησι ἢ μ.

P. 908. l. d. v. μᾶλ.] ἢ τοὺς πίνακας ἐθαυμάζετο &c. θαυμάζετο.

P. 909. l. a. v. κεί.] χρυσοῦν ἢ τοῦτο &c. ἢ τοῦτο.

Μακρόβιοι.

P. 911. l. b. v. περιφέρων ὕδωρ &c. περιφέρει τι ὕδωρ.

P. 913. l. a. v. καὶ] τοὺς βασιλικοὺς, γραπτοὺς ἄν-δρας, &c. τ. βασιλικοὺς ἢ γρ. ἀνδρ.

Ibid. ὧν ἴστε ἢ διονυσίου, μεγάλου φιλοσόφου &c. ὧν ἴστε τὸ διονυσίου μεγάλου ἢ θεοσεβοῦς.

P. 914. l. a. v. πο.] πῶς ἢ ὁ Δρυσῶν, &c. Ὀδρυσῶν.

Παιγνίδιον ἐγκώμιον.

P. 919. l. a. v. καὶ.] ἡνίκα γὰρ ἄλλος μᾶλλον ἦσα, &c. ἢ ἡνίκα γὰρ ἄλλος; ἀλλὰ μᾶλλον ἦσα.

Περὶ τῶν διψάδων.

P. 923. περιπλανᾶ, περὶ τῶν διψάδων.

Διάλεξις πρὸς Ἡσίοδον.

P. 928. l. d. v. πῶς.] φησὶ ὁ μόνος ἔωτα σὺ, &c. φησὶ ὁ μόνος τ. σ.

Πλοῖον ἢ εὐχαί.

P. 939. l. d. v. ὁ.] Ἀδύ. πῶς λέγεις ὦ λυκῖνε; ὅτι ὦ ἀφίει &c. Ἀδύ. πῶς λέγεις ὦ λυκῖνε; λυ. ὅτι ὦ ἀφ.

P. 943. l. d. v. σαφ.] ἢ σὺ πρὸς τὸ φαινόμενον τῷ γεάμμα, &c. Non ſine menda.

P. 944. l. d. v. ἀπωτ.] οἱ βάρβαροι περιπωίτους ἡμᾶς, χϛ ϛ, &c. οἱ βάρβαροι περιπωίτους, ἡμᾶς χϛ τ.

Περὶ τῆς παρεγχίνου τελευτῆς.

P. 993. Athenagoras Apologia pro Chriſtianis. A. Gellius c. xi. lib. xii. Ammian. Marcellinus lib. xxix.

l. d. v. ἀφικ.] ἀπὸ τῶν γυμνασίων αὐτῶν, &c. ἀπὸ τῶν γυμνασίων αὐτοῦ. αὐτοῦ pro ἑαυτοῦ: Sic inferiùs, p. D. cc. xli. ἀπήγετο ὑφ' ἑλκόμενος τῆς σφηνοπώγωνος.

P. 995. l. b. v. ὁμα.] ὁ τοῦ Γελωνιάνου παιδὸς. Ἐπὶ &c. ὁ τοῦ Γελωνιάνου παιδὸς, ἐπὶ.

l. d. v. ὅτι.] Θαυμασίως ὑφίαται τῶν χριστιανῶν ἐξέμα-κε, &c. Athenagoras Apologia.

Δραπέται.

P. 1008. Non videtur eſſe Luciani.

P. 1016. l. d. v. παιᾷ.] λυ. πῶς τὸ ὑμέτερος; ὑμε-τέραις γὰ, &c. λυ. πῶς τὸ ὑμέτερος; φι. Δεσπότης γὰ.

τὰ πρὸς Κρόνον.

P. 1021. l. a. v. αὐτοῦ.] ὑδὶ ἐγγράφων διαπάσαλος μοι συγκεχώρηται, πίνει ϛ &c. ὑ. α. δ. μ. συγκεχώρηται ὑδὶ, πίνει δι.

Ἐπιστολαὶ Κρονικαί.

P. 1021. l. d. v. φαλ.] Ὑπερίους ἢ κόμης, &c. Ὑπερίους τ. κ.

Κρόνος τοῖς πλουσίοις.

P. 1035. l. d. v. συν.] αὐτὸ ἀβασανίστῳ, &c. αὐτοῖ ἀβασανίστοιτης.

Συμπόσιον ἢ Λαπίθαι.

P. 1040. l. b. v. πω.] ἀκριβῶς μιμούμενον, &c. ἀποσόλικον Lucianici ſtili properantis.

Ibid. πολὺ πλέον ὅπ συμφωνῶ τι σοὶ, ἢ ἐμὲ ἀκοῦσαι &c. πολὺ πλέον ὅπ συμφῶ τὰ ϛ σοὶ ἢ τ. α. Terentius Hecyra. *Quaſi non tu multò malè narrare hoc mihi, Quàm ego quæ percontor ſcire, &c.*

P. 1044. l. c. v. πα.] ἀλλὰ μὴ καπόβυ αὐτίκα, &c. ἀλλὰ μᾶλ. κ. α.

Δημοσθένης ἐγκώμιον.

P. DCCC. LIIX. Eſſe non videtur Luciani, ſed alicuius Lucianum κακοζηλωτοῦς.

P. DCCC. LXXIX. οἱ ϛ Ἀθηναῖοι ῥήτορες παιδιᾷ, πα-ρεκάλεσε, &c. οἱ δ. Α. ῥ. παιδιᾷ, παρεκάλεσε.

Φιλόπατρις ἢ Διδασκόμενος.

P. DCCCC. XXV. Non eſt huiuſce Luciani, ſed antiquioris alicuius. Multa id arguunt, Primùm ineptiæ ſtili, cùm aliæ omnibus paginis, tum illæ p. DCCCC. XXIX. φὺ φύ, &c. Deinde ratio temporis. Nam Syrus noſter Lucianus pervixit ad tempus belli Marcomanici anno Chriſti CLXXI. vt patet in Pſeudomante: at hic nebulo ſe baptiſatum ſignificat à D. Paulo p. DCCCCXXX. D. Paullus verò martyrij palmam accepit imperantis Neronis anno XIII. Falliturq. Baronius Neronis anno XII. verba illa huiuſce Dialogi, Γαλιλαῖος ἀναφαλαντίας, ὀλίγρινος, ἐς πέμπτον ἑξηκοστὸν περιβαπτισθεὶς ἢ ὕδατος ἡμᾶς ἀνιχνεύσων, adſcribens huic Luciano. Nam quî potuit Lucianus hic à Neronis anno XII. & Chriſti. XXIX. ad annum Seruatoris CLXXI. peruiuere, ſiue annis CIII? Atqui etiam poſt bellum Marcomanicum, quin Lucianus hîc aliqua commentatus ſit negari non poteſt. Saperdæ autem prorſus illi ſunt, qui propter ea quæ in extremo dialogo iſto, de Babyloniis, Ægyptiis, Perſis, Scythis verba fiunt, huiuſce diſtortiſſimi fœtus parentem, ad tempora imperatoris Traiani referunt, cùm ea magis in Neronis aut etiam Claudij pertinere poſſe, quiuis facilè lolio non victitans, peruiderit. Planè quidem quiqui

eam belli pueri pater est, Neronis principatu eum suscepit.

Νέρων, ἢ περὶ τῆς ὀρυχῆς τοῦ Ἰσθμοῦ.

P. DCCCC. LXV. Neque hic Luciani dialogus est, quemadmodum facilè omnibus vestigiis colligi potest, ac præsertim fine dialogi. Scriptus nempe hic dialogus superstite Nerone, ac Luciano necdum nato, vt patet antedictis ad Philopatrin.

P. eadem. ὁ ὀρυχὴ Ἰσθμῷ ἐστι Μυσώνιος. Quî potest Musonius hæc ista de Isthmi perfossione differere à Nerone interfectus iam olim, vt apud Suidam est, atque alios? Hic autem Musonius sic agit, quasi qui Neroni supervixerit, vt cùm de Vindice narrat p. DCCCC. XXVII. Mitto iam stili indolem minimè Lucianicam, aliáque id genus argumenta.

P. DCCCC. LXVI. ἐπὶ πᾶσι τούτοις, τὸ δ' ἐλάχιστον ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἔδοξε μιμήσασθαι πάντας ἅπαντα τὸν Ἕλληνα, μεμιγμένους ἀλλήλοις τοῖς ἔξωθεν. Perobscurè dictum, ac neutiquam Lucianicè. Accessit non notatus interductus post πάντας. Nam esse debuit ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὸ δ' ἐλάχιστον ἐτόλμησε πάντας, ἅπαντα τὸν Ἕλληνα μεμιγμένους ἀλλήλοις τοῖς ἔξωθεν. *Præter hæc*, cogitauit, *etiam, quòd si omnes* Græcos *compendio isto sic inter se permisceri esset, videretur extraneis Græciam splendido quasi epulo accepisse.* Nunc pretium aduertere quemadmodum Iacobus Micyllus interpres qui de non pessimis est, rem gesserit. *Supra omnia autem hæc*, inquit, *etiam illud putabat: Græciã per hoc, quòd breui adeo omnes inter se misceri possent, contra exteros splendidè adeò stabilitum iri.* Prò Apollo & Musæ Pseudolucianicæ. Ita? ἐδόκει est *stabilitum iri*? Haud vidi magis. Miserum Lucianum qui sub tam lentis maxillis, & hunc Pseudolucianum qui sic sub Luciani pelle vapulat. ἐπειδὴ autem ἐκεῖνα hic ἐθαυμάζοντο dixit ad Olympiorum celebritatem cogitatione se referens.

P. ead. ἀκούσας τὸν φήμιον. Notari debuit asterisco hic locus, & proclamari, *Hîc fossa est ingens.*

P. ead. ἐρίξαντες δ' αὐτοῦ χρυσοῦν δίκημαν, ἐπὶ τῷ ἐκείνα ἐπιτρέψαντες. Relege ἐρίξαντες δ' αὐτοῦ χρυσοῦν δίκημαν τῷ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιτρέψαντες. Intelligi vult procos. Achaiæ. Non dixit ἐπιτρέψαντες, sed ἐπιτρέψαντος. Quia principis aduentu, finitum Procos. imperium. De ritu autem hoc isto principum in operibus nouis, ad C. Suetonij Vespasianum narraui c. IIX. Ridere autem qui volet, vîdere illi tempus genium interpretis. *Cùm autem aurum ipsi ligonem porrexissent, Græciámque tanquam in tutelam commendassent*, &c. Quid potest capitalius?

P. DCCCCLXVII. ὡς τῷ ὄντι ἐκείνης τῶν ἀγώνων. Melius ὁ τῷ ὄντι ἐκείνη τῶν ἀγώνων.

P. DCCCC. LXIIX. ἐπιλαμπούσης τότε, ἐπὶ μὲν ἅρματι. Melius, ἐπ. τῶν, ἐπὶ μὲν ἅ. τότε nempe τὸ βουλόμενον. Alia erant & quidem ἁμαρτιολογήματα, quæ in Luciano & Pseudolucianis notarentur; sed operæ non est. Hæc autem qualiacunque illa, ex paginis librimei fimbriatis olim stilo ætatis meæ verno, nunc περὶ τῶν ἰδιωτείων exscripsi.

Τέλος. Θεῷ πλείστη χάρις.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

In Somnium.

P.1.l.A.v. In lud. *In ludum*] Omnem ſcholam (vt Aſcanius ait) Romani ludum dixerunt. Cicero 2.de orat. *ludum* pro Rhetorum ſchola dixit.

v. humani. *Humanitas*] Quoniam eruditio & bonarum artium diſciplinæ homini ſoli ſunt propriæ, factum eſt vt *muſica* pro eruditione acciperetur. Gell.lib.13.c.15.

l.b.v. *Fortuna*] Fortuna pro diuitiis, Horat. Epiſt.5.lib.1.

v. autem. *Noſtras autem res*] *Res* pro ſubſtantia. Terent.in Phorm.

p.2.l.b. aſpicies. *Statuarius*] Sunt qui ſtatuariam in quinque diuidant ſpecies, in *Comicen, Colapticen, Glyphicen, Encolapticen, Encauſticen.*

l.d.v. artem. *Dimidium facti*] ex Heſiod. idem in Hermot.

p.3.l.c.v. dux. *Duæ mulieres*] Simile figmento Prodici ſophiſtæ quo induxit voluptatem & virtutem Herculi adhuc puero apparuiſſe.

p.b.l.a. vnius. *Demoſthenem*] Aphthonius in Chria.

Socrates] Fuit Sophroniſci lapidarij filius qui etiam lapides ſculpſiſſe dicitur. Aſſerunt quidam gratias veſtitas quæ ſunt in arce, illius opus eſſe.

l.d.v. autem.] *Nioben.* Ouid.6 Met.

v. ſomnia. *Somnia enim mirificâ*] Eorum quæ in ſomno videmus Macrobius ait eſſe quinque genera: ſomnium, inſomnium, visionem, oraculum, viſum.

p.7.l.a.v. alatis. *Pegaſo ſimilibus*] Homer. Iliad.9. Ouid.5. Metam.

v. quam. *Triptolemus*] legend. Virg. In Culic.

l.c.v. aur. *Trinoctiale*] Nota eſt fabula trinoctij concubitus Iouis & Alcmenæ.

l.d.v.o. *Xenophon*] videtur hoc ſomnium intelligere quod eſt lib. 3. Anabaſ. quo vidit Xenophon per quietem domum ſuam paternam fulmine collucere.

Ad dial. Prometheus es in verbis.

p.8.l.c.v. quaſi. Reſpondet Lucianus quibuſdam qui ob varietatem dialogorum eum Prometheum vocauerant. Fuit autem Prometheus Iapeti filius. Heſiod. lib. 1. oper.

Et mea opera lutea] Quidquid vile μεχάμανον dicunt Græci.

l.d.v. ironiam. *Atticam ſubſannationem*] Simue naſum Atticum. Plin.lib.ii.c.32.

p.11.l.a.v. vulgatiſſimum. *Hippocentauri*] Ex homine & equo ſunt conflati, & propterea ἀνθρίπους ab Iſocrate appellantur.

l.d.v. δίγα. *Διὰ δίγα πατῶν*] vide Eraſmi Chiliad.

p.12.l.b.v. cœperis. *Mutare conſilium*] Poſt rem conſulere, vnde Pindarus illum appellat ὀψίμηστον. leg. Heſiod. in Theog.

Ad Nigrinum.

P.15.l.a.v. illud. *Feſtinantem hortari*] Sumpta Metaphora ex Homeri Iliad.ϑ. & Odyſſ.ω.

l.d.v. Comicum. *Aculeum quendam*] De Pericle ex Eupoli.

v. hiſtriones. *A diction Hiſter*] quod Tuſco verbo *Ludionem* ſignificat.

p.17.l.b.v. mimum. *Athenæ*] De quibus Herodot. Strab. Plin. hodie dicuntur Sethinæ.

p.19.l.b.v. cur. Cur autem infœlix] Verba Tireſiæ ad Vlyſſem, Odyſſ.11.

l.c.v. modum. *Iuppiter Hectorem*] apud Homer. Iliad. ξ.

p.24.l.b.v. præter. *Præter caſum*] Eraſm. prouerb. *ne præter caſum.*

v. dicebat. *Momi illius*] De quo Ariſtotel. lib.3. de partib. animal.

p.26.l.c. v. quotquot. *Rhea corripiuntur*] Sacerdotes matris Deûm audito Phrygio tibicine ſtatim in furorem aguntur.

Ad Iudicium vocalium.

p.28.l.d.v. Cadmus. *Cadmus inſularis*] Phœnix qui in Græciam literas attulit α. β. γ. δ. ε. ζ. η. ϑ. ι. κ. λ. μ. ν. ο. π. ρ. σ. τ. υ. his Palamedes addidit ξ. φ. ϑ. χ. & Simonides Syracuſanus medicus ζ. ψ. ω.

p.30.l.c.v. ſ. *Ipſum ſixum*] Legend. Corinthus de Attica dialecto.

v. auditis. *Capiti capillos euellere*] Geſtus indolentium Homer. Odyſſ. ε.

p.31.l.a.v. induxerit. *Tyrannos*] Antiquis reges tyranni ſunt nuncupati. Virg. 4. & 6. Æn.

Ad Timonem.

p.33.l.d.v. factum. *Salmoneus tibi ſit*] Æoli filius, de quo Virg. 6. Æn.

l.6.v. tu. *Sub Mandragora ſtertis.*] Mandragoræ ſomnifica vis ineſt. Plin. lib.25. Dioſcorid. indicat radicem decoctam ſumi aduerſus inſomnia. Demoſthen. Philipp. 4. & Iulia. in epiſt.

p. 34. d. v. nam. *Epimenidem quoque*] Hiſtoria de Epimenide Cretenſi Theologo extat in noctibus Gellian. apud Laert.

p. 37. l. d. v. quàm. *In præſepi canis*] Prouerb. de quo extat Epigramma in Anthолog.

p. 39. l. a. v. alteri. *Ceu Phineo cibos*] De Phineo Virgil. 3. Æn.

l. a. v. linet. *Foraminoſo cophino*] Alluſum ad Danaides de quibus Ouid. 4. Metam.

l. d. v. ſomnium. *Per ſomnium diuites*] Vt piſcator apud Theocrit. Eclog. 9.

p. 40. l. b. v. agentes. *Thynnum elapſum*] Prouerbium: de hoc piſce Plin. lib. 9. c. 15. Athen. lib. 7.

l. 42. b. c. digitos. *Paupertas*] Artium inuentrix. Ariſtoph. in Pluto.

In Alcyonem.

p. 52. b. v. nam. *Muta ſunt quæ in aquis*] Cauſam adfert Ariſtot. quòd his neque pulmo ſit neque arteria neque guttur.

v. qua. *Fabula proditur*] Hanc fabulam narrat Ouid. lib. 11. Metam. de Alcedoniis Varr. lib. 3. de ling. Lat. Plin. lib. 10. c. 32.

p. 55. l. a. v. ribus. *Cum informe*] Apes intelligit quæ naſcuntur neque ex coitu, neque partu, ſed ex ſuauitate herbarum. Ariſtot. lib. 5. c. 21. de Animal.

l. a. v. quin. *Ex mutis ouis*] De ouorum natura mirabili Ariſtot. loco cit. Rhodig. lib. 27. cap. 17.

l. c. v. thippæ. *Xanthippæ ac Myrto*] D. Hieronym. aduerſus Iouinian.

v. vrbem. Ex Phalerico] Portu Athenis, à quo Demetrius Phalerius dictus.

Ad Prometheum affixum.

p. 56. a. v. en. *En tibi Caucaſum*] Huius montis deſcriptionem habes apud Arrian. in vita Alexandri lib. 3.

p. 57. l. a. Impoſuiſti. *Heſiodi*] In Theogonia.

l. 6. b. contenderim. *In Prytaneo*] Locus Athenis ſic dictus quaſi πρῶν τιμώνων.

Iuxta poetæ dictum] Æſchylum intelligit.

p. 63. l. d. v. noſtin'. *Thetin*] Hoc etiam narratur in ſeq. dialogo, ſed copioſiùs à Seruio ad 6. Eclog.

p 64. l. a. fabricatus. *Nam quibus*] Copioſè hoc explicat Hyginus in Aſtronomico poetico.

v. tempus. *Tantum tempus*] Æſchylus dicit in Prometheo, Prometheum aliquot annorum millia Caucaſo affixum fuiſſe.

p. 65. l. b. v. enim. *Ad Thetin*] Ouid. 1. Met. Hoc vaticinium attribuit Prometheo, ſed Lucia. Sic videtur Æſchyli & aliorum ſequi ſententiam.

p. 66. l. b. v. illam. *Illam Inachi*] Sic in dial. Nothi & Zephyri.

v. deuolans. *In Nemeam ſyluam*] Achaiæ inter Cleonas & Phliuntem.

l. d. v. age. *Agedò*] Xenophon. in Sympoſ.

p. 67. l. b. v. vidiſti. *Aram*] Græci Iouem ὑέτιον venerati ſunt, vt teſtatur Strab. & Pauſa. & ὑέτιον, & Arrian. & Phrunurus. Latini pluuium. Tibull.

Arida nec pluuio ſupplicat herba Ioui.

l. d. v. mortalis. *Sidus tuum*] Aquarium notat, quem Ganymedem eſſe perhibent: licèt ἄστρον κυνέας, non ἀστὴρ aquarius.

p. 73. l. c. v. Inde. *Alatus*] De forma Mercurij vide Macrob.

Ac Virgam] De Mercurij Virga Homer. Odyſſ. 5. Virg. 4. Æn. hinc dictus χρυσόῤῥαπις.

p. 75. l. a. v. filiabus. *Filiabus Cadmi*] Nam quatuor fuerunt Semele, Agaue, Ino, & Autonoë.

v. videatur. *Nam Semelen*] docet Euripid. in Bacch.

l. b. v. imperfectum. *Intra ſeptimum menſem*] Patet apud Cic. 1. de Nat. deor.

l. d. v. audi. *Ne currum age*] De ſolis curru, Lucia. In his accuſato, de eius equis. Ouid. 2. Metam.

p. 76. l. d. v. ſiſtas. *Endimionem*] Fabula hinc nata quòd Endymion motum huius primus obſeruaſſe atque aliis oſtendiſſe dicitur. Plin. lib. 2. c. 9.

p. 77. l. v. deſignas. *Iouem quoque*] leg. Eraſm. Chil. 1. Cent. 3. Adag. 1. & Ouid. 6. Met.

v. deorum. *Rheam*] Cybelem, de qua dixit antea.

p. 79. l. c. v. dolore. *Daphne*] Hac de re leg. Ouid. lib. 10. Met. ex quo hic dial.

p. 81. l. a. v. præſertim. *Cum Marte*] Hic Deus inter alias multas Venerem amauit & Cupidinem genuit, de qua fabula Homer. Odyſſ. 21. Ouid. 4. Met.

l. c. v. pulchros. *Pulchros*] Latona Dianam & Apollinem ſuſcepit: de quo puerperio Ouid. 6. Metam. Plin. lib. 34.

v. hic. Hic claudus] Vt in dial. præcedente. Cic. 3. de nat. deor.

v. modum. *Montimagæ*] Horat. lib. 4. Carm. Stat. in Achill. *littora multùm Montimagæ dilecta Deæ.*

v. Scythiam. *Scythiam*] Scythæ, & Tauri ſiue Sarmatæ inhoſpitales fuerunt, & hoſpites omnes Dianæ ſolebant immolare, veſcebantur humanis carnibus & interfectorum caluarias habebant pro pateris.

l. d. v. tabernis. *In Clare*] Iſacius Lycophronis interpres Clarum montem & vrbem non longè à Colophone ponit, vbi fuerit Clarius Apollo.

l. d. v. fugitiua. *Adeo formoſum*] Virg. in Bucol.

Orphei Calliopea, Lino formoſus Apollo.

v. quam. *Niobem*] de qua Euſtat. ad Homer. Iliad. ω.

p. 85. l. c. v. Phrygiam. *Priami filium*] Paris paſtor fuiſſe dicitur. Virg.

amarunt Dij quoque ſyluas
Dardaniúſque Paris.

l. d. v. autem. *Phrygius*] Fabula habetur apud Theocrit. in Syracuſ. Virg. 1. Æn.

p. 90. l. c. v. te. *Filia Ledæ*] Iuppiter Cygnus

Lædam compreſſit Tyndari regis vxorem, quæ ouum peperit, vnde nati ſunt Dioſcuri Pollux & Caſtor & Helena Homer. Il. 14. Ouid. 6. Meta. explicatio huius fabulæ eſt apud Athen. lib. 2. de Helena. vide Plin. l. 35. c. 3.

l. d. v. fuerit. *Theſeum*] De hoc raptu Iſocr. in Encom. Helenæ.

p. 95. l. v. porro. *Nouitiat*] Ganimedem intelligit quem ab aquila raptum in cœlum tranſuectum aiunt. Autor Priapei carminis

raptum ab alite ſacra
Miſcet amatori pocula grata ſuo.

p. 97. l. c. v. potes. *Poteſne mihi dicere*] Hic Dial. deſumptus eſt ex Theocr Idyll. 27. & Virg. 5. Æn.

l. d. v. oporteret. *Mortem obire*] Caſtore occiſo, Polluci optio data eſt, vtrum immortalitatę ſolus vti vellet, an cum fratre vitam communicare. Ille maluit alternis viuere. Virg. 6. Æn.

Si fratrem Pollux alterna morte redemit.

Inde Homerus hos vocauit ἐναιμόφους.

Dialogi Marini.

p. 98. l. c. v. ne. *Doris*] Nymphæ nomen filiæ Oceani, & vxoris Nerei, Heſiod. in Theog. interdum pro ipſo mari accipitur. Virg. 10. Eclog.

Doris amara ſuam non intermiſceat vndam

p. 99. l. a. v. cem. *Polyphemus*] Ex Cyclopibus vnus, Neptuni filius, excæcatus ab Vlyſſe, Homer. Odyſſ. Cic. lib. 5. Tuſc. Virg. Æn. 3.

l. c. v. libebit. *Qua ſit facie*] Negat Seruius ex mari effigiem vllo modo poſſe reddi, ſed Lucia. hic aliter ſentit, & in Alcyon. Theocr. Idyll. 6. hinc illud Maronis

nuper me in littore vidi
Cum placidum ventis ſtaret mare.

p. 100. l. b. v. autem. *Extra tela*] In dialogo Ven. & Cup. in Baccho. in votis.

v. noui. *Itacenſem illum*] Vlyſſem ex Ithaca vrbe & patria, inſulâ in mari Ionio ante Epirum frequentibus ſcopulis aſpera.

p. 101. l. c. v. quid. *Alphee*] Virg. 3. Aen. Strabo lib. 6. Pauſa. lib. 5. Ouid. lib. 5. Luca. lib. 4. Papin. Epital. Stellæ. & Val. Sil. lib. 13. Suid. in Alpheo.

v. in. *Gaula*] λάρου, Larum Gaza vertit Gauiam Plin. lib. 10.

c. 32. *Ardea*] aues quarum tria genera ponuntur ab Ariſtot. vrinatur ſicut & Larus.

l. d. v. ille. *Sicilia*] Italiæ inſula à pleriſque Trinacria & Triquetra, quod Triquetræ figuræ triangularis faciem obtineat, tribus promontoriis in diuerſa procurrentibus, ſuam claudens amplitudinem Lilibeo Aphricam, Pachinno Græciam, atque Peloro Carthaginem ſpectantibus. Plin. lib. 2. c. 8.

p. 102. l. c. v. neque. *Polypem*] De Polybi vario ingenio meminit Plin. lib. 9. c. 29. Plut. in libello περὶ πολυφιλίας. de eius acetabulis Plin. c. 30. lib. 9.

p. 104. l. d. v. faciam. *Fontem cognominem*] Eſt Amymone fons iuxta Lernam ab Amymone Danai filia nomen habens, cuius meminerunt Plin. lib. 4. c. Strab. lib. 8.

p. 105. l. d. v. laudo. *Delphines*] Delphines hominum amatores, refert aliquot exempla Lucia. in vot. Plin. lib. 9. c. 8. Muſica mirificè demulcentur, Plut. in lib. ſeptem ſapient.

p. 110. l. a. v. atque. *Tyro*] Virguncula fuit Theſſala Salmonei filia, & Eunipei amica, ex qua Neptunus Meleum & Peliam ſuſcepit, de qua lib. 2. ver. hiſt. & in Philopat.

v. volebas. *Enipeῖ.*] Theſſaliæ fluuius eſt.

l. b. v. balena. *Balena*] Narratur Hiſtoria Perſei & Andromede de qua Ouid. 4. & 5. Meta.

Mortuorum Dialogi.

p. 114. l. a. v. illum. *Corinthi circa Craneum*] Corinthus vrbs Achaiæ Græcarum vrbium clariſſima fuit quæ ne Romanæ quidem vrbi conceſſit. Craneum, Gymnaſium.

l. b. v. triuio. *Hecates cœnam*] Mos erat diuitibus, vt ſingulis menſibus, Hecate ſacrificando in Triuiis panes atque alia quædam ponerent, quæ poſtea à pauperibus auferebãtur. Suid. & Athen. lib. 7.

l. c. v. aut. *Ouum ex luſtratione*] Catharſium Græcis dicitur, mos purgandi conciones atq; theatra. Ouid. in arte.

Et veniat quæ luſtret annus, feſtúmque locúmque
Præferat & tremulâ ſulphur & una manu.

Iuuenal. *niſi ſe centum luſtrauerit ouis.*

p. 115. l. d. v. habuimus. *Sardanapalus*] Rex fuit Nini Perſicę regionis, de cuius luxu apud Athen. lib. 12. huius Epitaphium apud Cic. Tuſc. 5.

Hæc habeo quæ edi, quæque exſaturata libido
Hauſit, at illa iacent, multa & preclara reliqua.

p. 116. l. c. v. vos. *Trophoni*] De Trophonio Cic. in Tuſcul. & de Nat. Deor. Herod. in Clio, Philoſtr. in vita Apollonij. Pauſa. de Amphilocho Strabo. & Paulan.

p. 117. l. a. v. men. *Lebadia*] Oppidum eſt antiquum in Bœotia Gell. lib. 12. c. 15.

p. 118. d. v. ſenectute. *Iolaus*] de quo Ouid. Meta. 9.

p. 118. l. c. v. quam. *Animatum ſepulchrum*] Hac prouerbiali figura vtitur Sophocles in Antig. huc pertinet etiam illud mimi Laberij apud Gel. *Simile ſepulcrũ nil niſi nomen retinet.*

p. 128. l. a. v. quidpiam. *Sicyone Cirrham verſus*] Sicyone vrbs eſt Achaiæ non procul à Corintho Cyrrha, Phocydis oppidum, ad radicem Parnaſſi montis è regione Sicyonis.

v. obliquo. *Iapyge*] Vento ab occaſu ſolſtitiali ſpirante, qui & Caurus dicitur.

l. b. v. ac. *Chœnices*] χοῖνιξ Attica menſura pro aridis, maximè cibo diurno cuius capacitas eſt ſeſquiſextarius.

p. 129. l. c. v. atque. *Celtiberes*] Ad Iberum Hiſpaniæ fluuium populos.

v. cepi. *Magnos montes*] In Alpibus occurrentem ſibi Tit. Sempronium Conſ. apud Trebiam profligauit Flaminium Conſ. fudit ad Traſimenum lacum cęſis 15000. Romanorum. Liu. 4. Eutro. 3.

Eridanum] Italiæ fluuium è Veſulo monte in mare Adriaticum influentem qui hodie dicitur Padus, omnium fluuiorum maximus. Cætera ſunt in Curt. & Arria.

Necyomantia.

p.158.l.a.v.profecto. *Ex fumo*] Senarius extat prouerbialis κάπνου γε φάλαγγι εἰς τὸ πῦρ πεσόντος. Plat.lib 8.de Rep.

p.159.l.a.v. aliquem. *Ex Zoroaſtri diſcipulis*] In fragmentis Beroſi Chaldæi legitur Zoroaſtrem Perſam fuiſſe Cham Noë filium:huius meminerunt Plat.Plut.& alij.

l.b. v. paciſcens. *Tireſiam*] de Tireſia Homer. Odyſſ.a.Cic.de diuinat.

l. d.v.atque. *Face luſtrauit*] Qui enim id faciebant certum carmen inſurrabant,& tæda, ſcilla, ouis, ſulphure, aliíſque circumpurgabant, quod περιαγιζω & περικαθαιρω Græcis, Latinis *circumferre.*

Charon.

p.172.l.b. v.Milo. *Milo Crotoniata*] Nihil aliud Milonis Crotoniatis vires tam famoſas fecit quam exercitatio aſſidua tauri geſtandi.

l.d.l.v.peregrino. *Cyrus*] Primus fuit qui apud Perſas regnauit, tranſtulítque imperium, capto auo Aſtyage, à Medis ad Perſas, de quo multa Herod.Iuſtin.Xenoph.

v.animo. *Vt Cræſo*] Lydorum rex fuit opulentiſſimus, de quo Herod.lib.1.

p.175.l.b.v.adoleſcẽtem.*Cambyſes*] Cyri filius, Perſarum & Medorum rex de quo Herod. lib.2.

p.179.l.c.v.quid. *Sexa illi coronant*] Moris fuit apud antiquos, vt non tantum cadauera vngerent,ſed etiam cippum, cui corollas & ſerta imponerent.

Serta mercali dederat fragrantia cippo.

l.d.v.volitando. *Mulſum*] Viuo fauillam lauabant. Quidam in lib. 2. Epig.viuo ſibi exhiberi cupit quæ mortuis præſtari ſolent. Omnia quæ ſunt in tractatu de ſacrificiis habes antea ſparſim in Deorũ dialogis, tangit enim variam Deorum originem, caſus, ſacrorum ritus,nomina,regiones,& reliqua de quibus abundè dixerat.

Vitarum auctio.

p.188.l.c.v.vbi. *In Aegypto.*] Pleríque philoſophorum diſcendi & videndi varia cauſa, eò profecti ſunt : Pythagoras, Plato, Euripides, quod ibi & ſtudia florerent, & multi ſapientes viri reperirentur, de quo Laert. & Phil. in vita Apoll.

l.d. v. ergo. *Cræſi te filium*] De quo ex Herodoto,Gellio,atq; Cælio Rhodigino prolixè multa habes alibi.

p. 189. l. a. v. feſtum. *Perfectum trigonium*] Sic vocat trigonium, cui quin ſit perfectus triangulus nihil deeſt,neque enim rectangulo aut obtuſiangulo triangulo abſolutior eſt.

v.eod. *Noſtrúmque inſiur.*] Per quaternarium numerum iurare conſueuerant,Pythagorei. Eſt autem iuſiurandum vt Cic. in 3. de off. ait, affirmatio religioſa.

l.c.v.qualis. *Nullum animal*] Athen.Lyconis teſtimonio Pythagoram animatis victitaſſe probat,Gell.lib.4.c.11.

Piſcator.

p.200.l.a.v.pera. *Pera vt reddat opem*] Alludit ad hunc Homericum verſum Iliad.16.

ὡς φάτο φρίσσων ἀρήϊα, φῶλα καὶ ὕλαις.

p.202.l.c.v.Thamyris. *Euritus*] Artem iaculandi ſagittas ab Apolline accepit à quo deinde Hercules didicit.

p.206.l.b.v.ad. *Arium abeamus pagum*] Arium pagum Areopagum vnico verbo:locus eſt Athenis vbi Oreſtes cauſam dixit,& vbi quæ ad Rempubl. ſpectabant ſeueriſſimè adminiſtrabantur. Sic dictus (teſte Pauſa.in Attic.) quod eò primò vocatus ſit Mars (quem græci Arem vocant) in ius, propterea quòd Alirrhothoum interfecerat.

p.207.l.b.v. mihi. *Parriſiades*] παῤῥησιάσασθαι dicitur,qui liberè loquitur, vnde Democares ob nimiam & procacem linguam parrheſiaſtes dictus eſt.leg.Senec.lib.3.de Ira.

p.210.l. ab debat. *Ariſtophanes & Eupolis*] De his Priſcæ Comediæ ſcriptoribus Horat. Sat. 4. Eupolis floruit 88. Olympiad. principe Apollodoro, vt Euſeb.obſeruauit, huius meminit Cic. in Brut.Baptas eiuſdem fabula à noſtro Luciano celebratur.

p.218 l.c.v.de. *Ex Pelaſgico*] Pelaſgicum locus fuit Athenis iuxta arcem, de quo antea dictum eſt.

p.233.l.b.v.dum. *Quot ſcelera*] Eorum animis qui magnis ſe facinoribus, dum vitam agerent obſtrinxerunt,maculas inuſtas eſſe docet,platonẽ ridens qui ſic in Gorgia loquitur. Ἀλλὰ παράκεισαι τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Ὀλυμπιόδωρος, ἢ ἄλλῳ ὁντινοῦν βασιλέως ἢ δυνάστου τοξεύσαι ἰδὲ ὑγιὲς ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ δεδιὸς καὶ ὑπὸ πολλῶν μετέωρος ὑπὸ ἀπορίων ἐξ ἀσθενείας. Hoc attigit lib.2.in Ruffin.Claudia.

Quid demens manifeſta negas? en pectus inuſtæ
Deformant maculæ.

De mercede conductis.

p.235.l.a.v.ecquid. *Ecquid tibi*] Hoc initium ſumptum eſt ex Homer.Odyſſ.lib.9.

τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα τί δ' ὕστατα καλλείψω;
Quid primum,quid mox, & quæ tandem vltima dicã.

p.245.l.d.v.per. *Albo pane*] græcis album panem in deliciis fuiſſe, locis aliquot teſtatur Lucia. Apud Athen. lib. 4. deſcribitur conuiuium Atticum in quo commemorantur panes λευκότατοι χοῖνιξ. græci panes elegantiores λευκὸς appellant,ſordidiores φαυὸς.

p.253.l.c.v. prouerbio. *Leo cordula vinctus*] Dicitur cum quis exiguo commodo detentus, apud aulicos oſtentatur paſſim quòd princeps tantum alat virum.

p.257.l.b.v. quod. *In lapidicinas Dionyſiacas*] Meminit huius carceris inſignis à Dionyſio extructi Cic.act.7. in Ver. Plaut.in Capt. Liui.

p.258.l.d. v. Tereus. *Tereus*] Cum ſequeretur Prognem vxorem & eius ſororem Philomelam, ambæ verſæ ſunt in aues. Ouid. 6. Met. Perſ.Sat.6.

p.259.l.d.memineris. *Deum in culpa non eſſe*] Cõſiderat enim id quod eſt in hominum moribus vt cum ipſa incogitantia præcipites ruant in mala, deinde tamen iis irretiti culpent fortunam & numina. Homer. Odyſ. 1. Æſchyl. in Prometh.

Prolapſu inter ſalut.

p.271.l d. v. ineptam. *Clauum clauo*] Id eſt, malum alio malo. Ariſtot. lib.5. polit. c.penult. Cic.Tuſ. 4.

p.272.l.c.v. fuerit. *Pyrrhi Epiroti*] De quo Iuſtin.lib.18.

De ſectis.

p.285.l.a.v. ſermonem. *Cum Margite*] Inerte & nullius precij ſtolidóque homine, Margitis enim meminit ex Homero Ariſt. atque Clem. Alex.Demoſth.apud Plut. Alexandrum puerum & Margitem nominabat.

p.286.l.d.v.bet. *Fabula*] Huius fabulæ mentionem facit Plato.

287. l. a.v. ſtatuit. *Lynceo perſpicatior*] perſpicaces intelligentes & acutè ſuptilitérq; videntes Lyncei dicuntur, non à Lynce animali, ſed à Lynceo Argonautarum vno qui dicitabat vltra parietem videre, Hieronym. contra Ioa. Origeniſtam. Val.Flacc.lib.1.

qumque cethera Iuppiter vmbra
Perdiderit, ſolus tranſibit ſydera Lynceus.

Plin.lib.4.c.10.Cic.de eo Lucia.Icaromenip.& Dial.Menippi & Tireſiæ.

p.300.l.a. v. habente. *Pancratio*] pancratium quid tradit Lucia. de gymnaſ. Philoſtratus de athletis refert pancratium palæſtram ſimul & pugillatum vocari.

p.301.l.v.facite. *Olympicis*] Olympicum certamen quinto quoque anno fieri ſolebat in honorem Iouis Olympici cuius autorem Herculem fuiſſe putant.

p.307.l.c.v.quædam. *Fuiſſe Phidiam*] Plut in commentatio de defectis oraculis videtur ad Alcæum referre. ἐκ τοῦ Ἀλκαίου, inquit, ἐξ ἴυγγες τὸν λίθινον γράφοντας.

p.308.l a.v.quam. *Nihil iſta ad Bacchum*] Hæc clauſula in prouerbium abiit. quo ſignificatur illa nihil ad rem attinere, & nimium inæqualem eſſe comparationem, idé in Baccho. vide Eraſm. Chiliad.

p.310.l.1.v.perhibent. *In Delphis*] Delphos tellus à principio vaticinari ſolita fuit, quæ paulo poſt Daphnem conſtituit à qua Themis eandem facultatem adepta eſt, à Themide autem Apollo dono accepit, qua de re Pauſan. in Phocicis.

p.311.l.d.v. etenim. *Vitam breuem*] Virg. 10. Æn.

Breue & irreparabile tempus
Omnibus eſt vitæ.

Horat.Od.4.lib.1.Iuuenal.Sat.9.

p.318.l.b.v.ſoſa. *Hip. & Chimærarum*] Virg 6.Æn.facit.Centauros & Scyllas in infernûm veſtibulo ſtabulare cum ſomnijs. Centauros & Chimæram fuiſſe negat Lucret.lib.4 & 5.

Harmonides.

p.336.l.b.v.quodam. *Timotheum*] Hic nobiliſſimus ſub Alexandro magno floruit, de cuius Muſica, qua Alexandrum ad bellum accendere ſolebat, meminit Dio, in lib.de Regno.

1.c.v.conceutuum. *Concentuum*] Modorum ſeu nomotum ratio circumſcribitur. Phrygio tribuit τὸ ἔνθεον Bacchanalem licentiam, Dorico ſeueritatem, Ionico iucunditatem Apul. lib. 1. Florid. Plut. & Boëth.in Muſic.

p.337.l.a.v.omnibus. *Ad noctuam*] Noctua noctu videt, canit & volat ſola, odioſa cæteris auibus in quas aſtuta vtitur dimicatione, nam auicularum multitudine circumdata reſupina pedibus pugnat, collectáque in arcum roſtro & vnguibus tota tegitur, ei auxiliatur accipiter, fœdere quodá naturæ; vt inquit Plin. Laertius ſcribit, Timonem Phliaſium hoc nomine maximè reprehẽdiſſe Arceſilaum quod is populares plauſus non aliter conſectaretur, atque noctua frequenti auium conuentu claudi conſueuit.

Hæc ait & turbam dextra lauáque frequentem
Ingreditur, volucres vlulas mirantur inepta,
Illa ſtupet ſolidum, ſed tu vaniſſimè, plebis
Captator, quid ob hæc tam non præclara ſuperbis?

ſic Apologum Ang.Politia.in ſua Lamia exponit.

l.b.v.deliteſcens. *Occulta muſicæ*] Huius Adagij ſenſus eſt, quaſois egregias dotes ingenij, ſi non proferas, perinde eſſe quaſi nõ habeas. Suet. in Nero. Gell.c.vlt.lib.13. Ouid.

Tu licet ad Thamyram ſuperes, atque Orphea canto
Non erit ignota gratia magna lyræ.

Scytha ſeu hoſpes.

p.340.l.a. v. non. *Anacharſis*] Vide huius vitam & Epitaphium apud Laertium.

v.qui. *Oſtipedes*] Scythico prouerbio dicebantur, quibus ruſticanæ tantum opes erant, quique duos poſſiderent boues, & currum vnum: inter opes enim ruſticanas præcipuè recenſet Heſiod. bouem aratorem.

l.b.v.homines. *Ablegare*] Morem hunc mittendi ad Zamolxim ſcribit Herod. in 4. Strab. in 7. Suid.in dictione Ζαμόλξις.

p.345 l.a.v.nec. *Inſularis ille*] Thelemachus ſc.ex Inſula Ithaca, Homer.Odyſſ.4.Menelai domum ex auro, argento, electio, & ebore concinnatam, cum ſtupore quodam miratur.

p.346.l.a.v.moris. *Alcibiadem complexi*] Hoc abundè ſcribit Plut. in Alcibiad. Ariſtophan. in ranis. Valer.Max.lib.7.

Quomodo hiſtoria ſcribenda ſit.

p.346.l.c.v.abderitis. *Abderitis*] Conſcribendæ hiſtoriæ ratio, ex Euripidis Andromeda.

p.348.l.a.v. habitabat. *Per Cranium*] Craneum ſchola ſeu gymnaſium, in quo Diogenes degebat ante Corinthum vt ſcribit Laërt. lib. 6. ἐτύγχανε μὲν οὖν διάγων ἐν τῷ Κρανείῳ πρὸ τῶ Κορίνθου γυμνασίῳ.

p.358.l.a.v. *Edeſſa*] Edeſſa Arabiæ ciuitas antea Antiochia dicta vt ſcribit Plin. lib. 5. c. 24.

l.c.v. huiuſm. *Rhodij*] Inter Coloſſos & ſtatuas ingẽtes in primis celebratur Coloſſus Rhodius pedibus centum & quinque altus.

p.366.l.a.v.facere. *Artaxerxem*] Teſtantur Hebræi ſcriptores nomen hoc, Perſarum regibus communẽ fuiſſe, perinde ac Cæſaris Romanorum imperatoribus.

7 l.a.v.aureum. *Equum ex Niſæo*] Niſæa regio eſt Partyenes haud procul Caſpiis montibus, ea equos præſtantiſſimos maximóſque aluit quibus reges ipſi vterentur Strab. lib. 11. Plin. lib.6.c.25. Plutar.in Pyrrho, Niſæi equi meminit.

v. ſcriptor. *Neque Thucydidei*] Æmilius Probus in Themiſtocle & Cic. in Bruto Thucydidem plurima fide dignum putauerunt.

l.d.v.gratia. *Hiſtoricus*] Hiſtoricus omni metu carere debet, dicendi libertatem ac veritatem amare vt ſit vere φιλαλήθης leg. Cicer. 2. de Orat.

Hiſtoriæ veræ, liber primus.

p.373.l.b.v. *Mos Athletarum*] Præfatio in veras narrationes, in qua de corporis & animi cura agit, ac docet quibus modis vtriuſque labores ſint moderandi. De remiſſione ſtudiorum leg. Quintil.lib.1.c.4. Cic. in off. Senec.de vitæ tranquilit.c.15.& vlt.

p.374.l.a.v. *Homericum*) Vlyſſes in patriam rediturus, graui exorta tempeſtate, primùm in Ciconum littus appulſus eſt. Atq; inde rurſus ſoluens ſimili tempeſtate iectus in Aphricam, ad Lotophagorum gentem peruenit: inde in Siciliam delatus eſt, vbi Cyclopi oculum eruit, præuſto ſtipite. Hinc in Æoliam nauigans, ab Æolo ventos coactos, in vtrem obtinuit: poſtea ad Læſtrygonas, tum ad Circen peruenit, poſt hæc in inſulam Syrenum delatus eſt. Inde Scyllam tranſiens & Charybdim, In Siciliam peruenit, tandem in Phæacenſium portum adnatauit.

l.b.v. monſtris. *Phæacum populo*) Alcinoo Corcyræ regi & eius populis Phæacibus Vlyſſes Læſtrygonas, Cyclopas & alia monſtra à ſe conficta narrabat, & iis omnia vera eſſe perſuadebat vnde Iuuenal.

Tam vacui capitis populum Phæacia putauit

p.377.l.b.v.eſſet. *Endymion*) Paſtor fuit admodum formoſus, qui cum in Latmo monte obdormiuiſſet, aliquando à Luna deoſculatus eſt, quæ in eius amorem ita exarſerat, vt fratri bigas ſuas agitandas dederit. Senec.in Hyppolyt.

Aut ſit obſcura Dea clara mundo nocte deſerta
Nitidóſque fratri tradidit currus alite regendos

Ouid. *Latmius Endymion non eſt tibi, Luna, pudore.*

Hiſtoriæ veræ, liber ſecundus.

p.392.l.c.v.habebant. *Momo placuit*] Lucianus hic alludere videtur ad id quod de Momo ſcripſit Ariſtoteles de partib. animal. lib.3. eum naturam incuſaſſe quod bobus cornua in capite nõ in armis potius addiderit videlicet quod vehementius poſſint ferire. Id Luc.in Nigr.

p.393.l.b.v. accendebatur. *Ad proram*] Proditum eſt à veteribus poëtis eſſe quaſdã in Oceano inſulas ad quas poſt mortem deferuntur eorum animæ qui ſanctè religioſéq; vixerint, Homer. Lucia.de luctu.

p.394.l. a. v. ſc. *Creticum Rhadamantum*] Rhadamãtus Lyciæ rex filius Iouis ex Europa Minoïs & Æaci frater vir iuſtiſſimus. vide Virg 6. Æn.

v. prima. *De Aiace Telamonio*] Occubuit ad Troiam vt ſcribunt Sophocles in Aiac. & Dictys Cretenſ. in Hiſtor.

p.396.l.b.v.Lesbius. *Steſichorus*] Poëta propter Helenæ vituperationem oculis captus nõ prius, niſi placato palinodia oblæſo numine, videre potuit Lucia. Macrob.

l. c. vidi. *Semideos*] Semidei non integri dij, neq; homines ſed altero parente diuino, altero humano, aut ſemidei ratione virtutis. Tertull. quatuor Gentilium deorum differentias fuiſſe ſcribit, quorum quidam ſelecti & maiorum gentium dij vocati ſunt, quidam Semidei & Heroes, quidam Medioximi, & quidam Semones.

p.398.l.d.v. Pythagoræ. *Euphorbi*] Troianus fuit adoleſcens Panthi filius fratris Hecubæ, teſte Homero Il. 17. leg. Laert. in Pythag. & Ouid. lib.15.Met.

p.399.l.b.v.rumpere. *Phalaridem*) Hic Agrigentinorum tyrannus, cui Perillus taurum æneum fabricauit quo impoſiti noxij dum torrerentur tauri mugitum reddebant. Sen. lib.2. de Clem.c. 4.& li.2.de Ira.

v. Agrigentinum. *Buſiridem*) Buſiris rex Ægyptiorum Neptuni & Libyæ filius qui Thraſij concilio hoſpites inuiolabat incognitos, & eorum ſanguine pluuiam eliceret cuius penuria Ægyptus nouẽ annis laborauerat. Senec.loco cit.

v. *Diomedem*) Diomedes rex Thraciæ dum equos ſuos humana carne aleret, in Tyrida opido truculentus ab hercule equis ipſis ad deuorandum obiectus eſt Ouid.9. Met.

Et ſcironem) Latronem inſignem qui proximos Megaris ſcopulos inſidens, in viatores prætereuntes nullo non crudelitatis genere ſæuiebat, hunc Theſeus occidit.

v. *Pityocampten*) Schinim inſignem latronem, qui circa Iſthmi initium teſte Pauſan. miro crudelitatis genere ſæuiebat. de eo Plutarch. in Theſ.

Abdicatus.

p.457.l.a.v.opinor. *Atqui medendi ars*) A conditione artis medicæ cuius ſtudium erat olim cum primis honorificum vt Galen. & Eraſm. comprobant.

l.b.v. etiam. *Vtiarte*] Vitruuius in Præfat. lib.6. ſic ſcribit, Alexis poeta Comicus dicebat, Athenienſes ob eam rem eſſe laudandos, quòd cùm omnium Græcorum leges cogant parentes ali à liberis, Athenienſium non omnes, ſed eos tantùm qui liberos artibus erudiiſſent. Ita Plut.in Solon.

Phalaris ſecundus.

p.471.d.v.dicitur. *Citra ſementem*] Quæ citra noſtram operam caſu nobis eueniunt ἀστάρτα ἢ ἀνήροτα contingere dicunt Græci. Id in Paraſ.& in Rhetor. Didaſc. Natum à fabula Inſularum Fortunatarum,de quibus Homer.Odyſſ. 9.Horat.& Lucia.

Alexander ſeu pſeudomantis.

p.474.l.a.v.hunc. *Augiæ bubile*] Allegoria prouerbialis in hominem aut rem maiorem in modum inquinatam, qua etiam vſus eſt in Fugitiuis.

p.475. l. a.v. ſuperior. *Cecropibus Eurybato*] Nobiles facinoroſi. Meminit horum & Æſchines aduerſus Cteſiphontem ὅτι γὰρ Φρασωνίδης, ὅτι Εὐρύβατος, ὅτι ἅλως ἐδίδις πάντα τὰ πάλαι πονηρὰ τοῦτος μάγος ἢ γόης ἐγένετο. vide Eraſm.ad Prouerb. Ne in lampygum incidas.

p.476.l.b.v. *Pharmaca*] Hoc carmen pluribus in locis eſt apud Homerũ præcipuè. Odyſſ. δ. quod vſurpatur in medicos imperitos, qui nõ tarò venenum pro remedio miniſtrant.

v.egregio. *Apollonio*] Huius vitam 8. libris Philoſtrat. deſcribit. hunc Herocles Chriſto æquiparauit:contra quem Euſeb. ſcripſit.

l.d.v. patria. *Pella*] Macedoniæ ciuitas eſt, vbi etiam Alexander Magnus natus dicitur. Solebãt mulieres Pellæ dracones alere,eóſque æſtate frigoris cauſa collo circumdare.

p.477.l.a.v. vnde *Olympiade*] Matre Alexandri,de qua dial.Diog.& Alexand.

v. penderunt. *Hæc duo potiſſimum*] Metus & ſpes diuinationem & auguria repererũt. Qui impenſe cupiunt, ſuis votis vndecunque blandiuntur, & quiduis in omnem optati euentus partem trahunt. Qui vero miſere cupiunt,quauis ex re ſolatium formidinis aucupant.vide Lucia.in Char.& in Demonact.

p.478. l. a. v. abducens. *Cribro Vaticinans*] Stultè de rebus occultis diuinãs, parœmia ſumpta à diuinationis genere quod ſuſpenſo circumactóque cribro peragebatur.

p.492.l.d.v. medium. *Ex ligno ſiculno*] Ex ligno ſiculno fumũ exiſtere acerrimum ac moleſtiſſimum Plut.in Sympoſ. perhibet. Si qua igitur ratio Alexandrum Pſeudomantem impulit vt Epicurei κυείας δάζας ſiculnis cremaret lignis, ea (vt opinor) fuit, non vt eum nullius prętij philoſophum iudicaret.

p.497.l.a.v.expoſita. *In Ægialos*] Ægialeus Phoronei,ſeu, vt alij volũt, Inachi filius fuit,cui Apis, cùm in Ægyptum traijceret, regnum Argiuorum reliquit. Ab eo Ægialea cognominata fuit quæ poſtea à Pelope Peloponeſos dicta eſt.

Lexiphanes.

p.531.l b.v. ipſum. *Gry vel Phuy*] Minimum quiddam ſignificat,aut ſordes vnguium,rem videlicet viliſſimam, aut vocem ſuillam, quam edere ſolent ſi qui grauãtur ſermonem reſpondere. hinc hyperbole prouerbialis apud Græcos, Ne γρῦ quidem loquitur,pro eo quod eſt ne tantillum quidem. Ariſtopha.

p.532.l.a.v.ventris. *Equidem diuinatorem*] Alludit ad Euryclem, cuius Ariſtopha.mentionem facit his verſib.

Μιμησόμενος νῦν Εὐρυκλέους μαντίου ἐξ ἐγγύθεν
Εἰς ἀλλοτρείας γαστέρας ἐνδὺς κωμῳδικὰ πολλαχόθεν.

Eurycles autem ventiloquus fuit Athenis, qui vera ariolari cenſebatur, quòd genium haberet intra viſcera:ab eo arioli ἐγγαστρίμυθοι ἢ Εὐρυκλεῖς vocabantur. Suid. Plut. in libello de deff. oracul.

p.533.l.a.v.omnia. *Ne imiteris.*] Sophiſtæ paſſim à Platone perſtringuntur, vt quodam in loco dicat eos eſſe euidentem diſcipulorum perniciem.

v. autem. *Gratijs*] Heſiod. in Theogo.tres facit. de his hymnus Orphei.

p.534.v.conferamus. *Doſiadæ ara.*] Sunt qui exponunt & intelligunt Epigramma Theocriti, quod Βωμὸς inſcribitur, ac Troili Epitaphium continet admodum obſcurum.

Eunuchus.

p.535.l.b. vt illud. *Nec porcellus*] Carmen eſt Homer.ex Iliad. χ Virg.lib.12.Æn.hoc ita interpretatus eſt.

nec enim leuia aut ludicra petuntur
Præmia, ſed Turni de vita & ſanguine certant.

l.d.v. præterea. *Bagoas*] Barbara lingua ſignificat Eunuchum,quin Ouid.de Amorib.ſeruum puellæ cuſtodem Bagoũm appellat.

Quem penes eſt dominam ſeruandi cura Bagoũm.

De Aſtrologia.

p.540.l.d.v.Tauri.*Nam Apis*] Oſiris rex AEgypti,tandem in deos relatus cum vxore ſua Iſide,colitur ſub imagine bouis.

p.141.l.a.v.oraculum. *Ammonis*] Ammon Iouis Epitheton, hoc eſt,arenarius. Iuppiter enim arietis ſpecie in extremo Libyæ arenoſo colebatur. Ammonis oraculum erat olim, vt Mela ſcribit, fidei inclytæ, vbi reſponſa oratione non dabantur, ſed nutu & ſignis, vt ſcribit Strabo.

p.54.l.d.v. Endymion. *Phaëthon*] Hanc fabulam perſequitur Ouid.lib.1.Meta. Plat. Timæo. Ariſt.lib.4.de Mundo.Lucret.lib.5.

p.543.l.b. neum. *AEneam*] De eo Euſtat. in lib.2.Iliad.Homer.Hymno Veneris.

p.544.l.c.v. *Lycurgus*] Plenilunium magna ſuperſtitione antiquis colebatur, & in eo mulieres partu faciliùs leuari ſcribit Plutarch. Prælium Lacedæmonij ante plenilunium ex Lycur-

gi præcepto non inibant. Eraſm. in Adag. Acceſſi luna.

l.d.v.regerentur. *Arcades*] Arcades in ſummã morum immanitatem efferati ſunt, quòd cæteris omnibus amplectentibus aſtrologiam, cæterásque liberales diſciplinas, quarum cultu manſueſcunt hominum ingenia ſoli contempſerint, ſéque fecerint ipſa Luna antiquiores. Seru. in 2. Geor.

Demonax.

p.546.l.2 v.re. *Bæticum Soſtratum*] Huius fortaſſe meminit in Dial. Mort. & in Alexand. Pſeudom. Soſtrati cuiuſdam Sicyonij, Pauſan. meminit in Eliac lib.2.

p.547. l. a. v. Cæterùm. *Illotis pedibus*] Neutiquam inexercitatus neque rudis, quo prouerbio etiam vſus eſt in Rhetor.præcept.

l. d. v. parebat. *Socraticam Ironiam*] Hinc Socrates dictus εἴρων, vrebatur enim (vt ait Cic. 1.de off.) libenter ea diſſimulatione quam Græci εἰρωνείαν vocant.

p.549.b.c. v. autem. *A Thaurino*] De quo Philoſtrat.lib.1.Sophiſtar.

p 551.l.c. v. vero. *Herodes*] Atticus. huius Herodis Gellius, Spartianus, Pauſan. & alij meminêre & Philoſtrat. in Sophiſt.

Amores.

p.559 l.c.v. perfectum. *Taurinorus*] Sunt qui Herculem bis integrum deuoraſſe bouem ſcribunt, ſemel apud Lindum vibem, & iterum apud Oriopas Thiodamantis bouem: Callimachus Hymno εἰς Δηλον. fabulatur Herculem iam in Deos relatum, nihilominus inexplebilis edacitatis eſſe. ἐγὼ

Πάντα' ἀδηφάγος, ὅτι οἱ βοῦς ἐνδὸς ἔαυτο
Τῷ νοτ' ἀριστεύσαντι συνέπτυτο Θειοδάμαντι.

Tanta erat ingluuie, quanta, cùm ſcinderet arnum,
Occurrit Dryopum ductori Thiodamanti:

exinde manſit apud Lindios ritus vt bos arator Herculi cognomento βουθύτης immoletur cum multa diratum imprecatione. Philoſtrat. Virg. lib.2. Lactant.lib.1.c.21.

p. 563. l. d. v. ſanè. *Parum ſubridens*] Veneris Gnidiæ templum, & lucum & ſtatuam Lucia. hîc egregiè eſt exequutus, vt & Plin.lib.36.

p.574.l.d.v.forraſſis. *Aſpaſia*] Idem Lucia.in Gallo teſtatur Pythagorã Aſpaſiam periclis Athenienſium ſcortum aliquando fuiſſe.

p. 574. l. a. v. plurima. *Fagus Dodonea*] vide prouerbium Dodoneum & Cœlium Rhodiginum. lib. 29. c. 15. Sophoclem in Trachiniis de geminis columnis.

p.579.l.c.v. nomina. *Coliadas.*] Genetyllis Veneris cognomina ſunt apud Ariſtophan. de quibus vide Pauſa. In Attic.

p.581.l.d.v. &. *Furijs Oreſtes*] Delphis obſeſſus furiis, Apollinis conſilio venit Athenas in Minervæ delubrum; cuius conſilio vincens, reuerſus eſt Argos. Has verò ferias placans vocauit Eumenidas apud AEſchylum.

p.586.l.a.v.illos. *Comaſta*] Vox eſt Eidyllioꝝ ſcriptoribus vſitatiſſima, pro his qui cantu puellis blandiuntur & earum amorem captant Theocr. Idyll.3.

Imagines.

p.588.l. c.v. maximè. *Venerem*] Venerem Gnidiam marmoream, Euploiam à Gnidiis nũcupatam, quam Praxiteles fecit, magni æſtimat Lucia. In Amorib. Nec me fugit id Sami contigiſſe, ab Athenæo id eſſe proditum, qui volumine 13. Gnidiæ Veneris ſimulacro effingendo, Phyrnes amicæ corporis venuſtatem quaſi exemplar imitatum eſſe Praxitelem contexuit.

l. c. v. Athenis. *Quæ in horto*] De Venere hortenſi vel potiùs in hortis poſita (Græcis enim ἐν κήποις Ἀφροδίτη) Lucia.in Dial.Meretr.

l.d.v.illam. *Lemniam*] Lemniam omnibus Phidiæ operibus anteponit, cui & nomen ſuum, ad eam ſcripſiſſe Phidiam refert, ab his qui eam dicarunt nomen ſortitam credit in Atticis Pauſan. nonnulli à loco qui eſt in arce Athenienſium Λήμνη nuncupato, vnde & Dionyſ. Λημνιάς.

p.593. l. c. v. fuerint. *Pandionis natam*] Philomelam intelligit, reſpicitque ad fabulam de Procne & Philomela Pandionis filiabus de quibus Ouid.in Met.

v.multiſonam. *Orpheum & Amphion*] De Orpheo dictum antea, de Amphione, Mercurij & Antiopes filio, Horat. in art. poët. extátque illius ſimulacrum apud Plin lib.36.c.5.

p.597.l.a.v.neque. *Aten Homericam*] Ate dea fingitur ab Homero Iliad. 9. quam interpretantur noxam: de qua Eraſm.in prouerb. *ira omnium tardiſſimè ſeneſcit.* Bud.lib.5.de Aſſe.

Toxaris ſiue amicitia.

p.611.l.a.v. *Vos Scythæ*] Qui oram inter Tanaim & Phaſim accolunt, nunc Cercaſſij dicti, eos nonnulli Ziccos eſſe volunt.

p.617.l.c.v. tur. *A Charicles*] Claudia nimirum quadrantaria Ciceronis in Plut.& apud Cic. pro M.Cælio.

p.625.l.b.v.adductus. *Pyramidas ac Memnonem*] Pyramides ſtructuræ ſunt ex ſaxis aut lateribus, ab imo amplæ, in ſummo acutæ, atque in aliam molem euectæ, ad nihil quàm ad effundendum opes inuentæ. Memnonis autem huius cineres in aues tranſmutati feruntur, quæ magnis gregibus & diuerſis locis, ſingulis annis ad ſepulcrum Memnonis conuolare atque ibi primùm querulas voces edere, deinde inter ſe dimicare dicuntur. Ouid.lib.13.Met.Lucia in Philoph.

p.626.l.b.v.per. *Cataſta ſtringebatur*] Hæc inſtrumẽta intellexiſſe arbitror Prudent. in hymn. 1.& 5. περὶ στεφ. Cataſta autem inter alia, machinam ſignificat longæ & magnæ compedis formæ, qua ſerui vincti tenebantur, qualis à Prudẽtio deſcribitur in Vincent.

p.631.l.a.v.facimus *Inciſis digitis.*] Scytharũ amicitiæ vt concilientur, morem tradit, cui conforme eſt iuſiurandũ Catilinę de quo Salluſt.& Flor.

v.ſum-

v. ſummum. *Nam qui multis*] πλυφιλία apud Scythas non aliter infamis fuit, quàm apud alias gentes vnius mulieris cum pluribus viris conſuetudo. Sed diuerſa ſentit Cic. lib. de Amicit. & Plut. περὶ πλυφιλίας.

l.b.v.enim. *Per Ventũ & Acinacem*] Iuſiurandũ Scytharum νὴ τὸν Ἀκινάκην καὶ τὸν Ἄρηα. tametſi Acinaces vocabulum ſit Perſicum enſem ſignificans vt tradit Herod.in Polymnia.Græci tamen etiam pro gladio Scythico vſurpare ſolẽt, quem ſicut Deum quendam gens illa obſeruaret & coleret. Clem. Alex. Σκυθῶν δὲ οἱ Σκυροφάγαι ὡς φησὶν Ἰκάνης ἐν τῷ περὶ μυθίκων, Ἀκινάκην σέβουσι. Ammia, lib.13.Lucia.in Tragœdo.

p.634.l.c.v. vero. *In Tergore bouis*] .i. ſupplex implorat auxilia: natum adagium à conſuetudine ſedendi in tergore bubulo: Scythæ enim diſſecto in minimas partes bouẽ,fœdus iungebant. Morem hunc etiam Homolottis fuiſſe teſtatur Zenodotus.

p.642.l.c.v.qualem. *Geryonem*] Geryon Eritheæ inſulæ in Gaditano mari rex tricorpor fuiſſe fingitur,ob adminiſtrationem regni cum duobus fratribus concordiſſimam, ſunt qui trium Hiſpanicarum inſularum regem faciunt,Balearidum ſc.duarum & Ebuſi.

Lucius ſiue Aſinus.

p.643.l 2.v.quum. *Theſſaliam*] Græciæ regionem cuius montes ſunt 24. nobiliſſimi, flumina quoque inſigniora aliquot, & inter celebres vrbes, Hypata, Patara, vbi Apollo dabat reſponſa hyemalibus menſibus, & Lariſſa à qua Achilles Lariſſæus dictus.

p. 646.l. a. v. Hypparchi. *Magæ*] Non erant olim magi plebeiæ ſortis homines,ſed apud Perſas.Æthiopes,Chaldæos & Indos, ex regia ſtirpe proceres, in ſecretioribus Philoſophiæ & artis Mathematicæ arcanis educati, ſagaciſſimi ſympathiæ rerum naturalium & diuinarum exploratores.

l. b. v. vlciſcitur. [*Hos in belluas*] De hominum & brutorum metamorphoſi in alias formas Ariſt. de Mirabil.aud.Ouid.lib.14.Met. Plin. lib. 8.c.22. Ariſt.lib.9.c.36.lib.8.c.5.Solin. lib.9. Aug. lib.18.de Ciuit.Dei.c.16.Virg.Ecc.8.

l.c.v. cognoſces. *Seruũ enim*] Quibus in domibus,aut paterf. aut materf. nequiter libidinoſéque viuit, in eis ſeruos non eſſe ſeruos, neque communi conditione ſeruituris vti, ſed liberiùs & licentiùs viuere, quotidiana docet experientia,Cic.pro Cœl.

v.vxorem. *Palæſtra*] Iocosè inditum ancillæ nomen vt apud Plaut.in Ciſtel. cuidam Gymnaſium.

p.649.l.b.v. circumſpiciens. *In aſinum*] Vitia quidem non tam corpus, quàm animam, verùm hominem immutant. Sunt etiam vitia animorum veneficia, quibus auari & raptores in harpyas,libidinoſi in Satyros,obſcœni in porcos aſinos ſiue iumenta, tyranni in lupos & alias beſtias transfigurantur. Auguſt.de Ciuit.Dei.lib.18. c.17.& ſeq.

l.d.v.conſpexere. *Veriti ne ſanum*] Non ſolum zelotypia equi laborant, ſed etiam inuidia & æmulatione.Ariſt.lib.2.Rhet.

Iuppiter confutatus.

p.674.l.a.v.Apollinem. *Admetum*] Apollo inter paſtorum numina numeratur, nam & ipſe greges Admeti Theſſali regis pauiſſe dicitur. Virg.

& te memorande canemus
Paſtor ab Amphryſo.

p.675.l.d.v.&. *Adraſtum*] Argiuorum rex,vnus ex ſeptem ducibus qui profecti ſunt Thebas, vt reſtituerent in regnum Polynicem.

p.676.l.b.v.traiecto. *Halæ*] Halys Paphlagoniæ fluuius maximus, ex Tauri montis radicibus profluens per Cappadociam, & à Meridie Syros & Paphlagonas interfluens.Luc.lib.3.Ouid.4.de Pont.

p.678.l.c.v.fatum. *Pro Siſypho*] De Siſypho ob latrocinia à Theſeo interfecto leg. Virg. 6. Æn. Ouid.6.Meta.vide Prouerb. *ſaxum voluere.*

Iuppiter Tragœdus.

p.680.l.a.v. *O Iuppiter*] Exordium ab attentione & rei magnitudine.

p.681.l.a.v.quamobrem. *Polus aut Ariſtodem.*] Sunt hiſtrionum nomina, vt infra.

l.b. v. diſputationem. *De prouidentia*] Res & cardo totius negotij.

p.687.l.b.v.damis. *Riſu Sardonio*] Ridere riſum Sardonium dicuntur,qui riſum rident κακοήθη καὶ ὑγρᾶ ſic in Aſin. Σαρδόνιον γελᾶσαι ἔλεγον. i. *Sardonicè ridentes aiebant.*

p.699.l.a.v.turbatus. *Clypeum ſe abiecturum*] Clypeum abijcere dixit pro eo quod eſt cauſæ diffidere & contentionem relinquere. Deſperat enim quiſquis in bello arma abijcit, & aut fugam ſpectat, aut mortem exſpectat. Græci ſimplici vocabulo ῥιψάσπιδες vocant timidos, id cognominis Demoſthenes in prælio quondã emeruit. Cleonymus apud Ariſtophan.in fuc.ἀσπιδαποβλὴς appellatur. Plat. lib. de leg.12.declarat ῥιψάσπιδες nomen multo probroſiſſimum eſſe.

Somnium ſiue Gallus.

p.705.l.c.v. *Mutus piſc.*] Ariſt.2.de anima adimit omnibus piſcibus vocem, excepto Scaphro & Porco fluuiatili.Veteres autem quemuis piſcẽ vocabant ἄφωνα, quòd vocem edere non poſſet. Vnde Plutarc.in Sympoſiac.& Athen.exiſtimant Pythagoricos à piſcibus abſtinuiſſe ob ἀχεμοθίαν.

v.ne. *Per ſomnium diues*] Simile protulit Cic.in Saluſt. Paſtor quidam apud Theocr. in Eclog 9.

ἔχω δέ τι ἔσω ἐνὶ φρενὶ
Φαίνομαι, πολλὰς μὲν ὄις πολλὰς δὲ χιμαίρας.
Poſſideo quæcumque ſolent ſub nocte videri
In ſomnis, vim magnam ouium multáſque capellas

v.expertectus. *O prodigiorum*] μεγάλης Ζεὺς Sophocl.in Oedip.Epicolon. Ζεῦ ἀλεξίπυρ ἀτὰρ πῶ ὁ πρωτεύς. Heſychius ait μεγάλης δυὸς Deos eſſe

ſignorum ac prodigiorum effectores.

l.d.v.Homeri *Achillu equus*] Iliad.7.in fine.

p.706.l.a.v.nauis. *Argo*] Dicitur fuiſſe prima nauis in qua Iaſon cum 54. Heroibus Theſſalis nauigauit Colchos ad rapiẽdum vellus aureum, dicta ab eiuſdẽ nominis artifice,alij ab ἄργος quod eſt velox. Facta eſt ex arboribus Dodonæ ſyluæ Epyri Ioui ſacræ,quibus olim oracula reddebantur:vnde poëtæ finxerunt hanc nauem fuiſſe vocalem Apoll.lib.4.Argon.

p 707.l.a.v.audiſtin' *Mneſarchida*] Samij Mneſarchi annulorum ſculptoris, de quo Laert.

v.illum. *Qui inſtituit*] De diſciplina Pythagorica Gell.lib.1.c.9.lib.4.c.11.Ouid.lib.15.Met.

v. vel. *Carnes guſtaret*] Senec.Epiſt.19.

v Pythagoras , *Euphorbus*] Nobilis Troianus Ilieo in bello,à Menelao occiſus,cuius animum Pythagoras in ſe immigraſſe affirmabat. Ouid. lib.15.Met.

l.c.v. Samio.*Tanagræum*] A Tanagra Bœotiæ mediterraneæ vrbe de qua Ptolom.lib.3.c.5.Plin. lib.10.c.1.

p.708.l.d.v.Pythagora. *Atqui duas*] Homer. Odyſſ.7.

Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμβρότων εἰσὶν ὀνείρων

Virg.6.Æn.*Sunt geminæ ſomni portæ* &c.

Icaromenippus.

p.736.l.c.v. admodum. *Titanico vultu*] Titanicum terrorem vocant ac terricũ , ac cuiuſmodi feruntur fuiſſe veteres illi Titanes.Id.in Timo.

l.d.v.magnitudine. *Attonitus*] ἐμβρόντητος, ἢ ἐμβροντώμενος à Græcis κωφὸς appellantur , quorum mẽtes aut ictu fulminis , aut incredibili eius pauore obſtupeſcit , vtrumque vocabulum per metaphoram ad alia transfertur. Stupidum atque animi impotentem plerumque ſignificat. Moſcop. ἢ ὁ ἐμβεβροντημένος ἄμεινον ἢ ὁ ἐξω φρενῶν. Demoſt.de Coron. ἐμβεβρόντηται , καὶ τῶν λόγων. Hos Latini attonitos dicunt.Celſ.attonitos quoque rarò videmus,quorum & corpus & mens ſtupet. Fit interdum ictu fulminis , interdum morbo ; κατάληξιν hunc Græci vocant.Ouid.Triſt.1.

Non aliter ſtupui , quàm qui Iouis ignibus ictus
Vuit, & eſt vitæ neſcius ipſe ſuæ.

Xenoph. Anabaſ. 3.& ἔκπλ. 4. vſus eſt his dictionibus.

p.738.l.c.v. poſſet. *Exemplo Pyrrhonis*] Gell.lib. 11.c.5. De Pyrrhoniis loquens ſcribit. *Nihil decernunt,nihil conſtituunt.* De his Cic.in Lucull.

p 739.l.a.v.ancipites. *Ceres panem*] Ceres Opis & Saturni filia Dea frugum fingitur , pleruṁque pro pane, aut cibo accipi ſolet , ſecundum illud Terentij.*ſine Cerere & Bacche friget Venus.* Cur autem ab antiquis Dea iudicata ſit,quæve prima reperierit,ſcribit Plin.lib.7.c.56.

Bis accuſatus.

p 742.l.a.v. *Cæco*] Homerum à cæcitate ſic dictum ſcribunt. Herod.& Plutarch.ὦμον enim cæcum appellant Cumani.

p.743.l.c.v.v.aſpirantes. *Aut ſomnum*] Quales Deus ſit Somnus & ſomnium vid.2. Iliad. & Virg.6. AEn. De ratione ſomniorum vide Lucia. Somnium ſiue Gall. Homer.in Odyſſ.19.

p.745.l.c.v.lata. *Tu vero filius*] Phurnutus Iouem Iuſtitiæ patrem creditum ait , ea ratione, quòd ſit princeps & Imperator vniuerſorum, quódque quæcunque reges facerent , vt iuſta & æqua putarentur. Eadem ratione Anaxarchus Sophiſta in quarto Hiſtoriarũ Arriani antiquos ait Ioui aſſiſtentem iuſtitiam feciſſe,quam interpretationem Arrian.non ſatis probat.

ibid. *Aſſiſtens iuxta Deas*] Harpocration ſcribit Athenienſes vocare Erinnyes σεμνὰς θεὰς quaſi dicas,Deas caſtas & incorruptas. Pauſa.in Corinthiac.ait Semnas ac Sicyonijs,Eumenides dici ab Atticis : in Attica tamen etiam Deas Semnas vocari. Has vocat Heſiod. in Teogo. Erinnyes. Semnis Deis oues prægnantes immolabant & melicratum.

l.d.v. miſer. *Gallum Æſculapio*] Cum dracone etiam gallum attributum legimus propter vigilantiam , de quo ipſi res ſacra fiebat. Quin & Socrates apud Platonem moriturus,ſumpto veneno , cùm puer illi detexiſſet , quòd illi iam frigerent præcordia, gallum debemus ô Crito.

p.757.l.a.v.at. *Scriptorem Syrum*] Intellige Lucianum Rhetorem ex Samota Syriæ ciuitate natum. Syria autem maioris Aſiæ regio eſt , iuxta Iudæam,quæ hodie Syria vocatur, de qua Strab. lib.16.Plin.lib.5.c.12.& 22.Pompo.Mel.lib.1.

Paraſitus.

p.763.l.a.v. ſibi. *Tum alij ſunt vtiles*] Plat. in epiſt.ad Arch.Tarent. ἀνὰ κράτιν δὲ τὸ εὐθυμεῖσθαι, ὅτι ἥκιστα ἡμῖν, ἢν ἄντῳ μέτριοι γίγνῃ, ἀνὰ τῆς γνώσεως ἡμῶν τὸ πλεῖστον μεθέξεται, ἢ δι' ἄλλου τινὸς ἢ γνώσεως, ἢ δι' ἄλλου τινὸς εἰ λοιπὸν φίλοι.

v.ſciens. *Muſica*] Antiquitus nihil eruditum habebatur ſine muſica,vnde apud Comicos, qui litteras ſe didiciſſe negant, aiunt ſe non didiciſſe muſicam.Muſica & Arithmerica primùm inſtituebantur iuuenes. Athenis.Lucia.in Gymnaſ.

p.764 l.c.v.ſcripſeris. *Dioni philoſopho*] Dion Alexandrinus natione , præcipuam in philoſophia laudem eſt conſequutus. Suid. Philoſt. & Syn.de laude caluitij. Lucia.in peregrino.

p.765.l.a.v.ollæ. *Olle vitioſæ*] Vtærea vaſa tinnitu dignoſcuntur. Ita homines ex ſermone, huc alluſit Perſ.Sat.3.

ſonat vitium percuſſa maligne,
Reſpondet viridis non cocta fidelia limo.

Et rurſus in Satyr.5.

pulſu dignoſcere cantus
Qui ſolidum crepet & picta teſtoria lingua.

l.b.v. *Argentarios*] ἀργυροκόπους vulgo menſor & menſarius à Græcis κερματιστὴς nummullarius & trapezita.

v.ad miniculum. *Adulterinos homines*] Quod ſimplex non eſt neque ſincerum,id vulgaro verbo Græci νόθον vocant , hinc ducto vocabulo, quòd aliud præ ſe ferant, aliud tegant, ἢ ἀπὸ τοῦ νόθα τὰ θήλεα, vel quòd Athenienſes ob ſummam in Chios odium , ſi cui maiè vellent , huius nomen nomiſmati

nomiſmati ſolent inſcribere, addita littera, iiſque in terram abiectis dira imprecari. Θεὸς ἀπόλλυτο. Sed propriè nummum ſubæratum ὀβολὸν appellant, & ὀβολίαν corruptelam.

l.d.v.generoſiſſimo. *Qui conuiuas*] Hæc Platonis ſententia extat in dialogo, qui inſcribitur Gorgias, ſiue Rhetor.

p.767.l.b.v.dicere. *Philoctetem*] Eſt apud Philoſtratum in Heroic. & Homer. in Catal.nauium.

v.quando. *Græcos compeſcuit.*] Homer.Il.α.

τὸν δ' ἀχιλεὺς ἐτέτιμεν ἰσπέσιος θείοιο

p.774.l.a.v.iuſſis. *Ariſtippus*] Genere Cyrenaicus maximè voluptarius fuit, canis regius à Diogene nominatus, quòd aſſentaretur Dionyſio, ad hunc Stratonem, vel vt alij Platonem dixiſſe tradunt. Tibi ſoli & chlamydem & veſtem reijculam ferre datum eſt.leg.Diog.Laert.lib.2.Horat. epiſt.lib.1.

l.c.v.autem. *Ariſtoxenus*] Muſicus dictus fuit à patre, muſicæ præcipuo magiſtro, auctore Suid. Stephanus de vrbibus, in dictione Tarentum, ſcribit hunc fuiſſe patria Tarentinum. de hoc Cic.& Gellius.

v. atque *Nelei*] De hoc Athen. lib. 1. *Paraſitus Euripid.*] Hoc abundè Suid.& Gell.lib 15.

l.d.v.extremum. *Anaxarchus*] Legend. Laert.

p.776.l.b.v. ſemel. *Iſocrates*] Et alij, quos poſtea nominat ætate eadem viuebant Athen. leg. Cic.de clar.orat.Quintil.lib.1.Plut in Phocio.

l.d.v. vterque. *Abiecto clypeo*] Demoſthenes clypeo ſuo litteris aureis ſcripſerat ἀγαθῇ τύχῃ attamen cùm ad pugnam ventum eſſet, abiecto clypeo aufugit, quòd cùm illi probro daretur, eluſit hoc veſiculo.

Ἀνὴρ δὲ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται.

Cætera huius dialogi deſumpta ſunt ex Iliad. & Odyſſ.

De Gymnaſiis.

p.786.l.c.v.arido. *Illi ſtantes*] Tria erant apud Græcos certamina, pancratium. palæſtra, & curſus. De pancratio, ludorúmque generibus, quibus Græci antiqui & Romani vſi ſunt, lege Bud. annot. ad l. Athletas De his qui notantur infam. & ad l.qua auctione ad l. Aquiliam. Gell. lib.13.c. 26. Propert.lib.4.

p.791.l.a.v.eſt. *Sydus ferventiſſimũ*] Canis ſydus quæ & canicula, ardentiſſimo a ſtatis tempore exoritur, ſole primam partem leonis exorente qui dies 15.ante Auguſti Calend. eſt Plin lib 2. c.47.lib. 18.c. 28.

l.d.v.iraque. *Ob ſua in Remp.*] ἐπώνυμοι. priſci heroes fuerunt, à quibus Atticæ tribus ſua cognomina acceperũt, his magni honores ab Athenienſibus collati, ſtatuæq; in arce eius vrbis collocatæ. Horum nomina ſi quis deſideret, Pauſaniã in Atticis, & Demoſthen. εἰσάγοντα cõſulat.

p.794.l.a.v.auſcultante. *Si quis meditato*] Apud Areopagitas oratoribus haud licuiſſe affectus mouere, vt quibus iudicũ animi à veritatis luce in falſitatis caliginem ſæpe abducũtur, autor eſt Quintil.lib.2.c.17. Igitur Athenis interdicebat præco dicturis in cõcione, ne vel præfatione vel affectibus vterentur, rem modo exponerent ἄνευ προοιμίων καὶ παθῶν.

p.795.l.d.v.mẽtem. *Muſica*] Inter reliquas Cyclicas diſciplinas primo loco muſicam diſcebãt, quam & Epaminõdas & alij nobiles viri ſumma cum induſtria conſectati ſunt, vt admonet interpres Ariſtoph.in Equit.& Athen.lib.14.

p.796.l.d.v.dixi. *Sophiſta*] Cum tam crebro fiat ſophiſtarũ Philoſophorúmq; mentio, nõ inutile fuerit diſcrimẽ eorum explicare, idq; ex Platone potiſſimũ, qui ſophistã à his ferè coloribus depingit, vt ſit auarus, ambitioſus, vanus, & virtutis expers, in nugis occuparus, ac propterea tum fugiendus, tum contemnendus. Contra philoſophus, ſummũ ac propè vnicũ virtutis & veritatis ſtudiũ habet, cætera omnia vel leuiora ducit, vel cõtẽnit, probitatis & ſapiẽtiæ magiſter & exẽplũ.

p.805 l.a.v.cotúrnices. *Gallos gallinaceos*] Plinius ſcribit Pergamis, omnibus annis ſpectaculũ gallorum gallinaceorum certantium ſolenniter ac publicitus edi ſolitum, ſeu gladiatorum. Id & Athenis factitari cœptum eſt. Æliano referente, à Themiſtocle ſuperatis Perſis.

l.d.v.aram. *Loro ac flagello*] Ad Dianæ Orthiæ aram pueri Lacedæmonij flagellabantur, vt patet apud Pauſa. in Laco. Cic. 2. Tuſcul. Plut. in Lycurg.Tertul.in Apologet.

De luctu.

p.808.l.a.v.ſapientes. *Vocant Idiotas*] ἰδιώτας ἃ ἀπαίδευτον, ἃ ἀνάμακτος, ἃ ἀγράμματος. leg. Cic. 7. Verr.

Ibid. *Homero*] De Homero fabularum patre vide Menippi & Æaci dialogum.

v. eſſe. *Tartarũ*] Tartarus Heſiodo is locus eſt, in quo Saturnus & eius comites cõtinentur: ſæpè tamen pro loco inferorum capitur. Sed eum eſſe aërem ſub vtróq; cardine craſſum, perpetuo frigidũ, Crates ſcribit. De inferis & Campis Elyſijs ſcripſit accuratè Virg.ex Gobria Mago.apud Academicum Xenocratem. Sed an inferi ſint, & de inferorum pœnis Cœl. lib.6 c. 9. Dicitur autem Tartarus à τέρπω vel à ταρπεῖσθαι.

l.c.v.horrentis. *Cocyti*] κωκυτὸς à luctu & eiulatu nominator lacus autem eſt inferorum, qui ex ſententia Homeri Odyſſ. 2. ex Stygе manat, de quo Senec. Hercul. fur.& Virg.6.Æn.

v.grauiſſimum. *Acherontica*] Inferorũ fluuius à nomine Acheron, carminibus poetarum celebris, quaſi ſine gaudio, Virg.2.Georg.& 6.Æneid.

l.d.v.eſt. *Æacus*] Tres ſunt inferorum iudices, de quib. Virg.6.Æn.Ouid.in Ibin. Iouis filij fuere, Æacus ex Ægina Aſopi filia, Minos & Rhadamantus ex Europa, vterque Cretenſis, hic Lyciæ rex, ille Cretæ.

l.d.v.que. *Canis triceps*] Cerberus à poëtis fingitur eſſe canis triceps inferorum cuſtos.

v. eos. *Aſphodelo*] Aſphodeli mentionem & Homerus fecit, ſi tradidiſq; manes eo veſci. Heſiod.lib.1.oper.

v.æóque. *Lethæ*] Lethæli amnis Ptolemæo & aliis fit mentio, dicitur ἀπὸ τῆς λήθης ab obliuione.

p.809 l.d.v. *Lotos*] Lauabant Ethnici olim ſepulturæ danda corpora, Eurip.in Hecuba ἐς πατρῴας λουτρὰς τοῖς πανυστάτοις λόγοις.

p.812.l.c.v. *Græcus exurit*] Homer.in funere Patrocli docet Græcos cadauera combuſiſſe.

ib. *Perſa defodit*] Perſas cera circumlitos mortuos condire ſolitos ſcribit. Cic. quod & Aſinijs attribuitur Strabo etiam, ſola, inquit, ſepeliunt corpora Perſæ cera oblinentes.

ibid. *Indus adipe ſuillo*] Inungebant cadauera, pollinctores & libitinarij, quæ in pyra mox crematurent. Virg.

Rhetorum præceptor.

p. 816. l. a. *Cebes ille*] Cebes Thebanus Philoſophus fuit, diſcipulus Socratis, quem ſcripſiſſe dialogos tres, qui inſcribuntur Πίναξ, ἐρώτων πίναξ Autores ſunt, Laert. lib. 2. & Suid. ſed præter πίνακα nihil extat.

v. ac. *Amalthea cornu*] Rhea Iouem enixa, metu patris infantem in Creta occuluit, nutriẽdum à duabus nymphis, Adraſtea & Iſda Meliſſei filiabus, hæ nutricauerunt illum capræ cuiuſdam lacte, cuius nomẽ fuerat Amalthea, eam capram Iuppiter iam adultus in ſydera retulit, vocatúrque à Græcis αἴξ ἀστερίων, huius alterũ cornu nymphis muticibus dedit videlicet officij præmium, hanc adijciẽs facultatem, vt quidquid optaſſent. id illis ex eo ſuppullularet, hinc adagium ἀμαλθείας κέρας.

l. c. v. quam. *Heſiodus*] Heſiod. i. ἔργ. ait aſperam eſſe ad virturem viam, cacumẽ vero molle, hinc Pythagoræ littera. de qua Virg.

p. 818. l. c. v. Sardanapalum *Cinyram*] Pindar. in Nemæis, & Plat. lib. 2. de leg. meminerunt Cinyræ. Item Suid. in dict. κιναγρεῖσθαι.

v. aut. *Agathonem*] Agathonis poëtæ tragici ſplendidi & liberalis meminit Ariſtophanes in Theſmophoriis, cuius carminũ molliciem multis modis derider. Meminerunt Suid. & Plato.

p. 822. l. c. v. *Paanienſis*] Quid per hanc dictionem ſit intelligendum nemo facilé diuinabit. Eſt tamen qui Platonem intelligit, & fortaſſe rectè, quum παιανιδῶν tribus quædam Atheniẽſis fuerit.

p. 823. l. a. v. num *Sycophantice*] Legend. Plut. de curioſ.

l. c. v. *Loquaciores*] Mulier animal natura loquax. Plaut. in Auluſ. *Nam multum loquaces merito omnes habemur.* Idem in Ciſtell. *Largiloqua exemplo ſumus plus loquimur quã ſat eſt.* Euripid. in Phœniſſ.

Φιλόψογοι δὲ χρῆμα θηλειᾶ γένος
Ζμικρὰς σὺ κἀπορμὰς ἐν λαζυσι τῶν λόγων
Πλείους ὁμοῦ ξύνουσιν ἢ δεῖ καὶ πας.
Γυναιξὶ μισῶ τὰς ἀγαθὰς ἀλλ' οὐκ ἐμοί.

Philopſeudes.

p. 825. l. b. v. mentiri. *In rem*] Diues ille apud Iuuenal. *quid enim ſalui infamia nummi.* Oreſt. in elect. Sophoclis δεινῶν μὲν οὐδὲν ῥῆμα τοῦ κέρδους κακίον.

p. 826. l. c. v. quod. *Herodotus*] Herodotum veriùs mendacium quàm hiſtoriæ parentem nuncupaueris. Mira enim ab eo de Xerxis expeditione & trãſitu, id Lucia. lib. 2. ver. hiſt. inter mẽdaces Cteſiam, Gnidium & Herodotum ponit.

p. 827. l. a. v. *Pana.*] Pan. cum Athenienſes duce Miltiade cum Perſis eſſent dimicaturi in campo Marathonio eo in loco Græcis auxiliũ tulit, atq; repreſſit Perſarum ferociam, meminit Theocr. in Syring.

Aduerſus indoctum.

pag. 866. l. d. v. ac. *Ficulneis*] Prouerbium eſt de quo Eraſm. Adag. Ficulnus.

p. 868. l. d. v. tibi. *Treſſa mulieres*] Thraciæ, quas depingit Ouid. 11. Metam.

p. 870 l. a. v. etiam. *Dionyſium*] Meminit Cic. ad Attic. lib. 9. vnde prouerbium factum eſt. Διονύσιος ὁ Κορίνθιος.

De Apophrade.

p. 887. l. a. v. *Nomen Apophradis*] Apophradis vocabulum in vſu eſſe probat. Heniochus enim Comicus fabulam conſcripſit, cui titulus eſt Ἀποφράς. i. dies inauſpicatus. Olim vocabantur inauſpicati, quibus publica non licebat agere.

Ἀνθρώπους ἀποφρὰς ἢ βλέπων ἀπέδαν.

Nauigium ſeu vota.

p 932. l. a. v. nutrire. *Crobylli*] Crobylus, crinium plexeus in acumen deſinens, de quo Thucydides in primo Plut. in libello de Tacente Pythia Tertull. lib. de Veland. virginib. de cicada Athenienſium Greg. Nazianzenus.

Κεκροπίδαι πάτριον κλόνιν ὑπὲρ ὠτὸς χαίτης
Γρυπώσας.

De Morte peregrini.

p. 994. l. a. v. quidam. *Nónne vero*] Igne mori multi glorioſum putarũt, inter quos etiam fuit Colanus, qui ſe vltro incẽdio obtulit, cùm iam mori decreuiſſet. Nicolaus Damaſcenus & Philoſophus & hiſtoricus ſcribit à ſe viſum Zarmano chegam indum qui ſatis fortunatus Athenis ſe cremauit, quòd abundè vixiſſet in cuius tumulo ita inſcriptum fuit. Ζαρμανοχήγας Ἰνδὸς ἀπὸ Βαργόσης κατὰ τὰ πάτρια Ἰνδῶν, αὐτὸς ἀπὸ ἑαυτοῦ ἀθάνατος κεῖται.

Saturnalia.

p. 1020. Saturno ſacra fiebant, de quibus in primis Macrob. lib. 1. c. 8. & 10. & L. Gerald. de Annis & menſibus, hæc κρόνια dicebantur à Græcis, & primò vno die tantùm. i. 14. Cal. Ianuarias celebrari ſolita, ſed poſt in triduum propagata primùm ex adiectis à Cæſare huic menſi diebus, deinde ex edicto Auguſti, quo trium dierum ferias Saturnalibus addixit, à 16. igitur cæptà in 23. deſinebant quo ſolo fieri antè conſueuerant.

pag. 1021. l. c. v. ſecunda. *Teſſera*] Teſſera lateribus conſtabat ſex, quibus inter ludendum vtebantur tribus. Suet. Auguſto.

Epiſtolæ Saturnales.

p. 1029. l. a. v. erat. *Sublata inæqualitate*] Spectauit hanc æquationem Plato, & ante eum Lycurgus inſtituit. Cic. lib. 3. offic.

l. b. v. nam. *Formica Camelus*] Dicitur hoc prouerbium de vehementer inæqualibus.

De Syria Dea.

p. 1057. l. a. v. *Eſt in Syria*] Lucianus hîc de Dea Syria varias recenſet opiniones, ſeu illa Atergatis, ſeu æſtarte, ſeu quæcunq; alia illa fuerit quæ in Hierapoli vrbe colebatur, addit & ſacra & eorum ritus quæ ridenda potiùs quàm referenda erant. Cic. lib. 3. de Natur. Deor.

FINIS.

LVCIANI

RERVM MEMORABILIVM,

seu, VETERIS FABVLÆ ET HISTORIÆ,

INDEX.

Abauchas & Gyndanes amicorum par 641.c.& f
abderitarum morbus 346.c ridicula post morbum 347.a.& f.
abdicare adoptatum, non licere 452.a
non licere bis abdicare 450 b
aboni murus 477.d.& f.
abonitichitarum ciuitas 493.d
abradatæ coniux 591.d. 596.c
abrœa, Luciani matris amica 644.d
abrotanum meretrix 961.a
academicorum venditio 193. d. & f. dogmata ibid. eorundem nihil statuere 738 c
acanthus à tyranno in quem conspirauerat, seruatus 466. d
quid accidens & præteraccidens 195. c. & f.
accusator verus vt se gerat 879.d
acherusius campus 163.a
achillis in Patroclum turpis amor 585.d
achilli conspectus armorũ ad quid valuerit 902.a. idem inter virgines abscõsus 970.d
achillis & aiacis parui pretij monumenta 180.b
de achille fabulis, Homero creditur, quòd non viuo illo scriptæ 366.c
in acie nouaculæ constituti 680.d
acinaces & zamolxis Scytharum dij penates 342.b
acinaci Scytharum sacrificium 699. d. per Acinacem cur iurant Scythæ 630.c
acinacis & sanguinis vsus ad confirmandam amicitiam 642.d
acrisij custodiæ 712.d
actæonis casus cur 81. b. 1097.d
actioni quæ actoris odium præ se fert, fidei nihil esse potest 884.d
admetus ineptus poëta 554.a
ritus adonidi persoluti 1058.a
adonis fluuius 1058.d. de eo quæ narrentur mira ibid.& f.
adoratio Persarum erga reges 941.c
adrastea dea 264.d. 984.c
adrasti aberratio à sue in Crœsi filium 675.d. 676.a
adulatio malorum omnium maximè seruile. 264. d
adulatores magis perditi quàm quibus adulantur 21. b
adyrmachus Machlynix dux 635. b eiusdem mors 639. a
ab ipso non procul abest Æaco 260. b
ædonum fabula 14. a
ægiali 497. a
ad Ægisthum Iouis prædictio 1124. d
ægyptiorum templa ridicula 592. c dij ridiculi 592. d apud Ægyptios primùm notitia deorum, templa, luci 1057. b
ægyptij aquæ sacrificantes 699. d Ægyptiorum sacri scribæ longæui 912. b Ægyptij philosophiæ susceptores 1011. a
ænigmata narras 123. a. 193. c 900. a
æolocentaurus 390. c
in aërem purgatio, dicta combustio 1003. b
aëris ingens altitudo tartarus dicta 543.d
aërocoraces 379. b
aëroculices 379. b
æqualitas res omnium iucundissima 1045.c
æschines tympanistriæ filius 6. a Philippo gratus ibid.
æschinis in Timarchum gratis accusatio 263. d
æschinis ignauia, proditio 776. b
æschines, parasitus Dionysij 774.a
æschines familiaris Socratis 595. c
æschylus tragœdiarum scriptor inter pocula 1082. b
æschyli pugillares à Dionysio comparati 870. a
æsculapij officina 737. d æsculapius medicus 98. a æsculapij profunda barba 692. a æsculapij & herculis de sessione contentio 78 d & f. de æsculapio plura ibid. æsculapius in ouo repertus 480. a & f. bis natus 480. b
æsopus fabularum scriptor 729. h
æsopi fabula, de homine singulas vndas pernumerare conante 315. c
inculpati æthiopes 697.b. 62.c

æthiopem lauare 875. a
æthiopes diei sacrificantes 699 d
æthiopum sapientia 539. 540 astrologiæ traditio ab ijs 539. d cœli apud eos temperies 540. a
æthiopes philosophiæ susceptores 101. a
æthiopum saltationes 505. b
aëtion pictor 590. b
quomodo innotuerit 318. b Proxenidæ gener factus ibid.
afranius centurio 319. d idem ad tumulum Seueriani se iugulat 360. a
agamemnonis cum dijs comparatio 609. b. c
agamemnonis fallax somnium 698. c
agamemnon vinolentus 1079. b
agamemnonis & achillis laus 876. b
agatharchidæ historia Asiatica 917. b
agatho tragœdiæ poëta 818. c
agathobulus philosophus 546. d
agathobulus 998. b
agathocles Stoicus 730. a
agathocles medicus 224. c
agathoclis & diniæ amicitia 617. a & s.
agathocles Peripateticus 552. b
agathoclis Siciliæ tyranni ætas 913. d
agathocles Samius primorum ordinum ductor apud Alexandrum 882. d in periculum graue adductus, quòd Hephæstionis sepulchro illacrymasset 884. a
agenor Sidonius, Europę pater 12. a
bene agere non cunctandum 22. d
ajacis furor pro armis Achillis Vlyssi traditis 154. d ajax Telamonius ad sese reuersus 399. b ajacis Telamonij apud Rhadamanthum causa acta 394. a
ajacis repræsentator contra decorum furens & vesanus 522. a. b
pœnitentia pòst ductus & decumbens 522. d ajax parasitus. 778. b ajax non vsque adeo magnus qualis Homero fingitur 714. d
ajax Locrensis in impiorum locis 396. c
alæ à Menippo vt adaptatæ 726. a 729 c. d
alani & scythæ cultu & lingua eadem vtentes 637. coma tantùm differentes. 637. a
alapas intligere, & similia, viri amantis indicia 975. d
alcæus Milesius formosus 351. c
alcamenis statuæ in pretio 286. a
alcestis ab inferis reuocata 146. b
ab Alcibiade amputatæ statuæ 570. b
alcibiadis reditus 1089. a esse alicui alcibiades 1007. b
alcidamas Cynicus 1042. d
tibicinæ vestem sustollens 1055. a
alcidamas 1081. c
alcmenæ fabula 75. d & s.
de Alcyone fabula 52. b & s.
alcyonum partu serenitas 53. b alcyonis nidus miræ magnitudinis 405. d
matris, ouorum, pullorum mira species ibid. & s.
in vno viro iacere aleam 538. d
alexandri irrisa superbia, mortalis cùm esset, diuinos honores ferentis 132. a & s.
de Hammone parente, de Olympiade quæ credita ibid. alexandri factum laudabile & regium in Darij vxore, matre & filiabus 135. a cum Hercule & Baccho collatio 135. d alexandri & Annibalis de præstantia altercatio 129. a & s. res gestæ ibid. alexandri Magni factum laudabile 601. b alexander Annibali præpositus iudicio apud Rhadamanthum acto 394. c apud Cyrum Persem primum, collocatus 394. c alexandri Magni ad Illum pugna 272. a alexandri commentum quo se Deum haberi voluit, culpatur & ridetur 134. a & s. alexander in Cydno lauari voluit 900. b alexandri & Pyrrhi laus 846. b in alexandri morbo quid factitatum à Macedonibus ægrum intueri volentibus 481. b
alexandri cuiusdam impostoris vita, res gestæ à 473. ad 498 patria 474. c alexandri impostoris sceleratissimi facinus impudentissimum 493. a & s alia ibid. alexandro impostori oracula reddita 478. c genus emeturum ibid. eius impostura 479. a. b & s. alexandri impostoris ingeniũ vlira quàm vulgaris latronis 487. c filia Rutilino desponsata 488. c initiationes institutæ 489. b amores 489. d & s. mascula Venus 490. c alexandri impostoris merces pro oraculis 484. a fraus deregi à multis cœpta 484. c cũ Epicuro bellũ & inimicitiæ irrecõciliabiles 484. d 485. a cũ Platone, Chrysippo, Pythagora alta pax ibid. alex. impostoris in Lucianum perfidia 496. c mors 497. d
alexander medicus 1007. c
alimenta mala corpus tabefaciunt 1103. b
alisodemi versus 1086. a
aloci filiorum audacia punita 169. c d
alphei & Arethusæ fabula 101. c & s.
alytarches sortiũ contemplator & explorator 300. a
ἀναίσθητος 533. d
amaltheæ cornu 816. a
amantis viri indicia 975. d qui amant iracũdi sunt 95. d credere sese amari, plurimùm illicit 617. d
amastris vrbs Pontica 485. b 639. d
amatoris cuiusdam insania in Venerem marmoream 565. b amatores inopes in nullo pretio 204. d
amatoriarũ oblectationum etiam ipsa tentatio iuuat 559. a
amazonis hastę innitẽtis celebris effigies 588. d
in re ambigua quid faciat vir prudẽs. 886. a & s.
super simplici lapide amethysto diis immolatio 395. a
amicitia & voluntatũ coniunctio res omnium maxima & præstantissima 548. c amicitia quo in pretio apud Scythas 614. c ad amicitiam confirmandam sanguinis & acinacis vsus 642. d amicitiæ dignitas, vires, à 611 ad 642. amicitiæ proditoribus nihil iniustius 884. c
amictus certo hominũ generi qualis 383 b

amici hoſpitis vxorem non licet aggredi 645.c
amicus nullus verus 945.b
amicos quomodo eligant Scythæ 629.d
amicorum erga amicos gratiæ quales 637.d
amicorum Græcorum paria 617.a & ſeq. 621.a & ſ. 622.c & ſ. 623.c & ſ. 625.c & ſ.
vbi amicorum quiſpiam impellit, recuſare difficile 168.c
amicorum duorum & leonis tumulus 631.d amicus in mare ſe abiiciens vt amicum ſeruet 621. c amicorum Scytharum paria 630. a & ſ. 632.c & 633. d 639. d 641. c amicus leoni ſe obiiciens vt amicum eripiat 632. c
ſolum fidum amicum qui vnà cibum capiat & combibat 771. b amici malis non conuenit illudere 121. b
amici maior cura quàm liberorum & vxoris 641. d
ἀμνήστη 531. a
ammonis oraculum ad quid relatum 541. a
duplex amor in animis humanis 1081. d
amoris imperium 98. in arg. amor infandus in Veneris Cnidiæ ſimulacrum 588. c
amoris vtriuſque robur & violentia 511. b
de amoribus & eorum voluptate à 557. ad 586.
amor violentum quiddam & hominibus imperans 71. b
militares amores quanti ſint 992. a
amores maſculi non ab antiquis temporibus depoſcendi 576. a
amphilochi templa, vaticinia 116. c in Mallo 844. b
amphion 907. c
amymones fabula 104. a & ſ. genus ibid.
anacharſis non primus ex Scythia Athenas vſque peregre profectus 340. a
anacharſidis genus 341. d
lacrymæ, præ gaudio, in Toxarim incidentis 341. d
anacharſidis Athenas aduentus, anceps conſilium 341. b. c.
anacharſis ſolus è barbaris initiatus ac ciuitate Athenienſium donatus 344. c
anacharſis in familiaritatem & notitiam ſolonis traditus & receptus 343. c. d 344. a & ſ.
anacreon 396. b 913. d
anacreontis poëtæ lyrici ætas 918. c
anacreontis carmina 1045. a
anaxagoras ſophiſta 36. b
fulmine impetitus à Ioue & cur ibid.
anaxarchus Alexandri parаſitus 774. d
ad ſacram ancoram confugere 1011. c
ancoræ vitreæ 391. a
anchiſæ & veneris amores 87. c
andromedes fabula 110. b
androcles Epicharis filius 1130. a
anemodromi 578. b
ἀνήρθρω 1114. a
anguillarum in morem inter digitos elabi 42. c
de anima Platonis rationibus contradicentes Epicurei 837. c
num anima immortalis 551. d
haud vnam eſſe homini animam ibid.
ſitne anima immortalis 791. d
de animæ immortalitate Platonis diſputationes & Xenocratis 1093. b
animas nihil eſſe cùm è corporibus exierint, Democriti ſententia 842. a
animus muſcarum immortalis 862. a
animi ornamenta ſyncera & præcipua 5. b
animi ingenioſi comparatio 25. d in libro de animorum immortalitate quid omiſerit Plato 861. d
animantia aduerſus ſitim perdurantia 923. c
ἀνωμαλία 898. d
anniceris Cyrenaicus 1085. a
annorum numerus homini conceſſus 305. d
annulus ex ferro de cruce quadam ſumpto 834. ad incantationes ibid. eius virtutes 837. b annuli Romanorum modiis menſurati 119. c annulus Gygis 946. b annulus ſacer loquens 844. b
annorũ numerus ab Ægyptiis inſtitutus 540. c
anteæ regis Scytharum ætas 914. a conflictus cum Philippo ibid.
ἀνθυπατῶν 896. a
antigonus, Demetrij filius, Antigoni Luſci nepos, rex Macedoniæ 914. b eius ætas ibid. Antigoni Philippi filij Luſci ætas 914. b conflictus, vulnera ibid. Antigonus filij vxorem adulterio ſtuprans 732. d
antigonus medicus 818. c 819. c
ἀνθαμβάνομαι 1113. c
antilochus vates apud Cilices 482. a patre Amphiareo ibid.
Antilochi libri 874. b
antimachus poëta 406. d
antiochiæ ciues ingenioſiſſimi 519. d
antiochi Soteris pugna cum Galatis 334. a teſſera 272. b
antiochus nouercæ Stratonicæ amator 732. c
antipatri vita 1086. a
antipatri animus erga Demoſthenem ſi viuum habuiſſet 1088. d
antipatri Iolai filij ætas, potentia 914. c
antiphilus artis Apelleæ æmulus 877. a
apellis calumniator ibid. & ſ. de eo vitio ibid.
antipho ſomniorum hiſtrio 403. c
antipodes an ſint 551. b 947. c
ἀντιπόδων ibid.
ὁ ἀντιπάτρου πάλαιστρος 1113. c
antiſthenis lacerna 1015. a
in anubis templum, latronum irruptio, pœna ſecuta 625. c & ſ.
aorna petra Indica 277. d ab Alexandro euerſa 135. d 278. a
aorni montis præruptæ 816. c
ἀπαντιάδμης 535. d
apathia damnata 23. a. b.

'Apelli calumnia apud Ptolomæum impoſita 877. a & ſ.
vltio & res ſecutæ. ibid.
apri Calydonij tergus vt à Tegeatis aſſeruatur 869.d
ἀφισᾶν, ἀφιστάναι 1113. b
aphrodiſia 990. a
apis Deus apud Ægyptios 187. b
quanti ibid. & 540. d
vnde ſumptus ibid. & ſ.
apollinis exilium ob Cyclopes interfectos 183. a mercenaria opera apud Admetum, apud Laomedontem vnà cum Neptuno 183. a
apollinis iracundia erga proceres Achiuorum 929. d
apollinis falſa vaticinia 81. d
apollinis cum Crœſo ſimultatis & iracundiæ cauſæ 676. b
apollinis oracula inuoluta & obſcura irriſa 682. c 693. a
apollo tentatus à Crœſo 743. b. c
apollinis cultus 743. a
apollo vates 98. a
apollo imberbis 739. c
apollo apud Admetum ſeruiens 674. a
apollo vates & medicus 94. b
apollinis vaticinia in templo Syriæ deæ 1071. a b
apollinis barbati ſimulacrum 1071 d
malè puerum pingi ibid.
apollodori Chronica 917. a
apollodorus rhetor Pergamenus Cęſaris Auguſti præceptor. 918. a ætas eiuſdē. ibid.
apollonius Tyaneus 476. c
apollonius philoſophus 552. c
ὡς Ἀπολλώνιος τὸν γυμνᾶται 1114. c
apologia Socratis & aliorum 783. c
de apophradis vocabulo à 887. ad 900
apophras quid ſit 891. d
aquæ potatio ad vitam longæuam valens 912. d
ad aquæ clepſydram perorantes oratores 204. a in aquam præcipitari pœna parum dextre miniſtrantium 1021. c. d
in aqua ſcribis 131. b per aquam facta renouatio 1112. a aqua in Olympiam deducta 999. b
aquilæ pullorum ad ſolem probatio 218. a
aquilæ viſus 732. a
ara in medio lacu 1074. a
apud arabas fabularum interpretes longæui 912. b è Felice arabia ſpirans aura 393. b terræ arabiæ odor 1070. a
cauam arabiam ſerere 265. c
aranææ Cycladibus inſulis maiores 379. a
arbaces eunuchus in Arſacem educens gladium 732. d
delectis arbitris qui cauſam committit, iiſdem ſtare debet 451. c
homines arborei dicti 381. a. b eorum mortis genus, cibus ibid. b. c egeſtio, mictio, perfoſſio, rei obſcœnæ præſtatio qua parte ibid.
arbores vitreæ, fructus pocula, quæ decerpta & menſis appoſita, vino ſe replent 396. a
arca Deucalionis 1060. c
arca humani generis reliquias ſeruans 511. c
in arcadia nec ſophiſta nec philoſophus 748. c
arcades aſtrologiæ contemptores 544. d
iidem luna ſe antiquiores iactitant ibid.
archelaus phyſicus 916. c
archelaus Tragicus poëta 547. b
archiæ datum mandatum Demoſthenem Antipatro adducendi 1086. c. d
archibius medicus 710. c
archilochus poëta 887. a eius iambi 887. b & ſ.
archimedis factum memorabile 846. c
archiplani 631. a
architectus, Atho montem ad Alexandri imaginem effecturum ſe pollicitus 353. a
architelis viri Areopagitici vxoris viſio. 340. c
Dimænete nomine ibid.
archytas Pythagoræ diſcipulus 270. d
in arena & cœno lucta 800. b arenæ vſus & commoda 800. d 801. a
areopagiticum iudicium 47. d
areopagitici ſenatus iudicia qualia 793. d 794. a
areopagitarum mos noctu & in tenebris cauſis cognoſcendis dare operam 312. d
arethuſæ & alphei fabula 101. c & ſ.
arganthonij Tarteſiorum regis ætas 913. d
argo nauis 706. a
argos ſiticuloſum 104. a
argumenti nouitas vincens operis diligẽtiam 334. a
argus toto corpore videns 88. c
argutiæ philoſophicæ 761. d
filum Ariadnes Theſeo datum 303. c
chorus Ariadnæ inſtitutus 504. a Ariadne coronam ſtellarum in cœlo habens. 1096. d
ariarathis Cappadocum regis ætas 915. a idem viuus captus & in crucem ſublatus 915. a
arietis cornua Ioui afficta 1098. d aureus aries Thyeſtæ 542. a
arignotus Pythagoricus 839. d
de arione fabula 105. d
arion Leſbius 396. b
ariſtænetus 1039. a
ariſtænetus philoſophus 979. c
ariſtandri de ſomniis præcepta 1115. d idem Telmiſenſis 1116. a
ariſtarchi phalerei imperium 27. b
ariſtarchus exercitus imperator 987. b
ariſteas & mœrichus inuicem alter alterius hæreditatem captantes 127. c & ſ.
ariſtidis iuſtitia & ſanctitas 677. a ariſtidis cognomento Iuſti ſententia 394. c ariſtides iuſtus 885. c Themiſtoclis aduerſarius ibid. neque felle carens, alios amare alios odiſſe ſolitus 885. c ariſtidis incorrupta mens 1088. a ariſtidis inopia 40. d
ariſtides Mileſiis ſermonibus delinitus. 558. a. ariſtides paraſitus Harmodij 779. d
ariſtippus, Dionyſij paraſitus 774. b
ariſtippi Cyrenæi in inferis auctoritas. 162. a

Aristippus Agasthenis filius 1131.a
aristippus vnguenta olens 145.b
aristobuli Cassandræi ph. ætas 917.b
aristobuli adulatorius liber ab Alexandro in flumen coniectus 352.d 353.a
aristodemus 681.a
aristodemus sceleribus nobilitatus 475.a
aristogiton 1093.d
aristonicus proditor 1089.a
aristophanis Aues 1122.a
aristophanes poëta 385.a
aristophanis & eupolidis, quamuis absurdæ in Socratem comœdiæ, vulgo gratæ 210.a
aristotelis de Demosthene testimonium 1091.a aristotelis fraus erga Alexandrum 133.b
aristoxenus Musicus Nelei parasitus. 774.c.d
aristoxenus Pythagoricæ philosophiæ candidatus 916.b
arius & epius pugiles æquales 399.a
arrianus Epicteti discipulus 474.b
artis definitio 764.d 765.a
artes mechanicas addiscentibus faciliùs ab initio comparantur vitæ necessaria p. 1.a
illius artis principium non est probabile, cuius nor est vna cognitio 773.a
quod arte caret, pollidenti non est conducibile 766.b
ars neganda cuius nulla est substantia 773.c
artium effecta, deorum dona sunt 1104.a
arsaces Medorum præfectus quo genere mortis occisus 150.b ab arsace interfecta mulierecula 732.d in eum Eunuchi eductus gladius 731.d
arsacides pulcher 90.d
arsacomæ fides erga amicos à quibus adiutus fuerat 638.d
arrabazi regnum, ætas 915.d
artaxerxes alter à Mnemone insidiis petitus à fratre & obtruncatus 915.b.c eius ætas ibid.
artaxerxis Mnemonis mors, ætas 915.b
artemidori de somniis præcepta 1125.d
artemisia Mausoli vxor 147.d
artifices celebres 588.c 589.b &c.
arualia festa 963.a
asandrus nonagenarius nullo inferior equestri & pedestri pugna 915.d rex Bospori ibid. mors 916.a
asiatica historia agathar chidæ 917.b
asinus Cumanus Æsopi 112.b 1012.d
ex asino conspecto 664.b
quid commercij asino cum lyra 150.b
neque asini caput neque porci cor habere 478.b
asini syluestris esus 661.b
asinus micans auribus, lyram auscultas 865.b
asini instructiones 666.a
asinus ad lyram 890.a
ex asino ficos comedente, Philemonis comici poëtæ mors 918.b
asinus domini proditor 664.b
asinis petulantior 213.b
aspasia Milesia 595.c 716.a meretrix 507.c 716.a
aspasia philosophiam exercens 536.d
aspasiæ cum Pericle commercium 716.a
asphodelorum pratum apud inferos 166.c
assentatoris & laudatoris discrimen 607.d
apud assyrios, fabularum interpretes longæui 912.b
assyriorum historiæ 915.a
assyrij doctrinam de diis ab Ægyptiis hausserunt 1057.c
assyrij columbæ sacrificantes 699.d
assyriis inustæ notæ 1076.d
astarte 1057.d
quæ & Luna ibid.
astrologiæ defensio & dignitas à 539. ad 545.
eius contemptus 539.b
doctrinæ genus vetustum ibid.
astrologia apud Arcades contempta 544.d
astyanax è turri deiectus 184.b
asymbolum recipere 983.c
ate Homerica 597.a
athenarum encomium 17.b
athenienses nasuti illusores 793.a
athenienſium clades in Sicilia 365.c
athenienſium pœnitentia amoris in Alcibiadem 346.a
athenodorus, Sandonis Tarsensis, Cæsaris Augusti præceptor 916.d eius ætas 917.a eius precibus Tarsis ciuitas vectigalibus leuata 917.a eidem solemnes honores ibid.
ἄθυρμα 896.a
athletarum labores irridentur ab Anacharsi 789.a.b.&c.
atho montem ad Alexandri corporis simulacrum artifex repræsentare promittens 601.c
repudiatus ibid.
athoræ centum & viginti annos viuentes 912.d
atimarchus de Timarcho dictus 897.c
atlas cœlum humeris fulciens 170.a
atlantis simulacrum 1071.c
atlantidis lectus 767.c
atrei & thyestæ de regno decertatio, iudicium latum 541.d
atrei celebris doctrina 542.a
atrometus grammatista 818.a
ἄτῆ 532.a 1115.b
attalus filio venenum porrigens 731.d
attali cognomento Philadelphi ætas 914.d ad eum Scipionis aduentus ibid.
attes genere Lydus 1061.d
attis Deus 739.a
attis & rheæ fabula 78.a
attica regio 734.b
attica mordendi acerbitas 9.c
attica paupertas 1016.a
attici descriptiones 864.b

Atticus & Callinus librarij 874.b
auari ſolis digitis opulenti 229.d
audaciam non minùs valere oportet quàm facinus 414.c
qui audit orantes, tam omnibus locis quàm in phano audit 552.b
aue matutinum 1125.b
aues Stymphalides 690.a
angiæ bubile repurgare 474.a
auguſti primi come ingenium 274.c
in aula Regum calumniæ potiſſimùm locus 880.a
aulicæ vitæ moleſtiæ & incommoda 235.a & ſ.
aura mirræ dulcedinis & odoris 595.b qualis è Felice Arabia ibid.
aures miri generis 383.c
aures quàm oculi minùs fide dignæ 361.c.d
aures ſociorum Vlyſſis cera obturatæ 179.a 1035.b
aurora rhododactylos 610.a
aurum è Thracum venis effoſſum 186.a
aurum quot mala pariat 173.d parum æri differens ibid. an præſtantius ferro 174.c
aurum deformiſſimos transfigurat 715.c
aurum pulcherrima Fauſtitas mortalibus 46.b
aurum, diuitias, cuius ſit dilargiri 1021.a
auro omnes inhiantes 118.c
ex auro mala naſcentia 1105.a & ſ.
auri pretium, vis 709. a.b.712.b.& ſ.713.c
αὐτὸς γὰρ ἐμπαίζων οἱ μοῖραι βροτῶν 870.b
αὐτόφωνα reſponſa Alexandri impoſtoris 485.d

B

Bacchæ Euripidis 871.a
bacchi aduerſus Indos exercitus 850.a
bacchi è femore Iouis exectio 184.a
bacchi Mænades 66.a Bacchi exercitus, compoſitio, duces 851.c.& ſ. De Baccho ex femore Iouis nato fabula 74.b
In bacchum vini inuentorem Iunonis calumniæ 83.c.& ſ. res geſtæ ibid. Bacchus Dionyſius cognominatus 75.c
baccho paterna arma ignis 851.b
bacidis oraculum 1002.d
baculus Protei Cynici talento emptus 869.d
balnei Hippiæ deſcriptio à 845. ad 849
baptæ 874.c
à barba de philoſophis iudicium 550.a
à barba ſuſpenſus 1018.c
barbam ad genua promiſſam habentes homines 382.d
ſi è barbæ prolixitate philoſophi æſtimandi, hircus primas tenebit 537.d
barba cultus viri 1107.a
barbam & comã nutriens Theſeus 1107.a
barbam promiſſam in philoſopho requiri 537.b
barbarũ ab adoleſcẽtibus cõſecratio 1077.a
barbari non ſunt honeſti amantes ſed diuitiarum ſtudioſi 902.d
bardylis Illyriorum rex ex equo pugnans 914.a eius ætas ibid.
βαρῦν 1113.d
βαρυνζήσεται 1113.d
baſſus ſophiſta 874.a
baſtas chius 888.d
batalus tibicen 874.a
batrachio coquus 873.b
beatorum inſula 394.a beatorum inſulæ ciuitas qualis, quàm felix 395.a ſtatus 395.b.c in beatorum inſula ſemper ver vnúſque Zephyrus 395.c in beatorum inſula viri inſignes 396.c.d duces ex impiorum loco in beatorum inſulam irrumpentes 399.b conflictus ibid. pugnæ deſcriptio 399.c beatorum conuiuium 394.d
bebryx Amycí filius 97.c
Belittas & Baſthes amicorum par 632.c
bellerophon litterarum in ſuam perniciem lator 262.a 871.a bellerophonti calumnia illata 883.b inde periculum ibid. bellerophontis fabula quò tendat 542.a
in bellum non egredi ante plenilunium, Lycurgi lex 544.d bellum omnium pater eſt 547.c
bendis dea 683.c
bendidium in Thracia 737.d
ad metum vel ſpem, beneuolentiæ ſimulatio 945.b
beroea Macedoniæ vrbs 659.c
bithynicum mancipium 249.a
blepſias, dum parcit nummis, fame abſumptus 151.c
Indorum brachmanes longæui 912.b brachmanes pyram inſcenſuri orientem ſolem ſalutant 1006.a
bœoticum conſilium 695.a
bona triplicia, animæ, corporis, rerũ externarũ 198.a bona ad breue tẽpus durãtia. 548.a
ſummum bonum alij aliter ſtatuentes 297.c
bonum nullum iuuat ſine teſte 61.c
bonis omnibus abs ſemet priuari ſumma inſania 1104.a
bonus vir vbi maximè operam ſuam collocet 267.b
bonos non negligit Deus ſed auget 1128.d
viro natura bono, per neceſſitatem ſæuo, durius eſt de aliis ſumere ſupplicium quàm de ſe ſumi 466.b
bonorum virorum neglectus, oppreſſio 689.a
bos Memphitarum Deus 699.d
Boſporus ponte iunctus 1143.b
boſporanorum mos in nuptiis ambiendis 633.a.b. ſcytharum. 633.c Boſporani ſcythis tributum pendentes 633.a
brachmanum tolerantia 1001.c brachmanes 1010.c
βραχίων 1113.c
branchus Apollinis amator 66.a 909.d
branchidæ qua via ditati & celebres 477.b
braſidæ de naui deſcenſus 368.d
in ſpeciem caudæ braſſica natibus innaſcens 382.d

briareus centimanus 92. c auxilium fert Ioui ibid. & 698. c.
brisei filia forma commendata 590. d
βρομιάζειν 896. a
bubalus 888. a
bucephali hominum genus 407. b & f.
bulis & sperchis Lacedæmonii propter eorum virtutem à Xerxe seruati. 1089. b. c
bybli templum Veneris à Cinyra dedicatum 1059. b. in terra Bybliorum miraculosa 1058. d

C

CAballi fontem polluere 865. a
cabalusa insula 408. b
cadauera desiccata conuiuio & compotationibus adhibita 812. c
cadmus ob formam Mercurio adamatus 1133. c
cadmus cur execrationibus impetitus ob inuentam literam tau 31. a
cæneus fœmina factus. 716. b. Elati proles ibid.
cæsar Augustus in diuos relatus. 918. a
caius nepos ab Augusto reprehendi solitus ob nouitatem affectatam verborum. 524. in arg.
calamidis Sosandra. 588. d. 589. d. 966. d
calani sphæra 13. d
calchas saltator 510. d
calchantis prædictiones 917. c
callias & alcibiades nepotes intemperantissimi 677. a
calliæ opes 40. d
calliades pictor 976. d
callicratides Atheniensis 561. d
callidemides veneno quod alteri pararat, extinctus 121. b
callimachus poëta 371. b
callimedon 1093. a
callini descriptiones 864. b
callisthenes ab Alexandro interfectus & alii. 111 d
callistratus 1081. c
calumniæ definitio. 878. b calumniæ imago. 877. a & f.
calumniæ concedere primo statim congressu viro indignum. 886. c calumniæ qui potissimùm obnoxii 880. d
calumniatorum artes 879. c & f.
calumniatores qui coniurati adiuuant 883. c. d in re calumniatoris ambigua quid faciat vir prudens 886. a
caluarius patre aridello apud inferos quis 166. a
caluus capillos producens. 406. a calui apud alios pulchri, apud alios è contra 382. c
calydoniorum calamitas 182. a
calypsus insula. 401. a calypsus lacrymæ ad Vlyssis literas, de Vlysse & Penelope percontatio. 404. d
cambysæ insania. 175. b cambysis crudelitas à patre improbata 915. b
camarinam immotam relinquere 899. d
camelus bactriana tota nigra 10. b
candor vultus sine rubore admixto non probatus 99. c
candys Assyriorum 757. c
candaules 656. b
canes dii Anubis in Ægypto, Syrius in cœlo, cerberus in inferis 194. a
canis sidus. 792. a canis in præsepe. 37. d & 875. c non facilè cessat canis corium rodere vbi cœpit. 874. a canum commendatio. 103. c. è contra ibid. & f. per canem & platanum iusiurandum. 194. a ex canis podice. 670. b. à canibus rabiosis morsorum quæ deriuent pericula. 26. d 27. a
caniculis iracundior 213. b
à canopo vnguentum 916. b
canthelius existens 888. c
noua quæque cantilena audientibus gratissima. 331. c
cantus, conuiuia, choreæ in beatorum insulis. 396. b
cap harei scopuli 686. c
capillorum consecratio à iuuenibus. 1077. a à Luciano. ibid.
caput radere mos à naufragio elapsis. 326. c caput ex ægypto Byblũ quotannis enatans. 1058. c capita detondẽdi mos apud Ægyptios Api mortuo. 1058. in aliis ritibus. ibid.
carambe. 639. d
carcinochires, 388. a
careotis fons. 403. c
carionis serui perfidia in pellicem domini sui. 226. d
carneadis ætas. 916. c
carnis mollities ac læuor mulieres decet. 1107. a carnes boum semiassæ, coctæ, mugientes. 706. a. carnium vsus à Pythagora inhibitus. 707. a
carus lucta victor. 399. a
caryę vrbs Laconiæ. 503. b
caryatissare species saltationis. 503. b
caryonatæ. 405. a. b
iam & præter casam incitati. 24. b
caseus, insula stadiorum viginti quinque circuitu. 392. c
sine aqua Castalia & lauro prædicere. 929. d
cassandræ imago apud Delphos. 590. c
cassiepea laudis affectatrix. 600. d
amicorum castratio spontanea in amici gratiam. 1068. a
virorum castratio, & vestis fœminea. 1068. b
castor & pollux caryatissandi doctores 503. b
castor & pollux ledæ filii. 95. c. alternis inter ipsos vicibus apud superos atque inferos agitantes. ibid.
castor & pollux fratres inter se similes vt internoscantur. 97. c. & f.
catenæ ex lingua herculis perterebrata alligatæ, 854. a
catulus Melitæus. 1045. d
caulomycetes. 379. c
cecrope generosior. 40. c. d
cenchroboli 378. b
centaurorum contumelia 690. a
cepe Pelusiotarum Deus 700. a

ceramicus, locus Athenis 205.a 968.c
cercopes ſceleribus nobilitati 475. a
cereris errores 511.c
cereris ſacerdotes 38. d
cereris quæpiam velut ſacerdos 975. b
certamen prouocatorium 987. a & ſ. certaminum ſpecies & nomina 787. d. præmia. ibid. & 788. a
ceruis parum bilis 251. d
ceti portentoſa magnitudo. 385. c. d. & ſ. in eo contenta. ibid. ſylua, ſacella, & alia. ibid. ingens hominum & nauium abſorptio. ibid gentes inhabitantes. 387. d. 388. a bellum geſtum. 388. c. ceti mors. 391. c. ex eo exitus 391. d
ceycis fabula 52. b. & ſ.
chærea aurifex 528. a
chærephontis perquiſitio 819. b
pugna ad chæroneam 1090. b
chalcedon, à negotiatoribus celebris 477. c
chaldæi philoſophiæ ſuſceptores 1011. a
chaldæi vltra centum annos, egredientes 912. d
chares Athenienſium exercitui præfectus 1088. b
charicenus homuncio 1125. b
chariclea Demonactis vxor. 617. c. meretrix. ibid. & ſ. amborum mors 620. a
charicles Corinthius formoſus 561. c. d
charmolei Megarenſis oſculum, quanti 114. b
charon in lucem aſcendens vtres hominum contempletur. 167. b. & ſ. Mercurium quibus artibus ad id ſibi conciliet. ibid.
Charontis ad humanum genus commonitio 178. d. alterum pedem in Charontis cymba habere 261. a
charops Æginetes maſcula venere infamis 677. b
χαροπαμῶν 896. a
chelidoneæ felices veteris Græciæ termini 561. a
chelidoniæ periculoſæ nauigantibus. 933. b
chiron Achillis præceptor. 136. a chironis pedes 1107. c chiron ex immortali mortalis 148. d
χαλίκιον 533. d
chleuocharmus 1125. c
χορδόν 1113. c
chreſti pauci 1126. d
chreſtus 1124. a 1126. d
chriſtianorum charitas 996. c plura de iis. ibid. & ſ.
chryſarium venefica 961. c
chryſes beneficia ſua & ſacrificia Apollini exprobrat 182. c
χρυσῆ Veneris epith. 134. c
chryſis incantationibus amatori tradita. 852. c. d
chryſippi venditio 195. a & ſ. chryſippi ætas 916. c chryſippi ſyllogiſmi frigidi 717. d
cicadam ala comprehendere 887. a
ciconia Deus apud Ægyptios 1098. c
ciæ dorum nequitia 660. c & ſ
cinyra, Scinthari filii, & Helenæ amores 400. a helenæ raptus ibid. & ſ. quæ ſecuta ibid.
enitendum vt ciues mente boni, corpore validi efficiantur 795. a
claſſis præfectura quanti ſit Athenis 1081. b
clauum clauo pellere 263. d 27. d & 830. a
cleanthis Ariſtæneti filia 1040. d cleanthis ætas 96. c mors ibid.
clearchus ad Cyrum deſciſcens 720. b
cleobis & biton felices à ſolone iudicati 173. a
cleodemus Peripateticus 828. b gladius ac bipennis dictus 1041. a
cleombroti Ambraciotæ ſaltus 118. a
cleon, Prometheus ille poſt negotia eſt 5. b
cleon in concione potens 365. b
cleonymus formoſus 1131. a
cleopatra Aegyptia 511. a
clinias rhetor 733. a
clitus ab Alexandro interfectus 133. d cur 134. d. 565. b
clymene Phaëthontis mater 96. c autor filio exitij ibid.
cnemonis hæredipetæ fraus in autorem verſa 111. d. & ſ.
cocconas præſtigiator, Byzantinus 476. c eius impoſturæ ibid 11. ſ mors 478. b
cocconæ mortui in locum ſuffectus Alexander pſeudomantis 478. b
codro generoſior 40. c. d. 123. c
codri verecundia tangi 1095. a
De cœlo, Saturno, Ioue fabula 185. c
cœli diſſectio 511. a
de Cœlo & rebus ſublimibus diſſertationes 727. c. d. 728. a
cœlorum ordinatio, ſtatus 184. d. & ſ.
cœlum terræ miſcere 59. b in tertium cœlum Galilæi ingreſſio 1122. a
ad cœnam vocatus in poſterum diem, data die interea mortuus 171. b
cœna onerosa 10. d 21. a
cœna exequialis 813. a
coitus cum maribus & fœminis palam 397. d. & ſeq.
coliades 579. c
colocynthopiratæ 404. d
color ad ſummam formæ præſtantiam addens 590. a
coloſſus in numero deorum 684. b
columba apud quos ſancta & intacta 1076. a
columna ærea Græcis literis inſcripta 575. b
à columnis Herculeis ad Indos iter 277. d
comæ nutritio 932. a comam Hippolyto tondentes virgines & pueri 1077. a coma poſt rergum conuoluta ſeruitutis ſignum apud Ægyptios, nobilitatis. 931. d
comati apud alios grati, apud alios non 382. d
comaſtæ Græcis ſeu comeſſatores qui 586. a
combabi pudicitia & fides erga dominum & dominam 1064. b & ſ. hiſtoria memorabilis ibid. ærea ſtatua 1068. d.
comendi ars gymnaſticæ oppoſita 366. c
propria cuique commercia ſua exercenda ſunt 1100. d
in comœdia & tragœdia ſaltationis genus exerceri 507. d
comparatio ab Æthiope qui nunquam peregrinatus diceret nuſquam albos homines reperiri 191. c d ab athleta ſe exercente priuſquam inarenâ deſcendat 194. d à puerorum ædiculis 295. e ab occupatis ſagit-

tandi exercitio 195. a ab hiſtrionibus 720. d 721. a ab infuſam in mortarium aquam ferreo piſtillo magno conatu tundentibus 313. a à vini ſextarium coëmere ſtatuentibus & totum dolium ebibendum ſibi dari poſtulantibus 309. c. 311. b à tragico hiſtrione, incalceato ex altero pede, altero ſublimi cothurnis præaltis 1019. a à larua venuſta alicui applicata 599. c à puſillę ſtatutæ hominibus ſuper cothurnis 599. d ab athletis nonnunquam remiſſioni corporis acquieſcentibus 573. b à piſcatoribus retia oneroſa attrahentibus, & lapidem aut arenam inuenientibus 313. b à tragœdo, altero quidem pede calciamento alto & grandi incedente, alterum autem ſandalio ſubligatum habente 358. b à ſeruo recèns locuplete facto, vti bonis domini cui ſucceſſit, neſciente 357. a à crucem aſcenſuro, & digiti vulneri medente 1008. a

comparatio ab athleta valido purpuram induente & meretricia ornamenta 351. a

comparatio à ſacrilego præcipitio mulctato 465. a b

à tragicis hiſtrionibus comparatio 164. a

comparatio à pulcherrimis libris quorum aurei vmbilici, purpurea foris pellis: intus Thyeſtes, Oedipus, Tereus 258. c. d

comparationes à profundente lacrymas quòd in cœlum illi non licet aſcendere 317. b aut perinde vt monſtra natantia mare ingredi & emergere cupiente ibid. aut remigio alarum vno die è Græcia ad Indos extremos peruolare 317. b

comparatio ab iis qui deambulatiunculis & exercitiis ſeſe præparant, vt maiore cum voluptate cœnent, donec neſcij præ fame necantur. 312. b à famelico, qui alij ſeſe loto ingurgitanti nec quicquam impertienti, aſſiſtit 141. b à tragicis actoribus 163. a à domos ædificantibus, nec iis vtentibus 177. c à patre virili ſtirpe aucto ibid. à bullis in aqua exiſtentibus 177. b à cane 37. d à veteratoribus & callidis amaſiis, miſeros & infelices amantes vana ſpe lactantibus 240. b à ſepulcrali columna veruſti cuiuſpiam cadaueris geſtante ea quæ manibus inferuntur 251. a ab agricolis 795. c ab ædificante domunculam, & ſeruos & ancillas in ea congregante 1114. c. à comœdiam agentibus in perſona tragica 254. a à Coloſſis 719. c à nauis gubernatore 701. c. d à guloſo omnia aliis præparata deglutiente 1104. a ab hiſtrionibus regum perſonas agentibus 948. c à certaminum præfectis circa mimos 213. a à tiaram geſtante & diadema, & tenuium rerum indigo 213. d à canibus inter quos os proiicitur 214. a ab his qui torrente feruntur 1008. d ab eo qui equum inſanum aſcenderit ibid. ab imperitis medicis qui argẽteis & aureis inſtrumentis vruntur, quibus vti neſciunt 875. b. à collario aureo innexis 261. a à pharmacopola remedium contra tuſſim venditante & pollicente, cuius morbi vehementia concuteretur 264. a à confuſaneo cantu 733. d à tragœdis 740. a ab armaturam pulchram induente & ante cæteros fugiente 907. a à deformem ſtatuam infando amore pro homine depereuntibus 306. a. b à paſtore 61. a ab aqua, cuius in menſa vſus eſt, in quamcunque partem digito duci parata 315. c aut arundine fluuiali, ad quemcunque flatum ſe flectente ibid. à contemplantibus ex nimiùm propinquo 602. c ab homine prægrandi & altero paruæ ſtaturæ 601. d. à monili margaritis diſtincto 591. b à calceos nouos induentibus 245. d à naui oneraria 534. a à duobus Æſculapij aut Dionyſij fanum ingreſſis, deinde phiala quadam è rebus ſacris ſublata & deperdita 297. d ab ingenuo curſore &, è contra 881. a & ſeq. ab auro inciſo cùm eruitur 205. c ab oppugnatoribus vrbium 883. b

comparationes aptæ eſſe debent 606. a

odi memorem compotorem 1040. b

concentuum proprietates ſeruandæ 336. c

conceptionis mira ratio 281. a

concubinarum mactatio ſuper mortuos 810. c

concubinarum formoſiſſimarum cura apud Scythas 625. a

circa connubia, adulteria, Socratis ſententia 194. b

circa connubia Perſarum & Aſſyriorum inſtitutum 183. d

ex Conone Titormum efficere 364. a

conſilium res aurea 874. c

nihil boni ſi conſulas, graue paſſus es 704. a

conſultoris cordati eſt demonſtrare præſentibus vt occurratur 690. d

continentiæ ac paupertatis commendatio 18. a. b

conuiua turpis meiens ſub oculis omnium, etiam fœminarum 1051. a

conuiuia aliorum non ſectari longæ ſenectutis & valetudinis eſt 917. d

conuiuia quibus rebus exhilaranda 59. a

in conuiuio conflictus 1054. & ſ.

conuiuium cum quibus agites, attendendum 155. d

conuiuium in modum Lapitharum 1054. d

in conuiuiis Perſicis vultu demiſſo apud dominos accumbendum 253. b eadem quàm periculoſa ibid.

coquinariæ ſcientiam non habenti, in adornando conuiuio tenue iudicium 765. d

coraci ſcytharum lingua qui dicantur 614. d

coraſia cinędorum turba 660. a

cordax ſaltationis genus 506. b

corinthiorum aliquando paupertas 683. d

corœbus 827. a

corœbus aut melitides eſſe 584. d

corona ex pauonum pennis 399. a

coronæ florum ſub naſo geſtandæ 24.b
coronus cottyphionis filius 385. a
corpus nonnunquam remittendum 373.b
corporis virtus, robur eſt 1103. a corporum exercitatio, induratio 797. c d
corporum naturæ ac temperaturæ haud quaquam eædem 458. d & ſ.
circa corticem neglecto fructu occupari 312. d
corybas 1098. a
corybantum ſaltationes 502. c
cothurnus quidam dictus 893. a
craterum aliquot genera 527. c d
crates Diogenis ſucceſſor 128. b
cratetis pera 1015. a
cratini poëtæ comici ætas 918. b
crato ſaltationis inimicus 499. & ſ. crato ſaltationis antè hoſtis nunc amicus 523. c
cratonis à charonte receptio 125. a & ſ.
creon Menœcei filius 164.b
creperius Calpurnianus Pompeiopolita inſulſus ſcriptor 354. c
crepida Attica 820.b
cretenſium optimæ leges 806.c
cribro vaticinans 478. a
criminari & inſectari cuiuis volenti promptum & facile 690.d
falsò criminanti credidiſſe quid pariat 883.a
critiæ Neſiotę plaſmata 834.c
critolaus Peripateticus 916. d eiuſdem ætas 916. d
crœſi diuitiæ 46. b 115. d crœſo opulentior 40. d crœſus à cyro captiuus abductus 175. c crœſi poſt tot diuitias infelix ſtatus 718. d 940. a crœſi & ſolonis de felicitate colloquium 173. a & ſ.
crœſi de Menippo in inferis expoſtulatio 115. d & ſ.
crœſi filius mutus 710. b crœſi filii obtuſus auditus 607. b
de crucifixo impia verba 996. d
crudelitas fœminis inuiſa 987.d & ſ.
crucis ſupplicium vnde inuentum 31. b
cteſias hiſtoricus 373. d cnidius, mendax 402. c & 816. c
cteſibius ſcriptor hiſtoricus 917. a ętas ibid.
cteſiphon 943. a
in tantum Cumanus exiſtens 888. c
cupido Iapeto antiquior 65. c verſutus ibid. imberbis, neque canos producens ibid.
theſpienſis cupido 563. a
cupidinis in matrem & alios potentia 77. a & ſ. etiam in Rheam 77.d & ſeq. cupido, hermaphroditus & priapus, fratres forma & ſtudiis diſſimiles 94. a & ſ.
cupido contra quos non valeat 84. b,c & ſeq. eiuſdem vires ibid.
merces curationis parum æqua 446. d
curetum ſaltationes 502. c
curſoris ingenui & malitioſi diſcrimen 881. a
curſus exercitia 799. d
cybelus, Athenienſium colonia 29 b
cybeſteres 504. b
cyceonis potus 521.c
cyclopis Vtis 877.d
de cycnorum cantu fabula 858. a & ſ. coruorum aut graculorum ſono ſonus minùs gratus ibid.
cydias diues 944. d
cydimacha deformis puella quàm rectè elocata 624. c
cydimachi mors liberis in conſpectu ſpirantis adhuc occiſis 225. b
cydnus pulcher fluuius 900. b
cynæthus Demetrii Poliorcetæ aſſentator fœdiſſimus 607. c
cynegiri imago ænea 555. a
de cynica vita ab 1101. ad 1109. 1109
cynica petulantia 761. a
impudentia 191. b
cynici vota 1107. c d
cyniſci philoſophi mors 224. c
cynobalani 379.c
cyniri ſupplicium 400. c d
cypſelis 525. a
cypſelus 525. a
cyrenaicorum philoſophorum vitæ genus 192. b & ſ.
cyrus perſes 394.c
cyrus Perſa à cane enutritus 183 b c
cyrus à Tomyri interfectus 175. b
cyro terra & mare cedentia & naturas ſuas relinquentia 31. a
cyri maioris ætas 915. a amicorum interfectorum requiſitio ibid. mors 915. b
cytmides emplaſtri genus 483. d

D

DAduchus & Hierophantes 528. b
dædali & icari fabula quò tendat 542. b
dæmon è corpore humano egredi viſus, niger, colore fumido 833 d dęmon fugatus ex Eubatidæ domo 840. b c d
dæmoniacos carminibus liberantes 853. b
δαιμόνιος 767. c
damaſias athleta 124. d 528. d
damis Epicureus 681.a
damis à puero veneno interemptus 151.b cur, ibid.
damnare aliquem indicta cauſa quanta iniuria 879. c
damoxenus palæſtrita 115. a
danaës fabula 108. d genus ibid. danaës virginis cuſtodia 37.c danaë altera à danaë acriſii filia, litem intendens 554. b danai filiarum dura educatio 104. a quinquaginta filię ibid.
danaidum perruſum dolium 39. a 128.d 311. c
dandamis & amizocs, par amicorum 630.d
daphnes ſuperbia 185. a
daphne Apollinem fugiens 66. a 80. d in lignum conuerſa ibid. & 376. a
Darius in Arbelis pugna ſuperatus 815. b
datis claſſis 747. d
decianus ſophiſta Pataraenſis 643. d
decretum contra diuites factum 165. d
δεδήλωμαι τὰ ἄνδρα τὰ φάσγω 1112. b
de defunctorum honoribus opinionis confutatio 176.c

deieratio reprehenſa 1119.a
ἰ ἥρα ἐπὶ μιᾷ ὄσμῃ 1112. b
delphi qua via ditati & celebres 477.b delphorum campi, prouentus, abundantia, commeatus 471. d delphorum ſanctimonia 462. b iidem pythii aſſeſſores, deo familiares ibid.
delphici templi opes 46. b
delphines ex hominibus piſces facti 106. a muſicæ amatores 105. c delphini hominum amatores 105. d
delphinibus inſidentes viri, pueri 405. c 937. c
in delphinide menſa generis omnis pocula 523. c
delus, claros, qua via ditatæ & celebres 477.b delus inſula fluitans 107. c ſubſiſtens ibid.
deli erratio 511. b
demades 1093. a demadis ignauia, proditio 776. b demadis locus de Demoſthene 1082. c
demeas 964. d
demetrii cynici dictum & factum ſuper inerudito Penthei locum in Euripide legente 871. a demetrius antè ſaltationem in iudicium vocans, nunc laudans 516. a
demetrius Platonicus apud Ptolemæum accuſatus 882. a b
demetrius Sunienſis & Antiphilus Alopecenſis, amicorum par 615. a & ſ.
demetrius Calliſtianus ſcriptor 914. a
demetrii opus 814. b
demochares ſcripta 914. a
democriti Abderitæ ætas 916. b à cibo abſtinentia, mors ibid. democritus ſpectra & ſimilia non credens 841. d
demodocus 907. c
demonax Charicleæ meretricis maritus 69. d à dinia interfectus 620. a
demonactis philoſophi genus, vita, ſtudia, eruditio, profeſſio, dicta memorabilia, ſales, mors, ſepulchrum à 545. ad 557
de encomio Demoſthenis à 1077. ad 1094
demoſthenis eloquentia, conſtantia in aduerſis 1089. d
demoſthenis reditus ab hyperide circumuenti 1089. b alios ad aquam dicere, Demoſthenem ad aquam ſcribere 1082. c parmenionis in Demoſthenem ſtomachatio 1090. a Demoſthenis orationem lucernam olere 1082. c Demoſthenis in bello fuga 776. d contumelioſa in Philippum lingua ibid. Demoſthenes ſolus viuam orationem habuit non fabricatam malleo 1082. d Demoſthenes domi retentus ab Athenienſibus 1088. b Demoſthenis res præclaræ, laudes 1082. d 1083. c 1087. c Demoſthenis imperterrita mens 1091. d mors 1094. a Demoſthenes ab Ariſtotele ſæpe ductus ad Alexandrum & Philippum 1091. a Demoſthenis captiuitas 365. c Demoſthenis continentia 1082. c Demoſthenes ſcribens aliquid, aquam bibebat 1082. b Philippi de Demoſthene dicta 1090. a & ſ. Demoſthenis præclarum dictum 690. d de Demoſthene adducendo Antipatri mandatum 1086. c d Demoſthenis mens incorrupta 1086. c d ſcalæ à Demoſthene reſciſſæ 369. d in calamitatem exprobrantes Demoſthenis inuectio 1093. b Demoſthenis vitæ exitus qualis 1091. d & ſ. Demoſthenis ante mortem verba vitæ conſona 1092. c
Demoſtratus lapidationi cœptæ hominem ſubducit 493. b
demylus faber 838. b
deoſculatio pectoris aut dexteræ 20. c
derceto Semiramidis mater 1161. b. media parte mulier, altera piſcis ibid.
deſaltaſſe qui dicerentur 504. d
modus in deſcriptionibus adhibendus 371. a & ſ.
deucalionis ætate naufragium 33. c 511. b 1117. b
de deucalione & diluuio tradita 1060. a & ſ.
de magno Deo locus 1121. c de Dei poteſtate dialogus 52. a de Deo dextro nihil vile aut contemptum eſt loquendum 1124. a Dei opera ibid. Deo verba dare operoſum 462. c Deus in culpa non eſt, ſed qui ſponte delegit 259. d à Deo inuiti agimur 14. b Dei cum homine comparatio eſſe nequit quin Dei magnitudo imminuatur, inæqualiter ad id quod vilius eſt, deriuata 602. d Deus pulchre conuiuium inſtruenti ſimilis 1104. c Deus ex improuiſo oſtenſus 326. b Deum numerum eſſe & harmoniam 189. b Deus Ægyptius canino rictu 1058 c Dei nullius rei indigentes 1106 b deorum beneficia ſemel complecti nemo poteſt 1084. c de deorum felicitate 673. d & ſ. ridiculorum aliquot deorum nomina 700. a & 1096. b c & ſ. deorum ſuis locis cultus 185. c deorum gentilium confutatio 19. a de deorum gentilium vanitate à 1094. ad 1099 deorum cibus 739. b deorum omnium conuocatio 672. c & ſ. de ſede altercatio ibid. deorum peregrinatio 697. b deorum & dearum inter ſe præliа. 698. d circa deos ſuperſtitio. vanitas, 181. b in arg. & ſ. deorum fuga & latitatio bello contra gigantes 187. a de deorum filiis fabulæ interpretatio 543. b c deorum Ægyptiorum figuræ 186. d & ſ. de deorum prouidentia à 679. ad 704 deorum ſtatuæ nudæ quo nos exemplo doceant 1109. c deorum ſtatuæ comatæ & barbatę ibid. fabulæ deorum 1119. & ſ. de felicitate deorũ diſſertatio 742. a & ſ. Deorum gentilium vanitas, vide Prometheum toto dialogo. deorũ labores & curæ priuatæ 742. a 743. a & ſ. deorum ſingulorum effigies repræſentata 185. d quid ſint dii 193. b dii circa ſacrificia vt ſe gerant & epulentur 185. a de diis fictitia 674. a dii bona ſua vendunt mortalibus 182. b dii nothi & ſuppoſititij 1099. b de diis, philoſophorum diſſertationes 728. c
dialogi actio contra Syrum 750. 760. c & ſ. dialogi & comœdiæ differentia 11. b c d

dialogus Centauri modo compositus 761.b
dianæ pulchritudo 82.a virgo negatur, vt quæ obstetrix 82.b dianæ festum in Ægina 936.a dianæ Ephesiæ templum incendio absumptum & cur 1000.c dianæ pudicitia 85.a dianę ad Endymionem descensus 184.c dianę simulacrum Scythis ereptum 602.a dianæ aræ in Tauris 700.d diana ab Oeneo non adhibita ad sacrificium 182.a diana obstetrix 93.a dianæ indignatio in conuiuium non aduocatæ ab Oeneo cum aliis diis 698.d diana hospitum mactatrix 94.b diana virilis, montiuaga, hospites mactans 82.c dianæ statua, Scopadeum opus 529.b
diasia festa 1130.a
non in dicentes sed in ea quæ dicuntur, dedgendi oculi 112.d
de affectato dicendi genere à 813. ad 825.
dicta falsa & iocosa 17.d 18.a dictæ, pennigera cur appellata 855.c d
in didymis templum Apollinis 544.b
Διεχὲς κάπρος 1112.d
dies ater quis vocetur 891.d diei hyeme aduentantis certissimus gnomon 705.b
memento diffidendum & sobrius esto, summi sapientis dictum 303.d
summo tantùm digito aliquid attingere 547.b
dignitas, gloria, immanes belluæ 113.a
dimidium facti qui cœpit, habet p. 2. l. d
Δημοσίαι 979.b
dinias obtorto collo ad magistratum raptus 528.b
diniæ & agathoclis amicitia 617.a & f.
dinię in charicleam amor 618.d. 619.a & f. largæ munera 619.a exilium 620.b
dinomachus stoicus 818.b
dinon scriptor 915.b
dioclis & bagoæ philosophorum inter se contentio à 534. ad 539
diogenis dolium 1015.a diogenes Antisthenis successor 128.b diogenis venditio, scientia, institutionis genera 190.b & f. diogenes Luciani accusandi prouinciam suscipit 209.a diogenis factum lepidum 548.a
diogenes Seleucus Tigrius 916.d eius ætas ibid.
dion Damasiæ filius, strangulans se, ablaqueatus 529.a
dionicus medicus 1039.a
dionysius è tyranno ludi literarii magister 718.d Dionysii Siciliæ tyranni in eruditos nonnullos pecuniæ elargitio 162.c ad quid iuuerit ibid. Dionysius Æschyli pugillares cur comparârit 870.a dionysius stoæ desertor 730.a 753.c & f. à dionysio scripta tragœdia 870.a ridicula ibid.
dionysiorum mollities 881.b
dionysodorus rhetor 1041.b Dionysodorus Ptolemæi epistolarum collector 272.c.
dionysus cadmi nepos 1096.b Dionysius in Syriam venit 1062.a eius sacra 1062.c Diopithes 1087.b Diopithes Athenienſium exercitui præfectus 1088.b
dioscuri nauigantibus propitii 933.d
dioscuri helenæ fratres, quid ab illa consecuti 1132.b
diotimæ laus 596.a
diotima philosophiam exercens 556.d
diphilus cognomine Labyrinthus 1041.a
Διπλοῦς 532.a
dipsadis serpentis natura 924.c
dipylus, loci nomen 939.b
Δὶς δεῖ πάντα 265.d
de discipulo apud magistrum philosophum deteriore facto patris expostulatio 323.c d & f.
circa discum exercitatio 800.a
de diuina prouidentia, philosophorum dissertationes 719.a
diuinandi scientia ab Ægyptiis aucta 540.b
diuinatio apud veteres in quo pretio 544.a b
diuinatrix Delphica 310.d
diuinorũ prædictionibus vt fidendum 128.a
diuitiarum mala 44.b 716.d 940.a b
diuitiarum quis vsus 32. & toto dialogo. Timonis. de diuitiarum incommodis & paupertatis tranquillitate à 704 ad 714. diuitiæ quot molestias pariant, & quot laboribus parentur 1105.a & f. diuitiæ non reddunt nos felices 1031.c & f. diuitiæ vt contemnendæ alios id docenti 22.c diuitiarum effectus 46.b & f.
diuites cur diuitias ament 21.c diuitum felicitatem adiuuant pauperes 1035.d
diuitum fastuosorum hypotyposis 20.c
diuitum & pauperum inter se collatio 717.b & f. diuites ærumnosiorem vitam viuunt quàm pauperes 718.d diuites pauperibus nihil impartientes 1034.c
diuitum animi plerunque inertes & doctrinæ expertes 156. in arg. vita periculosa, tragicis fabulis similis ibid. ad diuites admonitio 115.a diuitum exitus ac pœnę, animę in asinos migrantes 156.a & f. diuitum & pauperum inæqualis conditio 1029.a & f. 1030.a & f. diuitum adulatores descripti 47.c & f.
docti viri in leonum claustra ab Alexandro inclusi 135.a
doctores in sacris deæ Syrię qui dicantur 1076.c
dolium chium 405.d
volutatum est in Cranio dolium 373.a
domini vxor à coquo constuprata 723.d
domus à Minerua excogitata 286.d domus a udatio à 900. ad 911. domus vitreæ 395.a
de donariis Pythio suspensis sententia 174.b & f.
donis gerendæ res non sunt 89.d
dosiadæ ara 534.a
Δουλεία 533.d
draco sub tripode vocem edens 544.b inter stellas ibid. dracones Parthorum quales 361.d alios mille viuos producentes ibid. eorum vsus in bello, & alia fictitia 361.d Pellæi dracones cuius

cuius naturæ 476. d & ſ. fraus ex dracone Pelleo, præſtigiatoris Alexandri 479. b & ſ.
dracon optimus legiſlator 879. a

E

Ebrius qui magna agit, qualis facturus ſobrius, 84. a
pro ebrietate calculus 753. b
ebur ab Indis aduectum 186. a
echecratidis filia per vim rapta 323. c
echinum in manus accipere 761. d
echûs cum Pane concubitus 93. d echo probris impetita à Pane 749. d de echo idiotarum ſententia 901. d & ſ.
ἐδώνιον 317. d
circa edulia omnigenæ illæ curæ morbos generant & corpora tabefaciunt 1105. c
egeſtatis mala 1103. b
eilationi ſaltatori imago poſita 504. d
eiramangas 1125. c
ἐκχωνῶν 898. d
ἐκπίνων 1113. c
ἔκδυτα 1113. c
electra Agamemnonis filia 196. b
de electro fabula 857. & ſ.
elei iaculatores 134. b
eleipaſini 1125. b
ἐλίκιξε 357. d
elephas ſitim ferens 923. c citiùs ſeptem elephantos ſub alis abſconderis quàm vnum cinædum 874. b in elephantis ſolis Antiochi Soteris ſalus in bello 335. a & ſ.
ellebori hauſtus 948. a egere elleboro 807. a
de corrupta eloquentia à 813. ad 815.
campus Elyſius 395. d
ἐμπαιπλῶ 358. a
emmelia, ſaltationis genus 506. b
empedocles ſemicoctus ab Ætna monte 142. d Empedocles ſemielixus 398. d empedocles in crateras Ætnæ præcipitatus 731. c ab Ætna fumo ſubuectus ibid. Lunæ incola ibid. 993. a
empuſa ſaltatrix 505. d
ἐναπαίζει 1115. d
encomium ab hiſtoria quàm differat 356. a
endymionis fabula 76. d & ſ. endymionis fabulæ interpretatio 542. d Endymionis regnum 377. b. cum Phaëthonte bellum 377. c
enyalius, teſſera in bello data 943. d
de Epeo commentum pervetus 846. d
ἐπίσταμαι ὁ ἐρασμονίδης τὴν ἀνείαν 358. a
epheſtria 571. a
epicharmi poëtæ comici ætas 918. c
epicteti Stoici lychnus trecentis denariis emptus 869. c d
epicuri laudes 498. c Epicuri venditio 194. d & ſ. Epicuri de diis ſententia 714. b Epicuri ſententiarum liber ab Alexandro impoſtore in ignem miſſus, & cineres in mare abiecti 492. d
epicureorum ingenia 284. d
ἐπιδόσεις 1113. a
epigramma maius calatho 2081. b
epimenides 858. c
epimenides à Ioue dormiente victus 54. d
epimethei opus non Promethei 12. b
epimethei opus mutare conſilium 12. b
epiniciorum celebratio 399. d
ἐξ ὀπτωλῆς 1112. c
ἐπ τῆς ὀπτωλῆς εἰς ὀπ τῆς πτήσεως 1112. c
equi Threicii 690. a equi Theſſali 580. c equorum mactatio ſuper mortuos 810. c
niſæi equi 366. a equi ſe volutantis pictura 1085. b equum in campum 203. b
equiformicl 377. d
equiuultures 377. a
equogrues 378. c
eratoſthenis Cyrenæi, Grammatici, ætas 918. c. idem Aglai filius, poëta, philoſophus, geometra 918. c
filiarum erechthei verecundia tangi 1093. a
erichthonius è terra editus 827. a erichthonii ortus 910. b
erigones canis 1092. d
eriphyle auri gratia mariti proditrix 1105. b
eris ad Pelei nuptias non vocata quot malorum cauſa 1051. a de Eridis aureo pomo fabula 103. a & ſ.
eruditi aliquot pecunia adiuuati à Dionyſio Siciliæ tyranno 162. b eruditorum eſt maximè pro libertate eniti & non ſeruire 238. d & ſ.
ἐστιάδες 1143. b
eteſię 933. d
etnarchus rex Boſpori 915. d
etœmocles Stoicus 1046. c d eius literæ ad Ariſtænetum ibid. & ſ.
euandridas Elei filius 299. c
euangelus Tarentinus 867. c de eo quæ narrentur ibid. & ſ. victus in citharœdorum certamine, loris cæſus, 868. a b
eubatidæ domus à dæmone purgata 840. b c & ſ.
eubiotus Leucanoris frater 637. a regnum occupat 638. a
eubœa à Bœotia reſecta 1143. b
eubulides 1081. c
eubulus 1091. b
ſub Euclide duce rerum Athenis peractarum obliuio 320. d
eucrates philoſophus 818. a de Eucratis vxore pro ſandalio non cremato cum aliis pretioſis rebus ad maritum poſt mortem conquerente 839. a
eucratis filię natalitia, conuiuium 710. a &ſ.
eucrates diues, & eius adulatores 118. b & ſ.
eucrates proditor 1089. a
eucratis infelices diuitiæ 723. d

eudæmon 1093. d
eudamidas, Aretæus, Charixenus, amicitiæ exemplar 622. c & f.
eudemus Ocataxis 528. a
evirati Cybeli se adiungentes 1026. b
eumolphus Thrax 553. a
eumolpi expeditio 802. d
eunomus Locrus 396 b
num eunuchus ad Philosophiam admittendus 537. a
eunuchi idonei cui adolescentes erudiendi tradantur 537. c
eunuchorum conditio vilior quàm spadonum 537. b eorum exagitatio ibid & f.
eunuchorum genus à sacris & omni contubernio eiiciendum 536. b
eunuchus neque vir neque mulier 536. c monstrum ab hominum natura alienum ibid.
eunuchus quidam Academicus 536. d
euohe ac clamatio 850. d
euphranor pictor 590. b
euphorbus à menelao necatus 714. c 715. b
euphorbus Pantho patre 712. b
euphorion poëta 571. b
eupolis 874. c
ἐὺ πεφάνθαι quid 270. c
euripidis de Pericle locus 15. d euripidis præclarum dictum 900. a euripidis Phædra 874. d euripides Archelai parasitus 774. d
euripi circa Chalcidem immissio 1143. b
europæ Agenoris filiæ fabula 111. a
europæ cadmi sororis templum 1057. d fabula ibid.
pugna ad Europum commissa 360. d
eurybatus sceleribus nobilitatus 475. a
eurydice ab inferis reuocata 146. b
euryſthei iustitia, prouidentia 690. a
euryti stulta prouocatio 201. c
euthydicus & damon Chalcidenses, par amicorum 622. a
euxinus magnus ac tempestuosus 790. c
exercitum peregrinum non oportet ex prima fama contemnere 851. d exercitus siti laborans 365. c exercitum colligendi apud Scythas ratio mira 634. & f.
ἐξηρτύσατο 1126. a
exilium, grauissimum & acerbissimum supplicium 922. d
ἐξοστὸς 1125. a
ἐξορμᾶν 1112 c

F

Fabarum esus à Pythagora inhibitus 707. a
à fabis Pythagoræ abstinentia 399. d
fabis cur abstineret Pythagoras 189. c
fabarum genus mirum 378. c fabis magistratus eligere Athenienſium lex 189. d
priscorum fabulæ cum astrologia consentientes 543. d fabularum veterum compendium à pag. 511. ad 515.
fabulas si quis auferret è Græcia, fame interituros earum enarratores 827. a
fagus Dodonæa 574. a, fagus loquens 706. a
Famis fatellitium & agmen 43. a
famulorum perfidia in morte dominorum 226. d
de Fato, Parcis à 671. ad 678. fati potentia 141. c fatum duplex & ambiguum 1123. b c fati, fortunæ, parcarum, virtutis, naturæ, pro diis, irrisio 1099. b c Fatum pro Sisypho puniendum 678. c de sacris Fato faciendis 675. b c
si fatali necessitate omnia peraguntur, fontes immeritò puniri 155. b c
febrium expulsiones per incantamenta & præstigiaturas 819. c-d 830. a & f.
felibus rapacior 213. b
summæ felicitatis genus 947. d
ferrum gestantibus aut armatis prodeuntibus nisi in necessitate, Athenis mulcta 803. b
festa ita agenda, vt cogitemus decedendum è vita 1054. b
festinantem per se ipsum, hortaris 15. a
filia cum dote elocanda à patre paupere per testamentum amico relicta 622. d & f.
filiæ à Demosthene elocatæ 1092. d
de filio abdicato à p. 445. ad 461.
florum coronæ sub naso gestandę 24. b
flumina sursum incedere 261. a flumina lactis & vini 395. d
fluuius vnguenti optimi 395. a
fœminarum honestarum, & è contra, differentia 903. b fœminarum loquacitas & conuitiorum debacchatio præ viris 823. c fœminæ philosophiam exercentes 536. d fœminæ certis locis nullæ 381. c d circa fœminas, Platonicorum lex 397. d fœminarum communis vsus 397. d
fœnus exercere solum sapientem oportet 197. a
fœnus aliud primum, aliud secundum ibid.
fœneratorum & diuitum misera conditio 722. c & f.
fons Athenis nouem saliens venis 51. b fons anguralis 693. d fons Socrati amatus non longè ab Ilisso 902. b c duo fontes risus & voluptatis 396 c
trium fontium apud Machlæos aqua, tribus sacra 852. d de iis quæ narrentur ibid. & 853. a
foribus adaperiendis præstigię 721. d aliæ ibid.
forma summi boni pars 133. c formæ encomium ab 1129. ad 1141 forma bonum fragile 140. a & f.
ob formam adamatę virgines & pueri 1132. d & f.

formicæ Indicæ 1031. c
formoſitati quæ ſint anteponenda 592. b
formoſo libentiùs obeditur, quàm imperatur ei qui talis non ſit 1140. b formoſus deformiſſimam vxorem ducens 624. c formoſi in inſula Beatorum habitantes 397. a ad formoſos admonitio 115. a formoſi & formoſæ veterum 140 a
formoſi puelli, Hyacinthi, Achilles, Narciſſi appellati 1031. c
fortunæ bona parum ſtabilia 20. a 133. b an idem Fortuna, Fatum & Parcæ 671. d Fortunæ ac Fati vis 264. b c
forum iudiciarium ab Academicis ſublatum 397. b
trium fratrum regna per ſortem diuiſa 511. b
fratris aut patris cadauer in pignus ad ſuleuandam inopiam 811. c
frigidum & calidum idem eſſe contendentes 158. c
fructus bis menſe Minoo in Beatorum inſulis 395. c
pro frumento parati panes 395. c d
ex fumo in flammam ſe coniicere 158. a fumo enecari cinyro impoſitum ſupplicium 402. c
funiculum nimis intendendo vide ne abrumpas 967. b

G

GAlatæ corporis viribus & audacia celebres 334. a Galatæ fortes bellatores 986. c
galateæ & polyphemi amores 98. c & ſ.
templum Galateæ Nereidi ſacrum 392. c
galeæ è fabis compoſitę 178. c
Galilæus, recaluaſter, naſo aquilo &c. 1121. a
de Gallo in auem conuerſo fabula 706. d ne gallo quidem Æſculapio perſoluto 745. d gallus vocem humanam ſonans 705. c gallorum gallinaceorum pugna 805. a galli Rheæ caſtrari ſoliti 1062. a gallorum exectio 1075. b & ſ. ſepeliendi ratio ibid. galli in mulieres depereuntes ſine zelotypia 1066. b gallus numidicus 939. a gallis contentioſior 213. b
gallina ex Phaſide 939. a
gallinaceo ædes ſacra 402. d 403. c
gallinaceum lac emulgere 243. c
γάμους μυστικούς 1114. c
ganymedes Dardani filius 1132. c Ganymedis rapti fabula 66. d & ſeq. & 87. c d
garamantum ſirus 923. b c venatio ibid.
γηρύτας 524. in arg.
gaſtrocnemia 382. a
geloni Syracuſiorum tyranno putridi oris & infecti graueolentia detecta 295. d eius vxoris caſtum reſponſum 296. a
genetyllis Veneris cognomen 891. c
genetyllides 579. c
γενέσμιος 1115. a
gentium vitia & proprietates 731. c
de gentilium dijs & Chriſtianorum religione ab 1117. ad 1129.
geryon 1018. b geryon ſenis manibus & ternis capitibus cur depingitur 642. c geryonis oſſa vt à Thebanis aſſeruantur 869. d
geryonis armenta 858. b
gigantes, deos auſi armis laceſſere 61. a
glacies Gallica 356. c
glaucias Alexidis filius per incantationes amoribus potitus 852. d
glaucus ex Caryſto 606. c
gloriæ dulcedo 154. a gloriam quo pacto quis potiſſimùm conſequatur 605. c contra inſanam gloriæ cupiditatem à 992. ad 1008. gloriæ ſtimulus 804. d vanam eſſe gloriam quam in hac vita maximi plerique appetunt 164. c gloria labore paranda 788. b
glycera 819. a
glycon, inditum Æſculapio nomen 482. a glyconis Aeſculapii cum ſacerdote dialogus 491. b c
gniphon fœnerator 229. c d & 723. c
goæſi regnum, ætas 916. a
gobares Oxyartæ filius 214. a
gorgiæ Rhetoris ætas 917. c ſuper ea reſponſum eiuſdem ibid.
gorgona meretrix 963. b
gorgonum fabula 110. c & ſ.
à gorgonibus monſtrifica immutatio 594. a
gorgonis aſpectus 586. c gorgonis potentia 1120. a fabula 1121. a & ſ. gorgonum pulchritudo ſirenum cantu violentior 907. d
goſethrę fratris inſidiæ Artaxerxi ſtructæ 915. c
iuxta Aeſopi graculum oratio conſarcinata 889. c graculus alienis exultans plumis 262. b
veteris Græciæ termini 561. a
græci philoſophiæ ſuſceptores 1011. b
græcorum & ſcytharum amicitiæ comparatio 615. b c & ſeq.
gratiis & perſpicultari ſacrificium 533. a
griphos componere 195. c
gruum ſaltatio 509. d
gryps alata fera 947. a
gula ea quibus aſſueuit, flagitat: cùm negantur, indignatur 257. d
guloſorum vita 24. c d quatuor digitorum voluptas 16.
gygis annulus 755. c 946. b
de gymnaſiis ſiue exercitiis adoleſcentum a 785. ad 807
gymnoſophiſtæ 1010. d eorum conſtantia ibid.

H

HÆmus mons 1016. a
in hæredipetas qui ſæpe moriuntur antequam captati 118. b & ſ. hæredipeta veneno quod alteri parauerat, ſublatus 120. b & ſ. hæreditates ſucceſſoribus relinquendæ 118. b hæ-

reditatem diuitis vnius plures ambientes deluſi 122. b hæreditatem captantium inter ſe eodem die mors 118. a
hannibalis & alexandri altercatio de præſtantia 129. a & ſ. res geſtæ ibid.
harmonides tibicen 336. b & ſ. mors eiuſdem tibias inſufflantis 338. b
hebdomas cognomentum viri 895. a
hebe Ioui miniſtrans 69. b Herculis vxor 137. b
hebrus fluuius 1016. b
hecates cœna in triuio poſita 114. c
hector à Ioue protectus 19. c Hectori ſacra in Ilio 1099. b Hectoris ſupplicatio pro ſuo cadauere 779. a
hegeſius 817. c
hellanici Lesbii phil. ætas 917. b
hellanodicæ 602. a
helleborum ebibere ad quid 326. b
helena dea facta, pulchritudinis gratia 1112. b
helena non tam formoſa quàm canitur 714. d à Theſeo rapta primùm 715. a pro eo qui Helenam duxiſſet vxorem, Græcorum omnium iuſiurandum 1136. d pro Helena oppetere quanti fecerint deorum filii 1137. c in ſuſcepto pro ea bello deorum ſtudium ibid. Helenæ laudes, genus 90. b c raptus à Theſeo ibid. d nuptiæ cum Menelao ibid. Helenæ gratia mille naues è Græcia exiere ad bellum 140. b helenæ tertius raptus 400. a & ſ. Helenæ forma admiranda 597. c Helenæ preconio inſertus Theſeus ab Iſocrate 1081. a Helenę raptus 1136. a b c Helenes thalamus 904. b
helles fabula 106. d & ſ. vnde helleſpontus ibid.
helleſpontus pontibus iunctus 141. a
non ſum ex heliadis quiſpiam 558. d
heliodori Æthiopica narratio 512. d
hemitheon Sybarita cinædus 874. a eius libri impuri ibid.
hephæſtion plus æquo amatus Alexandro 135. a hephæſtionis in ſalutatione error 272. a hephæſtionis mortui adoratio 882. b & ſ. recuſanti crimen ibid. quæ inde ſecuta ibid.
heraclidi & democriti venditio 192. d & ſ.
herculea audacia aliquid affirmare 319. a
hercules trinoctialis 7. c Hercules Mercurii frater 170. a Hercules Atlantis interquieſcentis oneri ſuppoſitus 170. a
hercules Callinicus 212. a
hercules Omphalæ ſeruiens, ſandalio vapulans 152. b Hercules apud Pholum qualis pictoribus effingatur 1043. d Herculis & Aeſculapii de ſeſſione contentio 78. d & ſ. de Hercule plura ibid. Herculis diuinitas irriſa 137. b Herculis in Oeta monte combuſtio, ad Deos migratio 279. d Herculis & Bacchi peregrinatio 375. b Herculis procliue ſtudium in venerem 558. a Herculis res geſtæ, ſunt orationes, facundia 855. c
hercules tauriuorus 559. c
herculis Galli deſcriptio à 854. ad 858. unago 854. a b c Herculis & Theſei citeæ labores induratio 1106. d 1107. a Hercules fortitudinis cauſſa in cœlum receptus 1132. d
hercules Tyrius 1057. d
hermaphroditus ex Mercurio & Venere 80 d
hermeas Eunuchus quanti apud Ariſtotelem 537. c
hermes Agoræus 695. c d
hermoclis Rhodii opus 1068. a
hermodorus Epicureus 733. a fulmine comminutus 738. c d
hermon Epicureus 1041. b
de hermotimo clazomenio fabula 862. a
herodizes artis palæſtricæ magiſter 364. a
herodoti laudes 327. a inclareſcendi artes 327. b & ſ Herodoti librorum inſcriptio 367. a Herodotus hiſtoricus 393. b mendax 402. c 816. c Lyxi filius, Halicarnaſſenſis 908. b
herodotus autor grauiſſimus 520. b
heroës podagrici 955. b & ſ.
heron homuncio, nauis gubernator 933. a
herophilus cynicus 733. a
heros qui dicatur 117. a
ad ſepulchrum heſiodi aduolantes cornices 1006. d Heſiodi theogoniæ 759. b heſiodi laurus 1083. b heſiodi de ſe vaniloquia à 927. ad 930. eius ſcripta 927 b 929. a heſiodus rhapſodus 289. d heſiodus ſuper Homerum victor 399. a
hiatus in ſacra ciuitate celebris 1060. d & ſ.
hieronis Syracuſanorum tyranni ætas 914. a
hieronymi philoſophi bella, vulnera, ætas 917. a b firma ibid.
hieronymus ſcriptor 914. b 915. a
himeræus proditor 1089. a
hipparchi vxor maga in auem ſe conuertens 948. d 649. a
hipparchus 641. a
hippas, claſſis Athenienſium 684. c
hippię laudes 846. d & ſ.
hippias ſophiſta vt innotuerit 328. a
hippocentauri fœminæ geminos infantes alentis celebris pictura 331. d 332. a Romam transferri iuſſa ibid.
non curæ eſt hippoclidi 267. d & 1129. b
hippocrates Cous medicus 394. b de Hippocratis ærea ſtatua 856. a circa eam geſta ibid.
hippodamia Oenomai filia 1138. a tredecim amatoribus mortis cauſa 1138. d
hippogypi 377. a
hippolytæ expeditio contra Athenienſes 802. d
hippolyto comas tondentes virgines & pueri 1077. a
hippolyteum agreſte ſupercilium 558. d
hipponax 887. c Hipponactis libri 887. c
hipponici diuitiæ 40. d
hippotyphia Græcis quid 368. a
hircus Deus apud Aegyptios 1098. c
ab hirundine & pullis comparatio 40. a
in hiſtoria dignè ſcribenda labor 348. d hiſtoria quaſi perpetua poſſeſſio adornanda ibid. hiſtoriæ proprium 349. d

in hiſtoria laudandum, ſed ſuo loco & tempore & cum modo 351.a
in hiſtoria fabulæ & laudes minùs iucundæ apud dignos auditores 351. d hiſtoria & encomium quàm differant 356. a in hiſtoria præteritio neceſſariorũ & tractatio non neceſſariorum vitanda 360. b hiſtoria ſcribi cœpta Ariſtobulo Caſſandræo, ætatis quarto & octogeſimo anno 917.c hiſtoriarum ſcriptores quãto numero 347. c ſcribendæ hiſtoriæ præcepta & regulæ 346. & ſ. hiſtoriam in iucundum & vtile malè diuidi 351.b quæ hiſtoriæ propria ſunt, ab iis quæ ſunt poëtices, ne ſcire ſeparare, grande vitium 350. d hiſtoriæ vnum opus & finis, vtilitas quæ ex ſola veritate 351. b hiſtoriæ bono conſcriptori duo præcipua ſunt afferenda 363. d hiſtoriæ iuſtæ regula & amuſſis 372. d
hiſtorici libertas 365. a
hiſtorici vnum opus, quæque perinde ac facta ſunt, exponere 366. a ſoli immolare veritati 366. b in verbis hiſtorici & cõpoſitione quæ ſpectanda 367. b hiſtorici opus 369. d & ſ. hiſtorico fugienda vitia 349. d fabula hiſtorico vt tractanda ſit 372. a hiſtoricus qualis eſſe debeat 366. d
cum hiſtrionibus comparatio 16. d 17. a hiſtrionis indecora vociferatio 508. b ineptus hiſtrio alienorũ mendaciorũ 1092 b
homeri fabulæ 138. d Homeri & Heſiodi poëmata quid contineant 157. d de homeri patria controuerſia 398. a homeri genus, patria 1080. b qua ætate vixerit 1080. c Meleſigena dictus ibid. alia ibid. Homeri & Demoſthenis collatio 1079. & ſ. homeri inſtitutio nuſquam legitur 1081. b homerus Tigranes vocatus 398. a cum eo colloquia ibid. homerus in iudicium vocatus à Therſite 398. c minimè cæcus ibid. homerus poëtarum præſtantiſſimus 698. a homerus pictor inter omnes præſtantiſſimus 590. c homerus nugator 708. d homerus Smyrnæus 608.d homerus tempore belli Troiani vbi & quis fuerit 714.d homerus cæcus, præſtigiator 742. a homerus mendax 828. c homerus etiam calumniantibus obnoxius 918. d
homines olim à diis in conuiuium adhibiti 185. b homines Dianæ immolati apud Scythas 186. d quid ſint homines 193. b homines ex maribus generati 381. d homines Arborei dicti 382. a homines dimidij ſtadij ſtatura 389. d homines pedibus ſuberinis 393. a homines, deorum compellationes aſſumentes 610. a homines olerum more in Attica ex terra emergentes 817. a homines tanquam alini aurigam habentes 1106. a
ex hominibus quidam tedduntur immortales 5. d hominibus imponere haud operoſum 462. c hominis eſt peccare, Dei verò, aut viri dijs proximi, errata emendare 548. a hominibus tanquam iumentis vti 1105. d hominum priſcorum fortitudo, animi 118. a hodiernorum conditio diſpar, fraudes, inſidiæ, ibid. hominum viuentium dementia 167. in arg. hominum quiſque tot notas in anima circunfert, quot ſcelera in vita patrauit 232. b hominum formatio 511. b hominum cum diis comparationes 608.d. 609. a. & ſ. hominum vita nulla eſt moleſtior 721. b
quo genere hominum nihil iniuſtius 884.c
homo bicolor 10. b omnis homo infans vel vltima ſenecture prouectus 53. c homo bulla 178. b homines arborum foliis ſimiles 178. c homo compoſitus à Vulcano 286. d honeſtæ res etiam apud hoſtes honeſtæ ducendæ ſunt 1089. b
horæ, cœli portas ſeruantes 185.d.696. a horarum numerus ab Ægyptiis inſtitutus 540. c horarum gemina indicia in balneo Hippiæ. 849. b
hordeaceus panis perſpicacitatis pharmacum 911. d
hormum ſaltare. 504. a
hormus ſaltationis genus ibid.
etiam apud hoſtes honeſtæ res, honeſtæ ducendæ ſunt 1089.b
rerum humanarum ſtatus & viciſſitudo 193. a. & ſ. humana vis impar diuorum affectibus 917. a res humanæ vniuerſæ deorum poſſeſſio 910. c humani generis fragilitas 178. c ignorantia & error 179. a
hyacinthus Apollinus amator 66. a ab Apolline adamatus 1133. c de hyacintho fabula 79 c & ſ. mortis genere ibid. hyacinthi cædes 183. a Hyacintho, Hyla, Phaone amabilior 946.d
hydamardia ciuitas 408. b
Lernæa hydra 690.a
hypata vrbs Theſſaliæ 643.a
hyperæ funiculorum genus 117. c
hyperidæ diſcipulus 554. c
hyperidæ in bello ignauia 776. c
hyperides vulgi aſſentator 1089. a
hypſicrates Amiſenus hiſtoricus 917.c eius ætas ibid.

I

Iachi dilaniatio 511. c
circa iaculationem exercitatio 800. a
iambulus hiſtoricus 373. d
iapeto antiquior 65. c 72. b
iapetus, ex Saturno æqualibus diis 1023. b
ἰαπτω 355. c
ibis ex Memphide 936.b
icari & dædali volatus diſpar 597. b

Icari agricolæ filia 1096.d
iocus artis palæstricæ magister 364.a
ἴσῳ ὅς 532. a
ἴσῳ κεκινυῖφοι περὶ ἄνακι ἰχθύσσιν 358. b
idiotarum præ quibus vita aurea 158.b
idiotarum insidiæ 1009.c
idomeneus parasitus 778. a
ἰδνὼ 1113. c
ientaculo sumpto prodeundum in aciem 780. a
ignis furto Promethei subtractus 511.b
igni extinctorum nomina 994.a
ignis sacrilegorum & parricidarum proprius 1001. b
ignorantia res perniciosa 876.a.b
Deus Ignotus Athenis 1129.b
per Ignotum, Athenis iusiurandum 1121.a
ἱκανὰ ἔχει τὰ πατρῶια 1112.a
ἵκεο ἢ διονύσου χαριν 870.b
ἴκτω 532.a
ilias malorum 1051.b
ilienſis cùm ſis, tragœdos conduxiſti 891.b
qui sub Ilio militauere, in Beatorum insulis degentes, præter Aiacem Locrensem 396.c
illustrium & opulentorum consuetudo aliis grata aliis non, si fructus alius inde non redeat 241.c.d
illyricorum equitatus 1082.b
erruere iræ fundamenta 854.c
imagunculæ Mercuriales duplices 700.b
immolandi ritus 186.b.& ſ.
de immortalitate deorum 673.c.d
imperatorem aliquando vulnerari pulchrum 135.b
imperfectus habendus est, in quo vel minimum quiddam desideratur, quamuis cæteris omnibus rebus abundet 321. b
imperitia audaces, res cogitata atque considerata timidos efficit 13.a
imperium vt optimè administrari possit 555.a
impostura delubrum 403. c
improbi deliciosè viuentes, econtra probi 1026. a
impudentiæ cynicæ instructio 191. b & ſ.
incantatio efficaciſſima, pecunia 551. c
incantationes contra morbos 8. 9.c. d & ſ.
incantationis genus 969. a. b
incredulitas nonnunquam bonum consilium euertit 815. b
indemnatus nemo interficiendus 203. a & ſ.
indi primùm gustato vino in furorem versi 14. d
indorũ tolerantia in igne perferendo 1001. c. d lenta assatio ibid.
inedia absumpti aliquot valde longæui 9.6. a b. c 917. c
inferiora præstantioribus plurimum egent 1106. c
res inferæ cœlestibus extra omne periculum 681. a
inferorum status 114. a. b & ſ.
ad inferos quales descendere oporteat 114
apud inferos pax est, neque armis opus 115. b
apud inferos æqualis omnium conditio 136. a 148. c 163. a 228. d
apud inferos vnus honos omnium 136. c
apud inferos calui omnes & simi 143. a
inferorum descriptio 161. b 808. a & ſ.
rata inferorum decreta vt fiant 166. a
apud inferos pauperum melior conditio 229. a non æs, non frigus, non morbi ibid.
apud inferos examinatio 232. a & ſ.
ab inferis qui redierint 808. d & ſ.
ad inferos Cleodemi descensus inde & reditus 808. a
ingenium non illiberale, illiberaliter perdentes 8 a
ingratitudinis actio in eos qui non referunt gratiam, legibus concessa 455. b
iniuriæ veteris meminisse reges haud decet 59. a
innocuum incusare 57. b
inopiam quoquomodo depellere nulla inuidia est 899.a
inopiæ excludit amorem 989. b
insania insanabili laborantis signa 449. a
inter multos insanientes sanum esse parum vtile 492. b. c
semel insaniuisse satis superque 523. a
inscitia errórque omnia occupantes 41.d
insomniorum ratio ex Homero 708. d
insularum aliquot infernarum descriptio 402. a & ſ.
intemperantiæ reprehensio 18. c
vtrùm interimas an mortis causam ministres, quid interest 413. d
inûs filij in mare præcipitatio cum matre 105. d 106. 107. à delphinis exceptio 105. d
iolai institutum 466.a
iolaus in iuuentutem rediens 118. d
iolaus auxiliator 558. c
ion 828. b
iophon Sophoclis filius 918.a.
malè patrem desipientiæ accusat ibid.
iphigeniæ abductio 614.a
iphnei obtusus visus 607. b
ἴφθιμος 1113. d
ἴφθιτος 533. d
isæus 1081. c
isidis capilli vt à Memphitis asseruentur 869. d
isidorus Characenus, historicus 915. c
isidorus scriptor 916. a
ismenodora Bœotia tibicina 971. a
ismeniæ tibiæ septem talentis emptæ 866. a
ismenodorus à latronibus occisus 149. d
isocratis Panegyricus nonagesimo sexto anno scriptus 917. d mors, verba morientis, ætas ibid.
de isthmi fossione à Nerone cœpta 1142. & ſ.
de pœnitentia pro inciso isthmo rumor 1143. d falsus ibid.
ius fabula 66. b
ius in vaccam, versæ 10. & ſ.

genus ibid. in ventos imperium 105. b
iudices corruptè iudicantes vt plectebantur apud Massilienses 623. b 624. a
iudicibus lege præscriptum vtramque partem audire 293. c
iudicij ferendi recta ratio 203. a & f.
iudiciorum loca Athenis, & de rebus feriis tractandi 206. a
iudicium Paridis 85. b & toto dialogo.
iudicium ob munera non est ferendum 90. a
crudele ac scelestum iudicium si quid statuatur antequam cum accusatione conspiratis sit defensio 879. a
iudicum officium 303. d
Iunonis dolus 511. c
iunonis zelotypia pro Ganymede rapto 68. d & toto dial.
in signo deæ Iunonis admirandum quid 1071. a
iunonis intemperans concubitus 1121. c
iunonis increpationes à Ioue 1133. a
Iupiter Saturni & Rheæ proles 34. d
Iupiter in formam tauri assimulatus 112. b
Iuppiter Pisanorum solitudinis custos 186. a
Iuppiter arietino vultu in Ægypto pictus 186. d
Iuppiter Hospitalis 560. c
an & Iuppiter fato succumbat 672. a. b
Iuppiter philosophi habitu 687. b
Iuppiter à Phidia fabricatus 764. b
Iuppiter Regius 942. a
iouis cognomina 32. a
de iouis sepultura à Cretensibus ficta 34. d
à ioue quæ proficiscuntur munera, nō reiicienda 44. d
iouis incunabula 511. a. b
iouis transformationes 65. d
iouis omnia plena 61. b
iouis ara in Gargaro 67 b
de iouis cum Alcmena concubitu & nocte prolongata, fabula 75. d
iouis iactantia irrisa 91. 92.
contra Iouem seditio 92. b. c
pro eo Briarei auxilium ibid.
erga iouem Æthiopum humanitas 182. a
iouis formæ variæ circa suos amores 183. d
iouis sepulchrum apud Cretenses 185. c 827. a
ex iouis tabulis testis 243. b
iouis comminationes erga cæteros Deos 672. a. b 1131. a
iouis & aliorum deorum impar conditio 673. d de ioue fabulæ 680. c. d
iouis sepulchrum, columna apud Cretenses 701. a
iouis contemptus 737. c
iouis labores 742. d 743. a & f. 1023. b
ad iouem prouocatio 1035. a
iouis & Iunonis simulacra 1070. c
Iuppiter à Momo redarguitur 1097. b & f.
iouis variæ formæ 1132. d
per quem iurandum sit 1121. d
iusiurandum Scytharum 630. b
iuuenum recta educatio & exercitia 795. a. b
ixionis fabula 70. d toto dialogo
ixion idolo pro Iunone congressus 204. d
Ixion deorum parasitus 1037. d

K

Καθίζειν 1116. a
καθὴς 1114. c
καθηδὼς 533. d
καθιδεῖν 1116. a
καθίζειν 1116. a
καὶ αὖτα ἐλίγου δεῖ παρίεται 355. a
καπῆλαι 1112. d
κάτω 532. a
κατ' ὀφρῦς κυλοῦσι 1114. b
κατ' ὠὸς ἀλῶναι κυλόμενον 533. d
κατὰ δουλοσύνη 1116. b
δὴ κάρης 392. b
κίναβος 358. a
† κιχλίζω 1114. d

L

LAbdaci Iarum fata 876. a
cùm multùm laborauerimus, in eodem loco sumus 316. b
labores paulo contentiores, à curis in voluptates remitti volunt 538. a
laborum præmissa exercitatio, vires non absumit sed auget 792. c
ex laboribus germinare bona 817. a
summis labris arridentium odia inusta 884. b
admorso labro bilem intus alere quàm tetrum 884. d
lac ex vuis 392. c
lacedæmoniorum reges vnicum calculum aliis tantùm ferentibus, duos ferre soliti 339. a
lacedæmoniorum exercitia 805. c. d
circa iuuenes flagella, lora, verbera ad mortem 805. d 806. a
lachanopteri 378. a
laconum saltatio 503. b. c & f.
lacus in quo pisces sacri 1071. d
ad lacum Panegyrici conuentus 1074. a
à quo arcetur Iupiter, & cur, ibid. & f.
laio datum oraculum 676. a
lais meretrix Diogenis vxor 397. b
lampichus Geloorum tyrannus 124. c
lampidis ob amorem Myrtij meretricis per se ipsum iugulatio 151. b
lapidicinæ Dionysiacæ 236. b
lapidis suppositio 511. b
lapilli Indici 579. a
erythræi lapilli 579. a
lapis candidus ex Pentheli monte 684. a
lacænus lapis 848. a
nomas lapis 848. c

lapis phrygius 848.c
latus totam eſcam hiatu degluriens 237. d
lateres aurei Pythio dicati 173.c
latonæ & iunonis altercationes 81.c & ſ.
latonæ partus fabula 107.c & ſ.
latonæ ex partu dolores 511.b
latona euagoræ Cypriorum regis vxor 610.a
latratus ex inferis auditus 8.7. d
ad canis latratum vmbratum abſceſſio 839.b
latronum comprehenſio 655. d
latrones inſignes 689.d 690.a
laurus Veneris transfuga 563. c
laudum immodicis teſtimoniis ſenem repubeſcere 599. c
laurus, malus equo & aſino cibus 651.a
laurus heſiodi 927.a ſine lauro & aqua Caſtalia prædicere 929. d
laurus heſiodi quid præſtaret 1081. b
learchi infelicitas 1097. d
lecti & lucernæ aduerſus dominos teſtimonia 234. a
lectus aureus aut eburneus non facit meliores ſomnos 1105. c
lecticæ ceruicibus hominum impoſitæ 1105.d
λίκνον 1113. d
lemniadum contentio 538. d
leo chordula vinctus ſurſum ac deorſum circumferor 254. c
de duobus leonibus viuis in Danubium immittendis oraculum 493.b
leonis & duorum amicorũ tumulus 622. d
leonis vita ſolitaria 1016. a
nihilo minùs pati aliquid quàm leo ſe tonderi 1107.a
leogoras à tyranno in quem conſpirauerat, ſeruatus 466. d
lepidi cum Alexandro impoſtore inimicitiæ 481. b 491. c
leporibus timidior 213.b
leontichus 828 a & ſ.
leontichi ſingulare certamen 987.d
λέσχαι 1112.b
leoſthenis de Demoſthene dictum 1082 b
ex leotrophide Milonem efficere 364. a
lernæa hydra 458. c
λεσβιάζειν 898. a
leſbonax Mitylenæus ſaltatorum theatra frequentare ſolitus 317. d
lethæi fluminis aqua 133. d
ſuper Leucadem petram conſopiti 1125. d
λευκώλενος Iunonis epith. 1114. b
leucanori regi caput perfidiosè amputatum 636. b
lex caput rei geſtæ ſpectat 415. a
lex in gratiam patrum & liberorum faciens 449 d 450. a
leges cur inutiles & ſuperuacuæ 555.d
circa legis licentiam non diſceptandum in extremis periculis 691. d
leges Saturnales 1016. b.c & ſ. conuiuales 1028. a b & ſ.
per libanitidem 864. d
libelli Ægyptij de magia 840. c.d
liber eſt qui neque ſperat aliquid neque pertimeſcit 551. a
libri à Sylla in Italiam aduecti 865. b
libertatis poſſeſſionem in manu retinere, prudentia eſt 1094.b
liburnorum gens, biremes 560. c
libyæ pars ad auſtrum tendens qualis ſit 923. a
ligo aureus Neroni oblatus 1141. c
λῆμμα παρὰ τοῦ αὐτοῦ 1112. b
lingua quàm ligno ſatius rem agere 209.b
liria flores ſic dicti 855.b
lirioeſſa florida vox 855. b
litatio ſupra ceti tergum 391. a
circa ſtudia literarum, labor, ſumptus, tempus p. 1. l. a
literatum humanarum laus, commoda 5. & ſ.
literarum inter ſe contentiones 28. c
literarum inuentores & formatores, legum & dignitatum ipſis conſtitutores 28. d
literarum loco multa depingentes Ægyptij ſignis aliis 302. a
literarum ſtudioſis nonnunquam animi relaxandi 373.b
loca metallorum fœcunda 383. b
alterum pedem loculo inſertum habens 322. b
longæuarum gentium recenſio 912. c & ſ.
ad longæuam vitam omnibus locis poſſe peruenirí 913. a longæuorum hominum alter liber promiſſus 918. d
de longæuis à 911. ad 918
λόφοι 532. a
lotos homeri 14. a
lucernarum vrbs 384. b
luciani ars ſtatuaria p. 2. l. d ſomnium 3. c
auus & auunculus, marmorarij 4. a
in iudicium accerſitus à philoſophis, 200. a & ſ. eius nomina, genus, patria 207. b 669. a in aulam atque familiam Cæſaris tranſitus 160. in arg. & ſ. procurator Principis fit ibid. in Ægypto 266. b cauſas aliquandiu egit 267. d luciani ſcriptorum quędam apologia 330. & ſ. peregrinationes 374. & ſ. cum Alexandro impoſtore inimicitiæ 495.b.c.& ſ.
ſermonis Latini non imperitus 273. c
plura pete in Vita ſeu ſomnio, in Reuiuiſcentibus, in Apologia pro iis qui mercede conducti ſeruiunt, in Hermotimo, in vera Hiſtoria, in Pſeudomanti, in Amoribus, pro Imaginibus, in Lucio, in bis Accuſato, in Cycnis, in Pſeudologiſta, in Votis, in morte Peregrini, in Syria dea
lucij in aſinum transformatio, & res conſecutæ, magicæ artis addiſcendæ ſtudium à 643. ad 670
lucis dulcedo, & mortis horror 152. a
de luctæ exercitio 786. a. b
luctus expers nemo 552. a
de luctu circa mortuos à 807. ad 813
in ludis ſpectandis cultus modeſtia 18. a. b
ludi publici Græcorum, famæ virorum illuſtrium propagandæ excogitati 328.a.& ſ.

Iudi funebres 812. d
de luna, philoſophorum diſſertationes 735. b
luna è cœlo detracta 852. a. c. d
luna habitabilis 327. c
lunæ lumen à ſole mutuatum 540. a
luporum vita ſolitaria 46. c
lupi ſolitarij dicti 1036. a
lux incorruptibilis tenebras diſſoluit 1122. b
lycambæ filio vox tenuis ac dulcis 559. b
lycambes 888. a
lychnis lapis 1071. a
lychnus Epicteti Stoici trecentis denariis emptus 869. c. d
lychniſci piſciculi 402. b
lycophronis Alexandra 534. a
in lycorem montem appulſus ſcaphulæ quæ ſcintillulas humani generis ſeruauit 33 c. d
lycurgus reipubl. Lacedæmoniorum adminiſtrationem è cœlo temperans 544. c
lycurgus Laconicarum legum auctor 806. a
lycurgi in bello ignauia 776. c
lycurgi ætas 918. c. d
quam ne lynceus quidem facilè inuenerit 41. b
lyncei perſpicacia 171. d
lypaë cognomentum datum 894. a
lyra Orphei quid repræſentaret 541. b
lyſias à Phædro proditus 570. b
lyſiæ Cephali filij oratio 902. b
lyſimachus poëta comicus 29. b
lyſimachi & Seleuci cum Antigono conflictus 914. b lyſimachi ætas ibid.
lyſippus artifex 683. d

M

Macedoniæ regum commentarij 1086. a
Macentæ, Lonchatæ & Arſacomæ celebris amicitia 632. d
macentæ fraus in amici gratiam 636. c. d & ſ.
macetis mulier opulenta 476 c
ex machlæ nuptijs bella ſecuta 638. a & ſ.
machlæi Indorum gens 852. c
à machlyenſibus in Scythiam intra triduum iter emenſum 637. c
mæandrius ſeruus 163 d
mæcenas ab Auguſto Cæſare reprehenſus ob ſermonis affectationem 524. in arg.
bacchi Mænadum cum Pane concubitus 93. d mænadum incurſus erga Indos 851. d
de vi magica ab 815. ad 845. & 852. a. b. & ſ.
magi Zoroaſtri diſcipuli 159. a
ad magos Menippi aduentus, ibi acta 159. a & ſ.
magorum potentia & ſuperſtitio 159. b
magorum vita longa 912. c
magus hyperboreus 852. b
μακραὶ γαμίαι 270. a
mala granata, mali exteráque poma terdecies fructus in anno ſerentia 395. c
malthace 819. a
maluæ radicis adoratio 401. b
maluæ veneno delibutæ ſagittæ 379. b
malua aut myrto cæſum à Muſis ejici 865. a
malus nauis germinans & ramos propagans 406. a
fructus edens ficus & uuas ibid.
mandata quædam eiuſmodi, vt, ſi non pareueris, non ſis obnoxius pœnæ 456. c
iuxta mandrabuli morem negotium procedit 248. b
perinde ac ſub mandragora ſtertere 33. b
ſub mandragora ſopire 1087. b
mano Arabum imperator 916. a
μανδραγόρας 1114. b
mantineorum pelta 134. b
per eos qui in marathone occubuerant iuramentum 1094. b
ad marathonem & ſalaminem geſta 1028. a
diui marci cum Marcomannis & Quadis bellum 493. a
mare inhoſpitum 612. d quando primùm & ſecundò tranſmiſſum Græcis 612 c
mare Caſpium 943. a
margites 827. a
margites vir quiſpiam inſulſus ac ſtupidus 285. a
maritorum quorundam vecordia 491. a
mars à Minerua proſtratus 698. d
mars à Diomede vulneratus 698. d
mars muliebris Argis 573. c
martis & Veneris amores 78. b
marſyas iniuſtè damnatus & excoriatus ab Apolline 82. a
marſyæ tibiæ 866. a
maſſiniſſæ regnum, ætas 915 d
de maſcula & fœminea venere iudicium 160. & ſ.
in matellam immingere 238. c
mater anus amico alenda per teſtamentum à patre paupere relicta 621. d & ſ.
mater à filio fame necata 677 b
matres primam prolem adamant impenſiùs 785. b
mater à filio ſublata 1145. e
mauſacę Mauritani equitis deſcriptio 360. d 361. a & ſ.
mauſoli irriſum ſepulcrum 146. d 164. c
mazæa Leucanoris filia 632. d ſuper nuptiis res geſtæ ibid. & ſ.
mechanicorum etiam opera induſtria laudem merentur 846. b. c
medeæ ſcelus 911. b
medea ex ſolo ſomnio in amorem Iaſonis exardeſcens 318. c
medeæ facinus meditantis pictura 910. c. d
ars Medica infinitę prolixitatis 276. b
ars Medica vt priuilegio aliquo gaudeat in exercendi facultate, iuſtum eſt 457. a
quanto honoratior & vitæ conducibilior, tanto conuenit eſſe liberiores qui hac vtuntur ibid.
proprium medici hiſtoriam ſcribere 355. c
in arte medicorum quibus medicari ſit periculoſiſſimum 454. a

periti medici obſeruationes 447.d 448.a
perſuadere medico oportet, non iubere 457.b
medici periculum ingreſſi domũ inſania laborantis, 1046. a. b aſtutia in ſe ſeruando ibid.
medici induſtria in amore adoleſcentis detegendo & curando 1063. a & ſ.
medico res verè vt eſt aperienda 960. b
medicorum laus ſerpentum noſſe naturas 926. a. b
medici qui ſint ab ægrotis accerſendi 846. a
medici Æſculapij filij 526. c
mediocris vitæ hominum conditio in inferis 809. c
mediocritas in diuitiis ſeruanda 38. b
medius ſcriptor 914. b
medorum debilitas in inceſſu & mollities, cùm ab equis deſcenderint 150. d
meduſa ſaxifica 587. a vide Gorgo
megalonymus cauſarum ſectator 528. a
megapenthis tyranni contra mortem reluctatio 221. a & ſ. genus 224. d humeris ſuis Micylli receptio in cymba charontis 130. b
megapenthis tyranni accuſatio, flagitia 223. a & ſ.
megilla maſcula libidine mulier 969 d. & ſ.
megillus Corinthius formoſus 115. a 231. c
mellis amariſſimi emunctio 382. d
mel atticum 939 a
melampodis acutus auditus 607. b
ne melampygus acerbè ſolùm intueatur te 899. d
melancholiæ morbus 1009. b
meleager rabefactus 1049 c
meleagri interitus 182. a
μελιτίνοι ὀφθαλμοί 211. a
melicertæ in mare præcipitatio cum matre 105. d à delphinis exceptio ibid.
melitides aut Cotœbus eſſe 584. d
in melius mutatio, ſæpe maiorum malorum principium 385. b
membrorum corporis elegantia 564. c
memnonis in Ægypto vox audiri ſolita exorientè ſole 625. b
memnonis Ægyptiaci fabulæ 841. b
memorem compotorem odi 1040. b
memoria virorum bonorum & clarorum ad quid vtilis 611. b
memoria nonnunquam odioſa 1128. b. c
menandri prologi 888. d
μήνυτρον 524. in arg.
quòd mendacia reiicienda 826. a & ſ.
mendacij pœna 402. c
mendaciũ circa locorũ deſcriptiones quàm turpe 558. d 559. a
menecrati multa remiſſa 625. a
menelaus vltrò ad fratris conuiuium accedens, culpatus 1042. d
menelai conſpectis ædibus obſtupeſcens iuuenis 345. a
menelai femora 590. d
menelai domus admiratione digna 901. b. c
menelai domus 1126. b pulchritudo 1140. d
menippus philoſophus cynicus 114.
menippus & Diogenes vltro mortem ferentes 144. b
menippus ſolus Lucianum cum aliis philoſophis non accuſat 210. c
menippi in cœlo peregrinationes 725. b & ſ. 730. a. b & ſ.
menippus à Mercurio è cœlo in terris depoſitus 741. c
menippi apud Charontem gratia 124. b
menippi ad inferos deſcenſus 160. b & ſ.
menippi ſuper Luna requies 730. a. b
menippi in cœlo cum Ioue confabulationes 737. a. b menippi apud deos conuiuium 739. a
menius 381. c
menſarię actio contra Diogenem 750. b
menſis Minous 395. c
menſis Meſori 1126. a
menſium numerus ab Ægyptiis inſtitutus 540. c
mentis ſententia quàm fortuna præſtantior 130. b
mentiri quum vſus poſtulat, venia dignum, imò laude 816. a
mercatoris Sidonij conſilium ab Alexandro malè ſpretum 815. c d
mercedis gratia ſeruientium miſera conditio 235. a & ſ.
in mercede ſeruientes cõtumeliæ, in cõuiuiorum inſolentia 244. c & ſ. pactione mercedis 246. c & ſ. quotidiano victu 251. c
circa mercedis pactiones fraudes fieri ſolitæ 246. d 247. a
mercede ſeruientiũ contemptus & reiectio poſt cinædos & ſaltatores 252. a & ſ.
adulatio ridiculoſa 252. d & ſ. pericula & metus 253 a & ſ. pœnitentia 253. b & ſ. adulatio dominorum doctos ſe videri volentium 256. a & ſ. compenſatio munerum 257. a & ſ. difficultas exigendæ mercedis 257 b exitus ac miſſio ignominioſa 257. c
mercede ſeruientium pictura 259. a & ſ.
pro mercede conductis & ſeruientibus apologia 260. & ſ. diſtinctio ibid.
mercedem accipientium diſtinctio 266. a
mercenarium vitæ genus qui laudent 235. a. b
mercurius lucifer 46. a
mercurius Maiæ ſoboles 58. b
mercurius palæſtricæ magiſter 98. a
mercurius canina facie 105. c
talis pictus in Ægypto 186. d
mercurius deorum facundiſſimus 706. a
mercurius cùm fur ſit, non vult alios furtum committere 722. a
mercurij furacitas 72. b & ſ. alæ 73. c virga ibid. 146. c virga aurea 523. c
mercurij de ſua miſeria & laboribus immenſis queſtus 95. a & ſ.

mercurij furandi ars præcipua 221. c
idem vmbrarum ductor 221. b
mercurius Logius 896. a
communis mercurius 934. d
meretricularum conuerſationes & mores quales eſſe debeant 972. d 973. a
meretricum ſalutationes 977. b. c
meriones ſaltator 502. d
meriones Idomenei [illegible] 779. c
meſori menſis 1126. a
metallorum fœcunda loca 383. b
metalla aqua macerata vt lanam exercens certum hominum genus ibid.
metus & ſpes in hominum vita tyrannidem obtinentia 477. a
[illegible] 1112. d
[illegible] 1111. d
micyllus ſutor mortem alacriter ſuſcipit 228. a
micyllus pauper, tyranni humeris inſidens in cymba Charontis 230. b eiuſdem queſtus ficti, lacrymæ, deſideria morientis 231. a micylli ſutoris paupertas 705. b
midas ſeruus incantatione ſeruatus 850. d & ſ.
midæ opes 46. b 115. d
midæ ſerui perfidia in vxorem domini ſui 226. b
midias homo ſceleſtus 677. b
[illegible] 354. d
militi ab hortulano inflictæ plagæ 663. d & ſ.
milo Crotoniata 172. b 606. c
miltiades tot partis victoriis ſuſpicione proditionis notatus 886. a
minerua Gorgone metuenda 85. a
minerua è Iouis capite prognata 185. d
mineruæ ingenioſis operibus æquiparari ſummæ felicitatis eſt 597. d
mineruæ fabula, è Iouis cerebro natæ 73. d & ſ. virginitas, ibid.
mineruæ, Neptuni & Vulcani contentio de artificij principatu & præſtantia 286. d
parum dextre miniſtrantium pœna 1021. d
minos Cretenſis apud inferos iudex 677. d
minos legum ſcriptor Cretenſibus 806. d
minois irrita ſententia 155. c
minois filium in vaſe mellis pleno ſuffocatum iri prædictio 929. d
minotauri fabula 407. b
miſthon Sybarita 888. c. d
mitræorum montes 637. c
mithres Medus 1098. a
mithridatis, Kriſtæ dicti, mors, ætas 914. d
mithrobarzanes magus 159. c
mnaſciris Parthyæorum regis ætas 915. d
mneſitheus nauclerus 686. c
[illegible] 1114. c
in montem Lycorem appulſus ſcaphulæ quæ reliquias humani generis ſeruauit 33. c. d
morbi qui inualuerunt non tentandi 448. a
morbis per medicos medendum non per præſtigiaturas 850. c
morborum remedia per verbula & præſtigiaturas 819. c. d & ſ.
morſus hominis à cane morſi, canino non leuior eſt 845. a
modius Æginetticus 51. d
mollium & delicatorum vitæ deſcriptio 1108. a & ſ.
momus quid in Vulcani opere reprehenderit 286. d & ſ.
momus Iouem reprehendit 689. d 690. a
momus eorum quæ ab aliis geruntur, calumniator 740. d
[illegible] 532. a
montes montibus ſuperimpoſiti 169. d 170. a & ſ.
monumentorum ſtulta gloria 945. c
morientium gemitus & deſideria varia 230. d
mors hominem in libertatem vendicat 673. d
mors ſummum malum vulgo creditum 813. b
honeſtum effugium mors, quæ eſt extra omne periculum turpitudinis 1093. a. b
ante mortem nemo felix iudicandus 173. b. c
mortem grauiùs pati qui peiùs vixerunt 221. in arg.
nouum mortis genus excogitatum 625. b
timor mortis omnem aufert vulneris dolorem 653. c
mortales quum ſimus, mortalia bona conſequimur 162. a
mortalium vota 718. a
mortuis omnibus dominari Achilli minùs gratum, quàm vel inopi agricolæ viuenti 136. a
circa mortuos ceremoniæ 809. d 810. a
luctus ibid. & ſ. ſtulta & futilia verba ibid.
mortui non audiunt 810. d
mortuorum futura reſponſa ſi lugentium voces intelligerent 811. a
mortuis ſuperuacaneæ exhibitiones 812. d
mortuis non decet conuitiari 1145. d
mulcta ferrum geſtantibus aut armatis prodeuntibus, Athenis 804. b
muliebris ſexus ſuauior à Tireſia pronuntiatus 112. d
muliebris venus tanquam barathrum 560. b
muliebris conſuetudinis delectatio 570. d 571. a
muliebris delectatio toto gradu virilem præcedit 572. a
mulier omnium animantium maximè callidum animal 57. a
mulier peregrina forma viri capta, vbi euiratum audiuit, mortem ſibi conſciſcens 1068. c
mulier in cupidinem aſini exardeſcens 666. c quæ conſecuta 667. a & ſ.
mulieres viris dominantes 152. c
genus earum à medea vt deploratũ 152. d
mulieres, factæ aues, arbores, feræ 153. b
mulieres conductitios viros doctos circumducentes 256. c & ſ.
mulieres ex vitibus [illegible] 376. a

mulierum adſcititia forma 578. a. & ſ.
deformitas ibid.
mulieribus perfecta ac ſolida virtus non innaſcitur 584. b
mulierum formoſiſſimarum & honeſtiſſimarum exemplar à 586 ad 598.
mulieris puſillæ delectatio ſuper falſis de ſtatura laudibus 599. d 600. a
mulieribus ornatum & mundum illum nocere 906. b
circa mulieres lex Platonis 1014. b
mulieres capita non detondentes vbi plectantur 1058. b
mulierculorum aliquot libidinoſarum nomina 499. b
totius mundi conflagratio futura 193. b
mundi creatio 1122. c
de mundo, philoſophorum diſſertationes 728. a. b
ob munera nequaquam ferendum iudicium 90. a
murus ligneus Athenienſium 1091. d
muſarum pudicitia 85. a
muſæus optimus ſaltator 504. d
muſca olim mulier formoſa 862. c ſic tranſmutata ibid.
muſca poëtria formoſa & docta 862. d
meretrix ibid.
muſca Pythagoræ 863. a
ex muſca elephantem facere 863. b
muſcæ laudes, deſcriptio à 860. ad 864.
fortitudo & audacia 862. b immortalitas 862. a
muſcæ nomine filiæ multæ à parentibus appellatæ 863. a
muſcæ militares & canes dictæ 864. a
viciſſim fœminarum & marium conſcenſio 863. b
muſicæ incelebris & occultæ nullus eſt reſpectus aut vtilitas 337. b
quis muſicus potior & maioris pretij habendus 846. a
muſonius 1142. d & ſ.
ex muſtelis in leonis pellem inſutis remedia 819. d
myron, ſtatuarius inſignis 4. b
myronis ſtatuæ in pretio 286. a
myronis opus 814. b
myrrhina canicula 255. b
myrto aut malua cæſum à Muſis ejici 865. a

N

NArciſſus Lacedæmonius 1140. c
naribus adeo mucoſis eſſe 829. d
naris mordicus Zenothemidi philoſopho auulſa 1054. b
naſo trahi 71. c
natalitio ſolo etiam gaudent dij 920. b
ſuper nates ferulæ turpis verberatio, ſpectante populi corona 998. c
natura quàm multa homini ad fruendum conceſſerit 1103. c. d
nauis ingens in Piræum appulſa 631. a
eius deſcriptio 932. c & ſ. prouentus 935. a
in naufragij periculo turpiter eiulans, qui pyram pòſt ſponte inſcenſurus erat 1007. c
in naufragio conſtitutorum vota pòſt irrita 686. d
nauis gubernatoris inſignis pietas 466. c
naues è putamine nucum 405. b
naues cucurbitinæ 404. d
naues Græcorum ad Troiam profectæ curuinio infectæ 1141. a
iidem nautæ & naues 408. a
de naulo Charonti reddendo litigatio 144. d & ſ.
nauplius portitor 401. d
nauſicaa Aretæ filia 596. b
nauſicaæ venuſtas & proceritas 771. a
nauticæ artis inſolito more vſus 408. a
neanthus Pittaci tyranni filius 869. a
de lyra Orphei ab eo per fraudem empta quæ narrentur 879. a. b vt diſcerptus à canibus ibid.
neceſſitate ineffugibili homines omnia facere 678. b
necracademia 399. c
duæ negationes vnicam efficiunt affirmationem 711. c
negotiatorum longinquæ peregrinationes 613. a
negretus fons 403. a
neoptolemus egregius ſaltator 503. a
Pyrrhichius inde cognominatus ibid.
nephelococcygia vrbs 385. a
neptunus Laomedonti ſeruiens 184. a 674. a
neptuni & Amymones fabula 104. a & ſ.
Neronis vox 1144. b
ridicula alia ibid. & ſ.
neronis inſania in fodiendo Iſthmo & obeundis ſcenicis certaminibus ab 1142. d ad 1145.
Nero matris occiſor 1145. c Pythicum os obturare vult & cur ibid. eius mors 1145. d
neſiotes 817. c
neſtor Stoicus Cæſaris Tiberij præceptor 917. a eius ætas ibid.
neſtor parаſitus 777. d eiuſdem laudes ibid.
vel neſtori conſilium dare 48. b
neſtoris ætas 912. a
nicander 926. a
Niciæ mors 365. c aduerſitas 774. c
nicomachus Geraſenus 1121. d
nicoſtratus Iſidoti filius 351. b. c
nili fontes 947. a
nilus vt depingatur 816. b
niliaca ſaltamenta 936. b
niobe in ſaxum mutata 6. d
niobes liberorum pulchritudo 82. b
nireus Aglaiæ filius 1073. a
nireo formoſior 40. c & 123. c
nireo formoſo cordatus Vlyſſes magis laudatur 570. a
niues Caſpiæ 356. c
noctis templum 403. b
noctuas Athenas 12. c

τῶν πῶ ἀνεῶ 1172. d τῶνε ibid.
nomenclatori Libyco ſubiici 242. a
nomiſma Sidoniorum, europa ſinſidens tauro 1058. a
noſce te ipſum 116. c
notarum certarum compunctio in vola manus aut ceruice 1076. d
notæ Aſſyriis inuſtæ ibid.
nouercarum amatores 364. b
nouitatis gratia 331. c 332. d
νῦνι 355. c
nubecentauri 379. c 380. b magnitudo eorundem ibid.
nudos Charontis cymbam ingredi oportet 224. a
nudus habitus præſtantium virorum 1106. d & ſ. nuda conſpici refugiens meretrix 982. d
à Numa ritus inſtituti 890. b
numæ Pompilij ætas 913. a
à nouis nuptis comparatio 38. b. c
nuptiæ maſculæ 381. d & ſ. in nuptiis ambiendis Boſporanorum mos 633. a. b Scytharum 633. c
nuptiæ, ſucceſſionis neceſſariæ inuenta remedia 574. d
nuces in talorum ludo poſitæ 1023. d
nyctcrion Eudianactis filius 379. a
nyctiporus flumen 403. a
nyctor Lunaris 281. c

O

OBliuio rerum omnium ſub Euclide duce Athenis peractarum 320. d
oboli impoſitio in os mortuorum 809. c
obtorto collo diſcipulorum in vincula abductio 1050. a
oceanus lacteus 400. c
ocellus Lucanus Pythagoræ diſcipulus 270. d
ὦιδα 355. c
octipedes apud Scythas qui vocentur 340. a
oculus Zenothemidi philoſopho effoſſus 1054. b
oculorum mirum genus certo hominum generi 385. b aliorum ab aliis mutuatio ibid.
quæ oculis videntur, certiora quàm quæ auribus percipiuntur 520. b
oculi bouini 590. d
oculorum pro amico voluntaria effoſſio 631. d alterius item amici amico conſpecto 632. a
ocypus podagroſos irridens ſub idem iugum miſſus à 958 ad 962
odor terræ Arabiæ 1070. a
odium in craſtinum continere, reges non decet 59. a
an odyſſea prior Iliade 398. b
œdipus matris maritus 258 c
œneo quid acciderit, quòd non vocaſſet Dianam ad conuiuium 1048. d
œnomai crudelitas per Pelopē ſublata 1138. d
œnopion pocillator 895. b
ogmius dictus Hercules 858. a
ogygia Calypſus inſula 404. b
οἶμοι γυναῖκα χρυσίμιλον ἐπάιξαν 870. b
oleum è cepis, ac redolens vnguentum 383. a
oleum ex Hiſpania 939. a
olei proprietates 797. d
ollis cæcutire 874. a
olmeum polluere 865. a
vel oloribus magis canorus 48. a
ei qui magna olympia deuicerit, omne ſtadium minùs reformidandum eſt 339. c
aureus in olympia ſtatueris 892. d
olympiadis & draconis fabula vnde orta videtur 477. a
olympi tibiæ 866. a
olympus mons Parnaſſo eminentior 169. b. c
onager ſitim ferens 923. c
oneſicritus Alexandri Magni hiſtoriarum ſcriptor 915. a
oneſicritus claſſis Alexandrinæ gubernator 1001. c
onoſceleæ mulieres marinæ 408. d
ſi opera quæris, ſermones multi 1013. c
opes in bonorum numero collocandæ 133. c
optanda ea ſunt quæ conſequi poſſumus 317. c
opulentia ſæpenumero immedicabilium malorum cauſa 51. b
opus exordientibus facie eleganti & ſplendida exornandum eſt 848. d
oracula nocturna 493. d
oraculorum & prædictionum confutatio 675. d 689. b
oraculorum interpretis ſacerdotis ceremoniæ 743. b
oratio Herculi attributa non Mercurio 855. a
circa orationis compoſitionem peccata à 849. ad 851.
oratio in pulchra domo habita aut è contra quid valeat 905. d & ſ.
oratoribus etiã opus eſt afflatu diuino 1079. b
orcheſtice in iudicium vocari ſolita à Demetrio Cynico 515. c
in orco quid agatur, ſtulta quæſtio 555. d
orci galea 755. c
oreſti ac pyladi Scytharum ſacrificia 611 a
in Scythia quæ paſſi, res geſtæ 611. a & ſ.
mutua amicitia ibid.
oreſtis, Pyladis, Ægiſthi & Clytęmneſtræ pictura 909. c. d
orgiorum inſtitutor 541. b
ori & Iſidis libri 715. b
orionis canis 606. b
orion cæcus Cedalionem portans 910. b
ſanatur ibid.
orithya rapta à Borea 827. a b
orodœcides 838. a
orœtæ in incedendo debilitas 150. d
orpheus 907. c
orpheus optimus ſaltator 504. d
orpheus Oeagri Caliopéſque filius 541. a

orgiorum instituror 541. b
orpheus & Eumolpus philosophiæ susceptores 1011. b
orphei lyra in cœlo quid sit 541. c
orphei & Amphionis cantus 593. c
de orphei capite & lyra fabula 869. a
orphei lyra per fraudem empta, & supposita altera 869. a. b
orphei carmen & ars, non lyra, laudanda 869. c
orthius musices tonus 748. d
orthium, carmen sic dictum 851. d
ὡς δ αὐτὸς αὐ φησι 354. d
os indomitum, infelicitas consequitur 900. a
oris putridi & infecti graueolentia Geloni tyranno detecta 295. d
oscorum atque Volscorum dialogus 524. in arg.
intra osculum constituti 490. d
osculum duobus talentis emptum 124. b
de osiride quæ narrentur 1058. c
osroës Græcis Oxyroes 356. b
ostrea currum vnius numero implentia 390 c
othryades imperator 180. d
othryades 486. a
ὄθελος 351. a
otus & Ephialtes 737. a
ὑ δ αὐτὼν ὑν Δία 355. a
ὑμαλισμὸς 533. c
oues prælatum & floreſcentem oliuæ ramum sequentes 315. c
ex ouis dipsadis excauatis pocula 925. d
pilei ex ouis singulis gemini ibid.
ouum ex lustratione relictum 114. c

P

PAcatæ simulacrum 590. c
pæon medicus 79. b
pæpalema 899. d
pætus medicus 498. a
paguradæ 588. a
palæstra ancilla 644. a eius artes meretriciæ, magæ 645. c & s.
palamedis ars vt insaniam Vlyssis simulatam detegat 910. c
pallene 932
pallij dissectio & dimidia pars amico tradita 627. a
palmarum conscensio 1069. c
pamphylij maris à Lycio diuisio 933. c
pan Deus Arcadiæ pastorum, musicus, socius Bacchi, Mercurij filius 92. d & s.
eius lecti sociæ 92. d
pan Dionysi minister 747. c eius spelunca ibid. agilitas, Musices & belli studium ibid.
pan ex Arcadia in Marathonem auxilio veniens 817. a
de deo Pane 1096. c
panos questus de sui contemptu 748. a. b
de pancratij exercitio 786. c
pancrates magus 842. a
pandemus Veneris cognomen 891. b
pannychia fons 403. a
paphlagonum stoliditas, superstitio 477. d
ingenium crassum & ineruditum 481. b
de artis parasiticæ præstantia à 763. ad 785. sitne ars 763. d & s.
parasiticæ definitio 766. d laudes apud Homerum 767. a. b
parasiticæ ars fato quodam accedit 770. d
parasiticæ principium generosum & illustre 771. a
parasitica felicitas 774. d
parasitica in pace etiam philosophiam præcellit 780. c
parasiti & philosophi collatio si de bello agitur 773. a & s.
parasitorum aliquot nomina 774. a & s.
parasitorum proprium 775. d
parasiti ars quotidie in vsu & exercitio esse debet 766. a
parasitorum opera in bello 779. d
parasiti in conuiuio præstantia 781. a. b
gloriæ contemptus 781. c mors 783. d
ex parasito opulentorum vtilitas 784. a b. & s.
parca omnium rerum caussa 678. b
parcarum ordinatione & consilio omnia dispensari 671. b. c
parcam pro Tantalo puniendam 678. c
parcarum imperium 691. a 695. a. b
de parcis Homeri loca 1122. & s.
parentum vulnera 417. a
quàm semel parere, ter sub clypeo malle consistere 716. c
parianorum vrbs 997. c
paridis iudicium 85. b & toto dialogo.
paris cognatus Ganymedis 85. d
parnassus Caucaso altior 169. b bicipiti vertice 170. d
parnethe mons 937. c
parthasij imagines 598. a
parthenius poëta 371. b
parthenius mons 747. c
paryssatidis & Darij filij duo 358. d
pasiphaës adulter 667. d
passonis pictoris pactum 1085. b
pater insania laborans, à filio curatus 446. & s.
patres magis liberos amant quàm liberi parentes 455. a
patrum & filiorum mutuus amor 910. a
qui patri iustum honorem habebit, patriæ quoque 910. b
patris morientis in conspectu liberi occisi 225. b
patri necando venenum porrectum 1050. a
patria nihil dulcius 919. a plura de ea ibid. & s.
patriam pio amoris affectu prosequimur, aliarum vrbium admiramur excellentiam 919. a. b
patriæ beneficia 920. d & s.
patria rerum optimarum præstantissima 921. b. c

à patria extorres quamuis felices, egentissimos se arbitrantur 921. c
nomen patriæ strenuum & audacem facit ex meticuloso 922. d
patroclus ab Euphorbo interemptus 715. b
patroclus parasitus 778 a Achille non inferior 778. d & s. laudes, mors eiusdem ibid.
patrocli & Achillis turpis amor 585. d
ex pauonum pennis corona 399. a
pauonis gloria circa pennas 904. d 905. a
pauonis in aspectu non in voce delectatio est 908. a
pauo ex India 939. a
pauperum & diuitum non perinde res se habent ad mortem expeditè suscipiendam 225. a & s.
pauperum consolatio 115. b
pauperum leuiores & ratiores morbi 718. a
pauperum intoleranda felicitas 1037. b & s.
paupertatis collatio & eius effectus 42. d & s.
paupertatis bona 44. c
paupertatis prætextus mercede dominos suscipientium 239. a
paupertatis vitandæ causa quid agatur 165. a. b
pax bello præstantior 780. c
ne parillus quidem mihi reliquus 30. a
peccata reprehendenda, peccantibus ignoscendum 547. a
peches Ægyptiis quid 816. b
pecuniæ in tertio bonorum ordine ponendæ 535. c
pecuniæ incantatio efficacissima 551. c
pedibus prospicere frequens acclamatio 25. a
nequaquam illotis pedibus accedere 547. a
ad pedum curam remedia 818. c.d & s.
vir pedibus carens, ligneos truncos crepidis & calceis ornans 866. c
pegasi alati equi 7. a
pelagus lacteum 392. c
pelasgicum 747. d
pelichus dux Corinthius 834. c medicus ibid.
pelops formositatis gratia ambrosiæ particeps 1132. c ob formam Neptuno adamatus 1133. c
pelopidum fata 876. a
penelope Icarij filia à Mercurio constuprata 932. b Panis mater ibid.
penelopes proci 404. b ab Vlysse cæsi ibid.
penelopes pudicitia & modestia 596. b
penelopes illud de textura pati 1015. a
penthelus mons 684. a
penthei infelicitas 1097 d
perdiccæ, morientis Alexandri annulus traditus 132. c
perdiccæ contra Ariarathem pugna 915. a
peregrini viri amicitiæ egentis dulcis receptio 343. c
peregrini & aduenæ parui faciunt exilia 922. a
peregrini mors 993. a 1005. b 2b
eo nomen assumptum 993. a 994. a
peregrini nequitiæ, scelera 995. b & s.
cum Christianis conuersatio 995. b & s. in corona circunstantis populi turpis virilium tractatio, & ferulæ circa nates verbera 998. c
de peregrini morte fabulæ & figmenta 1006. b & s.
de eo plura à 993. ad 1008.
circa Pergamum condendi principatus primus autor 914. d
periander absens à cœtu Beatorum 396. d
de pericle Thucydidis dictum 510. b
pericles Aspasiæ patrocinans 575. d
periclis & Demosthenis collatio 1084. a
periclis nullę extant orationes ibid.
fama earum ibid.
periclis animi magnitudo 1088. b
in extremis periclitantibus, circa legis facultatem aut licentiam non disputandum 691. d
extra periculum & simul quæ cupis spectare, non est ita semper comparatum 170. d
περιτίλλω αὐτὸν, ὅσα λαβεῖν 1112. d
περιτμαγχάνω 358. a
perilai taurus æreus 467. b eius malum consilium ipsi consultori pessimum 467. c. d mors 468. b
peripateticorum ingenia 284. d
peripatetici venditio, doctrina 298. a & s.
περίστασις 1113. d
persarum adoratio 20. c
persarum reges opibus clari 46. b
persæ igni sacrificantes 699. d
ex persis in Ægyptum via longa, compendiosa 815. c. d
regum Persarum adoratio 941. c
regum persarum mos regere mediam aciem 942. a
perseus cum matre in arcam abiectus, conseruatus 110. b
perseus falcem tenens 478. c
persei, Andromedæ, Gorgonum fabula 110. b & s. 909. a. b. c
pestis in Græcorum exercitu 182. d
pestilentiæ sedandæ ratio 340. c
πέτομαι 898. d
πτίσσω 355. c
phæaces saltatione oblectati 504. b apud eos in primis miratur Vlysses saltandi elegantiam 504. c
phæacum fabulæ adaptatio 25. c
phædræ calumnia quanti fuerit 885. c
phędra Cretensis 1066. b
phædrus Myrrhinusius 902. b
phaethontis fabulæ interpretatio 542. d
phaëthontis fabula 96. a & s.
phaëthontis sorores electrum illacrymantes, 97. a. b in populos conuersæ 97. b

phaëthontis regnum 377. c cum Endymione bellum ibid. & ſ.
de phalaridis Agrigentinorum tyranni tauro æreo à 461 ad 473. legatio Delphos pro eo recipiendo ibid.
phalaridis genus, patria, 462. inſtitutio, primi anni ibid. cauſa & conſilium occupatæ tyrannidis 462. d modus adminiſtrationis 463. a. conſilium deponendæ tyrannidis per inſidiatores cuerium 463. d crudelitatis crimen 465. a. & ſ. eiuſdem defenſio 466. b & ſ.
phalaridis clementiæ exempla 466. d
ad phalarin è Græcis ſapientiſſimorum aduentus 467. a.
phalaridis donarium 467. b & ſ.
phaleti ſacrificantes Cyllenij 699. d
phalli Græcis qui Priapi 1062. c
phanomachus diues 940. a
phantaſmata & mortuorum animas ſuper terram obambulare 840. a
phaon Venerem è Chio tranſuehens 112. d
phaonis aut Nirei pulchritudo 599. c
in pharo turris, opus omnium maximum 372. b
pharmaco miſcendo quantus labor 454. b
τὸ φαῦλον 1113. d
phauorini diſſertationes 549. d
phello ciuitas 393. b
phellopodes 393. a
phemius 907. c
pherecydæ Syri phi. ætas 917. b
phidias, ſtatuarius inſignis 4. b
phidiæ ſtatuæ in pretio 286. a
phidiæ ſculptoris iudicium & peritia 307. c
phidias Iouis abſolutam imaginem emendare non dedignatus 603. c
per phidiam 916. b
philenidis turpes amores 572. d
philemonis Comici poëtæ mors ridicula 918. b. ætas ibid.
philetærós rex & Eunuchus 914. c. d
eius ætas ibid.
philippi & Alexandri victoriarum comparatio 134. b & ſ. rerum turpiter geſtarum inuicem exprobratio 134. c. d & ſ.
philippi ciuitas 1016. b
philippus calceorum refector apud inferos 165. a
philippus oculo priuatus 365. b
philippides vno die quantum iter pedes confecerit 270. a
philo Dinæ filius 1131. a
philocrates 1091. b
philocratis ignauia, proditio 776. b
philoctetes ſolus arcum Herculis tendere potuit 866. a
morienti philoctetas præſto eſſe 1004. a
philomelæ in auiculam conuerſio 1124. d
φιλοσοφανδι ratio 1112. c
philoſophandi via potiſſima, & quæ certiſſimè ad virtutem & felicitatem ducat 283. b. & ſ.
philoſophari primi qui cœperint 1010. c. d
quomodo & quatenus philoſophandum 1050. c
philoſophia vera inuentu difficilis 204. a & ſ.
philoſophia multo tempore haud comprehenſu facilis 276. b
philoſophiæ vera bona 279. c
philoſophiæ principes 285. d
totius philoſophiæ capita auditu facilè comprehendi poſſe etiam in modica diei particula 308. b
vini & philoſophiæ comparatio & cauponum 309. d 310. a & ſ.
philoſophiæ non parum multa abſtruſa myſteria 310. b
philoſophia pernicioſo & exitiali pharmaco ſimilis 311. c. d
philoſophiam exercentes fœminæ 536. d
philoſophorum vita, mores, collatio inter ſe, vide in Nigrino 14. & ſ.
philoſophorum apathia damnata 23. a
philoſophorum nugæ 114. d.
philoſophi à Charonte receptio 125. c
philoſophorum incertæ & diuerſæ doctrinæ 158. b. & ſ.
philoſophorum deriſio 187. c in arg & ſ. venditio ibid.
philoſophorum aduerſus Lucianum irritatio 200. a & ſ.
philoſophi nihil minùs quàm philoſophi 213. b & ſ.
philoſophorum de gradu honoris diſceptatio 217. a
philoſophorum ſeruientium turpior conditio 278. a & ſ.
de ſectis philoſophorum, & quænam optima 275. & ſ.
philoſophi lucro & pecuniis addicti 280. d & ſ. vnius in diſcipulum qui mercedem die dicta non reddidiſſet, inſolentia 218. a fœnoris exactio 281. b
philoſophorum inter ſe pugna 282. b
philoſophi quo pacto deligendi ſint 303. d & ſ.
in philoſophorum placitis perdiſcendis tempus impendendum 304. a & ſ.
de philoſopho mercedem pactam ſibi prorogatam tantillum conquerente quæ narrantur 323. b
à philoſopho nequior rediens diſcipulus quàm antè foret 323. c. d
philoſophi aliquot contra præſtigiaturas increduli 481. d
philoſophis ſalarium conſtitutum 535. b. 537. b
de philoſophis à barba iudicium 550. a
philoſophorum deceptiones 727. a. b & ſ.
philoſophorum vita non reſpondens habitui 735. c. d
in philoſophos Lunæ graues queſtus 735. b. & ſ. 736. a
philoſophorum exagitatio 739. d & ſ.
philoſophi, obtorto collo diſcipulos

in vincula ducentes 1050. a contra philosophos à 741. ad 762
philosophorum copia 746. a. b
citiùs aliquis in naui cadens, ligno destituatur, quàm vt quocunque aspexerit, philosophum desideret 746. b
celebres philosophi qui nunquam aciem viderunt 727. b
philosophi & parasiti collatio 780. b. c & s.
philosophorum aliquot longæuorum ætas 916. a. b & s.
in falsos philosophos inuectio à 1008. ad 1019.
philosophi primi 1011. b. c 1012. a
philosophorum inter se altercationes & mutuæ criminationes 1049. d & s.
in philosophorum mores ac vitam à 1038. ad 1055.
philosophicæ quæstiones & argutiæ 761. d
res philosophicæ aliter apud hos, aliter apud illos se habentes 772. b
philoxenus salibus incessens Dionysii tragœdiam sæpe in lapidicinas coniectus 870. a
philoxenus carminum censor 881. c
phineo cibi è faucibus ab Harpyis erepti 39. a
phinei prædictiones 927. c
phlegius solaris 381. c
phocionis vitæ sanctitas 677. a
phœnix Achillis præceptor 136. a
phœnicis annos viuere 306. d
phœnix auis apud Indos 947. a
phœnix senio confecta pyram inscendens 1002. a
phœnicum templum 1058. a
φοινίκιον 894. a
phryges Lunæ sacrificantes 699. d
phrygia saltatio 509. d. & 510. a
phyne formosa 231. c
phryno 1091. b
phrynondas sceleribus clarus 475. a
phryx Æsopus pro morione in Beatorum insulis 397. a
phryxi de aureo ariete fabula quò tendat 542. b
pictorum celebrium nomina 259. a
pictorum libertas 605. d
pictores celebres 590. b. & s.
pictura elegans miseræ mercede seruientium seruitutis 259. a & s.
picturæ cuiusdam in Italia elegantia, Aëtionis pictoris 538. c
picturis paulò formosiores reddentibus gaudent mortales 600. c
pindari elegantia 848. d
pingues homines magorum lingua vulgus dictum 476. c
πίκα ἔλεον 1112. a
pirithous ex Ioue & Ixionis vxore 71. c
pisa & dodona celebres 737. c
ipsis piscibus mutior 696. c
pisces Tagenicus 1052. b
piscibus non vescentes apud Ægyptios 1061. c
pisces sacri, nomina ferentes, vocati venientes, aurum gerentes 1073. d
pisistratus Nestorides 1141. d
de pistillo & aliis magicæ fabulæ 843. a & s.
pittaci ætas 916. b
pityne fabula 918. b
pityos cum Pane concubitus 93. d
πλαγίαν τὴν φάλαγγα 362. b
apud platæas ductus & principatus 567. a
platanus Socraticorum auscultatrix sermonum 574. a
platanus Socratis ingeniosa 902. b. c
plato, Siciliæ tyrannorum adulator 143. b
platonis laus 208. b
plato conditam à se ciuitatem habitans 397. a
platonis leges frigidæ 737. d
plato imperitus parasitus 774. b. c
plato, philosophorum sanctissimus 916. d
eius ætas ibid.
platonicorum ingenia 284. d
tanquam ex plaustro cum libertate carpere 700. d
totum attraxisti tibi plaustrum 899. d
plebeiorum res ac studia 733. a
πλὴν εἰ μὴ 1113. b
eius quod plus est, ratio semper habenda 973. c
plutocles, Phantasionis filius, Satrapa 401. c
ex tenui trama Plutus puer suspensus 939. d
pnyce 747. c
plures sibi formas quàm vel Proteus assumere 183. d
pocula Echecratis leuia 938. b
podagræ mala præ cæteris omnibus 949 950. & s.
encomion podagræ & laudes à 949. ad 957. & è contra ibid.
podagra πόδων ἄχος 951. d
podalirius vir libidinosus ac mulierosus 478. c.
pœcilus dicta porticus 295. a
poëtis fato quodam accedit 770. d
poëtarum fabulæ 185. b
poëtæ lex quicquid ipsi visum fuerit 350. b
poëtarum libertas 605. d
poëtis non habenda fides 698. b
poëtarum dicta quatenus accipienda 928. c
poëtis libertas concessa 1081. a
poëtarum prodigia 1118. d
poëticarum fabularum compendium à p. 511. ad 515.
poëtices & historiæ non eadem libertas & regulæ 350. b
polemon ebrietatis desertor. 750. a 751. b & s.
polemon 978. d genus ibid.

pollux pugillatu valens 97. c inflicta ab Amyco vulnera ibid. cum Iasone in Colchum eiusdem nauigatio ibid. pollucis alternæ vices cum Castore 1114. a
polus Chariclei Sunienſis filius 164. b
polus, Ariſtodemus, fabularum actores 263. a
polus Acragantinus vt innotuerit 328. a
polus 681. a
polybius quidam literarum rudis 553. c.
polybij, Lycortæ filij, Megalopolitani, mors, ætas 917. c
polycletus, ſtatuarius inſignis 4. b
polycleti opus 834. b
polycratis Samiorum tyranni caſus 175. d
polycratis mutata felicitas 940. a
polydamas Scotuſſeus 364. b
polydamas 606. c
polydamantis athletæ ſtatua medens febre laborantibus 1099. a
polygnotus pictor 590. b
polyidi prædictiones 917. c
polylampes 381. c
polyphemi & Galateæ amores 98. c & ſ.
polyphemus vnoculus 98. c eius deformitas ibid. & ſ. canendi peritia, lyra 99. c. d
polyphemi excæcationis fabula 100. b & ſ.
polypi variatio 102. c. d
polyſtrati ambita hæreditas 121. b & ſ.
pomi inſcriptio 88. a
pontes in fluminibus facti ex cadaueribus 129. c
pontici viri, craſſi & ineruditi 481. b
porrectis pedibus dormite 243. d
portus Somnus appellatus 402. d
πᾶς οἶνος 533. d
poſidonius Apamea Syriæ oriundus 916. d philoſophus Rhodius, hiſtoricus ibid. eius ætas ibid.
poſſeſſio habentem non oblectat, quam nemo videt, laudat, admiratur 61. c
poſſidenti nulla vtilitas niſi ſit qui admiretur 21. c
potamonis rhetoris ætas 918. a
præceptores obtorto collo diſcipulos in vincula ducentes 1050. a
prædictionum aliquot exempla 919. d
præmium arti debitum perſolutum 468. a
præſaltatores qui dicti 504. c
præſentibus acquieſcendum 148. d & ſ. præſentibus vt occurratur, demonſtrare, cordati eſt conſultoris 690. d
præſtantioribus plurium indigent inferiora 1106. c
præſtigiarum genus 721. d
praxiteles, ſtatuarius inſignis 4. b praxitelis ars celebris 562. d
pretioſarum rerum exuſtio cum mortuis 810. c rerum pretioſarum nulla vtilitas, ſi ſine teſte poſſideantur 1034. a
priapus ſaltator 506. a vnus ex Titanibus aut Idæis Dactylis ibid. priapi duo magni in veſtibulis deæ Syriæ 1062. b priapi trecentorum paſſuum 1069. d in eos aſcenſio ibid. & ſ.
principum merces 266. d
principium totius dimidium 277. a
priuigni nouercis inuiſi 461. a priuigni in nouercam amor 1061. d vt detectus ibid. & ſ.
probi rari: improbi in ciuitatibus omnia obtinentes 41. b viri probi ac honeſti cuiates ſint non perpendendum 613. b
prodicus Ceus vt innotuerit 328. a
proditores perdere volumus cùm iis non ampliùs egemus 1087. b
proœmia qualia eſſe debeant 370. a & ſ.
primam prolem matres peramant ardentiùs 785. b
promethea ſapientia 8. d
promethei olim qui vocarentur 9. c promethei inuentum 9. d promethei fabula 55. 56. & toto dialogo & 184. b
prometheo in hominibus effingendis adiutrix Minerua 9. d 60. d
promethei liberatio 65 b
promethei partem ferre 252. d
promethei ſupplicium 511. b
prometheus in crucem actus 674. a
proteus Ægyptius ſaltator eximius 505. c
protei fabula 102. b 505. c. d protei Cynici baculus talēto emptus 869. d protei variæ formæ 1085. c aſſumptis variis formis rurſus Proteus fieri 1085. c
proteſilaus primus Græcorum bello contra Troianos interfectus 140. d & ſ. proteſilai genus, patria, mors, impetratio apud inferos 144. d & ſ. proteſilao ſacra in Cherroneſo 1099. b
προτεινέ μοι ἐχέ μοι φίλος 1112. b
proſerpina inuenta 511. c proſerpinæ nuptiæ Pirithoo ambitæ 1136. c
proxenides in Olympiis certaminum iudex conſtitutus 528. b
proxenus Athenienſium exercitui præfectus 1088. b
proxenus Epicratis filius 1129. c
pſeudalexander 871. d
pſeudonero 871. d
pſeudophilippus 871. d
pſeudophiloſophorum habitus 50. b gula ac voracitas ibid. & ſ.
pſittopodes 388. a
ψαφιῦσα 1114. d
pſyllotoxotæ 378. b
ptœodori hæreditas ambita 110. d & ſ.
à Ptolemæo Lagi filio ſpectaculum exhibitum 10. b. c
ptolemæus Lagi filius 272. c
ptolemæi cum ſorore inceſtus 732. c
ptolemæus parum animi compos 877. b
ptolemæus cognomento Dionyſius 882. a
ptolemæus Ægypti rex 914. c in-

ter reges propria fortuna feliciſſimus ibid.
ptolemæi Philadelphi regnum 94. c ætas ibid.
templum Ptolemæi 1078. b
à pudendis pendere Cinyro impoſitum ſupplicium 402. b
ad pudenda vſque ebrius conuiua ſe renudans 1044. d
puerorum maſcula viuendi ratio 580. b
puelli infantuli apud iudices pro auo patrocinium 625. a
puerorum ceu boum ad immolationem præcipitatio 1076. d
pugnare pro patria vnum augurium optimum 1079. c
de pulchritudine quæ apud inferos nulla eſt, contentio 147. d pulchritudo abſoluta 532. b de pulchritudine 1131. a & ſ. pulchritudinem pauci aſſecuti 1132. a omnes appetunt ibid. de pulchritudine ſola inter deas contentio & æmulatio 1133. d & ſ. pulchritudinis nulla ſatietas 1140. b pulchritudo vt cætera antecellat 1141. b
id pulchrum eſt quod vniuſcuiuſque rei proprium eſt 152. c
pulchrorum aſpectus maximam alliciendi vim habet 904. c
pulchris ob formam non inuidemus, ſed amamus 1140. a b
pulicum veſtigia metiri 1122. a
puteus in quem ſi quis deſcenderit, audit quæ in terra dicuntur 389 c
pyladis & Oreſtis amicitia 581. d 582. a b
pyrallis tibicina 984. a & ſ.
pyramides vmbram non iacientes in Ægypto 615. b
pyronides Solaris 381. c
pyrrhias coquus 165. c
pyrrho pictoriæ artis defertor 750. b
pyrrhonis exemplo ſuſpenſum hærere. 738. c
pyrrhus Epirota poſt Alexandrum magnum ſecundas in re militari tenens 272. c quid vnum à diis petere ſolitus 272. c d de pyrrho Epirota lepida hiſtoria, ſimilem ſe Alexandro eſſe, perſuaſo 872. d 873. a
pythagoræ nomina 142. b Pythagoræ venditio, ſcientia, inſtructionis genera, genus 188. c & ſ. femur aureum 189. d patria ibid. Pythagoricæ ſectæ candidatis quinquennii ſilentium imperatum 304. a pythagoras Samius ſepties mutatus 396. c eius dextra pars aurea ibid. Pythagoræ ad Phalarim tyrannum aduentus 467. a pythagoras vir ſapiens ac mente diuina 475. b Pythagoræ per calumniam impoſita 475. b Pythagoræ femur aureum 490. b Pythagoræ metamorphoſes & præſtigiæ 707. b c & ſ. 714. & ſ. Pythagoras mulier quoque factus 716. a Pythagoras ab Eleuſiniis ſacris prohibitus 889. b c
pythagoreorum iuſiurandum 189. a
pytheas 1093. a Pytheæ dictum de Demoſthenis orationibus 1082. c
pythonis cædes 511. b

Q

QVadis & Marcomannis à diuo Marco bellum illatum 493. a
quadragenarius ad philoſophiam appulit Lucianus 283. a
quadriga bouem ſæpiſſime ducit 119. d
quadruplatoris officium nequaquam facile aut ſimplex 880. c
quæſtiunculis captioſis & perplexis diſcipulos inuoluentes præceptores 322. d
quantitas etiam pharmacis exitialibus ſua eſſe debet 311. c d
quaternio Pythagoricus 1121. d
quatuor, quaternio, Pythagoreorum maximum iuramentum 189. a
quatuor digitorum voluptas, gula 24. c
quintillus Luciani amicus 911. b
quoniam, quidem, igitur, inter orationis inepta condimenta 820. c

R

RAdiculæ radix quæ ſit 479. a
ranæ terreſtris in morem ſitiens vociferari 251. d ranis aſſis victitantes 382. c ranæ per aëra circumuolantes ibid.
raſuræ & corporis vulſuræ improbatæ 1107. b & ſ.
rectoribus ſuis ſilenter permittenda gubernatio 169. b
reginarum tuta & caſta aſſeruatio 1067. b c
regium eſt, vulnerari de regno dimicantem 944. c
regnum bonorum omnium caput 718. d è contra 719. a 720. a regni vota laborioſa 945. a & ſ.
reipubl. defenſionem ſuſcipere bona cum ſpe bonos viros oportet 1079. c
de religione & cultu diuino à 670. ad 678.
pro remis cupreſſi cum ramis ac frondibus 389. d
res ipſæ magis loqui debent quàm verba 629. a
rei vniuſcuiuſque quod proprium eſt, id pulchrum eſt 352. c
rerum humanarum gubernatio 701. d & ſ.
reſurrectio hominis poſt vigeſimum diem quàm mortuus erat 838. c
tam reus quàm actor pari benignitate ſunt audiendi 879. a
rex in crucem ſublatus 915. a
regis boni æqua adminiſtratio 463. a b & ſ.
reges non decet odium in craſtinum continere 59. a regum aliquot aut ſatraparum conditio in inferis 154. d & ſ. regum infelicior aliis conditio 178. a regis plures oculi 253. a regibus multi oculi & aures 873. d reges memorandæ ſenectutis 916. a regis moderatio circa conuitia 998. c d
regum & regiarum plerumque conditio & ſtatus 732. c
rhadamanthi Cretici regnum 394. a

Rhea Saturni vxor 76. b
rheæ circa ſuum Attin amores 184. c
rhea ſaltationibus oblectata 502. c
rheæ fraudulenta impoſtura 511. b
rhetoris à Charonte receptio 116. b
rhetorum decem linguæ contra Macedonas armatæ 573. b rhetorum & philoſophorum in bellis ignauia 776. a
boni rhetoris & ſophiſtæ partes 814. & ſ.
rhetoricę & Dialogi actio contra Syrum 750. c rhetorica nonnullis ars, nonnullis ab arte ſeiuncta 772. b rhetoricæ imago 816. a ad rhetoricam duæ viæ 816. c
rhodiorum coloſſus 730. c
rhodochares fœneratoris auari prodigus hæres 229. d
rhododaphne viri cognomentum 897. b
rhodope mons 1016. a
rhodus Solis ſacra 561. a
rhoxanes & Alexandri in tabula depictę nuptię 518. a
ῥύπαρογραφία 896. a
ridere regis factum aut tyranni quàm periculoſum 1144. c
riſus muliebris qualis eſſe debeat 589. d
riſu ſuffocatus Philemon 918. b
riſus Sardonius 687. b
vrbis Romæ luxus 12. in arg.
roxanæ labia 590. c
rufinus Cyprius 555. a b
rutiliæ formoſiſſimæ mulieris cum Alexandro impoſtore amores 490. a
rutilianus gener Alexandri impoſtoris 475. b
rutiliani ſuperſtitio 487. a & ſ.

S Abaſius Deus 729. a
ſabazius 1098. a
ſacauraci Scythæ 915. c
ſacra ciuitas 1057. a
in ſacra ciuitate templi æſtimatio 1059. c conſecratio 1060. a & ſ.
ſacra ab Atte tradita 1061. d
de ſacrificiis deorum quæſtio 673. b ſacrificii ratio 1076. a & ſ.
ſacrilegi & facinoroſi impuniti & felices, viri ſancti in paupertate & anguſtia 677. a
ſacrilegorum impunitas 689. a b ſacrilegi ſupplicium 835. c
bonus ſagittarius quis 26. b
ſagittandi peritia & exercitatio perſarum & ſcytharum 295. b
ſagittæ Scytharum veneno tinctæ 26. b caretum, reſina, ibid.
ſalarthi in adulteros lex duriſſima 252. b c ab eodem infracta 262. c eiuſdem voluntarium ſupplicium ibid.
ſales & dicteria lepida 519. d
ſaliorum ſaltatio apud Romanos 506. a
ſalmoneus Ioui obtonare auſus 33. a
ſalſamentum ex Hiſpania 939. a
ſuper ſaltantium ſilentio Pythagoricæ diſciplinæ dogma ſubobſcurè ſignificati 518. b
ſaltationis inuentum minimè nouitium 502. a cum mundi generatione & Amore Deo ortum ibid. ſaltatio armatorum 502. c Curetum, Corybantum, Rheæ, Cretenſium ibid. ſaltationis genus 504. a ſaltationes in ſacris Deliorum adhibitæ 505. a variorum populorum ſaltationes 505. a b & ſ. ſaltationum genera tria 506. b ſaltatione gentes à Baccho deuictæ 506. c ſaltatio inculpata Homero dicta 506. d ſaltationum nulla certamina 509. a de ſaltatione complures libelli 509. b ſaltationis aliquot ſpecies à Platone commendatæ 510. a de ſaltatione Pythicum oraculum 515. b ſaltationis laudes 518. b c & ſ. ſaltationi aurium & oculorum iudicium præſto eſt 520. b ſaltationis vis in quodam miſere & perditè puellam deperiente 520. b ſaltatio Bacchica in Ionio & Ponto 520. c ſaltationis decoro quidam turpiter excidens 522. a ſaltationis commendationes à 498. ad 523. ſaltatores olim canentes & ſaltantes 508. d ſaltatori dialectica ſuperflua & parum commoda 510. c ſaltatoris laus ſumma 510. d in eo requiritur memoria 510. c mutum ſaltatorem intelligere & nihil loquentem audire oportet 515. b ſaltatoris in munus à Nerone petitio viri barbari 516. b ſaltator Neronis tempeſtate eximius 515. d ſaltatoris quæ ſit præcipua laus 516. d corpus vnum, animæ plures de egregio ſaltatore dictum 517. a ſaltatores Pantomimi nomine cohoneſtati ibid. Polypi mentem obtinere debent ibid. chiriſophi dicti 517. d ſaltator tres animæ partes repræſentans 518. a in ſaltatore corporis modus requiſitus 519. c 510. a Saltatorum vitia 520. d 521. a & ſ. ſaltatorem omnibus numeris abſolutiſſimum eſſe oportet 521. b ſaltatrix meretrix nudatis in multum vſque talis 966. c ſaltatores olim vnà ſaltabant & canebant 528. d
de ſaltus exercitio 786. d 799. d
diua Salus ſuperùm antiquiſſima 271. d
in ſalutando lapſus Luciani 268. a
ſamoſata Luciani patria 359. a
de ſandalio cum aliis pretioſis rebus in rogum non iniecto poſt mortem, vxoris vmbræ ad maritum redeuntis exprobratio 839. a
ſanguinis potus ad firmandam amicitiam 630. a
ſanguineæ guttæ à Ioue in Sarpedonis morte 380. b
ſapientis animum quæ labefactare poſſint 19. d 20. a
ſapientię numeros nemo expleuit 277. c
ſapientiæ ſtudio maculæ ex animo abſtergun-tur 232. c
mellita Sappho 573. d
ſappho verificatrix 596. a

ſardanapali mollities, voluptates 115. d 677. b quot viros claros in crucem ſubegerit ibid.
ſarpedon à Patroclo interemptus 778. d in eius morte ſanguineæ guttæ à Ioue 380. b
ſatietatis faſtidium 1013. d
ſatis id cuique quod ipſius explet neceſſitatem 1102. c
ſaturnus magiſtratu abdicatus 33. d
ſaturni caſtus thorus & non Iouis 76. b
ſaturni vincula 511. b
ſaturnus quæ poſſit elargiri 1022. a
de ſaturno & Ioue fabula 1022. b
ſaturnus cur imperium depoſuerit 1022. d 1023. a & ſ.
ſaturni felicia tempora 1023. c 1029. c iiſdem nemo erat ſeruus 1023. c
ſaturnus non talis qui fingitur à poëtis 1025. b
ſaturni poteſtas quanta 1032. b
de Saturnalium feſtis à 1019. ad 1024. ritus Saturnaliorum 1022. a
ſaturnalia valde inamœno tempore 1024 b
ſaturnium ſeculum 1014. a
ſatyra, ſaltatio ſic vocata 520. c
ſatyrion morio 1045. d
ſatyrus Theogitonis filius 164. b
ſatyri, Bacchi miniſtri 506. b ſaltationum trium inuentores ibid. à ſe nomen dantes ibid. Satyri, dii adſcripticii 1096. c
de ſatyris 1095. c
ſauromatarum & Alanorum exercitus 638. a
Scanariæ herbæ & Bracanæ 525. d
ſcapha virgultea Ægæum aut Ionium tranſmittere 291. d
ſcaphula vnica generis humani ſeruatrix quò appulerit 33. c
ſcarabeus in ſtercoribus volutari aſſuetus 888. b
ſcarabeus philoſophus 1017. a & ſ.
ſceleribus nobilitati 475. a
ſceptici venditio 198. c & ſ.
ſcholæ ergaſtula & cauponæ quæ dicendæ 22. b
ſcipio Hannibale maior 131. c Carthaginis euerſor ibid.
ſcintharus qui & Paguradas 388. c
nihil ob ſcommata redditur deterius 205. c
ſcommata pas quædam feſtiuitatis 20. a b eorum licentia in Dionyſiis ibid.
ſcorodomachi 378. b
ſcorpius ſacer 1069. d
ſcorpionum duplex genus 924. c
ſcribæ multi in cœlo 1124. b
ſcribonio res militaris commendata mortis cauſa fuit regi Boſpori 916. a
communia ſcriptorum vitia 149. c
ſcriptorum inſulſorum aliquot exempla 351. d 354. a & ſ.
ſcyphus Neſtoreus 282. c
ſcytharum ſolitudo 576. b
ſcytharum religio in Pyladis & Oreſtis amicitiam & res geſtas 613. d & ſ.
ſcythæ arcu & bellicis rebus valentes & aliis 614. d
ſcythę redditum oraculum 494. d
ſcytharum ſagittę veneno tinctæ 26. b
ſcythæ ab Alexandro victi 131. a. ſcythę donantes immortalitate 340. b. ſcythas deos facere licitum Athenienſibus ibid. ſcythæ viri oblata viſio Athenienſi mulieri, vrbe peſtilentia laborante, 340. c
ſcythæ viros bonos quo in pretio habeant 611. a progenitores ſuos vita functos deuorant 615. a cur ſemper armati 803. b c ſcytharum mutua infidelitas 803. c in plauſtris dormientes ibid. indocti 888. a ſcythæ deos ſibi quos libuerit conſtituentes 1098. b eorum crudeles victimæ ex hominibus 186. d
apud Scythas bella perpetua 619. d
apud Scythas victo pœna 616. a linguæ aut dexteræ amputatio in quo certamine ibid. & 642. b
apud Scythas ciuem pulſare aut alia contumelia afficere, periculoſum 789. a
ſcythæ domum & lectum ſtruentes vbi à nocte deprehenſi 862. b
ſcythæ philoſophiæ ſuſceptores 1011. b
quid ſit ſeculum 193. b
ſeditio aduentu viri clari ſedata 356. c
ſemeles Thebanæ fabula 75. a b in Semelen Iunonis zelotypia 84. b ſemeles conflagratio 511. c
citra ſementem ac culturam aliquid prouenire 235. b 471. d
ſemidei in Elyſiis campis 396. c
ſemimares amores 571. d
ſemiramis matre Derceto 1061. a b eius multa opera per Aſiam ibid.
ſemiramidis ſimulacrum 1071. d quæ ſuper eo narrentur ibid. & ſ.
ſeminocalium locus 28. d
ſenatus in vico Martio noctu habitus 907. d
ſenectutis incommoda 119. c
ſenectutis oblectatio 85[illegible]. b
ſenes plerumque iunioribus ſuperviuentes 119. b
ſenes repueraſcere 1024. d
ſepes dictus quidam ob barbæ ſpinoſitatem 897. b
ſepiæ aridæ pro telis 405. c
de ſepultura magnificentiſſima alterius, alterius neglectiſſima, contentio 146. d & ſ.
ſepulturæ varii modi apud varias gentes 812. c
circa ſepulturam Gallorum ſeptenarii obſeruatio 1075. c
ſeres vſque ad trecentos annos viuentes 911. c
contra ſermonis inuſitati affectatores à p. 523. ad 534.
neglecto viui ſerpentis tractu, exuuium conſectari 322. d
ſerpentes vnius regionis acciti per incantationes 831. a & ſ.
ſerpentum demulſiones 830. a
ſerpentium genera & ab iis pericula 924. b

ſeruii Tullii ætas 913. b
ſeruitus conſequens conditionem acceptam 248. c
ſerui capitis accerſiti falſo oraculo 492. a
ſeruus ad ea quæ fienda ſunt, promptus eſſe debet neque domini manum expectare 663. a
ſeruus nullus Saturni tempore 1023. c
ſeueriani mors 357. c 359. c
ſeueriani in Armeniam expeditio 485. d
ſexcentûm virûm apud Maſſilienſes iudicium 623. d
ſicinnis ſaltationis genus 506. b
ſicyonius ager 714. b
ſidonius rhetor 550. a
ſidonii mercatoris conſilium, vtile & ſpretum 815. b
ſidoniorum nomiſma 1058. a
σμικρὰ actio aduerſus πάνυ 27. toto dialogo
circa ſigna tabellarum fraudes 483. a b
ſilenus cordacem ſaltans 739. b
ſileni aſellus 851. d
de ſileno 1096. c
ſilentium à Pythagora inſtitutum 707. b
σμικρολογία 532. a
ſimiis blandior 213. b
ſimiæ ad tripudium inſtitutæ 214. b viſis nucibus tripudii oblitæ 214. c
ſimia Cleopatræ, ſaltationem edocta 263. a b conſpecta nuce ad ingenium redit, & ſaltationem deſerit 263. b
ſimia eſt ſimia etiamſi aureum cultum geſtet 865. b
ſimia ſitim ferens 913. c
ſimia deus apud Ægyptios 1098. c
ſimon diues è paupere factus 715. a b
ſimonides 887. c
ſimonidæ Cii ætas 918. c
ſinarthoclis regis Parthyæorum regnum, ætas 915 c
ſindiani populi 639. a
ſipylum loco ſuo dimouere 587. a
ſirenes an vnquam fuerint 14. a
ſirenum modulatio 594. a
ſirenum cum Gorgonibus comparatio 907. d
ſiſichthon, Neptuni cognomentum 1120. a
ſiſinnes & Toxaris amicorum par 619. d & ſ.
aduerſus ſitim perdurantia animantia 923. c
σῖτος, σιτῶδες 784. d
εὐφυῶδες 532. a
εὐτιμῶδες 532. a
ſmyrna Ionicarum vrbium pulcherrima 587. d
ſmyrnæ pulchritudines ibid.
ſobrius eſto & memento diffidendum, ſummi ſapientis dictum 303. d
ſocrates inter ſtatuariam artem enutritus 6. a
ſocratis falſam fuiſſe fortitudinem celebratam in morte 143. d
ſocratis ſtatus apud inferos 165 b
ſocratis venditio 193. d amor in pueros qualis ibid.
ſocratis accuſatores 204. a
ſocratis dictum 304. c
ſocratis deieratio falſa de ſua erga iuuenes innocentia 397. d
ſocrates fortiùs quàm apud Delium pugnans 399. c
ſocrates ſaltationem addidicit, in pretio habuit 507. b c
ſocrates fuga elapſus è bello 777. b
ſocrates vndecimuiris tráditus 677. b
ſocratis in Alcibiadem turpis amor 585. d
ſocrates caluus & ventricoſus 837. c
ſocrates inſimulatus ſeditionis & impietatis 885. d
ſocratis platanus 902. b
iuxta Socratem in carcere aſſiſtentes ſociin tabula depicti 1005. c d
ſocratis genus à Mopſo 1118. a
ſocraticum crimen 537. d
ſol Perſarum ſagittis obumbratus 821. c
ſol habitabilis 377. c
ſolis veneratio apud Indos 505. a ſaltatione conſaluratio 505. b
contra ſolis æſtus nonnullorum habitus 791. a b
de Solis bobus Homeri commentum 1031. b
ſolariorum cum Lunariis fœdus 381. a
ſolatium affert ſocietas 136. d
ſolea Sicyonia 810. b
de ſolœciſmo ab itro. ad 1116.
ſolon Execeſtidis filius 142. e
ſolonis ſapientia, peregrinatio, res tenuis 342. d 343. a laudes amplę ibid. & ſ.
ſolonis leges, inſtituta 790. c
ſolon optimus legiſlator 879. a
ſolonis ætas 916. b
ſolum currentem, vincere 603. d
ſomni regia 403. c
ſomniorum quorundam natura, forma 403. c d
neque natura neque forma eadem 403. c
ſomniorum inſula 403. d & ſ. deſcriptio ibid.
per ſomnium diuites, eſuriunt experrecti 705. c
ſomnia alata 708. c
ſomniorum portæ eburnea & cornea 708. c
ſomnus portus nomen 402. d
ſontes immeritò puniri, ſi fatali neceſſitate omnia peraguntur 155. b c
ſophiſtæ à prouidentia diuina animos hominum auertentes 671. d
ſophiſtæ quales & vnde 1011. c d & ſ.
à poſſidendi deſiderio Sophiſtis indita nomina 1016. c
ſophoclis verſus 1086. a
ſophoclis mors ex vuæ acino deuorato 918. a
Oedipus Coloneus! ibid. in eum ſtulta deſipientiæ accuſatio per filium ibid.
ſortiendi ratio in lucta aut pancratio 299. c d
ſoſandra calamidis 588. d 589. d
ſoſipolis medicus 531. a
ſoſtratus prædo 154. d & ſ.
ſoſtratus Dexiphanis filius turris in Pharo extructor 372. b c d
ſoſtratus ſceleribus nobilitatus 475. a
ſoſtratus Bœoticus 546. a Hercules di-

ctus ibid. eiuſdem vita libello ſeorſim à Luciano perſcripta 546. b
ſoſtrati porticus 563. a
ſoſtrati Cnidii factum memorabile 846. c
ſoſtratus Cleodemi diſcipulus 1049. d
ſoſylus equiſo 722. d
ſpartanorum animorum magnitudo 806. c
ſpartinus Medus calice aureo in frontem impacto vulneratus 731. d
ſpaſinis characenorum regis mors, ætas 915. c
ſpectaculum à Ptolemæo Lagi filio exhibitum 10. b c
ſpectra & ſimilia phantaſmata Democrito deriſa 841. d
ſpectra ad ætis ferrive ſonum auditum fugientia 832. a
ſpeculum miri generis 383. c d quid in eo videatur ibid.
σπυδαιζειν 896. a
ſphenopogones 1031. c
inanem ſpem & voluptatem euanidam ſibi confingentium conditio miſera 317. c d
ſpes & metus in hominum vita tyrannidem obtinentia 477. a
ſperchis & Bulis à Xerxe propter virtutem à morte ſeruati 1089. c
ſpintharus 388. c
ſponſi caput diſſectum in conuiuio nuptiali 1054. a
σπυδάζειν περὶ λόγους 1115. d
ſpuma oris excitata radiculæ cuiuſdam radice commanducata 479. a
ſpuma diuinum quiddam ac formidandum ſuperſtitioſis hominibus credita 479. a
perinde vt ſtatuam euerſam hominis iam olim defuncti, præterire 34. b
ſtatua ægrotos ſanans 834. d eiuſdem virtutes ibid & ſ.
ſtatuæ ſudorem emittentes 1059. c oracula, clamorem, edentes ibid.
ſtatuarii inſignes 4. b
artis ſtatuariæ contemptus 4. d
ſtellarum erraticarum aliæ fœminæ, aliæ mares 541. d
ſtentorem clamore vincere 810. d
ſteſichorus Helenę reconciliatus 396. c
ſteſichori poëtæ lyrici ætas 918. c
ſthenebœa 1066. b
de ſtoicis teſtimonium 284. d
ſtoicum perfectè ſapientem nunquam repertum 321. a & ſ.
ſtoicorum hypocriſis 755. b
σχάνημα ἀσπὶς 1113. b
σίσυμβρα ἐγχέλεσι τὰ ἐγχέλεια 358. a
ſtratonices Seleuci vxoris caluitium 600. a
ſtratonice vxor regis Aſſyriorum 1062. d à priuigno amata ibid. vt amor detectus ibid. & ſ.
ſtratonices ſomnium 1064. a
ſtratonices impudicitia 1065. c
ſtratum è floribus ſubſtratum 396. a
ſtruthio ſirim ferens 923. c
ſtruthobalani 378. c
ſtultitię & iniquitatis finis, infelicitas 900. a
per Stygem legitimum iuramentum 1102. e
ſues vt ſcelerati à ſacrificio & manducatione reiecti 1075. d ab aliis ſacri habiti ibid.
ſuſpenſus à pudendis Cinyrus 402. c
de ſycophantis ſupplicium 1067. d
ſyllogiſmi vis 195. d & ſ.
ſyluæ mirum genus 406. a
ſymmiche formoſa 231. c
συμπαιγνίαι βίου 1112. a
συμπαίσιον αὐτῷ 1112. d
συμπαίζειν μοι ibid.
ſupplicandi genus mirum apud Scythas 634. d & ſ.
ſyri Scythis non deteriores 344. d
ſyriæ deæ templum & ſacra à 1056. ad 1077.
magna ſyrtis quibus prætereunda 925. b
ſyrus rhetor 750. c
ſyrus ex Palæſtina dæmones eiiciens 853. c

T

TAbellæ æreæ in Apollinis templo per fraudem defoſſæ 478. a
circa tabellarum ſigna dolus 483. a b
talentum Atticum pendentes Alexandro impoſtori oraculorum ſuorum interpretes 494. a
talentis duobus emptum oſculum 124. b
tali ſepulchrum 216. c
talus Cretenſis 835. a æreus cretę cuſtos ibid.
tantali ſitis 38. d 39. a
tantali fabula 139. a & ſ.
tantali & Ixionis ſupplicia 185. b
tantali filiæ lacrymæ 387. a
taraxio Mataxogenis filius, ſatrapa 403. c
tarentini operis opus 820. a
tarichanes 387. a
tarquinii nouiſſimi Romanorum regis exilium, ætas 913. b c
tarſis ciuitas vectigalibus leuata 917. a
tartari deſcriptio 808. a b & ſ.
tauri artifex Deus à Momo cur reprehenſus 24. b
tauri cornua in oculis 392. c
tauri Paſiphaës interpretatio 541. b
taurus à Neptuno effictus 286. d
memphites taurus 1098. a
in tergore bubulo ſedendi ritus apud Scythas 634. d
telegonus, Vlyſſis ex Circe, patris interfector 404. b
telephi fabulæ adaptatio 27. a
telephus à cerua enutritus 183. c
telephi prædictiones 917. c
teleſilla contra Spartanos armata 573. c
intra teli iactum conſtituti 696. a
tellus Athenienſis felix à Solone iudicatus 173. b
temerario homini nihil reſpondendum 130. b
templa Ægyptiorum ridicula 592. c
templa in Syria vetuſta 1057. c abſque ſimulacris & ſtatuis templa antiquitus apud Ægyptios 1057. c

templum in Phœnicia Sidoniis celebratum 1057. d
templi Syriæ Deæ descriptio 1070. a & f.
tenebræ multis malis accommodæ 1055. a
tereus cũ duabus sororibus rem habẽs 158. d
terei characenorum regis mors, ætas 915. c d
tergora direpta serpentia 706. a
teris Dryssorum regis ætas 914. a
terpsio Thucriti hæreditatem ambiens 119. b & f.
terræ medium aquilarum volatu inuentum 511. b
circa testamenta ineptiæ 23. c
testamentum risu exceptum, & ad exitum perductum 622. d & f.
tessera Antiochi Soteris 272. b
tessera belli 943. d
velut testula transmutata 260. b
[illegible] 1113. b
teucri sagittatio 291. d
[illegible] 532. a
thalassopotes 390. c
thalus Milesii industria 846. c d
thaletis ætas 916. b
thaletis sapientia & peritia 1143. d
thamyris stulta prouocatio 202. c
thamyris 907. c
thanatussia, certamen 398. d
[illegible] 898 c
thargelia philosophiam exercens 536. d
theano Pythagoricæ doctrinæ filia 571. d
theagenes philosophus scorti amore sibi mortem conscisscens 224. a
theagenes Thasius 364. b
theagenis statua febre laborantibus medens 1099. a
theano Antenoris coniux 596. b
themistocles tot partis victoriis suspicione proditionis notatus 885. d
themistoclis opera nihil opus 694. c
themistoclis prudentia 1088. b
theodotæ Rhodii generosus animus, consilium 534. c
theodotæ coniurationis in Tyro factæ autor 877. a & f.
theon artis palæstricæ magister 364. a
theopompo quid vitio vertatur in historia 352. a
theopompus ob Tricaranũ in iudicio agens 898. c
theopompus scriptor 914. a
theoxenus historicus 344. c
theramenes ille cothurnus fieri 584. a
[illegible] 779. c
therites solaris 381. c
thermastris saltatio 509. d
thespagoras poëta 1078. a
pro thesauro carbones 331. d 841. c
thesei mulieres 394. b
thesei ac Menelai apud Rhadamanthum pro Helena certamen 394. b
thesei & Achillis cultus 397. c
thesei & Pirithoi amicitia 1136. c
thesmopolis stoicus 254. d quàm ridicula, mercede seruiens ab hera passus ibid. & 255. a
thesmopolis Eucratis conuiua 710. d & f.
thesmophoria 964. b
thessalæ equę in primis commendatæ 333. b
thessalæ incantationes 963. c 967. c
in Thessalia saltationis exercitium 504. c
thessalonice, Macedoniæ ciuitas 664. c
thessalorum equitatus 134. b
thessalus Alexander ab vxore sublatus è medio 731. c
thetidis & Pelei nuptiæ 103. a
thoantis cædes 614. a
thoonis Ægyptii coniux 476. b
thoracum genus mirum 378. b c
thraces philosophiæ susceptores 1011. b
thucritus senex 119. b & seq.
thucydidis sententia 12. d
thucydides iustus scriptor 366. a
thucydidis historia 865. b octies
Demosthenis manu descripta 865. b
thucydidis commentarii 932. a
thyestes liberorum deuorator 183. c 258. c 1022. c d
thynocephali 388. a
tibiæ septem talentis emptæ 866. a
tibicinæ Pyrallis & Cymbalium 984. a
tigranis bellum contra Lucullum 915. c ætas ibid.
tigrapates Lazorum princeps 633. a
tilliborus latro 474. b
tillibori latronis vita Ariano Epicteto descripta ibid.
timęi scripta 914. a
timæi Tauromenitæ ph. ætas 917. b
timocles stoicus 681. a
timocrates à Phalaride in quem conspirauerat, seruatus 466. d
timocrates Heracleotes 546. d
timocratis Heracleotæ schola 497. b
timocratis de saltatione dictum 518. a
timon Echecratidis filius Colyttensis 35. a
timon Athenienſis, ianitor 402. c
timotheus tibicen 337. a
timothei tibiæ 866. a
tincturæ ex piscibus 1106. a
tiresias vtrumque sexum experrus, cæcus, vates 152. c & f.
tiresias vates à Menippo consultus apud inferos 166. b & f.
tiresia Bœotius diuinandi gloria celebris 541. d vnde orta fabula, sexus ancipitis fuisse ibid.
tiresias fœmina factus 716. b
tiresiæ variis ætas 912. b
tiridatis mors 978. a
tisias 899. a
titanum pugna 511. a
titanicum obtueri 1126. a
tithoni longæuum vitæ spatium 305. c
tityi & aliorum fabula 163. a
tityi insidiæ 511. b
[illegible] 1113. c
tomyris Massagetarum regina 175. b
tonderi apud vicinum, ad alterius speculum comi 875. c

toxaris vir multæ ſapientiæ 340. a
heros vt habitus 340. b
ad eius monimentum immolatio 340. c
ſepulchrum, inſcriptio 341. a
toxaris & Anacharſidis mutuæ ſalutationes 342. a
toxaris & Siſinnes amicorum par 639. d & ſ.
malorum tragicorum conditio 16. a
tragici habitus deformitas 508. a
tragicorum & comicorum differentia 797. a
tragœdus à Nerone confodi iuſſus 1145. b
tranſcendere quò non oportet, eius eſt qui ius & æquum ſoluit 28. c
tribades impuræ 970. a
tribadum obſcœnitas 572. d
triballorum equitatus 1087. b
tricaranus 898. c
tridens furto ſublatus Neptuno 691. b
τρεῖς μοῖραι 898. d
ſine tripode Delphico prædicere 930. a
triptolemi ſemina in terram ſparſa 7. a
triptolemus in alatis draconibus per aëra vectus 827. a
tripus Pythica loquens 473. a
tritonomenditæ 388. a
trœzeniorum lex virginibus & adoleſcentibus data 1077. a
troia ab Hercule capta 715. a
troianorum ſtrages ſub Achille 108. b
trophæum inſularis pugnæ in capite ceti 390. d
trophonij templa, vaticinia 116. c. d
oracula 1099. a
τρόπαια Σύλλας 896. a
turris Pharia 730. c
tullis fœda laudatio inter aſſentationes 607. d
tyrannidem in hominum vita duo potiſſimùm obtinentia 477. a
tyrannidis nomen ſimpliciter odio 465. c
pro tyrannide facientes rationes 465. c & ſ.
tyrannorum vita, mores, exitus 221. c & ſ.
tyrannorum adoratores, imperij amici & tempori ſeruientes 226. c
in tyrannos defixis oculis tueri, maioris periculi quàm in hoſtem 233. c
tyrannum expugnare non eſt difficile ſed ea quæ eum tuentur & continent 416. a
tyranni filium qui occidit, dignúſne tyrannicidæ præmio 413. b & ſ. vſque ad 419. contraria aſſertio 420. & ſ. vſque ad 445.
tyranni aliquot ſapientes 465. c
tyrannorum pericula 465. d
lex tyrannicidæ præmium decernit 413. d
tyro à Neptuno vitiata 109. d
Enipei amica ibid.
tyrûs Salmonei filiæ regnum 392. d

V

in VAdo res omnis erit 170. c
valetudo quandiu abeſt, cætera omnia bona velut nulla ſunt 272. d
vaticinia & præſtigiæ mulierum, atque aniculârum inuenta 1127. c
vatum moris eſt nihil ſani dicere 153. c
νὶ ἐ ὔφριας 1115. b
νὶ ὀφείλειν ibid.
νὶς νὶ ὀφείλειν 1115. c
provelis nauium, cucurbitæ folia 405. a
venenum patri necando exhibitum 1050. a
ventris mirum genus certo hominum generi 383. a
apertile & clauſile ibid.
ventus & Acinaces Scytharum dij 630. b
per ventum cur iurant Scythæ 630. c
veneris amores 77. a
veneris & Martis adulterium 81. c & ſ.
vincula illis à Vulcano nexa ibid.
veneris liberi Amabilitas & Cupido 91. a
veneris præ Iunone & Pallade pulchritudo 103. d
venus è Chio tranſuecta 122. d
veneris partus 511. a
veneris & Martis adulterium ſaltatum 515. d
veneris Cnidiæ lacus 593. a & ſ.
veneris Cnidiæ ſimulacrum 563. d & ſ.
venus cum Baccho iucundior 563. d
fœmineæ veneris leges 567. 568. a. b & ſ.
maſculæ veneris probra 568. c & ſ. 570. 571
venus hortenſis 601. a
venus à Diomede vulnerata 698. d
veneris cognomina 891. b
ante pedes veneris argentum poſitum ab amatoribus 990. a
publicæ veneri capræ immolatio 973. d
cœleſti & ei quæ in hortis eſt ibid.
venus Byblia 1058. a
rerum venuſtatum nulla eſt ſatietas 916. c
contra verborum obſoletorum affectatores à p. 523. ad 534.
verborum vis longè inferior viſu 907. c
verecundia è philoſophia naſcens 518. a
veritatis philoſophicæ inuentio impoſſibilis 305 c. d
veritas parum auditu iucunda & dulcis mortalibus 305. d
veritatem liberè loquentibus ſuccenſent omnes 449. c
veritatis & impoſturæ delubra 403. c
qui verum vel gratis audire velint, eorum raritas 817. c
veſpertiliones vbi naſcantur 403. a
veſtes è telis aranearum 395. b
vetulorum mors indefleta 223. d
ὑμέναιον & γάμος differentia 268. & ſ.
ὑμέναιον verbum Pythagoræ vſurpari ſolitum 270. d
victimarum ſanguine gaudentes dij 739. b
victoria non magno emitur, vbi nemo repugnat 884. a
victus ratio multum facit ad vitam longæuam 912. b. c & ſ.
qui victus inopia laborat, non eſt parаſitus 782. c

vicus Martius 745. b
vinctorum quorundam, ope limæ, libertas 627. d
vinculis roſeis vincti 394. a
vinculorum dura conditio 626. a. b
vincula eadem cum amico velle pati, amici gratia 627. c & ſ.
vindicis motus contra Neronem 1144. a
vinearum mirum genus 383. a
vineæ duodecies quotannis ferentes 395. c
vinum mali cauſa non eſt, ſed nimius eius potus 84. a
vino conſperſi angiportus ad fugandam peſtilentiam 340. c
vini flumina 375. c
vinum Thaſium 571. d
vinum ex Italia 939. a
viperæ morſus incantatione curatus 850. c
virgo in latronum manus delapſa 652. d & ſ.
virginibus & adoleſcentibus Trœzeniorum lex data 1077. a
virilium turpis tractatio ſpectante populi corona 998. c
virilium ſuorum amputatio à Combabo 1064. d
virorum & mulierum corpora inter ſe comparata 459. c
viri fœminæ facti 716. b
viros bonos quo in pretio habeant Scythæ 611. a
virorum iuſtorum mors miſera, improborum indemnitas 677. a. b. c
virum non accipio qui viro indiget 898. b
virtutis & voluptatis contentio, vide dialogum primum
virtuti egregia exempla 22. d
ſola virtus defunctorum comes 127. c
virtute propria ad gloriam magnam euadere laus potior 129. b
ad virtutem via quæ & qualis 176. d & ſ.
virtus vrbis inſtar quæ eſt optimè inſtituta 287. d eius vrbis incolæ, aduenæ omnes & peregrini 289. a ciuitatis ius adipiſci volentes, quales eſſe oporteat 289. b
ad virtutem via 289. d & ſ.
ſolida virtus quomodo in actione conſiſtat 321. b
virtutis actio contra Ariſtippum 750. b
quæ viſu quàm quæ auditu percipiuntur, magis ſuperant 908. a
virtus vbique laude digna 1089. b
vitæ humanæ tempus puſillum ac nouellum, ad vniuerſum æuum 53. c. d
vita vniuſcuiuſque examinationi obnoxia 127. b
vitam priuatorum hominum optimam ac tutiſſimam 155. c
vita multorum cum verbis maximè pugnans 158. d
vita idiotarum priuatorúmque optima 166. b
vita iſta anguſtis circumſcripta terminis 276. b
vitæ planè virtuoſæ regula & amuſſis certiſſima 321. b
vitam cum aliis communem viuere ſatius 325. d
vitæ intemperantia quot morborum cauſa 718. b. c
in vita mortalium nihil vtilius aut præſtantius quàm edere aut bibere 766. a. b
ad vitam hominum à natura conceſſa 1104. c. d
vites ſemimulieres 376. a
viuentium & mortuorum res latè diſtantibus finibus ſeiunctæ 180. a
vlyſſis exemplo præternauigandum 20. a
vlyſſe callidior 40. d
vlyſſis fictum nomen, Nemo 100. b & ſ.
vlyſſe prudentior 123. c
vlyſſis ſociorum lotus 241. b
vlyſſis Homerici fabulæ 374. a
vlyſſis ad inferos deſcenſus, cum Tireſia colloquium 544. b. c
vlyſſis aliquot res geſtæ 767. b
vlyſſes prudens mendax 826. a
vlyſſis inſania ſimulata 910. b
vmbrarum res planæ 213. a
ſolá vmbram venari relicto corpore 312. d
vmbram matris, ſanguinem ſitientem, videre ſuſtinuit Vlyſſes, dum Tireſias guſtaſſet 544. c
vmbræ inferorum ſanguinem ſitientes 544. c
vmbrarum abſceſſio ad canis latratum 835. b
vndecimviri Athenienſium 745. d
vngendi tempus meridiano & æſtiuo more 525. b
vnguenti genus 396. a. b
vnguentum à Canopo 936. b
ab vngue leonis conſpecto, de magnitudine formandi & ſculpendi, iuxta vnguis rationem, leonis, Phidiæ iudicium 507. c
vngues in pedibus non habens hominum genus 381. d
vnodigiti homines ibid.
vocabulorũ aliquot nouorũ effictiones 820. d
vocum modulatio ſuauis ſaltationi adiuncta 507. a
voluptatum genus ſolœciſmus dictum 24. b
voluptatis gratia diuitum familias ſectantes 240. b
voluptatis cupiditate nihil non ferre, non vſque adeo vitio vertendum 240. d
turpe ac ſeruile, eius gratia in ius ſe tradere alienum ibid.
voluptas ex libertate percepta, multo ſuauior ea quam libertatis iactura ſequitur 241. a
voluptas quæ per viſum capitur, inexpugnabile quiddam 90. a
voluptuariorum vita 24. a
vota mortalium 738. a
votum imperij & potentiæ 940. c & ſ.
omnis fortunæ & felicitatis 946. b & ſ.
de votis hominum ſtultis & cupiditatibus à 930. ad 948.
[illegible] 1115. c. d

vrbium vt & hominum interitus 180. d
vrbes oppugnaturi quomodo ſe gerant 883. b
vſus & exercitij neceſſitas 846. a & ſ.
ex vuæ acino deuorato Sophoclis mors 918. a
Vulcanus Ioui miniſtrans 69. b
eius ingratum miniſterium 70. a
vulcanus Mineruam in coniugium petit 74. b
vulcani duæ formoſæ vxores, Venus & Gratia 80. c. & ſ.
vulcani laudes 81. c
vulcanus è cœlo præcipitatus 168. a
Iouis pocillator ibid.
vulcanus citra virilem congreſſum à Iunone editus 184. a faber ærarius ibid. è cœlo præceps actus ibid. Lemniorum humanitate ſeruatus 184. b
vulcanus Mineruam inſequens 910. b
vulgi natura & ingenium circa cauillationes & maledicentias. 210. a
vulturum prodigioſa magnitudo 377. a
citiùs vultur luſciniam imitabitur 215. a
vxores communes, iuxta Platonis ſententiam 1052. d
vxorem amittere non par eſt iactura ac filium 1063. d

X

Xanthus fluuius pene exuſtus 108. b
Xanthus, Achillis equus, diſſerens, totóſque verſus ordine recitans 705. d
plura de eo ibid.
Xenocratis, Platonis diſcipuli, ætas 916. c
Xenocratis diſputationes de animæ immortalitate 1093. b
Xenophanis ætas 916. c
Xenophili Muſici ætas 916. b
Xenophontis ſomnium 7. d
eius propoſitio, vtilitas ibid.
Xenophon iuſtus ſcriptor 366. a
Xenophontis Grylli filij ætas 917. a
Xerxis factum ominum operum magnificentiſſimum 1143. b
Xois & Thmuis 824. a
ξυγεφόις ἀνὴρ 1116. b

Z

ad Zamolxim ablegatio mortuorum 340. b
Zamolxidi fugitiuo Thracum ſacrificia 699. d
Zamolxis diuinitate donatus 1098. a
Zenonis ætas 916. b
morientis dictum ibid.
Zeno Ariſtęneti filius 1040. d
Zenodotus & Ariſtarchus grammatici 398. b
Zenophantes Diniæ paraſitus 120. d
Zenothemis Maſſilienſis & Menecrates, par amicorum 613. c
Zenothemis Stoicus 1041. a plura ibid. & ſ.
Zenothemidi oculus effoſſus 1054. b
Zeuxidis picturæ non populares & communes 331. d
zirim vocis acclamatio, quid inſeruiat apud Scythas 631. b. c
de zopyro Darij dictum 704. b
zopyrus pędagogus 1048. b
zoroaſter magiæ doctor 159. a
ζυγομαχῶ 1113. a

Nonnulla quæ in opere exciderunt, & quorum pleraque in pauca exemplaria, ſic reſtituet Lector.

Numerus paginam notat: literæ a, b, c, d, locum in pagina: proximè ſequentes voces, initium verſus ſiue lineæ: poſteriore loco poſitæ, lectionem emendatam.

PAgina 6. litera a, verſu, ἐεξε] lege πμπτισφίας. 20. c. βλιψας] εξσπωπῶσιν. 34. d †] τμαθὶν. 42. d. μὶ] dele ΠΑΟΥ. 42. d. χμα] pro ΕΡ. lege ΠΑ. poſt πῶν pone ΕΡΜ. 50. b. †] πόχνια. 93. c. ὦ] λαλῶν. 124. a λῶ] ἐμῶν 130. a rum] vt hic 153. c ΑΙΑΝ] ΑΥΑΜΕΜΝΟΝΟΣ. 160. a ᾧ] ἐκφθὶν. 195. b μαθὼν] μαθὼν. 196. d φελαιοι] πεις. 201. a ἰω] Ως ἰω. 231. c tio] purpura. 242. a π] ἐκμαυλίνεα. 251. c ben] arrepturus. 269. a ἐγὼ] ἰδίων. 277. c ſuiſ] cum. 279. a bundè] dieculam. 289. d operæ] optimo. 321. c nullum] talem. 364. b eam] amauit. 542. d ton] Phaethon. 551. d tantum] magum. 555. d lei] probro. 571. c iunt] perſpicuum. 595. d mam] producamus. 604. a ποὶ] ποὶς 641. b res] Machlyenſes. 659. d ᾧ] κῶμας. 666. b ſtum] tenebat. 679. in arg. abſurda] præcipuè. 680. d nouac.] conſtitutæ. 683. d eſt] aureus, tibi pr. 688. c ΑΜ] ἐμῆς. 705. b ΑΛ.] ὥμιλω 738. d ἐξὶ] Ἐπιστηρίτω 739. c λον] ὁ Ἀπίμων. 765. l. d nando] conuiuio. 769. c demus] puerulos. 799. c ναι] ἀδηλίχεσιν 812. a que] iunare. 815. in tit.] rhetorum. 826. d ἐρεσὶ] Προμηθ. 849. in tit.] Bacchus. 879. c nihil] alterum deleatur. 903. c πρ] πεφυκὼς. 942. c quare] dextrum. 953. a κεκαρ.] κεκλῆσθ. 953. c ἔκατ.] ἔπατ. 955. a δὸμιος] δόχμιος. 955. b πίπλος] πέπλος. 981. b ῥᾶν] Δρυὸν. 1013. c rum] dele alterum, optimum. 1014. a ipſe] ipſæ. 1016. d πατὴ] ἡμέτερ. 1090. d αὐτὸν] φιλοφάρμ. 1123. b quamobrem] nihil P. 9. in Notis, Dial. Amoris & Iouis ſcribe ὥρυμα. p. 20. lin. 3. ſcribe ἐκκλίνει. p. 24. lin. 42. ſcribe ἐμβλεπῶν.

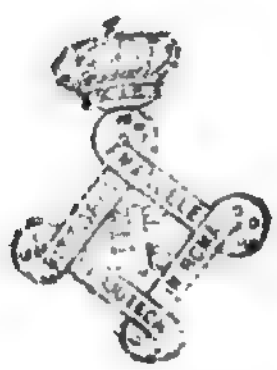

PRIVILEGE DV ROY.

LOVYS PAR LA GRACE DE DIEV ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE : A nos amez & feaux Conſeillers, les gens tenans nos cours de Parlement, Preuoſt de Paris, Bailly de Roüen, Seneſchaux de Lyon, Tholoſe, Bordeaux & Poictou, & leurs Lieutenans: Et à tous nos autres Iuſticiers & Officiers qu'il appartiendra, Salut: Nos bien amez *Pierre Louys Feurier & Iulien Bertaut*, Libraires en noſtre Vniuerſité de Paris, nous ont faict remonſtrer qu'ils ont recouuert vn liure intitulé *Luciani opera Græcè & Latinè, cum annotationibus Ioannis Bourdelot*: Lequel liure ils deſireroient volontiers imprimer & mettre en lumiere: mais d'autant qu'il leur couſte ja de grands frais & couſtera encores, tant pour la copie que pour l'impreſſion d'iceluy liure, ils doutent & craignent qu'apres auoir expoſé & mis en vente iceluy liure, qu'autres Imprimeurs & Libraires de Paris, Lyon, ou autres villes de ceſtuy noſtre Royaume le vouluſſent ſemblablement imprimer, & par ce moyen fruſtrer leſdits expoſans de leurs frais & miſes, & rendre leurs peines, diligences & trauaux inutiles, & leur faire receuoir perte & dommage: Pour à quoy remedier, & à fin que leſdicts expoſans trauaillent pour le bien public, ayans fournis à ce qui eſtoit neceſſaire pour aduancer ledit labeur & recouurir ladicte copie, ſe reſſentent du fruict de leurs labeurs, nous ont tres-humblement requis leur permettre faire imprimer ledit liure, & interdire à tous Imprimeurs & Libraires d'imprimer ou faire imprimer, tant dehors que dedans ceſtuy noſtre Royaume, ny ſuſciter ſemblablement aucuns eſtrangers à ce faire: Nous à ces cauſes, deſirant la promotion & aduancement de la choſe publique en noſtre Royaume, & ne voulant permettre que leſdits ſupplians ſoient fruſtrez de leurs frais, peines & trauaux: vous mandons & enioignons par ces preſentes, que vous ayez à permettre, comme nous permettons auſdits *Feurier & Bertaut*, qu'ils puiſſent imprimer ou faire imprimer, vendre ou diſtribuer ledit liure, ſelon l'ordre & methode dudit *Bourdelot*, en telle forme & characte̊re que bon leur ſemblera: faiſans tres-expreſſes inhibitions & defenſes à tous Imprimeurs & Libraires, tant de Paris que de Lyon & eſtrangers, de quelque nation qu'ils puiſſent eſtre, traffiquans en noſtre Royaume, pays & terre de noſtre obeyſſance & ſeigneurie, & autres perſonnes de quelque eſtat & condition qu'ils ſoient, d'Imprimer ou de faire imprimer, vendre ny debiter, contrefaire ny alterer, ſoit par extraicts ou abbregé, l'ordre & methode dudit *Bourdelot*, ſans le congé expres & conſentement deſdits *Feurier & Bertaut*, ny meſme ſuſciter les eſtrangers à ce faire, durant le temps & eſpace de ſix ans, à compter du iour que ledit liure ſera acheué d'imprimer, ſur peine de quatre cens eſcus d'amende, laquelle moytié nous appartiendra, & l'autre moytié auſdits ſupplians, & ſur peine auſſi de confiſcation des exemplaires qui ſeront faicts ou imprimez par autres, & ſans le conſentement deſdits expoſans: meſme ſi au-

cuns Imprimeurs ou Libraires de noſtredit Royaume ou eſtrangers traffiquans en iceluy, ou autres perſonnes de quelque eſtat qu'ils ſoient, ſont trouuez ſaiſis d'aucuns exemplaires dudit liure, autre que de ceux qui ſeront imprimez par leſdits expoſans : Voulons & nous plaiſt qu'il ſoit procedé contre eux particulierement, & qu'ils ſoient condamnez en pareille amende que s'ils l'auoient imprimé ou faict imprimer. De ce faire vous donnons pouuoir, authorité, commiſſion & commandement ſpecial, & de proceder à l'encontre de ceux qui contreuiendront, par toutes voyes deuës & accouſtumees, & par les peines ſuſdictes, nonobſtant oppoſitions ou appellations quelconques. Pour leſquelles ſans preiudice d'icelles ne voulons eſtre differé. Et pour ce que de ces preſentes, leſdits expoſans pourront auoir affaire en pluſieurs & diuers endroicts: Nous voulons qu'au vidimus d'icelles faicts ſoubs le ſeel Royal, ou par l'vn de nos amez & feaux Conſeillers, Notaires & Secretaires, foy y ſoit adiouſtee comme au preſent original. Et ſi voulons & mandons que mettant par bref le contenu du preſent priuilege, au commencement ou à la fin de chacun deſdits liures, que cela ait forme de ſignification, tout ainſi que ſi l'original leur eſtoit particulierement ſignifié, & que cela ſoit de tel effect & vertu, comme ſi leſdictes lettres leur auoient expreſſement & particulierement eſté monſtrees & ſignifiees: Car tel eſt noſtre plaiſir. Donné à Paris l'an de grace mil ſix cens quinze, le vingt-ſeptieſme iour du mois d'Aouſt, & de noſtre regne le ſixieſme.

Par le Roy en ſon Conſeil

GOISLARD.

MAG 2001784

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google